THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS IVSSV ET AVCTORITATE
CONSILII AB ACADEMIIS SOCIETATIBVSQVE
DIVERSARVM NATIONVM ELECTI

VOLVMEN IX

PARS ALTERA

O

MCMLXVIII – MCMLXXXI

LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CONSILIVM AB ACADEMIIS SOCIETATIBVSQVE DIVERSARVM NATIONVM ELECTVM GRATO ANIMO PERCENSET NOMINA EORVM QVI AD CONFICIENDAM VOLVMINIS NONI PARTEM ALTERAM LIBERALISSIME AVXILIA PRAESTITERVNT:

EDITORES

ACADEMIA BRITANNICA (The British Academy)
ACADEMIA LITTERARVM BAVARICA (Bayerische Akademie der Wissenschaften)
ACADEMIA LITTERARVM GOTTINGENSIS (Akademie der Wissenschaften in Göttingen)
ACADEMIA LITTERARVM HEIDELBERGENSIS (Heidelberger Akademie der Wissenschaften)
ACADEMIA LITTERARVM SAXONICA LIPSIENSIS (Sächsische Akademie der Wissenschaften zu Leipzig)
ACADEMIA LYNCEORVM IN NATIONE ITALICA (Accademia Nazionale dei Lincei)
ACADEMIA REGIA BELGICA SCIENTIARVM LITTERARVM ET BONARVM ARTIVM (Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België)
ACADEMIA SCIENTIARVM AVSTRIACA VINDOBONENSIS (Österreichische Akademie der Wissenschaften in Wien)
ACADEMIA SCIENTIARVM ET LITTERARVM MOGONTIACENSIS (Akademie der Wissenschaften und der Literatur in Mainz)
ACADEMIA SCIENTIARVM REI PVBLICAE GERMANICAE DEMOCRATICAE (Akademie der Wissenschaften der DDR)
ACADEMIA SCIENTIARVM RHENANO-GVESTFALICA (Rheinisch-Westfälische Akademie der Wissenschaften)
FOEDERATIO COMMVNIS SOCIETATVM STVDIORVM CLASSICORVM (Fédération Internationale des Associations d'Etudes Classiques)
REGIA ACADEMIA LITTERARVM HVMANIORVM SVECANA (Kungl. Vitterhets, Historie och Antikvitets Akademien)
SOCIETAS CLASSICA BATAVORVM (Nederlands Klassiek Verbond)
SOCIETAS PHILOLOGICA AMERICANA (American Philological Association)
SOCIETAS PHILOLOGORVM HELVETIORVM (Schweizerischer Altphilologenverband)
SOCIETAS REGIA SCIENTIARVM HAVNIENSIS (Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab)
SOCIETAS STVDIORVM LATINORVM (Société des Etudes Latines)

ADIVTORES

RES PVBLICA BAVARICA (Freistaat Bayern)
SOCIETAS STVDIORVM PROVEHENDORVM GERMANICA (Deutsche Forschungsgemeinschaft)
MINISTERIUM SCIENTIARVM RHENANIAE-GVESTFALIAE (Ministerium für Wissenschaft und Forschung des Landes Nordrhein-Westfalen)
VNITARVM NATIONVM EDVCATIONIS SCIENTIAE CVLTVRAE ORDO (U.N.E.S.C.O.)
VNIVERSARVM NATIONVM CONSILIVM PHILOSOPHIAE ET SCIENTIARVM HVMANARVM (Conseil International de la Philosophie et des Sciences humaines)
MINISTERIVM ERVDITIONIS REI PVBLICAE AVSTRIACAE (Republik Österreich, Bundesministerium für Unterricht)
FVNDATIO STVDIORVM PROVEHENDORVM HELVETICA (Fonds national suisse de la recherche scientifique)
CONSILIVM STVDIORVM PROVEHENDORVM IN NATIONE ITALICA (Consiglio Nazionale delle Ricerche)
INSTITVTVM NEDERLANDICVM SCIENTIAE PVRAE (Nederlandse Organisatie voor zuiver-wetenschappelijk Onderzoek ZWO)
FVNDATIO STVDIORVM HVMANIORVM SVECANA (Humanistiska Fonden)
FVNDATIO WOELFFLINIANA (Eduard-Wölfflin-Thesaurus-Stiftung in Basel)
FVNDATIONES QVAE VOCANTVR CARLSBERGFONDET ET RASK-ØRSTEDFONDET

ACCESSERANT QVONDAM HI:

VNIVERSITATES COLLEGIA SOCIETATES BRITANNIAE
DOCTOR RERVM TECHNICARVM HONORIS CAVSA GEORG SCHÄFER (†) SVEVOFORTENSIS (Fa. Kugelfischer G. Schäfer & Co., Schweinfurt)

DABAM HEIDELBERGAE KALENDIS DEC. A. MCMLXXX

VICTOR PÖSCHL
CONSILII EDITORVM PRAESES

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

In hac voluminis noni altera parte perficienda operam impertiverunt singula vocabula tractantes Bernd BADER Eva BAER, Hugo BEIKIRCHER, Klaus BOHNENKAMP, Wichert Johan CLAASSEN, Julius Alexander DETRICH, Wilhelm EHLERS, Peter FLURY, Thomas HALTER, Eberhard HECK, Rolf HEINE, Eugénie HERMANS, Willemina HEUS, Wolfgang HÜBNER, Theodor JOHANN, Hans VON KAMPTZ, Ursula KEUDEL, Gerhard KUHLMANN, Wolfgang-Dieter LEBEK, Bernhard LÖSCHHORN, Manfred LOSSAU, Adolf LUMPE, Fredericus OOMES, François PASCHOUD, Karl PLEPELITS, Franz QUADLBAUER, Anton SZANTYR (†), Renate TESSMER, Hans WIELAND.

Plagulis legendis nos humanissime adiuverunt Jacques ANDRÉ Parisinus, Antoon BASTIAENSEN Noviomagensis, Josef DELZ Basiliensis, Wilhelm EHLERS Monacensis, Bonifatius FISCHER Beuronensis, Eduard FRAENKEL (†), Heinz HAFFTER Vitudurensis, Rolf HEINE Gottingensis, Manu LEUMANN (†), Bengt LÖFSTEDT Los Angelesanus, Italo MARIOTTI Bononiensis, Scevola MARIOTTI Romanus, Hans-Georg PFLAUM (†), Otto PRINZ Monacensis, Helmut RIX Ratisbonensis, Heikki SOLIN Helsingiensis, Josef SVENNUNG Upsaliensis, Veikko VÄÄNÄNEN Helsingiensis, Roland WITTMANN Monacensis.

Etymologias explicandas curaverunt in primo fasciculo Manu LEUMANN (†), inde Meinrad SCHELLER Turicensis.

Vocabula romanica, quibus vestigia vocum latinarum servantur, in usum nostrum collegerunt Carl-Theodor GOSSEN Basiliensis et Arnulf STEFENELLI Erlangensis.

His ceterisque omnibus, qui opus nostrum corrigendo consulendo augendo promovere et excolere studuerunt, libentissime gratias agimus iustas ac debitas.

Redactoris officium mecum suscepit Anton SZANTYR, quem repentina morte collegio nostro ereptum pia perennisque memoria prosequetur; dein me adiutum esse ab Ursula KEUDEL nec muneri redigendi defuisse Guilelmum EHLERS et Petrum FLURY, redactores Thesauri generales, grata mente confiteor.

Kal. Sept. MCMLXXX

Hans WIELAND

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PRAEMONENDA

Commoditati legentium consulendum censuimus praemonitis hisce usum huius voluminis illustrantibus (vide etiam supplementum indicis nostri anno 1958 editum):

1. Exempla verborum schedis nostris usque ad saec. II med. post Chr., sc. fere usque ad Apuleium, omnia continentur (exceptis inscriptionibus morte Caesaris posterioribus, ex quibus selecta modo exempla nobis praesto sunt). Ex auctoribus posterioribus (paucis exceptis velut Peregrinatione Aetheriae, Commodiano, Augustini civitate dei) usque ad finem fere saec. VI ea tantum praesto habemus, quae ad usum nostrum a viris doctis excerpta sunt. Ad has largas collectiones augendas nos etiam indices sive editionibus adiectos sive separatim editos consulere vix est quod moneamus.

2. Secundum ordinem temporis afferuntur et singula exempla in unoquoque capitulo et (quantum fieri potest) ipsa illa capitula.

Contra ordinem temporis seriei exemplorum inseruntur ea, quae antecedentis exempli similia exstant (sc. inclusa uncis curvis, interdum crassioribus [intra quos adhibentur angulati]); quod si fit, aut verba illorum locorum communia ante uncos litteris diductis afferuntur, ita ut intra uncos nonnumquam abbreviata ponantur vel omnino omittantur, aut ratio similitudinis alio quodam modo explicatur.

3. *lemmati praefixum significat nos ex copia schedarum nostrarum exempla quaedam omisisse; quod ubi factum sit, in singulis tractatus cuiusque partibus indicatur.

al. nota indicat *alia exempla* in schedis exstare, quae ad usum illustrandum nihil novi afferre putavimus; qua nota his utimur modis: 1) inserta seriei scriptorum: 'Cic. Verr. II 2, 156 rep. 4, 4. *al.* Caes. Gall. 5, 28, 6' indicat locos quosdam Ciceronis solius omissos esse. 2) posita in fine capituli vel seriei uncis inclusae: a) iuxta auctorem Apuleio antiquiorem: 'Prop. 2, 12, 20 Ov. Ib. 617. *al.*' indicat exempla fortasse Ovidiana quaedam et certe omnia posteriora omissa esse. b) iuxta auctorem Apuleio posteriorem: 'Cypr. domin. orat. 11 Amm. 27, 3, 2 Sedvl. op. pasch. 2, 17. *al.*' indicat inde a saec. II med. selecta afferri exempla.

4. Exordii loco exemplis tractandis haec fere praemittimus:

de origine vocis tam ea, quae a viris doctis in usum nostrum concepta sunt [uncis angulatis inclusa, nominibus eorum indicatis], quam ea, quae ab antiquis auctoribus coniecta sunt;

scripturas et formas notabiliores, additis abbreviationibus, notis, syllabarum mensuris sim.;

de notione vocis, si quid antiqui docuerint; sed haud raro hae explicationes singulis tractatus cuiusque partibus vel ipsis scriptorum, quos respicere videntur, locis quasi testimonia adduntur;

inde a quo tempore legatur vocabulum, nec non ubi frequentetur aut neglegatur;

vocabula q. d. romanica, quae vocem latinam usu continuo servant [intra uncos angulatos et indicato nomine viri docti, qui ea collegit];

perturbationes confusionesque, si quas in codicibus saepius lemma subierit, et exempla, quae in ipso vocabuli tractatu non respiciuntur, quia vel falso vel nimis dubie tradita sunt [et ipsa uncis angulatis inclusa].

5. Vocabula derivata et composita in fine tractatus cuiusque enumerantur.

6. Maivscvlis typis signantur lemmatum testes, *inclinatis* typis quaecumque interpretandi vel explicandi causa nos ipsi addimus.

7. Abbreviationes quaedam:
ad l. significat *ad locum*
al. v. supra sub 3
cf. significat *confer* (vel *conferas, conferatur* sim.)
e. g. (vel *ex. gr.*) significat *exempli gratia*
i. significat *id est*
i. q. significat *idem (est) quod*
q. e. significat *qui (quae, quod) est*
a. 35 significat *anno 35 post Christum*
a. 35 a. Chr. significat *anno 35 ante Christum.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

VOLVMEN IX 2

---

1. *o. *littera decima quarta (tertia).* *de genere v. l. 4.* Not. Tir. 16, 57 *in serie vocalium.*

I *de littera latina*: **A** *de rationibus litterae significandae*: **1** o *solum ponitur*: **a** *exempla genus indicantia*: α *fem.*: Nigid. frg. Gell. 19, 14, 6 a et o ... principes ..., i et u ... subditae *in dipthongis.* Pavl. Fest. p. 140 correptam (Mar. Victorin. gramm. VI 28, 11. *al.*). Qvint. inst. 1, 6, 8 solam. Sacerd. gramm. VI 474, 27 pura (Phoc. gramm. V 413, 4). Mar. Victorin. gramm. VI 28, 24 ultimam (*ibid. l.* 26). 67, 23 longa (Explan. in Don. gramm. IV 520, 30). *al.* β *neutr.*: Qvint. inst. 1, 4, 16 o atque u permutata invicem. Serv. gramm. IV 421, 17 productum ([*antea fem.*]. Macr. exc. gramm. V 617, 8). Macr. exc. gramm. V 617, 7 finale (*ibid. l.* 12).

b *exempla declinationis*: α *c. praepos.*: Ⓘ in: Varro ling. 10, 62 *ablativi* habent exitus ... in o. Prob. inst. gramm. IV 119, 1 convertant (*cf.* Char. gramm. p. 82, 15 B. mutant). Char. gramm. p. 54, 7 B. terminantur (*ibid. l.* 8 Dosith. gramm. VII 412, 14). Avg. gramm. V 501, 39 exit (Ps. Palaem. gramm. V 537, 10). *attributive*: Prisc. gramm. II 121, 15 in o masculina. III 72, 18 in o primitiva. *c. ellipsi substantivi*: Prisc. gramm. II 145, 16 in o ... masculina sunt. Ⓘⓘ *aliis*: Fest. p. 214 per o ... scribi ([*item* Mar. Victorin. gramm. VI 10, 22. *al.*]. Grom. p. 315, 13 casa per o nomen habens [*cf.* p. 328, 27 quae per o nomen acciperit. p. 328, 30 casa per o]. *al.*). Char. gramm. p. 81, 24 B. ante o (Diom. gramm. I 348, 14 Phoc. gramm. V 413, 6). Cassiod. gramm. VII 158, 1 (*ex Curtio Valeriano*) u littera pro o. β *pro solis casibus*: *pro acc. et nom.*: Sacerd. gramm. VI 474, 29 o in e mutat (Prob. cath. gramm. IV 9, 27. *al. cf.* Prisc. gramm. II 26, 20 convertitur [*ibid. l.* 23]). Prob. cath. gramm. IV 9, 25 producant (Char. gramm. p. 79, 11 B.). Mar. Victorin. gramm. VI 15, 1 voces, quae u potius quam o sonant (Serv. gramm. IV 421, 17 Pomp. gramm. V 102, 2). *al.* *pro abl.* (*cf. e. g.* Qvint. inst. 1, 5, 60 quod o et u litteris finiretur. 1, 6, 7 quae e et o litteris ... terminantur): Char. gramm. p. 44, 17 B. nomina, quae o terminantur (Diom. gramm. I 347, 1 aut o littera ... aut e et o. Pomp. gramm. V 145, 15. 165, 9 Fin. Metr. gramm. VI 237, 15 Frg. Bob. gramm. V 557, 26. VII 540, 23). p. 151, 11 o finita nomina (Fin. Metr. gramm. VI 231, 6. 236, 20 Mart. Cap. 3, 279. 283). *per brachylogiam* o *significat subst. in o desinentia*: Char. gramm. p. 30, 7 B. o masculina et feminina et neutra inveniuntur.

2 *accedunt adminicula*: **a** littera: *anteponitur*: Vitr. 9, 7, 5 litterae O et P. Qvint. inst. 1, 6, 23 l. o mediam. *postponitur*: Pavl. Fest. p. 195 geminata o l. (*de exclamatione* 'o o'). Colvm. 6, 5, 4 Qvint. inst. 1, 5, 60. 1, 6, 7. 1, 6, 15. *al.* Vel. gramm. VII 49, 14 Sacerd. gramm. VI 475, 4 Prob. cath. gramm. IV 9, 25. *al.* Dosith. gramm. VII 382, 15 o l. vocalis (Vlt. Syll. gramm. IV 232, 17 Avg. gramm. V 497, 18). *et saepius.* **b** vocalis (*cf. l. 44*): Mar. Victorin. gramm. VI 7, 27.

B *de sono et pronuntiatione*: **1** *de qualitate soni*: Ter. Mavr. 130 sonitum reddere cum voles minori (*sc. o*), retrorsus adactam modice teneto linguam rictu neque magno sat erit patere labra; at longior alto tragicum sub oris antro molita rotundis acuit sonum labellis (*similiter disserit* Mar. Victorin. gramm. VI 33, 3 sqq.). Serv. gramm. IV 421, 17 e et o aliter sonant productae, aliter correptae; nam o productum quando est, ore sublato vox sonat ut Roma, quando correptum, de labris vox exprimitur ut rosa. Mart. Cap. 3, 261 o rotundi oris spiritu comparatur. Explan. in Don. gramm. IV 520, 30 o quando longa est, intra palatum sonat ..., quando brevis est, primis labris exprimitur (*similiter* Pomp. gramm. V 102, 13). Isid. orig. 1, 4. 17 figuras ... ex sono litterarum formaverunt, ut puta i et o, quarum ... alterius pinguis sonus, sicut et plena figura. **2** *de ratione orthographica et phonetica*: *de* o *et* u (*cf. Prinz, De o et u vocalibus 2 sqq.*): Fest. p. 214 per o solere scribi (*sc.* percontatio). Qvint. inst. 1, 4, 16 o atque u permutata invicem (*sc.* Hecoba, notrix, Culcides, Pulixena). 1, 6, 22 (*ad* 'ebur, eboris' *sim.*; *improbat et* 'sulporis, guttoris' *et* 'marmura'). 1, 7, 26 'servum' ... u et o litteris scripserunt ..., nunc u gemina ...; neutro sane modo vox, quam sentimus, efficitur (*de eadem re*: Mar. Victorin. gramm. VI 13, 4 *de* 'cum' *et* 'quom'. 14, 24 Cassiod. gramm. VII 144, 24. 161, 10 *ex Papiriano*). Vel. gramm. VII 49, 14 *antiqui* confusas o et u litteras habuere; nam 'consol' scribebatur per o, cum legeretur per u 'consul' (*cf.* Mar. Victorin. gramm. VI 11, 16 o ... etiam pro u poni⟨tur⟩. *vice versa*: Prisc. gramm. II 26, 16 o aliquot Italiae civitates ... non habebant, sed loco eius ponebant u, et maxime Vmbri et Tusci. *utrumque testatur* Cassiod. gramm. VII 157, 22). *permutatur c. aliis vocalibus*: Prob. inst. gramm. IV 118, 37 nomina quae o litteram et in au litteras convertant, ut ... lotus et lautus (*vice versa*: 119, 1 *de* 'cauda' *et* 'coda'. *sim.*: Diom. gramm. I 383, 2). 119, 9 quae e litteram et in o litteram convertant, ut puta adversus et advorsus (*sim.*: Mar. Victorin. gramm. VI 10, 22 Char. gramm. p. 250, 24 B. Cassiod. gramm. VII 149, 16 *ex Cornuto*). *ponitur in dipthongis* (oe, oi): Nigid. frg. Gell. 19, 14, 6 a et o semper principes sunt, i et u semper subditae (*sc. in dipthongis*). Gramm. suppl. p. 189, 10 cum e sequatur, dipthongi loco ponetur, ut 'poena'.

C *de prosodia duplici* (*de* o correpta, producta *sim. v. p. 1, 6. 11; cf. Aug. doctr. christ. 4, 10, 24* ossa ... ora ..., ubi Afrae aures de correptione vocalium vel productione non iudicant): **1** *generatim*: Gav. Bass. frg. Gell. 5, 7, 2 o littera ... productiore ('persona'). Mar. Victorin. gramm. VI 6, 13 e et o, quae biformes dicuntur, quia pro binis graecis apud nos ponuntur (7, 27 o vocalis b.). 28, 28 pro duabus graecis ..., id est pro *o* et *ω* (*de eadem re*: Char. gramm. p. 4, 17 B. Prisc. gramm. II 9, 32. *cf.* Avson. 348, 6 p. 166 P. *ω* quod et *o* graecum compensat Romula vox o). Dosith. gramm. VII 382, 15 o littera vocalis tam corripitur quam producitur (Char. gramm. p. 6, 6 B. Diom. gramm. I 425, 13 o vocalis *δίχρονος*). **2** *speciatim in terminationibus* (*cf. p. 1, 33*): Pavl. Fest. p. 140 'modo' cum per correptam o dicitur *eqs.* (*item de adv.*: Mar. Victorin. gramm. VI 28, 24 Serv. gramm. IV 454, 19 Vlt. Syll. gramm. IV 232, 17 Prisc. gramm. III 69, 7 Fin. Metr. gramm. VI 237, 15). Mar. Victorin. gramm. VI 28, 11 sqq. *apud veteres et Vergilium* pro longa syllaba est ..., cum verbum sive nomen o habet ultimam correptam ...; nam pro brevi novi tantum posuerunt (*item de verbis*: Char. gramm. p. 14, 15 B. 'scribo' ... et talibus, ubi ⟨o⟩ non solum correpta ponitur, sed etiam ridiculus sit, qui eam produxerit [*sim.* Diom. gramm. I 436, 6]. p. 14, 19 [*de monosyllabis ut*: Pomp. gramm. V 232, 37 Consent. gramm. V 370, 14. *al.*]. *al.*). Sacerd. gramm. VI 474, 27 (*de terminatione nominum ut*: Prob. cath. gramm. IV 9, 32 Char. gramm. p. 13, 27 B. Diom. gramm. I 435, 23. *al.*).

D *de specie et usu litterae scriptae*: **1** *de ipsa forma* (*v. etiam l. 2*): Colvm. 6, 5, 4 ut ... tamquam o litterae ductus appareat (= Pelagon. 22; *cf. Hippiatr. gr. II p. 35, 9 εἰς τύπον τοῦ γράμματος τοῦ o. aliter Veg. mulom. 4, 3, 12* quasi in circulo). Gramm. suppl. 304, 24 o vocalis est, quae corona dicitur, quia non est divisa. Carm. de alphab. 40 sqq. littera saepe choris en sum signata canentum (*sc. de compendio pro* '*omnes*'?); curro vias multas, manibus sed fixa manebo perque meam formam saeclorum vertitur ordo. *in explic. allegorica* (*an pro compendio?*): Gramm. suppl. 306, 33 o ovile designat Christi,

[*W.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quippe ecclesia per totum orbem diffusa *eqs.* **2** *adhibetur ad locum denotandum*: VITR. 9, 7, 5 ubi erunt litterae O et P (*sc. in figura*). GROM. p. 315, 13 casa per o nomen habens (*sim.* p. 328, 27. 30).
3 *adhibetur pro compendio (v. 2, 55. 57), maxime vocum q. s.* ob, obiit, obitus, occīdit, octobris, officina, omnis, opera, ops, (h)oplomachus, oportet, oppido, optimus, optio, opto, opus, (h)ora, orbis, ordo, ornamentum, ornatus, oro, ossa, ostium. *nom. propr.*: Olus, Opimianus (*adde de nomine non satis certo* CIG VII 1678, 3 *'O., ubi 'nomen Romanum' intellegit Kaibel*).
II *de litteris graecis* (*cf.* TER. MAVR. 121 o Graiugenum; *v. etiam p. 2, 31. 32*): **A** *de littera ω, Ω* (*saepius in codd.* o *scribitur*): PLIN. nat. 7, 192 *de Ω a Simonide alphabeto adiecta.* HIER. in Ier. 5, 27, 2 alfa et beta et cetera usque ad o. ITALA apoc. 1, 8 (cod. divion.) ego sum alpha et o ([*Vulg. et cett. cod.* ω *vel* Ω, *gr.* τὸ ω]. *saepe apud christ.; in titulis litt. gr. scribitur praeter* INSCR. christ. Hisp. 106 A ☧ O; *pronuntiari 'o' testantur poetica ut*: PRVD. cath. 9, 11 alfa et Ω cognominatus *Christus*. PAVL. NOL. carm. 19, 645 alpha crucem circumstat et ω. 648 alpha itidem mihi Christus et ω. ORIENT. carm. 3, 79. *ad rem cf. Lohmeyer, RAC I 1sqq. et de formula perobscura illa* 'sator arepo' *v.* CIL IV 8623 adnot.). *scribitur* omega: ITALA apoc. 22, 13 (Fulg. Rusp. rem. pecc. 2, 17) alpha et omega (*Vulg. et aliae verss. ut supra*). PALLAD. hist. mon. I 19 p. 296^{C} ab Alpha et Beta ... et ceteris usque Omega (*gr. p. 90, 5 B.* καὶ τῶν καθ' ἑξῆς *tantum; cf. l. 13*). **B** *de littera o (omicron)*: QVINT. inst. 1, 7, 11 sicut apud Graecos *o* litterae, quae interim longa ac brevis ..., interim pro syllaba, quam nomine suo exprimit, posita est (*interiect.* ὦ *intellegi vult Bornecque; melius* ου, *cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 11, 11 vocem, quae apud eos ... scribitur ου. *fortasse iam huc pertinet* VEL. gramm. VII 49, 13 confusas fuisse *o* et *ου* et *ω*). *pro numero, i. LXX*: HIER. monogr. p. 197, 16. 20. INSCR. christ. Diehl 2597 adnot. (= Silvagni 2024) vixit annis o (*huc trahit Diehl etiam* 3192 vixit annos no).

2. *ō (ōh) *particula exclamativa (vocativa). cf. gr.* ὦ, *got.* ō, *hibern. vet.* ā. *de scriptura* o *et* oh *v. Richter in Studemund, Stud. I 600sqq., quem sequi non licet, cum differentiae inter* o *et* oh, *quas apud* PLAVT. *et* TER. *statuit, apud posteriores neglegantur*; oh *exhibent cod. A Plauti*: Cas. 632 (*dub.*). Epid. 3. 177 Persa 405 Poen. 430 Pseud. 988 Truc. 118 (*cet. codd.*: Asin. 614 Capt. 200^{a}. 835 Cas. 235. 236. 907 Men. 137. 180 Mil. 1330 Most. 161. 243 Persa 764 Rud. 358 Trin. 1163), *cod. A Terentii*: Phorm. 51. 286. 857. 945 Eun. 236. 669 Ad. 409. 461 (*cet. codd.*: Andr. 618. 868 Haut. 1006. 1010 Phorm. 70 Eun. 129 Ad. 402); *ceterum nonnisi* PRISC. gramm. II 48, 23 (*si recte*). III 73, 14 SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 402 SCHOL. Ter. p. 88, 10 GRAMM. suppl. 158, 34. *de prosodia et hiatu*: o *productam testatur* VLT. SYLL. gramm. IV 232, 27. *cf. apices*: CE 963, 1 (*a. 12 a. Chr.*). 422, 6 (*a. 120*). 544 B, 9. 1562, 3. *addenda vid.* o *geminata* ITALA Ier. 22, 18 (Wirc., *v. p. 6, 46; vix ad p. 12, 10 trahendum*). *corripitur per hiatum l. 49. cf. l. 57.* *ponitur ante hiatum*: *sine ictu*: PLAVT. Cas. 632 o ére. Men. 713 ⟨o⟩ hóminis (*item* Pseud. 734 TER. Andr. 769 Haut. 313 Ad. 183). Truc. 162 TER. Andr. 817. VERG. ecl. 2, 65 ŏ Aléxi. PROP. 2, 33, 31. OV. met. 14, 832 *v. l. 70.* *cum ictu*: PLAVT. Cas. 800 (= 808) ó hymen (*sim.* CATVLL. 61, 4sqq. 62, 5sqq. MART. 4, 13, 2 MART. CAP. 1, 1 [vers.]). 907 CATVLL. 61, 1. VERG. georg. 2, 486 ó ubi (*v. p. 7, 52*). Aen. 10, 18 ó hominum (STAT. Theb. 8, 303. 11, 468). HOR. epod. 12, 25 ó ego (ars 301 TIB. 2, 3, 5. 2, 4, 7 OV. met. 2, 520. *al.*). sat. 2, 3, 265 ó ere. carm. 1, 1, 2 ó et (OV. met. 14, 832 *v. l. 70*). 1, 35, 38 ó utinam (*v. p. 7, 9*). *al.* *apud scaenicos coalescit c. syllaba sequente (nisi ante brevem syll. corripitur per hiatum ut l. 49)*: *sine ictu*: PLAVT. Poen. 1271 o Apélla (*cf.* Trin. 48 o amíce [Friv. frg. 10]). CAECIL. com. 231 o inféllix (TER. Eun. 943). TER. Andr. 876 o ingéntem. Phorm. 360 o audáciam. Eun. 70 o indígnum. *cum ictu*: PLAVT. Bacch. 759 ó imperátorem (*item ante longam syll.*: TER. Phorm. 853 ó omniúm. Ad. 407. 449 ACC. trag. 364 CIC. carm. frg. [Tusc. 2, 22] 34. *de* TER. Phorm. 259 *v. Richter l. c. 598 adn.*). Men. 640 ó hominém (Pseud. 931 *metro dubio.* TER. Ad. 304. POMPON. Atell. 159 o *add. Bentley*). 1065 ó adulescens. Rud. 1052 ó ere (Trin. 617). *ponitur post hiatum (dub.* PLAVT. Cas. 800 [= 808]. 842 PERS. 3, 66. *tollitur per coni. p. 4, 11*): PLAVT. Bacch. 933 Pergamúm, o Príame. Mil. 415 Palaéstrió.:: o Scéledre. 1330 (*triplici hiatu*) ó mi óculé, ó mi ánime. Poen. 430 méream.:: ó (*nisi, ut Leo suspicatur,* ohe *scribendum*). OV. met. 14, 832 (*triplici hiatu*) o et de Latiá, o ét de gente Sabina. COMM. apol. 233 CE 1592, 3. *de significatione*: PROB. inst. gramm. IV 133, 3 (*affertur quasi vocat. pronominis* 'hic'; *sim.* GRAMM. suppl. 249, 16). 146, 21sqq. 'o', si cum ... affectu proferatur, hoc est per suspirationem, erit interiectio ...; si vero 'o' ad accusativum ... proferatur, erit adverbium exclamantis ...; nunc si 'o' simpliciter proferatur, erit pronomen vel articulus vocativi casus, ut 'o' iste (*sim.* CLEDON. gramm. V 76, 4. 78, 33. *sed negant o articulum esse* SERV. gramm. IV 436, 16 POMP. gramm. V 209, 3sqq. PRISC. gramm. III 11, 19). CHAR. gramm. p. 313, 13 B. (*ex Romano*) 'o' dolentis est (SERV. gramm. IV 443, 24 et irascentis). AVG. in euang. Ioh. 51, 2 (*ad* 'hosanna') interiectiones ..., velut cum dolentes dicimus 'heu' vel, cum delectamur, 'vah' dicimus vel, cum miramur, dicimus 'o rem magnam'; tunc enim 'o' nihil significat nisi mirantis affectum. PRISC. gramm. III 12, 7 adverbium est vocandi et optandi, est etiam interiectio. 89, 2 adverbium vocandi ... admirandi ... indignandi ... optandi. 91, 6 dubiae inter adverbia et interiectiones ut 'o'. *ad singulos locos v. infra.* *legitur inde a* PLAVTO, ENN., CATONE, CAECIL., TER.; *saepe in poesi (vitare vid. Liv. Andr. p. 8, 11*; CARM. Sal. *v. l. 8) et in oratt.; raro adhibent script. hist. (deest apud* CAES.; *in carmine v. p. 10, 43*): SALL. *ter* (*dub.* Iug. 35, 10, *ubi ex* LIV. o *recepit pars codd. cf.* perioch. 64 p. 76, 17), NEP. *semel*, LIV. *semel* (*in oraculo Delph.; adde l. 6*), VELL. *semel*, TAC. *quater; quinquies tantum etiam* PLIN. nat. [*dub. vel falso trad.*: CARM. Sal. 3, 1 (Varro ling. 7, 26; *v. Morel ad l.*). TER. Andr. 969. 974 Haut. 380 Phorm. 478. *confunditur cum* pro (TER. Andr. 256 pro *Don. Ad. 330, 2*; SEN. Herc. O. 1201 pro *Leo hiatus vitandi causa*), a(h) (TER. Ad. 724 PROP. 4, 10, 27. *cf.* IVV. 9, 102, *qui imitatur Verg. ecl. 2, 69* a [o *R*]), eho (*v. vol. V 2, 282, 32sqq.*), io (*v. vol. VII 2, 281, 26sqq.*).]

vox exclamantis et inde etiam vocantis, appellantis; additur vel respondet aliis interiectionibus e. g.: PLAVT. Most. 243 edepol (Poen. 1039 Trin. 49 TER. Ad. 961. *cf.* Andr. 817 pol [Ad. 450]). Poen. 1127 eho. TER. Andr. 344 euge. 846 ehem. 868 ah (Ad. 269). Ad. 789 ei. TRAG. inc. 184 heu (ITALA Ier. 22, 18 [Wirc.; *Vulg.* vae]. IVL. VAL. 2, 22 p. 83, 2. *cf.* CE 2118, 3 [*imitatur Verg. Aen. 4, 657* heu]). CATVLL. 61, 124sq. io (*in versu iterato*). PERS. 2, 22 pro. *gr. ubi resp.* ὦ, *non adnotatur nisi in exemplis notabilioribus.* *de interiectione egit Richter in Studemund, Stud. I 586sqq. 600sqq.; idem, Progr. Hagenau 1878, 18sqq. cf. etiam Hofmann, Umgangsspr. 20sq. Svennung, Anredeformen (v. indicem).*

CAPVT PRIMVM: ***exclamando.***

I *ponitur absolute*: PLAVT. Capt. 200^{a} o o o (*Leo ad l.: 'fletur extra metrum'*). Poen. 430 i modo.:: non hercle meream.:: o (*Leo suspicatur* 'ohe').:: vah.:: abi modo. TER. Andr. 615 dicam aliquid me inventurum ...:: o (eho *vel* ohe *trad.*). Phorm. 51 si quis me quaeret ...:: praestost, desine.:: o; at ego ... conabor ..., Dave (*vix cum sententia iungendum ut p. 7, 16*). AFRAN. com. 102 o.:: quid clamas? (*nisi ad interrog. trahendum*). *addas fortasse p. 1, 41.*

II *accedit ad nomina* (*et pron.*): **A** *ad acc.* (*adiecimus ambigua ut l. 44. 53. p. 5, 20*; *explic. nom. excl.* PORPH. Hor. sat. 1, 4, 21/22 o beatum Fannium [*Hor.*: beatus F.]): **1** *additur epitheton*:
a *ad subst.*: **α** *rerum*: (i) *praecedit epith.*: PLAVT. Aul. 704 o lepidum diem (PACVV. trag. 307 o multimodis varie et dubium et prosperum copem d. ACC. trag. 80 CIC. Sull. 91. *al.*). Men. 713 ⟨o⟩ hominis impudentem audaciam (TER. Haut. 313. CIC. Phil. 2, 4 incredibilem. *al.*). CAECIL. com. 281 o tristes ineptias. CIC. carm. frg. 17 o fortunatam ... Romam. *et passim.* *dub., an nom.*: PLAVT. Bacch. 136 o praeligatum pectus. Mil. 725 o lepidum caput (TER. Ad. 966). TER. Eun. 70 o indignum facinus. CIC. Phil. 2, 89 auguria. HOR. epod. 3, 4 ilia. *et saepe.* (ii) *sequitur epith.*: AFRAN. com. 66 o diem scelerosum (CIC. Sest. 27 funestum. Att. 16, 5, 4 lepide descriptos. *saepius*). CIC. Quinct. 80 o rem incredibilem (S. Rosc. 141 miseram atque acerbam. Verr. II 4, 146 ridiculam. *al.*). S. Rosc. 101 o vitam honestam (Att. 10, 14, 1 miseram. *al.*). Verr. II 5, 74 o clementiam ... seu potius patientiam miram ac singularem (*cf.* Cael. 71 o — stultitiamne dicam an impudentiam singularem?). *et passim.* *dub., an nom.*: PLAVT. Men. 1004 o facinus indignum et malum (Rud. 393 TER. Andr. 401. *al.*). TER. Eun. 531 o capitulum lepidissimum. CIC. Verr. II 5, 100 spectaculum. Cluent. 15 scelus. *et saepe.*

β *animantium*: (i) *praecedit epith.*: PLAVT. Poen. 850 lepidam Venerem ... o lepidam Venerem denuo. TER. Andr. 948 o lepidum patrem. Eun. 298 o infortunatum senem. 709 Iuppiter magne, o scelestum atque audacem hominem (CIC. Flacc. 84 peritum iuris. orat. 225 callidos. Att. 12, 2, 2 miros. *al.*). 943/4 o infelicem adulescentulum; o scelestum Parmenonem, qui *eqs.* AFRAN. com. 185 o sacrum scurram et malum (*post subst. additur alterum epith. ut*: CIC. Verr. II 4, 146. 5, 14 off. 3, 100. *al.*). *et saepissime.* (ii) *sequitur epith.*: PLAVT. Bacch. 759 o imperatorem probum. Most. 1071 o mortalem malum. Pseud. 734 o hominem opportunum mihi (931 lepidum. TER. Andr. 769 audacem. Ad. 183 impurum. CIC. Phil. 2, 77 nequam. *al.*). CIC. Phil. 3, 8 o civem natum rei publicae. Tusc. 1, 100 o virum Sparta dignum (2, 32 fortem. off. 2, 83 magnum dignumque. *al.*). *et saepe.*

γ *sequuntur enuntiata explicativa* (*cf. p. 10, 78. 80. 81*): PLAVT. Men. 640 o hominem malum, ut dissimulat. Mil. 649 o lepidum senem, ... si *eqs.* (CIC. Catil. 2, 7 o fortunatam rem publicam, si *eqs.* Flacc. 15. 39 PROP. 2, 32, 43. *al.*). TER. Eun. 365 (*seq. enunt. relativum ut*: 944 *v. l. 62.* COEL. hist. 1 POMPON. Atell. 159 CIC. Quinct. 80. *al.*). CIC. Phil. 2, 86 o praeclaram illam eloquentiam tuam, cum es nudus contionatus (2, 100. 13, 41 LVCR. 5, 1194 IVV. 7, 150). 2, 110 o detestabilem hominem, quod *eqs.* *similiter al.*

b *ad pron.*: **α** *praecedit epith.*: CIC. Phil. 1, 36 o beatos illos, qui *eqs.* (SEN. clem. 1, 13, 3 miserabilem. epist. 11, 9 felicem. TERT. patient. 14 p. 21, 14 felicissimum). 2, 54 o miserum te, si *eqs.* (SALV. eccl. 3, 89 o infelicem te ac miserrimum). 3, 26 o felicem utrumque. SEN. dial. 2, 17, 4 o miserum me. TERT. paenit. 4, 8 o beatos nos. **β** *sequitur epith.*: nos: CIC. Catil. 2, 10 beatos (APVL. met. 5, 14, 5 LAMPR. Diad. 7, 6). Phil. 13, 34 turpis. SEN. contr. 2, 5, 6 felices

[W.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(7, 6, 9 PLIN. paneg. 74, 4. *al.*). 2, 7, 9 o n. nimium felici ... saeculo natos. SEN. Thy. 879 o n. dura sorte creatos. TERT. apol. 35, 4 merito damnandos. me (*iuxta subst.* CIC. fam. 7, 20, 2): CIC. Mil. 102 o me miserum, o me infelicem (Att. 7, 23, 1 SEN. contr. 2, 3, 6. *al.*). fam. 14, 4, 3 o me perditum, o afflictum. ad Q. fr. 3, 1, 17 sollicitum. PROP. 2, 15, 1 felicem. PHAEDR. 1, 12, 13 infelicem (*cf. l. 4*). SEN. Thy. 911. *al.* te: CIC. frg. inc. Plin. nat. praef. 9 o te felicem, M. Porci (HOR. sat. 1, 9, 11 SEN. contr. 2, 2, 1 SEN. epist. 46, 3. *al.*). Att. 13, 30, 1 (29, 3) ferreum. SEN. contr. 7, 6, 8 miseram (HIL. c. Const. 11). 10, 3, 6 crudelem. *al.* PETRON. 106, 1 feminam simplicem. QVINT. decl. 388 p. 441, 18 inofficiosum. PLIN. epist. 8, 13, 2 beatum (ARNOB. ad Greg. 8 p. 396, 18. 20). *al.* istum: SVLP. SEV. epist. 1, 3.

2 *non additur epitheton (accedunt saepe explicationes quaedam ut l. 16. 17. 30)*: **a** *acc. rerum*: TER. Phorm. 360 o audaciam. LVCIL. 9 (= PERS. 1, 1) o curas hominum (*c. gen. ut*: CIC. dom. 89 o speciem dignitatemque populi Romani, quam *eqs.* PLIN. paneg. 80, 3 o vere principis ... curas, reconciliare *eqs.*). CIC. dom. 104 o rem, quam *eqs.* Att. 8, 5, 1 o meam mansuetudinem. CATVLL. 107, 6 o lucem candidiore nota (*item c. abl. qual.*: OV. epist. 15, 300 o mira calliditate virum). IVV. 13, 140 o delicias. ANTH. 430, 3 o digitos, quos *eqs.* *dub., an nom.*: TER. Ad. 228 o scelera (CIC. dom. 47 o caenum, o portentum, o scelus. STAT. silv. 2, 7, 104 Ach. 1, 533 MART. 11, 93, 3. TAC. ann. 11, 34, 1 o facinus, o scelus). CIC. Verr. II 4, 55 o tempora, o mores (*item*: Catil. 1, 2 dom. 137 Deiot. 31. *al. alludit ordine inverso*: MART. 9, 70, 1 [*v. 5 separatim*]. *cf.* CIC. Att. 12, 49, 1 o t. [obt- *var. l.*]. PERS. 1, 26 o m. [MART. 6, 2, 6]). HOR. sat. 1, 2, 92 o crus, o bracchia. FLOR. epit. 4, 1, 2 o nefas.

b *acc. animantium (fere c. explicatione)*: *α adi. subst.*: TER. Phorm. 559 o lepidum (*A, add.* caput *cett.*). CIC. Phil. 6, 14 o sordidos, qui *eqs.* off. 2, 25 o miserum, qui *eqs.* (frg. inc. J 10 SEN. contr. 9, 2, 1. 10, 4, 6. 10 SEN. benef. 7, 10, 5. *cf.* dial. 11 [12], 10, 5 o miserabiles). SEN. clem. 1, 16, 1 o dignum, quem *eqs.* (*ibid. iterum.* dial. 5, 14, 4. PLIN. nat. 33, 50 o d. proscriptione. *v. etiam l. 37*). LVCAN. 7, 205 o summos hominum, quorum *eqs.* CIL IV 1262 o felicem (LACT. epit. 31, 10). CLAVD. rapt. Pros. 2, 260 o fortunatas, ... quascumque *eqs.* *pertinet ad primam personam (sc. om.* me; *cf. p. 6, 5)*: SEN. contr. 1, 4, 1 o dignum, cui *eqs.* (me *add. edd. plerique*). *β pron.*: CIC. or. frg. B 14 o te, scelerate, qui *eqs.* (HIL. trin. 12, 36 o te, miser haeretice, qui *eqs.*). SEN. contr. 1, 8, 2 o me, ... lassus sum (exc.: o me ... lassum). *γ subst.*: CIC. Att. 4, 15, 7 o virum, o civem (SEN. suas. 2, 16 o v., cuius *eqs.*).

B *ad nom. (ambigua inter acc. et nom. v. sub A; sunt quae pro voc. accipi possint, maxime l. 47. 80. 83. p. 6, 2. 9 cf. etiam p. 8, 12)*: **1** *rerum*: **a** *additur epitheton*: *α in poesi*: ENN. ann. 625 o multum ante alias infelix littera theta. PACVV. trag. 177 o flexanima ... oratio. PVBLIL. O 8 o tacitum tormentum animi conscientia. HOR. sat. 2, 2, 107 o magnus posthac inimicis risus (*an allocutio?*). PROP. 1, 10, 1 o iucunda quies. 3, 5, 7 o prima infelix ... terra. AETNA 632 o maxima rerum et merito pietas homini tutissima virtus (*cf.* SEN. Herc. O. 1027 o misera pietas. 1171 o misera virtus). LYDIA 77 sors o mea laeva. OV. am. 2, 17, 12 o facies oculos nata tenere meos (*item epith. succedit*: EPIST. Sapph. 22. LVCAN. 2, 544 o rabies miseranda). *al.* *β in prosa oratione*: CIC. Verr. II 5, 41 o divina senatus ... admurmuratio. 5, 163 o nomen dulce libertatis, o ius eximium ..., o lex Porcia ..., o graviter desiderata ... potestas. Balb. 13 o nomen imperii, o ... excellens dignitas, o diffusa laus ..., o nationes, urbes, populi, reges *eqs.* SEN. contr. 1, 1, 17 o graves ... vices tuae. *al.* PLIN. nat. praef. 5 o magna fecunditas animi. 7, 137 o prava interpretatio. QVINT. decl. 305 p. 196, 12 o misera condicio. PLIN. paneg. 63, 4 o prava ... ambitio, concupiscere *eqs.* (*item seq. inf.*: OPTAT. 2, 21 p. 58, 12 HIER. in Ier. 5, 7, 2). *al.*

b *non additur epitheton (iuxta aliam excl., cui add. epith., l. 67. 68. 70)*: *α in poesi*: ENN. ann. 8 o pietas animi (scaen. 130 SIL. 13, 749. *v. l. 50*). scaen. 388 o terra Thraeca, ubi *eqs.* (*Vahlen cft. Eur. Hec. 1088* αἰαῖ, ἰὼ Θρῄκης ... γένος. *item c. explic.*: HOR. sat. 2, 6, 65. LVCAN. 7, 29 o felix [*sc. Roma*], si te ... Roma videret). VERG. Aen. 2, 241 o patria, o divum domus Ilium. HOR. epod. 17, 30 o mare et terra. carm. 3, 5, 38 o pudor, o magna Carthago (OV. epist. 9, 111. MART. 8, 78, 4 o pudor, o pietas). SEN. Phaedr. 718 o silvae, o ferae. VAL. FL. 1, 721 o domus, o freti ... penates. 4, 30 o dolor, o dulces ... pharetrae (SIL. 8, 675 STAT. Ach. 1, 42). STAT. Theb. 5, 33 o nox. MART. 9, 20, 3 felix o *eqs.* (*de terra; cf. l. 66*). 10, 51, 6 o soles, o tunicata quies; o nemus, o fontes *eqs.* IVV. 10, 159 o gloria. *al.* *β in prosa oratione*: CIC. Pis. 56 o scelus, o pestis, o labes. Att. 5, 4, 2 o provincia. SEN. epist. 107, 2 exclames: 'o mors'. FLOR. epit. 2, 6, 30 o pudor. 4, 12, 34 o securitas. TERT. adv. Val. 37 p. 211, 9 o differentia. AVSON. 338 p. 156, 6 P. o mora, o poena. HIER. epist. 14, 10, 2 o solitudo, in qua *eqs.* *al.*

2 *animantium*: **a** *subst.*: *α add. epith.*: TER. Phorm. 233 o Geta monitor. 324 o vir fortis atque amicus (*cf.* DON. *ad l.* 2 apparet aversum Getam exclamasse. *aliter* 3 nominativum pro vocativo. *pars edd. vel* forti's *vel* amicu's *intellegit*). Eun. 560 o festus dies hominis; amice, salve (*an vocat.?*). CIC. Phil. 13, 37 o conservandus civis. VERG. ecl. 3, 3 infelix o semper ovis pecus (*item de bestiis*: CLAVD. 3, 254 o mites Diomedis equi). Aen. 3, 321 o felix ... virgo. HOR. sat. 1, 1, 4 o fortunati mercatores. 2, 7, 70 o totiens servus (*an allocutio?*). CALP. ecl. 3, 10. 7, 73. SIL. 9, 159 felix o terque quaterque frater (PRVD. perist. 2, 529 o t. q. et septies beatus ... incola). MART. 10, 30, 28. *al., maxime in poesi.* *pertinet ad primam personam (cf. l. 22. p. 5, 36)*: PS. VARRO sent. 30 o heredes maginfici, qui ... addimus. *β non add. epith. (alteri subst. add. epith. l. 9. 10)*: CVLEX 94 o pecudes, o Panes. OV. fast. 6, 810 o decus. SEN. Herc. O. 756 o lares, miseri lares. STAT. Theb. 5, 34 o pater (*nisi invocatio*). IREN. 1, 11, 5 (= 1, 5, 3 H.) o pepones, sophistae vituperabiles (*v. Harvey ad l.; gr. Epiphan.* ὦ λῃρολόγοι σοφισταί). *c. pron. demonstr.*: AVGVRIN. carm. frg. 7 ille o Plinius, ille quot Catones. TERT. adv. Marc. 4, 26 p. 511, 3 o deus iste.

b *adi. subst. (cf. p. 5, 66. 72)*: VERG. Aen. 1, 94 o terque quaterque beati, quis ... contigit (*item seq. enunt. relat.*: 1, 437 fortunati [LYDIA 9 o f. nimium multumque beati. LVCAN. 4, 319]. GRATT. 95 felix [LVCAN. 9, 126. 208 PRVD. c. Symm. 2, 1020. *al.*]. SEN. Phaedr. 694. LVCAN. 7, 43 o [ah *V¹*] miseri [STAT. Theb. 5, 33]. SIL. 11, 236 o demens, en, qui *eqs.*). OV. met. 8, 326 o felix, si quem *eqs.* (MART. 9, 56, 10 COMM. apol. 613). fast. 6, 509 o nimium faciles, o toto pectore captae. COMM. instr. 1, 36, 5 o stulti, morte viventes. *pertinet ad primam personam (cf. l. 5. p. 5, 36)*: LVCAN. 8, 843 satis o nimiumque beatus, si mihi contingat *eqs.* VAL. FL. 2, 378 o miseri, quicumque ... accessimus.

c *pron.*: ego (*vix huc pertinent l. 82. p. 7, 14. 39. 65. 74. 75. 79*): HOR. epod. 12, 25 o e. non felix, quam tu fugis. ars 301 laevus. OV. met. 8, 51 o e. ter felix, si *eqs.* STAT. Theb. 3, 367 o (en *var. l.*) e. divis invisus ..., haec vulnera cerno. ITALA Is. 6, 5 (Ambr. in psalm. 118 serm. 3, 13, 2) o miser e., quoniam *eqs.* (*gr. LXX* ὦ τάλας ἐγώ, *Theodoret.* οἴμοι, *Vulg.* vae mihi. *item* HEGES. 1, 44, 8 p. 118, 14. 16 o m. e., cui ...; o stultissimus e., qui *eqs.* [*gr. ut supra*]). illi: AVG. in euang. Ioh. 30, 1.

d *substituitur enunt. relat. (aliter p. 9, 69)*: ZENO 2, 10, 3 p. 419B o qui ... meminerat.

C *ad gen. (dub. l. 36. 37. 42)*: PLAVT. Truc. 409 o mercis malae. CATVLL. 9, 5 o mihi nuntii beati (*sunt qui nom. plur. intellegant*). LVCAN. 2, 45 o miserae sortis, quod non in Punica nati tempora Cannarum fuimus Trebiaeque iuventus (*sunt qui iungant* o m. sortis ... iuventus; *alii intellegunt* 'o m. sortis *nos*', *sc. gen. qual. pro nom. subst.*). CLEM. ad Cor. 53, 5 o magnae caritatis, o perfectae sinceritatis (*sec. gr.*). IREN. 2, 7 (= 5 H.), 2 o indissimilis, simul autem et blasphemae imaginis. FVLG. aet. mund. p. 139, 2 o profundi divini sapientiae fontis (profunda ... sapientia *var. l.; antea nom.*).

? **D** *ad dat. (sec.* vae? *vix conferas exempla ut l. 36. 74. p. 7, 3. 5. 11, 7. 11)*: CIL IV 1545 o vobis, Nero, Poppaea (*si recte legitur*). ITALA Ier. 22, 18 (Wirc.) non lamentabunt eum 'oo mihi, frater' neque plangent eum 'heu mihi, domine' (*gr.* ὦ *vel* οὐαί *vel* οἴμοι, *Vulg.* vae).

III *accedit ad enunt. (non completa p. 7, 29. 62)*: **A** *imperantium (adiunximus formulas iurandi l. 66 et precandi l. 69; in poesi praeter l. 62. 65. 69)*: **1** o salve (*accedit semper vocat., qui postponitur praeter* OV. *l. 53sq.; cf.* vale *l. 77*): PLAVT. Men. 1132 Trin. 1163. TER. Andr. 267 (DON.: interiectio est optantis adventum aut repente percussi). 318. 846 Hec. 82 Phorm. 609 OV. met. 12, 530. 15, 581 'rex' ait 'o s.' **2** *alia*: ENN. scaen. 368 o vide fortem virum ([*v. app. crit.*]. TER. Eun. 669). VERG. ecl. 4, 48 adgredere o magnos ... honores (*item imp. antecedit*: Aen. 6, 194 este duces o, siqua via est, cursumque ... dirigite. 9, 234 audite o mentibus aequis. OV. fast. 6, 652 Pont. 2, 8, 51. *al.*). georg. 2, 35 quare agite o ... discite ..., agricolae (Aen. 1, 627). Aen. 1, 735 et vos o coetum, Tyrii, celebrate (10, 676 vos o potius miserescite, venti. 12, 646 CALP. ecl. 1, 36. *al. cf.* VERG. Aen. 6, 196 tuque o dubiis ne defice rebus [PROP. 2, 16, 13 VAL. FL. 1, 215. IVL. VAL. 1, 3 p. 3, 20 o tu, quaeso, intuere]). 2, 644 sic o sic positum adfati discedite corpus (*cf. iterationem*: 6, 258 procul o procul este, profani. OV. met. 14, 842 duc o duc. SIL. 3, 503 nunc o nunc, socii, ... credite). 12, 314 o cohibete iras. TIB. 1, 4, 9 o fuge (*cf.* VVLG. Zach. 2, 6 *v. p. 12, 14*). OV. am. 3, 11, 45 parce per o lecti ... iura (met. 14, 372 per o tua lumina ... consule). ars 1, 617. VAL. FL. 2, 485 o iam, ... si ..., adnue (*interposito enunt. ut*: 8, 264 SIL. 2, 373). *al.* STAT. Theb. 7, 249 dic o precor (*cf.* ARNOB. nat. 4, 8 dicite o quaeso [*c. voc. v. p. 8, 31*]. *omisso imp.*: 1, 59 quid ... officit, o quaeso ...?). *al.*

B *optantium (per aposiopesin* VERG. Aen. 5, 195 quamquam o —, *ubi Mnestheus votum vincendi supprimit, cf. p. 7, 4)*: **1** *per coni. nudum (nonnisi in poesi)*: PLAVT. Poen. 208 o multa tibi di dent bona. VERG. ecl. 3, 28 o tantum libeat. 4, 53 o mihi tum ... maneat. 5, 65 sis bonus o felixque (*item anteponitur verbum*: Aen. 4, 578 adsis o placidusque iuves [8, 78 SIL. 4, 127]. PROP. 2, 1, 48 fruar o solus *eqs.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 234 sis memor o longumque vale). Aen. 8, 579 nunc, nunc o liceat (*item anteponuntur alia*: OV. epist. 18, 67 firmius. trist. 5, 9, 37 quod [CIRIS 410]). HOR. carm. 3, 10, 13 o, quamvis ..., ... parcas (*item interposito enunt.*: 3, 24, 25 o, quisquis ..., ... audeat [GRATT. 451]. TIB. 1, 1, 51 o, quantum est auri, pereat. OV. Pont. 1, 4, 49 o ego, di faciant, ... possem). TIB. 2, 3, 67 o valeant. 2, 4, 27 o pereat (3, 9, 6). OV. ars 3, 347 o ita, Phoebe, velis (*item interposito vocat.*: SIL. 7, 250). *al.* **2** *accedunt coniunctiones*

[W.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*pron. relat.* VERG. georg.): VERG. georg. 2, 488 o qui me ... sistat (*vix allocutio, ut quidam putant; item* VAL. FL. 2, 218). Aen. 8, 560 o mihi praeteritos referat si Iuppiter annos (*collocatione notabiliore ut*: 11, 415 quamquam o si ... adesset [AVG. epist. 228, 12]. VAL. FL. 8, 10 o mihi si *eqs.* STAT. Theb. 8, 739 caput o caput o mihi siquis *eqs. ceterum* HOR. sat. 2, 6, 8. 10 OV. am. 3, 8, 65 met. 14, 192. *al. in prosa inde a* SEN. contr. 1, 6, 7. 10, 2, 19 PETRON. 44, 4 CYPR. ad Donat. 9 p. 10, 24). 10, 631 quod ut o potius ... ludar (CIRIS 228). HOR. carm. 1, 35, 38 o utinam ... diffingas (4, 5, 37. TIB. 1, 3, 2 ibitis ..., o u. memores [*item in appos. sim.*: STAT. Theb. 5, 472. 7, 358]. PROP. 1, 3, 39. *al.* OV. am. 2, 11, 5 [*interposito enunt. ut*: epist. 1, 5. 11, 21. *al.* LVCAN. 4, 509 VAL. FL. 3, 617]. *al.* LVCAN. 2, 306. *al.* CALP. ecl. 6, 86 [*enunt. negat. ut*: 7, 79 VAL. FL. 1, 113. 7, 135. 7, 534]. *al. in prosa nonnisi* AVG. nat. et grat. 39, 46 *bis*). TIB. 2, 4, 7 o ego ne possim *eqs.* OV. met. 10, 355 o vellem ... esset (CIRIS 153).

C *affirmantium* (*addidimus enunt. secund. et orat. rectam; cf. et p. 6, 69; in poesi praeter l. 28. 31. 42 sqq. [adde p. 12, 17]; augetur affectus iteratione l. 24. 26. 39*): PLAVT. Asin. 614 o melle dulci dulcior tu es (Cas. 522 Mil. 1223 TER. Haut. 1010. *cf.* PLAVT. Cas. 907 o erat maximum [*item tertia pers.*: Persa 764 Pseud. 988. *plur. v. l. 24*]. Epid. 177 o Hercules ego fui [*item prima pers.*: Most. 243 TER. Phorm. 70]). Cas. 236 o perii. Truc. 118 o enicas me miseram. TER. Andr. 533 o te ipsum quaerebam (*sim.* Ad. 461). Ad. 409 o lacrimo gaudio. OV. epist. 12, 133 o iusto desunt sua verba dolori. met. 2, 424 sunt o sunt iurgia tanti (*postpon. ut*: 7, 797 iuvat o meminisse. Pont. 1, 1, 59 paenitet o, si ..., paenitet. STAT. Theb. 3, 360 nunc o nunc. CE 422, 6 [*post a. 120*] apstulit ó saeva lux *eqs.* 1180, 2 coniugis o grati redditur ecce fides). SEN. benef. 5, 4, 4 o ne ille ... visus est (7, 27, 2 epist. 30, 12). *al.*
in enuntiatis non completis: PLAVT. Pseud. 74 est misere scriptum, Pseudole.:: o miserrime. TER. Andr. 105 o factum bene (*item* Eun. 674. CIC. Att. 15, 1, 1 o f. male [CATVLL. 3, 16]). Ad. 402 satin scis ibi esse? :: o qui egomet produxi. PROP. 1, 15, 42 o nullis tutum credere blanditiis. OV. ars 2, 605 o bene, quod *eqs.* (trist. 1, 2, 41 MART. 7, 15, 1 PROSP. carm. de ingrat. 816). STAT. silv. 1, 2, 169 satis o nimiumque ... despexisse. *inseritur enuntiatis secundariis* (*de* AVG. serm. coll. Morin p. 696, 7 *v. Mohrmann, Altchr. Sonderspr. 38*): OV. Pont. 2, 2, 93 felices, quibus o (hos *var. l.*) licuit spectare triumphos. CIRIS 132 ni Scylla ... o nimium cupidis ... inhiasset ocellis. 278 nisi te ... malus, o malus ... casus ... tulisset. 424 quorum ... o ego crudelis ... delubra petivi (*cf.* CE 1592, 3 quen su⟨peri⟩ o crudeli⟨s r⟩apuerunt). CE 1788, 5 qui ..., o non ut meruit, pesti vita functus est. *adde orationem rectam* (*cf.* CIC. Att. 5, 10, 3 o illud verum 'ἔρδοι τις'): AVG. conf. 9, 4, 11 clamabam in consequenti versu ...: o 'in pace'; o 'in idipsum' (*sc. o quam mirabiliter ille dixit eqs.; similiter* serm. coll. Morin p. 113, 29 CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 26, 21).

D *interrogantium* (*v. etiam p. 12, 13; vix huc pertinet p. 4, 34; addi possunt fortasse quaedam sub E allata; in poesi praeter l. 52. 55*): PLAVT. Epid. 3 o Epidicumne ego conspicor? Men. 180. TER. Andr. 618 (SCHOL.: ridentis). Haut. 1006 o pergin ...? Phorm. 857 o tu quoque ...? Eun. 129 o dubiumne id est? 236 o quid istuc ... ornatist? (CATVLL. 31, 7 VERG. [?] catal. 13, 8 HOR. carm. 1, 14, 2 AVG. conf. 9, 4, 11 AVG. [?] un. eccl. 11, 28). VERG. georg. 2, 486 o ubi *eqs.* (VAL. FL. 4, 469 STAT. Theb. 3, 698 silv. 2, 1, 41. 52). Aen. 12, 883 o quae ...? HOR. sat. 2, 6, 63 o quando ...? OV. epist. 3, 61 o miseram cui me ... relinquis? VITA Anton. 16 p. 32, 11 o numquid ...? (*gr. non resp.*). *interposito enuntiato*: CATVLL. 9, 10 o, quantum est ..., quid me laetius est ...? HOR. sat. 1, 5, 58 o, ... ni ..., quid faceres ...? OV. met. 9, 428 SIL. 1, 653. o *tenet secundum locum*: VERG. (?) catal. 4, 8 doctior o quis ...? o quis ...? OV. met. 2, 279 quid o tua fulmina cessant ...? (CE 1109, 15 [*aet. Aug.?*]. STAT. Theb. 9, 211). HOMER. 39 cur o tua dextera cessat?

E *exclamantium* (*verbo omisso e. g. l. 67. 70. 72. 77. 81 sqq.*):
1 o quantus: CATO or. frg. 19, 1 o quanti ... emit. LVCIL. 9 (= PERS. 1, 1) o quantum est in rebus inane. HOR. epod. 10, 15 OV. ars 3, 159. met. 2, 520 o ego quantum egi (*seiunguntur* o *et* q. *ut*: GRATT. 427 PS. APVL. Ascl. 6). *al.* SEN. contr. 9, 4, 2. *al.* SEN. Herc. O. 1760 (*interseritur vocat. ut*: STAT. Theb. 2, 460 MART. 8, 7, 4). *al.* IVV. 6, 317 (*verbo omisso ut*: TERT. adv. Marc. 5, 18 p. 642, 1 CYPR. ad Donat. 12 p. 14, 9. *al.*). FLOR. epit. 2, 2, 31 quantus o tum triumphus ... intercidit. *al.*
2 *alia*: CIC. Att. 16, 11, 5 o qualis tu semper istos (OCTAVIA 698. LVCAN. 3, 79 perdidit o q. *eqs.* MART. 1, 103, 3 qualiter o vivam. IVV. 10, 157 *sine verbo.* CYPR. epist. 10, 2 p. 491, 19. *al.*). NEP. Phoc. 4, 3 o quam indigna perpeteris, Phocion (VERG. ecl. 10, 33 o mihi tum q. molliter *eqs.* [*item seiunguntur* o *et* q.: TIB. 2, 3, 5 o ego, cum ..., q. fortiter *eqs.* OV. met. 9, 487 o ego, si ..., q. bene *eqs.* trist. 5, 9, 1]. OV. am. 1, 14, 47 o q. saepe. *al.* SEN. contr. 10, 4, 20. *al.; c. acc. excl.*: PS. AMBR. serm. 26, 4 o q. beatum populum). VERG. ecl. 3, 72 o quotiens *eqs.* (TIB. 1, 3, 19. 1, 9, 41 [*interseritur enunt. ut*: 2, 3, 19 OV. met. 10, 661. *al.; seiunctis* o *et* q.: NVX 159 o ego, cum ..., optavi q. *eqs.*]. *al.; in prosa inde ab* HIER. epist. 22, 7, 1). HOR. sat. 1, 5, 43 o qui complexus ... fuerunt (PHAEDR. 1, 13, 6. *sine verbo*: MART. 7, 97, 10 o quae gloria. 10, 38, 6 o quae proelia. *c. acc. excl.*: PACIAN. [?] sim. carm. p. 109, 21 o quam ... febrem *eqs.*).

IV *accedit ad inf.* (*de* OPTAT. 3, 3 p. 74, 19 *v. Blomgren, Eranos 37, 1939, 95*): AVG. c. Maximin. 2, 26, 8 o disputare, o probare promissa. c. Petil. 3, 30, 35 o respondere. serm. 4, 21 o irasci, o indignari (5, 4 *bis*). 119, 2. 159, 7, 8 (*quater*). serm. coll. Morin p. 345, 13 (*ter*). p. 485, 10. 652, 10. PS. AVG. c. Fulg. 13 (RevBén. 58, 1948) p. 201, 9 (*ter*).

CAPVT SECVNDVM: ***appellando, vocando.***

accedit sc. ad vocativum in enuntiatis c. affectu quodam dictis, cf. enuntiata ordine verborum mutato idem valentia ut 'o salve, pater' *et* 'o pater, salve'; *non negaverimus tamen hic illic graecismum ut* ENN. ann. 456 o genitor noster Saturnie (*Hom. Θ 31 ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, quod sine* o *vertit Liv. Andr. carm. frg. 2*). CIC. orat. 41 (*in transl. ut l. 25. 41. p. 9, 20. 40. 54. 56*); *sed resp. gr.* ὁ *p. 9, 60. nom. pro voc. l. 69. p. 9, 32; cf. etiam p. 5, 42.*

I *de usu allocutionis*: **A** *allocutio artius c. enuntiato conexa est*: **1** *c. imperativis sim.*: **a** *salutandi*: PLAVT. Bacch. 182 o Pistoclere, salve (*al.* TER. Ad. 883 o Syre noster, s. [*seq.* addidi praeter naturam 'o noster']. *al.* POMPON. Atell. 49 CATVLL. 31, 12. 64, 22. 67, 1 VERG. Aen. 7, 121 HOR. carm. 1, 32, 13. *al. nonnisi in poesi*). TER. Phorm. 882 o mi (heus *A*) Phormio, vale (CATVLL. 46, 9 VERG. catal. 5, 6 OV. met. 8, 718 NEMES. ecl. 1, 64). **b** *aliis*: PLAVT. Asin. 689 o Libane ..., mi trade istuc. Cas. 235 respice, o mi lepos. Merc. 882 fer. Pseud. 239 sine (AFRAN. com. 193). 324 accerse. ENN. frg. var. 15 aspicite, o cives, *eqs.* TRAG. inc. 251 agite (*v. p. 10, 23. 30*). CIC. Pis. 8 aude nunc, o furia. carm. frg. 33, 19 B. (Tusc. 2, 20) o nate, ... usurpa *eqs.* (*sec. Soph. Trach. 1064 ὦ παῖ*). VARRO Men. 304 sed, o Petrulle, ne ... taxis (*imp. neg. ut*: VERG. ecl. 2, 17 Aen. 7, 97 HOR. sat. 2, 3, 31. *al.*). rust. 2, 2, 1. 2, 3, 1 CATVLL. 3, 1. 64, 323 VERG. ecl. 2, 45. 3, 93 fugite (Aen. 3, 639 SEN. Ag. 910. *al.*). *et saepius.*
haud raro in precibus ad deos missis, e. g.: PLAVT. Curc. 639 TER. Eun. 1048. CIC. Phil. 4, 10 detestamini, quaeso. CATVLL. 36, 11. 76, 17. 26 VERG. georg. 2, 4. 7 Aen. 8, 572. 9, 525 HOR. epod. 5, 49 carm. 1, 30, 1 carm. saec. 2.

2 *c. interrogationibus*: PLAVT. Aul. 334 o Strobile subdole, hucine detrusti me ...? Poen. 1271 o Apella, o Zeuxis ..., cur numero estis mortui ...? (CATVLL. 33, 1 TAC. ann. 1, 43, 1. *al.*). Trin. 589. 1094. ENN. ann. 335 ecquid (scaen. 72 TER. Phorm. 136 Ad. 256 CIC. Pis. 17. *al.*). TER. Andr. 492 itan (*cf.* PHAEDR. 864 sicine). Haut. 684. Eun. 1031 (DON.: fervens gaudio). CIC. carm. frg. 29, 1 Att. 16, 8, 2. *et saepius.* *in allocutione rerum*: PLAVT. Bacch. 149 o barathrum, ubi nunc es? CIC. carm. frg. 33, 33 sq. B. (Tusc. 2, 22) o ante victrices manus, o pectora, o terga, o lacertorum tori, vestrone pressu ...? (*sec. Soph. Trach. 1089 sq.*). Tusc. 5, 5 o vitae philosophia dux *eqs.* CATVLL. 63, 50 patria o mei creatrix (VERG. Aen. 5, 632 SIL. 1, 598. *al.*). HOR. sat. 2, 6, 60 o rus, quando ...? carm. 1, 14, 1 o navis, referent ...? *al.*

3 *c. enunt. optandi*: PLAVT. Persa 16 o Sagaristio, di ament te *eqs.* (Poen. 858). TER. Eun. 91 o Thais, Thais, utinam *eqs.* (VAL. FL. 2, 143 AMBR. obit. Valent. 27). CATVLL. 66, 87 HOR. sat. 2, 3, 326. *al., maxime in poesi.* *in allocutione deorum*: CATVLL. 1, 9 quod, ⟨o⟩ patrona virgo, ... maneat *eqs.* VERG. (?) catal. 14, 11 adsis, o Cytherea (STAT. Theb. 1, 716 PRISC. periheg. 71). HOR. sat. 2, 1, 42 o pater et rex Iuppiter, ut pereat *eqs.* LVCAN, 2, 260. *al.*

4 *c. variis enunt. affirmandi, negandi* (*conexu hic illic laxiore; attulimus pauca selecta*): PLAVT. Bacch. 121 o Lyde, es barbarus (LVCIL. 1238 o Publi, o gurges Galloni, es homo miser. MART. 4, 17, 3 o Paule, malus es). 814 o stulte, stulte, nescis (TER. Ad. 724 somnias. MART. 14, 139, 1 nescisti). 933 o Troia, o patria, o Pergamum, o Priame periisti senex (*cf.* ENN. scaen. 92 o pater, o patria, o Priami domus). Persa 99/101 (*in salutatione ut*: TER. Andr. 344. 783 Eun. 743 CIC. Att. 14, 17 A, 3 = fam. 9, 14, 3). TER. Andr. 282 o Mysis, Mysis (DON.: primum vocandi, alterum increpandi est). 817 (*iuxta* pol *ut*: Ad. 449. *cf.* 961 edepol). *et passim.* *in allocutione rerum*: PLAVT. Rud. 523 o scirpe, scirpe, laudo fortunas tuas. VERG. ecl. 2, 54 et vos, o lauri, carpam. Aen. 3, 539 o terra hospita. 12, 95 o ... hasta. PRIAP. 83, 19 o sceleste penis. SEN. Phaedr. 1188 sq. o mors. *al.* *ponitur allocutio deorum quasi exclamative*: PLAVT. Most. 161 o Venus venusta, haec ... est *eqs.* Rud. 1360 o di immortales, meus est *vidulus* (CIC. de orat. 1, 185 QVINT. decl. 321 p. 263, 4. *al.*). CIC. ad Q. fr. 3, 2, 2 o di. SCRIB. LARG. 84 o bone deus. LVCAN. 1, 37 o superi (5, 669. *al.*). *al.*

5 *c. enunt. exclamativis* (*solo acc. l. 75*): PLAVT. Asin. 616 o Libane, ut miser est *eqs.* (TER. Hec. 406 LVCIL. 1235 HOR. epist. 1, 19, 19. *al.*). Merc. 854 o Cupido, quantus es (CIC. Verr. II 3, 176). Trin. 617 o ere Charmides, quam ... res distrahitur tibi (TRAG. inc. 184 heu q. CIC. fam. 10, 26, 2 SEN. contr. 2, 1, 13. *al.*). ENN. ann. 111 qualem *eqs.* 394 quae (CIC. Phil. 6, 11). TER. Andr. 868 o Chreme, pietatem gnati (*item c. acc. excl.*: APVL. met. 11, 22, 5). Ad. 407 (*seq. inf. exclam. ut*: VERG. Aen. 1, 96 [*nisi ad antecedentia trahendum*]. PRVD. psych. 58). *al.* *in invocatione deorum quasi exclamatione*: PLAVT. Rud. 160 sed, o Palaemon ..., quod facinus video. TER. Andr. 464 o Iuppiter (Haut. 256. 630. Ad. 731 [pro I. *Don.*]. 757). Phorm. 841 o Fortuna, o Fors Fortuna. Ad. 440 o di boni (CIC. Sest. 19 Brut. 288. *al.*). CIC. S. Rosc. 77 o di immortales (Verr. II 1, 87 Mil. 104 Att. 1, 18, 5. *al.*). Att. 9, 18, 2 o di (ad Q. fr. 3, 8 [6], 4). *al.*

B *allocutio ponitur per se*: **1** *appellandi causa* (*sive per con-*

[W.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vicium sive per laudem): PLAVT. Asin. 298 (*post salutationem*) o catenarum colone. :: o virgarum lascivia. Cas. 842 o corpusculum malacum, mea uxorcula. Mil. 1330 o mi ocule, o mi anime. Persa 406 o lutum lenonium (*cf.* CATVLL. 42, 13 o lutum lupanar aut si perditius potes quid esse). *al.* CAECIL. com. 231 o infelix, o sceleste (*adi. subst. ut*: CIC. Phil. 2, 16 o miser [*al.*]. VERG. ecl. 8, 32 o digno coniuncta viro. *al.*). TER. Phorm. 504 o fortunatissime Antipho (*cf.* CIC. Phil. 11, 8 o ... miserior Dolabella. CIRIS 286 o mihi ... crudelis reddite Minos. CALP. ecl. 7, 4 o piger ... Lycota. *et similia*). *al.* **2** *salutandi causa*: PLAVT. Bacch. 979 o Nicobule (*cf. 978* adloquar). Cas. 632 o ere mi. TER. Andr. 965 Dave.:: quis homo est?:: ego sum.:: o Pamphile. Hec. 352. 856 Eun. 1061. Ad. 260 o Ctesipho.:: o Syre (DON.: ille ut gaudens, hic ut qui non praevidit). *per aposiopesin* (*vix ad p. 7, 46*): TER. Ad. 891 salvos sies.:: o — qui vocare? (DON.: hac interiectione utimur, ubi ex intervallo notos videmus). VERG. Aen. 1, 327sq. o — quam te memorem, virgo? ... o — dea certe. **3** *arcessendi, auxilii petendi causa*: PLAVT. Curc. 626 o cives, cives.:: quid clamas? Mil. 415 Palaestrio, o Palaestrio.:: o Sceledre, Sceledre, quid vis? *in lusu c. ellipsi vocativi*: APVL. met. 3, 29, 3 nomen ... Caesaris invocare temptavi, et 'o' quidem ... clamitavi, reliquum autem ... nomen enuntiare non potui (*cf. Ps. Lucian. 16* τὸ ... ὦ. *sim.* 8, 29, 5 *ubi tamen magis littera quam interiectio intellegi potest*). **4** *in invocatione deorum*: PLAVT. Cas. 800 Hymen Hymenaee o Hymen (808. *similiter* CATVLL. 61, 4sq. *v. p. 12, 29*). ACC. trag. 240 o Dionyse, pater optime ... euhie. CATVLL. 34, 5 o Latonia, maximi magna progenies Iovis, quam *eqs.* VARRO At. carm. frg. 5, 2 *nymphae* 'o Phoebe' et 'ieie' conclamarunt (*Apoll. Rhod. 2, 712* ἰήιε *tantum*). HOR. carm. 4, 2, 46sq. 'o sol pulcher, o laudande' canam. *transit in exclamationem* (*fortasse iam* ENN. scaen. 403 o Fides. *cf. p. 8, 66. 78*): TER. Andr. 930 o Iuppiter (Haut. 690 [EVGRAPH.: secum gaudet]. Phorm. 816. PERS. 2, 22 'pro Iuppiter, o bone' clamet 'I.'). PERS. 1, 58 o Iane ..., quem *eqs.* CYPR. idol. 9 p. 27, 3 dici frequenter audimus 'o deus' (ARNOB. nat. 2, 3 cum exclamamus 'o d.').

II *notabiliora de variis generibus vocativi* (*voc. deorum v. l. 23. p. 8, 30. 49. 66. 78, rerum p. 8, 40. 62*): **A** *non add. epith.*: **1** *ad nom. propr.*: PLAVT. Asin. 616 o Libane. Bacch. 121 o Lyde. 182 o Pistoclere. *al.* ENN. ann. 335 o Tite. scaen. 161 o Patricoles. TER. Andr. 344 o Pamphile. *al.* VAL. SORAN. carm. frg. 1 o Publi Scipio (*e prooemio sumptum, ut vid.*). CIC. Verr. II 3, 159. orat. 41 (*in transl. ut*: phil. frg. II 2, 3). *al.* VARRO rust. 3, 16, 9 (*ceterum non nisi add. pron.* noster). CATVLL. 28, 9 o Memmi. *et saepe.* **2** *ad appellativa* (*selecta quaedam*): PLAVT. Men. 1065 o adulescens (*cf.* VERG. Aen. 8, 273 o iuvenes [OV. ars 2, 557 met. 3, 541. *al.* LIV. 1, 56, 10 *in oraculo graeco. et saepius*]). Rud. 1052 o ere (HOR. sat. 2, 3, 265). Trin. 589 o pater (VERG. Aen. 6, 719. 10, 18. *al.*). ENN. ann. 45 o gnata (VAL. FL. 7, 229 SIL. 7, 479. *al. cf.* CIC. carm. frg. 33, 19 B. [Tusc. 2, 20] o nate [VERG. Aen. 6, 868 OV. met. 6, 209. *al.*]). 394 o cives (frg. var. 15 RHET. Her. 4, 53, 66 VERG. Aen. 9, 36. *al.*). LVCIL. 1323 o socii (VERG. Aen. 1, 198. 2, 387. 3, 560. HOR. carm. 1, 7, 26 comitesque. PROP. 3, 21, 11. *al.*). CIC. Phil. 13, 24 (*verba Antonii*) o puer (VERG. ecl. 3, 93 HOR. sat. 2, 1, 60 OV. Pont. 3, 3, 23. *al.*). HOR. carm. 3, 14, 1 o plebs (*v. Fraenkel, Horace 289, 2*). OV. Pont. 3, 4, 43 o lector. *per graecismum ut vid.*: LVCR. 3, 206 o bone (HOR. sat. 2, 3, 31. 2, 6, 51 PERS. 6, 43. *cf.* RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 25, 10 o optime [*gr.* ὦ βέλτιστε]). MIN. FEL. 32, 7 o homo (TERT. apol. 48, 5 adv. Hermog. 12, 2 adv. Marc. 2, 2 p. 334, 12. ITALA Luc. 22, 58 [cod. aur. *al.* = VVLG.; *om.* o *cod. d c. gr.*]. I Tim. 6, 11 [cod. d *al.* = VVLG.]. *al.*).

B *c. pron.* (*cave addas l. 71. 77. p. 6, 59*): tu: PROP. 2, 15, 1 o tu lectule *eqs.* IREN. 1, 31, 2 (= 1, 27, 9 H.) o tu angele ..., o tu illa potestas (*Epiphan. haer. 38, 2, 2* ὁ δεῖνα ... ἡ δεῖνα). HIL. c. Const. 25 o tu sceleste. HIER. tract. in psalm. I p. 256, 9 o tu Christiane. Ps. RVFIN. in Am. 8, 1/3 o tu popule. in Os. 14, 2 o tu Israel (AVG. in euang. Ioh. 7, 21. 22). AVG. nat. et grat. 19, 21 o tu, qui *eqs.* (RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 11, 15). in psalm. 75, 16 l. 73 o tu virgo dei. *al.* *alia*: IREN. 2, 28, 4 (= 2, 42, 1 H.) o omnes, qui *eqs.* ARNOB. nat. 1, 41 o isti, qui *eqs.* (*v. vol. VII 2, 501, 38sqq.*). VVLG. thren. 1, 12 o vos omnes, qui *eqs.* (HIER. in Is. 21, 11/12 o vos apostoli. CONC.[S] II 3, 1 p. 237, 29 o vos sanctissimi).

C *substituitur enunt.*: **1** *relat.* (*aliter p. 6, 33. 7, 1*): CATVLL. 24, 1 o qui ... es (VERG. Aen. 1, 229 OV. rem. 557 met. 8, 855. *al.* SEN. contr. 9, 2, 7. *al.*). VERG. Aen. 2, 638 vos, o quibus *eqs.* (LVCAN. 1, 195). 8, 122 o quicumque es (OV. met. 4, 114 MANIL. 3, 36. VAL. FL. 4, 674 [*omisso* es]. STAT. Theb. 5, 20). VERG. (?) catal. 14, 2 o Paphon o sedes quae colis Idalias (HOR. carm. 1, 26, 6. 3, 26, 9. 4, 3, 17 PROP. 4, 9, 33. *al.*). HOR. epod. 5, 1 o deorum quidquid in caelo regit (*cf.* SEN. Thy. 13 quisquis [FLOR. Verg. 1, 8]). OV. met. 7, 164 o cui *eqs.* (VAL. FL. 1, 7 tuque o ... cui *eqs.* SIL. 13, 8). *al.* **2** *per* si: HOR. carm. 3, 27, 50 o deorum siquis haec audis, utinam *eqs.* OV. rem. 433 luditis, o siquos potuerunt ista movere. met. 10, 483 o siqua patetis numina confessis.

? **D** *per aposiopesin* (*vix ad p. 6, 54. 7, 46 trahendum; cf. l. 13. 19*): ARNOB. nat. 1, 45 quid dicitis, o —, iterum? (*cf.* 1, 43 quid dicitis, o parvuli? *videtur scriptor peius convicium per aposiopesin repressisse; sim.* 5, 14 dicite, o —, iterum).

CAPVT TERTIVM: *stilistica notabiliora.*

I *de collocatione vocativi* (*ante enunt. passim, semper* TER.): **A** *postponitur enuntiato*: PLAVT. Cas. 235 respice, o mi lepos (*item post imp.*: VERG. ecl. 2, 45 huc ades [7, 9. 9, 39 OV. am. 2, 12, 16. *al. cf.* SEN. Ag. 348 ades]. Aen. 8, 513. 9, 428 HOR. epod. 17, 46. *et saepius*). Truc. 391 quem propter, o mea vita? (*item post interrog.*: ENN. scaen. 214 CIC. dom. 133 phil. frg. II 2 SALL. Catil. 20, 9 VERG. Aen. 2, 777. 7, 360. 11, 361 LYGD. 6, 57. *et saepius*). AFRAN. com. 311 non, si me non vis, ⟨o⟩ mel meum. CIC. Phil. 13, 24 Tusc. 5, 77 VARRO rust. 3, 14, 1 VERG. ecl. 2, 65 Aen. 7, 596. 11, 344 HOR. epod. 15, 11. *et saepe.*

B *inseritur enuntiato*: **1** *vario usu*: **a** *secundo loco* (*selecta quaedam*): PLAVT. Rud. 160 sed, o Palaemon (CIC. de orat. 1, 185 VARRO Men. 304 rust. 3, 16, 9 VERG. [?] catal. 12, 4. *al. cf.* HOR. epod. 5, 1 at [PRIAP. 83, 9. 19. *al.*]). RHET. Her. 4, 22, 31 tuus (VERG. Aen. 1, 76. 5, 495 STAT. Theb. 7, 355. *al.*). CIC. Sest. 19 alter, o di boni (*item adi.*: Att. 9, 18, 2 CATVLL. 66, 39 VERG. ecl. 3, 93 OV. ars 2, 667. *al.*). har. resp. 54 vobis (VERG. georg. 1, 5 Aen. 2, 638. 9, 523 HOR. carm. 3, 14, 10 ars 291. *al.*). CATVLL. 36, 11 nunc (VERG. Aen. 10, 294. 12, 95 PROP. 3, 17, 1. *al. cf.* SIL. 3, 623 tunc). VERG. catal. 5, 6 tuque (georg. 1, 12 Aen. 6, 65. 8, 72. 11, 158 PROP. 2, 33, 1. *al.*). *antecedit verbum*: ENN. frg. var. 15 aspicite, o cives, *eqs.* (*item post imp.*: TRAG. inc. 251 agite [SEN. Phoen. 334]. VERG. Aen. 3, 103 audite [SIL. 2, 700 STAT. Theb. 10, 610]. *et saepe*). LVCIL. 1323 vicimus, o socii, et *eqs.* CIC. leg. 3, 26 ferremus. CATVLL. 88, 5 suscipit. VERG. georg. 1, 18 adsis (STAT. Theb. 1, 716 PRISC. perieg. 71). Aen. 11, 243 vidimus. *al.* **b** *tertio loco* (*exempla selecta*): CIC. Pis. 8 aude nunc, o furia, *eqs.* (OV. ars 2, 33 nunc, n. SIL. 6, 310 vellem n.). 10 haec sunt (*secundum locum tenet verbum ut*: LVCR. 3, 3 te sequor. VERG. Aen. 3, 639 [*imp. ut*: 8, 273 agite. PROP. 3, 21, 11 ARBON. carm. frg. 1. *al.*]. 12, 229 HOR. carm. 4, 4, 37 OV. met. 8, 140. *al.*). Phil. 5, 39 quid enim (APVL. Socr. 5 p. 130 at e. Ps. APVL. Ascl. 2 non e.). Tusc. 3, 26 haec mala (VERG. Aen. 12, 572. *al. cf.* 9, 36 quis globus [9, 77 deus. 11, 732 metus. LVCAN. 1, 8 furor. *al.*]). CATVLL. 66, 87 sed magis (OV. ars 2, 557 quo m. [trist. 1, 5, 35 Pont. 3, 4, 43]). VERG. ecl. 2, 54 et vos, o lauri (Aen. 10, 430. *al. cf.* 4, 622 tum v. 8, 572 at v. [OV. met. 13, 370 SIL. 7, 479]. 9, 144 sed v. [SIL. 2, 575]). OV. epist. 6, 131 hanc tamen (11, 121 tu t. [met. 5, 242. 9, 326 trist. 3, 6, 19. *al.*]. 18, 181 sic t. met. 14, 729 si t. *al.*). **c** *quarto et inferiore loco* (*huc pertinere vid.* VAL. SORAN. carm. frg. 1 vetus adagio est, o Publi Scipio [*initium prooemii, ut vid.*]): RHET. Her. 4, 53, 66 ego ... vestris seditionibus, o cives, *eqs.* (*antecedit pron. pers. ut*: CIC. Pis. 21 cum quidem tu. phil. frg. II 3 nunc a vobis. LVCR. 3, 206 CAES. carm. frg. [Suet. vita Ter. 7] 1 VERG. Aen. 9, 783 HOR. sat. 2, 2, 128. *al.*). CIC. Pis. 11 arma in templo Castoris. 53 Romam vero ipsam. Att. 2, 16, 3 qua re incumbamus, o noster Tite, *eqs.* (*antecedente verbo ut*: VARRO rust. 2, 2, 1 VERG. georg. 2, 40 Aen. 11, 536 HOR. carm. 1, 9, 8. *al.*). *al.*

2 *in caesura periodi*: **a** *post enunt. secund.*: PLAVT. Aul. 621 sed si repperero, o Fides, *eqs.* (CIC. Cael. 53. OV. am. 2, 2, 9 si sapis [*item* carm. frg. 4, *unde* MART. 2, 41, 1. 23]. epist. 12, 81 Pont. 3, 3, 2. *al.*). CIC. Verr. II 1, 44 posteaquam ... constituta est. Pis. 17 cum videres *eqs.* (Ps. APVL. Ascl. 26). 91 (*post enunt. relat. ut*: OV. met. 12, 80 quisquis es [*item*: PERS. 1, 44 MART. 6, 49, 7 TERT. adv. Marc. 4, 23 p. 496, 21]. SEN. Herc. O. 751 MART. 2, 33, 4. *al.*). OV. met. 9, 577 dum licet. *al.* *post abl. abs.*: CIC. har. resp. 15 Ps. APVL. Ascl. 34. **b** *post* inquit *sim.*: CIC. Tusc. 5, 61 'visne igitur' inquit, 'o Damocle *eqs.*' VARRO rust. 2, 3, 1 MAECEN. carm. frg. 5, 1 CVRT. 7, 11, 8. 9, 6, 17 SIL. 6, 601. *al.* ait: VERG. Aen. 3, 480 'vade' ait, 'o felix *eqs.*' 6, 318. 7, 121. 11, 459 OV. fast. 6, 535 LVCAN. 2, 38. 3, 716 VAL. FL. 6, 547 SIL. 7, 737 STAT. Theb. 2, 19. *al.*

II *de ordine verborum, quae ad vocativum vel exclamationem pertinent*: **A** *inseruntur quaedam inter* o *et nomen excl. vel voc.*: **1** *additamenta ad nomen vel epith. pertinentia*: **a** *gen.*: PLAVT. Asin. 298 o catenarum colone.:: o virgarum lascivia. Curc. 234 o scelerum caput. Rud. 680 o salutis meae spes. RHET. Her. 4, 26, 36 o virtutis comes invidia. CIC. Balb. 13 o populi Romani ... dignitas, o Cn. Pompei ... laus. Phil. 2, 58. *al.* VARRO Men. 485. CATVLL. 33, 1 o furum optime balneariorum. VERG. Aen. 1, 96, o Danaum fortissime gentis Tydide. 8, 499. 515 HOR. epod. 3, 4 carm. 1, 32, 14. 3, 25, 14. *al.* *cf. gen. ante enunt. rel.*: HOR. epod. 5, 1 o deorum quidquid *eqs.* LVCAN. 1, 195 o magnae qui moenia prospicis urbis. VAL. FL. 1, 7 tuque, o pelagi cui maior aperti fama. **b** *enunt. secund. vel inf.*: PLAVT. Capt. 835 o mihi, quantum est hominum optumorum, optume (*sim.* TER. Phorm. 853). CIC. Tusc. 2, 35 o verborum inops interdum, quibus abundare te semper putas, Graecia (HOR. carm. 4, 14, 5 o, qua sol ... inlustrat oras, maxime principum. LYGD. 3, 25 VAL. FL. 4, 30 MART. 10, 38, 1. *cf.* OV. am. 3, 2, 7 o, cuicumque faves, felix agitator). Att. 10, 16, 3 o, si id fuerit, turpem Catonem (VERG. georg. 2, 458 OV. trist. 5, 4, 23 SACR. Leon. 361. *cf.* CIC. Att. 12, 5, 1 o stultitiam, nisi mea maior esset, singularem [OV. met. 5, 269 STAT. Theb. 12, 72]). OV. ars 2, 447 o quater et quotiens numero comprendere non est, felicem (trist. 3, 12, 25). *inf.* (*aliter p. 11, 18*): PROP. 1, 10, 3 o, noctem meminisse, mihi iucunda voluptas. LVCAN. 1, 510 SIL. 17, 187 COMM. inst. 2, 25, 11. **c** *varia* (*afferuntur pauca selecta*): PLAVT.

[W.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cist. 644 o salute mea salus salubrior (*cf.* Verg. Aen. 4, 31 o luce magis dilecta. Hor. carm. 1, 16, 1 o matre pulchra filia pulchrior. Ov. am. 1, 6, 62 o foribus durior ipse tuis). Enn. ann. 625 o multum ante alias infelix littera theta. Cic. har. resp. 15 o post hominum memoriam fortissimi ... consules. Catvll. 64, 22 o nimis optato ... tempore nati heroes (Prop. 2, 22, 4. *cf.* Verg. Aen. 5, 870 nimium [Prop. 2, 32, 43 Ov. epist. 1, 41. *al.*]). Verg. Aen. 3, 489 o mihi sola mei super Astyanactis imago (Lygd. 3, 26 o m. felicem ... diem. Ov. met. 12, 586 Pont. 4, 6, 22. 4, 13, 1. *al.*). Hor. epod. 17, 46 o nec ... obsoleta ... nec ... prudens anus (Epist. Sapph. 93. *cf.* Hor. carm. 1, 1, 2 o et ... et *eqs.* Ov. trist. 3, 4, 1 o mihi care quidem, sed *eqs.* Val. Max. 7, 3, 8 o nimis aut ... aut *eqs.*). *et saepe.*

2 *additamenta aliena*: **a** *varia enunt. vel partes enuntiati*: Pompon. Atell. 159 o soror, salve, mea (Sen. Ag. 783 o cara, s., terra. *item imp.*: Ov. met. 4, 583. 14, 762 Lvcan. 2, 38 Mart. 6, 10, 9). Hor. sat. 2, 3, 326 o maior, tandem parcas, insane, minori. Prop. 2, 33, 31 tuque, o Eurytion, vino, Centaure, peristi. Ov. trist. 3, 3, 31 quantum erat, o magni, morituro parcere, divi (*aliter inf. p. 10, 82*). Stat. Theb. 10, 610 audite, o sontes, ... litamina ..., Lemniadae (*cf.* silv. 1, 2, 33 pone, o dulcis, suspiria, vates). Avson. 107, 2 p. 417 P. factus es, o pulcher, paene puella, puer. **b** inquit (*similia l. 24. 25. 26. 28*): *adiecta post* o *alia voce*: Cic. Arch. 24 'o fortunate' i. 'adulescens'. Mil. 94 'o frustra' i. 'mei suscepti labores'. Brut. 204. 213 Att. 8, 3, 6 inquis. Lvcan. 8, 759 'o maxime' dixit 'ductor'. Pers. 2, 22 'o bone' clamet 'Iuppiter'. Petron. 90, 5. 91, 6 inquam. 94, 1. 96, 6. 106, 1. 116, 4. Val. Fl. 4, 327 'vera o Iovis' undique 'proles' ingeminant. Homer. 257. Apvl. met. 4, 20, 7 inquam. 9, 33, 5. *nulla post* o *adiecta voce*: Ov. met. 4, 678 'o' dixit 'non istis digna catenis' (10, 422). Petron. 24, 2. 134, 8 Flor. Verg. 3, 1 M. Gell. 14, 5, 3 Apvl. met. 11, 22, 5 Clavd. Don. Aen. 5, 630 p. 495, 17. Rvfin. hist. mon. 1 p. 399D inquiunt. Conc.S I 5 p. 179, 32. Boeth. cons. 3, 1, 2 W. inquam (*item* 4, 1, 2). **c** *vocativus*: Cic. Planc. 99 o acerbam mihi, iudices, memoriam *eqs.* (*nomen excl. vel voc. sequitur vocativum insertum*: Ov. met. 2, 426 o comitum, virgo, pars una mearum. Sen. contr. 1, 1, 17 o graves, Fortuna, vices tuas. Homer. 273 Stat. Theb. 7, 176 Mart. 1, 15, 1. *al.* Qvint. decl. 338 p. 337, 28. *al.*). 101 o excubias tuas, Cn. Planci, miseras. de orat. 1, 136 o diem, Cotta, nobis, inquit, optatum. Catvll. 56, 1 o rem ridiculam, Cato, et iocosam. Verg. catal. 5, 6 tuque, o mearum cura, Sexte, curarum. Hor. sat. 1, 9, 11 o te, Bolane, ... felicem (Sen. contr. 7, 6, 8 o te, soror, miseram. Qvint. decl. 388 p. 441, 18 Boeth. cons. 3, 9, 8 W.). Ov. met. 5, 242. *al.*

B *inseritur* o *vocibus ad exclam. vel vocat. pertinentibus*: **1** *nomen postponitur*: Catvll. 61, 1 collis o Heliconei cultor (*antecedit gen. ut*: Sen. Phaedr. 1271 numinum o saevus favor. Lvcan. 1, 199 summique o numinis instar. 1, 299 bellorum o socii. *cf. l. 53*). Verg. ecl. 3, 3 infelix o semper ovis pecus (*antecedit epith. ut*: Verg. [?] catal. 9, 23 felicem ... o te ... puellam. Prop. 3, 12, 15 Sen. Herc. O. 1176 Lvcan. 2, 116. *et saepe; in prosa*: Caes. Arel. epist. ad virg. 3, 2). Lvcan. 8, 843 satis o nimiumque beatus (*cf.* Stat. Ach. 2, 37 nimis o suspensa nimisque mater). **2** *nomen (pron. l. 56) anteponitur*: Verg. georg. 2, 4 pater o Lenaee ([*item*: 2, 7]. *sequitur epith. ut*: Aen. 2, 281 spes o fidissima [Lvcan. 7, 588. Stat. Theb. 9, 49 armorum s. o suprema]. Lydia 77 sors o mea laeva. Hor. carm. saec. 2 Ov. epist. 11, 59. ars 3, 87 genus o mortale [met. 15, 139]. met. 4, 320 puer o dignissime [Stat. silv. 2, 7, 41 Mart. 9, 36, 7 Nemes. ecl. 4, 20]. *al. in prosa*: Arnob. ad Greg. 8 p. 396, 18 te o beatam [*ibid. l.* 20 o te b.]). Sen. Herc. f. 1072 pater o rerum (*sequitur gen. ut*: Lvcan. 4, 212 immemor o patriae. Val. Fl. 4, 630 decus o Boreae. Sil. 3, 69 spes o Carthaginis. Clavd. 7, 33 rex o stellantis Olympi). Clavd. 26, 430 celsior o cunctis. CE 2118, 3 (*a. 461? 482?*) ⟨felix⟩ o nimium (*cf. Verg. Aen. 4, 657* f., heu nimium f.).

? **C** *postponitur* o (*nisi ad sequens enuntiatum trahendum; vix huc pertinet* Hil. gen. 80 ecce aliud mirum, mirum decus, o [en *legit Morelius*] nova cursum mutat luna suum; *cave addas exempla ut p. 6, 59*): Ov. met. 7, 615 'Iuppiter o' dixi (*sed cf. p. 6, 54*). Mart. 9, 20, 3 felix o (o f. *pars codd.*), quantis *eqs.* Avson. 170, 15 p. 37 P. dignior o, ... qui *eqs.* (*cf.* Prvd. cath. 12, 67 puer o, cui *eqs.*). Arator act. 1, 283 vetus o, sine fine iacebis.

III *de insolita in versu positione*: **A** *ponitur in fine versus*: **1** *ante nomen* (*exempla* Plavti *et* Ter. *ad 2 trahit Richter*): Plavt. Cas. 842 Persa 405 Ter. Phorm. 286. Acc. trag. 80 (*versus etiam incipit ab* o). Hor. ars 291 vos, o | Pompilius sanguis. **2** *ante enunt.*: Plavt. Epid. 3. 177 Truc. 118 Ter. Haut. 1010 Phorm. 51. 857 Eun. 236. 669. **3** *absol.*: Ter. Andr. 615.

B *ponitur ita, ut verba ad* o *pertinentia fine versus interrumpantur* (*exempla notabiliora*): Plavt. Capt. 835 o mihi | ... optume (*aliter Richter, sed cf.* Val. Fl. 4, 436 o mihi longum | exspectata manus). Persa 99 o mi Iuppiter | terrestris (*item in altero versu adicitur epitheton sim.*: Rud. 742 o filia | mea. Ter. Phorm. 233 o Geta | monitor. Verg. Aen. 5, 624 o gens | infelix. Hor. sat. 1, 9, 11 carm. 4, 2, 46 Stat. Theb. 3, 367). Ter. Eun. 1034 o mearum voluptatum omnium | inventor (*antecedit gen. solus ut*: Catvll. 61, 1. Hor. carm. 1, 32, 14 o laborum | ... lenimen [4, 3, 17]. 3, 27, 50 o deorum | siquis *eqs.* [*v. p. 9, 78*]. Stat. Theb. 11, 333). Catvll. 64, 23 o bona matrum | progenies (*antecedunt epith. et gen.*: Verg. georg. 1, 5 Aen. 1, 96 Aetna 632 . Ov. met. 8, 595 Stat. Theb. 2, 489 Ach. 2, 86 Avson. 418, 41 p. 287 P.). Verg. Aen. 11, 732 o semper inertes | Tyrrheni (*antecedit epith.*: Ciris 202. Hor. sat. 2, 1, 42 o pater et rex | Iuppiter [*cf.* Pers. 2, 22 'o bone' clamet | 'Iuppiter']. carm. 3, 27, 34 Ov. met. 10, 69 Lvcan. 9, 64. 1058 Sil. 9, 159 Stat. Ach. 2, 37). Prop. 2, 15, 1 o tu | lectule. *audaciora in enunt.*: Hor. sat. 1, 5, 58 o, tua cornu | ni foret ..., quid *eqs.* Pers. 2, 9sq. o si | ..., o si | *eqs.* Stat. Theb. 8, 739 caput o caput o mihi siquis | apportet *eqs.*

IV *de iteratione*: **A** *iteratur interiectio*: **1** *per meram iterationem* (*cf. p. 1, 41; vix addas p. 6, 46, ubi geminata* o *productam vocalem significare vid.*): Plavt. Capt. 200[a] *ter* (*v. p. 4, 29*). Itala num. 24, 23 (Rufin. Orig. in num. 19, 4 p. 183, 6) o o quis vivet (*gr.* ὦ ὦ, *Vulg.* heu, *hebr. interiectionem non iterat*). Vvlg. Zacch. 2, 6 o o fugite ...; o Sion, fuge *eqs.* (Hier. *ad l.* p. 1432C quod autem tertio casu vocativo dicitur o, exhortatio ad fugam est, ut non semel, sed crebrius ... sciant se esse commonitos). Rvfin. hist. 2, 23, 15 o o et Iustus erravit (*gr.* ὦ ὦ καὶ *eqs.*).

2 *per anaphoram*: **a** *bis ponitur*: **α** o *pertinet ad nomina ipsa*: Ⓘ *variata* (*ante* Cic. *nonnisi vocat. praeter l. 26*): Plavt. Men. 137 o mea commoditas, o mea opportunitas. Mil. 1330 o mi ocule, o mi anime. Poen. 1271. Caecil. com. 231 o infelix, o sceleste. Ter. Eun. 1034 o Parmeno mi, o mearum voluptatum ... inventor *eqs.* Ad. 268sq. Lvcil. 1238 Cic. Verr. II 1, 40. 2, 151. 4, 55. 146. 5, 119. *al.* Catvll. 63, 50 patria o mei creatrix, patria o mea genetrix. *et saepe.* *variato casu*: Acc. trag. 640 ⟨o⟩ suavem ... sonitum, o dulcitas *eqs.* Ⓘⓘ *iterata*: Plavt. Poen. 1196 o patrue, o patrue mi. Ter. Hec. 856 o Bacchis, o mea Bacchis. Phorm. 841 o Fortuna, o Fors Fortuna. Catvll. 61, 4sq. o Hymenaee Hymen, o Hymen Hymenaee (61, 39. 49. 59. *cf.* 61, 124sq. o Hymen Hymenaee, io, o Hymen Hymenaee [*sic saepius in hoc carm.*]. 62, 5 Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee [*item al. in hoc carm.*]). Ciris 286sq. Sen. Phaedr. 1188sq. clem. 1, 16, 1 epist. 11, 9 Calp. ecl. 7, 73sq. Stat. silv. 2, 7, 104.

β o *pertinet ad bina additamenta singulis nominibus (pron. l. 37. 41) adiecta*: *epitheta*: Cic. Verr. II 1, 137 o multis acerbam, o miseram ... praeturam (*utrumque antecedit ut*: 3, 145 Calp. ecl. 7, 4 Plin. epist. 7, 20, 2 Arator act. 2, 132). fam. 14, 4, 3 o me perditum, o afflictum. Verg. Aen. 11, 732. Hor. carm. 4, 2, 46 o sol pulcher, o laudande. Sen. Med. 985sq. o festum diem, o nuptialem. Phaedr. 1164 dial. 5, 14, 4 epist. 70, 21 Lvcan. 1, 248sq. 8, 94sq. Tert. paenit. 4, 8 o beatos nos ..., o miserrimos. *alia*: Verg. (?) catal. 14, 2 o Paphon, o sedes quae colis Idalias. Ov. met. 14, 832 o et de Latia o et de gente Sabina praecipuum, matrona, decus. Sen. Tro. 469 o nate sero Phrygibus, o matri cito. Mart. 9, 61, 19 o dilecta deis, o magni Caesaris arbor. Prvd. psych. 751 o patris, o domini ... pignera.

γ *variantur genera exclam.* (*sc. enunt. iuxta nomina*): Lvcil. 9 (= Pers. 1, 1) o curas hominum; o quantum est *eqs.* Hor. carm. 1, 14, 1sq. o navis, ...? o quid ...? Pacian. (?) sim. carn. p. 109, 21sq. o quam ... febrem ...; o malus calix.

δ *in enunt.* (*cf. l. 8. 9*): Verg. georg. 2, 486/8 o ubi ...; o qui *eqs.* Aen. 6, 194/6 Verg. (?) catal. 4, 8sq. Hor. sat. 2, 6, 8/10 Tib. 2, 3, 17/9 Ov. Pont. 1, 9, 21/3. 4, 1, 9/11 Pers. 2, 9sq. Mart. 7, 97, 9. *inf. v. p. 8, 1sqq.*

b *ter ponitur*: Plavt. Trin. 1094 o Callicles, o Callicles, o Callicles (*item iterato nomine*: Optat. 6, 6 p. 153, 16sqq. o aqua, quae *eqs.*). Enn. ann. 113 o pater, o genitor, o sanguen dis oriundum. scaen. 92 o pater, o patria, o Priami domus. Ter. Ad. 304 o scelera, o genera sacrilega, o hominem impium. 790 o caelum, o terra, o maria Neptuni (Don. *ad l.* 3 mira αὔξησις. 4 gradus doloris et iracundiae). Rhet. Her. 4, 8, 12 Cic. Quinct. 80 S. Rosc. 101 Verr. II 3, 28. 5, 92 leg. agr. 2, 55. *al.* Cvlex 94 Ov. epist. 15, 271sq. *et saepius.* *variato casu*: Prop. 2, 15, 1 o me felicem, o nox mihi candida et o tu lectule *eqs.* *in variis generibus exclamationum*: Hor. sat. 2, 6, 60sq. o rus ..., o quando ..., o noctes *eqs.* Prop. 1, 10, 1sqq. o ... quies ..., o ... voluptas, o quotiens *eqs.* Mart. 10, 38, 1sqq. o ... annos, o nox ..., o quae *eqs.* (*cf.* Zeno 2, 10, 3 o, fratres, secura devotio; o pater ...; o qui *eqs.*). Avg. conf. 9, 4, 11. *inf. v. p. 8, 3. 4.*

c *quater et quinquies ponitur*: Plavt. Bacch. 933 o Troia, o patria, o Pergamum, o Priame. Stich. 583 ⟨o⟩ sperate Pamphilippe, o spes mea, o mea vita, o mea voluptas. Cic. Verr. II 5, 163 ('ad invidiosam inplorationem' *dictum affert* Qvint. inst. 9, 2, 38). Balb. 13 Pis. 62 Planc. 101. carm. frg. 33, 33sq. B. (Tusc. 2, 22; *Soph. Trach. 1089 ter tantum* ὦ). Att. 4, 19, 1 Sen. Tro. 766sqq. Mart. 10, 51, 6sq. Plin. epist. 1, 9, 6 (*duo excl., duo voc.*). Apvl. apol. 85. Cypr. epist. 76, 2 p. 829, 18sqq. o pedes *quater*. Prvd. perist. 10, 371sqq. Avg. serm. 159, 7, 8 (*inf.*). *quinquies*: Cic. Sulla 91. Tert. apol. 50, 5. 6 (*exclam. ut conclusiones sententiarum*). Mar. Victorin. ad Iust. 6 (*quater acc., semel nom.*). Max. Tavr. serm. app. 25 p. 898C.

B *iteratur nomen (epith. l. 83), cui* o *adicitur* (*cf. etiam iterationes p. 6, 62. 7, 18 et locutionem* 'ter felix' *sim. p. 6, 3. 14. 27. 10, 81*): Plavt. Bacch. 814 o stulte, stulte (*adi. subst. ut*: Catvll. 67, 1 o dulci iucunda viro, iucunda parenti. Pers. 3, 15 o miser inque dies ultra miser. *cf. iteratum epith.*: Mart. 4, 75, 1 o felix animo, felix Nigrina marito). Curc. 626 o cives, cives (Hor. epist. 1, 1, 53). Mil. 415 o Sce-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ledre, Sceledre (*respondet per ludibrium ad l. 9*). Rud. 523. 1235. Trin. 1180 o pater, pater mi (*augetur alter voc. ut*: ENN. ann. 111 o Romule, Romule die. SEN. Herc. O. 756 o lares, miseri lares. *cf. p. 12, 82*). TER. Andr. 282. Eun. 91 (EVGRAPH.: iteratio ... ostendit iracundiam). Ad. 256 frater. AFRAN. com. 193 puere. IVV. 9, 102 (*sec. Verg. ecl. 2, 69* a Corydon, Corydon). Ps. APVL. Ascl. 24. ITALA III reg. 13, 2 (Lucif. reg. apost. 5 p. 47, 20; *gr. et Vulg. sine interiectione*). IVVENC. 4, 78 AVSON. 302, 4 p. 175 P. *cf. antecedentem voc. nudum*: PLAVT. Mil. 415 Palaestrio, o Palaestrio (*resp. l. 1*). OV. epist. 11, 59 soror, soror o carissima. ars 2, 91 pater, o pater. PERS. 2, 22 pro Iuppiter, o bone ... Iuppiter.

3. o, *gr.* ὁ *c. nominibus graecis in versionem latinam receptum* (*ad nomen lat. l. 20, cf. l. 18*). ORIBAS. syn. 1, 21, 9 Aa o Creton auctor (*gr.* ὁ Κρίτων). 3, 95 trociscus o Aeres (*gr.* ὁ Ἄρης). 8, 13 (12), 7 La Apollonius ... o Pergaminus (*gr.* ὁ Περγαμηνός). 9, 10, 18 La ocglorosi asper (*lege* o chloros iasper, *gr.* ὁ χλωρὸς ἴασπις, *v. Svennung, Wortstud. 87*). 9, 41, 1 La onix o[n] e[t] concilion (*gr.* ὄνυξ ὁ ἐκ κογχυλίου). eup. 2, 1 A 13ª La orictus et o ⟨e⟩c tis maris (*gr. 24* οἵ τε ὀρυκτοὶ καὶ οἱ ἐκ τῆς θαλάσσης). 2, 1 O 2 Aa oxiancantu o carpus (*gr. 3* ὀξυακάνθου ὁ καρπός). 4, 81 (80), 3 o btisane sucus (*gr.* ὅ τε τῆς πτισάνης χυλός).

4. ō- *praeverbium. negant probandum et ad* ob *referunt Walde-Hofmann II 192.* CLEDON. gramm. V 76, 4 (*confunditur c. interiectione*) de istis, quae semper iunguntur (*sc. praep.* dis, re, se, am, con) excipitur et alia particula 'o', ut dicamus 'omitte me', quod multas significationes habet; si verbo iungitur vel nomini vel participio, perdit vim suam ...; haec quotiescumque ... coniuncta fuerit, semper producitur. 78, 4 (*inter praepos.*) 'o' circumflexum habet, 'omitto' in penultima acutum; Horatius tamen o brevem posuit (*epist. 1, 18, 79* omitte). POMP. gramm. V 280, 33 (*inter praepos. 'loquellares'*) con di dis re se am o (nam addiderunt plerique 'o' ... propter hoc verbum 'omitto').

oa, *gr.* ὄα (*ὄα vel ὀύα, quod resp. gr., cf.* uba *l. 34*). *i. q. sorbus vel sorbum* (*f. sg. an n. pl., parum perspicuum; v. Bulhart, WSt. 55, 1937, 165*): DIOSC. 1, 130 p. 65, 21 M. de -a; -a non matura collecta *eqs.* (*bis scribitur* uba *vel* uva; *de fructu, ut vid.*). 5, 46 p. 186, 7 mespile et -a (hoc *trad.*). *W.*

²ob *praep.* [*ex* *opi, *ut etiam osc.* úp op *c. abl. 'apud', vet. ind.* ápi (*et gr.* ἐπί); *ad usum praeverbialem cf. praeter lithuan.* api- ap- *etiam ital.* *ops- *in lat.* os-cen, ostendo, *umbr.* ostendu *'ostendito'. Leumann.*] *scrib.*: hob: INSCR. christ. Diehl 1095ᶜ, *praeterea in* VVLG. *librorum octateuchi cod. C* (*v. ind. ed. pont. vol. IV p. 450* [hob] *et 462* [quamhobrem]). o: CIL VI 3454, 8 o meritis. X 5918, 10 o cuius dedicationim. om: CIL VI 23680 *et* 26094 ommeritis (*cf. l. 47*). op (*dub.*: CIL I² 878 *et* 879 [*ad utrumque titulum cf. etiam* CIL IX 6086 p. 644] op terga [*i. 'in terga', nisi* Op⟨i⟩tergi⟨norum⟩; *v. Lommatzsch ad* I² 878): CIL III 6191 op pietate (XIII 7582). 10092 op piscina (*v. app. crit.*). VIII 3716 op memoria (XIII 2958). 7983, 6 op ⟨hono⟩rem. *de assimilatione in compos.* (*cf. Prinz, ALMA 21, 1951, 101 sqq.*): VEL. gramm. VII 64, 5 ob praepositio interdum ponitur plena, ut est 'obire, oberrare', interdum ad eam litteram transit, a qua sequens vox incipit, ut 'opposuit'; similiter quidam et in eo, quod est 'obstitit' p servare maluerunt, quia *eqs.* (*inde* CASSIOD. gramm. VII 162, 20 [*ex Papiriano*] *addens*: sequente vero v loco consonantis posita integra custoditur, ut 'obversus, obvius'). MAR. VICTORIN. gramm. VI 19, 4 ob ... mutatur in cognatas easdem, ut 'offert, officit' et 'ommovet, ommutescit' et 'oppandit, opperitur' et 'ovvertit, ovvius' (GRAMM. suppl. 296, 21 ob ... in compositis mutat b in c sequente c, ut 'occurro', in f sequente f, ut 'offendo', in p sequente p vel t, ut 'oppono, optineo', in aliis manet, ut 'obsequor, obruo, obnitor, oblino'). CASSIOD. gramm. VII 151, 17 (*ex Cornuto*) b non sonat, ut 'offui, offero, offendo'. *de* obs *v.* CASSIOD. gramm. VII 204, 21 (*ex Caesellio*). *de quantitate*: GELL. 4, 17, 6 neque 'ob' neque 'sub' praepositio producendi habet naturam. *de rectione*: Ps. ASPER gramm. suppl. 58, 6 praepositiones casus accusativi: ad ..., ob *eqs.* NOT. Tir. 1, 9 ob. 34, 92 quam ob rem. 34, 93 quas (*trad.* quam) ob res. 34, 94 quam ob causam. 34, 95 quam si ob causam. *de notione: praev.*: FEST. p. 201 'ob' praepositione antiquos usos esse pro 'ad' testis est Ennius (*affert ann. 396. scaen. 245*) ...; eiusdem autem generis esse ait 'obferre, obtulit, obcurrit, oblatus, obiectus'; mihi quidem non satis persuadet (DON. Ter. Hec. 859 *v. p. 68, 66*). PAVL. FEST. p. 179 ponitur pro 'circum', ut cum dicimus 'urbem obsideri *eqs.*' (PRISC. gramm. III 37, 16 in compositione ... significationem 'contra' vel 'c.' complet: 'contra', ut 'obvius, occurro, oppono, obicio', 'c.' vero, ut 'obumbro, obambulo'). *praep.* (*v. etiam p. 14, 63 sqq. 23, 20. 26, 83. 27, 50*): PAVL. FEST. p. 179 ponitur ... alias in vicem praepositionis, quae est 'propter', ut 'ob merita' ..., alias pro 'ad' (*affert* ENN. ann. 297 *v. p. 14, 29. cf. l. 66*). PRISC. gramm. III 32, 1 loco causalis poni solet coniunctionis ([*affert* VERG. Aen. 11, 347 *v. p. 17, 50*]. 37, 16 quando per appositionem ponitur, vim obtinet διά graecae praepositionis, quae pro c. c. accipitur, ut [*affert* VERG. *ut supra*] ..., vel loco 'pro' vel κατά ... intellegitur [*affert* VERG. georg. 4, 455 *v. p. 26, 61*]). GLOSS. διά. propter, contra, circum. V 469, 59 ob: obter (*cf. s. hac v.*). *legitur inde a* LEGE XII tab., NAEV., PLAVTO, ENN., TER., CATONE *per totam Latinitatem, frequentia primum variabili, demum valde decrescente* (*e. g. vel singulis tantum locis vel perraro ap.* RHET. Her., VITR., PETRON., PALLAD., CHIRONEM, *ap. alios ut e. g.* CAES., NEP., GAIVM, IREN., *in* PEREGR. Aeth. *fere non nisi in formulis q. s.* ob id, ob hoc, ob eam rem [causam] *sim., adamatur e. g. a* SALL., LIV., PLIN. nat., TAC., AMM., *deest e. g.* CATVLLO, PHAEDRO); *de ratione inter praep. q. s.* ob *et* propter *ap. singulos scriptores intercedente tractaverunt multi, v. e. g. Axelson, Unpoetische Wörter 78 sqq. Hofmann-Szantyr 246 sq.* [*confunditur in codd. e. g. c.* ab, ad, et, sub, ubi, ut *passim. loco corrupto e. g.* CATO orig. 109 VATIN. Cic. fam. 5, 10, 2. *falso trad. e. g.* MANIL. 1, 867 ob cuncta (*pro* obscura *vel sim.*). SEN. contr. 2, 2, 9 quod ob illum (*pro* quod i.). PLIN. nat. 21, 20 ob id erat (*pro* obierat). *?*CHIRON 109 ob ('hoc?' *Heraeus in exemplari suo locum in indice s. v.* ob *uncis includens*) tamen caldum in flemina et aquatilia impositum sanari dixerunt. *dubio iure editur a nonnullis* ob iter *pro* obiter: SEN. dial. 5, 1, 3 PLIN. nat. 9, 25. *cf. l. 69 et p. 67, 45. dub. interpr.*: CE 555 (= CIL III 3397) quae *genetrix* se cupiebat ob illa *filia* ('ἀντὶ ἐκείνης *intellego*' *Buecheler*, ab i. *Mommsen*) ante morti dari.]

CAPVT PRIMVM: ***vi locali*** *spectat ad actum vel statum utcumque oppositum, fere i. q. versus, adversus, ad, iuxta* (*saepe iuxta composita c.* ob-. *obscurum* GREG. TVR. in psalm. p. 875, 31 ob aulam ['aviam?' *Bonnet, Lat. de Grég. 589, 4, 'forte* opacam' *Krusch*] scripturarum sanctarum solitudinem errantes ... pandat. *v. etiam p. 13, 44*).

I *de directione*: LEX XII tab. 2, 3 ob portum obvagulatum ito. PLAVT. Aul. 302 follem obstringit ob gulam. Merc. 924 mater irata est patri ..., quia scortum sibi ob oculos adduxerit in aedis (Mil. 148 doctis dolis glaucumam ob o. obiecimus. GELL. 1, 2, 7 [*ex Arriano*] atra ... verborum et argutiarum fuligine ob o. audientium iacta. *cf. l. 44*). ENN. ann. 297 ob Romam ... legiones ducere coepit (frg. inc. 5 ob Troiam. *ad utrumque locum* FEST. p. 190 [*cf.* PAVL. FEST. p. 147] 'ob' pro 'ad'. *v. etiam p. 13, 75 et cf.* ENN. scaen. 313 ob Troiam quom missi [*i.* misi] ob defendendam Graeciam [*vers. sanavit Timpanaro, Ann. Sc. Norm. Pisa, ser. II 18, 1949, 191 sq.*]). ACC. trag. 385 tela ob moenia offerre. VARRO ling. 5, 116 'ocrea', quod opponebatur ob crus. ob os (FEST. p. 201 'ad os' significat. *cf. l. 52*): PLAVT. Most. 619 iube obi⟨ci ...⟩ argentum ob os impurae beluae (APVL. apol. 89 tibi ob os obiciuntur *tabulae*). TRAG. inc. 94 quem *Telamonem* aspectabant, cuius ob os Grai ora obvertebant sua. APVL. met. 2, 28, 6 herbulam quampiam ob os corporis et aliam pectori ... imponit. 5, 1, 3 pecudibus occurrentibus ob os introeuntium. 11, 13, 1 porrecta dextera ob os ipsum meum coronam exhibuit. *notione directionis debilitata*: APVL. met. 2, 32, 1 digitis pedum detunsis ob lapides.

II *de positione* (*ambigua v. s. I*): **A** *proprie vel in imagine*: ob oculos (oculum *l. 45. cf. l. 26*): PLAVT. Mil. 405 mi ob o. caliginem opstitisse. 1178 habeas ... scutulam ob o. laneam (1430 lanam ob oculum. VITAE patr. 5, 3, 5 semper hanc horam ob o. habuisti). CIC. Sest. 47 non mihi mors, non exilium ob o. versabatur (Rab. Post. 39 fin. 5, 3). Tim. 37 nullo posito ob o. simulacro (EPIST. pontif. 294 Migne 20, 501ᴮ quam *scaenam malorum* ob o. posuistis [*gr.* πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐθήκατε]). LIV. 25, 26, 9 ut ... cotidiana ... funera et mors ob o. esset (28, 19, 14). GELL. 12, 5, 11 manu ... ob o. ... agitata. APVL. flor. 2 p. 7 nebulam ... ob o. effusam. ob os (ora *l. 55 cf. l. 35*): CIC. Tim. 49 cum ignis oculorum cum eo igne, qui est ob os offusus, se confudit (*gr.* τῷ περὶ τὴν ὄψιν πυρί). VERG. Aen. 12, 865 se ... ob (*var. ll.* in, ad) ora fertque refertque ([SERV. auct. *ad l. v. l. 66*]. SIL. 17, 476 ipsa ... ob o. lux atrox micat. AVIEN. Arat. 148 anguis ob o. *ursae minoris* vertitur. 360. PRVD. perist. 10, 76 adstanti ob o. sic tyrannus incipit: '*eqs.*' c. Symm. 1, 421 fumus ob o. suffusus). APVL. met. 6, 15, 2 ob os ... praevolans. AVG. conf. 4, 14, 23 pulchrum illud atque aptum ... animo versabam ob os contemplationis meae. *alia*: VERG. Aen. 1, 233 (*interpretationis nondum satis certae*) cunctus ob Italiam terrarum clauditur orbis (SERV. auct.: multi 'iuxta Italiam' antiquo more dictum accipiunt ...; 'ob' enim veteres pro 'iuxta' ponebant [*affert* PLAVT. Mil. 405 *v. supra l. 44*] ...; potest tamen 'ob' et 'ante' intellegi, aut 'ob' 'propter' [*affert* TER. Haut. 956 = Ad. 961] ..., aut 'ob' 'circum', ut [*affert* VERG. Aen. 12, 865 *v. supra l. 54*] ..., quasi 'circa Italiam' *eqs.*). PORPH. Hor. ars 274 metra digitis ob aures ferimus probantes, an consonent (*v. app. crit.*). AVIEN. Arat. 1766 cecropias si pastus apis vicinus ob ipsa castra inhibet. *?* ob iter *pro* obviam (*vix etiam* APVL. met. 6, 25, 4 *pro* ociter; *cf. Wiman, Stud. Apul. 48 et supra l. 13*): APVL. met. 8, 15, 7 ob i. illud, qua nobis erat commeandum, iacere semesa hominum corpora. ob manum *i. q. 'a manu'* (*de amanuensi*): INSCR. Afr. Gsell I 2483 *v. vol. VIII 364, 54.*

? **B** *translate in iunct.* contrarius ob *aliquid pro alicui*: EVSEB. EMES. serm. 28, 14 (*ad Is. 5, 4*) nonnunquam putantur sermones contrarios ob exspectationem (ab e. *Buytaert*, praeter e. *Sirmond*) fructus afferre (*postea*: contrarios exspectationi).

CAPVT SECVNDVM: ***vi modali.***

I *in compensatione fere i. q. pro* (*v. etiam p. 32, 78. cf. p. 19, 32*): **A** *notione compensandi perspicua*: **1** *indicatur pro qua re quid vel impertiatur vel accipiatur*: **a** *c. verbis impertiendi*: **α** *strictius*: ① *de mercede*: c. dare (*v. etiam p. 16, 79*): PLAVT.
[*Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Epid. 703 dedin tibi minas triginta ob filiam? Rud. 1120 ob eam siquid postulat sibi mercedis dabitur. 1368 mihi triobolum ob eam ne duis, condono te. GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 6 talentum magnum ob unam fabulam datum. CIC. Verr. II 2, 26 cum ob tua decreta, ob edicta, ob imperia, ob iudicia pecuniae dabantur (2, 57. 2, 137. Cluent. 47 ob eam rem. ALF. dig. 40, 1, 6 ob libertatem. *al. cf.* CIC. Verr. II 5, 43 ob hanc rem quid tibi ... clam pecuniae dederint *eqs.*). 3, 140 Apronio ob singularem improbitatem atque audaciam ... HS V mercedis ac praemii nomine dare. 5, 135 nummum ob sepulturam. Font. 17 pretium.
alia: PLAVT. Asin. 347 ob asinos ferre argentum (TER. Andr. 610 pretium ob stultitiam. *cf.* PLIN. epist. 10, 39, 5 obtulerunt *pecuniam* ob introitum). CIC. Verr. II 5, 120 ob sepulturam ... pecuniam Timarchidi numerasse. BELL. Hisp. 26, 1 ob virtutem ... donavit denarium tria milia (*v. app. crit.*). PAVL. FEST. p. 243 ob delictum pecuniam solvit (VLP. dig. 12, 6, 23, 1. COD. Iust. 5, 71, 14 pretium ob ... debitum). SIL. 7, 711 Poeno ... ob mitia facta ... expendamus pretium (*cf.* VLP. dig. 7, 1, 27, 3 si quid ob formam aquae ductus ... pendatur). VLP. dig. 50, 9, 4, 2 si ob liberalem artem fuerit constitutum salarium vel ob medicinam *eqs.* PORPH. Hor. sat. 1, 2, 9 merces ob opus praestatur.
(ii) *de pignore vel debito sim.* (*cf. p. 16, 54*): PLAVT. Truc. 214 fundi et aedis obligatae sunt ob Amoris praedium (LEX agr. [CIL I^2 585] 74 praedium ... ob ... agrum locum. SCAEV. dig. 16, 1, 28, 1 fundum ... ob conductionem. 20, 4, 21 pr. ob summam ... obligavit pignori omnia bona sua. COD. Iust. 8, 25, 3 [*a. 227*] ob pecuniam debitam. *al. cf.* TAB. aliment. Vel. [CIL XI 1147] tit. *et* 7, 32 obligatio praediorum ob HS *tot*). TER. Phorm. 662/3 ager oppositus [est] pignori ob decem minas...; aediculae item sunt ob decem alias. LIV. 2, 23, 1 nexos ob aes alienum (*cf. infra*). 8, 28, 2 cum se ... ob aes alienum ... nexum dedisset (MARCELL. dig. 46, 3, 73 ob triginta nummos ... fideiussorem ... dedi et pignus. SCAEV. dig. 32, 101 pr. pignori [PAPIN. dig. 20, 1, 1, 4 praedium ob debitum. VLP. dig. 12, 2, 13, 5. *al.*]. VLP. dig. 4, 4, 40, 2). ALF. dig. 40, 1, 6 servus pecuniam ob libertatem pactus erat. VLP. dig. 15, 1, 9, 6 si ... ei debeat ... ob furtum. COD. Iust. 4, 10, 12 (*a. 294*) ob aes alienum servire.

β *latius de qualibet remuneratione*: (i) *c. verbis tribuendi sim.*: donare: PLAVT. Amph. 260 ob virtutem ... Amphitruoni patera donata aurea est (CIC. Verr. II 5, 110 eum tu ob v. corona ... donares. LIV. 23, 20, 2 PAVL. FEST. p. 46 VAL. MAX. 4, 4, 8 PLIN. nat. 33, 142). Asin. 44/5 (*Demaenetus ad Libanum*) dono te ob istuc dictum, ut expers sis metu (*cf.* Most. 174 ob istuc verbum). HOR. sat. 2, 3, 17. LIV. 10, 44, 5 ob insignem ... operam. CIL VIII 1026 ob bellum Dacicum (*al.*). dare (*v. etiam p. 33, 9*): PLAVT. Amph. 534 dono ... ob virtutem data est *patera* (VARRO ling. 5, 90 duplicia cibaria. AVG. civ. 5, 12 p. 215, 9 D. honores). Most. 252 ob istuc verbum ... aliquid. Truc. 537 ob labores tantos tantillum. CATO or. frg. 21 cum ... ob eos mores ... honos detur. SALL. Iug. 5, 4 ob quae *facinora* ... dono dedit *urbes et agros*. TAC. ann. 12, 23, 1 Galliae ... ob egregiam in patres reverentiam datum, ut *eqs.* PLIN. epist. 5, 9, 4. VLP. dig. 50, 15, 1 pr. ob ... fidem ius Italicum dedit. *alia*: PLAVT. Persa 192 ob istanc rem ego aliqui te peculiabo. OV. fast. 2, 278 munus ob incolumes ... ferebat oves. FEST. p. 209 ob hoc factum impunitas ... concessa est (*v. etiam p. 32, 81*). COLVM. 1, 3, 10. PLIN. nat. 17, 50 ob hoc inventum immortalitatem tribuit. PAVL. sent. 2, 31, 24 ob indicium ... furis praemium promissum (*v. etiam p. 33, 6*). *al.* (ii) *c. quibuslibet verbis* (*notabiliora*): PLAVT. Capt. 869 gratias agere ob nuntium (LIV. 3, 5, 15. *et passim.* TAC. ann. 3, 18, 3 ob vindictam Germanici grates agendas. APVL. flor. 16 p. 61 ob statuam. *al. v. etiam p. 32, 83*). Most. 222 ob istam orationem te liberasso (*cf.* VAL. MAX. 5, 6, 8 ob insignem pugnam ... manu miserat *servos* [SVET. Cal. 35, 3. *al.*]. IVST. 13, 5, 10 ob quod factum ... ab exilio revocatur). Poen. 853. CIC. inv. 1, 48 eum ob id factum ... consulem fecit. 2, 114 ob egregiam virtutem ... honore dignati sunt (SALL. Iug. 49, 4 ob militare facinus pecunia aut h. extulerat. LIV. 4, 57, 12 cum ob alias virtutes, tum ob *eqs. sim. al.*). dom. 81 tibi ob eam legem statuam ... posuit (DECRET. decur. Ferent. Prisc. [CIL X 5853] 6. *al. cf.* PLIN. nat. 7, 123 ob ... praedictiones ... statuam ... statuere. TAC. ann. 3, 18, 2 ob externas ea [*sc. signum aureum et aram*] victorias sacrari. *sim. passim*). Phil. 14, 24 non ob caedem hostium, sed ob conservationem civium ... decreta est ([*sc. supplicatio ut saepe*]. VAL. MAX. 2, 8, 1 ob ... proelia ... triumphum. TAC. ann. 4, 15, 3 ob ... et quia. PLIN. epist. 7, 29, 2 ob fidem pietatemque. *al.*). LIV. 21, 46, 8 Africanus ob egregiam victoriam de Hannibale ... appellatus *Scipio* (FIRM. err. 7, 6 ob beneficium ... divino ... nomine. *cf. etiam p. 16, 19. aliter p. 19, 14*). PAVL. FEST. p. 97 quae *sacra Graeca* ob inventionem Proserpinae matronae colebant (*cf.* TERT. nat. 2, 14, 5 eum *Herculem* consecrastis ob caedes et pugnas plurimas. 2, 16, 7 quos ob artes sanctificatis, ⟨laeditis⟩ *eqs.* spect. 5 p. 7, 7 Libero ... fiebant *Liberalia* ob beneficium, quod *eqs.*). CVRT. 4, 8, 13 ob egregiam ... fidem et pecuniam ... reddidit et *eqs.* APVL. apol. 22 in caelum ob virtutes ascitus. met. 2, 26, 4 ob sedulum ... ministerium inter ceteros familiares ... numerabimus *te*. *per ellipsin verbi*: FLOR. epit. 4, 12, 65 ob haec tot facta ingentia dictator perpetuus et pater patriae. PELAG. in II Tim. 4, 18 'cui *domino* gloria in saecula saeculorum'; ob haec omnia.

γ *locutiones usitatiores* (*ad α et β*): (i) ob rem gestam (res gestas): *sing.*: CATO mil. frg. 2 ut populus ... ob r. bene g. coronatus supplicatum eat (LIV. 9, 15, 11 consul ... creatus sit. 10, 21, 6 supplicationes ... decernunt. 39, 4, 1 b. ac feliciter. 42, 9, 3. 45, 39, 12. SEN. benef. 7, 7, 5 ob virtutem et b. g. r. publicam). LIV. 34, 10, 3 ob r. feliciter g. (*v. etiam l. 3 et cf. 8*). 45, 2, 8 ob r. egregie g. *plur.*: CIL I^2 626 ob hasce r. bene g. ... hanc aedem ... dedicavit (LIV. 10, 47, 3 coronati. 40, 35, 7 VAL. MAX. 2, 8, 3. 4, 4, 6). LIV. 9, 42, 2 ob r. tam feliciter g. (27, 7, 4. *cf. l. 3*). 23, 31, 7 ob egregie ... r. g. (PERS. 6, 48). 26, 21, 3 ob r. prospere ... g. (33, 22, 2. 33, 24, 4. 41, 17, 3 ob eas r.... p. g. 41, 28, 1 R. GEST. div. Aug. 4 TAC. ann. 13, 9, 3). 28, 38, 4 ob has r. g. (33, 37, 9. 34, 21, 7. 38, 43, 10. *v. etiam l. 6. nec non 59 et cf.* 40, 53, 3 ob eas r. g. [41, 19, 2. 45, 3, 2. *cf. l. 10*]). CVRT. 4, 5, 11 ob r. pro salute ac libertate ... g. TAC. ann. 1, 72, 1 SVET. Galba 8, 1. (ii) ob cives servatos (*cf.* CIC. Phil. 14, 24 ob conservationem civium): VAL. MAX. 2, 8, 7 ob c. s. corona danda est. SEN. clem. 1, 26, 5 nullum ornamentum ... pulchrius ... est quam illa corona ob c. s. CIL XIII 8701. *et saepe in nummis, maxime per notam* o(b) c(ives) s(ervatos). (iii) ob merita *et* ob meritum: *plur.* (*v. etiam p. 34, 32*): SALL. hist. frg. 1, 12 boni ... et mali cives appellati non ob m. in rem publicam ..., sed *eqs.* LIV. 21, 19, 5 ob nulla ... m. in amicitiam recipi. 38, 39, 9 non tam ob recentia ulla m. quam memoria. TAC. ann. 3, 62, 2 ob vetusta ... m. PLIN. paneg. 55, 6 ob egregia ... m. (*cf.* CIL IX 1590 ob insignia m. XI 6035 ob ... tam inlus⟨tria⟩ m.). VLP. dig. 1, 4, 1, 2 quae princeps ... ob m. indulsit. 50, 15, 1, 3 ius Italicum ob belli civilis m. concessit (PAVL. dig. 38, 2, 47, 2). MIN. FEL. 21, 1 ob m. virtutis (LACT. inst. 1, 8, 8. *cf.* TERT. anim. 33, 9 ob m. vitae [nat. 2, 9, 11]). PANEG. 5, 4, 4 ob haec ... m. et illa prisca. CIL VIII 23129^b ob m. eius. *et saepe in titulis sepulcralibus.*
sing. (*fere pro formula p. 26, 60*): LIV. 7, 22, 2 ob recens m. levati aeris alieni (SVET. Galba 20, 1. *cf.* TAC. ann. 11, 36, 4 ob patrui egregium m. PRVD. c. Symm. 1, 444 triste ob m.). 7, 24, 11 ob id m. (21, 31, 8). FEST. p. 158 quod ob ⟨me⟩ritum ..., ut gratiam referrent, *eqs.* (PLIN. nat. 7, 123). VLP. dig. 17, 2, 9 ob m. aliquod. HIER. in Is. 43, 25 sqq. p. 434^A non ob m. tuum, sed propter *eqs.* *et in tit. sepulcr.*
(iv) *alia in titulis dedic. et sepulcr. obvia*: CIL VI 30939 ob suam suorumque salu⟨tem⟩. 32414, 14 (*a. 247*) ob eximiam eius erga se pietatem. 32415, 12 (*ca. a. 250*) ob eximiam eius erga se benivolentiam (32416, 10 [*a. 257*] praestantiamq(ue) [32417, 6 *ca. a. 250*]. XI 6337). VIII 829 ob eximium amorem circa patriam et praestantem fidem (23207. 23963, 24101 ob simplicem vitam a.que largum erga cives et patriam. IX 329. *al.*). 14612 ob ⟨summam in d⟩iem vitae a⟨dfecti⟩o⟨n⟩em et admini⟨stration⟩em (23219, 11. IX 1459. 3436. *al. cf.* VIII 23820 ob singularem eius ... adfectum). IX 3180 ob benignitatem. INSCR. NSc. 1908 p. 379 ob munificentiam eius (*al.*).

b *c. verbis accipiendi sim.* (*v. etiam p. 32, 77 sqq. passim*): PLAVT. Capt. 780 spero ... me ob hunc nuntium aeternum adepturum cibum (SALL. or. Phil. 4 ob seditionem provinciam. TAC. ann. 6, 39, 3). Merc. 907 opta ... ob istum nuntium quid vis tibi. Rud. 190 (*loq. Palaestra*) hancine ego partem capio ob pietatem praecipuam? (Truc. 144 ob scripturam pecudem. SALL. or. Phil. 4. *cf. infra l. 81*). 861 arrabonem a me accepisti ob mulierem (Trin. 993 ob ... operam argentum. CIC. Verr. II 2, 69 *pecuniam* [5, 64. *al.*]. PLIN. nat. 33, 12 ob legationem ... aureos. TAC. hist. 1, 30, 3 donativom ob fidem. FLOR. epit. 1, 5, 1. VLP. dig. 4, 9, 1, 7 pignori [47, 2, 14, 5 ob decem aureos]. *sim. al. v. etiam infra l. 65, 67*). CIC. Verr. II 2, 93 ob eam rem HS D ... ⟨se⟩ exacturum (VARRO ling. 5, 177 *pecuniam* ob peccatum. *cf.* LEX Vrson. [CIL II 5439] 64, 18 pecunia poenae nomine ob vectigalia ... redacta). SALL Iug. 14, 3 ob ... beneficia ... auxilium petere (LIV. 10, 37, 6 ob hasce res gestas triumphum). TAC. hist. 1, 44, 2 praemium exposcentium ob ... operam. HIER. vir. ill. 54 rem ... familiarem ob confessionem Christi fiscus occupaverat (COD. Iust. 4, 46, 3 [*a. 337*] ob debitum [*al.*]). *al.*

c *succedit vis finalis* (*ad a et b. cf. p. 21, 33*): α *c. gerundio* (*cf. p. 21, 68*): GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 6 pretia maxima ob tacendum accipiunt (CIC. Verr. II 2, 78 pecuniam ob absolvendum [Att. 1, 17, 8 ob iudicandum]). β *c. gerundivo* (*cf. p. 21, 34*): accipere pecuniam (aliquid MACER dig. 48, 11, 7 pr.): CIC. Verr. I 38 ob rem iudicandam (I 39. II 2, 78. 3, 206 Cluent. 98 Att. 2, 1, 8). II 3, 156 ob iudicandum aut decernendum aut imperandum aliquid. 3, 206 ob ius dicendum. Cluent. 129 ob innocentem condemnandum (PLIN. epist. 2, 11, 2). LEX Iul. de vi (coll. Mos. 9, 2, 2) ob testimonium dicendum ⟨vel non dicendum⟩ (QVINT. inst. 5, 10, 87. *al. cf.* VLP. coll. Mos. 8, 7, 2 ob denuntiandum vel non denuntiandum remittendumve testimonium. PAVL. coll. Mos. 8, 5, 1 ob falsum testimonium perhibendum). VAL. MAX. 3, 7, 8 ob rem publicam prodendam. TAC. ann. 11, 5, 3 ob causam orandam. VLP. dig. 48, 10, 9, 4 ob instruendas lites. *et passim ap. iurisconsultos.* *alia*: CIC. Verr. II 1, 127 *et* 2, 119 ob ius dicendum ... poscere pecuniam. 2, 119 ob ius dicendum ... centum triginta milia nummum dedisse (*ibid.* pecuniam. COD. Iust. 4, 6, 6 [*a. 293*] ob manumittendam filiam). *ibid.* ob decreta interponenda pecunias ceperit (Cluent. 103 ⟨... p. ob rem iudicandam⟩ capta [Rab. Post. 16 fin. 2, 54 nat. deor. 3, 74 TAC. ann. 4, 31, 2 *et* 3]. LEX Iul. munic. [CIL I^2 593] 122. *al.*).

2 *indicatur, quo pretio quid vel impertiatur vel accipiatur* (*exempla*
[Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad obligationem ob aliquid factam pertinentia sub 1 afferre maluimus, v. p. 15, 20 sqq. et p. 16, 54): PLAVT. Truc. 32 ob eam *mercedem* tres noctes dantur (SALL. hist. 1, 50 nihil ob tantam m. sibi abnuituros. APVL. apol. 3). HOR. epist. 16, 64 fixum . . . se demittit *avarus* ob assem. TAB. cer. Pomp. (CIL IV suppl. 155) 6 emit *mancipia* ob seste⟨rtios...⟩. SPART. Did. 4, 8 ob pecuniam. EVSEB. EMES. serm. 7, 24 p. 192, 1 ob quinque iustos promisit deus Abrahae omni genti concedere.

B *vi compensandi detersa fere i. q. pro re vel honore sim. alicuius (succedit notio causae)*: ob rem publicam: PLAVT. Curc. 399 (*Curculio ad Lyconem*) ob r. p. hoc intus (*sc. vulnus sub fascia*) mihi quod insigne habeo. CIC. Sest. 83 ob r. p. interfecto (fin. 2, 63 Tusc. 1, 32). Phil. 9, 4 qui ob r. p. mortem obierant (9, 5. 9, 16 *bis*. TAC. ann. 2, 83, 2. *cf.* 3, 6, 1 obisse). de orat. 2, 249 volnere ob r. p. accepto. fam. 15, 6, 2 ob r. p. susceptis laboribus (*cf.* TAC. ann. 6, 15, 2 offensiones ob r. p. coeptas). SALL. epist. Pomp. 2 ob r. p. fuso sanguine. [LIV.] perioch. 4 ob r. p. morte occubuerant. *alia*: VERG. Aen. 6, 660 (= 7, 182) ob patriam pugnando volnera passi (SIL. 13, 484 ob p. Mavortis sorte peremptos). PROP. 2, 9, 49 ob regna . . . diris cecidere sub armis. ITALA Matth. 5, 10 (Tert. scorp. 9 p. 162, 18) beati, qui persecutionem patiuntur ob iustitiam (TERT. scorp. 13 p. 177, 2. HIER. vir. ill. 77 ob confessionem Christi). TERT. adv. Marc. 3, 14 p. 399, 15 ob dei nomen (CYPR. epist. 58, 6 ut ob n. eius *Christi* . . . necarentur. *ibid.* infantia innocens ob n. eius *Christi* occisa est. PS. HIER. epist. 41, 3 p. 283A utinam ob domini . . . n. . . . infidelium turba me persequatur. *v. etiam p. 32, 72 et cf.* GREG. TVR. Franc. 1, 30 ob dominici nominis confessionem). HIER. epist. 20, 6 ob veritatem laborare.

II *in causa statuenda fere i. q. propter*: A *causa affertur*: 1 *usu communi et libero*: a *respicitur causa fere mera*: α *in universum*: ① *indicantur efficientia, compellentia sim.*: Ⓐ *adversa (exempla selecta)*: PLAVT. Capt. 682 dum ne ob male facta peream (VAL. MAX. 1, 6, 8 ob id f. *sc. prodigium*). Epid. 290 ne qua ob eam suspicionem difficultas evenat. TER. Haut. 137 carens patria ob meas iniurias (CIC. rep. 2, 46 SALL. hist. frg. 1, 11 LIV. 8, 28, 8. *al.*). Phorm. 730 (*loq. Sophrona*) vereor, era ne ob meum suasum indigne iniuria adficiatur. CIC. leg. 2, 38 ob . . . vitia (FEST. p. 282 SEN. contr. 1, 1, 14 SEN. nat. 1, 4, 1. *al. cf.* CIC. fin. 1, 43 ob . . . errorem). fin. 1, 53 non ob ea solum incommoda, quae . . ., sed multo etiam magis, quod *eqs.* LVCR. 1, 639 ob obscuram linguam. 2, 929 intempestivos . . . ob imbris (*cf.* MELA 2, 10 ob saeva hiemis. PLIN. nat. 18, 69 ob nimia frigora. TAC. ann. 2, 85, 4 ob gravitatem caeli. AMM. 18, 3, 9 ob calorem plagamque. *sim. al.*). SALL. Iug. 65, 3 ob morbos animo parum valido (PAVL. sent. 2, 4, 1 ob m. vel aliam rationem. *cf.* CELS. 5, 27, 4 ob . . . vulnus. PLIN. nat. 29, 93 ob . . . valetudinem [PAVL. sent. 2, 15, 1]). 78, 1 ob discordias civilis (TAC. hist. 2, 66, 1. *al. cf.* LIV. 1, 34, 2 ob seditiones). hist. frg. 3, 38 ob inediam insolita vescentibus (*cf.* CVRT. 4, 7, 14 ob sitim [MELA 1, 21]). epist. Mithr. 13 ob . . . interna mala. VERG. Aen. 1, 4 memorem Iunonis ob iram (1, 251. Ov. Ib. 577 Veneris moriturus ob i. *al. cf.* LIV. 27, 8, 7 rem intermissam . . . ob indignitatem flaminum. SEN. dial. 6, 14, 1 ⟨ob⟩ invidiam collegae. TAC. hist. 2, 65, 2 ob iracundiam militum). 11, 347 ob auspicium infaustum moresque sinistros (*cf.* LIV. 3, 29, 9 ob . . . prodigium [21, 62, 6. *al.*]. SVET. Nero 8 ob totius diei diritatem. CAPITOL. Pert. 11, 3 ob sacrificii praesagium). 12, 566 ob inceptum subitum. HOR. carm. 3, 16, 12 ob lucrum demersa exitio *domus Amphiarai* (TAC. hist. 2, 56, 2 ob lucra et quaestus). LIV. 4, 58, 6 bellum motum ob superbum responsum. 22, 40, 9 ob inopiam (24, 18, 10. *et saepe. cf.* Ov. Ib. 580 ob exiguas . . . opes. MELA 2, 86 ob penuriam [COD. Theod. 12, 1, 105]. TAC. ann. 1, 75, 3 ob paupertatem [*al.*]. 3, 40, 2 ob egestatem ac metum). PAVL. FEST. p. 38 ob necessitatem (VEG. mil. 3, 7. *al.*). CELS. 3, 21, 2 ob quam *humoris nimiam abundantiam*. SEN. nat. 3, 19, 3 ob ignaviam. CVRT. 3, 10, 3 ob nimiam festinationem concitato spiritu. PLIN. nat. 26, 98 ob adsiduum laborem. TAC. hist. 4, 9, 1 ob magnitudinem oneris et remedii difficultatem (*al.*). ann. 3, 5, 2 ob longinquitatem itineris. 3, 34, 5 ob . . . imbecillum animum. 3, 40, 1 ob magnitudinem aeris alieni. 3, 48, 2 ob . . . pericula (*al.*). 3, 63, 2 obscuris ob vetustatem initiis (*al.*). PAPIN. dig. 29, 1, 36, 2 ob improvisum casum. VLP. dig. 30, 53, 6 ob damnum infectum. MOD. dig. 48, 18, 14 ob ambiguum condicionis. TERT. ieiun. 13 p. 291, 15 ob illicitum innovationis. AVSON. 428 p. 383, 10 P. ob noctem (*cf.* AMM. 29, 4, 5 ob tenebras). AMM. 19, 5, 5 ob dirupta. 24, 2, 2 castra ob muros invalidos derelicta (24, 4, 1 ob m. humiles). *persaepe*. c. *vocibus affectuum sim.* (*v. etiam p. 18, 47. 33, 21*): PLAVT. Merc. 37 irasci ob multiloquium (TER. Haut. 990. SEN. dial. 6, 22, 4 ob unum aut alterum dictum. *al. cf.* LIV. 33, 11, 8 suscensebat [ALC. AVIT. epist. 90 p. 98, 7]. SEN. dial. 4, 6, 1 ira. *sim. al. v. etiam p. 33, 25*). TER. Eun. 171 ob haec facta abs te spernor (*cf.* TAC. hist. 2, 36, 2 aspernantibus. CYPR. epist. 3, 1 cum . . . ob senectutem contemneretur). SALL. Iug. 14, 17 familiae nostrae ob vostram amicitiam infesti sunt (CVRT. 3, 2, 10. 9, 7, 4 MELA 1, 35 TAC. hist. 1, 31, 2. *v. etiam p. 33, 23 et cf.* CVRT. 6, 8, 2 adversus. QVINT. inst. 6, 1, 22 suscepisse inimicitias). 35, 2 quoniam . . . Iugurtham . . . ob scelera invidia . . . urgeat (*cf.* Ov. trist. 2, 345 invisum . . . ob Artes [LIV. 21, 63, 3. 27, 8, 5 ob . . . vitia. SEN. dial. 3, 16, 6. *al.*]. *al. v. etiam p. 33, 29*). 37, 4 cupidine caecus ob thesauros. HOR. epist. 1, 1, 104 cum . . . prave sectum stomacheris ob unguem (*cf.* SVET. Vit. 12 ob nimiam contumaciam et ferocitatem gravatus. TERT. adv. Marc. 2, 26 p. 372, 7 efferatus [AMM. 29, 1, 38]). TIB. 1, 1, 52 fleat ob nostras . . . vias (*cf.* IREN. 1, 13, 5 [= 1, 7, 4 H.] lamentans ob . . . corruptelam. IVL. VAL. 2, 17 p. 80, 6 queramini . . . velut ob . . . iniuriam). Ov. trist. 4, 4, 76 ob . . . funera maestus (LIV. 26, 34, 13 AMM. 28, 4, 21. *cf.* TAC. ann. 1, 14 maestitiam . . . ob excessum Augusti. ITALA Ezech. 9, 4 [Cypr. Demetr. 22. *al.*] ingemunt et maerent ob iniquitates [*gr.* ἐπί, *Vulg.* dolentibus super]. SPART. Did. 3, 10 tristissimus . . . ob . . . necem). LIV. 31, 1, 9/10 *Romanos* infensos . . . cum ob infidam . . . pacem, tum ob *eqs.* (SIL. 5, 660 laeva ob discrimina. SVET. Galba 3, 2. *v. etiam p. 33, 28*). SEN. dial. 4, 7, 1 concitari contristarique ob scelera. 7, 7, 2 infelices . . . ob ipsam voluntatem. benef. 1, 13, 3 timeri ob malum virus (LVCAN. 4, 578. *al. cf.* CVRT. 10, 9, 14 formidine ob . . . discordiam. TAC. ann. 4, 27, 2 trepidam ob. AVIEN. ora 142 metuens . . . ob peric[u]lum. *sim. al. cf. etiam p. 33, 22*). TAC. ann. 2, 3, 1 infida *Armenia* ob scelus Antoni. 2, 21, 1 imprompto . . . ⟨Arminio⟩ ob continua pericula. TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 2 inflatus ob . . . carceris taedium. AMM. 14, 6, 12 ut paeniteat ob haec bona *eqs.* Ⓑ *opportuna*: CIC. Mur. 24 ob . . . facultatem . . . consulatum consecuti sunt. Pis. 44 ob virtutem gloria et laude vivit (CVRT. 9, 6, 23. PANEG. 8, 18, 2 vanis . . . ob v. . . . terroribus). rep. 1, 32 ob . . . scientiam. VARRO rust. 1, 22, 2 empta . . . potius ad utilitatem quam ob speciem (APVL. met. 4, 30, 3. *cf.* PAVL. FEST. p. 78 ob pulchritudinem regionis. MACR. Sat. 5, 15, 2 ob loci . . . dignitatem). SALL. Iug. 103, 5 Sullam ob munificentiam in sese amicum rati. HOR. epist. 2, 2, 32 clarus ob id factum (LIV. 24, 39, 8. *al. cf.* 5, 52, 10 insigni [CYPR. epist. 76, 2]. SEN. nat. 4, 11, 1 notos. CVRT. 9, 7, 16 pernotus. *sim. al.*). VAL. MAX. 9, 15 ext. 2 ob . . . similitudinem. CELS. 1 praef. 4 bonam contigisse valetudinem ob bonos mores. SEN. nat. 2, 40, 1 cui *fulmini* per angustissimum fuga est ob . . . flammae tenuitatem (3, 25, 12). 5, 9, 1 locis . . . ob humidam caeli naturam saturis. CVRT. 9, 3, 17 quis *senibus* ob aetatem . . . auctoritas maior (*cf.* PAPIN. dig. 38, 9, 2 ob auxilium aetatis). MELA 2, 25 ob multa memorabilem *Chersonesum* (PORPH. Hor. carm. 4, 13, 6/8 decoram). PLIN. nat. 28, 78 ob multitudinem (TAC. hist. 3, 30, 1 MACR. Sat. 1, 16, 35). FRONTIN. (?) strat. 4, 4, 1 ob . . . iustitiam (AMPEL. 15, 19). TAC. Germ. 5, 3 ob usum. 18, 1 ob nobilitatem. ann. 1, 23, 4 perferendis . . . mandatis . . . idoneus ob promptum ingenium. 1, 64, 3 Germani ob prospera indefessi. 2, 6, 3 ob faciles adpulsus accipiendis . . . copiis . . . opportuna *insula*. 4, 21, 2 ob mortem opportunam. 4, 47, 1 sanguine barbarorum modico ob propinqua suffugia. 4, 62, 2 ob propinquitatem loci. 15, 66, 2 ob insigne corporis robur (AMM. 30, 7, 3). FRG. Vat. 224 ob . . . privilegium. TERT. adv. Marc. 3, 20 p. 411, 9 ob . . . censum (*i. originem*). PORPH. Hor. carm. 4, 10, 1 ('muneribus potens') id est: ob munera, quae *eqs.* LACT. inst. 1, 6, 1 simile . . . et ob . . . et quod *eqs.* (AVR. VICT. Caes. 20, 10). AVSON. 235, 4 p. 78 P. ob exemplum. HIER. in Zach. 1, 1 p. 780 ob benedictionem *domini*. *et passim.* c. *vocibus affectuum sim.* (*cf. p. 17, 71*): PLAVT. Pseud. 944 (*Pseudolus ad Simiam*) ut ego ob tuam . . . perfidiam te amo et metuo et magni facio (Truc. 589 ob . . . dona. *cf.* CIC. de orat. 2, 208 diligi [CAPITOL. Opil. 5, 3 SPART. Sept. Sev. 4, 1]. SALL. Iug. 9, 2 carus [10, 1 ob beneficia. 108 acceptusque]. *al.*). 1280 (*loq. Pseudolus*) nimiae . . . voluptati . . . fui ob casum. ACC. trag. 20 tu huic . . . ob fidam naturam viri ignosce. INSCR. Plin. nat. 35, 115 quem *Plautium Marcum* . . . ob artem . . . Ardea laudat (LIV. 5, 47, 7 ob virtutem laudatus donatusque. THEOD. MOPS. in Thess. 4, 9/12 p. 26, 5 ob . . . et quod *eqs. cf.* APVL. apol. 37 laudibus eum tulisse ob *eqs.*). LIV. 1, 14, 3 eam rem minus aegre . . . tulisse . . . seu ob . . . seu quia *eqs.* 25, 15, 17 ipsi ob imperium in se mite ac iustum consultum volebant (*i. favebant. cf.* SPART. Pesc. 2, 2 huic *Severo* ob detestationem Iuliani . . . fautum est). SEN. dial. 4, 6, 1 laetitia ob recte factum (PORPH. Hor. carm. 1, 37 praef. *cf.* TAC. ann. 12, 8, 2 laetum ob *eqs.* [16, 7, 1. *al. v. etiam p. 33, 25*]. HIER. epist. 11, 4 ob . . . salutem . . . laetantur). TAC. ann. 2, 58, 2 gratissimus erat ob plurima officia et dona.

⑪ *indicantur impedientia, prohibentia sim.*: SALL. Iug. 17, 2 ob calorem aut asperitatem . . . minus frequentata sunt *loca*. LIV. 7, 25, 11 vel ob aliam dignationem . . . vel ob omen faustum . . . haud satis decorum visum est *eqs.* MELA 1, 25 ob magnitudinem nulli nunc usuro habilis *parma* (AMM. 19, 3, 3 ob custodias artas nullus facile oppidum poterat introire). TAC. ann. 2, 7, 2 neque . . . ob subitos imbres aliud actum, quam ut *eqs.* (AMPEL. 1, 4 n. incolitur *regio* ob nimiam vim ardoris. TREB. trig. tyr. 33, 3 n. . . . posset [LACT. inst. 1, 8, 1]. *cf.* TAC. ann. 13, 41, 2 nec ⟨quiverunt⟩ *eqs.*). TREB. Claud. 12, 5 ob brevitatem temporis nihil dignum imperio gerere potuit (CASSIAN. conl. 4, 16). PALLAD. vet. med. 17, 1 ob asperitatem morum vel indomitam naturam tangi nequeant (BOETH. in Porph. comm. 2, 7 p. 195, 14 dicitur individuum, quod ob soliditatem dividi nequit, ut adamans). *iuxta adi. per* in- *negata*: EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (CIL X 4842) 31 ne ob id opus dominus . . . invius fiat (MELA 3, 59 ob nives invia, deinde ob immanitatem habitantium inculta). CVRT. 7, 2, 12 ignotos ob aetatem (AMM. 15, 10, 1. 26, 6, 6. *cf.* MELA 1, 4 incognitus). PLIN. nat. 6, 53 inhabitabilis *terra* . . . ob nives (AMPEL. 1, 4). TAC. ann. 3, 20, 1 populationibus . . . ob pernicitatem inultis. 6, 12, 1 ignarum antiqui moris ob iuventam. HIL. in Matth. 24, 8 indignum . . . caelesti regno ob . . . opera. AVIEN. ora 160 tenue ob locorum inhospitas *insu-* [*Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

las. Amm. 23, 6, 62 inter ... nationes ob asperitatem nimiam inaccessas. *iuxta* non: Sen. nat. 7, 5, 4 ob nimium ardorem n. adparuisse ... ignem. Ascon. Mil. p. 30, 16 cum ... comitia ... perfici ... ob ... candidatorum contentiones n. possent (Plin. nat. 11, 187 Tac. hist. 3, 86, 3 Capitol. Aur. 3, 9. *al.*). Plin. nat. 34, 24 n. praeteribo et Cn. Octavium ob unum s. c. verbum. Don. vita Verg. l. 158 Br. n. ... valuerunt *supplere versus* ob difficultatem (Avien. ora 365). Tryph. dig. 27, 1, 44, 1 n. debeant. Vlp. dig. 44, 4, 4, 2 cum n. stetissem ob adversam valitudinem. Tert. anim. 44, 1 mulier n. adit *templum* ob notam uxoris. Svlp. Sev. chron. 1, 16, 2 ob amaritudinem usui n. erat *aqua*. *al.*

(iii) *varia plus minus neutra*: Ⓐ *in nomine explicando* (*cf. p. 15, 71*): Pavl. Fest. p. 56 clipeum antiqui ob rotunditatem etiam corium bovis appellarunt *eqs.* (p. 122 Matrem Matutam ... ob bonitatem. Sen. dial. 5, 20, 1. 5, 23, 2. *al.*). p. 120 Lucumones quidam homines ob insaniam dicti (Sen. dial. 9, 17, 8 non ob licentiam linguae dictus est inventor vini *Liber*, sed quia *eqs.* Svet. Cal. 35, 2. *al.*). p. 225 'procera' prolixa ..., quasi ex cera ob eius facilitatem. Colvm. 4, 25, 1 culter ob similitudinem nominetur *pars falcis vinitoriae* (*cf.* Mela 1, 29 est cognomen. Apvl. apol. 23 nomen est [Tert. adv. Marc. 4, 13 p. 458, 8. *al.*]. Macr. Sat. 1, 6, 25 *cognominatus*). Mela 1, 29 ob numerum Septem, ob similitudinem Fratres nuncupantur *montes* (*al.*). 2, 38 vocatur ... Peloponnesos ob sinus et promunturia (Flor. epit. 1, 1, 15). Ⓑ *alia*: Gaivs dig. 7, 7, 3 in hominis usu fructu operae sunt et ob operas mercedes. Pavl. dig. 9, 4, 19 pr. cum ob rem communem aliquid ad socium pervenerit. Amm. 22, 2, 3 quem *Triptolemi currum* ob rapidos circumgressus aeriis serpentibus fabulosa vetustas inponit. Cod. Iust. 2, 3, 19 (*a. 290*) ob communem mortis fortunam invicem pactos esse *fratres ad discrimen proelii pergentes*. 5, 36, 5 pr. (*a. 294*) cum ob augmentum facultatum curatores adiungi solent. *sim. al.*

β *usu speciali*: (i) *de causis punientium sim.* (*sublucet plerumque imago compensandi. dedimus selecta*): Ⓐ *c. ipsis vocibus puniendi, condemnandi sim.*: Plavt. Merc. 991 supplici sibi sumat quid volt ipse ob hanc iniuriam (Cic. de orat. 2, 238 ob facinus ad s. rapiendi. Epit. Alex. 120 ob temeritatem. Ps. Avr. Vict. epit. 11, 11. Hier. epist. 18A, 9, 1 indigent ... ob ... peccata ... suppliciis. Tract. Pelag. 4 p. 91 mortis supplicio iudicatus est). Trin. 708 ob stultitiam tuam te ... multabo (Liv. 4, 15, 4 ob superbiam. 8, 14, 9 neque ob ... crimen, sed quod *eqs.*). Acc. trag. 658 quaenam umquam ob mortem Myrtili poenis luendis dabitur satias supplici? (Lvcil. 140 p. ob facta nefantia pendit *Tantalus*. Cic. Marcell. 18 ob ... delictum [Fest. p. 237. *al.*]. Phil. 13, 17 unum ob hoc factum dignum ... omni p. Lvcr. 5, 1224 Verg. Aen. 2, 139 Liv. 1, 23, 4. *al.*). Cic. Balb. 64 non ob ... delictum, sed ... familiaritatem ... oppressum sententiis. de orat. 1, 233 damnatus est nullam aliam ob culpam nisi propter *eqs.* (Sen. contr. 10, 3, 8 ob aliquod inprobandum factum. Tac. hist. 4, 45, 2. *al. cf.* Pompon. dig. 26, 9, 1 condemnandum [*al.*]). Tac. ann. 4, 44, 3 patre ... ob adulterium ... morte punito (Apvl. Socr. 15 p. 153. Cypr. testim. 3, 37 tit. ob ... delicta. unit. eccl. 17 ob temeritatis audaciam. Salv. gub. 8, 8). Ⓑ *c. vocibus occidendi, interimendi*: Plavt. Capt. 692 ob sutelas tuas te morti misero. Bell. Afr. 64, 1 ob periurium perfidiamque ... necari (Cvrt. 4, 8, 11 quos ... ob iniurias tortos necaverunt). Sall. Iug. 15, 1 Hiempsalem ob saevitiam suam ... interfectum (Liv. 31, 14, 8 ob ... scelus [Tac. ann. 1, 22, 2 nullum ob scelus, sed quia *eqs.* 16, 12, 2]. Tac. hist. 2, 85, 2. *al.*). Cvrt. 8, 12, 18 quod Clitum ob linguae temeritatem occidisset *Alexander* (Vlp. dig. 30, 53, 3 Spart. Hadr. 25, 8 Alc. Avit. hom. 8, 3 p. 119, 18). Svet. Dom. 10, 2 interemit ... Aelium Lamiam ob suspiciosos ... iocos (Tert. adv. Marc. 3, 23 p. 416, 24. Lampr. Comm. 5, 13 insimulati, spoliati ... vel etiam interempti). Ⓒ *alia*: Plavt. Amph. 370 (*Mercurius ad Sosiam*) nunc profecto vapula ob mendacium. 722 ob istuc omen, ominator, capies quod te condecet. 1030 quem ... ego ... ob istaec dicta faciam ferventem flagris. Epid. 139 piaculare ... fieri ob stultitiam. Ter. Ad. 199 (200) ob malefacta ... postulat sibi tradier. Cic. Tusc. 2, 23 dolorem, quem excipit *Prometheus* ob furtum Lemnium. Bell. Afr. 46, 4 ob neglegentiam ... dimittendos ab exercitu (Tac. hist. 4, 46, 4. *al. cf.* Plin. nat. 33, 152 motum ... ordine ob ... calumniam. Tac. ann. 13, 11, 2 ordine demotum. Svet. Nero 24, 1 ne ob delictum certamine summoveretur. Pavl. dig. 48, 3, 8 removendus [*al.*]). Sall. or. Cottae 12 ob scelus aut avaritiam caesum. or. Lep. 17 proscriptionem ... ob divitias (*cf.* Plin. nat. 33, 145 proscriptos). Verg. (?) catal. 9, 35 ob raptum *Lucretiae* pulsi *Tarquinii* (Sen. Thy. 37. *al. cf.* benef. 3, 37 relegatus [*al.*]. Tac. hist. 1, 88, 1 sepositus ... in coloniam ... nullum ob crimen, sed *eqs.* ann. 4, 13, 2 deportatur [*al.*]). Fest. p. 285 ob delictum ... in tabulas refertur. Vell. 1, 1, 1 non receptus *Teucer* a patre Telamone ob segnitiam non vindicatae ... iniuriae (*cf.* Qvint. decl. 357 p. 389, 6 abdicatur [*al.*]. Apvl. apol. 99 exheredaret). Sen. dial. 3, 18, 5 perituri tres ob unius innocentiam (*cf.* Avr. Vict. Caes. 42, 12 interiit). 6, 17, 5 ob levem offensam detruncari. Tac. ann. 4, 68, 1 tracto in carcerem ... Titio Sabino ob amicitiam Germanici (Ivst. 2, 15, 19 ob crimen ... in c. coniectum. Firm. err. 13, 1). Svet. Aug. 66, 2 ob ingratum et malivolum animum domo ... interdixit (Gaivs inst. 1, 128). *al.*

(ii) *de causis iudicantium, accusantium sim.* (*quaedam transeunt ad l. 67 sqq.*): Ⓐ *in iure agentium*: Sent. Minuc. (CIL I^2 584) 43 ob iniourias iudicati aut damnati (Cic. Phil. 13, 36 [*bis*] ob rectissimum facinus. Fest. p. 318 ob maleficium. *cf.* Ascon. Pis. p. 21, 24 iudicio circumventus est). Liv. 4, 44, 6 ob ignominiam ... diem dixere. Sen. contr. 2, 3, 12 ob dementiam ... accusari (2, 4, 7. Tac. ann. 2, 42, 3 ob crimina. 5, 6, 2. Vlp. dig. 26, 10, 1, 8 ob facta atrociora. *al. cf.* Tac. ann. 6, 10, 1 ob lacrimas incusabantur *feminae*). Sen. Ag. 23. omnes, quos ob infandas manus quaesitor urna Cnosius versat reos (Pavl. dig. 48, 2, 14 ne quis ob idem crimen ... r. fieret. Tract. Pelag. 4 p. 91 r. expositus est. *cf.* Cod. Iust. 9, 2, 11 [*a. 292*] ob ultionem publicam obnoxius legibus fiat). Iavol. dig. 19, 2, 57 damni ... iniuriae actio ob ea ... sit, per quae *eqs.* (Vlp. dig. 42, 5, 17 pr. ob funeris sumptum. 47, 10, 30 pr. Cod. Iust. 2, 18, 12 [*a. 230*] ob ... solutionem. *cf.* Pompon. dig. 21, 1, 64 pr. agatur [Papin. dig. 18, 2, 20 ob pecuniam. Tryph. dig. 46, 1, 69 Mod. dig. 2, 14, 35]). Pompon. dig. 18, 1, 66, 1 venditorem teneri ex empto ob dolum (44, 7, 12 Afric. dig. 16, 3, 16. Gaivs dig. 44, 7, 5, 5 ob ... culpam [Vlp. dig. 19, 2, 11 pr. *al.*]. Papin. dig. 3, 5, 31 pr. ob id factum. 12, 6, 55 ob indebitum. *al.*). Papin. dig. 16, 2, 18, 1 convenitur ob debitum (Vlp. dig. 4, 9, 3, 3. Cod. Iust. 3, 41, 5 [*a. 294*] ob ... delictum. 4, 14, 4 [*a. 238*] ob ... admissum [9, 35, 5 *a. 290*]. *al.*). Cod. Iust. 4, 12, 2 (*a. 287*) ob maritorum culpam uxores inquietari leges vetant (4, 14, 5 [*a. 243*]). Ⓑ *quorumlibet*: Cic. fam. 5, 2, 6 non oportuisse Metellum ... ob dictum a me oppugnari (Met. Cel. Cic. fam. 5, 1, 1). Liv. 29, 8, 1 Locrensis ... ob defectionem incusavit *Scipio*. Val. Max. 5, 5, 4 convicio deos ob donum impiae victoriae insecutus. Apvl. met. 6, 23, 2 cotidianis ... fabulis ob adulteria cunctasque corruptelas infamatum (Capitol. Maximin. 28, 3). Tert. adv. Marc. 4, 7 p. 437, 20 *et* 22 ob mendacium increpitus (Lact. inst. 1, 15, 15). Avson. 461 p. 401, 7 P. diras ob inhumanum facinus imprecatur.

b *de affectibus sim. ipsorum agentium*: Plavt. Cas. 276 quasi ob industriam (*trad.* industria) mi advorsatur *mulier* (*v. vol. VII 1, 1276, 51 sqq.*). Trin. 737 facere id ... ob amicitiam patris (Vell. 2, 76, 1. *cf.* Tac. ann. 6, 47, 3 ob inimicitias [Call. dig. 48, 19, 28, 12]). Cato orig. 117 ⟨ob im⟩mensam ti⟨miditatem et socordiam⟩ (*cf.* Cic. Verr. II 5, 116 ob ... metum [Tac. Germ. 2, 3 hist. 2, 49, 4. 2, 65, 2. ann. 12, 51, 2 ob m. hostilem et mariti caritatem. 15, 73, 1 ob invidiam aut m. *al.*]. rep. 2, 4 ob ... timorem [Nep. Them. 8, 1. *al.*]. Tac. Agr. 5, 1 ob formidinem [24, 1]). Cic. de orat. 3, 13 ob amorem (Plin. nat. 37, 18 Qvint. decl. 344 thema p. 357, 15 Capitol. Maximin. 11, 1 Firm. err. 12, 8. *al. cf.* Iren. 4, 33, 9 [= 4, 54 H.] ob ... dilectionem). fin. 1, 49 ob ... debilitatem animi. off. 2, 20 ob eas *invidias* (Verg. Aen. 10, 851 [*sing. ut*: 11, 539 Prop. 2, 26, 15 Ascon. Scaur. p. 24, 16 tog. cand. p. 69, 21. *v. etiam l. 37*]. *cf.* Cens. 20, 7 ob odium vel gratiam). Hor. sat. 1, 4, 26 ob avaritiam aut misera ambitione laborat (Tac. ann. 1, 2, 2 Ps. Lact. Plac. fab. Ov. 2, 12. *cf.* Cvrt. 4, 1, 19 ob ... cupiditatem [Epit. Alex. 23]). epist. 1, 5, 13 parcus ob heredis curam. Liv. 1, 5, 3 ob iram praedae amissae (1, 30, 7 ob iras [21, 25, 2]. 4, 57, 9. 5, 1, 5. *et saepe*. Tac. ann. 12, 39, 2. *aliter p. 17, 47*). Liv. 8, 13, 2 pacem ob agri adempti dolorem aspernabantur (Boeth. cons. 4, 1, 2 W.). 23, 46, 6 ob ... spem (Fest. p. 214 Tert. adv. Marc. 4, 19 p. 481, 3. *al. cf.* Frontin. strat. 2, 6, 6 ob desperationem). Vell. 2, 93, 2 ob tacitas ... offensiones. Sen. Tro. 239 ob luctum (Porph. Hor. epod. 9, 27/28). Plin. nat. 35, 86 ob admirationem (Lact. inst. 1, 21, 36). Ascon. Mil. p. 43, 31 ob ... suspiciones (Svet. Iul. 9, 3 *sing. ut*: Claud. 26, 2). Qvint. inst. 11, 1, 56 ob aliquam magnam infelicitatem vel etiam paenitentiam (Hier. in Is. 1, 1 p. 23C). Tac. hist. 1, 76, 3 ob laetitiam recentis imperii (Vlp. dig. 48, 16, 12 vel ob l. aliquam vel honorem ... vel ex aliqua causa. Macr. Sat. 3, 2, 15). ann. 6, 4, 4 ob segnitiam (*cf.* Amm. 24, 7, 3 ob inertiam). Vlp. dig. 24, 1, 32, 7 ob sceleris conscientiam (Hil. ad Const. 2, 2, 1). Hermog. dig. 50, 2, 8 ob munificentiam (*aliter p. 16, 44*). Epit. Alex. 26 ob torporem nequibant *equo descendere*. Serm. Arrian. 27 ob bonitatem ... donavit. Ps. Lact. Plac. fab. Ov. 4, 13 ob insaniam. Macr. Sat. 1, 13, 18 ob desiderium (Inscr. christ. Diehl 1897b). Evseb. Emes. serm. 24, 39 p. 156, 7 ob pudicitiam.

2 *vi causali imminuta*: **a** *quasi de relatione vel limitatione* (*cf. p. 28, 12 et v. etiam p. 19, 84 sq.*): Plavt. Aul. 752 (*Lyconides ad Euclionem*) quin tibi ultro supplicatum venio ob stultitiam meam. Plin. epist. 10, 39, 6 cogor petere a te non solum ob theatrum, verum etiam ob ... balinea mittas architectum dispecturum, utrum *eqs.* paneg. 75, 6 eadem ... dici nisi ⟨ob eadem⟩ facta non possunt. Ps. Cypr. tract. 29 si ... ob iniquitatem mens fecunda ... est. Treb. Val. 5, 4 cum ob imperatorias litteras ... senatus haberetur. Hier. hom. Orig. in Ier. 14 p. 689D necessariam ... habemus ... bonitatem *dei* ... ob poenitentiam et severitatem ob delicta. Avg. dialect. 8 magnus vos ob studium disciplinae torpor invasit. Salv. epist. 1, 9 aliis ... commendavi hunc corpore, vobis spiritu, aliis ... ob brevia atque terrena, vobis ob sempiterna atque divina. Cael. Avr. acut. 2, 40, 232 quaedam recte dixisse perspicitur *Themison* ob (ad *Bendz, Emend. 143 sq.*) cardiacorum curationem, quaedam prave. *imprimis ap. iurisconsultos*: Scaev. dig. 11, 1, 22 procuratore Caesaris ob debitum fiscale interrogante unus ex filiis ... respondit *eqs.* (*cf.* Herm. Pal. sim. 6, 1 cum ... orarem deum ob ea, quae videram [*gr.* δοξάζων τὸν κύριον περὶ πάντων ὧν ἑωράκειν].

[Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Macr. Sat. 4, 4, 1 ob sepulturam in carcere necatorum a parentibus rogabatur *Cicero*). Papin. dig. 20, 5, 1 simile pactum bonorum ob alium aut eundem contractum interposuit. Vlp. dig. 39, 2, 40 pr. aestimationem fieri . . . ob tectoria et ob picturas. 43, 4, 1 pr. ob quam *rem* in possessionem missus erit, dabo (Pavl. dig. 19, 5, 5 pr. totius ob r. dati tractatus. 19, 5, 5, 1. 22, 1, 38, 1). 49, 7, 1, 5 crimina, ob quae appellatio interposita est. Marcian. dig. 12, 3, 5, 3 in his omnibus ob dolum solum in litem iuratur, non etiam ob culpam. Cod. Theod. 1, 15, 14 ne qua ob canonem . . . fiat frumenti deceptio. Cod. Iust. 3, 21, 2 (*a. 423*) ob negotium. 9, 9, 21 pr. (*a. 200*) ob commissa adulteria atque accusandas uxores certa tempora . . . praescripta sunt. *al.*

b *quasi de respectu*: Sall. Iug. 112, 3 hominem nobilem, non sua ignavia sed ob rem publicam in hostium potestate, relictum iri. Hor. epist. 1, 9, 12 depositum . . . ob amici iussa pudorem. Tac. ann. 3, 17, 4 concessa Plancinae incolumitate ob preces Augustae. Papin. dig. 45, 1, 115, 2 ob defuncti voluntatem (CIL III 6493 ob v. ⟨testamen⟩ti). Salv. epist. 4, 23 ob quorum soletis nomina . . . nil negare.

c *quasi de occasione*: Liv. 36, 36, 4 ludi . . . ob dedicationem *aedis* . . . facti (CIL VIII 858. 859. *et saepe*). Act. Arv. a. 58, 10 immolavit in Capitolio ob imperium Neronis (16 ob natalem. 20 ob tribunic(iam) potestatem). Tac. ann. 3, 59, 2 ob tribuniciam Drusi potestatem caerimonias temperavit. 6, 11, 1 ob ferias Latinas. Papin. dig. 48, 16, 8 ob diem insignem aut publicam gratulationem (Cod. Theod. 9, 38, 3 paschae. CIL VIII 26482, 7). Capitol. Aur. 12, 11 ob triumphum decretos *ludos*. Spart. Hadr. 5, 7 ob auspicia imperii. 23, 12 ob . . . adoptationem. Sept. Sev. 8, 9 seditionem . . . ob locum castrorum metandorum ab exercitu passus est. Ivl. Val. 1, 4 p. 9, 6 reversionem. Victorin. Poetov. fabr. mund. 3 ob passionem domini. Pelag. in Rom. prol. p. 6, 27 S. ob necem adversarii. Evseb. Emes. serm. 7, 6 p. 179, 21 quodlibet fuerit necessarium ob praesentiam regis, omnia . . . refici *eqs.* CIL X 8249, 15 ob an(n)uversariu(m).

3 *vi causali deflexa*: **a** *transit in vim finalem* (*cf. p. 16, 63. 29, 74. ambigua dedimus sub 1*): *α c. gerundivo* (*v. etiam p. 16, 66*): Enn. scaen. 313 (*ad vers. v. p. 14, 31*) missi ob defendendam Graeciam (Ps. Hil. elench. 22 Hier. in Dan. 11, 15 p. 563^{C} Oros. hist. 3, 22, 13 Alc. Avit. epist. 74 p. 91, 9. *cf.* Conc.^{S} II 3, 2 p. 42, 12 destinati sunt . . . ad . . . episcopum . . . ob faciendam . . . vocationem [*gr. II 1, 2 p. 26, 4 ἐπὶ τῷ . . . ποιήσασθαι*]). Cato agr. 134, 4 ob struem obmovendam et fertum libandum. Annal. Max. frg. Gell. 4, 5, 2 ob . . . fulgur . . . luendum aruspices . . . acciti. Com. pall. inc. 32 tetulit coronam ob colligandas nuptias. Cic. Mur. 1 quae precatus . . . sum . . ., ut . . ., eadem precor . . . ob . . . consulatum . . . obtinendum. Sall. Iug. 89, 2 Iugurtham ob suos tutandos . . . venturum (Rvfin. Adamant. 2, 8 ob salutem reparandam [*gr. ἐπὶ σωτηρίᾳ*]. Novell. Valent. 32, 8. *cf.* Edict. imp. Constant. de civit. Hispell. [cil xi 5265] 23 pergere. Marcell. chron. II p. 88, 462 ob medendum Leonem . . . sacrum palatii cubiculum vocatus intravit). 102, 12 ob (*v. app. crit.*) regnum tutandum arma cepisse. Pavl. Fest. p. 56 mulieribus donare *clavim* ob significandam partus facilitatem. Tac. ann. 1, 79, 1. Svet. Tib. 2, 4 ob expellendum urbe Ciceronem plebeio homini . . . se dedit *P. Clodius.* Vesp. 23, 1. Vlp. dig. 29, 4, 5, 1 si ob evertenda iudicia id fecit (*cf.* Ivl. Val. 3, 29 p. 136, 22 eos . . . agere . . . non ob iniuriam inferendam, sed inferentibus occursuros [Cassian. conl. 1, 7, 1]). Gell. 3, 3, 14 ob quaerendum victum (Amm. 14, 11, 31). Firm. err. 6, 9 ob purgandam patriam . . . vitia corriguntur. Hil. in psalm. 66, 8 ob quae demonstranda et docenda. Avson. 421 p. 378, 5 P. ob redimendam filiam cum . . . supplicasset *Chryses.* Amm. 27, 3, 14 ob impetrandum quod appetunt. Amm. 28, 1, 19 ob prava . . . implenda ad sacrificandum . . . adscitus. Heges. 1, 30, 3 in . . . urbibus ob reprimendos . . . tumultus . . . immorabatur. Hier. adv. Pelag. 1, 35 Avg. civ. 10, 11 p. 421, 19 D. Cod. Theod. 2, 29, 2 pr. *al.* Oros. hist. 3, 15, 5. 4, 20, 40 Marcell. chron. II p. 100, 518, 3. p. 102, 528 Cael. Avr. chron. 1, 1, 31. *et passim.* *audacius*: Conc.^{S} II 3, 1 p. 60, 2 interloquente . . . Dioscoro ob recitandam epistulam (*gr. II 1, 1 p. 84, 26 διαλαλήσαντος . . . ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολήν*). p. 190, 21 in hoc concors existo ob restituendum ei et gradum . . . et principatum (*nisi ad β referas*).

β c. gerundio (*v. etiam l. 67 et cf. p. 16, 63. vix aetatis vetustioris est* Pavl. Fest. p. 188 'obesus' pinguis, quasi ob edendum factus): Ivlian. Aug. c. Iulian. op. imperf. 4, 43 p. 1362 si addideris . . ., ob illudendum, ut soles, auribus *eqs.* Conc.^{S} II 3, 1 p. 104, 6 postulans Eutychem . . . occurrere ob arguendum a me pro eo, quod *eqs.* p. 114, 21 dirigatur ad monasterium ob cognoscendum *eqs.* (*gr. II 1, 1 p. 133, 1 ἐπὶ τῷ γνωσθῆναι*). II 3, 2 p. 22, 16 evocavit ob subvertendum ea, quae *eqs.* (*gr. II 1, 2 p. 11, 30 ὥστε ἀνασκευάσασθαι*). p. 43, 4 advenire . . . ob respondendum ad ea, quae *eqs.*

γ c. nudo substantivo. *cf. struct. iuxta positas*: Plin. nat. 36, 3 quos ob usus quasve ad voluptates alias nisi ut *eqs.* (Salv. eccl. 2, 54 si . . . non . . . ob . . . redemptionem, . . . saltim ad emendam beatitudinem). Tac. ann. 1, 58, 3 neque ob praemium, sed ut *eqs.* (Hier. epist. 21, 14, 1 ob . . ., non ob . . . et ob . . ., sed ut *eqs. v. etiam l. 78 et cf.* Tac. ann. 14, 14, 3 pecuniam ob delicta potius dedit, quam ne delinqueret). Cassian. inst. 7, 3, 2 ob reparationem subolis et . . . propaginem suscitandam (*c. gerundivo ut*: Cod. Iust. 8, 50, 7 *a. 291*). *nota contaminationem*: Vlp. dig. 2, 14, 7, 3 si ob maleficium ne fiat promissum sit. *dedimus significantiora.*

Ⓘ *varia*: Cic. Font. 27 ob aliquod emolumentum suum cupidius aliquid dicere (*cf.* Liv. 1, 33, 6 ob commoditatem itineris ponte sublicio . . . facto. Apvl. apol. 90 nuptias ob aliquod meum commodum appetere [Sigism. Alc. Avit. epist. 94 p. 102, 5]). Lvcr. 4, 857 utilitatis ob officium potuisse creari *membra.* Hor. sat. 2, 3, 212 scelus ob titulos admittis inanis. Pavl. Fest. p. 49 in profundissimum se ob salutem Romani populi proiecit hiatum (Tert. patient. 3 p. 3, 15. Ps. Ambr. in Phil. Migne suppl. 1, 617 ob s. animarum nostrarum. Hier. epist. 36, 15, 2 ob nostram s. [*al.*]. 60, 9, 1. *al.*). p. 220 sacrificium fiebat ob frugum eventum. Sen. contr. 9, 2, 12 adhibetur . . . magistratus ob custodiam (Gennad. vir. ill. 1. *cf.* Florent. dig. 1, 1, 3 ob tutelam [*al.*]). Sen. dial. 4, 8, 2 omnia . . . ob . . . praedam cupiunt (Tac. hist. 1, 63, 1 non ob p. aut spoliandi cupidine, sed *eqs.* Svet. Iul. 54, 2 Apvl. met. 2, 27, 5). Mela 3, 51 ob decorem (Hier. epist. 64, 12, 2. *cf.* 64, 16, 5 ob pulchritudinem). Plin. nat. 5, 51 ob argumentum (*cf.* Oros. hist. 3, 19, 4 ob testimonium [Vitae patr. Iurens. 3, 19 p. 163, 8]). 12, 5 fabrilem ob artem Romae commoratus *Helico.* Tac. hist. 5, 22, 3 ob stuprum. ann. 1, 3, 6 dignum ob praemium (Apvl. met. 7, 25, 7). 3, 27, 1 ob prava per vim latae sunt *leges.* Vlp. dig. 50, 13, 1, 14 nutrices ob alimoniam infantium . . . quod sibi debetur petunt (Evseb. Emes. serm. 29, 18 p. 229, 8). Amm. 27, 12, 8 ob securitatem. Pelag. epist. ad Demetr. 5 p. 21^{B} ob necem fuit *Ioseph* deiectus *in lacum.* Vvlg. exod. 17, 14 scribe hoc ob monumentum in libro. Oros. hist. 5, 1, 6 ob remedia (Vita Caes. Arel. 1, 20 [*interpol.*] ob remedium). Boeth. cons. 1, 4, 37 W. ob ambitum dignitatis. *al.* *saepe c. subst. in -io desinentibus*: Pavl. Fest. p. 307 ob . . . expiationem. Vlp. dig. 12, 1, 25 ob restitutionem aedificiorum. Mod. dig. 48, 4, 7, 3 ob . . . venerationem. Tert. anim. 34, 4 ob satisfactionem laudis. Hil. dedic. eccl. p. p. 881^{B} ob significationem. Hier. in Eph. 5, 8 p. 525^{C} ob distinctionem (epist. 37, 1, 3). epist. 54, 9, 2 ob liberorum creationem. Vvlg. exod. 28, 12 ob recordationem. Pelag. in I Cor. 3, 3 ob defensionem (*al.*). *et passim.* *quasi pro praedicativo* (*cf.* Pavl. Fest. p. 184 quod avum ob patrem habeat *opiter*, id est pro patre): Papin. dig. 7, 1, 57, 1 fructu praediorum ob alimenta libertis relicto. Hier. epist. 118, 4, 2 quam *ancillam* mihi ob (*var. l.* ad) breve solacium commodaveras. Vvlg. Ios. 9, 5 panes . . ., quos portabant ob viaticum, duri erant. Oros. hist. 3, 14, 4 quem . . . regem ob mercedem stupri in eum perpetrati constituerat (7, 41, 5 particulam stipendii ob m. servitii sui et transvecti oneris flagitabant). Cassiod. Ios. antiq. 14, 20 p. 413 coronas ei . . . ob virtutis praemium offerebant. Cod. Iust. 4, 6, 1 (*a. 215*) quam *pecuniam* te ob dotem accepisse . . . proponis.

Ⓘⓘ *usitatiora*: ob memoriam (*quaedam transeunt ad p. 20, 31. cf. p. 34, 1*): Cic. fin. 2, 66 ob . . . mulieris m. . . . consul est factus (Pavl. Fest. p. 139 ['monimentum'] quicquid ob m. alicuius factum est). Plin. nat. 15, 77 ob m. eius, quae . . ., appellata. Tac. ann. 13, 56, 1 Boiocalo ob m. amicitiae daturum agros. 15, 28, 2 delectus est *locus* ob m. laetioris ibi rei. Tert. orat. 3 p. 182, 18 benedici deum . . . ob debitam semper m. beneficiorum eius. Cypr. idol. 1 reges . . . fuerunt *dei*, qui ob regalem m. coli . . . coeperunt. Ivl. Val. 2, 27 p. 95, 4 Xerxi sublimius posita *imago*, vel ob m. maiorum vel de picturae gratia spectabilis. Oros. hist. 1, 1, 1 res gestas regum . . . ob diuturnam m. verbis propagaverunt. 3, 19, 5 castra ob m. . . . condiderunt. Evseb. Emes. serm. 4, 28 p. 123, 16 nunc ... pauca ob m. et honorem ... illius ... dicta sint nobis. CIL VI 37540 ob m. posuit (VIII 26622, 12 ob amoris mutui m. sempiternam. *al.*). ob honorem (ob honores *l. 60*): Plin. nat. 13, 41 regias appellavere *palmas* ob h., quoniam *eqs.* (Gell. 5, 2, 5 ob . . . honores). Sil. 9, 69 dono datus ob virtutis h. (Lex colleg. salut. Dian. et Antin. [cil xiv 2112] 2, 21). Vlp. dig. 50, 12, 1, 1 si . . . ob h. promiserit . . . vel ob aliam iustam causam (*cf.* 50, 12, 3 pr. si ob h. pollicitatio fuerit facta [Mod. dig. 50, 12, 9]. CIL VIII 7095 quem *arcum* ob h. quinquennalitatis pollicitus est). Gell. 5, 6, 5 imperatoribus ob h. triumphi mittuntur *coronae triumphales.* Tert. apol. 46, 5. adv. Marc. 2, 22 p. 365, 23 ob h. dei. Lampr. Comm. 20, 4 ob h. . . . decerni (Ps. Avr. Vict. 16, 14). Evseb. Emes. serm. 3, 10 p. 86, 5 adorant. 24, 40 p. 156, 28 coronatur. Greg. Tvr. vit. patr. 6, 3 p. 682, 23 ut . . . invitarentur ad aepulum . . . ob (*var. l.* ad) h. . . . episcopi. Bened. reg. 9, 7 omnes . . . surgant ob (*var. ll.* ad, ab) h. et reverentiam sanctae trinitatis. CIL VIII 974 ob h. eius hanc statuam . . . posuer(unt). *et saepe, imprimis in titulis dedic. et sepulcr.*

b *transit in vim instrumentalem* (*significantiora. cf. p. 28, 8*): *α c. pass.*: Brvt. (?) Cic. ad Brut. 1, 16 (= 9, 24 Sj.), 3 neque magis irritatus esset Antonius regno Caesaris quam ob eiusdem mortem deterritus. Liv. 1, 39, 5 ob unicam nobilitatem . . . prohibitam ferunt servitio *uxorem Severi Tulli* (Pavl. dig. 40, 1, 9 prohibitus ob aliquod delictum manumitti. Frg. Vat. 324. *al.*). 1, 51, 7 suspectam fecit rem . . . mora . . ., quod videbatur ob eam differri caedes potuisse. Papin. dig. 1, 5, 8 non laedi statum liberorum ob tenorem instrumenti male concepti. 4, 8, 42 ob eam sententiam fisco nihil adquiritur. Apvl. met. 10, 26, 3 ob angustiam temporis spatio cogitandi privatus. Amm. 15, 5, 33 ob . . . proditionem . . . obligatum. Cassian. conl. 20, 1, 3 ob panis egestatem conpulsum. Prosp. chron. I p. 439, 849 episcopo ob marty-

[Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rium interfecto. *β c. act.*: SEN. nat. 1, 7, 3 incohant tantum imagines nec exprimunt et ob ipsam viciniam turbant *virgulae vitreae*. PETRON. 87, 1 cum ob hanc offensam praeclusissem mihi aditum. AMPEL. 26, 2 ob ... largitiones novos motus excitantem *C. Gracchum*. POMPON. dig. 45, 1, 5 pr. et ob ipsam verborum obligationem fiunt *stipulationes*. VLP. dig. 48, 5, 14, 5 rem ob compensationem mutui criminis inter utrosque communicare. TERT. pudic. 13 p. 244, 28 veniam ob interitum, id est conflictationem carnis, consecuturum. CLAVD. DON. Aen. 2, 155 p. 169, 4 cum ... Sinon ... nihil tale de civibus ob culpam ... meruisset (HIER. vir. ill. 99 ob elegantiam ingenii cognomen Scholastici meruit *Serapion*). HIER. epist. 79, 7, 4 (= 107, 6, 1) offendit *Heli* deum ob vitia liberorum (*cf.* CANON. Turner I 1, 2 p. 193 ob culpas suas episcoporum ... offensam ... contraxerunt). EVSEB. EMES. serm. 27, 8 p. 199, 12 communem ... istam mortem Adam introduxit ob peccatum. GREG. TVR. Franc. 2, 21 p. 67, 12 tibi parabo insidias ob desideria mulierum. COD. Iust. 9, 2, 10 (*a. 290*) ob illicitam sponsionem crimen contrahit.

4 *per formulas* (*ad 1—3*): a *usu sollemni*: *α c.* res: ① *c. pron.* is: ob eam r. (*notatur* PROB. litt. sing. gramm. IV 275, 6 OER. SYNON. Cic. p. 438, 16 propterea. idcirco. eo. ideo. ... ob e. r. quapropter. hac de re. *v. etiam p. 28, 55. 29, 36. 74. cf. p. 31, 21*): PLAVT. Amph. 113 et meus pater nunc ... cum illa cubat, et haec ob e. r. nox est facta longior. Bacch. 684 hunc suspicabar ...: ob e. r. *eqs.* 690 ne noceat, neu quid ob e. r. suscenseat. Capt. 947 at ob e. r. (Epid. 730). Curc. 416 quia ..., ob e. r. (Mil. 1033 q. ..., q. ..., ob e. r. *cf.* CINC. Gell. 16, 4, 1 quod ..., ob e. r. [LIV. 1, 32, 13]). Epid. 253 et ... ob e. r. (Men. 942 et ob e. r. TER. Ad. 895 CIC. Mil. 53 Tusc. 5, 12. MACR. Sat. 7, 12, 28 et ob e. r. ..., non ... propter). Persa 757 nunc ob e. r. CAECIL. com. 23. TER. Hec. 749 -que ob e. r. (DECRET. trib. Gell. 6, 19, 5 -q. ... ob e. r. LEX Vrson. [CIL I² 594] 81, 26. CIC. Brut. 197 ob e.q. r. [fin. 2, 55 ac. 1, 16. off. 1, 109 ob e.q. r. ipsam. *al.*]. LIV. 5, 23, 6 -q. ob e. unam maxime r.). 787 ob e. r. vin ergo intro eam? (*initio enunt. ut*: LEX repetund. [CIL I² 583] 61 CAES. Gall. 1, 31, 9 PETRON. 59, 5 AMPEL. 2, 1. *al.*). LEX repetund. (CIL I² 583) 28 neive quid ei ob e. r. *eqs.* (LEX agr. [CIL I² 585] 26 n. quid quoi ob e. r. 41 n. ei ob e. r. 71. *al.* QVADRIG. hist. 41 neve ob e. r. quicquam *eqs.* LEX Manil. [grom. p. 266] LEX Vrson. [CIL I² 594] 81, 26. *al. cf.* LEX Rubr. [CIL I² 592] 1, 45 ne quid ... ob e(am) r(em) *eqs.* CAES. Gall. 1, 13, 5 ne ob e. r. LEX Malac. [CIL II 1964] 3, 61 ne magis ob e. r.). NOVIVS Atell. 13 CIC. Pis. 57. top. 45 num is ... ob e. r. ...? Tusc. 1, 98 (*ex Platone*) nec ob e. r. (ALF. dig. 40, 7, 14 pr. n. magis ob e. r. ..., quam si *eqs.*). fam. 16, 19 si ob e. r. (LEX Rubr. [CIL I² 592] 1, 13 sei quid ... ob e. r. VARRO Men. 408 IVLIAN. dig. 2, 10, 3 pr. *al.*). VARRO rust. 3, 1, 8 CAES. Gall. 1, 4, 3. LIV. 9, 10, 9 quando ... atque ob e. r. ..., ob e. r. *eqs.* (GAIVS inst. 4, 21 quandoc ..., ob e. r. *eqs.* PAVL. sent. 3, 4ᵇ, 7, q. ..., ob e. r.). 40, 42, 9 recusanti ... id facere, ob e. r. multa ... dicta. CIL I² 2677, 10 FAST. ann. Iul. Praen. Mart. 6 (CIL I² p. 233). COLVM. 7, 4, 8 nec dubium est, quin etiam ob e. r. *eqs.* GAIVS inst. 4, 47 quidquid ob e. r. ... dare facere oportet *eqs.* (4, 60. *al.*). *et passim, imprimis ap. iurisconsultos.* ? eam ob r.: PLAVT. Epid. 705 is te e. ob r. (*sic Leo,* ob e. r. *Goetz in sec. ed., alii* istam ob r. *sec. Italos, alii inter cruces ponunt; trad.* abore) tetigi triginta minis. ob eas r. (*cf. l. 61. p. 30, 44*): SENT. Minuc. (CIL I² 584) 43 sei quis in vinculis ob e. r. est, *eqs.* CIC. Verr. II 3, 187 quandoque ..., ob e. r. *eqs.* Phil. 14, 37 cum ... cumque ... cumque ...: ob e. r. *eqs.* (CIL XI 1421, 17). CAES. Gall. 2, 35, 4 ob e.que r. ... supplicatio decreta est (*initio enunt. ut*: LIV. 34, 56, 10 PAPIN. dig. 3, 5, 31 pr.). BELL. Afr. 54, 4 quod ... quodque ..., ob e. r. *eqs.* EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (CIL X 4842) 28 dum ob e. r.

Ⓘ *c. pron.* hic: INSCR. Betilieni (CIL I² 1529) 13 ob hasce r. (CORNELIA epist. frg. 2 ob h. [eas *R*] r. CIC. Vatin. 36 ob h.ce omnis r. NERAT. dig. 43, 20, 6 ob h. duas r. AMM. 24, 8, 1 h. ob r.). LVCR. 3, 257 hanc ob r. (5, 1150. 6, 334. 6, 572. 6, 873). HOR. sat. 1, 3, 91 ob hanc r. (VVLG. I reg. 24, 4 et ob h. r. *v. etiam p. 28, 64*).

Ⓘⓘ *c. pron. relat.*: Ⓐ quam ob r. (*inter coniunctiones causales*: PRISC. gramm. III 32, 8 pro 'quapropter' [*affert* CIC. Catil. 1, 18 *p. 24, 26*]. 96, 1 PS. ASPER gramm. suppl. 57, 23. SYNON. Cic. p. 441, 12 quapropter. q. ob r. quocirca. itaque. *in codd. et editionibus scribitur promiscue et sine certa ratione tam iunctim quam disiunctim. deest poetis praeter* PLAVT. [*quater*] *et* TER. [*quinquies*]. *in oratione prosa non legitur e. g. ap.* CATONEM, NEP., LIV., *utrumque* SEN., TAC., *perraro ap.* CAES. [*bis*], SALL. [*quater*], COLVM. [*sexies*], *adamatur a* CIC. *et* PLIN. nat.; *ponitur fere initio enuntiati. dedimus selecta, ceterum v. etiam p. 30, 57. 31, 31*): ① *varia*: PLAVT. Amph. 990 q. ob r. mihi magis par est via descendere *eqs.* (PLIN. nat. 12, 2). TER. Hec. 562 q. ob r. incendor ira *eqs.* Phorm. 241. CIC. div. in Caec. 36 q. ob r. nihil dico de meo ingenio. Verr. II 4, 105 q. ob r. multa praetermittam (*formula orat. ut*: Cluent. 3 q. ob r. ... sic agemus, ut *eqs.* Cael. 67 q. ob r. excutiemus *eqs.* Planc. 71 q. ob r. de isto paulo post plura dicam. rep. 1, 70 q. ob r. ingrediar in ea *eqs.* SALL. Iug. 42, 5 q. ob r. ad inceptum redeo. *al. sim.*). Tusc. 4, 42 q. ob r. nihil interest, utrum *eqs.* fam. 5, 8, 5 q. ob r. velim *eqs.* (11, 5, 3. 15, 4, 16. 15, 11, 2. ad Q. fr. 3, 1, 6 q. ob r. ... volo). 7, 2, 3 q. ob r. valde iubeo gaudere te. CAES. Gall. 1, 34, 1 ⌊q. ob r. placuit⌋ ei, ut *eqs.* (*secl. H. Fuchs*). SALL. Catil. 35, 1 Iug. 112, 1 COLVM. 7, 12, 4 SCRIB. LARG. 95. *al.* *iuncturae notabiliores*: CIC. inv. 1, 68 q. ob r. igitur *eqs.* Verr. I 10 q. ob r. vero. II 3, 217 q. ob r. non *eqs.* (MUR. 12 PLIN. nat. 16, 34. 28, 136. 34, 167. *al.*). Flacc. 51 q. ob r. et *eqs.* (fam. 5, 17, 5 PLIN. nat. 8, 229. 18, 315. *al.* VVLG. II par. 35, 15. *al.*). Phil. 14, 35 q. ob r. ... quidem (leg. 2, 39 q. ob r. ille q. nat. deor. 3, 36 q. ob r. id q. [off. 2, 54 Att. 15, 2, 1]. off. 3, 37 q. ob r. hoc q. Att. 16, 15, 3 q. ob r. haec q. hactenus. *al.*). fin. 5, 35 q. ob r. etiam *eqs.* (AVG. civ. 14, 9 p. 22, 18 D.). HESYCH. in lev. 5, 1—13 p. 837ᴰ atque ideo verbis est dubiis usus: et q. ob r. non oportebat *eqs.*
② *in formulis monendi, petendi sim.*: PLAVT. Stich. 41 q. ob r. ego te hoc, soror, ... moneo, ut *eqs.* TER. Hec. 498 q. ob r. te orabam ..., ut *eqs.* (Phorm. 1020 oro [Att. 3, 1]). Cluent. 6 q. ob r. a vobis, iudices, ... haec postulo *eqs.* Sull. 86 q. ob r. vos, di patrii ac penates, qui ..., testor *eqs.* (*cf.* HIER. epist. 15, 5, 1 q. ob r. obtestor *eqs.* [*v. etiam l. 16*]). Flacc. 65 q. ob r. quaeso a vobis ..., ut *eqs.* rep. 1, 36 q. ob r. peto a vobis, ut *eqs.* (Att. 9, 11ᴬ, 3 et obtestor. 11, 16, 2. 16, 16, 14 fam. 13, 1, 5. 13, 32, 2. 13, 45. 13, 49). Tusc. 2, 5 q. ob r. hortor omnis ..., ut *eqs.* (off. 1, 3 POMP. Cic. Att. 8, 12ᶜ, 2. *v. etiam l. 20*). Att. 9, 6, 5 q. ob r. obsecro te *eqs.* (fam. 11, 5, 3). fam. 12, 22, 3 q. ob r. te ... rogo (13, 5, 3. POMP. Cic. Att. 8, 12ᵇ, 2 et hortor). *c. imper.*: PLAVT. Poen. 380 q. ob r. amabo, mea voluptas, sine te hoc exorarier. CIC. Q. Rosc. 21 q. ob r. etiam atque etiam considera *eqs.* (VVLG. I reg. 25, 17 et recogita). Verr. II 1, 43 q. ob r. ... attendite. *ibid.* q. ob r. ... cognoscite. 4, 151 q. ob r. tibi habe *eqs.* leg. agr. 1, 26 q. ob r., per deos immortales, conligite vos *eqs.* (Phil. 10, 6 q. ob r. conlige te placaque animum istum ... et mitiga). Catil. 1, 18 q. ob r. discede atque ... mihi timorem eripe. Planc. 53 Mil. 4 Deiot. 8. Phil. 2, 67 q. ob r. desinite mirari *eqs.* (HIER. epist. 61, 4, 1). 13, 38. de orat. 1, 34 q. ob r. pergite, ut *eqs.* Lael. 10 q. ob r. cave ... ne *eqs.* fam. 6, 14, 3 q. ob r. fac ... sis. *al.* SALL. Iug. 85, 47 VVLG. Ezech. 20, 27. *c. hortat.*: CIC. Rab. Post. 25 q. ob r. illud maneat et fixum sit, quod *eqs.* de orat. 1, 19 q. ob r. mirari desinamus *eqs.* part. 62 q. ob r. prius de ... dicamus (113 q. ob r. haec sint dicta de causa). 70 disputemus. Tusc. 5, 14 q. ob r. hoc nunc quaeramus. nat. deor. 3, 5 q. ob r. sic agamus, ut *eqs.* Lael. 32. 33 recte tu quidem; q. ob r. audiamus. 36 q. ob r. id primum videamus *eqs.* 100 q. ob r. ad illa ... redeamus. off. 2, 45 q. ob r. pergamus ad ea, quae restant. PLIN. nat. 9, 19. 19, 59. AVG. civ. 8, 15 p. 343, 9 D. q. ob r. absit, ut *eqs.* ③ *exempla ad periodorum formam adumbrandam pertinentia*: *seq. vocat.*: TER. Eun. 148 q. ob r., Phaedria, cupio *eqs.* Cluent. 149 q. ob r., Cluenti, *eqs.* Catil. 3, 23 q. ob r., Quirites, quoniam *eqs.* (Phil. 6, 18). Mil. 23 q. ob r., iudices, ut *eqs.* Phil. 3, 13 q. ob r., tribuni plebi, quamquam *eqs.* 5, 31 q. ob r., patres conscripti, *eqs.* (11, 3 q. ob r., p. c., quamquam *eqs.* Att. 1, 16, 9 q. ob r., p. c., erigite animos *eqs.*). rep. 1, 29. fam. 10, 10, 2 q. ob r., mi Plance, incumbe ... ad laudem. 12, 25, 5 TERT. adv. Marc. 2, 29 p. 377, 1. 5, 1 p. 569, 2 q. ob r., ..., si *eqs.* (CYPR. epist. 66, 9). *al.* *seq. sent. secundariae*: CIC. div. in Caec. 5 q. ob r., quia *eqs.* 62 q. ob r., si *eqs.* (Verr. II 3, 193 q. ob r., si vis, Hortensi, *eqs.* 4, 81 Font. 22 Cluent. 102 Rab. perd. 3. Cael. 42 q. ob r., si quem *eqs.* Deiot. 43 q. ob r., si quid *eqs.* [fam. 10, 25, 2]. de orat. 1, 64 q. ob r., si quis *eqs. al.* SCRIB. LARG. 122 q. ob r., si quando *eqs.*). Verr. II 3, 222 q. ob r., quid agis, Hortensi? (leg. agr. 1, 9 Sull. 7 DOLAB. Cic. fam. 9, 9, 2. *sim. ante enunt. interrog.*: CIC. Font. 31 q. ob r., quali fide ...? Rab. perd. 11 q. ob r., uter ...? Flacc. 65 q. ob r., quae ...? de orat. 1, 33 q. ob r., quis ...? leg. 1, 14 q. ob r., quo ...? AVG. civ. 2, 21 p. 82, 26 D. q. ob r., cur *eqs.*). 5, 84 q. ob r., qui *eqs.* (*seq. sent. relat. etiam*: fat. 42 Lael. 17 ad Q. fr. 1, 1, 15 SCRIB. LARG. 189. *al.*). Cluent. 8 q. ob r., dum *eqs.* (COLVM. 7, 7, 1). Manil. 71 q. ob r., quicquid *eqs.* (Att. 10, 14, 2. *cf.* fam. 2, 19, 2 q. ob r., quaecumque *eqs.*). leg. agr. 2, 50 q. ob r., cum *eqs.* (leg. 1, 12 fin. 3, 61 ac. 2, 46. 2, 58 fat. 41 POMP. Cic. Att. 8, 12ᵇ, 1 CAEL. SAB. Gell. 4, 2, 5 AVG. civ. 5, 13 p. 217, 8 D.). Catil. 1, 23 q. ob r., ut saepe iam dixi, *eqs.* (*comparat. ut*: rep. 2, 3 q. ob r., ut ..., ita *eqs.* [off. 2, 35 Att. 8, 3, 6]. div. 2, 149 q. ob r., ut ..., sic *eqs.* [Lael. 72]. off. 2, 36 Att. 12, 4, 8. 13, 32, 1 PANEG. 9, 16, 3. *cf.* HIER. epist. 14, 8, 7 q. ob r., sicut ..., ita *eqs.* [AVG. civ. 16, 11 p. 142, 6 D.]). Flacc. 4 q. ob r., nisi *eqs.* (de orat. 3, 147). 70 q. ob r., quoniam, quod *eqs.* (Phil. 11, 16 de orat. 3, 210 leg. 3, 37 Tusc. 2, 7. 3, 13 Att. 11, 25, 1 fam. 2, 4, 2 Q. CIC. pet. 2). de orat. 2, 364 q. ob r., ne *eqs.* (off. 2, 84. *cf.* rep. 1, 33 q. ob r., ut *eqs.*). Lael. 99 q. ob r., quamquam *eqs.* (fam. 10, 10, 1. *cf.* Att. 16, 5, 2 q. ob r., etsi *eqs.* AVG. civ. 5, 19 p. 230, 9 D. q. ob r., quamvis *eqs.* 13, 15 p. 573, 15 q. ob r., etiamsi *eqs.*). *alia*: CIC. inv. 2, 159 q. ob r. omnibus ... partibus cognitis *eqs.* (*seq. abl. abs. ut*: Scaur. 34 fam. 5, 17, 3). Verr. II 3, 17 q. ob r. novam legem te ... statuisse non miror (*seq. acc. c. inf. etiam*: Phil. 14, 29 de orat. 1, 44 off. 2, 71 fam. 5, 8, 5. *al.* COLVM. 3, 4, 2). Catil. 4, 11 q. ob r., sive ... sive *eqs.* (ac. 2, 33 fam. 9, 1, 2). Rab. Post. 7 q. ob r. neque ... neque (rep. 1, 9. *cf.* off. 2, 55 q. ob r. nec ... nec). Phil. 14, 11 q. ob r. aut ... aut (14, 24 leg. 3, 25). fam. 11, 21, 4 q. ob r. nec ... quicquam et ... omnia. COLVM. 8, 16, 2 q. ob r. non solum ... sed etiam.

Ⓑ ob quam r.: VARRO rust. 3, 9, 8 NEP. Cato 3, 3 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 209 CENS. 12, 4 HIL. coll. antiar. p. 65, 9. SYNOD. Hil. coll. antiar. A p. 83, 9 (*gr.* διό). CONC.ˢ IV 2 p. 97, 28. CASSIOD. hist. 5, 34, 9 (*Socr. 2, 39* ἐκ τούτου).

[Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(c) quas ob r. (*cf. p. 32, 18*): RHET. Her. 1, 1, 1 q. ob r. illa, quae . . ., reliquimus. CIC. Phil. 3, 37 q. ob r., quod . . ., *eqs.* 8, 33 q. ob r. ita censeo: *eqs.* (9, 15). CASS. Cic. fam. 12, 12, 3. CIL I^2 1215, 18 q. ob r. hoc monumentum aedificavit. LIV. 22, 25, 10 q. ob r., si *eqs.* 42, 8, 7 q. ob r. placere senatui *eqs.* VITR. 1, 6, 8. 6 praef. 7. 9, 6, 3. 9, 7, 7 SVET. Tib. 9, 2 Cal. 16, 4 Claud. 1, 3 AMM. 20, 11, 32.

(IV) *c. aliis attributis*: PLAVT. Cas. 453 vix reprimo labra ob istanc r. quin te deosculer (Persa 492 *et* Truc. 879 ob istam r.). TER. Hec. 800 qui *erus* ob r. nullam misit, frustra ubi totum desedi diem *eqs.* (*cf. l. 12*). Ad. 274 tam ob parvolam r. . . .! CIC. fin. 5, 46 nec . . . ob aliam r., sed propter *eqs.* (SEN. contr. 10, 3, 7 ob ullam a. r. quam ob dementiam. SEN. dial. 3, 11, 4 ob nullam a. r. . . . quam iracundiam). SEN. dial. 6, 1, 4 ob duas res pulcherrimas (*cf. p. 23, 62. 28, 75*). MACR. Sat. 1, 12, 35 ob eandem r.

(V) ob rem *nude vel c. gen.* (GLOSS. IV 130, 46 propter rem. V 124, 7 ob causam. *loco corrupto*: PLAVT. Trin. 1114. PS. CATO brev. sent. 30 irascere ob r. [ob r. iniustam *suspicatur Némethy*, gravem *add. Baehrens*]): *fere i. q. ob utilitatem, non frustra*: ENN. scaen. 268 nam ut ego illi supplicarem tanta blandiloquentia, ni ob r.? (*sic Vahlen, cf. Opusc. ac. I 39*; niobem *trad.*). TER. Phorm. 526 non pudet vanitatis? :: minime, dum ob r. SALL. Iug. 31, 5 id frustra an ob r. faciam, in vostra manu situm est. *c. gen. fere i. q. causa c. gen.*: HIER. epist. 134, 2, 2 presbyterum Firmum . . . ob r. earum *filiarum* Ravennam . . . direximus.

β c. causa: (I) *c. pron.* is: ob eam c. (*v. etiam p. 28, 65. 29, 39. 78. 30, 25. 34*): PLAVT. Mil. 1074 (*Milphidippa ad Palaestrionem*) ob e. c. huc abs te avorti (*initio enunt. ut*: CAES. Gall. 6, 18, 2 FRONTIN. [?] strat. 4, 7, 22). Q. CIC. pet. 14 num quos tibi putes ob e. c. esse amicos. CIC. dom. 35 et ob e. c. (off. 3, 1. fam. 15, 1, 3 et ob e. c. et ut *eqs.* CAES. Gall. 1, 17, 6 SALL. Iug. 65, 1). 107 cum . . . ob e.que c. unam *eqs.* (har. resp. 52 Phil. 2, 23. nat. deor. 2, 116 si . . . ob e.que c. *eqs.* div. 2, 136 extrema ob e.que c. ignota. off. 1, 156 ob e.que etiam [*om. codd. aliquot*] c. fam. 6, 2, 9 ob e.que c., tum ob ceteras. *al.* NEP. Cim. 1, 1 Milt. 6, 2 FEST. p. 185). Sest. 50 qui . . . quique ob e. c. *eqs.* 111 ob e. ipsam c. (de orat. 1, 215. Brut. 29 et ob e. i. c. 54. nat. deor. 3, 50 ob e. . . . i. c.). 134 si ob ⟨e.⟩ c. (off. 3, 30 si quid ob e. c. AFRIC. dig. 16, 1, 17, 2). de orat. 1, 216 nec, si . . ., ob e. c. *eqs.* (nat. deor. 3, 70 fat. 28. *cf.* CAES. civ. 3, 26, 3 neque [3, 32, 6]). Att. 12, 38, 1 cum ob e. unam c. *eqs.* 13, 25, 2 nec ob e. c. *al.* CAES. Gall. 5, 33, 2 atque ob e. c. (6, 16, 2). civ. 3, 45, 1. GAV. BASS. frg. Gell. 5, 7, 2 quoniam . . ., ob e. c. ASCON. tog. cand. p. 69, 12. *al.* ob eas c.: CIC. Balb. 6 donatus igitur est ob e. c. . . . civitate. Phil. 5, 46 quod . . . quodque . . . et quod . . ., ob e. c. *eqs.* rep. 5, 3 ob e.que c. (nat. deor. 2, 30 off. 1, 12). CAES. Gall. 1, 10, 3 (*initio enunt. ut*: LIV. 33, 11, 10).

(II) *c. pron.* hic: hanc . . . ob c. (*cf. l. 54. p. 28, 72. 29, 83*): CIC. div. in Caec. 61 h. unam ob c. leg. agr. 1, 20 h. enim ob c. Brut. 94 h. igitur ob c. (HYG. astr. 2, 15 p. 55, 10). AMM. 30, 9, 2 h.que ob c. ob hanc c. (*cf. p. 28, 71. 29, 83. 84*): CIC. Verr. II 5, 118 etiam ob h. c. Att. 12, 19, 1 et quidem ob h. c. maxime. CVRT. 4, 6, 7 ob h. c. (*initio enunt. ut*: PS. TERT. haer. 2 p. 218, 5. *al.*). COLVM. 8, 15, 4 nec ob h. tamen c. PLIN. epist. 10, 114, 3. S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 45 quae ob h. c. (PORPH. Hor. carm. 2, 19, 14). AFRIC. dig. 16, 1, 19, 2 ut ne ob h. quidem c. VLP. dig. 2, 14, 7, 5 si . . ., ob h. c. PAVL. dig. 3, 5, 20 pr. et ob h. c. (HIER. epist. 51, 2, 4 [*Epiphan.*] *var. l.* h. ob c. VVLG. gen. 38, 29. *al.*). sent. 2, 9, 1 si . . . ob h.c. *al.* ob has c. (*cf. p. 28, 73. 30, 1*): CIC. Sest. 46 et ob h.ce c. (Tim. 32 ad hunc modum et ob h. . . . c. [*gr.* οὕτως καὶ διὰ ταῦτα]. BELL. Afr. 28, 2). Phil. 7, 15 ob h. ipsas c. (off. 1, 76). CAES. Gall. 7, 53, 1 ne ob h. c. 4, 24, 2 erat ob h. c. *eqs.* civ. 3, 59, 2. RVT. LVP. 1, 10 (*v. app. crit.*). S. C. de mense Aug. (Macr. Sat. 1, 12, 35) atque ob h. c. (COLVM. 8, 13, 3 a. ob h. quidem c.). CVRT. 8, 1, 21 ob h. c. (*initio enunt. ut*: PLIN. nat. 15, 135 ob h.c. equidem *eqs.* 20, 186. VLP. dig. 50, 9, 4, 2 ob h. enim c.). has ob c.: CIC. Tim. 34 h. igitur ob c. (*gr.* κατὰ ταῦτα δὴ καὶ τούτων ἕνεκα). NOVELL. Marc. 1, 2 h. ergo ob c. *adde*: LIV. 39, 29, 3 non . . . novis causis . . ., sed ob has.

(III) *c. pron.* idem: GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 3 ob eandem c. (CIC. dom. 101 Vatin. 41. div. 1, 93 quod ob e. c. off. 2, 38 et ob e. c. FAST. ann. Iul. Praen. Ian. 15 [CIL I^2 p. 231]. LIV. 22, 56, 5 ne ob e. c. 37, 11, 5 cum . . . ob e. c. SEN. dial. 5, 9, 4 epist. 79, 2. QVINT. inst. 11, 3, 37 ob e.que c. *al.*). SALL. (?) rep. 1, 2, 7 sed ob easdem c. (COLVM. 1, 6, 7). SVET. Iul. 19, 2 eandem ob c.

(IV) *c. pron. relat.*: quam ob c. (*anaphorice; interrog. v. p. 31, 6. 32, 22*): CIC. Phil. 5, 40 q. ob c. iustam atque magnam et quod *eqs.* rep. 6, 18 ANTON. Cic. Att. 14, 13^a, 1 CAES. civ. 3, 88, 6 HIRT. Gall. 8, 34, 4. NEP. Dat. 2, 3 *bis.* 8, 3 Dion. 5, 2 Paus. 2, 6. PAVL. FEST. *quater.* VAL. MAX. 8, 6, 3. 9, 10, 1 COLVM. *novies.* ASCON. Mil. p. 36, 16 Corn. p. 62, 26 PLIN. nat. *duodecies.* IVLIAN. dig. 3, 3, 76. *et passim.* ob quam c. (*anaphorice; interrog. v. p. 32, 22*): FAST. ann. Iul. Praen. Ian. 12 (CIL I^2 p. 231) ob q. ca⟨usam . . .⟩. FEST. *ter* (*sed saepius* PAVL. FEST.). CELS. *quater.* PS. TERT. haer. 2 p. 218, 11. 4 p. 220, 19. IREN. *ter.* CENS. 11, 7 LIV. perioch. 17. VVLG. *bis.* PELAG. in II Tim. 1, 12 AVG. civ. *semel.* MACR. Sat. 1, 11, 3 ALC. AVIT. epist. 51 p. 79, 28. quas ob c. (*cf. p. 32, 22*): CIC. fin. 1, 61 NEP. Con. 1, 1 AMM. 27, 12, 13. *per form. dissolutas*: TERT. carn. 6 l. 32 c. . . ., ob quas. praescr. 1 l. 12 c. . . ., ob quam (IREN. 2, 12, 7 [= 2, 14, 2 H.]. 2, 26, 2 [= 2, 39, 2] COD. Iust. 1, 29, 4).

(V) *c. aliis pron.*: LEX repetund. (CIL I^2 p. 583) 23 ⟨. . . ob earum causarum aliquam . . .⟩ (CIC. Verr. II 5, 72 a. ob c. fin. 1, 35 si ob a. c. VLP. dig. 39, 5, 19 pr. utrum ob c. a. iustam. TERT. idol. 6 p. 36, 1 [*v. app. crit.*]. *cf.* AMM. 26, 10, 11 ob quamlibet . . . c. COD. Iust. 12, 50, 23 pr. ob quamcumque c.). CIC. inv. 2, 113 talem ob c. Cael. 56 nullam ob c. (*var. l.* ob n. c. *cf. l. 12. 16*). Att. 6, 1, 3 cum ob ceteras c. . . ., tum quod *eqs.* APVL. apol. 48 ob c. istam. COD. Theod. 9, 16, 1 (= Iust. 9, 18, 3 pr.) nec ob alteram c. aliam ob c. (*cf. p. 28, 76 sqq. 29, 42. 30, 3*): CIC. inv. 2, 74 si alia ratione et a. ob c. Verr. I 44 neque enim ullam a. ob c. II 2, 20 nullam a. ob c. de orat. 2, 60 a. ob c. PAVL. dig. 4, 6, 35, 3. HIER. epist. 12, 2 non a. ob c. nisi ob *eqs.* AVG. civ. 8, 8 p. 333, 18 D. 16, 29 p. 173, 19 neque enim a. ob c. ob aliam c. (*cf. p. 28, 77 sqq. 29, 41 sqq. 30, 4*): CIC. Planc. 28. Att. 8, 5, 1 nec ullam ob a. c. LIV. 42, 24, 4 ob nullam a. c. nisi propter *eqs.* (SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 111, 19 ob a. n. c. nisi ob *eqs.*). 42, 63, 2 non ob a. c. quam *eqs.* CVRT. 8, 6, 8 ob a. . . . c. VLP. dig. 5, 1, 2, 3. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 93 non ob a. c. . . . ⟨nisi⟩ ob *eqs.* MACR. Sat. 7, 12, 25. ob alias c.: CIC. Sest. 40.

(VI) *c. adiectivis vel numeral.*: CIC. Font. 2 ob unam c. (Att. 14, 13^b, 1 u. ob c. CELS. 1 praef. 59. *cf. p. 25, 31. 46. 28, 74. 29, 39*). Sull. 56 non modo ob c., sed etiam ob necessariam c. (AMM. 22, 16, 10 ob c. notam et n.). Att. 12, 27, 3 multas ob c. (fam. 15, 13, 1 m. ob c., sed praecipue ut *eqs.*). 15, 29, 2 duas ob c. (*cf. p. 30, 2*). VAL. MAX. 8, 1 damn. 5 leves ob c. SCRIB. LARG. 171 ob ante dictam c. (*cf.* AMM. 24, 7, 8 ob c. . . . praedictas [EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. (CIL XI 5265) 56 ob p. c.]. 27, 1, 1 ob c. expositam supra. *al. sim.*). VLP. dig. 50, 2, 3, 1 ob falsam c. (*cf.* COD. Theod. 2, 29, 1 pr. ob inmeritas c. COD. Iust. 4, 7, 1 [*a. 290*] ob turpem c. [*al.*]). AMM. 31, 7, 9 ob iustiorem sui c. (COD. Iust. 2, 12, 26 [*a. 406*] iustiores . . . ob c.). COD. Theod. 16, 2, 42, 2 (= Iust. 1, 3, 17, 1) ob c. proprias et necessitates. COD. Iust. 1, 23, 7, 2 (*a. 477*) ob c. publicam. 6, 52, 1 (*a. 450*) fortuitas ob c.

(VII) ob causam (ob causas *l. 40*) *c. gen.*: SCAEV. dig. 19, 1, 52 pr. ob c. eorum tributorum, quae *eqs.* PAVL. dig. 34, 1, 12 obligatos . . . ob c. fideicommissi fundos. DARES 11 ob c. recuperationis Helenae. HIER. epist. 37, 1, 1 ob c. Montensium missus est *episcopus* Romam. RVFIN. Clement. 1, 28, 4 ob cuius *hominis* c. omnia . . . facta sunt. COD. Iust. 2, 3, 5 (*a. 213*) ob causas negotiaque eius (4, 10, 3 [*a. 286*]). 4, 6 rubr. 8, 22, 1 (*a. 213*). 8, 44, 13 (*a. 239*).

(VIII) ob causam *nude* (*cf. l. 23*): VLP. dig. 12, 7, 1, 1 si ob c. promiserit, causa tamen secuta non est, sed *eqs.* (*opp. 12, 7, 1 pr. bis* sine causa promiserit). 19, 1, 11, 6 quasi ob c. datus sit et causa finita est (PAVL. dig. 12, 6, 65 pr. dari aut ob transactionem aut ob c. aut propter condicionem aut ob rem aut indebitum. COD. Iust. 4, 6, 5 [*a. 290*]). 19, 5, 15 ob c. accepit nec improbam c. 39, 5, 19, 5 stipulationes, quae ob c. fiunt.

γ *c. aliis subst.* (*fere per analogiam ad locutiones sub α et β descriptas; quaedam videntur nondum satis ad formulas adulta*): ob noxiam (noxam): PLAVT. Poen. 143 sine te verberem . . . ob nullam n. (Trin. 23 ob meritam n. Truc. 834 multa mi audienda ob n. [*Palmer, trad.* obnoxia]). VERG. Aen. 1, 41 unius ob noxam et furias Aiacis Oili (LIV. 21, 30, 3. 31, 13, 4 ob n. suam. STAT. Theb. 3, 207 regis iniqui ob n. AMM. 23, 6, 81 ob n. unius. *v. etiam p. 31, 27. 32, 49*). ob culpam (ob culpas *l. 58. v. etiam p. 30, 46. 31, 26. aliter e. g. p. 19, 45*): VERG. georg. 2, 380 non aliam ob c. Baccho caper . . . caeditur (HIER. epist. 22, 6, 1 ob alias . . . c.). OV. Pont. 1, 1, 53 ob . . . similem . . . c. HIL. in Matth. 27, 11 ob quam c. *eqs.* HIER. in Ier. 4, 33, 2 p. 252, 6 ob cuius maxime c. ob meritum (*transit ad usum p. 16, 29 descriptum. v. etiam p. 31, 28. 32, 48*): VERG. georg. 4, 455 tibi has miserabilis Orpheus haudquaquam ob m. poenas . . . suscitat ([*v. et app. crit. et comment.* PRISC. gramm. III 37, 22 id est 'pro merito, κατ' ἀξίαν']. *fere i. q. merito ut*: PROP. 4, 5, 66 ob m. ante tuos *sc. Veneris* guttura *columbae* secta focos). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 54, 18 ob m. facinorum suorum (*c. gen. etiam*: HIER. epist. 57, 2, 1 ob auctoris m. CLAVD. 26, 12 navis ob [ab *A*^{1}] innocuae m. ALC. AVIT. carm. 4, 188 unius ob m. CIL VI 1683, 5 [*a. 334*]. VIII 27 [= 11025], 6. XI 5283, 10 ob m. benevolentiae eius erga se). ob gratiam: LIV. 23, 15, 9 ob eius g. meriti. TERT. apol. 16, 2 (*cf.* nat. 1, 11, 2) ob eam g. adv. Marc. 3, 17 p. 405, 2 (*cf.* PS. TERT. adv. Iud. 9, 27) ob g. spiritus. 3, 18 p. 406, 16 persecutionem . . . passus est ob dei g. ARNOB. nat. 1, 38 nonne dignus a nobis est *Christus* tantorum ob munerum g. deus dici . . .? HIER. praef. Vulg. p. 10, 1 ob decoris g. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 22, 9 ob g. imperatoris. ob speciem (*v. etiam p. 29, 44*): SEN. clem. 2, 5, 4 misericordia est aegritudo animi ob alienarum miseriarum s. PAPIN. dig. 3, 5, 30, 1 ob eam . . . s. . . . tenebitur (34, 1, 8). TERT. anim. 48, 3 Pythagorici ob hanc . . . s. fabam respuunt onerosum . . . pabulum. AVG. civ. 4, 32 p. 187, 17 D. ob quam s. utilitatis *eqs.* ob rationem (ob rationes): TERT. adv. Hermog. 7, 2 ob eandem r. LACT. inst. 1, 17, 1 ob has r. ob casum: COD. Iust. 4, 21, 4 (*a. 239*) ob amissorum instrumentorum c.

δ *c. pronomine*: (I) *demonstr.*: (A) ob id (GLOSS. hoc, propter hoc. *adamatur a* PLIN. nat.; *dedimus paucissima, v. etiam*

[Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 28, 80. 29, 45. 69. 30, 15. 31. 43): Cic. inv. 2, 82 non esse illud eiusmodi, ut ob id hoc fieri conveniret (*cf.* Edict. imp. Aug. de aq. Venafr. [cil x 4842] 30 ne ob id [Val. Max. 4, 1, 7]. Liv. 39, 19, 5 neu quid ei ... ob id *eqs.*). Liv. 5, 29, 3 coortis ad perferendam legem tribunis plebis nec segnius ob id ipsum consulibus resistentibus (25, 23, 13 quia ob id i. 31, 31, 16 ne ... ignoscendo plures ob id i. ad ... incitemus. Fest. p. 234 ceterum ob id i. Cels. 7, 4, 4^A in aliam ... partem, ob id i. perforatam. 8, 1, 3 Svet. Iul. 8. *al. v. etiam l. 29*). 25, 16, 3 ob id (*v. app. crit.*) cum *eqs.* (34, 42, 6 [et] c. ob id *eqs.* [Val. Max. 8, 1 absol. 12 Plin. nat. 17, 86]). 45, 23, 19 nec ob id (Gaivs dig. 46, 1, 70 pr. inst. 1, 64. 1, 118. 3, 207 Inst. Iust. 4, 1, 12. 17). Sen. contr. 2, 1, 20 an ob id ([*v. app. crit. ut* 2, 3, 11]. 10, 5, 15). Cels. 7, 12, 4 qui ob id *eqs.* (*in sent. relat. ut*: Ascon. tog. cand. p. 65, 16. Plin. nat. 2, 106 quas ... ob id ... appellant [*al.*]. 7, 68 qui ob id ... cognominatus est. 9, 40 quae ob id ... vocantur [*al.*]). 7, 26, 3^C Sen. benef. 2, 5, 3. 2, 13, 3. 6. 18, 2 dial. 5, 29, 1 nat. 5, 14, 2 Cvrt. 10, 5, 5 Mela 1, 42 Pers. 6, 16. Plin. nat. 6, 76 ob idque (8, 33. 15, 13. 28, 157. Svlp. Sev. chron. 1, 9, 4 obque id [1, 10, 6]]). *persaepe.* Frontin. strat. 3, 17, 8. Tac. ann. 2, 66, 2 ob id maxime. 6, 8, 1. 6, 25, 3. 14, 60, 3 Ampel. 2, 4. *et passim, imprimis ap. iurisconsultos.* et ob id (ob id et *l. 30*): Sall. or. Phil. 18 qui turbas ... odisse ait et ob id ... vos inermos retinet. Liv. 21, 47, 1. 25, 35, 7 ignaris ... et ob id quietis (*sim. coniunguntur adi. vel partic.*: 37, 24, 5 aegris et ob id ... fessis. Val. Max. 5, 9, 3 suspectus ... et ob id latens. 6, 1, 7 asseverante ... et ob id ... ⟨in⟩plorante. *al.* Cels. 7, 18, 3. Cvrt. 4, 16, 7 maiore et ob id tutiore. 8, 14, 19 Mela 1, 53. *et passim*). Fest. p. 289 qui *censores* id fecerint sine ullo decreto augurum et ob id lustrum parum felix fuerit. Val. Max. 2, 10, 7 cum ... ⟨et⟩ ob id *eqs.* (Ascon. Corn. p. 54, 15 [Liv.] perioch. 3). Cels. 5, 26, 21^B et ob id ipsum (Sen. dial. 3, 12, 5 Cvrt. 4, 16, 23. Ampel. 15, 10 ⟨et⟩ ob ⟨id⟩ i.). Plin. nat. 20, 21 ob id et (24, 37. 24, 163). *al.* Frontin. strat. 2, 7, 11. 2, 13, 8 Svet. Aug. 53, 3 Dom. 10, 5. Pompon. dig. 7, 1, 47 quod si ... et ob id *eqs. persaepe.* atque ob id: Liv. 28, 2, 2 in cava valle a. ob id occulta (*sim. coniunguntur adi. vel partic.*: Qvint. inst. 12, 1, 40 sit ... insidiatus ... a. ob id reus. Apvl. met. 1, 9, 3 vicinum a. ob id aemulum. 7, 23, 3 nimio libidinis laborantes a. ob id truces. *al.*). 42, 5, 4 Mela 3, 40. 3, 98 Ascon. Corn. p. 56, 9. Plin. nat. 21, 8 cum ... a. ob id *eqs.* (*cf.* Gaivs inst. 4, 170 quia ... a. ob id *eqs.* Inst. Iust. 4, 3, 6 si ... a. ob id). Tac. ann. 6, 9, 2 (*initio enunt. ut*: Hil. coll. antiar. p. 99, 6 in Matth. 10, 23. 25, 3. *al.*). *et passim.*

Ⓑ ob ea (*v. etiam infra p. 29, 6. 30, 38*): Sall. Iug. 39, 2 ob ea consul Albinus *eqs.* (*initio enunt. ut*: Liv. 8, 15, 5. 40, 1, 5. 40, 45, 5 Tac. ann. 11, 25, 4 Comm. instr. 1, 1, 9. 2, 29, 18). 89, 4 inmunes, levi imperio et ob ea fidelissimi (97, 5. Cvrt. 6, 8, 3 gravem ... et ob ea ... suspectum. Pallad. vet. med. 8, 3. *cf.* Heges. 1, 28, 5 p. 46, 7 atque ob ea [1, 41, 10 p. 99, 27]). Liv. 42, 10, 15 consulis ob ea irati *eqs.* (*secundo loco ut*: Ascon. Mil. p. 35, 6 Pompeiusque ob ea *eqs.* Comm. instr. 2, 20, 15). Plin. nat. 8, 111 evomit *vitulus marinus* fel suum ..., item coagulum ..., ob ea se peti prudens. Qvint. inst. 4, 3, 7. Tac. ann. 2, 87, 1 neque tamen ob ea *eqs.*

Ⓒ ob hoc (Gloss. propter hoc. pro 'hoc'. *var. l. falsa* Ter. Haut. 368 *pro* hoc. *dedimus selecta, ceterum v. etiam infra p. 29, 8. 50. 72. 30, 5. 27. 44. 48*): Cic. Caecin. 73 o rem praeclaram vobisque ob h. retinendam ...! Att. 16, 9, 6 ob h. ego *eqs.* (*initio enunt. ut*: Liv. 25, 37, 17 Sen. dial. 3, 6, 5. *al.* Ascon. Mil. p. 37, 31 Plin. nat. 10, 212. *al.* Qvint. decl. 373 p. 412, 8. Tert. adv. Marc. 5, 14 p. 622, 18 ob h. igitur [*al.*]. Firm. math. 4, 13, 12 ob h. enim [*al.*]). Hor. ars 393 Ov. met. 12, 91. Liv. 34, 4, 15 ne ob h. ipsum *eqs.* (39, 4, 7 Sen. contr. 10, 2, 17 Sen. dial. 10, 13, 4 benef. 6, 35, 2 Plin. nat. 9, 75. *al.*). Sen. contr. 2, 6, 5 an ob h. *eqs.* (10, 3, 11). Sen. dial. 7, 25, 3 non ob h. *eqs.* (nat. 2, 55, 3. 6, 9, 2 sed n. ob h. ..., sed quia *eqs.* Rvstic. Conc.^S I 4 p. 238, 5 [*gr. I 1, 6 p. 160, 19* διὰ τοῦτο]. *cf. l. 63 et* Sen. nat. 1 praef. 3 nec ob h. [7, 2, 2 epist. 110, 7]. Cod. Theod. 12, 1, 153 neque ob h.). benef. 2, 20, 3 ob h. tamen *eqs.* (Vict. Vit. 2, 75 non t. ob h. *eqs.*). 6, 10, 2 ut ob h. *eqs.* (*al.*). epist. 20, 7 vel ob h. unum (55, 3 et ob h. u.). Plin. nat. 9, 89 ob h. maxime (Plin. epist. 4, 8, 4). *al.* Frontin. strat. 1, 6, 2. *al.* Plin. epist. 1, 10, 11. Iren. 2, 24, 4 (= 2, 36, 2 H.) et non iam ob h. Capitol. Pert. 7, 2 ne ... ob h. (Avg. civ. 17, 10 p. 229, 1 D. sed ne ob h. *al. v. etiam l. 57*). Novell. Valent. 8, 2 pr. sed quia ..., ob h. (Rvstic. c. aceph. p. 1196^D non enim q. ..., ob h.). *al.* et ob h. (*v. etiam l. 64. 66*): Sen. contr. 2, 1, 34 iuvenem dominus ... deprehendisse cum uxore ... testatus est, et ob h. uxorem suam dimisit. suas. 2, 21. Sen. nat. 1, 2, 7 nisi cum ... atque ... et ob h. *eqs.* (5, 12, 2 Frontin. strat. 1, 4, 7. 1, 12, 1 Svet. gramm. 3, 2). 1, 5, 8 temere compositae et ob h. discordes *nubes* (*coniunguntur adi. vel partic. etiam*: 2, 10, 2 et ob h. etiam. 3, 25, 9 aquae ... medicatae et ob h. ponderosae. Colvm. 7, 3, 21 id mollius et ob h. iucundius est quam *eqs.* Plin. epist. 8, 22, 3 vir mitissimus et ob h. quoque maximus. *saepius*). 5, 10, 3 (*initio enunt. ut*: 6, 2, 3 Vvlg. gen. 29, 35 Avg. civ. 18, 38 p. 314, 18 D. Cassian. conl. 4, 14 Rvstic. c. aceph. p. 1209^A). Colvm. 11, 3, 38 nisi si ... et ob h. *eqs.* (Marcell. dig. 4, 1, 7 pr.). Calp. ecl. 2, 99 Plin. nat. 8, 42. *al.* Frontin. strat. 2, 7, 5 ne et ... et ob h. *eqs.* Avg. civ. 10, 32 p. 460, 19 D. non ... et ob h. nec *eqs.* 21, 21 p. 525, 27 etiamsi ... et ob h. *eqs.* nat. bon. 24 ut ... et ob h. *eqs.* Vict. Vit. 2, 73 quia ... et ob h. *eqs. al.* ob h. et: Sen. nat. 6, 26, 4 Plin. nat. 17, 74. 22, 20 Hier. epist. 5, 2, 2. Conc.^S I 5 p. 321, 17 rec. B ob h. et nunc *eqs.* (*gr.* διὰ τοῦτο). atque ob h.: Plin. epist. 5, 19, 6 Lampr. Alex. 63, 5 Capitol. Gord. 28, 5. Spart. Carac. 8, 3 (*initio enunt. ut*: Sept. Sev. 9, 10). Hadr. 3, 3 obsequentem a. ob h. ... locupletissime muneratum. Avg. fid. et op. 6, 9 cum ... a. ob h. *eqs. al.* Ioh. Maxent. Conc.^S IV 2 p. 9, 12. Oribas. syn. 3, 193 a. inde ob h. ... dictum. *notabiliora ad notionem*: Theod. Prisc. log. 51 privari se ob h. ... viribus ... asseverant *melancholici* (*fere pro instrum. ut*: Cassiod. hist. 5, 31, 6 offendit ... imperatorem et ob h. et pro alia ... causa [*Socr. 2, 38* διά τε τοῦτο καὶ δι' ἑτέραν αἰτίαν]. *cf. p. 22, 73*). Conc.^S II 3, 3 p. 26, 28 cum ego ... scripsissem ... Ibae ob h. et rescripsit *eqs.* ([*gr. II 1, 3 p. 22, 4* περὶ τούτου]. *fere pro 'de hoc' ut*: Cassiod. hist. 5, 34, 25 plurima inter alterutros ob h. et propter eos, qui ..., verba dicentes et audientes [*Socr. 2, 40* περί τε τούτου καὶ τῶν κτλ.]. *cf. p. 20, 67*).

Ⓓ ob haec (Gloss. propter haec. *v. etiam p. 29, 21. 30, 45*): Liv. 1, 40, 4 ob h. ... regi insidiae parantur (*initio enunt. ut*: 8, 23, 3 ob h. cum *eqs.* [37, 34, 8 Ivst. 20, 2, 5. Amm. 14, 7, 10 c. ... ob h. *cf. l. 22*]. 10, 21, 13 ob h. et ... comitiorum causa. *al.* Cels. 1 praef. 44. 3, 5, 6 Cvrt. 4, 10, 31. 9, 8, 24 Plin. nat. 13, 80. *al.* Tac. ann. 12, 65, 1. 13, 41, 4. Svet. Iul. 81, 4 ob h. simul et ob ... valitudinem. *al.*). 5, 51, 1 et ob eadem h. 21, 53, 11 cum ob h. taliaque *eqs.* (*cf.* Apvl. apol. 92 ob h. et alia [Macr. Sat. 2, 7, 7]. Amm. 14, 5, 5 ⟨ob⟩ h. similia. 20, 4, 2 ob h. et similia [30, 4, 2]). Cels. 1 praef. 17 et ob h. (Plin. nat. 18, 119 et ob h. ... et quoniam. Plin. epist. 9, 26, 10 et ... ob h. Amm. 28, 6, 24. *al.*). Plin. nat. 35, 112. CE 1066, 7 (*s. I*) num potuit dilectus ob h. ...? Tac. ann. 14, 64, 3. Plin. epist. 5, 4, 4 ob h. ipsa. 10, 8, 6 ob utraque h. Apvl. apol. 15 nec ob h. Tert. coron. 14 l. 31 si ob h. Amm. 19, 6, 13. 24, 7, 8.

Ⓔ *varia*: Ov. fast. 1, 169 quisque suas artes ob idem (*v. app. crit.*) delibat agendo (Liv. 21, 31, 11 et ob eadem [Tac. ann. 4, 52, 2. *v. etiam l. 21*]). Sen. dial. 4, 7, 2 per sceleratos ... avarosque et prodigos et inpudentis et ob ista felices (Plin. epist. 9, 26, 10 culpari. Comm. instr. 1, 2, 4 indignatio mea ne vos disperdat ob i. *v. etiam p. 30, 46 et cf. p. 29, 35*).

(II) *relat., sc. per coniunctionem q. d. relat.* (*cf.* quam ob rem *sim. p. 23, 65sqq.*, quam ob causam *sim. p. 25, 72sqq.*): ob quae (*dub.* R. Gest. div. Aug. 1. *aliter p. 32, 46*): Liv. 5, 31, 5 ob q. Volsinienses Sappinatibus adiunctis *eqs.* 43, 17, 6. Cels. 1 praef. 73 ob q. concipis *eqs.* 3, 24, 5. 5, 28, 2^C Ascon. Mil. p. 33, 17 Tac. ann. 2, 30, 4 Svet. Nero 13, 2 Iren. 4, 21, 1 (= 4, 32, 1 H.) Capitol. Gord. 26, 1 Spart. Did. 1, 8. Sept. Sev. 16, 3 (*v. app. crit.*). Ivst. 21, 2, 3 Amm. 15, 4, 9. *et saepius.* ob quod (*aliter p. 32, 51*): Porph. Hor. carm. 3, 4, 77/78 ob q. iecur *Tityi* ... a vulture consumitur. 3, 4, 79/80 Hil. in psalm. 2, 13. 64, 7. 65, 11. 68, 6 trin. 11, 24 Synod. Hil. coll. antiar. p. 174, 17. Dares 7 ⟨ob⟩ q. Hier. epist. 12, 3 ob (hoc *L*) q. 18^A, 15, 5 ob (hoc *W*) q. Anian. Chrysost. hom. 3, 3 p. 1000 (*gr.* διό). Cassian. conl. 9, 36, 1 inst. 5, 14, 3 CE 725, 7.

(III) *alia*: Liv. 26, 30, 2 cum ob alia tum propter *eqs.* (Mela 1, 73 Marcell. dig. 1, 7, 18. *v. etiam p. 29, 33. 30, 24*). Plin. nat. 29, 54 ob (*v. app. crit.*) aliud (Tert. adv. Marc. 5, 3 p. 576, 14 non ob a. [Porph. Hor. carm. 3, 9, 18 Avg. civ. 11, 27 p. 498, 30 D.]. Avg. civ. 21, 27 p. 545, 2 nec ob a. *v. etiam p. 29, 31. 34. 64. 71. 30, 20*). Tert. pudic. 7 p. 232, 26 ob tale quid. Boeth. cons. 5, 1, 18 W. ob aliquid.

b *praeparantur enuntiata* (ut *excipitur p. 29, 77*): *α causalia*: (I) quod: Ⓐ *per formulas c.* res: ob eam r.: Cato orig. 95 d poenas dare ob e. r., q. *eqs.* 95 f. Ter. 780 ob e. r. iratus ..., q. Lex repetund. (cil i² 583) 28. 61. Lex agr. (cil i² 585) 47 ⟨... ob e.⟩ r., q. *eqs.* Cic. de orat. 1, 50 neque ob e. r. ... non ..., q. non *eqs.* fin. 3, 56 fat. 23 off. 3, 116 Att. 16, 6, 4. *al.* Lex Iul. munic. (cil i² 593) 112 Lex Vrson. (cil i² 594) 95, 21. Varro rust. 2, 4, 5 itaque ob e. r. ..., q. *eqs.* Lex Iun. Vell. (dig. 28, 2, 29, 15). Fest. p. 329 (*v. app. crit.*). Alf. dig. 28, 5, 45. *et passim ap. iurisconsultos.* *alia*: Cic. nat. deor. 3, 87 Iovem ... Maximum ob eas r. appellant, non q. ..., sed q. *eqs.* Hor. sat. 1, 4, 23 ob hanc r., q. *eqs.* Ⓑ *per formulas c.* causa: ob eam c.: Cic. Cael. 29 fuit ob e. c., q. *eqs.* Planc. 1 ob e. ipsam c. ..., q. (leg. 2, 12 [*v. app. crit.*]. fin. 2, 22 nat. deor. 2, 17 off. 3, 27). Phil. 2, 27 de orat. 1, 220 rep. 1, 12. 1, 34 non solum ob e. c. ..., q. ..., sed etiam q. (Tusc. 2, 9 fam. 13, 65, 2). 3, 14 e.que unam ob c. ..., q. (Att. 11, 1, 2 ob e.q. c. ..., q.). ac. 2, 98. Tusc. 5, 105 nonne ob e. c. ..., q. ...? off. 3, 15 ob e. ... c., q. fam. 13, 5, 1 neque tamen ob e. c., q. *al.* Caes. Gall. 7, 4, 1 et ob e. c., q. *alia*: Cic. Scaur. 11 ob hanc c., q. (rep. 2, 2. 2, 43 h. ob c., q. [Amm. 25, 8, 18 h. ... ob c., q. 30, 6, 4. 31, 4, 3. *cf. l. 74*]. Bell. Afr. 91, 2 ob has c. ..., q.).? Planc. 89 ob illam ⟨c.⟩, q. Phil. 7, 10 unam ob c., q. (Att. 7, 9, 2 hanc u. ob c., q. *cf.* Tusc. 3, 52 ob duas c., primum q. ..., deinde cum *eqs.*). 10, 20 nec ullam aliam ob c., nisi q. (fin. 2, 73 ullam [*v. app. crit.*] a. ob c., nisi q. Lael. 74 nec ob a. c. ullam ..., nisi q. Hor. sat. 1, 7, 14 non a. ob c., nisi q. [Amm. 28, 6, 26]. Liv. 24, 40, 4 ob nullam a. c., nisi q. 33, 27, 8 ob nullam a. c. ..., quam q. [Sen. clem. 1, 10, 3 benef. 3, 32, 3]. 38, 41, 11 nullam ob a. c., quam q.). Ⓒ *per formulas pronominales*: ob id (ob ea *p. 29, 6*): Liv. 25, 13, 7 ob id ..., q. (*disiunctim etiam*: Sen. contr. 9, 1, 9 an non possit ob id damnari, q. Mela 1, 99 neque ob ... modo, sed ob id etiam ..., q. Afric. dig. 16, 1, 19, 2. Mod. dig. 50, 12, 9 ob id vero, q. Schol. Cic. Bob. p. 169, 26 ob id vel maxime meritum, q. *v.*

[Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

etiam infra et l. 4. 6). SEN. contr. 1, 1, 13 et ob id ..., q. (MELA 1, 87. VLP. dig. 46, 8, 12, 2 et ob id q. ALC. AVIT. epist. 59 p. 87, 12). 1, 4, 6 ob id, q. (*iunctim ut*: 1, 8, 7. 2, 3, 14 IVLIAN. dig. 4, 6, 41. *et passim, imprimis ap. iurisconsultos*). CVRT. 4, 10, 22 ob id ipsum ..., q. (4, 14, 4 ob id i., q. [SVET. Vit. 14, 3 FRG. Vat. 141]. 7, 2, 2). POMPON. dig. 21, 2, 16, 2 ob ea, q. GAIVS dig. 3, 3, 46, 7 non enim ob id ..., q. CONST. apost. JThSt. 13 p. 501, 2 neque ob id, q. CONC.S II 3, 2 p. 31, 22 (*var. l.* ob eo, q.). COD. Iust. 2, 11, 1 (*a. 197*) ob id solum, q. ob hoc (ob haec *l. 21*): LIV. 34, 50, 4 etiam ob h. ..., q. (AVG. civ. 6, 9 p. 264, 27 D. ob [*var. l.* ab] h. e. ..., q. CASSIAN. inst. 5, 30, 4). SEN. contr. 1, 7, 14 ob h. ipsum ..., q. (7, 2, 12 ob h. i., q. [SEN. dial. 4, 11, 1. 12 (11), 18, 3 VLP. dig. 26, 10, 7, 3. 40, 7, 3, 2]. SEN. epist. 74, 20. 78, 9). 10, 3, 10 ⟨ob⟩ h. ..., q. (*disiunctim ut*: SEN. dial. 11 (12), 13, 7 PLIN. epist. 7, 7, 2 VLP. dig. 27, 3, 1, 15. *al. v. etiam l. 9. 10. 11 et infra passim*). SEN. benef. 2, 21, 5 ob h. unum, q. (epist. 39, 5 ob h. u. ..., q. [81, 13]). epist. 39, 6 et ob h. ..., q. (SPART. Geta 2, 4 et quidem ... ob h., q. VVLG. sap. 12, 16 et ob h., q. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 116, 10 eo quod non solum ..., sed et ob h., q. [*gr. I 1, 7 p. 151, 36* τῷ μὴ μόνον ..., ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς *κτλ.*]). 91, 17 ob h., q. (*iunctim etiam*: VLP. dig. 33, 4, 1, 1. *al.* MOD. dig. 44, 1, 11 IREN. 2, 21, 2 [= 2, 32, 5 H.]. *et saepe. v. etiam l. 17. 18*). PLIN. nat. 2, 159 ob haec, q. VLP. dig. 20, 4, 7, 1 ob h. solum, q. (PANEG. 12, 19, 6 ob h. s. ..., q. [EPIGR. Bob. 47, 8 ob h. s., ... q. AVG. civ. 11, 10 p. 474, 21 D. COD. Iust. 1, 51, 12 *a. 450 vel 455*]. SPART. Carac. 4, 8 COD. Theod. 10, 1, 3). QVINT. inst. 10, 1, 80 vel ob h. ..., q. (ALC. AVIT. epist. 52 p. 81, 25). PLIN. epist. 10, 29, 2 ob h. maxime, q. (CAPITOL. Maximin. 11, 8 et ob h. m. ..., q. *cf.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 49, 2 ob h. praecipue, q.). MAXIMIN. Aug. coll. c. Max. 11 p. 729 si ob h. ..., eo q. (RVSTIC. Conc.S I 4 p. 14, 37 ob h. enim eo q. *eqs.* p. 94, 2 si ... ob h. eo q. [*gr. I 1, 7 p. 147, 11* διὰ τὴν *κτλ. tantum*]). CASSIAN. inst. 2, 16 ob h. namque *eqs.* COD. Iust. 2, 4, 43 (*a. 500*) nec ob h. ..., q. *alia*: CVRT. 5, 5, 19 non ob aliud ..., quam q. (TAC. ann. 2, 86, 2 n. ob a. q. q. [MAECIAN. dig. 36, 1, 66 pr.]. MACR. Sat. 1, 7, 32. *cf.* PLIN. epist. 3, 16, 3 non minus ob alia ..., quam q. AVG. civ. 10, 1 p. 402, 22 D. non ob aliud ..., nisi q.). APVL. met. 9, 16, 3 vel ob unicum istud, q.

ⓘⓘ quia: Ⓐ *per formulam* ob eam rem: PLAVT. Bacch. 58 ob e. r. ... volo, q. (Epid. 596 Trin. 324 TER. Ad. 989 PACVV. trag. 370). Men. 1055 ob e. r., q. Ⓑ *per formulam* ob ... causam: CIC. fin. 2, 45 ob eam unam c. ..., q. (2, 49 non ob e. c. ..., q. ..., sed q. 3, 49 ob e.que c. q. FEST. p. 218 ob e. cau⟨sam⟩ ..., q. AVG. civ. 4, 27 p. 180, 32 D. maxime ob e. c., q.). LIV. 44, 22, 3 neque id ob aliam c., quam q. (SEN. benef. 4, 16, 2 ob nullam a. c., q. q. nat. 1, 3, 12 non ob a. c. ..., q. q. TAC. ann. 2, 45, 1 non a. ob c., q. q.). Ⓒ *per formulam* ob eam speciem: CIC. nat. deor. 3, 51 et ob e. s., q. *eqs.* Ⓓ *per formulas pronominales*: ob id: CIC. Tusc. 1, 11 ob id ipsum quidem, q. (1, 13 ob id i., q. [5, 95]. IVLIAN. dig. 4, 2, 18). NERAT. dig. 46, 6, 11 ob id ..., q. (*disiunctim etiam*: HIL. in psalm. 118 ain 15. HIER. epist. 51, 4, 4 [*Epiphan.*]). HIL. in psalm. 64, 5 ob id q. (*iunctim ut*: 64, 8. 65, 24. 138, 26 HIER. hom. Orig. in Ier. 3, 3 p. 314, 5. 6, 7 p. 278, 24 non ob id, q. ..., sed q.). ob hoc: LIV. 30, 30, 28 etiam ob h., q. (*iunctim ut*: SEN. benef. 1, 3, 4. 4, 15, 4. 6, 21, 3 FIRM. math. 2, 29, 16. 7, 4, 1. SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 221, 7 numquid ob h., q. ..., ...? *al.*). PAVL. FEST. p. 10 ob h. ..., q. (*disiunctim ut*: SEN. benef. 6, 23, 8. 6, 31, 8 nat. 1, 2, 3 epist. 51, 1. 94, 37 primum omnium ob h. ..., q. TERT. apol. 25, 13 non ob h. ..., q. [RVSTIC. Conc.S I 4 p. 237, 33 sed n. ob h. ..., q.; *gr. I 1, 6 p. 159, 5* ἀλλ' οὐκ ... διὰ τοῦτο]. AVG. civ. 9, 15 p. 388, 27 D. nec tamen ob h. ..., q. ALC. AVIT. epist. 57 p. 86, 26 vel ob h. ..., q. *v. etiam infra*). SEN. benef. 1, 1, 3 ob h. ipsum, q. epist. 87, 24 ob h. unum ..., q. (*cf.* CVRT. 3, 5, 9 ob h. solum ..., q. [NOVELL. Valent. 32, 5 ob h. s., q.]). 94, 67 et ob h. ..., q. (PORPH. Hor. ars 391/392 SEDVL. op. pasch. 3, 24 p. 250, 8). FIRM. math. 3, 1, 18 ob h. itaque, q. HIL. in psalm. 55, 11 ob h. ergo ..., q. SEN. contr. exc. 4, 5, 3 ob h. maxime, q. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 173, 13 ob h. profecto, q. ob aliud: SEN. dial. 7, 9, 1 non ob a. ..., quam q. (benef. 6, 23, 2 n. ob a., q. q. *cf.* TAC. ann. 2, 82, 2 neque ob a. ..., q. q.). AVG. civ. 10, 19 p. 433, 4 D. nec ob a. ..., nisi q. (11, 5 p. 467, 19 non ob a., n. q. [15, 16 p. 94, 8 n. ob a. ..., n. q.]. 12, 3 p. 515, 11 neque ... ob a., n. q.).

ⓘⓘⓘ quoniam: PLIN. nat. 2, 234 et ob id ..., q. (23, 120). RVFIN. Orig. in gen. 2, 1 p. 24, 13 ob hunc modum ..., q. AVG. civ. 21, 7 p. 501, 33 D. certe non ob aliud ..., nisi q. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 6, 22 ob hoc ... q. (SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 228, 2. CASSIOD. var. 1, 11, 2 et ob h. ..., q.).

β finalia: ⓘ ut: Ⓐ *per formulam* ob eam rem: PLAVT. Pseud. 795 quin ob e. r. Orcus recipere ad se hunc noluit, ut esset hic, qui *eqs.* (TER. Hec. 6). Trin. 652 ob e. r. ... expeto, ut *eqs.* CIC. Verr. II 3, 9. fam. 13, 47 ut scires ..., ob e. r. tibi haec scribo: *eqs.* Ⓑ *per formulam* ob ... causam: CIC. div. in Caec. 62 non ut ob eam ipsam c. postulandum sit, ut *eqs.* (Font. 45 non solum ob e. c. ..., ut ..., sed etiam quod *eqs.* Phil. 5, 52. de orat. 3, 38 ob e. c., ut [off. 1, 35]. Tusc. 1, 111. fam. 1, 8, 4 ob e. c. maxime ..., ut. PAPIN. dig. 19, 5, 9. *cf.* CIC. Tim. 16 id ob eas c., primum ut ..., deinde ut ..., postremo ne *eqs.*). Cael. 39 ob hanc c. ..., ut (off. 2, 73 h. enim ob c. maxime, ut. Att. 3, 15, 5 verum tamen ob h. c., ut. CLAVD. DON. Aen. 1, 645 p. 127, 1 PRVD. ham. 321. *cf.* PAVL. dig. 23, 3, 73 ob has c. ...: ut *eqs.*). fin. 4, 11 neque ... ob duas ... c., ... ut ..., sed etiam *eqs.* fam. 12, 2, 1 nullam ... aliam ob c. ..., nisi ut (TERT. carn. 22 l. 5 non a. ob c., quam ut. CYPR. epist. 31, 1 non ob a. c. ..., nisi ut). Ⓒ *per formulas pronominales*: ob hoc: SEN. contr. 9, 1, 6 ob h. ... ipsum, ut. SEN. epist. 35, 1 CVRT. 6, 3, 13. PLIN. epist. 6, 1, 2 vel ob h. solum, ut (*cf.* VLP. dig. 39, 2, 15, 30 tantum [50, 6, 1 pr. SPART. Ael. 3, 8]. CASSIAN. conl. 2, 15, 2 solummodo [12, 4, 2]). PLIN. epist. 10, 75, 2 ob h. maxime, ut (SEDVL. epist. 1 p. 4, 8). IVLIAN. dig. 7, 1, 34, 2. VLP. dig. 39, 5, 18, 1 si ob h. ..., ut (IREN. 2, 33, 1 [= 2, 50 H.]). IREN. 2, 22, 1 (= 2, 32, 6 H.) non ergo ..., nec ob h. ..., ut. LAMPR. Comm. 4, 8 Heliog. 9, 2 TREB. Gall. 2, 2. FIRM. math. 4, 13, 10 et ob h. ..., ut. GAVDENT. serm. 10, 12 G. ob h. namque ..., ut. CASSIAN. conl. 1, 7, 3 ob h. ..., non ut ..., nec ut ..., sed ut. *et passim.* ob id: PLIN. nat. 12, 96 ob id ..., ut (*disiunctim etiam*: 22, 118 vel ob id ..., ut. TAC. ann. 2, 35, 1 ob id magis ..., ut. 13, 5, 1 HIER. epist. 21, 3, 1. 64, 20, 4 et ob id ..., ut. *al.*). 29, 29 ob id, ut ([*v. app. crit.*]. *iunctim item*: HIL. in psalm. 118 ain 13 trin. 12, 44 p. 461B HIER. hom. Orig. in Luc. 29 p. 168, 22). HIL. trin. 11, 40 p. 425B ob id, non ut ..., sed ut. *alia*: CVRT. 3, 8, 3 *et* 6, 9, 35 non ob aliud ..., quam ut (AVG. civ. 10, 6 p. 411, 13 D. non ob a. ..., nisi ut [20, 3 p. 409, 27. 22, 19 p. 598, 4]. 17, 8 p. 225, 29 nec ob a. ..., nisi ut. CASSIOD. var. 9, 4, 1 neque enim ob a. ..., nisi ut). PLIN. epist. 2, 3, 8 proinde si non ob alia ..., at certe ut.

ⓘⓘ ne: CIC. Verr. II 2, 99 ob eam causam, ne (Phil. 10, 22 ob e. c. ..., ne [nat. deor. 2, 136 CAES. civ. 3, 16, 3]. ac. 2, 87. *cf.* LIV. 45, 25, 9 ob nullam aliam c., quam ne). PLIN. epist. 7, 3, 3 ob hoc solum, ne ([VLP. dig. 12, 4, 3 pr. ob h. s. ..., ne]. CYPR. epist. 55, 14 ob h. ..., ne. CAPITOL. Aur. 14, 5 ob h., ne [FIRM. math. 4, 22, 1 RVSTIC. Conc.S I 4 p. 55, 6 VICT. VIT. 2, 50]. SPART. Carac. 3, 3. *al.*). HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 1 p. 319, 8 non ob culpam suam ..., sed ob id, ne *eqs.*

ⓘⓘⓘ quo: CIC. fam. 3, 9, 2 neque vero ob eam causam, quo ..., sed ... quod.

γ relativa: CIC. Sest. 62 ob eam (*v. app. crit.*) causam, quae (Att. 13, 1, 2 maxime ... ob e. c., quae. fam. 5, 15, 1 neque ob e. unam c., quam. 6, 13, 5 ob eas c., quas [IREN. 5, 25, 2]. *cf.* nat. deor. 2, 164 ob has c., quas [BELL. Afr. 73, 1]. AMM. 23, 6, 2 ob c., quas. 28, 1, 51 ob c., quam). Att. 13, 47a cum ob ea, quae ..., tum quod (BRVT.[?] Cic. ad Brut. 1, 16 [= 9, 24 Sj.], 7 SALL. Iug. 108, 3 POLLIO or. frg. Prisc. gramm. II 384, 1 PLIN. epist. 9, 7, 4. 9, 31, 2 ob ea ..., ob quae. paneg. 90, 2 FLOR. epit. 2, 5, 3 PAPIN. dig. 3, 5, 30, 5. *al.* FLAVIAN. Leo M. epist. 26, 3 [*cf. Conc.S II 2, 1 p. 24, 6* propter quae]). fam. 1, 9, 16 ob id ipsum ..., in quo (LACT. inst. 3, 5, 6 ob id i. ..., propter quod). 15, 4, 11 ob eas res, quas. SEN. dial. 5, 12, 7 ob hoc ..., propter quod (TERT. praescr. 16 l. 10. *cf.* MART. 9, 22, 1 ob haec ..., propter quae). 7, 25, 1 ob ista, quae. PLIN. nat. 7, 3 unam tantum ob culpam, qua (quia *vulgo a. Sill.*).

δ condicionalia: CHIRON 399 contingit *morbus* ... ob hoc, si stentinus reversabit se *eqs.* ([*Hippiatr. gr. I p. 214, 8* συμβαίνει ..., ὅταν]. COD. Theod. 4, 4, 3, 1 nec patimur fidem ... arbitrii ob h. debere convelli, si *eqs.* PROSP. epist. 1, 6 libertatem *hominis* ... ob h. dei auxilio iuvandam, si, quod deus mandat, elegerit).

c ob quod *pro quod, quia*: CHRYSOST. hom. V 761C et ob q. immitis fuit erga indulgentiam conservi, ipse de se sententiam tulit (*ad rem cf. Matth. 18, 30 sqq.*).

B *causa requiritur vel per sent. relat. explicatur*: **1** *modò directo*: **a** *per formulas*: *α* quam ob rem (ob q. r. *l. 64. inter adv. interrogativa affertur* PS. ASPER gramm. suppl. 53, 27 cur, q. ob r.): ⓘ *per sententiam contractam*: PLAVT. Amph. 552 scelestissimum te arbitror.:: nam q. ob r.? :: quia *eqs.* (Mil. 360 q. n. ob r.?). Aul. 416 quia ad tris viros iam ego deferam nomen tuom. :: q. ob r.? (*resp.* quia *ut*: Cas. 677 Poen. 310 Trin. 985 TER. Andr. 862 Haut. 800 CIC. Tull. 47 [52] Rab. Post. 34. *v. etiam l. 60. 65. 69. 73 et cf.* Q. CIC. pet. 9 q. ob r.? quod *eqs.* PS. ORIG. in Iob 1 p. 380A ob q. r.? ob hoc, ut *eqs.*). Curc. 442 q. ob r. istuc? (667 [*resp.* quia]. *cf. l. 73 et* TER. Ad. 860 id q. ob r.?). Men. 823 quem in locum aut ⟨q.⟩ ob r., obsecro? (*c. aliis interrog. etiam*: Most. 466 q. ob r.? aut quam subito ...? TER. Haut. 780 non? q. ob r.? :: q. ob r.? me rogas? *eqs.* Phorm. 418. 550. 704 Eun. 821. 907 q. ob r. tandem? an quia ...? Ad 772 q. ob r.? quid feci? :: rogas?). Mil. 1420 Pseud. 89 (88). TER. Andr. 249 q. ob r.? nisi si id est, quod suspicor (*non in dial. etiam*: CIC. Verr. II 4, 143 q. ob r.? nemo erat *eqs.*). 663 q. ob r.? :: nescio (Ad. 697). Hec. 319. Haut. 436 q. ob r., Chremes? :: quia *eqs.* (*c. vocat. etiam*: 775 q. ob r. istuc, Syre? nam prorsum nihil intellego). 745 q. ob r.? :: ne quaeras: *eqs.* (*cf.* Ad. 665 q. ob r.? :: rogas me?). 909. Phorm. 861 Ad. 560. QVEROL. p. 19, 15 R. ha ha he, q. ob r.? p. 21, 27 q. ob r.? :: ut sis *eqs.* (p. 49, 22). p. 31, 22. ⓘⓘ *per sententiam plenam*: PLAVT. Mil. 319 non tu ... iubes? :: q. ob r. iubeam? Persa 531 q. ob r. ego argentum enumerem foras? TER. Andr. 727 q. ob r. id tute non facis? :: quia *eqs.* (CIC. Verr. II 5, 66. QVEROL. p. 42, 14 R. q. ob r. istud dico? q. *eqs.*). Hec. 660 nunc, cum ..., q. ob r. reddücam? Eun. 826 q. ob r. adductust? :: nescio. POMPON. Atell. 156 quis hic est? q. ob r. hic prostat? CIC. Q. Rosc. 9 si ..., q. ob r. ...? (Verr. II 3, 112 Cluent. 171). Verr. II 2, 137 deinde q. ob r. ...? 2, 155. 3, 71. 3, 101. 3, 182 q. ob r.

[Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

enim . . .? 5, 67 q. ob r. . . .? q. ob r. . . .? q. ob r. . . .? quam ob causam . . .? (*sim.* 5, 74 q. ob r. . . ., q. ob r. . . .?). Cluent. 87 et omnino q. ob r. . . .? 147 vos autem, iudices, q. ob r. . . .? fin. 1, 15 q. ob r. . . . non . . .? SALL. Catil. 51, 21 sed, per deos immortales, q. ob r. . . .? APVL. apol. 54. VVLG. I reg. 1, 8 cur . . . et quare non . . . et q. ob r. . . .?

β quam ob causam: Ⓘ *per sententiam contractam*: CIC. S. Rosc. 40 patri non placebat? q. ob c.? 54 q. ob c.? nescio. Tull. 55 q. ob c.? quid . . .? Verr. II 5, 75 q. ob c., quo exemplo, cur tam diu? 5, 141 at q. ob c., di immortales? Cluent. 92 hoc vos . . . putatis oportere? q. ob c.? QVEROL. p. 20, 27 R. VVLG. Agg. 1, 9 et exsufflavi illud: q. ob c.? Mal. 2, 14 et dixistis: q. ob c.? quia *eqs.* RVFIN. Adamant. 3, 11 (*gr.* τίνος ἕνεκα;). Ⓘⓘ *per sententiam plenam*: CIC. S. Rosc. 108 si nihil . . . fecerant, q. ob c. . . . tantis praemiis donabantur? Verr. II 5, 156 quae ista nova diligentia, q. ob c. abs te excogitata? div. 2, 134 q. autem ob c. . . .? VVLG. iud. 18, 3 quid hic agis? q. ob c. huc venire voluisti? I reg. 26, 18. IV reg. 4, 23 ait illi: q. ob c. vadis ad eum? *v. etiam l. 1.*

b *usu libero*: TER. Haut. 956 ut pater . . . omnem de me eiecerit animum patris? quod nam ob factum (*var. l.* facinus, *quam praeferunt Kauer-Lindsay-Skutsch*)? quid ego tantum sceleris admisi miser? (Ad. 961. *cf.* HIER. epist. 129, 7, 1 ob q. f.?). Ad. 977 ob eam rem? :: ob eam. CIC. Verr. II 2, 137 censores . . . qui magis (*sc. honoris habent*) quam aediles? ob beneficium? 5, 110 quod ob praemium? CAEL. Cic. fam. 8, 15, 2 sed . . . quod (*Wesenberg*, quam *trad.*) ob scelus iter mihi necessarium retro ad Alpis versus incidit? (*per sent. pleniorem etiam*: VVLG. gen. 31, 36 quam ob culpam meam et ob quod peccatum meum sic exarsisti post me . . .?). LIV. 7, 4, 5 at quam ob noxam? (28, 28, 15). 25, 6, 4 quod ob meritum . . .? (S. C. de sumpt. lud. glad. [CIL II 6278] 10 ob quae, oro vos, merita?). VISIO Pauli 40 rec. P p. 33, 29 J. ob quid . . .?

2 *modo indirecto*: a *per formulas*: *α* quam ob rem (quas ob r. *p. 32, 18*): Ⓘ *pertinet ad certas locutiones*: Ⓐ *ad vocem q. e.* causa: NAEV. com. 128 sonticam esse oportet c., q. ob r. perdas mulierem (TER. Hec. 696 nam ei c. alia quae fuit, q. ob r. . . .? Eun. 145 multae sunt c., q. ob r. *eqs.* CIC. Cael. 56 quae fuit . . . c., q. ob r. . . .? Brut. 231. fin. 3, 51 satis esse causae, q. ob r. *eqs.* 4, 44 c. cur . . . non fuisset, q. ob r. *eqs.* fam. 15, 1, 5 q. ob r. . . ., c. nullast. GELL. 2, 28, 1). TER. Andr. 382 invenerit aliquam c., q. ob r. *eqs.* (*cf.* Eun. 1001 iam diu aliquam c. quaerebat . . ., q. ob r. *eqs.* [CIC. inv. 1, 37 c. . . ., per quam et q. ob r. et cuius rei causa factum sit, quaeritur]. CAES. Gall. 1, 50, 4 q. ob r. . . ., hanc reperiebat c., quod *eqs.*). 837 ubi ea c., q. ob r. haec faciunt, erit adempta *eqs.* Hec. 382 q. ob r. . . ., c. vides. 453 quam c. dicam . . ., q. ob r. non . . .? CIC. inv. 2, 127 c. . . . inferetur, q. ob r. *eqs.* Verr. II 1, 70 neque . . . c. ullam excogitare potuit, q. ob r. *eqs.* fin. 3, 51 satis habere causae, q. ob r. *eqs.* RVT. LVP. 2, 3 quaeritis . . ., quid acciderit causae, q. ob r. *eqs.* BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 174, 17 quarta c., q. ob r., velut pugnae victoria. Ⓑ *ad pronomina*: PLAVT. Aul. 736 quid . . . commerui . . . mali, q. ob r. ita faceres . . .? (Capt. 669 q. negoti est, q. ob r. . . .? Cist. 365. Most. 415 ne q. patiatur, q. ob r. *eqs.* 987. TER. Hec. 530 q. sit, q. ob r. [CIC. Verr. I 38 II 2, 49 Cluent. 132 Catil. 3, 11 Sull. 3. *al.*]. Phorm. 1025 q. . . . adfers, q. ob r. [CIC. de orat. 3, 78]. CIC. Tusc. 3, 56. *cf.* TER. Phorm. 798 ecquid locutu's . . ., q. ob r.). Curc. 172 hoc . . . est, q. ob r. cupiam vivere (Pseud. 1256. TER. Haut. 944 illum h. rogitato . . ., q. ob r. id faciam). CIC. div. in Caec. 59 quid habes, quod possis dicere, q. ob r. . . . anteponare? Verr. II 4, 135 illud est, q. ob r. haec commemorem (Catil. 2, 21 nam i. non intellego, q. ob r. *eqs.*). 5, 19 si aliquid . . . commissum est, q. ob r. *eqs.* (fat. 47 nec . . . a. factum est, q. ob r. Att. 11, 2, 3 a. adferre, q. ob r. id facere possem). *audacius*: TER. Ad. 435 ego . . . hinc abeo, quando is, q. ob r. huc veneram, rus abiit (DON.: nova locutio 'is q. ob r.' pro 'is propter quem'). Ⓒ *alia*: PLAVT. Stich. 82 quom nil, q. ob r. id faciam, meruisse arbitror (TER. Haut. 337 nihil satis firmi video, q. ob r. *eqs.* Ad. 592 reperio [CIC. Verr. II 3, 186]. CIC. Font. 25 nihil erit, q. ob r. [fin. 5, 76 n. est . . . aliud, q. ob r. . . ., nisi quod]. Cluent. 70 ac. 2, 23 div. 1, 109 fam. 6, 12, 5). CIC. S. Rosc. 8 res reperietur, q. ob r. (Verr. II 3, 162 nulla r. est, q. ob r. ego . . . nolim *eqs.*). div. in Caec. 62 in ratione reddenda . . ., q. ob r. . . . accuses (Verr. II 2, 115 quid . . . habuit argumenti aut rationis res, q. ob r. *eqs.* Caecin. 96 nihil rationis adfers, q. ob r.). Verr. II 1, 63 uti . . . investigent, ecqua virgo sit . . . digna, q. ob r. . . . Lampsaci diutius commoraretur. 5, 61 cui potest esse dubium, q. ob r. . . .? 5, 178 multa signa dederat, q. ob r. *eqs.* de orat. 1, 201 iam illa non longam orationem desiderant, q. ob r. existimem *eqs.* 2, 140 multa attulisse, q. ob r. (Tusc. 5, 24 m. disputat, q. ob r. fam. 3, 10, 1 m. . . . mihi veniebant in mentem, q. ob r. *cf.* 3, 10, 7 de me, q. ob r. non debueris . . ., pauca dicam). 2, 257 quom ad ridiculum convertas, q. ob r. ita quis vocetur. fin. 3, 17 satis . . . argumenti . . ., q. ob r. *eqs.* (fam. 9, 16, 2 uno utor a., q. ob r.). BELL. Alex. 6, 2 admirationem . . ., q. ob r.

Ⓘⓘ *pertinet ad ipsa verba*: NAEV. com. 39 ultro meretur, q. ob r. ametur (*cf.* PLAVT. Amph. 1142 haud promeruit, q. ob r.). PLAVT. Amph. 17 nunc . . . q. ob r. venerim, dicam (CIC. Caecin. 48 dic, q. ob r. *cf.* PLAVT. Rud. 427 nunc, q. ob r. . . ., vel tu mi aias vel neges. TER. Haut. 336 si tibi narrem, q. ob r. Ps. TER. alt. exit. 6 id q. ob r. non volui, eloquar. FEST. p. 343 nec q. ob r. id fiat, indicat). Asin. 842 scio equidem, q. ob r. (CIC. Sull. 23 Flacc. 53. Att. 7, 26, 2 ego scio et quem metuam et q. ob r. *cf.* TER. Hec. 205 nunc, q. ob r. accuser, nescio [Haut. 897]. 790 [*interpol.?*] ubi, q. ob r. adveneris, resciscent). Men. 230 quaeso, q. ob r. *eqs.* (*cf.* TER. Haut. 1008 si rog[it]em . . ., quid est quod . . ., aut q. ob r. [Phorm. 864]. CIC. Verr. II 5, 22 quaeret [SVLP. RVF. Gell. 4, 4, 2 CAES. Gall. 1, 50, 4]. AMM. 14, 6, 8 interrogatus, q. ob r. 19, 11, 5 percunctando, q. ob r.). Persa 782 vehiclum argenti . . . eieci . . ., neque q. ob r. eieci habeo. TER. Hec. 698 redduc uxorem, aut q. ob r. non opus sit, cedo. Haut. 10 nunc, q. ob r. . . ., paucis dabo (LVCIL. 758 transi, sed da, q. ob r. transeas). Phorm. 715 commemorabo. CIC. inv. 2, 113 quid et quantum et q. ob r. postuletur . . ., considerabitur. Q. Rosc. 20 ⟨mirum⟩ . . . videtur (*cf.* Caecin. 65 mirabar [AMM. 14, 6, 2]). Verr. I 25 intellegerent (de orat. 1, 109 non intellego [nat. deor. 1, 116]. Att. 11, 24, 4 id q. ob r., te intellegere certo scio). II 1, 36 iam ipse ostendet, q. ob r. Cael. 64 non reperio. Planc. 72 excogitavi. part. 111 *bis.* APVL. apol. 33 q. ob r. id faciam, mox docebo. 36. AMM. 14, 6, 8 ambigere. 20, 2, 2 spectaturos, quas ob r. (28, 6, 17). 22, 9, 6 q. ob r. hoc nomine oppidum sit appellatum, variant scriptores. 29, 2, 27. *in titulo libri*: PLIN. nat. 28, 26 Servi Sulpicii . . . commentatio est 'q. ob r. mensa linquenda non sit'.

β quam ob causam (ob q. c. *l. 32. 38. 40*, quas ob c. *l. 30*, *?* ecquam ob c. *l. 31*): CIC. S. Rosc. 61 ratio . . . reddita non est, q. ob c. patrem filius occiderit. 120 quaero abs te, q. ob c. recusaris (leg. agr. 2, 17 LIV. 42, 40, 10. *cf.* HIER. epist. 21, 2, 1 inquirere. VVLG. Dan. 2, 15 interrogavit . . ., q. ob c. [act. 10, 29]). Verr. II 3, 64 videtis, q. ob c. *eqs.* (AVG. civ. 5, 12 p. 211, 12 D.). de orat. 1, 26 de temporibus deque universa re publica, q. ob c. venerant, multum . . . collocuti sunt. fin. 5, 24 intellegere, q. ob c. *eqs.* Att. 3, 8, 1 scripseram ad te, quas ob c. . . . non essemus profecti (11, 13, 2 perscribit). 9, 13, 3 nec q. (*Sjögren*, ecquam *Bosius al.*, et quam *trad.*) ob c. plane scio ([nescio *Bosius*]. LIV. 41, 24, 5 nec ob q. c. nec quem ad modum perierit . . . scimus. QVEROL. p. 8, 2 R. scin tu, q. ob c. . . .?). SALL. hist. frg. 3, 73 incertum, q. ob c. (LIV. 38, 28, 7 cum . . . civitas, i. q. ob c., . . . desciverunt [*sic in parenthesi etiam*: CVRT. 6, 7, 18. 9, 7, 8]. *cf.* MELA 1, 71 ignotum, q. ob c.). CVRT. 6, 7, 29 haud ignarus, q. ob c. *eqs.* VLP. dig. 38, 1, 7, 1 parvi . . . referre, q. ob c. (*cf.* COD. Iust. 4, 28, 7, 1 nulla differentia introducenda, ob q. c. *eqs.*). AMM. 14, 10, 4 monstraret (AVG. civ. 1, 36 p. 52, 12 D. *cf.* 4, 2 p. 148, 13 demonstraturum). 14, 11, 21 docere. 26, 1, 1. 27, 5, 1. 28, 4, 14. VVLG. Luc. 8, 47 ob q. c. (*gr.* δι' ἣν αἰτίαν).

b *usu libero*: CIC. har. resp. 21 audio, quibus dis violatis expiatio debeatur, sed hominum quae ob delicta quaero (TAC. ann. 5, 9, 1 ut . . . interrogaret, quod ob d. et quo traheretur). SALL. or. Macri 1 docendi . . ., quas ob iniurias et quotiens . . . plebes secessisset. LIV. 21, 20, 5 neque . . . meritum esse neque . . . iniuriam, ob quae . . . sumant arma (SEN. benef. 7, 26, 4. PLIN. epist. 9, 31, 2 *v. p. 30, 40. aliter p. 28, 36*). 24, 47, 5 percunctantibus . . ., quid sibi vellent . . ., quam ob noxam . . . aut quod meritum *eqs.* 36, 9, 1 quaerentes, quod ob factum dictumve . . . bello lacesseret eos. APVL. apol. 90 respondeat . . ., ob quod emolumentum *eqs.* TERT. castit. 13 l. 34 vivendo serves id, ⟨o⟩b quod emori malis (CASSIAN. inst. 2, 16 [ob hoc q. *H*]. *aliter p. 28, 42*). HIER. epist. 21, 2, 1 ita . . . facere *sc. inquirere* debemus, quare . . . et ob quam interrogationem *eqs.*

III *stilistica quaedam* (*ad I et II*): A *pro causa sunt animantia* (*fere ad II. v. etiam p. 33, 8. 44*): TER. Andr. 870 tantum laborem capere ob talem filium (EVSEB. EMES. mart. 4 p. 266, 13 ut ob filios non dolerent). Phorm. 370 numquam tam gravis ob hanc *Phanium* inimicitias caperem in vestram familiam. HOR. ars 220 certavit ob hircum. LIV. 5, 4, 11 urbs oppugnata est ob unam mulierem (TERT. virg. vel. 5, 10). FRONTIN. strat. 2, 5, 4 ob ingentem *Hasdrubalis* . . . exercitum et CXXX elephantos intentior *erat L. Metellus.* TAC. ann. 1, 44, 4 *v. infra p. 33, 56.* 1, 61, 1 permoto . . . exercitu ob propinquos amicos. TERT. carn. 21 l. 44 ob quam *Mariam eqs.* (*c. pron. relat. etiam*: HIL. in psalm. 51, 2 in eo . . ., ob quem omnia sunt. 134, 25 ob quem *populum* [VVLG. IV Esdr. 8, 15 doleo]. 141, 4 ob quos . . . homo erat natus *deus*). adv. Marc. 1, 23 p. 322, 25 ob . . . deum . . . operatur (EVSEB. EMES. serm. 2, 44 p. 77, 5 ob d. . . . et Christum . . . vigilemus ad ecclesiam. SALV. eccl. 3, 44 ob d. donantes omnia sua). 3, 24 p. 422, 1 ob . . . ingratos. *al.* Ps. CYPR. aleat. 1 p. 92, 19 nobis ob universam fraternitatem cura est. SPART. Hadr. 12, 1 nata est *seditio* ob Apidem, qui *eqs.* HIER. in Philem. 1, 8 p. 755 tanta ob Christum opera perpetrarat. COD. Theod. 3, 6, 1, 2 (= Iust. 5, 2, 1, 2) ob eas personas, de quibus . . ., fuerat obligatum *matrimonium* (COD. Iust. 3, 19, 1 [*a. 293*] ob auctoris personam. 11, 36, 4). EVSEB. EMES. serm. 3, 35 iudicatur iudex ob condemnatum. *al.*

B *ad subst. accedunt participia* (*ad I et II*): 1 *perf.* (*exempla selecta*): a *de compensatione* (*v. etiam formulas* ob rem gestam *p. 15, 84*, ob cives servatos *p. 16, 14*): CIC. Lael. 25 qui ob eam *amicitiam* . . . servatam maxumam gloriam ceperit. VARRO ling. 5, 178 'praemium' a praeda, quod ob recte quid factum concessum (LIV. 4, 43, 2 ob . . . levatam ignominiam). LIV. 9, 38, 14 cum ob animum egregie victum . . . gratias agerent (APVL. flor. 16 p. 70 ob decretam . . . statuam. TREB. trig. tyr. 10, 9 ob redditum Illyricum.

[Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. APVL. apol. 85 gratias ... rependis ob datam vitam *eqs.*). VAL. MAX. 2, 8, 5 ob reciperatas Hispanias ... ob captas Syracusas. TAC. ann. 2, 41, 1 ob recepta signa ... dicantur *arcus et aedes.* SVET. Vit. 10, 1 exposcentium praemium ob editam ... operam (MARCIAN. dig. 40, 8, 5 ob necem detectam). APVL. apol. 96 ob ... ortas simultates ... satisfecit. CAPITOL. Aur. 7, 9 vicena milia ... ob participatum imperium ... promiserunt. AMM. 30, 4, 5 ob defensum negotium ... accepisse mercedem (SERV. auct. Aen. 5, 30 ob fabricatos muros). *c. subst. personae*: LIV. 45, 16, 8 dona ... ob devictum Antiochum ... data. FEST. p. 371 quae *victima* ob hostis victos immoletur. TAC. ann. 3, 11, 1 ob receptum Maroboduum et res ... gestas.

b *de causa*: CIC. phil. frg. V 95 ob aliqua scelera suscepta. LIV. 1, 45, 3 ob rem ... infeliciter temptatam. 2, 17, 7. 4, 32, 7. 6, 27, 8. 9, 45, 8. 10, 36, 19 ob amissa tot milia militum et quod *eqs.* (35, 31, 14 cum ob ..., tum q.). 23, 20, 4. 31, 6, 1 ob iniurias armaque inlata (TAC. ann. 3, 14, 3 ob bellum ... inlatum). VELL. 2, 33, 4 SEN. nat. 2, 32, 5 FRONTIN. aq. 5 TAC. ann. 1, 3, 6. 2, 60, 1. 3, 36, 3 SVET. Aug. 16, 1. *al.* DECL. in Catil. 117 *bis.* AMPEL. 7, 2. VLP. dig. 3, 3, 15 pr. ob rem non defensam (*al.*). 17, 2, 52, 16 ob iniuriam ... factam (*al.*). 46, 4, 20 ob rem iudicatam (*al.*). APVL. met. 10, 5, 5 TREB. trig. tyr. 22, 2. *al.* *c. vocibus affectuum*: SALL. Iug. 79, 7 ob rem conruptam ... poenas metuunt (*cf.* APVL. met. 9, 41, 2 sacramenti genium ob amissam spatham verebatur). VERG. Aen. 2, 571 infestos eversa ob Pergama Teucros (28, 37, 2 CAPITOL. Pert. 3, 10). 5, 283 servatam ob navem laetus. LIV. 2, 19, 10 ira ob erepta bona patriamque ademptam (42, 28, 12. *cf.* LACT. inst. 1, 9, 10 iratus ... ob negatam sibi ... mercedem. AMM. 31, 6, 2 suscensebat ... ob rem suam ... vastatam). 4, 1, 4. 9, 14, 13 infensos ob interpellatam dulcedinem irae (31, 1, 10 SIL. 9, 24). ASCON. Scaur. p. 24. 24 cum ob ... negatam civitatem nobilitas in invidia esset. *de causis punientium* (*cf. etiam l. 21*): LIV. 38, 35, 5 frumentarios ob annonam compressam damnarunt (TAC. ann. 13, 30, 1 ob Sardiniam provinciam avare habitam. 16, 21, 2). VAL. MAX. 6, 1, 9 ob turpiter ictum foedus deditus fuerat. SVET. Cal. 32, 2 TERT. apol. 6, 4. *al.* *de causis iudicantium, accusantium sim.*: LIV. 8, 33, 17 anquisitum ob rem ... male gestam. VELL. 2, 45, 1 incesti reus ob initum ... adulterium (VAL. MAX. 7, 2, 6 ob nimis aspere actam censuram). TAC. ann. 4, 42, 2 postulato Votieno ob contumelias in Caesarem dictas. FLOR. epit. 4, 2, 9 ob inminutum ... triumphum ... detrectare. SCAEV. dig. 46, 7, 21 si ... ob rem non defensam conventus sit (*al.*). VLP. dig. 46, 1, 33 ob rem non defensam agere (*al. cf.* PAVL. dig. 47, 2, 86 actionem [*al.*]). PAPIN. dig. 20, 6, 1, 2 ob rem iudicatam ... non tenebuntur (*al.*). COD. Iust. 2, 11, 9 (*a. 208*) infamia ob defensa negotia publica. 9, 9, 23 pr. (*a. 290*) ob violatum contubernium adulterii accusare. *c. subst. animantium*: LIV. 9, 38, 8 ob amissos quosdam equestris ordinis *eqs.* (26, 2, 7 ob exercitum ... a. TAC. ann. 1, 50, 1 iustitio ob a. Augustum. AMM. 29, 4, 7 ob cervum a. ... increpans). FEST. p. 310 suillum genus invisum Veneri ... ob interfectum ab apro Adonim. PAVL. FEST. p. 108 aes abnegabant ob equum male curatum. TAC. ann. 12, 9, 2 eorum, quis ob accusatam Messalinam ultio ex filio timebatur. SVET. Iul. 48 ob adulteratam ... uxorem. Dom. 8, 3. ARGVM. Plaut. Asin. 6 amens ob praereptam mulierem. VLP. dig. 9, 2, 27, 34 agendum ... ob mulum ruptum vel debilitatum. AVIEN. Arat. 584 ob formidatum ... Oriona. AMM. 20, 8, 20 (*v. app. crit.*).

2 *praes.*: MELA 2, 15 ob excedentia ripas suas ... flumina ... fertiles *terrae.* TAC. ann. 1, 44, 4 specie defendendae provinciae ob imminentis Suebos, ceterum ut *eqs.* FLORENT. dig. 23, 4, 24 ob unum vel plures liberos intervenientes. HIL. myst. 1, 13, 3 ob imminens iudicium.

CAPVT TERTIVM: *de rectione recentiore.*

I *c. abl.*: A *sing.* (*propter debilitatem* m *finalis fidemque codicum incertam genuina a minus certis vix possunt distingui*): 1 *exempla varia: in codd.*: ITALA Rom. 5, 17 (cod. r^3 = nr. 64; ob *add. Souter* Pelag. *in l.* p. 47, 21) si ... ob unius delicto regnat mors *eqs.* (*gr.* τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι, *Vulg.* unius delicto). FVLG. myth. 1, 4 tridentem ... ob hac re (*sic R, var. ll.* hanc re, hoc re, hanc rem) ferre pingitur *Neptunus,* quod *eqs.* (1, 14 ob h. re [*v. app. crit.*] ..., quia *eqs.* 2, 5 ob h. re [*v. app. crit.*] ..., quod *eqs.* 2, 7. *cf.* CASSIOD. hist. 6, 46, 7 ob hac ... causa [hanc ... causam *edd.*]). PS. ARNOB. in Matth. p. 140, 11 ob nomine Christi occiduntur (GREG. TVR. Andr. 1 p. 828, 3. 23 p. 839, 21). SVLP. SEV. chron. 1, 53, 1 (*P*) ob impietate. MARCELL. chron. II p. 99, 516, 3 ob metu ... militis. IORD. Get. 24 ob nimia proceritate (*var. l.* -am -em). 141 ob incursione (*var. l.* -em) Vandalorum. 146 ob audacia (*var. l.* -am) virtutis. GREG. TVR. Franc. 1, 19 p. 17, 6 ob zelo (*var. l.* -um) regni sui ... infantes interimit *Herodes.* 1, 24 p. 19, 9 ob suae malitiae scelere, hoc est pro nece, quam *eqs.* 2, 37 p. 86, 19 ob dei timore (*var. l.* -em). *in titulis*: CIL I^2 1296 ob fidelitate. FAST. mag. Ost. a. 146 (Inscr. Ital. XIII 1 p. 207) ob dedicatione (a. 152 [*ibid.*] ob d. basilicae. CIL VI 85, 7. IX 4215 [*a. 338*] ob cuius d. [4970 *a. 173. al.*]. X 109, 4 ob d. eius [XIV 8, 6]. X 5923 ob quarum d. XI 5939, 3 ob d. earum). CIL III 1193 (*a. 191*) cui ob virtute sua ... coronam ... dederunt. 3173 nepoti ... ob pietate posuit (6191. 7954 VIII 9084 XIII 7292 [= 11941]. 7516ª). 3431 ob salute (XIII 6415 ob s. sua. *v. etiam l. 10*). 3553 ob memoria (VIII 3716. 10839. XIII 2958). 7576 ob ⟨d⟩ie rosaliorum. 8088 ob instantia aqu(a)educt(us). VI 17330 ob praecepto. VII 496 ob reditu. VIII 4196 ob honore (XI 1441 XIV 62. 352ᵇ INSCR. Afr. Gsell I 2092 [*saec. III ineuntis*]). 11344 ob innocente actu. IX 4206 ob perpetuo et simplicissimo eius erga se amore (X 5336 ob tanto a. XIV 2934, 12 ob nimio a. *v. etiam l. 13*). X 6586 ob munificentia (INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 309). XIV 2934, 9 ob eadem contemplatione. CE 1788, 3 ob sorte e⟨t⟩ fortuna improba. PAP. Tjäder 26, 8 ob repetitione. *al.* *iuxta acc.*: ACT. Arv. a 213, 23 ob salute victoriamque Germanicam. IORD. Get. 19 ob nimium frigore (*sic HPV,* -em *L,* frigus *alii*). 160 ob generis nobilitatem formeque pulchritudine et integritate (*var. l.* -em et -em) castitatis. INSCR. Bull. d'arch. et d'hist. dalmate LIII 1950/51, 227 ob amore patriae ... ob merita sua. *de* obmerito *v. p. 118, 38.* 2 *contaminationes esse vid.*: ob eo quod (*ex* ob id quod [*v. p. 29, 19*] *et* eo quod. *v. etiam p. 29, 28*): CONC.ˢ II 3, 1 p. 218, 27 subscripsi per nepotem ... ob eo q. (*om. M*) litteras ignorem (*gr. I 1, 7 p. 103, 5* διὰ τὸ μὴ εἰδέναι κτλ.). p. 221, 1 (*gr. ibid. p. 104, 28 ut supra*). II 3, 2 p. 29, 4 (*gr. ibid. p. 16, 13 ut supra*). p. 34, 19 (*var. l.* pro *ut* p. 61, 23). p. 55, 11 (*var. l.* ab). ob qua re (*ex* quam ob rem *vel* ob quam rem [*v. p. 23, 65. 24, 81*] *et* quare. *cf.* ob hac re *p. 33, 67*): VISIO Pauli 29 rec. P p. 26, 28 J. dixi: ob q. re (obquare *ed.*) ... unus alium praecedit in gloriam *eqs.*

B *plur.* (*vix dat.*): SACR. Gelas. 3, 49 p. 262 quam *oblationem* ... offert ob (de *Gerbert*) iustis eleemosynis suis. RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 243, 26 quicumque ... ob incongruis factis ab ... conventu deiecti sunt (*gr. I 1, 3 p. 28, 11* ἐπί). VITAE patr. Iurens. 2, 10 p. 149, 14 ob (*var. l.* ab) tuis ... peccatis. THEOD. MOPS. in I Thess. 2, 19/20 p. 17, 3 ob (*sic CH, alii* ab) illis laboribus, quos ..., mercedem ... exspectamus. in Gal. 3, 3 p. 37, 21 ob magnis ... promissionibus (*sic CH, alii c. acc.*). CIL VI 68 votum solvit ... ob luminibus restitutis. 31955 ob eius erga se adfectib(us). X 5200 ob his omnibus laboribus. INSCR. Année épigr. 1909, 153 ob honoribus. *imprimis in formula* ob meritis (*cf. p. 13, 41. 16, 18*): CIL II 497. III 9507 ob m. et fide(l)itatem totiusque sanctitatem. VI 19419. 23712. 36076 VIII 4380. 10917. 12637. 12657 uxori carissimae et ob m., quod *eqs.* 20465. 20717. 21038. 21047. 21068. 21345ª X 683. 1750. *al.*

II *c. gen.*: ACT. Arv. a. 57, 14 ob tribuniciae potestat(is). CIL III 4314 ob memoriae (*vix dat.*) defun(c)t⟨e⟩ (5846 ob m. Pusinti et Victorinae. VIII 9072 ob m. Rutiliae Ianuariae. INSCR. RevA. VI 2, 1933 p. 382 n. 36). 11697 ob peregrinationis exped(i)tionum. XI 4580 ob insignis venationis ab eo edita⟨e⟩. *per contaminationem c.* causa *c. gen.*: ACT. Arv. a. 81 I 39 ob votorum ⟨co⟩mmendandorum c. a. 118 I 41 ob arb⟨orum caeden⟩darum c. GREG. TVR. Franc. 3, 13 p. 109, 3 ob illius c. glor. mart. 25 p. 503, 10 ob furti c. CIL XII 2819 ob pietatis c.

? III *c. dat.* (*cf. l. 23. 38*): ACT. Arv. a. 184 III 23 piaculum factum ob ferri elationi scriptur⟨ae et scalpturae magisteri pe⟩racti (*at* a. 220, 15 ob ferri elationem).

compos.: *v. sub* ob-, occ-, off-, opp- *passim. cf.* opter. *Sz.*

obacerbat exacerbat PAVL. FEST. p. 187. *ab* ob *et* acerbare.

obacero, āre. *ab* ob *et* acer (*adi.*), *vix conferendum c.* acus (-eris) *et* aceratus. PAVL. FEST. p. 187 -are obloqui atque alterius sermonem moleste impedire; quod sumptum videtur a paleis, quas Graeci ἄχυρα (chira *trad.*) vocant *eqs.*

obaemulor, -ātus sum, -ārī. *ab* ob *et* aemulari. *i. q. in aemulationem adducere*: ITALA deut. 32, 21 (Tert. adv. Marc. 4, 31 p. 528, 14 *et* 16) illi -ti sunt me in non deo ... et ego (*sc. deus*) -bor eos in non natione (*gr.* παρεζήλωσαν ... παραζηλώσω, *Vulg.* provocaverunt ... provocabo, *Ambr. in psalm. 36, 6, 2* excitaverunt me in aemulationem *eqs.*).

? **obaequālitās** *legit Hildebrand cum codd. det. apud* APVL. Plat. 1, 17 (simulabo aequalitas *sim. cett.*). *si recte, conferas fortasse* coaequalis *et* adaequare.

obaerārius, -a, -um. *ab* ob aes, *cf.* aerarius *et* obaeratus. GLOSS. V 630, 15 ob aes obligatus. *i. q. obaeratus* (*ad rem v. Blümner, Privatalt. 552*): VARRO rust. 1, 17, 2 quos -os (*def. Goetz, IF 31, 1912, 298*; obaeratos *edd. vet.*) nostri vocitarunt.

ὑπαργύρευσις: obaeratus, **obaerātio** GLOSS. II 463, 25. *ab* obaeratus (-are).

1. obaerātus, -a, -um *et* obaero, -āre (*l. 76*). *ab* ob aes, *cf.* obnoxius *et* aeratus. *de deriv.*: VARRO ling. 7, 105 ab aere -us (*explicatur* nexus). *scribitur* ab- SEN. benef. 6, 41, 2 *cod. N* (*s. VIII/IX*), -er(r)- *e. g.* PLIN. nat. 34, 1 (*var. l.*). GLOSS. Suet. Iul. 27. *compar.* -ior TAC. *p. 35, 7.* GLOSS. -us: argento privatus. ut plus dicat(ur) quam quod habet (debet *Lindsay in indice Gloss. I ed. Goetz*). subaeratus (-terr- *trad.*). quasi circumfusus pecunia. subarratus vel circumfusus pecunia. obaero: ὑπαργυρεύω. ὑπαργυρεύομαι. *v. et p. 35, 1.* [*e coni. falsa l. 66; falsa var. l. p. 36, 5.*]

i. q. aere alieno obligatus (*in imag. p. 35, 4. 6. 9; ad rem cf. Gummerus, Der röm. Gutsbetr. 62*): 1 *m. plur. pro subst.*: CIC. rep. 2, 38 cum ... -os ... liberavisset. CAES. Gall. 1, 4, 2 omnes clientes -osque suos (TAC. ann. 3, 42, 2 vulgus -orum aut c.). LIV. 26, 40, 17 exules, -i, capitalia ausi. PLIN. nat. 34, 1 hinc (*i. ex aeris pretio*) ... aerarium, -i, aere diruti. TAC. ann. 3, 60, 1 eodem subsidio (*i. templo*) -i adversum creditores ... receptabantur. SVET. Iul. 27, 2 reorum aut

[*W.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-orum ... subsidium (GLOSS. Suet.: alienum aes debentium). DON. Ter. Phorm. 334, 2 quo *iure* -i, cum solvendo non essent, ipsi manu capiebantur. 334, 3 quod -is inimicum ...: duci ab aliquo domum. AMBR. in psalm. 118 serm. 14, 41, 1 *hereditas peccati* -os faenore delictorum adiudicavit inimico. 2 *adi.* (*dub. in usu praedic. l. 6. 8*): LIV. 6, 27, 6 -am plebem obiectari ... hostibus. SEN. benef. 6, 41, 2 -um se iudicare (*sc. beneficiis*). TAC. ann. 6, 17, 3 quanto quis -ior. SVET. Iul. 46 *Caesarem* villam ... totam diruisse, quamquam tenuem adhuc et -um. AMBR. epist. 41, 7 quod *fenus* -us auctor (*i. Adam*) ad posteros ... transmiserat (*antea*: obnoxiae hereditatis).

deriv.: obaeratio, obaeratus (-ūs).

2. obaerātus (-ūs) *v. p. 34, 67.*

obagito, -āre (-igit-*? l. 14*). *ab* ob *et* agitare. FEST. p. 189 -igitat antiqui dicebant pro ante agitat, ut obambulare. *i. q. adversando agitare* (*desideratur obi.*): ENN. sat. 5 restitant, occurrunt, obstant, obstringillant, -ant (*scrib.* ov-; [ob]agitant⟨ve⟩ *Bolisani hexametrum instituens*).

obambulātio, -ōnis *f.* *ab* obambulare. *i. q. actio obambulandi* (*vel turba obambulantium*): RHET. Her. 3, 19, 31 quod frequentia et -o hominum conturbat ... imaginum notas, solitudo conservat integras ... figuras.

obambulo, -āvī, -ātum (*sup. l. 30*), -āre. *ab* ob *et* ambulare. NOT. Tir. 90, 34 -at. FEST. p. 189 (*v. l. 14*). PAVL. FEST. p. 187 -are adversum alios ambulare et quasi ambulanti se obponere. GLOSS. περιοδεύω. περιέρχομαι. *inde a* PLAVTO. [*confunditur in codd. c.* ambulare *e. g. l. 37. 50; e coni. non necess.* PLAVT. Men. 276 *Ritschl hiatus delendi causa.*]

1 *intransitive (vel absol.) fere i. q. ambulando obversari* (*de animantibus praeter l. 40*): **a** *de circumeuntibus*: *α absol.* (*c. adv. l. 32*): PLAVT. Trin. 315 neu noctu irem -tum. OV. trist. 2, 459 cum solus -et. LIV. 27, 42, 12 paucos ... qui ... -verant (*in castris*). PLIN. nat. 35, 116 varias ibi -antium species. QVINT. inst. 11, 3, 121 -are sermone imperfecto (*inter gestus vitiosos*). FRONTIN. strat. 3, 2, 1 morem ... -andi (*antea*: circumire). SVET. Tib. 25, 3 dextram ... -antis ... continuit. APVL. flor. 9 p. 30 mendicabula -ant. ITALA iud. 11, 3 (Aug. quaest. hept. 7, 49 p. 494, 16) colligebantur ad eum viri latrones et -bant (amb- *var. l.*) cum ipso (*gr.* συνεξεπορεύοντο, *Vulg.* sequebantur, *Lugd.* conversabantur). AMM. 30, 8, 8 post pugnam ... licenter -ans. PRVD. perist. 5, 324 -antem pangere *martyrem*. *de oratione*: AVG. soliloq. 2, 14, 25 quasi ad insidiandum (*cf. l. 48*) -vit oratio (*antea*: circuitu ... usi sumus). *β accedunt praepos.*: PLAVT. Capt. 491 parasiti frustra -bant in foro (OV. met. 2, 851 *taurus* in teneris ... -at herbis). Poen. 19 neu dissignator praeter os *spectatorum* -et. LIV. 25, 39, 8 milites ... -antes ante vallum. SYMM. epist. 6, 67, 2 residens aut -ans inter pensa ... puellarum *filia erilis* (PRVD. cath. 2, 159 lupus i. oves). VEN. FORT. carm. 7, 4, 7 super ... Mosellae -at amnem. *γ accedit dat. vel abl.*: VERG. georg. 3, 538 nec gregibus nocturnus -at *lupus* (SERV.: insidiatur [*cf. l. 40*]; *adde explic. ad Aen. 11, 767* circuitum). LIV. 36, 34, 4 muris. SVET. Tib. 11, 1 gymnasio (gymnasium *var. l.*) interdum -ans (amb- *var. l.*). SERV. auct. Aen. 4, 56 (= MACR. Sat. 3, 4, 5) quid ... est 'spatiatur' quam 'spatio lati loci (itineris *Macr.*) -at'? GREG. M. dial. 2, 14 p. 101, 15 M. ut ... eius lateri -rent *comites*.

b *de obsistentibus*: ITALA I Macc. 13, 20 (cod. L) Simon et castra eius -bant in omnem locum, quocumque ibat *hostis* (*gr.* ἀντιπαρῆγεν, ambulabant *Vulg.*, perambulabant *G*, praecedebat *B*).

2 *transitive i. q. (obversando) perambulare*: OV. met. 14, 188 gemebundus -at Aetnam *Polyphemus*. PRVD. c. Symm. 2 praef. 20 Christum ... calcantem ... mare, ac si per solidam viam siccum litus -et. SEDVL. op. pasch. 3, 6 p. 235, 6 litoreas ... oras -ans. BOETH. cons. 4 carm. 3, 16 *comes Vlixis transformatus* tigris ut Indica tecta ... -at. IORD. Get. 212 *Attila* velut leo ... speluncae aditus -ans. *cf. l. 49.*

deriv.: obambulatio.

[**obānellātus** *pro* sub- ITIN. Anton. Plac. rec. A 23 *cod. G.*]

obāns *v.* ovans (ovo).

obarātor, -ōris *m.* *ab* ob *et* arare, *cf.* arator, obarare. *i. qui (ob)arat*: FAB. PICT. Serv. auct. georg. 1, 21 (*enumeratur inter numina rustica*).

obarbo *v.* oburvo (-as).

obārdēsco, -ārsī, -ere. *ab* ob *et* ardescere, *cf.* inardescere. *i. q. ardentem occurrere*: STAT. Theb. 9, 856 torva clipei metuendus -sit luce Dryas.

obārēsco, -ere. *ab* ob *et* arescere, *cf.* inarescere. *i. q. aridum fieri, arere occipere*: LACT. opif. 10, 3 membrana *oculi* ..., quam siccari et -ere non oportet.

obarmo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* armare. *i. q. armis offirmare, instruere, armare* (*in imag. l. 80*): HOR. carm. 4, 4, 21 *Vindelicis* mos unde deductus ... Amazonia securi dextras -et (*cf.* APVL. met. 8, 16, 4 pastores ... in speciem proelii manus -verant [9, 1, 1 carnifex contra me m. impias -bat]). APVL. met. 2, 25, 1 perfrictis oculis et -tis ad vigilias. AVSON. 25, 1 p. 329 P. Lacaena clipeo -ans filium.

obaro, -āvī, -āre. *ab* ob *et* arare, *cf.* inarare. *i. q. perarare, inarare sim.*: LIV. 23, 19, 14 cum hostes -assent, quidquid herbidi terreni extra murum erat.

cf. obarator.

obarro, -ātum, -āre. *ab* ob *et* arra, *cf.* oppignerare, subarrare. CHAR. gramm. p. 473, 31 B. -o ἀρραβωνίζω. [*var. l. pro* subarratur SVLP. SEV. epist. app. 2, 12.] -tus *i. q. arrā obligatus*: SVLP. SEV. epist. 3, 2 -tos habes notarios meos (oberr-, obaer- *var. ll.*).

obātrātus, -a, -um. *ab* ob *et* atratus, *cf.* offuscare. *i. q. caligine obtectus, offuscatus*: VARRO frg. Plin. nat. 18, 349 luna si cornu superiore -o surget.

obātrēsco, -ere. *ab* ob *et* ater, *cf.* obrubescere, obsordescere. *i. q. atrum fieri*: FIRM. math. 1 praef. 4 qui *lacus* ... crassitudine lurida sordidus liventibus spumis -it.

† **obatu** *in versu corrupto* ENN. ann. 567 (*v. Vahlen ad l. et Stowasser, ALL 3, 1886, 282. Mariotti, Lezioni su Ennio 102*).

obaud- *v.* oboed- *praeter*:

obauditus, *abl.* -ū *m.* *ab* obaudire (*cf. l. 24*) *sec.* auditus. [*dub.*: ITALA psalm. 111, 7 (cod. 136 Cas., Caes. Arel. serm. 157, 1 *pars codd.*) -u malo non timebit (*gr.* ἀπὸ ἀκοῆς, *Vulg.* ab auditione, *Caes. Arel. cet. codd. et aliae verss.* ab auditu; *sim. var. l.* CAES. AREL. serm. 158, 4).]

nonnisi in locutione pleonastica '(in) -u auris (ob)audire' *ad redd. gr.* (εἰς) ἀκοὴν ὠτὸς (ὠτίου) ἀκούειν (ὑπακούειν) *fere i. q. auditu* (*cf. hebr. et vol. II 1298, 8*): ITALA Iob 42, 5 (Aug. civ. 22, 29 p. 627, 9 D.) in -u auris audiebam te (*Vulg.* auditu). psalm. 17, 45 (Veron., Tert. adv. Iud. 3 l. 83. *al.*) in -u auris obaudivit (-oed- Aug. serm. 158, 5 Bened. reg. 5, 5) mihi (*Vulg.* in auditu oboedivit; *Hier. psalt. sec. Hebr.* in auditione; *om.* in PSALT. Rom. *al.*; abauditu *in var. l.* Epiphan. in euang. 37 p. 84, 11 [ab aud- *ed.*] *et* Bened. reg. 5, 5; auditu *in paraphrasi Tert. l. c.; pendet* AVG. serm. 77, 5, 8 in -u auris obauditurus erat).

obaurātus, -a, -um. *ab* ob *et* aurum, *cf.* in-, subauratus. *i. q. auro obductus, inauratus*: APVL. met. 11, 8, 2 soccis -is inductus.

obba (ubba *l. 36*), -ae *f.* *orig. inc.; vocem peregrinam ab oppido q. e.* Obba *tractam putat Niedermann* (*v. Walde, Lat. etym. Wb.*[2] *533*). *scribitur* -bb- (*cf.* TER. MAVR. 884. 1245 PRISC. gramm. II 46, 7) *praeter* GLOSS. I p. 248 -br-, V 644, 70 -bp-, GLOSS.[L] II Philox. OB 101 -bv-. NON. p. 146, 8 (*affert* VARRONEM) -a: poculi genus, quod nunc ubba (cubba *var. l.*) dicitur (p. 545, 1 p. g. vel ligneum vel ex sparto [*cf. l. 46*]). MARTYR. gramm. VII 186, 10 -a ποτήριον. GLOSS. V 617, 38 cratera vel -a est calix habens ansas. 644, 70 poculum. GLOSS.[L] II Philox. OB 101 ἄμβυξ ἐν ᾧ τοῖς νεκροῖς σπένδουσιν. [*e coni. falsa* APIC. 1, 12 *Schuch. v. etiam s. v.* obra.]

i. q. genus poculi (*in inferiis adhibetur l. 40. 47*): LABER. mim. 60 (*vocem usurpatam testatur Gell.*). VARRO Men. 114 Calenas -as et Cumanos calices. frg. Non. p. 545, 5 utrum meridie an vesperi libentius ad -am accedas. PERS. 5, 148 *vinum* rubellum exhalet vapida laesum pice sessilis -a (SCHOL.: genus vasis ex sparto factum). TERT. apol. 13, 7 quo differt ab epulo Iovis silicernium, a simpulo -a ... ? (*comparatur cultus deorum et mortuorum*).

obbibo, -ere. *ab* ob *et* bibere. *i. q. (ob-, ab-)sorbendo consumere*: PS. HIPPOCR. epist. 8 p. 13, 14 N. sanguis ardentior febribus augmenta suppeditat nec minus humor *corporis* -itur *sc. calore veris iam progressi.*

? **obblatero,** -āre. *si recte legitur, ab* ob *et* blaterare, *cf.* obloqui (*Afran. com. 13* blaterare atque obloqui). *i. q. blaterando obloqui, obstrepere*: GLOSS.[L] IV Ps. Plac. praef. p. 8 (= ANTH. 19, 6) quasi agredula ... baburrum stridorem ... -o (*scribitur* obl-, *unde Lindsay* oblatro).

obbonis *pro* abonnis (*cod. A 1,* obclinis *A 17*) *nunc legitur* LEX Sal. 104, 1 (*v. vol. I 24, 79 et cf. Gamillscheg, Germania Romanica I 207*).

obbripilātio *v. s.* horripilatio.

obbrūtēsco (-īsco *l. 68. 71*), -uī, -ere. *ab* ob *et* brutus, *cf.* brutescere. obr- PACIAN., PRVD. (*var. l.*), GLOSS. PAVL. FEST. p. 187 -uit obstupuit, a bruto, quod antiqui pro gravi, interdum pro stupido dixerunt (*affert* AFRAN.). GLOSS. -uit: obstipuit. *i. q. brutum fieri, obstupescere*: AFRAN. com. 418 non possum verbum facere; -ui. LVCR. 3, 545 utrum pereat dispersa *anima* ... an contracta ... -at (-isc- *codd. Non. p. 77, 27*), quando hominem ... sensus deficit. PACIAN. (?) sim. carn. p. 145, 24 quis agnoscit eum *Christum*, vel quod homo est, dum divinis virtutibus -unt (obr-), vel *eqs.* (*postea*: obcaecantur). PRVD. ham. 651 damna aures ... et claude meatus -entis (obr-, -isc-, -mut- *var. ll.*) capitis (SCHOL.: insanientis, stolidi).

obc- *v.* occ-.

obdēdo, -ere. *ab* ob *et* dedere. *i. q. dedere*: VIRG. gramm. epit. 5 p. 27, 9 (*verba Ciceronis Virgiliani*) Iustinus ... proprius (*pro* primus) omnium sese -it (*cf. Stangl, Virgiliana 131*).

? **obdēnsātio,** -ōnis *f.* *si recte legitur, ab* ob *et* densare, *cf.* densatio *et* obduratio. *i. q. densatio*: CAEL. AVR. chron. 1, 1, 47 *frigidum lavacrum* nervos ... indurat ac congelare consuevit -e (ob densationem *R, quem sequitur Bendz, Emend. 82; v. et vol. V 1, 542, 73*) cutis ac totius corporis. *W.*

obdo, -didī, -ditum, -ere. *ab* ob *et* dare. *inter verba activa coniug. III*[ae] *enumerat* CHAR. gramm. p. 477, 26 B. *perf. act. nonnisi* NOT. Tir. 12, 86 -didit, *plusquamperf.* SVLP. SEV. epist. 1, 12 -dide-

[Quadlbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rat. NOT. Tir. 12, 72 -it. PAVL. FEST. p. 191 -ere obponere vel operire. GLOSS. περιάπτω. ἀντιτίθημι. -it: coniungit. obicit. intromittit vel opponit. -e: βῦσον. clude. GLOSS.^{L} IV Ps. Plac. o 18 -et: obiciet. suggerit ('-et ?' *edd.*). V Abba OB 18 -at: opponit. praeligat. I Ansil. o 5 o⟨b⟩dere: cl⟨a⟩udere. *v. l. 17. 20.* *legitur inde a* NAEV. com., PLAVTO, TER., HOR. sat., OV., FESTO, SEN. *philos.* [*confunditur in codd. c.* addere OV. Pont. 2, 2, 42 FLOR. epit. 3, 6, 10 (-ere *restituit Lipsius* TAC. ann. 13, 5, 1 [abd- *L*], add- *Mayhoff c. F*^{2} PLIN. nat. 6, 30). *falso trad. pro* abd- THEOD. MOPS. epit. in psalm. 32, 7^{b} (*Bulhart in scheda*). *e coni. dub.*: GRATT. 311 (*Schenkl*), COMM. instr. 2, 35, 8 *pro* obse (*Martin cft.* HOR. *l. 28*), GLOSS. *pro* obsit (*v. s.* obsero; *utrum ibid. sub* ubdo *lateat* ob- *an* sub-, *non liquet*).]

1 *structura 'aliquid alicui' i. q. opponere (omittitur dat. passim; c.* in *l. 26)*: a *proprie*: α *frenando*: NAEV. com. 20 leoni s⟨i⟩ -as oreas. β *claudendo*: PLAVT. Cas. 891 forem -o (OV. fast. 1, 281 *loquitur Ianus* [*cf. 282* clusus ero]). TER. Haut. 278 anus foribus -it pessulum (TER. Eun. 603 ostio [EVGRAPH.: obduco. SVLP. SEV. epist. 1, 12]. APVL. met. 4, 18, 8 -dito cellae p. PRVD. perist. 2, 480 -ens aenos p. [*antea*: claudat, obstruat]. SVLP. SEV. dial. 3, 3, 4 -endi p. [*i. operculi; inde* GLOSS.^{L} IV dub. Plac. o 1 -endi claudendi; *postea additur*: de ampulla olearia dictum]). OV. ars 2, 636 postibus -e seras. SEN. epist. 31, 2 si cluseris aures, quibus ceram parum est -ere. FLOR. epit. 3, 6, 10 Propontidos fauces . . . -ditis navibus quasi portam (porta *edd. post Lipsium*) obseravit. γ *nectendo*: APVL. met. 1, 16, 4 tigillo . . . iniecta atque -dita parte funiculi ('*constricta*' *Hildebrand*). 3, 18, 2 capillos in mutuos nexus -ditos atque nodatos.

b *in imagine*: HOR. sat. 1, 3, 59 fugit *cautus* . . . insidias nullique malo latus -it apertum. OV. Pont. 2, 2, 42 nec rigidam timidis vocibus -e forem.

c *translate*: AVG. epist. 80, 2 proposueram *quaestiunculam*, tamquam praesens praesenti . . . -rem. mor. eccl. 1, 29, 61 *scripturam Manichaeorum* -is invito et . . . cogis in fidem (*cf. postea* proferente).

2 *structura 'aliquid (aliquem) aliqua re' i. q. obtegendo sim. claudere vel operire (cf. l. 2; nonnisi p. p. p.)*: APVL. met. 5, 9, 8 domum seris e catenis -ditam. 10, 12, 3 feralibus amiculis instrictus atque -ditus . . . puer.

*__obdormio__, (-īvī, -iī), -īre. *modo retrogrado derivatum ex perfecto* obdormivi *verbi incohativi* obdormiscere. *ad confusionem praeverbiorum* ab- *et* ob- *cf. script.* abd- LACT. opif. 18, 8 (*var. l.*); *Niedermann, Recueil 46 huc trahit etiam* add- MARCELL. med. 16, 18 (*ubi olim Cornarius* obd-; *adde* GLOSS. III 216, 45 [*var. l.* obd-] *et v. vol. I 592, 39*). *formas perf. v. s.* obdormisco *p. 38, 14sq. indic. imperf. non occurrit nisi* VVLG. Ios. 2, 8 *var. l.* -iebant *pro* -ierant. NOT. Tir. 83, 24 -it. *legitur ap.* CELS., PLIN. nat. *et inde ab* ITALA *saepius; dub. l. 46.* [*confunditur in codd. c.* dormire CELS. 4, 28, 2 PSALT. Rom. 4, 9 VVLG. psalm. 12, 4. *al.* *e coni. dub.* PLAVT. Men. 928.]

i. q. dormire incipere (hic illic vi incohativa evanescente, e. g. l. 51. 49. 43): 1 *proprie (de mente l. 54)*: CELS. 3, 18, 15 ne, quem -ire volumus, excitare . . . non possimus. 4, 28, 2 nec supinus -at *aeger*. PLIN. nat. 16, 51. ITALA gen. 28, 13 (Lib. iubil. 27, 19; *loq. deus cum Iacob dormiente*) tu -is *in terra* (*gr.* καθεύδεις, *Vulg.* dormis). PORPH. Hor. carm. 3, 21, 4 quidam *poti* . . . effervescunt, nonnulli -unt (*cf.* PS. AVG. serm. 146, 1 [= MAX. TAVR. serm. 36, 1 M.] ebrius). LACT. opif. 18, 8 mens per diem veris visionibus avocatur, ne -at (abd- *P*). PELAGON. 397 *equus aeger* -et (*Hippiatr. gr. II p. 83, 9* ἀποκοιμηθῆναι). CHIRON 296 ut insudent et -ant *iumenta insana* (*Veg. mulom. 2, 12, 7* dormiant). PS. AMBR. serm. 37, 6 (= MAX. TAVR. serm. 49, 4 M.) -it Christus. GREG. TVR. Mart. 1, 5 ut . . . Ambrosius super . . . altare -ret (*postea*: obdormisse).

2 *translate (alludit ad somnum mortis l. 69; -ire somnum l. 83, accedit dat. l. 68sq. 82, in c. acc. vel abl. l. 75. 79. 81. p. 38, 6. 9,* super *p. 38, 1)*: a *de deo cessante*: ITALA psalm. 43, 24 (Firm. err. 24, 3, Ambr. *ad l.* = PSALT. Rom.) exsurge, quare -is . . . ? (*gr.* ὑπνοῖς, *Vulg.* dormis). 120, 3 (codd. 401. 402 = PSALT. Rom.) neque -et, qui custodit te (*gr.* νυστάξῃ, *Vulg.* dormitet). 120, 4 (Veron. *al.* = PSALT. Rom.; *cf.* Mutian. Chrysost. hom. 12, 3 p. 319/20) non dormitavit neque -et (*gr.* νυστάξει . . . ὑπνώσει, *Vulg.* dormitabit . . . dormiet, Mutian. -et . . . obdormiscet). AMBR. in psalm. 37, 40, 3 excitant dormientem, ne -ret sibi (*i. apostolis. postea*: obdormisse). 43, 88, 1 ne -at peccatoribus; -ire enim videtur his, quibus non resurrexerit. PS. AMBR. serm. 37, 7 (= MAX. TAVR. serm. 49, 4 M.) ut non -at, sed vigilet in nobis. EPIST. pontif. 391 CONC.^{S} I 2 p. 108, 8 nec dormitare nec -ire. PS. ORIG. hom. in Matth. 3, 1 p. 257, 22 *Christus*, qui numquam -it, dormit (APON. 7 p. 140 divinus sermo). b *de hominibus neglegentibus (in fide l. 79. 81. 84. p. 38, 3)*: ITALA psalm. 4, 9 (Aug. *ad l.*) in idipsum -am et somnum capiam (*postea*: abalienatio a mortalibus rebus [*cf. p. 39, 17*]. *gr.* κοιμηθήσομαι . . . ὑπνώσω, *Vulg.* dormiam et requiescam [PSALT. Rom. -am et r.]. *explicat* Aug. *ad l.* non obdormivi . . . aut -o, . . . sed -am). 12, 4 (Aug. anim. 2, 2, 3. *al.* = VVLG.) ne . . . -am in mortem ([in morte *var. l.* Aug. c. Faust. 19, 31. *al.*, *gr.* ὑπνώσω εἰς θάνατον]. *inde* VICT. VIT. 3, 40 ne -rent in mortem *pueri*). AMBR. parad. 11, 50 inflectere videmur ad quendam somnum istius mundi et paulisper -ire divinis. patr. 7, 33 qui -unt somnum suum (*cf. p. 38, 67*). PS. ORIG. in Iob 2 p. 490^{B} vigilo . . . in proelio, . . . non -o in stadio. CONC.^{S} II 2, 1 p. 78, 39 ne -ire patiamini super his (*sc. acquiescendo ut*: NOVELL. Iust. 88, 2, 1 si *quis* . . . habeat causam ad obnoxium sibi, non -at [*gr.* μὴ τούτῳ . . . ἐπικαθευδέτω]). OP. imperf. in Matth. 51 p. 926^{B} in peccatis (*postea*: neglegentiae somno). c *de variis rebus torpescentibus, deficientibus (sublucet imago)*: PRVD. cath. 1, 74 quiescant improba, . . . culpa . . . -at. PAVL. NOL. epist. 40, 3 ne -ret in mortem oblivionis (*v. p. 37, 79*) *caritas*. AVG. serm. 10, 7 'refrigescet caritas' (*Matth. 24, 12*) . . . , id est operis spiritualis . . . mater -et. serm. coll. Morin p. 717, 12 interiores oculi nostri in noctem cordis.

deriv.: obdormitio, obdormito.

*__obdormīsco__, -īvī (-iī), -ere. *ab* ob *et* dormire (*cf.* con-, edormiscere). abd- *pro* obd- (*v. p. 37, 39*): PS. PHILO antiq. 29, 4. -esc- AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 32, 1 (*var. l.*). ORIBAS. syn. 8, 2 Aa add. p. 204. *praevalent formae perfecti (quarum exempla nonnulla etiam ad* obdormire *trahi possunt, cf. perf. iuxta* obdormire *p. 37, 58. 68. 78); formae breviores leguntur solae* -ierunt, -ieri(n)t, -ieram, -issem *sim. (sed* -vero CAECIL. com. 96 [*var. l.* -iero]), *iuxta plenas* -isti ITALA gen. 49, 4 (Cypr. testim. 1, 21; -visti PLAVT. Amph. 620), -iit ITALA Luc. 8, 23 (cod. e). PORPH. Hor. sat. 2, 3, 60 (*inde* SCHOL.; -vit *inde a* CIC. *passim*), -isse *inde a* SVET. Aug. 94, 4 (-visse PLAVT. Amph. 272 [*e coni.*]. ARNOB. nat. 5, 1). *legitur perf. inde a* PLAVTO, CAECIL., CIC., PETRON., *praes. inde a* CIC., PETRON., PLIN. nat.; *adamant post sacr. script. ecclesiastici.* [*dub. trad.* PLAVT. Most. 1122 (*cf. vol. V 2, 112, 33*). *confunditur c.* dormi(sce)re *e. g.* VLP. dig. 9, 2, 27, 9 SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 60, *c.* obdormire *e. g.* DECL. in Catil. 81 AMBR. Nab. 15, 63.]

i. q. dormire incipere (hic illic vergit ad notionem q. e. dormire, v. l. 33. 54. 83): 1 *perf.*: a *proprie (c. abl. l. 36. 54, cf. l. 67, in l. 57. 61, cum l. 58)*: α *vario usu*: PLAVT. Amph. 272 Nocturnum -isse (-visse *Leo, Lindsay sec. Italos*) ebrium (Curc. 415 -vi e. *cf.* Rud. 591 -issemus *poti*. HYG. astr. 2, 4 *pastores* -ierant [*antea*: consopiuntur *vino*]. ARNOB. nat. 5, 1 *eos* -visse factos graves *bibendo*. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 60 Fufius . . . vino confectus -iit. *v. et l. 41sq.*). 620 -visti dudum? CAECIL. com. 96 -vero (-iero *var. l.*). CIC. Tusc. 1, 92 Endymion . . . -vit, . . . nondum . . . est experrectus. PETRON. 86, 2. 5 numquam altiore somno ephebus -vit. SVET. Aug. 94, 4 -isse. VLP. dig. 9, 2, 27, 9 si . . . servus . . . ad fornacem -isset (*postea bis*: -vit). TERT. bapt. 20 p. 217, 26 -ierunt *apostoli* (*sec. Matth. 26, 40*). ITALA gen. 2, 21 (Ambr. parad. 11, 50) inmisit . . . deus soporem in Adam et -vit (*gr.* ὕπνωσεν, VVLG. cum . . . -isset [dormisset *var. l.*]). 9, 21 (Ambr. hex. 3, 17, 72) Noe . . . bibit de vino . . . et -vit (*gr.* ἐμεθύσθη [καὶ ὕπνωσεν *add. k*], *Vulg.* inebriatus est. *inde* AMBR. Hel. 5, 10 *Noe* iustus -vit. *cf. l. 30. 73*). 28, 11 (Lugd., *cf.* Aug. serm. 122, 2 Greg. M. moral. 5, 54) *Iacob lapidem* posuit ad caput . . . et -vit (*gr.* ἐκοιμήθη, *Vulg.* dormivit). psalm. 3, 6 (Iren. 4, 31 [= 48 H.], 2 *pars codd.*) -vi et somnum cepi (dormivi *cett. c. Vulg., gr.* ἐκοιμήθην. *inde* IREN. 4, 31 [= 48 H.], 2 filius hominis . . . -vit et somnum cepit). Matth. 25, 5 (Anon. de decem virg. Migne suppl. 1, 173) tardante . . . sponso -ierunt omnes (*gr.* ἐνύσταξαν . . . καὶ ἐκάθευδον, *Vulg.* dormitaverunt . . . et dormierunt). Luc. 8, 23 (codd. e b *al.*, *cf.* c) -iit *Iesus* (*gr.* ἀφύπνωσεν, VVLG. *et aliae verss.* -vit, *cod. a* condormiit. *inde* LACT. inst. 4, 15, 22 cum -isset). PORPH. Hor. sat. 1, 5, 84 *se* -isse. PROB. Verg. georg. 1, 20 Crathis cum -isset. VVLG. II reg. 4, 5 (*pars codd., ceteri om.*) ostiaria. ORIG. in Matth. ser. 145 p. 299, 18 tanto somno (*sec. Matth. 28, 13*). *al.* β *de somno mortis*: ITALA iud. 5, 27 (Lugd.) *Sisara* -vit (*gr.* ἐκοιμήθη, *Vulg.* mortuus est). act. 7, 60 (cod. h, Aug. serm. 90, 9 p. 565^{B} = VVLG.) *Stephanus* (*gr.* ἐκοιμήθη, *pars codd.* VVLG. *add.* in domino). ZENO 2, 43, 2 leo (*sc. Christus; aliter l. 68*). PS. PHILO antiq. 24, 5 cum patribus suis (29, 4 -vit Zebul c. p. s. et sepultus est [*scrib.* abd-]. POSSID. vita Aug. 31). CE 717, 3 (*a. 588*; = INSCR. christ. Diehl 1728; *cf. vol. V 1, 2030, 66sqq.*) in pace Iesu. VVLG. Is. 43, 17 -ierunt nec resurgent, . . . extincti sunt *hostes*. CONC.^{S} I 5 p. 359, 3 quod . . . episcopus . . . iuxta divinam voluntatem -ierit (*gr. I 1, 7 p. 121, 1* κεκοίμηται). γ *de torpore membrorum*: VEG. mulom. 2, 111, 3 si frigore maxillae -ierint (*Pelagon. 270* obstupuerint. *cf. Hippiatr. gr. I p. 182, 30* μὴ ἔχειν ἐν κινήσει).

b *translate* (-ere somnum *l. 70. 74 [v. p. 37, 60], cf. c. abl. l. 28*): ITALA gen. 49, 9 (Cypr. testim. 1, 21) recubans -isti velut leo, *Iuda* (*gr.* ἐκοιμήθης, *Vulg.* requiescens accubuisti. *aliter l. 57*). psalm. 75, 6 (Ambr. patr. 7, 33) -ierunt somnum suum . . . viri divitiarum ([*antea*: somnus neglegentiae; *gr.* ὕπνωσαν, *Vulg.* dormierunt]. *de hominibus neglegentibus in fide ut*: AMBR. Nab. 15, 63 qui . . . non intellegit, . . . somno temulentiae consopitus -vit [obdormit *var. l.*]. RVFIN. Basil. reg. 3 p. 495^{B} si quis . . . -ierit somnum illum, qui ducit ad mortem. PELAG. in I Thess. 5, 6 qui sic -ierunt [dormierunt *var. l.*], ut etiam obliti sint sui). AMBR. in psalm. 37, 40, 3 (*de deo cessante ut*: ORIG. in Matth. ser. 44 p. 90, 14 si . . . vigilaverit Christus in eis, si . . . -ierit). AVG. in psalm. 4, 9 (*v. p. 37, 78*).

2 *praes.* (*c.* in *c. abl. l. 82. p. 39, 10. 12*): a *proprie (in comparatione* CIC.): CIC. Tusc. 1, 117 in mediis vitae laboribus -ere et . . . somno consopiri sempiterno (*de somno mortis ut*: GREG. M. moral. 18, 29 cum corpus -it in morte, . . . anima evigilat in . . . cognitione). PLIN. nat. 9, 37 *testudines* summa in aqua -ere, id prodi stertentium sonitu. SVET. Claud. 33, 2 ut *Claudius* . . . in iure dicendo -ret. Vesp. 4, 4 cum

[Quadlbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cantante *Nerone* ... -ret *Vespasianus*. ARNOB. nat. 7, 32 (*cum irrisione*) -unt ... superi, remeare ut ad vigilias debeant. AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 32, 1 ne -as *in orando*, psallito. AVG. gen. c. Manich. 2, 12, 16 (*ad gen. 2, 21*) *a visibilibus rebus in interiora intellegentiae secedere* est ... quasi -ere. ORIBAS. syn. 8, 2 Aa add. p. 204 ex ... agitatione *lectuli* ... somno provocato -unt *aegri*.

b *translate* (sibi *l. 12*): DECL. in Catil. 81 non -it (-vit, obdormit *var. ll.*) ... Catilina, ... sed ... saevit (*de pigro, otioso*). ITALA psalm. 120, 4 (Mutian. Chrysost. hom. 12, 3 p. 319/20) *v. p. 37, 65.* AVG. in epist. Ioh. 10, 6 *impii* -unt in concupiscentiis ..., evigila (*de hominibus neglegentibus in fide, caritate ut*: AVG. in psalm. 49, 23 ne *dicentes bona, facientes mala* securi sibi -ant in mala vita. MVTIAN. Chrysost. hom. 12, 3 p. 319/20 cautelam exhibere ..., ne ... -amus [*gr.* ἀπονυστάξωμεν]).

obdormītio, -ōnis *f. ab* obdormire. *i. q. actio vel status (ob)dormientis* (*de neglegentia sim.*): AVG. in psalm. 4, 9 saeculi huius oblivio ... nomine -is et somni ... significatur (*cf. et p. 37, 75*). 75, 10 duritia ... cordis -o est (*de Pharaone praeceptum dei neglegente*).

obdormīto, -āre. *ab* obdormire, *cf.* dormitare. [*var. l. dub.* PELAG. in II Tim. 1, 6.] *i. q. (ob-)dormire* (*nonnisi de neglegentibus sim.*): ITALA psalm. 120, 3 (cod. 419; *cf. p. 37, 64*). PS. ORIG. in Iob 1 p. 398^B *Iob* non quiescebat, ... non -bat ..., non erat neglegens (*cf.* 2 p. 490^B non -antem *Iob*). VEN. FORT. epist. (carm. 3, 4) 1 graviter -ans (*i. carmina non scribens*) ... inter ... verborum vestrorum tonitrua vix surrexi. *Quadlbauer.*

[obducātus *v. l. 32.*]

ᵃobdūco, -dūxī, -ductum, -ere. *ab* ob *et* ducere. *inf. perf. brev.* -xe ARGVM. Plaut. Merc. 1, 7. NOT. Tir. 7, 39^a -it. 7, 54^a -xit. NON. p. 360, 33 -ere aperire (*interpretatur falso* LVCIL. 817 *v. l. 69*). p. 360, 35 -ere tegere (*affert* VERG. *p. 40, 51*). SYNON. Cic. p. 439, 8 praetendunt. obtendunt. -unt. opponunt. obiciunt. GLOSS. -it: κατάγει. -at: ἀναπέμπει (-πιμπλῆ? *Goetz in indice*). -ctum: κεκρυμμένον. -c[a]ta: opposita aut contracta, circumfusa. per oculos ducta. *legitur inde a* PLAVTO, ENNIO, LVCILIO, ACCIO, VARRONE, CIC., CAES. [*saepius confunditur c.* abd- (*e. g.* CIC. leg. agr. 3, 4 SEN. Oed. 831, *falsa var. l.* SEN. nat. 7, 17, 3, *restituitur pro* abd- SEN. Tro. 1163) *vel c.* add- (*e. g.* NEP. Hann. 5, 2 PASS. Perp. 18, 5; *coni.* add- CIRIS 506, *v. Ehlers, MusHelv. 11, 1954, 71*). *falso trad.* SEN. nat. 4 praef. 14 *pro* eo ducere. *e coni. dub.* PLIN. nat. 28, 146 *pro* duc-.]

I *structura originaria aliquid (aliquem) alicui (rei) i. q. ad-, in-, circumducere sim.* (*accedit dat. saepe, gen. pro dat. p. 40, 7. 25,* ad *l. 44. 57,* contra *l. 46,* in *c. acc. l. 52. p. 40, 15, c. abl. p. 40, 23,* inter *l. 53, ?*iuxta *l. 51,* super *l. 77*): **A** *variis modis*: **1** *ad alios vel alia* (*translate l. 47*): **a** *per oppositionem quandam*: PLAVT. Pseud. 587 ad oppidum hoc ... exercitum ... -am (ACC. praetext. 3 vim Gallicam -c contra ... e.). ENN. scaen. 175 obsidionem -ere. CIC. Att. 1, 1, 2 Curium -ere (*i. candidatum aliis candidatis*). CAES. Gall. 2, 8, 4 fossam -xit (civ. 3, 46, 1. *cf.* BELL. Alex. 2, 4 vallum [OROS. hist. 6, 10, 8]). ARGVM. Plaut. Merc. 1, 7 eum putat uxor sibi -xe scortum (*cf. p. 41, 62*). IREN. 4, 35 (= 57 H.), 4 -ctis superciliis agitantes capita (*an ad p. 40, 84sqq.?*). PHYSIOGN. 36 iuxta huiusmodi oculos frontem -i (*gr. I 333, 2* ἐπισκύνιον βαρὺ νεύει). THEOD. PRISC. gyn. 12 -ctae in se identidem scissurae. MART. CAP. 6, 652 Peloponnesus ... inter duo maria ... angulosos recessus -ens. CORIPP. Ioh. 3, 103 follibus -ctis (*sc. fornaci*). **b** *per adnumerationem*: CIC. Att. 16, 6, 1 -xi diem (*sc. alteri diei*). IREN. 1, 18, 3 (= 1, 11, 2 H.) quaecumque inveniuntur in scripturis -i posse ad numerum octavum (*i. adiudicando referri; gr.* ὑπάγεσθαι ... εἰς).

2 *ad se, significanter i. q. labris admovere, bibere* (*de hominibus praeter l. 63. 66*): CIC. Tusc. 1, 96 *cum Theramenes* venenum ut sitiens -isset (*cf.* SEN. dial. 1, 3, 12 illam potionem ... non aliter quam medicamentum inmortalitatis -xit *Socrates* [SCRIB. LARG. 122 p. datur -enda]). SEN. Tro. 1163 -xit statim saevusque ... sanguinem tumulus bibit (*Muretus*, abd- *trad.*). PETRON. 42, 2 mulsi pultarium -xi. *fortasse huc pertinet*: POTAM. subst. 25 Migne suppl. 1, 212 narium visus qui ... odores hauriant, ... suavitates -ant.

B *obtendendo sim., sc. tegendi gratia* (*reflex. l. 75. p. 40, 3; mediopass. l. 72sqq. 84. p. 40, 4*): **1** *aliis* (*ad vim claudendi vergit l. 81sqq. p. 40, 8*): **a** *proprie*: LVCIL. 817 lumen auferte atque aulaea -ite (CVRT. 8, 5, 21 a. quae lectis -erat. *cf.* PLIN. epist. 2, 17, 21 specularibus et velis -ctis reductisve [7, 21, 2 cubicula -ctis v. opaca]). CIC. leg. 2, 63 -cta ... terra erat (*i. sepulchro*). NEP. Hann. 5, 2 -cta nocte (MANIL. 3, 194. CVRT. 8, 13, 25 caelo. OROS. hist. 5, 15, 11 ut ... pulvis ... diem ademerit noctemque -erit. *cf.* PROP. 3, 16, 5 -ctis ... tenebris [PLIN. nat. 11, 143 t. sese -entibus. SER. SAMM. 202 t. oculis]). VERG. georg. 1, 116 -cto ... limo. Aen. 2, 604 *nubes* -cta tuenti (GERM. 403. ITALA num. 9, 19 [Lugd.] cum -cta fuerit n. super tabernaculum [*gr.* ἐφέλκηται, *Vulg.* maneret]). CIRIS 342 genis -ere vestem (CVRT. 6, 5, 27 corpori. TAC. ann. 4, 70, 1. *cf.* VITAE patr. Iurens. 2, 12 p. 151, 13 cocullo ... capiti -cto). PROP. 4, 5, 48 in -ctam ... seram (*cf.* SEN. Herc. O. 1548 -ctis foribus [CYPR. ad Donat. 9 recludere cubiculorum -ctas f. LACT. opif. 8, 12]). OV. ars 1, 286 *Myrrha* -cto cortice pressa. SEN. dial. 6, 24, 5 circumdata nobis ossa ... et -ctam cutem. CVRT. 8, 10, 31 -cta vulneri cicatrice (PLIN. nat. 23, 124 CASS. FEL. 46). 9, 4, 30 lorica -cta transitum saepserat. COLVM. 9, 13, 10 *apes* -ctas ceras erodunt. LVCAN. 9, 648 mundo ... -ere terram. PLIN. nat. 2, 159 *ossibus insepultis* ipsa se -it *terra*. 17, 27 ferro ... rubiginem (*cf.* PRVD. psych. 601 -cta aerugine [subd- *var. l.*]). TAC. ann. 13, 35, 3 -cta glacie. TERT. apol. 35, 7 si pectoribus ... specularem materiam natura -isset. AMBR. incarn. 9, 103 nisi ... sexus genitalia sulcis naturalibus -at semina. AVG. c. adv. leg. 2, 9, 34 quamvis narium rugas et frontis -at (*vix obi. rei effectae, cf. l. 25*). VAL. CEM. hom. 5, 6 -ctis labiis (*an ad II?*). EVSTATH. Basil. hex. 2, 3, 6 aquam fuisse summitati terrae -ctam (*gr.* ἐπιπολάζειν). DRAC. laud. dei 3, 702 naribus -ctis (*i. faciei praefixis*). *al.* **b** *in imagine vel translate*: CIC. rep. 4, 9 *populo* -unt tenebras *poetae* (ac. 2, 16 clarissimis rebus. QVINT. inst. 10, 1, 72 *Menander aliis comicis* fulgore ... suae claritatis t. -xit. LACT. epit. 23, 9 [*inst. 2, 16, 10* offundunt]. *cf.* PAVL. NOL. carm. 26, 33 nec pavor ... in hanc -at nubila lucem). TUSC. 2, 36 labor quasi callum quoddam -it dolori (3, 53 animis ... c. vetustatis. fam. 9, 2, 3 stomacho. SEN. epist. 95, 25 iocineribus). SEN. dial. 11 (12), 2, 1 rescindam, quae iam -cta sunt. PANEG. 4, 35, 1 ut numquam oblivionem gratiae -ura sit ... utilitas singulorum. HIL. coll. antiar. p. 157, 8 velamen ... veritati. SYMM. epist. 1, 89, 2 germanos colores rebus -is (EVSTATH. Basil. hex. 9, 1, 10 honestatis ... c. ... scripturis [*gr.* ἐπιφημίσαι]). 3, 6, 1 cicatricem ... -ere *fortunae* (HIER. in Ezech. 1 praef. vulneri. VVLG. Ier. 30, 17 -am ... c. tibi [*sc. Sion*]. RVFIN. Orig. in Ios. 6, 1 in vulnere. *cf. per hypallagen*: PS. CYPR. spect. 1 sanitatis -ctae ... cicatricem). PRVD. perist. 2, 380 inpiorum caecitas ... -cta. GREG. M. moral. 5, 45 mentibus ... reverentiam. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 19 pulcherrimae imagini ... faciem passionis -ens (*gr.* ἐπιπλάσσουσα). *al.*

2 *sibi, i. q. accipere, induere sim.* (*deficiente dat. praeter l. 33; cf. p. 39, 59; in imagine l. 30. 31. 35*): COLVM. 3, 18, 6 *radices* cicatricem -unt (4, 24, 7. 18 [-dur- *trad.*]. RVFIN. Orig. in Ios. 6, 1 p. 321, 23 [*in imag. ut*: p. 322, 10]). PLIN. nat. 13, 47 *palmulae* crustam verius quam cutem -unt. TERT. adv. Val. 16 p. 195, 23 Achamoth ... velamentum sibi (EVSTATH. Basil. hex. 2, 1, 9; *cf. gr.* ἐπιπρόσθεσιν). HIER. epist. 29, 7, 2 Hebraici sermonis lectione detenti in Latina lingua rubiginem -ximus. AVG. ord. 2, 6, 19 p. 159, 15 caelum (*subi.*) -erat nubes. MART. CAP. 6, 667 *arbores* lanam -unt. DRAC. Romul. 3, 13 limos (-us *trad.*) -it ager.

II *structura inversa aliquid (aliquem) aliqua re i. q. obtegere, velare sim.* (*c. notione circumcludendi, claudendi l. 57sqq. 63sqq. 70; pro subi. est ipsum tegmentum saepius, e. g. l. 44. 54. 59. 60. 70; accedit abl. passim,* in *c. acc. l. 57,* sub *c. abl. l. 43. 83, cf. etiam* de *p. 41, 27sqq.,* ex *p. 41, 32; mediopass. l. 46. 55. 57. 68*): **A** *proprie*: CIC. Arat. frg. 26, 1 *Auriga* sub laeva Geminorum -ctus parte ([*gr. 160* ἐπὶ λαιὰ κεκλιμένον]. *cf.* Arat. 477 nec potis est *nox* ... umeros *Centauri* -ere [*gr. 697* χαδεῖν]. AMM. 20, 3, 3 sol ... -itur *luna*). leg. 2, 56 corpus *sepultum* quasi operimento matris -itur. nat. deor. 2, 120 -untur ... libro aut cortice trunci. 2, 121 *animantes* squama -ctas. VARRO Men. 270 nubes ... velo ... caeli cavernas ... -erant (*cf.* VVLG. gen. 9, 14 nubibus caelum [MACR. Sat. 1, 12, 14]). rust. 3, 16, 32 favorum foramina -cta ... membranis. LVCR. 5, 207 *arva* sentibus (*cf.* VERG. ecl. 1, 48 pascua iunco. georg. 2, 411 segetem ... sentibus. COLVM. 2, 17, 2 prata situ vetustatis). 5, 777 tenebris -ere terras. MORET. 9 -ctae ... lumina prunae. PROP. 4, 5, 1 spinis ... sepulcrum. SEN. Phaedr. 586 ora morti similis -xit color. nat. 1, 15, 7 *speculum* imagine. CVRT. 7, 9, 11 -cta cicatrice cervicis (*i. vulnere ut*: VVLG. II Esdr. 4, 7 c. muri. II par. 24, 13 parietum c. *aliter p. 39, 84; cf. l. 76. 80 et* HIER. epist. 1, 14 in cicatricem vulnus -itur). MELA 1, 113 *lacus* margine -ctus. 3, 25 Germania hinc ripis *Rheni* ..., a meridie ... Alpibus ... -cta est. 3, 95 collis ... litoribus. LVCAN. 3, 735 oculos ... -xere tenebrae (PETRON. 19, 6 mors [*ironice*]. APVL. flor. 17 p. 78 albugine. ITALA gen. 27, 1 [Lugd.] -cti sunt o. *Isaac* [*gr.* ἠμβλύνθησαν, *Vulg.* caligaverunt]. AMBR. off. 3, 14, 86 caecitate. *cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 8, 3 luminibus -ctis. MARCELL. med. 8, 107 -ctam aciem aperire. SOL. 27, 56 visu -cto). 4, 31 -xit castra maniplis (FLOR. epit. 4, 2, 39 vallo). 5, 69 -cta ... reserat penetralia Phoebi (*cf.* PETRON. 89, 7 specus. PORPH. Hor. epist. 1, 7, 30 'cumera' vasi ... genus factum ex vimine admodum -ctum [-cto *var. l.*]). 9, 109 caput ... -xit amictu (*cf.* PORPH. Hor. epod. 9, 7 veste -retur *Pompeius*. PS. AVR. VICT. orig. 12, 2 velamento). PLIN. nat. 29, 73 faciem ... lentigine. STAT. Theb. 12, 700 clipeis ... pectora. TERT. anim. 32, 6 animam ... corpore -i. PALLAD. 3, 25, 15 quae rasa sunt, ... stercus -at. AVIEN. Arat. 1629 -cti ... diei. RVFIN. Basil. hom. 7 p. 1786^D pudoris ... rubor, quem ... pallor -ret. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 28 *salivarum fluor* -at stomachum. BOETH. cons. 1, 1, 4 W. speciem ... caligo ... vetustatis -erat. *al.*

B *in imagine vel translate*: CIC. leg. agr. 3, 4 refricare -ctam iam rei publicae cicatricem (VVLG. Ier. 8, 22 est -cta c. filiae populi mei. *cf.* VAL. MAX. 6, 2, 8 -cta ... cicatricibus bellorum ... vulnera). de orat. 3, 219 *vocis genus* grave quoddam ... et pressu ac sono -ctum. VERG. Aen. 10, 64 -ctum verbis vulgare dolorem (SERV.: celatum et ... cicatrice coopertum; nam -i dicuntur vulnera, quae cicatrice clauduntur. *cf.* OV. met. 12, 543 -ctos annis rescindere luctus. AMBR. exc. Sat. 1, 5 sensum doloris. obit. Valent. 46 memoriam doloris. CASSIOD. var. 2, 25, 3 sub silentio patientiam doloris). HOR. epod. 13, 5 -cta solvatur fronte senectus (IVV. 9, 2 *al. cf.* OV. met. 2, 329 -ctos ... vultus

[*Halter*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[SEN. dial. 6, 1, 5]. SEN. amic. p. 30 cogitationibus ... facies ... -itur [DICT. 3, 16 f. civitatis]). SEN. dial. 11 (12), 7, 8 antiquiora quae vetustas -xit. LACT. inst. 2, 16, 10 veritatem caligine ([*epit. 23, 9* oppressa v.; *cf. p. 40, 14*]. AMBR. Tob. 20, 78 verborum fuco. Ps. AVG. serm. 161, 4 splendor novae lucis pristinam -erat v.). AVR. VICT. Caes. 39, 8 *superbia* -cta ceteris bonis. AVSON. 322, 55 p. 264 P. -ctos ... sensus (AMBR. obit. Valent. 3 quadam caecitate. *cf.* RVFIN. Orig. princ. 1, 2, 7 visum -it et impedit. PAVL. NOL. carm. 19, 4 *nebulis* interiorem ... aciem [epist. 23, 22]. AVG. serm. dub. 365, 5 aures. POMER. 2, 13, 1 caecitate oculos ... mentis. CASSIOD. in psalm. 118, 18 operimento ignorantiae interior aspectus -itur). HEGES. 4, 18 p. 272, 7 haec ... silentio -ere. PRVD. cath. 12, 20 nubis ... obumbrat -ctam facem (*sc. Christum*). CONSVLT. Zacch. 2, 17 p. 85, 16 modus ... detexit, quicquid traditio -erat. COD. Theod. 16, 7, 4, 1 (= Iust. 1, 7, 3, 2) *flagitium* umbrā ... defensionis. BOETH. c. Eut. praef. 39 inscientiae vitium praesumptionis ... nube ... -ere. COD. Iust. de emend. cod. 3 constitutiones ... nocte obscuritatis -ctas ... retegere. *al.* *dub. an huc trahendum*: VEREC. satisf. 23 -cto ... nefas gemitu vulgare dolendum (*v. Löfstedt, Eranos 47, 1949, 162 et Hudson-Williams, Vig. Christ. 6, 1952, 48*).

III *structura ambigua i. q. aut adducendo (sc. in iudicium vel angustias) aut circumcludendo (sc. angustiis vel argumentis) vincere*: A *c. respectu opprimendi*: ITALA Gal. 5, 1 nolite iterum iugo servitutis -i ([*gr.* ἐνέχεσθε, *Vulg.* contineri]. *cf.* PASS. Perp. 18, 5 ne libertas nostra -retur [abd-, add- *var. ll.*; *gr.* ἡττηθῇ]). TERT. apol. 50, 3 sed -imur (occidimur *Φ*); certe, cum obtinuimus; ergo vicimus, cum occidimur, denique evadimus, cum -imur. B *c. respectu redarguendi, refellendi*: TERT. apol. 46, 2 dum de bono sectae *christianae* -itur *incredulitas* (adv. Marc. 3, 16 p. 404, 4 de nominibus. resurr. 2 p. 27, 2 *syn.* revincentur). carn. 19 l. 4 cum adulteratores ... -ero. adv. Hermog. 38, 3 -eris ... faciens. ieiun. 11 p. 289, 15 altercatio diversae partis -itur (*cf.* pudic. 7 p. 332, 14 d. p. praesumptionem). adv. Marc. 1, 21 p. 318, 7 -xeris. 5, 10 p. 606, 6 *Marcion* ex his ... -itur. adv. Prax. 27 p. 279, 19 undique ... -cti distinctione patris et filii. resurr. 2 p. 26, 27 corporeum probantes eum ... -imus praescribendo *eqs.*

p. p. p. **obductus**, -a, -um *pro adi. passim.* *in medicina de feminis, quae vagina clausa laborant* (*v. vol. III 1313, 12sqq.*): THEOD. PRISC. gyn. 12 quae si ... causa praesentis indignationis -ae fuerint. *in geometria i. q. oblongus*: MART. CAP. 7, 7, 13 -i circuli diversitates. *fortasse huc trahas* PS. MATTH. euang. 31, 2 quare *prima littera* triangulos habeat multos gradatos: subacutos, mediatos, -os, productos, erectos *eqs.* (*i. hebetes? nisi leg.* obtusos).

deriv.: obductio, obducto, obductus.

obductio, -ōnis *f.* *ab* obducere. GLOSS.^{L} II Abav. OB 5 depositio (*cf. p. 40, 46?*). V Aa o 14 inductio aeruginis seu humor⟨is⟩. *i. q. actio (vel effectus) obducendi*: 1 *de obtentu, tegmento sim.*: CIC. Rab. perd. 16 carnifex ... et -o capitis (AMM. 14, 7, 21 c. ... et -o capitum). ARNOB. nat. 1, 9 nubila inimica -e pendere. HIL. in psalm. 2, 12 aut resolutio aut -o oris. 131, 5 ne ipsis quidem palpebris conivendi ... permittetur -o (*cf.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 p. 366^{D} oculi ... palpebrarum -e ... conteguntur [*gr.* αἱ ὄψεις τοῖς βλεφάροις ἐπιλαμβάνονται]). ISID. orig. 4, 8, 23 cicatrix est -o vulneris. 2 *in sacr. script. sec.* ἐπαγωγή (*resp. gr.*) *de angustiis, oppressione sim.* (*cf. fortasse* abductio): ITALA deut. 32, 36 (cod. 419) vidit ... eos fatigatos et defectos in -e (*Lugd.* abductione, *Vulg. aliter*). Sirach 2, 2 (Ps. Aug. spec. 28 p. 435, 12, *cf.* VVLG.) ne festines in tempus (tempore VVLG.) -is (abductionis *cod. Sess.*). 5, 1 (Aug. spec. 23 p. 122, 15 = VVLG.) in tempore vindictae et -is (*fortasse de die iudicii ut*: 5, 10 [*ibid.* p. 122, 27, *cf.* VVLG.] in diem [die VVLG.] -is et vindictae).

obducto, -āre. *ab* obducere, *cf.* ductare, perductare. *i. q. obducere, ob oculos adducere*: PLAVT. Merc. 786 nec ... patiar sic me nuptam tam male measque in aedis sic scorta -arier (*cf. p. 39, 49*).

1. obductus, -a, -um *v.* obduco.

2. obductus, -ūs *m.* *(nonnisi acc.)*. *ab* obducere *sec.* ἐπαγωγή (*resp. gr.*). *i. q. oppressio, angustiae sim.* (*cf. l. 52*): VVLG. Sirach 25, 20 omnem -um et non -um odientium.

obdulcēsco, -uī, -ere. *ab* ob *et* dulcescere. *i. q. dulcem fieri*: AVG. conf. 7, 20, 26 si in earum (*i. sanctarum litterarum*) familiaritate -isses mihi, *deus.* SEV. MINOR. p. 744^{C} (*ad exod. 15, 25*) lacum iniecto crucis ligno -ere. IOH. MED. (?) Ps. Chrysost. ed. Froben I 904^{C} mundus iste non vobis -at.

obdulco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* dulcis, *cf.* indulcare. *i. q. dulcedine afficere* (*licentius* 'sale -are' *l. 81; c. not. oblectandi l. 78. p. 42, 3sqq.*): 1 *c. obi.* (*transl. l. 78. 80*): ITALA prov. 5, 3 (Ambr. bon. mort. 6, 24) sermo meretricis, qui -at ... fauces tuas ([*gr.* λιπαίνει, *Lucif. non conv. 6 p. 14, 14* impinguat, *Vulg. aliter*]. AMBR. epist. 64, 2 pluvia ... sapientiae. hex. 5, 21, 10 *mel.* AVG. serm. 157, 1, 1 *deliciae*). AMBR. epist. 64, 2 animam ... illuminat atque -at *divina sapientia.* VVLG. Iudith 5, 15 fontes amari -ti sunt eis ad bibendum. PS. ORIG. in Iob 1 p. 382^{A} haec (*i. iustitiam sim.*) ... fide concinnavit atque texit, -vit atque perfecit *Iob.* CAEL. AVR. chron. 3, 8, 146 panem ... sale -tum (4, 2, 12 cetera ... -antes s. et oleo). CASS. FEL. 29 p. 50, 6 acredinem mali humoris (*cf.* 46 p. 119, 16 humorem acrem ... -are et crassificare et lenire [*postea syn.* addulcare]. ORIBAS. eup. 4, 15, 3 Aa salsa ... et acra existente reuma -anda [-genda *Ab*] est lacte [*gr.* γλυκαίνειν]). PS. FVLG. RVSP. serm. praef. p. 857^{B} -ta sunt membra *divinis scripturis.* VEN. FORT. carm. 7, 5, 12 tuus -at pectora nostra sapor. 2 *absolute de blandientibus*: ITALA Sirach 12, 15 (Ps. Orig. in Iob 1 p. 380^{B}) in labiis suis blandus -at inimicus (*gr.* γλυκανεῖ, *Vulg.* indulcat). PS. AVG. serm. ed. Mai 1, 2 errat in lingua latronis (*i. diaboli*) simplicitas aliena et -antibus (*Mai*, -antes *trad.*, *an* -antis*?*) fabulis subinvolat feritas homicidii.

***obdūrātio**, -ōnis *f.* *ab* obdurare. *i. q. actus vel effectus obdurandi* (*c. gen. efficientis l. 22, inhaerentiae l. 27*; *contra l. 16*): 1 *spectat ad corpus*: VEG. mulom. 2, 48, 10 ne ... tumor ... -e diuturna convertatur in marmor. VINDIC. med. 27 fit totius corporis -o. *fortasse de re obdurata*: PHILIPP. in Iob 18 p. 664^{A} sub nomine costarum thoracis munimenta significantur, quibus se velut quadam -e construxit *impius.* 2 *spectat ad animum*: PS. AMBR. prec. 2, 9 contra misericordiam -o *procreatur.* PHILIPP. in Iob 17 p. 660^{D} poenam -is. AVG. c. adv. leg. 1, 16, 28 de -e cordis Pharaonis ([*ad exod. 7, 3 ut saepius*]. CASSIAN. conl. 6, 11, 6 -e c. et usu ... delinquendi purgationem ... excedunt. FAVST. REI. grat. 1, 17 p. 54, 6 -o c. crimen est propriae voluntatis. *al.*). bapt. 1, 17, 26 congregationi sanctorum in carnali -e miscetur. epist. 194, 14 quaerimus meritum -is ([*opp.* misericordiae]. *ad Rom. 9, 18 ut*: quaest. Simpl. 1, 2, 15 ut -o dei sit nolle misereri). c. Iulian. op. imperf. 1, 93 -e et desertione dignos. quaest. Simpl. 1, 2, 18 -o ... impiorum (*cf.* LEO M. epist. 124, 6 Conc.^{S} II 4 p. 161, 35 haeretica -o. GREG. M. moral. 15, 52 de iniqui -e). LEO M. epist. 118, 1 Conc.^{S} II 4 p. 72, 8 sua -e caecati. MAX. TAVR. hom. 78 p. 420^{B} (= Ps. EVSEB. GALLIC. hom. p. 678^{F}) auribus surdis et infidelitatis -e damnatis (obtu- *var. l.*). FAVST. REI. grat. 1, 17 p. 54, 10 clementia relaxantis *dei* -is occasio est. VEREC. in cant. 9, 8 ut ... -e propria praeparetur ad poenam *diabolus.* CAES. AREL. serm. 101, 2 ex desperatione -o generatur. *al.*

obdūrēfacio, -ere. *cf.* obdurescere *et e. g.* rigefacere, torpefacere (*Non. p. 182, 5*). NON. p. 23, 7 lapit significat -it et lapidem facit.

***obdūrēsco**, -uī, -ere. *ab* ob *et* durescere. *scribitur* -isc- AMM. *l. 67, indicat. praes.* -ent HIPPOCR. aer. 22 (*gr.* ἀποχωλοῦνται). NOT. Tir. 77, 86 -uit. 87 -it. *legitur inde a* PLAVTO (*perf.*), CATONE (*praes.*), CIC. (*perf. praeter l. 61*), VARRONE (*praes.*). [*saepius confunditur c.* obdurare, *e. g. l. 59. 61. 66. 70.*]

i. q. durum fieri: A *proprie* (*accedit* in *consec. l. 50*): 1 *de hominibus desidia vel terrore rigescentibus*: PLAVT. Truc. 916 cubando in lecto hic expectando -ui. PROP. 2, 25, 13 Gorgonis ... satius fuit -ere vultu. TERT. Scap. 3, 2 tonitrua quid sonuerint, sciunt qui -erunt. 2 *de rebus inanimis (liquoribus l. 47sq.) vel partibus corporis*: CATO agr. 50, 2 *loca aquosissima* postremum arato, dum ne prius -ant (*cf.* SEN. nat. 3, 11, 5 quod -erit [indu- *var. l.*] constricta tellus). VARRO rust. 3, 14, 5 *cochleae* semen ... testa molli diuturnitate -it. EPIT. Alex. 25 ut ... vestimenta ... *frigore* rigida -rent. PELAGON. 196 caveto ne *medicamen* -at, antequam oblinas tubercula (*Hippiatr. gr. I p. 234, 10* ξηρανθῆναι. *inde sim.* VEG. mulom. 2, 48, 4). CHIRON 486 ilia *iumento* -unt et inflantur. VEG. mulom. 2, 88, 3 nervi ... -unt in robur. ORIBAS. eup. 4, 24, 12 La p. 546 pterigia, id est [h]ungiculus, si inveteratus iam -erit (*gr.* σκληροῦ γεγονότος). *al.*

B *translate de animantibus vel animo eorum* (*translatione restricta l. 71; accedit* ad *l. 59. 62. 67. 77,* contra *l. 58. 68. 70. 74,* ab *l. 64* [*cf. vol. V 2, 1196, 1. VI 1, 814, 67; v. etiam p. 43, 41*], in *c. abl. l. 69*): 1 *in malam partem i. q. sensu deficere, immitem, brutum fieri*: CIC. Verr. II 5, 34 cum ... aliena ... satietate -isset *Verres.* Mil. 76 usu iam -erat et percalluerat civitatis incredibilis patientia. Phil. 2, 108 consuetudine -uimus. fin. 3, 37 quis contra studia naturae tam vehementer -uit? (obduravit *plerique codd.*). Att. 13, 2, 1 iam ad ista -uimus et humanitatem omnem exuimus. fam. 5, 15, 2 alii *amici* ... -erunt (-rarunt *var. l.*). ad Brut. 1, 18 (9, 26 Sj.), 5 -unt ... magis cotidie boni viri ad vocem tributi. SEN. dial. 6, 23, 1 antequam *animi* -rent et altius terrena conciperent (GREG. M. in euang. 17, 14 usu ... curae terrenae a caelesti desiderio -it a. *cf.* QVINT. inst. 1, 12, 8 dociliora sunt ingenia priusquam -erunt. AVG. civ. 4, 25 p. 177, 5 D. cor non nimis -uit [-ravit *var. l.*]. GREG. M. moral. 9, 88 mens ... insensibilius -it). AMM. 17, 14, 2 regem ... -entem ad suscipiendam ... pacem. HIER. interpr. Iob 39, 16 *struthio* -uit contra filios suos (*gr.* ἀπεσκλήρυνεν, *Vulg.* duratur). RVFIN. Orig. princ. 3, 1, 15 -erat in inperitia ([se] obduraverat *var. l.*). AVG. c. Cresc. 3, 38, 45 p. 544, 14 contra omnes voces rationis -uit. grat. Christ. 37, 41 (*verba Pelagii*) longo peccandi usu quodam modo -uere. GREG. M. moral. 10, 25 quisquis ... pertinacia insensibilitatis -it. *al.* 2 *in bonam partem i. q. firmum, constantem fieri*: CIC. Tusc. 3, 67 -isse ... iam sese contra fortunam arbitrantur. Att. 10, 9, 1 *Philotimus* exanimavit omnis qui mecum erant; nam ipse -ui. fam. 2, 16, 1 nisi iam ... diuturna desperatione rerum -isset animus ad dolorem novum. 12, 18, 2 sic iam -ui, ut ludis ... animo aequissimo viderem T. Plancum.

cf. obdurefacio.

***obdūro**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* durare. *inter* 'verba quae voce tantum activa proferuntur Latine' *affert* CHAR. gramm. p. 468, 20 B. *formam vulgarem* aduravit *legit Belsheim* ITALA III reg. 12, 24^{p} (Vind., *cf. Denk, ALL 13, 1904, 583sq.*), *legendum esse* adgravavit *affirmat B. Fischer per litteras.* *perf. brev. nonnisi* -asset *p. 43, 14.*

[*Haller*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

legitur inde a PLAVTO, CIC., CATVLLO, HOR. [*per mutationem praeverbii* ob > ab: *it.* addurare, *francog. vet.* adurer, *prov. vet.* a(b)durar. *cf. M.-L. 6011. Battisti-Alessio I 58. G.*] [*confunditur in codd. c.* obdurescere *p. 42, 37. falso trad. pro* obducere COLVM. 4, 24, 18, *pro* obturare *e. g.* PS. PHILO antiq. 33, 6 EPIPHAN. in euang. 34 p. 67, 22 (*var. l.* obtu- *pro* obdu- *l. 17. 61. 76*).]

1 *intransitive i. q. durum esse vel fieri* (*pass. impers. l. 12*): a *respicitur animus pertinaciter resistens* (contra *aliquid l. 15,* in *c. abl. 13*): PLAVT. Asin. 322 pernegabo atque -bo (*cf.* CATVLL. 8, 11 obstinata mente perfer, -a [OV. am. 3, 11, 7 p. et -a *sicut*: ars 2, 178 trist. 5, 11, 7]. HOR. sat. 2, 5, 39 persta atque -a). CATVLL. 8, 12 Catullus -at. 8, 19 destinatus -a. CIC. Att. 12, 3, 1 -etur hoc triduum (*impers., v. Boot ad. l.*). PS. ORIG. tract. 6 p. 54, 19 in ira -antes venerunt. IVL. VAL. 1, 6 cum -asset mulier obfirmatius. LACT. inst. 1, 1, 23 superstitionibus ... inhaerentes -ant (-antur *var. l.*) contra ... veritatem. *al.* b *respicitur rigor corporis*: CYPR. laps. 25 os labiis -antibus (obtu- *var. l.*) premere. PELAGON. 17 si ... articuli -verint (*Hippiatr. gr. II p. 36, 1 ἀποσκληρύνεται*). CHIRON 268 locus (*i. lingua, palatum*) si -verit (*sim.* 523). VEG. mulom. 2, 28, 5 *tumor.*

2 *transitive i. q. durum reddere* (*reflex. l. 74, mediopass. e. g. l. 29. 32. 33. 49. 51. 54; absolute l. 65.*): a *respicitur soliditas rerum* (*in imagine l. 25. 26; accedit* in *c. acc. l. 33*): SEN. nat. 3, 20, 3 flumen ... eius naturae habet limum, ut corpora (corporibus *codd. mel.*) adglutinet et -et. ITALA Ier. 7, 26 (Tert. adv. Marc. 4, 31 p. 527, 27) populus meus ... -vit collum suum (*gr. ἐσκλήρυναν, Vulg.* induraverunt cervicem). III reg. 12, 4 (Vind.) pat⟨er⟩ tuus -vit vin⟨cula⟩ nostra (*gr. ἐβάρυνε τὸν κλοιόν, Vulg.* durissimum iugum imposuit). TERT. anim. 48, 1 quod aestas dissolvat animas et hiems quodammodo -et. CLAVD. DON. Aen. 3, 45 p. 269, 17 ut ... comarum ... mollities -ta constiterit *horrore.* VEG. mulom. 1, 56, 2 *stramentum durum* equorum ungulas ad saxorum instar -at (*cf.* EVSTATH. Basil. hex. 5, 8, 8 quod electrum lacrima sit ... ligni more lapidis -ta [*gr. ἀποπηγνύμενον*]). HIER. in psalm. 2 p. 8, 13 vas ... antequam in testam fuerit -tum. RVFIN. hist. 3, 20, 3 manus labore rigidas et callis -tas (*gr. ἐναποτυπωθέντας ... χειρῶν τύλους*). AVG. serm. 4, 22, 23 lapis terra -ta est. VINDIC. med. 33 -tas vel clausas vias corporis (*an leg.* obtu-*?*). APIC. 8, 372 imples porcellum, charta -as. *al.*

b *respicitur pertinacia, inflexibilitas mentis* (*-ari dicuntur sive animi sim. sive ipsi homines; transfertur ad affectus, qualitatem sim. l. 49. 55 [de hebescentibus] et l. 57. 58. 63. 73 [de inveteratis, corroboratis]; accedit abl. instrum. vel causae l. 56. 57. 59. 61. 65,* ab *l. 51 [cf. p. 42, 64],* ad *l. 57,* adversus *l. 67,* contra *l. 71,* in *c. abl. l. 63. 72, c. acc. l. 49*): α *in malam partem*: ITALA exod. 4, 21 (Greg. M. moral. 11, 13) ego -bo cor *Pharaonis* ([*gr. σκληρυνῶ, Vulg.* indurabo]. PS. PHILO antiq. 10, 2 -tum est ... c. Egyptiorum [*cf. Vulg. exod. 14, 8* induravit]. AVG. quaest. hept. 5, 2 p. 370, 23 c. -to [*antea attulit deut. 2, 30* induraverat]. *al.*). Rom. 9, 18 (Aug. epist. 194, 10) cuius vult, miseretur *deus* et, quem vult, -at (indurat *var. l. sec. Vulg., gr. σκληρύνει*). TERT. nat. 2, 1, 5 teneritas conscientiae -atur in callositatem ... erroris. bapt. 2 p. 201, 19 mentes (VEREC. in cant. 1, 17. GREG. M. moral. 6, 25 ne m., dum exterioribus actibus afficitur, ab internis desideriis -etur. *al. cf.* PS. AVG. quaest. test. I 75, 2 animum [VEN. FORT. virt. Hil. 13, 37]. GREG. M. moral. 4, 49 spiritus. VITA Caes. Arel. 1, 54 sensum). IREN. 4, 39 (= 64 H.), 2 si ... statim -tus respuas artem *dei.* CAPITOL. Pert. 9, 3 alimentaria ... compendia ... -ta verecundia sustulit (*cf.* ARNOB. nat. 4, 34 *Iuppiter* -tus inverecundia). PS. ORIG. tract. 6 p. 64, 17 iram ... -tam instinctu diabolico ad tantum facinus perpetrandum. p. 65, 2 -ta audacia. FAVSTIN. trin. 2, 1 frontem ... impudentiae impietatibus -tam (HIER. epist. 84, 5, 2. *cf.* adv. Rufin. 3, 11 -as frontis impudentiam). AMM. 22, 16, 23 -to ... latroni (*in tormento*). VVLG. Hebr. 3, 13 ut non -etur quis ... fallacia peccati (obtu- *var. l., gr. σκληρυνθῇ, cod. d al.* praeduretur). AVG. bapt. 1, 16, 25 pseudochristianos in affectione animali ... -tos. epist. 93, 5, 17 -tae consuetudinis ... vinculum (c. Gaud. 1, 33, 43 -tae c. pertinacissimam vetustatem). 194, 3, 14 nec -at deus impertiendo malitiam. serm. 336, 3, 3 aliqui compungebantur et convertebantur, aliqui -bantur et confundebantur. OROS. hist. 7, 41, 9 pagano ... adversus fidem -to. LEO M. epist. 38 Conc.[S] II 4 p. 18, 21 nimis caecus nimisque -tus. serm. 70, 2 -vit ... carnalem Israel malignitas. FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 59, 27 *Pharaonem* divina severitas inclinabat, bonitas -bat (CAES. AREL. serm. 101, 2 *Ph.* contra me [*i. deum*] -ari permitto). GREG. M. moral. 18, 50 in infidelitate ... -ti sunt. *al.* β *in bonam partem*: PANEG. 4, 13, 1 quamvis ... callo ... -tae patientiae sustineres. SYMM. epist. 8, 41 commuta ... animum teque in annum vel biennium -a.

p. p. p. **obdūrātus,** -a, -um *pro adi. saepe, e. g. l. 46. 55. 57. 58. m. pro subst.*: *plur.*: PRISCILL. tract. 11, 144 (*nisi leg.* obtu-). LEO M. epist. 30, 1 Conc.[S] II 4 p. 10, 27 (*opp.* correctis *ut*: epist. 103 *ibid.* p. 155, 29). PS. PROSP. vocat. gent. 2, 13. *sing.*: PROSP. in psalm. 144, 8/9 (*opp.* conversus).

deriv.: obduratio, obdurus.

obdūrus, -a, -um. *ab* obdurare *retrograda q. d. formatione.* SYNON. Cic. p. 417, 14 -us animus; constans; confirmatus. [*e coni. dub.*: SALL. (?) rep. 1, 8, 4 *Vretska pro* obscurum.] *i. q. obduratus, durus*: CARM. de Sod. 165 corda -a timorem deseruere dei (*P,* dura *codd. mel.,* ecdura *Peiper. cf. vol. V 2, 125, 51*). HESYCH. in lev. praef. p. 788[D] cum nimis difficilis sit et -a inquisitio. *pro subst. de eis, qui astricta alvo laborant*: PS. DIOSC. herb. fem. 1 *echini herbae* radix tunsa ... cum aqua pota -is, haemoptoicis ... prodest. *Halter.*

obēd- *v.* oboed-.

obedo *v.* obesus.

ⁿ**obeliscus,** -ī *m.* (*? f. et n.* -um *v. l. 12*), ὀβελίσκος. *scribitur* (*cf. similia s. vv.* obelus, obolus) -bol- MARCELL. chron. II p. 62, 390, 3 ISID. orig. 18, 29, 1. 31, 1. 2. *al.* (-pol- ORIGO Rom. chron. I p. 145, 18), *in var. l. saepius, e. g.* TERT. adv. Hermog. 31, 4 SERV. Aen. 3, 444; -bul- CVRIOS. urb. p. 97, 10 N.; *occurrunt etiam* -bael-, -boel-, -bell-, -bil-; obl- *metri causa* ANTH. 197, 14. -um *n. nom.* MARCELL. chron. II p. 62, 390, 3 (-us *var. l.*); -i *nom. excipitur voce q. e.* una CVRIOS. urb. p. 97, 10 N. (REG. urb. *ibid.* unus). GLOSS. ὀβελίσκος. lapis nimiae altitudinis. GLOSS.[L] V Aa o 42 meta, finis. *legitur inde a* PLIN. nat., SVET., CE (*l. 35*), TERT. [*confunditur in codd. c.* obelus (obolus) *e. g.* HIER. epist. 104, 3, 1 (-us *falsa var. l. ibid.* 112, 19, 1). AVG. epist. 71, 2, 3.]

1 *significatur genus materiae praeacutae* (*fabricatum ab homine praeter l. 46. 53*): a *t. t. architect.*: α *describitur* (*distinguitur* columna *l. 25*): PLIN. nat. 36, 64 trabes ex eo *lapide syenite* fecere reges ... -os vocantes. IVL. VAL. 1, 30 saxa, quos diximus -os, quod ad veru ferreum saxi sublimitas quadret (*cf. antea*: -os ... proceritudinis erectissimae; *Hist. Alex. M. I p. 34, 12 Kr. ὀβελίσκους*). FILASTR. 21, 2 formationes ... in lapide magno velut -o, qui erat ... positus pro columna (CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 11 pro -is ... c. statuit [*gr. ὀβελῶν*]. *cf. opp.* c. MARCELL. chron. II p. 62, 390, 3). AMM. 17, 4, 7 est ... -us asperrimus lapis, in figuram metae cuiusdam sensim ad proceritatem consurgens excelsam, utque radium imitetur, graciliscens paulatim, specie quadrata in verticem productus angustum, manu levigatus artifici. ISID. orig. 18, 31, 1 -us ... sagitta dicitur *eqs.* (*cf. p. 45, 11 sq.*).

β *exempla* (*pertinent fere ad -um in circo maximo statutum*): PLIN. nat. 16, 201 -um in Vaticano circo statutum (AMM. 16, 10, 17 erigeret. 17, 4, 1 erectus. ORIGO Rom. chron. I p. 145, 18 est. MARCELL. chron. II p. 62, 390, 3 -um in c. positum est. *sim. al. cf.* CE 1552 A, 83 [*s. II*] circi ... -us [MARCELL. chron. II p. 102, 526, 4]). 36, 66 crepidines -i. 36, 71 -us ... excisus est a rege *eqs.* (AMM. 17, 4, 6 -os ... montium venis ... e.). 36, 72 longitudinem -i (*cf.* TERT. spect. 8 p. 9, 25 [= SVET. frg. p. 337, 1] -i enormitas. CASSIOD. var. 3, 51, 8 -orum ... prolixitates). SVET. Claud. 20, 3 -us ex Aegypto ... advectus. TERT. adv. Hermog. 31, 4 -us super omnia ferebatur. AMM. 17, 4, 17 textus -o incisus. SERV. Aen. 3, 444 ut in -o Romae videmus (*sc. signis futura praedicta*). NOT. urb. Const. 6, 12 -us ... quadrus. ITIN. Anton. Plac. rec. A 11 -us ... clausus cancellis (obolis, tumulus *var. ll.*). ISID. orig. 18, 31, 2 -us ... summitatem ... caeli significat. VISIO Pauli 40 rec. Sang. p. 143, 31 S. (*cf.* rec. P p. 32, 23 J.) vidi ... mulieres super -um igneum (*metaphorice? gr. ὀβελίσκων*). *al.*

b *de veru quodam parvo ad torquendum adhibito* (*cf. p. 45, 41; resp. gr. ὀβελίσκος*): PASS. Tarach. 7 p. 465 -os incendite et ei ad mamillas ponite (p. 466. 9 p. 470). 8 p. 467 ignite -os et lateribus eius apponite (*ibid. iterum.* p. 468).

c *singulariter de flore rosae nondum aperto*: ANTH. 646, 27 *rosa* aperit primi fastigia celsa -i mucronem absolvens purpurei capitis.

2 *t. t. gramm. de nota critica i. q. obelus* (*ad analogiam vocis iuxta positae q. e.* asteriscus): RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 36 p. 615[B] asterisci et -i notulis. AVG. epist. 71, 3 asteriscis notasti, quae ..., -is autem, quae ... in Hebraeo non sunt. quaest. hept. 1, 155 quaedam -os habent ..., quaedam asteriscos.

ŏbelismenē, ὠβελισμένη (*cf. Cic. fam. 9, 10, 1 ὀβελίζει*). *scribitur* -bol- ISID. orig. 1, 21, 16. 17 (*-βολ- Lindsay; cf. l. 84*). *i. q. obelo instructa, obelata* (*sc. nota*): NOT. Suet. gramm. VII 533, 5 >— diple -e (536, 4 ad separandas in comoediis et tragoediis periodos. *inde* ISID. orig. 1, 21, 16 ⋗ d. -e interponitur ad *eqs.*). *ibid.* ⋖ aversa -e (536, 1 ⋖ a. -e his apponitur, quae ad aliquid respiciunt [*cf. p. 45, 24*]. ISID. orig. 1, 21, 17 ⊥ a. -e, quotiens strophe et antistrophus infertur [*cf. Lindsay in app. crit., v. p. 45, 22*]).

obelo, -ātum, -āre. *ab* obelus, *cf.* obelismene. *scribitur* -bol- ISID. orig. 1, 21, 19. 20. 21. *i. q. obelo notare vel instruere*: 1 *versum*: NOT. Suet. gramm. VII 535, 24 (= ISID. orig. 1, 21, 21) ⁎ ceraunium ponitur, quotiens multi versus improbantur, ne per singulos -entur (ISID. nec ... -atur [-antur *var. l.*]). 2 *notam criticam,* -ta *i. q. obelismene*: NOT. Suet. gramm. VII 534, 1 ⋝ diple superne -ta (536, 6 ⋝ d. s. -ta ponitur ad condicionem locorum vel temporum vel personarum mutatam. ISID. orig. 1, 21, 19). 534, 2 ⋝⋜ recta et aversa superne -tae (*Reifferscheid,* -ta *trad.*; 536, 8 ⋝⋜ r. et a. s. -tae ponuntur, cum monadem significant similemque sequentem esse. *inde* ISID. orig. 1, 21, 20 >< diple r. et a. s. -ta ponitur *eqs.* [adversa *Lindsay c. parte codd., cf. p. 45, 25*]).

[**obelopaectēs** (*et* obolo-, oopaectes) *falso coni. Schmitz, Beitr. z. lat. Sprach- u. Lit.-Kunde 277 pro* oplectis NOT. Tir. 107, 59; *v. s.* hoplectes.]

ⁿ**obelus,** -ī *m.,* ὀβελός, *cf.* obolus. *scribitur* -boel- *saepius apud* HIER., *praeterea* -bẹl-, -vel-, -bell- (*cf. thessal.* ὀβελλός), hob- (*cf. p. 45, 1*). *acc.* -on *p. 45, 6.* GLOSS. -o: linea. -is: virgis. *legitur inde a* NOT. Suet. gramm., HIER. [*confunditur in codd. c.* obo-

[*Quadlbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lus *saepe* (*e. g.* HIER. praef. Vulg. Iob p. 69, 6. 79, 7 hob-; *restituitur* -bol- NOT. Suet. gramm. VII 534, 10 GLOSS. V 630, 14), *c.* obeliscus (*p. 44, 16*).]

1 *nota critica specie lineae iacentis, qua spuria vel falsa notantur*: a *explicantur*: *α forma*: NOT. Suet. gramm. VII 533, 3 — -us. HIER. epist. 106, 7, 2 *Origenes* -on (-um *var. l.*), id est iacentem praeposuit virgulam, quam ... Latine veru possumus dicere, quo ostenditur iugulandum esse et confodiendum, quod in authenticis libris *hebraeis* non invenitur (112, 19, 1 [= AVG. epist. 75, 5, 19] v., id est -i. praef. Vulg. psalm. p. 3, 11 iacentem lineam ..., id est -os [*postea*: v.]. ISID. orig. 1, 21, 3 — -us, id est v. iacens, adponitur ..., ut quasi sagitta iugulet supervacua atque falsa confodiat. sagitta ... graece ὀβελός dicitur [*Otto*, obolus *trad.*; *cf. p. 44, 31. v. s.* obolus]. *cf.* HIER. praef. Vulg. par. p. 10, 1 -us, transversa scilicet virga). praef. Vulg. pent. p. 64, 7 -o, id est ... veru, opus omne distinguens (Esth. 10, 3 [obolo *var. l.*]. *cf. l. 7*). *de origine obelandi*: NOT. Suet. gramm. VII 534, 7 — -us apponitur versibus hac causa (*origo obelandi per fabellam ducitur ex signo oboli*). *β genera varia*: NOT. Suet. gramm. VII 533, 3 ⋇— asteriscus cum -o (*item* ISID. orig. 1, 21, 17). 534, 1 ÷ -us adpunctus (ISID. orig. 1, 21, 4 ∸ -us superne a. *cf.* NOT. Suet. gramm. VII 536, 3 ∸ -us cum puncto *ponitur* ad ea, de quibus dubitatur, tolli debeant necne). *ibid.* —< -us cum aversa (536, 5 —< -us c. a., quotiens strofae antistrofos infertur [-us c. *add. Keil, v. p. 44, 65*]. *cf.* ISID. orig. 1, 21, 18 ⩽ a. c. -o ad ea ponitur, quae ad aliquid respiciunt, ut *eqs.* [adversa *Lindsay c. parte codd.*, *cf. p. 44, 64*]).

b *exempla*: NOT. Suet. gramm. VII 534, 15 -o ... notandos *versus, quos putabant malos aut non Homericos Aristarchus et alii* (*cf. p. 44, 56 sq.*). AVSON. 299, 13 p. 169 P. pone -os ..., primorum stigmata vatum. HIER. in Dan. prol. p. 493^{A} visiones -o praenotavimus significantes eas in Hebraico non haberi (p. 493^{B} quosdam versus ... superflua quaeque designans. epist. 106, 41, 6 in Ezech. 1, 5 p. 20^{C}. in Is. 26, 17 p. 302^{B} quod LXX addiderunt. *al.*). epist. 57, 11, 1 *addita a septuaginta* in exemplaribus ecclesiae -is ... distincta sunt (adv. Rufin. 2, 29 p. 452^{C} editionem. praef. Vulg. Iob p. 69, 6. *adde etiam l. 15*). in Is. 66, 24 p. 676^{D} sub -o *dicitur* (praef. Vulg. Iob p. 70, 7 translationem ... s. asteriscis et -is ... edidimus. in Dan. prol. p. 493^{B} s. ... -is editionem. *cf.* epist. 112, 19, 2 libros ... emendatos sive corruptos per -os [obolos *var. l.*] et asteriscos). adv. Rufin. 2, 31 p. 454^{A} additis -is. *metonymice de verbis obelandis*: HIER. epist. 106, 36 'in aeternum' -us est.

2 *instrumentum torquendi* (*cf.* obeliscus *p. 44, 48*): CASSIOD. hist. 6, 33, 8 *pater* calefaciens -os manibus ... et dorso eius *filii* imposuit (obolos *edd. sec. codd.*, *Theodoret. 3, 14, 8* ὀβελούς. *cf. Lundström, Übersetzungstechn. Untersuchungen 80 sq.*).

deriv.: obelo. *cf.* obeliscus, obelismene.

ᵃobeo, -(i)ī (-īvi), -itum, -īre. *ab* ob *et* ire. *de* ***scriptura*** *et* ***formis***: ub- *?* CIL IV 1313, 5 (*in var. l.* LIV. 26, 51, 8 STAT. Theb. 6, 674 HIL. in psalm. 118 gimel 12), op- CIL XIII 7814, 6, ov- CIL VIII 23128. XII 933, 6 (*a. 524?*). XIII 2355 (*a. 447*). *et saepius in tit. Gall. et Germ.* -inunt -unt FEST. p. 189 (*cf. Stolz-Leumann⁵ 305*). *fut.* -iet CE 1225, 10 (*cf. Bücheler ad l.*; -ibo *sim. inde ab* ENN. scaen. 245 HOR. carm. 2, 20, 7). *perf.*: -ii CIC. Verr. I 6, -i CE 1186, 6. 1240, 4, -ivi CE 1170, 1. -isti *nonnisi* CE 500, 7. 702, 2. -iit *inde a* PLAVT. Aul. 15 *passim* (CAPITOL. Pert. 2, 3 -i⟨i⟩t *Helm propter clausulam*), -īit CE 1974, 3 (*v. Inscr. christ. Diehl ind. XII s. v.*); *cf. varias scripturas titulorum*: -iat CIL XII 2187, 4 (*a. 564*), -iet CIL XII 1724, 11 (*a. 472*). XIII 2365 (*a. 493*). *et saepius in tit. Gall. et Germ.*, -ieit CIL X 1935 (*a. 10 a. Chr.*), -eit CIL I² 2116 (*an pro* -it*?*). -it *a praes. hist. non semper distingui potest* (*cf. Neue-Wagener III 446 sq.*); -īt *metri ratione postulatur* LVCAN. 9, 190. STAT. Theb. 3, 544 (*an praes.?*). IVV. 6, 559; -It *scrib.* CIL VI 33704. 37642 FAST. mag. Ost. a. 37 (Inscr. Ital. XIII p. 191); *contextu perf. commendatur e. g.* LVCR. 3, 1042 SEN. Herc. O. 1911 Tro. 597 MART. 11, 82, 3 *et in tit. passim, saepius iuxta* vixit, *e. g.* CIL VIII 8641. -ivit *metri causa* (*cf.* -īit *l. 55*) VERG. Aen. 6, 801 AVSON. 249, 4 p. 85 P. *al.*, *ceterum* PS. AMBR. mans. 33 p. 33^{B}; *cf.* obvit *sim.* CIL XII 1504, 6 (*a. 362*). 5344 (*a.* 568). XIII 7814, 6 (= INSCR. christ. Diehl 4423 adn.). -iiss- *in var. l. pro* -iss- *saepius, e. g.* CIC. Tusc. 1, 86 NEP. Timol. 5, 4 VELL. 2, 102, 1. *formae pass.* -tus *et* -eundus *saepius inde a* CIC.; *ceterum inveniuntur* -or PRISC. gramm. II 530, 26, -itur OV. fast. 1, 464 (*transit.*), -untur VLP. dig. 50, 7, 7, -iri CIC. off. 1, 12 TRYPH. dig. 27, 1, 45, 4 VLP. dig. 50, 5, 2, 7ª.

notatur *in inscr.* (*legendum* -iit, -itus *sim.*): O: CIL III 5256 *bis.* 5522 VI 38535. OB: CIL VI 9326 b (*a. 97*). INSCR. christ. Diehl 2886^{A} adn. ⟨o⟩b. *al.* ŌB: *ibid.* 1676 (= CE 711; *a. 552*) *bis.* 2483 (= CE 1621; *a. 601*). ⊖B *sim.*: CIL III 4755. 4883. *al. cf.* ⊖ *sim.* (*nisi latet littera gr. Θ i. θανών sim.*; *vix recte varia signa distinxit Hübner, Exempla script. epigr. p. LXXII b sq.*): FAST. cos. Lun. a. u. c. 769 sqq. (CIL I² p. 73). CIL VI 21158 (*a. 12a. Chr.*). *et saepius, maxime in tit. Romae.* OBI: CIL III 8902 INSCR. christ. Diehl 1075, 15. *al.* OBIT *pro* -itus *sim.*: CIL III 5568. *?* VI 7479 (*a. 16*). *de* OBT, OBITV *v. s.* obitus, -ūs. NOT. Tir. 13, 31 sq. -it. -iit. ***de notione***: PAVL. FEST. p. 147 'mortem -isse' ea consuetudine dicitur, qua dixerunt antiqui ... 'ob Troiam duxit exercitum' pro ad, similiterque 'vadimonium -isse' dicimus, id est ad vadimonium isse *eqs.* ARVS. gramm. VII 497, 4 '-iit mortem' ...; '-ire' significat inire vel abire (*affert* TER. *Andr. l. 21 et* CIC. *Catil. l. 81*). SYNON. Cic. p. 419, 32 conticere. -ire. occumbere *eqs.* p. 431, 31 interit. -it. occidit. perit. exspiravit *eqs.* GLOSS. ὑπεισέρχομαι. τελευτῶ. περιέρχομαι. -it: κυκλεύει. moritur. circumit, obcurrit vel manet. -ire: circuire aut mori aut perfungi (-di *trad.*). -eunda: exsequenda. -euntia: gignentia (*?* cingentia *Heraeus, v. p. 48, 40*). circumdantia. *al.*; *ad singulos locos v. infra.*

legitur inde a PLAVTO, ENNIO, TER., LAELIO, ACCIO, HOSTIO, LAEVIO, MACRO hist., CIC., CATVLLO; *deest e. g. ap.* SALL. (*ceterum adamant historici*) *et* TIB. [*confunditur in codd. c.* ab-, ad-, amb-, circu-, in-, subire; *c.* habere *e. g.* CIC. Phil. 9, 5, obicere *e. g.* LIV. 4, 38, 5, oboedire *e. g.* CIC. off. 1, 12; -isset *c.* obesset CIC. Q. Rosc. 38, -isse *c.* odisse VELL. 2, 102, 1. *dub. vel falso trad.*: CIC. Arat. 463. OV. met. 1, 552 (*pro* habet). STAT. Ach. 1, 149.]

i. q. adire, subire sim. (*sc. sive occurrendo sive ambiendo sive transcurrendo*): 1 *verbum activum*: A *c. obiectis*: 1 *de decedentibus, morientibus* (*spectat ad mortem violentam passim, e. g. l. 27. 28. 31. 42*): a mortem (*plur. l. 21. 30*, letum LVCR. *l. 31*): PLAVT. Aul. 15 is -iit m. (morte *pars codd. Non. p. 275, 12, cf. et p. 48, 84; eadem var. l.* TER. Phorm. 1019 CIC. Brut. 78 VELL. 1, 9, 3 PAPIN. dig. 2, 11, 15. PAVL. NOL. carm. 31, 563 mortes. *al.*). TER. Andr. 223 (DON.: nos '-iit' tantum). Haut. 271. LAEL. or. frg. schol. Cic. Bob. p. 118, 16 (*v. app. crit.*). CIC. Cluent. 48 -eunda m. Cluentio (*cf.* GELL. 15, 10, 1 voluntatem ... -ae m.). Sest. 83 m. -ita (*abl. abs. ut*: LVCR. 1, 135. 4, 734 CE 1563, 7. 1867, 3. VERG. Aen. 10, 641 [SERV.: sumpta, suscepta et completa]. *al.*). Mil. 86 taeterrimam (*item c. epithetis*: VELL. 2, 4, 6 seu fatalem ... seu conflatam insidiis. 2, 91, 4 dignissimam vita sua [FLOR. epit. 2, 8, 13 dignam viris]. *al.*). Phil. 9, 4 ob rem publicam (*item* 9, 5. 16 TAC. ann. 2, 83, 2. *cf.* SEN. dial. 6, 3, 1 pro re publica [TAC. ann. 16, 16, 1 -itas p. r. p. mortes]. epist. 82, 20 pro coniugibus *eqs.* HIER. epist. 41, 4, 1 pro nobis). LVCR. 5, 1420 letum insidiis. LIV. 28, 22, 8. *et saepius.* b diem (noctem SIL. *l. 38*, fata AVSON. *l. 41*): PLAVT. Aul. 20 (die *trad.*, *cf.* Men. 62 [die *var. l.*]). Cist. 175 d. suom (Poen. 904. 1070 SVLP. RVF. Cic. fam. 4, 5, 4. 4, 12, 2 SEN. apocol. 1, 1 ORAT. imp. Hadr. de Matid. [CIL XIV 3579] 8. *et saepius; passim apud iurisconsultos*). 613. NEP. Dion 2, 5 supremum ([extremum *var. l.*]. Milt. 7, 6 PETRON. 61, 9 PLIN. nat. 14, 45 TAC. ann. 1, 53, 1. *al. cf.* SIL. 2, 574 suprema nocte -ita. COD. Theod. 2, 6, 4 ultimum [COD. Iust. 6, 62, 3 *a. 349.* 9, 6, 6, 1 *a. 239*]. MARCELL. auct. chron. II p. 105, 536, 10 extremum [*cf. l. 36*]). FRG. Vat. 281 fatalem (COD. Iust. 2, 7, 15, 1 *a. 472. cf.* AVSON. 178, 10 p. 42 P. fata suprema). *al.* *?* c legem: HERM. vulg. sim. 8, 3, 7 non -ierunt vero l. (necem *Hilgenfeld*), sed nec abnegaverunt suam legem *sc. confessores mortem non passi* (*gr.* μὴ παθόντες δὲ μηδὲ ἀρνησάμενοι τὸν νόμον αὐτῶν, *Pal.* nec mortem gustaverunt. *interpres fortasse male coniunxit* νόμον *c.* παθόντες. legem *deleri iubet S. Mariotti per litteras*). d *usu recentiore* vitam -ire *i. q. vitam excedere, fungi* (*cf. vol. V 2, 1208, 75. VI 1, 1590, 9. 10. 12*): CIL XIII 1483, 7 (*a. 584? 621?*) v. -iet.

2 *vario usu, praevalente notione*: a *adeundi, ineundi, subeundi*: *α proprie*: ① *quolibet modo* (*hostiliter l. 55, subires l. 54; excepto* APVL. *nonnisi in poesi*): ENN. trag. 245 Acherontem -bo, ubi mortis thesauri obiacent (*Aldina, Vahlen*; adibo ... adiacent *trad. Fest. p. 201 in illustranda* ob *praeverbii notione; aliter vol. I 623, 15*). SIL. 4, 342 Vfentem ... ensis -it (*i. ferit*, ense subit *Bentley*). 5, 644 densos ... -it obvius hostes (*hostiliter ut*: 17, 492 fortissima ... nomina -it ferro. STAT. Theb. 2, 589 hos -it atque illos). APVL. met. 4, 20, 2 vitae metas ultimas. AVIAN. fab. 38, 2 e stagnis ... aequoreas praeceps piscis -ibat aquas (adibat a., abibat aquis *var. ll.*). AVIEN. orb. terr. 1319 *pars Indorum* palantes -unt beryllum (*gr. 1118* ἰχνεύουσιν, *Prisc. perieg. 1018* scrutantur). ⓘⓘ *visitando, frequentando sim.* (*sunt, quae etiam ad p. 48, 21 spectent*): CIC. Cael. 18 nostras domus (*cf.* fam. 7, 1, 5 nostras villas. *paulo aliter p. 48, 31*). off. 1, 12 hominum coetus et celebrationes ... a se -iri. Att. 9, 13, 6 cenas et facere et -ire (*cf.* APVL. apol. 57 symposia. 59 repotia cenae. 87 [88] *convivia.* met. 10, 32, 1 epulas. AVR. VICT. Caes. 33, 6 popinas ganeasque [*cf. p. 47, 9*]). HOR. sat. 1, 6, 120 -eundus Marsya. LIV. 7, 15, 13 nundinas et conciliabula -ire soliti erant (*cf.* APVL. met. 7, 23, 4 mercatum). GELL. 19, 8, 1 a magistris auditionibusque -eundis otium. APVL. met. 1, 7, 6 spectaculum (LAMPR. Alex. 44, 7 theatralia sp. saepe. *cf.* PS. CYPR. spect. 7 p. 10, 8 haec ... -eunda ... et spectanda non essent). 8, 29, 2 balneas. LACT. inst. 3, 21, 4 ut vicibus tamquam lupanar (lupanam *Weyman*) -ant (habeant *P*) *mulierem*. AVX. Maximin. c. Ambr. 62 Constantinopolim.

β translate: ① *suscipiendo*: Ⓐ *varias res* (*subi.* nox *p. 47, 14*): CIC. Manil. 53 ita clausa nobis erant maria ..., ut neque privatam rem transmarinam neque publicam iam -ire possemus (Arch. 13 suas r. LIV. 6, 22, 7 civiles. PLIN. epist. 1, 3, 2 r. familiaris -eundae. GELL. 11, 16, 7 ad negotia capessenda et ad r. -eundas plurimas. ARNOB. nat. 2, 29 res -at atque adgrediatur inlicitas. *al.*). leg. agr. 1, 8 hereditatum -eundarum causa. Catil. 1, 26 facinus (*cf.* DECL. in Catil. 16 ad cupiditatem ... facinoris -eundam). 3, 16 quod ... -iret (PLIN. epist. 6, 16, 9 q. studioso animo incohaverat, -it maximo. *al. cf.* CIC. Att. 8, 12, 3 id. Q. CIC. pet. 47 quantum. LVCR. 4, 965 eadem). leg. 2, 19 sacra (LIV. 1, 20, 1. STAT. Theb. 6, 674 laudis ... s. [*i. Olympia*].

[Quadlbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. LIV. 5, 52, 3 sollemne Fabiae gentis. APVL. met. 11, 22, 1 culturae sacrorum ministerium [HEGES. 5, 1, 3 p. 294, 5 sacrificandi m. sollemniter]. TERT. castit. 7 l. 35 *sacramenta*. orat. 13 p. 188, 19 orationem. ARNOB. nat. 2, 71 *religiones*. 3, 2 cultum divinitatis). CATVLL. 63, 62 *genus figurae* (*de metamorphosi*). CAES. Gall. 5, 33, 3 omnia per se -ire et ... providere (LIV. 4, 38, 5. *al. cf.* 26, 51, 8 cuncta). VELL. 2, 35, 5 conata (*Acidalius*, vota *vel* nota *trad.*). SEN. dial. 1, 2, 5 studia. COLVM. 1, 1, 17 *rationes agricolationis*. VAL. FL. 7, 69 *messes* (*i. viros satis dentibus natos*). PLIN. paneg. 81, 3 gloriam (*opp.* usurpabant). SVET. Cal. 11 ganeas atque adulteria (*cf.* APVL. met. 8, 10, 2 clandestinos coitus. 9, 24, 1 furtivos amplexus [10, 21, 4]. 10, 34, 5 -eundi ... concubitus). APVL. met. 4, 34, 6 nuptias (*cf.* PRVD. c. Symm. 1, 169 deam ... mortalis -ire coniugium). 9, 11, 6 discursus alacres. TERT. paenit. 11, 4 ambitus. AVSON. 339, 5 p. 157 P. nox -tura vicem. AMBR. hex. 5, 10, 31 -eundae fecunditatis peregrinationem (*de piscibus locum pariendis ovis petentibus*). *al.* *dub. an huc trahendum*: EPIGR. Bob. 62, 5 bis quinos ... phoenicas -imus *nymphae* (*i. aetates phoenicum peragimus; 'morimur' Munari vix probabiliter, cf. S. Mariotti, RE Suppl. IX 60, 68 'erreichen, nicht sterben'; an potius ad l. 75?*). Ⓑ *magistratus, munera sim. gerenda sive exsequenda* (*ad rem militarem spectant l. 31 sq. 38; subi. res l. 33*): MACER hist. 24 quo die magistratum -iit (*cf.* VELL. 2, 43, 4 praetura quaesturaque ... -ita. PAPIN. dig. 50, 1, 15, 3 in honoribus -eundis ac muneribus suscipiendis [COD. Iust. 7, 64, 8 decurionatus]. COD. Theod. 6, 2, 13, 1 ⟨digni⟩tatis -eundae). CIC. Font. 34 legationibus flagitiose -itis (leg. agr. 2, 45 Phil. 9, 8. NEP. Dion 1, 4 diligenter -eundo, fideliter administrando. QVINT. inst. 9, 3, 55. *al.*). Manil. 34 -eundi negotii ... studio (HEGES. 1, 25, 4 *Herodes* natura acrior ad -eunda n. [*cf. gr. 1, 204 δραστήριος*]). Phil. 9, 2 in ... cura ... -eundi sui muneris (9, 3 legationis. Lael. 7 *infra l. 62*. LIV. 1, 41, 5 regis. 2, 8, 4 consularia. 32, 16, 15 m. belli. SEN. dial. 6, 14, 3 imperatoria. TRYPH. dig. 27, 1, 45, 4 *tutelae. et saepius*). LVCR. 4, 967 proelia -ire (APVL. flor. 6 p. 21. *cf.* VERG. Aen. 6, 167 pugnas [VAL. FL. 3, 710 ministeria et duras -it ... p. *hasta*. ARNOB. nat. 6, 12 gladiatorii certaminis]. OV. trist. 2, 230 bella [LIV. 4, 7, 2 TAC. ann. 3, 34, 2. *cf.* CVRT. 9, 1, 1 reliqua belli]. ARNOB. nat. 2, 67 Martium discrimen). LIV. 1, 34, 12 officia (PAVL. FEST. p. 184 publica. SEN. benef. 7, 3, 2 MART. 1, 90, 3. SVET. Tib. 15, 1 privata. FRG. Vat. 249, 4 donationum. *al.*). 9, 17, 12 militaria opera (COLVM. 4, 24, 1 vinitor hoc o. -ibit. 12, 3, 6 rusticum). SEN. epist. 96, 5 expeditiones ([*in imag. ut*: LACT. inst. 6, 4, 17 militares e.]. SVET. Iul. 58, 1 CAPITOL. Pius 7, 11). PLIN. nat. 14, 146 vigilias (TAC. hist. 2, 29, 2 [circuire *var. l.*]). *al.* Ⓒ *laborem, poenas, pericula sim. sustinenda, patienda* (*subi. res l. 50. 56*): LVCR. 6, 1243 *laborem* (SEN. dial. 5, 29, 1 rusticum l. ... non fortiter. epist. 121, 22. APVL. met. 9, 5, 5 -ito consueto l.). LIV. 1, 54, 4 -eundo pericula ac labores (27, 49, 3). SEN. epist. 27, 1 ut curationes aeger -am. LVCAN. 6, 205 volnera belli solus -it. GELL. 12, 5, 14 a quibus *intolerabilibus* fortes viri aut -eundis abhorreant aut sustinendis. TERT. anim. 56, 6 aegritudines. coron. 11 l. 49 necessitas ... -eundi martyrii (*cf.* adv. Marc. 4, 21 p. 489, 24 -eundarum passionum necessitatem [resurr. 57 p. 117, 20 easdem p. -turam carnem]. scorp. 9 p. 163, 1 persecutionis -eundae disciplina). patient. 11 p. 17, 9 patienter -amus, quae nobis imputamus. uxor. 1, 6 l. 6 difficiliora. HIL. in psalm. 118 gimel 12 p. 384, 15 nobis est ille indefessus ignis -eundus, in quo subeunda sunt ... supplicia (*cf.* PAVL. NOL. carm. 16, 24 poenas, quas confessor -it. PS. PROSP. carm. de prov. 815 supplicia). AMBR. exc. Sat. 2, 95 *patriarchae* exilium non putarunt, quod devotio -ret. PAVL. NOL. epist. 16, 7 naufragium salutis.

(II) *observando*: CIC. Quinct. 53 qua *hora* tibi vadimonium non sit -itum ([*antea*: ad vadimonium non venit]. 54. Q. Rosc. 38. PLIN. epist. 8, 12, 3 -eunti v. mea [ad v. *var. l.*]. AVSON. 417, 43 p. 278 P. *v. et p. 45, 84*). Mil. 27 facinoris locum tempusque. Phil. 3, 20 diem edicti (Lael. 7 illum d. et illud munus. Att. 13, 14, 1 auctionis. PLIN. epist. 9, 37, 5 SVET. Iul. 9, 2. *cf.* CIC. fam. 10, 25, 2 annum petitionis suae). Att. 1, 4, 1 fratris comitia (PLIN. paneg. 77, 1 consulum). STAT. Theb. 3, 305 fatorum monitus mentemque supremi ... -ire patris (*cf.* TERT. orat. 2 p. 181, 27 praeceptum [patient. 1 p. 2, 1]). TERT. cult. fem. 2, 8 l. 2 respectu -eundae gravitatis. ieiun. 2 p. 275, 25 certorum et ... omnibus -eundorum ieiuniorum (13 p. 291, 21 non ... constituta). adv. Marc. 2, 6 p. 342, 14 ut bonum ... non voluntate -iret, sed necessitate. monog. 8, 8 sanctitatem carnis praecipere magis, non ... -ire. COD. Theod. 11, 31, 5 si ... iudicium -ire neglexerit ([*antea*: diem ... observet]. COD. Iust. 12, 5, 3 diversa i. [*postea*: observatione aliorum tribunalium]).

b *ambiendi, circumeundi sim.*: α *de obambulantibus*: (I) *sive circulo sive transcursu* (*subi. res passim*): ACC. trag. 597 -it (*Mercerus*, ubi *trad.*, *cf. et p. 45, 47*) ... vestra moenia (*cf.* HEGES. 5, 3, 2 murorum circuitum. 5, 33, 2 propius muros -ire [*gr. 6, 118 περιελθόντας*]. MART. CAP. 8, 864 quos *circulos* -unt *planetae*). CIC. Verr. I 6 Siciliam totam quinquaginta diebus (*cf.* rep. 6, 11 Aegyptum. HEGES. 1, 15, 1 Syriam [*gr. 1, 131 ἐπιών*]). II 5, 29 provinciam (5, 80 praetores -ire p. et concursare consuerunt. VELL. 2, 74, 1 transmarinas -turus p. *al.*). Catil. 3, 25 quantum flamma -ire non potuisset (*cf.* VERG. Aen. 6, 801 Alcides tantum telluris -ivit [CVRT. 4, 5, 5 t. terrarum]. HIL. in psalm. 124, 3 multa). de orat. 1, 249 fundos (*cf. fortasse Cato agr. 2, 1* fundum ... circumeat). fin. 5, 87 tantas regiones ... pedibus (*antea*: lustravit. LIV. 42, 37, 1). LVCR. 5, 618 id spatium (*de luna ut*: FAV. EVL. 9, 1 W. [= p. 5, 31 H.] hoc intervallum ... diversis ... amfractibus). VERG. Aen. 12, 478 medios Iuturna per hostis fertur ... rapidoque volans -it omnia curru. OV. epist. 15, 176 ora ... finibus immensis vix -eunda (17, 8 freta). fast. 1, 464 ubi Virginea campus -itur aqua (*cf.* Pont. 4, 10, 22 obliqua quas *gentes* -it [secat *var. l.*] Hister aqua). SEN. epist. 89, 2 animus ... illam *philosophiae molem* velociter -it. CVRT. 5, 5, 14 terras (CHALC. comm. 235 CLAVD. DON. Aen. 6, 690 p. 598, 9. EVSTATH. Basil. hex. 4, 4, 9 peragrando t. omnes -ierunt [-iere *var. l.*, *gr. περιοδεύσαντες*]. *v. p. 47, 83*). APVL. Plat. 2, 23 cum summus deorum ... prima, media, ultima -at. IVL. VAL. 1, 5 p. 10, 24 omnem mundum -iret *Alexander* ([*Hist. Alex. M. 1 p. 11, 15 Kr. περιελεύσεται*]. AVIEN. ora 654 *de sole*). AVSON. 252, 2 p. 84 P. septenas *equus* solitus ... -ire vias *circi*. 394, 12 p. 253 P. milia bis nongenta *passuum* ... -ire. HEGES. 1, 17, 2 ambusta (*gr. 1, 152 παρελθὼν ... εἰς τὸν ναόν*). *de circumspectantibus*: VERG. Aen. 10, 447 -it ... truci procul omnia visu (SIL. 3, 160 quae dum perlustrat crebroque -it o. v.). VAL. FL. 4, 234 illum ... lustrans -it. PLIN. epist. 3, 7, 13 cum immensum exercitum oculis -isset *Xerxes* (8, 18, 9 tantas opes solis o. -ibat). (II) *ab alio ad aliud vel alium*: CIC. Verr. II 2, 125 dum omnes -eam oratione mea civitates (*enumerando, percurrendo ut*: MIN. FEL. 23 [22], 6 longius multos Ioves. *cf.* PLIN. paneg, 71, 6 omnes comitatis numeros [PANEG. 2, 10, 3 omnium castrensium munerum n.]. MIN. FEL. 32, 7 non potest *deus* aut omnes -ire *respiciendo* aut singulos nosse). Att. 16, 8, 1 reliquas colonias (*cf.* CVRT. 4, 5, 13 urbes). Q. CIC. pet. 35 *salutatores* -eunt plures competitores. LVCAN. 7, 565 *Caesar* -it latis proiecta cadavera campis (*cf.* ITIN. Alex. 15 Alexander ... -iit cunctos *mortuos et vulneratos*. LAMPR. Alex. 55, 1 cornua. HEGES. 5, 21, 2 singulos custodiarum ordines [*gr. 5, 510 περιιών*]). PANEG. 3, 21, 4 nullas ostiatim potentum aedes -ito (*cf.* HIL. in Matth. 24, 4 in -eundis viduarum domibus. EVSTATH. Basil. hex. 6, 5, 4 mendicum et vagum ... diversorum ianuas -turum [*gr. θύρας ἐκ θυρῶν ἀμείβοντα*]). AVIEN. Arat. 140 inter utramque ... arcton ... draco volvitur adque -it ambas ... curvis anfractibus (*gr. 50 περί τ' ἀμφί τ' ἐαγώς*). COD. Theod. 13, 5, 32 (= Iust. 11, 2, 4) cum nauarchorum coetus *investigans* ... insularum secessus -ret.

β *de rebus circumdantibus, cingentibus, tegentibus sim.* (*non nisi in poesi*): VERG. Aen. 6, 58 magnas -euntia terras ... maria (SERV.: cingentia. *cf. et p. 46, 6*). 8, 553 quem ... pellis -it totum ([Serv. auct.: circumdat. *cf.* GLOSS. *p. 46, 7*]. 10, 483 quem p. ... -at circumdata. SIL. 8, 523 pectora). OV. met. 5, 51 quam *chlamydem* limbus -ibat. 11, 418 ora pallor -it (*i. inficit. cf.* VAL. FL. 3, 179 frigidus orbes purpureos iam somnus *mortis* -it).

B *absolute vel intransitive*: 1 *de pereuntibus, occidentibus* (*cf.* DON. *p. 46, 22*): a *animantibus* (*respicitur mors violenta e. g. l. 54. 67. p. 49, 5*): α *exempla selecta* (*-unt lingua l. 52, membra l. 54*): HOST. carm. frg. 7 -it penitus (*de auctore dubitat Baehrens*). LVCR. 3, 1045. CVLEX 338 Graius ... -turus. HOR. carm. 2, 20, 7. ITALA gen. 5, 5 (Tycon. reg. 5 p. 59, 17) *Adam* -iit (*gr. ἀπέθανεν, Vulg.* mortuus est). Marc. 15, 44 (cod. ff² = VVLG.; *gr. τέθνηκεν*). COMM. instr. 2, 9, 6 -isse debuerat. PRVD. perist. 13, 5 lingua ... -ire nescit. tituli 94 legem ... -eundi (-eunti *var. l.*). SEDVL. carm. pasch. 5, 264 (*cf.* op. pasch. 5, 22) *Christus* mortuus idem, idem vivus erat membris -euntibus in se, non -eunte deo (*cf.* ARATOR act. 1, 176 quod de virgine feta nascitur, *sc. Christus homo*, illud -it). *et saepissime.* β *c. praedicativis vel adverbiis* (*cf. l. 48*): HOR. sat. 2, 8, 59 ut si filius immaturus -isset (CE 1170, 1 puer i. -ivi [*v. et p. 49, 9*]. *cf.* SEN. epist. 93, 3 viridis. TERT. anim. 56, 4 intempestive. CE 702, 2 nimium festinus. CIL XIV 1467, 9 florente non dignus aetate sua). carm. 2, 17, 3 te prius -ire *quam me*. 3, 9, 24 *l. 69*. PETRON. 43, 1 honeste. SEPT. SER. carm. frg. 16 animula ... properiter -iit ([abit *Non. p. 517, 4*]. AVSON. 186, 1 p. 46 P. *cf.* PS. LACT. mort. pers. 24, 2 celeriter). FRONTO p. 98, 17 v. d. H. (= p. 38 N.) femina ... intestata -ierit? (*cf.* INST. Iust. 2, 19, 7 eum ... testato intestatove -isse. *al.*). ITALA II Macc. 7, 40 (recc. LXP = VVLG.) mundus -iit *adulescens* (*gr. μετήλλαξεν*). ANTH. 613, 2 caede peremptus -it *Tullius*. PS. CATO dist. 4, 46 felices -unt, quorum *eqs.* (*cf.* CIL X 1112, 4 infeliciter). CE 1186, 6 morte gravatus -i. *al.*

γ *c. praep.*: HOR. carm. 3, 9, 24 tecum -am libens (LIV. 5, 39, 13 c. illis. *al. cf.* HEGES. 1, 29, 8 c. gratia sese -ire [*gr. 1, 272 ἄπειμι*]. CE 530, 2 c. laude). PROP. 2, 3, 39 pro qua *facie* vel -ret Achilles (TERT. pudic. 22 p. 272, 6 p. peccatoribus -iret [*Ursinus*, obediret *trad.*]. scorp. 1 p. 145, 24 Christus p. nobis -iit, ... occisus est. CARM. adv. Marc. 3, 224 p. ... via vera. *cf.* TAC. ann. 3, 6, 1 ob rem publicam). PLIN. nat. 7, 184 in venere -iere. TAC. ann. 15, 70, 1 per eiusmodi mortis imaginem. AMPEL. 30, 2 ex ... vulnere (SVLP. SEV. chron. 1, 10, 3 e. partu [*cf.* CE 558, 3 post sex partus]. 1, 18, 3 e. ... ictu). VVLG. Sirach 37, 34 propter crapulam. *formulae sepulcr. christ.*: PALLAD. hist. mon. 1 p. 251^B -iit in pace ([*gr. p. 15, 14 B. τελευτᾷ ἐν εἰρήνῃ*]. CE 2206, 5 [*a. 486*]. CIL XIII 2472, 7 [*a. 487*]. *et saepius, imprimis in tit. Gall.*). CE 769, 13 -iit e saeculo (*cf.* CIL XII 2485, 6 [*post a. 485*] de secu⟨lo⟩). CIL XII 2067 (*a. 515*) -iit in *XPO* (*item* 2404, 6 [*a. 523*]. *et saepius in tit. Gall.*). δ *c. abl.*: VELL. 2, 87, 3 voluntaria morte ([*item* SVET. Galba 3, 4 EVTR. 7, 17, 3]. EVTR. 7, 8, 4 communi.

[Quadlbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 15 subita [mortem *var. l.*]. 10, 17, 3 repentina. RVF. FEST. 21, 3 propria [*cf.* CIL VI 33983, 8 sua]. CE 522, 1. CIL II 2215, 5 [*saec. I*]. XIII 6496 [*saec. II?*]. *cf.* HYG. astr. 2, 4 p. 37, 3 quo *leto*). 2, 102, 3 morbo (PLIN. nat. 11, 187 TAC. ann. 12, 14, 4 SVET. Cal. 1, 2. *cf.* GRAN. LIC. p. 22, 12 tabe). SEN. Herc. O. 1409 forti ... manu. Oed. 765 scelere (*cf.* SVET. Cal. 2 fraude Tiberi, ministerio et opera ... Pisonis). PLIN. nat. 7, 122 uxoris caritate post repudium. 7, 180 gaudio. 7, 181 nullis evidentibus causis. TAC. ann. 6, 10, 3 fato (14, 62, 4. CE 1598, 11 in⟨m⟩a⟨t⟩urus. CIL II 4315, 13. *cf.* TERT. nat. 2, 14, 13 eodem casu. LACT. inst. 1, 8, 6 omnia genera viventium ... condicione mortalitatis -tura. COD. Iust. 6, 56, 4, 2 [*a. 380*] sorte fatali). *al.* ? ε *c. gen.*: CE 1482 si non fatorum praeceps hic mortis -isset *filius.* ζ *part. praes. (fut.) pro subst.*: MELA 2, 18 animas -euntium. PLIN. nat. 7, 190 -turi (*Pintianus*, -tu[s] si *trad.*) dolorem. NOVELL. Valent. 34, 5 praedia -euntium. SACR. Leon. 324 horum -euntium mors. PELAG. defens. 2 p. 10, 28 adversus -euntes.

b *de inanimis*: α *generatim*: CIC. leg. 1, 61 ea (*i. caelum, terra, maria*) ... quo modo -tura *sint* (*cf.* PRVD. c. Symm. 2, 129 quidquid -ire potest. PAVL. NOL. carm. 31, 238 -unt omnia vel redeunt). LVCAN. 9, 205 olim vera fides ... libertatis -it: ... nunc et ficta perit. PLIN. nat. 2, 95 an -irent ac nascerentur *stellae* (*cf. l. 24 et* ORAC. Sibyll. Aug. civ. 18, 23 p. 286, 7 D. lunaris splendor -bit [*gr. 8, 233* ὀλεῖται]). 5, 117 interiere ... Daphnus (*eqs.*) ...; -iit et Archaeopolis. STAT. silv. 2, 1, 210 -eunt noctesque diesque astraque (*cf.* PAVL. NOL. carm. 19, 486 nox illa diesque totus -it [abit *var. l.*]). APVL. apol. 14 ab ineunte pueritia ad -euntem senectam. ANTH. 931, 74 *ventis mutatis* navis -it. CE 618, 9 periit ...; fama est, quae nescit -ire. 1225, 10 dolor ... -iet. β *speciatim de stellis sim. i. q.* δύεσθαι (*aliter l. 21; transfertur ad remos l. 34*): CIC. Arat. 362 -iens *Arctophylax* (*gr. 581* κατιόντα). 448 -it inclinata *Cassiepia* (*gr. 659* εἰς ἑτέρην φέρεται, *cf. 656* δύετ'). 465 -it infera Perseus in loca (*gr. 688* δύεται, *Germ. 685* mergitur, *Avien. Arat. 1249* mersatur). rep. 6, 22 in ... orientis aut -euntis solis ... partibus. LVCR. 4, 433 in undis sol fit uti videatur -ire et condere lumen. 4, 440 quae demersa liquore (liquorem *Lachmann*) -unt *guberna*, refracta videntur ... converti (*de mersa parte*). PRVD. cath. 12, 15 Arctoa quamvis sidera ... -ire nolint. *singulariter de eclipsi*: LVCR. 5, 776 offecto lumine -ire *solem et lunam*.

2 *vario usu*: a *i. q. accedere, occurrere* (*subi. res l. 39. 42*): LVCR. 1, 222 donec vis -iit (1, 247). LIV. 10, 25, 14 ne ad omnia simul -ire (subire *var. l.*) unus *dux* non possit (*cf.* 31, 21, 9 ad omnes hostium ... conatus. *v. etiam p. 47, 60*). PLIN. nat. 11, 156 graviores alitum ... nictantur ab angulis membrana -eunte *adversus medium oculum.* b *i. q. ambire, circumire sim.* (*-it machina l. 49*): Q. CIC. pet. 33 studia adulescentulorum ... in -eundo (oboediendo *trad.*). Ps. QVINT. decl. 16, 1 noctibus suis -ibat *filius in somniis visus.* AVIEN. ora 127 -ire ... huc et hu[n]c ponti feras. CLAVD. DON. Aen. 9, 605 p. 266, 22 latitudinem silvarum -eundo percurrunt *pueri.* AMBR. exc. Sat. 1, 50 regiones -eundo peragravit. MART. CAP. 9, 921 machinae -euntis (*de motu sphaerarum*). ? c *i. q. abire* (*cf. et p. 46, 1*): CYPR. GALL. gen. 1342 fidus cunctis -euntibus obses (rediuntibus *var. l.*). CARM. de Iona 17 *Ionas* cessabat -ire (abire *var. l.; an suppl. 'mandatum' et ad p. 47, 58 trahendum?*).

II *usu depon.* -itus *i. q. mortuus* (*cf.* PRISC. gramm. II 484, 1 *v. vol. VII 1, 2188, 74.* 566, 20): A *adi. vel subst.*: LAEV. carm. frg. 19 miserulo -ito. ? CIL VI 7479 (*a. 16*) Caecilius na⟨tus⟩ ... -it(us?). APVL. mund. 23 sors nascentium -itorum loco pullulat. 35 -i⟨t⟩is libatione profunditur. Plat. 2, 22 -iti causa lamentationes suscipi (*vix recte quidam ad subst.* obitus, -us *trahunt*). PAVL. NOL. carm. 19, 160 ex -itis mortalibus. 27, 568. Ps. AVG. quaest. test. II mixt. p. 476, 13 ne -itos quasi exstinctos et perditos lugeamus. GREG. M. epist. 5, 25 -itis (defunctis *var. l.*) his. PASS. Theclae Bc 43 p. 122, 13 Tamirum ... -itum (*aliae recc.* mortuum). CE 553, 4. 1031, 1 si ... manent -itis ... praemia. 1494, 3 -itis gratia nulla datur. 2177, 11 alumno. *al.* CIL III 1899, 11 p(uero) naufragio -ito. 5956, 6 vivis et -itis. 13737 Cocceius ... et ... Iulia ... -iti (sunt *supplend.?*). VI 19295 (= X 5736). PAP. Corp. 279, 2, 5 (*s. IV/V*) amicum ... -itum compertus sum (*gr.* τεθνηκότα). *et saepius, imprimis in tit. Pannon. sup., Romae, German. inf.* (*cf. Kahrstedt, Trierer Zeitschrift 22, 1953, 212sqq.*). B -itus est (*v. et l. 65*): CIL VI 14895, 3 -itus est Narbone *Claudius.* 17633, 4 sorores ... -itae sunt. X 5902, 5 vidua ... -ita est. XII 3015, 5 (*s. III, ut opinatur Hirschfeld*) -itus est *Fabius.*

deriv.: obeuntia (*?*), obitio, obitus. *Quadlbauer.*

obequito, -āvī, -āre. *ab* ob *et* equitare. *perf. nonnisi* LIV. perioch. *l. 79.* GLOSS. II 402, 51 περιιππάζω: -o (*ed. Stephani*, equitabo *cod.*). *i. q. equitando occurrere, obversari* (*in imag.* QVINT. *l. 82*): 1 *absol.*: LIV. 6, 13, 5 -ando agmen teneri. 26, 10, 3 *Hannibal* ad portam ... est progressus atque ... moenia ... urbis -ans contemplabatur (*inde* perioch. 26 p. 31, 21 usque ad ... portam ... -vit). VAL. MAX. 3, 2, 21 Celtiberum insolentissime -antem. CVRT. 7, 7, 5 cum in conspectu eius -ret hostis. 8, 13, 18 Ptolemaeum ... -are iussit ... et ... Indos ... terrere. QVINT. inst. 12, 9, 3 si iuris anfractus ... adire cogetur *orator*, non -bit nec ... sententiis velut missilibus utetur. *de actu non hostili*: FLOR. epit. 4, 2, 50 voces -antis *Caesaris* (*sc. inter suos*). 2 *c. dat.*: LIV. 2, 45, 3 lacessere ... -ando castris provocandoque (25, 34, 4. *cf.* AMM. 20, 11, 6 castrorum ambitu [ambitum *H, Gelen.*]). 4, 18, 8 *rex* -ans Romanis. 7, 15, 6 hostium munimentis (*antea*: occurrisset). 9, 36, 10 stationibus hostium (35, 11, 6). 21, 54, 4 portis (23, 1, 6. 27, 32, 1 [p. *om. codd. plerique*]. 29, 34, 8. 10 AMM. 19, 1, 5). 23, 46, 13 hostium turmis (30, 12, 1). CVRT. 8, 10, 6 moenibus. 10, 9, 16 peditibus. *de actu non hostili*: CVRT. 3, 10, 4 agmini *suorum.* AMM. 24, 1, 1 ordinibus. 3 *c. acc.* (*v. et l. 2*): AMM. 24, 2, 9 -ans moenia *Iulianus.* 24, 5, 6 muros. *W.*

*****oberro,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* errare. *inter verba activa coniug. 1ae enumerat* CHAR. gramm. p. 473, 31 B. *formae perf. breviores*: -asse PLIN. epist. 9, 13, 25 IREN. 1, 16 (= 9 H.), 1, -asset VITA Melaniae (BHL 5885) 23, -arunt OROS. hist. 5, 18, 9 (-verunt *non nisi var. l.* EPIST. Alex. l. 51 H.). NOT. Tir. 90, 74 -at. *legitur in poesi inde ab* HOR. (*semel*), SEN. *trag.* (*quinquies*), PERS., SIL., STAT., *in prosa oratione inde a* SEN. *utroque*, CVRT., PLIN. *utroque*, TAC. [*confunditur in codd. c.* aberrare *saepius, e. g.* STAT. Theb. 9, 178 (*ibid. var. l.* aderrare), suberrare SEN. contr. 10, 4, 8, errare Ps. TERT. haer. 1 p. 213, 17. *al.* (-at *falso* PERS. 4, 26), observare *vel* obversari PLIN. nat. 30, 127, abhorrere CYPR. GALL. lev. 124, operare CYPR. ad Donat. 3. *e coni. dub.*: ARGVM. Plaut. Mil. 1, 8 ANTH. 712, 9.]

1 *intransitive i. q. obambulando sim. errare*: a *de aberrantibus, peccantibus sim.*: α *usu vario* (*subi. res l. 30*): HOR. ars 356 chorda qui semper -at eadem *citharoedus* (*indicatur, qua re, ut*: VITA Melaniae [BHL 5885] 23 si in una littera -asset *legendo*). CVRT. 6, 5, 18 ignotis locis *vagantes* plerique -bant (*an ad b?*). IREN. 1, 16 (= 9 H.), 1 ovem luxuriatam -asse (*c. signif. mystica, gr.* ἀποσκιρτῆσαν πεπλανῆσθαι). HIER. hom. Orig. in Luc. 19 p. 116, 8 ne puerum perderet -antem (*gr.* πεπλάνηται). Ps. AVG. serm. 106, 5 nec -antibus vestigiis alibi, quam debuit, declinavit *Abraham.* BOETH. categ. 4 p. 264D ab his *oppositionibus* ... diffinitio non -et. β *usu ecclesiastico respicitur fides falsa vel laesa sim.* (*accedit notio circumvagandi e. g. l. 33. 34. 38. 50*): CYPR. ad Donat. 3 cum ... dubius vestigiis -antibus fluctuarem. Ps. CYPR. Iud. incred. 2 in erroribus implicati ... -vimus. Ps. ORIG. tract. 3 p. 29, 17 *synagoga* -ans ... in mundo (CONSVLT. Zacch. 1, 7 animum in tenebris -antem. ISID. reg. monach. 14, 1 si quis in ... levi delicto titubans -verit. *cf. l. 33 et* CYPR. GALL. lev. 124 *ne* in ... nurum noxalis luxus -et [*de incestu*]). HIL. trin. 8, 2 sermo ... per deflexus ... atque anfractus -ans (AMBROSIAST. in Eph. 4, 14 p. ... haeresum ... asseverationes. RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 8, 3 gentiles p. plurimos *deos* -antes [observantes *var. l.*]. Ps. AVG. quaest. test. I 115, 39 p. luxoriam. VEREC. in cant. 3, 7 p. 43 b 16 p. alios -antes, non propria voluntate labentes). AMBR. patr. 12, 57 *Paulum* tamquam lupum ... tenebris -antem. HIER. epist. 39, 3, 1 deviis ... anfractibus (*cf. l. 38*). VVLG. Sirach 4, 22 (*gr. 4, 19* ἀποπλανηθῇ). RVFIN. Orig. in gen. 3, 5 p. 44, 22 Ebionitae ... paupertate sensus -ant. Ps. ORIG. in Iob 2 p. 455A non -anti animi conscientia unum colens *deum.* AVG. in euang. Ioh. 40, 9 moneta dei sumus; nummus a thesauro -vimus (*cf.* FAVST. REI. symb. 2 [Caspari, Anecd. p. 329] longius a cultu dei). Ps. AVG. quaest. test. I 47, 4 *supernae spiritales ecclesiae* caput suum non cognoscentes -ant. temp. barb. 4, 5 pr. populum -antem vitulumque... adorantem (*cf. exod. 32*). COMM. instr. 1, 25, 4 quamdiu ... Christum cognoscere non vis? ... foras -as. EVSEB. EMES. serm. 27, 22 ne... lingua ... -ans ... irreligiositatem incurreret. VEREC. in cant. 6, 1 p. 76 a 19 ignorantes ... -antes. Ps. IGNAT. Eph. 5, 2 nemo -et (*gr.* πλανάσθω). Philad. 7, 1 secundum carmen me ... -are, ... spiritus meus non -at (*gr.* πλανῆσαι, πλανᾶται). *al.*

b *de circumvagantibus* (*de iis, qui non errore vel casu, sed certo consilio circumeunt, e. g. l. 69. p. 51, 9*): α *absolute vel c. adv.*: SEN. contr. 10, 4, 8 feriatis ... diebus semianimes isti greges -ant (*de mendicantibus ut*: PERS. 6, 32 ne *naufragus* pictus -et ... in tabula. ORIENT. comm. 2, 81 pauper ieiunus). PERS. 5, 156 subeas alternus oportet ... dominos (*i. vitia*), alternus -es. PLIN. nat. 8, 9 homine obvio ... in solitudine et simpliciter -ante clemens *elephans.* 30, 127 cocleae passim -antes. Ps. TERT. haer. 1 p. 213, 17 daemonem ... -antem (*i. sapientiam, sc. Helenam*). SOL. 25, 4 *elephanti* -ant agminatim (*Plin. nat. 8, 11* ingrediuntur). EPIST. Alex. l. 51 H. avium genera. IVVENC. 3, 157 caecum ... ducem caecus si nactus -et (*cf. Matth. 15, 14*). COMMENT. Lucan. 5, 552 ('incertus ... delphin') si -verit et non recto cursu ierit. VEG. mil. 3, 10 p. 91, 3 dispersi ad praedandum ... -ant hostes. RVFIN. hist. 1, 2, 19 *homines primi* ferino ... ritu -antes (*cf.* OROS. hist. 1, 2, 47 *Hyrcani* late -antes [vagantes *var. l.*]. 5, 18, 9 canes ... vagi luporum ritu -arunt). PAVL. NOL. carm. 19, 163 nobis inimicus -at (*de diabolo ut*: AVG. in psalm. 39, 1 ARATOR act. 1, 929). *al.* *de rebus*: SEN. Oed. 319 *de flamma tremula.* Thy. 966 vagus intra *in corde* terror -at. nat. 6, 31, 1 nondum ... spiritus *subterraneus* omnis exierat, sed adhuc ... -bat. CVRT. 3, 4, 12 -antibus rivis *in valle angusta.* RVFIN. Basil. hom. 5, 17 navis sine gubernaculis palabunda semper et -ans. epist. Clement. 12 oculi -antes et circumlustrantes (*gr.* ῥεμβόμενοι. *cf.* CORIPP. Ioh. 2, 296 sensus *dubitantis* vigilanter -at, ... animus decernit et obstat. 4, 569 vigilanter -ant cauta ... tauri lumina. *v. p. 51, 21*). COMM. apol. 62 pando praedicta vatum -antibus austris. β *c. praepos.*: in *c. abl.*: PLIN. nat. 17, 140 *arbores* in summa tellure -ant *radicibus.* 29, 60 *mustela* in domibus. FIRM. math. 3, 7, 19 qui semper in peregrinis locis -ent fugientes. VEG. mil. 3, 26 p. 123, 15 explorator

[*Quadlbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... latenter -at in castris. VVLG. Sirach 9, 7 in plateis *grassando* (*gr.* *μὴ πλανῶ*). RVFIN. hist. 5, 10, 2 *euangelistae* in diversis orbis partibus -antes. AVG. gen. ad litt. 11, 31 p. 364, 10 in paradiso. *al.* VISIO Pauli 9 rec. P p. 14, 6 J. *abrenuntiantes mundo* -antes peregrini et in spelunca petrarum. *al.* per: CYPR. epist. 52, 1 de ecclesia ... exulem p. alias ... provincias -are. laps. 6 *episcopi* p. alienas provincias -antes *quaestus causa.* RVFIN. hist. 10, 6, 17 (= CANON. Turner I 1, 2 p. 225 rec. VII) clericus ... vagatur et -at p. alias ecclesias. hist. mon. 1 p. 399A. OROS. hist. 5, 23, 5 p. devia -ans hostem ... fatigabat *dux.* MIRAC. Theclae 1 p. 170, 2 p. eam *silvam* ... inter vepres ... -antes *latrones.* circum: PS. CYPR. adv. Iud. 7 (*ad Israel*) exsul es ..., -as c. gentium flumina. HIL. in Matth. 12, 22 c. gentes desertas ... -vit *spiritus immundus.* circa: LACT. inst. 2, 2, 6 mortuorum animas c. tumulos ... -are. HIL. myst. 2, 10, 2 c. mundum est -tum et ... generationum circulo circumcursatum. inter: AVIEN. orb. terr. 162 Syrtes i. -ans *unda* (*Dionys. perieg. 104 ἑλίσσων*). 284 *Massylii* silvas i. -ant (*Dionys. 188 βόσκονται*). AVG. pecc. mer. 2, 32, 36 p. 108, 23 i. ... arbores. FAVST. REI. epist. 5 p. 187, 19 divitem ... non i. auras ... -antem, sed in inferni carcere ... constitutum. *cf. l. 10.* *alia*: RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 p. 47, 29 erga feminarum formas lascivus ... -at aspectus. CLAVD. 5, 93 -at intra tecta timor. *γ c. abl.*: STAT. Ach. 1, 601 ne quis temerator -et agmine femineo. CLAVD. carm. min. 30, 75 effossis nec ... Astur -at montibus *aurum quaerens.*

c *de occurrentibus, obversantibus* (*-ant imprimis imagines, phantasmata*): SEN. Herc. f. 1146 -at oculis turba feralis (CVRT. 8, 6, 26 imago *periculi.* PLIN. epist. 9, 13, 25 hanc imaginem menti ..., hanc o. -asse. paneg. 61, 7 o. paulo ante dimissi fasces -bant. *cf.* STAT. Theb. 8, 436 genis morientis -ant Taygeta). 1281 iam dudum mihi monstrum ... -at. Phaedr. 1079 obvius -at *taurus currui Hippolyti* (*seq.* obvius incurrit). SIL. 7, 140 Maeandrus ... sibi gurgitibus flexis revolutus -at. STAT. Theb. 9, 178 ululatus -at auribus (ad-, aberrat *var. ll.*). 11, 726 ne ... votis intempestivus -et *Oedipus.* TAC. ann. 1, 65, 1 cum ... *Romani* passim adiacerent vallo, -rent tentoriis. PLIN. paneg. 49, 8 petulantia mensis principis -at. RVFIN. hist. 1, 8, 7 (*de Herode aegro*) umor ... erga pedes ... -bat. CLAVD. MAM. anim. 1, 2 p. 24, 11 *caput primum* sublimissimae quaestionis vix foribus -ans.

2 *transitive*: **a** *i. q. errando pervagari* (*ambiendo l. 41. 42. 46; de devio in imagine l. 49*): APVL. met. 9, 4, 4 (*de mendicantibus*) casulis atque castellis -tis. AVIEN. Arat. 1586 vis simul amborum *colorum* si vultum solis -at (*gr. 838 κεχρωσμένος sc. ἥλιος, ubi schol. gr. ἐμπεριέχηται ὁ ἥλιος*). 1854 lupus villarum proxima -ans. orb. terr. 667 quae Achelous ... -at *saxa* (*Dionys. perieg. 497 ἀμφὶς ἑλίσσει, cf. 668* circumfluit). COMMENT. Lucan. 5, 416 'lustranda ... litora': -anda. FVLG. aet. mund. p. 160, 22 *Hebraei* regnorum ... externorum exules angulos -bant. HEGES. 5, 15 p. 319, 9 circumfusi ignes templum -ant (SEDVL. carm. pasch. 5, 89 stipulas [*op. pasch. 5, 6* per stipulas ... excurrens]. VEN. FORT. Mart. 3, 228 sellam [*postea*: vaga flamma ... undique fusa]). CLAVD. rapt. Pros. 1, 262 quas *vitales plagas* mitis -at temperies. AVG. soliloq. 2, 14, 26 omnibus paene callibus -tis (*sc. quaerendo veritatem*). MACR. somn. 1, 9, 5 anima *mortui suum* -at cadaver (*postea*: ambit). *?* **b** *i. q. errando ignorare*: PASS. Ignat. 7, 2 videris ... -are, quia deus ... vita est (*gr. ἀγνοεῖν, ὅτι eqs.*).

Quadlbauer.

obēsitās, -ātis *f.* *ab* obesus. *i. q. pinguitudo, crassitudo sim.*: COLVM. 6, 24, 3 nimia corporis -s *vaccarum.* PLIN. nat. 8, 119 in magna -e *cervi.* 17, 219 aliqua *corpora arborum* ... et -e *laborant,* ut omnia, quae resinam ferunt, nimia pinguitudine in taedam mutantur. SVET. Claud. 41, 1 defractis ... subsellis -e cuiusdam. Dom. 18, 1 calvitio ... deformis et -e ventris et crurum gracilitate. CASSIOD. in psalm. 62, 6 pinguedo ... est saginatae pecudis nutrita cibis -s.

obēso, -āre. *ab* obesus. GLOSS.L I Ansil. OB 98 -at: impinguat; obesa[t]que terga: distenta et quasi subfarci[mi]nata; quod forinsecus, obesum est, quod extrinsecus, crassum dicitur. *i. q. obesum reddere, saginare*: COLVM. 8, 7, 4 pane -ant avem (*antea*: farciunt, *postea*: saginari).

? **obestrum** beost GLOSS.L Corp. O 34 (= GLOSS. V 376, 4). *corruptum vid. ex* colo[bo]strum (*Gloss. V 353, 46*); *sed v. Meyer-Lübke, WSt. 25, 1903, 104* (*fort. ex* *bestum, *cf. francog.* béton).

obēsus, -a, -um. *ab* ob *et* esus, *cf.* ambesus (*ad I*) *et* oppletus (*ad II*). *de deriv. v. l. 75.* *scribitur* -ess- *saepius in var. l., e. g.* VERG. georg. 3, 80. 497 CELS. 1, 3, 13 COLVM. 7, 12, 8. *cf. l. 84*; -haes- CAPITOL. Gord. 21, 5 (-hes- CLAVD. 18, 132 *P*). *compar.* -ior CASSIOD. var. 11, 14, 4, *superl.* -issimus PLIN. nat. 11, 200. NOT. Tir. 102, 92 -um. *de notione* (*v. p. 52, 6*): PAVL. FEST. p. 62 corpulentum dicimus corporis -i hominem. p. 188 -us pinguis, quasi ob edendum factus (*an* fartus*? cf. l. 79*). NON. p. 361, 12 -um pro uberi et crasso saepius ponitur (*ad* VERG. *p. 52, 30*). ISID. diff. 1, 114 crassus pinguis est, -us plus est quam pinguis. SYNON. Cic. p. 436, 19 -us. pinguis. crassus. plenus *eqs.* p. 441, 21 refertus. pinguis. -us. crassus. fartus. saginatus. GLOSS. *παχύς, λιπαρός. πιμελής.* pinguis, crassus. pinguis carnibus. GLOSS.L II Abav. OB 7 *et* 7a -us: crassus, pinguis [vel] ⟨obsessus:⟩ occupatus. Philox. OB 8 -um: *προσνυν* (*corruptum*). *legitur apud* LAEVIVM (*v. sub I*), *ceterum inde a* CATVLLO, VERG., HOR., CELS., SEN. *philos.,* COLVM., PLIN. nat. [*confunditur in codd. c.* obsess- *e. g.* COLVM. 7, 12, 8 CALP. decl. 4, 148 (*sed restituitur* -us *l. 54*). *e coni. vix probab.* VARRO ling. 7, 95 (*Spengel*). QVEROL. p. 31, 5 (*Peiper, praetermisit Ranstrand*).]

I *i. q. ambesus, adesus, corrosus sim.* (*sc. vi passiva*): LAEV. carm. frg. 8 corpore pectoreque undique -o ac mente exsensa (exesa *Leo*). *explicat* GELL. 19, 7, 3 -um hic ... proprie magis quam usitate dictum pro exili atque gracilento; vulgus enim *ἀκύρως* vel *κατὰ ἀντίφρασιν* -um pro uberi atque pingui dicit (*inde* NON. p. 361, 15 -um gracile et exile).

II *i. q. edendo oppletus, pinguis, crassus sim.* (*sc. vi activa, cf.* potus *sim.; opp.* gracilis *l. 16. 21,* tenuis *l. 22; disting.* valens *l. 22,* robustus *l. 32; accedit abl. limit. l. 17, instr. l. 30. 32. 34. 35. 42. 50. 51, gen. l. 37*): **A** *proprie*: **1** *de hominibus*: **a** *ipsis*: CATVLL. 39, 11 parcus (pinguis GLOSS.L I Ansil. PI 152) Vmber aut -us Etruscus. VERG. (?) catal. 13, 30 *dapibus* repletus ... -am ad uxorem redis (*subaudienda vid. notio q. e. hebes*). CELS. 1, 3, 13 alii graciles, alii -i sunt. SVET. vita Hor. p. 47, 5 habitu corporis fuit brevis atque -us *Horatius.* COMMENT. Lucan. 1, 53 *Nero.* *m. plur. pro subst.*: CELS. 2, 1, 23 -i ... difficultate spirandi strangulantur. PLIN. nat. 11, 222 (*et de hom. et de bestiis*). 32, 96 hydropicis ..., item -is. **b** *de corpore eiusque partibus, crassitudine* (*l. 25*): CELS. 2, 1, 5 corpus neque gracile neque -um (*ibid.* -um hebes est. 2, 10, 5 *disting.* valens, *opp.* tenue. PLIN. nat. 24, 46 CAPITOL. Gord. 21, 5 AMM. 16, 12, 59 SCHOL. Hor. vita p. 1, 14 COMMENT. Lucan. 1, 57 DIFF. Suet. p. 287, 14). SVET. Nero 51 cervice. Vit. 17, 2 venter. FIRM. math. 1, 10, 11 crassitudine (*opp.* tenui exilitate). HIER. adv. Iovin. 2, 21 turget guttur et de -is faucibus vix suffocata verba promuntur. SIDON. epist. 1, 2, 3 menti, gutturis, colli non -i, sed suculenti.

2 *de bestiis eorumque part. corp.* (pinguitie *l. 37*): VERG. georg. 3, 80 terga (APVL. met. 7, 16, 4 t. pulposis torulis -a). HOR. epist. 1, 15, 40 turdo. SEN. epist. 87, 10 mannis. COLVM. 6, 2, 15 corporatura ... musculis robusta, non adipibus -a. 7, 10, 6 -am ingluviem atque distentam pabulis alvum. 7, 12, 8 *canis* -us aut gravis (CLAVD. 18, 32 -um lacte c.). 9, 3, 2 *apes* magis exiguas nec tam rotundas, sed -as tamen et latas. PLIN. nat. 8, 96 *hippopotamus* satietate -us. 11, 200 -issimus venter (APVL. met. 11, 13, 4 cutis crassa tenuatur, v. -us residit). APVL. met. 8, 4, 4 *aper* callosae cutis -us. 10, 15, 3 -a pinguitie. VVLG. gen. 41, 18 septem boves ... pulchras ... et -is carnibus. *spectat ad tumorem vitiosum*: VERG. georg. 3, 497 quatit aegros tussis anhela sues ac faucibus angit -is (SERV.: tumentibus).

3 *per comparationem de rebus crassis vel distentis*: AETNA 435 sulpure non solum nec -a bitumine terra est (*cf. 432* pingue scatet ubere sulpur). CASSIOD. in psalm. praef. p. 15B (*sec. Hier.*) -um ventrem in superioribus habens *psalterium.* var. 11, 14, 4 -iore alvei ventre (*de fluvio*).

B *translate de sensu vel animo hebeti, obtuso sim.* (*de sono l. 55; v. etiam l. 15*): HOR. epod. 12, 3 nec firmo iuveni nec naris -ae. CALP. ecl. 4, 148 rustica ... carmina ... et -is auribus apta. SVLPICIA sat. 56 plebs patresque ... somno moriuntur -o (*cf. 57* gravis ... pax). AVSON. 396, 21 p. 251 P. alto mens -a viscere. PAVL. NOL. carm. 24, 905 -i spiritu superbiae et opibus inflati (*cf. 911* sarcinatos et graves). THEOD. MOPS. in psalm. 4, 3 p. 22, 15 -i cordis ac tardi (*antea*: distenti ... et ... adipati). 16, 10 p. 105, 12 ('adipem suum concluserunt') ita -a (obsessa *trad.*) ac distenta nequitia, ut inminui macie non putetur. *transfertur ad sonum*: TER. MAVR. 660 u Latina sic -a sordet (*i. hebes est, cf. Diom. gramm. I 422, 18* expressum sonum non habent).

deriv.: obesitas, obeso.

† **obetiam** rogo supplico GLOSS. V 123, 15. *glossas confusas* obediam *et* obtestor *putat Goetz*; oro etiam ⟨atque etiam⟩ *temptat Heraeus in exemplari suo; an* suppetias rogo: supplico*?* *W.*

? **obeuntia**, -ae *f.* *ab* obire, *cf.* coeuntia (*apud Gramm.*). CE 746, 7 -a funebri peracta (*'fortasse nomen quale obsequentia dictum ab obeundo munere exsequiarum' Buecheler; simili notione* obitus *CIL VIII 21539, 9*). *Quadlbauer.*

obex *v.* obiex. **obf-** *v.* off-. **obg-** *v. etiam* ogg-.

? **obgrafio** (-ōnem) LEX Sal. 54, 2 *v. vol. VI 2, 2164, 82* (*cf. Geffcken ad l. p. 205 sq.*).

obhaereo, (-sī *v. l. 74*), -ēre. *ab* ob *et* haerere. [*dub. trad.* ARGVM. Plaut. Mil. 1, 8 -herentis (oberrans *Ritschl*).] *i. q. ad-, inhaerere*: SVET. Tib. 2, 3 navem ... -entem Tiberino vado extraxit. LACT. opif. 11, 17 necubi forte -eant et resistant *cibi in spiris intestinorum.*

obhaerēsco, -haesī, -ere. *ab* ob *et* haerescere. *i. q. ad-, inhaerescere*: **a** *perf.* (*valente vi ingressiva, qua de causa omnia exempla huc rettuli; neque obstare puto, quod praes. hac vi carere videtur*): LVCR. 4, 420 ubi in medio nobis ecus acer -sit flumine. SEN. dial. 9, 8, 3 utrique (*sc. pauperi locupletique*) ... pecunia sua -sit nec sine sensu revelli potest. nat. 1, 16, 4 inguinibus ... alienis -serat. SVET. Nero 19, 1 consurgenti ei ... lacinia -sit. PS. AVR. VICT. orig. 20, 3 vidit relabente flumine alveum ... -sisse ad arborem fici. VEN. FORT. carm. 3, 10, 19 celer amnis -sit et subito nato colle retorsit iter. Mart. 4, 93 fragor (*i. latratus canis*) ... sub gutture -sit. **b** *praes.*: APVL. met. 6, 12, 5 lanosum aurum repperies, quod passim stirpibus convexis *nemoris* -it.

[W.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

obherbēsco, -ere. *ab* ob *et* herbescere. FEST. p. 190 ⟨obher⟩-bescere (-heb- *Paul.*): herbam increscere.

obhorreo, -ēre. *ab* ob *et* horrere, *cf.* ab-, inhorrere. *i. q. (ab-, in)horrere*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 22 quis ... conscriptione huius impudenti non -eat? (abh- *var. l.; gr.* μισήσειε).

obhorrēsco, -horruī, -ere. *ab* ob *et* horrescere, *cf.* ab-, inhorrescere. GLOSS. -uit: offendit. *i. q. (in-, ab)horrescere*: ITALA Ier. 2, 12 (Cypr. testim. 3, 59 p. 161, 19) exhorruit caelum ... et -uit multo magis vehementer (abh- *var. l.; gr.* ἔφριξεν, *Vulg.* desolamini, *alia vers. Hier. ad l.* obstupuit ... et inhorruit). Ps. AVG. serm. ed. Caillau 2, 13, 4 margaritam ... in⟨ter⟩ stercora ... perquirere non -it (*ex Petr. Chrys. serm. 54 p. 351A* abhorret).

? **ob⟨h⟩umo,** -āre. *ab* ob *et* humare (*cf. fortasse vol. VI 3, 3120, 10*). *i. q. humo obruere*: TERT. pall. 2, 2 ornatus *terrae* quid non aliud ex alio mutant, et montium scapulae decurrendo et fontium venae cavillando et fluminum (fluvium *N*) viae -ando? (-umbr- *var. l.; intellegendum vid. 'ea actione, qua flumina humo obruuntur'*). *W.*

obiaceo, -uī, -ēre. *ab* ob *et* iacēre. *perf. nonnisi* FEST. p. 205 -isse ante[a] iacuisse. *legitur inde ab* ENN., CORN. SEV., LIV. (*in Ia dec.*), FEST., SEN. *trag. et philos.* [*confunditur in codd. c.* adiacere (*restituitur l. 29*), subiacere *l. 47. 49* (*falso trad.* COLVM. 2, 19, 2), iacere *l. 48* (*restit. l. 37*).]

i. q. obversum vel adversum iacere (*c. dat. passim*, contra *l. 33*, circa *l. 43; adhiberi solet de rebus praeter l. 72 [part. praes. pro subst.]; de oppositione mutua l. 37*): **1** *proprie* (*in imagine* SEN. *l. 59*): **a** *in designatione loci* (*fere descriptione terrarum*): *α de situ parum circumscripto*: ENN. scaen. 245 Acherontem obibo, ubi Mortis thesauri -ent (*Aldina, Vahlen*; adibo ... adiacent *cod. Fest. p. 201* 'ob ... pro ad'). LIV. 2, 65, 4 Volscus ... saxa -entia pedibus ingerit in subeuntes. *β de situ transmarino*: COLVM. 8, 11, 1 quales *insulae* -ent (obicient *A*) Italiae (MELA 2, 102 quae i. contra Tauri promunturium ... -ent Chelidoniae nominantur. 2, 110. 3, 22. PLIN. nat. 4, 57 Spiraeo promunturio -ent Eleusa, Adendros, Craugiae duae, Caeciae duae, Selacosa. 6, 153 i. in alto -et Ogyris. PLIN. epist. 6, 31, 16 in ore portus i. adsurgit, quae inlatum vento mare -ens frangat. SOL. 7, 20). MELA 1, 101 dein priores terrae iterum -ent (*Pintianus*, iacent *A*). 2, 26 est et Abydo -ens Sestos. SOL. 11, 4 inter ortum porrigitur et occasum ... hinc Graecia illinc Cyrenis -entibus. *γ de situ adiacentium, obversorum*: MELA 2, 37 qua sol oritur, Aegaeis, qua occidit, Ioniis fluctibus -et *Graecia*. STAT. Theb. 4, 61 qua ... -et alto Isthmos. FRONTIN. aq. 93 pauci⟨ssim⟩is (*Schultzius*, paucihis *C*) circa ipsum oppidum -entibus cultis. TAC. hist. 5, 6, 1 terra finesque *Iudaeorum*, qua ad orientem vergunt, Arabia terminantur; a meridie Aegyptus -et, ab occasu Phoenices et mare; septemtrionem a latere Syriae longe prospectant. SOL. 54, 13 (*inde* MART. CAP. 6, 700) litore, quo occasui -et (sub- *CSAP*) *Persis* (*Plin. nat. 6, 111* adversus o. sita). AVIEN. orb. terr. 1338 Rubri late ⌊salis -et⌋ (*ed. pr.*, iacet aequoris *A*) unda. HEGES. 1, 35, 1 p. 68, 1 castrum aquiloni -ens (sub- *BZ; cf. gr. 1, 401* βόρειον).

b *de impedientibus*: CORN. SEV. carm. frg. 2, 2 ardua virtuti ... eluctanda via est: labor -et omnis honori (*ex Hesiod. op. 289* τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν). LIV. 8, 39, 2 sarcinas ... -entes pedibus fugientium (*cf.* 10, 36, 13 -ente sarcinarum cumulo). 9, 2, 9 angustias ... saeptas deiectu arborum saxorumque ingentium ⌊-ente mole⌋ (*edd. vet.*, -ente molem *D*, -entem molem *codd. rel.*). SEN. nat. 6, 17, 2 unda ... prona cum ipsis, quae -bant, fugit. epist. 115, 6 perspicere virtutem ... etiam paupertate opposita, etiam humilitate et infamia -entibus. COLVM. 2, 4, 6 quibus *caespitibus* -entibus inpeditum arvum minus recte potest iterari. 2, 17, 2 lapides et si qua -ent falcibus obnoxia (noxia *S*), conligi debent ac longius exportari. 6, 2, 2 ne pavidi *iuvenci* aut arboribus aut -enti cuilibet rei se implicent noxamque capiant. TAC. hist. 2, 32, 2 -ere flumen Padum, tutas viris murisque urbes, e quibus nullam hosti cessuram Placentiae defensione exploratum. CYPR. epist. 59, 2 p. 667, 24 virtus contra ... inpetus oblatrantium fluctuum velut petrae -entis fortitudine et mole debet obsistere. HEGES. 3, 5, 2 p. 192, 21 nisi civitas *Antiochia* monti velut claustrum -ret exitusque obstrueret advenientibus *hostibus*. PRVD. ham. 905 -et interea tellus nec visibus obstat.

c *de expositis, proditis*: SEN. Oed. 11 imperia sic excelsa Fortunae -ent. VICTRIC. 11 si defendatis laboriosos, si tueamini hostibus -entes (*codd.*, sub- *edd. vet.*).

2 *translate de contrariis*: TERT. anim. 8, 2 etsi corporalia incorporalibus -ent. BOETH. cons. 4, 2, 30 W. ex quo fit, quod huic -et, ut *eqs.*

obicia *v. s.* obicula.

[obicilicria GLOSS. III 619, 64; *v. André, Lex. des term. bot. s. v.* orbicularia.**]**

*ᵃ**obicio,** -iēcī, -iectum, -ere. *ab* ob *et* iacere (PAVL. FEST. p. 311 iacit, unde ... -it). *de scriptura, prosodia, formis*: *stirpis praes.*: -iic- *a* GELL. 4, 17, 7 *postulatur (frequentius in codd.), qui intellegit* ob- *positione productum* (*affert* LVCIL. *p. 57, 1; cf.* SERV. Aen. 4, 549. gramm. IV 450, 15sq. [*indifferens in trisyllabis, productum in tetrasyllabis*]. *sed* FRG. Bob. gramm. VI 626, 34 breves), *quod servant hexametrici praeter* LVCAN. 8, 796. 9, 188 SIL. 4, 149 STAT. Theb. 10, 936 CLAVD. 8, 365; *apud scaenicos ambigua leguntur praeter correptum* PLAVT. Asin. 814 (*v. Klotz, Altröm. Metr. 422*), *productum* PLAVT. Merc. 339 (*in anapaestis*); TER. Ad. 610 *de metro ambigitur (v. Dziatzko-Kauer et Sloman ad l.); ceterum in iambis nonnisi* PRVD. perist. 10, 1037 óbicít. -it- *pro* -ic- *saepius in codd.* (*cf. fortasse* GLOSS. V 574, 28 opitens: offerens). *gerund.* -und- CIC. leg. 2, 47 (-end- S. Rosc. 38. *al.*). -ent *pro* -unt *fortasse probandum* EPIPHAN. in euang. 34 p. 69, 17 (*cod. R, v. Erikson, Sprachl. Bem. 17*). *stirpis aorist. et perf.*: -iexim (-xis) PLAVT. Cas. 404 (-lex- *trad.*). Poen. 446 (*coni. perf.* -iec- *inde a* CIC. Rab. perd. 7). obec- INSCR. christ. Diehl 4355[1], obic-LEX Visig. 5, 5, 5. *part. perf.* -iact- AVG. conf. 5, 14, 24 p. 97, 9 (*cod. S*), -icit- GLOSS. IV 545, 27. NOT. Tir. 12, 40 -it. 12, 57 -ecit.

de notione: FEST. p. 201 'ob' praepositione antiquos usos esse pro 'ad' ...; eiusdem ... generis esse ait ... -ctus: mihi non satis persuadet. CHAR. gramm. p. 411, 35 B. obscurum mihi non est. oculis meis -ctum est. clam me fieri non potest. SYNON. Cic. p. 420, 6 criminatur. -it. arguit. incusat (*cf.* p. 441, 26 reprehendit. inprobat. vituperat. -it. obtrectat. arguit. vitio dat. criminatur. incusat). p. 439, 8 praetendunt. obtendunt. obducunt. opponunt. -unt. GLOSS. II 229, 6 -o: ἀντερείδω. 230, 50 ἀντιτίθημι. GLOSS.[L] II Philox. OB 15 -it: ἐπιφέρει. 16 -ecit: παρέβαλεν. III Abol. OB 37 -ere: offerre. 42 -o: oppono. 53 -unt: opponunt, demonstrant. V Abba OB 17 -e: repelle. *legitur inde a* PLAVTO, ENNIO, TER., LVCILIO, SISENNA, RHET. Her., CIC.; *deest e. g.* CATVLLO, TIB., MANILIO, PERSIO, IVV. [*confunditur in codd. c.* abicere *e. g.* CIC. p. red. in sen. 32 SEN. contr. 1, 4, 8 (*restituitur* PAVL. Coll. Mos. 16, 3, 1; *cf. p. 57, 14*), subicere *e. g.* GERM. 196 (sub- *recte?*). COLVM. 7, 6, 7 (*restituitur* CVRT. 10, 1, 11 AMM. 25, 4, 10; *e coni. dub.* SVET. Cal. 26, 5), -tus *c.* obtectus CIC. Cael. 43 AMM. 25, 10, 3 (*restituitur* CAES. civ. 3, 46, 5). *dub. vel falso trad.* PLAVT. Persa 203 CAES. civ. 3, 54, 2. HOMER. 827 (*interpol.?*). CIL IV 2300, 1 -e (*dubiae lectionis*).]

i. q. ***obviam iacere***, *mittere, statuere sim.* (*accedit* adversus *adv. p. 57, 55* [*praep. p. 59, 55*], obviam *p. 55, 39. 58, 35; notiones iaciendi et ponendi distingui vix possunt; usu refl. l. 77. 80. p. 55, 27. 39. 51. 57. 56, 6. 9. 12. 20. 22. 57, 50. 60. 58, 35, hic illic etiam mediopass., e. g. p. 55, 42. 65. 57, 28. 58, 32*): **I** *porrigendi, offerendi causa sim.*: **A** *quolibet modo*: **1** *proprie*: **a** *argentum, pretiosa sim.*: PLAVT. Asin. 814 praeripias scortum amanti atque argentum -as lenae? (Most. 619 obi⟨cere⟩ [*Mueller*, -i *Ital.*] a. ob os inpurae beluae. TER. Phorm. 769. LIV. 22, 42, 6 ad praedam). Cist. 669 aut quis deus -ecit hanc *cistellam* ante ostium nostrum. Curc. 531 quoi homini di sunt propitii, lucrum ei ... -unt (PHAEDR. 4, 12, 8. *cf.* PLAVT. Persa 470 aliquid -unt lucri). CIC. rep. 3, 40 huic tu viro quas divitias -es? quae imperia? quae regna? CVRT. 3, 13, 6 -ere hosti ... gratiorem omni pecunia praedam. FRONTIN. (?) strat. 4, 5, 1 *militibus* laureatos fasces -ecit *Pompeius*, ut ab illorum inciperent direptione.

b *escam* (*fere bestiis, hominibus l. 52. 61. 63. 64*): *α c. acc. rerum* (*obi. suppl. l. 65, accedit acc. praedic.* absumendum *p. 55, 6*, devorandum *l. 72. p. 55, 1*, laniandum *l. 77. 79. p. 55, 6*, mandendum *p. 55, 3*; escam *p. 55, 5*, pabulum *l. 76*): PLAVT. Trin. 410 quam si tu -as formicis papaverem. CIC. Flacc. 41 homini ... fiscinam ficorum. Tusc. 5, 98 quicquid -ctum est *bestiis*. div. 1, 27 offa -cta *pullo* (VERG. Aen. 6, 421sq.). VARRO rust. 2, 1, 17 quod hordeum et faba interdum sit quibusdam *pecudibus* -endum (2, 4, 21. *cf.* COLVM. 8, 11, 2 exiguum hordei). 2, 2, 16 -ere iis *agnis* viciam molitam aut herbam teneram (*cf. l. 59. 67*). 2, 5, 16 pabulo ... -endo in praesepiis (VAL. MAX. 1, 5, 5 COLVM. 6, 7, 3). 2, 5, 17 vitulis -unt furfures triticios et farinam hordeaceam et teneram herbam (2, 7, 11. *cf.* COLVM. 8, 14, 10 far). 3, 5, 14 quibus *avibus* ... cibus -itur sub retem (LIV. 4, 15, 6 *civibus*. PHAEDR. 1, 23, 4 *cani*. COLVM. 7, 3, 21 -ctis intra tectum per praesepia c. QVINT. decl. 298 p. 178, 13 gulae servis et, sicut ... animalia, -ctis c. in istam cecidisti servitutem. PLIN. paneg. 49, 6 nec ieiunis *convivis* ... non tam adponis quam -is c. *al. elliptice*: VARRO rust. 3, 7, 10 matribus, uberius ut cibo uti possint, -unt. *cf.* COLVM. 9, 1, 6 cibaria [GRAN. LIC. p. 16, 1]). 3, 9, 13 -endum pullis ... polentam (3, 10, 6 p. hordeaceam aut farraginem herbamve teneram). *al.* COLVM. 6, 9, 1 cacumina lentisci ... vel ... frondem ac pampinos vitis -i (7, 6, 7 frondes -endae [sub- *q*] sunt). 7, 1, 1 -cto fasce stramentorum (*cf.* SVLP. SEV. dial. 1, 16, 3 huic *bestiae* ... fasciculum herbarum ... -ecit *anachoreta*). 8, 10, 4 *ficum* (8, 17, 15). *al.* AVG. civ. 7, 19 p. 297, 6 D. quod illi *Saturno* pro Iove gleba -cta est devoranda. *al.* *luditur c. hac notione*: PLAVT. Poen. 1235 dato mi pro offa savium, pro osse linguam -ito.

β c. acc. animantium: PLAVT. Rud. 770 te ... ambustulatum -am magnis avibus pabulum (GELL. 10, 12, 2 accipitrem ... ceteris ... a. laniandum ... -ere sese et dedere. *cf.* VAL. MAX. 1, 6, 11 corpus imperatoris *mortui* ... avium ferarumque laniatibus -ctum). CIC. S. Rosc. 71 noluerunt feris corpus -ere (Verr. II 5, 119. SEN. Thy. 747 lanianda ... corpora. dial. 5, 23, 1 *amicum*. CYPR. ad Donat. 7 p. 9, 6 se f. PRVD. perist. 5, 532 truncata ... corporis segmenta). POLLIO Cic. fam. 10, 32, 3 bestiis ... civis Romanos ... -ecit *Balbus* (VARRO Men. 24 noxios. SALL. Iug. 14, 15 LIV. perioch. 51 p. 64, 1. VAL. MAX. 2, 7, 13 feris b. *al.*). VAL. MAX. 9, 3 ext. 1 Lysimachus leoni -ctus (SEN. clem. 1, 25, 1

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dial. 5, 17, 2 epist. 7, 4 CVRT. 8, 1, 17). SEN. clem. 1, 18, 2 devorandos servos -bat muraenis (dial. 5, 40, 2). MELA 2, 29 immanibus equis mandendos solitum obiectare advenas et iisdem ab Hercule -ctum *Diomeden.* PLIN. nat. 5, 128 -ctam beluae Andromedam ([*cf. p. 56, 2*]. 22, 3 se . . . -endo escam . . . beluis marinis). SVET. Nero 37, 2 polyphago . . . homines laniandos absumendosque -ere.

c *glebam* (*in humatione, aliter p. 54, 72*): PAVL. FEST. p. 223 qui mortuo iusta non fecisset, id est glebam non -isset.

d *equam, cui admittitur*: PALLAD. 4, 14, 2 si morsu furens *asinus* laedit -ctas *equas.*

2 *translate*: **a** *-untur res variae* (*hom. l. 20. 21, deus l. 24 acc. c. inf. l. 25*): TER. Haut. 186 ut hanc laetitiam necopinanti primus -rem ei. COM. pall. inc. 40 incredibile hoc factu (*M*, facto *GR*, factum *codd. rec., Ribbeck*) -itur. CIC. Phil. 6, 3 spe . . . -cta (LIV. 6, 14, 12. 34, 29, 8 TAC. ann. 4, 60, 2. *cf.* LIV. 42, 39, 1 levi aura spei -cta. *v. etiam infra l. 67*). fin. 5, 50 nulla utilitate -cta. div. 2, 131 ea nobis -unt *dii.* off. 2, 37 iis ampla et honesta res -cta est. LVCR. 2, 1034 omnia quae nunc si primum mortalibus essent, ex improviso si sint -cta repente (*alii alia coniecerunt*). BELL. Alex. 70, 2 monuit . . . legatos, ne . . . Deiotarum sibi -rent. HOR. sat. 1, 1, 2 quam sibi sortem . . . fors -erit. 1, 4, 123 unum ex iudicibus . . . -bat *mihi pater* (*cf.* GLOSS.[L] II Philox. OB 21 *ad l.*: proferebat). LIV. 4, 51, 5 aptissimum tempus fuerat . . . delenimentum animis Bolani agri divisionem -i. 5, 24, 5 solacium. TERT. apol. 17, 3 ita eum *deum* vis magnitudinis et notum hominibus -it et ignotum. PANEG. 2, 31, 1 non sibi ipse *Maximus* -isset te esse triumphalis viri filium, se patris incertum. RVFIN. Orig. in gen. 1, 7 p. 9, 17 quanto . . . se vicinior (viciniorem *E*) splendori lucis eius *Christi* -erit *mens nostra.* PS. APVL. herb. 53 l. 10 *herbae sucus* somnum cum sopore -it. EPIST. pontif. 304 Migne 20, 538[B] quod . . . Bubalius . . . -erit (*i. protulerit*) exemplaria fictarum . . . litterarum. GALL. PLAC. Conc.[S] II 3, 1 p. 14, 26 summum apostolorum . . . testem -ens *Leo* (*gr. II 1, 1 p. 5, 36* συλλαβόμενος). *i. q. imponere*: VVLG. III Esdr. 8, 25 nullum tributum neque ulla alia indictio irrogetur, nec habeat quisquam potestatem -ere eis *sacerdotibus et levitis* quidquam (*gr. I Esdr. 8, 22* ἐπιβαλεῖν τι τούτοις). CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 29, 22 per philosophos accidentias deo non -it et hic per prophetas etiam vitiorum necessitates inponit. *al.* **b** *-untur, quae (qui) perceptioni (sc. animi vel sensuum) offeruntur*: PLAVT. Cist. 699[a] (*agitur de vestigiis*) hic meis turba oculis modo se -ecit (Pseud. 592 qui o. meis obviam ignobilis -itur. VERG. Aen. 5, 522 monstrum. FRONTIN. strat. 2, 2, 12 ingentem pulverem hostium. *al. cf. l. 46 sqq.*). Curc. 96 flos veteris vini meis naribus -ctust. CIC. Phil. 2, 68 cum tibi -cta sit species singularis viri (fin. 1, 47 Tusc. 4, 12. *al.*). ac. 2, 38 -ctam rem perspicuam (2, 48. *cf. l. 48*). 2, 49 si tale visum -ctum est a deo dormienti (div. 1, 60. 2, 129. 2, 143 dormienti. fat. 43). *al.* BELL. Hisp. 30, 4 quod cum hominum auribus esset -ctum (DIFF. Suet. p. 317, 14 ostentum . . . oculis et a. -itur). Ov. met. 1, 725 oculis animoque -ecit Erinyn *Iuno* (LIV. 21, 33, 3 utraque simul -cta res oculis animisque. SEN. epist. 87, 34 veri similior illa species hominum a. -itur a virtute, quae illos in amorem . . . vocet). SEN. dial. 10, 13, 7 quantum caliginis mentibus . . . -it magna felicitas. APVL. apol. 89 tibi ob os. PANEG. 2, 5, 2 se mihi . . . Hister -et. LACT. inst. 2, 7, 19 oculos . . . repente -ctus fulgor exstinxit. HYG. astr. 1, 5 p. 23, 22 conspectui (*cf.* AVG. in psalm. 65, 5 l. 41 adspectibus). PRVD. c. Symm. 1, 312 solem . . . visibus -ctum. AVG. civ. 10, 2 p. 404, 14 D. -cto (obiectivo *et sim. in codd. pler.*) quodam lumine. SVLP. SEV. chron. 1, 11, 6 somnium regi -ctum est (2, 5, 5). FAVST. REI. symb. 2 (Gaspari, Anecd. p. 330, 12) non se -at sensibus tuis novitas. BOETH. cons. 5, 5, 1 W. quamvis afficiant instrumenta sensuum forinsecus -ctae qualitates (*cf. ibid.* ea . . . non -cta extrinsecus).

c *-untur mala* (*enunt. c.* ut *infra l. 76*): PLAVT. Amph. 190 multa Thebano poplo acerba -ecit funera *oppidum Teloboarum.* 605 huic homini nescioquid est mali mala -ctum manu (Cas. 666. *cf.* TER. Phorm. 503 hoc esse mihi -ctum malum! Ad. 610[a] hocin . . . mali [DON.: proprie, quia inopinanti. GLOSS. V 537, 70 *ad l.*: dari]). Bacch. 538 numquae advenienti aegritudo -cta est? Merc. 339 ita mihi mala res aliqua -itur. Mil. 623 sollicitudinem. TER. Hec. 286 quibus est . . . -ctus labos. SISENNA hist. 67 victoribus . . . spem, victis . . . formidinem -ecit. CIC. S. Rosc. 40 quae res . . . istum furorem Sex. Roscio -ecit? (LIV. 29, 8, 11 PANEG. 2, 30, 1. *al.*). Caecin. 5 si quis vobis error in tanta re sit -ctus (71 iudici. FRONTIN. strat. 1, 5, 26). Tusc. 2, 10 -batur animo metus quidam et dolor (QVINT. inst. 3, 8, 39. SVET. Aug. 6 quasi temere adeuntibus horror . . . et m. -atur). *al.* VERG. Aen. 7, 480 canibus rabiem Cocytia virgo (*i. Allecto*) -it. LIV. 27, 1, 6 quo plus terroris hosti -ret *Hannibal* (34, 14, 8. 43, 10, 6). FRONTIN. strat. 2, 2, 8 fatigationi . . . eorum *hostium* incommodum aliud -ecit *Marius.* HYG. astr. 2, 7 p. 44, 10 Venerem . . . -isse . . . mulieribus, ut Orphea . . . sibi quaeque appeterent. *al.* **d** *-untur negotia* (*accedit adi. praedic. l. 80*): PLAVT. Curc. 283 ita nunc subito, propere et celere -ctumst mihi negotium. Epid. 161 ita res subito haec -ctast tibi (Pseud. 601[a]). 179 neque sexta aerumna acerbior Herculi quam illa mihi -ctast. Mil. 619 *cruciat* me tibi istuc aetatis homini facinora puerilia -ere (*fort. interpol., cf. Langen, Plaut. Stud. 325*). PS. QVINT. decl. 6, 21 facundiam materia superabit, etiamsi nihil dixero, nisi quod -ctum est (*i. propositum est*).

B *prodendo* (*exempla selecta; c. acc. praedic.* diripiendum *p. 56, 24,* populandum *l. 24,* trucidandum *l. 19. 25, cf. p. 54, 49*): PLAVT. Curc. 567 prius quam te huic meae machaerae -o. ENN. scaen. 122 (*loq. Andromeda*) filiis . . . -cta sum innocens Nerei (*cf. p. 55, 4*). CIC. Mur. 82 sperant sibi . . , te sine consule, rem publicam sine praesidio -i posse. 87 *consulatus* -itur . . . contionibus seditiosorum, insidiis coniuratorum, telis Catilinae, . . . ad omnem iniuriam solus opponitur (Balb. 23 qui se saepe t. hostium, qui dimicationi capitis, qui morti -erit. 26). Sull. 79 quam *vitam* . . . nolite . . . -ere invidiae, dedere suspicioni (LIV. 4, 44, 8 PLIN. nat. 29, 20 AMM. 17, 11, 2). Arch. 14 numquam me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes . . . -issem (con- *Halm*). dom. 21 quem *Catonem* . . . caedis et incendiorum ducibus -eras (*cf.* VAL. MAX. 3, 2 ext. 8 incendio se). 145 -eci meum caput . . . furori atque ferro (Pis. 16. *cf.* LIV. 37, 32, 6 incautos furentibus). Sest. 27 *equites* gladiis et lapidibus (VAL. MAX. 6, 8, 5 iugulum . . . g. militum -ecit). Mil. 36 armis . . . cives (100 corpus et vitam -eci a. inimicorum). Deiot. 14 corpus suum periculo -ecit (FEST. p. 169 quod periculis . . . eius *scribae navalis* ministerium esset -ctum). PLANC. Cic. fam. 10, 21, 5 exercitibus coniunctis -ere exercitum. CAES. Gall. 1, 47, 3 legatum . . . hominibus feris. VERG. Aen. 4, 549 *me* -is hosti (LIV. 3, 19, 9 inermem eam *plebem* h. trucidandum -ere. 22, 34, 6 ad caedem. *al.*). 8, 145 me ipse meumque -eci caput (*cf. Hom. Od. 2, 237* παρθέμενοι κεφαλάς. GLOSS.[L] III Abol. OB 65 *ad l.*: opposui). 12, 372 -ecit sese ad currum. LIV. 8, 34, 11 vestra obnoxia capita pro licentia Q. Fabii -ite. 21, 20, 4 agros . . . suos pro alienis populandos -ere. VAL. MAX. 4, 3, 14 penates vulgi manibus diripiendos. 4, 7, 6 corpus suum trucidandum equitibus -ecit *Terentius. al.*

C *exprobrando, conviciando sim.* (*accedit acc. praedic.* falsum *l. 36; cf. sim.* velut crimen *l. 35*; in criminibus *l. 38,* maledictis *l. 47*; pro crimine *l. 43. 50,* obprobrio *l. 44*): **1** *c. acc.*: **a** *rerum*: COM. pall. inc. 57 -itur crimen capitis (CIC. Q. Rosc. 25. *al.* PROP. 2, 30b, 25. LIV. 39, 26, 3 quae sibi crimina -antur de insidiis legatorum. *al.*). RHET. Her. 4, 40, 52 cur ego nunc tibi quicquam -am? (CIC. Caecin. 29. *al. sim. c. pron.* CIC. S. Rosc. 54 accusare atque id -ere [Phil. 2, 9. *al.* HEGES. 2, 1, 2 p. 129, 13 ea . . . Archelao . . . in os -cta. *al.*]. Verr. II 3, 133 hoc [LIV. 5, 6, 5 haec. *al.* AVG. in euang. Ioh. 115, 1 velut crimen. *al.*]. Cael. 6 quod -ctum est de pudicitia [Deiot. 43. *al.* SALL. (?) in Tull. 4 quae si tibi falsa -o. LIV. 39, 26, 6 falso. *al.*]). CIC. S. Rosc. 81 Roscio temporis illius acerbitatem iniquitatemque -ent (SEN. benef. 7, 31, 3). Verr. II 5, 45 ut istam rem accusator in magnis criminibus -endam putaret (Cluent. 113. *al.*). 5, 131 nullam tibi -o fortunam *adversam* (5, 132 SEN. contr. 7, 6, 20. *al.*). Font. 37 nullum probrum (de orat. 2, 285 LIV. 43, 8, 3 PAVL. FEST. p. 187 CVRT. 10, 7, 5. *al.*). Mur. 12 quam ob rem non Asiae nomen -endum Murenae fuit (VAL. MAX. 8, 3, 2 ut pro crimine inprobis feminarum moribus C. Afraniae n. -atur. SVET. Aug. 7, 1 pro obprobrio. *al.*). 17 viris fortibus ne ignobilitas generis -retur (Phil. 3, 15). dom. 93 cum mihi . . . libidines -untur (PROP. 3, 19, 1). *ibid. crudelitatem* (CVRT. 8, 8, 9). Vatin. 5 defensionem in maledictis -endam. *al.* CAES. civ. 3, 96, 2 luxuriem (SEN. contr. 1, 8, 2. *al.*). Ov. am. 1, 15, 1 ignavos . . . annos (SEN. nat. 3 pr. 2). *al.* LIV. 3, 51, 12 caedes (4, 21, 4. *al.* CVRT. 8, 1, 42. *al.*). *al.* SEN. benef. 3, 37, 4 cuius *iuvenis* exilium pro gravissimo crimine . . . Manlio -bat. *al.* **b** *animantium* (*per breviloquentiam pro rebus positorum*): CIC. Cael. 3 -ctus est pater varie, quod aut parum splendidus . . . aut parum pie tractatus a filio diceretur (*cf.* SEN. dial. 2, 18, 5 Antistheni mater barbara . . . -batur. SERV. auct. Aen. 2, 540 parentes). LIV. 40, 15, 5 (*verba Demetrii*:) Romanos -is mihi. SEN. epist. 29, 5 -et philosophis . . . amicas. ASCON. tog. cand. p. 70, 28 cum ei *Fabiae Vestali* Catilina -retur. LVCAN. 9, 188 Pompeium . . . deis -it. PLIN. nat. 36, 22 Cupido -ctus a Cicerone Verri (*de statua*). QVINT. decl. 260 p. 67, 1 tot hos, quos -itis, . . . emittite subito nudos. TAC. ann. 12, 22, 1 qui *accusator* -ret Chaldaeos, magos interrogatumque Apollinis . . . oraculum (*Andresen,* simulacrum *ML*). PLIN. epist. 4, 11, 10 cui *Celeri* Cornelia -batur.

2 *c. praepos.* de (*cf. l. 30. 35*): CIC. Planc. 75 de Cispio mihi . . . -es. Brut. 100 cum ei *Graccho* Fannius de Menelao Maratheno et de ceteris *magistris* -isset. BRVT. et CASS. Cic. fam. 11, 3, 2 quin nobis de morte Caesaris -res.

3 *c. enuntiatis secundariis* (*add.* tamquam crimen *l. 82,* ut probrum *l. 76*): **a** *c. enuntiato relativo vel interrogatione obliqua*: CIC. div. in Caec. 35 tu contra . . . quae ille . . . fecit -es (Ov. am. 2, 2, 37). Planc. 31 cui *adulescentiae* . . . cum, quod licuerit, -atur (BRVT. [?] Cic. ad Brut. 1, 17, 1 SEN. contr. 7, 2, 9. *al.*). SEN. dial. 2, 18, 2 huic *Valerio Asiatico* . . ., qualis in concubitu esset uxor eius, -ecit *Caligula.* QVINT. decl. 271 p. 109, 23 sq. -itur, quare fecerit filius aliquid. APVL. apol. 54 omnibus . . ., quicquid omnino egerint, -etur. **b** quod (*coniunct.*): CIC. Verr. II 4, 37 non tibi -o, q. . . . Apollonium . . . spoliasti. Balb. 57. Tusc. 1, 3 ut probrum. TIRO Gell. 6, 3, 35 q. bellum . . . facere voluissent (QVINT. inst. 5, 13, 17 TAC. hist. 2, 60, 2). NEP. Epam. 5, 5. *al. antec. pron. dem.*: SEN. contr. 9, 2, 16 haec -i, q. meretricem habuit, q. aliquem . . . occidit (*cf.* QVINT. decl. 266 p. 88, 4 hoc). AMM. 22, 3, 5 cui id -ctum est, q. *eqs.* **c** quasi: SVET. Aug. 28, 1 -ctum sibi ab eo saepius, q. per ipsum staret *eqs.* **d** quia: AVG. serm. 166, 2, 2 tanquam crimen -isse hominibus, q. homines sunt.

4 *c. inf.*: *acc. c. inf.*: PLAVT. Epid. 664 neque ille haud -et mihi

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pedibus sese provocatum. Lvcil. 394 Scipiadae ... -bat Asellus lustrum illo censore malum ... fuisse. Cic. Font. 17 Rab. Post. 25 fam. 9, 26, 2. *al.* *c. pron. praepar.*: Cic. div. in Caec. 15 id ..., me potissimum esse delectum. Qvint. decl. 290 p. 158, 20 hoc (obtin- *Burman, Ritter*). *nom. c. inf.*: Ov. am. 2, 7, 18 Cypassis -itur dominae contemerasse torum. Avg. gest. Pelag. 11, 26 p. 80, 15 quemadmodum -batur dixisse Caelestius. *solo inf.*: Tac. ann. 14, 52, 3 -bant ... *Senecae* eloquentiae laudem uni sibi adsciscere et carmina crebrius factitare. Svet. Iul. 49, 2 Memmius ... ad cyathum ... Nicomedi stetisse -it *Caesari.*

? 5 sequitur oratio recta: Avg. serm. 286, 4, 3 quando opprobrium erat esse christianum, vilis erat mors sanctorum ...; detestabantur, exsecrationi habebantur; pro maledicto -ba[n]tur: 'sic moriaris, sic crucifigaris, sic incendaris' (*nisi mavis* abiciebantur *sec. psalm. 21, 7* opprobrium hominum et abiectio plebis).

6 *absol.* (*et c. adv.*): Cic. S. Rosc. 38 quorum tu nihil in Sex. Roscium ne -endi quidem causa contulisti (*cf. Halm et Landgraf ad l.*). 39 ut ipse accusator -ecit (Svet. rhet. 29, 2 Apvl. apol. 100. *cf.* Sen. contr. exc. 5, 4, 2 sicut -itur). Cael. 57 sic ... est -ctum. Ov. epist. 8, 59 Hermione coram quisquamne -ecit Oresti? Qvint. inst. 9, 2, 72 nec pudor videtur, quod non palam -as, sed diffidentia. *al.*

II *opponendi causa*: **A** *strictius impediendo*: **1** *generatim*: **a** *usu sollemni* (*accedit* velut mora *l. 54*): *α c. acc. rerum*: Ⓘ *incorporalium*: Plavt. Merc. 881 religionem illic ⟨mi⟩ (*add. Ritschl*) -ecit (Cic. div. in Caec. 55 Caes. civ. 3, 72, 4 Liv. 25, 12, 2. *al.*). Poen. 446 ne ... meo amori -xim moram (Trin. 1124 incommode. Sen. benef. 1, 15, 1 beneficiis. Qvint. inst. 9, 4, 7. *al.*). 606 ne ... fallaciae praepedimentum -atur. Cic. leg. 2, 47 erroris (*fere i. q. labyrinthi*) -undi causa, quo plura et difficiliora scire videantur *iuris consulti.* Caes. Gall. 7, 59, 6 tantis subito difficultatibus -ctis (Capreol. epist. 1, 1 p. 845^{C}). Vitr. 9, 1, 11 quid ita divinitatibus splendoribusque astrorum iudicamus obscuritates -i posse? Val. Max. 3, 8 ext. 3 temeritati multitudinis constantiam suam -ecit *Socrates.* *al.*

Ⓘⓘ *corporalium*: Cic. Tusc. 1, 47 foramina illa, quae patent ad animum a corpore, ... sunt intersaepta quodam modo: cum autem nihil erit praeter animum, nulla res -cta impediet *eqs.* Lvcr. 5, 547 tellus non est ... auris aliunde -cta alienis. 5, 755 *luna* -ens caecum radiis ardentibus *solis* orbem (*cf.* Sen. benef. 5, 6, 4 si maiorem partem sui -ecit *luna soli.* Amm. 20, 3, 2 luna sub sole liniamentis -cta rectissimis). Varro rust. 3, 5, 8 quas *aves* pasceret -cto rete (3, 5, 13). 3, 17, 9 dummodo perduceret *architectus* specus e piscinis in mare ⌊-cta mole⌋ (*Keil*, obiectuculo *A*, obiectaculo *Merula*), qua aestus ... introire ac redire rursus in mare posset (Svet. Claud. 20, 3 *ad portum.* CIL IX 6010, 15). *al.* Verg. georg. 3, 253 non ... -cta retardant flumina (Liv. 1, 27, 10. *al.* Cvrt. 7, 4, 4. *al. cf.* Cvrt. 4, 14, 7 tot amnibus montibusque post tergum -ctis). Hor. epist. 1, 16, 62 (*precatur Lavernam*) noctem peccatis et fraudibus -e nubem (Ov. met. 15, 537 mihi ... densas -ecit Cynthia n. Amm. 25, 10, 3 [obtecta *V*]. Veg. mil. 4, 41 p. 160, 8). ars 473 clatros. Liv. 31, 39, 11 ramos. Val. Max. 7, 2 ext. 2 qui *rogus* se incursui malorum -it (*sc. ut mala non amplius sentiamus*). Cels. 2, 10, 14 -ctis quae prohibeant *fluxum sanguinis. al.* Sen. epist. 94, 5 illo ... -cto (*antea*: si quid oculis oppositum moratur aciem). Cvrt. 5, 4, 24 saepem (Plin. nat. 9, 92). *al.* Ivst. 24, 7, 7 vini ceterarumque copiarum abundantia velut mora Gallis -cta. Clavd. rapt. Pros. 1, 74 si forte adversus aenos Aeolus -ecit (ad- *C*) postes. *al.*

β c. acc. animantium (*vel part. corp.*): Val. Max. 4, 1 ext. 8 ephori Lacedaemone ... potestati oppositi, quemadmodum Romae consulari imperio tribuni pl. sunt -cti. Cels. 7, 26, 2^{E} etiamnum a lateribus duo valentes -antur, qui circumstantes *eqs.* Cvrt. 8, 6, 16 non occurrit modo abeunti *Alexandro*, sed etiam semet -ecit *mulier.* 8, 7, 2 ad os manu -cta (Qvint. inst. 11, 3, 114 -imus adversas *m. al.* Ps. Qvint. decl. 13, 10 exemplo ... obviam ... eundum est et -endae adversus ... licentiam ... m. Chiron 763 equae loca si exierint, ... m. siccam in verginali -es. *al.*). Stat. Theb. 4, 144 *Hylaeus* magnum ... -ctus detinet amnem. 7, 429 -ctus ... vado pater. Vlp. dig. 37, 8, 1, 1 neque nepotes iure potestatis -antur patri suo (*sim. in iure*: 38, 17, 2, 15). Apvl. met. 8, 24, 1 emptorem aptissimum duris meis casibus mire repertum -ecit *Fortuna.* Amm. 25, 4, 10 cedentes -cto (*Gelenius*, sub- *V*) pectore ... cohibuit. Clavd. 3, 274 qui paene ruenti ... tuos umeros -eris (sub- *Burman*) orbi. *al.* *singulariter acclinando*: Stat. Theb. 10, 936 *Capaneus* pectora ... invisis -it fumantia muris, ne caderet.

b *impeditur perceptio, cognitio sim.*: Plavt. Mil. 148 ei *servo* ... glaucumam ob oculos -emus (*cf.* Ov. met. 12, 32 nubem ... oculis -ecit *Diana*). Liv. 27, 25, 7 -ctae animo religiones. Vitr. 5 prooem. 2 vocabula ex artis propria necessitate concepta inconsueto sermone -unt sensibus obscuritatem. Sen. benef. 5, 12, 2 quibus *ingeniis* ... creperi aliquid et confragosi -endum, per quod erepant et sollicite vestigium faciant.

2 *speciatim de defendentibus aut aggredientibus* (*acced. adi. praedic.* transversum *p. 58, 4*; velut murum *p. 58, 23*; pro munitione *p. 58, 5*, muro *p. 58, 6*, vallo *p. 58, 2*): **a** *c. acc. rerum*: *α corporalium*: Cic. Font. 13 propugnaculum istis ipsis nationibus oppositum et -ctum. har. resp. 49 omnis altitudines ⌊moenium -ctas⌋ (*Baiter*, omnium -cta *codd.*). rep. 2, 11 maximo aggere -cto (Tac. ann. 2, 20, 1). Caes. Gall. 1, 26, 3 quod pro vallo carros -erant. civ. 1, 58, 4 aequo animo singulas *naves* binis navibus -bant (3, 39, 2 navem. Bell. Alex. 15, 6 ut ... nulla *n.* transversa hosti -retur [Liv. 28, 30, 10]. Liv. 37, 10, 10 certamini. *al.*). 3, 46, 3 crates ... pro munitione -ctas. 3, 112, 9 has munitiones ... auxit ..., ut pro muro -ctas haberet (Liv. 3, 26, 4. *cf.* Amm. 20, 11, 24 munimentum). *al.* Bell. Alex. 12, 1 materiam cunctam. Verg. Aen. 2, 444 clipeos ... ad (ac *var. l. ap. Serv., Junell*) tela sinistris protecti -unt (12, 377 Cvlex 316 Ampel. 35, 2). 9, 45 -unt portas (*cf.* Serv. auct. Aen. 9, 44 *ad l.*: obices ponunt, vel obicibus muniunt, et per hoc claudunt). Liv. 1, 14, 10 (11) fores portarum (5, 13, 13. *al.*). 2, 10, 10 scuto (22, 6, 4 scutis). 2, 20, 10 parmas (2, 46, 5 -cta ... p. *al.* Stat. Theb. 5, 662. *al.*). 4, 9, 12 moenibus hostium vallum -ecere (26, 42, 9. *al. v. etiam l. 27. aliter p. 59, 38*). 10, 15, 1 castra (38, 4, 5 Fulvius bina a campo c. ..., unum castellum loco edito contra arcem -ecit. *al.*). 25, 14, 9 arma ... et corpora (Frontin. strat. 2, 3, 20). 31, 39, 9 -ctis per omnes transitus operibus (Plin. nat. 6, 146). 32, 17, 13 ubi conferti hastas ... prae se Macedones -issent (36, 18, 6. Capitol. Pert. 11, 9 Tausius ... hastam in pectus Pertinacis -ecit). 37, 37, 11 interiore labro murum cum turribus ... -ecit *Antiochus* (38, 7, 5. *al. aliter p. 59, 40*). 44, 11, 5 quam *fossam* ... -erat Perseus (Cvrt. 8, 10, 24. Frontin. strat. 1, 5, 11 triplices f. intra vallum -ecit *Lysimachus. v. etiam l. 27*). *al.* Cvrt. 7, 4, 5 Oxum amnem velut murum -cturum hosti *Bessum* (Tac. ann. 6, 44, 4. *al.*). *al.* Frontin. strat. 1, 5, 6 -cta ad ingressum *portus* catena (3, 14, 2). *al.* *β incorporalium*: Cic. Pis. 81 cuius *Caesaris* ego imperium, non Alpium vallum contra ascensum ... Gallorum, non Rheni fossam ... Germanorum ... gentibus -o et oppono. de orat. 1, 3 hoc tempus omne post consulatum -ecimus eis fluctibus.

b *c. acc. animantium* (*de bestiis l. 44. 45, part. animant. l. 31. 37*): Plavt. Cas. 404 cave -xis manum (Cod. Iust. 9, 39, 2, 1 si ... memorati audaces executoribus -erint m. *al.*). Cic. Font. 44 -itur contra istorum impetus Macedonia. Phil. 11, 4 alteri *Antonio* se Brutus -ecit (13, 20 Caes. civ. 3, 66, 2 Nep. Hann. 5, 1. Verg. Aen. 9, 379 -unt equites sese ad divortia nota. Liv. 22, 6, 4 obviam. 24, 17, 3 ab tergo [28, 33, 6. *al.*]. *al. cf. p. 59, 56*). 12, 9 *Gallia* crudelitati M. Antoni suum totum corpus -ecit ([*in imag.*]. Liv. 35, 48, 13. Sen. epist. 82, 21. *al. v. etiam supra l. 16*). Liv. 4, 28, 2 dictator ... hosti undique -erat victorem peditem equitemque (Cvrt. 3, 11, 8. *al. cf.* Liv. 22, 4, 3 -cto equitatu. Frontin. strat. 2, 5, 34 partem *equitatus*). 4, 28, 6 cohortes (34, 16, 2 ab tergo). 10, 13, 3 exercitum adversus ... hostem (*aliter p. 56, 18*). 24, 1, 4 turmas (Amm. 24, 6, 8 contra haec). *al.* Val. Max. 3, 2 ext. 3 toti Asiae -ctus *Leonidas* (*cf.* Sen. benef. 6, 31, 5 Lacones -cti). Phaedr. 5, 10, 4 *canis* -ctus hispidi pugnae suis. Sen. benef. 4, 30, 2 qui *Fabii* hostium incursioni ... unam domum -erant. *al.* Cvrt. 8, 13, 6 elephantos -erat *Alexandro Porus.* *al.*

3 *i. q. contradicendo proferre*: **a** *usu communi*: *α c. acc.*: Cic. de orat. 2, 230 quod esset ab eo -ctum ([*antea*: quod non provocatus responderit]. Hier. hom. Orig. in Luc. 6 p. 36, 18 e contrario. Cassiod. in psalm. 118, 149 p. 889^{B} contra peccata. *al.*). Qvint. inst. 9, 2, 16 praesumptio, quae πρόληψις dicitur, cum id, quod -i potest, occupamus (Fortvn. rhet. 1, 11 p. 90, 1 Ps. Ivl. Rvf. schem. dian. 2 p. 60, 16). Tert. idol. 5 p. 34, 15 illa -i solita vox. Hil. trin. 5, 6 p. 133^{B} earum quae -i soleant quaestionum (Avg. conf. 5, 6, 10 p. 83, 9 nat. et grat. 44, 52 p. 271, 11. *al.*). Hier. hom. Orig. in Luc. 7 p. 44, 3 si ... haeretici vobis tale quid -erint. Epist. pontif. 330 Migne $20, 659^{A}$ *sententiam.* *al.* *β seq. or. recta*: Apvl. Socr. 5 p. 129 'quid igitur, orator', -erit aliqui, '... faciam?' Maximin. c. Ambr. 105 unde tu statim calumniose -isti dicens: 'ergo filius dei non est sapiens?' 107 cum ... ad hoc -ctum tibi fuisset: 'an Christi appellationem humanam crederes?' Orig. in Matth. ser. 26 p. 44, 14 ut aliquis ... -at et requirat: 'quare non dixit *eqs.*?' *γ c. acc. c. inf.*: Maximin. c. Ambr. 91 tibi a Palladio -ctum est, non ideo se ad vos venisse, ut *eqs.* Hier. hom. Orig. in Luc. praef. p. 2, 1 antequam ille -at, in his Origenem tractatibus ... ludere. *δ quod*: Hier. in Gall. 1, 16 p. 326^{C} Porphyrius -it, q. post revelationem Christi non fuerit dignatus ire ad homines.

b *in serm. iuris i. q. per exceptionem proferre, allegare*: *α c. acc.*: Iavol. dig. 47, 2, 72 pr. actioni furti exceptio -itur (Nerat. dig. 44, 4, 11 pr. Gaivs inst. 4, 119. *al.* Vlp. dig. 10, 4, 3, 13. *al.* Pavl. Coll. Mos. 16, 3, 1. *al.*). Gaivs dig. 40, 12, 9, 2 ut ... exceptioni rei iudicatae -atur replicatio (Vlp. dig. 44, 1, 2, 1 Marcian. dig. 20, 6, 8, 7). inst. 4, 66 inter conpensationem ..., quae argentario opponitur, et deductionem, quae -itur ... emptori. Papin. dig. 31, 78 pr. herede Falcidiam -ente. Vlp. dig. 15, 1, 30, 6 in dolo -endo (*ibid.* d. malum. 44, 4, 4, 31). 16, 2, 10, 3 in ... stipulatione ... poterit -i compensatio (16, 2, 13 [*e Labeone*]. Pavl. dig. 16, 2, 23 Cod. Iust. 4, 31, 7. 4, 31, 8. 4, 31, 14, 1). 48, 5, 2, 1 accusanti ... praescriptio -itur (48, 5, 16, 6. 48, 5, 16, 7. 48, 16, 7 pr. Cod. Theod. 4, 10 [9], 1, 2 [= Iust. 7, 10, 7, 2]. Cod. Iust. 8, 35 [36], 8. *al.*). *al.* *β seq. or. recta*: Qvint. inst. 3, 6, 102 -itur (ad- *BP*) communiter a duobus: 'redire tibi in familiam non licet'. decl. 348 p. 369, 20 ut nondum -am: 'propter bellum factum est' (*AB*, esse *Obrecht, Ritter*). *γ c. enuntiato secundario*: Pavl. dig. 10, 2, 29 si -atur creditori, quod animose licitus sit. Vlp. dig. 17, 2,

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

16 pr. (*fort. interpol.*) nonnumquam ei -i possit, quia potuit et per alium societatem administrare.

B *latius vi impediendi attenuata -i dicuntur, quae (qui) quolibet modo opponuntur vel apponuntur*: 1 *in descriptione terrarum vel mundi*: a *formae pass.*: α *perf.*: CAES. Gall. 5, 13, 3 complures praeterea minores -ctae (β, sub- α) insulae existimantur (*v. vol. VII 1, 2035, 84*). 5, 13, 6 tertium *latus* est contra septentriones; cui parti nulla est -cta terra. civ. 3, 40, 2 ex altera parte molem ... naturalem -ctam. 3, 79, 7 quod *Aeginium* est -ctum oppositumque Thessaliae. BELL. Alex. 36, 3 montibus ... altis ab duobus lateribus -ctis (MELA 1, 27 mons). VERG. georg. 4, 503 -ctam ... transire paludem. Aen. 3, 534 -ctae ... cautes. HOR. carm. 2, 11, 3 Scythes ... Hadria divisus -cto. LIV. 2, 10, 1 Tiberi -cto. 31, 46, 7 promunturium (*cf.* 37, 11, 8 quae *promunturia* cornibus -ctis ab alto portum faciunt). 36, 15, 9 iugum ... orienti -ctum. 43, 9, 6 quae *pars Italiae* -cta Illyrico est. 45, 30, 3 quae *Amphipolis* -cta claudit omnes ab oriente sole in Macedoniam aditus. *al.* β *praes.*: LIV. 32, 13, 3 (*agitur de montibus Lyncon*) septentrio a Macedonia -itur. 45, 29, 8 ad septentrionem Bora mons -itur.
b *formae act.*: MELA 2, 87 Tarraconensis ... mari latera -it. NEMES. auc. 11 patulis qua se sol -it agris. *in astrologia de oppositione*: FIRM. math. 3, 3, 12 quodsi ... Luna ... se ... diametrum radiis Martis -erit (3, 6, 1 si nulla malivola stella sic positae Veneri aliqua se potestate radiationis -erit).

2 *vario usu*: a *c. acc. animantium* (*de bestiis l. 30*): CAES. civ. 3, 88, 6 quam ob causam cunctum equitatum, sagittarios funditoresque omnes sinistro cornu -erat ([ad- *Meusel; recte Kuebler confert Bell. Afr. 13, 2* equites dextro sinistroque cornu opponit]. LIV. 26, 6, 6 convertere agmen peditum -cto ab tergo e., ne hostis instaret, coepit *Hannibal*). BELL. Alex. 2, 5 subiectis ... eas *turres* rotis funibus iumentisque -ctis (*i. adiunctis; del. Scaliger, alii alia coniecerunt*) ... in quamcumque erat visum partem, movebant. LIV. 37, 23, 7 ab regiis sinistro cornu, quod ab alto -ctum erat, Hannibal ... praeerat. 37, 39, 11 laevum cornu non egere videbatur -ctis talibus (*M. Müller, v. app. crit.*) auxiliis. CELS. 7, 26, 2[N] leniter intus digiti *calculo* -endi, ne valenter promovendo *vesicam* convulnerent. AMM. 19, 6, 13 stationes muris -ctas.

b *c. acc. rerum*: LIV. 26, 42, 6 his *castris* ab tergo ... duplex vallum -ctum (31, 39, 10 hastis velut v. ante clipeos -ecit *phalanx Macedonum. aliter p. 58, 14*). 34, 38, 2 fuerat quondam sine muro Sparta; tyranni nuper locis patentibus planisque -erant murum (*aliter p. 58, 20*). CVRT. 7, 9, 4 illos, quos utres ... vehebant, -ctae rates tuebantur. COD. Iust. 8, 10, 11, 1 in quibus *locis* aedificia privatorum horreis publicis videntur -cta obstructione Maenianorum.

structurae indicantes, cui (rei) aliquid -atur: A *c. dat. passim inde a* PLAVT. Amph. 190 Thebano poplo. B *c. praep.*: PLAVT. Cist. 669 ante ostium (LIV. 31, 39, 10 a. clipeos. CVRT. 3, 11, 8 a. ipsum currum regis). Mil. 148 ob oculos (Most. 619 ob os [APVL. apol. 89]). CIC. Font. 44 contra istorum impetus (Pis. 81 c. ascensum transgressionemque Gallorum. LIV. 38, 4, 5 c. arcem. PLIN. nat. 8, 54 c. ingruentis impetum. PS. QVINT. decl. 12, 5 c. famem. *al.*). fam. 6, 4, 3 ad omnis casus (VERG. Aen. 2, 444 clipeos ... ad [ac *var. l. ap. Serv., Janell*] tela ... -unt. 9, 379 ad divortia. *al.* LIV. 22, 42, 6 ad praedam. CVRT. 8, 7, 2 ad os [TAC. Germ. 3, 1]. *al.*). VARRO rust. 3, 5, 14 sub retem. LIV. 32, 17, 13 prae se (36, 18, 6). PS. QVINT. decl. 13, 10 adversus nascentem licentiam (*cf.* SVLP. SEV. chron. 2, 22, 3 adversum hos *Syros*). GREG. TVR. Franc. 5, 16 p. 214, 15 *Theudericus* se super Macliavum -ecit (5, 25 p. 231, 10 *Dracolenus* se s. eum *Gunthramnum* -ecit). in *c. acc.* (*dub.* CIC. Cluent. 113 rem esse ullam cuiquam [*Madvig*, in quemquam *codd.*] illorum -ctam): CIC. Arch. 14 in ... dimicationes atque in ... impetus (*fort. propter inusitatum dat. pl. vocis q. e.* impetus). GELL. 2, 22, 15 in austrum. CAPITOL. Pert. 11, 9 in pectus. *al.* in *c. abl.*: VARRO rust. 2, 5, 16 in praesepiis. CHIRON 763 in verginali.

part. praes. **obiciēns**, -entis *pro subst. i. q. opponens*: FAVST. REI. grat. 1, 12 p. 44, 1 sub interrogantis vel -is persona contrarium sensum apostolus intromittit.

p. p. p. ˣ**obiectus**, (-a), -um *pro subst.*: A *masc. i. q. adversarius* (*cf.* GLOSS. V 215, 17 -us [obrectus *cod.*]: resistens. GLOSS.[L] II Philox. OB 17 -is: τοῖς ἐπαγομένοις): AVR. VICT. Caes. 17, 4 *Commodus* immiti ... feroque ingenio, adeo quidem, uti gladiatores specie depugnandi crebro trucidaret, cum ipse ferro, -cti mucronibus plumbeis uterentur.

B *neutr.* (*c. dat. p. 60, 4 et 13; pendet* de *p. 60, 5. 10*): 1 *i. q. crimen, accusatio* (*cf.* GLOSS. IV 545, 27 quod -it⟨ur⟩, obprobrium): a *plur.*: QVINT. inst. 4, 2, 26 -a diluit (9, 2, 93 AMM. 14, 9, 3. *al.*). 7, 2, 29 ut -a vel neget vel defendat vel minuat (APVL. apol. 28 AMM. 14, 9, 5. *cf.* TAC. ann. 15, 57, 1 quin -a denegaret). TAC. ann. 13, 21, 1 ut nosceret -a dissolveretque. 16, 24, 1 requirens -a et expurgaturum adseverans, si notitiam criminum ... habuisset (*cf.* SERV. Aen. 1, 257 -a purgat [CLAVD. DON. Aen. 4, 335 p. 403, 11 RVFIN. hist. 2, 5, 4. *al.*]. CLAVD. DON. Aen. 10, 60 p. 300, 9 -orum purgatio). QVEROL. p. 59, 13 R. -a repellere. SYMM. rel. 38, 5 -a reticere. AMM. 16, 6, 3 -orum probatio (*cf.* COD. Theod. 10, 10, 17 [= Iust. 10, 11, 6] etiamsi -a probaverit). 18, 1, 4 cum infitiatione defenderet -a. CLAVD. DON. Aen. 1, 560 p. 111, 13 ut *Dido* non solum propter femineam verecundiam vultum deiceret, verum etiam propter -a (CONC. Rom. a. 501 p. 420, 26). RVFIN. hist. 4, 9, 2 cognoscere de -is. AVG. c. Cresc. 4, 24, 31 p. 529, 10 quod -is meis respondisti. gest. Pelag. 11, 23 p. 76, 15 haec ... sequuntur -a Pelagio. BOETH. cons. 1, 5, 8 W. de -orum tibi vel honestate vel falsitate. *al.*
b *sing.*: SYMM. rel. 28, 1 consulto ... -um provocationis admisi. CLAVD. DON. Aen. 11, 390 p. 474, 29 huic -o ita respondit. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 10 a p. 591[C] alterius -i purgationem (*cf.* EVGRAPH. Ter. Eun. pr. p. 89, 4 -um purgat *Terentius*). AVG. coll. c. Don. 3, 11, 22 p. 71, 12 ad quod illi -um ... obmutescentes. 3, 17, 31 p. 80, 29 illud de die et consule -um contemnendum et removendum. c. Cresc. 4, 24, 31 p. 529, 12 iacturam huius -i. c. Faust. 22, 46 p. 637, 25 de simili -o inculpatus. grat. 5, 10 ut, nisi hoc -um sibi anathemasset, ipse inde anathematus exisset *Pelagius*. c. Petil. 3, 36, 42 p. 195, 30 ubi ad nostrum illud venit -um.

2 *i. q. pars proiecta, impedimentum* (*cf.* SYNON. Cic. p. 436, 8 obstans. obpositum. officiens. obsistens. inpedimentum. -um. GLOSS. V 123, 31 -um: oppositum): AVIEN. orb. terr. 212 seu quod collisas Thetis indignata per arces saeviat -is (*cf. 209* vastas praetendere rupes). AMM. 27, 10, 12 cum ad rupium -a venissent. EVCHER. epist. ad Val. p. 721[D] nec tam longe per novorum semper graduum -a transisset *fides*.

3 *i. q. oblocutio*: AVG. anim. 2, 13, 18 p. 353, 19 haec sibi ... propositurus -a (PS. PRIMAS. in Rom. p. 429[B] apostolus irrationabilia -a proponit et respuit). conf. 5, 14, 24 p. 97, 9 doctos adsertores ..., qui copiose et non absurde -a refellerent (VICT. VIT. 2, 44 adversariorum -a). COD. Theod. 3, 1, 4, 1 (= Iust. 4, 44, 15) neque inanibus immorari sinatur -is.

deriv.: obiectio, obiecto, obiector, obiectus (-ūs), obiex.

[obiciter *v. s.* ociter.**]**

obicula, -ae *f.* *ab* obiex *demin.* GLOSS. V 606, 3 -a: parvus obex. GLOSS.[L] V Aa o 37 -icia (*i.* -icla): repagula. GLOSS.[L] Corp. o 108 -a: geoc-stecca (*anglosax. i. q. iugum*).

obīd- *v.* oboed-.

obiectāculum, -ī *n.* *ab* obiectare. [*e coni. p. 57, 42.*]
i. q. obiex, obstaculum: RVFIN. Basil. hom. 2, 8 p. 1744[A] (*de auribus*) nihil ... aliud extrinsecus incidere inflexionum ipsa -a patiantur, quod impedire possit auditum.

obiectāmen, -inis *n.* *ab* obiectare. GLOSS. II 283, 64 ἔγκλημα crimen -n.

obiectāmentum, -ī *n.* *ab* obiectare. *i. q. obiectatio, exprobratio*: APVL. apol. 1 cum intellegerem non tam crimina iudicio quam -a iurgio prolata.

obiectātio, -ōnis *f.* *ab* obiectare. **[***falso trad., ut videtur* MART. CAP. 9, 924 oblectationis (*b, Grotius* [*cf. ibid. 920* oblectati], -is β *ARB[1] M vulg.* [*'i. artis a me obiectae' Dick*], obiectionis *A, Meibom*).**]**
1 *i. q. actio obiectandi, exprobratio*: CAES. civ. 3, 60, 2 id ... ita esse cum ex aliorum -bus, tum etiam ex domestico iudicio atque animi conscientia intellegebant. PAVL. FEST. p. 369 velitatio dicta est ultro citroque probrorum -o. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 181, 32 sed hanc ⌊-em serotinus⌋ (*Lupus*, oblectationem serotinum *M*) et novellus error a veteribus mutuatus est. 2 *ap. rhet. i. q.* ἀνθυποφορά, *oppositio, relatio*: SCHOL. Pers. 1, 40 est ἀνθυποφορά id est -o illius culpati poetae ad Persium. 3 *i. q. impedimentum*: ENNOD. epist. 9, 30, 5 p. 253, 3 nec fortitudo *Theoderici* qualibet -e confringi *potest*.

ˣ**obiectio,** -ōnis *f.* *ab* obicere. *legitur inde a* TERT. (*p. 61, 13*), ARNOB. **[***confunditur c.* subiectio *p. 61, 13. 39* (*falso trad.* CASSIOD. hist. 4, 24, 16 *v. Bulhart, ALMA 24, 1954, 11*); -o *pro* abiectio VVLG. Sirach 42, 11 *edd. post Stephanum, pro* obreptio ARNOB. nat. 5, 9 *cod.***]**
i. q. actio obiciendi vel res obiecta (*maxime infra l. 82 et sub 2*; obicis -o *l. 69*, contraria -o *p. 61, 31. 77*): 1 *proprie* (*plur. nonnisi infra l. 84; c. gen. obi. praeter infra l. 80. 83 sqq.*): a *generatim*: ARNOB. nat. 6, 3 p. 216, 9 *deos* tectorum munitionibus claudere, saxorum aut -e tutari (SERV. Aen. 11, 298 'clauso gurgite': s. -e praecluso). HIER. epist. 100, 14, 1 eos *fluctus* ... prorae -e sustentant *gubernatores* flectentes in diversum gubernacula. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 7, 1 *a daemoniis* honor divinus idolorum ... -e furatur (*impeditur visus ut*: 3, 13, 4 nunc ipse *diabolus* carnis *Christi* -e decipitur [*aliter p. 61, 5*]. Orig. in num. 16, 1 p. 138, 4 demens *Balac* qui Israeliticam gratiam loci -e crederet posse celari). hist. 10, 20 p. 987, 20 velut obicis validissimi -e sublata. Orig. in num. 9, 5 p. 60, 15 (*ad num. 16, 48*) intuere stantem pontificem et -e quadam sui viventes a mortuis dirimentem (ACT. Archel. 25, 8 quod *corpus* umbram s. -e generaret). CASSIAN. conl. 18, 14, 4 ut ne ab -e (in- *var. l.*) ... manuum procax mulier temperaret. EPIPHAN. Avell. p. 773, 1 Sicima ... hinc inde montium -e conclusa. VAL. CEM. hom. 5, 3 p. 707[B] scuti -e. BOETH. anal. post. 2, 9 p. 750[C] (*de defectu lunae*) utrum -o aut conversio lunae aut exstinctio ([*Aristot. p. 93 b 5* ἀντίφραξις]. *cf.* in top. Cic. 2 p. 303, 13 si luna defecerit, terrae adsit -o). ENNOD. epist. 1, 18, 4 p. 30, 6 aquilas ferunt pullos ... ad solis parare radios et lucem seminis sui ... splendoris -e cognoscere. CASSIOD. Ios. antiq. 13, 8 p. 370 *Gazaei* durissima -e non eum *Ionathan* suscipere ... decreverunt (*cf. gr. 13, 150* ἀπέκλεισαν ... τὰς πύλας). *al.* *metonymice i. q. obiex, impedimentum* (*cf.* SERV. georg. 4, 421 'obice': -e. GLOSS. Verg. ed. Hagen A 264 p. 460 'aggeribus ruptis': -bus dissipatis. *v. etiam supra l. 69*): CASSIAN. conl. 21, 33, 2 cui *igni*

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

etiamsi sua illa ita ... occurrat -o, ut exaestuare extrinsecus non sinatur. GREG. M. moral. 32, 26 p. 651^{D} etiam in electorum corporibus crudelitate inaestimabili sine qualibet -e grassabitur *Behemoth*.

b *specialia*: *α i. q. oblatio, deditio*: LEO M. serm. 61, 4 p. 348^{A} Iesus ... adversas ... virtutes per -em passibilis carnis elisit (*aliter p. 60, 67*). *β i. q. iactatio, gestatio*: CAEL. AVR. chron. 1, 1, 20 prohibitis ... his rebus quae implere atque commovere caput valent, ut sunt ea quae cum -e plurima corporis fieri iubentur, necnon etiam circulatos ductus atque retrogressus cum saltibus.

2 *translate* (*plur. passim; accedit gen. obi. saepe, cf.* de *l. 43,* contra *l. 46, pendet enunt. l. 48; accedit gen. subi. ex. gr. l. 21. 39. 41*): **a** *de exprobratione, accusatione sim.*: TERT. uxor. 2, 5 l. 24 -e nominis *Christiani* (subiectione *Rigaltius*. AVG. c. Faust. 15, 9 p. 435, 20 non ... timet ecclesia Christi istorum n. -em). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 678 feminei doloris -o. AMBR. epist. 24, 6 p. 1037^{A} -em non timerem, non vererer criminationes tuas. HEGES. 2, 9, 1 p. 147, 9 ne ... sit gravior ... -um invidia quam commissorum pretia. HIER. adv. Rufin. 3, 42 p. 489^{A} in superflua criminum -e (AVG. quaest. hept. 3, 68 p. 295, 24 calumnia non est, nisi quando falsi c. -e proximus laeditur. CONST. Sirmond. 15. *al.*). RVFIN. apol. Orig. praef. p. 548^{B} ad omnes -es accusatorum (EPIST. pontif. 650 Cassiod. var. p. 389 l. 9). AVG. coll. c. Don. 3, 23, 41 p. 89, 19 de -e mutua. c. Cresc. 3, 26, 29 p. 435, 6 hoc retortae -is genus. serm. coll. Morin p. 297, 22 calumniatoris (*cf.* LEO M. serm. 59, 2 p. 338^{A} post insanas calumniantium -es. RVRIC. epist. 2, 51 p. 433, 17 hominem ... ab huius calumniae -e defendere). MART. CAP. 5, 445 'intentio' est -o eius facti, quod in iudicium venit (5, 449). *al.* *de actione iudiciali*: AVG. coll. c. Don. 1, 9 p. 43, 7 cognitor ... dixerat ... praescribere, ut causa non ageretur, non episcopalis, sed forensis potius esse -is.

b *de contradictione, oblocutione*: *α generatim*: SERV. Aen. 11, 399 quotiens argumentum non possumus solvere, aut contraria -e aut risu aut maledicto ... adversario respondemus (RVSTIC. c. aceph. p. 1252^{C}). PELAG. in I Tim. 2, 4 p. 480, 8 illud hoc loco solvitur de induratione Pharaonis et cetera huiusce modi -o quaestionum (AVG. c. acad. 3, 4, 9 p. 51, 25 nat. et grat. 44, 52 p. 271, 18. *cf.* GREG. M. dial. 2, 16 p. 106, 18 M. quaestiunculae). RVFIN. Adamant. 1, 21 p. 41, 19 caput -is istius protulisti. Greg. Naz. orat. 9, 1, 1 qui ... -bus falsae scientiae verborum pugnas ... movent. hist. 4, 24 p. 381, 9 quaestiones eorum *haereticorum* et perversas -es (sub- *N*) ... confutando (*cf.* SALV. gub. 7, 1 ad confutationem -is istius). Orig. in exod. 5, 3 p. 187, 13 multas -es haereticorum, multas contradictiones infidelium. Orig. in num. 16, 4 p. 142, 27 videbitur -o intentata dissolvi. AVG. epist. 166, 15 p. 567, 16 -o (sub- *var. l.*) ista de adulterinis fetibus. c. Fort. 29 p. 110, 16 cum tu meis -bus responderis (pecc. orig. 18, 19 p. 180, 20 suae propositioni quasi adversantis -i. divers. quaest. 80, 3. RVSTIC. c. aceph. p. 1237^{D} ad tuam ... contra nos -em. *al.*). QVODV. Aug. epist. 221, 3 p. 444, 10 si quis aliquam -em aut convictionem ... nosse voluerit. CASSIAN. conl. 6, 5 tit. -o, quemadmodum ipse deus dicatur creare mala. *al.* *in tit. libr.*: PROSP. responsiones ad capitula -um Vincentianarum. FVLG. RVSP. contra Arianos -o et responsio. *β t. t. rhet. i. q.* *ἀνθυποφορά, ὑποφορά, ἔνστασις, oppositio, relatio, subiectio* (*cf.* PS. IVL. RVF. schem. dian. 4 p. 61, 5 ἀνθυποφορά ... Latine dicitur oppositio vel -o. *v. etiam Ernesti, Lex. techn. graec. rhet. p. 111 s. v.* ἔνστασις): SERV. Aen. 2, 646 'exuviasque petet': quasi -o: 'sed spoliatum linquet cadaver', et responsio: 'facilis iactura sepulcri' (SERV. auct. Aen. 9, 138 SCHOL. Hor. ars 10 Iuv. 10, 324. *al.*). SERV. auct. Aen. 4, 569 'varium et mutabile semper': haec ... -o est: sed amat. SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 51 'at suave est': -o (*cf. Porph. ad l.*: per ἀνθυποφοράν). COMMENT. Lucan. 4, 488 'non tamen ... cadendum est': -o: sed melius est pugna mori. *al.* SCHOL. Pers. 1, 28 'at pulchrum est ...': -o stulti poetae. Iuv. 10, 346 'nihil ergo optabunt homines?': -o cum interrogatione. PELAG. in Rom. 3, 4 p. 28, 25 huc usque -o cucurrit; iam incipit apostolus respondere. in Eph. 5, 31 p. 378, 18 -o ex persona carnaliter amare volentium. *al.* AVG. nat. et grat. 10, 11 p. 239, 24 *Pelagius* oblitus est iam se illi respondere ..., cuius -em paulo ante proposuerat dicentis *eqs.* (*cf. ibid. l. 10* sed obiecit sibi quasi ab alio dictum et ait *eqs.*). MACR. somn. 2, 12, 14 breviter tantae -i valideque respondit *Plotinus* (*cf. antea*: Plotinus ... obiecit sibi *eqs.*). *al.* *γ in serm. iur. i. q. allegatio, exceptio*: COD. Theod. 5, 13 (14), 30, 3 (= Iust. 11, 59 [58], 7, 2) nemo ... qualibet meriti et potestatis -e submoveatur, quominus *eqs.* 7, 20, 12, 2 nulli ... tali excusari -e permittimus (*cf. antea*: obiectu piae religionis). 7, 21, 3 pr. *ne* talis se impetrati quisquam -e defendat (*synon. ibid. 2* excusatio).

c *de qualibet propositione, oppositione*: RVFIN. Orig. princ. 3, 1, 4 p. 199, 31 adversas concupiscentias ... rationis -e depellunt. COD. Theod. 9, 6, 4 (= Iust. 4, 20, 12) improbas voces poenae -e praecludimus. CASSIAN. conl. 19, 14, 2 contrariis semet ipsum -bus ... exerceat (*cf.* 19, 15 per -em contrariarum rerum). 22, 10, 2 scripturarum -e. CONC.^{S} II 3, 1 p. 163, 31 si talem ei ... episcopus fecerit -em (*gr. II 1, 1 p. 175, 3* πρότασιν, *cf. antea*: obtulit ei interrogationem). *pressius de comparatione* (*gr. resp.* ἀντιπαράθεσις): CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 238 accusatoribus ... per -es suas nos increpare volentibus (*agit de comparatione christianae et iudaicae religionis*).

[obiectīvus *in var. l. v. p. 55, 55.*]

^{s}obiecto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* obicere. *formae stirp. perf. plenae* TAC. ann. 1, 44, 5 -issent (*cf.* OROS. hist. 2, 18, 2 -isset), *breviores* PS. QVINT. decl. 13, 14 -asset (SVLP. SEV. chron. 1, 35, 8. *cf.* APVL. apol. 3 -asse). NOT. Tir. 12, 103 (*post* iactat ..., coniectat, *ante* deiectat). GLOSS. -at: opponit, spargit. obviat. -are: obicere. GLOSS.^{L} III Abstr. OB 12 -ant: obiciunt aut opponunt. V Aa o 41 -are: opponere, dicere (obicere *Acc.*), increpare. *legitur inde a* PLAVTO, ? ENNIO (*v. infra l. 76*), CATONE, PACVVIO, TITINIO, ACCIO, POMPONIO, CIC. [*confunditur in codd. c.* obicere *ex. gr. l. 24. 45* (*sed restituitur l. 34*), oblectare *l. 60. p. 63, 50* (*sed restituitur l. 80. p. 63, 18. 42*), subiectare *p. 63, 49.* *e coni. pro* iactare LIV. 41, 10, 6 (*v. vol. VII 1, 56, 25* -asset *Madvig, Zingerle*).]

i. q. obviam iactare, mittere, statuere sim. (*reflexive l. 15. p. 63, 41; acced. dat. e. g. l. 17. 65 et 76;* pro se *p. 63, 28*): **I** *porrigendi, offerendi causa* (*reflexive l. 73. p. 63, 23*): **A** *exprobrando*: **1** *c. acc.* (*obi. suppl. l. 21,* de navibus *l. 19*): **a** *rerum*: PLAVT. Most. 16 rus mihi tu -as? Trin. 654 inopiam ... tibi. 694 tibi sit emolumentum honoris, mihi quod -ent siet (CLAVD. DON. Aen. 10, 80 p. 304, 4 de conversis ... navibus. *cf.* CATO orig. 95^{g} id. APVL. apol. 3 quae ipse possit aliis vere -are). ACC. trag. 92 cedo ecquid te redhostit, itum cum eas?:: hem -et (*Fest.*, obbiet, obtet *Non.*) facilius (*v. Delz, MusHelv. 12, 1955, 274sqq.*). CIC. dom. 76 in isto tuo maledicto probrum ... mihi nullum -as (SALL. Iug. 85, 14 mihi fortuna, illis probra -antur [obiciuntur *V*]. PAVL. FEST. p. 47 TAC. hist. 2, 30, 3). Planc. 76 mihi lacrimulam. CAES. civ. 3, 48, 2 famem nostris. SALL. Iug. 94, 4 Mario vecordiam. or. Lep. 18 mihi possessiones ex bonis proscriptorum. LIV. 9, 34, 14 contagio eius ... criminis -ta ... est. TAC. hist. 1, 60 Trebellius seditionem et confusum ordinem disciplinae Caelio, spoliatas et inopes legiones Caelius Trebellio -bat. 1, 74, 1 stupra ac flagitia in vicem (2, 44, 1). ann. 4, 52, 1 crimen impudicitiae (APVL. apol. 25 flor. 3 p. 16. SYNON. Cic. p. 428, 20 criminatur. c. -at. *al.*). *al.* *c. additamentis explic.*: GELL. 13, 22 (21), 1 cui hoc M. Tullius pro turpi crimine -vit. TERT. pudic. 1 p. 220, 19 in notam levitatis (obiicient *trad.*). LACT. inst. 4, 16, 1 velut obprobrium. **b** *animantium* (*per breviloquentiam pro rebus positorum*): OV. met. 2, 400 *Phoebus* natum (*i. mortem Phaethontis*) ... -at et imputat illis *equis*. SEN. dial. 7, 27, 5 mihi ipsi ⌊Alcibiadem et Phaedrum⌋ (*Erasmus, trad. corrupt.*) -ate. TAC. hist. 4, 42, 2 ut ... datam interfectori Pisonis pecuniam a Regulo adpetitumque morsu Pisonis caput -ret (*item c. p. p. praedic.*: ann. 13, 43, 2 acerbitate accusationis ... Pomponium ... detrusum ... Suillio -bant. IVST. 22, 7, 10 Hannonem falsa ... invidia circumventum. HEGES. 1, 37, 2 p. 73, 13 *Mariamme* -vit marito iussu eius sibi fratrem ereptum).

2 *c.* (*acc. c.*) *inf.* (*cf. et l. 39*): PLAVT. Merc. 411 maledicentes homines uxori meae mihique -ent (obicient *B*) lenocinium facere (*item c. inf. solo*: TAC. ann. 3, 49, 1 Clutorium ... corripuit delator, -ans aegro Druso composuisse *carmen*). LIV. 10, 15, 12 nobilitas -are Fabio fugisse eum Ap. Claudium collegam. TAC. ann. 16, 22, 1 quin et illa -bat, principio anni vitare Thraseam sollemne ius iurandum *eqs.*

3 *c. enuntiato secundario*: TAC. ann. 16, 7, 2 missa ad senatum oratione ... -vit ... Cassio, quod ... C. Cassi effigiem coluisset (EPIST. pontif. 592 Schwartz p. 71, 2). AMM. 29, 2, 27 cum -retur ei *municipi*, quam ob rem constellationem principis collegisset (*cf. relat.*: AVG. c. Pelag. 2, 2, 4 p. 463, 7 desinant ... Pelagiani catholicis -are quod non sunt). PS. RVFIN. in Am. 4, 4—6 p. 1071^{C} Israeli insultanter -at, ut studiis, quae elegit, immineat, et Bethel atque Galgal ... frequentare non desinant.

4 *absol. et c. adv.*: TAC. ann. 4, 11, 2 (*de morte Drusi*) neque quisquam scriptor tam infensus extitit, ut Tiberio -ret, cum omnia alia conquirerent. LACT. inst. 5, 19, 12 ut ipsi -ant (oblectant *R*).

B *prodendo, exponendo sim.*: **1** *c. acc. rerum* (*sc. ad animantia pertinentium*): PACVV. trag. 168 quod ego in acie ... -ans vitam bellando aptus sum (CLAVD. rapt. Pros. 3, 365 procellis. *cf.* AMM. 27, 6, 9 salutem pro periculorum sociis). VERG. georg. 4, 218 corpora (pectora *P*) bello -ant *apes*. Aen. 2, 751 caput -are periclis (SVLP. SEV. chron. 1, 35, 8. *cf.* SIL. 3, 121 -as ... c. telis. 15, 39 armisonae c. -are procellae. *v. l. 72*). 12, 230 (*verba Iuturnae*) non pudet ... pro cunctis talibus unam -are animam (STAT. Theb. 11, 160 animas. ARNOB. nat. 2, 45 p. 84, 8 morbis). SIL. 4, 415 pectus. RVFIN. hist. 8, 9, 4 cervices caedentibus -bant (11, 3 p. 1004, 13). PAVL. NOL. carm. 26, 402 -are manus flammis. *immergendo*: VERG. georg. 1, 386 (*de avibus aquatilibus*) caput -are fretis.

2 *c. acc. animantium*: se: TITIN. com. 69 magis quae famae ⟨se⟩ -rent, ne eam male factis nobilitarent. LIV. 25, 19, 16 telis. AMM. 20, 7, 12 periculis. RVFIN. hist. 5, 1, 6 cruciatibus. *al.* *alios*: SALL. Iug. 7, 1 statuit eum -are periculis ([*fortasse ex Ennio, cf. l. 65 et Skard, Enn. u. Sall. 43*]. TAC. hist. 2, 33, 2 AMM. 21, 13, 2 SVLP. SEV. chron. 1, 34, 6). LIV. 6, 27, 6 plebem ... hostibus. TAC. ann. 2, 5, 1 Germanicum ... dolo simul et casibus. TERT. scorp. 6 p. 156, 21 homines violentiae (oblect- *trad.*). AMM. 14, 11, 17 uncis furialibus. PRVD. apoth. 5 neci. THEOD. MOPS. in Phil. 1, 27 p. 213, 15 passionibus.

C *quolibet modo*: **1** *proprie* (*escam praeter p. 63, 7; c. acc. praedic.* comedendum *p. 63, 4,* invadendum *p. 63, 8,* mandendum *p. 63, 5,* obsorbendum *p. 63, 4*): POMPON. Atell. 177 illi valent, qui (vi *add.*

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ribbeck) luctantur cum leonibus: ⌞et te⌟ (ei te *Harl.*[1], *Flor.*, eis tete *Ribbeck*) -es frustatim passerinum prandium? SEN. clem. 1, 13, 2 quibus *ministris* non aliter quam bestiis h o m i n e s -at *rex* ([*in imag.*]. LACT. mort. pers. 21, 6 his *ursis* h. non plane comedendi, sed obsorbendi -bantur). MELA 2, 29 Diomeden . . . inmanibus equis mandendos solitum -are advenas. PLIN. paneg. 28, 3 quod . . . antea principes ad odium sui leniendum tumentibus (*sc. ira*) plebis animis -bant, id tu . . . innocens populo dedisti. TERT. pall. 5, 6 Vedius Pollio servos muraenis invadendos -bat. IVL. VAL. 1, 7 p. 14, 11 quisque . . . subcubuerit legibus tristioribus, huiuscemodi melius -bitur lanienae (*sc. capite damnatus*). ARNOB. nat. 1, 26 p. 17, 8 nos feris et beluarum laniatibus -atis. HEGES. 3, 20, 2 p. 223, 8 cum ceto -retur *Andromeda*.

2 *translate* (*sc. ea, quae percipienda proponuntur; c. acc. c. inf.* IVST.): IVST. 26, 1, 9 *Hellanicus* -ans singulis se . . . desertae *patriae* ultorem futurum. AMBR. Cain et Ab. 1, 9, 34 p. 368, 10 qui *Pharisaeus* ieiunia sua velut beneficia enumerabat et tamquam -bat deo. DIDASC. apost. 21, 1 *episcopus* non . . . reminiscens eam, quae super paenitentes est, bonitatem eius nec -ans (*Hauler*, oblect*ns *trad., def. Tidner, Komm. 146*) eos, qui tales sunt et . . . in penitentia acciperunt remissionem a deo (*Const. apost. 2, 21, 8* λαμβάνων σκοποὺς τῶν τοιούτων). PRVD. ham. 626 dominum . . . vera -antem mortalibus. c. Symm. 2, 310 quid mihi tu ritus solitos . . . -as . . .? AVG. gen. ad litt. 4, 7 p. 103, 2 quamvis . . . se -ent mentis aspectui quasi corpusculorum quaedam simulacra (CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 76, 10 non se nunc aliqua veluti corpuscula oculis mentis -ent. 1, 24 p. 85, 19 ille prae oculis eius *hominis* imaginum corporearum tumultus se semper -ans). CLAVD. MAM. anim. 1, 12 p. 53, 11 quod iste corporis advocatus aut philosophicam de substantia incorporali sententiam . . . nequaquam pro se -are debuerit.

II *opponendi causa*: **A** *obloquendo* (de re *l. 34, seq. or. recta l. 40*): PLAVT. Most. 810 ah, cave tu illi -es nunc in aegritudine, te has emisse. TERT. coron. 10 l. 66 ut . . . nullam earum *causarum* rationis patrocinio fultam probemus, quo posset habitus huiusmodi quoque communioni vindicari, sicut et quidam, quorum exempla nobis -antur. AVG. bapt. 1, 1, 1 p. 145, 8 ea refellere, quae de hac re nobis Donatistae -are consuerunt. MART. CAP. 8, 848 hac quaestione consummata alia subtilior de spatiis imparibus -atur. BOETH. in top. Cic. 2 p. 292, 21 quin etiam -are ipsi aliquid et resolvere ob ecta conantur. FACVND. defens. 7, 4 p. 689[D] quod videmus ab eorum sociis . . . -ari, non omittimus simili ratione refellere. 8, 5 p. 726[C] si cav llari quisquam volens -et eis ac dicat: quid commeruit . . . ?

B *vario usu* (*refl. l. 46*): OV. hal. 91 num vada subnatis imo viridentur ab herbis -etque (*sc. imum; sic Heinsius*, oblectetque *A*) moras et molli serviat algae (*item mera vi impediendi*: AMM. 19, 7, 5 ut excogitari possit, quid exitio ita atroci -retur). SIL. 2, 194 ora (*cf.* STAT. Theb. 8, 723 manus. CLAVD. 17, 98 membra). 10, 176 hunc *Paulum* -antem sese. STAT. Theb. 2, 602 clipeum (PRVD. psych. 503. *cf.* STAT. Theb. 10, 412 mucronem. PS. QVINT. decl. 13, 14 telum). OROS. hist. 2, 18, 2 cum e diverso concurrentes sibi ambo fratres mutuo casus -isset (sub- *L; sec. Iust. 5, 11, 8* utrumque . . . pugnae obtulisset). ANON. Vales. 9, 42 *Zeno* -ans (oblectans *B*) militem, post biennium veniens, obsidens civitatem Constantinopolim.

deriv.: obiectaculum, obiectamen, obiectamentum, obiectatio.

obiector, -ōris *m.* *ab* obicere. *i. qui aliquid obicit*: NON. p. 130, 19 infitiatores sunt falsi criminis -es (*cf.* EPIST. pontif. 761 Schwarz p. 154, 20 convicia sunt ista, non criminum probamenta, nescio utrum quibus obicitur falsum, an falsis -bus inimica). PS. ARNOB. confl. 1, 13 p. 261[B] dicant nunc iudices -i huius sententiae, quam protulit ad hoc, ut doceret *eqs.*

1. obiectus, -a, -um *v. s.* obicio.

ᵘ**2. obiectus,** -ūs *m.* *ab* obicere. *maxime abl.* -u: *singulis locis apud* CIC., CAES., VERG., MELAM, PLIN. epist., *duobus apud* QVINT. inst., *ternis apud* SEN. philos., COLVM., PLIN. nat., *quattuor apud* TAC.; *acc.* -um *nonnisi* LVCR. 4, 847 CHALC. transl. p. 40[B] SYMM. rel. 19, 2; *nom.* -s *praeter* CHAR. gramm. *et* GLOSS. *rarius quam abl. inde ab* EDICTO imp. Constant. de accus. (*p. 64, 75*), PALLAD. 4, 11, 8, CLAVD. DON. (*bis*); *plur. nonnisi acc.* (STAT. Theb. 10, 526 TAC. ann. 14, 8, 1) *et abl.* (ARNOB. nat. 6, 3). *de notione*: CHAR. gramm. p. 452, 11 B. -s προβολή, ἀντίθεσις (*cf.* GLOSS.). GLOSS. περίφραξις. -u: oppositione. *legitur inde a* CIC. (*v. supra*). **[***dub. vel falso trad.* -u *pro* obiecto NEP. Hann. 52 (*restituitur p. 64, 20*), subiectu CHALC. comm. 124.**]**

i. q. actus obiciendi, obiectio (*adhibetur pro ipsa re obiecta ex. gr. l. 80. p. 64, 7. 14. 17. 61. 62. 65*): **I** *-s fit opponendi causa*: **A** *strictius c. respectu impediendi* (*c. gen. obi. praeter l. 75. p. 64, 7*): **1** *generatim*: CIC. rep. 4, 1 ea denique ⌞-u mutuo aeque⌟ (*L. Mueller*, -um vivo atque *codd. Non.*, -u suo *edd. vet.*) umbram noctemque efficiat. SEN. benef. 5, 6, 4 (*de defectione solis*) infra ipsum solem orbem suum posuit et illum -u s u i abscondit luna (AMBR. off. 2, 4, 11 p. 106[C] [*pertinet ad V. T. num. 16, 48*] *Aaron* -u s. statuit mortem). nat. 4, 2, 8 Nilus . . . ne in latitudinem excedat, -u m o n t i u m (*i. montibus obiectis*) pressus (SYMM. or. 2, 4. *cf.* SOL. 37, 1 *Euphrates* luctatur cum montis Tauri -u). 6, 1, 6 ignis ille caelestis non transverberat terram, sed exiguo eius -u retunditur. COLVM. 3, 19, 2 ne semina exarescant, . . . ventum solemque vitare, qui uterque . . . arcetur -u vestis aut cuiuslibet densi teguminis. 8, 17, 10 maris atrocitas -u crepidinis frangitur. MELA 2, 16 frigora -u frondium cultores arcuere. PLIN. nat. 2, 47 manifestum est solem interventu lunae occultari lunamque t e r r a e -u (CHALC. comm. 66 AMBR. hex. 4, 3, 11 p. 118, 10. BOETH. anal. post. 2, 2 p. 744[D] *defectus lunae est* privatio luminis . . . a t. -u [*cf. ibid.* obiecta terra, *Aristot. p. 90 a 16* ὑπὸ γῆς ἀντιφράξεως]. ISID. nat. 21, 1 [= SVET. frg. p. 213, 2]). QVINT. inst. 11, 3, 21 finditur . . . spiritus -u a l i q u o (PALLAD. 4, 11, 8. 12, 7, 2). *al.* TAC. hist. 5, 14, 2 cuius *m o l i s* -u revolutus amnis adiacentibus superfunderetur (SIDON. epist. 1, 5, 5 molium publicarum). APVL. apol. 33 interfemineum tegat et femoris -u et palmae velamento. ARNOB. nat. 6, 3 p. 216, 23 (*de templis*) quo minus *dii* se saepiant et eorum (*sc. molium marmorearum sim.*) -bus coerceantur inclusi. 7, 46 p. 280, 10 cuius *obstaculi* sese -u atque oppositione protexerit *serpens*. IVST. 1, 8, 2 -u f l u m i n i s (*i. flumine obiecto*) fugam difficiliorem (OROS. hist. 2, 7, 1. 6, 21, 14). CHALC. transl. p. 40[B] qui *motus* semper ultra procedere gestiens eiusdem atque immutabilis naturae coercitione intra -um eius *n a t u r a e* rotabundus teneretur (HIL. in psalm. 2, 32 p. 61, 13). *al.*

2 *in d e f e n s i o n e vel oppugnatione hostium*: LVCR. 4, 847 prius . . . quam daret -um parmai laeva per artem. CAES. civ. 2, 15, 3 sub tecto miles dextra ac sinistra muro tectus, adversus p l u t e i -u ([*Aldus*, obiecto *codd.*]. AMM. 20, 6, 3 -u vinearum pluteorumque). STAT. Theb. 10, 526 illi p o r t a r u m -us minuunt (OROS. hist. 6, 2, 11). MOD. dig. 29, 5, 19 auxilium ei *domino* familia ferre debet . . . -u c o r p o r i s (GILD. Brit. 95 chron. III p. 78, 23. *cf.* PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 10 p. 791, 7 disiectis muri partibus -u corporum praemunitis). LAMPR. Heliog. 14, 6 in angulum se condit -uque veli cubicularis . . . se texit. Alex. 51, 4 quem *Vlpianum* saepe a militum ira -u purpurae . . . defendit. SYMM. or. 1, 5 Marium . . . -u quodam prioris evasisse reverentiae. AMM. 15, 4, 9 -u turmarum hostilium repercussi *scutarii*. 31, 8, 1 barbarorum catervas . . . clauserunt a g g e r u m -u celsorum (CLAVD. DON. Aen. 10, 70 p. 302, 23 aggeris). CLAVD. DON. Aen. 10, 775 p. 387, 31 -u clipei occurrentis excussa est *hasta* (12, 540 p. 615, 15). MYTHOGR. 2, 53 p. 92, 32 -u . . . a Minerva Gorgonae capitis prostrati *Titanes*. HEGES. 3, 5, 3 p. 194, 12 quae *Sepphoris urbs* ad custodiam totius gentis oportuno quodam in hostem -u occurreret. *al.*

3 *de contradictione, oblocutione*: CLAVD. DON. Aen. 4, 380 p. 409, 1 nec ea, quae dicis, -u cuiuspiam disputationis expugno. 5, 640 p. 497, 28 quod . . . potuit . . . -u contradictionis excludi. AMBR. fid. 4, 9, 96 p. 636[A] inaequalitatem ex generationis -u probare. LEO M. serm. 43, 2 p. 282[B] ut de -u contrariorum sumatur materia querelarum. CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 23, 17 auctoritatem -u rationis eludunt. GREG. M. epist. 9, 218 p. 208, 31 ne forsitan ab hoc pravae se consuetudinis quisquam velit -u defendere. *in serm. iuris i. q. allegatio, exceptio*: SYMM. rel. 16, 1 ne existimarer offensus liberae quidem, sed inmaturae vocis -u. 19, 2 -um cassae praescriptionis amovimus. 39, 3 -u Constantinianae legis. COD. Theod. 2, 27, 1, 1 absque ullo sequestrationis -u . . . manum defuncti probare. 7, 20, 12, 2 latere -u piae religionis (*cf. ibid.* excusari obiectione). 10, 26, 2 nec . . . severitatem iudiciariam ullo cinguli frustrabuntur -u. 11, 30, 39 appellationis. 12, 1, 155 paternae dignitatis. NOVELL. Valent. 31 pr. cum is, a quo discessit obnoxius, triginta annorum repellatur -u. COD. Iust. 2, 53 (54), 5 cum exceptionis annuae, quae huic obici solet, -u res vindicare non prohiberis. LEX Visig. 4, 2, 1 absque aliquo -u. 5, 4, 17 fraudis inprobitas praecepti huius coerceatur -u.

B *latius de qualibet oppositione*: **1** *in descriptione regionum* (*cf. fortasse l. 14. p. 63, 80*): VERG. Aen. 1, 160 insula portum efficit -u l a t e r u m ([*cf.* GLOSS. IV 455, 25 *ad l.*: obpositione]. *inde* CLAVD. DON. Aen. 1, 170 p. 38, 30). PLIN. nat. 3, 151 quarum *insularum* -u portus efficitur *Brundisii* (*cf.* 9, 6 huius *paeninsulae* -u vastus efficitur sinus). TAC. hist. 3, 9, 1 *Caecina* tutus loco, cum terga flumine, latera -u paludis (*i. obiecta palude*) tegerentur. ann. 4, 67, 2 caeli temperies hieme mitis -u m o n t i s, quo saeva ventorum arcentur (GELL. 12, 13, 27 regiones, quae Tauri m. -u separantur. PALLAD. 1, 7, 3. *cf.* 1, 5, 5 culminis). HEGES. 3, 6, 1 p. 195, 5 cuius *regionis Tyriorum* -u Galilaeae spatia definiuntur. **2** *alia*: TAC. ann. 14, 8, 1 hi molium -us (*i. obiectas moles*), hi proximas scaphas scandere. PLIN. epist. 2, 17, 7 huius cubiculi et triclinii illius -u includitur angulus. PALLAD. 12, 13, 5 ut capita gregis . . . avertantur a s o l i s obiectu (PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 15, 15 [*textu vel intellectu turbato; Ov.* obitu]. AVG. civ. 10, 2 p. 404, 25 D.).

II *-s fit porrigendi, offerendi causa*: **A** *quolibet modo*: COLVM. 6, 36, 4 -u asinae cum superiectum *admissarium* eblanditi sunt *magistri*. TAC. Germ. 8, 1 acies inclinatas iam . . . a feminis restitutas *esse* constantia precum et -u pectorum et monstrata comminus captivitate. **B** *exprobrando* (*c. gen. subi. l. 80*): EDICT. imp. Constant. de accus. (CIL III 12043) 15 eiusmodi -s (*sc. crimen maiestatis; sim.*: CIL V 2781, 6). AMBR. epist. 1, 4 p. 878[A] creaturam . . . Christum dicere pro -u contumeliae est, non pro confessione reverentiae. AVG. epist. 211, 14 p. 368, 17 quaecumque *nonna* . . . c r i m i n i s -u alteram laeserit (IVLIAN. in Iob 23, 11 COD. Theod. 9, 1, 19, 1 [= Iust. 9, 2, 17, 1]. OROS. hist. 7, 13, 2. *al.*). MART. CAP. 3, 263 quo virginis *Minervae* -u perterrita *Grammatice* . . . inquit *eqs.* 5, 452 in hoc -u: 'pocula . . . furatus es'. VEN. FORT. carm. 5, 14, 12 furti ex -u. EVANG. de nativ. Mar. 2, 2 cuius opprobrii -u pudore magno suffusus Ioachim ad pastores secessit.

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

***obiex** (ōbex *v. l. 10. 21*), obicis *f. et m.* *ab* obicere (*ita etiam* GELL. 4, 17, 10 EVTYCH. gramm. V 455, 11). *ad formas et mensuras praefanda monuit M. Leumann haec: vocem sermonis poetici propriam* VERG. *et* LIV. (*in I^a dec.*) *ex Ennio sibi adscivisse videntur.* obic- *pronuntiabatur* obịic- *ad instar verbi* obiicit (*i.* obịicit, *v. supra p. 53, 81*), *unde nom.* obiex; *sed grammatici recentiores in ablativo dactylico* -e (*sim.*) *scriptura decepti o vocalem productam voluerunt* (*sc.* ōbic-), *unde nom.* obex (ō-), *fictus sine dubio ab interpretibus Vergilii; unus* SIL. *plur.* -es *pro anapaesto posuit.* *scrib. nom. sg.* obiex GLOSS. V 622, 11, obex SERV. georg. 4, 421 Aen. 10, 377 CLAVD. DON. Aen. 10, 425 p. 347, 6 EVTYCH. gramm. V 455, 11 RVFIN. Orig. in Rom. 7, 19 p. 1156^B SIDON. carm. 2, 492 ALC. AVIT. carm. 1, 281 epist. 90 p. 98, 18 SIGISM. Alc. Avit. epist. 78 p. 93, 3. 93 p. 100, 17. 94 p. 101, 12 GLOSS. II 343, 22 NOT. Tir. 100, 44^a, obix *in var. l.* SERV. Aen. 10, 377 (*F*). ALC. AVIT. carm. 1, 281 (*LN¹*); *ceteri casus* obic- *inde a* VERG. georg. 2, 480, obiic- GLOSS. V 622, 11 (*cf. l. 20*). *de mensura* (*cf.* GELL. 4, 17, 10sqq. quaerimus igitur, in '-bus' o littera qua ratione intendatur ...; memini Sulpicium Apollinarem ... '-es' et '-bus' o littera correpta dicere, in Vergilio quoque sic eum legere [*seq.* georg. 2, 480] ...; sed ita, ut diximus, i litteram, quae ... gemina esse debet, paulo uberius largiusque pronuntiabat): ōbex SIDON. carm. 2, 492 ALC. AVIT. carm. 1, 281; obic- *prima producta inde a* VERG. georg. 2, 480 OV. met. 3, 571, ŏbĭc- SIL. 4, 24. 13, 252. *de genere* (*cf.* SERV. georg. 4, 421 melius 'hic -x' quam 'haec -x' dicimus. Aen. 8, 227 hanc -em dicimus ...; dubitant enim multi, utrum masculinum sit. 10, 377 modo usus habet, ut 'hic -x' dicamus ...; antiqui etiam 'haec -x' dicebant...; Caper tamen ... probat dici et 'hic -x' et 'haec -x', quod, ut diximus, hodie de usu recessit. DVB. NOM. gramm. V 585, 30 -es generis masculini): *exempla certa fem. inde a* VERG. *p. 66, 21,* LIV. *66, 24* (*e coni. dub.* PLAVT. *l. 55*), *masc. inde a* SEN. *philos. l. 72,* SIL. *l. 73*; *ambiguum per var. l. e. g.* OV. *l. 67.* *de formis* (*cf.* PHOC. gramm. V 428, 28 ablativum tantum in singulari numero): *non inveni nisi abl. pl.* -bus *inde a* VERG. georg. 2, 480 (*vix recte conicitur* CAES. civ. 3, 54, 2 *l. 56*); *abl. sing.* -e *inde a* VERG. georg. 4, 422 (-i *nonnisi var. l.* HIL. in psalm. 68, 29 p. 338, 2 COD. Theod. 9, 7, 7); *nom. acc. pl.* -es *inde a* LIV. 6, 33, 11; *acc. sg.* -em *inde a* TERT. scorp. 10 p. 168, 29 (*vix recte conicitur* PLAVT. Persa 203 *l. 55*); *nom. sing.* -x *inde a* SERV. georg. 4, 421 (*v. l. 10*); *gen. sing.* -is *inde a* RVFIN. hist. 10, 20 p. 987, 20. NOT. Tir. 100, 44^a (*antec.* repagulum). *de notione*: PAVL. FEST. p. 187 -es: pessuli, serae. SYNON. Cic. p. 420, 16 B. clausulae; muri; claustra; -es. GLOSS.^L II Philox. OB 14 -es: ἀντηρίδες, ἀντιθέσεις. III Abstr. OB 14 -es: qui opponuntur. 22 -em: oppositionem (GLOSS. IV 128, 3 o. sive munitionem. V 507, 58 o., offendiculum). GLOSS. καταράκτης. pessulus. -em: intentionem (*fort. pro* munitionem). -es: qui opponuntur contrario. *legitur inde a* VERG., OV., *in prosa or. apud* LIV. (*I^a dec.*) PAVL. FEST., SEN., TAC., PLIN. *posterosque* (*e coni. dub.* PLAVT. *l. 55,* CAES. *l. 56*). [*pedem.* úves; (*obex* + *helix* > **olex*>) *francog.* (h)eusse, housse, *pic.* ǫ̈š, *wall.* was, węs, *norm.* eusse, euche, *pict.* leuze, lede, *burg.* eusse, *camp.* (h)eusse, usse, ǫf, *loth.* osse o(u)che *etc.*, *comit.* ouce, euce *etc.*; *francoprov.* ǫ̈s, áodzə, üdə *etc.*; *langued.* oche, olze '*παραξόνιον, ἔμβολον, axedo*'; *francog. med.* (e)usse, *occ.* hüs, usse, *pict.* üs, *biturig.* üs; *delph. med.* üfo, *prov.* üfas, ufyas, üf, *langued.* üso '*supercilium*'; *cf. M.-L. 6011a. Wartburg VII 262—263. Wagner II 189. G.*] [*confund. c.* helix VEG. mulom. 1, 42, 2 (*cf. l. 47*). *e coni.* PLAVT. Persa 203 (-em *pro* obieci *Valla, alii alia*). CAES. civ. 3, 54, 2 obstructis ... portis et ... obiectis (ob⟨icibus ad⟩iectis *Meusel, Klotz*).]

i. q. res, quae obicitur vel opponitur fere ad impediendum vel claudendum sim. (*fere i. q. obiectio ex. gr. l. 77. p. 66, 18. 21. 37. 67. 69. 67, 3; c. gen. poss. passim, explic. ex. gr. p. 66, 7. 11. 18. 23. 26; in fig. etym. p. 66, 62 cf.* obiectio -is *p. 66, 60*): **1** *proprie*: **a** *strictius i. q. tignum transversum*: *α i. q. pessulus, repagulum* (*ad rem v. Blümner, Privataltertümer 22sqq. Marquardt-Mau 230, 3*): VERG. Aen. 8, 227 *Cacus* deiecit saxum, ferro quod et arte paterna pendebat, fultosque emuniit -e postis (*cf. p. 66, 18 et Ladewig-Schaper-Deuticke ad l., v. etiam* CLAVD. DON. Aen. 8, 230 p. 148, 11 *ad l.*). 11, 890 pars *sociorum* caeca ... arietat in portas et duros -e postis. OV. met. 14, 780 quas *portas* -e firmo (firma *F, codd. rec.*) clauserat Iliades (CLAVD. DON. Aen. 9, 45 p. 193, 14. CYPR. GALL. Ios. 139 -e firma). LIV. 6, 33, 11 Romanos ... molientes ... -es portarum (TAC. hist. 3, 30, 1 ferrati p. -es [AMM. 21, 12, 13 ferratas p. -es effringendas]. AMM. 24, 5, 2 diffractis p. -bus. *al. aliter p. 66, 27*). SEN. Herc. f. 999 huc eat et illuc valva deiecto -e rumpatque postes. SIL. 4, 24 robora portis et fidos certant -es accersere silva. 13, 252 tum cardine verso obnixi *Campani* torquent -es, munimina sera. HOMER. 760 vastis undique firmant -bus muros. PAVL. NOL. carm. 16, 91 nullius -e claustri ille repellendis locus obsistebat iniquis. PS. PROSP. carm. de prov. 837 carcer sponte patet, sera non tenet -e valvas. *al.* *β i. q. παραξόνιον, ἔμβολον, axedo*: CLAVD. carm. min. 30, 167 perfidus -e regis prodidit Oenomai deceptus Myrtilus axem (*cf.* SIDON. carm. 2, 492 quem *Oenomaum* fraude cadentem cerea destituit resolutis axibus -x). MARCELL. med. 33, 65 -em, id est axedonem. *γ in patibulo*: GREG. TVR. Franc. 6, 8 p. 278, 17 quoadusque, disruptum (disrupto *D*) -e cum catenis, terrae restitueretur adpensus.

b *latius i. q. agger, vallum, saeptum sim.*: *α impediuntur aquae et ventus* (*l. 16*): VERG. georg. 2, 480 qua vi maria alta tumescant -bus ruptis (SEN. Herc. f. 237 *Hercules* utrimque montes solvit ⌞ac rupto⌟ [*Gronovius,* abrupto *codd.*] -e latam ruenti fecit Oceano viam. SOL. 9, 7. *al. cf.* EVSTATH. Basil. hex. 4, 6, 4 *aqua* perruptis -bus procedit ad lucem). OV. met. 3, 571 quacumque trabes obstructaque saxa tenebant *torrentem*, spumeus et fervens et ab -e saevior ibat. LVCAN. 10, 246 ille *Nilus* mora cursus adversique -e ponti (*gen. explic.*) aestuat in campos. STAT. Theb. 3, 674 vagus *torrens* in campos frustra prohibentibus exit -bus. MIN. FEL. 4, 5 in istis ad tutelam balnearum iactis et in altum procurrentibus petrarum -bus residamus. HIL. in psalm. 65, 6 p. 252, 24 qui *deus* ... mare -bus concluserit. PASS. Macc. 7, 5 -e ripae ... fluctus ... franguntur (ALC. AVIT. carm. 1, 281). HIER. in Hab. 3, 8sq. p. 1318^C *mare* sciat, quibus terminis et -e concludatur. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 5, 11 p. 768, 13 pelagus ... aversis -bus fractum (*gr. 4, 614 ἔρκεσιν*). CLAVD. rapt. Pros. 1, 173 quod -bus discurrens ventus opertis offenso rimosa furit per saxa meatu. *al.* *β impediuntur homines*: VERG. georg. 4, 422 intus *in antro Emathio* se vasti Proteus tegit -e saxi ([*cf. p. 65, 63 et Richter ad l.*; SERV.: obiectione]. TAC. hist. 4, 71, 4 locum ... Valentinus insederat, montibus aut Mosella amne saeptum; et addiderat fossas -esque saxorum). Aen. 10, 377 ecce, maris magna claudit nos -e pontus (*cf.* SERV. *p. 65, 26 et Serv. auct. ad l.*: periphrasis, id est mari claudimur). OV. fast. 1, 563 *Cacus* aditum fracti praestruxerat -e montis. LIV. 9, 2, 10 eam *viam* ... clausam sua -e armisque inveniunt (*cf.* 9, 3, 1 per -es viarum. RVFIN. Orig. in Rom. 7, 19 p. 1156^B cum in via -x ... invenitur, qui gressum ... impediat). VAL. FL. 1, 702 fremit -e ponti clausa cohors (CLAVD. 15, 11). TAC. ann. 13, 39, 4 nudati propugnatoribus muri, -es portarum subversi (*aliter p. 65, 69, cf. Nipperdey-Andresen ad l.*). IVVENC. 4, 385 saxum ... immane revulsis (repulsis *var. l.*) -bus patuit (*sim.* 4, 708). SYMM. or. 2, 4 nec arduis locorum -bus impedimur. AMM. 19, 8, 2 transitum nullis -bus inpeditum. 25, 9, 3 cuius *muri* -e ... *provinciae* innoxiae permanserunt ([*in imag. de Nisibi*]. 31, 10, 13 OROS. hist. 3, 19, 9). PRVD. apoth. 753 quas *fores tumuli* saxa immania duro -e damnarant (PETR. CHRYS. serm. 65 p. 382^C d. et congestos -es). CLAVD. 28, 484 non tela retardant, -e non haesit fluvii. *al.* OROS. hist. 1, 2, 61 *Italiae pars* Alpium -bus obstruitur (ISID. Goth. 68 chron. II p. 294, 11). *al.* *de armis*: AMM. 16, 12, 36 miles scutorum -bus vertices tegens. HIER. c. Lucif. 13 p. 167^B *sagitta* ante ... ad eum ... pervenit, quam -e clipei frustretur (CLAVD. rapt. Pros. 2, 225). *γ de partibus corporis* (*cf. et l. 54*): IVVENC. 4, 82 ales uti ... solita est sub corpore pullos -e pinnarum circumconplexa fovere. PRVD. ham. 869 involvit vitreo quos *oculos* lucida palla -e (*cf.* VICTRIC. 20 corporalium luminum -es ... aperimus). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 p. 366^C ut sine impedimento ... cibus in omnia membra ... diffundatur, nulla intentionis -e meabilem praecludente transgressum (*cf. Migne gr. 44, 165^C μηδενὸς τόνου ... παρεμποδίζοντος*). *δ de partibus mundi*: AVIEN. Arat. 1424 ducto ferventis ut -e mundi. 1558 crassae ... deus *Phoebus* latet -e nubis. MACR. somn. 1, 16, 7 ubi circumspectu libero sine offensa terreni -is visae sunt *stellae*. DRAC. laud. dei 2, 489 aut solis pereunte die simul -e terra sidera despiciant umbram?

2 *in comparatione* (*cf.* quaedam [quidam] -x *l. 75 et p. 67, 3*): GELL. 17, 11, 6 uti ... potum ... partiretur inter stomachum et pulmonem et quod ex eo admitti in pulmonem per arteriam deberet, non rapidum id neque universum, sed quadam quasi -e sustentatum ac repressum sensim ... tramitteret ([*sc.* ἐπιγλωττίς]. HIER. vita Hilar. 40 p. 49^C PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 34^C. *al.*). AMM. 14, 11, 1 tamquam nodum et -em (*Unger,* odiem *V, alii alia coniecerunt*) difficillimum Caesarem convellere (31, 9, 1 CLAVD. DON. Aen. 10, 425 p. 347, 6). 27, 10, 8 velut quadam -e stetit *princeps* (29, 6, 12. RVFIN. hist. 10, 20 p. 987, 20 v. -is validissimi obiectione sublata [*cf.* GLOSS. V 421, 21 *ad l.*: -es: resistentes]. Orig. princ. 4, 2, 9 p. 321, 28 ut interruptio ipsa narrationis v. -bus quibusdam legenti resistat obiectis. GILD. Brit. 35 chron. III p. 46, 17).

3 *translate*: PLIN. paneg. 47, 5 nullae -es, nulli contumeliarum gradus (SIGISM. Alc. Avit. epist. 93 p. 100, 17 dominationem ... -x n. concludit. ENNOD. epist. 2, 13, 4 p. 53, 20 n. languescit -e *sermo*). TERT. scorp. 10 p. 168, 29 nec ullus -em praescriptionis istius extrudet, ut *eqs.* (COD. Theod. 12, 1, 164 nullo fori p. -e. *cf.* COD. Theod. 9, 7, 7 [= Iust. 9, 9, 32] earum *praescriptionum* -e). IVVENC. 2, 769 populi mentes velantur ad omnia crassis -bus. HIL. myst. 1, 33, 2 licet ... infidelium error inoboedientiae -e sensum intellegentiae suae obseret. trin. 11, 1 p. 399^C statutis per se et oppositis -bus libertatem intellegentiae ... concludens *Paulus* (OPTAT. 3, 4 p. 81, 16 inpedimentum unitati et -em venientibus ... obponere. PAVL. NOL. epist. 16, 5 p. 119, 19 opponi quosdam -es cursibus nostris. *al.*). AMM. 31, 4, 9 nostri limitis reseratis -bus. PS. HIER. epist. 5, 6 p. 68^B arietantibus malis -bus occurre virtutis. 5, 10 p. 74^B -bus iustitiae robustus occurrit. RVFIN. Basil. hom. 4, 4 p. 1758^A fugiamus invidiam, -em pietatis, obstaculum regni caelorum. Orig. in Rom. 3, 10 p. 955^B statim in consequentibus invenient -em. PRVD. ham. 902 nullo -e rerum disclusa *mens* (PAVL. NOL. epist. 43, 1 p. 364, 6 proficiscentem *Victorem* subiti r. -es retraxerunt). AVG. serm. 153, 5, 7 -bus legis (NOVELL. Valent. 31, 1). *al.* COD. Theod. 7, 16, 2 pr. interiectis prohibeatur -bus (SIGISM. Alc. Avit. epist. 94 p. 101, 12). ARNOB. ad Greg. 1 p. 385, 16 idcirco se ponit -em *diabolus*, ut ...

[*Lumpe*]

saltim impediat properantem. *al.* SALV. eccl. 3, 93 -em atque obstaculum ... cupiditatis. ENNOD. opusc. 3, 38 p. 340, 13 scimus ... nec debere ... teneros pro quadam -e annos adferri. *al.*

deriv.: obicula. *Lumpe.*

obigito *v.* obagito. **obiicio** *v.* obicio.

[obillam (*i. obbam parvam*) APIC. 7, 265 *Schuch*; ofillam *codd.*, *del. Baseggio, Vollmer.*]

obductio: **obinductio** vel aeruginis seu humor⟨is⟩ GLOSS. V 469, 25 (= GLOSS.[L] V Aa OB 14, *ubi* inductio *ed.*). *cf.* in-, obductio *et* obinductus.

obinductus: παρείσακτος GLOSS. II 397, 37. *ab* ob *et* inductus; *cf.* obinductio.

obinunt *v.* obeo.

obiq(u)e *v.* ubique.

obirāscor, -ātus sum, -ī. *ab* ob *et* irasci. [-tus: *raet. occ.* vilau (?); *cf. M.-L. 6011b. G.*] *i. q. (contra, vicissim) irasci*: LIV. 1, 31, 3 *fortunae* ... -ti cultum reliquerant deum (SEN. dial. 9, 2, 11 suorum desperatione -ens f. animus). SEN. benef. 5, 24, 2 -tus (*N*, ob hoc iratus *cett.*), quod *eqs.* dial. 2, 19, 2 -ti potentibus. 5, 40, 1 castigare ... irascentem et ultro -i. epist. 56, 9 *ambitio* fatigata aut etiam -ta (abirata, abiecta *var. l.*) rebus parum sibi cedentibus. APVL. apol. 3 cum ... impendio commoveantur et -antur. flor. p. 78 cessantibus -i. CLAVD. MAM. anim. 3, 18 p. 189, 6 non -aris mihi. ALC. AVIT. hom. 11,1 non nobis -antur.

obiter *adv.* *ab* ob, *cf.* circa : circiter; *vix ab* ob iter (*cf.* PRISC. gramm. III 77, 6 -r ... compositum est ab ob et iter. *v. et l. 33. 36*); *aliter formatum vid.* opter. NOT. Tir. 38, 5 (*post* iter). *de notione et usu*: CHAR. gramm. p. 271, 10 B. (*ex Romano*) '-r' divus Hadrianus sermonum libro I quaerit an Latinum sit: quamquam, inquit, apud Laberium haec vox esse dicatur, et cum Scaurus Latinum esse neget, addit quia veteres 'eadem' soliti sint dicere ...; quamquam divus Augustus reprehendens Ti. Claudium ita loquitur: 'scribis ... perviam ἀντὶ τοῦ -r'. sed divus Hadrianus: tametsi, inquit, Augustus non pereruditus homo fuerit, ut id adverbium ex usu potius quam lectione protulerit. MARTYR. gramm. VII 181, 6 -r κατὰ ταὐτόν. GLOSS.[L] II Philox. OB 18 ὁμοίως, ἐν τῷ αὐτῷ. III Abstr. OB 21 simul, ⟨quasi⟩ in iter [ubi non est iter] (initer *ut novum lemma per in priv. intellegere vid. Goetz in indice*). I Ansil. OB 180 -r (obitu *trad.*): velociter (ociter: *v. legit Landgraf, ALL 9, 1896, 400*). *legitur vox, de qua grammatici ambigunt (cf. l. 28 sqq.), inde a* LABERIO (*l. 30* = mim. 158), FRG. imp. Aug., (*l. 33*) *apud* SEN. *trag.*, PETRON., PLIN. nat. (*30^ies*), PS. QVINT., IVV., PLIN. epist., POMPON. dig., SVLP. SEV., SIDON., *in tit. sepulcr.* [*dub.*: PS. QVINT. decl. 18, 11 (obiceret, obiret *trad.*, *v. Reitzenstein, Stud. 74 sq.*). *falso trad.*: PLIN. nat. 29, 29 (ob id ut *Mayhoff*). APVL. met. 6, 25, 4 (*pro* ociter, *cf. l. 38*). *disiungendum potius*: SEN. dial. 5, 1, 3 PLIN. nat. 9, 25 APVL. met. 8, 15, 7.]

adverbium notionis non satis dilucidae significare vid. aliquid simul, iuxta, insuper fieri, sc. inter primariam quandam actionem alteram (vis localis ne p. 68, l. 18 quidem agnoscenda videtur, etsi non negaverim scriptoribus hic illic veriloquium illud antiquum [l. 26] obversatum esse [iuxta in transcursu *p. 68, 4. 9]; accedunt* et, -que, atque *saepe*, quoque *l. 67. p. 68, 8. 10*, idem *l. 65*, propter *p. 68, 13*): 1 *relatione perspicua*: a *respicitur artior conexus actionum*: α *de eis, quae actione primaria efficiuntur*: SEN. Herc. O. 1049 abrumpit scopulos Athos Centauros -r ferens (*i. mons migrando incolas suos apportans. item c. partic.*: PLIN. nat. 17, 211 alligantur una conciliati, virgultorum comitatu -r rigorati. *cf.* 30, 8 *Ostanes* semina artis portentosae sparsit, -r infecto ... mundo). PETRON. 34, 5 iussi suam cuique mensam assignari; -r et putidissimi servi minorem nobis aestum ... facient. 38, 3 apes ab Athenis iussit afferri; -r et vernaculae ... meliusculae a Graeculis fient. PLIN. nat. 11, 148 pupilla, cuius angustiae... velut canali dirigunt *aciem* -rque incidentia facile declinant (*i. ipsis angustiis fit, ut pupillae incidentia facile vitare possint; cave referas -r ad* incidentia, *ut fit vulgo*). 17, 184 dividi ..., ne praegravet ...; -r idem ... prohibebit *eqs.* PS. QVINT. decl. 16, 6 ut, quod detineor, -r et poena sit. PLIN. epist. 10, 8, 5 -r te ... conlaturum *eqs.* (*sc. adiuvando me*). POMPON. dig. 18, 5, 1 liberato adversario filium quoque -r liberari.

β *de eis, quae inter actionem primariam adnectuntur sim.*: PETRON. 26, 5 quicquid [a spectaculo] (*del. Müller*) vacabat, commovebat -r labra et me ... osculis verberabat. 31, 4 ne in hoc quidem tam molesto tacebant officio, sed -r cantabant. 92, 2 interrogo ...; -rque ... speculari ... coepi. PS. QVINT. decl. 12, 22 forum legisti et, quia adhuc supererat tempus, -r negotiatus es. IVV. 3, 241 *dives* curret ... Liburna atque -r leget *eqs.* (SCHOL.: cum fertur). 6, 481 verberat atque -r faciem linit. SIDON. epist. 1, 3, 2 venerantur hucusque contemptum *Gaudentium* (*sc. nunc vicarium*) ...; ille -r ... aures ... everberat (*gloss. rec.*: interim, *fort. vi adversativa, cf. vol. VII 1, 2202, 81*). 5, 17, 1 ut non -r (*sc. inter venationem sim.*) litterarum voluptate teneare. 6, 4, 2 feminam ... inquisivere ...; atque -r haec ... defungitur. CE 1879, 1 tu, viator, qui transis, rist(a), leg(e) tit(ulum) -r (*sim.* INSCR. Anz. Akad. Wien 1949, 232). *per relationem c. enunt. secund.*: PLIN. nat. 17, 172 compendia ..., *cum* vinea in pastinato seratur, -r seminarium faciendi (SVLP. SEV. epist. app. 1, 1 opus domini nostri inter nos -r videbamur acturi, cum alter alterum consolando viveremus). 33, 127 inficitur ... ramentum -r, dum uritur (*interpr. vulgo 'supra, in superficie'*).

peculiariter de eis, quae inter tractatum per insertionem sim. dicuntur: PLIN. nat. praef. 1 ut -r (obicere *var. l.*) emolliam Catullum. *ibid.* 28 ut -r caveam istos *eqs.* 3, 39 si -r (breviter *var. l.*) atque in transcursu (*cf. l. 9*) ... *dicatur* (12, 74. 21, 120 [obit, ob id *trad.*]. 29, 29 alienis locis, tamen -r. 29, 96. 36, 19. 36, 75). 15, 138 testatumque sit -r *eqs.* (noviter *var. l.*). 31, 96 haec -r *indicata* sint (33, 15 illud quoque -r i. 37, 91). 34, 92 ut -r hoc quoque noscatur (*cf.* POMPON. dig. 1, 2, 2, 47 ut -r sciamus). 35, 53 quosdam vel in transcursu et in aliorum mentione -r nominasse. 37, 118 libet -r vanitatem magicam hic quoque coarguere.

b *respicitur quaelibet additio (transit in vim copulativam e. g. l. 14. 15. 23)*: PLIN. nat. 13, 133 -rque inter ordines *cytisi* alium, cepas *seri* (18, 187 quaedam propter alia s. -r). 16, 202 molibus ... in ea *nave* exaedificatis -r ... advectisque (*coni. varii varia*). 18, 97 utitur pilo, rotis etiam ..., -r et mola (orbiter *E*, molat *codd.*). 23, 59 tarditatem quoque aurium ... purgat ...; oculorum aciem -r exacuit. 23, 85 gravitatem auditus discutit ..., -r capitis dolores. 29, 48 cum transmeent... tumorem calfactuque -r foveant. 33, 74 flumina ... -r duxere (*cf. antea*: alius par labor. *vulgo interpr. 'supra'*). PS. QVINT. decl. 1, 13 invenisti pium ... et de omnibus ... desperasti -r adfectibus. 4, 6 quod -r optionis reddo rationem (*postea*: pariter imploro). SIDON. epist. 1, 5, 5 atque -r Cremonam praevectus adveni (*vix vi locali*). carm. 23, 328 continent ... hortanturque -r iuvantque.

2 *relatione minus perspicua; fortasse dilatata notione temporali (i. 'simul, eodem momento'), quae subest plerisque sub 1a allatis*: a *referendum vid. ad momentum continuo subsequens, i. q. statim sim.*: PS. QVINT. decl. 10, 16 qui liberos suos sepeliunt flere contenti, ut -r ab rogo siccis oculis revertantur (*aliter Burman ad l.: 'similiter, ut ante'*). b *referendum vid. ad tempus modo lapsum, i. q. interim* (*Mossberg, Stud. Sid. 78 sec. alios vult 'quasi, fere', vix probab.*): SIDON. epist. 7, 2, 7 anni -r thalamo pares (*cf. antea*: necdum ... nubilibus annis appropinquabat. *an 'insuper'? sc. etiam aetas nuptias suasit*). *W.*

obitio, -ōnis *f.* *ab* obire. *i. q. obitus, mors*: CIL X 4132, 10 post -em tum⟨ulare et ad⟩ finem mortis sequi.

²obitus, -ūs *m.* *ab* obire. *scribitur*: hob- CE 1319, 2. 2160, 1 CIL III 5955, 8. *al.*, ov- CE 1415, 6 CIL III 7053, 3. *al.*, -pet- INTERPR. novell. Theod. 14 *cod. Fuld.*, -pid- NOT. Tir. 60, 68. *notatur*: OB CIL VIII 10892, 5, OBIT CIL III 9597, 6 VIII 21790, 5. *al.; de* OBT (INSCR. Ital. X 2, 95. 112. *al.*) *et* OBITV (*ibid.* 97. 100. 101 *et saepe*), *quae pro* -um *ponuntur (v. ibid. p. 45), cf. p. 69, 20 sq.* *de formis*: *sing.*: *acc.?* -un CIL III 9667, -u CIL V 8736, 5. 8749, 5. *al.*, ? -o CIL III 13964, 9; *abl.* -o CHRON. Alex. chron. I p. 115, 229 EXC. barb. p. 276, 1 Fr. *plur.*: *de morte vel occasu singulorum inde a* CIC. Arat. 57 carm. frg. 11 (de consul.), 22 LVCR. 5, 709 CE 960, 4 VERG. Aen. 4, 694; *de morte vel occasu plurium inde a* CIC. *acc.* -os PAVL. NOL. carm. 18, 78 *in var. l.*, *nom. et acc.* -us *inde a* CIC.; *abl.* HIER. Victorin. Poetov. in apoc. 12, 3. *desunt dat., voc. sing. et plur., gen. plur.* NOT. Tir. 60, 68 post -um. *de notione*: PAVL. FEST. p. 188 -u dicebant *antiqui* pro aditu. SYNON. Cic. p. 434, 1 morte. -u. interitu. die supremo. *eqs.* NON. p. 357, 20 -s significat mors vel occasus (*affert* VERG. *p. 70, 17*). 22 -s (*Palmerius*, -um *trad.*) rursus adventus (*affert* ACC. *et* TVRPIL. *l. 69 sq.*). GLOSS. τελευτή. τελευτὴ ἡ θνῆσις. ἀπώλεια. περιέλευσις. mors. *ad singulos locos v. infra.* *legitur notione adeundi, occurrendi sim. apud* TER., TVRPIL., ACC. *et recentiores, notione moriendi, intereundi sim. inde a* PORC. LIC., CIC., VARRONE, LVCR., CAES., NEP., VERG., PROP., OV., PAVL. FEST., *de -u stellarum sim. inde a* CIC., CATVLLO, LVCR., VERG., OV., EPICED. Drusi, MANIL.; *deest e. g. apud* SALL., HOR., TIB., LIV. [*confunditur in codd. c.* abit- (habit-) DON. Ter. Hec. 859, 2. 3. VITA Caes. Arel. 1, 12 (abitu *probatur vol. I 100, 75*). NOVELL. Valent. 14, 1 l. 11, obicibus HIER. Victorin. Poetov. in apoc. 12, 3, oblitus MANIL. 3, 507 PANEG. 12, 17, 2. *e coni. dub.* MANIL. 3, 508 SEN. nat. 7, 17, 2.]

i. q. actio obeundi (metonymias v. p. 69, 72. 83; c. gen. obi. l. 71. p. 70, 1): I *usu vario*: A *proprie*: 1 *de aditu, accessu, occursu sim.*: TER. Hec. 859 ut voluptati -s, sermo, adventus ... siet (DON.: occursus; ob enim significat ad; ergo -s aditus [*cf.* EVGRAPH.: accessus]. *ibid.* inter -um ⟨et adventum hoc interest, quod -s est⟩, quem casus affert, adventus, quem voluntas et destinatus locus). TVRPIL. com. 67 qui interrumpit sermonem meum -u suo. ACC. trag. 139 nisi me fallit in -u sonitus. 2 *i. q. peragratio, circuitus, ambitus*: APVL. met. 9, 13, 4 multarum civitatium -u (*de Vlixe oberrante*). PAVL. NOL. epist. 49, 8 ut ... navis ... per necessarios -us flecteretur (*postea*: finem errorum).

B *translate*: TERT. fug. 1, 2 de -u eius *persecutionis* (*i. susceptione, tolerantia*). PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 174, 18 in hominibus concipiendis sterilitatis -u (-um, officio, ob causam *var. ll.*, obtentu *Rieberer*) minime deum suo iure privamus (*i. observantia; an occursu?*).

II *i. q. mors, interitus, occasus (de morte violenta e. g. l. 83. p. 69, 5. 53)*: A *animantium (deorum, carnis p. 69, 7. 31)*: 1 *usu sollemni*: a *exempla selecta*: PORC. LIC. carm. frg. 3, 12 quo referret -um domini servolus. BRVT. Cic. fam. 11, 10, 2 -s consulum. LVCR. 3, 952 si ... -um lamentetur. VERG. Aen. 12, 501 caedes diversas -umque ducum. OV. met. 15, 151 -um ... timentes. PAVL. FEST. p. 184 opiter ... -u patris genitus (*abl. ut*: VAL. MAX. 5, 10, 3 se -u eius

[Quadlbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

subrutum. STAT. Theb. 4, 169 hydra recens -u. FRONTIN. [?] strat. 4, 3, 3 destitutis rebus -u servi [VITA Caes. Arel. 1, 12]. HEGES. 5, 21, 3 p. 344, 19 officia *suprema* . . . -u derelinquebant [*gr. 5, 514 ἐπαπέθνησκον*]. HIER. Victorin. Poetov. in apoc. 12, 3 *draco homines* cladibus -busque [obicibus, ac viciis *var. ll.*] oppressit. *al.*). VAL. FL. 6, 184 -us perfractaque caedibus . . . corpora (*plur. ut*: ARNOB. nat. 7, 39 filiorum. LACT. epit. 13, 2 deorum . . . patrias, actus, . . . -us. ira 11, 8 res gestas, -us. AVG. epist. 166, 13 animalium ortus et -us. *al.; v. et l. 5*). SIL. 2, 682 infelix -us . . . turba (*gen. ut*: PS. QVINT. decl. 17, 4 in -us contemplatione. ANTH. 922, 1 meditatio. PANEG. 12, 17, 2 famam [oblitus *var. l.*]. IVL. VAL. 3, 26 p. 134, 13 -us mei clausulam. VVLG. Sirach 11, 28 in die -us [*gr. 26 τελευτῆς*]. POL. SILV. fast. Febr. 22 tempore [VITA Caes. Arel. 2, 46]. BACHIAR. repar. laps. 6 p. 1042^B in fine -us sui. CE 1243, 5 solacia. *al.*). AVSON. 256, 5 p. 183 P. vitamque -umque peregit. SCHOL. Cic. Bob. p. 131, 5 animae . . . -um. RVFIN. Orig. in iud. 2, 1 p. 472, 4 recitatus est . . . Iesu -s. LEX colleg. cornic. (CIL VIII 2557) 35 si . . . -um naturae red(diderit) (CE 1615, 30 CIL VIII 10892, 5. *cf.* 10893 -um r. INSCR. christ. Diehl 2907a [*a. 382*] -um fecit [*item* 2907b *a. 394*. 2907 A]. *aliter l. 73*). CE 688, 3 *Hilario* palma est -us. INSCR. Ital. X 2 (*s. VI exeunte et sqq.*), 120 -u (m) Iulii (*sc. celebramus?*). 124 -um Nerius. 155 -u(m) Amara (*sc. fecit [cf. l. 19]? an -um his locis part. perf. depon. [v. p. 49, 53] intellegendum sine generis distinctione positum?*). *et saepius.*

b *c. praep.*: post: LVCR. 3, 848. CIC. rep. 1, 64 regis. 2, 52 p. -um vel potius excessum Romuli. VARRO ling. 5, 46 p. C⟨a⟩elis -um. NEP. Hann. 3, 1 cuius p. -um. STAT. silv. 2, 7, 94 p. ortus -usque fulminatos *Alexandri Magni* (*plur. ut*: CLAVD. carm. min. 25, 74. PRVD. ham. 663 p. . . . peccantum . . . -us. PAVL. NOL. carm. 18, 78 corporeos). GAIVS inst. 1, 127. 163. 2, 181. ITALA deut. 31, 29 (Aug. loc. hept. 5, 70 p. 612, 15) p. -um meum (*gr. τελευτῆς, Vulg.* mortem). PRVD. praef. 29 carnis. INTERPR. novell. Valent. 21, 2 defuncti. VEN. FORT. Vita Radeg. 39, 91 (*syn.* transitus). *et saepissime, imprimis apud iurisconsultos et in titulis* (*v. etiam l. 68. 82*). de: SVLP. RVF. Cic. fam. 4, 5, 1 de -u Tulliae. VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 filii. SVET. Cal. 8, 2 de cuius . . . immaturo . . . -u. *al.* ante: CE 960, 4 (*aet. Caes.*) tristeis (*plur. poet. ut*: PROP. 3, 4, 12 a. meos -us). OV. met. 3, 137. VELL. 2, 103, 1 utriusque horum. PEREGR. Aeth. 10, 6 suum (VITA Caes. Arel. 2, 11). VVLG. Sirach 14, 17 tuum. *al.* ab: PLIN. nat. 14, 18 a cuius -u. CHRON. Alex. chron. I p. 115, 229 ab -o Hiesu. EXC. barb. p. 276, 1 Fr. ab -o Alexandri. sub: SVET. Galba 1 s. cuiusque -um. usque ad (in): AMM. 30, 7, 1 ab ortu . . . patris . . . ad u. ipsius -um (*Accursius*, obs ⟨. . .⟩ *trad.*). VVLG. Matth. 2, 15 Herodis (*gr. τελευτῆς*). AVG. civ. 18, 12 tit. (*sed ibid. p. 259, 29 D.* mortem). SIDON. epist. 3, 5, 2 u. in -um vitrici. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 262^B (*gr. p. 34, 4 B. ἕως θανάτου*). in *c. abl.*: AMBR. obit. Valent. 5 in -u Valentiniani. VVLG. Sirach 30, 5 suo (*gr. τελευτῇ*). CANON. Dionys. Exig. p. 11, 11 qui in -u positi . . . deposcunt. VRAN. epist. 5 p. 862^B (*antea*: in transitu). *al.* sine: LIBERAT. 17 Conc.^S II 5 p. 127, 25 ecclesiam . . . s. -u matrem (*gr. AbhMünch. 32, 1927, 6 p. 52, 29 ἀτελεύτητον*). super: CIL XIV 3441.

c *c. adi. attrib.* (*praedic. l. 52, pron. l. 59*): **α** *variis*: MAT. Cic. fam. 11, 28, 2 -um eius rei p. fuisse utilem. VERG. Aen. 4, 694 *Iuno* miserata . . . difficilis . . . -us *Didonis* (PRVD. psych. 35 d. -um. HIL. AREL. vita Honorat. 34 l. 3 nullas d. -us moras). VAL. MAX. 4, 6, 1 celerem (*cf.* IVL. VAL. 3, 26 p. 134, 7 -u veloci et occasu . . . proximo [*gr. Hist. Alex. M. I p. 113, 16 Kr. ἀπολέσθαι*]. PRVD. perist. 3, 159 citum. CIL XIII 3836, 3 immaturo [*v. et l. 35*]). *ibid.* voluntario. 5, 8, 3 verecundo. VAL. FL. 1, 769 magnos -u⟨s⟩ (*item de morte magnanima*: 6, 515 tales -us. SIL. 5, 672 hos. STAT. Theb. 4, 640 hos . . . manent . . . pulchri . . . -us. *cf. l. 26*). STAT. Theb. 7, 693 extremos (*cf.* PRVD. cath. 10, 14 supremum [perist. 4, 133]). TAC. ann. 3, 19, 3 miti (*cf.* CE 1202, 1 duro). ITALA II Macc. 9, 28 (rec. X = VVLG., *cf.* L) miserabili -u vita functus est ([*gr. μόρῳ*]. *cf.* tristeis *l. 35 et* AMM. 14, 11, 24 inlacrimoso). AVG. civ. 22, 8 p. 579, 21 D. recenti. ISID. vir. ill. 41 mirabili -u vitae terminum clausit *monachus*. **β** *pro gen. positis* (*cf. adi. l. 28*): SEN. Herc. O. 1883 flete herculeos . . . -us. STAT. Theb. 2, 118 fraternos inhiantem -us. COD. Theod. 3, 13, 3 pr. maritalis (NOVELL. Maior. 6, 5).

2 *hyperbolice de clade, miseria sim.*: CIC. Pis. 34 post -um occasumque vestrum ([*'scil. senatus' Klotz, alii aliter*]. CAES. Gall. 2, 29, 5 eorum *Cimbrorum Teutonumque*). ALC. AVIT. carm. 3, 313 -um quendam . . . pertulit *Adam e paradiso expulsus*.

3 *metonymice de sepulcro sim.* (*cf. Löfstedt, Late Latin 146, 2*): CIL VIII 21539, 9 (= INSCR. christ. Diehl 3052^A) cui fratres -um fecerunt (21540, 11 = INSCR. christ. Diehl 3052^B. *v. Diehl ad l.; aliter l. 19*).

B *inanimorum* (*corporalium praeter l. 82*): **1** *variorum* (*includuntur fere animantes*): CIC. div. 2, 37 non . . . omnium ortus atque -us natura conficiet (*acc. plur. iuxta* ortus *ut*: APVL. mund. 19. EVSTATH. Basil. hex. 1, 5, 7 [*gr. γένεσιν ἢ φθοράν*]. *cf.* BOETH. cons. 4 carm. 6, 33 -u mergens orta supremo *vis omnia proferens et rapiens*). APVL. mund. 29 educationes . . . atque -us singulorum. ENNOD. epist. 2, 15, 1 p. 56, 6 post dilectionis . . . -um.

2 *stellarum sim.* (*denotatur hic illic obeundi locus, e. g. p. 70, 1. 4, vel tempus, e. g. p. 70, 2. 5; fere plur.*; occasūs -s *p. 70, 6*): **a** *sine opp.*: CIC. Arat. 57 -us terrai (*gen. obi.?*) visit equi vis. 206 a signorum -u (ad . . . -um *var. l.*) vis est metuenda favoni (*cf.* 349 quae *signa* . . . praecipitent -um). carm. frg. 11 (de consul.), 22 praecipitis caeli partis -usque petessens *sol* (*cf.* LVCR. 5, 709 *luna* oriens -us eius *solis* . . . vidit. PRVD. perist. 11, 190 solis adusque -um. MART. CAP. 6, 592 occasus [*gen.*] . . . uno -u condita cunctas valerent tenebrare terras *sol et luna*). LVCR. 4, 393 longos -us exorta revisunt *sidera* (*cf.* EPICED. Drusi 409 sideris . . . -us terris instare. MANIL. 1, 277 nec norunt -us *sidera Arctoa*). MANIL. 3, 507 non seri te -us *astrorum fallere possint* (*v. Housman ad l.; cf.* STAT. Theb. 3, 34 sub occiduas versae iam Noctis habenas astrorumque -us). **b** *opp.* ortus (*cf. opp.* recursus MANIL. 1, 475): CIC. Arat. 347 o. atque -us omnis cognoscere (Arat. frg. 10 o. ubi atque -s partem admiscentur in unam [*gr. 62 δύσιες*]. CATVLL. 66, 2 stellarum. SEN. Herc. O. 1113. RVST. HELP. benef. 8 *lunae*. *inverso ordine*: APVL. Plat. 1, 14 astrorum -us atque o.). carm. frg. 7, 8 -u a solis . . . ad ortus. inv. 1, 59 signorum o. et -us (APVL. Socr. 2 p. 7. *inverso ordine*: VERG. georg. 1, 257 signorum -us speculamur et o. [SERV. auct.: occasus]. SEN. Herc. f. 1060 -us pariter . . . et o.). de orat. 1, 187 o., -s motusque siderum (div. 1, 128. *cf.* nat. deor. 2, 153 astrorum o., -us cursusque. APVL. Plat. 1, 10 o., -us, recessus, moras). nat. deor. 2, 19 o. aut -u lunae. fat. 17 signorum o. -usque perdiscere (OV. met. 15, 310 STAT. silv. 5, 1, 81 AVSON. 333, 15 p. 27 P. AMM. 25, 10, 3. PAVL. NOL. carm. 31, 233 noctes atque dies, o. -usque . . . alternant. MART. CAP. 6, 591. *cf.* STAT. silv. 5, 3, 243 ortuque -uque [IVVENC. 1, 225]). MANIL. 1, 193 semper et ulterior vadentibus o. ad ortum occasumve -s. PRVD. perist. 13, 103 usque in o. solis et usque -um.

Quadlbauer.

obiūrganter *adv.* *ab* obiurgare. *i. q. cum obiurgatione*: DON. Ter. Eun. 240, 1 'itan parasti te' quam -r (-enter *T*, -antur *B*)! tamquam in illo sit, quod miser est.

***obiūrgātio**, -ōnis *f.* *ab* obiurgare. ab- *v. l. 63.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 196 -o post turpe factum castigatio; monitio vero est ante commissum. GLOSS. II 310, 21 ἐπίπληξις adflictio -g⟨at⟩io. *cf. et l. 55. 64.* *legitur inde a* CIC., PVBLIL., PAVL. FEST., SEN. *utroque*, CELSO, *in poesi postea nonnisi* AVSON. 416, 3 p. 282 P. PRVD. ham. 621.

1 *fere i. q. increpatio* (*explicative accedit* orationis FIRM. math. 1, 7, 18, oris HIER. interpr. Iob 13, 6 [*Vulg.* correptionem]; *plus valet quam* admonitio CIC. *l. 55*, *minus quam* convicium CIC. off. 3, 83 qua . . . -e aut quo potius c.): **a** *vario usu*: CIC. Cael. 27 deliciarum -o (*c. gen. obi. ut*: SEN. epist. 90, 14 sui [QVINT. inst. 11, 3, 49]. SYMM. epist. 5, 44. *al. cf.* APVL. apol. 82 matris ad filium. HIL. in psalm. 118 teth 6 p. 437, 7 regum in Iob. DON. Ter. Eun. 1012, 2 de tempore). Lael. 89 ut monitio acerbitate, . . . ut -o contumelia careat (*cf. l. 55 et* ad Q. fr. 1, 2, 13 quae ad te aliqua admonitione aut -e scripsi [*antea*: meae -es]). off. 1, 58 consilia (*eqs.*) . . . -es in amicitiis vigent maxime. Att. 3, 10, 3 castigatione aut -e dignum (SEN. contr. 9, 6, 13 SEN. epist. 99, 1 PETRON. 4, 1). PVBLIL. C 2 crudelis est in re adversa -o. CELS. 3, 18, 10 intempestivus risus -e et minis finiendus. SEN. dial. 3, 16, 2 -o te primum secreta, deinde publicata emendare temptabit. *al.* PETRON. 132, 12 foeda. QVINT. inst. 1, 3, 7 hunc mordebit -o. 1, 3, 14 ut -e non corrigatur. GELL. 1, 2, 6 *iuvenes* -e iusta incessuit *Epictetus* (10, 19, 1). 19, 10, 13 severissimae philosophorum . . . -es. *et saepius.* **b** *t. t. rhet.*: CIC. de orat. 2, 50 -o, cohortatio, consolatio (*cf.* 3, 118). 2, 339 -o, si est auctoritas; . . . admonitio quasi lenior -o (top. 64 -e . . . et a.). 3, 205. 211 QVINT. inst. 9, 2, 3. PS. IVL. RVF. schem. dian. 7 p. 61, 26 ἐπιτίμησις . . . figura, cum adversarium iisdem verbis, quibus ab eo lacessiti sumus, percutimus . . .; latine dicitur -o (*cf.* MACR. Sat. 4, 6, 24).

2 *fere i. q. castigatio, afflictio* (*cf. p. 73, 18*): **a** *in script. sacris* (*vis increpandi ad arma transfertur*): ITALA psalm. 149, 7 (Veron., Hil. *et* Aug. *ad l.*) frameae bis acutae in manibus eorum ad faciendam vindictam in gentibus, -es (ab- *Veron.*) in populis (*gr. ἐλεγμούς, Vulg. al.* increpationes; 'correptionem' *interpretatur* AVG.). VVLG. Sirach 21, 5 quasi romphaea bis acuta . . . iniquitas . . .; -o et iniuriae annullabunt substantiam (*gr. 4 καταπληγμός*). **b** *in re iudiciali*: EPIST. pontif. 937 Conc.^S IV 2 p. 143, 28 (*verba episcoporum iudicum*) -o capitulum sequitur animae periculum ferens (redargutio *Mansi 7, 227^C*, *gr. ἔλεγχος*). NOVELL. Maior. 2, 5 ne provinciales iudices falso in -em . . . deducantur.

obiūrgātīvus, -a, -um. *ab* obiurgare. *fere i. q. obiurgatorius*: CLAVD. DON. Aen. 5, 385 p. 467, 21 ('Entellum dictis castigat Acestes') eum verbis -is adgressus est.

obiūrgātor, -ōris *m.* *ab* obiurgare. *i. qui obiurgat*: CIC. Verr. II 3, 4 non modo accusator, sed ne -r quidem ferendus est is, qui . . . ipse reprehenditur. leg. agr. 3, 11 hic noster -r (*cf.* div. 1, 111 suos [SEN. dial. 5, 14, 2 AVG. in Gal. 15]). nat. deor. 1, 5 benivolos -es placare et invidos vituperatores confutare (*postea*: qui admonent amice . . ., qui inimice insectantur). SEN. contr. 2, 2, 9 -r nostri. SEN. epist. 9, 20 Stilbonis -r Epicurus. APVL. flor. 16 p. 64 patruus -r. DON. Ter. Ad. 61, 2 durum -em . . . Demeam. AVG. serm. 266, 8 etsi caedit, amat, diligit -r. *ibid.* ama -em *eqs.* (*infra*: obiurgantis). PS. AVG. serm. ed. Mai 97, 6 laetetur -r in emendatione correpti. MACR. Sat. 3, 13, 9 Sallustius gravissimus alienae luxuriae -r et censor. CONC.^S I 5 p. 124,

[Oelrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

34 (*gr. I 1, 7 p. 43, 14* φιλεγκλήμονες). p. 127, 32 (*gr. p. 47, 1* οἱ ἐπιτιμᾶν ἐθέλοντες). p. 134, 23 (*gr. p. 55, 11* φιλαιτίους). p. 159, 6 (*p. 274, 25* accusationis amator, *gr. I 1, 6 p. 135, 14* φιλαίτιος). VICTOR CAP. frg. Spicil. Solesm. 1 p. 297 -r aut potius inquisitor (*antea*: inconstantiae ... arguere). SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 178 -is personam sumit *servus* (*antea*: reprehendit).

obiūrgātōrius, -a, -um. *ab* obiurgare, *cf.* obiurgator. *i. q. ad obiurgandum pertinens*: CIC. Att. 13, 6, 3 -a *epistula Bruti* (*cf.* AMM. 20, 8, 18 *litteras* -as et mordaces). GELL. 1, 26, 7 verba seria et -a. 6, 3, 12 principio nimis insolenti nimisque acri et -o usus *Cato*. 9, 2, 3 vultu sonituque vocis -o (*cf.* AMM. 14, 7, 12 vocis -o sonu [18, 8, 5. *sim.* 15, 7, 4. 30, 6, 3 verborum -at⟨or⟩io s. *pro* iurg- *conicitur* 27, 1, 5]). DON. Ter. Ad. 808 'quaeso' ... -um est. AMM. 16, 12, 55 clamore.

[obiūrgito *v. l. 18.***]**

ⁿobiūrgo (obiūrigo), -āvī, -ātum, -āre *et* **obiūrgor,** -ātus sum, -ārī. *ab* ob *et* iurgare (-ari); *cf. l. 30 nec non lusum verborum* APVL. apol. 15. *de scriptura et formis*: -rig- *vel traditur vel metri gratia restituitur* PLAVT. Bacch. 1020 Merc. 46. Trin. 68 (obiurgitem *A*). 70 (*recte A*, obiurgitem *P*). *cf. s.* iurgo(r) *et Ritschl, Opusc. II 427 sqq.* *formae perf. leguntur longiores* -verat HIL. in Matth. 31, 11, -verim SVLP. SEV. dial. 2, 8, 3, -vere CONC.[S] I 5 p. 124, 35; *breviores* -asse SVET. Tib. 61, 6. *al.*, -asset ITALA Luc. 9, 21 (cod. a). *deponens*: ITALA gen. 49, 23 (Isid. in gen. 31, 54) -ti sunt eum (*gr.* ἐλοιδόρουν, *Lugd.* maledicebant, *Vulg.* iurgati). deut. 33, 8 (Conc.[S] I 5 p. 348, 34; *cf.* p. 349, 9) quem ... -ti sunt (*gr.* ἐλοιδόρησαν αὐτόν, *Lugd. et Ambr. off. 1, 50, 256* maledixerunt, *Vulg. aliter. inde similiter* CONC.[S] *l. c.* p. 349, 18 quomodo -ti fuerint mirificum deum [*gr. I 1, 4 p. 56, 31* διαλελοιδόρηνται θαυματουργοῦντι τῷ θεῷ]. p. 349, 21 *v. p. 73, 12*). PS. ARNOB. *p. 73, 16*. NOT. Tir. 32, 1 -at. *de notione et differentiis*: VARRO ling. 7, 93 iurgare esse ab iure dictum, cum quis iure litigaret; ab quo -at is qui id facit iuste. DON. Ter. Andr. 150 (*v. l. 55*) '-andum' incusandum, inclamandum. CHAR. gramm. p. 388, 14 B. -at eum, cuius habet potestatem (*distinguuntur* monet, admonet, summonet). SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 102 'accusabam', et non '-bam'; nam hoc benivolentis est, illud inimici. ISID. diff. 1, 96 corripimus verberibus, -amus verbo, castigamus verbis, caedibus et verberibus. SYNON. Cic. p. 420, 9 commemorat ... castigat. -at. corripit. 437, 5 -at. inflat (?). iniuriat. GLOSS. ἐπιτιμῶ. -at: oppugnat, castigat, increpat. culpat. corrigit, monet. ad vicem litigandi redarguit. -andum (*ad l. 55*): imputandum, castigandum, accusandum. *legitur inde a* PLAVTO, ENN., CAECIL., TER., RHET. Her., CIC. (*maxime epist., etiam* CAEL.), CATVLLO, VARRONE (*l. 30*), BELL. Afr., PVBLIL., MAECEN., LIV. (*in prima dec.*), *in poesi non iam nisi ap.* PHAEDR., PERS., AVSON., COMM. *et l. 45; deest ap.* TAC. *al., adamat e. g.* ITALA (VVLG. *ter tantum*). **[***mendose*: CE 944, 1 alliget hic auras, si quis -at amantes (*'verbum metro contrarium* [*debuit* iurgabit] *neque ad sententiam luculentum ...; melius opinor* custodit *vel* diducit [*Prop. 2, 7, 3*]' *Bücheler*).**]**

I *verbis, i. q. increpare, exprobrare, conviciari sim.* (*de animantibus praeter l. 80. p. 72, 3. accedit* verbis *sim. l. 64. p. 72, 32, cf.* -are et dicere *sim. l. 75. p. 72, 19*, -at dicens *l. 77. p. 72, 76. al.*, dicendo *p. 73, 2. al.*, -antem [-ando] dicere *sim. l. 54. p. 72, 35. al.; seq. oratio directa l. 72. 84. p. 72, 36. 44. al.*): **A** *absolute*: PLAVT. Curc. 171 recte -at. CAECIL. com. 150 plorando orando instando atque -ando me optudit (SEN. contr. 2, 6, 3. AMM. 20, 5, 10 haec -ando dixisse). TER. Andr. 138 nec satis ad -andum causae (150. *cf.* 154 -andi locus. 158 -andi causa). CIC. orat. 138 *sic dicet orator*, ut -et aliquando (*cf.* QVINT. inst. 3, 4, 3. 9, 2, 30 PS. APVL. herm. p. 265). Att. 13, 40, 2. PVBLIL. D 2 damnare est -are, cum auxilio est opus. LIV. 4, 38, 1 consule -ante atque hortante. SEN. contr. exc. 6, 8, 2 multum interest, -es an punias. *al.* -ans *fere i. q. obiurgator* (*syn.*): AVG. serm. 266, 8 cor sanum facit virga -antis (*cf. p. 70, 82*).

B *aliquem vel aliquid* (*v. p. 73, 9*): **1** *vi generali*: **a** *c. simpl. acc.*: **α** *animantium*: PLAVT. Bacch. 1020 Chrysalus me -vit plurumis verbis malis (Trin. 68 malis te ut v. multis multum -em [*verbum repetitur* 70. 96]. BELL. Afr. 22, 1 multis v. assidueque. *cf.* TER. Phorm. 1042 ore. CIC. Att. 6, 5, 2 vetere proverbio). Merc. 321 sq. ne sis me -a ...:: qui⟨n⟩ non -o. Trin. 680 tu -ans me a peccatis rapis deteriorem in viam. ENN. scaen. 224 Menelaus me -at. TER. Andr. 142. RHET. Her. 4, 37, 49 ita -amus eos ..., quomodo ipsi se cupiunt -ari. CIC. Cael. 25 *L. Herennius* -vit M. Caelium sicut neminem umquam parens. 33. Tusc. 2, 50 in extremis Niptris *Pacuvii* alios quoque -at *Vlixes* idque moriens: *'eqs.'* Lael. 88 et monendi amici saepe sunt et -andi (*cf.* AVG. civ. 22, 8 p. 571, 10 D.). 90 off. 1, 137. Att. 1, 17, 8 -vi senatum ... summa cum auctoritate. 3, 10, 2 me tam saepe et tam vehementer -as et animo infirmo esse dicis (ITALA gen. 37, 10 [Lugd., *cf.* Ambr. Ioseph 2, 8] -vit eum pater eius ⌊et dixit⌋ [*gr.* ἐπετίμησεν, *Vulg.* increpavit, ⌊ ⌋ *Ambr.* dicens]. Marc. 8, 33 [codd. a n] -vit Petrum dicens [*gr.* ἐπετίμησεν, *al. et Vulg.* comminatus est]. *sim. saepius*). *al.* CAEL. Cic. fam. 8, 9, 1 (*contextu corrupto*). PVBLIL. O 4 -ari in calamitate. S 2 hominem -at pudor (*subi. res ut*: PS. QVINT. decl. 9, 11 velut -tus tanto periculo). SEN. contr. 1, 3, 10 filium. PHAEDR. 5, 10, 7 venator ... canem -bat. SEN. benef. 5, 7, 6 -are se *ipsum*. clem. 1, 14, 1 -are liberos ... blande, ... minaciter ..., aliquando admonere etiam verberibus. epist. 93, 1 -amus cotidie fatum: 'quare ille in medio cursu raptus est? *eqs.*' (*rem pro pers. ut* 107, 9 naturam). *al.* **β** *rei* (*cf. p. 71, 84*): PLAVT. Merc. 46 -are pater haec noctes et dies. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 5 ea villa ... tamquam philosopha videtur esse, quae -et ceterarum villarum insaniam (*subi. res ut*: HIL. in Matth. 21, 13 ut infidelitatis cunctationem ... -ret exemplum). 3, 1, 10 Caesar ... meam ... in rogando verecundiam -vit. SEN. contr. 2, 6, 10 vitia (GELL. 12, 2, 1). VAL. MAX. 2, 2, 1 quamvis honestus error Fabii esset, vehementer tamen a consulibus -tus est ([*an Fabius?*]. SEN. dial. 7, 17, 3 errores *proprios*). CELS. 3, 18, 18 leviter -anda vana tristitia. SEN. benef. 4, 10, 3 donationem suam inconsultam. dial. 4, 24, 2 credulitatem (*postea*: castigatio). epist. 100, 10 luxuriam -ari. COLVM. 12 praef. 10 ne videar ... censorium opus -andis moribus ... suscepisse. QVINT. inst. 1, 2, 21 -ta desidia. 6, 5, 8 segnitiam. *al.*

b *accedunt explicationes*: **α** *-andi causam indicantes*: ① *enunt. relat. sim.*: qui: PLAVT. Amph. 706 hanc ... -are, quae me ... noluerit salutare (*c. coni. ut*: MOYS. Cypr. epist. 31, 6 LACT. inst. 3, 18, 18 SERV. auct. Aen. 1, 131). SEN. contr. 2, 6, 8 auditorem suum, qui ... lascivius dixerat, -vit. SEN. epist. 24, 22 -at Epicurus ... eos, qui ..., et ait: *'eqs.'* AVG. civ. 20, 5 p. 411, 20 D. in euang. Ioh. 70, 3. si qui(s): CATVLL. 74, 1 audierat patruum -are solere, si quis delicias diceret aut faceret. CYPR. mortal. 21 *Paulus* -at et culpat, si qui contristentur excessu suorum. ② *enunt. a coniunctione incipientia*: quod (*c. coni. praeter l. 28*): CIC. Planc. 8 te ut ... -em, q. ... in discrimen adducas dignitatem tuam. de orat. 2, 281 (*in familiari reprehensione*). 2, 305 Att. 12, 36, 2. fam. 2, 9, 2 in quo cum -rer, q. nimio gaudio paene desiperem, ita me defendebam. 11, 27, 1. 13, 15, 1 irridere atque -are. LIV. 4, 35, 5. SEN. contr. 1, 6, 4 -are Romanos, q. humilitatem suam ... ostendunt (*c. indic. ut*: APVL. apol. 77). VAL. MAX. 3, 2, 15. SEN. benef. 2, 21, 5 -antibus iis ..., q. repudiasset *pecuniam* (*sine acc. ut*: QVINT. inst. 6, 3, 75 -antibus, q. ... virginem duxisset *Cicero*). epist. 36, 1 PETRON. 141, 3 QVINT. inst. 6, 3, 78. SVET. Cal. 45, 3 senatum populumque gravissimo -vit edicto, q. ... secessus celebrarent. *al.* quasi: SEN. contr. 2, 6, 10 -are[nt] interim, q. non commodaret (*Otto*, commorarent *vel* commemor- *codd.*). contr. exc. 3, 7, 2 hunc Cestius, q. corrupte dixisset, -ans ... inquit. suas. 7, 12 ut adulescentem ornatum, q. inpudens ⟨esset⟩, -ret: *'eqs.'* quia: DARES 38 Antenorem ... -at *Priamus*, q. pacem suadeat. AVG. serm. 231, 1, 1 discipulos suos -vit ... Iesus, q. ... non credebant. ③ *locut. praedicat.*: *partic.*: CIC. Att. 1, 5, 2 quibus *litteris* ... -rem *Quintum* ut errantem (*cf.* RVFIN. hist. 5, 24, 10 asperius -ant Victorem velut inutiliter ... consulentem [*gr.* πληκτικώτερον καθαπτομένων]). VAL. MAX. 7, 2 ext. 11 Alexandrum Persica Macedonem salutatione gaudentem -at. PHAEDR. 1, 9, 4 oppressum ab aquila, fletus edentem ... leporem -bat passer: 'ubi pernicitas nota' inquit 'illa est? *eqs.*' SEN. epist. 95, 32 PETRON. 93, 4 TERT. adv. Marc. 4, 27 p. 514, 4 paenit. 8, 1. *al.* *adi.*: ZENO 2, 22, 3 *deus* Iudaeos -bat incredulos. *v. etiam p. 71, 27.* ④ *praepos.*: de: CIC. Att. 2, 1, 6 me ... de Pompei familiaritate -as. HIER. epist. 6, 1, 1 de silentio litterarum. POMER. 3, 8, 2 de suis neglegentiis. *v. praeterea l. 84.* in: CIC. fam. 3, 8, 6 ne, in quo te -em, id ipsum videar imitari (*cf. et l. 25*). ⑤ *gen.*: MIN. FEL. 4, 3 in te invectus -vit neglegentiae (*vix dat.*), ut me ... argueret inscientiae. *per zeugma*: TERT. spect. 3 deus Israhelitas admonet disciplinae vel -at. CLAVD. DON. Aen. 2, 370 p. 198, 15 socios ... inertiae et tarditatis -ans sic arguebat. *v. etiam p. 73, 5.*

β *colorem addentes*: ① *hortandi vel prohibendi*: ut: CIC. Att. 3, 15, 1 me -as, ut sim firmior. ITALA Marc. 10, 48 (cod. a) -bant eum multi, ut taceret (*gr.* ἐπετίμων αὐτῷ ... ἵνα, *al. et Vulg.* comminabantur. *cf.* Luc. 18, 39 [Ps. Aug. serm. ed. Mai 75, 2; *al. et Vulg.* increpabant]). CLAVD. DON. Aen. 4, 350 p. 404, 29. AVG. serm. 9, 1, 1 si quis te bene monendo -ret atque terreret, ut cohiberes te. 211, 6, 5 ut ... veniam petat. ne: GELL. 6, 3, 52 ne bona divitiaeque eorum *Rhodiensium* expetantur, -at *Cato*. ITALA Marc. 3, 12 (cod. a) multa -bat eos, ne eum palam facerent (*gr.* ἐπετίμα ... ἵνα μή, *al. et Vulg.* comminabatur). 8, 30 (cod. a) -vit eos, ne cui dicerent de se (*gr.* ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσιν, *al. et Vulg.* comminatus est). *inf.*: TERT. praescr. 5 l. 17 cum ... diverti ab eiusmodi -et. ② *interrogandi* (cur): HIL. in Matth. 9, 1 Pharisaeis discipulos -antibus, cur magistro cum publicanis cibus esset (*Vulg. Matth. 9, 11 quaestionem directam exhibet*). 14, 5 quem ... dominus -vit, cur fidei modicae sit (*Vulg. Matth. 14, 31 ut supra*). 20, 13 eos turba -at, cur clament (*Vulg. Matth. 20, 31* increpabat eos, ut tacerent. *cf. l. 57 sq.*). 23, 4 dominum ... -asse, cur errarent (*Vulg. Matth. 22, 29* ait illis: 'erratis'). DARES 5. AVG. civ. 16, 30 p. 174, 26 D. -anti regi, cur tacuisset *eqs.* (*cf. Vulg. gen. 20, 9*). SVLP. SEV. dial. 1, 10, 4. 3, 15, 2. ③ *dicendi* (*acc. c. inf.*): HIL. in psalm. 132, 5 infideles ... omnes ... apostolus *Paulus* parvulos esse ... -at dicens: 'lacte *eqs.*' (*I Cor. 3, 1 sqq.*).

2 *vi speciali sc. redarguendi, refellendi, convincendi*: **a** *c. simplici obi.*: ITALA Eph. 5, 11 (Mar. Victorin., Ambrosiast. *ad l.*) nolite communicare operibus ... tenebrarum, magis autem et -ate *opera tenebrarum* (*gr.* ἐλέγχετε, *Vulg.* redarguite). 5, 13 (*ibid.*) omnia ..., quae -antur, a lumine manifestantur (*gr.* ἐλεγχόμενα, *Vulg.* quae arguuntur). HIL. trin. 2, 10 -a dominum testantem. 4, 41 adversaris ... Christo, de quo te professio paternae vocis -at. AVG. serm. 259, 1

[Detrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Christus ostendit cicatrices Thomae, ut -ret dubios et instrueret credituros. BACHIAR. fid. 1.202 hoc praescientia prophetalis -at dicendo: 'eqs.' (antea: contradicit). CONC.^{S} I 5 p. 128,36 Cyrillus valde docte periteque -vit eos, qui eqs. (gr. I 1,7 p. 48, 11 ἐπέσκηψε τοῖς). b accedi gen. rei laesae (cf. maiestatis accusare sim.): HIL. c. Const. 9 tu Christum -as veritatis ('in mss. Michaelino pietate v.; minus displicere impiatae quasi laesae v.' Migne), tu patrem arguis professionis.

C alicui, contra aliquem (cf. iurgare, iurgari): 1 -are (-ari) alicui, i. q. maledicere (DIOM. gramm. I 320, 2 '-o filium' veteres dicebant, '-vi'; nos autem '-o filio' per dativum, ut Graeci. IDIOM. cas. gramm. IV 567, 22 -o tibi ἐπιπλήττω σοι, ἐπιστρέφω σε [sed 568, 30 -o te ἐπιπλήττω σοι]): CONC.^{S} I 5 p. 349, 21 vir ..., cui -bantur (gr. I 1,4 p. 56, 34 ὁ λοιδορηθεὶς ἀνήρ. cf. ibid. 27 quem et temptasse et -asse ei Israelitas diceret [gr. 40 ὃν ... λελοιδορῆσθαί φησι]. pertinet ad Italam p. 71, 25). 2 -ari contra aliquem, fere i. q. blasphemare: PS. ARNOB. confl. 2, 20 p. 300^B -antur c. eum Christum, qui negant deum in unum et hominem convenisse.

II poena vel damno, i. q. castigare (notione ad analogiam novata nec solita, v. p. 71, 45. 59. 61. 83. al.): A vario usu: MAECEN. frg. Sen. benef. 4, 36, 2 non committam, ut sestertio centies -tus (-andus Muret) sim (cf. Sen. l. c. 1 damno castigabo promittentis temeritatem). SEN. contr. 2, 6, 5 quolibet alio genere debuisti me -are (postea: adulterium ... vindicare, castigare vitia).

B respiciuntur verbera: 1 strictius: PHAEDR. app. 15, 10 -ari iussit servum (ferulis Bothe) garrulum (PETRON. 34, 2 colaphis ... puerum). SEN. dial. 5, 12, 6 servulum istum verberibus -a. PERS. 5, 169 solea, puer, -bere rubra. SVET. Cal. 20 ferulis. Otho 2, 1 flagris.
? 2 latius de gestu tundendi: QVINT. inst. 10, 3, 21 iactare manum, torquere vultum, sinum et (simul et sim. codd., corr. Frotscher, alii aliter) latus interim -are.

deriv.: obiurganter, obiurgatio, obiurgativus, obiurgator, obiurgatorius.

compos.: inobiurgatus. Detrich.

obiūro, -āre. ab ob et iurare, cf. adiurare, obtestari. FEST. p. 189 (suppl. ex Paulo) -are ⟨iureiurando obstringere⟩ (ordine turbato affertur l. 38; nota se obstringere GLOSS. I p. 167 ex gloss. Cheltenhamensi). i. q. adiurare (ut vid.): TRAG. inc. Fest. l. c. (p. 270 R.) formidabant -are.

[**oblacto,** (-āre et -ere) v. p. 82, 65sq. 116, 75.]

[**oblamēnia** (ὀβλαμηνία vel ὀβλαμινία) pro uva (ὄβα) taminia PS. DIOSC. Vind. 4, 183.]

oblanguēsco, -guī, -ere. ab ob et languescere, fort. sec. obdormiscere. nonnisi perf. i. q. languidum fieri, languescere: CIC. fam. 16, 10, 2 litterulae ... nostrae tui desiderio -uerunt; hac tamen epistula ... oculos paulum sustulerunt.

oblaqueātio, -ōnis f. ab 1. oblaqueare, cf. ablaqueatio. -laqui- MENOL. Colot. (v. l. 50). i. q. ablaqueatio (et de actione et de fossa -e effecta): COLVM. arb. 5, 3 radices, quae in -e apparebunt. 5, 4 peracta -e. ibid. -em circumfodito. 5, 5 -em adaequato (cf. 24 obruta -e). MENOL. Colot. Sept. (CIL I^2 p. 281, saec. I ?) arborum -o (item MENOL. Vall. Sept. ibid.). ISID. orig. 17, 5, 30 vitibus ... ista conveniunt: -o, putatio, propaginatio, fossio.

1. oblaqueo, -āvī, -ātum, -āre. ex ablaqueare (v. Walde-Hofmann I 748) per mutationem praeverbii (v. Keil, Comm. in Cat. agr. 56). ISID. orig. 17, 5, 31 -are est circa codicem terram aperire et velut lacos efficere. [var. l. obl- pro abl- COLVM. 2, 14, 3 arb. 10, 4. 5; v. et Keil, l. c.; abl- pro obl- PALLAD. 3, 25, 4.]

i. q. ablaqueare (t. t. rust.): a vineam sim.: COLVM. arb. 5, 3 vineam fodito ...; ab idibus Octobribus -are incipito, ante brumam -tam habeto (6, 2. 5. 10, 4 [alternatur c. ablaqueare ut: 10, 5]). 5, 5 iugerum vineae. b vitem, arborem sim.: COLVM. arb. 6, 4 ut -tae non conspiciantur radices. 6, 5 -ta et nudata pars ima vitis. PALLAD. 3, 25, 4 -tae piri radicem terebras. ACT. ARV. a. 240 (NSc. 1914 p. 466) I 11 luci sublucandi et arborum -and(arum).

deriv.: oblaqueatio.

2. oblaqueo, -āre. ab ob et laqueare, laqueus, cf. illaqueare, obligare. a i. q. quasi laqueo circumcludere: TERT. resurr. 7 p. 35, 21 uti ... gemmas ... non ferro, ne argento quoque -es, sed electissimo ... descrobes (de scrobibus Borleffs cum T) auro. ? b i. q. quasi laqueo circumicere: CARM. de Iona 44 spiras mandare morantes, -are mithram (i. funem; contextus parum explanatus). W.

oblāta, -ae et **oblāta,** -ōrum v. s. offero.

oblāticius, -a, -um. ab offerre, cf. oblatio, collaticius. i. q. (sponte) oblatus vel ad oblationem pertinens: COD. Theod. 6, 2, 16, 4 ⟨aurum oblat⟩icium ... persolvant senatores imperatori (de dono obligatorio ut: 6, 2, 20, 1. cf. Seeck, RE IV 375, 59). SIDON. epist. 7, 9, 21 (ad exod. 36, 2 sponte sua obtulerunt) Israel ... -i (var. ll. oblati, oblativi) symbolam coacervavit impendii.

***oblātio,** -ōnis f. ab offerre. de origine v. l. 83. scribitur: obbl- DECRET. centon. Ostr. (CIL XI 5750) 11, hobl- HIER. psalt. sec. Hebr. 40, 7 VVLG. act. 24, 17. al., olat- VVLG. lev. 14, 21 act. 24, 17, ubique non nisi in var. l. notatur oblat CIL XII 5336, 7. de notione et differentia (v. etiam p. 75, 25): ISID. orig. 6, 19, 25 -o vocatur quia offertur; dona proprie divina dicuntur, munera hominum, GLOSS. προσαγωγή. προσκομιδή. ἀπαρχή, προσφορά. v. etiam vol. VII 1, 426, 60. legitur inde ab APVL., SCAEV. dig., ITALA, TERT., imprimis in script. sacris et ap. eccles. [variat -o c. oblata VVLG. lev. 2, 5, praeterea confunditur passim e. g. c. obiectio, oblectatio, obligatio et c. abiectio, ablatio, ablutio.]

i. q. actio offerendi (per metonymiam saepe de eo, quod offertur, e. g. l. 60. p. 76, 6. plur. inde ab APVL. met. l. 61. coniungitur passim c. offerre [e. g. l. 70. p. 76, 7. 77, 65], praeterea e. g. c. afferre, auferre, conferre, deferre [e. g. l. 72. p. 76, 22sqq.], sed numquam c. formis eiusdem stirpis praeter GREG. M. epist. 9, 75 p. 93, 8 quae ... -e collata sunt [cf. etiam l. 81]):

I ferendo, porrigendo, praestando sim.: A generatim: 1 nude: APVL. met. 10, 5, 1 dum de -is (sc. veneni) opportunitate ... noxii deliberant homines eqs. HIL. in psalm. 141, 4 per -em spontaneae voluntatis Christi (antea: se ... prodidit et ingessit persecutoribus. cf. COD. Theod. 7, 18, 9 pr. quisquis ... desertorem latere cognoscit, ... ad rectorem provinciae protinus spontanea -e deducat). 11, 30, 56 triduum post -em legitimam (sc. libellorum) ... appellatorem habere licentiam arbitrium commutandi (antea: libellos appellatorios ingesserit). CAEL. AVR. acut. 1, 11, 82 dabit ... quiddam laxamenti concupita (i. ciborum concupitorum) -o (de aegrotorum cibo vel medicamento ut: 1, 15, 127 primae -i contrarium esse betam cum lenticula. chron. 2, 13, 164 -e variata. 3, 8, 118 facilius ... accepta digeruntur duorum temporum -e divisa). 2 indicatur, quid offeratur: a gen.: rerum: APVL. met. 5, 22, 2 luminis -e tori secreta claruerunt. 11, 20, 3 partium. TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 469, 24 (ad Luc. 6, 29) alterius ... maxillae. PAVL. sent. 2, 17, 13 in ... contractu ... instrumentorum -o sine causa desideratur (cf. CONC.^{S} II 3, 1 p. 137, 20 gestorum [gr. II 1, 1 p. 153, 29 τῶν ὑπομνημάτων ἡ προκομιδή, cf. II 2, 1 p. 58, 35 gestorum prolatio]. COD. Iust. 1, 29, 2 bis precum [6, 20, 18 a. 502. 7, 63, 3 a. 518]. 11, 58, 5, 1 [a. 393] codicum [Theod. 13, 11, 15 cum fuerint traditi codices]). AMBR. in Luc. 7, 158 cuius quadrantis -e accipitur lavandi facultas. VVLG. II Esdr. 10, 34 lignorum (13, 31). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 26 pulmentorum (2, 7, 107. cf. 1, 4, 106 cibi [3, 8, 136. 5, 1, 9]. 2, 14, 209 iugis speciei unius -o satiat aegrotantes. COD. Iust. 6, 23, 28, 1 victus necessarii vel potionis -o vel medicaminis datio vel impositio). 2, 1, 43 erunt commovendi digiti in passione constituti -e cerae emollientis et malagmatum. SIDON. epist. 1, 2, 6 scyphorum paterarumque in conviviis. ENNOD. epist. 1, 11, 1 p. 21, 11 absentum animis sola litterarum medetur -o. animantium: HIL. in Matth. 8, 3 (ad 9, 2) paralytici in lecto iacentis -o. 9, 5 (ad 9, 32) muti et surdi et daemoniaci. AMBR. in psalm. 118 serm. 15, 18, 3 uxor tenerae subolis -e miserabilis unius lacrimae miseratione decepit. COD. Theod. 7, 13, 6, 1 vana -e vagi atque fugitivi vel veterani filii sc. in militiae tirocinium (cf. NOVELL. Iust. 89, 2 pr. de -bus filiorum curiae destinatorum). ORIG. in Matth. 15, 6 p. 363, 1 (ad 19, 13) puerorum (gr. προσαγωγῆς).
b adi.: ENNOD. epist. 2, 24 ut, quidquid subtrahunt intervalla terrarum, tabellaria conpenset -o. opusc. 1, 2 p. 261, 14 (sublucet imago sacrificandi) -em litterariam.

B significantius: 1 de donatione voluntaria. cf. PS. ATHAN. ad mon. 1 p. 72^A hostiam voluntariae -is (VVLG. Am. 4, 5 [cf. PS. RVFIN. in l.]. LEO M. serm. 8 eleemosynarum. v. etiam l. 55). VVLG. num. 29, 39 -es spontaneas (deut. 16, 10). nota iuncturas: ARNOB. nat. 7, 14 muneris ... -e (HIL. in Matth. 1, 5 GAVDENT. serm. 19, 7 G. CASSIAN. inst. 5, 24 [de ieiunio] voluntarii m. ... -o. LEO M. epist. 16, 2 CAES. AREL. serm. 110, 1 p. 437, 18. al. cf. FILASTR. 141, 4 -is ... munera [FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 6 p. 154^B]. CIL XI 5750, 11 -e muneremus. v. etiam p. 75, 7). FILASTR. 149, 7 post -em donorum (VVLG. Ezech. 20, 31. cf. ALC. AVIT. epist. 88 p. 97, 27 donum ... -is).

a de quibuslibet muneribus (maxime ipsis donis): APVL. met. 11, 8, 3 -es honestas aequi bonique facio. TERT. idol. 22 p. 55, 26 -o mea (antea: si ⟨cui⟩ dedero eleemosynam). CYPR. epist. 65, 3 stipes et -es et lucra. FELIX Cypr. epist. 79 accepimus -is nomine (RVFIN. hist. 5, 18, 2 sub nomine [gr. προσφορῶν. NOVELL. Maior. 7, 17 opp. extorsisse]). DECRET. fabr. Sentin. (CIL XI 5748) 25 -em ... suscipere (PS. AVG. quaest. test. I 46, 10. cf. CONC. Carth. a. 398 Mansi 3, 958^D excipiantur). AMM. 27, 3, 14 ut ditentur episcopi -bus matronarum. AMBR. Tob. 12, 40 -o ... blanda, sed immanis exactio (de pecunia faeneratoris ut: ibid. -is humanitas. ALC. AVIT. epist. 13 p. 47, 24). HIER. reg. Pachom. 16 et 18 in qua collecta offerenda est -o (PS. HIER. in I Cor. 11, 21 p. 37, 6. al. cf. PAVLA Hier. epist. 46, 8, 3 vota et -es ... deferebantur. CONC. Aurel. a. 511 p. 4, 9 conferre [al. v. etiam l. 81]). RVFIN. hist. mon. 23 p. 447^B (antea: ex collatione caritatis). AVG. op. monach. 16, 19 ex -bus ... fidelium (POSSID. vita Aug. 23 CONC. Arel. II a. 452 Mansi 7, 884^B. GREG. M. epist. 9, 75 p. 93, 8. in euang. 17, 8 ex -e f. vivimus sacerdotes). COD. Theod. 3, 5, 7 (postea: in ... donationibus). CONC. Agath. a. 506 Mansi 8, 324^D -es ... aut donatas aut testamentis relictas. PETR. CHRYS. serm. 103 p. 489^B nascenti regi ... publica paratur -o (antea et postea: munera). CASSIOD. var. 9, 24, 11 fidem aliqua -e lentare (de largitione corrumpentium ut: 12, 21, 4 -o maligna). CONC. Aurel. a. 549 p. 105, 5 quidquid ... aut per ... regum -em aut per ... fidelium elemosinam conlatum aut conferendum est. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 362^A -es direxit per ... monasteria. CIL VIII 24104, 8 (s. V in.) statuas ex -e liberalitatis familiae ... reparavit. al.

[Quadlbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *de sacrificiis vel sacris* (*cf.* -o sacra *l. 15. 21. p. 76, 5. 77, 29.* CANON. Dionys. Exig. p. 30, 13, sancta *p. 76, 8,* sacrosancta *l. 81*). *coniungitur c.*: sacrificium: ITALA psalm. 39, 7 (Veron. *al.* = VVLG.) s. et -em ([*gr.* θυσίαν καὶ προσφοράν]. TERT. adv. Marc. 2, 18 p. 360, 11 s. . . . et operationum et -um. IREN. 4, 14, 3 [= 4, 25, 3 H.]. 4, 17, 1 [= 4, 29, 2 H.] holocausmata et s. et -es. 4, 19, 1 [= 4, 32, 1 H.] munera . . . et -es et s. omnia . . . accepit. CYPR. epist. 12, 2 celebrantur . . . -es et s. *al.*). 50, 21 (*ibid.*) acceptabis s. . . ., -es et holocausta. IREN. 4, 17, 3 (= 4, 29, 3 H.) non in s. nec in holocausmatibus nec in -bus (*cf.* VVLG. Dan. 3, 38 neque s., neque -o, neque incensum). DIONYS. EXIG. Conc.^{S} I 5 p. 241, 13 quo pro se -e vel s. egeret? *cf.* -o sacrificii *p. 77, 36 et* TERT. adv. Iud. 5, 1 sacrificia . . . -um (GREG. M. epist. 7, 5 p. 448, 17). victima (*v. etiam l. 19*): HIER. psalt. sec. Hebr. 40, 7 v. et -e non indiges. *cf.* -o victimarum *p. 77, 30 et* GREG. M. dial. 4, 59 p. 322, 20 victima sacrae -is (in Ezech. 1, 4, 4). hostia (*v. etiam p. 77, 54. 63*): VVLG. Hebr. 10, 5 h. et -em ([*e psalm. 39, 7, ubi* sacrificium et h.; *gr.* θυσίαν καὶ προσφοράν]. 10, 8 [*gr. ut supra*]. IGNAT. Eph. 1, 2 obtulit deo h. et -em [*gr.* προσφορὰν καὶ θυσίαν]. NICET. appell. 1). BARNAB. 2, 4 neque h. neque victimas . . . neque -es (*gr.* οὔτε θυσιῶν οὔτε ὁλοκαυτωμάτων οὔτε προσφορῶν). *cf.* -o hostiae *p. 77, 26 et* GREG. M. dial. 4, 59 p. 322, 13 hostiam sacrae -is immolavit (epist. 9, 26 p. 59, 30. *v. etiam p. 74, 51*). holocaustum (*v. etiam l. 6. 8. 9*): ENNOD. opusc. 3, 129 p. 364, 9 mysticae -is h. *cf.* -o holocausti *p. 77, 38. 54.* immolatio: GREG. M. dial. 4, 57 p. 316, 27 i. sacra -is.

α de actu et officio sacrificii (*cf.* CASSIAN. conl. 21, 22, 4 -um, id est officiorum atque actuum [*cf. l. 34*]. *ap. Christianos usurpatur de quolibet sacrificio, inde ab* OPTAT. *et* AMBR. *de sacrificio missae [iuxta* missa PEREGR. Aeth. 27, 7. 8. 29, 3. 35, 1. *v. etiam l. 42]. cf. Schrijnen, Charakt. d. altchr. Lat. 38. dedimus fere non nisi exempla ad vim actionis demonstrandam idonea. v. etiam p. 76, 5*): ① *iuncturae verbales*: -em (-es) facere (fieri): TERT. coron. 3 l. 22 pro defunctis, pro nataliciis (CYPR. epist. 1, 2 pro dormitione . . . -o aut deprecatio [*antea*: nec sacrificium pro d. eius celebraretur]). adv. Marc. 4, 35 p. 542, 2 veram . . . deo . . . -em, gratiarum scilicet actionem (IREN. 4, 18, 4 [= 4, 31, 3 H.]. PALLAD. hist. mon. I 20 p. 299^{B} [*gr. p. 97, 17* προσφορὰν ἐπιτελεσθῆναι]. *cf.* PS. PHILO antiq. 13, 5 facietis mihi -em pro fructibus vestris. VVLG. num. 15, 3 feceritis -em domino in holocaustum aut victimam). CLEM. ad Cor. 40, 2 -es et ministeria . . . iussit fieri (*gr.* τάς τε προσφορὰς καὶ λειτουργίας). 40, 4. IREN. 4, 18, 6 (= 4, 31, 5 H.) dedit populo praeceptum faciendarum -um. PEREGR. Aeth. 3, 6 lecto . . . loco . . . de libro Moysi et facta -e (*abl. abs. ut*: 4, 4. 38, 2 f. -e fit missa). 4, 8 quia iam sera erat, -em facere non potuimus. *ibid.* rogavimus presbyteros, ut . . . ibi fieret -o, sicut et facta est. 5, 10 ad -em faciendam. *saepius.* CANON. Turner II 2 p. 179, 55. *al.* *alia*: AMBR. epist. 61, 4 -em et gratiarum actionem . . . celebrari domino (in psalm. 118 serm. 8, 48, 2 canendi hymni, celebranda -o. LEO M. serm. 36, 1 PRAEDEST. 1, 28 p. 597^{A} [*inde* ISID. orig. 8, 5, 22; *cf.* 12, 1, 9] de fructibus terrae. *al. v. etiam e. g. l. 8. p. 77, 47. 72*). VVLG. III Esdr. 5, 52 -es institutas et hostias sabbatorum. PEREGR. Aeth. 27, 6 omnia aguntur . . . praeter -o. AVG. conf. 5, 9, 17 nullum diem praetermittentis -em ad altare. SACR. Leon. 771 ut . . . expleatur -o (*cf.* PASS. Matth. 30 percomplete -es vestras [*gr.* οὐ διαλείψετε τὰς προσφοράς]). LIB. pontif. p. 157, 3 instituit, ut -em (*pro nom.*) . . . ministraretur. PASS. Petr. 10 (*loq. martyr moriturus*) nolite . . . -em meam impedire. *al.*

Ⓘ *iuncturae praepositionales notabiliores*: in *c. abl.*: ITALA num. 31, 52 (Lugd., Monac.) aurum in -e quod obtulerunt ([*gr.* ἐγένετο . . . τὸ χρυσίον τὸ ἀφαίρεμα, *Vulg. aliter*]. VVLG. lev. 2, 13 in omni -e offeres sal. VEREC. in cant. 4, 11 p. 59^{A} *bis*). CYPR. epist. 63, 15 in -bus discit de sanguine *Christi* . . . et cruore confundi (*cf. Marc. 8, 38*). MAR. VICTORIN. adv. Arium 1, 30 l. 46 sicuti . . . in -e dicitur: *'eqs.'* (HIER. epist. 18^{B}, 1 [17], 4 in orationibus et -bus). HILARIAN. curs. temp. p. 168, 7 in -bus suis domino servierunt *Iudaei* (VVLG. Is. 43, 23). AMBR. epist. 20, 5 orare in . . . -e. VITAE patr. 3, 163 nemo super me faciat caritatem nisi in sola -e. *al.* *alia*: AMBROSIAST. in I Cor. 10, 7 post -em (AVG. epist. 54, 5, 6. VITAE patr. 3, 166 cum . . . p. -em consecratam unusquisque ad communionem accederet. *v. etiam p. 74, 58 et cf.* EVCHER. instr. 1 p. 127, 13 ante dominicam -em). VVLG. lev. 14, 21 assumet *pauper* agnum pro delicto ad -em (AVG. epist. 54, 7, 9 occurrere).

Ⓘ *varia selecta*: ITALA psalm. 140, 2 (cod. 136 Cas.) -o vespertina ([*gr.* θυσία, *Vulg.* sacrificium]. *cf.* VVLG. exod. 29, 41 iuxta ritum matutinae -is). TERT. anim. 52, 2 ex -is (*sic c. codd. Waszink*, abolitionis *Hartel*, orbitationis *Reiffersch.-Wiss.*) potestate. IREN. 4, 18, 6 (= 4, 31, 5 H.) illuc *in caelum* . . . preces nostrae et -es nostrae diriguntur (*cf.* PEREGR. Aeth. 4, 3 -em et orationem [PAVL. NOL. epist. 42, 3. *v. etiam p. 76, 19. 30*]. MAR. VICTORIN. adv. Arium 2, 8 l. 2 orationem -is [*ibid.* l. 34]). OPTAT. 6, 1 p. 144, 1 antiquis -bus. AMBR. Cain et Ab. 2, 6, 18 insincerae -is. obit. Valent. 56 animam . . . -bus prosequamur (*per abl. item*: 78 vos -bus frequentabo. AVG. civ. 19, 23 p. 399, 9 D. celebramus [c. Faust. 20, 18 p. 559, 13 sacrosancta -e. *al.*]. CASSIAN. inst. 10, 22 sacrificium . . . -e . . . offerre. CONC. Aurel. a. 511 p. 6, 5 quae in altario -e fidei conferuntur. *al. sim.*). HIER. reg. Pachom. 15 (14) in . . . -is tempore. EPIST. pontif. 293 Migne 29 p. 496^{C} servientes sacris -bus *sacerdotes* (*cf.* MAX. TAVR. serm. 61^{b}, 3 M. [*de Christo*] sacerdos -is). SACR. Leon. 53 suscipe . . . preces . . . et . . . -is obsequium (*cf. p. 77, 42*). 1082 -is effectus. CASSIOD. Ios. antiq. 12, 10 patriam -em servare (*gr.* τὴν πάτριον ἀγωγὴν τῶν ἐθῶν). GREG. M. dial. 4, 60 p. 323, 12 in . . . mysterio sacrae -is.

β de ipso sacro (*metonymia hic illic parum certa, ita ut quaedam fortasse ad α pertineant*): ① *iuncturae verbales*: -em (-es) offerre: ITALA Ezech. 44, 13 (Ps. Cypr. ad Novat. 2) nec offerunt -es sanctas filiorum Israel (*gr. et Vulg. aliter*). act. 7, 42 (Iren. 4, 15, 1 [= 4, 26, 1 H.]) sacrificia et -es . . . mihi (*gr.* σφάγια καὶ θυσίας, *Vulg.* victimas aut hostias). IREN. 4, 18, 1 (= 4, 31, 1 H.). 4, 18, 4 (= 4, 31, 3 H.). CYPR. epist. 34, 1. PS. PHILO antiq. 18, 10 aedificavit sacrarium et obtulit -es. HIER. c. Lucif. 5 sacerdos . . . offert -em suam. VVLG. exod. 30, 9 -em et victimam. num. 7, 10 obtulerunt . . . -em suam ante altare (*cf.* deut. 12, 27 offeres -es tuas carnem et sanguinem super altare. ISID. orig. 6, 19, 24 altari). 28, 2 -em meam et panes et incensum. 28, 8 -em suavissimi odoris. I reg. 10, 8 ut offeras -em et immoles victimas. Mal. 1, 11 offeretur . . . -o munda. *saepius.* PEREGR. Aeth. 35, 2 fit oratio et offeret episcopus . . . -em et communicant omnes. MVTIAN. Chrysost. hom. 11, 3 p. 313/4 animam tuam -em offers (*gr.* θῦμα). FACVND. defens. 6, 5 p. 677^{A} -es sacrilegas. *alia*: ITALA num. 15, 19 (Lugd.) de panibus terrae auferetis -em separatam ([*gr.* ἀφαίρεμα, *Vulg.* primitias]. *cf.* VVLG. IV Esdr. 1, 31 attuleritis [LIB. iubil. 49, 9 CAES. AREL. serm. 1, 12 p. 11, 23]. Ier. 17, 26 inferent. AVG. epist. 111, 8 p. 655, 2 ferre. CASSIAN. inst. 7, 17, 3 deferri [SACR. Leon. 365. *al.* GREG. M. dial. 2, 23 p. 115, 5]. EVCHER. form. 3 p. 17, 1 conferantur). II par. 29, 29 (Complut., *cf.* VVLG.) consummaberunt inponentes -es ([*gr.* συνετέλεσαν ἀναφέροντες]. PS. AVG. quaest. test. I 46, 6 super altare. *cf.* VVLG. num. 5, 18 ponet [Ezech. 42, 13 pro peccato et pro delicto]). psalm. 55, 12 (cod. 136 Cas.) vota mea reddam -es tibi ([*gr.* αἱ εὐχαί, ἃς ἀποδώσω αἰνέσεώς σοι, *Vulg.* reddam laudationis tibi]. TERT. castit. 11 l. 8 pro qua *uxore mortua* -es annuas reddis. *cf.* GREG. M. dial. 2, 23 p. 115, 13 dedit [ORIG. in Matth. 17, 9 p. 609, 14. VITA Melaniae (BHL 5885) 56 pro eo *avunculo mortuo*]. CONC. Carth. a. 419 Mansi 4, 412^{E} contradat). TERT. patient. 5 p. 8, 14 -es . . . recusatas. CYPR. epist. 65, 4 sanctificari (*cf.* SACR. Leon. 500 sacranda. 1017 dicatae . . . -is [*al.*]. SACR. Gelas. 3, 67 p. 734 immolanda. ALC. AVIT. hom. 18 p. 126, 38 consecranda [VITAE patr. 3, 166. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 363^{D}, *gr.* λειτουργῆσαι. *al.*]). HIER. in Is. 43, 22 p. 433^{A} non exegi a te -es nec tua quaesivi. PS. HIER. indic. de haer. 9 contingens singulas -es. VVLG. num. 6, 21 cum voverit -em suam domino (SERM. Arian. frg. 7 AVG. epist. 149, 2, 16 p. 363, 2. *al.*). Sirach 35, 1 multiplicat ([*gr.* προσφοράς]. *cf.* 50, 15 amplificare. PS. EVSEB. GALLIC. hom. 13 p. 633^{E} duplicata). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 413 collocasse (*gr.* ἀναθήματα). AVG. civ. 15, 7 p. 69, 19 D. accipere (*al. cf.* PS. AVG. quaest. test. I 46, 10 susciperent [*al.*]. CONC. Carth. a. 419 Mansi 4, 412^{D} -e percepta). SACR. Gelas. 3, 1 p. 687 assume. *al.*

Ⓘ *varia selecta*: ITALA gen. 4, 4 (Tert. adv. Marc. 2, 22 p. 365, 16) ad -es Abelis advertit *deus* et holocausta Noe odoratus est ([*gr.* ἐπὶ τοῖς δώροις, *Vulg.* munera]. *cf.* VVLG. Sirach 34, 23 nec respicit in -es iniquorum [*gr.* θυσιῶν]). num. 15, 20 (Lugd.) panem -is separabis ([*gr.* ἀφαίρεμα, *Vulg.* primitias]. *cf.* VVLG. Ezech. 40, 43 carnes -is). Rom. 15, 16 (cod. d *al.* = VVLG.) ut fiat -o . . . accepta ([*gr.* ἡ προσφορά]. PELAG. in Rom. 15, 25 p. 119, 14. *al. v. etiam l. 45 sq. cf.* HIL. myst. 1, 7, 1 placita. SACR. Leon. 19 grata [*al.*]). TERT. carn. 2 l. 12 sumptu -is (*cf.* HIL. in Matth. 32, 6 in -um pecunia). IREN. 4, 18, 2 (= 4, 31, 1 H.) genus -um. OPTAT. 3, 3 p. 76, 9 de . . . -bus . . . accipere (*cf.* CANON. Dionys. Exig. p. 41, 20 de -e percipere). PRISCILL. tract. 6, 93 in -es suas . . . formas pecorum . . . poscit *Christus* (VVLG. lev. 3, 3 offerent de hostia pacificorum in -em domini adipem. 3, 5 adolebunt . . . in -em suavissimi odoris. num. 8, 15 consecrabis eos in -em domini. 15, 10 dabis). FILASTR. 141, 4 -is spiritalis (PALLAD. hist. mon. I 5 p. 266^{D} spiritualis [*gr.* προσφορῶν]). VVLG. lev. 3, 1 si hostia . . . fuerit eius -o (3, 12 si capra f. e. -o). AVG. civ. 10, 20 p. 433, 24 D. et sacerdos est, ipse offerens, ipse et -o (*de Christo ut*: in psalm. 64, 6 l. 48 *v. p. 78, 84.* FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 6 p. 759^{B}). MVTIAN. Chrysost. hom. 11, 3 p. 313/4 sunt etiam aliae -es, quae . . ., martyrum corpora.

γ specialia: ① *de ipsa voluntate offerendi* (*vix ad II*): HIL. in psalm. 1, 24 cum se per -em Isaac fidelem . . . probasset (*sc. Abraham ut*: AVG. civ. 16, 32 p. 175, 22 D. per -em immolandi probatus est filii). Ⓘ *de eucharistia vel eucharistiae sacramento* (*gr. resp.* προσφορά. *minus certa dedimus sub β*): LIB. pontif. p. 46, 7 -es consacratas *per ecclesias dirigere* (*cf.* VEN. FORT. vita Radeg. 16, 37 -es . . . suis manibus faciens locis venerabilibus . . . dispensavit). CANON. Turner I 1 p. 132/3 (rec. I) -is vel communionis . . . particeps factus *moriturus* ([rec. II c. . . . et -e. rec. III eucaristia . . . et -e]. II 1 p. 74^{b}, 7 cum -e [*opp.* ad solam c. p. 96^{a}, 20 cum -e ad c. suscipiantur]. p. 78, 9 c. sine -e. *cf.* p. 21^{b}, 16 communicent sine -e [p. 72^{a}, 13]). p. 133^{a}, 11 episcopus . . . ei -em tradat (*p. 133^{b}, 14* impertiatur eucharistiam). II 1 p. 97^{a}, 1 -is sacramenta percipiant (p. 97^{b}, 1 contingant). GREG. TVR. Franc. 7, 22 altarium cum -bus pallio . . . coopertum. *al.*

2 *de tributis obligatoriis, conlationibus sim.* (*cf. etiam p. 73, 76*): SYMM. epist. 2, 57, 2 -em faciendam scriptis . . . indicavit *praefectus*. 6, 12, 1 praefectus urbi . . . -em communem populo publicavit (*antea*: con-

[Quadlbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lationem senatus). 6, 12, 4 subsidia annonae in dies viginti -o prorogavit. Ps. Ascon. Verr. p. 258, 18 omne genus pensitationis ...: canonis, -is, indictionis. Vvlg. 1 Macc. 15, 5 statuo tibi omnes -es, quas remiserunt tibi ante me ... reges (*gr.* ἀφαιρέματα). Cod. Theod. 12, 13, 3 ad -em (*sc. aurum coronarium*) ... adtineatur (*cf.* 13, 1, 7 ad -is obsequia adstringantur [*antea*: ad necessitatem conlationis artentur]). 13, 5, 5 a conlationibus et omnibus -bus liberati (13, 5, 17 ab omnibus operibus et muneribus et c. et -bus subleventur *navicularii*). Novell. Theod. 18 pr. vicaria -e. *al.*

3 *syntactica* (*ad 1 et 2*): **a** *indicatur, quid offeratur* (*sed v. l. 48*): α *gen. obi. vel explic.* (*v. etiam p. 74, 54. 58 et cf. e. g. p. 74, 24. 78, 22*): ① *corporaliter* (-o hostiae spiritalis *l. 28*): Vlp. dig. 5, 2, 8, 10 -o ei fiat eius, quod relictum est. Tert. adv. Marc. 5, 9 p. 604, 1 accepta decimarum -e (Vvlg. num. 18, 24). praescr. 40 l. 8 celebrat *diabolus* ... panis -em (Conc. Matisc. a. 585 p. 166, 24 -o ... offeratur tam p. quam vini. Isid. alleg. 19 p. et vini). virg. vel. 13, 4 -em deo offerimus ipsius corporis et ipsius spiritus (Hil. in psalm. 65, 24 c. suorum *sc. martyrum*. Vvlg. Hebr. 10, 10 Christi [*gr.* προσφορᾶς]. Leo M. serm. 59, 7 [*de sacrificio missae*] c. et sanguinis [Prosp. in psalm. 132, 2 Fvlg. Rvsp. epist. 14, 44 p. 432^{C}]. *cf.* Hier. hom. Orig. in Luc. 14 p. 89, 7 carnis). Itala exod. 39, 2 (Monac.) argenti (Cod. Theod. 13, 1, 8 si ... ad auri a.que detineantur -em. *cf.* Hil. in Matth. 17, 10 didrachmae. Rvfin. Orig. in exod. 13, 2 p. 272, 6 *et* 8 aeris. Cod. Theod. 11, 1, 5 ad -em pecuniarum ... urgueri [Iust. 10, 16, 5 functionum publicarum]. Alc. Avit. epist. 6 p. 33, 21 [*ad Luc. 21, 1/2*] numi duplicis). Victorin. Poetov. in apoc. 5, 2 p. 64, 19 hostiarum (Clavd. Don. 9, 625 p. 269, 28 Ps. Rvfin. in Os. 4, 6 p. 984^{B} *bis*. Leo M. serm. 66, 2. Sacr. Leon. 201 h. spiritalis -e. Greg. M. dial. 4, 57 p. 315, 4 sacra -o h. salutaris. *al. cf.* Ps. Rvfin. in Os. 8, 11/14 p. 1004^{C} victimarum [*al.*]). Priscill. tract. 6, 95 pecorum (*cf.* Vvlg. Sirach 46, 19 agni [*gr.* προσφορᾷ]. Svlp. Sev. epist. app. 2 animalis [*i. virginis*]. Cod. Theod. 6, 26, 3, 1 equorum [*antea*: equorum ad militare subsidium ... venire iussorum. 7, 23 tit.]. Fvlg. Rvsp. serm. 12, 7 *et* 8 avium). Priscill. tract. 6, 101 terrenae nativitatis (*cf.* Canon. Turner II 2 p. 192, 1 fructuum). Clavd. Don. Aen. 1, 330 p. 70, 13 sacrificiorum (p. 70, 17. Vvlg. lev. 2, 1 obtulit -em s. Avg. c. Faust. 20, 21 p. 562, 27 Phoebad. c. Arian. 12 in gratiarum actionibus et -bus s. *et saepe. cf.* Vvlg. I par. 23, 31 holocaustorum [II par. 35, 14]). Ambr. Hel. 15 primitiarum (Avg. quaest. hept. 3, 6. *cf.* Vvlg. num. 18, 27 primitivorum [Rvfin. Greg. Naz. orat. 7, 4, 4]. Lib. gener. chron. I p. 136, 361 iniciarum [*v. app. crit.*]). Cod. Theod. 7, 24 tit. votorum. *al.* ② *incorporaliter* (*cf. etiam l. 17*): Tert. orat. 9 p. 187, 2 -o obsequii *Christi morientis* in voluntate (Vvlg. Rom. 15, 31 [*gr.* ἡ διακονία]. *cf. p. 76, 2*). Rvfin. Basil. hom. 2, 6 p. 1742^{A} mortis (*aliter p. 78, 34. cf.* Fvlg. Rvsp. serm. 12, 8 mortificationis). Pavl. Nol. epist. 11, 7 p. 66, 17 in immolatione ... carnis, in -e ... animae. Leo M. serm. 55, 3 per hostiam salutarem naturae humanae celebraretur -o. Cassiod. compl. in Rom. 14, 1 inediae se -e purificant. CIL X 5928, 11 ob ... honoris ... -em (*aliter p. 78, 27*). ? *gen. subi.*: Evcher. form. 9 p. 53, 19 sacrificium -o iustitiae. Avell. p. 648, 6 mentis vestrae -o et desideria. Greg. M. moral. 8, 28 humanae brevitatis consideratio ... magnae virtutis -o est. 19, 38 verae rectitudinis.

β *praep.*: Vvlg. lev. 1, 10 si de pecoribus -o est (1, 14 si de avibus holocausti -o fuit. 3, 6 si ... de ovibus fuerit ... -o et ... hostia. Ennod. epist. 4, 2, 4 p. 98, 22 si vobis cordi est -em meam de libamine caritatis accipere. Greg. M. epist. 11, 42 p. 316, 2 -em gratissimam de vitiorum correptionibus offeratis. *v. etiam p. 75, 69*). Verec. in cant. 4, 11 p. 59^{a} -o ex similagine vel panibus offerebatur (*ibid.* -o ex panibus fit).

b *indicatur, pro quo quid offeratur* (*nisi quaedam ad c referas, e. g. l. 73 sq.*): α pro (*v. etiam e. g. p. 75, 11. 31*): Tert. castit. 11 pro qua *natura* -es ... reddis. Itala Eph. 5, 2 (cod. d *al.* = Vvlg.) tradidit semetipsum pro nobis -em et hostiam deo (*gr.* προσφορὰν καὶ θυσίαν). Hebr. 10, 18 (*ibid.*) non -o pro peccatis (*gr.* προσφορὰ περί). Vvlg. num. 5, 15 offeret -em pro illa (act. 21, 26 pro unoquoque eorum [*gr.* προσφορά]. Dionys. Exig. $Conc.^{S}$ I 5 p. 244, 6 pro se obtulit se ipsum -em. Greg. Tvr. glor. conf. 64 p. 786, 1 pro memoria viri. glor. mart. 74 p. 537, 24 pro requie. *al. cf.* Greg. M. dial. 2, 23 p. 115, 5 deferre). Avg. epist. 22, 1, 6 pro spiritibus dormientium. Greg. M. dial. 2, 23 p. 115, 15 dum -o pro eis fuisset immolata. 4, 57 p. 319, 24 impleta. Vita Melaniae (BHL 5885) ut post dormitionem meam -o pro anima mea celebretur (*gr.* ἡ προσφορὰ ὑπέρ). β *gen.*: Cassian. conl. 2, 5, 5 ut ... memoria et -e pausantium iudicaretur indignus (*cf.* Conc. Aurel. a. 533 p. 63, 13 defunctorun [a. 538 p. 81, 5 Matisc. a. 583 p. 156, 20]). Avell. p. 596, 14 (*ad Iustinum Augustum*) date ... adsumti deo ... -es imperii. Canon. Turner II 2 p. 210^{a}, 3 (rec. III) si quis ... -es et memorias eorum *martyrum* spraeverit, quae in basilicis celebrantur. Vict. Vit. 2, 51 suae salutis -em domino redditurus. Greg. M. moral. 1, 32 incarnatio *Christi* nostrae emundationis -o est. Pap. Tjäder 16, 2 quam *donationem* ... feci pro -em et remedium animae ⟨meae⟩ (17, 23. 21, 14).

c *indicatur, cui (? ubi p. 78, 1) quid offeratur*: α *gen.*: Vlp. dig. 24, 1, 5, 12 si maritus ad -em dei uxori donavit *eqs.* (*postea*: si quid ei det, ut donum deo detur). Hier. epist. 52, 5, 2 vivo de decimis et altari serviens altaris -e sustentor. Vvlg. lev. 2, 15 -o domini est *tus* (3, 11 adolebit ... sacerdos in pabulum ... -is d. 24, 7 ut sit panis in monumentum -is d. *al.*). Canon. Dionys. Exig. p. 42, 3 si quis -es ecclesiae extra ecclesiam ... dare ... voluerit *eqs.* Ennod. dict. 20, 8 p. 482, 17 unius -o numinis alteri dabit iniuriam. β in *aliquem*: Avg. catech. rud. 23, 10 praecipiebat, ut ... -es facerent in pauperes (*cf. Rom. 15, 26, ubi* collationem).

II *dicendo, scribendo, utcumque indicando* (*cf.* -o precum *p. 74, 30*): A *usu vario*: Tert. apol. 2, 9 inquiri non licet, offerri licet, quasi aliud esset actura inquisitio quam -em (*i. delationem sim. nisi ad p. 74, 17 trahas*). Consvlt. 7a, 2 necesse est, ut ignorantia rusticitatis ... directis ... -bus (obiectionibus *vel* obviationibus *vel* allegationibus *maluit Huschke*) comprimatur *sc. praeceptis.* Evgipp. epist. 2 (*antea*: remandavit, ut *eqs.*) hac -e compulsus *eqs.* (*sc. mandatione vel petitione [vix propositione] ut*: Dynam. vita Max. [BHL 5853] 15 p. 40^{B}). *c. gen.*: Cod. Theod. 3, 16, 2 pr. (*cf.* Iust. 9, 9, 34) mulier, quae repudii a se dati -e discesserit *eqs.* Lex Burg. lib. const. 45 sacramentorum (*i. iurisiurandi*) -e negaverit.

B *de propositione vel promissione* (*cf.* Clavd. Don. Aen. 2, 145 p. 167, 3 ['noster eris'] in hac -e promissi *eqs.; distingui vid.* Cod. Iust. 5, 14, 9, 5 [*a. 468*] tempore -is seu promissionis. *v. etiam l. 14*): 1 *c. gen. obi.*: Scaev. dig. 31, 89, 1 aestimationis ... -em debere fieri (*antea*: quae proponerentur). Vlp. dig. 39, 2, 15, 33 cautionis. Porph. Hor. epist. 1, 7, 34 (*35/6* 'nec otia divitiis Arabum liberrima muto') etiam in -e (*nisi ad I referas*) Arabum divitiarum otium numquam velle mutare (*cf.* Dict. 2, 49 -e ... opum ... laetus). Paneg. 6, 16, 2 te, imperator, omnibus donis, quae ille promiserat, omnibus honorum -bus praetulerunt *milites.* Dict. 4, 14 -e desponsae Cassandrae confirmaverat *Priamus Eurypylum auxilio venientem.* Ambr. in psalm. 118 serm. 17, 25, 2 adulterii -e (*var. l.* obiectione) temptatus est *Ioseph* et incitamento erilis inlecebrae. Heges. 4, 4, 3 liberali pacis -i (*gr. 4, 102* εἰρήνην χαριζομένῳ). Pavl. Nol. epist. 12, 10 ut ... -em suae abolitionis opponeret *Moyses* (*ad exod. 32, 32* ['dele me'] *ut*: Greg. M. moral. 9, 23 mortis suae -e). Cod. Theod. 10, 16, 1 nihil ... amplius flagitetur quam voluntaria fuerint pretii -e polliciti (Cod. Iust. 10, 3, 4 [*a. 290*] p. uberioris -em). Novell. Theod. 22, 2, 13 (= Cod. Iust. 10, 36, 1, 1) muneris -o (*opp.* debiti ... solutio. *cf. p. 74, 54*). Prosp. in psalm. 102, 8 omnis longitudo patientiae *dei* ... est ... -o correctionis *i. se corrigendi.* Cod. Iust. 4, 8, 2 (*a. 294*) ante -em interemptae rei furtivae (*i. 'a. -em reddendi'*). 8, 42, 9 (*a. 286*) -o debiti liberationem parit.

2 *nude*: Vlp. dig. 26, 2, 17 pr. et si ipsi *tutores* parati sunt satisdare, non debent excludi alterius -e *sc. satisdationis.* Symm. epist. 6, 57 (*antea*: 'suadeam, ut *eqs.*') data -o. Clavd. Don. Aen. 7, 270 p. 44, 14 (*de matrimonii proposito*) verecunda -o. Maximin. c. Ambr. 25 promisisti te oblaturum ... rationem: libenter itaque accepimus -em tuam. Heges. 2, 9, 1 p. 153, 4 (*antea*: finem certaminis mortem offerentes) qua -e *eqs.* 3, 18, 2 p. 220, 23 (*antea*: 'committamus sorti moriendi ordinem') fidem fecit -o (*gr. 3, 389* πιστὸς ἔδοξεν ταῦτα εἰπών). Vvlg. gen. 34, 18 (*16* 'dabimus et accipiemus mutuo filias') placuit -o (*var. l.* optatio). Cod. Theod. 5, 15, 18 ceteros -e superavit (*sc. pretii in licitatione ut*: Cod. Iust. 11, 71, 3 [*a. 400—405*] contendentium augmenta ... extendi ultra aut superari alterius -e [*var. l.* obligatione]). Cassian. conl. 13, 14, 3 (*antea*: promissionis Iesu: ego veniam et curabo eum) hanc eius -em *eqs.* Cod. Iust. 4, 24, 10, 2 (*a. 293*) vel solutione vel -e (*sc. debiti*) atque sollemni depositione. *de voto offerendi vel voluntate* (*cf. p. 76, 68*): Itala lev. 22, 21 (Wirc.) quicumque obtulerit munera sua secundum omnem confessionem suam et secundum omnem -em suam (*gr.* διαστείλας εὐχὴν ἢ κατὰ αἵρεσιν ἢ ἐν ταῖς ἑορταῖς, *Vulg.* vel vota solvens vel sponte offerens). Ambr. virginit. 2, 5 cui *Iephte* ... filia ... ignara -is occurrit (*antea*: votum vovit *Iephte*, ... ut *eqs.*).

deriv.: oblatiuncula.

oblātiuncula, -ae *f.* *ab* oblatio *demin.* *i. q. oblatio parva*: Cassian. c. Nest. praef. 2 quibus *opusculis* per ingenioli nostri -am deo sacrificavimus.

oblātīvus, -a, -um. *ab* offerre, *cf.* oblatio. [*in var. l. pro* oblaticius *p. 73, 78; var. l.* abl- Serv. Aen. 6, 194. 12, 246.]

a *i. q. ad oblationem obligatoriam pertinens* (*cf. p. 76, 82*): Symm. rel. 30, 1 -is functionibus ... domus ... obnoxia. 30, 3 -a munera soluta. **b** *i. q. forte oblatus, fortuitus* (*de auguriis. opp.* impetrativus): Serv. Aen. 6, 190 auguria aut -a sunt, quae non poscuntur, aut impetrativa, quae optata veniunt; hoc ergo, quia -um est, ideo dixit 'forte' (6, 194. 12, 246. 259 *bis*). Drac. Romul. 8, 462 te -a petunt avium responsa.

oblātor, -ōris *m.* *ab* offerre, *cf.* ablator, delator, illator *sim.* Gloss. συντελεστής. *i. qui oblationem facit*: 1 *sc. donationem, maxime sacrificium*: *c. gen. obi.*: Tert. adv. Marc. 2, 26 p. 372, 14 patris deprecatorem et -em animae suae pro populi salute *sc. Christum* (*cf. l. 83*). Ambr. Cain et Ab. 2, 6, 18 condemnati -r muneris Cain (Hier. epist. 73, 2, 2 et -r munerum fuit *Iob* et sacerdos. Chromat. in Matth. 7, 3, 1 [*ad Matth. 5, 23/24*]. Epist. pontif. Thiel Gelas. 34. *v. et p. 79, 1*). Ennod. dict. 4 p. 437, 13 huius ... aedificii. Greg. M. moral. 1, 54 hostiae. *nude*: Avg. in psalm. 64, 9 l. 48 tu -r, tu oblatio (*de Christo ut*: Fvlg. Rvsp. ad Thras. 1, 12 p. $236^{B/C}$ unus

[Quadlbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

idemque et -r muneris et munus factus est -is, ut nec -r a muneris qualitate descisceret nec munus ab -is merito discreparet. *v. p. 78, 78*). VEREC. in cant. 4, 11 p. 59a adipes igni tantummodo tradebant, reliquam partem *sacrificii* sacerdos et -r vescebatur. VEN. FORT. virt. Hil. 11, 31 fidelis -is. 2 *usu vario*: SIDON. epist. 4, 6, 4 apicum (*i. epistularum*) -r (6, 8, 1). VICT. VIT. 1, 5 crudelibus tormentis -es urguebant *persecutores* (*antea*: pontifices ... et sacerdotes ... extincti sunt, ut traderent si quid auri vel argenti proprium ... haberent). PS. FVLG. RVSP. serm. 20 p. 886C (*ad IV reg. 2, 9 sq.*) pertranseunt petitor et promissor, -r et praesumptor.

deriv.: oblatorius.

oblātōrius, -a, -um. *ab* offerre (oblatus), oblator. *i. q. ad oblationem pertinens*: DONATIO Tiburt. a. 471 p. CXLVI b 43 impendo ... amulam -am. *Quadlbauer.*

oblātrātio, -ōnis *f.* *ab* oblatrare. [*e falsa lectione edd. vet. pro* oppositiones HIER. epist. 133, 13, 2.] *i. q. strepitus oblatrantis*: PAVL. NOL. epist. 32, 24 orationis intentio, quae ... carnalium -e quasi interstrepente malleo ... convellitur.

oblātrātor, -ōris *m.* *ab* oblatrare, *cf.* oblatratrix. *i. qui oblatrat*: SIDON. epist. 1, 3, 2 stertentum -um aures rauci voce praeconis everberat (*cf. antea*: mussitat). 4, 22, 6 colubrinis -um molaribus fixi *auctores* (*cf. postea*: vituperonum).

f. **oblātrātrix,** -īcis. *i. quae oblatrat*: PLAVT. Mil. 681 nolo mi -em in aedis intro mittere (*sc. ducens uxorem*).

oblātro, -āvī, -āre. *ab* ob *et* latrare (*prius* oblatratrix). *perf. nonnisi* RVSTIC. Conc.S I 4 p. 162, 34. SYNON. Cic. p. 436, 23 obturbat. obloquitur. obstrepit. -at. obmurmurat. GLOSS. -o: καθυλάσσω, -at: obmurmurat. murmurat, obstrepit. *legitur inde a* SEN. *philos.*, SIL., SVET., APVL., TERT. [*e coni. dub. pro* obblatero *v. p. 36, 57.*]

1 *i. q. obluctando, offendendo latrare, murmurare sim.*: **a** *-are dicuntur homines eorumque affectus sim.*: *α c. dat.* (*v. et p. 80, 1*): SEN. dial. 5, 43, 1 illum -antem tibi, ... superioribus acidum et molestum. LACT. inst. 5, 4, 3 (*pendet ex l. 37*) Demetrianum ... -antem atque obstrepentem veritati (AVG. c. Iulian. op. imperf. 4, 35). AVG. c. Faust. 10, 3 quibus *praeceptis* eorum -at offensio. c. Iulian. op. imperf. 1, 48 mihi caecus -as. 1, 67 luminibus caelestis civitatis (*i. doctoribus ecclesiae*). *β c. praepos.*: CYPR. Demetr. 1 p. 351, 2 -antem te et adversus deum ... obstrepentem (HIL. in Matth. 6, 1 canes ... de -andi a. deum rabie gentes nuncupatae. RVFIN. apol. ad Anast. 1. AVG. in psalm. 85, 16 contradictor ... inimicus. in Rom. imperf. 11 pugnaciter. 15 a. omnia, quaecumque ... loquimur). GAVDENT. serm. 9, 15 G. contra dominum deum ... ore rabido -antes *gentiles canibus comparati* ([*sec. Matth. 15, 26*]. AVG. serm. coll. Morin p. 530, 27 c. doctrinam Christi. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 161, 10 patrem. 162, 34. CASSIOD. in psalm. 21, 17 [*Iudaei comparantur canibus*]. GREG. TVR. Franc. 4, 36 p. 169, 7). *γ absol.*: HIL. coll. antiar. p. 148, 11 -antis heresis (*cf.* LEO M. serm. 28, 4 -antium haereticorum). SYNOD. Hil. ad Const. 1, 5, 2 magis -antes quam disputantes *Arianos*. AMM. 14, 9, 1 adulatorum (*sc. dissentientium*) -antibus turmis. HIER. praef. Vulg. Dan. iudiciis -antium (*part. praes. m. pl. pro subst. ut*: AVG. anim. 1, 8, 9 [= 2, 13, 18; *verba Vincentii*]. c. Faust. 3, 2 p. 263, 10 FACVND. defens. 5, 5 p. 654D). virg. Mar. 20 p. 203D quid -as? quid repugnas? AVG. bapt. 4, 10, 16 p. 239, 24 inter alienos ... intrinsecus insidiantes et extrinsecus -antes. serm. 293, 11 a dominatu circumquaque -antium gentium. BOETH. in top. Cic. 4 p. 333, 37 -antis morsus invidiae. ENNOD. carm. 1, 6 dict. 4 p. 520, 23 -antium venena linguarum. CHRYSOST. hom. V 761A quanti -antes, quanti obloquentes (*cf. Migne gr. 52, 470* καταβοῶντας). FERRAND. epist. 1, 1 -antibus curis. *δ c. obi. int.* (*vix huc trahendum l. 52*): SVET. Vesp. 13 Demetrium Cynicum ... -antem ... nescioquid, satis habuit *Vespasianus* 'canem' appellare. TERT. resurr. 61 p. 122, 24 officia membrorum ludibriose de industria suffundendae resurrectionis -ant. AMBR. spir. 3, 13, 92 illud, quod -are consuestis. HERACL. Alc. Avit. epist. 54 chartam vacuam et 'chaere' (ęre *trad.*) -ante⟨m⟩ (*Burckhardt, Briefsamml. d. Bisch. Avit. 62, 1*). *c. acc. c. inf.*: AMM. 17, 11, 4 nihil interesse -antes. *c. interrog. obl.*: PETR. CHRYS. serm. 29 p. 283C -as, cur ... bibat *Christus*.

b *-are dicuntur* canes (*c. dat. l. 71, contra l. 73*): HIL. coll. antiar. p. 177, 8 c. ... ad custodiam domus habiti ... -ant. in psalm. 120, 15 ne fur obrepat, ne c. -et, ne lupus laceret. AMBROSIAST. in Phil. 3, 2 quasi c., qui primum -ant, dehinc morsu saevo male operantur in carnem. SVLP. SEV. dial. 3, 3, 7 c. nobis importunior -bat. *per comparationem* (*cf. l. 39. 42. 45. 59.*): SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 127, 1 ne ... c. haeretici ... -rent. AVG. c. adv. leg. 2, 4, 13 contra quam divinam ... vocem c. iste rabiosus -ans *eqs.* CASSIAN. inst. 1, 8 inter tot -antes vitiorum c.

c *-are dicuntur variae res*: CYPR. epist. 59, 2 p. 667, 24 incursus ... -antium fluctuum. MAX. TAVR. serm. app. 29 p. 907B cum super eum *Stephanum* tortuosi lapidum vortices -rent. BRAVLIO Isid. epist. 10, 4 inter -antia ... mundi ... discrimina.

2 *i. q. latrando, murmurando increpare, offendere sim.*: SIL. 8, 249 infima dum vulgi fovet -atque senatum *Varro*. APVL. met. 6, 19, 3 *Cerberus* tonantibus -ans faucibus mortuos (*cf. de canibus*: PETR. CHRYS. serm. 124 p. 541A -antes pauperem). BACHIAR. fid. l. 166 murmurantium adversum nos ..., qui nos ... transeuntes ... -ant (nobis ... transeuntibus *Madoz c. rec. altera*). CASSIOD. in psalm. 70, 13 obloquentes ..., qui institutum rectum mordacibus solent derogationibus -are.

deriv.: oblatratio, oblatrator (-trix). *W.*

1. oblātus, -ūs *m.* *ab* offerre. *i. q. oblatio*: PS. RVFIN. in Os. 14, 4 p. 1032B huic ... vestrae confessionis -ui. SIDON. epist. 7, 9, 6 quod mihi ... paginae decretalis -u pontificis eligendi mandastis arbitrium.

2. oblātus, -a, -um *v. s.* offero. *Quadlbauer.*

oblectābilis, -e. *ab* oblectare, *cf.* delectabilis. *i. q. oblectans, delectabilis, iucundus*: AVSON. 409 p. 268, 52 P. si mihi otium fuerit, -e negotium erit ad te prolixius delirare. AMBROSIAST. in Col. 2, 8/9 quae ... cernuntur oculis, suavia et -ia videntur. EVCHER. epist. ad Val. p. 720A in praesentium rerum -i defigimus aspectu.

oblectāmen, -inis *n.* *ab* oblectare. -a- *longam esse testatur* PRISC. gramm. II 126, 2 (*inde* GRAMM. suppl. 113, 18). *vox praeter* MART. CAP. *l. 25* (*v. etiam l. 42*) *poetica.* [*in codd. confunditur c.* obiectamen, oblectamentum.]

i. q. oblectamentum, delectamentum sim. (*c. notione alliciendi l. 26. 32*): OV. met. 9, 342 carpserat ... Dryope, quos -a nato porrigeret flores (*de ipsis rebus corp. ut*: CLAVD. rapt. Pros. 3, 162 sparsa -a ludo). 11, 412 sacras, hominum -a, sortes (*c. gen. eius qui oblectatur, ut*: AVSON. 417, 38 p. 278 P. -n populi). STAT. silv. 3, 5, 95 (*de regionis amoenitate*) variae circa -a vitae (*c. gen. rei, quae oblectat, ut*: MART. CAP. 9, 905 melodiae ultra cuncta rerum -a recinentes. PROSP. epigr. 42, 7 vana -a mundi. ORIENT. comm. 2, 337 spernentes blandae -a famae). Ach. 1, 185 varia -a (*v. app. crit.*) nectens *Thetidi Chiron* (*postea*: solantia curas fila). PRVD. cath. 7, 18 frequenti marcida -e scintilla mentis ut tepescat nobilis (*per abl. etiam*: ham. 311 incestans *pupula spectatorum* ... foedo -e visus [*sc. in theatro*]. 550 stulto -e libans *anima*. perist. 2, 392 mulcet -e *odor nares* [*opp.* adficit horrore]. c. Symm. 2, 145 [*de deliciis mundi*] inlecebrosus ... sapor est ... horum, quae ... miro -e mentes inplicitas vinctasque tenent).

ᴮ**oblectāmentum,** -ī *n.* *ab* oblectare, *cf.* delectamentum. *de formis*: *praevalet plur., imprimis nom. vel acc.* (*gen. non nisi* MACR. somn. *p. 81, 85*). *de differentia*: DIFF. ed. Beck p. 73, 2 -um est rei, quae oblectat, oblectatio autem administratio[nem] est oblectandi, quae se demittit in animum. *de notione*: SYNON. Cic. p. 413, 30. solacium ... fomentum. -um. lenamentum. p. 444, 25 solacium. -um. requies. GLOSS. παρηγορία. -o: delectamento. *legitur inde a* CIC., LIV., *utroque* SEN., COLVM., *non ap. poetas.* [*in codd. variat c.* delectamentum AMBR. Abr. 1, 2, 4, oblectamen PS. VARRO sent. 81.]

i. quod oblectat:

1 *usu sollemni i. q. delectamentum, voluptas* (-um voluptatis *l. 52*), *deliciae* (-um deliciarum COLVM. 8, 8, 10) *sim.* (-a delectant *l. 68. p. 81, 5. usurpatur, quantum discerni potest, imprimis aut de rebus oblectantibus, tam corporeis quam incorporeis, aut de oblectandi actu. pertinet maxime ad affectum communem; ad corpus vel singulos sensus e. g. l. 57. 59. 62. 63*): **a** *c. gen. rei vel personae, quae oblectatur*: CIC. Verr. II 4, 134 (*de operibus artis*) haec -a et solacia servitutis. Cato 52 senectutis requiem -umque (*antea*: delectatione). SEN. dial. 1, 2, 8 humanae -a levitatis (*de theatro ut*: AVG. civ. 2, 13 p. 68, 18 D. ad -um voluptatis humanae. OROS. hist. 4, 21, 5 libidinis). 6, 12, 2 catulos avesque et frivola animorum -a. benef. 7, 1, 7 (*de speculationibus*) -a otii sunt. epist. 104, 11 quos *homines* amas quosque -a vitae putas esse (TAC. ann. 16, 18, 1 illi *Petronio* dies per somnum, nox officiis et -is vitae transigebatur. *aliter p. 81, 4*). 108, 6 aurium (MAR. VICTORIN. gramm. VI 160, 13 sive ... ad delenimentum animorum sive ad -um a. seu levamen laborum. AVG. conf. 10, 33, 50). PLIN. nat. 21, 68 gulae (HIER. hom. Orig. in Ezech. 7, 3 p. 393, 9 illecebras escarum aucupes proponunt, ut facilius aves capiant per -um g. PS. AVG. serm. 247, 3). IVST. 30, 1, 9 nervorum -a modulatur *rex*. OROS. hist. 6, 1, 1 corporis (*cf.* LEO M. serm. 49, 4 carnis [*v. etiam p. 81, 43*]). *ipsorum animantium*: CIC. parad. 38 non ut vincla virorum sint *opera artis*, sed ut -a puerorum. COD. Iust. 1, 3, 26 (*a. 459*) quae *aedificia sim.* ... ad populi -a constructa sunt.

b *c. gen. rei, quae oblectat* (*c. notione alliciendi ex. gr. l. 75. 80. 83*): CIC. Cato 55 permulta -a rerum rusticarum (*antea*: res rusticae laetae sunt, delectant. CASSIOD. inst. 1, 29, 1 -a ... praesentium r.). LIV. 39, 6, 8 psaltriae sambucistriaeque et convivalia alia ludorum -a (*cf.* TAC. ann. 14, 21, 1 non abhorruisse *maiores* spectaculorum -is. RVFIN. Orig. in Rom. 8, 7 p. 1181A visionum). TAC. dial. 14, 3 eruditionis ac litterarum iucundissimum -um (*cf.* OROS. hist. 2, 18, 5 fabularum. BOETH. cons. 4, 6, 6 W. si te musici carminis -a delectant). ITALA Matth. 13, 22 (cod. k) sollicitudo saeculi et -um divitiarum (*gr.* ἀπάτη τοῦ πλούτου, *aliae vers.* voluptas, seductio, *Vulg.* fallacia). LACT. opif. 1, 6 ne -a ista terrae pro magnis ... bonis habere te credas, quae *eqs.* (*cf.* PS. AVG. serm. ed. Caillau 2, 20, 3 mundi [ISID. sent. 3, 22, 1 -is]). HIL. in Matth. 3, 3 eam ... in tentando conditionem operis proposuit diabolus, per quam ... -o cibi patientiam esuritionis illuderet. in psalm. 138, 26 in ... passionis -is atque deliciis. PS. AVG. quaest. test. II nov. 61 p. 447, 5 per -a luxuriae et mundana dulcedine. SACR. Gelas. 1, 84 p. 606 mundanae sapientiae -a fallacia. SACR. Greg. 84, 1 contra -a peccati ... persistere. PROSP. in psalm. 136, 8/9 in -is Babylonis demo-

[*Detrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rantes. EVSTATH. Basil. hex. 2, 7, 11 aurum ... coloris sui magna nobis -a largitur. SALV. gub. 1, 12 praesentis fidei -a ... et beatitudinis futurae praemia. SIDON. epist. (carm. 22), 2 triumphi. MAX. TAVR. serm. 53 p. 640^{C} declinantes vana mundi et brevissimae huius vitae -a calcantes (ISID. sent. 3, 1, 12 nulla -a praesentis v. delectant. *aliter p. 80, 55. cf.* GREG. TVR. vit. patr. 10, 2 huius saeculi). *al.*

c in *aliqua re*: SEN. epist. 9, 7 in opere suo occupata sollicitudo ingens -um habet in ipsa occupatione. GELL. 9, 9, 15 studia atque -a in venando Dianae.

d *nude*: SEN. contr. 2, 1, 13 adversum naturam alieno loco aut terra aut mare ... aegris -a sunt. 9, 2, 8 terrorem ... non -a. SEN. dial. 9, 10, 1 -a et remissiones et voluptates. epist. 58, 25 animum ... -is reficere. 108, 15 nec ... cibi, sed -a sunt ad edendum saturos cogentia. 117 philosophiam -um facere, cum remedium sit. PLIN. nat. 21, 86 (*de herbis quibusdam*) verius -a quam cibos. QVINT. decl. 388 p. 436, 20. TAC. ann. 14, 16, 2 vultu ... tristi inter -a regia (*i. inter spectacula ut*: CAES. AREL. serm. 134, 1 p. 526, 15 non solum luxuriosa, sed etiam crudelia -a). SVET. Aug. 71, 1 lusit *aleam* ... -i causa (*cf.* GELL. 16, 6, 1 -i gratia). GELL. praef. 19 alia ... -a quaerant *legendi voluptatum ignari*. PS. CYPR. singul. cler. 7 p. 180, 10 feminam suis -is *adsumere* (*antea*: desiderio ..., visu, conloquiis, coniunctione *feminae* ... oblectatur. *cf.* IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 4, 59 necessaria -a *coeundi*). SOL. 9, 14 in usum -i ... tenuit *Perdicca fidicines* (*cf.* MACR. somn. 2, 3, 7 ita delenimentis canticis occupatur, ut nullum sit tam immite ... pectus, quod non -orum talium teneatur affectu). PS. AVG. serm. 54, 1 nec exsultavit in aliqua -a, quae mundi sunt. *al.* *attributa notabiliora*: SEN. dial. 11, 5, 5 falsa et mobilia -a (*opp.* solidae voluptatis). epist. 23, 3 dulcissima. 59, 15 fallacia et brevia (*v. etiam p. 80, 83 et cf.* AMBR. in Luc. 7, 218 diuturna -a esse non possunt). IREN. 4, 2, 4 (= 4, 3, 2 H.) in saecularibus -is ([*antea*: deliciis, *postea*: voluptatibus]. AMBR. Abr. 1, 2, 4 AVELL. p. 35, 13). POMER. 3, 26 carnalia. GREG. M. in euang. 8, 2 terrena. *formulae*: SEN. dial. 11, 18, 3 in auxilium et in -um (benef. 5, 12, 2 in -um ac iocum. epist. 86, 9 in usum, non in -um. SVET. Tib. 72, 2 erat ei in -is serpens draco. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 88, 20 ad -um [*v. etiam p. 80, 52. 58. 65*]). benef. 6, 1, 1 quaedam et, dum quaerantur, -o sunt et quaesita usui (*per dat. fin. ut*: AMBROSIAST. in Rom. 5, 3 quae -o s. 7, 7 -o est. in I Cor. 4, 9 his apostolorum iniuriae -o sunt. HIL. AREL. vita Honorat. 17 l. 18 eorum ... gratia -o omnibus erat).

2 *subauditur notio alliciendi, illiciendi, seducendi* (*v. etiam p. 80, 67. ambigua dedimus sub 1*): CYPR. epist. 11, 7 ne -is et inlecebris nos suis terra decipiat (MART. CAP. 1, 7 ne ullum tempus sine i. -isque decurreret *eqs.* DYNAM. vita Max. [BHL 5853] 12 calcatis carnis -is et i.). LACT. inst. 6, 22, 5 cavenda sunt ... -a ... tamquam laquei et plaga (*antea*: inlecebrae ... voluptatum, blandimentis et suavitatibus *sim.*). COD. Theod. 15, 9, 2 ut ludorum ... intersint *iudices* festivitati et -is favorem eliciant populorum. GREG. M. in euang. 33, 2 (*de capillis, oculis sim. Mariae Magdalenae*) quot ... in se habuit -a.

oblectāneus, -a, -um. *ab* oblectare. *i. q. oblectans, oblectamentum praebens*: INSCR. Gruter p. 304, 1 si quid -um apud manes est (*postea*: oblectare. *cf. p. 332, 1* si quid oblectamenti apud vos est, manes).

oblectārium, -ī *et* oblectārius, (-a, -um) *v. vol. V 2, 328, 11sq.*

ᵃ**oblectātio,** -ōnis *f.* *ab* oblectare, *cf.* delectatio. *de origine*: DON. Ter. Andr. 912, 1 'lactas': hinc etiam -o dicitur. *de differentia*: DIFF. ed. Beck p. 73, 2 *v. p. 80, 36.* GLOSS. παρηγορία. ἀπάτη, τέρψις. *legitur inde a* CIC. de orat., *utroque* SEN., QVINT. decl., TAC., *in poesi non nisi ap.* AVSON. Mos. 348 *v. p. 82, 28.* [*confunditur c.* oblatio *p. 82, 32. 33. conicitur pro* obiectatio *vel* obiectio MART. CAP. 9, 924 *v. p. 60, 44.*]

i. q. actio oblectandi vel res oblectans vel status eius, qui oblectatur: **1** *usu sollemni i. q. delectatio, voluptas* (*?* -o voluptatum CIC. Att. 4, 191 [*sed v. app. crit.*]), *deliciae* (-o deliciarum PROSP. in psalm. 138, 11/12 [*cf. Aug. in l.* deliciarum delectatione]) *sim.* (*inter vim transitivam sc. actionem oblectandi vel rem oblectantem et mediopassivam sc. ipsum animi affectum vix discerni potest. pertinet maxime ad affectum communem; ad singulos sensus e. g. l. 74. p. 82, 15. 19. 25*): **a** *c. gen. rei vel personae, quae oblectatur* (*v. etiam l. 83*): CIC. de orat. 1, 118 in quibus *artibus* non utilitas quaeritur necessaria, sed animi libera quaedam -o (off. 2, 6 requiesque curarum. VVLG. II Macc. 2, 25 SALV. gub. 3, 29. *cf.* CONSVLT. Zacch. 3, 6 p. 109, 2 mentium). fin. 5, 53 non solum beatae vitae ... -em ..., sed etiam levamentum miseriarum. ac. 1, 11 *philosophiam* doloris medicinam ... et otii -em. PRISCILL. tract. 10 p. 99, 16 ventris et gutturis. *animantium*: CIC. off. 2, 15. qui ... aegris subveniret⟨ur⟩, quae esset -o valentium ..., nisi *eqs.*? SEN. epist. 104, 22 in -em audientium verba iactare. QVINT. decl. 388 p. 440, 11 quae *avia* maiorem temporum partem huius *nepotis* -e consumpsit. APVL. met. 11, 9, 1 inter ... -es ludicras popularium. TERT. spect. 1 p. 1, 14 nec ... deum offendi -e hominis (*antea*: solacia ... oculorum vel aurium). AVSON. 318 p. 21, 9 P. viventium.

b *c. gen. rei, quae oblectat* (*c. notione alliciendi e. g. l. 84. p. 82, 5*): CIC. Tusc. 5, 66 mens rationibus agitandis exquirendisque alebatur cum -e sollertiae (*nisi ad a referas*). APVL. met. 5, 2, 1 invitata Psyche ... locorum -e propius accessit. ITALA Marc. 4, 19 (cod. e) -es saeculi (*gr.* ἀπάτη τοῦ πλούτου, *aliae vers.* delectationes, inlecebras *al.*, *Vulg.* deceptio divitiarum. *cf.* CASSIOD. in psalm. 127 concl. de mundi -e). HIL. in Matth. 10, 23 in omnium vitiorum -e (in psalm. 52, 2. POMER. 3, 17, 2 [*opp.* puris delectationibus]). TRACT. Pelag. 4 p. 98, 2 muliebri fallacia ... Adam per letalis cibi -em consensus facilitate prosternitur. PRIMAS. in apoc. p. 902^{B} rerum sensibilium.

c *usu vario*: CIC. de orat. 2, 33 tanta -o est in ipsa facultate dicendi, ut *eqs.* (nat. deor. 1, 22 quae ista *varietas ornamentorum naturae* potest esse -o deo? [*praedicative item* LAMPR. Alex. 41, 5 summa illi -o fuit, ⟨ut⟩ *eqs.*]. LACT. inst. 3, 7, 1 in illa *philosophiae parte* ... sola -o est, in hac etiam utilitas). rep. 1, frg. 1 e vereor, ne non tantum videatur *disputatio* utilitatis adtulisse negotiis hominum, quantam -em otiis (TAC. ann. 4, 33, 3 minimum -is. *cf.* SEN. dial. 9, 2, 9 -bus, quas ipsae occupationes ... praebent). ac. 2, 127 indagatio ipsa rerum ... habet -em (AVSON. 419, 13 p. 372, 494 P.). Tusc. 1, 62 auribus -o magna parta est inventa ... varietate ... sonorum. nat. deor. 2, 148 ad -em (*opp.* ad usum). 2, 150 haec *ars sim.* -is, illa *agricultura* necessitatis (*per gen. qualit. sim. etiam*: TAC. ann. 4, 14, 3 Oscum ... ludicrum, levissimae apud vulgum -is. CAES. AREL. serm. 115, 5 tubae sonus non tam -is esse soleat quam terroris). Lael. 103 requies plena -is fuit. SEN. epist. 16, 3 ut cum aliqua -e consumatur dies. TAC. Germ. 33, 1 -i oculisque ceciderunt *milia Germanorum*. PLIN. epist. 7, 4, 4 oratores hoc studii genus ... in -bus habuisse. 9, 25, 2 -em ... petere (LACT. inst. 3, 16, 5 [*opp.* utilitatem]). TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 461, 22 -o et exultatio in iocunditate. CYPR. hab. virg. 19 oculos ... turpi -e *polluere*. PRISCILL. tract. 9 p. 90, 17 humana natura facilius -e quam labore suadetur. AVSON. 338, 2 p. 156, 15 P. maiorem molestiam capias ... quam -em. Mos. 348 cultusque nitorque *locorum* allicit et nullum parit -o luxum. CLAVD. DON. Aen. 1, 460 p. 93, 13 propter -em suam pingerent *fabulas*. VVLG. Sirach 2, 9, in -e (*var. l.* in -em) veniet vobis misericordia ([*gr.* εἰς εὐφροσύνην]. 6, 29 convertetur *sapientia* tibi in -em [*gr. ut supra*]. 35, 20 qui adorat deum, in -e [*var. l.* oblationem] suscipietur [*gr.* ἐν εὐδοκίᾳ]. 37, 4 coniucundatur in -e [*var. l.* oblatione, *gr.* ἐν εὐφροσύνῃ]. GREG. M. moral. 20, 33 in -e infima ... conversatur. *aliter l. 23*). 30, 16 (*syn.* gaudium, *gr.* εὐφροσύνη ... χαράν). CONSVLT. Zacch. 1, 19 p. 24, 29 manna et caelesti -e ... refecti. COD. Theod. 12, 1, 169 sub hac -e (*sc. pecuniae donatione*) populus sua tristitia consoletur. OROS. apol. 31, 5 (*syn.* iucunditate). SACR. Leon. 620 (*syn.* delectatione). *al.*

2 *subauditur notio alliciendi, illiciendi, seducendi* (*v. etiam p. 81, 81*): HIL. AREL. vita Honorat. 6 l. 3 -bus provocare (*postea*: inlicere, voluptatibus inretire). CASSIOD. in psalm. 118, 110 illud efficacius decipit, quod aliqua -e blanditur (*antea*: neque ... laqueus capit avem, qui non habet escam). VITAE patr. Iurens. 1, 17 (*ad diabolum*) cor meum ... nequaquam aut -e corrumpere aut terrore poteris enervare. PASS. Rogat. 4 coepit ... sub blandimenti dulcedine persuasionis ... venena miscere, ut, qui virtute non cederet, -is arte colla laxaret.

oblectātor, -ōris *m.* *ab* oblectare, *cf.* 1. delectator. *de origine*: ISID. orig. 10, 199 (= GLOSS. V 88, 17) -r (*trad.* -tur, *sed cf. Lindsay, ALMA 8, 1933, 224*) quasi cum lacte, cum fraude (*affertur Ter. Andr. 648* lactasses) ..., unde et oblectare dictum est. *i. qui oblectat*: APVL. flor. 17 p. 81 ille *Orpheus* immanium bestiarum delenitor, hic *Arion* misericordium beluarum -r. TERT. coron. 8 l. 31 deo ... prospectore et instructore et -e ... hominis sui.

cf. oblectatorius.

oblectātōrius, -a, -um. *ab* oblectare, *cf.* oblectator. GLOSS. II 327, 17 -a: θελκτήρια. *i. q. oblectabilis, delectabilis*: GELL. 18, 2 tit. sophismatia et aenigmata -a.

ᵃ**oblecto,** -āvī, -ātum, -āre *et depon.* oblector, (-āri). *ab* ob *et* 2. lactare, *cf.* delectare *nec non* 1. *et* 2. delicere. *de origine* (*v. etiam supra l. 50*): PAVL. FEST. p. 27 'adlicit' est perducit aliquem in rem, dictum a verbo 'lacit', id est decipit; hinc ... inlicere et -are, id est frustrantem inducere (p. 117 'l.' inducit in fraudem; inde ... lactat, illectat, -at, delectat). DON. Ter. Andr. 648, 2 'lactare' est inducere in aliquam voluntatem, a laciendo (*trad.* lactando); unde et -are dicitur (912, 2 unde et delectare et -are dicimus). -lact- GLOSS. IV 129, 52. *al.* -lactere ISID. orig. 10, 199 *C.* NOT. Tir. 77, 90 -at. *de notione*: SYNON. Cic. 444, 13 -at. inlicit ... provocat ... inducit. implicat ... inretit. circumscribit. circumvenit. GLOSS. παρηγορῶ. delecto, consolor. -at: blandit. delectat vel blanditur. obicit. delectatione (*vel* -em) infundit. -ant: delectantur, gaudent. -are: reficere. -atur (*trad.* obiect-): amicum ('animum?' *Goetz*) pascit. *legitur inde a* PLAVTO, TER., ACC., CIC.; *ad poetas cf. Axelson, Unpoet. Wörter 106.* [*confunditur in codd. c.* obiectare: *e. g.* OV. hal. 91 FEST. p. 270. DIDASC. apost. 21, 1 (*sed v. Tidner, Komm. 146*). *e coni. parum certa*: ROMVL. epist. Aesop. (rec. W) 1. 25 (*v. Thiele in indice*).]

I *i. q. delectare*: **A** *usu sollemni i. q. gaudio sim. vel afficere vel affici* (*pressius* -are *fere i. q. delectando occupare l. 81. p. 83, 20,* se -are *fere i. q. commorari, versari p. 84, 19*): **1** *aliquem vel aliquid* (se invicem *p. 83, 29. de passivo [praeter* -andus *p. 83, 23. 33sq. 48. 59] v. p. 84, 27. pro subi. est res passim*): **a** *homines*: **α** *ipsos*: ① *absolute*: PLAVT. Asin. 370 ego illum interea hic -bo, prius si forte advenerit. TER. Phorm. 435 (*Demipho ad Phormionem*) te -et *puella*, tibi habe. ACC. trag. 344 -at spes aerumnosum hospitem. RVT. LVP. 2, 1 te rerum varietas -at (*opp.* odio est). HOR. ars 321 valdius

[Detrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-at *fabula* populum meliusque moratur quam versus inopes rerum. Colvm. 8, 11, 1 decor avium etiam exteros . . . -at. Svet. Claud. 45 inducti . . . comoedi, qui velut desiderantem *Claudium* -rent. Tert. orat. 29 pusillanimos consolatur, magnanimos -at *oratio*. Cypr. epist. 34, 2 illa, quae -are et ad praesens suavia videntur esse, adpetunt. hab. virg. 19 alios. mortal. 24 quem mundus -at, quem saeculum blandiens atque decipiens inlecebris terrenae voluptatis invitat. Capitol. Pert. 7, 9 multi pueri . . . -arunt senem *Pertinacem*. Avson. Symm. epist. 1, 32. Vvlg. Sirach 26, 2 mulier . . . virum (*gr.* εὐφραίνει). 35, 25 -bit iustos misericordia *dei* (*gr. ut supra*). Prvd. ham. 374 membra hominum discerpta . . . -ent hilaram de funere plebem. perist. 2, 292 quas *animas* pulcer adspectus . . . in corpore -verat. psych. 400 regni . . . blanda voluptas -at iuvenem *Ionathan*. Anon. Vales. 12, 72 sic . . . -vit . . . gentes, ut se illi sub foedus darent aliae gentes. Prosp. carm. de ingr. 918. epigr. 12, 1 nulla deum -at . . . poena reorum. Pomer. 3, 10, 1 facile captivat, captivatos -at, inflatos humiliat *vanitas*. Boeth. cons. 2, 3, 2 cum audiuntur, -ant *verba Fortunae*. mus. 1, 1 infantes . . . cantilena dulcis. *al.* (II) *aliqua re*: Plavt. Poen. 1258 hi falso -ant gaudio nos (Vita Fulg. p. 7 g. caelestibus). Pseud. 564 me idcirco . . . tanta facinora promittere, quo vos -em, . . . dum *eqs.* Cic. ad Q. fr. 1, 1, 1 ut quam diutissime te iucunda opinione -rem. Catvll. 68, 8 dulci . . . carmine. Ov. Pont. 4, 2, 44 nec me . . . -at cultu terra novata suo. Colvm. 6, 26, 4 viridi pabulo -andus *iuvencus castratus* (*cf.* Apvl. met. 5, 15, 1 triclinio mirisque illis et beatis edulibus atque tuccetis -at *Psyche sorores*. Avg. serm. 207, 3 [*in imag.*] escis). Ps. Orig. in Iob 1 p. 437[D] peculio sive filiis (*opp.* privasti). Prvd. ham. 374 teneris . . . -at alumnam deliciis *sc. fides animam*. Avg. civ. 8, 27 p. 367, 23 D. ut nec criminibus suis nec ludis eos *martyres* turpissimis -emus. 14, 8 p. 17, 30 ne se invicem turpitudine inlicitae voluptatis -ent. *sim. al.* (III) per *aliquid*: Plavt. Truc. 103 qui custodem -ent per ioculum et ludum (*antea*: obludiant).

β *animum, sensus sim.* (*libidinem sim. infra l. 52 sq.*): animum: Plavt. Men. 462 spes. Cic. de orat. 2, 159 ad -andos a., ad impellendos (Gell. praef. 16 ad -andum fovendumque a.). Tusc. 3, 60 enumeratio exemplorum, non ut a. malivolorum -et, adfertur (*antea*: ad malivolos consolandos). Lvcr. 2, 363 -are a. subitamque avertere curam. Ov. rem. 169 rura . . . -ant a. studiumque colendi. Sen. contr. 2, 1, 13. Sen. dial. 9, 7, 3 nihil . . . aeque -verit a. quam amicitia fidelis et dulcis. epist. 117, 31 rebus . . . a. -antibus. Ivv. 14, 265 magis. Tac. hist. 2, 50, 2 fictis -are legentium a. (*c. abl. etiam*: Avg. civ. 8, 5 p. 327, 3 D. theologia illa fabulosa deorum criminibus -ans a. impiorum. serm. 46, 3, 8 spectaculis. Avian. fab. praef. quo *opere*). Val. Cem. hom. 10, 4 sufficienter. Cassiod. in psalm. praef. l. 105 melos siquidem blandum a. -at, sed non compellit ad lacrimas fructuosas. *alia*: Cic. de orat. 3, 25 sensus voluptates -ant dispares (*antea*: sensum . . . delectant. Sen. dial. 7, 6, 1). Phaedr. app. 12, 6 divinis aures -asset *lyra* cantibus (Sen. benef. 1, 4, 5 quibus *ineptiis*. epist. 75, 7 quid a. meas scabis? quid -as? Gell. 9, 16, 3 in . . . libris multa varie ad -andas eruditorum hominum a. ponit *Plinius Secundus*. Fav. Evl. 22, 15. Cassiod. in psalm. praef. l. 69 cantus, qui a. -at). Sen. nat. 1, 16, 3 mendaciis *speculorum* . . . insatiabile malum -bat *Hostius Quadra* (*sc. libidinem ut*: Cypr. ad Donat. 7 paratus gladiatorius ludus, ut l. crudelium luminum sanguis -et). Colvm. 9 praef. ut . . . conspectu suo . . . venatio -ret oculos (Cypr. ad Donat. 1 -ante prospectu *arborum* o. amoenamus). Itala psalm. 18, 9 (Tert. pudic. 6) iura domini . . . -antia corda (*gr.* εὐφραίνοντα, *Vulg.* iustitiae . . . laetificantes). Cypr. ad Donat. 16 patientiam, mentem . . ., fidem . . . auditus -at (Mart. Cap. 9, 888 vocis modulamine. Pomer. 3, 6, 4 sapor. *cf.* Avg. perf. iust. 21, 44 in -anda cogitatione . . . peccati desideriis). Prvd. c. Symm. 2, 1127 caedibus ora. Prosp. epigr. 96 quae carnem -ant, . . . sunt noxia cordi. in psalm. 140, 5 intima . . . conscientiae . . . non -et falsa laudatio (*Aug. in psalm. 140, 17* non indulcat).

b *transfertur ad vitam, tempus sim., fere i. q. oblectabilem, delectabilem, iucundum reddere, indulcare sim.*: Plavt. Asin. 142 (*Argyrippus ad Cleaeretam*) sordido vitam -bas pane in pannis inopia (Persa 126). Caecil. com. 242 aetatis quod reliquom est -em meae. Ter. Phorm. 434 (*Phormio ad Demiphonem*) si concordabis cum illa, habebis quae tuam senectutem -et (Cic. Arch. 16 haec studia *litterarum* . . . s. -ant). Ov. trist. 5, 12, 1 ut -em studio lacrimabile tempus. Sen. dial. 1, 5, 4 cum . . . quisque aut in campo otium suum -et . . . aut tempus in aliquo circulo terat (Tac. dial. 10, 3 in hac studiorum parte [*sc. poesi*] -are o. ann. 12, 49, 1 conversatione scur⟨r⟩arum. Plin. epist. 4, 14, 2 inter cenam -amus o. temporis). 10, 4, 2 labores suos . . . dulci . . . -bat solacio. 12, 17, 6 luctum suum . . . alienis malis -are. benef. 4, 13, 1 tenerrimis . . . cogitationibus . . . animi marcentis -are torporem. epist. 66, 46 non augent *blandimenta* summum bonum, sed . . . condiunt et -ant.

c *impers.* -at *c. inf. fere i. q. delectat, iuvat*: Prosp. epigr. 61, 8 tanto -at succubuisse bono. Cassiod. var. 1, 3, 6 -at . . . nos actus praefecturae recolere. Greg. Tvr. glor. mart. 103 de Felice Nolano . . . pauca huic lectioni -at inserere.

2 *se ipsum* (*sed v. p. 84, 27*): a *reflexive* (*maxime* se *vel* sese): α *indicatur qua re*: (I) *per abl.*: Plavt. Rud. 222 (*loq. Ampelisca*) perdidi spem, qua me -bam. Ter. Eun. 195 (*Phaedria ad Thaidem*) ut . . . me te -es. Cic. rep. 1, 28 cum . . . inventis scriptisque se -ent. 3, 40 illa *virtus* se multis solaciis -at. Phaedr. 3 prol. 32 habebunt certe, quo se -ent posteri. Sen. dial. 11, 20, 1 se levioribus studiis. Svet. Dom. 21 quotiens otium esset, alea se -bat *Domitianus*. Gell. 19, 7, 12 his nos . . . adnotatiunculis -amus (-amur *Q*). Capitol. Pius 11, 2 piscando se et venando multum -vit et deambulatione cum amicis atque sermone. Lact. inst. 7, 3, 16 quibus *imaginibus*. Avg. civ. 8, 20 p. 351, 6 D. daemoni se falsis deorum criminibus -anti. serm. 31, 5, 6 voluptatibus carnis (*antea*: laeteris). 348, 2, 3 ea cogitatione sese -ando. Rvst. Help. benef. 43 inani murmure. *al.* (II) *praep.*: Ter. Ad. 49 in eo *filio adoptato* me -o ([Don.: 2 quasi 'in ea re'. 3 pro 'eo me -o'. Schol. Ter. p. 150, 17 quiesco]. Lact. inst. 3, 16, 6 illos . . . disputare . . . ut se -ent in otio. Vvlg. eccles. 2, 10 nec prohibui cor meum, quin omni voluptate frueretur et -ret se in his, quae *eqs.* Avg. conf. 10, 35, 54 se -andi in carne . . . cupiditas). 284 tu cum illa te intus -a interim (Cic. de orat. 2, 61 [*loq. Antonius*] c. his *scriptoribus* me . . . -o, qui *eqs.* ad Q. fr. 2, 11, 4 -a te c. Cicerone nostro quam bellissime). Pomer. 3, 20, 1 carnaliter se de vulgi favore . . . -et. β *nude*: Ter. Hec. 84/5 ubi, Philotis, te -asti tam diu? :: minime equidem me -avi, quae *eqs.* (Don.: facete dictum meretrici: non 'ubi fuisti', sed 'ubi te -asti'). Cic. off. 3, 58 dictitabat *C. Canius* se hortulos aliquos emere velle, . . . ubi se -are sine interpellatoribus posset. Att. 3, 21, 6 tu quid agas, quem ad modum te -es . . ., ut sciam cura (ad Q. fr. 2, 3, 7 q. a. et ut te -es, scire cupio). ad Q. fr. 2, 12, 1 ego me in Cumano . . . satis commode -bam (*Lambinus*, -ar *trad.*).

b *mediopassive* (*v. etiam supra l. 5. 25. quaedam fortasse merum passivum praebent*): α *indicatur, qua re*: (I) *abl.*: Cic. Mur. 39 ludis . . . -amur et ducimur ([*antea*: delectationes . . . habere]. Avg. civ. 2, 4 p. 57, 10 D. *cf.* Tac. ann. 13, 54, 3 ludicris). fam. 2, 16, 5 hac . . . specula. Gell. 19, 9, 5 -ti . . . sumus . . . versiculis lepidissimis Anacreontis. Ps. Apvl. Ascl. 38 sacrificiis . . . -antur *dei*, hymnis et laudibus et dulcissimis sonis. Tert. apol. 17, 4 quibus *operibus dei* -amur (*opp.* exterremur). patient. 8 adversarii . . . frustratione -tus (Cypr. ad Donat. 3 p. 5, 15 fascibus . . . et honoribus. Avr. Vict. Caes. 14, 11 quo. Prvd. psych. 914 quibus *ornamentis animae* -ta *Sapientia*. Mart. Cap. 9, 920 talibus Harmoniae [*iuxta* permulsi]. Hil. Arel. vita Honorat. 15 l. 11). Lampr. Alex. 41, 7 his *aviariis* . . . vehementer -batur. Lact. inst. 2, 3, 7 -atur *vulgus* frivolis (*antea*: gaudet, *postea*: capitur). Ivst. 36, 4, 4 ceris . . . fingendis et aere fundendo producendoque -atur *Attalus*. Avr. Vict. Caes. 37, 7 otio. Ps. Avr. Vict. epit. 1, 25 omni genere spectaculorum. Hil. in Matth. 10, 24. Avson. 409, 23 p. 268, 39 P. quo *munere* -or et honoror. Amm. 16, 10, 3 dicacitate plebis. Schol. Iuv. 6, 632 quo . . . studio (Hil. Arel. vita Honorat. 7 l. 24 et -ari et ornari). Vvlg. Sirach 27, 32 casu iustorum (*gr.* εὐφραινόμενοι). Pelag. in I Tim. 6, 10 praesentibus. Prvd. psych. 787 puro -atur *Christus* odore *sacrificii* (*cf.* Avg. civ. 2, 26 p. 93, 11 D. sacris [7, 35 p. 319, 15]. 8, 16 p. 345, 2 gaudere honoribus, diversis sacrorum ritibus -ari). Comm. instr. 1, 26, 5 quibus *gaudiis*. Avg. civ. 2, 5 p. 58, 5 D. vitiis ([*luditur c.* obluctari]. Chromat. in Matth. 8, 3, 2 [*antea*: gaudet]. Prosp. carm. de prov. 423. *cf.* Avg. civ. 8, 14 p. 343, 3 deorum criminibus). in psalm. 26, 2, 8 diversis deliciis et voluptatibus. 136, 5 quibus *rebus saecularibus* (serm. 192, 1, 1 mortalibus r.). Hil. Arel. vita Honorat. 7 l. 2 quo *adolescente* . . . -batur pater. Evstath. Basil. hex. 7, 3, 9 alienis calamitatibus (*gr.* ἐντρυφῶν). *et passim.* (II) *praep.*: Itala prov. 8, 30 (Tert. adv. Hermog. 18, 1. *al. loq. Sophia*) cotidie . . . -bar in persona *eius*, quando -batur, cum perfecisset orbem ([*syn.* gaudebat, *gr.* προσέχαιρεν, *Vulg.* delectabar]. Vvlg. Sirach 18, 32 ne -eris in turbis [*gr.* μὴ εὐφραίνου ἐπί]. Avg. in euang. Ioh. 57, 4 in iis, qui . . ., dum otiose -atur ecclesia). Vvlg. Sirach 16, 1 non -eris super ipsos (*gr. ut supra*). Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 127, 8 valde . . . -tus de bonis pacis nuntiis. (III) unde: Avg. in euang. Ioh. 32, 2 si habet animus, u. -etur extrinsecus, sine deliciis manet intrinsecus (*antea*: gaudere).

β *nude*: Itala prov. 8, 30 *v. l. 55.* Is. 65, 14 (Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 461, 18. 4, 15 p. 467, 19) qui serviunt mihi -buntur (*syn.* exultabunt, *opp.* confundemini, clamabitis, *gr.* εὐφρανθήσονται, *Vulg.* laetabuntur). Tert. apol. 38, 5 si -ari . . . nolumus, nostra iniuria est. anim. 45, 4 et -amur et contristamur et conterremur in somniis. Iren. 3, 17, 4 (= 3, 18, 3 H.).

c *part. praes.* -ans *i. q. se -ans, gaudens*: Cypr. ad Donat. 4 ut qui in mentes nostras . . . dominus influxit, in animi -antis hospitio iusta operatione teneatur. Serm. de conf. diab. 118 quando . . . orabat *Christus* dicens: 'pater, si fieri potest, transeat a me calix iste' (*Matth. 26, 39*), haec verba -ans dicebat (*opp.* timens mortem dicebat).

B *subauditur notio* alliciendi, illiciendi, seducendi (*minus certa dedimus sub A 1, v. ex. gr. p. 83, 6*): Sen. epist. 8, 3 et fera et piscis spe aliqua -ante decipitur. Herm. vulg. sim. 6, 2, 1 hic *pastor* . . . corrumpit mentes servorum dei et vertit eos a veritate -ans cupiditatibus (*gr.* καταστρέφει . . . ἀπατῶν . . . ταῖς ἐπιθυμίαις, *Pal.* evertit . . . eos a veritate *tantum*). Ps. Cypr. singul. cler. 19 p. 195, 4 (*in imag.*) ut duas naves -et *diabolus* ad invicem convenire ([*postea*: utitur blandimentis]. *c. inf. etiam* Ambrosiast. in Rom. 11, 30/31 ut . . . -rent *gentes* illos *Iudaeos* agnoscere promissum dei). Ambrosiast. in II Cor. 9, 1 p. 311[C] -antis verba sunt (*antea*: provocat . . . animos. *cf.* Ps. Avg. serm.

[Detrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ed. Mai 1, 1 -antis diaboli . . . blandimenta [72, 1]). SERM. Migne 8 p. 754^A non solum -ans inani gloria miseros, sed et . . . muneribus . . . terrenis circumscribens avaros (*antea*: fraude . . . teneat, falsa appellatione ludificat). Ps. AVG. serm. ed. Caillau 1, 62, 4 ⟨suadere⟩ . . . coepit -ando, multa etiam promittendo, ut a via recta . . . traduceret (*suppl. Bulhart*). VICTOR. pasch. chron. I p. 678, 7 cuius *Hiri* favor -ans inertes quoque excitat ad profectum. ORIBAS. syn. 6, 31 G quibus *febricitantibus* . . . suadimus, ut sibi -ent somnum subclaudentes palpebras oculorum.

II *depon.* -or, (-āri) *i. q. ludificari* (*c. dat. sec. 'illudere alicui', ut vid.*): SERM. de conf. diab. (*loq. Infernus ad Diabolum*) ideo tristari se dicit *Christus* (*Matth. 26, 38*), ut tibi -entur talia verba (*postea*: deludere te volens talia profert verba).

deriv.: oblectabilis, oblectamen, oblectamentum, oblectaneus, oblectarium (-us), oblectatio, oblectator, oblectatorius.

compos.: inoblector. *Detrich.*

obleg- *v.* oblig-.

oblēgātum: iniunctum, mandatum GLOSS.^L IV Ps. Plac. o 11. *ab* ob *et* legare.

oblēnio, -īre. *ab* ob *et* lenire. *i. q. ad statum lenem adducere, lenire*: SEN. dial. 5, 9, 1 animus *iracundi* . . . artibus amoenis tradendus; lectio illum carminum -at . . .; mollius delicatiusque tractetur.

? **oblēxerimus** (*cod. M*) *pro* dilexerimus (*Lupus*) RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 198, 38 *vix recte* (*nota p. 199, 1* obsequi), *nisi supponendum* *oblicere *sensu oblectandi.*

oblic- *v.* oblig- *vel* obliqu-.

oblīdo, -īsī, -īsum, -ere. *ab* ob *et* laedere. GLOSS. -antur: συνθλα⟨σ⟩θῶσιν. [*var. l.* allidere LACT. inst. 6, 20, 8.]

1 *i. q. obstringere*: CIC. Scaur. 10 ut illi aniculae . . . collum digitulis duobus -ret ([*liberius affert hunc locum* PORPH. Hor. sat. 2, 1, 56 gylam -sit]. PRVD. psych. 535 -so . . . c. [SCHOL.: strangulato; *de Iuda*]). TAC. ann. 5, 9, 2 -sis faucibus . . . corpora . . . abiecta *post supplicium* (APVL. met. 4, 12, 2 -sis f. interstinguere anum). ARNOB. nat. 7, 28 -i . . . animam (*postea*: interclusis spiraminibus. *cf.* 7, 29 ne -sus interrumpatur spiritus). PRVD. psych. 590 -so . . . gutture.

2 *i. q. opprimere* (*de nece praeter l. 42*): COLVM. 7, 3, 8 nec angustiae foetus *ovium* -ant. PLIN. epist. 6, 20, 16 operti *cinere* . . . atque etiam -si pondere essemus. APVL. flor. 6 p. 20 *elephantis* necesse fit . . . retentores suos (*i. dracones*) toto corpore -ere. LACT. inst. 6, 20, 18 recens natos . . . -ere (*fortasse ad 1, cf. postea*: deus inspirat animas). AMM. 24, 4, 28 -so pectore *lapide*. CYPR. GALL. num. 609 *asella* pedem *equitantis Bileam* . . . ad saxa recussit -sitque. MART. CAP. 2, 157 serpentes . . . -ens *Hercules* (*an ad 1 ?*). *translate*: PRVD. psych. 331 *luxuria* domat ora et pectora et arma ferratosque toros -so robore mulcet. COD. Theod. 1, 16, 7 pr. officialium . . . intolerandi impetus -antur. *W.*

obligāmentum, -ī *n.* *ab* obligare. GLOSS. V 376, 15 (*anglosax.*).

i. q. res vel actio, qua aliquis (aliquid) obligatur: 1 *generatim spectat ad officium sim.* (*vis propria ligandi pellucet l. 51. 55*): a *de servitute*: TERT. coron. 14 l. 5 *Christiani caput* est . . . liberum . . ., ne velamento quidem obnoxium, nedum -o; porro et quod obnoxium est velamento caput feminae, . . . non vacat etiam -o (*antea*: munus . . . idololatriae). adv. Marc. 3, 22 p. 415, 7 legis *Iudaicae* -a et onera (*opp.* libertate). ITALA lev. 26, 13 (Lugd.) cum essetis servi . . ., contribulavi iugum -i vestri (*gr.* τὸν δεσμὸν τοῦ ζυγοῦ, *Vulg.* catenas cervicum). b *de cautione*: ITALA IV reg. 12, 20 (Legion.) comprehenderunt -a (*gr.* ἔδησαν πάντα σύνδεσμον, *Vulg.* coniuraverunt inter se). HIER. in Eph. 1, 14 p. 457^B arrhabo . . . futurae emptioni quasi quoddam testimonium et -um datur.

2 *speciatim pertinet ad devotionem*: TERT. idol. 15 p. 48, 11 *nomina conficta* rapere ad se daemonia . . . per consecrationis -um. OROS. hist. 4, 13, 4 *decemviri quosdam* vivos defoderunt; sed -um hoc magicum in contrarium . . . versum est (*postea*: diras).

3 *usu christiano obligatur anima sim.*: CANON. Caes. Arel. ed. Morin II p. 59, 17 phylacteria, quae sunt magna -a animarum. CAES. AREL. (?) hom. 20 Migne 67, 1084^D suggerit diabolus et caro nostra adhuc de -is saeculi, ut peccemus et discedamus.

***obligātio,** -ōnis *f.* *ab* obligare. *scribitur in codicibus etiam* -leg-, -lic-. *abbreviatur p. 88, 9.* NOT. Tir. 29, 81^a. GLOSS. ἐνοχή. ἐποχή. ὑποθήκη. *cf. p. 86, 3 sqq.* *legitur inde a* CIC. (*p. 86, 16*), LABEONE *et* PROC. dig. (*p. 86, 71. 81*), S.C. Vell. (dig. 16, 1, 2, 1 *bis*), LEGE Malac. (*p. 88, 5*), *saepius inde a* IAVOL., *praecipue apud iurisconsultos; deest poetis.* [*confunditur c.* all- *p. 88, 50*, -latio CONC. Rom. a. 501 p. 431, 14. *al.* *loco lacunoso*: MOD. dig. 20, 1, 23, 1 -o . . . obligatur (*affert C. F. W. Müller, Nom. u. Akk. 26; sed sententiam hiare ex Basilicis collegit Mommsen*).]

i. q. actus vel effectus obligandi (*de instrumento v. p. 87, 73. 88, 82*): I *vi incorporali* (*saepius ita, ut imago pelluceat*): A *usu sollemni*: 1 *c. respectu officii sim.*: a *in sermone iudiciali*: α *de actu eo eiusve actus effectu, quo quis iure civili ad aliquid dandum faciendum praestandum obstringitur* (*de onere debitoris sim., passim comprehenso iure creditoris sim., quod potissimum observatur e. g. p. 87, 36.* IVLIAN. dig. 46, 3, 34, 6 PAVL. dig. 45, 3, 12; *spectantur fere res privatae, at munera publica p. 88, 5.* VLP. dig. 50, 8, 3, 1. COD. Iust. 10, 71, 4 [*a. 440/1*]; *ad rem v. Berger, Dict. of Rom. Law 603 sqq.*): ① *sensu originario*: Ⓐ *definitiones, divisiones sim.*: NERAT. dig. 2, 14, 58 ab emptione venditione, locatione conductione ceterisque similibus -bus (*sim.* HERMOG. dig. 1, 1, 5). GAIVS inst. 3, 88 (*inde* epit. 2, 9 pr.) omnis . . . -o vel ex contractu nascitur vel ex delicto *eqs.* (*cf.* INST. Iust. 3, 13, 2, *ubi antecedit*: aut civiles sunt aut raetoriae). VLP. dig. 2, 14, 1, 3 (*ex Pedio*) nullum esse contractum, nullam -em, quae non habeat in se conventionem. 50, 16, 19 (*ex Labeone*) *esse* contractum . . . ultro citroque -em *eqs.* (*cf.* PAVL. dig. 5, 1, 20 omnem -em pro contractu habendam). PAVL. dig. 44, 7, 3 pr. -um substantia non in eo consistit, ut aliquod corpus nostrum aut servitutem nostram faciat, sed ut alium nobis obstringat ad dandum aliquid vel faciendum vel praestandum *eqs.* INST. Iust. 3, 13 pr. -o est iuris vinculum, quo necessitate adstringimur alicuius solvendae rei secundum nostrae civitatis iura.

Ⓑ *determinationes*: ① *c. gen. rei, de qua o- fit*: CIC. ad Brut. 1, 18 (9, 26 Sj.), 3 est . . . gravior . . . animi et sententiae . . . pro altero quam pecuniae -o *eqs.* (IAVOL. dig. 46, 1, 20). IAVOL. dig. 24, 3, 66, 5 (*ex Labeone*) dotis. CELS. dig. 42, 1, 13, 1 faciendi. 50, 17, 185 impossibilium. IVLIAN. dig. 47, 2, 57 pr. poenae (COD. Theod. 2, 33, 2. *paulo aliter* PAVL. dig. 23, 4, 12, 2 *ex Mela*). POMPON. dig. 38, 1, 34 operarum (GAIVS inst. 3, 83 [*inde* INST. Iust. 3, 10, 1]. PAVL. sent. 2, 32, 1 doni, muneris et o. *al.*). 45, 1, 90 sortis (VLP. dig. 13, 5, 18, 3). AFRIC. dig. 13, 4, 8 usurarum (PAVL. dig. 12, 1, 40. *al.*). 21, 2, 46, 1 evictionis (SCAEV. dig. 21, 2, 69, 2. *al.*). PAPIN. dig. 7, 1, 5 usus fructus. VLP. dig. 14, 1, 1, 20 solidi. INST. Iust. 3, 29, 2 omnium rerum (*aliter l. 31. p. 88, 12*). ② *c. gen. rei, ex qua -o fit*: IVLIAN. dig. 17, 1, 32 mandati (GAIVS inst. 3, 155. *al.*). 30, 82 pr. legati. POMPON. dig. 18, 1, 6, 1 empti et venditi. 34, 2, 34, 1 iuris (GAIVS inst. 4, 131^a. *adde l. 76 sq.*). 45, 1, 5 pr. verborum (46, 3, 107. *al.*). VAL. dig. 34, 1, 22, 1 testamenti. GAIVS inst. 3, 131 rei (*aliter l. 26. p. 88, 12*), non litterarum *eqs.* (COD. Theod. 2, 4, 6 INST. Iust. 3, 21 tit.). MARCELL. dig. 36, 1, 46, 1 locationum. SCAEV. dig. 32, 34 pr. eius nominis (*cf.* 34, 3, 28, 6 debiti [PAPIN. dig. 46, 3, 96, 4. *al.*]). PAPIN. dig. 42, 6, 3 pr. fideiussionis. VLP. dig. 15, 1, 3, 11 (*ex Papin.*) iudicati (46, 2, 8, 3). 27, 3, 1, 22 nec . . . eadem est -o furti ac tutelae. 38, 1, 7 pr. iurisiurandi. PAVL. dig. 4, 5, 7, 1 iniuriarum et actionum ex delicto venientium. ③ *c. gen. pers. vel pron. poss.*: *indicantur obligati passim, obligantes* SCAEV. dig. 44, 7, 30 creditorum. VLP. dig. 46, 2, 4 mea. PAVL. dig. 45, 1, 128 suae. ④ *epitheta* (*v. etiam* praetoria *l. 7 necnon* personalis *p. 88, 2*): IVLIAN. dig. 46, 1, 14 fideiussoria (*v. vol. VI 1, 655, 34*). 46, 1, 16, 3 civilis (AFRIC. dig. 46, 1, 21, 2. *al.*). *ibid.* naturalis (46, 1, 16, 4. *al.*). 46, 3, 34, 1 communis. POMPON. dig. 13, 6, 13, 2 tacita. GAIVS inst. 3, 126 (*inde* INST. Iust. 3, 20, 5) principalis (SCAEV. dig. 46, 3, 93, 2. *al.*). PAPIN. dig. 46, 1, 50 hereditaria (PAVL. dig. 4, 2, 17). VLP. dig. 14, 1, 1, 24 honorariam (*v. vol. VI 3, 2935, 48*). 15, 2, 1, 2 (*ex Iuliano*) condicionalis (23, 3, 43, 2. *al.*). ⑤ *varia*: GAIVS inst. 3, 182 (*inde* dig. 44, 7, 4) ex contractu -es (INST. Iust. 3, 27 tit. quasi ex c. 4, 1 pr. de -bus ex c. et quasi ex c. [*seq.* de -bus ex maleficio]). COD. Iust. 4, 29, 23, 3 scriptura vel sine scriptis -o. INST. Iust. 3, 22 tit. de consensu -e. *per adv. l. 9.*

Ⓒ *iuncturae verbales selectae* (*respiciuntur participes -is per* in *l. 61*, contra *l. 65. p. 87, 12. al.*, adversus [*creditorem vel debitorem sim.*] *l. 69. 72. al.*, cum *l. 74. 82*, inter *l. 83. p. 87, 7, dat. p. 87, 2. 13. al.*; *accedit* de *l. 75. 77*): ① *nom.*: *cessat, perit sim.*: IVLIAN. dig. 12, 1, 19 pr. cessabit -o (VENVL. dig. 45, 1, 137, 4. *al.*). 45, 1, 58 exspirante. AFRIC. dig. 46, 1, 21, 2 pereat (GAIVS dig. 4, 5, 8). PAPIN. dig. 46, 1, 50 intercidit (TRYPH. dig. 36, 1, 82). PAVL. dig. 21, 1, 44, 2 decrescat. COD. Iust. 8, 42, 5 (*a. 238*) evanescere. *consistit, nascitur sim.*: IVLIAN. dig. 17, 1, 32 consistere (GAIVS dig. 17, 1, 27, 1. COD. Iust. 8, 38, 6 [*a. 294*] in eius *debitoris* . . . personam [-na *var. l.*]. *et saepe*). POMPON. dig. 13, 6, 13, 2 nascatur (46, 2, 7. *et saepe*). GAIVS dig. 45, 1, 141, 7 vim acceperit (*cf.* INST. Iust. 3, 22, 1 substantiam capiat). inst. 3, 100 ab heredis persona incipere (3, 158. COD. Iust. 8, 37, 15 pr. contra morientem. *al.*). VLP. dig. 5, 1, 19, 1 oritur (PAVL. dig. 45, 1, 126, 2). *manet sim.*: IVLIAN. dig. 44, 7, 18 ut . . . integra remaneret (MARCIAN. dig. 46, 3, 46, 1 integra. *al. cf.* IVLIAN. dig. 47, 2, 57 pr. manente [POMPON. dig. 12, 6, 19 pr. AFRIC. dig. 46, 1, 21, 2 adversus eum *fideiussorem. et saepe*]). AFRIC. dig. 46, 1, 21, 4 duraturam (GAIVS inst. 3, 179 [*inde* INST. Iust. 3, 29, 3]. *al.*). *alia*: PROC. dig. 50, 16, 125 (*verba Nepotis*) si aliquam vim habeat. IAVOL. dig. 12, 1, 36 cum . . . in eo statu sit -o tua *debitoris* adversus me *creditorem*, tamquam *eqs.* (AFRIC. dig. 46, 1, 21, 2 te *debitorem*. VLP. dig. 46, 4, 8, 4 dominum *debitorem*. *cf.* AFRIC. dig. 46, 1, 21, 2 cum eodem *debitore*). CELS. dig. 21, 2, 62, 1 una de evictione -o est. IVLIAN. dig. 36, 2, 17 quia . . . non in eiusdem personam et emolumentum legati et -o iuris concurreret (VLP. dig. 19, 1, 10 duae -es in eiusdem persona de eadem re. 46, 1, 5. *cf.* GAIVS dig. 46, 2, 34, 2 confluat). VLP. dig. 21, 2, 51, 3 cum . . . adversus heredem vel heredi competat (PAVL. dig. 17, 1, 45 pr. COD. Iust. 4, 65, 30 *a. 439*). *al.* ② *acc.*: *contrahere sim.*: LABEO dig. 19, 2, 58, 1 -em contrahi (GAIVS dig. 44, 7, 5, 3 inst. 2, 13. 3, 138 cum absente. *et saepe*). IAVOL. dig. 45, 1, 108 pr. parere (IVLIAN. dig. 45, 3, 1, 3. *al.*). NERAT. dig. 2, 14, 58 inter nos constituantur (TRYPH. dig. 23, 3, 76. *al. cf.* VLP. dig. 16, 1, 8, 14 *actio* insti-

[Lebek]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tuit [*paulo aliter* HERMOG. dig. 1, 1, 5] magis quam restituit -em). IVLIAN. dig. 23, 3, 46 pr. domino adquiritur (45, 1, 56, 2. *al. cf.* PAVL. dig. 45, 1, 126, 2 quaerebatur [COD. Iust. 4, 36, 1 pr. *a. 293. al.*]). 45, 3, 1, 6 Maevio commissa (POMPON. dig. 34, 3, 8, 6. *al.*). VENVL. dig. 45, 1, 137, 5 (*ex Sabino*) factam (GAIVS inst. 3, 92. *al.*). PAVL. dig. 12, 1, 2, 5 comparandam (COD. Iust. 8, 42, 17 *a. 293. cf.* 8, 37, 2 [*a. 210*] paratam -em exercere). INST. Iust. 3, 19, 12 inter absentes concepta. *solvere sim.*: IAVOL. dig. 45, 2, 2 solvitur -o (POMPON. dig. 46, 3, 80. *al. cf.* 46, 3, 107 resolvitur [PAVL. dig. 18, 5, 3. 18, 5, 4]. GAIVS inst. 2, 84 dissolvere [3, 170; *inde* INST. Iust. 3, 29, 1. *et saepissime*]). IVLIAN. dig. 30, 82 pr. exstinguitur (CLEM. dig. 34, 3, 21, 1. PAPIN. dig. 46, 1, 47 pr. [*ex Iuliano*] contra eum. *al.*). 46, 1, 14 peremitur (VENVL. dig. 45, 2, 13. 46, 2, 31, 1 utrisque *reis stipulandi. al. cf.* PAVL. dig. 44, 7, 44, 3 interemit). POMPON. dig. 30, 55 finiri (PAVL. dig. 4, 2, 21, 4 cum finita sit, dum amittitur. 44, 7, 6). AFRIC. dig. 12, 6, 38 pr. sublatam (46, 1, 21, 2. *et saepe*). 46, 1, 21, 4 confusa (SCAEV. dig. 46, 3, 93 pr. an confundatur -o *duorum reorum stipulandi*; placet non confundi [*i. unam fieri*]. 46, 3, 93, 1. *al.*). GAIVS dig. 44, 7, 5, 3 distrahendae -is. inst. 4, 131ᵃ consumitur (VLP. dig. 13, 5, 18, 3. 46, 1, 5). TRYPH. dig. 23, 3, 76 remittatur (VLP. dig. 24, 1, 32, 23. *al. cf.* 16, 1, 8, 9 [*ex Marcello?*] dimisit). COD. Iust. 8, 42, 4 (*a. 238*) evacuatae. *novare sim.*: CELS. dig. 46, 2, 25 novare ... -em (POMPON. dig. 46, 2, 3. *et saepe*). GAIVS dig. 4, 2, 10 ut ... redintegretur -o. PAPIN. dig. 19, 5, 9 restaurabitur (VLP. dig. 23, 3, 43, 2. 42, 8, 10, 23). VLP. dig. 4, 2, 9, 7 restituenda erit in pristinum statum ([*item postea ex Iuliano*]. 16, 1, 8, 2 [*ex Iuliano*] et Primo ... et adversus eum. *al.*). 49, 14, 29, 2 resuscitari (PAVL. dig. 2, 14, 27, 2). COD. Iust. 2, 3, 3 (*a. 202*) in deterius ... reformare. *alia*: IAVOL. dig. 44, 3, 4 -es ... extendi (*cf.* VLP. dig. 12, 2, 9, 3 perpetuatur adversus eum *debitorem* [PAVL. dig. 45, 1, 91, 3. *al.*]. 15, 2, 1, 3 produci [PAVL. dig. 45, 1, 91, 5]). CELS. dig. 45, 1, 99 pr. adstringendae (*cf.* AFRIC. dig. 13, 4, 8 augeri [SCAEV. dig. 22, 2, 5, 1]. PAPIN. dig. 44, 7, 27 confirmantur [46, 3, 95, 2]. PAVL. sent. 5, 7, 1 firmandarum). IVLIAN. dig. 12, 7, 3 suscipiat (AFRIC. dig. 16, 1, 19, 2. *al. cf.* VENVL. dig. 45, 2, 13 *reum promittendi* sustinere [*item postea de reo stipulandi.* VLP. dig. 46, 1, 5]. COD. Iust. 4, 29, 23, 1ᵃ subisse). 39, 6, 18, 1 (*inde* GAIVS dig. 39, 6, 31, 3) *creditor* reciperet. 44, 7, 18 in iudicium deducta (POMPON. dig. 45, 1, 90. *al. cf.* PAVL. dig. 45, 1, 89 *in stipulationem.* INST. Iust. 3, 29, 2 in stipulatum). 45, 2, 6, 3 impedire (*cf.* CLEM. dig. 23, 3, 61 pr. infirmetur [PAVL. dig. 45, 1, 136 pr. INST. Iust. 3, 15, 6]. FLORENT. dig. 45, 1, 65 pr. vitiabunt [VLP. dig. 45, 1, 1, 1. 3]. PAPIN. dig. 21, 2, 64 pr. deminuetur [VLP. dig. 46, 3, 22]. *sim. saepius*). *al.* ③ *abl.*: S. C. Vell. (dig. 16, 1, 2, 1) -bus obstringi (*cf.* AFRIC. dig. 46, 1, 21, 1 teneatur [GAIVS dig. 44, 7, 1, 8. *al.*]. COD. Theod. 2, 33, 2 constrictus). IVLIAN. dig. 12, 7, 3 liberetur (24, 3, 30, 1. *al. cf. infra l. 72 et* 38, 1, 23 pr. solvetur [PAVL. sent. 2, 32, 1]. POMPON. dig. 45, 2, 19 exemptus est. PAPIN. dig. 38, 1, 41 dimissus est. CASSIOD. var. 4, 10, 2 exuitur). PAVL. dig. 4, 2, 21, 4 niti. ④ *dat.*: IVLIAN. dig. 45, 1, 56, 3 filii persona -i ... applicatur (46, 1, 16, 3 fideiussor). VENVL. dig. 14, 6, 18 (*ex Iuliano*) fideiussor accedat (GAIVS inst. 3, 119 VLP. dig. 46, 1, 1. *cf.* GAIVS inst. 3, 119ᵃ adici potest. VLP. dig. 46, 1, 8, 1 adhiberi). ⑤ *c. praepos.*: in *c. acc.*: IAVOL. dig. 5, 1, 35 *res* in -em adventurae sunt. 44, 3, 4 qui *reus stipulandi* rem in -em deduxerit (*opp.* qui obligatus est. IVLIAN. dig. 45, 1, 56, 6. *al. aliter p. 88, 28*). IVLIAN. dig. 42, 8, 17 pr. debitores ... revocantur in pristinam -em (*cf.* SCAEV. dig. 44, 7, 30 redisse). AFRIC. dig. 46, 1, 21, 2 si in eam -em fideiubeat. 46, 3, 38, 5 pignus in suam -em dedit (*aliter p. 88, 28*). GAIVS inst. 3, 123 accepturus *sponsores sim.* (VLP. dig. 46, 1, 8, 8 *ex Marcello.* COD. Iust. 4, 29, 8, 1 [*a. 238*] pignora). VLP. dig. 35, 2, 82 residua centum durabunt. in *c. abl.*: IVLIAN. dig. 30, 84, 11 Stichus *legatus* in -e remanet (POMPON. dig. 34, 2, 34, 2. *al. cf.* 31, 11, 1 manebit [PAPIN. dig. 34, 3, 24 VLP. dig. 46, 4, 13, 6]). POMPON. dig. 45, 1, 112 pr. *servus a stipulatore electus* erit solus in -e (VLP. dig. 46, 2, 14 pr. *al.*). SCAEV. dig. 38, 1, 44 fideiussor ... retinetur. VLP. dig. 40, 7, 9, 2 (*ex Octaveno*) ea ... in -e consistere, quae pecunia lui ... possunt. COD. Greg. Visig. 4, 1, 1 *dos* constituta *est.* ex: IVLIAN. dig. 34, 3, 11 agere ... ex pristina -e (*cf.* MOD. dig. 44, 7, 53 actiones nascantur. COD. Iust. 4, 64, 3). GAIVS inst. 2, 14 (*inde* INST. Iust. 2, 2, 2) debetur (3, 169. *al.*). 4, 131 praestari. SCAEV. dig. 3, 5, 34, 3 solvi. INST. Iust. 3, 28 pr. adquisitum. ab (*cf. supra l. 44 necnon* liberatio -is CELS. dig. 23, 3, 58, 1. COD. Iust. 2, 3, 22 *a. 293.* 4, 5, 8 *a. 294*): SERV. Aen. 10, 32 qui ... crimine tenetur obnoxius, poena eum a pristina liberat -e.

Ⓘ *sensu inclinato de instrumento, documento* (*ceterum* -is instrumentum [COD. Iust. 2, 19, 7 *a. 293*], tabulae [*ibid.* 8, 40, 6 *a. 214*], chirographum [GREG. M. epist. 9, 40]): Ⓐ *manu scripto*: COD. Theod. 2, 27, 1, 4 sin ... suam quidem manum fateatur obnoxius, sed nihil sibi numeratum pro hac -e causetur, tunc chirografi discuti oportebit aetatem. CASSIOD. var. 12, 20, 3 vasa cum -e chirographi actoribus sancti Petri apostoli ... refundite. *forsitan addi possint* VLP. dig. 12, 7, 1 pr. COD. Iust. 4, 30, 7 (*a. 223*). Ⓑ *varii generis*: COD. Iust. 11, 48, 22, 2 (*de eo, qui se ascripticium colonum confessus est*) ex utroque genere -is, id est tam scripturae quam confessionis vel depositionis, talem eum esse credendum.

β de pigneratione (*per zeugma cum not. supra illustrata p. 88, 5; spectatur fere onus pignori impositum, sed magis ius pigneratoris l. 17. al.; opp.* -o personalis PAVL. dig. 20, 6, 11, 1, *saepius* alienatio, donatio, emptio, venditio; *distinguitur* -o generalis VLP. dig. 20, 1, 6. 8. COD. Iust. 8, 17, 6 [*a. 260*], specialis COD. Iust. 11, 62, 11 [*a. 412*]): ① *exempla varia*: LEX Malac. (CIL II 1964) 4, 18 de -e praedum praediorum cognitorumque ([*postea*: quicumque ... in commune municipium ... praedes facti sunt *eqs.*]. TAB. aliment. Vel. [CIL XI 1147] tit. *et* 7, 31 PAVL. dig. 20, 6, 11, 1). TAB. aliment. Baeb. (CIL IX 1455) 3, 18 oblig(atione) VIIII fund(i) *obligati sunt.* CELS. dig. 46, 3, 69 pignoris (SCAEV. dig. 20, 1, 34, 1. *et saepe, iuxta* fiduciae COD. Theod. 15, 14, 9). SCAEV. dig. 16, 1, 28, 1 fundi (COD. Iust. 8, 25, 7 *a. 287. al.*). VLP. dig. 20, 1, 6 rerum (INTERPR. cod. Theod. 8, 18, 1. *aliter p. 86, 26. 31*). COD. Iust. 1, 3, 32, 3 (*a. 472*) facultatum. 7, 73, 2 (*a. 213*) bonorum. *al.* ⑪ *iuncturae verbales selectae*: -o *pro obi.*: TAB. aliment. Vel. (*l. c.*) 7, 31 facta. CELS. dig. 46, 3, 69 dissoluta (COD. Iust. 8, 25, 2 [*a. 208*] *opp.* contrahitur. 8, 25, 10 [*a. 293*; solvunt *var. l.*]). TRYPH. dig. 49, 15, 12, 12 *creditor* habet -em ... in ... debiti causam *eqs.* (*infra*: quasi ea -e quadam constitutione inducta). VLP. dig. 13, 7, 11, 6 non adquiritur (*cf.* COD. Iust. 8, 13, 16 [*a. 293*] quaerere [8, 20, 1 *a. 214*]). 13, 7, 24 pr. finita (20, 6, 6 pr.). PAVL. dig. 20, 6, 11, 1 remisisse (COD. Iust. 8, 25, 1 *a. 205. cf.* 8, 25, 6 [*a. 286*] amisisse [*antea*: ius suum exsecuti non sunt]). COD. Iust. 8, 25, 4 constitueret. -o *pro subi.*: SCAEV. dig. 20, 1, 34, 1 non ... -em ... cessare. VLP. dig. 15, 4, 3 locum habere in his praediis. 27, 9, 7, 5 non valeat (27, 9, 7, 6). PAVL. dig. 27, 9, 2 cum dominio pignus quaesitum est et ab initio -o inhaesit (*postea*: ius pignoris). COD. Theod. 15, 14, 9 perseveret. in -em: TRYPH. dig. 49, 15, 12, 12 revertitur *servus pignori datus.* PAVL. dig. 44, 2, 30, 1 (*verba Latini Largi*) deduxerat *debitor fundum* (*syn.* datum. COD. Iust. 4, 35, 2. *aliter p. 87, 53. 56*). COD. Theod. 3, 17, 4, 2 (= Iust. 5, 35, 2, 2) bona ... venire (*postea*: obnoxia). *abl.*: COD. Iust. 8, 27, 1 (*a. 223*) cum ... pignus -e liberatum sit.

b *in sermone communi* (*nonnulla cum usu iudiciali artius conexa sunt*): VLP. dig. 50, 12, 2, 2 voti ... -em ad heredem transire constat (*cf.* AVG. quaest. hept. 4, 59 p. 366, 17 in ... votis et definitionibus atque -bus, quae adversus animam fiunt. *aliter l. 42*). TERT. apol. 28, 2 imposita tam vobis necessitas cogendi quam nobis -o periclitandi (*cf.* Ps. RVFIN. in Os. 1, 2/5 p. 967ᴬ ultionis in impios proferendae). uxor. 1, 7 l. 14 solutus es matrimonio: ne quaesieris -em (*antea*: obligatus es ... matrimonio. *cf. I Cor. 7, 27, ubi* ligationem *testari videtur Hil. in psalm. 124, 10*). AVG. in euang. Ioh. 26, 4 poetae dicere licuit: 'trahit sua quemque voluptas'; non necessitas, sed voluptas; non -o, sed delectatio. ALC. AVIT. epist. 8 p. 40, 15 votum suae -is. ENNOD. opusc. 2, 41 p. 300, 15 *mancipia* nulla ab obscenae -is conpedibus vestigia in libertatem missa laxabant. CONC. Rom. a. 502 p. 450, 3 -e, qua se ... conectit summus pontifex, ea hominem secundi ... ordinis non teneri.

2 *de illecebris sermonis captiosi*: AMBR. patr. 8, 35 *Christus temptatores* ligavit ipsorum sermonibus, ipsorum -e constrinxit (*antea*: temptamentum).

3 *de variis cogendi rationibus*: THEOD. PRISC. log. 77 si forte aliquid certae -is (all- *var. l.*) dari cathartica prohibuerit (*i. fere impedimentum*). LEO M. epist. 15 pr. ut ... creatura ... in tanta sit -e siderum, in quanta est connexione membrorum (*antea*: necessitas. *significatur nexus, quo corpus hominis cum sideribus coniungitur*). TAB. devot. BullArch. 1922, 89 l. 5 di facite hanc -em (*textu manco; vid. dici de effectu incantationis amatoriae*).

B *usu christiano*: **1** *pertinet ad hominem saeculo subiciendum, temptationibus circumretiendum sim.*: **a** *peccatis*: TERT. idol. 21 p. 55, 4 dissolvas -em eius, per quem te malus honori idolorum ... quaerebat annectere (*respicitur etiam officium iure iurando susceptum, cf. antea*: obligat iuratione). ITALA psalm. 124, 5 (Hil. in psalm. 124, 9. *al., cf.* VVLG.) declinantes ... ad -es adducet dominus cum operantibus iniquitatem (*gr.* στραγγαλιάς. *huc spectare videtur* CAES. AREL. serm. 20, 4 p. 90, 9 [oblic- *trad.*, obliqu- *Morin*]). SERM. de conf. diab. 116ᵛ ut nos de diaboli -e et plaga eriperet *Christus* (*Migne gr. 62, 721* δεσμῶν). CASSIOD. in psalm. 105, 6 ab ipsorum ... -bus segregari (*antea*: delicto, peccata). GREG. M. epist. 6, 26 *deus* vos ... ab omnibus vinculis alienae -is absolvat (*sim.* 6, 46). in euang. 26, 4 etiam alienae -is potestatem relaxationis accipiunt *discipuli Christi*. *al.* *c. gen. epexeget.*: ITALA act. 8, 23 (cod. e *al., cf.* VVLG.) ⟨in⟩iustitiae (*gr.* σύνδεσμον ἀδικίας). AVG. civ. 13, 3 p. 560, 17 D. peccati (*antea*: vinculo. 14, 1 p. 3, 15. 16, 27 p. 170, 24 originalis [epist. 157, 22 p. 471, 16]. *et saepius apud eundem*). pecc. orig. 31, 36 debiti. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 12 *Iudaea* in -e se nequitiae ... implicavit. **b** *negotiis terrenis*: EVCHER. laud. her. 7 curarum -bus vitae (*postea*: vinculis). CAES. AREL. epist. ad virg. 2, 5 p. 139, 8 religiosum quemquam non oportet ... parentum ... -bus inplicari. serm. 1, 4 occupationes vel -es terrenas.

2 *de poenis ecclesiasticis*: CASSIOD. hist. 10, 27, 3 *monachus imperatorem* ab ecclesiastica communione prohibuit et posita eius -e discessit (*Theodoret. 5, 37, 1* τὸν δεσμὸν ἐπιθείς. *cf.* 10, 27, 4). CONC. Rom. a. 501 p. 431, 14 *papa* sine aliqua de obiectis -e ... tradat divina mysteria (*antea*: immunis). GREG. M. epist. 9, 215 anathematis (12, 7).

II *vi corporali*: **A** *strictius de variis ligamentis*: ITALA Is. 58, 6 (Lucif. Athan. 1, 42 p. 141, 27. *al.*) solve -es violentorum contractorum (*gr.* στραγγαλιάς, *Vulg.* fasciculos deprimentes). CAES.

[*Lebek*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AREL. serm. 50, 2 de istis ..., qui -es portant, dicitur: 'declinantes autem in -es *eqs.*' (*v. p. 88, 61. vocabulo inusitato significantur phylacteria* [*cf. antea*: ligaturas], *ut psalmus quadret ad tractatum, qui est de phylacteriis*).

B *latius*: 1 *de impeditione*: FIRM. math. 6, 15, 17 *sidera* verba linguae -e confundunt (*antea*: impediunt. IVST. 13, 7, 1 [*postea*: nodis]). ORIBAS. syn. 8, 40, 2 La p. 250 si ... in capite solo plenitudo deambulat humida[s] (*corr. Bulhart in schedis*) -es exsistentes (*gr.* σφηνώσεως οὔσης). 2 *de coniunctione*: CHIRON 420 *monenteron colon* nullam -em ... patitur intestinis, sed volutatur singularis (*Hippiatr. gr. I p. 195, 8* σύνδεσμον). AVG. doctr. christ. 2, 29, 45 p. 65, 26 (*de re, quae adiungitur sanando corpori*) an significativa quadam -e (*i. ratione applicandi*) proveniat.

obligātōrius, -a, -um. *ab* obligare. GLOSS. II 299, 62 ἐνεχοποιόν -um. *i. q. obligandi vim habens*: GAIVS dig. 17, 1, 2, 6 cuius generis mandatum magis consilium est quam mandatum et ob id non est -um, quia nemo ex consilio obligatur (*inde* INST. Iust. 3, 26, 6, *ubi additur*: optinuit Sabini sententia -um esse in hoc casu m. ...; illud ... m. non est -um, quod contra bonos mores est).

κατάδεσμος **obligātūra** GLOSS. II 340, 38. *ab* obligare, *cf.* ligatura.

1. obligātus, -a, -um *v. s.* obligo.

2. obligātus, (-ūs) *m. ab* obligare. GLOSS. II 299, 60 ἐνοχή -s obligatio. 466, 21 ὑποθήκη ... -s.

***obligo,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* ligare. *scrib.* olig- TAB. devot. Audollent 219 A, 3, obbleg- *ibid.* 268, 1 (-leg- *etiam in codd. saepius, cf. p. 95, 17*), oblic- APIC. exc. 144 (*cf.* -liz- *ibid.* 8, 381 *V*). *formas perf. breviores tantum legimus* -asti(s), -asses *sim., fere solam* -asse (-visse CIC. nat. deor. 3, 57), *ceterum* -arunt (LIV. 3, 13, 8 [*v. app. crit.*]. TAB. aliment. Baeb. [CIL IX 1455] pr. 3) *et* -verunt (CIC. Catil. 2, 10. *al.*) *et* -vere (QVINT. decl. 333 p. 313, 19), -aris *sim.* (CAEL. Cic. fam. 8, 9, 4 FIRM. math. 3, 7, 6; *e coni.* SVET. Vesp. 4, 3) *et* -verit *sim.* (LIV. 5, 25, 5 COLVM. 1, 7, 2. *al.*), -arat (CIC. p. red. in sen. 32. LIV. 37, 57, 11 [*var. l.* -verat]) *et* -verat (VELL. 2, 56, 3. *al.*). *abbrev.* oblig(are) TAB. aliment. Vel. (CIL XI 1147) 3, 14. NOT. Tir. 29, 81 -at. *de notione*: PS. ASCON. Verr. p. 214, 2 (*ad p. 93, 77*) 'districtus' potest et sine vinculis in diversum manu ducentium ferri; '-tus' etiam nodis vinculorum in loco intelligitur; plus est ergo '-tum' esse quam 'districtum'. CHAR. gramm. p. 411, 3 B. praesta mihi beneficium. fac me tibi -tissimum *eqs.* SYNON. Cic. p. 421, 22 demeretur. promeretur. -at. benefacit *eqs.* p. 436, 13 obnoxius. obstrictus. -tus. deditus *eqs.* GLOSS. ὑπεύθυνον ποιῶ. ὑποτίθημι ἐπὶ ἐνοχῇς ἢ ἐνεχύρου. -at: obumbrat. nectit. circummittit. -tus: ἐνδεδεμένος, ἔνοχος, ὑπόχρεος. ἐνεχόμενος. culpabilis. -ta: ὑποκειμένη. *al.* *legitur inde a* PLAVTO, LEGE agr., Q. SCAEV., RHET. Her., CIC.; *in poesi praeter* PLAVT., HOR., OV. *nonnisi* PVBLIL. B 35 SEN. Ag. 286 LAVS Pis. 202 MART. 7, 39, 6; *deest e. g. apud* CAES. (obstringere *quinquies*), SALL. [*venet. vet.* ubigar, *raet. or.* obleà; *cf. M.-L. 6012 a. G.*] [*confunditur c.* all- *l. 60. al.* *de* MOD. dig. 20, 1, 23, 1 *v. p. 85, 75.*]

CAPVT PRIVS: ***transitive*** *i. q. obstringere, alligare sim.*:

I *proprie* (*vi corporali interdum debilitata; indicatur instrumentum -andi per abl. l. 55. al.*, de *l. 70*, in *c. abl. p. 90, 16*, ex *p. 90, 53*):

A *directione definita*: 1 *notione q. e. circumligando vincire et usu inde derivato*: **a** *strictius*: α *generatim*: PLAVT. Bacch. 748 cedo tu ceram ac linum ...; age -a, obsigna *tabellas*. Truc. 956 in crumina ... -ta. RHET. Her. 1, 13, 23 *patricida* obvolutus et -tus corio. SEN. dial. 5, 11, 4 -tis oculis (CVRT. 6, 11, 15). COLVM. 6, 2, 12 pedes eius *bovis* sic cingulis -ari, ne ... insistere ... possit. 6, 28 testiculum ... funiculo (7, 3, 12 vinculo). 8, 8, 12 leviter ... crura *pullorum*. 11, 2, 40 bonus operarius ... *non* minus mille ducentos manipulos unus -at (al- *var. l. recepta vol. I 1683, 17*). PLIN. nat. 3, 65 diva Angerona ... ore -to obsignatoque simulacrum habet ([*sim.* MACR. Sat. 1, 10, 8 *ex Masurio*]. ITALA I Cor. 9, 9 [Tert. adv. Marc. 5, 7 p. 595, 16] bovi ... terenti os non -bis [*gr.* φιμώσεις, *Vulg.* al-]). *al.* β *in arte medica*: PLAVT. Men. 885 se -asse crus fractum Aesculapio, Apollini autem brachium (TAC. ann. 15, 64, 1). CIC. Tusc. 2, 38 a quo *medico* -etur *miles* (*cf.* SVET. Vit. 2, 3 *venis incisis* -ari curarique se passus). 2, 39 volnus (nat. deor. 3, 57 BELL. Afr. 88, 4. *al.*). MART. 7, 39, 6 plantas. TAC. ann. 6, 9, 2 venas (*opp.* resolvit. 16, 9, 2 incisas ... -tas aperire rursum). PS. APVL. herb. 109 l. 10 fomentis -ato *sc. fistulam*. ORIBAS. syn. 5, 31, 1 Ab p. 69 de qua *fascia* -ans lumbus fascians usque ad ilia (*gr.* κατειλημένος τὴν ὀσφύν). γ *in insitione*: VARRO rust. 1, 40, 5 quartum genus seminis, quod transit ex arbore in aliam, videndum, ... quemadmodum -etur. 1, 41, 2 *surculi corticem*, ne ... imbres noceant ..., argilla oblinendum ac libro -andum.

b *latius*: α *praevalet sensus q. e. circumdando detinere, impedire sim.*: PETRON. 81, 6 iacent ... amatores -ti. FRONTIN. strat. 3, 17, 4 Pompeius circumsessus ... Caesarem ... inrumpentem exterior ipse circumfusus corona -vit. TERT. spect. 18 p. 20, 9 ipse gestus *luctatoris* colubrina vis est, tenax ad occupandum, tortuosa ad -andum (*cf.* DICT. 3, 19 *Vlixes* pedibus eius *Aiacis* circumvertitur atque ita praepedito -toque nixu Aiax ... ruit). ORIBAS. eup. 4, 58, 2 Aa p. 574 nervi, qui dentium -ant radices (*La continent, gr. 4, 57, 2* τὸ νεῦρον τὸ καθῆκον εἰς τὰς ῥίζας). β *transit in sensum circumcludendi*: ITALA II par. 9, 20 (Complut.) omnia vasa *Salomonis* ... auro -ta (*gr.* χρυσίῳ κατειλημμένα, *Vulg.* ex auro purissimo). APIC. 7, 295 *petasonem* missum in furnum melle -as.

2 *notione q. e. ligando applicare*: **a** *strictius*: α *animantia*: COLVM. 6, 19, 3 *iumenti* corpus laqueatum et distentum temonibus -atur. ITALA gen. 49, 11 (cod. 101) -ans ad vineam pullum (*gr.* δεσμεύων πρὸς ἄμπελον, *Vulg.* ligans). RVFIN. hist. 9, 8, 2 *ramis* singulis singulos pedes martyris -antes. *reflexive*: GREG. TVR. Andr. 19 serpens ... -ans se circa eam *quercum* (*antea*: circumdedit quercum). β *res*: COLVM. 6, 30, 6 (*inde* PELAGON. 43) stercus ... venis admotum fasciis -etur (*cf. Hippiatr. gr. I p. 132, 11* ἐπίδησον). PLIN. nat. 26, 105 *articulis prodest* muscus ... -tus. PS. THEOD. PRISC. add. p. 281, 23 pellem ... sub limen. APIC. 8, 380 fasciculum porri *sc. porcello* (8, 381).

b *latius*: FLOR. epit. 3, 6, 14 *Pompeius* maritimum genus *piratarum* ... mediterraneis agris quasi -vit (*postea*: terrae homines suos reddidit). ENNOD. opusc. 3, 154 p. 371, 7 quos *gressus* in suis locis vis frigoris -bat (*i. retinebat*).

B *directione indefinita pertinet ad quemvis actum vinciendi*:

1 *strictius*: VARRO rust. 3, 7, 7 cum inter eas *virgas viscatas* posuerint -tum animal. HOR. epod. 17, 67 Prometheus -tus aliti (*i. 'vinctus ad pastum aquilae', quamvis pelluceat notio q. e. 'obnoxius poenae'*). FIRM. math. 4, 24, 9 publicis custodiis, publico carcere et publicis catenarum nexibus -antur. HEGES. 1, 45, 1 p. 121, 17 quos *fratres* onustos vinculis -verit. MACR. Sat. 1, 19, 2 *Liberi* mucro hedera lambente protegitur, quod ostendit vinculo quodam patientiae -andos impetus belli; habet enim hedera vinciendi -andique naturam. CASSIOD. Ios. antiq. 19, 5 in qua *catena* manus ... fuerant -tae (*gr. 294* ᾗ τὰς ... χεῖρας ἐδέθη). *al.*

2 *latius*: **a** *vario usu* (*fere i. q. immotum reddere*): LAVS Pis. 202 *latrunculus* similis ... ligato -at ipse duos. ITALA psalm. 19, 9 (Quodv. prom. 2, 17; *sim.* Veron. *al.* = VVLG.) ipsis -ti sunt pedes (*gr.* αὐτοὶ συνεποδίσθησαν). FIRM. math. 4, 15, 9 *luna* -at linguas (6, 9, 14. CHIRON 355 [*cf. Hippiatr. gr. I p. 31, 7* γλῶσσα συνδέεται]. ACT. Petr. 2). CHIRON 311 *equus* erit ... totus -tus et quasi constrictus pedibus ambulabit *eqs.* PS. AMBR. ad virg. dev. 2 p. 583A *virginem* frigus -vit. PS. THEOD. PRISC. add. p. 312, 7 ad nervos -tos et ad omnem duritiam. EPIPHAN. in euang. 22 p. 31, 14 sicut paralysi totum corpus -atur, ita gentilium populus ... idolis serviendo (*postea*: omnia vitiis diaboli erant conligata). *al.* *incantatione sim. intercedente* (*cf. p. 94, 36*): TAB. devot. Audollent 250B, 12 ⟨pe⟩des illi -entur, non possit currere. 275, 29 (*ad daemones*:) -ate et gravate equos ..., ne currere possint. *et saepius ibidem.* **b** *t. t. grom. de finibus constituendis*: HYG. lim. grom. p. 145, 15 fines terminis -buntur. p. 145, 20 extremitas mensuraliter -ta est (p. 161, 16 terminis lapideis. p. 161, 20 ad ferramentum rectis angulis). GROM. p. 365, 33 fundos ex notis iuris. **c** *praevalente sensu constringendi*: *partes corporis sim.*: CHIRON 704 *si quod iumentum pertuderit corium*, ita curato, donec se cutis -et. PS. MVSA herb. Vett. l. 168 Vettonica ... -at et expurgat (*sc. fistulas*). PHYSIOGN. 93 p. 121, 10 parvis articulis -tis atque constrictis (-tus a. constructus *A*). *liquamina, frustula* (*sc. spissando, conglutinando*): APIC. 2, 41 *isicium* cum ferbuerit, ... -as. 2, 50 cum bene bullierit, amulo -as spisso (3, 68. *al.*). 3, 77 ovis -bis *sc. ius sim.* (4, 123. 4, 134 pulpas o. confractis -bis. *al.*). 4, 174 cum ferbuerit, tractam confringes et ex ea -as (4, 175. *al.*). exc. 57 rapas ... concisas ... depressabis ... et cum pisce -as. *et saepe apud* APIC., *cf. p. 95, 48.*

II *in imagine et translate* (*cf. etiam l. 20. 25. 37*): **A** *usu sollemni*: 1 *praevalente respectu officii sim.*: **a** *in sermone iudiciali*: α *obi. res* (*iuxta homines l. 65. 74. al.*): ① *usu vulgato -antur res, per quas de aliqua re danda, facienda sim. cavetur, i. oppignerantur*: Ⓐ *exempla varia* (*ex iurisconsultis selecta tantum afferuntur*): PLAVT. Truc. 214 fundi et aedes -tae sunt ob Amoris praedium (TAB. aliment. Vel. [CIL XI 1147] 1, 4. POMPON. dig. 21, 2, 20 prome. SCAEV. dig. 16, 1, 28, 1 ob conductionem. *al.*). LEX agr. (CIL I^2 585) 74 praedium ... ob eum agrum locum in publico -tum erit (CIC. leg. agr. 3, 9. LEX Malac. [CIL II 1964] 4, 11 subdita subsignata -tave [4, 38 apud eos, qui *eqs.*]. 4, 33 *praedes, p., cognitores* in commune municipum ... -ti -ta[e]que sunto [4, 34 p. R. *i. populo Romano*]. SVET. Vesp. 4, 3 fratri. VLP. dig. 46, 3, 45 doti. *al.*). CIC. Catil. 2, 10 fortunas. VITR. 10 praef. 1 bona (SCAEV. dig. 20, 4, 21 pr. *al.*). QVINT. decl. 348 p. 371, 22 ad probationem rei caput suum (LEX Burg. Rom. 7, 1 aut c. aut facultatem suam [*sim.* 7, 2]. *cf. p. 95, 33 et* AMM. 16, 7, 3 -ta cervice sua). IVLIAN. dig. 43, 33, 1, 1 res ... utrique ... -tae *eqs.* (AFRIC. dig. 16, 1, 17, 1 dotis nomine. GAIVS dig. 33, 4, 15 pigneratas r. vel in publicum -tas [*sim.* PAVL. dig. 13, 7, 16, 1]. VLP. dig. 4, 4, 7, 3 fideiussorio nomine se vel r. suam. CYPR. eleem. 22 p. 390, 13 in muneris comparationem. COD. Iust. 8, 14, 7 pro pensionibus. 8, 17, 10 [*a. 294*] pro dote. *et saepe*). POMPON. dig. 4, 4, 50 pignus ... manet -tum (SCAEV. dig. 20, 5, 14 sub eo nomine. PAPIN. dig. 46, 3, 96, 3 duobus contractibus. *al. cf.* PAVL. sent. 1, 9, 8 quas *fiducias et pignora*. MARCIAN. dig. 20, 1, 13, 5 si ... -ta sit hypotheca [*saepius ap. eundem*]). PAVL. dig. 20, 2, 9 est differentia -torum propter pensionem et eorum, quae *eqs.* *al.* *metaphorice*: AVG. serm. 180, 6, 7 cum dicit quisque 'per meam salutem', salutem suam deo -at *eqs.* (*syn.* oppignerat). Ⓑ *locutiones notionem explanantes*: CELS. dig. 46, 3, 69 qui *homo* erat pignori Titio -tus (AFRIC. dig. 39, 2, 44, 1. *et saepe. cf.* GAIVS dig.

[Lebek]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

20, 1, 15 pr. hypothecae [MARCIAN. dig. 20, 6, 5, 3]). GAIVS dig. 9, 4, 27, 1 pignoris iure (47, 2, 49 pr. VLP. dig. 42, 6, 1, 3 i. p. vel hypothecae. *al.*). 20, 1, 4 hypothecae nomine (20, 4, 11, 2. 22, 4, 4. COD. Iust. 6, 43, 3, 2ª h. pignorisve n.). MOD. dig. 20, 1, 23 pr. ex causa pignoris. SCHOL. Cic. Bob. p. 106, 9 loco pigneris (SIDON. epist. 4, 24, 1 nil . . . l. fiduciae pignorisque vel . . . sequestrans vel -ans). COD. Theod. 3, 30, 1 (= Iust. 5, 37, 20) pigneris titulo (COD. Iust. 4, 24, 11 *a. 294.* 8, 13, 26 *a. 294*). COD. Iust. 4, 24, 11 (*a. 294*) pignoris causa. 8, 14, 1 (*a. 213*) vice pignorum. 8, 30, 3 (*a. 293*) pacto pignoris. INTERPR. Paul. sent. 2, 13, 2 fiducia. LEX Burg. Rom. 14, 3 cautione. PAP. Tjäder 1, 14 fiduciae nexu. Ⓒ *accedunt adverbia*: GAIVS dig. 20, 1, 15, 2 specialiter (VLP. dig. 20, 1, 6. *al.*). COD. Iust. 4, 10, 6 (*a. 293*) generaliter (7, 72, 6, 1. *al.*).

(II) *usu inclinato ita, ut in obligatione hominum ipsae res -ari videantur, i. obnoxiae fiant* (*cf. p. 93, 68*): Ⓐ *-antur res dandae, faciendae sim.*: ① *in explicanda locutione q. e.* aes nexum (*v. Kaser, Röm. Privatrecht I 148 sq.; rem confirmavit Kunkel per litteras*): FEST. p. 165 'aes nexum' apud antiquos dicebatur pecunia, quae per nexum -atur. *inde emendatur* VARRO ling. 7, 105 ⟨a⟩es[t] quod -atur per libram. ② *varie*: PAVL. dig. 46, 3, 98 pr. aliquam possessionem . . . pro filia sua dotem promittendo -vit et solvit (*cf.* COD. Iust. 5, 14, 5 [*a. 290*] quae *bona* dotis titulo tibi non sunt -ta [*postea*: nullo modo debentur]). COD. Theod. 3, 6, 1, 2 (= Iust. 5, 2, 1, 2) quod *matrimonium* . . . arris fuerat -tum. 14, 3, 13 rem pistrino hereditatis . . . meritis -tam (*postea*: corpori obnoxium). 16, 5, 9 pr. omnia . . . fisci dominio . . . -ta. VAL. CEM. hom. 4, 4 p. 704ᴬ tam diu . . . iuris tui est patrimonium tuum quam diu chirographi fide alteri non fuerit -tum (*antea*: debitum). *cf. p. 95, 33.* Ⓑ *-antur res censibus sim. subiciendae*: COD. Theod. 11, 2, 28 terras censibus -tas (15, 1, 41 quae *aedificia* . . . nullis c. patuerit -ta). 13, 5, 27 praedia his -ta muneribus. 13, 6, 7 (= Iust. 11, 3, 2, 2) domos . . . ad hanc pensionem -ari.

β obi. homines vel hominum qualitates, actus sim. (*maxime passive aut reflexive; cui quis -etur, indicatur per dat. l. 38 et passim* [*rarius* sibi, *ex. gr. p. 92, 32.* CLEM. dig. 40, 9, 32, 2 *ex Octaveno*], apud *p. 92, 45. al.*, in *c. acc. p. 90, 65* [*per zeugma*]): ① *pertinet ad munera publica sim. sive sponte suscepta sive imposita* (*c. abl. passim, dat. certo l. 42. 61,* in *l. 44. 49. 50,* ad *l. 46, cf.* ut *l. 62*): Ⓐ *vario usu*: LEX agr. (CIL I² 585) 47 *ne quis*, quod praes factus est, populo -tus esto (PAVL. FEST. p. 223 p. est is, qui populo se -at. LEX Malac. [CIL II 1964] 4, 27 *p. cognitoresve* [*item* 4, 33 sq.]. *cf.* CIC. fam. 5, 20, 4). LIV. 3, 13, 8 unum vadem tribus milibus aeris -arunt. LEX arae Aug. Narb. (CIL XII 4333) 1, 12 se numini eius *Augusti* in perpetuum colendo -erunt (2, 32). SEN. benef. 4, 39, 3 sponsum descendam . . ., sed non, . . . si fisco -bis. QVINT. decl. 254 p. 40, 5 in honorem hominis unius -bis tempora futura *iure in omnia tempora scripto*. POMPON. dig. 50, 12, 14 si quis . . . opus facturum se in aliqua civitate promiserit, ad perficiendum . . . -tus est (*cf.* VLP. dig. 50, 12, 1, 1. 2). VLP. dig. 50, 1, 2, 5 pater (*sc. decurionis, qui tutores non dedit*) . . . ita demum -atur, si et fideiussores solent hoc nomine -ari (50, 8, 3 pr. cum et prior causa . . . in universum fideiussorem -verit. PAVL. dig. 46, 1, 68, 1 in sola centum annua se -verant, non in omnem conductionem vectigalis. *cf.* CALL. dig. 49, 14, 3, 6). 50, 10, 1 pr. CHAR. dig. 50, 4, 18, 11. COD. Theod. 3, 18, 1 avos . . . tutoris necessitas postulandi teneat -tos (*intercedit tutela ut* 3, 31, 1 = Iust. 5, 62, 24). 6, 30, 16 pr. qui . . . nullis sunt corporibus -ti (*item* 6, 30, 17 pr.). 12, 1, 46 eos necessitas curialis detinet -tos (*cf.* 12, 1, 177 pr. *al.*). 12, 1, 74, 5 suae potestatis et nullis per provincias functionibus -ti. 12, 1, 111 muneribus (12, 1, 123, 3. 12, 1, 172 pr. municipalibus). *al.* Ⓑ *respicitur pecunia aerario sim. solvenda* (*cf. l. 44*): SVET. Claud. 9, 2 cum -tam aerario fidem liberare non posset. VLP. dig. 50, 15, 3 pr. tributo capitis. COD. Theod. 10, 24, 3, 1 binarum . . . centesimarum inlationi. 16, 2, 8 novis collationibus. 16, 5, 54, 4 huiusmodi . . . condicionibus . . ., scilicet ut . . . solvat. *al.* NOVELL. Theod. 7, 2, 1 sq. debitis publicis. COD. Iust. 10, 1, 1. 11, 36, 1.

(II) *pertinet ad res privatas* (*v. Berger, Dict. of Rom. Law 603 sqq.*): Ⓐ *intercedit delictum*: ① *indicatur delictum ipsum*: Q. SCAEV. Gell. 6, 15, 2 furti se -vit (IAVOL. dig. 39, 5, 25. *et saepe*). LEX Rubr. (CIL I² 592) 2, 33 eius rei noxsiaeve. PAVL. FEST. p. 191 'obnoxius' poenae -tus ob delictum (*cf.* GAIVS inst. 4, 2 ex delicto [VLP. dig. 29, 2, 71, 9. *al.*]). SEN. dial. 2, 7, 4 sceleri se -vit (*cf.* SVET. Iul. 42, 3 scelere). GAIVS dig. 44, 7, 5, 2 (*inde* INST. Iust. 3, 27, 5) ex maleficio (44, 7, 5, 4 [*inde* INST. Iust. 4, 5 pr.]. *al. cf. l. 68 et* MOD. dig. 44, 7, 52 pr. ex peccato [44, 7, 52, 8]). inst. 3, 208 (*inde* INST. Iust. 4, 1, 18) eo crimine *sc. furti* (COD. Theod. 6, 29, 9 pr. INTERPR. cod. Theod. 9, 42, 15 [in . . . c. *H*, crimini *L*]. CHRYSOST. hom. III 872ᶜ rei et criminibus -ti [*Migne gr. 50, 451 οἱ κατακεκριμένοι*]. *cf.* COD. Theod. 9, 24, 1 pr. societate criminis. COD. Iust. 9, 22, 13 [*a. 293*] criminis . . . periculo). COD. Iust. 6, 2, 20 servi corrupti. EDICT. Theodor. 81 reatu plagii. ② *indicatur status sim., cui quis propter delictum subicitur*: CIC. fin. 1, 47 legum iudiciorumque poenis -antur (SEN. benef. 7, 7, 3 poenae. IVLIAN. dig. 47, 2, 57 pr. poena. *adde l. 68*). QVINT. decl. 260 p. 62, 13 an lege, qua cognoscitis, -tus sit, qui accusatur (PAVL. dig. 9, 2, 28 pr. MOD. dig. 44, 7, 52 pr. [*seq. definitio*]. 48, 10, 30 pr. *cf.* QVINT. decl. 270 p. 107, 20 legi [323 p. 272, 16]). POMPON. dig. 13, 1, 2 condictioni (-ne *var. l.*) ex causa furtiva et furiosi . . . -antur (*cf.* VLP. dig. 13, 1, 7, 2 condictio rei furtivae ·. . . heredem quoque furis -at). ③ *subauditur 'poenae' sim.*: QVINT. decl. 252 p. 30, 15 pulsatus civis iniuriarum aget; si magistratus erit, maiestatis crimen -bitur; si legatus erit, bello vindicabitur. COD. Theod. 8, 2, 5, 1 (= Iust. 10, 71, 3, 1) consensum . . ., non ignorantiam volumus -ari (*postea*: ipsum . . . obnoxium adtineri). *cf. l. 66. p. 94, 12.*

Ⓑ *intercedit contractus sim.*: ① *c. abl.* (*significatur actus vel ratio, at ipsa res praestanda l. 15*): CIC. Caecin. 7 verbo se uno -vit (POMPON. dig. 45, 1, 5, 3. *et saepe*). Mur. 3 nexu. top. 45 num is, qui mancipio dedit, ob eam rem se ulla re -vit? (GAIVS dig. 44, 7, 1, 3. *al.*). fam. 5, 20, 8 *non* me humanitate litterarum mearum -tum puto (*cf.* IVLIAN. dig. 30, 103 [*inde* CALL. dig. 49, 14, 3 pr.] domestica cautione vel chirographo. INST. Iust. 3, 21 scriptura). VARRO ling. 6, 69 qui ⟨i⟩dem *ac sponsor* ⟨ut ?⟩ faciat, -atur sponsu[s], consponsus *est.* QVINT. decl. 245 p. 4, 18 non . . . poterat videri quadruplo -tus (*sc. praestando, item*: 257 p. 51, 25 faenore. IVLIAN. dig. 35, 2, 87, 4 quibus *legatis* [35, 2, 87, 7]. SCAEV. dig. 45, 1, 122 pr. qua *summa*. PAPIN. dig. 38, 1, 43 operis -tus). IAVOL. dig. 46, 1, 20 aere alieno (GAIVS dig. 29, 1, 17, 1 PAPIN. dig. 17, 2, 82. *cf.* IVLIAN. dig. 16, 1, 15 debito [FIRM. math. 3, 9, 7]. VLP. dig. 26, 7, 9, 7 mutua pecunia). CELS. dig. 17, 1, 50 pr. negotiorum gestorum actione (VLP. dig. 3, 5, 7 pr. *cf.* IVLIAN. dig. 9, 4, 39, 1 noxali a. *al. per ellipsin*: VLP. dig. 14, 4, 1, 2 tributoria. 45, 1, 1 pr. quod iussu). VENVL. dig. 40, 12, 44 pr. iurando (VLP. dig. 38, 1, 7, 1. *cf.* GAIVS inst. 3, 96 iure i. [TRYPH. dig. 37, 15, 10. *paulo aliter p. 93, 22*]). GAIVS dig. 2, 11, 6 necessitate sistendi (MOD. dig. 44, 7, 52 pr. *al.*). inst. 4, 31 stipulatione (SCAEV. dig. 45, 1, 122 pr. *al.*). 4, 187 vadimonio. SCAEV. dig. 36, 1, 78 fideicommisso. VLP. dig. 23, 3, 38 mandati iudicio (PAVL. dig. 44, 7, 46 communi dividundo. COD. Iust. 8, 15, 6 [*a. 293*] pigneraticio). *al.* *res pro subi. ponitur*: SEN. benef. 3, 15, 1 utinam nulla stipulatio emptorem venditori -ret . . .! (POMPON. dig. 45, 1, 5, 2). SIC. FLACC. grom. p. 102, 15 quidam . . . possessionum suarum privatim formas fecerunt, quae nec ipsos vicinis nec sibi vicinos -ant. IVLIAN. dig. 4, 12, 18 pretium. 12, 1, 19 pr. numeratio. VLP. dig. 29, 2, 8 pr. hereditas (PAVL. dig. 45, 2, 17). *al.* ② *c. praepos.*: SEN. contr. 9, 3, 3 (*verba Gallionis*) non potui -ari de eis *filiis*, qui in mea potestate non erant (GAIVS inst. 3, 137 de eo, quod alterum alteri . . . praestare oportet. *et saepe, per zeugma iam* LEX Iul. Pap. [dig. 38, 1, 37 pr.]). IAVOL. dig. 3, 5, 27 id ei *Titio* abesse videtur, in quo -tus est (42, 5, 28 in omni aere alieno. SCAEV. dig. 24, 1, 58, 2 in ea pecunia. *al.*). 23, 3, 57 in quam *pecuniam* (46, 1, 42 in . . . rem [IVLIAN. dig. 45, 1, 56, 8 GAIVS dig. 3, 5, 2. *al.*]. IVLIAN. dig. 17, 1, 33 in . . . summam [GAIVS inst. 3, 124]. GAIVS dig. 46, 1, 70 pr. in . . . condicionem. VLP. dig. 19, 1, 11, 17 in hoc . . ., ut *eqs. et saepe*). IVLIAN. dig. 12, 6, 32, 2 pro dote (POMPON. dig. 46, 3, 25 pro ea parte *hereditatis*. AFRIC. dig. 46, 1, 21, 3 apud eundem pro ipso. *al.*). 23, 3, 44 pr. ex promissione (POMPON. dig. 42, 1, 22, 1 ex doli clausula. 45, 1, 25 ex . . . stipulatione. *et saepe*). 30, 103 (*inde* CALL. dig. 49, 14, 3 pr.) ad praestandum fideicommissum (MAECIAN. dig. 35, 2, 32, 4. *al. cf.* SCAEV. dig. 45, 1, 127 ad hoc, ut *eqs.* TRYPH. dig. 20, 5, 12, 1 ad id restituendum. *al.*). GAIVS dig. 46, 1, 70, 1 sub condicione (46, 1, 72. *al. cf.* epit. 2, 9, 7 sub hac sponsione. SCAEV. dig. 46, 3, 89, 2 sub usuris). inst. 2, 184 (*inde* INST. Iust. 2, 16, 9) per fideicommissum (VLP. dig. 8, 4, 13 pr. per stipulationis vel venditionis legem. *al.*). PAVL. dig. 19, 4, 1 pr. ob evictionem (sent. 2, 6, 1 ob ea, quae salva receperit). *cf.* IAVOL. dig. 3, 5, 27 vel mandati vel negotiorum gestorum nomine (46, 1, 20 fideiussionis. CELS. dig. 21, 6, 62 pr. evictionis [IVLIAN. dig. 21, 2, 39. *al.*]. *al.*). ③ *c. dat.* (*formas ambiguas sub abl. attulimus*): COLVM. 1, 7, 2 nec dominus in unaquaque re, cui (cum *var. l.*) *praestandae* colonum -verit, tenax esse sui iuris debet. IVLIAN. dig. 28, 1, 12 hereditati (*v. vol. VI 3, 2634, 13 sqq.*). 46, 1, 16, 1 condicioni. VLP. dig. 4, 4, 44 oneri. 29, 2, 6 pr. aeri alieno (29, 2, 8 pr.). ④ *c. gen.*: POMPON. dig. 44, 7, 24, 3 negotiorum gestorum ei -atur (VLP. dig. 3, 5, 5, 2 *ex Iuliano*. PAVL. dig. 3, 5, 18, 3). VLP. dig. 17, 1, 12, 11 mandati (17, 1, 12, 12. *al.*). 21, 1, 25, 9 (*verba edicti*) cuius . . . pecuniae *praestandae* (PAVL. dig. 17, 2, 71 pr. [*ex Alfeno*] non . . . utriusque rei promissorem -ari, ut *eqs.* INST. Iust. 4, 3, 9 non solum tanti quisque -atur, quantum damni dederit, sed . . . pluris [*antea*: tanti teneatur. *an ad l. 1 sqq.?*]). 27, 3, 1, 22. 36, 4, 5, 1. ⑤ *c. enunt. fin., acc. c. inf.*: IVLIAN. dig. 21, 2, 8 -tus est venditor, ut praestet *eqs.* (41, 1, 36. GAIVS inst. 2, 184 ut hereditatem . . . restituat [*inde* INST. Iust. 2, 16, 9 hereditatem . . . restituere]. *al.*). VLP. dig. 45, 1, 38 pr. *seq.* ne. COD. Iust. 3, 18, 1 (*a. 225*) qui . . . se soluturum pecuniam -at. ⑥ *locutiones concisae*: MOD. dig. 40, 12, 21 pr. eius duplum, quod . . . vel dedit vel -tus est (*sc. ut daret*). COD. Iust. 4, 29, 8 (*a. 238*) in id, quod (*i. 'in q.'*) se -verunt, teneri. ⑦ *accedunt adv.*: CELS. dig. 38, 1, 30 pr. immodice. FLORENT. dig. 45, 2, 7 (*inde* INST. Iust. 3, 16, 2) pure (VLP. dig. 46, 1, 6, 1). PAPIN. dig. 46, 6, 12 civiliter (VLP. dig. 11, 6, 1, 1. *al.*). VLP. dig. 4, 5, 2, 2 naturaliter (5, 3, 25, 11. *al.*). COD. Iust. 4, 2, 13 (*a. 294*) principaliter (4, 29, 24). 4, 49, 1 (*a. 215*) personaliter.

b *in sermone communi* (*hic illic ita, ut usus iudicialis pelluceat*): *α sensu originario pro obi. sunt animantes vel eorum qualitates, actus sim.* (*ad indicandum, qua re vel ad quid obligatio fiat, accedit abl. passim* [*c. gerund. p. 93, 38*], ad *p. 93, 6* [*cf. p. 95, 58*], in *c. acc. p. 93, 11. 22. 36, c. abl. p. 93, 24. 26. 62. al.*, contra *p. 93, 13, acc. c. inf. p. 93,*

[Lebek]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12, 23, enunt. fin. l. 31): ⓘ *usu vario*: CIC. Verr. II 2, 177 *testes* -entur non solum iuris iurandi atque existimationis periculo, sed etiam communi inter se conscientia. p. red. in sen. 32 *Piso* pactionibus eos *hostes rei p.* suorum praemiorum -arat (VAL. CEM. hom. 4, 4 p. 703^{D}). Cael. 77 durissimis se ipse legibus iam -vit (CELS. 1, 1, 1 QVINT. decl. 249 p. 22, 17. *cf.* 286 p. 152, 6 quae *lex* ad patris te -vit voluntatem. AMBROSIAST. in Gal. 1, 13 ut libertatem suam -verint vinculis legis [*antea*: legi se subicere]). Balb. 34 qui *populus* iniussu suo nullo pacto potest religione -ari (*antea*: vinculo religionis. LIV. 9, 8, 6 *opp.* exsolvamus. FRONTIN. [?] strat. 4, 7, 39). Phil. 5, 51 audebo etiam -are fidem meam (*suam ut*: LIV. 30, 12, 18 in id, quod petebatur. 40, 57, 4 pacato agmine transituros Bastarnas. *alienam l. 27 et* LIV. perioch. 84 fidem eorum contra Syllam. *vi speciali l. 53*). leg. 2, 41 qua *sponsione* -amur deo (LIV. 9, 8, 9. 9, 9, 15 quae *s.* neminem -ret). off. 1, 36 ut ... secundo eum *filium Catonis* -et militiae sacramento (SCRIB. LARG. praef. p. 2, 21 qui s. medicinae legitime est -tus. NOVELL. Valent. 15 pr. *al.*). *al.* HOR. carm. 2, 8, 5 -asti perfidum votis caput (LIV. 21, 21, 9 *Hannibal* Herculi vota exsolvit novisque se -at v. *al. cf.* OV. trist. 1, 2, 83 [*v. MusHelv. 24, 1967, 33sqq.*]). Ov. am. 3, 12, 42 -at historica nec sua verba fide *licentia vatum*. LIV. 3, 56, 12 foedere (21, 18, 11 si vos non tenent foedera ..., ne nos quidem Hasdrubalis foedus ... -are potuit. 38, 33, 10). 5, 8, 6 iure iurando inter se -ti *populi* (39, 18, 3 in quas *res*. SEN. contr. 2, 2, 5 *ex Arellio Fusco*. IVST. 3, 3, 11 nihil eos ... mutaturos. *paulo aliter p. 92, 24*). 9, 9, 7 si quid est, in quo (quod *dett.*) -ari populus possit, in omnia potest (*cf.* SEN. contr. 1 praef. 19 hoc vobis, in quo iam -tus sum, persolvam). 21, 21, 11 velut mutuis pigneribus -ti *milites* (CVRT. 7, 10, 9 fidem. PLIN. epist. 7, 17). *al.* SEN. contr. 7, 1, 14 (*verba Musae*) aliis non potest persuaderi ut matrimonio -entur, aliis ut careant (TERT. uxor. 1, 7 l. 12 *opp.* solutus. *cf.* 2, 2 l. 54). CELS. 5, 26, 1^{D} *medicum* -ari ... aequum est confessione promptae rei, quo curiosius ... circumspiciat. SEN. epist. 94, 31 quid illum admonitiones iuvabunt vitiosis *decretis* -tum? 95, 35 si volumus habere -tos (*sc. 'disciplinae nostrae', nisi potius 'bono'*) et malis, quibus iam tenentur, avellere, discant *eqs.* TAC. Germ. 8, 1 ut efficacius -entur animi civitatum, quibus inter obsides puellae ... imperantur. SVET. Tib. 67, 3 (*ex oratione Tiberii*) ne se senatus in acta cuiusquam -ret (*antea*: ne in acta sua iuraretur). TERT. pudic. 12 p. 242, 15 *apostoli* solverunt a pluribus, ut nocentioribus observandis -remur (*antea*: ad necessariora constringant). *et saepius.* ⓘⓘ *c. respectu beneficiorum* (*nonnulla vergunt in meram vim conciliandi, cf. p. 94, 47sqq.*): Q. CIC. pet. 4 ut intellegant, qui debent tua causa, referendae gratiae, qui volunt, -andi tui tempus sibi aliud nullum fore. 19 quattuor sodalitates ... tibi -asti. 37 ut intellegant te sibi in perpetuum summo beneficio -ari (CIC. Catil. 4, 22. Phil. 13, 8 me eius b. ... -tum puto. *et saepe*). CIC. Sull. 72 quorum pro salute se hic Sullae -vit *i. fere '-ari se passus est'* (SEN. benef. 5, 19, 6 PLIN. epist. 10, 4, 1. 10, 6, 2). Planc. 73 (*postea*: beneficio obstrictum). fam. 6, 11, 1 (*postea*: devinctus ... beneficio). ad Q. fr. 2, 12, 3 liberalitate. *al.* CAEL. Cic. fam. 8, 9, 4 gratos ... viros tibi -aris. PLANC. *ibid.* 10, 8, 3 largitionibus concessionibusque praemiorum. Ov. met. 9, 248 (*loq. Iuppiter ad deos Herculi faventes*) quamquam ipsius datis hoc ... actis, -or ipse tamen. fast. 2, 62 nec satis est homines, -at ille *Augustus* deos. LIV. 22, 22, 14 habita fides ipsam plerumque -at fidem (SEN. Ag. 286 pretio. *cf. l. 10sqq.*). 40, 10, 9 tuam senectutem -tam et obnoxiam adulescentiae suae. *al.* SEN. contr. 1, 1, 4 (*verba Gallionis*) non miror, quod misericordia obicitur; ... sic ... me gessi, ut hoc crimine duos patres -rem. SEN. benef. 1, 1, 8 quid exspectat, qui offendit, dum -at? (*inde* PS. SEN. mon. 170). 2, 11, 5 si gratos vis habere, quos -as. 5, 11, 5 beneficium dare ... aliquem conciliat, aliquem -at *eqs.* 6, 10, 2 profuisse te mihi ..., ut ob hoc tibi -er. *al.* QVINT. decl. 253 p. 36, 2 meo nomine sum vobis ... -tus (TERT. idol. 9 p. 38, 20 SYMM. epist. 2, 84). 345 p. 365, 1. PLIN. epist. 8, 12, 3 minus -or tanta sedulitate celebranti, in quo (qua *var. l.*) -ari ego ... maxime possum (*antea*: obstrictum). 10, 11, 1 infirmitas mea ... -vit me ... medico, cui parem gratiam referre ... possum, si *eqs.* TERT. idol. 6 p. 35, 29 quibus exhibitionis nostrae gratia -ti sumus. ARNOB. nat. 7, 12 cum *di* suas intellegant gratias sacrorum acceptionibus -tas. AMM. 15, 5, 33 -tum gratia (28, 4, 10. *cf.* 20, 11, 3 gratiarum ... nexu). *et saepius.*

β obiecto mutato (*cf. p. 91, 14*): ⓘ *per enallagen*: HOR. carm. 2, 7, 17 -tam redde Iovi dapem. AMBR. exc. Sat. 1, 60 hereditas successori quaeritur, dispensatio pauperibus -atur. ⓘⓘ *peculiariter*: TAC. Germ. 31, 1 barbam ... submittere nec nisi hoste caeso exuere votivum -tumque virtuti oris habitum (*i. quo virtuti se obligaverunt*).

2 *de quolibet nexu* (*c. abl. passim, dat. p. 94, 6. 7. 49. al.*, in *p. 94, 2. 21. 60. al.*, ad *p. 94, 16*): a *strictius c. respectu impediendi, implicandi sim.* (*cf. p. 94, 73sqq.*): *α vario usu*: CIC. Verr. I 24 me hoc iudicio districtum atque -tum futurum (*cf. p. 89, 35*). dom. 20 cum ... populum ... Romanum scelere -asses (har. resp. 27 quominus castissimos ludos omni flagitio pollueres, dedecore maculares, s. -res). div. 1, 7 ne ... impia fraude aut ... anili superstitione -emur. IREN. 2, 17, 9 (= 2, 22, 3 H.) quacumque ... progressi fuerint *argumentando*, -buntur (*i. fere 'haerebunt'*). ARNOB. nat. 3, 43 *ne di* piaculis nos teneant inexpiabilibus -tos. FIRM. math. 3, 11, 7 falsis criminum circumventionibus -antur. 4, 1, 3 deus ... immortalis animi divinitatem mortalis ... corporis vinculis -vit (*infra*: magnae cuiusdam necessitatis -tus imperio *animus*. *cf.* RVSTIC. c. aceph. p. 1191^{C} *anima* -ta in corpore). 4, 9, 4 vitiis (4, 12, 1 praeposteris amorum v. -ti aut inpuris ... cupiditatibus dediti. 5, 3, 5). 4, 19, 18 *Veneris sidus* et viros mulierum et mulieres virorum bonis affectibus -bit (5, 1, 34 circa uxorem blandis erit amorum a. -tus. *al. cf.* CIL VI 18817, 5 puer puella -ti amori [*pro* amore?]). 7, 23, 24 malis (PS. AVG. quaest. test. I 98, 3 ut huic malo etiam filios suos -rent). HIL. in psalm. 61, 6 nihil occultum, nihil clausum, nihil -tum sub dei confessione in corde retinendum est. PRISCILL. tract. 1, 5 deterioribus tormentis. SERV. auct. Aen. 2, 140 Graeci -ti sunt (*sc. sacrificio interrupto, ut vid.*). AMBR. paenit. 1, 14, 70 (*ad Matth. 5, 28*) non aspectum -vit *Christus* (*i. 'cohibuit', nisi 'damnavit', cf. p. 92, 1 et antea*: non ... vidisse crimen est), sed adfectum quaesivit. VVLG. prov. 13, 13 qui detrahit alicui rei, ipse se in futurum -at. AVG. in psalm. 99, 7 omnes condicione servili -ti. PS. AVG. c. Iud. pag. Ar. 2 ad hos ... pannos (*sc. impudicitiam sim.*) suos posteros -vit. quaest. test. I 115, 33 *daemonia* corpora -ant infirmitatibus. serm. ed. Mai 29 sanguis ... domini nostri polluit in praesenti reos *Iudaeos*, de futuro -at nascituros (*postea*: elogio criminis implicavit, innodare). EVAGR. sent. mon. 10 (Leclercq, Scriptorium V 2, 1951 p. 205) qui -at memoriam malitiae in anima sua (*gr. ἐναποδεσμεύων, vers. alt. Migne 20, 1181^{C}* alligat ... in animam). VINCENT. LER. 7, 3 maledictis (*opp.* benedictione donati sunt). HIL. AREL. vita Honorat. 5 l. 15 alios dulcedo ipsius -verat, alios collegii blandimenta devinxerant *eqs.* (*c. colore alliciendi ut*: CASSIOD. hist. 8, 11, 6 Severa ... pulchritudine virginis -ta est [*Socr. 4, 31* ἠράσθη τοῦ κάλλους]. *cf. l. 47sqq.*). CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 198^{C} rem in medio positam et pene ipsa luce clariorem volunt nebulis -are (*i. obvolvere*). *al.*

β intercedit invocatio deorum, daemonum sim.: ⓘ *de consecratione in perpetuum facta*: CIC. dom. 106 domum ... in posterum tempus sempiterna religione -are (124 bona Lentuli [*distingui videtur ab ipsa caerimonia consecrandi*]. leg. 2, 58 locum publicum ... privata r. ARNOB. nat. 7, 31 solum erit *id vinum*, quod inferetur, sacrum nec r. -bitur ceterum). TERT. anim. 39, 3 quis non ... aut totum filii caput reatui vovet ... aut sacrificio -at aut sacro obsignat ...? ⓘⓘ *de actu magico incantandi, defigendi sim.* (*cf. p. 90, 38*): PS. QVINT. decl. exc. Paris. 10 p. 406, 15 *pater incantatione magi* venientem ab urna filium (*i. umbram mortui*) -vit (*postea*: impedisti). PAVL. sent. 5, 23, 15 qui sacra impia ..., ut quem obcantarent defigerent -rent, fecerint. PORPH. Hor. epod. 17, 7 'turbinem' ... dicit, quod quasi -verit mentem eius *Canidia*. SERV. auct. ecl. 8, 71 'excantare' est magicis carminibus -are. *al.* *huc fort. spectant* (*c. notione decipiendi*): ACT. Petr. 28 (*loq. Petrus ad populum Nicostrato resuscitari viso*) -ti estis (*antea*: maleficatos vos esse, *postea*: excaecavit). PASS. Petr. Paul. long. 46 (*loq. Simon ad Neronem*) *Petrus et Paulus* circumvenerunt clementiam tuam et -erunt te (*gr.* συνέδησαν).

b *vi plus minus debilitata*: *α praevalet notio conciliandi* (*huc transeunt exempla l. 5sq. 23sqq. posita, cf. etiam p. 93, 39sqq.*): CAEL. Cic. fam. 8, 12, 2 malui collegae eius ... me -are. TERT. praescr. 41 l. 18 *haeretici* conlocant ... apostatas nostros, ut gloria eos -ent, quia veritate non possunt. PORPH. Hor. epist. 1, 6, 1 nullae sectae -tum se ait *Horatius*. LACT. inst. 5, 2, 3 *philosophus quidam* ad amicitias iudicum ... penetrabat eosque sibi repente auctoritate falsi nominis -bat. QVEROL. p. 13, 11 R. quem tu maxime tibimet -are volueris, tanto levius nectito. *cum acumine dictum*: ENNOD. dict. 25, 3 p. 501, 5 (*loq. Thetis Achille interfecto*) inferiores hominibus sumus ..., quia nescimus exitia pignoribus -tae. *β praevalet notio consociandi, uniendi sim.*: TERT. adv. Hermog. 16, 1 (*deus ex materia bonum et malum fecit*) ambo sibi -antur, qui fecit et de qua fecit. resurr. 48 p. 100, 10 quae *resurrectio* nisi corporalis non [nisi alias] in baptismate corporali -retur (*fere i. q. 'penderet', item*: OROS. comm. 2 [*verba Priscilliani*] in qua *corporis dispositione* -tum caelum videtur et terra omnesque principatus saeculi videntur adstricti). uxor. 2, 1 l. 31 quod illud (*sc. suasum*) de consilio veniat et voluntati proponatur, hoc autem (*sc. iussum*) de potestate descendat et necessitati (*A*, -te *cett.*) -etur. FIRM. math. 2, 23, 2 omnia signa *zodiaci* invicem sibi -ta iunguntur ([*postea*: omnia s. signa i. vicinitas coniunctionis adsociat]. 4, 20, 3 multiplicatam et i. s. -tam ... summam). 3, 7, 6 si ... Mars se illis *sideribus* aliquibus radiationibus -arit. 5 praef. 3 tu *deus* tibi pater ac filius uno vinculo necessitudinis -tus (*cf.* MAXIMIN. c. Ambr. 137 *de trinitate*). PS. RVFIN. in Ioel 2, 12/14 eius *dei* ... medicinam aeternis virtutibus (*sc. benignitatis, misericordiae divinae sim.*) -antes (*fere i. q. committentes*).

B *usu christiano pertinet ad hominem saeculo subiciendum, temptationibus circumretiendum, a salute retinendum sim.* (*afferuntur exempla selecta; usus iudicialis subest p. 95, 3. 33. 36. al., ceterum similia exstant p. 93, 75sqq.*): 1 *praevalente respectu definito* (*c. abl. passim, dat. certo l. 81. p. 95, 6*, in *c. abl. p. 95, 9. 11. 13*): a *peccatorum, malitiae sim.*: TERT. idol. 2 p. 31, 25 idololatriam ... existimant ..., si quis ... sacris aliquibus aut sacerdotiis -etur. spect. 10 p. 13, 14 quibus *spectaculorum inquinamentis* hominem a domino avocarent et suo honori -rent *daemones*. EPIST. Paul. et Cor. II rec. B 11 ⟨car⟩nem voluptatibus. HIL. in psalm. 124, 10 sunt alia vincula, quae fidem nostram impediunt et -ant sibique conectunt: maxime augendae pecuniae labor et negotiandi insincerus profectus; haec enim ita -ant peccatis,

[Lebek]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sacramentis *eqs.* (AMBROSIAST. in Col. 1, 14. AVG. nupt. et concup. 1, 24, 27 originali [pecc. mer. 3, 2, 2. *al.*]. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 33, 12 *opp.* exoluit debitum. *al.*). PRISCILL. tract. 1, 18 concupiscentiae carnis addicti fornicationibus -antur. AMBROSIAST. in Rom. 6, 20/21, 2 rec. β maculis plena libertas et squaloribus -ta. HIER. in Is. 27, 13 p. 314[B] idololatriae et magicis ... artibus -ti (58, 10 p. 569[A]). AVG. adv. Don. 18, 24 p. 122, 17 non vos tartareus -et somnus. serm. 224, 2, 2 quos -tos suis vinculis tenet *diabolus* (PALLAD. hist. mon. II 13 p. 366[D] animam ... in avaritiae laqueo. NICET. virg. laps. 18 p. 118, 3 quibus te spiris serpens ille nequissimus -vit. *al.*). OP. imperf. in Matth. 31 p. 796 in iniquitatibus. GREG. M. in euang. 31, 7 usitata ... culpa -at mentem, ut nequaquam surgere possit ad rectitudinem. moral. 15, 31 suo libero arbitrio in eorum *malorum operum* desideriis -atur. *al.*
b *bonorum vanorum* (*notione verbi fere in sensum oblectandi sim. transeunte*): TERT. ieiun. 12 p. 291, 3 *Pristinum* omnibus balneis ... et omnibus luxuriae secessibus ... et omnibus vitae istius inlecebris ... -tum (*Ursinus*, obleg- *B*, oblect- *Leopoldus; cf. p. 89, 25*). Ps. AVG. quaest. test. I 115, 51 non illis *Christianis* mundus praestat, per quae -ti teneantur humanis rebus obnoxii. AVG. conf. 8, 5, 11 terra -tus (*postea*: sarcina saeculi ... dulciter premebar). in psalm. 114, 4 non solum excruciari adversitatibus huius saeculi, sed etiam -ari prosperitatibus (*antea*: oblectabar). 121, 1 -ta ... anima amore terreno quasi viscum habet in pennis (QVODV.[?] Aug. serm. cod. Guelf. app. 9, 14 p. 203, 109 huius vitae). *et saepe.* **c** *molestiarum saecularium*: ITALA II Tim. 2, 4 (Cypr. epist. 1, 1. *al.*) nemo militans deo -at se molestiis saecularibus (*gr.* ἐμπλέκεται, *Vulg.* implicat se. *inde* CYPR. *l. c.* m. et laqueis s. -ari). HERM. Pal. sim. 9, 20, 1 (*cf.* vulg.) plurimis negotiis se -erunt *eqs.* (*gr.* ἐμπεφυρμένοι, *syn.* impliciti, obstricti). AMBROSIAST. in I Cor. 7, 35 cum -ti essent terrenis et carnis nexibus (*antea*: subdita mundanis necessitatibus). BASIL. ad mon. l. 23 non te -es vitae huius superfluis (*Migne gr. 31, 649A* ἐμπλέκεσθαι). *al.*

2 *in universum*: AMBR. Tob. 9, 34 faenerator pecuniae (*i. diabolus*) caput -at, manum tenet, sortem ducit, centesimam exigit (*cf. p. 90, 69. 91, 14 sqq.*). AVG. nupt. et concup. 2, 34, 58 nisi et ipsos, quos prima carnalis nativitas -vit, secunda spiritalis absolvat. CASSIOD. in psalm. 50, 15 (14) domino supplicantes ex reis redduntur liberi, ex -tis feliciter absoluti. *al.*

-tus *in iuncturis verbalibus*: *trans.*: CIC. Phil. 2, 116 habes ... -tos (SEN. epist. 95, 35 CELS. dig. 17, 1, 50 pr. IVLIAN. dig. 12, 1, 19, 1. *et saepe ap. iurisconsultos*). IVLIAN. dig. 45, 1, 57 relinquet heredem -tum (GAIVS inst. 2, 277 VLP. dig. 46, 1, 4, 1 PAVL. dig. 35, 1, 65). GAIVS inst. 3, 176 -tus tenetur (ARNOB. nat. 3, 43 FIRM. err. 25, 3 AVG. serm. 224, 2, 2 COD. Theod. 3, 18, 1. *cf.* AMM. 15, 3, 33 retineret. COD. Theod. 12, 1, 46 detinet). *intrans.*: CELS. dig. 39, 5, 21, 1 ut ... maneat -tus (IVLIAN. dig. 12, 6, 32, 1. *et saepe ap. iurisconsultos. cf.* remanere: IVLIAN. dig. 46, 3, 34, 10 VLP. dig. 44, 7, 14 AVG. serm. 56, 13, 17). POMPON. dig. 45, 2, 19 durat -tus (VLP. dig. 19, 2, 13, 11).

CAPVT ALTERVM: *intransitive* *i. q. spissari* (*in re coquinaria, cf. p. 90, 49 sqq.*): APIC. 4, 126 sucum transferes in patellam ... et ... ova dissolves ad ignem, ut -et. exc. 82 suffundes impensam de patina; facis, ut -et (*postea*: tenuerit). *cf. variam lectionem pro* -etur 4, 147.

partic. praes. **obligāns,** -antis *pro subst.*: SEN. benef. 1, 4, 5 -ium. COD. Iust. 8, 15, 6 (*a. 293*) -is (*i. oppignerantis*) in bonis.

p. p. p. ᵛ**obligātus,** -a, -um. 1 *pro adi.*: *posit. v. supra passim.* *compar.*: PLIN. epist. 8, 2, 8 quanto quis melior ..., tanto mihi -ior abiit. GREG. M. in euang. 9, 1 tanto ... esse humilior ... quisque debet ..., quanto se -iorem esse conspicit in reddenda ratione. moral. 18, 18 ut ... -iores ad poenam fiant. 26, 46 (= past. 2, 6) tanto ... apud dominum -iores sumus, quanto apud homines inulte peccamus. *superl.*: CHAR. *p. 89, 38.* AVG. anim. 1, 19, 33 dissolvendae huic -issimae (*i. maxime complicatae*) quaestioni. **2** *pro subst.*: *masc.*: SEN. benef. 1, 4, 5 (*plur. ut* CHRYSOST. *p. 91, 74*). POMPON. dig. 42, 1, 22, 1 (*sing. ut* PAPIN. dig. 38, 1, 43 operis -us. AMBROSIAST. in Col. 1, 14 -us peccatis). *neutr.* (*i. q. res oppignerata*): POMPON. dig. 19, 1, 6, 9 si venditor sciens -um aut alienum vendidisset. PAVL. dig. 20, 2, 9 -orum propter pensionem.

deriv.: obligamentum, obligatio, obligatorius, obligatura, obligatus (-ūs).

compos.: perobligo. *Lebek.*

? **obligūrio,** -(i)ī, -īre. *si recte trad., ab* ob *et* ligur(r)ire. *fere i. q. devorare* (*cf.* oblingere): ENN. sat. 17 (Don. Ter. Phorm. 339, 1) mox cum alterius -as bona (*V*, ab- *L probabilius, cf. Ter. Eun. 235*; ablingas *vel* ablinias *cett.*). IVL. VAL. 1, 27 p. 37, 2 *aves* illam de farina lineam -risse (ab- *coni. Kübler; Hist. Alex. M. I p. 31, 21 Kr.* λαβόντα).

1. oblīmo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* limare (*a* limus). ol- *saepius in glossis.* *inde a* LVCR. (*? p. 96, 1*), CIC., VERG. **[***dub.* GLOSS. V 544, 57 olimata (obl- *Goetz, an* olitana*?*): veterata. *ad* 2. oblimo *pertinere vid.* HOR. sat. 1, 2, 62.**]**

1 *proprie i. q. limo obducere vel replere*: CIC. nat. deor. 2, 130 mollitos ... et -tos agros ad serendum relinquit *Nilus* (SEN. nat. 4, 2, 9 *Nilus* iuvat ... a. duabus ex causis, et quod inundat et quod -at. *cf.* SVET. Aug. 18, 2 fossas omnis, in quas Nilus exaestuat, -tas longa vetustate). VERG. georg. 3, 136 ne luxu obtunsior usus sit genitali arvo et sulcos -et inertis (SERV.: claudat meatus. SERV. auct.: et aliter: Lucretius [frg. 4, *ubi Martin verba vix recte restituit; Vergiliani interpretis nomen latere suspicatur Thilo*] 'ne -et' pro 'obturet' et 'obcludat'; alibi '-et' terat, perdat [*affertur Hor. infra l. 27*]. GLOSS.[L] I Ansil. OB 229 obducat [limum *suppl. Thomson*, '*vix* obcludat' *Lindsay*], id est limo repleat. GLOSS. V 573, 48 claudat, opturat). LVCAN. 6, 364 *Achelous* crassis -at Echinadas undis (*cf.* PRISC. perieg. 522 quas *insulas* -at rivis Acheloius amnis [*Dionys. perieg. 497* ἀμφὶς ἑλίσσει, *Avien. orb. terr. 667* oberrat]). CYPR. GALL. gen. 278 fuso ... -ans omnia tractu *oceanus.* **2** *translate i. q. obtundere, obcaecare sim.*: SOL. 11, 3 ita ... nomina Graeci permiscuerunt, ut ... paene -verint universa. SYMM. epist. 1, 59 mihi iners desuetudo -at ingenium. 8, 61 (60) vulgati ... proverbii est, enavigato Maleo -ari eorum memoriam, quos domi reliqueris. AMBR. hex. 6, 9, 60 p. 251, 18 prospiciendum, ne quis eam (*pupillam oculi, i. animam*) pulvis erroris -et aut ulla vexet festuca peccati. Ps. RVFIN. in Os. 8, 5/6 ut discretionis tuae aciem copia rerum et securitas -verit. *ibid.* -tum rationis ignem. CLAVD. rapt. Pros. 3, 29 dissuasor honesti luxus et humanas -at copia mentes. AVELL. p. 47, 13 ne ulla inaequalitas splendorem fabricae amplificentioris -et. ENNOD. opusc. 2, 27 p. 296, 5 vos *Laurentianos* in stuporem pecualem peccati nebula aut divinus horror -at.

2. oblīmo, -āre. *ab* ob *et* limare (*a* lima). ol- *saepius in glossis.* CHAR. gramm. p. 473, 32 B. -o (*Barwick e Malsach. p. 214, 5 L.*, obliaro *cod.*): ῥινῶ (*cf. s. v.* limo). GLOSS. -at (-limpidat, -liminat): limpidat (*Lindsay ad* GLOSS.[L] III Abol. OL 6 *dubitanter coniungit cum* VERG. *p. 95, 84.* -at: limat *subesse suspicatur B. Löfstedt per litteras*). *i. q. deterere, consumere sim.*: HOR. sat. 1, 2, 62 bonam deperdere famam, rem patris -are (PORPH.: -are 'conterere' significat, ut quae a fabris limantur [*probant Goldberger, Glotta 20, 1932, 123. Bonfante, Emerita 5, 1937, 32*]. SCHOL.: deterere, consumere, tractum a 'lima', qua fabri utuntur, aut certe a limo, ut sit obducere, ut dicimus quaedam limo obducta deperisse [*hoc probant Kiessling-Heinze*]. *cf. supra l. 3*). TER. MAVR. 1663 nec consona pellitur ulla, nisi quae duabus obstat una vocibus, cum venit in medium vocesque -at adhaerens.

oblingo, -ere. *ab* ob *et* lingere. -lig- CIL. **1** *i. q. fellare*: CIL IV 760 -e mea (*i.* mentlam*?*) fela ... mentlam elinges. **2** *i. q. lingendo consumere* (*cf.* obligurire): ITALA num. 22, 4 (Caes. Arel. serm. 103, 5 p. 411, 9) sicut vitulus -it in campis herbam viridem, ita populus Israhel -et populum Amalec super terram (ab- *113, 2 p. 447, 12 ut Rufin. Orig. in exod. 11, 4. al. Aug. quaest. hept. 3, 46*, e- *Lugd.*; *gr.* ἐκλείξει ... ἐκλείξαι, *Vulg.* ita delebit ..., quomodo solet bos herbas usque ad radices carpere).

ᵛ**oblino,** -lēvī (-līvī), -litum, -ere *et* oblinio, -linīvī (-liniī), -linītum, -īre. *ab* ob *et* linere (linire). *scrib.* ol- *l. 71* (*at v.* GRAMM. suppl. 296, 23 'ob' ... manet, ut ... '-o'), obil- *l. 69.* *formae quarti ordinis certae*: COLVM. 12, 8, 2 -linito (*partic.* [*antecedunt imperativi, v. p. 97, 46; ceterum* -litus]. SCRIB. LARG. 244. VEG. mulom. 2, 72, 1 [*P*, -litos *L*; *imper.* -ito CHIRON 485]. *cf. var. l.* HIER. hom. Orig. in Luc. 23 p. 146, 25). 12, 15, 2 -i⟨re⟩ (12, 25, 5. 12, 41. 12, 44, 3. 12, 46, 6 [-ere 5, 9, 3. 11, 2, 42 *SAV*, -ire *recc.*]. AMBR. spir. 3, 10, 60 [-ere *var. l.*]. MARCELL. med. 15, 93 [-ere SCRIB. LARG. 43]. GLOSS. *l. 68. cf.* -iri SCHOL. Cic. Bob. p. 167, 15 [*v. p. 97, 24*]. AVG. serm. 351, 3, 5 p. 1540). SCRIB. LARG. 230 -linierit (PAVL. sent. 5, 4, 13 = dig. 47, 11, 1, 1 [-linuerit *F*[1], -linerit *F*[2]]. *cf. l. 61 et* CHIRON 473 -linieris). VEG. mulom. 2, 74, 3 (= CHIRON 472) -ies (2, 83 [-nes *A*, *imper.* -ito CHIRON 47]. CHIRON 473. 608. CASS. FEL. 1 p. 5, 10 *et saepius ap. eundem* [-nes *cod. Paris. ubique*]). AMBR. in psalm. 35, 1, 3 -iant (*cf.* 40, 10 -iat; *var. l. hic* -nat, *illic* -nant). MAX. TAVR. bapt. 1 p. 772[A] -linivimus (-livimus Ps. AVG. neoph. 2 p. 1207. *cf.* PLAC. Gloss.[L] IV o 15 -levit: -linivit [-linuit *G*]). *cf. p. 98, 10.* *? primi ordinis l. 73; cf. l. 68 et vol. VII 1, 381, 74.* *perf.* -levi QVADRIG. hist. 81 *et saepe* (*breviter* -leris VARRO rust. 1, 59, 3, *ubi trad.* -teris); -livi SEN. epist. 90, 17 (-linierunt *B corr.*). Ps. AVG. *l. 57*; -linivi *l. 57. 58*; *?* -linui *l. 52. 58*; -linerunt (-linerint *LK*, *cf. l. 53*) *ex* VARRONE rust. *affert* PRISC. gramm. II 530, 1 (*respici vid.* 3, 7, 7, *ubi trad.* -leverunt). *de notione*: PROB. app. gramm. IV 203, 29 inter '-tum' et 'oblitum' hoc interest, quod '-tum' correpte perfusum significat, 'oblitum' autem producte immemorem esse demonstrat (ISID. diff. 1, 415). GLOSS.[L] I Ansil. OB 252 -tus ...: linitus (*cf.* PLAC. Gloss.[L] IV o 18 -ire: linare [*?*]. GLOSS.[L] V Aa o 63 -tus [*vel* obil-, *item* GLOSS. V 508, 1]: † latatus, † lamnatus [lutatus, linitus *Bücheler*; l., lamatus *Persson, Eranos 14, 1914, 111 sqq.*]. GLOSS. V 315, 44 o⟨b⟩litum: ... linitum vel unctum [*?*, uncti in *trad.*]). II Philox. OB 33 -o (obligo *trad.*): ἐγχρίω (*cf.* 34 -ta: κατακεχριμένα. 35. 37 -l⟨i⟩nat: ἐπιχρίει [-ίη*?*]. GLOSS. II 348, 48 κεχρισμένος: -tus). III Abstr. OB 28 obliteratum: ... -tum (*al.*). *legitur inde a* PLAVTO, CATONE. **[***confunditur maxime c.* oblatus (*l. 77. p. 97, 84*), obligare (*l. 72. p. 98, 23*), obtinere (*p. 98, 1. 5. al.*). *dub. vel falso trad.*: SEN. epist. 122, 14 nihil iuvat -tum (solitum *vel* oblatum *recc.*, obvium *Erasmus*). ANTH. 477, 5 (obvia *Heinsius*). *cf. s.* olitanus.**]**

I *i. q. linendo perfundere, technice medicamentis, ceterum maxime ita, ut inquinatio respiciatur* (*accedit* cum *p. 97, 8. 42*, de *p. 97, 13*, in *p. 97, 27*, ab *p. 97, 78; reflexive p. 97, 21. 98, 1. 2. al., mediopass. p. 97, 20. al.*, '-tus *corpus aliqua re*' *p. 97, 17. 29. 30, cf. p. 97, 24; obi. omisso p. 97, 25. 38*): **A** *proprie*: **1** *generatim*: PLAVT. Most. 258 quid cerussa opust nam? :: qui mālas -am. Poen. 1195 an tu eo pulchra

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

videre ..., si tibi illi non os -tumst fuligine? (SEN. epist. 94, 58). CATO agr. 40, 4 luto depsto stirpem -ito (41, 4. CIC. *l. 16.* VARRO Men. 329. 526 [*contextu dubio*]. SEN. epist. 90, 17 PAVL. sent. 5, 4, 13 [= dig. 47, 11, 1, 1]. HIL. trin. 2, 13 p. 60^B pedibus l. -tus [-tis *var. l.*]. *al.*). 46, 2 fimo ... bubulo summam taleam -ito (VARRO rust. 3, 16, 16 COLVM. 5, 6, 8. *al.* MELA 1, 57 mortuos f. -ti plangunt *cultores regionum.* PLIN. nat. 19, 133 CLAVD. DON. Aen. 5, 355 p. 463, 28. *cf.* TERT. mart. 4, 5 stercore). 77 (*de spira facienda*) cum melle -ito bene. *al.* QVADRIG. hist. 81 Archelaus omnem materiam -verat alumine (GELL. 15, 1, 6). RHET. Her. 3, 22, 37 cruentam aut caeno -tam aut rubrica delibutam *formam* (CIC. Verr. II 5, 173 ut non cera, sed c. -ti esse videantur *iudices* [*alludit ad ceras discolores*]. Att. 2, 21, 4 *picturam.* VAL. MAX. 8, 2, 3. *al. cf.* FILASTR. 73, 2 de caeno). CIC. Verr. II 3, 31 *Apronius* unguentis -tus (Catil. 2, 10 p. red. in sen. 12 Phil. 13, 31 or. frg. A VI 1 LACT. inst. 6, 22, 1 FIRM. math. 8, 7, 1. *al. cf.* ARNOB. nat. 3, 25 postes ... unguine). Mil. 86 *Clodius* -tus cruore et luto (TAC. ann. 2, 17, 5 *Arminius* -tus faciem suo c., ne nosceretur. PANEG. 4, 26, 4). VARRO rust. 1, 41, 2 argilla *surculum.* 1, 59, 3 ramum (*cf. Plin. nat. 15, 60* surculo pice inlito). 2, 3, 6 saepta oportet substerni virgultis, ne -antur *caprae* (*cf.* 2, 9, 13). 3, 7, 3 marmorato ... parietes ac camarae -untur. 3, 7, 7 *accipitres* ita decipiuntur, cum se -verunt visco. 3, 9, 3 ulcus ... creta ([*inde* PLIN. nat. 10, 50. *cf. Colum. 8, 2, 3* linuntur]. MART. 6, 93, 9. SCHOL. Cic. Bob. p. 167, 15 solebant ... candidati ... c. -iri [-ire *Ziegler*] cervicem). 3, 16, 23 *mellarii* ramum ... -unt hoc *sc. erithace* (*cf.* 3, 16, 31 non longe inde -unt erithace). SALL. Iug. 101, 6 gladium sanguine -tum (TAC. ann. 1, 65, 2. *cf.* MARCELL. chron. II p. 95, 501, 2 in ... s.). TIB. 2, 5, 85 -tus ... musto feriet pede rusticus uvas. PRIAP. 14, 10 nigra fornicis -tus favilla. 83 (82), 18 (obliquum *var. l.*). OV. met. 4, 97 recenti caede leaena boum spumantes -ta rictus (PANEG. 2, 12, 2. *cf. infra l. 78*). 11, 367 *lupus* -tus et spumis et sparsus sanguine rictus (15, 519). SEN. epist. 123, 7 paedagogia -ta facie vehuntur, ne sol ... cutem laedat. COLVM. 1, 6, 14. *al.* SCRIB. LARG. 43 -ere hoc medicamento *parotidem* (*inde* MARCELL. med. 15, 93 -ire hoc medicamentum). *al.* PLIN. nat. 22, 2 *herba quadam* toto corpore -tae ... nudae incedunt *mulieres* (*antea*: inlinunt). *al.* STAT. Theb. 5, 310 -ta crasso cuncta rubent tabo (TAC. ann. 2, 69, 3 [tabe *trad.*]). LACT. opif. 11, 17 suco. AMBR. in psalm. 40, 10 quomodo ... quis mundus in luto, cum terra (eum *add. E, edd. vet.*) -iat? *et saepius.*

2 *speciatim c. respectu*: **a** *obturandi*: *α strictius* (*-untur aperturae*): ① *vasa sim.*: CATO agr. 25 id (*sc. dolia, lacum vinarium*) bene iubeto -i (125). 26 si bene deacinata erunt dolia, -ito (105, 2. 109. 110. 113). 38, 3 cum luto summam *fornacem* ... -ito (*cf.* 38, 4 luto [92. *plura v. infra*]). 101 vas, quo condideris *virgas murteas*, -ito plane (106, 2. 107, 2. 126 VITR. 8, 3, 18 COLVM. 7, 5, 8. *al.*). 104, 2 operculum in dolium imponito et -ito (COLVM. 12, 8, 2 serum emittito cavumque obturato ..., deinde operculo imposito et -linito non ante aperueris ollam *eqs.* 12, 44, 3. 12, 44, 6 gypso. 12, 46, 6 luto). 127, 1 amphoram (COLVM. 12, 29. 12, 30, 2). VITR. 8, 6, 9 coagmenta. COLVM. 12, 16, 4 ora *urceolorum* (*cf.* 12, 21, 2 urceus ... -itur luto paleato). *al.* PLIN. nat. 10, 109 in ollis novis -tis. 20, 98 gypso ... -tus cadus. *per synecdochen c. acc. rei, quae in receptaculo -endo servatur*: VARRO rust. 1, 58 faba et legumina in oleariis vasis -ta cinere perdiu incolumia servantur (*inde* PLIN. nat. 18, 307). COLVM. 12, 21, 3 vinum operimus atque -imus (12, 32). 12, 26, 1 *mustum* (12, 41 in aliud vas m. eliquatum -ire). 12, 38, 6 succum. ② *rimas varias*: CATO agr. 28, 2 praecisas *arbores* serito -itoque fimo summas ([*inde* PLIN. nat. 17, 87 plagam ... -i]. COLVM. arb. 26, 6 [5 plagam]). VARRO rust. 2, 11, 7 siqua *ovis* in tonsura plagam accepit, eum locum -unt pice. COLVM. 5, 11, 6 luto ... plagam *arboris* (arb. 8, 2. SOL. 32, 31 p. ... caeno -it *hippopotamus* [*Plin. nat. 8, 96* obducit. *cf.* AMM. 22, 15, 23]. *adde l. 57. 58*). 5, 11, 11 commissuras et vincula luto -ito (*item* arb. 26, 9). MART. 11, 45, 5 -itur minimae si qua est suspicio rimae *eqs.* PALLAD. 1, 40, 1 iuncturas. ③ *oculos* (*fere i. q. obcaecare*): VVLG. Is. 44, 18 -ti ... sunt, ne videant, oculi eorum (*hebr.* ṭaḥ). PRVD. perist. 2, 378 os -tum noctis situ. ④ *stomachum* (*fere i. q. astringere*): PLIN. epist. 7, 3, 5 dulcibus cibis acres acutosque miscerem, ut obtusus illis et -tus stomachus his excitaretur. *β latius*: VARRO rust. 3, 2, 5 *villa* -ta[e] tabulis pictis nec minus signis. APVL. flor. 23 p. 103 lacunaria auro -ta (*cf.* illino *vol. VII 1, 383, 39 sqq.*).

b *delendi* (*in re scriptoria sim., cf.* oblittero *p. 105, 76*): PROP. 4, 3, 3 si qua ... tibi lecturo pars -ta derit, haec erit e lacrimis facta litura meis. SEN. contr. 10, 5, 27 Zeuxin aiunt -visse uvam *in tabula.* GELL. 20, 6, 14 (*ad Sall. Catil. 33, 2*) 'vestrum' -verunt et 'vestri' superscripserunt. SERV. auct. Aen. 2, 566 *versus* a Tucca et Vario -ti sunt. AMBR. spir. 3, 10, 60 neque ... vos poteratis -ire (ablinire, obtinere *sim. var. ll.*) veritatem, sed illa litura de libro vitae nomina vestra radebat'. *ambigue*: OV. epist. 11, 2 siqua ... caecis errabunt scripta lituris, -tus a dominae caede (*cf. l. 29*) libellus erit.

B *in imagine et translate*: PLAVT. Curc. 589 sicin mihi esse os -tum (sub- *Ussing fort. recte*). LVCIL. 1019 quid tu istuc curas, ubi ego -ar atque voluter? CIC. Verr. II 3, 8 sunt omnia cum summo dedecore ac turpitudine, tum singulari stultitia atque inhumanitate -ta. Phil. 11, 27 *Dolabellam* nondum tanto parricidio -tum (*cf. supra l. 29*). 14, 9 libido flagitiosa, qua Antoniorum -ta (oblata *t*) est vita. Brut. 51 ut *eloquentia* se externis -ret (obtineret *var. l.*) moribus. rep. 3, 8 geram morem vobis et me -am sciens. fam. 9, 15, 2 mirifice capior facetiis, maxime nostratibus, praesertim cum eas videam ... -tas ... Transalpinis nationibus, ut nullum veteris leporis vestigium appareat. HOR. epist. 1, 19, 30 quem *socerum* versibus -at (optinet *pars codd.*) atris. 2, 1, 204 quibus *divitiis peregrinis* -tus (*'fucatus' Kiessling-Heinze*) actor cum stetit in scaena. SVET. gramm. 10, 2 Sallustii scripta ... nimia priscorum verborum adfectatione -ta. PS. APVL. Ascl. 28 p. 334, 8 delictorum inlitam maculis vitiisque -tam *animam* (PRVD. apoth. 822). LACT. inst. 4, 17, 21 luto ... se -unt (-iunt *B; syn.* inquinent), qui deos id est lutum terramque venerantur (AVG. serm. 351, 3, 5 p. 1540 peccant, ut ... l. -iri videantur. SALV. eccl. 2, 4 peccatorum sordentium. *cf.* AMBR. bon. mort. 3, 12 p. 713, 10 si ... lutum est corpus, -it nos utique, non diluit et coinquinat animam inquinamento intemperantiae). SYMM. epist. 1, 91 tu ... paginam melle eruditissimi oris -veras (BOETH. cons. 2, 3, 2 W. ista ... -ta ... rhetoricae ac musicae m. dulcedinis). AMBR. off. 1, 16, 60 p. 41^B qui in stadium non descenderint, non se ... -unt pulvere. HIER. in Soph. 2, 12/15 p. 1369^A -ti sordibus delictorum (hom. Orig. in Luc. 23 p. 146, 25 peccatorum). PRVD. perist. 2, 466 adulter Iuppiter, stupro sororis -te. 13, 57 *me* vipereis ... -tum venenis, criminibus variis tinctum miseratus abluisti. AVG. nupt. et concup. 2, 19, 34 p. 288, 2 per ipsum *vigorem membrorum* Sodomitae flagitiis -ti (oboliti, aboliti, obligati *var. ll.*) sunt. CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 131, 24 sponsam Christi caeno falsitatis -is. *al.*

II *i. q. linendo infundere*: SCRIB. LARG. 244 menta prodest et cinis ... aquā conspersa -linita. 254 ante nitro et aceto locus exasperatur, deinde hoc -itur (*vix* hōc, *v. 253* hoc medicamentum superlinitur). AVSON. 396, 53 p. 252 P. cunctis pariter versibus -at furvam lacticolor sphongia sepiam. VEG. mulom. 2, 74, 3 (= CHIRON 472) anacollema ... in capite et temporibus -ies (*cf.* CASS. FEL. 29 p. 58, 6 acaciam ... temporibus). 2, 83 (*cf.* CHIRON 47) cretam ... macerabis et -ies. CHIRON 323 super fauces -is fel. 608 haec ... in panno lineo -ies et impones (*cf.* 891 in linteo). MARCELL. *p. 97, 33.* CASS. FEL. 1 p. 5, 10. 10 p. 18, 11. 13.

p. p. p. **oblitus**, -a, -um *fere i. q. ultosus*: HIL. in psalm. 140, 9 p. 795, 12 ne quid nobis sordidum, ne quid -um adhaereret.
paronomasia c. illinere *l. 9.*
deriv.: 1. oblito, oblitus (-ūs). *cf.* oblittero, obliviscor.
compos.: superoblinio.

[ORIBAS. eup. 4, 33, 3 Ab p. 550 (*ad aegilopas*) facit ... et **obliōpiās** (*i. ad amblyopias*, ad bliopias *Aa*).**]** *Lumpe.*

oblīquātio, -ōnis *f. ab* obliquare. [*dub.*: CAES. AREL. serm. 20, 4 p. 90, 9 *v. p. 88, 63.*] *i. q. effectus vel actio obliquandi*: TERT. nat. 1, 12, 7 ipsi ... corpori nostro ... secreta linea crucis situs est, quod caput emicat, quod spina dirigitur, quod umerorum -o ⟨...⟩. CHALC. comm. 87 -es ... orbium (*cf. Theon Smyrn. p. 193, 14 H.* λοξώσεις). MACR. Sat. 7, 1, 22 per -em circumfusae hederae latente mucrone.

λοξίας: **oblīquiloquus** GLOSS. II 362, 41 (*Vulcanius*, obliloquis *trad.*).

***oblīquitās**, -ātis *f. ab* obliquus. *i. q. effectus obliquandi*: **1** *proprie* (*in imagine l. 60*): **a** *i. q. situs inclinatus sim.* (*cf.* GLOSS. II 408, 31 -s: πλαγιότης): PLIN. nat. 1, 2, 70 zonarum. 2, 48 signiferi (MART. CAP. 8, 814 solis, lunae ... s. que orbis. *al. cf.* SCHOL. Germ. Sang. p. 108 [= SVET. frg. p. 207] zodiaci circuli [PRISC. LYD. solut. 4 p. 67, 6]. MART. CAP. 8, 849 -s meatus). CHALC. comm. 87 quod circuli *solis et lunae* ... -e a se invicem differant (*cf. Theon Smyrn. p. 194, 4 H.* λελοξῶσθαι). SCHOL. Pers. 3, 80 'obstipo capite' inclinato et cum -e fixo. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 127, 6 nulla erit -s (*supra*: nec declinavero ad dexteram neque ad sinistram). EXC. Cassiod. inst. app. p. 168, 16 *virgularum* dispar -s paribus conserta dispendiis. *al.* **b** *i. q. curvamen, angulus sim.*: PLIN. nat. 3, 43 amplior mensura fieret ... ni talis -s in latus digredi videretur. PLIN. epist. 8, 20, 4 lacus est ... undique aequalis: nullus sinus, -s nulla. PS. CENS. frg. 2, 4 flexus -esque terrarum. ARNOB. nat. 4, 9 curatores -um Limos (*Sabaeus*, lemons *trad.*) *credere* (*ad rem cf. Schur, RE XIII 1927, 671*). MART. CAP. 6, 709 nonnullas *lineas* ... ἑλικοειδεῖς, alias καμπύλας pro -e discrimino. ? **c** *inversione non satis dilucida de rebus a latere iacentibus*: PRISC. LYD. solut. 10 p. 100, 13 non intrat sol *polorum* locos, ...: ab ortu ... in occiduas locatur has habens -es (*cf. Arist. 361a 9 sq.* τὰ νέφη συνίσταται ἐν τοῖς πλαγίοις).

2 *translate i. q. ambiguitas, ratio loquendi ambigua et obtecta* (*cf.* GLOSS. IV 429, 24 ambages: circuitus verborum, -es): IVL. VICT. rhet. 22 p. 435, 14 aliud dicere et aliud velle -s appellatur. *al.* SERV. ecl. 2, 51 'cana ... lanugine mala' mala dicit Cydonea ..., sed non praeter -em. AVG. c. Cresc. 4, 64, 79 p. 578, 12 sub ... urbana -e. c. Faust. 33, 4 p. 789, 29 per ... -em pollicetur. PS. AVG. alterc. p. 1138 de -e verborum per flexuras parabolarum membra palpare. PRISC. gramm. III 235, 2 oraculi.

***oblīquo**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* obliquus. *affertur inter* verba activa coniugationis primae: CHAR. gramm. p. 473, 27 B. *scrib. saepius in codd.* -lic- *vel* -lig-. GLOSS. -o: πλαγιάζω. -are: ὑποκυρτοῦν. -at: convertit, inflectit. GLOSS.^L V Aa o 66 -at: transversus (-sos) facit. [*dub. var. l.*: SCHOL. Hor. epist. 1, 17, 55 (*v. app. crit.*).] *[Halter]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. obliquum reddere (sc. flectendo, declinando, torquendo sim.): 1 *proprie (in imag. l. 35; spectat ad res flexuosas l. 13 sq. 32; mediopass. l. 12. 35)*: VERG. Aen. 5, 16 -at ... sinus (*sc. velorum*) in ventum ([CLAVD. DON.: nec omnis flatus excipere nec omnis effundere]. *cf.* LVCAN. 5, 428 carbasa). OV. met. 7, 412 -antem oculos (*sc. ad diei lucem*) ... Cerberon (SEN. Thy. 160. *al. cf.* STAT. Ach. 1, 324 visus ... protervos. APVL. met. 2, 22, 2 oculis semper ... intentis nec acies usquam devertenda, immo ne -anda quidem [*sc. capite inmoto*]. AMM. 28, 4, 23 notos antea -to [*Accurs., Gelen.*; aliquato *trad.*] contuetur aspectu). 12, 486 in latus ensem -at. SEN. nat. 1, 15, 8 specula quae faciem prospicientium -ent. LVCAN. 4, 117 vastos -ent flumina fontes (*sc. inundatione*). PLIN. nat. 6, 38 *mare Caspium* lunatis -atur cornibus. SIL. 15, 622 curvatas sinuosis flexibus amnis -at ripas (*cf.* AMM. 17, 13, 4 Parthiscus ... -tis meatibus Histro miscetur). STAT. Theb. 6, 455 in recta ac devia campi -ant tenduntque vias ([*sc. aurigae*]. *cf.* SIDON. carm. 23, 402 iter). QVINT. inst. 1, 4, 9 q *littera*, cuius similis effectu specieque, nisi quod paulum a nostris -atur (*sc. formae mutatione*), coppa apud Graecos. TAC. Germ. 38, 2 insigne *Sueborum* -are crinem (*i. in latus cogere*) nodoque substringere. APVL. met. 6, 28, 2 scabendi dorsi mei simulatione ... -ta cervice (9, 42, 2. *cf.* AMM. 28, 4, 10 osculanda capita in modum taurorum minacium -antes). 11, 12, 2 -to corpore ... sensim inrepo (*cf.* DRAC. laud. dei 1, 165 latus -ans). TERT. bapt. 8 p. 207, 15 capitibus impositis et intermutatis manibus *benedicere* et ... ita transversim -tis in se ut Christum (*sc. crucis formam*) deformantes *eqs.* (*cf. p. 100, 74*). PRISC. periheg. 17 Libyam Europae discernit finibus ... linea quam -ant Gades atque ostia Nili ([*Dionys. periheg. 10 sq.* ἔχει οὖρον λοξόν]. *spectare vid. ad litora angulo non recto se tangentia ut*: 1038 marginibus ternis *India* ... clauditur omnis -atque latus per cunctas linea partes [*Dionys. periheg. 1130 sq.* πισύρεσσιν ... πλευρῇσιν ... λοξῇσιν, ἀλιγκίη εἴδεϊ ῥόμβου]). AVSON. Mos. 77 -tos ... natatus *piscium*. AMM. 16, 12, 57 undarum ... molis -tis meatibus declinantes (30, 1, 9. *cf.* 24, 2, 8 equites ... clementiores gurgites fluminis -ti transnarunt). MACR. somn. 1, 6, 53 *luna* -ta (*i. declivi via*) conscendit. 1, 15, 7 lacteum ... adversa zodiaco curvitas -vit. RVT. NAM. 2, 27 mons -atur (*i. vergit*) in undas. *al. in imag.*: OROS. hist. 4, 6, 36 cor -at invidia, ut rectum natura non videat.

2 *translate*: **a** *i. q. verbis ambiguis obumbrare, per ambages enuntiare sim.*: STAT. Theb. 3, 382 variis pertemptat pectora dictis -atque preces. ARNOB. nat. 3, 23 -ta, dubia ... responsa (*i. Apollinis*). SCHOL. Cic. Gron. D p. 289, 19 'non neminem': Quintum Metellum dicit; -at illum. **b** *i. q. declinare*: PRISC. gramm. III 220, 16 etiam si -etur (*sc.* 'albus colorem'; *memorat casus obliquos*).

part. praes. pro adi. **oblīquāns**, -antis. *intrans. i. q. vergens, obliquus, obliquatus*: CLAVD. 21, 289 clavi flexu declinat aquarum verbera (*sc. gubernator*) nunc recta, nunc -e carina.

deriv.: obliquatio.

oblīquus, -a, -um. *ab* ob *et radice parum certa* *leik-, *cf.* līcium, līmus *sim. (v. Walde-Hofmann II 194). de scriptura*: -quus *et* -cus *variant in codd.*, -cuus *e. g.* VERG. Aen. 5, 274. STAT. Theb. 9, 326, -qus VERG. georg. 1, 239. AVIAN. fab. 41, 10; -cium GLOSS.[L] II Philox. OB 41; *v. l. 60. compar.* -ior *p. 100, 10. 35*; acrius -us ... quam *p. 102, 77. superl. deest.* NOT. Tir. 69, 91 -cum. *de notione*: FEST. p. 193 obstipum -um. PAVL. FEST. p. 116 limis -us, id est transversus. GLOSS. -us: λοξός. πλάγιος. transversus. -a: non recta. -um: devexum, decursum. GLOSS.[L] III Abstr. OB 30 -um: ⟨in⟩ gyrum aut curvum vel de angulo in angulum ductio. V Aa o 67 -um: contrarium tortum transversum. *graece resp.* λοξός, *ubi nihil adnotatur. legitur inde a* CATONE, RHET. Her., CIC., VARRONE, LVCR., CAES. [*mutato praeverbio* ob- > bis-: *francog. vet.* a beslif, de besli, de belif *etc.*; *cf. M.-L 6014, Wartburg VII 270—271. G.*] [*falso trad. pro* oblitus VERG. georg. 3, 236 *cod. M (v. p. 102, 75 sq.)*, oblitus *var. l.* MANIL. 3, 334 FEST. p. 193 STAT. Theb. 3, 266. 9, 865. TAC. ann. 14, 11, 2. *e coni. dub.*: ACT. lud. saec. Sept. Sev. 4, 6 cultrum op[......] (-um *Pighi ad l.*, oblongum *Diehl, SB Berlin 1932, 767; v. p. 101, 22 sqq.*).]

i. q. λοξός, *non rectus*: **I** *proprie*: **A** *relatione simplici*: **1** *de rebus vergentibus vel versis sim.*: **a** *ex integro (sc. mera inclinatione)*: **α** *quolibet modo (theod. 'schräg' sim.; iuxta* limis *l. 75, opp.* rectus *l. 82. p. 100, 42. 46*, transversus *p. 100, 2. 7, disting.* transversus *l. 72. 83*, adversus *l. 73*): ① *strictius*: Ⓐ *de variis rebus (oblique sectis l. 71. 83. p. 100, 14)*: CATO agr. 40, 3 surculum ... praeacuito -um (41, 3 insectos -os). CIC. Arat. 102 Orion -o corpore nitens. rep. 6, 20 *vides incolas terrae* partim -os, partim transversos, partim ... adversos stare nobis (*cf.* MACR. somn. 2, 5, 36 -os ... eos qui australis cinguli devexa sortiti sunt). LVCR. 2, 245 ne fingere motus *corporum* -os videamur (AMM. 17, 7, 13 climatiae *m. terrae* limes ruentes et -i. *cf. p. 100, 4*). 2, 247 pondera ... non posse -a meare. CAES. Gall. 7, 73, 5 -is (-os *α*) ordinibus in quincuncem dispositis scrobes. PROP. 4, 3, 21 -o ... Ocno (*i. proclinato*). 4, 8, 77 colla cave inflectas ad summum -a theatrum (*i. resupinata*). OV. met. 10, 447 flexerat -o plaustrum temone Bootes. LIV. 28, 33, 8 *pedites* -o constituerunt colle. MANIL. 1, 391 tribus -is *stellis* demissus ducitur ensis *Orionis*. CELS. 8, 7, 1 os modo rectum ... in longitudinem finditur, modo frangitur transversum, interdum -um. CVRT. 4, 15, 1 agmen -um (-am *var. l.*) incedere iubet (CYPR. GALL. Ios. 239. *cf.* FRONTIN. strat. 2, 3, 1 acie. VEG. mil. 3, 20 depugnatio). COLVM. 4, 9, 1 plaga *in vite* -a falce fit, ne si transversa fuerit cicatrix *eqs.* 4, 24, 7 plagae ... -ae (*cf.* PLIN. nat. 2, 138 ictus *fulminum*). MELA 3, 50 *Britannia* -a retro latera abstrahit (APVL. mund. 18 -is l. proxima quaeque iactantes *epiclintae* [*gr. 396 a 1* εἰς πλάγια σείοντες. *cf. Sen. nat. 6, 21, 2* in latera nutat ... navigii more]). LVCAN. 2, 237 -os ... cum verteret axes *sidus*. PLIN. nat. 9, 85 *polypi* natant -i in caput. 33, 129 *specula* transversa an -a. IVV. 2, 94 supercilium ... -a producit acu. GROM. Mortet 15 hipotenusa, id est -a *linea* (21. PS. APVL. herm. p. 268 -ae ducantur l. angulares). AVIEN. Arat. 164 declive caput *Draconis* vertexque -ior (*gr. 58* λοξὸν ... κάρη, νεύοντι δὲ πάμπαν ἔοικεν). AMM. 23, 4, 5 ligneus stilus exsurgens -us (-ius *Clark sec. Bentley*). 25, 8, 2 fluctus -is meatibus penetrabant (PRISC. LYD. solut. 10 p. 100, 14 ventorum m. -us [*interpr. non satis certa*]). ANON. de mach. bell. 16 *ascogefrus* -o fluvio ... facilius usque ad alteram explicabitur ripam. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 127, 3 cum ... recte stetero ante eum et non fuero -us in aliquo neque declinavero (*pendet ex p. 102, 71*). *al. n. pro subst. (v. etiam l. 43)*: LIV. 28, 14, 17 sequentibus in -um aliis (GERM. 328 rapitur ... Orion [*gr. 322* λοξὸς ... ὑποκέκλιται]. PLIN. nat. 17, 115 utriusque *vitis* in -um latere contrario adraso. *al.*). MANIL. 1, 687 per -um descendens (OPT. PORF. schol. carm. 7. *ibid.* ascendens). CHIRON 122 in -o inambulavit (146 stans). Ⓑ *de orbe signifero vel de linea ecliptica sim. (de terrae axe l. 37)*: CIC. Arat. 301 circus ... -us in his *orbibus* nitens ... fertur (*cf.* MANIL. 3, 319 signorum circulus [AMPEL. 1, 4]. 3, 362 circuitu. APVL. flor. 18 p. 90 curricula. PRISC. periheg. 224 solis ... cursus). VARRO Men. 92, 5 *orbis signifer* in -o aethere lunae bigas acceptat (*cf.* AVIEN. orb. terr. 357 -o solem decurrere caelo. AVSON. 157, 34 p. 15 P. -os caeli ... mundos). VERG. georg. 1, 239 -us ... signorum ... ordo (MANIL. 1, 257 FIRM. math. 1, 10, 5). PROP. 4, 1, 82 -ae signa iterata rotae. MANIL. 3, 225 iacet -o signorum circulus orbe (3, 334 *opp.* transversus. LVCAN. 1, 78 -um bigas agitare per o. *lunam. al.*). GERM. 523 *circulus* -o currens spatio. SEN. Thy. 845 *signifer* secat -o tramite zonas (apocol. 2, 4. *cf.* AVIEN. Arat. 1014 via). Tro. 389 flexibus *lunae*. PLIN. nat. 2, 188 positio signiferi circa media sui -ior est, iuxta solstitium ... rectior. APVL. mund. 2 circulus ... signifer -a conplexione circumdatus (*Ps. Arist. 392 a 12* ἐγκάρτιος). AVIEN. orb. terr. 764 sol -o torquetur cardine mundi. MART. CAP. 8, 853 *planetae* non ... rigido motu, sed -o ... moliuntur. *n. pro subst. (c. gen. l. 41)*: OV. met. 2, 130 sectus in -um ... *solis* limes (GERM. 515 *zodiacus* in -um tris unus colligat orbis). AVIEN. ora 654 -a caeli. MART. CAP. 8, 872 *sol* circulum per -a distendit. Ⓒ *de luce vel -ae lucis fonte sim.*: LVCR. 2, 800 recta aut -a percussus luce refulget *color* (VERG. georg. 4, 298 -a l. fenestras [SERV.: quae ex -o lumen infundunt. *perperam ad p. 102, 19 referre vid.* GLOSS.[L] I Ansil. OB 234 quae in interiore plus lucem infundunt]. SEN. nat. 1, 5, 7 *opp.* rectam). 5, 693 sol ... -o terras ... lumine lustrans (CENS. 8, 6). MANIL. 3, 339 cum sidera ... conficiant cursus -a malignos ([*cf. p. 102, 26*]. LVCAN. 1, 55 videas -o s. Romam. 9, 533 non -a meant *s. al.*). SEN. nat. 1, 1, 1 -i feruntur *ignes stellarum deciduarum* (*cf.* LVCAN. 1, 528 faces). 1, 8, 7 cum breviores dies sunt, ... *sol* -us est (PLIN. epist. 2, 17, 23 *cubiculum* ultra meridiem -um quidem sed tamen servat *s.* VEG. mil. 4, 30 s. -us umbram ... iaculatur in terram).

Ⓘ *laxius de regionibus extensis, obversis, vergentibus ad aliquam partem (cf.* inclinatus *vol. VII 1, 944, 57 sqq.)*: SEN. Herc. f. 334 omne quidquid ... cingit solo -a Phocis. MELA 1, 10 post se *Asia* ... ad Hellesponticum fretum extendit; ab eo iterum -a ad Bosphorum. 1, 112 -a ... regio et in latum modice patens ... ad Bosphorum excurrit (*cf.* 2, 2 plaga). 2, 96 in occidentem ... -o iugo excurrens. PLIN. nat. 5, 1 longe ab occidente litorum -o spatio (*cf.* STAT. silv. 4, 4, 60 -ae ... renovare Latinae *viae*). AVIEN. orb. terr. 35 vis -a sali ... procumbit in austrum (*cf.* 128 altum. 217 -a maris panduntur ... dorsa [*Dionys. periheg. 148* λοξαὶ ... κέλευθοι, PRISC. periheg. 139 -o ... meatu]).

β *in transversum (theod. 'quer' sim.)*: ① *comparatur alterius rei status, motus (syn.* transversus *p. 101, 1; opp.* directus *l. 66*, rectus *l. 83*): VARRO ling. 10, 43 in -is versibus (*opp.* in directis ordinibus. *comparatur declinatio gramm., v. p. 103, 5*). CAES. civ. 1, 70, 5 *montem* cum -o itinere ... peterent (AMM. 20, 7, 1. *cf.* LIV. 5, 16, 5 tramitibus [AMM. 16, 2, 10. *al.*]. APVL. met. 7, 25, 1 viam). VERG. Aen. 5, 274 *serpentem* -um rota transiit. OV. am. 1, 6, 4 fac ianua ... -um capiat semiadaperta latus (met. 3, 187 in l. -um ... adstitit *Diana*. SEN. Phaedr. 1073 ratem retentat, ne det -um l. LVCAN. 3, 628 *navis* per -um ... l. accipit ictus. VAL. FL. 1, 619. *cf.* OV. met. 5, 132 inguine. STAT. Theb. 11, 512 costis). met. 5, 215 -a ... bracchia tendens (*cf.* STAT. Theb. 9, 865 *sagittarius* utramque -us in ulnam. QVINT. inst. 11, 3, 127 sint -i pedes ... nobis respicientibus [*aliter p. 101, 18*]). LIV. 26, 39, 19 ad ... ventos ... -a transferentes vela. 28, 30, 10 -a *navis* ... ictum ... accipiebat (37, 30, 5. CVRT. 9, 4, 11 *iuxta*: gubernaculi inpatiens. *cf.* LVCAN. 3, 562 alnos). 38, 22, 1 quoad viam colles -i dederunt (*cf.* VAL. FL. 1, 484 per -i ... conpendia montis. STAT. silv. 2, 2, 30 per -as erepit porticus arces. APVL. met. 4, 6, 3 per -a devexa). SEN. Oed. 365 *venas* limes -us secat. COLVM. 2, 4, 10 -um agi sulcum oportebit (PLIN. nat. 18, 178 arvum rectis s., mox et -is subigi debet. HIER. praef. Vulg. psalm. 1 p. 3, 5. *cf.* PRVD. perist. 10,

[Halter]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

454 sulcant ... vulnera -a rectis *membris*, recta transversis secant). CALP. ecl. 2, 31 -a crescat tibi fistula canna (*cf.* PLIN. nat. 7, 204 -am tibiam. IVV. 3, 64 chordas [SCHOL.: quas tibicines in -um tangunt]. APVL. met. 11, 9, 6 calamum). STAT. Theb. 5, 551 -a cervicem expostus in alvo *draco* (*similiter* CLAVD. 9, 6 Chiron molliter -a parte refusus equi). 9, 326 seu defluus *natator* sive -us eat. IVV. 7, 224 -o lanam deducere ferro. *al.* *n. pro subst.* (*c. gen. l. 11 et 12*): VERG. georg. 1, 98 rursus in -um verso perrumpit aratro *agrum* (LIV. 29, 32, 8 rapti ... gurgite. MANIL. 5, 80 currus agitare. AETNA 382 quicquid in -um est [*i. obstat*]. COLVM. 10, 93. *al.*). HOR. carm. 3, 27, 6 *serpens* per -um ... terruit mannos (LIV. 9, 35, 7 per -a campi [*plur. ut*: 21, 34, 9. 27, 18, 10 tumuli. 29, 32, 7]. SIL. 15, 139 caeli). ⓘ *comparatur ipsius rei status, motus (aspectus l. 26 sq. 28) solitus, naturalis (inde de iacentibus l. 19 [accedit* in latus, *ut l. 29]. 20. 25. 29)*: CIC. div. 1, 120 animal omne ... utitur motu sui corporis prono, -o, supino (*similiter*: PLIN. nat. 10, 113 *aves* pronae, -ae in latera, in ora, quaedam et resupinae feruntur. CAEL. AVR. gyn. 2, 72 [*de fetu ut*: 2, 87]). OV. am. 2, 17, 20 quamvis ... -o claudicet ille *Volcanus* pede. MANIL. 2, 225 in latus -i Pisces semperque iacentes ([*alii aliter interpr., v. Garrod ad l.*] *cf.* PLIN. nat. 2, 81 signa). SEN. Herc. f. 1333 astra transversos agunt -a cursus (*cf.* Phaedr. 676 cursus. PRVD. c. Symm. 1, 332 orbe). COLVM. 2, 2, 25 -um tenere aratrum. LVCAN. 1, 610 -o ... molas inducere cultro ([*dub. an huc trahendum*]. SERV. Aen. 12, 173 -um [-e *var. l.*] etiam c. a fronte usque ad caudam ... ducere consueverant. *cf. etiam p. 99, 63*). PLIN. nat. 16, 167 -a harundo non in excelsitatem nascens, sed iuxta terram *eqs.* 35, 46 imagines (35, 90 *Apelles* -am ... fecit *i. Antigoni regis altero oculo orbati*, ut, quod deerat corpori, picturae deesse ... videretur). VAL. FL. 2, 7 templa ... mergunt -a. STAT. Theb. 6, 899 *luctator alterum* -um ... dedit. CLAVD. 26, 76 in latus -am proiecit ... Ossam. *al.*

b *ex parte i. q. flexuosus, curvus sim.* (*cf. etiam l. 57. p. 103, 60*): HOR. carm. 2, 3, 11 -o laborat lympha ... trepidare rivo (*cf.* Ov. epist. 6, 87 refrenat aquas -aque flumina sistit [*cf. Rose, ClRev. 64, 1950, 13 et p. 103, 29*]. met. 1, 39 ripis. *al.* PANEG. 8, 8, 1 meatibus. AVSON. Mos. 91 per -i fauces ... Saravi). PROP. 4, 6, 30 -am ter sinuata facem (*cf.* SEN. Thy. 359 fulminis [dial. 6, 18, 3. *item*: nat. 2, 58, 2 spiritus ... -us est flexuosusque. LVCAN. 1, 154 flamma]). LAVS Pis. 182 -is fugientem cursibus urges (*cf.* ANTH. 461, 2 Athos ... flexibus -is circumeundus erat). SERV. Aen. 1, 505 'testudine' camera -a (*Serv. auct.*: incurva, id est fornicata). 12, 481 'tortos orbes' -as et implicitas vias (*cf.* PRVD. apoth. praef. 2, 9 divortia [*in imag.*]). AVIEN. orb. terr. 843 *Taurus mons* subrigit ... -as arces et flexilis aera pulsat (*cf. p. 103, 43*). AVIAN. fab. 41, 10 docta manus *figuli amphoram* ... molliter -um iussit habere latus. *n. pro subst.*: AVG. in euang. Ioh. 35, 9 radius per -a et per anfractuosa ... ad cor tenebrosum missus est.

2 *de rebus pertinentibus ad latus* (*opp.* rectus *l. 65*, derectus *l. 67*, adversus *l. 70*): a *motu quodam*: α *in latus prospiciente*: HOR. carm. 3, 22, 7 verris -um meditantis ictum (Ov. met. 8, 344 PLIN. nat. 11, 87. *cf.* Ov. epist. 4, 104 -o dente timendus aper. PLIN. nat. 8, 73 *cornua* infesta aut -a. BOETH. divis. p. 877^{A} -is morsibus obtrectationis). epist. 1, 14, 37 non ... -o oculo mea commoda quisquam limat ([*in imag.*, *cf. p. 102, 26*]. PETRON. 113, 6 -is trucibusque. *al. cf.* PRIAP. 73, 1 ocellis. Ov. met. 2, 787 lumine [SIL. 9, 461 -a retorquens l. STAT. Ach. 1, 766]. STAT. Theb. 3, 266 *Venus* vultum -a [silv. 2, 6, 102 *puerum* -o ... notat Proserpina v.]. APVL. met. 1, 12, 2 aspectu [AMM. 28, 1, 45]). OV. met. 10, 490 -a ... porrigitur radix (PLIN. nat. 12, 45 *syn.* imitante avium pedes). SIL. 13, 139 -o curvantur in orbem moenia flexa sinu ([*de murorum parte in latus exsiliente ut*: TAC. hist. 5, 11, 3 muri per artem -i aut introrsus sinuati]. RVT. NAM. 1, 278 pandimus -o lintea flexa s.). *al.* β *a latere veniente*: Ov. met. 8, 757 -os ... telum librat in ictus (10, 712 VEG. mil. 1, 4). MANIL. 2, 210 globus *lunae* -os totus non accipit ignis. CVRT. 7, 9, 6 cum -o flumine inpellerentur (*cf.* LVCAN. 1, 220 amnem). LVCAN. 4, 726 -us ... *ichneumon* serpentis ... conprendit guttura. 4, 774 -is et rectis ... hastis (*cf.* STAT. Theb. 9, 761 harundine). PLIN. nat. 17, 21 circium ... -um accipere (*cf.* PANEG. 8, 14, 4 ut ... ventum, quia derectus non erat, captaret -um).

b *positione*: α *generatim*: LIV. 7, 15, 5 tendere -o monte ad castra (38, 20, 8). 22, 46, 8 sol ... utrique parti -us erat. 41, 2, 1 -is itineribus agmen sequebantur. MELA 1, 68 non -a pelago, sed adversa adiacens Asia. PLIN. nat. 4, 49 promunturium Cherronesi ..., cuius in fronte -a Cynossema. 11, 249 crura *crocodilo* etc. -a humani pollicis modo. *al.* *n. (plur. l. 83. 84. p. 102, 1. 3. 4) pro subst.* (*c. gen. l. 79. p. 102, 3; resp.* latus *l. 78. p. 102, 1; v. etiam p. 102, 6. 8*): OV. rem. 121 ab -o ... descendere *flumen* ([*opp.* in adversas]. met. 10, 675 iecit [*cf. 674* in ... latus]). SEN. benef. 4, 9, 1 ne aliam disputationem ex -o habeam ([*in imag.*]. PLIN. nat. 2, 99 *opp.* supra, infra. ITALA gen. 6, 16 [Bachiar. epist. Migne suppl. 1, 1040] ostium *facere* [*gr.* ἐκ πλαγίων, *Vulg.* ex latere]. PALLAD. hist. mon. I 17 p. 294^{D} in cella ex -o habitaculi ... posita [*gr.* ἐν κελλίῳ πλαγίῳ]. *al.*). PLIN. nat. 9, 97 *cancrorum* pedes ... in -om (-o *trad.*) flexi (11, 244 porrigitur *pollex*. SIL. 9, 456 detorserat hastam. CHIRON 170 tensis oculis in -um respicit [*item* 361 in -o]. CAEL. AVR. gyn. 1, 103 *fetus* in -a ... inclinandus. ORIBAS. syn. 9, 45 Aa p. 362, 13 *opp.* in altiora). ITALA exod. 26, 13 (Aug. quaest. hept. 2, 177, 17 p. 226, 8) contegens super -a tabernaculi (*alia versio ibid.*: latera, *gr.* τὰ πλάγια, *Vulg.* utrumque latus). CAEL. AVR. acut. 2, 10, 70 *saliva* per eius *oris* -a foras decurrit. ENNOD. epist. 4, 7, 2 p. 102, 15 ab alveis ... ad -a invitatur *flumen.* β *speciatim de cognatione ex latere ducta*: PAVL. sent. 4, 11, 3 tertio gradu veniunt supra proavus, proavia; infra pronepos proneptis; ex -o fratris sororisque filius filia (*cf. syn. 4, 11, 2* transversa *linea*). SALV. eccl. 3, 57 agnatis et cognatis, neque solum ... ex directo, sed etiam ex -o et ex transverso ... venientibus.

B *relatione mutua*: 1 *spectat ad res eiusdem generis (dimidias partes l. 13) invicem oblique positas*: CELS. 8, 10, 1 si ... non adversa, sed -a iunguntur *ossa*, ... membrum id altero brevius est. LVCAN. 3, 609 mixtis -o pectine remis *duarum navium*. 4, 422 -as ... alnos (*i. stipites ratis*). CYPR. GALL. gen. 1475 -as cupiens diducere palmas (*i. decussatim datas*). MART. CAP. 1, 37 orbiculata parallela vel -a, decusata. 2 *spectat ad formas lineis invicem -is circumscriptas*: VITR. 10, 11, 4 -am deformationem (*de rhombo; item, ut vid.* ANTH. 673, 2 patet -us inter utrumque *crus* locus). AVSON. 350, 7 p. 208 P. vel rectis angulis vel -is. VVLG. III reg. 6, 4 fenestras -as (Ezech. 40, 16. 41, 16. 26. *explic.*: HIER. in Ezech. 40, 16 p. 381^{C} f. -ae sive τοξικαί. p. 382^{A} f. ... non directas et aequales, sed -as angustas exterius et se intrinsecus dilatantes. GLOSS.^{L} I Ansil. OB 235 -ae f. sunt in modum sagittis factae quod ad instar sagittarum angustum lumen in aedes inmittant et intrinsecus dilatentur. *vix huc trahendum p. 100, 43*).

II *translate*: A *vario usu*: 1 *i. q. obscurus, obtectus (iuxta l. 37), ambiguus, tortuosus (inde de malignis [iuxta pos. l. 38], invidiosis sim., maxime l. 30 sqq. 35 sqq. 41 sqq.; de rebus incorp. praeter l. 51. 52. 55)*: RHET. Her. 4, 11, 16 si rarae *exornationes* disponentur, distinctam ..., si crebrae conlocabuntur, -am reddunt orationem (SVET. Dom. 2, 3 defunctum ... carpsit -is o. SERV. Aen. 11, 312 -am ... in Turnum o. *al. cf.* QVINT. inst. 9, 2, 79 *iaculari* in uxorem -is sententiis [9, 2, 94]. HIER. epist. 45, 2, 2 sermo. FAVST. REI. grat. 1, 9 p. 27, 16 -a per ironiam voce). VERG. Aen. 11, 337 invidia (SERV.: non ex aperto ... sed ... simulata defensione. CLAVD. DON.: -a ... nec in apertam professionem ducta). STAT. silv. 1, 2, 27 mendaces -i carminis astus. MART. 7, 62, 4 niger -a garrulitate cliens. QVINT. decl. 267 p. 89, 23 malignitate (FACVND. defens. 1, 2 -a ... et obtecta. *cf.* HIL. coll. antiar. p. 157, 7 -a et maligna subtilitate). 339 p. 338, 25 actionibus (SVLP. VICT. rhet. 45 p. 341, 23. *cf.* FORTVN. rhet. 1, 6 p. 86, 2 *ductus* -us, quoniam ... prohibetur ... aperte mentionem facere [MART. CAP. 5, 470 *syn.* fandi cuniculos]). TAC. ann. 14, 11, 2 insectatione (*cf.* SERV. Aen. 10, 611 accusatione [AVG. epist. 10, 4, 5]. CLAVD. DON. Aen. 8, 125 p. 133, 30 querella [PROSP. carm. de ingrat. 120]). TERT. pudic. 13 p. 243, 21 facilius ira quam indulgentia -a est (*cf.* OROS. hist. 7, 37, 17 dei -am misericordiam). LVCIF. moriend. 4 p. 293, 1 blanditiis. AMM. 14, 11, 9 mente monstrantis -a (CASSIOD. in psalm. 104, 25). 22, 7, 5 indiciis (22, 14, 8. *cf.* CONC.^{S} I 5 p. 194, 22 -a significatione commemorat [*gr.* ὑπαινίττεται]). 28, 1, 56 cum ... tormenta ancillae voces expressissent -as. 29, 1, 35 litterae per ambagis -as scriptae (MART. CAP. 1, 9 vaticinia -is fundebantur a.). SERV. Aen. 6, 89 Apollo λοξίας dicitur, id est -us. 10, 42 verecunda petitio et -a. AMBR. in psalm. 36, 11, 2 noli esse aemulus et -us. HIER. praef. Vulg. Iob -us ... liber *Iob* fertur et lubricus et ... ἐσχηματισμένος, dumque aliud loquitur, aliud agit. RVFIN. Clement. 10, 12 somnia. PROSP. c. coll. 21, 3 ambiguitatis. ENNOD. epist. 5, 1, 2 p. 123, 12 interpretes. CASSIOD. hist. 7, 35, 2 non ... aperte, sed -a ... responsa proferens. *al.* *n. pro subst.*: SCHOL. Hor. epist. 1, 16, 1 ex -o loquitur (AVG. epist. 126, 9 ut ... non quasi conviciose obiceretis quod sentiebatis, sed ex -o intellegendum relinqueretis. util. cred. 13, 28 p. 35, 26 *opp.* palam. *al.*). EPIST. pontif. 307 Migne 20 p. 544^{A} ne quid -um aut subcisivum ... residere cognoscatur.

2 *i. q. ex latere ductus, non legitimus, iniustus (sc. de cognatione, origine sim., cf. n. subst. l. 5; imag. servata l. 68)*: LVCAN. 8, 286 Hannibal -o maculat qui sanguine regnum (ADNOT. Lucan.: qui a sorore descenderat, nam rectus ille est qui exit a viris). STAT. Theb. 5, 222 quibus ubera mecum -umque a patre genus. MAXIMIN. c. Ambr. 120 tam -a ac tam facilis ⟨ordinatio episcopalis⟩. AVELL. p. 42, 3 sibi omnes *haereses* vel ex directo vel ex -a concatenatione communicant.

3 *i. q. adversus, contrarius*: a *de infestis, hostilibus*: FLOR. epit. 4, 2, 9 Cato adversus potentes ... -us. ITALA lev. 26, 23 sq. (Rufin. Orig. in cant. 2 p. 128, 4 sq.) si incesseritis mecum -i, et ego incedam vobiscum -us (*gr.* πρός με πλάγιοι ... μεθ' ὑμῶν θυμῷ πλαγίῳ, *Vulg.* ex adverso mihi ... contra vos adversus. *cf. p. 100, 16*). PRVD. psych. 777 servans inamabile votum (*i. odium*) bile sub -a (*similiter 774* impacati sub pectoris ... antro). CYPR. GALL. num. 422 -um fertur in hostem (750. exod. 503. *imit. Verg. georg. 3, 236* oblitum [-cum *M*] fertur in h.). 530 fremitus. Ios. 319 acrius -us sociis ... quam ⟨in⟩ populum (*'an populo ?' Peiper*). iud. 30 arces. CONSVLT. Zacch. 2, 1 p. 49, 6 et salutaria expetere ... et -a destruere. 3, 2 p. 99, 27 -a vitiis studia discenda sunt: iram vincere *eqs.* b *de re opposita*: MART. CAP. 4, 329 universalem dedicativam particulari abdicativae -am *esse.*

4 *i. q. aversus, declinatus*: TRACT. de indur. cord. Phar. 3 l. 2 cum videret impulsu diaboli a sua (*sc. dei*) notitia -am effectam humanam naturam. *dub. an huc trahendum*: ENNOD. epist. 4, 31, 2

[Halter]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 119, 22 credentem ad -a provocare et quem affectu obligastis per incerta ducere.

B *usu gramm.*: **1** *de casibus*: VARRO ling. 8, 1 ut propago omnis natura secunda, quod prius illud rectum, unde ea, sic declinata; itaque declinatur in verbis rectum homo, -um hominis (*cf. alteram Varronis interpr. p. 100, 66; v. etiam l. 10*). 8, 6 nomina recto casu accepto in reliquos -os *declinare* (9, 77 *opp. c.* nominandi. 9, 89 -i c. ab eodem capite. *al.* FEST. p. 294. QVINT. inst. 1, 6, 22 *opp.* primas ... positiones. *passim apud* GRAMM.). 8, 7 et recto et -o vocabulo 'vis'. 10, 22 transversi sunt *ordines*, qui ab recto casu -i declinantur. 10, 53 -as figuras declinare. DON. gramm. IV 377, 17 duo recti appellantur nominativus et vocativus, reliqui -i (*suppl. subst. q. e. casus, ut*: DIOM. gramm. I 309, 34 -um indeclinabilem. PRISC. gramm. II 318, 21 plurales -i. 356, 3 -i singulares. *al.*). **2** *de verborum formis*: QVINT. inst. 1, 6, 10 prima ... aliquando positio (*e. g.* '*cado, pago*') ex -is (*e. g.* '*cecidi, pepigi*') invenitur. MACR. exc. gramm. V 611, 37 Stoici hunc solum modum (*sc. indicativum*) rectum, veluti nominativum, et reliquos -os ... vocaverunt. **3** *de oratione* (*dub.*: DON. Ter. Eun. prol. 19 -a narratio facta est secundum casum accusativum [*fortasse ad v. 23 trahendum*]): QVINT. inst. 9, 2, 37 apud historicos reperiuntur -ae adlocutiones ut in T. Livi primo ...: urbes ... ex infimo nasci *eqs.* PORPH. Hor. epod. 11, 15sq. ab -a oratione transit ad rectam; nam supra oblique dixerat (IVST. 38, 3, 11 quam *o.* -am Pompeius Trogus exposuit, quoniam in Livio et in Sallustio reprehendit, quod contiones directas ... inserendo historiae modum excesserint).

structurae: *pendet praepos.* ab *p. 102, 83*, ad *p. 100, 55*, adversus *p. 102, 70*, cum *p. 102, 71sq.*, in *c. abl. p. 100, 16; c. acc. p. 102, 30 (nisi pendet ex subst.). 77 (e coni.).* *accedit dat.*: *p. 102, 77. 79.* *acc. graec.*: *p. 101, 54.* *pro praedicativo verbis iungitur*: *ad obi. (acc.): e. g. p. 99, 71. 83. 100, 77. 101, 22. 29. 66.* *ad subi. p. 99, 76. 83. 100, 7. 24. 47. 48. 101, 6. 21. 102, 71 (c. verbis eundi); p. 99, 72. 100, 12. 56. 101, 52. 70. 102, 12 (c. verbis standi, iacendi).*

n. pro subst.: *p. 100, 41. 102, 60. 79; c. praepos. v. l. 44.*

locutiones quasi adverbiales: **1** *neutr.*: **a** *abl.* **oblīquō:** CATO agr. 41, 2 si vitis vitem contingет, utriusque vitem ... praeacuito, -o (*i. angulo acuto*) inter sese medullam cum medulla libro conligato (*circumscribit* PLIN. *p. 100, 20*). **b** *acc. sing.* **oblīquum:** AETNA 152 ruit *vis flammarum* qua proxima cedunt -umque secat (*i. in transversum s.; an pro obi.?*). SEN. Thy. 706 torvum et -um (*i. in latus*) intuens (AMM. 30, 9, 6. *cf.* APVL. met. 3, 25, 1 umidis ... oculis -um respiciens). **c** *acc. plur.* **oblīqua:** STAT. Theb. 1, 447 -a tuentes (*i. in latus; aliter* 4, 606 [*i. a latere*]). PRISC. perieg. 632 *Taurus mons* nunc -a means, nunc recto limite currens (*gr. 640* λοξόν τε καὶ ἀγκύλον). **d** *c. praepos. v. p. 100, 17sqq. 39sqq. 101, 7sqq. 74sqq. 102, 6. 8. 57sqq. (sing.); p. 100, 41. 101, 11sq. 45. 83. 102, 1sqq. 103, 1 (plur.).*

2 *fem. abl. sing.* **oblīquā:** VEN. FORT. carm. 1, 19, 4 hic ... ascensus leni subit aggere clivum, carpit et -a (*i. via declivi*) molle viator iter.

adv. ***oblīquē.** *compar.* -ius *l. 76; e coni. dub. p. 100, 12.* GLOSS.^{L} II Abav. OB 22 -e: adclive vel recte. *legitur inde a* CIC., CAES., VITR.; *deest apud poetas praeter l. 54. 71. p. 104, 14.*

i. q. ratione non recta: **1** *proprie*: **a** *i. q. inclinate*: CIC. Arat. 310 -e inflexus *circulus eclipticus* (*cf.* PLIN. nat. 2, 63 signiferi ... -e ... siti). CAES. Gall. 4, 17, 9 sublicae ... -e agebantur (*cf.* VITR. 10, 6, 2 -e fixae regulae). VITR. 10, 14, 1 ad dextrum seu sinistrum latus sive -e ad angulos ... progredi. SEN. nat. 1, 13, 2 -e accepto sole. QVINT. inst. 11, 3, 140 *sinus* sub umero dextro ad sinistrum -e ducitur velut balteus (PRISC. LYD. solut. 4 p. 66, 14 *lineam*). *al.* **b** *i. q. flexuose*: SEN. nat. 2, 58, 2 quare -e fertur *fulmen*? (*cf. p. 101, 35*). **c** *i. q. in transversum*: PLIN. nat. 6, 114 Media ab occasu transversa -e (obliqua *recc.*) Parthiae occurrens (*per epexegesin vel per merum pleonasmum, nisi coll. p. 100, 53sqq. 'longo spatio' intellegas*). **d** *i. q. in latus*: PRISC. LYD. 7 p. 86, 17 fertur aliquando ... sursum, aliquando ... deorsum aut etiam -e (*sc. fulmen aut ventus, Arist. 342 a 24* εἰς τὸ πλάγιον).

2 *translate*: **a** *usu sollemni i. q. per ambages, modo ambiguo vel non aperto* (*saepius animo maligno, hostili, maxime l. 72sqq. p. 104, 6*): SEN. contr. 1 praef. 24 ut quod aures offensurum esset, si palam diceretur, id -e et furtim subreperet. STAT. Theb. 12, 536 Atthides -e (obliquae *var. l.*) secum mirantur operto murmure. TAC. ann. 2, 55, 1 -e Germanicum perstringens (5, 2, 2. 5, 11, 1. *cf.* TERT. test. anim. 2 p. 136, 15sq. -e et figuraliter exprobrans. IREN. 1, 28 [= 26 H.], 1 accusantes [*gr.* ἠρέμα]. SYMM. epist. 3, 88, 2 stilo caedere [*i. castigare*]. CLAVD. DON. Aen. 1, 540 p. 109, 6 criminetur [AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 21 tanto nequius quanto -ius]. HIER. in Ier. 2, 40, 1 p. 102, 16 arguit [ORIG. in Matth. ser. 118 p. 251, 24 *gr.* λεληθότως]. *al.*). GELL. 3, 2, 16 'me ... equis oriens afflavit anhelis' his ... versibus -e ... admonere voluit diem (*cf.* PS. IVL. RVF. schem. dian. 1 p. 59, 18 enuntiamus [*opp.* dicere palam]. SERV. auct. Aen. 4, 108 -e, dum consentit, docet fieri non posse. POMP. gramm. V 310, 21 ut viderit -e dictum, dicit: 'allegoria est'. IVLIAN. in Iob 19, 1 quamvis ... generaliter, immo -e ... adsererent. CASSIOD. hist. 7, 25, 8 denegare [*Socrat. 4, 12* πλαγίως]. *al.*). 6, 17, 4 agendum ... -e, ut cum homine stulto, existimavi (IVL. VICT. rhet. 22 p. 435, 19. CLAVD. DON. Aen. 3, 320 p. 311, 16 egit -e causam ..., nondum contingens ex aperto personam). TERT. adv. Marc. 4, 41 p. 562, 20 (*opp.* aperte *ut*: SVLP. VICT. rhet. 45 p. 341). monog. 3, 10 *opp.* exserte. resurr. 20 p. 52, 19 *syn.* figurate (*cf. p. 103, 73*). p. 52, 20 (*opp.* manifeste *ut*: SERV. auct. Aen. 4, 56). AMM. 20, 9, 1 legati ... -e tenebantur. SERV. Aen. 11, 434 -e promittit se ... dimicare velle, cum nolit. auct. Aen. 3, 537 dicendo 'armenta' -e intellexit boves (SCHOL. Hor. epod. 17, 21 -e carminibus id vult factum intellegi. *cf.* HIER. in Gal. 1, 11—12 p. 323^{C} potest ... -e in Petrum accipi. IVLIAN. in Iob 18, 17 omnia quidem generaliter dicuntur ..., sed -e in ... Iob respiciunt). HIER. praef. Vulg. par. p. 8, 20 *iuxta* sub interpretatione et figura. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 128, 9sq. quod ... cum his -e incedat ac perverse, qui -e incedunt cum eo (*sec. lev. 26, 23sq., v. p. 102, 71*). PAVL. NOL. carm. 32, 103 -e nomen (*i. Cronos*) pro tempore fingunt. *al.* **b** *usu gramm.*: PORPH. Hor. epod. 11, 15—16 *v. p. 103, 23.* CLEDON. gramm. V 44, 13 recti casus sunt nominativus et vocativus in prima ... declinatione, ... in secunda non numquam ⟨vocativus⟩ -e, ut ... o docte.

deriv.: obliquitas, obliquo.

compos.: obliquiloquus. *Halter.*

oblīscor *v.* obliviscor. **obliscus** *v.* obeliscus.

oblīter- *v.* oblitter-.

oblitēsco, -tuī, -ere. *ab* ob *et* latescere; *cf.* delitescere. NOT. Tir. 57, 4 -uit. 57, 5 -it. GLOSS. -uit: latuit. *cf. l. 40.* *inde a* CIC. (lat- *Arat. 385*, delit- *saepius*).

i. q. delitescere, abscondi: CIC. Tim. 37 quīs ... temporibus a nostro aspectu -ant *dei i. planetae* (*gr.* κατακαλύπτονται, *Chalc.* mersae ac latentes operiuntur. *cf.* SEN. nat. 7, 29, 3 *cometes* -uit [*postea*: excessit]). VARRO rust. 1, 51, 1 ne ... in rimis eius *areae* grana -ant. SEN. epist. 55, 5 qui velut timidum atque iners animal metu -uit. VLP. dig. 21, 1, 17, 15 *servus* tota nocte -uit (de- *Haloander, cf. 11, 4, 1, 2*).

oblītio, -ōnis *f.* *ab* oblivisci (oblitus), *cf.* oblivio (oblivitio *p. 107, 3*). *i. q. oblivio*: ARNOB. in psalm. 118 p. 509^{B} (*ad 118, 16*) 'non obliviscar', inquit, 'sermones tuos'; vides, quia -o res vitii est, non naturae.

1. oblito, -āre. *ab* oblinere (oblitus). GLOSS. II 345, 12 καταχρίω: -o. 478, 50 χρίω: uncto, lino, -o.

? **2. oblito,** -āre. GLOSS.^{L} V Aa o 85 -vit: desiit et cessavit (obiit: abit, d. et c. *Bücheler, unde* a vit⟨a⟩ d. et c. *Szantyr, l. 24 latere suspicatur Wieland*).

oblītor, -ōris *m.* *ab* oblivisci (oblitus). *i. qui obliviscitur*: HIER. tract. in psalm. II p. 60, 4 derelictores legis, iudiciorum -es (*an* oblitteratores*?*), profanatores iustificationum mandatorumque transgressores.

oblitterātio (-līt-), -ōnis *f.* *ab* oblit(t)erare. GLOSS. II 360, 12 λήθη. GLOSS.^{L} V Abba OB 23 -o: ⟨res⟩ oblivione deleta (*nisi leg.* oblita: o. d.).

i. q. actio oblitterandi: **1** *generatim*: **a** *incorporaliter*: PLIN. nat. 34, 47 quanto maior Zenodoro praestantia fuit, tanto magis deprehenditur aeris -o (*46* interisse fundendi aeris scientiam). 36, 27 (*?, v. app. crit.*). TERT. ieiun. 7 p. 283, 7 periculorum aversionem aut delictorum -em ... ieiunia de deo merebuntur (DIONYS. EXIG. paenit. Thaisis praef.). pudic. 15 incesti. resurr. 57 p. 117, 14 (*ad I Cor. 15, 53*) 'inmortalitatem' ... ad rescissionem mortis, 'incorruptelam' ad -em corruptelae dividendo. ARNOB. nat. 2, 28 gesta inrecordabili ... -e deperdere. 6, 7 opprimi ... et vetustatis -e celari. AMM. 30, 6, 1 pacem cum praeteritorum -e ... obsecrantes *legati*. CASSIAN. conl. 18, 7, 2 exemplo ... a nonnullorum contemplatione paulatim longa incuria et temporis -e subtracto. 20, 7, 2 ad quam ... oblivionem non alias pervenitur nisi per -em vitiorum atque adfectuum pristinorum. **b** *corporaliter de litura*: SCHOL. Hor. gloss. Γ ars 293 'multa litura carminis': idest frequens -o.

2 *speciatim de amolitione clandestina*: IVL. VICT. rhet. 4, 2 p. 388, 16 (*de eo, qui interfectum sepelivit*) 'an ... tutiorem existimaverit cadaveris -em'.

oblitterātor (-līt-), -ōris *m.* *ab* oblit(t)erare. *i. qui oblitterat*: TERT. adv. Marc. 4, 26 p. 512, 4 Christus ... commemorator, non -r vetustatum, scilicet suarum. PAVL. NOL. epist. 16, 7 p. 121, 9 illos patriae -es de baccarum suavitate Lotophagos.¦

oblitterātus (-līt-), -a, -um *v. p. 106, 6.*

***oblittero** (-līt-), -āvī, -ātum, -āre. *fort. ab* ob litteras (*v. Walde-Hofmann I 814*) *vel ab* ob *et* *litterare (*i. linere, scribere; sic Rix per litteras*), *cf.* oblinere, oblivisci. *de orig.*: PAVL. FEST. p. 187 -tum alii ab oblivione, alii a litore, quod ibi notata fluctibus aequari et tolli solent. GLOSS.^{L} II Abav. OB 24 -tus a litura. *scrib.* -liter- CIL X 1211, 6. 5928, 10, *saepe in codicibus promiscue c.* -litter-. *formae perf. breviores exstant* -asset (AMM. 28, 1, 1 AMBROSIAST. in Rom. 7, 9), -asse (AMBR. obit. Valent. 1 1. 6), -asti (AMBR. in psalm. 38, 27, 2). NOT. Tir. 69, 88 -tus. *de notione*: NON. p. 146, 28 -are est obscurefacere et in oblivionem ducere (GLOSS.). SYNON. Cic. p. 437, 15 -at. obsoletat *eqs.* p. 445, 27 sordidum. obsoletum. -tum. eluvium. GLOSS. ἀπαλείφω γράμματα. ἐξαλείφω. ἐπιλανθάνομαι. λήθη δίδωμι. -at: λήθη περιτρέπει. -ans: delens. -tum: oblivione obscuratum. *[Lumpe]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

oblitum. obscurum. GLOSS.^{L} I Ansil. OB 247 -tum: oblivioni traditum. *al.* *legitur inde ab* ACC., CIC., CATVLLO, VARRONE. [*confunditur c.* oblivisci *l. 71. 72. al. cf. p. 112, 6.*]

I *vi originaria i. q. abolere, delere, tollere* (*litteris sim. oblitis l. 76 sqq.; accedit* silentio *l. 18. 25. 56. 63. al., cf. l. 66*): **A** *generatim*: **1** *incorporaliter*: **a** *formae passivae* (*maxime* -tus *fere i. q. desuetus, exoletus, obsoletus*): ACC. trag. 43 inimicitias Pelopidum extinctas iam atque -tas memoria renovare. 163 noxitudo ... -etur Pelopidarum ac ... sanctescat genus. CIC. Vatin. 15 quod in illo viro (*sc. Caesare*) et tum ferendum esset et maximis rebus, quas postea gessit, -andum. VARRO ling. 9, 16 *verba* obsolescent ac postea iam -ta facilius corrigi poterunt (MACR. Sat. 1, 5, 1 multis ... saeculis -ta). 9, 21 inusitatis formis vasorum recentibus e Graecia adlatis -tae antiquae consuetudinis ... species. LIV. 3, 59, 3 vetera peccata repeti iam -ta (AMBROSIAST. in Philem. 15/16 PS. AVG. quaest. test. I 112, 24). 3, 71, 7 rem ... vetustate -tam, ceterum suae memoriae infixam adferre. 21, 29, 7 -ta memoria (SVET. Tib. 52, 2. *al. cf. infra l. 62*). 43, 2, 12 praeteritis silentio -tis (PANEG. 12, 22, 2. *al. cf.* SOL. 10, 10 -tis, quae praecesserant). *al.* SEN. contr. 4 praef. 6 veteris ... et -ti *doloris* memoriam sustinere (*opp.* recenti. SERV. auct. Aen. 8, 291). VAL. MAX. 2, 8, 1 ne tam praeclara lex cupiditate laureae -retur (GELL. 2, 24, 11 situ atque senio. 11, 18, 4 tacito inliteratoque ... consensu [*sim.* 12, 13, 5]. TERT. adv. Iud. 3, 10. *al. cf.* GAIVS inst. 1, 111 ius partim legibus sublatum est, partim ipsa desuetudine -tum est). 8, 2, 2 iudicium ... -tum silentio. *al.* SEN. Med. 557 haec irae data -entur (*opp.* maneant in animo). epist. 105, 8 non satis ... -tum *scelus*, non satis tectum. *al.* PLIN. nat. 26, 8 etiam nomine *gemursae* -to (TAC. hist. 1, 55, 4. ann. 13, 23, 2 aerarii [*pellucet notio sub 2 illustrata*]. *cf. infra l. 52*). 30, 118 verberum vulnera ... pellibus ovium recentibus inpositis -antur. 34, 165 postquam -tum erat *metallum*. 36, 79 -tis ... auctoribus. *al.* QVINT. inst. 1, 6, 40 ab ultimis et iam -tis repetita temporibus (PAVL. NOL. epist. 45, 1 p. 379, 17). TAC. dial. 8, 1 libentius ... novis et recentibus quam remotis et -tis exemplis utor. 22, 5 quaedam ... procul arceantur ut iam -ta et olentia. *al.* GELL. 12, 1, 23 -tis et abolitis ... elementis. *al.* PAPIN. dig. 38, 2, 42 pr. quoniam poena ... adoptionis remedio non -retur. TERT. adv. Marc. 4, 3 p. 428, 15 si ... funditus deletum est *instrumentum apostolorum*, ... inundatione falsariorum -tum. uxor. 2, 3 l. 20 -ari fidem commercio infideli (VEREC. in cant. 2, 20 simul -ta ... et amissa). *al.* ITALA II Macc. 12, 42 (rec. L, *cf.* X *et* VVLG.) petierunt, ut ... delictum -retur ([*gr.* τελείως ἐξαλειφθῆναι]. GREG. TVR. vit. patr. 14 prol. p. 717, 33 *seq.* veniae). PAVL. NOL. epist. 13, 19 p. 100, 12 divites invisi deo et -ti memoriae. AVG. in Gal. 22 p. 2121 si ... obliti essent homines et -tum esset de memoria temporis, quod *eqs. et saepius.* *n. pl.* -ta *pro subst.*: LIV. 37, 49, 3 vetera et -ta repetendo (SEN. epist. 74, 34). PLIN. nat. 14, 7. TAC. ann. 15, 73, 3 (*em. Lipsius*). MACR. Sat. 1, 11, 44 inter -ta nesciri (*ex* GELL. 2, 18, 10 scribi quasi -tum). **b** *formae activae*: CIC. p. red. in sen. 21 publici mei beneficii memoria privatam offensionem -erunt (*cf.* ARNOB. nat. 7, 33 offensam). CATVLL. 64, 232 ut memori tibi condita corde haec vigeant mandata nec ulla -et aetas (*cf. p. 113, 80*). VARRO ling. 5, 52 quod vocabulum coniunctarum regionum nomina -vit (*cf. supra l. 27*). LIV. 33, 36, 15 adversam ... prospera pugna. 39, 20, 10 famam rei male gestae. 41, 24, 11 suo beneficio paternas simultates. TAC. ann. 2, 83, 4 quaedam statim omissa sunt aut vetustas -vit. 6, 32, 4 bona iuventae senectus flagitiosa -vit. SVET. Tib. 22 silentio rem (Nero 40, 4). APVL. apol. 4 *mihi* continuatio ... litterati laboris omnem gratiam corpore deterget, habitudinem tenuat, sucum exsorbet, colorem -at, vigorem debilitat. TERT. apol. 6, 1 si non necessaria ... quaeque disciplinae -erunt. monog. 3, 10 omnia ista -ant licentia⟨m⟩ nubendi. uxor. 1, 6 l. 1 hi qui habent *coniuges*, -are debent, quod habent. IREN. 2, 33, 2 (2, 51 H.) oblivionis poculum potest ... factorum -are memoriam (SYMM. epist. 5, 37 [35]. AMBR. obit. Valent. 1 l. 6 silentio. *al. cf. supra l. 17*). LACT. inst. 6, 24, 4 dominus ... remissurum se ... peccata promittit et -turum ... iniquitates. AVSON. 409, 16 p. 267 P. quos *reges* fama -at. AMM. 28, 1, 1 quas clades -asset utinam iuge silentium! (OROS. hist. 2, 13, 11 [GLOSS. V 376, 14 *ad l.*: delerent]). AMBR. mort. 5, 20 p. 722, 7 si quis mortificet peccatum suum, -et culpam suam, sepeliat atque abolefaciat iniquitates suas (EPIST. pontif. 223 Hil. coll. antiar. p. 156, 16). Iob 4, 6, 22 p. 283, 4 nostra peccata meritum ei *deo* oblivionis infundunt, ut -et (*P*, obliviscatur *B*) eos, quos indignos ... cognoverit. in psalm. 38, 27, 2 abscondisti atque -asti (oblitus es *sim. var. l.*) omnia simulacra vitiorum. *al.* RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 72, 22 (*gr. I 1, 7 p. 72, 37* παραχαράττειν, *I 5 p. 370, 24* adulterare). p. 96, 3 (*gr. p. 149, 1* παρασημήναντος). *al.*

2 *corporaliter, sc. picta vel scripta* (*cf. supra l. 28 et v.* oblino *p. 97, 70*): PLIN. nat. 35, 69 ter fulmine ambusta neque -ta *tabula* (RVFIN. hist. 9, 11, 2 atris fucatae coloribus [*gr.* ἠχρειοῦντο]). GELL. 9, 14, 2 illo, quod ante scriptum erat, -to. OPTAT. 7, 1 p. 166, 32 ut omnia humore -ta legi non possint. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 123, 31 oportet omnia -ari, quae ... scripta sunt (*gr. I 1, 7 p. 154, 11* ἀφανίσαι). CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 138^A -etur ... subscriptio absentum.

B *t. t. gramm.* -tus *i. q. plusquamperfectus*: CHAR. gramm. p. 214, 16 B. praeteriti ... differentiae sunt quattuor, incohativae sive imperfectae ..., praeteritae ..., -tae ut 'limaveram, legeram', recordativae (*gr.* ὑπερσυντέλικον).

? **II** *abusive fere i. q. celare*: HIL. in psalm. 123, 8 p. 595, 4 laqueos ... aut absconsos vallibus aut herbis contectos aut cibis (cibos *P*) -tos (oblitos *ed. Basil.*) aut nubibus concolores.

p. p. p. **oblitterātus** (-līt-), -a, -um *v. p. 105, 6 al.* (*n. pl. pro subst. p. 105, 44*).

paronomasia c. oblivisci *vel* oblivio *p. 105, 43. 61. 70* (*cf. p. 104, 60*), olere *p. 105, 34*, (in)litteratus *p. 105, 22. 57.*

deriv.: oblitteratio, oblitterator, oblitterus.

compos.: inoblitterabilis, 1. 2. inoblitteratus.

oblitterus (-līt-), -a, -um. *ab* oblit(t)erare *retrograde formatum.* *i. q. oblitteratus*: LAEV. carm. frg. 9 -am gentem (GELL. 19, 7, 4 *ad l.*: pro 'oblitterata').

oblitus, -ūs *m.* *ab* oblinere, *cf.* illitus. GLOSS. II 478, 48 χρῖσις: -s, liniatura.

oblīvia *n. pl. (nom., acc.) et inde* (*l. 20. 21. 75*) **oblīvium**, -ī *n.* *ab* oblivio *metri causa formatum; cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 25, 12 'contagio' ... ut ... 'oblivio'; sed poetarum licentia primo fecit 'contagia' ... et '-a', postea dici coepit et '-um' ... et 'contagium'. GLOSS. -um: λήθη. *legitur in hexametris* (*raro* oblivio, *q. v.*) *inde a* LVCR. *passim, sc. in V° pede praeter* PAVL. NOL. *p. 107, 20; in prosa, dummodo arceatur* TAC. hist. 4, 9, 2 (*v. p. 107, 38*), *praeter grammaticos ap.* VIB. SEQ., AMBR. (oblivio *saepius*), SVLP. SEV., MART. CAP. (oblivio *de habitu p. 107, 54*), THEOD. MOPS. (oblivio *epit. in psalm. 67, 3ª ad p. 430*).

i. q. oblivio: **1** *generatim*: **a** *in univ.*: LVCR. 3, 1066 *ille* abit in somnum gravis atque -a quaerit. 4, 826 quod ne miremur, sopor atque -a curant. OV. rem. 553 (*in templo Lethaei Amoris*) illic et iuvenes votis -a poscunt et siqua est duro capta puella viro. fast. 5, 311 correcta -a (*sc. deorum*) damnis. trist. 3, 11, 65 ut ... meae famam tenuent -a culpae. SIL. 4, 724 *somni* aegris ... dabant -a curis. 13, 665 nec edunt -a laudem. STAT. Theb. 5, 450 infandis venere -a curis. CLAVD. 1, 166 condunt -a mentem. 18, 70 tantas ... premunt -a noctes? (MAXIM. eleg. 4, 33 cum sopitos premerent -a sensus). PAVL. NOL. carm. 16, 218 *deus* humanis ducens -a rebus (19, 455 oppressis -a ducere curis [*i. imbibere ut 28, 232 et e. g. infra l. 46*]). RVT. NAM. 1, 53 obruerint citius scelerata -a solem. ENNOD. carm. 1, 1, 43 prosunt -a tristi. 1, 4, 88 *Maximus* dulcibus inludit per longa -a taedis. MAXIM. eleg. 1, 123 Lethaea meam subeunt -a mentem. *quasi corporaliter*: OV. met. 4, 502 *Tisiphone* adtulerat secum liquidi quoque monstra veneni ... erroresque vagos caecaeque -a mentis (*cf. infra l. 72*). **b** *c. gen. obi.*: LVCR. 3, 828 adde furorem animi proprium atque -a rerum (6, 1213 quosdam cepere -a r. OV. trist. 5, 7, 67 quaero miserarum -a r. Pont. 2, 4, 29 quam tibi nostrarum veniant -a r.). HOR. sat. 2, 6, 62 somno ... ducere sollicitae iucunda -a vitae (STAT. Theb. 1, 341 grata laboratae referens -a v.). OV. met. 4, 208 Leucothoe multarum -a fecit *Phoebo*. 7, 45 (*loq. Medea*) ut timeam fraudem meritique -a nostri (trist. 1, 5, 13 quam subeant animo meritorum -a nostro). 12, 539 Herculeae mirum est -a laudis acta (*sc. esse*) tibi *Nestori*. trist. 1, 8, 11 tantane te, fallax, cepere -a nostri? (5, 7, 29 quodcumque -a n. inpedit. CLAVD. rapt. Pros. 3, 99 tantane te n. tenuere -a? ALC. AVIT. carm. 6, 324 tantane te n. tenuere -a segnem?). 5, 12, 17 ut veniant patriae, veniant -a vestri (Pont. 4, 10, 19 qui p. faciant -a). Pont. 1, 5, 55 consequor ex illis casus -a nostri. 2, 11, 5 nominis ante mei venient -a nobis, ... quam *eqs.* VAL. FL. 4, 536 *Phineum* longae ducentem -a poenae. SIL. 2, 628 subiere -a taedae. STAT. Theb. 5, 625 tantane me tantae tenuere -a curae? AMBR. apol. Dav. I 13, 61 p. 342, 17 *ut deus* tamquam -a peccatorum eius *prophetae* adsumat. PAVL. NOL. carm. 27, 592 nimii subeunt -a vini. SVLP. SEV. epist. app. 6, 1 *palmigeri biiuges praesepibus affixi* contentionis dulcia ducentes -a. THEOD. MOPS. in psalm. 6, 6 p. 33, 15 in inferno positos ... dei -a sustinere. **c** *c. gen. quasi explic.*: AVSON. 409, 6 p. 266 P. iam volucres hominumque genus superabile curis mulcebant placidi tranquilla -a somni. MART. CAP. 9, 899 comprehensa *Harmonia* post longae occultationis -a de fugae revocatur ... latibulis. 9, 921 (*de Harmonia*) virgo nuptura vanescentia intercapedinatae prolixitatis -a iam ... debet ... discutere.

2 *fabulose de ea oblivione, quae per amnes gignitur*: **a** *de Lethe* (*cf. supra l. 29. 40*): VERG. Aen. 6, 715 animae ... Lethaei ad fluminis undam securos latices et longa -a potant (SIL. 13, 555 hic turba piorum ... Lethaeos potat latices, -a mentis. 13, 851). LVCAN. 3, 28 (*loq. umbra Iuliae ad Pompeium*) me non Lethaeae, coniunx, -a ripae inmemorem fecere tui. VIB. SEQ. geogr. p. 149, 17 Lethe inferorum, quod -i sit causa. CLAVD. rapt. Pros. 1, 283 *equi Erebi* stagna ... tranquillae potantes marcida Lethes aegra soporatis spumant -a linguis. **b** *transfertur ad Lethonem, Limiam*: LVCAN. 9, 356 Lethon tacitus praelabitur amnis infernis, ut fama, trahens -a venis (*v. Philipp, RE XII 2144*). SIL. 1, 236 qui *fluvius* (*sc. Limia*) ... super Gravios lucentis volvit harenas, infernae populis referens -a Lethes (*16, 476* aquae, sub nomine Lethes quae fluit. *cf.* oblivio *p. 108, 11*). *cf.* oblivialis, oblivius.

obliviālis, -e. *ab* oblivio *sec.* oblivia. *i. q. oblivionem efficiens* (*cf.* obliviosus *p. 109, 62*): SCHOL. Hor. gloss. Γ epod. 14, 3

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

'Lethaeos *somnos*': -es. PRVD. cath. 6, 16 mens ... totis bibit medullis -e poclum (*sc. in somno*).

oblīvio, -ōnis *f. cf.* oblivisci. *scrib.* oblivitio (*cf.* oblitio): ITALA II Petr. 1, 9 (Ps. Aug. spec. 103 p. 630, 13 *in var. l. sec. ed. Beuron.*). *vulgariter* ablivoni: TAB. devot. Audollent 229, 5 (*cf. Svennung, Kl. Beitr. 16*). *plur.*: HOR. carm. 4, 9, 34 -es (QVINT. decl. 306 p. 202, 7 [abolitiones *Pithoeus*]. GELL. 9, 5, 6 PORPH. Hor. carm. 2, 7, 21 Ps. RVFIN. in Ioel 2, 24/25 p. 1047^{C} AVG. civ. 22, 30 p. 633, 21 D. serm. 241, 5, 5). TERT. anim. 24, 9 -um. NOT. Tir. 69, 89 -o. 69, 90 in -e. *mensuratur* -līv- *l. 22.* *de notione* (*cf. infra l. 63sqq.*): VARRO ling. 7, 42 quod Graecus dicit λήθη, id est -i (PAVL. FEST. p. 115 PROB. Verg. georg. 1, 78 GLOSS.). SERV. Aen. 1, 203 memoriae -o contraria est (*cf.* AVG. conf. 10, 16, 24 quid est -o nisi privatio memoriae? [*fusius de -e agitur*]). *legitur in prosa (rarissime* oblivia, *q. v.) inde a* CARM. evoc., CIC., VARRONE; *in versibus variis ap.* BIBAC., PVBLIL., HOR. (carm., epod,; oblivia *semel* sat.), PRVD.; *in hexametris* -ŏ (*in V^{o} pede praeter* VEREC.) LVCAN. 10, 403 (oblivia *bis*). SIL. 11, 162 (oblivia *sexies*). STAT. Theb. *p. 108, 31. 109, 42* (*var. l.* oblivia *ut ceterum ter*). silv. 1, 4, 57 IVV. 6, 613. 10, 204 AVSON. 418, 52 p. 287 P. (oblivia 409, 6 p. 266). PAVL. NOL. carm. 10, 193 (oblivia *in IV° pede* 19, 455. 28, 232; *in V^{o}* 16, 218. 27, 592). DRAC. Romul. 10, 271 VEREC. satisfact. 132, -līvione PAVL. PELL. 259 CE 480, 8. [*confund. c.* abolitio COD. Theod. 4, 9 (8), 6, 3; *cf. l. 7.* *dub. vel falso trad.* ACC. (?) frg. Varro ling. 6, 80.]

i. q. actio obliviscendi, λήθη (*quod gr. respondet, ubi nihil aliud adnotavimus; in fig. etym.* VVLG. Os. 1, 6 -e obliviscar eorum [*cf.* HIER. in Is. 65, 17/18 l. 12 'obliviscentur' ... pristina mala, non -e memoriae, sed successione bonorum]): I *usu originario*: A *sollemniter*: 1 *exempla notionem illustrantia*: a *generatim*: α *de memoria quolibet modo perdenda vel perdita* (*specimina paucissima*): CARM. evoc. Macr. Sat. 3, 9, 8 ei ... populo civitati metum formidinem -em iniciatis. CIC. Verr. II 5, 138 neque haec ... dedecora dissimulatione tua neque -e hominum ac taciturnitate tegere voluisti (Cluent. 18 si -e non posset, tamen t. *eqs.*). Phil. 14, 33 neque -e eorum, qui nunc sunt, nec reticentia posterorum. de orat. 2, 7 ab -e ... atque a silentio (LIV. 28, 29, 4 auferat omnia inrita -o, si potest, si non, utcumque silentium tegat. TAC. hist. 4, 9, 2 eam sententiam modestissimus quisque silentio, deinde -o [-e *Madvig*] transmisit. *al. cf. infra l. 67*). 2, 351 non sum tanto ... ingenio, quanto Themistocles fuit, ut -is artem quam memoriae malim (fin. 2, 104). Tusc. 3, 35 dissimulatio vel -o. epist. 1, 9, 20 iniurias ... voluntaria quadam -e contrieram (SEN. dial. 12 [11], 11, 1]. PVBLIL. I 21 iniuriarum remedium est -o. LIV. 5, 52, 15 -i aut ... neglegentiae. *et passim.*

β *de habitu mentis* (*exempla certiora, cf. p. 109, 32: pressius* -o passibilis *l. 57*, consequens passionis *infra l. 62*): CIC. Sull. 43 ne aut -o mea aut memoria nimia videretur, ne denique aut neglegentia turpis aut diligentia crudelis putaretur. 45 quae *litterae* subsidio -i esse possent. Brut. 219 tantamne fuisse -em *Curionis* ..., in scripto praesertim, ut ne legens quidem umquam senserit quantum flagiti commisisset? SVET. Claud. 39, 1 in eo mirati sunt homines et -em et inconsiderantiam vel, ut Graece dicam, μετεωρίαν et ἀβλεψίαν. RVFIN. hist. 5, 11, 3 (*e Clem. Alex. strom. 1, 11*) ad -is remedium. MACR. Sat. 2, 4, 15 de cuius *nomenculatoris* -e querebatur *Augustus*. MART. CAP. 5, 458 ignoratio, vinolentia, -o, fatuitas, dementia ceteraque, quae errorem admittentis excusant. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 151 literarum memoria caruisse -e possessum *Artemidorum*. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 2, 3/4 p. 44, 29 -o passibilis ... in eo *deo* nequaquam exsistit (*gr.* κατὰ πάθος λήθη). CAES. AREL. serm. 152, 3 p. 590, 17 video ... in memoria -em cervorum. *al.* *de lethargia*: Ps. SORAN. quaest. med. 201 quid est lethargus? -o mentis cum sopore et tarda excreatione (CASS. FEL. 63 p. 155, 14 *lethargici* sensibus obtusis cum -e m. acuta febre iactantur). CAEL. AVR. acut. 2, 1, 1 vocatur lethargus a consequenti passionis -e; Graeci enim lethen -em vocaverunt. γ *t. t. iur. i. q.* ἀμνηστία: CIC. Phil. 1, 1 Atheniensium ... renovavi vetus exemplum; Graecum etiam verbum usurpavi, quo tum ... usa erat civitas illa, atque omnem memoriam discordiarum -e sempiterna delendam censui (*cf.* 13, 39 Caesaris mors facillime defenditur -e et silentio [*sim.* LIV. perioch. 116 p. 111, 3]. VELL. 2, 58, 4 illud decreti Atheniensium celeberrimi exemplum, relatum a Cicerone, -is praeteritarum rerum decreto patrum comprobatum est). NEP. Thras. 3, 2 *Thrasybulus* legem tulit, ne quis ante actarum rerum accusaretur neve multaretur, eamque illi -is appellarunt (*cf. supra et* VAL. MAX. 4, 1 ext. 4 -o, quam Athenienses amnestian vocant. IVST. 5, 10, 11. OROS. hist. 2, 17, 14 [*15* amnestiam]). VVET. Claud. 11, 1 omnium ... factorum dictorumque in eo *biduo* Seniam et -em in perpetuum sanxit ac praestitit. CONC.^{S} II 3, 3 p. 18, 20 omni -e praebita ([*gr. II 1, 3 p. 15, 24* ἀμνηστίας] *cf.* p. 19, 3 ut omnibus ... -em donaret *Ibas* [*gr. l. c. 29 item*]).

b *in fabulis vel doctrinis philosophorum*: α *de -e apud inferos facta* (*cf. p. 112, 7*): ① *significatur Lethe* (*ipsam -em dicit* SEN.): SEN. dial. 6, 19, 4 cogita ... nullas imminere mortuis tenebras ... nec -em amnem (*cf.* LACT. inst. 7, 22, 16 -is amnem). LACT. inst. 3, 18, 16 o miram ... Pythagorae memoriam et o miseram -em nostrum omnium ...! sed fortasse ... gratia sit effectum, ut ille solus Lethaeum gurgitem non adtigerit nec -is aquam gustaverit (7, 22, 9). FIRM. math. 1, 2, 10 animas ... Lethaei fluminis -e purgatas. SERV. Aen. 6, 705 Lethaeus est -o, morti semper vicina. AVG. civ. 10, 30 p. 452, 17 D. ad fluvium Letheum ..., hoc est ad -em praeteritorum. MACR. somn. 1, 10, 10 -is fluvium aliud non esse adserentes, quam errorem animae obliviscentis maiestatem vitae prioris. ② *in univ.*: TERT. anim. 24, 1 (*de doctrina Platonica*) -is capacem animam. *al.* IREN. 2, 33, 2 (2, 51 H.) *Plato* -is induxit poculum (TRACT. de trin. fid. p. 195, 25). *ibid.* introeuntes animae in hanc vitam ... potantur -em (*def. Lundström, Stud. 123*; -e *edd.*). *ibid.* potata est *anima* -is medicamentum (2, 33, 3 [2, 52 H.]). ARNOB. nat. 2, 26 MACR. somn. 1, 12, 8. 9. β *transfertur ad Limiam* (*cf.* oblivia *p. 106, 79 et Schulten, RE XIII 671. RhM. 85, 1936, 328sq.*): SALL. hist. frg. 3, 44 cui nomen -is condiderant (*cf.* MELA 3, 10 cui -is cognomen est Limia). LIV. epit. Oxyrh. 8, 217 -is (-em *Grenfell-Hunt ut* perioch. 55 p. 67, 14) flumen planus trans⟨iit⟩ (FLOR. epit. 2, 17, 12). PLIN. nat. 4, 115 -is *amnis* antiquis dictus.

2 *stilistica*: **a** *determinationes*: α *indicatur, quid in -em veniat* (*gen. obi.; iuxta gen. subi. l. 29*): CIC. Verr. II 4, 79 negotii. prov. 29 eius *Caesaris* (*opp.* desiderium). fam. 6, 2, 1 tui (SEN. clem. 1, 1, 7 BOETH. cons. 1, 6, 18 W. *cf. infra l. 43 et* Ps. QVINT. decl. 18, 9 sui [TERT. ieiun. 6 p. 280, 18 LACT. inst. 7, 12, 17. 18]). *al.* VARRO rust. 2, 2, 18. LIV. 42, 5, 11 praeteritorum (APVL. apol. 94. *al.*). *al.* SEN. suas. 2, 3 fragilitatis humanae (CVRT. 4, 14, 20). 7, 8 nominis (PLIN. nat. 7, 90. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 17, 4 praeteritorum n.). VELL. 2, 58, 4 praeteritarum rerum (SEN. dial. 10, 12, 8 multarum. benef. 2, 20, 2 r. naturae aut urbis suae. PLIN. nat. 14, 142 omnium. IVV. 6, 613. *al.*). SEN. epist. 69, 2 vitae prioris (STAT. silv. 1, 4, 57 pigra -o v.). *al.* CVRT. 5, 5, 11 status prioris. PLIN. nat. 13, 105 *genti Lotophagorum* nimis hospitali advenarum -e patriae (TAC. ann. 2, 62, 3 SIDON. epist. 4, 21, 5). *al.* SIL. 11, 162 recti. STAT. Theb. 8, 669 quae tanta -o (*PC v*, -via *cett.*) luctus? *et saepius.* *c. gerund.*: GEST. Pilat. praef. cod. B describendi. β *indicatur, ubi sim. -o fiat*: ① *gen.*: CIC. Verr. I 54 (*v. p. 109, 14*) diuturnitatis (*cf.* Phil. 9, 10 posteritatis [rep. 6, 25]. Ps. AVG. serm. ed. Mai 29 *vis criminis* nec prolixitate temporis aboletur nec saeculorum -e sepelitur. COD. Theod. 6, 4, 15 pr. temporis [OROS. apol. 7, 5]). ARNOB. nat. 5, 2 altissimi soporis -e demersos. *? vice versa*: IVST. 22, 5, 12 ut terminari nullo tempore -is (-is silentio *C*, -e *E al., unde* temporis -e *Faber*; 'tempore -is *pro* -e *dictum, abundantia vere Iustinea*' *Seel*) possit gloria. ② apud: TAC. hist. 1, 21, 2 mortem omnibus ... aequalem -e a. posteros vel gloria distingui.

b *iuncturae verbales potiores*: α *nom.*: *capit sim.*: CIC. Mil. 99 vos cepit -o ([mei *add. H*]. Phil. 3, 9 off. 1, 26 LIV. 27, 13, 3. 38, 46, 12 SEN. clem. 1, 1, 7 LVCAN. 10, 403). LIV. 5, 38, 5 occupaverat. SEN. benef. 2, 20, 2 tenuit (GELL. praef. 2 PETR. CHRYS. serm. 124 p. 542^{D}). epist. 53, 5 sequeretur (76, 29 TAC. ann. 12, 37, 3). 95, 33 invasit. AVG. trin. 14, 13, 17 cuius *vitae* eas *gentes* habebat -o (POMER. 1, 17 p. 432^{C}). *obscurat sim.*: CIC. Marcell. 30 ut tuas laudes obscuratura nulla umquam sit -o (Phil. 9, 10. PLIN. paneg. 55, 9 arcus ... et statuas ... demolitur et obscurat -o). Deiot. 37 delebit (fam. 2, 1, 2. VVLG. *p. 109, 31. al. cf. infra l. 84*). VARRO ling. 5, 5 ademit. SALL. (?) rep. 1, 4, 1 interfecit (-cepit *Gronov. fort. recte*). LIV. 28, 29, 4 auferat omnia inrita -o. SEN. benef. 3, 32, 5 quos iam consumpsisset -o. epist. 21, 4 omnes illos ... -o ... suppressit. TAC. Agr. 46, 4 multos veterum ... -o obruit (*cf. p. 109, 3*). hist. 4, 9, 2 transmisit. PLIN. paneg. 75, 1 interciperet (*v. vol. VII 1, 2166, 4sq.*). COD. Theod. 6, 4, 15 pr. avellet. *obrepit sim.*: SEN. benef. 3, 2, 1 illum ..., cui obrepsit -o (MACR. somn. 1, 12, 8). PLIN. nat. 8, 84 subrepere (AVG. civ. 10, 3 p. 406, 9 D. *al.*). β *dat.*: LIV. 1, 31, 3 -i dederant *Albani sacra* (4, 37, 5. *al.* CAPITOL. Opil. 11, 1. *et saepius*). ITALA psalm. 9, 19 (Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 460, 4) -i habebitur mendicus (*gr.* ἐπιλησθήσεται, Veron. in -e erit, HIER. psalt. sec. Hebr. -i erit, VVLG. -o erit pauperis). ARNOB. nat. 5, 19 -i ... sacra donentur. HIER. psalt. sec. Hebr. 31, 13 traditus sum (88, 13 VVLG. gen. 41, 30. *al.* AVG. civ. 18, 31 p. 299, 9 D. COD. Theod. 4, 15 [14], 1, 1^{a}. *cf.* CASSIOD. Didym. in I Petr. 2, 11 contradit). LEO M. serm. 39, 5 p. 266^{C} mandentur. γ *acc.*: *facere sim.*: CARM. evoc. (*p. 107, 32*) iniciatis. HOR. epod. 14, 2 inertia cur ... diffuderit ... -em sensibus (*cf.* Ps. RVFIN. in Ioel 2, 24/25 p. 1047^{C} infundat). SEN. epist. 81, 28 faciat (PLIN. nat. 1, 31, 11 PORPH. Hor. carm. 2, 7, 21. VVLG. Sirach 11, 29 [*gr. 27* ἐπιλησμονήν]. *al.*). PLIN. nat. 25, 12 adferens (31, 15 TAC. ann. 14, 50, 2). PANEG. 4, 35, 1 ut numquam -em (*W*^{2}, -e *M*) gratiae obductura sit ... multitudo *beneficiorum* (*cf.* ARNOB. nat. 7, 8 inducat). ARNOB. nat. 5, 27 *hoc* -em miseriarum daret. *capere sim.*: PLIN. nat. 7, 90 ex praealto tecto lapsus ... cepit -em (RVFIN. hist. mon. 1 p. 404^{C}. *cf.* ITALA II Petr. 1, 9 [cod. h *al., cf.* VVLG.] accipiens [CAPITOL. Maximin. 17, 5. VVLG. sap. 2, 4; *gr.* ἐπιλησθήσεται]. CONC.^{S} I 2 p. 102, 30 [= I 3 vers. Tur. p. 184, 28] suscipere [*gr. I 1, 4 p. 5, 2* ἀμνηστίαν ... ἀναδέξασθαι]). QVINT. decl. 257 p. 51, 9 si amor ac fides nullam habuerint -em (CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 196, 11 CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 13/14^{a} p. 62, 25). ARNOB. nat. 2, 26 pati (LACT. inst. 7, 12, 17. 18 NICET. virg. laps. 22). HIL. in Matth. 4, 8 assumpta (*cf.* Ps. AVG. serm. ed. Mai 24, 2 sumere [CASSIOD. Ios. antiq. 2, 163]). δ *abl. instr.*: CIC. Verr. II 5, 138 tegere (Cluent. 18). Phil. 1, 1 delendam *memoriam* (nat. deor. 1, 28 VVLG.

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eccles. 6, 4. *al. cf. p. 108, 50*). 14, 33 sepulta *virtus* (CYPR. ad Donat. 8 p. 10, 1 OPTAT. 1, 9 p. 10, 23. *al.*). Brut. 60 *Cethegum* vetustas ... -e obruisset (fin. 1, 57. 2, 105. *cf. p. 108, 55*). rep. 5, 2 *mores* -e obsoletos. 6, 25 -e posteritatis extinguitur *sermo*. fam. 1, 9, 20 iniurias ... -e contrieram. TAC. hist. 3, 36, 1 praeterita ... -e dimiserat *Vitellius*. ann. 3, 54, 2 abolitae *leges* (AVG. civ. 1, 3 p. 7, 4 D.). ARNOB. nat. 4, 33 *hoc* ne ulla intercidat -e. CE 480, 8 nec poterit facili labium (*i. labiorum*; labsum *Bücheler*) -e perire *pignus amoris*. ε *c. praep.*: ab: CIC. de orat. 2, 7 ut laudem ... ab -e ... vindicarem. ad: TAC. ann. 15, 67, 2 quibus causis ad -em sacramenti processisset *Flavus*. APVL. apol. 43 posse animum ... ad -em praesentium externari. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 17, 4 gentes ... subversae usque ad -em praeteritorum nominum pervenere. in *c. acc.*: CIC. Verr. I 54 cum accusatio nostra in -em diuturnitatis (diuturnitate *P in marg.*) adducta sit (LIV. 3, 41, 6. 42, 55, 8 DAMIG. lapid. 34 p. 189, 19. *cf.* NON. p. 146, 28 ducere [CLAVD. DON. Aen. 2, 145 p. 167, 16. *al.*]. VEG. mil. 1, 28 p. 30, 3 perducta [HYG. astr. 2, 40 p. 77, 16]. OROS. hist. 2, 17, 14 deducantur [LEO M. epist. 135, 2 Conc.^{S} II 4 p. 89, 5; per- *G*]). II 4, 79 venturos (LIV. 10, 23, 10. 23, 35, 9 prope. PAVL. FEST. p. 165 SEN. dial. 4, 5, 3. *al.*). SEN. dial. 6, 1, 4 in -em coniectum. 10, 13, 7 ire (VVLG. Sirach 13, 13 [*gr. 10* ἐπιλησθῇς]. PELAG. in Rom. 3, 20 [in -e erat *Ps. Hier.*; *cf.* 7, 8]. *al.*). ITALA Phil. 3, 13 (Mar. Victorin. *ad l.*) transmittens (*Vulg.* obliviscens. *cf.* ENNOD. epist. 2, 3, 1 p. 41, 29 mittantur). EPIST. pontif. 111 Cypr. epist. 49, 2 p. 610, 15 ut ea, quae ante fuerant gesta, in -em cederent (caderent *edd. vet.*; *cf.* CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 43, 21 abscedant [*gr. I 1, 1 p. 108, 22* οἰχέσθω ... πρός]). VVLG. sap. 16, 11 incidentes. IS. 59, 15 facta est veritas in -em. CONC.^{S} I 5 p. 151, 42 delapsus (p. 264, 24 redactus, *gr. I 1, 6 p. 124, 6* εἰς λήθην ... ὑπενεχθείς). in *c. abl.*: CIC. Verr. II 1, 101 iacuisset. ITALA deut. 31, 21 (Monac.) non ... erit in -e ab ore eorum *eqs.* ([*Lugd.* obliviscetur, *gr.* ἐπιλησθῇ, VVLG. nulla delebit -o]. psalm. 9, 19 [*v. p. 108, 62*]. *al.*). per (*vergit fere ad notionem p. 107, 44 allatam*): SVET. Iul. 28, 3 ut ... ne Caesarem quidem exciperet *Pompeius* p. -em. PS. QVINT. decl. 18, 9 ad aliud *facinus* ... transire. GAIVS inst. 2, 132 praeteritae *personae*. PAVL. dig. 20, 3, 3 omisit *pactum*. LEO M. serm. 84, 1 p. 433^A.

c *gen. qual.* -is (*latet hebraismus, cf. p. 112, 7*): ITALA Iac. 1, 25 (cod. ff) non audiens -is factus, sed factor operum (*gr.* ἐπιλησμονῆς, *Vulg.* obliviosus).

B *per prosopopoeiam*: 1 -es *quasi monstra*: HOR. carm. 4, 9, 34 non ... tuos patiar labores impune, Lolli, carpere lividas -es. 2 -o *dea*: STAT. Theb. 10, 89 (*de palatio Somni*) limen opaca Quies et pigra -o (*L¹*, *cf. p. 108, 28*; -via *cett.*) servant. HYG. fab. geneal. 3 ex Aethere et Terra ... -o. DRAC. Romul. 10, 271 gressus consors -o iungit *Ingratiae in nuptiis Medeae*.

C *per metonymiam*: 1 *de homine memoria privato*: BIBAC. carm. frg. 3 Orbilius ubinam est, litterarum -o? (*cf. Suet. gramm. 9, 5* vixit prope ad centesimum aetatis annum amissa iam pridem memoria). 2 *de medicamentis magicis memoriam exstinguentibus*: HOR. epod. 5, 70 *Varus* indormit unctis omnium cubilibus -e paelicum (PORPH.: per quae medicamina -o ei datur). DAMIG. lapid. 34 p. 188, 10 Ostanes ... appellavit eum *lapidem galactiten* ... lethargum, quasi omnium -em malorum.

II *usu sec. hebr. deflexo fere i. q. imprudentia, error* (*sc. peccantis*): ITALA lev. 5, 15 (Lugd., *cf.* Aug. loc. hept. 3, 7 p. 571, 23) anima quaecumque latuerit eum -e et deliquerit inprudenter (*Vulg.* per errorem, *hebr.* bišgāgāh).

parechesis c. occupatio: SYMM. epist. 8, 32 nobis vel -o vel occupatio religionis tuae desideratum munus invidit.

deriv.: oblivia, oblivialis, obliviosus, oblivius. *cf.* oblitio.

ˣ**oblīviōsus**, -a, -um. *ab* oblivio. *scrib.* ol- GLOSS. III 499, 18. *superl.* -issimus TERT. anim. 24, 6. GLOSS. λήθαργος. ἐπιλήσμων. V 621, 7 Lethaeus (*scrib.* loteus) est -us (*cf. p. 107, 1*). *inde a* PLAVTO, CIC., HOR.

i. q. ad oblivionem pertinens: 1 *generatim de eo, qui ad obliviscendum propensus est*: a *absolute*: PLAVT. Mil. 890 sin bene quid ... faciundum est, eo deveniunt *mulieres*, -ae extemplo uti fiant, meminisse nequeunt. CIC. inv. 1, 35 memor an -us *sit homo* (TERT. anim. 24, 6 omnium forsitan -issimo. SCHOL. Hor. epist. 1, 8, 1 *passio lethargica* h. somniculosum et -um reddit). Cato 36 quos ait Caecilius 'comicos stultos senes', hos significat credulos, -os, dissolutos. APVL. flor. 12 p. 44 *psittacus* senex ... captus et indocilis est et -us (SOL. 52, 44). PS. ORIG. tract. 8 p. 92, 6 mentes -i populi noverat *deus*. HIL. in psalm. 118 zain 5 p. 421, 14 auribus (*antea*: incuriosis oculis). CLAVD. DON. Aen. 4, 230 p. 384, 13 amatorem desidiosum, neglegentem, -um. AMBR. hex. 5, 12, 38 p. 171, 8 revocamur ad superiora sicut -i viatores (EVSTATH. Basil. hex. 8, 2, 10 [*gr.* ἐπιλήσμονας]). HIER. adv. Pelag. 1, 23 p. 517^C illum ingeniosum, sed -um ... videmus (*opp.* memorem). 3, 6 p. 574^C. VVLG. *supra l. 38*. AVG. c. Iulian. 4, 3, 16 p. 745 alii -i, alii acuti memoresve nascuntur (*cf.* c. Iulian. op. imperf. 4, 123 p. 1420 naturaliter -us). in psalm. 83, 8 l. 53 quae *disputatio* doceat ignaros, ... quae commemoret -os (*pro subst. ut*: CASSIOD. in psalm. 118, 28 p. 846^A dormire ... -i atque socordis est). serm. 2, 1, 1 cor. PS. AVG. serm. 101, 1 (= CAES. AREL. serm. 176, 1 p. 674, 1) qui ... audit et neglegentia fit -us. OROS. hist. 7, 22, 1 provocat poenam suam -a malitia. CASSIOD. var. 5, 34, 1 -us cum relinquitur, trepidus cum tenetur *Frontosus*. FERREOL. reg. 8 p. 963^B illud apostoli non -us audito. MART. BRAC. form. vit. 2, 9 qui praesentia non ordinat, -us et fatuus appellatur. *et saepius*. b *c. gen. obi.* (*cf.* PROB. app. gramm. IV 196, 25 locutio cum genetivo casu haec convenire reperitur: ... -us veterum): DON. Ter. Andr. 943 Crito -us est utpote alienarum rerum. CASSIOD. Ios. antiq. 14, 315 nos ... -os gratiae vel transgressores iurisiurandi punientes (*gr.* τοὺς μήτε χάριτος ἀπομνημονεύσαντας). PRIMAS. in apoc. p. 820^C nolumus ... paternae traditionis -i ab aliquo iudicari. 2 *speciatim i. qui oblivionem efficit* (*cf. p. 109, 62*): HOR. carm. 2, 7, 21 -o ... Massico ciboria exple (*cf. Alcaeus frg. 96, 3 D.* οἶνον ... λαθικάδεα). BOETH. cons. 3 carm. 11, 10 non omne ... mente depulit lumen -am corpus invehens molem.

adv. **oblīviōsē**. *i. q. per oblivionem, incaute*: VIRG. gramm. epist. 3 p. 146, 30 Galbungus ... non semel, ne non tam de industria quam -e ponere putaretur, sed quaterna vice infinitivum pro aliis posuit modis.

ˣ**oblīviscor**, -lītus sum, -līvīscī *et* **-sco**, -ere. [*fort. ex* *oblīvēre '*exaequatum esse*', *oblīvitus (*cf.* lēvis, λεῖος). *v. Sommer, Hdb.*$^{2.3}$ *602*; *cf. etiam* (ob)linere. *L.*] *de orig.*: CASSIOD. gramm. VII 206, 1 (*e Caesellio*) -or compositumne an simplex est? compositum, scilicet huius simplex latet in antiquis monumentis: 'livisci' enim -i est et 'livitus', quod nos hodie per elisionem -tus. *de script. et formis*: -lIvIsc- CIL VI 6250, 5; -lIvisc- CIL V suppl. ital. 732 III 7. olitus *pro* -tus SEN. epist. 100, 1 (*A ante corr.*). FLOR. epit. 1, 24, 2 (*B*). CLAVD. 18, 229 (*var. l.*). -lisc- *vel traditur vel metri causa restituitur* APP. CLAVD. carm. frg. 2 PLAVT. Mil. 1359. ACC. trag. 190 -liscier (*pars codd.*). 488. *inf.* -ier *l. 27*. *part. perf.* -livitus (*cf. l. 23*): ITALA psalm. 118, 109 (cod. 421). COMM. instr. 1, 27, 8 -vitos (*edd.*, -vitor *cod.*). THEOD. MOPS. in psalm. 9, 33 p. 60, 27 (-litus *Devreesse*). *? fut.* -ebor ITALA psalm. 118, 16 (Veron. *loco mendose scripto*). *etsi inter verba communia est* (CLEDON. gramm. V 56, 25 PRISC. gramm. II 379, 11 PS. ASPER gramm. suppl. 51, 3), *passive adhibetur p. 111, 75 sqq.* *formae act.*: ITALA psalm. 77, 7 (cod. 136 Cas.) -ant. PELAG. in I Cor. 13, 3 p. 203, 25 -ere ([*var. l.*]. GLOSS.^{L} II Abav. AB 41). frg. Migne suppl. 1, 1541 -it. EPIST. Migne suppl. 1, 1569 -imus (-imur *edd.*). GREG. TVR. Franc. 7, 22 p. 341, 2 -rem. NOT. Tir. 69, 86 -tus. 69, 87 -itur. *de notione*: PROB. app. gramm. IV 203, 30 (*v. p. 96, 66*) -tum ... immemorem (ISID. diff. 1, 415). CHAR. gramm. p. 411, 11 B. quoad vixero meminero ...; infixum erit memoriae; numquam potero -i. GLOSS.^{L} I Ansil. OB 225 -or: oblivioni trado; hinc '-or iniurias *eqs.*' (*v. p. 111, 9*). V Aa o 83 -tus: amens factus. GLOSS. II 309, 19 ἐπιλανθάνομαι. *legitur inde ab* APP. CLAVD., LIV. ANDR., EPITAPH. Naev., PLAVTO *aliisque scaenicis*, RHET. Her., CIC. [*e deriv.* *oblītare: *val.* a (se) uita, *francog. vet.* oblier, *francog.* oublier (*et var. dial.*), *francoprov.* aobđá, übđá, üblá *etc.*, *prov. vet.* oblidar, *prov.* oublidá *etc.*, *vasc.* oublidá, *cat.* oblidar, *hisp. vet.* oblidar, *hisp.* (> *port.*) olvidar, *port. vet.* obridar; *c. mutatione praefixi* o- > in-: *raet. occ.* emblidar, amblidar, invlidar. *cf. M.-L. 6015. Wartburg VII 271 sqq. Corominas III 559. Machado II 1621. G.*] [*confund.* c. obliquus *p. 99, 60. 112, 62. 114, 6.* *ex falsa versione*: NOVELL. Iust. 18, 8 clementia -ta est ... enutrire malivolentiam (*gr.* λέληθε ... ἐκθρέψασα).]

I *usu sollemni fere i. q. meminisse desinere*, ἐπιλανθάνεσθαι (*quod graece respondet, nisi alia adnotantur*). *pertinet ad quemlibet defectum vel lapsum memoriae* (*attentionis infra l. 84. al.*), *speciatim ita, ut cura, observantia sim. omissa respiciatur* (*in praeteritione p. 111, 9. 12. 49. 51. 113, 57*; *usum vetustum dicit* SERV. auct. *p. 111, 67. 113, 1*; *cautius additur* velut [*p. 111, 46. 114, 16. al.*], tamquam [PLIN. paneg. 54, 5. *al.*], quodammodo [*p. 112, 80*], quasi [LACT. ira 10, 16. *al.*], *cf.* similis -to *p. 114, 15*); *latius c. colore dimittendi p. 112, 17. 48.* -*untur fere animantia* (*animus sim. p. 112, 44. 113, 20. 114, 5. al., part. corp. p. 112, 37. 114, 11. 12*), *res p. 111, 38. 112, 53. 71. 113, 43.*

A *c. casibus* (*de acc. et gen. v.* CAPER gramm. VII 92, 11 -tus ne sis nostri, non nos; veteres tamen et hoc modo dixerunt. SERV. Aen. 1, 203 auct. Aen. 2, 148 ARVS. gramm. VII 495, 25 PRISC. gramm. II 398, 14. CASSIOD. in psalm. 43, 18 l. 298 cum Latinae locutionis sit, ut dicamus '-ti non sumus tui', hoc proprium scripturae divinae est, quod ait: '-ti non sumus te'. GLOSS. V 123, 33):

1 *acc.*: a *active* (*per variationem l. 80. p. 111, 37, iuxta gen. poss. p. 111, 10. 27. 30. al.*; *inter* CIC. *et* APVL. *in prosa praeter* PETRON. [*p. 111, 17 in serm. cottidiano*] *et* PLIN. nat. [*p. 111, 18 loco incerto*] *non occurrit nisi c. neutr. vel per attractionem*; *v. etiam p. 113, 49 sqq.*): α *c. quibuslibet obiectis*: ① *vario usu*: APP. CLAVD. carm. frg. 2 amicum cum vides, -ere miserias. LIV. ANDR. carm. frg. 38 neque ... te -tus sum, Laertie noster (*cf.* ITALA psalm. 12, 1 [Veron. *al.* = VVLG.] me [HIER. psalt. sec. Hebr. mei]. 41, 10 [Ambr. Iob 4, 6, 22. *al.*] me [Veron. *al.* = VVLG. mei]. 136, 5 [Veron. *al.*] si -tus fuero tui ..., -atur me dextera mea [VVLG. -tus fuero ..., oblivioni detur, HIER. psalt. sec. Hebr. 137, 5 -tus fuero ..., in oblivione sit]. AMBR. obit. Valent. 78 ipse me citius quam vos -ar. *v. etiam p. 111, 41 sqq.*). PLAVT. Cas. 104 non sum -tus officium meum. Trin. 1014 in thermopolio condalium es -tus (*i. reliquisti. item*: SERM. RevBén. 59,

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1949 p. 111, 4 *Samaritana* -ta est vas aquae [*antea*: reliquit hydriam]). 1018 tribusne te poteriis memoria⟨m⟩ esse -tum? CAECIL. com. 61 cultum. TVRPIL. com. 171 an -ta ... es eius crebras mansiones ad amicam, sumpti largitatem? ACC. trag. 12 mea fa⟨c⟩ta in acie -ti (CIC. Att. 9, 9, 1 ante f. et delicta. DRAC. laud. dei 1, 427 bona). 488 an ego Vlixem -ar umquam ...? RHET. Her. 3, 22, 35 quas res ante ora videmus aut audimus, -imur plerumque (CIC. Mil. 63 praeclarissimas). CIC. S. Rosc. 49 et artificium -atur et studium deponat. Cael. 50 -or iam iniurias tuas, Clodia, depono memoriam doloris mei (*seq.* neglego. *cf. infra l. 52. 60*). Mil. 62 inimicorum Milonis sermones *eqs.* Brut. 217 causam. Att. 6, 1, 22 recordationem ... iuris iurandi, quod ego non eram -tus. fam. 15, 21, 2 ut haec recentia ... -ar (*antea*: omittam). CATVLL. 66, 27 bonum ... facinus. PVBLIL. L 14 legem solet -i iracundia (ITALA psalm. 118, 61 [Sangerm. *al.* = VVLG.; Veron. legis]. *al.*). MANIL. 1, 511 Troianos cineres ... -ta *fortuna*. SEN. Ag. 771 *senex* -tus sitim (sitis *A*). PETRON. 66, 1 (*loq. Habinnas*) tam bonae memoriae sum, ut frequenter nomen meum -ar (APVL. apol. 46). PLIN. nat. 7, 90 *homo* ictus lapide -tus est litteras (*d?*, litteris *cett.*; litterarum VAL. MAX. 1, 8 ext. 2) tantum. SIL. 5, 568 *Labicus* immemor annorum seniumque -tus. 13, 559 *animae* -tae Ditem redeunt in corpora. APVL. apol. 2 Pontianum (*sc. a me occisum*) ... -tus est *Aemilianus*; de morte *eqs.* (*dist. van der Vliet, alii aliter*). TERT. nat. 2, 17, 5 (*sim.* apol. 25, 7) antrum *eqs.* adv. Marc. 4, 39 p. 558, 13 deum (*cf.* ITALA psalm. 9, 18 [Veron. *al.*] dominum [VVLG. deum, Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 460, 3 dei]. *al.*). ITALA gen. 40, 23 (Ambr. Ioseph 6, 32) non est memor factus interpretis, sed -tus est eum (VVLG. interpretis sui). psalm. 44, 11 (Veron. *al.* = VVLG.) populum ... et domum patris (HIER. psalt. sec. Hebr. populi ... domus). 118, 83 (*ibid.*) iustificationes (118, 93 [Sangerm. *al.* = VVLG.; Veron. *al.* iustificationum]). II Macc. 2, 2 (rec. L = VVLG.) praecepta domini (P praeceptorum d., BM mandata dei). *al.* CYPR. epist. 45, 3 p. 602, 5 veteres mores. LACT. inst. 7, 12, 13 PS. AVR. VICT. epit. 9, 2 HIL. in psalm. 118 zade 7 p. 520, 2 AMBR. Iob 4, 6, 22 p. 283, 14. HEGES. 5, 40, 1 p. 382, 14 matrem (*i. se matrem esse, cf. p. 112, 52. 113, 55*). HIER. in Is. 65, 17/18 l. 12 pristina mala (VVLG. Ier. 44, 9. *al.*). tract. p. 398, 4. PELAG. in I Cor. 13, 3 p. 203, 25 malitiam proximi (CONC.S II 3, 2 p. 37, 13 [*gr. II 1, 2 p. 22, 9* ἀμνησικακίαν]). CLAVD. 8, 111. AVG. conf. 13, 1, 1 -tum *me* tui *dei* non -tus es. *al.* *de rebus*: VERG. georg. 2, 59 poma ... degenerant sucos -ta priores (*inde pendere videtur* PAVL. NOL. carm. 28, 275 *area* cultus -ta priores [prioris *var. l., Goldschmidt*]. *cf. p. 112, 66*). Ⓘ *in locutionibus reflexivis* (*cf. p. 112, 67*): ACC. trag. 190 utinam memet possim -ier! TRACT. Pelag. 3 p. 54 quando se (*cod.*, sui *Solanius*) non ita -itur *opulens*, ut neque esse hominem putet? AVG. epist. 17, 2 p. 41, 12 neque ... usque adeo te ipsum -i potuisses, ut *eqs.* β *c. neutr. pron. sim.*: PLAVT. Asin. 226 haecine te esse -tum (ACC. trag. 665. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 78, 40 velut h. omnia -tus. GREG. M. in euang. 30, 2 p. 1221A hoc). Bacch. 790 -tus sum omnia (ANTON. Cic. Phil. 8, 25). Poen. 40 hoc quoque etiam, quod paene -tus fui (CIC. Pis. 80 id q. -ar [*antea*: praeterita omitto]. Mil. 11. fam. 15, 21, 5 quae [PETRON. 76, 11 *loq. Trimalchio*. TERT. anim. 24, 3]. APVL. apol. 99 paenissime. *cf. p. 113, 21*). CIC. S. Rosc. 87 ut alia -ar (LIV. 2, 38, 2 ut omnia ... -amini a.). Lig. 35 qui -i nihil soles nisi iniurias. de orat. 2, 299 si se *Themistoclem* -i, quae vellet, ... docuisset *Simonides* (*sim.* 2, 300 fin. 2, 104. *cf.* ac. 2, 106 illa ..., quae sciebat. CAEL. Cic. fam. 8, 14, 4 prope -tus sum, quod maxime fuit scribendum. *al.*). off. 3, 113 (*cf.* 1, 40) aliquid (LIV. 22, 58, 8). NEP. Dat. 11, 3 quiddam. *al.* γ *obiecto potius per attractionem intellegendo*: CIC. Flacc. 61 liceat haec (hoc *b*) nobis si -i non possumus at tacere (AVG. civ. 22, 8 p. 579, 18 D. nullum ..., qui hoc non vel viderit vel didicerit, nullum, qui -i ... potuerit). p. red. in sen. 23 quas *iniurias* ego etiamsi ulcisci possem, tamen -i mallem (NEP. Att. 11, 5 si quam i. acceperat, non malebat -i quam ulcisci [iniuriarum *ap. eundem p. 112, 43*]. *cf. supra l. 9. 52*). fam. 9, 24, 2 ne nescio quid illud, quod solebas, dediscas et -are, cenulas facere (SEN. epist. 81, 24 *sapiens* illa contemnit, quibus laesus est, nec -itur per neglegentiam, sed volens). VERG. Aen. 11, 866 illum *Arruntem* expirantem socii ... -ti ignoto camporum in pulvere linquunt (SERV. auct.: '-ti' non nulli Vergilium secundum vetustatem hoc verbo usum tradunt, ut '-ti' ἀμελήσαντες, hoc est 'neglegentes' et 'contemnentes', putent *eqs.*; alii '-ti' 'ubi reliquerant nescientes': et est sensus: '-ti illum'). LIV. 39, 47, 9 multa et dissimulare et -i et pati praeterita. SEN. benef. 3, 1, 3 qui beneficium accepisse se negat, ... qui dissimulat, ... qui non reddit, ... qui -tus est (*gen. ap. eundem p. 112, 35*). TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 539, 17 non ... dones offensam vult, sed -aris.

b *passive*: α -endus: PLAVT. Mil. 1359 muliebres mores discendi, -endi stratiotici. HOR. epist. 1, 11, 9 (*v. p. 112, 46*). LIV. 23, 22, 9 id omnium maxime tegendum, occulendum, -endum, pro indicto habendum esse. PLIN. epist. 8, 14, 7 omnia ... -enda magis quam tenenda. *cf. p. 113, 24.* β -tus: VERG. ecl. 9, 53 nunc -ta mihi tot carmina ([SERV. auct.: vel 'omissa' vel figurate 'quorum ego -tus sum'. PRISC. gramm. II 387, 7 passive dixit]. *inde* AVSON. 322, 52 p. 264 P.). PROP. 1, 19, 6 -to ... amore. VAL. FL. 1, 792 ut ... -tos superum paterere dolores ('*i. dolores, quos homines in terra viventes patiuntur, inferi autem iam -ti sunt*' *Langen*). 2, 389 si Martius aures clamor et -ti rursus fragor impleat aeris. 4, 532 ad -tae Cereris (*i. panis diu non gustati*) suspirat honores *Phineus*. ITALA psalm. 30, 13 (Veron. *al.*) -tus sum tamquam mortuus a corde (*gr.* ἐπελήσθην, *Vulg.* oblivioni datus sum, *Hier. psalt. sec. Hebr.* oblivioni traditus sum). 87, 13 (*ibid.*) numquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua et iustitia tua in terra -ta? (obliterata *cod. 400 al.*; *gr.* ἐπιλελησμένῃ, *cod. 305 al.* = *Vulg.* oblivionis, *Hier. psalt. sec. Hebr.* quae oblivioni tradita est). Is. 23, 16 (Tycon. reg. 4 p. 46, 16) fornicaria -ta (*gr.* ἐπιλελησμένη, *Vulg.* oblivioni tradita). Luc. 12, 6 (cod. d) unum ex eis *passeribus* non est -tum in conspectu dei (*gr.* ἐπιλελησμένον, *al. et Vulg.* in oblivione). AVSON. 13, 7 p. 325 P. da ... amplexus -taque gaudia iunge. 335, 6 p. 199, 42 quae omisi, non -ta mihi, sed praeterita existimet *lector*. AVG. mus. 1, 4, 8 dominum (*canis, sc. Vlixem*) iam suis hominibus -tum. COMM. instr. 2, 32 (28), 5 -ta domini ... promissa? VRAN. epist. 2 p. 860A -ta omni carnali infirmitate. OP. imperf. in Matth. 8 p. 678 non novas scientias ..., sed -tas. BOETH. cons. 4, 1, 2 W. ea ... nuper -ta, non tamen antehac prorsus ignorata. *al.* *latius* (*cf. etiam l. 48*): GREG. TVR. Franc. 3, 33 p. 129, 4 ut -tis (*i. dimissis*) verborum obiectionibus propriis se manibus verberarent. γ *aliae formae*: ITALA *p. 109, 30*. SCHOL. Iuv. 7, 51 mala consuetudo scribendi, quae -i non potest (*cf.* IORD. Get. 188 recordamini ..., quod certe non potest -i).

2 *gen.* (*usu inde a* TER. *infra l. 69*, PS. TER., CIC. Verr. *tritissimo*): **a** *vario usu*: α *de animantibus* (*exempla selecta*): PS. TER. Andr. alt. exit. 2 ne me esse -tum dicas tuae gnatae alterae. CIC. Verr. I 52 laudis domesticae. II 3, 186 rerum tuarum male gestarum (Phil. 1, 30 fin. 5, 57 VERG. Aen. 4, 267 OV. epist. 8, 111. *al.*). Catil. 1, 6 caedis atque incendiorum. 4, 1 -ti salutis meae de vobis ... cogitate (VERG. Aen. 5, 174 decorisque sui sociumque s. QVINT. decl. 345 p. 365, 9. *al.*). Planc. 103 vos iam -tos mei (meae *Rauius*) salutis eius ... hostes extitisse (*c. pron. pers. ut*: fam. 7, 14, 1 nostri [CATVLL. 83, 3 LABER. mim. 62. *al.*]. 13, 19, 3. ELEG. in Maecen. 1, 72 tui [OV. Pont. 4, 1, 18. *al.*]. OV. epist. 10, 42. met. 13, 276 regisque ducisque meique. *et saepe. cf. refl. l. 67 sqq.*). Phil. 6, 18 civis ... tam -tus beneficii vestri, tam immemor patriae (LIV. 8, 5, 10 et cladium ... et beneficiorum. SEN. benef. 1, 2, 5. 2, 10, 4 [*inde* PS. SEN. mon. 31]. 7, 14, 6 CVRT. 7, 2, 8. *al.*). Tusc. 3, 35 bona cogitare, -i malorum (3, 37. Ov. trist. 5, 5, 5 lingua favens adsit nostrorum -ta m. PETRON. 26, 10. *al.*). fam. 16, 12, 2 *Caesar* -tus nominis atque honorum suorum (HOR. carm. 3, 5, 11 anciliorum et n. *eqs.* LIV. 45, 4, 6. FLOR. epit. 4, 11, 3 patriae, n. *eqs. al.*). *saepe.* Q. CIC. pet. 55. LVCR. 6, 743 remigi[o] -tae *aves*. CAES. Gall. 1, 14, 3. *al.* BELL. Afr. 50, 3 praeceptorum (COD. Theod. 7, 12, 2). Alex. 8, 6 SALL. Catil. 51, 15. *al.* NEP. Eum. 6, 2 iniuriarum (LIV. 34, 22, 9 VAL. MAX. 4, 2, 2 SEN. epist. 81, 6. *al.*). VERG. georg. 3, 245 catulorum -ta leaena. Aen. 9, 225 (*cf.* 4, 528) corda -ta laborum (LIV. 8, 39, 7 laboris ... vulnerumque. STAT. Theb. 12, 599. *al.*). *al.* HOR. epist. 1, 11, 9 illic vivere vellem -tus ... meorum -endus et illis (*cf.* OV. epist. 1, 41 o nimium ... -te tuorum [STAT. Theb. 7, 547 SIDON. carm. 5, 143]). *et passim.* *c. colore dimittendi* (*cf. etiam l. 17*): SEN. apocol. 7, 3 Claudius ... -tus nugarum intellexit *eqs.* (PETRON. 71, 4. 136, 5). QVEROL. p. 4, 1 R. locum ... thesauri senex ostendit -tus doli (*i. sine dolo*). *in locut. praedicativis* (*cf. p. 111, 33*): VAL. MAX. 5, 1, 10 -tus hostis soceri vultum induit *Caesar*. PANEG. 3, 27, 5 -tus inimici. β *de rebus plus minus animatis*: CIC. fin. 4, 32 quae ... natura suae primae institutionis -ta est? ... quo modo igitur evenit, ut hominis natura sola esset ..., quae -retur corporis? MANIL. 3, 259 nox *producta* -ta diei *sequentis*. VAL. MAX. 7, 1 pr. malignitatis -i sibi imperavit *fortuna*. 9, 1, 4 sermonem -tum Pyrri, inmemorem Hannibalis. SEN. dial. 3, 1, 2 *ira est* decoris -ta, necessitudinum immemor. LVCAN. 9, 694 *luna* flexus -ta vagi per recta cucurrit signa. PLIN. nat. 28, 6 (*e suppl.*). STAT. Theb. 2, 707 quercus erat tenerae iam longum -ta iuventae. AVIEN. Arat. 1609 -tum (*ed. pr.*, obliqu- *cod.*) iusti iubar *solis*. VVLG. Iob 24, 20 -atur eius misericordia (*hebr. aliter*). sap. 16, 23 suae virtutis -tus est *ignis*. 19, 19 aqua extinguentis naturae -batur. PRVD. ham. 376 *gaudia* veri -ta tonantis. *c. gerund.*: COLVM. 10, 408 *Persica* nunc ... Ambrosios praebent sucos, -ta nocendi (*cf. p. 111, 38*).

b *in locutionibus reflexivis* (*cf. p. 111, 40*): α *vario usu*: TER. Eun. 306 nescio hercle, neque unde eam neque quorsum eam: ita prorsus sum -tus mei. CIC. Tusc. 5, 73 *Epicuro* -i licebit sui? (*5, 31* si ipse se audiret. *cf.* VOPISC. quatt. tyr. 2, 3 ne quis me -tum aestimaret mei *i. verborum meorum*). fam. 9, 12, 1 *Baiae* tamdiu, dum tu ades, sunt -tae sui. SEN. Herc. f. 292 -tos sui ... populos (*de umbris mortuorum ut* LACT. inst. 7, 22, 10). PLIN. nat. 9, 35 quae voluptas libere spirandi in tantum fallit *testudines* -tas sui, ut solis vapore siccato cortice non queant mergi *eqs.* β *renuntiatur commodo*: CIC. Catil. 4, 19 habetis ducem memorem vestri, -tum sui. Att. 11, 21, 3 (*e suppl.*). LIV. 8, 7, 16 ut aut rei publicae mihi aut mei [meorum] -endum sit. MANIL. 5, 607 -ta sui metuit pro vindice tali suspirans *Andromeda*. TAC. dial. 2, 1 tamquam ... sui -tus tantum Catonem cogitasset *Maternus*. PANEG. 10, 3, 3 -tum quodammodo sui gentibus vivere. *huc fortasse* CARM. c. pag. 80 -tos ... sui *Christianos sc. martyras*. γ *neglegitur indoles*: CIC. Phil. 2, 10 illud oro, si meam ... moderationem modestiamque cognostis, ne me hodie ... -tum esse putetis mei. VERG. Aen. 3, 629 nec talia passus Vlixes -tusve sui est Ithacus

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

discrimine tanto (SERV. auct.: aliquanti ... iuxta veteres '-tus', id est 'neglegens' dictum tradunt *eqs.*). OV. trist. 4, 10, 105 -tus ... mei ductaeque per otia vitae insolita militaris cepi ... arma manu. LIV. 7, 14, 2 ne se *Tullium* -tum disciplinae militaris, ne sui neve imperatoriae maiestatis crederet *dictator*. GERM. 546 Iuno numquam -ta sui *i. saevitiae suae* (VAL. FL. 3, 664). VAL. MAX. 5, 2, 9. 7, 2 ext. 1. SEN. Herc. f. 808 -tus sui ... componit aures timidus *Cerberus*. SIL. 4, 422 ardentem -tumque sui dulcedine caedum *Scipionem*. APVL. met. 4, 20, 2 non ... sui nostrique vel pristinae virtutis -tus *Thrasyleon*. LACT. opif. 1, 3. CLAVD. 18, 229 -ta sui ... mens.

3 *abl.* (*dub. vel falso trad. p. 111, 2. 18. 112, 40 et* PELAG. in II Cor. 7, 4 *B.* PETR. CHRYS. serm. 19 p. 250B [*v. Migne ad l.*]): VITAE patr. Iurens. 3, 20 p. 163, 37 *Eugendus* tantum ... lectione reficiebatur, ut ... -batur adpositis *sc. cibis*.

B *c. enunt. secundario*: **1** *interrog. indir.* (*per attractionem* PLAVT.): PLAVT. Capt. 985 mos est -i hominibus neque novisse, quoiius nihil⟨i⟩ sit faciunda gratia (CIC. Phil. 12, 12). TER. Haut. 848 iamne -tus es, ... quid sit dictum ...? (CIC. inv. 1, 89. *al.* CAEL. Cic. fam. 8, 6, 2. PVBLIL. E 6 etiam -i, q. [qui *C*] sis, interdum expedit. HOR. epist. 1, 6, 62 OV. met. 2, 493. Pont. 3, 5, 41 mens -ta, q. absit. *et saepe*). CIC. Verr. II 1, 119 quod vos -tos esse non arbitror, ... qui ordo ... solitus sit convenire. 1, 122 quemadmodum (SEN. benef. 7, 22, 1. *al.*). leg. agr. 2, 80 quantos (Mil. 99. *al.* LIV. 36, 11, 2. *et saepius*). Scaur. 13 de quo homine ... sententias feratis, -endum vobis putatis? (Cato 21 PLIN. nat. 10, 187). Planc. 57 unde. fin. 5, 62 quantopere. *al.* OV. met. 14, 559 quam multa (SEN. benef. 6, 31, 1 epist. 71, 23 CVRT. 8, 12, 18. *al.*). SEN. Thy. 739. *al.* CVRT. 10, 6, 7. PLIN. paneg. 8, 5 ut ... seditio ... coeperit. APVL. met. 5, 31, 4 quot sit annorum *Cupido*. *et saepius*. **2** *alia*: OPTAT. 2, 18 p. 53, 14 -tus es, quia (quid *RB*, quod *edd. vet.*) ... dixisti (VITAE patr. 5, 4, 66 [*gr. Nau 1908 p. 52 n. 157* ἐληθάργησα ὅτι]). PS. PHILO antiq. 58, 1 ne -aris, quin (sed *M*) perdas omnem animam. AMM. 30, 8, 2 -tus ..., quod regenti ... nimia ... sunt evitanda (VVLG. Iob 39, 15 *c. coniunct.*). ORIG. in Matth. 12, 30 p. 136, 18 ut -atur deus, si qua fecimus opera bona.

C *c. inf.*: **1** *solo* (*cf. p. 111, 63*): EPITAPH. Naev. Gell. 1, 24, 2 postquam est Orchi traditus thesauro, -ti sunt Romae loquier lingua Latina (*cf. infra l. 67*). PLAVT. Most. 487 lucernam forte -tus fueram exstinguere. Persa 722 -tus sum intus dudum edicere (dic- *A*) quae volui edicta (SVET. Cal. 26, 3. *cf.* PLAVT. Poen. 118 dicere [Pseud. 171 Trin. 1137 TER. Andr. 841]). CIC. Quinct. 54 Verr. II 4, 27 nat. deor. 2, 11 Att. 6, 1, 20 fam. 7, 14, 1 scribere -tus es. OV. met. 2, 439. 4, 677. 15, 453 VAL. MAX. 8, 7 ext. 5. SEN. Herc. O. 1038 *Orpheo cantante* -tus ... sequi fugam amisit liquor impetum (*subi. res ut*: LVCAN. 5, 445 Pontus ... vetustas -tus servare vices. LACT. ira 10, 40 quod haec facere -ta sit *natura*). LVCAN. 3, 143. PETRON. 49, 5 exinterare *porcum* (49, 7. 54, 3). ITALA psalm. 76, 10 (Veron. *al.*, *cf.* VVLG.) ut -etur misereri deus. HIL. in psalm. 144, 13 p. 834, 2 nequaquam deus aut -itur esse suavis aut desinit. *al.* **2** *acc. c. inf.*: PLAVT. Truc. 235 is amatur ..., qui quod dedit id -tust datum (*suppl. 'esse' ut*: CATVLL. 65, 21 quod *mālum* miserae *virgini* -tae molli sub veste locatum. VERG. Aen. 2, 148 amissos hinc iam -ere Graios [SERV. auct.: quidam pro 'contemne' vel 'neglige']. LIV. 39, 5, 4 SEN. contr. 10, 2, 19 suas. 6, 20 SEN. epist. 90, 20 PLIN. nat. 6, 141. 33, 164. SIL. 7, 57 -ta ... corda caducum, mortali quodcumque datur. *al.*). CIC. S. Rosc. 53 ut denique patrem esse sese -retur (*cf. p. 111, 33. 112, 51 et* SVLP. RVF. Cic. fam. 4, 5, 5 noli te -i Ciceronem esse. LIV. 10, 37, 8 ut me consulem esse -ar). Q. Rosc. 50 -or (*i. silentio praetereo*) ... Roscium et Cluvium viros esse primarios. leg. agr. 2, 26 Catil. 2, 27 Mur. 31 Sull. 18. prov. 45 dici (ASCON. Corn. p. 62, 14). *al.* (*etiam ap. familiares*). LVCR. 3, 82 HOR. sat. 2, 4, 85 ELEG. in Maecen. 1, 136 OV. epist. 16, 218 met. 14, 186 LIV. 40, 46, 1. SEN. contr. 2, 2, 7 (*em. Madvig*). SEN. benef. 1, 13, 3. *al.* CVRT. 8, 1, 36 PLIN. nat. 18, 335. *et saepius*. **3** *nom. c. inf.*: ANTON. Cic. Phil. 13, 46 ut meorum iniurias ferre possim, si ... -i velint ipsi fecisse. SEN. benef. 2, 6, 2 si dedisse (se *suppl. G, Gertz*), dum dat, -tus est.

D *c. aliis determinationibus*: **1** *adv.* (*si recte trad.*): CIC. Caecin. 62 quod homines in tuo negotio Latine (loqui *add. Naugerius*, *cf. supra l. 36*) -rentur. **2** de: COMM. instr. 1, 27, 8 -tos esse mortuos de gesto priore. *cf. p. 111, 21.*

E *absolute* (*quid memoria cadat, fere e contextu apparet*): **1** *vigente vi verbali* (*specimina paucissima*): PLAVT. Amph. 457 (*verba Sosiae*:) ubi ego perii? ... an egomet me illic reliqui, si forte -tus fui? 1024 (*verba Mercurii*:) sum Sosia, nisi me esse -tum existumas. Cas. 980 Bacchae nullae ludunt.:: -tus fui. Merc. 481 satine ut -tus fui. *al.* RHET. Her. 4, 40, 52 quid nunc ego de meis promeritis praedicem? si meministis, obtundam; si -ti estis *eqs.* CIC. Mur. 42 cui placet, -itur; cui dolet, meminit. ac. 2, 2 qui *Themistocles* ... respondisse dicitur -i se malle discere (*cf. p. 111, 53*). fam. 9, 2, 1 nec ille *Caninius* ad me rediit: -tum credidi. *al.* CATVLL. 30, 11 si tu -tus es, at di meminerunt. 68, 43 fugiens saeclis (sedis *V*) -entibus aetas. TIB. 1, 1, 32 fetum ... capellae desertum -ta matre referre domum (*cf.* SVET. Galba 18, 3 neque ... sellam de more positam ... -tis ministris). SEN. epist. 36, 10 veniet iterum, qui nos in lucem reponat dies, quem multi recusarent, nisi -tos reduceret. APVL. apol. 97 ut *Pontianus* intellegeretur iratus potius aestimasse eam *filiam Rufini* quam -tus (*i. per oblivionem*, *cf. p. 109, 34*) praeterisse. *et passim.* **2** -tus *fere pro adi. vel subst. plus minus vergit in notionem q. e. obliviosus, neglegens*: CATVLL. 64, 208 ipse ... caeca mentem caligine Theseus consitus -to dimisit pectore cuncta (*metri causa pro* obliviosus *positum esse vidit Kroll*). VERG. georg. 3, 236 *taurus* signa movet praecepsque -tum (oblicum *M*) fertur in hostem (SERV.: '-tum' iam securum ex ante acta victoria. SERV. auct.: '-tum' quasi exercitationis et virium, quem securitas et amor corruperit *eqs.*). ELEG. in Maecen. 1, 8 illa *carina Charontis* rapit iuvenes prima florente iuventa, non -ta tamen, sed repetitque senes. PROP. 1, 15, 26 -tos parce movere deos. 4, 4, 22 inter ... -tas excidit urna manus. OV. fast. 4, 533 dum legit *papaver*, -to fertur gustasse palato *Ceres* (*cf. 534* inprudens). SEN. benef. 3, 1, 2 cum tu illos non ingratos vocares, sed -tos. 7, 23, 2 cum dicimus: 'qui beneficium dedit, -atur', hoc dicimus: 'similis sit -to; memoria eius non adpareat nec incurrat' (*cf.* epist. 91, 5 eligit aliquid novi casus, per quod velut -tis vires suas ingerat).

II *per hebraismum de eis, qui inscientes peccant*: VVLG. lev. 5, 2 anima quae tetigerit aliquid immundum ... et -ta fuerit immunditiae suae, rea est et deliquit (*cf. 5, 3 anima* si tetigerit quidquam de immunditia hominis ... -taque cognoverit postea [*Itala Lugd. al.* latuit eum]. 5, 4 [*Itala Lugd. al.* latuerit eum]. *hebr. subest niphal verbi* 'ālam). num. 15, 24 quodsi per ignorantiam praeterieritis quidquam ... -taque fuerit facere multitudo (*Itala Lugd.* peccaverit quis nollens).

part. praes. **oblīvīscēns,** (-entis) *pro adi.*: ACT. Archel. 17, 7 videris mihi delirus esse et -s propositionum tuarum.

part. perf. **oblītus,** (-a, -um) *pro adi. vel subst. v. l. 2 sqq.; adde* TERT. orat. 2 p. 182, 8 -os patris.

deriv.: oblitio, oblitor. *cf.* liviscor, oblivio; oblittero.

compos.: ex-, inoblitus.

oblīvium, -ī *n. v.* oblivia.

oblīvius, -a, -um. *ab* oblivio, *cf.* oblivia (-um). *i. q. oblivione deletus, obsoletus*: VARRO ling. 5, 10 quoniam in haec sunt tripertita verba, quae sunt aut nostra aut aliena aut -a, de nostris dicam cur sint, de alienis unde sint, de -is relinquam. *Lumpe.*

oblocō, -āre. *ab* ob *et* locare. [*var. l. pro* abl- SVET. Iul. 26, 2.] *i. q. (ob mercedem vel offerendo) locare, elocare*: IVST. 11, 10, 9 cum operam -are ad puteos exhauriendos ... solitus esset.

oblocūtio, -ōnis *f.* *ab* obloqui. *de notione*: GLOSS.L III Abol. OB 31 -bus: maledictionibus (*v. etiam l. 61*). [*falso trad. pro* allocutio EVGRAPH. Ter. Andr. 598.]

i. q. actio obloquendi vel res obloquendo prolata: **1** *per contradictionem, obtrectationem sim.* (*de ineptiis l. 48 sqq., de re contraria l. 53; accedit gen. subi. l. 53. 56. 57.; pendet praepos.* contra *l. 51*, de *l. 57*; *gr. resp. nomen agentis l. 49*): IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 6, 17 illi -um rubi, qui concretionem corporum pupugerant. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 43, 21 iudicabit ... in his -bus deus ([*Rustic.* qui oblocuti sunt *sec. gr. I 1, 1 p. 108, 22* πεφλυαρηκόσι]. *cf.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 22 *gr.* φλυαρίας. 2, 116 *gr.* φλυαρήμασι). p. 45, 28 factam contra se -em ... detersit (*gr. I 1, 1 p. 95, 8* διαβολήν). ENNOD. carm. 1, 6, 5 p. 521, 5 -is fomitem *quaerere*. opusc. 3, 9 p. 333, 9 sine bonorum -e dictare. 7, 2 p. 411, 13 splendor vitae umbram venenatae -is excludit. VITAE patr. 5, 5, 7 (*Cotelier p. 559B* καταλαλιά). CASSIOD. in psalm. 11 div. dolosi ... potentiam domini sceleratis -bus abnegabant. 101, 4 -es hominum et conscientiae suae iudicia. CONC. Aurel. a. 538 p. 74, 12 si ... suspicionem adversam aut -em populi de muliere ... incurrerit. CAES. AREL. reg. virg. 47 p. 17, 17 minae vel -es vel blandimenta. serm. 32, 4 magis de sua correctione quam de nostra -e vel persecutione studeant cogitare. *al.* **2** *de interruptione*: GLOSS.L II Philox. OB 43 -o: ὁμιλίας ἐγκοπή.

oblocūtor, -ōris *m.* *ab* obloqui. *i. q. qui obloquitur*: **a** *c. respectu interrumpendi*: PLAVT. Mil. 643 neque ego -r sum alteri in convivio. **b** *c. respectu contradicendi, detrectandi*: IVLIAN. in Iob 8, 1 Migne suppl. 1, 1594 omnem contextum disputationis *Iob* ... nititur iste -r eius *Baldat* vel multiloquii vel erroris arguere.

? **oblogat:** increpat GLOSS. V 606, 27 (oblegat *Graevius*, obrogat *dubitanter Goetz in indice*, obiurgat *Hildebrand, Gloss. 222*[14]).

oblongulus, -a, -um. *ab* oblongus *demin.* *fere i. q. oblongus*: GELL. 17, 9, 7 surculi duo erant teretes -i, pari crassamento eiusdemque longitudinis (*cf. Suid. s. v.* σκυτάλη: ξύλον ἐξεσμένον ἐπίμηκες).

oblongus, -a, -um. *ab* ob *et* longus, *cf.* ἐπιμήκης. [*e coni. dub. v. p. 99, 64.*]

1 *i. q. longior quam latior*: **a** *positivo gradu*: PLAVT. Merc. 640 subnigris oculis, -is malis (643). VARRO ling. 5, 125 mensa ... quadrata -a. rust. 2, 5, 7 pecudes (*cf. Colum. 6, 1, 3* boves ... quadrati, *Geopon. 17, 2* τοῖς σώμασι παραμήκεις). 3, 5, 12 non latae -ae ... piscinae. SALL. Iug. 18, 8 aedificia (*cf.* VITR. 5, 2, 1 *curia*. 5, 11, 1 peristylia quadrata sive -a. 6, 3, 8 conclavia). LIV. 37, 31, 8 **forma** (*cf.* VITR. 5, 1, 2 *fori* formatio. PLIN. nat. 37, 196 figura. IVL. HON. cosmogr. A 24 rutunditatem. AVG. quaest. hept. 2, 177, 5 p. 209, 17 quadraturam). PAVL. FEST. p. 349 secespita cultrum ... -um (COLVM. 9, 15, 4 c. -us ex utraque parte acie lata). CELS. 6, 8, 1D linamentum involutum et -um. 7, 26, 2G *calculus*. 8, 1, 21 *ossa*. COLVM. 9, 10, 1 reges maiores

[*Halter*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

paulo et -i magis quam ceterae apes. al. PLIN. nat. 10, 145 ova ([alludit ad Hor. sat. 2, 4, 12 longa quibus facies]. CASSIOD. inst. 2, 7, 4 in latitudine ... rotundum, sed in longitudine probatur -um o.). 12, 50 semine (19, 119 opp. rotunda. al.). 13, 32 iuxta: non ... orbiculatum. 25, 20 folia (25, 66 iuxta: lata. al. cf. l. 13). al. TAC. Agr. 10, 3 scutulae (cf. AMM. 24, 6, 8 scutis). AMM. 22, 8, 14 litora in sinus -os curvata. al.

b comparativo gradu: α comparatur latitudo (cf. Wistrand, Apophoreta ... Lundström, 1936, 21; sed nota abl. mensurae, ut potius de contaminatione inter oblongus et longior cogites): VITR. 4, 3, 2 metopae ... non exeunt quadratae, sed -iores triglyphi dimidia latitudine. 10, 11, 4 foramen ... -ius sit tanto quantam epizygis habet crassitudinem. β comparatur alia forma minus -a (cf. l. 1): PS. APVL. herb. 130 l. 14 est ... herba talis similis salicis, foliis -ioribus et angustis (DIOSC. 3, 4 p. 377, 19. 20 longa ... aristolocia ... f. habens -a et virgellas tenues duorum palmarum, sed modice -ior [sc. quam aristolocia rotunda. gr. ἐπιμηκέστερα]. 4, 161 p. 79, 15. 17 f. ... sunt -a sicut amygdala, sed -iora et latiora et lenia [cf. gr. add. cod. E: λεπτότερα]).

2 i. q. secundum longitudinem ductus, longitudini congruens: PLIN. nat. 13, 96 mensis e citro praecipua dos in venam crispis vel in vertices parvos; illud -o evenit discursu ..., hoc intorto.

oblodio v. ovalidia.

obloquium, -ī n. ab obloqui. i. q. oblocutio, calumnia, contradictio: GENNAD. vir. ill. 17 obtrectatorem aemulationis stimulo incitatum ad -um stilum vertisse. CASSIAN. inst. 5, 29 virus -i (supra: detractationis verbum). SACR. Leon. 1080 mentium reprobarum ... -a (SACR. Gelas. 3, 67 p. 734). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 43, 19 sermo ... nec iniuriarum nec -i (gr. I 1, 1 p. 108, 21 λοιδορίας). SIDON. epist. 7, 9, 8 -orum Scyllas. CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 137, 11 in magnos viros -a ... mussitant. ALC. AVIT. carm. 4, 500 -is vanos sufflant mendacia ventos. epist. 51 p. 80, 13 (verba Sidonii) minus inter arma quam inter -a periclitari. hom. 7 p. 113, 15 ut ... -o pruriat. VITAE patr. Iurens. 3, 15 p. 160, 20 homo ex cuius ore ... numquam processit -um. CONC. Matisc. a. 581 Mansi 9, 932^A maledicorum -a.

ᵘ**obloquor**, -locūtus sum, -ī. ab ob et loqui. de notione (v. et l. 75. p. 116, 5): PAVL. FEST. p. 187 obacerare -i atque alterius sermonem moleste impedire. SYNON. Cic. p. 436, 23 obturbat. -itur. obstrepit. oblatrat. obmurmurat. NON. p. 96, 9 deblaterare -i, confingere. ISID. diff. 1, 16 -i obtrectantis est (cf. diff. app. 142 -i obtrectatoris qui obicit aut opponit). GLOSS. II 341, 41 καταλαλῶ: obganno (-gannio a), -or. V 555, 4 contra loquentem loquor (cf. p. 116, 6). GLOSS.^{L} II Philox. OB 36 -itur: ἀντιλαλεῖ. legitur in poesi apud PLAVTVM quinquies et singulis locis apud AFRAN., CATVLLVM, VERG., OV., SEN.; in prosa oratione inde a CIC., LIV., SEN. rhet., CVRT., PLIN. nat., GELL., apud ecclesiasticos.

I absolute et c. obi. rei prolatae (l. 77 sqq. p. 116, 4 sqq. [hinc pendent p. 116, 11. 20]. 116, 9. 15. 16) i. q. adversando, interveniendo sim. loqui: A de sonantibus (fere animantibus; rebus pro personis l. 61. 62, cf. et l. 65; de instrumento p. 116, 20): 1 usu sollemni de loquentibus: a notione opponendi vigente: α c. respectu intercedendi, obstrependi, interrumpendi (c. dat. l. 55. 61 sqq.): PLAVT. Cist. 751 mea erilis filia gestitavit, non tua. :: ne -ere. :: taceo (754). Curc. 41 sq. -ere. :: fiat maxume. :: etiam taces? :: nempe -i me iusseras (-ere indicativus ioco pro imperat. intellegitur). Men. 156 te morare, mihi quom -ere. AFRAN. com. 13 quid prodest istuc te blaterare atque -i? LIV. 1, 40, 6 (antea: vociferari et certatim alter alteri obstrepere). SEN. contr. 9 praef. 3 in declamationibus nemo ex industria -itur. SEN. Thy. 1004 unde -untur nati? (verba Thyestis epulati filios). CVRT. 10, 2, 30 qui ferocissime -ti erant (cf. 10, 2, 13 clamore ... volentem loqui inhibebant). PLIN. nat. 26, 126 vocem echus ... respondentem homini, immo vero et -entem. PANEG. 4, 16, 3 ut oratio ... nec odiose instantibus -atur (i. ambagibus, ut: ITIN. Alex. 4 ne tibi ... talibus occupato ultra -ar). β c. respectu contradicendi, obsistendi et inde obtrectandi, detrahendi: CIC. Cluent. 63 tacita vestra exspectatio quae mihi -i videtur: 'quid eqs.' (c. dat. ut: ITALA psalm. 100, 5 [Epiphan. in cant. p. 85] -entem occulte proximo [gr. καταλαλοῦντα, Vulg. detrahentem]. ANIAN. Chrysost. hom. 8, 5 patriis moribus [gr. καταγελῶσι]. AVG. un. eccl. 7, 16 p. 250, 22 testimoniis. COD. Theod. 12, 12, 1 syn. obsistat. CASSIOD. hist. 1, 18, 3 [iuxta derogabat. Socrat. 1, 6 ἐκακηγόρει]. MVTIAN. Chrysost. hom. 18 p. 355/6 Christo [gr. ἀντιφθεγγέσθω]. al.). ad Q. fr. 2, 8, 1 ut me et appelles et interpelles et -are et conloquare velim (absolute ut: CATVLL. 83, 4 Lesbia gannit et -itur [cf. 83, 1 mala ... dicit]. VVLG. psalm. 43, 17 a voce exprobrantis et -entis [gr. παραλαλοῦντος, Hier. psalt. sec. Hebr. blasphemantis. cf. CASSIOD. ad l. -i est absenti detrahere et doloso aliquem sermone mordere]. SIDON. epist. 7, 9, 12 in ministrando segnes, in -endo celeres. al.). GELL. 1, 26, 6 -batur non meruisse ut vapulet (cf. obi. int. haec: ITALA Mal. 3, 16 [Aug. civ. 18, 35 p. 310, 10 D.] h. -ti sunt ... ad proximum [gr. ταῦτα κατελάλησαν ... πρός, Vulg. locuti sunt ... cum]. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 143, 9. I 5 p. 274, 4 de aliquo ... h. -ente [gr. I 1, 5 p. 15, 29 περί τινος ... τὰ τοιάδε πεφλυαρηκότος]). c. praepos.: AMBR. epist. 5, 1 ne de nostro -antur iudicio (CONC.^{S} I 2 p. 37, 17 de mea opinione [gr. καταφλυαροῦσι c. gen., alia interpr. I 5 p. 49, 30 garriunt ... de]. al. cf. l. 80). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 38, 33 contra Christum (gr. φλυαρῆσαι κατά). I 5 p. 276, 29 adversus gloriam divinam (gr. καταφλυαροῦσι).

b notione opponendi evanescente: α de concinentibus: VERG. Aen. 6, 646 Orpheus -itur numeris septem discrimina vocum ([SERV. ad l.: dicendo '-itur' chordarum expressit laudem, quas dicit verbis locutas: -i enim non est nisi contra loquentem loqui]. AMBR. Iac. 2, 9, 39 n. s. v. differentias -tus [in imagine de propheta]). β de colloquentibus (alloquentibus l. 11) sim.: TERT. fug. 1, 1 quaesisti ... fugiendum necne sit ...; ibidem ego -tus aliquid ... plenius ... nunc renuntiaturus. DON. Ter. Eun. 516, 2 iuxta respondeat. AMBR. hex. 5, 14, 49 aliae aves ex institutione diversarum vocum -untur discrimina, ut hominem putes locutum (cf. l. 4). CASSIOD. hist. 10, 4, 6 quibusdam ... de eo latenter -batur (Socrat. 6, 5 διελέγετο). γ de insuper loquentibus: TERT. resurr. 30 p. 68, 22 cum deus ostensis ossibus de propria spe eorum quid -itur. RVFIN. hist. 4, 11, 5 Hebraica nomina ... super eos quos initiant ... -untur (gr. ἐπιλέγουσιν. cf. Iren. 1, 21, 3 [= 1, 14, 2 H.] superfantur).

2 transfertur ad quemlibet sonum: OV. Pont. 3, 1, 21 non avis -itur (sc. audire cupienti). AMBR. Iob 4, 10, 36 ut cithara septem vocum discrimina numeris modulantibus -atur (cf. l. 4). GEST. Ner. et Ach. (BHL 6059) p. 10^B Petrus solvit canem et dixit ei: vade, -ere Simoni (i. allatrando, ut vid.).

B de rebus contrariis, oppositis sim.: DIOM. gramm. I 478, 31 anapaestus recurrendo repercutiens dactylum sono reciproco -itur ei per antistrophen. BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 504, 7 labori nostro nihil ut aliis nocituro ... -itur. COD. Iust. 4, 30, 10 nec huic -itur, quod exceptio ... evanescat.

II c. obi. vituperati i. q. loquendo calumniari sim.: PS. AVG. serm. 117, 5 si quis ... detrahere ... consuevit et aliorum actiones -i. VITAE patr. 6, 4, 7 noli obedire -enti proximum suum (Cotelier p. 557^B καταλαλοῦντα τὸν πλησίον αὐτοῦ. cf. p. 115, 66). LIBERAT. 4 Conc.^{S} II 5 p. 102, 8 epistolam cuius est principium '-untur me quidam eqs.' (spectat ad p. 115, 83).

part. praes. m. pro subst. sing.: p. 115, 66. 74. 80. plur.: LEO M. serm. 42, 2 (de infidelibus ut: SACR. Gelas. 3, 67 tit. p. 734).

deriv.: oblocutio, oblocutor, obloquium, ? obloquus.

? **obloquus**, -a, -um. si probab., ab obloqui formatum, cf. eloquus, et reloquus. i. q. obloquens, obtrectans: SEDVL. epist. 2 p. 173, 8 credo tamen ... nullum fore quamvis impudenter -um (-locum P, -liquum R, -loquium ras. in H, edd. praeter Huemer), si meruero dextrum tui pectoris adipisci iudicium. *Halter.*

oblūceo, -ēre. ab ob et lucere. -ens i. q. lucentem (transl.) se ob oculos praebens: FVLG. myth. 1 praef. p. 12, 17 Satyram suis -em ut pelicem voluptatibus (abl.; at sunt qui -em in malam partem trahant dat. statuentes). *Detrich.*

obluctātio, -ōnis f. ab obluctari, cf. conluctatio. [confunditur c. -lect- l. 50.] i. q. actio obluctandi, contentio, pugna (proprie et translate. cf. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 133, 16 cogitationum pugnas et -es daemonum. CASSIAN. inst. 5, 9 corporeae -is [var. l. -lect-] pugna. plur. l. 49. 53, cf. etiam l. 62): 1 usu sollemni: per abl. modi sim.: ARNOB. nat. 2, 7 p. 52, 8 suspiciones suas pro probatis ... pertinaci -e tutari (2, 50 p. 87, 16 adfectus ... pellere p. moliuntur -e virtutum). CLAVD. DON. Aen. 2, 595 p. 228, 19 -bus humanis superari non possent Troiani. MART. CAP. 6, 647 immensos fragores intonans Aetna -e flammarum. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 85^A rem ... longa partium -e differri. CASSIOD. in psalm. 118, 78 l. 1334 -e pugnavit (postea: contentione). var. 12, 14, 5 nequit piscis undis elevantibus contraria -e demergere. alia: AVG. coll. c. Don. 3, 5, 6 p. 56, 11 in ... -e ... repetebant eqs. (antea: resistentes; obluctati fuerant ..., ne). CONC.^{S} I 5 p. 208, 7 (ad gen. 32, 24) Iudaeorum -em, qua utebantur in Christo, paene cum ipso luctantes. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 193, 6 sine ullius rei -e (-luctione F). NICET. virg. laps. 12 -em (var. l. -es) virginis contra tentatorem. ? 2 fere i. q. tentatio: PS. PROSP. vocat. gent. 2, 28 p. 714^B inevitabilis erat -o trepidationis (postea: non sine tentatione formidinis).

obluctātor, -ōris m. ab obluctari. i. qui obluctatur: NOVAT. p. 67^A adversarius vester ... intus est in visceribus: et in ipsis membris nostris habemus -em (antea: adversus quem vobis est colluctatio).

? **obluctio**, -ōnis in var. l. supra l. 62.

obluctor, -ātus sum, -āri. ab ob et luctari, cf. colluctor. inter 'verba media' affert CHAR. gramm. p. 479, 28 B. de notione: SYNON. Cic. p. 437, 2 -ans. obstinatus. pertinax. GLOSS. ἀντιπαλαίω. contra luctor. -atur: obsistit. -ans: obnitens. legitur inde a VERG. (semel). [variat in codd. c.: luct- p. 117, 70, colluct- p. 117, 11. confunditur c.: oblact- AVSON. 369, 35 p. 97 P. v. p. 117, 72. GLOSS. IV 128, 32 (var. l.), oblect- p. 117, 16. 24. 26, oboedire p. 117, 53.]

i. q. luctando se opponere sim. (c. dat. l. 84. p. 117, 35, contra vel adversus [-um] p. 117, 57 sqq., cum p. 117, 5, ne p. 117, 62. luditur c. oblectari p. 117, 46):

I intransitive: A -antur pugnantia, nitentia, vires suas intendentia: 1 de obnitentibus, laborantibus, appetentibus sim.: VERG. Aen. 3, 38 genibus ... adversae -or harenae ([antea: maiore ... nisu adgredior. SERV.: acrius nitentem ostendit. CLAVD. DON. v. p. 117, 5]. c. dat. etiam: CVRT. 4, 8, 8 diu flumini -tus nauta. COLVM. 6, 16, 1 cum

[Lossau]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in proscindendo aut duriori solo aut obviae radici -atur *animal.* 8, 14, 8). SEN. dial. 7, 25, 6 escendat, nitatur, -etur patientia, fortitudo ... et quaecumque alia duris opposita virtus est. COLVM. 3, 18, 2 -anti fossori. ARNOB. nat. 5, 5 p. 177, 19 cum -tus diu ... optinere nequisset *eqs.* (*antea*: adpetivit). CLAVD. DON. Aen. 3, 35 p. 266, 1 -ans cum terra genibus ([*cf. p. 116, 82*]. AVG. c. acad. 2, 7, 18 p. 36, 11 -ans mecum et vix me colligens: '...' inquam *eqs.*).

2 *de resistentibus vel impetum facientibus* (*proprie et translate. cf.* CLAVD. DON. Aen. 1, 360 p. 78, 22 reniti atque -ari [*antea*: resistere]. RVFIN. hist. 11, 11 -ante ... et plurimum resistente [Orig. princ. 1, 5, 3 p. 72, 9 -ans [*var. l.* conluct-] ac resistens omni bono): **a** *nude*: SEN. contr. 1, 4, 1 utcumque ... potui -tus sum et ... corpus opposui. SEN. epist. 107, 12 qui -atur *fato* (*antea*: paratos nos inveniat ... fatum). CVRT. 4, 9, 25 fugientem ... consecutus ex equo praecipitavit et -anti ... caput dempsit. 8, 1, 46 -ari perseverantem morabantur *amici*. TERT. patient. 4 p. 6, 3 -atur (*edd., trad.* -lect-; *opp.* obsequitur). ITIN. Alex. 48 utramque urbem, quamvis impigre -tas, ... capit. SYMM. epist. 4, 70 (71), 1 -ante eo, quem socium discussionis accepit. or. 1, 10 cur in medium ... existi, cur diu -tus ... es? AMBR. bon. mort. 6, 24 tu -are quasi bonus miles Christi. Iob 2, 3, 8 p. 238, 3 -antes gravi lapsu cecidisse. RVFIN. Orig. in gen. 8, 3 affectu -ante. CLAVD. 10, 173 -antem ... petebat. AVG. civ. 4, 13 p. 163, 17 -ari quid opus est *sc. illa asserentibus*? lib. arb. 2, 13 pervicaciter (*opp.* agnoscere). serm. 9, 10 l. 377 inviti et -antes (*var. l.* -lect-). OROS. hist. 5, 5, 7 ut ... pugna iniretur, collegam ... -antem impulit. HIL. AREL. vita Honorat. 5 l. 12 -batur (*var. l.* -lect-) pater (*syn.* obstabat, retinebat). 23 l. 16 (*postea*: obstinationem). CONC.[S] I 5 p. 348, 18 (*ad gen. 32, 23*) -antem ... Israelem (*gr. I 1, 4 p. 55, 21* ἀντίπαλον). p. 378, 27 quod ... auditores ... impudenter -antes non compescerent nec cogerent eos, ut *eqs.* (*gr. I 1, 7 p. 81, 12* τοῖς ἀναιδῶς ἀντιπίπτουσι, *cf. Rustic. Conc.*[S] *I 4 p. 71, 6* resistentibus). CE 748, 9 saevo ... dracone -ante diu. *part. praes. pro subst.*: RVFIN. Orig. in num. 9, 1 p. 55, 27 virtutes animi sine -ante non poterunt enitescere. LEO M. serm. 70, 2 saevitia -antium (*antea*: repugnat].

b *indicantur adversa*: **α** *dat.*: *rei* (*v. etiam l. 11*): SEN. epist. 30, 1 *virum* quassum, aetati -antem. CVRT. 6, 6, 27 animi semper -antis difficultatibus. 7, 1, 9 *Alexandrum* -antem ... oblivioni (*antea*: memoria ... eum destituit). LVCAN. 3, 662 pars ... turbae naufraga iactatis morti -ta lacertis. SIL. 12, 426 multum -tus iniquis defendentum armis. PS. QVINT. decl. 13, 10 p. 256, 15 -antia diu legum velut claustris scelera. AVIEN. orb. terr. 190 saxosis ... saepe -antia *marmora* (*pro 'mari'*) ripis (*Prisc. perieheg. 130* ambit, *Dionys. perieheg. 132* νήσοισι περιβρέμεται). FAV. EVL. 12, 2 W. -antur (obluceant *van Weddingen*) caelo (*sc. septem sidera, ut*: CLAVD. 17, 104 retro nitantur in ortus -ta polo). AVG. civ. 2, 5 p. 58, 4 D. consuetudinis vitiis oblectari magis quam -ari student (BOETH. cons. 4, 2, 31 W.). in euang. Ioh. 41, 11 l. 19 languor ... saluti. mus. 6, 16, 51 adversa ..., quibus -atur *anima*. LEO M. serm. 38, 3 resistat superbiae, ... -etur invidiae. CONC.[S] I 5 p. 376, 39 edictis (*gr. I 1, 7 p. 79, 23* ἀντιπεσόντος, *cf. I 4 p. 68, 25* contraisset). MEROB. poet. 12 labori. *personae*: SIL. 8, 10 eidem soli -andum Fabio. AVG. conf. 7, 6, 8 qua *pervicacia* -tus sum Vindiciano ... adfirmanti *eqs.* c. Pelag. 1, 19, 37 p. 454, 14 -etur (*var. l.* oboediretur) non mihi, sed illi, qui clamat *eqs.* IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 5, 7 non deo, sed daemoni. CONC.[S] II 3, 3 p. 119, 5 eis, qui prava sentiunt. CLAVD. MAM. 3, 8 p. 168, 16 non ultra -bere nobis.

β *praep.*: PS. CYPR. pudic. 13 contra ... carnis insidias ... -andum est omni genere virtutis. NOVATIAN. trin. 20 p. 925[C] pertinaciter ... adversus veritatem (30 p. 946[B]. *cf.* RVFIN. hist. 8, 10, 2 adversum peccatum. Orig. in num. 9, 1 p. 55, 25 diabolum et -antes adversum nos contrarias potestates).

γ ne: AVG. coll. c. Don. 3, 5, 6 p. 56, 9 ista ... ne recitarentur vehementer ... -bantur multis ... prosecutionibus resistentes. p. 56, 10 -ti fuerant et extorserant, ne ... legerentur *eqs.* serm. coll. Morin p. 558, 6 -atur, ne moriatur. VEN. FORT. vita Germ. 1, 3 (*antea*: certabatur, renitebat, erat ... pugna).

B *-antur impedientia, intercedentia sim.* (*ambigua dedimus sub A*): VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 declamationes fluctuum fragoribus -antibus edebat *Demosthenes*. STAT. silv. 3, 1, 20 -antia saxa summovit nitens. PLIN. epist. 4, 30, 6 per quasdam -antis (*var. l.* luct-) animae (*i. aëris*) moras (*cf.* SYMM. epist. 2, 55, 1 ventis -antibus). AVSON. 369, 35 p. 97 P. tardi claustra -antia (-lact- *trad.*) partus. RVFIN. Orig. in exod. 5, 5 p. 190, 23 si ... obviet ... tibi mare et contradicentium fluctus occurrat, percute ... -antes undas virga Moysi *eqs.*

? **II** *quasi transitive*: AVG. epist. 171[a], 1 p. 633, 4 ut pietate mansuetus ..., etiam quae nondum intellegis ..., non -eris animosa contentione, nec *e s.* (*nisi* etiam *pro* etiamsi *accipias*).

deriv.: obluctatio, obluctator. *Lossau.*

oblucuviāsse dicebant antiqui mente errasse, quasi in luco deorum alicui occurrisse PAVL. FEST. p. 187. *orig. non satis certae, v. Walde-Hofmann II 195.*

oblūdio, -āre. *cf.* alludiare, obludere. *i. q. ob oculos alicuius ludentem se gerere*: PLAVT. Truc. 103 -ant (obludeant *codd.*, obludunt *Merula*), qui custodem oblectent per ioculum et ludum.

oblūdo, -ere. *ab* ob *et* ludere. *sunt qui huc trahant* PLAVT. *p. 117, 83.* *i. q. illudere* (*decipiendo*): PRVD. ham. 6 terrarum tibi forma duplex -it, ut excors dividuum regnare deum ... credas. *W.*

obluo, -ere. *ab* ob *et* luere. [*certa ab incertis separari nequeunt.* PLIN. nat. 17, 267 (obl- *trad.*, abl- *sensu q. e. 'lavando tollere' edd. plerique*, oblinatur *Detlefsen*) *v. vol. I 107, 14.*] *i. q. adversus fundendo luere*: **1** *de irrigando, madefaciendo*: PETRON. frg. 52, 4 (= ANTH. 478, 4) refuso gurgite securos -it (ad- *vel* al- *Heinsius et Bücheler*, sub- *Riese*, obruit *Scaliger*) unda pedes. MARCELL. med. 1, 8 ut reprimatur *sanguis*, aqua frigida pura nares diutius -i oportet (*Scrib. Larg. 8* abluere). **2** *de lavando, purgando*: STAT. silv. 4, 3, 89 (*loquitur Vulturnus fluvius*) ne me pulvereum gravemque caelo (*v. app. crit.*) Tyrrheni sinus -at (ab- *Baehrens*, obruat *A*) profundi, ... sed talis ferar, ut ... possim puro gurgite provocare Lirim. *Detrich.*

oblūridus, -a, -um. *ab* ob *et* luridus, *cf.* oppallesco *et* obstupidus (*an sec.* ἔπωχρος?). *i. q. lurore offusus*: AMM. 14, 6, 17 *spadones* -i distortaque liniamentorum compage deformes. *W.*

oblūstro, -āre. *ab* ob *et* lustrare. GLOSS. circumeo. -ans: circumiens, circumspiciens. *i. q. circumeundo lustrare, circumspectare*: RVFIN. hist. 8, 7, 2 circumdant *bestiae* ecclesiam martyrum in medio *stadio* sitam, circumeunt saepius et -ant. *Detrich.*

obmallo, -āre. *ab* ob *et* mallare, *cf.* admallare. se -are *i. q. iudicio se offerre, iudicium adire* (*sc. se purgandi causa; v. Brunner, Dt. Rechtsgesch. II 460*): LEX Sal. Merov. 35, 8 (*pars codd.*) *dominus servi noxii* potest se -are, ut hoc (*sc. multam*) non solvat.

obmaneo, -ēre. *ab* ob *et* manere. FEST. p. 190 *v. l. 29.* PAVL. FEST. p. 199 -ens pro diu manens, ut permanens.

obmento (omm-), -āre. *ab* ob *et* mantare. FEST. p. 190 -ans, Livius in Odyssea (*affert l. 33*) ... significat obmanens, sed ea significatione, qua saepe fieri dicitur, id enim est mantare. GLOSS.[L] IV Ps. Plac. o 15 (oment- *trad.*) a mantando, id est diu manendo. *i. q. (alicubi) manere,* ἐπιμένειν: LIV. ANDR. carm. frg. 8 in Pylum deveniens aut ibi -ans (devenies *et* ubi *var. ll.; cf. S. Mariotti, StIt. 24, 1950, 85 sq.*).

obmerēns, -entis (*superl.* -issimus). *fortasse sec.* obmeritus *ab* ob *et* merens, merentissimus. *superl. i. q. merentissimus*: CIL XII 1466, 7 matri (amtri *lapis*) -issime et coiugi incomparabili.

obmeritus, -a, (-um). *ex* ob meritum *per hypostasin.* *non afferimus nisi certa; de dubiis ut* -o (*nonnisi* CIL V 4463, 6 VIII 3064, 7), -is (*e. g.* CIL VIII 9084, 10) *v. Diehl, De m fin. epigr. 88 sq.* *i. q. (bene) meritus*: CIL VIII 3892, 5 optim⟨ae⟩ -ae. 4078, 9 coniugi rarissime -ae.

obmigro, -āvī, -āre. *ab* ob *et* migrare. *i. q. (offerendo) transportare*: AVG. serm. coll. Morin p. 206, 7 -vi (iam migravi *ed. Sirmondi*) in caelum, quod habeo (*antea*: migra eas divitias; et cum migraveris *eqs.*). *W.*

obmisceo, (-uī), -xtum, -ēre. *ab* ob *et* miscere. *scribitur* omm-: APVL. (*codd. potiores*). se -ere *i. q. se immiscere*: APVL. met. 4, 20, 4 canes de ... angiportu ... venaticis *canibus* se -e[u]nt (comm- *φ alia manu in marg.*) agminatim. -tus *i. q. commixtus, comparatus*: VISIO Pauli 13 rec. Pp. 16, 6 J. (*in imagine de nube per mundum sparsa*) haec ⟨est⟩ iniusticia -ta a principibus peccatorum (*gr.* συμμεμιγμένη).

obmitto *v.* omitto. *Detrich.*

obmōlior, -ītus sum, -īrī. *ab* ob *et* moliri. **1** *i. q. moliendo opponere*: LIV. 33, 5, 8 qua *arbore ex munimento* evulsa portae instar ... patebat, nec in promptu erat, quod -rentur. CVRT. 6, 6, 24 arborum truncos et saxa -untur. 8, 10, 24 *ad orientem amnis* aditum ... inpedit; ad occidentem ... rupes praealtas -ta (admolita *pars codd.*) natura est. **2** *i. q. moliendo occludere*: LIV. 37, 32, 7 omnes ad munienda et -enda, quae ruinis strata erant, concurrerunt.

obmordeo, -ēre. *ab* ob *et* mordere. *i. q. mordendo opprimere, obrodere*: ISID. orig. 20, 16, 1 frena dicta ..., quod haec equi frendant [id est inprimant] dentibus et -ant (*sim. diff. 1, 226, ubi* mordeant).

obmortuus, -a, -um. *ab* ob *et* mortuus (*cf. opp.* permortuus). *i. qui coepit mori*: ORIBAS. syn. 7, 27, 1 Aa de quasi -a carne, in qua lenti ducuntur humores in cancrena, et non permortuae carnis, sed adhuc morientis (*cf. gr.* νεκρώσεις ... οὐκ ἤδη γεγενημένας, ἀλλὰ γινομένας ἔτι, *La* e[t]mortua).

obmoveo, -ēre. *ab* ob *et* movere. omm- *poscit* MAR. VICTORIN. gramm. VI 19, 5, *exhibent codd. semel (l. 75), ter restituendum ex* comm- (*l. 75 sq.*). FEST. p. 202 -eto pro admoveto dicebatur apud antiquos (*inde* GLOSS.[L] III Abol. OB 13 [= V Aa o 105] -eto pro movito dant [adante *Lindsay*]). [*restit. ex* mov- *l. 76.*]

i. q. (offerendo) admovere (*nonnisi in sacris faciendis*): CATO agr. 134, 2 Iano struem -eto (comm- *trad.*) sic: 'Iane pater, te hac strue -enda ... precor' (*sim.* 134, 3 [comm- *trad.*]. 134, 4 [comm- *trad.*]. *ibid. iterum bis*). *ibid.* fertum Iovi -eto (mov- *trad.*) ...: 'Iuppiter, te hoc ferto -endo ... precor' (134, 4). 141, 4 facito struem et fertum uti adsiet, inde -eto. *W.*

obmurmurātio, -ōnis *f.* *ab* obmurmurare. *i. q. actio obmurmurandi, fremitus, oblocutio*: SYNOD. Hil. ad Const. 1, 3, 1 nulla ... suspicio erit non modo seditionis, sed nec asperae -is. AMM. 26, 2, 3 -o gravis exoritur concrepantibus centuriis ... cohortiumque ... plebe urgentium ... imperatorem alterum declarari. ISID. reg. monach. 5, 7 patribus sine -e obtemperare debent *monachi*.

[Detrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

obmurmuro, -āvī, (-ātum), -āre. *ab* ob *et* murmurare. *de notione*: SYNON. Cic. p. 436, 23 obturbat. obloquitur. obstrepit. oblatrat. -at. SERV. Aen. 11, 345 mussare est -are. GLOSS. II 340, 24 καταγογγύζω. IV 9, 49 adstrepit: -at. 417, 45 oblatrat: -at.

i. q. murmur offerre (-are dicentem *l. 8. c. dat. passim*):

1 *vi praep. plus minus servata*: **a** *de obloquentibus, resistentibus sim.* (*c.* contra *l. 10*): OV. epist. 17, 47 vana peto: precibusque meis -at ipse *Boreas.* AMBR. Tob. 17, 57 -ant ... dicentes, quia *eqs.* LEO M. epist. 139, 4 Conc.^{S} II 4 p. 93, 18 prospicere ..., ut contra sacramentum nullus -et (*gr. II 1, 2 p. 65, 28* κατά ... ὑπογογγύζειν). *indicatur, quid -etur* (*v. etiam l. 27*): PS. FRONTIN. strat. 4, 6, 2 -antem ⟨audiens⟩ facile tam laboriosa sedentem imperare (*c. acc. c. inf. etiam*: RVFIN. apol. Orig. praef. 2 p. 547^{B} si forte aliquis audientium ... -erit. *ceterum v. l. 25*). ARNOB. nat. 4, 34 rei, qui de vestris sequius -erint aliquid regibus. AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 16 merito ... -antibus *pharisaeis*, quod (*coni.*) *eqs.* (*ad Luc. 19, 7, ubi* murmurabant dicentes, quod *eqs.*). **b** *de utcumque obstrepentibus*: SOL. 2, 40 cum -rent (obirent murmurarent *A*) *cicadae* Herculi quiescenti. AVIEN. Arat. 491 (*de Helicone*) mystica (musica *coni. Winterfeld in schedis nostris*) ... rupes doctis -at antris.

2 *vi praep. evanescente, fere i. q. loqui, gannire sim.*: SVET. Otho 7, 2 graviter prolapsum *Othonem* ... -asse: '*eqs.*' PS. CYPR. rebapt. 18 circa paralyticum acerbius scribae et Pharisaei -erant (*antea*: apud semet ipsos dicere). DON. Ter. Hec. 670, 4 sibi -ans vultu et verbis ostendit *eqs.* SYMM. or. 3, 12 iampridem fatidicos -are gentium vates hactenus nomen stetisse barbaricum *eqs.* EVGRAPH. Ter. Ad. 556 'quid ille gannit?': quid ille -at? dicit se *eqs.* ...? *fere i. q. divulgare*: CONC.^{S} II 2, 1 p. 24, 13 prohibeatur ..., quae -atur synodus congreganda (*cf. II 3, 1 p. 11, 5* quod fieri divulgatur, *gr. II 1, 1 p. 40, 9* ἡ θρυλουμένη γίνεσθαι σύνοδος).

deriv.: obmurmuratio.

obmussito, -āre. *ab* ob *et* mussitare. *i. q. contra aliquem infense mussitare, obmurmurare*: TERT. pall. 4, 5 ne quid ... de Caesaribus quibusdam ... -ent.

obmusso, -āre. *ab* ob *et* mussare. *i. q. mussando offerre, dictitare*: TERT. anim. 18, 1 (*e Plat. Phaedr. 65B*) an non etiam poetae haec nobis semper -ant, quod neque audiamus certum neque videamus? (*gr.* θρυλοῦσιν). *Detrich.*

^{s}**obmūtēsco,** -uī, -ere. *ab* ob *et* mutus, *cf.* obstupescere, obticescere. *scribitur* om(m)- *saepe, cf.* VEL. gramm. VII 64, 7 ob praepositio ... interdum ad eam litteram transit, a qua sequens vox incipit, ut est ... -uit (*sim.* CASSIOD. gramm. VII 162, 22 *ex Papiriano*), -isc- *e. g.* CIC. Cato 23 POTAM. epist. ad Athan. (RevBén. 30, 1913, 282) l. 87 AMBR. hex. 6, 7, 40 p. 232, 2. NOT. Tir. 82, 92 -uit. 82, 93 -it. *de notione* (*cf. etiam p. 120, 3*): SYNON. Cic. p. 445, 15 obticuit. obduruit. obriguit. obstrepuit. obstipuit. -uit. GLOSS. -it: obstruitur, obticescit. -ere: tacere. *legitur in versibus comicis et prosa oratione inde a* TER., RHET. Her., CIC., LIVIO, *deest e. g.* CAES.; *ceterum in poesi perraro, bis apud* VERG., CLAVD., *semel apud* OV., CORN. SEV., STAT., *nonnisi perf.* -uit. [*confunditur in codd. c.* immutescere HIER. epist. 14, 8, 6, obtumescere CELS. 5, 25, 3^{A}. *cf. etiam p. 120, 54. 59. dub. vel falso trad. in parte codd.* PLIN. nat. 33, 160.]

I *intransitive i. q. mutum fieri vel mutum esse* (*accedunt praepos.* ab *p. 120, 15,* ad *l. 81* [*vi caus.*], *p. 120, 24* [*vi fin.*], adversus *p. 120, 49,* in *c. abl. l. 67, inf. p. 120, 78*): **A** *proprie et in imag.*:

1 *de animantibus*: **a** *respicitur intermissio vel cessatio loquendi*: *α exempla selecta*: TER. Andr. 257 obstipui; censen me verbum potuisse ullum proloqui ...? -ui. 421 -uit (*loq. servus de sene obstupescente*). RHET. Her. 4, 52, 65 omnes stupidi timore -erunt (*cf.* VERG. Aen. 4, 279 Aeneas aspectu -uit amens ... et vox faucibus haesit. OV. met. 13, 538 dolore. LIV. 32, 21, 25 crudelitatis metu -uistis ...; nam quae alia tacendi ... causa est?). CIC. Flacc. 48 repente ... homo ... loquacissimus -uit (*cf.* QVINT. inst. 6, 1, 39 aliquoi vir facundus). fin. 2, 49 vel si -issent *homines, honestum* ... esset ... laudabile. 4, 7 si quis -ere concupierit, nihil aliud legere *debet nisi artem rhetoricam Chrysippi.* Cato 23 num ... hunc *Sophoclem*, num Homerum ... coegit in suis studiis -ere senectus? (*cf.* COLVM. 11, 1, 11 *de oratoria disciplina deserenda*). div. 2, 69 Aius iste Loquens ... -uit (*sim. de voce divina*: TERT. ieiun. 12 p. 290, 13). Att. 9, 19, 4 *litteras da* de sermonibus hominum, nisi plane -erunt. VERG. Aen. 6, 155 *Sybilla* dixit pressoque -uit ore (*cf.* LIV. 33, 2, 2 orsus ... -uit et concidit. FEST. p. 142 quod ... -ere cogant loquentem *litterae mutae finales.* LACT. inst. 2, 8, 54 Lucilius, qui contra disserebat, -uit). CORN. SEV. carm. frg. 13, 15 ille senatus vindex (*sc. Cicero*), ille fori, legum ... vox, saevis aeternum -uit armis (*loqui prohibitus nece ut*: STAT. Theb. 2, 628 immorsa ... cadens -uit hasta *Chromis*). LIV. 32, 20, 4 cum praeco ad suadendum vocet, -uistis. SEN. epist. 95, 2 *de recitatore.* ITALA Marc. 1, 25 (cod. b *al., sim.* Luc. 4, 35 cod. a *al.* = VVLG.) *ad spiritum immundum*: -e (-ere *pars codd. Vulg., imp. pass. sec. gr.?*) et exi de homine (*gr.* φιμώθητι. *inde* PAVL. MED. vita Ambr. 33 PASS. Barth. 3 p. 133, 1). AVG. c. Cresc. 1, 8, 10 p. 333, 5 ⌊ad quae⌋ (⌊⌋ quem *codd.*) redarguti -rent (coll. c. Don. 3, 11, 22 p. 71, 13 ad quod ... obiectum. POMER. 3, 12, 2 p. 491^{C} ad haec). *et saepius.* *de bestiis*: PLIN. nat. 10, 133 attagen ... vocalis alias, captus vero -ens. AVG. in psalm. 93, 1 l. 56 -entibus canibus (SVLP. SEV. dial. 3, 3, 7. 8. *aliter l. 42*). TAB. devot. Audollent 112, 7 (= CIL XIII 11070, 7) animalia (*contextu manco*). *β illustratur notio per iuxtapos. et resp.* (*cf.* silentio *l. 67*): RHET. Her. 4, 15, 21 tacito cum opus est, clamas; ubi loqui convenit, -is (CIC. Caecin. 36 *antea syn.* tacebit. APVL. apol. 102 quid -uistis? quid tacetis? *cf. p. 119, 61 et alteram vers.*: ITALA iud. 18, 19 [Lugd.; *gr.* κώφευσον, *Vulg.* tace]. HIER. interpr. Iob 6, 24 [*gr. LXX* κωφεύσω, *Vulg.* tacebo]. *distinguitur*: ORIG. in Matth. ser. 1 p. 1, 23 iustus ... tacet quidem ..., non autem -it *eqs.*). CIC. Pis. 26 cum -isset senatus, iudicia conticuissent (*cf.* AMBR. hex. 6, 7, 40 p. 232, 2 et Iudaei conticiscant et Ariani ... -ant). ITALA psalm. 38, 3 (cod. 304 = VVLG.) -ui et humilatus sum et silui a bonis ([*gr.* ἐκωφώθην, *Veron.* obsurdui]. *in altera vers.*: Ezech. 24, 27 [cod. 175 *al.*; *gr.* ἀποκωφωθῇς, *Vulg.* silebis]. AVG. c. Parm. 1, 8, 14 cum eos -ere compellat veritas, silere non permittit iniquitas). *γ accedit* ab (*fortasse subaudienda notione cessandi, cf. l. 12. p. 119, 67*): GREG. M. in Ezech. 1, 11, 26 p. 917^{D} ab officio praedicationis. 1, 12, 13 p. 924^{A} a bonis, quae loqui poterat. 1, 12, 17 p. 925^{D} a locutione doctrinae. 2, 6, 12 p. 1005^{B} ab ... exhortatione.

b *respicitur amissio vel defectus vocis* (*vergunt huc quaedam sub a allata, e. g. p. 119, 64. 70; hic illic -ere dicuntur sensibus deficientes, maxime l. 38. 40, cf. distinctionem* AVELL. p. 17, 5 exspirat vel, ut quidam volunt, -uit): VAL. MAX. 1, 8 ext. 3 *Nausimenis uxor* inopinati monstri perculsa conspectu et in praesens tempus ad indignandum et in posterum ad loquendum -uit; ... fortuna ... vocem ademit (*indicatur causa per praedic. ut*: CELS. 2, 6, 7 ebrius [*cf. Hippocr. aphor. 5, 5* μεθύων ... ἄφωνος ... γένηται]. 5, 28, 2^{B} ictus. CAEL. AVR. chron. 4, 8, 107 *repentino casu* oppressi). CELS. 5, 25, 3^{A} vitio locorum aliquo prolabitur et -it (*indicatur causa per abl. ut*: PLIN. nat. 25, 150 nimio ... odore. SVET. Claud. 44, 3 hausto veneno. AVG. in psalm. 134, 11 l. 32 aliqua valetudine. *cf. etiam l. 42*). IAVOL. dig. 28, 1, 25 si is, qui testamentum faceret, ... priusquam secundos exprimeret heredes, -isset *eqs.* CYPR. laps. 24 *quidam* postquam Christum negavit, -uit. AMBR. hex. 6, 4, 27 si te ille *adversarius disputatione* praevenerit, vocem tibi auferet; et si -ueris *eqs.* (*in imag.; item de Christiano haereticorum disputatione praevento*: in Luc. 7, 51). HIER. hom. Orig. in Luc. 5 p. 29, 2 Zacharias -uit (AVG. serm. 290, 4, 4. *al.*). CAEL. AVR. chron. 2, 5, 90 ex stomachi passione (*cf.* 4, 8, 110 in febribus. PALLAD. hist. mon. II 14 p. 369^{B} de nimio dolore -uit et remansit velut mortuus *Moyses a daemone percussus* [*cf. gr. p. 61, 17 B.* μὴ αἰσθανόμενον]). CASS. FEL. 65 p. 158, 14 sequitur ... paralysis, ut etiam repentino casu -ant et sensibus omnibus priventur. *et saepius.* *de bestiis*: PLIN. nat. 8, 106 umbrae eius *hyaenae* contactu canes -ere (*cf. Sol. 27, 24* latrare nequeunt voce perdita).

2 *de rebus*: **a** *sonum edentibus*: CIC. dom. 135 pontifici ... vocem ... mittenti ... linguam -uisse (ITALA psalm. 30, 19 [Clem. ad Cor. 15; *per confusionem c. psalm. 11, 4*] -ent labia dolosa et l. magniloqua [*gr.* ἄλαλα γενηθήτω, *Vulg.* muta fiant]. PORPH. Hor. carm. 4, 1, 35 l. mea alioquin facunda subito in medio sermone -uit. TAB. devot. Audollent 222 B 5 inimicorum meorum linguas adversus me -ant. *item fortasse* 222 A 12). ITALA Marc. 4, 39 (codd. aur., l = VVLG.) *imperatur vento et mari*: tace, -e ([*gr.* σιώπα, πεφίμωσο, *aliae vers.* commutesce]. *item de aqua*: CLAVD. rapt. Pros. 1, 87 tacitis ... Acheron -uit undis. carm. min. 25, 108 ereptis -uit unda querellis *alioqui cantu avium personita*). AVG. in psalm. 143, 16 -at (obtum- *ed.*) psalterium meum (*de instrumento; cf. etiam l. 70*). **b** *metonymice personarum loco positis*: CIC. Mil. 98 de me ... semper omnes gentes loquentur, nulla umquam -et vetustas. Tusc. 2, 50 videsne, ut -uerit non sedatus corporis, sed castigatus animi dolor? (PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 1 p. 773 -ente [obtum- *ed.*] dolore ... tacito gemitu cruciabantur [*gr. 5, 32* φιμούμενοι ... τὰ ... πάθη]). POTAM. epist. ad Athan. (RevBén. 30, 1913, 282) l. 87 -at heresis aeterno silentio praedamnata, divinis ictibus caesa. VVLG. Ezech. 27, 32 Tyrus, quae -uit in medio maris (*cf. Hier. ad l.*: ita conticuit, ut loquendi fiduciam non haberet). PRVD. apoth. 979 -e, furor, linguam, canis improbe, morde. **c** *de verbis, sonis sim.*: TERT. adv. Prax. 29 p. 285, 7 -at, -at ista blasphemia. AMBR. in Luc. 1, 40 (*ad Luc. 1, 22*) in uno (*sc. Zacharia*) vox totius plebis -uit (HIER. in Is. 16, 9/10 p. 238^{B} v. eorum *haereticorum* aeterno -et silentio. ORIG. in Matth. ser. 1 p. 1, 11 mendacii v. 1 p. 1, 16 v. ... Pharaonis. *cf. iam p. 119, 74*). PRVD. apoth. 147 *tyrannus* varios iubet -ere cantus, organa, sambucas *eqs.* AVG. serm. 208, 2 p. 1046 oratio. MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 65, 13 diaboli adversus naturam ... allegationes. GREG. M. moral. 3, 69 strepitus pravae suggestionis.

B *translate de cessantibus, quiescentibus* (*rebus praeter l. 79*): CIC. Brut. 22 eloquentia (PETRON. 2, 7 e. stetit et -uit. *cf.* CIC. Brut. 324 *eloquentiae* studium ... conticuit subito et -uit). SEN. benef. 5, 15, 6 libertas. AVG. epist. 118, 9 p. 673, 16 *de quaestionibus quibusdam philosophicis*: in ipsa etiam scholari levitate ... -uisse atque obtorpuisse *videntur.* *singulariter c. inf.* (*cf.* quiescere, silere *c. inf. et ad rem fortasse l. 12*): ITALA psalm. 35, 4 (cod. 136 Cas.) -uit sentire bonitatem (*gr.* οὐκ ἐβουλήθη, *Vulg.* noluit, *Hier. psalt. sec. Hebr.* cessavit).

II *transitive i. q. mutum reddere* (*cf. etiam p. 119, 79*): ITALA Matth. 22, 34 (cod. d) *Christus* -uit Sadducaeos (*gr.* ἐφίμωσεν τοὺς σαδδουκαίους, *Vulg.* silentium imposuisset *Sadducaeis*). AVG.

[*Lebek*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

serm. 111 (RevBén. 57, 1947, 113) l. 39 in turba . . . saevientium et gregem Christi -entium.

deriv.: obmutuo, obmutus.

obmūtuo, (-ere). *a perf.* obmutui *retrogr.* (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 128 sq.*). *scribitur* om(m)- *praeter* GLOSS. GLOSS. II 242, 28 ἀποφιμῶ -o (obmuteo *var. l.*). II 472, 9 φιμοῦμαι -o conmutuo conmutesco. **a** *i. q. mutum fieri vel mutum esse*: ITALA psalm. 82, 2 (cod. 136 Cas.) ne conticueris tibi neque sillueris neque -es, altissime (*gr.* μὴ σιγήσῃς μηδὲ καταπραΰνῃς, *Vulg.* ne taceas neque conpescaris). **b** *i. q. mutum reddere* (*cf. l. 6. p. 120, 82*): TAB. devot. (Glotta 36, 1957, 306) l. 21 *Savus fluvius* cura(m) aga(t), deprema(t) adver(s)ar(i)o(s) nosstro(s), -a(t), ne contra nos locui p(ossint); *pro intransitivo accipit Vetter, qui supplet* -a(nt).

ἀχανής: **obmūtus** GLOSS. II 254, 18. *ab* obmutescere *retrogr.* *Lebek.*

obnāscor, -nātus (sum), -ī. *ab* ob *et* nasci, *cf.* innasci (*v. l. 18*). *i. q.* ἐπιφύεσθαι: LIV. 23, 19, 11 *dolia in flumine demissa* haerentia inter -ta ripis salicta (*cf. 25, 17, 2* salicta innata ripis).

obnecto, -nexum, -ere. *ab* ob *et* nectere. FEST. p. 190 -ere obligare, maxime in nuptiis frequens est. GLOSS. -ere: conligare. *addendum fortasse l. 45.* *i. q. nectendo obducere, velare sim.*: ACC. trag. 257 ab iugulo pectus glauco pampino -xae obtegunt (obnoxae obtexunt *trad.*).

deriv.: obnexus (-ūs).

? **obnego,** -āvī, -āre. *si recte trad., per confusionem* ab *et* ob *praeverbiorum ex* abnegare. *i. q. obsistendo negare*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 105, 11 priorem -asse errorem (abnegasse *Schwartz*).

obnexus, -ūs *m.* *ab* obnectere, *cf.* obligatio. *i. q. obligatio sim.*: ITALA Is. 58, 6 (Tert. adv. Marc. 4, 37 p. 548, 7) violentiorum contractuum -ūs (*gr.* στραγγαλιάς, *Vulg.* fasciculos deprimentes, *Lucif. Athan. 1, 43 p. 144, 13* obligationes, *Iren. 4, 17* [= *29 H.*], *3* connexus). *W.*

obnīsus, *abl.* -ū *m.* *ab* obniti. *i. q. actus (ob)nitendi, labor, contentio*: ITIN. Alex. 17 Damascum capit -u levi *Alexander*.

obnītor, ˈ-nīxus (-nīsus) sum, -ī. *ab* ob *et* niti. *de formis*: *perf.* -sus *l. 67. p. 122, 29. 42. 44.* GLOSS. *inf.* -ier *l. 62*; -ere GLOSS. *cf. p. 122, 49.* *perf.* -sum *pro pass. impers. p. 122, 44.* *de notione*: NON. p. 446, 27 -i est contra adversa obluctari (*affert* VERG. *p. 122, 63 et* TER. *p. 123, 43*). SYNON. Cic. p. 435, 25 nititur. -itur. luctatur. laborat. dat operam. incumbit *eqs.* p. 437, 19 oppositum. officiens. obsistens. obstans. -ens. -xum. inimicum *eqs.* ISID. diff. 1, 15 -xum . . . obstinatum vel perseverantem. orig. 10, 198 -xus, contranisus et conabundus. GLOSS. -or: ἀντεπερείδομαι. -i: repugnare. -ere: resistere. -xus: constrictus aut humilis, submissus. GLOSS.[L] II Philox. OB 46 -i (-xi): ἀντισχόντες. 47 -xa: ἐπικεκαλυμμένη (obnupta *vel* obruta *suspicatur ed.*; *magis convenire vid.* obnexa, *cf.* ACC. *l. 22*). *legitur in poesi singulis locis apud* PLAVTVM (*adv.* -xe *p. 123, 42*), ENN., TER. (*adv.* -xe *p. 123, 43*), *bis apud* LVCR., *saepius inde a* VERG. (*part. perf. praeter* LVCR. 4, 437 VERG. Aen. 5, 21 SIL. 13, 518 PRVD. ham. 638 CLAVD. 21, 290 CYPR. GALL. exod. 201); *deest e. g. apud* HOR., TIB., PROP.; *apud* OV. *non nisi* hal. 12; *in prosa oratione inde a* NEP., LIVIO, VELL., CELSO, SEN. *philos.* [*confunditur in codd.* -i *c.* obtinere *p. 122, 52. 68.* CYPR. epist. 59, 15 p. 685, 16 VEG. mil. 3, 13 AVG. beat. vit. 1, 1 p. 89, 13, *c.* niti HEGES. 5, 14, 5 p. 318, 14, *c.* adniti (*falsa var. l.* obn- VERG. Aen. 3, 208 *apud Non. p. 446, 30*), inniti CLAVD. 21, 290, -xus *c.* obnoxius LIV. 7, 33, 12 SEN. epist. 66, 40. 120, 10 CLAVD. carm. min. 49, 3 AVG. civ. 2, 1 p. 54, 1 D. *v. et s. v.* obnoxius. *loco dubio*: FRG. Bob. gramm. VII 538, 28.]

I *strictius i. q. nitendo se opponere, obluctari sim.* (*accedit* contra *l. 83. 84, cf. p. 122, 13. 123, 15*): **A** *proprie et in imagine*: **1** *accedit dat.*: ENN. ann. 147 aquila pinnis -xa . . . vento. LVCR. 4, 437 in portu clauda videntur navigia aplustris fractis -ier undis (undas *trad.*). VERG. georg. 3, 233 irasci in cornua discit arboris -xus trunco *taurus* (*item*: Aen. 12, 105). PLIN. nat. 7, 82 -xus contra nitentibus iumentis. TAC. hist. 2, 5, 1 consilio ac . . . manu hostibus -i. ann. 1, 21, 2 -i trahentibus. PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 2, 1 *Phaeton* cum . . . equis -i nequisset. PRVD. c. Symm. 2, 508 religio . . . Romanis -xa globis (-sa *pars codd.*). CLAVD. 21, 290 *gubernator* pelagi caelique -itur irae.

2 *absolute*: **a** *de moventibus*: LVCR. 6, 559 *ventus* urget -xus magnis speluncas viribus altas. VERG. Aen. 4, 406 *formicae* grandia trudunt -xae frumenta umeris (*item de formicis*: PLIN. nat. 11, 108 maiora aversae . . . moliuntur u. -xae *cf. l. 73*). 9, 725 portam vi magna converso cardine torquet -xus latis umeris (SIL. 13, 252 cardine verso . . . obices. STAT. Theb. 10, 509 umeris -xus Acron et pectore toto pronus Ialmenides . . . robora portae torserunt. *sim.*: PASS. Montan. 17, 1 -entibus etiam cataractariorum ministris). QVINT. inst. 5, 13, 11 (*in imag.*) toto corpore -endum (*cf. antea*: impelli). CLAVD. 8, 569 cum . . . -xis . . . pubes . . . lacertis . . . gestaret onus (*cf.* CORIPP. Ioh. 3, 161 *Cacus taurum raptum* collo . . . levavit -xus portansque). rapt. Pros. 3, 378 *Ceres cupressos* totis . . . -xa trementes viribus impellit. **b** *de resistentibus*: VERG. georg. 3, 222 versa . . . in -xos urgentur cornua (*de pugna taurorum ut*: STAT. Theb. 6, 866 rumpunt -xa . . . pectora). VERG. Aen. 5, 21 nec nos -i contra . . . sufficimus (*sc. in tempestate ut*: AVG. beat. vit. 1, 1 p. 89, 13 invitos contraque -entes). OV. hal. 12 *scarus nassae* radiis -xa occurrere fronte *non audet*. SEN. epist. 78, 15 (*in imag.*) si contra steteris et -i volueris, repelletur *istud, quod premit*. LVCAN. 9, 334 -xum . . . austrum (*de pugna aestus et austri*). STAT. Theb. 2, 475 *aper* -xo ferrum laxavit in armo. 4, 323 premis -xo venabula . . . apro. 9, 674 praebent -xi corpora ferro. TAC. ann. 16, 9, 2 nec omisit . . . -i et intendere ictus. VEG. mil. 3, 13 -entes pars altior pellit. HEGES. 5, 14, 5 p. 318, 14 ne . . . pervicacius -rentur. PRVD. ham. 638 (*in imag.*) quo dente -ens . . . calumnia pugnet. CORIPP. Ioh. 4, 716 (= 5, 72) in -xos rumpens . . . hostes irruit adversasque acies . . . fugavit. *de membrana tenta*: CELS. 7, 17, 1[B] *qua parte* integra est, ea magis -atur (*opp.* cedat).

B *translate*: **1** *usu sollemni*: **a** *de resistentibus*: **α** *accedit dat.* (*substituitur* contra *sim. l. 19. 25. 41*): ⓘ *vario usu*: VAL. FL. 7, 157 mens . . . -xa malo (*cf.* FRONTO p. 220, 20 v. d. H. [= p. 232 N.] animus . . . dolori -xus, oppositus quasi solitario certamine unus uni, par pari resistebat). TAC. ann. 15, 11, 3 ne dux quidem -i adversis. TERT. fug. 1, 1 etiam aliis quaestionibus -xi estis (*sc. eas non tractando; an intellegendum* '*in aliis q. spiritui sancto*'*?*). ARNOB. nat. 2, 5 contra omnes minas atque interdicta formidinum animosius populus -atur (LAVRENT. eleem. p. 112[C] stet dextera tua -xa [*Bulhart*, obnoxia *trad.*] c. partes pestilentiae *eqs.*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 9, 3 videbantur mihi alii . . . ne parum quidem . . . molestiis posse resistere . . ., alii autem parum quid . . . -i et resistere. POMER. 3, 8, 1 vitiis. BOETH. in top. Cic. 5 p. 375, 47 passionibus. ⓘⓘ *resistitur opinioni*: SEN. epist. 82, 23 -xam contra te persuasionem (SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 46, 1 c. deum et Christi . . . maiestatem . . . -ens. HIL. trin. 10, 1 c. veritatem . . . error -itur. AVG. civ. 1, 15 p. 26, 28 D. c. . . . veritatem . . . -itur, ut contendere audeat *eqs. cf.* RVFIN. Clement. 1, 57 adversum hunc . . . Zebedaei filii . . . vehementer -si sunt). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 177, 11 -imini reclamantibus. HIL. trin. 7, 8 blasphemis professionibus. 9, 35 veritati -ens falsitas. PACIAN. epist. 1, 2 p. 6 -enti sacerdotibus dei. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 8 p. 655[C] evangelio . . . philosophia gentilis -itur, cui etiam Iudaica eruditio reluctatur (*cf. antea*: resistentem sapientiae dei). FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 4 cui *fidei* . . . obdurato corde -endum. rem. pecc. 1, 17 ecclesiae . . . dogmatibus (*cf. postea*: repugnare). ad Tras. 3, 27 mortiferis cogitationibus. ⓘⓘⓘ *resistitur voluntati*: TAC. ann. 14, 53, 5 muneribus tuis -i non debui. ITIN. Alex. 51 quibus *dis*. SYMM. epist. 7, 81 valetudo -itur voluntati (RVFIN. Adamant. 2, 22 cui *deo* contrarium potest esse nihil nec aliquid v. eius -i [*gr.* ἀνθέστηκεν]). AVG. in psalm. 88 serm. 2, 4 *Christiani* dura cervice -entes adversus disciplinam patris. SVLP. SEV. dial. 3, 11, 10 -sis sibi implacabilis erat (*sic cod. Ambr.*, *v. Hyltén, Stud. z. Sulp. Sev. 153*). COD. Theod. 16, 5, 36, 1 si . . . iussioni fuerit -sum (-xum ε).

β *absolute*: VELL. 2, 89, 5 Caesar cum saepe -ens repugnasset (*de continuatione consulatus*). 2, 123, 1 -ente vi animi. SIL. 13, 518 quaecumque datur sors durior aevi, -emur. TAC. ann. 13, 12, 2 *Acte matre Neronis* frustra -ente . . . inrepserat. APVL. met. 2, 28, 5 non -imur (*sc. morti ut*: CYPR. mortal. 18 p. 308, 16 -imur et reluctamur [-imus *O*]). CYPR. epist. 59, 15 p. 685, 16 -ente plebe et contradicente. HIL. myst. 1, 33 p. 25, 10 avertant . . . mentes studia -entium. PACIAN. (?) sim. carn. p. 137, 27 promittit -endo et -itur promittendo (obtinendo et obtinetur *trad.*). SYMM. epist. 6, 64, 2 crebris precibus -imur. AMBR. epist. 8, 1 negant plerique . . .; nec nos -imur. HEGES. 1, 29, 2 -ente Herode (*cf. gr. 1, 255* ἀποτρέποντος). HIER. epist. 51, 1, 5 (*Epiphan.*) -batur indignum esse se contestans. AVG. civ. 14, 24 p. 51, 25 D. non . . . -endo, sed non sentiendo non movere corpus probabatur. CYPR. GALL. exod. 201 nec minus -i vates (*Moyses, sc. deo*).

b *de rebus contrariis*: TERT. scorp. 5 p. 154, 2 sq. -itur . . . et adversatur idololatriae martyrium; malo autem -i et adversari nisi bonum non potest. HIL. trin. 12, 3 contrarias semper -entesque impietatis causas esse causis religionum.

2 *pendent structurae finales*: VERG. georg. 4, 84 -xi non cedere (*inf. ut*: VELL. 1, 9, 6 qui . . . *triumphum* impedire -rentur. OROS. hist. 4, 14, 4 repellere ab ascensu -entes . . . superat [*simili loco Nep. Hann. 3, 4* conantes]. ISID. vir. ill. 27 -itur eius . . . destruere calliditatem). GELL. 19, 12, 3 si posset . . . -i, ut totis careret *adfectionibus* (HIL. in psalm. 118 mem 8 resistendum . . . est et -endum [obtin- *pars codd.*], ut nosmetipsos ab omni via mala . . . arceamus). AMBR. parad. 15, 74 p. 332, 4 ad nocendum hominibus pertinaciter -i (*de diabolo*).

3 *pendet acc. c. inf.* (*sec.* niti, contendere *sim.*): HIL. trin. 8, 27 -itur doctor gentium non duos spiritus . . ., sed spiritum Christi . . . inesse credentibus.

II *laxius i. q. inniti, adniti sim.*: **A** *de acclinatis*: NEP. Chabr. 1, 2 -xo . . . genu (*dat.?*) scuto (*v. vol. VI 2, 1875, 78 et adde Diod. 15, 32, 5* τὰς ἀσπίδας πρὸς τὸ γόνυ κλίναντας). VAL. FL. 6, 236 abies -xa genu. PAVL. NOL. carm. 18, 421 *iuvenci* molliter -xi . . . pectus *domini* adulant. **B** *de allisis, impactis*: VERG. Aen. 5, 206 in murice remi -xi crepuere inlisaque prora pependit. **C** *de incumbentibus*: LIV. perioch. 89 *M. Brutus* -xus corporis pondere incubuit *mucroni*. VAL. FL. 7, 595 -xus . . . genu superat *taurum*. *fortasse addendum*: CLAVD. carm. min. 49, 3 *torpedo* segni . . . -xa natatu reptat et attritis vix languida serpit harenis (*i. e. harenis leviter innixa; an per oxymoron intellegendum* '*segni conixa n.*'*?*).

[*Lebek*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

part. perf. **obnīxus,** -a, -um *pro adi.* *exempla, quibus vis verbalis servatur, supra attuli.* GLOSS. *v. p. 121, 44.*

i. q. obstinatus, constans sim.: 1 *respicitur magis pertinacia animi:* VERG. Aen. 4, 332 *Aeneas* -us curam sub corde premebat. SEN. epist. 66, 40 -us animus ad perpetiendos cruciatus. 120, 10 pertinacem et -um et lassitudinem corporis animo sublevantem. FRONTO p. 214, 12 v. d. H. (= p. 225 N.) uno -i obtutu (*post lacunam; de oculis dici vid.*). APVL. met. 4, 10, 3 -um silentium (4, 19, 2). 4, 21, 3 -o mugitu. SCHOL. Cic. Bob. p. 135, 18 -ae popularitatis. AVG. civ. 2, 1 p. 54, 1 D. quotiens -a fronte statuerint non cogitare quid dicant. ALC. AVIT. epist. 84 cum ... devotionis observantiam ... debeam -ae impensius pietati. ENNOD. epist. 1, 26, 1 p. 37, 2 debitum -ae caritatis.

2 *respicitur magis firmitas resistendi sim.:* a *de utraque parte (sc. mutuo certamine opposita; per enallagen l. 19. 20):* VERG. Aen. 10, 359 anceps pugna diu, stant -a omnia contra (*de pugna ventorum. cf.* SIL. 7, 571 *Boreas et Africus* -i ... bella ... torquent. STAT. Theb. 5, 366 -i lacerant ... nubila venti). 12, 721 *tauri* cornua ... -i infigunt (*item de tauris:* STAT. Theb. 4, 399 conlatis -i cornua miscent frontibus). VAL. FL. 6, 356 -a virum sic comminus haeret pugna. STAT. Theb. 1, 419 *Polynices et Tydeus* ictus ... -i ingeminant. 8, 400 sic -a acies pariter suspiria fumant. *transfertur ad dentes compressos:* STAT. Theb. 11, 337 -i frangunt mala murmura dentes. b *de altera parte:* LIV. 6, 12, 8 velim ... -os vos stabili gradu impetum ... excipere (*cf.* 8, 38, 11 in suo quisque gradu -i urgentes scutis [-is *vel* -nox- *var. ll.*]). 7, 33, 12 stant -i Samnites. 34, 46, 10 scutis corporibusque ipsis -i urgebant. SEN. dial. 6, 6, 3 quem *gubernatorem* obruit mare clavum tenentem et -um. PLIN. nat. 36, 105 pugnant ... diversi aquarum impetus intus *in cloaca* et tamen -a firmitas resistit. STAT. Theb. 9, 474 genibus ... -us et haerens ... servat vestigia (AMM. 16, 12, 37 -i g. ... barbari ... hostem propellere laborabant).

acc. n. sg. **obnīxum** *pro adv.* *i. q. obnixe:* AVSON. 418, 28 p. 286 P. -um, Pauline, taces.

adv. ¤**obnīxē.** *compar.* -ius *l. 34. 54. 57. 58. 59. 60, superl.* -issime *l. 52. 53. 59.* GLOSS. -e: intente. conate. perseveranter. -ius: firmius vel intentius aut totis viribus. *legitur singulis locis in* PLAVTO, TER., CIRI, PANEG. 2, SYMM., *saepius apud posteriores.* [*confunditur in codd.* -e *c.* obnoxiae PLAVT. Stich. 45 (obnoxae SCHOL. Cic. Bob. p. 117, 17. obnoxe VVLG. iud. 19, 7), obnexe GREG. M. dial. 1, 5 p. 41, 1 M.; -ius *c.* obnoxius CLAVD. MAM. anim. p. 33, 20 (obnixus *cod. unus*), PASS. Paul. 15, GLOSS.[L] III Abstr. OB 53.]

i. q. intente, obstinate, pertinaciter sim.: PLAVT. Stich. 45 omnibus -e opibus nostrum officium meminisse decet. TER. Andr. 161 quem ego credo manibus pedibusque -e omnia facturum (DON.: cum conatu, instanter contra conantem. SCHOL.: callide, caute, insidiose). CIRIS 301 tam -e fugiens. PANEG. 2, 11, 1 imperium deprecatus es; nec id ad speciem ..., sed -e et diu ... egisti. SYMM. epist. 3, 60 -e deprecor. AMM. 24, 2, 11 conloquia petentes -e (HIER. epist. 57, 2, 2. *al.*). 29, 2, 14 qui ... rogaretur -e (VVLG. I reg. 20, 28. *al.*). SCHOL. Cic. Bob. p. 78, 7 -e negando (SEDVL. carm. pasch. 4, 220 -eque diu confidenterque n.). p. 95, 3 -e persecuti. p. 112, 9 -e studens. p. 169, 23 cum ... -e contenderet Clodius (HIER. adv. Iovin. 1, 26. AVG. coll. c. Don. 3, 2, 2 p. 50, 27 -issime c.). VVLG. iud. 19, 7 -e eum socer tenuit et apud se fecit manere. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 15 p. 680 -issime precabantur. AVG. coll. c. Don. 3, 11, 21 p. 70, 15 -ius Donatistae resistere coeperunt. in psalm. 88 serm. 2, 5 tam pertinaciter, tam -e et contentiose contradicitur. OROS. hist. 4, 1, 20 -e cunctis in mutuam caedem ruentibus. CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 33, 20 cum ... -ius argumentere. GREG. M. moral. 25, 34 servitio -ius obligantur. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 22 dum quaererem -ius. 3, 4 -issime perorabat. PASS. Paul. 15 dum instarent -ius pro salute sua. *al.*

deriv.: obnisus (-ūs). *Lebek.*

obnōdo, -ātum, -āre. *ab* ob *et* nodare. *i. q. obstringere, innodare:* RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 80, 12 velut si quis vinctus et adhuc ipsis vinculis -tus vincientem se vincire conetur.

obnoxiātio, -ōnis *f.* *ab* obnoxiare. *i. q. obnoxietas:* CONC. Matisc. a. 585, 2 p. 166, 5 pro nostris delictis nullam habens -em peccati immolatus est *Christus* (*cf. p. 124, 1*).

obnoxietās, -ātis *f.* *ab* obnoxius. *i. q. status vel condicio obnoxii:* 1 *in sermone publico vel forensi de eis, qui dominio, corpori, debito subiecti sunt:* NOVELL. Valent. 29, 1 navicularios ... reducendos omni vel coniunctionis vel -is ... privilegio et defensione submota. Maior. 2 pr. superindicticiis si ... titulis ... possessor exhaustus ... coacervatae ... sarcina -is obruitur. EPIST. pontif. Thiel Gelas. 20 ab -e ... vindicari. 644 Löwenfeld 4 iuri suo iunctas certa -e personas. 653 *ibid.* 10 *opp.* illigatum. ENNOD. opusc. 8, 5 p. 415, 17 ut ... ex omni -e solvatur. EDICT. Theodor. 153 pro mariti -e. LEX Burg. lib. const. 47, 2 dominio perpetua -e deserviat. VITA Caes. Arel. 1, 32 p. 309, 4 M. pro -e (*antea l. 3* perdito libertatis statu). 2 *in sermone christiano de eis, qui peccatis obstricti sunt (nota gen.* peccatorum *p. 124, 1):* ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 18, 16 qui *Christus* ... non solum -em humani generis nulla intercessione dissolveret *eqs.* ENNOD. epist. 9, 29, 2 p. 250, 21 me sub fasce vestri muneris constitutum sola manet de -e confessio (*cf. 1* magnis obnoxius vix ad parva sufficio). CASSIOD. anim. 10 p. 1298[C] eius *corporis* -e. in psalm. 118, 16 ut in illa resurrectione a cuncta -e liberetur *populus.* 125 div. de -e ... peccatorum. 135, 20 nos eripere a tam pessima -e.

obnoxio, -āvī, -ātum, -āre. *ab* obnoxius. 1 *trans. fere i. q. obnoxium facere (c. dat. praeter l. 6. 7):* PRISCILL. tract. 10, 126 ea *sc. divina*, quae neque in (in *del. Schepss in praef. p. XXVI*) exordio neque fini -antur. AVG. c. Iulian. op. imperf. 4, 104 p. 1401 naturam ... in se vitiavit, mutavit, -vit humanam *Adam.* vera relig. 12, 23 eius rei (*sc. corporis*), quam ... anima corruptioni -vit (*codd.*, fecit obnoxiam *edd.*). CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 136, 12 alienis semet noxiis -antes. POMER. 2, 20 Adam nos -vit (subnoxiavit, subvocavit *var. ll.*, sub noxa habuit *edd.*) malis omnibus ..., a quibus nos liberavit adventus Christi. 2 *intrans. fere i. q. obnoxium esse:* NOVELL. Iust. 120, 9, 1 ut non inveniantur *ecclesiae* ..., quas *possessiones* habent, perdere aut debitis -are (*gr.* χρέεσιν ἐνεχόμενοι).

deriv.: obnoxiatio.

obnoxiōsus, -a, -um. *ab* obnoxius. *i. q. obnoxius:* ENN. scaen. 303 ea libertas est, qui pectus purum et firmum gestitat: aliae res -ae (*Acidalius*, obnoxio se *P*, obnoxie se *R*) nocte in obscura latent (*cf. 301* innoxium). PLAVT. Trin. 1038 mores leges perduxerunt iam in potestatem suam, ⌜magisque is⌝ (⌜⌝ *Spengel*, m. qui *BCD*) sunt -ae (*Brant*, -i *codd.*) quam parentes liberis (*Italici*, liberi *BCD*).

adv. **obnoxiōsē.** *scrib.* -oss-. *contextu dub.:* PLAVT. Epid. 695 arte conliga *manus meas*, nihil vero ⟨hoc⟩ -e (*cf. ed. et comm. Duckworth p. 85. 403 sq.*).

¤**obnoxius,** -a, -um. *ab* ob *et* noxa. *pro compar.* magis -us *saepe, ex. gr. p. 126, 7. 128, 15. 31 bis. 36. 48. 49; pro superl.* maxime -us: CELS. 1, 3, 26 PLIN. nat. 13, 98. *de notione:* PAVL. FEST. p. 191 -us: poenae obligatus ob delictum. SYNON. Cic. p. 436, 13 -us. obstrictus. obligatus. deditus. devotus. dicatus. GELL. 6, 17, 3 (*qui hanc explicationem plenam esse negat*) eum dici -um, cui quid ab eo, cui esse -us dicitur, incommodari et noceri potest et qui habeat aliquem noxae, id est culpae suae, conscium. SERV. georg. 2, 439 non -a: non debitricia, nihil labori nostro debentia. SERV. auct. *ibid.* -a: egentia. ISID. orig. 10, 198 -us (obnixus *T*), quia obligatus est nexibus culpae. GLOSS. -us: ὑπεύθυνος. παραίτιος. ἔνοχος. subiectus. subditus vel obligatus. ⟨in-⟩ firmus. damnatus. humilis vel calcatus. reus, culpabilis. debitor, egens. ⟨sub⟩missus. GLOSS.[L] Aa O 118 -a: rea vel nociva. *legitur inde a* PLAVTO, CAECILIO, TER., CATONE, PACVV. trag. 176 (*deest ex. gr. apud* RHET. Her., CIC., CAES.). [*confunditur in codd. c.* noxius COLVM. 2, 17, 2 CYPR. epist. 69, 9 p. 758, 11 HIL. in psalm. 14, 5 p. 86, 25. *al.*, obnexus *cf. p. 121, 22*, obnixus PLIN. nat. 17, 221 GELL. 16, 13, 9. *al.* (obnixius AVIEN. Arat. 297. *al. v. etiam p. 121, 56*), subnoxius PLIN. nat. 18, 158.]

I *fere i. q. (noxae vel per noxam) subiectus, obligatus sim.* (*syn. vel iuxta pos.* subiectus *p. 126, 6. 127, 31. 73. 128, 1. 51. 84*, obligatus *sim. p. 126, 10. 41. 45. 52*, devinctus *p. 125, 84; opp.* liber *l. 63. 79. p. 126, 28. 127, 27. 128, 27. 28*): A *vi originaria perlucente spectat ad obligationem, obstrictionem rependendi, remunerandi, quae fit:* 1 *ob noxam, culpam sim.* (noxae -us *l. 62, ludit c.* ob noxiam *l. 53; apud recentiores saepe i. q. reus, cf. syn. et iuxta pos. p. 125, 15 sqq. 48. 57. 60. 77*): a *indicatur, cui aliquid restitui debeat:* PLAVT. Truc. 835 scio ... quae nolo multa mi audienda *esse* ob noxiam (*Palmerius*, ob noxia *codd.*); ego tibi me -um esse fateor culpae compotem (*v. app. crit.*). CONC.[S] II 3, 2 p. 39, 7 accusavi ... Macarium ... nominans et alios, qui mihi ... -i sunt (*gr. II 1, 2 p. 23, 28* μοι γενομένων ὑπευθύνων). CASSIOD. var. 9, 18, 2 in tantum possidenti fiat -us *eqs.* (*cf. 1* qui praedia ... praesumpserint expulso possessore violenter intrare). COD. Iust. 7, 51, 6 si quos ipse utpote -os sibi pro quacumque criminali vel civili causa constitutos in accusationem deduxerit.

b *indicatur noxa, delictum sim.:* α *per dat.* (*v. et l. 78. 81. p. 125, 2*): ACC. trag. 429 tete esse huic noxae -um. SALL. Catil. 52, 21 animus in consulendo liber neque delicto neque lubidini -us (CYPR. ad Donat. 4 p. 6, 10 AVG. civ. 5, 15 p. 220, 30 D. COD. Theod. 2, 1, 3). LYGD. 4, 15 si mea nec turpi mens est -a facto. VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 gravissimo crimini ... -us (ARNOB. nat. 7, 41 p. 274, 19 *iuxta:* immunis ab scelere. SCHOL. Cic. Bob. p. 164, 18 COD. Theod. 10, 10, 29 pr. *al. cf. l. 79*). SENT. procos. Sard. 22 (*a. 69*) sciant se longae contumaciae et iam saepe denuntiatae animadversioni -os futuros. CYPR. epist. 69, 9 p. 758, 11 et culpae et poenae (AVIEN. Arat. 297 [obnixia *V*]. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 132, 29. *al.*). mortal. 7 p. 301, 4 nullis peccatis et vitiis carnis (AMBROSIAST. in Rom. 4, 5. HIER. epist. 60, 3, 2 qui non peccaverant, alienis p. tenebantur -i. *al.*). AMM. 22, 7, 2 ut errato -um decem libris auri semetipse multavit *Mamertinus.* 28, 1, 28 adulteriorum flagitiis -ae *feminae.* HEGES. 5, 24, 4 p. 358, 24 tanto furori -i (*gr. 5, 553* τοὺς αἰτίους). RVFIN. hist. 2, 25, 2 omnibus -am sceleribus vitam *Neronis.* COD. Iust. 1, 28, 2 (*a. 371/2*) seditioni. *al.* β *per abl.:* VLP. dig. 48, 15, 1 quo (cui *Brencmannus*) crimine venditor ... fit -us, si sciens liberum esse vendiderit (COD. Theod. 9, 21, 9 falsae monetae rei ... maiestatis c. tenentur -i. COD. Iust. 9, 47, 12 [crimini *Q*]. EDICT. Theodor. 62). AVG. pecc. mer. 2, 28, 45 p. 116, 27 propagine peccati. CASSIOD. hist. 6, 14, 5 errore *idololatriae* (*Sozom. 5, 11, 11* πλάνης). ORIG. in Matth. ser. 25 p. 41, 28 huiusmodi actu. γ *per gen.:* AMBROSIAST. in Philem. 1, 15 —16 delicti (*de Onesimo fugitivo*). *[Kuhlmann]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ps. Hier. indic. de haer. 57 originalis peccati (Prosp. sent. 307 [*sec.* Avg. c. Iulian. op. imperf. 4, 115 contagioni p. o.]. *cf.* Rvfin. hist. mon. 32 p. 459^{C} mortalis p.). Ps. Avg. hypomn. 5, 3, 6 innocentiam sanctam et nullius penitus erroris -am. Cod. Theod. 9, 16, 11 (= Iust. 9, 18, 9, 1) ultimum supplicium non evadat . . . suspicionis -us. 15, 1, 31 pr. (= Iust. 8, 11, 10) maiestatis. Cod. Iust. 3, 44, 11 (*a. 290*) -os criminum digno supplicio subiectos (9, 2, 2 pr. *a. 222.* 12, 59, 10, 2). 9, 28, 1 (*a. 415*) peculatus. δ *per praepositiones*: Gaivs inst. 3, 207 is, apud quem res deposita est, . . . tantum . . . in eo -us est, si quid . . . dolo . . . fecerit (Rvfin. hist. mon. 32 p. 459^{D} in . . . peccatis [Vitae patr. 3, 21 p. 751^{C}]. Interpr. novell. Maior. 7 in gravi culpa. Caes. Arel. serm. 86, 5 p. 341, 11 in his malis. *inde* Epist. pontif. Thiel Hil. 17, 2 in . . . praeceptionibus *sc. non servatis*). Cod. Theod. 11, 36, 28 propter neglectorum contumaciam praeceptorum. Max. Tavr. serm. 79 l. 9 M. rei . . . de peccatis et -i de contemptu (Favst. Rei. epist. 1 p. 164, 2 qui non est -us de suscepto, nescio quomodo reus possit esse de perdito. Isid. orig. 10, 238 reus a re, de qua -us est). Interpr. cod. Theod. 4, 23 (22), 5 pro hac auctoris praesumptione (Edict. Theodor. 88 Lex Burg. lib. const. 20, 2. *v. et p. 124, 58*). ε *per inf.* (*aliter p. 128, 68*): Heges. 1, 12, 4 quos -os suspectaret patrando flagitio incentores fuisse (*resp. gr. 1, 114* μὴ καθαροὺς *tantum*).

c *indicatur poena sim.* (*cf. p. 124, 69. 70*): α *per dat. vel gen.* (*certum l. 33*): Pavl. dig. 29, 5, 8 pr. si poenae -us servus venisset quandoque animadversum in eum esset (Ps. Apvl. Ascl. 28. Ps. Avg. quaest. test. I 110, 4 p. 271, 18 si non perditioni, p. tamen -us est. Cod. Iust. 2, 55, 2 *a. 283. al.*). Ps. Sen. epist. Paul. 11 l. 5 reatui (*cf.* Cod. Iust. 9, 22, 15 [*a. 294*] criminis accusationi [Novell. Maior. 6, 4]). Hil. syn. 53 anathemati. Ambrosiast. in Rom. 1, 20 duplici . . . damnationi (in I Tim. 5, 12 Avg. civ. 22, 24 tit. pecc. orig. 18, 19. *cf.* Cod. Theod. 7, 18, 14, 2 condemnationibus [12, 1, 113 et periculo]). in Gal. 3, 13 maledicto legis (*antea ibid.* rei . . . maledicto legis). Rvfin. hist. mon. 16 p. 436^{C} filios non solum servituti, sed et suppliciis . . . -os. Cod. Theod. 3, 5, 11, 1 quadrupli (*cf.* 11, 12, 4 *triplo.* 11, 30, 34, 1 viginti libris auri. Cod. Iust. 1, 3, 32 [33], 5 [*a. 472*] quantaelibet summae qui conventus fuerit exponatur -us). 3, 11, 1 pr. (= Iust. 5, 7, 1 *a. 380*) multae librarum auri dęcem (6, 4, 3. 12, 1, 150 [= Iust. 10, 32, 47, 1 *a. 395*]. *al.*). *al.* β *per abl.*: Tycon. in apoc. 2, 23 filios . . . esse spiritali morte . . . -os. Avg. civ. 13, 3 p. 559, 11 D. poena. Cod. Theod. 11, 16, 11 (= Iust. 10, 48, 8, 2) quadrupli repetitione (*cf.* 11, 36, 27 redhibitione [*dat. restit. Mommsen, sed abl. etiam* Lex Burg. lib. const. 49, 3]. Lex Burg. lib. const. 76, 1 tripla satisfactione). Lex Burg. Rom. 19, 2 alterius mancipii restitutione (restitutioni *Cuiacius*). γ *per praepositiones*: Cod. Theod. 11, 1, 30 in duplum teneatur -us. Interpr. cod. Herm. Visig. 2, 1 nec ad poenam nec ad aliquam satisfactionem (Interpr. Paul. sent. 2, 17, 1 ad redhibitionem duplae pecuniae). Lex Visig. 7, 1, 1 pro omni satisfactione.

d *nude*: α *pro adi.* (*cf. p. 126, 70*): Liv. 8, 34, 11 horum criminum vos reos . . . offerte, tribuni plebi, vestra -a capita pro licentia Q. Fabi obicite. Ps. Qvint. decl. 1, 6 quis calamitatem tam -am . . . proteget? Pavl. dig. 11, 3 14, 7 si extraneo *damnum fecerit servus meus consilio tuo*, eo . . . nomine mihi teneris, quod ego lege Aquilia -us sim. Marcian. dig. 48, 21, 3 pr. (*ex Papiniano*) sceleritatem. Hil. coll. antiar. B p. 100, 16 -a *fides mea*. Optat. 4, 4 p. 84, 14 personas (Pap. Thead. 13, 11). Serm. Corp. Vind. 21 p. 270, 3 cogitationibus -is (noxiis *Caes. Arel. serm. 58, 3 = Ps. Aug. serm. 110, 3*) pessimisque (*cf.* Ambr. in psalm. 118 serm. 17, 14, 3 conscientiae). Ambr. in psalm. 37, 5, 3 nostra hac -a et praeiudicata *carne* (*cf. 2* carnis iam reae). Ps. Hier. epist. 35, 13 p. 254^{A} qui peccando vita exciderit et -us mortificatus fuerit (*cf.* Avg. pecc. mer. 2, 28, 46 p. 117, 16 [*l. 14* reatus eius solvitur]). Avg. c. Parm. 2, 21, 41 p. 96, 10 (*Parm.*) si cum reis mixtus es et -us (-is *var. l.*). Leo M. epist. 14, 13, 3 cum . . . apostolicae constitutionis oblitum -um habitura sit . . . ecclesiastica . . . censura. Conc.^{S} I 2 p. 79, 14 (= I 3 vers. Tur. p. 104, 11, *gr. I 1, 3 p. 20, 26* ὑπεύθυνοι). II 3, 2 p. 44, 9 (*gr. II 1, 2 p. 27, 20* ἔνοχον). IV 2 p. 172, 1 omnis quidem novitas peregrina est, non tamen omnis -a (*cf. l. 2* noxiam). Cassiod. in psalm. 105, 10 peccatores -os. Cod. Iust. 1, 54, 6 pr. (*a. 399*) quos culpa reddit -os. 4, 34, 3 (*a. 239*) quod furti eum actione non facias -um. 12, 35, 18, 6^{b} (*a. 492*) tam criminaliter quam civiliter -os *esse*. Lex Sal. Merov. 83, 1 ut latro mancipiorum teneatur -us (*cf.* Lex Burg. lib. const. 16, 1 pro fure teneatur -us). *al.* β *pro subst.*: Ambr. in psalm. 43, 55, 2 *diabolus* urget -os, iustos fatigat. Heges. 1, 43, 4 rapit ad supplicium . . . et innoxios *Herodes*, ne qui de -is relinqueretur (*gr. 1, 591* τῶν αἰτίων). Cod. Theod. 2, 1, 3. 2, 1, 11 exhibendis -is. Const. Sirmond. 14 si . . . commissum tale aliquid siluerint gratia -orum (in gratiam noxiorum *Cod. Theod. 16, 5, 46*). Conc.^{S} II 3, 1 p. 110, 7 (*gr. II 1, 1 p. 129, 7* τῶν ὑπευθύνων, *cf. ibid.* eorum qui accusantur, *II 2, 1 p. 7, 6* reorum). Cod. Iust. 3, 35, 3 (*a. 241*) criminalem accusationem adversus -um competere. Vita Amator. (BHL 356) 32 p. 59^{D} catenae a corporibus -orum dissiliunt (*cf. antea*: vincti . . . pro suo admisso scelere).

2 *ob gratiam, favorem sim. beneficii sim.* (*indicatur beneficus per dat. passim [addita causa p. 126, 1. 7. 9. 11. 14], sola causa p. 126, 12 [abl., 14 dat.?]. 13 [gen.]. 19 [dat.], officium remunerantis p. 126, 18*): Plavt. Asin. 284 ut . . . nobis sint -i, nostro devincti beneficio. Capt. 215^{b} (216) -i . . . vobis *lorariis* sumus propter hanc rem, quom quae volumus nos copia est. Ter. Hec. 302 uxori -us sum: ita . . . suo me ingenio pertulit, tot meas iniurias, quae numquam . . . patefecit. Sall. Catil. 14, 6 dum illos *iuvenes* -os fidosque sibi faceret *Catilina*. Ov. am. 2, 2, 17 dominast -a servo. Liv. 7, 30, 2 amici forsitan pariter ac nunc, subiecti atque -i vobis minus essemus (*cf. 3* misericordia vestra conciliati *et* beneficium). 23, 4, 1 Pacuvius cum -um vitae beneficio senatum multo sibi magis quam plebi fecisset (*cf. p. 127, 19*). 35, 31, 8 Graeciam beneficio libertatis -am Romanis esse. 40, 10, 9 tuam (*sc. Philippi*) senectutem obligatam et -am adulescentiae (*sc. Demetri*) esse (*antea ibid.*: beneficio). 40, 56, 3 palam facti parricidii gratia. 42, 13, 9. Porph. Hor. epist. 1, 18, 75 -um faciat parvo munere *puerum amicus*. Paneg. 2, 40, 2. Hil. trin. 2, 25 p. 66^{C} tanto . . . maioris beneficii -um . . ., quanto *eqs.* (*cf.* Val. Cem. hom. 3, 2 p. 700^{D} ne homo tantis deo beneficiis -us . . . inveniatur ingratus [4, 1 p. 702^{B} homo -us b.]). Avson. 419, 78 p. 374, 539 P. meruisti (*sc. Gratianus*), ut haberes amicos -os, promptos, devotos, fideles. Clavd. Don. Aen. 8, 75 p. 125, 16 iugiter inferendis muneribus futurum -um *Tiberi Aeneam* (*cf. l. 14* pro meritis *Tiberis*). Cassiod. var. 1, 13, 1 favori. *transfertur ad res quasi alieno auxilio fultas*: Verg. georg. 1, 396 nec fratris *solis* radiis -a . . . luna (*cf.* Amm. 20, 11, 28 *pars iridis* solis -a claritudini). 2, 439 arva . . . non rastris, hominum non ulli -a curae. Prop. 1, 2, 21 facies . . . nullis -a gemmis. Avson. 419, 12 p. 356, 78 P. -am tibi *Gratiano* . . . dignitatem *consulatus*.

3 *ob varia debita* (*obligationem vectigalium huc afferre maluimus quam inter munera publica p. 127, 65*): a *indicatur, quo referantur debita*: α *per dat.* (*hominis vel rei; accedit acc. int. l. 28, abl. l. 35. 39, ob l. 32, ex l. 34, ad l. 41. 51, in c. acc. infra l. 57. 58*): Plavt. Poen. 518 nec tibi *diviti* nos *pauperes* -i sumus (*secl. Bothe*) istuc, quod tu ames aut oderis (*520 opp.* liberos). 1191 omnia faciet Iuppiter faxo, nam mihi est -us et me metuit (*an legendum*: nam mist -us et metuit? *Ernout*). Caecil. com. 23 quamquam ego mercede huc conductus tua advenio, ne tibi me esse ob eam rem -um reare. audibis male, si maledicis mihi (*ad explic. p. 124, 30 refert* Gell. 6, 17, 13). Sall. Catil. 48, 5 plerique Crasso ex negotiis privatis -i. Liv. 8, 28, 9 pecuniae creditae bona debitoris, non corpus -um esset. 39, 9, 3 -um sibi *Sempronio* vinculo aliquo fieri *pupillum Aebutium*. Gaivs epit. 1, 1, 5 si aliquis multa debita habeat, cuius substantia creditoribus teneatur -a *eqs.* (2, 3, 6. 2, 9, 7 Cod. Iust. 1, 4, 31 pr. 8, 25, 10 [*a. 293*] res pignoris . . . iure creditoribus -as. *al.*). 2, 9, 20 is, cui mandatur . . ., mandatori tenetur -us. Scaev. dig. 18, 1, 81, 1 quaero an emptor Caio Seio ad praestationem frumenti sit -us; respondit . . . obligatum non esse. 23, 4, 29, 2 cum . . . heredes defunctae tam legatariis quam libertatibus -i sint. Papin. dig. 46, 1, 47, 1 patri . . . non tenebitur *fideiussor filii*, filio vero . . . -us esse debet. Pavl. dig. 22, 1, 17, 7 usuris. Arnob. nat. 6, 2 p. 215, 5 non votorum debitis habere -os et obligatos *deos* (Hier. hom. Orig. in Luc. 35 p. 206, 10. Interpr. cod. Theod. 4, 21 (20), 1 aut fiscali d. aut privato. Cod. Iust. 8, 13, 27, 1). Hil. in Matth. 17, 11 tributis. Amm. 22, 16, 10 vectigali. Vvlg. I Macc. 10, 43 -os (-us, obnixius *var. ll.*) regi (*rec. L* debitores regis, *rec. B* debentes regiam pecuniam, *gr.* ὀφείλων βασιλικά). Cod. Theod. 6, 31, 1, 1 (= Iust. 12, 24, 1, 1) quos . . . fisco certo solidorum modo -os fecimus (8, 1, 1 ad officia f. -a. 9, 42, 1, 3 [= Iust. 9, 49, 9, 2] *postea*: obligari. *al. v. etiam p. 127, 76*). 10, 20, 8 publico canoni. 11, 20, 1 auri . . . conlationi (13, 1, 21). 12, 11, 1, 2 rei publicae (Cod. Iust. 5, 12, 9 [*a. 250*]. *al.*). Salv. eccl. 3, 72 pius . . . ostendit, quo -um sibi . . . deum faceret (*sc. praeceptis implendis*). Cod. Iust. 2, 23 (24), 2 (*a. 287*) contractui. Interpr. Paul. sent. 2, 17, 2 in tantum ei *emptori* venditor manebit -us *eqs.* (2, 18, 5. Lex Burg. Rom. 35, 3 in duplum). *al.* β *per praepositiones* (*v. etiam l. 26*): Ps. Ascon. Verr. p. 252, 19 ad hoc . . . haec omnia *praedia* sunt -a, ut . . . agat *eqs.* (*cf. infra l. 65*). Cod. Theod. 3, 32, 2 (= Iust. 5, 71, 18) vel ex patris nomine . . . vel ex privatis contractibus repperientur -i (Interpr. Paul. sent. 1, 4, 5). 9, 45, 3 ad eam debiti . . . redhibitionem . . . cogantur, in qua eos -os esse constiterit. 10, 17, 2 (= Iust. 10, 3, 6) pro . . . pretiis (11, 1, 12 [= Iust. 11, 48 (47), 3 pr.] p. fiscalibus pensitationibus ad integram glebae [terrae *Iust.*] professionem. *ibid.* p. tributis. 11, 3, 1 [= Iust. 4, 47, 2, 1]. Interpr. cod. Theod. 2, 16, 3 p. ipsa fideiussione. *al.*). γ *per gen.*: Pavl. sent. 2, 17, 1 venditor . . . auctoritatis (*sc. emptori debitae*) manebit -us. Fvlg. Rvsp. fid. 44 si . . . perennem deo voverint continentiam, noverint se voti sui -os (nexu *var. l.*) detineri.

b *nude*: α *adi.*: Plavt. Trin. 1063. 1064 nisi quidem es -us :: si bonus es, -us sum. Sall. epist. Mithr. 4 *Tigranes* -us, qualem tu voles, societatem accipiet. Svet. Cal. 40 nec non et matrimonia -a essent (*sc. vectigalibus*). Interpr. Gai 72 habeat -os debitores hereditarios (Ps. Avg. quaest. test. I 36 p. 64, 15 nec . . . talibus d. est *deus*, ut teneatur -us). Avson. 416, 6 p. 283 P. heres. Cod. Theod. 3, 5, 11, 3 quisquis de nubtiis paciscitur . . ., puella fiat -a. 4, 20 (19), 1 pr. 11, 7, 16 (= Iust. 10, 19, 7 pr.). 12, 6, 32, 2 (= Iust. 12, 60, 5). *al.* β *pro subst.* (*saepe i. q. debitor, syn. p. 127, 1*): Avson. 419, 18 p. 358, 124 P. quisquam . . . quod indulget, quasi ab -o deferatur, pretium mavult quam donum? 419, 74 p. 372, 503 P. -i . . . cernebant *concremata argumenta debitorum*. Cod. Theod. 2, 27, 1, 3. 4. 6. 11, 7, 16 (= Iust. 10, 19, 7, 2) adversus -os repetitione servata *iudicibus*. Novell. Maior. 2, 1 quae *debita* . . . relaxamus -is. Marc. 2 pr. debitorum . . . exactionem molestiam esse . . . -is. Cassiod. in psalm. 108, 11 l.

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

168. 172 debitor quando ad persolvendum idoneus non est, faenerator eius ... ingreditur domum -i sui ...; sic et diabolus ... accipit potestatem, ut -i sui substantiam diripiat (COD. Iust. 7, 39, 9 pr. 7, 40, 3, 3). COD. Iust. 1, 12, 6, 8 (*a. 466*) -orum personis. *al.*

B *vi originaria obscurata spectat ad quamlibet condicionem expositam, proditam, deditam, subiectam (sc. et hominum et rerum [maxime sub 1bβ]; iuxta* deditus *infra l. 34,* expositus *p. 128, 33)*: **1** *indicatur, quo pertineat status -us:* **a** *pertinet ad homines (deum l. 12; sc. per dat.; accedit* ad *l. 30,* per *l. 31, abl. l. 35; cf. etiam p. 128, 52)*: PLAVT. Bacch. 1197 ne -us filio sim et servo. Mil. 746 serviendae servituti servos instruxi mihi ..., non qui mi imperarent quibusve ego essem -us. Trin. 269 sunt ... quos miseros maleque habeas, quos tibi -os fecisti (*sc. Amor. cf.* AVIEN. orb. terr. 1348 gens ... -a Baccho). SALL. Catil. 20, 7 (*Catilina dicit:*) volgus fuimus, ... sine auctoritate, eis -i, quibus, si res publica valeret, formidini essemus. 23, 3 ni sibi (*sc. Curio*) -a foret *Fulvia*. LIV. 4, 24, 5 grave esse iisdem *censoribus* per tot annos ... -os vivere. 9, 5, 8 inermes futuras dextras -aque corpora hosti (SEN. benef. 3, 20, 1 et adscripta dominis). 23, 2, 2 senatum et sibi et plebi -um Pacuvius Calavius fecerat (4. *cf. p. 126, 7*). 38, 34, 9 civitas Lacedaemoniorum ... Achaeis. 39, 27, 9 deterioribus. SEN. epist. 121, 18 *animalia* -a avibus rapto viventibus (*cf.* CVRT. 4, 8, 16 *mare* -um praedonibus. SVET. Aug. 43, 1 grassatoribus. PRVD. c. Symm. 2, 1061 furi [AVG. serm. 37, 16, 25 et tineis. *cf. p. 128, 41*]). CALP. ecl. 4, 40 trucibus ... Mauris (*cf.* SVET. Dom. 12, 1 barbaris). TAC. ann. 11, 7, 1 ne quis advocatorum inopia potentibus -us sit. TERT. pudic. 22 p. 271, 23 medico -us et feneratori. PORPH. Hor. epod. 56/57 liberum Cupidinem dixit *Horatius*, quod quasi nulli sit -us et omnes amore ludat (*cf.* CONC.[S] I 5 p. 201, 7 quomodo liberum se ait et -um deo *Christus* ?). CYPR. ad Donat. 11 p. 13, 8 -a non homini, sed potestati *pompa* (*cf. l. 46*). HIL. trin. 11, 43 p. 428[A] ad consulendum nobis -us deus (*nisi nobis ad verbum pertinet*). AMBROSIAST. in I Cor. 11, 5—7 per hoc -a videtur mulier viro, ut imperio eius subiecta sit. SVLP. SEV. chron. 2, 38, 4 ut nihil sine eorum *episcoporum* nutu ageret imperator *Constantius*, -us (obnixius *P*) quidem omnibus, praecipue Valenti deditus (*cf.* dial. 3, 12, 2 episcopis nimio favore ... -us *imperator*). *al.*

b *pertinet ad res:* α *ex auctoritate hominum, deorum sim. (inde fatorum l. 51, temporum l. 42, peccati l. 54)*: ① *vario usu: ad iussa sim. (sc. per dat.; abl. l. 54, gen. gerundivi l. 48, inf. l. 50; aliter p. 125, 13)*: Ov. met. 15, 853 fama ... nullis ... -a iussis (TAC. ann. 11, 36, 1. 14, 1, 1 *Poppaea Neronem* pupillum vocare, qui i. alienis -us non modo imperii, sed libertatis etiam indigeret. *al. cf.* CVRT. 9, 9, 26 imperio temporum -a *natura* [TAC. ann. 12, 1, 1]). SCAEV. dig. 26, 7, 57, 1 sententiae (TERT. resurr. 16 p. 45, 28. *cf.* 26 p. 62, 10 iudicio *dei*). AMM. 23, 5, 11 Armeniam Romano iuri -am (*cf. p. 128, 4*). 31, 5, 5 barbaram plebem ... ut dicioni nostrae -am et concordem (*cf.* COD. Theod. 13, 4, 4 iudicum ... potestati [*v. et l. 29*]). CASSIAN. inst. 8, 13 apostolico ... praecepto sive evangelio. *ad legem*: ITALA Gal. 5, 3 (Rufin. Orig. in lev. 10, 2 p. 442, 13) -us est universae legis faciendae (*gr.* ὀφειλέτης ... ποιῆσαι, *Vulg.* debitor, THEOD. MOPS. *ad l.* -us ... implere legem). ARNOB. nat. 2, 29 p. 72, 9 immortalis animas esse nec fatorum esse -as legibus (FILASTR. 79, 5 dei. AMBROSIAST. in Rom. 2, 12 [*antea*: subditi ... legi naturali]. *al. cf.* COD. Iust. 11, 48, 12, 1 [*imp. Arcadio*] his quae statuta sunt). CASSIOD. in psalm. 88, 7 erant -i lege peccati *praedicatores*. *ad servitutem sim.: per gen.*: ITALA Hebr. 2, 15 (Rustic. Conc.[S] I 4 p. 235, 1) quicumque timore mortis per totam vitam -i erant servitutis (*gr.* ἔνοχοι ... δουλείας, VVLG. servituti [obnixii *var. l.*]). ALC. AVIT. epist. 51 p. 79, 23 huius obsequii me -um sciens. *per dat. (cf. l. 57)*: COD. Theod. 8, 2, 5 pr. (= Iust. 10, 71, 3 pr.) neque ulli ... ad hoc officium patescat aditus, qui sit -us servituti (FVLG. RVSP. praedest. 18. COD. Iust. 7, 17, 1, 2 et ... dominio. LEX Burg. lib. const. 3. *al. cf. p. 125, 32*). 13, 6, 1 *obsequio*. LEX Burg. Rom. 22 exceptis his, qui captivitatis iugo tenentur -i. *per abl.*: CASSIOD. in psalm. 125, 1 illam *captivitatem*, qua mundus tenebatur -us.

② *ad munera publica sim. (vectigalia v. p. 126, 24; per dat. praeter l. 75. 83. 84, nota dativ. gerundivi l. 71)*: VLP. dig. 50, 4, 4, 3 qui -us muneribus suae civitatis fuit (COD. Theod. 10, 22, 6 [= Iust. 11, 10, 4 pr.] civico m. 12, 1, 34 curialibus m. 12, 1, 37 officiis vel m. *al.*). SYMM. rel. 29, 1 vendendis solidis, quos ... publicus usus exposcit, collectariorum corpus -um est (*cf.* 34, 6 primiscrinios urbani officii ... vel solvendo nomini vel edendae rationi fecit -os). COD. Theod. 5, 5 (3), 1 (= Iust. 1, 3, 20, 1) censibus adscripti vel iuri patronatus subiecti vel curiali condicioni (condicione *E*) -i clerici (13, 5, 35 naviculariae c. EDICT. Theodor. 79. *al. cf.* EPIST. pontif. Thiel Gelas. 14, 2 si servilis aut originariae non est conditionis -us *eqs.*). 6, 38 (37), 1 (= Iust. 12, 32, 1) si abhorreant a condicione servili vel fisco aut curiae -i non sint (7, 1, 5, 2. 8, 7, 5 pr. *saepe. cf.* 12, 1, 23 coetibus curiarum. 12, 1, 74, 5 curiali origini [*Mommsen*, origine *cod.*]. *v. praeterea l. 73. 81. p. 128, 5*). 8, 4, 7, 1 (= Iust. 1, 3, 4, 1 *a. 361*) si ... -i ratiociniis vel necessitatibus non sint *beneficiarii* (8, 7, 11 [= Iust. 12, 59, 1] chartis ac r. publicis. *cf.* INTERPR. cod. Theod. 12, 1, 124 curiae necessitatibus). 8, 4, 8 pr. cursui veredorum. 8, 4, 16, 1 (= Iust. 12, 57, 7, 1) huic (*i. primipili; cf. p. 128, 1*) functioni (10, 19, 15, 1 loca. *al. cf.* 11, 24, 6, 3 ad f. *homologorum*. 13, 6, 9 ad debitam f.). 8, 4, 30 pr. (= Iust. 12, 57, 12 pr.) cohorti (*cf. 1* cohortalis vel subiectus cohorti). 12, 1, 11 primipilo (*al. cf. p. 127, 82*). 12, 1, 46 sacerdotio. 12, 1, 137 pr. qui municipibus genere aut actu tenentur -i (*ipsis hominibus ut*: 13, 5, 2 pistoribus). 13, 6, 3 naviculario iuri (COD. Iust. 4, 61, 13, 1 ordinum civitatumque. *aliter p: 127, 44*). NOVELL. Valent. 3, 3 curialitatis oneribus. *al.*

β *ex qualibet rerum vi, potentia sim.:* ① *per casus:* Ⓐ *dat. vel abl. (certum l. 56; dat. gerundivi l. 31)*: CATO orig. 83 milites ... in locum insinuant fraudi et perniciei -um (FRONTIN. aq. 110 f. aquariorum). HOR. sat. 2, 7, 8 pars *hominum* ... modo recta capessens, interdum pravis -a ([*antea 6*: vitiis gaudet]. *cf.* VAL. MAX. 9, 9 praef. vitio [SEN. epist. 83, 10. 108, 36. *al. aliter p. 124, 72*]. SEN. dial. 4, 23, 3 irae [*cf. l. 16*]. 5, 4, 5 *iracundiae*. TAC. ann. 3, 34, 3 libidinibus [*cf. p. 124, 63*]. 3, 58, 3 non aemulationi, non odio aut privatis adfectionibus -um. APVL. Socr. 148 turbationibus mentis. *al.*). AETNA 286 ventis (TIB. 2, 4, 9 COLVM. 3, 12, 6. 4, 24, 18 magis. *al. cf.* COLVM. 3, 1, 10 procellis. 10, 75 verberibus gelidis iraeque -a cauri *terra*. LVCAN. 5, 379 boreae. AVIEN. ora 539 flabris. *sim. al.*). Ov. met. 11, 742 fatis -us isdem ... mansit amor (LVCAN. 9, 336 MART. 9, 86, 9. *al.*). 14, 600 quaecumque -a morti *sint*, abluere (TERT. resurr. 13 p. 42, 5 et vitae et m. CYPR. Demetr. 26 p. 370, 26. *al. cf. l. 55. 64*). Pont. 1, 8, 73 terra ... nulli ... -a bello. LIV. 1, 31, 6 ut ... repente omnibus magnis parvisque superstitionibus -us degeret *Tullus Hostilius* (TAC. hist. 5, 13, 1 *opp.* religionibus adversa *gens*. *cf.* TERT. idol. 9 p. 38, 4 idololatriae. PRISCILL. tract. 1, 16 nullae similitudini idolicae infelicitatis). 9, 18, 18 multis casibus non solum -um, sed etiam offerentem se *Alexandrum Magnum* (TAC. ann. 14, 55, 4 VLP. dig. 4, 4, 11, 5. *al. cf.* TERT. anim. 22, 2 p. 335, 24 liberam arbitrii, accidentiis -am *animam*). 26, 38, 2 spei liberam vel -am timori ... fidem. 40, 45, 1 arbores quae -ae frigoribus sunt (PLIN. nat. 8, 201. 18, 135. *cf.* 18, 145 pruinis). 45, 19, 15 iniuriis (SEN. dial. 2, 3, 5 sapientem nulli esse i. -um. CELS. praef. 58 magis. COLVM. 1, 8, 17 magis -i perpetiendis i. QVINT. inst. 1, 3, 17 aetatem infirmam et i. -am. *al.*). SEN. suas. 6, 6 corpus fragilitatis caducae, morbis -um, casibus expositum (CELS. 1, 3, 26 maxime. 1, 9, 6. *al.* PLIN. nat. 17, 221 mespila ... in senecta -a [obnixa *d*] ei m. *al. cf.* VAL. MAX. 9, 2 ext. 11 adversae valetudinis incommodis. CELS. praef. 71 magis -a offensis infirmitas). PHAEDR. 2, 7, 14 magnae periclo sunt opes -ae ([*opp. 13* tuta]. PLIN. epist. 3, 14, 5 quot p., quot contumeliis, quot ludibriis simus -i [*opp.* securus]. FRONTO p. 204, 5 v. d. H. [= p. 214 N.] diligentiam magis p. -am. CYPR. epist. 59, 2 p. 667, 26 terroribus et p. [*cf. p. 125, 30*]. *cf.* AMM. 28, 5, 14 discriminibus [*al.*]). COLVM. 9, 6, 2 ignibus (9, 6, 4 vel i. vel furibus [*v. p. 127, 23*]. *cf.* SVET. Aug. 28, 3 urbem ... inundationibus incendiisque -am. SER. SAMM. 104 flammis [*al.*]). PLIN. nat. 17, 87 vermiculationi. TAC. hist. 3, 55, 3 infidis consiliis -us *Vitellius*. ann. 14, 40, 1 Domitius Balbus erat ... simul longa senecta, simul orbitate et pecunia insidiis -us. SVET. Iul. 45, 2 iocis. Tib. 54, 2 criminationibus -os. PS. APVL. herm. 1 veritati aut falsitati -a *species orationis* (MART. CAP. 4, 388. 395). TERT. resurr. 62 p. 123, 23 non magis sollemnibus carnis -i *homines angeli facti* ... quam angeli *eqs.* SOL. 15, 30 ne duritia ... -um fragilitati (fragilitate *S*) magis faciat *crystallum* (RVFIN. hist. 1, 2, 18 vitam mortalem et f. -am [*gr.* ἐπίκηρον βίον]). PANEG. 2, 4, 3 nec austrinis -a aestibus nec arctois subiecta frigoribus *Hispania*. *al. accedit dat. personae (vix conferas p. 126, 14)*: VVLG. II reg. 19, 28 (*Mifiboseth dicit regi David:*) neque ... fuit domus patris mei nisi morti (morte *var. l.*) -a domino meo (domine mi *var. l.*) regi, tu autem posuisti me servum tuum inter convivas mensae tuae (*cf. l. 19*). *per abl. certum (cf. l. 49. 55)*: CAEL. AVR. acut. 3, 9, 99 causa passionis est canis rabidi morsus vel ... ceterorum ... animalium quae sint simili rabie -a. VITA Roman. rec. (BHL 7306) 6[extr.] ut curarentur a diversis languoribus, qua tenebantur -i *aegroti homines*. Ⓑ *gen.*: TERT. adv. Marc. 4, 21 p. 490, 23 quomodo ille erit -us confusionis, qui eam non capit? (CASSIOD. Ios. antiq. 19, 82 [*Niese in app. ed. gr.*, confusioni *ed.*, *gr. aliter*]). AVELL. p. 672, 8 nomen -um religionis (*sc. episcopi*). CAES. AREL. serm. 81, 1 opera mortis (morti *var. l.*) -a et luxuriosa.

② *per praepositiones (v. etiam p. 127, 9)*: PLIN. nat. 2, 197 ad tales casus (*sc. ad terrae motus*). FLOR. epit. 3, 20, 1 per fortunam in omnia -i *servi*.

③ *per enunt. vel inf. (aliter p. 125, 20. 127, 50)*: PLIN. nat. 16, 189 *robur* -um ..., ut torqueat sese. TAC. dial. 10, 5 minus -um ... offendere (offensae *Acidalius vix recte, cf. l. 36*) poetarum quam oratorum studium.

2 *nude (vergit ad varias notiones, in quibus sunt 'demissus, humilis' [ex. gr. l. 77. 78. 79. 81. p. 129, 3. 9. 14. 15], 'infirmus, debilis' [ex. gr. p. 129, 5. 11. 12. 18. 20. 22])*: **a** *pro adi. (in abl. absol. l. 75 bis. p. 129, 12. 13)*: SALL. epist. Mithr. 13 omnibus aliis -is *sociis*. Iug. 31, 3 inimicis. Ov. met. 5, 235 os timidum vultusque ... supplex submissaque manus faciesque -a *Phinei* (*cf.* PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 6 Cicero ... supplex et -us). LIV. 1, 50, 4 ut, si iugum acceperint, -os *cives* premat *Tarquinius Superbus*. 6, 28, 7 pace -a (9, 10, 4). 6, 34, 3 -os summiserant animos (PLIN. nat. praef. 23 -i ... a. et infelicis ingenii). 23, 12, 9 aut superbus aut -us videar, quorum alterum est hominis alienae libertatis obliti, alterum suae. 36, 32, 6 quodcumque nudavit *testudo*, -um atque infirmum habere *video* (*cf.* PS. QVINT. decl. 13, 11 premetur ... -a infirmitas et paucorum dominio subiecta plebes triste servitium per-

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

feret). 42, 46, 4 quae, *i. dignitatem atque opes*, serva atque -a fore (*cf.* PHAEDR. 3 praef. 34 servitus -a [FAVST. REI. grat. 1, 16 p. 51, 13 catenas -ae s. *postea*: devotae . . . vincula caritatis]). *al.* VAL. MAX. 3, 2, 11 in victoria -us *Poenus a victo mutilatus*. SEN. dial. 6, 22, 1 labant humana . . . neque ulla pars vitae nostrae tam -a aut tenera est quam *eqs.* 9, 1, 2 nec . . . liberatum me eis, quae timebam . . ., nec rursus -um (*cf.* epist. 65, 21 in hoc -o domicilio [*sc. corpore*] animus liber habitat. GELL. 16, 13, 9 condicio . . . -a [obnixa *Q*] et minus libera. APVL. flor. 18 p. 86 modestia -a . . ., veritas l. CASSIOD. var. 12, 10, 1). CVRT. 10, 9, 18 torpentes et -os *milites*. PETRON. 114, 3 aquilo . . . convertebat huc illuc -am ratem. PLIN. nat. 2, 22 sortis. 14, 21 *vitis*. 14, 27 floris. 31, 60 corporibus magis -is (APVL. Socr. 126 brutis et -is c.) TAC. ann. 15, 38, 3 -a urbe. AVSON. 350, 4 p. 207, 22 P. suscepi *opus* . . . similis recusanti feliciter . . . et -us gratiam tenui nec . . . offendi. 406, 41 p. 240 P. tenore fari -o. AMBR. in Luc. 4, 31 quanto magis, qui saeculum quaerit, -us est. HEGES. 4, 20 p. 273, 12 *Nymphidium et Gemellinum* vilis condicio -os fecerat. AVG. in psalm. 47, 9, 1 quod ausus sit usurpare constantiam nec -am consideravit naturam. CANON. Turner I p. 331, 105 perfectus semper perseverare monstratur *deus*; augmentum . . . minor accipit et detrimentum mortis res -a sentit. CONC.[S] I 5 p. 140, 14 humanitatem . . . -am (*gr. I 1, 7 p. 62, 12 ἀπαρρησίαστον*). *al.*

b *pro subst.*: *masc.*: SEN. benef. 4, 18, 2 quae *res* illum -um (*i. naturae proditum*) validissimum facerent. TAC. hist. 1, 1, 1 neutris *scriptoribus* cura posteritatis inter infensos vel -os. SVET. Tib. 12, 2 -um et trepidum egit *Tiberius*. COD. Theod. 11, 17, 1 *equi* a colonis atque -is exiguntur (*de eis, qui iure liberi non sunt, ut*: EPIST. pontif. Thiel Gelas. 16, 1. EDICT. Theodor. 152 de -i sui morte). *neutr.*: AMBROSIAST. in Rom. 2, 24 rec. *α* Iudaeos pro -is (noxiis *β*) suis tradendos. CASSIOD. in psalm. 68 concl. damnata beavit, perdita restituit, -a liberavit *Christus*.

? **II** *i. q. damnosus, noxius*: FRONTO p. 54, 15 v. d. H. (= p. 59 N.) invidia perniciosum inter homines malum maximeque internecivum, sibi aliisque pariter -um. PS. HIL. epist. ad fil. 4, 2 nihil . . . in se habet *margarita*, quod sit -um (*E*, noxium *U* [*recte?*]) corpori.

adv. **obnoxiē.** **1** *fere i. q. per culpam*: PLAVT. Stich. 497 perii hercle vero plane, nihil -e (GELL. 6, 17, 4 *ad loc. opponit falso* plane *et* -e). **2** *fere i. q. humiliter*: LIV. 3, 39, 1 magis oboedienter ventum in curiam esse quam -e dictas sententias accepimus.

deriv.: obnoxietas, obnoxio, obnoxiosus (-e).

obnūbilātio, -ōnis *f.* *ab* obnubilare. *i. q. actus obnubilandi, obscuratio*: AVG. serm. coll. Morin p. 336, 15 ille dies *septimus* . . . non habet vesperam, quia sine ullo incursu atque -e tristitiae . . . traicit sanctos in octavum diem, hoc est beatitudinem sempiternam.

obnūbilo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* nubilare. [*confunditur in codd. c.* obnubere: *v. p. 130, 43.*]

i. q. quasi nube obducere, nubilum reddere, obscurare sim.:

1 *transitive*: **a** *proprie*: APVL. met. 9, 24, 3 odore sulpuris iuvenis inescatus atque -tus. *de imagine obfuscata*: CIL XIV 4314, 2 deum . . . in velo formatum et umore -tum marmoreum . . . fecit.

b *in imagine*: GELL. 1, 2, 5 oris . . . et vultus serenitatem . . . aegritudine -ari (AVG. catech. rud. 10, 14 mentis. epist. 36, 1, 2 ne tempestate contentionis s. caritatis -et *luctatio*. *cf.* conf. 3, 1, 1 venam . . . amicitiae conquinabam sordibus concupiscentiae candoremque eius -bam de tartaro libidinis. LEO M. serm. 41, 1 p. 272[C] animi puritatem et speculum mentis. ENNOD. dict. 13, 3 p. 465, 10 qui claritudinem non stili luce commendat, -at). PAVL. NOL. carm. 24, 664 quibus *Iudaeis* tegebat corda velamen sacra -ans mysteria; at nos remoto litterae velamine in luce corporis sui enubilatam veritatem cernimus. AVG. conf. 2, 2, 2 exhalantur nebulae de limosa concupiscentia carnis . . . et -bant atque obfuscabant cor meum (*cf.* PRIMAS. in apoc. 2, 5, 1 p. 828[A] velamento pudoris -atur [*cf. p. 131, 8*] *anima*). 4, 14, 23 -atur ei *animae* lumen et non cernitur veritas (c. Petil. 2, 21, 47 o ultrix furoris caecitas oculorum, persequentis l. -as. *cf.* mor. eccl. 1, 35, 79 lucem scripturarum vanis umbris -are. GREG. M. moral. 16, 12 p. 1126[D] radium . . . intellectus). PASS. Paul. 10 relinquite tenebras ignorantiae et erroris, quarum caligine -atur intelligentia vestrae nobilitatis.

c *translate*: *α in malam partem sc. utcumque deteriorem reddere, hebetare, attenuare sim.*: AMM. 16, 1, 5 praeclarae . . . indolis *Iuliani* rudimenta . . . multis (*neutr. subst.*) -antibus. 22, 10, 6 ni . . . errans . . . aliquotiens -ret gloriarum . . . cursus *Iulianus*. 27, 6, 15 virtutem . . . actibus pravis. 28, 4, 2 -bat haec omnia (*sc. Olybrii virtutes*) vitium. AVG. civ. 9, 4 p. 373, 28 D. sapientiam . . . errore -ant aut labe subvertunt (*postea*: salva serenitate sapientiae. de serm. dom. 2, 6, 21 nullo errore -ante s.). cons. euang. 3, 2, 7 maxime eorum -atur intentio, cum adversus euangelium animo induuntur hostili. c. Iulian. op. imperf. 1, 141 verba apostolica -are, clara et recta pervertere. GREG. M. moral. 9, 29 motus . . . animi, dum inter vota et vitia alternant, . . . certitudinem exauditionis -ant. 23, 31 obstaculum . . . veritatis est tumor mentis, quia, dum inflat, -at (*sc. veritatem, nisi mentem*). *fere i. q. detrectare*: GREG. M. dial. 1, 10 p. 61, 17 M. idcirco bona facere student, ut gratiam alienae operationis -ent. *-atur animus sim., fere i. q. obcaecare, confundere, turbare* (*v. etiam l. 79*): AVG. pecc. mer. 1, 36, 67 p. 67, 17 mentem . . . -at defendendae suae sententiae pervicacia (GREG. M. moral. 4, 32 sicut caligo nebulosa congerie obscurat diem, ita confusio perturbationis cogitationibus -at m. [*per similem comparat.*: 4, 35 maerore m.]. 10, 21 vanitas m. -at, iniquitas caecat). GREG. M. moral. 8, 90 animum reatus -at (*postea*: iniquorum confusio). 25, 22 deus cor peccantis -at (*antea*: caecata mens). *β in neutram partem, fere i. q. velare, condere*: POMER. 3, 14, 1 p. 494[B] ut . . . turpitudinem suae conversationis -ent, honesta praedicare non cessant. GREG. M. moral. 18, 67 dum . . . malitiam quisque tegit in corde, ore autem blandimenta exhibet, dum cogitationes suas duplicitate -at.

? **2** *intransitive*: APVL. met. 8, 8, 4 horruit *Charite* . . . et velut . . . fulmine percussa corruit corpus et -vit animam (*cf. v. Geisau, IF 36, 1916, 83 sq., aliter vol. IV 1061, 11*).

deriv.: obnubilatio.

[obnūbilus, -a, -um *var. l. falsa pro* nub- ENN. scaen. 109.**]**

obnūbimentum, -ī *n.* *ab* obnubere, *cf.* obumbramentum. *i. q. obnubilatio, obscuratio*: COMPVT. Carth. 2, 14 lunae . . . sidus edidit *Christus*, ut . . . tenebrarum -a tenuaret (*cf. Hilarian. pasch. 6* ut . . . noctis tenebras temperaret *luna*).

obnūbo, -nūbī (-nūv- *l. 29. 34*, ? -nuī *l. 32. 34*, ? -nups- *l. 34. 84*), -nuptum (-btum *v. infra l. 61*, -nūtum *l. 35*), -ere. *ab* ob *et* nubere *vel* nubes (*v. Walde-Hofmann s. vv.* nubes, nubo *et Ernout-Meillet s. v.* nubo). *de scriptura*: -nuo: CHAR. gramm. p. 477, 25 B. obruo. oblino. -o. obrimo . . . obstruo. obsuo. GLOSS. IV 128, 28 (*cod. a*) -it (*explicatur per perf. ut*: 263, 47. V 470, 3. 471, 49. *per praes.*: IV 129, 1. 263, 49. 546, 21. V 228, 3 [*ex* -et *corr.*] *et* 4. 315, 11. 470, 5). 263, 51 -nuito (|*ab*, -nuto *cd*]. V 508, 4. 573, 36 [obruto *et* obruito *Warren*, obnuto *Landgraf*]. V 469, 63 -ere. *v. etiam infra l. 34 et cf.* -nutus *l. 35*. -nuuo: ENNOD. opusc. 1, 3 p. 271, 19 *B* -et (*praes.*). GLOSS. V 470, 8 -it (*perf.*). *fort. etiam l. 34*. *ad utramque formam cf. Landgraf, ALL 9, 1896, 401*. *de formis*: *praes.* -et *pro* -it *in cod. B* ENNOD. dict. 21, 27 p. 490, 25 epist. 8, 35, 1 p. 222, 10. GLOSS. *v. etiam l. 28*. *de stirpe perf.*: -uit: *v. l. 24. 66*. -bit: *p. 131, 20*. -bisti: VIGIL. THAPS. c. Arian. 2, 15 p. 207[D]. -berat: ENNOD. dict. 1, 18 p. 428, 8 (*var. ll.* -nuuerat *vel* -nuerat *vel* -nupserat *al.*, *v. et l. 44. 84*). GLOSS. V 36, 4. *p. p. p.* -nutus (*v. etiam l. 26. 27 et l. 61*): GLOSS. IV 129, 6. 263, 50. 546, 23. V 228, 5. 470, 7. *de notione* (*ad* -ere *et* -nuere. *v. etiam l. 66 sqq.*): FEST. p. 170 ('nuptias') Aelius et Cincius, quia flammeo caput nubentis obvolvatur, quod antiqui -ere vocarint (*ibid.* caput eius -ere, qui parentem necavisset, quod est obvolvere). ISID. eccl. off. 2, 20, 6 -ere . . . cooperire dicitur (orig. 9, 7, 10. GLOSS.). GLOSS. συγκαλύπτω. -it: σκεπάζει. obtegit. operit vel tegit. *legitur inde a* STILONE *et* CINCIO (*teste* FESTO *l. 37*), CIC., VARRONE, VERG., LIV. [*variat in codd.* -it *c.* obnubilat SCHOL. Stat. Theb. 6, 551 CLAVD. MAM. anim. 3, 2 p. 156, 3 (*v. etiam p. 131, 8*), *praeterea* -erat *c.* obmiserat, obduxerat, obruerat CASSIOD. var. 4, 24, 1.]

i. q. obducere, integere sim. (*ad veriloquium cf.* nubibus -ere *l. 77, nec non l. 66 et 76*):

I *aliquid vel aliquem aliqua re* (*abl. accedit passim*): **A** *proprie*: **1** *corporis partes veste sim.* (*tropice l. 59*): **a** *caput*: CIC. Rab. perd. 13 (*cf.* LIV. 1, 26, 6 *et* 11) c. -ito, arbori infelici suspendito (*vetus formula sollemnis. cf.* SIL. 11, 257 -itur atra veste c. [*nisi acc. graec.*] *Decii in carcerem missi*). VAL. FL. 2, 254 excipit artus *patris* -itque c. tacitumque . . . rapit *Hypsipyle*. 5, 97 -ens . . . c. cineri dat *Mopsus sacrificio fungens* vina vocato. STAT. Theb. 11, 584 durus sanguine crinis -it furiale c. *Oedipodis*. AMBR. Abr. 1, 9, 93 c. -ere . . . coepit (*de nubentibus ut*: paenit. 1, 14, 69 velamine [*postea*: nuptiali tecta velamine]. GLOSS.[L] IV Plac. O 13. *cf. l. 64. 68*). PRVD. apoth. 630 sentit *sol* . . . se . . . die medio velandum tegmine glauco splendoremque poli periturum nocte diurna orbe repentinis c. -ente tenebris. MACR. Sat. 1, 21, 5 simulacrum *Veneris lugentis* . . . fingitur c. -pto (*var. ll.* -bto [-bta *sec. m.*], -uta), specie tristi. MVTIAN. Chrysost. hom. 15 p. 339/340 (*ad mulierem in ecclesia sedentem*) velas te, -is c. tuum. *per ellipsin* (*cf.* PAVL. FEST. p. 184 -it: c. operit): AMBR. Abr. 1, 9, 93 inde . . . nuptiae dictae, quod pudoris gratia puellae -rent (*antea*: c. -ere [*v. l. 55*]). **b** *alia* (*v. etiam p. 131, 4*): VERG. Aen. 11, 77 arsuras . . . comas -it amictu ([SERV. *et* SERV. auct.: velavit, translatio a nubibus, quibus tegitur caelum; unde et nuptiae dicuntur, quod nubentum capita -bantur, id est velantur]. STAT. Theb. 1, 305 -it *Mercurius* . . . c. et temperat astra galero). STAT. Theb. 6, 196 ora comis. SOL. 40, 22 oculos . . . numquam nictatione -it *chamaeleon* (MART. CAP. 1, 40 peplo. *cf. p. 131, 6*). MART. CAP. 1, 5 humerorum cacumen (*antea*: indutum, invelatum). GLOSS. V 470, 8. -ptus *c. abl. resp.*: IVL. VAL. 1, 4 p. 6, 4 dat *Olympias* sese lectulo et -pta vultu solo oculo . . . curiose intendebat *eqs.*

2 *usu vario*: VARRO ling. 5, 72 'Neptunus' quod mare terras -it ut nubes caelum, ab nuptu, id est opertione . . ., a quo 'nuptiae' (MACR. Sat. 1, 21, 5 -pta *terra hiemalis* nubibus sole viduata stupet). VAL. FL. 7, 584 fulmineis se flatibus infert *taurus* -itque virum *Iasonem*. CLAVD. carm. min. 27, 78 exercitus *avium* ingens -it vario late convexa meatu. ENNOD. opusc. 1, 3 p. 271, 19 aequora fugacium discursus -it (-uet *B*). *fere i. q. sordidum, squalidum reddere*: ENNOD. dict. 1, 18 p. 428, 8 incuria splendidissima dudum atria situ vetusti umoris -erat. CASSIOD. var. 4, 24, 1 quae *loca* iam longo situ squalor vetustatis -erat (*var. l.* -nupserat. *al. v. l. 45*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *in imagine et translate* (*c. variis notionis coloribus*): SCHOL. Stat. Theb. 6, 551 membrorum pulchritudo venustatem vultus -it (*var. l.* -bilat). AMBR. exc. Sat. 2, 12 utinam sordidata . . . tegimenta corporis non speciem sed mentem -rent ([*postea*: obtexitur, tegantur]. *cf.* CLAVD. MAM. anim. 3, 2 p. 156, 3 fallax visus corporalium sensuum . . . peccato oculum [*cf. p. 130, 70*] inbecillae mentis -it [*var. l.* -bilat]). AVG. vera relig. 29, 49 anima menti copulatur et velamento pudoris -itur ([*Primas.* -bilatur, *v. p. 129, 61*]. *cf.* MART. CAP. 8, 807 nugales ausus . . . culpae velamine licentis -beris). IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 1, 134 desidiam suam . . . colore necessitatis -ere. MART. CAP. 9, 903 virgineum . . . -ere sueta *flammea* pudorem. CASSIAN. conl. 9, 6, 3 illa, quae . . . honestate quadam videntur -i. ENNOD. epist. 8, 35, 1 p. 222, 10 sereni mella conloquii relata calamitas quasi veste noctis -it. VIGIL. THAPS. c. Arian. 2, 15 p. 207^D intentionem legentium taetris quibusdam nebulis -isti; idcirco . . . ego lucidius et planius, quae obscura sunt, . . . in manifestationem clarissimae proferam notionis. ad *aliquid*: ENNOD. dict. 21, 27 p. 490, 25 calamitas mea sensus tuos ad . . . rei intellectus -it.

II *aliquid alicui, fere i. q. imponere*: GLOSS. IV 129, 8 (*om. c*) -bit vestem: circumdedit vestem.

deriv.: obnubimentum.

obnuntiātio, -ōnis *f.* *ab* obnuntiare. *i. q. actio obnuntiandi vel res obnuntiata* (*respiciuntur non nisi omina ad res publicas pertinentia; de ipso iure obnuntiandi l. 29. plur.* -bus *l. 28. 29. 31*): CIC. div. 1, 29 M. Crasso quid acciderit, videmus, dirarum -e neglecta. *ibid.* veram . . . fuisse -em. 1, 30 non . . . -o . . . causam finxit calamitatis, sed signo obiecto monuit . . ., quod eventurum esset, nisi cavisset. *ibid.* -o nihil valuit. Att. 4, 17, 4 -bus . . . interpositis. ad Q. fr. 3, 3, 2 comitiorum . . . singuli dies tolluntur -bus. ASCON. Pis. p. 16, 4 -o . . ., qua perniciosis legibus resistebatur, . . . erat sublata. ARNOB. nat. 2, 67 p. 102, 18 servatis de caelo aut otiosas facitis -bus actiones.

obnuntio, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* nuntiare. *de originatione v. l. 42 bis.* *formae perf. breviores*: CIC. Sest. 78 -asset. Phil. 2, 83 -asti. *de notione* (*v. etiam l. 42 bis*): DON. Ter. Ad. 547, 1 proprie -are dicuntur augures, cum aliquid mali ominis scaevumque viderint. [*loco lacunoso*: SCHOL. Verg. Veron. 10, 241 (*ex Sabidio*) -ato a⟨ugurium bon⟩um ⟨sinisterum solisti⟩mum quisqu⟨is vestrum viderit⟩ tripudi⟨a cum⟩ulata.]

i. q. nuntium offerre (*fere adversum*): **1** *generatim*: TER. Ad. 547 (*loq. Demea*) primus sentio mala . . ., primus rescisco omnia, primus porro -o (ab nuncio *G*); aegre solus, si quid fit, fero (DON.: 1. qui malam rem nuntiat, -at; qui bonam, adnuntiat . . .; 2. -o malum imminens nuntio, quasi omen nuntio, inde etiam ἐτυμολογία huiusce verbi est. SCHOL. Ter. p. 157, 3 contraria nuntio). PACVV. trag. 213 occidisti, ut multa paucis verba . . . -em. *c. acc. c. inf.*: ITIN. Alex. 28 obstituros sese -bant *incolae montium*, ni *eqs.* *c. coni. optat.*: ITIN. Alex. 49 ubi scit Alexandrum ad sese moliri, absit -at.

2 *speciatim in iure publico de auspiciis nuntiandis* (*v. etiam l. 35. 42*): **a** *respicitur imprimis ipsa communicatio*: CIC. Sest. 83 cum . . . auspiciis religionique parens -ret quod senserat *eqs.* div. 1, 29 non in eo est culpa, qui -vit, sed in eo, qui non paruit (*antea*: dirarum obnuntiatione). **b** *transit in notionem obsistendi, contradicendi, intercedendi sim.*: *c. dat. actionis vel personae agentis, cui obsistitur*: CIC. p. red. in sen. 11 legem tribunus plebis tulit, ne auspiciis optemperaretur, ne -are concilio aut comitiis, ne legi intercedere liceret. Sest. 78 si -asset Fabricio . . . praetor, qui se servasse de caelo dixerat (*antea*: victa . . . est causa rei publicae . . . non auspiciis, non intercessione, sed vi *eqs.*). 79 fretus sanctitate tribunatus . . . -vit consuli (Phil. 2, 83 ementitus es auspicia, obstrinxisti religione populum . . ., augur auguri, consul c. -asti [*var. l.* nuntiavisti]). Att. 4, 3, 4 postulat, ut sibi . . . in foro -etur. *nude*: CIC. Sest. 33 lata lex est, ne auspicia valerent, ne quis -ret, ne quis legi intercederet, ut omnibus fastis diebus legem ferri liceret. prov. 46 cum lex feratur, de caelo servari, -ari, intercedi licere. Att. 4, 3, 4 summa, nisi Milo in campo -isset, comitia futura. *ibid. iterum* adsequitur inter lucos hominem Milo, -at. SVET. Iul. 20, 1 -antem collegam armis foro expulit. *ibid. iterum* ut . . . domo abditus nihil aliud quam per edicta -ret.

deriv.: obnuntiatio. *Kuhlmann.*

obnuo *v.* obnubo *p. 130, 22.*

? **obnuptio** *pro* obductio *coni. sine necessitate ut vid.* CIC. Rab. perd. 16.

? **obnūtisco**, -ere. *ab* ob *et* nutare, *si recte trad.* ? *i. q. nutu obloqui, renuere*: CHAR. gramm. p. 468, 20 B. obtempero. obrigesco. -o ('= *obmutesco?*' *Barwick*). obduro.

obnūtus *v.* obnubo *p. 130, 35.* **obnuvo** *v.* obnubo *p. 130, 28.*

obobalsamum *v.* opobalsamum. *Sz.*

oboediēns, oboedienter *v.* oboedio.

***oboedientia**, -ae *f.* *ab* oboedire, oboediens; *cf.* audientia. *de scriptura*: hob-: VVLG. *passim in var. l.* (*e. g.* II Cor. 7, 15. 10, 6. 16, 19 Philem. 21). -aud- *inde ab* ITALA, TERT. castit. 2 l. 34 *A* CLEM. ad Cor. -aed-: VVLG. Rom. 16, 19 *et* GREG. M. dial. 2, 7 p. 90, 15 M. (*in var. l.*). -ed- (*sed cf.* GRAMM. suppl. 298, 10 per diphthongon scribitur): CIL VIII 11331, *ceterum praeter* PLIN. nat. 8, 1 *F²* *inde ab* ITALA *et* IREN. -id-: EVCHER. form. 8 p. 50, 13 *P* THEOD. MOPS. in psalm. 3, 2^b p. 17, 19. 39, 7^b p. 247, 8 *A. v. etiam l. 2.* -yd-: HIL. in psalm. 2, 43 p. 70, 20 *V.* -ident-: THEOD. MOPS. in psalm. 39, 8^a ad p. 247, 25 (*cf. epit. in psalm. 49, 7^a ad p. 327, 17*). -oediaent-: HIL. in psalm. 1, 10 p. 25, 17 *V¹.* NOT. Tir. 27, 52^a. *de notione*: AVG. bon. coniug. 23, 30 p. 225, 13 -am . . . dico, qua praeceptis obtemperatur. GLOSS. ὑπακοή. πειθαρχία. *legitur ap.* CIC. *phil. bis,* VAL. MAX. *semel,* PLIN. nat. *bis et saepius inde ab* ITALA; *deest in poesi.* [*variat c.* -itio *passim.* *confunditur ut vid. c.* abundantia: ITALA Luc. 12, 15 (cod. c) cavete ab omni cupiditate, quia non in -a substantiae alicui est vita sua (*gr.* ἐν τῷ περισσεύειν, *Vulg.* in abundantia). *corrupt.*: TERT. castit. 2 l. 34 voluntas dei in -am (*sic A*, ob inaudientiam *FNR*, ⟨ei *Adae* de⟩ dei inobaudientia *Kroymann*).]

I *i. q. actus vel virtus oboediendi, obsequium, status subditus animi sim.* *cf.* RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 78, 23 -a et . . . observatio mandatorum. 2 p. 156, 10 subiectionem et -am (Orig. princ. 3, 5, 7 [*opp.* regendi ac regnandi]). *nota etiam pleonasmos ut*: FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 14, 25 devotae servitutis -am (*cf.* SIGISM. Alc. Avit. epist. 47 -ae famulatum). CAES. AREL. reg. virg. 7 -ae . . . obtemperare. *iuxta alias virtutes Christianas* (*cf. infra l. 83*): ITALA Sirach 3, 1 (Ps. Aug. spec. 78 p. 573, 3) -a et caritas. IREN. 4, 13, 2 (= 4, 24, 2 H.) pietatem et -am (CIL VIII 11331 ob p. et -am). 4, 17, 4 (= 4, 29, 4 H.) fidem et -am et iustitiam (AVG. civ. 16, 32 p. 175, 26 D. 16. 36 p. 182, 23. p. 183, 13). NOVAT. tit. de humilitate et -a. BENED. reg. 68, 1 suscipiat . . . iubentis imperium cum omni mansuetudine et -a. *c. gen. explicat. vel inhaerentiae q. d.* (*v. etiam l. 17 sq. et cf. p. 133, 40*): PS. AMBR. symb. p. 193 voluntate misericordiae et -a pietatis (AVG. c. Pelag. 4, 6, 15). VVLG. II Cor. 9, 13 glorificantes deum in -a confessionis (*gr.* ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας). I Petr. 1, 22 animas . . . castificantes in -am caritatis ([*gr.* ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας]. AVG. civ. 15, 3 p. 62, 25 D.). GREG. M. epist. 2, 34 militaris devotionis -am. *gr. respondet imprimis* ὑπακοή, *quod fere non adnotavimus.*

A *usu vario*: **1** *acced. gen. subi.* (*v. etiam l. 59*): CIC. parad. 35 (*de servitute*) -a fracti animi et abiecti et arbitrio carentis suo (*cf.* AVG. pecc. mer. 1, 29, 57 mentis). ITALA Rom. 15, 18 (Aug. un. eccl. 12, 31 p. 271, 7, *cf.* VVLG.) gentium. II Cor. 7, 15 (cod. d. *al.* = VVLG.) omnium vestrum. PELAG. in Rom. 5, 19 Christi (RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 156, 17. *al. cf.* AVG. civ. 14, 15 p. 36, 7 D. secundi hominis *sc. Christi*). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 156, 18 eius *ecclesiae*. AVG. civ. 14, 15 p. 36, 3 D. Abrahae . . . magna -a praedicatur (c. Faust. 12, 38 eius *A.*). 14, 24 p. 50, 26 homo potuit -am . . . inferiorum habere membrorum. serm. 277, 7, 7 volentis. SACR. Leon. 951 subditorum (*opp. moderatio gubernantium ut* 983). 997 gregis. GREG. M. dial. 2, 7 p. 90, 15 M. illius *Mauri*. BENED. reg. 2, 6 discipulorum. *al.*

2 *iuncturae verbales* (*notabiliores*): CIC. off. 1, 102 abiciunt *appetitus* -am nec rationi parent, cui sunt subiecti lege naturae (*cf.* HEGES. 2, 4 p. 137, 18 negare . . . -am). ITALA Hebr. 5, 8 (Conc.^S I 5 p. 134, 4) edoctum *Christum* . . . -am ([VVLG. *v. infra*]. *cf.* VVLG. Hebr. 5, 8 didicit . . . -am [GAVDENT. serm. 16, 4 *et* 5 CONC.^S I 5 p. 159, 37. p. 163, 2. p. 272, 22]). VVLG. II Cor. 10, 6 cum impleta fuerit vestra -a (*opp.* inoboedientiam. *cf. l. 53*). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 156, 12 praebeat (GREG. M. epist. 3, 61 imperatori. CAES. AREL. serm. 233, 7 [*pars codd.* implere . . . -am]. *v. etiam p. 133, 39*). AVG. civ. 13, 12 p. 571, 14 D. custodirent (13, 19 p. 583, 16 pro meritis -ae custoditae). gen. ad litt. 10, 12 p. 310, 3 -am . . . exhibet (GREG. M. epist. 1, 79. 2, 34. *v. etiam p. 133, 34. 38. 39*). serm. 188, 3, 3 -am negligendo. 295, 6, 6 exspectat imperium, ponit invidiam, praeparat -am.

3 *iuncturae praepositionales* (*v. etiam l. 21. 24 et p. 133, 25*): ITALA Rom. 5, 19 (cod. f. *al.*) per unius hominis *Christi* -am ([*gr.* διὰ τῆς ὑπακοῆς, *Vulg.* oboeditionem]. IREN. 3, 18, 6 [= 3, 19, 5 H.] p. -am inoboedientiam persolvens *Christus*. 3, 18, 7 [= 3, 19, 6 H.]. *al.* PELAG. in Rom. 6, 12 p. 51, 15. AVG. epist. 97, 1 [*pro concr.*] p. religiosam -am tuam. *saepe. v. etiam p. 133, 13. 17*). CLEM. ad Cor. 10 propter -am deo optulit *filium* victimam (VITA Caes. Arel. 2, 47 in ignem . . . p. -am ingressurus eras. *v. etiam p. 133, 20. 28*). IREN. 4, 36, 1 (= 4, 58, 1 H.) quosdam *agricolas* . . . cum omni -a reddentes fructus (*v. etiam supra l. 25*). 5, 33, 4 in -a subiecta erant *animalia* Adae (BENED. reg. 7, 35 in . . . -a . . . patientiam amplectatur).

4 *alia selecta*: ITALA I reg. 15, 22 (Lucif. reg. apost. 2 p. 40, 22) dictoaudientia melior est quam sacrificium et -a quam adipes arietum ([*gr.* ἐπακρόασις, VVLG. melior est . . . -a quam victimae et auscultare magis quam offerre adipem arietum. *cf.* RVFIN. Orig. in lev. 4, 5 p. 323, 13]. *per eandem comparationem* VVLG. eccles. 4, 17). IREN. 4, 39, 1 (= 4, 64, 1 H.) bonum -ae et malum inoboedientiae (AVG. bon. coniug. 23, 29 p. 224, 15. civ. 13, 20 p. 584, 25 D. purae et simplicis -ae b. gen. ad litt. 8, 14 p. 252, 22. *al. cf.* civ. 14, 15 p. 35, 18 D. ad -ae salubritatem). FIRM. err. 25, 4 -ae merito (AVG. bon. coniug. 2, 2 p. 189, 6 civ. 13, 23 p. 588, 9 *et* 19 D. 14, 24 p. 50, 2. *al.*). HIL. in Matth. 11, 10 inoboedientiae maledictum cum -ae benedictione decernitur. 20, 5 -ae . . . praemium. VEG. mil. 3, 4 ad -am suppliciorum formido conpellit. VVLG. I Petr. 1, 14 quasi filii -ae. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 78, 27 ad exemplum -ae (SACR. Greg. 110, 1). AVG. bon. coniug. 23, 30 p. 225, 11 omnium virtutum . . . matrem esse -am. civ. 12, 22 p. 549, 8 D. pia -a (16, 32 p. 175, 26. *cf.* EVCHER. form. 6 p. 35, 17 fide-

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lis). 13, 1 p. 557, 4 perfunctos -ae munere. SVLP. SEV. dial. 1, 18, 1 incredibilis -ae admodum magna miracula. VITAE patr. Iurens. 3, 1 p. 154, 6 ago haec . . . -a . . . regulari. GREG. M. epist. 9, 176 iugo te -ae humiliter summisisti (THEOD. MOPS. in psalm. 3, 2^{b} p. 17, 19). BENED. reg. praef. 2 per -ae laborem. 3 -ae . . . arma. 5, 8 vicino -ae pede iubentis vocem factis sequuntur *monachi*. *in interpr. nom. hebr.*: ORIG. in Matth. 21, 1/5 p. 532, 8 domus -ae (*i. Bethania ut*: p. 532, 9. 21, 17 p. 561, 1 ser. 77 p. 182, 18 *bis*). ser. 77 p. 182, 28 Simon -ae mysterium est, quoniam sic interpretatur, sed -ae litterae, non spiritus (126 p. 264, 24 S. . . . interpretatur -a).

B *indicatur, cui oboediatur*: 1 *gen.*: a *rei* (*v. etiam p. 133, 25*): PLIN. nat. 8, 1 imperiorum. ITALA Rom. 1, 5 (Pelag. *in l.* p. 9, 17) per -am fidei ([*gr.* εἰς ὑπακοὴν πίστεως, *Vulg.* ad oboediendum fidei]. Rom. 16, 26 [Ambrosiast.] ad -am f. [*cod. f et Vulg.* obeditionem]. RVFIN. hist. 4, 26, 2 Orig. in cant. 2 p. 156, 4). IREN. 4, 13, 2 (= 4, 24, 2 H.) praeceptorum (HIL. in Matth. 19, 11. 27, 7 p. -am . . . expleverit. in psalm. 2, 43 p. 70, 20 per -am p. RVFIN. hist. mon. praef. p. 589 AVG. bon. coniug. 23, 30 p. 225, 14 EVCHER. form. 8 p. 50, 13. BENED. reg. praef. 40 sanctae p. -ae). PS. ORIG. tract. 3 p. 33, 17 angelus propter -am paternae voluntatis dicitur *Christus* (HIL. c. Const. 9). HIL. in Matth. 24, 1 legis . . . audientia et dictorum -a. myst. 2, 12 p. 36, 11 constitutionum dei (*cf.* GAVDENT. serm. 16, 5 G. observandae legis -am [AMBR. Iac. 2, 10, 43 p. 59, 15]. BENED. reg. 62, 4 regulae -am et disciplinam). in psalm. 1, 10 p. 25, 17 cuius *cathedrae* -a dominica auctoritate praecipitur. trin. 9, 55 p. 326^{A} ad paterni mandati . . . -am. HESYCH. in lev. 5, 9 p. 836^{C} Christi imitatio et -a euangelicae praedicationis. CASSIOD. in psalm. 118, 3 peccati (*ad Rom. 6, 12, ubi* ut obediatis concupiscentiis). b *pers.*: CLEM. ad Cor. 10 propter -am dei exiit *Abraham* de terra sua (19 AVG. catech. rud. 18, 8 c. Faust. 6, 8 p. 299, 20). 2 *dat.* (*vix l. 13. ambiguum p. 132, 64. cf.* dictooboedientia): VEREC. in cant. 5, 2 -a divinis (*sic Pitra*, divina *trad.*) mandatis. 3 *praep.*: PLIN. nat. 11, 52 plebei circa eum *imperatorem* -a. IREN. 4, 37, 4 (= 4, 60, 2 H.) ex ea, quae est ad deum, -a. HIER. tract. p. 398, 18 ut -am exhibeamus in patres nostros. AVG. nat. bon. 7 si -am conservaverint sub domino deo suo.

C *indicatur, in qua re oboediatur*: VAL. MAX. 1, 1, 3 laudabile duodecim fascium religiosum obsequium, laudabilior quattuor et XX in consimili re -a (GREG. M. epist. 1, 79 ei . . . -am in his, quae . . ., exhibete. 2, 14 ei in omnibus exhibere -am. 3, 14 -am praebere in omnibus [3, 29 p. 187, 13]). HIL. trin. 9, 14 p. 292^{B} *Christi* -a . . . mortis (*per gen. etiam*: AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 40 passionis [AVG. pecc. mer. 2, 11, 16 nequaquam . . . p. -am recusavit *Christus*]. EPIST. pontif. Loewenfeld 23 [*Pelag. a. 558*] divini cultus. EPIST. pontif. 1055 CONC.^{S} IV 2 p. 108, 31 ad unitatem ecclesiae revertendi -am. *cf. etiam p. 132, 25*).

? II *abusive i. q. persuasio*: CONC.^{S} I 3 Rustic. p. 141, 20 -a esse videtur utilis animabus (*gr. I 1, 3 p. 49, 11* πειθώ, *coll. Turon.* persuasio; *sed antea*: oboediri omnibus principibus et potestatibus).

compos.: dictooboedientia, inoboedientia.

v. Onom.

[**oboedientiāliter** *falsa var. l.* ORIG. in Matth. ser. 77 p. 183, 1 (*pro* oboedientiae litterae).]

***oboedio**, -īvī (-iī), -ītum, -īre. *ab* ob *et* audire; *cf. Walde-Hofmann I 80, sed v. etiam Pisani, Rev. des études indo-europ. 3, 1943, 51 sqq. Szemerényi, Glotta 38, 1960, 240 sqq. Godel, Cahiers de Saussure 18, 1961, 58 n. 12.* *de origine*: PAVL. FEST. p. 187 -oedire: -audire. ISID. orig. 10, 196 -ens ab aure, eo quod audiat imperantem. *de scriptura*: hob-: CIL VIII 13134, 7 *et in var. l. codd.* VVLG. Phil. 2, 8. 12 Hebr. 11, 8; *ceterum v. Vulg. edit. pontif. IV p. 450 s. v.* -aud- *et* -oed-. op-: VVLG. (*v. l. supra cit.*). *recompositae q. d. scripturae* -aud- *exempla leguntur praeter* CIC. Deiot. 23 *h et* PAVL. FEST. p. 187 *inde ab* APVL. met. 3, 15, 7 (*sed alibi* -oed-), ITALA, TERT.; *v. e. g. Löfstedt, Peregr. Aeth. 261 sq. Mørland, Die lat. Oribasiusübersetzungen 145 sq. Lundström, Neue Stud. z. lat. Irenäusübers. 81 sqq. B. Löfstedt, Spr. d. langob. Ges. 189 sq.* -aed-: ITALA Dan. 3, 30 (Aug. epist. 111, 3 *S*). I Petr. 1, 22 (Ps. Aug. spec. 78 p. 573, 12 *S*). TRACT. de indur. cord. Phar. 13 l. 16. -ed- (*sed cf.* GRAMM. suppl. 298, 10 -oed- . . . per diphthongon scribitur): CIC. Deiot. 23 *BE* SALL. Catil. 1, 1 *et* Iug. 31, 19 (Arus. gramm. VII 496, 28/29). VELL. 1, 10, 2 *P* APVL. apol. 65 *F. et saepe inde ab* ITALA *et* IREN. -id-: VLP. dig. 47, 10, 11, 6 *F*^{1} (*ex Atilicino*). CYPR. laps. 32 *S*. -yd-: HIL. in psalm. 53, 5 p. 138, 2 *V*. *de quantitate*: *scanditur* MAR. VICTOR aleth. 1, 341 ŏbĕdīre. *de formis*: *fut.* -ibo: AFRAN. com. 206. -ibit: ITALA II par. 24, 17 (Complut.). -demus: GREG. TVR. Andr. 6 (*var. l.*). *de stirpe perf.*: *formae integrae inveniuntur praeter* -verint IREN. 4, 33, 10 (= 4, 56 H.) *non nisi tempore perf. indicat.*: -vi (VVLG.), -vit (*semper praeter* TERT. adv. Marc. 2, 2 p. 336, 6 -iit), -vimus (*utraque pers. inde ab* ITALA); *ceterum leguntur formae breviores tantum*: -disti (ITALA *et* VVLG.), -distis (ITALA *et* VVLG., TERT. *al.*), -disset *et* -dissent (ITALA Luc. 17, 6 [cod. a b. *al.*]. TERT. adv. Marc. 2, 2 p. 335, 23 DARES 2), -disse (APVL. flor. 6 p. 22 HIL. in Matth. 21, 12 AMM. 18, 2, 5. *al.*). *praeter l. 75 formae in* -erdesinentes *semper contrahuntur*: -dierunt (ITALA, IREN., VVLG.), -diera(n)t (ITALA, TERT., HIL. in psalm. *al.*), -dieris *et* -dierit *et* -dieritis (ITALA. *al.*), -dierint (CIC. Manil. 48 TERT. *al.*). -turus: PLIN. nat. 17, 137. *impers.* -tum (est) LIV. 4, 26, 12 VELL. 1, 10, 2, -tum . . . fuisset HIL. in Matth. 24, 9. *cf.* PRISC. gramm. II 421, 6 deficit futuro *sc. inf. pass.* NOT. Tir. *v. p. 138, 35.* *de notione* (*cf. p. 138, 35*): PAVL. FEST. p. 109 parentem, hoc est -entem (p. 221). CHAR. gramm. p. 469, 7 B. πειθαρχῶ (GLOSS.). PRISC. gramm. III 274, 2 (*inter 'verba subiecta'*) servio . . ., -o, pareo, ministro, . . . famulor. GLOSS. πείθομαι. ἐπακούω, ὑπακούω. -it: obaudit, temperat. *legitur inde a* PLAVTO, ACCIO, AFRANIO, CIC., SALL., NEP., LIV., *saepius inde ab* ITALA; *in hexam. non nisi* MAR. VICTOR *v. p. 133, 72. cf. p. 138, 39.* [*variat in codd. c. simplici* aud- *passim*, subaud- COD. Iust. 10, 49, 2 (*a. 445*). *falso*: APVL. met. 8, 7, 7 obiens *pro* -ens, AMBR. hex. 5, 10, 29 p. 163, 14 obit *pro* -it. *male lectum esse* ἀκοῦσαι *pro* ἄκουσα ITALA IV Esdr. 8, 5 (Sangerm. 4) -ire *suspicatur Violet*.]

i. q. auditum offerre alicui (*gr. respondet maxime* ὑπακούειν, *quod fere non adnotavimus*):

I *praeverbio vigente*: A *strictius, sc. imperantibus, monentibus sim., fere i. q. obsequi, obtemperare, parere.* *luditur c.* audire (*hic illic ita, ut etiam verbum simplex notione obsequendi adhibeatur*): ITALA Ier. 7, 24 (Iren. 4, 17, 3 = 4, 29, 3 H.) audite . . . et non -ierunt nec intenderunt (*gr.* ἀκούσατε . . . καὶ οὐκ ἤκουσάν μου καὶ οὐ προσέσχον τὸ οὖς αὐτῶν, *Vulg.* audite . . . et non audierunt nec inclinaverunt aurem suam). MAR. VICTORIN. in Gal. 3, 5 p. 1168^{B} audistis fidem et -istis fidei (AVG. serm. 111 RevBén. 57, 1947 p. 115, 83 multi auditis et pauci -itis. 223, 1 audiat et -at. PS. AVG. serm. 247, 6 audivit et -vit voci). VVLG. IV reg. 17, 14 qui non audierunt . . ., qui noluerunt -ire. DIDASC. apost. 34, 34 scitote . . ., quod . . ., si . . . audieritis eos *pastores dei*, deo vos -isse. AVG. civ. 20, 30 p. 485, 5 D. non est audita . . . vox eius *Christi*, nec auditur, quando . . . non illi -itur. c. Gaud. 2, 11, 12 p. 269, 14 audi . . . te ipsum, -i tibi ipsi. serm. 164, 3, 5 non audisti me; cui -isti *eqs.* THEOD. MOPS. in Col. 3, 20 p. 305, 13 'filii, -ite parentibus . . .': suadet filiis, ut audiant (obaud- *C corr., Raban.*) parentibus. ORIG. in Matth. 18, 16 p. 266, 24 licet ei, qui ter arguitus non -vit, in quarto audire (*gr.* μὴ ἀκούσαντα . . . ἀκοῦσαι). *adde*: VVLG. II reg. 22, 45 auditu auris -ent mihi (*cf.* psalm. 17, 45 in auditu auris -vit mihi [ITALA *v. l. 76.* HIER. psalt sec. Hebr. auditione auris -et, *gr.* εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσέν μοι]). *accedunt synonyma*: CIC. leg. 3, 5 ut obtemperent -antque magistratibus *cives* (*v. etiam p. 137, 10*). GELL. 12, 5, 8 et parere . . . atque -ire (CYPR. Demetr. 8 p. 356, 16 et -ire. *v. etiam p. 136, 83*). *determinationes adverb. notabiliores*: CIC. rep. 3, 41 voluntate. TAC. ann. 1, 17, 1 in modum servorum. TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 475, 22 in totum. VVLG. Esth. 16, 23 fideliter.

1 *usu sollemni*: a *-unt animantia vel res ad animantia pertinentes* (*animus sim. e. g. p. 135, 55. 136, 63. 66, corpus vel corporis partes e. g. l. 59. p. 135, 54*): α *indicatur, cui -atur*: ① *dat.* (*exempla notabiliora. v. etiam e. g. p. 137, 16. 22. 138, 49*): Ⓐ *ipsis animantibus* (concilio *p. 135, 9*, populo *p. 135, 6*, rei publicae *l. 70*, senatui *l. 59; tropice l. 55*): PLAVT. Curc. 556 quid refert me fecisse regibus, ut mi -rent, si . . . ? Merc. 853 egomet sum mihi imperator, idem egomet mihi -o. Persa 273 emere oportet, quem tibi -ire velis. AFRAN. com. 206 meon obsequere amori? : : -ibo tibi. CIC. Caecin. 52 ut ad verba nobis -ant *servi*, non ad id, quod ex verbis intellegi possit, obtemperent. leg. 3, 5 *v. l. 37*. parad. 33 tum incipiat imperare *imperator*, cum ipse improbissimis dominis, dedecori ac turpitudini, parere desierit; dum quidem iis -et *eqs.* (ITALA Eph. 6, 5 [cod. d. *al.* = VVLG.] -ite d. carnalibus. I Petr. 2, 18 [Ps. Aug. spec. 93 p. 612, 12. *al.*] d. vestris [*gr.* ὑποτασσόμενοι . . . τοῖς δεσπόταις]. TERT. castit. 2 l. 35. AVG. civ. 1, 10 p. 19, 20 D. *al. v. etiam l. 69*). SALL. (?) rep. 2, 10, 6 ubi plebs senatui sicuti corpus animo -it eiusque consulta exsequitur *eqs.* 2, 11, 7 iis *senatoribus* -endum erit, quibus antea crudelissime imperitabant *nobiles*. NEP. Dat. 5, 4. LIV. 4, 26, 12 dictatori. 22, 29, 8 bene monenti (*cf.* PS. PHILO antiq. 9, 14 hoc dicentibus. VITAE patr. 6, 4, 7 p. 1015^{D} detrahenti, . . . obloquenti proximum suum [*gr. Cotelier p. 557* μὴ . . . πείθῃς . . . μὴ . . . συγχαρῇς]). TAC. ann. 1, 17, 1 centurionibus *milites*. 11, 35, 1 omnia liberto (VVLG. I Macc. 8, 16 omnes . . . uni. NOVELL. Iust. 30, 1, 1 omnes . . . ei. *cf.* TAC. ann. 12, 7, 3 cuncta feminae. BENED. reg. 3, 5 ei cuncti). APVL. flor. 6 p. 22 parentibus quaepiam imperantibus (MIN. FEL. 22, 7. ITALA Eph. 6, 1 [cod. d *al.* = VVLG.]. AVG. civ. 19, 14 p. 381, 3 D. mulieres maritis, filii p., servi dominis. *cf.* VVLG. Sirach 3, 7 patri [*al.*]). VLP. dig. 50, 12, 8 rei publicae. ITALA exod. 6, 12 (Lugd.) Pharao . . . mihi *Moysi* (*gr.* εἰσακούσεταί μου, *Vulg.* audiet). 23, 21 (Tract. in Matth. [RevBén. 70, 1960, p. 476, 87]) ut -as ei et contempseris eum (*gr.* εἰσάκουε αὐτοῦ καὶ μὴ ἀπείθει αὐτῷ, *Vulg.* observa eum et audi vocem eius nec contemnendum putes). psalm. 17, 45 (Tert. adv. Iud. 3, 11 Aug. civ. 17, 16 p. 240, 10 D. *al.*) populus . . . servivit mihi, in obauditu auris -vit mihi (VVLG. Ier. 35, 16. *al. cf.* AVG. in Iob 1, 5 gentes sibi *deo* -ent). Ioh. 3, 36 (cod. e) qui non -ierit (*v. app. crit.*) filio *eqs.* (*gr.* ὁ . . . ἀπειθῶν, *Vulg.* incredulus). act. 5, 29 (cod. h. *al., cf.* VVLG.) cui -ire oportet, deo an hominibus? ([*gr.* πειθαρχεῖν]. 7, 39 [Iren. 4, 15, 1 = 4, 26, 1 H. = VVLG.] cui *d.* noluerunt -ire [*gr.* ὑπήκοοι γενέσθαι]. IREN. 4, 39, 1 [= 4, 64, 1 H.] -ire d. et credere ei et custodire eius praeceptum. AVG. civ. 16, 4 p. 131, 9 D. d. iubenti. *al.*). 5, 37 (cod. e) omnes, qui -ierant ei *Iudae* (*gr.* ἐπείθοντο αὐτῷ, *Vulg.* consenserunt ei). Hebr. 13, 17 (Mutian. Chrysost. hom.

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

34, 1 p. 449/450) -ite praepositis vestris et subditi estote eis (*gr.* πείθεσθε ... καὶ ὑπείκετε, VVLG. -ite ... et subiacete). IREN. 4, 26, 2 (= 4, 40, 2 H.) presbyteris (*al. cf.* GREG. TVR. vit. patr. 4, 3 pontifici). AMBROSIAST. in II Cor. 2, 10 discipuli magistro (BENED. reg. 3, 6). HIER. epist. 22, 35, 1 -ire maioribus et, quidquid iusserint, facere. VVLG. III reg. 12, 7 (*ad Roboam*) si ... -ieris populo huic et servieris *eqs.* CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 141, 19 omnibus principibus et potestatibus ([*gr. I 1, 3 p. 49, 11* πειθαρχεῖν]. VITA Caes. Arel. 1, 23 regibus et p.). p. 142, 29 concilio sanctorum patrum (*gr. ibid. p. 50, 16 ut supra*). EPIPHAN. in euang. 62 p. 170, 23 creatura ... creatori. *al.*

Ⓑ *aliorum voluntati, voci, mandato sim.*: CIC. Manil. 48 ut ... voluntatibus *Pompei* non modo cives adsenserint, socii obtemperarint, hostes -ierint, sed etiam venti tempestatesque obsecundarint (CLEM. ad Cor. 9, 1 [*v. app. crit.*]. HIL. in Matth. 21, 12. trin. 9, 50 [*bis*]. PRISCILL. tract. 3, 71 VVLG. Esth. 5, 5. *al.*). Rab. perd. 23 consulum voci atque imperio (LIV. 38, 31, 4 VELL. 1, 10, 2. *et passim. cf.* BENED. reg. 53, 20 imperatis). Tusc. 5, 36 praecepto (ITALA exod. 16, 28 [Ottob.] et legi [*gr.* εἰσακούειν, *Vulg.* custodire mandata]. *cf.* COD. Theod. 7, 18, 9 pr. moderationi ... -ire praecepti. GREG. TVR. Franc. 9, 8 praeceptionibus [*postea*: agendo contra voluntate]). NEP. Epam. 8, 1 legi (SVET. Nero 24, 1 VLP. dig. 50, 4, 3, 1. TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 536, 21 l. et prophetis. *v. etiam l. 18. saepius*). GELL. 2, 29, 12 dicto (DARES 2 VVLG. Tit. 3, 1 [*gr.* πειθαρχεῖν *tantum*]. AVG. nat. et grat. 23, 25. *cf. etiam p. 138, 50*). APVL. met. 3, 15, 7 (*loq. Photis*) erae meae miranda secreta, quibus -unt manes ... serviunt elementa. Socr. 18 monitis *daemonii* sedulo -bat *Socrates.* ITALA deut. 11, 27 (Lugd. = VVLG.) mandatis *dei* (Dan. 3, 30 [Aug. epist. 111, 3] legi non paruimus et m. tuis non -vimus [*gr.* οὐδὲ συνετηρήσαμεν οὐδὲ ἐποιήσαμεν καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν, *Vulg.* praecepta tua non audivimus nec observavimus]. HIL. in Matth. 24, 1 VEG. mil. 2 praef. *al.*). 32, 51 (Lugd.) non ... -istis verbo ([*gr.* ἠπειθήσατε, *Vulg. aliter*]. IREN. 4, 33, 10 [= 4, 56 H.]. *al. cf. l. 36*). iud. 21, 6 (Lugd.) iudicio *dei* (*Vulg.* audire). prov. 17, 4 (Cypr. epist. 59, 20. *al. cf.* VVLG.) malus -it linguae iniquorum, iustus autem non intendit labiis mendacibus. II Thess. 3, 14 (Tert. pudic. 13 p. 244, 13) sermoni (cod. d *al. et* VVLG. verbo). IREN. 5, 20, 2 praeconio (*var. l.* praeceptionem) *dei.* CYPR. laps. 32 consiliis ... melioribus (*cf. infra l. 54*). PANEG. 6, 15, 1 omnibus iussis *Maximiani* (*cf.* VVLG. Esth. 16, 1 iussioni [ORIBAS. syn. 9, 56, Aa p. 389 COD. Iust. 12, 35, 18 pr. GREG. TVR. Andr. 6 Franc. 5, 5]). VVLG. num. 14, 22 voci *dei* (deut. 26, 14 *et* I reg. 15, 22 [*var. l.* vocem]. *al. v. etiam l. 16*). AVG. civ. 22, 6 p. 564, 27 D. disputationi. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 101, 23 litteris. COD. Iust. 6, 42, 32, 2 dispositionibus testatorum. *al.* *liberius* (*nisi quaedam ad p. 137, 49 referas*): ITALA act. 6, 7 (cod. e = VVLG.) turba sacerdotum -bat fidei (Rom. 1, 5 [cod. d. *al.* = VVLG.; *gr.* εἰς ὑπακοὴν πίστεως]. *al.* MAR. VICTORIN. in Gal. 3, 5 p. 1168[B.C]). Rom. 2, 2 (Rufin. Orig. *in l.* p. 885[A]) non -unt veritati, sed -unt iniquitati ([*gr.* ἀπειθοῦσι μὲν ... πειθομένοις δέ, *Vulg.* acquiescunt ... credunt]. Gal. 5, 7 [cod. d *al.* = VVLG.] quis vos impedivit v. non -ire? [*gr.* πείθεσθαι]. *al.* CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 2/3 p. 52, 18 -it ... v., qui scientiam eius in se ... habet). 10, 16 (cod. d *al.* = VVLG.) euangelio (TERT. adv. Marc. 5, 16 p. 630, 9. Ps. ORIG. tract. 10 p. 114, 10 [*opp.* credit]. *al.*).

Ⓒ *rationi vel affectibus sim.* (*cf. p. 134, 55*): CIC. off. 1, 79 exercendum ... corpus ... et ita afficiendum est, ut -ire consilio rationique possit in exsequendis negotiis (1, 102 ut appetitus r. -ant. *cf.* APVL. Plat. 1, 15 pedes ... humerorum tenus capiti -unt). COLL. Mos. 6, 4, 3 effrenatis cupiditatibus. ITALA Rom. 6, 12 (cod. d. Iren. 5, 14, 4) ei *peccato* ([TERT. resurr. 47 p. 96, 6 illi *delinquentiae*, Aug. civ. 15, 6 p. 67, 6 D. *al.* desideriis, VVLG. concupiscentiis]. *cf.* AVG. contin. 3, 8 desiderio eius *peccati* [c. Pelag. 3, 7, 17 p. 506, 10. *v. etiam supra*]. 8, 20 quibus *concupiscentiis peccatorum* [*v. etiam supra*]).

Ⓘ *acc.* (*v. etiam supra l. 36. 40 var. ll.; iuxta dat.*: ITALA Ios. 1, 18 [Lugd.] qui non -ierit tibi et qui non -ierit verba [*gr.* ἀπειθήσῃ σοι ... μὴ ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, VVLG. contradixerit ori tuo ... non -ierit ... sermonibus]. I Macc. 2, 19/20 [cod. B] gentes regi Antiocho -unt ...; ego autem et filii mei ... -emus legem patrum [*gr.* ἀκούουσιν αὐτοῦ ... πορευσόμεθα ἐν διαθήκῃ πατέρων, VVLG. *utrobique dat.*]. act. 4, 19 [cod. e] vobis magis -ire quam deum [*gr.* ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, *Vulg.* vos potius audire quam deum]. *pass. p. 136, 12*):
Ⓐ *ipsa animantia*: ① *pron.*: ITALA exod. 6, 12 (Lugd.) filii Istrahel non -ierunt me ([*gr.* οὐκ εἰσήκουσάν μου, *Vulg.* non audiunt me]. IV Esdr. 1, 24 [Somn. Neron. 7, 6; VVLG. -ire *tantum*]. cant. 5, 6 [Ambr. virginit. 12, 75. *al.*] vocavi eum et non -vit me [*gr.* οὐχ ὑπήκουσέ μου, *Vulg.* non respondit mihi]. *al.*). 11, 9 (Ottob.) non -vit vos Farao ([*gr.* εἰσακούσεται ὑμῶν, *Vulg.* audiet vos]. Luc. 17, 6 [Ambr. in Luc. 8, 28; *gr.* ὑπήκουσεν ... ὑμῖν, VVLG. vobis]. *v. etiam p. 137, 8*). 23, 21 (Cypr. testim. 2, 5, *cf.* Aug. c. Faust. 16, 19) observa eum et -i eum ([*gr.* εἰσάκουε αὐτοῦ καὶ μὴ ἀπείθει αὐτῷ, *Vulg.* observa eum et audi vocem eius]. Os. 9, 17 [Sangall., Weing.; *gr.* οὐκ εἰσήκουσαν αὐτοῦ, *Vulg.* non audierunt eum]. *al. v. etiam p. 137, 4*). Esth. 3, 4 p. 42, 6 Motzo Mardochaeus non -bat eos (*gr.* οὐχ ὑπήκουεν αὐτῶν, *Vulg.* nollet audire *tantum*). Iob 14, 15 (Ambr. Iob 1, 8, 26 p. 228, 2) te ([*gr.* ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι, *Vulg.* respondebo tibi]. Sirach 30, 12 [Ps. Aug. spec. 60 p. 551, 6] ne ... non -at *filius* te *patrem* [*gr.* ἀπειθήσῃ σοι, *Vulg.* credat tibi]). ② *subst.*: ITALA exod. 6, 9 (Lugd.) locutus est ... Moyses filiis Istrahel et non -ierunt Moysen ([*gr.* οὐκ εἰσήκουσαν Μωυσῇ, *Vulg.* non acquieverunt ei]. 16, 20 [Ottob.; *gr. ut supra, Vulg.* non audierunt eum]). Dan. 3, 30 (Hier. epist. 121, 8, 22) non -vimus (*var. l.* aud-) servos tuos, prophetas (*gr. et Vulg. aliter, nisi conferas 3, 30* καὶ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἠκούσαμεν, et praecepta tua non audivimus). CLEM. ad Cor. 38, 1 proximum suum (*gr.* ὑποτασσέσθω ... τῷ πλησίον αὐτοῦ). Ps. PHILO antiq. 23, 12 patres vestros. AMBROSIAST. in I Cor. 14, 21 deum (*v. etiam p. 135, 68*). Ps. TIT. epist. l. 35 unum *dominum* (*opp.* contemnit. EPIPHAN. in euang. 12 p. 9, 4 ut servus d. suum -ret). GREG. TVR. Franc. 8, 15 sacerdotes (*var. l.* -bus). vit. patr. 4, 3 episcopum. ③ *pass. ad* ① *et* ②: ITALA III Esdr. 4, 12 (Corb.) nonne ... praevalet rex, qui ... -itur (*gr.* ἐπακουστός ἐστι, *Vulg.* qui ... diffamatur [*cf.* 4, 10 eum -unt]). PELAG. in II Cor. 10, 6 illi, si non -antur (*var. l.* aud-), *eqs.* GREG. TVR. Franc. 2, 23 ut ... non -atur sacerdos dei.

Ⓑ *animantium vocem, mandata sim.* (*v. etiam p. 135, 63*): ITALA gen. 22, 18 (Aug. civ. 16, 32 p. 178, 3 D. *al.; deus ad Abraham*:) -isti vocem meam ([*gr.* ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φωνῆς, VVLG. voci meae]. 26, 5 [*ibid.* 16, 36 p. 182, 10; *gr. et* VVLG. *ut supra*]. 27, 13 [Lib. iubil. 26, 7; *gr. ut supra, Vulg.* audi vocem meam]. *et alibi in script. sacris* [*gr. ubique* εἰσακούειν *vel* ἀκούειν *c. gen.*, VVLG. -ire *c. dat. vel* aud- *c. acc.*]. *praeterea*: Ps. AVG. serm. ed. Mai 58, 1 EPIPHAN. in euang. 43 p. 102, 4 *v. etiam p. 138, 68*). exod. 16, 28 (Ps. Vigil. Thaps. trin. 12, 16 rec. I) -ire (*rec. II* aud-) mandata ([*gr.* εἰσακούειν τὰς ἐντολάς, *Vulg.* custodire mandata]. deut. 11, 28 [Lugd.; *gr.* ἀκούσητε τὰς ἐντολάς, *Vulg.* audieritis *vel* ob- *c. acc. vel dat.*]. AMBR. hex. 5, 10, 29 p. 163, 14 piscis sollemniter -it m. caelestia [*opp.* inrita ... faciunt ... praecepta]). deut. 11, 22 (Lugd.) omnem praeceptum istum ([*gr.* ἀκούσητε ... τὰς ἐντολάς, *Vulg.* custodieritis mandata]. *cf.* IREN. 5, 20, 2 praeceptionem [*v. app. crit.*]). II par. 25, 16 (Complut. *al.*) non -isti consilium meum (*gr.* οὐκ ἐπήκουσας τῆς συμβουλίας μου, *Vulg.* non acquievisti consilio meo). Zach. 7, 11 (Lucif. Athan. 1, 37 p. 132, 11) legem ([*gr.* εἰσακούειν *et Vulg.* audirent *sine obi.*]. I Macc. 2, 20 [cod. B] -emus l. patrum [*gr.* πορευσόμεθα ἐν διαθήκῃ πατέρων, VVLG. legi]. 2, 27 [cod. B] qui -it l. dei [*gr.* ζηλῶν τῷ νόμῳ, *Vulg.* qui zelum habet legis]. *v. etiam p. 135, 66*). II Thess. 1, 8 (cod. d. *al.*) euangelium ([*gr.* ὑπακούειν τῷ εὐαγγελίῳ, VVLG. euangelio]. EPIPHAN. in euang. 25 p. 40, 20 [*var. l.* euangelio]). AMBROSIAST. in II Cor. 10, 14 monita. Ps. RVFIN. in Os. 12, 7/8 p. 1023[C] quid (*opp.* vitare). COMM. apol. 81 dictos (*v. app. crit.*). CANON. Turner II 1 p. 24[a] canonem (*gr.* ὑπείκειν τῷ κ.). p. 88, 21 regulam. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 82, 25 vocationem. PASS. Paul. 12 petitionem ... non -am (*var. l.* aud-) neque faciam.

Ⓘⓘⓘ *gen. more graeco* (*cf.* Aug. loc. hept. *ad iud. 2, 20* [*v. l. 47*] Graeca magis locutio est): ITALA exod. 4, 8 (Lugd.) si non crediderint tibi *Moysi Israelitae*, nec -ierint vocis tuae ([*gr.* εἰσακούσωσιν τῆς φωνῆς, *Vulg.* audierint sermonem]. 4, 9 [*gr. ut supra, Vulg.* audierint vocem]. iud. 2, 20 [Aug. loc. hept. 7, 9 p. 622, 1 [*gr.* ὑπήκουσαν τῆς φωνῆς, *Vulg.* vocem meam audire]). Iob 5, 1 (Clem. ad Cor. 39, 7) si quis tui (*man. sec.* tibi) -at (*gr.* εἴ τίς σοι ὑπακούσεται [*var. l.* σου εἰσακ-], *Vulg.* tibi respondeat. *cf.* Mich. 5, 14 [Weing.] mei [*gr.* εἰσήκουσαν *addito* μου *in cod. A, Vulg.* audierint *tantum*]). Ier. 13, 10 (Wirc.) verborum meorum (*gr.* ὑπακούειν τῶν λόγων μου, *Vulg.* audire verba mea).

Ⓘⓥ *praep.*: ITALA Is. 45, 1 (Lact. inst. 4, 12, 18. Ps. Vigil. Thaps. trin. 1, 39 [ante *om. rec. C*]) -ire ante eum gentes (*gr.* ἐπακοῦσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, *Vulg.* ut subiciam ante faciem eius gentes). VVLG. gen. 41, 40 ad tui oris imperium cunctus populus -et (ITALA *l. c.* Euseb. Emes. serm. 18, 49 ori tuo. *cf. p. 134, 52*).

β *nude* (*selecta*): CIC. rep. 3, 37 imperari corporis membris propter -endi facilitatem (*opp.* imperare *etiam*: Tusc. 2, 47 ut imperet *ratio* illi parti animi, quae -ire debet. AVG. civ. 19, 13 p. 377, 4 D. imperandi atque -endi [p. 377, 6]. 19, 14 p. 381, 1 imperandi -endique [19, 17 p. 384, 20. *al.*]. 19, 27 p. 404, 4). HERMOG. dig. 42, 1, 53, 3 cum -ire deberent, non obsequuntur. APVL. Plat. 2, 5 ita -unt *iracundiae*, ut tranquillo ministerio fungantur. TERT. adv. Marc. 2, 2 p. 336, 6 non -iit, non tamen blasphemavit ... nec reprehendit *eqs.* 4, 15 p. 464, 24 magis ... -endum quam neglegendum. 4, 35 p. 540, 25 iussi abire ... -ierant. ITALA deut. 30, 17 (Monac.) si ... amovebitur cor tu⟨u⟩m et non -ieris *eqs.* (*Vulg.* audire nolueris). Iob 36, 11 (Aug. in Iob 1, 36 p. 589, 12) si -ierint et servierint (*gr.* ἀκούσωσι καὶ δουλεύσωσι, *Vulg.* audierint et observaverint). prov. 1, 24 (Ps. Cypr. singul. cler. 1. *al.*) vocabam, non -batis, et extendebam verba mea et non intendebatis (*Vulg.* vocavi et renuistis, extendi manum meam et non fuit qui aspiceret). Is. 29, 24 (Wirc.) qui ... murmurant, discent -ire (*Vulg.* discent legem). IREN. 4, 36, 5 (= 4, 58, 6 H.) noluerunt -ire (*al.*). Ps. CYPR. adv. Iud. 5 p. 138, 11 Israel ... non -vit ..., Israel ... noluit. VVLG. Sirach 33, 30 si non -ierit *servus eqs.* AVG. civ. 2, 1 p. 53, 25 D. tam duri sunt adversitate mentis, ut ... non -ant.

b *-unt res* (*v. etiam p. 134, 43*): *deo*: CIC. leg. 3, 3 et hic *mundus* deo paret et huic -unt maria terraeque et hominum vita iussis supremae legis obtemperat (*c. dat. etiam*: nat. deor. 1, 19 -ire et parere voluntati architecti aer, ignis, aqua, terra potuerunt. ITALA Marc. 4, 41

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[cod. a c. *al.*, *cf.* VVLG.]. CYPR. idol. 13 sibi elementa famulari, servire ventos, maria -ire. VVLG. Sirach 42, 24 omnia . . . -unt ei. Bar. 3, 33 -it *lumen* illi in tremore. *v. etiam l. 4*). ITALA Matth. 8, 27 (cod. b. c. *al.*) venti et mare -unt eum (*gr.* αὐτῷ, cod. a ipsi, VVLG. ei). VVLG. Bar. 6, 59 sol . . . et luna ac sidera . . . -unt. *alia*: TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 482, 4 agnorant substantiae auctorem suum, quae famulis quoque eius -ire consueverant. ITALA Luc. 17, 6 (cod. a b. *al.*, *cf.* VVLG.) utique -isset *arbor* vobis ([cod. i r¹ vos]. *gr.* ὑμῖν). VVLG. eccles. 10, 19 pecuniae -ent omnia. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 5, 2 chordarum *Orphei* . . . pulsibus et citharae sonis obtemperare atque -ire . . . universa. -turus *i. q.* *flexibilis*: PLIN. nat. 17, 137 ramo oleae quam maxime sequaci atque -turo.

c *indicatur, in qua re facienda -atur* (*ad a et b*): *α praep.*: FRONTIN. strat. 1, 11, 13 (*vix ad p. 136, 59*) ut barbari ad omnia tamquam divinitus imperata -rent (VLP. dig. 47, 10, 11, 6 [*ex Atilicino*] si persuaserim alicui . . ., ut mihi ad iniuriam faciendam -ret *eqs.* [*c. gerundivo etiam*: APVL. Plat. 2, 7 ut unaquaeque portio *animae* . . . ad fungendum munus -at. PETR. CHRYS. serm. 65 p. 386B tartarus ad reddendos omnes mortuos Christo iussus est -ire]). ITALA Rom. 6, 17 (cod. d. *al.*) -istis . . . in quam traditi estis formam doctrinae (*gr.* ὑπηκούσατε . . . εἰς ὃν . . . τύπον, VVLG. in eam formam doctrinae, in quam *eqs.*). II Cor. 2, 9 (Tert. pudic. 13 p. 243, 13) in omnibus -itis mihi ([*gr.* εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε, *Vulg.* in omnibus oboedientes sitis]. HIL. in psalm. 53, 6 p. 139, 26 voluntati *dei*. *cf.* VVLG. Ios. 1, 17 in cunctis . . . Mosi. AVG. in psalm. 70 serm. 1, 2 l. 13 in ea . . . re sola. VITA Hil. abb. [BHL 3913] 7 p. 474D nullum praeceptum . . . -ire conatur, sed neque in operibus publicis neque in quibuslibet iussionibus -it). VVLG. Col. 3, 22 servi, -ite per omnia dominis (*gr.* κατὰ πάντα). *β acc.*: FRONTO p. 127, 10 v. d. H. (= p. 134 N.) neque me puderet ea illum -ire mihi, quae clientes . . . obsequuntur. APVL. met. 10, 17, 5 haec omnia perfacile -bam. ITALA gen. 26, 5 (Aug. un. eccl. 6, 12. *al.*) pro his, quae -vit Abraham . . . vocem meam et servavit praecepta mea (*gr.* ἀνθ᾽ ὧν ὑπήκουσεν . . . τῆς ἐμῆς φωνῆς, VVLG. eo quod -erit . . . voci meae). *ἀπὸ κοινοῦ*: CYPR. epist. 63, 14 id nos -ire et facere oportet, quod Christus fecit et quod faciendum esse mandavit. *γ infin.*: ITALA Esth. 1, 12 p. 37, 14 Motzo non -vit (*var. l.* noluit *c. rec. L gr.*) regina venire (*gr.* οὐκ εἰσήκουσεν . . . ἐλθεῖν, *Vulg.* renuit et . . . venire contemsit). HIL. in psalm. 53, 5 p. 138, 2 homine . . ., in quo deus nasci -erat *Christus*, salvato. AMBROSIAST. in II Cor. 8, 22/23 -rent . . . bona opera facere. VVLG. Hebr. 11, 8 Abraham -vit in locum exire, quem *eqs.* (*gr.* ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν). CANON. Turner II 2 p. 250a, 5 si quis presbiter . . . episcopo evocante non -erit ei subiacere neque -ire (*gr.* μὴ βούλοιτο αὐτῷ πείθεσθαι). CASSIOD. Ios. antiq. 14, 6 -vit haec scribere (*gr.* *14, 52* πείθεται *tantum*). LIBERAT. 18 Conc.S II 5 p. 132, 19 cum non -rent hoc agere. *δ* ut: CYPR. domin. orat. 14 quodsi filius -vit, ut faceret patris voluntatem, quanto magis servus -ire debet, ut faciat domini voluntatem. AMBROSIAST. in II Cor. 10, 2 non -unt, ut corrigant, in quibus reprehenduntur.

2 *vergit in notionem serviendi vel satisfaciendi* (*cf. iuxta posita*: ITALA Dan. 7, 27 [Aug. civ. 20, 23 p. 464, 32 D., *sim.* VVLG.] servient . . . et -ent [*v. etiam p. 136, 72 et infra l. 53*]. -ire ac satisfacere *l. 55. cf. p. 135, 43*): **a** *-unt operam suam alicui locantes sim.*: CIC. Brut. 242 multorum -ire tempori multorumque vel honori vel periculo servire. CYPR. idol. 10 religionibus. AMM. 18, 2, 5 utilitati publicae metu barbaros -isse (COD. Theod. 12, 1, 34 -ire ac satisfacere. 13, 7, 2 [= Iust. 11, 4, 1, 1]). AVG. pecc. mer. 2, 19 iustitiae. 2, 4, 4 malo (*i. peccato*). COD. Theod. 6, 9, 1 pr. qui sacrario . . . explorata sedulitate -unt. 11, 23, 4 protostasiae necessitatibus -ire . . . nec aliqua se obreptione subtrahere. EVSTATH. Basil. hex. 9, 2, 10 -endo luxui ventris et inferioribus eius partibus. COD. Iust. 5, 71, 16, 1 (*a. 294*) ex . . . facultatibus -ire . . . muneribus sive honoribus non potuisse. **b** *-unt subditi* (*ambigua dedimus sub 1a*): CIC. rep. 3, 41 ut qui adhuc voluntate nobis -unt, terrore teneantur (*de gentibus ut*: IREN. 3, 21, 2 [= 3, 24, 1 H.] -bant *Hierosolymitae* . . . Macedonibus [*gr.* ὑπήκουον]. AMM. 23, 6, 57 gentes . . . Bactrianis -unt plures). TAC. ann. 14, 39, 2 dux et exercitus, tanti belli confector, servitiis (*sc. liberto. cf.* 15, 6, 3 legiones . . . *et* auxilia Paeto). VVLG. I Macc. 10, 38 ut sint sub uno et non -ant aliae potestati nisi summi sacerdotis. *inde de rebus*: CIC. nat. deor. 2, 119 ut . . . infra . . . Martem duae *stellae* (*sc. Mercurius et Venus*) soli -ant (*cf. rep. 6, 17* ut comites consequuntur). MART. CAP. 9, 942 cui *principali chordae* subnexa subprincipalis mediarum esse dicitur; denique reliquae tres *chordae* su⟨perioribus⟩ simili usu -ent (*941* subiecta *chorda*. *cf.* 9, 957 modulationi -et *harmonia* [*postea*: modulatio tota submittitur]). *audacius de herba*: PLIN. nat. 16, 119 omnis infirmitas (*i. planta infirma*) caelo magis -it.

3 *singulariter adhibetur pro voce q. e. exaudire notione 'respondendi'*: ITALA gen. 30, 33 (Lugd. *al.*) -et me iustitia mea *sc. Iacob* (*gr.* ἐπακούσεταί μου, *Hier. epist. 55, 1, 2 al.* exaudiet me [*v. vol. V 2, 1192, 61sqq.*]).

B *latius*: **1** *aliis*: **a** *ostium pulsantibus* (*sec. usum specialem vocis q. e.* ὑπακούειν): ITALA act. 12, 13 (cod. g) cum pulsasset *Petrus* ostium ianuae, accessit puella -ire (*gr.* ὑπακοῦσαι, *Vulg.* processit . . . ad audiendum). VITAE patr. 6, 3, 11 p. 1009A pulsavi et nemo mihi -vit.

b *alloquentibus, i. q. intellegere*: ITALA gen. 11, 7 (Chron. Alex. chron. I p. 94, 22) dispersas faciamus . . . linguas, ut non -at unusquisque 'vocem proximi sui (*gr.* ἀκούσωσιν, *Vulg.* audiat).

c *audacius, sc. medentibus vel eorum actibus, i. q. optatum effectum praebere sim.* (-it auris *l. 11*): PS. SORAN. quaest. med. 235 quibus insectionibus singulae partes *corporis* -unt? *ibid.* rectis incisionibus -unt crura *eqs.* (*postea*: incisionibus subaudiunt). 238 quae loca corporis non -unt usturae? PHILAGR. (?) Oribas. syn. add. ad 1, 17 p. 61, 12 si . . . angustias patiatur *morbidus carthartico accepto* et venter constrictus non -at *eqs.* ORIBAS. eup. 4, 40 Aa p. 558 quod si in aure aliquit incederit, *eqs.* (*indicantur medicamenta*) . . .; quod si non -at *auris*, sternutamenta . . . adhibis ([*gr. 4, 39, 9* μὴ ὑπακούσαντος. *cf. p. 139, 52*]. syn. 8, 48 La q. si haec *medicamenta* [*vix subi.*] adhibita n. -ant *aegroti* [*?*], iterum dabis . . . catharticum [Aa q. si n. -at, *gr. 8, 48, 3* ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούῃ]. *cf.* 9, 40 Aa p. 346 si autem non -at *os matricis clausum, eqs.*). syn. 9, 40 Aa p. 346 trahimus . . . huc illucque commovens manu et sic . . . paulatim educimus *secundum partum*; -it enim sic et exsolvitur ipsa coniunctio.

2 *sibi invicem -ire i. q. convenire*: RVFIN. Adamant. 3, 4 impossibile erit opera *creatorum* (*sc. lucem et tenebras*) . . . s. i. -ire (*antea*: convenire, *opp.* alter alteri cedat; *gr.* πείθεσθαι . . . ἀλλήλοις).

II *praeverbio neglecto, i. q. audire*: DON. Ter. Andr. praef. 2, 3 scaena vacua . . . ita, ut in ea chorus vel tibicen -iri (aud- *CTV*) possint. ALEX. TRALL. 1, 110 difficile -unt *aurium dolore laborantes*, quae dicuntur (*gr. p. 75, 2* ἀκούειν). ACT. Petr. 20 p. 68, 5/6 quem *Christum* caro non vidit et videt nunc, quem non -tum, sed nunc cognitum, -tum verbum et nunc est *eqs.*

part. praes. ⁿ**oboediēns** (-aud-), -entis (*adi. ab usu verbali certa ratione separari vix potest, itaque omnia hic afferre maluimus; pro subst. v. p. 139, 54*). *de originatione v. p. 133, 57*. *de formis*: *gen. plur.* -tum: BENED. reg. tit. post. cap. *compar.* -ior: LIV. 8, 8, 1 -iorem. 25, 38, 7 -ior (AVG. bon. coniug. 23, 30 p. 225, 25 MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 64, 15). AMBR. c. Aux. 35 -ius. *superl.* -issimus: LIV. 7, 13, 2 PLIN. nat. 16, 228. 29, 26 AVG. civ. 16, 36 p. 183, 12 D. *cf.* tam -s *p. 139, 25*. NOT. Tir. 27, 52. *de notione* (*cf. p. 134, 3*): SYNON. Cic. p. 437, 9 obsequens. -s. auscultans. dicto audiens. GLOSS. ὑπήκοος, πειθαρχῶν. obsequens, dicto parens, obtemperans. audiens, obsequens, dicto parens aut subditus. *legitur inde a* PLAVTO, ACCIO, CIC., BELL. Afr., SALL., LIV. *et non iam ap. poetas praeter p. 139, 10; cf. p. 134, 7*. [*variat c. simplici* aud- *passim*, non -s *c.* inob- VVLG. III reg. 13, 21 Rom. 1, 30 PATRIC. conf. 1.]

i. q. oboedientiam praebens, obsequens, obtemperans (obsequens -sque *l. 52. accedit dat. passim, acc. infra l. 68. p. 139, 42. 75. ?gen. p. 139, 38.* dicto [in d. *p. 139, 16*] -s *quasi pro composito l. 50. 80. p. 139, 11* [d. audiens atque -s *l. 51*]; *ad structuram q. e.* d. -s *alicui v. Meillet-Vendryes, Traité de gramm. comp.² 558. gr. respondet imprimis* ὑπήκοος, *quod fere non adnotavimus*):

1 *praedicative*: **a** *pertinet ad subi.*: *α* -em esse: *c. dat.*: PLAVT. Bacch. 439 magistro desinebat adulescens esse dicto -s (Persa 378 futura es d. -s an non patri? CIC. Deiot. 23 [*var. l. pro* aud-]. LIV. 5, 3, 8 nec plebs nobis d. audiens atque -s sit. DARES 19 monet . . ., ut d. -es sint). 459 obsequens -sque est *Mnesilochus* mori atque imperiis patris (LIV. 3, 29, 3 i. meliori animus *militum* mansuete -s erat. 25, 38, 7. *cf.* SALL. Iug. 31, 19 iussis). Mil. 806 nunc tu ausculta mi, Pleusicles. :: tibi sum -s (1129). Poen. 448 Amor iubet me -em esse servo liberum. CIC. nat. deor. 2, 77 nulli . . . est naturae -s aut subiectus deus. BELL. Afr. 57, 3 (*syn.* obtemperare). ITALA act. 7, 39 (cod. e) cui *Moysi* noluerunt -es esse patres nostri, sed reppullerunt (*gr.* ὑπήκοοι γενέσθαι, *Vulg.* noluerunt oboedire). II Tim. 3, 2 (cod. d. *al.* = VVLG.) erunt homines . . . parentibus non -es (*gr.* γονεῦσιν ἀπειθεῖς). CLEM. ad Cor. 63, 2 si -es fueritis his, quae a nobis scripta sunt (*gr.* ὑπήκοοι γενόμενοι τοῖς . . . γεγραμμένοις). AVR. VICT. Caes. 4, 1 ventri (PS. AVR. VICT. epit. 4, 3). HIL. in Matth. 27. 1 si dicto audiens et praeceptis -s erit. DARES 38 rogat, ut sibi fidelis et -s (*var. l.* aud-) . . . sit. PATRIC. conf. 1 sacerdotibus . . . non -es (*var. l.* inob-) fuimus. *alia*: SALL. Iug. 14, 19 omnia secunda et -ia sunt. SEN. dial. 3, 11, 1 non effusos esse oportet impetus, sed temperatos et -es. ITALA deut. 21, 18 (Lugd.) si . . . fuerit . . . filius . . . non -s vocem patris et vocem matris (*gr.* οὐχ ὑπακούων φωνήν, *Vulg.* qui non audiat . . . imperium. *ad acc. cf. l. 75. 78*). II Cor. 2, 9 (cod. d. *al. cf.* VVLG.) si in omnibus -es estis (*gr.* εἰς πάντα ὑπήκοοι). Tit. 3, 1 (cod. d. *al.*) admone illos . . . potestatibus subditos esse, -es, ad omne opus bonum paratos esse (*gr.* πειθαρχεῖν, *Vulg.* dicto oboedire). AMBROSIAST. in I Cor. 10, 10 (*opp.* inob-). VVLG. exod. 24, 7 omnia, quae locutus est dominus, faciemus et erimus -es. Ier. 35, 10 -es fuimus iuxta omnia, quae praecepit. AVG. in psalm. 85, 3 l. 31 erat Abraham . . . tremens omnia praecepta et -s. BENED. reg. 65, 21 si . . . quietus et -s non fuerit. PASS. Petr. 10 fratres mei et filii, -es estote. PASS. Polycarp. 10 -s esse quae iusseris.

β usu vario: PLAVT. Mil. 611 ecce nos tibi -es (*sine verbo ut*: ACC. trag. 442 quam invita ancillans, dicto -s viri. PLIN. nat. 16, 228 -issima quocumque in opere fraxinus. ITALA I Petr. 3, 1 [Aug. bon. coniug. 12, 14 p. 206, 5. *al.*] mulieres -es maritis suis *sc. sint sim.* [*gr.* ὑποτασσόμεναι, *Vulg.* subditae sint]. SALV. gub. 1, 4 nulli . . . naturae -s aut subiectus deus). SALL. Iug. 31, 26 ut illis, qui . . ., -es vivamus.

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LIV. 29, 25, 9 ut silentium ... bene -es praestarent. ITALA Phil. 2, 8 (cod. d. *sim. al. et* VVLG.). humiliavit seipsum factus -s ([*gr.* γενόμενος ὑπήκοος]. CLEM. ad Cor. 60, 4 -es factos ... nomini *dei* [*gr. ut supra*]. AMBROSIAST. in II Cor. 2, 2. CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 15/16 p. 15, 25 necesse est -es vocationi ... fieri sanctos. SACR. Greg. 204. 37). CLEM. ad Cor. 1, 3 in legitimis dei ambulabatis -es praepositis vestris (*gr.* ὑποτασσόμενοι). 2, 1 vos humiliabatis nihil in superbia facientes, -es magis quam iubentes (*gr.* ὑποτασσόμενοι μᾶλλον ἢ ὑποτάσσοντες). IREN. 4, 2, 4 (= 4, 3, 2 H.) quod -es Moysi et prophetis crederent in eum, quem *eqs.* 5, 19, 1. 5, 23, 2. AVSON. 302, 22 p. 174 P. venio dicto -s. VVLG. Ios. 24, 24 domino ... serviemus -es (*var. l.* et erimus -es) praeceptis eius. AVG. civ. 1, 26 p. 41, 22 D. si ... hoc ... fecerunt ... -es. 14, 17 p. 40, 15 deo credentes et -es. in psalm. 42, 5 l. 30 quando ... ex praeceptis dei aliquid agimus iussis eius obtemperantes et -es ad implenda praecepta eius. CHROMAT. in Matth. 8, 3, 3 si quis voluntati spiritus sancti in dicto (ind- *B*) non -s et contrarius exstiterit *eqs. al.*

b *pertinet ad obi.* (*passive l. 18*): CIC. fin. 3, 75 recte ... appellabitur ... solus *sapiens* liber nec dominationi cuiusquam parens nec -s cupiditati. off. 2, 18 appetitiones ... -es efficere rationi. SALL. Catil. 1, 1 quae *pecora* natura ... ventri -ia finxit. LIV. 3, 69, 5 ut ... plebem ... -em ... patribus praeberent. 6, 4, 5 fecit (8, 8, 1 -iorem duci militem). ITALA Ios. 18, 13 [Lugd. *al.*; *gr.* ἐποίησαν ... ὑπηκόους, *Vulg.* subiecerunt ... et fecerunt sibi tributarios]. CASSIOD. Didym. in Iac. 4, 4 p. 8, 14 sibi [*gr.* τοὺς πειθομένους αὐτῷ ποιῆσαι]). 6, 36, 3 haudquaquam tam -em ... plebem habuere (26, 36, 3 omnes -es habeas. 28, 16, 11 ut ad nova consilia gentem ... -em haberet). APVL. apol. 65 legibus -em me videtis. VVLG. Rom. 1, 30 tradidit illos deus in reprobum sensum, ut faciant ea, quae non conveniunt, repletos ... iniquitate ..., parentibus non -es (*var. l.* inob-; *gr.* ἀπειθεῖς).

2 *attributive vel part. coniunctum q. d.*: **a** *c. dat.*: CIC. Pis. 84 natio *Denseletarum* semper -s huic imperio etiam ... Macedoniam ... tutata est (LIV. 7, 13, 2 imperiis -issimum militem). rep. 6, 29 inpulsu ... libidinum voluptatibus -ium. fin. 2, 60 moderatio cupiditatum rationi -s (Tusc. 3, 24 animi motus ... r. non -s. off. 1, 132 appetitum r. -em). off. 3, 25 hominem naturae -em (HIER. epist. 22, 10, 2 primus ... h. ventri magis -s quam deo in hanc lacrimarum deiectus est vallem. AVG. civ. 19, 23 p. 399, 20 D. deo). APVL. met. 1, 26, 3 obstinationi (*var. l.* -is) ... me ingratis -em. CLEM. ad Cor. 62, 3 viris fidelibus et probatis et -bus eloquiis doctrinae dei. CANON. apost. 66, 25 laicus laicis iussionibus servus sit -s his, qui *eqs.* (*gr.* περιπειθέσθω ὑποτασσόμενος τοῖς κτλ.). EPIST. ed. Morin RevBén. 40, 1928 p. 300, 6 mulier -s viro suo subiugata ei esse dicitur. **b** *c. acc.*: EPIPHAN. in euang. 52 p. 130, 2 -em vocem (voci *B*) pastoris et sequentem sibilum eius *gregem*. **c** *sine additamentis*: CIC. Tim. 21 ut dominum atque imperantem -i praefecit *deus animum* corpori (*gr.* 34ᶜ ἀρξαμένου). LIV. 29, 15, 3 boni -esque socii. TERT. adv. Iud. 3, 7 populo -i (*cf.* AVG. civ. 19, 23 p. 399, 17 D. civitati. CONST. Sirmond. 2 subiectae plebis atque -is). VVLG. prov. 21, 28 testis mendax peribit, vir -s loquitur victoriam. Sirach 4, 11 eris ... velut filius ... -s. AVG. agon. 11, 12 p. 116, 1 omnem -em animam. in psalm. 145, 5 l. 5 caro bene -s famula est animae. virg. 44, 45 -em mulierem inoboedienti virgini praeponendam. *al.* *in medic.*: ORIBAS. eup. 4, 40 La p. 557 non ... -em *aurem sc. vim medicamenti non sequentem* (*cf. p. 138, 4*).

3 *pro subst.*: **a** *plur.* (*loco lacunoso ut vid.* TERT. adv. Marc. 5, 16 p. 630, 16 seorsum ... posuit ⟨...⟩ euangelio non -es): LIV. 2, 59, 4 cuius *imperii* vis omnis in consensu -ium. 8, 13, 16 id firmissimum longe imperium est, quo -es gaudent. SEN. epist. 60, 4 hos ..., ut ait Sallustius (Catil. 1, 1, *v. supra l. 20*), ventri -es. PLIN. nat. 29, 26 -issimi. GAVDENT. serm. praef. 47 G. doctrina ... veritatis -es vivificat. 16, 7 credentium corda ..., -ium mentes animaeque fidelium. AMM. 15, 13, 4 ad colligendas -ium exuvias (*i. subditorum ut*: 21, 12, 25 -ium fiduciam. 23, 6, 3 [*de Arsace*] temperator -ium. 25, 3, 18 -ium commodum et salutem. 30, 5, 6 graves -ium casus. 30, 8, 14. HEGES. 2, 9, 1 p. 149, 1 inferiores -bus. NOVELL. Theod. 16 pr.). HIER. hom. Orig. in Luc. 34 p. 188, 8 in Ier. 1, 35. AVG. quaest. hept. 7, 36 non a transgressoribus, sed potius a piis et -bus. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 1 p. 137, 5 famulis atque -bus. ORIG. in Matth. 22, 1—4 p. 631, 1 vocabant ... -es (*gr.* ἀκούοντας). CAES. AREL. serm. 233, 7 p. 884, 17 humiles et -es. *c. dat.*: ITALA Hebr. 5, 9 (Mutian. Chrysost. hom. 8, 1) omnibus -bus sibi ([*gr.* τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ, *Vulg.* obtemperantibus]. VVLG. act. 5, 32 [*gr.* τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ]. *cf.* GREG. TVR. Franc. 2, 30 s. -bus). AVG. civ. 22, 2 p. 555, 4 D. in cordibus -ium mandatis eius *dei*. BENED. reg. 5, 12 non suo arbitrio viventes vel desideriis suis et voluptatibus -es. *c. acc.*: TRACT. de indur. cord. Phar. 13 dei praescientia -es se diligat. **b** *sing.*: SEN. epist. 94, 44 adicit *admonitio*, ... quis ... -em ... praeceptis fructus exspectet. AVG. op. monach. 17, 20 exauditur ... -is oratio. PS. AVG. quaest. test. I 106, 17 utriusque ... persona, dicentis et -is. SIDON. epist. 7, 2, 10 parui et -is officium ... complevi. BOETH. mus. 1, 9 ut quasi -s quidam famulusque sit sensus.

adv. **oboedienter** (-aud-). *scribitur in codd. passim* -ed-. *compar.* -ius *p. 140, 7*; *cf.* magis -r *p. 140, 8*. *superl.* -issime *p. 140, 17. 19*; *cf.* adeo -r *p. 140, 25*. *legitur ap.* LIV., CVRT., *tum denuo inde a* PHILIPP. in Iob 39 p. 772ᴬ, AVG.

i. q. obsequenter, obtemperanter sim. (-r audire *l. 20*, parere *l. 17*; *coniungitur c.* fideliter *l. 12. 21. 26. 31*, humiliter *l. 26*, libenter *l. 22*, pie *l. 8. 18. 29*, *opp.* licentiose *l. 23*): -r facere (*cf. l. 33*): LIV. 21, 34, 3 -r imperata facturos (CVRT. 4, 1, 5. 7, 4, 20. *cf.* AVG. c. Petil. 2, 12, 13 p. 271, 27 iussa). 23, 7, 9 non -r modo, sed enixe, favore etiam ... et studio. 32, 8, 9 quae ... imperarent ... consules inpigre atque -r ... fecisse. 38, 34, 4 nihil -ius fecerunt, quam ut *eqs.* 39, 53, 11. CVRT. 9, 7, 14. 10, 3, 4 magis -r et pie. AVG. spir. et litt. 13, 22 PALLAD. hist. mon. I 10 p. 285ᴬ. *alia*: LIV. 3, 39, 1 magis -r ventum ... esse quam obnoxie *eqs.* (*cf.* AVG. civ. 19, 26 p. 402, 14 D. -r irent). 5, 12, 13 collatum -r ... est *tributum*. 8, 12, 2 se sub imperio populi Romani fideliter atque -r futuros *Volscos*. 30, 16, 7 servire (AVG. civ. 14, 23 p. 48, 4 D. ad voluntatis nutum). 35, 35, 5 exsequendum (AVG. gen. ad litt. 9, 15 p. 288, 10 voluntas ... -r deo subdita eiusque exsecuta iussionem). 38, 43, 2 praestare. 42, 35, 2 responderunt. PHILIPP. in Iob 39 p. 772ᴬ -r me *deum* ... secutus *populus*. AVG. civ. 1, 21 p. 35, 30 D. voluit *Abraham* filium ... -r occidere. 22, 8 p. 578, 8 D. -issime paruit (VITA Caes. Arel. 2, 16). conf. 6, 2, 2 tam pie atque -r amplexa est *mater iussum episcopi*, ut *eqs.* epist. 209, 3 -issime crediderunt. in euang. Ioh. 16, 2 l. 23 -r audiam, quod dixit (nat. et grat. 39, 46 fideliter et -r. c. Petil. 1, 7, 8 p. 8, 21 retract. 1, 19, 6 serm. 219. CAES. AREL. serm. 157, 1 libenter et -r). gen. ad litt. 6, 23 p. 196, 3 iuste -rque vixisset (8, 11 p. 248, 16 [*opp.* licentiose]. 11, 18 p. 350, 25). c. Iulian. op. imperf. 5, 61 p. 1497 praeceptum -r accipiens (LEO M. epist. 107, 1 Conc.ˢ II 4 p. 63, 14 adeo -r ..., ut *eqs.* CAES. AREL. serm. 5, 2 humiliter et -r. *cf.* AVG. in psalm. 77, 1 l. 4 -r et fideliter ... suscipere gratiam *dei*). nupt. et concup. 2, 59 p. 318, 12 ut illa *libido*, quae -r et ordinate moveretur, nunc inoboedienter inordinateque moveatur). pecc. mer. 2, 16, 23 in ... praeceptis *dei* -r et pie proficientis. serm. 194, 2, 2 laudemus *deum* ... -r. LEO M. epist. 102, 1 Conc.ˢ II 4 p. 53, 22 fiduciam nostram ... fideliter atque -r auxistis. serm. 79, 1 p. 419ᴬ ut ea omnes ... -r custodiant. 86, 1 p. 437ᶜ abstinentiae se -r adiungant. PS. LEO M. homil. 15 p. 175ᴬ quando id, quod iubetur, -r perficitur.

deriv.: obauditus, oboedientia, oboeditio, (oboeditor).

compos.: coobaudio, inoboedibilis, inoboediens (-enter), ? inoboedus.

oboedītio, -ōnis *f.* *ab* oboedire, *cf.* auditio *et* ex-, in-, subauditio. *de scriptura*: hob-: VVLG. Rom. 5, 19 *et* 16, 26 (*in var. l.*). -aud- *et* -oed- *inde ab* ITALA *promiscue, si codicibus et editionibus confidere licet.* -ed-: AMBR. epist. 71, 6 *bis.* VVLG. Rom. 5, 19 *et* 16, 26 (*in var. l.*). FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 4. GLOSS. ὑπακοή. *legitur inde ab* ITALA, CLEM. ad Cor., IREN. [*variat c.* -entia *passim.*]

i. q. actus oboediendi, oboedientia, obsequium (*interdum vergit in notionem q. e.* 'fides', *e. g. l. 53. 69.* -o voluntaria: *l. 54.* OP. imperf. in Matth. 30 p. 791ᶜ. *nota variationem*: ITALA I reg. 15, 22 [Ps. Hier. epist. 7, 4 p. 109ᶜ] oboedientia melior est quam victima et -o quam adeps arietum [*gr.* ἀκοὴ ... ἐπακρόασις, *Vulg.* -entia ... auscultare]. *gr. respondet* ὑπακοή, *in Vulg.* -entia, *ubi nihil adnotavimus*):

1 *indicatur, quis oboediat*: *gen.*: ITALA Rom. 5, 19 (Pelag. *in l.* p. 48, 5 [*in parte codd.*]. Ps. Aug. c. Felician. 13 = VVLG.) per inoboedientiam unius hominis *Adam* ... per unius *Christi* -em. 15, 18 (Ps. Aug. spec. 3 p. 323, 6 Ps. Vigil. Thaps. c. trin. 12 p. 322ᴮ. *al.*) quae ... perfecit Christus ... in -em (*var. l.* -entiam) gentium verbo et opere *eqs.* II Cor. 7, 15 (cod. g) omnium vestrum. AMBROSIAST. in Philem. 1, 21 ut -o eius voluntaria sit. PROL. in II Cor. Migne suppl. 1, 590 epistolam ordinat ad exhortandam -em eorum. *pron. poss.*: ITALA Rom. 16, 19 -o ... vestra in omnes transeat (II Cor. 10, 6 [cod. g. *al.*, Ambrosiast. *et* Pelag. *in l.*] cum impleta fuerit -o v.). Philem. 21 (cod. d. *al.*, Ambrosiast. *et* Pelag. *in l.*) -is tuae.

2 *indicatur, cui oboediatur*: *gen.* (*cf. et l. 67*): ITALA Rom. 16, 26 (cod. f = VVLG.) ad -em fidei. HIL. in psalm. 118 lamed 4 p. 458, 19 praeceptis *dei* ... bonarum rerum -e (*var. l.* -entia) famulamur. mem 1 p. 467, 5 ad perfectam dei cognitionem atque -em edocemur. AMBR. fug. saec 2, 12 propitiandae divinitatis ambitio, sequendae praeceptionis -o. *dat.* (*cf. etiam l. 60. 67*): CLEM. ad Cor. 9 propter -em deo iustus inventus *Enoch* (*gr.* ἐν ὑπακοῇ *tantum*). *ad*: ITALA Rom. 6, 16 (cod. f = VVLG.) -is ad iustitiam (*gr.* εἰς, Ambrosiast. *in l.* iustitiae).

3 *nude*: ITALA I Petr. 1, 14 (Ps. Aug. spec. 119 p. 658, 12) quasi filii -is non commiscentes vos illis ... ignorantiae ... desideriis. CLEM. ad Cor. 1 ut in regula -is essent constitutae *mulieres* (*gr.* τῆς ὑποταγῆς). IREN. 4, 17, 1 (= 4, 29, 1 H.) -em vult deus ... quam *eqs.* (*cf. I reg. 15, 22*). FAVSTIN. trin. 3, 3 p. 65ᴰ per sacramentum -is in Christo salvantur multi (*ad* Rom. 5, 19 *v. supra l. 48*). AMBR. parad. 6, 30 p. 287, 1 si ... bonum est praeceptum, honesta est -o (*var. l.* -entia). AVG. in euang. Ioh. 19, 17 l. 30 ('qui audierint, vivent') in ... -e vitam aeternam intellegi voluit et beatam. FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 4 (*ad Phil. 2, 8*) factus est oboediens ..., ut in opere -is iura non amitteret propriae potestatis (THEOD. MOPS. in Phil. 2, 8 p. 221, 17 -is o. implebat). VITA Caes. Arel. 1, 5 in vigiliis promptus, in observatione sollicitus, in -e festinus. *in interpr. nom. hebr.*: AMBR. epist. 71, 6 in locum -is (*sc. Bethaniae ut ibid.* de l. -is *et* in Luc. 6, 13 p. 236, 17 domus -is [in psalm. 1, 55]). BACHIAR. repar. laps. 4 p. 1039ᶜ Simeon ... -o interpretatur (GLOSS. V 389, 37).

compos.: inoboeditio.

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

oboedītor (obaud-, obēd-), -ōris *m. ab* oboedire. -aud- *editur* MAR. VICTORIN. *et* OP. imperf. in Matth., -ed- AVG. serm. *i. qui oboedit, oboediens est*: MAR. VICTORIN. in Phil. 2, 6/8 p. 1209^B se humilians et -r factus *Christus*, -r autem usque ad mortem (*antea p. 1209^A*: subauditor. *cf. Phil. 2, 8* factus oboediens usque ad mortem [*gr.* ὑπήκοος]). AVG. serm. 23, 66 dilectorem suum *sc. Christi*, -em praeceptorum suorum, custodem mandati sui, amatorem dei. OP. imperf. in Matth. 33 p. 806^C Iudaei interrogatores dei fuerunt et non -es, laudatores sanctorum et non imitatores, auditores legis et non factores (*cf. Matth. 19, 16 sqq.*). *Kuhlmann.*

1. oboleo, -uī, -ēre. *ab* ob *et* olere, *cf.* 2. inolere. *i. q. odorem offerre, olere, olfacere sim.*: **a** *absolute*: PLAVT. Amph. 321 olet homo quidam malo suo. :: ei, numnam ego -ui? Cas. 814 iam -uit Casinus *appropinquans* procul. APVL. apol. 60 cuius *Crassi* -isse faecem videbant *accusatores.* **b** *per acc. q. d. interiorem indicatur odoris genus*: PLAVT. Most. 39 ⟨fu⟩, -uisti alium (SVET. Vesp. 8, 3 [*antea*: fragrantem unguento]). SVET. Cal. 23, 3 antidotum -isset (*Beroaldus, trad.* -lev- *vel* abolev-), quasi ad praecavenda venena ... sumptum. **c** *c. dat. eius, qui odorem sentit*: PLAVT. Men. 384 -uit marsuppium huic (*sc. praesentienti*) istuc, quod habes. APVL. apol. 57 vincit ... sagacitate odorandi canes et vulturios; cui enim cani, cui vulturio ... quicquam abusque Oeensium finibus -at? (*antea*: naribus nidorem ... praesensit).

2. oboleo, (-ēvī), -itum, -ēre. *ab* ob *et* alescere (*cf. compositorum formas perf. ut* ad-, ex-, inolevi *nec non* adolere *et* obolescere); *ad notionem cf.* abolere (abolitus), abolescere. [*var. l.* -tus *pro* ab- VVLG. Rom. 4, 14, -endus (obel- *D*) *pro* ab- VEN. FORT. carm. 7, 8, 36. *prima littera* o- *sub macula* PASS. Thom. 127, 18 -retur (ab- *Bonnet*, abholeret *P*, aboliretur *Q*). *pro* abolit: ἐπιθυμεῖ GLOSS. II 6, 2 *legere mavult Goetz* -et: ἐπ. (*v. etiam Nettleship, ALL 6, 1889, 149*).] *i. q. abolere, destruere*: FAV. EVL. 28, 1 W. me ... reprehendi posse ..., qui ... iam diu s⟨c⟩olis -ta non meditata lucubratione, sed tumultuaria digesserim. AMBR. in psalm. 40, 34, 2 (*ad Mich. 7, 8*) resurrectio est ..., qua inimici omnia vincla solvuntur, triumphus omnis -etur (*antea*: victoriam destruxit, gaudium destruimus).

obolēsco *v.* obsolesco. *Sz.*

obolicus, -a, -um. *ab* obolus, *cf.* diobolaris. *i. q. oboli pondus vel mensuram habens* (*cf. p. 142, 81*): ORIBAS. eup. 4, 107 add. Aa p. 616, 14 cum aqua facis trociscos -os (oboblei *Ab; latetne* oboleos?).

oboliscus (-um) *v.* obeliscus. *Quadlbauer.*

[**obolitio** *var. l. vix recta pro* ab- APVL. mund. 8 *v. vol. I 119, 31.*]

obolitus *v.* 2. oboleo. **obolopaectēs** *v.* obelopaectes. *Sz.*

[**obolorium** *corruptum pro* obolorum trium DIOSC. 1, 24 p. 17, 2 M. *cod. B.*]

obolostatēs, ὀβολοστάτης. *i. q. is, qui obolos statera examinat; non nisi in tit. comoediae Caecilii* (*vulgo eadem putatur esse ac quae vocatur* Faenerator): FEST. p. 294 ⟨ob⟩olostate. NON. p. 98, 6. 154, 9. 277, 33. 279, 40. 508, 12.

^R**obolus**, -ī *m.* (? -um, -ī *n. l. 64*), ὀβολός, *cf.* obelus (*de huius vocis affinitate v. Lundström, Übersetzungstechnische Untersuchungen 80 sq., Hultsch, Metrol.² 133, 1. cf. et l. 71 sqq. p. 45, 13*). *scribitur* -bil- ITALA Ezech. 45, 12 (Wirc.), -bul- *e. g.* METROL. p. 126, 18. 127, 8. 11 DIOSC. 1, 5 p. 6, 18 M. (*in var. l. e. g.* VEG. mulom. 2, 12, 4 VVLG. exod. 30, 13), -vol- ORIBAS. syn. 1, 17, 23 Aa p. 59, 2 Mø., -vul- ORIBAS. syn. 3 add. p. 923 n. 71 l. 13. *al.* (*in var. l.* VVLG. num. 3, 47), -tel- *in var. l.* METROL. p. 121, 13 (= ISID. orig. 16, 27, 2; *ex gr. dor.* ὀδελός?), hobol- *in var. lect.* VVLG. num. 3, 47 (*cf. p. 44, 82*). *notatur* ob PAP. Corp. 122, 3 (*saec. II*). 124, 74 (*saec. II*). 318 B 2 (*saec. III/IV*), b PAP. Corp. 124 (= Grenfell-Hunt-Hogarth, Fayûm Towns 105; *v. p. 254*). ∸ METROL. p. 128, 15, ▷ *ibid.* p. 131, 2, — *ibid.* p. 133, 20 (= ISID. orig. 16, 27, 2; *adduntur signa -orum duorum, trium eqs.*), ∼ ORIBAS. syn. 2, 57, 1 add. Aa p. 131, 17 Mø. (*accedit signum duorum -orum*). *sing. nom.* -os PELAGON. 277. PRISC. fig. num. gramm. III 408, 18 (*in var. l.*), -um GLOSS. V 630, 14 GLOSS.^L V Abba OB 14; *acc.* -on CELS. 5, 17, 1. *cf. etiam p. 142, 59. 143, 5. 6. plur. acc.* -es ORIBAS. syn. 9, 24, 24 La p. 328, 23, -us *ibid.* p. 328, 25 (*in var. l.* PLAC. med. 29, 7 rec. *β. al.*), -i ORIBAS. syn. 2, 57, 1 add. Aa p. 131, 19 Mø.
de notione (*v. l. 76*): GLOSS.^L III Abstr. OB 18 (= V Aa o 130; *cf.* GLOSS. IV, 545, 56) exiguus pecuniae numerus. GLOSS. V 314, 49 minutus nummus. *legitur inde a* TER., VARRONE, VITR., PAVL. FEST., CELS., PLIN. nat. (*frequenter*). [*falso traditur pro* obelus CASSIOD. hist. 6, 33, 8 ISID. orig. 1, 21, 3. 4. 7. *dub. trad.* PLAC. med. 1, 14 rec. *α. confunditur in codd. c.* ob(o)elus VVLG. exod. 30, 13. *al.* AVG. epist. 40, 3, 3 PLAC. med. 3, 17 rec. *β. v. et p. 44, 84 sqq.*]

i. q. exigua ponderis vel pecuniae quantitas, ὀβολός (*resp. gr., ubi nihil aliud adnotatur; de re cf. Hultsch, Metrol.², ind. s. vv. -os, -us*): **1** *definitur*: **a** *per se*: CARM. de pond. 40 nihil ... -o ... minus *Athenis* (*cf.* DON. Ter. Andr. 369, 1 ultima nummorum significatio *sc. -us.* HIER. hom. Orig. in Luc. 35 p. 206, 6 minutum, quod est denarius sive nummus sive -us). ISID. orig. 16, 25, 11 -us ... fiebat ... olim ex aere ad instar sagittae; unde et a Graecis nomen accepit, hoc est sagitta (*cf. Epiphan.* περὶ ταλ. *11 p. 268 H.* βέλος ... ἤν. *v. et l. 49. p. 45, 12*).
b *per comparationem*: *α apud Graecos et Romanos* (*fusius de ponderibus Atticis* METROL. p. 126, 22 sqq.): Ⓘ *drachmam (denarium) sex -os continere testantur*: CELS. 5, 17, 1. VITR. 3, 1, 7 asses ... sex, quos -os appellant (*cf.* GLOSS. V 537, 61 -o: asse). PLIN. nat. 21, 185 PELAGON. 277. MARCELL. med. 9, 56 (*refertur ad victoriatum*). med. de mens. p. 7, 10 N. CAEL. AVR. chron. 2, 7, 100 METROL. p. 132, 26. 133, 25 (= ISID. orig. 16, 27, 3). *ad denarium quendam minorem (tertiam partem drachmae) referunt*: SCHOL. Ter. p. 84, 11 -o: dimidio denario. METROL. p. 132, 15. Ⓘⓘ *scripulo (fere) dimidio adaequant -um*: CELS. 5, 17, 1 paulo plus dimidio scripulo. CARM. de pond. 8 METROL. p. 128, 15. 129, 10 (= EVCHER. instr. 2 p. 158, 19). 131, 1. 2. 132, 15. 139, 4. 7 ISID. orig. 16, 25, 11 GLOSS. IV 546, 7 V 630, 14 GLOSS.^L V Abba OB 14. *sed scripulum et -um idem esse putat* PRISC. metrol. II 83, 9 -us dicitur ... scripulus esse, id est sex siliquae (*cf.* GLOSS. V 573, 43 -us: sex siliquas. *sed de siliqua aliter*: GLOSS.^L V Aa o 128 -us: siliquae pondus). Ⓘⓘⓘ *alia* (*v. et l. 3. 12 sq.*): EPIPHAN. de mensur. 36 -us ... octava pars unciae non ex argento facta, sed ferro; erat vero et alter -us, qui ex argento feriebatur, ... ⟨L⟩XXX pars unciae (*gr. 42* ὀβολός). METROL. p. 130, 26 calcus IIII pars -i (*item* ISID. orig. 16, 25, 8. *cf.* METROL. p. 132, 14 quatuor calculi -um ... faciunt). p. 139, 2 duo ceratim -um reddunt (*sim.* ISID. orig. 16, 25, 10). *β apud Hebraeos didrachmum (siclum) viginti -is aequum esse docent*: ITALA exod. 30, 13 (AMBR. epist. 7, 3; *cf.* Lugd. *et* VVLG.). lev. 27, 25 (Epiphan. de mensur. 36, *cf.* VVLG.; *v. et* HESYCH. *ad l.*). num. 3, 47 (Monac., *cf.* VVLG.). 18, 16 (Hier. virg. Mar. 10 p. 192^C, *cf.* VVLG.). Ezech. 45, 12 (Wirc., Hier. *ad l., cf.* VVLG.; *explicat* HIER. *ad l.* p. 449^C [*inde* SCHOL. Ter. p. 113, 17]. 450^A; *pendet hinc etiam* EVCHER. instr. 2 p. 158, 21).

2 *exempla*: **a** *de pecunia* (*per metaph. v. l. 37*): TER. Andr. 369 pisciculos minutos ferre -o in cenam seni (DON. *ad l. v. p. 141, 78*). VARRO ling. 7, 64 diobolares *meretrices* a binis -is (PAVL. FEST. p. 74 d. ..., quae duobus -is ducuntur). PAP. Corp. 122, 3 (*saec. II*) ob(olos) X s(emis). 137, 23 (*saec. III in.*) -os quaternos plenos. *al.* NOT. Suet. gramm. VII 534, 10 praemii nomine ... singulos -os constituit (-os *Reifferscheid*, obelos *trad.*). ITALA I reg. 2, 36 (Aug. civ. 17, 5 p. 213, 6 D. p. 216, 15. *cf.* Cypr. testim. 1, 17) veniet adorare ei -o argenti (*Vulg.* ut ... offerat nummum argenteum. *v. etiam* AVG. civ. 17, 5 p. 216, 19 D. 217, 14 *ubi explanatur hoc metaphorice de eloquio, confessione dici; cf.* epist. 40, 3, 3 ingenium tuum divino dono aureum meis -is ditare). prov. 17, 6^a (Hier. in Ezech. 45, 10 sqq. p. 450^B) illius ..., qui infidelis est, neque -us (Hier. epist. 53, 11, 2 etiam -o indiget). HIER. epist. 43, 2, 3 laetamur ad nummum, -o contristamur (*de nimio pecuniae amore ut*: CASSIAN. inst. 7, 30 maculatam vel uno -o ... conscientiam. GILD. Brit. 66 chron. 3 p. 62, 15 *sacerdotes* vel -um non dantes. CASSIOD. hist. 6, 12, 12 nec unum -um ... dabo). RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 188, 34 neque tribui ... usque ad -um unum ...; nec unum ... -um *eicere pertuli* (NOVELL. Iust. 30, 7, 1 u. -um u. accipere *vetitum*).
b *de pondere* (*adhibetur etiam de rebus liquidis, e. g. l. 55. 61. 75*): *α ponderi additur res mensuranda* (*raro subauditur, e. g.* PLIN. nat. 20, 14 infunduntur -i quattuor *colocynthidis.* 25, 103. 26, 116 DIOSC. 4, 159 p. 76, 8): *per. gen.* (*v. etiam l. 70, p. 143, 5*): PLIN. nat. 22, 133 miscent ... ellebori ... unum et dimidium -um (PELAGON. 204). 26, 59 adiciantur aloes drachmae II -is eius (*sc. scamonii*) II. 29, 50 mellis -is V ... decoctis. 30, 71 adiectis ... papaveris ... -is III (PLAC. med. 5, 31 rec. *β*. 29, 7 rec. *β* adicies ... mellis -os V [-us *var. l.*]. *cf.* VEG. mulom. 2, 12, 4 addito ... olei ... uno -o). 32, 87 cum lupino et sulpuris II -is (35, 181. *al.* CAEL. AVR. acut. 2, 12, 84). *al.* PLAC. med. 6, 4 rec. *β* arietis testiculi -i III poti ex aqua (ORIBAS. syn. 3 add. p. 923 n. 71 l. 13 diacridii -u unu das bibere. *cf.* PS. APVL. herb. 3 l. 43 verbenacae dragma I et nardi -i III ... potui data). *al.* ? *per abl.*: CHIRON 131 potionem dato ... et oleo -um.
β rei mensurandae additur pondus (*subauditur res mens. e. g.* PLIN. nat. 26, 61 dedere *scamonium* ... quaternis -is, *v. etiam l. 65 sq.*): Ⓘ *per abl.* (*qual., v. Önnerfors, Pliniana 31 sqq.*): PLIN. nat. 20, 11 eadem *radix* ... tunsa datur quattuor -is in aqua (20, 63. 246. 26, 65 media potio III -is. *al.* PS. APVL. herb. interp. 109 l. 27 sucus ... potui datus -is duobus. *al.*). 20, 110 semen valet cum aneto ternis utriusque -is. 21, 142 *iris* vomitiones ciet duobus -is sumpta. 22, 75 *halimon* prodesse ... tribus -is (24, 106. *cf.* 27, 103 leucographis ... utilis ... III -is). 24, 135 bibunt ... folia III -is in vini cyathis II (26, 142 [*cf.* 153] dictamnum ... bibitur ex aquae cyatho foliorum -o. 28, 120 laterum carnes -is binis ... potae. *et frequenter*). 25, 119 adversatur scorpionibus ... agaricum -is IIII. 26, 27 medetur ... Vettonica -is III (26, 89. *cf.* 26, 114 sanat ... scamonium -is II. *al.* 28, 246 adiuvat ... fel ... adpositum -is binis). 27, 92 sucus ... *radicum* exprimitur ... III -is. *al.* PLAC. med. 25, 1 rec. *β* cum ... mirrae folio -o. *cf.* pondere: PLIN. nat. 20, 58 lac ... in aceto p. -orum duum. 20, 108 semen -orum trium p. 22, 29 *hippophaes* bilem detrahit -i p. (*Mayhoff*, -o ponderis *trad.*). *et saepius.* DIOSC. 1, 24 p. 17, 2 M. p. -orum trium (obolorium *var. l.*).
Ⓘⓘ *per praepos.*: PLIN. nat. 20, 8 modus ... ab dimidio -o ad solidum. 20, 62 sucus ... potus ad duos -os. *cf.* ad mensuram: MARCELL. med. 8, 89 herbae flos ... ad m. -orum trium ... tritus. 14, 70 trochiscos ad m. -i facies (*cf.* obolicus). Ⓘⓘⓘ *per appos.* (*cf.* PLIN. nat. 26, 116 folia ... dedere; alii ... III -os [-is *var. l.*]. *vix huc pertinent*
[*Quadlbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ablativi ut: PLIN. nat. 24, 177 suco eius ternis -is hausto. 33, 109 addito sale ... -o; *de accusativis liberius positis l. 5. 6 v. Önnerfors, Pliniana 30*): CHIRON 289 oleum -um addito. PELAGON. 205 radicem ... -os tres ... infundis (⟨ad⟩ -os *Ihm*). ORIBAS. syn. 1, 17, 1 Aa p. 54, 25 Mø. addas diacridiu ([-gridio *As*]. *an gen. gr.? cf.* 3, 32 opiu -um unum, crocu -o uno) -os tres (*gr.* τριώβολον). 9, 24, 24 La gummen -es duo (Aa gummin -o uno ... dabis bibere), ...; ... das bibere medicamen -us (= ὀβολούς?) II. 9, 28, 4 Aa opium (*La* opomichonus *gen. gr., cf. l. 5*) medium -um ... supposui (*gr.* ἡμιωβόλιον). *inde acc. -os iuxta nom. materiae*: DIOSC. 2, 121 p. 226, 7 sucus ... -os II (*v. Bulhart, WSt. 55, 1937, 161*) bibitus. ORIBAS. eup. 2, 1 D 2 (*gr. 5*) sucus ... bibitur -os tres (La triobolon; *gr.* τριωβόλον σταθμός). syn. 1, 17, 23 Aa p. 59, 2 Mø. *euforbius* datur ... -os tres (*gr.* τριώβολον).

? c *ad indicandam aquae quantitatem*: COD. Theod. 15, 2, 2 si ultra licitum aliquem usurpasse constiterit, per singulos -os *aquae* librae unius auri dispendiis ingravetur (*cf.* aquae uncias *15, 2, 3. 9; sed vix recte Pharr ad l.*).

deriv.: obolicus. *cf. Onom.*

compos.: semiobolus, sesquiobolus, triobolus; obolostates; *cf.* diobolaris, diobolus, hemiobolium. *Quadlbauer.*

[obōminātus *pro* abominatus *coni. olim Wower* APVL. met. 9, 23, 2; a⟨m⟩b⟨orum⟩ omin- *Robertson. v. vol. I 124, 63 et s. v.* ominor.**]**

? **(obomum** *vel* **-us),** *abl.* obomō (*de quantitate nihil constat*). *si recte trad., nomen rei pro medicamento usurpatae, ceterum ignotae*: APIC. 7, 323 (*ad tubera sananda*) elixa cum porro, deinde sale, pipere, coriandro conciso, mero, -o (*sic EV, optimo ed. Hummelberg a. 1542,* oleo modico *Brandt*) inferes.

oboneratus, -a, -um. *ab* ob *et* onerare (oneratus). *i. q. onere oppressus, subditus*: RVFIN. Orig. in psalm. 37 hom. 1, 1 vitiorum capax *anima* et ob hoc subdita atque -a peccatis.

oboos (*'lectio certa est' Mommsen ad l.*) memoriae Atiliae L. f. Pomptiliae Benedictae CIL X 7563. *obscurum; 'videtur ... -s locus dici, ubi* obuis, *id est poculis, libationes mortuariae fiunt' Mommsen ad l. p. 791 perperam conferens Gloss.L II Philox. OB 101* obua: ἄμβυξ, ἐν ᾧ κτλ., *ubi et Goetz et Lindsay recte* obba (*v. s. v.*) *restituerunt. cognomen Obelus latere vid.* CIL VIII 2475 oblo (*v. Onom.*). *Sz.*

⁎oborior (*? -o l. 39*), -tus (*? -sus l. 42*) sum, -īrī. *ab* ob *et* oriri. *scribitur in codd.* obh- GREG. M. dial. 3, 26 p. 198, 14 M. 3, 31 p. 206, 10. *cf. etiam* STAT. Theb. 8, 32 *B*^{1}. *de formis*: *act.* -iunt[ur] *accipit metri causa Lindsay* PLAVT. Stich. 165 (*v. p. 144, 8*), *quod aliis displicet; de versu conclamato nuper tractaverunt Pariente, Emerita 19, 1951, 144 sqq. Garcia Calvo, ibid. 20, 1952, 161 sq.* ? *p. p. p.* -sus *pro* -tus, *nisi ad* -ordiri *trahas*, PARIS 1, 7 ext. 10 (*cod. m. sec.*, aborsus *m. pr.*, -sus *edd., Val. Max.* oblatus). NOT. Tir. 92, 97 (*inter* orsus *et* exorsus [*ad* exordiri *vol. V 2, 1558, 62*]); *cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 43.* -turus *p. 144, 78.* NOT. Tir. 93, 14 (*inter* adortus *et* exortus) -tus. *v. etiam l. 44.* *de notione*: FEST. p. 190 -itur: adnascitur (*v. app. crit.*); nam praepositionem ob pro ad solitam poni (*affert* TRAG. inc. *v. p. 144, 14*). GLOSS. -tus: exortus. subito natus. -ta: hi⟨n⟩c et inde nata. -tis: subito ortis. *legitur inde a* PLAVTO, ENN., TER. [*variat vel confunditur in codd.* -tus *c. simpl.* ort- *l. 82. p. 144, 13, c.* ab- *saepe. non iam legitur* CAEL. AVR. chron. 2, 12, 144.]

i. q. ob oculos oriri, obvium vel praesto fieri, exoriri sim. notionem incipiendi augent: HIER. in psalm. 103 p. 75, 21 cum ... coeperit ... lumen -iri. RVFIN. Orig. in lev. 8, 4 p. 399, 22 tertia demum incipiente -iri septimana. *vim opponendi demonstrat structura c. praep.* adversum: LEO M. epist. 111, 1 (Conc.^{S} II 4 p. 63, 2) si quid a. ... operis consummationem de contrario spiritu sentitur -iri. *cf. etiam p. 144, 60.* *c. dat. passim, e. g.* animo *p. 144, 17. 20. 71,* mentibus *p. 144, 1,* oculis *l. 72. 83. p. 144, 1,* saluti *p. 145, 2,* mihi *l. 79. p. 144, 9,* tibi *p. 144, 11,* nobis *p. 144, 28. 56,* hominibus *p. 144, 73.*

I *notione oriendi (crescendi p. 145, 19, c. not. succedendi p. 145, 23) vel apparendi fere mera (originem indicant vel praep.* ab *p. 144, 77,* de *l. 58. p. 144, 16. 58. 62. 74. 145, 17. 26 sq.,* ex *p. 144, 4. 15. 22. 23. 80. 84. 145, 9, vel adv.* aliunde *p. 144, 76,* hinc *p. 144, 27. 57,* inde *p. 145, 2,* unde *p. 144, 26. 50. 64. 76*): A *de rebus quibuslibet, maxime aut inopinatis vel repentinis* (-iri subito *l. 73. p. 144, 12. 73,* repente *p. 144, 57* [de repentino *p. 144, 73; cf. etiam l. 77*], vehementer *p. 144, 63*) *aut utcumque incommodis vel adversis*: 1 *de eis, quae in natura -untur (passim in imagine)*: PLAVT. Curc. 309 tenebrae -untur (*sc. animo deficientibus ut*: OV. epist. 13, 23. met. 2, 181 sunt ... oculis t. per tantum lumen -tae. trist. 1, 3, 91. SEN. contr. 7, 1, 17 subito. SEN. dial. 9, 15, 1. *proprie*: NEP. Eum. 9, 5 LIV. 38, 3, 4. *v. etiam l. 77*). ENN. scaen. 182 ecce ... caligo -ta est, omnem prospectum abstulit (SEN. suas. frg. 2 K. [*tropice*] nox -itur et crassa c. SVET. Nero 19, 1 tanta -ta c. est, ut *eqs.* LAMPR. Comm. 16, 2 repentina c. ac tenebra. GREG. M. in Ezech. 2, 9, 1 magna c. dubietatis). CIC. Lig. 6 vide, quanta lux libertatis et sapientiae tuae mihi apud te dicenti -atur (LIV. 28, 11, 3 [*de prodigio*] noctu ... l. -tam. *v. p. 144, 1 et cf.* CYPR. patient. 4 lumen solis [*antea*: diem nasci. HIER. in psalm. 5 p. 13, 1. *v. etiam supra l. 55*]). LVCR. 6, 587 terrae motus. 6, 869 sol (CYPR. epist. 59, 11 [*var. l.* orto]). OV. ars 2, 88 nox oculis pavido venit -ta metu (SEN. Herc. f. 823. *v. etiam l. 75 et cf.* PRVD. cath. 2, 92 dies). STAT. Theb. 8, 32 expavit -ta sidera (AVG. c. acad. 2, 1, 1 p. 23, 20 non quam facile oculis ... lux, tam facile mentibus sapientiae s. -itur). FLOR. epit. 1, 1, 17 -ta tempestas solisque defectio (OROS. hist. 4, 1, 17 velut hostilis quaedam -ta t. cum horribili fragore caeli. PS. ORIG. hom. in Matth. 3, 1 p. 257, 13 t. non ex sese -ta est. *cf.* GELL. 19, 1, 21 [*de maris tempestate*] rebus forte id genus ... -tis pavescere ... et quasi albescere). VEN. FORT. vita Radeg. 31, 73 -to ventorum turbine.

2 *de affectibus sim.*: a *corporis*: PLAVT. Stich. 165 uteri dolores mihi -untur cotidie (APVL. apol. 69). PLIN. nat. 10, 115 caecitas. SVET. Nero 34, 4 siti ... -ta bibisse. LVCIF. Athan. 1, 43 p. 143, 15 quae sanitas tibi -ta est? VVLG. III reg. 8, 37 fames ... aut pestilentia. OROS. hist. 3, 22, 4 -ti subito ... morbi. GREG. M. dial. 3, 31 p. 206, 10 M. -ta (*var. l.* orta) aegritudine (*gr.* αὐτῷ ἐπελθούσης). b *animi*: TER. Haut. 680 tanta haec laetitia -ta est (*cf.* TRAG. inc. 211 tantum gaudium -iri ex tumultu maximo. CASSIOD. in psalm. 131, 9 quid de illa maiestate potest -iri laetitiae, quae ... ?). LIV. 2, 37, 9 proficiscentibus ... indignatio -ta (APVL. apol. 78 ingens i. animo -itur). 26, 20, 5 timoris -ti temere. 35, 14, 10 tum risum -tum Scipioni. STAT. Theb. 1, 462 si non effetus -to sanguis hebet luctu (*cf.* GREG. M. moral. 18, 66 -tum animae maerorem). PS. QVINT. decl. 9, 2 -itur animo meo ... suspicio (VITA Caes. Arel. 1, 60. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 162, 16 nihil ... suspicionis esse, quod ... posset -iri ex persona eius, qui *eqs.*). 12, 25 odia, quae ... ex inanibus causis -untur (*cf.* HEGES. 1, 1, 9 invidia). APVL. met. 3, 4, 2 -ta divinitus audacia. 10, 16, 9 ingens ... -ta est epulorum exspectatio. PRVD. perist. 9, 4 spes (AVG. conf. 6, 11, 18 magna). AVG. ord. 1, 3, 8 p. 126, 9 unde ... solet ... -iri admiratio. pecc. mer. 1, 20, 26 hinc dubitatio posset -iri. serm. 14, 4, 1 -itur ... nobis intellegendi desiderium, cur *eqs.*

3 *varia*: a *corporalia*: α *-untur* lacrimae (*cf. etiam infra l. 49*): (I) *per form. abl. abs. sim.* l. -tis (-tis l. *l. 39*): *in hexam.*: VERG. Aen. 3, 492 l. adfabar °tis (*eodem loco*: 4, 30 l. implevit -tis [OV. met. 4, 684. 10, 419]. 6, 867. 11, 41 l. ita fatur -tis [OV. met. 7, 689]. OV. am. 1, 4, 61 met. 6, 495. VAL. FL. 7, 258 l.que haec infit -tis. SIL. 14, 167. 16, 305. AVIEN. Arat. 326 l. aiebat -tis. AVIAN. fab. 20, 5 l. ita dixit -tis. CORIPP. Ioh. 1, 284 l. inquirit -tis). OV. epist. 8, 109 l. oculi funguntur -tis (*eodem loco*: met. 1, 350 l. ita Pyrrham adfatur -tis. EPIST. Sapph. 97 l. oculi rorantur -tis. STAT. Theb. 6, 44 AVIAN. fab. 25, 3). *inde alibi*: PHAEDR. app. 19, 6 l. -tis: *'eqs.'* CVRT. 4, 10, 20. 5, 5, 23 -tis l. (6, 2, 18 -tisque l. 10, 8, 20 -tis deinde l. SVLP. SEV. epist. 2, 6). 8, 2, 8 APVL. met. 3, 7, 1. 11, 24, 7. (II) *more libero*: OV. fast. 4, 845 (= met. 13, 539) l. introrsus °tas (*eodem loco*: 11, 458 l.que emisit -tas). met. 2, 656 l.que genis labuntur -tae. LIV. 1, 58, 7 adventu suorum l. -tae. 30, 15, 1. 39, 11, 6 l. mulieri -tae (*c. dat. etiam*: 40, 8, 20 l. omnibus -tae [CVRT. 6, 9, 3. 10, 6, 4]. CVRT. 10, 5, 1). CVRT. 5, 2, 19. CLAVD. DON. Aen. 3, 490 p. 330, 19 oculi ... -tas l. ... fundentes. β *-untur alia*: OV. epist. 19, 105 (= met. 10, 67) saxo per corpus -to (*de Niobe in saxum mutata ut*: Ib. 585 s. dureris -to. *praeterea*: met. 5, 202 Gorgone conspecta s. concrevit -to). Pont. 2, 3, 90 gutta per attonitas ibat -ta genas. VAL. MAX. 2, 4, 5 unde fumus erat -tus (FRONTIN. strat. 3, 10, 5). VEN. FORT. Mart. 4, 58 (*de miraculo*) exaestuat unguen (*i. oleum*) ubertate nova vitrea sub cortice -tum (*postea*: nascitur).

b *incorporalia (selecta)*: α *-untur actus sim. (subauditur notio incipiendi)*: LIV. 42, 58, 4 deinde ... tumultus ingens -itur. CVRT. 9, 4, 25 -ta seditione. GELL. 13, 28, 4 ne qua in re adversa et repentina incursio inparatis inprotectisque nobis -atur. TERT. idol. 17 p. 50, 18 hinc ... disputatio -ta est, an *eqs.* FIRMIL. Cypr. epist. 75, 10 repente -ta *persecutio* de inopinato ... malo. IVL. VAL. 1, 43 utrimque -ta caede. SCHOL. Cic. Bob. p. 111, 24 utrimque ... -ta est ... certatio. CLAVD. DON. Aen. 5, 710 p. 505, 20 si adversus ea *fata* -atur reluctatio. RVFIN. hist. 4, 26, 3 quaestio ingens ([*gr.* ἐγένετο]. AVG. civ. 3, 5 p. 101, 22 D. de scripturis. gen. ad litt. 3, 18 p. 83, 10 quaest. hept. 1, 13. BOETH. in top. Cic. 4 p. 349, 45 q. difficilis vehementer -itur. CASSIOD. inst. 1, 9, 2 unde magna q. nonnullis -itur. in psalm. 33, 21 non minima). 5, 24, 18 dissensio. AVG. in euang. Ioh. 116, 8 magna disceptatio. MART. CAP. 7, 729 -to ... murmure. IOH. MED. (?) Ps. Chrysost. hom. I 546^B tentatio. VITA Nicet. 5 occupatio. β *-untur alia*: VAL. MAX. 4, 7, 2 in ... domo *Gracchorum* ... robusta constantis amicitiae exempla -untur (*cf.* 8, 15, 3 rarum specimen honoris ⟨in⟩ Scipione ... Nasica -itur). 8, 7 ext. 1 commemorato nomine *Demosthenis* maximae eloquentiae consummatio audientis animo -itur. APVL. flor. 9 p. 29 incondita et vitiosa verba ... quasi delirantibus -entia. 16 p. 62 improvisa pericula hominibus subito -antur. Socr. prol. p. 106 de repentino -ta est *sententia* (PAVL. NOL. epist. 16, 2 p. 115, 26 hanc s. ... de illis -tam magistris, qui *eqs.*). TERT. praescr. 34 l. 25 *haereses* (CYPR. epist. 59, 5 aliunde. 66, 5 unde ... schismata et h. -tae sunt et -untur. RVFIN. hist. 3, 28, 4 a quo *Cerintho* ... h. -ta est. *cf.* LEO M. epist. 115, 1 [Conc.^{S} II 4 p. 67, 15] -itura haereticorum scandala). IVL. VAL. 2, 25 nihil ... posse -iri impedimenti, quin *eqs.* CHALC. comm. 256 p. 289, 5 *somnia* (p. 289, 12 ex reliquiis commotionum animae ... -iri. *cf.* HIER. hom. Orig. in Is. 5, 3 p. 265, 25 visio. AVG. gen. ad litt. 12, 23 p. 415, 18 aut significent aliquid aut sine ulla significatione -antur *imagines in somniis*). MAR. VICTORIN. ad Iust. 10 p. 1005^B ut ... quod in *rebus* ... qualitate non inest, ex actu alterius inveniat -iri (*cf. 9 p. 1005^B* quod

[Halter]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ex actu alterius . . . efficitur vel appareat). Ambr. c. Aux. 4 ne . . . perniciosum aliquid . . . -atur saluti. Heges. 1, 3 inde mali prima -ta est labes. Conc.^{S} II 2, 1 p. 47, 35 imperator . . . -tis quibusdam praecepit . . . synodum congregari ([*gr. II 1, 1 p. 86, 36* ἀναφυέντων τινῶν, *cf. II 3, 1 p. 62, 25* pro aliquibus, quae emerserunt]. *cf.* p. 47, 37 ut quaeramus, quae nuper -ta sunt [*gr. II 1, 1 p. 87, 3* τὰ ἀναφυέντα, *cf. II 3, 1 p. 62, 26* quae emerserunt]. *al. sim.*). Sidon. epist. 4, 11, 2 -ta . . . quaestionum insolubilitate. Ioh. Med. (?) Ps. Chrysost. hom. I 540^{B} ex comparatione . . . peioris -itur laus melioris (*cf. p.* 545^{B} ex comparatione malorum fit laus bonorum). Greg. M. dial. 3, 26 p. 198, 14 M. -ta occasione (*gr.* ἐπελθούσης). *γ* -*tum est, ut fere i. q. evenit, ut*: Ioh. Med. (?) Ps. Chrysost. hom. I 545^{B} quando ei -tum est, ut diceret *'eqs.'*

B *de herbis sim.*: Gell. 19, 12, 7, vicinum rubos alte atque late -tas excidentem. Ps. Ambr. mans. 12 p. 22^{C} in quo *anno quinto et vicesimo* flos iuventutis -itur (*in imag. etiam*: Ven. Fort. carm. app. p. 371, 11 virgo . . . virga fuit, de qua est f. Christus -tus). Cassiod. Ios. antiq. 3, 174 (*de hyoscyamo*) herba frequenter ultra tres palmos -itur (*gr.* αὐξανομένη).

C *de animantibus* (*specie*): Val. Max. 1, 7, 1 Artorio somnum capienti nocte . . . Minervae species -ta praecepit, ut *eqs.* Rvfin. hist. 3, 28, 1 iisdem temporibus . . . alterius haereseos -tum principem (*gr.* γενέσθαι). *c. not. succedendi*: Cassiod. Ios. antiq. 6, 13 p. 170 ut neque patriam eorum *sacerdotum* manere permitteret post illos, ut potuisset aliquis -iri (*gr. 6, 268* ἄλλους γενέσθαι). *i. q. nasci*: Pacian. (?) sim. carn. p. 129, 13 qua . . . Christus non de plebeio homine, sed de rege -iri debuisse videatur.

II *i. q. insurgere obnitendi causa, se opponere*: Conc.^{S} I 5 p. 335, 20 excludentes eos, qui -iri volunt, in quibus ea cogitamus, quae sunt ultra hominem (*gr. I 1, 4 p. 17, 8* ἐπιφύεσθαι, *cf. I 2 p. 105, 5* qui contra nos temptant adsurgere). *Halter.*

? **oborsus,** -a, -um (obordiri) *v. p. 143, 42.*

1. obortus, -a, -um *v. sub* oborior.

[2. obortus, -ūs *falso legit olim Lambinus* Lvcr. 4, 218 (= 6, 924) *pro* odores.**]**

? **obōsculantur** *pro* osc- *legisse Dousam* Petron. 126, 10 *dicit Bücheler in ed. mai. ad l.*

obp- *v. etiam* opp-. **obpopa** *v.* upupa.

obquārē *v. p. 34, 22.* **obquīnīsco** *v.* ocquinisco.

? **obra** (*'obtemperantia? oboedientia? obsequia? de opera cog. Bücheler' Götz*) πειθαρχία Gloss. III 458, 19 *et* 486, 3 (*addendum vid.* I p. 248 πίθαχια [*in marg. cod.* obba πιθάχνα, *ex qua forma quasi genuina ceteras ortas esse autumat Svennung per litteras,* πιθάκνα *intellegens*]).

obradio, -āre. *ab* ob *et* radiare, *cf.* ir- *et* subradiare. *transitive i. q. aliquid tamquam radios offerre, manifestare*: Tert. resurr. 29 p. 66, 11 si et allegoricae scripturae et argumenta rerum et simplices voces resurrectionem carnis . . . -ant (*TC et Borleffs al.,* subrad- *MPX et Kroymann*). *intransitive i. q. radiis oblucere, offulgere*: Isid. orig. 16, 18, 2 obryzum aurum dictum, quod -et splendore; est enim coloris optimi *eqs.*

obraetius *v. p. 155, 60.*

obraucātus, -a, -um. *ab* ob *et* raucus. *i. q. raucitate obductus, raucus factus* (*de voce*): Sol. 10, 14 praeit *grus* catervas, volatus desidiam castigat voce, quae cogit agmen; ea ubi -a (-rac- *R*) est, succedit alia.

obrelinquo, -līquī, -lictum, -ere. *ab* ob *et* relinquere. *i. q. relinquere, omittere*: Itala Ier. 9, 5 (Lucif. Athan. 2, 1 p. 147, 24) reverti noluerunt et non -erunt usuram super usuram, dolum super dolum (*gr.* οὐ διέλιπον τοῦ ἐπιστρέψαι· τόκος ἐπὶ τόκῳ, δόλος ἐπὶ δόλῳ, *Vulg. aliter*). Comm. instr. 2, 1, 8 -ctae duae tribum (*gen.*) et dimidia.

obrendārius, -a, -um. *orig. incertae; ad formam vulgarem* obro *pro* obruo *refert Heraeus, ALL 12, 1902, 70 adn.* *i. qui obruitur* (*de genere vasorum*): CIL VI 21852 amicis fidelissimis vasa -a dua ite⟨m⟩ ol⟨l⟩aria tria. *subst.* obrendārium (*sc. vas?*), -ī: CIL VI 24606 ollarum n XII ab imo in summo cum -o.

? **obrenuntiāns,** -antis. *ab* ob *et* renuntians, *cf.* abrenuntians. *i. q. abrenuntians, nisi errorem typothetae accipias*: Max. Tavr. serm. 30 p. 596^{C} mortuis . . . operibus -es fructum optimum ut terra bona offeramus (= *Ps. Aug. serm. 164, 4, ubi* abrenuntiantes . . . afferamus).

obrēpenter *v. p. 147, 70.* **obrepilātio** *v.* horripilatio. *Sz.*

? **obrepleo,** -ēvī, -ēre. *si recte legitur, ab* ob *et* replere, *cf.* opplere. *i. q. opplere*: Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 4, 162 cum lacrimis -esset (*ed. Schüssler,* opplesset *var. l. et ed. Froben.*) oculos (*gr.* ἐμπλήσας).

^{a}**obrēpo,** -psī, -ptum, -ere (-*ripio*, -*ripuī*, -*ripere v. l. 77*). *ab* ob *et* repere. *de scriptura et formis*: op- *e. g.* Sen. epist. 36, 9 *pars codd.* Flor. epit. 4, 10, 2 (ob- *B*). -rip- (*sc. per confusionem c. compos. vocis q. e.* rapere, *v. Stolz, WSt. 23, 1901, 163; nota gr.* συν-, ὑφαρπάζειν *p. 146, 8. 48 et syll.* -rip- *correptam* Ven. Fort. carm. app. 23, 19 Mart. 4, 5; *cf.* Diom. gramm. I 369, 7sq. repo . . . unde -o dicimus . . ., non -ripio . . ., in quo imperiti falluntur): -ripere *sim.* Tert. paenit. 6, 10 Cypr. epist. 67, 4 p. 739, 1. *et saepius,* -ripi Chiron 301, -ripit Ambr. hex. 1, 8, 31. *al.,* -ripio Gloss. (*v. l. 81*), -ripia(n)t Vita Anton. 23 p. 38, 11 Evstath. Basil. hex. 2, 4, 4 Ven. Fort. carm. app. 23, 19 (*cf. var. l.* -repiat Cassian. conl. 12, 2, 2), -ripiendi Clavd. Don. Aen. 11, 780 p. 530, 1, *perf.* -ripui- *l. 51. p. 147, 15.* *ceterum legitur perf.* -repi- *l. 32. 77. p. 147, 61 (non nisi in var. l., item* Cassian. conl. 15, 10, 2; *cf. et l. 11*). *pass. impers. inde a* Qvint. decl. 291 p. 162, 11 -ptum est (*perf. praeter p. 147, 53*); *v. et l. 7. 58. p. 147, 39.* *de notione*: Char. gramm. p. 412, 2 B. scio quid sit in re . . .; non est mihi -ptum. Synon. Cic. p. 430, 29 -ere. decipere. Gloss. -o: ἀπατῶ. συναρπάζω. παραλογίζομαι. latenter introeo. commaculo[r], oborior. -it: σκοτίζει. -ere: παρεισδύνειν. decipere. dicere, fallare. -psit: ἔφθασεν. subripuit(?). subrepit. Gloss.^{L} V Aa o 156 -psit: subripit (-rep-), -ripit (-rep-). -erit: commaculaverit sive oborta fuerit. *legitur inde a* Plavto, Lvcilio, Cic., Sall., Aetna, Hor., Tib., Ov., Sen., Plin. nat.; *exempla omnia praeter l. 39sqq. 81sqq.*

[*variat in codd. c.* inrepere *p. 147, 24 et* Cassian. conl. 12, 16, 2. 20, 9, 1, subrepere *e. g.* Ov. fast. 3, 19, obreptare Cic. Cato 38 *et l. 83,* opprimere *e. g. p. 147, 57, cf. l. 30. p. 147, 1. 11; falso trad.*: Tert. adv. Marc. 3, 16 p. 402, 18 *pro* obstrepit. 5, 6 p. 590, 5 *pro* oppressit.]

I *intransitive* (*accedit dat. passim* [*cf.* Char. gramm. p. 382, 28 B.], *praepos. in c. abl. vel acc. l. 30. 42. p. 147, 25. 26. 31. 36,* ad *l. 31. 32. 33. 67. 74. 75,* apud *p. 147, 22,* per *p. 147, 39. 44,* ex *p. 147, 49,* de *l. 60, cf. l. 53*): A *i. q.* (*quasi*) *rependo accedere, aggredi sim.* (*maxime clam, improviso, fraudulenter; illustrant locutiones adv. vel praedic. sim.* motum *latentem e. g. l. 41. 56. 72. 80. p. 147, 2. 6. 11. 36. 39* [*cf. dat.* inscientibus *sim. l. 49. 70. 76. p. 147, 20; v. et p. 147, 56*], motum *subitum l. 84. p. 147, 5. 10. 48* [*cf.* -endi celeritatem *p. 147, 43*], *fallaciam sim. l. 30. 40. 46. 69. p. 147, 36; significari vid. motus lentus p. 147, 52; non invenimus vocem adhibitam de reptilibus, nisi huc trahere vis p. 147, 33* [*de felibus*]): 1 *per insinuationem sim.*: a *de animantibus*: *α decipiendi, insidiandi causa*: ① *generatim*: Plavt. Trin. 974 nimis argute -psisti (-resisti *codd.*) in eapse occasiuncula. Cic. Pis. 1 -psisti ad honores errore hominum (Planc. 17 Cn. Plancium non -psisse [-pisse *T*] ad h. *item ad locum indebitum*: Cypr. epist. 67, 4 p. 739, 1 ne quis ad altaris ministerium . . . indignus -ret [-rip- *var. l.*]. Oros. hist. 2, 8, 3 regno. Epist. pontif. 369 Migne 50, 434^{A}. *ibid.* p. 435^{A} Leo M. epist. 109, 4). Sen. benef. 4, 34, 2 (*de homine ingrato*) at -psit, at imposuit. Tert. paenit. 6, 10 deus thesauro suo providet, nec sinet -ere indignos (-ripere *var. l.; antea*: furto . . . adgredi). 6, 13. Cypr. ad Donat. 4 p. 7, 2 ne accepta securitas indiligentiam pariat et vetus . . . hostis -at (*sic de diabolo homini adversante*: hab. virg. 20 p. 201, 20 insidiis per occulta fallentibus diabolus -it [*antea*: se . . . inserit. *inde* Priscill. tract. 7, 115]. unit. eccl. 1 p. 209, 12 latenter [*infra*: occultis accessibus serpit]. zel. 1 p. 419, 20 in pectus. Hier. in Gal. 1, 6 p. 318^{A} insidiator. *al.*). Arnob. nat. 4, 12 antitheos . . . -ere pro accitis (*infra*: qui deos se fingant *eqs.*). 5, 9 p. 182, 1 -ere (-riperet *cod.*) conquiescentis *deae* pudori filius . . . insidiator enisus est. Hil. in Matth. 25, 2 ne quis fallax ignorantibus posset -ere. Vita Anton. 23 p. 38, 11 ut . . . talibus phantasmatibus -iant illis *daemones* (subripiant illos *Garitte; Migne gr. 26,* 877^{B} ὑφαρπάσωσιν). Clavd. Don. Aen. 7, 345 p. 56, 7 nescienti. Ambr. epist. 11, 2 (*infra*: obreptio). Iac. 2, 5, 25 (*syn.* subintravit). Conc. Aquil. a. 381 Ambr. epist. p. 929^{b} ut plenum concilium non esset, -ipuistis (*antea*: subripuistis). Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 1, 17 p. 634, 36 *blanditiis et opinationibus* regi -psit *Antipater,* ut . . . de filiorum morte cogitaret (*gr. 1, 451* περὶ θανάτου . . . ὑπειργάσατο). Avg. pecc. orig. 17, 19 p. 179, 24 quomodo Pelagius temptarit -ere ad fallendum . . . iudicium. Comm. apol. 317 -psit dominus veteri latroni celatus. ⓘ *speciatim in sermone iuridico*: Tryph. dig. 26, 7, 55, 4 (*spectatur prodigus contutor*) licet -ptum fuerit praetori (*pass. impers. ut*: Vlp. dig. 27, 9, 1, 2 [*e Severo; inde* 27, 9, 5, 15] praetori. 40, 5, 26, 8 si libertas non deberetur, -ptum tamen praetori est de libertate pronuntiatumque. Schol. Cic. Gron. D p. 301, 21 ipsi *Roscio*). Vlp. dig. 17, 1, 29, 2 ne . . . creditor -at et ignorantiam eius *fideiussoris* circumveniat *eqs.* 37, 10, 3, 3 si, cum esset pubes, quasi impubes -erit *eqs.* 37, 12, 1, 2 (*de manumisso non arrogato*). Marcian. dig. 48, 10, 1, 9 aerario (*infra*: ac si falsum commisisset). Mod. dig. 48, 10, 29 praesidi provinciae (*cf.* Interpr. cod. Theod. 3, 10, 1 principis . . . maiestati [*Cod. Theod.* obreptione]). Cod. Theod. 10, 22, 6 si absque hac cautione quispiam ad fabricensium consortium -erit (*cf.* 14, 1, 6 actibus *decuriae*. Cod. Iust. 7, 38, 1 [*a. 365*] cingulo, in quo -erant fraudulenter, exuti).

β quolibet consilio: Cic. fam. 16, 21, 3 inscientibus nobis et cenantibus -it *Cratippus* (*cf.* Cypr. laps. 26 p. 255, 27 *mulier,* quae . . . sacrificantibus latenter -psit. epist. 66, 8 p. 733, 7 *de latenter communicantibus*. Symm. epist. 1, 5, 1 vellem deliciis vestris improvisus -ere. Cod. Theod. 16, 5, 51 quo *oraculo* ad ritus suos . . . -erant [surr- *var. l.; item* 16, 5, 56]. Pass. Montan. 11, 1 ad . . . communionem). Plin. nat. 36, 7 nec potest videri Scaurus . . . huius mali improvidae civitati -psisse (-pisse *var. l.; cf. 36, 5* inrepunt vitia). Plin. epist. 9, 20, 2 -ere urbanis, qui nunc rusticis praesunt. Symm. epist. 4, 35 -psisti verecundiae meae, ut prior scriberes. Oros. hist. 6, 1, 17 humiliter -psit . . . et latenter intravit *deus*.

b *de rebus* (*malis vel incommode incidentibus praeter p. 147, 10. 28*): Plavt. Pseud. 686 evenit in labore atque in dolore, ut mors -at interim (Sen. dial. 6, 21, 7 [obreptant *var. l.*]. CE 441, 3 [*s. I?*] m. tacita -psit subito [Avg. conf. 6, 11, 19]). Lvcil. 391 -psitque pigror

[*Lossau*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

torporque quietis ([-ressit- *trad.*]. CASSIAN. conl. 7, 34, 2). CIC. Att. 6, 3, 1 dies (6, 5, 3 mihi decessionis d. λεληθότως -bat. ARNOB. nat. 2, 78 p. 111, 21 ne, dum ... argumenta conquirimus ..., -at d. extremus). 9, 7, 5 ut, dum agamus, ὁ πλόος ὡραῖος -at. Cato 4 qui ... citius adulescentiae senectus quam pueritiae adulescentia -it? ([*antea*: -ere *senectutem*]. 38. IVV. 9, 129 dum bibimus ..., -it non intellecta s. *al.*). AETNA 241 cur aestas ... senescit autumnoque -it hiems et in orbe recurrit. HOR. ars 360 operi longo fas est -ere somnum (OV.[?] epist. 18 [19], 46 movet -ens s. anile caput. PLIN. epist. 7, 4, 4 cum ... dormiturus me recepissem nec -ret s. LACT. opif. 18, 7 repente. *et saepius*). OV. fast. 3, 19 blanda quies furtim victis -psit ocellis (ob-, suppressit ocellos *var. ll.*). SEN. benef. 3, 2, 1 oblivio. nat. 7, 16, 1 quidam creduli, quidam neglegentes sunt, quibusdam mendacium -it, quibusdam placet. epist. 45, 7 vitia nobis sub virtutum nomine -unt (-uit *var. l.*). 82, 10 (*spectatur fallax syllogismus*) haec interrogatio vides ubi -at (*similiter in serm. gramm.*: VEL. gramm. VII 70, 10 'sed' ... nescio quo modo ... -psit auribus nostris et d litteram sonat. GELL. 7, 12, 4 [*bis de falsa significatione vocabuli q. e.* testamentum]. 16, 5, 12. MAR. VICTORIN. gramm. VI 67, 11 ne nobis per neglegentiam -ant *figurae*. MACR. Sat. 6, 9, 4). PLIN. nat. 10, 46 nec solis ortum incautis patiuntur -ere *galli*. CYPR. epist. 74, 9 p. 806, 22 consuetudo, quae apud quosdam -erat. TREB. Val. 8, 3 ne ullus error -at (HIL. in Matth. 11, 1. *et saepius*). AMBR. Cain et Ab. 1, 9, 38 intermissae *precationi* ... -it (inr- *var. l.*) incuria. obit. Theod. 28 l. 2 peccatum (34 l. 4. *al.*). HEGES. 1, 42, 3 in ⌊illis⌋ *filiis* ... -erit fraudolentia (⌊⌋ illos *var. l.*). RVFIN. Basil. hom. 2, 3 p. 1736^{D} maculam, quae in eam *animam* ... -psit (*gr. p.* 204^{B} ἐπιγινόμενον). SIDON. epist. (carm. 14) 1 dum ... reputo ..., -psit materia. *al.* *part. praes. n. plur. pro subst.*: CONSVLT. Zacch. 2, 18 p. 89, 9 (*de peccatis*) -entia postea paenitentia tegens *pietas*.

2 *motu locali* (*de animantibus praeter* CIC.): a *vario usu*: CIC. div. 2, 139 nullae ... imagines -unt in animos dormientium extrinsecus. TIB. 1, 8, 59 possum media ... -ere nocte et ... clam reserare fores. PLIN. nat. 10, 202 feles ... quam levibus vestigiis -unt avibus. HIL. in psalm. 120, 15 ne fur -at, ne canis oblatret (AVG. serm. 357, 5 numquid ... times, ne f. -at, ... ne hostis ... eripiat?). QVEROL. p. 4, 9 R. in domum callide et occulte -ens *parasitus*. CYPR. GALL. frg. 3 -it *David* partemque secat de veste *Saul* (*cf. I reg. 24, 5* surrexit ... et praecidit ... silenter). b *in re militari*: HYG. mun. castr. 57 per quas *valles* -i (obruti *cod.*) castris occulte possit. FLOR. epit. 4, 10, 2 ne imaginaria quidem belli indictione, quasi hoc quoque ex arte ducis esset, -ere, relicta repente Syria in Parthos impetum facit *Antonius*. GELL. 11, 18, 17 quod ... furandi sollertia ... acueret ... animos adulescentium et ad insidiarum astus ... et ad -endi celeritatem. 17, 21, 24 qui *M. Manlius* Gallos in obsidione Capitolii -entis per ardua depulerat. CLAVD. DON. Aen. 11, 780 p. 530, 1 telum ... contendit *Arruns*, ne periret -endi occasio (-ripiendi *var. l.*; *Verg. 11, 763* Arruns subit). HEGES. 5, 18, 2 p. 336, 19 bellantibus. 5, 36, 2 p. 377, 22 -unt *Iudaei* ... excursu repentino, ... ingruunt praetendentibus. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 2 p. 659, 18 ex moenibus -endo (*gr. 50* καθερπύσαντες ἀπὸ τῶν τειχῶν).

B *i. q. (rependo) obire, occurrere*: 1 *suscipiendo*: TER. MAVR. 1298 cum potui ... -ens incepta peregi. 2 *medendo*: CHIRON 301 cui *valitudini* ... -i poterit.

II *transitive* (*cf. l. 11*): A *i. q. (rependo) occupare*: PLAVT. Poen. 14 nisi clamabis, tacitum te -et fames. Trin. 61 tu, credo, me imprudentem (mihi imprudenti *var. l.*) -eris. SALL. or. Phil. 19 si tanta torpedo animos -psit (*pars codd. Non. 229, 4*, ob[p]ressit *cett.*; *cf. l. 1 et 11*). GREG. TVR. glor. conf. 44 p. 775, 24 si ... urbem aut morbus -at aut hostilitas obsedeat. B *i. q. (rependo) perambulare*: CHALC. comm. 81 putabitur *sol* zodiaci circuli -psisse semitam *ΔA* (-pisse *var. l.*; *contracta vid., quae distinguuntur apud Theonem Smyrn. p. 164, 12 H.* διεληλυθέναι τὴν ωα ... καὶ βραδέως προσιέναι τῷ α).

? III -ptum est *pro dep.* (*nisi usu liberiore quodam ad pass. impers. trahendum, cf. p. 146, 4*): CYPR. laps. 25 p. 255, 9 ignoratione ... -ptum est, ut sacrificantibus nobis eam *puellam* secum mater inferret. EPIST. pontif. Thiel Hil. 12, 1 ut nihil adversum venerandos canones ... valeat, quidquid -ptum nobis esse constiterit (*antea*: quod a nobis est elicitum).

part. praes. n. plur. pro subst. v. l. 28.

adv. **obrēpenter.** GLOSS.^{L} Corp. o 87 (*item* GLOSS. IV 417, 33) -r: direptic⟨i⟩e (*pro* obr-, *ut suspicatur Lindsay*). ? *i. q. modo obreptivo*: CANON. Turner II p. 282 rec. III *si ecclesiam vacantem* -r (*pars codd.*; subrepenter *vel* subreptive *cett.*) praeter plenariam synodum diripiendam esse crediderit, hunc excidere oportet.

deriv.: obrepticius, obreptio, obreptivus, obrepto.

obrēptīcius, -a, -um. *ab* obrepere. *fere i. q. per obreptionem factus*: COD. Theod. 4, 22, 6 (= Iust. 3, 6, 3) sub colore ... adipiscendae possessionis -a (*pars codd. et Iust.*, obrepta *vel* obreptivia *cett.*) petitio alteri obesse non debet (*Interpr.*: si per obreptionem fuerit facta petitio).

adv. **obrēptīciē.** *scrib.* -tie. *dub.* GLOSS. *v. l. 71.* *i. q. per obreptionem*: QVODV. prom. 3, 38, 41 p. 834^{B} cum in contumeliam ecclesiae edictum -e ab Arcadio ... exsculperet *Eutropius*.

ˣ**obrēptio,** -ōnis *f.* *ab* obrepere. *plur. rarius inde a* SYMM., AMBR. (*l. 17. 31*). GLOSS. συναρπαγή. -e: criupungae (crio-; *anglosax.*). *legitur inde a* FRONTINO, VLP.

1 *i. q. actio obrependi* (*quae fit latenter, improviso, fraudulenter; per abundantiam hic illic accedunt adi.*: clandestina *l. 9. 30*; occulta *l. 34*; secreta *l. 10*; *v. et* nocturna *l. 12*): a *proprie*: FRONTIN. strat. 2, 5, 36 Ventidius Parthos ... in loca iniqua deductos adgressus per -em ... debellavit. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3, 7 p. 715, 26 coniunctis ... viribus -es hostium praepeditae sunt (*gr. 3, 170* παραδύσεις). OROS. hist. 2, 19, 2 urbem ... cuniculis et clandestina -e ceperunt. DRAC. Romul. 5 tit. post 182 potest venenum pauper diviti secreta -e supponere. PS. VEN. FORT. vita Med. 5, 15 qui vasa ... domum nocturna -e praeveniens ... furaverat.

b *translate* (*sc. fallendi, insidiandi causa*): α *in sermone iuridico*: VLP. dig. 2, 4, 10, 2 dum adrogetur *libertus* per -em (*postea*: celat condicionem. *cf.* PAVL. dig. 38, 2, 49 liberto per -em adrogato). 3, 5, 7(8), 1 si fundum tuum ... per -em petiero. AMBR. epist. 82, 4 cum ... invidiae plenas supplicationes rescriptorum quoque -es obtexerent (*cf.* COD. Theod. 10, 1, 15 [= Iust. 7, 38, 3, 1] rescribta ... -bus impetrata. 11, 1, 20 in fraudem annonariae rei ... elicitum damnabili -e rescribtum [*Iust. 10, 16, 7* subreptione]). COD. Theod. const. de c. l. 31 (= Iust. 12, 53 [54], 1) omni -e cessante (*item* 6, 27, 14 *al. et* EDICT. imp. Iust. [CIL III 13640] 2, 5; *gr.* συναρπαγῆς). 3, 10, 1 (= Iust. 5, 8, 1 pr.) -e precum. 15, 1, 43 competitorum (*infra*: subrepticia ... rescribta). 16, 2, 34 si quid ... per -em ... fuerit contra leges impetratum (*Iust. 1, 3, 13* vel temeritate violata vel dissimulatione neglecta *privilegia*). INTERPR. cod. Theod. 4, 22, 6 (*v. p. 147, 79*). NOVELL. Theod. 17, 1, 4 (*antea*: quid per subreptionem elicuerit). *al.* β *vario usu*: ARNOB. nat. 5, 9 p. 182, 17 cum incautus et properus -is (obiectionis *cod.*) esset reiectus a furto *Iuppiter*. SYMM. epist. 6, 11, 2 ne ... clandestina aliquid temptet -o. or. 2, 10. rel. 38, 3 -bus partium nonnulla gesta sunt, ut iudicatio consummata traheretur. AMBR. off. 2, 29, 151 tentata fuerat -o; sed praevenit ... episcopus, ut redderet viduae, quod acceperat. AVG. fid. et op. 5, 7 p. 42, 15 cum ... sive per neglegentiam praepositorum ... sive per occultas -es invenimus in ecclesia malos *eqs.* EPIST. pontif. Thiel Hil. 12, 1 nec ... quidquam per -em ... oportere constitui (*postea*: quod a nobis est elicitum). AVELL. p. 130, 14. SACR. Leon. 533 sub tuo munimine constituti⟨s⟩ nulla diaboli nocevit -o. *al.* *rerum*: AMBR. fid. 4, 11, 143 ne insidiari nos unius arbitrentur -e (corrept-, -rupt- *var. ll.*) versiculi, totum caput recenseamus (*cf.* 5, 13, 160 ut nihil videatur fraude subtractum aut -e praestrictum). in psalm. 35, 17 vincti quadam aut delectatione flagitii aut -e peccati (*cf.* CASSIAN. conl. 11, 9, 6 quae *peccata* ... per oblivionem, ... per -em admittuntur [*sim.* 20, 12, 2. 22, 7, 2]). 118 serm. 17, 5 erroris. CASSIAN. conl. 12, 9 commotionis (19, 14, 5). PROSP. in psalm. 118, 3 p. 336^{C} quibusdam cogitationum carnalium -bus titillari (*Aug. ad l. serm. 3, 2 l. 18* quaedam ... subrepunt).

? 2 *metonymice i. q. res obrependo petita*: COD. Theod. 8, 4, 20 si -o aliqua fuerit impetrata. EPIST. pontif. Arel. 5 p. 11, 22 ut sibi (*sc. Proculo*) concilii illius emendicata prestaret -o ordinandorum sacerdotum ... potestatem.

obrēptīvus, -a, -um. *ab* obrepere. [*contextu lacunoso* FRG. Vat. 37, 3.] 1 *i. q. per obreptionem factus*: SYMM. epist. 5, 66 (64), 3 cineres negotii -a supplicatione refovet in flammam *veterator* (rel. 44, 2 ne -is s. subsidia integrati corporis subruantur [*antea*: inique elicita rescripta]). 2 *i. q. per obreptionem impetratus*: COD. Theod. 16, 10, 8 neque huic rei -um officere sinimus oraculum.

adv. **obrēptīvē.** *i. q. per obreptionem*: COD. Theod. 16, 1, 4 qui contra hanc dispositionem nostram -e aut clanculo supplicare temptaverint.

obrēpto, -āvī, -āre. *ab* obrepere, *cf.* irreptare. [*var. l. pro* obrepere: *v. p. 146, 83.*]

i. q. obrepere: 1 *proprie* (*sc. per motum localem*): PLAVT. Persa 79 visam hesternas reliquias, ... opertaen fuerint, ne quis -erit. PLIN. nat. 35, 109 *Nicomachus* pinxit ... nobiles Bacchas -antibus (*cod. B*; adr-, arr- *cett.*) Satyris. 2 *translate* (*sc. per insinuationem*): IVVENC. 1, 547 quod superest ..., totum fallaciter aegro suggeret -ans animo vis tetra veneni.

obrētio, -ītum, -īre. *ab* ob *et* rete, *cf.* irretire. GLOSS. -tus: implicatus, captus, impeditus. *i. q. irretire*: LVCR. 3, 384 nec nebulam noctu neque arani tenvia fila obvia sentimus, quando -imur euntes.

laudatio, **obrigātio,** elevatio EVTYCH. gramm. V 455, 28 (*inter exempla nominum ab inf. fut. derivatorum*). *si recte legitur* (irrig- *f*, obiurg- *ed. pr.*), *ab* ob *et* rigare, *cf.* irrigatio.

obrigeo, -ēre. *ab* ob *et* rigere, *nisi retrograde ex perf.* obrigui, *quod v. s.* obrigescere. *i. q. rigidum esse vel fieri*: PAVL. MED. vita Ambr. 20 cum elevasset manum districto gladio dextera -ente remansit (*postea*: bracchium, quod ... obriguerat).

obrigēsco, -uī, -ere. *ab* ob *et* rigere *sec.* stupere, obstupescere *sim.* (rigescere *non ante Verg.*). *inter verba*, quae voce tantum activa proferuntur, *affert* CHAR. gramm. p. 468, 20 B. NOT. Tir. 73, 29 -uit. 73, 30 -it. *de notione*: SYNON. Cic. p. 445, 14 stupet. alget ... friget ... obduruit. -uit. GLOSS. -unt: indurescunt calore aut rigore. -uit: obstipuit, emarcuit. GLOSS.^{L} Corp. o 58 -puit (-rig- *coni.*

[Lossau]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Lindsay): obstipuit. *legitur raro apud* PACVVIVM (?), LVCILIVM, CIC., TIB., SEN., COLVM. *et saepius inde a* GELLIO, APVL.

i. q. rigidum fieri (*iuxta pos.* obstupescere *l.* 40, frigescere *l.* 56; *accedit abl. causae* pruina *l.* 9. 10, frigore *l.* 9. 13. 23. 26, gelu *l.* 15. 27, *alia l.* 21, 45. 64. 71, *substituitur praep.* in c. *abl. l.* 20; *indicatur status obdurati per praep.* in c. acc. *l.* 55): 1 *proprie de rigore corporeo* (*in imag. v. l.* 24): a *de rebus* (*frigore praeter l.* 12. 14 *bis*): PACVV. trag. 14 (*Catulo cum Varrone trib. Funaioli*) monia, nisi interveniat sol, pruina -erint. LVCIL. 666 pars *segetis* . . . -it frigore. CIC. rep. 6, 21 duos *cingulos terrae* . . . -isse pruina vides, medium autem . . . solis ardore torreri (*item de partibus terrae*: nat. deor. 1, 24 MACR. somn. 2, 5, 11. 2, 5, 14). TIB. 2, 3, 14[c] *fertur* lacteus . . . mixtus -isse liquor. COLVM. 4, 32, 5 tum compescitur *harundo*, cum -uit hiberno frigore. AMBR. Hel. 7, 21 fluctus -uit et petra inundavit (*cf.* HIER. vita Hilar. 40 p. 50[A] undarum montes). OROS. hist. 4 praef. 7 nocturno gelu lacunarum dorsa -isse herbasque incanuisse.

b *de animantibus vel part. corp.*: α *frigore* (*in imagine l.* 23): CIC. Verr. II 4, 87 Sopater *vinctus* . . ., cum iam paene -isset, vix vivus aufertur (*antea*: nudus in aëre, in imbri, in frigore). GELL. 12, 5, 11 in pruinis. ITALA gen. 31, 40 (Lugd. *al.*) fiebam interdie adustus ab aestu et -ens noctu (*gr. pars codd.* παγετός, *cett. et Vulg. aliter*). HIL. in psalm. 118 caph 4 p. 452, 24 quae *utres* (*i. corpora*) . . . extrinsecus . . . continentiae patientia tamquam pruinae frigore -ant ([*ibid.* p. 453, 3]. *in imagine ut*: CLAVD. DON. Aen. 10, 450 p. 350, 19 'frigidus . . . coit in praecordia sanguis': . . . -uit sanguis. PHILIPP. in Iob 38 p. 759[B] nimio oblivionis dei frigore. CLAVD. 26, 343 multi ceu Gorgone visa -uere gelu. *cf. usum l.* 51. 57 *illustratum*). HIER. in Ier. 1, 8, 3 SEV. MINOR. p. 740[A]. OROS. hist. 3, 16, 5 cum sudans in Cydnum praefrigidum amnem descendisset *Alexander*, -uit contractuque nervorum proximus morti fuit. 4, 14, 8. β *morbo, dolore, incommodo corporis statu*: SEN. epist. 95, 16 retorridi digiti articulis -entibus nervorumque sine sensu iacentium torpor (*cf.* HIER. epist. 108, 32 -erunt digiti). APVL. flor. 16 p. 68 dum eum *articulum luxatum* . . . plaga reconcilio, iamiam sudoro adfatim corpore diutule -ui. CHIRON 587 si iumento nervi -erint. HEGES. 5, 24, 2 p. 356, 9 -erant interiora viscerum, obstructi erant ductus ciborum *eqs.* VVLG. II reg. 23, 10 ipse *Eleazar* . . . percussit Philisteos, donec deficeret manus eius et -eret cum gladio (*cf.* PAVL. MED. vita Ambr. 20 *bracchium*, *v. p.* 148, 78). AVG. in psalm. 48, 2, 8 l. 25 quomodo qui manducat . . . uvas acerbas, -unt et obstupescunt dentes eius. γ *morte* (*cf. l.* 18. 54, *spectatur ipse moriendi actus l.* 42. 45. 49): APVL. flor. 16 p. 66 commodum ille *Philemon* anima edita -erat. ITALA act. 5, 5 (cod. d) Ananias . . ., subito cum cecidisset, -uit (5, 10 perobriguit; *gr.* ἐξέψυξεν, *Vulg.* expiravit). IVL. VAL. 3, 22 ut . . . multos . . . interfecerit vis nivium . . ., plurima . . . obruerit quadrupedia, quorum nihilum non stantaria morte -isse visitares. CLAVD. DON. Aen. 12, 295 p. 588, 25 'spoliant . . . calentia membra': ut ante ad detrahenda spolia convolassent quam funus (*i. corpus*) -isset (obruisset *trad.*) occisi. AMBR. exc. Sat. 1, 19 o amplexus miseri, inter quos exanimum corpus -uit.

2 *translate de stupore, hebetudine sim.*: a *-ere dicuntur animantes* (*et part. corp.*): α *severitate, animi duritia sim.*: SEN. epist. 82, 2 viro non vel -ere satius est (*syn.* dure, aspere, laboriose *esse*, *opp.* effeminatur animus). PS. HIER. epist. 19, 21 p. 209[B] obseratis . . . omnibus sensibus . . . pene ad imaginem -ere mortuorum. PAVL. NOL. epist. 23, 41 p. 196, 25 illis *Iudaeis* . . . in . . . lapides -entibus. AVG. in psalm. 32, 2 serm. 1, 6 l. 46 qui non amat, friguit, -uit. β *horrore sim.* (*cf. l.* 23*sqq.*): AVSON. 75, 8 p. 312 P. *videns Gaium mortuum* Eunomus -uit; tum Gaius: 'metuas nihil . . .'. CLAVD. DON. Aen. 2, 770 p. 253, 6 'obstipui *eqs.*' -ui omnibus membris *eqs.* HEGES. 5, 21, 3 p. 345, 2 animus. HIER. vita Hilar. 16 auriga . . . percussus a daemone totus -it, ita ut nec manum agitare nec cervicem posset reflectere. VVLG. exod. 15, 15. CLAVD. carm. min. 17, 32 tanta virtute *piorum fratrum* repressas Enceladi fauces -isse. rapt. Pros. 3, 111 -uit visis *Ceres*. AVG. epist. 73, 3, 6 si . . . contabui dolore et -ui timore. PAVL. MED. vita Ambr. 42 stupore perculsus -ui. DRAC. Romul. 2, 151. 8, 398 -uit per membra Paris. GREG. M. dial. 4, 16 p. 253, 11 M. ut . . . omne in eis corpus -erit et in subito stupore remanerent.

b *de rebus*: PETR. CHRYS. serm. 156 p. 614[B] ubi vidit magus humanas periisse curas, suas defecisse artes, mundanae sapientiae exinanitos labores, omnium sudores -isse sectarum *eqs.* VEREC. satisfact. 12 fervidus -uit tepidis affectibus ardor.

cf. obrigeo. *compos.*: perobrigesco.

obrimo, -ere *v.* opprimo.

obrio *v.* obruo. **obripilātio** *v.* horripilatio.

obripilo *v.* horripilo (*adde* HIPPOCR. num. sept. 35, 16 cod. G).

1. obripio, -puī?, -riptum, -ere. *ab* ob *et* rapere *per confusionem praeverbiorum* ab *et* ob. [*dub.* AVG. epist. 258, 1 abripui vel potius -ui (subr- *unus cod.*) et quodam modo furatus sum memet ipsum multis occupationibus meis.] *i. q.* abripere: CIL VIII 21284 ave Olymphia dulcis -pta mihi.

2. obripio *v.* obrepo. *Lossau.*

obriz- *v.* obryz-. **obro** (*inf. pass.* -i) *v.* obruo.

obrōborātio, -ōnis *f.* *ab* ob *et* roborare, *cf.* corroboratio. *i. q.* *status corporis robore (i. torpore) affecti, rigor*: PELAGON. 137 (*inde* VEG. mulom. 2, 149, 3) si a dolore et -o fuerit subsecuta *eqs.* (*Hippiatr. I p.* 320, 9 φρίκη τις καὶ ὀρθοτριχία).

obrōdo, (-rōsī), -rōsum, -ere. *ab* ob *et* rodere. [*var. l. dubia*: PLIN. nat. 37, 18 -so (*alii codd.* abroso *vel* abraso) margine.] *i. q.* circumrodere, corrodere, comedere (*in imag. praeter l.* 15): PLAVT. Amph. 724 praegnati *mulieri* oportet et malum et mālum dari, ut quod -at sit, animo si male esse occeperit. TERT. adv. Marc. 2, 5 p. 339, 12 (*ad haereticos tamquam canes*) haec sunt argumentationum ossa, quae -itis: '*eqs.*' AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 36, 2 si persecutio ingruit . . ., si a maledicis obtrectatoribus . . . -itur, *eqs.* spir. 1, 16, 164 unitatem divinae potestatis individuam separare cupientes sacrilego morsu praetiosum fidei velamen -unt (*var. ll.* obtrudunt, obruunt) *haeretici*. GILD. Brit. chron. III p. 34, 7 ne . . . nomen . . . Romanum . . . exterarum gentium opprobrio -sum (abrasum *A*, opprobriosum *D²H*) vilesceret. *proprie*: DON. Ter. Eun. 1024, 1 -unt *sorices*. *Sz.*

obrogātio, -ōnis *f.* *ab* obrogare. *i. q.* actus vel effectus obrogandi: RHET. Her. 2, 10, 15 cum duae leges inter se discrepent, videndum est primum, num quae -o (*Lambinus*; abr- *codd.*; *cf. postea*: obrogatum aut derogatum) aut derogatio sit. CIC. or. frg. A VII 24 tertium *genus* est de legum -bus (abr- *codd.*, *minus probab.* der- *vol. V* 1, 638, 67).

obrogo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* rogare. *de notione*: PAVL. FEST. p. 187 -are est legis prioris infirmandae causa legem aliam ferre. VLP. reg. praef. 3 lex aut rogatur, id est fertur; aut abrogatur . . . aut -tur, id est mutatur aliquid ex prima lege. GLOSS. -are: contra dicere vel contra legem venire. [*confunditur in codd. cum* abrogare RHET. Her. 2, 10, 15 SVET. Claud. 23, 1 FLOR. epit. 3, 17, 8 VIR. ill. 65, 5. 73, 7 (*restituitur* FLOR. epit. 3, 15, 4 PAVL. coll. Mos. 4, 2, 2); *apud* SVET. Iul. 28, 2 *lectionem codicum* abrogasset *servandam esse censemus, sed v. vol. I* 137, 17.]

i. q. (rogando) obsistere vel officere (*legi praeter l.* 38, *dat. suppl. l.* 40; *usurpatur quasi transitive per perseverationem l.* 24. 36): 1 *strictius t. t. iuris de rogatione ad quandam alicuius legis partem reformandam lata*: RHET. Her. 2, 10, 15 ea lex sanciat, cui legi -tum aut derogatum sit (CIC. rep. 3, 33 huic legi nec -ari fas est, neque derogari *eqs.* Att. 3, 23, 3 [*verba legis*] si quid in hac rogatione scriptum est, quod per leges plebisve scita . . . promulgare, abrogare, derogare, -are . . . non liceat. LEX Tudert. [CIL XI 4632 = Bruns, fontes⁷ 32] 9 ⟨neve huic rog⟩ationi -ato, neve de hac rogatione derogato [*suppl. Mommsen*]). CIC. Phil. 1, 23 quid quod -atur legibus Caesaris. QVINT. decl. 254 p. 40, 25 cui (*sc. populo*) mutare, cui -are, cui ferre quas velit leges . . . liceat. SVET. Claud. 23, 1 capiti Papiae Poppaeae legis . . . -vit *Claudius*. FLOR. epit. 3, 15, 4 -are auso legibus suis (*scil. C. Gracchi*) Minucio tribuno (*sim. de eadem re* VIR. ill. 65, 5).

2 *laxius*: a *audacius -are dicitur lex legi* (*sc. notione abolendi, infirmandi*): LIV. 9, 34, 7 ubi duae contrariae leges sunt, semper antiquae -at nova. PAVL. coll. Mos. 4, 2, 2 primum caput legis *Iuliae* prioribus legibus pluribus -at. IVL. VICT. rhet. 4, 4 p. 389, 31 an -et vetustis legibus *lex* (*cf. antea l.* 22 legem esse contrariam vetustis legibus). b *-are dicuntur qui legi ad plebem latae adversantur*: FLOR. epit. 3, 17, 8 ausus . . . -are legibus consul Philippus. VIR. ill. 73, 7 huic legi multi nobiles -antes.

deriv.: obrogatio. *Beikircher.*

***obrotundus,** -a, -um. *ab* ob *et* rotundus, *cf.* oblongus *et* sub-, semirotundus. *i. q.* rotundus, περιφερής (*resp. ubi nihil adnotavimus*): DIOSC. 2, 142 in . . . ramulis fert *tlaspiu* semen latum, simile cardamo, -o, est enim conquassatum unde et ipsum nomen accipere meruit (*gr.* ἐμφερὲς καρδάμῳ, δισκοειδές, οἱονεὶ ἐντεθλασμένον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχηκεν). 2, 164 ⟨folie⟩ . . . -e sunt (2, 167. 3, 4 [*gr.* 3, 4, 1 ὑποστρόγγυλα]. 3, 15. 3, 22. 3, 50). 2, 164 semen . . . desuper -um (3, 18. *cf. l.* 56). 3, 70 (*de oreoselino*) in . . . virgis capita sunt conio similia, sed minora et -a. 3, 164 florem . . . oblongu et -u (4, 18). 4, 162 frutex. *et al. apud eundem.*

obrubēsco, -ere. *ab* ob *et* rubescere. *i. q.* rubentem fieri: AVG. serm. 107, 6, 7 aliquando, quando interior frons pulsatur, exterior -it: aut pudore -it aut timore pallescit. HIPPOCR. progn. 23 -unt fauces et cervix (*gr.* συνεξερεύθει). DIOSC. 1, 104 semen *cynosbati* cum maturaverit, -it (*gr.* ἐριώδη). EPIPHAN. Avell. p. 756, 4 onychitas . . . cognominant, eo quod ungues urbanorum virorum instar sunt marmoris quadam mixtione sanguinis -entes (*sic Fogginius*, -it *trad.*).

obructo, -āre. *ab* ob *et* ructare. -ans *i. q.* versus aliquem ructans: APVL. apol. 59 an . . . ex crapula helluo attemptatur? nam . . . eum . . . animadverti . . . tibi . . . -antem.

? **obrudis,** -e. *ab* ob *et* rudis. *fere i. q.* rudis: GREG. M. moral. 22, 4 (*inde* GLOSS. V 228, 4) obryzum dicimus -e (*var. l.* rude) aurum (*postea*: obryzum, id est rudis [*var. l.* rudem] auri molem).

***obrūfus,** -a, -um. *ab* ob *et* rufus, *cf.* subrufus. *in codd. etiam* ofr-, -rof-, -ruff-. *fere i. q.* rufus vel rufo similis, ὑπέρυθρος (*resp., ubi nihil adnotavimus*): DIOSC. 1, 131 cranea semen habet . . ., cum maturaverit, -o colore ([*gr.* 1, 119 ξανθόν]. 3, 21 [*gr. aliter*]). 2, 170 virgas . . . -as (3, 9 [*postea*: subrufa, *gr.* 3, 9, 1 ὑπόξανθος]). 3, 6 sucum (*ibid. iterum* [*gr.* ἐρυθρός]. 3, 86 [*gr.* 3, 78, 2 ἔγκιρρος]. 3, 88). 3, 48 semen ([*gr.* 3, 46, 1 ὑπόκιρρον]. 4, 16 [*gr.* ἐρυθροῦ]). 3, 164 frutex. 4, 9 radix (*gr.* 4, 9, 1 ὑπόπυρρον). 4, 143 folia . . . paulo -a (*gr.* 4, 148, 1 ἐρυθρὰ τὴν χρόαν). *al. ap. eundem.*

[Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

? **obrūmōsus,** -a, -um. *falso ut vid. pro* bromosus: DIOSC. 4, 71 p. 40, 18 folia habet *mandragora* . . . in odore -i (*cod. e, alii* bromu) grave habens (*gr. 4, 75, 1* φύλλα ἔχων . . . βρωμώδη καὶ βαρέα κατὰ τὴν ὀσμήν. *cf. 3, 36* folia . . . bromosa. *3, 150* odore bromosu habens. *5, 127* odori bromoso). *Sz.*

? **obrumpo,** -ere. *si recte legitur, ab* ob *et* rumpere, *fortasse per mutationem praeverbiorum* ab *et* ob. [*var. l. pro* abrumpere VVLG. lev. 5, 8, *pro* obruere *v. infra l. 32.*] *i. q. abrumpere* (*sc. pascendo*): CAES. AREL. serm. 113, 2 p. 447, 19 (*ex Rufin. Orig. in num. 13, 5 p. 114, 19, sec. num. 22, 4* ablingit vitulus herbam) quia vitulus ore -it herbam (abrumpit B^2, *Rufin.*).

^{x}**obruo,** -uī, -utum, -ere. *ab* ob *et* ruere. *scribitur* abr- *in var. l.* COLVM. arb. 7, 6. *al.*, orr- VAL. FL. 8, 86. *al.* (*non admittit* GRAMM. suppl. 296, 23), -rot- PLIN. nat. 11, 70 *cod. M.* *de formis: perf.* obrii *sim.* (*cf.* PROB. inst. gramm. IV 187, 29 quaeritur, qua de causa -ui et non -rivi aut -rii facere reperiatur *eqs.*; *v. Sommer, Handb.$^{2.3}$ 97*): ITIN. Theod. 28 -rierunt. GLOSS. *l. 26, inde p. p. p.* -ritus CIL VI 17911, 5 *et stirpis praes. inf. pass.* -riri CHIRON 296 (*cf.* obri CIL VI 19668, 6), *gerund.* -riendus CHIRON 194, *cf. p. 145, 62*; -ruiturus (-rut-) *l. 48.* *de prosodia:* obrūt- *legendum vid.* LVCR. 3, 893 (*p. 152, 21; de* rūt- *v. Sommer, Handb.$^{2.3}$ 607*). *de notione:* SYNON. Cic. p. 415, 4 adflixit. eruit . . . oppressit. -uit. 435, 1 mersae. depressae. -tae . . . haustae naufragio. GLOSS. -o: θάπτω. κατορύσσω. χωννύω. συγχωννύω. καταχωννύω. -it: χωνεύει. -imur: obprimimur. -ere: summergere. -et: sepeliet. -uit: cooperuit. -tam: pondorosam, gravem. sepultam. GLOSS. IV 128, 36 (= GLOSS.^{L} III Abol. OB 18) -it (-riit *var. l.*): premit. 370, 36 (= GLOSS.^{L} II Abav. OB 43) -te (-rupte *var. l.*): invise. GLOSS.^{L} V Aa o 158 -ru[p]tae: mercede pressae (mersae, depressae *coni. Theander*); *v. et quae tractat Goetz in indice s. v.* obnuit. *legitur inde ab* ENNIO, CATONE, PACVVIO, LVCILIO, RHET. Her., CIC. [*confund. in codd. c.* adobruere COLVM. 5, 5, 5, adruere COLVM. 2, 5, 2, irruere HOMER. 914, obluere FLOR. epit. 2, 17, 12 *al.* (-ere *falso* STAT. silv. 4, 3, 89), obrumpere SALL. hist. frg. 4, 26 *al.*, obstruere CIC. Mur. 86 OV. am. 3, 1, 40, obumbrare RVFIN. Orig. in gen. 5, 5 p. 64, 9 (*v. etiam. p. 154, 24*).]

I *transitive*: A *i. q. obiciendo, superiaciendo tegere, premere sim.* (*accedit abl. rei superiectae passim; structuras minus usitatas v. p. 153, 28*): 1 *proprie et in imagine*: a *praevalente vi offundendi* (*hic illic accedente vi opprimendi, maxime sub* γ): α *luce, tenebris sim.*: ENN. ann. 435 fax occidit oceanumque rubra . . . -it aethra (*cf.* SIL. 12, 649 *Hesperum* attollens . . . lampada Titan -uit. STAT. silv. 4, 5, 6 hiems concessit altis -ta solibus). LVCR. 5, 650 nox -uit . . . caligine terras (SEN. suas. 1, 2. SEN. Thy. 786 tenebris . . . facinus. epist. 36, 11 solem. STAT. Theb. 8, 217 curas. silv. 5, 2, 89 -ta . . . nocte tegi . . . crimina). 6, 264 neque . . . caligine . . . -rent terras *nubila* (*cf.* PETRON. 114, 1 nubes . . . -uēre tenebris diem). STAT. silv. 5, 5, 53 tu me caligine maesta -is (*cf.* PS. QVINT. decl. 6, 4 p. 114, 3 -tam . . . tenebris . . . loci . . . caecitatem. DECL. in Catil. 64 lucem . . . nullis involucris tenebrarum -uituros [-ut- *var. l.*]). *transfertur ad caecitatem*: STAT. Theb. 4, 542 -uit ora deus *Tiresiae*.

β *imbre sim.* (*rore* LVCR.; *aliter p. 153, 20*): LVCR. 6, 864 ubi roriferis terram nox -it undis. LIV. 40, 58, 4 imbre . . . effuso, dein creberrima grandine -ti sunt (GERM. frg. 4, 64 quantis terras . . . Iuppiter i. [ignibus *trad.*] -et). CVRT. 8, 13, 23 nimbo (STAT. silv. 1, 6, 22). PRVD. perist. 10, 858 nimbus undatim . . . aquarum flumine ignes -it.

γ *missilibus sim.*: (I) *per poenam*: CIC. off. 3, 48 Athenienses . . . Cyrsilum . . . lapidibus -erunt ([cooperuerunt *var. l.*; *cf. Demosth. coron. 204* καταλιθώσαντες]. VAL. MAX. 9, 8, 3 APVL. met. 10, 6, 3. ITALA exod. 21, 28. 29 [Aug. spec. 1 p. 7, 24. 28 = VVLG.; *gr.* λιθοβοληθήσεται *ut* 21, 32 *ibid.* p. 8, 4, *ubi Vulg.* opprimetur]. *al. cf.* SEDVL. op. pasch. 4, 19 p. 269, 3 lapidum ictibus). PROP. 4, 4, 91 ingestis . . . super -uit armis (*Tarpeiam ut*: LIV. 1, 11, 7 VAL. MAX. 9, 6, 1. *cf.* FLOR. epit. 1, 1, 12 clipeis. VIR. ill. 2, 6 scutis). CVRT. 6, 11, 10 saxis (6, 11, 38. *cf.* AMM. 25, 8, 18 saxorum multitudine superiecta). GREG. M. in euang. 18, 3 (*abl. suppl.*). (II) *in pugna*: VERG. Aen. 2, 411 telis . . . -imur (9, 808. 10, 808. 11, 162 LIV. 8, 9, 12. *et saepe. cf.* LIV. 38, 22, 7 omni genere telorum [*v. l. 71*]. CVRT. 9, 4, 32 vi telorum [RVF. FEST. 17]. AMM. 24, 2, 15 telorum congerie). LIV. 21, 55, 6 -ti sunt insuper velut nube iaculorum (*cf.* 25, 19, 3 iaculis). 27, 18, 13 prope -bantur telis saxisque (CVRT. 3, 4, 11. TAC. hist. 3, 71, 1 s. tegulisque. IVST. 24, 8, 2 partim saxo, partim armis. VEG. mil. 4, 25 s. aliisque generibus telorum). LVCAN. 4, 775 hastis (VAL. FL. 7, 96). STAT. Theb. 10, 541 armis (*v. l. 70*). FRONTIN. strat. 2, 3, 15 multitudine sagittarum. TAC. hist. 4, 23, 2 sudibus et pilis. *al.* *cf. de verberibus, pugnis*: VAL. FL. 4, 160 tua . . . Amycus caestu . . . -it ora (STAT. Ach. 1, 191).

b *praevalente vi operiendi*: α *vario usu*: CATO agr. 162, 1 sale -ito totam *pernam* (162, 2 s. insuper. PLIN. nat. 9, 111 *conchas*). 162, 2 (*bis*) eodem modo (*cf. ibid.* ita). LVCIL. 597 squalitate . . . ac scabie . . . -tam (*cf.* SEN. contr. 1, 1, 18 sordibus. VELL. 2, 19, 2 limo [*al.*]. SEN. Ag. 991 paedore. epist. 14, 13 sputis [*al.*]. OCTAVIA 798 caeno [*al.*]). OV. fast. 4, 554 corpus *Triptolemi* . . . vivente favilla (*de eadem re p. 153, 38*). COLVM. 8, 6, 1 paleis (*ibid. iterum.* 12, 44, 1. *al.*). 9, 13, 4 (*ex Hygino*) cinere. 12, 44, 4 flore gypsi (*cf.* 12, 47, 1 gypso). 12, 46, 7 creta. *al.* PETRON. 100, 2 -to tunicula capite (*cf.* PLIN. nat. 26, 16 aegros veste. VAL. FL. 7, 296 toro . . . aures. *fortasse add. abl. omisso*: SORAN. p. 36, 21 corpus *infantis* . . . calefactum sufficienter -endo *sc. tegmine*). PLIN. nat. 10, 55 adipem . . . in vase . . . nive multa -tum (29, 55. 32, 64. *aliter infra l. 18*). *al.* β *implendo*: SEN. contr. 10, 1, 13 foveam . . . terra superiecta -uit. COLVM. 5, 5, 5 *scrobes* alte ablaqueari et . . . post paucos dies -i ([adob- *var. l.*]. *antea*: repleri). arb. 24 -ta oblaqueatione. *huc spectare vid.* APVL. apol. 50 eius *capitis* . . . divinas vias et sapientis meatus -it et obturbat *dulcedo morbus.* γ *obserendo sim.* (*sc. multitudine quadam*): MANIL. 4, 661 Hannibal . . . Cannas sepulcris -uit. COLVM. 10, 15 *terra* -ta pomis. IVV. 15, 6 vetus Thebe centum . . . -ta (-rupt- *var. l. corr.*) portis. IVST. 12, 8, 5 Porus multis vulneribus -tus. ? δ *obvallando* (*de loco, ut vid., collibus circumdato*): PALLAD. 1, 5, 5 situs . . . neque planus, ut stagnet *aqua*, neque praeruptus, ut defluat, neque -tus, ut in imum deiecta valle subsidat.

c *praevalente vi opprimendi* (*iuxta pos. l. 18, disting.* tegere *l. 28*): α *vario usu*: CIC. Mil. 85 -tae arae . . ., quas ille . . . molibus oppresserat. div. 1, 81 ut . . . nive -retur exercitus (LIV. 5, 2, 7 n. pruinisque -tum. CVRT. 7, 11, 8. *al. aliter l. 3. cf. abl. suppl.*: OV. Pont. 1, 3, 50 fert . . . -ta terra nives. SEN. nat. 4, 5, 2 STAT. Theb. 5, 391). LVCR. 3, 893 -tum (obtritum *c. Marullo edd. plerique*) pondere terrae (VAL. MAX. 2, 7, 6 p. laudis. *al.*). 4, 926 cinere . . . multa latet -tus ignis (LIV. 10, 24, 13 SEN. nat. 6, 9, 2. *al. v. etiam p. 151, 54. cf.* FLOR. epit. 2, 15, 15 -to incendio [3, 21, 9]). AETNA 72 Iuppiter Aetna -it Enceladon (*cf.* STAT. Theb. 2, 566 turbine montis. 6, 884 monte). OV. met. 1, 156 -ta mole sua . . . corpora (LIV. 22, 54, 10 m. cladis. SEN. contr. 1 praef. 21 superstructis tot et tantis m. *al.*). 12, 514 immani cumulo *arborum. al.* LIV. 21, 58, 8 tegminibus . . . magis -ti quam tecti (*item onere eorum, quae portantur*: APVL. met. 9, 21, 3 vinculis. COMM. instr. 2, 19, 14 -itis collum margaritis, gemmis et auro. *sim. al.*). 26, 29, 4 -i Aetnae ignibus (37, 30, 5. *cf.* OCTAVIA 228 flammis [808. *al.*]. *abl. suppl.*: TAC. hist. 1, 2, 2 haustae aut -tae *Vesuvio* urbes). *al.* SEN. Med. 427 ruinā cuncta . . . -ta (dial. 12[11], 13, 3. *al. cf.* SVLP. SEV. Mart. 13, 4 casu). *al.* *audacius de comis sim.*: SEN. Thy. 506 ut multo gravis squalore vultus -at . . . coma (PS. QVINT. decl. 6, 18 *aures* impexis -tae c.). PLIN. nat. 9, 186 praegravi superciliorum pondere -tis . . . oculis. β *bello sim.* (*sc. vincendo; sed disting.* vincere *l. 44*): VERG. Aen. 2, 424 -imur numero *hostium* (*cf.* VAL. MAX. 4, 7, 2 vi . . . multitudinis. SEN. dial. 2, 15, 3 coetu. IVST. 12, 9, 9 multitudine). LIV. 4, 43, 11 quin -atur Romana res. 9, 19, 13 -tus bello esset *Alexander* (LVCAN. 7, 664 SIL. 6, 24. *al. cf.* LVCAN. 7, 390 gentes Mars). 28, 9, 14 Hasdrubalem . . . adventu eius -tum atque extinctum. 30, 10, 14 naves . . . impetu ac magnitudine rostratarum -bantur. *al.* SEN. suas. 2, 9 non vincent nos, sed -ent (*item* SEN. benef. 6, 31, 2 non vinci solum . . ., sed -i). *al.*

d *praevalente vi deprimendi, defodiendi, mergendi, condendi sim.*: α *in terra*: (I) *-untur animantes*: (A) *variis modis*: CIC. Phil. 4, 12 belua, quae quoniam in foveam incidit, -atur. SALL. Iug. 79, 8 ut . . . vivi -rentur (VAL. MAX. 5, 6 ext. 4 MELA 1, 38. *cf.* MIN. FEL. 30, 4 viventes). OV. met. 15, 364 mactatos -e tauros (*ad creandas apes ut*: fast. 1, 377 corpus . . . iuvenci). LIV. 22, 51, 8 ora superiecta humo *in foveis* (*cf.* SEN. Herc. f. 860 caput). COLVM. 7, 5, 17 vivam pecudem (*medendi causa; ibid. iterum*). *al.* *audacius de eis, quae sub terra vivunt*: PLIN. nat. 8, 140 -tae terra semper hae *cocleae* (10, 191 *talpae*). (B) *sepeliendo* (*om. abl. praeter l. 59 sq. 62*): VARRO ling. 5, 25 in puteis. OV. met. 13, 446 -ta . . . est mecum virtutis gratia (*cf. in imag.*: PRVD. c. Symm. 2, 200 more sepulcri -ta *exempla virtutis*). Pont. 2, 2, 62 cineres. FEST. p. 290 ossa. SEN. Herc. f. 1322 tellure (*item c. abl.*: SVET. Cal. 59 caespite. IVST. 15, 2, 3 terra [19, 1, 11. 41, 3, 5]. PRVD. tituli 159 tumulis). epist. 102, 27. rem. fort. 5, 3 *opp.* insepultus. CVRT. 5, 5, 13. *et saepius.* *cadavera animalium*: PLIN. nat. 30, 42 -i tales *catulos* (*de eadem re*: 30, 64 terra. CHIRON 194 [*cf.* VEG. *p. 153, 43*]).

(II) *-untur res*: (A) *variis modis*: CIC. Cato 21 quo loco thesaurum -isset (SEN. dial. 7, 24, 2 th. alte -tus. *cf.* SERV. Aen. 10, 526 divitias [*Verg.* defossa]. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 83 aliquid auri. BOETH. cons. 5, 1, 15 W. pecuniam. 5, 1, 17 aurum). nat. deor. 2, 129 ova (PLIN. nat. 9, 166). NEP. Dat. 11, 2 gladios. OV. met. 11, 189 indicium . . . vocis tellure regesta -it (*cf.* 11, 193 -ta verba. *aliter p. 154, 61*). SEN. nat. 1, 17, 6 populus . . . effossurus -enda (*sc. ferrum sim.*). COLVM. 2, 2, 12 in altitudinem sulco depresso lapides -endi. 2, 5, 2 fimum inarari et -i. *al.* PLIN. nat. 10, 202 excrementa . . . effossa -unt terra. *al.* *de situ subterraneo metallorum*: SEN. benef. 4, 6, 1 argenti, aeris, ferri immane pondus . . . -tum (-uit *'sc. terra' Gertz*). PLIN. nat. 34, 117 *chalcitis* super terram ex subdialibus petris caeditur, haec ex -tis. (B) *serendo*: VARRO rust. 1, 35, 1 *rosa* caeditur radicitus . . . et -itur. 1, 41, 5 potius . . . surculos . . . quam grana . . . -ere (COLVM. 11, 3, 32). *ibid.* -tae in seminario pariant *resticulae semine opertae*. VERG. georg. 2, 24 stirpes -uit arvo. OV. rem. 173 -e versata . . . semina terra (met. 1, 124 sulcis [DRAC. Romul. 10, 575]. COLVM. 2, 10, 27. *al.*). trist. 3, 12, 11 herba . . . quae latuit . . . -ta sulcis. SEN. epist. 86, 18 rapum. COLVM. 11, 3, 42 beta . . . semine -itur. *al.* PLIN. nat. 17, 114 *vitium calamos* stramento opertos ac . . . terra -tos. 17, 161 ut . . . malleoli . . . -antur binis eminentibus gemmis. 19, 112 caules depressi

[Lossau]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in terram -untur. *al.* PALLAD. 3, 23, 2 plantas. HIER. epist. 15, 1, 2 frumenta. AVG. civ. 7, 19 p. 297, 7 D. -i coeptas serendo fruges.

β in aqua, liquore: ① *immergendo* (*syn.* mersus *l. 9. 12,* submersum -ere *l. 6*): CIC. de orat. 3, 7 (*in imag.*) quae *contentiones* ante ... -untur quam portum conspicere potuerunt. VERG. Aen. 1, 69 submersas ... -e puppes. 5, 692 *classem.* 6, 336 quos ... -uit auster, aqua involvens navem. HOR. carm. 1, 28, 22 me ... Notus -uit undis (OV. Pont. 3, 6, 29 OCTAVIA 345. *al.*). PROP. 3, 7, 6 mari. OV. am. 2, 11, 50 aquis (epist. 1, 6 fast. 6, 194). trist. 5, 11, 13 non mersa nec -ta navis. *al.* LIV. 29, 27, 15 prope -tis navibus. 31, 45, 14 fluctibus (VAL. MAX. 1, 7 ext. 3 f. et procellis. PETRON. 115, 17. *al.*). SEN. Tro. 1031 ponto (SIL. 9, 541 MART. 9, 40, 7). nat. 4, 2, 6 mersos ... atque -tos tanta mole *aquarum. al.* *de occasu stellarum:* CIC. Arat. 470 -itur Procyon (*opp.* emergunt; *gr. 690* δύεται). STAT. Theb. 10, 1 -uit Hesperia Phoebum nox ... porta. FLOR. epit. 2, 17, 12 cadentem in maria solem -tumque aquis ignem. ② *inundando sim.*: SALL. hist. frg. 4, 26 spatium *inter Italiam Siciliamque positum* ... per humilitatem -tum est. OV. met. 7, 355 tellus ... -ta ponto (LVCAN. 7, 135 litora. SIL. 4, 80). 11, 210 *rector maris* fluctibus -uit agros. SEN. nat. 3, 27, 1 quemadmodum ... pars terrarum undis -atur. 3, 28, 1 imbribus vexari terras posse, non -i. LVCAN. 5, 616 aequore montes. 8, 799 saxa (*i. sepulcrum Pompei*). TAC. ann. 1, 64, 3 mersa ... humo et -to, quod effectum operis. *al.* *in comparatione* 'vino -ere' (poculis *l. 27*): CIC. Phil. 13, 31 -tus v., unguentis oblitus. NEP. Dion 4, 4 v. epulisque. PETRON. 5 v. 6 nec ... -at v. mentis calorem. CLAVD. DON. Aen. 9, 165 p. 209, 33 onerandis v. atque -endis *corporibus.* AVG. epist. 189, 7. MACR. Sat. 1, 5, 11 cenam ... poculis. EVGRAPH. Ter. Andr. 229.

appendix syntactica (ad I): **a** *res superiecta vel operiens indicatur per praepos.:* in: *c. abl.* (*dub.*: OV. met. 15, 364): CATO agr. 143, 3 in terra (VITR. 1, 5, 3 PLIN. nat. 17, 204. *al. cf.* VITR. 2, 9, 8 in terrenis operibus). VITR. 2, 8, 20 in his (*sc. rudere et pavimento*). 2, 9, 10 in umore (*cf.* LVCAN. 5, 39 in undis. PLIN. nat. 16, 218 in aquis). COLVM. 11, 2, 92 in stercore. PLIN. nat. 18, 294 in ... segete (*cf.* OROS. hist. 3, 9, 5 in campo). CHIRON 320 in arena (VEG. mulom. 2, 88, 8 PS. CYPR. mont. 9 p. 115, 1). HYG. fab. 147, 2 in igne (*de eadem re l. 38. p. 151, 81. cf.* PLAC. med. 2, 4 rec. β in cinere). APIC. 1, 17 in hordeo. *c. acc.*: COLVM. arb. 20, 3 in imum scrobem. SERV. auct. georg. 1, 19 *Triptolemum* in ignem (*de eadem re* HYG. *l. 35 et c. abl. solo* SCHOL. Stat. Theb. 2, 382). MART. CAP. 8, 832 *colurus* in regionem inconspicuae nobis partis -itur. *alia:* PLIN. nat. 11, 70 cum fimo (QVINT. decl. 348 p. 372, 10 cum tota ... custodia *sc. collapsa.* SERV. Aen. 6, 420 cum melle). AMM. 31, 15, 13 sub oneribus (VEG. mulom. 1, 17, 3 sub terra. RVFIN. hist. mon. 7 p. 411A sub arena [*item* p. 416A]). PASS. Matth. 18 p. 240, 27 de papiro (*antea*: cooperite *sec. gr.* καταστεγάσατε). **b** *res superiecta ponitur pro subi.* (*cf.* -tum tenere CIC. nat. deor. 2, 130 IVST. 2, 1, 14; *contextu parum integro* VARRO Men. 214 procella ... ante [arte *trad.*, mare *Bücheler*] -at celocem): CIC. Arch. 24 (*in imag.*) idem tumulus, qui corpus eius *Achillis* contexerat, nomen etiam -isset. Tusc. 1, 110 Salamina ... Neptunus -et. LVCR. 5, 412 umor ... multas ... -uit urbes (SEN. nat. 3, 29, 5). OV. epist. 7, 78 unda (met. 11, 569 trist. 1, 2, 34. 106 VAL. FL. 2, 144 MART. 5, 42, 6 ARATOR act. 2, 1086). 16, 220 terra ... vultus -at ... meos (SEN. rem. fort. 5, 4 CIL XIII 8699, 7). met. 1, 309 licentia ponti. 10, 496 arbor pectora *Myrrhae* ... -erat collumque operire parabat. 13, 884 angulus ... molis *iactae* ... -uit Acin (*item de cadentibus vel iactis*: LIV. 23, 24, 9 *arbores.* 38, 46, 3 *corpora.* SEN. Herc. O. 1104 polus [1107]. STAT. Theb. 2, 260 orbis *clipei.* 9, 536 *quercus.* TAC. hist. 3, 29, 1 *ballista. al.*). fast. 1, 488 procella (trist. 3, 2, 26 Pont. 2, 7, 54. *v. etiam l. 47*). LIV. 5, 48, 7 prope -entibus infirmum corpus armis. 21, 37, 4 *pabulum* -unt nives (CVRT. 8, 9, 13). 28, 26, 7 velut nubes ... telorum. SEN. Ag. 472 nec una nox est: densa tenebras -it caligo (*huc fortasse etiam p. 151, 42. 44*). dial. 6, 6, 3 mare (nat. 3, 29, 7). *al.* **c** *reflexive* (*v. etiam p. 154, 22. 56*): CIC. Deiot. 26 Deiotarum ... vino se -isse (Phil. 3, 31 CAPITOL. Maximin. 17, 5. SVLP. SEV. chron. 2, 16, 3 multo se v. -uit. *cf.* HEGES. 4, 32 vini poculis. CAES. AREL. serm. 47, 5 p. 205, 11 nimia ... ebrietate). nat. deor. 2, 125 ranae ... dicuntur -ere sese harena solere. SEN. dial. 9, 5, 4 non est ... servare se -ere. ARNOB. nat. 5, 18 p. 190, 9 se cinere. **d** *p. p. p.* -tus *c. acc. graec.*: SEN. Herc. O. 919 elisit hydram ... effuso -tus artus veneno *Hercules.*

2 *translate:* **a** *variis modis opprimendi, abolendi sim.*: *α -untur animantes* (*eorumque animi, sensus sim.*): ① *verbis, sonis sim.*: ENN. scaen. 421 vocibus concide; facimus ⟨muss⟩et -tus. CIC. div. in Caec. 46 ne ille non modo verbis te -at, sed gestu ipso ... praestringat aciem ingenii. Verr. II 1, 20 his criminibus, his testibus ... -tus atque oppressus est. II 2, 151 testimoniis (AVG. civ. 20, 2 p. 407, 21 D.). Sull. 24 suffragiis. de orat. 2, 285 ut testem ... risus -ret. Brut. 145 argumentorum exemplorumque copia (Tusc. 2, 3 c. sententiarum atque verborum). SEN. epist. 40, 3 nec extendat aures nec -at *philosophus disserendo.* VAL. FL. 8, 86 lumina *draconis* cantu -it *Medea. al.* ② *affectibus sim.*: PACVV. trag. 356 aerumnis -ta. LIV. 42, 28, 12 -uit animum ... luctus metusque (OCTAVIA 103 miseriis l. -ta, maerore pressa. 267 perpetuo. HIL. AREL. vita Honorat. 35 l. 12. *cf.* CLAVD. 5, 197 simul ira virum, simul -uit ... maeror). CVRT. 9, 9, 23 animum curae -unt (TAC. hist. 3, 67, 1 -batur animus miseratione curaque). LVCAN. 9, 672 sopor ... -uit *Medusam* (*cf.* STAT. Theb. 8, 267 somno [10, 194 APVL. met. 2, 22, 3]. HYMN. Ambros. I 10, 8 *somnolentia.* RVFIN. Orig. in gen. 5, 5 p. 64, 9 sopientes ..., id est tegentes et -entes ... sensum). STAT. Theb. 4, 490 timor (*cf.* PRVD. c. Symm. 1, 377 formidine. *cf. p. 153, 81.* STAT. silv. 2, 5, 16 pudor. SIDON. epist. 3, 3, 4 stupor. *per prosopopoeiam:* HOR. carm. 1, 15, 4 ingrato ... -uit otio ventos *Nereus.* ③ *variis rebus:* RHET. Her. 4, 8, 12 *civitatem* dominatu ... -ere (*cf.* VAL. MAX. 3, 3 ext. 2 servitute. DECL. in Catil. 81 servitio). CIC. de orat. 1, 94 -imur ambitione et foro. Att. 2, 1, 11 aere circumforaneo (*cf.* LIV. 6, 14, 7 faenore [6, 17, 2. 35, 7, 2]). NEP. Paus. 1, 1 vitiis est -tus (*cf.* LIV. 3, 19, 11 sceleribus. HIER. epist. 45, 1, 2 flagitiis. PAVL. NOL. carm. 6, 25 criminibus. AVG. civ. 7, 31 p. 314, 18 D. oneratos -tosque peccatis). PROP. 1, 12, 9 me deus -it (*non indicatur, qua re, ut*: SEN. Herc. O. 757. *al*). OV. Pont. 2, 5, 29 -it audentem rerum gravitasque nitorque. LIV. 5, 42, 7 onerati atque -ti malis (CELS. 3, 25, 2 SEN. dial. 4, 14, 4 CONSVLT. Zacch. 3, 1 p. 96, 17). 7, 19, 5 sorte ... -bantur inopes (*cf.* PLIN. epist. 8, 17, 5 casibus debilitati, -ti, obtriti. CHAR. gramm. p. 410, 27 B. miseriis [PS. RVFIN. in Os. 2, 10]). SEN. suas. 6, 20 magnitudine rei. SEN. Med. 207 clade. *al.* *indicatur causa per praepos.:* HOR. epist. 1, 16 in augenda festinat et -itur re (*cf. l. 24*). PETRON. 93, 3 nos ... sub eadem causa -et. *reflexive:* PS. CYPR. aleat. 6, 8 mutuis pecuniis se -unt *aleatores.* MVTIAN. Chrysost. hom. 22 p. 375/6 nosmetipsos in inferioribus (*gr.* κατορύζωμεν, obumbramus *trad., v. Wilhelmsson, Stud. z. Mut. 66 sq.; ibid. iterum*).

β -untur res: ① *c. obi. solo:* CIC. Caecin. 90 -tis rebus omnibus (*i. argumentis sim.*) et perditis. Mur. 8 amicitia ..., quae ... non ... -etur. har. resp. 42 quod di omen -ant. de orat. 3, 215 ut obscuretur ac paene -atur *permotio animi.* fin. 4, 10 qui sciet, ubi quidque positum sit ..., is, etiamsi quid -tum erit, poterit eruere *disputando.* SEN. Oed. 516 salutis publicae indicium. Tro. 263 magna momento -i. dial. 11 (12), 17, 1 *dolorem. al.* LVCAN. 4, 491 perit -ta virtus. *al.* ② *accedit abl.:* CIC. Mur. 86 ne ... gratulationem ... lamentatione -atis. har. resp. 57 parentum nomen ... Fonteiano nomine -uit (*cf.* SEN. contr. 1, 6, 3 avitas ... flagitiis -erunt imagines). de orat. 1, 116 in quo offenditur, id etiam illa, quae laudanda sunt, -it. part. 15 firmamenta *accusatoris* ... aut ... diluenda aut obscuranda aut digressionibus -enda. Tusc. 5, 56 *Catuli* interitu ... suos (*i. Marii*) -ere consulatus. LIV. 25, 38, 10 populi vis atque virtus non -ta ... Cannensi clade (SEN. epist. 115, 6 -tam corpore. CLAVD. 22, 121 paupertate. *cf.* SEN. contr. 1, 1, 22 vis ... desidia -ta). VELL. 2, 3, 3 ius vi -tum. *al.* *accumulando* (*cf. l. 72*): SEN. Ag. 151 qui scelus scelere -it.

b *per praestantiam quandam* (*sc. superando sim., cf. p. 152, 37*): CIC. Phil. 5, 32 opinio ... et fama nostrae severitatis -et scelerati gladiatoris amentiam. de orat. 2, 292 ut totum (*i. malum causae*) tono illo ornando et augendo dissimulatum -atur. fin. 3, 45 rerum corporearum aestimatio splendore virtutis et magnitudine obscuretur et -atur (5, 92. *cf.* 5, 91 ut reliquas *res humanas* -at virtus [Tusc. 2, 66 SEN. epist. 66, 20]). Tusc. 5, 119 tantam praestantiam in bonis animi esse ..., ut ab is ... externa -antur. *al.* OV. am. 3, 1, 40 -it exiguas regia ... fores. carm. frg. 5, 2 si contuleris eam, lacernae (Lacaenae *Housman, ClRev. 49, 1935, 167*) conspectu melioris -atur. VAL. MAX. 1, 1, 9 -itur tot et tam inlustribus consulatibus L. Furius Bibaculus (*item -untur animantes:* SEN. contr. 4 praef. 4 magnum oratorem, nisi illum ... magnitudo patris ... -ret. STAT. Ach. 1, 294 quantum ... Venus ... Nymphas -it). *al.* *reflexive:* SEN. epist. 86, 8 cum aliquid novi luxuria commenta est, quo ipsa se -ret. *sonando* (*cf. p. 153, 79*): VAL. FL. 1, 319 -at ... quantum tuba ... buxum (*i. tibiam*).

c *per oblivionem sim.:* CIC. Deiot. 37 senatus ... iudicia ... quae ... vetustas -et aut quae ... delebit oblivio? (VARRO ling. 6, 2 *verba* -ta vetustate ... eruere. LIV. 29, 14, 9. *cf.* PLIN. nat. 11, 52 situ vetustatis). Phil. 12, 12 si ea, quae decrevimus -ere, num etiam memoriam rerum delere possumus? (*cf.* TERT. nat. 1, 10, 4 *leges* novis ... consultis ... -istis). Brut. 60 *Cethegum* vetustas ... oblivione -isset (fin. 1, 57 adversa. 2, 105 TAC. Agr. 46, 4. PRVD. cath. 1, 87 sensum ... o. pressit, gravavit, -uit ... somniis. AVG. soliloq. 2, 20, 35. *cf.* RVT. NAM. 1, 53 oblivia). rep. 6, 25 sermo ... omnis ... -itur hominum interitu et oblivione ... extinguitur. VAL. MAX. 4, 6 ext. 1 obscuritate ignorantiae. SEN. Oed. 820 spatio -tam ... memoriam. *al.*

d *p. p. p.* -tus *pro t. t. augurali:* SEN. nat. 2, 49, 2 *fulgura* -ta, quibus iam percussa nec procurata feriuntur (*nisi ad B trahendum, ut intellegas 'alterum f. super alterum iniectum'; de notione cumulandi cf. l. 42*).

B *i. q. superiacĕre, superfundere, obicere sim.* (*v. MusHelv. 24, 1967, 42 sqq.*): AETNA 509 vicenos ... pedes iacet -ta moles (*nisi ad l. 82*). VITR. 8, 1, 4 terra -atur *super opertam fossuram* (PLIN. nat. 16, 224; *de var. ll. et coni. v. MusHelv. l. c.*). SEN. epist. 104, 6 quicquid pestiferi vaporis -ent *culinae* (obsorbent *Bücheler, alii alia*). DIOSC. 5, 174 p. 239, 31 arena ... carnes ... desiccat -ta (*gr.* περιχωννυμένη).

II *intransitive i. q. corruere, collabi sim.:* LVCR. 3, 775 spatio ne fessa vetusto -at *domus.* CONSVLT. Zacch. 1, 32 p. 40, 18 terra -it, sed cum subruitur. *? p. p. p. neutr. plur. subst. pro dep.* (*sic Koestermann ad l.; an ad I B?*): TAC. ann. 4, 63, 1 ut coepere dimoveri -ta *amphitheatri collapsi.*

[Lossau]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deriv.: 2. obrutus. *cf.* obrendarius.
compos.: ad-, ex-, superobruo, inobrutus. *Lossau.*

obrussa, -ae *f. et* **obryza** (-i-), -ae *f.*, ὄβρυζα. *de origine vocis gr. cf. Benveniste, RPh. III 27, 1953, 122 sqq. nec non Frisk, GEW. s. v.; v. etiam Vittinghoff, RE XVII 2 p. 1741 sq.* *de scriptura* -riissa, -rixa, -riza, -rusa *v. infra.* *notatur in nummis* ob *vel ?* obr, *nisi in* obryzum *vel* obryziacus *sim. dissolvas (v. Willers, Numism. Zeitschr. 30, 1898, 227 sqq. et Vittinghoff l. c. 1742).* *forma pristina q. e.* -rus(s)- *legitur ap.* CIC. Brut. 258. SEN. nat. 4, 5, 1 (*codd. integri* -rus-). epist. 13, 2. PETRON. 67, 6 (*ex* [s]obriissa *H*). PLIN. nat. 33, 59 *v. l. 29.* SVET. Nero 44, 2 (*var. ll.* -rus-, -riz-). *?* FRONTO (*v. l. 18*); *inde ab* ITALA *in usu fuit non nisi forma iterum ex graeco recepta q. e.* -ryz- (-riz- ITALA *l. 33*). *de genere*: BEDA gramm. VII 282, 9 -a -ae genere feminino et obryzum obrizi neutro (*ubique* -rix- *R*). *?* GLOSS.^{L} II Philox. OB 84 obsus (-russa *Meursius*): τὸ δοκιμάζον τὸν χρυσὸν ὅταν παρατρίβηται. *exempla dedi omnia praeter nummos (v. l. 6).* [*variat in codd. c.* obryzum (-riz-) *l. 29. 34.* *dub.* FRONTO p. 173, 2 v. d. H. (= p. 183 N.) ⟨ad -ae tempora⟩ (*'ex indice suppl., ubi* oprusae *A' v. d. H.*).]

1 *i. q. auri vel examen, experimentum vel examinis instrumentum (ad rem cf.* PLIN. nat. *l. 28 et Vittinghoff l. c.; notionem q. e. 'vas ex argilla ad aurum excoquendum factum' originariam fuisse putat Benveniste l. c.)*: CIC. Brut. 258 expurgandus est sermo et adhibenda tamquam -a (*cryphiam addentes FB*) ratio. SEN. nat. 4, 5, 1 argumenta ad -am ... exigere (SVET. Nero 44, 2 exegit ... argentum pustulatum, aurum ad -am). epist. 13, 2 sic verus ... animus ... probatur, haec eius *animi fortis* -a (probacio *in ras.* L^2 [*supra vers.* obtrusa]) est. PLIN. nat. 33, 59 auri ... experimentum ignis est, ut simili colore rubeat ignescatque et ipsum; -am (obryzum *B*) vocant.

2 *i. q. ipsum aurum purum* (auri -a *l. 36*): PETRON. 67, 6 reticulum aureum, quem ex -a esse dicebat. ITALA Iob 31, 24 (Aug. spec. 10 p. 77, 16 = VVLG. *codd. aliquot*) si putavi aurum robur meum et -ae dixi: fiducia mea? (*gr.* λίθῳ πολυτελεῖ, *Vulg. codd. plerique* obrizo [-ryz-]). COD. Theod. 12, 6, 12 in massam -ae soliditatemque redintegrentur *solidi* (*ibid. iterum. cf. ibid.* -ae materies). 12, 6, 13 pr. non solidi ..., sed ... auri -a dirigatur. 12, 7, 3 diu multumque flammae edacis examine in ea *flamma* -a detinetur, quemadmodum pura videatur. 12, 13, 4 -ae incrementi.
deriv.: *?* obryziatus.

obrūtesco *v.* obbrutesco. **1. obrutus,** -a, -um *v.* obruo.
2. χῶσις **obrutus** (-ūs *m.*) GLOSS. II 479, 56. *ab* obruere.
obryza *v.* obrussa.

obryziacus, -a, -um, ὀβρυζιακός. *scribitur in codd. fere* -briz- (*sic etiam* PAP. Marini 114, 42), TAB. Albertini *ubique* -bred- (2, 8 obbred-), PAP. Marini 122, 30 obriaz-, 125, 4 obrez-; *in var. l.* -bric-, -brid-, -bridac- *l. 48. 49.* *i. q. ex auro obryzo factus*: COD. Theod. 7, 24, 1 (*cf.* Iust. 12, 48 [49], 1) solidi septuaginta duo -i (Iust. *O* -brid-) principibus offerendi (Iust. 11, 11 [10], 3 -orum [*var. ll.* -bric-, -bridac-] omnium s. uniforme pretium. TAB. Albertini 7, 16. PAP. Marini 114, 42 [*a. 532*] auri s. dominicos ⟨pro⟩bitos -os optimos [*sim.* 122, 30 *a. 591 et* 125, 4 *sine a.*]). TAB. Albertini 2, 8 fol(les) ... aureos -os ponderi plenos (3, 29).

obryziātus, -a, -um. *ab* obryza *vel* obryzus (-um). *scribitur* -briz-. solidi -i *i. q. obryziaci*: PAP. Marini 120, 29 (*a. 572; sim.* 121, 10 *saec. VI ex.*) aureos s. dominicos probitos -os (121, 10 -brizzat- *Grimaldi*, -brizat- *Maffei*).

obryzus, -a, -um, ὄβρυζος, *et* obryzum, -ī *n.* *de origine*: GREG. M. moral. 22, 4 -um, id est rudis auri molem (*cf. p. 150, 75*). ISID. orig. 16, 18, 2 *v. p. 145, 50.* *scribitur* -bryz- *et* -briz- *promiscue, praeterea*: -raetium CIL X 4559, 7, -ridium ISID. orig. 16, 18, 2 *BT*. GLOSS., -risum GLOSS. V 228, 9, -rixum *supra l. 14*; hobr- *in cod. C* VVLG. II par. 3, 5 *et* Iob 28, 15; abriz- GLOSS. V 259, 8. 339, 46, -geum V 590, 21, -zeum IV 478, 27. *quantitatem* -briz- *testatur* CYPR. GALL. frg. 10. *de genere subst. neutro v. supra l. 14.* *declinatur* -zon: EVCHER. instr. 1 p. 81, 18. *de notione* (*v. etiam l. 58. p. 150, 75*): HIER. in Ier. 2, 87, 6 (*de auri nominibus Hebr.*) ophaz dicitur, quod nos dicere possumus -um, ut splendeat in superficie idolorum (nom. hebr. p. 55, 7 o. -um; est autem genus auri, quod Graeci κιρρὸν vocant). GLOSS. splendor auri.

i. q. examine obryzae probatus, mundus, purus (*de auro praeter l. 83*): **1** *adi.* (*ambigua v. p. 156, 1*): aurum -um (*v. etiam p. 145, 50.* a. atque argentum *l. 83*): ITALA II par. 3, 6 (Legion.) in gloria et a. -o (*gr.* χρυσίῳ χρυσίου τοῦ ἐκ Φαρουαιμ, *Complut.* auro, quod erat de *Tyro, Vulg. aliter*). VVLG. II par. 3, 5 laminas a. -i affixit per totum (*cf.* 3, 7 aurum erat probatissimum, de cuius laminis texit domum). Iob 28, 15 non dabitur a. -um pro ea *sapientia* (*cf. l. 82*). Dan. 10, 5 renes ... accincti a. -o. AVG. in psalm. 132, 5 l. 10 tentatus *Daniel* in multis et inventus a. -um. CYPR. GALL. frg. 10 -o non parvi ponderis a. CASSIAN. conl. 1, 20, 1 probare, quodnam sit a. purissimum et, ut vulgo dicitur, -um. FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 14, 15 non aurum ..., quidquid a. -o adulterinum fraus iniquitatis admiscuit. APON. 8 p. 154 a. -um a cupidis regibus amari. GREG. M. moral. 18, 71 (*ad* Iob 28, 15 *v. l. 75*) *bis allegorice de sanctis et iustis.* CIL X 4559, 7 a. atque argentum -um.

2 *subst.* -um, -i *sc. aurum* (*distinguitur ab auro p. 156, 2. 7, ambigue l. 7 sqq.; v. etiam p. 150, 74. 155, 7. 17. 58*): VVLG. Is. 13, 12 pretiosior erit vir auro et homo mundo -o (PS. FVLG. RVSP. serm. 52 p. 919^D ut ad -um mundissimum pervenirent *fossores*). AVG. serm. dub. 392, 3 (*de homine iusto*) thesauri divini -um. VITA Hil. Arel. 24 l. 7 (*in compar.*) ut supernae monetae verum -um aegritudinum caliculo excoctum. GREG. M. moral. 22, 7 quid ... aurum accipimus, nisi ...? quid -um, nisi ...? *ambigue*: GREG. M. moral. 18, 71 recte et aurum vocantur *angeli* et -um. *ibid. iterum* aurum *vocantur angeli*, quia ..., -um, quia *eqs. ibid. tertium* aurum quidem esse possunt *homines*, -um omnino non possunt.
deriv.: *?* obryziatus.

obs- *v. etiam* ops-. *Sz.*

obsaepio, -saepsī (-piī *l. 15*), -saeptum (*?* -setum, -situm *v. l. 16 sq.*), -īre. *ab* ob *et* saepire. *de origine cf. l. 23.* *scribitur in codd. passim* ops- *et* -sep-. *de formis: perf.* -pierunt CAPITOL. Maximin. 11, 3 *P* (-bant *Σ*). *formas vulgares p. p. p.* -setus (GLOSS. IV 128, 24 -seta: obsesse vel -pta [*a* -seca: obessa, -pta]. *v. etiam l. 56*) *et* -situs (GLOSS. IV 129, 22 -situs: obsessus vel circumdatus [*cf.* 130, 4 -sita: obsecta (*c* obsecuta) vel circumdata]. 129, 49 -situs: obvolutus) *accipit Stolz, Hist. Gramm. d. lat. Sprache I 1 p. 319; sed v. etiam Landgraf, ALL 9, 1896, 402.* NOT. Tir. 20, 100 -it. 20, 101 -psit. *de notione* (*v. etiam l. 16 sqq.*): GLOSS. -it: circumdat. -ptus: qui a foris obseditur. circumdatus, a (*var. ll.* aut, vel) sepe tractum (*var. l.* separatum) est. -pta: circumclausa. *legitur inde a* PLAVTO, CAECIL. [*confunditur in codd.* -ptus *c.* obsessus LVCAN. 4, 94 SIL. 1, 15. *e coni. dubia* LIV. 44, 8, 7.]

I *aliquid vel aliquem aliqua re (abl. instr. vel modi vel causae accedit passim)*: **A** *i. q. (tamquam) saepem opponendo intercludere, obstruere sim.*: **1** *proprie vel in imagine*: **a** *viam, transitum, limitem sim.* (*ipsam portam l. 44 sq.*): PLAVT. Cas. 922 ubi illum saltum (*i. vaginam mulieris*) video -ptum, rogo ut altero sinat ire ([*antea*: saepit veste]. CAECIL. com. 65). Pseud. 425 quo in commeatum volui ... proficisci, ibi nunc oppido -ptast via (CIC. Mur. 47 omnia ... v. ... adipiscendi -bant. Scaur. 40 coniuratio⟨ni⟩ v. intercludatur, -atur [*trad.* obsediatur] insidiis. LIV. 2, 6, 1 dolo. LACT. inst. 6, 4, 24 obstruxit aditus omnes et -psit v. HIL. in psalm. 118 gimel 20 ut vitae aeternae v. -atur). LEX Mamil. (grom. p. 263, 16. 264, 2 = LEX Vrson. [CIL I^2 594] 104, 15. 17) limites decumanosque ... fossas (*v. l. 84. p. 157, 2*). LIV. 4, 25, 12 ut -ptum plebi sit ad honorem iter (9, 34, 5. 9, 43, 8 omnia i. -erant hostes. 21, 38, 8 [*opp.* patuisse]. 22, 50, 8. 25, 39, 5. HIER. in Soph. 3, 1 p. 1375^C nisi clausae fuissent viae et -pta i. [*ad Os. 2, 6, ubi Hier. l. c.* claudam vias ... et obstruam itinera, *Vulg. utrobique* sepiam]). 36, 16, 6 omnia permunita et praesidiis -pta videbantur. 39, 51, 7 id *posticum* ... occursu militum -ptum ... et omnia circa clausa custodiis dispositis esse (*cf.* STAT. Theb. 10, 553 -ptas ... fores ... perfringit [APVL. met. 2, 23, 5]. CYPR. GALL. exod. 884 dum penetrat *fur* postes -ptaque limina rumpit). TAC. hist. 3, 8, 1 exercitus Raetiam ..., ne pervium illa Germanicis exercitibus foret, -erat (*var. l.* obsederat). ann. 12, 31, 4 -ptis effugiis. 15, 17, 1 (*de itinere*) apertis, quae vetustas -erat. ARNOB. nat. 2, 66 p. 101, 18 ne ... vias cludant atque -ant transitum. LACT. opif. 11, 13 ut morbo aliquo hic aditus (*sc. gula*) -ptus vocem non transmittat. **b** *per similitudinem partes corporis* (*v. etiam l. 31. 52*): PLIN. paneg. 66, 5 -pta diutina servitute ora reseramus frenatamque tot malis linguam resolvimus. APVL. met. 1, 9, 5 uxorem ... iam in sarcina praegnationis -pto (*trad.* obseto *vel* obsceno, *emend. Beroald.*) utero et repigrato fetu perpetua praegnatione damnavit *saga*. RVFIN. hist. 1, 8, 6 intestina intrinsecus ulceribus -pta (*gr.* ἕλκωσις τῶν ... ἐντέρων *tantum*).

2 *translate*: COD. Theod. 11, 31, 7 copiam ad iudicia veniendi hostis -erat (obrepserat *trad.*).

B *i. q. (tamquam) saepe circumdare, circumsaepire*: **1** *-itur spatium* (*ambigua dedimus sub A, v. e. g. l. 53. 58*): SIL. 13, 213 -pto ... limine Martem exercere (*aliter l. 47*). APVL. met. 3, 28, 3 hordeum ... satis validis claustris -ptum obseratumque. AMBR. hex. 1, 8, 32 si quis in campi medio ... locum aliquem ... -at et densis ramorum frondibus tegat. 3, 8, 36 p. 83, 16 quae *auri species in liliis effulgens* ... vallo in circuitu floris -pta nulli pateat iniuriae. **2** *-itur id, quod includitur*: LVCAN. 6, 292 effudit ... acies -ptum (obsessum *V*) Magnus in hostem. APVL. met. 8, 4, 3 prospectu vestigatorum -ptis capreis. CYPR. ad Donat. 10 p. 11, 14 libidinum probra vel lupanaribus prostituta vel domesticis parietibus -pta (*i. secreta, clandestina*). PS. ATHAN. ad mon. 3 p. 73^D linguam custodiā taciturnitatis (AMBR. in psalm. 118 serm. 22, 20, 3 [*ad Sirach 28, 28* saepi aures ... spinis] utinam et l. -as, ne loquaris [*postea*: circumdata est lingua ... spinis]). **3** *vi circumdandi fere mera*: PANEG. 4, 22, 4 operimento ferri ... -pti *equi et homines* (*de homine etiam* CAPITOL. Maximin. 11, 3 regio apparatu ornarunt et quasi sui milites -ierunt *Osdroeni Titum Caesarem*). AMBR. hex. 3, 11, 48 vallata est ... elegantia vitae nostrae et quibusdam sollicitudinibus -pta. RVFIN. Orig. in exod. 2, 4 p. 160, 17 iacebat ... lex (*comparatur c. Moyse*) conclusa intra ... tegmina et pice ac bitumine oblita, vilibus et taetris Iudaeorum sensibus sordebat -pta.

? **II** *aliquid alicui, fere i. q. opponere aliquid obstruendi causa*: LEX Mamil. (grom. p. 263, 16 = LEX Vrson. [CIL I^2 594] 104, 15) ne quis ... limites decumanosque -ptos (*G*, obsequi *AB*, -ito *Lipsius*) ...
[*Lossau*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

neve quid ibi -ptum (*coni. Hübner*, oppositum *vel* pos- *vel* hos pos- *trad.*) habeto ... neve fossas opturato neve -ito (qui *vel* quis saepito *trad.*), quo minus suo itinere aqua ire fluere possit. LEX Quinctia (Frontin. aq. 129) 26 neve quis in eo loco ... quid obponito, molito, -it⟨o⟩, figito, statuito, ponito.

p. p. p. neutr. pl. **obsaepta,** -ōrum *pro subst.*: SIL. 12, 110 socios dura atque -a viarum (*i. obsaeptas vias, cf. p. 156, 33*) rumpere nitentis.

deriv.: obsaeptio.

obsaeptio (-sēpt-), -ōnis *f.* *ab* obsaepire. *i. q. actus obsaepiendi, obseratio*: IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 3, 119 p. 1298 si ... crassi humoris -o videndi eriperet facultatem (*postea*: obseratis oculis).

obsaeptus, -a, -um *v.* obsaepio.

FEST. p. 193 **obsalūtāre,** offerre salutandi gratia dicebant antiqui, ut consalutare, persalutare. *ab* ob *et* salutare.

obsatullo (*trad.* -ulo), -āre. *ab* ob *et* satur, saturare (*cf.* satullare, satullus), *vel potius directa transformatione ab* obsaturare. *i. q. obtrudendo saturare*: COM. pall. inc. 73 obstrudant -ent (*nisi* FESTO *attribuendum, qui locum affert addens* ab avide tru⟨d⟩endo in gulam [*Scaliger,* gulam *Ald.*, curgulium *ed. pr.*, cyngilam *trad.*], non sumendo cibum; *Paul.* 'obstrudant' avide trudant).

obsaturo, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* ob *et* saturare. GLOSS.[L] III Abol. OB 56 -bere: saturaberis (GLOSS. IV 130, 33 [*om. a*] *et* V 470, 23 satiaberis [*trad.* -vere: -veris]). GLOSS. V 508, 8 -tus: satiatus. [*var. l. falsa*: PS. MATTH. euang. epist. B -antium *pro* oblatrantium.]
i. q. opplendo saturare, plene saturare, exsatiare (*c. gen.*): TER. Haut. 869 ne tu propediem ... istius -bere. *Lossau.*

? **obsātus,** -a, -um *v. s. v.* obscus. **obscaen-** *v.* obscen-.

obscaevo, -āvī, -āre. *ab* ob *et* scaevus (scaeva). GLOSS. -vit (obcellavit *codd.*): scaevum fecit (*cf. l. 34*). *i. q. quasi scaevā, sc. omine vel fausto vel adverso occurrere* (*cf. Thierfelder in Navicula Chilon. 103 sqq.*): PLAVT. Asin. 266 quid illuc, quod ... currit huc Leonida? metuo (*sc. Libanus*), quod illic -vit (-scev- *D*, -scer- *B*[1] [*cum* a *sub* e], -scaer- *E*, -ser- *B*[2]*J*) meae falsae fallaciae (*sc. picus?, cf. 262* quid hoc, quod picus ulmum tundit? *explic.* NON. p. 146, 1 -vit: quasi scaevum, malum omen obstulit [*Müller,* abst- *codd.*]). Stich. 461 auspicio hodie optumo exivi foras, mustela murem abstulit praeter pedes; cum strena -vit, *eqs.*

obscātus, -a, -um *v. s.* obscum.

obscēnitās, -ātis *f.* *ab* obscenus. *de scriptura idem dicendum est ac p. 158, 60 sqq.* NOT. Tir. 42, 72. GLOSS. -s: turpitudo. *legitur inde a* RHET. Her., CIC., SEN. contr., PHAEDR. (*praeter quem poetae desunt*).

fere i. q. habitus obscenus, res obscena: **A** *de eis, quae pudorem laedunt*: **1** *usu sollemni*: **a** *spectat ad dicta, scripta* (*aliter p. 158, 33; saepe de vitio elocutionis q. d.* κακέμφατον, *cf. p. 158, 15. 19; nonnisi sing.*): RHET. Her. 4, 34, 45 -is vitandae causa (*sc. translatio sumitur, cf.* CHAR. gramm. p. 362, 13 B. circuitu decenter vitavit -em ostendens concubitum *Vergilius* [*sim.* DIOM. gramm. I 460, 19]). CIC. Flacc. 34 propter turpissimam -em verborum praetereundas *litteras* (*-s vitatur per aposiopesim ut*: SEN. contr. 1, 2, 23 ab omni -e et verborum et sensuum). de orat. 2, 242 mimorum est ... ethologorum, si nimia est imitatio, sicut -s (*de ridiculo ut: ibid.* verborum turpitudine et rerum -e vitanda [*cf.* off. 1, 104 si rerum turpitudo adhibetur aut verborum -s]. 2, 252. QVINT. inst. 6, 3, 29 -s ... non a verbis tantum abesse debet, sed etiam a significatione. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 9, 15 erubesce ... in tanta linguae scurrilis vel potius mimicae -e [*cf.* p. 9, 30 oris]). off. 1, 127 orationis. fam. 9, 22, 1 si quod sit in -e flagitium, id aut in re esse aut in verbo (*cf.* IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 4, 43 p. 1361 in re habent turpitudinem maximam, in nominibus nullam -em. ISID. eccl. off. 2, 2, 2 verborum sicut et operum. *v. etiam l. 53 sqq.*). QVINT. inst. 8, 3, 47 ex verbis, quae longissime ab -e absunt, occasionem turpitudinis rapere, siquidem Celsus κακέμφατον apud Vergilium putat: *eqs.* FRONTO p. 147, 6 v. d. H. (= 153 N.) si ... dixisset: 'qui ... pene bona patria laceraverat', inedita (*v. app. crit. et vol. VII 1, 1932, 79*) -s verbis appareret. FORTVN. rhet. 3, 11 p. 127, 21 ne prima et ultima syllaba efficiant -em, *observandum est* (*sim.* IVL. VICT. rhet. 20 p. 433, 7 *qui adiungit*: id est κακέμφατον [*spectare vid. ad Quint. inst. 9, 4, 33*]).

b *spectat ad mores* (*hominum praeter l. 76; v. et l. 58*): **α** *in universum* (*c. in et acc. l. 77, plur. l. 74. 83. p. 158, 1. 3. 7. al.; luditur c.* scaena *l. 73,* caenum *l. 83*): PHAEDR. 4, 14, 2 a fictione veretri linguam mulieris; adfinitatem traxit inde -s (*initio mutilo*). SEN. nat. 1, 16, 1 Hostius fuit Quadra -is in scenam usque productae (*de eodem etiam*: 1, 16, 6. 9). PLIN. nat. 33, 4 in poculis libidines caelare iuvit ac per -es bibere. SVET. Tib. 45 -e oris ... exprobrata (*in re veneria, aliter*: EVCHER. instr. 2 p. 157, 12 Ibis ... avis Aegyptia -e o. inmunda, quo alvum purgare consuevit). Claud. 15, 4 equitem ... -is in feminam reum. Nero 29 professis ... -em cetera quoque concessisse delicta. VLP. dig. 1, 12, 1, 8 si -em, in qua eos compulerint *domini*, ... exponant *servi*. ITALA Gal. 5, 19 (Ambrosiast.) opera carnis, quae sunt adulterium, fornicatio, impuritas, -s *eqs.* (*Vulg.* impudicitia; *gr.* ἀσέλγεια *ut* RVFIN. hist. 4, 17, 3). ARNOB. nat. 3, 9 p. 117, 16 coeundi. 4, 9 p. 148, 10 propudiosa ... -s (*cf.* 5, 25 p. 197, 9 propudiosi facinoris). LACT. 6, 23, 8 his -bus animas ... velut in caeni gurgite demersit *diabolus*. EVTR. 8, 15 luxuria et -e depravatus *Commodus*. HEGES. 2, 8, 3 Florus ... inquinatissimus in -bus (*gr. Ios. bell. Iud. 2, 278* ἐν ... τοῖς αἰσχροῖς). RVFIN. Orig. in Ios. 10, 1 p. 358, 19 involuti vetustis vitiis et -bus (*antea p. 161, 42. cf.* PS. RVFIN. in Os. 1, 2–5 p. 965[A] -is vitia. IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 2, 40 de vitiorum -e). *al.* PS. RVFIN. in Os. 1, 2–5 p. 964[A] ut incertae sobolis genitor crederetur quasi qui filios alienae -is aluisset ([*sc. Osee meretricis Gommor uxoris factae filios*]. p. 967[A]. *cf.* p. 964[A] -es aliorum). *al.* AVG. civ. 14, 23 p. 49, 27 D. damnabilem (*spectat ad Rom. 1, 26*). nupt. et concup. 1, 12, 13 non est ... haec libido nuptiarum bonum, sed -s peccantium ..., lasciviarum ardor, nuptiarum pudor. IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 2, 140 in motibus genitalium, in sensibus coeuntium, in -e membrorum. 3, 73 morum. *al.* **β** *in paganorum mythologia, cultu, ludis* (*sec. Christianorum iudicium; plur. ex. gr. l. 16. 19. 22. 24*): ARNOB. nat. 3, 23 p. 127, 18 Flora ... -e ludorum bene curat, ut arva florescant ([*de Florae ludis cf. et* LACT. inst. 1, 20, 10 *verbis* -s ... effunditur]. AVG. civ. 8, 14 p. 341, 23 D. l. -bus ... delectantur *dei*). 4, 19 p. 157, 3 ex turpi concubitu ... ad lucem beneficiis -is exisse *deos.* 4, 37 p. 171, 21 opinionum -e. 5, 29 p. 201, 10 tam impurae religionis -s (*cf.* AVELL. p. 459, 22 quae *religio* -um et flagitiorum vocibus celebratur). LACT. inst. 1, 17, 9 -em Veneris omnium libidinibus prostitutae. PS. RVFIN. in Os. 9, 10 p. 1008[C] ad cultum eorum idolorum, quae sola consecrasset -s. *al.* AVG. civ. 2, 5 tit. de -bus, quibus mater deum a cultoribus suis honorabatur. 6, 7 p. 260, 26 D. thymelica ... -s (*cf.* 8, 5 p. 327, 11 theatrorum). 6, 8 p. 262, 14 vanitates et -es ambarum (*i. theologiae fabulosae et civilis*). *al.*

2 *metonymice de membris obscenis*: ARNOB. nat. 5, 12 p. 184, 17 cuius *Agdestis* -s amputata. 5, 27 p. 198, 19 propudiosa corporum monstratur -s obiectanturque partes illae quas pudor ... abscondere ... iubet.

B *de quibuslibet abominandis*: **1** *usu vario*: ARNOB. nat. 1, 16 p. 13, 9 cur ... laevum augurium non sum *Christianus* nec in adversas res bonas mali ominis -e traduco? (*cf. p. 159, 7*). 1, 59 p. 41, 18 frustra nos Christianos dicitis (*sc. pagani*) soloecismorum -e deformes.

2 *usu christiano* (*de haeresibus, peccatis sim., fere pro convicio, plur. l. 37*): FAVSTIN. trin. 2, 9 p. 57[C] considera, *haeretice*, quae opprobria, quas -es de his referat, qui, ut ipse ait *Paulus*, '... coluerunt et servierunt creaturae potius quam creatori' (*cf. Rom. 1, 25*). IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 1, 58 horrorem de -is tuae (*i. Augustini*) impugnatione perpetior? (*cf. 1, 52* homo omnium impudentissime). 2, 173 multa et veternosa crimina ab -e praecedentium ... posteris tradita (*de peccato originali, cf.* ENNOD. epist. 5, 23, 3 ut eorum *apostolorum* beneficiis mortalis angustiae superetur -s). 4, 104 p. 1399 *Manichaei.* ENNOD. epist. 1, 13, 2 procul a moribus vestris malitiae facessat -s. **3**, 18, 1 actuum.

obscēnus (-scaen-), -a, -um. *de origine certant auctores*: VARRO ling. 7, 96. 97 turpe ideo -um, quod nisi in scaena palam dici non debet. potest vel ab eo quod pueris turpicula res in collo quaedam suspenditur, ne quid obsit, bonae scaevae causa scaevola appellata. ea dicta ab scaeva, id est sinistra, quod quae sinistra sunt, bona auspicia existimantur; ... id a graeco est, quod hi sinistram vocant σκαιάν; quare ... ⟨ob⟩scaenum omen est omen turpe (*cui ultimae opinioni assentiuntur Ernout-Meillet, cf. etiam Thierfelder in Navicula Chilon. 98 sqq.*). FEST. p. 189 (*Verrii Flacci, cf.* p. 198) *ab* '*Obsco*' etiam verba impudentia elata appellantur -a, quia frequentissimus fuit usus Oscis libidinum spurcarum (*item al.*). PRISC. gramm. II 489, 11 -us ab 'obs' et 'caenndo' (*cf. Petruševski, Živa Antika 1, 1951, 294 sqq.*) vel 'caeno' (*cf. Walde-Hofmann I 131*) vel ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, unde et 'inquino' (*cf. 46, 13* componitur '*obs*' cum dictione a c incipiente). *de scriptura: quae disserit* VARRO ling. 7, 96, *indicant ea aetate per* -ae- *et* -e- *scriptum esse; in codd. repperimus plerumque* -e-, *rarius* -ae- *et* -oe- (*imprimis in var. l.*). -i-: LVCAN. 10, 78 *Z*[1] NOVELL. Valent. 23 *N.* obc-: COLVM. 9, 7, 5 *AS*[1] CLAVD. 15, 166 *Π*[1]. 26, 306 *Π*. opsc-: CIC. fam. 9, 22, 1. 2 *bis.* 3. 4 *quater* (*in hac epistula et* obs-). FLOR. epit. 1, 18, 5 *N* (*m. sec. addit* b *supra* p). LAMPR. Alex. 6, 4 LACT. inst. 1, 21, 28 *P*[1]*V*. osc-: DECL. in Catil. 64 *a.* *compar.* -ior *inde a* CIC. Tusc. 5, 112. *superl.* -issimus *inde a* CIC. Cael. 69. NOT. Tir. 42, 71. *de notione* (*v. et l. 47 sqq.*): NON. p. 356, 28 -um est inmundum. 357, 3 -um: vitabile ... -um significat et male dictum (*D*[A], maledicum *rell.*). SYNON. Cic. p. 417, 24 corruptor. famosus. adulter. -us. impudicus. incestus. GLOSS. -us: αἰσχροποιός. ἀσελγής. αἰσχρὸς τρόποις καὶ ἐλαττώμασιν. ἀκάθαρτος. ἀπαίσιος. durus (dirus?). turpis aut sordidus. amans muliebria. impurae libidinis vel vitio obscurus. -um: foedissimum. -i: inmundi. -ae: μιαραί. σκυθρωπαί. καταφερής. φιλήδονος. -as: ore saevas id est male canentes (*de avibus, cf. p. 159, 18. 36 sqq.*). *legitur in poesi inde a* PLAVTO, ENNIO, LVCIL., ACC., MAT., CATVLLO, VERG. (*usque ad quem praeter* PLAVTVM *notione I*), HOR., PROP., OV. (*praecipue notione II*), *in oratione prosa inde a* CIC., LIV. (*praecipue notione II*).

significat aliquid horrendum, verendum: **I** *fere i. q. funestus, dirus, spectat ad*: **A** *malum futurum, quod cognoscitur* (*vel efficitur*): **1** *dictis* (*cf.* FEST. p. 201 quom apud antiquos ... ⌊-a dicta⌋ [*ed. pr.*, obscene adiecta *codd.*] sint, quae mali ominis habebantur. *quaedam fort. referenda ad II B; pro subst. v. 159, 7*): ENN. ann. 563

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

contra carinantes verba atque (aeque *c. Castricomio Haupt, Opusc. I 117*) -a profatus (Lvcil. 899 deum rex avertat v. -a [*v. app. crit. et Marx comm.*, Non. p. 357, 13 *ad l.* male dictum]). Acc. trag. 511 cives ominibus faustis augustam adhibeant Faventiam, ore -a dicta segregent (Non. *ut supra*). Fest. p. 340 praeposita est ei (*i. nomini oppidi Egestae*) S littera, ne -o nomine appellaretur (*cf. infra l. 26*). Epit. Alex. 114 *Alexandro mortuo* convenit ... bene dicere et -is parcere. 2 *ominibus* (*cf.* Varro ling. 7, 97 ⟨ob⟩scaenum omen est omen turpe): Acc. trag. 172 nec me ab domuitione arcere tu -o omine *poteris* (Mat. carm. 2 -i interpres funestique o. auctor [*cf. Hom. A 106 μάντι κακῶν*]. Cic. dom. 140. Pavl. Fest. p. 7 Aliesis dies dicebatur -issimi o. Tert. pall. 1, 2 post Gracchi -a o. [*cf. Münzer, RE II A 1393, 23*]). Verg. Aen. 4, 455 vidit ... in -um se vertere vina cruorem *Dido* (Serv. auct.: '-um' ... mali ominis *est*). Liv. 31, 12, 6 animalium -i fetus ... nuntiabantur. Svet. Galba 4, 2 ceteris ... ut -um ostentum abhorrentibus *mulae partum*. Oros. hist. 4, 4, 1 -a et dira prodigia (5, 15, 20 -um p. ac triste). 3 *animantibus ominosis*: Messalla ausp. frg. Gell. 13, 14, 6 *Aventinum* quasi avibus -is ominosum (*explic.* Gell.: quod in eo monte Remus ... aves inritas habuerit). Verg. georg. 1, 470 -ae (-i *var. l.*) ... canes importunaeque volucres signa dabant *Caesaris mortis*. Aen. 12, 876 ne me *Iuturnam* terrete timentem, -ae volucres (*i. Dirae, cf. 854* in ... omen Iuturnae occurrere iussit *Iuppiter*).

B *malum praesens* (*omine denuntiatum l. 26*): 1 *strictius de mortiferis*: Catvll. 68, 99 Troia -a, Troia infelice sepultum detinet ... terra *fratrem* (*cf. 89* Troia nefas). Verg. Aen. 4, 367 dictu ... nefas ... Celaeno prodigium canit et ... denuntiat ... -am famem ([*cf. 3, 256* dira fames *et* Gloss. IV 455, 35 -am f.: diram et inmundam]. Rvfin. hist. 9, 8, 1 taetra et -a [*gr.* ἀδόκητος]. Novell. Valent. 23 -issimam f. per totam Italiam desaevisse. Oros. hist. 2, 4, 8 [*iuxta*: egestas turpis]. Drac. laud. dei 2, 438. 3, 652 Coripp. Ioh. 8, 29). Ov. epist. 5, 119 puppim (*sc. quae Helenam asportavit*). Epiced. Drusi 280 vias (*sc. quibus captivi ad supplicium ducuntur*). Lvcan. 4, 312 cadit ... in haustus *aquae venenatae* ... -os miles. Sil. 6, 199 faucibus atris ... -a condidit alvo *draco Aventem*. Drac. Romul. 5, 135 dentibus.

2 *laxius de quibuslibet horrendis*: a *usu communi*: α *de avibus* (*c. abl. limit. l. 44*): Verg. Aen. 3, 241 nova proelia temptant *socii*, -as pelagi ferro foedare volucres (*sc. Harpyias ut*: 3, 262 sive deae seu sint dirae -aeque v. [*cf. 227 sq.* diripiunt ... dapes contactuque omnia foedant immundo; tum vox taetrum dira inter odorem. *v. et* Serv. *ad l.*]. Gloss. IV 455, 36 -as v.: inmundas aves). Ov. am. 2, 6, 52 volucrum locus ille piarum ..., -ae quo prohibentur aves (Sen. Med. 733 serpentium saniem exprimit miscetque et -as a. maestique cor bubonis et raucae strigis ... viscera *Medea*. Plin. nat. 10, 86 pastu [*sc. upupa*]. Prvd. c. Symm. 2, 1049 [*postea*: hosti ... volucri]). Sil. 13, 472 exanima -us consumit corpora vultur.
β *de variis* (*animantibus praeter l. 54 [?]. 58. 59. 60, nocivis l. 53; quaedam et ad p. 160, 20 sqq. referri possunt, ex. gr. l. 50. 54; c. abl. limit. l. 57*): Verg. Aen. 7, 417 frontem -am rugis arat *Allecto* (*cf. 415* torvam faciem). Hor. epod. 5, 98 -as anus (*i. veneficas*). Ov. met. 10, 238 sunt ... -ae Venerem Propoetides ausae esse negare deam (*cf. 228* sacris ... nefandis *et 240* corpora ... primae vulgasse feruntur). fast. 4, 936 turpia ... -ae ... exta canis *sacrificavit flamen* (Lvcan. 7, 828. *cf. p. 161, 40*). Colvm. 9, 7, 5 -um scarabei vel papilionis genus. Plin. nat. 2, 16 cum ... gentes ... quaedam animalia et aliqua etiam -a pro dis habeant ac multa dictu magis pudenda. 9, 68 -us alibi *salpa piscis est* et qui nusquam percoqui possit nisi ferula verberatus. Clavd. 3, 325 turpes habitus -aque visu corpora *Hunis sunt*. Comm. instr. 1, 42, 13 (= 2, 1, 13) equi. Oros. hist. 2, 19, 10 informium ruinarum -a congeries. Ven. Fort. carm. 4, 26, 129 plumbo. Ps. Ven. Fort. vita Remed. 7, 20 fetore.

b *usu christiano* (*pro subst. l. 65*): Avg. c. Petil. 2, 2, 4 (*verba Petiliani*) qui sub nomine baptismi animas suas reo lavacro polluerunt, quibus ... -is sordes cunctae mundiores sunt, quos perversa munditia aqua sua contigit inquinari. Conc. Carth. a. 420/3 Mansi 4, 446 qui in caliginis huius (*sc. Pelagii et Caelestii errorum*) -a reciderit (*cf. ibid.* fidem scaevis [*Migne 56 p. 493A*, saevis *Mansi*] tractatibus destruentes). Evstath. Basil. hex. 8, 8, 12 daemon -us *diabolus*. Vitae patr. Iurens. 1, 7 p. 135, 7 -a ac devia ... oratio (*qua verbis irritatis de monachis ambitiosis narrabatur*).

II *i. quod pudorem movet* (*spectat ad sexum sim., ad ignaviam p. 160, 82. 161, 9*): A *de eis quae propter pudorem tegi, abscondi solent, fere i. q. pudendus* (*de ipsis pudendis sim. [hominum praeter l. 74. p. 160, 16] vel rebus quae ad ea pertinent*): 1 *adi.*: Plavt. frg. inc. 52 stribula aut de lumbo -a viscera (*sacrificanda ut vid.* [*contextu ignoto*]). Hor. sat. 1, 2, 26 inguen ad -um subductis *tunicis* (1, 8, 5 -o ... porrectus ab i. palus. Cypr. Gall. deut. 133). Priap. 9, 1 cur -a mihi pars sit sine veste, requiris (Ov. ars 2, 584 p. -is opposuisse manus. rem. 429 fast. 1, 437. Fest. p. 263 viri [*cf.* p. 313 p. virilem]. Avg. civ. 14, 16 p. 38, 11 D. p. corporis. *al. cf.* Ser. Samm. 688 locos). Obseq. 55 aedem ... sordidis -isque corporis coinquinatam ministeriis ([menstruis *Heinsius*, *cf. p. 160, 1*]. *cf.* Plin. nat. 33, 50 Antonium ... aureis usum vasis in omnibus -is desideriis [*aliter ac p. 160, 57*]). Sen. dial. 4, 3, 2 inritationem umoris -i (*de urina ut*: Lact. opif. 12, 2. *de profluvio genitali*: Cassian. conl. 22, 3, 1. 22, 3, 5 inst. 6, 7, 2). epist. 77, 14 vas (*i. matellam*). Colvm. 10, 360 -o manat pudibunda cruore (*de menstruo ut*: Ser. Samm. 163 -os ex virgine rores. *cf. p. 159, 81*). *al.* *peculiariter de tertio digito per similitudinem penis* (*cf. vol. VII 1, 711, 80 sqq.*): Marcell. med 12, 46 digito -o id est medio ... dentes fricabis. 2 *n. pro subst.* (*plur. praeter l. 8 sqq.*): Ov. rem. 437 qui ... latuit reddente -a puella et vidit, quae mos ipse videre vetat (Mela 1, 57 -a intimis aedium reddunt. *item de excrementis*: Sen. epist. 70, 20). fast. 6, 631 -i forma virilis (Lact. epit. 18 [23], 8. *item sing.*: Obseq. 25 duplici -o natus. Lact. inst. 1, 21, 28 Hier. in Os. 4, 14 p. 852A). Cels. 5, 28, 14 pessima ... in -is sunt *ulcera* (= Oribas. syn. 7, 39, 1 Aa [*gr.* ἐν τε ἕδρᾳ καὶ αἰδοίοις]). Sen. dial. 2, 13, 2. 6, 20, 3 Mela 3, 63 Svet. Cal. 58, 3 Dom. 10, 5. Min. Fel. 22, 9 cui *Gallo* ... sunt -a demessa. Ivst. 1, 6, 14 sublata veste -a corporis ostendunt ([= Oros. hist. 1, 19, 9]. Rvfin. hist. mon. 28 p. 451B [= Pallad. hist. mon. II 9 p. 355B]). Prob. Verg. georg. 3, 129 genitale arvum ... honeste -a equarum per allegoriam interponens *Vergilius* (*cf. infra l. 45*). *al.* *inde de animalibus marinis, quae antea nominantur 'veretilla' et 'virginal'*: Apvl. apol. 34 desiderata ad res venerias marina -a.

B *de eis, quae (qui) in pudorem peccant, i. q. impurus, turpis, impudicus, incestus, adulter sim.*: 1 *de rebus*: a *adi.*: α *de incorporeis*: ① *de dictis, nominibus sim.* (*cf. p. 161, 11; de vitio elocutionis q. d.* κακέμφατον *e. g. l. 27. 30. 34. 45. 48 [cf.* Isid. *orig. 1, 34, 5* cacemphaton dictio -a *est]; saepius in conviciis alicui ingestis; c. abl. limit. l. 30. ? 47. 52*): Cic. Cael. 69 -issima ... fabula. Tusc. 5, 112 illud Antipatri Cyrenaici est ⟨id⟩ quidem paulo -ius ([*postea*: voluptas ... nocturna]. fam. 9, 22, 3 [*sc. nomen q. e.* Connus]). off. 1, 104 iocandi genus ... inliberale, petulans, flagitiosum, -um (*cf.* Pomer. 3, 6, 4 iocationis -ae). fam. 9, 22, 1 sic ... disserunt *Stoici*: nihil esse -um, nihil turpe dictu. 9, 22, 2 factum est tam -um (*sc. 'penis'*) quam id verbum quo tu usus es ([*fortasse 'mentula'*]. 9, 22, 4 etiam non -a v. pro -is sunt. Varro Men. 10 Fest. p. 245 Sen. contr. 4 praef. 9 Sen. benef. 4, 31, 4 dial. 2, 11, 2. *al.*). 9, 22, 3 cum 'bini' dicimus, -um est. ad Q. fr. 2, 3, 2 cum ... versus ... -issimi in Clodium et Clodiam dicerentur (Priap. 49, 3). Hor. epist. 2, 1, 127 torquet ab -is ... sermonibus aurem *pueri poeta* (Petron. 85, 2 violari aures meas -o s. Pomer. 3, 6, 3 [*cf. 3, 6, 4* sermo turpis]). Prop. 1, 16, 10 carminibus. Ov. met. 14, 522 addidit -is convicia rustica dictis (fast. 3, 695 Phaedr. 3, 11, 2. Avg. civ. 2, 4 p. 57, 19 D. turpitudinem -orum d. atque factorum). Sen. contr. 1 praef. 8 cantandi saltandique -a studia (*cf.* Qvint. inst. 1, 2, 8 canticis. Ivv. 11, 174 vocibus [Avg. civ. 2, 6 p. 59, 24 D. -is v. et motibus histrionum]. Arnob. nat. 7, 33 p. 267, 22 cantiones). 10 praef. 11 nomen (Pavl. sent. 5, 4, 21). Val. Max. 6, 3 ext. 1 maledictis. Qvint. inst. 8, 3, 44 in -um intellectum sermo detortus est (*cf.* Avson. 360, 3 p. 219, 24 P. nonne -am significationem honesta verborum translatione velavit *Vergilius* ? [*de loco supra l. 16 collato*]). Flor. epit. 1, 18, 5 per -am turpemque dictu contumeliam. Schol. Hor. epod. 8, 18 penem fascinum dixit propter -am figuram. Rvfin. hist. 4, 7, 15 -a ... commenta. -um est *c. inf.*: Cic. off. 1, 127 (*de necessitatibus corporis*) quod ... facere non turpe est, modo occulte, id dicere -um est. 1, 128 liberis dare operam re honestum est, nomine -um. ⓘⓘ *de variis rebus*: Cic. fin. 2, 7 quod *bonum* cibo ... et -a voluptate capiatur (2, 68 Tusc. 5, 94. nat. deor. 1, 111 a delicatis et -is v. *al. cf.* Mart. 4, 48, 3 pruriginis [Avson. 108, 6 p. 350 P.]. Ps. Tert. haer. 1 p. 215, 19 in concupiscentia ... foeda et -a. Arnob. nat. 3, 27 p. 130, 8 adpetitus. Rvfin. Orig. in gen. 3, 6 p. 47, 12 desideriis [*aliter ac p. 159, 82*]. Avg. civ. 22, 22 p. 605, 24 D. libidinem. Favst. Rei. grat. 1, 2 p. 14, 14 passionis. *sim. al.*). Ov. am. 3, 14, 28 pudor -um diffiteatur opus. met. 9, 468 spes (fast. 6, 337). 9, 509 flammae. trist. 2, 409 risus. Liv. 39, 11, 7 -is ... sacris *Bacchanalium* (*cf.* Avg. civ. 8, 14 p. 343, 4 D. in eorum *paganorum* sacris -a sollemnitate ... ridetur). Fest. p. 326 ⟨cum gestibus ob⟩scaenis ([*suppl. Mommsen*]. Tac. ann. 15, 37, 3 g. motusque [*cf. l. 40*]). Sen. contr. 1, 2, 13 utrum castitas tantum ad virginitatem referatur an ad omnium turpium et -arum rerum abstinentiam (Vell. 2, 83, 1 -issimarum). 1, 2, 15 ex -issimis *disciplinis* (*opp.* castis). Val. Max. 3, 5, 4 Hortensius Corbio omnibus scortis abiectiorem et -iorem vitam exegit (Amm. 31, 9, 5 [*postea*: ut ... nefandi concubitus foedere copulentur maribus puberes]). 7, 7, 6 -a Genucii *Galli* praesentia. Lvcan. 10, 363 si ... amplexus *Cleopatrae* incesto pectore passus hauserit -um titulo pietatis amorem *frater*. Petron. 117, 12 strepitu -o simul atque odore (*de crepitu ventris; cf. p. 159, 60*). Plin. nat. 2, 93 moribus. Ps. Qvint. decl. 3, 16 adversus -am vim corruptoris *iuvenum*. Svet. Cal. 56, 2 manum ... formatam commotamque in -um modum (Oros. hist. 5, 15, 21 nuda ... iacuit). Ps. Tert. haer. 1 p. 215, 22 permixtiones execrabiles -asque coniuncturas (*Kroymann*, coniunctas *codd.*). Arnob. nat. 5, 9 p. 182, 15 certaminis. Lact. inst. 5, 8, 7 ut victum sibi -issimum quaerat *femina*. Avson. 71, 2 p. 341 P. repperit -as veneres vitiosa libido. Amm. 30, 9, 2 conscientiae. Hier. epist. 60, 10, 5 ut nullam -i in se rumoris fabulam daret (*cf.* Const. Simond. 10 suspicionis).
-um est *c. inf.*: Qvint. inst. 11, 3, 125 varicare ... et in stando deforme est et accedente motu prope -um. *vergit ad notionem q. e. ignavus* (*cf. p. 161, 9*): Coripp. Ioh. 3, 437 haec fors ... addidit ... nostris letumque metumque -amque fugam, turpi quae perdere gentes Marte solet.

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

β de corporeis: PRIAP. 4, 1 -as rigido deo (*i. Priapo*) tabellas ... dat donum Lalage (PROP. 2, 6, 27). OV. met. 10, 465 accipit -o genitor sua viscera (*i. filiam*) lecto (*cf.* trist. 2, 378 in -o ... toro. SEN. contr. 1, 2, 1 lectulum. SCHOL. Iuv. 6, 117 cubilis [PRVD. c. Symm. 1, 108]). LIV. 39, 15, 13 ex -o sacrario *Bacchanalium*. PERS. 5, 165 limen. *de eo, quod hominem -um facit*: OV. met. 15, 319 cui non audita est -ae Salmacis undae *eqs.*? (*cf. infra l. 37*). IVV. 6, 298 prima peregrinos -a pecunia mores intulit, et turpi fregerunt saecula luxu divitiae molles. *de eo, quod ignaviae causa appetitur* (*cf. p. 160, 82*): CLAVD. 26, 306 numquam oblita decoris -am latebram pietas ignava requiret.

b *pro subst.* (*saepe de dictis [cf. p. 160, 22], ideo fortasse hic illic 'verbum' sim. suppleri potest; plur. praeter l. 21 sq.*): CIC. off. 1, 159 ita taetra quaedam, ita -a, ut dictu quoque videantur turpia. fam. 9, 22, 2 hodie 'penis' est in -is. 9, 22, 4 in verbis honestis -a ponimus. OV. fast. 3, 675 cur cantent ... -a puellae ([*cf. 676* probra canunt]. *cf.* FEST. p. 245 quod ... -a clamentur. CLAVD. DON. Aen. 1, 740 p. 143, 5 non turpia aut -a *canebat*). trist. 2, 497 mimos -a iocantes. SEN. contr. 1, 2, 7 coram sacerdote -is ... abstinent. 4 praef. 11 -a iussisti. SEN. benef. 3, 26, 2 admotam esse imaginem *Tiberii* -is (*i. usui matellae*). QVINT. inst. 8, 2, 2 -a vitabimus et sordida et humilia. 8, 3, 38 si -a nudis nominibus enuntientur. IVV. 6, 365, 2 ludit ... professus -um (*sing. ut*: PRISC. gramm. II p. 595, 1 [*ex Cic. vel Plin.*] quae *praepositio 'cum'* facit -um [*in dictione 'cum nobis'*]). PORPH. Hor. epist. 1, 19, 34 multa -a dicentem *Archilochum* (*postea*: spurca). LAMPR. Heliog. 18, 4 ARNOB. nat. 2, 45 p. 84, 3. *al.* *c. abl. limit.*: NOVELL. Valent. 19 pr. quam dictu audituque -a ... ipsorum *Manichaeorum* confessione patefacta sunt.

2 *de animantibus* (*hominibus praeter l. 40. 42. 45; accedit acc. graec. q. v. l. 44*): **a** *adi.*: PROP. 3, 11, 31 coniugis -i *M. Antonii* pretium Romana poposcit moenia (*sc. Cleopatra, de qua ipsa*: LVCAN. 10, 78 matre). OV. met. 3, 537 greges *Bacchei*. LIV. 33, 28, 5 illis viris (*cf. 2* mollibus viris *et* MART. 6, 50, 3 -os ... cinaedos). SEN. contr. 9, 2 (25), 9 puellae (*i. meretrices ut*: MART. 11, 61, 4). SEN. benef. 4, 31, 4 hominem tam palam -um *Mamercum Scaurum*. PETRON. 9, 8. PLIN. nat. 28, 9 quisquis es, talis aeque morieris, tamquam -us vixeris aut nefandus (*praedicat. ut*: VIB. SEQ. geogr. p. 152, 31 ex quo *fonte Salmacis* qui bibit mollescit, id est -us fit [*cf. supra l. 7*]). DECL. in Catil. 64 -um artificem *coniurationis* Catilinam (*cf. de Catilinariis*: 100 -ae ... iuventutis). LAMPR. Alex. 6, 4 impurum et -um *tyrannum Heliogabalum*. LACT. inst. 3, 8, 9 canis (*i. libidinosus, cf. p. 159, 52*). AVSON. 128, 12 p. 344 P. RVFIN. Orig. in Ios. 10, 1 p. 358, 18 sunt quidam ... in actibus ... -i satis et vitiis involuti. PRVD. ham. 586 *vipera*. CLAVD. 15, 166 instat ... thalamis -us adulter *Gildo*. 18, 302 senex -ior (*de Eutropio ut*: 19, 31 foedus ... mentemque -ior ore). COMM. 1, 7, 12 *dei paganorum*. RVT. NAM. 1, 387 reddimus -ae convicia debita genti *Iudaeorum*, quae genitale caput propudiosa metit.

b *m. pro subst.* (*plur. praeter l. 50. 52; c. dat. et gerund. ut vid. l. 54*): SEN. contr. 4 praef. 10 inpudicitia ... in liberto officium *est* ... ex eo impudici et -i ... officiosi vocitati sunt. SEN. benef. 2, 21, 2 vivam cum -o? (*antea*: homo prostituti corporis). dial. 2, 15, 1 -orum vocibus inprobis. IVV. 2, 9 quis ... non vicus abundat tristibus -is? (*cf. 10* cinaedos). 6, 513 semivir, -o facies reverenda minori. LAMPR. Alex. 15, 2 abiectis ex aulico ministerio cunctis -is et infamibus. AVR. VICT. Caes. 23, 2 orbe toto -issimos perquirebat visendis tractandisve artibus libidinum ferendarum (*v. app. crit.*). SERV. georg. 1, 57 -os omnes (*Verg.* 'molles'). AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 23, 2 est ... iusta persecutio, si oderimus -os.

adv. **obscēnē.** *compar.* -ius *l. 62. 63. 66. 74*, *superl.* -issime *l. 70. 72.* *fere i. q. turpiter, impudenter* (*spectat ad sexum praeter l. 72; praecipue de dicendo, de vitio elocutionis q. d.* κακέμφατον *e. g. l. 62. 64. 66. 67; acced.* minus *l. 65*): CIC. orat. 154 si ita diceretur (*sc. 'cum nobis' pro 'nobiscum'*), -ius concurrerent litterae. nat. deor. 3, 56 cuius *Mercurii* -ius excitata natura. off. 1, 128 adulterare re turpe est, sed dicitur non -e (SEN. contr. 1, 2, 21 vehementer, non sordide, non -e. *ibid. iterum*. 1, 2, 23 non minus -e. *cf.* CIC. fam. 9, 22, 2 potuit -ius? [*sc. eloqui quam dicens 'illam dicam', quod sonat ut 'landicam'*]). QVINT. inst. 8, 3, 47 etiam sensu plerique -e intellegere ... cupiunt ... et ex verbis, quae longissime ab obscenitate absunt, occasionem turpitudinis rapere (*postea*: κακέμφατον). EVTR. 8, 22 inpudicissime et -issime vixit *Heliogabalus* (SIDON. epist. 3, 13, 11 ut quispiam seria loquens v. -e [*opp.* improbus dictis et probus moribus]). OROS. hist. 6, 19, 20 quod -issime lanificio ... reginae *Cleopatrae* senator ... praeesse non erubuerat, *Q. Ovinius occisus est.* SIDON. epist. 2, 2, 6 si involvuntur -ius *palaestritae*.

deriv.: obscenitas. *compos.*: subobscenus.

[obscitus *v. p. 162, 2.***]**

obsclūdo *v.* occludo.

? **obscriptiae** SYNON. Cic. p. 420, 16 *iuxta* obices. obseriae *sim.*; obsaep(t)iae *suspicatur Szantyr; cf. fortasse* praesaepium (praesaepia *f. Gloss.*) *et ad formarum varietatem* insidiae: obsidium.

obsculātio *v.* osculatio.

obsculto *v.* ausculto (*adde* CIL IV 4008, 1; *v. Väänänen, Le lat. vulg. des inscr. pomp.*[3] *31*). *Kuhlmann.*

obscum duas diversas et contrarias significationes habet; nam Cloatius putat eo vocabulo significari sacrum, quo etiam leges sacratae obscatae (obscitae *X*, Oscae *ed. Ald.*) dicantur FEST. p. 189 (PAVL. -um dicitur significare sacrum, unde et leges obsatae, id est sacratae). *cf. Funaioli, Gramm. Rom. frg. I p. 472.* *cf. Onom.* *Sz.*

***obscūrātio,** -ōnis *f.* *ab* obscurare. *plur.*: CIC. fin. 4, 32 VITR. 9, 1, 11 CHALC. comm. 70. 87 MART. CAP. 8, 881. GLOSS. ἐπισκότησις. ἀμαύρωσις. -o solis: ἔκλειψις ἡλίου. *inde a* CIC. *phil.; attulimus omnia exempla praeter l. 13 et 16.*

i. q. actio obscurandi (*vel status obscuratus; acced. saepe gen. eius, qui obscuratur*): **I** *respicitur defectus lucis*: **A** *proprie*: **1** *de defectu solis et lunae*: CIC. phil. frg. V 54 ut easdem ... tenebras efficiat sol, quas effecit ⟨in⟩ interitu Romuli, qui -e solis est factus (PAVL. FEST. p. 100 PLIN. nat. 36, 202 QVINT. inst. 1, 10, 47. *al.*). SEN. nat. 6, 3, 3 sive deficere sol visus est sive luna, cuius -o frequentior *est*, ... delituit (CHALC. comm. 87. ISID. nat. 21, 3 defectu et -e). MART. CAP. 8, 869 utriusque luminis (*i. solis et lunae*). *al.* **2** *de occasu sim. siderum* (*gr.* κρύψις, ἀφανισμός): CHALC. comm. 70 solis peragrationibus effulsionibusque et -bus, quas ortus et occasus vocamus, minime concurrunt *quaedam stellae errantes* (*de solis -bus loqui videtur, cum Theo Smyrn. 136, 10 sqq. de stellarum errantium -bus loquatur, cf. et l. 21. 24; Theo 136, 11* κρύψεις). 71 stellae alicuius -o sole obumbrante (*Theo 137, 17* ἀφανισμός). 87 veniemus ad demonstrationem coetuum ..., item obstaculorum effulsionumque et repentinarum -um (*Theo 192, 22* κρύψεων). MART. CAP. 8, 881 has ... -es ortusque perspicuos (*cf. antea*: claritate radii supervenientis occulitur *Mercurius a sole*). **3** *de tenebris, caligine sim.*: BELL. Hisp. 6, 4 illa -e (*cf. 3* ut matutino tempore nebula esset crassissima). VITR. 9, 1, 11 solis ... splendor perspicibilis ... sine ullis -bus est per omnem mundum. HIL. in psalm. 119, 21 Cedar ... id est quod nobiscum pronuntiatur -o; in hoc ... obscuro tenebrosoque ... habitaculo *eqs.* (*aliter ac p. 164, 44 sq., ut vid.*). CAEL. AVR. acut. 1, 9, 58 ob -is (curationis *Drabkin dubitanter*) proprietatem strictura laborantes *phreneticos* ... in lucido ... locamus. **4** *de oculis hebetatis*: ORIBAS. syn. 8, 47, 1 La ptysis est pupule congustatio et -o (*gr.* φθίσις ἐστὶ τῆς κόρης ... ἀμαυροτέρας ... γινομένης).

B *translate*: TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 597, 17 ut illa facies *mulieris* ... notam ... referat de habitu humilitatis et -e decoris. PS. AMBR. mans. 12 p. 23[B] ut praedicatorum verba eloquii nitore refulgeant et auditorum mentes nulla sui -e confundant. AVG. civ. 8, 23 p. 356, 21 D. nescio quo modo illa -e cordis ad ista delabitur *Hermes*, ut *eqs.* (*spectat ad Rom. 1, 21* 'obscuratum est insipiens cor eorum' [*cf. p. 164, 74*] *ut*: in psalm. 57, 18 l. 34 poena est -o c. l. 41 -o c., excaecatio mentis parva est poena? *ex eodem loco pendent* nat. et grat. 22, 24 ista -o. in psalm. 57, 19 l. 2 poenam -is). in psalm. 2, 4 l. 14 mentis -o.

II *respicitur status rerum evanescentium* (*sc. in aliarum numero; subest tamen imago lucis splendore praenitente superatae sec. Cic. fin. 3, 45 p. 165, 55, cf. l. 16*): CIC. fin. 4, 29 in quibus propter eorum exiguitatem -o consequitur (*postea*: nihil interesse nostra, ... sint illa necne sint). 4, 30 quibus in rebus ... -o non fit. 4, 32 de ... -bus quae propter exiguitatem vix aut ne vix quidem appareant.

obscūrē *v. s.* obscurus.

NON. p. 146, 28 oblitterare est **obscūrēfacere** (obscurare facere *var. l.*) et in oblivionem ducere. *ab* obscurus *et* facere.

[obscūridicum (*legendum* obscure dictum) *v. s.* obscure.**]**

GLOSS.[L] II Abav. EN 7 ⟨a⟩enigma: similitudo vel **obscūriloquium** (*cf.* GLOSS. IV 410, 22 = V 598, 46 ⟨a⟩enigma: -um). *ab* obscurus *et* loqui, *cf.* magniloquium.

obscūritās,** -ātis *f.* *ab* obscurus. osc-: SEN. epist. 57, 3 *V m. pr.* AVG. in Iob p. 523, 8 *C.* *plur.*: CIC. div. 2, 132 VARRO ling. 10, 75 VITR. 6, 6, 6. 9, 1, 11 PLIN. nat. 20, 3. 25, 142. 28, 65. 167 GELL. 20, 1, 5 APVL. Plat. 1, 9 ARNOB. nat. 1, 62. *inde saepe.* *de notione*: SYNON. Cic. p. 419, 31 caligo. nubes. nebula. sublustrum. -s. HIER. in Am. 5, 25 p. 1056[B] ἀμαύρωσιν id est -em. GLOSS. σκοτεινότης. ἀσάφεια. ferrugo. *legitur inde a* CIC., VARRONE, LIV., VITR., *in poesi non invenimus praeter* PRVD. cath. 2, 9. **[praeverbio* ob *mutato in* ex *vel omisso: it. vet.* scurità, *abrut.* skurtate; *francog. vet. I* e(b)scurté, *II* oscurté; *prov. vet.* escurdat, (e)scurtat; *delph. med.* eskürit**á**; *langued.* escuritat; *vasc.* escuretat. *cf. M.-L. 6019*[a]. *Wartburg VII 279 sq. G.***]**

i. q. status obscurus (*iuxta* caligo *p. 163, 8. 164, 27. 32,* tenebrae *p. 163, 63. 68, cf.* -s caliginis *p. 163, 49,* tenebrarum *p. 164, 18,* noctis *p. 164, 16*): **I** *pertinet ad perceptionem mentis*: **A** *occluditur intellectus, comprehensio sim.* (-s intellegendi *p. 163, 55*): **1** *oratione parum perspicua*: **a** *accedente gen. verborum sim. vel absolute*: *α -s fit brevitate*: CIC. inv. 1, 29 saepe res parum est intellecta longitudine magis quam -e narrationis. de orat. 2, 326 -em adfert *brevitas* (SVET. Aug. 86, 1 quae *praepositiones et coniunctiones* detractae afferunt aliquid -is). SEN. contr. 2 praef. 2. 9, 2, 26 orationis -em (-em oratoris *exc.*) severitatem putant (*opp.* abundantia). QVINT. inst. 4, 2, 44 quae nimium corripientes omnia sequitur, -s (8, 3, 82 hoc [*i. Sallusti brevitatem*] male imitantes. PORPH. Hor. ars 24/25 breviter scribentem). PORPH. Hor. serm. 1, 4, 49/50 bellam -em adfectavit *Horatius*. AVG. in euang. Ioh. 118, 3 brevitas -em facit. OROS. hist. 3 praef. 3 brevitas ... atque -s, immo ut est semper obscura bre- *[Kuhlmann]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vitas . . . aufert . . . intellegendi vigorem. BOETH. subst. bon. 11 -bus brevitatis. *β -s fit variis de causis* (*cf. etiam l. 37*): CIC. leg. agr. 2, 36 duae sunt huius -is causae *eqs.* (*item de lege a Rullo lata* QVINT. inst. 5, 13, 38. *cf.* 7, 6, 2 tum accidit, cum est in lege aliqua -s. GELL. 20, 1, 5 -es *legum duodecim tabularum*). de orat. 3, 50 tanta . . . *est* insolentia ac turba verborum, ut oratio, quae lumen adhibere rebus debet, ea -em et tenebras afferat. 3, 167 *in metaphora* -s fugiendast (*cf.* AVG. epist. 180, 4 tropica. gen. c. Manich. 2, 4, 5 addita -e allegoriarum quasi aliqua caligine obducta [GREG. M. in Ezech. 1, 6, 1]). top. 3 a libris *Aristotelis* te -s reicit (*cf.* GELL. 9, 14, 3 *commentationum Nigidii* -s subtilitasque . . . tamquam parum utilis derelicta est). div. 2, 111 *qui versus Sibyllinos composuit,* adhibuit . . . latebram -is (*cf.* TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 504, 10 -is propheticae [*item de prophetia*: HIL. in psalm. 14, 2 AVG. in Iob p. 562, 16]. ARNOB. nat. 3, 23 obliquata, dubia , . . . -is submersa caligine . . . responsa *Apollinis*). VARRO ling. 6, 40 (*de occulto principio verborum*). VITR. 2, 2, 1 Heraclitus . . . , qui propter -em scriptorum . . . σκοτεινός est appellatus (*de eodem*: SEN. epist. 12, 7 cui cognomen fecit orationis -s). 5 praef. 2 vocabula ex artis propria necessitate concepta inconsueto sermone obiciunt sensibus -em. QVINT. inst. 4, 5, 25 cum fecerunt mille particulas, in eandem incidunt -em, contra quam partitio inventa est. 8, 2, 12 -s fit verbis iam ab usu remotis. 8, 2, 14 (*de longitudine sermonis et de hyperbato; item al. cf.* MAR. VICTORIN. defin. p. 25, 14 ne res rei interposita -em pariat). *al.* PAVL. dig. 18, 1, 21 (*ex Labeone*) pacti (*postea*: potuit . . . apertius dicere). *al.* in -e esse: SCHOL. Cic. Bob. p. 117, 3 sensus hic in -e est.

b *accedente gen. scribentis, loquentis*: CIC. rep. 1, 16 leporem Socraticum subtilitatemque sermonis cum -e Pythagorae . . . contexuit *Plato.* VARRO ling. 10, 75 quorum *grammaticorum* -es eo minus reprehendendae *sunt,* quod pleraeque definitiones re incognita propter summam brevitatem non facile perspiciuntur. SVET. gramm. 10, 7 vitet . . . -em Sallusti. SEN. contr. exc. *p. 162, 79.*

2 *ipsis rebus ambiguis, confusis, latentibus*: a *usu communi*: CIC. Cluent. 66 quae in diuturna -e latuerunt sic aperiam, ut ea cernere oculis videamini. 73 in ea -e ac dubitatione (*antea*: res . . . occulta). Sull. 78 nihil erroris erit in causa nec -is (*cf.* fam. 6, 6, 7 minus . . . habent vel -is vel erroris). Marcell. 30. de orat. 1, 10 quanta in -e rerum et quam recondita in arte . . . versentur *mathematici* (fin. 2, 15 r. -s, non verborum. ac. 1, 44 Tusc. 33 PLIN. nat. 18, 207. APVL. Plat. 1, 9 -bus. *al. cf.* CIC. de orat. 3, 124 in rebus [fin. 4, 2 ac. 2, 7 Tusc. 1, 78]). 1, 68 naturae (fin. 5, 51 ac. 2, 147 div. 1, 35. *cf.* AVG. pecc. mer. 3, 8, 16 propter rerum naturae -em). ac. 1, 29 propter -em ignorantiamque causarum (MART. CAP. 4, 352). div. 2, 132 -es et aenigmata somniorum. VLP. dig. 10, 1, 2, 1 amovendae veteris -is gratia. MIN. FEL. 10, 1 pravae religionis (*cf.* ARNOB. nat. 2, 60 augustae . . . divinitatis. 5, 17 mysterii. AVSON. 326 p. 114, 2 P. initiorum). TERT. apol. 22, 6 praescr. 14 l. 4. ARNOB. nat. 1, 62 caecis -bus involutum (*eadem formula*: 2, 9. 51. *cf.* FIRM. math. 4, 22, 20 rationem . . . involutam variis -bus. DIOM. gramm. I 473, 5 tortuosis -bus implicata. *sim. al.*). 7, 29 causam . . . perspicuam nec caliginis alicuius -e contectam (*item c. gen. inhaerentiae sim.*: FIRM. math. 2, 19, 1 confusionis. FVLG. RVSP. praedest. 1, 42 ignorantiae [CASSIOD. in psalm. 73, 20 GREG. M. moral. 1, 28. 14, 61. *aliter l. 79*]. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 1, 5 p. 42, 1 incomprehensibilitatis. *cf.* OP. imperf. in Matth. 29 p. 784 sub caligine -is). *al.* *acced. gen. gerund.*: HIL. in psalm. 118 daleth 1 p. 390, 17 amota omni -e intellegendi. b *usu christiano* (*sive de errore, peccatis sim. sive de corpore, mundo, sc. sublucente imagine absentis lucis divinae, cf.* EVSTATH. Basil. hex. 2, 4, 3 si . . . deus lumen est, . . . repugnans ei virtus -s est [*gr.* σκότος]; *c. gen. explic. l. 61. 63sqq.*): HIL. in Matth. 16, 3 absoluta omnis de fermento Pharisaeorum . . . -s est. RVFIN. Orig. in exod. 3, 2 p. 165, 19 donec quis in tenebrosis saeculi actibus manet et in negotiorum -e versatur. Orig. in Ios. 4, 2 p. 311, 17 nihil illuminationis a sacerdotibus capientes in tenebris ambulant et peccatorum -e caecantur (EPIPHAN. in euang. 41 p. 94, 24 caecus in -e p. CASSIOD. in psalm. 117, 27. 118, 55. 145, 8. *cf.* CHROMAT. in Matth. 17, 1, 3 perfidiae -e caecatur. FVLG. RVSP. epist. 8, 26 falsitatis -e caecatum. GREG. M. moral. 4, 44 culpae. 4, 45 infirmitatis nostrae. *sim. al.*). PS. ORIG. in Iob 1 p. 408[C] ob haec *mala* . . . mors vivit et infernus floret et tenebrae gaudent et -s non minoratur. PRVD. cath. 2, 9 nostra . . . -s fraudisque pectus conscium (AVG. conf. 13, 2, 3. *cf.* 13, 4, 5 in -e sua [PRIMAS. in apoc. p. 858[C] -bus]). AVG. in Iob p. 523, 8 -s carnis et sanguinis. ENNOD. opusc. 1, 82 p. 283, 24 cederet divino splendori mortalis -s. *al.*

B *obruitur, sordidatur fama, memoria sim.* (*de rebus corporeis p. 164, 4* '-em afferre *alicui*' *i. q. superare aliquem l. 78; nonnisi sing.*): CIC. Vatin. 11 ut adulescentiae turpitudo -e et sordibus obtegatur (*antea*: tenebricosissimum tempus. *cf.* TAC. hist. 1, 84, 3 sordes et -em Vitellianarum partium). Deiot. 12 si tuae res gestae ceterorum laudibus -em attulerunt. off. 2, 45 prima aetas propter humilitatem et -em in hominum ignoratione versatur. VAL. MAX. 4, 6 ext. 1 amores . . . -e ignorantiae non obruti (*aliter supra l. 51*). PLIN. epist. 1, 8, 6 quae *recte facta* in -e et silentio reponuntur (*cf.* 6, 24, 1 facta claritate et -e facientium aut tolluntur . . . aut deprimuntur). FLOR. epit. 1, 6, 1 nec -s inhibuit quamvis matre serva creatum *Servium Tullium* (*cf.* 3, 1, 13 generis. SIDON. epist. 1, 11, 6 natalium). TREB. trig. tyr. 1, 2 hominum. ARNOB. nat. 1, 57 in antiqua -e summotis *rebus.* 7, 43 hominem . . . -e incognitum nominis. AMM. 18, 5, 5. HIER. epist. 15, 5, 1 -s, in quo dego, loci (*cf.* HIL. AREL. vita Honorat. 16 l. 5 ignoti . . . exilii). PS. AVG. serm. ed. Caillau 2, 40, 4 adoraverunt adhuc pannorum -e humilem *Christum magi* (*opp.* signorum virtute fulgentem). *al.*

II *pertinet ad perceptionem sensuum*: A *de visu adempto vel turbato*: 1 *tenebris, caligine* (*de ipsa luce* LIV.): LIV. 37, 41, 3 -s lucis . . . Romanis non adimebat . . . conspectum (*2* nebula . . . caliginem dedit. *cf.* SEN. nat. 7, 13, 1 propter -em luminis). VITR. 6, 6, 6 parietum altitudines . . . inpediundo faciunt -es. 9, 1, 11 solem . . . errantia . . . sidera -is morationibus inpedire (*de stellis ut ibid.* -es. HYG. astr. 2, 19 arietis. *v. et l. 9*). PAVL. FEST. p. 83 Erebum . . . -em . . . esse (*de inferno ut*: CASSIOD. compl. in II Petr. 2, 10 aeterna praeparatur -s *peccatoribus.* in psalm. 54, 24 l. 405. *cf.* IVL. HON. cosmogr. B 10 superius de -e promitur *Tigris fluvius* [*i. de profundo terrae*]). VAL. MAX. 4, 7, 6 -e . . . suffragante (*item nude de nocte al.; accedit* noctis *e. g.* QVINT. decl. 309 p. 216, 6 VEG. mil. 3, 8 p. 82, 8. PS. AVG. serm. ed. Mai 29 novae n. [*de solis defectu*]). 9, 9, 2 tenebrarum -s (TYCON. in apoc. 172 B.). SEN. epist. 57, 3 illa -s (*sc. cryptae. cf.* VITAE patr. 5, 5, 26 cellae [*gr. Nau 1908 p. 269 n. 177* σκοτίαν]). nat. 1, 2, 4 aëris densi (*al.*). PETRON. 12, 1 temporis ([*antea*: deficiente iam die]. AMM. 18, 2, 13 *i. nox*). FRONTIN. strat. 2, 5, 21 cum . . . nebulae praestarent -em. TAC. hist. 3, 11, 3 latebrarum. TERT. adv. Val. 15 p. 195, 12 *loci* (*al.*) HIL. in Matth. 26, 1 solis (*al.*). *et saepius.* 2 *infirmitate oculorum*: PLIN. nat. 20, 3 cogitur in pastillos ad . . . -es et vitia oculorum (28, 65 o. albugines, -es. 37, 51 -i [-bus *L*]. THEOD. PRISC. eup. faen. 38 -es. ORIBAS. syn. 8, 50 tit. La ad . . . -is [*pro* -es *ut vid.*] et caligines o. [*gr.* περὶ ἀμαυρώσεως καὶ ἀμβλυωπίας]). 20, 60 quoniam . . . suco *hieracii* oculos tinguendo -em . . . discutiant (*cf.* 25, 142 nubeculas, -es discuti). 23, 35 -em visus facere *Falernum* (CAEL. AVR. acut. 2, 32, 168 -s). 28, 167 -es (*separantur a suffusionibus ut*: THEOD. PRISC. eup. faen. 38 caligines et -es). THEOD. PRISC. eup. faen. 38 si haec . . . -s senectutis magis quam vitio fuerit oculorum. 39 -em. *vergit ad notionem q. e. vertigo*: MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 2 p. 239/240 si aliquis infantulum *in excelso loco collocatum* despicientem videat haesitare et -bus ac defectionibus fatigari (*cf. gr.* σκοτοδινιῶν). *ibid.* antequam . . . eos -s occuparet (*gr.* σκοτοδινίᾳ). *ibid.* antequam eos -s . . . comprimeret (*gr.* σκοτωθῆναι).

B *de colore fuscato* (*nonnisi sing.*): PLIN. nat. 2, 79 sol (*i. solis aër*) . . . atram in -em *tinguit sidera errantia* (*antea*: colores ratio altitudinum temperat. *an ad l. 7 sqq.?*). PORPH. Hor. epist. 1, 11, 13 a nigro colore dicimus propter fuliginem vel -em, quam intus habent, *fornos* (*i. quasi furvos*). RVFIN. Orig. in cant. 5 p. 113, 19 gens Cedar nigredo vel -s interpretatur (*de eadem gente*: p. 114, 12 pro coloris -e. *cf. p. 162, 29*). MACR. Sat. 2, 4, 14 cum de Tyriae purpurae . . . -e quereretur *Augustus.* GREG. TVR. glor. conf. praef. p. 748, 8 numquid poterit . . . -s picis liquoris lactei colore mutari?

C *de sonitu confuso, turbato* (*cf. p. 167, 28*): CAEL. AVR. chron. 1, 1, 6 peiorante passione sequitur . . . pulsus -s (*nisi ad p. 163, 32*). MISC. Tir. p. 48, 4 suspirium, vocis -em, stridorem pectoris.

***obscūro,** -āvi, -ātum, -āre. *ab* obscurus. *scribitur* opsc- PLAVT. Trin. 667 *AB.* *formae perf. breviores*: -asse PLAVT. Trin. 667 QVINT. inst. 5, 13, 41. *al.* (-visse *nonnisi* CIC. nat. deor. 2, 96), -arunt HIL. coll. antiar. p. 57, 31 (*si recte, v. p. 167, 52*; -verunt ITALA I Ioh. *l. 76* HERM. vulg. sim. 9, 30, 4). GLOSS. ἐπισκοτῶ. σκοτίζω. *inde a* PLAVTO, ENN., CIC., VARRONE, CATVLLO. [*falso trad.*: CATO or. frg. 1, 14 dicunt palam necessum esse obcuratum (*N Malcovati*, -tum *C*). *confunditur in codd. c.* observare: CIC. Tusc. 5, 119 IVL. SEV. rhet. 9 p. 359, 24.]

I *transitive i. q. obscurum facere* (*obi. suppl. p. 166, 74. 80, accedit dat. l. 67. p. 165, 23. 166, 29. 84, abl. limit. l. 81. p. 167, 15, structurae causales passim, abl. inde a* CIC., *gen. causae p. 167, 16, separative* ab *l. 72. 84*): A *incorporaliter*: 1 *deminuitur facultas intellegendi, cognoscendi sim.*: a *caecando* (*sc. mentem sim., homines ipsos l. 81. 84. p. 165, 2. 4. 6. 7 bis; ap. christianos -ari dicuntur etiam peccatores, sc. luce gratiae amissa*): PLAVT. Trin. 667 scio te sponte non tuapte errasse, sed amorem tibi pectus -asse. VITR. 7, 5, 4 iudiciis . . . infirmis -tae mentes (RVFIN. hist. 1, 2, 21 -tas per nequitiam m. et tenebris caecitatis obstructas [*gr.* κακίας . . . ἐπισκιαζούσης καὶ ἐπισκοτούσης ψυχάς]. GREG. M. moral. 6, 37 [*postea*: percussi . . . caecitate]. 10, 17. *cf.* 8, 9 mentis oculus . . . -atur. 16, 23 intentionis nostrae oculos a luce intimae visionis). SEN. epist. 94, 31 non . . . extincta . . . indoles naturalis est, sed -ta et oppressa (*an ad p. 165, 82?*). ITALA Rom. 1, 21 (cod. d *al.* = VVLG.) -tum est insipiens cor eorum ([*gr.* ἐσκοτίσθη]. I Ioh. 2, 11 [Lucif. Athan. 2, 14 p. 173, 17] tenebrae -verunt cor eius [*gr.* ἐτύφλωσεν, Caes. Arel. serm. 187, 4 -verunt oculos, *Vulg.* obcaecaverunt o.]. FAVST. REI. epist. 7 p. 204, 9. CASSIOD. in psalm. 104, 28 [*ad p. 166, 73*] *seq.* -tis sensibus. *cf. l. 83*). II Cor. 3, 14 (Act. Archel. 49, 6) -ti sunt sensus *Iudaeorum* ([*gr.* ἐπωρώθη, *Vulg.* obtunsi]. AMBROSIAST. in Eph. 4, 17/18 [*ad l. 81*]. COMM. apol. 713. CASSIOD. *l. 78*). Eph. 4, 18 (cod. 75 *al.*) *pagani* -ti intellectu (*gr.* ἐσκοτωμένοι, *aliae verss.* ex-, occaecati, insensati *sim.*, VVLG. tenebris -tum habentes intellectum [cor *cod. Turic.*; *explicat* PELAG. *ad l.* ignorantiae tenebris]). HERM. vulg. sim. 9, 30, 4 divitiae . . . eos . . . -verunt a veri-

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tate atque obfuscaverunt (*cf.* EVAGR. sent. mon. 18 qui amat argentum, non videbit scientiam, et qui congregat illud, -bitur). ARNOB. nat. 1, 2 contentionum studiis, quibus -ari et contegi contemplatio rerum solet (*cf.* PROSP. chron. I p. 464, 1220 utrumque *episcopum* -vit discordia). AVG. conf. 12, 10, 10. in euang. Ioh. 22, 10 in peccato ... tenebrosus eras; converteris ut illumineris; si averteris te, -beris. 48, 9 si recedis a lumine, -aris *eqs.* COMM. instr. 1, 21, 2 -ti malo, aliena mente iurantes. *al.* *fortasse addendum*: ITALA psalm. 73, 20 (Veron., *sim.* VVLG. *al.*) quia repleti sunt qui -ti sunt terra domus iniquorum (*gr.* ἐσκοτισμένοι, *aliae verss.* terrae domibus iniquitatum, *Hier. psalt. sec. Hebr.* repletae sunt tenebris terrae; *explicat* AVG. *ad l.* qui corda iniqua habent, CASSIOD. *ad l.* peccatores, qui ignorantiae obscuritate demersi sunt).

b *occultando, celando sim.*: α *per oblivionem, ignobilitatem*: ENN. scaen. 49 alii adventant, paupertas quorum -at nomina (VARRO rust. 2, 4, 17 'porcus' ... est n. antiquum, sed -tum). CIC. p. red. ad Quir. 4 honos, dignitas ..., beneficia vestra ... nunc renovata inlustriora videntur quam si -ta non essent. Marcell. 30 ut tuas laudes -tura nulla umquam sit oblivio (Phil. 9, 10 nulla eius legationem posteritatis -bit o. PLIN. paneg. 55, 9 arcus ... -at o., neglegit ... posteritas). de orat. 2, 95 eorum *oratorum* memoria sensim -ta est et evanuit. 2, 360 opprimi memoriam imaginum pondere et -ari etiam id, quod per se natura tenere potuisset. SALL. Catil. 8, 1 *fortuna* res cunctas ex lubidine ... celebrat -atque. HOR. epist. 2, 2, 115 -ta diu populo ... eruet atque proferet in lucem speciosa vocabula rerum, quae ... premit ... vetustas (*cf.* ADNOT. Lucan. 4, 812 quos *poetas* numquam -at antiquitas). VITR. 3 praef. 3 propter ignotitiam artis virtutes -antur. VAL. MAX. 8, 1 absol. 5 castitas infamiae nube -ta emersit. LVCAN. 4, 718 -at ... suam per iussa silentia famam *Iuba.*

β *per dissimulationem, orationem implicatam sim.*: CIC. Cluent. 1 nihil ... nec subterfugere ... reticendo nec -are dicendo (*cf.* part. 15 firmamenta ... aut per se diluenda aut -anda *eqs.* QVINT. inst. 5, 13, 41 callide quid tacuisse, breviasse, -asse, distulisse). Arch. 26 neque ... est hoc dissimulandum, quod -ari non potest. part. 121 -tis defensionibus. *ibid.* -tis suspicionum argumentis (*cf.* IVL. SEV. rhet. 9 p. 359, 24 *argumentatio*). Att. 2, 20, 3 ἀλληγορίαις -bo *scribenda* (*cf.* QVINT. inst. 8, 6, 14 ut modicus ... *translationis* usus inlustrat orationem, ita frequens ... -at ..., continuus ... in allegorias et aenigmata exit. TERT. adv. Marc. 3, 7 p. 388, 12 figuris [*al.*]. adv. Val. 1 p. 177, 18 allegorica dispositio ... sacrilegium -at. ARNOB. nat. 5, 35 allegoriis -tis [*v. app. crit.*]. *sim. al.*). RVT. LVP. 2, 19 dictum ad voluntatem auditoris -tum est quaestione utilitatis (*cf. Isocr. de pace 10* ἐπισκοτεῖ). VAL. MAX. 8, 2, 1 incommodorum cognitionem. QVINT. inst. 4, 2, 64 -anda veritas (*cf.* 65 qui -are vult, narrat falsa pro veris). 5, 14, 34 qui *ornatus* ... non -et. 8, 2, 18 qui *praeceptor* discipulos -are quae dicerent iuberet, graeco verbo utens σκότισον. FRONTIN. strat. 1, 1, 7 consilii -andi. SVET. Tib. 70, 1 adfectatione ... -bat stilum. CALL. dig. 47, 21, 3, 2 quaestionum -andarum. PORPH. Hor. carm. 3, 20, 6—8 elocutionem (DON. Ter. Hec. 309, 2). ARNOB. nat. 2, 12 res tantas (*i. miracula*). 5, 29 -are, ... tegere causam. HIL. coll. antiar. p. 58, 22 pravissimam mentem. AVG. c. Iulian. op. imperf. 2, 161 verba ... clara -are, ... recta curvare (nupt. et concup. 2, 2, 3 tenebrosis et tortuosis interpretationibus). *al.*

γ *per statum minorem*: ① *aliis praevalentibus* (*per imaginem umbrae l. 66, cf. p. 166, 39 sqq.*): CIC. Verr. II 3, 131 quod magnitudo lucri -ret periculi magnitudinem. fin. 3, 45 ut ... -atur ... luce solis lumen lucernae ..., sic ... rerum corporearum aestimatio splendore virtutis ... -etur et obruatur ... necesse est (*cf.* 5, 22 -antis ... omnem splendorem honestatis. off. 3, 47 tanta vis est honesti, ut speciem utilitatis -et). 5, 90 omnia *bona* ... -ari nec apparere et in virtutis tamquam in solis radios incurrere (*ad l. 75 sqq.*). 5, 58 ut -entur ... minora maioribus. VELL. 2, 27, 5 tanta patris imagine non -atur eius *C. Marii C. filii* memoria (*de hominibus item*: PLIN. paneg. 69, 5 nobilitas non -atur, sed inlustratur a principe. CLAVD. 24, 233 -at veteres -bitque futuros ... manus *Stilichonis* [*231* vincit]. AVG. civ. 8, 4 p. 324, 30 D. quae *Platonis gloria* ... ceteros -ret *discipulos Socratis*. HIL. AREL. vita Honorat. 10 l. 8 unusquisque sub umbra alterius -ari volebat). LVCAN. 1, 121 nova ne veteres -ent acta triumphos. QVINT. inst. 5, 12, 4 argumenta non ... circumstantibus -are (*cf.* 9, 4, 29 si in media parte sententiae latet *verbum*, ... -ari circumiacentibus solet). TAC. ann. 16, 23, 2 ut ad externa rumoribus intestinum scelus -retur. TERT. nat. 1, 7, 5 modicum originum vitium rumores -at (*v. app. crit.; sim.* apol. 7, 12 modici seminis vitium cetera rumoris -at). castit. 3 l. 56 a superiore malo -tum *malum inferius* (*sim.* monog. 3, 5). scorp. 6 p. 157, 2 palma sanguinem -at. RVFIN. hist. 1, 8, 4 prosperitates imperii eius *Herodis* ... domesticis ... cladibus -tas (*gr.* ἠμαύρωσεν). ② *ipsa parvitate* (*cf. l. 59 necnon p. 166, 76*): CIC. fin. 4, 29 -ari quaedam nec apparere, quia valde parva sint. *ibid.* quae minimae sint voluptates, eas -ari saepe et obrui (4, 31 in illa vita voluptaria; *postea*: quamvis parva sit, pars est eius vitae). 4, 31 non quaerimus, quid -etur aut intereat, quia sit admodum parvum. *ibid.* -entur etiam haec, quae secundum naturam esse dicimus, in vita beata.

δ *per meram occultationem* (*cf. p. 164, 73*): VITR. 3 praef. 1 -tis sub pectoribus ingeniis (*cf. antea*: pectora fenestrata et aperta, uti non occultos haberent sensus).

2 *deminuitur puritas, sanctitas sim.* (*sc. maculando sim.*): PORPH. Hor. epist. 2, 1, 235 quem ad modum atramenta polluunt quodcumque contigerint, ita mali poetae res splendidissimas -ant sordibus ingenii. SERM. Corp. Vind. 21, 1 p. 225, 15 (= CAES. AREL. serm. 187, 3) quae *conscientia* se ... avaritiae nigritudine -vit (*cf.* HIER. epist. 21, 5, 2 nec in terra defodiendum, terrenis scilicet cogitationibus -andum *talentum*. RVFIN. Orig. in gen. 5, 1 p. 59, 7 peccatorum maculis. 13, 4 p. 119, 26 imago eius *dei* [*i. homo*] -ari per incuriam potest [CASSIOD. inst. 1, 33, 1]. *sim. al.*). CONC.[S] II 5 p. 61, 29 cultum sancti baptismatis -tum despicimus (*i. baptisterium caede maculatum; de eadem re p. 91, 38* baptisterium ... temeratum).

B *corporaliter*: 1 *deminuitur facultas videndi*: a *obumbrando, occultando sim.*: α *ipsam lucem vel res lucentes*: ① *tenebris, caligine sim.* (*hyperbolice l. 17. 25. 36*): CIC. Arat. 372 omnia, quae Cancer praeclaro detulit ortu, cedunt -ta (*item c. sideris nomine*: VITR. 9, 5, 2 Argo, cuius prora -atur. *al.*). rep. 1, 25 -to sole (2, 17. VAL. MAX. 3, 7 ext. 8 sagittis Persarum. 8, 11 ext. 1 repente [TAC. ann. 14, 12, 2]. SEN. nat. 7, 12, 4 et lunam. ITALA apoc. 9, 2 [Primas.] s. et aerem tenebris -vit *fumus* [*gr.* ἐσκοτώθη, VVLG. -tus est s. et aer]. *al. cf.* CATVLL. 66, 3 solis nitor. CIC. nat. deor. 2, 103 radios eius *solis* et lumen -at *luna* [div. 2, 17]). div. 2, 17 quando illa *luna* ... incurrat in umbram terrae ..., ut eam -ari necesse sit *eqs.* (LIV. 44, 37, 7 cum condatur umbra terrae. *al. cf.* CLAVD. DON. Aen. 2, 360 p. 196, 18 fumo -tum eius *lunae* lumen). SALL. hist. frg. 3, 27 sublima nebula caelum -bat. VERG. Aen. 12, 253 volucres ... aethera ... -ant pinnis. LIV. 37, 4, 4 caelo sereno interdiu -ta lux est (VITR. 5, 10, 4 labrum ... sub lumine faciundum videtur, ne stantes circum suis umbris -ent l. CVRT. 4, 9, 15 caligine, quam fumus effuderat, -ante l. AVG. in psalm. 91, 14 l. 32 in cubiculo tuo -as tibi lucem. *al.*). VITR. 6, 3, 11 lumina parietum altitudinibus si non -buntur (MARCELL. dig. 8, 2, 10 aedium [*v. p. 167, 38*]. VLP. dig. 7, 1, 13, 7. *al.*). 9, 1, 4 cetera *signa zodiaci* sub terram subeuntia ab eius umbra -antur (*cf.* PLIN. nat. 2, 47 nullum aliud sidus eodem modo *quo luna* [*al.*]. 18, 352 cum repente stellarum fulgor -atur et id neque nubilo nec caligine [HYG. astr. 2, 21 p. 63, 21 stellam; *catast. 23 p. 134, 22* ἀφανῆς]. *sim. al.*). SEN. dial. 2, 4, 2 cum ... rex multitudine telorum diem -ret (TYCON. reg. 4 p. 57, 18 ut non d. -retur in noctem. VVLG. Iob 3, 5). *al.* *de gemma* (*cf. p. 167, 25*): CASSIOD. in psalm. 118, 127 quam *topazion* si polire velis, -as, si naturae propriae relinquas, irradiat. ② *luce praefulgente* (*sole praeter l. 47 [?]. 55; cf. p. 165, 53*): CIC. fin. 3, 45 ut ... -atur et offunditur luce solis lumen lucernae ... sic *eqs.* (*v. et p. 165, 55. inde, ut vid.*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 9, 3 p. 411, 18 quomodo l. l. ad solis radios -atur. *in eadem comparatione*: SEN. epist. 66, 20 quemadmodum minuta lumina claritas solis -at). nat. deor. 2, 68 cum sol dictus sit ... quia cum est exortus -tis omnibus solus appareat (*inde* FIRM. err. 17, 1 -tis ceteris sideribus. *cf.* PLIN. paneg. 19, 1 est haec natura sideribus ut parva ... validiorum exortus -et [*postea in imagine*: inumbratur]. HYG. astr. 4, 13 p. 112, 26 quod propter fulgorem solis ... sidera -entur. *ibid.* p. 113, 15). VITR. 9, 2, 3 sub rotam solis ... latens -atur *luna* (SEN. nat. 7, 1, 3 [*antea*: abscondit]. AMM. 20, 3, 9. *al.*). SEN. nat. 7, 20, 4 multos cometas non videmus, quia -antur radiis solis. CLAVD. DON. Aen. 9, 15 p. 188, 17 neque ... -atur radiis solis *iris* (*i. arcus caeli*). HYG. astr. 4, 13 p. 113, 24 sol in ariete currens et eius corpus -ans (*sim. al.*). *in imagine de deo*: MAR. VICTORIN. verb. script. 2 p. 1010[C] sol a vero lumine -bitur tenebrisque contegetur.

β *alia*: ① *praevalente vi caligandi, obumbrandi* (*de nocte l. 70, tenebris l. 69*): CIC. nat. deor. 2, 96 eruptione Aetnaeorum ignium ... regiones -visse dicuntur *tenebrae* (*cf.* BELL. Hisp. 3, 5 vias ... vis tempestatis ita -bat, ut *eqs.* ITALA apoc. 16, 10 [cod. g *al.*] -tum est regnum [*gr.* ἐγένετο ... ἐσκοτωμένη, *Vulg.* factum est tenebrosum). SALL. Iug. 38, 5 caelum nocte atque nubibus (*cf.* VITR. 1, 2, 7 caeli regio. 9, 1, 3 centrum). VITR. 3, 3, 3 signa (*i. deorum statuae*). STAT. Theb. 5, 52 Athos ... -at pontum (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 11, 850 p. 537, 6 hunc *locum* -bat altitudo sublimior montis. EVSTATH. Basil. hex. 2, 4, 2 tenebras ... id est aerem quendam obscurum vel locum interiectione alicuius corporis -tum [*gr.* σκιαζόμενον]). MARCELL. dig. 8, 2, 10 aedibus -tis (*ibid.* officere luminibus et -are ... a. *inde* PAVL. dig. 7, 1, 30 *v. p. 167, 38. cf. etiam l. 30*). ITALA psalm. 138, 12 (Sangerm. *al.* = VVLG.) tenebrae non -buntur (*gr.* σκότος οὐ σκοτισθήσεται. *cf.* AMM. 21, 9, 6 senescente luna ideoque -ante noctis maximam partem). SOL. 38, 8 antrum ... in processu per angustias -atur. *al.* *de hominibus*: ITALA psalm. 104, 28 (cod. 400 = PSALT. Rom.) *deus* misit tenebras et -vit eos *Aegyptios* (*cod. 325 Corb.* eis, *gr.* ἐσκότασεν *obiecto omisso ut aliae vers. et* VVLG.; *huc spectant p. 164, 78. 81*). CAEL. AVR. acut. 1, 9, 62 si ita fuerint alienatione commoti, qua -ari totum vel luminari velint *aegroti.* ② *mera vi occultandi, abdendi* (*immiscendo l. 79. p. 167, 4. 5, cf. p. 165, 75; obiectum suppletur l. 80*): CIC. Catil. 1, 6 neque nox tenebris -are coetus nefarios ... potest. fin. 4, 31 nummus in Croesi divitiis -atur, pars est tamen divitiarum. VARRO Men. 562 nihil ... video, ita hic -at (*Lambecius*, curat *codd.*), qui ante me est, ... longurio. SALL. Iug. 49, 5 cum natura loci tum dolo ipsi *Numidae* atque signa militaria -ti (*item de hominibus*: VAL. MAX. 7, 3, 8 -tum *M. Volusium adsumpto Isiaci habitu.* COMM. instr. 2, 1 [1, 42], 23 Christus descendit ad suos electos, -ti nobis qui fuerunt. *cf.* VAL. MAX.

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 6, 12 signa -ando). HOR. sat. 2, 7, 55 caput -ante lacerna (PETRON. 134, 5). CLAVD. DON. Aen. 11, 850 p. 537, 26 quae *arbor* -bat insidiantem *Opem* (*de dea ut*: 12, 415 p. 603, 6 Venus -ta nimbi caligine). 12, 100 p. 564, 14. EVSEB. EMES. serm. 19, 39 ipsum *fermentum* non -atur a conspersione. FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 16, 19 virus amaritudinis -ant fraude dulcedinis.

b *caecando* (*oculos praeter l. 15*): SEN. Ag. 726 fugit lux ... et -at genas nox. SCRIB. LARG. 99 sanat, quibus subitis tenebris -antur oculi, *medicamentum* (ITALA Iob 17, 7 [Hier. interpr. Iob, *cf.* Aug. in Iob p. 545, 22] -ti sunt ab ira o. [*gr.* πεπώρωνται, *Vulg.* caligavit]. psalm. 68, 24 [Veron. *al.* = VVLG.; *gr.* σκοτισθήτωσαν]. I Ioh. 2, 11 *v. p. 164, 76. al.*). PLIN. nat. 8, 99 visu -to. MART. 14, 5, 1 ne ... -ent lumina (*i. oculos*) cerae (PELAG. in Rom. 2, 19). DAMIG. lapid. 24 p. 182, 4 -at (*sc. optallius lapis qui antea nominatur*) ... aspectum proximorum, ut non videant furantes. PASS. Const. (BHL 1938) 19 oculis -ti *sunt* ambo (*cf.* PASS. Mar. Marth. [BHL 5543] 9 hypochymatis -ta ... est *filia Asterii*).

2 *deminuitur puritas, splendor coloris sim.*: CATVLL. 64, 227 carbasus -ta ... ferrugine Hibera. TERT. paenit. 9, 4 corpus sordibus -are (HYG. astr. 2, 13 p. 49, 3 *Aegos candore praestantis* [*vergit ad p. 166, 76, cf. catast. 13 p. 102, 6* κρύψαι, *Schol. Germ. Bas. p. 73, 14* abderet]. CONSVLT. Zacch. 1, 23 nisi ... bonorum c. splendor exornet et malorum confusio deformitatis -et. MAX. TAVR. serm. 61a, 3 M. ubi ... conscientia tenebrosa est, totum c. -tum est). SOL. 52, 63 eos *hyacinthizontas* ..., qui ... capillamentis intercurrentibus -antur (*nisi ad p. 166, 37*). HIER. in Is. 18, 1/3 l. 65 libri iuxta aquas ... cito -antur. VVLG. thren. 4, 1 aurum.

3 *deminuitur claritudo sim. vocis, sonitus* (*altero praevalente l. 34; cf. p. 173, 32*): CIC. de orat. 3, 41 nolo exprimi litteras putidius, nolo -ari neglegentius (*cf.* QVINT. inst. 9, 4, 40 -atur *littera 'm'* [*antea*: quotiens ultima est *eqs.*]). VITR. 5, 4, 2 mediana (*i. voces in media sententia positae*) ...-antur. 11, 3, 20 quarum *faucium* vitio et frangitur et -atur ... vox (*ibid.* fauces ... v. ... obtusae -ant). FRONTIN. strat. 3, 9, 2 qui *aquarum sonus* operis strepitum -bat. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 3 -to pulsu *cordis* (*cf. p. 164, 48*).

II *intransitive* (*potius obi. suppl. p. 166, 74. 80*): **A** *i. q. caliginem offundere* (*c. dat.*): PAVL. dig. 7, 1, 30 alteras *aedes* altius tollendo -are luminibus (*sec.* MARCELL. *p. 166, 30; cf. locutiones ut* luminibus officere [*v. p. 166, 67*], obstruere). ITALA psalm. 104, 28 *v. p. 166, 73.* thren. 2, 1 (Rufin. hist. 8, 1, 8) -vit dominus in ira filiae Sion (*gr.* ἐγνόφωσεν, *Vulg.* obtexit caligine). IREN. 2, 8 (= 2, 7 H.), 1 nulli -are possunt *spiritalia* (*antea*: umbram faciunt). PASS. Sus. (BHL 7937) 6 nihil extraneum nobis -at vel impedit.

B *i. q. obscurum fieri, tenebrascere*: **1** *impersonaliter* (*cf.* vesperascit *sim.*): ITALA Ier. 13, 16 (Ps. Aug. spec. 121 p. 663, 3) antequam -et (*gr.* συσκοτάσαι, *Vulg.* contenebrescat). VVLG. (= ITALA) Sirach 36, 28 ubicumque -verit (*gr. 36, 27* ὀψίσῃ). **2** *personaliter*: ITALA Mich. 3, 6 (Tycon. reg. 7 p. 74, 9) occidet sol super prophetas et -bit super eos dies luminis (*gr.* συσκοτάσει, *Vulg.* obtenebrabitur). APON. 11 p. 215 *Christus* novit -are (obc- *ed.*) mundum sine talibus luminaribus. *evanescendo*: HIL. coll. antiar. p. 57, 31 eius flagitia vetustate temporis -arunt (*A, def. Engelbrecht, WSt. 39, 1917, 147*; -rentur *Feder*).

p. p. p. **obscūrātus,** -a, -um *pro adi.* (*superl.* -issimus). *i. q. obscurus*: PS. ANATOL. pasch. 1 p. 318, 6 profundissimum -issimae (obscurissimae *S*) conputationis et improvisum pelagus.

? adv. **obscūrātē** (*nonnisi e coni.*). *i. q. obscure*: CLAVD. DON. Aen. 3, 115 p. 280, 6 quod -e iam (*Georgii*, obscura etiam *trad.*, obscure ante *Fabricius*) dixit. HIER. Victorin. Poetov. in apoc. 10, 2 quaecumque ... erant -e (*Haussleiter*, obscura et *codd. praeter S, ubi* obscure *c. Victorino*) praedicata.

deriv.: obscuratio, inobscurabilis.

? **obscūrolūna,** -ae *f. ab* obscurus *et* luna *sec. gr.* σκοτομήνη (*quod resp.*), *nisi falso pro* obscura luna (*v. l. 66*) *aut* obscuro lunae (*v. l. 67*). *i. q. interlunium*: ITALA psalm. 10, 3 (Veron.) ut sagittent in -a rectos corde (*sed Optat. 2, 21 p. 58, 9 et Aug. ad l. al.* obscura luna, *cod. 136 Cas.* tenebroso lunae, *Vulg.* obscuro *tantum, Hier. psalt. sec. Hebr.* abscondito; *v. quae explicant Aug. et Theod. Mops. ad l.*).

*****obscūrus,** -a, -um. *ab* ob *et radice q. e.* *(s)qeu-, *cf. notionem tegendi in sanscr.* skunāti, *gr.* σκύνια, *island.* skaunn, *notionem caliginis in island.* skūme, *anglosax.* scua, scuwa. *de interposita littera* s: PRISC. gramm. II 46, 13. 50, 15. *de scriptura* ob- *vel* op- SCAVR. gramm. VII 27, 9 *dubitat; variant codd., praevalente* ob-; op- *in titulo*: CE 420, 16. osc-: VARRO ling. 5, 3 (*m. pr.*). 7, 45. ELEG. in Maecen. 1, 29 (*var. l.*). *compar.* -ior *inde a* CIC. inv. 2, 156 (*cf.* part. 22 magis -am. *nota* BOETH. categ. 3 p. 240A minus -ius). *superl.* -issimus *inde a* RHET. Her. 2, 31, 50 (*cf.* 3, 19, 32 vehementer -os. CIC. div. 2, 133 nimis [MART. 2, 8, 2. HYG. astr. 2, 25 nimium]. *ibid.* valde [AVG. epist. 140, 78]. LIV. 45, 9, 4 admodum). NOT. Tir. 70, 2. *de notione*: SYNON. Cic. p. 411, 34 celatum a me non est. -um mihi non est *eqs.* 416, 9 abditum. -um. occultum. latens. reconditum *eqs.* 418, 27 confusus. -us. indiscretus. 427, 4 humilis. ignobilis. ignotus. -us. sordidus *eqs.* NON. p. 359, 22 -um est tenebrosum, sine lumine. GLOSS. σκοτεινός. ὑποσκότεινος. ὑπόμαυρος. ἀσαφής. ἀφανής. tetricus. nebulo. -um: ἀπόκρυφον. ἀφεγγές. -us amor: caecus ignis. -a persona: vilis vel despicabilis. -um aer: nebulosum (*vel* nubilosum), caliginosum.

legitur inde ab ENN., TER., RHET. Her., CIC., LVCR., SALL., VERG.

[*praeverbio* ob *mutato in* ex *vel omisso*: *dalm.* stšor; *it.* scuro (*et var. dial.*); *sard. centr.* iskuru, *mer.* skuru; *raet. occ.* stsür, *or.* scur; *francog. vet. I* escur, *II vet. et med.* oscur; *francoprov.* eskü(r) (*et var. dial.*); *prov. vet.* escur, *prov., delph., langued., aquitan.* eskü(r) (*et var. dial.*); *vasc.* escu, -re; *cat.* escur; *hisp. vet., port. vet.* escuro, *hisp.* oscuro. *cf. M.-L. 6020, Wartburg VII 280–283. Battisti-Alessio V 3431. Wagner I 666. Corominas III 592. Machado I 879. G.*] [*dub. vel falso trad.*: CAECIL. com. 90 ere, obsecro (*Spengel*, -o *codd.*), hercle desine. SALL. (?) rep. 1, 8, 4 id quod factu haut -um (*v. Vretska ad l., qui dubitanter proponit* obdurum) est (*iunctura c. supino facta non respondet sensui communi*). *confunditur c.* obstrusus Ov. met. 11, 48.]

I *usu originario de eis, quae oculis percipiuntur* (*saepe acced. per litoteta* non, haud *sim.*): **A** *respicitur facultas videndi deminuta*: **1** *lucis defectu fere i. q. caliginosus, tenebrosus* (*plus valet quam* opacus PLIN. epist. 7, 21, 2; *de rebus praeter l. 37 sqq. 69*): **a** *usus adi. sollemnis*: **α** *de eis, quae propria luce carent*: ① *de ipsis tenebris, nocte sim.*: ENN. scaen. 303 res obnoxiosae nocte in -a latent (CIC. Arat. 404. VARRO frg. Non. p. 50, 10 -as atque atras. SALL. hist. frg. 1, 104. 2, 87 Iug. 53, 7 VERG. Aen. 2, 420. 4, 461. SEN. nat. 2, 26, 7 -a nubibus. MELA 3, 57 per hiemem ... -ae, aestate lucidae. *saepius. cf.* LVCAN. 6, 120 -a ... latebrosae tempora noctis). TRAG. inc. 76 umbra (CVRT. 7, 3, 11 -a caeli verius u. quam lux nocti similis premit terram. *al. aliter p. 169, 80*). CIC. Arat. 194 -a caligine ([*gr. 416* κυμαίνοντι. *cf. 192* sine nubibus atris]. AETNA 335. 610. FIRM. math. 8, 4, 13 -a c. ... innubilat. *al.*). VERG. georg. 4, 60 nubem (OV. epist. 19, 122 latet -a condita n. dies. LVCAN. 6, 90. SIL. 4, 668 -ae tectus caligine n. *Mulciber. al. cf.* VERG. Aen. 12, 416 Venus -o faciem circumdata nimbo). Aen. 1, 411 Venus -o gradientis aëre saepsit et multo nebulae circum dea fudit amictu (SEN. nat. 2, 10, 1 LVCAN. 3, 400. *al. cf.* GERM. 327 -is flatibus [*opp. 325* ventis ... serenis]). OV. fast. 5, 163 simul inducent -a crepuscula noctem (*cf.* COLVM. 7, 12, 3 sub -o mane vel ... crepusculo). PLIN. nat. praef. 14 tenebris (IVVENC. 1, 622 FIRM. err. 24, 2 AVIEN. Arat. 588. *al. cf.* FIRM. err. 5, 2 -o tenebrarum squalore). *per enallagen de hominibus sim.* (*nisi ad p. 169, 35; nonnisi praedicative*): VERG. georg. 4, 424 nebulis -a resistit *nympha*. Aen. 2, 135 limoso ... lacu per noctem -us in ulva delitui (*sc. Sinon*). 6, 268 ibant -i sola sub nocte per umbram *Aeneas et Hecates sacerdos*. 6, 453 quam *Didonem* ... adgnovit *Aeneas* ... per umbras (umbram *M*) -am, qualem ... qui surgere ... vidit ... per nubila lunam. MART. 1, 49, 16 -us umbris arborum *Licinianus*. ⑪ *de locis tenebrosis*: RHET. Her. 3, 19, 32 (*in imagine de memoria artificiosa*) nec nimis inlustris nec vehementer -os locos habere oportet, ne aut obcaecentur tenebris imagines aut *eqs.* (LIV. 1, 14, 7 l. circa densa obsita virgulta -is subsidere in insidiis [*sim.* 43, 23, 4]. 10, 1, 5 *de spelunca*. SEN. contr. 9 praef. 5 umbroso et -o *et saepe*). VERG. Aen. 2, 752 -a ... limina portae (*754* per noctem. *cf.* OV. Ib. 80 fores *Tartari*. SEN. dial. 10, 14, 4 per -os aedium aditus [EVSTATH. Basil. hex. 8, 7, 10; *gr.* ἀφανῶν]). 3, 522 rubescebat ... aurora ..., cum procul -os collis ... videmus *Italiae* (*cf.* PANEG. in Mess. 64 Cimmerion ... -as accessit ad arcis, quis numquam ... dies apparuit. SIL. 16, 38 -o ... vesper Olympo fundere ... coeperat umbram. RVT. NAM. 1, 431 montes). 6, 139 -is claudunt convallibus umbrae *ramum* (*cf.* 9, 244 vallibus [VAL. FL. 4, 135 FRONTIN. strat. 2, 5, 37 AMM. 27, 2, 2]). 9, 87 lucus ... nigranti picea ... -us (PAVL. FEST. p. 117 -o abditoque. *cf.* SEN. Phoen. 15 nemus. Thy. 655 silva. TAC. ann. 1, 50, 2 saltus). HOR. ars 229 tabernas. OV. met. 2, 514 -um ... nox cum fecerit orbem (*cf.* SEN. Herc. f. 608 spatia. Phaedr. 309 mundi). 4, 100 antrum (*cf.* SEN. Tro. 430 Stygis ... -i specus [*al.*]). 6, 521 stabula ... silvis -a vetustis (*cf.* COLVM. 7, 3, 18 septo). 10, 54 trames ... -us, caligine densus opaca (AMM. 16, 12, 1. *cf.* PROP. 4, 8, 62 viae. CVRT. 10, 5, 16 semitas. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 77 transitum [*gr.* σκοτεινήν]). LIV. 45, 6, 6 angulum. SEN. Herc. f. 709 in recessu Tartari -o (Phaedr. 522 STAT. Theb. 1, 509). epist. 65, 17 in hoc tristi et -o domicilio (*i. corpore*). 82, 13 cubiculum lucidum ..., hoc idem -issimum est nocte (PLIN. epist. 7, 21, 2 c. obductis velis opaca nec tamen -a. SVET. Tit. 1). 86, 4 balneolum (*antea*: angustum, tenebricosum. *cf.* 86, 10 balinea). *al.* *per enallagen de Apolline* (*nisi ad p. 169, 35; cf. l. 37*): OV. fast. 6, 425 luco ... -us opaco.

β *de eis, quae propria luce praedita sunt* (*c. abl. p. 169, 3; quaedam spectant et ad p. 169, 35, e. g. p. 169, 8*): CIC. Arat. 49 altera pars huic *Cygno* -a est et luminis expers ([*gr. 276* ἠερόεις]. *de parte sideris ut*: 109 venter [*gr. 329* κυάνεος]. 173 -um ... amnem, exiguo qui ... candore nitescit. HYG. astr. 2, 25 caput ... nimium -um [*catast. 9* ἀκέφαλον]. *al. cf.* CIC. Arat. 393 -o corpore [*gr. 607* λεπτὰ φάουσαι]). 182 -ae sine nomine *stellae* ([*cf. 179* tenues. *180* parvo cum lumine clarae]. div. 1, 130 -ior ⟨et⟩ quasi caliginosa s. VITR. 9, 4, 4. *al. cf.* CIC. Arat. frg. 32, 1 -a specie stellarum Cassiepeia). 329 Aries -o lumine labens (Q. CIC. carm. frg. 1 SALL. Iug. 21, 2 GERM. 211. PLIN. nat. 23, 87 ex oleo l. -um propter nimiam pinguitudinem *fit. al.*). 366 sidera (PROP. 2, 26b, 55 s. erunt nullis -a tenebris, purus et Orion *eqs.* SEN. nat. 7, 17, 3 -iora, quia abducunt se longius. *al.*). VERG. Aen. 3, 586 -o ... nubila caelo, et lunam in nimbo nox ... tenebat (HOR. carm. 1, 7, 15

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

albus ut -o deterget nubila c. . . . Notus. SIL. 16, 135 aurora -i tergebat nubila c. STAT. Theb. 10, 138). 4, 80 luna (VITR. 9, 2, 4 id habet lucidum reliquis -a. TAC. ann. 1, 28, 2 splendidior -iorve. ITALA psalm. 10, 3 *v. p. 167, 66. cf.* SEN. Oed. 44 -a . . . labitur Phoebi soror). OV. met. 4, 201 -us mortalia pectora terres (*de sole ut*: SEN. epist. 92, 18 PANEG. 8, 2, 3. *cf.* SEN. Herc. f. 940 Phoebus -o meat sine nube vultu. LVCAN. 7, 200 solis in -o . . . pallore. VITA Hil. Arel. 29 solis claritas . . . -a. *v. et p. 173, 49*). 11, 570 Lucifer -us nec quem cognoscere posses illa luce fuit. LIV. 24, 21, 7 post solis occasum iam -a luce (CVRT. 4, 16, 25 MART. 6, 59, 3. *al.*). 33, 7, 4 dies ([*cf. 2* densa caligo occaecaverat diem]. CVRT. 8, 4, 2 AMM. 14, 11, 20. *al.*). *al.*

b *n. pro subst.* (*spectat ad noctem l. 14sq. 20. 24. 26. 29. 31*): *α sing.*: *c. gen.*: VERG. georg. 1, 478 simulacra . . . pallentia . . . visa *sunt* sub -um noctis ([*cf.* SERV. *ad l.*]. SIL. 15, 591 -o n. opacae. TAC. hist. 2, 14, 3 AMM. 25, 2, 3. VITA Hil. Arel. 19 in n. -o). TAC. hist. 4, 50, 1 -o adhuc coeptae lucis *i. diluculo* (*cf.* ann. 2, 39, 4 -o diei *i. crepusculo*). *nude*: HOR. ars 363 haec *pictura* amat -um, volet haec sub luce videri. LIV. 41, 2, 6 in -o (*c. abl. item*: SEN. nat. 2, 10, 4 ⟨in⟩ -o et condito [in abscondito . . . et -o *var. l.*]. 5, 14, 2 epist. 122, 4 HYG. astr. 2, 5 p. 39,7. FVLG. myth. 3, 4 nocte, id est in -o. *al. c. acc.*: IREN. 1, 30, 9 = 1, 28, 5 H. demutasse in -ius [*antea*: clara corpora]). SEN. epist. 31, 5 nihil atrum, nisi quod tenebras habet aut aliquid in se traxit -i. SCHOL. Hor. carm. 2, 13, 21 'furvae' nigrae . . ., unde et furta putant dicta, quod committuntur -o ([*cf. Porph. ad l.* per nigrorem aëris, id est tenebras]. *inde* ISID. orig. 5, 26, 18 quia in -o fit). *β plur.*: *nude*: VITR. 9, 1, 4 ex (*Rose*, et *trad.*) -is egreditur ad lucem. SEN. nat. 5, 14, 3 inter -a (*antea*: ex . . . subterraneis nubibus). ITALA psalm. 142, 3 (Sangerm. *al.* = VVLG.) collocavit me in -is ([*gr.* ἐν σκοτεινοῖς]. CASSIOD. var. 7, 7, 4 *antea*: nox). *c. gen.*: SEN. nat. 6, 8, 2 abire . . . in -a terrarum. HIL. in Matth. 33, 7 illuminans . . . mortis tenebras et infernorum -a collustrans. AVG. serm. 1, 4, 4 per -a noctis. PETR. CHRYS. serm. 82 p. 431A -a . . . erumpentis aurorae.

c *impers.* -um est (*cf. p. 172, 56*): AVG. quaest. hept. 7, 46 p. 478, 28 rem . . . diluculo factam, cum adhuc -um esset.

2 *quolibet statu occulto i. q. invisibilis vel parum visibilis* (*de rebus minimis l. 39. 40. 50, subtilibus l. 42, de deis l. 45. 46, de homine l. 56; cf. et p. 168, 37. 168, 69. 71*): CIC. de orat. 2, 153 videndi res -issimas (*pertinet etiam ad p. 172, 10. cf.* ac. 2, 53 si . . . -iora sunt, quae videntur). VARRO rust. 1, 40, 1 *semina* adeo parva, ut sint -a. LVCR. 4, 431 tecta solo iungens atque omnia dextera laevis, donec in -um coni conduxit acumen *porticus* (*spectat ad scenographiam*). OV. am. 3, 9, 20 omnibus -as inicit illa *mors* manus. ars 2, 577 Mulciber -os lectum *Veneris et Martis* circa . . . disponit laqueos. met. 3, 475 lacrimis turbavit aquas *Narcissus* -aque moto reddita forma lacu est. EPICED. Drusi 189 -os *deos* delubra tenent (*cf.* SEN. benef. 4, 23, 4 longius . . . a conspectu seducti di eunt . . . plerique -o gradu pergunt et per occultum aguntur [*de stellis, an ad p. 168, 71?*]. AVG. civ. 4, 23 p. 175, 7 D. ut . . . isti tres [*i. Mars, Terminus, Iuventas*] intus *in Capitolio* essent tam -is signis, ut hoc vix homines doctissimi scirent). SEN. nat. 1, 6, 5 litterae quamvis minutae et -ae per vitream pilam . . . maiores clarioresque cernuntur. VAL. FL. 3, 526 mammae (*sc. crinibus*). 6, 193 Strymona . . . -a spargentem vulnera funda. MART. 1, 78, 5 veneno. CHALC. comm. 134 regionem hanc . . . Ἀιδην . . ., quod sit aides, hoc est -a, cognominatam. AMM. 16, 12, 23 clandestinis insidiis et -is (*cf.* 24, 4, 29 fallaces foveas et -as . . . subsidisse manum insidiatricem latenter). 24, 5, 6 ad quod *castellum* explorandum ausus accedere -ior *Iulianus*. VVLG. lev. 13, 6 si -ior fuerit lepra et non creverit in cute (*cf.* 13, 56 locus leprae).

B *respicitur color, aspectus fuscatus* (*de rebus praeter l. 74. 76. 77 bis; cf. syn.* ater *et l. 23. p. 168, 21. 27*): **1** *usu vario* (*acced. acc. relat. l. 76*): VERG. georg. 1, 467 caput -a nitidum ferrugine texit *sol* impiaque aeternam timuerunt saecula noctem (OV. met. 5, 404 -a tinctas [-as tincta *var. l.*] f. habenas). TIB. 1, 10, 38 errat ad -os pallida turba *mortuorum* lacus *Stygis* (*cf.* OV. fast. 4, 758 aquas [HEGES. 4, 18 p. 270, 21 a. . . . -ior . . . et quasi adustae praeferens similitudinem]. FRONTIN. aq. 72 ut confusione facta . . . conceptio *aquarum* . . . esset -ior. GELL. 2, 30, 11 aquilonibus -ius atriusque *mare*. AVSON. Mos. 122 -as ulva caenoque lacunas). SEN. epist. 94, 58 nihil est istis *auro et argento*, quamdiu mersa et involuta caeno suo iacent, foedius, nihil -ius (*nisi ad p. 170, 9 ut*: CLAVD. carm. min. 29, 10 lapis est cognomine magnes decolor, -us, vilis). PLIN. nat. 35, 183 inficiendis claro colore lanis candidum *alumen* . . . utilissimum est contraque fuscis aut -is nigrum (*cf.* STAT. Theb. 4, 445 velleris -i pecudes armentaque . . . atra [*sim.* 8, 339 -a . . . armenta]. 8, 88 vitta. MART. 11, 104, 7 pallia). STAT. silv. 2, 2, 32 pulvere. Theb. 3, 506 comes -us tripodum (*sc. corvus, cf.* CLAVD. 20, 231 in diram se vertit avem *Bellona* rostroque recurvo turpis et infernas tenebris -ior alas . . . sedit). IVV. 6, 131 genis. 6, 145 dentes. 11, 125 Mauro -ior Indus. SYMPH. 78 caeca mihi *talpae* facies atris -a tenebris. SERM. Corp. Vind. 21, 1 p. 224, 12 domus . . ., si -a fuerit, dealbatur (*Ps. Aug. serm. 115, 2* subobscura). PRVD. c. Symm. 1, 423 -as video tibi *Romae* circumferrier umbras caeruleasque animas atque idola nigra volare (*aliter p. 168, 25*). PHYSIOGN. 23 p. 38, 2 oculi . . . -iores (p. 38, 4 [*Adamant. 1, 7 p. 311, 6* ἀχλυώδεις. *cf. l. 8* glauci, *l. 9* nigri]). PS. DIOSC. herb. fem. 2 folia . . . -a. **2** *de gemmis sim. vel pallidis (p. 170, 5) vel minus translucidis* (*cf. Isid. orig. 16, 15, 28* non

translucidas gemmas caecas appellari, eo quod densitate sua obscurentur. *de aqua non translucida v. p. 169, 62*): PLIN. nat. 36, 160 Cappadocia amplissimos magnitudine *lapides speculares dat*, sed -os. 37, 68 quibusdam *smaragdis* intercurrit umbra, surdusque fit colos, qui improbatur etiam dilutior; hinc genera distinguuntur, ut sint aliqui -i, quos vocant caecos, alii densi nec . . . tralucidi *eqs.* APRING. in apoc. 21, 18 iaspis . . . -a quadam viriditate sublucens.

II *usu secundario* (*saepe acced. per litoteta* non, haud *sim.*): **A** *de eis, quae mente percipiuntur*: **1** *spectat ad famam, memoriam, fere i. q. ignobilis, humilis*: **a** *pro adi.*: *α de rebus* (*ad homines spectantibus praeter l. 18. 29; cf. p. 169, 68*): Ⓘ *in universum* (*afferuntur nonnisi exempla certiora, cetera v. p. 172, 10*): TER. Andr. 21 Naevium, Plautum, Ennium accusant . . ., quorum aemulari exoptat *poeta* neglegentiam potius quam istorum -am diligentiam ([*sim.* HIER. epist. 49, 15, 1]. *inde* SACERD. gramm. VI 494, 16 peritiam [*opp.* nobilissima neglegentia]). CIC. Verr. II 1, 2 laus tenuis . . . atque -a. Brut. 100 tribunatus. leg. 2, 6 praecipitat in Lirem et, quasi in familiam patriciam venerit, amittit nomen -ius *Fibrenus fluvius* (TAC. hist. 2, 32, 2 Italiam et . . . urbem senatumque et populum *Romanum*, numquam -a n., etiam⟨si⟩ aliquando obumbrentur. *al.*). fam. 2, 12, 2 omnis peregrinatio . . . -a et sordidast eis, quorum industria Romae potest inlustris esse (*antea*: in ista luce *urbis*). LIV. 23, 43, 4 si Cannarum quam Trasumenni pugna nobilior esset, Cannarum quoque se *Hannibalem* memoriam -am maiore et clariore victoria facturum. SEN. Phaedr. 1126 quies. CVRT. 3, 5, 10 -a . . . et ignobili morte (STAT. Theb. 3, 163 [*164* sine laude]. *cf.* silv. 5, 1, 12 finem). 9, 6, 14 -a pericula et ignobiles pugnas. 9, 6, 19 -am et ignobilem senectutem. SIL. 3, 578 semper famae sitiens -a sedendo tempora agit mutum volvens inglorius aevum. MART. 14, 171, 1 gloria . . . non est -a sigilli: istius pueri Brutus amator erat (TAC. dial. 41, 3 minor oratorum honor -iorque g. est *eqs.*). PS. QVINT. decl. 8, 12 illius per . . . honores, illius per ignobiles -asque sordes totam duxit aetatem *fortuna*. TREB. trig. tyr. 5, 8 Lolliani . . . vita in multis -a est ut et . . . Postumi, . . . virtute enim clari, non nobilitatis pondere vixerunt. *al.* Ⓘⓘ *de origine sim. hominum*: CIC. Verr. II 5, 167 homines tenues -o loco nati (5, 181 *iuxta* humili. SALL. Catil. 23, 1. LIV. 26, 6, 13 l. -o tenuique fortuna ortus. *al.*). Deiot. 30 Deiotarus vestram familiam abiectam et -am e tenebris in lucem evocavit (VOPISC. Aurelian. 3, 1). LIV. 26, 39, 3 -o genere ortus, ceterum . . . militari gloria inlustris (28, 21, 6 *opp.* clari inlustresque. 36, 17, 7 VAL. MAX. 1, 7 ext. 6 SIL. 11, 66. EVTR. 7, 17, 1 materno g. nobilior quam paterno, neutro tamen -o. 9, 2, 1). VELL. 2, 76, 4 natus -issimis initiis *Rufus Salvidianus* (TAC. ann. 3, 66, 3). SIL. 10, 95 domus haud -a (TAC. ann. 3, 23, 1). STAT. silv. 3, 3, 120 quicquid patrio cessatum a sanguine, mater reddidit, -umque latus clarescere vidit . . . domus. 5, 3, 116 non . . . deformes -i sanguinis ortus nec sine luce genus. SVET. Vit. 1, 1 Vitelliorum originem . . . diversissimam tradunt, partim veterem et nobilem, partim . . . novam et -am atque etiam sordidam. Vesp. 1, 1 gens Flavia -a . . . ac sine ullis maiorum imaginibus (*al.*). *al.* Ⓘⓘⓘ *transfertur ad locos* (*sc. hominum gestis sim. non nobilitatos; per litoteta l. 53; c. gen. vel abl. l. 54*): CIC. part. 36 -i an rerum gestarum vestigiis nobilitati *loci*. MELA 1, 28 regio ignobilis et vix quicquam inlustre sortita . . . solo quam viris melior et segnitia gentis -a. 1, 67 urbs non -a Marathos (*cf.* STAT. silv. 5, 3, 109 si tu stirpe vacans [*v. app. crit.*] famaeque [*M*, famaque *R*] -a iaceres nil gentile tenens, *sc. Neapolis*). CLAVD. rapt. Pros. 3, 121 terret nimium vulgata locorum *Trinacriae* nobilitas; aliis sedes -ior oris exquirenda mihi *Cereri est*.

β de hominibus (*accedit in c. abl. l. 81sq., abl. nudus l. 81. 84sq.; afferuntur etiam exempla notionis simplicioris q. e. ignotus*): CIC. S. Rosc. 64 T. Caecilium . . . hominem non -um (Mil. 17 *opp.* clari. Phil. 2, 26. fam. 4, 13, 3). Verr. II 3, 60 equitibus Romanis non -is neque ignotis, sed honestis et inlustribus (MART. 5, 13, 2 pauper, sed non -us nec male notus). Cluent. 57 deterrimus -issimusque patronus. Pis. 55 negotiatoris -issimi. part. 117 -i testes . . . aut tenues (*postea*: locupletissimos. *cf.* PLIN. epist. 7, 27, 2 tenuis adhuc et -us). ac. 2, 92 dives pauper, clarus -us (*cf.* QVINT. inst. 5, 10, 26 clarus an -us, magistratus an privatus). div. 1, 88 Amphiaraus et Tiresias non humiles et -i . . ., sed clari et praestantes viri (fam. 5, 12, 7 *opp.* clari. SEN. epist. 66, 34 ignotus plerisque et -us [*opp.* gratiosus, potens, urbibus notus]. MART. 9 praef. v. 4). off. 1, 116 maioribus (*cf.* ASCON. Scaur. p. 28, 12 avus proavusque *Scauri* . . . humiles atque -i fuerunt. STAT. silv. 5, 2, 16 non te series inhonora parentum -um . . . tulit. TAC. hist. 1, 72, 1 -is parentibus). fam. 3, 5, 2 neque . . . -is personis nec parvis in causis (AVG. civ. 22, 8 p. 571, 8 D.). LIV. 1, 8, 5 -am atque humilem . . . multitudinem (*cf.* CVRT. 3, 11, 10 turba [CLAVD. 18, 153 vilior . . . -ae latuit pars ignotissima t.]). 23, 3, 13 multo humiliores -ioresque ceteri erant eis, qui *eqs.* VELL. 1, 17, 2 praeter Catonem et quosdam veteres et -os *historicos* (*cf.* COLVM. 1, 1, 10 -iores *scriptores* quorum patrias non accepimus [12, 4, 2]. QVINT. inst. 2, 15, 36 Albutius non -us professor atque auctor). QVINT. inst. 11, 1, 21 iactatione perversa, si . . . se nobilis -um . . . vocet. TAC. hist. 4, 2, 1 modestia vel ignobilitate ut in bello -i ita praemiorum expertes (*cf.* CASSIOD. Ios. antiq. 17, 278 in omnibus rebus -us *Athonges* [*gr.* ἀνεπιφανής. *antea*: vir neque generis dignitate conspicuus]). PLIN. epist. 2, 14, 2 adulescentuli. APVL. apol. 16 rusticando -us es (*postea*:

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

umbra ignobilitatis. *cf.* ARNOB. nat. 7, 39 rusticulo ... sorte humilitatis -o). flor. 9 p. 29 uti qui suo nomine -i sunt, meo innotescant. *al.*

b *pro subst.*: α *neutr.*: ① *c. praepos.* (*nonnisi sing., pendet gen. l. 7. 15*): in -o (*cf. p. 173, 18*): SALL. Catil. 51, 12 qui demissi in -o vitam habent, si quid iracundia deliquere, pauci sciunt *eqs.* LIV. praef. 3 si in tanta scriptorum turba mea fama in -o sit *eqs.* (SOL. 7, 11. *elliptice deest 'esse'*: SIL. 8, 508 in -o famae. TAC. hist. 3, 32, 3 [*postea*: Antonium ... fama ... omnium oculis exposueret]). SEN. dial. 11 (12), 19, 5 egregia opera in -o iacent. CAPITOL. Opil. 1, 1 vitae illorum principum ..., qui non diu imperarunt, in -o latent. ORIG. in Matth. ser. 66 p. 156, 3 vivit in -o multis ignotus. *alia*: SEN. dial. 1, 4, 3 virtuti iturae in -um occasionem, per quam enitesceret, quaesierunt. epist. 19, 3 vitam per -um transmittere (*postea*: in medium te protulit ingenii vigor ..., iam notitia te invasit). CASSIOD. var. praef. 9 noli ... in -um silentii revocare, qui te dicente meruerunt illustres dignitates accipere. ② *liberius*: HOR. carm. 1, 34, 14 insignem attenuat deus -a promens.

β *masc.* (*superl.* CAPITOL.): CAPITOL. Gord. 25, 7 ut ex -issimo praeter nobilitatem gestis etiam Gordianum clarum principem fecerit *Misitheus*. AMM. 14, 6, 15 ignobiles et -os. 19, 12, 7 nobiles et -i. CLAVD. 8, 223 submersa tenebris *virtus* proderit -o veluti sine remige puppis. AVG. civ. 22, 5 p. 560, 10 D. paucis, -is, minimis, indoctis (*opp.* multi, nobiles, sublimes, docti).

2 *spectat ad notitiam, scientiam* (*minus valet quam* tenebricosus CIC. ac. 2, 73, absconditus SCHOL. Cic. Gron. B p. 339, 1, *plus quam* dubius APVL. apol. 103): a *usus adi. sollemnis*: α *praevalente notione q. e. difficilis ad perspiciendum, comprehendendum* (*cf.* INTERPR. novell. Maior. 7 haec ... ad intellegendum non habentur -a; *acced. adv. e. g. l. 34. 44, dat. l. 42. p. 172, 8,* in *c. abl. p. 172, 4*): ① *de rebus* (*exempla selecta*): Ⓐ *de dictis, scriptis*: RHET. Her. 2, 31, 50 fere locos -issimos totius artificii tractavimus in hoc libro (CASSIOD. inst. 1 praef. 2. 7 scripturae divinae). 4, 54, 67 ambigua ..., quae -am reddunt orationem (CIC. Brut. 264 cum -a ..., tum rapida et celeritate caecata. part. 22 aut magis -am aut minus probabilem. QVINT. inst. 8, 3, 50). CIC. inv. 1, 20 genera causarum quinque sunt: honestum, admirabile, humile, anceps, -um (*ibid.* in quo *g.* ... difficilioribus ad cognoscendum negotiis causa est implicata. 1, 21 de orat. 3, 66. QVINT. inst. 4, 1, 40 -um, id est ... δυσπαρακολούθητον. *al. cf.* FORTVN. rhet. 2, 13 p. 109, 6 *figurae thematum*. SVLP. VICT. rhet. 7 p. 316, 27 causa [*al.*]. MART. CAP. 5, 547 forma materiae). Verr. II 1, 29 nego esse quicquam a testibus dictum, quod ... vestrum cuipiam esset -um. orat. 30 -as abditasque sententias *Thucydidis*, vix ut intellegantur (QVINT. inst. 7, 1, 44. GELL. 18, 2, 6 s. poetae veteris lepide -a, non anxie). de orat. 2, 84 libri neque abditi neque -i (SPART. Hadr. 16, 2. HIER. in Am. 2, 5 p. 1038^{A} Platonis Timaeus l. *al. cf.* AETNA 538 libelli, Heraclite, tui). 2, 329 narratio -a totam occaecat orationem. ac. 2, 73 sensus ... non -os ..., sed tenebricosos (*al.*).div. 2,115 oraclis ... partim falsis ..., partim flexiloquis et -is (*cf.* OV. Ib. 377 [*per enallagen*] -i [-is *Pk*] ... ambagibus oris *Sphingis*. VAL. MAX. 1, 8, 10 inter -as verborum ambages fata cecinit *Pythia* [AMM. 18, 5, 6 non flexiloquis ambagibus vel -is. *al.*]. *v. etiam l. 75*). Att. 7, 13, 5 aenigma plane non intellexi, est enim numero Platonis -ius (*cf.* QVINT. inst. 8, 6, 52 haec allegoria, quae est -ior, aenigma dicitur, vitium *est* [8, 6, 58]). LVCR. 1, 639 clarus ob -am linguam *Heraclitus*. VITR. 5, 4, 1 harmonice ... est musica litteratura -a et difficilis, maxime quidem quibus Graecae litterae non sunt notae. SEN. epist. 114, 17 brevitas (AVSON. 409, 12 p. 267, 19 P.) *al.* Ⓑ *de variis*: RHET. Her. 4, 32, 44 transiectio, quae rem non reddit -am (CIC. inv. 2, 156 quemadmodum res -ae dicendo fierent apertiores, sic res apertas -iores fieri oratione. Brut. 152 rem ... latentem explicare definiendo, -am explanare interpretando. fin. 2, 75 difficilem et -am [nat. deor. 1, 58 off. 1, 19]. *et saepe*). 4, 49, 62 *exemplum rem facit* apertiorem, cum id, quod sit -ius, magis dilucidum reddit (CIC. de orat. 2, 137. *al.*). CIC. inv. 1, 77 rationibus (Caecin. 6 propter iuris -am dubiamque r. div. 1, 109 *opp.* facilis. MANIL. 2, 654. *al.*). 2, 141 quae *legum litterae* tenues et -ae notae sint voluntatis. Verr. II 1, 35 factum. de orat. 1, 92 aut falsa aut certe -a opinio (*antea*: dubia ... et incerta). 1, 190 artem iuris civilis ... magis magnam ... quam difficilem atque -am (*cf. l. 64 et* VAL. MAX. 8, 6, 4 propter -um ius civitatis [QVINT. inst. 7, 6, 4. 7, 10, 2 *opp.* ambiguum. *al.*]). part. 64 quaestionibus (fat. 1. VITR. 1, 2, 2 q. -arum explicatio. GELL. 7 [6], 2, 15 -issimam ... et inplicatissimam [AVG. adult. coniug. 1, 25, 32]. *al.*). rep. 2, 33 historia Romana. fin. 3, 15 difficilius quiddam et -ius (4, 2. *al.*). Tusc. 1, 51 multo difficilior ... cogitatio, multo -ior (FIRM. math. 6, 9, 10). div. 1, 116 somniis, vaticinationibus, oraclis, quod erant multa -a, multa ambigua, explanationes adhibitae sunt interpretum (*cf.* 2, 126 visa [2, 129 tortuosa et -a]. 2, 135 somnia). 2, 55 quae *ostenta* si signa deorum putanda sunt, cur tam -a fuerunt? (VERG. georg. 1, 229 haud -a. *v. et l. 80*). *al.* *?acced. inf.* (*cf. p. 172, 64*): CHIRON 182 signa morbum maleos in corporibus iumentorum intellegere -a (*'sind zu verstehen dunkel' Oder in add. p. XXXIII obiecto q. e.* morbum *prave neglecto*, signa, ⟨quibus possis⟩ morbum ... intellegere, -a et difficilis ratio *Bücheler ibid.*, intellegere *ex* signa *pendere suggerit Szantyr probabilius*).

② *de hominibus* (*cf. p. 172, 45*): RHET. Her. 2, 11, 16 alieni sermonis molesti interpellatores ... cum odiosi tum -i interpretes sunt (*cf.* VARRO ling. 8, 26 -us et longus orator est odio). CIC. Cluent. 21 index ... neque -us neque incertus. de orat. 2, 329 difficilius est non esse -um in re narranda. div. 2, 132 quid poeta nemo, nemo physicus -us? (*cf.* 2, 133 nimis ... -us Euphorion. *ibid.* valde Heraclitus -us, minime Democritus). HOR. ars 26 brevis esse laboro, -us fio. OV. met. 7, 761 vates. QVINT. inst. 2, 3, 9. 10, 2, 17 (*v. app. crit.*). AVSON. 335 p. 199, 56 P. quod si alicui ... -us videbor *eqs.* (*item c. dat. ibid. l.* 60 si ... tibi -us fuero).

β *praevalente notione q. e. clandestinus, remotus, occultus* (*acced. dat. l. 22. 23. 30. 31. 54, abl. l. 22. 35. 45* [*c. gerundivo*], in *c. abl. l. 34. 37,* adversum *l. 43*): ① *de rebus* (*quaedam ab exemplis p. 170, 10 allatis vix distingui possunt, e. g. l. 14. 34 sq.; specimina selecta*): CIC. S. Rosc. 3 ceterorum neque dictum -um potest esse propter nobilitatem (off. 2, 44 nec d. eius ... nec factum [SALL.(?) in Tull. 2]. *cf.* PLIN. epist. 3, 16, 2 multa referebat ... non minora hoc, sed -iora. VVLG. [= ITALA] sap. 1, 11 responsum -um [absconditum *var. l., gr.* λαθραῖον, *Hier. epist. 14, 6, 4* quod mentitur]). Verr. I 32 quid est ... quod fieri possit? non -um ... neque absconditum *est*. II 4, 67 crimine. Cluent. 14 suspicionibus (*cf.* Manil. 71 simultates partim -as, partim apertas). 87 quid haec pluribus quasi de re -a disputo *eqs.*? (Mil. 26 minime. VERG. Aen. 11, 343 nulli. LIV. 6, 1, 2 vetustate. *al.*). Mur. 16 nobilitas ... hominibus litteratis ... notior, populo vero ... -ior. 36 nihil est incertius vulgo, nihil -ius voluntate hominum (nat. deor. 3, 38 deo. *al.*). dom. 74 iudicium (Brut. 251 *opp.* notissimum). har. resp. 40 *error*. 55 haud -um odium (fam. 3, 10, 6 *opp.* apertas inimicitias [*antea*: palam ... clam]. HOR. epist. 1, 14, 38 morsuque. *cf.* OV. met. 6, 36 iram). Planc. 37 -a causa est an et agitata ... et disputata *eqs.*? (part. 56. top. 63 -ā c. et latenter efficitur). Att. 4, 15, 1 illam in meo dolore συμπάθειαν neque ... mihi -am *eqs.* (*cf.* fam. 1, 9, 5 aut occulta ... odia aut -a in me studia [3, 10, 5 cuiquam]. 5, 2, 4 officium meum in te. 13, 70 tua in me benevolentia. SIL. 11, 553 favor haud -us). CATVLL. 64, 259 orgia. CAES. civ. 1, 61, 3 Caesaris ... erat in barbaris nomen -ius (LVCAN. 8, 20 [*19* ignotus]. SIL. 11, 58 Pacuvio fuit haud -um crimine n.). *al.* ② *transfertur ad homines* (*sc. latenter agentes, astutos, malitiosos sim.; de vultu l. 50, mente l. 50*): CIC. Verr. I 5 quam audax ... ad conandum, tam ... -us in agendo *Verres* (*postea*: apertus *et* perspicua sua consilia). off. 3, 57 *celandi genus est* certe non aperti, non simplicis, non ingenui, non iusti, non viri boni, versuti potius, -i, astuti, fallacis, malitiosi *eqs.* TAC. Agr. 42, 1 primo occultius quietem ... laudare ..., postremo non iam -i suadentes *eqs.* 42, 3 Domitiani ... natura praeceps in iram et quo -ior, eo inrevocabilior. ann. 4, 1, 2 Tiberium ... ut -um adversum alios sibi *Seianus* uni incautum intectumque efficeret (*de eodem*: 6, 24, 3 callidum ... et tegendis sceleribus -um). TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 19 nubilo -ior *Marcion* (*cf. p. 171, 84*). FIRM. math. 3, 7, 4 *Mercurius* faciet homines -os, sceleratae mentis. 3, 11, 3 malae mentis, malitiosos, -os, timidos. 4, 9, 8 -os et absconsos et tacitos. 5, 2, 2 alta taciturnitate mentis -os, malos, malitiosos. 6, 22, 11. AMM. 31, 2, 5 flexiloqui et -i *Huni*. PHYSIOGN. 50 p. 69, 10 liberalem atque -um et malignum *vultum*. 75 p. 97, 10 -ae mentis ([*Adamant. p. 398, 11* λαθραῖα βουλευόμενοι]. 101 p. 125, 4 εἴρωνας Graeci dicunt occultos ... et -ae m. homines, quorum os ... fictum atque simulatum est). CASSIOD. var. 11, 3, 2 numquid proderit iudicem aliis esse perspicuum, si sibi potius reddatur -us? *addendum vid.* NON. p. 186, 35 (*v. I. Mariotti, StIt. 33, 1961, 123 sq.*)

b *impers.* -um est (fit *l. 67,* alicui *l. 64. 70; cf. p. 169, 33*): *pendet: enunt. interrog.*: CIC. inv. 2, 116 ex ambiguo ... nascitur controversia, cum, quid senserit scriptor, -um est (S. Rosc. 18 Verr. II 2, 91 Cluent. 34. Att. 14, 22, 1 minime. fam. 5, 19, 2 *opp.* apparet. LIV. 10, 19, 11. PAPIN. dig. 40, 5, 22, 2 dubium et -um. AVG. civ. 7, 27 p. 310, 14 D.). de orat. 1, 73 utrum sciant ... an nesciant, non -um est (AVG. epist. 140, 78 valde -um, id est occultum erit). fam. 5, 8, 1 (*iunctura laxiore*) quantum ad meum studium exstiterit ...; non ... uit ... -um (STAT. Theb. 2, 156 vobis). *acc. c. inf.* (*cf. p. 171, 79*): CIC. Arch. 11 est ... -um ... hunc *Archiam* ... apud exercitum fuisse *eqs.* VARRO ling. 5, 4 'inpos' -ius est esse a potentia, quam cum dicimus 'inpotem', et eo -ius fit, si *eqs.* LIV. 40, 3, 2 neque -um erat rebellaturum *esse Philippum eqs.* HIL. in psalm. 67, 14 reges ... esse eos non -um est. trin. 9, 22 hic ... antichristum significari non -um est. CONC.^{S} I 5 p. 122, 5 nulli ... -um est illos depravare ... sententiam (*gr. I 1, 7 p. 40, 5* ἀσυμφανές). quin: CIC. part. 51 neque est -um, quin ... in contrariis contraria sumenda sint. de: LIV. 9, 15, 9 -um esse de hostium duce dedito.

c *pro subst.* (*neutr. praeter p. 173, 15*): α *usu communi* (*compar. l. 79. 83*): CIC. part. 12 -a dilucidis ... inteximus. 19 -um *fiet* ... aut longitudine aut contractione orationis aut ambiguitate *eqs.* (*cf.* ISID. orig. 2, 8, 1 species causarum sunt quinque: ... -um. *v. et p. 171, 36*). ac. 2, 94 usque ad -a progredi (HIER. in Zacch. 2, 7 p. 1453^{D} ab -is ad -iora transimus. *cf.* SEN. dial. 8, 5, 5 ut inquisitio transeat ex apertis in -a). *ibid.* in -is (*item c. abl.*: MARCIAN. dig. 40, 5, 50 [*ex Scaevola*] in -o libertatem praevalere. VLP. dig. 50, 17, 9 in -is. PAVL. dig. 50, 17, 114. HIER. in Ezech. 10, 33 p. 321^{A} manifesta transcurrimus, ut in -ioribus immoremur. *c. acc. l. 80*). Tusc. 4, 10 dices ista ipsa -a planius quam dicuntur a Graecis. nat. deor. 3, 38 ut apertis -a adsequamur

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*cf.* TERT. pudic. 17 p. 258, 23 -a manifestis adumbrantur [resurr. 21 p. 54, 2]). VERG. Aen. 6, 100 -is vera involvens *Sibylla* (*inde* QVEROL. p. 21, 31 R. *cf.* TAC. ann. 4, 58, 2 vera ... quam -is tegerentur). HOR. sat. 2, 5, 58. VERR. FLACC. tit. libr. (Gell. 17, 6, 2, *cf. Funaioli, Gramm. Rom. frg. p. 512*) de -is Catonis (HIL. in psalm. 54, 9. AVG. gen. ad litt. imperf. p. 459, 4 naturalium rerum. *al.*). SEN. epist. 101, 5 volvitur tempus ... per -um (*sing. ut*: PRAEDEST. 3, 6 p. 641^{C} ignorantiae. CE 420, 16). 109, 18 implicata solvere, ambigua distinguere, -a perspicere (*cf.* APVL. Socr. 16 -a clarare. VVLG. Dan. 5, 16 -a interpretari. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 91, 21 -a cernere. p. 92, 2 -a manifestat). PS. CYPR. pudic. 8 p. 20, 7 somniorum ... -a dissolvit *Ioseph* (*c. gen. ut*: IVVENC. 1, 293 legum. CHALC. comm. 2 ignorationis. HIER. epist. 61, 2, 2 prophetarum [PELAG. in I Cor. 12, 28. *cf.* CASSIOD. inst. 1, 22 *Augustini*]. PROSP. epist. 1, 2 [= AVG. epist. 225, 2] persuasionis. *al. v. etiam l. 5. 6. 7*). *al.* *masc.* (*de notione cf. p. 172, 35*): HOR. epist. 1, 18, 95 deme supercilio nubem; plerumque modestus occupat -i speciem.

β in locutione q. e. in -o est *sim.* (*cf. p. 171, 4*): (I) *nude*: LABEO dig. 18, 1, 80, 2 (*ex Sulp. Rufo*) si in -o esset *sc. quod actum sit* (POMPON. dig. 21, 2, 16, 2 *ex Proculo.* VLP. dig. 24, 1, 32, 4 PAVL. dig. 34, 2, 32, 5. 40, 4, 10, 1. 50, 17, 168, 1. *al. elliptice deest 'esse'*: SEN. dial. 6, 26, 4 TAC. hist. 2, 3, 2). CELS. praef. 17 in -o positas causas. TAC. ann. 15, 16, 3 reliqua non in -o habentur ([*cf. 15, 17, 2* in incerto h.]. AMBROSIAST. in I Cor. 14, 18). LACT. inst. 1, 1, 7 obvoluta in -o veritas latet. (II) *pendet: enunt. interrog.*: PLIN. epist. 8, 14, 11 quod in -o est an didiceris (POMPON. dig. 12, 2, 42 pr. *ex Iuliano.* MARCELL. dig. 28, 5, 54). PAVL. dig. 40, 12, 41 pr. si in -o sit, in quo fuerit statu is *eqs.* (MARCIAN. dig. 40, 5, 50 *ex Scaevola*). HIL. trin. 9, 67 cur ... scientia absconsa sit, non in -o est (*antea*: in secreto manebit). *acc. c. inf.*: SOL. 23, 19 nec in -o est plura pro ingeniis disserentium ... quam pro veritatis fide expressa *esse.*

B *de eis, quae auribus percipiuntur, fere i. q. auditui minus perceptibilis, lenis* (*usus metonym. elucet l. 36*): CIC. orat. 57 est ... in dicendo quidam cantus -ior (*inde* QVINT. inst. 11, 3, 60 *bis.* 11, 3, 172). QVINT. inst. 11, 3, 64 lenis et submissa ... gravis ... contracta ... fortis ... teres, miseratione flexa et flebilis et consulto quasi -ior *vox* (CAEL. AVR. acut. 2, 3, 17. BOETH. mus. 1, 14 *seq.* debilior pulsi aeris unda pervenit). TER. MAVR. 92 sonus -ior impeditiorque (*cf. 94* minor auctiorque. *95* caeca soni vis). PRISC. gramm. II 29, 15 'm' -um in extremitate dictionum sonat ..., apertum in principio ..., mediocre in mediis.

acc. neutr. pro adv. **obscūrum.** *i. q. caliginose*: LVCAN. 5, 631 lux ... perit nec fulgora currunt clara, sed -um nimbosus dissilit aer (*'aere dissiliente non ignea fit rima sed obscura' Housman*).

adv. **ˣobscūrē.** *compar.* -ius, *superl.* -issime (*cf.* nimis -e *l. 67*, admodum *l. 72*). GLOSS. ἀφανῶς. *inde ab* ACC., *?*RHET. Her. (*cf. l. 49*), CIC. (*saepe*); *deest in hexam. praeter* PRIAP. 3, 1 CARM. adv. Marc. 4, 197. [*dub. trad. et interpr.*: RHET. Her. 4, 33, 44 tantus erat in armis splendor, ut solis fulgor -ius (obscurior *pars codd., cf. Trillitzsch, ed. p. 203 et Kroll, Philol. 89, 1934, 84* [obscurari?]) videretur.]

1 *fere i. q. ambigue, non plane, non evidenter*: **a** *-e dicitur, scribitur* (*plus minus elliptice l. 69; cf. p. 167, 60*): ACC. trag. 75 quid ita? tam⟨ne⟩ -e dictum (*Bothe*, obscuri dicunt *codd.*, obscuridicum *Mercier*) est tamve inenodabile? (CIC. inv. 1, 30 -e ... et neglegenter [*antea*: dilucide et ornate]. har. resp. 37 *opp.* planius [de orat. 1, 187. GELL. 11, 16, 9 planissime. *al.*]. VARRO ling. 10, 75 *opp.* apertius. PRIAP. 3, 1 *opp.* simplicius. QVINT. inst. 3, 4, 3 -e dicta interpretamur. *al.*). CIC. inv. 1, 88 -ius positum vitium pro vero probatur ([*postea*: ambiguum]. GELL. 10, 29, 4 -e et insequenter. AVG. civ. 17, 17 p. 242, 1 D. *al. cf.* CIC. ac. 1, 43 breviter ... minimeque -e exposita. TERT. resurr. 21 p. 54, 8 ambigue adnuntiata et -e proposita). 2, 126 si ... scriptum sit -e (Att. 2, 19, 5 *opp.* plane. 14, 2, 2 [obsecro *var. l.*]. QVINT. decl. 329 p. 292, 23 tam -e ... occulteque. *al. cf. l. 69*). Verr. II 2, 48 -e locutus est (FLORENT. dig. 18, 1, 43, 2 qui fallendi causa -e l., ... qui invidiose -e [*del. Breucmannus*] dissimulat. SCHOL. Cic. Bob. p. 98, 23). fin. 2, 15 cognomento qui σκοτεινός perhibetur, quia de natura nimis -e memoravit *Heraclitus*. ac. 1, 7 disserendum. Att. 2, 7, 4 iacis. 12, 38, 2 Asinius Pollio ad me scripsit ...; quod Balbus ... satis plane, Dolabella -e, hic apertissime (*cf. l. 62*). VLP. dig. 11, 1, 11, 7 nihil interest, neget quis ... an -e respondeat, ut incertum dimittat interrogatorem. *al.* **b** *-e intellegitur*: CIC. ac. frg. 10 aut nihil superum aut -e admodum cernimus (*cf.* SEN. epist. 102, 28 intueris [*antea*: in tenebris]. HYG. astr. 2, 20 p. 60, 6 -ius videatur [*catast. 19* ἀμαυρότερον]). SEN. epist. 121, 12 constitutionem suam crasse intellegit et summatim et -e.

2 *fere i. q. clam, occulte*: **a** *c. verbis*: CIC. inv. 1, 20 insinuatio est oratio ... -e subiens auditoris animum. 1, 24 ut neque aperte laedas eos ... et tamen id -e faciens *eqs.* (Verr. II 2, 132 *seq.* fallere et nihil ... vafre nec malitiose f. QVINT. decl. 308 p. 210, 23 *iuxta* clam). Quinct. 50 perire ... tacite -eque. Tull. 19 vagabantur armati non -e, sed ut plane intellegere viderentur *eqs.* Verr. II 3, 87 -e ... praetor ... decumanus est (ac. 2, 13 legum auctores fuisse alterum ..., ut videmus, palam, alterum, ut suspicantur, -ius). 4, 53 avertere aliquid de publico quam -issime (*postea*: occulte). Cluent. 54 neque id -e ferebat nec dissimulare ... poterat (parad. 45.-Att. 9, 7, 3 nihil ... minus -e). leg. agr. 1, 6 insectari. 2, 9 quae cum ego non solum suspicarer, sed plane cernerem, neque enim -e gerebantur *eqs.* (SVET. Vesp. 6, 4 AMM. 29, 5, 54). 2, 10 moliuntur (Pis. 5 non -e, sed palam. TAC. hist. 1, 73). 2, 75 num -e regnum constituitur, num -e libertas ... tollitur? Catil. 4, 6 serpens (OPTAT. 4, 5 p. 108, 11). Flacc. 5 versatus est (Sest. 9). Mil. 42 non modo quae reprehendi palam, sed etiam quae -e cogitari possunt. *al.* **b** *c. adi.*: CIC. fam. 1, 5^{b}, 2 sunt partim -ius iniqui, partim non dissimulanter irati. SEN. contr. 2, 7, 4 prodite ... paulo -ius quam posita veste nudae (*vix intellegendum*: prodite ... -ius).

3 -e natus (genitus *l. 16*) *fere i. q. humili, ignobili genere, loco*: EVTR. 7, 19, 1 Vespasianus ... princeps -e quidem n., sed optimis conparandus. 9, 6 Aemilianus -issime n. -ius imperavit. 9, 9, 1 Postumus. 9, 19, 2 Diocletianum ... virum -issime n., adeo ut a plerisque scribae filius ... fuisse credatur (CHRON. Gall. chron. I p. 643, 442). AMM. 23, 6, 2 Arsacis -e geniti (*v. app. crit.*), latronum ... ductoris, verum paulatim in melius mutato proposito, clarorum contextu factorum aucti sublimius. 28, 1, 5. 29, 1, 5.

deriv.: obscuritas, obscuro.

compos.: obscurefacio, obscuriloquium, *?* obscuroluna, perobscurus, subobscurus.

obscus *v.* obscum. *Kuhlmann.*

obsecrāns, obsecrāta *v. p. 177, 75. 77.*

ˣobsecrātio, -ōnis *f.* *ab* obsecrare. GLOSS. προσευχή. πρόσευξις. παράκλησις. δέησις. *cf. infra l. 33. 60. 63.* *inde a* CIC., LIV., QVINT.; *deest poetis.* [*confund. in codd. c.* observatio *l. 52. al.* (-o *e coni. dub.* APVL. apol. 54), obscuratio VVLG. prov. 18, 23.]

1 *i. q. precatio* (*graece respondet* δέησις, *nisi alia adnotantur; persona obsecrata indicatur per gen. l. 32. al., praep.* ad *l. 52. 70. 76*): **a** *in univ.*: *α usu vario*: CIC. inv. 1, 22 *benevolentia comparatur*, si prece et -e humili ac supplici utemur (*t. t. rhet. ut*: 1, 109 de orat. 3, 205. QVINT. inst. 6, 1, 33 -o illa iudicum per carissima pignora. IVL. RVF. rhet. 16 δέησις, -o vel obtestatio, qua deos oramus aut homines). Font. 48 eius vos -em repudiare, cuius preces *eqs.* (*cf.* 49). Att. 3, 19, 2 Tulliolae (*antea*: preces). TAC. hist. 4, 81, 2 *aegrotorum.* DECL. in Catil. 76 civium consessus ... -bus ... obeundos suppliciter. APVL. met. 6, 5, 4 principium futurae secum meditabatur *Psyche* -is. IVST. 24, 8, 7 ne cunctarentur ..., summis -bus monebant *vates.* *et passim.*

β in rebus sacris: (I) *apud Romanos* (*cf. Wissowa, Rel.*[2] *in indice*): CIC. har. resp. 63 *in terrae motu* constituendae nobis ... sunt procurationes et -o (*seq.* preces). LIV. 4, 21, 5 (*de prodigiis*) -o ... a populo duumviris praeeuntibus est facta. 5, 18, 11 matronarum ... -es in templis factae (*seq.* precibus). 26, 23, 6 -o in unum diem populo indicta et novendiale sacrum. 27, 11, 6 supplicatio circa omnia pulvinaria, -o in unum diem indicta (31, 9, 6. 42, 20, 3). SVET. Claud. 22 MACR. Sat. 1, 6, 14. (II) *apud Christianos*: ITALA Iudith 9, 12 (Lucif. non parc. 10) exaudi -em meam ([*Vulg. 17* deprecantem. *cf.* LVCIF. *l. c.* 11 deo fusam contra religionis hostes -em]. Ier. 14, 12 [Tert. pudic. 2; *Vulg.* preces]). II Macc. 3, 18 (rec. L, *cf.* P; *gr.* ἱκετείαν, *rec. X* oratione, *Vulg.* supplicatione obsecrantes pro eo quod *eqs.*). 8, 29 (recc. LXP, *cf.* VVLG.; *gr.* ἱκετείαν, *recc. BM* orationem). *al.* VVLG. II par. 33, 18 -o eius ad deum suum (observatio *var. l.*, oratio *Itala Complut. al.*). *al.* GENNAD. dogm. 30 p. 987^{D} -um ... sacerdotalium sacramenta (FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 30 p. 799^{A} [*ad Rom. 8, 34* interpellat] *Christi*). RVFIN. hist. 5, 7, 2 (*gr.* λιτανείας, *Iren. 2, 31 [48 H.], 2* supplicationem). COD. Theod. 9, 38, 7 religio anniversariae -is (*sc. paschae*). *et saepe.* *iuxta* oratio: ITALA I Macc. 7, 37 (rec. L = VVLG.) orationis et -is (*rec. B* deprecationis). Eph. 6, 18 (cod. d *al.* = VVLG.; MAR. VICTORIN. *ad l.* p. 1292^{D} oratio ..., et cum laudes dei dicimus ... et cum gratias agimus ...; -o ..., quando deum oramus vel propter veniam ... vel propter gratiam). Phil. 4, 6 (cod. g = VVLG.; *codd. d e* precatione). I Tim. 2, 1 (cod. d *al.* = VVLG.; PELAG. *ad l.* -o impensior est o. EVCHER. instr. 1 p. 132, 20 -es fiunt pro peccatis ..., orationes pro adipiscendis quae speramus. *cf.* AVG. epist. 149, 12). *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 20, 2 (*gr.* λογικῆς ἐντεύξεως). 9, 7, 2 VITA Caes. Arel. 2, 5. *cum respectu exauditionis dictum*: VITA Ioh. Penar. (BHL 4420) 2 *signo quod a deo petiverat facto* dixit ...: 'vere hic est -o mea et hic permanebo'.

b *indicatur finis* (*cf. supra l. 48*): ITALA Rom. 10, 1 (cod. d *al.* = VVLG.) -o ad deum pro illis in salutem (II Cor. 9, 14 [*ibid.; cod. g* oratione]. Eph. 6, 18 [cod. g = VVLG.; *codd. d e* observatione]. *al.*). HIL. trin. 10, 71 p. 398^{B} cum clarificationis responsio non -i claritatis sit impensa (*antea*: clarificari se ... deprecatur *Iesus*, *v. Ioh. 12, 28. cf.* FAVST. Aug. c. Faust. 33, 2 p. 787, 1 de -e ... adveniendi Iesum *i. ut Iesus adveniat*). VITAE patr. 6, 3, 12 p. 1011^{C} in confessione et -e ad deum, si forte dimittatur ... peccatum (*cf. p. 176, 59*).

2 *fere i. q. obtestatio, exsecratio*: IVST. 24, 2, 5 in hoc mitteret *Arsinoe* arbitrum iuris iurandi, quo praesente apud deos patrios quibus vellet -bus se obligaret *Ptolemaeus* (exsecr- *I. F. Gronovius ex dett., cf. 8* ultimis ... exsecrationibus; *argutius 'cave ne gradationem turbes' Seel, aliter supra l. 38*). DIONYS. EXIG. Conc.^{S} I 5 p. 235, 14 capitula blasphemia ... Nestorii sub anathematis -e damnantia (*cf.* exsecratio *vol. V 2, 1837, 21*).

[Hermans]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 *fere i. q. adiuratio*: Ps. Ven. Fort. vita Remed. 6, 17 divini nominis -e constrictus *daemon* (*cf.* adiuratio *vol. I 712, 62*).

obsecrātor, -ōris *m. ab* obsecrare. [*falso trad. pro* observator Tert. adv. Marc. 4, 35 p. 540, 26, *pro* obsecrato Amm. 28, 1, 20.] *i. qui obsecrat*: Didasc. apost. 24, 27 *episcopos oportet esse* exhortatores, susceptores, -es *eqs.* (*gr. 2, 24, 7* παρακλητικούς). Ven. Fort. vita Germ. 6, 20 quasi ante se habens praesentiam domini, pro voto supplex -r accedit.

***obsecro,** -āvī, -ātum, -āre *et* **-or,** -ātus sum, -ārī. *ab* ob *et* sacrare, *cf.* exsecrari *et v. Szantyr, Gymnasium 78, 1971.* *de originatione*: Pavl. Fest. p. 188 -are est opem a sacris petere. Diff. Suet. p. 312, 31 Roth -at, qui per opes sacras rogat (*opp.* obtestatur, orat). *in tmesi*: Fest. p. 190 'ob vos sacro' in quibusdam precationibus est pro 'vos -o', ut 'sub vos placo' pro 'supplico'. *scrib.* obs- CE 1178, 12 (*s. II*). Act. lud. saec. Sept. Sev. 4, 13 Tab. devot. Audollent 122, 4, ops- Tab. *l. c.* 289 B 3; *in* Plavti *codice A* ops- *praevalere videtur, de recentioribus parum constat.* *formam* -o *adamant scaenici et in epistulis* Cic., Sen.; *cf. p. 176, 6. 62.* *formae perf. breviores leguntur* -ari(n)t Cic. Verr. II 2, 156 (-arunt *var. l.*). p. red. in sen. 29 (*sed* -verint Plavt. Mil. 66 Heges. 4, 7 p. 252, 1. Vvlg. II par. 6, 24 [-arint *H*]), -arunt Itala Marc. 8, 22 cod. k (*sed* -verunt Matth. 15, 23 cod. e, *cf.* obseraverunt *k*), -asse Plin. nat. 28, 11 ('*an* -are?' *Mayhoff*). *gen. pl. partic.* -antium Cic. Lig. 14. *al.*, -antum Prvd. cath. 8, 79. Not. Tir. 64, 36 -at. *de notione et differentiis* (*cf. l. 11. 12*): Don. Ter. Eun. 49, 3 non 'petat' nec 'roget' nec 'oret', sed '-et' inquit, quod horum omnium in maiorem partem est ultimum. Ad. 472, 1 'orare' est placidos petere, '-are' iratos rogare; unde plus facit '-ans' quam 'orans', plus vero 'orans' quam 'rogans'. Schol. Ter. p. 91, 18 blandientis verbum (p. 101, 19. 148, 13). Cassiod. in psalm. 36, 7 '-are' ... significat obsequenter rogare. Lvcvlent. 3 p. 811^A (*ad* Rom. 12, 1) rogamus de minimis, -amus pro maximis; ... -bat ..., id est, obnixe rogabat. Synon. Cic. p. 437, 24 orat. -at. rogat *eqs.* p. 442, 5. 448, 25. Gloss. προσεύχομαι. παρακαλῶ. ἱκετεύω. δέομαι. supplico. adiuro. coniuro. -at: rogat. deprecatur. *legitur inde a* Liv. Andr., Plavto (*frequentissime*), Enn. *aliisque scaenicis*, Gell. hist. (*p. 176, 15*), Cic.; *deest ap.* Tac. (obsecratio *semel*) *et poetas dactylicos praeter* Hor. sat. 2, 3, 264 epist. 1, 7, 95 Val. Fl. 1, 782 Sil. 10, 650. [*confund. in codd. c.* obscurare (*restit.* -are Caecil. com. 90), obsequi (Plavt. Bacch. 553), obserare (*l. 22*), observare (Vvlg. I Cor. 7, 35. *al.*; *restit.* -are Amm. 20, 5, 9).]

i. q. sacramento facto precari, saepe ita dictum, ut voces q. s. orare *sim. quasi suppleantur* (*v. Szantyr l. c. et Landgraf ad* Cic. S. Rosc. 9) *vel minus valeant* (hortor *l. 72. p. 176, 27*; oro, rogo *p. 176, 24. 177, 31, cf. l. 25 sqq.*; quaeso *l. 70*). *-antur fere animantia, ceterum* fides *vol. VI 1, 665, 77 sqq., aliae res p. 177, 44. 45. usum artius circumscripsit* Fronto p. 92, 15 v. d. H. (p. 99 N.) in oratione tua Cyzicena, cum deos precareris, 'et si fas est, -o' addidisti, quod ego me non memini legisse; -ari enim et resecrari populus aut iudices solebant. *orationum Tullianarum memor fuisse videtur, ubi populus aut iudices saepe, dei numquam hoc verbo adhibito compellantur, quod ceterum fit infra l. 67 sqq. et passim, etiam ap.* Cic. (*p. 176, 16, cf. p. 174, 41*) *et* Avr. (*infra l. 69*). *cf. Hofmann, Umgangsspr. 130.* *graece respondent* παρακαλεῖν, δεῖσθαι *multis locis*, ἐρωτᾶν Itala Matth. 15, 23 (codd. e k).

I *verbum activum*: **A** *usu communi, sc. ita ut acc. obi. aut indicetur aut intellegatur* (*cf.* Prisc. gramm. III 276, 16. 317, 1):
1 *exprimitur finis*: **a** *enunt. fin.*: ne: Liv. Andr. trag. 23 -o te ..., matri ne quid tuae advorsus fuas. Plavt. Capt. 241 -o te hoc unum ... per fortunam (*eqs.*) ..., ne ... atque ut *eqs.* (*c. pron. praepar. ut*: 443 haec per dexteram tuam. Trin. 154 id ... per fidem. Acc. trag. 555 [?]. Cic. Planc. 56 illud unum vos magnopere oro atque -o, iudices. *al.*). Cist. 567 anus ei amplexa est genua, plorans, -ans, ne deserat se. Mil. 862 ne dixeritis, -o, huic, vostram fidem. *al.* Ter. Haut. 291. *al.* Cic. Att. 6, 1, 20 me -as amantissime, ne ... et ut. *et saepe.* ut: Plavt. Curc. 630 per tua genua te -o, ut nos facias certiores. Rud. 1090 unum te -o, ut *eqs.* (*c. pron. praepar. ut*: Ter. Haut. 644 Cic. Quinct. 91. 99 Att. 10, 9, 2 Sall. or. Phil. 9. *al. cf. l. 57 et* Ter. Ad. 334 ita -turum, ut *eqs.*). *saepe.* Enn. scaen. 41 ut se edoceret, -ans Apollinem (*cf.* Epist. imp. Aug. Suet. Tib. 21, 7 deos [Liv. 31, 8, 2 Plin. paneg. 72, 1]. Avr. Fronto p. 43, 22 v. d. H. [p. 47 N.] Minervam genibus nixus -o atque oro. *sim. al.*). Ter. Eun. 562 narra istuc quaeso quid sit. :: immo ego te -o hercle, ut audias. *al.* Pompon. trag. 1. Cic. S. Rosc. 77 ego postulo, hic orat atque -at. de orat. 2, 85 non solum hortabor ..., sed etiam ... -bo. *et passim.* ut ne: Plavt. Poen. 392 -o hercle te ..., ut tu huic irata ne sis aut ... te suspendas. Ter. Andr. 326. 899 hoc (*cf.* Cic. Rab. perd. 37 nihil aliud iam vos orat atque -at, nisi uti ne ..., ut *eqs.*). Cic. Mur. 86 vos ... oro atque -o, iudices (Rab. Post. 48). Pis. 77 oratum ... -tumque venerant. **b** *coni. nudus*: Plavt. Mil. 540 te -o per deos atque homines (*eqs.*) ... — :: quid -as me? :: ... ignoscas (Most. 1156. Ter. Haut. 1049 mi vir, te -o, ne facias. :: pater, -o mi [ut mihi Σ] i.). Ter. Haut. 1015 au te -o, istuc inimicis siet. Eun. 905 -o, abeamus intro. *al.* Cic. Rab. perd. 5 vos ... oro atque -o ..., adhibeatis (ut a. *Pluygers*) ... misericordiam. Mur. 87 vos ..., iudices, orat atque -at ..., sit apud vos modestiae locus, sit *eqs.* parad. 38 -o te, ita venusta habeantur ista, ut *eqs.* (*cf.* Att. 12, 42, 2 -o, enitamur, ut aliquid ... excogitemus. fam. 2, 1, 2 ut ego te -are obtestarique non dubitem, sic ad nos conformatus revertare, ut *eqs.*). Att. 13, 31, 3 Brvt. Cic. ad Brut. 1, 13 (9, 21 Sj.), 1. Sen. dial. 2, 9, 4 faveamus, -o vos, huic proposito *eqs.* *al.* **c** *negat.*: Hier. epist. 22, 6, 4 non (ne *edd. vet.*) fiat, -o, civitas meretrix fidelis Sion. **c** *imperat.*: -o: Plavt. Amph. 765 mane, mane, -o te (Men. 180 Merc. 474). 923 per dexteram tuam te ... oro -o, da mihi hanc veniam, ignosce, irata ne sies. Bacch. 905 sine me — per te, ere, -o deos immortales — ire huc intro. Cist. 58 noli, -o, ... imperare (Curc. 697 Cic. Mil. 103 Lig. 37 Att. 11, 2, 2 Caes. civ. 3, 64, 3. *al.*). 663 di, -o vostram fidem — :: quid deos -as? :: servate nos. Poen. 543 -o hercle, operam celocem hanc mihi, ne (nec *Non.*) corbitam date (Ter. Eun. 95 Acc. trag. 95). *al.* Ter. Andr. 861 audi, -o (Don.: plerumque a verberandis vel indulgentia ÷ loquitur vel mora). Eun. 1054 -o, Gnatho, in te spes est — :: quid vis faciam? :: perfice hoc. *al.* Afran. com. 201 Gell. hist. 15. Cic. carm. frg. 33, 31 B. (Tusc. 2, 21) caelestum sator, iace, -o, in me vim ... fulminis (*Soph. Trach. 1087* ἔνσεισον ... ἐγκατάσκηψον). Q. Rosc. 20. *al.* CE 59, 12 (*e suppl.*). Hor. epist. 1, 7, 95 quod te per genium ... -o et obtestor, vitae me redde priori. Liv. 6, 40, 10. *et passim.* -amus: Avg. serm. 81, 9 rogamus vos, -amus vos, exhortamur vos: estote mites *eqs.* Sidon. epist. 3, 10, 2 respondete, -amus. **d** pro (de *l. 28*; *cf. l. 37, aliter p. 174, 50. 177, 19*): Cic. dom. 30 pro salute mea populum Romanum -vit (p. red. in sen. 31. p. red. ad Quir. 16 non rogavit solum, verum etiam -vit. Lig. 14. Rvt. Lvp. 2, 6 ⟨pro⟩ sacris ... deorum ..., pro parentum monumentis, pro vobis ipsis et s. vestra). p. red. in sen. 29 qui populum Romanum pro me ... non solum hortatus sit, verum etiam -arit. Itala Philem. 10 (cod. d *al.* = Vvlg.; de cod. g *var. l.*, Pelag., *gr.* περί). Amm. 17, 12, 12. 20, 5, 9 (*em. Gelen.*). Vvlg. Esth. 7, 3 (*antea*: rogo). **e** *acc.*: *neutr. pron. vi praeparativa p. 175, 57. al.* (*sim. etiam* Plavt. Poen. 420 -o te ... — :: em nunc nihil -as. :: ... fac), *ceterum* Hier. hom. Orig. in Luc. 1 p. 6, 9 id, quod propheta -at, consecuti sunt. Ps. Avg. solut. 58 l. 9 quidquid ... pater fuerit -tus. *subst.*: Plin. epist. 9, 29, 2 laus potius speranda quam venia -anda est (Amm. 29, 5, 17). Itala II Cor. 8, 4 (cod. d *al.* = Vvlg.) cum multa prece -antes nos gratiam et communicationem ministerii (orantes *cod. g al.*). Amm. 17, 11, 3 pacem (18, 2, 18 pro ... regibus. 22, 7, 10. 29, 5, 15 cum venia. 30, 6, 1 cum praeteritorum obliteratio⟨ne⟩). Ps. Lact. Plac. fab. Ov. 14, 1 *Glaucus* venit ad Circen -ans remedia, ut (-ans, remedio ut *Magnus fort. recte*) amanti succurreret. Ambr. Cain et Ab. 2, 9, 35 non remitti sibi poenam poposcit, sed vitam ... -andam putavit *Cain*. apol. Dav. I 8, 43 misericordiam credimus -andam (*antea*: deprecatur). Iob 4, 5, 19 adlevamentum. paenit. 2, 8, 69 -andam indulgentiam. Tob. 3, 11 medicamentum quaerit ..., panem implorat ..., libertatem -at ..., absolutionem precatur. Heges. 1, 1, 7 non salutis auxilium, sed ultionis solatium. 4, 25, 3 ingressum (*gr. 4, 574* ἐδέοντο ... εἰσελθεῖν). **f** (*acc. c.*) *inf.*: Argvm. Plaut. Aul. 1, 11 -at avonculum ... sibimet cedere uxorem. Itala act. 26, 3 (cod. e) -o ... audire me (audias *al. et* Vvlg., *gr.* δέομαι ... ἀκοῦσαι). Rom. 12, 1 (Ambr. incarn. 2, 10, *cf.* Tert. resurr. 47 p. 98, 6) -o ... vos ... exhibere corpora vestra hostiam (ut exhibeatis *al. et* Vvlg., *gr.* παραστῆσαι). II Cor. 5, 20 (cod. d *al.*) reconciliari deo (reconciliamini *al. et* Vvlg., *gr.* καταλλάγητε *vel* καταλλαγῆναι, orantes *cod. g*). Hebr. 13, 22 (Mutian. Chrysost. hom. 34, 2 p. 451/2) sustinere (Mutian. *antea* ut sustineatis, *gr.* ἀνέχεσθε *vel* -σθαι, *al. et Vulg.* rogo). *al.* Amm. 17, 12, 16 suspendi a iugulis suis gladios. Heges. 4, 7 p. 252, 1 defensum venire. Hier. epist. 32, 2 eam *Albinam* ... per te salutari -o *eqs.* vita Hilar. 20 p. 37^A non tam adversarium laedi quam se defendi. **g** si (*cf. p. 174, 76*): Itala Rom. 1, 10 (cod. d *al.* = Vvlg.) in orationibus meis -ans *deum*, si quomodo ... prosperum iter habeam (*gr.* δεόμενος, εἴ πως).

2 *in sententiis e re vel contextu supplendis*: **a** *forma* '-o (te *sim.*)' *fere vice particulae posita, maxime in parenthesi* (*cf. supra l. 9. al. et v. Wackernagel, Kl. Schr. I 24. Hofmann, Umgangsspr. 130 sq.*): **α** *iuxta quaestionem vel exclamationem* (*accedit* dic *l. 79*): Plavt. Amph. 299 -o hercle, quantus et quam validus est (1130 q. valide tonuit; di, -o vostram fidem. Epid. 243 q. facile ... evenit illi, -o, mulieri. Poen. 967. Truc. 185 ut exspectatus ... advenisti, q. [nam *codd.*], -o, cupiebat te era videre). 455 di immortales, -o vostram fidem, ubi ego perii? ubi ...? ubi ...? an ...? (Cas. 892. *al.* Ter. Eun. 1006 sed u., -o, est?). 682 -o ecastor, quid tu me ... sic salutas ...? (Aul. 265 di immortales, -o, aurum q. valet. Bacch. 101 q. ita, -o? *al.* Enn. scaen. 352. Ter. Eun. 826 q. is, -o, ad nos? [Don.: non rogantis est '-o', sed dolentis]. *et saepe. cf.* Plavt. Aul. 733 quo, -o, pacto ...? Bacch. 840 quis igitur -ost? *sim. al.*). 760 -o, etiamne hoc negabis ...? (Merc. 203 illamne, -o? *al.* Ter. Andr. 725. *al.* Cic. Tusc. 1, 60 Hier. epist. 60, 19, 1). 812 -o ecastor, cur ...? (Asin. 608. *al.* Ter. Andr. 747 Phaedr. app. 30, 5. *al.*). Bacch. 143 an ..., -o? (Capt. 680. *al.* Ter. Andr. 781. *al.* Tvrpil. com. 171 dic mihi, an oblita, -o, es ...? *cf.* Sen. epist. 93, 2 utrum, -o te, ... an ...? [Avg. civ. 19, 4 p. 360, 8 D.]). Cas. 852 -o, ut valentulast (Poen. 325 Truc. 805). Cist. 668 nam, -o, unde haec *cistella* gentium? aut quis deus ...? (Mil. 375. *al.* Hier. epist. 53, 4, 1 Avg. anim. 4, 18, 26). Men. 533 non meministi, -o? (Truc. 595 Ter. Hec. 602. Phorm. 742 quid? n., -o, ...? Ad. 661 n. :: -o, n.? an ...? Liv. 5, 6, 3.

[*Hermans*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. CIC. Att. 3, 9, 2 nondum. LIV. 4, 3, 9 ne ... quidem). Merc. 173 -o, num ...? (Rud. 235 Truc. 602 TER. Eun. 756. *al. cf.* VVLG. Ion. 4, 2 numquid non). Mil. 1219 -o, tute ipsum convenisti? (*nude ut*: 1329 -o, licet ...? Rud. 284 Veneris fanum, -o, hoc est? [*sim.* 740 CIC. fin. 2, 21]. TER. Haut. 684 audisti [-in *var. l.*], -o? Ad. 655 SEN. epist. 117, 20). *al.* CIC. Phil. 11, 20 -o te, ... quando ...? *β in attentione, indulgentia, mora sim. petenda* (*v. p. 176, 13*): PLAVT. Amph. 373 (*Sosia vapulans:*) tuam fidem -o. :: tun ... audes ...? :: perii (Aul. 691 p. ...; -o te, uterum dolet. Men. 1016 periimus, -o hercle. TER. Eun. 664 p., -o, tam infandum facinus ... ne audivi quidem). Asin. 411 salvere iussi Libanum libertum? iam manu emissu's? :: -o te (*distinxit Angelius. cf.* 926 i domum. :: iam -o, uxor. Cas. 738 servus sum tuos. :: optumest. :: -o te. Mil. 1396 discindite. :: -o hercle ... te. :: nequiquam hercle -as. Rud. 882 rape. :: oro, -o. TER. Eun. 669 exi ... :: -o). 639 -o vos, ... suaviust. Cist. 719 -o, alias res geris. Merc. 789 nescis ..., -o. Mil. 1406 satis sum verberatus, -o (*seq.* 1408 -o hercle te, ut mea verba audias *eqs.*). 1425 mitis sum ... fustibus, -o vos. TER. Phorm. 754 duasne uxores habet? :: au -o, unam ille quidem hanc solam. Eun. 887 te -o: emoriar, si non hanc uxorem duxero. CIC. Att. 15, 1, 5 de Flamma, -o te, si quid potes. HIER. psalt. sec. Hebr. 116, 16 -o domine, quia ego servus tuus (*Vulg.* o d., q. [*om. Veron. al.*] e. *eqs. cf.* VVLG. exod. 4, 10 -o, domine, non sum eloquens [precor *Lugd. al.*; AVG. quaest. hept. 2, 7 *ad l.*: intellegitur credere posse se fieri dei voluntate subito eloquentem]. I reg. 1, 26 -o, mi domine ... : ego *eqs.* [III reg. 3, 17]). AVG. in epist. Ioh. 1, 12 -o per Christum: pascit nos deus *eqs.* CONC.^{S} II 3, 1 p. 112, 18 sic oportet, -o te.

b *exempla varia*: α *-antur homines*: PLAVT. Mil. 1240 si pol me nolet ducere uxorem, genua amplectar atque -bo. Trin. 176 adversum quam eius me -isset pater (*cf.* AMM. 24, 2, 21 ductus ... ad imperatorem, ut -vit). CAECIL. *l. 41.* TER. Andr. 543 per te deos oro ...:: ah, ne me -a. Eun. 49 redeam? non, si me -et. 715 ora me. :: -o te vero. Ad. 472 lacrumans, orans, -ans, fidem dans, iurans se illam ducturum domum. CIC. Verr. II 2, 42 cum multis lacrimis cum oraret atque -ret. MARCELL. Cic. fam. 4, 11, 1 cum mihi ... non solum consilium daret, sed precibus quoque me -ret. CAES. civ. 2, 5, 5 amplissimi nominatim evocati atque -ti naves conscenderant. *et passim.* β *-antur dei, sancti, res sacrae* (*cf.* obsecratio *p. 174, 39; vergit hic illic in vim colendi, venerandi*): PLAVT. Aul. 6 (*Lar:*) mi avos huius -ans concredidit thensaurum auri ..., venerans me, ut id servarem sibi. CAECIL. com. 212 pro deum, popularium omnium, ⟨omnium⟩ adulescentium clamo, postulo, -o, oro, ploro atque inploro fidem (CIC. nat. deor. 1, 13 *ad l.*: ut adsint, cognoscant, animadvertant). AFRAN. com. 171 deos suppliciis, sumptu, votis, donis, precibus plorans, -ans. VAL. FL. 1, 782 tergeminam ... placat eram Stygiasque supremo -at igne domos. AMM. 28, 1, 20 (*em. Heraeus*). PRVD. perist. 10, 383 aras ofellis -are bubulis. *Iudaeorum, Christianorum*: ITALA psalm. 36, 7 (Veron. *al.*) subditus esto domino et -a eum (*Vulg.* ora). VVLG. I par. 21, 30 non praevaluit David ire ad altare, ut ibi -ret deum. II par. 6, 24 si ... egerint paenitentiam et -verint (-ti fuerint *Q*) nomen tuum et fuerint deprecati. 33, 13 oravit dominum ... et egit paenitentiam ... deprecatusque est eum et -vit intente. Is. 16, 12 ingredietur ad sancta sua, ut -et. Dan. 6, 11 Danielem orantem et -antem deum. PRVD. cath. 8, 79 -antum christicolarum. perist. 1, 9 inlitas cruore sancto (*sc. martyrum*) ... harenas incolae confrequentant -antes voce, votis, munere.

B *usu peculiari ex analogiis orto* (*formae* 'tibi -o', *quam Löfstedt, Synt. I^{2} 205 exemplis medii aevi illustravit, vestigia Erasmus suspicatus est* VVLG. I Cor. 7, 35 [*v. Wordsworth-White ad l.*]; *aliter* ITALA II Thess. 3, 12 [cod. g, *cf.* VVLG.] his ... praecipimus et -amus *sc. eos*): 1 ab *aliquo* (*sec.* orare, petere *sim.*, *v. Löfstedt, Peregr. Aeth. 237*): PLAVT. Bacch. 1025 (*epistula*) si me fas est -are abs (*del. Acidalius, alii aliter*) te, pater, da mihi ... nummos ..., te -o. 2 cum *aliquo* (*sec.* orare *sim.*, *v. vol. IV 1371, 73 et Holtze, Synt. I 97*): TITIN. com. 32 Tiberi, nunc tecum -o, ut mihi subvenias.

II *deponens* (*cf.* exsecrari, obtestari, deprecari *sim.*; *falsa var. l.* SEN. contr. 1, 6, 1. VVLG. *supra l. 49; de* PORPH. Hor. sat. 2, 6, 12/13 [-tus *P*, -tur *cett.*] *vix constat*): LVCIF. non parc. 17 p. 244, 28 dei populum non solum non fuisse perterritum ..., sed etiam fuisse -tum, ut *eqs.* AMBROSIAST. in II Cor. 1, 11 deo gratias referant, cum cessat tentatio, aut cum oritur, simul -entur. 10, 1, 2 ('-o') *apostolus* absens -atur. GREG. TVR. vit. patr. 19, 3 illuc accedite, ibi -amini, ut *eqs.* THEOD. MOPS. in Eph. 4, 1 p. 163, 10 ('-o') *apostolus* -atur eos dicens: 'ut *eqs.*' in I Tim. 1, 3 p. 69, 9 ('sicut rogavi') non dixit 'sicut praecepi' ..., sed simpliciter 's. r.' vel '-tus sum' (*cf. Itala Hil. trin. 10, 53 Zeno 1, 1, 5* hortatus sum).

p. praes. **obsecrāns,** -antis *fere pro subst. i. q. supplex*: CASSIOD. var. 11, 6, 4 dum spolium -is ambitur, fama praesidentis exuitur.

p. p. p. n. pl. **obsecrāta,** (-ōrum) *pro subst. fere i. q. preces, obsecrationes*: AMBR. epist. 18, 1 cum ... -a gentilium non probares.

deriv.: obsecratio, obsecrator.

compos.: exobsecro, inobsecrabilis. *Hermans.*

obsector, -ārī. *ab* ob *et* sectari. *fere i. q. infestari* (*cf. verbum* insectari *passive adhibitum vol. VII 1, 1855, 51*): PELAG. defens. 2 p. 7, 1 *constat* manifestos hereticos synodalibus iudiciis trina prius commonitione -ari (abs- *man. pr.*), argui atque increpari et tunc ... abdicari.

obsecula, -ae *f.* *ab* obsequi, *cf.* assecula *m.* *fere i. q. famula*: LAEV. carm. frg. 22 (*ad Venerem*) mihi ... -ae (*scrib.* ops-) tuae ac ministrae.

obsecundāns, obsecundanter *v.* obsecundo.

obsecundātio, -ōnis *f.* *ab* obsecundare. *i. q. obsequium*: PACIAN. sim. carn. p. 142, 7 (*de oratione Iesu in Gethsemane habita, cf. Matth. 26, 39*) principium infirmitas inchoavit, clausulam -o terminavit. PS. HIER. epist. 19, 4 p. 192^{C} (*de Iuda, qui prohibitione spreta Christum prodidit, cf. Matth. 16, 20 et 26, 48*) in verbum prohibitionis declinatio -is incurrit. AVG. epist. 22, 1 p. 54, 15 pro tua praestantia et mea -e. in psalm. 134, 16 l. 8 ad spiritales pertinet praedicatio, ad carnales pertinet -o. COD. Theod. 12, 1, 92 (= Iust. 10, 32, 34, 1) qui ... existimationem suam servili -e damnaverit. GREG. TVR. vit. patr. 6 praef. p. 680, 5 amor nutricum ... -o baiularum. CONC. Matisc. a. 585 p. 166, 22 (*contextu corrupto*). GREG. M. epist. 2, 13 p. 111, 17 quatenus ... in dei nostri servitium digno -is ministerio ... consistant.

obsecundātor, -ōris *m.* *ab* obsecundare. NOT. Tir. 57, 65. 83, 31^{a} (*utroque loco* -tur). *i. qui obsequitur, minister*: COD. Theod. 6, 26, 3 pr. -bus sacrorum scriniorum. VIGIL. THAPS. c. Arian. 2, 34 p. 220^{B} spiritum sanctum ... voluntatis eorum (*sc. patris et filii*) ministrum et -em. PASS. Fabii (BHL 2818) 3 sacramento facinoris ... -r adstabis?

***obsecundo,** -āvī, -ātum, -āre *et* **-or,** -ātus sum, -ārī. *ab* ob *et* secundus, *cf.* obsequi *necnon* secundare. *formae perf. stirp. brev. occurrunt* -arint, -arit CIC. Manil. 48 AMBR. in Luc. 9, 39 (-verint HIL. in Matth. 11, 8). GLOSS. αἰσιοποιῶ. consentio. -at: oboedit. obsequitur. servit. obtemperat. *l. 33. 43.* *inde a* TER., CIC., LIV., *raro ante s. III.* [*dub. trad.*: TER. Ad. 994 (*990* non iusta iniusta, prorsus omnia omnino obsequor [sequor *pars codd.*, exsequar *Eugraph.*]) quae vos ... consulitis parum, haec reprehendere et corrigere me et -are in loco (*sic codd.*, DON. 994, 1 *in lemmate et* 994, 2 *per confusionem explicans* '-are' vel in melius convertere vel obsequi intellegimus. *sed probabilius idem* 994, 1 *in explicatione* [*unde pars edd.*] secundare *interpretatus* 'secundat', id est laetissimum reddit *eqs.*, *deinde similem confusionem ut l. 33 attestatus verbis* alii 'secundare' obsequi dictum putant. *lectionem* -are *ex* Haut. 827 [*v. infra l. 42*] *irrepsisse olim iudicavit Dziatzko*).]

fere i. q. obsequi: I *verbum activum*: A *intransitive* (*pass. impers. l. 75. p. 179, 21. 22, cf. p. 179, 40; c. acc. int. p. 179, 15, cf. l. 31*): 1 *strictius c. respectu oboediendi, serviendi*: a *absolute vel c. dat. pers.* (ingeniis *l. 55*): TER. Haut. 827 *patri* -ato in loco, quod imperabit facito (SCHOL. p. 123, 18 oboediens esto. GLOSS. adquiescito. *cf. l. 31*). HIL. in Matth. 11, 8 qui *prophetae* ... populum coarguant, quod cantantibus sibi officio corporis non -verint, id est quod dictis suis non paruerint. QVEROL. p. 30, 12 R. duo sunt genera potestatum: unum est quod iubet, aliud quod -at. AMBR. hex. 3, 17, 70 terra indebitos fructus nobis ministrat, dum -at auctori. AMBROSIAST. in Rom. 5, 14, 4^{d} ut ... uni deo -ret (-retur *rec. γ var. l.*) genus humanum. CONSVLT. Zacch. 2, 7 p. 61, 2 (*opp.* dissentire). COD. Theod. 7, 12, 2 (= Iust. 12, 42, 2) ex officiis palatinis ..., qui sacrarum ... remunerationum comitibus -ant (*sim. de officialibus*: 11, 16, 14 [= Iust. 10, 48, 11]. 11, 30, 51. 16, 10, 13 pr. COD. Iust. 1, 40, 10. 12, 57, 9). PETR. CHRYS. serm. 86 p. 441^{B} mundanus sermo ... humanis servit et -at ingeniis. ENNOD. opusc. 3, 11 p. 333, 17 erat primis subiectus, prioribus ... -ans, aequalibus blandus atque officiosus. VITAE patr. 6, 3, 15 tribuni duo ... habentes ... -antes quosdam milites ([*Rufin. hist. mon. 29 p. 455^{B}* ministeria]. CASSIOD. var. 8, 18, 3). CASSIOD. in psalm. 47, 13 l. 201 sanctis ordinibus. var. 9, 21, 4 *eloquentia* Romanorum dominis -at. NOVELL. Iust. 134, 4 *iudici* (*gr.* ὑπουργοῦντες). *al.* b *c. dat. rei: iussis, imperiis sim.*: CIC. Manil. 48 ut eius semper voluntatibus non modo cives adsenserint, socii obtemperarint, hostes oboedierint, sed etiam venti tempestatesque -arint (RVFIN. epist. Clement. 18, 1 [*gr.* ἕπεσθε]. SVLP. SEV. dial. 2, 8, 5 CASSIOD. in psalm. 103, 4 l. 136. 134, 9 l. 173 CIL II 1359, 1). ITALA Gal. 6, 16 (Hil. in psalm. 134, 27) quotquot regulae huic -bunt ([*Vulg.* secuti fuerint, *gr.* στοιχήσουσιν]. EPIST. pontif. Arel. 25 ecclesiasticis. CASSIOD. in psalm. 61, 1 l. 12 domini. 118, 150 l. 2764). COLL. Mos. 15, 3, 8 iussis ac statutis ... -are ([-ari *W*]. PRVD. cath. 9, 39 CONSVLT. Zacch. 1, 24 p. 30, 14. *cf.* COD. Theod. 6, 30, 13 iussionibus [8, 5, 57, 1 CASSIOD. var. 6, 24, 1 *et saepe ap. eundem.* PAP. Tjäder 1, 30]). HIL. in psalm. 51, 7 quia intellegentis lingua ... his, quae aut cogitata aut lecta fuerint, obtemperans celeriter ... -et. 65, 5 dictis domini. AMM. 17, 10, 10 imperiis (AMBR. in Luc. 9, 39 maritalibus. in psalm. 118 serm. 3, 42, 1 quod suis non -retur [-ret *O*, *sc. martyr*] i. COD. Theod. 16, 5, 48 CASSIOD. in psalm. 88, 6 [5] l. 97). ADNOT. Lucan. 6, 494 ('obstrictos ... deos') ut dii carminibus -ent. AMBR. paenit. 1, 13, 66 mandatis -at caelestibus et ... obsequitur imperiis. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 35 praeceptis impiis (COD. Theod. 16, 2, 43 [= Iust. 1, 3, 18, 1] sacerdotis p. ac dispositionibus). *al.* *aliis*: AMBROSIAST. in Rom. 8, 12, 1 adinventioni Adae (*opp.* legi Christi servire). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 135 fidem tuentur, paci -ant (*gr.* εἰρήνης ὑπουργοί). COD. Theod. 1, 5, 8 ut speciali officio eminentiae tuae iudiciis -ent. 1, 32, 4 qui ... tuae sinceritatis actibus -ant (AVELL.

[*v. Kamptz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 78, 8. CASSIOD. in psalm. 69 concl. l. 156 pravis. COD. Iust. 12, 35, 17, 1 *a. 472*). 6, 30, 4 pr. (= Iust. 12, 23, 4) suis quisque necessitatibus -et (8, 1, 11 necessitati publicae. 12, 1, 78 civilibus muneribus aliisque n.). 11, 24, 6 pr. functionibus publicis (12, 1, 172, 1 municipalibus). 12, 6, 5 diversis officiis. 14, 15, 4 pr. ministeriis (COD. Iust. 1, 3, 32 [33] pr. *a. 472*). CASSIOD. var. 11, 37, 1 publicis utilitatibus. NOVELL. Iust. 79, 2 sacris operibus (*gr.* ἀντέχεσθαι). *al.* **c** *ad aliquid* (*aliter l. 28*): IORD. Get. 294 *Theodorici* ad nutum res illa publica -bat.

2 *latius*: **a** *vi assentiendi, concedendi, favendi sim. servata*: LIV. 3, 35, 7 propalam obviam ire cupiditati parum ausi -ando mollire impetum adgrediuntur (*in parte codd. glossema* obsequendo *inculcatur*). HYG. lim. grom. p. 136, 13 Th. regionibus suis -ant⟨es⟩ ... lapides inscripserunt. AVR. Fronto p. 81, 6 v. d. H. (p. 86 N.) cupio omnia ei ex indulgentia domini mei patris -are. CYPR. ad Donat. 4 p. 6, 1 vitiis adhaerentibus -ans eram, ... malis meis ... et favebam (RVFIN. Orig. in Rom. 10, 1 p. 1251^B PETR. CHRYS. serm. 113 p. 511^B. *cf.* RVFIN. hist. 10, 16 p. 982, 16 pravis ... contentionibus). ITIN. Alex. 40 *Alexander* vinci passus ab iis, quorum moribus -bat (CASSIOD. var. 4, 49 pravis). PANEG. 4, 13, 5 divinitas -are coeptis tuis solita. AMBROSIAST. in Rom. 1, 32, 3 quando *malignus* videt faveri sibi et -ari ab his, qui non sunt tales. PARIS 8, 5, 1 *testibus* non -tum (*Val. Max.* occursum est). TRACT. Pelag. 6 p. 129 tibi in omnibus nubendi -et eventus (*p. 128* secundus faveat e.). SALV. gub. 7, 85 tanta rerum -antium felicitate. LAVRENT. Chan. p. 121^D alienigenae -ant et domestici saeviunt. MART. BRAC. form. vit. 4 l. 24 sermones ... ama rectos potius quam -antes. **b** *fere mera notione q. e. sequi*: QVINT. inst. 11, 3, 92 simul capite atque umeris sensim ad id, quo manus *gestu* feratur, -antibus. CHAR. gramm. p. 249, 27 B. (*ex Romano; spectat ad seriem formarum velut* iuste, iustius, iustissime) quando propemodum solis qualitatis adverbiis nec aliis -et *comparatio*. HIL. trin. 12, 19 cum captiosa propositio responsionem simplicem sibique secundum interrogationem rerum -antem ... spoliaret (*i. convenientem, cf. l. 54*). SVLP. SEV. epist. app. 1, 4 p. 221, 22 primus Noe ... proclamabit ...; post hunc Abraham ... obsistet ...; huic Moyses ... -bit. PETR. CHRYS. serm. 115 p. 517^A quae *passiones* nascenti mox homini infeliciter et poenaliter -ant (*i. insistunt*). ENNOD. dict. 13, 8 p. 466, 14 (*in imag. de progenie humana*) habeat cespes radici -ans poma, quae tribuat.

? **B** *transitive fere i. q. exsequi* (*sec.* obsequi *p. 188, 29, nisi pro pass. impers. habere mavis; vix transitive usurpatur p. 178, 31*): COD. Theod. 2, 24, 1, 3 considerari specialiter voluntatem *defuncti* placet et -ari protinus, cum res dividentur.

II *deponens* (*sec.* obsequi; *var. l. p. 178, 49. 69*): SORT. Sangall. 8, 4 qui tibi -atur, dona illi et bene facies (*8, 1* tibi obsequitur. *8, 2* si obsequens illi fueris). ZENO 2, 22, 2 cum iussu dei ... caelum -etur (*sic codd. omnes, ut docet B. Löfstedt per litteras*; -et *ed. pr., Migne*). LVCIF. reg. apost. 4 p. 45, 18 numquid ... illi *deo*, qui sibi tanta promiserat, est -tus *Hieroboam*?

part. praes. **obsecundāns,** -antis *pro adi. v. s. verbo, e. g. l. 16* (-antem esse, *item p. 178, 56*). *24. 27. p. 178, 57.* *pro subst.*: NOVELL. Iust. 30, 7, 1 militaris manus ... removebit ... potentibus -es (*gr.* τοὺς τῶν δυνατῶν δορυφόρους). PASS. Fabii (BHL 2818) 4 praecedit iudicem (*i. praesidem provinciae*) suum -ium longa deductio.

adv. **obsecundanter.** *i. q. convenienter, congruenter* (*cf. l. 33*): NIGID. Non. p. 147, 21 cum ... id quid sit quaerimus, -r naturae viverent (NON. *ad l. et inde* GLOSS. V 645, 8 obsequenter).

deriv.: obsecundatio, obsecundator, obsecundus.

obsecundus, -a, -um. *ab* obsecundare *retrograde formatum.* NOT. Tir. 57, 62^b (*cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 62*). *i. q. obsequens*: CIL III 3184^b matri pientissim(a)e et -(a)e.

obsecūtio, -ōnis *f.* *ab* obsequi. *fere i. q. obsequium*: ARNOB. nat. 2, 35 si quod impossibile nobis est factu, illi *deo* possibile atque ad modum -is paratum. 6, 17 voluntariae -is adsensu. 7, 7 quas *leges* coli ab his vellent et inviolabili -e servari.

obsecūtor, -ōris *m.* *ab* obsequi. *i. qui obsequitur*: TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 353, 25 lex utrumque definit: 'diliges deum' et 'timebis deum'; aliud -i proposuit, aliud exorbitatori. 4, 9 p. 443, 12 -bus legis. 4, 26 p. 512, 20 auditores et -es dei. PS. CYPR. singul. cler. 10 quisquam malignus -r ad dictum apostoli Pauli confugiat. IVL. VAL. 3, 2 uti se *militibus* -bus ad cupita (*Hist. Alex. M. I p. 100, 4 Kr.* συμμάχους μέχρι τέλους).

[obsecuus *v. p. 186, 10.***]** *v. Kamptz.*

obsēdat, NOT. Tir. 50, 50. *ab* ob *et* sedare.

obsedeo *v.* obsideo.

obseditio, -ōnis *f.* *ab* obsidere. *i. q. obsidio*: THEOD. MOPS. in psalm. 28 praef. p. 132, 10 reliqui ... soluta -e (*cod. B*, -sidione *A et Devreesse*) fugerunt. epit. in psalm. 45 praef. (ad p. 301, 13) *rex* Hirusolimarum -em solvit (*gr.* ἐπιβουλῆς). 45, 5^a (ad p. 303, 16/17) -e solvenda eius *Hirusolimarum* (*gr.* ἐπιβουλῆς).

*?*GLOSS.^L V Aa o 175 (*item* GLOSS. V 508, 10) **obsenter** (obsidenter *suspicatus est Goetz in indice Glossarum*): obsessive. *Lossau.*

obsēp- *v.* obsaep- (*ubi addendum p. 161, 78*).

obsequella, -ae *f.* *ab* obsequi. *cf.* NON. p. 215, 24 obsequium neutro genere habetur ...; -am feminino (*afferuntur* PLAVT., TVRPIL., AFRAN., SALL.). -ela *vel* -illa *passim codd., sed ubique meliores* -ella. *de notione*: PAVL. FEST. p. 192 -a obsequium. GLOSS.^L I Ansil. OB 471 (*sine interpr.*). *apud auctores liberae reipublicae non legitur nisi ap.* PLAVT. *et eos, quos insuper affert* NON. (*fuerunt qui ubique vocem q. e.* obsequentia *substituerent semel a* CAES. *adhibitam*); *longe praevalet* obsequium (*etiam* PLAVT. *semel*).

i. q. obsequium (*syn. l. 17. 35*): **1** *de actione vel statu obsequendi*: **a** *generatim*: **α** *respicitur indulgentia, favor sim.*: PLAVT. Asin. 65 omnes parentes ... liberis suis, qui mi auscultabunt, facient -am ⟨eam ?⟩ (*suppl. Acidalius, alii aliter*). TVRPIL. com. 63 nequeo ferre hunc diutius errare et conqueri nec esse suae parum -ae. 210 neque erat tuae benignitatis atque -ae. AFRAN. com. 257 quam mihi sit grata illius -a. SALL. hist. frg. 2, 78 qui regi per -am orationis ... graves carique erant. DON. Ter. Ad. 506 sollicita -a Hegionis. SALV. eccl. 3, 95 fuge adsentationes insidiantes tibi, fuge -as noxias tibi. **β** *respicitur oboedientia*: HIL. in psalm. 2, 45 metuentes servi diligentius dominis ... serviunt, cum voluntatem sollertioris obsequii metus -ae admixtus eliciat. 65, 6 docemur ... consequentibus monitis ad ordinem -ae. 118 heth 17 p. 433, 11 timor ... fidei in sola oboedientia est et metus religionis in -a est (*antea*: obsequiis). 118 mem 13 p. 473, 21 perfectae fidei -ae est, oboedientiam diligere. 139, 12 p. 784, 21 pro oboedientiae -a (syn. 51). syn. 75 (*ad Ioh. 5, 19*) -a est (*sc. filii*) tunc posse, cum videat *pater*. trin. 6, 24 audiendi. 11, 30 (*bis*). HIER. in Tit. 2, 3 p. 582^A ut illi *mulieri* praemium relinqueret -ae ..., si dei velit obedire praeceptis, servire viro et marito esse subiecta. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 18^C delegati muneris -am. AVG. bon. viduit. 8, 11 p. 316, 19 ad -am legis. VEN. FORT. carm. 5, 5 praef. 2 -a morigeri, servitute devoti.

b *speciatim de ministerio*: **α** *sacro* (*praestatur deo vel martyribus*): PRVD. cath. 7, 51 hanc -am praeparabat nuntius (*i. Iohannes*) ... construens iter deo. 8, 19 levis -a (*de ieiunio*). epil. 32 vel infimam deo -am praestitisse prodest. perist. 6, 78. PASS. Saturnin. 6 ut ... reliquias ... venerantis coleret -a. **β** *publico*: COD. Theod. 12, 1, 49, 1 ut per propinquos, ... etiam si curiae numquam antea obsequium praebuerunt, praebeatur susceptis facultatibus -a.

2 *metonymice de eis, qui obsequuntur, fere i. q. comitatus* (*syn.*): HIL. in psalm. 67, 18 p. 293, 6 (*ad Dan. 7, 9 sq.*) in his ... nobis in curru opinio et sensus comitatus caelestis adfertur, ut sub concordi iugo milibus laetantium -am caelestem intellegamus.

obsequēns, obsequenter *v.* obsequor.

obsequentia, -ae *f.* *ab* obsequi (obsequens). [*e coni. dub. pro* obsequella *supra l. 5.*] *i. q. obsequium*: CAES. Gall. 7, 29, 4 sibi numquam placuisse Avaricum defendi ..., sed factum imprudentia Biturigum et nimia -a reliquorum, uti hoc incommodum acciperetur. IREN. 4, 13, 2 (4, 24, 2 H.) quoniam sit maior et gloriosior operatio libertatis quam ea quae est in servitute -a. 4, 16, 4 (4, 28) per eam -am, quae est erga deum. CE 2173, 2 Vlpia Celerina ..., cuius simplicitas et -a laudatur. INSCR. christ. Diehl 1558, 4 -ae tuae (*scrib.* obsaeq-).

[obsequiae *v.* exsequiae *vol. V 2, 1846, 55.***]**

obsequiālis, -e. *ab* obsequium (*v. p. 183, 53 sqq. necnon p. 187, 12 sqq.*), *cf.* exsequialis. *i. q. obsequens*: VEN. FORT. carm. 6, 5, 274 solvit et exequias -is amor.

obsequibilis, -e. *ab* obsequi, *v. Leumann, Adj. auf -lis 126.* *i. q. obsequens*: GELL. 2, 29, 12 (*ex Enn. sat. 45*) cognatos adfinesque nullos ferme tam esse -es ..., ut ad laborem capessendum nihil cunctentur et statim dicto oboediant.

obsequiōsus, -a, -um. *ab* obsequium, *cf.* imperiosus. *i. q. obsequens*: PLAVT. Capt. 418 si ego ... memorem, quae me erga multa fecisti bene, nox diem adimat; nam quasi servos [meus] esses, nihilo setius ⟨tu⟩ mi -us semper fuisti.

adv. compar. **obsequiōsius**: VEREC. in cant. 6, 1 p. 75 a 1 ⟨voluntati?⟩ dominicae -ius famulantur.

***obsequium,** -ī *n.* *ab* obsequi, *cf.* PAVL. FEST. p. 226 GRAMM. suppl. 74, 4. *de scriptura*: obs- ORAT. imp. Claud. (CIL XIII 1668) 2, 34. CE 455, 5 (*s. II in.?*). DECRET. fabr. Pisaur. (CIL XI 6335) 6. 16 EDICT. imp. Diocl. II 23. *al.* (ob. s- PAP. Corp. 279 *bis*, obs- *semel*). ops- LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) 1, 30 S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 11 CIL V 131 VIII 9519. 21179 X 663 CE 1226, 4 INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 640. *al.* *in codd. promiscue.* *de formis*: *plur.* PLANC. Cic. fam. 10, 11, 3 CVRT. 8, 4, 24 COLVM. 6, 29, 4. 6, 37, 9 PLIN. nat. 8, 159. 36, 10 SIL. 17, 82 STAT. Theb. 3, 276 silv. 1, 4, 84. 5, 1, 236 *et saepius inde a* PS. QVINT. decl., TAC., APVL. *probatur gen. sg.* -i (LAVD. *l. c.* CIL III 14165^8 -I. PAP. Corp. 279, 2, 7) *et* -ii (CIL VIII 20363), *dat. vel abl.* -is (EDICT. *l. c.* CIL V 131 PAP. Corp. 279, 3, 23) *et* -iis (CIL IX 3107 -IIs. XI 6424 *et saepius in versibus*). NOT. Tir. 30, 12. *de genere*: NON. p. 215, 21 -um neutro genere habetur (*opp.* obsequella). *vulgariter* CIL XIV 2120 ob inparem -um (*'requiritur* incomparabile *vel simile quid' Dessau*). *an fem.* -a *l. 82?* *de notione*: NON. p. 454, 5 -a non solum minorem maioribus exhibere, sed et (maiores *add. L. Müller*) minoribus per vicem veterum ... auctoritas voluit (*affert* PLAVT. *p. 187, 71*). SYNON. Cic. p. 436, 28 officia. -a. merita *eqs.* GLOSS. ἡ πειθώ. ὑπηρεσία. ὑπακοή. -a: πειθαρχία. *legitur inde a* (*?* NAEV. *p. 181, 4*) PLAVT. Bacch. 1082, TER. Andr. 68, CIC. (Cael. 13 Pis. 5 leg. 1, 60 Att. *quinquies.* ad Q. fr. 1,

[v. Kamptz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 3 *et* Lael. 89, *ubi allato* TER. *l. c. profitetur*: Terentiano verbo lubenter utimur. *hoc male intellexerunt* QVINT. inst. 8, 3, 35 putat a Terentio primum dictum esse '-um'. DON. Ter. Andr. 68, 1 *addens* cum et Plautus et Naevius ante dixerint); *adamatur a* TAC., APVL., TERT. *transiit in gr. (byz.)* ὀψίκιον. [*dub. interpr.*: SALV. gub. 5, 43 post mortem patris nati -is iuris sui agellos non habent et agrorum muniis enecantur (*malimus usum p. 182, 77 sqq. illustratum conferre quam sepulturam iuris intellegere ut Blaise, Dict. . . . des auteurs chrét. s. v.*).]

I *de actu obsequendi vel statu obsequentis fere i. q. observantia, officium* (*in quem vel quid, indicatur per gen. obi. passim, in c. acc. l. 22. p. 182, 36. 56. al.*, erga *l. 62 et p. 182, 37. 55. al.*, contra *l. 80*, circa CIL X 4543 [*cf. infra p. 182, 25*]; *accedit genitivus inhaerentiae sim. l. 38. 52. 53. al.*): A *animantium*: 1 *generalia quaedam*: a *praevalente vi assentiendi, concedendi, favendi sim. obsequuntur*: α *homines* (*dei propitii l. 33 sqq. 47*): ① *sing.*: TER. Andr. 68 -um amicos, veritas odium parit (*locum affert* CIC. Lael. 89, *qui praeter alia addit*: in -o . . . comitas adsit *eqs. cf. Otto, Sprichw. p. 368*). CIC. Cael. 13 comprehendere multos amicitia, tueri -o. Pis. 5 *Antonium* patientia atque -o meo mitigavi (*cf.* NEP. Dion. 6, 5 *invidiam* non lenire -o, sed acerbitate opprimere). Att. 6, 6, 1 *mulieres* delectari -o et comitate adulescentis. 7, 1, 3. 8, 4, 1. 10, 4, 6 omne meum -um in illum fuit cum multa severitate. 10, 11, 3 PLANC. Cic. fam. 10, 15, 1. PVBLIL. B 9 bis peccas, cum peccanti -um [ac]-commodas (B 14 erranti). BELL. Alex. 63, 2 ne praeoccupatus animus Lepidi esset -o adversarii. HOR. sat. 2, 5, 46 ne manifestum caelibis -um nudet te. 2, 5, 93 -o grassare. epist. 1, 18, 10 in -um plus aequo pronus (*cf.* OV. am. 2, 3, 5 mollis in -um). TIB. 1, 4, 40 -o plurima vincet amor (OV. am. 3, 4, 12 OCTAVIA 85). OV. epist. 6, 18 -um, maneo si tua, grande tuli. met. 3, 292 peritura . . . amantis -o Semele (*cf.* fast. 6, 485). trist. 5, 6, 30. LIV. 23, 4, 5 civitas . . . -o principum et licentia plebei lascivire (*2 senatores . . . plebem adulari eqs.*). 39, 42, 9 ut -um amatori venditaret *puer*. 40, 21, 11 POMP. TROG. Iust. 38, 5, 6. VAL. MAX. 1, 8, 2 indulgentiam numen ipsius dei subsecutum verba mortalium caelesti -o conprobavit (*sim. de favore deorum*: 6, 5, 1 Victoriae [vict- *edd., sed cf. p. 186, 3*] -o, quae . . . licentiam subministrat. LVCAN. 5, 294 licet omne deorum -um speres. SIL. 3, 506 -o superum fessosque secundis. CLAVD. 28, 350). 9, 2 ext. 3. CVRT. 6, 7, 2 amore flagrabat -o uni sibi dediti corporis vinctus (10, 1, 25. *cf.* PETRON. 113, 10 amici quaerebat -um *Lichas*). *al.* -*um praestatur rebus*: PLAVT. Bacch. 1082 dare me meo gnato institui, ut animo -um sumere possit (*cf. p. 186, 6*). HOR. sat. 2, 7, 104 -um ventris. OV. ars 2, 179 flectitur -o . . . ramus, frangis, si vires experiere tuas; -o tranantur aquae, nec vincere possis flumina, si contra quam rapit unda, nates. SEN. dial. 6, 1, 8 non possum . . . per -um nec molliter adsequi tam durum dolorem: frangendus est. CVRT. 6, 5, 32 tredecim dies in -um desiderii eius *reginae* absumpti sunt. ⓪ *plur.*: PLANC. Cic. fam. 10, 11, 3 omnia . . . ei *Lepido* -a polliceor. CVRT. 8, 4, 24 fortunae. PLIN. nat. 36, 10 mercedibus -isque. SIL. 17, 82 sanguine . . . blando nimium facilique marito *Syphaci* statura -a. STAT. Theb. 3, 276 (*Venus ad Martem*) non eadem Vulcania nobis -a (*sc. atque tua*). PS. QVINT. decl. 5, 7 p. 95, 7 -is, adulatione, patientia *sc. in liberos* (11, 3 p. 208, 16). 14, 3 p. 268, 1 paupertatem in lupanarum -a transtuleram. 16, 5 p. 295, 1 caecitatis -a (*sc. matris, quae flendo oculos amisit*). APVL. met. 5, 18, 1 blandis alimoniarum -is te saginaturum *serpentem* (5, 25, 6 Cupidinem . . . b. -is promerere). *al.* β *equae* (*sc. admissariis*): COLVM. 6, 27, 10 -um feminae (6, 37, 9 -a).

b *praevalente vi oboediendi, serviendi sim. obsequuntur*: α *liberi*: CIC. ad Q. fr. 1, 3, 3 suavitate fratrem . . ., -o filium, consilio parentem *te habeo*. SEN. contr. 10, 3, 5. SEN. dial. 11 (12), 2, 4 sub noverca, quam tu . . . omni -o et pietate, quanta vel in filia conspici potest, matrem fieri coegisti. PS. QVINT. decl. 4, 7 p. 74, 5. TAC. ann. 5, 3, 1 erga matrem (*cf.* 13, 13, 1 in matrem. APVL. met. 10, 23, 6 matris -um et sororis officium [CLAVD. DON. Aen. 1, 665 p. 131, 20 -is]). PLIN. paneg. 10, 3 filii pietatem, filii -um. SVET. Cal. 10, 2 in avum et qui iuxta erant. VLP. dig. 1, 7, 17, 3. 1, 16, 9, 3 -um parentibus et patronis . . . exhiberi (DIG. 37, 15 tit.). 36, 1, 17, 12 contra -um patri debitum (*cf.* CAPITOL. Aur. 6, 8 erat . . . in summis -is patris). *al.* β *uxores*: PVBLIL. O 10 -o (-um *F*) nuptae cito fit odium paelicis. OCTAVIA 111. 213 coniugis (CIL V 6040 VIII 9519. 21179 IX 3107. X 663 in me). CVRT. 8, 3, 8. QVINT. decl. 327 p. 286, 14 non parit, sed -um, sed fidem praestat. PLIN. paneg. 83, 8. APVL. met. 10, 23, 4 descivit ab -o mariti. IVST. 20, 4, 9 pudicitiam et -a in viros. INSCR. Gall. Wuilleumier 250, 7 -⟨o⟩ maritali. γ *servi* (*in imag. l. 75. 81, cf. p. 183, 79*): SEN. benef. 1, 2, 5 elephantorum feritatem usque in servile -um (officium *GS*) demeretur cibus (AMM. 17, 13, 12 COD. Theod. 9, 7, 1 COD. Iust. 7, 19, 7, 1 *a. 317/19. cf.* PAPIN. dig. 40, 1, 20, 3 servitutis [HEGES. 3, 26, 4 p. 238, 7 CONST. Sirmond. 4, 8 COD. Iust. 7, 14, 2 *a. 240*]). COLVM. 12, 1, 6 ex huiusmodi cura *servorum aegrotorum* nascitur benevolentia nec minus -um. PERS. 5, 156 subeas alternus oportet ancipiti -o dominos. PLIN. nat. 32, 4 remigum -o contra se. STAT. Theb. 1, 525 -o fervere domum. silv. 3, 3, 82 stat celer -o iussa ad Neptunia Triton. 5, 1, 236 famuli consuetaque turba -is. QVINT. decl. 311 p. 224, 21 (*antea*: officiis). TAC. ann. 13, 26, 3. PLIN. paneg. 42, 2 reddita est amicis fides, liberis pietas, -um servis: verentur et parent et dominos habent. *al.* δ *varii*: SEN. nat. 2, 59, 8 carnifici nostro praestaremus -um. COLVM. 6, 29, 4 (*inde* PELAGON. 3) *equi* ad -a reperiuntur habiles (PLIN. nat. 8, 159. NEMES. cyn. 267 paret in -um). PLIN. epist. 1, 1, 2 ut nec te consilii nec me paeniteat -i. 2, 19, 9 a te . . . ratio exigitur, nos excusabit -um (*cf.* 3, 4, 8 optime libertati venia -o praeparatur). PAPIN. dig. 5, 3, 50, 1 heredes . . . compelluntur ad -um supremae voluntatis (*cf.* VLP. dig. 37, 5, 16 plenum . . . -um praestare testatoris iudicio. MOD. dig. 36, 1, 47 defuncti precibus). GELL. 1, 13, 13 si quis ad id, quod facere iussus est, non -o debito . . . respondeat. APVL. met. 3, 12, 3 quam vellem . . ., parens (*i. Byrrhena*), iussis tuis -um commodare. *al.*

c *praevalente vi studii -um praestatur*: α *honorando vel salutando* (*maxime in epistulis*): MIN. FEL. 4, 6 adsedimus ita, ut me ex tribus medium . . . protegerent: nec hoc -i fuit aut ordinis aut honoris. EVSEB. VERC. epist. 2, 11, 1 ut . . . nostro -o etiam hos . . . salutare dignemini (2, 11, 2. 3, 2, 2 HIER. epist. 4, 2, 2. *al.* PAVL. NOL. epist. 5, 19 p. 38, 5 AVG. epist. 39, 2. *al.*). AVG. civ. 5, 24 p. 237, 7 D. inter linguas sublimiter honorantium et -a nimis humiliter salutantium. epist. 131 p. 78, 24 debitum . . . salutationis -um (LEO M. epist. 142, 1 Conc.[S] II 4 p. 95, 14 ENNOD. epist. 1, 17, 2 p. 29, 1. *al.*). COD. Theod. 6, 22, 7, 1 praestitutum in deferendis -is ordinem (*pr.* in honoribus hunc ordinem volumus custodiri . . . ordinem salutationis). β *assistendo, curando sim.*: TYCON. reg. 1 p. 3, 21 de cuius -o mandavit angelis suis deus (*resp. psalm. 90, 11* angelis suis mandavit de te, ut custodiant te). BASIL. ad fil. p. 34, 21 quod circa nos eorum *parentum* fuit -um, Christi est beneficium (*cf.* p. 35, 2 quorum -o nutriremur). AVG. serm. 280, 3, 3 tanta servitus sive medicinae sive aliorum -orum, quam vel exigunt aegroti vel exhibetur aegrotis. CONC.[S] II 3, 2 p. 33, 1 propter infirmitatem corporis mei et quia multum meorum -o indigebam (*gr. II 1, 1 p. 18, 40* θεραπείας). VITAE patr. 3, 155 (*cf.* 7, 19, 2) Iohannes . . . seni infirmanti fecit -um (*gr. Cot. p. 505*[C] ὑπηρέτην, *5, 16, 4* in ministerio serviens).

2 *in vita publica*: a *usu communi*: α *vario* (*c. colore honorandi, observandi sim. l. 40. 47. 51. 52. 54, cf. l. 12; in malam partem c. respectu adulandi, humiliter serviendi sim. l. 45. 49. 50*): LIV. 1, 35, 5 -o et observantia in regem (TAC. ann. 6, 37, 4 -um in r., reverentiam in nos. *cf.* Germ. 44, 1 erga reges. CASSIOD. var. 8, 10, 3 regum). 5, 3, 9 comitati patrum atque -o plebis (*antea*: plebs nobis dicto audiens atque oboediens). 6, 6, 8 tam honoratorum collegarum -o (*i. tribunorum in Camillum*). CVRT. 8, 5, 13 Macedonas paratos ad tale -um (*i.* προσκύνησιν). 8, 8, 8 regum ducumque clementia . . . etiam in illorum, qui parent, ingeniis sita est: -o mitigantur imperia. TAC. Agr. 8, 1 *Agricola* peritus -i (*cf.* hist. 3, 53, 1 *Antonius* immodicus lingua et -i insolens. ann. 2, 43, 2 Pisonem ingenio violentum et -i ignarum). 42, 4. hist. 1, 15, 4 fidem, libertatem, amicitiam . . . per -um imminuent: inrumpet adulatio, blanditiae *eqs.* 1, 19, 1 *patres principi faverunt* obvio -o (2, 97, 1. 4, 8, 1 [*antea*: principis honor]. ann. 3, 55, 4 in principem. PLIN. paneg. 2, 5 CAPITOL. Pert. 11, 3 IVST. 3, 2, 9. *al.*). ann. 3, 65, 2 (*antea*: adulatione). 4, 20, 3 inter abruptam contumaciam et deforme -um. *al.* TERT. nat. 1, 6, 6 (*cf.* apol. 4, 13) *lex* captat -um. idol. 15 p. 48, 28 quod attineat ad honores regum vel imperatorum, . . . in omni -o esse nos oportere. AMM. 21, 6, 2 ad parile -um *imperatoris* (*antea*: adoraturi imperatorem). VVLG. II par. 24, 17 adoraverunt regem, qui delinitus -is eorum adquievit eis. *al.* β *obsequuntur provinciae sim.*: LIV. 7, 30, 19 nulla colonia vestra erit, quae nos -o erga vos fideque superet (29, 15, 3 boni oboedientesque socii pro f. atque -o in populum Romanum . . . dilectibus exhausti. ORAT. imp. Claud. [CIL XIII 1668] 2, 34 PLIN. epist. 10, 17[b] [28], 1). FRONTIN.(?) strat. 4, 3, 14 Lingonum . . . civitas ad -um redacta (SVET. Aug. 21, 1. *cf.* ITIN. Alex. 31 in -um). TAC. Germ. 29, 2. Agr. 30, 3 Romani, quorum superbiam frustra per -um ac modestiam effugias. *al.* PLIN. paneg. 16, 3 ITIN. Alex. 32. 33 Arios, qui . . . -o defecerant. PANEG. 11, 5, 3 ad -um redisse provincias. *al.* γ *obsequuntur milites*: CVRT. 5, 10, 5 per milites Bactrianos ad omne -um destinatos (*cf.* TAC. ann. 2, 55, 6 ad mala -a promptis. SVET. Galba 19, 2 in omne -um paratos). 6, 2, 20 militum (CLAVD. 28, 552 carm. min. 25 praef. 18). 10, 3, 10 -um . . . et patientia imperii. TAC. hist. 1, 80, 2. 1, 82, 3 miles . . . compositus in -um auctores seditionis ad supplicium . . . postulabat (ann. 4, 18, 2. *cf.* 1, 40, 1 -a et contra rebellis auxilium). 1, 83, 3. 2, 19, 2 -um et parendi amor. 3, 15, 1 antequam ducibus auctoritas, militi -um . . . rediret (PLIN. epist. 8, 14, 7 cum ducibus auctoritas nulla, nulla militibus verecundia, nusquam imperium, nusquam -um). *al.* PLIN. epist. 8, 23, 5. VEG. mil. 2, 19 p. 53, 6 totius . . . legionis ratio, sive -orum sive militarium munerum . . ., cotidie adscribitur *eqs.* PS. AVG. quaest. test. I 51, 10 et imperator . . . ordinatur -o militari (COD. Theod. 7, 1, 2 CASSIOD. var. 11, 32). *al.*

b *usu recentiore*: α *de oneribus iniunctis*: VLP. dig. 50, 4, 4, 2 inopes onera patrimonii . . . non sustinent, corpori autem indicta -a solvunt. COD. Theod. 6, 22, 2, 1 -a curiarum (*cf.* 7, 22, 1 curialibus . . . muneribus atque -is [7, 22, 3. 12, 1, 49, 1. *al.*]). 11, 7, 3 (= Iust. 10, 19, 2, 2; *de exactionibus*) solutionis -o . . . suscepto (*cf.* COD. Iust. 7, 57, 4 *a. 239*). 11, 16, 15 (= Iust. 10, 48, 12) sordidorum . . . munerum talis exceptio sit, ut patrimoniis . . . nec conficiendi pollinis cura mandetur . . . aut -um pistrini (11, 16, 18. 14, 13, 1.

[v. Kamptz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. 11, 16, 15 excoquendae ... calcis -a). 13, 5, 7 a civilibus muneribus et oneribus et -is ... immunes (16, 2, 3 NOVELL. Theod. 3, 2 COD. Iust. 10, 43, 3). 16, 2, 3 -a publica (16, 2, 6. *cf.* COD. Iust. 7, 35, 2, 1 [*a. 286*] necessitatis publicae -um). *al.* COD. Iust. 8, 13, 6 (*a. 213*) ad collationem viarum muniendarum vel quod aliud necessarium -um. 8, 47, 7 (*a. 294*) in honorum ac munerum -o (8, 50, 17, 1 [*a. 294*] civilium). *al.* *β de muneribus officialium*: COD. Theod. 1, 6, 11, 3 -o praefecturae urbanae (*syn.* militia). 1, 9, 3 quo ... industrius quisque et ... nobilis -is nostris inhaereat (6, 24, 5 pr. 6, 35, 1 [= Iust. 12, 28, 1]. *al. cf. p. 185, 18*). 6, 23, 1 (= Iust. 12, 16, 1; *de decurionibus palatii*) post emensum fideliter -um, post deposita sacramenta militiae (*cf.* 6, 35, 5 pr. post inpleta officia fidelis -i [*ibid.* 1 expleto munere f. -i. 6, 35, 8]). 6, 30, 12 palatinis intra aulam -is ([*syn.* munus, militia]. 6, 35, 3 pr. [= Iust. 12, 28, 2 pr.]. 6, 35, 7 pr. *al.*). *al.* CASSIOD. var. 11, 18 qui praetorianis inculpabiliter paruisse perhibetur -is. *al.*

3 *in rebus sacris*: **a** *praestatur deis, deo*: **α** *quolibet cultu*: VAL. MAX. 1, 1, 3 laudabile duodecim fascium (*i. alterius consulis*) religiosum -um, laudabilior quattuor et XX (*i. utriusque*) in consimili re oboedientia (*1, 1, 2* religioni ... summum imperium cessit). PLIN. epist. 10, 100 (101) *benignitatem deorum* sanctitate, -o, deorum honore meruisti. APVL. met. 11, 6, 7 sedulis -is et religiosis ministeriis. 11, 9, 2. 11, 15, 5 te ... -o religionis nostrae dedica et ministerii iugum subi voluntarium (11, 19, 3. 11, 28, 5 AMBR. epist. 58, 7 AVG. civ. 9, 23 p. 400, 20 D. *al.*). 11, 16, 4 sacrorum -o (FIRM. math. 8, 26, 4 AVG. civ. 11, 5 p. 467, 19 D.). 11, 22, 1 (*infra*: culturae sacrorum ministerium). 11, 22, 5 debitum sacris -um. SOCR. 14 p. 149 sacerdotum officia, sacrificantium -a. TERT. apol. 12, 6 non sentiunt has iniurias ... dei vestri sicut nec -a (*cf. Min. Fel. 22, 4* de vestra veneratione culturam). adv. Marc. 2, 5 p. 339, 15 de -o legis (2, 8 p. 345, 2. 20 legum. *al.*). 2, 10 p. 349, 22 a dei -o (IREN. 4, 14 [15 H.], 3 timere deum et perseverare in -is eius. HIER. epist. 21, 14, 2 tract. in psalm. I p. 228, 2. 229, 12. AVG. civ. 6, 6 p. 257, 1 D. deorum. *al. cf.* TERT. spect. 1 p. 1, 17 erga ... deum [DAMIG. lapid. 23 p. 181, 19]). ITALA Ioh. 16, 2 (cod. b *al.*, *cf.* VVLG.) ut omnis, qui interfecerit vos, aestimet se -um deo praestare (*gr.* λατρείαν). I Petr. 1, 2 (cod. s *al.*) in -um et in sparsionem sanguinis Iesu Christi ([*gr.* ὑπακοήν, *Vulg.* oboedientiam]. VVLG. II Cor. 10, 5 [*gr. item*]). PS. APVL. Ascl. 9 adorationibus, laudibus, -is. LACT. ira 8, 2 si colentis -o nullam gratiam refert *deus*. *et passim.* *β sacerdotio*: EPIST. pontif. 255 Migne 12, 1142[A] quicumque se ecclesiae vovit -is (LVP. Euphron. epist. p. 66[C]. *cf.* NOVELL. Valent. 7, 3, 1 ecclesiastica [GREG. M. epist. 4, 39 p. 276, 4. 5, 1 p. 281, 13. 282, 2 ORIG. in Matth. ser. 62 p. 144, 3. *al.*]). AMBR. exc. Sat. 1, 76 -i sacerdotalis intentio (*cf.* CONC.[S] I 5 p. 135, 10 -o sacerdotii [*gr. I 1, 7 p. 56, 4* τῇ τῆς ἱερουργίας λειτουργίᾳ]). HEGES. 1, 16, 6 -a vatum (*gr. 1, 148* θρησκείας, *syn.* muneris *al.*). COD. Theod. 16, 2, 3 ad clericorum nomen -umque (*cf.* EPIST. pontif. Thiel Gelas. 14, 2 clericalis -i). LEO M. serm. 1 p. 141[A] -um consecrati pontificis. *al.* *γ diebus festis*: SACR. Leon. 26 quorum *martyrum* venerabilem ⟨diem⟩ annuo frequentamus -o. 987 de congruo sacramenti paschalis -o (*isdem verbis* SACR. Gelas. p. 623 [*syn.* executio]). MAX. TAVR. serm. 40, 1 M. eadem devotione huius sollemnitatis (*i. pentecostes*) observantiam decurrimus sicut illius -a festivitatis (*i. paschae*) implevimus.

b *praestatur mortuis* (*fere c. respectu funeris, cf. p. 184, 63*): APVL. met. 10, 27, 1 iam ... eo sepulto, paucis interiectis diebus, quis feralia mortuis litantur -a. IVST. 23, 2, 8 ut ... exequiarum officium ... -o debitae pietatis inpleret (*in lusu verborum ut*: AVG. in psalm. 103 serm. 2, 1 l. 20 debere nos exequiis fidelis corporis sollemne -um. *cf. vol. V 2, 1846, 55 sq.*). HIL. in Matth. 7, 11 -um humandi patris. GAVDENT. serm. 13, 14 G. ad -um ... dominicae sepulturae (MAX. TAVR. c. Iud. 7 l. 42). CLAVD. DON. Aen. 6, 230 p. 540, 1. HIER. epist. 23, 1, 2 quo triste funeri -um non dedisses (*cf.* AVG. serm. 98, 4 -a funeri debita. GREG. TVR. Mart. 1, 5 me ... eius funere -um praebuisse [*seq.*: servitio, *infra*: se eius exequiis deservisse]). AVG. in psalm. 33 serm. 2, 25 l. 46 honores et -a, quae mortuo corpori eius viventium vanitas praebuit (*cf.* serm. 46, 41 *Ioseph* exhibens tantum -um corpori domini). MIRAC. Steph. 1, 6 *mortui* corpus funeris -o plangebatur (SVLP. SEV. epist. 3, 18 in -um ... f. credi non potest, quanta hominum multitudo convenerit. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 233. EVGRAPH. Ter. Andr. 116 'in funus prodeo' hoc est in -um f. [*cf.* 115 officium -umque. *sed Don.*: 'in funus' in pompam exsequiarum]. GREG. TVR. Franc. 2, 13 p. 63, 2 Andr. 7 p. 831, 2 glor. mart. 75 p. 538, 5 VEN. FORT. carm. 8, 3, 382 CORIPP. Ioh. 3, 356. *al.*). SVLP. SEV. chron. 2, 51, 8 magnis -is celebrata ... funera. SACR. Gelas. 3, 91 p. 751 -is rite celebratis. PETR. CHRYS. serm. 121 p. 530[A] in -um divitis migrat ... civitas, cum funus effertur. *al.* VEN. FORT. carm. 6, 5, 278. 6, 5, 289 extremo -o. *et saepius.*

B *rerum* (*cf. p. 181, 34*): CIC. leg. 1, 60 quom animus cognitis ... virtutibus a corporis -o discesserit. OV. met. 9, 117 *Hercules non*, qua sit clementissimus amnis, quaerit et -o deferri spernit aquarum. SEN. benef. 6, 30, 4 fides in -um servile submissa (*cf.* TERT. adv. Marc. 2, 19 p. 360, 27 rudem -o fidem). PLIN. nat. 16, 166 -um ... quo libeat flecti calefacto *calamo*. STAT. Theb. 6, 772 *pugil* nutu capitisque citati integer -o. TAC. dial. 40, 2 *eloquentia est* sine -o, sine severitate. 41, 3 inter bonos mores et in -um regentis paratos. TERT. anim. 18, 6 apud animam ... et istis *corporalibus* et illis *spiritalibus* -o deputatis (*praestatur animae ut*: adv. Marc. 1, 24 p. 324, 4 [*antea*: cui *animae* caro ministri nomine occurrit]. resurr. 15 p. 45, 9. 16 p. 45, 16. CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 75, 3 motionis ... -o. ENNOD. epist. 6, 3, 1 p. 149, 22 -is corporis, animarum ... imperio. MVTIAN. Chrysost. hom. 29 p. 425/6 corpus nostrum operationibus animae -um sui muneris *exhibet* [*gr. aliter*]). CYPR. epist. 6, 1 p. 480, 8 *manus* sacrilega -a respuerunt (VICT. VIT. 2, 11 quidam fuit aridam habens m., quae ... nullum ei praestiterat -um. CORIPP. Iust. 2, 220. *cf.* EVSTATH. Basil. hex. 8, 2, 15 pedum ... -o [*gr.* ὑπουργίας]). Demetr. 8 p. 356, 12 quod minus nunc tibi uberes fontes ... et fertilis terra -um praebeant. PANEG. 8, 7, 2 *maris* (*opp.* odium). SOL. 52, 35 *eale* praeferens cornua ... ad -um cuius velit motus accommodata (*Plin. nat. 8, 73* mobilia). OPT. PORF. schol. carm. 16 eaedem litterae ... versibus Latinis -um suum Latinarum litterarum officio praebent. SYMM. epist. 1, 4, 3 ego tibi ut linguae -a nego, ita aurium commodabo (PS. APVL. Ascl. 19. *cf.* MAX. TAVR. serm. 99, 3 M. vocis [CLAVD. MAM. anim. 1, 26 p. 95, 1]). FVLG. aet. mund. p. 148, 10 (*ad exod. 3, 2 sqq.*) ignis ... divinis gressibus vernularem praebens -um (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 50 p. 340[A] ut iter liquidum humanis gressibus solidum praeberet -um. ARATOR act. 2, 49 ponti *rubri* ... facultas -o est subiecta pedum). MACR. Sat. 5, 13, 38 *Iuppiter locutus est* sine ullo mundi totius -o. OP. imperf. in Matth. 2 p. 641 *magi* considerantes -um stellae. ENNOD. carm. 2, 91, 6 saxum duxit in -um *sculptor*. CASSIOD. in psalm. 148 concl. l. 278 -a naturalium rerum ad auctoris referamus imperium. ORIBAS. syn. 8, 50, 2 Aa p. 258 ventris procuranda sunt -a (eup. 1, 2, 2 p. 405 [*gr.* ὑπαγωγήν]). ARATOR act. 1, 51 (*ad 1, 9*) -o nubes famulatur euntis *Christi*. MAXIM. eleg. 5, 96 *mentula* astans internis pervigil -is. *al.*

II *metonymice*: **A** *de eo, quod obsequendo praestatur, i. q. munus sim.* (*c. gen. ident. l. 30. 31. 46. 48*): PROP. 1, 8, 40 hanc ego non auro, non Indis flectere conchis, sed potui blandi carminis -o (AVSON. 180, 6 p. 43 P.). STAT. silv. 1, 4, 84 Libyci ... mira tributi -a. ANTH. 21, 71 aurum (*sc. in templo positum*) ..., veterum donaria, priscum -um, antiquum munus, videt, arripit, aufert. IVL. VAL. 1, 7 p. 12, 10 coronalia -a eidem undique confluebant (*Hist. Alex. M. I p. 13, 18 Kr.* στεφανηφορία). HIL. in psalm. 52, 13 p. 127, 4 sunt ..., qui ministerium deputant ad negotiationem conlationibus se plebis et muneribus ditando ..., dum apothecas suas inutili religiosorum -o distendunt. VVLG. Rom. 15, 31 ut -i mei oblatio accepta fiat (*gr.* δωροφορία). PAVL. NOL. carm. 1 praef. p. 1, 6 ut ... aliquod sermoni huic -um viderer adiungere, pauculas ... ficedulas misi. AVG. c. Maximin. 2, 26, 5 (*de gen. 18, 1 sqq.*) *Abraham angelis praebuit* -um, quo indigentia reficerent corpora. COMM. instr. 2, 30 (26), 3 *pauperem fratrem* nolite vacui ... visitare iacentem: ... -a redd⟨it⟩e primum. RVST. HELP. benef. 62 *deo* coruscis -is servire ... vix sufficit aether. ALC. AVIT. epist. 12 p. 46, 4 praesentis ... -i portitorem (*i. epistulae, cf.* SIGISM. *ibid.* 29 p. 59, 16 paginae praesentis -um [94 p. 101, 11 ENNOD. epist. 1, 21, 1 p. 33, 12. 1, 26, 3 p. 37, 15]. 78 p. 93, 12 suscipite propitii cum -o portitorem. 93 p. 100, 26 litterarum -a. ENNOD. epist. 6, 38, 2 p. 171, 14 -orum meorum perlator). *? audacius ad redddendum gr.* θεραπεία *de ornatu regis* (*vix ad comitatum spectat ut p. 185, 6*): PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 451 *filius Herodis* cultu ... regio et ceteris -is praeter diadema utebatur (*Heges. 1, 38, 4* ornatu cultuque regio). 1, 465 et vestimenta et -a regalia (*Heges. 1, 39 p. 83, 6* vestem et cultum imperialem).

B *de eis, qui obsequuntur, i. q. ministri, comitatus* (*in imag. l. 59. 65. 73. p. 185, 14; c. gen. ident. l. 63. 64. 66. al.*): **1** *exempla certiora*: **a** *sing.* (*collect. praeter l. 71*): APVL. met. 4, 31, 5 non moratur marinum -um *Veneris*: adsunt Nerei filiae *eqs.* (*7* talis ... Venerem comitatur exercitus). Plat. 1, 13 irascentiam ... procul a ratione ad domicilium cordis deductam esse -ique eam in loco respondere sapientiae (*Plat. Tim. p. 70[B]* εἰς τὴν δορυφορικὴν οἴκησιν). AMM. 30, 1, 22 *Fabricius Luscinus scripsit ad Pyrrhum*, ut a citeriore (*i. suo*) caveret -o (*antea*: ministrum). HEGES. 1, 46, 2 p. 128, 7 sepultus est *Herodes* ... magno -o ... deductus universorum (GREG. TVR. glor. mart. 82 p. 544, 3 populi inmensi -o. *cf. p. 183, 67. 69. 74*). PS. APVL. Ascl. 11 *hominem* tali ministerio -oque praepositum (*sc. membris et sensibus*). AVG. cons. euang. 1, 3, 6 regum est non esse sine comitum -o. PS. AVG. serm. 176, 1 militiae caelestis -um (*179, 2* militiae caelestis exercitus). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 157, 22 nec -um deduxit archangelorum *deus* (*gr. I 1, 2 p. 85, 30* δορυφορίας). ANON. Vales. 13, 77 -um ordinare vellens *comes excubitorum*. PETR. CHRYS. serm. 64 p. 380[A] (*de muliere*) ut quae fuit perditionis -um, salutis eadem sit ministra. SEDVL. op. pasch. 2, 14 p. 216, 24 *Christo* ⌊thronus est caelum, terra subpedaneum⌋, mundus omnis -um (⌊ ⌋ *cf. carm. pasch. 2, 194 sq. sec. Is. 66, 1*). VITAE patr. 5, 14, 6 habebat secum plurimum -um ([*gr. Cot. p. 563[B]* φαντασίαν]. MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 5 p. 415/6 quae habet servorum -um plurimorum [*gr.* ἡ πολλοὺς ἐπαγομένη]). CASSIOD. hist. 10, 35, 4 ut melius aspectum principis et ordinem viderent -i (*Socrat. 6, 23 p. 732[A]* τὴν περὶ αὐτὸν δορυφορίαν). var. 3, 22 ut ... -um nostrum ornent merita personarum (*syn.* comitatum *ut* 7, 31, 2. *cf. p. 185, 18*). 6, 20, 1 -i pompa (or. frg. p. 480, 13. *cf. p. 185, 7*). *al.* CONC. Brac. a. 572, 3, 5 dotem basilicae et -um ipsius. EPIST. Austras. 10 p. 125, 6 nos ... etsi exigua portio -o vestri. CORIPP. Iust. 1, 188 itur in arcem -o comitante patrum. PASS. Paul. 2 qui de eius *Caesaris* familiari -o Pauli monita sectabantur. PASS. Sus. (BHL 7937) 6 qui ...

[v. Kamptz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cum magna multitudine et -o cum venisset, non introivit cum aliquo de -o militantium nisi ipse solus. b *plur.* (*cf. l. 27*): PANEG. 10, 3, 2 haec -orum stipatio. QVEROL. p. 30, 16 R. quaenam ista sunt -a, quibus obsequi nunc oportet (*antea*: quod *genus potestatum* obsecundat). SYMM. epist. 10, 14, 3 caupones et -a pistoria, frugis et olei baiulos. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 491 -a potentium Alexandro clam parere (*gr.* θεραπείαν). AVG. civ. 6, 3 p. 249, 26 D. hanc velut pompam -orum ... dii ipsi sequuntur (*cf. p. 184, 80 et* PAVL. PELL. 437 pompa ... honoris instructa -is et turbis fulta clientum). in psalm. 90 serm. 2, 7 l. 36 -a angelorum (*cf.* FAVST. REI. epist. 5 p. 189, 13 angelicis. PS. FVLG. RVSP. serm. 56 p. 927^B caelestia). PS. AVG. serm. 179, 2 alternis inter se ... resonant -a laeta carminibus. SVLP. SEV. chron. 2, 11, 1 Neemias ... Artaxerxi ... -orum carissimus. NOVELL. Valent. 1, 3, 2 inter -a sumptuosa. AVELL. p. 433, 23 animae dominio subiecta ... -a (*sc. membra inhonesta*). SALV. gub. 3, 39 domesticorum -orum necessitudines (*syn.* ministeriorum officia). CASSIOD. hist. 3, 10, 9 -is honorabatur satellitum Eusebii (*Socrat. 1, 38 p. 177^A* ἐδορυφορεῖτο). var. 1, 44, 2 viro illustri ... diu nostris -is erudito (*saepius in eodem opere. cf. p. 183, 9. 184, 79*). 7, 5, 6 inter -a numerosa. GREG. M. dial. 2, 14 p. 101, 15 M. cui alia quoque -a ... spatarius praebuit, ut ... ex eisdem -is ... rex esse putaretur. 4, 5 p. 237, 8 M. *deum* invisibilia -a habere. 2 *in locutionibus ambiguis*: CLAVD. DON. Aen. 1, 505 p. 100, 21 omnes ... qui in -o fuerant, cum procederet regina, ... ante fores remanserunt (2, 455 p. 212, 11 ['incomitata *Andromache*'] nullis in -o comitibus. VITAE patr. 5, 15, 66 [*cf. 3, 19* sequentibus se eunuchis]). PS. AVG. quaest. test. I 51, 10 Aman ... missus est, ut Mardocheo in -um iret, ut quantum dignus esset Mardocheus, ex huius -is nosceretur (DRAC. Romul. 6, 60 ibat in -um *Cupidinis* Risus. *cf.* CORIPP. Iust. 2, 283 fratris in -um ... abibat). MART. CAP. 3, 326 Grammaticen ad virginis *Minervae* transire -a compulerunt (5, 565 ut ad germanarum coetum nubentisque transiret -um *Rhetorica*).

deriv.: obsequialis, obsequiosus.

*obsequor, -cūtus sum, -ī. *ab* ob *et* sequi. *de script. et formis* (*cf. Onom.*): GRAMM. suppl. 296, 23 'ob' .. manet, ut '-or'. obs- CIL I² 1271 (?). II 4351. *et passim.* ops- CIL I² 1220. 1570. 1593 -seqens. II 391 III 14784. *al. more insolito etiam* CIL V 6061 -secuens. VIII 22775 -secentiss(im)us (?). 27711 -sequetissima. INSCR. lat. Tun. ed. Merlin 251, 7 -sequemtem. *imp. fut.* -ito CATO agr. 5, 6. NOT. Tir. 30, 11 -itur. *prima syllaba corripitur p. 186, 9. per tmesin vix recte traditur p. 188, 48. de notione*: AGROEC. gramm. VII 122, 21 consequimur pedibus, adsequimur studio, -imur officio. ISID. diff. 1, 229 famulari est debiti, -i voluntatis propriae. SYNON. Cic. p. 421, 12 dicto audiens ... obtemperans. -ens. morem gerens *eqs.* p. 437, 9 -ens. oboediens *eqs.* GLOSS. πειθαρχῶ. ὑπηρετῶ. -itur: συμπείθεται. obsecundat, servit. -ens: πειθήνιος. ὑπείκων. oboediens. *al. ad singulos locos v. infra. legitur inde a* PLAVTO, ENN. *aliisque scaenicis,* CATONE, RHET. Her., CIC. *transiit in gr.* (*byz.*) ὀψικεύω. [*restit. ex* ex- CVRT. 10, 4, 1 (*ad confusionem cf. p. 188, 32. 35*).]

I *intransitive* (*pass. impers.* QVINT. *p. 186, 50* [*adde* inst. 2, 8, 12 decl. 383 p. 428, 19]. GELL. *p. 186, 52. 187, 75. al.*): A *strictius fere i. q. sequendo indulgere* (*cui, indicatur per dat. passim,* ad *p. 187, 55. 57. 62. 67*): 1 *in universum*: a *de animantibus*: α *praevalet notio morigerandi*: ① *absolute vel c. dat. pers.* (*tropice leoni l. 84*): PLAVT. Amph. 705 Bacchae bacchanti si velis advorsarier ..., feriet saepius; si -are, una resolvas plaga. Epid. 348 dum tibi ego placeam atque -ar. Merc. 84 dum illi *patri* -ar (*syn.* placere). ENN. scaen. 62 (*Cassandra de fratribus*:) men obesse, illos prodesse; me obstare, illos -i. CATO agr. 5, 6 bubulcis -ito partim, quo libentius boves curent. TER. Andr. 163 magis ... mihi ut incommodet quam ut -atur gnato (EVGRAPH. *et* GLOSS. V 537, 52 prosit). 822 dum studeo -i tibi (GLOSS. V 537, 64 consentire, satisfacere). Hec. 688 oravi, tecum uxorem ut duceres ...; quae tum -tus mihi fecisti ut decuerat; nunc animum rursum ad meretricem induxti tuom, cui tu -tus facis huic adeo iniuriam. Haut. 419 ut filium meum amico ... video inservire et socium esse ..., nos quoque senes est aequom senibus -i (SCHOL. Bemb.: obidire aut ... parere). 578. Ad. 224 dum huic -are (*cf. 218* si ... adulescenti esses morigeratus. GLOSS. V 537, 68 consentias). 880 experiamur ..., ecquid ego possiem blande dicere aut benigne facere ...; ego quoque a meis me amari ... postulo: si id fit dando atque -endo, non posteriores feram. PS. TER. Andr. alt. exit. 10 copia ac fortuna utrique ut -re[tu]r dedit. TVRPIL. com. 180. RHET. Her. 4, 30, 41 gere morem parenti, pare cognatis, -ere amicis, obtempera legibus (CIC. ac. 2, 8 PORPH. Hor. epist. 1, 17 praef. CAPITOL. Maximin. 28, 6. *al. cf.* CIC. Att. 3, 24, 2 amicissimo homini). CIC. de orat. 1, 107 istis -i studeo neque gravabor. 2, 15 adulescentibus. orat. 238 tibi roganti. fin. 5, 8 Att. 6, 1, 16 fam. 13, 75, 1. SALL. hist. frg. 3, 22 *Metrophanes* promeruit gratiam Mithridatis -endo. SALL.(?) in Tull. 7 Bibulum petulantissimis verbis laedis, laudas Caesarem; quem maxime odisti, ei maxime -eris. OV. met. 1, 488 (*Daphne ad patrem*:) 'da mihi ... virginitate frui ...'; ille quidem -itur, sed te decor iste, quod optas, esse vetat. fast. 5, 479 Romulus -itur *fratri oranti* lucemque 'Remuria' dicit. LIV. 35, 44, 3 quod ... vocantibus legatis eorum haud gravate -tus esset. VAL. MAX. 5, 9, 4 si tam -ens et hoc precari filio permittas. 7, 2 ext. 7 non oportere in urbe nutriri leonem, sin autem sit altus, -i ei convenire (*Aristoph. ran. 1432* τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν). SEN. Herc. f. 811 ore summisso -ens *Cerberus*. OCTAVIA 177 vince -endo ... immitem virum. 452 Fortuna nostra cuncta permittit mihi. :: crede -enti parcius. 578 -ere ... civibus placidus tuis. PLIN. nat. 30, 16 lentiginem habentibus non -i numina. *al.*

Ⓘ *c. dat. rei*: PLAVT. Amph. 290 *Iuppiter* complexus cum Alcumena cubat amans animo -ens (995 suo [Bacch. 416 Poen. 176. Pseud. 1272^a s. cordi atque a. CVRT. 10, 4, 1 APVL. apol. 71]. Mil. 677 bibe, a. -ere mecum. TER. Ad. 33 [SCHOL. p. 150, 12 laetari]. *cf. l. 35*). Asin. 77 (*interpol.?*) volo amori -tum (amari -tam *Non. p. 501, 11 inter exempla genetivi pro dativo positi*; obsecuum *Lachmann ad Lucr. 5, 679, sed cf. Leo ad l.*) illius, volo amet me patrem (Trin. 230 *opp.* rei. TER. Hec. 122 *opp.* pudori. 448 *opp.* parenti. AFRAN. com. 206 meo ut -ere[r] a., oboedibo tibi). TER. Andr. 64 cum quibus erat quomque una, is se dedere, eorum -i studiis, adversus nemini ([DON.: 'dedere se' et '-i' superioribus, 'non adversari' paribus]. CIC. de orat. 1, 3. 1, 99 orat. 2 Tusc. 2, 67 NEP. Att. 2, 2. *al.*). CIC. Quinct. 91 ut vestrae naturae bonitatique -amini (phil. frg. V 82 tunc -itur *homo* n., cum sine magistro senserit, quid natura desideret. SEN. epist. 99, 20 *lacrimando*). Pis. 12 cupiditati (Tusc. 5, 60 *opp.* repugnandum. SEN. dial. 9, 2, 8 *opp.* imperare). de orat. 1, 206 vestrae potius -tus sum voluntati quam aut consuetudini aut naturae meae (fin. 2, 17 fam. 3, 5, 5 COLVM. 5, 1, 4. MAECIAN. dig. 40, 35 defuncti [PAPIN. dig. 35, 1, 70]. CLAVD. DON. Aen. 1, 75 p. 29, 23. *cf. l. 39*). orat. 157 consuetudini auribus (-ne aurium *A*) indulgenti libenter -or. Att. 12, 25, 2 errori. fam. 1, 9, 21 in navigando tempestati -i artis est. 16, 9, 3 pudori tuo maluisti -i quam valetudini. CAES. Cic. Att. 10, 8 B, 1 fortunae. SALL.(?) rep. 1, 6, 5 flagitiis -tus, delicta perpessus. VAL. MAX. 4, 5, 6 verecundiae. 7, 3, 10 precibus. *al.*

β *praevalet notio oboediendi* (*vim verbi q. e.* obtemperare *augere videtur p. 188, 3*): ① *c. dat. rei*: PLAVT. Capt. 306 qui imperare insueram, nunc alterius imperio -or (SEN. Phoen. 591 iubes abire: matris i. -or. COLVM. 1, 9, 2 ut ... -antur eius *bubulci* imperiis ... boves. IVV. 10, 343. VLP. dig. 50, 17, 4 patris vel domini. *cf. p. 188, 47. 68*). CIC. rep. 2, 16 auspiciis ... -tus est Romulus. carm. frg. 39 sanctis patriae legibus -imur ([*Simon. frg. 92^b D.* πειθόμενοι]. TERT. apol. 4, 12. 37, 2 *opp.* animis propriis. adv. Marc. 2, 7 p. 344, 13 HIL. in Matth. 19, 5 CASSIOD. in psalm. 9, 37 l. 613). VAL. MAX. 2, 2, 4 cuius *lictoris* voci continuo Fabius -tus 'non ego' inquit ... 'summum imperium tuum contempsi'. 4, 7, 1 si te Gracchus templo Iovis ... faces subdere iussisset, -turusne illius voluntati ... fuisti? (PLIN. epist. 8, 6, 12 principis [*opp.* repugnare]. TERT. castit. 1 l. 12 *dei*. 8 l. 15 divinae. adv. Prax. 22 p. 270, 12 patris. *al. cf. l. 20. p. 187, 81*). SEN. dial. 5, 16, 1 unum est levamentum malorum ingentium, pati et necessitatibus suis -i. epist. 30, 14 praeceptis (95, 36. CYPR. epist. 67, 3 p. 737, 21 dominicis. *al.*). FRONTIN. (?) strat. 4, 7, 17 condicionibus (AMM. 17, 12, 21 impositis). TAC. ann. 15, 25, 3 iussis (CLAVD. DON. Aen. 1, 295 p. 65, 10 PRVD. c. Symm. 2 praef. 32. COD. Theod. 6, 22, 3, 1 i. -i, parere praeceptis, inservire mandatis). PLIN. epist. 1, 8, 18 consilio (4, 15, 11). APVL. met. 10, 24, 4 mandatu. *al.* Ⓘ *absolute vel c. dat. pers.*: TER. Haut. 1040 non quaeris, patri quo modo -are ([SCHOL. p. 126, 18 obtemperes]. QVINT. decl. 377 p. 421, 5 -endum est. PLIN. paneg. 9, 4 an non -reris principi civis, legatus imperatori, filius p.? *al. cf. p. 185, 56. 188, 50 et* GELL. 2, 7, 19 si pater iubeat, -endum est). PLANC. Cic. fam. 10, 8, 6 legiones ... et sua fide ... rei p. coniunctissimas et nostra liberalitate nobis -entes. GRATT. 457 cui bona pectore mens est -iturque deo (TERT. ieiun. 13 p. 291, 26 non tantum -i ei debeo, sed et adulari; illud enim imperio eius, hoc arbitrio meo praesto. CYPR. epist. 58, 5 p. 660, 9 domin. orat. 14 p. 276, 25 PANEG. 6, 17, 4. *al.*). SEN. dial. 2, 1, 2 cum ... altera pars ad -endum, altera imperio nata sit (*de feminis maribusque ut* AVG. bon. coniug. 1, 1. ORIG. in Matth. 14, 16 p. 323, 20 [*gr.* πειθομένης]). COLVM. 6, 2, 10 duobus *bubus* gradientibus etiam invitus -itur *iuvencus* (*cf.* PELAGON. 33 *equus aeger* nec ducenti -itur, sed invitus trahitur). LVCAN. 8, 576 *Ptolemaeus* socios ... relinquere iussus -itur. VAL. FL. 3, 508 *Pallas Iunoni* -itur ... et iussas petit ... oras. TAC. Agr. 8, 3 virtute in -endo. hist. 1, 84, 1 ne miles centurioni, ne centurio tribuno -atur (AMM. 18, 2, 6 milites ... ad -endi sedulitatem ... deflexi). PLIN. epist. 5, 16, 4 medicis. 9, 13, 6 non esse consulendos, quibus consultis -i debeas. *al.*

γ *praevalet notio serviendi, ministrandi* (*c. colore honorandi l. 76, assistendi vel curandi l. 84sqq., cf. p. 188, 9*): ① *usu vario*: CALL. dig. 50, 4, 14, 4 (*ex rescr. imp. Severi*) resistere, quo minus patriae -atur *filius*, ... non potes. CYPR. epist. 73, 23 p. 796, 19 veritati (*opp.* contra fratres ... reluctari). zel. 4 p. 421, 19 magistro perditionis (*i. diabolo. cf.* PASS. Luxor. [BHL 5092] 4 daemoniis vanis). VOPISC. Aurelian. 7, 8 *miles* alter alteri quasi ⟨dom⟩in⟨o⟩, nemo quasi servus -atur. EVTR. 2, 10, 4 multi ... reges ... venerunt, ut ei *imperatori Augusto* -rentur. RVFIN. Orig. in gen. 16, 6 p. 143, 14 visibilibus rebus et corporalibus (*antea*: carnalis populus servit *sensibus corporeis*). Orig. in Rom. 10, 17 p. 1278^B (*ad 16, 2*) Phoebe dum astat omnibus et omnibus -itur, assistere et -i etiam apostolo meruit. AVG. civ. 2, 20 p. 78, 6 D. -antur divitibus pauperes causa saturitatis ..., divites pauperibus ad clientelas et ad ministerium ... abutantur. conf. 5, 9, 17 viduae ... -entis atque servientis sanctis tuis. BOETH. cons. 1, 4, 4 W. (*ad Philosophiam*) haecine praemia (*i. carcerem*) referimus tibi -entes? *al.* *pauperibus, aegrotis, infirmis sim.*: AVG. in euang. Ioh.

[*v. Kamptz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

50, 6 l. 19 (*ad 12, 3* Maria . . . unxit pedes Iesu) pedibus meis -ti estis (*allegorice i. pauperibus ut* in psalm. 140, 8 l. 30). COD. Theod. 13, 3, 8 pr. (= Iust. 10, 53, 9 pr.) *archiatri* honeste -i tenuioribus malint quam turpiter servire divitibus. VITAE patr. 3, 24 p. 753[B] cum . . . per tres . . . annos sedule -retur famulo dei *aegroto famula dei* (*antea*: ministraret). VEN. FORT. Mart. 4, 469 cum stupeam . . . revocata cadavera vitae et quibus -rer morientibus, ecce ministrant. DIONYS. EXIG. vita Pachom. 22 p. 243[C] infirmis . . . diebus -batur et noctibus (VITAE patr. Iurens. 3, 21 p. 164, 12 i. . . . aut valde senibus). ACT. Archel. 39, 8 qui -ti sunt aegrotanti (*antea*: languenti adstiterit). MIRAC. Theclae 9 p. 173, 9 *duarum mulierum a Thecla sanatarum* altera alteri -batur. VITA Caes. Arel. 1, 20 *persona*, quae -i et mederi possit. *funeri sim.* (*cf. 183, 61. 65 necnon p. 188, 23*): AVG. serm. 46, 41 *Ioseph* petiit a Pilato sepeliendum corpus domini, de ligno deposuit, -tus est funeri, in sepulchro condidit (*cf. Matth. 27, 59. al.*). CAES. AREL. serm. 142, 7 p. 559, 10 (*olim* AVG. serm. 44, 4, 7) Ioseph . . . intravit ad Pilatum et petiit corpus eius *Christi*; -tus est, ut sepeliret. *litteris* (*sc. tradendo*): CONC.[S] II 3, 1 p. 156, 6 (*v. vol. VIII 1023, 9*). (II) *de officialibus sim.*: TREB. Claud. 14, 11 (*epistola imp. Valeriani*) *Claudio tribuno quasi duci dabis* venatores, qui -antur, duo. EVTR. 1, 12, 1 eodem anno . . . magister equitum factus est, qui dictatori -retur. AMM. 14, 9, 1 Vrsicinus, cui nos -turos iunxerat imperiale praeceptum. COD. Theod. 6, 27, 23, 1 ita concessa potiantur militia, ut . . . vacantes praeeuntium gradus -endi ordine mereantur. 8, 1, 4 (= Iust. 12, 49, 1) numerariorum propositum, qui diversis (obsequiis *add. Iust.*) rectoribus -untur. 8, 7, 17 (= Iust. 12, 49, 5) excerptores . . . iudicibus (provincialibus *add. Iust.*) -entes. 10, 23, 1 (= Iust. 11, 13, 1) ad officium, quod magnitudini tuae -itur. CONC.[S] I 2 p. 102, 14 paucos -entes tuae sanctitati clericos (*gr. I 1, 4 p. 4, 14 ὑπηρετουμένων, I 3 vers. Tur. p. 184, 11* ministrantium. *cf.* CONSTANTIVS vita Germ. 37 adsidebant . . . -entes sex sacerdotes). GREG. TVR. glor. conf. 62 p. 784, 34 ecclesia . . ., cui talis minister -itur (COD. Iust. 1, 3, 32, 1 [*a. 472*] episcopos vel presbyteros ceterosque clericos, qui . . . ecclesiis -untur). COD. Iust. 1, 3, 22, 2 (*a. 445*) *episcopus*, cui unusquisque iter faciens -itur. *c. dat. rei*: COD. Theod. 12, 1, 40 curiales plerique . . . tanta arte rem gerunt, ut nec muniis militaribus -antur nec *eqs.* 12, 1, 90 si cunctis functionibus -ti sunt. 14, 3, 10 catabolensium necessitatibus (NOVELL. Maior. 7, 7 curiae n.). CASSIOD. var. 11, 21 qui praetorianis fascibus inculpabiliter noscitur -tus (executus *var. l.*).

b *de rebus* (*cf. p. 188, 83. 189, 61*): *α corporeis*: PLAVT. Curc. 105 quom adhuc naso odos -tust meo, da vicissim meo gutturi gaudium. AETNA 339 *nubes in Aetna residens* -itur quacumque iubet levis aura reditque. SEN. nat. 6, 32, 3 cibus parum -ens stomacho. COLVM. 4, 26, 3 teneros . . . palmites super iugum ligabimus nihil repugnantes naturae, sed ut quisquis -itur, leviter curvabitur. PLIN. nat. 34, 94 *aes* caldarium funditur tantum, malleis fragile, quibus regulare -itur ab aliis ductile appellatum. QVINT. inst. 11, 3, 69 *caput* accipiat aptos ex ipsa actione motus, ut cum gestu concordet et manibus ac lateribus -atur. FIRM. math. 1, 5, 7 stellae . . . deo . . . infatigabilibus consensionibus -untur. PALLAD. ins. 135 -itur moris blando terebinthus odore et geminis veniunt munera mixta bonis. SCHOL. Hor. carm. 1, 32,5 ('barbite . . . modulate') -te. PRVD. cath. 4, 57 *angelus* raptim desilit -ente mundo (*i. aëre*). c. Symm. 2, 793 sic piratis mare servit ut mercatori nec fluctus secius hosti -itur, quam cum *eqs.* AVG. nupt. et concup. 2, 14, 29 p. 283, 6 ut eo modo illud *semen hominis* sereretur . . . ad voluntatis nutum membris -entibus genitalibus, sicut hoc *semen frumenti* seritur . . . ad voluntatis nutum agricolarum -entibus manibus. *c. dat. gerund. fere i. q. destinari*: MACR. somn. 1, 6, 78 de spiritu . . . et cibo, quibus accipiendis . . . atque reddendis membra . . . -untur (77 ad cibum et spiritum accipiendum reddendumque sunt deputata). *β incorporeis*: SEN. contr. 2, 5, 8 non ex formula natura respondet nec ad praescriptum casus -itur. suas. 6, 24 natura . . . atque fortuna pariter -ta est ei *Ciceroni* (ITIN. Alex. 2 rationi. *cf. p. 186, 2*). APVL. Plat. 1, 18 cum . . . rationem -ente licet et pacata cupidine (-ni *codd.*) ira . . . vicerit. CYPR. patient. 4 p. 399, 11 videmus nocentibus et innoxiis dei nutu tempora -i. PANEG. 10, 12, 8 cui . . . tempestatum opportunitas -atur. FAVST. REI. symb. 1 tibi dies ad iucunditatem, nox -itur ad quietem.

2 *cum explicationibus*: **a** *acc. int.*: PLAVT. Asin. 76 me hodie oravit Argyrippus filius, ut sibi amanti facerem argenti copiam; et id ego percupio -i gnato meo. Men. 1068 (*e suppl.*). TER. Phorm. 79 coepi eis omnia facere, -i quae vellent (*opp.* advorsari). Ad. 990 (*v. p. 178, 30*). GELL. 2, 7, 4sqq. earum *sententiarum* una est: omnia, quae pater imperat, parendum; altera est: in quibusdam parendum, in quibusdam non -endum; tertia est: nihil necessum esse patri -i et parere; . . . quaedam esse parendum, quaedam non -endum; sed ea tamen, quae -i non oportet, *eqs.* **b** *praep.*: de: PLAVT. Cist. 84 mea mater, quia ego nolo me meretricem dicier, -tast de ea re. CIC. Cluent. 149 de te tibi -or. in *c. abl.* (*v. et l. 74*): CIC. ad Q. fr. 1, 1, 32 sin . . . omnibus in rebus -emur *publicanis* ([*opp.* adversamur]. PLIN. epist. 8, 6, 10 voluntati . . . principis . . . in hac . . . re [*opp.* repugnare]. 8, 6, 12 *senatus* in hoc praecipue non -turi, si in ulla re putasset fas esse non -i). PLIN. epist. 7, 14, 2 in omnibus ([*opp.* repugnare]. HIL. syn. 51 p. 518[B]). EVTR. 9, 27, 1 in omnibus saevioribus consiliis. HIL. syn. 38 p. 510[A] Christum . . . filium dei -tum patri in creatione omnium. SALV. gub. 3, 28 si . . . pro arbitrio suo servi dominis obtemperant, ne in his quidem, in quibus obtemperaverint, -untur. 3, 40 ubi sunt, qui . . . in universis mandatis deo . . . -antur? ORIG. in Matth. 16, 8 p. 493, 4 qui principatum desiderat ecclesiae, debet fieri omnium servus . . ., ut -atur omnibus in his, quae pertinent ad salutem. *al.* *c. acc.*: IVL. VAL. 1, 34 haud cunctanter in haec Aegyptii -untur. ad: GREG. M. dial. 4, 57 p. 316, 8 M. viro illi, qui mihi solit tam devotissime ad lavandum -i (obsequium praebere *var. l.*). **c** ut (*sec.* concedere, assentiri *sim.*): LIV. 42, 21, 1 neque uti de M. Popilio referrent, senatui -bantur *consules* (*cf. e. g. Cic. epist. 1, 9, 8* mihi est senatus adsensus, ut . . . referretur). *cf. p. 187, 17.*

B *latius fere i. q. insequi*: **1** *temporaliter*: CLEM. ad Cor. 43, 1 Moyses praecepta sibi . . . notavit . . ., cui et -ti sunt ceteri prophetae testificantes, quae per eum legibus continentur (*gr. ἐπηκολούθησαν. cf.* RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 98, 9 crucifixus est Petrus, Paulus capite caesus est, diversis mortibus euangelistae atque apostoli conpleverunt proprium cursum, -ti sunt martyres). ORIBAS. syn. 6, 6, 8 p. 101 quod si catarrus fuerit -tus (*gr. εἰ δ' ἅμα κατάρρῳ πυρέττοιεν*). **2** *localiter*: CASSIOD. Ios. antiq. 19, 266 -entibus in eius processu militibus (*gr. παραπέμποντος . . . τοῦ στρατιωτικοῦ*). GREG. TVR. vit. patr. 7, 3 p. 689, 12 elevantes feretrum gestatores, hi inter reliquos -untur (*cf. p. 184, 63*). *in imag.*: VVLG. Sirach 46, 12 bonum est -i sancto deo (*gr. τὸ πορεύεσθαι ὀπίσω κυρίου*). MACR. somn. 2, 4, 9 Mercurialis et Venerius orbis, pari ambitu comitati solem, viae eius tamquam satellites -untur. LEO M. epist. 13, 3 p. 666[A] cum custodientem talia laus dignissima comitetur et fructus . . . a domino uberior -atur.

II *transitive*: **A** *aliquid fere i. q. exsequi*: GELL. 1, 13, 9 theorematium hoc de mandatis huiuscemodi -endis. VLP. dig. 24, 1, 5, 15 hic . . . vere fidem exsolvit voluntatem testatoris -tus ([secutus *dett.*; *cf. p. 186, 22*]. PASS. Petr. 7 p. 30, 13 ut domini -ar [ex- *pars codd.*] v. *cf.* THEOD. MOPS. in psalm. 2, 3 p. 10, 12 sicut vinculis obstricti . . . libertate carent neque possunt . . . copiam voluntatis suae -i). FIRM. math. 5, 2, 15 qui creditos sibi actus fidelissimis officiis -antur (ex- *Ald., edd. fort. recte, v. vol. V 2, 1851, 45*; pro- *A*). **B** *aliquem fere i. q. fovere, prosequi*: THEOD. MOPS. in Philem. 7 p. 275, 2 cum multo affectu semper -eris sanctos. PASS. Paul. 17 tu mihi . . . in terris obsequium praestitisti; ego te quantocius ad caelestia regna pergentem (tibi . . . pergenti *pars codd.*) devotissime -ar. *fort. per zeugma huc pertinet l. 28.*

partic. praes. ˣ**obsequēns**, -entis *pro adi. vel subst. fere i. q. officiosus* (*accedit dat. passim*, erga *l. 71. p. 189, 49, gen. obi. l. 82*): **1** *posit.* (*exempla certiora; abl. sg.* -i *l. 77. p. 189, 2,* -e *p. 189, 4; gen. pl.* -um *p. 189, 12. 20,* -ium *p. 189, 8. al.*): **a** *pro adi.*: *α praedicative*: ① -em esse: PLAVT. Bacch. 459 -s oboediensque est mori (more *codd.*) atque imperiis patris. Curc. 258 ut sit magistro -s (CIL VI 12013 magistris). Merc. 150 vin tu te mihi -em esse . . .? (obesse sequentem *codd.*; *fort. interpol.*). 158 Most. 205. TER. Haut. 152 ingenio te esse in liberos leni puto et illum -em. 259 propter quam . . . meo patri minus sum -s. Hec. 247 ego meis me omnibus scio esse adprime -em. 459 homo voluptati -s fuit (SCHOL. p. 145, 24 prodigus). SEN. dial. 4, 26, 5 idem equi -es alteri equiti, alteri contumaces sunt (*cf. infra l. 78*). epist. 95, 4 non semper ad actiones rectas praecepta perducunt, sed cum -s ingenium est. TERT. pudic. 9 p. 238, 11 innocentes et deo -entes Iudaei *sunt.* ITALA Eph. 6, 1 (Cypr. testim. 3, 70 p. 170, 14, *cf.* HIER. *ad l.*) filii, -es estote parentibus vestris ([*gr.* ὑπακούετε, *Vulg.* oboedite]. PS. HIL. libell. 12 p. 86, 3 non solum p., sed et omnibus aetate maioribus). CYPR. patient. 3 p. 399, 2 servos esse oportet -es. LACT. mort. pers. 32, 4 SORT. Sangall. 5, 1. 6, 12 in multum tibi consentit et -s est. 7, 2. 8, 2. VVLG. Sirach 4, 15 qui serviunt ei *sapientiae*, -es erunt sancto (*gr.* λειτουργήσουσιν). CE 56, 2 fui parens domineis senibus, huic *marito* autem -s. ② *alia*: PLAVT. Cas. 449 ut tibi ego inventus sum -s. Curc. 87 sequere hac . . . me ad fores, fi mi -s (Pers. 181 erae. CAECIL. com. 108 -s, hilarus, comis, communis, concordis. SIDON. epist. 9, 15, 2 quo queam fieri magis -s). AFRAN. com. 316 ut (*C*, se *N*, te *Fabricius*) -em . . . dixi praebeas (SEN. Phaedr. 132 dirae spei. benef. 3, 38, 2 parentibus meis parui, cessi, imperio eorum . . . -em submissumque me praebui). DAMIG. lapid. 30 p. 186, 10 hic lapis gratiosum et -em facit portantem se. (III) *per ellipsin*: TERT. idol. 15 p. 49, 4 *fratres*, qui alias -es erga regem Nabuchodonosor honorem imaginis eius . . . respuerunt.

β attributive: ① *de animantibus* (*cf. Onom.*): PLAVT. Rud. 261 bonam atque -em deam *Venerem* atque haud gravatam patronam . . . benignamque multum. SEN. contr. 7, 6, 17 subiectus et -s maritus (7, 8, 4 neminem habere tam -em m. potes: hic iam nihil negabit). VAL. MAX. 8, 2, 2 ex amica -i . . . destrictam feneratricem agere coepit. CELS. 3, 1, 4 aeger. SEN. benef. 5, 25, 5 equus -s facile et parens (*cf. supra l. 53*; quos -s faciet et parere *sim. codd.*). QVINT. decl. 262 p. 73, 10 uxorem pudicam, -em, fidelem. CALP. decl. 15 virum fortem -em (*opp.* desertorem . . . contumacem). PS. AVG. quaest. test. I 117, 1 filios. CIL X 8247 divinae legis -i semper . . . filiae. *al.* ② *de rebus*: SEN. dial. 3, 17, 2 (*de ratione*) telum firmum, perpetuum, -s, nec anceps nec quod in dominum remitti posset. 6, 5, 5 ne guber-

[*v. Kamptz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

natoris quidem artem tranquillum mare et -s ventus ostendit. VITA Cypr. 4, 2 *Caecilianum* omni observantia diligebat, -i veneratione suspiciens (*3* obsequiis. *cf.* FAVST. REI. epist. 1 p. 163, 5 ad bonae consummationis metas servitio -e pervenit [*antea*: famuli laboris oboedientiam]). GAVDENT. serm. 19, 7 G. stellae *Bethleemiticae* -is fulgor.

b *pro subst.*: α *generatim*: ITIN. Alex. 39 *Alexander* dat sese legationibus -ium aut paciscentium. CAPITOL. Aur. 21, 7 armavit ... gladiatores, quos -es appellavit. HIL. in Matth. 10, 29 probitatem -is. 11, 9 ad fideles et -es a contumacibus infidelibusque. CLAVD. DON. Aen. 1, 75 p. 30, 15 regina iubente nulla -em poena ... sequetur. PRVD. cath. 8, 57 vincitur semper minor -um cura nec munus genitoris aequat. ENNOD. epist. 4, 28, 1 p. 117, 25 non negotiosis operam paginis potius quam -bus (*sc. mihi*) exhiberem nec munus caritatis ad officia peregrina transducerem (*cf. 2* mei sermonis obsequio *i. tuo erga me*). 4, 29, 2 p. 118, 19 invitat ad famulandum plurimos, qui quamvis longe positum diligit -em (*1* sequacium). β *speciatim fere i. q. minister, officialis, discipulus sim.*: AVG. in psalm. 33 serm. 2, 25 l. 39 turbam -ium praecedentem ac sequentem (*cf.* MART. CAP. 2, 172 -ium multitudo [*171* ministrorum populus]. GREG. M. dial. 2, 14 p. 101, 18 M. -um [-ium *var. l.*] frequentia comitatus). EPIST. pontif. 316 Migne 20, 606^{A} aut amicis aut -bus gratiam praestare. CANON. Dionys. Exig. p. 55, 12 diaconis honor habeatur ab -bus, id est subdiaconis et omnibus clericis. PETR. CHRYS. serm. 84 p. 438^{C} cur latus, quod impii militis lancea patefecit, refodere manus nititur -is (*sc. Thomae; antea*: devota dextera)? CASSIOD. var. 1, 10, 1 consuetudo ... quodam debito redditur fideliter -i. 8, 9, 6. 12, 1, 1 sicut discipuli magistri scientiam produnt, sic nos -ium mores aperiunt. VEN. FORT. vita Albin. 15, 41 unus de -bus. GREG. M. dial. 3, 11 p. 158, 7 M. clericis suis sibique -bus.

2 *compar.* -entior, -ius (*cf.* magis -s *p. 188, 66*): SALL.(?) in Tull. 2 filia matris paelex, tibi iucundior atque -r quam parenti par est. SEN. contr. 9, 3, 4 dic, uter -r sit, uter indulgentior. SEN. epist. 50, 6 quanto facilius animus accipit formam, flexibilis et omni umore -r. CVRT. 6, 3, 18 quanto creditis Persas -es fore ...? FRONTIN. strat. 1, 9, 4 *Caesar milites* exauctoratos paenitentia coegit satisfacere imperatori -esque in reliqua operas edere. SALV. epist. 7, 2 multo necesse est humilius sit et -ius dare quempiam operam, ut officium prius deferat, quam expectare, ut prius capiat.

3 *superl.* -entissimus, -a, -um (*cf.* adprime -s *p. 188, 51*): a *de animantibus* (*Italia quasi persona l. 41*): α *variis*: COLVM. 3, 8, 5 curae mortalium -am esse Italiam, quae paene totius orbis fruges ... ferre didicerit. FRONTIN. strat. 1, 10, 2 -is ... eis *militibus* usus est *Sertorius*. APVL. apol. 100 -um maritum exheredavit, inimicissimum filium scripsit heredem (CIL III 13213). TERT. apol. 6, 7 circa ipsos deos vestros quae ... decreverant patres vestri, idem vos -i (*ironice*) rescidistis. DON. Ter. Ad. 692, 5 pater. CIL VI 6203 contubernali (23001). 14506 liberto (25858. *al. cf.* 23848 libertae [26363. 27108 *al.*]). 22454 matri. 31686 nutri⟨tori clie⟩nti. VIII 11486 fratris. IX 2238 civi optimo et erga patriam civesque -o. β *de liberis*: QVINT. decl. 291 p. 162, 9 nurus optima, nurus -a. ORAT. imp. Hadr. de Matid. (CIL XIV 3579) 25 carissima, ... castissima, matri suae ⟨obsequ⟩entissima, ipsa mater indulgentissima *eqs.* CIL II 391 fil(io) carissimo et pientissimo et -o (V 4906 VI 20158. 20257. 32299 VIII 23120. *al.*). 4351 alumnae carissima(e) et -ae (VIII 22928). γ *de uxore*: CIL III 8340 coniugi fideli et -ae (11022. 14250. V 6115. 7357 sibi. VI 3150. 28275. 28888 VIII 16999. 25660 IX 5910 X 3426. XIII 3836 amantissima sui adque -a. 7004 marito. *al.*). 8741 uxori (10222 VIII 23951 X 1699. 2590. 6104 viro). 14238^{2} feminae (VI 8400. VIII 23808 marito. XII 1948). VIII 20715 maritae. 27711 Aureia Tertula marito suo se(m)per -a. INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 172 mu⟨lier⟩ ... ⟨mar⟩ito -iss⟨ima⟩. *al.* b *de rebus incorp.*: ENNOD. epist. 4, 35, 2 p. 122, 25 salutationem -am. ACT. Archel. 6, 1 baiulum litterarum ... -o fovebat hospitio. CIL VIII 20097 -ae memoriae mater.

adv. **obsequenter.** SYNON. Cic. p. 446, 34 tolerabiliter ... sedulo. -r. impense *eqs.* 1 *fere i. q. comiter, oboedienter, submisse sim.*: LIV. 41, 10, 12 *consul* collegae scripsit, ut ...; haec a collega -r facta (IVL. VAL. 3, 31 facies -r, si nos consilio iuves *eqs.*). PLIN. epist. 4, 11, 15 vides, quam -r paream tibi. DON. Ter. Andr. 422, 1 nimis -r locutus est pater. Hec. 734, 2 -r posuit (*i. respondit*) non solum se mirari, sed etiam pavere. Eun. 805, 1 'scibis' non -r, sed figurate dicitur ab irato. AVG. in Gal. 46 p. 2138 quomodo potest *prudentia carnis* legi dei esse subiecta, id est libenter atque -r implere iustitiam eique non adversari ...? PETR. CHRYS. serm. 151 p. 604^{C} dominum suum, quem Iudaea fugaverat, Aegyptus -r accepit. CASSIOD. in psalm. 36, 7 l. 147 obsecrare ... significat -r rogare. *superl.* -entissime: PLIN. epist. 7, 24, 3 vixit in contubernio aviae delicatae severissime et tamen -e. ENNOD. epist. 8, 7, 2 p. 205, 13 -e salutans. 2 *fere i. q. consequenter, convenienter*: APVL. met. 11, 1, 2 ipsa ... corpora terra caelo marique nunc incrementis *Lunae* consequenter augeri, nunc detrimentis -r imminui. NON. *p. 179, 56*. OROS. apol. 21, 10 scripturas ... sanctas occultata saepe scientia dei hominum manifestare sententias; quam ob rem -r accipitur, quotiescumque scriptura commemorat et 'iustum' et 'sine querella', ... secundum iudicia hominum dici.

deriv.: obsecula, obsecutio, obsecutor, obsequella, obsequentia, obsequibilis, obsequium. *cf. Onom. et* obsecundo.
compos.: inobsequens. *v. Kamptz.*

obsērātio, -ōnis *f.* *ab* obserare. *i. q. actus obserandi*: HIL. in Matth. 24, 4 veritatis inficiae, ... adeundae ... salutis inhibitio et regni caelestis -o. PS. VEN. FORT. vita Med. 6, 18 abditis penetralibus ... locata vel ferrata claustrorum -e retrusa *praeda*. GREG. M. moral. 28, 38 ostia (*allegorice de sanctis*) contra saevientis maris impetum tanto valentiora opposuit *Christus*, quanto ea sua -e (*Migne* observ-) roboravit (*postea*: ostia vectis huius oppositione solidata sunt).

obsērātor, -ōris *m.* *ab* obserare. *i. qui obserat, ianitor*: GREG. TVR. vit. patr. 7, 2 -es (*Bonnet, trad.* observatores *vel* observantes) ... ostium baptisterii obseratum invenientes ... aperiebant (*v. Bonnet, Lat. de Grég. 196, 7*).

? SYNON. Cic. p. 420, 16 clausulae. muri. claustra. obices. **obseriae.** obscriptiae. oppositio. obstrusio ('-ae obscriptiae *quid sibi velint nescio*' *Barwick*). *ab* obserare.

obsēricātus, -a, -um. *ab* ob *et* sericum, *cf.* sericatus, holosericatus. *i. q. veste serica circumdatus*: AVG. serm. 61, 7, 8 inflatus, -us ... loquitur de pannoso (*postea opp.* nudos).

*1. **obsero,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* sera, *cf.* serare, reserare. *scribitur in codd. hic illic* -serr-. *forma stirpis perf. brevior*: VAL. MAX. 9, 13 ext. 4 -asset. NOT. Tir. 57, 31 -at. *de notione*: PRISC. gramm. II 403, 9 περιβάλλω τὸν μοχλόν. GLOSS. κλείω. -at: claudit seu reserat. includit. -a: sera⟨m⟩ inpone, clude. -tum: clausum. *legitur singulis locis inde a* TER., CATVLL., NEP., HOR., PROP., LIV. [*confunditur in codd. c.* observ- *vel* obsecr- *passim, variat c.* obstruere AMBR. in psalm. 37, 29. *conicitur sine necessitate* SEN. suas. 3, 2 -ate *pro* obstate.]

i. q. seram opponendo claudere, occludere sim. (-are seris *l. 38*, claustris *l. 40. 76. 78*, clustello *p. 191, 19. cf.* -are claustra *p. 191, 1. fere abund.*: claudere et [atque] -are *l. 37. 42 bis. 68* [*cf. etiam l. 80*], obsaepire et -are *l. 78. nota synecdochen l. 63*):

I *-atur, quod praecluditur, obstruitur*: A *proprie vel in imagine*: 1 *ostia, fores sim.* (*v. etiam infra l. 65*): TER. Eun. 763 abi atque -a ostium intus (AMBR. off. 1, 3, 13 sit ori ... o., ut claudatur, ubi oportet, et -etur diligentius, ne *eqs.* GREG. TVR. Franc. 4, 12 seris ... clavisque. VITA Nicet. 13 -ta o. patuerunt). CATVLL. 32, 5 ne quis liminis -et tabellam (*i. ianuam*). NEP. Dion 9, 4 foribus -tis (VAL. MAX. 9, 13 ext. 4 cum f. ... opertam ... claustro ... -asset. CVRT. 4, 4, 12. SVET. Tit. 11 -tis ... f., deinde apertis. APVL. met. 9, 2, 6 clausis -tisque ... f. 9, 5, 3 clausis et -tis. 10, 19, 2 IVST. 19, 3, 12. 26, 1, 9. AMM. 27, 12, 11 velut -tis amicitiae f. *al.*). LIV. 39, 14, 2 scalis ferentibus in publicum -tis, aditu in aedes verso. 40, 7, 8 ianuam (PRVD. perist. 14, 82 OROS. hist. 4, 6, 15. CASSIOD. in psalm. 106, 16 peccatorum. VEN. FORT. vita Germ. 65, 176). COLVM. 9, 1, 3 amites, qui exitus ferarum -ent (AMM. 30, 5, 17. *cf.* HIL. coll. antiar. p. 151, 4 aditibus -tis [AMM. 14, 2, 18 portarum. *al.* AVG. epist. 93, 17 intrandi. COD. Theod. 16, 2, 37 seditionis. SALV. eccl. 3, 55 vitae *aeternae*. ISID. sent. 2, 15, 2 poenitentiae]. ZENO 1, 9, 1 -tae gladiis viae). FLOR. epit. 3, 6, 10 Propontidos fauces ... obditis navibus quasi porta[m] -vit (*cf.* AMM. 21, 12, 21 -tis angustiis Alpium. MART. CAP. 6, 691 cautium praecisiones ... ferreis trabibus -tas ad externum transitum cohibendum. APVL. met. 2, 23, 5 conclave ... -tis luminibus umbrosum. 8, 14, 5 valvis super sese diligenter -tis. PANEG. 12, 6, 5 portas (LACT. mort. pers. 29, 7 DARES 35 AMM. 19, 5, 3. *al.* HEGES. 1, 16, 2 [*opp.* aperire]. 5, 44, 1 vectibus ferreis [*opp.* reseratam, *gr. 6, 293* μοχλοῖς ... ἐπερειδομένη σιδηροδέτοις]. SERM. RevBén. 72, 1962 p. 233 l. 79 clausa ... et -ta. *al.*). AMM. 30, 6, 5 meatus (MACR. Sat. 7, 6, 20). GREG. M. moral. 7, 57 fluenta veritatis -are et alveum. *se ipsum* (*de apostolis tamquam ostiis*): GREG. M. moral. 28, 38 per vos ingredientur ad me *deum* hi, quibus vosmet ipsos panditis, et repellentur, quibus -atis. *per synecdochen ipsos* vectes (*cf. p. 191, 1*): PRVD. perist. 5, 349 -tis v. ... specum ... clausum (SERM. de conf. diab. 117 *bis*).

2 *spatium sim.* (*nonnulla transeunt ad 1, ut e. g. l. 68. 69. 79. p. 191, 1, nec non ad II, ut l. 80*): a *partes corp.*: CATVLL. 55, 21 licet -es palatum, dum *eqs.* ([*antea*: si linguam clauso tenes in ore]. *cf.* AVG. nat. et grat. 45, 53 ore ... vinculis ... clauso atque -to [CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 30, 9]). HOR. epod. 17, 53 quid -tis auribus fundis preces? (VAL. MAX. 6, 5, 5. 7, 3 ext. 6 APVL. flor. 17 p. 78 met. 8, 9, 4 ARNOB. nat. 7, 11 p. 245, 28. HEGES. 1, 40, 9 -tas a. patris ad omnem ... defensionem). PETR. CHRYS. serm. 82 p. 431^{B} -tum est pectus, oculi sunt clausi. VEN. FORT. vita Germ. 34, 99 -tis oculis. b *varia*: PROP. 4, 11, 8 -at herbosos (*dett.* umbrosos) lurida porta rogos (*coni. alii* locos *vel* domos). LIV. 5, 41, 7 plebis aedificiis -tis, patentibus atriis principum (*cf.* QVEROL. p. 22, 6 R. aedes). VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 arcas ... claustris -tas. CVRT. 10, 7, 16 conclave. MART. 7, 20, 21 se ... -tā clusit anxius cellā. APVL. met. 3, 28, 3 horreum ... claustris obseptum -tumque. PANEG. 2, 38, 2 Alpes. HIL. trin. 3, 20 integra sunt omnia et -ta (*opp.* pervia). AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 40 nihil ... deo est -tum, nihil clausum (*opp.* aperire). virginit. 13, 81 clausae sint ... labiorum fores ... et -tum maneat vocis vestibulum. PS. AVG. serm. 161, 3 -ta domus (*v. etiam l. 75 et cf.* PETR. CHRYS. serm. 84 p. 436^{C} -tum tota integritate domicilium virginale ... penetrare). OROS. hist. 7, 9, 9 Ianum geminum

[*Halter*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-tis cohiberi claustris (*nisi ad p. 190, 63.* Isid. reg. monach. 9, 1 monasterii). Sidon. epist. 3, 13, 10 quaecumque sunt clausa franguntur quaeque -ta reserantur. Vita Amator. (BHL 356) 28 p. 58^{D} parvissimae cellulae angustiis -tum erat spatium.

B *translate*: 1 *de actu vel actore fere i. q. interrumpere, cohibere*: Apvl. met. 6, 20, 4 offulae . . . fraude caninis latratibus -tis. Avg. civ. 1, 31 p. 48, 14 D. vitiis -tis (*antea*: libidine pressa, luxuria . . . cohibita). Conc.^{S} I 3 Rustic. p. 190, 13 eos . . ., qui dicunt . . ., . . . -are (*vers. Tur.* refrenare, *gr. I 1, 4 p. 19, 3* ἐπιστομίζειν). 2 *de sensu, mente sim.*: Hil. myst. 1, 33 licet . . . infidelium error inoboedientiae obice sensum intellegentiae . . . -et *eqs.* (Ambr. in psalm. 37, 29 s. eius *Nabal* malitia et iniquitas -bant [*var. l.* obstruebat]. Avg. civ. 18, 18 p. 279, 3 D. somno . . . s. -tis). trin. 1, 37 -tae intellegentiae aditus pulsabimus. Ambr. in psalm. 118 serm. 19, 40 si quis peccatorum suorum repagulis -andam mentem propriam iudicaverit *eqs.*

II *-atur, quod includitur* (*cf. p. 190, 66*): Ps. Qvint. decl. 10, 2 carcere -tam animam (Ps. Avg. serm. ed. Caillau 2, 72, 3 catenis inseri, carceribus -ari). Gild. Brit. 71 chron. III p. 66, 23 penurii clustello . . . -tos *prophetas Baal*.

deriv.: obseratio, obserator, ? obseriae.

2. obsero, -sēvī (-seruī), -situm, -ere. *ab* ob *et* serere (sevi). *scribitur in codd.* ops- *passim.* *de formis*: *perf.* -seruit Serv. auct. georg. 1, 19. -sesse *pro* -sevisse Acc. trag. 115. Not. Tir. 57, 30 -it. *de notione* (*v. etiam infra l. 52*): Prisc. gramm. II 403, 10 -o περισπείρω. Serv. auct. Aen. 8, 307 *v. p. 192, 11.* Isid. orig. 10, 197 (= Gloss. V 124, 23) -tus, obsessus, id est undique insidiis convallatus. Gloss. -tus: περιβεβλημένος. obsessus, circumdatus vel coopertus. obvolutus. involutus. -ta: obtecta, circumdata. obsepta, inclusa. *legitur inde a* Plavto, Ter., Acc., Cic., Lvcr., *maxime* -tus. [*confunditur in codd.*: -at *c.* obferat Colvm. 11, 3, 51, -enda *c.* -servanda Colvm. arb. 16, 1, *praeterea hic illic* -tus *c.* oblitus, oppositus. *conicitur praeter necessitatem*: Amm. 27, 10, 11. *loco nondum sanato*: Liv. 1, 14, 7.]

I *aliquid alicui, fere i. q. serendo offere, obicere, inserere* (*vix etiam l. 58.* in *aliquid vel aliqua re l. 36., dat. l. 40. ?43. in imagine vel translate praeter l. 43. 45*): Plavt. Epid. 557 in me[a] aerumna⟨m⟩ -visti gravem (Acc. trag. 115 beneficium haut sterili in segete . . . te -⟨s⟩esse. Paneg. 3, 8, 4 in barbaricum solum terrorem bellicum, trepidationes, fugas, formidines -entem *principem* [*antea*: per . . . agros frumenta spargentem]). Men. 1012 hisce ego iam sementem in ore faciam pugnosque -am. Trin. 530 tribus tantis . . . minus redit frumentum quam -eris. 531/2 istic (*sc. in illo agro*) oportet -i mores malos, si in -endo possint interfieri. Colvm. 11, 2, 47 facile possint uno iugo triciti -i modii centum quinquaginta ceterorumque leguminum modii centum. 11, 3, 60 macerata *semina rapae* . . . -rentur.

II *aliquid vel aliquem aliqua re, fere i. q. serendo obtegere, instruere, praeditum facere sim.* (super -tus *l. 70 c. abl. passim, v. ex. gr. l. 66. p. 192, 26*): A *p. p. p.* obsitus, -a, -um *i. q. obtectus, obductus, coopertus sim.* (situ -tus *l. 74*): 1 *latius, sc. quibuslibet rebus*: a *corporeis et visibilibus*: α pannis: Ter. Eun. 236 sentum, squalidum, aegrum, p. annisque -tum *hominem* ([Don.: μεταφορά ab agro, Evgraph.: obtectum, Schol. Ter. Bemb.: consenescentem seu sordidatum; coopertum]. Hier. epist. 22, 32, 2 anus . . . a. p.que -ta. in Soph. 1, 15/16 p. 692 senes p. a.que -tos). Haut. 294 p. -ta ancillula, neclecta, inmunda inluvie. Svet. Cal. 35, 2. Apvl. met. 3, 8, 1 anus . . . p. horridis -ta. Lact. Phoen. 19 Egestas. Firm. math. 4, 14, 3 mendicos, pauperes, p. -tos. Prvd. perist. 2, 281. Avg. serm. 14, 2, 3 mendicus, debilitate fessus, p. -tus, fame languidus. serm. coll. Morin p. 268, 23. Sedvl. carm. pasch. 2, 58 -tus exiguis habuit *Iesus* velamina p. (*op. pasch. 2, 4 p. 200, 22sq.* p. involvi sua passus est membra). Mvtian. Chrysost. hom. 17 p. 351/2 p. est sordidis -tus et in inluvie plenus (*gr.* ῥάκια ἠμφιεσμένος). Pallad. hist. mon. I 5 p. 266^{A} p. -tus sordere deformiter . . . videbatur (*gr. p. 41* ῥακοδυτοῦντος). Caes. Arel. serm. 178, 2 -tum (*proposuit Bulhart in schedis nostris*, -tis *trad.*) suis vitiorum sordentibus p. deridens *diabolus hominem*. Carm. c. pag. 59. β *alia*: *c. abl.*: Verg. Aen. 7, 790 saetis -ta *Io* (*cf.* Apvl. flor. 3 p. 12 spinis et pilis -tus fertur *Marsyas*. Nemes. cyn. 232 forma *canum* . . . -ta villo). Cvlex 275 Tartara nocte cruenta -ta (*cf.* Stat. Theb. 2, 55 fusca . . . deus -tus umbra. Prvd. cath. 2, 86 hominem tenebris -tum). Ov. met. 4, 725 terga *monstri* cavis super -ta conchis. Liv. 2, 23, 3 -ta erat squalore vestis, foedior corporis habitus pallore ac macie perempti (29, 16, 6 et sordibus. Val. Max. 2, 10, 6. 5, 1, 1 f. 7, 3 ext. 5. 9, 10, 1 Tac. ann. 4, 28, 1 inluvie . . . ac s.). Fest. p. 210 pedibus . . . id est pediculis. Vell. 2, 126, 2 situ. Val. Max. 2, 9, 5 horridae vetustatis rubigine -tum imperium (Flor. epit. 4, 12, 32 enses). Sen. Herc. f. 627 foedo . . . paedore (Stat. Theb. 4, 616 et sanguine). Tro. 20 nube ceu densa -tus ater . . . squalet . . . dies (*cf.* Prvd. c. Symm. 1, 419 [*in imag.*] nebulis . . . -tus alti verticis . . . apex. Physiogn. 34 p. 51, 13 oculi caligine). dial. 7, 27, 4 ulceribus. Cvrt. 5, 6, 13 iter perpetuis -tum nivibus (5, 6, 15 devios montes et n. -tos. *cf.* Macr. Sat. 7, 12, 24 *aqua* -ta globis nivium). Lvcan. 2, 367 -ta (*var. l.* obruta) funerea . . . purpura lanā. 5, 627 latet -tus aër infernae pallore domus. Stat. Theb. 7, 474 sordentibus -ta *Iocasta* canis (Arnob. nat. 4, 26 p. 162, 22. *cf.* Physiogn. 73 p. 93, 6 crura . . . capillis). Tac. ann. 6, 43, 2 inluvie (*v. etiam p. 191, 73*). Gell. 2, 6, 24 (= Macr. Sat. 6, 7, 19) nimis inculcatum -tumque aliqua re (*postea*: squalore). Tert. pall. 2, 3 (*de diluvio*) totus orbis . . . aquis . . . -tus. Sol. 15, 30 nubilum vel spumis -tum *crystallum* (*opp.* purissimum). 50, 1 feris spatia -ta. Pavl. Nol. carm. 15, 304 haeserat *lingua* -ta siccis faucibus. 18, 156 ossa . . . pulvere mortis. Physiogn. 84 p. 112, 13 mentum barba. Cael. Avr. acut. 2, 6, 30 oculos lemis -tos. Vita Amator. (BHL 356) 8 p. 54^{A} lampificis ornamentis -ta mulier. *nude*: Pavl. Fest. p. 248 pura vestimenta, . . . id est non -ta (obstita *Lindsay 1930 p. 354^{b}, v. etiam Vahlen, Ges. philol. Schr. I 563*) non fulgurita, non funesta, non maculam habentia.

b *incorporeis*: Verg. Aen. 8, 307 rex -tus aevo ([Serv.: aetate involutus; auct.: -tum quasi insitum ('*fort.* indutum' *Thilo-Hagen*) et obsessum et possessum tradunt]. Clavd. 18, 170. *cf. p. 191, 51*). Sol. 26, 6 -tas caecitate *ursas*. Paneg. 4, 33, 2 implicatam . . . atque urbem -tam gravissimis malis (Boeth. cons. 4 carm. 3, 19). Arnob. nat. 1, 59 p. 39, 21 (*de scriptis*) barbarismis, soloecismis -tae sunt . . . res . . . et vitiorum deformitate pollutae (*cf. p. 41, 17/18* soloecismorum obscenitate deformes). Dict. 2, 9 maesto ac luctu -to Agamemnoni (Mart. Cap. 1, 4). Ambr. bon. mort. 4, 13 vita vitiis peccatisque -ta. Prvd. c. Symm. 1, 574 gentilibus -ta nugis ingenia. Favst. Aug. c. Faust. 19, 4 p. 500, 7 veniebat *Christus* . . . corpore atque animo simul lege -tus ac prophetis.

2 *strictius, sc. seminibus, plantis sim.*: a *nude*: Cic. Verr. II 3, 47 ut, cum -tum *campum* vidisses, annonae caritatem non vererere (*cf.* Varro rust. 1, 44, 2 quotannis -ta sit *terra*). Sen. nat. 6, 8, 4 limosa et -ta (*var. l.* opposita) palus. b *c. abl.*: Lvcr. 5, 1378 pomis intersita dulcibus . . . arbustisque . . . felicibus -ta *omnia*. Ov. am. 3, 6, 1 amnis harundinibus limosas -te ripas (*cf.* Liv. 21, 54, 1 rivus . . . circa -tus palustribus herbis). met. 11, 234 bicoloribus -ta *silva myrtea* bacis. 13, 719 Phaeacum felicibus -ta pomis rura. Liv. 28, 2, 1 -ti virgultis . . . colles. Sen. Oed. 277 artis -tum dumis iter. Cvrt. 6, 6, 23 multis arboribus -ta *rupes*. Qvint. decl. 298 p. 179, 19 fundi -ti sentibus. Ps. Qvint. decl. 12, 13 squalida arva et spinis -tas segetes (Leo M. serm. 14, 1 p. 173^{B} [*in imag.*] s. ac tribulis. Schol. Ter. Bemb. Haut. 294. Greg. M. in Ezech. 1, 7, 10 p. 844^{D} peccatorum . . . s. -tum *populum*. *cf. l. 43. p. 191, 67*). Apvl. met. 4, 26, 5 domus tota lauris -ta. Paneg. 9, 18, 1 urbes . . . silvis. Cod. Iust. 11, 63, 1 (*a. 319*) quod . . . olivetis est -tum vel vinetis. *neutr. pl. pro subst.*: Hor. carm. 1, 18, 12 (*de mysteriis*) variis -ta frondibus.

B *aliae formae* (*non nisi c. abl. seminum, plantarum sim.*): Cic. leg. 2, 63 frugibus -batur *terra* (Serv. auct. georg. 1, 19 orbem terrarum f. -uit *Triptolemus*). Varro rust. 1, 14, 1 saepimentum, quod -i solet virgultis aut spinis. 3, 16, 10 relicum *agrum* thymo et cytizo -visse et apiastro. Colvm. 2, 9, 1 campum in singula iugera . . . adorei octo modiis -ere (2, 10, 4. 2, 10, 17. 2, 10, 31. 2, 10, 34. *cf.* 2, 10, 4 eādem mensurā. 2, 10, 24 iugerum agri non amplius quattuor sextariis raporum seminis -endum est). 11, 3, 4 quibus *seminibus* -antur *sulci*. arb. 3, 6 agrum . . . vineis. 16, 1 loca arboribus -enda sunt. *Halter.*

[**obserpit** *var. l. falsa pro* obstrepit Char. gramm. p. 436, 23 B. (*N*).]

observābilis, -e. *ab* observare. *scribitur* -serbab- *et* -serbav- Vvlg. exod. 12, 42 *in singulis codd.*

1 *passive*: a *i. qui observari potest, visibilis*: Sen. benef. 4, 23, 1 quin ille *sol* annum -em fecerit circumactu suo. Qvint. inst. 9, 1, 20 in armorum certamine . . . rectas ac simplices manus . . . videre . . . facile est, aversae tectaeque minus sunt -es. b *i. qui observari debet, observandus*: *sc. celebrando*: Vvlg. exod. 12, 42 nox est ista -is domini, quando eduxit eos *Iudaeos de terra Aegypti* (*postea*: hanc observare debent). *sc. respiciendo*: Alc. Avit. epist. 34 p. 64, 16 constitutionem . . . -em . . . concilii reddet assensus.

2 *active, i. qui observat, sc. tolerando*: Apvl. met. 11, 21, 5 cuncta . . . -i patientia sustinere.

? *n. pl. pro subst.* observābilia, -ium, *sc. signa observanda* (*t. t. grom., cf. Rudorff, Grom. II p. 236 L.*): Sic. Flacc. grom. p. 115, 24 quae . . . alia -a in finibus sunt.

? *adv. compar.* **observābilius.** *i. q. modo magis observabili, accuratius, diligentius*: Boeth. elench. soph. 1, 14 p. 1026^{A} dictis . . . quibusdam -i[b]us, quod universaliter accidit in redargutionibus (*Aristot. p. 174 b 35* λεχθέντων . . . ἐνίων εὐφυλακτότερον).

compos.: *cf.* inobservabilis.

observāmentum, -ī *n.* *ab* observare. *i. q. observatio, regula observata*: Virg. gramm. epist. 7 p. 174, 32 H. hoc -um *de praepositionibus q. s.* 'absque' *et* 'sine' *discernendis* . . . confusum est.

observandus, -a, -um *v. p. 217, 58.*

observāns, -antis *v. p. 216, 70.* **observanter** *v. p. 217, 33.*

***observantia,** -ae *f.* *ab* observare. *scribitur* ops- *et* -cia *passim in codd.*, ubs- Edict. imp. Diocl. II 10 *S*, -serb- Edict. imp. Constant. de accus. (CIL III 12043) 40. *forma ficta* -ies: Plin. dub. serm. frg. Char. gramm. p. 151, 25 B. quod si manus veterum licentiae porrigemus, potest et copies et -s et benevolenties dici. *de notione et differentia* (*v. etiam p. 193, 12*): Isid. diff. 1, 400 *et* Diff. ed. Beck p. 72 *v. p. 195, 83sq.* Gloss. παραφυλακή. *legitur inde a* Cic., Planc., Nep., Liv., Vell., Val. Max. [*confunditur*: -am *c.* observationem Avg. c. Adim. 16 p. 163, 13 Alc. Avit. hom. 6 p. 108, 5

[*Lumpe-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

THEOD. MOPS. in psalm. 24, 10 p. 126, 8, *c.* observantium PACIAN. (?) sim. carn. p. 147, 25 AMBR. Iac. 2, 7, 33 p. 51, 14, *c.* observanda COD. Theod. 16, 2, 23. *e coni. fort. probabili*: TAC. ann. 15, 58, 3 ⌊non -a tantum⌋ erga coniuratos (*F. Walter, RhM. 88, 1939, 42,* non studia tantum *Fuchs*, latatum *trad.*).]

i. q. observandi actio vel virtus, observatio (*per fig. etymol.* GREG. ILIB. in cant. 2 Migne suppl. 1, 1744 observare ... -as escarum. *ad metonymiarum genera varia v. p. 194, 45. plur. inde ab* IREN., *v. p. 194, 78*):

I *sc. respiciendo*: A *colendo, reverendo, honorem praestando sim.*: 1 *generalia ad notionem adumbrandam pertinentia*: a *definitiones*: CIC. inv. 2, 66 -am, per quam aetate aut sapientia aut honore aut aliqua dignitate antecedentes reveremur et colimus (*cf.* 2, 161 -a, per quam homines aliqua dignitate antecedentes cultu quodam et honore dignantur). b *iuxtaposita* (*v. etiam l. 40 sqq. passim*): CIC. inv. 2, 65 (= 2, 161) religionem, pietatem, gratiam, vindicationem, -am, veritatem (Planc. 44 ut -a, ut g. tolleretur. fam. 13, 65, 2 ex ... -a ... et ex ... g. [*antea*: societatem]). Balb. 63 officia -amque (Planc. 45 haec ... plena sunt o., plena -ae. fam. 13, 3 summo o. et summa -a. 13, 28, 2 est ... in eo ... virtus et probitas et summum o. summaque -a. 13, 31, 2 ex ... o. et -a. *cf. l. 59*). Planc. 47 liberalitatem ... -am (fam. 5, 8, 3 neque meam tibi -am neque mihi tuam summam benivolentiam ac l. defuisse. *v. etiam l. 41*). fam. 5, 17, 5 et memoria nostrae veteris amicitiae et virtute atque -a filii tui monitus. 13, 17, 2 humanitate et -a (13, 23, 2 hominem ... summa probitate, h. -aque. 15, 14, 1 propter summam suam h. et -am). PLANC. Cic. fam. 10, 4, 1 vel paternae necessitudinis vel meae ... -ae vel tui erga me mutui amoris (10, 21ª et ad tuum a. et ad meam -am). 10, 24, 1 malo ... -a, indulgentia, adsiduitate memorem me tibi probare (*ibid.* in tua -a, i., a.). GELL. 13, 3, 4 pro iure officioque -ae adfinitatisque.

2 *exempla varia*: a *absolute*: CIC. Quinct. 59 id egit, ut amicos -a ... retineret. p. red. in sen. 24 magnitudo -ae. Att. 13, 11, 1 ne magnum onus -ae Bruto nostro imponerem (*postea*: colere). fam. 4, 4, 5 summa me -a colit (12, 27. *cf.* 13, 68, 3 tuebor omni -a clarissimum virum. VITA Cypr. 4, 2 hunc *Caecilianum* toto honore atque omni -a diligebat). 12, 26, 2 magnam ex eorum ... -a capies voluptatem. NEP. Att. 6, 5 fiebat, ut eius -a omnibus esset carior, cum eam officio, non timori ... tribui viderent.

b *indicatur, quis observetur*: α *per praep.*: CIC. Att. 4, 1, 1 propter meam in te -am (fam. 13, 7, 1 pro nostra necessitudine tuaque summa in me -a [13, 74]. 13, 50, 1. 13, 78, 1 summa in hospites liberalitas et -a. LIV. 1, 35, 5 obsequio et -a in regem ..., benignitate erga alios. PORPH. Hor. epist. 1, 17 pr. in potiorem. AVSON. 405, 2 p. 238, 9 P. studio in te -ae meae). 11, 17 tua erga se -a benevolentiaque (fam. 3, 9, 1 e. te -a et constantia. 13, 6, 1 id tu summa e. me benivolentia perpetuaque -a mihi liberalissime atque humanissime recepisti. TAC. hist. 5, 26, 2. SYMM. epist. 4, 71 [72], 2 constantiam veteris e. me -ae tuae). QVINT. inst. 11, 1, 66 eadem pro libertis adversus patronos -a (*antea*: reverentia). EPIST. pontif. 212 Hil. coll. antiar. p. 90, 4 nostram circa deum -am. β *per gen. obi.*: PANEG. 4, 6, 2 quos impense amamus, -a illorum integra est, etiamsi dilapsa fortuna est. AMBR. paenit. 2, 6, 42 ad cultum et -am Christi (*cf.* SACR. Leon. 1110 dei [*var. l.* fidei]). AVG. civ. 10, 1 p. 403, 14 D. -a propinquitatis (*antea*: necessitudinibus).

B *rationem habendo, sc. obsequendo, tenendo, implendo, celebrando sim.* (*cf.* SACR. Leon. 1313 per -ae competentis obsequium):
1 *de actione vel virtute observandi*: a *absolute*: α *iuncturae verbales notabiliores*: *c. acc.*: CIC. Mur. 71 -am ... ab ... vetere instituto officiorum excludere. HIL. in Matth. 10, 7 p. 969A si adversus indignum hospitem et -a praecipiatur et poena. OPTAT. 2, 25 p. 63, 9 cum compleret -am (*cf.* SACR. Gelas. 1, 17 p. 106 ut -am, quam corporaliter exercemus, mentibus valeamus implere sinceris). ZENO 1, 5, 5 p. 305B si -am pollicere *eqs.* SYMM. epist. 27, 1 -am iugem ... inpendo decretis. AMBR. Isaac 4, 13 p. 652, 6 (*loq. anima*) devotionem meam et -am plenam servare non potui. PRAEDEST. 3, 6 p. 643D medicus ... gratis quidem curat, sed imperat -am (SALV. gub. 5, 3 sanare ... -a valeat, quam medicus ... imperat). SACR. Gelas. 37, 1 -am exhibere.
c. abl. (cum -a *l. 70*): EDICT. imp. Diocl. II 10 placet ... pretia, quae ... scriptura designat, ... totius orbis nostri -a contineri. RVFIN. Basil. hom. 5, 6 p. 1768A fidem omni cum cautela et -a custodimus (AVG. civ. 14, 12 p. 31, 25 D. quanto faciliore posset -a custodiri *praeceptum*. CASSIAN. inst. 2, 11, 3 illud ... apud eos omni -a custoditur. 4, 10 tanta -a oboedientiae regula custoditur, ut *eqs.*). PROSP. in psalm. 149, 9 p. 424C ut ... mundus deo subiciatur et divinis legibus ... simili -a serviatur. β *varia*: HIL. in Matth. 11, 8 p. 982A per -ae difficultatem ... in lege peccare. ZENO 1, 5, 4 p. 304A -ae qua perfectione dei cultus debeat custodiri. Ps. AVG. serm. 268, 1 -ae ... effectus (*antea*: -a praeceptorum). COD. Theod. 16, 5, 65, 3 (= Iust. 1, 5, 5, 1) legibus ... semper viridi -a valituris. LEO M. epist. 14, 11 p. 677A nisi ... illud in -am veniat, quod ... dominus ait. ORIBAS. syn. 5, 29 Ab -ae ... labores (*La* dicta, *gr. aliter*). *spectatur vel simul vel imprimis actionis intentio, fere i. q. intentio animi, studium, sollicitudo sim.*: ZENO 1, 5, 5 p. 306A hanc -am ... transfer ad deum. AMBR. epist. 23, 4 p. 1028A -am religiosae mentis intendere in eum diem. 58, 4 p. 1179A tantam esse in mendacio -am, in veritate negligentiam. CASSIAN. conl. 5, 11, 1 pari studio atque -a. LEO M. serm. 91 (90), 1 p. 450B -am ... ad celebrandum ... ieiunium ... incitari. ORIBAS. eup. 1, 10, 5 Li multa in eum debet esse -a, ne *eqs.* (*Ab* diligencia). THEOD. MOPS. in Gal. 1, 18 p. 14, 9 cum debita ... -a ... et scrupulositate.

b *indicatur, quid observetur*: α *per gen. obi.* (*exempla selecta*): VELL. 2, 106, 3 cura ducis, temporum quoque -a classis ... exercitui ... se iunxit (AVG. c. Adim. 16 p. 163, 13 repudiamus ... t. -am [*var. l.* observationem]). VAL. MAX. 2, 6, 7 disciplinae gravitate, prisci moris -a (SYMM. epist. 8, 63 [62]. *v. etiam p. 195, 53. cf.* 8, 60 [59] consuetudinis). FRONTO p. 121, 5 v. d. H. (*legit* Bischoff, SB Münch. 1958, 2 p. 23) officii -a, quam philosophiam vocant. VLP. dig. 29, 1, 1 pr. ad diligentiam legum revocentur et -am (TERT. adv. Iud. 3, 11 novae l. et spiritalis circumcisionis -a. ZENO 1, 1, 4 p. 262A scientiam -amque. RVFIN. hist. 3, 27, 2 custodiendam [*gr.* τῆς νομικῆς θρησκείας. 3, 27, 3 *gr.* λατρείαν]. Orig. princ. 4, 1, 1 p. 294, 17 legum ... vel adsertionum. *et saepe. cf.* MACR. Sat. 3, 7, 4 iuris). APVL. Plat. 2, 7 numerorum. IVL. VAL. 1, 41 p. 51, 24 disciplinae (AMBR. Hel. 19, 69 p. 452, 14 nec fidem ... nec -am d. RVFIN. Orig. princ. 1, 7, 3 p. 89, 6 d. ac rationis. *al.*). CHALC. comm. 164 virtutum. FORTVN. rhet. 3, 15 p. 130, 15 cibi et potus (MART. CAP. 5, 541 c., p., coitus. *cf.* GREG. ILIB. in cant. 2 Migne suppl. 1, 1744 noluit ... observare ... -as escarum). EDICT. imp. Diocl. II 20 modestiae (*cf.* AMBR. hex. 3, 13, 55 p. 98, 18 adtentio sobrietatis, -a castitatis. AVG. nupt. et concup. 1, 2, 2 p. 212, 22 pudicitiae coniugalis. NOVELL. Maior. 6, 4 virginitatis. LEO M. serm. 94, 3 p. 459C continentiae). HIL. in Matth. 7, 1 p. 954B mandatorum (*al. cf.* myst. 1, 8, 3 praeceptorum [AVG. serm. 278, 4, 4. *al.*]). 12, 9 p. 986C silentii. in psalm. 1, 6 p. 23, 5 -am ... in impiorum consilio non eundi *eqs.* (*c. gen. gerund. etiam*: RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 16 p. 553C interpretandi. COD. Iust. 3, 12, 1 [*a. 305*] -a ... adiciendarum feriarum). AMBR. Cain et Ab. 1, 3, 10 p. 345, 13 nullam habens -am divinorum. HEGES. 1, 16, 6 p. 27, 8 cultus sacri (4, 8 p. 255, 16. *al.*). HIER. in Am. 9, 11 sqq. p. 1094A absque circumcisione et -a sabbati (*al.*). RVFIN. hist. 6, 2, 14 ecclesiasticae regulae (AVELL. p. 664, 8). AVG. epist. 262, 9 p. 628, 21 religionis (*al.*). HESYCH. in lev. praef. p. 789C -am reprehendit litterae (*opp.* spiritalis intellegentiae. *cf.* COD. Iust. 6, 23, 15 pr. *et* 6, 37, 21 [*a. 339*] verborum). CONSVLT. Zacch. 1, 20 p. 25, 24 in -as bonorum operum ... transcendere (*cf.* BENED. reg. praef. 21 fide vel -a bonorum actuum). COD. Theod. 16, 5, 6, 1 (= Iust. 1, 1, 2 pr.) Nicaenae fidei ... -a (LEO M. epist. 154 Conc.S II 4 p. 101, 12 pro -a catholicae f. *al.*). ENNOD. dict. 21, 14 p. 487, 6 aequi (*cf.* opusc. 5, 28 p. 401, 4 recti). COD. Iust. 6, 22, 5 (*a. 352*) testamentorum.

β *per adi.*: SYNOD. Hil. ad Const. 1, 1, 2 ut omnes ubique iudices ... a religiosa se -a abstineant.

2 *per metonymiam varii generis transfertur ad procedendi, vivendi, celebrandi, agendi rationem vel normam, maxime fere i. q. consuetudo, institutum, sim. notiones adumbrantur iuxta positis ut*: EPIST. imp. Licin. Ps. Lact. mort. pers. 48, 6 religionis ... vel -ae (VVLG. II Macc. 6, 11 r. et -am). MAR. VICTORIN. in Gal. 2, 12 p. 1163A Iudaicam disciplinam et -am. VEG. mulom. 2, 6, 1 -a et ordo. RVFIN. hist. 1, 4, 5 religionis cultus et -a. PRVD. perist. 2, 422 gentium mores et -am linguasque et ingenia et sacra. LEO M. serm. 92, 1 p. 453B consuetudinis Iudaicae, ... -ae Christianae. ACT. Archel. 21, 2 -a et usu. *cf. praeterea iuncturas ut*: HIL. in Matth. 21, 1 p. 1034C sub quadam -ae suae consuetudine servientes (LEO M. serm. 38 [37], 1 p. 260A rationem solemnitatis ... et euangelica narratio et -ae c. patefecit). AMBR. parad. 3, 16 p. 275, 20 -ae constitutio. RVFIN. hist. 1, 4, 1 ritus -ae. Orig. princ. 3, 6, 8 p. 290, 1 formas illius -ae, quam *eqs.* (CONSVLT. Zacch. 2, 7 p. 60, 27). LEO M. epist. 121, 2 Conc.S II 4 p. 75, 25 sacrae -ae ordinem. EPIST. pontif. Thiel Hil. 2, 1 -ae disciplinam. VITAE patr. 5, 4, 13 legem ... -ae (*gr. Cot. p. 425* πολιτείας).

a *usu vario*: α *sing.* (*exempla selecta*): POMPON. dig. 1, 2, 2, 24 vetustissima iuris -a. EDICT. imp. Constant. de accus. (CIL V 2781, *cf.* III 12043, 40) iudicum ... -am. HIL. in Matth. 4, 13 p. 936A certum modum dimensae -ae continebat *synagoga cum modio comparata*. ZENO 2, 13, 1 p. 428A per quosdam -ae gradus in caelum levare consuerunt *testamenta tamquam scalae*. SYMM. epist. 9, 63 -am vetus usus induxit. RVFIN. hist. 4, 13, 5 cultores illius -ae. 5, 24, 13 varietas -ae (*gr.* ποικιλία τῶν ἐπιτηρούντων). Orig. in num. 6, 4 p. 36, 21 -ae foeditas. PRVD. cath. 7, 26 tali crevit -a. AVG. nupt. et concup. 1, 4, 5 p. 215, 24 tanta sint -a, ut *eqs.* COD. Theod. 11, 1, 3 cuius -ae illa erit commoditas *eqs.* CASSIAN. inst. praef. 9 -ae perfectio. 2, 9, 3 exterioris hominis -am. LEO M. epist. 9, 1 p. 625B eiusdem -ae erit. 111, 1 Conc.S II 4 p. 63, 11 qua -a se agere deberet, ... commonere. AVELL. p. 33, 16 ad hanc -am ... eruditi sunt exemplo ... Pauli. p. 46, 2 cum ... diversae -ae sectatoribus. p. 46, 18 se parili -ae dederunt. CASSIOD. gramm. VII 160, 14 (*ex Papiriano*) antiquorum nulla -a fuit, cum ... scriberent *eqs.* EDICT. Theodor. 143 -ae praeceptores. β *plur.*: IREN. 4, 17, 1 (= 4, 29, 1 H.) deus ... quasdam -as in lege praeceperit. *ibid.* per sacrificia ... et reliquas typicas -as ... propitiari deum. CONSVLT. Zacch. 3, 3 p. 101, 17 in his *monachis* ... -arum non parva distantia est.

b *de sollemnitate, die festo sim.*: SCHOL. Hor. ars 224 ⌊-a et sacris⌋ (*v. app. crit.*). Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 4 divinam -am, quae endelechismos vocatur (*gr. 6, 94* τὸν ἐνδελεχισμὸν καλούμενον). LEO
[Lumpe-Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

M. epist. 16, 3 p. 699A additur ... huic -ae étiam pentecostes. 121, 2 Conc.S II 4 p. 76, 6 paschalem -am (122 *ibid.* p. 76, 19. SACR. Gelas. 1, 17 p. 506 sacrificium ... -ae p. *al. cf.* ALC. AVIT. hom. 6 p. 108, 5 rogationalis -ae). SACR. Leon. 899 -ae huius annua festa. ALC. AVIT. hom. 6 p. 112, 4.

c *iuncturae et structurae notabiliores* (*ad a et b*): *α indicatur, ad quam rem vel personam -a pertineat*: *per praep.*: HIER. in Zach. 8, 11sq. p. 1470D Iudaeorum in escarum varietate -am (EVCHER. instr. 1 p. 131, 21 de inprobabili ... -a in cibo aut in potu). LEO M. epist. 115, 1 Conc.S II 4 p. 67, 30 -am meam de custodia canonum. INST. Iust. 1, 5, 3 omnem, quae circa eos fuerat, -am ... correximus. *per gen. defin.*: CASSIAN. conl. 8, 22 cum seiunctionis istius (*sc. consanguineorum in matrimonio*) -a necdum aliqua fuisset constitutione praefixa. COMPVT. cod. Col. prol. 8 p. 232 cuius *paschae* -a perenni voto ... caelebranda (9 p. 233 p. -am recte ... custodire).

β c. attributis (*ceterum v. sub a et b*): IVL. VAL. 1, 49 p. 60, 7 cum militaris -a solveretur. HIL. ad Const. 2, 7, 1 mores paternae -ae. FILASTR. 8, 1 in carnali -a (RVFIN. Orig. in Rom. 9, 1 p. 1202C *et* 1203A ab -a c. ad -am spiritalem religionis summa translata. *cf.* SACR. Leon. 20 spiritalis -ae disciplinis [SACR. Greg. 110, 9]. 639 corporalem). AMBR. epist. 57, 6 p. 1176A gentilis -ae viris. parad. 3, 16 p. 275, 16 legitima ... -a constituta est (*cf.* SALV. gub. 6, 56 legali [SIDON. epist. 8, 13, 4. *al.*]). RVFIN. apol. Orig. 1 p. 556B ecclesiasticae -ae puritas (*v. etiam infra l. 55*). PAVL. NOL. epist. 16, 1 p. 114, 14 communis -ae studium. COD. Theod. 5, 13, 30, 3 (= Iust. 11, 59, 7, 2) speciali (CONC. Epaon. a. 517 p. 19, 16 s. -a renovamus *praeceptum*). 16, 5, 12 catholicae -ae fides (16, 5, 54, 3 ad -am c. mentem ... converterit. *cf.* ALC. AVIT. hom. 6 p. 111, 8 universalis -ae cura). 16, 10, 1 pr. veteris -ae (*al. cf.* LEO M. serm. 17 [16], 1 p. 180A quaedam de mandato veteri ad novam -am transferuntur. 58 [57], 1 p. 332C antiqua -a novo tollitur sacramento). AVELL. p. 126, 28 caelestis -ae rectitudo. PROSP. chron. I p. 453, 1059 pascha ... Iudaica -a celebrare (epist. 2, 7 p. 81C cum ... immundum ... cibum I. -a recusaret. CONC. Aurel. a. 538 p. 82, 13). VITAE patr. 7, 35, 1 regularis. VITAE patr. Iurens. 1, 1 p. 132, 3 aut solitariam aut consortialis -ae sectatus est vitam. *ad qualitatem pertinentia*: RVFIN. Clement. 1, 33, 5 purioris -ae esse. Orig. princ. 2, 7, 3 p. 151, 4 per ostentationem acrioris -ae. COD. Theod. 16, 5, 11 rectae -ae cultus. SACR. Leon. 986 devota. CASSIOD. var. 7, 46, 1 pudicam. SACR. Greg. 47, 1 sancta. BENED. reg. praef. 29 bona.

γ c. verbis: SYMM. epist. 8, 56 (55) servo -am, quam mos priscus instituit. RVFIN. Orig. in gen. 16, 4 p. 140, 16 huiusmodi -am ... custodiri (CASSIAN. inst. 5, 23, 1. CAES. AREL. serm. 102, 1 p. 404, 23 sabbati). AMBR. Iac. 2, 7, 33 p. 51, 14 fides ... ecclesiae omnem -am gentilitatis abolevit. RVFIN. Orig. in Ios. 5, 4 p. 317, 16 mutata -a. AVELL. p. 40, 9 fide eius, quam Christo exhibetis, -ae. MAX. TAVR. serm. 66, 2 l. 15 M. hanc -am nobis indixerit dominus. INST. Iust. 4, 11, 7 eius *urbis* ... -am sequi. PALLAD. hist. mon. II 14 p. 369A posuit sibi -am aliam (*gr. p. 61, 10 B.* πολιτείαν).

δ locutiones modales: HIL. trin. 9, 16 p. 294A insolens per -am legis (PS. AVG. quaest. test. I 77 [78], 1 p. 130, 24 p. -am et peritiam l. serm. 268, 1. *al.*). FILASTR. 11, 2 dei iram ex hac ... -a ... placare. RVFIN. Orig. in gen. 16, 3 p. 139, 14 secundum hanc ... -am. COD. Theod. 7, 4, 10 iuxta veteris moris -am. 9, 40, 5 sub hac ... -a, ut *eqs.* LEO M. epist. 137, 1 p. 1100B contra veterem -am ... paschalis festivitas celebrari (GREG. M. epist. 9, 226 p. 218, 1 c. ecclesiasticam -am).

II *sc. spectando, obtuendo, animadvertendo sim.*: **A** *in astrol. sim.* (*subauditur notio respiciendi*): HIER. in Is. 39, 1sqq. p. 397B apud eos *Chaldaeos* astrorum -a est (*cf.* ISID. orig. 3, 25, 1 nativitatis -am Chaldaei primi docuerunt). MAX. TAVR. c. pag. (JThSt. 17, 1916, 321sqq.) l. 251 si ... vitari possunt per -am, quae futura sunt (*ibid. l. 243* pagani volatus avium observant). *in ritu*: COMPVT. cod. Col. frg. 1 p. 242, 5 de -a lunae (CASSIOD. in psalm. 118, 4 l. 155 -a novae l., ritus circumcisionis *eqs.*). ? **B** *i. q. custodia*: HYG. astr. 2, 42 p. 79, 13 cum uxorem Venerem duxisset *Vulcanus* et propter eius -am Marti copia non fieret *eqs.* **C** *de intentione animi, animadversione* (*aliter p. 193, 82*): LEO M. serm. 28 (27), 5 p. 224B de his ... erroribus declinandis -am vestrae devotionis admoneo (FACVND. defens. 5, 4 p. 645D -am vestrae sanctitatis admoneo, ut *eqs.*). ALC. AVIT. epist. 46 p. 76, 4 si aliquid vel scientiam vestram vel -am praeteriret.

compos.: *cf.* inobservantia.

observantiēs *v. p. 192, 78.* **observātē** *v. p. 217, 68.*

ˣ**observātio**, -ōnis *f.* *ab* observare. *inter nomina verbalia in -tio desinentia* GRAMM. suppl. 75, 10 ratio, equatio, -o, dictio. *scribitur*: ops-: S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6272) 40 (obs- *praeter codd. exhibent*: EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. [CIL XI 5262] 45 EPIST. Secundi [CIL XII 4393] add. 22. -cio: *passim in codd.* -sio: CIL XIII 2405. *c. apicibus*: EPIST. Secundi *l. c.* -vátiónis (*v. app. crit.*). *de notione et differentiis*: DON. Ter. Andr. 169 -o in duabus rebus est: in obsequio et in speculando. 412, 5 -o duplex est: vel captionis (captationis *V et Wessner*) vel obsequii. Ad. 2 -o et ad honorem refertur. ISID. diff. 1, 400 -o curae, doctrinae et artis est, observantia vero cultus et religionis est (*sim.* DIFF. ed. Beck p. 72). GLOSS. παρατήρησις. ἐπιτήρησις. παραφυλακή. *legitur in poesi singulis locis* *ap.* PLAVT. *et* ENN., *tum bis ap.* PRVD., *in orat. prosa inde a* CIC., VITR., VAL. MAX., CELS., SEN. *philos.* [*confunditur c. simpl. q. e.* servatio MART. CAP. 8, 812 COD. Iust. 2, 12 (13), 21 pr., *praeterea c.* observantia RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 48, 1 PASS. Petr. Paul. long. 1, -o *c.* observato COD. Iust. 9, 4, 4 pr., -es *c.* observatores TERT. praescr. 33 l. 10, *ceterum e. g. c.* obsecratio, obsecutio, oratio. *dub.*: SEN. epist. 88, 26 (obvers- *Bonnet al.*). *conicitur* -e *pro* eruditione HIER. vir. ill. 49.]

i. q. actus observandi (*ad metonymiarum genera varia v. infra l. 68. p. 198, 37. 201, 28. plur. singulis locis ap.* CIC. *p. 197, 27 et* VITR. *infra l. 41, deinde saepius* [*cf. e. g. p. 198, 73*]):

I *spectando, obtuendo, contemplando, experiendo sim.* *ad notionem cf. iuxtaposita et opposita*: CIC. Brut. 33 natura magis tum casuque, nonnunquam aut ratione aliqua aut ⟨ulla⟩ -e fiebat *verborum structura* (PLIN. nat. 18, 284 ingeniosam fuisse in illis *hominibus priscis* -em ... quam nunc esse r. CHAR. gramm. p. 16, 3 B. r. et -e inveniuntur *ordines nominum.* GELL. 2, 2 tit. r. -oque officiorum. TERT. ieiun. 3 p. 277, 4 -is necessitas ... rationis auctoritas). div. 1, 131 a natura profecta -o atque usus agnovit. 2, 26 constare *genus divinandi* partim ex coniectura, partim ex -e diuturna (CELS. 1 prooem. 57 in c. ..., in -e experimentorum).

A *usu sollemni* (*in medicina e. g. infra l. 27. 29. 61, in divinatione et astrologia e. g. infra l. 32. 49. 53. 56*): **1** *de actione*: **a** *absolute*: PLAVT. Mil. 485 -i operam dare. ENN. scaen. 242 astrologorum signa in caelo quid fit -is (*postea*: nemo spectat, caeli scrutantur plagas). CIC. div. 1, 113 nihil esse in -e. 2, 42 -o diuturna (2, 124 constans atque d. 2, 146 -o d. ... notandis rebus fecit artem. *v. etiam l. 19. 45. 47. 53*). CELS. 1, 3, 18 est ... subtilior -o adhibenda (2, 10, 2 alias ... -es adhibendas esse, ad quas derigi curantis consilium debeat. *cf.* 3, 6, 13 sunt aliae ... in febribus -es necessariae; atque ... videndum est *eqs.*). SEN. dial. 4, 21, 2 diligenti -e res indiget. epist. 104, 15 peregrinatio notitiam dabit gentium, ... ostendet ... alicuius fluminis sub -e naturam *eqs.* PLIN. nat. 18, 247 claritatem -i *sideris Parilicii* dedit *dies urbis natalis q. e. Parilia* (GELL. 14, 1, 12. 14, 1, 14. 15. *al.*). 18, 323 facilior (36, 52 -e non facili). *al.* QVINT. inst. 3, 2, 3 initium ... dicendi dedit natura, initium artis -o. 9, 4, 24 nimia ... -o. DIOM. gramm. I 413, 2 -is grammaticae (*postea*: cognitionem). GELL. 18, 15 lemma observaverit *Varro* rem nimis anxiae et curiosae -is. TERT. test. anim. 2 p. 136, 26 curis -is et molestiis animadversionis (*antea*: dispectorem). AVELL. p. 628, 21 -um molestias (*i. examinum, ut*: CASSIOD. var. 3, 37, 2 sine -is longae dispendio debita tribuantur). *al.* *c. gen. inhaerentiae*: VITR. 2, 1, 7 -bus studiorum. FIRM. math. 1, 4, 12 cursus ... siderum adsidua -e computationis invenimus. *saepe c. verbis cognoscendi, inveniendi sim.*: CIC. orat. 178 versus inventus est ... -e prudentium (div. 2, 147 neque -e inveniri potuit scientia. *v. etiam l. 42. 58*). div. 1, 34 -e didicerunt. 1, 109 notata sunt -e diuturna (1, 126). *ibid.* adfert ... vetustas ... longinqua -e ... scientiam. 2, 28 cognita esse ... -e diuturna. VAL. MAX. 1, 1, 1 -e ... explicari. 5, 7 ext. 1 curiosiore -e ad ipsam veritatem penetravit. SEN. nat. 2, 32, 6 stellarum potestates Chaldaeorum -o excepit. *al.* COLVM. 3, 10, 19 longi temporis -e conperimus. PLIN. nat. 8, 51 -e mira ... novit. 18, 290 -e ... constabunt.

b *indicatur, quid observetur*: *α per gen. obi.*: CIC. div. 1, 2 diuturna -e siderum scientiam putantur effecisse *Chaldaei* (PLIN. nat. 5, 26 s. -e ... iter est. 6, 83 in navigando [7, 209]. 7, 193. 18, 281 TAC. hist. 1, 22, 1. *cf.* SEN. nat. 7, 3, 1 caelestium. PLIN. nat. 18, 351 stellarum). 2, 70 avium reliquorumve signorum -e futura dicamus (EVSTATH. Basil. hex. 6, 4, 2 notationes et -es [*gr. p. 125A* σημειώσεις *tantum*]). VITR. 9, 1, 1 umbrae crescentis ad brumam -e inventa ἀνάλημμα (PLIN. nat. 2, 35). SEN. dial. 9, 17, 1 adsidua -o sui. PLIN. nat. 8, 102 animalibus ... natura rerum caeli ... -em et ventorum ... praesagia ... dederit. 11, 219 -e ... ictus *arteriarum.* 25, 57 alvi. QVINT. inst. 2, 17, 9 ex -e salubrium atque his contrariorum reperta est *medicina.* 10, 7, 9 vocis, pronuntiationis, gestus -e. *β per adi.*: VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 caelestium -um rationem (PLIN. nat. 1, 2, 9/10 quae quis invenerit in -e c.) *γ per interrog.*: CIC. off. 2, 86 valetudo sustentatur notitia ... corporis et -e, quae res aut prodesse soleant aut obesse.

2 *per metonymiam*: **a** *de ipsa re cognita, fere i. q. cognitum, notitia, opinio sim.*: VAL. MAX. 8, 7 ext. 2 commentarios scrutatus innumerabilium saeculorum -es cognovit. PLIN. nat. 2, 129 quae -o et in aliis multis rerum naturae partibus valet (*cf.* 36, 73 haec -o ... non congruit). 2, 144 magna huius -is vanitas. 18, 214 sequimur -em Caesaris (*postea*: aliorum placita). 18, 238 -e minime fallaci aut dubia. 23, 110 mirae -is. 31, 43 nihil ... perpetuae -is iudicabitur. *al.* QVINT. inst. 8, 3, 51 parvae -is. GELL. 2, 17, 3 -em hanc ... M. Tullii aspernata est *praepositio 'pro'*. *al.* *de doctrina*: PLIN. nat. 1, 2, 53 Etrusca -o in iis *fulguribus* et Romana. *de signis observatis*: ITALA Luc. 17, 20 (cod. aur. *al.* = VVLG.) non venit regnum dei cum -e (*gr.* παρατηρήσεως).

b *de praecepto sim. ad rem cognitam pertinente*: CELS. 1, 3, 1 quasdam ... -es desiderant et novae res et corporum genera *eqs.* (*cf.* QVINT. inst. 11, 1, 46 tempus ... ac locus egent -e propria: *eqs.*). PLIN. nat. 1, 2, 113 res et historiae et -es (*persaepe in eodem libro indicum*). 1, 28, 6—19 ex viro medicinae et -es. QVINT. inst. 4, 1, 19 in libris -um

[*Lumpe-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

a Septimio editis. 11, 1, 71 certissimum praeceptorum genus illius viri (*sc. Catonis*) -o, ut . . . concedas *eqs.* ITALA gen. 4, 23 (Ps. Philo antiq. 2, 10) audite vocem meam . . . et intendite in -em meam (*gr.* ἐνωτίσασθέ μου τοὺς λόγους, *Vulg.* sermonem meum). IREN. 4, 15, 2 (= 4, 26, 2 H.) *antea*: praecepta. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 66, 24 ut praecedenti -e distinximus. *al.* *i. q. reprehensio*: TERT. idol. 19 p. 53, 22 formam -is acceperant *milites*.

c *indicatur, ad quam rem -o pertineat (ad a et b)*: **α** *per gen.*: PLIN. nat. 1, 2, 44–48 ventorum genera, naturae, -es. 1, 23, 54 malorum -es . . ., cotoneorum . . ., struthiorum *eqs.* 1, 23, 62 pirorum. 1, 28, 33 lactis usus et -es (1, 28, 37 adipis). 1, 31, 3–16 aquarum differentiae, medicinae, -es (1, 31, 30 a. subito nascentium . . . -o historica). 22, 99 coquendi dare aliquas . . . -es (*c. gen. gerund. etiam*: QVINT. inst. 1, 6, 16 nec lex est *analogia* loquendi, sed -o). 37, 196 communiter ad omnium gemmarum -em pertinentia dicemus. QVINT. inst. 6, 4, 2 cuius rei fere omnis -o . . . excussa nobis est. *al.* SVET. gramm. 24, 5 reliquit *Probus* . . . silvam -um sermonis antiqui. **β** *per praep.*: PLIN. nat. 1, 11, 73 de capite extorum, haruspicum circa id -es (1, 11, 76. 1, 23, 22sq. -es c. vina. 1, 23, 24–26. 1, 25, 24. 1, 32, 18). 1, 14, 14 de vino -es (1, 31, 39–45 de salis generibus . . . et medicinis -es. *al.* Ps. SORAN. quaest. med. 50 empirica secta est de his rebus, quae . . ., -o. **γ** *per acc. c. inf.*: PLIN. nat. 7, 171 Cato . . . -em . . . prodiderit, senilem iuventam praematurae mortis esse signum. 18, 132 subtili -e . . . mire provenire *napos*.

B *c. notione custodiendi, invigilandi sim. (per insidias l. 30. -e custodire l. 23, custodia et -o l. 38 et cf. infra l. 52, -o custodiarum l. 48)*: CIC. Mur. 49 -es, testificationes, seductiones testium. COLVM. 3, 9, 5 semina diligenti -e custodiunt (Ps. AVG. serm. ed. Mai 4, 3 limen . . . pervigili -e custodit *canis*. GREG. ILIB. in cant. 3, 3 p. 165, 8 H.). TERT. anim. 35, 3 in diabolum . . . ex -e comitantem (*per insidias ut*: DON. Ter. Ad. 899, 2 sanctum est, quod omni -e inviolatum est). idol. 11 p. 41, 29 diligentiam . . . -is. monog. 14, 1 propter -em Iudaeorum. ZENO 2, 18, 2 p. 453D acri -e detineri. MART. CAP. 8, 812 (*loq. Astronomia*) per quadraginta ferme annorum milia illic *in Aegypto* reverenti -e delitui. COD. Iust. 8, 50 (51), 3 (*a. 287*) eum sub -e constituere. *c. gen. obi.*: PLIN. nat. 11, 25 *apium* mira -o operis: . . . inertiam notant, castigant, mox et puniunt morte. POMPON. dig. 42, 4, 12 *et* PAVL. dig. 41, 2, 3, 23 custodiam rerum et -em (COD. Theod. 9, 3, 5 [= Iust. 9, 4, 4 pr.] personarum c. -oque. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 5 p. 486 -o viarum atque c. [*gr. 17, 82* ἀκρίβεια καὶ φυλακή]. *cf.* INTERPR. Paul. sent. 2, 25, 6 custodes ad -em ventris missos). APVL. mund. 26 -i singularum rerum adpositi. ITALA II par. 23, 18 (Complut. *al.*) tradidit Ioade -em domus domini (*gr.* ἐνεχείρησεν . . . τὰ ἔργα οἴκου κυρίου, *Vulg.* constituit . . . praepositos in domo domini). II Macc. 3, 40 (rec. BM) thesaurorum (*gr.* τήρησιν, *rec. L et Vulg.* aerarii custodiam, *rec. P* conservationem). HIER. in Ezech. 44, 6sqq. p. 433B indignos . . . custodes ponere in -e sanctuarii (44, 9sqq. p. 434C ut . . . ponantur in -e custodiarum domus [*p. 434B* ianitores ministrique domus]).

II *praevalent notiones secundariae*: **A** *respiciendi*: **1** *rationem habendo, sc. obsequendo, tenendo, implendo sim. (ad usus originem cf. e. g.* HIL. in psalm. 118 aleph 6 p. 362, 9 mandatum . . . domini est, in quo -o praeceptorum et custodia continetur [*v. etiam p. 198, 26 et cf. infra l. 70*]): **a** *de actione observandi (aliter p. 198, 38. accedit hic illic notio sollicitudinis, curae, intentionis, e. g. l. 56. 57, exempla notabiliora)*: **α** *absolute*: ⓘ *usu vario*: CIC. off. 1, 36 (*fere secl.*) summa erat -o in bello movendo (*cf.* QVINT. inst. 11, 1, 38 maior in personis -o est). SEN. dial. 4, 4, 2 consuetudo . . . et adsidua -o. QVINT. inst. 2, 12, 10 perpetua -e dignum (COD. Theod. 12, 5, 2, 3 NOVELL. Theod. 24, 6. *et saepius*). 8, 3, 11 illud -e dignius. BASS. gramm. VI 270, 6 laboriosa -e . . . facere (GREG. M. moral. 31, 20 p. 584C). PROB. litt. sing. gramm. IV 271, 4 pro usu publico et -e communi. TERT. orat. 16 p. 190, 7 ad -em (adv. Iud. 4, 11 ad perpetui temporis -em . . . legem . . . dedisse). LIB. col. I p. 224, 4 rationem -is tantum ostendunt *termini* (ANTHIM. praef. p. 1, 6). ⓘⓘ *iuncturae verbales*: *per abl.*: CYPR. epist. 28, 2 ut . . . mandata . . . stabili -e teneantur (patient. 20 patientiam . . . plena -e teneamus. CIL III 412, 4 perpetua -e). patient. 1 tota -e tueamur (*v. etiam p. 198, 29*). sent. episc. 27 obsequi . . . credula -e. ARNOB. nat. 6, 8 p. 220, 11 religiosa -e curatis. 7, 38 p. 271, 14 his *ludis* . . . curiosa -e repetitis. RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 15, 2 ordinem cursus sui immobili -e custodiunt *stellae* (Orig. in num. 11, 1 p. 75, 10 necessaria -e custodiunt *mandata*. AVG. civ. 8, 23 p. 356, 10 D. NOVELL. Theod. 19 pr. -e diligenti. LEO M. epist. 136, 2 Conc.S II 4 p. 90, 30. APRING. in apoc. 1, 11 p. 9 F. inviolabili se devotionis -e custodit). COD. Theod. 2, 27, 1 pr. hanc servari volumus perpetua -e sententiam. *per acc. (nom.)*: VAL. MAX. 1, 1, 8 quo minus religionibus suus tenor suaque -o redderetur. TYCON. reg. 3 p. 21, 6 parem de omnibus exigit *lex* -em.

β *c. gen. obi.*: CIC. de orat. 2, 232 -o . . . earum rerum, quae in dicendo valent (QVINT. inst. 11, 1, 7. *al.* APVL. flor. 19 p. 93. Plat. 2, 24 regendarum r. publicarum [2, 26]. *al. cf.* CELS. 1 prooem. 57 horum). VAL. MAX. 1, 5, 1 ominum (1, 5, 5 GAVDENT. serm. 4, 14 G. *cf.* TAC. Germ. 10, 3 auspiciorum). 2, 9 praef. militaris rationis diligens -o. PLIN. nat. 28, 23 cur inpares numeros ad omnia vehementiores credimus idque in febribus dierum -e intellegitur? (TAC. ann. 15, 55, 2 incustodita d. -e. TERT. idol. 13 p. 45, 2. PRISCILL. tract. 4, 76 p. 58, 16 sollemnium d. *al.* [*aliter p. 199, 42*]. *cf.* TERT. orat. 25 p. 197, 14 ⟨h⟩orarum [AVG. quaest. hept. 4, 4 p. 316, 3]. CLAVD. DON. Aen. 4, 290 p. 393, 12 temporis [*al.*]). QVINT. inst. 1, 5, 26 cuius *legis sermonis* difficilior apud Graecos -o est (TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 575, 12. VICTORIN. Poetov. in apoc. 2, 4 l. -es et onera. *et saepe. cf.* PAPIN. dig. 48, 5, 39 [38], 2 iuris [GELL. 3, 2, 14 -em disciplinamque. *al.*]). 9, 4, 23 eius *ordinis* -o in verbis est singulis et contextis (*postea*: cavendum, ne). 11, 1, 54 tam secura -o artium (MACR. Sat. 5, 1, 1 diligens -o rhetoricae a.). 11, 3, 23 ciborum (RVFIN. hist. 1, 4, 8 [*gr.* παραφυλακῆς]. *al.*). 11, 3, 112 motus . . . -o *in fabulis agendis*. 11, 3, 144 amictus. AMPEL. 9, 10 virginitatis (*cf.* COLL. Mos. 6, 4, 6 religione . . . pudorisque -e. TERT. idol. 11 p. 41, 17 cupiditatis et mendacii. PANEG. 7, 4, 1 verecundiae. Ps. HIL. libell. 19 p. 92, 4 continentiae). GAIVS inst. 2, 55 quorum *sacrorum* . . . summa -o fuit (CLAVD. DON. Aen. 3, 115 p. 280, 28. *v. etiam p. 200. 45 et cf.* HIL. in Matth. 9, 2 p. 962C sacrificiorum [SERM. Casp. Anecd. p. 329, 1]). GELL. 1, 12, 12 salvis religionum -bus (APVL. met. 11, 21, 3 sobriae r. -e famosus *vir. al.*). TERT. anim. 35, 3 sponsionis. bapt. 17 p. 214, 25 dandi et accipiendi baptismi (*c. gen. gerund. ut p. 197, 80 et* COD. Theod. const. de c. l. 22 custodiendi . . . codicis. COD. Iust. 6, 23, 8. 1 [*a. 290*] conveniendi numeri . . . testium. 6, 30, 22, 4 inventarii faciendi). idol. 14 p. 45, 22 disciplinae (*al. cf.* BENED. reg. 3, 11 regulae [60, 9]). orat. 18 p. 191, 19 praecepti (ITALA I Cor. 7, 19 [Aug. c. Adim. 16 p. 162, 4; *gr.* τήρησις, *var. l.* mandatorum *ut* VVLG.]. HIL. trin. 2, 35 p. 75A p. fide atque -e. *al. cf.* HIER. epist. 49, 6, 2 mandatorum [51, 1, 1 (*Epiphan.*) custodia . . . et -e diligentissima. *al.*]). adv. Iud. 4, 1 sabbati (*saepe. cf.* MACR. Sat. 1, 7, 27 festi. THEOPHIL. ALEX. praef. tit. pasch⟨a⟩e [*al.*]. BENED. reg. 49 tit. quadragesimae [49, 1]). CYPR. epist. 67, 8 ut . . . sacerdotalem dignitatem plena timoris -e tueatur. unit. eccl. 15 recti . . . itineris -e gradiatur. SOL. 1, 39 -e inparis numeri (FAV. EVL. p. 22, 4 W. [= p. 15, 11 K.] certa -e numerorum *efficitur intentio cordarum*). VEG. mulom. 2, 14, 1 medicinae. HEGES. 1, 45, 6 p. 123, 13 paterni ritus. PASS. Macc. 7, 12 fixi semel consilii. COD. Iust. 4, 33, 2 (*a. 286*) pecuniam . . . liberam . . . ab -e . . . usurarum. 8, 53, 34, 4 monumentorum (*al.*). *c. gen. pers.*: COD. Theod. 9, 3, 7 (= Iust. 1, 4, 9, 1) ad -em constituti iudicis.

b *per metonymiam varii generis transfertur ad procedendi, vivendi, agendi rationem vel normam nec non ad ipsos actus, maxime fere i. q. consuetudo, lex, institutum, mos, ritus, regula sim. (cf. -is ratio l. 73 et p. 197, 63.). notiones adumbrantur iuxta positis ut*: SCAEV. dig. 29, 7, 14 pr. -em . . . et legem iuris . . . servent (CYPR. epist. 16, 3 contempta . . . l. et -e. laps. 7 l. et -is inmemores). GELL. 2, 24, 1 domestica . . . -e ac disciplina . . . custodita est *parsimonia*. 5, 13, 3 huius moris -isque (APVL. mund. 33 communis m. et hominum -es. COD. Iust. 3, 34, 7 [*a. 286*] ex vetere m. atque -e). CYPR. epist. 67, 5 de traditione . . . et apostolica -e. hab. virg. 2 clarificemus . . . deum . . . -e meliore. 8 ad ecclesiasticam disciplinam religiosa -e moderandas *mulieres*. ARNOB. nat. 7, 18 p. 252, 16 -is . . . et religionis (EPIST. imp. Licin. Ps. Lact. mort. pers. 48, 3 -i Christianorum vel ei r. Ps. AVG. serm. ed. Mai 107, 3 in sua -e . . . in sua r.). 7, 21 p. 254, 11 ritu atque -e. COD. Iust. 5, 70, 7, 10 sub eodem modo eademque -e. 7, 62, 32, 1 eo ordine, ea -e.

α *usu vario (exempla selecta)*: ⓘ *sing.*: SEN. benef. 1, 4, 2 ne liberalitatem . . . haec ipsa -o restringat (*antea*: lex vitae). COLVM. 11, 1, 31 contra . . . -em multis argumentationibus disseruisse. PLIN. nat. 11, 250 -e gentium. 17, 57 -e tali. 28, 29 eadem -e viventem muscam. QVINT. inst. 1, 6, 1 est . . . sua loquentibus -o, sua scribentibus. GELL. 5, 17, 4 eius -is . . . religio. TERT. coron. 2, 1 committitur *delictum* in -em. 2, 2 in -is destitutione. orat. 20 p. 192, 15 varietas -is (23 p. 196, 21). IREN. 4, 17, 1 (= 4, 29, 2 H.) universam . . . -em. SERV. Aen. 6, 136 -is praecepta (*postea*: docet rectissimam vitam). COD. Theod. 16, 8, 20, 1 memoratae -is hominem *sc. Iudaeum*. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 359D erat . . . -o eius *Macarii* haec *eqs.* (*gr. p. 48, 1 B.* ἄσκησις). CAES. AREL. serm. 13, 4 p. 65, 27 ista consuetudo . . . de paganorum -e remansit (*sim.* 33, 4 p. 140, 4). *de vita monastica*: CIL XIII 2405 fuit *Agricia* in -e. *de sacrificio, sollemnitate, die festo*: AMBR. Hel. 15, 54 p. 444, 13 ritum sacratae . . . -is (HEGES. 2, 13, 1 p. 167, 11). HEGES. 2, 14, 1 p. 173, 1 veteri cultu et sollemni -e. HIER. Victorin. Poetov. in apoc. 5, 3 sacrae -is (AVELL. p. 69, 2 mysteria s. -is. SACR. Greg. 60, 1. SOMN. Neron. [ed. Dobschütz, JThSt. 16] 9 s. -is ministros). Ps. HIER. indic. de haer. 32 -e martyrii colitur *infans caesus*. SACR. Leon. 490 -is annuae celebritate (SACR. Greg. 38, 1 a. quadragesimali -e). ⓘⓘ *plur.*: APVL. mund. 35 perpetuis -um rationibus fixa *lex*. ITALA Luc. 2, 37 (cod. b) ieiuniis et -bus serviens ([*gr.* δεήσεσιν, *Vulg.* obsecrationibus]. AVG. serm. 211, 7, 6 dies i. vestrorum, -um vestrarum. Ps. AVG. catacl. 6, 8 Migne 40, 698). CLAVD. DON. Aen. 5, 50 p. 431, 12 -bus honorandus *dies*. Ps. HIER. indic. de haer. 3 in -bus suis a Iudaeis . . . separantur *Samaritae*. PSALT. Rom. 76, 13 (*gr.* ἐπιτηδεύμασιν, *Vulg.* adinventionibus). 105, 39 fornicati sunt in -bus (*var. l.* obsecrationibus) suis (*gr. et Vulg. ut supra, Hier. psalt. sec. Hebr.* in studiis suis). VVLG. Ezech. 44, 8 custodes -um. MACR. Sat. 7, 2, 13 -bus meruerit auxilia deorum. SACR. Leon. 864 in . . . nostris -bus a noxiis et inlicitis non vacamus. PETR. CHRYS. serm. 114 p. 512C -bus vanis.

β *specialia*: ⓘ *in medic.*: CELS. 1 praef. 71 quibus *aegris*

[*Lumpe-Sz.*]

13*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... omnis -o necessaria est (1, 2, 1 inbecillis ... -o maior n. e. 7, 27, 4 in qua *curatione* quaedam -o ad cibum ... pertinens n. e. *al.*). 6, 6, 35 certis -bus discutitur *suffusio* (*plur. etiam*: SEN. epist. 95, 29 adversus quos *morbos* ... medicina armare se coepit ... multis -bus. APVL. Plat. 2, 26 -um remediis). VEG. mulom. 1, 14, 9 *equum* curatum -e praedicta (1, 26, 3 simili -e). 2, 49, 5 quae -o etiamsi non persanaverit, ... tamen adiuvat curas. 2, 105, 2 hac ⌊-e sanabitur⌋ (ratione curabitur *A*). PS. AVG. serm. ed. Caillau 1, 1, 6 praevidens causam -em indixit *medicus*.

(II) *in iure* (legitima -o COD. Iust. 6, 22, 9, 1): GAIVS inst. 2, 115 (= INST. Iust. 2, 13 pr.) non ..., ut ... valeat testamentum, sufficit ea -o, quam ... exposuimus. COD. Theod. 3, 8, 2, 3 necessitate propositae -is ... imperatur. 6, 9, 1 hac volumus o⟨bser⟩vatione distingui *honores*. 8, 5, 30, 1 huiuscemodi -is excubiis munienda sunt *loca*. 12, 1, 80 -e providebit, ut *eqs.* ([*antea*: sanctionis maiestate]. *cf.* 16, 2, 14, 1 [= Iust. 1, 3, 2, 1] multimoda -e caverunt. INTERPR. novell. Maior. 7 evidenti -e constituit. COD. Iust. 1, 40, 6 [*a. 385*] inviolabili -e sancimus, ut *eqs.* 11, 59, 7, 2 [*a. 386*] speciali -e procurans, ut *eqs.*). NOVELL. Maior. 9 ad rigorem veteris disciplinae hanc ... -is adiecisse mensuram, ut *eqs.* COD. Iust. 6, 32, 4 (*a. 379*) codicillos ... ea ... -e in publicum proferri. INST. Iust. 2, 10, 10 -em corrigentes ... concedimus *eqs.* *al.*

(III) *in gramm.*: QVINT. inst. 6, 3, 11 nonnullam -em habet *hoc* (VEL. gramm. VII 63, 4 habet et 'ex' praepositio -em, in qua *eqs.* 69, 9). 9, 4, 105 illa -e ex trochaeo fit anapaestus. *al.* VEL. gramm. VII 56, 14 hoc mihi videtur supervacaneae esse -is. CHAR. gramm. p. 62, 5 B. sollertiae nostrae -bus captus est *sermo Latinus* (*postea*: se regulae tradidit). DIOM. gramm. I 299, 15 -es, quae arti grammaticae accidere solent ..., demonstrat (320, 27 nomini accidunt -es hae: genus, numerus *eqs.*). 405, 16 ab hac -e discedunt *poetae*. EXPLAN. in Don. gramm. IV 517, 32 neque hic -o est aliqua. 517, 33 inest illis *praepositionibus* aliqua -o. CONSENT. gramm. V 357, 13 sua propria -e declinantur. PRISC. gramm. III 29, 8 contraria -i Graecorum. AVDAX gramm. VII 332, 5 his -bus in componendis carminibus usi sunt.

γ indicatur, ad quam rem vel personam -o pertineat (ad α et β): (I) *per praep.*: CELS. 7, 5, 2^{C} in sagittis ... haec -o est (VEL. gramm. VII 64, 19 in praepositione 'de' minimum est -is. *cf. l. 37 et l. 59. 76. 78. 83. 84. p. 197, 56. 57*). CONSENT. gramm. I 360, 3 est ... alia -o circa declinationum regulas (364, 15 in his maior -o est c. Graeca nomina. IREN. 1, 25, 6 [= 1, 20, 4 H.] reliquam -em c. eas *imagines* similiter ut gentes faciunt *gnostici*. COD. Iust. 7, 24, 1 pr. senatus consultum et ... -em c. denuntiationes ... conquiescere ... volumus). (II) *per gen.*: PLIN. nat. 7, 212 in horarum -e (*i. ratione horas numerandi. sim.* GELL. 3, 2, 3 ita ... dierum -em divisisse [AVG. spir. et litt. 21, 36 p. 189, 15 aliae d. -es]). QVINT. inst. 8, 2, 22 haec eloquendi -o (*c. gerund. etiam* 11, 3, 43 prima est -o recte pronuntiandi aequalitas). 9, 4, 104 -o ultimae *syllabae*. FRONTIN. aq. 24 ipsius digiti (*de mensura*) ⟨non⟩ simplex -o est. CHAR. gramm. p. 32, 15 B. veniamus ad ipsas nominum -es, per quas et genera et numeri discernuntur (p. 32, 17). p. 66, 20 haec ex eadem -e declinationum ... declinantur. p. 188, 11 de ablativo casu et ... eius -bus. *al.* AVG. gramm. V 518, 3 quorum *adverbiorum* -o talis est. VEG. mil. 3, 8 p. 82, 1 itineris -e descripta ad castrorum ... venire rationem. COD. Iust. 7, 17, 1, 1 veterem defensoris (*var. l.* defensionis) -em tollimus. 8, 47, 11 sine vetere -e emancipatorum et manumissorum. *al.*

δ iuncturae notabiliores (ad α—γ): (I) *c. attributis* (*cf. praeterea e. g.* -o domestica *p. 198, 42*, formalis *p. 200, 1*, generalis *p. 200, 3*, specialis *supra l. 17*): PLIN. nat. 21, 185 Attica -e medici utuntur *in ponderibus*. QVINT. inst. 9, 4, 95 poetica -o. GAIVS inst. 1, 60 similis (*cf.* TERT. coron. 3, 2 aliarum [*al.*]. AVG. epist. 36, 22 p. 52, 5 fidei unitas quibusdam diversis -bus celebratur [COD. Theod. 5, 16 (18), 1, 2 in feminis ... -em ... esse d.]). APVL. met. 9, 14, 5 confictis -bus vacuis fallens (TERT. orat. 15 p. 189, 15). TERT. coron. 3, 1 habentes -em inveteratam (*cf.* IREN. 3, 12, 15 [= 3, 12, 19 H.] in pristinis -bus [*al.*]. ARNOB. nat. 2, 68 p. 103, 10 prisca -e contempta. AMM. 22, 14, 7 antiquis [*al.*]. AVG. epist. 196, 8 p. 221, 3 veteres [*al.*]. FAVST. REI. serm. 7 p. 251, 22 in novum testamentum -o vetusta transfunditur). 5, 1 Christianarum -um. HIL. in Matth. 24, 6 p. 1049^{D} humanarum (*opp.* propheticae traditionis). PRISCILL. tract. 1, 2 p. 4, 19 simbolum catolicae -is (COD. Theod. 16, 5, 5). HEGES. 5, 2, 1 p. 298, 12 pro -e patria mori. RVFIN. apol. Orig. 1 p. 556^{a} in ecclesiasticis -bus (Orig. in num. 5, 1 p. 26, 14. *al.*). Orig. in num. 11, 5 p. 87, 17 terrena. PRVD. c. Symm. 2, 368 prava (*cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 48, 1 laudabilis. NOVELL. Maior. 6, 1 inoffensa. CIL VI 1711, 10 fidem integrae -is). AVG. civ. 18, 11 p. 269, 14 D. carnalium (*cf.* ORIG. in Matth. ser. 11 p. 22, 11 in corporalibus et visibilibus eorum *Pharisaeorum* -bus). serm. coll. Morin p. 371, 30 -es Iudaicae (*al.*). BOETH. arithm. 1 praef. p. 4, 7 cerae rustica -e decerptae. (II) *c. verbis*: COLVM. 5, 6, 20 hanc -em ... in vitium positione ... praecipio. PS. SEN. epist. Paul. 14 ethnicorum Israelitarumque -es ... vitandas. PLIN. nat. 18, 228 in fabae ... satu hanc -em custodiri (ITALA lev. 8, 35 [PS. Aug. spec. 47 p. 507, 9] -es domini [*gr.* φυλάξεσθε τὰ φυλάγματα, *Vulg.* observantes custodias, Lugd. servabitis -es]. Mal. 3, 14 [Aug. civ. 18, 35 p. 310, 6 D.] -es [*gr. ut supra, Vulg.* praecepta]. *al.*). dub. serm. frg. Char. gramm. p. 156, 27 B. -o omnis illa damnata est. COD. Iust. 5, 60, 3 indecoram -em in examinanda morum pubertate resecantes iubemus *eqs.* (*cf.* 6, 23, 26 in testamentis ... faciendis omnem formalem -em ... amputamus [8, 53, 33 pr.]). VEL. gramm. VII 67, 1 eandem -em habebunt *nomina* (TERT. coron. 2, 2. *al. v. etiam p. 199, 21*). EVTYCH. gramm. V 466, 4 -em secuta generalem. CYPR. epist. 16, 3 cum data ab eo *deo* et praescripta -e (*cf.* EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. [CIL XI 5265] 45 ea -e perscripta, ne *eqs.*). CLAVD. DON. Aen. 7, 600 p. 90, 10 -es ... legibus ... constitutae servantur (*v. p. 198, 41. 199, 81*). COD. Iust. 2, 55, 4, 7 supervacua -o ab aula concessa est. 3, 28, 30, 3 (*a. 528*) -em tenere (7, 62, 34, 1 [*a. 520—524*]). 5, 70, 7, 3a ab ea *lege* introducta -o. 6, 23, 24 (*a. 528*) alia praetermissa sit -o. 6, 28, 4, 2 eandem -em colere.

c *locutiones* (*ad a et b*): *α modales praepositionales*: absque: COD. Theod. 13, 5, 38, 1 inquisitio etiam diebus feriatis ... a. ulla -e peragenda est. ad: SEN. benef. 4, 6, 5 carmen ad aliquam ... -em modulari. citra: COD. Iust. 4, 2, 17 c. huiusmodi -em. cum: CYPR. epist. 4, 2 ut ... c. omni -e disciplinae divina praecepta teneamus (CONC.^{S} I 5 p. 338, 12 caute et c. o. -e facias *eqs.* [*gr. I 1, 1 p. 26, 12* μετὰ πάσης ἀσφαλείας]). COD. Iust. 2, 12 (13), 21 pr. c. sollemni satisdatione et alia -e. 6, 23, 29, 7 c. tali -e procedant *testamenta*: *eqs.* ex: *v. p. 198, 45. 199, 48.* extra: COD. Iust. 4, 29, 23, 3 e. eandem -em. in *c. abl.*: TERT. coron. 4, 4 traditionem in -e defendi. pudic. 12 p. 242, 17 quae *crimina* ... in -e de lege pristina excerpunt *apostoli*, quae sola necessario abstinenda praescribunt. ITALA Col. 2, 23 (cod. g, *cf.* Pelag. *in l.* p. 463, 7 S.) in -e et humilitate sensus (*gr.* ἐθελοθρησκίᾳ, *Vulg.* superstitione). GREG. M. moral. 6, 4 p. 731^{C} in legis -e floruerunt. *v. etiam e. g. p. 198, 50.* iuxta: ORIG. in Matth. ser. 50 p. 107, 25 i. -em verbi simplicioris. per: ITALA Eph. 6, 18 (Mar. Victorin. *in l.* p. 1292^{C}) p. omnem rationem et -em orantes (*gr.* διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως, *Vulg.* per omnem orationem et obsecrationem). CASSIOD. Didym. in II Ioh. 9 p. 85, 22 p. -em mandatorum (*gr.* τηρήσεως). INST. Iust. 1, 12, 6 p. antiquam legis -em. 2, 12, 4 facere testamentum ... p. -em, quam lex ... introduxit. praeter: NOVELL. Valent. 15, 5 nulli ... mercatori p. hanc -em ... licebit *eqs.* secundum: FRONTIN. grom. p. 2, 9 ager ... finitur s. antiquam -em fluminibus (COD. Iust. 7, 15, 1 pr. INST. Iust. 2, 9, 1. *cf.* COD. Iust. 6, 23, 28 pr. pristinam. INST. Iust. 4, 1, 4 veterem). VLP. dig. 24, 1, 35 legitimam. IREN. 3, 12, 14 (= 3, 12, 17 H.) legis. COD. Iust. 6, 58, 14, 4. 8, 53, 31, 1 (*a. 478*) solitam. 12, 37, 16, 1 s. praesentem ... dispositionis -em. INST. Iust. 2, 10, 13 s. optinentem ... -em ... factis *testamentis*. sine: CHAR. gramm. p. 48, 6 B. haec ... s. -e efferuntur (*cf.* EXC. Bob. gramm. I 544, 23). DIOM. gramm. I 429, 2 s. hac -e (COD. Iust. 12, 49, 10, 2 [*a. 485—486?*]. *cf.* 9, 37, 1 [*a. 395*] s. ea -e). TRYPH. dig. 49, 17, 19, 2 s. -e legum facere testamentum (TERT. adv. Iud. 2, 14). VLP. reg. 23, 10 s. legitima -e. IREN. 4, 16, 2 (= 4, 27, 2 H.) sabbatorum. ARNOB. nat. 1, 43 p. 28, 30 s. ulla ... -e ... sacrorum (RVFIN. Orig. in num. 13, 7 p. 117, 27). IVL. VICT. rhet. 4, 5 p. 390, 37 libere ... et s. -e cuiusquam vitam ducere. DIDASC. apost. 62, 5. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 4, 5 p. 742 more patrio gentiles omnes s. -e recipiebant *cives Hierosolymae* (*gr. 4, 136* ἀπαρατηρήτως). CONSVLT. Zacch. 1, 15 p. 18, 29 ne homo ... sicut bruta animalia s. -e torperet. COD. Theod. 2, 26, 5 s. -e temporis. 12, 3, 2 pr. s. praedicta -e. COD. Iust. 5, 12, 31 pr. monumentorum. sub (*v. etiam p. 198, 51*): PAVL. sent. 5, 12, 6 s. -e esse. SVLP. SEV. chron. 2, 31, 5 s. legis -e. THEOD. PRISC. log. 106 febribus ... s. hac -e desinentibus (COD. Theod. 7, 8, 10, 2 [= Iust. 12, 40, 5, 2] s. h. -e concedimus. 7, 16, 3 s. h. -e ..., ut *eqs.* [8, 12, 1 pr. = Iust. 8, 53, 25 pr.]. COD. Iust. 12, 59, 10, 2. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 270^{C} vixit [*gr. p. 48, 14 B.* ἄσκησιν]). COD. Theod. 6, 30, 21 pr. (= Iust. 12, 23, 11) s. perpetua -e. 11, 30, 6 s. sacramenti -e. NOVELL. Theod. 5, 3, 1 s. ea ... -e, ut *eqs.* (*antea*: sub ea condicione). ORIBAS. syn. 5, 53, 13 Ab p. 92, 9 s. tale -e. COD. Iust. 8, 53, 34, 1^{a} donationes ... s. -e monumentorum fieri.

β -o (est) c. variis enuntiatis sim.: PLIN. nat. 17, 104 reliqua -o, ne fissura in nodo fiat ..., ut ..., ne ..., ne ..., ne (DIOM. gramm. I 465, 31 sit et illa naturalis -o, ne. DIOSC. 4, 159 p. 76, 15 h⟨a⟩ec -o sit, ne). 18, 308 brevissima -o, quod vitiis carere velis, interlunio legere (*c. inf. ut*: AVG. doctr. christ. 2, 9, 14 cuius operis et laboris prima -o est ... nosse istos libros. MACR. Sat. 3, 4, 1. 7, 1, 14 prima eius *philosophiae* -o erit aestimare convivas). 31, 39 super omnia una -o ..., ut (FRG. Vat. 249, 3 eius donationis haec prima -o est, ut. *v. etiam l. 62*). QVINT. inst. 1, 7, 9 est ... in dividendis verbis -o, mediam litteram consonantem priori an sequenti syllabae adiungas (*c. interrog. etiam*: 11, 3, 14 in ea *voce* prima -o est, qualem habeas, secunda, quo modo utaris). HEGES. 1, 16, 4 p. 26, 10 quibus *diebus* ab omni vacare opere Iudaeos vetus -o foret. BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 10 p. 266, 8 in proprio ... illa est -o, quod *eqs.*

γ in -e est, ut: PLIN. nat. 17, 163 quondam in -e erat, ut *eqs.*

2 *colendo, reverendo, honorem praestando sim.*: *α observantur homines*: SEN. dial. 10, 15, 1 nullius ... erit ... amicitia capitalis, nullius sumptuosa -o (*c. gen. obi. etiam*: CAPITOL. Pert. 14, 4 adhortatus ... iuvenem ad patrui -em). QVINT. decl. 258 p. 53, 17 honores prior peterem: ...; in his ... minimis -bus *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 5, 600 p. 491, 15 ut ad Romanos ... reverenda -e transiret *memoria Ascanii*. TRACT. Pelag. 4, 11, 3 p. 88, 24 -is (*var. ll.* obsecrationis, obsecutionis) indicium (*opp.* odii). MACR. Sat. 3, 11, 7 in cuius persona nulla -is necessitas. COD. Theod. 6, 29, 6 simulatae -is ingenia et fraudes.

[*Lumpe-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

β observantur alia: VAL. MAX. 6, 5 praef. aequi ac probi facti respectus religiosa cum -e. CYPR. domin. orat. 25 ut omnis timor noster et devotio adque -o ad deum convertatur. hab. virg. 2 fundamentum . . . fidei de -e ac timore proficiscitur. ARNOB. nat. 5, 28 p. 199, 12 res . . . puris semper in sensibus meticulosa -e custodi. MACR. Sat. 7, 1, 5 philosophiam . . . maxima -e veneraris.

3 *ministrando, serviendo, officium explendo sim., fere i. q. ministerium, officium sim.* (*cf.* VVLG. I par. 31, 16 in ministerio atque -bus [COD. Theod. 7, 22, 8 in officiis publicis vel m. chartularum atque -e rationum. COD. Iust. 1, 51, 5 (*a. 415*) nemo . . ., qui semel . . . cancellarii ministerium gesserit, ad eandem -em . . . remeare concedatur]. COD. Iust. 6, 61, 6, 4 gerendae vel deserendae administrationis vel -is): ITALA num. 4, 31 (Lugd.) haec erint -es eorum, quae tollentur ab illis (*gr.* τὰ φυλάγματα, *Vulg.* onera). SYMM. epist. 8, 18 forensi -e (*cf.* CASSIOD. var. 6, 10, 1 comitatensi). COD. Theod. 6, 21, 1 (= Iust. 12, 15, 1) cum ad viginti annos -e iugi ac sedulo docendi labore pervenerint *professores* (7, 3, 2). NOVELL. Valent. 27, 1 post continuos -um labores (CASSIOD. var. 2, 28, 2 in actionibus efficaciam, in -is labore frequentiam. *cf.* 4, 48, 1 post . . . -um molestias . . . recreari. COD. Iust. 12, 19, 8 pr. [*a. 443–444?*] fides ac diuturnae -is industria). SACR. Gelas. 1, 95 p. 619 si . . . inter lectores usque in vicesimum aetatis annum continuata -e perduret. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 108 fit . . . -o . . . per dies certos. ORIBAS. syn. 5, 29, 1 Ab antequam -bus vacaret (*antea*: occupationibus). 5, 29, 2 Ab per -em frequenter egrotare. *c. gen. explic.*: NOVELL. Theod. 4 pr. -e fori civilis officii (PETR. CHRYS. serm. 92 p. 459^{A} -o pontificalis o. erat divisa per plurimos). Valent. 3, 4 continuatae militiae -e desudant. CASSIOD. var. 1, 39, 1 palatii . . . longa -e dilatus (*cf.* COD. Iust. 2, 7, 26, 2 [*a. 524*] relicta -e . . . tuae sedis). *pro persona*: CASSIOD. var. 9, 14, 8 -um illarum . . . invidia.

B *cavendi, fere i. q. abstinentia, vitatio* (*cf. usum praeparativum ut*: CASSIAN. conl. 5, 11, 6 quae tria *fornicationis genera* ut a nobis pari -e caveantur): PS. AVG. quaest. test. I 126, 13 p. 397, 12 armans se continentia et -e omnium vitiorum (CASSIAN. conl. 5, 14, 1 omnem curam mentis ac sollicitudinem erga illius *v.* inpugnationem -emque defigens).

ᴹ**observātor**, -ōris *m.* *ab* observare. *ad notionem cf.* SERV. auct. georg. 4, 110 'custos' pro '-r et prohibitor'. [*confunditur* -es *c.* observationes TERT. praescr. 33 l. 10 *vel* observantes GREG. TVR. vit. patr. 7, 2 p. 688, 3, -bus *c.* obsecrationibus COD. Iust. 1, 5, 1, *praeterea e. g.* -es *c.* obsecratores TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 540, 26.]

i. qui observat: 1 *spectando, contemplando sim.*: **a** *de custodientibus sim.*: *α c. gen. obi.*: SEN. epist. 41, 2 (*de spiritu*) malorum bonorumque nostrorum -r et custos (VLP. dig. 26, 7, 3, 2 [*de tutoribus honorariis*] quasi -es actus eius *tutoris* et c.). QVEROL. p. 42, 16 R. ianuarum. COD. Theod. 10, 10, 32, 1 iudex . . . integritatis . . . erit vehemens -r. NOVELL. Valent. 2, 4 l. 9 non . . . tam auctor quam -r alterius. *β absolute*: PLIN. paneg. 40, 1 nemo -r, nemo castigator adsistet. APVL. Socr. 16 p. 156 hic *daemon* . . . privus custos, . . . domesticus speculator, proprius curator, intimus cognitor, adsiduus -r, individuus arbiter, inseparabilis testis *eqs.* (CENS. 3, 5 *de genio*). GREG. TVR. vit. patr. 7, 2 p. 688, 3 -es (*var. l.* observantes) . . . ostium . . . obseratum invenientes . . . aperiebant. **b** *de investigantibus*: PS. AMBR. philos. epist. p. 1151^{A} Milesii siderum -is *sc. Thaletis*.

2 *respiciendo, sc. rationem habendo, colendo, celebrando sim.*: **a** *c. gen. obi.*: SEN. contr. 2, 4, 8 fuit . . . Messala . . . Latini utique sermonis -r diligentissimus. TERT. ieiun. 2 p. 276, 11 (*cf. Gal. 4, 10*) -es dierum et mensium et annorum (AVG. in psalm. 40, 3 inquisitores atque -es temporum et d. *cf.* serm. 210, 8, 10 -es quadragesimae deliciosi potius quam religiosi). adv. Marc. 4, 35 p. 540, 26 -es (*trad.* obsecr-) legis ([*opp.* destructore legis]. praescr. 33 l. 10 -es et defensores circumcisionis et l. PS. AMBR. mans. 10 p. 20^{B} sedulus -r. l. 42 p. 39^{B} -es praevaricatoresve. AVG. civ. 20, 28 p. 477, 19 D. [*opp.* contemptores]. *al.* COD. Theod. 16, 5, 1 [= Iust. 1, 5, 1] catholicae . . . l.). 4, 36 p. 545, 2 praeceptorum (EVOD. fid. 5 [*ex Epist. fund.*]). PS. HIL. libell. 19 p. 91, 31 continentiae. AMM. 25, 4, 17 superstitiosus magis quam sacrorum legitimus -r. *c. gen. pers. fere i. q. sectator, stipator*: CASSIOD. hist. 7, 2, 29 (*ad Iulianum*) o daemonum . . . discipule et daemonum -r (*Socrat. 3, 23 p. 445^{A}* παρεδρευτά). **b** *c. pron. poss.*: FVLG. RVSP. epist. 17, 26, 51 p. 484^{D} etiam -es (*trad.* factores) suos . . . condemnat *lex*.

f. **observātrīx**, -īcis. *ad notionem cf.* SERV. auct. Aen. 11, 836 'Triviae custos' vel ministra vel -x (*var. l.* observans). *i. quae observat, sc. custodiendo vel investigando*: TERT. coron. 4 l. 3 traditio . . . auctrix et consuetudo confirmatrix ⌊et fides -x⌋ (*om. A*). PS. SORAN. quaest. med. 14 medicinalis ars est -x (*Rose, trad.* conservatrix) naturae (*antea*: observatio earum rerum, quae saepe et similiter eveniunt; *postea*: per quam inspicimus, quae *eqs.*).

1. observātus, -a, -um *v. p. 217, 65.*

2. observātus, -ūs *m.* *ab* observare. *i. q. observatio, inspectio*: VARRO rust. 2, 7, 3 cum dentes sint facti brocchi . . ., ex -u dicunt eum equom habere annos sedecim.

? **observio**, -iī, -īre. *ab* ob *et* servire, *si recte trad.* *ad notionem cf.* DIOM. gramm. I 381, 28 adsentio . . . -o (adobs- *AM*, adobservo *Putschius, fort.* observo*?*) significat. [*in var. l.* ITALA Rom. 16, 18 (PS. Aug. spec. 50 p. 512, 10) Christo non -unt (*M*, serv- *alii codd.*), sed ipsorum ventri (*gr.* δουλεύουσιν, *Vulg.* serviunt). *pro* subserv- *edebatur olim* APVL. Plat. 1, 13.] *i. q. servire, incumbere*: CHRYSOST. hom. I 931^{C} quando accubueris . . ., reminiscere peccata tua . . .; per diem non habuisti tempus, sed -isti (*nisi pro* serv-) iudicio tuo (*Migne gr. 55, $581^{extr.}$ aliter*).

observito, -āvī, -āre. *ab* observare. *i. q. diligenter observare*: **a** *spectando, contemplando*: CIC. div. 1, 2 Assyrii . . . traiectiones motusque stellarum -erunt. **b** *rationem habendo, tenendo, curando*: CIC. div. 1, 102 neque solum deorum voces Pythagorei -erunt, sed etiam hominum, quae vocant omina (*cf.* APVL. Socr. 19 p. 164 omina [*Wowerius*, omnia *codd.*]). GELL. 10, 15, 27 ⟨alias⟩ *caerimonias*. APVL. met. 8, 15, 8 nos . . . summa cautione viam aggredi debere idque vel in primis -are, ut *eqs.*

ᴹ**observo**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* servare. *de scriptura*: ops- (*cf.* SCAVR. gramm. VII 27, 10 non constat, . . . utrum per 'ob' an per 'op' debeat scribi): S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 45. 46. 50 ACT. lud. saec. Aug. (CIL VI 32323) 113 EPIST. imp. Plotin. (CIL III 12283) 9 DECRET. decur. Pis. de C. Caesare (CIL XI 1421) 56. CIL XI 5764^{b} (*aet. lib. rei p.*) ⟨o⟩ps-. INSCR. christ. Diehl 1339. *et saepius in codd.*; obs- *exhibent tituli passim inde ab* EPIST. imp. inc. de iudic. (CIL II 5368) 5. *non nisi in codd.* obss- COD. Theod. 7, 17, 1, 2 *R^a et* os- VVLG. exod. 23, 21 *ΛH*. *praeterea* -serb-: EDICT. imp. Constant. de accus. (CIL III 12043) 30 (*cf.* CIL V 2781, 17 *c. app. crit.*). INSCR. christ. Diehl 1339. *et passim in codd.* *de formis: per metaplasmum* -it: ORIBAS. syn. 5, 2 (7), 6 l. 8 (-at *La*). 5, 6, 2 l. 10 (-et *La*). RVF. podagr. 27 (-et *Mørland*). *imper.* -ato: PLAVT. Men. 334 CATO agr. 6, 4 CHIRON 650. 749. -atote: PLAVT. Amph. 507. *formae perf. breviores*: -asti: SEN. dial. 6, 4, 4. VVLG. Iob 13, 27. 39, 1 (-visti *non invenimus*), -arunt: CIC. Cluent. 117 dom. 71 AMM. 17, 11, 4 RVFIN. hist. 4, 15, 41 (-erunt LIV. perioch. 9 p. 16, 2. *al.*, -vere PLIN. nat. 2, 188. CASSIOD. hist. 9, 38, 9 -va⟨ve⟩re), -arit: CIC. Att. 10, 13, 2 (-verit SEN. dial. 1, 1, 4. *al.*), -aram: CIC. fam. 7, 27, 1 (-veram *non invenimus*), -arat: SVET. Tib. 70, 1 AMM. 23, 2, 7 (-verat *non nisi* GELL. 2, 17 tit. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 364^{C}), -asse: CIC. de orat. 1, 146 FEST. p. 190 TERT. ieiun. 2 p. 275, 24. *al.* (-visse *non nisi* CATO or. frg. 19, 2), -asset: PAVL. dig. 45, 1, 132 pr. PALLAD. hist. mon. I 24, 7 p. 308^{B} (-issent *non nisi* TAC. ann. 11, 3, 1). *fut.* -asso *restituebatur olim* PLAVT. Mil. 328. NOT. Tir. 34, 46 -at. *de notione et differentia* (*cf. etiam p. 209, 9*): FEST. p. 190 -asse dicitur, qui -at, quid cuiusque causa facere debet; ⌊ita quid is⌋ (itaque bis *trad.*) -at, coluisse aliquem dicitur. NON. p. 359, 27 -are: suspicere, magnificare (*affert* CIC. off. 1, 149 *p. 212, 56*). p. 359, 29 -are: celare et intus retegere (*affert* PLAVT. Aul. 16 *p. 204, 40*). p. 360, 3 -are: cognoscere (*affert* VERG. Aen. 2, 754 *p. 208, 49*). p. 360, 6 -are: curiose et suspicaciter circumspicere (*affert* PLAVT. Aul. 54 *p. 203, 7*). p. 360, 10 -are: captare ([*affert* TER. Andr. 169 *p. 203, 8*, LVCIL. 694, VERG. georg. 4, 513 *p. 205, 38*]. DON. Ter. Ad. 2, 2 '-ari' observatio et ad honorem refertur . . . [*affert* VERG. georg. 4, 212 *p. 213, 30*]; sed nunc '-ari' c. significat. 2, 3 '-ari' et honorari et c. et audiri significat [*affert* PLAVT. Amph. 507 *p. 203, 6*]). SERV. georg. 4, 212 '-ant' venerantur; alias '-are' est callide advertere (*affert* TER. Andr. 169 *p. 203, 8*). SYNON. Cic. p. 414, 16 animadvertit. attendit. notat. designat. -at. intuetur. considerat. adhibet animum. curam adhibet. DIFF. ed. Beck p. 49, 60 custodimus inclusos vel vinctos; servamus aspectu; -amus alios, quid faciant. GLOSS. παρατηρῶ. ἐπιτηρῶ. διαφυλάττω. παραφυλάττω. -at: παρατηρεῖται, παραφυλάττεται. *legitur inde a* PLAVT., ENN., TRABEA, CATONE, TER., LVCIL., RHET. Her., CIC. [*confunditur c. simpl.* servare: OV. fast. 6, 317 SEN. nat. 2, 34, 2. 7, 3, 3 ASCON. Corn. p. 51, 24 FIRM. math. 5, 4, 20 AVG. de mend. 5, 8, -ant *c.* hos servant MANIL. 2, 409, -ate *c.* o servate VAL. FL. 4, 460, *nec non c. aliis compos., ut*: adservare VARRO rust. 2, 1, 19 CAES. civ. 1, 21, 4, conservare CIC. off. 1, 17 LEP. Cic. fam. 10, 35, 1 COLVM. 7, 9, 10. *al.*, reservare CYPR. epist. 71, 2 (*fortasse etiam* QVINT. decl. 340 p. 345, 9); *praeterea e. g.*: -ant *c.* assident CONC.^{S} II 3, 3 p. 89, 16 *vel* obruantur CIC. Tusc. 5, 119, -atis *c.* obruatis *vel* obstruatis CIC. Mur. 86, -rent *c.* obsecrarent TERT. praescr. 26 l. 29, -vit *c.* obseravit EVCHER. laud. her. 28 p. 187, 1, -atur *c.* obtemperatur AMM. 17, 7, 10, -antur (*vel* -entur) *c.* obstruantur BENED. reg. 59, 6, -etur *c.* obvietur VEG. mil. 3, 22 p. 113, 8, -entur *c.* obstruentur PLIN. nat. 1, 2, 79, -are *c.* obedire *et* obtemperare AMM. 7, 16, 2, -ari *c.* obversari PLIN. nat. 21, 178, -ans *c.* obstruens SERV. auct. Aen. 9, 391, -tus *c.* obversatus IVST. 31, 2, 3, -andi *c.* obsecrandi VVLG. I Cor. 7, 35.]

CAPVT PRIVS: *i. q.* ***ob oculos servare***, *in conspectu retinere sim. et usu inde derivato* (*luditur c.* servare CIC. S. Rosc. 90, adservare PLAVT. Paras. med. frg. 1 [*si recte trad.*]. -are observationes *p. 208, 41*, *cf.* GELL. 18, 15 tit. -verit rem . . . curiosae observationis).

I *obtuendo, spectando, videndo* (*subauditur simul notio respiciendi, sequendi e. g. p. 203, 63*): A *vi durativa*: 1 *sensu originario*: **a** *generatim*: *α imprimis oculis* (*ambigua dedimus sub γ*). -are oculis: CIC. Verr. II 3, 3 vitam suam pluribus quam vellet -ari o. arbitrabatur. VARRO Men. 190 o. -are ollam pultis, ne aduratur. VERG. Aen. 11, 726 non haec nullis . . . -ans o. (SERV. auct.: intente

[*Lumpe-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aspiciens). PLIN. epist. 8, 23, 6 -antur o. cassi labores et infructuosae preces et honor. RVFIN. hist. 4, 15, 41 intentis o. (*gr.* ἐτήρησαν). *v. etiam p. 204, 83.* acie: SEN. Phoen. 474 quo vultus refers a.que pavida fratris -as manum? *cf.* Ov. ars 3, 617 -ent *lumina.*

Ⓘ *c. acc. animantium* (animam *l. 24*): Ⓐ *praeparantur enunt. interrog.*: PLAVT. Amph. 507 -tote ⟨eum⟩, quam blande mulieri palpabitur. Aul. 54 ne me -are possis, quid rerum geram (Men. 465 -bo q. agat, hominem. TER. Andr. 169 -es filium, q. agat *eqs.*). Bacch. 287 occepi ego -are eos, quam rem gerant. SEN. epist. 6, 6 -vit illum, an ex formula sua viveret (ITALA Marc. 3, 2 [cod. e] -bant illum, an sabbatis curaret [*gr.* παρετήρουν ... εἰ, VVLG. -bant eum, si, *cf. p. 204, 49*). 20, 3 -a te (*Hense*, -are *trad.*), numquid vestis tua domusque dissentiant. AMM. 31, 7, 6 Gothos, quicquid molirentur, sagaciter -bant.
Ⓑ *c. solo acc.*: PLAVT. Rud. 384/5 quem illorum *furum* -et *custos*, falsus est; fur facile quem -at videt. TER. Andr. 83 -bam ... servolos venientis aut abeuntis (*c. part. praes. etiam*: COLVM. 7, 9, 10 semper -et *custos* enitentem *suem.* PLIN. epist. 2, 20, 11 -vit scribentem, inspexit, an scripsisset. VVLG. Iob 39, 1). 413 erus me ... iussit Pamphilum ... -are, ut quid ageret ..., scirem. POMP. Cic. Att. 8, 12c, 1 Caesarem. VAL. MAX. 5, 4, 7 curiosius -tā filiā animadvertit *eqs.* SEN. nat. 1, 3, 2 videbis ..., si quando volueris -are fullonem. COLVM. 1, 6, 7 vilicum ... ex vicino. SVET. Nero 23, 2 adversarios ... -are, captare, infamare ... solebat *Nero.* VISIO Pauli 14 rec. P p. 16, 28 J. -bat *angelus* eam animam singulis diebus. *corp. partium*: SEN. clem. 1, 19, 5 et manus omnium -et et eo quoque tempore, quo non captatur, peti se iudicet (IVV. 7, 241 m. oculosque. *v. etiam supra l. 4 et cf.* MART. 12, 28, 3 dextram). dial. 7, 27, 4 papulas -atis alienas, opsiti plurimis ulceribus? 12 (11), 6, 1 -antur oculi tui ([*antea*: in animum tuum inquirit]. APVL. apol. 85 animum ... scrutaris, o. -as, suspiritus numeras. *v. etiam l. 26*). nat. 3, 17, 2 -atur morientium color. epist. 15, 7 erit, qui gradus tuos temperet et buccas edentis -et. COLVM. 8, 11, 12 custodis curam non effugiat -are desilientem matricem. IVV. 5, 41 qui *custos* numeret gemmas, ungues -et acutos. VLP. dig. 25, 4, 1, 15 -ari ventrem et partum et infantem (*cf. 25, 4, 2, 1* ne venter inspiceretur aut partus custodiretur). *al.*

Ⓘ *c. acc. rerum*: Ⓐ *praeparatur enunt. interrog.*: PLAVT. Men. 789 ne id -es, quo eat, quid rerum gerat. Ⓑ *c. solo acc.*: CAES. Gall. 7, 16, 3 omnes nostras pabulationes frumentationesque -bat *Vercingetorix.* BELL. Hisp. 13, 7 ballistam solitus erat *puer* -are. LIV. 29, 6, 8 cum ordinem agendae rei composuissent signaque, quae procul edita -rent, *eqs.* VITR. 1, 6, 6 -anda ... gnomonis ... umbra et, cum ..., signanda puncto. 2, 1, 2 -antes aliena tecta ..., efficiebant in dies meliora genera casarum. MART. 7, 50, 7 Nympharum notos -at amores. FRONTIN. strat. 3, 12, 1 -rent lumen, quod nocte ostenturus esset (*cf.* AMM. 18, 2, 12 dum hostes nostrorum ignes -ant). QVEROL. p. 26, 16 R. ibo, illinc -bo omnia atque, ubi res ... postularit, continuo hic adero. AMM. 20, 5, 10 vestibulum aedium ... latenter. 27, 2, 1 cautissime -ans utrumque ... agminis latus. *al.*

Ⓘⓘⓘ *absolute*: LIV. 6, 15, 13 vereor, ne abstuleritis -antibus etiam oculos (*part. praes. pro subst. etiam*: COLVM. 9, 8, 9 fugam suam demonstrat -anti *sc. api apis*). PLIN. epist. 4, 30, 4 si diutius -es, ... videas. EPIST. pontif. Hier. epist. 95, 1, 1 ex alta turre ... speculator -at. VITA Caes. Arel. 2, 4 vade, -a ibi, et ... veni, et dic mihi quid agit. PASS. Fructuos. 4, 1 (*de morte martyris*) -antibus ... beneficiariis (*postea*: cernitis).

β audiendo: ITALA Hab. 3, 16 (Aug. civ. 18, 32 p. 302, 24 D.) -vi et expavit venter meus a voce orationis labiorum meorum (*gr.* ἐφυλαξάμην, *Vulg.* audivi).

γ ratione qualibet (*interdum c. notione considerandi*): Ⓘ *c. acc. animantium* (*saepius* se, *e. g. l. 64. 66*): LVCIL. 694 si -as hominem, qui (quid *Marx*) pro commodo et regno audeat (NON. p. 360, 10 *ad l. v. supra p. 202, 46*). CIC. Verr. II 2, 181 quod ... vehementer ... illum ordinem *publicanorum* -o, satis commode mihi videor ... cognosse. Brut. 283 inquirens in se atque ipse sese -ans. Att. 5, 2, 2 quod se a Vestorio -ari videbat, strategemate hominem percussit *Rufio.* SEN. epist. 16, 2 excute te et varie scrutare et -a: illud ante omnia vide *eqs.* 26, 4 ita me -o et adloquor: *eqs.* 63, 3 cum primum te -are desieris (*postea*: nunc ipse custodis dolorem tuum). 83, 2 -bo me ... et ... recognoscam. 98, 4 alios. 120, 9 coegit ..., dum -amus eos, quos ..., adnotare *eqs.* Ⓘⓘ *c. acc. rerum*: LVCIL. 696 si paulisper captare atque -are haec volueris. RHET. Her. 2, 24, 38 multa et vitanda in nostra et -anda in adversariorum ⟨o⟩ratione sunt vitia (2, 27, 43 hoc si diligenter in o. a. -erimus, saepe deprehendemus *eqs.*). CIC. Rosc. 22 cum ... tam multi occupationem eius -ent. leg. 3, 46 facta hominum -bant νομοφύλακες (LIV. 40, 16, 3 dicta f.que). SEN. nat. 2, 53, 3 illa *philosophia* primum et quaesivit causas rerum et -vit effectus (*postea*: inspectione). epist. 99, 7 -a hunc comitatum generis humani (*antea*: respice, cogita). TAC. hist. 1, 87, 2 curam navium ... retinebat ad -andam honestiorum fidem. ann. 14, 6, 1 -ans *Agrippina* ... Acerroniae necem (*antea*: reputans). IREN. 2, 31, 3 (= 2, 48, 3 H.) quam prophetiam si -verit quis, ... inveniet *eqs.* (HIER. hom. Orig. in Ier. 12 p. 681C -a ... et invenies *eqs.*). AMM. 21, 13, 4 dum ... occulta *proposita* ... gentis -antur. AVG. civ. 5, 4 p. 195, 18 D. -ari notarique.
Ⓘⓘⓘ *absolute*: PLAVT. Men. 334 -ato modo: *eqs.* (*per imperat. etiam*: Stich. 727 age ergo -a: si *eqs.* SEN. epist. 29, 7 -a: videbis *eqs.* HIER. hom. Orig. in Luc. 19 p. 115, 16 diligenter -a, quia, priusquam *eqs.*). SEN. epist. 52, 12 omnia ..., si -entur, indicia sunt *eqs.* (58, 25 ex his ..., si -veris, sumes, quod *eqs.* IREN. 2, 31, 3 [= 2, 48, 3 H.] si -verit quis, ... inveniet). HIER. epist. 28, 6, 1 perquirens causas, cur ..., -vi diligentissime ... invenique *eqs.* hom. Orig. in Luc. 9 p. 54, 11 -ans ... inveniat: *eqs.* (*antea*: contemplatur). RVFIN. Orig. in Ios. 16, 1 p. 394, 5 -antes notarunt.

b *speciatim*: *α in divinatione, superstitione sim.* (*de astrologia v. sub β*): CIC. div. 1, 12 -tis longo tempore significationibus *signorum. ibid.* -ta sunt haec tempore inmenso et ... eventis animadversa et notata. 1, 34 -tis ac notatis signis (fam. 6, 6, 7. *cf.* PAVL. FEST. p. 260 quinque genera signorum -ant augures). 2, 146 somnia (*al.*). VARRO ling. 5, 85 quas *aves* in auguriis certis -are solent (*cf.* PLIN. nat. 25, 50 aquilae volatus). TAC. Germ. 10, 1 auspicia sortesque (*cf.* MIN. FEL. 7, 1 -andis auguriis [26, 1 auspicia et a. *al.*]). 10, 2 hinnitus ac fremitus *equorum.* hist. 1, 86, 1 insolitos animalium partus, et plura alia rudibus saeculis etiam in pace -ta. *al.* *absolute aut obiecto communi*: CIC. div. 1, 127 cursus rerum -ando notatus est (2, 146). 2, 83 aliis avibus utuntur *externi*, aliis equis, aliter -ant, alia respondent. SEN. nat. 2, 32, 6 auspicium -antis est.

β in cognoscenda rerum natura (*in astrologia e. g. l. 28*): VITR. 9, 6, 3 quorum *philosophorum* inventa secuti siderum ⟨-antes ortus⟩ et occasus tempestatiumque significatus ... ex astrologia parapegmatorum disciplinas invenerunt (AMPEL. 3, 4 a nautis et ab agricolis -antur. *cf.* SEN. nat. 7, 25, 1 cursus *stellarum.* CVRT. 7, 4, 28 navigantium modo noctu sidera -ant *qui solitudines transeunt.* SIL. 3, 662 -tis ... astris. GELL. 14, 1, 14 stellas [*in astrol. ut*: TERT. idol. 9 p. 38, 23. *praeterea e. g.*: HYG. astr. 4, 8 p. 106, 11. 4, 14 p. 118, 25]. AVG. civ. 10, 11 p. 420, 34 D. -tis ... motibus siderum). SEN. nat. 4, 6, 1 peritos -andarum nubium. 7, 1, 2 sol spectatorem nisi deficit non habet, nemo -at lunam nisi laborantem (PLIN. nat. 18, 347 quartam eam *l.* maxime -at Aegyptus *in tempestate praesagienda. cf.* ORIG. in Matth. 13, 6 p. 194, 1 *et* 30 schemata lunae [*gr. utrobique* ἐπιτηρεῖ]). 7, 16, 3 -are illud momentum, quo cometes ... in duas partes redactus est. epist. 36, 11 -a orbem rerum ...: videbis *eqs.* PLIN. nat. 11, 274 nec universa haec ..., sed singula -at *Aristoteles in vitae longitudine constituenda. al.* *absolute*: SEN. epist. 79, 1 si -veris. PLIN. nat. 18, 210. 18, 216.

c *accedunt enunt. interrog.* (*ad a et b*): *α per adv. vel coniunct.*: PLAVT. Aul. 16 coepi -are, ecqui maiorem filius mihi honorem haberet quam *eqs.* 679 inscendam ... in arborem indeque -bo, ... ubi *eqs.* (VARRO rust. 2, 5, 2 nunc u. labar, -et. SEN. nat. 1 praef. 12). Cist. 168 ille clam -vit servos ⟨...⟩, quo aut quas in aedis ... puellam deferat (Truc. 550. VERG. Aen. 6, 198 -ans, quae signa ferant, q. tendere pergant. *v. etiam l. 56*). Vid. 68 hic astabo atque -bo, si quem amicum conspicer (TERT. paenit. 7, 9 -at, obpugnat, obsidet *diabolus*, si qua possit *eqs.* HIER. hom. Orig. in Luc. 9 p. 54, 11 -ans tam in veteri, quam in novo instrumento, sicubi scriptum ... inveniat: '*eqs.*' [*gr.* παρατηρήσασθαι ..., εἴ που]. VVLG. Luc. 6, 7 -bant ..., si in sabbato curaret [*gr.* παρετηροῦντο ... αὐτὸν ..., εἰ. *cf. p. 203, 10*]). CIC. Verr. I 46 quemadmodum (II 3, 167). VARRO rust. 1, 44, 1 -bis, quantum in ea regione consuetudo erit serendi *eqs.* (SEN. dial. 10, 3, 4 non -atis, q. iam temporis transierit). SEN. dial. 4, 33, 4 -are ..., an (9, 14, 9. epist. 35, 4 experiri voles, an ..., -a, an *eqs.*). *β per pron.* (*v. etiam l. 43. 44*): PLAVT. Amph. 270 -bo, quam rem agat (Men. 898. Truc. 598 auscultat, -at, q. r. agam. *cf.* Pseud. 1102 ut -emus, quo eat aut quam rem gerat). Men. 472 -a, quid dabo (Trin. 865 q. agat [1007]. Truc. 709 procul hinc -bo, ... q. *eqs.* CIC. inv. 1, 89 -are diligenter oportet, et q. sumatur et q. ex his conficiatur. SEN. contr. 10, 1, 2 quid me intueris? quid -as, q. dicam? SORT. Sangall. 7, 8. AMM. 21, 16, 16 q. ille aiat aut neget ... -antibus. HIER. epist. 22, 5, 3 -a, q. dicat). CATO agr. 6, 1 agrum quibus locis conseras, sic -ari oportet (QVINT. inst. 11, 3, 351 -andum ..., quo loco sustinendus ... sermo sit). 6, 4 vineam quo in agro conseri oporteat, sic -ato. HIER. epist. 18B, 5 (21), 2 -andum putant, ad quos prophetas ... sermo dicatur. PHYSIOGN. 9 p. 14, 10 quod -rent *homines*, quo quis esset vultu.

2 *c. consilio speciali*: **a** *-ant custodientes, vigilantes* (custodiri atque -ari *l. 75*, custodiis -ari *l. 82*; *cf.* -are excubias VVLG. IV reg. 11, 6 [*v. app. crit.* PS. AVG. quaest. test. I 46, 10 p. 89, 8 *postea*: essent custodes], vigilias MAX. TAVR. serm. 97, 2 l. 27 *et* 45 M., *cf.* CASSIOD. hist. 4, 11, 3 populus in vigiliis -bat [*Socrat. 2, 11* ἐπαννύχιζε]): *α usu sollemni*: Ⓘ *c. acc.*: Ⓐ *animantium*: PLAVT. Men. 122 (*Menaechmus I ad Peniculum*) malo cavebis si sapis, virum -are desines. Q. CIC. pet. 55 fac ut se (*sc. competitores*) abs te custodiri atque -ari sciant. Ov. met. 1, 514 (*loq. Apollo*) non ego sum pastor, non ... armenta gregesque ... -o (*cf.* COLVM. 7, 12, 2 id *canum genus* -at domi stabulum, foris pecora pascentia). SVET. Iul. 65 -andum se admonens *Caesar milites.* MACER dig. 1, 18, 14 (*rescript. impp. Macri et Comm.*) *furiosum* (*antea*: custodiendus, custodiatur). ITALA Marc. 6, 20 (codd. aur. c ff²) Herodes ... -bat eum *Iohannem* (*gr.* συνετήρει, *Vulg.* custodiebat). GALLICAN. Avid. 1, 7. IVST. 38, 9, 7 Demetrium ... artioribus custodiis. AMM. 19, 11, 4. HIER. epist. 54, 9, 3 inclusum hostem Argi ... centum oculis -are. DIDASC. apost. 57, 4 -at illos *baptizatos spiritus sanctus* (*57, 6* custodit eos). PS. HIL. AREL. in epist.
[*Lumpe-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

canon. p. 244 b 41 sicut non dormitat deus, qui custodit Israhel ..., sic perditos ad perditionem -at. VITA Alc. Avit. 2 p. 179, 6. Ⓑ *rerum*: PLAVT. Asin. 273 vae illi, qui tam indiligenter -vit ianuam (*cf.* Mil. 328 fores [SEN. Phaedr. 223 canis ... dirus Stygius -et f.]. 352 ostium [399 -are o., ubi ubist. QVEROL. p. 33, 2 R. in ... sacellis -ant *cynocephali* vela et limina). SEN. Phoen. 425 Harpyia saevi regis *Phinei* -ans famem. COLVM. 9, 9, 3 quod ne fiat, ... curatoris est ... -are alvos. PAVL. sent. 2, 24, 5 ut ad ventrem inspiciendum -andumque custodes mittant. QVEROL. p. 34, 6 R. *Harpyiae* vota hominum. AMM. 16, 11, 5 itinera (16, 11, 6. *cf.* VVLG. Iob 13, 27 semitas). 29, 3, 3 ad -andam ... praedam ... canem retinere. 30, 10, 3 ad -andas Rheni ripas. *al.* HEGES. 1, 40, 7 tertius *eunuchus solitus* torum -are regium. 3, 25, 4 iussit -ari urbem diligentius, ne quis elaberetur. *ironice de frustra exspectantibus*: MART. 9, 100, 2 invitas et ... -are iubes atria ... tua.

(ii) *indicatur, ubi -etur*: VVLG. II par. 35, 15 ianitores ... per portas singulas -bant. prov. 8, 34 vigilat ad fores ... et -at ad postes ostii (VITAE patr. 5, 18, 9 -bat ... ad iter et vidit Satanam venientem (*gr. Cot. p. 528[B]* παρετήρει ... τὴν ὁδόν, *3, 61* per viam circumspiciebat). CONC.[S] II 3, 2 p. 178, 24 domibus -antes *clerici* (*item alia vers.* p. 179, 21, *gr. II 1, 2 p. 157, 13* προσεδρεύοντες).

(iii) *absolute*: AMM. 14, 11, 15 -ante curā pervigili proximorum nullam videndi ... furari potuit facultatem. VVLG. I par. 9, 18 -bant per vices. ROMVL. fab. 59, 6 rec. Gall. (*sim.* vet.) custos ... ponitur ...; qui cum -ret *eqs.* COD. Theod. 8, 5, 4 pr. AVELL. p. 63, 2 qui ne occulte ... ad ecclesiam convolaret ..., apparitores ... -are disposui.

β *pressius*: (i) *per voluntatem captandi, per insidias sim.* (*de obsidione l. 36*): Ⓐ *c. acc.*: *rei*: TER. Ad. 2 poeta sensit scripturam suam ab impiis -ari et adversarios rapere in peiorem partem (DON. *v. p. 202, 47.* SCHOL. Ter. p. 149, 6 callide reprehendi). MART. 5, 50, 7 desine ... nostram ... -are culinam. ITALA gen. 3, 15 (Iren. 5, 21, 1 Lucif. Athan. 1, 1 p. 67, 10. *sim. al.*) ipse *semen mulieris* tuum *serpentis* -bit caput et tu -bis eius calcaneum (*gr.* τηρήσει ... τηρήσεις, Cypr. testim. 2, 9 calcabit ... -bis, *Vulg.* conteret ... insidiaberis). AMM. 28, 2, 10 latrociniorum rabies ... scatebat ..., -ans celebres vias. CASSIOD. hist. 5, 45, 3 et cum septuaginta dies iugiter -ret *exercitus* et multas ... cepisset civitates ..., eam nequaquam valuit obtinere (*antea*: obsidebat, *Theodoret. 2, 30, 4* προσεδρεύσας). *animantium* (animam *l. 44 cf. etiam p. 206, 2*): VERG. georg. 4, 513 quos *fetus Philomelae* durus arator -ans nido inplumis detraxit. SEN. epist. 103, 1 illa ... vita, ... quae nos -ant, quae captant. TERT. orat. 29 p. 200, 1 adversus hostem (*v. app. crit.*), qui nos undique -at. ITALA psalm. 36, 12 *et* 36, 32 (cod. 136 Cas.) impius iustum (*gr.* παρατηρήσεται *et* κατανοεῖ, VVLG. -bit *et* considerat). AMM. 14, 2, 2 nauticos. 15, 2, 4 transitores *serpens.* HIER. psalt. sec. Hebr. 71, 10 animam (*Vulg. 70, 10* custodiebant). CASSIOD. hist. 11, 12, 4 -erunt mulierem ad propria remeantem eamque ... lapidibus peremerunt.

Ⓑ *c. enunt. interrog.*: BARNAB. 10, 4 qui rapiunt alienam *escam* ... et -ant ..., quem dispolient (*gr.* ἐπιτηροῦσι ... καὶ περιβλέπονται).

Ⓒ *absolute*: CIC. orat. 210 cum is qui audit ab oratore iam obsessus est ac tenetur; non enim id agit, ut insidietur et -et, sed *eqs.* nat. deor. 2, 123 ut in araneolis aliae quasi rete texunt ..., aliae autem ... ex inopinato -ant. MART. 11, 39, 9 corripis, -as, quereris, suspiria ducis. ITALA iud. 16, 2 (Lugd.) -bant tota nocte in porta civitatis (*gr.* ἐνήδρευσαν αὐτόν, *Vulg.* praestolantes). IREN. 3, 23, 7 (= 3, 36 H.) inimicitiam posuit inter serpentem et mulierem et semen eius, -antes invicem (*ad* gen. 3, 15 *supra l. 32*). CLAVD. DON. Aen. 2, 485 p. 215, 6 videbantur in ipso vestibulo -antes armati. VVLG. Luc. 20, 20 -antes miserunt insidiatores, qui se iustos simularent (*gr.* παρατηρήσαντες). *part. praes. pro subst.*: AMM. 30, 1, 15 ad mentes -antium praestringendas.

(ii) *per curam, sollicitudinem sim.*: COLVM. 7, 12, 1 per quos *magistros* ... greges humana sollertia ... curantur atque -antur. *incorporaliter* (*subauditur notio servandi*): CASSIOD. hist. 2, 3, 1 nobis ... tradiderunt *apostoli* ... puram scientiam fide et operibus ... -andam (*Socrat. 1, 8 p. 64[B]* φυλαττομένην). EPIST. pontif. 884 Avell. p. 325, 22 haec ... in tabulis cordis ... scribere, haec ut pupillas oculorum convenit -are. LEX Sal. Merov. 91 per quorum *centenariorum* fidem atque sollicitudinem pax ... -etur.

b *-ant exspectantes, opperientes* (*c. notione timendi l. 84, fere pro 'adesse' p. 206, 25*): α *c. enunt.*: PLAVT. Trin. 170 -vit *lupus*, dum dormitarent canes. VVLG. II reg. 13, 28 -ate, cum temulentus fuerit Ammon vino et dixero vobis 'percutite eum ...', nolite timere *eqs.*
β *c. acc.*: BELL. Afr. 80, 5 naves iubet ... ad litus adpelli signumque suum -are (LIV. 3, 22, 6 s. -ari iussit). OV. epist. 7, 173 (*Dido Aeneae*) tempus *navigando idoneum* ut -em, manda mihi (SEN. benef. 2, 13, 2 idoneum t. APVL. met. 3, 20, 2 -tis opportunis t.). SEN. benef. 6, 41, 1 occasiones ... -are, non manu facere (*cf.* VVLG. II Macc. 14, 29 opportunitatem -bat, qua praeceptum perficeret). PLIN. paneg. 26, 1 -are principis egressum. VVLG. Iob 24, 15 oculus adulteri -at caliginem. COD. Iust. 4, 20, 19, 2 non amplius testes -are iudices compelli ..., nisi tantum quindecim dies. PALLAD. hist. mon. II 8 p. 353[B] -ans ... episcoporum ... visitationem (*gr. p. 41, 11 B.* ἐπιτηρήσας). *c. notione timendi*: TERT. idol. 16 p. 46, 19 nullum ... periculum -ari de flatu idololatriae. *hostiliter*: VVLG. Luc. 14, 1 cum intraret Iesus in domum cuiusdam principis Pharisaeorum ..., et ipsi -bant eum (Ps. Aug. serm. ed. Mai 2, 1 *ad l.*: spiritu insidiantium, non humanitatis affectu). ORIG. in Matth. ser. 117 p. 247, 5 -at *diabolus insidians* iterum tempus, si potuerit se adponere. p. 247, 7 -at etiam tertiae deceptionis locum ... diabolus.

γ *c. dat.*: PS. THEOD. PRISC. add. p. 275, 21 caseum ... dum vadit dormitum noctu in ... labio pone, et -bis ei, et mox exiet ad escam.

δ *absolute*: VVLG. Iudith 13, 5 dixit ... Iudith puellae suae, ut staret foras ante cubiculum et -ret. RVFIN. Clement. 2, 72, 4 nemo ... contristetur a convivio ... separatus, tempore enim aliquo -are (*var. l.* separari) debet unusquisque. AVG. civ. 22, 8 p. 570, 23 D. *Innocentiae* -anti ad baptisterium. serm. 93, 6, 7 -et ad somnum suum et perseveret in charitate usque ad somnum suum: exspectantem illum inveniat somnus. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 164[C] diu -vit Severus, sed nunc ... decessit. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 115, 28 occurrerunt et plurimas -antes horas et non permissi ad eum celebrare colloquium *eqs.* (*gr. I 1, 3 p. 46, 24* πολλὰς προσκαρτερήσαντες ὥρας). VITAE patr. 5, 4, 33 cum desideraret ... videre eos et non posset, -vit una die (*gr. Cot. p. 610[B]* παρετηρήσατο). CONC. Carth. a. 525 Mansi 8, 648[E] pro foribus -ans. GREG. TVR. Franc. 7, 23 p. 344, 4 advenit et per triduum usque occasum solis -vit. PALLAD. hist. mon. I 24 p. 308[B] cum ... duos vel tres dies -asset; et tum demum ... susceptus fuisset *eqs.* (*gr. p. 114, 7 B.* παραμείνας). *fere i. q. adesse* (*aliter p. 209, 77*): CONC.[S] II 2, 1 p. 57, 2 si qui -ant pro persona agentes ... monachi (*sim.* p. 57, 5 -ant qui pro persona monachi possint dicere [*utrobique alia versio* II 3, 1 p. 135, 3 *et* 5 -ant, *gr. II 1, 1 p. 151, 8 et 11* προσεδρεύουσιν]). II 2, 2 p. 14, 19 requisitus Dioscorus non -at; ... dicit se venire non posse.

c *-ant quaerentes*: COLVM. arb. 26, 8 in ea *arbore* quaerito novellos ... ramos; in his deinde -ato gemmam, quae bene apparebit *eqs.* (*postea*: eligito).

B *vi perfectiva, spectat ad -andi eventum, fere i. q. obtuendo cognoscere, conspicere, comperire et usu inde derivato*: **1** *de ipsa cognitione, perceptione* (*iuxta* animadvertere *l. 60*, comperire *l. 48*, experiri *l. 83*, notare *l. 82*. *ambigua dedimus sub A, cf. e. g. p. 203, 59*):
a *c. acc.* (*in pass. nom.*): α *per formas perf.*: CIC. de orat. 1, 146 quae sua sponte homines eloquentes facerent, ea quosdam *scriptores* -asse atque collegisse. GELL. 18, 15 tit. Varro in herois versibus -verit rem ... curiosae observationis (*cf. 18, 15, 1* animadverterunt metrici). AMM. 17, 11, 4 duo haec -arunt ludibriosa et inrita: quod ... quodque *eqs.*). VVLG. II reg. 20, 10 Amasa non -vit gladium, quem habebat Ioab. *imprimis c. part.*: CIC. div. 2, 42 quid est ... quod -tum sit in fulgure? (2, 47 q. habent -tum ac vetustum?). OV. met. 15, 373 res -ta colonis. fast. 6, 751 -tas augur descendit in herbas. SEN. nat. 7, 3, 3 defectiones ... solis ⟨ob⟩servatas ab Aegyptiis collegit *Conon.* 7, 13, 1 non has tantum stellas ... discurrere, sed has solas -tas esse. PLIN. nat. 2, 220 -tum id multis ... et compertum. 7, 171 (*enumerantur signa letalia*) quaeque alia Hippocrati ... -ta sunt. QVINT. inst. 5, 9, 15 quae, quia plerumque -ta sunt, vulgo signa creduntur. 5, 10, 120 scriptores -ta et collecta *argumenta* ediderunt. 8 prooem. 12 haec ... non tam inventa ... quam ... -ta esse videantur. APVL. mund. 11 austrorum in nominibus illa est -ta diversitas *eqs.* TERT. orat. 7 p. 185, 17 ut -ta dei liberalitate etiam clementiam eius precaremur (*per abl. absol. etiam*: AMM. 17, 2, 3 -ta nocte inluni [*sim.* 19, 6, 7]. 18, 8, 3 hoc ... -to eos ... oppressos ... somno. 20, 1, 3 -to flatu secundo ventorum ad Rutupias ... defertur. 28, 6, 27 -ta custodum absentia *eqs.*). SPART. Hadr. 13, 2 in Achaia ... illud -tum ferunt, quod *eqs.* β *per formas stirpis praes.*: CIC. div. 2, 47 si causae non reperiantur ... rerum, res tamen ipsae -ari animadvertique potuerunt. VITR. 6, 1, 3 haec... ex natura rerum sunt animadvertenda et consideranda atque etiam ex membris ... -anda (PLIN. nat. 23, 135 in ... arbore -andis miraculis). CVRT. 5, 2, 7 -atur ignis noctu, fumus interdiu (*antea*: signum ... omnibus conspicuum). PLIN. nat. 16, 177 in Asia tria genera *salicum* -ant: *enumerantur* (*fere pro 'discernere', ut*: 37, 93 in masculis *carbunculis* ... -ant liquidiores aut *eqs.*). 30, 89 -ant cubile *stellionis* ... aestatibus. FRONTIN. aq. 65 in plerisque urbis partibus probata aqua -atur. QVINT. inst. 9, 1, 19 in animos iudicum, qua non -atur, inrepit *figura* (*20* minus sunt observabiles). AMM. 28, 4, 22 nec ... in ... titulo discrimen aliquod -atur. PLIN. med. 3, 36 phalangium praecipue in leguminibus ... -atur.

b *c. enunt.*: α *acc. c. inf.* (*cf. supra l. 55*): SEN. dial. 1, 1, 4 si quis -verit nudari litora pelago in se recedente *eqs.* epist. 108, 24 ut -et *lector*, quotiens Vergilius de celeritate temporum dicit, hoc uti verbo illum 'fugit'. PLIN. nat. 2, 109 miretur hoc, qui non -et cotidiano experimento, herbam *heliotropium* ... abeuntem solem intueri *eqs.* 7, 73 *mensuram corporis* minorem in dies fieri propemodum -atur (AMM. 17, 7, 11 plerumque -atur terra tremente ventorum apud nos spiramina nulla sentiri). 18, 237 Caesar cancri exortu id fieri -vit. BASS. gramm. VI 257, 17 hoc ... ita fieri -bimus (EXC. Bob. gramm. I 556, 12). -tum (est): PLIN. nat. 5, 51 -tum est, prout ... nives ... satiaverint, ita Nilum increscere (7, 77. 25, 15. QVINT. inst. 6 prooem. 10. SVET. Cal. 60 -tum ... notatumque est. Nero 46, 3 -tum ... fuerat. Galba 1. 18, 3. GELL. 15, 7, 1 -tum ... expertumque est. AMM. 31, 15, 4 MACR. exc. gramm. V 608, 3). 7, 170 qua in re -tum (*sine copula ut*:

[Lumpe-Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 103. 8, 172. 173. 16, 82). *β* quod (*cf. etiam p. 206, 58*): GELL. 18, 15, 2 Varro ... scripsit -asse sese in versu hexametro, q. omnimodo quintus semipes verbum finiret *eqs.* MACR. Sat. 5, 2, 8 non omnibus -tum, q. *eqs.*

2 *transfertur ad relationem, fere i. q. referre, dicere, docere sim.*: GELL. 2, 17 tit. Cicero animadverterit; disceptatum ... super eo ipso, quod Cicero -erat. 2, 17, 6 littera, quam Cicero productionis causam facere -vit ([*antea*: significat, locutus est, *postea*: dixit]. *c. acc. c. inf. etiam*: 2, 19, 1 verbum 'rescire' -imus vim habere propriam quantam *eqs.*). PS. VIGIL. THAPS. trin. 12, 163 bene ... Moyses -vit, ut diceret id quod '*eqs.*' (*gen. 2, 7*).

II *praevalent notiones secundariae*: A *respiciendi*: 1 *rationem habendo*: a *in universum, sc. fere de mero respectu*: *α usu communi*: (I) *c. acc.* (*dedimus exempla selecta*): CIC. orat. 77 sunt ... quidam ... oratori numeri ... -andi ([*opp.* omnino relinquendi]. SEN. suas. 6, 6 annorum ... numquam -tum viris fortibus n. *aliter p. 208, 33*). fam. 6, 10, 5 omnia momenta -bimus neque ullum praetermittemus *eqs.* 11, 16, 1 tempus ... epistolae ... reddendae ([*antea*: permagni interest, quo ... tempore epistola reddita sit]. LIV. 5, 6, 4 ut ... bellum ... -ando t. anni gerant. TERT. virg. vel. 11, 10). VARRO ling. 8, 33 si analogia sequenda est nobis, aut ea -anda est, quae *eqs.* (*cf.* 9, 36 cur similitudo et sit in oratione et debeat -ari. SIDON. epist. 7, 14, 9 differentiam [ORIG. in Matth. ser. 32 p. 58, 3, *antea*: considerandum]). QVINT. inst. 9, 4, 44 membrorum incisorumque iunctura ... est -anda *eqs.* FLOR. epit. 2, 6, 16 -to loci ingenio ... instruxit *Hannibal* aciem. BOETH. mus. 17 p. 368, 10 sensum aurium in primis consonantiis -are neglexit *Archytas.* ORIG. in Matth. 15, 21 p. 412, 24 -a ... hoc, quoniam *eqs.* *in re rust.*: VARRO rust. 1, 37, 1 dies lunares ... -andi *eqs.* (*cf.* COLVM. 12, 19, 3 -bimus decrescentem lunam ... et ... uvas ... legemus [arb. 15, 4 plenam l. -bimus]). 2, 1, 16 partes quattuor sunt ... -andae: de pastione, de fetura *eqs.* 3, 10, 1 ita greges conparavit anserum, ut hos quinque gradus -ret ...; hi sunt *eqs.* (*enumerantur*). COLVM. 7, 3, 12 admissurae tempore -are ... halitus septentrionales, ut contra ventum gregem pascamus (*cf.* VVLG. eccles. 11, 4 qui -at ventum, non seminat). 7, 3, 24 -andum est sidus aestatis ..., ut ... grex in occidentem spectans agatur (*cf.* PLIN. nat. 18, 209 -andum frigidae Saturni stellae transitum). VVLG. deut. 16, 1 -a mensem novarum frugum. *in iure*: IVLIAN. dig. 40, 9, 7 pr. consilium testatoris fraudulentum non eo tempore ... -atur, quo *eqs.* GAIVS dig. 33, 2, 8 (*fort. interpol.*) centum annos -andos esse constat *in usu fructu tuendo* (*cf.* COD. Theod. 2, 6, 4 pr. non ... a decedentium primo die cursum temporis -ari oportet, si *eqs.*). VLP. dig. 38, 15, 2, 5 (*e Pomponio*) scientiam eam -andam ... quam *eqs.*

(II) *c. dat. ut vid.*: THEOD. PRISC. log. 106 oportune temporibus *ebrium* -antes cibos nos ... inferre conveniet (*cf. Sundelin, Ad Theod. Prisc. Eup. adn. 1934, 65 sq.*).

(III) *c. enunt.* (*interrogatione per pron. praeparata*): *acc. c. inf.* (*cf. l. 8*): PAPIN. dig. 22, 1, 5 generaliter -ari convenit bonae fidei iudicium non recipere praestationem. *quod*: PAPIR. dig. 50, 12, 13, 1 non -andum, q. defunctus certa summa legata vetuit vectigal exerceri (HIL. in psalm. 118 he 8 -andum est, q. hic non legis, sed mandatorum semitam esse dicat. HIER. in Matth. 23, 35/36 p. 173^{C} MART. CAP. 4, 400). HIER. in Matth. 12, 3/4 p. 77^{A} -a, q. *eqs.* (*per imperat. item*: 15, 21/22 p. 109^{B}. 15, 31 p. 111^{C}). *quoniam* (*cf. supra l. 28*): ORIG. in Matth. 16, 2 p. 464, 10 post hoc -andum est, q. ... in 'duodecim' ... erat et Iudas (*gr.* παρατηρητέον ὅτι). in Matth. ser. 16 p. 30, 30 -et, q. *eqs.*

β pressius: (I) *-are occasionem, fere i. q. capere*: SEN. benef. 5, 23, 1 occupationibus districtus et in alia vocatus o. non -vi. epist. 22, 3 vigilantis est o. -are properantem. (II) *respicitur gravitas, vis, momentum (subauditur notio approbandi, agnoscendi l. 65 [cf. p. 211, 83])*: *c. acc.*: SVET. Iul. 67, 1 delicta neque -bat ... neque ... exsequebatur. POMPON. dig. 33, 1, 7 neque omnimodo spernenda neque omnimodo -anda est *auctoritas testatoris.* SCAEV. dig. 49, 1, 28 pr. appellationem non esse -andam (*antea*: nullius momenti esset). VLP. dig. 24, 3, 22, 7 (*fort. interpol.*) illud ... dubio procul -atur eam personam *furentem* ... nuntium mittere non posse. PAVL. dig. 3, 5, 46 (47), 1 (*fort. interpol.*) conceptio formularum non -atur. VVLG. psalm. 129, 3 si iniquitates -veris, domine, quis sustinebit? *c. dat.*: PS. ORIG. in Iob 1 p. 446^{B} his ... -at et ista respicit facies domini, quae in corde cogitantur atque tractantur.

b *significantius, sc. (ob)sequendo, tenendo, implendo sim.* *subi. est res*: *p. 208, 45.* *iuxta posita notabiliora*: CIC. off. 1, 51 haec ita teneantur ...; cetera sic -entur *eqs.* (PLIN. epist. 8, 24, 1 ut quae scis, teneas et -es. CYPR. epist. 63, 17). QVINT. decl. 265 p. 84, 14 quid ... magis in ulla re publica curari -arique oportet quam religionem? (CYPR. hab. virg. 2 p. 189, 8 hoc ... omnis aetas -et et curet pro religione *eqs. cf.* COD. Theod. 6, 29, 10, 1 inter alia ... procuranda haec quoque ... -are). GELL. 6, 18 tit. de -ta custoditaque apud Romanos ... sanctimonia (TERT. adv. Iud. 2, 9 -ta et custodita *lex.* AVG. fid. et op. 13, 20 p. 60, 17 praecepta. *laxius coniunguntur*: ITALA psalm. 118, 57 [Sangerm.] -vi verbum tuum ..., custodivi legem tuam [*gr.* εἶπα φυλάξασθαι τὸν νόμον σου *tantum, Vulg.* dixi custodire]. DIDASC. apost. 58, 9 ORIG. in Matth. ser. 20 p. 36, 21 BENED. reg. 7, 68). 16, 1 tit. verba ... digna ... audiri -arique (VVLG. deut. 12, 28 -a et audi omnia, quae ... praecipio. Iob 36, 11). TERT. nat. 1, 6, 4 legem -bis cavendo quod lege prohibetur (NOVELL. Theod. 2, 3 cavenda -andaque ..., quaecumque ... promulgavit). 1, 6, 6 reverendae et -andae *leges.* CYPR. epist. 13, 3 -are et inplere (hab. virg. 24 -are, diligere, i. VVLG. deut. 4, 6 facietis ea *mandata* ... et -bitis et implebitis opere).

α usu communi: (I) *aliquid*: (A) *incorporaliter* (*exempla selecta*): TRABEA com. 1 lena delenita argento nutum -bit meum, quid velim, quid studeam (CIC. parad. 39 locupletis. AVG. civ. 5, 20 p. 231, 13 D.). RHET. Her. 2, 13, 19 *ius* (FORTVN. rhet. 1, 19 p. 96, 7. *cf.* CIC. dom. 71 leges [off. 2, 40 *syn.* pareant. VARRO ling. 6, 66 LIV. 7, 21, 4. *et saepe*]. Att. 3, 23, 2 sanctiones [COD. Theod. 8, 5, 50, 1]). 2, 13, 20 (*bis*) pacta (PAVL. dig. 2, 14, 27, 4. *al. cf.* FEST. p. 230 *pactionem* [ASCON. in Corn. p. 51, 24]). CIC. inv. 1, 78 *modos reprehensionis.* Verr. II 2, 138 censum (II 2, 139). II 3, 16 nullam certam diem (MART. 4, 54, 6 -ant, quem statuere, d. *al. cf.* CIC. Tusc. 4, 21 tempus [VARRO rust. 1, 1, 5 COLVM. 8, 15, 7. *al.*]). rep. 2, 27 quae ... -anda essent, multa constituit (GROM. p. 317, 14 L. sicut ... constituerunt, ... -etur. POMPON. dig. 1, 2, 2, 9. *cf.* GROM. p. 346, 2 quod iusserint, -etur [TERT. pudic. 21 p. 269, 2 -a, quod iubet]. ITALA Matth. 28, 20 [cod. e, Cypr. epist. 28, 2. *al.*] -are omnia, quaecumque praecepi [*gr.* τηρεῖν, *Vulg.* servare]). Att. 5, 21, 11 centesimas (6, 1, 6. *cf.* LEX met. Vipasc. frg. Bruns fontes^{7} 113, 5 pretia [S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 50 *antea*: serventur]). CAES. Gall. 1, 45, 3 iudicium senatus. 5, 35, 1 praecepto ... diligentissime -to (LIV. 23, 35, 9. *et persaepe. cf.* ITALA lev. 26, 3 [Aug. loc. hept. 3, 61 p. 581, 20] mandata [*gr.* φυλάσσεσθε, *Vulg.* custodieritis. VVLG. I Ioh. 2, 3 *gr.* τηρῶμεν. *al.*]). SALL. Iug. 51, 1 *dispersi milites* neque signa neque ordines -are (VLP. dig. 36, 4, 5, 3 inter legatarios ... nullum o. -amus. TERT. monog. 12, 5. RVFIN. hist. 5, 8, 13 interpretandi). 80, 2 signa sequi, imperium -are, item alia ... facere. LIV. 8, 34, 9 non edicta imperatorum, non auspicia -entur (PLIN. nat. 28, 17. *cf.* 18, 350 praesagia). SEN. dial. 7, 8, 1 hanc *naturam* (*antea*: natura ... duce utendum). COLVM. 8, 5, 8 numerus ovorum, quae subiciuntur, inpar -atur (VEG. mil. 3, 8 p. 84, 3. *al.*). EPIST. imp. Hadr. ad Quiet. (CIL III 355^{B}) 6 ⟨eum modu⟩m *agri* ... -ari. CALL. dig. 50, 2, 11 consuetudo in ea re -ta (TERT. coron. 4 l. 47. *al.*). MACER dig. 49, 16, 12 pr. in -anda disciplina (TERT. apol. 35, 3. *al.*). APVL. met. 6, 13, 1 -tis omnibus (ITALA Matth. 19, 20 [cod. k] o. ista -vi a iuventa [*gr.* ἐφύλαξα, *Vulg.* custodivi]. *al. cf.* VEG. mil. 3, 5 p. 73, 3 multa). TERT. uxor. 1, 1 l. 7 ut provisum -es (*antea*: sectandum). ITALA lev. 18, 26 *et* 30 (Monac.) -v⟨abitis ...⟩ ... ⟨observatio⟩nes ([*gr. v. 26* φυλάξεσθε ... προστάγματα, *v. 30* φυλάξετε, *Vulg.* custodite]. AVG. de mend. 5, 8 p. 424, 10). AVG. serm. 278, 4, 4 incipit ... dicere medicus: -a illud atque illud, hoc noli tangere *eqs.* BENED. reg. 73, 1 hanc *regulam.* *subi. est res*: SEN. nat. 4, 2, 22 etesiae tempus -ant. DRAC. satisf. 241/2 ipsa medulla ... -at cornua lunae, -ant lunae tecta cerebra globos. *pl. part. praes. pro subst.*: VVLG. psalm. 30, 7 odisti -antes vanitates.

(B) *corporaliter vel in imagine*: VERG. Aen. 2, 754 vestigia retro -ta sequor per noctem (9, 393 v. retro -ta legit. AMM. 29, 2, 2 ferarum occulta v. doctus -are venator. ARATOR act. 2, 1140 v. Moysi -ta legens). PLIN. nat. 9, 29 innumera vis mugilum ... in mare erumpit -ta aestus reciprocatione. APVL. met. 3, 10, 4 me ... -tis viae solitudinibus per quosdam amfractus domum suam perduxit. AMM. 19, 11, 8 naves ... alveum fluminis proximum ripis -are sunt iussae.

(II) *aliquem*: TERT. praescr. 7 l. 10 ut anima interire dicatur, ... Epicurus -atur. VVLG. exod. 23, 21 -a eum et audi vocem eius (*opp.* contemnendum, *ut*: CAES. AREL. serm. 189, 5 p. 734, 25 qui me libenter audivit et -are voluerit). Phil. 3, 17 imitatores mei estote ... et -ate eos, qui ita ambulant (*gr.* σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας. PELAG. *ad l.* p. 409, 5 dicitur -ari ... ad imitandum). CASSIOD. hist. 8, 9, 10 regulam protulerunt, ut Iudaeos -ent azyma facientes et cum eis agant paschae celebritatem (*Socrat. 4, 28 p. 540^{B}* Ἰουδαίους ἐπιτηρεῖν). COD. Iust. 4, 20, 19, 2 parte cessante et minime eos *iudices illam ad iudicium vocantes* -are volente.

(III) *alicui* (*cf. p. 207, 69*): *personae*: CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 115, 18 horum, qui -ant damnato Nestorio (*gr. I 1, 3 p. 46, 13* τῶν ... παραμενόντων τῷ καθῃρημένῳ Νεστορίῳ). VEREC. in cant. 6, 28 deo ... non sicut currit, sed sicut voluerit, tempus -at⟨ur⟩ (*postea*: cui *deo* sicut voluerit obtemperant elementa; tempora obsequuntur; oboediri). *rei*: CASSIOD. var. 11, 35, 2 -vit ... imperialibus iussis (*postea*: ad eius venit obsequium).

(IV) *absolute*: ENN. ann. 228 tonsam ... tenentes parerent, -rent *remiges*, portisculus signum cum dare coepisset. TERT. idol. 24 p. 58, 3 haec *lex* accedentibus ad fidem proponenda et ingredientibus inculcanda est, ut accedentes deliberent, -antes perseverent, non -antes renuntient sibi. uxor. 2, 2 l. 45 expedita sententia est ...; sic solet divina vox, ut statim intellegas, statim -es. HIER. hom. Orig. in Luc. 25 p. 149, 19 recte praecipitur eis, qui -are possunt: 'bonum est non manducare carnem *eqs.*' AVG. serm. 22, 3, 3 (*bis*) -a! (*cf. 22, 2, 2* mentem suam ... devotissime subdiderunt). PS. AVG. serm. 1, 4 vulnerato -andi praeceptum dedit *medicus.* COD. Iust. 3, 39, 3, 1 (*a. 330*) cum -ante parte (*opp.* si ... pars ... se subtraxerit. *de parte in iudicio apparente, ut*: NOVELL. Iust. 53, 4 pr. [*opp.* dispareant, *gr.* προσεδρεύουσιν]). BENED.

[Lumpe-Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

reg. 58, 10 (*ad novicium*) ecce lex . . .; si potes -are, ingredere. *n. pl. gerund.* -anda, -orum *pro subst.*: Ps. Varro sent. 131 a peritis non -orum plurima imperitiae debentur. Cod. Theod. 5, 12 (15), 18 si . . . -anda praescribserit. Cassiod. var. 9, 14, 1 -anda . . . praesenti iussione decernimus (Lex Burg. lib. const. 50, 1. 51, 5). *n. pl. p. p. p.* -ta *pro subst.*: Macr. Sat. 1, 7, 15 ut non omnino religionis suae -ta confunderent.

β *usu pressiore transit in notionem ministrandi, serviendi, famulandi sim.* (*cf.* Cic. Att. 13, 49, 2 mihi isti serviunt, si -are servire est): (I) *c. acc.*: *personae*: Tert. uxor. 2, 3 l. 23 quaevis mulier fidelis deum (*var. l.* dominum) -et necesse est. 2, 3 l. 25 quomodo potest *mulier* duobus dominis servire, domino et marito, adde gentili? gentilem enim -ando *eqs.* Cassiod. var. 6, 19, 9 licet alii subiecto . . . serviant, tu rerum dominos (*var. l.* domino) . . . -a. Cod. Iust. 7, 15, 1, 2^{a} -are proprietarium (*var. l.* proprietario) et quaedam ministeria ei adimplere (*postea*: serviat . . . domino). 12, 19, 12, 1 exceptoribus . . . eum *arbitrum* -antibus. 12, 35 (36), 18, 1 (*a. 492*) iudices -are et iussiones . . . implere (Pass. Luxor. [BHL 5092] $2^{extr.}$ coepit *Luxorius* intermissis diebus i. -are). 12, 35 (36), 18, 4 ducibus et eos -antibus ad responsum. Pass. Scill. p. 23, 1 ⟨deum et⟩ imperatorem (*gr.* τῷ θεῷ . . . καὶ βασιλεῖ δουλεύομεν). *rei*: Cod. Iust. 12, 35 (36), 18, 2^{a} (*a. 492*) qui *principes* ducianum -ant iudicium.

(II) *c. dat.*: Ⓐ *animantis* (*v. etiam l. 14*): Canon. apost. 66, 4 -et *vidua* eis, qui in aegritudinibus tempta(n)tur (*gr.* παρεδρεύουσα ταῖς . . . πειραζομέναις). Lib. pontif. frg. Veron. p. X l. 14 cum per clericos, qui ei -bant, fuisset eius *Symmachi* negata praesentia. Alc. Avit. epist. 24 dominorum, quibus -atis, accitu (*cf. supra l. 14*). Cassiod. var. 4, 47, 6 his . . ., qui . . . praesunt, te -are praecipimus. 7, 16, 2 (*var. ll.* obedire, obtemperare). 9, 14, 8. 10, 20, 3 assidue. 11, 4, 2 officium tibi -are censemus (*postea*: obsecundat, oboediri). 12, 1, 1 praeceps non putatur -asse (*var. l.* obseruisse) moderato (*syn.* paruisse, servisse). Novell. Iust. 116, 1 (*gr.* οἱ τούτοις . . . παραμένοντες). Greg. M. epist. 8, 6 quem *Petrum acolitum* . . . Sabiniano diacono . . . -are . . . feceramus, fugiens ad . . . ecclesiam venerit. Pavl. Steph. reg. capp. 15 p. 951^{A} dictatoribus. 15 p. 954^{B} illis -ent . . ., quibus fuerint deputati. Ⓑ *rei* (*dub.* Conc.^{S} II 3, 3 p. 89, 16 qui . . . -ant [*var. l.* assident] . . . concilio): *locis sim.*: Didasc. apost. 38, 29 -ate altario Christi, id est viduis et orfanis. Conc.^{S} II 5 p. 5, 1 eiusmodi locis *i. monasterio* (*cf.* p. 7, 10 monasterio, *gr. II 1, 3 p. 125, 7 et 127, 23* προσεδρεύειν). Cassiod. hist. 6, 29, 11 pauperibus templis -antibus (*Sozom. 5, 16, 10* τοὺς πένητας τοὺς τοῖς ἱερεῦσιν ἐξυπηρετουμένους). 9, 43, 6 prophetae sepulcro (*Sozom. 7, 21, 6* τὴν σορὸν . . . θεραπεύων). Conc. Epaon. a. 517 p. 20, 7 baselicis aut oratoriis ([*var. l.* inservire]. Novell. Iust. 57 praef. [*gr.* εὐκτηρίοις προσεδρεύοντες, *postea*: ministrantur]). Ferreol. reg. 38 tit. abbas coquinae -et, similiter et lavandis pedibus (*postea*: serviendo, ministret). *actionibus* (*v. etiam l. 45*): Conc.^{S} II 2, 2 p. 34, 13 orationibus in illis locis -are, in quibus *eqs.* ([*sim.* p. 107, 5, *aliae vers.* orationi . . . permanentes *p. 55, 14 vel* perseverantes *p. 99, 30, gr. II 1, 2 p. 159, 17* τῇ προσευχῇ . . . προσκαρτεροῦντας]. p. 88, 12 quieti operam dare atque -are ieiunio et o. [*cf. p. 55, 13* intentos esse . . . ieiunio et orationi, *p. 107, 4* operam dare ieiunio et orationi, *gr. II 1, 2 p. 159, 16* προσέχειν . . . τῇ νηστείᾳ *eqs.*]). p. 37, 14 si . . . ministerio (*var. l.* in m.) -ans *diaconissa* nuptiis se tradiderit *eqs.* (*aliae vers.* in m. permanens *p. 58, 6 et 101, 16*, ad m. p. 90, 19, perseverans ministerio *p. 108, 19, gr. II 1, 2 p. 161, 10* παραμείνασα τῇ λειτουργίᾳ). Novell. Iust. 80, 5, 1 si . . . noluerint -are operibus, quibus traditi sunt (*gr.* προσεδρεύειν ταῖς ἐργασίαις, *postea*: tradere . . . ad ministerium). Greg. M. epist. 10, 4 p. 239, 24 in causis occupari et praetoriis inutiliter -are. Vita Caes. Arel. 2, 29 -a dictis matutinis in atrio sancti Stephani.

(III) *c. praep.*: Veg. mil. 3, 4 ad nomen, ad signa -are non desinant *milites* (Vvlg. I reg. 2, 22 -bant *mulieres* ad ostium tabernaculi. Canon. Hippol. 77, 19 diaconus . . . cum subdiac⟨o⟩nibus ad episcopum -ent. Rvstic. Conc.^{S} I 4 p. 188, 17 ad . . . genua ut dediticii -atis). Cod. Theod. 6, 35, 3, 5 sive . . . in palatio (Iust. in palatium) -ant, sive . . . quiete donati sunt (Greg. M. epist. 9, 18 nec in ecclesia nec in loco alio -are). Cassiod. Ios. antiq. 9, 14 p. 279, 1 ut semper circa religionem -rent *levitae* (*gr. 9, 273* τῇ θρησκείᾳ παραμένωσι).

(IV) *absolute*: Epist. pontif. Thiel episc. Tarrac. Hil. 14, 2 omnis clerus et plebs . . ., ut idem *Irenaeus* in eius *episcopi defuncti* locum -ret, . . . speraverunt. Conc. Aurel. a. 541 p. 93, 7 ubi -antes clerici . . . neglexerint. *pl. part. praes. pro subst.*: Cassiod. var. 2, 20, 1 trahit . . . comitatus noster -antium (*i. devotionem suam praestantium*) catervas. Conc. Aurel. a. 538 p. 74, 22 in eius *episcopi* sit arbitrio, quid ad reparationem basilicae aut -antum ibi substantia depotetur. Novell. Iust. 116, 1 qui milites . . . habent . . . aut qualitercumque -antes et quasdam . . . inplentes utilitates. *fere i. q. degere, praesto esse, adesse sim.* (*aliter p. 206, 25*): Cassiod. hist. 9, 35, 5 dum . . . -ret *mulier* crebrius in ecclesia (*Sozom. 7, 16, 8* διατρίβουσα). 12, 11, 1 lector fuit *Proclus*, apud doctores tamen -ans, zelator quoque rethoricae (*Socrat. 7, 41 p. 829^{C}* ἐφοίτα τε εἰς διδασκάλους, καὶ ῥητορικῆς ἐγίνετο ζηλωτής). Conc. Aurel. a. 541 p. 89, 3 ut . . . minime . . . peregrinus clericos intromittant, nisi forsitan quos . . . ibidem districtio pontificis -are praeciperit. Turon. a. 567 p. 128, 6 excommunis habeatur *diaconus* et depositus ab omni officio clericali inter laicos se -are cognoscat. Matisc. a. 585 p. 166, 17 cum infantibus suis ad ecclesiam -are praecipimus, ut . . . baptismate regenerentur. Vita Caes. Arel. 1, 38 p. 311, 20 -antes eius *Theoderici* palatio senatores ac proceres.

c *additamenta* (*ad a et b*): α *indicatur, in qua re vel in quem ratio habeatur*: (I) in: Ⓐ *c. abl.* (*exempla selecta, maxime locutiones tritiores*): Rhet. Her. 4, 16, 23 quid? in viris idemne hoc -bant? (Cic. div. 1, 102 quod i. in dilectu consules -ant, ut *eqs. per plur.* eadem: Varro rust. 2, 6, 4. Colvm. 6, 20, 1 cetera fere e. omnia in his. Qvint. inst. 11, 1, 42 e. in iis, pro quibus *eqs.* Cod. Theod. 7, 14, 1). 4, 38, 50 hoc . . . in nostris . . . commodis proferendis -bimus (Colvm. 4, 24, 15 haec maxime [Firm. math. 3, 1, 7 h. omnia . . . etiam in . . . genituris. Mart. Cap. 3, 288]. Cypr. epist. 67, 4. Firm. math. 2, 20, 12 h. et in . . . genituris). Cic. de orat. 1, 97 quae soleres in dicendo -are (1, 109. part. 31 in narratione q. . . . -anda sunt? fin. 2, 74. Varro ling. 10, 64 in aedificiis et signis faciendis. *al. per sing.* quod: Colvm. 7, 2, 2 q. . . . in hoc. 12, 3, 10. *al.*). leg. 1, 5 alias in historia leges -andas (Tert. adv. Iud. 2, 6. *cf.* Labeo dig. 14, 2, 10, 1 idem iuris in eodem genere cogitationis. *al.* Ivlian. dig. 24, 2, 6 [*fort. interpol.*] iure . . . in marito . . . -ando [Gaivs inst. 3, 57]). Varro rust. 2, 1, 20 res . . ., ⟨in⟩ nutricatu quae -ari oporteat. Vitr. 2, 7, 5 ea in quadratis lapidibus (Firmil. Cypr. epist. 75, 6 ea in omnibus. *per sing.* id: Sen. dial. 6, 4, 4 nec id in maioribus modo -asti, sed in minimis, ne *eqs.* Colvm. 3, 21, 7. *al.*). Colvm. 3, 9, 7 in transferendis seminibus similem statum caeli . . . et ipsius vitis habitum. Qvint. inst. 1, 7, 7 in scribendo . . . sonum (*cf.* Boeth. mus. 5, 17 sensum aurium in . . . consonantiis [*postea*: rationem secutus est]). 11, 3, 124 in pedibus -antur status et incessus. Gaivs inst. 3, 114 in hoc . . . iure quaedam singulari iure -antur. Marcell. dig. 35, 2, 56 pr. mortis tempus in ratione legis . . . ineunda . . . -ari (Schol. Cic. Bob. p. 140, 25. *cf.* Cypr. domin. orat. 34 in orationibus . . . horam). Cypr. testim. 3 capp. (= 3, 66 tit.) disciplinam dei . . . in ecclesiasticis praeceptis. *al.* Ⓑ *c. acc.*: Cod. Iust. 1, 27, 2, 8 haec *decreta sim.* . . . non solum in limitaneos volumus -ari, sed etiam in comitatenses milites.

(II) de: Qvint. inst. 5, 13, 24 quod de exemplis, idem etiam de iudicatis -andum (Gaivs epit. 1, 4, 1 de personis. 2, 1, 4. Cod. Theod. 5, 1, 8, 1). Tert. virg. vel. 4, 1 quid -andum sit etiam de virginibus declarat (Cypr. epist. 81). Cod. Theod. 8, 7, 6 pr. hoc idem de officialibus (Lex Burg. 64, 2 h. est de maioribus animalibus -andum [*postea*: de minoribus illud custodiendum, quod . . . constitutum est]). Cod. Iust. 6, 61, 5, 1 idem ius tam de uxore quam de sponsa (*cf.* Lex Sal. Merov. 33, 1 legem [*al.*]). Lex Sal. Merov. decr. Child. 1, 1 de illos . . . istud placuit -ari . . ., numquid *eqs.*

(III) circa: Call. dig. 49, 14, 1, 3 quae *praescriptio* etiam c. . . . bona -atur. Frg. Vat. 272 quod -bitur etiam c. ea, quae *eqs.* (Cypr. epist. 64, 6 q. cum c. universos -andum [*var. l.* serv-] sit adque retinendum, magis c. infantes . . . -andum putamus. Cod. Theod. 4, 12 [13], 5, 1. 6, 27, 1 pr.). Epist. pontif. 111 Cypr. epist. 49, 2 quid. Cod. Theod. 8, 4, 1 quam rem et c. officiales -ari conveniet.

(IV) super: Epist. pontif. Thiel epist. Tarrac. Hil. 14, 3 quid s. his rebus -andum sit.

β *indicatur adverbiis sim., qualiter vel qua de causa ratio habeatur* (*exempla selecta*): Cic. Quinct. 85 quid? tu id quemadmodum -as? (*cf.* Vitr. 5 praef. 5 haec naturali modo). Flacc. 77 sancte (*cf. l. 57*). Cato 63 diligentissime (Colvm. 9, 14, 18. *al. cf.* Cic. fam. 13, 27, 1 commendationes tam diligenter [Act. lud. saec. Aug. (CIL VI 32323) 113. Sen. epist. 48, 3 d. et sancte. Avg. conf. 1, 18, 29 pacta; *postea*: teneat, *opp.* neglegant]. Val. Max. 2, 8, 4 summa diligentia). Varro rust. 2, 2, 11 maxime (*cf.* Liv. 1, 50, 6 magis [Tert. coron. 2 l. 11 Cypr. hab. virg. 8. *al.*]. Frontin. strat. 3, 3, 6 minus). Sen. dial. 4, 13, 3 sollicitius (Bened. reg. 65, 17 praecepta regulae). Colvm. 11, 2, 2 sic -are . . ., quemadmodum ([Avg. c. Faust. 6, 9 *antea*: tenuerunt]. Avg. civ. 15, 16 p. 92, 27 D. s. -ari . . ., ut *consec. cf.* Cod. Theod. 3, 30, 3, 2^{a} [= Iust. 5, 37, 22, 2^{a}] ita omnia -bunt, ut *consec.*). Plin. nat. 2, 188 diem alii aliter -vere (Frontin. aq. 94. *cf.* Gell. 3, 2 tit. varie. Cod. Theod. 3, 5, 2, 2 similiter). Tac. ann. 4, 37, 3 facta dictaque . . . vice legis (*cf.* Consvlt. 3, 2 legaliter. Gaivs inst. 4, 11 proinde atque leges -bantur *actiones*. Iren. 4, 12, 1 [= 4, 22, 1 H.] ex lege. Vvlg. Tob. 1, 8 secundum legem dei. Novell. Theod. 14, 3 vinculo legis). Tert. fug. 12, 13 bene . . . praeceptum. virg. vel. 6, 1 secundum genesim (Cypr. epist. 67, 4 s. divina magisteria. *cf. l. 69*). Ivvenc. 3, 511 perpete curā (Amm. 22, 6, 4 c. perpensiore. *cf.* 23, 2, 7 curatius). Amm. 27, 12, 10 ratione iusta. Chiron 6 recte. Vvlg. Hebr. 2, 1 abundantius (*gr.* περισσοτέρως). Cod. Theod. 7, 10, 1, 1 omni instantia. Pomer. 3, 17, 2 p. 501^{A} devote nutus omnes reginae. Cod. Iust. 1, 3, 54 (56), 11 naviter et studiosissime. 9, 35, 11 (*a. 478*) sollemniter. Pallad. hist. mon. II 10 p. 364^{C} testamentum . . . memoriter (*gr. p. 56, 9 B.* ἀποστηθίζων). Orig. in Matth. 17, 26 p. 656, 12 subtilitatem . . . disciplinarum cautius (*gr.* οἱ ἀκριβοῦντες τὰ . . . μαθήματα).

2 *agendo*: a *aliquid* (*obi. subaud. l. 84 sq.*), *fere i. q. facere, exercere, administrare, celebrare sim.* (*cf. iuxtaposita*: Cic. fam. 5, 8, 5 me . . . ea, quae tibi promitto . . ., sanctissume esse -turum diligentissumeque esse facturum [Lex colleg. salut. Dian. et Antin. (CIL XIV 2112) 2, 9 quisquis magister . . . erit . . . ad cenam faciendam et non

[*Lumpe-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-verit neque fecerit, is *eqs.* VVLG. deut. 23, 23 -bis et facies sicut promisisti. *v. etiam l. 28. 41*]. DECRET. decur. Pis. de C. Caesare [CIL XI 1421] 54 *et* 56 omnia ita fieri agi habe⟨ri opse⟩rvarique [QVINT. inst. 11, 3, 107 quod neque -atur neque fieri potest]. CYPR. unit. eccl. 27 ad -anda et gerenda ... praecepta. *cf. praeterea infra l. 29 et 43*):
α c. acc.: (I) *cum determ. adv. sim.* (*cf. infra l. 53*): CIC. orat. 150 quod ... Latina lingua sic -at (off. 1, 51 cetera s. -entur, ut in ... proverbio est *eqs.* Att. 6, 1, 12 ea s. -bo, quasi *eqs.* CAES. Gall. 6, 18, 2 dies natales et mensum et annorum initia s. -ant Galli, ut noctem dies subsequatur. CET. FAV. 27 p. 307, 7 probatio minii s. erit -anda *eqs.* p. 307, 14 atramenti ... compositio). Att. 3, 23, 3 hoc ... cum semper ita habitum -tumque sit *eqs.* (VITR. 1, 2, 8 haec *distributio* i. -bitur. GROM. p. 317, 23 L. omnia i. -entur. GAIVS inst. 4, 25 ista [*v. app. crit.*] ... semper i. -bantur. AMM. 29, 3, 7 hoc i., ut statutum est, -to). COLVM. 11 argum. p. 70, 1 quemadmodum. PLIN. nat. 18, 218 omnis ... ratio -ta est tribus modis *eqs.* HYG. mun. castr. 48 munitio ... -atur generibus quinque: *eqs.* DIOM. gramm. I 353, 6 secundam personam per 'as' -bis, ut amo, amas. GAIVS inst. 1, 183 omnia similiter. CYPR. epist. 17, 2 caute omnia et modeste secundum disciplinam domini (NICET. [?] pasch. 2 rec. B p. 97, 25 mysterium paschae s. diem et lunam -are). LACT. ira 13, 6 ea rite. COD. Iust. 12, 19, 7, 1 (*a. 413–444?*) parum -asse militiam. *singulariter* de *aliqua re*: CHAR. gramm. p. 68, 21 B. genetivus singularis de ... ablativo -atur.

(II) *sine determ. adv.*: *sollemnitates sim.*: CIC. har. resp. 21 omnia sollemnia ... omnibus rebus -tis summa cum caerimonia esse servata (*antea*: nihil ... contemptum). VARRO ling. 6, 14 hic dies *Quinquatrus* ... ab nominis errore -atur (IVV. 6, 536 sacris -andisque d. *al. aliter p. 208, 15*). PAVL. FEST. p. 49 ut ... sacra ... faceret feriasque -ret (p. 92. MACR. Sat. 1, 16, 4 cum ludi ... aguntur ... vel cum f. -antur). p. 62 festa (TERT. idol. 10 p. 39, 27 sollemnia f.que). p. 157 *sacra.* IVV. 6, 159 festa ... sabbata (TERT. adv. Iud. 4, 6. ITALA lev. 19, 3 [Monac.] s. ... -ate [*gr.* φυλάξεσθε, *Vulg.* custodite]. *al.*). TERT. ieiun. 10 p. 287, 6 *et* 16 nonam. *al.* RVFIN. hist. 5, 23, 1 pascha (*gr.* παραφυλάττειν. *cf.* COMPVT. cod. Col. prol. 12 p. 234 cena ... pascha⟨e⟩). AVG. civ. 4, 31 p. 186, 34 D. sine simulacris -ari religionem. *al.* *alia*: CIC. div. 2, 83 quando ... ista -ans quieto ... animo esse poteris? VARRO rust. 1, 37, 5 quod ... -ant a piro florente (*antea*: praeparatio ... fit in pratis). COLVM. 11, 3, 53 satio secunda ... fere Quinquatribus -atur. PLIN. epist. 10, 65 (71), 2 consulendum te existimavi, quid -ari velles (10, 47 [56], 3. 10, 56 [64], 3. 10, 68 [73]. 10, 72 [77]. 10, 79 [83], 5). TERT. ieiun. 1 p. 275, 4 xerophagias (*cf.* uxor. 2, 4 l. 5 si statio facienda est ..., si ieiunia -anda sint [VVLG. Esth. 9, 31. *al.*]. VVLG. exod. 12, 17 azyma). IVST. 43, 4, 11 vigilias agere, stationes in muris -are. ARNOB. nat. 2, 21 motus. CLAVD. DON. Aen. 3, 315 p. 310, 4 ('Pyrrhin ... conubia servas?') -es coniugium Pyrrhi? RVFIN. Orig. in num. 4, 3 p. 23, 26 duriora et graviora ... ministeria. CASSIOD. Didym. in Iac. 2, 26 opera.

β c. inf., fere i. q. solere: MACR. Sat. 3, 4, 4 -vit *Vergilius* delubrum nominaturus aut propria deorum nomina aut ea quae dis accomodarentur inserere.

γ absolute, fere i. q. procedere, agere sim. (*indicatur, in qua re procedatur, per praep.*: circa *l. 62,* de *l. 56. 62. 65. 66. 67. 68. 72. 73,* in *c. abl. l. 54. 57. 58. 60 al.*): (I) *cum determ. adv.* (*cf. supra l. 6*): FEST. p. 289 ut ... in togis virilibus dandis -ari solet. COLVM. 11, 2, 94 sic (*var. l.* sicut) Chaldaei -ant (TERT. ieiun. 2 p. 275, 24 s. et apostolos -asse. orat. 22 p. 195, 7. LEX Sal. Merov. 116 de ⟨la⟩tro⟨c⟩inia ... s. convenit -are, ut *eqs. cf.* VLP. dig. 4, 2, 14, 11 sicut in interdicto unde vi ... -atur). NERAT. dig. 20, 2, 4 pr. in rusticis praediis contra -atur. IVLIAN. dig. 23, 3, 48 pr. si aliter -remus *eqs.* (GELL. 3, 2, 4. CASSIOD. hist. 9, 38, 18 in ... ieiuniis a. apud alios ... -ari [*Socrat. 5, 22 p. 632B* ἄλλως ... φυλαττομένας]). FRG. Vat. 125 varie -batur circa numerum tutelarum. S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 45 de exceptis ita -andum, ut *eqs.* (SAB. Gell. 5, 13, 5 in officiis apud maiores i. -tum est: *eqs.* AFRIC. dig. 35, 1, 32. TERT. coron. 2 l. 2 omnes i. -ant. FILASTR. 147, 1. INST. Iust. 2, 13 pr. non i. de filiabus ... fuerat ... -tum. LEX Sal. Merov. decr. Child. 2, 3 de homicidas ... i. ... -ari, ut *eqs. al.*). 46 de pretis ... gladiatorum -ari ... secundum praescriptum *eqs.* (RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 189, 6 s. haec ... etiam de patre *eqs.* ... -bimus). LIV. perioch. 9 consules in senatu legendo -erunt, quemadmodum ante proximos censores fuerat. AMM. 14, 2, 7 circumspecta cautela -tum est. VVLG. II Esdr. 12, 24 aeque per ordinem. LEX Sal. Merov. 27, 21 de mensibus ... similiter -andum est (decr. Child. 3, 7 de die dominico s. placuit -ari, ut *eqs. cf.* LEX Sal. Merov. 121 simili modo). (II) *sine determ. adv.*: VLP. dig. 3, 2, 4, 2 (*fort. interpol.*) mancipia ... -antia in officina. ORIG. in Matth. ser. 20 p. 36, 11 K. turpe est ... in minimis his -are (quod est decimare), rerum autem necessariarum observationes non offerre deo.

b *aliquem, fere i. q. eligere*: POMPON. dig. 1, 2, 2, 33 quotannis -atur *praefectus* (*antea*: constituebatur).

c *se -are fere i. q. se gerere*: ANTHIM. praef. p. 2, 5 qui se taliter voluerint -are, aliis medicamentis non indigebunt (p. 2, 17; *aliter Liechtenhan, Ind. s. v.*).

3 *agnoscendo*: **a** *sc. approbando, accipiendo sim.* (*subauditur hic illic notio rationem habendi, cf. p. 212, 4*): CIC. div. 2, 84 quae si suscipiamus, ... et sternumenta erunt -anda *sc. in divinatione.* 2, 110 Sibyllae versus -amus, quos illa furens fudisse dicitur. LIV. 3, 21, 8 si quis fecisset *consulem*, se id suffragium non -turos. 9, 30, 3 negaverunt *consules* eam lectionem (*i. electionem*) se ... -turos. QVINT. inst. 2, 17, 41 sive ... ars est potestas ..., sive ille ab omnibus fere probatus finis -atur, artem constare ex *eqs.* FRONTIN. aq. 68 caput ... eius *aquae* -andum est a piscina Iuliae; ex ea enim primum accipit *eqs.* PLIN. epist. 10, 45 diplomata ..., quorum dies praeterita (*cf.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 66 [72], 2 epistulae [*postea*: nec adsertionem denegandam]). TERT. pudic. 19 p. 262, 12 aequalitatem spiritus sancti. virg. vel. 2, 2 quid -bimus, quid eligimus? (*postea*: respuere). IREN. 1, 27, 4 (= 1, 25, 2 H.) ex ... sermonibus, qui apud eum *Marcionem* -ti sunt. HIER. epist. 52, 10, 3 cum auro -emus et cetera (*postea*: probare, *opp.* damnare). AVG. civ. 6, 7 p. 257, 28 D. colenda et -anda *theologia* (*opp.* culpanda et respuenda). COD. Theod. 1, 6, 1 (= Iust. 7, 62, 23) iudicium sacrum (1, 27, 1. *al.*). *de terminis sim.*: LIV. 21, 44, 5 neque eos, quos statuit, terminos -at (GROM. p. 352, 21 L. p. 365, 19 per legem. *al.*). 42, 24, 8 nec novos statuere fines, sed veteres -are (SENT. Delph. et Antic. [CIL III 567] 21. *al.*). SIC. FLACC. grom. p. 107, 14 si arbores finales -buntur *eqs.* LIB. col. I p. 227, 8 rivorum tenor finitimus -batur. GROM. p. 313, 4 signa (p. 362, 6). *fere i. q. in usu esse*: FRONTIN. aq. 24 digiti *moaulus* in Campania ... -atur. SCAEV. dig. 50, 1, 24 ut ne ... a forma -ta discedatur. VLP. dig. 27, 4, 3, 1 quae *usurae* in regione -antur.

b *sc. pro aliquo habendo*: *α structurae variae*: CIC. Cluent. 117 quod ... iudicium nominarunt neque proinde ut rem iudicatam -arunt (PLIN. epist. 2, 16, 3 ut confirmati -buntur *codicilli* [*antea*: quasi perfectas tuerer]. PAVL. dig. 45, 1, 132 pr. si eum *filium alienum* aliter quam ut filium -asset [*sim. ibid. iterum et tertium*]. PORPH. Hor. serm. 1, 9, 52 hoc -andum est ... ut supra. *cf.* HYG. lim. grom. p. 169, 9 rigorum latitudines velut limitum -bimus). LIV. 8, 34, 2 dictatoris edictum pro numine semper -tum (GROM. p. 346, 26 L. *al.* PS. BOETH. grom. p. 402, 16 pro loco termini [*cf. l. 40*]. SVET. Aug. 92, 1 auspicia et omina ... pro certissimis. CELS. dig. 50, 16, 98, 1 omnes ... eius *mensis intercalaris* dies pro momento temporis -at *Cato* [*antea*: pro uno die habetur]. POMPON. dig. 1, 2, 2, 8 pro legibus [*al.*]. *sim. passim*). COLVM. 3, 10, 4 ultimum flagellum quasi fecundum -ari. POMPON. dig. 24, 3, 10 pr. -anda omnia ac si *eqs.* (CLEM. dig. 40, 6 [*antea*: pro non data haberi debet]. COD. Theod. 9, 42, 1 pr. [= Iust. 5, 16, 24, 1] donatio ... -anda est, tamquam si *eqs.*). GELL. 13, 14, 7 Aventinum ... intra pomerii fines -tum. LIB. col. I p. 211, 16 L. qui *cippi* loco termini -bantur (*cf. l. 32*). *β per acc. duplicem* (*cf.* SEN. benef. 7, 7, 3 [*2*: dicit nullum sacrilegium esse *effringere templa*] in iis -ari sacrilegium, quae *eqs. ambigue*: FLOR. epit. 4, 12, 60 ibi gentis esse consilium, illud -ari caput. LIB. col. I p. 228, 15 L. quae *saxa* et ipsa sine dubio finitima -anda sunt): TERT. test. anim. 6 p. 142, 9 crede divinis *commentariis* ..., crede naturae; elige quam ex his fidelius sororem -es veritatis. CENS. 11, 6 septimum quemque diem crisimon -ant *medici* (*cf.* 14, 10).

4 *colendo, diligendo, honorem vel reverentiam sim. praebendo* (*de notione cf. l. 56; accedit interdum notio favendi, e. g. infra l. 54. 61, conciliandi p. 213, 7*): **a** *homines*: *α iuxta ponuntur synonyma et affinia*: (I) colere: CIC. S. Rosc. 106 eos *patronos* c. atque -are destiterunt ac se in Chrysogoni ... clientelam contulerunt (MAT. Cic. fam. 11, 28, 8 eum, quem semper lubenter dilexi, quo magis iure c. a. -are deberem, fecit. *v. etiam p. 213, 25*). Mur. 70 si domus nostra celebratur, si interdum ad forum deducimur, si ... honestamur, diligenter -ari videmur et coli (*eodem ordine*: off. 1, 149. fam. 6, 10, 2 diligenter. 13, 16, 2 eos a se -andos et colendos putabat. *vice versa*: Lael. 26 simulatione amicitiae coluntur et -antur. Att. 2, 19, 5 diligenter. fam. 4, 3, 4. 9, 16, 5 assidue. 13, 69, 1. SALL. Iug. 10, 8 colite ⟨et⟩ -ate talem hunc virum. *v. etiam l. 64*). Phil. 2, 49 sum cultus a te, tu a me -tus in petitione quaesturae. fam. 13, 1, 2 cum te quoque et tuos omnes -bat, me coluit in primis. 13, 22, 1 semper me coluit diligentissimeque -vit (PORPH. epist. 1, 17, 6 praecipit, quo pacto -andi colendique sunt potiores, nisi *eqs.*). 13, 29, 1 -ari, coli, diligi (13, 78, 1 me ... praeter ceteros et colit et -at et diligit). APVL. met. 11, 25, 3 te superi colunt, -ant inferi. (II) *alia*: CIC. Verr. II 2, 89 Dorotheum sic diligebat, ut diceres omnia inter eos esse communia, Agathinum ita -bat, ut aliquem adfinem atque propinquum (Planc. 45 ne -ent tribulis suos, ne diligant. fam. 5, 8, 4 sicut alterum parentem et -at et diligit. 13, 17, 1 eum ... unum praeter ceteros -at ac diligit. 13, 21, 1 me -vit semperque dilexit. SIDON. epist. 4, 11, 5 fratrem ... affectuosissime -ans, quem diligebat ut filium, cum tamquam patrem veneraretur. *v. etiam l. 64*). Att. 1, 1, 3 -at L. Domitium maxime, me habet proximum. 16, 16, 3 aeque -antes atque amantes me (fam. 9, 16, 2 sic -or ..., ut ... me amari putem). fam. 13, 38 in meis familiarissimis ⟨est⟩ meque -at diligentissime. 13, 56, 1 valde me -at valdeque est mihi familiaris. PLIN. epist. 7, 17, 12 quos ... et tamquam singulos -em et tamquam non singulos timeam (PS. MATTH. euang. 42, 2 -bant eum et timebant). ITIN. Alex. 15 *mulieres captas* honorifice vidisse regieque -ari iussisse.

β varia selecta: CIC. Planc. 67 valuit *Plancius* -andis (*Madvig,* adserv- *vel* serv- *codd.*) amicis. Att. 1, 13, 2 sum ... ab -ando homine perverso liber et ad dignitatem ... retinendam contra illius voluntatem solutus. fam. 7, 24, 1 -or a familiarissimis ... omnibus praeter istum. 7, 27, 1 ego ... te ⟨...⟩ in consulatu -aram. 16, 22, 2 tu eum -bis. SEN.

[Lumpe-Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

contr. 1, 8, 10 -ari ab hoste. SVET. Tib. 70, 1 quem *Messalam* senem adulescens -arat. TERT. uxor. 2, 3 l. 25 gentilem ... -ando gentili exhibebit formam. CAPITOL. Pert. 14, 4 -a collegam ... meum. PS. HIER. indic. de haer. 32 Montanum paraclitum ... error *Cataphrygarum* -at. AVG. epist. 262, 9 p. 629, 8 marito -to exoratoque (*opp.* inconsulto contemptoque, *antea*: viro superbire). *transit in notionem conciliandi*: CIC. Planc. 39 tribus, in quibus magnas necessitudines habet Plancius, ... officiis ... -tas, non largitione corruptas (42). *ironice*: CIC. ad Q. fr. 3, 7 (9), 5 me ab eo *Vatinio* ita -ari scio, ut eius odia non sorbeam solum, sed etiam concoquam.

b *deos*: VARRO frg. Aug. civ. 4, 31 p. 186, 23 D. (*cf.* AVG. civ. 7, 5 p. 280, 28) quod (*i. deos sine simulacro colere*) si adhuc ... mansisset, castius dii -rentur (TERT. apol. 30, 5 sum ... famulus eius *d.*, qui eum solus -o. 40, 11 [*antea*: coleret]. idol. 5 p. 35, 18 uxor. 2, 3 l. 23. EDICT. imp. Maximian. Lact. mort. pers. 34, 4 [*antea*: religionem debitam exhibere]. QVEROL. p. 34, 17 R. sequuntur atque -ant unice Panem d.). TERT. adv. Marc. 4, 33 p. 530, 18 magis ... homini -andus *dominus*, qua magis dominus (resurr. 14 p. 43, 15 d. et auctorem suum agnoscere et -are. ITALA I Cor. 7, 35 [Aug. spec. 31 p. 214, 4 = VVLG.] facultatem ... sine inpedimento dominum -andi [*Vulg. et Aug. in var. l.* obsecrandi. *gr.* πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως]). MACR. Sat. 1, 7, 24 -ari ... eum *Saturnum* ... maiestate religionis.

c *res*: PLIN. nat. 37, 160 eumitren, Beli gemmam, ... Assyrii -ant. DECL. in Catil. 26 sacrarium illud libidinum colere atque -are.

d *determinationes adverb. sim. notabiliores* (*ad a—c. v. etiam p. 212, 71* [affectuosissime], *p. 212, 59* [assidue], *supra l. 17* [magis], *p. 212, 73* [maxime], *p. 212, 64. 70* [praeter ceteros], *p. 212, 79* [regie]): CIC. Sest. 8 ita suum consulem -vit, ut *eqs.* (*v. etiam l. 9. p. 212, 67. cf.* VERG. georg. 4, 212 regem non sic ... -ant [SERV.: venerantur. *v. etiam p. 212, 74*]). rep. 1, 18 in parentis loco (PLIN. epist. 7, 23, 2 CIL XI 5764 b. *cf. p. 212, 69 et* CIL XIII 5384 [*saec. III*] pro f(ilio) *eqs.*). Att. 10, 13, 2 valde (15, 13, 4 fam. 13, 34. *v. etiam p. 212, 76*). fam. 7, 30, 3 vehementer. 9, 20, 3 perofficiose et peramanter. 13, 13 neminem diligentius (13, 31, 1 diligentissime [*v. etiam p. 212, 62. 75*]. *cf. p. 212, 55. 56. 58*). 13, 49 meos aeque ac tuos (*cf.* TAC. ann. 11, 3, 1 pariter). BRVT. Cic. fam. 11, 19, 2 praecipue. SVET. Galba 5, 2 ante omnis. TERT. apol. 28, 2 maiore formidine ... Caesarem -atis quam ... Iovem. SPART. Did. 2, 3 debita reverentia. AMM. 14, 6, 12 sic enixius ..., ut *eqs.* COD. Theod. 6, 9, 2 pr. eo ... c⟨ul⟩tu omni coetu omnique conventu.

B *prospiciendi, sc. animum intendendi, operam ad certum finem convertendi, curandi, studendi sim.*: **1** *ut aliquid fiat*: **a** *c.* ut: **α** *sine praeparatione* (*exempla inde a* TERT. *selecta*): RHET. Her. 4, 48, 61 in similibus -are oportet diligenter, ut ... verba ad similitudinem habeamus adcommodata (FRONTIN. aq. 113 circa conlocandos ... calices -ari o., ut ad lineam ordinentur nec *eqs.* THEOPHIL. ALEX. praef. 3 diligenter [*gr.* σκοπεῖν προσήκει]. COD. Iust. 10, 32, 2). CIC. leg. 2, 24 quom ... -etur, ut *eqs.* (*imperson. ut*: LIV. 2, 5, 10 -tum [est], ut *eqs.* [CONSENT. gramm. V 370, 16 sic. GELL. 14, 2, 21 ita. *al.*]. FRONTIN. aq. 109 -atur ac iure cautum, ut *eqs.* IVLIAN. dig. 37, 6, 3 pr. CYPR. epist. 74, 12 -atur ... et tenetur, ... ut *eqs.*). VARRO rust. 1, 26, 1 in omni vinea diligenter -ant, ut *eqs.* 2, 2, 3 caudis -ant (*v. app. crit.*) ut sint *oves* ... prolixis. 2, 5, 7 -are debet primum, ut (FEST. p. 278 de muro et sepulcro debere -ari, ut *eqs.* GAIVS inst. 4, 164. *al.*). 3, 10, 2 primum iubebat servum in legendo -are, ut essent *anseres* ampli et albi. 3, 9, 12 in supponendo ova -ant, ut *eqs.* 3, 9, 20. VITR. 6, 8 (11), 5 non minus ... -andum est, uti *eqs.* (COLVM. 2, 4, 10 in arando maxime est -andum, ... ut *eqs.* 9, 3, 4. 12, 47, 6 QVINT. inst. 1, 11, 9 GAIVS inst. 2, 126. *al.* AMM. 15, 5, 26 cautius. CHIRON 6. VEG. mil. 4, 35 praecipue. COD. Theod. 7, 16, 2, 1 cum ... diligentia). COLVM. arb. 20, 1 -bis ..., ut *eqs.* PLIN. nat. 31, 47. SVET. Claud. 22 sedulo. PAPIN. dig. 28, 2, 23 pr. in omni ... iure sic -ari convenit, ut *eqs.* TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 454, 27 -ant ..., ut accusarent (*cf.* VVLG. Luc. 6, 7 -ant ..., ut invenirent unde accusarent eum *Pharisaei Christum*). ITALA II par. 33, 8 (Complut.) si -berint, ut faciant omnia (*gr.* φυλάσσωνται τοῦ ποιῆσαι πάντα, *Vulg.* custodierint facere). VVLG. deut. 6, 3 -a, ut facias (*imperat. etiam*: PS. ORIG. hom. in Matth. 4, 1 p. 262, 17 -ate cautius, ut *eqs.*). PHILIPP. in Iob 24 p. 684B studet atque -at, ut *eqs.*

β *c. pron. praepar.*: COLVM. 11, 2, 85 hoc -bis, ut ... omnem ... fabam uno die spargas (GROM. p. 352, 4 L. MACR. exc. gramm. V 603, 31 h. ... -andum, ut *eqs.* 605, 4. VLP. dig. 29, 5, 1, 33 solet h. ... -ari, ut [SCHOL. Cic. Bob. p. 155, 4]. *al. cf.* COD. Theod. 8, 4, 28 pr. haec praecipimus -ari: primum ut ..., dein *eqs.*). PLIN. nat. 30, 44 id ... -ant, ut numero inpari sumantur *cocleae* (TAC. Germ. 27, 1 id solum -atur, ut *eqs.* GAIVS epit. 2, 7 pr. in hac ... re id -andum est, ... ut *eqs.* AMM. 14, 1, 6. 16, 12, 56 id -tum est, ut *eqs.* [MACR. Sat. 1, 7, 35]. COD. Theod. 1, 2, 1 [*iuxta* est custoditum]. *al.*). CONSVLT. 6, 3 illud ... summa cum cautela -ari oportet, ut, si adversarius scripturam ... ostenderit ..., fidem faciat (POMPON. dig. 19, 1, 6, 4 [*e Labeone*] i. ... -andum, ut *eqs.* [AFRIC. dig. 37, 4, 14 pr. *al. cf.* COD. Theod. 7, 17, 1, 2 illo ... -ando, ut *eqs.*]. INST. Iust. 2, 19, 4 in ... heredibus i. -atur, ut *eqs.*).

b *c. inf.*: ITALA exod. 31, 16 (Monac.) ⟨... ob⟩servabunt ⟨... sab⟩bata facere ([*gr.* φυλάξουσιν ... ποιεῖν, *Vulg.* custodiant ... sabbatum et celebrent illud]. IOS. 1, 8 [CYPR. epist. 74, 2] ut -es f. [*gr.* ἵνα εἰδῇς ποιεῖν, *Vulg.* ut custodias et facias]. CHIRON 446 hoc f. -andum est). num. 23, 5 (Hier. hom. Orig. in Ezech. 6, 1 p. 378, 12 hoc *verbum* -a loqui ([*gr.* οὕτω λαλήσεις, *Vulg.* haec loqueris]. 23, 12 [Aug. loc. hept. 4, 77 p. 594, 9] h. -bo l. [*gr.* τοῦτο φυλάξω λαλῆσαι, *Vulg.* num aliud possum loqui]). 28, 2 (Ambr. Cain et Ab. 2, 2, 8 p. 384, 5) -bitis offerre mihi ([*gr.* διατηρήσετε προσφέρειν, *Vulg.* offerte]. IVVENC. 1, 187 o. ... simul ferre). IVST. 7, 1, 9 religiose ... -vit ... ante signa ... capras habere. CHIRON 749 equarum partus ... disponere sic -ato. VVLG. Dan. 13, 12 -bant ... sollicitius videre eam.

c *c. acc. c. inf.*: HYG. mun. castr. 43 -bimus primae strigae signis idem adsignari, quod *eqs.*

2 *ne aliquid fiat*: **a** *c. variis subiectis* (-o, ne id fiat): **α** *c.* ne: Ⓘ *sine praeparatione*: CIC. inv. 1, 82 erit -andum diligenter, ne nihil ad id ... pertineat id *eqs.* (COLVM. 2, 10, 30 QVINT. inst. 11, 3, 122 CALL. dig. 5, 1, 47 VEG. mil. 3, 11 p. 94, 7). orat. 190 quod ne accidat -ari nec potest nec necesse est. OV. Pont. 2, 7, 19 -are deos, ne quid mihi cedat amice. PS. SEN. mon. 134 -a, ne fiat (*imperat. etiam*: SORT. Sangall. 15, 5. CASSIOD. hist. 10, 12, 4 [*Socrat. 6, 14 p. 705C* φύλαξαι ..., μή]. ORIBAS. syn. 3, 143, 6 -a[t] ... ne minor sit celidonia [*gr.* φυλάττεσθαι ... χρὴ τὸ μικρὸν χελιδόνιον]. CAES. AREL. serm. 230, 5 p. 867, 19 -a et vide ne *eqs.*). COLVM. 2, 4, 5 -bimus, ne lutosus ager tractetur, neve *eqs.* 3, 21, 6 qui -ent quique praecipiant, ne *eqs.* PLIN. nat. 16, 188. 32, 111 -atur in ea *alga*, ne *eqs.* (*impers. etiam*: SVET. Aug. 57, 2 -tum ... est, ne *eqs.* [GELL. 4, 10, 4]. VEG. mil. 3, 11 p. 94, 18 -atur ..., ne *eqs.* COD. Theod. 7, 22, 6). SCAVR. gramm. VII 30, 8 in h littera -ari debet ..., ne *eqs.* (CYPR. epist. 63, 18 ne in nos ... cadat, cavere sollicite et timide ac religiose -are debemus. *cf.* FRG. Vat. 232 -ari ... oportet, ne *eqs.*). EPIST. quinquennal. (CIL VI 33840) 12 curabitis -are, ne *eqs.* (CHIRON 101 curato -are, ne *eqs.* COD. Theod. 11, 36, 7 [= Iust. 7, 65, 2 pr.] -are curabis, ne *eqs.*). PAVL. dig. 9, 2, 30, 3 non -vit, ne *eqs.* CYPR. epist. 1, 2 -ari ... de cetero poterit, ne *eqs.* AMM. 18, 1, 1 diligenter. 20, 9, 9 sollicite. CHIRON 15 in equos admissarios -bimus, ne *eqs. al.* Ⓘⓘ *c. pron. praepar. sim.* (*e contextu subauditur l. 36*): COLVM. 4, 4, 1 id ... praecipue -andum est, ne *eqs.* FRONTIN. aq. 103 circa ius ducendae aquae ... -anda sunt, ne quis *eqs.* (*antea*: quae -are curator aquarum debeat). GAIVS inst. 2, 261 hoc ... -andum est, ne *eqs.* FIRM. math. 7, 3, 2 illud ... -andum est, ne *eqs.* (COD. Theod. 8, 5, 18, 1 i. ... -ari omni cautione ..., ne *eqs.* 8, 5, 38, 1). HIER. vita Hilar. 43 p. 52A nihil aeque ... villis -antibus, quam ne *eqs.* Ⓘⓘⓘ *singulariter*: PELAGON. 363 passio ... gravis est et -anda, ne accidat (*Hippiatr. gr. I p. 394, 4* τὸ πάθος ... ἐστι ... παραφυλακῆς δεόμενον, ὥστε μὴ γενέσθαι).

β ut nec *sim.*: PS. ORIG. in Iob 1 p. 416B caute atque sollicite -emus ..., ut nec hic accessum ad nos nequissimus inveniat, nec *eqs.* VITA Caes. Arel. 2, 6 vigilantissime -bat, ut ... nullus ... excitaretur.

γ *c. nudo coni.*: CHIRON 194 -bitur, non prius ... prodeant, nec *eqs.*

δ *c. acc. c. inf.*: IREN. 2, 4, 2 (= 2, 3, 3 H.) -are, ne quidem initio in suis fieri ... maculam.

b *c. eodem subiecto* (-a, ne id facias. *praeparatur usus, quem sub C descripsimus*): **α** *usu sollemni*: Ⓘ *c.* ne: Ⓐ *sine praeparatione*: CIC. Lael. 58 nec -are *videtur vera amicitia* restricte, ne plus reddat quam acceperit. VARRO rust. 1, 42 in primis -es, ne ... demittas (*per coni. iuss. sim. ut*: RVFIN. Orig. in exod. 7, 4 p. 210, 9 -emus, ne ... incurramus. AVG. serm. coll. Morin p. 564, 17 -et ..., ne ... incidat. REGVLA RevBén. 42 p. 319, 33 sollicite -ent, ne ... faciant. CAES. AREL. serm. 66, 1 p. 270, 27 caveat et -et ..., ne *eqs.*). COLVM. 4, 13, 1 -are debebit ..., ne ... putet (PELAGON. 212 [*Hippiatr. gr. I p. 208, 4* παραφυλαττόμενον]). SORT. Sangall. 5, 8 -a, ne in aliquo damno incurras (*per imperat. etiam* 12, 10. *al.* CHIRON 650 -ato ..., ne laedas, ne *eqs.* VVLG. deut. 8, 11 -a et cave, nequando *eqs.* 24, 8 [*var. l. add.* cave]. DIDASC. apost. 4, 24 -a ..., ne talia agas [*Const. apost. 1, 6, 14* φυλάσσου ... τὰ τοιαῦτα]. *al. per plur.*: OPTAT. 6, 1 p. 145, 15 -ate, ne veniatis. AMM. 21, 5, 8 GEST. Melet. 3 [*ZntW. 35, 1936 p. 163, 2*]). CHIRON 503 (*sim.* VEG. mulom. 2, 140, 2) -andum erit ..., ne potionem adicies (VEG. mil. 3, 19 p. 105, 17). DIDASC. apost. 56, 33 -ant, ne orentur (*Const. apost. 6, 27, 1* παρατηροῦνται προσεύξασθαι). RVFIN. hist. 4, 16, 4 -ant, ne ... audeant. hist. mon. 31 p. 457C. ORIG. in Matth. 16, 2 p. 466, 14 -rent ..., ne audiant talia (*gr.* πεφυλάχθαι ταῦτά ... ἀκοῦσαι). CAES. AREL. trin. 15 p. 177, 12. Ⓑ *c. pron. praepar.*: SEN. epist. 85, 17 illud ... -andum, ne misceamus (INST. Iust. 4, 17 pr. in primis i. -ari debet iudex, ne *eqs.*). APVL. met. 2, 19, 7 hoc -andum praecipue tibi censeo, ne velis *eqs.* AMM. 16, 5, 15 id eum ... -asse, ne ... concederet.

Ⓘⓘ *c.* ut ne *sim.*: ITALA iud. 13, 4 (Lugd.) -a, uti ne bibas (*gr.* φύλαξαι ... μή, *Vulg.* cave ..., ne). RVFIN. hist. mon. 1 p. 395A -bat ..., ut nullum ... sumeret cibum. COD. Theod. 1, 8, 1 -turo ... officio, ut nihil ... usurpet.

Ⓘⓘⓘ *c. inf.*: ITALA Matth. 6, 1 (cod. k) -ate non facere elemosinam *eqs.* (*gr.* προσέχετε ... μὴ ποιεῖν, *Vulg.* attendite, ne ... faciatis). CHIRON 37 -bimus ... fracturam nunquam urere. CIL VIII 16752, 3 si quis pos(s)it -are vinu(m) non bibere.

Ⓘⓥ *singularia*: ITALA iud. 13, 4 (Aug. quaest. hept. 7, 50 p. 501,

[Lumpe-Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

20) nunc -a et non bibas vinum ([gr. et Vulg. v. p. 214, 76]. per parataxin q. d. coniunctam etiam: VITAE patr. 3, 5 -a et noli irrigare olera [5, 10, 97 non adaques tantum]. al. [cf. Tidner, Eranos 36, 1938, 73]. ORIBAS. syn. 8, 43, 1 -et neque loquatur multum [Aa prohibendus satis loqui, gr. φυλαττομένους λαλιὰν πλείω]).

β -a tibi ipsi, ne: ITALA deut. 8, 11 (Rufin. Clement. 2, 45) -a t. i., ne seducaris (gr. πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐπιλάθῃ, VVLG. v. p. 214, 62).

C cavendi (cavere atque [et] -are l. 62. p. 216, 9, videre et -are infra l. 69. cf. quae p. 214, 51 monuimus): **1** se ipsum vel abstinendo vel tutando sim.: **a** se -are: α c. praep: ① ab (v. etiam l. 65. p. 216, 13): rebus: ITALA act. 15, 29 (Tert. pudic. 12 p. 242, 3) a quibus fornicationibus (sim.) -ando ⟨vos add. Reiffersch.-W.⟩ recte agetis (gr. ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτούς, Vulg. a quibus custodientes vos, antea: ut abstineatis vos ab). IREN. 1 praef. 2 -are se a profundo insensationis eqs. (gr. φυλάξασθαι τὸν βυθὸν τῆς κτλ.). AMBROSIAST. in I Cor. 5, 8 p. 209[D] ut non solum a turpitudine vitae nos -emus, sed et ab iniquitatis studio. in Gal. 2, 1sq. p. 346[B] ut -rent se a sanguine edendo cum carne. HIER. hom. Orig. in Ezech. 9, 2 p. 408, 24 hoc ..., a quo nos -are debemus. VVLG. iud. 13, 12 quid vis ut faciat puer aut a quo se -are debebit? psalm. 17, 24 ero immaculatus ... et -bo me (om. psalt. nonnulla) ab iniquitate mea (inde BENED. reg. 7, 18). RVFIN. hist. 3, 36, 4 -are se ab haereticorum contagiis (gr. προφυλάττεσθαι τὰς αἱρέσεις). PS. ORIG. in Iob 3 p. 495[C] credentes -ent se diligenter a malis colloquiis. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 147, 22 ab eis capitulis. OP. imperf. in Matth. 40 p. 859[A] sicut ... infirmus ... servat se ab nocivis escis, ... sic et homo ... -at se a malo. ALEX. TRALL. 1, 72 -bit se a vino (gr. p. 565 P. φυλακτέον ... ἀπ' οἴνου). personis: SORT. Sangall. 18, 7 -a te a personas inimicales. DIDASC. apost. 56, 12 -ate ... vos ab omni eretico (Const. apost. 6, 26, 1 ἀπέχεσθε ... αἱρεσιωτῶν πάντων). ⓑ in c. abl.: RVFIN. Orig. in Rom. 3, 3 p. 935[B] si inveniatur quis ... cautus, potest fortassis in gravioribus se -are (postea: in haec ... non incurrat). β ne: ITALA deut. 4, 23 (Ps. Vigil. Thaps. c. Marivad. 3, 17 l. 2) -ate vos (om. SM), ne faciatis vobis ipsis sculptile (gr. προσέχετε ὑμεῖς, μή, Vulg. cave ne). CIL VI 29851[a] -a te, ne perdas. γ absolute: SORT. Sangall. 18, 11 noceberis quodcumque coeperis; itaque -a te (imperat. item: VVLG I reg. 19, 2 quaerit Saul ... occidere te, quapropter -a te). VVLG. IV reg. 6, 10 -vit se ibi non semel neque bis (antea: cave ne transeas in illo loco). sap. 10, 9 sapientia ... hos, qui se -ant, a doloribus liberavit. Ezech. 33, 4 audiens ... sonitum buccinae, et non se -verit veneritque gladius (sim. 33, 5 et HIER. in Ezech. 33, 1 p. 318[B] [postea: se custodiat]).

b act. pro reflex. vel mediopass.: α aliquid vel aliquem: ① res (v. etiam p. 216, 1): MART. 9, 90, 9 infamem nimio calore Cypron -es, moneo. APVL. met. 5, 5, 2 periculum minatur fortuna saevior, quod -andum pressiore cautela censeo. TERT. patient. 10 p. 15, 23 quomodo id -bimus, si ...? IVVENC. 4, 97 -ate dolum, falso ne nomine capta credulitas ... praecipitetur (cf. Matth. 24, 5 videte, ne eqs.). SORT. Sangall. 4, 7 -a istum visum, ne eqs. AMM. 31, 2, 9 dum mucronum noxias -ant eqs. HIER. psalt. sec. Hebr. 17, 4 -vi vias latronis (Vulg. 16, 4 custodivi vias duras). AVG. in psalm. 34 serm. 1, 3 l. 10 -a naufragium. serm. coll. Morin p. 140, 23 audi finem et -a malam electionem. p. 572, 25 carpe fructum, sed -a spinas (antea: spinas cave). ROMVL. epist. Romul. 3 (rec. Gall. et vet.) docet Aesopus, quid homines -are debeant (postea 8: docens ... verba blanda potius cavere). VITAE patr. 3, 185 p. 800[B] si non -veris contentiones, nullo modo requiem possidebis. ⓑ personas: IVVENC. 1, 690 -ate illos, falso qui nomine vobis insidias faciunt. QVEROL. p. 41, 21 R. dominos ... -amus atque excludimus. AMM. 16, 2, 6 barbaros in se ... ruentis ... confertis lateribus -bat. VVLG. Rom. 16, 17 ut -etis eos, qui dissensiones ... faciunt, et declinate ab illis (gr. σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας ... ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν). PS. TIT. epist. l. 314 maxime spadoni cavenda atque -anda est foemina eqs. ORIG. in Matth. ser. 41 p. 82, 24 K. quos seductores -are docens discipulos ... dicebat Iesus: eqs.

β ab aliqua re: ITALA iud. 13, 13 (Lugd.) ab [h]om[i]nibus, quibuscumque dixi ad mulierem, -et (gr. ἀπὸ πάντων ... φυλαξάσθω, Vulg. ab omnibus ... abstineat se. RVF. podagr. 27). Matth. 16, 6 (Rufin. Orig. in lev. 5, 7) -ate a fermento Pharisaeorum (gr. προσέχετε ἀπό, Vulg. cavete a). Luc. 12, 15 (cod. d) videte et -ate ab omni cupiditate (gr. φυλάσσεσθε ἀπό, cod. f cavete vos ab, Vulg. cavete ab). act. 21, 25 (Aug. epist. 82, 9. al.) ut -ent (var. -ent se) ab idolis eqs. (gr. φυλάσσεσθαι ... τό ... εἰδωλόθυτον, Vulg. ut abstineant se ab. inde AVG. spec. 29 p. 199, 23 ab his tribus, id est eqs.). AMBROSIAST. in Gal. 2, 1sq. p. 346[B] ab his ..., id est a sanguine eqs. (ibidem iterum. al., sed ibid. etiam ut -rent se a s.). ibid. a suffocato -andum. AVG. c. mend. 20, 40 p. 526, 6 ita -at (var. ll. se -at vel -at se) a mendacio, sicut a peccato. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 115, 25 a Nestorii colloquiis (gr. I 1, 3 p. 46, 21 τὴν πρὸς N. συντυχίαν φυλάξασθαι). CASS. FEL. 1 p. 6, 10 -andum ... a comestione lactis. CASSIOD. hist. 9, 38, 20 ab animatis -ant ieiunantes (Socrat. 5, 22 p. 633A ἐμψύχων ἀπέχονται). ORIBAS. syn. 5, 2, 6 -it (La -at) ... nutrix a cibis siccis (gr. φυλασσέσθω ... τὰ πάνυ ξηραίνοντα. 7, 42, 6 La [Aa caveat, gr. φυλακτέον ... τὴν ... προσφοράν]). al.

γ singularia: ? c. abl. separ.: SORT. Sangall. 8, 11 non utilem visum vidisti; -a hora mala (nisi acc.). c. dat.: IGNAT. Rom. 8, 2 rogo vos: non mihi -etis, credite mihi (gr. μὴ παραιτήσησθέ με). c. inf.: SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 125, 12 -ate ... eorum litteras suscipere vel his scribere; studete etiam eqs. (gr. φυλάξασθε ... μήτε γράφειν κτλ.). DIDASC. apost. 57, 28 inaniter -as sancti spiritus operas tangere. 58, 6 si ... fructos spiritus sancti ... contingere -as. RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 3, 6 p. 1341[D] -at homo fidelis etiam in minimo delinquere, a quibus -are se non potest ille, qui eqs. absolute: AVG. in psalm. 54, 20 l. 29 caveant et -ent qui non timent deum. serm. coll. Morin p. 145, 3 qui deus mirans dicit '-a!' non vult invenire quem feriat. p. 145, 5 dicenti deo '-ate' nolunt homines credere. OP. imperf. in Matth. 46 p. 893[B] nisi -veris, hoc passurus es.

c mediopassive -ari ab aliquo: ITALA I reg. 21, 5 (Cypr. testim. 3, 32) si -ti sunt pueri a muliere (gr. πεφυλαγμένα ... ἀπό, Vulg. 21, 4 si mundi sunt ... a mulieribus). psalm. 17, 24 (cod. 136 Cas.) -bor a delictis meis (gr. φυλάξομαι, Hier. psalt. sec. Hebr. 18, 24 custodivi me, VVLG. -bo ab [var. l. et PSALT. Rom. -bo me ab]). RVFIN. hist. 5, 16, 8 iubet -ari a falsis prophetis (gr. φυλάττεσθαι; cf. Matth. 7, 15 attendite a f. p., gr. προσέχετε ἀπό). IGNAT. epist. ad Trall. 7, 1 -emini ... a talibus.

2 aliud vel alium tuendo (ab aliqua re): HIER. epist. 21, 5, 2 ab scandalis -andus est oculus. PS. ORIG. in Iob 1 p. 398[a] a manifestis peccatis -at Iob filios suos.

conspectus structurarum (ad cap. primum): **1** c. casibus: dat.: p. 207, 69. 208, 66. 209, 23. acc.: e. g. p. 203, 5. 36. 60. 70. 204, 72. 205, 27. 74. 206, 37. 207, 14. 62. 208, 7. 56. 209, 10. 211, 6. 78. c. acc. dupl.: p. 212, 41. ? abl.: p. 215, 84. **2** c. enunt.: interrog.: p. 204, 39. 205, 47. cum: p. 205, 72. dum: p. 205, 71. ne (cf. l. 31): p. 214, 14. 52. 215, 6. quod: p. 207, 1. 49. quoniam: p. 207, 54. ut: p. 213, 43. ut ne (nec): p. 214, 44. 76. c. nudo coni.: p. 214, 47. inf.: l. 3. p. 211, 48. 213, 83. 214, 80. acc. c. inf.: p. 206, 71. 207, 8. 47. 214, 11. 49. **3** c. praep.: ab: l. 13. 21. p. 215, 10. 65. ad: p. 205, 16. 209, 61. circa: p. 210, 44. 211, 52. de: p. 210, 35. 211, 52. in c. abl.: p. 210, 6. c. acc.: p. 210, 32. super: p. 210, 50. **4** c. adv. sim.: e. g. p. 210, 52. 211, 6. 53. 213, 26.

CAPVT ALTERVM: fere pro simplici q. e. **servare.**

I i. q. conservare, sc. integrum servare, non amittere: PAVL. dig. 14, 2, 2, 2 omnes, quorum interfuisset iacturam fieri, conferre oportere, quia id tributum -tae (t. ob id servatae Mommsen in app. crit.) res deberent. CYPR. epist. 55, 24 nec unitatem spiritus nec coniunctionem pacis -at et se ab ecclesiae vinculo ... separat (antea: servare unitatem spiritus in coniunctione pacis [Eph. 4, 2sq.]). PANEG. 5, 4, 2 cum fessi portas -are (serv- edd. vet., obserare Ae. Baehrens sen.) non possent. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 27 p. 841 dignius esse ... amicitiae habere rationem quam ... inexorabilem iracundiam -are (gr. 7, 239 διαφυλάττειν). SVLP. SEV. chron. 1, 33, 7 in fugam versi non imperia exequi, non ordines -are ('serv- malebat Vorstius'). MACR. Sat. 7, 3, 15 de provincia ... reverterat praetor -ta ... praeturae maxima castitate. fere i. q. relinquere, dare: HYG. mun. castr. 9 quantum ad latitudinem praetorii totius attinet, ... potest -ari in longitudinem eqs. (postea: stationi dari, adsignari). 10 comitibus imperatoris ... a pedibus L usque ad LXX potest -ari. fere i. q. habere: GRAMM. suppl. 117, 8 nomina ... quintae declinationis i ante es semper -ant, ut 'dies'. p. 117, 10 pauca nomina in tertia declinatione i ante es -ant, ut 'paries'.

II i. q. reservare, sc. apud se retinere, occulere: ITALA exod. 12, 6 (Ps. Cypr. pasch. 1) erit vobis -tum usque ad quartum decimum diem mensis (gr. διατετηρημένον sc. πρόβατον, Vulg. servabitis eum agnum). Luc. 2, 19 (cod. e) Maria ... -bat omnes sermones istos conferens in cor suum (gr. συνετήρει, cod. r1 intuebatur, Vulg. conservabat. cf. PS. THOM. euang. 15, 4 [cod. Paris.] Maria ... -bat in corde suo, quanta egit Iesus [cod. Vatic. servabat, gr. διετήρει]). EVCHER. laud. her. 28 p. 187, 1 sicut in magna domo pretiosa quaeque claustris obsignata in remotis habentur, ita magnificentia illa sanctorum abditorum heremo, quam difficultatibus suis natura -vit (obseravit H), deponitur in terra quodam conclavi deserti.

part. praes. **observāns**, -antis pro adi. (respeximus non nisi exempla certa, ceterum v. e. g. p. 202, 84. 204, 61. 205, 21; ad differentiam cf. CHAR. gramm. p. 126, 22sqq. B. -s participium est, cum habet accusativum casum, ut ... -s illum ..., nec umquam conparatur; nam si genetivus sequatur, erit nomen, ut -s magistri ..., et tunc recipit conparationem). de formis: sing. abl. -i GELL. 4, 9, 3; -e non invenimus compar. -ior GRATT. 104 RVFIN. hist. 2, 23, 23 CLAVD. 8, 297. superl. -issimus CIC. fam. 13, 3 ad Q. fr. 1, 2, 11 PLIN. epist. 7, 30, 1. 10, 26 (11), 1 APVL. mund. 33. et saepius. de notione: FVLG. serm. ant. 58 abstemius. cf. etiam p. 217, 24.

i. qui observat (fere de hominibus; -s urbs p. 217, 6, lex p. 217, 12, mens p. 217, 5. 15, moderatio p. 217, 29):

1 sub specie respiciendi, rationem habendi: **a** spectat ad homines vel deos, fere i. qui colit, diligit, veneratur sim.: α c. gen. (v. etiam l. 74): CIC. Quinct. 39 hominem propinquum, tui -em

[Lumpe-Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(fam. 14, 4, 6 quem ... spero t. fore -em. *cf.* Rab. Post. 43 veterem amicum suum, studiosum, amantem, -em sui. fam. 13, 3 Fufium, unum ex meis intimis, -issimum studiosissimumque nostri. ad Q. fr. 1, 2, 11 mei [PLIN. epist. 10, 26 (11), 1]). GRATT. 104 haut fuit in terris divom -a⟨n⟩tior alter (*cf.* SCHOL. Cic. Gron. A p. 347, 12 mentes ... deorum -issimas [CONC.^{S} I 5 p. 357, 19 in Ephesiorum metropoli dei -issima, *gr. I 1, 7 p. 118, 27* θεοφύλακτον]). β *absolute*: CIC. ad Q. fr. 2, 13 (12), 3 gratum hominem -emque cognosces.

b *spectat ad res, fere i. qui obsequendo custodit, tenet, exercet*: α *c. gen.*: PLIN. epist. 7, 30, 1 cum sis omnium officiorum -issimus. PRISC. gramm. II 507, 22 Graecos ... -issimos eius *euphoniae*. APVL. mund. 33 nec ... -issimam legem suorum aliquando itinerum mentiuntur *astra*. TERT. ieiun. 14 p. 292, 27 si ... caeremoniarum, si legalium sollemnitatum -es sumus. SYMM. epist. 4, 74 (75), 1 amicitiae -issimus. AMBR. Abr. 2, 10, 71 mens aequi -issima (RVFIN. hist. 2, 23, 23 fuit et a. ac legis -ior [*gr.* τὰ περὶ τοὺς νόμους ἀκριβεῖς]. CLAVD. 8, 297 -ior a. fit populus. ENNOD. epist. 1, 13, 1 p. 23, 14 magnitudo tua a. -issima. opusc. 2, 131 p. 327, 20 a. -issimus ... Scipio). RVFIN. Orig. in exod. 7, 2 p. 207, 12 Iob iustissimus et totius pietatis -issimus. SVLP. SEV. chron. 1, 46, 2 -issimus divini cultus. MACR. Sat. 1, 3, 11 *Vergilius* -issimus civilium definitionum. LEO M. epist. 19 p. 710^{A} auctoritatum (*i. constitutionum*) ... -issimum esse. PROSP. in psalm. 131, 1 p. 378^{C} cuius *mansuetudinis* -issimus fuit *David*. β *absolute*: GELL. 4, 9, 3 'religiosus' pro casto atque -i cohibentique sese certis legibus finibusque dici coeptus. AMBR. Hel. 6, 17 p. 421, 14 unus *Samson* fortissimus, alius *Samuel* -issimus (amantissimus *B*). virginit. 4, 23 p. 271^{C} vade ... ad -issimos sacerdotes. RVFIN. Orig. psalm. 38 hom. 1, 3 p. 1393^{A} observatio horum mandatorum -em et mansuetum faciat et beatum. Orig. in Rom. 2, 13 p. 906^{C} -issima moderatione decernit. INSCR. christ. Diehl 1339 timens d⟨e⟩um, integre fide, prime pudicities, -ans.

2 *sub specie videndi, fere i. qui intente intuetur, intentus*: HIER. Didym. spir. 26 p. 126^{C} quae in euangelio -s lector inveniet.

adv. **observanter.** *compar.* -ius PORPH. Hor. sat. 1, 4, 126 AMM. 23, 6, 79; *cf. etiam* quam -r *l. 48*. *superl.* -issime GELL. 10, 21 tit. AVG. quant. anim. 34, 77 PLIN. VAL. 5, 45. *al.* [*contextu ignoto* SCAVR. or. frg. Char. gramm. p. 272, 4 B. (*ex Romano*) officiose atque -r ⌊imperi⌋ (*suppl. ex C*) milites triumphavere.]

i. q. per observantiam: **a** *sc. adhibita cura, diligentia, fere i. q. accurate, diligenter*: GELL. 10, 21 tit. Cicero ... verbis 'novissime' et 'novissimus' -issime vitarit. APVL. apol. 72 facit omnia circa honorem meum -r, circa salutem sollicite, circa amorem callide. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 126 sq. aegri ... admoniti mortis -⟨s⟩ervantius secum agunt. AMM. 23, 6, 79 -ius ... pudenda declinant *Persae*. RVFIN. Orig. in gen. 16, 3 p. 139, 20 -r ... non dicit (Orig. in num. 13, 1 p. 107, 20. 23, 11 p. 222, 22). Orig. in num. 12, 1 p. 95, 15 -r ... signavit. 27, 3 p. 260, 3 bene -r posuit Moyses dicens: *eqs.* (Orig. in Rom. 3, 10 p. 955^{C}). 28, 2 p. 282, 24 -r dirimi iubetur ... distinctio. Orig. in cant. 2 p. 137, 2 -r intende. Orig. in Rom. 2, 13 p. 905^{C} quam -r ... in ... legibus cautum sit (*ibid.* q. -r legislator ... coniungit *eqs.* 4, 8 p. 989^{D} scribat [Ps. VIGIL. THAPS. trin. 12, 7 -issime]). MACR. somn. 1, 1, 7 idem ... -r secutus est *Plato* in illis ... voluminibus, quibus *eqs.* 1, 21, 17 signis -r (observatis *pD*) ac memoriter adnotatis. PLIN. VAL. 5, 45 venereo usu -issime abstinendum. **b** *sc. adhibita reverentia*: LACT. inst. 5, 19, 26 cum ad precandum neque ex animo neque -r accedat. **c** *sc. adhibito obsequio*: AVG. quant. anim. 34, 77 si ... eam *animam* veri amatores ducentem per insolita ... constantissime atque -issime sequi audeant.

gerund. **observandus**, -a, -um *fere pro adi. (aliter p. 209, 2)*. *i. q. in observatione habendus, venerandus, reverendus* (*in tit. epistularum praeter* FRONTONEM): FRONTO p. 159, 13 v. d. H. (= p. 167 N.) clarissimum et nobis -um virum. AVG. epist. 28 tit. domino dilectissimo et cultu sincerissimo caritatis -o ... fratri et conpresbytero (40 tit.). VICTORIN. ad Ruric. epist. 2 tit. domino ... reverentissimo atque a me debito cultu singulariter -o in Christo patrono.

p. p. p. **observātus**, -a, -um *pro adi., ceterum v. sub verbo, imprimis p. 209, 5*. *fere i. q. observandus, reverendus*: CIL VI 3346, 7 fratri -o piissimo.

adv. **observātē.** *i. q. observanter sc. adhibita observandi cura praecipua, accurate*: GELL. 2, 17, 1 -e curioseque animadvertit M. Tullius. HIER. hom. Orig. in Ezech. 14, 2 p. 451, 17 qui haec -e legit.

deriv.: observabilis, observamentum, observantia, observatio, observator, observatus (-ūs), observito.

compos.: inobservabilis, inobservans, inobservatus. *Lumpe-Sz.*

*__obses__, -idis *m.* (*f. v. l. 82*). *ab* obsidere, *cf.* oppignerare *et* praeses *sim.* (*falso derivat* PAVL. FEST. *p. 218, 8*). *inter nomina in* es *affert* CHAR. gramm. p. 29, 10 B. *al.* *scribitur* op- ELOG. Scip. (CE 7) 6 CIL VI 26608 X 6225 XIV 3608, 21 CE 1058, 7, *saepius in codd.*, -sis CE 719, 7 (*a. 599?*), -sed- HIER. chron. a. Abr. 2343 (*M ante corr.*). GREG. TVR. Franc. 3, 7 p. 104, 1 *et* 2 (*pars codd.*); *occurrit in graecis* THEOPHAN. chron. p. 393, 6 B. ὄψιδας. p. 394, 18 ὄψιδα. *al.*, *v. Psaltes, Gramm. d. byz. Chron. 183.* NOT. Tir. 70, 93. *de var. l. gen.* -ium *tacent edd.*; *v. Neue-Wagener I 415.* *de feminis* -bus (*cf.* PRISC. gramm. II 241, 18 hic et haec -s; *de rebus femininis v. p. 219, 10. 18 sqq.*): *conexu artiore*: OV. met. 8, 48 me ... accepta ... -e (*cf.* SEN. Phaedr. 89 me ... -em ... datam. CE 1058, 7 -e me). LIV. 2, 13, 7 Cloeliam -em deposcendam (*cf.* VAL. MAX. 3, 2, 2 -s data). SEN. contr. 9, 6, 3 filiam ... futuram ... -em (TAC. ann. 15, 30, 2). LVCAN. 8, 131 hac -e. *conexu laxiore e. g.* LIV. 2, 13, 6 una ex -bus (*item* FLOR. epit. 1, 10, 7. *cf.* LIV. 26, 49, 11 e ... turba -um mulier). PLIN. nat. 34, 28 Cloelia inter -es (TAC. Germ. 8, 1 VIR. ill. 13, 1). *per appos. fere pro adi.*: LIV. 35, 31, 5 -em filium (37, 25, 12 ASCON. Pis. p. 19, 4).

de notione: PAVL. FEST. p. 179 -es pro obfides, qui ob fidem patriae praestandam dantur. CHAR. gramm. p. 47, 12 B. ὅμηρος (GLOSS.). GLOSS. ὅμηρος ὁ εἰς ἀντέχυρον δοθείς. ἀντέχυρον. sequester. *legitur in poesi inde a* NAEVIO, ELOG. Scip., OV., SEN. *trag.*, LVCAN., *in prosa orat. inde a* QVADRIG., CIC., CAES. [*variat in codd. c.* hospes *p. 219, 3 et* IVV. 2, 166, *restit.* LIV. 45, 14, 5 *ex* ospes, *e coni. dub.* ALPH. AVIT. carm. frg. 3 (hospes *def. Morel*).]

I *de eo, qui (obsidendo) tenetur obligatus, obnoxius sim., sc. ob fidem servandam* (ad fidem LIV. 21, 34, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 12, 3, *cf.* pignus fidei LIV. 40, 47, 10, vinculum f. CVRT. 7, 2, 18), *fere i. q.* ὅμηρος, *vas, pignus sim.* (*syn. vel iuxta pos.* pignus CIC. Cael. 78 LIV. 24, 31, 13. 36, 40, 3. *al.* LVCAN. 8, 131 SVET. Aug. 21, 2. *al.*, sponsor OV. epist. 2, 34 LIV. 9, 5, 3): **A** *de hominibus* (*de deo l. 77; sing. poet. pro plur. l. 30. 32*): **1** *inter hostes, populos sim. datis* (utrimque LIV. 22, 31, 1, ultro citroque LIV. 42, 5, 12. 44, 23, 2, dati acceptique LIV. 44, 23, 9, ab invicem GREG. TVR. Franc. 3, 15 p. 112, 12): **a** *iuncturae verbales notabiliores*: NAEV. carm. frg. 49 Sicilienses paciscit, -es ut reddant (CAES. Gall. 1, 35, 3. *al.* LIV. 2, 15, 6. *al.*). ELOG. Scip. (CE 7) 6 -es ... abdoucit (LIV. 36, 40, 3 a quibus -es abduxerit, pacis futurae pignus. *adde l. 29*). QVADRIG. hist. 19 traditos (CAES. Gall. 1, 28, 2. LIV. 9, 5, 12 t. -es atque in custodiam abducti. *al.*). CIC. Manil. 35 -es ... imperavit (CAES. Gall. 4, 27, 5. *al.* LIV. 9, 16, 1. *al. cf.* CLAVD. 18, 381 -e foedera sancit indicto). Att. 4, 18, 5 -bus acceptis (fam. 15, 4, 10 CAES. Gall. 2, 13, 1. *al.* LIV. 5, 27, 14. *et saepe. cf.* SIDON. carm. 5, 572 -e percepto). CAES. Gall. 1, 27, 3 -es arma servos ... poposcit (1, 31, 12. 2, 15, 1. LIV. 43, 10, 3 pignus futuros. EVTR. 3, 17, 1. *cf.* LIV. 2, 13, 7 ad Cloeliam -em deposcendam. 43, 17, 6 -bus postulatis [AMM. 17, 12, 11]). 1, 31, 7 -es dare nobilissimos civitatis (1, 31, 8. *al.* LIV. 2, 13, 4. *al.* VELL. 2, 42, 2. *et saepe*). 1, 31, 15 □ quin de ... -bus ... supplicium sumat (*cf.* LIV. 25, 15, 7 interfectos. 28, 34, 9 in -es innoxios ... saeviturum. GREG. TVR. Franc. 3, 7 p. 104, 2 peremerunt). 2, 5, 1 adduci (*al.* LIV. 37, 45, 20). 3, 8, 5 remittat (LIV. 22, 22, 13. 45, 42, 10). 3, 12, 1 exigere (SVET. Aug. 21, 2 novum genus -um, feminas. LIV. perioch. 84 p. 89, 25). SALL. hist. frg. 2, 87 B 11 promittebant (*cf.* LIV. 40, 38, 4 pollicebantur). *al.*

b *per varias structuras indicatur*: α *quam ob rem dentur -es*: CIC. Phil. 1, 31 pacis -s (CVRT. 4, 11, 6 p. et fidei. LVCAN. 10, 55. *item per gen.*: HEGES. 5, 18, 3 quasi fugae suae -es). LIV. 33, 30, 10 in haec -es accepti (44, 25, 7 in utrumque non fidem modo ..., sed -es quoque dare. *sim.* IVST. 7, 3, 2 in pignus ... pacis. *cf. supra l. 16*). 34, 35, 11 -es ea ita futura daret (*item c. acc. c. inf.*: 42, 39, 6 -es dare nihil fraudis fore). β *unde dentur -es* (*adde l. 59; vix huc pertinet* TAC. ann. 12, 10, 2 regum -es liberos dari, *ubi Draeger probab.* liberos -es): CAES. Gall. 1, 33, 2 eorum *Haeduorum*. 5, 47, 2 civitatum (7, 55, 6 LIV. 26, 49, 1). 7, 55, 2 Galliae. NEP. Hann. 7, 2 -es eorum *Karthaginiensium* ... captivique (LIV. 32, 26, 4. *cf.* 32, 26, 16 -es captivosque Poenorum). LIV. 22, 22, 4 Hispaniae (26, 42, 3). 26, 43, 4 regum populorumque. *per adi.*: LIV. 25, 7, 11 -es Thurinos ⟨et⟩ Tarentinos.

γ *cui dentur -es*: LIV. 44, 35, 3 inter -es Illyrios (*v. Weissenborn-Müller ad l.*). TAC. hist. 2, 1, 3 se Vitellio ... -em fore. ORIGO Const. 2, 2 chron. I p. 7, 8 -s apud Diocletianum. *indicatur, unde et cui*: CIL VI 26608 divi Augusti -s Thracum.

c *additur certus numerus* (*vix addas* CVRT. 8, 5, 1): CAES. Gall. 2, 15, 1 sescentos (7, 11, 2 LIV. 9, 5, 5. 9, 14, 14 AVG. civ. 3, 17 p. 124, 10 D.). 5, 4, 1 ducentis. 5, 20, 3 -es XL (LIV. 38, 11, 6. 38, 28, 6. 40, 47, 10). 6, 4, 4 centum (SALL. hist. frg. 2, 87 C 12 LIV. 30, 37, 6. 32, 2, 3. 40, 34, 14). LIV. 2, 16, 9 trecenti (2, 22, 2. 8, 24, 4 LIV. perioch. 49 p. 58, 15). 27, 24, 5 centum viginti. 34, 35, 11 quinque. 37, 45, 16 viginti (38, 38, 15 EVTR. 4, 4, 3). 41, 17, 3 ducentis triginta.

d *illustratur status -um*: LIV. 26, 51, 1 captivos -esque et praedam (27, 17, 1. 34, 52, 9. *adde l. 28. 53 bis. 71*). TAC. ann. 11, 16, 1 illum Romae ortum nec -em, sed civem *eqs.* VLP. dig. 28, 1, 11 -es testari non possunt, nisi eis permittitur. MARCIAN. dig. 49, 14, 31 Commodus rescripsit -um bona sicut captivorum ... in fiscum esse cogenda. 49, 14, 32 si accepto usu togae ... ut cives Romani semper egerint ..., ius eorum *heredum* ab -is condicione separatum esse.

2 *in quibuslibet relationibus*: **a** *indicatur, quam ob rem* (*per acc. c. inf.* CIC. Verr., *per praep. l. 84, ceterum per gen.*): CIC. Verr. II 3, 124 -es non dedit se ... futurum. Cluent. 188 quarum *nuptiarum* (*cf.* OV. epist. 2, 34 *Hymenaeus* coniugii sponsor et -s). Catil. 4, 3 *filium* tamquam -em consulatus mei. PLANC. Cic. fam. 10, 17, 3 fidei ... et societatis (SEN. Thy. 520). NEP. Phoc. 2, 4 eius rei. SEN. contr. 9, 6, 3 filiam quasi futuram pacis -em (MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 34, 39). Ps. AMBR. trin. 32 p. 543^{A} (= 34 p. 545^{A}) pacificum ... salutis -em *Christum*. HIER. epist. 60, 19, 2 caritatis. PRVD. perist. 2, 457 -es fidissimos ... spei *apostolos*. CLAVD. 26, 318 tanto ... -e fati *Augusto*. AVELL. p. 57, 6 populum, pro quo ... divinitati -s est *Damasus*. RVST.

[Lossau]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HELP. benef. 36 -s parcendi *Christus*. **b** *vario usu* (*c. gen. eius, qui dat -em* ELEG.): ELEG. in Maecen. 27 urbis ... custos et Caesaris -s (*unus cod.*, hospes *cett.*). CVRT. 7, 2, 14 -es, dum hoc peragis, erunt fratres tui. LVCAN. 8, 131 tenuit nostros hac -e (*i. Cornelia*) Lesbos adfectus. SVLP. SEV. chron. 1, 12, 3 ad promissi ... fidem Symeon -s traditur. CE 1058, 7 -e me (*sc. defuncta virgine*) Parcae finem *interficiendi* fecisse videntur.

B *de rebus quasi pignoribus* (*accedit* tamquam *l. 19*, velut *l. 14. 26*): **1** *vario usu*: CIC. div. in Caec. 72 a nobis multos -es habet populus ...; habet honorem ..., habet spem ..., habet existimationem *eqs.* LIV. 39, 47, 10 -em ... se animum eius habere (*cf.* CASSIOD. var. 3, 4, 1 quibus -bus habeatur fides, si non credatur affectibus?). GELL. 16, 10, 11 res ... familiaris -is vicem pignerisque esse apud rem publicam videretur. PRVD. apoth. 162 participem *Christum* ... visu velut -e nosse. DRAC. laud. dei 1, 753 -s sermo ... corde tenetur, quo ... promittis *eqs.* **2** *indicatur, quam ob rem* (*pers. l. 28; per enunt.* CIC. Cluent., *ceterum per gen.*): CIC. Cluent. 83 hanc ... condemnationem dederat -em Bulbo ..., ut destitutus ab Oppianico videretur. Catil. 4, 9 sententiam tamquam -em perpetuae in rem publicam voluntatis (HEGES. 1, 25, 2 p. 39, 20 cicatrices ... v. internae -es [*l. 17* indicia]). Cael. 78 duas accusationes vel -es periculi vel pignora voluntatis. PS. CIC. exil. 27 -em sui animi vestram ... libertatem. PANEG. 3, 3, 3 fidei (AVELL. p. 576, 16 constantiam [*gr.* ἐνέχυρον]). 4, 16, 5 *laudem* magnitudinis -em. SYMM. epist. 9, 81 (76) adventus tui ... -em sponsionem. HEGES. 3, 15, 2 p. 209, 19 dexteram ... -em veniae (*gr. 3, 334* πίστιν). HIER. chron. a. Abr. 2343 *libris* velut quibusdam -bus pietatis (in Is. 18, 1 p. 247^{D} perversitatis). PRVD. c. Symm. 1, 584 cinis *Petri* ... genitoris ... -s. ENNOD. epist. 5, 20, 2 p. 142, 2 vitam bonorum actuum -em.

II *de eo, qui obsidet, i. q. obsessor, assessor*: **A** *de assidente* (*sec. graec.*): PAVL. NOL. carm. 22, 54 deus -e verbo gaudebat (*mutat Ioh. 1, 1* verbum erat apud deum *adhibitis sap. 9, 4* πάρεδρον σοφίαν [*Vulg.* assestricem, *cf. 6, 15* assidentem] *et prov. 8, 30* ἐγὼ ἤμην ᾗ προσέχαιρεν [*Vulg. om.*, *Cypr. testim. 2, 1 p. 62, 12* ego eram, cui adgaudebat]). *?* **B** *de custode*: COD. Theod. 1, 29, 5 dum ... -s (obsessor *Mommsen*) liminis ... princeps praemiis exoratur. CE 719, 7 (*a. 599*) *Iohannes defunctus* accessit -s ... Anastasii servans ... limina s⟨an⟩ct⟨i⟩ (*nisi ad l. 6*). *?* **C** *de daemone*: VEN. FORT. vita Germ. 62, 168 ut cunctis clarefieret eiecto insidiatore, mulierem usque tunc ... saluti suae repugnasse per -em (obsedentem *sim. pars codd.*).

deriv.: obsidatus. *cf.* obsessus *p. 224, 20*, obsidio *p. 226, 3*, obsidium *p. 227, 3*.

***obsessio**, -ōnis *f.* *ab* obsidēre, *cf.* obsidio. *var. l.* ab- (*sc. praeverbio mutato*) *l. 74*. *plur. non nisi l. 65. 68. 74.* GLOSS. πολιορκία. anedia (ἔνεδρα?). *legitur apud* CIC., CAES., HIRT., POLLIONEM, SVET. *et inde ab* ITALA. [*confunditur c.* obsidio *l. 52. 62. 63. al. dub. trad.* QVINT. decl. 388 p. 436, 24.]

i. q. actio obsidendi vel status obsessi (*locus obsessus vel munitio l. 64*): **1** *in re militari*: **a** *c. gen. rei obsessae* (*hom. l. 52; adi. pro gen. l. 56*): CIC. Rab. perd. 35 Capitoli atque arcis -o. dom. 5 -e templorum, occupatione fori, oppressione curiae. Pis. 40 viae. POLLIO Cic. fam. 10, 33, 4 Mutinae. CAES. civ. 3, 24, 4 nostrorum (obsidionem *var. l.*). SVET. Iul. 58, 1 castrorum. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 48 Hierosolymorum (*gr.* πολιορκίαν. *cf.* GREG. M. in Ezech. 1, 12, 20 Ierosolymae urbis -o atque destructio [*sec. Ezech. 4, 3* obsidionem]). 1, 144 Tyriae ... -is (*gr. ut supra*). GREG. M. epist. 5, 36 p. 320, 6 civitatis. **b** *in universum*: CIC. Mur. 33 diuturnitate -is (*cf.* PANEG. 6, 19, 3 diuturna). Balb. 6 nullius -is, nullius proelii. CAES. Gall. 6, 36, 2 *milites Ciceronis* patientiam paene -em appellabant, siquidem ex castris egredi non liceret. 7, 36, 1 *Caesar* perspecto urbis situ ... de oppugnatione desperavit, de -e non prius agendum constituit quam *eqs.* HIRT. Gall. 8, 14, 1 duces ... veriti similem -em (-sidio- *var. l.*) Alesiae (*cf.* 8, 34, 1 similem casum -is [-sidio- *var. l.*]). PANEG. 12, 5, 6 vallo fossaque -o inchoata est. *al.* *de munitione, ut vid.*: ITALA deut. 20, 19 (Lugd.) neque homo intret in agrum ... in -es (*sententia male intellecta; gr.* χάρακα, *Vulg. aliter*). 20, 20 (*ibid.*) aedificabis -em (*gr.* χαράκωσιν, *Vulg.* machinas).

2 *vario usu*: VITA Anton. 6 p. 21, 24 (*loq. diabolus*) -es adversus iuvenem suscepi (*Migne gr. 26, 849*^{B} ἔνεδρα). 7 p. 22, 23 temptabit ... per aliam -em astutiae suae *diabolus* (*cf. Migne gr. 26, 852*^{B} δι᾽ ἑτέρας ἐνεδρεῦσαι μεθοδείας). POSTVL. ap. procons. (*a. 395*) Aug. c. Cresc. 3, 56, 62 p. 468, 18 *Felicianus haereticus* ecclesiam ... quasi quadam -e credidit retinendam. CONC.^{S} II 5 p. 57, 5 ⟨ab⟩ adversario pietatis ... tantae -es (ab- *var. l.*) nobis insurgunt. MVTIAN. Chrysost. hom. 7, 3 p. 287/8 ab -e morborum (*gr.* πολιορκίας).

obs⟨id⟩enter (*?*): obsessivē GLOSS.^{L} V Aa o 175 (*item* GLOSS. V 508, 10). *ab* obsidere, *cf.* possessivus.

πολιορκῶ: obsido, **obsesso** GLOSS. II 412, 2. *ab* obsidere.

obsessor, -ōris *m.* *ab* obsidere. GLOSS. possessor. GLOSS.^{L} V Aa o 178 circumdator (*v. adnot.*). *inde a* PLAVTO, CIC., OV., LIV. [*e coni. v. l. 36.*]

i. q. qui obsidet: **1** *subst.*: **a** *de assidente, custode*: PLAVT. Pseud. 807 fui ... solus -r fori (*coquus nondum conductus, resp. ad v. 800* cur sedebas in foro ..., tu solus ...?). OV. fast. 2, 259 *hydrus* vivarum -r aquarum. PRVD. perist. 5, 310 -r atri liminis *carcerarius*. **b** *de oppugnantibus, insidiantibus* (*cf.* CHAR. gramm. p. 388, 4 B. qui oppugnat, -r est): CIC. dom. 13 fori depopulator, -r curiae. LIV. 9, 15, 3 -r Luceriae. PAVL. FEST. p. 103 latro atque -r viarum (p. 118). TAC. hist. 3, 71, 1 plus ... obsessis quam -bus (AMM. 27, 12, 8 OROS. hist. 2, 19, 1. 5, 7, 9). 4, 37, 3. ann. 2, 7, 2 neque ... copiam pugnae -es fecere. 4, 50, 4. FLOR. epit. 4, 2, 27 -r ... ipse quasi obsidebatur (*cf.* IVST. 22, 5, 12 qui ... -es urbis suae obsederint). ITALA IV Esdr. 15, 33 (codd. CM) -r (subs- *codd. SA*) obsidebit illos. LACT. inst. 1, 20, 29 deceptis -bus. *ad vertendum nom. propr. graec.*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 185 Demetrium ..., qui vocabatur -r (*gr.* Πολιορκητήν).

2 *pro adi.*: OROS. hist. 5, 20, 8 Lucullus ... repentina pugna -em delevit exercitum.

πολιορκία: ... obsidio, **obsessus** GLOSS. II 412, 1. *ab* obsidere, *cf.* obsessio *et* consessus *sim.* (*dubia v. p. 221, 24. 224, 39*).

obsetrix *v.* obstetrix.

obsiānus (obsidiānus), -a, -um. *ab* Obsius *derivat* Plin. nat. 36, 196; *inde gr.* ὀψιανός. op- *l. 23. 25*, ab- *l. 28*, -sidi- *saepius in codd.*

i. q. gemma quaedam vitro similis (*vel ad eam gemmam pertinens; de re v. Blümner, Technol. III 273sq. Schramm, RE XVII 1744sq.*): **a** *adi.*: PLIN. nat. 36, 196 -os (-sidi- *var. l.*) ... elephantos (*item de re lapide -o facta*: 36, 197 -am [-sidi- *var. l.*] imaginem). 36, 197 -um (op-, -sidi- *var. ll.*) lapidem (37, 177 ISID. orig. 16, 16, 5). 37, 200 -ae *gemmae* fragmenta. *de vitro*: PLIN. nat. 36, 198 fit et tincturae genere -um (op-, -sidi- *var. ll.*) ... et totum rubens vitrum. **b** *pro subst.* (*nonnisi plur.; neutr. l. 27 bis*): PLIN. nat. 1, 36, 67 de -is (-sidi- *var. l.*). 1, 37, 65 -a. 36, 196 in genere vitri et -a numerantur. VLP. dig. 34, 2, 19, 17 (*e Servio*) lapilli ... ut -i (-sidi- *Mommsen*, abs- *pars codd.*), veientani (*-os Veiis repertos intellegit Blümner l. c.*).

cf. Onom.

obsībilo, -āre. *ab* ob *et* sibilare. *i. q. adsibilare*: APVL. met. 11, 7, 5 arbores ... austrinis laxatae flatibus ... clementi motu ... dulces strepitus -bant (*antea*: adsonarent, adfamine).

obsidātus, -ūs *m.* *ab* obses, *cf.* praesidatus, obsidium (*p. 227, 3*). -sed- *l. 42* (*var. lect. l. 39. 40. 41*). *? abl.* -o *l. 40. 42.* *i. q. status obsidis*: AMM. 16, 12, 25 pater eius diu -us pignore tentus (17, 12, 21 ALC. AVIT. epist. 12 p. 46, 7. *item gen.*: AMM. 17, 12, 16 -us sorte [18, 6, 20]. 25, 7, 13 specie. GREG. TVR. Franc. 2, 8 p. 51, 7 tempore [-sed- *var. l.*]). SCHOL. Iuv. 2, 163 in -um datus (OROS. hist. 3, 15, 6 receptis [-sed- *P*]. IORD. Rom. 227 in -o ... deductos. GREG. TVR. Franc. 5, 26 p. 232, 15 donans [-sed- *plerique*]. glor. mart. 83 p. 544, 22 tolli. EPIST. Austras. 41 p. 147, 31 in -o [-sed- *trad.*] accipientes). CASSIOD. Ios. antiq. 18, 4, 47 -um servitutem esse (*gr.* ὁμηρείαν).

? **obsidenter** *v.* obsenter.

***obsideo** (-sed-) *et* **obsīdo**, -sēdī (-sīdī), -sessum, -sidēre *et* -sīdere (*deponens v. s. III*). *ab* ob *et* sedere, sidere. *de scriptura et formis*: op- *invenitur scriptum saepe in codd., in pap.* CARM. de bell. Aeg. 8 (*cf.* SCAVR. gramm. VII 27, 10 utrum per ob an per op debeat scribi), *de* obss- *v.* PRISC. gramm. II 34, 5. *de praes.* -sed- *v. Löfstedt, Peregr. Aeth. 259* (*ad* 19, 12); *perf.* -sid- *p. 221, 10.* LIV. 34, 8, 2 *var. l.*, *v. Banta, Perfektbildungen 23.* -ire GREG. TVR. 2, 9 p. 56, 15 (*var. l. ut*: -irent 4, 51 p. 188, 6), -iendi *p. 221, 35.* NOT. Tir. 50, 33 -et. 50, 42 -edit. 50, 56 -ssus. *formae certae ad* -ēre *pertinentes occurrunt inde a* PLAVTO, TER., TRAG. inc., CIC.; *ad* -ĕre *pertinent* (*sive per se sive metro certae maxime apud hexametricos, qui formas sec. condiciones metri variant*): LVCIL. 266 -at. CATVLL. 64, 345 -ens. LVCR. 4, 351 -it. 4, 1092 -ĕre (*item* VERG. Aen. 7, 334. 9, 159 TIB. 2, 3, 41 STAT. Theb. 10, 270 CLAVD. 28, 446. *cf.* PHOC. gramm. V 438, 5 quae ... secundae sunt coniugationis et in infinito quasi tertiae correptae proferuntur). SALL. Catil. 45, 2 -unt (*item* HOMER. 682). VERG. Aen. 11, 516 -am. SCAVR. gramm. VII 27, 10 -o (*item* GLOSS.). CLAVD. 24, 142 -ret. *ceterae formae vix certa ratione discerni possunt, quod et* -ēre *vi quasi durativa adhibetur* (CATVLL. 64, 345 HOMER. 682 STAT. Theb. 10, 270 CLAVD. 28, 446) *et* -ĕre *vi quasi ingressiva*: PLAVT. Poen. 23. Rud. 698 (*688* adsidite). *cf. etiam* SALL. Iug. 91, 4 -ere iubet (CVRT. 6, 8, 18 TAC. hist. 3, 55, 1) *c.* CVRT. 8, 11, 19 -eri iussit *et* SOL. 17, 10 -entur *c. Plin. nat. 8, 100* occupant; *nec non perf. ab hac ratione alienum est, cf. e. g.* CIC. Verr. II 5, 145 (*iuxta*: tenuisse). VERG. Aen. 2, 450 (SERV.: tenebat). 12, 133 (*iuxta*: adstant). LIV. 3, 50, 15 (*13* insidunt). CVRT. 8, 12, 2 (1 -eri). *de notione*: PAVL. FEST. p. 179 'ob' praepositio ... ponitur pro 'circum' ut ... urbem -eri. SYNON. Cic. p. 418, 22 cessit ... -ssus est. destitit. *eqs.* GLOSS. -o: πολιορκῶ. -eo: ἐκπολιορκῶ. ἐνεδρεύω. περικάθημαι. -edit: occupavit, possedit. tenet (*leg.* -idet *?*). -ssus: φρουρούμενος. πεπολιορκημένος. circumdatus. [*confunditur in codd. c.* adsidere COD. Theod. 9, 14, 2 (-ere *falso* VERG. Aen. 11, 304 *cod. M*), obsistere CAES. Gall. 7, 81, 2 TIB. 2, 3, 41. *al.*, obtinere *p. 221, 43*, possidere CIC. Sest. 84 *al.* (*restituitur* -ssum CIC. Balb. 5); -ssus *c.* obesus *v. p. 51, 84*, *c.* oppressus CIC. Manil. 20. *al.* (*restituitur* -ssus LIV. 26, 12, 3).]

I *intransitive vel absolute i. q. sedem obtinere vel occupare, oppositum vel appositum sedere, considere* (*indicatur, ubi, maxime per praep.*, contra *p. 221, 7*, circum *p. 221, 33*, *dat. p. 221, 32*; *-ent animantes praeter p. 221, 4. 8. 10*): **A** *vario usu*: PLAVT. Poen. 23 servi ne -eant *in theatro* (*cf. 17* ne quis in proscaenio sedeat). TER. Ad. 718 domi ...

[Lossau]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ēre ..., usque donec redierit frater (fortasse ludit c. obsidione, ut intellegere vid. DON.: proprie -ere dixit: convenit ... repente aggressuro). VAL. FL. 2, 238 in limine coniunx -et. SIL. 1, 200 ultra (i. extra columnas Herculis) -et aequor. ITALA I Macc. 40 (rec. B) -erunt iuxta civitatem (gr. παρενέβαλον, rec. L et Vulg. adplicuerunt. item de castris: 5, 39 [rec. B] trans torrentem [gr. et rec. L ut supra, Vulg. castra posuerunt]. 13, 13 [rec. B] in abditis contra faciem campi [gr. et aliae vers. ut l. 5]). SOL. 24, 12 inter ipsum Atlantem et flumen ... silvae -ent (tenent var. l.). HIL. in Matth. 8, 4 p. 959^{C} intra defunctorum sedes ... -erant. BASIL. ad fil. p. 39, 15 ubi -erit (-sid- var. l.) invidia, ibi est obscuritas (item in imag.: DRAC. Orest. 594 per limina portae -et umbra parentis. GREG. M. dial. 4, 38 p. 291, 1 M. illic nebula foetoris). audacius i. q. sedari, dolore vacare vel liberari: CAEL. AVR. acut. 1, 15, 136 caput -ere non sinunt hi qui eqs. B per obsidionem: VARRO ling. 5, 90 obsidium ... ab -endo (item gerund.: HIRT. Gall. 8, 37, 3 BELL. Afr. 86, 3 LIV. 10, 45, 13. 24, 34, 16. al.). LIV. 27, 39, 11 dum frustra -et magis quam oppugnat. FRONTIN. strat. 1, 5, 10 qui -bant ..., a limite obstiterunt. FRONTIN. (?) strat. 4, 5, 20 -ente Hannibale. ITALA I Macc. 6, 24 (rec. L) -erunt (super eam add. codd. XG) filii populi nostri (gr. περιεκάθηντο ἐπ' αὐτήν, om. Vulg., consederunt rec. B). DARES 35 tota nocte circa murum -edit (persedit var. l.). CLAVD. DON. Aen. 2, 440 p. 209, 28 (v. p. 222, 18) ante fores. VEG. mil. 1, 21 si hostis -eat. HEGES. 2, 15, 6 urguebantur ... tamquam -ssi, qui -ssum (sup.; ad -ssum var. l.) venerant. HIER. epist. 30, 14, 2 (ad Is. 27, 3 oppugnatur). al. C per insidias: TERT. paenit. 7, 9 hostis observat, obpugnat, -et, si ... possit ... ferire. ITALA gen. 49, 17 (Lugd. al.) Dan sicut coluber in via -ens in semitis (gr. ἐγκαθήμενος, Vulg. om., Ambr. in psalm. 40, 25, 1 sedens, Rufin. patr. 6, 1 adsidens). prov. 7, 12 (Didasc. apost. 5, 15) meretrix in plateis ... -sedet (gr. ἐνεδρεύει, Vulg. insidians). I Macc. 10, 80 (rec. B) -ent post eum et circuierunt (gr. ἔστιν ἔνεδρον, rec. L et Vulg. sunt insidiae). VITA Anton. 7 p. 22, 18 neque inimicus ... desivit -ere ei; circuibat eqs. (Migne gr. 26, 852^{A} ἐνεδρεύειν). AVG. conf. 7, 21, 27 circum -entibus et insidiantibus. PETR. CHRYS. serm. 71 p. 402^{B} diabolus spectaculis occupat, -et vitiis. THEOD. MOPS. in psalm. 6, 9 p. 34, 24 -endi malignitate (absidiendi trad.).

II transitive i. q. (ad-, in-, circum-)sedendo occupare, occupatum vel inclusum tenere (quasi refl. p. 223, 79): A proprie: 1 c. respectu occupandi (-ssum tenere p. 222, 9. 19. 35, -ssum occupare p. 222, 34): a vario usu: α -ent animantes (per rem tegentem l. 53): ① varios locos: PLAVT. Rud. 698 nos ... ut hanc ... aram -ēre patiare (cf. 688 adsidite, 690 sedete). Truc. 870 ostium (odium B, om. cett.). TRAG. inc. 19 Apollo, qui umbilicum ... terrarum -es (codd. Cic., obtines codd. Varronis, v. Snell, Hermes Einzelschr. 5, 1937, 7). VERG. Aen. 3, 421 dextrum Scylla latus, laevum ... Charybdis -et (CLAVD. rapt. Pros. 3, 255). 7, 66 apes ... -edere apicem lauri. 7, 343 limen (SEN. Tro. 403 SIL. 8, 634). 12, 133 turres et tecta. OV. met. 4, 490 obstitit ... aditumque -edit (LIV. 34, 1, 5 vias ... aditusque). PAVL. FEST. p. 97 latrones vias -entes (SEN. epist. 14, 9. APVL. met. 8, 15, 6 lupos ... v. -ere. v. et l. 48. 79. cf. p. 222, 31). PHAEDR. 3, 16, 17 -sso cavo. SEN. Oed. 560 claustra. dial. 2, 14, 2 fores. al. CVRT. 4, 7, 19 litora praedandi causa. COLVM. 9, 8, 7 fontes. PETRON. 124 v. 275 Discordiae -ssa draconibus ora. al. ? obserendo: PETR. CHRYS. serm. 12 p. 224^{B} satanae cohortes, quae mundum sepulcris -erunt. ⑪ locos inhabitandos: TIB. 2, 3, 41 immensos -ere (-sistere var. l.) campos. PANEG. in Mess. 139 tellus -ssa colono. PLIN. nat. 11, 62 ranae stagna rivosque -ent (cf. AVSON. Mos. 123 lucius ... lacunas -et. CLAVD. 3, 290 hydra paludem. VEN. FORT. carm. 3, 13, 10 piscibus -ssum ... latus amnis). MART. 2, 17, 3 Argi ... letum ... -et sutor (v. 1 sedet). AVIEN. orb. terr. 506 Brittius ... dumos ... colit inter et arces -et (cf. Dionys. perieg. 363 ναίοντες, Prisc. perieg. 357 tenentes). AMBR. in psalm. 36, 15, 2 latro solitudines -et (an ad l. 48 ?). HIER. epist. 2, 1 desolata ... loca. MART. CAP. 9, 999 (vers.) viciniam. DRAC. laud. dei 3, 304 pars terrae -ssa cerastis. accedente vi dominandi sim. (cf. p. 222, 8): TERT. nat. 1, 1, 2 (cf. apol. 1, 7) -ssam vociferamini (vociferantur apol.) civitatem sc. a Christianis. RVFIN. hist. 4, 16, 8 Crescens -edit urbem magnam (gr. ἐννεοτεύσας). β -ent res (maxime pass.): CIC. nat. deor. 1, 65 corporibus ... omnis -etur locus. OV. met. 11, 363 palus ... densis -ssa salictis (nisi ad p. 223, 29. cf. fast. 4, 646 -sso stabat avena solo. COLVM. 3, 11, 3 arboribus. PANEG. 4, 8, 5 quae humum -erant. HIL. in Matth. 10, 5 p. 968^{B} spinis. VEN. FORT. carm. 1, 20, 7 deliciis -ssus ager viridantibus arvis). trist. 3, 10, 46 -sso gurgite (sc. gelu). PRIAP. 83, 30 araneosus -et forem situs. SEN. Thy. 775 fumus ... penates nube ... -et (cf. nat. 3, 16, 5 tenebris. PRVD. c. Symm. 1, 412 nubibus). nat. 3, 27, 11 omnia ... aquis -entur. 4, 11, 5 montes ... nive -ssi (SOL. 15, 20. FIRM. math. 1, 10, 4 pruinis et ... n.). COLVM. 4, 24, 10 palmes velut fauces -et. PLIN. nat. 21, 98 tribulus ... saepta -et. FIRM. math. 4, 8, 1 ut ... nec cardines ... sidus -eat (obtinet var. l.). AMM. 31, 10, 12 -ssos ... cautibus colles (cf. CLAVD. DON. Aen. 1, 200 p. 46, 29 saxis). AVG. serm. 170, 11, 11 via ... ne pluvia nec diluviis nec a latronibus -eri potest. singulariter de collocatione syllabae: MARTYR. (= CASSIOD.) gramm. VII 168, 1 've' ... nominis principium -ens.

b de occupatione militari (quaedam difficilius a p. 222, 55 secernuntur): α -entur varia (hom. pro terra p. 222, 10; exempla selecta): CIC. S. Rosc. 30 domus -ssa ab inimicis armatis (cf. IVV. 10, 17 -et aedes ... cohors). Verr. II 5, 145 sinus ... -isse ... aut ... promunturia ... tenuisse. 5, 146 totam insulam. leg. agr. 2, 75 Italiam ... praesidiis -ere atque occupare (ibid. opibus. LIV. 28, 41, 3 VELL. 2, 24, 4). leg. 3, 19 occupatis et -ssis ... locis (CAES. civ. 1, 67, 3 l. atque itinera. SALL. Catil. 27, 2. al.). Att. 9, 19, 3 (mare navibus ut: CVRT. 4, 2, 11 FLOR. epit. 3, 6, 9. al.). SALL. Catil. 45, 2 pontem (LIV. 23, 24, 10). VERG. Aen. 7, 334 Italos ... -ere fines. LIV. 3, 19, 12 Capitolium (aliter infra l. 72). et saepius. supprimendi, dominandi causa (cf. p. 221, 63): CIC. Flacc. 64 ut -ssam teneret oram. NEP. Pel. 1, 3 Lacedaemonii satius ducebant eos -eri quam liberari. Timol. 3, 3 arcem munierat ... ad urbem -endam. TAC. hist. 4, 23, 1 hibernis -eri premique Germanias. β -entur aditus, portae, viae sim. (sc. claudendi, impediendi causa): CIC. Phil. 2, 89 cum omnes aditus armati -rent (LIV. 33, 8, 5 CVRT. 7, 11, 9. 8, 6, 3. TAC. ann. 16, 27, 1 syn. insedere. IVST. 1, 5, 10). CAES. Gall. 3, 23, 7 vias -ere (3, 24, 2 -ssis ... v. commeatu intercluso. al. LIV. 22, 16, 4 inclusus ... Hannibal v. ... -ssa. al.). SALL. Iug. 91, 4 portas -ere iubet (VERG. Aen. 9, 159 excubiis. LIV. 6, 9, 10 RVT. LVP. 1, 17. al.). VERG. Aen. 2, 332 angusta viarum. 2, 441 -ssum ... testudine limen (2, 802 -ssa tenebant l. portarum). 2, 450 fores (SERV.: pro praesidio tenebant). 11, 516 bivias ... fauces (LIV. 29, 32, 4. 31, 40, 3). LIV. 24, 39, 1 ad -enda itinera claudendosque ... exitus (31, 36, 9. 31, 37, 3. 35, 50, 8. al.). 31, 28, 5 ad -endas angustias (38, 41, 6. al.).

c de affectione corporis (maxime apud med.), quae fit: α claudendo: LVCIL. 266 ne auriculam -at caries, ne vermiculi. LVCR. 4, 345 vias oculorum luce replevit ..., quas ante -erat aër ⟨ater⟩ (4, 351 caligo foramina complet -itque v. o. cf. SER. SAMM. 563 vias vitae). VERG. georg. 3, 508 -ssas fauces (SERV.: clausas. item: CELS. 6, 11, 3 SOL. 17, 10. cf. l. 32). COLVM. 6, 30, 8 naturales exitus. SIL. 7, 358 -ssis naribus igni luctantur ... iuvenci. CAEL. AVR. chron. 2, 12, 137 habitudinem gutturis. per imaginem latronis (cf. p. 221, 48): SEDVL. carm. pasch. 4, 61 -ssa pepulit de fauce muti latronem (cf. op. pasch. 4, 6 faucis obsidione). β opplendo, obtegendo: LVCR. 4, 1092 cibus umorque certas possunt -ere partes. OV. met. 5, 632 occupat -ssos sudor mihi frigidus artus. PRIAP. 3, 4 tenet -ssas ... barba genas (STAT. silv. 2, 6, 44 primo ... flore). CELS. 7, 22, 2 si ... pars aliqua -etur ramice (antea: insedit. sim. 7, 22, 3). SEN. dial. 2, 18, 1 saetis cervicem (cf. MACR. Sat. 7, 7, 8 pilis). COLVM. 7, 5, 21 os atque labra ... ulceribus. IVVENC. 1, 734 iuvenem toto -ssum foedarat corpore lepra. γ vario effectu morbi vel medicamenti: OV. met. 9, 582 -ssum ... frigore corpus. MANIL. 5, 215 natura suismet aegrotat morbis nimios -ssa per aestus. SOL. 1, 92 filium ... -ssum morbis plurimis (CONC.^{S} I 2 p. 100, 28 quos pestifer m. -sedit). 32, 36 -ssis ... officiis mentis et corporis (medicamento ut: CAEL. AVR. acut. 2, 29, 155 odoramentis ... caput. 3, 8, 86 nervos). de aetate: IVL. VAL. 1, 20 quos senium iam -erat (Hist. Alex. M. I p. 26, 4 Kr. ὑπεργήρως).

d de obsessione daemoniaca (usu christ., v. etiam p. 224, 9. 27): TERT. adv. Iud. 7, 43 praecordia ... a diabolo -ssa. CYPR. Demetr. 15 p. 361, 19 de -ssis corporibus eiciuntur dei (idol. 7 p. 25, 4 LACT. inst. 4, 27, 1. et saepe). ibid. p. 361, 25 pectus (epist. 59, 2 p. 667, 18 p. et mentes. 73, 15 p. 789, 14). GAVDENT. serm. 8, 3 G. mentes -ssas. VITAE patr. 3, 25 de homine, quem -ederat daemon (GREG. M. in Ezech. 1, 12, 24 [ad Marc. 9, 26; antea: daemoniacus, postea: possessum]. al.). GREG. M. moral. 16, 23 spiritus maligni in nostris nos cogitationibus -ent.

2 c. respectu circumsedendi sim.: a de obsidione militari (exempla selecta; iuxta oppugnare saepe, ex. gr. CIC. Manil. 20 har. resp. 6 Phil. 6, 4 LIV. 5, 12, 6; distinguitur LIV. 2, 11, 1 consiliis ab oppugnanda urbe ad -endam versis; in locut. q. e. -ssum tenere l. 63): α in pugna terrestri: ① -entur animantes (senatus l. 62, dei l. 68): RHET. Her. 1, 15, 25 C. Popilius, cum a Gallis -retur. 4, 24, 34 -bamur (sc. in castris; antea: circumsederer). CIC. Verr. II 1, 80. dom. 89 senatum (Sest. 84 Cael. 1 Phil. 7, 15. al.). Sest. 84 ut principem civitatis ferro -ssum teneret (SALL. Iug. 24, 3. VERG. Aen. 10, 120 vallis). Vatin. 23 qui ... inclusum -eris (VAL. MAX. 9, 2, 4. cf. SALL. Iug. 24, 7 clausum [NEP. Epam. 7, 1]. LIV. 5, 42, 5 interclusi ... -bantur [9, 38, 4]). CAES. Gall. 7, 81, 2 in oppido (cf. LIV. 3, 3, 2 in castris. SEN. benef. 5, 15, 6 intra muros. dial. 5, 22, 4 in ... castello. sim. al.). NEP. Hann. 12, 4 undique. LIV. 3, 17, 3 Iuppiter ... alii dii deaeque -entur (SEN. suas. 7, 6. cf. l. 72). et saepe. de incluso a seditiosis imperatore (cf. de captivis p. 224, 20): TAC. ann. 1, 28, 4 quo usque filium imperatoris -bimus? ⑪ -entur urbes, moenia, castra sim.: CIC. Font. 30 -ssum Capitolium est atque ... Iuppiter (CIL I^{2} p. 191 n. VI VAL. MAX. 1, 1, 11. al.). Catil. 1, 32 curiam (TAC. Agr. 45, 1 FLOR. epit. 3, 21, 20. al.). har. resp. 6 Carthaginem -ssam, oppugnatam, labefactam, paene captam. Pis. 93 domum (ASCON. Mil. p. 38, 10). CATVLL. 64, 345 Troica ... moenia (CVRT. 8, 10, 10 PLIN. nat. 7, 109). CAES. civ. 2, 36, 1 -ere Vticam valloque circummunire. SALL. Iug. 37, 4 neque capi neque -eri. 103, 1 turrim (CARM. de bell. Aeg. 8). VERG. Aen. 10, 285 muros (CLAVD. 20, 216). HOR. epod. 14, 14 -ssam Ilion (cf. l. 76 et OV. am. 3, 6, 27 Troia fuit ... -ssa). LIV. 3, 26, 5 castra (VAL. MAX. 2, 7, 7. al.). 4, 61, 7 arx ... -batur (VIR. ill. 37, 2). et saepe.

β in pugna navali (v. etiam l. 5): LENT. Cic. fam. 12, 15, 2 naves onerarias ... a classe ... -eri. BELL. Afr. 67, 1 ut alter Hadrume-

[Lossau]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum, alter Thapsum mari -rent. LIV. 35, 51, 9 terra marique (FRONTIN. strat. 3, 10, 9). 37, 15, 1 classe portum. VAL. FL. 8, 380 classe. FRONTIN. strat. 1, 5, 7 in portu. PANEG. 6, 6, 4 navigiis. AMM. 24, 1, 6 navibus. ANON. Vales. 5, 27 per quod *mare.*

b *transfertur ad similes actiones infestas*: CIC. Catil. 1, 6 *Catilina* firmis praesidiis -ssus (oppressus *var. l.*). Flacc. 57 cum speculatur atque -et rostra vindex temeritatis ... curia. fam. 10, 6, 1 cum collega ... a ... latronibus -retur (SEN. contr. 9, 5, 6 APVL. met. 1, 7, 6. VVLG. Iob 19, 12 in gyro tabernaculum. *cf.* VLP. dig. 32, 1 pr. captivus ... an a latrunculis -ssus. PRVD. apoth. praef. 2, 15 manus latronum). CAES. civ. 3, 110, 5 regis domum (LIV. 3, 19, 9 VAL. MAX. 9, 1, 3). SALL. Catil. 43, 2 ianuam (LIV. 34, 8, 2. *cf.* TAC. ann. 2, 70, 1 limen). LIV. 3, 37, 6 tribunalia. PLIN. nat. 6, 53 ferarum ... multitudo ... immanitatem *Anthropophagorum* -ens (*item de bestiis*: 8, 47 *leones* -ere ... urbes. APVL. met. 4, 20, 5 cinctum atque -ssum. ITALA psalm. 21, 13 [Veron. = VVLG.] tauri [*gr.* περιέσχον, *Hier. psalt. sec. Hebr.* vallaverunt]). MANIL. 2, 389 *signa* adversi generis ... -ssa vicissim (*Housman: 'duobus ... interposita'*). SIL. 10, 125 leaenam venator premit -sso ... in antro. *al.*

c *transfertur ad actiones orantium, gratulantium sim.*: OV. am. 1, 9, 20 ille ... urbes, hic ... limen amicae -et (SEN. dial. 5, 37, 3 custodit ... turba *clientium* l. -ssum). ars 2, 526 quid ... -et iste *amator* fores? (PLIN. paneg. 79, 7 legationum turba. CYPR. ad Donat. 11 p. 13, 5 salutator. *cf.* VAL. CEM. hom. 14, 4 ianuam). SEN. epist. 36, 2 qui a multis -etur. 108, 3 scholam. CVRT. 9, 5, 30 regiam. STAT. Theb. 5, 322 anne ... -ssa (*sc. precibus*) negarem? TAC. ann. 16, 10, 4 quia aditu Neronis prohibebatur, egressus -ens ... clamitabat. AMM. 31, 5, 7 populus, qui muros -bat.

d *transfertur ad res quolibet modo cingentes, oppositas sim.*: OV. met. 15, 717 Trachas ... -ssa palude (*cf.* SIL. 8, 475 -ssae campo ... Fregenae). MANIL. 1, 590 circulus, austrinas qui cingit et -et Arctos (*aliter de stellis l. 17. p. 221, 77*). VAL. FL. 4, 696 -ssum scopulis (*i. Symplegadibus*) ... aequor (*cf.* FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 7, 19 angustum -ere fretum scopulos). STAT. Theb. 6, 255 collibus ... -ssa ... vallis. DRAC. laud. dei 3, 680 dentes cinxere palatum ... -ssamque domant ... linguam. *de anima in corpore inclusa*: SEN. epist. 76, 25 feliciores esse liberis ... clausas et -ssas *animas.*

B *translate*: **1** *praevalente notione occupandi*: **a** *-entur res*: CIC. Verr. I 6 qui meum tempus -ret (SCHOL. Gron. B: aucuparet vel observaret. *item aucupando*: Catil. 1, 26 non solum ad -endum stuprum, verum etiam ad facinus obeundum). Phil. 1, 3 dictaturam, quae iam vim regiae potestatis -erat (*cf.* PHAEDR. app. 13, 31 turpitudo laudis -edit locum).

b *-entur homines, sensus, animi*: **α** *verbis, opinione, persuasione sim.* (*hic illic accedit color sub 2 illustratus, maxime l. 50*): VARRO Men. 216 meae aures abs te -entur (LIV. 40, 20, 5). CIC. orat. 210 qui audit, ab oratore iam -ssus est ac tenetur. SEN. Phaedr. 560 *femina* scelerum artifex -edit animos (*cf.* IVST. 42, 4, 15 paelices ... animum senis). epist. 95, 4 opiniones ... pravae. LVCAN. 6, 501 Phoebe ... diris verborum -ssa venenis. COD. Theod. 2, 19, 2 (= Iust. 3, 28, 28, 2) mater inhonestis factis atque indecentibus votis filium ... -edit. CASSIOD. hist. 4, 5, 4 huiusmodi verbis levissimam -entes imperatoris intentionem (*Theodoret. 2, 4, 1* πολιορκήσαντες). **β** *affectibus sim.* (*cf. l. 65*): CIC. p. red. in sen. 3 cum vi, ferro, metu -ssi tenere-mini. SEN. Ag. 136 mentis -ssae *cupidine.* dial. 7, 11, 3 multos ... voluptatibus -ssos. PETRON. 99, 3 *ira* mentes -et (*i. in mentibus haeret*). TAC. dial. 29, 3 *favore et studiis.* CYPR. zel. 7 p. 423, 27 *livore.* LAMPR. Diad. 1, 2 maeror (VITA Hil. Arel. 29 l. 8). DICT. 3, 23 desiderium. PRVD. ham. 61 vim mentis ... stupor -et. CYPR. GALL. Ios. 56 pallor. CASSIOD. Ios. antiq. 2, 44 dum vehementer -retur a passione *uxor Pharaonis* (*gr.* πολιορκουμένη). VITA Marcell. Ebred. (BHL 5227) 19 spes. **γ** *vitiis, criminibus sim.* (*sc. propriis*): SEN. Herc. f. 1112 pectora tantis -ssa malis. epist. 95, 36 mala consuetudine. FIRM. math. 1, 7, 28 vitiis (VICTRIC. 16. EVCHER. pass. Acaun. 2 p. 165, 16 avaritia, libidine ... ceterisque v. -ssus. *abl. suppl.*: PRVD. psych. 14 -sso in corpore). HIER. epist. 2, 2 -ssum omni crimine caput. VAL. CEM. hom. 16, 2 errore. DRAC. laud. dei 2, 117 clade furoris (*i. peccato*).

2 *praevalente notione circumdandi, premendi, urgendi sim.* (*fere passive; cf. etiam l. 45*): CIC. Vatin. 16 -sso atque adflicto tribunatu. Att. 14, 14, 5 eorum scelera, a quibus ... -emur. CAES. civ. 1, 84, 1 omnibus rebus -ssi (IVST. 29, 4, 9). LIV. 9, 31, 2 fame (RVFIN. hist. 2, 12, 1 CLAVD. 21, 279). SEN. Tro. 989 cunctis ... -ssa ... cladibus *Hecuba.* clem. 1, 8, 2 -et te *fortuna necessitate.* benef. 1, 11, 3 *pericula* vitam -ent. epist. 19, 11 occupatus homo et bonis suis -ssus (*i. captus*). TERT. nat. 2, 1, 5 ingenti manu veritas -etur. 2, 9, 22 -ssam castitatem *Penelopae.* CYPR. mortal. 4 p. 299, 14 -ssa mens hominis et undique diaboli infestatione vallata. PRISCILL. tract. 4, 76 sensuus ... intra angustias ... imbecillitatis -ssos. GREG. M. in Ezech. 1, 9, 9 afflicti, -ssi, conclusi. *quasi reflexive*: PANEG. 12, 14, 2 ipsa se ... hominis -bat ignavia (*intellege: ignavia hominem depressum tenebat*).

III *deponens*: CASSIOD. hist. 11, 15, 11 Romani Persas ... clausos fortiter -bantur (*sic codd., sed* -bant *C corr. et edd.; Socrat. 7, 18* ἐπολιόρκουν). GREG. TVR. vit. patr. 8, 11 ab -ssis spiritibus (*i. q. qui mentem occupaverant, cf.* insessus *vol. VII 1, 1888, 5*).

part. praes. ˣ**obsidēns** (*vix* -sīd-), -entis *pro subst.* (*m. plur. praeter l. 5 bis. 6. 10*). *i. q. obsessor* (*usu milit. praeter l. 10*): LIV. 5, 26, 9 cum ... copiae ... largius obsessis quam -bus suppeterent (6, 33, 9. 9, 4, 9 obsessi in -es eruperunt. *al. sing.*: 9, 23, 7 obsessi magis quam -is modo. 23, 37, 5 obsesso quam -i similior. SIDON. epist. 5, 12, 2 obsessorum civium ... gratiam, ... -is invidiam). 5, 43, 5 ut -bus frumentum ... praeberent. *al.* VELL. 2, 125, 4 *Drusus post seditionem* his ... gladiis, quibus obsessus erat, -es coercuit. SEN. dial. 7, 26, 3 TAC. ann. 1, 57, 3. 3, 39, 6. *al.* *de daemone*: EVAGR. vita Anton. 64 furor iste -is est, non obsessi.

?adv. **obsidenter** *v.* obsenter.

part. perf. ˣ**obsessus,** (-a), -um *pro subst.* (*vi participii magis servata l. 21. 24. 30; c. gen. l. 42*). **1** *i. q. circumsessus, occupatus sim.*: **a** *masc.*: **α** *de oppugnatis* (*opp.* obsessor *p. 220, 5,* obsidens *l. 3, ubi et sing. bis*): LIV. 5, 4, 10 urgemus -os. 5, 40, 4. 6, 3, 3 fortuna -orum. 23, 19, 4 ferre auxilium -is. 23, 30, 2 -os ... fames expugnavit. *al.* FEST. p. 190 qui obsidione liberavit ... -os (*agit de corona obsidionali ut* PLIN. nat. 22, 8). SEN. dial. 10, 18, 5. epist. 66, 13 magnus ... -orum animus. CVRT. 4, 3, 19. *al.* LVCAN. 4, 502 PLIN. nat. 22, 9 SIL. 12, 428. *al.* **β** *de captivis* (*sing. praeter l. 22*): SEN. contr. exc. 9, 5 (*ad p. 223, 8*) -⟨i⟩ a latronibus ... coniugem. AMM. 26, 6, 14 in modum tenebatur -i. NOVELL. Valent. 21, 2, 1 velut -os ... custodire languentes. **γ** *de eis, qui malis quibusdam tenentur*: LVCAN. 5, 450 languore profundi -is (*i. retentis tranquillitate aëris ut*: APVL. Socr. 18 p. 159 desidibus et -is *Graecis Aulide*). PANEG. 4, 33, 3 calamitate -is. HIL. in Matth. 15, 5 -i vario genere morborum. CAES. AREL. serm. 184, 7 multis criminibus. **δ** *de daemoniacis* (*sing. l. 10. 28. 32*): EVAGR. vita Anton. 64 cum ... -us ... vehementer eum impulisset (*v. etiam l. 10*). SVLP. SEV. dial. 1, 25, 2 immundis spiritibus -os ... curabat (VITAE patr. 3, 34 p. 761C a daemonibus -os. EVGIPP. Sev. 46, 6). GREG. TVR. Franc. 1, 20 p. 17, 11. CONSTANTIVS vita Germ. 7 -us recepit sospitatem. PASS. Caloc. (BHL 1534) 4 daemonia eiecit ab -is.

b *neutr.*: **α** *de regione occupata* (*plur.*): COLVM. 1 praef. 8 per -a maris. *?* **β** *de insidiis* (*sing. et plur.*): VITA Anton. 5 p. 20, 23 hoc ... sunt -a (obsesas *cod.* s *finali supra lineam scripta,* obsessas *vel* obsedias *pro* obsidias *suspicatur Hoppenbrouwers*) ipsius *diaboli* circa iuniores (*Migne gr. 26, 848B* τὰ ... ἔνεδρα). GLOSS. II 298, 28 -um: ἐνέδρα (*an per acc. ad p. 220, 14?*).

2 *i. q. obses* (*cf. l. 20 et p. 226, 3*): RENATVS Greg. Tur. Franc. 2, 8 p. 51, 12 (*verba Frigiredi*) Aetius ... tribus annis Alarici -us (obses *var. l.*).

deriv.: obseditio, obses, obsessio, obsessive, obsesso, obsessor, obsessus (-ūs), obsidiae, obsidio, obsidior, obsidium, obsiduanus.

obsidiae, -ārum *f.* *ab* obsidēre, *cf.* insidiae. [*vix add. l. 37.*] *i. q. obsidiones, insidiae sim.*: COMM. instr. 2, 3, 13 inibi (*sc. in civitate caelesti*) ... -ae nullae ... neque rapinae.

obsidiālis, -e. *ab* obsidium, *cf.* obsidionalis (*q. v.*). *i. q. obsidionalis*: LIV. 7, 37, 2 gramineam coronam -em (*de var. l.* -sidion- *v. Drakenborch ad l.*). ITIN. Alex. 19 -bus (*trad.*, -sidion- *Mai*) machinamentis. HEGES. 5, 20, 2 -ium (subs- *var. l.*) instrumenta machinarum.

obsidiānus *v.* obsianus.

1. ˣ**obsidio,** -ōnis *f.* *ab* obsidēre. op- *in tit.* CIL I² p. 196 n. XXI 11 XIV 3608, 24, *in pap.* CARM. de bell. Aeg. 63. *plur.*: VAL. MAX. 5, 1, 5 SEN. epist. 17, 6 PLIN. nat. 11, 196 TAC. ann. 15, 4, 3 LIV. perioch. 107 p. 104, 18 TREB. Gall. 4, 6 FIRM. math. 8, 31, 3 AMM. 28, 4, 12 CLAVD. DON. Aen. 10, 25 p. 294, 28 VEG. mil. 4, 27 AVG. c. Iulian. 3, 1, 5 IORD. Get. 214 GREG. M. in euang. 21, 7 VITA Caes. Arel. 1, 32 (*?*). *de notione*: CASSIOD. in psalm. 21, 13 l. 293 quasi hostium insessio, id est hostilis circumdatio. GLOSS. περικάθισις ἡ πολιορκία. obsessio. *legitur in poesi post* PLAVTVM *et* ENNIVM *inde a* VERG., OV., CARM. de bell. Aeg., LVCAN.; *in prosa oratione inde a* CIC., CAES., SALL., NEP., LIV.; *cf. etiam p. 226, 40.* [*de confusione c.* obsidium *v. p. 225, 35. 226, 48, c.* obsessio *p. 219, 46. e coni.* INSCR. column. rostr. (CIL I² 25) 1.]

I *i. q. actio obsidentis vel status obsessi* (*de metonymiis v. l. 72 et p. 226, 7*): **A** *usu originario i. q. obsessio*: **1** *in re militari*: **a** *strictius de circumsessione oppugnantium*: *iuxta ponitur* oppugnatio *saepius; disting. e. g.* CAES. *l. 83.* LIV. 5, 2, 1 spes maior ... in -e quam in oppugnatione. 21, 8, 1. 23, 19, 2. *iuxta voces ut* vallum (VERG. *p. 225, 2*), circummunitio (CAES. *p. 225, 1*) *transit in vim metonymicam q. e. munitio sim.* (*cf. etiam* aedificare -em LVCIF. reg. apost. 7 p. 52, 10; *v. p. 219, 66*). *accedunt adi.*: longinqua CAES. Gall. 5, 29, 7 LIV. 2, 14, 3, diuturna OV. fast. 6, 352 LIV. 25, 13, 1 FRONTIN. strat. 3, 15, 6, longa LIV. 21, 11, 12 CVRT. 4, 2, 15. *al.*, diutina LIV. 30, 9, 4.

α *notabiliora selecta*: PLAVT. Most. 1048 ex -e ... eduxi manuplaris meos. ENN. scaen. 175 -em obducere. CIC. Mur. 20 urbes partim vi, partim -e cepit (*cf.* CAES. Gall. 7, 69, 1 expugnari). Phil. 5, 51 Brutum -e liberandum (13, 25 *verba Antonii. al.* CIL I² p. 196 n. XXI 11 CAES. Gall. 5, 49, 6 NEP. Timoth. 1, 3. *et saepius*). CAES. Gall. 5, 49, 1 -em relinquunt (LIV. 5, 48, 7. 32, 18, 3. *cf.* SIL. 14, 186 omissa -o). 7, 32, 2 -e premere *hostem* (civ. 3, 9, 4 uno tempore -e et oppugnationibus. VERG. Aen. 8, 647 OV. fast. 6, 368 LIV. 25, 23, 2. *al.*). civ. 1,

[Lossau]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

19, 5 -e atque ... circummunitione. 3, 31, 3 Bibulum in -e habuerant (*cf.* VERG. Aen. 9, 598 non pudet -e ... valloque teneri ...? [10, 109]). BELL. Alex. 61, 6 clausus -e (NEP. Epam. 8, 5 VAL. MAX. 7, 6, 2 LVCAN. 3, 343. *al.*). SALL. hist. frg. 2, 93 exemp⟨ti⟩ -e (LIV. 9, 21, 3. 24, 41, 6. 31, 14, 3. *al.*). NEP. Eum. 5, 6 cum ... in -e fuisset (LIV. 23, 37, 1. 24, 40, 7). VERG. Aen. 3, 52 cingi ... urbem -e (IVST. 9, 1, 2. 13, 5, 8. *al.*). OV. fast. 2, 722 longas patitur -e moras. LIV. 3, 5, 5 -em passus (37, 53, 16. 44, 30, 8 CVRT. 4, 2, 11. *cf.* TAC. ann. 12, 30, 1 -is impatientes). 4, 10, 1 solvendae -is (24, 41, 11. *al.* CVRT. 4, 4, 1 FRONTIN. strat. 1 praef. 2. *cf.* SIL. 1, 582 laxata -o). 5, 17, 6 ut Veios ... ex -e eriperent (8, 33, 14. 22, 60, 11). 9, 16, 7 ad -em tolerandam (36, 24, 10. *al.* CVRT. 4, 5, 22 FRONTIN. strat. 2, 9, 5. *al.*). 31, 16, 8 cum ... vix sustinerent -em (32, 16, 12. 34, 37, 5. 38, 29, 8 SEN. epist. 66, 13). *et saepe.* *de -e maritima*: LIV. 26, 43, 1 maritimam (31, 40, 10). 30, 10, 2 naves ... ad -em versae. 35, 51, 9 (*cf. p. 223, 1*). FRONTIN. strat. 3, 9, 8 in -e ... maritimae urbis. FLOR. epit. 2, 15, 10 terra marique fervebat -o. PANEG. 8, 7, 3 (*clauditur portus*).

β gen. -is *pendet ex subst.*: CIC. Manil. 20 *urbem* -is periculis liberavit (POMP. Cic. Att. 8, 12ᵃ, 2). Phil. 11, 26 metum (LIV. 25, 41, 7. 31, 5, 8. *al.*). CAES. civ. 3, 47, 1 tantis munitionibus et toto -is genere (BELL. Alex. 61, 2). 3, 47, 2 causa. LIV. 4, 61, 2 initium (*cf.* perioch. 5 p. 10, 25 finem). 5, 6, 12 taedio (5, 44, 5). 5, 48, 1 fames (PLIN. nat. 18, 84 OROS. hist. 6, 21, 5. *cf.* IVV. 15, 96 egestas. CASSIOD. var. 3, 21, 1 penuriam). 5, 52, 12 per tot menses -is (*cf.* VVLG. Ezech. 5, 2 dierum -is. RVFIN. hist. 5, 12, 1 tempora Hadrianae -is [*gr.* πολιορκίας]). 25, 13, 1 malum diuturnae -is (CVRT. 8, 10, 10). *al.* CVRT. 7, 11, 5 fortunam (*cf.* AMM. 23, 5, 20 casus). TAC. Agr. 22, 2 moras (IVST. 9, 1, 5 IORD. Get. 214 -um. *cf.* OROS. hist. 1, 17, 3 diuturnitatem). *al.*

γ indicatur obsessor: ① *per gen.*: CIC. Font. 46 -e hostium liberata *colonia* (LIV. 6, 11, 4 VITA Caes. Arel. 1, 30). VAL. MAX. 7, 6 ext. 1 Metelli. 7, 6 ext. 3 Pompei. IVST. 41, 6, 4 Demetrii. FILASTR. 21, 4 Persarum et Assyriorum. AMM. 15, 8, 19 barbarorum. HIER. in Hab. 2, 12 p. 1299ᶜ Hadriani. POL. SILV. fast. Febr. 13 (CIL I² p. 259) Gallorum. ⓘⓘ *per pron., adi.* (*v. etiam l. 25*): FLOR. epit. 1, 13, 17 cum ... -o (obsidia *var. l.*) sua barbaros fatigasset. VOPISC. Aurelian. 35, 4 barbarica.

δ indicatur obsessus: ① *per gen.* (*exempla selecta*): CAES. civ. 1, 36, 3 urbis (LIV. 5, 26, 9. 38, 7, 1 SEN. epist. 59, 12 CVRT. 4, 5, 16. *al. v. etiam l. 16*). LIV. 6, 42, 4 Velitrarum. 8, 13, 3 oppidi (LIV. perioch. 93 p. 95, 16). 8, 24, 7 *regis*. 26, 8, 5 Capuae. 28, 16, 9 castrorum (FLOR. epit. 4, 2, 39. *al.*). 29, 1, 13 Syracusarum. VAL. MAX. 5, 6, 8 Capitolii (COLVM. 8, 13, 2 SVET. Tib. 3, 2 VEG. mil. 4, 9). SEN. epist. 74, 22 patriae (117, 31). TAC. ann. 15, 29, 3 exercituum. TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 453, 15 civitatis (AMM. 25, 8, 18. *al.*). ⓘⓘ *per adi.*: VAL. MAX. 2, 7, 4 Liparitanae. 6, 8, 2 Praenestinae. PLIN. nat. 10, 110 Mutinensi (LIV. perioch. 119 p. 113, 11). AMM. 23, 6, 56 Cyzicena. CLAVD. DON. Aen. 10, 25 p. 294, 28 Troianae.

b *laxius de qualibet oppressione hostili*: CIC. Rab. perd. 29 cum ... -e rem publicam liberasset *Marius* (Catil. 4, 21 p. red. ad Quir. 20 CAES. Gall. 4, 19, 4 NEP. Pel. 3, 3). NEP. Alc. 4, 7 Lacedaemonii ... praesidio ... posito *Deceleae* in -e Athenas tenuerunt. IVST. 2, 12, 6 (*Themistocles ad Ionas*) quin vos in haec castra ... ex ista -e transitis?

2 *vario usu*: **a** *de inclusione, occlusione sim.*: PLAVT. Rud. 838 certumst hasce *puellas in templo inclusas* ... -e vincere. PLIN. paneg. 81, 2 -e quadam (*sc. ferarum*) liberatus agrestium labor. APVL. mund. 34 *flammarum* flumina ... locum ... ambire maluerunt -e innocenti (*item obsidet res*: RVT. NAM. 2, 11 maris [PAVL. PETRIC. Mart. 6, 425]). AVG. c. Iulian. 3, 1, 5 latrocinationibus, itinerum -bus (*cf. de morbo ut latrone*: SEDVL. op. pasch. 4, 6 p. latronem ... a faucis -e decutiens [*v. p. 222, 32*]). **b** *de variis angustiis, insidiis, periculis sim.*: PLAVT. Asin. 280 erum in -e linquet. ENN. scaen. 324 -em paras *Aiaci*. CIC. fam. 5, 6, 2 qui ex -e feneratores exemerit. SEN. epist. 113, 27 in hac vitae -e. ITALA iud. 2, 3 (Lugd.) erint vobis in -e (*gr.* συνοχάς, *Vulg.* ut habeatis hostes, *Aug. quaest. hept. 7, 13* in angustias). VVLG. deut. 28, 55 in -e et penuria (*Aug. loc. hept. 5, 62* in angustia). 28, 57 in -e et vastitate. Ier. 19, 9 carnem amici ... comedet in -e (*an de captivitate Babylonia?*). *explicantur voces hebr.*: HIER. in Am. 3, 11 p. 1019ᴮ *'sor' quidam* 'tribulationem' interpretatus est ... et Symmachus ... ait '-o et circumdatio'. in Mich. 7, 5 p. 1218ᴬ 'mabucha' ... magis πολιορκίαν et φρούρησιν, id est -em et custodiam, quam vastitatem ... sonat. **c** *de captivitate* (*cf. p. 226, 3*): ITALA Ezech. 12, 13 (cod. 175) expan⟨dam ret⟩ia ... et comp⟨re⟩hendetur in -e mea (*gr.* περιοχῇ, *Vulg.* sagena. *item fit -o retibus, sc. piscando*: SEDVL. op. pasch. 4, 11 p. 262, 10sq. Simon ... turbas ... fluctivagas linea ... -e [*carm. pasch. 4, 119* claustra] concludens aquosi marmoris gentes murali cinctas -e captivat). IVST. 15, 1, 3 *Antigonum* velle ... Alexandri ... filium ... -e ... liberare ([*spectat ad 14, 6, 13* custodiendos]. 39, 1, 1 [*syn. 38, 9, 4* captivitatem]). HIER. epist. 123, 16, 1 in captivitate et -e generati. VVLG. Ezech. 4, 8 (*de propheta ligato*) dies -is (*Hier. ad l.* vel conclusionis). PASS. Fabii (BHL 2818) 5 -o ... custodiae. ALC. AVIT. epist. 87 p. 96, 22 a consuetudine ..., immo ... ab amore -is. *obsidet diabolus*: PS. CYPR. tract. 3 -e perniciosa diaboli inlaqueatus (48). EVAGR. vita Anton. 70 p. 943 diabolica. PS. VEN. FORT. vita Remed. 6, 16 puella ... vesani spiritus tenebatur -e captiva.

B *usu novato i. q. obsidatus* (*fort. notione captivitatis* [*p. 225, 72*] *declinata sec.* obses, *cf.* obsidium *p. 227, 3 et* obsessus *p. 224, 40*): GREG. TVR. Franc. 3, 15 p. 112, 13 fili ... in hac -e dati sunt (*antea*: obsedes).

II *metonymice* (*v. etiam p. 224, 72*): **A** *de obsessis*: PS. QVINT. decl. 5, 6 cibos -o partitur. **B** *de obsidentibus, custodientibus*: GREG. M. in euang. 21, 7 civitatem ... -bus circumdederunt *Philisthaei, ut caperent Samson* (*ad iud. 16, 2* positis ... custodibus). VITA Caes. Arel. 1, 32 fugatis ... -bus (*interpol.? v. Cavallin, Stud. 92*).

deriv.: obsidionalis.

2. obsidio, -āre *v.* obsidior.

obsidiōnālis, -e. *ab* 1. obsidio. [*confunditur c.* obsidialis *p. 224, 49. 50. dub. trad.* VIR. ill. 26, 3.]

i. q. ad obsidionem pertinens: **a** -is corona (*vexilla l. 23*): FEST. p. 190 -is c. est quae datur imperatori ei, qui obsidione liberavit ab hostibus obsessos; ea fit ex gramine viridi *eqs.* (*item explicatur*: p. 193 PLIN. nat. 22, 7 GELL. 5, 6, 8). VELL. 1, 12, 4 cum ... in Hispania murali c., in Africa -i donatus esset (PLIN. nat. 7, 102. 22, 13 GELL. 2, 11, 2 VIR. ill. 17, 2. 58, 4. *plur.*: AMM. 24, 4, 24). VAL. MAX. 3, 2, 24 praeferebantur ... aureae c. ..., civicae ..., murales ..., obsidionalis *eqs.* vexilla: CIL VI 1599, 9 M. Bassaeo ... v. -bus donato (*sim.* INSCR. Dessau 9002). **b** *de variis rebus*: FRONTIN. strat. 1, 3, 4 ut Philippus -is morae impatiens recederet (AMM. 17, 2, 2). AMM. 14, 2, 13 nec procedebat ullum -e commentum (*cf.* 21, 12, 8 instrumenta -ium artium). 16, 4, 3 malis -bus expediri (19, 9, 9). 18, 6, 11 aerumnae (31, 6, 3. 31, 15, 15). 20, 7, 18 machinas (23, 3, 9. 24, 1, 7).

cf. obsidialis.

obsidior, -ārī *et* obsidio, -āvī, -āre. *ab* obsidēre *sec.* insidiari, *cf.* obsidiae. GLOSS. V 630, 19 -verunt: insidiati sunt. *i. q. obsidere, insidiari*: COLVM. 9, 14, 10 ne apes intercipiantur violentia crabronum, qui ante alvaria ... -antur prodeuntibus. COMM. instr. 2, 21, 11 -ando perit ... iniquus.

obsidium, -ī *n.* *ab* obsidēre (*v.* VARRO ling. 5, 90), *cf.* praesidium *sim.* (*ita* FEST. p. 193 -um tamquam praesidium, subsidium recte dicitur; *affert* LAEL. *l. 52 et* SALL. *l. 55, v. Heraeus, ALL 9, 1896, 132sqq.*). *plur.* (*cf. l. 42*): COLVM. 8, 2, 7. 9, 7, 6 TAC. ann. 3, 21, 4. 12, 15, 2 AMM. 17, 6, 1. 18, 6, 3. 23, 4, 9 THEOD. MOPS. epit. in psalm. 63, 2ᵇ ad p. 410, 14–16. GLOSS. πολιορκία. *legitur rarius quam* obsidio, *post* PLAVTVM *et* ENNIVM (*cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 25, 12 poetarum licentia primo fecit ... -a ..., postea dici coepit et ... -um, *ceterum probat* FEST. *l. 36, idem improbat* p. 198 obsidionem potius dicendum esse quam -um) *non nisi in prosa oratione inde a* LAELIO, SALL., VAL. MAX. (*coni., v. p. 227, 4*), COLVM., TAC. (*frequentius quam* obsidio; *item adamat* AMM.); *variandi causa ponuntur* -um *et* obsidio TAC. ann. 13, 41, 1 (*40, 1*). 15, 5, 3 (*5, 1*). 15, 31, 1 (*31, 2*). [*confunditur in codd. c.* obsidio *l. 75 (restituitur p. 227, 4), c.* subsidium *l. 74 (falsa var. l.* FRONTIN. strat. 3, 11, 5).]

1 *i. q. obsessio* (*acced. gen. obsessoris l. 79. 80. 81, obsessi l. 72. 84*): **a** *de circumsessione oppugnantium*: *α exempla varia*: PLAVT. Bacch. 948 (*in imag.*) facio -um Ilio (LAEL. or. frg. Fest. p. 193 GELL. 15, 31, 1). Mil. 219 adesse tuo ... tergo -um. 222 circumduce exercitum, coge in -um perduellis. ENN. ann. 28 saevo -o ... premebat. SALL. hist. frg. 1, 46 -um coepit per ... legatum (TAC. ann. 4, 49, 1 per praesidia. AMM. 24, 5, 4. *cf.* TAC. ann. 12, 45, 3 incipit. AMM. 24, 2, 9 coeptabat. 27, 12, 6 iniere). epist. Mithr. 14 in -o moranti (*cf.* FLOR. epit. 3, 5, 17 mora -i). TAC. hist. 2, 23, 1 ne longius -um ... tolerarent (4, 58, 3. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 13 [*gr. 1, 351* πολιορκίαν]. *cf.* TAC. hist. 3, 69, 3 subierunt). 4, 34, 5. 5, 12, 2 longum (AMM. 22, 8, 49. *v. l. 58. cf.* 21, 12, 3 lentius). ann. 3, 21, 4 -a aspernantibus (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 11, 385 p. 474, 16 contemnerent). 3, 39, 1 ad exsolvendum -um (*cf.* 4, 24, 2 solvit [AVR. VICT. Caes. 33, 20 AMM. 20, 7, 3. 21, 12, 16. 23, 4, 9 PROB. Verg. ecl. 6, 74]). 4, 51, 3 quo minus vi aut -o subigerentur (*cf.* VIR. ill. 23, 3 domuit. AMM. 20, 6, 5 reseratam. CLAVD. DON. Aen. 10, 120 p. 308, 13 capiatur). 6, 34, 1 -i stationibus cingebat (*cf.* 13, 41, 1 -o ... circumdaret). 12, 46, 2. 15, 5, 3. 15, 14, 3 liberari -o legiones (VIR. ill. 17, 1). ITALA psalm. 59, 11 (cod. 136 Cas.) quis deducet me -i ...? (*gr.* εἰς πόλιν περιοχῆς, *Vulg. et aliae verss.* in civitatem munitam *vel* in c. circumstantiae). AMM. 18, 6, 8. 24, 2, 22. 24, 5, 8. 29, 6, 11. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 6 (*gr. 1, 167* πολιορκίαν). *β c. gen. obsessi*: TAC. hist. 4, 24, 1 castrorum. 4, 28, 3 legionum (4, 34, 1). 4, 37, 2 Mogontiaci. ann. 4, 73, 1 castelli. 12, 15, 2 urbium. FLOR. epit. 2, 6, 5 civitatis (AMM. 16, 4, 2 [*subs-trad.*]. 18, 6, 3. 19, 13, 1). 4, 4, 4 Mutinae (obsidione *var. l.*). 4, 12, 50 montis. AMM. 17, 6, 1 oppidorum (24, 4, 6). 24, 7, 1 Ctesifontis. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3, 5 murorum (*gr. 3, 127* πολιορκίαν).

b *de quibuslibet insidiis, periculis sim.* (*de observatione l. 58; transl. l. 82sqq.*): COLVM. 8, 2, 7 ne -is hominum aut insidiatorum animalium diripiantur *gallinae*. 9, 7, 6 vitare pestis -a (*i. lacertam apibus insidiantem*). 9, 9, 1 nisi curatoris -o ... excepti sunt *fetus apium*. ITALA psalm. 65, 11 (cod. 136 Cas.) induxisti nos in -o (*gr.* παγίδα, *Psalt. Rom.* laqueum, *Hier. psalt. sec. Hebr.* obsidione). PHILO quaest. in gen. 4, 242 p. 258 excidium ... civitatis, hoc est animae -um. THEOD. MOPS.

[Lossau]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epit. in psalm. 63, 2[b] ad p. 410, 14–16 libera me . . . a timore adversarii et -is (ab- *trad.*) gravibus (*gr.* ἐπιβουλῆς).

2 *i. q. obsidatus* (*sc. usu sec.* obses *novato, cf. p. 226, 3*): VAL. MAX. 3, 2, 2 *Cloelia* obses Porsennae data . . . non solum -o se (*Perizonius*, -one *trad.*), sed etiam metu patriam solvit. TAC. ann. 11, 10, 4 Meherdaten . . . -o nobis datum.

deriv.: obsidialis.

obsidius *v.* obsius. **obsīdo** *v.* obsideo.

obsiduānus, (-a, -um). *ab* obsidēre, *cf. fort.* assiduus. *i. q.* ἐγκάθετος (*resp. gr.*), *insidiator*: ITALA Luc. 20, 20 (cod. d) miserunt -os in dolo loquentes (*Vulg.* insidiatores). *Lossau.*

[obsiges *corrupt. pro* obliget (*v. Arnaldi, ALMA 20, 1950, 169*) *vel* obsignet (*v. vol. I 203, 47*) PS. SORAN. epit. 44.**]**

obsignātio, -ōnis *f. ab* obsignare. GLOSS. σφραγίς. 1 *i. q. actio obsignandi* (*c. gen. praeter l. 18*): GELL. 14, 2, 7 probari . . . pecuniam datam . . . chirographi exhibitione, tabularum -e. HIL. in Matth. 33, 8 sepulcri custodia atque -o (*ad Matth. 27, 66* signantes lapidem). COD. Iust. 4, 54, 7 -is depositionisque remedio contra fraudem iuri . . . consulere. 8, 42, 9 (*a. 286*) -e . . . debitae pecuniae sollemniter facta. 10, 23, 1 (*a. 383*) summam . . . referri sub -e tabularii. *translate*: TERT. bapt. 13 p. 212, 28 -o baptismi (*cf.* paenit. 6, 16 lavacrum illud -o est fidei). ARNOB. nat. 2, 56 p. 92, 9 illud . . . veritatis -e munitum. 2 *metonymice de claustro, saepe*: VEREC. in cant. 7, 5 p. 93 a 2 (*ad or. Man.* signasti mare) hoc fuit marinis motibus signum imponere, ut mobilitas *aquae* . . . in duritiam verteretur . . ., -e quadam obstructa, ut se caelesti praecepto ostenderet obsignatum (*antea adfert psalm. 32, 7* congregans sicut in utre aquas, *cf. Hier. in psalm. l. c.* clausum mare litoribus).

obsignātor, -ōris *m. ab* obsignare. *i. qui obsignat*: CIC. Cluent. 37 -es . . . adducit . . .; testamento . . . obsignato disceditur. 186 neque . . . auctorem litterarum neque -em neque testem (Att. 16, 16, 5 quod probavit . . . nobis t. et -bus). Flacc. 89 -r C. Sextilius *fuit* . . ., homo . . . gravis. Att. 12, 18[a], 2 de -bus mei testamenti. 14, 14, 5 qui te -em adhibuerunt.

ˣobsigno, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* signare. *scribitur* ops-PLAVT. Persa 248 (*A*). Pseud. 706 (*B*, obs- *ACD*). Trin. 788 *et* 793 (*B*). LEX repetund. (CIL I² 583) 67. *formae perf. brev.* -asti PLAVT. Amph. 797, -asse(m) CIC. Verr. II 1, 149 Cluent. 38 Flacc. 36. TERT. anim. 46, 5 (*v. Waszink ad l.*), -aram CIC. Att. 5, 19, 1 (-verat *inde a* VAL. MAX. 4, 4, 7). *de notione*: PAVL. FEST. p. 179 ob . . . pro circum, ut cum dicimus urbem obsideri, -are. GLOSS. -o: σφραγίζω. κατασφραγίζω. -at: simul cum aliis signat. -are: cum aliis signare. *legitur in poesi apud* PLAVTVM *et* LVCR., *in prosa oratione inde a* LEGE repetund., CIC., CAES., HIRT. (Cic. Att. 15, 6, 4), Q. CIC., VAL. MAX., CVRT., PLIN. nat., TAC. [*dub. trad.* CIC. Scaur. 45[h] (subsignaverat *Mommsen*). CAES. Gall. 1, 39, 5 (*interpol.?*). *e coni. dub.* LIV. 43, 16 13 (ibi signatis *trad.*). PS. SORAN. epit. 44 *v. l. 13.*]

I *i. q. signando occludere vel ornare sim.* (signo *l. 62. 68. 74. 82. 83 et saepius*, anulo *l. 53. 57. 70. p. 228, 5. 20. 22*, imagine *l. 69*, nomine *l. 73 p. 228, 46; iuxta ponitur* consignare *l. 53. 59. 80, cf. p. 228, 54*): **A** *servandi, probandi causa*: 1 *strictius, sc. sigillo impresso*: **a** *-antur scripta*: *α varia*: PLAVT. Bacch. 935 has tabellas -tas consignatas (984. Curc. 347 anulo. 545 CIC. Quinct. 67. *al.*). Persa 248 abietem (*i. tabulam*). Pseud. 706 libello . . . -to. CIC. inv. 2, 149 tabulae -antur (Verr. II 1, 98 Flacc. 21. SVET. Nero 17 ne t. nisi pertusae ac ter lino per foramina traiecto -rentur. *al. v. l. 65sq. cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 100, 15 *instrumenta tabularum* anulis). Verr. II 1, 149 codicem. Flacc. 37 laudatio -ta erat creta (*ibid.* consignata. SCHOL. Cic. Bob. p. 101, 26 instrumentum . . . laudationis). Att. 15, 15, 1 *testimonium* (*cf.* ASCON. Mil. p. 44, 9 testium verba). *al. obi. suppl.*: PLAVT. Bacch. 748 age, obliga, -a. CIC. Verr. II 1, 50 -andi gratia. II 2, 182 -vi statim. II 5, 102 -at signis amicorum. Att. 2, 12, 1 qui -ent. 14, 3, 2 ad -andum. TAC. ann. 11, 27 qui -rent. TERT. adv. Marc. 5, 1 p. 569, 13 alius scribit, alius subscribit, alius -at. *al. ? c. praep.* ad: SCHOL. Iuv. 10, 330 ut ad tabulas dotales -ret *Claudius* (adeo *proposuit Iahn pro* ad; *'an del.?' Wessner*). *β epistula sim.*: PLAVT. Bacch. 802 -tas attuli *litteras* (CIC. Verr. II 4, 140 publico signo. CVRT. 6, 6, 6 veteris anuli gemma. *al.*). Pseud. 1000 epistulam . . . imagine -tam (*item* 1202. Trin. 788. 793 CIC. Att. 5, 19, 1. *et saepius in epist.* CVRT. 3, 7, 12 anulo. *al.*). TAC. ann. 16, 19, 3 flagitia . . . perscripsit atque -ta misit Neroni. MARCIAN. dig. 48, 3, 6, 1 interrogationes litteris inclusas atque -tas. *γ testamentum* (*sim.; cf. p. 228, 47*): CIC. Cluent. 37 t. Asuvi nomine -to (125). 38 se et suos amicos t. eius -asse (*cf.* Mil. 48 t. simul -vi). 41 signis adulterinis (Att. 7, 2, 3. *al.*). 125 falsum. 162. TAC. ann. 15, 54, 1. *al. similia*: CIC. Verr. II 1, 117 (*verba edicti*) tabulae testamenti -tae non minus multis signis, quam e lege oportet (CAES. civ. 3, 108, 6 SVET. vita Hor. p. 48, 8. *al. cf.* TAC. ann. 14, 40, 3 tabulas). TAC. ann. 3, 15, 3 pauca conscribit -atque. GAIVS epit. 2, 4, 2 pars . . . -ta (*cf. inst. 2, 181* consignatae).

b *-antur variae res*: *α quarum servatur aditus, ostium sim.*: PLAVT. Amph. 421 -ta signo est *cistula* (784 recte. *cf.* 774 in . . . cistellula tuo signo -ta [*an de patera inclusa?*]. 775 ita est, ut -vi. 797 -asti clanculum). Cas. 144 -ate cellas, referte anulum (*cf.* AMBR. Nab. 4, 18 p. 477, 2 -tum aperire horreum). Epid. 308 ex occluso atque -to armario. Men. 1036 recte est -tum . . . marsuppium cum viatico (*cf.* SCAEV. dig. 18, 3, 8 sacculum cum pecunia signatorum signis -vit). Persa 267 qui salinum servo -ant cum sale. CIC. div. 2, 145 -tam . . . naturam *mulieris* (*ibid. iterum.* TERT. anim. 46, 5 anulo. *ad rem cf. Plut. Alex. 2, 4* ἐπιβάλλοντα σφραγῖδα). *ibid.* inane -ari nihil solere (TERT. anim. 46, 5 vacuum. *cf. Plut. l. c. 2, 5* ἀποσφραγίζεσθαι). Q. CIC. Cic. fam. 16, 26, 2 lagoenas. PLIN. nat. 3, 65 ore obligato -toque (*de Angerona, v. Eisenhut, Kl. Pauly I 352*). HIL. in psalm. 2, 12 sepulchrum (*ad Matth. 27, 66* signantes, *gr.* σφραγίσαντες, *cf. p. 227, 17*). VVLG. Dan. 6, 17 quem *lacum* -vit rex annulo suo. SVLP. SEV. chron. 2, 8, 6 -ari a rege templum (2, 8, 7 signo regis. *ad Dan. 14, 10* signa anulo *et 14, 13* signantes anulo). *β quae servantur inclusae*: LEX repetund. (CIL I² 583) 67 pecunia in fiscis -etur (CIC. Cluent. 47. 53. ALF. dig. 19, 2, 31 neque clusam neque -tam. PAPIN. dig. 16, 3, 25, 1. *et saepius in serm. iur.*). CIC. Phil. 2, 67 nihil erat clausum, nihil -tum (de orat. 2, 248 cui domi n. sit nec -tum nec obclusum. *aliter l. 6. cf.* part. 114 quippiam. Att. 6, 1, 25 omnia. APVL. apol. 54 quod -tum, quod inclusum domi adservatur). PLIN. nat. 30, 51 *lienem pecudis* in pariete . . . includi et -ari anulo. TAC. ann. 14, 6, 3 bona (FRG. de iure fisci 14 MOD. dig. 48, 17, 5 pr.). VLP. dig. 37, 9, 1, 24 res hereditarias. PAVL. dig. 47, 2, 20 pr. *aurum*. INTERPR. cod. Theod. 3, 30, 6 anulis (*Cod. Theod.* inustum signaculis).

2 *laxius praevalentibus notionibus secundariis*: **a** *occludendi, occultandi sim.*: LVCR. 2, 581 illud . . . -tum . . . habere . . . et memori mandatum mente tenere (*an ad II, sc. 'menti impressum'? cf.* ARNOB. nat. 2, 6 Fornicem Lucilianum et Marsyam Pomponi -tum memoria continetis). TERT. uxor. 1, 6 l. 8 carnem (*sc. castitate*). ITALA II Macc. 1, 19 (rec. L) ignem . . . absconderunt in valle . . . in quo -erunt (*gr.* κατησφαλίσαντο, *Vulg.* contutati sunt, *rec. B* munierunt). LACT. inst. 1, 17, 14 *Ericthonium in cista* conclusum et -tum (*vix ad 1*). HIL. psalm. instr. 5 p. 6, 7 prophetiae ad mundialem sensum . . . clausae atque -tae (6 p. 7, 11 *prophetica* vis -ta . . . et c. AMBR. in Iac. 2, 8, 35 bona . . . gratiae clave . . . c. et -ta). HIER. interpr. Iob 24, 16 per diem -erunt semet ipsos (*gr.* ἐσφράγισαν, *Vulg.* condixerant, *Aug. ad l.* occultaverunt). VEREC. in cant. 7, 5 p. 93 a 3 *v. p. 227, 26.* PS. MATTH. euang. prol. B quod nec ipse . . . evangelista voluit in aperto conscribi . . .; sed fecit hunc libellum hebraicis litteris -tum. **b** *testandi, confirmandi sim.* (*imagine sigilli impressi hic illic apertiore*; velut -tus *l. 50*): CVRT. 10, 6, 5 anulum, quo ille *Alexander* regni atque imperii vires -are erat solitus. TERT. nat. 2, 8, 16 cuius suggestus . . . figura frumentationi‹s . . .› memoriam -at. bapt. 6 p. 206, 20 fides . . . -ta in patre et filio et spiritu sancto (idol. 12 p. 42, 32. AVG. civ. 16, 26 tit. p. 166, 4 D. sacramento. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 36, 5 [*gr. I 1, 1 p. 113, 17* κατεσφραγισμένην]. *cf.* TERT. pudic. 9 p. 238, 5 fidei pactionem). idol. 10 p. 40, 22 *fidelis litteras docens* deos . . . hoc nomine -at. adv. Marc. 4, 40 p. 560, 14 *Christus* testamentum constituens sanguine suo -tum (*cf. p. 227, 72*). uxor. 2, 8 l. 39 *matrimonium* confirmat oblatio et -at[a] benedictio. ARNOB. nat. 6, 7 p. 220, 1 -ti ominis perpetuitas. ENNOD. opusc. 4, 25 p. 389, 5 velut -tum monachi . . . officium. *pro obi. est acc. c. inf.*: CONC.[S] II 5 p. 29, 39 omnibus -antibus hanc esse pietatis viam *eqs.*

B *assignandi causa*: VAL. MAX. 4, 4, 7 *iugera* tria, quae pro amico ad aerarium -verat (*trad.*, subsignaverat *Halm, Kempf sec. Paridem*). TERT. anim. 39, 3 crinem . . . prosecat aut sacrificio obligat aut sacro -at pro . . . devotione. cult. fem. 2, 9 l. 34 multi . . . se spadonatui -ant (*A*, assignant *cett.*).

C *mera vi signandi, notandi*: ITALA Eph. 1, 13 (Chrysost. hom. III 889[A]) -ti estis spiritu . . . sancto (*gr.* ἐσφραγίσθητε, *Vulg.* signati, *Ambrosiast. ad l.* designati). ARNOB. nat. 4, 26 p. 163, 21 in partibus Fabius aduritur mollibus -aturque posticis (*cf. Fest. p. 245* quod eius natis fulmine icta erat). RVFIN. Basil. hom. 8, 3 p. 1792[D] Moyses . . . Israeliticos postes sanguine agni -verat (*Migne gr. 29, 465A* κατεσημήναντο, *sec. exod. 12, 7*). THEOD. MOPS. epit. in psalm. 45, 11[b] ad p. 305, 25 psalmum laude . . . liberatoris -at (*gr. l. 23* ἐπισφραγίζει).

II *i. q. signando indere, applicare*: PLAVT. Pseud. 1092 argentum attulit et -tum symbolum (*i. signum impressum; vix de epistula signata*). LVCR. 4, 567 -ans formam verbis.

III *structura singulari* -tus *aliquid* (*cf.* consignatus *vol. IV 437, 72*, inscriptus *vol. VII 1, 1848, 79*): TERT. adv. Iud. 11, 1 qui passionem Christi . . . fuerit -tus (*v. Tränkle ad l.*).

deriv.: obsignatio, obsignator. *Paschoud.*

[obsilēre *pro* obsidere *in marg. ed. Amman* CAEL. AVR. acut. 1, 15, 136.**]**

[obsimilis *trad. pro* adsim- IORD. Get. 13 (*plerique codd.*, sim- *L*, adsim- *B*).**]**

[obsimulātus *falso trad.* AMM. 28, 6, (30 -is *pro* ob simultates).**]**

obsīpio, -īre. DIOM. gramm. I 383, 10 quod vulgo obsepio dicimus, veteres -o dixerunt (*affert* CAECIL. com. 65 *p. 156, 32*).

obsipo, -āre. *ab* ob *et* supare (*l. 82*), *cf.* dissipare *et* 2. insipere (-are). PAVL. FEST. p. 105 insipere . . .; unde dissipare, -are, ut cum rustici dicunt: -a pullis escam. p. 311 supat iacit, unde dissipat disicit et -at (obstat *trad.*) obicit et insipat, hoc est inicit. *i. q. obicere*: PLAVT. Cist. 579 -at aculam (*'adspergit' Ussing ad l.*). *W.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

obsistentia, -ae *f.* *ab* obsistere, *cf.* resistentia. *fere i. q. impeditio*: AVELL. p. 640, 18 deo cooperante in plurimis verbum gratiae discurrens sine aliqua -a ad effectum nostram ducit intentionem.

***obsisto**, -stitī, -stitūrus, -ere. *ab* ob *et* sistere. *de scriptura et formis*: ob- *et* op- *promiscue; illud praebet* PLAVTI *cod. A* Mil. 353, *at potius hoc* Pseud. 268. -steti *var. l.* CVRT. 4, 3, 23. *al.* -stitere: LIV. 22, 60, 19. 24, 4, 3. 34, 46, 9. *cf. p. 247, 67.* -stiturus: ITIN. Alex. 22. 28. *cf. p. 245, 19.* ? -or: GLOSS. II 297, 31 ἐναντιοῦμαι: adversor, resisto, -or (-o *ed. Stephani*), reluctor *eqs.* NOT. Tir. 47, 2ª. *de notione*: SYNON. Cic. p. 436, 7 obstans. oppositum. officiens. -ens. inpedimentum. obiectum (*cf.* p. 437, 19). GLOSS. ἀνθίσταμαι. ἐναντιοῦμαι. παρατάττομαι. contradico. -it: obviat. resistit. *legitur exemplis certis (praes.) inde a* PLAVTO, LVCIL., RHET. Her., CIC. *formas perf. communes habet c. verbo* obstare, *ad quod exempla statum exprimentia relegavimus; hic posuimus ea, in quibus motus apparet, audacius rei fixae imprimis* HOR. *p. 230, 20* (*praes. deest,* obstare *13ies*). OV. *p. 230, 22. al.* COLVM. *p. 230, 28 et postea saepius, ita ut locis recentioribus nonnumquam haereamus.* [*confunditur c.* obsidere (*q. v.*), obstare (*p. 230, 14 et* PLIN. nat. 24, 57; *emendatur* GLOSS. V 124, 22 -[si]stat: stat contrarius), subsistere (PANEG. in Mess. 195; *e coni. pro* sub- LIV. 27, 7, 3), -i *c.* obesse (VEG. mil. 4, 8); *restit. ex* absistere STAT. Theb. 6, 797 TAC. ann. 1, 41, 3 (*cf. p. 230, 7*). *dub.*: SISENNA hist. 13 (extitisse *var. l.*).]

I *intransitive i. q. se opponere* (*copulatur c.* obstare, obsidere, occurrere, obviare *l. 34. 48. 78. p. 231, 18; accedit* obviam *l. 31,* contra *l. 58. 83* [*cf. p. 231, 39*]): A *absol. vel c. mero dat.* (*partic. fut. l. 62 et* TERT. adv. Marc. 4, 41 p. 561, 17; *gerund. p. 230, 10*): 1 *generatim*: a *-unt animantia* (*dei l. 76 sq., cf. p. 230, 12; res humanae l. 46. 62. al.*): α *proprie* (*per compar. l. 41, in imag. l. 66*): PLAVT. Amph. 985 de via decedite nec quisquam tam audax fuat homo, qui obviam -at mihi (Capt. 791 interminor ..., ne mi -erit o. nisi quis satis diu vixisse sese homo arbitrabitur; nam qui -erit, ore sistet [*sim.* 801 *versu hypermetro, quem del. Leo*]. *cf. p. 245, 46*). Curc. 284 qui mi -at in via. 291 *Graeci palliati* obstant, -unt, incedunt cum suis sententiis. Mil. 353 id me agere oportet, hoc observare ostium; sic -am. LVCIL. 52 cuicumque ... -erit prius. CIC. Verr. II 4, 94 qui ... cum -ere ac defendere conarentur, ... repelluntur. Caecin. 21 cum ... ingredi vellet ..., frequentes armati -erunt (Rab. perd. 35 Phil. 8, 6). 31 -iti: ... armatos homines opposui. 39 qui -erit armatis hominibus (*cf.* Phil. 4, 8 *Brutus* exercitu -it [-itit *D*]. LIV. 42, 55, 3 cui si ... acie instructa ... -isset rex). Tusc. 2, 51 ut tamquam hosti sic -at dolori (LIV. 3, 7, 4 si nec -issent communibus hostibus ... nec opem ullam obsessis sociis ferrent. 21, 41, 15. *cf. p. 230, 36*). *al.* BELL. Hisp. 42, 7. SALL. Iug. 98, 1 hostis, ubi confertissumi -erant, invadere (cf. LIV. 24, 39, 4 ad exitus theatri conferti -unt. 34, 46, 9 in ipso exitu ... conferti -itere Galli). hist. frg. 3, 93 sin vis -at (SOL. 2, 33 magnitudini *anguis. cf. p. 230, 6. 54*). NEP. Ages. 4, 5. OV. met. 3, 623 in ... aditu -o. 4, 490 -itit infelix aditumque obsedit Erinys. fast. 4, 906 -itit in media ... turba via (IVV. 4, 62). *al.* LIV. 2, 10, 3 *Horatius* reprehensans singulos, -ens obtestansque deum et hominum fidem. 22, 60, 17 -ere ac retinere (25, 37, 14. 28, 15, 8 retinebat -batque cedentibus. TAC. ann. 1, 66, 2 neque auctoritate neque precibus, ne manu quidem -ere aut retinere militem. SVET. Iul. 62). 22, 3, 7 -ente nullo (25, 39, 2 FRONTIN. strat. 1, 4, 3. 1, 5, 28 AMM. 26, 8, 14. *cf.* 15, 7, 2 nec ... ullo. 24, 4, 22 nec quodam). *al.* POMP. TROG. Iust. 38, 7, 1. SEN. Herc. O. 57 quidquid immane -itit, solae manus stravere. CVRT. 3, 2, 14 -ere, circumire *eqs.* VAL. FL. 3, 469 remis (insistere *Langen*). HOMER. 799 STAT. Theb. 6, 478. 10, 753 non quisquam -ere contra. 11, 478 'agite, ite, -ite' clamat. FRONTIN. strat. 1, 5, 10. TAC. ann. 1, 38, 2 exterritis qui -erant. 1, 41, 3 orant -unt (abs- *trad.*), rediret maneret, pars Agrippinae occursantes, plurimi ad Germanicum regressi. *al.* APVL. met. 3, 28, 1 auxiliis ... convolantibus -it discursus hostilis. ITIN. Alex. 22 transmissuris. *et saepius.* -entes *pro subst.*: LIV. 23, 49, 6 strage -entium. VELL. 2, 115, 2 LAMPR. Alex. 61, 6 IVST. 2, 6, 20. *c. effectu obscurandi* (*cf. p. 230, 37*): SEN. epist. 21, 2 haec *vita* fulgore extrinsecus veniente percussa est, crassam illi statim umbram faciet quisquis -erit. APVL. met. 4, 31, 7 serico tegmine flagrantiae solis -it inimici. β *translate* (*post* VAL. MAX. *selecta tantum afferuntur*): CIC. Verr. I 33 rationi aliquo consilio -ere. II 5, 127 cupiditati tum cum -ere non poterant, tamen sufficere ... poterant. Caecin. 2 quasi ... non eo libentius tum audaciae cesserimus, quo nunc impudentiae facilius -remus (*cf.* Sull. 25 nemini cedere, multis -ere). leg. agr. 3, 3 agrariae legi et commodis vestris (ASCON. Mil. p. 34, 7 PHAEDR. 3, 15, 20. *cf. p. 230, 79*). Rab. perd. 6 diligentiae meae temporis angustiis -isti meque ... in semihorae curriculum coegisti. Catil. 1, 15 sceleri ... tuo non mentem aliquam aut timorem tuum, sed Fortunam populi Romani -isse (*cf.* DECL. in Catil. 113 nisi dii ... nefariis votis -issent). 3, 17 consiliis occurri atque -iti (NEP. Con. 2, 3 LIV. 24, 4, 3. *cf. p. 230, 57*). Pis. 76 multis -entibus. ac. 2, 108 repugnare visis, -ere opinionibus (*cf.* fin. 3, 31 -ere visis). fat. 48 fato (STAT. Theb. 10, 912). ad Q. fr. 1, 2, 5 cum is ... ea ipsa loqueretur, -iti eius sermoni (*cf.* SEN. dial. 5, 23, 8 paranti ... excusationem -itit et ... inquit). *al.* LVCR. 1, 67 primum Graius homo mortalis tollere contra est oculos ausus primusque -ere contra. 1, 109 religionibus atque minis -ere vatum. CAES. Gall. 7, 29, 6 cuius *Galliae* consensui ne orbis quidem terrarum possit -ere. PROP. 2, 25, 15. OV. met. 12, 425 animae fugienti (*cf. p. 247, 23*). LIV. 6, 38, 12 rogationi (*seq.* impedire). 23, 20, 5 malis (SEN. dial. 12 [11], 12, 2). *al.* VAL. MAX. 9, 1, 3 in ipso introitu ruenti luxuriae -issent (*cf. p. 245, 69 et* SEN. Phaedr. 132 quisquis in primo -itit. PERS. 5, 157 cum -eris semel instantique negaris parere imperio). 9, 15, 1 nisi ... Caesaris vires huic erubescendae procellae -issent. SIL. 2, 325 si bello -is (absistis *vulg. fort. recte*). PLIN. epist. 3, 9, 25 reorum amicis rogantibus negare, adversantibus palam -ere. GELL. 1, 14, 2 (*Hyg. hist. 3*) membris ... -ere atque imperare. AMM. 21, 15, 4 cum novandis rebus imminens -ret Iulianus. *al.*

b *-unt res* (*iuxta deos l. 15. 59*): α *proprie* (*in imag. l. 39. 43*): ① *quolibet modo*: PLAVT. Merc. 859 neque mihi ulla -et (obstabit *Non.*) amnis nec mons neque adeo mare (*cf.* OV. epist. 13, 5 freta ... remis. LVCAN. 10, 319 cautes ... aquis. SIL. 1, 117 non superi mihi, non ... pacta, non celsae -erint Alpes Tarpeiaque saxa. HIER. *infra l. 70.* SVLP. SEV. chron. 1, 15, 4 -ente elemento *i. mari*). LVCR. 6, 227 cui *igni* nil omnino -ere possit (SEN. nat. 3, 16, 2. 5, 13, 2). 6, 331 nec facile est tali naturae *fulminis* -ere quicquam. HOR. carm. 3, 3, 53 quicumque mundo terminus -itit (*i. obstat, v. p. 229, 16*), hunc tanget armis. OV. met. 3, 92 *Cadmus* coniectum in gutture *serpentis* ferrum usque sequens pressit, dum retro quercus eunti -itit. 5, 77 surgentibus -itit ensis. 8, 410 bene librato *iaculo* ... -itit ... ramus. 12, 137 retro ... ferenti aversos passus ... lapis -itit. SEN. benef. 6, 31, 11 *Xerxen* mutantem, quidquid -erat. clem. 1, 6, 1 turba ... eliditur, quotiens aliquid -itit (obstat *pars codd. incongrue*), quod cursum eius ... moraretur (QVINT. inst. 11, 3, 121 quasi faucibus a. -erit, insonare). COLVM. 2, 4, 3 subeunti *perticae* durior aliqua pars *soli* -itit. LVCAN. 7, 198 aethera seu totum discordi -ere caelo perspexitque polos *augur* ('*caelum secum discordasse*' *Housman. cf.* FIRM. math. 3, 4, 25 *si* Veneris ... stella prospera se Iovi radiatione coniungat et -erit Marti ... radiatione grassanti). STAT. Theb. 6, 398 inpulsi nequeunt -ere postes claustraque (*cf.* SVLP. SEV. dial. 2, 12, 7 *fores*). LAMPR. Heliog. 23, 1 dirutis sepulcris, quae -bant. AMM. 17, 10, 6 celsarum arborum -ente concaede. VEG. mil. 4, 3 ea, quae inter parietes densata fuerat, ad muri vicem ingruentibus moles -it. PRVD. ham. 487 lapis ... hostibus -ens. *al.* ② *obscurando, obumbrando sim.* (*cf. p. 229, 64*): OV. ars 2, 697 nec platanus, nisi sera, potest -ere Phoebo. RVT. LVP. 1, 19 (*Hyperid. frg. 27 sq.*) litteris earum *legum* arma Macedonum opposita -bant (obficiebant *Ruhnken, Halm; gr.* ἐπεσκότει). SEN. nat. 7, 5, 1 trabes editior caeli pars ostentat, itaque numquam nubibus -erunt. APVL. Socr. 11 p. 144 terrena soliditas ..., quae nostris oculis possit -ere (HIL. in psalm. 118 gimel 7 p. 381, 8 mortalibus o. ... nubem obscuritatis -ere). CLAVD. DON. Aen. 2, 250 p. 181, 33 quae non videntur -entibus tenebris. *de sideribus*: OV. met. 4, 203 (*ad Solem*) nec, tibi quod lunae terris propioris imago -erit, palles. CHALC. comm. 87 Stilbon ... et Lucifer et superiores a visu nostro stellas interpositi removent et plerumque sibi invicem -unt (*cf. p. 238, 43*). AMM. 20, 3, 8 si sol ... mole -ente terrena radiis eam *lunam* suis inlustrare non possit. MART. CAP. 8, 859 BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 383, 12. *al.* β *translate*: LVCIL. 639 doloribus confectum corpus animo -ere. CIC. Verr. II 3, 74 huic civitati ... -ere tua defensio non potest (defensione n. potes *var. l., sed cf.* Cluent. 48). div. 2, 4 nisi quae causa gravior -isset. nat. deor. 2, 35 nisi quae vis -itit, videmus naturam ... ad ultimum pervenire (*seq.* impedire. *cf. p. 229, 46. 246, 76*). off. 2, 23 odiis nullas opes posse -ere. CATVLL. 71, 1 si quoi ... alarum -itit hircus aut si quem ... podagra secat. NEP. Dion 9, 2 si forte consiliis -isset fortuna, ut haberet, qua fugeret ad salutem (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 3, 395 p. 320, 20 -entibus fatis et ... Apolline. CLAVD. 8, 409 nullos meritis -ere casus). OV. epist. 14, 49 timor et pietas crudelibus -itit ausis castaque mandatum dextra refugit opus. Pont. 1, 2, 29 fine carent lacrimae, nisi cum stupor -itit illis. SEN. dial. 9, 13, 2 si quid -erit (*ibid.* inciderit, intervenerit). *al.* LVCAN. 3, 113 viribus an possint -ere iura. SIL. *supra l. 16.* PLIN. nat. 34, 141 -itit ... naturae benignitas exigentis ... poenas. TAC. ann. 1, 69, 4 seditionem, cui nomen principis -ere non quiverit. IVVENC. 1, 28 aemula promissis -it talibus aetas. AVSON. 364, 6 p. 91 P. '*est*' *et* '*non*' alterutro ... -unt (*cf.* MART. CAP. 4, 384 sunt ... 'opposita' *verba*, quae sibi veluti ex adverso videntur -ere, ut contraria). CLAVD. DON. Aen. 3, 285 p. 304, 13 -ente hieme (*cf.* HIER. epist. 3, 2, 3 nec ... fervor aestatis nec ... mare ... gradienti valuisset -ere. CLAVD. 8, 34 calor). *al.*

c *pass. impers.*: PLAVT. Pseud. 268 non potest pietati -i huic (RHET. Her. 2, 17, 26 CIC. Verr. II 1, 31 Cluent. 183 leg. 3, 26. 3, 34 cum aliquid verum ... esse dicitur, sed optineri, id est -i posse populo, negatur; primum enim -itur, cum agitur severe. fin. 2, 49 *naturae* [Tusc. 3, 71]. 4, 17 repugnari -ique fortunae. fam. 1, 2, 1. 7, 3, 5 LIV. 2, 10, 4 CYPR. epist. 27, 2). CIC. Tusc. 2, 28 intelleges, quam sit -endum dolori (*gerund. ut* AVG. pecc. mer. 2, 6, 7 NOVELL. Theod. 22, 2 pr.). ad Q. fr. 2, 4, 5 legibus perniciosissimis -itur. SEN. nat. 6, 18, 2 ubi erepta discedendi facultas est et undique -itur *spiritui*. epist. 30, 2 in nave ... uni rimae aut alteri -itur. FRONTIN. strat. 3, 9, 6 qua non -batur. 3, 17, 9 ne tunc quidem -batur. VEG. mil. 4, 8 obpugnantium machinis per alias machinas consuevit -i. *cf. p. 231, 9 et sub B 1.*

2 *speciatim*: a *technice*: α *in re medicinali*: CELS.

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 22, 6 eadem *medicamenta* cancro quoque -unt. SEN. epist. 78, 12 cavere venturum *dolorem* et -ere imminenti remediis. GARG. MART. med. 43 *cydoneum* matricibus feminarum in tumore succurrit omnibusque fervoribus vehementer -it. 50 *sorba* vehementius solutioni ventris -unt (59). SER. SAMM. 790 naturae vitiis medicas obiecimus artes, nunc et fortunae iaculis -ere par est. DIOSC. 3, 74 p. 408, 28 se⟨men⟩ ipsum venenis -it (*gr. 3, 69* δίδοται τοῖς ἑρπετοδήκτοις. *antea*: cornua v. occurrunt). VAL. CEM. hom. 5, 4 p. 707^{D} his (*sc. morsibus sim.*) facile -i potest herbarum suco aut arte medicorum. *β in re iudiciali*: PAVL. sent. 4, 8, 8 parentes . . . liberis suis . . . ordine successionis -unt (*antea*: parentum impedimento). COD. Theod. 1, 15, 11 cornicularios . . . ordinationem militiae repetisse cognovimus . . .; sed divalia statuta -unt. 15, 1, 22 (= Iust. 8, 11, 6) praescribtio temporis iuri publico non debet -ere, sed ne rescribta quidem (Iust. 6, 61, 4, 3 *a. 472*). Iust. 1, 3, 31 pr. (*a. 472*) nulla subtilitate iuris -ente. 4, 52, 2 (*s. III*) portioni tuae ea venditio non potest -ere. 7, 39, 8, 1^{a} non -ente ei, quod prior possessor . . . exceptione eum removerat. EDICT. Theodor. 154 si . . . iudex, cuius intererit, -ere aut vindicare aut obviare non potuerit. ENNOD. dict. 21, 19 p. 488, 18 frequens nobis naturae iteratio et sanctum creatoris nomen -et (*antea*: metum nobis legis obiectat *pater. vix recte trans. accipit Hartel in indice*).

b *per hebraismum i. q. flagitando insistere* (*aliter p. 229, 60*): VVLG. Ier. 7, 16 noli orare pro populo hoc . . . et non -as mihi, quia non exaudiam te (*hebr.* tipᶜgaᶜ, *gr.* προσέλθῃς, *Itala Tert. pudic. 2 p. 223, 2* accesseris, *Hier. in Ier. 2, 37, 1* resistas, *cf. in Is. 58, 12 l. 55* ne occurrat domino).

B *c. variis structuris aut explicativis (iuxta dat.) aut vicariis*: 1 *enunt. secund.*: PLAVT. Mil. 333 hic -am, ne imprudenti huc ea se subrepsit mihi (CIC. Verr. II 5, 5 -isti videlicet, ne *eqs. al.* NEP. Milt. 3, 5. VERG. georg. 2, 484 sin has ne possim naturae accedere partes, frigidus -erit . . . sanguis. OV. fast. 2, 595 illi. LIV. 37, 36, 4 -endum *erat. al.*). CIC. nat. deor. 2, 35 ceteris naturis multa externa, quominus perficiantur, possunt -ere (Att. 7, 2, 3 Q. Ciceroni -i non potuit [*cf.* CYPR. domin. orat. 14 nobis a diabolo -itur]. *al.*). OV. met. 1, 58 vix nunc -itur illis *ventis* . . ., quin lanient mundum (STAT. Theb. 2, 456 nil tela nec ignes -erint, q. ausa luas *eqs.* APVL. met. 9, 20, 3 sibi. *cf.* DARES 36 cui vix Diomedes -it, alioquin naves incendisset). FACVND. defens. 7, 3 p. 688^{A} nihil -it, ut credatur, quod *eqs.* (*cf. p. 247, 61*). 2 *praepos.*: CYPR. epist. 59, 2 p. 667, 25 virtus contra omnes incursus . . . oblatrantium fluctuum velut petrae obiacentis fortitudine . . . debet -ere (67, 8 p. 742, 5 *tres pueros* c. ignes Babylonios fideliter -isse [*perf. ut* OPTAT. 3, 7 p. 89, 15. 7, 5 p. 176, 18]. LEO M. epist. 152 Conc.^{S} II 4 p. 99, 11. *cf. p. 229, 25*). HIL. in psalm. 131, 28 ne ad cognoscendum eum nox ignorationis -ret (CAES. AREL. serm. 58, 4 ad serviendum deo). RVFIN. Orig. in num. 14, 2 p. 123, 7 qui adversum nos -rent (RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 210, 20). BACHIAR. repar. laps. 22 quid est . . ., quod nobis -et de venia?

II *transitive* (*vix huc pertinet l. 20*): **A** *i. q. opponere* (*si recte traditur*): EPIST. pontif. 592 Schwartz p. 72, 11 cur inruentibus in ovile dominicum lupis nullam vigilantiam (nulla -a *var. l.*) ministerii pastoralis -is (-it *H*) . . . ? **B** *i. q. impedire*: LVCVLENT. 9 p. 829^{D} fidem Christi praedicans a nullo persecutore -i potuit *Paulus* vel elevari, et ob hanc causam in carcere trusus fuit.

deriv.: obsistentia. *cf.* obstetrix, obstitum. *Oomes.*

1. obsitus, *abl.* -ū *m.* *ab* 2. obserere. *i. q. actus obserendi, satus*: NAEV. trag. 24 ingenio arbusta . . . nata, non -u (*sic Nonii codd. aliquot et Lindsay,* obstutas *alii,* obsita *Scaliger et Ribbeck*).

? **2. obsitus,** -a, -um. *ab* ob *et* situs (*cf.* 3. intersitus), *nisi utrobique* ob⟨po⟩situs *legas.* *i. q. situ oppositus*: HIER. in Ezech. 1, 13, 14 p. 26^{B} sin . . . conatui suo aliquid -um viderint *animalia*, non . . . revertuntur *eqs.* in Os. prol. p. 819^{A} (*in imag.*) -um (*var. l.* oppositum) in ipso exitu scopulum (*var. l.* scrupulum) . . . praetergrediens.

? **3. obsitus,** -a, -um *v.* obsaepio.

4. obsitus, -a, -um *v.* 2. obsero. *Halter.*

obsius (-a, -um). *ab* Obsius (*v. Onom.*), *cf.* obsianus. *de lapide obsiano* (*sitne adi. an subst., non liquet*): ISID. orig. 16, 4, 21 -us (obsidius *var. l.*) lapis niger est translucidus (*inde* GLOSS.^{L} I Ansil. OB 519 -us lapis). *Lossau.*

obsolĕfacio, -fēcī, -factum, -ere *et* (*prius*) obsolĕfīo, -fierī. *ab* obsolescere, obsoletus *et* facere, *cf.* desuefacere. GLOSS.^{L} II Philox. OB 72 ἀμαυρὸς γενόμενος. *legitur* -fieri *apud* CIC., SVET., ARNOB., -ctus (sum) *inde a* VAL. MAX., SEN. epist. (*bis*), -facio *apud* ARNOB., PACIAN. (?), AVG.

fere i. q. obsoletum reddere: 1 *obscurando, inquinando* (maculis *l. 78*, splendore *p. 232, 5*; quodammodo *p. 232, 2*): CIC. Phil. 2, 105 in homine . . . turpissimo -fiebant (*V*, obsolefaciebant *vel* obsolebant *cett.*) dignitatis insignia. VAL. MAX. 3, 5, 1 candidam togam . . . turpitudinis maculis -ctam (obsoletam *var. l.*). SEN. epist. 90, 43 perlucidi fontes rivique non opere nec fistula nec ullo coacto itinere -cti, sed sponte currentes. ARNOB. nat. 2, 12 nomen . . . -fieri Christianum (*postea*: superfundendi caligines atque obscurandi res tantas). 5, 8 ne illam *historiam* vis temporis et vetustatis -faceret longitudo, perpetuitatis honore mactastis. PACIAN. (?) sim. carn. p. 117, 19 apud quem *Christum* nec caro naturam -fecit alienam et spiritus clarificavit adsumptam (*antea*: inlaesa inviolataque). AVG. in psalm. 29, 2, 2 l. 43 *homo* perimit in se vel deterit et quodammodo -facit imaginem dei (serm. 90, 10 peccando . . . -cta erat, attrita erat). *luce praefulgente*: PANEG. 4, 3, 2 quae *copia dicendi*, cum virtutes tuas attrectaverit, non . . . aut obteratur magnitudine aut splendore -cta tantum nitoris habeat, quantum ex rerum luce collegerit. *transfertur ad qualitatem vocis* (*cf. l. 77 et p. 234, 5*): TERT. virg. vel. 11, 8 iam et vox -cta est (*sc. adultae; i. obscurior facta est, cf. p. 173, 36; aliter vid. nat. 2, 12, 7* insolescere). 2 *pervulgando, diffundendo*: SEN. epist. 29, 3 nec habet apud eos satis ponderis *auctoritas viri multa temptantis*, quos posset minus -cta corrigere. SVET. Aug. 89, 3 ne paterentur *praetores* nomen *Augusti* . . . commissionibus -fieri.

obsoleo, (-ēvī *l. 14*), -ēre. *ad explicandum perf.* -ēvī (*v. s. v.* obsolesco) *fictum esse videtur*: PRISC. gramm. II 489, 7 -o . . . -ēvī facit; non est enim a 'soleo' . . ., sed ab 'obs' et 'oleo' (*cf. l. 21; afferuntur l. 40. 61sq. p. 233, 63*). GLOSS. II 429, 2 ῥυποῦμαι: -o. V 548, 2 -o (*Goetz,* abs- *trad.*): inquino, sordido. [*var. ll. v. p. 231, 76. 234, 31; cf. etiam var. l.* -entior *pro* obsoletior *p. 233, 27. 35. 38. 41.*]

obsolēsco, -ēvī, -ere (-ētum *v. l. 84sqq.*). *ab* ob *et* solere, *cf.* desuescere *et* exolescere. *de orig.*: CASSIOD. gramm. VII 204, 19 (*ex Caesellio*) -vit . . . s quidem habet, sed non ut ipsius verbi, verum praepositionis, quae est obs, sicut ab abs, quasi abolevit, id est inveteravit et obsorduit diuturnitate (*cf. l. 15 et var. l.* obol- *infra l. 61*). *scribitur* abs- *in parte codd.* CIC. Quinct. 59 NEP. Ages. 8, 2. *al.*, ops- CIC. Font. 42. *perf.* -levi *inde a* CIC.; -lui *solum trad.* TRACT. Pelag. 4 p. 107, 16 GLOSS. *l. 29, in var. l.* CIC. inv. 1, 39 PANEG. 5, 4, 2 PRISC. gramm. II 512, 19. *de notione* (*v. etiam l. 22*): SYNON. Cic. p. 444, 22 sordet. absordet. -it. abhorret. displicet. GLOSS. -o: ῥυπαίνομαι. GLOSS.^{L} III Abol. OB 26 (= I Ansil. OB 522. 524) -uit (-evit *ed. sec. Ansil.*): attritum (-us *Ansil. 522*) est. *legitur inde a* CIC., VARRONE, LIV., SEN. *philos.*, CVRT., TAC., PLIN. paneg., *semel in poesi* (PRVD.). [*confunditur in codd. c.* abolescere LIV. 21, 52, 7 *et l. 51*, -vi *c.* absolvi CIC. Quinct. 59 de orat. 3, 136 LIV. *l. c.*]

I *intransitive i. q. (usu vel vetustate) tritum, obscuratum, oblitteratum sim. fieri*: **A** *depravatur species* (*menti percipienda praeter l. 47. 64; accedit abl. instrum. saepius, v. l. 39. 56, praepos.* in c. *abl. l. 45. 52,* propter *l. 57,* erga *l. 74*): 1 *perlucente imagine splendoris turbati* (*opp.* enitescere *l. 41. 52,* praenitere *l. 47,* splendere *l. 44* [*cf. etiam l. 78*]; *-it* splendor *l. 43* [*v. etiam l. 82*]; *accedit abl.* sordibus *l. 45* [*cf. l. 51*]): **a** *-unt res*: CIC. inv. 1, 4 videntur . . . cetera studia . . . concelebrata ab optimis enituisse, hoc vero (*i. eloquentiae*) a plerisque . . . desertum -visse (*cf. opp.* nitere: leg. agr. 1, 21). Quinct. 59 antiquam officii rationem . . ., cuius splendor . . . his moribus -vit (absolvit *var. l.*). Sest. 60 quae *virtus* . . . splendet . . . per sese semper neque alienis . . . sordibus -it. CVRT. 9, 6, 14 cito gloria -it in sordidis hostibus (*cf. l. 49. 61*). LACT. opif. 10, 3 acies . . . id est membrana illa perlucens . . ., nisi umore . . . tersa praeniteat, -it. *obscuratio fit alia re praefulgente* (*cf. supra l. 3*): TAC. ann. 4, 26, 1 Dolabellae . . . abnuit triumphalia *insignia* Tiberius, . . . ne Blaesi . . . laus -ret; sed neque Blaesus ideo inlustrior *eqs.* GELL. 2, 32, 2 *comoediae Latinae* Graecarum . . . luminibus -unt (*antea*: sordere). **b** *-unt homines*: PLIN. paneg. 4, 5 enituit aliquis in bello, sed -vit in pace. AVG. spir. et litt. 28, 48 p. 203, 7 *a dei lumine* aversi -ere meruerunt (*opp.* renovari; *antea comparatur imago evanescens, cf. l. 65*).

2 *vario usu* (*maxime de eis, quae vel aetate corrumpuntur, cf. abl.* vetustate *sim. l. 58sqq., vel oblivione abolentur; syn.* obliteratus *l. 69, opp.* vigere *l. 59,* in usu manere *l. 70*): CIC. inv. 1, 39 quae . . . propter vetustatem -verint (*cf.* LIV. 21, 52, 7 *facinora* vetustate [PANEG. 5, 4, 2 *beneficia*]. SEN. benef. 3, 1, 2 *beneficia* quae recentia . . . viguerunt, ea interiecto spatio -unt. PASS. Saturn. Dat. [BHL 7492] 1, 1 ne saeculis transeuntibus -ret [abol-, obol- *var. ll.*] . . . gloria). Manil. 52 -vit iam ista oratio re . . . refutata. Cael. 40 *virtutes veterum* vix iam in libris reperiuntur; chartae quoque, quae illam pristinam severitatem continebant, -verunt (*item de pictis, scriptis*: PS. HIER. epist. 19, 17 p. 205^{B} -entibus iam pene imaginibus veritatis. PRVD. perist. 10, 1120 nec -it ullus in caelis apex). de orat. 3, 136 *de bellica virtute et usu militari.* ac. 1, 11 animo haec inclusa habebam et, ne -rent, renovabam . . . legendo. VARRO ling. 9, 16 *non utendo verba perperam usitata* -ent ac postea iam obliterata . . . corrigi poterunt (*cf.* PRISC. gramm. II 512, 19 haec *participia* . . . etiam iunioribus in usu manserunt, illa vero -uerunt). SEN. epist. 74, 16 *summum bonum* -it, si . . . transfertur ad sensus. PACIAN. (?) sim. carn. p. 108, 20 reformationem disciplinae iam pridem labentis -entisque iustitiae. SYMM. epist. 7, 55 -ere . . . quadam silentii rubigine animorum foedus existimas. erga *aliquid faciendum*: AMM. 16, 10, 17 *fama* augens omnia semper in maius, erga haec explicanda, quae Romae sunt, -it.

B *depravatur sonus* (*cf. l. 6 et p. 234, 5*): APVL. flor. 17 p. 79 ut gladius usu splendescit, situ robiginat, ita vox . . . hebetatur *silentio*; . . . tragoedi . . . ni cottidie proclament, claritudo arteriis -it; . . . boando purgant ravim.

II *transitive i. q. obsolefacere, obscurare*: TRACT. Pelag. 4 p. 107, 16 cuius vitae . . . splendorem . . . -uisset (*trad.*, obsoletasset *Caspari*) caligo peccati.

p. p. p. **obsolētus,** -a, -um *pro adi.* (*neutr. subst. v. p. 234, 7;* *[Lebek]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vi quasi verbali adhibetur in abl. absol. l. 65). -lit- GLOSS. *l. 8. 9; in var. l.* VAL. MAX. 6, 4, 4, -led- NOT. Tir. *compar.* -ior *inde a* CIC. *l. 26. 74, superl.* -issimus APVL. *l. 84; cf.* tam -us *p. 234, 13,* nimis -us *l. 64. 77.* NOT. Tir. 40, 37 -ledum (*sequitur* sordidatum). *de notione*: PAVL. FEST. p. 222 p⟨a⟩edidos sordidos significat atque -os. SYNON. Cic. p. 445, 27 sordidum. -um. oblitteratum. GLOSS. -us: ἀμαυρός, τριβακός. a sordida generatione. -um: ἠμαυρωμένον, ἠφανισμένον, τριβακόν. GLOSS.^{L} V Abba OB 50 -litus: sordidus. V Aa OB 210 -litum: veteratum. Corp. O 27 -litus: deletus. *legitur in prosa oratione inde a* RHET. Her., CIC., NEP., LIV., VAL. MAX., *in poesi non nisi apud* HOR., SEN. *trag.*, PRVD.; *attulimus omnia praeter l. 78.* [*confunditur in codd. c.* abolitus NEP. Milt. 6, 2 HIER. epist. 60, 6, 2, *c.* absolutus CIC. Planc. 75 GELL. 17, 2, 12 (*dub.* Ps. QVINT. decl. 1, 17 *v. Reitzenstein, Stud. 58*). *falso trad. pro* oppletum SANTRA trag. 1.]

i. q. (usu vel consuetudine) tritus, obscuratus, oblitteratus sim. (*accedit abl. l. 30. 32. 66. 80. p. 234, 1. 4,* ob *l. 44,* per *p. 234, 15*): **I** *adi.*: **A** *depravatur species* (*sc. vel menti vel sensibus percipienda; de ipso nitore l. 25 sq., colore l. 35 sqq.*): **1** *de rebus*: **a** *vario usu*: **α** *respicitur magis status obscurus, sordidus, item humilis sim.* (*synon. vel iuxta posita* exoletus *l. 39,* humilis *l. 27,* incultus *l. 27* [*cf. infra l. 75*], sordidus *sim. l. 30. 31. 34. 46, opponuntur* clarus *l. 46,* nobilis *l. 40,* purus *l. 47* [*cf.* mundus *etiam l. 79*], splendidus *l. 31. 40*): RHET. Her. 4, 34, 46 si quis Drusum 'Gracchum (*gen.*) nitorem -um' dicat (*cf.* TERT. anim. 53, 5 *animae* velut per corneum specular -ior lux rerum est). CIC. leg. agr. 2, 13 vestitu -iore (-lent- *var. l.*), corpore inculto et horrido (NEP. Ages. 8, 2 humili atque -o. *cf.* LIV. 3, 47, 1 veste [27, 34, 5 VAL. MAX. 6, 4, 4. *cf. l. 38. 84*]. CVRT. 6, 9, 25 amiculo). HOR. carm. 2, 10, 6 caret -i sordibus tecti (SCHOL.: squalidi, sordidi). SEN. Ag. 977 caede respersam ... atque -am dextram ablue. benef. 3, 28, 3 nomina (*cf. 2* splendidos sive ... sordidos gradus). dial. 12 (11), 18, 9 longo iam situ -o et hebetato animo (*cf.* HIL. in Matth. 4, 7 ad conspectum dei acies -ae mentis hebetatur [*antea*: pollutum et sordidum]). COLVM. 2, 10, 35 *cicera a cicerula* colore discernitur; nam est -ior (-lent- *var. l.*) et nigro propior (*cf. Pallad. 4, 6* sordet. *item de colore*: 4, 30, 4 -i purpurei *coloris* [SVET. Nero 48, 1 paenulam -i c. AMM. 31, 2, 5 -i c. tunica]). APVL. apol. 3 pudor ... veluti vestis quanto -ior (-lent- *trad.*) est, tanto incuriosius habetur (*cf.* 76 venit ... nova nupta ... pudore despoliato, flore exoleto, flammeo -o). TERT. resurr. 6 p. 34, 11 *aurum materia* splendidior atque nobilior de -iore (-lent- *trad.*) matrice *terra* (*item de materia vili*: PRVD. epil. 26 -um vasculum *sc. ligneum*). CHALC. comm. 328 quorum in animo cerae ... similitudo ... fluxior ... erit, facile ... discunt, sed cito amittunt -is ob nimiam remissionem cerae signaculis (*item de forma obscurata*: HIER. hom. Orig. in Luc. 8 p. 48, 26 *animam ut Christi* imaginem vel -am vel sordidam aut claram atque lucentem). CONSVLT. Zacch. 2, 7 p. 62, 20 pro -is pecudum ... victimis caeleste ... munus pura oblatione celebratur.

β *respicitur magis status vetustate effectus* (*syn. vel iuxta pos.* vetus *l. 60. 67,* antiquus *l. 63. 68, cf. p. 234, 8,* praeteritus *l. 61; opp.* novus, inauditus *l. 54. 56*): ① *de vulgatis, calcatis sim.* (*syn. et iuxta pos.* effusus *l. 59,* usitatus *l. 59,* vulgaris *l. 54, cf. infra l. 75; opp.* rarus *l. 58*): CIC. Quinct. 56 quo te nomine appellemus? improbum? ... audacem ... ? vulgaria et -a sunt; res autem nova atque inaudita (*cf.* Verr. II 5, 117 non volt populus ... -is criminibus accusari Verrem, nova postulat, inaudita desiderat). Planc. 75 (*verba Laterensis*) quo usque ista dicis? ... -ae iam sunt preces tuae. NEP. Milt. 6, 2 honores quondam fuerunt rari et tenues ob eamque causam gloriosi, nunc autem effusi et -i. LIV. 30, 42, 17 usitata ac prope iam -a ex victoria gaudia esse. 38, 43, 7 veterem viam et -am *accusandi* (*cf.* HIER. epist. 60, 6, 2 praeterita et -ta quondam calcare vestigia *argumentando*). CVRT. 9, 1, 2 iam vilia et -a esse spolia de Persis. ② *de evanidis, invalidis sim.*: CIC. Verr. II 1, 56 ne haec ... nimis antiqua et iam -a videantur (SYMM. or. 48 nimis -a adque arida). Font. 42 studiis militaribus apud iuventutem -is (*abl. abs.*). rep. 5, 2 *mores antiquos* ita oblivione -os videmus, ut non modo non colantur, sed etiam ignorentur. SVET. Cal. 38, 1 Augusti diplomata ut vetera et -a delebat *Gaius*. IVST. 30, 4, 15 ferentes ... in bellum alii ... maiorum ... antiquam et -am gloriam, alii virentem ... virtutis florem. *de ipsa vetustate, oblivione*: QVINT. inst. 4, 1, 58 *verbum* ab -a vetustate ... sumptum (*perperam mutat* IVL. VICT. rhet. 15 p. 423, 24 *verbum* -um a vetustate ... sumptum). PRVD. perist. 1, 73 vetustatis silentis -a oblivio.

b *usu rhet.* (*sc. confusis quodammodo notionibus, quas sub a discernere conati sumus*): CIC. de orat. 3, 33 si paulo -ior fuerit oratio (3, 97 ne exilis, ne inculta sit ... o., ne vulgaris, ne -a). 3, 150 ut abiecta aut -a *verba* fugiat, lectis atque inlustribus utatur (SEN. contr. 4 praef. 9 calcatis et -is. GELL. 11, 7, 1 aut nimis -is exculcatisque aut insolentibus *eqs. al. v. etiam l. 70*). GELL. 17, 2, 12 pinguiora haec -ioraque sunt (*opp.* mundius subtiliusque). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 115 'obscurata diu ... vocabula': antiqua et -a senio in consuetudinem revocabit *poeta*.

2 *de hominibus* (*sc. sordidis vel ignotis; addas l. 5 sqq.*): CIC. Pis. 89 iacuisti maerens ... atque inde -us ... venisti (*item de habitu*: APVL. flor. 19 p. 93 homines ... tritissimos atque -issimos vestitu. *cf. imag.*: AMBR. inst. virg. 2, 13 vetus ille *homo* peccato obnoxius et -us ac vestimenti veteris similitudine attritus et scissus). off. 3, 116 quibus (*i. Cyrenaicis philosophis*) -is floret Epicurus. HOR. epod. 17, 46 paternis -a sordibus ... anus (PORPH.: sordidi generis).

B *obscuratur vox* (*cf. etiam p. 232, 6. 77*): HIER. adv. Iovin. 1, 36 vox *viri* -ior est *quam feminae*, sermo ferocior.

II *pro subst.* (*vix add. p. 233, 6*): *n. sing.*: CIC. de orat. 3, 98 cum ... in antiquis tabulis illo ipso horrido -oque teneamur (*agit de coloribus picturae*). Att. 13, 22, 3 nolebam aut -um Bruto aut Balbo inchoatum dari (*de scriptis; item 13, 21a, 1* ἕωλα). SEN. dial. 6, 23, 1 *animi praemature mortuorum* minimum ... faecis ... traxerunt; antequam obdurescerent ... liberati ... facilius, quicquid est illud -i inlitique, eluunt. *n. plur.*: CIC. rep. 2, 55 tam vetera vobis et tam -a decanto. PLIN. nat. praef. 15 dare novis auctoritatem, -is nitorem. PANEG. 4, 35, 4 -a ... per vetustatem redivivo cultu insigniuntur (*antea per opp.*: enitescunt).

adv. compar. **obsolētius.** *i. q. sordidius*: CIC. Verr. II 1, 152 ut eum, cuius opera ipse ... esset in sordibus, paulo tamen -ius vestitum videret.

deriv.: obsolefacio (-fio), obsoleo, obsoleto.

obsolēto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* obsoletus, *cf.* inquieto (*l. 26*). -lit- *l. 37 et* GLOSS. *perf. non nisi brev. l. 29. 30.* SYNON. Cic. p. 437, 15 oblitterat. -at. exterminat. debilitat. GLOSS. -tus: pollutus, inquinatus. obsordidatus.

i. q. obsoletum reddere (*c. abl. l. 29. 33. 37; -antur res praeter l. 33. 37*): TERT. apol. 15, 6 *ludicra turpia* honorem inquietant divinitatis, ... maiestatis vestigia -ant (fastigium adsolant *Φ sec. nat. 1, 10, 48; item oblitterando*: AVG. serm. coll. Morin p. 148, 18 *imaginem dei* cupiditate terrena quodammodo confricando perdidisti et -asti). scorp. 6 p. 158, 6 qui vestitum -assent (*cf.* EVSEB. EMES. serm. 20, 7 tamquam -tis *vestibus* aut non -tis [obsoletis *bis C*]). ZENO 2, 15, 12 Iob ulceribus maculatus est et dominus sumendo carnem ... peccatorum est sordibus -tus. GREG. TVR. Mart. 2, 3 ne ... -et (obsole[a]t, obfuscit *var. ll.*) paginam sermo rusticior (*cf.* VEN. FORT. vita Albin. 4, 6 radiantem vitam si ... impar lingua praedicat, -at et, quod inluminare debuit, hoc nube sermonis abscondit). NICET. vigil. 3 p. 58, 19 B. mundanis actibus -amur (-lit- *T*, oscitamus *A*).

obsolētus, -a, -um *v. p. 232, 84.*

obsolidātus, -a, -um. *ab* ob *et* solidare, *cf.* obdurare. *i. q. solidatus, obduratus*: VITR. 2, 3, 2 *lateres non aridi* tectorio inducto ⌊rigidoque -i permanent⌋ (⌊ ⌋ rigideque -o permanente *Rose, alii alia*) ipsi sidentes *eqs.* (*textu vix sano*).

obsolvo, -solūtum, -ere *pro* absolvere: THEOD. MOPS. epit. in psalm. 50, 13^{a} ad p. 339, 10–11 *et* 50, 14^{b} ad p. 339, 23–25, *ubi bis* absol-*ed.* *Lebek.*

obsōnātio, -ōnis *f.* *ab* 1. obsonare. *i. q. actio obsonandi, sc. obsonium emendi*: DON. Ter. Andr. 369, 2 ('holera et pisciculos minutos ... in cenam seni') 'seni' dixit, ut -is ostenderet causam.

obsōnātor, -ōris *m.* *ab* 1. obsonare. *scribitur* ops-: CIL VI 5353. 6619. 8945. 8946. *et passim in codd.; litt. graecis l. 52.* *de notione*: ATHEN. 4, 171a ἐκάλουν ... ἀγοραστὴν τὸν τὰ ὄψα ὠνούμενον, νῦν δ' ὀψωνάτωρα (*cf. l. 80*).

i. qui obsonat, sc. obsonium emit vel utcumque procurat (*inter officia publica l. 60*): PLAVT. Mil. 667 hilarissimum convivam ... vel primarium parasitum atque -em optumum. SEN. epist. 47, 8 -es, quibus dominici palati notitia subtilis est, qui sciunt, cuius illum rei sapor excitet, cuius delectet aspectus *eqs.* PETRON. 39, 13 in aquario copones et cucurbitae *nascuntur*, in piscibus -es et rhetores. MART. 14, 218 (lemma) -r. PAVL. sent. 3, 6, 72 inter urbana ministeria continentur ... -es et vestiarii *eqs.* (*iuxta* muliones, institores). 4, 14, 1 -em (*postea*: officiorum). MARCIAN. dig. 32, 65 pr. cubicularios ... vel -es vel eos, qui piscatoribus praepositi sunt (*opp.* qui praepositi essent negotii exercendi causa, veluti qui ad emendum locandum conducendum praepositi essent). SPART. Hadr. 17, 4 -um fraudes. AMBR. Hel. 8, 24 p. 425, 4 ferietur ... coquorum mastigiarum machaera, requiescat -r. p. 426, 1 inter -em et pastorem. Ps. AVG. serm. ed. Caillau 1, 7, 14 pastus necessarios servo dei *Eliae* opportunus -r exhibuit *corvus*. 2 app. 65, 5 (*cf.* serm. ed. Mai 50, 1. 55, 5) cui *Petro piscatori* iubebat, non dico curator, sed infimus -r. PAP. Marini 114, 114 (*a. 538–546*) -r d(omini) n(ostri) Eusebius. CIL VI 5353 (*tit. sepulcr. ut*: 6619. 8945. 8946).

obsōnātus, -ūs *m.* *ab* 1. obsonare. *scribitur in codd. fere* ops-. *i. q. actio obsonandi, sc. obsonium emendi*: PLAVT. Cas. 719 redit ... tandem -u meus adiutor (Men. 277 prius iam convivae ambulant ante ostium, quam ego -u redeo. 288 numero huc advenis ad prandium; nunc -u redeo). Truc. 740 ⟨iussi⟩ ei quinque argenti deferri minas, praeterea unam in (*Merula*, unum in *trad.*, una mina *Leo*) -um.

obsōniātor, -ōris *m.* *ab* 1. obsonium, *cf.* obsonator. *i. q. obsonator*: PHOT. p. 22, 12 R. ἀγοραστήν, τὸν τὰ ὄψα ὠνούμενον, ὃν Ῥωμαῖοι ὀψωνιάτορα καλοῦσιν (*cf. l. 52*).

obsōnito, -āvī, -āre. *ab* 1. obsonare. *de notione*: FEST. p. 201 -ere: saepe obsonavere ([-sen- ... obon- *X*]. *affert* CATONEM [*v. infra*], *sed non iam Paul., addens tantum* significat ... convivari). *i. q. saepe obsonare, cenitare*: CATO or. frg. 27, 1 qui antea ⟨...⟩

[Paschoud]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ēre, postea centenis -ēre (q. a. per se caenitavere, ... centeni -ere *Scaliger*, octoni cenavere, ... centeni -ere *Müller, ceterum v. app. crit.*).

1. obsōnium, -ī *n.*, ὀψώνιον, *cf.* ὄψον (*ad* -b- *v. p. 236, 22*). *scribitur*: ops-: CIL III 6066 (= 7124ᴬ), 7. *et passim in codd.* os-: Diosc. 4, 73 (*in var. l.*). -eum: Not. Tir. *v. l. 7.* *de genere: coniungitur c. pron. masc.*: Sort. Sangall. 51, 4 -um, quem. Oribas. eup. 1, 11, 9 p. 418 in eum -um. Not. Tir. 70, 95 -eum. *de notione* (*v. etiam infra l. 53*): Gloss. -um diarium: ὀψώνιον. -um: κρέας. -i: carnium. *legitur semel ap.* Naevivm, *saepius ap.* Plavtvm, *bis ap.* Ter., *singulis locis ap.* Titin., Caecil., Lvcil., Cic., Varronem *et tum passim per totam Latinitatem.* [*in contextu parum dilucido*: CIL III 6066 (= 7124ᴬ), 7.]

i. q. ὀψώνιον, *cibaria, alimenta, edulia, imprimis modo empta et quidem aut in universum aut eorum genera certa* (*cf. iuxtaposita sim. sub I allata. per meton.*: *? de pecunia l. 65, de stipendio p. 236, 6. ad rem v. e. g. Hug, RE XVII 2, 1746 sq.*):

I *loci ad -i genus adumbrandum idonei*: A *distinguitur ab aliis cibis sim.*: Plavt. Mil. 107 vino, ornamentis opiparisque -is (Nep. Them. 10, 3 panem ... v. ... -um). Nep. Ages. 8, 4 vitulinam et eius modi genera -i (*v. etiam l. 30. 38*). Vitr. 1, 4, 2 -aque et poma (Svet. Aug. 98, 3 p. et -orum). Phaedr. 3, 4, 2 inter reliquas merces atque -a. Plin. nat. 15, 82 panis ... simul et -i vicem siccatae *fici* implent (Svet. Cal. 37, 1 convivis ... p. et -a apponeret. Diosc. 4, 73 cum -o aut p. [*gr. 4, 76* κρεαδίοις *tantum*]. *v. etiam l. 19*). 27, 119 et cibis inspergitur *peplis* -isque ad molliendam alvum (31, 87 ad -um et c. Cassiod. Ios. antiq. 2, 5, 3 -o variisque c. [*gr. 2, 71* ὄψον]. *cf.* Pompon. dig. 24, 1, 31, 9 aut in -o ... aut in cibariis). 31, 115 -a alba ..., olera viridiora *facit nitrum Aegyptium* (Marcell. med. 32, 19 holus aut -um. *at cf.* Svet. Nero 16, 2 ne quid in popinis cocti praeter legumina aut holera veniret, cum antea nullum non -i genus proponeretur). Tert. test. anim. 4 p. 138, 29 cum -is et matteis.

B *intelleguntur certae species*: Varro rust. 3, 17, 7 cum mare turbaret ac per tempestatem macellum piscinarum [mare] -um praeberet *eqs.* (*de piscibus etiam*: Ivv. 4, 64 [*de rhombo insolitae magnitudinis*] spectant ... -a. Apvl. apol. 27 -o piscium [*c. gen. defin. etiam*: Tert. pall. 5, 6 mulli ... -um sex HS detulit *i. emit*]. Avson. Mos. 127 -a plebis, alausas). Fest. p. 330 ⟨s⟩uillis -is (*cf.* Petron. 48, 1 [*de sue nondum occiso*] -um). Plin. nat. 15, 118 in ... genere -i ..., quod ... myrtatum vocatur. 18, 105 ab -is appellati *panis*, ut ostrearii. Tert. apol. 9, 11 de arena ferinis -is cenant. Nemes. auc. 24 exiguos sectans *scolopax* -a vermes. Avg. in psalm. 62, 14 p. 802, 33 ut ... veniret ad ... popinam, ubi inveniret -a pinguia.

II *generalia*: A *usu communi*: 1 *sing.*: Naev. com. 50/51 quod de -o, stilo (*alii coniungunt* de -o s.) mi in manum pupugit. Plavt. Aul. 282 postquam obsonavit erus ..., edixit mihi, ut dispertirem -um (*cf.* Stich. 451 ibo opsonatum, ... referam -um). 291 ei ... -i ... iussit dimidium dari. 352 ut accipias coquos ... -umque in nuptias. 560. Bacch. 96 facito opsonatum nobis sit opulentum -um (Stich. 440 ibo atque opsonabo -um). 131 ut commode pro dignitate -i haec concuret cocus. Men. 220 abi atque -um adfer. Merc. 582 imus atque -um curamus. 780 apponite -um istuc ante pedes ... seni. Most. 363 adest -um; eccum Tranio a portu redit. 747 -i ... participem fieri. Ter. Andr. 360 paululum -i (Schol. Ter. p. 84, 5 id est edulii; et -um generaliter dicuntur omnes cibi, quos indifferenter accipimus *eqs.*). Ad. 286 ego iam transacta re convertam me domum cum -o. Titin. com. 88 gravi ... -o convivas. Caecil. com. 180 quid hoc futurum -ost, ubi tantum sumpti factum? Cic. fam. 9, 19, 2 -o *praebendo assequi hoc.* Varro frg. Non. p. 177, 19 -um in ... cenam coemptum (*cf.* Gloss. V 508, 14 -i emptio). Sen. dial. 7, 17, 2 scindendi -i magister (*cf.* Petron. 36, 6 laceravit -um. 36, 8 -um carpit). Argvm. Plaut. Aul. 2, 5 dat coquos cum -o. Apvl. apol. 41 si cocto *pisci* ventrem rusparer ..., ita ut ... Sicinius Pudens suomet -o discit. Avg. conf. 10, 31, 46 immunditiam -i. Oribas. eup. 1, 11, 9 p. 418 de piper ... tenue pulver intinguis in ... -um et manducas et in potionibus superspargis (*gr.* σὺν τοῖς ὄψοις).

? de ipsa pecunia ad -um emendum destinata: Plavt. Truc. 561 iam de hoc -o de mina deminui una ... quinque nummos.

2 *plur.*: Lvcil. 1208 (*proverb.*) mantisa -a vincit. Hor. sat. 1, 2, 9 omnia ... coemens -a (Mart. 3, 23, 1. Tert. adv. Marc. 5, 7 p. 596, 23 permissio o. -orum). 2, 2, 41 coquite ... -a (*cf.* Pavl. Fest. p. 39 decoquantur. Plin. nat. 31, 5 percocunt). 2, 7, 106 illa, quae parvo sumi nequeunt, -a captas. Pavl. Fest. p. 95 gizeria ex multis -is decerpta. p. 125 ut in domo eius *Macelli* (*i. macello*) -a venderentur. Phaedr. 4, 20, 22 -orum pretia. Sen. epist. 78, 23 cocorum ... ipsos cum -is focos transferentium. Plin. nat. 19, 188 apio eximunt coqui -is acetum. 20, 126 in condiendis -is (Ps. Garg. Mart. p. 211 Avson. 156, 3 p. 12 P.). 23, 139 sapori -orum (Avg. serm. 210, 8, 10 quorumlibet -orum varietates et sapores). 24, 93 adspergitur *rhus* pro sale -is. 27, 136 cortice arido *smyrnii* ... ad -a utuntur. 33, 140 mensas ... ad sustinenda -a. 35, 112 pinxit *Piraeicus* ... -a. Ivv. 11, 134 non ... ulla umquam -a fiunt rancidula. Svet. Iul. 43, 2. Tib. 34, 1 pridiana ... ac semesa -a (Vit. 13, 3 fumantia -a vel p. atque s.). Vit. 10, 2 inter profundissimos -orum apparatus. Hesych. in lev. 11, 13—19 p. 910ᴬ ne quidem gerentium -is pascentia *animalia.* Macr. Sat. 3, 17, 11 ad parandas -orum copias (*antea*: edulium). Apic. 5, 194 alternis (*i. interponens farinam*) aptabis -a, quousque impleatur angularis. Sidon. epist. 3, 13, 3. Oribas. syn. 8, 7, 8 Aa p. 213 -a ... manducet (*gr. 8, 6, 8* ὄψων). *offeruntur dis*: Prvd. perist. 10, 297 perdidisse -a, quae dis ... obtulisti.

B *in largitionibus, remunerationibus sim. publicis* (*de stipendio in universum e. g. l. 15*): Plin. epist. 10, 118, 2 -a petunt *athletae* pro eo agone, qui *eqs.* (*cf.* Traian. *ibid.* 10, 119 -a ... certaminum). Svet. Cal. 18, 2 panaria cum -o ... divisit (*cf.* Dom. 4, 5 senatui equitique panariis, plebei sportellis cum -o distributis). Sort. Sangall. 51, 4 vix consequeris -um, quem vis accipere (52, 5 non accipies ... -um. *cf.* Cod. Theod. 14, 4, 10, 3 per quinque ... menses quinas in -is libras carnis possessor accipiat). Cod. Theod. 14, 4, 10, 5 quattuor milia ... -orum *decernere populo.* Novell. Valent. 36, 2 -orum praebitionem ... procurandam. Canon. Turner I 2, 1 p. 32ˣ, 22 neque miles propriis -is arma ... adportat (*gr.* ὀψωνίοις, *antea*: stipendia, *cf. I Cor. 9, 7* quis militat suis stipendiis umquam?). Cassiod. var. 12, 11 tit. Petro ... erogatori -orum. 12, 11, 3 -a ... populo distribuenda.

deriv.: obsoniator.

? **2. obsonium** ('absonum ?' *Goetz in indice s. v.*) male sonans Gloss. I p. 303. *ab* ob *et* sonus, *si probare velis; cf.* 2. obsonare.

1. obsōno, -āvī, -ātum, -āre *et* **obsōnor,** -ātus sum, -ārī. *versum e gr.* ὀψωνέω. ob- *sec. praev.* ob-, *cf. e. g.* absinthium: ἀψίνθιον *et* absis: ἀψίς *sec. praev.* ab-. ops- *hic illic in codd.* -sōn- *testatur* Evtych. gramm. V 479, 6 (*affert* Ter. Ad. 117 *v. l. 76*). *de genere: inter verba activa coniug. primae* Char. gramm. p. 473, 30 B. *de signif. passiva* Pomp. gramm. V 233, 9 sunt ... verba, quae secundum potestatem et voluntatem nostram possunt habere vel activam vel passivam significationem; puta ... -o et -or (*affert* Ter. Ad. 117 *v. infra l. 76*). *verb. deponens iuxta verb. neutrum usurpari testantur*: Sacerd. gramm. VI 430, 1. 488, 22 utrumque ... in uno intellectu (*cf.* Prob. cath. gramm. IV 36, 27). Prisc. gramm. II 393, 11/12. Gloss. -tus: emptus. -tum: emptum. *legitur praeter* Plavt. *et* Ter. *singulis locis ap.* Catonem *et* Cic., *tribus ap.* Apvl. *et duobus ap.* Tert., *ceterum non nisi ap.* Gramm.

I *i. q. obsonium emere, comparare sim.* (*pertinet quasi ad pretium obsonii solvendum l. 56.* -are obsonium *l. 55*): A -are (*pass. praeter* -ari [-arier] *l. 50. 59 non nisi* -tum [est *sim.*] *l. 51. 55. 57. 58. 60*): 1 *sine obi.*: a *nude*: Plavt. Aul. 280 postquam -vit erus ..., edixit ..., ut dispertirem obsonium. Capt. 474 -ant, quae parasitorum ante erat provincia. Cas. 441 mittere ... -tum (*supin. ut*: Mil. 749 -tum pergam. Stich. 451 ibo -tum, ... referam opsonium). Merc. 754. Mil. 738 nunc volo -are, ut ... te ... accipiam benigne. Cato or. frg. 12, 1 pro re publica, non pro sua -at. b *c. additamentis*: α *adv. sim.*: Plavt. Cas. 491 abi atque -a ..., sed lepide volo. 501 abi; argento parci nolo, -ato ampliter (Men. 320 an -o amplius?). Men. 273 bene -vi ..., bonum anteponam prandium pransoribus (Don. Ter. Ad. 377 b. -asse, qui vivos attulit pisces). Merc. 695 nimium -vit. Mil. 750 commodulum -a, ne magno sumptu. Apvl. apol. 21 parcius pasco, levius vestio, minus -o. β *indicatur pretium sim.* (*cf. etiam l. 48 et l. 61*): Plavt. Truc. 445 iubebo ... -ari ⟨una⟩ dumtaxat mina. Ter. Andr. 451 vix ... dracumis est -tum (-tus *codd. plerique*) decem (*vix recte intellegunt* Schol. Ter. p. 85, 28 'est -tus': est convivatus). Ad. 964 -are cum fide. γ *ab aliquo*: Apvl. apol. 29 quis ... ab illis -are audebit ...?

2 *cum obi.*: Plavt. Bacch. 96/97 tu facito -tum nobis sit opulentum opsonium. :: ego -bo, nam id flagitium meum sit (Stich. 440 ibo atque -bo o.). 143 an hoc ad eas res -tumst, obsecro? (Men. 320 satin hoc ... -tumst, an -o amplius ...?). Men. 209 iube ... aliquid scitamentorum de foro -rier, glandionidam suillam, laridum pernonidam *eqs.* Mil. 756 quod ... -tumst culpant et comedunt tamen. Poen. 1295 hōc -are prandium potero mihi. Apvl. met. 1, 24, 8 si quid -are cupis, utique commodabimus. Tert. apol. 48, 1 ne forte bubulam de aliquo proavo suo -et *Pythagorae sectator.* *singulariter* -are famem: Cic. Tusc. 5, 97 Socraten ... respondisse se, quo melius cenaret, -are ambulando f.

B *dep.* -ari (*v. etiam l. 51*): Plavt. Aul. 295 quid? hic non poterat de suo senex -ari filiai nuptiis? Stich. 681 Stichus -tust, ceterum ego operam do. Schol. Hor. sat. 1, 6, 121 ad locum, qui appellatur 'Ad Marsyam' consueverat -ari. Evgraph. Ter. Andr. 359 non fiunt nuptiae, quod paululum -tus est dominus.

II *i. q. obsonium consumere, cenare* (*cf.* Schol. Ter. p. 84, 7 [*ad Andr. 360 v. p. 235, 53*] -tum est ... id est coenatum [*sed melius* Evgraph. *l. 69*], *praeterea* p. 85, 28 *v. supra l. 52. ambigua sub I afferre maluimus*): A -are: Plavt. Most. 24 bibite ..., pascite parasitos, -ate pollucibiliter (*cf.* Tert. ieiun. 17 p. 297, 5 convivandi frequentior, ... -andi pollucibilior). Ter. Ad. 117 -at, potat, olet unguenta. Tert. apol. 39, 14 Diogenis dictum est 'Megarenses -ant quasi crastina die morituri'. B *dep.* -ari: Schol. Ter. p. 85, 28 *v. l. 52.*

deriv.: obsonatio, obsonator, obsonatus, obsonito.

2. obsono, -āre. *ab* ob *et* sonare. Gloss. -at: non sonat seu valde resonat. *i. q. sonando sc. dicendo se opponere, obloqui, obstrepere*: Plavt. Pseud. 208 male morigeru's mihi, quom sermoni huius -as. :: taceo.

cf. ? 2. obsonium. *Paschoud.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

obsōpēscit NOT. Tir. 83, 31 (*antecedunt*: dormitat, sopet, sopor, sopitus, obsopet, obsopor, obsopitus).

obsōpet NOT. Tir. 83, 29 (*de antecedentibus et sequentibus v. l. 2*).

obsōpio, -ītum, -īre. *ab* ob *et* sopire *cf.* obdormire. *aetate cadente per confusionem praev. q. s.* ob- *et* ab- *transisse in* *absopire *suspicatur post alios Niedermann, Recueil 46.* NOT. Tir. 83, 30 (*v. l. 2*) -tus. [*coniciebatur olim* CAES. civ. 3, 109, 5 (*Davis*, sop- *Gronov.*, occupatus *trad.*). VELL. 2, 126, 2 -tae (*Bergk*, obitae *alii*, oppositae *trad.*).] *i. q. soporem offerre, consopire, sopire, soporare: mediopass.*: SCRIB. LARG. 180 prodest ... sinapi ex aceto tritum ... a somni tempore prohibere, ne -antur. *p. p. p.* -tus, -a, -um: SOL. 12, 9 odoris novitate -tus *delphinus* (*Plin. nat. 9, 26* sopitus). HIL. myst. 1, 3 p. 4, 18 -to Adam ex latere eius ... Eva gignitur (*cf. gen. 2, 21* immisit ... dominus ... soporem in Adam; cumque obdormisset *eqs.*).

?**obsopor** NOT. Tir. 83, 29[a] (*v. l. 2*). *cf. Heraeus, ALL 12, 1902, 62. 77 et Kl. Schr. 95, 5.*

obsorbeo, -uī, -sortum (*v. l. 24*), -ēre (? -ere *l. 22 bis*). *ab* ob *et* sorbere; *aetate cadente formam praeverbii vulgarem* ob- *pro* ab- *accipias. scribitur* ops- *passim in codd.*, hobs- ITALA psalm. 123, 4 (cod. n. 189), -sorv- PLAC. med. 29, 14 *Vr.* ORIBAS. syn. 7, 11, 5 Aa p. 142. *de formis: praes.* -it ORIBAS. *l. c. et* GLOSS. *v. l. 25.* -itur PELAG. in II Cor. 5, 4 *E.* ? *fut.* -ent ITALA Abd. 16 *v. l. 39. p. p. p.* -sortus: PS. ORIG. tract. 4 p. 36, 27 *F.* VVLG. num. 11, 2 (*var. l.*). CONC.[S] II 5 p. 73, 34 *P.* *de notione*: GLOSS.[L] V Aa o 208 -it: vorat. *legitur semel ap.* NAEV., *ter ap.* PLAVT., *tum singulis locis e. g. ap.* PLIN. nat., HYG. fab., *saepius ap. script. eccles. inde ab* LACT. *et in script. sacris.*

i. q. sorbendo haurire obtinendi causa, absorbere sim.: **1** *vigente notione hauriendi, glutiendi, vorandi*: **a** -*ent animantes: liquores*: NAEV. com. 122 cocus edit Neptunum ... Liberumque pariter -uit (GLOSS. V 521, 15 [= 565, 6] *ad l.*: id est ... comedit pisces ... et vinum pariter bibit. *cf.* PLAVT. Mil. 834 neque tu bibisti *vinum* ? :: di me perdant, si bibi, si bibere potui. :: quid iam? :: quia enim -ui, nam nimis calebat [FEST. p. 347 v.]). PLAVT. Curc. 313 vin *aquam* ? :: si frustulenta est, da, ... -am (PAVL. FEST. p. 192 'offucare': a. in fauces -endam dare. GLOSS. I p. 163 [*cf. Thes. gloss. s. v.* promuscida] a. -ere et iterum spargere quasi pluviam). PLIN. nat. 9, 121 liquefactum *unionem* -uit (*at 9, 122* unionem ... abs-). ITALA Abd. 16 (Tolet.) bibent et -ent (*gr.* πίονται καὶ καταβήσονται, *Vulg.* bibent et absorbebunt). PLAC. med. 29, 14 rec. *β* ovus crudus si -atur (exs- *Ca*) *eqs.* *homines* (*c. notione delendi*): LACT. mort. pers. 21, 6 his *ursis* homines non plane comedendi, sed -endi (abs- *Columbus*) obiectabantur. HYG. fab. 125, 15 ter die -bat *Charybdis* terque eructabat. HIER. psalt. sec. Hebr. 124 (123), 3 cum exsurgerent super nos homines: forsitan vivos -uissent (PSALT. Rom. velut aqua -uissent, *alia psalt.* abs-, *Veron.* demersisset, *Vulg.* deglutissent) nos. PSALT. Rom. 34, 25 nec dicant -uimus (*var. l.* abs-, *alia psalt.* abs- *vel* devoravimus *ut Vulg.*) eum. SERM. Caspari p. 205, 28 (= CAES. AREL. serm. 11, 5 p. 56, 20) vomuit, quod -uerat, inimicus (*cf.* ISID. eccl. off. 1, 30, 2 ut, quos -uerat, evomeret *hostis*).

b -*ent res* (*v. etiam l. 46*): PLAVT. Truc. 351 aestuosas sentio aperiri fores, quae -ent quidquid venit intra pessulos. VVLG. deut. 11, 6 quos *filios Eliab* aperto ore suo *terra* -uit ([*var. ll.* abs-, deglutiit *vel* deglutivit. *inde*: PS. ORIG. tract. 4 p. 36, 27 hiatu terrae -ti, *var. l.* abs-]. SVLP. SEV. chron. 1, 21, 1 eos vivos hiatu suo t. -uit [*P, ed. pr.* abs-]. GREG. TVR. Mart. 2, 32 effusum ... oleum velociter t. -uit [*var. l.* abs-]). PSALT. Rom. 68, 16 neque -at (Caes. Arel. serm. 167, 5 p. 647, 14 *et* 206, 3 p. 783, 21 *in var. l. pro* abs-) me profundum ([*Vulg.* abs-]. *cf.* PS. PHILO antiq. 26, 8 proiecit *angelus lapides pretiosos* ... in cor maris et precepit profundo maris et -uit illos. GREG. TVR. Andr. 34 utinam me prius mare -isset [*var. l.* abs-], quam *eqs.*). PELAG. in II Cor. 2, 7 ('ne forte maiore tristitia absorbeatur ...':) ne forte per desperationem indulgentiae -atur (*E, ceterum* abs-) gurgite vitiorum (*cf.* VVLG. II Cor. capit. cod. R 1 p. 283 W.-Wh. ne tristitia -at eum).

c. notione desiccandi: ORIBAS. syn. 7, 11, 5 Aa p. 142 copressi folia *etc.* ... -it humores et desiccat (*gr.* ἐκβόσκεται *tantum*).

2 *praevalent notiones secundariae exstinguendi, delendi sim.* (*cf. etiam supra l. 42*): VVLG. num. 11, 2 oravit Moses dominum et -tus (*var. l.* abs-) est ignis. PSALT. Rom. 57, 10 priusquam producent spinae vestrae ramnos sicut viventes sic in ira -et (*alia psalt.* abs-) eos. PELAG. in II Cor. 5, 4 ('ut absorbeatur mortale ... a vita':) quod -etur (*var. ll.* -itur, -eatur, abs-), non apparet, cum sit sicut ferrum, si mittatur in ignem (*cf.* CONC.[S] II 5 p. 73, 34 cum a vita nostra mortalitas sit -ta [*P, ceterum* abs-]). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 103, 12 ut et orthodoxi pellantur ecclesiis et dogma ex toto -atur (*M, ceterum* abs-). GREG. TVR. glor. mart. 9 p. 494, 21 proiectum *auctorem sceleris* ... totum ignis -uit (*cod. 2 m. pr.*).

deriv.: obsorptio. *Sz.*

? **obsorbitio** *v.* obsorptio. *Sz.*

obsordēsco, -uī, -ere. *ab* ob *et* sordescere. *ad notionem cf.* NON. p. 147, 5 -uit (*var. l.* obsurd-), obsolevit (*affert* CAECIL. *p. 238, 2*). CASSIOD. gramm. VII 204, 21 (*ex Caesellio*) obsolevit ... quasi abolevit, id est inveteravit et -uit (*var. ll.* abs-, obsurd-) diuturnitate. GLOSS. V 645, 5 -uit: sordidata (*trad.* -te) est. [*confunditur passim c.* -surd-, *v. e. g. p. 237, 82. 84.*] *i. q. sordidum fieri, obsolescere*: CAECIL. com. 86 -uit (*Ribbeck* obsurd-) iam haec in me aerumna miseria (*cf. p. 237, 82*). HIL. in Matth. 4, 4 criminum, quibus -imus conscientia (*cf.* OROS. hist. 1, 3, 1 cum ... humanum genus libidinibus depravatum peccatis -isset). *proprie*: HIL. in Matth. 24, 7 si -erit *calix interius*, quid proficiet lotus exterius? (*antea*: interiora non mundent). VVLG. Is. 33, 9 confusus est Libanus et -uit et factus est Saron sicut desertum. PRVD. apoth. 146 ne coma ... fumo -at amaro.

obsordet insolescit GLOSS.[L] Ansil. OB 525. *ab* ob *et* sordere, *cf.* obsordescere. -uit *v. s.* obsordesco. *Johann.*

obsorpsio *v.* obsorptio.

obsorptio, -ōnis *f.* *ab* obsorbere. GLOSS.[L] I Ansil. VO 126 (= III Abol. VO 17) vorago: -o (GLOSS. IV 296, 50 [= GLOSS. nom. p. 168] v.: -o et fossa profunda et terrae hiatus. *utrobique trad.* -sorsio [*latere fort. formam genuinam* -sorpsio *vel* -sorbitio *suspicatur Nettleship, Contrib. 540 afferens glossam nescio unde petitam* absorbitio: terr⟨a⟩e]).

obsorsio *v.* obsorptio. *Sz.*

***obstāculum**, -ī *n.* *ab* obstare. *var. l.* -stic- SOL. 24, 6. 52, 38. *cf. l. 37.* GLOSS. ἐμπόδιον. ἀντίστασις. ἀντισκότησις. impedimentum. GLOSS. V 638, 64 cetram: -um, scutum. *inde ab* APVL. (? *l. 36*), TERT., SOL. (*falso* SEN. nat. 2, 52, 1 *E, non constat de* ITALA Eph. 2, 14 *v. p. 239, 7*); *in poesi ap.* AVIEN., PRVD., PAVL. NOL., ALC. AVIT. [*dub.* ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 23, 24 contentionis -o (*S*, intentionis obstinacula *L, Peiper.* obstinatio *exstat ibid. p. 23, 29*, -um *ceterum bis*). *falsa var. l. pro* ostiol- CASSIOD. var. 5, 42, 9.]

i. q. res (*homo p. 239, 13 sqq.*) *obstans, obiex, impedimentum sim.* (*iuxta* obiex *l. 74. p. 239, 21. al.*, oppositio *p. 239, 15*, *cf.* -i obiectus *sim. l. 47*, -i obiex ALC. AVIT. epist. 51 p. 79, 24; *explicatur per gen. identitatis l. 84 sqq., definitionis passim; res impedita indicatur per gen. p. 239, 19 sqq.*, ad *p. 239, 26, saepius in locutionibus verbalibus per dat. vel praepos.; sequitur* quo minus *l. 82*, ne *p. 239, 16, acc. c. inf. p. 239, 25*): **1** *proprie*: **a** *respicitur obscuratio*: **α** *in astrologia* (*fere i. q. defectus l. 36. 42*): APVL. flor. 18 p. 90 *Thales repperit* siderum obliqua curricula, solis annua reverticula, i⟨ti⟩dem lunae vel nascentis incrementa vel senescentis dispendia vel delinquentis -a (obstiticula *trad., def. Armini, Eranos 26, 1928, 333*). FIRM. math. 1, 4, 10 Sol ... Lunae radiis quasi quibusdam -is impeditus cunctis mortalibus fulgida splendoris sui denegat lumina. 4, 25, 3 *Luna* occurrentis ... signi -is impeditur. CHALC. comm. 87 -orum effulsionumque et repentinarum obscurationum (*cf. Theo Smyrn. p. 192, 22* ἐπιπροσθήσεων). 124 quos ... defectus mathematici vocant, Plato -a appellat (*Tim. p. 40*[C] ἐπίπροσθεν ἀλλήλοις) ..., non quo sibi invicem obsistant, sed quod nobis ... inferioris subiectu (ob- *var. l.*) visus arceatur stellae superioris *eqs.* **β** *usu vario*: TERT. anim. 41, 2 lumen aliquo -o impeditum manet, sed non comparet, si tanta densitas -i fuerit. ARNOB. nat. 7, 46 utrumne aliquod -um fuerit, cuius sese obiectu atque oppositione protexerit *serpens* (*infra*: rei ... alicuius -um). AVIEN. Arat. 1554 Sol dura -a primus ... reserat. AMM. 21, 10, 4 *planities* ... ita resupina et panda, ut nullis hebetetur (*Petschenig, add.* obtutus *Heraeus*; habitetur *trad.*) -is (EVSTATH. Basil. hex. 1, 3, 3 nullis mediis interpolatur -is [*Migne gr. 29, 9*[B] μηδενὶ μέσῳ διακοπτόμενον]). VEG. mulom. 2, 17, 3 cum ... intellexeris claritatem pupillae sine ullo -o hypochymae. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 105, 17. AVG. epist. 167, 14 *membrum* caret lumine et tenebroso inumbratur -o. PS. AVG. in Matth. 13 *margarita* in tegumentis mortalitatis, quasi concharum -o, ... latuerat. PETRON. BONON. RevBén. 14, 1897 p. 4, 16 iubare solis exorto -a nebulosa ceciderunt (*cf.* PS. PHOEBAD. fid. 8 p. 47[D] lumen ... -o nubis includitur). MART. CAP. 6, 586 remoto ... -o contorti crinis a facie (*cf. p. 246, 6*). **b** *respicitur quaelibet impeditio*: SOL. 24, 6 -o naturalis repaguli in ipsis marginibus haeret unda. 52, 38 ut morari eam *mantichoram* nec extentissima spatia possint nec -a latissima. HIL. trin. 10, 23 clausae domus -is. AMM. 17, 13, 4 *Parthiscus flumen* accolas ... a barbaricis ... excursibus suo tutos praestat -o. HEGES. 1, 24, 1 *Mithridates* Pelusiacis repulsus -is (*aliter gr. 1, 187* εἰργόμενος τῶν ... ἐμβολῶν, *Ps. Rufin.* ab accessu Pelusii prohibitus). 5, 35, 1 densa aedificiorum -a (*antea*: angustiae impedimento erant). HIER. epist. 18[A], 8, 2 (*ad Is. 6, 4*) 'superliminare' illud, id est quasi quoddam -um, intrare cupientibus sublatum est. PRVD. cath. 9, 65 clausus aurium meatus ... purgat ... crassa quaeque -a. ham. 599 carnificem ... progeniem, saepti rumpentem -a partus. perist. 11, 117 prosternunt saepes et cuncta -a rumpunt. MART. CAP. 6, 592 -a montium (*cf.* EVSTATH. Basil. hex. 4, 6, 4 aqua marina, cum aliquibus montuosis -is retardata fuerit, ... perruptis obicibus procedit ad lucem [*aliter Migne gr. 29, 92*[C] ἐπειδὰν σκολιαῖς ... ἐναποληφθῇ διεξόδοις]). CAEL. AVR. chron. 1, 4, 82 nullo subiecto indigestionis -o (*cf. 5, 2, 41*). ALC. AVIT. carm. 4, 307 lymphis -a tanta parantem *Noe*. CASSIOD. anim. 5 p. 1290[D] si ignem angusto vase concludas, altum ... nequit appetere, quia eum arctissimum -um constat operire. *al.*

2 *translate* (*hic illic colore proprio pellucente*): **a** *generalia quaedam selecta*: PANEG. 12, 7, 7 quis ... crederet tantis successibus tuis ullum -um fore, quo minus omnes exercitus se clementiae tuae traderent ... ? ARNOB. nat. 2, 13 ut sint vobis placidae *potestates* neque ... -a impeditionis opponant (*cf.* AMBR. parad. 3, 17 impedimen-

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

torum [*antea*: obstantia]. Ps. AMBR. paenit. 18 morarum). 2, 28 -o perficitur corporis, ne meminerint *animae* ([*seq.* membrorum impediuntur -o]. AVG. civ. 8, 21 p. 351, 29 D. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 127, 12. *cf.* AVG. gen. ad litt. 12, 17 p. 403, 6. 12, 20 p. 409, 15. SACR. Leon. 285 carnis et sanguis [*i.* -nis] . . . -is). HIL. in psalm. 134, 20 (*ad Eph. 2, 14*) maceriam vel vallum, id est, quo a cognitione dei prohibebamur, -um (*eodem spectat* PRAEF. bibl. De Bruyne, Préfaces 240 amotum est legis -um). AMM. 14, 11, 1 ut auxilio destitutus sine ullo interiret -o. *al.* Ps. AMBR. mans. praef. p. 9^A^ mulieres femineae infirmitatis -o . . . excluduntur (LEO M. serm. 95, 5 corporeae. POMER. 3, 30, 2 sine ullo i. -o. PALLAD. hist. mon. II 9 p. 355^C^ absque pristinae i. -o [*in eadem narratione* RVFIN. hist. mon. 28 p. 452^A^ absque femineae suspicionis -o]). HEGES. 3, 17 p. 215, 14 Aaron . . . *morti serpenti* in omnes -o fuit (*cf.* RVFIN. hist. 10, 34 Athanasium velut horum omnium -um. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 26 -um erat et oppositio quaedam ille vir indigenis adversus Trachonitas et Iudaeis . . ., ne *eqs.* [*gr.* πρόβλημα]). PAVL. NOL. carm. 19, 535 facinus reus atque -a coepit . . . narrare (*538* inplicitis . . . se pedibus retroactum). AVG. civ. 3, 26 p. 137, 30 D. seditionis (-nibus *var. l.*) -um aedem Concordiae . . . contionantibus opponendam (*c. gen. rei impeditae ut*: SALV. eccl. 3, 93 obicem atque -um . . . cupiditatis. ENNOD. dict. 1, 14 p. 427, 6 remotis dicendi -is). c. Pelag. 4, 1, 1 quinque rerum eos obtendere -a (*sc. dogmata insidiosa*). *al.* VITA Hil. Arel. 4 l. 14 mundi (*cf.* PROSP. in psalm. 118, 147 ['intempesta nocte'] saeculi). COD. Iust. 3, 1, 17 quid . . . -i est homines, qui cuiusdam rei peritiam habent, de ea iudicare? GREG. M. epist. 5, 38 p. 325, 20 ad aeternam vitam -um aliquod invenire. *et saepe.* **b** *speciatim in re iudiciali*: COD. Theod. 1, 15, 12 *ut* nemo . . . annositatis se defendat -o (*cf.* 2, 7, 2, 1 [= Iust. 2, 52, 6, 1] citra -um temporis [COD. Iust. 6, 33, 3, 3 nullum ei t. obiciatur -um]). 2, 5, 2 ut interruptis artificiosis -is possidentum astutia comprimatur. 2, 27, 1, 4 *ut debitor* cavillationis istius perdat -um. 16, 10, 11 interclusos sibi nostrae legis -o profanos aditus recognoscant (NOVELL. Valent. 25, 1. *cf. supra l. 8*). CONC. Rom. a. 502 p. 451, 3 nec aliquo se ante tribunal Christi -o muniat. COD. Iust. 2, 18, 20, 2 (*a. 294*) nec agendi quidem propter exceptionis -um facultatem habere. 3, 1, 13, 4 nec pertimescat iudex appellationis -um. 4, 1, 12, 2 lis suo Marte percurrat, nullo ei -o obviante. 4, 20, 14 (*a. 486*) absque ullo praescriptionis -o. 5, 3, 20, 8 nullo -o penitus ex nuptiarum interventu faciendo. 6, 2, 22, 2 (= INST. Iust. 4, 1, 16) nullo -o ei opponendo (6, 43, 3, 3^b^. 10, 35, 3, 2). 7, 4, 17 pr. ne quid -um libertati . . . procedat. 11, 62, 8 (*a. 386*) sine ullius adsertionis . . . -o. *al.*

obstantia, -ae *f.* *ab* obstare. *fere i. q. impeditio*: VITR. 6, 1, 9 *septentrionales gentes* propter -am aëris umore refrigeratae stupentes habent mentes. 8, 1, 7 solis vehemens impetus propter nullam -am umbrarum eripit . . . umorem. 9, 5, 4 *siderum* figurationes propter -am terrae non sunt notae. 10, 9, 6 calculus liberatus ab -a cum ceciderit in vas. SEN. nat. 5, 14, 3 quanto *virium* . . . terrae -am (-a *ES*) auferant *nubes subterraneae.*

obstendo, obstentus *v.* obtendo, obtentus.

obsterno, -ere. *ab* ob *et* sternere. *i. q. sternendo offerre*: APVL. apol. 97 mulierem . . . multo natu maiorem . . . misero puero obicit et -it.

obstetrīcālis (obset-), -e. *ab* obstetrix. GLOSS. III 206, 29 meotice (*i.* μαιωτική) -is (*Goetz,* obsticale *vel* obstricale *trad.*). *i. q. obstetricius*: SORAN. p. 5, 7 -is . . . ratio quid a muliebri differt? ⌊quod pars ab universo; -is enim pars est muliebrium rationis⌋ (*om. b l*). p. 21, 11 -is (*l h,* matricalis *b*) sella sive cathedra . . .; qualis est -is sella? sicuti est sella tonsoris, in qua sedetur ita, ut habeat sub sessu similitudine lunae foramen praecisum, ut illuc infans cadere possit . . .; (p. 22, 8) si vero sella -is non est *eqs.* ([*gr. p. 236, 7* δίφρον μαιωτικὸν ἢ καθέδραν]. Ps. SORAN. epit. 66 CAEL. AVR. gyn. 1, 95. 96).

obstetrīcātio, -ōnis *f.* *ab* obstetricare. *i. q. actus obstetricandi* (*cf.* obstetricia): CAEL. AVR. gyn. 1, 106 si . . . aliqua parte fetus *secundus* procedens fuerit visus, tunc . . . erit -o repetenda.

obstetrīcia, (-ōrum, *vix* -ium) *n. et* **obstetrīcius,** -a, -um. *ab* obstetrix. **1** *n. pl. pro subst. i. q. officia obstetricum* (*cf.* obstetricatio): PLIN. nat. 35, 140 Iove Liberum parturiente depicto (*a Ctesilocho*) . . . muliebriter ingemescente inter -a (-ces *var. l.*) dearum. **2** *adi. i. q. ad obstetricem pertinens* (*cf.* obstetricalis): ARNOB. nat. 3, 10 parturire alias *deas* tractu longo et manus -as quaerere. 3, 20 -is ille *deus* informatus artibus, medicorum alius institutus est disciplinis. DON. Ter. Andr. 473, 6 -am (*Schopen,* hoc extra etiam *trad.*) hanc potestatem Iunoni attribuit. *in imagine*: FRONTO p. 142, 15 v. d. H. (p. 148 N.) sensum dictu periculosum et paene -um (*i. obstetrice indigentem*) pulcherrimo cultu . . . protulisti.

obstetrīco (obset-), -āvī, -āre *et* **obstetrīcor,** -ātus sum, -ārī. *ab* obstetrix. *deponens* (*sec. gr.* μαιοῦσθαι) *p. 240, 15.*

1 *usu originario respicitur auxilium ab obstetricibus praestitum*: **a** *absol. i. q. obstetricis officio fungi*: TERT. nat. 2, 12, 16 *Iovem* vobis patriarcham deorum Caelum et Terra poetis -antibus procreaverunt. PRISCILL. tract. 1, 19 ecclesia matre editi et sapientia -ante producti. VVLG. exod. 1, 19 *mulieres Hebreae* -andi habent scientiam (*cf.* GREG. TVR. Andr. 25 p. 841, 18 *Diana* habet studium -andi). Iob 26, 13 -ante manu eius eductus est coluber tortuosus (*per confusionem verb. hebr. ut vid., cf. sub 2*; mortificavit *Ambr. Iob 2, 5, 21,* peremit *Hier. interpr. Iob, Aug. in Iob p. 563, 14 sec. hebr.* ḥol^e^lah. *explicat* PHILIPP. in Iob 26 p. 691^A^ pietate eius -ante). -ans *fere i. q. obstetrix*: PHILIPP. in Iob 39 p. 767^A^ (*ad 39, 1* parturientes cervas observasti) animas . . . quasi -antis officio . . . observasti. **b** *c. acc.*: *α matrem, i. q. in partu adiuvare*: ITALA exod. 1, 16 (Lugd., Rufin. in exod. 2, 1 = VVLG.) cum -bitis Hebreas (*gr.* μαιοῦσθε). IREN. 2, 30 (46 H.), 4 non . . . obstetrices eam *Matrem* -verunt. SORAN. p. 54, 7 si ab inperita obstetrice male fuerit -ta mulier (*gr. p. 314, 6* φαύλη . . . μαιώσεις). p. 81, 7 qua . . . diligentia -andae sunt illae, quae tarde . . . pariunt? *β partum, i. q. proferre*: IREN. 1, 12, 3 (1, 6, 2 H.) Aeonum emissionem a Propatore et Ennoea eius, cum crearentur, ipsi -asse se affirmant ([*gr.* ὡς αὐτὸς μαιωσάμενος]. 2, 14, 8 [2, 18, 7] verbi dei genesin exponentes et . . . dei emissiones -antes. 4, 33 [51], 3 emissionem *Christi* . . . semetipsos -tos esse affirmant). 2, 28, 6 (2, 42, 4) quem inenarrabilem . . . vocant, hunc, quasi ipsi -verint primae generationis eius prolationem et generationem, enuntiant (*aliter dist. edd.*). Ps. ORIG. tract. 7 p. 79, 17 (*ad exod. 1, 16 sqq.*) *animae mentesque sanctorum* virtutes bonorum operum, quasi quemdam divini seminis partum de cordis utero -antes, in lucem cogitationis producebant.

2 *per hebraismum respiciuntur dolores, quales mulier obstetrici commissa pati solet*: **a** *c. dat. fere i. q. partum infligere*: HIER. psalt. sec. Hebr. 29, 9 (*8* vox domini parturire faciens desertum Cades) vox domini -ans cervis (cervas *vel* cervos *var. l.*) et revelans saltus (*hebr.* j^e^ḥôlēl, *gr.* καταρτιζομένου, *Itala Sangerm. al.* = *Vulg.* praeparantis, *Veron. al.* perficientis). **b** *c. acc. fere i. q. affligere*: IVLIAN. in Iob 26, 6 (*ad 26, 5*) in graeco: 'numquid gigantes -buntur *eqs.* ?' . . . pro 'resurgunt' '-buntur' interpretatus est a similitudine mulierum parturientium (*gr.* μαιωθήσονται, *hebr.* j^e^ḥôlālû, *Vulg.* gemunt; *aliter Hier. interpr. Iob et Aug. in Iob p. 562, 2*).

deriv.: obstetricatio.

obstetrīx (obsetrīx), -īcis *f.* *cf.* obsistere, obstare. *de orig.*: DON. Ter. Andr. 299, 1 quae opem tetulerit, -x dicitur (473, 5). AMBR. epist. 5, 10 -es dictae, eo quod obsistant dolori vel certe pignori, ne . . . in terram defluat (*cf.* SCHOL. Ter. p. 83, 8 eo quod obstat ventri. p. 87, 1 [*ad* Andr. 515, *v. infra l. 63*] ab obstando, eo quod obstet puerum ab uno in aliud [*locus lacunosus esse videtur*]). *de scriptura*: op- *passim in titulis* (CIL VI 6647. *al.*; *paulo rarius* ob-) *et codd.* (*e. g. l. 48*). -sti- PLAVT. Capt. 629 (*deest A*) *et saepius var. l.*; *cf.* PRISC. gramm. II 166, 1 '-x' . . . pro 'obstitrix' (-sta- *var. l.*). -se- (*per dissimilationem*) *testantur* PROB. app. gramm. IV 198, 33 sq. -x non opsetris (*sic Gundermann et Heraeus, ALL 11, 1900, 325*; opstitris *legit Förster,* obses non ⟨. . .⟩ *olim Endlicher*). GLOSS.^L^ II Abāv. OB 63 -x: quae corrupte obsetrix nuncupatur (V Aa OB 238 GLOSS. V 508, 16). *exstat* CIL III 8820 VI 9720. 9722. 9724. 9725 (*sed* -ste- 9721. 9723. *al.*). X 1933 INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 427 *et primitus* CIL VIII 4896 (e *et* t *in ligatura*). CE 226, 1 (t *insertum paulo supra lineam*). *in codd.* PLAVT. Mil. 697 (opse- *A*) *et passim* (*v. Reiter, BphW. 39, 1919, 642 sqq. Souter, Raccolta di scritti in onore di F. Ramorino 282*); opte- HIER. in Ier. 5, 63, 9 (*V*), osse- SORAN. p. 89, 11 (*cod. Hafn., v. Rose in indice*). *nom.* -ris *l. 42 et var. l.* DON. Ter. Andr. 473 VVLG. gen. 35, 17. NOT. Tir. 24, 47. *de notione*: SORAN. p. 6, 3 quid est -x? femina omnium muliebrium causarum docta, etiam medicinali exercitatione perita *eqs.* (*gr.* μαῖα). GLOSS. μαῖα. quae parturientibus praeest. *cf. l. 82.* *legitur inde a* PLAVTO, TER., VARRONE, HOR.; *in titulis librorum* Ps. SORAN. epit. ('liber geneciae ad Soteris -x'). EPIST. pontif. Thiel Gelas. 42, 6 liber de nativitate salvatoris et de Maria vel -e apocryphus. [*dub. trad.* PLAVT. Truc. 131 (meretricem *A*).]

i. q. medica parturientium, μαῖα: **1** *proprie* (*attulimus omnia exempla usque ad* TERT., *inde selecta*): PLAVT. Capt. 629 an tu fortasse fuisti meae matri -x . . .? Cist. 141 peperit . . . sine -is opera et sine doloribus. Mil. 697 -x expostulavit mecum parum missum sibi. TER. Andr. 299 -em accerso (515 missast ancilla . . . -em accersitum ad eam et puerum ut adferret simul. Ad. 354. 620 SEN. epist. 117, 30). Ad. 292 nec *habeo* quem ad -em mittam (618). VARRO frg. Non. p. 447, 36 educit . . . -x, educat nutrix. p. 528, 13 natus si erat vitalis ac sublatus ab -e, statuebatur in terra. HOR. epod. 17, 51 tuo cruore rubros -x pannos lavit. VAL. MAX. 3, 4 ext. 1 *Socrates natus* Phaenarete matre -e. PHAEDR. app. 17, 2 *lupus* -is partibus se posse fungi dixit, promittens opem. COLVM. 7, 3, 16 partus . . . inci[pi]entis pecoris non secus quam -um more custodiri debet. PLIN. nat. 28, 67 (*de urina*) -um nobilitas non alio suco efficacius curari pronuntiavit corporum pruritus. 28, 70. 28, 83 Sotira -x. 28, 255. 32, 135 Salpe -x. FRONTO p. 118, 15 v. d. H. (p. 124 N.) *liberi regum* -is manu imperium adipiscuntur (CYPR. epist. 4, 3 cum et manus -um et oculus saepe fallatur. ZENO 2, 8, 2 *syn.* medica. COD. Iust. 6, 29, 3, 1 FRG. Enoch 3. *cf. p. 239, 84*). VLP. dig. 9, 2, 9 pr. si -x medicamentum dederit et inde mulier perierit, Labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse (*cf. ibid.* 1 -x supponens tenetur). 25, 4, 1 pr. (*ex rescripto divorum fratrum*) tres -es probatae et artis et fidei . . . eam inspiciant (*cf. ibid.* 4. 5. 10 [*edictum praetoris*]. *al.* PAVL. sent. 2, 24, 8 venter inspicitur per quinque -es [INTERPR.: id est medicae]. CYPR. epist. 4, 4 inspiciantur . . . virgines ab -bus diligenter, et si virgines inventae fuerint *eqs. similia saepius*). 50, 13, 1, 2 medicorum quoque eadem causa est . . .; sed et -em au-

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

diant, quae utique medicinam exhibere videtur (APVL. apol. 69 medici cum -bus consentiebant. TERT. carn. 20 l. 40 -es et medici et physici. COD. Iust. 6, 43, 3, 1 [*antea*: medicis utriusque sexus]). PAVL. sent. 2, 24, 9 -em, quae partum alienum attulit, ut supponi possit, summo supplicio adfici placuit. TERT. monog. 16, 8 *antichristus* adducet illis carnifices -es. pudic. 5 p. 227, 15 sciunt . . . -es, quot adulteri conceptus trucidentur. ITALA gen. 38, 28sq. (Ambr. in Luc. 3, 20. *al.*, *cf.* VVLG.) unus de utero eius *Thamar* praemisit manum, quam corripiens -x coccum ligavit dicens: '*eqs.*' . . . *altero exeunte* dixit . . . -x (mulier *Vulg.*): '*eqs.*' (*gr.* μαῖα. *explicat* AMBR. *l. c.* 3, 22 illa -x, fortasse iustitia, quae nos emissos alvo naturae matris excepit). exod. 1, 15sqq. (Lugd. *al.*, *cf.* VVLG.) dixit rex Aegypti -bus Hebreorum . . .: 'cum obsetricabitis Hebreas et fuerint prope partu, si quidem masculus fuerit, occidite eum *eqs.*' (*gr.* μαίαις. *explicant* PS. ORIG. tract. 7 p. 79, 13 -es istae . . . animae sunt mentesque sanctorum. RVFIN. Orig. in exod. 2, 2 p. 156, 30 videntur -es istae duae utriusque testamenti figuram servare . . .; ab his ergo animae . . . velut -bus medicantur. p. 157, 31 si deum times et exhibes -is officium animae tuae . . ., interiorem tuum hominem medicaris et foves). SERV. Aen. 3, 73 nata Diana parturienti Apollinem matri dicitur praebuisse -is officium (AMBR. epist. 5, 10 consideremus, quod -is o. sit *eqs.* *cf. l. 18*). RVFIN. Orig. in exod. 2, 1 p. 154, 19 -um ministerio (PALLAD. hist. mon. I 56 *monachus* ministerium -is assumpsit [*gr. p. 164, 12 B.* ἰατρίνης ἐπέσχε τόπον]). AVG. civ. 3, 17 p. 125, 15 D. se . . . Aesculapius excusabat, quod archiatrum, non -em profitebatur. *et saepius.* 2 *in imag.*: TERT. anim. 39, 2 omnes idololatria -e nascuntur. *cf. allegorias l. 10. 14sqq.*

deriv.: obstetricalis, obstetricia (-us), obstetrico(r).

GLOSS. II 229, 49 ἀντικοτῶ: **obstigilo** (s *suprascr.*, obstringillo *Heraldus*), obtrecto, officio. *obscurum.*

[obstinācitās *falso cod. B* VLP. coll. Mos. 15, 2, 1.] *?* **obstināculum** *v. p. 238, 25.* **obstinanter** *v. p. 242, 59.* **obstinātē** *v. p. 243, 76.*

⁎obstinātio, -ōnis *f.* *ab* obstinare (obstinatus). GLOSS. mentis duritia vel intentio. contentio, nequitia, stultitia. iniquitas. -e: ἐπιμονῇ. *legitur inde a* CIC., NEP., SEN., *in poesi apud* PRVD.

i. q. pertinacia, perseverantia (*c. gen. defin. saepius, inhaerentiae infra l. 79*): 1 *respicitur magis habitus* (*sing.*): a *animantium*: α *variorum* (*serpentium l. 65*): CIC. prov. 41 quae ego omnia non ingrato animo, sed -e quadam sententiae repudiavi. NEP. Att. 22, 2 preces . . . taciturna sua -e depressit (*cf.* SEN. dial. 9, 4, 6 tacita. IVLIAN. in Iob 3, 1—3 tacendi). SEN. epist. 76, 20 brevis -o animi aliquo stimulo excitata (94, 7. *cf. p. 242, 4 et* CLAVD. DON. Aen. 2, 60 p. 155, 6 mentis [2, 650 p. 234, 23. 2, 670 p. 239, 1. *adde p. 242, 7*]). TAC. hist. 2, 46, 3 eandem (*atque praetorianorum*) -em adventantis exercitus. 3, 39, 2 Blaeso super claritatem natalium et elegantiam morum fidei -o fuit (*cf. l. 71*). 5, 13, 3. APVL. met. 1, 26, 3 (*2* 'non prius . . . discedam quam me sequaris') -i suae me ingratis oboedientem. 2, 20, 6 (*5* omnium . . . optutus in unum . . . conferuntur) cunctorum -e confusus. 10, 26, 5 nec eum -e sacrilega . . . mulier . . . a se discedere passa est. TERT. castit. 13 l. 25 feminae . . . ob univiratus -em famam consecutae. COD. Iust. 7, 14, 5, 2 (*a. 293*) si . . . diversa pars perseverat in eadem -e. PANEG. 12, 5, 4 -o eorum, qui . . . ausi fuerunt . . . resistere. PS. HIL. libell. 19 p. 91, 33 ne et ipsam partem *continentiae*, in qua sibi plaudebat, -e videatur amittere. SYMM. epist. 1, 77 ea res . . . necdum a proposita -e deducit pervicacem petitionem. AMM. 15, 6, 4 haec et similia perplexe temporis -e scrutante. 16, 11, 11 hostili. 17, 9, 1 barbarica. 21, 12, 4 in inmensum -e gliscente ex conloquio re infecta disceditur. *al.* RVFIN. hist. 3, 8, 8 voces pari -e et clamore repetebat (*gr.* = *Ios. bell. Iud. 6, 302* φωνὰς βοῶν διετέλει, *Ps. Rufin.* vociferans perseverabat). MACR. Sat. 3, 17, 13 legem . . . -o . . . luxuriae et vitiorum firma concordia . . . irritam fecit. HIL. AREL. vita Honorat. 23 l. 18 obluctanti mihi et . . . -em interdum meam sacramento obstringenti (*seq.* duritiam). ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 23, 29 cum Cananaea . . . -e victrice . . . supplicaret (*cf. Matth. 15, 22*). CASSIOD. in psalm. 13, 3 (7) quod *genus serpentium* naturali -e verba incantantium non perhibetur admittere. *al.* β *Christianorum*: PLIN. epist. 10, 96, 3 pertinaciam . . . et inflexibilem -em debere puniri (*antea*: perseverantes. *huc respicit* TERT. apol. 2, 6 -em non sacrificandi [*inde* PROSP. chron. I p. 420, 564]). TERT. nat. 1, 19, 2 de persuasionibus omnis -o nostra praestruitur. apol. 27, 2 quod . . . -em saluti praeferamus. 27, 7 pro fidei -e damnamur (CYPR. epist. 56, 2 p. 649, 2. *cf. l. 46*). 50, 15. spect. 1 p. 1, 19 sunt qui existimant Christianos, expeditum morti genus, ad hanc -em abdicatione voluptatium erudiri. p. 2, 3 (*?*, observatio *C*). LACT. inst. 5, 2, 6 (*verba auctoris in Christianos invecti*) ut pertinaci -e deposita corporis cruciamenta devitent *eqs.* PRVD. perist. 5, 178 callum pectoris praedurat -o. PASS. Saturn. Dat. (BHL 7492) 15, 6 permanes in -e tua. γ *infidelium, haereticorum sim.*: TERT. nat. 1, 4, 11 alii tanta -e certant, ut cum suis utilitatibus depugnent. adv. Marc. 1, 14 p. 309, 7 quanta -o duritiae tuae (CYPR. epist. 55, 21 vel d. vel censurae). CYPR. Demetr. 7 quod ad eum non convertamini, comminatur *deus*: et tu miraris . . . in hac -e et contemptu vestro, si *eqs.* epist. 4, 4 p. 476, 10 sciant se cum hac sua inpudica -e numquam a nobis admitti in ecclesiam posse (*cf.* PS. RVFIN. in Am. 4, 12—13 impudenti. in Ioel 1, 5 impudentia et -e peccantium). 44, 3 -is . . . et erroris. 45, 3 -e . . . vel furore. 47 Novatiani ac Novati -e et pravitate seducti de ecclesia recesserunt. 51, 1 perfidiae et haereticae pravitatis -e. 54, 3 p. 623, 8 superba est ista -o et sacrilega praesumptio (73, 13. 74, 3. *cf. l. 21*). *al.* ARNOB. nat. 1, 31. 1, 65 pectoris. HIL. in psalm. 118 heth 15 p. 431, 18 primitiae Aegyptiorum meritissima impiae -is clade percussae sunt. PELAG. in Rom. prol. p. 7, 14 quod idolis servivimus, non -i mentis, sed ignorantiae deputandum (AVG. anim. 2, 4, 8 quis adversus evangelium tanta -e m. obsurduit, ut . . . ? *cf. p. 241, 43*). PS. RVFIN. in Am. 4, 9 delinquendi -em superare. AVG. bapt. 3, 13, 18 per haeresis aut schismatis -em. c. Pelag. 4, 4, 8 si in hac -e (obscuratione *C*) duraverint (CASSIOD. in psalm. 57, 9 [8]. 134, 14). *al.* CONSVLT. Zacch. 2, 17 p. 87, 26 Novatianos atroci -e caecatos. COD. Theod. 16, 5, 7, 1 consuetudo -is et pertinax natura *Manichaeorum*. EPIST. pontif. 374 Conc.S I 2 p. 12, 3 in perversae disputationis -e persistis (*gr. I 1, 1 p. 82, 30* παραμονῇ). CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 23, 5 pervicaci -e. CASSIOD. in psalm. 118, 126 Iudaeorum. *et saepius.*

b *transfertur ad sidera*: FIRM. math. 6, 15, 22 si . . . radios suos diametra -e pulsaverint *Saturnus et Luna* (*cf. 21* si . . . unus alium diametra radiatione respexerit).

2 *respiciuntur magis dicta, facta* (*plur. praeter l. 22sq.*): TERT. nat. 1, 17, 1 de -bus . . . vel praesumptionibus si qua proponitis *eqs.* (*cf. supra l. 3*). 1, 17, 2 prima -o est . . ., quod inreligiosi dicamur in Caesares. 1, 18, 1 reliquum -is in illo capitulo collocatis, quod neque gladios neque cruces . . . recusemus. 1, 19, 1 horrenda -um Christianarum (*apol. 49, 1* praesumptiones). AVG. coll. c. Don. 3, 6, 7 p. 57, 33 vicit cognitor tam longas -es (*antea*: illis . . . eadem repetentibus, ne causa ageretur *eqs.*). NOVELL. Maior. 6, 5 viduarum . . . -bus permovemur, quae *eqs.* LEO M. epist. 160, 1 Conc.S II 4 p. 107, 33 haereticorum -bus obviare (CASSIOD. in psalm. 5, 10 -es pertinacium h.). CASSIOD. in psalm. 52, 6 (7) 'dissipat ossa', id est -es durissimas.

1. obstinātus, -ūs *m.* *ab* obstinare (obstinatus), *cf.* obstinatio. GLOSS. II 396, 33 παράταξις, ἡ παρασκευή: -s. GLOSS.L II Abav. OB 61 obstenatu: rogatu (*cf. 77* obtestatu: r.).

2. obstinātus *v.* obstino.

obstineo *v.* obtineo.

obstino, -āvī, -ātum, -āre. *cf.* destinare, praestinare *et v. Walde-Hofmann I 344.* *inter verba I^ae coniug. affert* CHAR. gramm. p. 473, 31 B. GLOSS. στηρίζω. -at: opponit. desperat. *cf. l. 68.*

1 *c. vi destinandi*: a *i. q. animo offirmato decernere*: PLAVT. Aul. 267 id (*sc. aurum*) inhiat, ea affinitatem hanc -vit gratia ('*ita animo proposuit, ut inde depelli nequeat*' *Ussing*). LIV. 23, 29, 7 -verant animis vincere aut mori. *p. p. p. pro adi.* (*cf.* destinatus *vol. V 1, 761, 23sqq.*): LIV. 2, 15, 5 id certum atque -tum est. PLIN. paneg. 5, 6 -tum . . . tibi non suscipere imperium, nisi servandum fuisset. b *i. q. firmiter obstringere* (*cf.* destinare *l. c. 755, 51sqq.*): CATO or. frg. 8, 2 (60 M.) famam flocci fecit, intercutibus stupris -tus, insignibus ('*fortasse* insignitus' *Jordan*) flagitiis. ACC. trag. 275 et fletu et tenebris -tus speciem amisi luminis conspiciendi insolentia. c *i. q. addicere*: GREG. TVR. glor. mart. 104 p. 559, 25 confitebantur se iudicio dei ob iniuriam martyris fuisse morti pessimae -tos (*cf.* destinare *l. c. 757, 49 sqq.*).

2 *usu sec. adi.* -tus (*l. 62*) *novato i. q. pertinacem esse, perseverare*: TAC. hist. 2, 84, 2 Vespasiano . . . ad obtinendas iniquitates haud perin⟨de⟩ -ante (*cf. Liv. 29, 1, 17* pertinaces ad obtinendam iniuriam). SORT. Sangall. 51, 9 si non -es, cum gloria redis ad tuos parentes. SCHOL. Cic. Bob. p. 85, 25 -ante (obstine|te *trad.*, *em. Stangl*; obstante *edd. vet.*) . . . senatu pro sanctimonia religionum adversus crimen incesti iudices tamen . . . dati sunt.

adv. **obstinanter.** [*var. l. p. 244, 11.*] *i. q. pertinaciter*: PASS. Scill. 14 G. oblata sibi facultate ad Romanorum morem redeundi -r perseveraverunt (*gr.* ἀκλινεῖς τὴν γνώμην διέμειναν).

part. perf. **⁎obstinātus**, -a, -um *adi.* (*pro subst. p. 243, 6. al.*) *ad l. 52 pertinens, illis formis verbalibus prius usurpatum.* *hic illic* op-, -sten-. *compar.* -ior CIC. Att. 1, 11, 1 LIV. 2, 40, 3 ITIN. Alex. 29 COD. Theod. 16, 5, 6 pr., *superl.* -issimus SEN. epist. 71, 10 AMM. 17, 14, 2. *al.* NOT. Tir. 89, 67. *de notione*: FEST. p. 193 '-o' obfirmato, perseveranti, ut tenere possit (*afferuntur* PACVV. *l. 76*, ACC. *p. 243, 26*, CATO *l. 46*, NAEV. *l. 80*. *cf. etiam* PAVL. FEST. p. 192 obstinat: obfirmat). DOSITH. gramm. VII 427, 15 -o animo ἐπιτεταμένῃ ψυχῇ. SYNON. Cic. p. 437, 2 obluctans. -us. pertinax *eqs.* GLOSS. παρατεταμένος, ὑποκατάστατος, ἐγκρατής. qui aliquid praecipitanter et sine revocatione facere festinat. perseverans, durans. pervicax, pertinax. desperatus vel inrevocabilis, desperabilis. obduratus. rigidus. depravatus. *legitur inde a* NAEV., PACVV. (*v. l. 76*), ACC., CIC. [*e coni. dub.*: ASCON. Mil. p. 31, 1 cum interregem prodere -iores (*Stangl*, obstatores *sim. trad.*) essent. *dub. interpr.*: PACVV. trag. 425 -i exortus (*v. vol. V 2, 1590, 23*).]

fere i. q. animo offirmato perseverans, pertinax (*in bonam vel malam partem*): 1 *absolute*: a *de animantibus* (*hic illic praedicative*): NAEV. trag. 50 vos qui astatis -i. LIV. 1, 58, 4 *mulierem* -am videbat et ne mortis quidem metu inclinari (23, 17, 4. 27, 9, 14. 43, 22, 8. *cf.* IVST. 14, 6, 9 -os venire ad se armatos videt *Olympias percussores*. AMM. 17, 14, 2 cum -issimum regem . . . obdurescentem . . . cernerent). 2, 10, 10 cum in obiecto cuncta *tela* scuto haesissent neque

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ille *Cocles* minus -us ... pontem obtineret. 7, 33, 16 (*antea*: pertinaciore hoste). 22, 15, 1 quamquam probe scit ... infamem suam cunctationem esse, -us tamen tenore eodem consiliorum aestatis reliquum extraxit *Fabius.* 29, 15, 14 consules -i legatos manere Romae iubent *eqs.* 40, 35, 7 ita ... -os esse milites, ut non ultra retineri posse in provincia viderentur. SEN. Phaedr. 574 saepe -is induit frenos Amor et odia mutat. CVRT. 9, 3, 18 castigare -os. FRONTIN. strat. 2, 4, 1. 2, 9, 3 -orum pervicaciam. TAC. hist. 3, 29, 1 -os inter se (*'cum obstinatione inter se certantes' Heraeus*). ITIN. Alex. 29 caesis ... -(i)oribus fugatisve. AMM. 21, 6, 2 perduellem et -um. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 274 Herodes ... -us in Arabiam ... festinabat (*gr.* συντονώτερον). BENED. reg. 64, 16 non sit nimius et -us *abbas.* *usu christiano* (*maxime de peccatoribus, haereticis sim.*): TERT. nat. 1, 20, 2 date dextras ..., -i et vani cum aequalibus. CYPR. epist. 55, 22 miror ... quosdam sic -os esse, ut dandam non putent lapsis paenitentiam. laps. 33 ante admissum facinus inprovidi, post facinus -i. FIRM. math. 5, 6, 9 qui deos -i sacrilego (-o sacrilegii *Kroll, cf. l. 47*) furore contemnant. AVG. civ. 22, 5 p. 560, 11 D. pauci -issimi ... ipsi mundo iam credenti adhuc usque non credunt. c. Cresc. 3, 38, 45 quilibet -issimus, qui contra omnes voces rationis obduruit. OROS. hist. 7, 5, 11 populum tunc infideliter -um. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 74, 4 si quidem consentiamus, ... si vero -i sumus (*gr. I 1, 1 p. 96, 22* ἐνσταίημεν). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 154, 22 -os, qui se ... seiunxerant. CASSIOD. in psalm. 7, 12 Iudaeos (103, 11). 39, 10 (11) quamvis inter -os periculosum fuerit praedicare veritatem. 72, 5 peccatoribus. 128, 5 adversariis. **b** *de rebus ad animantia pertinentibus*: ACC. trag. 84 tam -o animo confisus tuo (SALL. Catil. 36, 4 LIV. 2, 65, 5. 6, 20, 11. 10, 11, 12. APVL. met. 5, 21, 3 statuto consilio et -o a. 9, 17, 5 FIRM. math. 6, 29, 6. *al. cf. p. 242, 69 et sub 2a*). CIC. Att. 1, 11, 1 quanto mihi videatur illius voluntas -ior et in hac iracundia obfirmatior (CASSIOD. in psalm. 93, 3). CATVLL. 8, 11 -a mente perfer, obdura ([*19* destinatus obdura]. PRVD. perist. 10, 582 OROS. hist. 1, 3, 2 CASSIOD. in psalm. 119, 7). HOR. carm. 3, 11, 7 dic modos, Lyde quibus -as adplicet aures. LIV. 1, 58, 5 pudicitiam. 6, 40, 1 tam -am orationem tribunorum (*cf.* 39, 39, 12 tam -a vox). 9, 7, 3 silentium (9, 38, 14 CVRT. 9, 2, 30). VAL. MAX. 3, 2, 9 -a ... animi praesentia. SEN. Phaedr. 864 consilium. dial. 2, 9, 5 patientia (PANEG. 3, 6, 1 -am et immobilem). 6, 8, 2 non illa concitata *tristitia,* qualis initio fuit, sed pertinax et -a. epist. 66, 12 fortis atque -a tormentorum perpessio. TAC. hist. 5, 5, 1 fides. ann. 15, 21, 3 severitas. APVL. apol. 71 viduitate. met. 1, 3, 2 crassis auribus et -o corde respuis (PS. RVFIN. in Am. 6, 10—12 AVG. civ. 6, 4 p. 250, 8 D.). 1, 20, 1 incredulitate. VLP. coll. Mos. 15, 2, 1 mathematicorum callida inpostura et -a persuasione. CYPR. epist. 45, 1 -a et inflexibilis pertinacia. hab. virg. 5 vincendi corporis ... -a certatio. unit. eccl. 23 schismatum duces ... in caeca et -a dementia permanentes. PANEG. 11, 16, 5 feritatis. CAPITOL. Gord. 20, 3 constantia. ARNOB. nat. 2, 5 perversitate. FIRM. err. 8, 2 -o mentis furore (28, 10. 13 math. 5, 6, 9). math. 1, 5, 8 -a mentis animositate (1, 7, 13. 5, 6, 10). 1, 10, 10 errore. 3, 11, 13 cupiditatibus. 6, 10, 9 -o mentis iudicio (VINC. VICT. Aug. anim. 2, 16, 22 inprobi atque -i). 8, 6, 4 austera facie, prolixa barba, -a fronte (FACVND. defens. 12, 3 p. 838^B *Oziae* -issimam f., quam reverentia deseruerat). AMM. 14, 1, 8 propositum (14, 5, 5. 19, 12, 2 -um fixumque. 29, 1, 19). 21, 3, 3 certamen. RVFIN. hist. 4, 15, 43 contentionem (5, 24, 16. AVG. civ. 20, 17 p. 445, 7 D. -issima [AVG.(?) un. eccl. 25, 73]). AVG. civ. 2, 1 p. 53, 16 D. -issima pervicacia (COD. Theod. 11, 38, 1). in Iob p. 607, 21 duritia. *al.*

2 *c. structuris*: **a** *praepos.*: LIV. 2, 40, 3 multo -ior adversus lacrimas muliebres erat *Coriolanus* (3, 47, 4 a. quae omnia -o animo. AVG. c. Parm. 1, 1, 1 p. 20, 5 suscipere -issimum animum a. apertissimam veritatem). 5, 41, 1 adventum hostium -o ad mortem animo expectabant (AMM. 17, 13, 28 SVLP. SEV. chron. 2, 30, 5. *cf.* ad *c. gerund.*: LIV. 6, 3, 9 quibus animi ... -i ad decertandum fuerant. CVRT. 4, 6, 28. 8, 1, 30. 8, 2, 11 ad moriendum. SVET. Iul. 15 AMM. 28, 1, 13 CASSIOD. in psalm. 118, 115). SEN. epist. 71, 10 populanium pro rege suo virtus -issima (TAC. hist. 2, 101, 2 animos -os p. Vitellio). QVINT. inst. 12, 1, 10 sit aliquis adeo contra veritatem -us, ut audeat dicere *eqs.* TAC. hist. 3, 56, 3 acerrimum militem et usque in extrema -um (AMM. 17, 11, 3 *urbes* -ae in perniciem Romae. *cf.* SACR. Gelas. 3, 15 in suis pravitatibus -os). AMM. 15, 3, 2 gesta retulerunt ad principem erga haec et similia palam -um et gravem. **b** *inf.*: LIV. 7, 21, 1 dictatore -o tollere ... consulatum *eqs.* 9, 25, 6 claudere *portas.* 9, 32, 9 mori (28, 22, 15. 42, 65, 11 AMM. 19, 11, 13. 25, 3, 10). APVL. met. 4, 4, 4 certus atque -us nullis verberibus ad ingrediundum exsurgere. *cf. p. 242, 75.* **c** ne: TAC. ann. 3, 15, 2 Tiberium ... -um clausumque vidit, ne quo adfectu perrumperetur.

adv. ᵃ**obstinātē.** *compar.* -ius, *superl.* -issime *inde a* SVET. GLOSS. ἐπιμόνως. perseveranter. intente. intentiose. *cf. l. 80sqq. i. q. animo offirmato, pertinaciter*: PLAVT. Asin. 25 (*interpol.?*) me -e adgressu's. TER. Andr. 243 itane -e operam dat, ut me ... abstrahat? (DON.: '-e' facere est aliquid in alterius malum cum conatu facere perseveranter *eqs.* EVGRAPH.: perseveranter, pertinaciter. SCHOL. p. 82, 24 perseveranter, intentive). CAES. Gall. 5, 6, 4 id -e sibi negari (*cf.* APVL. met. 9, 41, 6 denegantem). LIV. 28, 14, 6 credi. 37, 32, 5 -e restitere oppidani (QVINT. decl. 298 p. 176, 6. GREG. M. moral. 27, 53 -ius. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 4, 23 -issime). VAL. MAX. 3, 3 ext. 6 apud Indos ... patientiae meditatio tam -e usurpari creditur, ut *eqs.* PLIN. epist. 1, 12, 10 tam -e magis ac magis induruisse *Corellium* (*cf.* ARNOB. nat. 5, 25 -issime durat Ceres et rigoris indomiti pertinaciam retinet). SVET. Iul. 29 -ius omnia agi (AMM. 22, 5, 4. 29, 5, 51 -ius). Tib. 67, 2 -issime recusasse. Galba 4, 4 morem ... -issime retinuit. Tit. 8, 1 -issime tenuit, ne *eqs.* APVL. apol. 68 condicionem ... -e propositam. met. 3, 1, 4 praedicabat. CYPR. epist. 4, 4 perseverant. 44, 1 -e ac pertinaciter adserere. 59, 15 p. 684, 20 fratres -e et firmiter renituntur (SVLP. SEV. dial. 1, 6, 3 -ius). 73, 23 pertinaciter adque -e (obstinanter *N*) ... reluctari (SVLP. SEV. dial. 2, 6, 4 -ius. GREG. TVR. Franc. 9, 41 p. 467, 4 -ius). PS. CYPR. rebapt. 6 p. 76, 7 -issime repugnavit. AMM. 15, 8, 3 adnitentibus (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 160, 24 conitentis). 20, 4, 8 -issime detrectabat. 20, 7, 6 ambobus -issime conluctatis. SCHOL. Cic. Gron. A p. 345, 18 immorando. PRVD. perist. 10, 64 iugulos retectos -e opponere. OROS. hist. 5, 12, 7 Flaccus diu -issime dimicavit. *al.* *de morientibus*: LIV. 30, 8, 9 circumfusis undique hostibus alii super alios cadentes -e moriebantur. AMM. 17, 13, 14 aut -e igni peribat absumptus aut incendium vitans ... ferro sternebatur hostili.

deriv.: obstinaculum (*?*), obstinatio, obstinatus (-ūs). *Oomes.*

obstīpātio, -ōnis *f. ab* obstipare, *cf.* constipatio. *fere i. q. stipatio, congregatio conferta*: LAVRENT. paen. p. 98^B nec poterat eum *dominum* videre turbarum obsti[r]patione (*corr. Bulhart in schedis nostris*) seclusus *Zachaeus* (*cf. Luc. 19, 3*).

obstīpē *v.* obstipus.

obstīpeculus ('-pic- ?' *Lindsay,* -piusc- *Deuerling*): inclinato capite, ut solent adseverantes GLOSS. V 36, 17 (= 88, 24. 124, 57, *ubi in parte codd.* -pusc-). *ab* obstipus *demin.*

obstīpēsco *v.* obstupesco.

obstīpo, -āre. *ab* ob *et* stipare, *cf.* instipare. [*var. l. falsa*: PLAVT. Cist. 579 -at *pro* obsipat. *interpol.*: PLAVT. Merc. *post* 829.] *fere i. q. instipare*: MARCELL. med. 1, 71 gravedinem capitis ... discutit, si quis inpetigines *asini* ... inmixto aceto naribus penitus -et.

deriv.: obstipatio.

obstipuo *v.* obstupeo.

obstīpus, -a, -um. *ab* ob *et radice verbi q. e.* stipare. *coniungitur c.* obstup- *l. 61 bis.* *de notione*: FEST. p. 193 -um (*Lindsay,* obstit- *trad.*): oblicum (*affert* ENN. ann. 283 *l. 47 et* 420 *l. 49,* CAECIL. *l. 55,* LVCR. *l. 50*). GLOSS. -um: oblicum vel contra positum. inaequalem. *v. etiam l. 58sqq.* **[***confunditur in codd. passim c.* obstit-. *e coni. parum certa*: APVL. Socr. 2 p. 120 pro situ et flexu et -o (*Ribbeck,* obstito *Scaliger,* obstitu *Leo,* abstituto *trad.*) circulorum. GLOSS. II 346, 12 κατηφής: -us (obstitus *trad.*), maestus (*sic Lindsay ad Fest. p. 193 [a. 1930] v. supra coll. Gloss. II 588, 21* obstitutus: mestus).**]**

i. q. obliquus, non rectus sim.: **1** *proprie de positione*: **a** *rerum quarumlibet*: ENN. ann. 283 amplius exaugere *umbrae* (*?*) -o lumine (*v. app. crit.*) solis (*cf. l. 39 et* APVL. Socr. 1 p. 118 radios solis -i [*Ribbeck,* obstiti *Scaliger,* obstitit *trad.*]). 420 montibus -is obstantibus (*cf. l. 39*). LVCR. 4, 516 si pravast regula prima normaque si fallax ..., omnia mendose fieri atque -a necesse est (*cf. l. 40*). FAV. EVL. 17, 4 W. (= p. 12, 22 H.) -o pondere defixa subsedit *terra.* PAVL. NOL. carm. 19, 623 rigor *crucis* -us (*v. Hartel, Patrist. Stud. 6, 74*). **b** *capitis, cervicis* (*ipsorum animantium l. 63, Draconis sideris l. 56*): CAECIL. com. 99 resupina -o capitulo sibi ventum facere tunicula (cunicula *trad. cf. l. 39*). CIC. Arat. frg. 9, 5 *Draconis* -um caput a tereti cervice reflexum ([*gr. 58* λοξόν]. HOR. sat. 2, 5, 92 stes c. -o, multum similis metuenti [PORPH.: tristi ac severo; Scaurus 'inclinato' dicit. SCHOL.: in alterum humerum declinato; inclinato vel immobili, fixo; deposito]. PERS. 3, 80 -o c. et figentes lumine terram [SCHOL.: quod tacita et intenta cogitatione quasi obstupidi videantur; obstupefacto, inclinato et gravitatem simulante et cum obliquitate fixo]. CYPR. GALL. gen. 778). COLVM. 7, 10, 1 febricitantium signa sunt, cum -ae (*v. app. crit.*) sues transversa capita ferunt. SVET. Tib. 68, 3 incedebat *Tiberius* cervice rigida et -a (CYPR. GALL. num. 248 -a ... c. laborat).

2 *translate i. q. non rectus, pravus*: IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 1, 141 -o studio affirmant *eqs.* 3, 38 ne forte existat quis usque adeo -us, ut *eqs.* (*cf.* THEOD. MOPS. in psalm. 32, 6^b p. 147, 28 quis ... ita erit -us et saxeus, ut ... audeat dicere?). 4, 129 in -am punitorum profanitatem scriptoris assurgit invectio.

adv. **obstīpē.** *i. q. modo obstipo, prave*: IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 3, 119 si -e reluctareris. 6, 25 quid nos tam -e veritatis solius rationem sequendam putamus?

deriv.: obstipeculus.

obstīpusculus *v.* obstipeculus *l. 29.*

[obstirpātio *v.* obstipatio.**]** *Heine.*

? **obstiticulum** *v. p. 238, 37.* **obstitrīx** *v.* obstetrix.

obstitum, -ī *n. orig. inc., vix ab* obsistere; *v. Vahlen, Ges. philol. Schr. I 562sqq.* *genus ostenti, ut vid.*: CIC. leg. 2, 21 fulgura atque -a pianto. FEST. p. 193 '-um' (obscitum *X*): Cloatius et Aelius Stilo esse aiunt violatum attactumque de caelo; Cincius ⟨...⟩ cum qui deo deaeve obstiterit, id est qui viderit, quod videri nefas esset (*cf.* PAVL. FEST. p. 192 '-um' [obstitutum *G*^{1}]: violatum). *cf. p. 192, 9.*

obstituo, -uī, -ūtum, -ere. *vox fidei vix certae, ab* ob *et* statuere.

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gloss.L II Abav. ob 67 -tus (obsitus *coni. Goetz*): obsessus (vel circumdatus *add. Abol.*). V Aa o 224 -uit: sufficiet, ex integro fecit. Gloss. II 588, 21 -tus (*an* obstipus? *v. l. 5*): mestus. *cf. p. 244, 83.*
deriv.: obstitutio.

? **1.** Gloss. II 346, 12 *κατηφής*: **obstitus**, mestus. obstipus *coni. Lindsay a. 1930 ad Fest. p. 193, v. p. 244, 38; cf. l. 3.*

? **2. obstitus** *v. p. 192, 9. cf.* obstitum.

Gloss. II 591, 25 restipulatio: **obstitūtio**, oppositio respondendi. *ab* obstituere.

ˣ**obsto**, -stitī, -stātūrus, -āre. *ab* ob *et* stare. *de scriptura et formis*: ob- Pap. Corp. 174, 8 (*s. II/III*), *sed* op- *codd. saepe, e. g.* Plavt. Trin. 37 *cod. A* (*potius* ob- Mil. 405). *cf.* Vel. gramm. VII 64, 8 quidam et in eo, quod est '-stitit', p servare (scribere *coni. Keil*) maluerunt. Mar. Victorin. gramm. VI 21, 12 per bs . . . '-at'. (h)ost- Ps. Orig. (*in veriloquio*), Comm., Lex Sal. *notione sub II illustrata, ceterum e. g.* Ter. Eun. 483 *A*[1]. -steti *var. l.* Afran. com. 71. *al.* -stitere Sen. *p. 247, 67. cf. p. 229, 6. vulgariter* -staverit Lex Sal. *sub II.* -staturus Sen. epist. 95, 38 Stat. Theb. 7, 247 Qvint. inst. 2, 11, 1. *al.* (*var. l.* -stit- Cassiod. var. 8, 21, 3). -antum *infra l. 57.* Not. Tir. 24, 46. *de notione*: Synon. Cic. p. 435, 21 nocet . . . obest . . . -at. officit (*cf. p. 229, 10*). Schol. Iuv. 3, 243 -at: inpedit. Gloss. *ἀντιβαίνω. ἀνθίσταμαι. ἀντίκειμαι. ἀντισκοτῶ. ἐπισκοτῶ. παρατάττομαι.* -at: impedit. contradicit. -ant: non permittunt. -a: libera, succurre, pone certamen. -bit: repugnabit (*ad* Ov. met. 1, 18 *refert Goetz*). -itit: adversus fuit (*ad* Verg. *p. 247, 4 refert idem*). *legitur inde a* Plavto, Enn., Catone, Ter. *de perf. v. quae s. v.* obsisto *p. 229, 14 adnotata sunt; nonnulla exempla illuc trahi posse haud negaverimus.* [*raet. occ. vet.* uster, *raet. occ.* uštẹr; *francog.* oster, ôter, *wall.* wester, *norm., francog. occ., pict., biturig.* oûter, *borbon.* otẹ, *burg.* oûter, *loth., comit.* (*var. dial.*); *francoprov.* o(u)tá (*et var. dial.*); *prov. vet.* ostar, *delph. vet.* o(s)tar, *prov.* oustá; *vasc.* oustá; *cat. vet.* ostar. *cf. M.-L. 6023. Wartburg VII 287 sqq. G.*] [*confunditur c.* exstare (Ov. trist. 4, 5, 16), obesse (Sen. benef. 3, 18, 3; *restit.* obsiet Ter. Hec. 735), obsistere (*q. v.*), obtingere (*infra l. 81*), optare (*infra l. 67. al.; restit.* -ret Cic. Caecin. 30). *loco corrupto* Vel. gramm. VII 80, 14.]

I *intransitive i. q. oppositum esse* (*minus valet quam* impedire *p. 246, 14; copulatur c.* obsistere *l. 44,* obesse *l. 45. 59,* occurrere *sim. l. 47,* officere *l. 64. p. 246, 38. 75. 247, 56,* contra pugnare *p. 246, 81. 247, 56. al.; accedit* obviam *l. 46,* obvius *l. 62,* ob oculos *l. 81*): **A** *absol. vel c. mero dat.* (Arvs. gramm. VII 496, 16 -o tibi. *gerund. l. 74 et* Cvrt. 4, 2, 8 Plin. nat. 28, 29; *partic. fut.* Ps. Qvint. decl. 17, 13 Avson. 321 p. 260, 9 P.): **1** *generatim*: **a** *-ant animantia*: **α** *proprie*: Plavt. Curc. 291 *Graeci palliati* -ant, obsistunt, incedunt cum suis sententiis. Mil. 996 eos . . . metuo, mihi ne obsint neve -ent uspiam. Stich. 287 si rex -bit obviam (*cf. p. 229, 31*). Enn. sat. 5 restitant, occurrunt, -ant, obstringillant, obagitant. Ter. Eun. 483. Cic. Phil. 5, 9 etiamsi nemo -ret armatus (Liv. 4, 28, 5 non murus nec vallum, sed armati armatis -ant. *cf. p. 229, 38*). Sall. Catil. 58, 6 exercitus hostium duo, unus ab urbe, alter a Gallia -ant. Hor. carm. 3, 5, 51 *Regulus* dimovit -antes propinquos et populum reditus morantem. 3, 20, 5 per -antis iuvenum catervas ibit (4, 9, 43 Sen. contr. exc. 5, 5, 1). Ov. met. 8, 344 ut quisque furenti -at *canis apro*. 11, 616 manibus . . . -antia virgo Somnia dimovit. Liv. 40, 25, 7 in portis -ando magis quam pugnando. Manil. 5, 81 *aurigam* -antem . . . mora totum praecludere circum. Sen. contr. 1, 8, 5 -antes cuneos gladiis deducere. *al.* -antes *pro subst.*: Sil. 5, 277 -antum turbam. 12, 493 coetum -antum (Stat. Theb. 11, 229). Tac. ann. 1, 32, 2 inter -antes et armatos. **β** *translate*: Enn. scaen. 62 men obesse, illos prodesse, me -are, illos obsequi. Ter. Ad. 137. Acc. trag. 15 iram infrenes, -es animis, reprimas confidentiam (*cf.* 'sibi': Lvcr. 4, 1150 possis . . . effugere infestum, nisi tute tibi obvius -es. Sen. dial. 5, 13, 3 *de Socrate irato*. 9, 2, 2. epist. 94, 28 piger ipse sibi -at). Cic. S. Rosc. 112 cur mihi te offers ac meis commodis officio simulato officis et -as? 145 ubi tuis commodis officio? quid tibi -o? Verr. II 5, 105 ne iste nobis -are possit. Phil. 12, 21 rei publicae (*cf.* Verg. Aen. 11, 435 bonis communibus). off. 3, 38 *Gyges* sustulit quos -are (optare *Non.*) arbitrabatur. *al.* Hor. sat. 1, 1, 113 festinanti semper locupletior -at. Ov. epist. 15 (16), 300 neve sui furtis hospitis -et, abest *Menelaus*. rem. 91 principiis -a (Sen. epist. 72, 11. *cf. p. 230, 4 et* Qvint. inst. 2, 11, 1 video quosdam in ipso statim limine -turos mihi. *ceterum v. Otto, Sprichw. p. 287*). met. 7, 12 deus -at (Cvrt. 7, 7, 21 consilio. 8, 6, 20 Stat. Theb. 3, 643. *cf. p. 247, 3*). *al.* Liv. 3, 11, 9 legi (*11* resistebat). 22, 25, 4 non praesentem solum dictatorem -isse rei bene gerendae, sed absentem etiam gestae -are. *et saepe.* -antes *pro subst.*: Firm. err. 12, 7 ut disceremus omnia per tot -antes.

b *-ant res* (*homo pro re p. 246, 9*): **α** *proprie* (*in imag. p. 246, 48*): ① *obscurando, obumbrando sim.* (*cf. p. 246, 64*): Plavt. Asin. 451 non hercle te provideram . . ., ita iracundia -itit oculis (Sen. epist. 94, 18 si quid -at oculo et inpedit visum. Plin. nat. 24, 57 [obsistent *vel* -tunt *var. ll.*]. Ps. Apvl. herb. 113 l. 5. *cf.* Plavt. Mil. 405 experior mi ob oculos caliginem -isse [*A, Serv. auct. Aen. 1, 233*; obtigisse *P*]). Enn. ann. 420 montibus obstipis (-tis *trad.*) -antibus, unde oritur nox (*cf.* Vitr. 8, 1, 6 montes suas habent umbras -antes). Cic. ac. 2, 80 neque quicquam interiectum est, quod -et, sed intendi acies longius non potest. Hor. sat. 1, 2, 101 (*97* multae . . . officient res) altera, nil -at: Cois tibi paene videre est ut nudam. Ov. met. 2, 159 -antes scindunt nebulas *equi Solis* (*cf.* 14, 769 oppositas nitidissima solis imago evicit nubes nullaque -ante reluxit. Sen. Phaedr. 789 nulla . . . lucidis nubes sordidior vultibus *lunae* -itit. Oros. *infra l. 31*). 4, 475 Tisiphone . . . -antes reiecit ab ore colubras (*cf.* Clavd. 3, 42). Vitr. 6, 3, 2 compluvia . . . non -ant luminibus tricliniorum (*cf.* 6, 6, 6 *de parietibus*. Iavol. dig. 8, 2, 12 si . . . -tura sunt *viridia*. Clavd. 10, 86 atria . . . silva . . . -ante virescunt. *transfertur ad hominem*: Vlp. dig. 8, 5, 6 pr. luminibus tuis -turus, si aedificavero). 7, 9, 4 -ans cerae . . . lorica non patitur nec lunae splendorem nec solis radios lambendo eripere ex his politionibus colorem. Sen. contr. exc. 5, 5, 1 prospectui -bat *arbor*. Sen. epist. 92, 17 'quaedam . . . soli quoque -ant' *eqs.* (*infra*: multum interest, utrum aliquid -et tantum an impediat). Cvrt. 4, 6, 18 non, quam alte penetrasset telum, lorica -ante cognoverant. Lvcan. 7, 651 stetit aggere campi, eminus unde . . . aspiceret clades, quae bello (*i. bellantibus armisque*) -ante latebant. 9, 528 nil -at Phoebo, cum cardine summo stat librata dies. Plin. nat. 2, 56 *defectus siderum non cernuntur* globo terrae -ante convexitatibus mundi. Ivv. 6, 154 -at casa candida nautis *pictis*. Chiron 69 sine nullo humore aliquo interius -ante, sed limpidi oculi. 75 cum videris pupillae claritatem sine ulla ypochima -ante (*Veg. mulom. 2, 17, 3* sine ullo obstaculo hypochymae). Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 6, 246 collis . . . templo . . . -bat (*gr. τὸ ἱερὸν . . . ἐπεσκότει*). Prvd. ham. 876 nil ferrugineum . . . tuentibus -at (Boeth. cons. 5 carm. 2, 10). 905 obiacet . . . tellus nec visibus -at (Boeth. cons. 1 carm. 7, 13). *de sideribus invicem obscurantibus*: Enn. ann. 163 soli luna -itit et nox. Cato orig. 77 quotiens lunae aut solis lumine (*i.* -ni) caligo aut quid -erit. Sen. epist. 94, 56 defectus solis ac lunae invicem -antium. Lvcan. 9, 693 *umbra terrae* lunae . . . meatibus -at. Hyg. astr. 4, 9 Mart. Cap. 8, 869. Oros. hist. 7, 4, 15 neque lunam lumini solis neque nubes -isse. -antia *pro subst.*: Plin. nat. 28, 69 Hesiodus iuxta -antia reddi *urinam* suadet, ne deum aliquem nudatio offendat (*op. 732 πρὸς τοῖχον . . . αὐλῆς*). Tac. hist. 4, 81, 2 Boeth. cons. 3, 8, 10 W. ② *quolibet modo*: Cato agr. 155, 2 sicubi aqua constat aut aliquid aquae -at. Cic. inv. 2, 97 qua in re studio eius subita fluminis -erit magnitudo (*antea*: fuisse impedimento). ac. 2, 19 omnia removentur, quae -ant et impediunt *sensus*. Lvcr. 1, 337 officium quod corporis exstat, officere atque -are. 1, 973 an prohibere aliquid censes -areque posse *telo*? *al.* Verg. Aen. 10, 55 nihil urbibus inde (*sc. ab Ausonia*) -bit Tyriis (Aetna 487 Hor. epist. 2, 2, 71 Ov. met. 3, 568 Liv. 22, 50, 9. *al.*). Aetna 183 hinc scissae rupes -ant (Hor. sat. 2, 3, 55 ignes, . . . r. fluviosque. Liv. 38, 23, 1 saxa, . . . r.). Dirae 87 sq. -bunt . . . mihi colles, -bunt montes (Liv. 22, 6, 5 nec lacus nec m. pavori [*i. paventibus*] -bant. *cf. p. 245, 82 et* Liv. 27, 18, 9 nec tumulos nec arcem, ne mare quidem armis -isse. Mela 3, 77 Taurus. Sil. 4, 75 Alpes [Clavd. 22, 411 nulli . . . senectus, non iter hibernis -ant nec flatibus A.]). Hor. epod. 2, 32 trudit . . . apros in -antis plagas. epist. 1, 14, 9 *mens* avet spatiis -antia rumpere claustra. *al.* Ov. epist. 17 (18), 35 -itit inceptis tumidum iuvenalibus aequor (*ibid.* 174 -at aqua [fast. 6, 740]). met. 3, 80 *draco* ceu . . . amnis fertur et -antes proturbat pectore silvas. 3, 676 -antes . . . obvertere remos. 4, 73 paries, quid amantibus -as? (Sen. contr. 7, 5, 9 *dexterae* nec paries -itit [obsistit *var. l.*] nec pater. *cf. l. 7*). *al.* Liv. *p. 245, 48.* Manil. 4, 397 non perfossis fugiet te montibus aurum -bitque suis opibus superaddita tellus. Sen. nat. 3, 26, 3 cum . . . aliquid solidi, quod -ret, occurrit *flumini*. *et saepe.* -antia *pro subst.*: Aetna 113 lympha perennis . . . -antia mollit. 149 necesse est . . . -antia pellant *venti* (Hor. sat. 2, 4, 28). Sen. nat. 2, 17 (*ex Anaximene*) luctatur *spiritus* per -antia atque interscissa vadere (*cf.* 4ª, 2, 5 *Nilus* eluctatus -antia). 6, 7, 4 necesse est . . . amnis . . . violentus in -antia incurrat. 6, 13, 1 (*ex Aristotele et Theophrasto*) rixa spiritus reciprocantis iactat -antia. 6, 20, 7 cum . . . strage -antium. *al.* Tac. ann. 1, 50, 3 -antia silvarum amoliri (*c. gen. ut* Lact. opif. 15, 2 in -antia faucium . . . inlisus *spiritus*). Anon. de mach. bell. 11 -antia . . . penetrare. **β** *translate* (*pellucet vis obscurandi p. 247, 4. 6. al.*): Plavt. Trin. 37 gratiae, quae in rebus multis -ant odiosaeque sunt remoramque faciunt (Cic. S. Rosc. 122 gratiam potentiamque). Ter. Andr. 944 memoriam . . . voluptati -are. Hec. 596 ut nequoi mea longinquitas aetatis -et (*cf. l. 46. p. 247, 31 et* Ov. met. 12, 182 vetustas. Sil. 7, 307 senectus. *sim. al.*). Haut. 498 paullum negoti mi -at. Afran. com. 71 heri valetudo -itit. Cic. inv. 2, 96 demonstratur aliqua fortunae vis voluntati -isse (*cf.* 2, 112 si industriae fortuna -isse *videbitur* [Ov. Pont. 4, 12, 5 lex pedis officio fortunaque nominis -at. *al. v. et p. 229, 76. 230, 57*]. Ov. Pont. 3, 9, 30 fortunae species. Vitr. 3 praef. 2 aut rei familiaris exiguitas aut inbecillitas fortunae *eqs.*). S. Rosc. 6 quoniam . . . ei pecuniae vita Sex. Rosci -are atque officere videatur (Sall. Catil. 52, 31 sceleri). Caecin. 48 vis . . . -erit necesse est ([*antea*: vim fuisse impedimento]. Sen. epist. 85, 33. Qvint. decl. 281 p. 146, 27 -itit [obsistit *B*] tibi v. numinum et . . . religio? *cf. l. 71. p. 230, 54*). Tusc. 5, 53 sequitur, ut nihil paeniteat, nihil desit, nihil -et (Hor. sat. 1, 1, 40. Ov. trist. 5, 14, 26 n., . . . quod -et. *al.*). *al.* Lvcr. 2, 280 quiddam, quod contra pugnare -areque possit (*cf.* 2, 794). Verg. georg. 2, 482 (= Aen. 1, 746) quae tardis mora *solis* noctibus -et (Ov. am. 1, 11, 8. Tac. hist. 1, 62, 1 non -are hiemem neque pacis moras. Amm. 22, 2, 3 [muris *trad.*]). Aen. 4, 91 nec famam -are furori

[*Oomes*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(TAC. hist. 4, 63, 1 -bat ratio belli et ... clementiae fama). 4, 440 fata -ant placidasque viri deus obstruit auris (OV. met. 4, 249 conatibus. 13, 373 VAL. FL. 2, 4. STAT. Theb. 3, 629 fatis superisque -antibus. *al.*). 6, 64 *deis* -itit (*sc. nimio splendore*) Ilium et ingens gloria Dardaniae (SIL. 17, 550 divis. *cf.* OV. trist. 4, 5, 16 nominis ... honor. VELL. 2, 99, 2 ne fulgor suus orientium iuvenum -ret initiis). 6, 438 fas -at (fata -ant *var. l.*). *al.* AETNA 549 lapis ... ignibus -at (*i. ignem non concipit*). CIRIS 180 ubi ... rubor, -at amori. HOR. carm. 4, 8, 24 si taciturnitas -ret meritis invida Romuli. OV. rem. 352 nec pudor -et (SEN. Thy. 891 STAT. Theb. 11, 425 QVINT. inst. 5, 7, 1. *al.*). met. 10, 251 si non -et reverentia (STAT. Theb. 1, 289 QVINT. inst. 9, 2, 76. *al.*). *al.* LIV. 2, 7, 11 non -bunt P. Valeri aedes libertati vestrae. *et passim.* -antia *pro subst.*: SEN. contr. 10 praef. 4 quantam vim esse oportet *eloquentiae*, quae inter -antia erumpat (*cf.* QVINT. inst. 12, 9, 5 nondum ... tantum dicendi lumen accesserat, ut etiam per -antia erumperet). SEN. epist. 52, 7 (*6* qui malignitatem naturae suae vicit *eqs.*) imus per -antia. 66, 3 quosdam ... *natura* edit corporibus impeditos, sed nihilominus perrumpentes -antia. 95, 8 (*iuxta* impedimenta). PLIN. paneg. 47, 5 dura et -antia (*antea*: obices). AMBR. parad. 3, 17 (*seq.* impedimentorum ... obstaculis).

c *pass. impers.*: CIC. Phil. 13, 14 nec, si non -atur, propterea etiam permittitur *illud.* OV. met. 11, 788 *Aesacus* indignatur ... invitum vivere cogi -arique animae misera de sede volenti exire (*cf. p. 230, 2*). LIV. 9, 26, 11 si nulla -etur fraude. 21, 41, 15 hic est -andum (*antea*: hosti obsistat. *gerundium ut* SEN. nat. 4^a praef. 12 epist. 78, 15). SEN. epist. 31, 11 cui non possit -ari.

2 *speciatim*: a *technice in re iudiciali*: α *de rebus*: CIC. or. frg. A VII 34 ⟨nisi⟩ haec ipsa lex, .. -isset (SEN. contr. 1, 2, 13 VAL. MAX. 3, 7, 1^d QVINT. inst. 7, 1, 48. 7, 7, 1 legi. 7, 7, 4 IVLIAN. dig. 41, 3, 33 pr. PS. DOSITH. frg. iur. 16 libertati [*seq.* prohibet]. *cf. p. 246, 72*). LIV. 40, 9, 8 spei ... -at aetas mea, -at gentium ius, -at vetustus Macedoniae mos, -at ... patris iudicium (QVINT. decl. 280 p. 143, 15). LABEO dig. 40, 12, 42 nec tibi -bit rei iudicatae praescriptio (COD. Iust. 3, 31, 3 *a. 205.* 3, 43, 1, 2. 6, 52, 1 *a. 450.* 7, 58, 1). NERAT. dig. 41, 10, 5 ut probabilis error possidentis usucapioni non -et. IVLIAN. dig. 40, 5, 48 petenti legatario Stichum exceptionem doli mali -turam (POMPON. dig. 3, 3, 62 AFRIC. dig. 16, 1, 17 pr. GAIVS dig. 20, 6, 7, 3. COD. Iust. 8, 35, 2 *a. 213. al.*). 27, 10, 7, 2 POMPON. dig. 38, 6, 5, 1 VLP. dig. 45, 1, 7. PAP. Corp. 174, 8 (*s. II/III*) ⟨si qu⟩id -et fugitivorum servorum ⟨m⟩eorum numer⟨us⟩. COD. Theod. 12, 1, 52 non -at curialium petitioni, quod *eqs. al.* β *de hominibus* (*in iure hereditario*): PAPIN. dig. 38, 6, 7 pr. qui non -at iure intestati, iure testati videbitur -isse. VLP. dig. 28, 3, 6, 1. 38, 7, 2 pr. 38, 8, 1, 8 PAVL. dig. 28, 5, 44. 38, 17, 5, 1 MARCELL. dig. 37, 8, 3 INST. Iust. 3, 1, 13. *al.*

b *poetice fere i. q. antecellere*: VAL. FL. 1, 318 vox ... Alcimedes planctus super eminet omnes; femineis tantum illa furens ululatibus -at, obruat Idaeam quantum tuba Martia buxum. STAT. Ach. 1, 296 quantum ... Venus ... nymphas obruit aut umeris quantum Diana relinquit Naidas, effulget tantum regina ... Deidamia chori pulchrisque sororibus -at.

B *c. variis structuris aut explicativis (iuxta dat.) aut vicariis*: 1 *enunt. secund.*: TER. Andr. 103 quid -at, cur non verae fiant *nuptiae*? Hec. 587 ne mea praesentia -et neu causa ulla restet relicua, quin tua Philumena ad te redeat (LVCR. 3, 26 SALL. epist. Mithr. 17 PERS. 5, 141). CIC. nat. deor. 1, 95 quid ... -at, quominus sit beatus ...? (LVCR. 1, 780 quod contra pugnet et -et. 2, 784 nil officiunt -antque figurae. SALL. Catil. 51, 37. SALL. [?] rep. 2, 8, 4 OV. ars 2, 720 LIV. 9, 8, 6. *et saepius*). OV. ars 3, 619 -bit custos, ne scribere possis (LIV. 4, 31, 4 cum ... religio -ret, ne *eqs. al.*). ARNOB. nat. 1, 16 si ... ego ut male sit facio, cur ut bene sit non -o? (*seq.* nihil impedio. *perf.* [*an ad* obsisto*?*]: AMBROSIAST. in Rom. 7, 25, 5^a ut ... minime [GREG. M. epist. 9, 27]. PATRIC. conf. 10). EPIST. pontif. 1056 Conc.^{S} IV 2 p. 119, 22 quid -at, si ignorantiam suam deserens verba permutet? (p. 128, 32. 131, 24). 2 *praepos.*: LIV. 5, 25, 3 ab horum ... honoribus violandis dum abstinebatur, et ad reliquos similes conatus verecundia irae -bat (SEN. clem. 1, 9, 10 tibi ad imperandum [*c. gerund. ut* epist. 17, 3 multis ad philosophandum -tere divitiae. PAVL. dig. 40, 12, 38, 3 Sticho. FVLG. RVSP. epist. 1, 1]. epist. 62, 1 sibi [71, 11]). VAL. MAX. 4, 3 ext. 4 velim a sole mihi non -es (*v. vol. I 22, 7 sqq., ubi aliena quaedam irrepserunt*). SEN. benef. 7, 8, 2 in laudem (-e *Madvig*) vetustorum invidia non -at. CHIRON 71 *glaucoma* contra ipsa pupilla -at, praecludit visum luminis. PS. AVG. quaest. test. I 122, 25 nihil ... medium est, quod -et inter patrem et filium. SVLP. SEV. epist. 2, 11 adversus omnes poenas adque supplicia, quibus plerumque humana cessit infirmitas, ... immobilis -isset. 3 *inf.*: TAC. Germ. 34, 2 -itit Oceanus in se simul atque in Herculem inquiri. CELS. dig. 2, 14, 33 nec quicquam -at uni tantum ex heredibus providere (-ri *Kalb, Roms Juristen 46*) ..., ceteris autem non consuli. ARNOB. nat. 5, 41 quid ... prohibebat, quid -bat suis unamquamque rem verbis ... promere? RVFIN. hist. 3, 7, 8 nihil -at ... ea addere.

II *transitive fere i. q. impedire, arcere* (*cf. Weyman, Glotta 9, 1918, 127 sq.; dub.* SCHOL. Iuv. 6, 154 *loco fort. interpolato, ubi* obstruunt *Bücheler*): PS. ORIG. tract. 10 p. 106, 21 hostia ... ab -ando diabolo et propitiando deo nomen accepit; -ari (obstare *B*) autem diabolus et conservari anima non potest nisi *eqs.* (*antea*: ut ... hostis diabolus avertatur. *item passive*: CHALC. comm. 155 possibilium pleraque -ari, quominus proveniant, non possunt, quaedam prohibentur declinanturque consiliis. EPIST. Merov. 9 dum ... causas ..., quibus -reris, exponeris [*antea*: nisi gentilis motus obsisteret]). COMM. instr. 2, 14 (18), 15 induite vestes quas oportet, frigus ut -ent aut nimium solis (*'arceant, defendant' Dombart, cf. vol. V 1, 294, 21 sqq.*). OROS. hist. 4, 17, 8 Hannibalem (-i *pars codd.*) a capessenda ... Roma utrum Romana -itit (*def. Svennung, Oros. 31 sq.*; abstinuit *Zangemeister*) fortitudo an divina miseratio? ORIENT. carm. app. 3, 108 unde bonus pastor? maculam quod ovilibus -et. DRAC. laud. dei 1, 533 an ... posset ... ex foliis vestis contexta caducis aspectus *dei* -are? VEN. FORT. carm. 6, 10, 55 nos licet -et Arar ..., natamus amore. Mart. 4, 519 *homo* explicat ... fidei merito quod et -at origo. 4, 644 si vacat ire viam neque te Baiovarius -at. *locutio* (h)ostare de via (*cf. B. Löfstedt, Stud. üb. d. Spr. d. langob. Gesetze 330 sqq.*): LEX Sal. Merov. 31, 1 E. si quis baronem ingenuum de via sua -averit aut impinxerit (baroni viam ... obstaverit *rec. Karolina. cf. ibid.* 2). 122 si quis porcina de via sua -averit. *cf. 27, 16* si quis aratro (*i.* -um*?*) de campo alieno anteostaverit.

deriv.: obstaculum, obstantia. *cf.* obstetrix.

compos.: anteosto (*v. l. 19*). Oomes.

obstragulum (*?* -străg-), -ī *n.* *parum certum, sitne referendum ad* sternere (stragulum) *an ad* stringere (obstrigillus, *v. Walde-Hofmann II 197 s. v.* obstrigillo). *de parte crepidae, fortasse i. q. corrigia*: PLIN. nat. 9, 114 nec crepidarum tantum -is, sed (-is et *vel* obstra et *trad.*; obstrigillis *coni. Salmasius ad Solin. p.* $41\,a^B$) totis socculis addunt *margaritas.*

obstrangulo, -ātum, -āre. *ab* ob *et* strangulare, *cf.* obstringere. -guil- *v. infra* (*ter*). GLOSS.^{L} I Ansil. OB 584 -gu[i]latus: suffocatus. PR 451 praefocare: guttur -are (-guil- GLOSS. V 235, 11). *i. q. strangulando offocare*: PRVD. cath. 7, 10 arvina ... ne ... -tae (-guil- *M*) mentis ingenium premat.

obstreperus *v.* obstreporus. W.

obstrepitāculum, -ī *n.* *ab* obstrepitare, *cf.* crepitaculum. *i. q. oblocutio strepitans*: TERT. adv. Marc. 1, 20 p. 315, 14 huic expeditissimae probationi defensio ... a nobis necessaria est adversus -a diversae partis.

obstrepito, -āre. *ab* obstrepere, *cf.* strepitare. *i. q. vehementer obstrepere*: CLAVD. rapt. Pros. 2, 355 nec turbida sacris -ant lamenta choris.

deriv.: obstrepitaculum.

? **obstrepitus** *v.* ab- (*ad scripturam cf. p. 250, 49*).

^{x}**obstrepo**, -uī, -ere. *ab* ob *et* strepere. *de scriptura et formis*: *si codicibus vel editoribus confidere licet, saepius* opstr-; -stipit, -stribit GLOSS. *coniunct.* -stripiat CHIRON 156. *fut.* -strepebit IORD. Get. 38 (-pet *var. l.*). NOT. Tir. 89, 45. *de notione*: SYNON. Cic. p. 436, 23 obturbat. obloquitur. -it (*Mahne*, obserpit *cod.*) *eqs.* GLOSS. περιηχῶ. ἐπιπλήττω. περιψοφῶ. -it: impedit. obturbat. -endum: obloquendum. *legitur inde a* CIC., SALL., CVLICE, HOR., TIB., PROP. [*confund. c.* ad- (CALP. ecl. 4, 2 quam *platanum* garrulus -it [*G*, astr- *cett.*] umor. PLIN. paneg. 26, 2 plerique ... precibus ... aures -bant [*w*, adstr- *M*, *quod primus maluit Lundström, Eranos 10, 1910, 3; sed v. l. 63. 65*]); *restit. ex* obrepere (*p. 250, 44*), obserpere (*l. 47*).]

I *transitive fere i. q. strepitu opplere* (*indicatur obiectum; ambigua v. sub II*): A *passive*: CIC. Marcell. 9 eius modi res ..., etiam cum leguntur, -i clamore militum videntur et tubarum sono. OV. fast. 6, 10 nemus ..., secretus ab omni voce locus, si non -retur aquis. VAL. MAX. 8, 15, 8 quae in Cn. Pompeium ... congesta sunt, hinc adsensione favoris, illinc fremitu invidiae litterarum (in l. *Torrenius*) monumentis -untur (-unt *Madvig, Kempf*). SYMM. epist. 1, 9 ut, quae animo destinatis, nullis causationibus -antur. PS. EVSEB. CAES. hom. 2 p. 1059^B (= EVSEB. EMES. serm. 4, 1 p. 105, 2) aures -i meas a memoria beati illius viri. B *active* (*exempla dubia v. supra l. 51. 52*): CVLEX 150 geminas avium vox -it aures. LIV. 22, 50, 8 antequam ... agmina obsaepiunt iter, per hos, qui ... inconpositi -unt portas (portis *Ald.*), erumpamus. VAL. CEM. hom. 9, 3 ne misereatur *avarus* pauperi, -it vocem postulantium conturbatione sermonum: 'ille *eqs.*'

II *intransitive i. q. (cum strepitu) obversari* (*c. dat. passim*, adversus *p. 249, 28; accedit obi. int.* tantum *sim. p. 249, 4. 250, 38. 47*, quod *p. 249, 58. 250, 27*, nihil *p. 250, 45*, aliquid *p. 250, 48* [*adde* IORD. Get. 38 *et cf.* quid *p. 249, 14. 38*]): A *vi sonandi servata*: 1 *-unt animantia*: a *homines*: α *in malam partem c. respectu molestandi, inquietandi*: ① *generatim* (*fere sine dolo malo*): CIC. de orat. 3, 50 tanta ... insolentia ac turba verborum, ut ... quodam modo ipsi sibi in dicendo -ere videantur (TAC. hist. 1, 85, 3 tumultu verborum s. i. -entes. *cf. p. 250, 15*). fam. 5, 4, 1 quae res fecit, ut tibi litteris -ere non auderem (*in serm. epistulari ut*: SYMM. epist. 5, 78 occupato tibi ... verebar -ere. ALC. AVIT. epist. 35 ut me offerendis ultro epistularibus officiis non offerrem, illis occupationibus -ere timui. *cf. p. 250, 25*). PLIN. epist. 2, 17, 24 nec ipse meorum lusibus nec illi studiis meis -unt. SVET. Cal. 55, 1 si qui saltante eo *Mnestere* vel leviter -ret (*postea*: tumultuanti). TERT. orat. 17 proximis

[*Johann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-unt *clarius adorantes* (*cf.* Ps. Ambr. serm. 24, 4 Nicet. vigil. 13 p. 81, 1). Ambr. Abr. 1, 8, 71 ne cognito negotio aut inpediret aliquis aut gemitu -ret aut fletu. Rvfin. Orig. in exod. 13, 3 p. 272, 29 tantum garriunt *mulieres*, tantum fabulis -unt, ut non sinant esse silentium. Sidon. epist. 1, 2, 4 turba satellitum ... ne -at, eliminatur (*seq.* immurmurat). Cod. Theod. 14, 9, 3, 1 (= Iust. 11, 19, 1, 4) ne discipuli sibi invicem possint -ere. -entes *pro subst.* (*cf. l. 40*): Sen. benef. 4, 21, 3 vocem exaudiri fremitus -entium non sinit. Ⓘⓘ *speciatim de infeste obsistentibus, adversantibus*: Sall. Catil. 31, 8 ad hoc maledicta alia cum adderet, -ere omnes, hostem ... vocare. Liv. 1, 40, 6 uterque vociferari et certatim alter alteri -ere (*postea*: obloqui). 24, 9, 1 cum T. Otacilius ferociter ... vociferaretur atque -ret. 35, 39, 7 *cum* multitudo -ret ... senatum ... accusando (*cf.* Val. Max. 3, 7, 3 plebe. Vir. ill. 58, 8 populo). Sen. Ag. 290 quid -is, quid voce blandiloqua mala consilia dictas? (Avg. c. Cresc. 1, 9, 12 q. obstas, q. -is, cur prohibes, cur reprehendis?). Herc. f. 1031 falsum ac nomini turpem tuo remove parentem, ne tuae laudi -at (Clavd. 24, 37). epist. 121, 4 non desistam ... votis -ere. Cvrt. 8, 7, 7. 10, 6, 12 hastis scuta quatientes -ere perseverabant. Stat. Theb. 11, 383 -ret quamquam atque obstaret Erinys. Mart. 1, 95, 1 clamas semper, ... agentibus -is. Qvint. inst. 6, 3, 38. 6, 4, 11 ut -ant ingenti clamore *eqs.* 12, 6, 5 iudex tacet et adversarius -it (Ambr. Isaac 6, 56 p. 680, 5 Greg. Tvr. Franc. 10, 3 p. 486, 11). Tac. ann. 11, 6, 1. 11, 34, 2 -ere accusator. Plin. epist. 8, 14, 16. Flor. epit. 4, 2, 9 Cato adversus potentes semper obliquus detrectare Pompeium actisque eius -ere. Gell. praef. 18 temere. 7, 2, 4 aliarum ... opinionum ... auctores huic definitioni ita -unt *eqs.* Tert. adv. Iud. 1, 1 uxor. 2, 5 l. 1. 2, 7 l. 10. Cypr. Demetr. 1 p. 351, 3 oblatrantem te et adversus deum ... ore sacrilego et verbis impiis -entem (-entem veritati *Lact. inst. 5, 4, 3*). Lact. inst. 5, 1, 4 -unt ... et intercedunt, ne audiant. Amm. 17, 12, 14 in preces admissus est Arahario pertinaciter -ente. Heges. 1, 30, 4 de muro sibi -entes fugere coegit (*gr. 1, 296 ἀντιπαρηγοροῦντες*). 2, 10, 3 id quo minus liceret, -bant ad seditionem parati (*cf. gr. 2, 417*). 5, 53, 1 p. 410, 24 neque ullum -ere (*gr. 7, 353 καὶ ἔστιν ὁ κωλύσων οὐδείς*). *et saepius.* *pass. impers.* (*cf. infra l. 68*): Liv. 3, 49, 4 eos contio audit; decemviro -itur. 43, 16, 8 Graccho dicente silentium fuit; ⟨cum⟩ Claudio -retur, audientiam facere praeconem iussit. Plin. epist. 9, 13, 19 obturbatur, -itur. Avg. nat. et grat. 55, 65 quid contradicitur, quid -itur, quid misericordiam Christi petere prohibetur? -entes *pro subst.* (*cf. l. 7*): Tac. ann. 4, 42, 2 inter -entes ... audivit Tiberius probra. Hil. coll. antiar. p. 177, 12 obnitimini reclamantibus et adgregamini -entibus. Oros. hist. 7, 35, 8.

β in neutram partem de concinentibus, sono respondentibus: Tib. *infra l. 70.* Prop. 1, 16, 46 matutinis -it alitibus *amator exclusus.* Sen. Herc. O. 760 fata nec, mater, tua privata credas: iam genus totum -it; hunc ... luctu quem gemis cuncti gemunt. Stat. Theb. 11, 247 (*loq. Aepytus*) uterque loquenti *Polynici* adgemit et pulsis exercitus -it armis. Mart. 7, 18, 13 dic aliquid saltem clamosoque -e cunno. *in imag.* (*ambigue*): Avg. in psalm. 146, 3 l. 8 noli bonae cantilenae tuae -ere moribus malis.

b *animalia*: Prop. 2, 20, 6 non tam nocturna volucris funesta querela Attica Cecropiis -it in foliis (*cf.* Sen. Oed. 454 garrula per ramos avis -it. Cvrt. 8, 9, 25 cantu seriis rebus -ere docuerunt *Indi aves*). Svet. Aug. 94, 7 cum primum fari coepisset, ... -entes forte ranas silere iussit. Clavd. rapt. Pros. 2, 127 mellifer electis exercitus -it herbis.

2 *-unt res*: **a** *strictius*: *α de rebus sono praeditis*: Ⓘ *naturalibus*: Hor. epod. 2, 27 labuntur ... ripis aquae, queruntur in silvis aves fontesque lymphis -unt manantibus, somnos quod invitet leves (frondes [*v. infra*] *vix recte coni. Markland; cf.* Schol. pro 'strepunt' posuit. *item de aquis*: carm. 2, 18, 20 maris ... Bais -entis. 3, 30, 10 dicar, qua violens -it Aufidus. 4, 14, 48 -it Oceanus Britannis. Liv. 21, 56, 8 nihil sensere *milites* -ente pluvia. Stat. silv. 2, 2, 119 maria ipsa vetantur -ere *carminibus.* 3, 2, 4 non -at unda precanti. Serv. Aen. 3, 689 cum Cereri quaerenti filiam -ret *fluvius*, tacere iussus est). Prop. 4, 4, 4 multa ... nativis -it arbor aquis (Calp. ecl. 2, 95 resonant frondes, ... cantibus -it arbos. *cf.* Nemes. ecl. 1, 31 nobis *cantantibus* ne vento garrula pinus -at). Sen. dial. 3, 20, 8 *C. Caesar* iratus caelo, quod -ret (-retur *A*, *Hermes*) pantomimis *sc. tonitru.* Cvrt. 8, 13, 23 tumultuantium fremitus -entibus ventis ab hoste non poterat audiri. Ⓘⓘ *de instrumentis musicis*: Tib. 2, 1, 86 turba iocosa -it (*sc. voci precantis*) et Phrygio tibia curva sono. Ov. met. 4, 392 tympana ... raucis -uere sonis (*abl.*) et ... tibia ... tinnulaque aera sonant. 11, 18 (*v. l. 83*). Liv. 37, 29, 4 quibus *clamoribus* ... tubae -rent. Lavs Pis. 175 *quamvis* gravis -ret modulatis bucina nervis. Novell. Valent. 36 praef. inter bellicas curas et -entes lituos. Ⓘⓘⓘ *de variis*: Val. Max. 3, 8, 6 clamore imperitae multitudinis -ens (A^2, -ret LA^1, -ente *Halm fort. recte*) ... forum ... nitebatur, ut *eqs.* Plin. nat. 36, 117 ne invicem -rent scaenae. Qvint. inst. 10, 3, 28 si quid -et (*postea*: quae impedient ..., quae oculis vel auribus incursant). *c. respectu resonandi*: Greg. Tvr. vit. patr. 13 praef. p. 715, 11 *vita caelestis*, quae in exultatione perpetua manet, quae nullo gemitu -it.

β de ipso sono: Ov. met. 11, 18 ingens clamor et ... tibia ... tympanaque et plausus et Bacchei ululatus -uere sono citharae (Liv. 22, 55, 3 lamentantium mulierum. Sen. epist. 29, 12 c. et plausus. 83, 7 circensium. Cvrt. 4, 9, 20 neque consilium neque imperium accipi poterat: -bat hinc metus, praeter hunc ... luctantium mutuus c. *cf. p. 249, 76*). Sen. dial. 7, 26, 7 nulla voce mala -ente (Comm. apol. 599 tonant ore ...; -it ... v. adornata. Clavd. 18, 317 -uere avium v., exhorruit annus nomen *eqs.*). Cvrt. 6, 9, 6 fremitus undique indignantium querentiumque tota contione -bat. Calp. ecl. 6, 61 ne vicini nobis sonus -at amnis ...; namque ... raucum mihi ... lymphae respondent et obest arguti glarea rivi. Plin. nat. 28, 11 quotiens ipsae dirae -entes nocuerint. Ps. Qvint. decl. 5, 19 ne colloquiis nostris terribilis catenarum stridor -ret. Paneg. 10, 2, 4 armorum sonitus tuis vagitibus -entes.

b *latius de incorporeis variis* (*fere in imag.; cf. supra l. 3*): Sen. epist. 56, 8 animus illi *dormienti* -it; ... huius conpescenda seditio est (Avg. conf. 11, 27, 36 noli, *anime*, mihi -ere, quod est: noli tibi -ere turbis affectionum tuarum. *cf.* doctr. christ. 2, 21 G. animam tumultuantem quodam modo atque -entem sibi). Cvrt. 6, 10, 14 scelerati conscientia -ente condormire non possunt. 8, 1, 49 clausae erant aures -ente ira. Apvl. flor. 16 p. 72 laetitia facundiae -it et cogitatio voluptate impeditur. Tert. praescr. 14 l. 13 cedat curiositas fidei, cedat gloria saluti: certe aut non -ant aut quiescant. spect. 23 p. 23, 10 cum ... humana recordatio etiam -ente gratia voluptatis damnandos eos *artifices* censeat. Symm. epist. 3, 50 ab hoc negotio (*sc. lectione*) cura -ente desedimus (5, 47, 2). 3, 70 utinam tibi adsiduitas adfatuum meorum non videatur -ere (*seq.* non adferre fastidium). Clavd. 21, 271 quamvis -ret pietas. Avg. c. adv. leg. 1, 24, 51 donat *deus* prodesse nobis, non solum quod docet veritas, verum etiam quod -it vanitas. c. Cresc. 1, 6, 8 non ... nobis -at in hac causa facundia tua. in psalm. 17, 38 non convertar ad quietem, donec deficiant, qui -unt mihi (*inimici, sc. affectus carnales*). Avg. (?) un. eccl. 6, 14 p. 245, 26 ubi non -at improba contradictio. Greg. M. in euang. 24, 6 p. 1187^C quibus *discipulis* ... per tentamenta -it amor mundi. Nicet. vigil. 8 p. 65, 10 per diem necessitudines variae -unt (*opp.* nox quieta).

B *c. mera vi q. e. obstare, impedimento esse*: Plin. nat. 11, 148 *ut lux* temperato repercussu non -at. 11, 176 ne restagnatio intempestiva alvi -at. Flor. epit. 2, 19, 5 ne scelera virtutibus -ant (*cf. p. 249, 50*). Min. Fel. 40, 2 aliqua consubsidunt non -entia veritati (Tert. praescr. 17 l. 5 tantum v. -it adulter sensus quantum et corruptor stilus). Tert. anim. 24, 10 si divinationi *animae* non -it corpus, nec memoriae ... officiet. coron. 5 l. 21 nec habitus extraordinarius ordinario usui -it. cult. fem. 2, 9 l. 8 hae pompae ... quam -ant pudicitiae disciplinis. adv. Marc. 3, 16 p. 402, 18 sive ... ideo Christus *venit*, ut interim quasi creatoris inreperet (*sc. in Iudaeorum fidem*), -it (*Ursinus*, -repit *MR*) Iesus ..., sive ⟨ideo Iesus⟩, ut alterius haberetur, non sinit Christus. adv. Prax. 8 p. 239, 12 trinitas ... monarchiae nihil -it (spect. 1 p. 1, 12 n. -ere religioni ... solacia ... oculorum vel aurium). uxor. 1, 7 l. 20 quantum -ant sanctitati nuptiae secundae. adv. Val. 33 p. 209, 5 ne ordini -rent *illa.* Epist. Alex. p. 195, 9 aliquid plerumque in secundis rebus fortuna -it (ab- *var. l.*). Fortvn. rhet. 3, 18 p. 131, 18 si quid obstat voci et -it. Symm. epist. 6, 14, 2 utinam tanto gaudio non -ret defectus annonae. Chiron 156 ne ... error ... veterinario ignoranti -stripiat (*Veg. mulom. 1, 38, 5* ne i. e. noceret). Avg. civ. 9, 15 p. 388, 22 D. multitudo malorum angelorum, quae se opponit ... ad impedimentum ..., ipsa multitudine -it quodam modo, ne possit ad ... bonum perveniri. in euang. Ioh. 53, 3 l. 2 non nobis -at consuetudo carnalis.

deriv.: obstrepito, obstreporus. *Johann.*

obstrepōrus, -a, -um. *ab* obstrepere, *cf.* canorus *et* strepor. *i. q. obstrepens*: Apvl. flor. 13 p. 46 animalia ... vario modo occinunt et occipiunt carmine: scilicet galli expergifico ..., noctuae intorto, cicadae -o (*F et φ, def. Armini, Eranos 26, 1928, 331*; obstrepero *edd.*, *sed* streperus *Migne 58, 64^D spurium est*). *W.*

obstrictio, -ōnis *f.* *ab* obstringere. *i. q. effectus obstringendi*: Didasc. apost. 50, 26 *deus* alligavit illos *Iudaeos* in secundatione legis et -e o⟨ne⟩ris et in duritia catenae (*cf. Const. apost. 6, 20, 6 στιβώσει φορτισμοῦ*). Cassian. inst. 1, 1, 14 membra ... cinguli -e laxasse *Petrum.*

1. obstrictus, -a, -um *v. s.* obstringo.

[**2. obstrictus,** -ūs *m. legebatur olim ex var. lect.* abstr-, *ut vid.*, *pro* affrictu Sen. nat. 5, 14, 4; *adde var. l.* -u Greg. M. epist. 9, 169 p. 167, 17.]

obstrigillātor, -ōris *m.* *ab* obstrigillare. *i. qui obstrigillat*: Varro Men. 436 aemulum illius artis atque -em (obtrigilatorem *trad.*).

obstrigillo, -ātūrus, -āre. *fortasse a* strigare, *cf. Persson, Beitr. z. indog. Wortforsch. 460 sq.* *scribitur etiam* -stig-, -string-, -gil-. Non. p. 147, 8 -are: obstare (*var. l.* -string-, *item trad.* Gloss. V 645, 6). Gloss. II 229, 49 *v. p. 241, 28.*

i. q. obstare, officere sim.: Enn. sat. 5 restitant, occurrunt, obstant, -ant (-string- *trad.*), obagitant. Varro Men. 264 lex neque innocenti propter simultatem -at (-string- *var. l.*) neque nocenti ... ignoscit. frg. Non. p. 147, 16 se -turum (-string- *trad.*), ne ... decerneretur *eqs.* rust. 1, 2, 24 -andi (-gil- *trad.*) causa ... reprehendis (*i. obtrectandi, cf.* Isid. orig. 10, 199 obtrectator ... qui -ando [-string- *trad.*] officiendoque non sinat quempiam progredi et augescere). Sen. epist. 115, 6 si

[Lebek]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nobis illam *virtutem* videre contingeret; nunc ... multa -ant (-stig- *trad.*) et aciem animi ... retinent.

deriv.: obstrigillator.

obstrigillus, -ī *m. et* **obstrigillum,** -ī *n.* (*l. 8*). *ab* obstringere. ISID. orig. 19, 34, 8 -i (-stig-, -string- *var. ll.*) sunt, qui per plantas consuti sunt et ex superiore parte corrigium trahitur, ut constringantur; unde et nominantur (*inde* GLOSS. V 573, 46 -string-. V 574, 40 ostr-). GLOSS.L I Ansil. OB 593 -um genus calciamenti est. [*coniecit Salmasius pro* obstragulum (*v. p. 248, 26*), *idem in nota ad Vopisc. Car. 20, 5 pro* vistrigilium (GLOSS.L II Philox. VI 118 σφραγιδοφύλαξ, *v. Goetz in indice*) ubstr- *scriptum esse autumans.*]

***obstringo,** -strīnxī, -strictum, -ere. *ab* ob *et* stringere. *?*opstr- CIC. fam. 13, 18, 2. *perf.* -strixi *var. l.* PLAVT. Aul. 78 AVG. anim. 2, 13, 18. SYNON. Cic. p. 436, 13 obnoxius. -ctus. obligatus *eqs.* GLOSS. -o: ἐπισφίγγω. -ctus: συνεσφιγμένος. *legitur inde a* PLAVTO, CIC., CAES., *ceterum in poesi binis vel singulis locis apud* HOR., SEN., LVCAN., SIL., IVV. *posterioresque.* [*confunditur in codd. c.* a(d)str- CIC. off. 2, 65 *et saepe* (*cf. var. l.* abstr- FLOR. epit. 4, 11, 3 LIV. perioch. 10. *al.*), *c.* obstruere (*perf.*) FLOR. epit. 4, 11, 3 RVFIN. hist. 3, 8, 4. *al.* (*falsa var. l.* CIC. dom. 115 LVCAN. 5, 197. *al.*), -ctus *c.* attritus IVV. 10, 88 (*cf. falso trad. pro* obtritus PANEG. 8, 10, 4).]

i. q. constringere, adstringere sim.: **I** *proprie*: **A** *servata vi ligandi* (*cf. l. 42; accedit abl. passim,* in *l. 32,* ob *l. 39*):

1 *vinciendo sim.* (*-untur animantes eorumque partes praeter l. 27. 28. 36*): PLAVT. Amph. 953 collo ... -cto (Aul. 78 laqueo. Curc. 693. 707. *cf.* IVV. 10, 88 cervice -cta [CYPR. GALL. Ios. 354]). HOR. carm. 1, 3, 4 -ctis aliis *ventis* (*cf. Hom. κ 20 κατέδησε, Verg. Aen. 1, 54* vinclis ... frenat). COLVM. 4, 29, 10 alii viminibus -unt, nonnulli circumdant libro fissuram, plurimi ligant iunco (*cf. 5, 11, 6* constringito, *arb. 26, 8* astringito, *Pallad. 3, 17, 3* stringemus). 6, 6, 3 partem caudae vinculo vehementer -ere (*cf. Veg. mulom. 4, 4, 3* astringi). AVG. in psalm. 129, 11 catenis (*item de catenatis*: CASSIOD. Ios. antiq. 17, 132 in vinculis [*gr.* ἔδησε]. THEOD. MOPS. in psalm. 2, 3 p. 10, 11 vinculis -cti [*Bulhart,* abstr- *trad.*]). ARATOR act. 2, 347 studeat ... sacerdos -ctis renibus ... adire (*ad exod. 28, 42* operiant, *quod explicat Hier. epist. 64, 10, 1* adstringitur). *? de ianua pessulis quasi vincta et affixa*: RVFIN. hist. 3, 8, 4 quae *ianua esset* ... seris munita ac pessulis ... teneretur -cta (obstructa *N, fortasse recte*). **2** *applicando, adiungendo*: PLAVT. Aul. 302 follem -it ob gulam. VAL. FL. 7, 602 *Iason taurum* valido ... -xit aratro.

B *de variis modis cogendi, contrahendi sim.* (*non nisi part. perf.; sublucente notione ligandi l. 46*): FLOR. epit. 4, 11, 3 (*inde* IORD. Rom. 252) vestis ... -cta (abstr-, obstructa *var. ll.*) gemmis (*i. fibulis gemmatis collecta*). GARG. MART. med. 44 thoracis -ctos sinus (*sc. angore. cf.* SIDON. epist. 8, 11, 11 strangulatus ... obstructo anhelitu gutture -cto ... periit). CYPR. GALL. exod. 202 -ctam (-ctum *trad.*) nodis vix promere vocem (*ad 4, 11* impeditionis ... linguae. *cf. de torpore*: EVCHER. pass. Acaun. 8 cum ita paralysi fuisset -cta *femina,* ut ei etiam pedum usus negaretur). PHYSIOGN. 17 p. 28, 10 frons in medium tamquam -cta. MARCELL. med. 28, 7 mali ... immaturi et adhuc -cti (*item de duris*: VEREC. in cant. 6, 7 p. 78 b 42 dura dissolvit et -cta in liquidum vertit. MART. BRAC. in bas. 10 solvit ab infenso -ctas aquilone pruinas).

II *translate et in imagine* (*vinculis sim. ex. gr. l. 66. p. 252, 17. 34. 79*): **A** *praevalente respectu officii* (*saepe iure iurando sim.; inde in adiuranda affirmatione p. 252, 19; indicatur, qua re, per ipsum subi. l. 68. p. 252, 36. 61*): **1** *in universum* (*saepius pass. vel refl.; c. dat. pers. l. 66. p. 252, 7. 15. al.,* inter se *l. 62*): **a** *-i dicitur, qui (quod p. 252, 8) officio tenetur*: **α** *indicatur mera causa, vinculum sim.*: CIC. inv. 2, 132 se legibus -ctos ... esse (*aliter p. 253, 9*). Verr. II 5, 35 officiorum religione (*var. l.* -ni. Att. 12, 43, 3. *aliter p. 253, 4*). Pis. 29 foedere (TAC. hist. 1, 54, 3 inter se. *al. cf.* ann. 2, 26, 3 pace). 30 pactione. Att. 6, 1, 8 libris tamquam praedibus. CAES. Gall. 1, 31, 7 iure iurando (VAL. MAX. 5, 3 ext. 3. *v. etiam l. 70. 72. 77. 81. aliter p. 252, 19*). civ. 2, 17, 2 fide. LIV. 10, 41, 3 vinculis fugae (*i. exsecratione*). 30, 31, 8 nulla sum tibi verecundia -ctus. CVRT. 7, 1, 29 sacramento (*cf. p. 252, 5*). LVCAN. 6, 494 cuius commercia pacti -ctos habuere deos? QVINT. decl. 306 p. 201, 16 ut tam gravi servitute iuris -xerit rem publicam, qui legem dicebat. TAC. hist. 1, 76, 1 in verba Othonis (IVST. 14, 4, 3 iure iurando). *al.*

β *praeterea indicatur finis vel res debita*: ① (*acc. c.*) *inf.*: CAES. Gall. 1, 31, 7 *Haeduos* iure iurando civitatem -ere sese neque obsides repetituros neque *eqs.* (TAC. ann. 1, 14, 4 non excessurum. PORPH. Hor. epod. 15, 1 victuram. IVST. 5, 10, 11 oblivionem fore). TAC. ann. 12, 34 religione (-ni *trad.*). IVST. 3, 4, 1 exsecratione. AVG. in psalm. 136, 15 -ite vos non eis velle placere. ② *enunt. fin.* (*v. p. 252, 6*: VAL. MAX. 9, 2 ext. 6 iure iurando -ctus, ne *eqs.* (HEGES. 5, 46, 2 sacramento [*gr. 6, 351* ὀμωμοκέναι]. AVG. c. Pelag. 2, 4, 6 conligatus et vinculo ... -ctus. *per zeugma*: AMM. 27, 5, 9 exsecratione iurandi ... -ctum mandatisque prohibitum, ne *eqs.*). IVST. 11, 3, 10 quod iure iurando se ... -xerint, ut *eqs.* (SVLP. SEV. Mart. 5, 3 precibus. CONC.S II 3, 3 p. 59, 28 [*gr. II 1, 3 p. 50, 29* ἐκρῑμάτισαν ... ὥστε]. *cf.* EPIST. episc. Aug. epist. 128, 2 illo ... nos vinculo condicionis -imus, ut *eqs.*). LIV. perioch. 10 (*spectat ad l. 65 sq.*) *exercitus* de iure iurando -ctus, quo maiore constantia ... pugnaret. AVG. serm. 196, 4, 4 adiuro, -o, nemo faciat. 224, 4, 4 obsecro vos, -o vos ..., ut non *eqs.*

③ *dat.*: TAC. ann. 15, 53, 4 alii matrimonio. VLP. dig. 50, 12, 2, 2 decimae (*antea*: obligantur). AVG. in psalm. 144, 17 quod promisi, cui me solvendo -xi. ④ *praepos.*: PLIN. epist. 10, 96, 7 se ... sacramento non in scelus ..., sed ne *eqs.* (DARES 39 omnes se in fidem Antenori -unt [*v. app. crit.; sequitur l. 22*]). APVL. Socr. 3 p. 124 ad ... munia (TERT. bapt. 13 p. 213, 4 fidem ad baptismi necessitatem). ⑤ -ctus sum *aliquid*: AVG. serm. 180, 12, 14 hoc est, quod ... audivimus, hoc est, quod -cti sumus.

b *-i dicuntur, quae promittuntur, debentur, affirmantur*: LIV. 23, 9, 3 iurantes ..., dextrae dextras iungentes fidem -ximus (30, 15, 1 [*30, 12, 19* obligandae f.]. PLIN. nat. 7, 8. SIL. 10, 490 obsidibus. *al. cf. usu iur. l. 59. aliter l. 8*). PLIN. nat. 11, 44 aequitas ... -itur. SIL. 10, 447 -unt animas patriae. TAC. ann. 13, 11, 2 *Nero* clementiam suam -ens. PS. QVINT. decl. 6, 13 -cta crudelitas (*i. lege postulata*). PAVL. dig. 45, 1, 134 pr. vinculo poenae matrimonia -i. HIL. AREL. vita Honorat. 23 l. 18 obstinationem ... meam sacramento -enti. *obi. est acc. c. inf.*: TAC. ann. 4, 31, 3 ut iure iurando -ret e republica id esse.

c *-i dicitur, qui (quod) fide promissa tegitur*: DARES 39 *Antenor* vidit se -ctum (*antecedit l. 7. cf. antea*: si sibi fides servaretur). AMM. 15, 5, 30 -cto religionum consecratione conloquio (*sc. per officium tacendi*).

2 *spectat ad officium remunerandi* (*praevalet struct. pass.*): CIC. Cluent. 190 donis, muneribus, collocatione filiae, spe hereditatis -xit *Oppianicum mater Cluentii* (PLIN. epist. 6, 18, 1 coloniam advocationis officio et te ... m. ORIENT. comm. 1, 100. *cf.* PAVL. PELL. 341 donis). 202 vobis ... liberisque vestris -ite *Cluentium* (*item c. solo dat. pers.*: Cael. 80 PLIN. epist. 8, 12, 13. PAVL. NOL. carm. 27, 145 nemo -ctior est me debitor huic. *cf. dat. rei*: CIL III 7902, 11 n⟨omini⟩ ... et ... virtutib⟨us⟩ eiius). dom. 118 tibi erat magis -ctus beneficio (Planc. 73 *syn.* obligati. CAES. Gall. 1, 9, 3 suo. *al. cf.* CIC. Planc. 2 memoria beneficii. 72 beneficii vinculis [*opp.* liber ... et solutus]). fam. 13, 18, 2 officiis (*syn.* obligatum. *cf. l. 28*). CVRT. 8, 12, 17 liberalitas ... barbarum -xerat (*beneficium pro subi. ut*: CLAVD. 28, 609 -it sua quemque salus). LVCAN. 8, 235 meritis (TAC. hist. 2, 37, 2). TAC. ann. 11, 2, 1 pecunia et stupro in omne flagitium (*cf.* PANEG. 12, 3, 6 innocentium capita ... donando usque ad mortem devotionis -xerat parricidas). 13, 18, 1 largitionibus. *al.*

3 *in sermone iudiciali* (*cf.* obligare *p. 90, 56*): **a** *-untur homines* (fides *l. 59; fere pass., refl. l. 55; c. dat. eius, cui quis -itur, saepius; cf. l. 3 sqq.; nota gen. crim. l. 45*): **α** *pertinet ad res privatas*: ① *intercedit furtum*: SAB. Gell. 11, 18, 21 (*inde* VLP. dig. 47, 2, 43, 4) furti -itur. POMPON. dig. 13, 1, 16 condictione ... ex furtiva causa -itur. ② *intercedit contractus sim.*: S. C. Vell. (dig. 16, 1, 2, 1) *feminas* virilibus officiis fungi et eius generis obligationibus -i (*item c. abl.*: AFRIC. dig. 21, 1, 51, 1 actione [MARCELL. dig. 23, 3, 59, 1. *al.*]. 30, 108, 14 fidei commisso [SCAEV. dig. 36, 1, 80, 11 COD. Iust. 6, 42, 15 *a. 256*]. MARCELL. dig. 35, 2, 54 necessitate. *al.*). MARCELL. dig. 16, 3, 22 in partes (VLP. dig. 45, 2, 8. *cf.* SCAEV. dig. 33, 2, 38 ad habitationem praestandam [PAVL. dig. 44, 7, 3 pr. ad dandum aliquid]). 17, 1, 49 -ctum emptori (*item c. solo dat. pers.*: VLP. dig. 50, 10, 2, 1). TRYPH. dig. 23, 2, 67 pr. tutelae rationi (*item c. solo dat. rei*: VLP. dig. 29, 2, 21, 1 hereditati [PAVL. dig. 29, 2, 22 se]). VLP. dig. 5, 3, 20, 20 ob venditionem. 13, 5, 1, 8 de peculio (39, 5, 12 de quibus ex eadem causa. MOD. dig. 26, 7, 32, 3). 21, 2, 51, 3 similiter. PAVL. dig. 13, 5, 19, 2 ex ea causa (COD. Iust. 5, 46, 1 [*a. 234*] ex ea obligatione. *al. v. l. 57*). COD. Iust. 4, 13, 1 pr. (*a. 238*) fidem suam -xit (*cf. l. 12 sqq.*). *accedit enunt. fin.*: VLP. dig. 23, 3, 9 (*ex Iuliano?*) -ctus est ..., ut det. *subi. est causa -endi*: COD. Theod. 5, 1, 3 eam fiduciae nomen -xit.

β *pertinet ad munera publica*: CALL. dig. 27, 1, 17, 3 muneribus municipalibus (VLP. dig. 50, 1, 2 pr. COD. Theod. 16, 2, 3. *cf.* CALL. dig. 50, 6, 10 necessitate subeundorum municipalium munerum). VLP. dig. 50, 1, 2 pr. -ctus est pater quasi fideiussor pro filio. 50, 1, 2, 3 si successorem sibi nominavit, patrem -it. PS. ASCON. Verr. p. 252, 23 -ctus ... tenetur rei p. (*cf.* NOVELL. Theod. 22, 2, 13 [= COD. Iust. 10, 36, 1, 2] civitatis ordini. COD. Iust. 5, 41, 1, 2 [*a. 213*] fisco). COD. Theod. 12, 1, 129 functioni. *al.* *accedit acc. c. inf.* (*vi finali*): VLP. dig. 15, 1, 3, 13 rem publicam salvam fore pater *decurionis* -ctus est.

b *-i dicuntur res, sc. quae oppignerantur* (*cf.* -ere fidem *l. 59*): VLP. dig. 13, 7, 11, 3 in sortem ... vel in usuras -ctum est pignus (*postea*: obligatum. *cf.* COD. Iust. 4, 32, 4 pr. usuris). COD. Iust. 8, 13, 1 pr. (*a. 238*) quod pignori obligatum est, a creditore pignori -i posse. 8, 25, 4 (*a. 239*) res veluti -cta (*antea*: pignerata). 9, 34, 2 (*a. 239*) quasdam earum rerum.

B *de quolibet modo stringendi, ligandi*: **1** *per nexum, qui fit*: **a** *implicando, irretiendo sim.* (*c. abl. passim, c. dat. certo inde a* TERT. *p. 253, 9; vergunt quaedam ad b, e. g. l. 83. 84*): **α** *per scelus, peccatum sim.* (*cf. l. 38 sq.*): CIC. Verr. II 1, 8 qui se tot sceleribus -xerit (4, 71 CAES. civ. 2, 32, 4. *al. cf.* LIV. 4, 17, 5 conscientia ... sceleris. TAC. hist. 4, 55, 3 conscientia, *sc. adiungendo.* ann. 14, 57, 1 principem societate scelerum). Sull. 6 patriae parricidio (off.

[*Lebek*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 83 se. *al.*). Liv. 9, 34, 19 eo nefario. 26, 48, 12 periurio. Iren. 4, 27, 1 (= 4, 42, 2 H.) peccato (Avg. anim. 2, 12, 17. *al. cf.* 2, 13, 18 vinculo peccati [*al.*]). *al.* *β per varias res*: Cic. Verr. II 4, 114 tanta religione -cta ... provincia est (Caes. civ. 1, 11, 2 Liv. 6, 1, 10. *al. aliter p. 251, 61*). Cael. 47 voluptatibus. Brvt. Cic. fam. 11, 10, 5 amicos aere alieno (Liv. perioch. 6 [*Liv. 6, 20, 6* addictos]. *cf.* Sen. benef. 6, 11, 3 debito). Tac. ann. 14, 48, 3 nulla necessitate (Hier. in Mich. 5, 1 p. 1196B. *al. cf. l. 10. 11. aliter p. 252, 50*). Scaev. dig. 50, 7, 13 negotiis. Tert. resurr. 46 p. 95, 5 caro legi (lege *var. l.*) mortis ... -cta est (Avg. serm. 231, 2, 2. *cf.* Porph. Hor. carm. 3, 24, 5–6 necessitati mortis. Avg. civ. 13, 3 p. 560, 11 D. necessitate moriendi. *sim. al.*). Amm. 28, 1, 54 -ctae terroribus mentes. *al.* *in interpretatione sim.*: Avg. doctr. christ. 2, 13, 19 p. 46, 1 interpretationes eorum, qui se verbis nimis -xerunt (*opp.* sententias ... sequi). Cassiod. hist. 1, 16, 4 non rationibus nostris -cti, sed ex scriptura ... discentes (*Theodoret. 1, 6, 4 ὑποδέμενοι*).

b *conciliando, iungendo* (*cf. p. 251, 66. 252, 29. 83; c. dat. praeter l. 27 bis*): Sen. Ag. 276 animum coniugi -ctum. Tac. hist. 1, 70, 1 *decuriones* Vitellio -cti. 3, 30, 1 Vitellianis partibus. ann. 12, 25, 1 *Pallas* -ctus Agrippinae ut conciliator nuptiarum. 14, 7, 4 Caesarum domui. Avg. civ. 22, 30 p. 632, 9 D. concordiae vinculo ei, qui accepit, -ctus. Pavl. Pell. 222 pietas ... parentum -ens sibi me nexu ... amoris. Pomer. 1, 17 vobis ... cordis affectione. Drac. Romul. 5, 23 hostibus (*de proditore*). Greg. M. dial. 1 praef. p. 14, 1 M. mihi ... in (*om. pars codd.*) amicitiis familiariter -ctus. *nexu mutuo*: Avg. civ. 14, 22 p. 46, 21 D. quo *vinculo* invicem sibi uterque sexus -itur (Novell. Valent. 27 pr. animos ... v. caritatis. Sacr. Leon. 1226 *apostolos* tot v. pietatis).

2 *per coartationem, contractionem sim.*: a *praevalente vi durandi, sc.* -ctus *i. q. obduratus* (*cf. p. 251, 51*): Ps. Cypr. laud. mart. 17 -ctum durati roboris pectus. Rvfin. Orig. in Rom. 2, 4 p. 875A mens humana velut cera frigore iniquitatis -cta. b *praevalente vi urgendi*: Avg. civ. 14, 11 p. 30, 2 D. Aaron erranti populo ... non consensit inductus, sed cessit -ctus. Cassiod. Ios. antiq. 9, 61 quia ... inopia ciborum Samaritas -ret *Adher per obsidionem* (*gr. παραστήσεσθαι*). c *praevalente vi restringendi, reprimendi*: Diosc. 1, 117 p. 60, 11 M. *gallae* reumatismum -unt (*gr. 1, 107, 2 ποιεῖ ⟨πρὸς⟩ eqs.*). Leo M. serm. 92, 3 cura cordis -itur *oblectatione*.

iuncturae part. perf.: Cic. Cael. 47 si -ctus ... teneretur (Pis. 29. 30 Caes. civ. 2, 17, 2 Val. Max. 5, 3 ext. 3 Ps. Ascon. Verr. p. 252, 23. *al.*). 80 quem ... -ctum vobis ... habebitis (Caes. Gall. 1, 9, 3 Liv. 6, 1, 10 Pollio Sen. suas. 6, 24 Lvcan. 6, 494). Vlp. dig. 36, 1, 15, 5 ut ... ipse ... -ctus relinquatur (*cf.* Pavl. dig. 36, 1, 37 -ctus manebit).

p. p. p. **obstrictus**, -a, -um *pro adi. v. supra; compar.* -ior Pavl. Nol. carm. 27, 145 *v. p. 252, 31.*

adv. compar. **obstrictius.** *i. q. artiore nexu sim.*: Avg. civ. 2, 24 p. 89, 16 D. ut victor ... daemonibus multo -ius subderetur. 2, 28 p. 94, 29 homines ... iniqui ... et illo nefario spiritu altius -iusque possessi.

deriv.: obstrictio, obstrigillus (-um). *Lebek.*

obstrūctio, -ōnis *f.* *ab* obstruere (*e quo pendet l. 57*). ops- Cic. 1 *i. quod obstruendo efficitur* (*gen. explic. l. 59*): a *i. q. saeptum*: Cic. Sest. 22 animus eius *Clodii* vultu, flagitia parietibus tegebantur, sed haec -o nec diuturna est neque obducta ita, ut curiosis oculis perspici non possit. Itala Mich. 5, 1 (Hier. *ad l.* p. 1195A) obstruetur filia *Ierusalem* -e, angustiam posuit *hostis* super nos (*gr. ἐμφραχθήσεται ... ἐμφραγμῷ, Vulg. aliter. cf.* Hier. *ibid.* p. 1195D obstruitur synagoga -e). Arnob. nat. 2, 28 *animae* sciunt ... se ... -e corporum amisisse, quae noverant. b *i. q. obturamentum*: Arnob. nat. 7, 29 ni illa labatur et dissolvatur -o, periculum maximum est, ne oblisus interrumpatur spiritus *Iovis extis male transvoratis.* Gloss. II 593, 39 stuppa (*v. Walde-Hofmann II 608*): pusillum, -o. 2 *i. q. actio obstruendi* (*gen. obi. l. 66. 68*): a *praestruitur aliquid aedificiis*: Cod. Iust. 8, 10, 11, 1 (*a. 423*) in his ... locis, in quibus aedificia privatorum horreis publicis videntur obiecta, -e maenianorum quindecim pedum intervalla serventur. b *impediuntur vel tolluntur sententiae haereticae*: Avell. p. 210, 14 Arii redargutio et Sabellii -o. *Heck.*

obstrūdo, -sī, -sum, -ere. *ab* obs *et* trudere. *traditur* obtr-, *si editionibus confidere licet*, Plavt. Curc. 366 (*edd. fere* obstr-). Pseud. 945. Ter. Andr. 250 (Don. cod. A obstr-). Hec. 295 Argvm. Plaut. Poen. 6 Apvl. met. 7, 28, 3 Don. Ter. Hec. 701 Amm. 16, 12, 43. Prvd. perist. 5, 95 (*var. l.* obstr-). Clavd. 18, 41 (obstr- *P1*). *et passim. at p. p. p. praeter* Avg. gen. ad litt. 5, 7 p. 150, 16 (*var. l.* obtr-). Novell. Theod. 3, 7 (*var. l.* obtr-). Oribas. syn. 9, 40 add. Aa p. 347. 9, 54 add. Aa p. 382 (*interpol.?*) *non nisi* obstr-. *scribitur* optr- Plavt. Pseud. 945. Prvd. perist. 5, 95 (*in var. l.*). *de notione et differentia* (*v. etiam p. 254, 25 sqq.*): Fest. p. 193 '-ant obsatullent' ab avide tru⟨d⟩endo in gulam (*Ald.*, cyngilam *trad.*), non sumendo cibum (*affert* Titin. *v. p. 255, 7*). Gloss.L IV Plac. o 5 obst⟨r⟩udere est aliquid in angustias includere vel impellere, obstruere autem, si hominem, prohibere, si locum, aedificando claudere. Gloss. -is: retrudis sive recludis. -i: inping[u]i. per fallaciam dari. *legitur praeter* Plavt. (*ter*), Ter. (*bis*), Ov. (*semel*) *et* Fest. *p. 253, 79 non ante* Apvl. [*confunditur in codd.* -sus *c.* abstr- Sen. nat. 5, 15, 2 Cod. Theod. 7, 18, 9 pr. Sedvl. carm. pasch. 2, 145 (*et c.* obstruct-), *c.* obscurus Ov. met. 11, 48, -si *c.* obstruxi Novell. Theod. 3, 7 (*cf. supra*), -ite *c.* obtundite Prvd. perist. 5, 95. *? interpol.* Oribas. syn. 9, 54 add. Aa p. 382.]

I *aliquid alicui, i. q. trudendo ingerere, impingere, immittere*: A *sine dat.*: Plavt. Curc. 366 atque aliquid ... -amus: pernam, sumen, glandium; haec sunt ventris stabilimenta *eqs.* (*edendo ut*: Stich. 593 [*loquitur Gelasimus parasitus*] stans -ero a. strenue). *i. q. constipare, conglobare*: Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 7, 10 p. 813 ad ipsos ... introitus -si multi ... sese invicem conculcabant (*gr. 6, 257 συνωθούμενοι*). *i. q. in carcerem conicere*: Novell. Theod. 3, 7 ne Christiani ... nonnumquam -si custodum (in custodiam *G*) odiis alterum carcerem patiantur, incerto an iure videantur inclusi. Rvstic. Conc.S I 4 p. 235, 24 illic *in inferno* tenebantur -sae *animae* (*gr. I 1, 6 p. 155, 27 καθειργμένας.* Dionys. Exig. Conc.S I 5 p. 298, 43 ibidem t. -sae [*gr. ut supra*]). Pass. Fabii (BHL 2818) p. 127, 29 habeat ... eum ... custodia carceralis, mandetur in imo -sus ergastuli. B *cum dat.*: Plavt. Pseud. 945 mi -ere non potes palpum (pulpam *Corbett, Eranos 59, 1961, 86 sqq.*). Apvl. met. 7, 28, 3 ardentem ... titionem gerens mediis inguinibus -it. Amm. 16, 12, 43 pulvis ... prospectum eripiens arma armis corporaque corporibus -bat. *de personis*: Ter. Andr. 250 (*Pamphylus de Chremetis filia*) aliquid monstri alunt: ea quoniam nemini -i (Don. cod. T obtundi) potest, itur ad me (Don. 4: mire '-i', quasi invito; et totum cum iracundia. 5: '-i' infligi [*var. l.* infringi], impingi. Evgraph.: inpingi, opponi). Hec. 295 recusare eam, quam mihi -it pater (Don. 2: bene '-it' quia invito; sic alibi [*affert* Andr. 250 *v. l. 23*]). Argvm. Plaut. Poen. 6 vilicum lenoni -it, ita eum furto alligat. Don. Ter. Hec. 701 miser sum, cui id maxime -itur, quod maxime fugio, id est puerum. Clavd. 18, 41 foedum ignaris properant -ere munus *i. Eutropium.*

II *aliquid aliqua re, i. q. trudendo implere, imbuere, infercire*: A *ornandi causa*: Ov. met. 11, 48 -sa (*var. l.* obscura) ... carbasa *Nympharum lugentium* pullo.

B *obstruendi, intercludendi sim. causa*: 1 *-itur transitus sim.*: a *c. solo obi.*: α *partes corp.* (*tropice l. 43. 45*): Ser. Samm. 171 si ... -sa (*edd. etiam* obtrusa *vel* obtusa) sensus morietur in aure (Clavd. Don. Aen. 12, 70 p. 560, 30). Prvd. perist. 5, 95 os *martyris* -ite (obtundite *P a. corr.*), ne plura iactet improbus, vocem loquentis claudite (Greg. Tvr. Mart. 2, 26 p. 618, 28 os muti ... -sum reseravit. *cf.* Vindic. med. 31 p. 227, 8 osculum *matricis* [Cael. Avr. gyn. 2, 125]. Sedvl. carm. pasch. 2, 145 -so [*var. ll.* obstructo, abstruso] ... sermone [*op. pasch. 2, 12 p. 212, 5* loqui non posset]). Vindic. med. 29 p. 226, 2 -sis viis *corporis.* Cael. Avr. acut. 3, 17, 138 -sis naturalibus ventris officiis. *β alia*: Avg. gen. ad litt. 5, 7 p. 150, 16 si ... -sus est vel siccatus *fons.* Avell. p. 63, 24 -sis ... omnibus ingressibus. b *aliqua re*: Amm. 31, 15, 6 silicibus magnis -sae sunt portae. Mar. Merc. Conc.S I 5 p. 22, 12 (*in imag.*) lapide ... fauces *lectoris* (*cf.* Novell. Iust. 30, 5, 1 [*in imag.*] contradicente ... nullo, sed ore eis -so auro [*gr. στόματος ... ἐμφραττομένου*]). Cass. Fel. 28 p. 45, 6 lana ... cavernas *aurium.* c *aliquid -it aliquid*: Avg. c. Cresc. 3, 43, 47 p. 454, 7 exundantes venas ... pulvis -sit. Vindic. med. 39 in loca venarum ... diffuso liquore et -ente. Cael. Avr. acut. 2, 37, 197 -entia ... sunt haec *eqs.* (*part. praes. n. pl. pro subst.*: 3, 17, 160 *plumbi catapotium* impellit pondere et excludit -entia). gyn. 2, 95 immisso ... digito inter matricis osculum et -ens corpus. Oribas. syn. 9, 54 add. Aa p. 382 si trombus os matricis -erit (*postea*: si ... os matricis fuerit obclusum).

2 *-untur spatia sim.*: Ps. Apvl. herb. interp. 4 l. 31 balanos ... -sos scutulis et semine plenos (*cf. Diosc. 4, 68, 1 πεφραγμένοι ἀσπιδίσκῃ*). *p. p. p. n. pl.* obstrusa, -orum *pro subst.* (*aliter l. 82*): Capreol. epist. Conc.S II 3, 3 p. IX 6 ipse *Christus* in homine visitare dignatus est -sa inferorum.

3 *-itur quod transit*: Vindic. med. 33 p. 229, 24 si ... omnia, quae in nobis liquida seu argillosa et crassiora et ferventia sunt, haec fuerint -sa secundum eos meatus, quibus *eqs.* Oribas. syn. 9, 40 add. Aa p. 347 -sus sanguis in aliquo membro declinat (*antea*: sanguis collectus, *cf. gr. 9, 40, 2 ἐπισχεθέντος ... τοῦ αἵματος*).

part. praes. n. pl. obstrudentia, -ium *pro subst. v. l. 54.*

p. p. p. **obstrūsus**, -a, -um *pro adi.* (*compar.* -ior *l. 75. 79. n. pl. pro subst. l. 82*): a *fere i. q. impeditus sim.*: Philo vita contempl. 10 hos ... sine medela permanere ... intuitu mentis, qui praecipuus est sensuum portus, -os (*var. l.* -o); dico autem non corporales oculos, sed animae (*gr. ὄψιν πεπηρωμένοι. cf.* Rvfin. Basil. hom. 4, 5 p. 1758B -iores his *invidis* ... oculi et obscuriores genae). b *fere i. q. non pronus, non inclinatus, cautus* (*c. dat.*): Isid. fid. cath. 1, 1, 1 duricordes, prophetis veteribus increduli, novis -i, adventum Christi malunt *Iudaei* ignorare quam nosse. c *i. q. secretus, incognitus, obscurus*: Avg. serm. 292, 2, 2 quaestio ... -ior et ad perscrutandum laboriosior. Cassiod. in psalm. 9 conl. l. 675 dum ignorantur, quando veniant, adhuc -ae esse monstrantur *causae* (*antea*: secretae, incognitae). *n. pl.* obstrusa, -orum *pro subst.* (*aliter l. 61*): Prosp. epigr. 91 (88), 9 scrutari ne cura procax -a laboret (*cf. 3* nec nullo ... intuitu speculatur operta).

[*Lossau*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deriv.: obstrudulentus, obstrusio.

obstrūdulentus, -a, -um. *ab* obstrudere, *cf.* esculentus, posculentus, potulentus. FEST. p. 193 'obstrudant, obsatullent', ab avide tru⟨d⟩endo . . .; unde et -um (*affert* TITIN. *v. infra*). *vix sanum* GLOSS. V 31, 1 (= 88, 25. 125, 3) -a (-strulenta *R*, *exspectatur* -enda*?*): appetenda. *subst.* -um, -i *i. quod obstruditur sc. infercitur* (*de cibo*): TITIN. com. 165 (*cf. l. 3*) -i aliquid, quod pectam sedens, aut luculentaster aut formaster frigidus.

? **obstrūlentus**, -a, -um *v. l. 5.* *Lossau.*

obstruo, -strūxī, -strūctum, -ere. *ab* ob *et* struere. ops- *in titulis l. 39. p. 256, 4.* *perf.* -strui: ITALA II par. 32, 4 (Complut.) -uerunt (*m. 2 ex* -uxerunt). II Esdr. 9, 24 (Sangall.) -uisti . . . eos qui inhabitabant terram Channaneorum (*gr. 19, 24* ἐξέτριψας, *Vulg.* humiliasti; *si recte trad., pertinet ad p. 257, 21sqq. [cf. etiam p. 253, 57], sed forma corrupta vid. ex* obstrivisti; *cf. l. 13 et Gloss. V 315, 16* obstrivit). GLOSS.^{L} III Abol. OB 71 ob⟨s⟩truit: clausit vel abscondit (*nisi subest* operuit *vel* obruit, *quae praeterea proponit Lindsay*). NOT. Tir. 65, 20 -it. 65, 27 -xit. 65, 34 -ctum. GLOSS.^{L} IV Plac. O 5 (= GLOSS. V 89, 1. 126, 50) obstrudere (*Lindsay*, obstud-, obtund- *trad.*) est aliquid in angustias includere vel impellere, -ere autem, si hominem, prohibere, si locum, aedificando claudere. GLOSS. -o: φράσσω. ἐμφράσσω. ἀποφράσσω. claudo. -itur: obclauditur. obmutescit. obturatur. -ctum: praeclusum. -cta: obdurata (obturata *Goetz*). *cf. l. 16 et ad* VERG. *p. 256, 50. 69.* *legitur inde a lege l. 37* (*a. 105 a. Chr.*), CIC. Arat.; *afferuntur omnia exempla usque ad* TERT. [*confunditur in codd. cum* obstrudere *p. 256, 75* (*ex quo restit.* AMM. 31, 15, 6), obstringere *l. 58. p. 256, 75. 79* (*ex quo restituitur p. 256, 26. 65*), obruere *p. 256, 64* (*falsa var. l.* -ere: CIC. Mur. 86 LVCAN. 10, 454 AVG. serm. 38, 6, 8 l. 3), exstruere *l. 77* (*ex quo restituitur p. 256, 38*); *restit. ex* instruere *p. 256, 36.* *falso trad.* OV. met. 8, 117 -ximus orbem (*pars codd.*, exponimur orb⟨a⟩e *alii*, *recte*; *cf. Magnus, Hermes 39, 1904, 58*). *coniect. dubia* SCHOL. Iuv. 6, 154 quibus *casis* picturam -unt (*Bücheler pro trad.* obstant, *sed del. Wessner, fort. recte*). *v. etiam l. 14sqq.*]

I *i. q. opponere aliquid alicui* (*-itur in aedificiis vel munimentis paries, murus sim. l. 39. 44. 46. 50, cf. l. 57. 60; -untur homines in imag. l. 47, res incorporeae l. 46. 49; pro dat. acced.* adversus *l. 46*):

A *cum obi.*: **1** *in struct. singulari*: LEX par. fac. Put. (CIL I^2 698) II 15 eisdem *conductor* ostium, introitu in area quod nunc est, et fenestras, quae in pariete propter eam aream sunt, parietem -ito (*v. MusHelv. 24, 1967, 49sqq.*). **2** *usu sollemni*: LVCR. 5, 754 cur luna queat terram secludere solis lumine et a terris altum caput -ere ei obiciens caecum radiis ardentibus orbem. OV. met. 3, 570 quacumque trabes -ctaque saxa tenebant, . . . ab obice saevior ibat *torrens* (CVRT. 4, 3, 13 *muros* -ctis s. refecerunt). LIV. 5, 1, 9 aliis *munimentis* frons in Etruriam spectans auxiliis . . . -ebatur. 38, 29, 2 pro diruto novum -entes murum. TERT. apol. 4, 3 legum -itur auctoritas adversus eam *veritatem*. adv. Marc. 5, 17 p. 634, 28 ille, qui ipsi creatori filios incredulitatis -it (*cf.* resurr. 48 p. 98, 20 quod adversarii in prima statim acie -unt). CLAVD. 21, 114 moras. PAVL. NOL. epist. 32, 13 p. 288, 21 quia novam *basilicam* a veteri paries . . . -ctus excluderet. SVLP. SEV. dial. 3, 3, 2 vascula complere, ut pars summa umbonibus -endis libera relinquatur. VEREC. in cant. 7, 5 p. 93 a 2 (*ad or. Man. 3*) ut mobilitas *aquae* . . . in duritiam verteretur . . . telluris, obsignatione quadam -cta.

B *deest obi.*: CIC. Arat. 344 sin . . . officiens signis mons -et altus aut adiment lucem . . . nubes (*cf. gr. 564* ὄρεος κεκρυμμέναι). Verr. II 4, 79 *Verres* non -xit . . . monumento P. Scipionis, sed id funditus delevit. dom. 115 *Clodius* se luminibus eius *Seii* esse -cturum (-strict- *pars codd.*) minabatur (Brut. 66 ut . . . officit Theopompus . . . altitudine orationis . . ., sic Catonis l. -xit haec . . . quasi exaggerata altius oratio). VLP. dig. 7, 1, 13, 7 (*ex Nerva*) nec -ere eum posse, *cui aedium usus fructus legatus sit.* EVSEB. EMES. serm. 28, 13 p. 216, 28 cogitatus econtra -it (*sc. libidinibus*).

II *i. q. claudere* (*syn. p. 256, 20*), *includere aliquid aliqua re*, ἐμφράττειν (*quae vox respondet, ubi nihil adnotatur*): **A** *-untur res* (*accedit* ab HIL. in psalm. 119, 10 *et p. 256, 1, abl. separ. p. 256, 37.* ne *p. 257, 6; subi. res obiecta vel imposita l. 72. p. 256, 42. 257, 20. al.; deest obi. p. 257, 20; opp.* aperire *p. 256, 35. 36. 76* [*adde* PANEG. 11, 9, 5], patefacere *p. 256, 3*; obstructione *p. 253, 57; in lusu verb. c.* instruere AVG. in euang. Ioh. 81, 2 l. 4): **1** *viae, loca, aedificia sim.*: **a** *-i dicitur ipse aditus vel transitus*: **α** *proprie*: CIC. Cato 75 qui *Scipiones* iter Poenis vel corporibus suis -ere voluerunt (LIV. 30, 6, 6 iumenta . . . -bant i. portarum. TAC. hist. 1, 86, 3. *al. cf.* PRIAP. 77, 6 -cta est via [FRONTIN. strat. 1, 5, 5 *seq.* intersaepsit. TAC. hist. 2, 44, 1. *al.*]. SEN. nat. 6, 23, 4 -ctus . . . est trames. RVRIC. epist. 1, 17 p. 369, 19 semitam -ctam ramis). CAES. Gall. 5, 50, 5 castra . . . vallo muniri portasque -i (5, 51, 3 ordinibus caespitum. 7, 41, 4. civ. 1, 27, 3 ne . . . milites . . . inrumperent. 3, 54, 2 [extructis *pars codd.*]. SIL. 11, 198 cadavere. 12, 40. *al. cf.* NEP. Paus. 5, 2 ne exire posset, . . . ephori valvas eius aedis -xerunt [PRVD. perist. 2, 478]. OV. Ib. 615 -cto . . . limine. ITALA II Macc. 2, 5 [rec. P = VVLG.] ostium [*rec. LX* oppilavit, *B* clausit, *M* cluserit]. GREG. M. moral. 19, 33 fores). civ. 3, 49, 3 flumina . . . magnis operibus -xerat (*cf.* PLIN. nat. 31, 49 ne venae *aquae* -antur. SIL. 13, 743 -cti stragibus amnes. RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 3, 10 p. 1345^C ne mandetur nubibus -ere a nobis imbres suos). BELL. Alex. 19, 4 qua exitus navibus erat . . ., lapidibus oppleri atque -i. VARRO rust. 1, 4, 5 -ctis *fenestris* (GAIVS dig. 8, 2, 6 DRAC. Orest. 834). LIV. 33, 17, 10 -ere, quae patefacta ruinis erant. CIL X 787, 4 (*fere a. 2 a. Chr.*) ius luminum -endorum (*dicuntur intervalla columnarum*). VITR. 2, 1, 4 intervalla . . . schidiis et luto -unt. 8, 3, 15 *fontem* (AMM. 22, 12, 8 mole saxorum. *cf.* ITALA II par. 32, 3sq. [Complut.] aquas fontium. 32, 30 ⟨exitum⟩ aque [*Vulg. semper* obturare]. *v. et l. 12*). SEN. benef. 6, 31, 5 angustias . . . corporibus -ent. LVCAN. 10, 448 Aetnam (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 395 hiatum *Phlegethontis*). PLIN. nat. 11, 16 aditus (ITIN. Alex. 44 *opp.* reserato. AMM. 26, 7, 12. *al.*). ITALA gen. 26, 15 (Philo quaest. in gen. 4, 191) haec (*i. puteos*) . . . dissipantes -unt (VVLG. -xerunt *cum gr., Rufin. Orig. in gen. 13, 1* oppilaverunt *ut v. 18. cf.* VVLG. gen. 26, 18 puteos).

β *in imagine*: CIC. Sull. 79 -ite perfugia improborum. Brut. 16 ad quos *fructus* (*i. materiam scribendi*) omnis nobis aditus, qui paene solis patuit, -ctus est (PLIN. paneg. 41, 3 ad tuas aures . . . adulationibus. 49, 1. LACT. inst. 6, 4, 24 -xit a. . . . et obsaepsit vias. *et saepe*). TERT. apol. 27, 1 -imus gradum ([*sc. adversariis, i. resistimus; v. Waltzing ad l. et Hoppe, Synt. Tert. 208*]. praescr. 15 l. 7. virg. vel. 15, 3 temptationibus). paenit. 7, 10 deus clausam licet ignorantiae ianuam et intinctionis sera -ctam aliquid adhuc permisit patere (*cf.* PANEG. 4, 5, 2 ut patere videantur, quae -cta prius fuerant). COD. Iust. 5, 71, 11 pr. (*a. 290*) cum senatus consulti auctoritas retento dominio alienandi viam -xerit (6, 25, 7 pr. v. . . . impiam -entes, ut ne quis et alius deviaverit. NICET. spir. 2 p. 20, 8 B. utrimque. *cf.* COD. Theod. 8, 4, 8 pr. si . . . militiam clariorem aditu -cti [*Gothofredus*, obstricti *codd.*] itineris occupaverint). RVFIN. Basil. hom. 3, 4 p. 1749^C fluentes divitias -is et concludis (*cf.* EVGIPP. Sev. 28, 5 -xisti commoda plurimorum [*subest imago fontis*]). PAVL. NOL. epist. 41, 2 p. 357, 2 quas *fenestras* (*i. sensus*) -amus timore dei. MAX. TAVR. serm. 53, 2 M. lux . . . Christi non parietibus -itur. GREG. M. in euang. 25, 10 p. 1196^A pietatis fontem. ORIG. in Matth. 12, 14 p. 96, 18 portas inferorum (*gr.* φραξάμενος. *cf.* p. 96, 23).

b *-i dicuntur aedificia, loca sive obserata sive obsaepta* (*sc. pro aditu, transitu, exitu sim.*): OV. met. 8, 186 terras licet . . . et undas -at *Minos* (LVCAN. 2, 662 molibus [*opp.* aperto . . . freto]). LIV. 37, 15, 2 minore molimento aperturi *hostes* portum quam -atur ([instr- *trad.*]. FLOR. epit. 2, 15, 14 mari *abl. separ.* [obsederat *NL*]. LIV. perioch. 51 p. 63, 11). VELL. 2, 105, 3 -ctis (extr- *trad.*) hieme Alpibus (TAC. hist. 3, 1, 1). SEN. dial. 9, 4, 4 magna pars *regionum* -etur. LVCAN. 2, 495 -itis campos fluviisque arcere *Caesarem* paratis. PLIN. nat. 30, 63 -cto sacello. TAC. ann. 1, 79, 3 lacum, qua in Narem effunditur, -i. SVET. Iul. 88 curiam. TERT. apol. 21, 21 quae *moles* -xerat sepulcrum *Christi*. OROS. hist. 1, 2, 61 ea pars *Italiae* . . . Alpium obicibus -itur (*Isid. orig. 14, 4, 18* finitur, *Cosmogr. 2, 28* cingitur).

c *-i dicitur locus opertus* (*cf. p. 257, 12*): AMM. 19, 2, 7 humum corporibus -bant *occisi*.

2 *partes corporis sim.* (anima *l. 58*, mens *l. 76*): **a** *proprie*: CIC. fat. 10 quod iugula concava non haberet *Socrates*, -ctas eas partes et obturatas esse. VERG. georg. 4, 301 huic *vitulo* geminae nares et spiritus oris . . . -itur ([opsuitur *M et Schol. Bern.*, *quae addunt* alii '-itur' idest farcitur, *sed cf. Geopon. 15, 2, 25* ἀποπεφράχθω]. PLIN. epist. 6, 16, 19 crassiore caligine. *cf.* AVSON. 244, 7 p. 81 P. -ctis . . . vitalibus [AMM. 24, 4, 30]. SIDON. epist. 8, 11, 11 -cto anhelitu, gutture obstricto. *v. et l. 66. p. 257, 4*). SEN. benef. 3, 17, 2 aures morbus -xit (ARNOB. nat. 5, 21. HIL. in psalm. 51, 10 manibus. *cf.* CYPR. mortal. 14 p. 305, 20 auditus -itur [SOL. 12, 6 *delphinis*. LACT. opif. 11, 13]). PLIN. nat. 35, 102 nec sensus nimia dulcedine *cibi* -ret *Protogenes pictor*. TERT. anim. 53, 5 corpus . . . animam consaepto suo -it et obscurat *eqs.* ieiun. 6 p. 280, 29 corde . . . adipibus -cto. orat. 29 p. 199, 11 nec ora leonibus -it *oratio* ([*cf. LXX Dan. 6, 19* ἀπέκλεισε, *Vulg. aliter*]. ITALA Mich. 7, 16 [Aug. in psalm. 113 serm. 1, 4] manibus o. sua -ent [*gr.* ἐπιθήσουσι χεῖρας ἐπὶ στόμα, *Vulg.* ponent manum super os]. CASSIOD. hist. 5, 47, 7 extensa manu [*Sozom. 4, 28, 6* ἔβυσεν]). GARG. MART. med. 52 quibus *calculis* vesicae canalis -itur (*var. l.* obruitur. *cf.* 53 -ctum c. v. [*proponit Lebek*, obstrictum *codd.*]). AMM. 30, 6, 3 vitali . . . via voceque simul -cta (abstricta *trad.*). 31, 14, 7 pupula oculi unius -cta. HEGES. 5, 24, 2 p. 356, 10 -cti erant ductus ciborum. MACR. Sat. 7, 12, 17 venas inedia vacuefacit, saturitas -it. **b** *in imagine*: VERG. Aen. 4, 440 viri deus -it aures ([SERV. auct.: obcludit, ἐμφατικῶς]. SIL. 12, 211. 17, 84 surdas. TAC. hist. 4, 69, 3. ITALA Sirach 28, 28 [Op. imperf. in Matth. 51 p. 924] spinis [*gr. v. 24* περίφραξον τὸ κτῆμά *vel* στόμα, *Vulg.* saepi, *inde* PAVL. NOL. epist. 1, 2 -e . . . et saepi]. *al.*). ALBINOV. carm. frg. 15 -cta in (*Bursian*, -ctum *vel* -cto *codd.*) talis effundit pectora (pectore *codd.*) voces (MIN. FEL. 27, 8 *daemones* occupant animos et -unt p.). LVCAN. 5, 197 fauces *Pythiae* (obstrusit *G*, obstrinxit *N*). TAC. hist. 3, 21, 2 -ctas mentes . . . aperuit (HEGES. 1, 33 p. 65, 18 [*gr. 1, 390* τὰς ἀκοὰς ἀπέφραξαν, Ps. RVFIN. aures . . . -xit]. RVFIN. hist. 1, 2, 21 [*Euseb. aliter*]. *cf.* PAVL. NOL. carm. 28, 309 -ctae [*var. l.* -strict-] pilas animae). TERT. apol. 1, 1 infestatio sectae huius *Christianorum* os (*om. P; si recte, pertinet ad p. 255, 54sqq.*) -it defensioni (adv. Marc. 4, 12 p. 456, 10. 5, 13 p. 621, 19 ne qui gloriaretur *eqs.* ITALA psalm. 62, 12 [cod. 304 *al.* = VVLG.; *Sangerm.* obtusum, *Veron.* oppilatum] loquentium iniqua. Rom. 3, 19 [cod. d *al.* = VVLG., *gr.* φραγῇ]. *inde saepius apud eccl.*).

[Heck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 *variae res* (*incorporeae praeter l. 11. 17*): **a** *quae impediuntur*: Cic. ac. 2, 7 omnis cognitio multis est -cta difficultatibus. Att. 3, 15, 7 sin omnia sunt -cta (Bened. reg. 59, 6 ita o. -antur, ut nulla suspicio remaneat puero *eqs.*). Lact. opif. 11, 14 ne -cta meandi facultate spiritus stranguletur. Symm. epist. 4, 54, 3 nec spem dies -it (*sc. quia hiems nondum adest*). *acced.* ne (*cf. l. 30. p. 255, 77. 78. 256, 81 necnon ut sequente negatione l. 3. p. 256, 24*): Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 6, 11 p. 795 Ioannes ... et Simon ..., ne his *transfugis* magis pateret exitus quam Romanis aditus, -bant (*gr. 5, 423 περιεφύλαττον c. acc., Heges. 5, 17 p. 333, 20* cavere *c. acc.*). **b** *quae includuntur*: Plin. nat. 17, 114 imbrices ... utrimque terra -ctos. **c** *quae teguntur, absconduntur*: Tert. virg. vel. 12, 2 tanta est adeo fides aetatis, ut nec habitu -i possit. Itala Dan. 12, 9 (Iren. 1, 19, 2 = 1, 12 H.) hi ... sermones -cti sunt (*Iren. ex Theodot. ἐμπεφραγμένοι, LXX κατακεκαλυμμένα, Vulg.* clausi). Optat. 7, 3 p. 171, 11 Paulus ... dicit caritatem posse -ere multitudinem peccatorum (*sec. I Petr. 4, 8, ubi gr. καλύπτει, Vulg.* operit). Ambr. obit. Theod. 44 ut gladius (*i. crux Christi*) ... -retur (*seq.* absconderes). *deest obi.* (*cf. p. 255, 54*): Tert. adv. Hermog. 28, 1 nuda materia deo subiacebat, nullo ... elemento -ente.

B *-untur homines*: 1 *impediendo* (*cf.* Gloss. *p. 255, 21*): Tert. paenit. 6, 19 nec oculos a stupri concupiscentiis refrenemus, nisi a custodibus corporum -cti (*var. ll.* astructi, astricti, abstracti). Itala *p. 253, 56.* Op. imperf. in Matth. 10 p. 686 quae *damna* -unt carnales homines, ut verbum, quod crediderunt, libere non audeant profiteri (*cf.* Arator act. 2, 332 novit ... magister ..., quos -at intus error *eqs.; de re v. et* Min. Fel. *p. 256, 74*). Cassiod. Didym. in I Petr. 3, 15[b] p. 31, 25 *praeses* debet ... resultantes -ere. 2 *muniendo* (*fort. homo ponitur pro aditu ad hominem*): Hil. trin. 12, 20 aequum est ... simpliciores, ne ab his *doctrinis philosophorum* spolientur, et -ere et instruere.

p. p. p. **obstrūctus**, -a, -um *pro adi.* (*compar.* -ior *l. 42*). *i. q. inaccessus, impervius*: 1 *neutr. plur. fere pro subst.*: Sen. nat. 6, 14, 4 tenuissimus *spiritus* idemque fortissimus ... inrepat quamvis in -a *eqs.* Evagr. vita Anton. 28 p. 885 (*in imag. de animis daemonum*) cum ... hoc impedimento (*i. corpore*) sint liberi et -a penetrent (*gr. κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, Vita Anton.* clausis ostiis). 2 *de dis*: Arnob. nat. 6, 4 nihil audiunt, et nisi de proximo admoveantur his preces, tamquam nihil dicatur, -i atque immobiles stabunt. 3 *de loco*: Oros. hist. 6, 10, 19 per -as spatiosasque silvas (*cf. Caes. Gall. 6, 34, 2* impedita). 4 *de parte corporis*: Petr. Chrys. serm. 64 p. 382[A] Iudaei, apparent corda vestra -iora inferis *eqs.*

deriv.: obstructio. *Heck.*

obstrūsio, -ōnis *f.* *ab* obstrudere. *traditur* obtr-, *si editionibus confidere licet,* Cael. Avr. acut. 1 praef. 6. 7 *bis.* 8 *ter* (*postea*: obstr-*bis*). 9 *bis.* 12. 14 (*antea*: obstr-). 17. 18 (*postea*: obstr-). 1, 15, 123. 125. 131. 2, 3, 13. *variat in codd. c.* obstr-: Cass. Fel. 28 p. 44, 10. 46, 1. 44 p. 110, 4. -utio: Cass. Fel. 28 p. 44, 10 -tione (*p*, obstructione *vulgo*). Synon. Cic. p. 420, 17 clausulae. muri. claustra. obices. obseriae. ... oppositio. -o. *legitur praeter* Philonem *l. 55. p. 258, 12 non nisi ap. medicos.* [*variat c.* obtusio Cass. Fel. 44 p. 110, 4.]

1 *i. q. status obstrusus, obstipatio, obstructio sim.* (*iuxta* conclusio *l. 63,* statio *l. 71. 78. plur.* -es *l. 78. 82. 83*): **a** *c. gen.*: **α** *rei, quae -e concluditur*: Philo quaest. in gen. 4, 195 p. 229 (*in imag. in contextu vix sano*) -o ... boni pectoris (*opp.* purgationis). Vindic. med. 33 p. 229, 17 cum ... in -e (obtr- *Wellmann*) venae ... seu pulmonis, cum cogatur *sanguis* transgredi per eum a corde, reciprocet ad arteriam *eqs.* Cael. Avr. acut. 1 praef. 18 membranarum (*ibid. iterum.* 1, 1, 2. *cf. p. 258, 7*). 2, 1, 4 passionem ... acutam cum pressura et -e sensuum (*de lethargia ut*: 2, 3, 13 ex -e atque hebetudine s., pressura etiam *eqs.*). gyn. 2, 125 tit. de -e matricis. Cass. Fel. 44 p. 110, 4 ad conclusionem sive -em (*var. l.* obtus-) epatis, quam enfraxin vocant. **β** *rei, cuius fluxus -e intercipitur vel quae -em efficit*: Vindic. med. 31 p. 227, 1 chordapson ... et ileon fieri tumore generato ... in ore coli argillosorum ⟨aut⟩ liquidorum humorum -e (obtr- *Wellmann*). 36 p. 231, 15 aliam -em (obtr- *Wellmann*) spiritus generari, aliam liquoris ... transitum viarum ... non habentis (*antea*: respiratio impeditur oppressione pulmonis et densatis eius vasculis, hoc est venis). Cael. Avr. acut. 1 praef. 6 phrenitis ... est corpusculorum statio sive -o in cerebri membranis (1 praef. 7 s. c. vel -em ... dixisse *Asclepiadem* 'secundum membranam cerebri'. 8 s. vel -e ... c. 11 s. c. sive -o. *sine syn.*: 1, 15, 123 [*opp.* detractioni]). gyn. 2, 83 urina ... excitetur ... si lapidis fuerit -o (*antea*: obstaculum, retentio). Cass. Fel. 28 p. 44, 10 sordiculae vel purgamentorum -e facta ... dolores *aurium* efficiuntur.

b *nude*: Cael. Avr. acut. 1 praef. 8 sunt etiam quaedam in hominibus sanis -es. *ibid.* statio vel -o (*ibid.* quae *febris* per s. vel -em fuerit. *cf. l. 71*). *ibid.* quod sine -e fiat aliquando phrenitis. 9 per occultam atque dissonantem -em. *ibid.* -em ... phreniticae passionis causam vocare. 12 phrenitim esse passionem ex -e effectam. 1, 15, 131 exantlare -es (*sc. ventris ut*: 1, 15, 131 utemur ... clystere detrahendae -is causa). Cass. Fel. 28 p. 46, 1 ad tinnitus et -es *aurium*, quas Graeci enfraxis vocant. *maxime de obturatione in genitalibus gignentium facta*: Cael. Avr. gyn. 2, 65 caverna ... -e cecata circumincidenda. 2, 71 sibi invicem irruentes *fetus* -e facta difficultatem sustinent exeundi (2, 73. 2, 85. 2, 96 si capitis magnitudo -em fecerit *eqs.*). 2, 73 sine -e ,... cum -e (2, 74). 2, 77 -e remota (*cf. ibid.* -o resolvenda). 2, 85 ne maior fuerit -o *eqs.* 2, 95 si ... forte -o fuerit consecuta. 2, 96 nimi(a)e -is. *indicatur locus -is* (*v. etiam p. 257, 72*): Cael. Avr. acut. 1 praef. 7 in quibus *membranis medullarum spinae* cum fuerit -o *eqs.* (*in phreniti ut*: 14 -em fieri. 15 in cerebri m. [17 in lethargis. *v. p. 257, 71*]). gyn. 2, 126 nunc in pinnaculis aforis fibrarum connaturatione sibi coherentibus -o constituitur, nunc in medio sinu muliebri nunc circa osculum matricis *eqs.* (2, 128 [*postea*: impedimentum]).

? 2 *i. q. res obstrudens*: Philo quaest. in gen. 4, 191 p. 127 (*allegorice*) iniectam -em, quae pro ignorantia accipitur, expurgant per observantiam institutorum (*gen. 26, 15* puteos ... obstruxerunt implentes humo).

3 *i. q. actus obstrudendi* (*ambigua dedimus sub 1*): Cael. Avr. acut. 2, 37, 197 asperginem, quae ... -e constringat *fluorem sudorum.* gyn. 2, 48 lan(a)e -o fluorem prohibet et in spatio matricis cohibitum tenet (*antea*: lana ... ori matricis imponenda, *postea*: spongia ... interius inserenda).

obstrūsus, -a, -um *v.* obstrudo. *Lossau.*

obstupe *v.* obstupefacio *l. 32.*

*°**obstupefacio**, -fēcī, -factum, -facere. *cf.* obstupescere *et* stupefacere. *scribitur* -stubef- Hier. interpr. Iob 7, 14 *Sangall.* **c.** *mensura originaria* -pēfecit *usurpatur a* Ter. Phorm. 284 *de formis*: obstupefio, -fieri (*cf.* Prisc. gramm. III 269, 5) *legitur* Sen. epist. 91, 8 -fieri. Lact. mort. pers. 19, 4 -fiunt. Dict. 4, 21 -fieret. Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 180, 36 -fient. *p. p. p.* -factus, -a, -um *passim inde a* Cic. (*v. infra l. 73*). *multa prorsus desunt ut e. g. imper., part. praes.; imperf.* -faciebat Tac. Agr. 25, 2 *v. p. 259, 19.* *in tmesi*: Comm. instr. 1, 25, 13 obstupe iam factus. *sunt qui scribere malint* opstupe facere Sen. dial. 7, 26, 2 (*v. Haupt, Opusc. III 357. Wackernagel, Synt. II 175*). Not. Tir. 70, 90 -it. 70, 91 -fecit. 70, 92 -ctum. Gloss. -fio: ἐκπλήττομαι. -ctus: πτοηθείς. *legitur semel ap.* Ter., *ter ap.* Cic., *tum inde a* Liv. *passim.*

i. q. stupentem vel stupidum facere vel fieri (*acced. abl. causae sim. passim* [*v. e. g. p. 259, 3. 13*], ad *aliquid* -ctus *l. 80*).

I *respicitur status stupore hebetatus, fere i. q. obtundere, mitigare, debilitare sim.*: **A** *homines* (*animum, part. corp.*): 1 *in universum*: Ter. Phorm. 284 non potuit cogitata proloqui, ita eum tum timidum ibi -fecit (fecit *A*) pudor (Tac. hist. 4, 72, 3 p. ac dedecus -erat *legiones*). Cic. div. 1, 60 *pars animi fera* inmoderato -cta (*var. l.* extumefacta) potu atque pastu (*de ipso animo ut*: Paneg. 11, 11, 3 animos -erat *veneratio.* Treb. Gall. 9, 3 -cto voluptatibus corde). Tert. orat. 29 p. 199, 27 fluctus mitigat, latrones -it *oratio.* Dict. 4, 21 Oenonen ... adeo commotam, uti amissa mente -fieret ac ... deficiente animo concideret. Prvd. psych. 333 dextris languentibus, -cti (*antea*: deiciunt animos ceu victi). 2 *pertinet imprimis ad corporis torporem sim.* (*in imag. l. 59*): **a** *usu vario*: Val. Max. 3, 8 ext. 6 ex nimio haustu rigoris -ctis nervis ac torpore hebetatis artubus (Cassian. conl. 12, 11, 2 -cto femoris n. [*ad gen. 32, 25 ut* Ambr. exc. Sat. 2, 100 cui *Iacob* -ctum esset femur]. *cf.* Oribas. eup. 4, 88 La dato *medicamento* -ctum sensum *aegrotorum* [*antea*: stuporem sensui faciunt; *gr. 4, 86, 3 ναρκούμενοι*]). 5, 1 ext. 1 militem nimio frigore -ctum (*de ipso homine etiam* Ambr. in psalm. 37, 39 -ctus obriguit *Nabal*, mortem incidit [*cf. I reg. 25, 37* emortuum est cor eius ... et factus est quasi lapis]). **b** *pressius*: *fere i. q. hebetare*: Tert. monog. 7, 4 desinit uva acerba ... dentes -ere (*sec. Italam v. p. 262, 24sq. ut*: Avg. serm. 153, 8, 10 -it d. iniquitas. Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 180, 36 qui uvam acerbam comederit, eius d. -fient [-ficent *M*]). *fere i. q. conculcare, opprimere*: Vvlg. Hab. 3, 12 in fremitu conculcabis terram, in furore -es gentes.

B *ipsum animi affectum*: Liv. 25, 38, 3 nisi metus maerorem -ret, vix ita compos mei essem, ut aliqua solacia invenire aegro animo possem.

C *colorem*: Mart. Cap. 1, 73 purpurae rutilantis puniceus quidam fulgor antevenit *Solem* et rosulenti splendoris gratia totam aulae ... curiam -ctis ceteris ornatibus luminavit.

II *respicitur ipse stuporis affectus sc. sive terrore sive admiratione sim. motus* (*cf.* Lact. inst. 2, 5, 5 rerum admiratione -cti. 4, 19, 7 quos adtonitos -erat pavor. Avg. quaest. hept. 7, 27 p. 465, 21 [*ad iud. 4, 15*] pavefecit vel -fecit): **A** *p. p. p.* -ctus, -a, -um (*cf. p. 259, 15. 27*): Cic. Catil. 2, 14 non -ctus ac perterritus ..., non de spe conatuque depulsus (Rvfin. hist. mon. 7 p. 412[A] -ctis p.que custodibus carceris. Svlp. Sev. Mart. 14, 7 divino nutu -ctos adque p. *cf.* Vvlg. gen. 42, 28 -cti turbatique. Rvfin. hist. 2, 1, 11 -ctus et territus [*ad act. 8, 13, ubi* stupens admirabatur, *gr. καταπλαγείς*]. Prvd. perist. 3, 173 -ctus et adtonitus [*cf. l. 71*]). Deiot. 34 non numquam -ctis hominibus ipsa admiratione compressus est *plausus.* Liv. 4, 59, 6 ad ... tumultum -cti. 5, 39, 1 Gallos ... velut -ctos miraculum victoriae tam repentinae tenuit (*postea*: pavore defixi ... steterunt). 45, 12, 6 -ctus ... cum haesitasset (*cf.* Apvl. met. 3, 9, 8 -ctus haesi, nec possum ... imaginis rationem idoneis verbis expedire). Sen. epist. 64, 6 intueor -ctus. Tac. Agr. 18, 4 ita repente immisit *auxiliares*, ut

[*Heine*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-cti hostes *eqs.* RVFIN. hist. mon. 29 p. 452[C] (*cf.* PALLAD. hist. mon. II 9 p. 356[B]) ubi haec vidit, -ctus in fugam vertitur. SVLP. SEV. dial. 1, 1, 2 quasi -cti. *al.* *c. abl. causae sim.* (*cf. p. 258, 75*): LIV. 2, 31, 6 -cti audacia Romanorum ... desiluere *hostes.* 31, 18, 7 furore *se invicem occidentium.* VAL. MAX. 7, 4, 3 spectaculo (*cf. infra l. 15*). 8, 9, 2 sermone (*cf.* FACVND. defens. 2, 2 p. 563[B] colloquio delectatus atque -ctus). SEN. epist. 115, 4 numinis occursu. LACT. inst. 2, 16, 10 quibus *prodigiis* (*cf.* RVFIN. Orig. princ. 3, 1, 8 p. 207, 30 signis et virtutibus [*gr.* ὑπὸ τῶν τεράτων καὶ σημείων δυσωπούμενος]). RVFIN. hist. mon. 16 p. 435[C] novitate (SVLP. SEV. chron. 1, 14, 2). SVLP. SEV. dial. 2, 2, 7 tantae rei miraculo.

B *aliae formae*: LIV. 2, 10, 5 miraculo audaciae -fecit *Horatius Cocles* hostes (*c. abl. causae sim. etiam*: 2, 61, 7 adeo ... constantia sua et tribunos -fecit *Appius Claudius* et plebem, ut *eqs.* VAL. MAX. 2, 6, 8 tametsi novo spectaculo -cti erant *eqs.* SEN. epist. 91, 8 obprimi ... et illis inusitatis velut novis -fieri. *v. etiam l. 21*). SEN. dial. 7, 26, 2 vos opes ... -faciunt. epist. 24, 14 pone ista, quae nos -faciunt. 120, 5 aliqua benigna facta, aliqua humana, aliqua fortia nos -erant: haec coepimus ... mirari. TAC. Agr. 25, 2 Britannos ... visa classis -faciebat. hist. 4, 22, 2 cohortium signa, ... ferarum imagines ... mixta belli civilis externique facie -erant obsessos. 4, 46, 3 illos primus statim adspectus -erat. ann. 12, 35, 1 -fecit ... alacritas *militum* ducem. ITALA I reg. 16, 14 (Rufin. Orig. in num. 15, 1 p. 130, 4) -fecit eum *Saul* spiritus malignus a domino (*gr.* ἔπνιγεν, *Vulg.* exagitabat). Iob 7, 14 (Aug. in Iob p. 523, 23 = HIER. interpr. Iob) exterres me per somnia et per visionem me -facis (*gr.* ἐκφοβεῖς ... καὶ ... καταπλήσσεις, *Vulg.* terrebis ... et ... horrore concuties). act. 10, 45 (Ps. Cypr. rebapt. 5) -cti sunt (*gr.* ἐξέστησαν, *Vulg.* obstupuerunt). LACT. mort. pers. 19, 4 -fiunt omnes. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 221, 1 -facit me ... sensus incongruitas.

deriv: obstupefactio, 2. obstupefactus.

obstupefactio, -ōnis *f.* *ab* obstupefacere. *i. q. status obstupefactus, stupor sim.*: AMBR. exc. Sat. 2, 100 (*ad gen. 32, 25*) ut ... -o femoris *Iacob* passionem prophetaret heredis *sc. Christi.* GREG. M. in euang. 37, 9 p. 1280[B] exhorruit *episcopus* et ... cum magnae -is vocibus inquisivit. moral. 9, 11 miraculorum *dei* ... -e franguntur *procellae persecutionis* (*ad Marc. 6, 51*).

1. obstupefactus *v.* obstupefacio.

2. obstupefactus ἔκπληξις GLOSS. II 292, 11. *ab* obstupefacere.

obstupefīo *v.* obstupefacio. **obstupendus** *v.* obstupeo.

obstupeo, -uī (*cf. l. 43*), -ēre. *retrograde ex perf.* -ui *et* obstupescere *sec.* stupere. *scribitur*: -stip- GLOSS. III 458, 24 (= 486, 27); *v. Heraeus, Kl. Schr. 129.* -stupio GLOSS. II 343, 3 (-stupeo *a*). *formas stirpis perf., cum secerni non possint, sub* obstupescere *afferre maluimus.* GLOSS. θαμβοῦμαι. καταπλήσσω. καταπλήσσομαι. σιωπῶ. [*var. l.* ITALA Ier. 31, 29 (Ps. Aug. spec. 69 p. 559, 4) -bunt *pro* stup-. *corrigitur* -endus *in* obstupescendus Ps. VARRO sent. 74 *v. p. 262, 78. e coni. parum certa* ANON. in Matth. 18 p. 42, 20 *v. p. 263, 8.*]

i. q. stupentem fieri vel esse: **a** *spectat ad corpus*: SEDVL. op. pasch. 2, 2 (*ad Ier. 31, 29*) pomis, quae parentes acerba voraverant, filiorum -ere dentes (*carm. pasch. 2, 25* horrescere. *cf. p. 262, 25*). PASS. Bonos. (BHL 1425) 6 -bant ... brachia prae nimio dolore. **b** *spectat ad animum*: MVTIAN. Chrysost. hom. 24 p. 383/4 veluti quadam ... ebrietate demersi ac perculsi -emus imaginantes (*gr.* καταπεπλήγμεθα. *de ipsis hominibus etiam* Ps. ORIG. hom. in Matth. 2, 4 p. 250, 20 ut videntes *caecum ambulantem* ... mirati et -entes crederent ... talia mirabilia facienti *Christo*). MAXIM. eleg. 1, 126 cum corpore languet *mens* atque intenta suis -et (*var. l.* astupet, *Baehrens* a! stupet) illa malis (*antea*: confusa *mens*).

gerund. **obstupendus**, -a, -um. *fere i. q. stupendus, mirandus*: CASSIOD. var. 6, 23, 1 inter ... ordinatarum rerum -a praeconia hoc ... laudibus meretur efferri, quod *eqs.* GREG. M. epist. 10, 8 quod minus fortasse fuerat -um, si *eqs.* *v. etiam l. 46.*

obstupēscendus, -a, -um *v.* obstupesco.

***obstupēsco** (-pīsc- *v. l. 65*), -puī (-stip- *v. l. 68*), -ere. *ab* ob *et* stupescere. *scribitur in formis stirpis praes.* -pisc- ITALA Marc. 1, 22 (cod. d) -bant. GREG. TVR. Franc. 4, 48 -imus (*var. l.* -pesc-). Mart. 3, 10 p. 635, 12 -eret. NOT. Tir. 70, 89 -it. *in stirpe perf. praevalere vid., si codicibus et editoribus confidere licet, forma* -stip-, *in formis stirpis praes. numquam occurrens*; -step- ITALA Luc. 2, 48 (cod. β). *formas perf. habet communes c.* obstupere, *quas omnes hic dedimus.* NOT. Tir. 70, 88 -uit. 70, 89 -it. *de notione* (*cf. etiam e. g. p. 260, 4*): SYNON. Cic. p. 445, 14 stupet. ... torpet. sensu caret. ... -uit. obmutuit. GLOSS. καταπλήττομαι. ἐκθαμβοῦμαι. -it: ἐκπλήσσεται. -uit: obstupefactus est. hebui(t). admiratione stupefacta est. *legitur inde a* PLAVTO, TER., CIC., VARRONE. [*in codd. variat* -stipui *c.* extimui OV. fast. 1, 97.]

i. q. stupentem fieri, obstupefieri. *in fig. etymol.* ITALA Marc. 5, 42 (codd. b c *al.* = VVLG.) -erunt stupore (*gr.* ἐξέστησαν ... ἐκστάσει, *cod. ff*[2] stupuerunt, *e k* stupentes facti sunt). *adv. notabiliora*: grandius *p. 262, 65,* magis *p. 262, 64,* nimis *p. 261, 44. 262, 64,* parumper *p. 261, 74.* CLAVD. 21, 147, paulisper *p. 260, 19,* plus iusto *p. 261, 7,* repente *p. 261, 24,* subito *p. 260, 30. 261, 61. 64.* *in metro dact. ponitur perf.* -ui, -uit, -uere *maxime in initio versus v. e. g. p. 260, 44.*

I *intransitive* (-ere facere *aliquem infra l. 22. 69. p. 262, 16. 28*): **A** *respicitur ipse affectus*: **1** *pertinet ad animum sive metu sive admiratione affectum* (*cf.* SERV. Aen. 1, 513 et admirationem et ad timorem ... pertinet. -ere animis *infra l. 55,* animi motibus *sc. laetitia et metu* CLAVD. DON. Aen. 1, 515 p. 102, 5, admiratione PANEG. 11, 7, 4 [cum a. *p. 261, 35*], pavore ORIG. in Matth. ser. 75 p. 175, 25, terrore *p. 262, 22,* timore *p. 261, 3*): **a** *de ipsis hominibus*: α *usu libero*: PLAVT. Poen. 261 quid hic ... astans -isti? (TER. Phorm. 991 ehem, q. nunc -isti [*codd. deter.* obticuisti]? *cf. p. 261, 4*). CIC. Catil. 3, 13 sic ... -erant *rei,* sic terram intuebantur. VERG. georg. 4, 351 omnes -uere; sed *eqs.* (ITALA act. 10, 45 [cod. g, *cf.* VVLG.] -erunt o., qui *eqs.* [*gr.* ἐξέστησαν, *cod. d* obstupefacti sunt]. VVLG. Ier. 18, 16 o., qui ..., -et [19, 8]. *v. etiam e. g. infra l. 56. 84 et cf.* CLAVD. DON. Aen. 9, 120 p. 203, 14 -erunt ... simul universi. VVLG. I reg. 14, 15 et omnis populus ... -uit). Aen. 2, 378 dixit et ... sensit ...; -uit retroque pedem cum voce repressit. PROP. 1, 3, 28 -ui vano credulus auspicio. VAL. MAX. 5, 1, 1a legatos -isse ... ac secum dixisse. SEN. epist. 102, 26 nullius rei gnarus -isti inter ignota. PETRON. 19, 3 Ascyltos ... paulisper -uit. TERT. adv. Val. 15 p. 195, 7 nec -as (*cf.* VVLG. eccles. 7, 17 ne -as). ITALA Luc. 8, 56 (codd. a c) -erunt (*gr.* ἐξέστησαν, *cod. d* expaverunt, *e k* admirati sunt, *aur. b al. et Vulg.* stupuerunt). VVLG. Ezech. 21, 14 qui *gladius occisionis* -ere eos facit (39, 11. *cf. supra l. 1*). RVFIN. hist. 3, 23, 13 at ille -uit (BOETH. cons. 1, 1, 13 W. at ... ego -ui visuque in terram defixo ... exspectare tacitus coepi). RVSTIC. c. aceph. p. 1250[A] ante demonstrationem *duplicis naturae Christi* habes -ere; admirando enim *eqs.* *c. vocibus audiendi sim.*: CIC. Marcell. 28 -ent ... audientes et legentes (*c. partic. etiam* VVLG. Esth. 7, 6. MVTIAN. Chrysost. hom. 23 p. 381/82 nullus a. -it vel congelascit. GREG. TVR. Franc. 7, 7. glor. conf. 108. *cf.* APVL. apol. 99 ut hisce auditis subito -erit. GREG. TVR. glor. mart. 94 *cum* audisset ..., -uit). VVLG. Iob 21, 5 attendite me et -ite. PALLAD. hist. mon. I 9 p. 283[C] cum ... hoc ... didicisset, -uit (*gr.* ἐξέστη). *c. vocibus videndi sim.*: CIC. div. 2, 50 aspectu (*cf. infra l. 53 sq.*) *Tagetis* cum -isset bubulcus. OV. am. 1, 9, 38 Atrides visa Priameide fertur Maenadis effusis -isse comis (epist. 15, 135 ut vidi, -ui [met. 7, 727. 10, 580]. met. 8, 219 vidit et -uit [VVLG. I Macc. 15, 32 et vidit ... et -uit. Marc. 16, 5 *gr.* ἐξεθαμβήθησαν. act. 12, 16 gr. ἐξέστησαν. CE 1388, 4]. 14, 350 simul ... vidit, -uit. ITALA Luc. 2, 48 [cod. β] videntes ... -erunt [*gr.* ἐξεπλάγησαν, *alii codd. et Vulg.* expaverunt, admirati sunt *sim.*]. *v. etiam p. 261, 30. 54. 79*). VAL. MAX. 6, 2, 10 -erunt ... intuentes. STAT. silv. 5, 1, 204 conspecta coniuge segnis ... -uit. Theb. 10, 680 ut ... notavit ..., -uit. PALLAD. hist. mon. II 16 p. 374[D] agnovit ... et -uit (*gr.* ἐξέστη). β *ponitur post relationem rei stupendae* (*maxime ap. poetas, fere hexametr., et non nisi initio versus; dedimus exempla notabiliora tantum*): TER. Andr. 256 id mihi visust dicere: 'abi cito ac suspende te!' -ui, ... obmutui (VERG. Aen. 2, 560 at me tum primum saevos circumstetit horror; -ui. 2, 774 [= 3, 48] -ui steteruntque comae et vox faucibus haesit. 3, 298. PROP. 2, 29, 25. OV. epist. 15, 67 -ui gelidusque comas erexerat horror. met. 3, 644. 13, 940). VERG. Aen. 1, 513 -uit simul ipse, simul percussus (*var. l.* perculsus) Achates ([CLAVD. DON. p. 101, 30 sq. -uit et perculsus bis accipiendum est; nam uterque -uit, uterque perculsus est]. 1, 613 -uit primo aspectu *eqs.* [*sim.* 5, 90 *et* CLAVD. 1, 234 visu. STAT. Theb. 2, 533 visis]. OV. met. 10, 666 -uit virgo. LVCAN. 4, 748 -uit dux ipse simul *eqs.* RVST. HELP. benef. 88). 8, 530 *et* 9, 123 -uere animis (OV. met. 1, 384 -uere diu. 7, 322 -uere satae Pelia: *eqs.* 8, 617 -uere omnes [8, 765. 12, 18 DRAC. Romul. 8, 109]. SIDON. carm. 7, 403 -uere duces ... et timuere *eqs.* *cf.* SEN. contr. 1, 7, 6 -erunt piratae et ... dixerunt *eqs.* [*at* exc.: -uere]).

b *de animo, mente sim.*: TER. Ad. 612 membra metu debilia sunt, animus timore -uit (VERG. Aen. 2, 120 -uere a. gelidusque per ima cucurrit ossa tremor [*initio hexametri ut*: 5, 404. STAT. Theb. 6, 738 -uere a. fecitque silentia terror]. CLAVD. DON. 9, 120 p. 203, 11 -uere a. Rutulis). ITALA Ios. 5, 1 (Lugd.) distabuerunt sensus eorum et -erunt ([*gr.* κατεπλάγησαν, *Vulg.* dissolutum est cor]. CYPR. laps. 8 s. -uit, lingua haesit [*antea*: labavit gressus, caligavit aspectus, tremuerunt viscera]). LACT. inst. 6, 15, 12 mens ita -erit, ut sit ei sensus omnis ereptus (DRAC. Orest. 54 -uit pietas et m. sibi conscia pravi). MVTIAN. Chrysost. hom. 6 p. 281/2 timor -ere faciens et commovens animam (*gr.* καταπλήττων καὶ σείων).

c *de bestiis fere i. q. mansuescere*: OV. am. 3, 9, 22 carmine *Orphei* ... victas -isse feras.

d *tropice de rebus tamquam personis* (*v. etiam p. 261, 14*): VAL. MAX. 2, 9, 4 ipsae ... mihi litterae ... -ere videntur, cum ad tantam severitatem referendam ministerium adcommodare coguntur. VVLG. Is. 10, 29 -uit Rama, Gabaath Saulis fugit (*de loco etiam* 41, 5 extrema terrae -erunt. *v. etiam p. 261, 33*).

e *grammatica et stilistica* (*ad a—d*): α *indicatur stuporis causa sim.*: ① *abl.* (-ere stupore *p. 259, 78,* timore *sim. supra l. 61,* aspectu *vel* visu *sim. l. 53 sq.*): CIC. Verr. II 1, 66 -uit hominis improbi dicto. Att. 5, 21, 7 beneficia, quibus ... -unt. PROP. 4, 4, 21 -uit regis facie et regalibus armis. OV. met. 2, 726 -uit *Mercurius* forma *Herses.* fast. 2, 92 modis *Arionis.* LIV. 33, 1, 7 velut prodita dolo ... urbe captaque -erunt omnes (*c. partic. etiam*: QVINT. decl. 286 p. 153, 1

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

non -isti propius scelere admoto? Tycon. reg. 4 p. 45, 11 nec capta Aegypto -erunt gentes. Rvfin. hist. mon. 8 p. 421D facto miraculo. Mvtian. Chrysost. hom. 6 p. 297/8 timore ex nulla causa facto. Arator act. 2, 1048. *al.*). Apvl. met. 5, 2, 3 quid ... tantis -is opibus?

(ii) *praepp.*: Liv. 39, 50, 2 -erant *Messenii* ad magnitudinem ... fortunae virtutisque *Philopoemenis* (Sen. contr. 1 praef. 19 vos ... plus iusto ad hanc ... virtutem -ere. Sen. dial. 12, 9, 5 pecunia, dignitas, potentia aliaque conplura, ad quae generis humani caeca cupiditas -it. Avg. in Iob p. 626, 6 ad ea, quae dicta sunt, -isse in silentio et quievisse. Chrysost. hom. I 869D -e ad intuendam Christi virtutem [*gr.* ἐκπλάγηθι]. *aliter p. 262, 35*). Itala Marc. 1, 22 (codd. d t) -bant *discipuli* super doctrinam *Iesu* ([*gr.* ἐξεπλήσσοντο ἐπί, *codd. e k* admirabantur, *alii codd. et Vulg.* stupebant]. Vvlg. Is. 52, 14 -erunt s. te multi. Ier. 2, 12 -ite, caeli, s. hoc. Ezech. 27, 35 s. te *sc. Tyrum dirutam.* 28, 19 omnes, qui viderint te [*sc. regem Tyri*] ..., -ent s. te). 10, 24 (codd. aur. l = Vvlg.) discipuli ... -bant in verbis *Iesu* ([*gr.* ἐθαμβοῦντο ἐπί, *alii codd.* pavebant, mirabantur, admirabantur. *inde* Tert. adv. Marc. 4, 13 p. 457, 1 -bant in doctrina eius]. Cassiod. Ios. antiq. 5, 279 ut ... zelatus in ... laudibus *coniugis* -eret *Manue* [*gr.* ἐκ τῶν ἐπαίνων εἰς ἔκπληξιν κατὰ ζηλοτυπίαν περιστῆναι]. *cf. infra l. 39*). Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 4 nationum -entium velut a sonitu maris fluctuantis pro expectatione imminentium ... malorum (Greg. M. moral. 9, 19 tunc facundius loquimur *facta divina*, cum ab his -endo reticemus). Vvlg. Ezech. 32, 10 -ent repente singuli pro anima sua. Conc.S II 3, 3 p. 120, 20 non -es circa dispensationem *naturarum dei* (*gr. II 1, 3 p. 115, 2* οὐ ναρκήσεις περί). Cassiod. Ios. antiq. 1, 288 non propter cognationis causam neque propter ..., sed amore ... victus -bat *Iacob* pulchritudinem ... talem esse conspiciens ([*gr.* οὐχ ὑπὸ τῆς ... οὐδὲ τῆς ..., ἀλλ' ἔρωτι ... ἡττηθεὶς ἐκπέπληκτο]. Orig. in Matth. ser. 75 p. 175, 25 ut ne ... subito videntes ... -ant pavore p. passionem domino accidentem).

(iii) *enunt. aut acc. c. inf.*: Ov. trist. 1, 11, 8 quod facerem versus inter fera murmura ponti, Cycladas ... -isse puto (Vvlg. I reg. 21, 1 -uit Ahimelech eo, q. venisset David. Rvfin. Orig. princ. 2, 6, 1 p. 140, 14 cum summa ammiratione -imus, q. ... homo factus sit *Christus.* Pass. Perp. 7, 1 [*gr.* ἔκθαμβος ἐγενήθην, διότι]). Qvint. decl. 352 p. 383, 20 milites ... confecto proelio ad gratulationem redeuntes portas clusas -isse (*acc. c. inf. ut vid. sicut*: Itala I Petr. 4, 4 [cod. nr. 65. *al.*] in quibus ... -unt non consurgere vos in ... luxuriae confusione [*gr.* ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν, *Vulg.* admirantur, *Aug. epist. 164, 10* stupescunt]. Cassiod. Ios. antiq. 5, 158 -ntes *Israhelitae* se ita devictos [*gr.* καταπεπληγότες ὑπὸ τῆς ἥττης]. var. 1, 45, 5 ostendere, quod -ant homines evenisse). Hesych. in lev. 4 praef. p. 972D nimis -ndum est, quemadmodum *eqs.* (*cf.* Hier. hom. Orig. in Ezech. 6, 1 -bam, quomodo diceret [*v. etiam p. 262, 61*]. Greg. Tvr. Franc. 4, 48 -imus et admiramur, cur *eqs.*).

β *accedunt voces affines* (*exempla notabiliora*): (i) *modo vario*: Cael. Cic. fam. 8, 2, 1 -ui et mihi visus sum captus esse. Itala Marc. 14, 33 (cod. a) coepit -ere et acediari (*gr.* ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, *alii codd. et Vulg.* pavere et taedere). Hier. in Hab. 1, 6 p. 1278C aspicite ... et videte et miramini et -ite (Avg. serm. 291, 2 mirantur omnes, -unt. *cf.* Hier. hom. Orig. in Luc. 38 p. 216, 16 cum vidisset ..., -uit et tota in miraculo fuit. Vvlg. Is. 29, 9 -ite et admiramini [Hab. 1, 5 Rvfin. hist. mon. 9 p. 423D. *v. etiam l. 57. p. 262, 47. 59*]. Avg. in euang. Ioh. 8, 1 quis est ..., qui ... non -it obruiturque miraculis?). Hier. psalt. sec. Hebr. 48, 6 videntes ... -erunt, conturbati sunt, admirati sunt ([*Vulg. 47, 6* admirati sunt, conturbati sunt, commoti sunt]. Vvlg. Is. 32, 11 -ite ..., conturbamini). 107, 27 -erunt et intremuerunt (*Vulg. 106, 27* turbati sunt et moti sunt). Vvlg. Ier. 4, 9 -ent ... et ... consternabuntur. Pallad. hist. mon. I 1 p. 251C ut ... -ret subito ac mente mutata ... transmigrasse alio videretur.

(ii) *partic.* (*adi.*): Cic. carm. frg. 22 (div. 2, 63), 23 quidnam torpentes subito -istis (*Hom. B 323* ἄνεῳ ἐγένεσθε). Verg. Aen. 3, 48 mentem formidine pressus -ui (*cf.* Rvstic. Conc.S I 4 p. 221, 16 -o ... formidans. Cassiod. Ios. antiq. 2, 267 formidatus -uit [*gr.* κατεπλάγη]). 8, 121 -uit ... percussus (9, 197. *v. etiam p. 260, 50 et cf.* Sen. epist. 74, 4 percusso similis -uit). 11, 120 -uere silentes (Apvl. met. 6, 10, 4 immanitate praecepti consternata s. -it *Psyche.* Ivvenc. 4, 51 cuncti -uere s. *cf.* Ov. fast. 6, 398 -ui tacitus). 12, 665 -uit ... confusus (Svlp. Sev. Mart. 16, 5). Rvt. Lvp. 1, 17 repentino nuntio perturbati -uimus. Ov. fast. 2, 442 -uit ... territa turba (Mar. Victorin. ad Iust. 15 p. 1007D ne perturberis, ne anxius ... veri admiratione t. -as et caeceris. *cf.* Stat. Ach. 1, 662 -uit ... exterrita monstris. Avian. fab. 29, 19 -uit ... monstro perterritus). Liv. 28, 23, 3 primo conspectu ... rei mirabundi parumper -erunt (*cf.* Val. Fl. 4, 141 -uit visu ... admirans). Petron. 108, 1 -eram ... supplicii metu pavidus. Apvl. met. 2, 7, 4 isto aspectu defixus -ui et mirabundus steti. Carm. ad senat. 3 cum ... viderem ..., -ui motus (*cf.* Clavd. Don. Aen. 1, 610 p. 121, 7 commota ... -uit). Amm. 16, 10, 13 -uit ... miraculorum densitate praestrictus. Hier. in Ezech. 1 praef. p. 15A consternatus -ui (*cf. l. 69*).

2 *pertinet ad corpus, fere i. q. obtorpescere sim.* (-ere oculis *p. 262, 2*): **a** *de ipsis animantibus*: Varro rust. 3, 16, 35 -unt potantes *mulsum apes.* Avg. in psalm. 147, 26 l. 31 rigorem passi homines ... dicunt: -ui. Petr. Chrys. serm. 87 p. 445A magos ... totis -entes oculis (*cf. l. 14*). **b** *de part. corporis sim.*: Sen. epist. 78, 8 cito hae partes (*sc. nervi et articuli*) -unt ([*78, 9* obtorpuisse]. Scrib. Larg. 11 donec desinat dolor et -at ea p. *capitis* [*Marcell. med. 1, 11* obtorpescat]. Cassiod. var. 1, 35, 4 quatenus vivae substantiae *sc. manus* p. sine sensu aliquo immobilis -at). Plin. nat. 36, 56 -it ... corpus nec sentit cruciatum. Itala gen. 32, 25 (Lugd., Aug. c. Maximin. 2, 26, 9. *al.*) -it latitudo faemoris ([*gr.* ἐνάρκησεν, *Vulg.* emarcuit]. *cf.* 32, 32 [Lugd.] latitudinem femoris ..., qui -uit ei [Ambr. Iac. 2, 7, 30 -entis f. latitudo]. 32, 33 [Rufin. Orig. in gen. 15, 4 p. 131, 12] qui *nervus* -uit [Ambr. in psalm. 43, 17, 3 tactu patriarchae n. -uit. Pavl. Nol. epist. 24, 8 p. 208, 10 quo *n. femoris* -ente infirmabitur virtus carnis]). Hil. trin. 10, 53 contuentibus solis claritatem virtus ... luminis -it (*cf. l. 2*). Pelagon. 270 cum ... frigore maxillae -erint et cibum non ceperint (*Hippiatr. I p. 180, 17* μὴ ἔχειν ἐν κινήσει τὰ χελύνια). Avg. in psalm. 30, 1, 9 fac -ere labia fingentium ... falsa (*cf.* Ps. Avg. serm. ed. Caillau 2, 68, 4 p. 127 -uit lingua ..., id est ... sermo defecit). Cassiod. Ios. antiq. 8, 9 p. 239, 27 pro labore portandi ... manus -isset (*gr. 8, 244* ναρκήσειε. *cf. l. 6*). Greg. M. moral. 12, 35 mens ita ... suspenditur, ut ... facies -isse videatur.

B *singularia*: 1 *fere i. q. prae stupore inertem fieri, desistere*: Liv. 34, 27, 9 terrore -erant ... animi ab omni conatu novorum consiliorum. 2 *fere i. q. obtusum, hebetem sim. fieri* (ad *aliquid l. 30*, in *aliqua re l. 25. 32*): Itala Sirach 30, 10 (Aug. spec. 23 p. 144, 17) in novissimo -ent dentes tui ([*gr.* γομφιάσεις τοὺς ὀδόντας σου]. Ier. 31, 29 [Tert. adv. Marc. 2, 15 p. 355, 19. *al., cf.* Vvlg.; *gr.* ἡμωδίασαν]. *al. inde e. g.*: Avg. in psalm. 48, 2, 8 l. 25 obrigescunt et -unt. Orig. in Matth. 17, 8 p. 607, 2 -ere facit d. [*gr.* αἱμωδιᾷ]). *de homine vel sensu*: Hil. in Matth. 14, 12 sensus subtilitas ingravescit et ad rei contemplationem pro difficultate ... negotii -it (*cf.* Greg. M. moral. 11, 45 p. 947A in intimis -unt sensus). Greg. M. moral. 11, 45 p. 973C quod quisque egit exterius, in eo -it, quod de internis ... intelligere potuit (*antea*: intelligentiae caecitas generatur in sensibus). 3 *fere i. q. cum stupore aspicere*: Vvlg. Ier. 36, 16 cum audissent ... verba, -erunt unusquisque ad proximum suum et dixerunt *eqs.* 4 *fere i. q. exstingui, leniri, evanescere*: Greg. Tvr. glor. conf. 103 omnis dolor *dentium* -uit (Mart. 3, 10 p. 635, 12 cum ... a vapore foci -ret *d.*). glor. mart. 10 cunctus ignis -uit, acsi non fuisset accensus.

II *transitive*: **A** *fere i. q. admirari sim.*: 1 *homines* (*deum*): Stat. Theb. 3, 520 casus terraeque marisque canentem *Amphiaraum* -uere duces. silv. 3, 1, 43 qualem [*sc. Herculem, quinquaginta filiorum procreatorem*] ... Thespius -uit totiens socer. Tert. carn. 9 p. 216, 25 Christum homines (*Oehler* -em) -bant. Pavl. Nol. carm. 20, 115 illum homines ... -uere senes ... et ... matres. Cassiod. var. 5, 22, 3 ut, quem ..., eloquentem ... -as. 2 *res*: Mar. Victorin. ad Iust. 1 p. 999D admirans ... et -ens pertinax ... consilium (Greg. Tvr. Franc. 5, 36 omnes haec -ant, admirentur et metuant, ne *eqs. v. etiam l. 59. 63 et cf.* Cassiod. hist. 7, 40, 8 mirabitur ... -ens [*Theodoret. 4, 22, 6* ἐξιστάμενοι]. Ios. antiq. 4, 66 -entes ... visionem ... mirari coeperunt *eqs.* [*gr.* ἐκπλαγέντες ... ἐπὶ τῷ παραλόγῳ τῆς θέας]. or. frg. p. 481, 7 quam *sedem* ... India miretur ..., Hispania ... -at). Amm. 25, 3, 13 -at magniloquentia vetustatis ... proelia ... Marcelli. Ambr. fid. 4, 1, 5 -uerunt ... angeli caeleste mysterium *sc. Christi resurrectionem.* Rvfin. Adamant. 2, 18 p. 99, 28 quis non -at eorum insipientiam, qui ...? ([*gr.* τίς οὐκ ἂν θαυμάσειε ...;]. Cassian. conl. 12, 12, 3 q. n. -at opera dei ...?). Clavd. 20, 285 -uere ... omen Corybantes. Avg. in psalm. 58, 1, 22 evidentiam *prophetiarum de Christo* -it *paganus* (*postea*: admirans). Hesych. in lev. 12, 6 p. 926B legislatoris sapientiam -e, quia *eqs.* (26, 25 p. 1150A l. s. -e, quomodo *eqs.*). Rvstic. Conc.S I 4 p. 182, 31 domini mirabilia (*cf.* Greg. M. moral. 2, 10 virtutis divinae miracula). p. 201, 23 sacerdotii pietatem (*antea*: mirantur). p. 207, 8 diligere ... pacem ..., -ere nimis (*cf.* Cassiod. hist. 11, 16, 4 hoc mirabile opus ... rex magis -uit. var. 2, 39, 11 quae multo grandius -as). Pavl. Petric. Mart. 5, 684 -uere suum monachorum gaudia (*i. monachi gaudentes*) votum. Cassiod. hist. 6, 1, 18 crucis ... virtutem (*Theodoret. 3, 3, 4* θαυμάζειν). Ios. antiq. 3, 37 auditum (*gr.* πρὸς τὴν ἀκοὴν καταπλαγέντων). 5, 28 inopinabilem muri ruinam -entes (*gr.* πρὸς τὴν ... τείχους ἀνατροπὴν καταπεπληγότων). var. 1, 45, 2 respicere cupiunt, quod ... -unt. Greg. Tvr. Thom. p. 98, 5 causam velocitatis. Greg. M. moral. 13, 23 -unt ... quae non intelligunt.

B *praevalente vi metuendi, timendi*: Cassiod. Ios. antiq. 4, 7 non -entes invasionem seu multitudinem eos *hostes* fortiter exceperunt ([*gr.* οὐ καταπλαγέντες]. 5, 204 cum ... -entes m. hostium de fuga iam cogitarent). 4, 89 Amorraeus ... Hebraeos -uit (*gr.* κατεπλάγη).

gerund. **obstupēscendus,** -a, -um *fere i. q. obstupendus, mirandus sim.*: Ps. Varro sent. 74 tam ridenda in sene puerilitas quam -a (*var. l.* obstupenda) in puero optimorum morum constantia. Greg. M. moral. 2, 41 contra *diabolum* ... ipsa humanitatis infirmitas -enda proponitur. -endum est: *v. p. 261, 44.*

deriv.: *cf.* obstupefacio, obstupeo, obstupidus.

[Heine]

obstupidus, -a, -um. *ab* obstupescere *retrograde sec.* ob *et* stupidus. Gloss. -a: amens vel mente turbata. *i. q. qui obstu-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

puit, stupore perculsus, stupidus: PLAVT. Mil. 1254 quid astitisti -a? (*cf. Plaut. Poen. 261 p. 260, 8*). PACVV. trag. 53 sollicita, studio -a, suspenso animo civitas. GELL. 5, 1, 6 consuluisse ... quasi adtonitos et -os. APVL. met. 1, 25, 6 actis consternatus ac prorsus -us. SCHOL. Pers. 3, 80 *v. p. 244, 61.*

obstupor, -ōris *m. ab* ob *et* stupor, *cf.* obstupere, obstupescere. [*vix* ANON. in Matth. 18 p. 42, 20 obsunt *carnalia desideria* et -em (*trad.* ob st-, *Turner* obstupentem, *Mercati* stuporem) circa res salutares praestant animae (*Turner* animam).] *i. q. status obstupidus, stupor*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 66, 18 totius -is sumus taciturnitate perculsi (*gr. I 1, 7 p. 78, 18* ἀφασίαν). p. 115, 30 in tantum nos -em miserunt, ut *eqs.* (*gr. I 1, 7 p. 151, 24* ἐξένισεν). *Heine.*

obstuprātus, -a, -um. *ab* ob *et* stupratus, *cf.* constuprare. *i. q. stupratus* (*an 'stupro obsoletus' sim.?*): LAMPR. Comm. 3, 4 appellatus est a mimis quasi -us *Commodus* (*ceterum adhibet* constuprare: *1, 7. 5, 8. 7, 3*).

obsufflo, -āre. *ab* ob *et* sufflare. *i. q. sufflando offundere*: PS. QVINT. decl. 3[b], 7 p. 64, 10 splendori tuo ... confusionis nebulam -are. *W.*

*obsum,** -fuī, -esse. *ab* ob *et* esse. *scribitur in formis stirpis perf., si codicibus vel editoribus confidere licet, saepius* obf- *quam* off-, *cf.* CASSIOD. gramm. VII 207, 12 b non sonat, ut offui *et v. Prinz, ALMA 21, 1951, 106*; ops- *in codd. passim. formam* obescet *testatur* PAVL. FEST. p. 190 o.: -erit vel aderit. *de differentia*: ISID. diff. 1, 404 (*cf.* DIFF. ed. Beck p. 73, 3) qui -est, nocet, qui officit, vult nocere. *de notione* (*cf. etiam l. 24*): SYNON. Cic. p. 435, 21 nocet. laedit. -est. malo est. detrimento est. obstat. officit. GLOSS. βλάπτω. -es: contrarius es. -est ἀντίκειται. dolosus est. contra est. nocet. impedit. -sit: officit. -uit ἀντέπραξεν. *legitur inde a* PLAVT., ENN., CATONE, TER., *ceterum in poesi rarius* (*bis ap.* VERG. georg., *semel ap.* HOR. sat.), *vitatur e. g. a* CAES., TAC. [*confunditur in codd. passim c. aliis compositis ut* ab- *vel* adesse, *praeterea e. g.* -turus *c.* obscurus. *obscura vel corrupta*: LVCIL. 335 ACC. trag. 115 OV. ars 2, 532. PRAEDEST. 1, 90 p. 620[C] plus -uit ad nocendum Adam generi humano, quam Christus in subveniendo (*? an suppl.* ⟨profuit⟩, *nisi* -uit *in* potuit *mutes; cf. Aug. c. Iulian. 1, 6, 27* non tantum solum profuit Christus, quantum nocuit Adam *eqs. c. Iulian. op. imperf. 2, 97 p. 1179* multo plus iniquitatem primi hominis ad nocendum asseris habuisse virtutis quam gratia Christi obtinet ad medendum. *p. 1180* quomodo ... plus nocuit primi hominis iniquitas quam profuit ... Christi bonitas ...?]

i. q. officientem esse, officere alicui sim. persaepe c. dat. (*e. g. l. 59. p. 264, 17*). *indicatur*, in *quo aliquid officiatur p. 264, 5. 8. 25. 34. 56. 265, 3. 266, 26. 70.* CIC. Verr. II 2, 164 QVINT. inst. 1, 1, 26 PAPIN. dig. 22, 6, 8, ad *quid p. 266, 15* (*aliter supra l. 34*), apud *quem l. 71. p. 264, 22. 58. 265, 11.* CIC. Balb. 63. *adv. sim. notabiliora*: aliquid *l. 75. p. 264, 14. 265, 48*, maxime *p. 264, 72. 265, 29*, minimum *p. 265, 2*, multum *l. 84. p. 264, 20* (plus *l. 67. p. 264, 59. 78. 265, 64. 266, 41. 53.* CIC. Cluent. 114, plurimum *p. 264, 41. 51. 265, 54 bis. 59. 71*), nihil *e. g. p. 264, 22. 55. 265, 80*, quicquam *p. 266, 44*, quid *l. 79. p. 264, 12. 49. 265, 15. 12. 46. 266, 54. 78*, tantum *p. 264, 42*, quantum *l. 82. p. 264, 33. 265, 45. 68.*

I *personaliter*: **A** *respicitur notio nocendi, fere i. q. detrimento esse, nocere sim.* (*distinguitur ab* impedire ALC. AVIT. epist. 6 p. 34, 23 non -esse ... sed i.; *saepius iuxta syn.* nocere [*nota* n. atque (et) -esse CIC. Phil. 12, 7 off. 2, 12 APVL. Plat. 2, 10 LACT. ira 3, 1], officere; *opp.* prodesse *passim* [*e. g. p. 265, 35sqq.*], usui esse *infra l. 61*, utilem esse NOVELL. Valent. 1, 3, 2): **1** *in universum*: **a** *usu vario*: **α** *-sunt res* (*cf.* fortuna *p. 264, 17*): ① *c. dat*: Ⓐ *animantium*: PLAVT. Amph. 893 id factum Amphitruoni -uit (Mil. 601 [*opp.* usuist]. Persa 832 Trin. 589. TER. Haut. 974 quod peccavi ego, id -esse huic. SEN. benef. 7, 20, 2 nihil ... cuiquam). TER. Hec. 735 (*loq. Bacchis*) timida sum ..., ne nomen mihi quaesti -siet (-stet *trad.*). ENN. scaen. 350 (*loq. Thyestes*) ne contagio mea bonis umbrave -sit. CIC. Mur. 21 utrique nostrum desiderium nihil -isset (AVG. mor. eccl. 1, 27, 53. *v. etiam l. 62, aliter l. 81*). har. resp. 38 an tibi luminis -esset caecitas plus quam libidinis? Planc. 23 id, quod tu huic -esse ... putas (*opp.* adiumento sit in honore. fin. 5, 28 q. sibi -sit. fam. 3, 10, 6 [*at antea*: fui impedimento]. SALL. [?] rep. 2, 3, 1 tibi. HOR. sat. 2, 6, 27 mi. AVG. civ. 15, 24 p. 113, 15 D.). 85 mihi meae *litterae* (Att. 11, 22, 1. LAMPR. Diad. 9, 2 puero ... apud milites). nat. deor. 1, 10 -est plerumque iis, qui discere volunt, auctoritas. off. 1, 42 ne -sit benignitas et iis ... et ceteris. Att. 1, 16, 11 illud nobis non -est, videri nostrum testimonium non valuisse. 11, 7, 6 vide, ne ... tibi -esse aliquid possit. LVCR. 5, 171 gaudere novis rebus debere videtur, cui veteres -sunt. OV. epist. 17, 130 (*loq. Leander*) cur mihi causa levis, ventus, -esse potest? met. 7, 562 -sunt *auctoribus* artes (Pont. 4, 14, 40 -uit a. nec fera lingua suo). 11, 320 gloria multis. trist. 4, 4, 39 aut timor aut error nobis, prius -uit error. SEN. benef. 7, 20, 2 quid hoc beneficium -est cuiquam ...? (FLOR. epit. 2, 13, 39 AVG. civ. 1, 11 p. 21, 21 D.). PETRON. 107, 12 nihil magis -esse iuvenibus, quam quod *eqs.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 41 Achillis iracundia quantum -uerit Graecis omnibus. VOPISC. Tac. 4, 8 mihi hoc ... -esse incipiat, quod (*coni.*) *eqs.* AVG. civ. 11, 17 p. 485, 4 D. MEROB. pros. frg. 1 B 16 multum. *al.* Ⓑ *rerum*: OV. rem. 714 iudicio ne ... -sit amor. trist. 1, 1, 43 carminibus metus. ACT. lud. saec. Sept. Sev. 1, 30 ⟨populi felicita⟩ti *luctus feminarum*. VLP. dig. 3, 2, 24 famae quaestum (CLAVD. DON. Aen. 1, 595 p. 116, 24 pulchritudo corporis). PS. APVL. Ascl. 28 ut in hoc animae -sit aeternitas, quod (*coni.*) *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 4, 265 p. 389, 4 curam -turam commodis.

(II) *absolute*: TER. Andr. 160 nihil -sint doli (CIC. ac. 2, 60 an in eo auctoritas n. -est? LACT. inst. 1, 18, 8 [*syn.* nocere]). Hec. 463 quidquid est id, quod ..., profuit .:: immo -uit. CIC. inv. 2, 161 iniuria et omnino omne, quod -turum est (CLAVD. DON. Aen. 5, 825 p. 522, 29. *cf.* CIC. Att. 7, 15, 2 quod metuo ne -sit [ab- *var. l.*]). ad Q. fr. 1, 3, 8 haec occultabis, ne quid -sint (VLP. dig. 2, 2, 1, 2 q. ... -uit conatus, cum *eqs. cf.* APVL. apol. 32 nihil ... tam innoxium dices, quin id possit aliquid aliqua -esse). OV. am. 1, 8, 36 verus *pudor* -esse solet (*opp.* prodest *pudor simulatus*). SEN. Herc. f. 1187 saepe vindicta -uit.

β *-sunt animantes* (*fere homines; dei l. 23. 38* [*cf. p. 265, 66*], *fortuna l. 20. 39*): ① *c. dat.*: Ⓐ *animantium* (*res pro pers. l. 26*): PLAVT. Asin. 98 promitto tibi non -turum (*sc. me, vix impers.*), si id ... effeceris. ACC. trag. 110 quibus natura prava magis quam Fors aut Fortuna -uit (RHET. Her. 4, 19, 27 non multum. PVBLIL. F 18 f. -esse nulli contenta est semel). CIC. off. 2, 12 homines hominibus. Att. 8, 6, 3 nihil nobis. 11, 12, 2 ei ... apud te. LVCR. 6, 71 tibi numina ... -erunt ([*trad.* oderunt]. *de deis etiam*: PS. APVL. Ascl. 37 quantis [*fortasse abl. instr.*] -esse scimus iratam *uxorem Osiridis*. CLAVD. DON. Aen. 7, 310 p. 50, 9 tractat, in quo -esse Troianis inferi possent). NEP. Dat. 7 non multum -esse multitudo hostium suae paucitati. SEN. dial. 4, 28, 5 fecit ..., non ut nobis -esset (*antea*: facere iniuriam). VLP. dig. 4, 3, 1 pr. aliis ... calliditate. 28, 2, 18 eis *sc. filiis patres* (*opp.* consulant). APVL. Plat. 2, 17 sibi (*syn.* nocet). CYPR. epist. 16, 2 magis lapsis -sunt *fideles. al.* Ⓑ *rerum* (*cf. l. 17*): VATIN. Cic. fam. 5, 9, 1 dignitati. OV. epist. 6, 100 titulo coniugis uxor *Medea* -est. CONST. Sirmond. 16 saluti (*opp.* libertati consuli). (II) *absolute*: ACC. trag. 310 quantum -ueris, si victus sies, considera. CIC. fam. 3, 10, 8 in ea re animum ostendere inimicum, in qua nihil -sis. PVBLIL. M 39 malus si -esse non potest, tamen cogitat. VERG. georg. 4, 89 deterior *ductor* ... ne prodigus -sit, dede neci. OV. epist. 4, 34 peius adulterio turpis adulter -est. trist. 4, 1, 25 -uit *Musa* ante (*opp.* nunc aequa). SEN. dial. 4, 27, 1 nec volunt -esse, nec possunt *dei*. PS. VARRO sent. 18 si modo non magis -sit *fortuna* quam non noceat.

b *in rebus publicis*: RHET. Her. 4, 29, 40 -uit *consulum stultitia* ... plurimum rei publicae (CIC. leg. 3, 34 ista sententia. Att. 2, 1, 6 tantum. *al.*). CIC. inv. 1, 68 neque ... ipsi *maiores*, quod -esset, scribere volebant (*absolute ut*: Phil. 10, 17 ne illorum simulatio, horum -sit ignavia. leg. 3, 32 [*syn.* nocent]). leg. agr. 2, 90 Capua non modo non -uit, sed opportunissimam se nobis praebuit. Balb. 60 civitati (*opp.* proficit). SEN. Oed. 525 saepe vel linguā magis regi atque regno muta libertas -est. *al.*

c *in actionibus, controversiis, causis sim.*: **α** *-sunt res*: ① *c. dat.*: Ⓐ *animantium*: RHET. Her. 1, 4, 6 ne quid illa turpitudinis pars nobis -esse possit (SCHOL. Cic. Bob. p. 98, 5 -esse reo plurimum posse auctoritatem Cn. Pompei [*opp.* favere]. COD. Iust. 6, 42, 26 [*a. 294*] hoc ... nihil tibi). 4, 23, 33 id quod ... -turum sit contrario (de orat. 2, 296 q. -esset ei, pro quo diceres. APVL. apol. 79 palam). CIC. Verr. II 2, 168 tibi ... Siculorum ... testimonia. II 3, 112 si ... tabulae nihil tibi erant -turae (VLP. dig. 29, 2, 34, 1. 49, 1, 1, 3 [*bis*]. *v. etiam l. 52*). Cluent. 97 hoc -uit ei maxime (114 in ambitus iudiciis. VLP. dig. 48, 18, 1, 5. *v. etiam l. 52. 62*). Planc. 2 ne Cn. Plancio custodia meae salutis apud eos -sit. de orat. 2, 298 qui *orator* ... -esset ... ei, quem defenderet. LIV. 45, 20, 9 nova ... crimina plus -esse Rhodiis ... quam antiqua merita. PAPIN. dig. 31, 76, 3 falsam demonstrationem legatario non -esse (34, 9, 16, 2 CALL. dig. 49, 14, 2, 7 VLP. dig. 2, 11, 2, 9. 38, 2, 14, 4 hoc. MOD. dig. 44, 1, 10 CONSVLT. 9, 4. *al.*). TRYPH. dig. 49, 15, 12, 9 hostium iure manumissio -esse civi ... non potuit (SCHOL. Cic. Bob. p. 160, 36 innocenti -esse n. potest *cognitio*. COD. Iust. 1, 4, 7 [*a. 398*]. *al. cf.* COD. Iust. 2, 50, 5 [*a. 240*] nec ... -esse posse. *cf. l. 50*). VLP. dig. 15, 3, 3, 9 ne credulitas creditoris domino -esset vel calliditas servi noceret. 23, 2, 43, 12 notam illi -esse debere (38, 2, 14, 4 neque ... -esse debet [PAVL. dig. 26, 7, 53]. PAVL. dig. 2, 20, 2 nec ... -esse debere [APVL. apol. 90 nec id sibi -esse debere, quod (*coni.*) *eqs.*]. 34, 9, 5, 4 non debere -esse [COD. Theod. 4, 22, 6 = Iust. 3, 6, 3. COD. Iust. 7, 16, 1 *a. 214*]). SCHOL. Cic. Bob. p. 161, 29 vel maxime. COD. Greg. Visig. 12, 1 (= Iust. 4, 21, 1 [*a. 213*]) nec -erit tibi amissio instrumentorum (COD. Theod. 8, 15, 5, 2. COD. Iust. 7, 16, 41 nec ... id -esse, quod [*coni.*] *eqs.* 8, 13, 5 [*a. 212*]). COD. Iust. 2, 12, 14 (*a. 241*) minoribus ... aetas in damnis subvenire, non in rebus prospere gestis -esse consuevit. Ⓑ *rerum*: RHET. Her. 4, 15, 22 ea, quae -sunt causae adversariorum (CIC. Cluent. 98 hoc Bulbi iudicium non plus huic -esse c. debet quam *eqs.* SCHOL. Cic. Bob. p. 116, 26 nihil ... c. -uit ... decretum). PAPIN. dig. 35, 1, 72, 6 falsam causam legato non -esse. VLP. dig. 40, 5, 26, 1 quae res -esse libertati non debet. COD. Theod. 16, 5, 7, 1 neque actis -esse consueverit *ordo statutorum*. COD. Iust. 7, 2, 3 (*a. 207*) nihil ea res libertati -est (8, 53, 23 [*a. 294*] n. -esse potest. *cf. l. 79*). *al.*

(II) *absolute*: RHET. Her. 1, 9, 14 (*inde* CIC. inv. 1, 28) non modo

[Johann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

id, quod -est, sed etiam id, quod neque -est, neque adiuvat. CIC. inv. 2, 107 ut quam minimum -uisse videatur *peccatum*. de orat. 2, 326 saepe -est *brevitas defendentis* vel maxime in narrando. SCAEV. dig. 22, 3, 29, 1 nec -sit professio (MOD. dig. 35, 1, 52 [*syn.* officiant, nocent]). PAVL. dig. 28, 5, 93, 1 falsus *modus institutioni* non solet -esse. COD. Greg. Visig. 7, 1 instrumenti scriptura non -erit (COD. Iust. 4, 21, 2 [*a. 223*]).

β -sunt animantes: RHET. Her. 2, 29, 46 sibi ipsi ⟨ob⟩est, qui adfert *simile vitiosum*. CIC. Cluent. 92 hoc . . . Cluentio iudicium putatis -esse oportere? Planc. 31 pater . . . etiam -esse filio debet (*ibid. iterum* apud talis viros. 32. VLP. dig. 2, 15, 10 minime). COD. Iust. 6, 39, 2 pr. (*a. 245*) eum, qui . . ., libertatibus . . . testamento datis -esse non posse.

d *in superstitione*: VARRO ling. 7, 97 pueri[li]s turpicula res in collo quaedam suspenditur, ne quid -sit. OV. epist. 8, 88 (*loq. Hermione*) quod . . . mihi miserae sidus -esse querar?

2 *corporaliter*: CIC. Tusc. 1, 104 quid . . . mihi ferarum laniatus -erit nihil sentienti? (LVCR. 5, 25 q. . . . nobis . . . hiatus . . . leonis -esset . . .? 5, 34 q. . . . -esset *serpens* . . .? [*antea*: officerent]). VARRO rust. 2, 2, 14 iam factis praegna[n]tibus *ovibus* . . . -sunt (*del. Scaliger*) *arietes* (2, 7, 10 algor . . . p. *equis* -est). VERG. georg. 1, 374 numquam imprudentibus (*var. l.* prud-) imber -uit (*cf.* LACT. Phoen. 76 concreta noto nubes . . . submoveat radios solis et -sit avi). NVX 107 (*loq. nux foliis spoliata*) fructus -est (*syn.* nocet). SEN. epist. 85, 34 navigio ista (*de tempestate*) -sunt, non rectori eius, qua rector est (*syn.* nocet, deteriorem fieri; *distinguitur ab* impedit, obstitit). COLVM. 2, 2, 24 si maneant *non recisae radices vitium olearumque*, frugibus -sint (*cf.* arb. 5, 4 inarescunt *partes radicum resectae*, nec ultra vitibus -sunt). 2, 13, 3 -esse . . . maxime solo virus ciceris et lini. 8, 4, 1 -est *frumentum* avibus (*antea*: non utiliter praebetur). CALP. ecl. 5, 91 -uit . . . malis odor anguibus. PLIN. epist. 10, 99 intecta *aqua* salubritati -est. VEG. mil. 3, 6 p. 79, 23 ne aestate aquae penuria -sit euntibus. AVG. in epist. Ioh. 6, 8 si . . . hoc petieris, quod tibi -est, et medicus novit, quia -est tibi.

3 *in lusu verborum sim.* (*ad 1 et 2*): **a** *c.* prodesse (*exempla notabiliora*): PLAVT. Capt. 705 vera -essent . . .; nunc falsa prosunt. ENN. scaen. 62 men -esse, illos prodesse. TER. Haut. 643 melius peius, prosit -sit. TRAG. inc. 202 id, quod scis, prodest nihil, id quod nescis, -est. CIC. inv. 1, 1 -esse plerumque, prodesse numquam. 1, 30 cum -sit . . . aut cum nihil prosit (part. 56 a. prodesse a. -esse [off. 2, 72 a. prosit a. certe ne -sit. 2, 86]. TERT. Scap. 2 p. 58, 9 nec . . . -est a. prodest. AVG. doctr. christ. 4, 11, 26 quid . . . prodest . . .? a. quid -est . . .? *cf.* VLP. dig. 4, 6, 1 pr. ne vel -sit vel prosit). 1, 65 nihil prodesse . . . etiam -esse (de orat. 1, 154). Verr. II 3, 94 neque tantum . . . proderat, quantum -uit (*cf.* de orat. 2, 295 non tam ut prosim . . . quam ut ne quid -sim.). Catil. 3, 27 si ceteris . . . prosunt, mihi . . . ne quando -sint (*cf.* OV. trist. 5, 1, 66 mihi quod prodest, hoc tibi . . . -est). Flacc. 103 ne non modo non prosint, verum etiam aliquid -sint (Mil. 34 n. m. . . . nihil prodest, sed -est etiam. *cf.* de orat. 1, 122 non modo non -esset . . ., sed etiam prodesset. TERT. uxor. 1, 3 non modo non -est, sed insuper prodest). Planc. 98 si minus profutura sint, -esse certe non oportere. Tusc. 5, 94 non -sit, prodesse numquam. nat. deor. 3, 70 cum -esse vellent, profuerunt et cum prodesse, -uerunt. off. 2, 17 plurimum . . . et prosint et -sint (NEP. Alc. 3, 5 et -esse plurimum et prodesse. VLP. dig. 2, 14, 14. AVG. quaest. hept. 6, 8 p. 425, 19. *cf.* in euang. Ioh. 62, 1 et bona -sunt et mala prosunt). Att. 2, 1, 7 prodesse videor, si perficio, ut nolint -esse, qui possunt. PVBLIL. Q 29 qui -esse, cum potest, non vult, prodest. OV. trist. 3, 4, 8 non prosit potius, plurimum -esse potest. LIV. 40, 12, 6 -est potius quam prodest (CLAVD. DON. Aen. 4, 105 p. 369, 1 in eo . . . beneficio. *cf.* VLP. dig. 1, 9, 7, 2 ut . . . potius . . . prosit, quam -sit. AVG. civ. 17, 20 p. 247, 6 D. secundae res . . . magis . . . -uerunt, quam profuit . . . sapientia). PS. SEN. epist. Paul. 8, 11 neque -erit . . ., neque proderit. COLVM. 11, 1, 28 etsi multum prodest . . ., plus tamen -est. PLIN. epist. 4, 24, 5 profuerunt . . . -uerunt iterumque prosunt. GELL. 5, 12, 8 ut prodessent . . ., ut ne -essent (*de deis ut*: PORPH. Hor. carm. saec. 33/34 ut prosint, . . . ne -sint). CAPITOL. Alb. 10, 7 profuturum, certe -turum ⟨non⟩ esse. AVG. civ. 2, 21 p. 80. 10 D. quantum prodesset . . . quantumque -esset, si afuisset. epist. 151, 7 sicut mali -sunt . . ., ita boni . . . prosunt. de mend. 11, 18 quamvis non -sint alteri, nulli tamen prosunt et -sunt eis ipsis. NOVELL. Valent. 7, 2, 1 nec satis prodesse . . . et plurimum . . . -uisse. Theod. 22, 2 pr. prodesse cunctis, -esse nemini.

b *alia*: CIC. Verr. II 3, 162 ut inimicus neque deesse nocenti posset, neque -esse innocenti (Att. 3, 15, 5 hic mihi primum meum consilium defuit, sed etiam -uit). AVG. civ. 21, 14 p. 517, 26 D. absit, ut eis -sit.

B *praevalente notione impediendi (distinguitur p. 263, 54) vel resistendi sim.* (*exempla ambigua dedimus sub A*): 1 *nude*: PLAVT. Mil. 996 eos . . . homines metuo mihi ne -sint neve obstent uspiam. CIC. dom. 46 cui nihil -erat praeter conversionem status (VLP. dig. 19, 2, 15, 4 n. -esse domino remissionem. COD. Iust. 7, 16, 27, 1 [*a. 294*] coheres . . . tibi . . . datus . . . n. tibi -uit). Att. 4, 15, 7 Messala languet, non quo . . . animus desit . . ., sed coitio consulum ⟨et⟩ Pompeius -sunt ([*var. l.* abs-]. CALP. ecl. 7, 82 vidissem . . . mea numina! s. mihi sordes pullaque paupertas . . . -uerunt). OV. am. 1, 2, 32 mens bona . . . et pudor et castris quidquid amoris -est. met. 9, 494 (*loq. Byblis Caunum fratrem amans*) quod -est, id habebimus unum. 13, 463 (*loq. Polyxena mori cupiens*) mater -est minuitque necis mihi gaudia. CALP. ecl. 4, 129 cantare iuvat . . ., nullus -est (*opp.* pacem dat). 6, 64 mihi *cantanti* . . . -est arguti glarea rivi. PETRON. 79, 2 ebrietas et imprudentia locorum etiam interdiu -tura ('*num* obstatura *vel* obfutura?' *Bücheler*, obscurorum *Burman*, obscura *L*). VLP. dig. 44, 2, 11 pr. (*syn.* obstaturam). PAVL. dig. 24, 3, 49, 1 (*cf.* FRG. Vat. 94) pretium petenti mulieri doli mali exceptionem -esse (*i. mulieri in pretio petendo. sim.* AVG. civ. 1, 12 p. 21, 28 D. nec absumentes bestias resurrecturis corporibus [*i. corporum resurrectioni*] -turas). 44, 2, 30, 1 si possessor . . . eundem *fundum* . . . peteret, non -esset ei exceptio.

2 *c. additamentis indicantibus, quid impediatur aut contra quid resistatur*: CIC. off. 2, 85 neque locupletibus ad sua vel tenenda vel recuperanda -sit invidia (APVL. mund. 31 nec . . . hoc . . . nobis ad intellegendum -est. VLP. dig. 38, 8, 6 nihil -est ad successionem. PELAG. in I Cor. 1, 26 p. 135, 17 non prodest gloriatio carn[al]is ad fidem, sed magis -est. COD. Iust. 9, 23, 6 [*a. 290*] ad impetrandam libertatem. LEX Burg. Rom. 41). OV. epist. 5, 6 (*loq. Oenone*) ne tua permaneam, quod mihi crimen -est. SAB. Gell. 4, 2, 15 cui . . . quod membrum . . . -est, quo ipse minus aptus sit (VLP. dig. 30, 43, 1. PAVL. sent. 2, 24, 6. CYPR. epist. 69, 13 nihil . . . -uisse, q. m. PANEG. 10, 11, 1 neque vobis tanta locorum diversitas -est, q. m. COD. Iust. 7, 9, 3, 1 [*a. 290 vel 293*] nec actus tuus filio . . ., q. m. . . ., -uit. *cf. p. 267, 2*). VLP. dig. 38, 1, 13, 5 rati . . . habitio patrono -est in nuptiis libertae. 39, 1, 5 pr. si . . . prospectui -sit *novum aedificium* (*c. dat. etiam*: COD. Theod. 2, 27, 1, 6 novationi longior . . . absentia. 9, 7, 7 [= Iust. 9, 9, 32]. CONC.[S] I 5 p. 169, 19 [*de trinitate*] personae unitas nihil -est differentiae naturarum). IVLIAN. in Iob 31, 33 p. 400 non mihi . . . verecundia -uit, ut id . . . publicarem (CONSVLT. 7 a, 4 nec matri usum -esse, ut. *v. etiam p. 267, 5*).

II *impersonaliter* -est (*in formis stirpis perf. non nisi l. 52. 55. 56,* -turum *p. 264, 18*) *i. q. obstat, impedit sim.* (*maxime c. negationibus* nec [*rarius* neque], nihil [*aliter p. 265, 80*], non. *ambiguum est* PLAVT. Curc. 720 [*Cappadox ad Phaedromum*] rem iudicasti perfidiose, Phaedrome; . . . tibi -erit *eqs. v. etiam p. 267, 2. 3 et cf. p. 265, 18*): **A** *indicatur, quid impediat*: *per enunt.* quod (quia *l. 40. 50. c. pron. praepar.* id *q. p. 264, 70. 74,* hoc *p. 263, 83,* illud *p. 263, 74*): CATO orig. 95f Rodiensibus -erit (non -erit *Mommsen, alii alia, trad.* taberit *vel* non aberit), q. non male fecerunt, sed quia *eqs.* . . .? LIV. 45, 24, 8 ne plus -sit nobis, q. . . ., quam q. PLIN. epist. 1, 16, 8 neque . . . debet operibus . . . -esse q. SCAEV. dig. 29, 5, 26 nec -sit ei q. (*syn.* obstaret. VLP. dig. 9, 4, 36 n. -erit q. [COD. Iust. 2, 12, 4 *a. 207*]. PAVL. dig. 12, 1, 2, 4. MART. CAP. 3, 294 n. quicquam -esse exemplo q. COD. Theod. 8, 17, 4 q. . . ., n. succedenti -esse . . . nec ulli . . . nociturum. COD. Iust. 4, 57, 3, 1 [*a. 224*]). 40, 4, 54, 1 nihil -esse q. (VLP. dig. 49, 1, 13 pr. COD. Greg. Visig. 11, 1. COD. Iust. 5, 4, 2 [*a. 196*] n. -erit q.). PAVL. dig. 38, 2, 42 pr. filio non -esse q. (MOD. 13, 7, 39. 21, 2, 63 pr. 40, 5, 14 q. . . ., n. -esse. TERT. adv. Prax. 4 p. 5, 24 n. -esse . . . quia). *al.* *per inf.*: CIC. fam. 9, 13, 4 nihil -est dicere (*om. HD*): *eqs.* (QVINT. decl. 249 p. 22, 2. PLIN. epist. 7, 9, 3 n. -ucrit). CATVLL. 73, 4 nihil fecisse benigne ⟨prodest⟩, immo etiam taedet -estque magis (*cf.* COLVM. 1, 8, 14 plus -est [*opp.* multum prodest]). PVBLIL. E 19 saepe -est (*v. app. crit.*). LVCR. 5, 180 quid -est non esse creatum? OV. fast. 4, 310 -uit. 4, 755 nec . . . -sit agresti fano supposuisse pecus (trist. 2, 443 n. -uit illi *eqs. cf.* CYPR. epist. 75, 4 neque -est utilitati . . . retexere *eqs.*). COLVM. 2, 11, 8 id prima sartione fecisse proderit, secunda -erit. QVINT. inst. 12, 8, 7 non . . . tam -est audire supervacua quam *eqs.* AVG. civ. 4, 27 p. 179, 27 D. aliqua . . . quae -sit populis nosse. *per acc. c. inf.* (*c. pron. praeparativo v. p. 263, 74*): PAPIN. dig. 35, 1, 78, 1 alteram *condicionem* defecisse non -erit (PAVL. dig. 23, 2, 44, 2. HIL. trin. 9, 43 non modo n. -est, sed etiam . . . proficit). PANEG. 7, 2, 3 ut substituendis successionibus . . . nihil -sit *eqs.* COD. Iust. 5, 3, 19 pr. (*a. 527?*) nec -sit *eqs.* *per enunt.* si (etiamsi *l. 68. v. etiam p. 267, 3. 4*): QVINT. decl. 260 p. 64, 19 nihil -esse rei publicae . . ., si vitiorum institores . . . sumptus divisissent (PAVL. dig. 28, 6, 11 si . . ., n. -erit ei in substitutione. COD. Iust. 4, 1, 7 [*a. 293*]. AVG. civ. 22, 16 p. 593, 19 D. n. -erit, etiamsi *eqs.*). FLORENT. dig. 45, 1, 65, 1 si in . . . personae appellatione varietur, non -esse placet (PAPIN. dig. 12, 6, 59 si . . ., repetenti n. -erit. VLP. dig. 6, 2, 7. 12 in hac actione n. -erit mihi, si *eqs.* [*postea*: nec proderit, si *eqs.*]. 25, 4, 1, 15. COD. Iust. 5, 71, 7 [*a. 283*] si . . ., n. -erit iuri tuo. 10, 40, 1 [*a. 390*] n. tibi -est, si *eqs. al.*). VLP. dig. 38, 2, 16, 2 si . . ., non debet ei -esse (LACT. epit. 33, 2 nec . . . aut -esse cuiquam d., si . . ., aut prodesse, si *eqs.*). 42, 4, 2, 4 neque -sit, si *eqs.* (*cf.* AVG. conf. 5, 5, 9 nec illi -esse video, . . . si . . .; -est autem, si *eqs.* [COD. Iust. 2, 18, 8 (*a. 218*). 6, 53, 4 (*a. 208*) n. quicquam -est, si *eqs.*]). CYPR. laps. 18 si quis . . ., non tantum nihil prodest, sed et -est. AVG. de mend. 11, 18 quid . . . -est, si *eqs.*? SIDON. epist. 6, 12, 2 nullius -est tenuitati . . ., si *eqs.* COD. Iust. 8, 53, 4 (*a. 280*) si . . ., tibi -esse non potest (GREG. M. in Ezech. 1, 9, 15 quid poterit -esse, si *eqs.*?). *alia*: PAVL. sent. 5, 16, 1 servum . . . interrogari posse . . .; nec enim -esse ei debet, qui per servum aliquid . . . commodat (MACER dig. 2, 8, 15, 7 sicuti ei, q. post cautionem possessionem vendidit, nihil -est, ita nec prodest ei, qui *eqs.*).

[Johann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *indicatur, quid impediatur* (*cf. p. 266, 14*): VLP. dig. 40, 12, 7 pr. hominibus . . . nihil (*vix subi.*) -est, quominus possint in libertatem proclamare *eqs.* (PAVL. dig. 38, 6, 9 si . . ., nihil -esse ei, q. m. *eqs.* COD. Iust. 6, 45, 1 [*a. 211*] si . . ., q. m. id . . . retineas, non -erit). PROSP. resp. ad Gen. 5 p. 248 quid -est, ut non . . .? *Johann.*

obsuo, -sūtum, -ere. *ab* ob *et* suere. CHAR. gramm. p. 477, 25 B. -o (*inter verba III^ae coniug.*). GLOSS. II 437, 12 -o: ῥάπτω. [-itur *pro* obstruitur VERG. georg. 4, 301 *cod. M,* -ta *pro* obsaepta *olim* PLIN. paneg. 66, 5 *Heinsius.*]

-tus *i. q. (suendo) clausus vel tectus*: Ov. fast. 2, 578 -um (-tus- *U*) maenae . . . caput (*in magia; item de part. corp.*: FLOR. epit. 4, 12, 37 uni os -um [unius os sutum *C, quod praefert Malcovati propter clausulam*]). SVET. Tib. 64 lectica. rhet. 25, 9 (*ex controv. vet.*) sporta auri -a. *mediopass. c. acc.*: PAVL. NOL. epist. 23, 13 p. 170, 3 ut ille (*i. asinus molens*) pannis oculos corporis, sic iste (*i. peccator*) sordibus . . . oculos mentis -us . . . miser . . . versatur (*pendet Caes. Arel. serm. 120,3* oculos habet obtusos, *ubi* -os *proponit Bulhart in schedis*). *W.*

obsurdātus *v.* obsurdo.

obsurdēfacio, -fēci, -ere. *ab* obsurdescere. *i. q. surdum facere aliquem adversus aliquid, obsurdare*: AVG. c. Faust. 33, 6 quos contra testimonia scripturarum ita -fecit (*var. ll.* surdos fecit, obsurdere fecit [re *supra l. add. man. 2*]) iniquitas, ut *eqs.*

? **obsurdeo,** -ēre *l. 21.*

obsurdēsco, -ui, -ere. *ab* ob *et* surdus, *cf.* surdescere *et e. g.* obmutescere. *scribitur in var. l.* -surdisc-: AMBR. hex. 6, 9, 62 HIER. psalt. sec. Hebr. 28, 1. 39, 13 VVLG. eccles. 12, 4. GLOSS. -it: surdus efficitur. *legitur ap.* CIC. *bis,* GELL. *semel, passim inde ab* ITALA, *imprimis ap.* AVG. [*in codd. confunditur c.* -sord- *passim, c.* abs- AMBR. hex. 6, 9, 62 AVG. gen. ad litt. 11, 11 p. 343, 13, *c.* obmutescere VVLG. eccles. 12, 4.]

i. q. surdum fieri, non audire, non percipere sim. (*opp.* audire *passim. -unt fere ipsi animantes*; aures *sim. l. 54,* anima *l. 44,* mundus *l. 49.* -ere auribus *l. 52?,* in aure *l. 44. spectat fere ad animum monita non percipientem, non oboedientem sim.; raro mera vi corporali, ut e. g. l. 40. 43. 55*):

1 *nude*: CIC. Lael. 88 -imus nescio quo modo nec ea, quae ab ea *natura* monemur, audimus. ITALA psalm. 38, 3 (Aug. in psalm. 38, 4) -ui et humilatus sum. 38, 10 (*ibid.* 38, 16) -ui et non aperui os meum (*utrobique gr.* ἐκωφώθην, *psalt. aliquot et Vulg.* obmutui). AMBR. hex. 6, 9, 62 improviso . . . clamore . . . -ere. VVLG. eccles. 12, 4 -ent (*var. l.* obmutescent) omnes filiae carminis. AVG. c. acad. 3, 4, 8 dixistine . . . an fortasse -ueram . . .? civ. 19, 4 p. 359, 29 D. excaecetur, -at, obmutescat, membris debilitetur. conf. 2, 2, 2 -ere stridore catenae mortalitatis. 4, 11, 16 noli . . ., anima mea, . . . -ere in aure cordis tumultu vanitatis tuae, audi *eqs.* (serm. 21, 6 vera loquitur *dominus* . . .; n. -ere. *v. etiam l. 75*). gen. ad litt. 11, 11 p. 343, 13 -uerunt et excaecati sunt . . ., ut non audiant vel videant. in psalm. 34 serm. 1, 6 dicit . . ., sed quidam -unt. 38, 20 ne -am in aeternum; . . . audiam te. Ps. AVG. serm. ed. Caillau 2. 68, 1 p. 126 -entem mundum . . . clamore . . . suscitavit *lectio.* MAR. MERC. Conc.^S I 5 p. 17, 23 quia . . . nimis -uisti, audiant catholici . . . apostolum. CASSIOD. in psalm. 57, 6 auribus damnatis -uit *aspis* (*i. diabolus*), nec passa est audire vocem, quae *eqs.* GREG. M. moral. 23, 37 exterius auditum aperit *homo,* . . . interius -it. *-unt aures sim.* (*v. etiam l. 64. p. 268, 4*): CIC. rep. 6, 19 sonitu *siderum* oppletae aures hominum -uerunt ([*postea*: hebetior sensus; sensu audiendi caret]. AMBR. hex. 2. 2, 7 -uisse a. nostras et hebetiorem nobis sensum audiendi factum. HIER. in Mich. 7, 14 p. 529 a. . . . eorum -ent, quia malitia . . . a. fecit -ere [*postea*: noluerunt . . . audire vocem incantantium]). LACT. inst. 7, 12, 12 non est animae vitium . . ., si auditus -uit, sed corporis. EVSTATH. Basil. hex. 3, 3, 9 aurium sensus -uit (*gr.* τὴν αἴσθησιν ἀφῃρήμεθα, *postea*: hebescit auditus).

2 *indicatur, adversus quid vel quem aliquis surdus fiat*: **a** *praep.*: ad: AMM. 30, 9, 1 ad querellas . . . aliquotiens -ens. AMBR. Tob. 3, 9 -uerunt aures . . . ad tam salutaria praecepta (Ps. EVSEB. GALLIC. hom. p. 652^H ad vocem Christi). HIER. psalt. sec. Hebr. 39, 13 ad lacrimam meam ne -as *eqs.* (*antea*: audi orationem meam, clamorem meum exaudi). adversus: HIL. in psalm. 57, 3 a. sanctorum cantus et medicata a sapiente medicamina -entis *serpentis i. diaboli* (*antea*: inoboedientiam). AVG. anim. 2, 4, 8 a. euangelium tanta obstinatione mentis -uit, ut . . . ista non audiat (in psalm. 57, 6 -entes a. e. . . . loquuntur inania). conf. 8, 11, 27 -e a. inmunda . . . membra tua. epist. 104, 7 medici . . . saepe a. multas lacrimas misericorditer -unt. c. Parm. 3, 4, 25 a. verba psalmorum (c. Pelag. 4, 4, 8 a. . . . apostolica v. tanta duritia nefandae impietatis -uit. in psalm. 66, 10 noli . . . -ere a. verbum dei). serm. 41, 5 adulantium . . . linguas audivit *dives*; his linguis a. prophetas -uit. contra: AVG. c. adv. leg. 2, 1, 2 numquid . . . c. euangelium sic -ere debuit, ut non adverteret verba . . . Christi . . .? c. Cresc. 4, 42, 49 c. medicinam correctionis. c. Iulian. op. imperf. 3, 74 audimus . . . scripturae . . . testimonium, c. quod vos -itis, cum obmutescere deberetis. in psalm. 34 serm. 1, 6 -uit c. vocem dicentem: '*eqs.*' 38, 16 c. insipientem. quaest. Dulc. 1, 14 non -amus c. . . . reclamantem et dicentem: '*eqs.*' serm. 181, 4, 6 c. veram fidei rationem. coram: AVG. catech. rud. 22, 40 velut obmutuit et -uit *Christus* c. conviciantibus, per quem mutus locutus est et surdus audivit. in *c. abl.*: GELL. 12, 1, 11 si in capessendis naturae sensibus tam -uit *eqs.* AMM. 19, 12, 5 -ens *imperator* in aliis etiam nimium seriis (*opp.* concaluit). **b** *dat.*: AMBR. Iac. 2, 7, 33 ut . . . novam linguam audire adsuescant . . ., -ant aures eorum sacrilegio. HIER. psalt. sec. Hebr. 28, 1 ad te, domine, clamabo . . ., ne -as mihi. AVG. in psalm. 57, 10 in ea, quae ante sunt, extentus, his et praesentibus non -uit.

obsurdīsco *v. p. 267, 25.*

obsurdo, -ātum, -āre. *ab* ob *et* surdare, *nisi directe ab* ob *et* surdus. *i. q. surdum facere adversus aliquid vel aliquem* (*?mediopass. l. 12. 15*): ITALA Mich. 7, 16 (Aug. in psalm. 113 serm. 1, 4) aures illis *nationibus* -buntur ([*gr.* ἀποκωφωθήσονται, *Vulg.* surdae erunt]. RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 202, 20 ex arrogantia et . . . obstinatione a. -ans inexorabilis perstitit). AVG. in psalm. 57, 15 esse *haereticos* serpentes indignatione -tos, nolentes audire medicamentum medicatum a sapiente. *Johann.*

? **obsus** *v. s.* obrussa *p. 155, 15.*

? **obsyontēs** *de lapide alioquin ignoto* DAMIG. lapid. 25 (*ad obsianum refert Pitra*).

obtaceo *v.* obticeo.

obtaedēscit, -ere. *ab* ob *et* taedere, *cf.* pertaedescere. *impers. i. q. taedet*: PLAVT. Stich. 734 iam satis, nolo -at; alium ludum nunc volo (*sic restit. Ritschl, Opusc. II 402sq.*).

obtalm- *v.* opthalm-. *W.*

obtēctio, -ōnis *f.* *ab* obtegere. *i. q. actio obtegendi, tegmentum*: PHILIPP. in Iob 26 p. 689^B (*ad v. 9* expandit . . . nebulam) in -em . . . divinae custodiae . . ., expandit super ipsum bonum nuntium evangelii in nubem defensionis. RVFIN. Orig. in lev. 5, 5 p. 344, 8 quae palam sunt et absque aliqua -e cernuntur (*explicatur* 'craticula'). Orig. in Rom. 4, 1 p. 965^B (*ad 4, 7 = psalm. 31, 1* tecta sunt peccata) ad . . . -em peccatorum.

obtēctius *adv. v. p. 269, 79.*

1. obtēctus, -a, -um *v. s.* obtego.

2. obtēctus, *abl.* -ū *m.* *ab* obtegere. *i. q. obtectio*: IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 4, 65 ut, quod ille *conditor* in secreta corporis parte constituit, nos totidem verecundo operiamus -u.

***obtego,** -tēxī, -tēctum, -ere. *ab* ob *et* tegere. *scribitur* opt- *e. g.* PLAVT. Trin. 649 CIC. Vatin. 11. *al., ?* -tig- (*trad.* -tic- *et* -ting-) PLAVT. Most. 141. 164. NOT. Tir. 80, 5 -it. 80, 9 -xit. 80, 13 -ctum. SYNON. Cic. p. 416, 11 abditum . . . involutum. opertum. -ctum. *legitur inde a* PLAVTO, CATONE, ACC., CIC., CAES., VERG., LIV. [*falso trad.* -ctus *pro* obiectus CAES. civ. 3, 46, 5 (*restituitur* -ctus FRONTIN. aq. 89 TAC. ann. 6, 51, 3).]

I *transitive* (*obi. suppl. l. 49. p. 269, 61; reflexive p. 269, 17. 19. 27*): A *i. q. tegendo operire* (*accedit abl. passim,* sub *p. 269, 17,* in *l. 83; abl. suppl. ex. gr. l. 68. 72. p. 269, 1. 4. 5, cf. p. 269, 61; adv.* insuper *l. 48*): 1 *vario usu*: **a** *mera vi tegendi*: α *variis modis* (*in imag. l. 54*): CATO agr. 40, 4 stirpem oblinito . . .; insuper lingua bubula -ito (*inde* PLIN. nat. 17, 112). ACC. trag. 322 undam . . . -xi sanguine. CIC. leg. 2, 55 quem ad modum os resectum terra -atur. SEN. Tro. 450 squalida -ctus coma. SCRIB. LARG. 48 nares -untur *medicamento* (*Marcell. med. 10, 19* infundatur). TAC. ann. 12, 68, 1 cum iam exanimis vestibus et fomentis -retur *Claudius moriens.* APVL. met. 9, 11, 6 luminibus -ctis *asinus.* VVLG. thren. 2, 1 -xit caligine . . . dominus filiam Sion. RVFIN. hist. 7, 2,1 vias cadaveribus -i (*cf. p. 269, 39*). DAMIG. lapid. 33 lapis . . . -ctus ferro. β *vestiendo sim.*: ACC. trag. 257 pectus . . . pampino obnexae -unt (obnoxae obtexunt *trad.; cf. Eur. Bacch. 702* ἐπὶ δ' ἔθεντο). CELS. 3, 22, 9 os -endum, fauces velandae. 6, 6, 8^F caput (CAPITOL. Ver. 4, 6 cucullione. GREG. TVR. vit. patr. 6, 7 p. 685, 22). RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 229, 7 sponsa -cta et velata. GREG. TVR. glor. mart. 22 p. 501, 22 indumentis (*opp.* nudum). VEN. FORT. Mart. 3, 34 algentem . . . -xit amictu (*cf. Sulp. Sev. dial. 2, 1, 5* contectum). 3, 42 amphibalo . . . membra -cta (*antea*: nudo. *cf. Sulp. Sev. dial. 2, 1, 7* indutum).

b *praevalente vi obscurandi sim.*: α *celando, dissimulando* (*syn. vel iuxta pos.* celare *p. 269, 4,* dissimulare *l. 72,* obumbrare *p. 269, 13, cf.* latere *l. 70. 82. p. 269, 12,* dissimulanter *p. 269, 15*): Ⓘ *incorporaliter*: PLAVT. Trin. 649 nunc te . . . credis posse -ere errata? CIC. Vatin. 11 ut . . . turpitudo obscuritate et sordibus -atur (*antea*: latere). Cael. 43 luxuries . . ., sumptus, libidines . . ., quae multis postea virtutibus -cta *eqs.* (*cf.* RVFIN. Orig. in Rom. 4, 1 p. 965^D mala bonis recentibus). Att. 1, 18,1 nihil fingam, nihil dissimulem, nihil -am. SIL. 8, 45 ambagibus aevi -itur densa caligine mersa vetustas. TAC. ann. 1, 76, 1 divina humanaque -ens. 4, 19, 2 scelera . . . priscis verbis. 12, 4, 1 nomine censoris . . . fallacias (CLAVD. DON. Aen. 4,170 p. 376, 1 matrimonii n. . . . culpam. Ps. AVG. in Matth. 12, 2 fallacias). 13, 33, 1 magnitudine sceleris cetera flagitia. SVET. Nero 29 dissimulare vitium et callide -ere. AVR. VICT. Caes. 3, 7 immania animi . . . parendi specie. AMM. 17, 5, 11 veritatem non -ctam praestrigiis, sed perspicuam (RVFIN. Adamant. 5, 4 p. 181, 14 arte et calliditate). HIER. hom. Orig. in Ezech. 6, 4 p. 382, 13 -ctis nominibus (*cf.* RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 218, 27 sermo. . . -ctus et quasi post parietem latens). ORIG. in I reg. 6 p. 10, 26 in his . . . aliquid mysterii (*cf.* TRACT. de indur. cord. Phar. 7 l. 9 *membra legis* obscuris -cta mysteriis). *al.*

[*Paschoud*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(II) *corporaliter:* Cic. Arat. 382 mergitur ... Delphinus, simul -itur depulsa Sagitta (*cf. 385* latescit). Verg. Aen. 2, 300 secreta ... Anchisae domus arboribusque -cta. Phaedr. 5, 5, 30 vestimentis ... porcellum (*cf. 32* celaverat). Sen. Herc. f. 1033 profuge et -ctus late. 1178 ora ... -it furtimque lacrimas fundit (*cf.* Phaedr. 887 lacrimas ... veste praetenta. Apvl. met. 1, 6, 4 centunculo faciem. 2, 30, 9 nasi dedecus linteolo). nat. 1, 6, 4 desinet arcus, si -eris solem. epist. 115, 7 virtutem ... obrutam corpore ...; ... pulchritudinem ... quamvis sordido -ctam (*cf.* Tract. in Matth. RevBén. 70, 1960 p. 476 l. 83 divinitas ... velamine carnis -cta [*ad Is. 49, 2* sicut sagittam ... pharetra texit me]). Colvm. 3, 13, 10 ne ... quod est durum, summis glebis -atur (*cf. 2, 4, 3* superfusa terra latentibus scamnis). Plin. nat. 18, 252 ut fulgor *lampyridum* ... alarum compressu -atur (*cf. 11, 98* obumbratae). Apvl. met. 3, 12, 5 vitans oculos omnium ... lateri eius adambulabam -ctus. 4, 9, 3 fortunam ... dissimulanter -ctam. 11, 30, 5 non obumbrato vel -cto calvitio. Itala Iob 7, 2 (Ambr. *ad l.*) famulus timens dominum ..., qui se sub umbra -at (*gr.* τετευχὼς σκιᾶς, *Vulg.* desiderat umbram, *Hier. interpr. Iob* consecutus u., *cf. Aug. ad l.* absconditio ... et tectio. *item reflex.:* Rvfin. hist. 4, 11, 3 semet ipsum latebris [*gr.* φωλεύοντος]). *al.*

β praefulgendo: Vopisc. Car. 11, 2 *Numerianus* Aurelium ... scriptorem ... velut radio solis -xit.

γ occaecando (*cf. p. 268, 54*): Filastr. 155, 2 *Iudaei* caecitate -cti. Ps. Hier. epist. 19, 9 p. 197^{D} velut ignorantia ... -cti. Greg. Tvr. glor. mart. 65 p. 532, 29 -ctis sanguine oculis excaecatus est.

c *praevalente vi protegendi, defendendi* (*vergunt huc l. 14. 17. p. 268, 49*): Cic. Sest. 76 se ... servorum ... corporibus -xit vitamque ... defendit. Caes. civ. 3, 19, 7 -ctus armis militum vitavit *tela Vatinius* (Clavd. Don. Aen. 9, 10 p. 186, 15. *cf.* Amm. 24, 2, 10 scutis). 3, 54, 1 operibus vineis ... partem castrorum. Liv. 3, 18, 9 corpus *occisi*. Cels. 7, 7, 7^{C} oculo ... et ceteris iunctis partibus bene -ctis os ... adurendum est (*cf.* Prvd. perist. 10, 592 lippus o. -et *sc. a radiis solis*). Tac. ann. 16, 5, 3 Vespasianum ... meliorum precibus -ctum. Rvfin. Orig. in cant. 3 p. 218, 30 anima ... fastigiis caritatis -cta. 4 p. 230, 16 fide si -atur anima et veletur, tuto potest ... pervenire. Greg. Tvr. vit. patr. 13, 1 p. 715, 25 aditus ita -ctus erat, ut nullus ... eius vultus possit advertere.

2 *subi. est ipsum tegmentum:* Sen. Oed. 48 -xit arces caelitum ... inferna facies. Phoen. 636 -xit agros miles *caesus*. Svet. Aug. 94, 11 suboles *palmae* adeo ... adolevit, ut ... matricem ... -ret. Tib. 68, 2 ut cervicem ... -ret *capillus* (*cf.* Prvd. ham. 135 iuba ... umeros ... -it). Itala num. 16, 43 (Rufin. *ad l.* p. 56, 23; *v. infra l. 72*) nubes (Clavd. Don. Aen. 3, 585 p. 339, 22 ['obscuro ... nubila caelo'] omnia n. -erant). Obseq. 54 globus ignis ... magnitudinem solis -xit (magnitudine solem *Oudendorp sec.* Oros. hist. 5, 18, 6). Clavd. Don. Aen. 9, 30 p. 191, 8 ('tenebras insurgere campis') *ut* tenebrae ... campos -ere cernerentur. 9, 665 p. 273, 16 ('sternitur ... solum telis') ut ... -rent terram *tela* (*seq.* terra ... telis -cta). Svlp. Sev. chron. 1, 18, 1 cum ... montem fumus -ret (*ad exod. 20, 18* montem ... fumantem). Vita Hil. Arel. 25 l. 32 lamina auri ... speculum ... frontis eius -erat. Conc.^{S} I 5 p. 379, 23 lapis, qui ... -xit orbem (*gr. I 1, 7 p. 82, 12* καλύψας, *cf. I 4 p. 77, 20* operuit; *sec. Dan. 2, 35* implevit). Boeth. c. Eut. 3, 15 quod ... ante oculos -ant vultum *personae*. Cassiod. Ios. antiq. 3, 125 cortina ... tabulas -bat (*cf. gr.* κατεπετάννυσαν. 3, 127 *gr.* περιέβαλλε. 3, 130 *gr.* ἐσκίαζε). Greg. Tvr. Franc. 7, 1 p. 325, 8 quam *amplitudinem* ... multitudo ... -erat.

B *i. q. tegendo imponere, opponere:* Plavt. Most. 141 *tempestas* verecundiam *quasi tectum* mi ... detexit ... a me ...; postilla -ere (-tic- *trad.*) eam (me *Lambinus*) neglegens fui (*de eadem re, sed obi. omisso, ut etiam ad A trahi possit:* 164 modestiam ... detexit, tectus qua fui; ... neque ... -ere [-ting- *BCD*] possum). Favst. Rei. grat. 1, 9 p. 27, 9 ipse sibi -xit errorum tenebras (spir. 2, 6 p. 146, 28 noctem erroris. *an praes. verbi q. e.* obtexere?).

II (*medio*)*passive* -ctus *aliquid:* Sen. Oed. 625 paedore foedo squalidam -ctus comam. Apvl. met. 9, 12, 3 homunculi ... dorsum centunculo magis inumbrati quam -cti. Mart. Cap. 2, 114 galeata quaedam -ctaque vultum virgo. *translate:* Sil. 15, 667 *Livius* -ctus senium fera proelia miscet (*vulgo caput canum galea tectum intellegunt, sed non minus virtute annos dissimulat, cf. 5, 568* senium ... oblitus).

? III *intransitive i. q. tegmentum praebere* (*cf.* obumbrare *c. dat.*): Itala num. 16, 43 (Hier. tract. p. 420, 14 *sec.* Rufin. Orig. *ad l.* p. 56, 23) illis *sc. Moysi et Aaron* (illud *Rufin., sc. tabernaculum*) ... -xit nubes (*Rufino respondet gr. 17, 7* τήνδε ἐκάλυψεν αὐτήν, *Lugd.* hoc ... cooperuit, *Vulg.* quod ... operuit. *cf. l. 42*).

part. praes. **obtegēns**, -entis *pro subst.* (*adi.?*). *i. q. dissimulator:* Tac. ann. 4, 1, 3 sui -ens, in alios criminator *Seianus*.

part. perf. **obtēctus**, -a, -um *pro adi. v. l. 4. p. 268, 54. 81. 82.*

adv. compar. **obtēctius**. *i. q. modo magis obtecto:* Rvfin. Orig. in Rom. 7, 6 p. 1120^{B} imaginem quamdam rerum, ... quas ... ipse *Paulus* -ius profert, edidimus.

deriv.: obtectio, 2. obtectus (-u).

obtemperāns *et* **obtemperanter** *v. s.* obtempero.

obtemperantia, -ae *f.* *ab* obtemperare, *cf.* temperantia *nec non* oboedientia, obsequentia. Gloss. πειθαρχία. ὑπακοή. *i. q. actio vel virtus obtemperandi:* 1 *de oboedientia:* Ps. Hier. epist. 7, 4 p. 109^{B} omni oblatione et hostia pretiosior -a mandatorum (Tract. Pelag. 4 p. 74. *c. gen. eius, cui obtemperatur etiam:* Arnob. ad Greg. 6 p. 394, 15/16 ut ad -am divini praecepti pertineat tam -a coniugis quam contemptus. 7 p. 396, 12 ostende ..., quam sis ... decora in -a iussionis). ? 2 *de temperantia, continentia:* Arnob. ad Greg. 7 p. 395, 15 ut tanta virum tuum caritate constringas tantaque morum -a teneas, ut te moderante *eqs.* (8 p. 396, 22 virum ... tanta m. -a gubernavi, ut numquam meae existeret contrarius voluntati). 8 p. 396, 16 per -am maritos ab uxoribus lucrari posse.

obtemperātio, -ōnis *f.* *ab* obtemperare. Gloss. πειθώ. *i. q. actio obtemperandi, oboedientia:* Cic. leg. 1, 42 quodsi iustitia est -o scriptis, legibus institutisque populorum *eqs.* Avg. mus. 1, 4, 7 dicas, utrum corpori tribuendum sit, id est -i cuidam corporis, si quid isti homines imitatione faciunt (*ibid.* verbum satis proprie abs te positum est, quod -em c. appellasti, non enim obtemperare nisi animo potest).

obtemperātor, -ōris *m.* *ab* obtemperare. *i. qui obtemperat:* Avg. in psalm. 134, 1 l. 21 veneratores nominis sui, -es mandati sui (*sc. dei*).

***obtempero**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* temperare. *scribitur:* opt-: Lex Iul. munic. (CIL I^{2} 593) 163 Lex Vrson. (CIL II 5439) 129, 33 Sent. procos. Sard. (CIL X 7852) 21 Act. lud. saec. Sept. Sev. (RhM. 81, 1932, 391) 51 CIL II 1359. *et passim in codd.* obt- *testantur praeter codd.* Act. lud. saec. Sept. Sev. (CIL VI 32328) 78 *et ibid.* (RhM. 81, 1932, 392) 56 Lex c. Caesar. (CIL V 2781) 33. *de formis:* -anto: Cic. leg. 2, 21 Lex Vrson. (CIL II 5439) 129, 33. -assit: Act. lud. saec. Sept. Sev. (RhM. 81, 1932, 391/2) 51 *et* 56. *formae stirpis perf. breviores:* -asse: Cic. inv. 1, 69. 1, 73 Bell. Afr. 57, 3. 74, 3 Decl. in Catil. 70 (*var. l.* -visse). 77 (*var. l.* -are). Vlp. dig. 2, 3, 1, 1 *bis.* Cypr. epist. 67, 6 Schol. Cic. Bob. p. 151, 18; -avisse *non nisi semel in var. l. l. 31.* -asti: Apvl. met. 6, 16, 2. -ari(n)t: Cic. Manil. 48 div. 1, 30; -averi(n)t *saepius.* -asse(n)t *et* -asses: Cic. Verr. II 1, 124 div. 2, 21 fam. 12, 22, 4 Frontin. strat. 1, 1, 1 Svet. Tib. 36 (= Oros. hist. 7, 4, 17) Vlp. dig. 3, 1, 1, 3. 48, 19, 5 pr. Cypr. epist. 41, 2 Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 4, 5 p. 745; -avisset: Tac. ann. 12, 5, 3 Plin. nat. 14, 58. -vere: Tac. ann. 1, 34, 3. *de notione:* Synon. Cic. p. 421, 12 dicto audiens. auscultans. -ans. obsequens. morem gerens. impenso parens. iussioni satis faciens. Gloss. πειθαρχῶ. ὑπακούω. -at: oboedit. cedit. -are: πειθαρχῆσαι. -ans: πειθήνιος. πειθαρχῶν. *legitur in poesi ap.* Plavt. *ter,* Ter. *quater,* Ov. *semel,* Prvd. *bis; in prosa inde a* Rhet. Her. (*ter*), Cic. (*saepe*) *eiusque familiaribus,* Varrone (*semel*), Caes. (*ter*), Hirt., Bell. Afr. *et* Alex., Liv. (*ter*), Val. Max. (*saepius*); *ap.* Tac. *decies in* ann. *et semel in* dial.; *in inscr. inde a* Lege Iul. munic. *et* Vrson. [*loco lacunoso e. g.* Tac. ann. 12, 54, 1 Amm. 17, 7, 10.]

I *i. q. per temperantiam obsequi, oboedire, parere sim. alluditur ad voces temperantiae sim.:* Rhet. Her. 4, 21, 29 sibi posset temperare, nisi amori mallet -are (*cf.* Cic. Tusc. 4, 30 -antem temperantiae praeceptis). Cic. ad Q. fr. 1, 1, 11 esse moderatum et ... institutis ac praeceptis -are (*cf. p. 272, 8*). *v. etiam p. 271, 20. 272, 7.*

synonyma ad notionem adumbrandam idonea: Rhet. Her. 4, 30, 41 gere morem parenti, pare cognatis, obsequere amicis, -a legibus (Evgraph. Ter. Haut. 827 ['obsecundato':] -a et obsequere). Cic. Verr. II 4, 73 suis ... servire ... populo Romano -are (Cypr. epist. 65, 2 -vit et servivit. laps. 27 servivit ... domino, -vit eius edicto. Evgraph. Ter. Andr. 259 an imperio -et patris an amori potius serviat). II 5, 28 populi Romani legibus numquam paruisset, illis legibus, quae ..., diligenter -bat (Planc. 94 illi *tempestati* ... -em et paream. Tusc. 2, 11 qui *philosophus* -et ipse sibi et decretis suis pareat. Lex Vrson. [CIL II 5439] 129, 33 d(ecretis) diligenter parento -anto. Sen. epist. 114, 23. *v. etiam l. 54*). Manil. 48 ut eius ... voluntatibus non modo cives adsenserint, socii -arint, hostes oboedierint, sed etiam venti tempestatesque obsecundarint (prov. 25 vos sequor ..., vobis -o, vobis adsentior). de orat. 2, 301 non moveor, non -o, non satisfacio (Evgraph. Ter. Andr. 206 deliberat, cui -et: an adulescentis animo, an imperio senis satisfaciat). leg. 3, 5 ut -ent *cives* oboediantque magistratibus (Bell. Afr. 53, 3 oboedientem fuisse, ... -asse nuntio. Rvfin. Greg. Naz. orat. 3, 5, 2 ut chordarum *Orphei* ... pulsibus et citharae sonis -are atque oboedire simulent universa. Val. Cem. hom. 1, 2 p. 692^{D} *v. etiam l. 64. p. 272, 75. 79*). Caes. civ. 1, 35, 1 auctoritatem sequi, ..., voluntati -are (Sen. epist. 85, 8 quemadmodum rationi nullum animal -at ..., sic non secuntur *eqs.* Cypr. epist. 65, 5. *v. etiam l. 65. p. 271, 52*). Val. Max. 6, 2, 10 nec ... imperio -vit, nec ... viribus cessit (Cypr. unit. eccl. 18 -are ... et cedere). Serm. Arian. frg. I 4 p. 603^{A} mandatum accipit et -at. *opposita notabiliora:* offendere: *p. 272, 70.* recusare: Vlp. dig. 2, 3, 1, 1 si ... recusavit, ... non -asse videtur. resistere: *p. 272. 22.* *per abundantiam:* Cypr. epist. 66, 6 obsequio pleno humilitatis -ant (*cf.* Schol. Cic. Bob. p. 97, 4 si contubernales ad obsequium mendacii -verint accusatori). Caes. Arel. reg. virg. 7 p. 104, 3 oboedientiae ... -are. *adv. selecta:* confestim: Frontin. strat. 1, 1, 1. diligenter: *l. 60. 62.* diligentissime: *p. 272, 69.* fideliter: Pass. Paul. 11 p. 35, 14 cui *spiritui sancto* f. fidelia -ant

[*Paschoud*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

omnia. libenter: *p. 272, 20.* naviter: APVL. met. 6, 16, 2 praeceptis. prompte: *p. 272, 20.* sponte: COD. Iust. 6, 46, 3 (*a. 215*) scripturae testamenti. tarde: TAC. ann. 1, 34, 3. toto affectu: HIL. in Matth. 6, 5 praeceptis.

A *usu sollemni*: **1** *-ant animantia vel res ad animantia pertinentes* (*populus l. 53. 58. p. 272, 11, animalia l. 44. 72.* VVLG. Iudith 11, 5. *v. etiam p. 270, 74,* deus [Christus] *l. 17. p. 272, 73. 273, 17. 34,* anima *l. 46,* animus *vel* animi motus *sim. l. 38. p. 272, 6. 8. 9. 15. 46,* corpus *vel corp. partes l. 38. p. 272, 37. 56 bis. 76,* cetera *p. 272, 16, cf.* omnia *l. 1,* universa *p. 270, 71; per translationem -ant:* consuetudo *p. 272, 23,* error *p. 272, 21,* temeritas *l. 78,* timor *p. 272, 75,* vita *l. 64, praeterea:* navis *l. 71,* signa *p. 272, 35*): **a** *indicatur, cui -etur:* **α** *per dat.* (sibi *ipsi l. 22. 38. p. 272, 15, v. etiam p. 270, 61. dedimus inde a* DIG. *exempla selecta*): Ⓘ *hominibus ipsis:* PLAVT. Amph. 449 non ego illi -o, quod loquitur. Most. 896 tibi -em, cum tu mihi nequeas? TER. Haut. 594 mihi iam minus minusque -at. Ad. 705 tibi eos *deos,* quo vir melior multo es quam ego, -turos magis (*cf.* HIRT. Gall. 8, 7, 4 maxime). CIC. Caecin. 68 hominibus stultis -ari non oportere. 70 peritis. Cael. 76 nemini nostrum -at, est violentior quam vellem. Att. 3, 10, 1 quoad me vos sperare voltis, vobis -bo. fam. 2, 7, 2 tecum loquere, te adhibe in consilium, te audi, tibi -a! BALB. Cic. Att. 8, 15A, 2 si voluerit tibi -are (CASS. Cic. fam. 12, 12, 1 si forte mei -are mihi voluerint. CYPR. epist. 41, 1). BELL. Afr. 57, 6. TAC. ann. 1, 54, 2 indulserat ... Augustus, dum Maecenati -at *eqs.* SCAEV. dig. 48, 4, 4 pr. rex exterae nationis populo Romano. VLP. dig. 2, 3, 1, 1 ius dicenti non -asse (2, 3, 1, 2. *al. c. partic. praes. etiam*: 9, 4, 21 domino iubenti [AVG. serm. 54, 1, 1 NOVELL. Maior. 4, 1]. AVG. civ. 12, 16 p. 538, 3 D. apostolo ... praecipienti. 15, 7 p. 70, 11 dicenti apostolo. COD. Iust. 3, 4, 1, 1 [*a. 440*] deleganti [*antea*: parientiam accommodare]). 43, 24, 11, 7 -vit *servus* tutori aut curatori. *ibid.* dominis vel his, qui vice dominorum sunt (50, 17, 157 pr. PAVL. dig. 44, 5, 2, 2 ut libertus eum *dominum* timeat et -et ei. CYPR. epist. 63, 1. *v. etiam e. g. l. 37. p. 272, 64. 71*). CYPR. epist. 4, 4 si episcopis et sacerdotibus -are noluerint *eqs.* ([*antea*: si obstinate perseverant]. *ibid.* interfici ... iussit *deus* s. suis non -antes [*postea*: non oboedientibus]. 19, 1 mitis et patiens et s. dei -ans. *al.* HIER. epist. 14, 8, 3). AVG. civ. 14, 15 p. 36, 26 D. dum sibi ipse *homo,* id est voluntati eius ipse animus eius eoque inferior caro eius non -at. serm. 88, 7, 7 medico. PASS. Petr. Paul. long. 37 p. 151, 10 docui filios -are parentibus et monitis salutaribus (*gr.* πειθαρχεῖν).

Ⓘⓘ *deo (Christo) vel diabolo* (*c. notione serviendi. v. etiam p. 270, 84*): IREN. 4, 28, 1 (= 4, 44, 1 H.) deo non -bant *homines* (LACT. inst. 6, 18, 14. AVG. civ. 17, 4 p. 209, 25 D. praecipienti d. gen. ad litt. 9, 14 p. 285, 10 -ant bestiae d., non rationabili voluntatis arbitrio, *eqs.* gen. ad litt. imperf. p. 460, 18 creatura illi *animae* -bat, cum ipsa *anima* -bat d. *al.*). CYPR. epist. 65, 2 qui diabolo -ant et idolis sacrificant. VVLG. Hebr. 5, 9 omnibus -antibus sibi *Christo* (*gr.* ὑπακούουσιν αὐτῷ). 12, 9 non multo magis -bimus patri spirituum ... ? (*gr.* ὑποταγησόμεθα τῷ πατρί).

Ⓘⓘⓘ *aliorum voluntati, voci, mandato sim.*: CIC. inv. 1, 69 (= 1, 73) legibus (1, 70. 2, 141 videatur l. -are, qui sententiam eius, non qui scripturam sequatur. *al.* VAL. MAX. 2, 6, 1 TAC. ann. 3, 26, 4 *al.* AMM. 14, 8, 13 hanc *Arabiam* ... -are l. nostris. *v. etiam p. 270, 54. 59*). 2, 127 scripto (AMM. 21, 3, 5. *cf.* CIC. fam. 12, 22, 4 litteris [12, 30, 5 VAL. MAX. 3, 8, 1]. VLP. dig. 50, 12, 6, 3 rescriptis imperatoris. *v. etiam l. 2*). Quinct. 7 cupiditati alterius (*cf. p. 272, 13*). Verr. II 1, 124 testamento (*cf. supra l. 3*). Caecin. 65 iuris consultorum auctoritati (Manil. 56 populus Romanus dolori suo maluit quam a. vestrae -are. Phil. 3, 25 senatus [CAES. civ. 1, 1, 3]. fam. 15, 1, 4). Cluent. 84 alterius bene inventis. 144 consilio et voluntati (158 fam. 13, 75, 1. 16, 1, 2 FRG. Vat. 202. *al. v. etiam p. 270, 63. 73*). p. red. in sen. 11 auspiciis (leg. 2, 21 div. 2, 20. 2, 21. BELL. Alex. 74, 3 *a. et religionibus. cf.* CIC. div. 1, 92 avium significationibus. VAL. MAX. 1, 7, 2 somnio). Pis. 27 senatus consulto. leg. 3, 3 hominum vita iussis ... legis -at (TAC. ann. 13, 6, 3 AMM. 20, 4, 5. *al. cf.* OPTAT. 3, 4 p. 82, 6 iussionibus [*v. etiam p. 273, 5*]. CLAVD. DON. Aen. 2, 715 p. 244, 5 his ..., quae iubentur). Att. 14, 17A, 1 (= fam. 9, 14, 1) praeceptis et consiliis (fam. 9, 25, 1 CVRIVS Cic. fam. 7, 29, 1 PLIN. nat. 14, 58. PAPIN. dig. 48, 19, 41 legis. *al. v. etiam l. 1. 4. 73. p. 270, 51. 52*). CAES. Gall. 4, 21, 5 imperio populi Romani (7, 75, 5. civ. 3, 14, 2 una *navis* perseveravit neque i. ... -vit. LIV. 44, 10, 1 VAL. MAX. 7, 3, 6. 9, 1 ext. 7 AMM. 17, 12, 14. *cf. l. 77. p. 270, 58. 75*). OV. trist. 4, 6, 7 sui monitis -at Inda magistri belua (CYPR. unit. eccl. 15 praeceptis *dei* ... et m. VEG. mil. 3, 5 m. ... signorum. PRVD. ham. 738. *v. etiam l. 40 et cf.* CYPR. epist. 57, 2 ostensionibus adque admonitionibus iustis). LIV. 7, 36, 7 dictis (LVCIF. reg. apost. 7 p. 54, 2). VAL. MAX. 3, 1, 2 precibus (PLIN. epist. 8, 6, 12 vel potius imperio). 9, 11 ext. 1 consilio (CYPR. epist. 35 si ... temeritas ... non c. salubribus -verit. *v. etiam l. 60. 67*). SENT. procos. Sard. (CIL X 7852) 22 pronuntiationi (*cf.* VLP. dig. 48, 19, 5 neque denuntiationibus neque edicto praesidum. *v. etiam p. 270, 69*). DECL. in Catil. 70 edicto senatus (*cf. l. 80 et p. 270, 57*). PAPIN. dig. 2, 11, 15 stipulationi. 4, 8, 42 statuto (VLP. dig. 5, 16, 135). 17, 1, 8, 4 mandato (HIL. in Matth. 27, 2). CYPR. Fort. 1 desiderio tuo (testim. praef. p. 35, 5). LEX c. Caesar. (CIL V 2781) 32 ⟨... nutibus⟩ nostris (PS. AVG. serm. 138, 1 divinis ... n. *v. etiam l. 35*). AVG. civ. 19, 14 p. 380, 11 D. *magisterio divino.* SIDON. epist. 4, 8, 4 postulatis. COD. Iust. 2, 6, 1 (*a. 216*) placitis (*al.*). 2, 55, 3 (*a. 290 vel 293*) arbitrorum ... sententiae.

Ⓘⓥ *menti vel animi motibus sim.* (animae *v. etiam l. 37*): rationi (*cf. p. 270, 73*): CIC. Tusc. 3, 7 motus animi r. non -antes (off. 1, 136 m. a. nimios r. non -antes). 3, 24 quae *cupiditas* est inmoderata adpetitio opinati magni boni r. non -ans (*cf.* off. 1, 141 appetitum -are r. [POMER. 3, 26 p. 508C. 3, 27 p. 509B]). 4, 4 r. non -antes *stulti.* VARRO ling. 9, 6 ut r. -are debet gubernator, gubernatori unusquisque in navi, sic populus r., nos singuli populo. *affectibus sim.* (*cf.* amori *p. 270, 50,* dolori *p. 271, 58,* oboedientiae *p. 270, 82*): DECL. in Catil. 77 cupiditatibus suis (*cf. p. 271, 56*). HIL. in Matth. 14, 8 illecebris voluptatis. AVG. civ. 14, 23 p. 48, 28 D. cum sibi animus ... non -at (*postea*: volenti iubentique non cedit). c. acad. 1, 2, 5 p. 7, 16 cui *parti animae* dominanti -are convenit cetera, quaeque in homine sunt.

ⓥ *alia notabiliora* (*cf. praeterea* chordarum ... pulsibus et citharae sonis *p. 270, 70,* tempestati *p. 270, 60*): CIC. inv. 2, 100 necessitudini -are. VAL. MAX. 9, 3, 8 vitio. SVET. Tib. 59, 1 naturae. MARCIAN. dig. 48, 19, 4 exilio. CYPR. epist. 73, 3 libenter ac prompte ... veritati (sent. episc. 23 si non -at error v. AVG. civ. 20, 3 p. 410, 3 D. [*opp.* resistat]). PANEG. 2, 13, 2 consuetudo lasciviae hautquaquam facile videretur -tura medicinae. VVLG. prov. 17, 4 labiis mendacibus. AVG. serm. 161, 6, 6 infirmitati animae ... dicenti *eqs.* (*nisi ad p. 273, 34 referas*). CHROMAT. in Matth. 17, 4 l. 21 cui de duobus (*sc. deo an mammonae*) -are debemus? COD. Theod. 11, 16, 22 (*cf.* 16, 2, 30) ecclesiae. BOETH. cons. 1, 5, 4 W. iustitiae. 2, 1, 18 moribus. COD. Iust. 5, 62, 16 (*a. 244*) formae ... statutorum (7, 45, 5). PALLAD. hist. mon. I 42 p. 328B doctrinae (*gr. p. 148, 9* οἱ κατηχηθέντες).

?β *per acc.*: SERM. Arian. frg. I 4 p. 603A qui iubet et iussionem -at. COMM. apol. 956 -ant (observant *Rönsch*) ... universa (*nisi acc. int.*) ... legis.

γ *ad nutum sim.* (*cf.* nutibus *p. 271, 84. iuxta dat. l. 37*): VEG. mil. 2, 22 cornicines quotiens canunt, non milites, sed signa ad eorum -ant n. (*var. l.* nutui). 3, 9 utrum ad tubarum monita, ad signorum indicia, ad praecepta vel n. *ducis* ... -ent. AVG. civ. 19, 12 p. 373, 9 D. eis *filiis* ... ad n. *patris* -antibus. serm. 277, 6, 6 non -at *corpus* animae ad n. ... voluntatis.

b *absolute*: PLAVT. Most. 522 tu, etiamne astas nec quae dico -as ? TER. Ad. 434 si quid bene praecipias, nemo -et. RHET. Her. 4, 29, 39 dicite atque -bo. CIC. inv. 2, 145 si non -tum sit, ... poena statuatur. Catil. 1, 20 si hic ordo placere sibi decreverit te ire in exilium, -turum te esse dicis. part. 135 alia causa -andi, alia abrogandi. leg. 3, 5 neque solum iis *magistratibus* praescribendus est imperandi, sed etiam civibus -andi modus. div. 1, 30 non in eo, qui monuerit, sed in eo, qui non -vit. off. 1, 101 fit, ut ratio praesit, ⌊appetitus -et *eqs.*⌋ (*secl. nonnulli*). LIV. 2, 27, 8 neque, cum decresset *consul,* quisquam -bat. TAC. ann. 2, 34, 2 nec ... -vit *vocata in ius.* 14, 45, 1. 15, 61, 3 expositis ... iussis an -ret ... interrogavisse. SVET. Tib. 36 (*inde* OROS. hist. 7, 4, 17) urbe summovit *Iudaeos Tiberius* sub poena ... servitutis, nisi -assent. Claud. 35, 2 cum ... Camillus iuberet ..., dubitavit *Claudius* ... an -ret. VLP. dig. 3, 8, 21, 7 non debent ... -are ..., si arbiter aliquid non honestum iusserit. *al.* CYPR. epist. 4, 5 nos ... persuasione moneamus ...; quod si -verint, ...; si autem ... -are noluerint *eqs.* laps. 18 sit -antis facilis et prona consensio. AVG. civ. 14, 22 p. 46, 16 D. de spiritu, qui imperat, et carne, quae -at. 19, 22 p. 374, 9 membris -antibus imperabat. COD. Theod. 10, 17, 1 (=Iust. 10, 3, 5, 1). EVGRAPH. Ter. Ad. 708 ('morem gereret':) ... frater ... fiducialiter agit, sodalis -at. BOETH. cons. 3, 12, 18 W. nec beatum regimen esse ..., si quidem detrectantium iugum foret, non -antium salus. PS. ORIG. hom. in Matth. 3, 4 p. 261, 14 hi, qui non habent auditum, -ant, hi, qui ... intellectus expertes sunt, inclinantur iubenti.

2 *-ant res* (*v. etiam p. 271, 8sqq.*): PRVD. ham. 9 domino ... caelum -at uni. 516 quorum *spirituum tenebrosorum* dominatibus umidus ... -at aer.

3 *indicatur, in qua re -etur* (*ad 1 et 2*): **a** *acc.* (*cf. l. 31. 40. 54. p. 271, 15*): TER. Hec. 512 nec gnatus, neque hic mihi quicquam -ant. **b** *praep.*: in *c. abl.*: CIC. inv. 2, 135 nefas esse tali in re non diligentissime legi -are (LVCC. Cic. fam. 5, 14, 3 duae res ..., ex quibus aut in altera mihi velim ... -es aut in altera non offendas. VLP. dig. 9, 4, 2, 1 servos dominis in hac re non -are). off. 1, 35 in quo si mihi esset -tum *eqs.* NOVATIAN. trin. 31 p. 951B dum se patri in omnibus -antem reddit *Christus* (VITA Eugen. 9 p. 611C erant in o. -antes ei *Eugeniae. cf.* VAL. CEM. hom. 1, 2 p. 693A bene in omnibus causis timor -at disciplinae [*antea*: obedire ... praeceptis et ... -are mandatis]). AVG. serm. 277, 6, 6 -at *corpus animae* in multis: movet manus *eqs.* (*postea*: in his omnibus ... obsequitur). COD. Iust. 6, 35, 5 (*a. 224*) quod in sepultura supremis defunctorum -tum non fuisset. ad: CIC. Caecin. 52 ut ad verba nobis oboediant *servi,* non ad id, quod ex verbis intellegi possit, -ent. de: COD. Iust. 9, 45, 3 (*a. 258*) ut ... de omnibus placitis -retur (*postea*: non observantibus ... adversariis pactorum fidem). **c** *inf.*: CONC.S II 2, 1 p. 6, 35 nec sic -vimus audire (*cf. II 3, 1 p. 109, 30* nec sic acquievimus audire, *gr. II 1, 1 p. 128, 30* κατεδεξάμεθα ἀκοῦσαι).

[Paschoud]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *praevalent notiones secundariae*: **1** *fere i. q. inservire* (*cf. p. 271, 41*): **a** *impendendo, operam dando, ministrando*: PAPIN. dig. 50, 1, 17, 6 postliminio regressi patriae muneribus -are coguntur (COD. Theod. 7, 22, 2 pr. decurionatus m. -ent *filii veteranorum. cf.* COD. Iust. 6, 21, 16 [*a. 496*] iussionibus vel actibus). CYPR. epist. 67, 6 idololatriae. HIL. in Matth. 20, 11 negotii efficientiae. **b** *indulgendo, parcendo, concedendo*: PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 4, 5 p. 745 eos ... viros trucidatos ..., quibus etiam illi post victoriam -assent (*gr. 4, 181* ὧν ἀπέσχοντο ἄν). VAL. CEM. hom. 12, 5 p. 730^A nullus ... est finis inimicitiis, nisi ad tempus -emus iratis. AVRELIAN. reg. mon. 53 infirmis ... ita -andum est *eqs.* (CAES. AREL. reg. virg. 9 p. 104, 11 ita illis *senibus vel i.* convenit -ari vel ordinari, ut non singulae singulas cellas habeant, sed *eqs.*).

2 *fere i. q. subditum esse* (*cf.* AVG. civ. 14, 28 p. 57, 2 D. serviunt ... subditi -ando. conf. 13, 32, 47 aliud est, quod ... dominatur, aliud, quod subditur, ut -et. CONSVLT. Zacch. 2, 16 p. 84, 18 non est ita -ans *filius deo patri* quasi subditus [*antea*: non subiectio, sed consensus]): HIL. trin. 2, 14 suum est *verbum* sibique, quod liberum est, et solitarium et -ans nemini. AMM. 17, 5, 13 totus orbis Romanus nobis -at (*de gentibus sim. etiam*: 18, 6, 20 -bat *Corduena* potestati Persarum. 21, 15, 4 -are sibi *Iuliano* paratum ... orientem. 20, 7, 1 in ... solo tunc nobis *Romanis* -antium *Zabdicenorum. cf. p. 271, 53*). VEG. mil. 2, 9 quibus *legatis* legiones et auxilia universa -bant in ordinatione pacis vel necessitate bellorum.

II *i. q. tempestivum sc. aptum esse vel fieri, respondere, congruere sim.* (*cf. supra l. 7*): TAC. dial. 20, 6 horum *iuvenum* ... auribus et iudiciis -ans ... oratorum aetas pulchrior et ornatior extitit. HIL. in Matth. 14, 11 (*allegorice de panis cophinis duodecim et quinque milibus edentium*) ut et modus numero et numerus modo -ret. in psalm. 51, 7 intellegentis lingua ... nihil inconpositum, nihil incertum agat, sed his, quae aut cogitata aut lecta fuerint, -ans celeriter ex ratione consilii obsecundet. trin. 3, 3 tantum in se ... humilitatis recepit *deus*, quantum in nobis erat virtutis ad intelligendum se ...; imbecillitati nostrae potius -ans, quam de his, in quibus erat ipse, deficiens (*cf. p. 272, 24*). 7, 4 dum quod legitur sensui potius coaptetur, quam lectioni sensus -at. AMM. 15, 5, 26 ut adpetitus oportunitati -rent, nec praecurrentes eam nec deserentes (*postea*: ⟨si⟩ eluxissent intempestive).

? **III** *pro temperare*: VLP. dig. 24, 1, 1 ne mutuo amore se invicem spoliarent donationibus non -antes (*sic Dirksen et Forcellini s. v.*, temp- *Mommsen alii sine adnot.*) et profusa erga se facilitate utentes.

part. praes. **obtemperāns,** -antis *v. s. verbo.* -em esse *l. 17. 19.* se -em reddere *p. 272, 73.* -es *pro subst.*: *l. 22 p. 271, 35. 47. 272, 60.*

adv. **obtemperanter.** tam -r *l. 46.* **1** *i. q. obsequenter, oboedienter*: AVR. Fronto p. 75, 21 v. d. H. (= p. 80 N.) aequiorem animum mihi facit ipsa *Faustina*, quod se tam -r nobis accommodat. PRVD. perist. 2, 112 paratus obsequi -r adnuit. AVG. civ. 16, 25 p. 165, 28 D. (*de Abraham*) o virum viriliter utentem feminis, coniuge temperanter, ancilla *Sarra* -r, nulla intemperanter! (*antea*: oboediens coniugi, voluntatem ... implevisse). coll. c. Max. 26 p. 740 -r audimus et fideliter praedicamus (PASS. Andr. long. 4 p. 9, 4 si me -r non audias, ipsum crucis misterium in te ipsum retorqueam [*gr. p. 9, 12* συγκεραστικῶς, *p. 9, 23* πειθαρχῶν ὑπακούσῃς]). **2** *i. q. cum temperantia, modeste*: AVG. c. Iulian. op. imperf. 1, 70 ipsa licita inhianter, non -r appetit *libido*.

□ *deriv.*: obtemperantia, obtemperatio, obtemperator. *Paschoud.*

[**obtenatiōne** VINDIC. gyn. p. 432^g *pro* statione (*rec. d*) *vel* obstatione (ostatione *rec. c*).]

***obtendo,** -tendī, -tentum, -ere. *ab* ob *et* tendere. *scribitur* obst- CYPR. epist. 2, 2 *L.* PRVD. c. Symm. 2, 1077 *N,* opt- *saepius. perf. act.* -tendi *hic illic inde a* PANEG. *p. 274, 66,* -tendidi ITALA *p. 274, 22; p. p. p.* -tentus *inde a* VERG. *p. 274, 3, cf.* SERV. auct. *ad l.,* -tensus *in var. l.* SVET. Nero 48, 1. SYNON. Cic. p. 439, 8 praetendunt. -unt. obducunt. opponunt. obiciunt. GLOSS. -it: δεικνύει. optinet. -ere: anteponere. *legitur singulis binisve locis in* SISENNA, CIC. ad Q. fr., VERG., CVLICE, CELSO, *inter posteriores praecipue apud* TAC. [*confund. in codd. c.* tendere HEGES. 2, 13, 6 AVG. c. Pelag. 4, 1, 1; ostendere *p. 274, 83. 275, 4 al.*; protendere PETRON. 17, 9 (ob- *falso*). SOL. 10, 23; appendere HIER. in Zach. 2 praef. p. 1454^D; -tund- SISENNA hist. 107. -tus *c.* -tectus *l. 79. p. 275, 19. 26. e coni. dub.*: TERT. idol. 8 p. 37, 3.]

I *structura originaria* '-ere *aliquid alicui*' *i. q. tendendo obicere, opponere sim.* (*indicatur cui per dat. passim, per praepos.* ante *l. 80 et 82,* in *c. abl. p. 274, 22,* prae *l. 84,* pro *p. 274, 4,* supra *l. 76*): **A** *proprie et in imagine*: **1** *vario usu*: **a** *tegendi causa*: **α** *-untur vela sim.*: SISENNA hist. 107 quos supra (*i. s. centones*) ... cilicia -untur (AMM. 20, 11, 9 sub -tis c.). CVRT. 4, 2, 23 munientibus coria velaque ... -i. VAL. FL. 3, 718 -ta ... palla (STAT. Theb. 12, 469. PRVD. psych. 561 [*var. l.* obtecta, *cf. 560* obtegit]). SVET. Nero 48, 1 ante faciem -to (-so *var. l.*) sudario. OPTAT. 1, 2 p. 4, 8 velamenta. HEGES. 2, 13, 6 insidiarum velamen (HIER. epist. 39, 1, 5. in Zach. 2 praef. p. 1454^D ante oculos ... Moysi. AVG. epist. 82, 3, 27 simulationis v.). PS. HIER. epist. 19, 9 p. 197^D ne ... introspiciant, -tis prae facie obcaecentur aulaeis. PRVD. c. Symm. 2, 1077 -ere flammea canis. AVG. nupt. et concup. 2, 3, 8 quid -is ad fallendum ... dogmatis tegmen, ut operias ... crimen ...? **β** *-itur nox, umbra sim.*: VERG. georg. 1, 248 -ta densentur nocte tenebrae (SERV. auct.: obducta; et -ta sicut ostenta *eqs.* SOL. 20, 3). Aen. 10, 82 pro ... viro nebulam et ventos -ere inanis (AVG. gest. Pelag. 17, 40 de hoc verbo. c. Parm. 1, 9, 15 p. 36, 12 imperitis [c. Petil. 3, 20, 23 p. 179, 29]). CVLEX 273 maesta -ta Ditis ferrugine regna. CYPR. eleem. 13 p. 383, 11 umbras (AVG. conf. 2, 6, 13). PROSP. c. coll. 21, 3 perspicuae ... sententiae nubem ... ambiguitatis -ere. *fortasse addendum*: AVG. c. Pelag. 4, 1, 1 quinque rerum eos -ere obstacula diximus (*referendum ad 3, 8, 24* inmittunt aliarum nebulas quaestionum). **γ** *-untur variae res* (*ipsae latebrae l. 17*): SEN. nat. 1, 16, 6 *prostitutae* aliquid, quo infelix patientia lateat, -unt. SIL. 13, 341 -ens ... manum solem infervescere fronti arcet. STAT. Theb. 6, 204 -tis eminus armis prospectu visus interclusere. PAVL. NOL. carm. 18, 93 -to servari marmore corpus *martyris.* MAR. VICTOR aleth. 1, 447 *Adam et Eva* silvas umbrosaque lustra -unt (*ad gen. 3, 8* abscondit se ... in medio ligni). *mediopass.*: PLIN. nat. 11, 153 membrana vitri modo tralucida -itur *sc. oculis piscium.*

b *protendendi, porrigendi causa*: TERT. resurr. 20 p. 52, 14 quomodo speculum -es, si nusquam est facies? ITALA gen. 27, 17 (Lib. iubil. 26, 9) -tendidit cibos ... in manibus ... filii sui (*gr.* ἔδωκεν, *Vulg.* dedit).

c *insidiandi causa* (*sc. per imaginem cassium; cf. p. 273, 81*): AMM. 14, 7, 4 insidias ei latenter -i. 14, 11, 7 laqueos ei latenter -ens. PAVL. NOL. epist. 40, 9 p. 350, 24 per -tas mundi ... illecebras (*ad prov. 1, 17* tenduntur avibus retia). *inde de excubiis*: AMBR. hex. 1, 8, 31 excubias -e adversus mentis tuae cogitationes.

2 *de terris sim. aut obiectis aut adiacentibus* (*mediopass.*): MELA 1, 20 *Africa nusquam* Asiae et non totius huius *Europae* litoribus -itur (2, 23 *ora in promunturium exiens* incurvis contra se l. -itur). PLIN. nat. 5, 77 *Libano* mons adversus Antilibanus -itur. TAC. Agr. 10, 2 Britannia ... spatio ac caelo in orientem Germaniae, in occidentem Hispaniae -itur. Germ. 35, 1 Chaucorum gens ... omnium, quas exposui, gentium lateribus -itur. SOL. 10, 23 finibus Thraciae a septentrione Hister -itur (*cf. Mela 2, 16 Thracia* Histro ... contingitur).

B *translate*: **1** *varia ratione*: **a** *praetendendo*: SEN. dial. 9, 17, 2 sincera ... simplicitas nihil -ens (obediens *trad.*) moribus suis. TAC. hist. 3, 36, 1 Vitellius ... curis luxum -bat. **b** *ostendendo*: HEGES. 1, 44, 7 p. 116, 8 quod ... mihi ... maerorem auferret, pietatem -ret *filius.* HIER. in Mal. 2, 5 p. 1557^A si ignorantiam ... -erit *sacerdos de lege interrogatus* (*an ut l. 54. 56?*). PAVL. NOL. carm. 20, 210 mira fides oculis -itur *miraculo.* AVG. in euang. Ioh. 112, 2 abscondebatur potestas et -batur infirmitas *Christi.*

2 *verbis, sc. asserendo, argumentando sim.*: **a** *praevalente vi praetexendi* (*maxime falsa vel dubia, aliter l. 68. 70*): **α** *c. obi. acc.* (*nom. in struct. pass., dupl. l. 48*): ① *accedit dat.*: *rei excusandae*: LVCAN. 8, 339 causa -itur armis libertatis amor. QVINT. inst. 12, 10, 15 qui suae imbecillitati sanitatis appellationem ... -ant. PLIN. epist. 8, 6, 15 rationem turpitudini -ere (AVG. nupt. et concup. 1, 15, 17 honestum nomen velandae t.). LACT. inst. 4, 24, 10 qui delictis suis excusationem carnis -et (HIER. hom. Orig. in Luc. 2 p. 12, 5 peccatis. EPIST. pontif. 255 Migne 13, 1145^A omnibus, quae in reprehensionem veniunt, sola e. ignorationis -itur. *cf. l. 56*). *hominis defendendi*: EPIST. pontif. 349 Migne 20, 758^B ne excusationem sibi ignorationis -at (*cf. l. 54*). ⓘⓘ *c. obi. solo*: TAC. ann. 3, 17, 1 *Tiberius* pro Plancina ... disseruit, matris preces -ens. 3, 35, 2 excusante se Lepido, cum valetudinem corporis, aetatem liberum, nubilem filiam -ret. 4, 19, 1 paternas inimicitias. 11, 17, 2 falso libertatis vocabulum -i (*cf.* AMBR. c. Aux. 30 imperiale nomen. POMER. 3, 1, 2 procacitas appellationem libertatis -it). 12, 45, 4 multitudinem hostium Pollio, iussa patris Radamistus -bant. 15, 5, 4 metu abstruso mitiora -ens. 15, 12, 2 diversas fugae causas. PS. QVINT. decl. 5, 11 famem (*cf.* CYPR. epist. 2, 2 p. 468, 14 paenuriam [os- *P*]. HIER. epist. 14, 8, 2 paupertatem [in Mal. 2, 1 p. 1553^A]). CYPR. laps. 13 excusationem doloris (AMBROSIAST. in Rom. 9, 16. *al.*). PANEG. 2, 43, 5 -isse praetextum. VVLG. gen. 44, 16 quid respondebimus ... aut iuste (iusti *var. l.*) poterimus -ere (HIER. Orsies. doctr. 31 pro defensione nostra. *cf.* PAVL. NOL. epist. 16, 6 p. 120, 13. ista tam vere [*l. 9 sq.* pro excusatione praetenderis]). LEO M. epist. 5, 3 in excusationem sui hoc -ere. *al.*

β *c. acc. c. inf.* (*deest* esse *l. 72. 75* [*nom. in struct. pass.*], *cf. l. 58*): TAC. hist. 4, 80, 1 mansuram discordiam -ens. TERT. spect. 20 p. 21, 5 qui ... -unt nullam ... mentionem ... determinari. HIER. epist. 52, 11, 2 quodsi -eris facere te haec, ut *eqs.* EPIST. pontif. 611 Schwartz p. 39, 37 qua *parte* correctus -itur. VICT. VIT. 3, 14 (*ex edicto Hunirici regis*) quatenus nullus sibi ignotum esse, quod praeceptum est, possit -ere.

γ *c. enunt.*: RVFIN. Orig. princ. 1, 1, 6 p. 22, 9 quodsi -at aliquis, quia *eqs.*

b *praevalente vi obloquendi, respondendi sim.* (ad *l. 81,* contra *l. 84, dat.* RVFIN. *al.*): TAC. ann. 1, 26, 1 ad ea Drusus cum arbitrium senatus ... -ret. PS. QVINT. decl. 5, 11 famem -is. TERT. praescr. 15 l. 4 scripturas -unt *haeretici.* 24 l. 3 reprehensionem (ostendunt *N*). AMBROSIAST. in Eph. 5, 6–7 contra fidem consuetudinem antiquitatis

[*Lebek*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-unt. Rvfin. Orig. in Rom. 3, 11 p. 957[B] ipse sibi, quod ab alio proponi posset, -it. 4, 4 p. 971[D] quae ... haeretici nobis solent -ere. Avg. civ. 3, 14 p. 114, 5 D. quid mihi -itur nomen laudis ... ? (c. Pelag. 4, 6, 15 [ostendis *var. l.*]. Alc. Avit. c. Arr. 2 p. 2, 12).

c *mera vi proferendi*: Cypr. epist. 59, 15 p. 684, 14 quibus ... praestigiae -bantur et dabantur verba fallacia. laps. 23 p. 254, 8 paenitentiae iter non vident, quod -imus (ost- *var. l.; l. 10* docemus). Hil. trin. 5, 39 unum deum ad solitarii significationem ... -is. Ambr. in Luc. 10, 50 si ... contendebant apostoli, non excusationi (-ne *var. l.*) -itur, sed cautioni proponitur. Hier. in Ier. 1, 39 querimonias. Rvfin. apol. adv. Hier. 1, 2 l. 11 quod *crimen* nullus -it (hist. 4, 13, 7 *gr.* καταφέρων. *cf.* apol. adv. Hier. 1, 17 l. 6 quod illi ... ⌊ad crimen⌋ [crimina *var. l.*] -unt). Ps. Avg. quaest. test. I 75, 1 quaestionis ... sensus ..., quem -is (*cf.* Virg. gramm. epit. 5 p. 26, 15 quaestiones).

II *structura inversa '-ere aliquid aliqua re' i. q. tendendo obtegere* (*subi. est ipsum tegmentum l. 20. 23, pro abl. accedit* in c. *abl. l. 21*): Cic. ad Q. fr. 1, 1, 15 multis ... simulationum involucris tegitur et quasi velis quibusdam -itur uniuscuiusque natura (*cf.* Cels. 6, 9, 3 lanā [obtectum *var. l.*]. Clavd. 5, 129 iuvencis [*i. pellibus*]). Sen. Oed. 370 molli ambitu omenta ... visceri -unt sinus. Plin. nat. 37, 100 in tralucido ignis -tus. Sil. 10, 227 *ventus* -it pulvere lucem (*cf.* Tac. hist. 3, 56, 1 nube atra diem. Cypr. Gall. iud. 325 nocte. Virg. gramm. epit. 5 p. 34, 21 tenebrae lumen -unt). Stat. Theb. 2, 248 -unt limina silvis. 5, 45 *Nemea* -ta comis.

III *singulariter '-tus aliquid'*: Sen. Oed. 625 *Laius* paedore ... -tus (-tectus *var. l.*) comam.

deriv.: 1. obtentio, *?* 1. obtento, 1. obtentus (-ūs). *Lebek.*

obtenebrātio, -ōnis *f.* *ab* obtenebrare. *i. q. actio (vel effectus) obtenebrandi*: Ivlian. Aug. c. Iulian. op. imperf. 5, 44 solere ... te ... tenebras non dicere creaturam, sed absentia luminis remanere obscuritatem, ut nihil aliud sit -o quam splendoris exclusio.

obtenebrēsco, -ere. *ab* ob *et* tenebrescere. *i. q. tenebrescere, obscurari*: Itala eccles. 12, 2 (Hier. *ad l., sim.* Hier. Orsies. doctr. 52) antequam -at sol et lumen et luna et stellae (*gr.* σκοτισθῇ, *Vulg.* tenebrescat). Ioel 3, 15 (cod. Tolet.) sol et luna -ent (*gr.* συσκοτάσουσι, *Vulg.* obtenebrati sunt, *Hier. ad l.* obtenebrabuntur, *Sangall.* contenebrescent, *cod. Amiat.* intenebricati sunt). Hier. in Is. 13, 11 p. 157[B] (*sim.* 13, 10 p. 211[B], *v. infra l. 51*) quod -at sol in ortu suo (*cf.* Greg. M. moral. 22, 7 ne ... ibi solis radius, ubi oritur, -at). Vvlg. Iob 18, 6 lux -et in tabernaculis illius *impii* (*Hier. interpr. Iob* lux eius erit tenebrae). Greg. M. moral. 16, 45 -it contra eum *peccatorem* inundationibus caelum.

? **obtenebrico**, -āre *v. l. 56.*

obtenebro, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* tenebrare. Non. p. 373, 3 praestringere: -are (*affert Plaut. Mil. 4* praestringat oculorum aciem). Gloss.[L] I Ansil. ex 154 excaecabit (-vit ?): -bit *eqs.*

i. q. tenebris obtegere, obscurare: 1 *spectat ad defectum lucis*: Itala psalm. 138, 12 (Aug. *ad l.*) quoniam tenebrae non -buntur a te (*deo*) et nox tamquam dies illuminabitur (tenebrabuntur *cod. b et psalt. Veron., item Aug. in explic. passim; gr.* σκοτισθήσεται, *Vulg.* obscurabuntur, *Hier. psalt. sec. Hebr.* habent tenebras). Is. 13, 10 (Gild. Brit. 110 chron. III p. 52, 32) -bitur sol in ortu suo (*gr.* σκοτισθήσεται *impers.*, Vvlg. -tus est, Itala Hier. *ad l.* -buntur *c. parte codd. gr.* [*sc. stellae ut explic. Hier. p. 211[B]*]. Hier. *ad l.* 13, 12 p. 212[B]. Vvlg. Ioel 2, 10 s. et luna -ti sunt [*Itala Hier. ad l.* contenebrati]. 3, 15 *v. supra l. 36*). Am. 8, 9 (Cypr. testim. 2, 23 Lact. inst. 4, 19, 3) occidet sol meridie et -bitur (obtenebricabitur *var. l. Lact.*) dies lucis (*gr.* συσκοτάσει, *Vulg.* tenebrescere, *Tycon. reg. 4 p. 74, 6* tenebricabit, *Tert. adv. Iud. 10, 17* tenebrescet. Vvlg. Mich. 3, 6). Vvlg. Iob 3, 9 -entur stellae caligine *noctis* (*Hier. interpr. Iob* tenebrescent). Is. 5, 30 lux -ta est in caligine (*Hier. ad l.* obscurata. *cf.* Ps. Evseb. Gallic. hom. p. 633[C] lumen). Primas. in apoc. p. 895[D] regnum ... dicitur ... -ari (*ad 16, 10* obscuratum, *gr.* ἐσκοτωμένη, *Vulg.* tenebrosum). Theod. Mops. epit. in psalm. 54, 6[b] defectu ... virium ... aer ... -ari videtur adflictis.

2 *spectat ad caecitatem* (*sive mentis sive oculorum; v. etiam supra l. 44. 45*): Avg. in psalm. 18 serm. 2, 13 l. 13 quasi -tis opertisque oculis. c. Secundin. 26 p. 947, 17 *natura mutabilis* deserto incommutabili lumine ... -atur (tenebratur *var. l.*). Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 233, 14 *Diodori discipulus* ex illius -tus codicibus (*gr. I 1, 6 p. 152, 4* ἐσκοτισμένος, *alia vers. I 5 p. 296, 6* obscuratus). Salon. in eccles. p. 997[C] *sapiens* sapientia et claritate illustratur et exornatur, ... *stultus* errore stultitiae suae -atur et deturbatur (*antea syn.* obscuratur). Evseb. Emes. serm. 22, 3 ne ex fulgoribus ... -emur. 24, 26 non -emur a luna neque nos caliginet sol (*cf.* 24, 27 non -emur a sole). Ven. Fort. vita Leob. 17, 57 caecus ab annis octo caecitate -tus. Greg. M. moral. 21, 4 p. 190[A] prophetae mens ... -ta (*antea*: anima ... caeca. *cf.* Lvcvlent. 10 p. 835[C] ne ... anima -etur).

deriv.: obtenebratio. *W.*

obtēnsus, -ūs *v.* 1. obtentus.

1. obtentio, -ōnis *f.* *ab* obtendere. *i. q. status obtenti vel res obtenta*: Arnob. nat. 3, 31 si ... liquoris -o nominis huius *Neptuni* appellatione signatur. 5, 35 textus ... expositionis et series -bus allegoricis clausa sunt (*antea*: allegorici tegminis superiectione velatas *fabulas*). 5, 36 partes alias esse communiter scriptas, alias vero dupliciter et ambifaria -e velatas. *ibid.* reclusis ... -bus.

2. obtentio, (-ōnis) *f.* *ab* obtinere. *i. q. possessio*: Hier. in Is. 14[a], 28 sqq. p. 228[B] Achaz, qui interpretatur κατάσχεσις id est -o sive possessio.

? **1. obtento**, -āre. *ab* obtendere, *cf.* extentare *sim.* Gloss. II 230, 50 ἀντιτίθημι: obdo, -o (obtendo *ed. Stephani*), obicio, oppono.

2. obtento, -āre. *ab* obtinere, *cf.* sustentare *sim.* Gloss. V 315, 4 -at: obtenuit (*idem vid.* IV 544, 5 -a⟨t⟩: obtinuit). *fere i. q. perpetuo obtinere, in potestate tenere sim.*: Cic. Att. 9, 10, 3 spes quaedam me -bat (-tempt- *E, P*, oblectabat *Moser*, sustentabat *anonymus ap. Corradum*) fore ut aliquid conveniret (*postea*: sperare non destiti).

1. ᵐobtentus, -ūs *m.* *ab* obtendere. *scribitur* op- *passim* (ob- *in titulo* Inscr. Emérita 8, 1940 p. 135, 20), -tens- Fronto p. 187, 3 v. d. H. (= p. 198 N.; -tui *Klussmann, sed* -tens- *Frontonem sapit, cf. vol. VII 1, 2119, 1*), -tempt- *in var. l.* Pelag. in I Tim. 5, 11. *al.*

de formis: *plur.* (*v. l. 25*) *et gen. sing. non leguntur; nom.* -s *rarius inde a* Ps. Cypr. Iud. incred. 4; *dat.* -ui *inde a* Sall., -u Val. Max. 6, 5, 4 Paneg. 4, 5, 3; *acc. inde a* Tac.; *abl. inde a* Liv. 1, 56, 8 (-o *in var. l.* Novell. Maior. 7, 14 Greg. Tvr. Franc. 2, 6 p. 47, 13. 48, 1. *al.*). Gloss. -s: ἀντιτίθησις. προβολή. πρόσχημα. -ui: ἐπὶ προσχήματι. -u: occasione. suō -u: proprio nutu. *legitur singulis locis in* Sall., Sall. (?) rep., Verg. Aen., Liv., Val. Max., Sen. *trag.*, Plin. nat., *saepius apud posteriores; inter poetarum recc. apud* Clavd., Cypr. Gall. (*?. v. p. 277, 76*). [*loco lacunoso*: Inscr. *l. 13; e coni. dub. vel falsa*: Sen. epist. 41, 3. Avson. Mos. 57 *pro* obtutibus.]

i. q. actus vel effectus obtendendi: I *pertinet ad animum*: A *praevalente vi velandi, tegendi, tuendi*: 1 *vario usu*: a *dat. fin.*: Sall. or. Lep. 24 secundae res ... sunt vitiis -ui (*cf. gr. apud Sen. contr. 9, 1, 13* συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι. *aliter, ut vid., infra l. 55*). Sall. (?) rep. 2, 11, 5 tabella -ui erit, quo magis ... audeat. Val. Max. 6, 5, 4 maiestatem ... perfidiae -u (-ui *var. l.*) esse. Tac. hist. 1, 49, 3 claritas natalium ... -ui, ut *eqs.* Fronto p. 187, 3 v. d. H. (= p. 198 N.) ut pro severitate, qua carebant, -ui saevitiam subornarent (*v. l. 14*). Paneg. 4, 5, 3 optas totus videri ...; non terror -u est *eqs.* Avr. Vict. Caes. 2, 2 *Tiberius* Capreas ... quaesiverat flagitiis -ui. Heges. prol. 2 *sancta instituta* heredibus vel in adversis -ui (ostentatui *var. l.*) ... vel honori in prosperis. 1, 25, 1 ut esset offensioni (-nis *var. l.*) -ui (-s *var. l.*) *munus*. b *alia*: Liv. 1, 56, 8 sub eius *Bruti* -u cognominis ... animus latens (Lact. inst. 3, 15, 8 s. -u sapientiae ... vitia celantes [opif. 1, 2]). Lact. inst. 1, 11, 34 vera sunt ..., quae loquuntur poetae, sed -u aliquo specieque velata. Conc.[S] I 5 p. 136, 22 per -um negat (*postea opp.* evidentius. *gr. I 1, 7 p. 57, 22* δι' ἐπικαλύμματος).

2 *usu christiano de protectione, patrocinio sim. iustorum, sanctorum sim.* (*c. gen. patroni; pron. poss. l. 50,* oraculi *l. 51*): Pavl. Nol. epist. 12, 11 p. 83, 6 ut ... per -um iusti ... recipiat iniustos *deus* (Greg. Tvr. Franc. 3, 28 p. 125, 8). Vita Roman. rec. (BHL 7306) 4 ut eius meritis vel -u reciperent sanitatem. 9 -u sacerdotis, non viribus remigarum (Greg. Tvr. conf. 22 vit. patr. 4, 2). Greg. Tvr. Franc. 2, 6 p. 47, 13 -u vestro (*cf.* 4, 21 p. 154, 8 suo). Ven. Fort. vita Germ. 67, 183 -u oraculi (*v. app. crit.*) ... carcere patefacto. *al.*

B *praevalente vi praetextus, speciei sim.*: 1 *varia exempla*: Tac. ann. 1, 10, 1 pietatem ... et tempora ... -ui sumpta (*cf.* Heges. 1, 40, 2 figuras maiorum vitiis ... -ui ducunt). Itala Phil. 1, 18 (Mar. Victorin. *ad l.*) sive sub -u sive veritate (*gr.* προφάσει, *Vulg.* per occasionem). Dict. 3, 2 tali -u ... rogaturae. *c. enunt. explic.*: Tac. ann. 12, 7, 3 cupido auri ... -um habebat, quasi subsidium regno pararetur (Vvlg. act. 27, 30 sub -u, q. *eqs.* [*gr.* προφάσει ὡς]). Itala II Macc. 3, 8 (rec. P) -u ..., tamquam *eqs.* (*opp.* revera. *gr.* ἐμφάσει ὡς, *Vulg.* specie ... quasi).

2 *accedit gen.* (*pron. poss. p. 277, 16, adi. p. 277, 2*): a *rerum, quae praetexendo proferuntur*: α sub -u (*iuxta pos.* per ... simulationem *l. 71*, sub praetexto *l. 68, accedit* quasi *l. 73. 75. 76*): Papir. dig. 42, 1, 35 (*ex edicto impp. Ant. et Veri*) s. -u novorum instrumentorum restitui negotia. Vlp. dig. 27, 9, 5, 9 aeris alieni. Tert. adv. Marc. 2, 25 p. 371, 15 s. sciscitationis -u. Frg. Vat. 33 initae venditionis. Cypr. unit. eccl. 3 s. -u spei, ... sub praetexto fidei, ... sub vocabulo Christi. Ivst. 13, 6, 5 s. adfinitatis -u. Hil. in psalm. 52, 13 religionis (Schol. Iuv. 6, 542). Vvlg. Marc. 12, 40 orationis (*gr.* προφάσει). Cod. Theod. 8, 5, 58 pr. per compensationis simulationem vel ... s. aetatis -u. Conc.[S] II 3, 2 p. 176, 29 (*gr. II 1, 2 p. 156, 20* ἐν προσχήματι). Greg. M. in Ezech. 1, 9, 18 quasi s. -u lucrorum. *al.* *c. gen. gerundivi*: Tert. fug. 13, 6 s. -u procurandae salutis. resurr. 2 p. 27, 13 s. -u quasi ... salutis ... requirendae. Hier. in Gal. 3, 1 quasi s. -u vitandae haereseos. Cod. Iust. 8, 47, 2 (*a. 286*).

β *abl.* -u: Gell. 10, 22, 1 qui -u philosophiae nominis ... tenebras secuntur (Vlp. dig. 49, 4, 1, 13. *al.*). Papin. dig. 31, 77, 24 -u consilii derogare iuri. Vlp. dig. 23, 2, 43, 5 paupertatis (Pavl. dig. 50, 5, 10, 3 excusantur [Evstath. Basil. hex. 8, 5, 10]). Apvl. apol. 2 aetatulae (*cf.* Cod. Iust. 2, 29, 1 [*a. 285*] aetatis [2, 30, 2 *a. 241*]). Tert. pudic. 4 p. 225, 30 matrimonii. resurr. 19 p. 51, 8 figurarum. Symm. or. 4, 8 honoris. Amm. 26, 10, 9 pacis (Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 100, 33). Ambr. Iob 1, 6, 18 excusatur culpa infirmitatis -u (*aliter p. 277, 40*). Avg. civ.

[Lebek]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 5 p. 102, 6 D. defenditur. COD. Theod. 16, 5, 4 falso religionis -u (NOVELL. Maior. 7, 7. *al.*). *al.* *? adi. pro gen.* (*cf. l. 16. 68*): ARNOB. nat. 3, 10 -u pio ... monstra ... praesumere. *γ* per -um: PAVL. NOL. epist. 50, 12 p. 414, 11 qui per -um nescio cuius ... religionis quasi visa ... doceat, quae non vidit. INTERPR. cod. Greg. Visig. 2 per -u⟨m⟩ ... restitutionis ... revocare *dona.* *δ nom.* -s: PRIMAS. in apoc. p. 900^{D} *spiritus* peior, falsae pietatis -s (*in serie, in qua antecedit* simulatio).

b *animantium, sc. de auctoritate interposita* (*conferas licet p. 276, 44*): APVL. apol. 28 cuius -u et voluntate ... accusor. LACT. inst. 2, 6, 3 sub -u deorum avaritia ... colitur (COLL. Mos. 15, 2, 6. COD. Theod. 2, 5, 1 pr. [= Iust. 3, 40, 1] consortium. COD. Iust. 6, 22, 8, 1 [*a. 521*] testium). COD. Theod. 1, 28, 2 qui omnium patrimonia -u sui ac munitione defendant. 8, 15, 6, 2 *praefecti sim.* RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 47, 32 intellectum ... -u multitudinis confirmare (*gr. I 1, 5 p. 130, 39 ἀπὸ τοῦ πλήθους*). *pron. poss. pro gen.*: SYMM. epist. 3, 69, 1 sine tua auctoritate commissa, quae sub -u tuo ... dissignata dicuntur.

C *vi tegendi, praetexendi attenuata vel evanida*: **1** *de quavis allegatione, propositione sim.*: TERT. coron. 3 l. 7 in traditionis -u exigenda est ... auctoritas scripta. resurr. 36 p. 78, 2 ex ea *specie* argumentum problemati ... accommodaverunt, de carnis scilicet -u nupturae necne post resurrectionem. PS. CYPR. Iud. incred. 4 ne esset -s excusationis ... ignorasse *eqs.* SYMM. epist. 9, 150, 1 pulsatur hereditas -u epistulae. HIER. in Matth. 12, 5 absque necessitatis -u. COD. Theod. 12, 1, 83 quos ... -s debilitatis alienat *a nominationibus.* VEN. FORT. vita Hil. 8, 29 quo -u ... compulsus *eqs.* *accedunt enunt.* (*addas fortasse l. 22*): MYTHOGR. 1, 25 *Iason Colchos petiit* ad rapiendum vellus ... eo -u (*i. fere condicione ?*), ut tauros ... primum sub iuga mitteret. COD. Theod. 11, 22, 4 sub eo -u, quod *eqs.* (FVLG. RVSP. epist. 18, 2 illo ... salutis -u, quod *eqs.*). *per enunt. abbrev.*: COD. Iust. 7, 29, 4 (*a. 294*) -u velut ex hereditate, quod alienum fuit (*i. velut ex h. esset*).

2 *abl.* -u *c. gen. vice praepositionis* (*cf.* causa, gratia, *quae passim iuxta ponuntur; afferuntur notabiliora*): **a** *c. gen. rerum*: PAVL. sent. 5, 29, 2 non -u adulationis ..., sed ipsius admissi causa. RVFIN. epist. Clement. 1, 2 fidei merito et ... praedicationis -u (*gr. διά*). hist. 7, 19 sanctificationis -u (*gr. τοῦ θεοφιλοῦς ἕνεκεν*). TRACT. Pelag. 3, 11, 4 (*antea et postea*: causa). CLAVD. 21, 281 pudoris -u tacitum. CASSIAN. conl. 17, 12, 2 non ... salutis -u, sed filargyriae crimine. inst. 5, 30, 2 infirmitatis -u sagum ... habere coactus sum (LEANDER reg. 15. *cf.* ENNOD. opusc. 5, 28 p. 401, 2 imbecillitatis sequi videtur -u *femina virum*). 10, 11 doctrinae gratia et institutionis -u. EPISC. Gall. Leo M. epist. 65, 4 vel officiorum causa vel ... legationis -u. GILD. Brit. 108 chron. III p. 84, 4 avaritiae gratia, non spiritalis profectus -u. CONC.^{S} II 3, 3 p. 93, 37 -u professionis monachicae (*alia vers. per breviloquentiam*: II 2, 2 p. 55, 17 -u monachi, *gr. II 1, 2 p. 159, 20 ἐπὶ τῷ μονάσαι*). *al.* **b** *c. gen. hominum, dei* (*aliter l. 46*): LAMPR. Comm. 4, 5 Commodum in ... odium incidisse -u Saoteri. CASSIAN. inst. 11, 19, 2 quod eius *dei* -u nos oportuit agere, hominum gratia maluimus exercere ([*inde* MART. BRAC. iact. 4]. CONC.^{S} II 2, 2 p. 88, 3 [*gr. II 1, 2 p. 159, 33 διὰ θεόν, alia vers. p. 35, 6* propter]). SIDON. epist. 8, 6, 13 tui -u aliquid horarum sermocinanter extrahimus.

II *pertinet ad sensus* (*fere abl., dat. l. 74, acc. l. 70*): **A** *de actu tegendi*: **1** *accedit gen.*: **a** *rei (pers. l. 64) tegendo obiectae* (*adi. pro gen. l. 68*): VERG. Aen. 11, 66 toros -u frondis inumbrant (CLAVD. DON.: hoc est tegebant fronde). SEN. Herc. f. 355 *Megara* vestis -u caput velata (*cf. l. 61 et* GELL. 11, 18, 14 [*ex Sabino*] qui ... -u togae tamquam se amiciens, ne videretur *fugitivus* ..., obstitisset. CLAVD. rapt. Pros. 2, 26 -u pallae). PLIN. nat. 31, 2 nubium -u (CLAVD. DON. Aen. 1, 585 p. 115, 20. 3, 205 p. 293, 15. 9, 20 p. 188, 31. 12, 50 p. 558, 18 [*v. app. crit.*]. *cf.* CYPR. GALL. num. 240 nubs ... acies -u vestis inumbrat). SOL. 7, 32 quarum *glebarum* -u ... proteguntur *pulli* (*cf. Plin. nat. 10, 103* se ... operit). RVFIN. Orig. in Rom. 5, 6 p. 1033^{C} subintrare ... hoc indicat, cum alio ingresso sub -u illius (ingresso obtento *var. l.*) alius ingreditur (OROS. hist. 6, 11, 28 s. -u aggeris tuti *milites*). OROS. hist. 6, 9, 9 oppidum ... -u ... silvarum munitum (*item regionis*: CASSIAN. conl. 24, 12, 4 frequentias hominum -u inviae solitudinis declinemus). *adi. pro gen.* (*cf. supra l. 2*): ARNOB. nat. 5, 21 sub -u fero (feri *Ursinus; de Iove in draconem mutato*). **b** *rei tectae*: PS. AVG. categ. 12 *anima* quasi ad -um sui sanguinis copiam in exteriores corporis partes fundit *pudore* (*cf. Macr. Sat. 7, 11, 5* quod ... sanguinem ante se pro velamento tendat). VITA Roman. rec. (BHL 7306) 4 caecus -u oculorum.

2 *absol.*: TAC. hist. 2, 14, 3 obscurum noctis, -ui fugientibus.

? **B** *de extentione, directione* (*an ipsa regione? cf. p. 274, 29*): CYPR. GALL. Ios. 406 populo ... dividit ablatas ... urbes ... -u positas et cardine terrae, unde rubet ... flamma diei (*nisi* -u *ad priorem partem sententiae trahendum et ad* 2. obtentus *referendum, cf. Vulg. Ios. 11, 23* tradidit ... in possessionem).

2. obtentus, *abl.* -ū *m.* *ab* obtinere. *i. q. actus obtinendi, capiendi* (*afferuntur non nisi certa, cetera v. sub* 1. obtentus): CHALC. comm. 160 educatio ... adiumento sit in iustitiae ... -u ([-um *var. l.*]. 181 in -u honestatis [proventu, portentu *var. ll.*]. 264 in -u philosophiae). ISID. Goth. 18 chron. II p. 275, 6 quibus *Gothis* ... fuit gloria de Romanae urbis -u. 62 *ibid.* p. 292, 24 auxit eo proelio virtutis eius titulum duorum patriciorum -s. *Lebek.*

obter *v.* opter.

[obterior ORIBAS. syn. 9, 48 add. p. 366, 22 Ab *pro* subterior (*Aa*).**]**

***obtero,** -trīvī (-teruī), -trītum, -ere. *ab* ob *et* terere. *de scriptura et formis: si codicibus vel editoribus confidere licet, saepius* opt-; obst- GLOSS., *cf. Pokrowskij, ALL 15, 1908, 124sq.* *perf.* -terui: APVL. apol. 8 (*cf. met. 8, 23, 4* conterui [-trivi *v*]. *Char. gramm. p. 323, 9 B.* terui et trivi iuxta Apuleium). FVLG. aet. mund. p. 143, 1 (-trivit *S. cf. p. 137, 3* conteruit [-trivit *V marg., item p. 142, 25*]). -triit: GLOSS. -trisset: LIV. 3, 56, 8 (*formam longiorem non invenimus*). GLOSS. -(v)it: peremit. *legitur inde a* NAEV., PLAVTO, TRAG. inc., CIC., VARRONE. [*confunditur maxime c.* ad- (*l. 23, cf. l. 74*), subterere (*p. 279, 33. 68*), obruere (*restit. p. 279, 14*), obstringere (*p. 279, 4. 42*), obtegere (*restit. l. 27. p. 279, 56*), obtinere (*p. 279, 9. al.*), opperiri (*restit. l. 51*).]

I *vi praeverbii vigente fere i. q. terendo opprimere*: **A** *corporaliter*: **1** *usu originario*: **a** *strictius*: *α praevalet notio conculcandi* (pedibus *l. 27. 39*): ① *-untur res*: NAEV. trag. 19 quaque incedunt, omnes arvas -unt. VARRO rust. 2, 2, 12 -tis stramentis. 3, 10, 5 ne ... -endo perdant *anseres seridem.* SEN. clem. 1, 25, 4 deurit -itque, quacumque incessit *serpens.* LVCAN. 6, 82 quae *gramina* currens -vit (attr- *V*) eques. PLIN. nat. 11, 105 lex ... ter anno debellandi eas *locustas*, primo ova -endo, dein fetum, postremo adultas. 22, 17 ne neglecta vestigia -ant *herbas.* APVL. met. 9, 35, 4 fruges adhuc immaturas -endo. CLAVD. DON. Aen. 5, 285 p. 454, 31 si illum *gramineum campum* populus -ret (-tegeret *codd.*) pedibus suis. AMBR. Abr. 2, 6, 27 p. 583, 8 agrorum culta -i pedis vestigio (p. 584, 2). PHYSIOGN. 115 quod ... sputant ..., sollicite calcant et -unt. CORIPP. Ioh. 8, 595 -vit harenam ungula *equi.* Ⓘ *-untur animantia*: VARRO rust. 2, 1, 19 ne -antur *pulli equorum* (*cf.* COLVM. 6, 27, 12 in angustiis). 2, 5, 5 ne in stabulo infantes grex boum -ret. 2, 5, 16 lactantes cum matribus ne cubent; -untur enim. LIV. 7, 23, 10 praecipiti turba -ti plures quam ferro necati (PLIN. epist. 6, 20, 13 comitantium t. in tenebris). 21, 5, 15 quidam ... ab elephantis -ti sunt (30, 18, 15. 30, 33, 15. 44, 42, 6 -bant elidebantque. CVRT. 8, 14, 30 PLIN. nat. 8, 23 FLOR. epit. 1, 18, 17. *cf. l. 40 et* LIV. 37, 43, 9 incursu beluarum *i. elephantorum et camelorum*). 30, 5, 10 multi ... in angustiis portarum -ti sunt. PHAEDR. 1, 30, 10 proculcatas *ranas* -et *taurus* duro pede (CVRT. 8, 14, 26 *elephantorum* [10, 9, 18]. APVL. met. 1, 25, 4 insuper pisces inscendere ac pedibus suis totos -ere). SEN. clem. 1, 21, 4 animalibus parvis, sed -entem inquinantibus. CVRT. 4, 14, 14 -i ... equorum ungulis. PLIN. nat. *l. 24.* TAC. ann. 12, 43, 1. 16, 5, 2. FLOR. epit. 3, 5, 24 -to capite *sc. anguium* (*cf.* CYPR. epist. 39, 2 p. 582, 22 serpens *i. diabolus* et -tus et victus est [58, 9 p. 664, 20 calcari ... et -i. LVCIF. moriend. 13 p. 312, 26]). GAIVS dig. 9, 2, 8 si eae *mulae* alienum hominem -verint. DICT. 3, 6 prostratos ... desuper proculcans -ere.

β praevalet notio comprimendi (*ponderibus, vehiculis, ictu sim.*): CIC. de orat. 2, 353 (*cf.* MART. CAP. 5, 538) -tos internoscere *non potuerunt, postquam conclave concidit.* rep. 2, 68 auriga ... e curru trahitur, -itur (opperitur *trad.*), laniatur, eliditur, ALF. dig. 9, 2, 52, 2 plostrum ... retro redierat et puerum cuiusdam -verat (*cf. l. 46 et* VLP. dig. 9, 1, 1, 9. 12, 4, 5, 4). CVLEX 188 illum *culicem* -tum (*'puto* obtritu' *Vollmer*) morti misit *pastor.* LIV. 10, 28, 11 multi ... impetu equorum ac vehiculorum raptorum per agmen -ti antesignani (CVRT. 4, 15, 3. 4, 15, 18 primo [8, 14, 7]). 27, 41, 10 ut sterni -ique ... possint *hostes incompositi.* 28, 33, 6 neque ex adverso ... inlati *equites* obvios -vere. 31, 21, 10 obruere atque -ere ... alam. VAL. MAX. 1, 6, 11 Romanae militiae decus barbarorum -tum equitatu. SEN. epist. 121, 21 sentit *animal* ..., quo secari caro, quo uri, quo -i possit. LVCAN. 3, 656 -tis ossibus ..., eliso ventre *natantis, qui rostris navium confixus est* (6, 176 caput -it ossaque saxo). STAT. Theb. 6, 884 penitus fractum -tumque (*recc., discrepant cett.*) cadaver *obruti* (IVV. 3, 260 *saxis*). TAC. ann. 4, 63, 1 quinquaginta hominum milia eo casu (*sc. ruina amphitheatri*) debilitata vel -ta sunt. PLIN. epist. 8, 17, 5 multi eiusmodi casibus (*sc. ruinis sim.*) debilitati, obruti, -ti. SVET. Nero 5, 1 puerum citatis iumentis haud ignarus -vit. APVL. met. 8, 18, 1 quid ... viatores ... invaditis atque -itis (*sc. lapidibus*)? ITALA deut. 28, 24 (Monac.) limus de caelo ⟨des⟩cendet in te, quoadusque -at te (*gr. ἐκτρίψῃ, Lugd.* contribulet, *Vulg.* conteraris). DICT. 2, 43 adprehensos -ere armis. AMM. 19, 7, 7 ut ... alii -ti magnitudine ponderum interirent (*sc. dissolutis turribus. cf.* 31, 15, 13 magnis -ti ponderibus). *al.* *c. exaggeratione dictum de attritione gravi*: SEN. contr. 1, 6, 2 membra vinculis pressa, ... -tas (attr- *exc.*) catenis et inutiles manus. AMM. 14, 5, 6 vinculis membra ingenuorum adfligens et quosdam -ens manicis.

b *latius fere i. q. damno afficere, profligare, delere sim.*: VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 omni cum stirpe sua populi Romani viribus -tus *Seianus.* SEN. Oed. 646 incestam domum vertam et penates impio Marte -am. CVRT. 3, 2, 10 instructus ad -endum hostem (LVCAN. 7, 276 PANEG. 4, 3, 5). TAC. Agr. 18, 1 Ordovicum civitas ... alam ... prope universam -verat. ann. 15, 11, 1 Vologaeses vi ac minis alares exterruit, legionarios -vit. FLOR. epit. 4, 2, 63 *Pharnacem* Caesar adgressus uno ... proelio -vit (*postea*: percussit). ITALA deut. 28, 7 (Monac.)

[*Johann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tradet dominus ... inimicos tuos ... -tos (*gr.* συντετριμμένους, *Lugd.* contribulatos, *Vulg.* corruentes). II par. 32, 21 (Complut. *al.*) bellatorem (*gr.* ἐξέτριψεν, *Vulg.* percussit). PANEG. 4, 18, 5. 8, 10, 4 proculcata ... Alamannia, ... -ta (-stricta *trad.*) Sarmatia, Iuthungi ... profligati. TREB. Claud. 12, 4 *barbari* provincialium virtute -ti sunt. LACT. inst. 5, 23, 4 quos ... -unt *sacrilegae animae* (*postea*: excruciaverunt). IVST. 5, 2, 12 domesticis ... bellis Graeciam -endam (HEGES. 3, 13 p. 206, 18 plures prope suis inter se bellis quam ab hostibus -bantur. PROSP. chron. I p. 475, 1322 [-tinuit *var. l.*]). 24, 8, 14 imbres (*eqs.*) ... belli reliquias -bant. HIL. in psalm. 124, 2 p. 598, 7 *Hierusalem* -ta, deserta, sine fructu est. *al.*

2 *usu secundario*: **a** *fere i. q. gravare*: CATVLL. 65, 8 Troia Rhoeteo quem *fratrem* subter litore tellus ... -it. LVCR. 3, 893 urgeri ... superne -tum (*inde a Marullo omnes fere edd.*, *trad.* obrutum) pondere terrae. **b** *i. q. frangere*: COLVM. 8, 8, 11 *si* -as crura *pullis*, ut uno loco quiescant (*12* si frangantur, fracta crura. *cf. Varro rust. 3, 7, 10* inlisis cruribus). *proverbialiter*: ITALA Ezech. 14, 13 (Cypr. Fort. 4 p. 325, 1 laps. 19 p. 251, 23) -am stabilimentum panis (*gr.* συντρίψω, *Vulg.* conteram virgam p.).

B *incorporaliter* (*hic illic ita, ut imago conculcandi, profligandi sim. appareat*): 1 *qualibet actione*: **a** *-untur variae res imminutione*: PLAVT. Curc. 573 leno minitatur mihi meaeque pugnae proeliares plurumae -tae iacent? CIC. Caecin. 18 calumniam stultitiamque eius -vit ac contudit. Cael. 46 -endae sunt omnes voluptates (ZENO 1, 3, 4 PS. HIER. epist. 19, 20 p. 208^D). fin. 4, 59 dura, difficilia, adversa ... -i (optari, aptari *trad.*) posse. VATIN. Cic. fam. 5, 9, 1 ne ... optrectationes et invidias non prosternat atque -at. LVCR. 1, 79 religio pedibus subiecta vicissim -itur (PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 4, 20 loci). 5, 1234 res humanas vis abdita quaedam -it. LIV. 3, 56, 8 qui omnia iura populi -trisset. 34, 2, 2 libertas ... -itur et calcatur. TAC. hist. 4, 76, 1 quarum *gentium* terrore fractae populi Romani vires -rentur. GELL. 12, 5, 8 *adfectiones* opprimit -itque *ratio*. APVL. Plat. 1, 18 valitudo -itur. CYPR. epist. 37, 3 p. 578, 16 cruciatus -itur (sub- *P*). zel. 14 p. 428, 9 vitia et peccata carnalia (*cf.* PS. AVG. serm. ed. Mai 85, 1 cornua peccati). PANEG. 4, 3, 2 quae *copia* ... non ... -at⟨ur⟩ magnitudine[m]. AMM. 30, 4, 19 -ta vetustate controversia. FVLG. aet. mund. p. 143, 1 iustitia et tolerantia et muliebris inproperii fermenta contrivit et sataelicam virtutem pugnans -teruit (*v. p. 278, 9*). PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 10, 6 -ta consuetudine. PS. AMBR. act. Seb. 21, 78 libidines. PS. HIER. epist. 2, 6 p. 49^C corporis stimulos. 19, 9 p. 198^A verbum domini. VVLG. Ier. 2, 37 confidentiam. PRVD. psych. 275 levitatem. c. Symm. 1, 575 -tos (obstrictos *var. l.*) ... cultus. AVG. c. Faust. 22, 75 p. 673, 17 vel ad terrendam vel ad -endam vel ad subiugandam mortalium superbiam. *indicatur finis*: HIL. in psalm. 1, 20 -tae in pulverem firmitatis (*19* in inane ... protriti, comminuerit in pulverem). **b** *-itur cor humiliatione*: ITALA psalm. 33, 19 (Veron. *al.*) iuxta est dominus his, qui -verunt cor (*gr.* τοῖς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, *al. et Vulg.* qui tribulato* sunt corde). Is. 61, 1 (Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 462, 8) curare -tos corde (*gr.* συντετριμμένους, *Vulg.* contritis).

2 *verbis*: **a** *de obtrectantibus*: TRAG. inc. 88 inter se strepere *Achivi* aperteque artem -ere extispicum. CIC. Verr. II 5, 2 -i laudem imperatoriam criminibus avaritiae (PS. CIC. exil. 15. NEP. Timol. 1, 5 invidia l. virtutis. CVRT. 8, 1, 31). LIV. 23, 43, 10 *Hanno* Hannibalis virtutem fortunamque extollit, populi Romani -it (*ed. Par. 1513*, -teget *sim. codd.*) ... maiestatem. 24, 15, 7 militem verbis. CVRT. 8, 1, 23 (*opp. 22* celebrare). SPART. Hadr. 15, 10 professores ... risit, contempsit, -vit. LACT. inst. 3, 17, 29 *Lucretius* leonis laudibus murem non ornavit, sed obruit et -vit. **b** *de calumniantibus, conviciantibus, insultantibus*: PANEG. 4, 31, 5 iaciebantur ... contumeliosissimae voces; ... conceptus e vita terror[is] insultatione interitus -batur. SCHOL. Cic. Bob. p. 94, 4 ne omnes, quicumque rei p. profuerunt, ... calumniae periculis -antur (oper- *C*). PRVD. perist. 5, 107 tibi ... soli ... Tarpeia calcentur sacra, tu porro solus -as Romam, senatum, Caesarem? MAR. MERC. Conc.^S I 5 p. 144, 29 eructas infandos sermones, dogmata -is veritatis (*p. 254, 19* extolleris adversus d. v., *gr. I 1, 6 p. 111, 27* τῶν τῆς ἀληθείας κατανεανιεύῃ δογμάτων). **c** *de refutantibus*: LACT. inst. 5, 4, 1 qui paucis verbis -i (sub-, -tineri *sim. var. ll.*) poterant. PAVL. NOL. epist. 21, 4 et Photinus ... exploditur et Marcion ... extinguitur et Manichaeus ... -itur. AVG. bapt. 5, 28, 39 p. 297, 7 quomodo eius *Cypriani* auctoritate penitus -antur haeretici. epist. 40, 3 cuius *sententiae* pondere ... falsitatis -atur (subruatur *var. l.*) improbitas. ORIG. in I reg. 10 p. 1007^D *si Basilidem* vehementer -vero. *huc potissimum referendum*: DON. Ter. Eun. 179, 5 pondus hoc verbi (*sc. Thaidis*) ... omnem -it (oppressit *C*) querelam Phaedriae.

II *vi praeverbii attenuata fere i. q. terere*: COLVM. 6, 4, 3 non nulli pellem serpentis -tam cum vino miscent; est etiam remedio cum ... vino tritum serpyllum. APVL. apol. 8 quos *dentes* iustius carbone de rogo -uerit (*v. p. 278, 8*). CLAVD. DON. Aen. 5, 320 p. 459, 13 ('calcem ... terit iam calce Diores') ut pedes eius ... -ret. AVG. conf. 9, 6, 14 Italicum solum glaciale nudo pede -endum.

p. p. p. **obtrītus**, -a, -um *v. supra passim. n. pro subst.* (*fere i. q. obtritio*): HIL. in psalm. 1, 19 eos *impios* -tum, ventilatum, dispersum et inquietum manet (*postea*: non in nihilum dissoluti ..., sed in inane ac leve aridumque protriti).

deriv.: obtritio, obtrito, obtritus. *Johann.*

?**obterreo**, -ēre. *si recte legitur, ab* ob *et* terrere. *i. q.* (*occurrendo sim.*) *terrere*: ITALA II Esdr. 9, 27 (cod. 125) fecisti eos salvos de manu -entium eos (*gr. 19, 27* θλιβόντων, *Vulg.* hostium; *an legendum* obterentium *?*). DON. Ter. Eun. 785, 3 (*ad 786* ne metuas) nam [dum] -etur (*Lindenbrog*, dum obit, terretur *Weßner*). *W.*

obtestātio, -ōnis *f. ab* obtestari. *de notione*: PAVL. FEST. p. 184 -o est, cum deus testis in meliorem partem vocatur (*opp.* detestatio). PS. IVL. RVF. schem. lex. 16 p. 43, 6 δέησις, obsecratio vel -o, qua deos oramus aut homines. DON. Ter. Andr. 291, 1 -o dicitur, quando eum adiuramus, quem rogamus, per eas res, propter quas rogamus (*affert Verg. p. 281, 66. cf.* 541, 2 Hec. 387, 2). *legitur inde a* CIC. (*orat., epist.*); *deest poetis.* [*confund.* c. testatio CONC. Rom. a. 502 p. 445, 7, ostentatio VITA Caes. Arel. 1, 15. *cf. l. 44.*]

1 *i. q. actus obtestandi*: **a** *de precibus, obsecratione*: CIC. Cluent. 35 mulier -e viri ... ne domum quidem ullam ... nosse debuit (*cf. 33* petivit *maritus*). dom. 125 quid ... illa tua tum -o tibicinis (*gen. obi.*, *v. Nisbet ad l.*), quid foculus, quid preces ... voluerunt? fam. 13, 1, 4 Phaedri -em. CAEL. Cic. fam. 8, 10, 5 qua -e ... mihi, ne paterer fieri, mandaris. NEP. Ham. 4, 3 Hannibal ... assiduis patris -bus eo est perductus, ut *eqs.* (SVET. Tib. 40). LIV. 8, 35, 1 consensus populi Romani ad preces et -em versus, ut *eqs.* (27, 50, 5. PS. QVINT. decl. 9, 8 quas ... p., quam pertinaces lacrimas, quam miserabilem -em vidi. APVL. met. 10, 26, 5 AMM. 31, 4, 4). 26, 25, 12 eum ne quis ... reciperet, diram execrationem in populares, -em ... sanctissimam ... adversus hospites composuerunt. perioch. 49 p. 60, 22 -es ultimas adiectas *esse*, ut *eqs.* PS. QVINT. decl. 3, 19 ut in ... actione miserabili fletu et humili -e vitam ... petat *miles*. TAC. ann. 1, 12, 1 senatu ad infimas -es procumbente. SVET. Vesp. 6, 4 Othonis ... extrema -e ultionem mandantis. Vit. 2, 3. AMM. 17, 7, 7 *saucii* aliorum adiumenta ... implorantes cum -e magna deserebantur. IREN. Hier. vir. ill. 35 (*antea*: adiuro te). AVELL. p. 117, 1 ut illa, quae a vobis ad nos missa erat, -o servaretur. LEO M. epist. 45, 1 Conc.^S II 4 p. 24, 7 amplioribus vos -bus obsecrantes, ut *eqs.* (*gr. II 1, 1 p. 47, 20* διαμαρτυρίαις). RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 42, 11 insinuationibus et -bus (*gr. I 1, 5 p. 128, 5* παραγγελίαις). **b** *de invocatione*: CIC. Balb. 33 sanctiones sacrandae sunt aut genere ipso aut -e et consecratione legis aut poenae ...; utrum a capitis consecratione an -e legis sacrosanctum esse *foedus* confirmas? (*loco conclamato confirmationem legis deis invocandis effectam significari probavit Kunkel per litteras; paulo aliter Mommsen, Staatsr. II³ 303, 2*). PELAG. in Eph. 4, 17 ('hoc ... dico et testificor in domino') quos superius obsecraverat, hic domini -e (contestatione *R in corr.*) constringit. RVFIN. hist. 10, 15 sub dei -e (CONC. Rom. a. 502 p. 445, 7 VITA Caes. Arel. 1, 15. *cf.* EPIST. pontif. 380 Conc.^S I 2 p. 25, 25 s. divini obsecrantes -e iudicii. CASSIOD. var. 8, 3, 4 s. -e divina [LEANDER reg. 21 p. 892^A]. VITA Caes. Arel. 2, 13 coepit s. -e domini multis precibus poscere). CASSIAN. inst. 10, 7, 7 denuntiationem non nudo verbo, sed cum -e nominis domini ... infert *Paulus* ([*II Thess. 3, 6*]. conl. 17, 25, 2 regiae salutis [*postea*: per salutem Pharaonis]. 17, 25, 8 c. sacramenti -e declarat: '... testem deum invoco' [*II Cor. 1, 23*]. CONC. Rom. a. 501 p. 431, 9 dei). conl. 17, 29 si ... fidem eius aliqua sacramentorum -e devinxeris. **c** *de affirmatione, iure iurando*: AMBR. epist. 5, 22 etsi, quod iniurata diceret, fidei sacramento conferendum foret, sub -e tamen professa est *eqs.* Hel. 17, 62 quid ... -es potantium loquar? (*postea*: sacramenta). PS. RVFIN. in Am. 8, 7 ('iuravit dominus *eqs.*') *creator* se etiam -e constrinxit, quod nullus ... immemor redderetur. CASSIAN. conl. 13, 7, 2 *deus* cum -e definiens: 'vivo ego *eqs.*' (*Ezech. 33, 11*).

? 2 *in re iudiciaria i. q. testatio* (*nisi legendum* [ob]t-): PS. ASCON. Verr. p. 237, 23 occasio ... promerendi iudicis cum -e coniuncta (*an de patroni adhortatione, ut testimonium proferatur? cf. Cic. Verr. II 1, 57* recita. rationes relatae P. Servili).

GLOSS.^L II Abav. OB 77 **obtestātū**: rogatu ([*61* obstenatu: r., *v. s.* 1. obstinatus]. GLOSS. V 630, 20). '*sec. interpretamentum est abl.* (*cf. etiam* iussu), *non supinum*' *Leumann in plagulis.* *ab* obtestari.

***obtestor**, -ātus sum, -ārī *et* obtesto, -āvī, (-ātum), -āre. *ab* ob *et* testari, *v. Szantyr, Gymnasium 78, 1971, 20sqq.* *de scriptura et formis*: opt- CE 971, 10 (*s. I*). 1538, 3 (*s. I*) *et saepius in inscr.* (obt- CE 1539, 7. 1540, 5. 2138, 1 CIL XI 6035, 12), optt- CE 1012, 5 (*s. I*), obst- *var. l.* PELAG. in I Tim. 5, 21 GREG. TVR. Franc. 9, 30 p. 449, 8, *cf. l. 65.* -testus *falso* SVLP. SEV. chron. 1, 9, 4 *P* (obtestatus *ed. pr.*). -tus *sensu pass. p. 282, 24. 43. cf. p. 282, 35.* *formae activae*: GREG. TVR. Franc. 4, 49 p. 186, 8 -bat (-batur *D 1. 2*). 8, 18 p. 385, 7 -verat (-tus fuerat *D 1*). 10, 12 p. 495, 11 -vit. *? supin. l. 65.* NOT. Tir. 31, 50 -atur. *de notione*: SERV. Aen. 9, 258 (*v. p. 281, 78*) '-or' adiuro (*cf.* CLAVD. DON. Aen. *ad l.* p. 222, 14 -ari est ob aliquam causam deos testes adhibere cum iureiurando). DIFF. Suet. p. 312, 32 -atur, qui fide aliqua interposita rogat, quasi testem habiturus aliquem precum suarum (*opp.* obsecrat, orat). ISID. diff. 1, 561 contestor ... ad iudices, -or ad adversarios (contestamur ad adversarios, -amur amicos *pars codd.*). GLOSS. διαμαρτύρομαι. ἐπιμαρτύρομαι. testem adhibeo. rogo. -atur: adiurat, rogat, obsecrat. *legitur inde a* PLAVTO, TER.,

[*Claassen*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PACVV., CIC. (*orat., epist.*) *eiusque familiaribus*, CAES., SALL., VERG. [*confund. c.* attestari SALL. Iug. 107, 2, contestari CAES. Gall. 4, 25, 3.]

I *i. q. testibus invocatis (v. l. 46. p. 280, 79. 80. 282, 17. al. necnon l. 39 et sub II) impense precari, obsecrare, monere sim. (absolute vel c. acc., cf.* PRISC. gramm. III 276, 17; *abusive c. dat. l. 61). obsecrantur fere di vel homines (saepe iudices), ceterum* fides *p. 282, 14 (cf. p. 282, 34)*, conscientia *p. 282, 27*, lapis *sim. l. 69, cf. etiam circumscriptionem l. 71. iuxta ponuntur verba precandi, monendi sim. passim, in gradatione l. 28 sq.; opponitur* postulo *l. 26. graece respondet* διαμαρτύρομαι ITALA II Esdr. 9, 26 (Cypr. testim. 1, 2; *gr. 19, 26, Vulg.* contestabantur). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 69, 19 (*gr. I 1, 7 p. 79, 32*).

A *indicatur, quid petatur (c. nominibus praeparativis l. 18. 24 et saepius)*: **1** *enuntiatis finalibus*: **a** *structura originaria*: ut: PLAVT. Aul. 791 te -or . . ., ut, si . . . peccavi . . ., ut mi ignoscas. Rud. 635 te per crura . . . tergumque -or tuum, ut *eqs.* CIC. Quinct. 91 te atque eos . . . obsecret -eturque . . . per senectutem ac solitudinem suam nihil aliud nisi ut vestrae naturae . . . obsequamini (Sest. 147 Mil. 6 Att. 11, 1, 1). Verr. II 5, 188 deos deasque . . . imploro et -or . . ., ut *eqs.* (SALL. [?] rep. 2, 13, 8 immortales. LIV. 6, 14, 5 d. atque homines. PLIN. nat. 28, 24). Mur. 86 vos *iudices* . . . moneo, . . . hortor, pro magnitudine periculi -or, ut . . . consulatis (SALL. Iug. 10, 3 per regni fidem m. -orque te, uti . . . neu. 49, 2. 62, 1. HIER. epist. 22, 8, 1 hoc primum m., hoc -or, ut. EVGEN. Greg. Tur. Franc. 2, 3 p. 41, 10 peto, hortor et m. et satis abundeque -or per dei maiestatem). Flacc. 26 quod . . . ego non modo non postulo, sed contra, iudices, vos oro et -or, ut . . . contemplemini (Planc. 104. Mil. 92 orem -erque [105 Att. 3, 23, 5 fam. 6, 22, 2 LIV. 30, 12, 16]. Att. 9, 11 a, 3 a te peto vel potius . . . te precibus o. et -or. CVRT. 5, 8, 16 per ego vos decora maiorum . . . o. et -or. PLIN. paneg. 94, 5). dom. 144 vos *penates* -or . . ., ut (*seq. anacoluthon*). 147 quaeso -orque vos, pontifices, ut *eqs.* (Ps. QVINT. decl. 14, 2). Att. 11, 2, 2 per omnes deos te -or. PLANC. Cic. fam. 10, 18, 2 cum Lepidus me, ut venirem, rogaret et Laterensis multo etiam magis prope implorans -retur. CAES. Gall. 7, 4, 5. 7, 47, 5 matres . . . familiae . . . -bantur Romanos, ut sibi parcerent neu *eqs.* ([*huc spectat* 7, 48, 3 suos -ari . . . coeperunt]. 7, 71, 3. SALL. *l. 23.* LIV. 32, 22, 6). civ. 3, 108, 5 haec uti fierent, per omnes deos . . . testamento Ptolemaeus populum Romanum -batur. SALL. Iug. 107, 2 Iovem . . . -tus *Sulla*, ut sceleris . . . Bocchi testis adesset (FLOR. epit. 1, 13, 13). CIRIS 273 quod per te divum . . . -or amores . . ., ut *eqs.* LIV. 2, 20, 10 dictator . . . -ans *equites*, ut . . . descendant. 8, 31, 1. 10, 45, 5. 25, 22, 10. 25, 33, 7. 26, 49, 11. 27, 12, 2. 30, 5, 5. 35, 5, 11. 37, 55, 1. *al.* ne (ut . . . ne *l. 47. 49 [an anacoluthon?]; cf. etiam* neu *l. 35*, neve *l. 66*): PLAVT. Capt. 319 te -or, Hegio, ne tuom animum avariorem faxint divitiae meae. 727 per deos atque homines ego te -or, Hegio, ne . . . perduis (LIV. 21, 10, 3 per d. foederum arbitros ac testes). Rud. 627 per ego haec genua te -or . . . teque oro et quaero, si speras . . ., ut te ne pigeat *eqs.* (TER. Andr. 291 te per hanc dexteram o. . . ., per tuam fidem . . . te -or. CIC. Cael. 78 ut . . . ne. Rab. Post. 46 SEN. suas. 7, 9 QVINT. decl. 323 p. 270, 13 AMM. 23, 5, 4). CIC. Sull. 89. p. red. in sen. 1 quaeso -orque (PLIN. paneg. 67, 8 PANEG. 3, 31, 3). BELL. Alex. 16, 4 eadem . . ., ne. 33, 1. SALL. Iug. 71, 5 per amicitiam. VERG. Aen. 12, 820 illud te *Iovem* . . . pro Latio -or, pro maiestate tuorum . . ., ne *eqs.* LIV. 7, 41, 7. 10, 19, 2 plures . . . -ari, ne proderet *eqs.* (*huc spectat* 5 haec monendo -andoque). 30, 7, 9. 35, 34, 7. HOMER. 723 per Ditis fluctus. TAC. ann. 5, 6, 3. 12, 45, 4. *al.* **b** *structura mutata*: PLAVT. Asin. 18 sicut tuom vis . . . gnatum tuae superesse vitae . . ., ita ted -or . . ., si quid med erga hodie falsum dixeris, ut tibi superstes uxor aetatem siet *eqs.* (*exspectabatur* '*ne quid falsi dicas*', *v. Ussing ad l., qui confert Bacch. 777*). **c** *structura novata* (*c. dat. sec.* imperare, praecipere *sim., cf.* testari): GREG. TVR. Franc. 8, 18 p. 385, 7 cui *uxori Saxonis* -verat rex, ne . . . praesumeret.

2 *coniunctivo nudo (in parenthesi l. 64)*: PLAVT. Aul. 716 obsecro vos ego, mi auxilio, oro -or, sitis. CIC. fam. 2, 1, 2 opsecrare -arique. SALL. Catil. 33, 5 te atque senatum -amur, consulatis . . ., . . . restituatis neve . . . inponatis. VERG. Aen. 10, 46 (*loq. Venus*) per . . ., genitor, . . . Troiae excidia -or, liceat *eqs.* 11, 358 ipsum *Turnum* -emur veniamque oremus ab ipso, cedat . . . remittat. CVRT. *infra l. 84.* CE 971, 10 (*s. I*) te, lapis, -or, leviter super ossa residas (*item* 1012, 5. 1538, 3 [*s. I*]. 1542, 9. 2137, 1. *cf.* 1470, 1 *seq.* ne [1472, 1]. 1539, 7. 2138, 1). HIER. epist. 16, 2, 3 -or beatitudinem tuam per crucem domini, per . . . passionem, . . . sequaris *eqs.* PRVD. c. Symm. 1 praef. 88 -or, iubeas, ne *eqs.* CLAVD. 18, 435 per te *Honorium* perque tuos -or Roma triumphos, nesciat hoc Thybris. SVLP. SEV. chron. 1, 12, 6.

3 *imperativo (forma -or praeter l. 77; in parenthesi p. 282, 3)*: PACVV. praetext. 2 nunc te -or, . . . subveni. CIC. Planc. 102 vos *iudices* . . . hic . . . -atur parens et pro uno filio duo patres deprecamur, nolite *eqs.* VERG. Aen. 9, 260 vos . . . per magnos, Nise, penates . . . -or . . ., revocate parentem. HOR. epist. 1, 7, 95 quod te per Genium dextramque deosque Penates obsecro et -or, vitae me redde priori (DECL. in Catil. 122 per humanitatem). VELL. 2, 131, 1 -or atque precor. SEN. Ag. 929 per te parentis memoriam -or mei . . ., recipe *eqs.* CVRT. 5, 11, 6 per hanc fidem invictam oro et -or, . . . tabernaculum statue, nos . . . custodes esse patiaris. SIL. 12, 81 per vos *milites* Tyrrhena . . . stagna . . . -or, . . . vosmet reddite *eqs.* 13, 670 (*loq. patris imago ad Scipionem*) per nostri . . . leti -or causas, . . . moderare. 15, 645 digna viro, digna, -or, spectacula . . . properate. TAC. ann. 4, 8, 5 preces ad vos converto disque et patria coram -or, . . . suscipite. AMM. 21, 5, 8 illud sane -or et rogo, observate.

4 *modis variis*: de: SALL. Catil. 45, 4 multa . . . de salute sua Pomptinum -tus . . . sese praetoribus dedit. *acc. obi. non nisi in figura* ἀπὸ κοινοῦ *exstat* LIV. 10, 19, 5 *p. 281, 54.* SEN. Ag. 406^a meliora votis posco et -or deos. *aliter* multum (-a) *l. 6. 19 (adde* SVLP. SEV. chron. 1, 9, 4) *et nom. praeparat. p. 281, 13.*

B *in universum*: **1** *exempla varia*: VERS. Rhet. Her. 4, 12, 18 flentes, plorantes, lacrimantes, -antes (*cf. Vahlen ad Enn. ann. 103*). CIC. Rab. perd. 35 vos omnes *Quirites* oro atque -or hortorque. Mur. 86 vester est supplex, iudices, vestram fidem -atur, . . . misericordiam implorat (Flacc. 4 quem . . . appellem, quem -er, quem i.? VERG. Aen. 7, 576 *pastores* implorantque deos -anturque Latinum). Flacc. 102 ego te . . . caelum noctemque contestans flens flentem -bar. CAES. *p. 281, 36.* SALL. Iug. 49, 4 pollicendo minitando -ando. LIV. 23, 26, 2 multum ac diu -anti quattuor milia peditum . . . missi . . . sunt. DECL. in Catil. 103 quaero . . . de te . . . teque -or atque obsecro per ipsum ius . . . nostrae familiaritatis: si . . . constat . . ., quid est, quod . . .? LACT. inst. 2, 1, 10 (*antea*: invocat, implorat). AMM. 18, 8, 11 VVLG. Ier. 41, 19. *sensu pass.*: AMM. 31, 9, 4 trucidasset omnes . . ., ni . . . -tus prece impensa superstitibus pepercisset. **2** *locutiones concisae (v. etiam l. 20)*: STAT. Theb. 3, 282 solum hoc tamen anxia, solum -or (*sc. ut mihi dicas*): quid . . . dabas? Ps. AVG. quaest. test. I 102, 27 Novatiani . . . -or conscientiam, qui nos semper accusat (*sc. ut ita modo accuset*), si sanctos scit esse omnes, quos secum habet.

II *i. q. testem vel adiutorem invocare (hic illic etiam notio precandi videtur accedere; invocantur res l. 33. 34. 36. 38)*: **A** *usu vario*: CARM. Macr. Sat. 3, 9, 11 Tellus mater, teque, Iuppiter, -or. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 13, 1 oro atque obsecro te, Cicero, necessitudinem nostram tuamque in me benevolentiam -ans, . . . obliviscaris. LIV. 2, 10, 3 -ans . . . deum et hominum fidem testabatur . . . eos fugere (8, 33, 23. APVL. met. 2, 24, 2 -ta fidem [fidẽ *virgula erasa F*]. *cf. supra l. 14*). STAT. Theb. 1, 558 praecipuum . . . Phoebi -emur honorem (*552 vocat . . . Phoebum*). TAC. hist. 4, 46, 3 *milites anxii* modo Mucianum, modo absentem principem, postremo caelum ac deos -ari ([*sed Mucianus potius obsecratur, v. sub I*]. ann. 1, 21, 2. *cf.* 2, 65, 3 sacra regni, eiusdem familiae deos et hospitales mensas -antem. APVL. met. 9, 42, 1 deum numen. HIER. epist. 22, 30, 5 deiurare coepi et nomen eius *dei* -ans dicere). ann. 13, 44, 2 famam perditam, pecuniam exhaustam -ans. *sensu pass.*: AVG. serm. 216, 6 -to nomine salvatoris (*antea*: adiurato). **B** *c. (acc. c.) inf.*: STAT. Theb. 1, 291 Stygia aequora . . . -or . . . nil fore *eqs.* SVET. Cal. 15, 4 clare -tus deos neque legisse neque attigisse quicquam. *cf. l. 55.* **C** *seq. enuntiatum primarium*: CLAVD. rapt. Pros. 3, 57 (*loq. Iuppiter*) imperii molem pacemque profundam -or rerum . . .: sentiet *eqs.*

III *i. q. testem esse, affirmare, demonstrare*: **A** *-antur homines*: **1** *c. acc. c. inf. (fere omissa copula)*: MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 -antem se . . . a te . . . trucidatum. TAC. hist. 3, 10, 4 se . . . moriturum. 4, 57, 1 non . . . turbatam . . . rem Romanam. ann. 12, 5, 3 summam . . . rem publicam agi. 14, 7, 2 adfore -ans vindictae properam *matrem*. AVR. VICT. Caes. 39, 13 cum . . . solem intuens -retur (*an ad II B, sc. 'solem'?*) ignarum cladis . . . se fuisse. AMBROSIAST. in II Cor. 5, 12 veram praedicationem suam. 7, 4 superabundare se gaudio. HEGES. 5, 34, 2 incolume templum futurum (*antea*: testificor; *gr. 6, 127* μαρτύρομαι). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 155, 21 futuras ex hoc eversiones -tus est urbium. **2** *c. acc. pron.*: RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 76, 27 haec (*sc. esse deum propugnatorem*) . . . saepius in conspectu dei . . . -ti sumus et vestram docuimus pietatem (*gr. I 1, 7 p. 76, 11* διεμαρτυράμεθα. *cf. I 5 p. 373, 37* testati s.). **3** *c.* ut: GREG. TVR. Franc. 9, 30 p. 449, 8 *Chariberthus aureos* basilicae sancti Martini remisit -ans, ut nullus de populo Turonico ullum tributum . . . redderit (*antea*: cum iuramento promisit, ut *eqs.*; spopondit).

B *-antur res*: APVL. Socr. 15 p. 152 ut eae preces, quibus Genium et genua precantur, coniunctionem nostram nexumque videantur mihi -ari. CIL XI 6035, 12 quae *litterae* . . . pr⟨a⟩esentium meri⟨toru⟩m beneficia -entur.

deriv.: obtestatio, obtestatus. *Claassen.*

παστὸς ἐπὶ νύμφης **obtestus** (obtextus ?), coronatio, thalamus GLOSS. II 399, 37. *ab* obtexere, *ut vid.*

obtexo, -uī (-īvī), -ere. *ab* ob *et* texere. *perf.* -ivit THEOD. MOPS. epit. in psalm. 32, 9 ad p. 150, 21/22. *legitur singulis locis apud* VERG., STAT., FRONTIN., *bis apud* PLIN. nat., *frequentius inde ab* AMBR. [*falso trad. pro* obteg- ACC. trag. 257.]

1 *i. q. quasi texendo operire (accedit abl. passim,* in *c. abl.* VEREC.; *subi. est tegmentum l. 81. 83. 84. al.)*: VERG. Aen. 11, 611 fundunt . . . undique tela crebra nivis ritu caelumque -itur umbra (AMBR. Nab. 3, 12 p. 474, 15 agminis *avium* volatu. off. 2, 5, 21 p. 109^A nubibus [HIER. in Is. 50, 2/3 l. 38]. HIER. in Ioel 2, 1 p. 964^C *multitudo* locustarum -entium c. HEGES. 2, 15, 7 iaculis. ENNOD. opusc. 1, 65 p. 279, 2 si c. lancearum imber -ret. *cf.* AMBR. in Luc. 10, 42 p. 470, 18 nubes caelestis -unt mysterii claritatem. CLAVD. 21, 258 iaculis -itur aer). STAT.

[*Paschoud*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ach. 1, 790 fretum ... velorum -itur umbra (CORIPP. Iust. 2, 157 *mens* non cedit tenebris, non ... -itur u. *cf. p. 282, 79*). AMBR. epist. 34, 7 p. 1076^A sol ... nubibus (*cf. p. 282, 83*). in psalm. 35, 18, 2 *prophetae* quasi nubes mysteria divinae cognitionis -unt. *praevalente notione dissimulandi*: AMBR. inst. virg. 17, 109 p. 332^A velamina ..., quibus culpa -itur, innocentia revelatur. in Luc. 6, 102 p. 277, 13 ut *diabolus* specie veritatis testimonium fraudis -at. VEREC. in cant. 4, 16 p. 63a 11 quanta in his ... mysteriorum -itur altitudo?

2 *i. q. (quasi) texendo proferre sive opponere, imponere sim.* (*accedit dat. l. 13. 18; adde fort. p. 269, 62sq.*): PLIN. nat. 2, 104 *elementorum pugna* per nubes caelum aliud -ens. 11, 65 *papilio* fila ... araneosa, quacumque incessit, alarum maxime e lanugine -it. FRONTIN. strat. 1, 1, 8 imperator ... profectioni suae census -uit Galliarum (*praetexendo, praetendendo ut*: AMBR. Cain et Ab. 1, 4, 14 p. 350, 1 *meretrix* absentiam viri, hoc est incuriam legis -ens. exc. Sat. 1, 77 l. 5 cum ... communis seriem deplorationis in metu pudoris -at. 2, 12 l. 12 horror vestis -itur, ut secreta ... tegantur. in Luc. 8, 78 p. 432, 11 hominum excusationes -entium avaritiae suae). ITALA III Esdr. 4, 31 (Ambr. epist. 37, 12 p. 1078^A) blanditias -ret (*gr.* κολακεύει, *Vulg.* blanditur). AMBR. epist. 82, 4 cum ... invidiae plenas supplicationes, rescriptorum quoque obreptiones -rent *litigantes* (*obloquendo ut*: HEGES. 3, 2 p. 186, 16 haec et alia Petrus -ere). hex. 3, 14, 60 p. 101, 19 ut ... umbram -at *pampinus*. 3, 17, 71 p. 108, 8 cum ipsa tecta sint gelu *arva*, partus sui ... haut exiguam speciem viriditatis -unt. 4, 6, 26 p. 133, 17 navium maximae ... vela ... refulgentes velut columbarum volantium speciem eminus ponto videntur -ere. Tob. 14, 49 p. 546, 23 cur velamen -is? VEREC. in cant. 5, 5 p. 74 a 18 *dominus* carnalem nostrae vitae textum praecidit et spiritalem -it. THEOD. MOPS. epit. in psalm. 32, 9 ad p. 150, 24—26 causas -xivit *psalmista* (*sc. inserendo*).

deriv.: ? obtextus.

? **obtextus**, (-ūs) *v. p. 282, 71.* *Paschoud.*

obticentia, -ae *f.* *ab* obticere. *t. t. rhet. i. q.* ἀποσιώπησις: QVINT. inst. 9, 2, 54 ἀποσιώπησις, quam ... Cicero reticentiam, Celsus -am, nonnulli interruptionem appellant.

obticeo, -uī, -ēre. *ab* ob *et* tacere. *scribitur* opt- TER., QVINT., LACT. epit. *perfecti exempla hic afferuntur non nisi certiora, sc. notionis celandi vel silentii durantis (cf. adv.* paulisper *l. 45); cetera v. sub* obticesco. *de notione v. l. 50. 52.* GLOSS. -o: σιγῶ. σιωπῶ. -uit: omnino tacuit.

i. q. tacere vel tacendo celare: 1 *intransitive vel absolute*: TER. Eun. 820 virgo ... lacrimans -et (DON. *ad l.* 1 haec ... rixam significarent, nisi -ret. *cf. l. 49*). LACT. epit. 64, 5 cum de cultu eius dei, quem conditorem ... fatebatur, -uit *Plato*. CONSVLT. Zacch. 1, 13 p. 16, 10 ut aut non visi respondeant aut, si videntur, -ant *spiritus evocati*. BOETH. cons. 2, 1, 1 W. post haec paulisper -uit. *de aposiopesi* (*cf.* obticentia): QVINT. inst. 9, 3, 61 (*ad verba* 'quo die Antonius Caesari') non ... -uit: lusit, quia nihil aliud intellegi poterat quam hoc: diadema imposuit. 2 *transitive*: LACT. ira 4, 13 cetera, quae sequuntur, -uit. DON. Ter. Eun. 820, 2 (*v. l. 41*) tacemus consilia ..., reticemus dolores ..., -emus, quorum nos pudet (*affert Phorm. 991* quid ... -es [*Ter. cod. A* obstipuisti, *cod. P* obticuisti]. *cf.* SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 85 'ne retice': reticemus dolentia, -emus pudenda, tacemus secreta). CASSIOD. Ios. antiq. 16, 183 cuius *monimenti* ... meminit, sed descensum regis -uit (*cf. gr.* τούτου ... μέμνηται ..., οὐ μήν, ὅτι ... κατῆλθεν). MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 3 p. 255/6 nomen legis -uit (*gr.* ἐσιώπησεν).

deriv.: obticentia.

obticēsco, -uī, -ere. *ab* ob *et* tacere, *cf.* conticescere, obmutescere. *scribitur* opt- PLAVT., TER., ANTH. *perf. praeter l. 60. 61. 77.* NOT. Tir. 54, 57 -it. 54, 56 -uit. *de notione cf. l. 83.* SYNON. Cic. p. 445, 14 -uit. obduruit. ... obstipuit. obmutuit. GLOSS. -it: obmutescit. -uit: obmutuit. mortuus est, obiit. [*var. l. pro* obstipuisti TER. Phorm. 991 *v. l. 51; pro* os tacuit Ov. met. 14, 523.]

i. q. conticescere, obmutescere (*-unt res l. 70. 75. 77; adv.* repente *l. 69*): PLAVT. Bacch. 62 quid, amabo, -isti? (TER. Haut. 938 q. -isti?). HOR. ars 284 chorus *comoediae* ... -uit sublato iure nocendi. VAL. MAX. 4, 8, 5 gaudio homines perculsi ... -erunt (*cf.* GELL. 8, 9 capit. quod Theophrastus ... deturbatus verecundia -uerit. IVST. 32, 2, 3 turba querelarum confusus adulescens repente -uit). MART. 10, 17, 4 carmina poscit et queritur nugas -isse meas. GELL. 1, 2, 13 his ille auditis ... -uit (ARNOB. nat. 4, 21 crepitaculis -uit a. *infans*). SER. SAMM. 259 causis confectus agendis -uit *Hortensius*, cum vox ... periret (*item per morbum*: PS. APVL. herb. 93 l. 39 [= herb. tit. morb. l. 70] si mulier -uerit [*v. Lorenz, ArchGeschMed. 38, 1954, 20sqq.*]). ANTH. 452, 15 vos (*i. susurros aurium*) -isse queror. CLAVD. 15, 128 sic fata refusis -uit lacrimis. AVG. epist. 159, 4 ad hoc iste non inveniens, quid responderet, -uit. serm. 361, 19, 18 -ant ... linguae dicentium *eqs.*

cf. obticuo.

? **obticuo**, -ere. *cf. perf.* obticui *et praes.* conticuo (*v. Heraeus, Kl. Schr. 128*), *nisi perf. vocis q. e.* obticescere *intellegendum* (*sec. Verg. Aen. 2, 1* conticuere). DIFF. gramm. suppl. 286, 14 inter conticuere, -ere, reticuere hoc interest, quod, qui conticuit, undique silentium praestitit (*affertur Verg. Aen. 3, 718*) ...; -uit, qui nullam spem loquendi reliquit, reticuit, qui silentio responsa finivit (*sim.* DIFF. ed. Beck p. 46, 30 ISID. diff. app. 215)

obtigo *v.* obtego. *W.*

obtinentia, -ae *f.* *ab* obtinere, *cf.* abstinentia *sim.* PRISC. gramm. III 274, 13 *accusativo sociantur* quae per -am (op- *pars codd.*), id est κατὰ ἐπικράτειαν dicuntur: habeo *eqs.* GLOSS. II 588, 18 -a: violentia. *cf. et p. 290, 2.*

***obtineo**, -uī, -tentum, -ēre. *ab* ob *et* tenere. *de scriptura*: ob- *passim, in titulis non nisi* CIL I² 749, 5 (?). XII 2089, 9, *cf. in papyro* EDICT. de temp. accus. (Bruns, Fontes⁷ 78) 1, 15; obs- *saepius* (*e. g.* TRAG. inc. 215. CVRT. 9, 4, 2 *P*); op- *passim, ubique in tit. praeter l. 9 inde ab* ELOG. Scip. (CIL I² 15) 7; os- *v. p. 289, 82.* -ten- *hic illic in codd., in tit.* ELOG. Scip. (*v. l. 12*). TAB. Trag. (CIL III p. 961) 9 CIL XII 2089, 9. 2091, 6. *de formis*: *perf.* -tinerunt LIB. geneal. chron. p. 188, 508 *cod. L.* ? -tus *pro depon.*: VEN. FORT. vita Germ. 30, 87 (*v. Norberg, Synt. Forsch. 156*). *inf. pass.* -erier PLAVT. Men. 913. *supinum* -tu LACT. inst. 6, 6, 8. ? *formae heteroclit. in* -ire *hic illic in codd., e. g.* VVLG. num. 13, 31 GREG. TVR. Franc. 1 praef. p. 3, 21. NOT. Tir. 6, 58 ob(tinet). *de notione* (*v. p. 289, 82*): SYNON. Cic. p. 440, 3 pervicit ... possedit. -uit. effecit. GLOSS. -o: διακατέχω. ἐπικρατῶ. κατέχω. -e: serva. GLOSS.^L II Philox. OP 31 -uit: ἐκράτησεν. *legitur inde a* PLAVTO, TER.; *deest compluribus poetis, e. g.* CATVLLO, *poetis aet. Aug.*, MART. [*confunditur in codd. c.* tenere PVBLIL. B 27 LIV. 39, 3, 2. *al.*, abstinere *e. g.* PLIN. epist. 8, 14, 24, continere PLIN. nat. 36, 109, opponere QVINT. inst. 3, 6, 9. *al.* (*falso* -bat AMM. 15, 8, 3). *falso trad.*: TRAG. inc. 18. *loco corrupto vel mutilo*: AFRAN. com. 36 CIC. top. 44 BELL. Hisp. 17, 2. *al.* *coni. dub.*: CATO or. frg. 11, 1.]

CAPVT PRIVS: **c. *vi tenendi*** *fere i. q. occupatum tenere vel occupare* (*syn.* occupare *l. 58. al.* [*distinguitur p. 285, 9. 71, item* capere *p. 285, 9*], *iuxta* habere *l. 46. p. 286, 23*, retinere *p. 285, 40. 286, 31. 32. 46, explicatur per* tenere *p. 289, 12*).

I c. *obi. acc.* (*nom. in struct. pass.*): A *de actione manu tenendi* (*cf. p. 287, 35. 288, 2*): PLAVT. Cas. 641 -e auris, amabo (*ancilla ad senem*). *in imagine* (*cf.* imperium -ere *p. 286, 44*): VAL. MAX. 9, 15, 5 gubernacula ... imperii iustiore principe -ente. SEN. Herc. f. 342 rapta ... trepida manu sceptra -entur.

B *de locis possidendis, occupandis* (*transfertur ad tempus p. 285, 60*): 1 *usu militari*: a *praevalente vi retinendi*: PLAVT. Amph. 241 quisque ... -et ... ordinem (*de militibus ex acie non cedentibus ut*: BELL. Afr. 31, 2 locum [LIV. 2, 65, 5 PLIN. nat. 16, 12]. LIV. 2, 10, 10 cum ... obstinatus ... pontem -ret *Cocles*). CAES. civ. 1, 25, 3 -endi Brundisii causa. POMP. Cic. Att. 8, 12 C, 3 aut exercitum firmum habere ... aut regiones ... -ere, e quibus repugnemus (LIV. 21, 23, 3 praesidium -endae r. *al.*). BELL. Alex. 30, 3 vici -endi. LIV. 26, 20, 1 provinciam (FLOR. epit. 4, 12, 29). TAC. hist. 2, 82, 3 claustra Aegypti (*item* SVET. Vesp. 7, 1. *cf.* TAC. hist. 3, 8, 2 quando Aegyptus, claustra annonae, vectigalia ... -rentur). *al.* *indicatur, qua re*: CIC. Pis. 38 provinciam cum exercitu (fam. 1, 9, 2 LIV. 28, 10, 12. *al.*). CAES. Gall. 7, 19, 2 certis custodiis (*om. rec. a*). 7, 83, 3 *castra* cum duabus legionibus (LIV. 27, 22, 4. *al. cf.* CAES. civ. 1, 38, 1 duabus legionibus [*item c. abl. nudo*: LIV. 24, 11, 2. *al.*]). LIV. 1, 6, 1 arcem praesidio armisque (5, 28, 6. *al. cf.* 29, 13, 6 cum vetere ... p. [40, 34, 14 FRONTIN. strat. 3, 3, 1]). 21, 26, 6 ripam ... armis (30, 19, 3. *al. v. l. 55*). *al.* b *praevalente vi occupandi*: BELL. Alex. 19, 2 his -tis *pontibus* (*cf. antea*: adgreditur). VELL. 1, 4, 4 *Iones* occupavere insulas ...; et mox Aeolii ... non minus inlustres -uerunt locos (ITALA II Macc. 10, 17 [rec. L *al.*, *sim.* VVLG.; *gr.* ἐγκρατεῖς ἐγένοντο]. RVF. FEST. 14). TAC. Agr. 23 quarta aestas -endis, quae percurrerat *Agricola*, insumpta. hist. 5, 3, 2 pulsis cultoribus -uere terras (VVLG. num. 13, 31 possideamus terram, quoniam poterimus -ere eam). ITALA num. 32, 41 villas (*gr.* ἔλαβεν, *Vulg.* occupavit) I Macc. 1, 2 (rec. B, *cf.* VVLG.) civitates (*gr.* ἐκράτησεν. *al. cf.* CASSIOD. hist. 5, 45, 3 eam *urbem* nequaquam valuit -ere [*Theodoret. 2, 30, 4* ἑλεῖν]). 11, 56 (rec. L *al.* = VVLG.) Antiochiam ([*gr.* κατεκράτησεν]. VOPISC. Aurelian. 25, 1 brevi ... certamine). *al.*

2 *in administranda provincia, terra* (*addi possunt quaedam p. 286, 37sqq. allata*): a *de magistratibus Romanis*: S. C. de Asclep. (CIL I² 588) 10 quei Asiam Macedoniam provincias -ent ([*gr. 30* διακατέχουσιν]. CIC. Verr. I 27. *al.* CIL I² 749, 5 [*post 64 a. Chr.*]. CAES. Gall. 1, 35, 4. *et saepe; in abl. abs.*: CIC. Att. 5, 21, 5 me -ente p. 6, 1, 2. *al. aliter p. 286, 41*). CIC. Verr. II 2, 22 Erycum montem. Vatin. 25 Macedoniam (Phil. 10, 24. *al.*). Cael. 10 Africam (Lig. 3 VAL. MAX. 5, 2 ext. 4. *al.*). Planc. 95 *Sicilia* -batur a C. Vergilio (CAES. civ. 1, 30, 2 Sardiniam -bat M. Cotta, Siciliam M. Cato; Africam sorte Tubero -ere debebat. *al.*). Phil. 5, 5 *Galliam* (ASCON. Pis. p. 11, 22. *al.*). *al.* b *de aliis regentibus*: BELL. Alex. 35, 1 quam *Armeniam* paterno nomine iure -ere deberet *Pharnaces*. NEP. Dion 5, 6 Siciliam Dion -ret, Italiam Dionysius, Syracusas Apollocrates. Eum. 7, 1 Persidem. CVRT. 6, 6, 13 quam *regionem* antea -uerat *Satibarzanes* (FIRM. math. 4, 12, 7. *al.*). 9, 1, 27 oppidum ... ab ipso Sopithe -batur. *al.* c *accedit abl.* imperio (cum i.): CIC. Verr. II 5, 46 in

[*Lebek*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

provincia, quam tu cum i. -bas (Sest. 128 fam. 1, 9, 13. VELL. 2, 125, 5 Hispanias exercitumque). Flacc. 85 consulari i. (Phil. 11, 5). LIV. 30, 1, 7 prorogato i. (42, 4, 2). VAL. MAX. 6, 9, 7 proconsulari i. (8, 1 amb. 2).

3 *incolendo*: CAES. Gall. 1, 1, 5 (*interpol.?*) quam *partem Galliae* Gallos -ere dictum est ([*1, 1, 1* incolunt]. TAC. Germ. 38, 1 p. Germaniae). 4, 19, 3 quas *regiones* Suebi -rent. civ. 3, 29, 1 Lissum *oppidum*. LIV. 38, 16, 3 oram Propontidis. VELL. 1, 3, 1 Achaei ... eas occupavere sedes, quas nunc -ent (CVRT. 9, 4, 2 *maiores* cepisse s., quam ipsi -bant. *al.*). LVCAN. 6, 512 *Erictho* busta incolit et tumulos expulsis -et umbris (PLIN. nat. 16, 3 t. -ent altos *Chauci*. *cf.* 6, 74 montanos -ent colles). PLIN. nat. 4, 41 aversa eius *Haemi* ... -ent *Moesi* (6, 48 a. montis). *al.*

4 *quolibet modo*: **a** *proprie* (*per comparationem l. 41. 43. 60*): *α per possessionem*: CIC. Phil. 2, 48 suam ... quisque domum ... -bant. VAL. MAX. 4, 1, 10 quod -bat (*antea*: orbis partem possidenti). TAC. hist. 4, 74, 4 pacem et urbem (*cf.* ITALA gen. 22, 17 [Aug. serm. 2, 8 l. 208] civitates [*gr.* κληρονομήσει, *Vulg.* possidebit]). ann. 13, 34, 2 de -enda Armenia (15, 24, 1). SCAEV. dig. 36, 1, 80, 13 fundos. PAPIN. dig. 41, 3, 45 pr. loca. CLAVD. DON. Aen. 1, 555 p. 110, 27 Italiam filio -ere. *al.* *de mortuo sepulchrum -ente* (*vergit ad l. 48 sqq.*): CE 67, 2 (= CIL I^2 1218) locum hoc unum -ui mihi. VAL. MAX. 1, 8, 10 (*verba ambigua Pythiae*) Euboeae coela -bis (*postea*: locum sepultura possedit, *cf. Lucan. 5, 196* tenebis). PLIN. nat. 2, 175 quam tandem portionem eius *terrae* defunctus -eat.

β per positionem sim. (*notabiliora selecta*): CIC. Arat. frg. 26, 3 Capra ... umerum *Aurigae* ... -et (*item de stellis*: rep. 6, 17 mediam ... regionem sol -et [COLVM. 11, 3, 8 ultimas partes Virginis. *al.*]. MANIL. 3, 62 *astra* quasi ... mundi praecordia ... -eant. *al.*). nat. deor. 2, 140 oculi ... altissimum locum *corporis* -ent (*item de part. corp.*: SCRIB. LARG. praef. 15 summum ... et quasi primum locum ... -et *caput*. PHYSIOGN. 81 p. 109, 14 medietatem oculi debere pupillam -ere). CAES. civ. 1, 56, 4 (3) *naves* ad insulam ... stationes -bant (BELL. Alex. 19, 3). 1, 83, 1 tertium in subsidiis locum alariae cohortes -bant (*item de collocatione aciei*: LIV. 27, 14, 5 primam ... frontem. TAC. hist. 2, 24, 3 aggerem ... tres ... cohortes ... -bant. *al.* VEG. mil. 2, 15 sinistrum ... cornum. *al.*). PAVL. FEST. p. 221 paginae dictae, quod in libris suam quaeque -eant regionem ut pagi (*item in libris*: VAL. MAX. 5, 2 praef. priorem ... locum. 5, 2, 10 separatum locum). *al.* *addas* iter (*sim.*) -ere: CIC. de orat. 1, 153 (*in imag.*) ut ... retinet ... navis motum et cursum suum ..., sic ... parem ... -et oratio reliqua cursum. STAT. Theb. 10, 687 i. ad muros cursu ... -et. ITALA (= VVLG.) Sirach 28, 26 perseverantia illius *linguae nequam* ... -bit vias iniustorum (*gr. deest; item in imag.*: HIL. in Matth. 6, 3 hanc *v.* plures -ent [*cf. Vulg. Matth. 7, 13* intrant per eam]). *-entur partes corp.*: VVLG. Iudith 6, 5 pallor, qui faciem tuam -uit. ORIBAS. syn. 6, 23, 5 frigos ... corporis -it partes (*gr.* ἐπικρατοῦσιν).

γ per extentionem: CIC. orat. 221 haec ... maxumam partem orationis -ent (VARRO rust. 2, 1, 8 sextam p. BELL. Alex. 28, 3 p. castrorum). LVCR. 3, 989 qui non sola novem dispessis iugera membris -eat *Tityos*. LIV. 5, 37, 5 *Galli* agmine inmensum -entes loci (35, 27, 15 quinque milia passuum. *cf.* CVRT. 6, 1, 12 spatium, quod acies ... -uerat). 5, 54, 5 Etruria ... latitudinem -ens Italiae. 22, 2, 8 omnia -entibus aquis (VVLG. gen. 7, 24 *p. 289, 23*). MANIL. 1, 540 quantum convexo mundus Olympo -eat spatium (*item de caelestibus*: SEN. dial. 8, 5, 6 tantundem loci. *al.*). SEN. nat. 6, 16, 4 quin ... caeca sub terra spatia aer latus -eat (COLVM. 1, 4, 10 medios ... colles. HIPPOCR. aer. 15 regionem [*gr.* κατέχει]). COLVM. 3, 13, 13 quantum ... sulcus longitudinis ... -et. PLIN. nat. 16, 202 longitudo *navis* spatium -uit ... portus. *al.* *per comparationem de tempore expleto*: LIV. 29, 27, 7 noctem ... caligo -uit (PS. SORAN. quaest. med. 129 totam n. [*item de febri*: 130 t. n. et futurum diem et partem noctis. *cf.* 128 partem ... noctis]). IREN. 4, 25, 1 (= 4, 39 H.) circumcisio ... et lex ... media -uerunt tempora.

b *in imagine et translate* (*aut de statu, condicione aut de gradu*): *α exempla varia*: locum: PLAVT. Persa 61 hunc quaestum (*cf. p. 286, 27*) -o et maiorum l. CIC. Quinct. 43 ne l. suum, quem ... defendit, -eat (VLP. dig. 50, 2, 2 pr. AMM. 25, 10, 9). Verr. II 2, 108 eum l. *familiaritatis*. Phil. 2, 71 apud ... Caesarem. SALL. (?) in Tull. 7 in hac civitate. NEP. Eum. 13, 1 apud Alexandrum. VAL. MAX. 4, 1 ext. 5 ne, quem in tutela patriae bonus civis l. -ret, malus ... occuparet. SEN. epist. 65, 24 quem in hoc mundo l. deus -et, hunc in homine animus. *al.* *alia* (*cf. l. 41. 43. 60*): CE 56, 4 (*saec. I med. a. Chr.*) annos veiginti -ui domum omnem (*sc. ut mater familias*). PLIN. paneg. 55, 7 sedem ... principis. HIER. in Ier. 4, 43, 5 solium eius *David*. PRAEDEST. 1, 43 p. 600^C cathedram episcopatus. *β locutiones, quibus gradus significatur*: CIC. de orat. 3, 224 maximam ... partem vox -et (fin. 5, 91 virtus. PLIN. nat. 18, 192). Brut. 238 *Macer* in privatis *causis* inlustriorem -bat locum (fin. 3, 52 ea, quae secundum l. -ent. CAES. Gall. 1, 7, 3 principem [-pum *var. l.*] l. PAVL. FEST. p. 235 quintum. SEN. benef. 1, 11, 2 primum. *et saepe*). fam. 1, 7, 9 summum atque altissimum gradum civitatis (VAL. MAX. 3, 5, 4 summum auctoritatis atque eloquentiae g. 6, 9, 5 excelsum. *al.*). VAL. MAX. 5, 6, 2 principatum gloriae (PLIN. nat. 9, 68 p. in his *arboribus* -ent *salices*. *al.*). SEN. clem. 1, 21, 2 ⟨par⟩ fastigium -uisse. PLIN. nat. 14, 66 quartum curriculum ... -uere ... Mamertina *vina*. *al.* *γ locutiones, quibus significatur, cuius locum quis (quid) teneat*: RHET. Her. 4, 1, 2 exempla testimoniorum locum -ent (CIC. dom. 86 *exilium mihi* maledicti l. aut criminis -bit? Tusc. 4, 36 *dictum* ita pervulgatum ..., ut iam proverbii l. -ret. CAES. civ. 3, 66, 5 castra ... arcis l. -bant. BELL. Afr. 27, 1 quae *acies* quasi adversariorum l. -ret. NEP. Att. 6, 4 cum apud eum legati l. -ere posset. *et saepe*). CIC. Quinct. 8 *Hortensius* ⟨in⟩ hoc iudicio partis accusatoris -et (GAIVS dig. 29, 3, 11 INST. Iust. 4, 6, 2. *cf.* VAL. MAX. 4, 3, 9 portionem). Tusc. 1, 40 terram ... quasi puncti instar -ere ([*inde sim.* AMM. 15, 1, 4. *cf.* BOETH. cons. 2, 7, 3 W. puncti ... rationem]. PLIN. nat. 36, 97 IVLIAN. dig. 39, 6, 17. *al.*). nat. deor. 3, 51 si luna dea est, ... etiam ... ceterae ... errantes numerum deorum -ent (off. 2, 43 VARRO rust. 2, 9, 7. COD. Iust. 2, 7, 26 pr. *a. 524*). PAVL. FEST. p. 156 mensae ... ararum vicem -bant (CVRT. 8, 8, 15 quod falso creditum est, veri v. -et. COLVM. 2, 18, 1 PLIN. nat. 25, 80. 32, 97. QVINT. inst. 11, 3, 87 non in demonstrandis locis ... *manus* pronominum -ent v.? *al.*).

C *de variis habendis, capiendis* (*maxime transl.*): **1** *praevalente vi habendi* (*sc. vi durativa*): **a** *varia ratione*: *α -eri dicuntur res*: Ⓘ *pro subi. ponuntur (vel intelleguntur) animantes*:

Ⓐ *-entur variae res*: PLAVT. Asin. 320 firmitudinem animi. Cist. 49 semper ... istam, quam nunc habes, aetatulam -bis. 81 rem suam (CIC. top. 9. *cf.* S. Rosc. 6 patrimonium. Verr. II 2, 30 bona. fam. 4, 7, 3 fortunas. *sim. al.*). Epid. 634 satin ego oculis utilitatem -o ...? videon ...? Most. 789 antiquom -es hoc tuom, tardus ut sis (TER. Andr. 817). Persa 54 veterem ... quaestum maiorum ... servo atque -o (*cf. p. 285, 66*). TER. Ad. 814 gloriam (*cf.* ELOG. Scip. [CIL I^2 15] maiorum -ui laudem. LIV. 27, 14, 2 decus. 38, 17, 19 famam [*al.*]. QVINT. inst. 10, 5, 18 opinionem). CIC. Quinct. 75 ut, si veritatem volent retinere, gravitatem possint -ere (*al. cf.* S. Rosc. 139 quam *auctoritatem* si retinere volunt, qui reciperarunt, in perpetuum poterunt -ere). Phil. 10, 6 amplissimi honoris nomen -bis (de orat. 2, 38 CAES. civ. 3, 71, 3. *al.*). fam. 4, 13, 2 -emus ... Caesaris ... erga nos humanitatem. CVRT. 10, 6, 8 victoriam partam. *et saepe.* *obi. est inf. pro subst.*: AVG. c. Secundin. 9 ut ... ipsum ... summe esse ... permansione inviolabili -eat *filius dei*. Ⓑ *-etur potestas sim.* (*quaedam vix distingui possunt ab usu p. 284, 69 allato, maxime l. 39*): PLAVT. Men. 728 dum regnum -bit Iuppiter (CIC. Verr. II 4, 61 off. 3, 84 fam. 15, 4, 6. CAES. Gall. 1, 3, 4 in Sequanis. *al.* SALL. Iug. 5, 6. *al.*). LEX repetund. (CIL I^2 583) 69 ⟨quei aerarium pro⟩vinciam -bit (*item* LEX agr. [CIL I^2 585] 46 LEX Corn. de XX quaest. [CIL I^2 587] 1, 1. 3. *aliter p. 284, 71*). CIC. Verr. II 5, 35 quaesturam. 5, 134 summum imperium (rep. 2, 23 *opp.* deponendum. CAES. Gall. 1, 3, 6 civitatis. *al.* NEP. Milt. 2, 3 perpetuum. LIV. 3, 36, 9 possessum semel. 9, 34, 1 *syn.* retenta. *al.*). de orat. 1, 186 -endae atque augendae potentiae (rep. 2, 56). CAES. Gall. 1, 3, 5 principatum (1, 17, 3. *al.*). 7, 32, 3 regiam potestatem (HIER. in Ier. 4, 43, 6). 7, 33, 2 magistratum (NEP. Pel. 3, 2). NEP. Milt. 8, 3 perpetuam -uerat dominationem. LIV. 9, 29, 8 censuram (VIR. ill. 34, 8). TAC. hist. 1, 46, 1 curam *praefecturae* (*cf.* 3, 75, 1 praefecturam [ann. 6, 42, 4]). *al.* Ⓒ *-etur ius, sententia sim.*: PLAVT. Cas. 190 nec mihi ius meum -endi optio est (192 suom [CIC. Verr. II 1, 65. *al.*]. CIC. Quinct. 34 nostrum [*al.*]. Caecin. 10 certum. *al.*). RHET. Her. 2, 31, 50 causam (CIC. Tull. 45. Caecin. 38 apud vos -bit c. suam [HIRT. Gall. 8, 52, 3. *al.*]. fin. 4, 56. *al.* LIV. 39, 3, 2 [tenuerunt *var. l.*]. QVINT. decl. 313 p. 230, 1 victori -entique c. *al.*). CIC. Quinct. 75 ad -endum mendacium (*cf.* Phil. 2, 3 *iniuriam* [LIV. 29, 1, 17]). Q. Rosc. 10 ut totam litem aut -eamus aut amittamus. Verr. II 3, 168 quod dicimus (*cf.* fin. 4, 78 sententias [Tusc. 1, 26]. ac. 2, 18 *definitionem*. *sim. al.*). *al.* Ⓓ *-etur propositum, lex sim.*: CIC. Verr. II 3, 81 *Sullae* res gestas non solum -emus, verum etiam ... defendimus. orat. 110 in eisdem causis perpetuum et eundem spiritum ... -bis? Tusc. 5, 118 lex, quae in ... conviviis -etur (ITALA Ier. 2, 8 [Rufin. Greg. Naz. orat. 1, 68, 1; *gr.* ἀντεχόμενοι, *Vulg.* tenentes]). LIV. 1, 16, 2 silentium (9, 38, 14 obstinatum s.). VAL. MAX. 2, 7, 15 more -endo defendendoque (*cf.* COLVM. 1, 8, 12 illa vetera, sed optimi moris. 1, 8, 20 bene moratam disciplinam). SEN. dial. 8, 1, 1 quod semel placuit (EPIST. pontif. 292 Migne 20, 487^A propositum, q. s. p.). *al.*

Ⓘⓘ *pro subi. ponuntur res*: CIC. inv. 1, 3 quae *consuetudo* ... iam naturae vim -ret (1, 66 v. suam. nat. deor. 1, 36 SEN. epist. 94, 40. *al. cf.* VAL. MAX. 6, 5, 6 tantum virium). Arch. 9 *tabulae Metelli* -ent publicarum tabularum auctoritatem. ac. 2, 24 nomen (Tusc. 5, 22 VAL. MAX. 1, 8, 10. *al.*). VARRO ling. 10, 19 suam -et rationem *analogia*. PVBLIL. B 27 proprium splendorem (VITR. 7, 3, 8 VAL. MAX. 2, 2, 8). PAVL. FEST. p. 260 significationem (BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 5 p. 149, 20). VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 sidera suum vigorem -uerunt. COLVM. 3, 13, 13 quam *stellam* diximus Graecae litterae faciem -ere (*cf.* 4, 21, 2 figuram. ARNOB. nat. 3, 16 formas ... portare atque -ere). *al.* *c. respectu continendi*: COLVM. 3, 18, 4 ea pars *malleoli* ... tres gemmas vel quattuor -et (*item corp.*: SOL. 5, 3 *Pelorias* tres lacus -et. PRVD. perist. 11, 146 nec iam ... quidquam de corpore *martyris* silva -et). HIL. syn. 32 ut ... nominis triplex nuncupatio -ret ... unionem (trin. 1, 27). trin. 6, 23 pronomina ... -ent in se

[*Lebek*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nominum virtutem (Compvt. Carth. 2, 10 Act. Archel. 58, 1). Rvstic. c. aceph. p. 1185A (*antea*: contineant).

β -eri dicuntur animantes: Plavt. Stich. 455 confido ... me meum -turum regem ridiculis meis (*subi. hom. ut*: Vopisc. Aurelian. 43, 4 amovet .., quos debeat -ere. Cod. Iust. 8, 47, 5 [*a. 291*] privignum ... in vicem subolis [*postea*: habere]. Primas. in apoc. p. 823A servum ... -et iuramento). Sall. Iug. 17, 7 quae *fama* plerosque -et. Itala gen. 47, 20 (Rufin. Orig. in gen. 16, 3 p. 138, 19) -uit eos fames ([*gr.* ἐκράτησεν, *Vulg. aliter*]. Rvfin. hist. 2, 8, 1 *gr.* πιέσαντος. *al.*). Hil. in Matth. 16, 3 error. Hier. in Ier. 4, 25, 1 *ignominia*. 6, 3, 2 terror. psalt. sec. Hebr. 119, 53 horror (*Vulg.* tenuit). Avg. civ. 15, 16 p. 91, 21 D. *necessitudines*. Hippocr. aer. 2 aegritudines ... civitatem -bunt (*gr.* κατασχήσειν. *cf.* Greg. Tvr. glor. conf. 34 uxor ... valetudine -ta. Anthim. 77 causa). Rvstic. Conc.S I 4 p. 55, 22 fides (*gr. I 1, 7 p. 69, 11* ἐπικρατοῦσα, *cf. I 5 p. 362, 22* moderans). Boeth. mus. 1, 1 p. 184, 6 *musica*. *accedit acc. praedic.*: Liv. 8, 13, 13 quo ... modo ... pace quietos -eamus *Latinos*. Pelag. in Rom. 2, 21 *ut lex te* reum ut suum contemptorem -eat ([teneat *var. l.*]. Avg. c. Petil. 2, 29, 66 [*verba Petiliani*] reus ... falsarius -etur). Pass. Barth. 5 p. 139, 15 daemonem religatum -o (*gr. 139, 3* κρατεῖται δεδεμένος).

b *dominando, regendo sim.* (*cf. p. 284, 69*): *α res*: Cic. de orat. 1, 45 *Academiam* Charmadas et Clitomachus ... -bant. Liv. 8, 15, 1 cum omnia non opes magis Romanae quam ... gratia bona pace -ret (25, 30, 3 armis [30, 29, 1]). 25, 15, 20 ad -endas res (Itala II Macc. 4, 50 *v. p. 289, 12*). At. Cap. Gell. 13, 12, 2 rem publicam (Interloc. praef. vig. [cil vi 266] 15 Capitol. Pert. 7, 4. *al.*). Itala prov. 17, 2 (Ps. Aug. spec. 92 p. 609, 10) servus prudens -bit dominorum imprudentiam (*gr.* κρατήσει, *Vulg.* dominabitur). *β homines*: Bell. Alex. 58, 2 quas *legiones* M. Varro -uerat (Tac. hist. 1, 10, 1. *cf.* Liv. 24, 8, 15 classem [27, 22, 9]. 24, 21, 4 exercitum [27, 7, 10. *al.*]. Tac. hist. 1, 11, 1 Aegyptum copiasque ... equites Romani -ent loco regum). Sen. dial. 5, 16, 3 *Dareus* primus post ablatum mago imperium Persas ... -uit. Cvrt. 10, 10, 4 gentes. Avson. 297, 3 p. 150 P. -uit multos dominandi iure colonos. Hier. in Ier. 4, 21, 4 populum ... regis manibus -endum. Psalt. Rom. 48, 15 -bunt eos (*gr.* κατακυριεύσουσιν, *Vulg.* dominabuntur, *Hier. psalt. sec. Hebr.* subicient).

2 *praevalente vi superandi*: **a** *superantur res*: Plavt. Men. 913 non potest haec res (*i. insania*) ellebori iungere (*v. app. crit.*) -erier (*item sanando*: Pelagon. 208 *syn.* sanabitur. Didasc. apost. 64, 10 -et infirmitatem et sanat eum. Ps. Apvl. herb. 40 l. 5 [rec. *β*] *medicamen* sanguinem -et et dolorem mitigat. 130 l. 12 violentias *basiliscorum*). Messalla ausp. frg. Gell. 13, 15, 4 *censores* vitiant et -ent *auspicia* (*antea* retinent; *Mommsen, Staatsr. I³ 95, 1* 'besiegt'). Iren. 5, 4, 2 (= 5, 4 H.) causam ... -entem benignitatem *dei* (*antea*: maiorem). Schol. Cic. Bob. p. 97, 7 exsecutio ... hanc -et quaestionem (Hier. c. Lucif. 3). Hier. in Abd. 8 p. 1107B sophismata. Vvlg. II reg. 24, 4 -uit ... sermo regis verba Ioab. Oribas. eup. 2, 1 o 1 -etur ... calor a frigdore (*gr.* ἐπικρατεῖ). -ere bella *sim. i. q. in bello vincere* (*fort. per. acc. int.; an conf. p. 286, 58 et 288, 21?*): Cassian. inst. 5 cap. 16 p. 79, 21 bella carnalia (*cf. 5, 16, 1* non nisi victoribus). Chrysost. hom. V 767D certamen (*Migne gr. 52, 477* ἀνύσαντες). Cassiod. Ios. antiq. 14, 358 *pugnas* totas (*gr.* πάσας ἐνίκησεν).

b *superantur animantes* (*infirmitas pro natura humana* Hil. *l. 77*): *α in iudicio*: Sen. contr. exc. 5, 4 tit. accusavit ... fratrem falsi testimonii et -uit et vinxit. Pavl. dig. 20, 4, 16 si ... secundus creditor tertium -uerit (*antea*: prima creditrix superata est). 32, 27, 2 heres ... -uerat fiscum. Avg. in psalm. 36 serm. 2, 19 egisti causam ... et -uisti ibi Maximianistas *eqs. al.* *huc fortasse pertinet* Avell. p. 25, 28 (*de altercatione Heliae et sacerdotum ethnicorum*) nec ... Helias ... -tus est (-tritus *Guenther praeter necessitatem*). *β in bello*: Itala II par. 27, 5 (Complut.) bellabit adversus regem ... et -uit eum ([*gr.* κατίσχυσεν, *Vulg.* vicit]. I Macc. 8, 12 [rec. B, *sim.* rec. L; *gr.* κατεκράτησαν, Vvlg. regna]. Hilarian. curs. temp. 171, 19 Vvlg. Ier. 41, 2). Ps. Avr. Vict. epit. 33, 2 *Aureolum* -tum detrusumque. Rvf. Fest. 5 rebellantes Lusitanos. Cassiod. Ios. antiq. 5, 186 ut ... multis eos proeliis -ret ac subderet (*gr.* κρατήσαντα). *al.* *γ vario usu*: Pacian. bapt. 3 p. 133 *diabolus* vincendus ... erat lege peccati, qua sola hominem vel -uerat vel poterat -ere (Rvfin. Orig. princ. 3, 2, 4 p. 252, 7). Ambr. hex. 5, 8, 21 quem vi -ere non potest. Hier. epist. 140, 12, 3 viros in ... veritate robustos (*cf.* Rvfin. Clement. 1, 62, 6 si ... disputans -rem vos sapientes [*antea*: convincimus et superamus]). Rvfin. Orig. in exod. 1, 5 p. 152, 3 adversarium (*i. diabolum ut*: Val. Cem. hom. 20, 10 p. 756C legiones ... poteris vincere, si tyrannum potueris -ere). *al.* *pro subi. sunt res*: Itala I Macc. 6, 54 (rec. L = Vvlg.) -uerat eos fames ([*gr.* κατεκράτησεν, *rec. B* vicit]. Vvlg. Ier. 52, 6 civitatem). Hil. in psalm. 68, 2 morte (Ps. Tit. epist. l. 646 quos m. secunda non -bit). trin. 1, 31 infirmitatem (*i. naturam infirmam, aliter supra l. 40*) eius -uerit vis doloris (*cf.* Vvlg. exod. 15, 14 dolores). Ps. Apvl. herb. 130 l. 6 hos *basiliscos* ... haec herba -et (*cf. l. 41*).

3 *praevalente vi consequendi, adipiscendi* (*sc. vi ingressiva*): **a** *generatim*: Cic. Balb. 61 voluimus quaedam ...; -ta non sunt; dolorem alii, nos luctum ... suscepimus. leg. 1, 59 ad -endam adipiscendamque sapientiam (Cod. Iust. 4, 57, 1 *a. 222*. Boeth. cons. 4, 2, 7 W.). fam. 1, 8, 5 omnia, quae voles, -bis (Liv. 6, 18, 15 Qvint. inst. 6, 2, 2 Plin. epist. 4, 7, 3. *al. cf.* Liv. 3, 11, 2 manu -endum, quod intenderes [Qvint. inst. 12, 10, 53 Plin. epist. 9, 13, 22]. 6, 18, 12 quantacumque petistis [Gaivs dig. 2, 13, 10, 3 Ivst. 20, 2, 14]. *sim. al.*). 12, 8, 1 a te perfici atque -eri. Bell. Afr. 94, 2 precibus a servo suo impetravit ... idque -uit (Gell. 12, 4, 6 Schol. Cic. Bob. p. 147, 5. *al.*). Liv. 5, 2, 10 ad imperia -enda (Tac. ann. 11, 21, 3. *cf.* Val. Max. 7, 2 ext. 7 potentiam. Plin. epist. 2, 9, 2 *tribunatum*. Schol. Cic. Bob. p. 155, 8 aedilitatem. *sim. al.*). Sen. dial. 4, 12, 4 (*syn.* consecuti sunt; *item*: Qverol. p. 17, 24 R. Boeth. cons. 4, 2, 28 W. *al.*). Tac. hist. 1, 73, 1 gratiam. ann. 3, 15, 1 precibus veniam (*al.*). 13, 21, 5 rem publicam (*antea*: potiente). Vlp. dig. 28, 3, 12 pr. tabulas accipere ... potest remque -bit (Avg. bapt. 7, 5, 9 p. 348, 18. *cf.* Iren. 3, 18 [= 19 H.], 2 -ere bravium victoriae [*sec. I Cor. 9, 24, gr.* λαμβάνει, *Vulg.* accipit]). Itala I Macc. 2, 48 (rec. L, *cf.* Vvlg.) -uerunt legem de manu gentium (*gr.* ἀντελάβοντο, *rec. B* eripuerunt). Vvlg. psalm. 72, 12 (*gr.* κατέσχον *ut*: Sirach 46, 11). Avg. bapt. 6, 35, 68 p. 333, 5 hoc tenebant, quod ... postea totus orbis ... -uit (*item de recipienda opinione*: Cassiod. hist. 9, 3, 21 vesaniam ... -uerat Arianam [*Theodoret. 5, 4, 7* μετειλήφει]). *et saepe.*

b *locutiones speciales*: *α* rem -ere *i. q. bellando vincere* (*cf.* bella -ere *p. 287, 48*): Caes. Gall. 7, 85, 3 Romani, si r. -uerint, finem laborum ... exspectant. civ. 1, 72, 3 (*cf. 1* rem conficere). 3, 111, 6 r. -uit Caesar. *β* culpam -ere *i. q. culpam deprecari vel redimere*: Greg. Tvr. Mart. 1, 11 p. 595, 34 -tis per sacerdotem a iudice culpis incolumes dimissi sunt *e carcere*. vit. patr. 8, 9 p. 700, 3 episcopus cum iudice -ta culpa ea ..., quae abstulerat *latro*, inopi reddidit.

II *pro acc. substituuntur aliae structurae*: A *inf.* (*sc. vel persequendo vel assequendo; struct. pass. l. 39; discrepantibus subi. inf. et verbi* -ere *l. 37; obi. inf. pro subst. p. 286, 36*): Plavt. Mil. 186 disciplinam -eat colere (*antea*: ne ... degrediatur). Tert. adv. Marc. 1, 7 p. 299, 6 deus iam vocari -uit substantia (*item inf. pass.*: Ivst. 1, 3, 2. Conc.S II 3, 2 p. 32, 10 dignus fieri [*gr. II 1, 2 p. 18, 23* ἐτύγχανον ... ἀξιωθείς]. Ps. Evseb. Gallic. hom. p. 675B transferri. Vitae patr. Iurens. 3, 10). Itala II Macc. 15, 5 (rec. P) -uit perpetrare (*gr.* κατέσχεν ἐπιτελέσαι, *aliae vers. et* Vvlg. -uit, ut *eqs.*, *rec. B* perseveravit, ut *eqs.*). CE 260, 3 (*s. III*) -uit ... seiungere Gallos (*i. ut Galli seiungerentur*). Prvd. perist. 10, 317 *deus* esse et fuisse semper unus -et. Avg. pecc. mer. 2, 23, 27 pro magno -etur ... non oboedire. Greg. Tvr. vit. patr. 10, 4.

B *acc. c. inf.* (*sc. contendendo, perseverando*): Cic. Caecin. 75 si hoc nos non -emus vi ... deiectum esse eum (*item c. pron. praepar.*: fin. 2, 107 illud. 3, 11 hoc). Catil. 4, 11 -bo eam *sententiam* multo leniorem fuisse. fat. 21. Varro rust. 2, 1, 9 ipsos ... fuisse pastores (*an ad p. 289, 68?*). Qvint. inst. 5, 13, 24 ne illud quidem recte factum. Apvl. apol. 1 certus ... eram proque vero -bam ... Sicinium ... accusationem ... conviciis impleturum. Plat. 1, 4 Porph. Hor. sat. 2, 3, 250. *al.*

C *enunt.* (*sc. assequendo sim.*): ut (*cf. p. 286, 26*): Cic. Att. 7, 9, 3 si non -et, ut ratio habeatur *eqs.* Liv. 2, 43, 11 -uere ... patres, ut ... maneret. 2, 44, 5. 22, 31, 11 res gestas ..., ut ... crederetur, facile -uisse. *al.* Sen. contr. 3 praef. 18 illud ..., ut *eqs.* (*item c. pron. praepar.*: Qvint. inst. 10, 3, 9 hoc. decl. 318 p. 250, 19 id. *al.*). Val. Max. 6, 4, 2. 9, 1, 3. *al.* ne: Liv. 41, 6, 3 magnis ... contentionibus -uit, ne perferretur *rogatio*. Sen. contr. 9, 4, 21 ne ... iocaretur. Colvm. 1, 8, 13 hoc ..., ne *eqs.* (Salv. gub. 7, 14). 4, 6, 3. *al.* *verbo omisso*: Itin. Alex. 53 *milites* -ent ..., ne ultra, verum ... ut redeat *rex*. *alia*: Pomp. Trog. Iust. 38, 5, 5 quin acerbius ... gerant, non -uisse (Svet. Tib. 31, 1 -ere n. potuit, quin *eqs. cf.* Ivlian. dig. 40, 9, 7 pr. -eri n. potest, quominus *eqs.*). Sen. dial. 11 (12), 16, 6 hoc unum -eamus ..., hunc ... esse ... velit (*item coni. nud.*: Ven. Fort. carm. 3, 25, 7 -eat ... pagina ... velis). Avg. civ. 13, 3 p. 558, 3 D. -eri, quod ... sit poena peccati *mors* (c. Cresc. 3, 61, 67 p. 473, 18).

D *praepos.*: 1 *indicatur, de qua re*: Cael. Cic. fam. 8, 6, 5 *Curio* de intercalando non -uerat (Vlp. dig. 38, 2, 12, 4 de inofficioso). Papin. dig. 49, 14, 38 pr. in quaestione (Tryph. dig. 5, 2, 22, 1 in accusando. Vlp. dig. 5, 2, 8, 14 in querella. *al.*). Cod. Iust. 8, 8, 1 (*a. 212*) super rebus matris. Hippocr. aer. 2 multum -bit circa salutem (*vix* multum *pro obi., cf. gr.* τὰ πλεῖστα τυγχάνοι ... τῆς ὑγιείης). 2 *indicatur, contra quem* (*quid*): Scaev. dig. 44, 3, 14, 3 qui me potior est, cum ego te superaturus sim, multo magis adversus te -ere debet (Edict. imp. Alex. dig. 49, 13, 1 pr. Apvl. Plat. 2, 28. Itala I Macc. 8, 2 *v. l. 78*. Tycon. reg. 4 p. 52, 6 Clavd. Don. Aen. 11, 715 p. 522, 21). Clavd. Don. Aen. 1, 5 p. 10, 5 contra quae si -uisset Iuno (Inst. Iust. 3, 25, 2). 1, 35 p. 19, 2 ut, si plures non potuit opprimere, vel iuxta unum -ret Aenean. Hier. in Nah. 3, 13 p. 1268A si ... -ueris super laterem et carnem animae imperio subiugaveris.

E *casus*: 1 *gen.* (*per graecismum*): Itala I Macc. 8, 2 (rec. L) -uerunt eorum et adduxerunt eos sub tributum *Romani* (*gr.* κατεκράτησαν αὐτῶν, Vvlg. eos, *cod. B* adversum eos). 8, 5 (cod. X) eorum (*gr. item*, Vvlg. *et cod. L* eos, *cod. G* eorum regionem, *cod. B* dominentur eis). Luc. 20, 35 (cod. d) qui ... digni fuerint saeculi huius -ere et resurrectionis (*gr.* τυχεῖν, *Vulg.* digni ... saeculo, *cod. a* saeculum ... attingere, *cod. r* in illo saeculo -ere resurrectionem). Lib. geneal. chron. I p. 188, 508 -uerunt eorum (*cod. G* eos) annis septem. p. 189, 514 -uerunt eorum (*cod. G* eos) annis decem. 2 *abl.* (*cf.* potiri):

[*Lebek*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ITALA I Macc. 2, 10 (cod. L) quae gens, quae non possedit regna et non -uit spoliis eius? (*gr.* ἐκράτησεν *c. gen., aliae vers. et* VVLG. spolia).

III *absolute*: **A** *usu personali*: **1** *praevalente vi valendi, perseverandi*: **a** *de hominibus* (*sive dominantibus sive valentibus, perseverantibus*): CIC. prov. 3 qui nunc -ent *sc. provincias* (*item de magistratibus*: Phil. 8, 27. Att. 5, 21, 7 [*abl. abs. ut*: INSCR. Dessau 105 *a. 13*]. fam. 12, 22[a], 1 de provinciis ab eis, qui -rent, retinendis. *al.*). SALL. Iug. 80, 7 nulla *uxor* pro socia -et. QVINT. inst. 8, 6, 23 *hypallage* subiectas res ab -entibus significat (*cf. Diom. gramm. I 458, 24* dominantem. *item part. pro subst.*: ITALA II Macc. 4, 50 [rec. L, *cf.* X] -entium avaritias [*gr.* κρατούντων, *Vulg.* qui in potentia erant, *rec. P* qui res -rent]. IREN. 3, 8, 2 adiecit -entem; tenet enim, qui alligat *eqs.*). TERT. apol. 50, 3 obducimur *martyres*; certe cum -uimus; ergo vicimus, cum occidimur (*an vincendo?*). CE 104, 4 *puerum* specie -entem, moribus cum vinceret (*'non cedentem aliis' Bücheler*). *al.* **b** *de rebus* (*sive valentibus sive durantibus; nota adv. temp. l. 17. 24 26. 27*): PLIN. nat. 5, 19 diu regum nomina -uere (*cf.* 30, 6 cognomen diu -uit in ... orbe). POMPON. dig. 32, 18 vix id -ere potest. GAIVS inst. 2, 280 *sententia* (VLP. dig. 29, 4, 1, 12. *al.*). MARCELL. dig. 23, 3, 59, 1 delegatione ... minime -ente. VLP. dig. 1, 16, 7 pr. *consuetudo* retro -uit (AVG. c. Pelag. 3, 4, 12. *al.*). ITALA gen. 7, 24 (Aug. quaest. hept. 1, 11 p. 8, 7 *ex transl. Aquilae*) -uit *aqua* (*gr.* ἐδυναμώθη, VVLG. -uerunt ... aquae terras, *ex transl. Symm.* praevaluerunt). TYCON. reg. 3 p. 30, 3 nunc -ente novo *testamento* (MVTIAN. Chrysost. hom. 14, 2 p. 331/2 *gr.* κρατεῖ). HIPPOCR. aer. 3 non valent ... morbi ... -ere (*gr.* ἰσχύειν). AVELL. p. 159, 1 *mos* apud nos semper -uit (COD. Iust. 4, 18, 2, 2 usque adhuc. 9, 35, 11 [*a. 478*] hactenus). *al.* *expressiore vi durandi*: ITALA prov. 19, 21 (Vind. *al.*) consilium domini -et in aeternum (*gr.* μένει, *Vulg.* permanebit). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 96, 2 veritas -et (-etur *C*) et umbra pertransit.

2 *praevalente vi vincendi, praevalendi* (*valescendi*): **a** *de animantibus* (*vincentibus, praevalentibus sim.*): **α** *in iudicio*: CIC. ad Q. fr. 3, 3, 2 contra dixit ... omnibusque libentibus non -uit (*aliter de eadem re* Att. 4, 18, 3 nihil -ente). SEN. contr. exc. 4, 8, 3 si -uisset *patronus cum liberto litigans*. QVINT. decl. 295 p. 168, 26. POMPON. dig. 1, 2, 2, 46 Ligarium accusavit nec -uit apud Caesarem (PAVL. dig. 32, 97. *al.*). MARCELL. dig. 5, 2, 5. 44, 2, 14 egit ... et -uit. SCAEV. dig. 5, 2, 13 iudicio. *al.* **β** *in bello sim.*: CIC. Att. 11, 7, 3 si perseverant et -ent (*opp.* victi erunt). ITALA II par. 25, 8 (Aug. grat. 21, 42) si putaveris -ere (*gr.* κατισχῦσαι, *Vulg.* consistere, *Complut.* praevalere). LACT. epit. 2, 4 tam diu proeliabuntur, donec unus -eat. CLAVD. DON. Aen. 2, 395 p. 200, 30 ut ... -rent (*l. 19* vicerimus). VEG. mil. 3 tit. 20 quomodo etiam, qui inferior ... est, valeat -ere (victoriam *add. pars codd.*). *al.* **γ** *vario usu*: LIV. 33, 25, 6 forsitan -uisset consul (*sc. sortiendo provinciam; item* SVET. Iul. 11 nec -uit). POMP. TROG. Iust. 38, 5, 9 populo ... orante ... non -uisse (*per preces ut*: PANEG. 3, 18, 4. AVSON. 319, 57 p. 24 P. -ui auditaeque preces. *al.*). PLIN. epist. 4, 12, 4 -uit Strabo (*censendo ut*: SVET. Iul. 14, 2 censuit ...; -uisset *eqs.* APVL. met. 7, 14, 5 alius ... suadens. *al.*). MIN. FEL. 40, 3 (*disputando; sim.*: TERT. anim. 12, 6 adv. Hermog. 33, 1. spect. 18 p. 19, 27 quodsi ... contendas ..., sane -bis. *al.*). HIL. c. Const. 1 -uit (-tic- *var. l.*) Antichristus. *al.* *expressa vi convalescendi*: ITALA II par. 26, 15 (Complut.) ut -ret; et ut convaluit *eqs.* (*gr.* κατίσχυσεν *bis, Vulg. aliter*).

b *de rebus praevalentibus vel convalescentibus*: PLIN. nat. 15, 107 -ente lenitate (*sc. quae superat propria saporis, ut dulce sim.*). GAIVS inst. 3, 184 quae sententia non -uit (7, 1, 68 pr. *al.*). TERT. monog. 7, 4 sepulta lege ... contrarium ... -uit. ITALA gen. 41, 57 (Ambr. Ioseph 7, 42) -uerat ... fames ([*gr.* ἐπεκράτησεν, *Vulg. aliter, Lib. iubil. 42, 4* convaluit]. CLAVD. DON. Aen. 3, 395 p. 320, 20). ARNOB. nat. 7, 19 si vicerit ratio atque -uerit veritas (CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 11 magis [*gr.* ἐπικρατεῖ μᾶλλον]). CHALC. comm. 287 contraria ..., quorum quod -uerit, alterum perimit. EVTR. 8, 5, 3 adeo ... gloria bonitatis -uit, ut *eqs.* HIER. epist. 57, 11, 2 Septuaginta editio -uit in ecclesiis (*cf. Aug. civ. 18, 43 p. 321, 22 sq. D.* hanc ... recepit ecclesia). *al.* *comparatione abundanter expressa*: PS. THEOD. PRISC. simpl. med. 89 *in murta* -et frigidior virtus quam calidior.

B *usu quasi impersonali* (*sc. pro subi. ponitur acc. c. inf. vel enunt.; huc fortasse referendum etiam p. 288, 43*): SALL. (?) rep. 1, 1, 1 pro vero antea -bat regna ... fortunam ... dare. CHAR. gramm. p. 239, 10 B. consuetudine ... -uit, ut fortasse libentius diceretur quam fortassis (*item de usu loquendi*: FRG. Bob. gramm. V 556, 29 ita ... semper esse dicendum iam inde antiquitus -uit). *in sermone iuridico*: VLP. dig. 1, 13, 1, 3 hodie ... -uit indifferenter quaestores creari. 29, 2, 24 hunc non gerere hereditatem. HERMOG. dig. 41, 8, 9 usucapi. 44, 7, 32 permitti. COD. Iust. 4, 37, 1 (*a. 293*) societatem ... posse contrahi magis -uit. 9, 45, 6 illos destitisse. PELAG. defens. 2 p. 4, 27 in ... iudiciis -ere, quia *eqs.*

CAPVT ALTERVM: *c. vi ostendendi.*

FEST. p. 197 -et (ostinet PAVL.) dicebant antiqui, quod nunc ostendit; ut in veteribus carminibus (= TRAG. inc. 215): sed iam se caelo cedens Aurora -et suum patrem.

part. praes. -ens *pro subst. masc. p. 289, 9. 11. 12* (*cf. p. 286, 56*). *? neutr.*: ITALA Esth. 16, 14 (p. 60, 23 Motzo) Persarum -ia in Macedones transferre (*gr. E 14* ἐπικράτησιν, *Vulg.* regnum. *an legendum* obtinentiam? *cf. p. 284, 4*).

part. perf. neutr. plur. -ta *pro subst.*: INTERPR. cod. Theod. 12, 1, 20 -is careat. ALC. AVIT. hom. 17 p. 125, 32 -a transmittunt.

deriv.: 2. obtentio, 2. obtento, 2. obtentus. obtinentia. *Lebek.*

[x]**obtingo,** -igī, -ere. *ab* ob *et* tangere. *scribitur* opt- *saepe in codd.* (*ex. gr.* PLAVTI *cod. A quinquies, semel tantum* obt-), *ceterum* CIL XIV 4020 (*si huc pertinet*); obst- *var. l.* TER. Andr. 608. *perf. falso trad.* obteg- PLAVT. Truc. 344. PS. CYPR. adv. Iud. 3 p. 136, 4 (*var. l.*), obting- PAPIN. dig. 50, 4, 15. *de notione*: DON. Ter. Phorm. 239 (*infra l. 43*) '-igit' pro accidit. ISID. diff. 1, 95 'contingit' eventu, '-it' sorte, 'accidit' casu, 'evenit' vel malo vel bono (*sim.* DIFF. ed. Beck p. 73, 10). GLOSS. -it: ἐπιβάλλει μέρος τι. sorte evenit. -erit: λάχῃ, κληρωθῇ. -isse: συμβεβηκέναι. evenisse. *legitur inde a* PLAVTO, TER., PACVV. (*? infra l. 50*), CIC. [*var. l. dub.* (*notione exemplis non probata*): PLAVT. Cist. 382 (Non. p. 415, 16) ita mustulentus ventus naris -igit (*p. 64, 2* attigit *ut edd.*). *confund. in codd. c.* contingere (PAPIN. dig. 1, 21, 1 pr. *cf. p. 291, 15*), obtegere (VITR. 2, 1, 1. *cf. l. 11*), obtinere (APVL. mund. 16 ITALA II Macc. 4, 6 rec. X). *e coni. improbabili*: HERM. vulg. vis. 1, 3 aerarius ... obting[u]it rei cui vult (*Hilgenfeld; gr.* περιγίνεται τοῦ πράγματος οὗ θέλει, *Pal.* quomodo voluerit perficiet).]

fere i. q. evenire, accidere sim. (*c. dat. pers. passim, rei l. 64. p. 291, 12; accedit* sortito *l. 39. 53. 61. al.*, sorte *l. 70. p. 291, 10. 18* [*cf. l. 14 et* sors -it *l. 44. 77*], forte *l. 50. 56*, casu *p. 291, 5. 19*, *nomen praedicativum l. 43. 45. 56. p. 291, 8. al.*): **1** *personaliter* (*fere sing.; subiectum ex antecedentibus subauditur l. 63. p. 291, 14*): **a** *generatim*: **α** *vario usu*: PLAVT. Amph. 636 quin incommodi plus malique ... adsit, boni si -igit quid (Poen. 1327 si quid lenoni -igit magni mali ⌞quomque e virtute vobis fortuna -igit⌟ [*del. Langen*]. CIC. Catil. 4, 3 [*per euphemiam ut* SEN. contr. 2, 2 tit., *ubi* accidisset *exc.*]. *cf.* CATVLL. 107, 1 si †quidquid [quicquam *recc.*, quoi quid *Ribbeck*] cupido optantique -igit umquam insperanti). Asin. 726 exoptata -ent ([*syn. 723* evenire]. Mil. 1011. *cf.* Rud. 873 quod plurimi exoptant sibi [TER. Hec. 579 quae exoptem]. 1194 optatum. TER. Phorm. 820 quod volt). Aul. 732 cui tanta mala maestitudoque -igit. Bacch. 426 id (*sc. poenas pendere*) quo⟨m⟩ -erat (Merc. 136 sortito. 320 [*cod. A*]. APVL. flor. 16 p. 76). 543 nullus est qu⟨o⟩i non invidea⟨n⟩t rem secundam -ere (Rud. 1211). Capt. 591 servom ... esse, id quod vi hostili -igit. 746 mihi propter te hoc -igit (Mil. 1246 *seq.* ut. Rud. 496 mali. TER. Andr. 608. Phorm. 239 praeter spem atque incredibile). Cas. 300 mi -et sors. :: ut quidem pol pereas cruciatu malo. Men. 899 hic dies pervorsus atque advorsus mi -igit (GAIVS dig. 35, 2, 73, 4. *cf.* PLAVT. Most. 533 annus *scelestus*. HYG. astr. 4, 3 p. 103, 14 horae pars). Rud. 927 haec tibi occasio -igit, ut *eqs.* TER. Andr. 966 nescis quid mi -erit. :: certe, sed quid mihi -erit scio ([*syn. 967* evenit]. Phorm. 577. ARNOB. nat. 7, 10 mali ... bonive). Haut. 683 istuc tibi ex sententia tua -isse. PACVV. trag. 376 (*versus conclamatus, olim relegatus*) forte aut Fortuna -igit. CIC. Pis. 95 damnatio ista ... -igit P. Rutilio. Phil. 14, 34. div. 2, 38 (*bis*) hostia. off. 1, 21. HOR. epod. 4, 1 lupis et agnis quanta *discordia* sortito -igit. VITR. 2, 1, 1 cotidiana consuetudine vocabula, ut -erant, constituerunt. SEN. dial. 2, 13, 3 cui in magna familia cura -igit aegros insanosque conpescere. QVINT. inst. 1 prooem. 27 quae *adiumenta* si modica -erunt. 3, 7, 13 quae *bona* ... hominibus forte -erunt. SVET. Iul. 87 mortem (ARGVM. Plaut. Men. 2). Aug. 31, 2 victoriae (*v. infra l. 84*). PAVL. dig. 35, 1, 60 pr. (*de condicionibus*) ut quid -at vel retro ... ne -at (*postea*: in eventu). *et saepius in digestis.* APVL. apol. 1 copia et facultas (Socr. 20 p. 167 *syn.* evenire). PS. TERT. haer. 1 p. 215, 5 *angelo* sortito -isse semen Abrahae. ITALA Bar. Cypr. testim. 3, 29 p. 143, 5 cod. W (*deest in scripturis sacris*) nationes ... cupient videre sapientem praedicantem et non -et eis. II Macc. 4, 6 (rec. L) pacem rebus -ere (*gr.* τυχεῖν εἰρήνης τὰ πράγματα, *rec. P* contingere, *Vulg.* dari). SER. SAMM. 811 modus quicumque -et vulneris atri. BOETH. cons. 5, 1, 13 W. quotiens ... aliquid cuiuspiam rei gratia geritur aliudque quibusdam de causis, quam quod intendebatur, -it, casus vocatur. *al.* **β** *de muneribus vel possessionibus rite vel iure attributis*: PLAVT. Capt. 157 quoi (quod *codd.*) *provincia* -erat (CIC. Verr. II 1, 34. Vatin. 12 sorte. LIV. 28, 38, 13. 31, 6, 2 [*1* evenit]. 33, 22, 3. *cf.* CIC. Att. 1, 15, 1 fam. 16, 12, 3 LIV. 38, 35, 9. 42, 1, 3 TAC. ann. 11, 21, 1). Rud. 1232 *vidulus in mari inventus* illi ... -igit, qui perdidit. Stich. 384 mi -igit hereditas (Truc. 344 POMPON. dig. 28, 5, 23, 2). CIC. Att. 1, 20, 3 eam, quam mihi dicis -isse Σπάρταν, ... numquam deseram (*cf. Eur. frg. 723 N.*[2] Σπάρταν ἔλαχες, *quod affert Cic. Att. 4, 6, 2*). LIV. 32, 28, 2 urbana Sergio, peregrina iurisdictio Minucio -igit (33, 36, 2. 43, 15, 3). 39, 32, 5 cui sors comitia habendi -erat (SEN. dial. 10, 7, 8 SVET. Dom. 14, 3). 44, 21, 3 classis. SVET. Iul. 5 tribunatu militum, qui primus Romam reverso *Caesari* per suffragia populi honor -igit (PAPIN. dig. 50, 4, 15). Aug. 10, 1 ludos ... non audentibus facere quibus -erat id munus *i. officium* (*de donis*: APVL. apol. 4 *munera deum* multis volentibus non -unt [*Hom. Γ 66* ἑκὼν δ' οὐκ ἄν τις ἕλοιτο *sc.* δῶρα]). 31, 2 quod ... sibi primus consulatus et insignes victoriae -issent. LABEO dig. 33, 2, 31 quae *pars fundi*

[Claassen]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tibi -erit *eqs.* (Gaivs dig. 20, 6, 7, 4 Lact. inst. 1, 11, 31). Iavol. dig. 40, 7, 28, 1 antequam condicio libertatis -erit (Pavl. dig. 36, 2, 21 pr. tempus c. ve). Cels. dig. 35, 1, 49 libertas (Gaivs dig. 40, 12, 25, 1 *et saepe apud iurisconsultos*). Papin. dig. 1, 21, 1 pr. cui -erit exercitio. Pavl. dig. 32, 92 pr. qui *agri* ... emptione vel quolibet alio casu -erint. Cod. Iust. 3, 44, 4, 1 (*a. 223*) cui illa *aedificia* ... ex divisione -erunt. *al.* *transfertur ad homines*: Cic. Verr. II 1, 34 Carbo graviter ferebat sibi quaestorem -isse hominem singulari luxuria *eqs.* (1, 37 fam. 2, 19, 1. 2 Nep. Cato 1, 3). Sen. Tro. 980 Ithaco -isti *Hecuba* praeda. Plin. epist. 4, 12, 2 qui *scriba* sorte -erat. Apvl. met. 3, 1, 3 iudex. Interpr. cod. Theod. 4, 12 (13), 3 ('qui ... patroni ... privilegio tenebuntur') qui ... iuri ... -unt patronorum.

b in *aliquid fere i. q. cedere, verti*: Itala Luc. 21, 13 (cod. d) mittent super vos manus suas ...: -et vobis in testimonium (*gr.* ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον, *aliae verss. et Vulg.* continget).

2 *impersonaliter*: Plavt. Bacch. 951 adsimiliter mi hodie -igit. Cic. Verr. I 21 cum ... M. Metello -isset, ut is de pecuniis repetundis quaereret (II 5, 38 sorte. div. 1, 103. *cf. p. 290, 42. 44. 47*). Sen. epist. 76, 6 nulli sapere casu -igit (*item cum inf.*: Sidon. epist. 6, 12, 9 quibus -igit ... pervenire. *cf. p. 290, 55*).

[obtinguo *falso traditum p. 290, 23.***]** *Claassen.*

obtinnio, -īre. *ab* ob *et* tinnire. *i. q. tinnire*: Apvl. apol. 48 quaesisse me, ecquid illi aures -rent et utra earum magis.

obtio *v.* optio. **obtisane** *v. p. 13, 20.*

obtollo, -ere. *ab* ob *et* tollere. *i. q. opponendo tollere*: Ivlian. Aug. c. Iulian. op. imperf. 2, 2 quia -endi in ecclesiarum salutem tropaei damna perpetimur.

obtorpeo, -ēre. *ab* ob *et* torpere, *cf.* obtorpescere. Not. Tir. 56, 98 -et (-turp-). Gloss. -o: καταναρκῶ. *i. q. torpere*: Leo M. serm. 18, 2 ne quisquam frigore infidelitatis -at, sed potius charitatis spiritu convalescat (concalescat *var. l.*). Conc.^{S} I 5 p. 375, 34 quae ... ad personam dehonestatam attinent, perpetuo silentio -emus (*Schwartz*, abrogamus *trad.*, *gr. I 1, 7 p. 78, 18* εἰς πᾶσαν ἀφασίαν κατέστημεν, *Rustic. I 4 p. 66, 18* totius obstuporis sumus taciturnitate perculsi).

obtorpēsco, -uī, -ere. *ab* ob *et* torpescere. *scribitur* opt- Cic., Sen. epist. *leguntur formae stirpis perf. praeter* Apvl. apol. 50 Mar. Merc. Conc.^{S} I 5 p. 60, 23 Marcell. med. 1, 11 Chrysost. hom. I 911^{D}. Gloss. -uit: infrigidavit, obstipuit. friguit, obriguit. obhorruit (*cf.* IV 302, 3 abhorruit). *legitur inde a* Cic., Liv.

i. q. torpescere, hebescere, languescere sim.: 1 *de partibus corporis*: Cic. dom. 135 et linguam ommutuisse et manum -isse (Liv. 22, 3, 13 prae metu). Sen. contr. 1, 1, 16 oculi subita caligine -erunt (exc. 2, 3 quid -istis, o.? [*sed 2, 3, 1* obstipuistis]). Sen. epist. 59, 12 cum ... crus ... paulatim -isset. Plin. nat. 8, 99 squamae *anguis*. Svlp. Sev. chron. 1, 9, 7 latitudo feminis Iacob -uit (*sec. Italae verss. gen. 32, 26* obstipuit, *gr.* ἐνάρκησεν). Marcell. med. 1, 11 donec desinat dolere et -at ea pars *capitis* (*sc. torpedine imposita*). 2 *de ipsis animantibus* (*animo sim. l. 65; incorporaliter praeter l. 54sqq.; accedit abl. l. 52. 53. 57. 59. 66*, in *c. abl. l. 57. 62. 67*, per *l. 64*): Cic. carm. frg. 42, 5 B. (Tusc. 3, 67) subactus miseriis -ui (*Eur. frg. 821 N.^{2}* ἀμβλὺς εἰμι, *antea*: obduruisse, *postea*: defetigatio). Liv. 34, 38, 7 circumfuso undique pavore ita -uit, ut nec dicere ... nec audire posset (*cf.* Cvrt. 10, 3, 1 saevam ... contionem -isse subito metu). 44, 2, 12 ut -isse inops consilii videretur. Sen. epist. 78, 9 finis dolendi est -isse (*postea*: desinas ... sentire. *item corporaliter*: Plin. nat. 9, 143 *pisces*, qui ... supernatantes -uere, corripiens *torpedo*. Apvl. apol. 50 repentino nubilo mentis -unt *aegri*). Tert. adv. Val. 30 p. 206, 6 in operibus sanctitatis. Comment. Lucan. 2, 27 p. 50, 2 quae *matrona* ita malis -uit, ut nec dolorem nec metum sentiat. Clavd. Don. Aen. 5, 395 p. 468, 25 ('hebet frigentque') *senectus* friget et exclusa vi caloris -uit (Avg. in psalm. 49, 22 l. 8). Ambrosiast. in I Cor. 15, 56 quia ... diabolus -isset et mors non esset. Avg. epist. 118, 9 cum in ipsa ... scholari levitate et rhetoricis cathedris ... obmutuisse atque -uisse videantur. Chrysost. hom. I 911^{D} ne per negligentiam ac desidiam -at *iustus*. *de animo sim.*: Liv. 32, 20, 2 -erant quodam modo animi. Serv. Aen. 6, 845 *in Campania* deliciis eius *Hannibalis* virtus -uit. Mar. Merc. Conc.^{S} I 5 p. 60, 23 voluntatem, quae in tot festivitatum circuitu non -at. 3 *de lege sim.*: Ambrosiast. in Rom. 5, 13, 1 nec ... naturalis lex penitus -erat. 11, 33, 2 auctoritas naturalis iustitiae -erat consuetudine delinquendi.

obtorqueo, -torsī, -tortum, -ēre. *ab* ob *et* torquere. *scribitur* opt- Plavt. Amph. frg. 15 Poen. 790. Rud. 868 (obt- *BC*). *de notione*: Non. p. 30, 7 camerum: -tum. Gloss. -tus: εὔστροφος. -ti: curvati vel in se impliciti. *legitur inde a* Plavto, Acc., Cic., Verg.

i. q. torquendo inflectere, implicare sim.: 1 *part. perf.* -tus: **a** *de partibus corporis*: α -to collo (*sim. l. 82; sc. obstricto, cf. sub 2*): Plavt. Amph. frg. 15 -to c. teneo furem (*cf.* Ps. Apvl. Ascl. 12 animam -to, ut aiunt, detinet c. *malignitas*). Poen. 790 -to c. ad praetorem trahor (Rud. 853 rapi -to c. mavis an trahi? Sen. apocol. 11, 6 Don. Ter. Phorm. 988, 3 Hier. epist. 117, 5, 1. Avg. serm. coll. Morin p. 233, 27 [*ad Matth. 18, 28* suffocabat]). Rud. 868 rapior -to c. (*cf. l. 79. 83*). Cic. Cluent. 59 c. -to ... reduceret. -ta gula: Cic. Verr. II 4, 24 in vincla ... abripi. Val. Max. 9, 5, 2 violenter in carcerem ... egisse (Paris: -ta cervice. *ad rem v. p. 292, 16*). β *alia*: Petron. frg. 10 -to valgiter labello. Non. p. 26, 7 *et* 9 vari dicuntur -tis plantis ... (*affert Lucil. 542*); nam et varices inde dicuntur venae ... inflexae vel -tae. Hier. in Tit. 3, 9 p. 595^{B} -ta lingua (*sc. in pronuntiandis litteris hebr.*). Pomp. gramm. V 142, 26 *Sallustius* dicitur crispos habuisse capillos -tos (et tortos *var. l.*; *cf. l. 20*).

b *de variis rebus tortuosis, flexis sim.*: Verg. Aen. 5, 559 flexilis -ti ... circulus auri (*i. torques*). Apvl. met. 3, 5, 2 ianuas cardinibus -tis evellere. Schol. Hor. sat. 2, 1, 72 -ta mappa ... feriturus *per lusum*. Hier. adv. Rufin. 1, 17 p. 412^{A} hariolus ... -to scorpione dentes mordentium quatit (*inde sim.* epist. 127, 9, 2 -to fuste. *item de lignis nodosis sim.*: Diosc. 1, 2 radices ... -tas et non rectas [*gr. 1, 2, 1* διαπεπλεγμένας]. 3, 168 virgas [*gr. 3, 158, 3* ἀγκυροειδεῖς]. 4, 33 ⟨h⟩asta⟨s⟩ ... -tas, ut coluber est [*gr. 4, 36* ἀτρακτοειδῆ]).

2 *formae finitae*: Acc. trag. 575 -e (abt- *trad.*) prorem (*item declinando*: Stat. Theb. 5, 414 laevas dextrasque -et in undas proram). Vir. ill. 66, 9 consuli ... ita collum ... -sit, ut ... sanguis efflueret e naribus (*obstringendo ut p. 291, 76; de eadem re Flor. epit. 3, 17, 8* adprehensum faucibus. *aliter, ut vid., sc. frangendo*: Hier. tract. in psalm. I p. 95, 4 quomodo ... -etur illi *gallinae* c.). Isid. orig. 10, 57 *calamistro* crines -entur, ut crispi sint (*cf. l. 5*).

deriv.: obtortio.

obtortio, -ōnis *f.* *ab* obtorquere. *i. q. (dis)tortio*: Fvlg. serm. ant. 46 valgia ... sunt labellorum -es (*affert Petron. l. 1*). Gloss. med. ed. Heiberg p. 95, 7 per intestinarum -em.

obtortus *v. p. 291, 75.* *W.*

obtract- *v.* obtrect-.

ˣobtrectātio, -ōnis *f.* *ab* obtrectare. *scribitur etiam* opt-, -tract-; *nom.* -tium *post* fascin[i]um Gloss. II 256, 30. *de notione*: Cic. Tusc. 4, 17 -o ... est ea, quam intellegi ζηλοτυπίαν volo, aegritudo ex eo, quod alter quoque potiatur eo, quod ipse concupiverit. Synon. Cic. p. 429, 9 invidia. livor. -o. detractatio *eqs.* p. 435, 9 malignitas ... -o *eqs.* Gloss. ζηλοτυπία, λοιδορία, διαβολή, κακοθέλεια. κακολογία. διασυρμός. βασκανία. ἀντιδικία. *legitur inde a* Plavto (*semel*), Cic., *in poesi ceterum non nisi ap.* Prvd. [*e coni. dub.*: Cael. Avr. diaet. pass. 31 digitorum obtractationem *i. attrectationem* (*Rose*, obumbr- *trad.*).]

i. q. actus obtrectandi sc. invidiam faciendi, detrahendi sim. (*plur.* Cic. *l. 53.* Vatin. *l. 42 et saepius inde a* Cypr. *l. 62*): 1 *usu generali*: **a** *absolute* (*vel c. gen. subi., cui succedit adi. l. 63*): Plavt. Persa 556 perfidia ... et avaritia ..., ... invidia, ... ambitio, ... -o (Cic. inv. 1, 16 i. atque -e quadam impediri. 2, 37 aliquorum. Brut. 156. Vatin. Cic. fam. 5, 9, 1 malevolorum -es et invidias. Liv. 30, 20, 3 Val. Max. 5, 3, 2^{f}. Gell. 14, 3, 7 non -is nec i. neque de gloria ... certationis. Itala I Petr. 2, 1 [Rufin. Orig. in Rom. 3, 3 p. 935^{B}; *gr.* καταλαλιάς, *Vulg.* detractiones]. Hil. in psalm. 52, 13. *cf. l. 59. 68. 77 et* Ivst. praef. 6 -is invidia [Priscill. tract. 1, 40 malivolae -is]). Font. 26 inimicior Marcello Crassus ... ex civilibus studiis atque -e domestica. prov. 38 homines aut ... diffisi ipsi sibi aut propter reliquorum -em ... depulsi. Tusc. 4, 16 subiciuntur ... aegritudini invidentia ..., aemulatio, -o (Nep. Att. 5, 4 laudis ... a., nulla ... -o. Ivst. 32, 2, 6 *illud* Demetrio ... odium -is conparavit; nam ... a. illi invidiam contraxit. *v. et l. 69*). fam. 1, 7, 7 quorum malevolentissimis -bus (*cf.* Cypr. laps. 3 maligna [Ps. Avg. serm. 143, 3]). ad Q. fr. 1, 1, 43 -e et malivolentia (*cf.* Ps. Avg. serm. 182, 6 ab omni -e omnique malitia). Cael. Cic. fam. 8, 14, 2 occultam. Planc. Cic. fam. 10, 8, 7 invidorum (*cf.* Hil. in Matth. 5, 3 invidentium). 10, 18, 1 Nep. Hann. 1, 2 Liv. 28, 43, 2. 45, 35, 5 Paulum ... -o carpsit. Tac. Agr. 1, 3 nec id Rutilio et Scauro ... -i fuit (*cf.* Clavd. Don. Aen. 6, 345 p. 554, 5 responsis Apollinis non debet *Palinuri mors* invidiae esse aut -i). hist. 1, 1, 2 -o et livor (Arnob. nat. 1, 36 nonne istud livoris est ... genus, non -o quaedam sordens ...?). Tert. adv. Marc. 4, 29 p. 524, 15. Cypr. zel. 17 dilige illos, quibus iniustis -bus invidebas (Pomer. 2 praef. 1 vitare iniustae -is opprobrium). Priscill. tract. 1, 1 zabolica -e pulsata *fides nostra*. Tract. Pelag. 3 p. 50 in -bus, in subsannatione, in obprobriis (4 p. 108 -um obprobria [*cf. l. 63*]). Ven. Fort. vita Leob. 13, 43 nihil ... invidum, nihil maledictioni aut -i obnoxium. *al.*

b *indicatur obiectum*: α *gen.* (*iuxta gen. subi. l. 70*): Caes. civ. 1, 7, 1 depravatum Pompeium queritur *Caesar* invidia atque -e laudis suae. Nep. Att. 20, 5 maximarum rerum non solum aemulatio, sed -o. Eum. 10, 2 nonnullorum virtutis -o. Liv. 2, 40, 11 gloriae alienae (*antea*: inviderunt). Val. Max. 6, 5, 5 amplissimi viri. Plin. nat. praef. 30 alienae scientiae. Tac. dial. 41, 5 bono saeculi sui quisque citra -em alterius utatur. Hil. in Matth. 27, 10 novae praedicationis gloriam sub -e corporeae passionis *Christi* occulere. Clavd. Don. Aen. 2, 785 p. 256, 11. 4, 210 p. 381, 25 Tract. Pelag. 4 p. 101. β *praepos.*: Liv. 28, 40, 8 -is atque invidiae adversus crescentem ... gloriam ... consulis (34, 34, 7 invidiam et -em domi manentium a. militantes). Tac. hist. 3, 37, 2 erga Flavianos duces -o. Hil. in psalm. 68, 13 omnium de se (*sc. Christo*) et -es et contumelias. γ *pron. poss.*: Pelag. in II Cor. 5, 12 quae de nostra -e confingunt.

2 *per prosopopoeiam*: Prvd. ham. 397 numerosa cohors ... animas circumsedet armis: ... livor, adulterium, dolus, -o, furtum.

ˣobtrectātor, -ōris *m.* *ab* obtrectare. *scribitur etiam* opt-, -tract-. *de notione*: Pavl. Fest. p. 199 -r est, qui facit quid contra

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

recte tractantem. SYNON. Cic. p. 434, 34 maledicus . . . detrectator . . . -r *eqs.* p. 437, 1 -r. aemulator *eqs.* ISID. orig. 10, 199 -r malignus et qui obstringillando officiendoque non sinat quempiam progredi et augescere. GLOSS. ἐξουθενητής. ἐπιτιμητής. διασύρτης. ἀντικείμενος. ἀντίδικος. -es (optrabat- *trad.*): detractores. *legitur inde a* VARRONE Men., CIC., Q. CIC. pet. *in prosa tantum.*

i. qui obtrectat, invidiam facit sim.: 1 *indicatur, cui*: a *pron. poss.*: VARRO Men. 381 lingulacae, -es tui, . . . murmurantes dicunt (CIC. fam. 1, 4, 2 invidis atque -bus). CIC. ad Q. fr. 2, 3, 4 suis (LIV. 26, 26, 6). POLLIO Cic. fam. 10, 33, 2 mei (LEP. Cic. fam. 10, 34[a], 1 HIER. epist. 49, 6, 1. 49, 19, 5. 57, 10, 3. 65, 1, 1). OROS. hist. 6, 15, 12 nostris (7, 35, 20. 7, 43, 18). b *gen.*: *rerum*: CIC. Font. 27 studiorum suorum -em. Flacc. 2 beneficii huius -r aut virtutis hostis aut laudis invidus. Brut. 2 adversarium aut -em laudum mearum. TERT. adv. Marc. 4, 27 p. 515, 24 legis (*opp.* fautor). AMM. 15, 1, 1 longi . . . operis. 16, 11, 7 gloriarum Iuliani pervicax -r. CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 5, 26 -um Vergiliani carminis voces inimicae. AVG. civ. 2, 17 p. 73, 25 D. invidia -um virtutis suae . . . reus factus est *Camillus*. COD. Theod. 9, 4, 1 (= Iust. 9, 7, 1) temporum (OROS. hist. 3, 4, 4 temporis Christiani. *cf.* 4, 12, 5 -es dierum vitae suae). VICT. TONN. chron. II p. 189, 477, 1 Calchedonensis synodi. EVSTATH. Basil. hex. 2, 2, 1 veritatis (*gr.* παραχαράκται). *animantium*: CIC. har. resp. 50 -es eorum atque adversarii (GELL. 17, 1, 11). rep. 1, 31 -es . . . et invidi Scipionis. ad Q. fr. 2, 2, 3 ASCON. tog. cand. p. 72, 19 TAC. ann. 16, 28, 2 SVET. Nero 28, 2 Vit. 1, 1 DON. vita Verg. l. 186 AMM. 25, 5, 8. *al.* c *adi.*: CIC. Planc. 57 communes -es atque omnium invidi (SVET. Iul. 55, 3 c. -um criminationes).

2 *absolute*: Q. CIC. pet. 40 -um atque adversariorum rationes . . . cognoscito. CIC. Flacc. 68 in tam suspiciosa ac maledica civitate locum sermoni -um non reliquit. Balb. 16 -um voce laedetur *virtus*? fam. 11, 14, 2 habes -es (NEP. Epam. 5, 2). ad Q. fr. 1, 4, 2 *iuxta* invidis (PORPH. Hor. epist. 1, 18, 81 SCHOL. Cic. Bob. p. 93, 28. PS. HIER. epist. 13, 6 p. 167[C] [*Sulp. Sev. epist. app. 2, 7* detractoribus]). VATIN. Cic. fam. 5, 9, 1 scis meam fortunam . . . facile -es invenire. CAEL. Cic. fam. 8, 4, 4 PLANC. Cic. fam. 10, 11, 1. 10, 23, 1 SALL. (?) rep. 2, 13, 7. QVINT. inst. 11, 1, 23 inimicos atque -es. TAC. dial. 18, 4 ne Ciceroni quidem -es defuisse (DON. vita Verg. l. 170. *cf.* TAC. ann. 4, 33, 4 quod antiquis scriptoribus rarus -r *sc. sit.* IVST. 31, 6, 1 huic sententiae -es amici regis erant. ACT. Archel. 36, 4 quod . . . in terris mandato dei -r existeret *diabolus* [*antea*: adversarius]). ann. 4, 35, 1 solutum et sine -e fuit prodere *eqs.* 13, 49, 1. SVET. Iul. 45, 2 calvitii . . . deformitatem . . . -um iocis obnoxiam. Aug. 14 rumore ab -bus dilato. Cal. 3, 3 PORPH. Hor. epist. 1, 18, 39 VIR. ill. 14, 6. HIL. in Matth. 18, 10 -bus ac persecutoribus. AMM. 14, 9, 6 audacem. 17, 1, 14. 17, 11, 4 iniqui. 20, 2, 1. 22, 12, 3 desides et maligni. 22, 14, 2 -es et contumaces. 25, 4, 23. 29, 4, 1 pervicax. 29, 5, 23 malivoli (31, 7, 5). RVFIN. Orig. in num. 7, 1 p. 38, 23 -es et maliloqui. *al.*

deriv.: obtrectatorius.

obtrectātōrius, -a, -um. *ab* obtrectator, *nisi ab* obtrectare. *i. q. obtrectatoris proprius*: SCHOL. Hor. epod. 6, 15 ('atro dente') maledico aut -o sermone.

adv. **obtrectātōriē.** *i. q. more obtrectatoris*: SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 3 mutato nomine per invidiam *Tigellium* cantorem pro musico -e dicit.

obtrectātus, *abl.* -ū *m.* *ab* obtrectare. *fere i. q. obtrectatio*: GELL. praef. 16 sine vano -u considerent, an *eqs.*

***obtrecto,** -āvī, -ātum, -āre *et* -or, -ārī (*l. 69*). *ab* ob *et* tractare. *scribitur* abtr- *l. 68*, -tract- *l. 60. 64.* GLOSS. *formae perf. breviores exstant* -arunt NEP. Arist. 1, 1 (*sed* -verunt TAC. dial. 25, 5), -asse LIV. 36, 34, 3 VAL. MAX. 1, 8 ext. 8. NOT. Tir. 35, 51 obtractat. *de casibus*: CHAR. gramm. p. 386, 8 B. (= IDIOM. cas. gramm. IV 571, 16) -o mulieri et mulierem. *de notione*: CIC. Tusc. 4, 46 aemulari, -are . . ., cum aut se non idem videat consecutum, quod alium, aut alium idem, quod se (*cf.* 4, 56). PAVL. FEST. p. 187 'obtractat' contra sententiam tractat. SYNON. Cic. p. 441, 26 reprehendit . . . obicit. -at *eqs.* DIFF. ed. Beck p. 31, 29 adtrectat aliquis manu semel, contrectat saepius, detrectat iurgiis, -at voce. GLOSS. κακολογῶ. διαδικῶ. (ἀντι)ψηλαφῶ. διασύρω. διαβάλλω ἐπὶ διαβολῆς. ἀντιδι[οι]κῶ (abtracto *codd.*). ἀντικοτῶ. -atur: ἀντισπουδάζει, ἀντιβαίνει. -at: detrahit. -are: maledicere, resistere. -ans: non subsistens. *legitur inde a* CIC., SALL., NEP., LIV.; *in poesi ap.* PHAEDR. *bis*, SIL. *ter.*

I *c. vi detrectandi* (*plus quam* obstrepere *p. 294, 35*): A *intransitive i. q. invidiam facere* (*pass. impers. p. 294, 1. al.*): 1 *indicatur, cui*: α *dat.* (*cf. l. 62*): ① *rebus*: CIC. Manil. 21 qui huic -ant legi atque causae. LIV. 8, 36, 4 ut -retur laudibus ducis (SIL. 16, 607 ne credat nos invidiae certamine consul l. -are suis. SYNON. Cic. p. 428, 21). 25, 41, 3 praefectum . . . ab -antibus ducibus gloriae eius . . . ablegatum (36, 34, 3 SVET. Nero 18). VELL. 2, 44, 2 acta *Pompei* . . ., quibus . . . multi -bant (AMM. 29, 2, 23 -bat *Festus* . . . actibus eius *Maximini* ut perniciosis et foedis). SVET. Cal. 35, 3 commodis. CYPR. zel. 5 Iudaei -antes magnalibus Christi. HIL. in Matth. 24, 5 *Pharisaeos* esse Christi euangelio -turos. AMM. 26, 10, 8 virtutibus (SCHOL. Cic. Bob. p. 80, 15 *seq.* humilitatem natalium maledica insectatione carpebant). ⓘ *hominibus, deo*: CIC. Manil. 57 videtur -tum esse . . . Gabinio . . ., ne legaretur. Phil. 10, 6 consuetudinem plerisque in rebus bonis (-nos *dett.*) -andi. ac. 2, 16 Arcesilas Zenoni . . . -ans nihil novi reperienti (*cf.* LACT. inst. 3, 6, 7). Tusc. 4, 56 -are . . . alteri aut illa vitiosa aemulatione, quae rivalitati similis est, aemulari. fam. 9, 11, 2 SALL. hist. frg. 4, 51. SVET. Tib. 52, 2 Germanico usque adeo -vit, ut . . . victorias ceu damnosas rei p. increparet. CYPR. zel. 6 dum -atur sacerdotibus, dum episcopis invidetur *eqs.* PANEG. 11, 6, 5 -ant invicem sibi artifices (*seq.* invidia, malignis aemulationis stimulis). RVFIN. hist. 4, 29, 5. Orig. in num. 7, 1 p. 37, 23 -andi fratribus et derogandi sanctis vitium (*infra*: derogantes et cacologos). 7, 2 p. 39, 7. TRACT. Pelag. 4 p. 98 deo -are *audet diabolus*. ACT. Archel. 54, 1 si eis conviciis quis aut maledictis -et (*antea*: verbis molestissimis obtundis). β *praepos.*: NEP. Arist. 1, 1 -arunt inter se *Aristides et Themistocles*. ITALA Mich. 3, 7 (Gild. Brit. 86 chron. III p. 73, 33) -bunt adversus omnes ipsi (*gr.* καταλαλήσουσι, *Vulg. aliter*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 79, 2 de fratribus latius et acerbius -are.

2 *absolute* (*exempla recentiora etiam ad B trahi possunt*): CIC. ac. 2, 76 Arcesilan . . . non -andi causa cum Zenone pugnavisse . . . intellegitur. Tusc. 3, 83 et invidere aegritudinis est et aemulari et -are. Att. 3, 26 mihi in animo est legum lationem expectare et, si -bitur, utar auctoritate senatus (*cf.* VAL. MAX. 3, 8 praef. *ut ille aliquid* iam gestum, si -etur, acriter tueatur. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 118, 21 licet -ent et derogent. p. 122, 20 etiam si invident et -ant. Orig. in num. 7, 2 p. 41, 8 [*ad 12, 8*] etiam si . . . -at et 'detrahit'). SALL. (?) rep. 2, 8, 7 strepunt -ant, alienam famam bonam suum dedecus aestumant. SIL. 16, 12 prava -ante suorum invidia revocare animos . . . cogebatur *Hannibal*. SVET. Tib. 10, 1 aut obstare aut -are. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 69 *insectari* vitium est -antis hominis. LACT. inst. 1, 11, 23 non . . . -antes illa dicebant, sed ornare cupientes. HIL. syn. 63 cum procliviore . . . venia ignorarent (*sc. deum*) quam -rent. CLAVD. DON. Aen. 9, 620 p. 269, 10 verba -antis abscidere. *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 79, 2 maledicendi et -andi aditum atque insolentiae viam. *al.* AVG. c. Cresc. 1, 8, 10 p. 332, 25 cum inimicis temptantibus -antibus interrogantibus resistentibus maledicentibus. SVLP. SEV. chron. 2, 41, 4. BACHIAR. epist. Migne suppl. 1, 1040 obstrepentium sive etiam -antium verborum unda siccabitur (fid. l. 167 -antium v. iacula). VEN. FORT. vita Leob. 18, 61.

B *transitive i. q. in invidiam trahere* (*cf. p. 293, 62; falso traditur l. 2*): 1 *res*: LIV. 45, 37, 6 cui crimen nullum, ⟨nullum⟩ probrum dicere poterat, eius -are laudes voluit. VAL. MAX. 1, 8 ext. 8 *interfuit* cecinisse deorum laudes et numen -asse. 7, 2 ext. 7 quod stultum . . . sit eas -are vires, quas ipse foveris. PHAEDR. 2 epil. 10 si livor -are curam voluerit (SIL. 11, 610 malus -at facta immortalia l. nec sinit . . . crescere laudes). 4 prol. 15 hunc *libellum* -are si volet malignitas, imitari dum non possit, -et licet. PLIN. nat. 9, 119 *Cleopatra* lautitiam eius *Antonii* omnem apparatumque -ans. TAC. ann. 1, 17, 6 non -ari a se urbanas excubias. GELL. 4, 15, 1 conati sunt reprehendere pleraque *dictionis Sallustianae* et -are. 6, 3, 54 parvum quippiam . . ., quod -ret, tamquam non dignum M. Catone fuerit, quod *eqs.* 17, 21, 49 clarior . . . in poematis eorum -andis Lucilius fuit. SCHOL. Pers. 5, 15 ('radere mores') mores -are vitiosos scribendo satiram et obiurgationis animadversione corrigere. 2 *homines, deum*: TAC. dial. 25, 5 invicem se -erunt *oratores* (*postea*: et invidere et livere). APVL. flor. 9 p. 28 qui meliores -are malint quam imitari (*antea*: ex illis invisoribus meis malignus). IREN. 1, 27, 4 (1, 25, 2 H.) ausus est *Marcion* . . . impudorate . . . -are deum. PRISCILL. tract. 2, 42 licet -ari non semper nocentium sit, sed sit aliquotiens quietorum. DIDASC. apost. 21, 7 qui corripiendi sunt et -andi (*gr.* παρακλητικῶν δεομένων λόγων). IOH. MAXENT. Conc.[S] IV 2 p. 46, 36 infamando et -ando catholicos. p. 56, 16 inique eos *monachos* -at et lacerat. PELAG. defens. 4 p. 31, 32 Cyrillum Theodoretus -vit.

II *pro simplici vel per confusionem i. q. tractare, attrectare* (*cf.* GLOSS. *p. 293, 68*): HIER. tract. p. 378, 13 *ulcera Lazari*, quae nullus hominum lavare dignabatur et -are (*codd.*, tract- *ed. Venet.*), ferae mites lambunt. vita Pauli 3 manibus -are (attr- *var. l.*, *Migne*) virilia.

deriv.: obtrectatio, obtrectator, obtrectatus. *Heine.*

obtrītio, -ōnis *f.* *ab* obterere. *i. q. actus obterendi*: 1 *generatim de qualibet afflictione, clade sim.*: ITALA Is. 13, 6 (Cypr. Demetr. 22 p. 366, 15) -o a deo aderit (*gr.* συντριβή, *Vulg.* vastitas). Ier. 6, 14 (Avell. p. 42, 26) medicabantur (medit- *codd.*) -i populi mei (*gr.* ἰῶντο τὸ σύντριμμα, *Vulg.* curabant contritionem). HIL. in psalm. 64, 9 diaboli . . . et suorum contumacem excellentiam protrivit *deus verbum*, quos per hanc primae -is potestatem poenae aeterni iudicii praeparavit. CONSVLT. Zacch. 3, 7 p. 109, 26 ineluctabilem humani generis -em. LIB. geneal. chron. I p. 179, 373 (*David ad dominum, cf. II reg. 24, 17*) in populo . . . tuo non sit *manus tua* ad -em. 2 *speciatim*: a *de conculcatione*: PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 11 tanta . . . per egressos (*i.* -us) de constipatione -o facta est, ut conculcatione mutua super triginta hominum milia consumpta sint (*gr.* 227 τοσαύτη . . . βία συνωθουμένων ἐγένετο, ὥστε πατηθέντας ὑπ' ἀλλήλων καὶ συντριβέντας κτλ.). b *de humiliatione*: PAVL. NOL. epist. 32, 4 conscientiae iniquitatis -o et confessio. AVG. in psalm. 31, 2, 11 l. 22 (*ad 33, 19, v. p. 279, 47*) tunsio pectoris, -o cordis (serm. 214, 4, 4 *eodem loco allato*). c *de abolitione*: AVG. mor.

[*Johann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Manich. 2, 16, 43 per moram temporis et per -es quasdam fugere de corporibus substantiam boni (*postea*: commotione et subactione et attritione).

obtrīto GLOSS. II 448, 33 (*v. vol. IV 781, 2*). *ab* obterere.

obtrītus, (-ūs) *m. ab* obterere. [*e coni.* CVLEX 188 (*v.* obtero *p. 278, 53*).] *fere i. q. conculcatio*: PLIN. nat. 18, 258 nec pasci ante secunda fenisecia, ne herbae vellantur -uque hebetentur. *Johann.*

obtrūdo *v.* obstrudo.

obtruncātio, -ōnis *f. ab* obtruncare. GLOSS. interfectio. *i. q. actio obtruncandi, amputatio*: **1** *usu vario*: COLVM. 4, 29, 4 quod (*sc. insitionem*) et cum totius -e vitis et cum eiusdem resectionis fissura praecipit fieri. RVFIN. hist. 3, 6, 14 aciem gladiorum ... in cadaverum -e probantes (*gr.* πτώμασιν). 8, 14, 13 -es membrorum ... inferre (*gr.* ἀποτομὰς ... μελῶν). **2** *de decollatione* (*ap.* RVFIN. *resp. gr.* τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθείς *sim.*): RVFIN. hist. 3, 5, 2 Iudaei vel in ipsum *Christum* commissi piaculi vel persecutionis in apostolos et necis in Stefanum, sed et -is in apostolum Iacobum ... poenas ... reposcebantur. 7, 11, 26 -e capitis consummatus est (7, 32, 31. 8, 6, 6 PASS. Stephan. [BHL 7845] 16). VITAE patr. Iurens. 1, 11 p. 137, 1 ut caput anguiferi hostis salutaris verbi acie festina -e praecideret *pater sanctus*. **3** *de circumcisione* (*cf. p. 296, 4*): RVFIN. Orig. in gen. 3, 4 p. 43, 30 non tibi dignius videtur talis *spiritalis* circumcisio dicenda in sanctis ... quam carnis -o? (APON. 10 p. 202).

obtruncātor, -ōris *m. ab* obtruncare. *i. qui obtruncat, abscidit*: PASS. Iulian. (BHL 4524) p. 78, 39 ego sum Belial daemon ... manuum -r, homicidii oblectator.

***obtrunco,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* truncus, *cf.* truncare. *scribitur in codd. hic illic* obstr- (AMM. 19, 6, 7. 26, 9, 9 GLOSS. V 315, 7), optr-, -truc(c)-. *formas perf. breviores invenimus* -arunt AMM. 24, 4, 23 (*cf.* -vere AVR. VICT. Caes. 19, 4 HEGES. 1, 12, 4. 2, 15, 6; -verunt AVG. civ. 1, 2 p. 6, 12 D.), -arant AMM. 19, 6, 11. NOT. Tir. 90, 79. 103, 68ª. *de notione*: SERV. Aen. 3, 55 -are proprie est capite caedere. SYNON. Cic. p. 431, 11 interficit ... -at *eqs.* GLOSS. interficio. -at: δολοφονεῖ, ἀκρωτηριάζει, ἀναιρεῖ. occidit, iugulat, necat. *legitur inde a* PLAVTO, TRAG. inc., SISENNA, SALL., VERG., LIV. [*var. l. dub.* IVST. 16, 5, 16.]

i. q. caedendo, perfodiendo, amputando sim. ad truncum redigere: **1** *usu originario obi. est id, quod mutilatur*:

a *proprie*: **α** *cum respectu occidendi* (*animalia l. 44. 50. 75*): PLAVT. Amph. 252 telis complebantur corpora ipsusque Amphitruo regem ... sua -vit manu (415 in proelio. *cf. 535* mea occidi manu. *746* occideris). 1050 si ancillam seu servum ... videbo, -bo in aedibus. Aul. 469 capio fustem, -o gallum, furem manufestarium. Bacch. 918 miles ... -ret moechum manufestarium (LIV. 27, 16, 5 TAC. hist. 1, 80, 2 AMM. 17, 13, 13). Cist. 524 (*seq.* occidero, efflixero). Mil. 461. TRAG. inc. 167 *Medea Absyrtum* -at membraque articulatim dividit. SISENNA hist. 3 SALL. Iug. 35, 6. 66, 3 inter epulas (AMM. 26, 9, 9). 67, 2. 97, 5. 101, 4. 113, 7. hist. frg. 4, 67 pars suismet ... telis, ceteri vice⟨m⟩ pecorum -bantur. VERG. georg. 3, 374 *Scythae cervos* comminus -ant ferro graviterque rudentes caedunt. Aen. 2, 663 Pyrrhus, gnatum ante ora patris, patrem qui -at ad aras (*530* premit hasta, *553* lateri ... abdidit ensem. *inde* DRAC. Romul. 8, 151 gladio. DARES 41. HEGES. 5, 22, 1 p. 349, 15 filios ante ora patris patremque -et *carnifex*). 3, 55. 3, 332 Orestes ... incautum Pyrrhum patrias -at ad aras (*inde* DRAC. Orest. 818). 8, 491. 10, 747. 12, 459ʳ LIV. 1, 5, 7. 1, 10, 4 (*syn.* occiso). 2, 12, 7. 4, 14, 6. 4, 33, 11. 4, 46, 5. 5, 16, 6. 7, 26, 5. 7, 33, 11. 8, 24, 9. 10, 38, 11 circa altaria. 21, 2, 6 barbarus eum *Hasdrubalem* ... ob iram interfecti ab eo domini -vit. 22, 6, 4. 23, 35, 18 alios somno stratos, alios ... inermes redeuntes -at (*cf.* 25, 9, 11 sopitos vigiles [AMM. 19, 6, 7]. PETRON. 89, 63 graves ... mero. HOMER. 731 somno vinoque sepultum). 25, 9, 15. 25, 29, 9. 31, 39, 15. 35, 36, 9 VELL. 1, 1, 3 VAL. MAX. 1, 6, 6. *al.* CVRT. 4, 2, 24. 6, 1, 1 -tis ..., qui promptius resistebant (*cf.* TAC. hist. 3, 12, 2 paucis resistentium -tis [obumbratis *M*, *corr. apogr.*]). SIL. 10, 159 hunc sude ... super inguina fixum -at *eqs.* 17, 428 -at Samium ... dextra Caleni. *al.* HOMER. 674 (*cf. Θ 313 βάλε*). 775 (truncat *B¹*; *cf. Ν 186 βάλε δουρί*). TAC. hist. 3, 73, 2. 4, 1, 1 (*antea*: trucidatis). 4, 50, 2 servus ... -atur, ... Piso interficitur. 5, 12, 4. GELL. 3, 7, 6 (*ex Catone orig. 83*). APVL. met. 7, 13, 6 alios ... suis sibi gladiis -tos reliquere (TERT. scorp. 3 p. 151, 19 AMM. 28, 5, 7. 31, 13, 3. *adde supra l. 53*). 7, 22, 3. 10, 17, 5. LAMPR. Alex. 61, 7 (*cf. 6* contruncarunt, ictibus confoderunt). IVVENC. 3, 732 vulnere fixum -ant (PS. AVR. VICT. epit. 18, 2 multis v.). AMM. 19, 11, 14 *copia nostrorum* obvia quaeque -bat ... vivos conculcans et semineces et peremptos. 24, 5, 5 iumenta ... cum pabulatoribus. 30, 1, 1 rege clandestinis insidiis -to (*21* perforato pectore *eqs.*). *al.* HEGES. 1, 12, 4 (*gr. 113* κτείνουσιν). 1, 16, 5 (*gr. 149* ἔκτεινον). 1, 31, 2 (*gr. 352* ἐσφάττοντο). 2, 10, 7 (*syn.* interfecti; *gr. 453* ἀνῄρουν). 2, 12, 1 p. 163, 22 ut ab his ... -retur *Iesus* (*Ios. antiq. 18, 64* σταυρῷ). 2, 15, 6 (*gr. 541* διέφθειραν). 3, 4, 2 (*gr. 17* κατηκόντιζον). RVFIN. hist. 1, 11, 6 (*gr.* κτίννυνται). 3, 33, 1 (*antea*: iugulabantur, interemptorum; *gr.* ἀναιρουμένων *tantum*). DRAC. laud. dei 3, 287 quemcumque ferit ..., -at socium, ... prosternit amicum, amputat ... fratrem iugulatque propinquum. *et saepius.* *accedit abl. limit.* (*cf. l. 33sq.*): RVFIN. hist. 9, 6, 2 *episcopus* capite -atur (*gr.* τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνεται). **β** *cum respectu percidendi*: CORIPP. Ioh. 5, 455 rotat ense lacertos collaque ... virum nervosque -at equorum.

b *translate* (*alluditur ad circumcisionem Iudaeorum, cf. p. 295, 21 et Gal. 5, 11sq.*): TERT. pudic. 1 p. 221, 6 qui meram et veram integritatem carnis -a⟨n⟩t amputantes non summam superficiem, sed intimam effigiem pudoris ipsius.

2 *usu secundario transit in notionem q. e. abscidere, amputando demere*: COLVM. 4, 29, 13 ipsa superficies insitae vitis usque ad receptum surculum -atur. CLAVD. DON. Aen. 6, 495 p. 572, 2 ('raptis auribus ... truncas inhonesto vulnere nares') abscisis ... auribus fuit, ⟨naribus⟩ -tis (RVFIN. hist. 8, 12, 1 -tis auribus atque inhonesto vulnere naribus, manuum quoque ... summitatibus amputatis truncum sinebant abire derisum [*gr.* ἀκρωτηριαζομένων).

deriv.: obtruncatio, obtruncator. *Claassen.*

obtrūsio *v.* obstrusio.

obtueor, -itus sum, -ērī (*infin.* -uī *l. 28. 29*). *ab* ob *et* tueri. *trad.* opt- *praeter* ACC. trag. 319 *et* PHILONEM; *variat in codd. c.* obt-: PLAVT. Most. 69, *v. etiam* Mil. 1271. **1** *i. q. oculos obvertendo intueri aliquem vel aliquid* (ad *l. 25.* oculis -eri *l. 27*): PLAVT. Amph. 900 (*Iuppiter et Alcumena*) quo te avortisti? :: ita ingenium meumst: inimicos semper osa sum -erier. Bacch. 668ª num qui nummi exciderunt ... tibi, quod sic terram -ere? Mil. 1271 verbum edepol facere non possis, si ...; dum te -etur (obvietur *B*). interim linguam oculi praeciderunt. Most. 69 quid tu me nunc -ere furcifer? 837 tu isto ad vos -ere, quoniam cornicem nequis conspicari, si volturios forte possis contui. ACC. trag. 285 quibus oculis quisquam nostrum poterit illorum -i vultus ...? 319 neque quisquam potest fulgentium armum ... ardorem -i. PHILO quaest. in gen. 4, 233 p. 254 movit ... -entem non misericordia, sed *eqs.* **2** *i. q. videre, conspicere*: PLAVT. Most. 840 nullam pictam conspicio hic avem. :: ... aetate non quis -erier.

deriv.: obtuitus, obtutus.

obtuitus, -ūs *v. p. 305, 27.*

obtulo προσάγ[ορευ]ω (*corr. ed. Stephani*) GLOSS. II 420, 21. *retrograde ex* obtuli, *cf.* abstulo.

obtumēsco (-misc-), -tumuī, -ere. *ab* ob *et* tumescere. [*vix genuinum* PS. APVL. herb. tit. morb. l. 30 oculi si plus (*an* oculis si pilus?) -erit (*sic cod. Voss.*, si pilos obstaverit *L*, ad oculos si pili obstant *alii, cf. herb. 113, 2* si pili oculis obstant).] *i. q. intumescere, tumidiorem fieri*: VINDIC. gyn. p. 460ᵈ -miscunt gengive. p. 460ᵍ fauces ... -miscunt.

***obtundo,** -tudi (-tundi *l. 45*), -tūnsum *vel* -tūsum, -ere. *ab* ob *et* tundere. *de scriptura*: opt- *passim in codd., saepius tamen* obt-. *ad p. p. p. v. p. 298, 53sqq., de formis* -tunsus *et* -tusus *p. 298, 58sqq.* *de formis*: *ind. praes.* -ent HIPPOCR. aer. 23 p. 45, 7, *perf.* -underit CASSIAN. conl. 23, 6, 1 p. 649, 1 (*var. l.*). NOT. Tir. 79, 79ᵇ -it. 79, 82ᵇ -udit. *de notione* (*v. etiam l. 76. 78sq. p. 297, 7sq. 11. 12. 15 et cf. p. 298, 77sqq.*): GLOSS. ὠτοκοπῶ. -is: obsterris (*i.* obteris). -it: σκληρύνει. retundit. evitat (*i.* hebetat) seu obcaecat, excaecat. -entes: abscondentes. *v. etiam p. 253, 81.* *legitur inde a* PLAVTO, CAECIL., TER., RHET. Her., CIC. [*confunditur in codd.* -ere *c.* subt-, optinere, -atur *c.* obtentatur, -enda *c.* obtinenda *et* oboedienda. *de* -unsus *et* -usus *v. p. 299, 6.*]

I *i. q. tundere praeverbio aut notionem ex adverso pulsandi augente aut vim verbi perfectivam q. v. indicante*:

A *aliquem vel aliquid aliqua re*: **1** *respicitur ipse actus tundendi, pulsandi sim.*: **a** *c. abl.*: PLAVT. Amph. 606 sum -sus pugnis pessume. :: quis te verberavit? (APVL. met. 9, 21, 5 p. ... malas ... clementer. 9, 31, 1 ubera. CLAVD. DON. Aen. 12, 870 p. 632, 22 pectora). APVL. met. 4, 3, 3 me totum plagis -it (6, 25, 4). 7, 27, 2 pertica ... adrepta non prius me desiit -ere, quam ... manibus eius fustis esset elapsus. 9, 39, 3 viti, quam tenebat, -ens eum. *i. q. laedere*: LAMPR. Comm. 9, 6 cum Anubin portaret, capita Isiacorum graviter -bat *Commodus* ore simulacri. **b** *nude*: PLAVT. Cas. 931 subsistit, -it os mihi. Men. 851 fuge domum, quantum potest, ne hic te -at. APVL. met. 7, 17, 4 nullus ... desinebat identidem vulnus -ere.

2 *accedunt vel praevalent notiones secundariae*: **a** *usu communi fere i. q. acumine privare, hebetare, debilitare* (*opp.* acuere *p. 297, 63. 74. 298, 32*, exacuere *p. 297, 47*): **α** *saepius eadem repetendo, sc. dicendo, orando sim.* (diutius -ere *p. 297, 18. saepe c. not. molestandi nec non defatigandi vel ad torporem adducendi. accedit de p. 297, 6. 12*, ut *l. 74*, ne *p. 297, 4*, ad hoc ut *p. 297, 24*, *coniunct. nudus p. 297, 22*, *acc. c. inf. p. 297, 5*): Ⓘ *c. abl.*: *gerundii*: CAECIL. com. 150 ita plorando, orando, instando atque obiurgando me -udit, eam uti venderem. TER. Haut. 879 desine ... deos ... gratulando -ere tuam esse inventam gnatam (SCHOL. Ter. p. 124, 13 importuna esse vel hebetare). Eun. 554 qui me sequatur, quoquo eam, rogitando -at, enicet, quid gestiam *eqs.* (DON. 3: odiose instet ac repetat. 4: molestus et odiosus sit. SCHOL. Ter. Bemb.: adfligat. molestus sit). LIV. 2, 15, 5 saepius eadem nequiquam agendo. SYMM. epist. 1, 16, 1 malo ... aures ... iterando -ere quam fraudare reticendo. AVG. serm. 306, 10, 9 ne saepius commendando -am potius quam instruam. MACR. Sat. 5, 16, 8 ne -am nota referendo. *subst.*: CIC. Att. 8, 1, 4 longis te epistolis non -rem. AVG. c. Cresc. 2, 7, 10 p. 369, 3 cum sis ingenio tam acuto, consuetudine

[*Paschoud*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

audiendae vanitatis -eris. MAXIMIN. Aug. coll. c. Max. 14 p. 732 ut iam non -am eloquentia sermonis vel copia testimoniorum proferens plura, sed per compendium finiam. (II) *alia*: PLAVT. Cist. 118 istoc . . . auris graviter -o tuas, ne quem ames (CIC. Verr. II 3, 157 -erunt eius a. te socium praetoris fuisse. APVL. met. 8, 9, 4 petitor a. obseratas de nuptiis -ens. ARNOB. nat. 7, 10 p. 245, 19. *v. l. 26. p. 296, 80*). TER. Andr. 348 -is, tametsi intellego? (DON. 4: idem saepe repetendo dicere -ere est: translatio a fabris, qui saepe repetunt tundendo aliquid malleo et idem -unt atque hebetant. SCHOL. Ter. p. 84, 4: hebetas et retardas me). Phorm. 515 -e. :: haud longumst id quod orat (SCHOL. Ter. p. 134, 4: hebeta te hoc repetendo vel hebeta aures meas). Ad. 113 ausculta, ne me -as de hac re saepius (DON.: ne me saepe et moleste interpelles; nam -ere est saepe aliquid odiose repetere [*excipitur postea ad vers.* 128: 'an ego totiens de eadem re audiam?' et hoc est '-ere']. SCHOL. Ter. p. 151, 4: fatiges. GLOSS. V 537, 67: male accipias). RHET. Her. 4, 40, 52 quid nunc . . . praedicem? si meministis, -am, si obliti estis . . ., quid est quod . . .? 4, 42, 54 id . . . -ere (*var. l.* obtinere) auditorem est, non rem expolire. CIC. Verr. II 4, 109 non -am diutius. LVCC. Cic. fam. 5, 14, 3 cupio non -ere te, si non delectare nostro studio. QVINT. inst. 1, 12, 5 quis non -i potest, si per totum diem . . . unum magistrum ferat? APVL. met. 9, 23, 5 uxor noscendae rei cupiens non cessat -ere, totam . . . fabulam promeret. AVG. in psalm. 124, 1 l. 3 diximus et repetere nolumus, ne vos -amus potius quam instruamus (*cf. p. 296, 82*). AVELL. p. 55, 17 -entem . . . ad hoc, ut *eqs.* (obtendentem *vel* obnitentem *Constant*, ammonentem ad hoc, ne *eqs. Petschenig*).
subi. est res -ens: CIC. orat. 221 ne brevitas defrudare auris videatur neve longitudo -isse. GELL. 4, 9, 13 perpetua atque infinita et -entia *verba*.

β quolibet modo: (I) *proprie vel in imagine*: (A) *varias res*: LVCR. 6, 399 telum (TERT. nat. 1, 10, 1 p. 74, 13 -entur *t. adversariorum* expositione totius nostrae disciplinae. AMBR. in Luc. 4, 34 t. ambitionis). NEMES. cyn. 170 (*de catulis*) -ere novos adroso robore dentes. PANEG. 2, 42, 2 et animum eius *tyranni* -udit *Fortuna* et gladium (CLAVD. 17, 167 Clementia . . . -at gladios. ENNOD. carm. 1, 9, 132 pugnax gladios -it verbere lingua). HIER. in Am. 3, 7 p. 1073[B] reddit *ignis* adamantem duriorem, ut ne parvulum quidem in eo angulum vis nimii ardoris -at. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 7, 2 plumbeos pugiones *impiorum* malleo catholicae veritatis -udit, immo confregit. (B) aciem *sim.*: PLIN. nat. 22, 142 a. . . . -it *lens* (*sc. oculorum, ut sim.*: AVR. VICT. Caes. 38, 8 vento. PS. AMBR. epist. 1, 8 p. 738[D]. CLAVD. 28, 52 a. stupet . . . et . . . -itur auro. *praeterea*: AVG. civ. 4, 3 p. 149, 11 D. intentionis. MART. CAP. 6, 577 industriae. CAEL. AVR. chron. 5, 11, 135 *appetitionis* [*syn.* marcescit]. ISID. sent. 2, 42, 6 mentis [*syn.* evanescere]). APVL. met. 8, 7, 3 verbis palpantibus stimulum doloris -ere (*antea*: sedare, cohercere). TERT. coron. 14 l. 19 virtus crucis omnem aculeum mortis in dominici capitis tolerantia -ens (HIER. hom. Orig. in Ier. 9 p. 650[B] ut . . . aut -atur irae divinae a. aut exacuatur. POMER. 3, 3, 2 abstinentiae vigor aculeos carnis -at). FIRM. math. 1, 2, 4 nec Siculorum acumen frigido ortu aliquando Saturni -etur ([*postea*: impediet, hebetare, *opp.* exacuet]. AMBR. hex. 6, 4, 27 p. 222, 19 nescis, quomodo . . . inpudentiam *adversarii* . . . et a. disputationis -as. HIER. epist. 10, 2, 2 ingenii [114, 1, 2]. RVFIN. Orig. princ. 2, 3, 3 p. 117, 13 mentis). AVG. serm. 294, 17, 17 quid acutum non -itur scuto veritatis? CASS. FEL. 6 p. 13, 18 acredinem humoris addulcat vel -it *lac* (ORIBAS. syn. 9, 24 p. 325 Aa *et* La [*gr.* ἀμβλυνομένη]).
(II) *translate*: (A) *hominum indoles, virtutes, affectiones sim.*: *ipsas*: CIC. de orat. 2, 282 vocem in dicendo (LIV. 7, 2, 9 [*inde* VAL. MAX. 2, 4, 4] cum saepius revocatus v. -isset *Livius Andronicus fabulas recitando*. CELS. 4, 5, 2 nares claudit *gravedo*, v. -it. PLIN. nat. 32, 96 fauces . . . vexant *myaces* v.que -unt. *al. aliter p. 298, 19*). 3, 93 acui ingenia . . ., . . . ingenia -i . . ., corroborari impudentiam (SIDON. epist. 2, 10, 6 poeticum i. et oris . . . limam). Tusc. 1, 80 multa . . . e corpore exsistunt, quae acuant mentem, multa, quae -ant (TERT. anim. 20, 4 *bis* [*opp.* acuunt]). LVCR. 5, 1055 neque . . . ferrent amplius auris vocis inauditos sonitus -ere frustra (FIRM. math. 4, 9, 9 [*antea*: impedit]. SALV. eccl. 2, 64 tumultuosus clamor. *cf. supra l. 4 et* PLIN. nat. 24, 87 auditum [FAV. EVL. 25, 6 W. = p. 19, 9 H. a. . . . nimio sono vocis -it *sonus*]). CELS. 5, 26, 14 sensus (AMM. 14, 11, 12 hebetari . . . et -i. *al.*). PS. APVL. 6 intentionem animi eius *hominis* nulla . . . caligo confundit, . . . non aquae altitudo profunda despectum eius -it (*cf.* CASSIAN. conl. 23, 6, 1 cui *homini* oculorum lumen -erit lippitudo. CAEL. AVR. salut. praec. 38 visum -it *balneum nimis fervidum*). TERT. anim. 29, 3 nec insipientiam ex sapientia . . . -i, quia de insipientia sapientia acuatur (*cf.* HIL. trin. 7, 22 p. 217[B] intelligentiam nostram stupor hebetis mentis -it. PS. VIGIL. THAPS. solut. obi. Arian. p. 469[B] filium generasse *deum* . . . in -endam incredulorum dementiam). adv. Marc. 3, 5 p. 381, 28 lectoris intentionem (AVG. epist. 130, 20 p. 62, 13). CAEL. AVR. chron. 3, 3, 46 -itur appetitus (*cf.* 3, 3, 47 appetentiam). MAX. TAVR. serm. 102, 1 M. vigorem dicendi . . . corporis -at infirmitas (*opp.* fortiores efficimur). ORIG. in Matth. ser. 119 p. 253, 14 virtutem spiritus. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 362[C] iuxta naturalem vigorem cogitationis effectus -itur ([*gr. p. 157 B* ἀμβλύνεσθαι]. *cf.* p. 363[D] -i . . . intellectuales efficientias vel etiam sine effectu prorsus existere [*gr. p. 160 D ut supra*]). *pertinet ad affectus animi vel corporis, fere i. q. lenire, mitigare*: CIC. Tusc. 3, 34 nihil est . . . quod tam -at elevetque aegritudinem quam perpetua . . . cogitatio nihil esse *eqs.* PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 5, 4 p. 760, 15 fontem . . . feminarum partum -ere solitum esse (*gr. 4, 460* ἀπαμβλύνειν). CAEL. AVR. chron. 4, 3, 35 quo possit medicaminis vexatio celerius -i. ORIBAS. eup. 1, 2, 6 Ab *mordicationem* ventris (syn. 5, 34 Ab *et* La. 9, 24, 12 Aa *et* La -at et mitiget [*gr. ubique* ἀμβλύνειν]). *al. transfertur ad ipsos homines* (*huc pertinere potest* CYPR. ad Donat. 1 ne loqui . . . arbiter . . . inpediat aut clamor intemperans familiae strepentis -at): SYMM. epist. 7, 60, 2 nos -it otium, te usus exercet. or. 1, 5 ipsos, qui irascuntur, -ere. AMM. 26, 8, 14 in modum acuti mucronis -sus est *tyrannus*. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 28 p. 849 nec . . . -si sunt, verum etiam servavere sententiam (*gr. 7, 390* ἠμβλύνθησαν). EPIST. pontif. 300 Migne 20, 516[A] arrogantes . . . -i. SEDVL. op. pasch. 5, 8 nullae nos ex . . . indutiis spes impunitatis -at. CONC. Paris. a. 556 — 573 p. 143, 19 ut, qui non moribus propriis . . . corripitur, saltim regulae -atur aculeis.
(B) *res varias*: LVCR. 4, 613 dum transit clausa ⟨domorum⟩, vox -itur atque auris confusa penetrat (*aliter p. 297, 57. cf.* BOETH. mus. 1, 10 pulsus *chordarum* [*postea*: acumen subtilior tenuaret, *opp.* excitaret, graviorem redderet]). SYMM. or. 6, 1 solis radiis omne lumen -itur (PELAG. in II Cor. 3, 10 p. 247, 19. ENNOD. opusc. 3, 137 p. 366, 14 [*syn.* fuscatur]. *al. cf.* RVFIN. Clement. 9, 14 stellas splendore . . . -it et contegit *sol*. ISID. nat. 24, 2 sidera. *tropice de animo sereno*: HIPPOCR. aer. 23 p. 45, 7 asperitatem inponunt *certae regiones*, mansuetum autem et tranquillum -ent [*gr. p. 76, 10 H.* τὸ . . . ἥμερόν τε καὶ ἤπιον ἀμαυροῦσι]). AVG. civ. 18, 28 p. 293, 6 D. si . . ., eloquii . . . -retur sapor.

b *significantius respiciuntur notiones*: *α oppugnandi sc. improbandi vel refutandi, opprimendi, affligendi sim.*: (I) *res*: TERT. adv. Marc. 4, 38 p. 551, 25 errorem scribarum ([*opp.* confirmabat]. NICET. vigil. 8 p. 65, 1 B. vigilando . . . caro maceratur, vitia tabescunt, caritas roboratur, . . . mens acuitur, e. -itur). 5, 1 p. 569, 18 ut . . . fidem tuam -am, qui unde eam probes non habes, et impudentiam suffundam, qui *eqs.* (II) *homines*: TERT. pudic. 7 p. 231, 24 cum Iudaeis agens (*trad.* habens) et illos cum maxime -ens, quod *eqs.* MAX. TAVR. serm. 61 p. 657[A] obsessae . . . civitati . . . incredibiles hostilium castrorum copias -udit *Elisaeus* (*cf. Vulg. IV reg. 6, 8—23*). CAES. AREL. in apoc. 7 p. 237, 28 ('septem tonitrua') propter -endos dictum est (*opp.* propter servos suos dixit). *β frustrandi, irritum faciendi*: AVG. serm. 282, 2, 2 fortissimo robore . . . -erunt *feminae* insidias *diaboli* impetusque fregerunt.

? B aliquid alicui, fere i. q. tundendo infigere aliquid, inculcare: LIV. 26, 38, 11 idem (*nisi acc. resp. accipias, cf.* -ere de *aliqua re p. 296, 71*) -endo docendoque . . . pervicit, ut *eqs.*

II *per confusionem c.* obturare *in locut. q. e.* os (ora) -ere, *fere i. q. obstruere, oppilare* (*aliter p. 296, 65. cf. p. 303, 52 et v. etiam p. 301, 5*): ITALA psalm. 62, 12 (Sangerm.) -sum est os loquentium iniqua (*gr.* ἐνεφράγη, *Veron.* oppilatum, *Vulg.* obstructum). VIGIL. THAPS. c. Eutych. 3, 8 p. 116[A] utriusque naturae *Christi* confessionem praedicans, perfidorum o. -it, dum . . . asserit *eqs.* (*plur. ut*: PASS. Theclae Ba 42 p. 120, 12 o. inimicorum infesta nobis -e [*Bc* obstrue]).

p. p. p. **obtūnsus**, -a, -um *et* **obtūsus**, -a, -um *pro adi.* (*ceterum v. p. 296, 57. l. 12 bis. 47*). *de scriptura*: obduns- SERV. Aen. 1, 567 (*var. l.*), obstuns- MART. CAP. 6, 717 *B¹M¹*, obstus- *coni. olim Müller* NON. p. 186, 35 *et* 345, 22 (obscur- *Lindsay sec. codd.*), optums- EDICT. Diocl. I 18 (*cf. de Groot, Die Anaptyxe im Lat. 81*). ? SEDVL. epist. 1 p. 3, 12 *β*, optyns- ORIBAS. eup. 3, 63, 2. *de usu formarum q. s.* -tūns- *et* -tūs- *vix aliquid certi dici potest; ad grammaticorum doctrinam cf.* GLOSS. V 35, 8 (= 88, 26. 126, 49) facit praeteriti temporis participium sine n et est a verbo activo (V 573, 44). *in codd., si editionibus confidere licet, formam longiorem habent fere solam e. g.* VERG. (*quinquies*; -tus- *bis in var. l.*), STAT. (*quater*; -tus- *semel in var. l.*), AVG. (*vicies, sed decies c. var. l.* -tus-, *quod solum traditur semel tantum*); *breviorem formam praeferre videntur e. g.* TAC. (*bis*), TERT. (*ter*), CAEL. AVR. (*sexies*; -tuns- *semel*). *ceterum cf. e. g. Neue-Wagener³ III 552 sq. Niedermann, Recueil 41. Mørland, Lat. Oribas.-Übers. 60.*
compar. -usior CIC. Cato 83 nat. deor. 1, 70. *in var. l.* VERG. georg. 3, 135 (*v. app. crit.*). TAC. Agr. 9, 2. *et passim, sed saepius* -unsior *inde a* VERG. georg. 3, 135 (*cf. l. 67*). SOL. 30, 32 TREB. trig. tyr. 8, 5 ARNOB., *imprimis ap. scriptores aetatis posterioris. cf.* adeo -us: VERG. Aen. 1, 567 VAL. MAX. 6, 9, 1 EDICT. Diocl. I 18, ita: CAEL. AVR. acut. 2, 9, 50, magis: DRAC. laud. dei 1, 499, tam: ARNOB. nat. 7, 1 p. 238, 10. *superl.* -unsissimus: RVFIN. Orig. princ. 2, 8, 4 p. 162, 6. AVG. cons. euang. 1, 32, 40 p. 54, 11 (*var. l.* -tus-). c. Cresc. 4, 40, 47 p. 547, 2 de duab. anim. 19 p. 76, 7 c. Faust. 1, 6, 26 p. 470, 22; -tusissimus *in var. l. v. l. 74, ceterum non nisi* ACT. Archel. 20, 10. NOT. Tir. 79, 84ª -usum.
de notione (*v. etiam p. 299, 33. 300, 2 et cf. p. 296, 47*): NON. p. 77, 26 brutum dicitur . . . -um. p. 121, 29 hebes positum pro . . . -o. ISID. orig. 10, 198 -us, hebetior et obclusior, quasi ex omni parte tunsus. SYNON. Cic. p. 436, 31 -us. hebes. brutus. frigidus. stupidus. stultus. stolidus. p. 443, 20 fatuus. morosus. insipiens. excors. hebes. -us. GLOSS. δύσνους. obcaecatus, clusus, gurdus. excors, hebetatus, stupefactus. -a: stulta, quia acie sapientiae caret. -um: ἀμβλύ, γόμφον ('*ubi* κωφόν *vel* σομφόν *Vulc.: at cf. II 174, 21' Goetz*). surdum. -a: gurda seu turgida. pressa

[*Paschoud*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*vel* praecessa). marcentia. hebetia (*vel* hebetalia). -ior: hebetior vel occlusior. *ad* GLOSS.L V Aa o 274 -um virus: caecatus (-um), acerbum *v. André, RevPhil. 33, 1959, 242 sq., qui legit* -um visum: caecatum ac orbum ('-um: visu caecatum . . .?' *Goetz*). *legitur inde a* PLAVTO (*semel*), LVCIL. (*semel*), RHET. Her. (*semel*), CIC. [*confunditur in codd.* -unsus *c.* obtentus, obtonsus, obtrusus, -usus *c.* obtutus. *falso trad. ut vid.* CAES. AREL. serm. 120, 3 p. 480, 16 oculos . . . -os (obsutos *prop. Bulhart in schedis nostris sec. Paul. Nol. epist. 23, 13 p. 170, 3,* obtutos *P*) et clausos.]

I *i. q. ictibus vel verberibus affectus, contusus, laesus*: **A** *usu originario*: PLAVT. Cas. 862 -o ore nunc pervelim progrediri (LVCIL. 1266 pro -o o. pugil piscinensis reses). APVL. met. 9, 37, 1 offenso lapide atque -is digitis terrae prosternitur. ORIBAS. syn. 8, 3 Aa add. p. 204 -a meninga (*loco non satis dilucido, ut* Ab p. 264 oppressionibus -us).

B *i. q. per tunsionem acumine privatus, non acutus, retunsus* (ad *aliquid l. 61. p. 300, 25, cf. p. 300, 22. c. abl. respect. sim. l. 79 sq., per oxymoron* acute -us *p. 300, 40*): **1** *de ipsa acie*: CIC. Cato 83 videtur . . . ille *animus*, cuius -ior sit acies, non videre (VERG. georg. 1, 395 *stellarum* [SERV.: '-a', subaudis a superioribus . . .; nec luna videtur -a, quae est radiis solis obnoxia *eqs.*]. PAVL. FEST. p. 62 oculorum [STAT. Theb. 7, 372 PLIN. med. 3, 35 AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 9. 24, 19]). ARNOB. nat. 2, 19 p. 64, 2 animae . . . acuminis -ioris et bardi. HIL. in psalm. 118 gimel 6 p. 381, 3 morte victa et aculeo eius -o (CASSIAN. conl. 21, 16, 2 a. carnis -is).

2 *usu libero*: **a** *proprie et in imagine*: **α** *in mathem.* angulus -us, *sc. recto maior* (*cf.* MART. CAP. 6, 710 a. maior directo -us dicitur, minor directo acutus [*sim.* 6, 717 latus *a.* . . . -us est . . .; nam cum latior fuerit directo sive multum sive exiguum, -us tamen erit *eqs.* PS. BOETH. grom. p. 169, 16 My.]): LVCR. 4, 355 a. -us . . . longe cernitur omnis. GROM. p. 344, 14 -o a. . . ., non reproba acie. PS. BOETH. grom. p. 170, 12 My. ambligonium . . ., quod est -um a., in quo -us a. fuerit; oxigonium vero *eqs.* p. 387, 17 sqq. L. (*quater*). **β** *alia*: VERG. georg. 1, 262 durum procudit arator vomeris -i dentem (SERV. auct.: hebetis; et -um est, quidquid sine acumine est vel calore, ut . . . [*affert* Aen. 1, 567 *p. 300, 1*]. ⌞'-i' autem reverberati et acumine carentis⌟ [*add. R*]). 1, 433 pura neque -is per caelum cornibus ibit (*sc. luna, ut*: PLIN. nat. 18, 347 [*opp.* erecta et infesta; cornu . . . acuminatum]. VEG. mil. 4, 41 si . . . neque -is c. nubila neque infuso fuerit umore fuscata. AMBR. hex. 4, 9, 34 p. 140, 3. EVSTATH. Basil. hex. 6, 4, 8 gracilis *luna* et minime c. -is [*gr.* παχεῖα ταῖς κεραίαις]). OV. met. 1, 471 quod facit *amorem*, auratum est *telum* et cuspide fulget acuta; quod fugat, -um est *eqs.* (TERT. patient. 8 p. 14, 6 t. . . . in petra constantissimae duritiae libratum et -sum. AMBR. in Luc. 4, 25 *diaboli*). COLVM. 4, 24, 21 -a . . . et hebes . . . falx putatorem moratur. TAC. ann. 15, 54, 1 pugionem . . . vetustate -um. PANEG. 12, 12, 4 gladii . . . conlisi -ique ([*opp.* integri acutique]. VEREC. in cant. 2, 37 p. 36b g. *Christi* . . ., corpus nimirum, mortalitate -um [*opp.* acuendo]). TREB. trig. tyr. 8, 5 quasi ligni vel ferri -ioris ictu percussi. SIDON. epist. 8, 8, 1 ligonis -i. VEREC. in cant. 2, 38 p. 37b *sagittae* (*opp.* acutae). nares -ae *i. q. rotundae*: PHYSIOGN. 51 p. 70, 3 cum imae n. solidae, tanquam -ae et rotundae sunt.

b *translate, fere i. q. hebes, vigore privatus, torpens, languidus sim.*: **α** *usu communi*: ① *pertinet ad animantes* (*homines praeter* NEMES. *l. 80*): Ⓐ *de virtutibus corporis*: *de auditu*: RHET. Her. 3, 9, 17 si vehementer aures auditorum -ae videbuntur atque animi defatigati ab adversariis multitudine verborum *eqs.* (CELS. 2, 8, 19 in febre. 8, 14, 2. SEN. nat. 4, 2, 5 adsiduo fragore. SIL. 11, 289 murmure saevae . . . tubae. STAT. silv. 5, 1, 171. FIRM. math. 6, 9, 14 -is a. . . . surdos. AMBR. Ioseph 6, 34 p. 96, 24 fastu potentiae. AVG. c. Cresc. 2, 4, 5 p. 363, 26 -is a. et cordibus. MARCELL. med. 9, 69. 70. ORIBAS. syn. 8, 11 Aa ad audiendum). AVG. epist. 187, 19 p. 98, 3 sonum . . . capit . . . tanto . . . minus, quanto est -ioris auditus (MARCELL. med. 9, 120). MARCELL. med. 9, 113 -ae auriculae . . . auditum . . . reddes. *de voce* (*quaedam ad p. 300, 62 pertinere possunt*): SEN. contr. 1, 7, 18 Gargonius fuit . . . vocis -ae ([*postea*: raucorum vocem]. QVINT. inst. 11, 3, 15 [*opp.* clara]. AVG. in psalm. 80, 1 aliquando est -ior. serm. 134, 2, 2. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 50 non ita. 3, 11, 103 -a et velut latrabilis. chron. 2, 7, 95 v. -a et gravis et impedita locutio. 5, 10, 96 -a vel rauca). SIL. 4, 413 crebro clamore -ae crassoque a pulvere fauces (QVINT. inst. 11, 3, 20 f. tumentes strangulant vocem, -ae obscurant). *alia*: LVCR. 3, 452 -is ceciderunt viribus artus. PLIN. epist. 7, 3, 5 ut -us . . . et oblitus stomachus his *cibis acribus et acutis* excitaretur. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 215, 6 qui *humor* caliginem depellat oculorum et -iores quoque visus exacuat (CASS. FEL. 29 p. 57, 7 hygrocollyrium acuens -um v. *cf.* RVFIN. Orig. princ. 4, 4, 9 p. 362, 18 -ior . . . obtutus [*opp.* acutior]. *v. etiam supra l. 7*). PAVL. NOL. carm. 31, 206 piger -o corpore sensus hebet. CAEL. AVR. salut. praec. 29 ne nimio lusu -a sint genitalia. *transfertur ad ipsos animantes*: PS. APVL. Ascl. 33 acie *oculorum* sumus -i (*cf.* NEMES. auc. 25 oculis, quibus est *scolopax* -ior). *transfertur ad actum vel statum sim.*: MART. CAP. 3, 227 quis *aegrotantibus* plenitudo -ior atque immobilis torpor insederat. CAEL. AVR. acut. 2, 32, 171 vultus visus -us. BOETH. mus. 1, 9 p. 196, 5 -a iudicia *aurium*. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 p. 369D -a valetudine (*gr. p. 173A* ἀμβλυνθείσης).

Ⓑ *de virtutibus animi*: VERG. Aen. 1, 567 non -a adeo gestamus pectora Poeni ([SERV.: stulta, id est crudelia. GLOSS. IV 456, 17: hebetes animos vel insipida corda]. ARNOB. nat. 3, 19 p. 124, 26 tam -i p. [*iuxta* tam bruti. 7, 1 p. 238, 10]. EDICT. Diocl. I 18 adeo [*postea*: a sensu humanitatis extorris]). LIV. 5, 18, 4 sensus oculorum atque aurium hebetes, . . . vigor animi -us. VAL. MAX. 6, 9, 1 adeo hebetis atque -i cordis (7, 3, 2. ITALA Luc. 24, 32 [cod. l] nonne c. . . . erat -um in nobis . . .? [*alii codd.* coopertum, excecatum, exterminatum, *gr.* καιομένη *vel* κεκαλυμμένη, *Vulg.* ardens]. LACT. inst. 2, 5, 4 AVG. pecc. mer. 1, 22, 31 p. 30, 24. SEDVL. epist. 1 p. 3, 12 torpor c. -i. *al.*). SEN. epist. 124, 4 -a res et hebes et in homine quam in aliis animalibus tardior (*sc. sensus, ut*: ITALA II Cor. 3, 14 [cod. d, Tert. adv. Marc. 5, 11 p. 611, 24. *al.* = VVLG.] -i sunt s. eorum [*gr.* ἐπωρώθη τὰ νοήματα]. TERT. adv. Marc. 1, 2 p. 292, 22 IVVENC. 2, 208. AMM. 15, 12, 4 -is ebrietate . . . s. *al.*). GELL. 13, 25, 21 quis tam -o ingeniost, quin intellegat . . .? (AMM. 21, 16, 4. AVG. pecc. mer. 1, 22, 32 p. 32, 11 acutiora . . . quaedam et alia -iora). TERT. anim. 20, 3 argutae indolis et -ae. FIRM. math. 1, 3, 7 non potuit -a mentis intentione percipere. CHALC. comm. 231 non quo mens deliberatioque . . . laedatur propterea que fiat -ior, sed *eqs.* (HIL. trin. 12, 18 p. 445B per impietatem. PAVL. NOL. carm. 31, 372 impietate. EVSTATH. Basil. hex. 9, 6, 7 -ior . . . et pigrior ad examinanda, quae *eqs.* [*gr.* νωθρός . . . ὄκνου πλήρης]). MART. BRAC. form. vit. 6 l. 13 B. nec -um in se habet aliquid nec versutum (*interponitur* mediocri). *transfertur ad ipsos animantes*: CIC. ac. frg. 18 non modo ad sapientiam caeci . . ., sed ad ea ipsa, quae . . ., hebetes et -i (SEN. epist. 95, 36 aut h. et -is aut mala consuetudine obsessis. ARNOB. nat. 1, 28 p. 18, 19 h., stolidi, fatui, -i . . . et bruti. 2, 22 p. 66, 12 omni pecore, ligno, saxo -ior atque hebetior. LACT. inst. 3, 14, 16). SEN. dial. 4, 10, 3 non . . . -a nec tarda, sed acumine nostro male utentia *animalia nati sumus* (AVG. cons. euang. 1, 32, 50 p. 54, 11 tardissimis . . . adque -issimis. serm. 162, 2 apparet . . . cuivis t. et -o. un. eccl. 11, 28 p. 263, 16 ut nemo vel -us et t. corde possit dicere: non intellexi). ARNOB. nat. 2, 6 p. 51, 12 -i et fatui (*cf. l. 27*). IVVENC. 2, 712 -ae caecantur pectora plebis. TYCON. in apoc. 303 B. propter -os (*Beat.* propter brutos et insensatos). AMBROSIAST. in II Cor. 3, 14 tamdiu -os dicit, quamdiu non credunt. *al.* RVFIN. Orig. princ. 2, 8, 4 p. 162, 6 -issimi et penitus indociles (*antea*: quidam . . . ardentioris acuminis, alii vero tardioris). AVG. c. Cresc. 4, 40, 47 p. 547, 2 cuivis -issimo . . . eluceret (c. Faust. 12, 7 p. 336, 5 c. -i surditas. *cf. l. 31*). gen. ad litt. 8, 15 p. 254, 18 frustra . . . nonnulli acute -i sunt, cum requirunt, quomodo *eqs.* pecc. mer. 3, 8, 16 p. 142, 13 apud -os et contentiosos. un. eccl. 7, 17 p. 251, 13 quis ita -us, ut non intellegat . . .? (*inter* surdus *et* caecus). CASSIAN. inst. 12, 25 tali hebitudine ac tepore cordis -i ne intellegere quidem . . . potuerunt. *al.* *transfertur ad actum vel statum sim.*: CIC. nat. deor. 1, 70 quo quid dici potuit -ius? (*de dictis sim. etiam*: HIER. adv. Rufin. 3, 5 p. 460D mihi satis fatuum et -um videtur *argumentum*. AVG. nat. et grat. 28, 32 ne videantur . . . acuta, quae acutule sonant et discussa inveniuntur -a). TAC. Agr. 9, 2 castrensis iurisdictio secura et -ior (*antea*: subtilitatem deesse, *postea*: calliditatem . . . non exerceat). AVG. c. Cresc. 1, 13, 16 p. 340, 1 -a et crassa . . . disputatio. de duab. anim. 19 p. 76, 7 superstitione -issima. c. Faust. 15, 4 p. 422, 5 vita . . . stolidiore et -iore (*opp.* intelligentiore). 16, 26 p. 470, 22 complexionem . . . -issimam. MART. CAP. 9, 897 ne . . . cognitionis . . . subtilitas in odium noscendorum multiplici prolixitate vertatur. SIDON. epist. 7, 12, 2 ut . . . ad narrandam gloriam . . . fieret *stilus* -ior.

Ⓘ *pertinet ad res*: VERG. georg. 3, 135 nimio ne luxu -ior usus sit genitali arvo. CALP. ecl. 5, 94 -o . . . veneno *serpentis* (*cf.* ORIBAS. eup. 3, 63, 2 tardiorem vel -am . . . virtutem veneni [*gr.* ἀμβλυτέραν . . . δύναμιν]). STAT. silv. 2, 1, 205 steriles ramos . . . et -o pallentes germine flores. TERT. nat. 1, 8, 7 potuit *nutrix elinguata* effutire aliquid -um (*postea*: exarticulatum sonum. *cf.* MART. CAP. 1, 133 ut . . . cantus aliquanto bombis tympani -ior redderetur. *v. et p. 299, 64*). PALLAD. 4, 10, 28 ficus saporis -i est. *de luce*: SEN. nat. 1, 3, 13 alius est . . . color ex igneo lumine, alius ex -o et leniore (ARNOB. nat. 2, 58 p. 94, 18 -i haec *stella* l., acutioris illa et fulgidae claritatis). STAT. Theb. 10, 136 excedit . . . nigrantibus antris Iris et -um multo iubar excitat imbri. SOL. 30, 32 optimus . . . tenor *in lapide*, si nec densiore fuco sit -ior, nec *eqs.* (*cf.* EPIPHAN. Avell. p. 751, 8 -ior et obscurior *est iaspis smaragdo* interiusque corpus habet viride). AVIEN. Arat. 253 hebes ollis *stellis* ignis et -o marcent incendia crine. SERV. georg. 1, 393 luna (*v. p. 299, 19*). VIRG. gramm. epit. 14 p. 84, 1 totum orbem -is una stellis cum luna inlustrat *sol*.

β *specialia*: ① *in physicis, fere i. q. crassus, spissus, corpulentus*: SVET. frg. p. 200, 7 (= ISID. nat. 11, 1) aqua crassa, -a et mobilis (EXC. Cassiod. inst. app. p. 168, 8 mobilem, corpulentam et -am [*opp.* ignem . . . acutum]. p. 168, 11. *cf.* CHALC. comm. 22 aquae substantia, quae est corpus -um, corpulentum, mobile. ORIBAS. syn. 1, 16 Aa p. 816 -i *humores* [*antea*: pinguis et spissi vel glutinosi, *opp.* tenues et aquosi, *gr. 1, 16, 4* γλίσχρων]). *ibid.* p. 201, 1 (= ISID. *ibid.*) terra crassa, -a, immobilis (EXC. Cassiod. inst. app. p. 167, 28 i., corpulentam et -am). CHALC. comm. 22 est . . . aër -us, subtilis, mobilis (PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 334, 2 a., qui et summa montium et ima terrarum segnius iaceat, reliquo, qui desuper incumbat, esse -iorem at-

[Paschoud]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

que ita vicem inferorum obtinere. EXC. Cassiod. inst. app. p. 168, 10. 12). ⅱ *in medicina, fere i. q. chronicus*: CAEL. AVR. acut. 2, 28, 148 non solum celeri atque acuta ... passione, sed ... etiam tarda et -a (nam Graeci chroniam vocant).

II *per confusionem c.* obturatus *fere i. q. obstructus, repletus* (*cf. p. 298, 45*): PS. CIC. exil. 13 aures non -ae criminatione, sed vacuae (*cf. p. 299. 55 c. p. 303, 70*). MACR. Sat. 7, 12, 17 cum potio per inanitatem penitus influit, quia non -as (obturas *P a. correct.*) cibo venas invenit, *eqs.* (*antea*: venas inedia vacuefacit, saturitas obstruit).

adv. **obtūnsē** *et* **obtūsē**. -tuns- SOL. (*var. l.* -tus-), RVFIN., VEREC. *compar.* -ius. *i. q. modo obtuso*: **a** *de voce et visu*: TER. MAVR. 198 *littera* g ... retrorsum coit et sonum *litterae* c ... -ius ipsi prope sufficit palato. SOL. 32, 28 in aqua -ius vident *crocodili*, in terra acutissime (RVFIN. Orig. princ. 4, 4, 9 alius *oculus* acutius, alius -ius videt). **b** *de moribus, fere i. q. stupide, sine ratione*: SCHOL. Pers. 5, 60 'crassos dies' dicit, in quibus -e et sine ulla ratione vixerunt (*opp.* melior⟨i⟩ vita). **c** *de genere dicendi*: AVG. doctr. christ. 4, 5, 7 cum alii *homines docere cupientes* faciant -e, deformiter, frigide, alii acute, ornate, vehementer. VEREC. in cant. 2, 37 p. 36a ('exacuam ... gladium') gladium verbum dei intellige, ut non sicut lex -ius loquebatur, ita euangelium protestatur.

deriv.: obtunsio, obtunsitas.

obtūnsio, -ōnis *f.* *ab* obtundere. opt- *non nisi* TERT. resurr. 57 p. 116, 18 *PMF et* ORIBAS. *l. 29.* *forma* obtusio *usurpatur, si editionibus confidere licet, frequentia fere pari, at semper ap.* TERT., AMBROSIAST., CAEL. AVR. (*praeter* salut. praec. 28), *nusquam ap.* HIL. *episc.* (*praeter* ITALAM), AVG., CASS. FEL., ORIBAS. [*vix recte trad.* TERT. castit. 11 l. 1 si ... -o ... spiritum sanctum avertit *eqs.* (obfusio *post Semlerum Kroymann, postea*: rubor). *? falso vertitur* ORIBAS. syn. 9, 42, 1 Aa p. 350 ex ipsa ... -e ... contingit ... fluxus sanguinis (*gr. ecl. medic. 147 [143], 1 ἐπὶ ... ταῖς ἀμβλώσεσι i. abortibus*).]

i. q. actio obtundendi vel status obtusus:

A *sc. debilitandi, hebetandi sim.*: **1** *pertinet ad corpus*: TERT. resurr. 57 p. 116, 18 membri detruncatio vel -o nonne mors membri est? LAMPR. Comm. 10, 4 capite suppuratum reddebat *sturnus capiti hominis cani appositus* -e ros⟨tri⟩ (-e oris *Petschenig*, obtunsioneris *trad.*).

2 *pertinet ad sensus vel animum sim.* (*de voce v. infra l. 62*): **a** *c. gen.*: *obi.*: TERT. adv. Marc. 3, 6 p. 384, 8 -em (*var. l.* -tus-) salutarium sensuum (*antea*: incrassatum est ... cor ... et auribus graviter audierunt et oculos concluserunt *eqs.*). HIL. ad Const. 1, 7, 2 quae -o intelligentiae est? quae cordis hebetudo? trin. 4, 26 p. 116^A quae perfidiae caecitas est, quae increduli cordis -o est? (RVFIN. Orig. in Rom. 8, 11 p. 1196^A caecitate decepti, id est c. -e prolapsi sunt. PS. AVG. praed. et grat. 1, 1). AVG. c. Iulian. op. imperf. 1, 54 cur tanta mentis -o? CAEL. AVR. chron. 1, 1, 5 visus (1, 4, 62. 3, 3, 46. gyn. 2, 5 [*gr. p. 98, 12 Ilb. παραποδισμὸν τῆς ὁράσεως*]. CASS. FEL. 29 p. 56, 18 amblyopiam, id est -em v. 42 p. 100, 9). *identitatis*: AMBROSIAST. in Rom. 11, 15 caecitatis -o tempore compensati delicti aufertur (11, 25 ad tempus c. -o data est *Iudaeis*). in II Cor. 4, 3 velamen ... est supra cor *incredulorum* ... et -o infidelitatis (PHILIPP. in Iob 38 p. 759^B [*de abysso*] obscuritatem mentis ..., quae ita -e i. nimiae operiatur ..., ut *eqs.* **b** *nude*: ITALA Rom. 11, 25 (Hil. trin. 11, 34, Ambrosiast.) -o facta est in Israel ([*gr. πώρωσις, Vulg.* caecitas]. *i. obduratio mentis, ut*: PRISCILL. can. 25 p. 121, 14 -o ... vel induratio de peccato veniat non credentibus. AMBROSIAST. in II Cor. 3, 14 ['obtusi sunt sensus eorum'] tamdiu obtusos dicit, quamdiu non credunt; quae -o infidelitatis causa obvenit [*postea*: conversis ad fidem acuitur acies mentis]. *ibid. iterum*). RVFIN. Orig. princ. 1, 1, 6 p. 22, 6 si ... aliquid ei *menti* -is (*i. damni*) eveniat. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 6 sensus -e afficiuntur.

3 *pertinet ad sonitum et vocem*: CAEL. AVR. chron. 2, 6, 91 fit ... -o sonitus emissae per spiritum vocis. 2, 7, 95 vocis (salut. praec. 28 ex asperitate faucium, -e v. et rauco sonitu).

B *c. notione condemnandi et puniendi* (*spectat ad obdurationem mentis, cf. l. 55*): AVG. divers. quaest. 68, 4 digni sunt *peccatores* -e (*inde* PS. PRIMAS. in Rom. 9 p. 471b [*opp.* digni ... iustificatione]). 68, 5 occultae -is et manifestae submersionis meritum (*antea*: supplicio sive obdurationis sive ... visibilis submersionis; meruit *Pharao* poenam, ut induraretur illi cor et ... caecitatem mentis pateretur *eqs.*).

obtūnsitās, -ātis *f.* *ab* obtunsus. *in codd. etiam* obtusitas. *i. q. qualitas obtunsa*: **a** *terrae et aquae* (*t. philos., ad notionem cf.* CHALC. comm. 21 quod ... est acumen adversum -em, hoc subtilitas iuxta corpulentiam): SVET. frg. p. 201, 3 (= ISID. nat. 11, 1) terra ... crassa (et) obtunsa [inmobilis] cum aquae crassitudine et -e conligatur. CHALC. comm. 21 terrae ... -s (*add. Waszink*), quod est retunsa, quod corpulenta, quod semper immobilis (*opp.* ignis ... acumen, quod est acutus et penetrans, deinde quod est tener et delicata quadam subtilitate, tum quod est mobilis). 22 unam *virtutem* ... terrae, id est -em (*ibid.* duas ... t. v., id est -em et corpulentiam). **b** cordis: AVG. c. Iulian. 5, 4, 18 tanta c. -e nascuntur, ut similiores pecoribus quam hominibus esse videantur. c. Petil. 3, 52, 64 p. 218, 2 incredibili -e c. caecus auditor.

obtūnsus *v. s.* obtundo.

obtuor *v.* obtueor *p. 296, 17.*

obtupēsco *v.* obstupesco.

obtūrāculum, -ī *n.* *ab* obturare. *i. q. obturamentum, spissamentum*: MARCELL. med. 35, 9 foramen *caccabi* ... obturandum erit atque, ubi ..., extrahendum -m erit et spissamentum removendum, ut vinum ... effluere possit.

obtūrāmentum, -ī *n.* *ab* obturare. *in codd. etiam* opt-. GLOSS. *βύσμα*. *i. q. obturaculum, spissamentum*: PLIN. nat. 16, 34 usus eius *corticis suberis* ... piscantium ... tragulis et cadorum -is. 33, 75 ut repleto stagno excussis -is erumpat torrens tanta vi, ut saxa provolvat. *in medic.*: CAEL. AVR. chron. 2, 13, 165 (*de certarum plantarum sucis*) frigidae atque constrictivae virtutis ... -a.

obtūrātio, -ōnis *f.* *ab* obturare. *in codd. etiam* opt-. [*confunditur c.* obd- *in* ITALA, *ap.* AVG., ORIG.] *i. q. actio obturandi vel status obturatus, obstructio*: ITALA Sirach 27, 15 (VVLG.) aurium ([*gr. 27, 14 ἐμφραγμὸς ὠτίων*]. AVG. nat. et grat. 47, 55. *cf. ibid.* facit ... -o, quae ..., ut in nostra potestate sit etiam audire non posse. MAX. TAVR. hom. 78 p. 420^B auribus surdis et infidelitatis -e damnatis ... infudit auditum). CHIRON 210 passio ... enfragma ..., quae latine -em vocatur ([*Veg. mulom. 1, 40, 3* praeoccupatio, *nisi potius* praeobturatio *coll. Chirone 395 p. 120, 22*]. 299 *bis*). ORIG. in I reg. 1, 7 significat ... Phinees ... 'oris -o'.

compos.: praeobturatio, *nisi a* praeobturare *derivatum*.

obtūrātus *v.* obturare.

obturbātio, -ōnis *f.* *ab* obturbare. *i. q. actio obturbandi*: RVFIN. Clement. 1, 9, 15 mentes, quae ad fidem paratae sunt, ad infidelitatis lapsum ... -bus declinatis. *i. q. status obturbatus, alienatio*: RVFIN. Orig. princ. 3, 3, 4 p. 261, 3 si nullam ... ex imminenti adspiratione -em vel alienationem mentis incurrat *anima*, ne perdat arbitrii sui iudicium liberum (p. 261, 6 divinis responsis sine ulla m. -e ministrabant *apostoli et prophetae*).

obturbātor, -ōris *m.* *ab* obturbare. *i. qui obturbat, turbator*: PS. ASCON. div. in Caec. p. 200, 27 ('ex ... grege moratorum') -es quosdam sordidosque causidicos significat, qui adhibeantur ad moram faciendam, dum meliores advocati recrearentur ... ad dicendum.

obturbo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* turbare. opt- *non nisi* PLAVT. Poen. 261 *B.* SYNON. Cic. p. 436, 23 -at. obloquitur. obstrepit. oblatrat. obmurmurat. GLOSS. -at (obiurdat *trad.*): inpedit. [*confunditur c.* subturb- *et* obturare *p. 303, 4.*]

i. q. turbare, perturbare:

A *obstrepitando, interloquendo, interpellando sim.* (*c. acc. c. inf. l. 52*): **1** *absolute*: PLAVT. Poen. 261 quid hic, malum, ... opstipuisti? :: sine amem, ne -a ac tace. TER. Andr. 926 fabulam inceptat. :: sine. :: itane vero -at? :: perge (DON. 1: si subdistinguit 'interstrepit' accipe, sin distinguit, 'evertit' intellegas. 2: potest ... cum comminatione inferri). TAC. ann. 6, 24, 3 -bant ... patres specie detestandi. PLIN. epist. 9, 13, 19 incipit respondere Veiento: nemo patitur, -atur, obstrepitur. DIOM. gramm. I 423, 20 -antis vel dolentis ostendit *interiectio ah* affectum. ITIN. Alex. 46 siquis -et, insequentis sagitta ... humerum superscribitur. *de clamore corvi*: QVADRIG. hist. 12 insilibat, -bat *corvus* et unguibus manum laniabat et prospectum alis arcebat. *accedit acc. c. inf.*: TAC. ann. 3, 34, 1 paucorum haec adsensu audita: plures -bant neque relatum de negotio neque Caecinam dignum tantae rei censorem. **2** *aliquem*: TAC. hist. 3, 10, 3 -batur militum vocibus Aponius, cum loqui coeptaret (*postea*: fremitu et clamore ... aspernantur). CHRYSOST. hom. V 750^D nec in exordiis -ent dicentem, sed finem ... orationis exspectent (*gr. 461 μὴ θορυβεῖν μηδὲ ταράττειν.* V 752^C [*gr. 462 μὴ θορυβεῖτε*]).

B *utcumque afficiendo*: **1** *-antur homines*: **a** *ipsi* (*v. et l. 68. 72*): CIC. Att. 12, 16 me scriptio et litterae non leniunt, sed -ant. TAC. ann. 1, 66, 1 equus abruptis vinculis vagus et clamore territus quosdam occurrentium -vit. SVET. Aug. 86, 1 lectorem vel auditorem. HERM. Pal. sim. 9, 30, 4 divitiae eos suae pusillum -erunt. **b** *sensus*: SEN. dial. 4, 25, 1 adfecti *sunt* oculi, quos candida vestis -vit. RVFIN. Clement. 1, 9, 15 p. 12, 8 solo latratu vestro -atis ... eorum aures, qui salvi esse volunt. **c** *animus sim.* (*cf. p. 303, 2*): SEN. dial. 5, 3, 4 affectum ... consilia ... -antem. clem. 1, 6, 4 si quis tam bene iam purgavit animum, ut nihil -are eum amplius possit ac fallere *eqs.* RVFIN. hist. 6, 19, 4 (*de Christianis*) inflati mente ac tumidi -to in semet ipsis rationis humanae iudicio. 10, 7 p. 969, 22 -bat ... muneris laetitiam ... crucis indiscreta proprietas. PS. AVG. praed. et grat. 16, 18 sensus hominum ... magnitudo quaestionis -at. **d** *obiecto e contextu intellegendo*: TAC. hist. 3, 25, 1 postquam ⟨im⟩pulsos *Vitellianos* sensit Antonius, denso agmine -bat. RVFIN. hist. mon. prol. p. 389/390 commanent *monachi* ... separati cellulis ..., ut ... nec vox aliqua nec occursus ullus aut sermo aliquis otiosus -et. patr. 10, 2 p. 329^C nihil -at, si dicat *eqs.* (*postea*: non sit absurdum, si *eqs.*; non sit inconsonans, si *eqs.*).

2 *-antur res*: **a** *de silentio, pace sim.*: *c. acc.*: CIC. Att. 12, 18, 1 solitudinem ..., quam ... non -vit Philippus. RVFIN. hist. 9, 2 ad -andam eam *pacem* (*gr. πρὸς ἀνατροπὴν τῆς εἰρήνης*). hist. mon. 22 p. 445^A nullus audet proximi sui -are silentium. *absolute*: ITIN. Alex. 38 Scythae trans Tanaim -bant. **b** *corporaliter vel in imagine* (*c. not. delendi p. 303, 4*): PLIN. nat. 8, 68 -ta procul-

[Paschoud]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

catione ... aqua. APVL. apol. 50 eius *animi* ... divinas vias et sapientes meatus obruit et -at *morbus comitialis* (*postea*: mentis nubilo obtorpescunt). ORIG. in I reg. 10 p. 19, 17 verae sapientiae viribus falsae ac fucatae sapientiae nebulas -vero (*var. ll.* subturb-, obturavero).

deriv.: obturbatio, obturbator.

?**obturgeo** *v. l. 7.*

obturgesco, -tursī, -ere (*et?* obturgeo, -tursī, -ēre, *cf. l. 10*). *ab* ob *et* turgescere (turgere). opt- LVCR. 6, 658 *OQ.* *i. q. turgidum fieri, inturgescere, intumescere*: LVCIL. 172 -si ebrius (*affertur a* Prisc. gramm. II 486, 21 *inter perf. verborum in* -geo *desinentium, ubi antea 485, 19* turgeo tursi). LVCR. 6, 658 -it ... subito pes. PAVL. FEST. p. 30 (= ISID. orig. 12, 4, 22) a qua *boa serpente* icti -unt. EPIT. Alex. 100 linguam -ere (*trad.* obiurgescere, *Hist. Alex. M. I p. 135, 20 Kr.* συνοιδᾶν). CHIRON 520 capit. caput a plectora si -erit ([*antea*: si ... caput turgebit, *Veg. mulom. 2, 29* si ... fauces tument]. 525 [*trad.* obtruserit, *Veg. ibid.* quodsi ... tumor ... evenerit, *Hippiatr. gr. I p. 359, 17* πεπληρωμένην]).

obtūro, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ob *et* *turare, *cf.* returare '*aperire*'; *quae in linguis Romanicis occurrunt* turare *et* atturare, *recentiora videntur, cf. l. 40. Sch.*] *de origine*: PAVL. FEST. p. 184 -are ex Graeco trahitur ab eo, quod illi ostia θύρας dicunt. CASSIOD. in psalm. 57, 5 (4) l. 87 -are ... a sacerdotibus tractum est, qui aures suas ture replebant, ne peregrinis verbis intercedentibus confusa carminum memoria turbaretur. *scribitur* opt- LEX VRSON. (CIL I² 594) 104, 16 *et saepissime in codd.* hobt- VVLG. deut. 15, 7 *C.* obd- *in codd. sive solum sive iuxta* obt- *saepissime, quod vix per ipsam confusionem c. verbo q. e.* obdurare *explicari possit.* *de formis*: *per heteroclisiam* -it: ITALA psalm. 106, 42 (cod. 136 Cas.) ORIBAS. syn. 6, 47, 1 Aa p. 327. -ens (-entes): ITALA psalm. 57, 5 (cod. 136 Cas. *et* PSALT. Rom. *var. l.*). -arier: CATO agr. 154. -asset: RVFIN. hist. 5, 20, 7 AVG. conf. 6, 8, 13 *S* (*cett.* -avisset, *quod alibi non legitur*). in psalm. 63, 17 l. 13 IORD. Get. 132. *de notione et differentiis*: NON. p. 167, 4 returare: aperire; contra id quod dicitur -are. ISID. diff. app. 156 inter clausum et -tum hoc interest, quod clausum a claustris et clavibus dicitur, -tum autem priorum foraminum sit, tamquam aures -tae, non clausae. GLOSS. βυνῶ, -at: ἐμφράσσει. obcludit, oppilat. -are: obstruere. -ans: claudens. *legitur in poesi ap.* PLAVT. *bis et singulis locis ap.* LVCR., HOR. epist., CARM. adv. Marc., *in prosa inde a* CATONE, LEGE Mamil. *et* Vrson., CIC. (*semel*), VARRONE, VITR., COLVM. [*praeverbio mutato: it.* atturare (> turare); *prov. vet.* aturar, *delph.* s'atūra, *prov.* aturá, *alvern.* s'otūrá, aturá, *lemov.* aturar, *langued.* s' atturá; *cat., hisp., port.* aturar; *cf. M.-L. 6025, Wartburg VII 293–294, Battisti-Alessio I 360, Corominas II 209. IV 624, Machado I 281. G.*] [*confunditur in codd. c.* obdurare *passim (v. e. g. p. 43, 5 sq.), sed cf. l. 26, praeterea e. g. c.* re- *et* subdurare, -et *c.* obscuret, -tus *c.* obscuratus, -ero *c.* obturbavero.]

I *-ando intercipitur transitus vel introitus vel cursus* (*indicatur, qua re -etur, per abl. passim,* ex *p. 304, 12*): A *-antur foramina, fere i. q. oppilare* (*at transeunt quaedam ad B, quod e. g. tam de auribus infra l. 70, naribus p. 304, 8 quam de puteis p. 304, 48 accipi potest, nec non ad C, ut e. g. p. 304, 50*): 1 *partes corp.* (*inde ipsum sensum e. g. p. 304, 7, affectum p. 304, 37*): a os (*maxime ad facultatem loquendi adimendam*): PLAVT. Stich. 114 ut ... omnibus os -ent, ne quis ... male dicat sibi. ITALA psalm. 106, 42 (codd. 136 Cas., 400) iniquitas -bit os suum (*gr.* ἐμφράξει, *Vulg.* oppilabit). I Macc. 9, 55 (rec. B) -tum est os eius (*rec. L* clusum, *gr.* ἀπεφράγη, *Vulg.* obclusum). I Cor. 9, 9 (Hil. in psalm. 118 aleph 5 p. 361, 23) bovis triturantis (*gr.* κημώσεις, *Vulg.* alligabis). HERM. vulg. vis. 4, 2, 4 -vit *dominus* os *bestiae* ..., ne te dilaniaret. ANIAN. Chrysost. hom. 6, 1 daemonum (*gr. p. 62* δαίμονας ἐπεστόμισε). 7, 4 etiam impudentissimis os -atur (*gr. p. 77* οἱ σφόδρα ἀναισχυνοῦντες ἐπεστομίζοντο). RVFIN. hist. 5, 16, 17 -are os eorum et excludere vocem falsi ... spiritus (*gr.* φιμώσαντες). Orig. in exod. 3, 2 p. 164, 25 -are os, quod diabolus aperit. VVLG. Hebr. 11, 33 ora leonum ([*gr.* ἔφραξαν]. *plur. etiam*: AVG. in psalm. 63, 17 l. 13. serm. 45, 7 l. 267 verbosorum. GILD. Brit. 66 chron. III p. 62, 27 PELAG. defens. 5 p. 42, 34). VICT. VIT. 3, 46 ore ... -to, ne lingua clamaret. ORIG. in I reg. 7 p. 12, 22 -tum habet *peccator* os (p. 13, 4). CHRYSOST. hom. I 531^C -a os eius *accusatoris* impudentissimum. *al.*

b aures *sim.* (*rarius* aurem, *ut e. g. l. 75. 79; praeter* PLIN. nat. *ad auditum prohibendum. dedimus selecta*): HOR. epist. 2, 2, 105 -em patulas impune legentibus a. PLIN. nat. 29, 31 (*in medic.*) a. -tis spissius. CARM. adv. Marc. 4, 228 quos *haereticos* -tis fugiendum est a. ultro. FVLG. myth. 2, 8 quas *Sirenas* Vlixis socii -tis a. transeunt (*cf.* HIER. vita Hilar. 1 p. 29^B Scylleas canes -ta a. transibo). HIER. epist. 78, 38 -bimus a. nostras, ne audiamus voces incantantium (in Nah. 3, 13 p. 1267^A VVLG. Is. 33, 15). VVLG. psalm. 57, 5 aspidis surdae et -antis a. suas (*inde e. g.* PS. RVFIN. [*fort.* IVLIAN.] in Am. 5, 13 p. 1079^C AVELL. p. 208, 13. CASSIOD. in psalm. 57, 5 [4] l. 84 unam a. caudae ... inflectione). prov. 21, 13 -at a. suam ad clamorem pauperis. AVG. in psalm. 57, 11 l. 21 ambas a. AVELL. p. 129, 3 praedicationis a. -tis ... verba capere nequiverunt. FVLG. RVSP. trin. 4 p. 501^C nec -tis a. audiunt. CASSIOD. hist. 1, 13, 12 (*Socrat. 1, 6* βύει). in psalm. 57, 5 (4) l. 86 cordis a. -tis. *inde alia*: ITALA Matth. 13, 15 (cod. k) auriculas ([*gr.* τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, *Vulg.* auribus graviter audierunt]. PLIN. med. 1, 6, 3 lanā [*in medic. ut*: 1, 10, 3 spisse. CHIRON 527]). RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 107, 12 et visus ... excaecatur et odoratus obcluditur et -atur auditus (CONC.^S II 5 p. 27, 29 humanos a. p. 78, 20 omnem a. MVTIAN. Chrysost. hom. 5 p. 273/4 ne auditor exsiliat et -et auditus [*gr.* ἐμφράξῃ]). CASSIOD. Ios. antiq. 18, 11 p. 525 audiendi sensus fuerat -tus (*gr. 18, 135* κωφή).

c nares *sim.*: PLIN. nat. 20, 44 n. contrito *porro* ... -tis (*in medic. ut*: 32, 117 quoquo modo. PLIN. med. 1, 10, 2. CHIRON 343 [*Hippiatr. gr. I p. 102, 4* συμφράσσεται]. PS. APVL. herb. 75 l. 14 linteolo. THEOD. PRISC. eup. faen. 44 lana ... -ando perclaudere. ORIBAS. syn. 7, 20, 16 La p. 155 ex his). HIER. in Nah. 3, 13 p. 1267^A -antes n., ne unguenta ... in effeminationem animae suae odore suscipiant. adv. Rufin. 3, 26 p. 477^A si fullo et coriarius moneant pigmentarium, ut n. -tis tabernas suas praetereat (*postea*: claudam nares). AVG. serm. 102, 3, 4 cum ... illum *pauperem ulcerosum* revocatis ante oculos vestros, ... n. -atis. *adde*: SCRIB. LARG. 47 cum utraque -ta spisse ... sunt foramina narium.

d *cetera notabiliora*: PLAVT. Aul. 304 -at *Euclio avarus* inferiorem gutturem, ne quid animai forte amittat dormiens. CIC. fat. 10 stupidum esse Socraten dixit *Zopyrus physiognomon* et bardum, quia iugula concava non haberet, obstructas eas partes et -tas esse dicebat. CHIRON 323 -atur eius *iumenti* gula et ipsa arteria faucium (*Hippiatr. gr. I p. 94, 3* συμφράσσεται. *cf.* AVG. c. Faust. 22, 94 p. 701, 1 fauces). 584 plagam stuppa[m] aut linteolo. VEG. mulom. 2, 126, 2 oleo roseo tepido cum lana -ato locum. VVLG. num. 24, 3 (= 24, 15) -tus est oculus (LEO M. serm. app. 7, 3 p. 494^A cum -ti o. patefacti fuissent). RVFIN. hist. 3, 6, 8 excogitabant dira supplicia -antes infelicibus naturales digestionum meatus (*gr.* ἐμφράττοντες). BACHIAR. repar. laps. 1 p. 1037^A -ta fistula linguae. SORAN. p. 85, 11 orificium matricis ([*gr. p. 360, 16* ἐπισφηνοῦται]. p. 86, 8 vulvae [*gr. p. 361, 4* σφήνωσις ... γίγνεται]). PHILVM. med. 1 p. 111, 2 emplastica et quae poros -ant (ORIBAS. syn. 7, 20 Aa p. 154 aurium [*gr. 7, 20, 17* ἐμφράττειν]. *ibid.* La p. 155 narium [*gr. ibid. ut supra*]). PS. APVL. herb. tit. morb. l. 50 qui -tas venas habent et cibos non percipiunt (ORIBAS. syn. 6, 47 Aa p. 127 v. et arterias *narium. cf. l. 41*). *singulariter de affectu corp.*: LVCR. 4, 869 patentem per membra ac venas ut amorem -et edendi.

2 *quaelibet foramina sim.*: VARRO rust. 3, 16, 8 extra ostium alvi -ant *apes* omnia, qua venit inter favos spiritus. VITR. 8, 6, 13 ne -entur venae *fontis* (PS. PHILO antiq. 23, 10 abyssi. RVFIN. Basil. hom. 4, 6 p. 1759^C fontis [*gr.* ἐμφράσσει]. Orig. in gen. 13, 3 p. 117, 21 *puteorum*). 10, 7, 3 assibus -antibus foramina *machinae* (10, 8, 3. 10, 8, 4. 10, 8, 5 cymbalis. 10, 8, 6 [*opp.* aperiundo]. PLIN. nat. 19, 178 cinerem -andis earum *formicarum* f. GAIVS dig. 8, 2, 6 MARCELL. med. 35, 9. *al. cf. l. 18*). 10, 8, 3 terebrationes (*opp.* aperit). PLIN. nat. 8, 138 -tis ..., qua spiraturus est ventus, cavernis. ITALA gen. 26, 15 (Lib. iubil. 24, 15) puteos ([*gr.* ἐνέφραξαν, *Vulg.* obstruxerunt. *inde* HIER. in Hab. 3, 10 p. 1320^B]. GREG. TVR. glor. conf. 22 p. 762, 4). HIER. in Hab. 3, 10 p. 1320^D fontes (quaest. hebr. in gen. p. 13, 9 clausos et -tos [*opp.* revelatis]. VVLG. IV reg. 3, 19 aquarum [3, 25 II par. 32, 30]. II par. 32, 4 et rivum. *cf.* 32, 3 capita fontium). AVG. c. epist. fund. 23 p. 220, 17 (*de imagine dei*) fissuram vel scissuram ... supra hiulcam, ... infra -tam. serm. dub. 365, 5 rimam (*opp.* patent). HIST. Apoll. rec. A 25 p. 47, 14 -ari ... eum *loculum* inter iuncturas tabularum (*antea*: rimas et foramina picari, *rec. B* cartis plumbeis circumduci foramina et rimas ... picari [bituminari *T*]). *de fossis, vallibus sim. fere i. q. replere*: LEX Mamil. (grom. p. 264, 1 = Vrson. [CIL I² 594] 104, 16) neve ... fossas -ato, neve opsaepito, quominus suo itinere aqua ire fluere possit. VITR. 9, 8, 4 nec sordes recipiunt *cava ex auro vel gemmis terebrata*, ut -entur. HIER. in Zach. 14, 5 p. 1525^A ἐμφραχθήσεται *vallis*, id est '-bitur' sive 'replebitur' (p. 1526^B. *cf. ibid.* -et et repleat ... voraginem, quae duos populos dividebat. VVLG. Iudith 16, 5 multitudo -vit torrentes et equi ... cooperuerunt valles).

B *-antur ea, quae foramina habent* (*interdum fere i. q. occludere, ita ut nonnulla ad II A transeant; v. etiam p. 303, 49*): 1 *res*: COLVM. 12, 44, 2 picatum operculum dolii defruto large linito et ita inpositum [in] cinere -ato (12, 45, 2 diligenter pice -antur, ne umorem transmittant). PS. PHILO antiq. 33, 6 (*in imag.*) sepem generationis. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 166 quibus *remediis* -entur altiora *i. altiores partes corporis.* OP. imperf. in Matth. 4 p. 659 -ti sunt caeli (*opp.* aperti, *postea*: introire non poterant caelos). IORD. Get. 132 ecclesias. *per similitudinem de anima sim.*: AVG. epist. 92^A p. 444, 26 anima ... intercluditur et penitus -atur, ne percipiat ... bonum. SALV. eccl. 3, 85 mentem -as, ... aurem obstruis. GREG. M. moral. 3, 70 si ... cor veraciter dolet, linguam ... vitia non habent; nam cum plene vita rectitudinis quaeritur, supervacua suggestio pravitatis -atur. 2 *homines*: PRISCILL. tract. 11, 144 ut ... sonum duris et -tis (obd- *cod. et Schepps vix recte*) distribueres auditum. BASIL. hom. p. 67, 19 multos ... comperimus, dum ... lacrimas continere volunt, inexhalati doloris angustiis -tos incurrisse apoplexiae ... malum.

C *-antur ea, quae ingredi videntur* (*v. etiam supra p. 303, 51*): HYG. astr. 4, 14 p. 116, 7 (*inde* ISID. nat. 20, 2) videtur *luna* ... radios *solis* ... -are, ut lumen eicere non possit. EVSEB. EMES. serm. 28, 11

[*Paschoud*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 216, 2 cera aut plumbum infusum auribus ... -at sermonis ingressum.

II *-ando occluditur aliquid, fere i. q. operire* (-are operculis *l. 6. 15. cf. etiam p. 304, 66*): A *vasa, receptacula*: CATO agr. 154 uti -arier recte possit *labrum* (*ibid.* id *l.* inpleto, postea -ato). VITR. 7, 12, 1 ea *dolia* operculis -ant, ne spiramentum -tum emittatur. COLVM. 12, 8, 1 *cavum*, quem feceris, surculo -ato (12, 8, 2 *ter*). 12, 48, 4 *vas* (PLIN. nat. 31, 70 vasa inania). 12, 50, 4 eas *amphoras* ... fasciculis foeniculi -ari. 12, 53, 3 *metretam*. SCRIB. LARG. 271 in caccabum diligenter et spisse -tum. PLIN. nat. 19, 142 in cados ... -tos ... omni spiritu exclu- so. 34, 175 in urceos ... -tos per dies x. B *quae insunt vel induntur*: VITR. 7, 12, 1 *v. l. 5.* 8, 6, 12 -ant in ... naribus spiritus animales. COLVM. 12, 49 quod ... fluxerit aut doliis aut amphoris condito et cum deferbuerit -ato. PLIN. nat. 14, 113 diffusa ... -ant. 34, 110 super acetum acre -tumque operculo. PLIN. med. 1, 13, 8 vermium cinis exesis dentibus coniectus et cera -tus. VITAE patr. 5, 10, 43 sicut quis claudens serpentem vel scorpionem in vase et -at eum *eqs.* (*gr. Cot. p. 596* φράζῃ).

deriv.: obturaculum, obturamentum, obturatio.

compos.: praeobturo.

obtūsē *v. p. 301, 10.* **obtūsio** *et* **obtūsitās** *v.* obtuns-.

obtūsus *v. p. 298, 53.*

obtutus, **obtūtio** (-icio *ed. Stephani*), intuitus ἀτενισμός GLOSS. II 249, 50. *ab* obtueri.

***obtūtus**, -ūs *m. ab* obtueri, *cf.* tutus. *de origine*: FEST. p. 186 -u, quasi optuitu, a verbo, quod est 'tuor', et significat 'video'. *formam* obtuitus *habet* FEST. *v. supra, praeterea in var. ll.* OV. trist. 4, 1, 39 DECL. in Catil. 31 CHALC. comm. 244 AVG. epist. 147, 10 p. 283, 16. p. 284, 8 (*falso* -s *pro* -bus). *scribitur in codd.*: opt- *persaepe, sed saepius* obt-. -tot-: GLOSS. IV 130, 43 (*cod. e ex corr.*). *de declinatione: inter subst. quarti ordinis* CHAR. gramm. p. 55, 6 B. *al. per heteroclisiam abl. sg.* -o *in var. ll.* APVL. apol. 86 AMBR. paenit. 2, 7, 61 ENNOD. opusc. 4, 26 p. 389, 13 VEREC. in cant. 2, 1 p. 9[b] (*m. pr.*). *acc. pl.* -os ARNOB. ad Greg. 15 p. 410, 6. *non legitur gen. pl.*
de notione (*v. etiam l. 72. p. 306, 10. 307, 61 et cf. l. 26*): GLOSS. ἀτενισμός. ἔντασις ὀμμάτων. πρόσχεσις. aspectus. aspectus immobilis. facies vel intellectus sive visus. -um: intentam oculi aciem. intuitum, visum. -u: immobili visu. -bus: aspectibus praesentibus. *legitur inde a* PACVV. (*semel*), CIC. (*bis in carm., ceterum quinquies*), VERG. (*ter*), SEN. dial. [*confunditur in codd.* -s *c.* optatus, oppetitus, -u *c.* optata, *praeterea c.* aspectu, -bus *c.* conspectibus.]

i. q. actus vel facultas vel sensus obtuendi, sc. tam intuendi quam oculis percipiendi, inter quas notiones, quasi activam et quasi passivam, plerumque vix distingui potest: ad illam v. e. g. infra l. 66 sqq. (-us agilis *p. 306, 44*), *ad hanc p. 307, 9 sqq.* (-s passivus *p. 307, 72*). *saepius per tautologiam plus minus audacem*: -s (-us) intuentis (-ium) *p. 307, 14. 31. 47. 308, 2.* ALC. AVIT. epist. 87 p. 96, 29, tuentis *p. 307, 15,* -u (-bus) intueri *p. 306, 48. 307, 3. 54. 308, 37. 69,* contueri *p. 306, 30, praeterea e. g.* -u (-bus) aspicere *p. 308, 74,* conspicere *p. 306, 33. 307, 1,* inspicere *p. 306, 83. 308, 72,* cernere *p. 306, 28. 307, 8,* contemplari *p. 308, 28,* pervidere *p. 308, 68,* videre *p. 306, 32. 307, 5. 54. 308, 56. 73,* spectare *p. 308, 47,* -s inspicit *p. 306, 37.* *luditur c.* intuitus (*suspect.* AVSON. Mos. 57 ut ... almus aperto panditur *amnis* intuitu [introitu *Peiper*] liquidis -bus aer): CASSIAN. inst. 12, 27, 2 ut ... stare nesciat ... -s, sed huc illucque stupidus circumferatur i. RVRIC. epist. 2, 17 p. 402, 21 hic interioris hominis praeparatur i., ut illic non hebetentur -us. *c. gen. obi. non nisi* OV. trist. 4, 1, 39 *p. 308, 30.*

I *corporaliter, obtuentur oculi* (*fere hominum vel dei; bestiarum l. 68. p. 308, 4. saepius in imagine*). *cf.* AMBR. fid. 4, 7, 74 p. 182, 18 -um ... *corporeum* (PAVL. NOL. epist. 23, 21 p. 179, 18 [*opp.* internis ... luminibus]. LEO M. serm. 34, 3 p. 246[C]. *cf.* ISID. epist. 3, 1 corporali -u [*opp.* mente]). virginit. 20, 133 -u carnis (IVST. VRGELL. in cant. 200 appares -bus c. [*opp.* oculis cordis]. *cf.* SACR. Leon. 947 [= Gelas. 1, 99 p. 625 Greg. 2, 4] carnalibus ... -bus).

A *imprimis de actu obtuendi*: 1 *ipso*: a *usu vario*: α *sing.*: PACVV. trag. 395 quid me -u terres, mulces laudibus? (*de -u infesto sim. etiam e. g.*: SOL. 2, 35 anticipatus -u *lupi* ... non habet vocis ministerium [*Plin. nat. 8, 80* luporum visus]. HIL. euang. 54 -u ... feriat *deus* ceu fulmine mundum. ENNOD. opusc. 3, 19 p. 335, 25 ut morderet -u). VERG. Aen. 7, 250 Ilionei dictis defixa Latinus -u tenet ora soloque immobilis haeret (SERV.: -u, id est intuitu). STAT. Theb. 1, 493 -u ... ora premit (*antea*: stupet). APVL. flor. 14 p. 49 circumstantis coronae -u. PS. RVFIN. in Os. 5, 3 p. 989[C] suffugere ... -um. PS. AVG. praed. et grat. 5, 5 in ... divini -us lumine permanentes. MACR. somn. 1, 3, 20 repellit *ebur* -um. MART. CAP. 9, 889 cum admirationis -u. SIDON. epist. 7, 14, 7 solo ... -u notior. β *plur.*: DECL. in Catil. 31 -us impudicos (*cf.* PS. CYPR. singul. cler. 15 luxuriosis -bus [*antea*: feminarum aspectibus]). PANEG. 4, 5, 4 (*ad Constantinum*) -us hominum benignus receptas (*postea*: intuentem). AVIEN. Arat. 360 primis ... -bus. AMM. 24, 6, 8 occursantes -us. MART. CAP. 6, 727 velut deprehendentis castigabat *Saturnia Venerem* -bus (*cf. l. 68*). COD. Theod. 6, 22, 1 -bus *principis* inlustrati. AVELL. p. 657, 29 paginam ... -bus recenseri. SIDON. epist. 3, 11, 1 ut ... nostris invidearis -bus. *tropice de radiis solis*: FVLG. myth. 1 praef. 10 Phoebi ... torridis ... -bus.

b *significantius*: *fere i. q. nutus*: GREG. M. moral. 2, 3 p. 516[A] quod -bus maiestatis (*i. dei*) inserviant *angeli* (*postea*: ut coram domino assistant). *fere i. q. tutela*: VITAE patr. Iurens. 3, 10 p. 158, 4 non ... divinae pietatis -s famulum suum passus est ... vexari.

2 *per metonymiam*: a *de facie obtuentis* (*cf. p. 305, 37*): VERG. Aen. 12, 666 obstipuit ... et -u tacito stetit (SERV.: vultu; et -s est proprie πρόσωπον [*seq. corrupta additamenta Danielis*]). APVL. apol. 16 cur in planis ... speculis ferme pares -us et imagines videantur. b *de prospectu* (*v. etiam p. 307, 11*): CYPR. ad Donat. 1 p. 42, dum in arbores ... videmus, oblectante prospectu oculos amoenamus, animam simul et auditus instruit et pascit -s (*postea*: visionis). PASS. Fabii (BHL 2818) p. 131, 8 ferantur usque ad defectum visus membra *martyris* per aequora, donec latebrae evanescentes claudant -us.

B *vi ambigua, ita ut tam de actu quam de facultate, instrumento, sensu obtuendi intellegi possit*: 1 *sing.*: a *iuncturae verbales notabiliores*: α *c. acc.* (-um convertere, deflectere *sim.*): CIC. Arat. frg. 9, 6 -um ... figere (*v. etiam p. 307, 49*). APVL. met. 2, 2, 8 -um in me conversa ... inquit *eqs.* (HEGES. 2, 18 p. 181, 4). 2, 25, 3 -um ... acerrimum in me destituit. AMBR. hex. 4, 1, 1 p. 111, 10 deflectat (*antea*: intendit *aspectum*). RVFIN. Basil. hom. 2, 8 p. 1744[A] ut ... in rectum tenderetur -s (*cf.* AVG. epist. 147, 3 p. 277, 8 intendatur [*cf. p. 307, 73*]). β *c. dat.* (-ui negare *sim.*): AVIEN. ora 667 -ui ... negavit. SIDON. epist. 9, 2, 3 defuisset. γ *c. abl.* (-u cernere *sim.*): CIC. carm. frg. 33 (Tusc. 2, 22), 43 draconem auriferam -u adservantem arborem. APVL. flor. 2 p. 9 simul ... simul ... simul ... uno -u cernens (AVG. gen. ad litt. 12, 7 p. 388, 9. *cf.* DYNAM. vita Max. prol. p. 33[A] sensu potius quam -u ... discernere). SOL. 27, 20 contuentur (*Plin. nat. 8, 51* oculorum aciem ... defigere in terram). CLAVD. DON. Aen. 3, 170 p. 289, 14 videre (AMBR. fid. 47, 74 p. 182, 15). AMBR. Abr. 2, 1, 3 p. 567, 3 lustret. PAVL. NOL. carm. 31, 212 conspice (*antea*: vide). MART. CAP. 2, 154 ut ... capiantur -u. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 70 sequuntur. b *exempla varia*: SEN. Ag. 238 iacens ... vultu languido -s stupet (*quasi per prosopop., ut*: NOVATIAN. trin. 2, 15 -s inspiciat. AVG. gen. ad litt. 4, 34 p. 135, 10 omnia ... transit. MACR. somm. 1, 17, 1 haec cum -s ... percurrens ad ... fluxisset *eqs.* CASSIAN. conl. 1, 13, 2 deviaverit. inst. 12, 27, 2 *v. p. 305, 54.* ARATOR act. 2, 883 -u comitante). MART. CAP. 4, 334 restrictis ... quadam -us vibratione luminibus.

2 *plur. in iuncturis verbalibus*: a *c. acc.* (-us dirigere *sim.*): APVL. met. 2, 20, 5 omnium ... ora et -us in unum ... conferuntur. AVIEN. Arat. 1039 dirigat -us agilis (EVSTATH. Basil. hex. 2, 7, 4 [*gr.* ὄψεις]). AMBR. Abr. 2, 6, 35 p. 591, 16 velut deflexis -bus. PRVD. psych. 337 defixis ... -bus (CASSIAN. conl. 1, 4, 4 defigentes ... -us. 9, 19 intentis ... -bus ac defixis desiderans et exspectans. *cf.* AVELL. p. 626, 1 fixis ... -bus intuere).

b *c. dat.*: -bus insinuare, praebere *sim.*: PANEG. 2, 6, 2 ut ... in ambiguo sit, utrumne te magis nostris mentibus virtus an -bus vultus insinuet. SYMM. epist. 9, 72 ut nostris ... -bus ... subderetur. SERV. Aen. 3, 407 ne se ... aliquid vagis offerret -bus (CLAVD. DON. Aen. 2, 405 p. 202, 21. 2, 590 p. 228, 4 nisi ... se meis -bus ... obtulisset. 6, 485 p. 569, 31 animae -bus ... offerebantur. COD. Theod. 1, 9, 1, 2 [= Iust. 1, 31, 1, 1]. SIDON. epist. 5, 12, 1. *al. v. etiam p. 307, 56*). VITA Hil. Arel. 31 l. 2 praesentaris (AVELL. p. 707, 25 MARCELL. chron. II p. 99, 516, 3 RVRIC. epist. 2, 63 p. 440, 25 CASSIOD. var. 6, 6, 2. 6, 6, 8 GREG. TVR. Franc. 5, 20 p. 228, 6. *al.* VEN. FORT. vita Albin. 1, 1 cum ... vestris praesentandus -bus occurrissem. *al.*). AVELL. p. 334, 25 ut ... supernae maiestatis -bus ... ingerantur. EVSTATH. Basil. hex. 2, 7, 11 stella ... fulgorem nostris impendit -bus (*gr.* τοῖς ὄμμασιν). 6, 4, 4 aeris ... densitate talem speciem nostris -bus exhibente (*gr.* ταῖς ὄψεσι). ENNOD. opusc. 3, 138 p. 366, 24 monstrat (*cf.* INSCR. christ. Hisp. 149 [= 384] demonstrans). GREG. M. moral. 5, 51 p. 706[D] obicit. PASS. Petr. 8 p. 30, 21 S. statuerunt vinctum *Paulum* Agrippae ... -bus (conspectibus *A*). -bus apparere, praesto esse *sim.* (*cf.* se offerre *vel* offerri *l. 52 sqq.*): AMM. 20, 3, 12 ita videri nostris -bus (*cf.* EVSTATH. Basil. hex. 6, 9, 5 exigua nostris putantur -bus [*6, 9, 4* visibus ... apparescit]). AMBROSIAST. in Col. 2, 18 p. 432[B] adiacent vel apparent (PS. AVG. quaest. test. I 115, 15 p. 323, 11. *cf.* LEO M. serm. 74, 1 p. 397[C] subiacerent. GREG. M. moral. 7, 53 p. 796[A] iacent). HIER. in Gal. 5, 26 p. 423[C] se praebet (hom. Orig. in Luc. 4 p. 24, 13 [*gr.* ἀνθρώπῳ φαινομένῃ]). PRVD. ham. 907 intercurrens -bus. EVCHER. instr. 1 p. 85, 9 apparere (GREG. M. moral. 20, 43 p. 163[C]. *v. etiam l. 70. p. 305, 64*). EVSTATH. Basil. hex. 3, 8, 1 occurrentem ([*gr.* ταῖς ὄψεσιν]. MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 5 p. 415/6 nullius occurrit -bus [*gr.* ἀπρόσοπτος φαινομένη]. *v. etiam l. 59. p. 307, 55*). -bus denegare *sim.*: MART. CAP. 6, 607 neque ulla astra sunt, quae ... -bus denegentur. CASSIAN. conl. 7, 34, 1 furentur.

c *c. abl.* (-bus videre, explorare *sim.*): POTAM. tract. 1 p. 1415[B] cognatio ... -bus numeratur. PS. AMBR. serm. 59[b], 2 p. 725[D] fugitivis -bus explorabant. RVFIN. hist. 4, 6, 3 profanis -bus ... inspicere (SIDON. epist. 7, 11, 1. *cf.* PS. VIGIL. THAPS. c. Marivad. 1, 47 l. 20 pro-

[*Paschoud*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

priis -bus conspexisset). Orig. in cant. 4 p. 231, 21 intrepidis -bus ... speculari (Vita Amator. [BHL 356] p. 53^{D}). Prvd. perist. 10, 288 retortis intuens -bus (Dionys. Exig. Conc.^{S} I 5 p. 299, 29 sincerrimis ... -bus [*cf. I 4 p. 236, 35* claris oculis]). Maximin. Aug. coll. c. Max. 11 p. 729 nec ... -bus humanis videri possint (Cassian. conl. 1, 15, 3 mundis -bus. Avell. p. 18, 19 suis ... -bus). Max. Tavr. serm. 10, 2 l. 37 oculis perspicit, ... custodit -bus. Greg. Tvr. vit. patr. 17 praef. p. 727, 11 -bus propriis cerni.

C *imprimis de facultate, instrumento, sensu obtuendi*: 1 *de ipsa facultate* (*v. etiam infra l. 74*): a *sing.*: Sil. 3, 493 caligat in altis -s (*nisi intellegas 'prospectus'*) abeuntque in nubila montes. Apvl. met. 11, 3, 5 confutabat *vestis multicolor* -um. mund. 15 -s velocius inlustriora contingit, auditus, dum ad aures venit, seriore sensu concipitur. Min. Fel. 32, 5 radiis *solis* -s intuentis hebetatur (Ambr. hex. 4, 1, 1 p. 110, 14 ne quid pulveris ... oculis ... insistat, quo tuentis hebetetur -s. *cf.* Mvtian. Chrysost. hom. 17, 4 ex ... affectione laeditur ... -s [*gr.* τὸ ὀπτικόν, *opp.* sanos ... oculos]). Lact. opif. 10, 2 palpebrarum motus ... et videndi tenorem non inpedit et reficit -um. Ambr. hex. 6, 9, 55 p. 247, 8 quid fuga, si desit -s? Sidon. epist. 1, 2, 5 fallitur ... -s. Alc. Avit. epist. 11 p. 45, 17 spem ... recipiendi -us (*opp.* imbecillitati ... luminum, caecitate). b *plur.*: Sol. 15, 24 -us fatigatos coloris reficiunt *smaragdi* lenitate (*Plin. nat. 37, 63* oculorum refectio, lassitudinem *oculorum* mulcent). Chalc. comm. 244 *lumen* idoneum -bus. Serv. Aen. 2, 604 obesse ... -bus. Clavd. Don. Aen. 2, 730 p. 246, 13 cum etiam per diem tardos prorsus aut prope nullos habere possit *Anchises* -us. Prvd. apoth. 27 maiestas *dei* est infinita nec intrat -us, aliquo ni se moderamine formet. perist. 10, 433 suculentis influens *lumen* -bus. Pavl. Nol. carm. 23, 303 negatos nascenti -us ... reddit alumno. Avg. anim. 2, 16, 22 p. 357, 15 ne ... lectoris -us ... sollicitent et offendant *libri* (*cf.* Svlp. Sev. Mart. 4, 8 ne ... violarentur -us. Cod. Theod. 9, 40, 17 ne ... -us polluat intuentum). *al.*

2 *de oculis* (*ambigua v. sub 1, cf. etiam quae ad B monuimus*): a *sing.*: Apvl. met. 1, 4, 2 gemino -u ... aspexi (Sidon. epist. 8, 11, 11 g. -u eluminatus). Veg. mulom. 2, 19 ut non deformetur -s. b *plur.*: Prvd. perist. 2, 145 utrisque -bus orbes cavatos. Leo M. serm. 73, 2 p. 395^{C} aperiuntur -us. Verec. in cant. 2, 11 p. 17^{A} si reverberatis -bus splendorem lucis non quievit *pullus aquilae* tolerare (*opp.* si recto lumine ... solis radios intuetur). Coripp. Ioh. 2, 233 volvuntur pectore curae, nec movet -us (7, 164 amens). Mirac. Theclae 1 p. 170, 3 dilacerata ... corporum superficie -busque.

D *syntactica et stilistica ad A—C* (*iuncturas verbales v. p. 306, 18. 42*): 1 -s (-us) oculorum (-u orbis *l. 51*): a *sing.*: Cic. de orat. 3, 17 voltum ... -umque *o.* nat. deor. 3, 9 idem -s ... amborum *o.* Tim. 27 animus ... o. effugit -um. div. 2, 120. off. 1, 146 ex o. -u ... facile iudicabimus, quid *eqs.* Amm. 17, 7, 2 o. -u praestricto (*cf.* Ambr. epist. 58, 10 ne deformi visu -um aciemque perstringat o. intuentium). Ambr. Ioseph 10, 56 p. 109, 11 ut ... eos -s offendat o. Cael. Avr. acut. 2, 10, 73 o. fixus -s mutatur atque mobilis efficitur (2, 10, 74 stans atque f.). *sim.* Sol. 40, 22 visum non circumlatis pupulis, sed -u rigidi orbis intentat *chamaeleon* (*Plin. nat. 8, 121* nec pupillae motu, sed totius oculi versatione circumaspicit). b *plur.* (*v. etiam p. 308, 18*): Ambr. bon. mort. 3, 11 p. 712, 18 quis potuit sapientiam o. -bus intueri? (*cf.* Cassian. conl. 2, 5, 1 o. vestrorum vidistis -bus). Cassian. conl. 3, 6, 2 o. occurrit -bus. inst. 5, 15 o. -bus ... ferire. 6, 3 offerantur. 8, 6 o. -bus imponatur *lammina*. Greg. Tvr. Mart. 3, 49 o. -bus clausis. Ps. Vigil. Thaps. trin. 1, 4 o. -bus ostendere (*nisi aliter iungas*).

2 *epitheta notabiliora* (-s fixus *v. l. 49*, stans *l. 50*, *praeterea e. g.* intrepidus *supra l. 1*, retortus *supra l. 3*, tacitus *p. 306, 9*): Verg. Aen. 1, 495 stupet -uque haeret defixus in uno ([Serv.: '-u' aspectu; 'in uno' in unoquoque, hoc est singula mirabatur]. Sen. dial. 5, 4, 1 oculis nunc trepidis et exilientibus nunc in u. -u defixis et haerentibus. *aliter p. 306, 28. cf. p. 306, 46 et* Sil. 6, 385 servabam ... lumina et -u perstabam intentus eodem). Val. Fl. 4, 324 longo ... -u mirans. Sil. 10, 263 torvo ... -u labentem in Tartara Paulum (17, 184 audivit t. -u defixus). 13, 375 minaci -u torvum contra et furiale renidens. 17, 343 maestos ... sub acri -u vultus (*cf. p. 306, 22*). Qvint. inst. 1, 2, 11 -u continuo. Apvl. met. 2, 4, 10 curioso. Paneg. 11, 12, 3 mutuo. Ivvenc. 4, 89 stupido. Carm. de fig. 150 madido. Ambr. Tob. 7, 27 p. 533, 13 vigilanti. Heges. 3, 18, 1 p. 220, 6 severo. Macr. somn. 1, 20, 28 diligens observantis -s. Cassian. conl. 1, 5, 1 passivus. Cael. Avr. acut. 2, 10, 69 intentio luminum tamquam quicquam intento -u cupientium. Ennod. opusc. 4, 26 p. 389, 13 artifici. *ad facultatem obtuendi pertinentia*: Apvl. flor. 2 p. 7 ad oculos et -um istum terrenum ... et hebetem (Socr. 4 p. 128 pars eorum *deorum* tantummodo -u h. visuntur. *cf.* Cassian. conl. 23, 6, 1 ad videnda omnia hebens obsistit -s). Ambr. epist. 29, 2 inaequalitatem aegrescentis -us (*cf.* Serm. Corp. Vind. 21 p. 253, 15 [= Caes. Arel. serm. 194, 1] aeger -s inlato lumine magis tenebrescit [*antea*: sanus ... oculus, corruptus intuitus]). 29, 16 illuminatum ... -um. Ambr. hex. 4, 6, 26 p. 133, 6 angustus noster -s. 5, 18, 60 p. 186, 16 sinceri -us constantia (*antea*: intrepidam oculorum aciem. *cf. supra l. 3*). 6, 8, 44 p. 235, 11 -s ... praestans spectare elementa mundi (*postea*: aspectus). 6, 8, 50 p. 242, 18 liber -s ..., argutus incessus (*postea*: vigilanti aspectu). Rvfin. Orig. princ. 4, 4, 9 p. 363, 1 obtunsior vel acutior -s ... intuentis.

3 *iuncturae praepositionales selectae*: Frg. Vat. 35, 1 proruentes in nostros -us (Sol. 17, 9 greges stupidos in -um *pantherae*. 27, 26 in -um ... contendit *oculos*. Avien. Arat. 98 in -um facilis. ora 39 in -us dedit). Prvd. perist. 2, 278 coram tuis -bus (Sigism. Alc. Avit. epist. 78 p. 93, 4 c. sacris gloriae vestrae -bus). Cypr. Gall. exod. 160 pergere ... ad -us (Mart. Cap. 6, 592 ad -us nostros ... diriguntur). Cod. Theod. 7, 1, 13 (= Iust. 12, 35, 12) procul a cunctorum -bus (Max. Tavr. serm. 35, 4 l. 92 ab -bus ... subtraheret). sub -bus: Paneg. 3, 5, 2 provincias ... s. -bus suis vexari ac diripi (Cassian. inst. 4, 27, 2 Cod. Iust. 12, 37, 16, 5). Zeno 1, 4 p. 298^{A} s. ipsis -bus matronarum (Cod. Theod. 10, 20, 16 [= Iust. 11, 8, 13] s. i. quodammodo amplissimae ... sedis -bus). Amm. 17, 8, 5 s. -bus eius (Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 1, 19 p. 648 [*gr. 1, 597* ὁρῶντος αὐτοῦ]). 21, 6, 2 s. -bus meis *imperatoris*. Cod. Theod. 9, 40, 5 s. -bus tuis. 12, 1, 49 pr. iudicis. Novell. Valent. 21, 2, 4 testatoris. Cassian. inst. praef. 7 s. -bus nostris. 1, 1, 1 s. oculorum ... -bus. Epist. pontif. 591 Schwartz p. 67, 5 vestrae serenitatis. *al.*

II *incorporaliter obtuentur animus, mens sim.* (*tam de actu, sc. consideratione, contemplatione, commemoratione sim. quam de instrumento vel facultate obtuendi*). *cf.* Ambr. in Luc. 6, 80 p. 267, 3 nemo ... potest deum videre, nisi mundum prius spiritali transcendat -u (in psalm. 37, 31 p. 160, 9 insipientiae suae -u ammonitus s. Ps. Avg. serm. 183, 2 spiritualis ... -s. *cf. etiam infra l. 65*). Ps. Prosp. vocat. gent. 1, 8 p. 686^{C} -s interior (Evgipp. Sev. 35, 2 [*opp.* corporeis luminibus, exterioris oculi ... conspectum]. *v. etiam infra l. 67 et cf.* interni -us *l. 68*). Clavd. Mam. anim. 3, 11 p. 174, 9 incorporeo contemplatur *deus* -u.

A *usu libero*: 1 *sing.*: Ov. trist. 4, 1, 39 semper in -u (aspectu *T*) mentem vetat *studium litterarum* esse malorum praesentisque casus inmemoremque facit. Val. Fl. 7, 88 quae det responsa ... colligit et tandem -u consurgit ab alto. Ps. Apvl. Ascl. 12 quae *philosophia* sola est in cognoscenda divinitate frequens -s et sancta religio. Tert. anim. 53, 5 animam ... agitari sollicitiore -u. 2 *plur.*: Cassian. conl. 23, 6, 5 nec captivitates animae ... possunt purgatis -bus intueri. Arnob. ad Greg. 15 p. 410, 6 caelo ... liberos nostros reddit *pudicitia* -us (*postea*: finis est intuendus et tota in illum mentis acies dirigenda). Ennod. opusc. 4, 17 p. 387, 6 cum eum *Antonium* ... Marius illis oculis, quibus mentes videntur, inspiceret et interioris decorem hominis absconditis percontaretur -bus.

B *determinatur per gen.*: 1 *sing.*: Apvl. flor. 2 p. 4 homines non oculorum, sed mentis acie et animi -u considerandos (Ambr. in Luc. prol. 2 p. 4, 3 visum mentis ... et a. ... -um. Clavd. Mam. anim. 1, 22 p. 83, 21). Arnob. nat. 1, 60 p. 41, 27 inertissimae ... contemplationis. Ambr. Noe 7, 17 p. 425, 19 caeli ... secreta profundo -u spectare sapientiae (*cf.* Prosp. c. coll. 14, 2 p. 253^{C} intelligentiae). Avg. in euang. Ioh. 23, 11 l. 2 memoriam ... et cogitationem ..., id est quasi aciem quandam et -um animae (Prosp. sent. 335 -s quidam occultus sit *sapientia* a. *v. etiam l. 67*). Petr. Chrys. serm. 169 p. 642^{C} mulier, id est ecclesia, accendit lucernam suam, id est internum illum sui cordis -um (Fvlg. Rvsp. epist. 2, 21 p. 317^{B} ut a contemplatione temporalium rerum c. nostri ... avertamus -um. ad Monim. 2, 2 p. 179^{D} *v. etiam l. 72*). -s mentis (*v. etiam l. 70*): Ps. Apvl. Ascl. 34 intellegibilem mundum, id est qui m. solo -u dinoscitur. Ambr. in Luc. 1, 5 p. 12, 27 interioris ... m. videtur *deus* -u (paenit. 2, 7, 61 puro ... -u m. Avg. epist. 147, 3 p. 276, 16 videmus vel per oculos corporis ... vel m. -u. 147, 10 p. 283, 16). virginit. 13, 79 oculus ... animi et m. -s. Avg. in euang. Ioh. 13, 3 l. 41 reddite deo m. -um. 63, 1 l. 1 intendamus m. -um. gen. ad litt. 7, 14 p. 213, 7 ut se in -um m. adtollat *anima*. 12, 8 p. 390, 15 similitudines, quae ut intellegantur, indigent m. -u. pecc. mer. 2, 5, 5 p. 75, 15. Cassian. inst. 5, 14, 4 cum ad ea ... defixerit m. -um. 5, 17, 2 quo ... dirigens suae m. -um. Petr. Chrys. serm. 78 p. 420^{B} (*opp.* visum corporis). *al.* 2 *plur.*: Favstin. trin. 1, 9 p. 44^{B} intende cordis aciem et vide secundum fidei spiritualis -us (*antea*: corporeis oculis ... vidisset, secundum corpus ... videbat). Ambr. hex. 4, 1, 1 p. 110, 20 animae ... interiores -us ([*antea*: oculos mentis]. Cassian. conl. 10, 6, 1 internis -bus a. pervideri *Iesum*. 10, 6, 2 mundis a. -bus intueor *Christum*. *cf. l. 49*). Avg. epist. 147, 10 p. 284, 8 mentis -bus ([*opp.* corporis ... sensibus]. Rvric. epist. 2, 52 p. 434, 3 mentium [*postea*: per cordis intuitum]. *cf. l. 54*). serm. 12, 1, 1 dolos inspiciendos -bus cordis (Pass. Pont. Cim. [BHL 6891] III 275^{C} non carneis oculis, sed c. videtur *deus* -bus). Apon. 8 p. 168 simplicitatis -bus aspicit anima creatorem. Greg. M. moral. 19, 20 p. 109^{B} sese irreprobabiles interni iudicii -bus parant *sancti* et oculos ... et intus habere perhibentur. *Paschoud.*

obua *v.* obba *p. 36, 35.*

obvāgio, -īre. *ab* ob *et* vagire. *i. q. coram aliquo vagire* (*c. not. inquietandi*): Plavt. Poen. 31 (*interpol.?*) nutrices pueros infantis minutulos domi ut procurent ..., ne ... esurientes hic quasi haedi -ant (*cf. Steinthal, De interpol. Plaut. 33*).

obvāgulo, -ātum, -āre. *ab* ob *et* *vagulare, *cf.* vagulatio *nec non* vagire. *i. q. vagorem facere, proclamare sc. testem* (*ad rem cf. Mommsen, Strafr. 991, 2. Usener, Kl. Schr. IV 376 sq. Huvelin, Mél. Ch.*

[Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Appleton, Lyon 1903, 414sqq. Cameron, ClRev. 42, 1928, 127. Berger, Dict. of Rom. Law 606): Lex XII tab. 2, 3 cui testimonium defuerit, is terti⟨i⟩s diebus ob portum -tum (-tion Fest. p. 375 *W*) ito (Fest. *l. c. ad l.*: vagulatio [vapulatio *V*, vagulo *W*] ... significat quaestio [questio *WV*] cum convicio).

obvāllo, -ātum, -āre. *ab* ob *et* vallare, *cf.* circumvallare, convallare. Gloss. -at: undique munit. -tum: undique munitum vel erectum. *i. q. (tamquam) vallo obducere, circumvallare* (*cf.* Pavl. Fest. p. 179 'ob' ... pro 'circum', ut cum dicimus urbem ... -ari): Acc. trag. 113 templum -tum ossibus. Cic. leg. agr. 2, 3 locum ... praesidiis firmatum atque omni ratione -tum. Ivl. Val. 1, 34 p. 45, 9 (*Alexander ad Aegyptios*) vos, qui ... fluminibus -emini (*antea*: undique fluminibus convallantibus *muros*). Schol. Verg. Veron. Aen. 9, 397 tumultus -antis comitatus. Philipp. in Iob 26 p. 689B manifestationem secretorum iudiciorum ... -are atque abscondere (*antea*: sententiam iudicii sui reservat in posterum). Gild. Brit. 65 chron. III p. 61, 30 nostris ... -tis sanctorum clipeis lateribus invictis, dorso ad veritatis moenia stabilito.

deriv.: *cf.* obvallus.

obvāllus, -a, -um. *ab* ob *et* vallum *vel potius retrograde ab* obvallare (*cf. Brender, Rückläuf. Ableit. 46. Bücheler, Kl. Schr. I 639*). *i. q. obvallatus, circumdatus*: Acc. trag. 111 (*de Andromeda*) misera -a (-ata *Delrio*) saxo, senio, paedore alguque et fame.

obvāricat παρεγχειρεῖ ἢ παρέλκει ἢ παραλλάσσει Gloss. II 562, 8. *ab* ob *et* varicare; *cf.* obvaricator.

deriv.: obvaricator.

obvāricātor (-ōris *m.*) dicebatur, qui cuipiam occurrebat, quo minus rectum iter conficeret Pavl. Fest. p. 195. *cf.* obvaricare *et* varicator.

obvāro, -āre. *ab* ob *et* varus (*cf. infra*). *de notione*: Non. p. 147, 16 '-are' pervertere, depravare, dictum a 'varis' (*affert* Enn.). Gloss. V 645, 7 -are: depravare. *i. q. (tamquam) varum reddere, deformare*: Enn. scaen. 4 consili⟨is i⟩us (*Timpanaro, StIt. 22, 1947, 69*, consiliis *vulgo inde ab ed. pr.*, -lius *trad.*) -ant, quibus tam concedit hic ordo.

obvēlo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* velare. *scribitur* -vell-: Itala II Cor. 4, 3 (Aug. cons. euang. 3, 13, 48 *B*). Gloss. II 341, 7 κατακαλύπτω. [*confunditur* -vit *c.* -volavit, advolavit, -tus *c.* -levatus, -volutus.]

i. q. tamquam velo operire, velando obtegere (*aliqua re passim*, ab *l. 54*):

1 *consilio tegendi sive mero sive c. notione celandi, abscondendi*: **a** *usu sollemni*: Rvfin. hist. mon. 9 p. 423D -ta iam facie *defuncti adulescentis* (Chrysost. hom. III 841B foliis ficus cooperti erant peccati f. -antes [*gr. Migne 50, 820* σκέποντες]). Cassiod. Didym. in I Ioh. 4, 12 p. 70, 23 -tum vidit deum sacris animalibus velantibus alis suis non solum faciem, sed etiam pedes sedentis in throno. hist. 10, 26, 1 populus ... undas Bospori lampadibus et cereis -vit (*Theodoret. 5, 36, 1* κατέκρυψε). Mvtian. Chrysost. hom. 15, 3 p. 339/340 deformitatem suam ... -are (*gr. p. 121* συγκαλύψαι). 16, 3 p. 343/344 nubes concurrentes eum *caelum* -ant (*gr. p. 126* καλύπτουσιν αὐτόν). Greg. Tvr. glor. conf. 29 tumulum cancello vallari ac paleolis ... -ari. *imagine fere detersa*: Fvlg. Rvsp. c. Fab. frg. 34 p. 809D in quo *testamento vetere* testamenti novi promissa tenebantur figuris congruis -ta. **b** *singulariter* -are oculos ab *aliqua re fere i. q. avertere*: Itala Ezech. 22, 26 (Rufin. Greg. Naz. orat. 1, 65, 2 Gild. Brit. chron. III p. 76, 18) a sabbatis ... -bant *sacerdotes* oculos suos (*gr.* ἀπὸ τῶν σαββάτων ... παρεκάλυπτον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, *Vulg.* averterunt).

2 *consilio obscurandi, obnubilandi sim.*: Itala II Cor. 4, 3 (cod. r. Aug. cons. euang. 3, 13, 48 *et* in Iob p. 592, 8. 9 [*cf.* c. adv. leg. 2, 7, 29]. Primas. in apoc. p. 818C. 839B) si ... -tum (Primas. *utrobique* obscuratum) est euangelium ..., in his, qui pereunt, est -tum (*gr. utrobique* κεκαλυμμένον, *Vulg.* opertum). Chromat. in Matth. 5, 4, 2 lumen veritatis erroris tenebris -ando (*antea*: velamine operiendum est *lumen* vel obscurandum, perspicuam lucem ... obtegere et occultare). Greg. Tvr. dorm. 11 lucernam confessionis ... tetris assertionum caliginibus -ari. *Sz.*

obvenientia, -ae *f.* *ab* obvenire. de -a *i. q. occasione obveniente*: Tert. adv. Val. 29 p. 205, 7 spiritalem *statum hominis* ex Seth de -a superducunt *Valentiniani*.

⁎**obvenio**, -vēnī, -ventūrus, -īre. *ab* ob *et* venire. Gloss. -unt: κατέρχονται. -ens: τὸ ἀποβαῖνον. *legitur inde a* Plavto, Cic., Varrone, *adamatur a* Tert.; *in poesi praeter* Plavt. *non nisi* Pavl. Nol. carm. 27, 473 (*v. p. 311, 9*). [*variat in codd. c. simplici aut c. aliis compositis passim*, -isset *c.* obviam venisset Cic. Att. 2, 12, 4. *in textu obscuro*: Ps. Plac. Gloss.L IV o 2 -isse visum cani mago (?): proverbium in eos, quibus praeter spem contigit aliquid vel successit (*v. app. crit. et Goetz, Thes. emend. s. v.*).]

i. q. obviam venire, occurrere sim. (*subauditur notio obstandi p. 310, 46, adiuvandi p. 311, 27*):

I *respicitur notio obtingendi, accidendi sim.*: A *personaliter*: 1 *alicui* (*c. dat. passim inde a* Plavto, *cf. etiam p. 311, 23; interdum significantius de eis, quae in possessionem alicuius veniunt, ex. gr. p. 310, 21. 27*, -ire in possessionem *p. 310, 84*): **a** *usu vario* (*maxime de fortuitis*; -ire forte *p. 310, 8. 48*, fortuito *p. 310, 10*, casu *l. 25*): α *de rebus quibuslibet*: Plavt. Asin. 281 occasionem opprimere hanc, quae -it (Val. Max. 7, 2, 2 si o. -isset aut necessitas incidisset. Cvrt. 8, 6, 1 matura -it o. Gaivs dig. 39, 6, 31 pr. cum ... o. -it. *cf.* Tac. ann. 12, 50, 1 casum ... -isse. Tert. uxor. 1, 7 l. 17 *facultas*). Cic. off. 2, 74 sin quae necessitas ... alicui rei publicae -erit (Hippocr. aer. 17 [*gr.* καταλάβῃ]. Greg. Tvr. Franc. 7, 31 p. 350, 10). Sen. contr. 1 praef. 4 quidquid -erit, adprehendam (Sen. epist. 70, 28. *cf.* benef. 4, 1, 3 si quid commodi forte -erit. epist. 72, 8 si quid -it [*antea*: quicquid ... fortuna proiecit]). Sen. dial. 10, 17, 4 omne ..., quod fortuito -it, instabile est (Firm. math. 2, 28, 4 o., quae nobis -unt. *cf.* Tac. ann. 6, 7, 5 nobis pleraque digna cognitu -ere). epist. 90, 2 non -it *sapientia* (*antea*: inter fortuita non esse). Gell. 5, 6, 11 victoria (Avr. Vict. Caes. 31, 2). Tert. anim. 22, 1 per dei gratiam -it *potestas divinandi*. 27, 2 coniunctionis ... -entis per vitam utrique substantiae *sc. corpori et animae* (*antea*: disiunctio ... utrique substantiae accidit per mortem). cult. fem. 1, 5 l. 24 aestimandum est, unde -at tanta dignitas auro et argento (Inscr. Ephem. epigr. VIII 101 cui tam larga d. a cognat(is) -erat). adv. Marc. 5, 8 p. 598, 9 non ... postea -tura illi *sc. spiritus substantia Christo*. p. 598, 20 a Christo in caelum recepto charismata -tura. orat. 19 p. 192, 13 laetitia sive tristitia (*cf.* Pavl. Nol. epist. 27, 1 nobis ... plurima gaudiorum messis -it). praescr. 23 l. 5 *scientia* Paulo (*antea*: supervenire). resurr. 50 p. 103, 24 -it *dei regnum* resurrectioni. Ps. Tert. adv. Iud. 10, 4 quae praedicta sunt a prophetis ... ei *Christo* -tura. Iren. 2, 13, 3 (= 2, 15, 3 H.) quae -unt hominibus ad loquendum eos. Firm. math. 6, 10, 9 id totum ... casu illis -erit. Ps. Avr. Vict. orig. 23, 1 secunda auspicia (*cf. l. 34*). Ambr. in psalm. 118 serm. 7, 6, 1 verbo tuo -it *spes* mihi. Mar. Merc. Conc.S I 5 p. 64, 33 per beatam Mariam generi -erat *iustificatio*. *al.*

β *de rebus adversis* (*v. etiam l. 20*): Plavt. Truc. 521 haud ab re ... tibi istic -it labos (*cf.* Hippocr. aer. 4 egritudines ... eis -unt [*gr.* αὐτέοισιν ἐπιδημεῖ]. Theod. Prisc. eup. faen. 14 quibus ... vulneratio -erit. log. 118 pedum dolor [*cf. l. 37*]. *sim. al.*). Cic. Phil. 2, 83 id ... -it vitium, quod *eqs.* (*in divinatione ut*: Liv. 8, 23, 16 divinare ..., quid ... consuli vitii -isset). div. 2, 77 ne iuges auspicium -at (*cf. l. 26*). Tert. apol. 41, 4 ut omnes saeculi plagae nobis ... -ant. adv. Marc. 5, 14 p. 623, 22 cui mors -it propter delictum, id est corpori (resurr. 58 p. 118, 21 dolor et maeror et gemitus ipsaque m. Mart. Cap. 5, 441 [*vix verba ipsius Ciceronis*] in Scauriana *oratione* tractatur, ex quibus causis m. -at repentina. CIL VIII 2904). Ps. Tert. adv. Iud. 10, 19 captivitas vobis et dispersio -it (*cf.* Hesych. in lev. 19, 20 p. 1033C ex -ente sibi servitute). Ps. Avg. quaest. test. II vet. 1 p. 420, 16 metuit, ne sibi aliquid -at peieranti. Vict. Tonn. chron. II p. 195, 513 multa mala -erunt civitati. Apon. 3 p. 59 nihil novi Christianus *spinarum aculeis vulneratus* sibi -isse opinetur. *de impedimento*: Tert. uxor. 2, 4 l. 7 si procedendum erit, numquam magis familiae occupatio -at.

γ *de personis*: Plavt. Trin. 469 si ... ad cenam veneris atque ibi opulentus tibi par forte -erit (ut venerit *P*). Sidon. epist. 8, 3, 6 (*ad Leonem*) par saeculo meo per te lector -it.

b *de eis, quae sorte, lege, voluntate alicuius -unt* (lege *l. 61. 83*, ex lege *p. 311, 1*, iure *l. 83*; sorte *l. 54. 57. 63. p. 311, 1. 3.* Ps. Ascon. Verr. p. 212, 4, sorti *l. 67*, sors -it *l. 65*): α *res*: (I) *munera, officia sim.*: Lex repetund. (CIL I^2 583) 68 *cum quaestori* aerarium provincia -erit (*al.* Cic. Verr. II 2, 17 ei sorte p. Sicilia -it. Phil. 3, 24. 11, 17 Liv. 7, 16, 3. 25, 13, 9. 33, 21, 9. *al.* Vell. 2, 18, 3 Val. Max. 6, 3, 3. *al.*). Met. Nvm. or. frg. Prisc. gramm. II 382, 8 -enti magistratu. Lex Corn. (coll. Mos. 1, 3, 1) cui *iudici* sorte -erit quaestio (*cf.* Tac. Agr. 6, 4 iurisdictio). Caes. Gall. 2, 23, 1 his *militibus* ea pars *aciei* -erat (7, 28, 6 quae cuique civitati p. castrorum ... -erat. 7, 81, 6 ad defendendum [*var. l.* ven-]. Lex Iul. munic. [CIL I^2 593] 21 quoi *aedili* ea p. urbis h(ac) l(ege) -erit. *al.*). civ. 1, 6, 5 Scipioni -it Syria, L. Domitio Gallia (*cf.* Sall. Iug. 27, 4 Calpurnio Numidia, Scipioni Italia -it. *sim. al.*). Liv. 9, 31, 1 Iunio Samnites, Aemilio novum bellum ⟨in⟩ Etruria sorte -it (Oros. hist. 6, 2, 5). 30, 40, 13 *uti* cui *consuli* classis -isset, in Siciliam navigaret. 42, 31, 9 C. Lucretio Gallo, quo senatus censuisset, sors -it. Tac. hist. 5, 18, 2 custodia. *al.* Lex arae urb. (CIL VI 30837b) 18 cui *praetori* haec regio sorti -erit. Pavl. dig. 4, 8, 32, 4 sacerdotio -ente. *al.* (II) *hereditates, legata sim.*: Lex agr. (CIL I^2 585) 23 quoi ... ab eo ... is ager ... testamento hereditati deditionive -it -eritv⟨e⟩ (Varro rust. 1, 12, 2 si ... mi fundus h. -erit. Call. dig. 6, 1, 50, 1). 32 ⟨quod ... agri eis ... testamento hereditate deditione ob⟩venit -eritve ([*eadem supplentur etiam ibid.* 15 *et* 17]. Plin. nat. 17, 4 mihi h. -it *domus*. Pompon. dig. 23, 3, 65 legato aut h. Scaev. dig. 48, 6, 2). S. C. de Asclep. (CIL I^2 588) 1 ⟨hereditates⟩ eis leiberisve eor⟨um -erunt *eqs.*⟩ (*gr.* παρεγένοντο. Plin. epist. 3, 6, 1. 7, 11, 6. *et saepe*). Pomp. Trog. Iust. 38, 5, 4 quae *Paphlagonia* ... hereditaria patri ... -isset (Ivst. 37, 4, 5 h. patri ... regnum -isse). Sen. dial. 7, 21, 3 opes. Plin. epist. 5, 1, 1 legatum (Gaivs dig. 6, 1, 20. *al.*). paneg. 40, 1 cuicumque modica pecunia ex hereditate alicuius -erit (Gaivs inst. 2, 100 ex testamento [Pavl. dig. 5, 3, 34 Inst. Iust. 2, 9, 6]. CIL VI 13267 ex grado hereditar(io)). Iavol. dig. 35, 2, 60 pr. quod ei legatorum nomine a patre -it (Ivlian. dig. 30, 91, 7 vel hereditatis). Vlp. dig. 50, 16, 130 lege -ire (*cf.* Pavl. dig. 17, 2, 3, 2 iure legitimo). Inst. Iust. 3, 10, 2 extrinsecus. Caes. Arel. serm. 114, 2 in possessionem. *al.*

[*Claassen*]

β personae: LEX CORN. (coll. Mos. 1, 3, 1) qui ei ex lege sorte -erint *iudices* (CIC. Cluent. 148). VAL. MAX. 6, 9, 6 moleste tulisse . . ., quod sibi . . . tam delicatus quaestor sorte -isset.

2 *latius sine respectu eius, cui aliquid -it, fere i. q. evenire, fieri, exsistere sim.*: **a** *-unt res*: TRYPH. dig. 27, 1, 45, 1 ob . . . aliam *excusationem*, quae post -it. TERT. anim. 21, 2 hoc postea -it, cum *eqs.* adv. Marc. 4, 10 p. 447, 7 ex accidenti -it *appellatio filii hominis*. paenit. 1, 1 paenitentiam . . . passionem animi quandam esse, quae -at de offensa sententiae prioris. PAVL. NOL. carm. 27, 473 si . . . interdum -at (*var. ll.* ut veniat, subveniat) defectus aquarum. THEOD. PRISC. log. 54 si . . . paralysis -erit (55). GREG. M. epist. 4, 11 p. 244, 8 de praeteritis reditibus sive de his quae nunc -ere vel -entibus. *al.*
b *-unt personae*: TERT. adv. Marc. 4, 4 p. 429, 28 emendator . . . evangelii . . . Marcion . . . primus -it. ILDEF. vir. ill. 2 Asturius post Audentium . . . pontifex successor -it.

B *impersonaliter*: VAL. MAX. 1, 5, 3 cum ei sorte -isset (even- *var. l.*), ut *eqs.* (*antea*: evenit). IREN. 4, 32, 2 (= 4, 49, 2 H.) ut -it. MAR. VICTORIN. ad Iust. 8 p. 1003B nec -it esse *eum*, qui . . . proelium commoveret (*c. acc. c. inf., item*: VIR. ill. 26, 4 cum utrique consuli somnio [somnium *Keil*] -isset eos victores futuros, quorum *eqs.*). SCHOL. Cic. Bob. p. 107, 3 quibus similiter -erit. IGNAT. Mar. Cass. 4, 1 -it . . . mihi dicere, quia *eqs.* (*gr.* ἐπέρχεται).

II *respicitur notio veniendi, apparendi sim.* (*c. dat. l. 27. 29. 37 [v. etiam sub I], in c. acc. l. 31. 40. 45 [alicui in aliquid l. 43], c. abl. l. 33,* ad *l. 36,* super *aliquid l. 49*): A *-unt personae* (*c. notione adiuvandi l. 27*): LIV. 29, 34, 8 Masinissam . . . hostem ad pugnam elicere iubet *Scipio* . . .; se in tempore pugnae -turum. TERT. praescr. 23 l. 24 quia (*codd.*, quibus *Kroymann*) . . . Paulus -erat (*antea*: ascendit in Hierusolyma). ITALA iud. 18, 25 (Lugd.) ne . . . -ant tibi viri infesti animae (*gr.* συν- *vel* ἀπαντήσωσιν, *Vulg.* veniant ad te). IOH. BICL. chron. II p. 218, 589?, 2 (*de exercitu Francorum*) in Galliam Narbonensem -unt. INSCR. NSc. 1936 p. 96 cum . . . -issent *decuriones* ordinis abendi causa. p. 105 cum . . . pagani . . . in ⟨e⟩pulo . . . frequentes -issent. B *-unt res* (*c. notione transeundi l. 41*): 1 *corporaliter*: FRONTIN. aq. 91 (*textu ut vid. non sano*) -entibus *aquis* non succurrebatur. VVLG. III Esdr. 8, 9 -erat *scriptum* ab Artaxerxe . . . ad Esdram (*cf.* CONC.S I 5 p. 344, 40 opinor . . . vestrae caritati eum libellum -isse [*gr. I 1, 4 p. 51, 14* ἐντυχεῖν τῷ βιβλίῳ]). THEOD. PRISC. log. 64 cum . . . de stomacho -erit *sanguis* (*antea*: emerserit, eruperit). IOH. BICL. chron. II p. 213, 573?, 1 thesauri *Aluini interfecti* . . . in rei publicae Romanae dicionem -unt. 2 *incorporaliter*: ITALA Is. 65, 17 (Iren. 5, 35, 2) non erunt memores priorum, neque -et (*pro* -ent *sec. gr.*) eis in cor (*gr.* οὐδ' . . . ἐπέλθῃ, *Vulg.* non ascendent super cor). I Cor. 10, 11 (Aug. c. Faust. 4, 2 p. 269, 10. *al.*) propter nos, in quos finis saeculorum -it (*gr.* εἰς οὓς . . . κατήντηκεν, *Vulg.* in quos . . . fines s. devenerint). PASCASIN. Leo M. epist. 3, 1 p. 607A quod . . . nono kalendarum Maiarum die . . . dominica dies et luna decimanona -iret (*antea*: incurreret). VITA Amator. (BHL 356) p. 54C causa malitiae super vos repente -it.

deriv.: obvenientia, obventicius, obventio, obventus.

obventīcius, -a, -um. *ab* obvenire, *cf.* ad-, conventicius. *i. q. fortuito (extrinsecus) obveniens, accidens sim.*: TERT. adv. Marc. 1, 22 p. 319, 4 omnia . . . in deo naturalia et ingenita esse debebunt, ut sint aeterna . . ., ne -a (obvenientia *R*) et extranea reputentur ac per hoc temporalia et aeternitatis aliena. 2, 3 p. 336, 25 bonitatem *dei* . . . non utique repentinam nec -ae [bonitatis] nec provocaticiae animationis. 2, 3 p. 337, 6 nec poterit repentina vel -a et provocaticia reputari *bonitas dei* (2, 12 p. 352, 10 ipsam *b.* ingenitam deo et naturalem nec -am deputandam. *cf. l. 56*). CLAVD. DON. Aen. 3, 115 p. 279, 5 -am *civitatem* (*opp.* originalis). COD. Theod. 13, 5, 2 -as (*Meinardus*, -ndicias *trad.*) . . . hereditates.

obventio, -ōnis *f.* *ab* obvenire. GLOSS. -o: εἴσοδος ἤ (*potius* ἢ) λῆψις. ἐνοίκιον. προσαγωγή. *i. q. pecunia obveniens, reditus* (*non nisi plur.*): VLP. dig. 7, 1, 7, 1 rei soli . . . quicumque reditus est, ad usufructuarium pertinet quaeque -es sunt ex aedificiis . . . quaecumque aedium sunt (14, 1, 1, 15 -es [*var. ll.* obvect-, vent-] et r. omnes. 27, 9, 5, 9 in r. spe atque -um [*var. l.* -vendit-]). 22, 1, 34 in legatis et fidei commissis et in tutelae actione et in ceteris iudiciis bonae fidei . . .; hoc idem . . . in ceteris -bus.

? **obventis** (obvenientes *vel* olescentes *coni. Heraeus*) crescentes GLOSS. V 529, 4.

obventus, *abl.* -ū *m.* *ab* obvenire. *i. q. actus obveniendi, interventus* (*consilio nocendi*): TERT. anim. 41, 1 malum . . . animae, praeter quod ex -u spiritus nequam superstruitur, ex originis vitio antecedit, naturale quodammodo. *Claassen.*

obverbero, -āre. *ab* ob *et* verberare. *i. q. verberibus obdere, verberare*: 1 *proprie*: APVL. met. 7, 25, 1 viator . . . me . . . invadit et . . . baculo . . . -ans per obliquam . . . me ducebat viam. 9, 9, 4 Philebum . . . involant *equites* . . . et . . . interdum pugnis -ant. 9, 28, 2 sublato puero ferula nates eius -ans: . . . inquit *eqs.*
2 *translate*: *i. q. obtrectare*: PS. AMBR. paenit. 17 p. 990C obtrectantis pharisaei murmur -at occultam mulieris cogitationem, sed manifestam fidem . . . probatione collaudat. *i. q. offendere*: IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 2, 1 si aut . . . negotium veritatis tueri daretur facultas aut . . . vel nullo imperitorum -remur tumultu. *Sz.*

? **obversātio**, -ōnis *f.* *ab* obversari. [*praeter necessitatem coni.* CIC. Mur. 49 *pro* observ-.] *i. q. actus obversandi, motus*: SEN. epist. 88, 26 cursus et recursus et quasdam *corporum caelestium* -es (*probabiliter Bonnet,* observ- *codd.*), per quas descendunt et adlevantur ac speciem interdum stantium praebent . . ., colligit mathematicus.

obversio, -ōnis *f.* *ab* obvertere. *i. q. actus obvertendi*:
a *de porrigendo*: HIER. in Is. 66, 5 l. 27 verberantem manum alterius malae -e confundi. **b** *de invertendo* (*dialect.*): AVELL. p. 244, 7 non omnia . . . cum -e dicunt (p. 244, 9). p. 244, 17 -em, immo magis subversionem suscipientes age omnia . . . confundamus (*gr.* ἀντιστροφὴν . . . καταστροφήν).

***obversor**, -ātus sum, -ārī. *ab* ob *et* versari. *fictam, ni fallimur, formam act.* obverso (-are) *habent*: PRISC. gramm. II 396, 14 multa . . . ancipiti terminatione in una eademque significatione protulerunt antiqui, ut . . . -o et -or. GLOSS. (*v. infra*). sese -turos fore *p. 313, 14.* GLOSS. -o: ἀντιστρέφω. *legitur inde a* CIC. (*ter*), LVCR. (*bis*), BELL. Alex. (*semel*), LIV. [*confunditur in codd. e. g.* -atur *c.* oberratur LVCR. 4, 1062, *ceterum hic illic c.* advers-, *persaepe c.* observ-.]
i. q. in obtutu alicuius versari, oberrare sim.:

I *usu communi, sc. notione circumerrandi, circumvagandi, commorandi sim.*: A *de quibuslibet personis vel rebus* (*passim de speciebus in somniis apparentibus, saepe in imagine, per translationem plenam e. g. p. 313, 1*): 1 *indicatur, ubi circumerretur*: **a** *ante aliquem vel aliquid*: *α praep.*: ante: CIC. dom. 141 res . . . publica, quamquam erat exterminata mecum, tamen -batur a. oculos extinctoris sui (Sest. 7 mihi a. o. -atur rei publicae dignitas [*c. dat. personae etiam*: LIV. 34, 36, 6 LVCIF. Athan. 1, 36 p. 130, 5]. LVCR. 4, 978 *rerum simulacra*. LIV. 2, 59, 5 mali non suspicionem modo, sed apertam speciem -ari a. o. VAL. MAX. 8, 1 absol. 3. CELS. 2, 7, 20 quaedam a. o. *aegrotorum* tamquam imagines. SIL. 9, 41 a. o. atque ora. IVST. 26, 2, 5). LIV. 41, 18, 11 dum incautius a. signa -atur *consul*.
in *c. abl.* (*aliter l. 64*): IVST. 31, 2, 3 cum . . . in oculis principum . . . in foro . . . -tus . . . fuisset *Hannibal eqs.* (MARCELL. med. 20, 3 quibus *aegrotis* subito tenebrae -antur in o. *v. etiam l. 48*). *β dat.*: *rei*: CIC. Tusc. 2, 52 -entur species honestae (*i. fortium virorum*) animo (LIV. 1, 25, 3 nec his nec illis periculum . . ., publicum imperium servitiumque -atur a. futuraque . . . deinde . . . fortuna. VAL. MAX. 1, 7, 7 eadem a. *somniantis* . . . -ta species est. 5, 3, 5 mors animis hominum. SEN. benef. 4, 20, 3 spes . . . lucri. TAC. hist. 2, 80, 1 spes, timor, ratio, casus. *v. etiam l. 45 et cf. p. 313, 10*). LIV. 2, 54, 9 vestibulo (*vix abl. loc. ut etiam* 6, 16, 4. *cf.* 29, 24, 4 praetorio. PLIN. epist. 6, 16, 13 limini. paneg. 48, 4 foribus [SIDON. epist. 1, 5, 10]). 3, 5, 14 portenta . . . -ta oculis (35, 11, 3 non animis modo, sed prope o. SEN. clem. 1, 1, 8 forma rei publicae. QVINT. decl. 260 p. 67, 27 ut o. vestris sordidati -rentur. PLIN. epist. 4, 17, 4. DECL. in Catil. 104 -tum *Catilinam* . . . in perpetua custodia atque o. [*vix c.* in *coniung.*]. LACT. inst. 5, 9, 1 *iustitiam* -antem o. suis). 23, 27, 1 castris. *personae* (*v. etiam supra l. 29*): LIV. 2, 36, 4 aegro animi . . . in somnis -ta species. 30, 32, 5 contemplantibus . . . simul laeta simul tristia -bantur. SEN. contr. 1 praef. 5 -antia mihi et . . . se ostendentia (TAC. ann. 3, 18, 4 m. . . . ludibria rerum mortalium cunctis in negotiis -antur). SEN. dial. 11, 20, 1 nec quemquam . . . ex liberis tuis frequentius tibi -ari. SCRIB. LARG. 6 (= MARCELL. med. 1, 6) quibus *aegrotis* subitae vertigines -antur. FRONTIN. strat. 1, 5, 16 cum . . . omnibus -retur (*var. l.* adv-) Caudinae cladis exemplum. SVET. Aug. 94, 9 cuius *pueri* imago secundum quietem sibi -ta sit (Claud. 37, 2 s. . . . eadem speciem . . . noctibus -ari). PANEG. 2, 1, 4 adsistere -arique dicturo Catones ipsos et Tullios et Hortensios. LACT. inst. 2, 7, 20 Tiberio . . . per quietem -tus esse Iuppiter dicitur. 2, 7, 22 medico . . . Minervae species. BOETH. cons. 1, 3, 2 W. cuius *nutricis sc. Philosophiae* ab adulescentia laribus -tus fueram.

b *aliquo loco*: *α praep.*: BELL. Alex. 36, 4 paganos . . . et oppidanos in his locis -ari (LIV. 33, 47, 10 in foro [38, 1, 8. *v. etiam l. 34*]. PANEG. 7, 12, 8 in longinquioribus terris . . . -atur obscuritas. PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 334, 7 ut post mortem . . . umbrae in hac -entur caligine. *v. etiam infra l. 69. aliter l. 48. 50. 76*). SEN. contr. 9, 4, 18 illum . . . tristem circa coronam iudici -ari. SEN. dial. 3, 18, 2 extra causam -antibus commovetur *ira*. TAC. ann. 3, 37, 2 in urbe inter coetus et sermones hominum. SOL. 32, 31 per quas *harundines caesas* . . . -atur *hippopotamus*. *β locat. vel abl.* (*v. etiam l. 43*): LIV. 31, 11, 7 magnam partem *perfugarum* . . . palam Carthagini -ari. 34, 61, 4 Carthagine. *γ adv.*: LIV. 24, 23, 6 ubi ne suspecti -rentur *eqs.* OROS. hist. 3, 12, 30 miseranda ubique facies et atrocissimum miseriarum genus -batur.

2 *absolute*: LIV. 2, 36, 6 -tum totiens ⟨in⟩ somno Iovem. 24, 24, 2 dum . . . -retur miles. 35, 15, 6 legatus . . . ne . . . incommodus -retur. 40, 7, 4 cum incautior -retur *speculator*. SEN. dial. 4, 25, 3 quid est . . ., cur . . . in rabiem agat . . . -tus canis . . .? PLIN. nat. 21, 178 species vanas imaginesque conspicuas -ari (24, 164 TAC. ann. 16, 29, 2. *cf.* PLIN. nat. 24, 164 -antibus miraculis). PLIN. epist. 5, 9, 2 sedebant iudices . . ., -bantur advocati. AVIEN. orb. terr. 854 (*enumerantur gentes Taurum cingentes*) -atur . . . trux Sarmata, bellica . . . suboles. *tropice*: PLIN. nat. 24, 163 terrorem minasque serpentium -ari. TAC.

[Johann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ann. 14, 10, 2 -batur ... maris ... gravis adspectus. *translate* (*alia v. sub 1 passim*): LIV. 6, 17, 4 non -tam esse memoriam noctis illius (TAC. ann. 14, 63, 2). VAL. MAX. 5, 6, 2 nullum ... pietate Curtii erga patriam clarius -atur exemplum. TAC. hist. 5, 17, 1 quocumque oculos ... intenderet, captivitatem, clademque et dira omnia -ari. ann. 15, 54, 3 cum ... immensa pecunia et potentia -bantur. PLIN. epist. 2, 11, 12 -batur ... causae difficultas.

B *singularia*: **1** *de sono*: LVCR. 4, 1062 si abest, quod ames, praesto simulacra tamen sunt illius et nomen dulce -atur ad auris. **2** *pro subi. est enunt.*: SIDON. epist. 3, 2, 3 -atur ... mentibus singulorum, quod ... abrupisti tot repagula.

II *significantius, sc. notione se aliquo convertendi, obviam progrediendi sim.*: DECL. in Catil. 117 supplices ac congratulantes ... ad genua ... sese -turos (*var. l.* prosternentes) fore *matronas et liberos.* ITIN. Alex. 35 Alexandro venienti -ari decreverant *indigenae.* MART. CAP. 6, 675 (*in descriptione terrae*) Aegyptus introrsum ad meridiem tendit, donec a tergo Aethiopes -entur.

deriv.: ? obversatio.

compos.: circumobversor.

1. obversus, -a, -um *v.* obvertere.

2. obversus *adv. ab* ob *et* versus *sec.* adversus; *cf.* obvertere, 1. obversus *nec non* obversari. [*in var. l. p. 314, 36. 37. 39.*] *i. q. adversus*: RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 37 numquid maledictionem consecutus fores, si -s incedens levi palliolo rescripti tui contexisses opprobrium nostrum ...?

? **3. obversus** *praep. v. p. 314, 33.*

***obverto,** -ti, -sum, -ere. *ab* ob *et* vertere. *scripturam* ovvert- *testatur* MAR. VICTORIN. gramm. VI 19, 6. GLOSS. -o: in aliam partem verto. -it: convertit. *legitur inde a* PLAVTO (*bis*), *singulis locis ap.* TRAG. inc., SISENNAM, CIC. Arat. *et in* BELL. Afr., *bis ap.* LVCR., *saepius ap.* VERG., OV., LIV. [*confunditur in codd. passim c.* ab-, ad-, convertere *et c. simplici, praeterea e. g. c.* observ-. *loco manco*: PLAVT. Cas. 923. TAC. ann. 16, 35, 2 -sis (conv- *L*) in Demetrium ⟨...⟩.]

i. q. adversus aliquid vel aliquem vertere, convertere, flectere sim. (*indicatur, quo -atur, per dat. passim inde a* PLAVTO [*v. e. g. l. 45*], *acc. directionis p. 314, 30. 60, praep.* ob *l. 52*, in *c. acc. inde ab* OV. [*v. e. g. l. 53. p. 314, 25. 45*], ad *inde a* LIV. [*v. e. g. l. 59. p. 314, 27. 51*], adversus *p. 314, 30, c. adv.* eodem *l. 67*, huc *l. 67*, illuc *l. 67* introrsus *p. 314, 60*, invicem *p. 314, 58. 74*, paulum *p. 314, 70*, quo *l. 65*, quocumque *l. 64*):

I *transitive* (*v. etiam p. 314, 17. vi causativa q. v. l. 55*): **A** *usu communi* (*fere vi locali, in imagine e. g. l. 59. 60*, -ere mentem *l. 66*, audaciam *l. 58*): **1** *indicatur, quo*: **a** *dat.*: PLAVT. Pseud. 1021 ne in re secunda ... mihi -at cornua. VERG. georg. 2, 271 terga -erit *vitis* axi *i. polo arctico.* Aen. 6, 3 pelago proras (GLOSS. IV 455, 45 *ad l.*: ita dirigunt naves, ut ad pelagus proras prospiciant. *cf.* ARVS. gramm. VII 496, 13 [*inter* exempla elocutionum] -o navem loco [*affert* VERG.]). OV. met. 11, 475 -it lateri pendentes navita remos. ITALA Matth. 5, 39 (Tert. patient. 8 p. 13, 9) verberanti te ... etiam alteram genam -e (*gr.* στρέψον αὐτῷ, *Vulg.* praebe illi. *cf. l. 75*). **b** *praep.*: TRAG. inc. 94 quem aspectabant, cuius ob os ... ora -bant sua. OV. met. 12, 467 faciem ... -sus in agmen utrumque arma ... concussit (12, 605 arcus -it in illum. LIV. 9, 35, 2 signa in hostem. VAL. MAX. 9, 14, 1 quocumque ... accesserant, ora hominum in se -bant. CVRT. 8, 4, 5 nec ... destinare, in quam regionem -rent *pugnantes* corpora. RVFIN. Orig. in exod. 12, 2 terga in faciem legentis. *translate*: PS. VIGIL. THAPS. c. Arian. 1, 12 p. 194C audaciam suam in ... calumniae -ere quaestionem). SOL. 10, 1 (*in imag.*) nunc ... locus ... ad ... Europae gentes vela -ere (RVFIN. hist. 7, 24, 3 [*in imag.*] ad ... Nepotem stilum suae intentionis -it *Dionysius* [*gr.* πρὸς ὃν ... ἐνίσταται]. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 11 p. 672 posteriora sua -it ad faciem Iudaeorum [*gr. 2, 224* προσαπέστρεψεν τοῖς Ἰουδαίοις τὴν ἕδραν]). **c** *adv.*: LVCR. 4, 166 speculum quocumque -imus oris (*v. app. crit.*), res ibi respondent simili forma atque colore. OV. met. 2, 470 quo simul -it saevam cum lumine mentem (*i. fere* 'vultum'), ... dixit *eqs.* CVRT. 4, 15, 1 eodem suum *agmen.* PRVD. psych. 192 huc illuc frendens -it *equus* terga.

2 *absolute*: VERG. Aen. 3, 549 cornua velatarum -imus antemnarum (CLAVD. DON. *ad l.* p. 336, 26 -imus velatas antemnas, ut cursum navibus mutaremus. *in navigatione etiam*: OV. met. 3, 676 obstantes ... vult -ere remos. CLAVD. DON. Aen. 10, 290 p. 331, 17 proras [*Verg.*: advertit]. *v. etiam l. 46. 49. 60. p. 314, 9*). LIV. 27, 18, 16 flectere cornua *aciei* et -ere ordines. STAT. silv. 5, 1, 174 illum *maritum* ... circumdat *Priscilla* ... ulnis immotas -sa genas (*cf. l. 51*).

B *singularia*: **1** *fere i. q. in contrarium vertere, invertere*: CIC. Arat. 132 cum coeptant tutos contingere portus, -unt navem ... nautae adversamque trahunt ... ad littora puppim: sic conversa ... Argo *eqs.* (*gr. 345* ἐπιστρέψωσι κορώνην). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 1 p. 772 si quando ... ex utraque parte appetebatur ..., -bat socios suos (*gr. 5, 22* ἀντέστρεφε). AVELL. p. 244, 13 ut dicerent 'hoc quod ante saecula est, factum est in ultimis' ..., deinde -rent, quod et hoc, quod est in ultimis, ante saecula est. **2** *fere i. q. obtendere, opponere*: TERT. resurr. 43 p. 88, 26 exhortatio fastidiendae vitae huius -itur. RVFIN. Orig. in Rom. 2, 13 p. 909A huic ... moleste persistenti -imus et nos illud, quod ... propheta dicit: *eqs.*

II *mediopassive* (*ambigue e. g. l. 5. 7.* -sus *v. l. 16*): **A** *proprie*: SISENNA hist. 20 sicut steterat, manipulos -i iussit (*inf. item*: LIV. 6, 24, 7 circumagi signa -ique aciem ... in hostem. CVRT. 4, 15, 21 ni equites ... aversos *barbaros* ... caedendo in se -i coegissent. PLIN. nat. 14, 133 latus cellae vinariae aut certe fenestras -i in aquilonem oportere). OV. epist. 18, 191 caeruleas quotiens -or ad undas. AVSON. 417, 128 p. 282 P. prora -itur (*var. l.* adv-) amni. *fere pro obversari*: EPIT. Alex. 112 vis veneni linguam debilitabat tenebraeque oculis -bantur (oberrabantur *E*, -versabantur *Thomas*). **B** *translate fere i. q. se opponere*: STAT. Theb. 11, 484 quid belli -eris ausis ...?

III *reflexive* se -ere: OV. met. 5, 231 ad quam *Medusam* se trepido Phineus -erat (*var. l.* conv-) ore.

p. p. p. **obversus,** -a, -um (*genere verbi maxime aut mediopassivo aut indifferenter usurpato. vis transitiva servari videtur e. g. in abl. absol. sim. l. 50. 71. 72*; -us *aliquid v. p. 313, 53. 75*): **A** *usu communi* (*fere vi locali, translate vel in imagine infra l. 28. 38. 59*): **1** *de animantibus*: **a** *indicatur, quo*: BELL. Afr. 71, 1 Caesar ... copias ... condocefacere, ... quemadmodum -i adversariis (*sic edd. inde ab Aldina*, -os *codd.*) ... resisterent (*c. dat. etiam*: STAT. Theb. 8, 485 hunc turmis -um ... adgreditur. 9, 112 in ... eadem sese vestigia semper -us cunctis profert recipitque *Hippomedon pugnans.* MART. CAP. 6, 605 nobis -i antipodes). LIV. 6, 7, 3 ante signa -us in aciem, ordines interequitans: '*eqs.*' (TAC. ann. 4, 28, 3 reus ... -us in filium ... vocare ultores deos). SIL. 10, 110 -am spectans *aquila* ora ad Phaethontia prolem (TAC. hist. 3, 83, 1 [*transl.*] milite ad sanguinem et caedes -o. ann. 4, 54, 2 -us ad matrem ... ait *eqs.*). FLOR. epit. 1, 22, 16 Romanis adversus haec omnia -is. APVL. met. 2, 28, 5 tunc orientem -us incrementa solis augusti tacitus imprecatus ... studia praesentium ad miraculum ... adrexit (*v. etiam infra l. 60 et cf. l. 53; at sunt qui praep.* obversus *c. acc. sec.* versus *accipere malint, propter enuntiati structuram non sine quodam iure*). **b** *non indicatur, quo*: VERG. Aen. 9, 622 nervo (*abl.*) ... -us equino contendit telum. PLIN. nat. 8, 166 equas favonio flante -as (*var. l.* -us) animalem concipere spiritum. 9, 175 refugere *pisces* in suas cavernas et in his -os (*var. l.* -us) stare. TAC. hist. 3, 11, 4 (*transl.*) -is militum studiis. CYPR. GALL. gen. 128 deiectos ... procul sacratis dimovet hortis -osque (-usque *G*) locat *sc. deus primos homines* (*Vulg. gen. 3, 24* collocavit ante paradisum). num. 600 -us et instans cornipedem terret *angelus* (*Vulg. num. 22, 22/23* stetit ... contra Balaam; angelum stantem in via). *pl. masc. pro subst.*: TAC. ann. 12, 14, 2 profligatis -v⟨er⟩sis (obusis *ML*, obviis *Andresen*).

2 *de rebus*: **a** *indicatur, quo*: OV. fast. 5, 381 Pelion Haemoniae mons est -us in austros (LIV. 44, 11, 3 -a *Cassandrea* in regionem Magnesiae duobus ... promunturiis. SEN. nat. 1, 17, 1 inquirant *philosophi*, quid ita facies nostra nobis et quidem in nos -a reddatur *speculo.* MELA 1, 109 in Caspium pelagus -i *montes.* PLIN. nat. 17, 23 in aquilonem -as vites et arbores poni. TAC. hist. 4, 16, 3 haud procul a ... Rheno et -is in hostem navibus. ann. 4, 67, 2 aestas [*i. insula aestate*] in favonium -a). LIV. 2, 10, 5 -is comminus ad ineundum proelium armis ... miraculo audaciae obstupefecit hostes (COLVM. 9, 7, 5 domicilia *apium* ... -a ... ad hibernum orientem componi debebunt). SEN. Phaedr. 932 orbem ... nostris pedibus -um *sc. antipodas* (*c. dat. etiam*: PLIN. nat. 3, 8 Atlantico oceano -a *ora.* 6, 164 fauces ... hiberno orienti -as. SOL. 38, 10 occidenti. 52, 50 soli. 56, 10 [*inde* MART. CAP. 6, 702] promuntorio. PALLAD. 3, 18, 2 partes notentur, quibus -ae steterant *plantae.* OROS. hist. 6, 11, 9 colles sibi invicem -os. *v. etiam l. 47*). SEN. dial. 1, 6, 5 (*transl.*) non fulgetis extrinsecus, bona vestra introrsus -a sunt. COLVM. 8, 3, 1 frons *cellarum* orientem sit -a (*cf. l. 30*). **b** *non indicatur, quo*: LVCR. 2, 807 cauda ... pavonis, larga cum luce repleta est, ... mutat ... -a *sc. luci* colores. FEST. p. 213 Pectuscum Palati dicta est ea regio urbis, quam Romulus -am posuit. GERM. 28 -a refulgent ora feris *i. ursis.* SEN. apocol. 7 (*vers.*) iugum, quod Phoebus ortu semper -o videt. STAT. silv. 3, 2, 94 omnia Chalcidicas turres *i. Neapolim* -a salutant. CYPR. GALL. gen. 173 aedibus (*? i. horto Eden, cf. Vulg. gen. 4, 16*) -is. exod. 419 Magdala tellus ... -o confinis Bellisephoni (*Vulg. exod. 14, 2* quae est ... contra Beelsephon). num. 187 -o de cardine respicit auster. SIDON. carm. 22, 153 (*describitur domus*) -is paulum ... cornibus alae. CLAVD. MAM. anim. 3, 10 p. 171, 14 tramites ... -o poste claudere. PASS. Theclae epit. IV 3 p. 152, 10 leaena sedente supra se virgine -o capite lambebat pedes eius.

B *usu singulari fere i. q. contrarius*: APVL. flor. 18 p. 89 sophistarum argumenta -a invicem. CLAVD. MAM. anim. 3, 12 p. 176, 9 quid -um vero quidve diversum.

deriv.: obversio. *Johann.*

obvia, (-ae) *f. ab* in obviam *sim. fictum, cf. p. 317, 9 et var. lect. p. 317, 12.* GLOSS. II 233, 3 ἀπαντή -a. 463, 22 ὑπαντή -a.

***obviam** *adv. ex* ob viam. *scrib.* ob(b)i- *e. g.* ITALA psalm. 151, 6 (Veron.). Ioh. 12, 18 (gat.; *ibid. 11, 20* obiavit) *et in var. l. saepius, maxime* VVLG. ov(v)i- *e. g.* ITALA gen. 29, 13 (Lugd., *qui ubique hanc formam adhibere videtur*). exod. 18, 7 (Monac.). Ioh. 12, 13 (cod. r). *cf. p. 319, 19.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 147 '-m' ad viam. CHAR. gramm. p. 271, 1 B. '-m' pro 'obvius' (*afferuntur exempla iunc-*

[Hermans-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

turarum q. s. -m esse, venire, fieri; *cf.* ASPER *p. 316, 37*). GLOSS. ἀπαντη⟨τι⟩κῶς. εἰς ὑπαντήν. ἐξ ἐναντίας. *legitur inde a* NAEV., PLAVTO, ENN. scaen., TER. *aliisque scaenicis*, CATONE (*certis exemplis l. 20. p. 316, 22*); *in dactylis substituitur* obvius. [*pedem.* obya; *sard. centr.* obia, *sept.* ávia. *cf. M.-L. 6026. Wagner II 181. G.*]

fere *i. q.* adversum (*tam in neutram quam in bonam vel malam partem; vix recte trad.* -m contra CAES. Gall. 7, 28, 1 [c. *om. U, del. Faernus; aliter p. 319, 33*]): I *ponitur per se* (*saepe accedit dat., ?gen. sec.* in -m *p. 316, 68*): A *iuncturae verbales* (*in prosa* -m *antecedere solet; sequitur e. g. in* CIC. *orationibus bis tantum* [fit -m *p. 316, 24. 25; antecedit 17*^{ies}], *ap.* SALL. *nonnisi* Iug. 14, 25 [*antecedit 14*^{ies}], *ap.* LIV. *11*^{ies} [*antecedit 81*^{ies}]): 1 *cum verbis motum significantibus*: a *variis*: NAEV. carm. frg. 44 censet eo venturum -m Poenum (PLAVT. Epid. 165. *al.* TRABEA com. 4 TER. Eun. 843 SISENNA Miles. frg. 5 QVADRIG. hist. 57 CIC. Verr. II 5, 129. *et passim*). PLAVT. Cas. 618 cui ... -m eveniant morae. Men. 1057 praecucurristi. Pseud. 1242 deferam *minas*. CATO or. frg. 1, 12 (43 M.) exercitum -m duci (*Paul. Fest.*, obvium [*cf. p. 320, 58*] *Fest. et edd. incertum an recte. huc potius pertinet etiam* LIV. 21, 50, 7 classem ornatam -m duxit). orig. 83 imperator Poenus ... -m Romano exercitu progreditur (LIV. 7, 10, 12 [prae- *var. l.*]. 24, 36, 6. *al.* SVET. Claud. 24, 3. GELL. 9, 11, 6 *ex libris annalibus.* AMM. 29, 5, 46). TER. Hec. 359 pueris curre ... -m ([DON.: p. occurrere]. VVLG. gen. 29, 13. *cf. p. 320, 33*). Haut. 249 abi ... illis -m (VVLG. I Macc. 5, 39; *gr.* ἐπορεύθη ... εἰς συνάντησιν, rec. L in -m, rec. B prodivit ... -m). Eun. 256 concurrunt. Ad. 311 (*vix ad* obvius *p. 320, 52*) familiam dari mihi -m. GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 5 advenit. RHET. Her. 4, 51, 64 illi -m pergam (CAPITOL. Max. Balb. 2, 5 LACT. mort. pers. 45, 7^{v} HIL. ad Const. 1, 6, 2 DICT. 2, 32. 3, 7. *al.*). CIC. Verr. II 2, 65 mihi -m ... processerunt (Sest. 68 Phil. 2, 78. 106. *al.* GALBA Cic. fam. 10, 30, 1 HIRT. Gall. 8, 51, 3. SALL. Iug. 53, 5 instructi ... -m procedunt [obvius *quater*]. LIV. 6, 25, 7. *al.*). 2, 172 ut huic ... -m prodirent (Mur. 68. 73 Phil. 2, 58 *et saepius in epistulis.* BELL. Alex. 58, 4 SVET. Tib. 72, 1. *al.*). Planc. 96 (*an ad* obvius *p. 319, 24?*) cum ... paene insula mihi sese -m ferre vellet (IVST. 5, 4, 14 AMM. 22, 8, 14). Att. 3, 8, 1 illi -m misimus ..., ut ... veniret (6, 7, 2 litteras [*cf. p. 320, 46 et* fam. 2, 12, 3 epistulas]. 12, 5, 4 Tironem. *al.* SALL. Iug. 106, 1 R. GEST. div. Aug. 12 LIV. 10, 12, 2. 21, 9, 3. *et saepe*). fam. 12, 23, 2 Brundisium erat profectus -m legionibus (CAES. Gall. 7, 12, 1 BELL. Afr. 88, 7 LIV. 22, 11, 5. *al.*). CAES. civ. 1, 18, 2 -m ... Antonio exierunt (LIV. 8, 12, 1. 35, 4, 2. 42, 1, 7 [obvius *semel*]. SEN. nat. 6, 32, 12. *al.*). NEP. Alc. 6, 1 descendisset. LIV. 1, 15, 3 -m egressi, ut ... acie decernerent (3, 26, 11. *al.* CVRT. 5, 1, 19. *et saepius*). 2, 50, 4 acta *pecora*. 5, 23, 4 ordinibus -m effusis (7, 36, 7. *al.* VELL. 2, 45, 5. 2, 112, 4 PANEG. 5, 8, 1). ASCON. Mil. p. 33, 9 contendisse. *al.* c. *praeverbio* ob-: PLAVT. Amph. 985 qui -m obsistat mihi (Capt. 791 obstiterit. *cf. p. 316, 43*). Asin. 404 quisque -m huic occesserit irato (412. Pseud. 250 [acc- *codd.*, *item* Trin. 1138]. Stich. 672). Epid. 214 *meretrices* -m ... occurrebant ... amatoribus (POMPON. Atell. 125 LIV. 4, 40, 3. IVST. 1, 6, 13 [*inde* OROS. hist. 1, 19, 9]. HIER. epist. 39, 3, 2 PAVLA *ibidem* 46, 13, 1 SYNON. Cic. p. 422, 21. *cf. p. 316, 71*). Pseud. 592 qui oculis meis -m ... obicitur (LIV. 22, 6, 4 se ... obiecerat). ENN. scaen. 136 ut ... liberi ... morti occumbant -m. TER. Ad. 322 (*locus ne Sostrata quidem compellata ad* obvius *pertinere vid.*) opportune te obtulisti mi -m (SVLP. SEV. chron. 1, 45, 1. *cf. p. 317, 7*). *vix constat de* TER. Phorm. 52 -m conabar tibi (DON.: 'conabar' absolute [*probatur vol. IV 349, 61*]. an ἔλλειψις est, ut desit 'ire'?).

b ire (*sic tantum* TAC., *de* LIV. *v. p. 320, 29; e coni. dub.* ACC. trag. 436, *contextu incerto* SALL. hist. frg. 1, 92): α *quolibet modo*: PLAVT. Capt. 501 eunt -m gratulanturque. Epid. 100 cesso ire -m (Mil. 896). Merc. 598 ibo -m (Mil. 1381 Most. 540 TER. Haut. 340). Most. 336 num non vis me -m his ire ...? Poen. 1162 (*interpol.?*) quid si eamus illis -m? Pseud. 1293 vir malus viro optumo -m it. Rud. 856 iube illos in urbem ire -m ad portum mihi. TER. Phorm. 253 Phaedriam ... video ... mihi ire -m. CIC. Mur. 67 candidatis. Att. 2, 1, 5 non est itum -m. LIV. 23, 7, 9 ut ... cum coniugibus ac liberis -m irent Hannibali (*cf.* 23, 10, 8). 27, 38, 7 ne ... -m ire fratri posset *Hannibal*. 27, 45, 9 ovantibus. 29, 14, 10 deae. CVRT. 10, 2, 28 (*antea*: excipient). TAC. ann. 11, 32, 2. PLIN. epist. 10, 10, 2 -m iturus ... rogo permittas mihi quam longissime occurrere tibi. *al.* *tropice*: SEN. epist. 67, 6 vulneribus (*cf.* AVELL. p. 22, 19 gladiis). 74, 9 ire -m cadentibus cupimus. TAC. Agr. 18, 2 discrimini. dial. 41, 4 cum clementia cognoscentis -m periclitantibus eat. IVST. 2, 3, 12 non expectaturos Scythas, dum ad se veniatur ..., ultroque praedae ituros -m. β *modo infesto*: PLAVT. Amph. 263 ibo ego illi -m neque ego huc hominem ... sinam ... accedere. Cas. 357 quid si propius attollamus signa eamusque -m? PLANC. Cic. fam. 10, 18, 2 hostibus (SALL. Catil. 6, 5 Iug. 97, 5 hist. frg. 1, 138 NEP. Milt. 4, 4. LIV. 2, 6, 5 hosti [9, 23, 4. *al.* CVRT. 5, 8, 10 TAC. hist. 4, 13, 2]). SALL. hist. frg. 3, 96 Gallis ... -m ire et ultro ⟨of⟩ferre pugnam (*cf.* TAC. hist. 3, 18, 1 -m ire ultroque adgredi hostem). or. Lep. 7 agundum atque -m eundum est ..., ne *eqs.* (LIV. 33, 20, 2 si ..., se -m ituros, non ab odio ullo, sed ne *eqs.*). LIV. 1, 36, 1 -m ire ac prohibere. 25, 34, 7 ut nocte Indibili -m iret et quocumque occurrisset loco proelium consereret. *al.* TAC. hist. 3, 70, 3 iret -m legionibus et ... certaret. ann. 12, 31, 1. ITALA Ios. 11, 20 (Lugd., Aug. loc. hept. 6, 16 quaest. hept. 6, 18) ut -m irent ad bellum in Istrahel (ad I. *Aug.; gr.* συναντᾶν εἰς πόλεμον πρὸς 'I., *Vulg.* pugnarent contra I.). *saepe.* *tropice* (*cf. p. 315, 81*): CIC. Verr. II 1, 106 cupiditati hominum ait se -m ire (LIV. 3, 35, 7. 7, 9, 4). TIRO Gell. 6, 3, 42 sceleribus (SALL. Iug. 22, 4). SALL. Iug. 5, 1 superbiae. 7, 4 periculis (LIV. 29, 4, 1). 14, 25 iniuriae (LIV. 3, 37, 8). 31, 4 potentiae. 42, 1 actionibus. LIV. 3, 59, 4 licentiae. 4, 2, 11 audaciae temeritatique. 9, 14, 16 irae (24, 31, 11). 9, 26, 18 crimini (9, 34, 14. 33, 28, 9). 23, 18, 9 coeptis (23, 28, 7 ire -m c. atque obsistere). 28, 24, 12 reprehendere ... tribunos ea, quae fierent, et conari -m ire. 42, 11, 3 conatis (*cf.* IVST. 2, 15, 16 conatibus). VAL. MAX. 3, 8, 5 voluntati. PHAEDR. app. 6, 12 subdolis. SEN. dial. 6, 1, 1 dolori. 9, 11, 1 fortunae. clem. 1, 25, 4 *malis.* CVRT. 10, 2, 26 spei. PLIN. nat. 8, 152 (*de rabie canum*) -m itur ... fimo inmixto canum cibis (*in re medicinali ut*: GARG. MART. med. 56 p. 203, 14 cathartico per hanc potionem iri -m posse. *per imaginem* VLP. dig. 1, 18, 3, 1 furiosis ... eo remedio ... -m eundum est *eqs.*). PS. QVINT. decl. 8, 7 consolationibus. 13, 10 exemplo (*abl.*) ... -m publice eundum est et obiciendae adversus ... licentiam ... manus. TAC. hist. 2, 33, 1 sententiae (*opp.* accedebat. DICT. 2, 29 -m ... sententiis ire [*del. Rohde, cf. p. 315, 28*] pergit). *al.*

c fieri: CATO or. frg. 1, 10 (31 M.) mihi ... -m fiunt. TER. Andr. 590 ut hinc te intro ire iussi, ... hic fit mi -m (*cf.* Phorm. 617 ut abii ..., fit ... -m mihi Phormio). Eun. 328. CIC. Verr. I 18 fit -m casu ei multitudini C. Curio. Mil. 28 -m fit ei Clodius. 29 fit -m Clodio. Att. 16, 13, 1 -m mihi fit tabellarius, qui me offendit *eqs.* VAL. MAX. 7, 3 ext. 1 asinarium forte ... -m factum (sibi obvium *Paris, unde* obvium factum *Halm probabiliter, cf. p. 320, 22*). MELA 1, 10 EPIST. Alex. l. 296 H. HYG. astr. 2, 5 p. 39, 11. *al.* AVG. civ. 19, 7 p. 366, 10 D. SVLP. SEV. chron. 1, 26, 6 EVSTATH. Basil. hex. 2, 5, 2.

2 *cum verbis statum significantibus*: a esse (*falso trad.* LIV. 4, 58, 1, *ubi* obvia *dett. probante Madvigio, cf. p. 321, 11*): PLAVT. Aul. 345 si nihil -m est. Bacch. 667 quem quaero, optume eccum -m mihi est. Capt. 521 (*interpol.?*). Cas. 968 hac iter faciundumst; nam illac lumbifragiumst -m. 969 Mil. 898 Poen. 135. 807 in comitio estote -m. Stich. 524. TER. Phorm. 196 ipsest quem volui -m. ACC. trag. 263. SALL. hist. frg. 2, 112 -m fuere (*explicat* ASPER Char. gramm. p. 271, 2 B. vetuste '-m f.', adverbio maluit uti quam nomine). FLOR. Verg. p. 183, 5 mihi ... -m subito quidam fuere. TERT. pudic. 8 p. 254, 10 ut fornicationi -m esset (isset *Pamelius*, iret *Scaliger*). PS. AVR. VICT. orig. 2, 3 puerum ... -m illi fuisse. VVLG. gen. 32, 1 (venerunt *cod. unus, cf. Itala Lugd. al.* occurrerunt). *adde p. 317, 65. 67.* b (ob)stare: PLAVT. Stich. 287 si rex obstabit -m (*cf. p. 315, 45*). VVLG. I Macc. 9, 11 steterunt illis -m (*gr.* ἔστησαν εἰς συνάντησιν, rec. L in [*om. XG*] -m, *rec. B* contra exercitum). c habere (*dub. vel falso trad.* VVLG. gen. 33, 8 I reg. 10, 5. OROS. hist. 4, 6, 25 [*v. Svennung, Oros. 160*]; *potius ad* obvius *pertinent etiam* QVINT. *p. 321, 49* [*cf. p. 321, 17*]. IVST. 11, 7, 6 PASS. Paul. 14): GELL. 17, 4, 2 *Philemonem* cum forte habuisset -m *Menander.* PS. AVR. VICT. orig. 2, 2 quem ... -m habuisset.

3 *cum verbo nanciscendi* (*cf. p. 321, 19*): PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 505 quicquid invenisset -m, depopulatus est (*gr.* πᾶν τὸ προσπῖπτον).

B *locutione concisa* (*dub. p. 315, 55; suppl.* ire LIV. 45, 44, 19): TER. Andr. 532 eccum ipsum -m (Chremem *add. pars codd., legisse videtur* DON.; -m *del. Bentley. cf. l. 78*). CIC. Att. 4, 18, 4 huic -m Cato et Servilius ... ad portam. 13, 11, 2 si constituerit, quando -m.

? *pro adi.*: VITA Iust. Lugd. (BHL 4599) 1 cum egressus in publicum -m (*sc. factos; vix cum* egressus *iungendum est*) ignaros ferro confodisset.

C -m itio: *v. vol. VII 2, 568, 9.*

II *iungitur c. praepos.*: A in -m (*cf.* in occursum): 1 *iunctim*: a *in script. sacris fere ad redd. gr.* εἰς συνάντησιν (ἀπ-, ὑπ-) *vel* συναντήν *sim.* (*c. dat. vel gen. sec. gr.*; VVLG. *praebere solet* in occursum *vel* -m *solum, quod etiam in* ITALA *saepenumero adhibetur; afferuntur specimina selecta*): ITALA gen. 14, 17 (Ps. Orig. de Melch. l. 105) exivit rex Sodomorum in -m Abrahae (30, 16 [Lugd.] eius. exod. 4, 14 [*ibid.*] tibi. Matth. 25, 1 [codd. dδff^{1}, *cf. p. 317, 9 et* Orig. in Matth. ser. 63 p. 147, 8. 64 p. 148, 24 Caes. Arel. epist. ad virg. 1, 2; sponsi *dδ*, sponso *ff*^{1}]. 25, 6 [cod. r, *cf.* ff^{1} ite; -m eius Epiphan. in euang. 36 *R bis, cf.* PAVL. NOL. carm. 24, 935]. Ioh. 12, 13 [cod. d, *cf.* Victorin. Poetov. in apoc. 4, 7] eius. *et saepe*). 18, 2 (Ps. Orig. tract. 2 p. 14, 2. *al.*) occurrit in -m illis (VVLG. Tob. 11, 10, *ubi in om. pars codd.*). 32, 7 (Lugd.) venit in -m tibi (exod. 5, 20 [*ibid.*] sibi. *al.*). iud. 7, 24 (*ibid.*) descendite in -m Madiam (III reg. 21, 18 [Lucif. Athan. 1, 19 p. 99, 23] regi. *inde* PS. PHILO antiq. 31, 2 inimicorum). IV reg. 5, 26 (Ps. Aug. serm. 43, 6) quemadmodum properarit Naaman in -m tui. I Thess. 4, 17 (cod. d *al.*) rapiemur in nubibus in -m Christo in aera. *et passim.* *locutione concisa* (*sec. gr.*): ITALA I Macc. 16, 5 (rec. L = VVLG.) ecce exercitus ... ⌊in -m illis⌋ (-m veniebat eis rec. B, -m illi venit rec. X. *cf. supra l. 54*). b *apud alios auctores* (*falso conicitur* CAPITOL. Max. Balb. 2, 5): RVFIN. hist. mon. 1 p. 403^{A} procurrunt in -m (*cf.* AVG. quaest. hept. 7, 49 p. 484, 20 canes solent dominis ... currere in -m). 21 p. 443^{C} in -m nobis ... contendunt. SACR. Gelas. 3, 91 p. 748 emitte angelos ... in -m illius (ei *Leofr.*). VITAE patr. 6, 4, 35 venite in -m solitario illi ([in occursum *3, 118. 7, 12, 7*]. GREG.

[*Hermans-Ehlers*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TVR. Andr. 19 *serpens* venit in -m [v. ei -m, v. -m *var. ll.*]. glor. conf. 44 ei [in *om. cod. unus; antea bis* in occursum]. Iul. 7 *seq.* revertebatur in -m. Mart. 4, 35 nobis). GREG. TVR. dorm. 11 egressi sunt ... martyres in -m augusti ([in -m augusto, -m augusto *var. ll.; antea* in occursum]. Franc. 10, 15 p. 503, 21 [in *om. codd. duo*]. vit. patr. 6, 3). glor. mart. 79 elevata in -m manu. Iul. 32 caterva ... eat in -m. vit. patr. 6, 6 in -m se ignis obtulit.

2 *disiunctim*: PELAG. epist. ad Demetr. 10 p. 26A sapientibus iuncta virginibus in sponsi -m praepararis (*pertinet ad* Matth. 25, 1 sqq., *v. p. 316, 66; forsitan subaudiatur* in occursum).

B ab -m: EPIPHAN. in euang. 33 p. 65, 28 exclusi sunt ab -m Christi (*var. l.* ab obvia *et* Christo; *v. Erikson, Sprachl. Bem. 39, cui* ab obvia *coll.* ab occursu *haud displicet*).

deriv.: obvia, obvius.

obviātio, -ōnis *f.* *ab* obviare. GLOSS. II 463, 23 ὑπάντησις -o occursus. GLOSS.[L] III Abol. Y 10 ypopanti (*i.* ὑπαπαντή): susceptio ... vel -o. [*falso* CIC. Att. 13, 50, 4 *P pro* obviam it-.] *fere i. q. occursus, susceptio*: ORIG. in Matth. 16, 1 p. 464, 3 quale quidem tempus exigit declinationem, quale autem -em periculorum (*gr.* τὴν εἰς τὸν ἀγῶνα προθυμίαν. *antea*: nec semper convenit declinare pericula nec semper obviare periculis, *gr.* ὁμόσε χωρεῖν πρὸς αὐτούς. *cf. p. 319, 10*).

obvigilo, -ātum, -āre. *ab* ob *et* vigilare. *fere i. q. animo obstinato vigilare*: PLAVT. Bacch. 398 -tost opus (*cf. Persa 615* advigila).

***obvio**, -āvī, -ātum, -āre *et* **-or**, -ātus sum, -ārī. *ab* obvius. *scrib.* obi- *et* o(v)vi- *in* ITALA, *v. s.* obviam. *inter verba act. exhibet* CHAR. gramm. p. 473, 31 B.; *deponens* (*sec.* adversari) *exstat* ITALA *l. 79. p. 318, 2, cf. p. 318, 31. 76 et* GLOSS. III 43, 2 συναντήσας ... -tus (*corruptum? cf. 62, 11* ὑπαντήσας ... oblatus). *ex formis perf. breviores tantum invenimus* -asse, -asse(n)t, *sed* -averit (*l. 45. al.*) *iuxta* -arit (*l. 58. al.*). GLOSS. ὑπαντῶ. συναντῶ. ἀπαντῶ. ἐναντιοῦμαι. GLOSS.[L] V Abba OB 81 -at: retinet, reluctatur (Aa o 289). *cf. p. 229, 12. legitur vix ante* ITALAM, *quoniam* QVINT. *l. 39 non minus quam* SALL. *l. 38 corruptum,* MARCELL. dig. *p. 318, 18 spurium videtur; in poesi* VEN. FORT. Mart. 1, 488 ARATOR act. 2, 516. [*val.* (*dial.*) nuiba; *sard. centr. vet.* oviare, *sard. centr.* oyare, boyare, abboyare, *mer.* obiai; *hisp. vet.* uviar, uyar. *cf. M.-L. 6027. Wagner II 181sq. Corominas IV 720. G.*] [*falsa var. l.* SALL. Iug. 5, 1 -tum *pro* obviam itum; *idem recte coniecisse videtur Burmannus* QVINT. decl. 307 p. 207, 2 nequitia -tum (obviam *A*[1]) est legi.]

I *intransitive i. q. obviam ire* (*pass. impers. p. 318, 9. 11. al.; graece respondet* ἀπαντᾶν [συν-, ὑπ-], *nisi alia adnotantur; accedit dat. saepe,* in *infra l. 81,* ad *p. 318, 39, ?* cum *p. 318, 29*): A *in neutram vel bonam partem*: 1 *usu vario*: ITALA gen. 32, 18 (Lugd.) si tibi -verit ... Esau et interrogaverit te (*Vulg.* obvium habueris). exod. 4, 27 (*ibid.*) *Aron* -vit illi *Moysei* ... et osculati sunt alterutrum (*Vulg.* perrexit obviam). 23, 4 (Aug. quaest. hept. 2, 88 Ps. Aug. spec. 16) si ... -veris bovi (bovem *var. l., cf. p. 318, 69; Vulg.* occurreris). iud. 6, 12 (Ps. Philo antiq. 35, 1) -vit ei angelus (*gr.* ὤφθη, *Lugd.* visus est, *Vulg.* apparuit). *al.* IVL. VAL. 1, 11 -at forte Nicolao. 2, 6 cum ... puero isti ... Atheniensium cur⟨i⟩ae maiestas -ret atque oculis eius sese ... ostentaret. *al.* ITIN. Anton. Plac. rec. A 37 multitudo monachorum ... -verunt nobis. *et saepius. latius vel tropice*: IVL. VAL. 3, 16 quamvis propter -are oculis videretur *insula*. EXPOS. mundi 41 inde -at Galatia (*cf.* 51 a Thracia ... -antem invenies Macedoniam). Ps. PHILO antiq. 13, 4 (*ad lev. 23, 1sqq.*) cum -verint vobis tempora. RVRIC. epist. 2, 52 p. 434, 4 neque esset aliquid tam longinquum ..., quod ⟨non⟩ mentium obtutibus -arit (*cf. 2, 10 p. 385, 27* quod mentis aspectibus non pateret). APON. 1 p. 3 nobis liber Salomonis ... velut lampada -vit. GREG. M. moral. 1, 52 p. 550[D] bono operi dum laus humana -at (*seq.* oblata). 2 *usu reciproco*: ITALA psalm. 84, 11 (Sangerm. *al., cf.* VVLG.) misericordia et veritas -verunt (*gr.* συνήντησαν), sibi *add. pleraeque verss. et postulat* HIER. epist. 106, 55, 2). prov. 22, 2 (Ps. Aug. quaest. test. I 32 p. 60, 11, *cf.* VVLG.) dives et pauper -verunt (*gr.* συνήντησαν ἀλλήλοις, VVLG. -verunt [obviam fuerunt, o. veniunt *var. ll.*] sibi). 29, 13 (Salon. in prov. p. 986[D]) pauper et creditor -verunt sibi (*gr.* ἀλλήλοις συνελθόντων, VVLG. obviam fuerunt [-verunt *var. l.*] sibi, *sed* capit. ser. Aa 55 p. 20 -ant se). VEG. mil. 3, 4 scutis invicem -antibus niti. EVAGR. sent. mon. p. 1185[C] plenus scientia et actor bonorum -verunt sibi (*gr.* ὑπήντησαν ἀλλήλοις, *alt. vers.* occurrerunt invicem). VINDIC. med. 25 p. 224, 8 si ... utrorumque semen permixtum -ando sibi in vasculorum cavitatem ceciderit. GREG. M. past. 1, 9 p. 22[C] ut per ... excessus oris et operis quasi per -antia saxa (*velut Symplegadas*) frangatur *navis cordis*. BENED. reg. 63, 15 sibi -ant fratres.

B *modo infesto*: 1 *praevalente vi corporali*: a *de animantibus*: ITALA exod. 4, 24 (Lugd. *al.*) -vit illi angelus domini et quaerebat eum occidere (*Vulg.* occurrit). iud. 14, 5 (Ps. Orig. tract. 13) catulus leonis rugiens -tus est eis (*gr.* εἰς ἀπάντησιν *vel* συν-, *Lugd.* surgens in oviam, *Aug. in psalm. 80, 11* ibat in obviam, *Vulg.* occurrit). 15, 12 (Lugd.) ne quando -etis vos in me ([*gr.* ἐν ἐμοί, *om. Vulg.*]. ITIN. Alex. 29 Ariobarzanen in se armatum ... -asse). I reg. 15, 2 (cod. 93 *marg.*, Lucif. reg. apost. 2; *Vulg.* restitit). III reg. 2, 34 (cod. 93 *marg.; Vulg.* adgressus). I Macc. 4, 29 (rec. L) -vit illis Iudas (illos *cod. G; rec. B et Vulg.* occurrit). Luc. 14, 31 (cod. a *al.*) -are ei, qui ... venit adversus se (-ari cod. d, *Vulg.* occurrere). *al.* ITIN. Alex. 8. 16. 26 ferventius -ans re provisa plerosque Alexander disicit. *ibid.* laevum ..., quod Darii cornu dextro -bat (IVL. VAL. 1, 43). IVL. VAL. 1, 36 (*Hist. Alex. M. I p. 39, 24 Kr.* ἀντιτάσσεσθε). 2, 5 (*p. 66, 13* πολεμεῖν). *al.* QVEROL. p. 23, 7 R. interdictum fuerat, ne -rem furibus (*antea*: fures ... excipe, f. require). ANON. de mach. bell. 18, 6 hostium incursibus non vi solum et viribus -ando, sed etiam artis ingenio (*i. machinis*). COD. Theod. 9, 14, 2 (= Iust. 3, 27, 1, 1) nullus parcat militi, cui -ari (-are *var. l. et Iust.*) telo oporteat ut latroni. AVELL. p. 399, 16 quatenus ... posset lupis ... -ari. *al.* b *de rebus*: VVLG. Sirach 43, 24 ros -ans ab ardore venienti. MACR. somn. 1, 6, 47 quae *sphaerae* et superioris rapidis motibus -rent. CASSIOD. anim. praef. p. 1282[A] nominum similitudines quasi ramos -antes abscidere. *per imaginem*: RVFIN. Orig. in exod. 5, 5 p. 190, 22 *si* -et ... tibi mare et contradicentium fluctus occurrat, percute tu obluctantes undas.

2 *praevalente vi incorporali*: a *in univ.*: α *usu vario*: MARCELL. dig. 39, 5, 20, 1 (*locus inde a Cuiacio multis suspectus*) suae confessioni -are. ITALA deut. 31, 29 (Lugd.) -bunt vobis mala (occurrent *Aug. loc. hept. 5, 71 et Vulg.*). ITIN. Alex. 38 quae fato -ba⟨n⟩t (SCHOL. Hor. carm. 2, 13, 13). QVEROL. p. 52, 17 R. ut redeunti -rem thesauro (*seq.* renitenti ac repugnanti). AMBR. c. Aux. 7 p. 1009[B] divinae -are sententiae (hex. 1, 6, 24 *subi.* opinio). Iac. 1, 8, 36 voluntati domini -are (CASSIOD. var. 5, 4, 7. *al.*). off. 1, 38, 189 fortis ... est viri ... -are cogitatione provida rebus futuris (*tamquam hostibus*). *al.* MACR. exc. gramm. V 616, 24 regula his temporibus -vit. Ps. AVG. hypomn. 4, 5, 8 concupiscentiam ... -antem et resistentem et praevalentem legi mentis. VINDIC. med. 33 p. 230, 1 certante ... spiritu ... cum festinatione exeundi et -ante frigore festinationi (*Neuenar*, -ne *cod.*, ⟨cum⟩ -ne *Wellmann*) intrandi. MART. CAP. 8, 853 quod ... meis non poterit rationibus -are (-ari *superscripto* resisti *A, ed. pr.*). COD. Theod. 12, 1, 161 fraudibus -andum est (13, 7, 2 [= Iust. 11, 4, 1 pr.]. NOVELL. Maior. 7, 15. COD. Iust. 1, 2, 9 pr. [= 11, 18, 1 pr.] *seq.* ne). GREG. M. moral. 3, 16 p. 607[C] quod ex dolore -at (*opp.* quod ex munere sublevat). *al.* β *medendo sim.*: PALLAD. 1, 35, 14 grandini creditur -are, si quis crocodili pellem ... circumferat. 4, 10, 4 asini urina ... vermibus -bit. THEOD. PRISC. eup. faen. 31 omnibus ... fomentatione nos conveniet -are (*seq.* subvenire). gyn. 5 omnibus ... stypticis -andum est. 27 ad haec ... adiutoriis salubribus -amus. log. 60 novimus ... causis difficilibus magnis medicinae remediis -ari. *in imag.*: CASSIOD. in psalm. 129 concl. l. 188 quam noxia sit superbia, cui non desinit frequens -are medicina. var. 7, 42, 1 remedio salubri votis pestiferis -are. GREG. M. in euang. 32, 1 p. 1232[D] caelestis medicus ... vitiis -antia adhibet medicamenta. γ *dicendo* (*cf. supra l. 15*): GRILL. rhet. p. 60, 24 M. dicis '...'; statim tibi -at alter et dicit '...' (*cf.* AMBR. obit. Valent. 19 gentilibus -bat dicens '...'). p. 67, 4 ei -tum est (*antea*: vituperas, ei dictum est). AMBR. epist. 11, 1 impiis vocibus -are concilio (*cf.* 12, 1). HIER. adv. Rufin. 2, 23 p. 446[B] adversum quae volumina ... alias respondere conabor; nunc tantum tuis assertionibus -asse sufficiat. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 13 p. 596[A] conviciis ... non respondeamus, lacerationibus ... non -emus. IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 3, 162 ut ... dictis tuis ... clareat -tum (in Iob 4, 2 ['loqui tibi'] d. ac sententiis). 4, 1 quaestionibus (4, 113). in Iob 35, 4 illis -are responsione curabo (*antea*: nullis contradictionibus obvia sunt, *fort. legendum* n. c. -arunt). *al.* AVG. serm. 20, 3 si negamus, indulgentiae divinae contradicimus, verbis ... propheticis -amus, divinis eloquiis repugnamus. *et saepius.*

b *cum determinatione*: α *fere i. q. -ando suadere*: ITALA Ruth 1, 16 (Op. imperf. in Matth. 1 p. 619) noli -are mihi, ut relinquam te (*gr.* μὴ ἀπαντῆσαι ἐμοὶ τοῦ καταλιπεῖν σε, *Vulg.* ne adverseris mihi, ut). β *fere i. q. impedimento esse*: HEGES. 4, 6, 4 cum -rent ... viri ..., ne ... donaretur ... praerogativa (LEO M. epist. 154, 5 Conc.[S] II 4 p. 103, 26. *cf. supra l. 33 et* SALV. epist. 4, 21 in hoc ..., ne). MACR. somn. 2, 14, 6 ex his ut collectum sit esse aliquid immobile, nullus -at vel refellit. SEDVL. op. pasch. 3, 9 cui (*sc. Christo*) totum posse suppeditat, cui totum posse nil -at (*carm. pasch. 3, 113* qui totum praestare potes).

II *transitive i. q. obvium habere*: A *proprie* (*cf. p. 317, 84*): ITALA exod. 23, 5 (Epiphan. in cant. p. 19) si -veris iumentum (*gr.* ἴδῃς, *Vulg.* videris. *cf. p. 317, 48*). deut. 22, 6 (Ps. Philo antiq. 53, 10 *ed. pr. codicis instar*) si -veris nidum (obvium habueris *codd.*, *gr.* συναντήσῃς νοσσιᾷ, *Vulg.* nidum ... inveneris). II reg. 15, 20 (cod. 93 *marg.*) si ... -rem te nobiscum (*gr.* κινήσω, *legisse videtur* κιχήσω. *Vulg. aliter*). Hebr. 7, 10 (codd. de) quando -vit eum Melchisedec (VVLG. ei, *gr.* συνήντησεν αὐτῷ, *Hesych. in lev. 3, 6* obvius [*an* -tus?] est ei). SERM. de conf. diab. 118[v] -verunt ... prophetae dominum. Ps. PHILO antiq. 6, 18 eos (*ed. pr.*, eis *codd.*). HYD. chron. II p. 33, 219 legatos. SCHOL. Ter. p. 84, 11 '(puerum ...) conveni' (*Andr. 368*): allocutus sum vel -vi. VITAE patr. 3, 146 senex -ans eum (*gr. Nau 1912 p. 297 n. 344* ὑπήντησεν αὐτῷ). VEN. FORT. Mart. 1, 488 -at in faciem leprosum versus euntem. PASS. Firm. 1 quomodo -asset eos Rusticus (*antea*: venit obviam ei). VISIO Pauli 16 rec. P p. 18, 25 oblivio et susurratio -verunt eam *animam* (ei rec. Sang.). VITA Melaniae (BHL 5885) 55 -vit eam euntem in foro. *refl.* (*cf. p. 317, 68*): HIER.

Hermans-Ehlers

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 5, 1 illae *epistulae* inter nos currant, illae se -ent (127, 8, 2 semper se -are epistulae [semper -are epistolis B^2, *edd. vet.*], superare officiis, salutationibus praevenire). VEN. FORT. vita Marcell. 10, 45 -antes se invicem. vita Pat. 18, 51 missi se -antes.

B *translate*: 1 *fere i. q. impedire*: FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 2 p. 552^B nec prohibetur nec impeditur potestas *dei* in opere: nec aequitatem illius valet quisquam iuste reprehendere nec misericordiam ipsius potest aliquis -are. IORD. Rom. 376 adventum Parthorum -are nequit. 2 *fere i. q. subire*: ORIG. in Matth. 16, 1 p. 463, 16 quoniam temptationes . . . subituri sumus dolorum, nos ipsos . . . ad -andas temptationes offerre debemus (*gr.* ὁμόσε αὐτοῖς . . . χωρήσωμεν. *cf. p. 317, 21*). DIONYS. EXIG. vita Pachom. 22 p. 243^D talium sollicitudinum munus adhuc -are non poterant.

deriv.: obviatio.

obviolo, -āvī, -āre. *ab* ob *et* violare. [CIL VI 930b* ne mea ossa -es *sec. 930a* = 5886* ni velitis o. m. violare *fictum esse vidit Henzen.*]
fere i. q. offendendo violare: CIL VI 19873 olla(m) eius si qui ovviolarit.

obvior *v.* obvio.

****obvius**, -a, -um. *ab* obviam. *scrib. hic illic* ob(b)i- *et* ov(v)i- (ovi- *e. g.* VERG. ecl. 6, 57 *cod. P*, ovvi- *postulat* MAR. VICTORIN. gramm. VI 19, 6), *cf. s.* obviam. *compar. et superl. desunt.* NOT. Tir. 38, 18 -um. GLOSS. ἀπαντητικός. occurrens. *cf.* SERV. *p. 321, 79.*
legitur certis exemplis inde ab ENN. ann. (*l. 37*), VARRONE Men. (*p. 320, 13*), CIC. (*p. 320, 19. 46. 74. 321, 9. 21 et fort. p. 315, 34; falso pro* Ov- Balb. 51), CATVLLO, LVCR.; *adamatur in dactylis, v. p. 315, 4; potius ad* obviam *pertinent* TER. *p. 315, 26. 54 et fort.* CATO *p. 315, 18, non constat de* ACC. trag. 436. [*val.* uib; *cf. M.-L. 6026. G.*]
[*confunditur in codd. c.* obviam *saepius, c.* avius LVCAN. 8, 640; *ceterum falso trad.* SEN. Herc. f. 485 (*pro* invius, *v. vol. VII 2, 238, 33*). PLIN. nat. 25, 67.]

i. q. obviam factus, contrarius, adversus (*cui, indicatur per dat. passim, abl. p. 321, 15,* inter se *l. 63. p. 321, 10; iunguntur verba c.* ob- *composita p. 320, 41. 67. 80. 321, 12. 27. 54,* contra *p. 320, 27. 28. 39 bis. 43,* adversus *adi. l. 45. 47. al., praepos. p. 320, 49*): **I** *vi generali*: **A** *exempla varia*: **1** *de eis, qui (quae) obveniunt vel offenduntur*: **a** *modo infesto*: ENN. ann. 570 pila retunduntur venientibus -a pilis (*cf.* LVCAN. 1, 6 infestis . . . -a signis signa [CLAVD. 15, 247]. SIL. 9, 272 arma [13, 217 STAT. Theb. 9, 110. *praedicative iam* VERG. *p. 320, 47*]. STAT. Theb. 6, 772 tela). LVCR. 1, 132 quae res nobis vigilantibus -a mentes terrificet (*cf.* 4, 33). 3, 384 neque arani . . . fila -a sentimus, quando obretimur euntes. 5, 402. 6, 339 quaecumque morantur -a. VERG. Aen. 10, 662 -a multa virum demittit corpora morti. 12, 298 -us . . . torrem Corynaeus . . . corripit. 12, 481 Aeneas tortos legit -us orbes *Turni*. CVLEX 218. 261. PANEG. in Mess. 137 non te . . . remorabitur -a Marte Gallia. Ov. met. 1, 528 -a . . . adversas vibrabant flamina vestes (*item de ventis*: MELA 1, 53 *Etesiae* venienti *Nilo* -ae adverso spiritu cursum descendentis impediunt. STAT. Theb. 7, 561 silv. 5, 1, 148. TAC. ann. 2, 54, 2 -i aquilones depulere Germanicum. *al. cf. p. 320, 13*). LIV. 7, 36, 4 -is custodibus caesis. 23, 40, 8 ni Manlius -o exercitu ab effusa eum populatione continuisset. 25, 34, 8 cum -is hostibus manus conseruit (SEN. nat. 5, 18, 7 bellum . . . et -us in litore hostis *eqs. al. cf. p. 321, 16. 22*). *al.* COLVM. 3, 13, 8 si . . . scaturrigo . . . -a [fit] . . . prohibeat. 6, 16, 1 -ae radici obluctatur *bos arans*. LVCAN. 3, 544 rostris crepuerunt -a rostra. *et saepe. translate*: SER. SAMM. 101 cura magis prodest venturis -a morbis (1055). AMBR. parad. 5, 27 nostro -um (obviandum *var. l.*) esse sermoni, quia *eqs.* GREG. TVR. Franc. 9, 29 p. 448, 2 ille non -us de hac coniventia consilium ad confirmandam pacem praebuit. FACVND. defens. 1, 6 p. 558^C -a veritati contentio.

b *in neutram vel bonam partem*: **α** *usu reciproco* (*cf. p. 320, 53. 321, 29*): LVCR. 2, 86 *primordia rerum* -a conflixere (*cf.* 4, 1216 semina . . . -a conflixit conspirans mutuus ardor). PLIN. nat. 8, 201 in ponte . . . duabus *capris* -is e diverso. 17, 211 *traduces* inter se -i miscentur (TAC. ann. 12, 41, 3. *adde p. 321, 10*). SIL. 4, 568. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 74 ('luctantur funera plaustris') -a utraque . . . luctantur. AVIEN. orb. terr. 197 -a saxa. *al.* **β** *usu simplici*: VERG. georg. 4, 24 *ut* -a . . . hospitiis teneat . . . arbos *apes ludentes*. Ov. fast. 3, 540 fortunatos -a turba vocat *ebrios* (LVCAN. 3, 82 MART. 4, 53, 6. 14, 169, 2 SVET. Claud. 10, 2. *al.*). LIV. 2, 40, 5 Coriolanus . . . cum ferret matri -ae complexum. 32, 13, 5 -as urbes raptim peragravit (HIER. epist. 60, 15, 3). 42, 59, 5 multos fugientium -os exceperunt. SEN. contr. exc. 4, 7, 3 -a quaelibet res telum erit (*cf.* CVRT. 4, 15, 9 VAL. FL. 3, 79 TAC. hist. 3, 80, 1. *similiter arripiuntur pocula* NEMES. ecl. 3, 47). CELS. 2, 6, 15 Asclepiades funeri -us. PHAEDR. 4, 22, 25 quos casu -os Simonides ut vidit *eqs.* SEN. Thy. 839 non Phoebeis -a flammis demet nocti Luna timores. clem. 2, 4, 1 qui ignotos homines et -os . . . occidunt. MELA 3, 21 -us oceani exaestuantis accessibus *Garunna*. LVCAN. 7, 715 *Larisa* -a ceu laeto *Pompeio*. PLIN. nat. 2, 181 *Philonidi* eunti cum sole iter erat, eundem remeans -um contrario praetervertebat occursu. *et saepe. per enallagen*: STAT. Theb. 10, 38 vix -a (*i.* -*orum*) passi conloquia.

2 *de eis, quae ex adverso posita sunt* (*c. vi obstandi vel in neutram partem; paulo aliter l. 53. 67. al.*): VERG. Aen. 10, 694 rupes . . . -a ventorum furiis expostaque ponto (*cf.* VAL. FL. 1, 389 fluctibus -us Aulon ['*expositus*' *Langen*]. STAT. Theb. 9, 91 fluctibus -a rupes [AVIEN. orb. terr. 131]). SEN. Oed. 540 Phoebo -a . . . Zephyris pinus opponens latus (SIL. 3, 481 *montis facies* surgenti . . . -a Phoebo. *cf.* CALP. ecl. 1, 10 *silva* caput levat -a soli. PLIN. epist. 5, 6, 28 cubiculum -um soli). MELA 1, 96 *mare* litus -um findit. *al.* SIL. 3, 635 cautibus (*abl.*) -a rupes. STAT. silv. 1, 1, 22 -a limina pandit *templum Caesaris statuae Domitiani oppositum*. PANEG. 11, 16, 5 Tingitano litori Calpetani montis -um latus. IVVENC. 3, 625 -a castelli . . . habitacula (*Matth. 21, 2* castellum, quod contra vos est). *al.*

B *in locutionibus praedicativis* (*cf.* obviam; *de locis* CATONIS *et* TER. *v. p. 319, 26*): **1** *plenis*: **a** *cum verbis motum significantibus*: **α** *quibuslibet*: ① *forma* '-us venio': VARRO Men. 473 quocumque ire vellemus, -us flare (*cf. Hom.* μ *325* ἄλληκτος ἄη νότος). CATVLL. 45, 7 veniam -us leoni (LVCR. 4, 727 HOR. sat. 1, 9, 74 PROP. 2, 29, 3 Ov. am. 3, 9, 61 fast. 4, 294. Pont. 1, 2, 37 oculis. *et saepe ap. poetas, in prosa* LIV. 7, 40, 12 [obviam v. *deest*]. MAR. VICTORIN. in Phil. 3, 10/11 *ad* '-us fiam'. VVLG. Ier. 51, 31 *iuxta* obviam *et in var. l.* act. 10, 25. *cf. p. 315, 1*). LVCR. 4, 309 semina . . . fluunt simulacris -a. CIC. Att. 6, 4, 3 fac ut mihi tuae litterae volent -ae (VERG. Aen. 8, 111). BELL. Afr. 89, 4 *Caesari* in itinere fit -us L. Caesar (VERG. Aen. 10, 380 TIB. 1, 2, 36 Ov. fast. 2, 184 LIV. 1, 10, 4 *et saepe.* VAL. MAX. 1, 7, 5. 1, 8, 1. 5, 1 ext. 2 [*an ad* obviam*?*]. 9, 12, 2 [obviam *dett., cf. p. 316, 27*]. PLIN. nat. 7, 32 *opp.* evanescunt. *al. cf.* CHAR. *p. 314, 84.* SYNON. Cic. p. 436, 4 -us fit. occurrit *eqs.*). SALL. Iug. 21, 1 Adherbal . . . Iugurthae -us procedit (46, 5. 69, 1. 113, 5 [*sed 53, 5* obviam]. Ov. met. 7, 515. IVST. 2, 8, 4 *et saepius* [*iuxta* obviam]). VERG. Aen. 10, 770 huic (hunc *var. l.*) contra Aeneas speculatus . . . -us ire parat (11, 504 equites ire -a contra [*503* occurrere]. Ov. am. 1, 6, 39 met. 2, 75. 7, 111 fast. 1, 500. *et saepe ap. poetas, in prosa* LIV. 7, 37, 7 nemo -us ibat [*item* 9, 45, 14. obviam *passim*]. CVRT. 8, 14, 22 [obviam *ter*]. MAR. VICTORIN. in Phil. 3, 12 [*cf. l. 17*]. CLAVD. DON. Aen. 7, 320 p. 51, 11). 10, 877 infesta subit -us hasta (STAT. Theb. 5, 566. 651. 9, 326). TIB. 1, 3, 92 -a . . ., Delia, curre (LIV. 27, 51, 1 [*var. l.* obviam]. IVV. 8, 159 IVVENC. 4, 339). Ov. epist. 6, 143 *si* -a . . . exissem (LIV. 41, 25, 4 [obviam *ter*]). 8, 97 prodieram. met. 11, 138 labentibus -us undis carpe viam. 15, 730 huc . . . -a turba ruit (EPICED. Drusi 199). EPICED. Drusi 33 -a progrediar. LIV. 27, 27, 4 quibus -is . . . consurgendum erat (LVCAN. 9, 339 terra . . . -a consurgens). MANIL. 1, 505 vertentem surgere contra -us. SEN. Herc. f. 217 quos *angues* contra -us reptabat infans. Phaedr. 1080 incurrit. PLIN. nat. 8, 56 leone -o suppliciter volutante. *al.* *c. praeverbio* ob-: VERG. Aen. 10, 734 -us adversoque occurrit seque viro vir contulit (11, 498 HOMER. 426 MACR. Sat. 5, 16, 8 OROS. apol. 20, 7. *cf. p. 321, 54*). SEN. Phaedr. 1078 contra -us oberrat. SIL. 5, 644 densos . . . obit -us hostes. AVIEN. Arat. 1426 occurset. ⓘⓘ *forma* '-um mitto' (*mediopass. l. 49. 53. al.*): CIC. Att. 6, 5, 1 -as (obviam HO^1 *fort. recte, cf. p. 315, 36*) mihi litteras . . . mittas (HIER. epist. 3, 1, 2). VERG. Aen. 9, 56 -a ferre arma (TIB. 1, 3, 46 ultro . . . ferebant -a securis ubera lactis oves. SEN. Ag. 780 gressus. Herc. f. 184 gens hominum fertur . . . -a fatis. Oed. 91 adversus . . . Gigantas -as ferrem manus. *et saepe ap. poetas, in prosa* APVL. met. 5, 27, 3. AVG. civ. 3, 10 p. 107, 28 D. armis arma. *cf. l. 75. 78. p. 321, 2*). 12, 540 dedit -a ferro pectora (Ov. epist. 18 [19], 168 -a . . . oscula demus [*sc. invicem*]. LIV. 26, 27, 12 quodcumque -um detur [*mediopass. ut* 37, 41, 6 VEN. FORT. Mart. 3, 297 ARATOR act. 2, 400]. PAVL. NOL. carm. 28, 69. *cf. l. 77. p. 321, 1 necnon p. 315, 26*). Ov. met. 14, 419 -a lumina portant (SIL. 1, 312 ora). LIV. 26, 25, 15 castra . . . -a (obviam *var. l.*) hosti posuerunt. 29, 28, 6 quae -a fors fecerat (SOL. 27, 30). SEN. Thy. 785 sibi ipse Titan -um ducens iter (*cf. p. 315, 18*). LVCAN. 3, 361 -a praebentur . . . bella (*cf. p. 321, 5*). SIL. 7, 720 si vestigia cursu . . . celeret . . . -a pastor. 12, 463 -us huic . . . Centenius . . . funditur. STAT. Theb. 2, 452 orsa iniecit mediis sermonibus -a. 2, 471 saxa -a volvens. AMBROSIAST. in I Thess. 2, 17 *Satanas* apostolis -as manus tendebat, ne *eqs.* (EPIST. pontif. Thiel Hil. 16, 2. *cf. l. 50. 69. 71 et* HIER. in eccles. 8 p. 1076^A inferre [ferre *var. l.; illud exstat etiam* EPIST. pontif. 365 Migne 20, 782^B]. ENNOD. epist. 2, 25, 1 p. 67, 11 exhibere [opusc. 2, 74 p. 310, 17. *apud eundem saepius* adhibere, adferre *sim.*]). *al.* *c. praeverbio* ob-: LIV. 42, 63, 10 quos casus -os obtulit (SEN. Med. 138 ferro -um offerre pectus. QVINT. inst. 9, 2, 20 PRVD. perist. 10, 1036. SEV. MINOR. p. 735^B manus. *cf. l. 80. p. 321, 27*). SEN. Phoen. 407 armis -um opponam caput (ENNOD. carm. 2, 107 add. p. 594, 4 manus). APVL. apol. 64 -as species mortuorum . . . oculis tuis oggerat *Mercurius*, omnia noctium occursacula. COD. Theod. 11, 30, 39 obiectum.

β *reflexivis*: ① *exempla ambigua*: CIC. rep. 1, 7 me . . . tempestatibus . . . -um ferre (VERG. ecl. 6, 57 si . . . ferant oculis sese -a . . . vestigia). CLAVD. MAM. anim. 3, 11 p. 176, 1 si quid falsiloqui . . . -um (obviam *G*) sese dederit. ⓘⓘ *forma* 'me -us fero': VERG. Aen. 1, 314 cui mater . . . sese tulit -a ([ASPER gramm. Verg. p. 534, 15 pro '-am']. 6, 880 SIL. 17, 411 PANEG. 2, 37, 3 AVIAN. fab. 37, 10). 10, 552 -us ardenti sese obtulit. VAL. FL. 7, 400 -us . . . se . . . magistris inpingit . . . pavor. 8, 130 se . . . promovet . . . iuveni ratis -a. TAC. ann. 12, 7, 2 (*nexu laxiore*). PANEG. 8, 19, 1 -us sese maiestati[s] tuae triumphus effudit. ⓘⓘⓘ *forma* 'me -um fero' (CIC. *l. 75 huc trahit Norberg, Synt. Forsch. 56 coll. p. 315, 34; v. etiam p. 315, 54*): LIV. 1, 16, 6 Ro-

[Hermans-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mulus ... se mihi -um dedit (MACR. Sat. 5, 3, 1). SEN. Herc. f. 1032 quo te ipse ... -um morti ingeris? epist. 95, 69 se bello ferens -um *Cato* (IVL. VAL. 2, 37 [*Hist. Alex. M. I p. 95, 19 Kr.* αὐτόματοι προσῆλθον]. SVLP. SEV. Mart. 6, 1 [obviam *F*]). LACT. opif. 10, 24 *pollex* se velut -um ceteris *digitis* praebens (CLAVD. DON. Aen. 12, 480 p. 609, 18 [*ad p. 319, 44*]. SVLP. SEV. dial. 2, 12, 10). SVLP. SEV. Mart. 14, 2 -um (obviam *F*) se ... flammis inferens.

b *cum verbis statum significantibus*: **α** esse *sim.*: CIC. Caecin. 76 *si* ingredienti ... -us fueris (Mil. 47 Att. 7, 2, 2 fam. 2, 12, 1 SALL. Iug. 26, 3. 50, 4. 79, 4 inter se [obviam *hist. frg. 2, 112*]. NEP. Eum. 9, 3 Phoc. 4, 3. *et ap.* VERG., HOR., OV., LIV. [*saepe, cf. p. 316, 31*]. *al. v. p. 315, 1*). LVCR. 4, 1150 nisi tute tibi -us obstes. SIL. 5, 93 sedet -us hostis adversa fronte. 8, 308 -a ... stat ... acies (STAT. Theb. 8, 124. 9, 807 AMM. 16, 12, 15 VVLG. num. 22, 26). AVIEN. Arat. 952 *circulus* axe Lycaonio iacet -us (*gr. 480* ἐγγύθεν ἐστὶ ... βορέαο). **β** habere: LIV. 10, 32, 4 -um habuere hostem. 31, 37, 2. 43, 21, 9 VELL. 2, 82, 1 QVINT. inst. 7, 1, 29 TAC. hist. 3, 59, 2 *et saepius. al., cf. l. 50.*

c *cum verbo nanciscendi* (*cf. p. 316, 50*): PLIN. nat. 8, 33 -i deprehensi *dracones*.

2 *ellipticis*: CIC. Att. 9, 12, 1 quibus Minturnis -i Caesaris tabellarii. LIV. 23, 47, 7 nullo -o hoste (CVRT. 6, 4, 20. *cf.* LIV. 27, 15, 19 nullo -o armato [27, 29, 7]. PLIN. nat. 8, 9 homine -o ... et ... oberrante. *sim. saepius*). *al.*

II *vi speciali* (*exempla significantiora*): **A** *c. colore q. e. facilis, paratus* (*per exaggerationem l. 33; accedit* velut *l. 38. 52*, quasi *l. 69*): **1** *respicitur voluntas propensa*: LVCR. 3, 1041 leto caput -us optulit ipse *Democritus* (*cf.* SEN. Tro. 1146 animus ... fortis et leto -us. epist. 7, 5 mutuos ictus nudis et -is pectoribus excipiant *gladiatores*. TAC. ann. 16, 25, 2 virum morti -um. CLAVD. 24, 140 *Roma* -a fatis. *praedicative ex. gr. p. 320, 52. 68; aliter p. infra l. 81*). OV. met. 10, 497 non tulit illa *Myrrha* moram venientique -a ligno subsedit. SEN. epist. 108, 3 *Attalum* non tantum paratum discentibus, sed -um. STAT. Theb. 7, 574 manus -a pascit *tigres* (HIER. epist. 49, 1 amicum -is, ut aiunt, manibus excipio [53, 11, 1]). 10, 72 tempus ... -a ... fors dedit auxilii. 10, 193 vocat -a Virtus. QVINT. inst. 8, 4, 23 voluntate. TAC. hist. 1, 19, 1 obsequio (APVL. met. 11, 9, 2). ann. 2, 2, 4 comitas. PLIN. epist. 1, 8, 17 velut -a adsentatione. 1, 10, 2 est ... -us et expositus plenusque humanitate *Euphrates philosophus*. APVL. met. 9, 4, 1 sine ulla mora progressus etiam -o gradu. NEMES. cyn. 13 quamvis cursus ostendat tramite noto -a Calliope faciles. ITALA II Macc. 14, 9 (rec. P) humanitatem (*gr.* εὐαπάντητον, *recc. LX* facilem, *Vulg.* pervulgatam). *al.*

2 *respicitur facultas adipiscendi* (*cf. p. 319, 72. 320, 59*): **a** *vario usu*: GRATT. 71 *Herculem* omnia temptantem, qua laus erat -a (GELL. 5, 1, 1 [*verba Musonii*] -as vulgatasque). SEN. Thy. 171 -os fluctus ore petens *Tantalus* (*opp.* profugus latex). epist. 90, 18 quae nunc ... negotium facta sunt, -a erant et gratuita et opera levi parabilia. PLIN. nat. 25, 16 securitas ... -a medicorum turba. QVINT. inst. 5, 10, 103 *probationes* minime -ae. 12, 2, 2 ut ... virtutem ... -am inlaboratam ... habeamus ([*opp.* egere doctoribus]. TAC. ann. 15, 19, 2 quod ... cuncta prompta et -a haberent *orbi*. AVIEN. orb. terr. 413 unum hoc ... tenens velut -a habebis cetera [*gr. 280* κιχήσεαι]). TAC. ann. 4, 33, 3 -a rerum similitudine. 13, 43, 1 *criminum* -i testes erant. 16, 2, 2 -as opes deferre deos. PLIN. epist. 2, 17, 25 -us et paratus umor occurrit. GELL. 2, 8, 7 quod omnibus prorsus erat -um (*antea*: evidens). MIN. FEL. 24, 8 cum sit veritas -a, sed requirentibus. PANEG. 2, 6, 1 scire -um est, qua praeditus fuerit felicitate (*cf.* BOETH. mus. 1, 1 p. 179, 6 quae ... sit ... natura ..., id non -um neque cuilibet explicabile esse potest). HEGES. 1, 40, 1 hic sese tegebat ..., illis consilium omne in sermone -um ..., promtiore lingua *eqs.* (*gr.* ἐπὶ γλώσσης). AVSON. 195, 26 p. 53 P. *spei* (*opp.* remotam). CLAVD. carm. min. 25, 80 maiestas (*81* delata potestas). *al.* **b** *in arte rhet.*: QVINT. inst. 9, 3, 5 *figuras orationis* non -as fuisse dicenti, sed conquisitas et ex omnibus latebris extractas congestasque. PS. QVINT. decl. 17, 5 illa -a semper ... verba (GELL. 16, 5, 1 in sermonibus celebre atque -um. 16, 13, 1 dictu facilia et usu -a. TER. MAVR. 297 fere communis usus et tamen non -a). GELL. 3, 14, 12 cum -um proximumque esset dicere 'dimidia ...', ... verbum non probum vitavit. PS. RVFIN. in Am. 5, 7/8 p. 1076[C] vocabulis. in Ioel 2, 15/17 p. 1046[A] quasi -is elocutionibus. **c** *in describenda vita sobria*: PANEG. 3, 11, 4 gaudens castrensi cibo, ministro -o et poculo fortuito (*opp.* turbae institutorum ad delicias ministrorum). AMBR. Abr. 1, 5, 35 non ornatum convivium, sed cibum -um (virg. 2, 2, 8 qui mortem arceret, non delicias ministraret. PS. RVFIN. in Os. 9, 2/3 pollutis et -is).

B *c. colore q. e. obnoxius, expositus* (*huc vergunt nonnulla exempla p. 319, 82 posita*): **1** *malis*: VERG. Aen. 3, 499 Troiam ... videtis, quam vestrae fecere manus, melioribus, opto, auspiciis et quae fuerint minus -a Grais (fuerit *var. l., qua probata* SERV. *explicat* quae nullum patiatur excidium ...; '-a' autem obnoxia, inimica, contraria). PERS. 6, 30 -a *erat* mergis costa ratis lacerae. STAT. Theb. 2, 564 stupet -a leto turba superstantem (*aliter l. 27 sqq.*). IVLIAN. in Iob 27, 21 mala, quibus -us sit is, qui *eqs.* (*antea*: adversa, quibus impii verberentur). **2** *visui*: APVL. met. 11, 30, 5 non obumbrato vel obtecto calvitio, sed quoquoversus -o. mund. 30 occulta vis nullis oculis -a ([*gr.* ἀοράτου καὶ ἀφανοῦς]. PRVD. ham. 62 -a terrenis o. elementa. *cf. p. 320, 15. 75*). AVIEN. Arat. 360 nec contemplandi labor anxius, omnia *astra* primis -a ceu vibrant obtutibus.

pro subst. (*ad I et II*): **1** *neutr.* (*forma* -a *praeter l. 12. 13*): **a** *cum adminiculis*: CATVLL. 64, 109 *quercus* quaecumvis (*Voß*, que cum eius *trad.*) -a frangens. SEN. epist. 70, 19 -a quaeque (VAL. FL. 3, 583 ARNOB. nat. 5, 10 AMM. 19, 11, 14. 23, 4, 8 HIER. epist. 14, 2, 1). **b** *absolute*: CVLEX 166 *serpens* -a ... carpens (STAT. Theb. 4, 798 [790]). 176 PANEG. in Mess. 90. SEN. dial. 3, 11, 2 *ira* propulit stravitque -a (*cf.* CLAVD. 22, 20 prosternas [28, 468]). nat. 6, 9, 1 *ignis* in -a incurrit ... ac divellit repugnantia. PS. QVINT. decl. 19, 3 quaecumque ex -is. TAC. hist. 3, 33, 2 (*opp.* abdita, defossa). TER. MAVR. 323 ardui laudem expetentes, non favorem ex -is. SOL. 2, 22 AVIEN. orb. terr. 135. AVSON. 319, 25 p. 22 P. (*opp.* condita). CLAVD. 8, 484.

2 *masc., fem.* (*certum l. 31*): **a** *plur.* (*accedit* aliquot *l. 21*, ex *l. 22*, *cf.* SVLP. SEV. Mart. 17, 5 -os quosque): LIV. 3, 54, 10 profecti ... Romam certant cum -is gaudio. 7, 11, 10 -os caedi (28, 3, 10 CVRT. 5, 6, 6. *cf.* 28, 3, 14 direptione et caede -orum). 7, 33, 10 -os sternite (TAC. hist. 3, 17, 2 ann. 14, 30, 2 ITIN. Alex. 28). 21, 46, 2 laniatis ... -is (32, 29, 2 -os aliquot). 22, 7, 7 -os percontantur (22, 55, 4 TAC. hist. 4, 82, 2 LACT. ira 7, 1). 23, 36, 3 -os ... ex fuga Campanorum (*cf. l. 34*). *al.* VELL. 2, 120, 2 VAL. MAX. 2, 2, 9. 7, 3, 9 SEN. dial. 9, 12, 4. nat. 4[a] praef. 11 gratuitum ... in -os meritum. epist. 3, 1. 3, 4 quidam, quae tantum amicis committenda sunt, -is narrant et in quaslibet aures, quicquid illos urserit, exonerant. 29, 1 CVRT. 4, 16, 21 MELA 1, 47. 2, 126. PLIN. nat. 11, 110 cum -is quaedam conlocutio *formicarum*. QVINT. inst. 10, 3, 29 decl. 314 p. 236, 23. TAC. Agr. 36, 3 transversos aut -os. *al.* SVET. Tib. 64 -is ac viatoribus. *et saepius.* **b** *sing.* (*cum adminiculis praeter* SEN.): SEN. Oed. 769 cecidisse nostri stipitis pulsu -um. VAL. FL. 2, 166 -a quaeque eadem traditque auditque (STAT. Theb. 12, 221 quisque -us [*masc. ut* SVET. Otho 6, 3 AMM. 25, 1, 2]. *cf.* SVET. Iul. 81, 4 ab -o quodam. Galba 4, 3 cuicumque -o). TAC. hist. 3, 84, 5 -us e Germanicis militibus (*cf. l. 22*).

locutiones adverbiales: **1** *pendet ex praepos.*: LIV. 37, 23, 1 ut ⌊in -o⌋ (-i *cod. rec., edd. vet.*) classi hostium essent. QVINT. inst. 2, 16, 14 ex -o fere victus *animalibus est* (IVL. VAL. 2, 27 p. 94, 29 subpeti⟨a⟩ta est ... lampas ex -o). **2** *acc. int.* -a: STAT. Ach. 1, 832 multiplicant ... gradum ... -a versae pectine Amazonio (*829* legere recursus).

deriv.: obvio(r). *Hermans-Ehlers.*

? obulatia affertur inter alia nomina chamaemeli herbae apud PS. APVL. herb. 23 l. 12 rec. *β* (amolocia *sim. ceteri*).

obultrōneus, (-a, -um). *ab* ob *et* ultroneus. GLOSS.[L] II Philox. OB 105 -nius: αὐθαίρετος. V Aa o 290 -aneus: voluntarius (*item* GLOSS. V 315, 54 -oneus. 508, 19 -on- *ex* -an-). NOT. Tir. 51, 67.

obulus *v.* obolus. *W.*

obumbrāculum, -ī *n.* *ab* obumbrare. GLOSS. II 558, 44 σκεναη i. σκηνή (*ad rem v. vol. VII 2, 243, 82*). *fere i. q. obumbratio*: ITALA Iac. 1, 17 (Hier. adv. Iovin. 1, 39 p. 266[A]) a patre luminum, apud quem non est differentia aut aversionis (*sc. siderum*) -um (*gr.* ἀποσκίασμα, *Aug. nat. bon. 24. al. et Vulg.* obumbratio). AVG. serm. 153, 11, 14 (*ad Luc. 1, 35 v. p. 324, 60*) quae tale -um haberet, quando ardore libidinis aestuaret?

obumbrāmentum, -ī *n.* *ab* obumbrare. *fere i. q. umbra* (*in imag.*): IVLIAN. Aug. c. Iulian. 6, 1, 2 in quadam meridie compertae veritatis sine -o ignorationis.

***obumbrātio**, -ōnis *f.* *ab* obumbrare. GLOSS. συνσκίασις. ἐπισκότησις. ἐπισκιασμός. *inde ab* HYG. lim., ITALA. [*dub. trad. p. 292, 36.*] *i. q. actio obumbrandi*: **1** *proprie*: HYG. lim. grom. p. 149, 8 *a sole* inluminari diem, noctem esse in dimidium ipsius terrae -em (EVSTATH. Basil. hex. 2, 8, 1 nox ... dicitur terrae -o [*gr.* σκίασμα]. 2, 8, 4. 6, 3, 11. *cf.* 9, 1, 7). ITALA Iac. 1, 17 (*v. l. 51*). CHALC. comm. 109 effulsiones ... et -es *stellarum*. 242 atri coloris (*antea*: obumbrante ... nigredine). AMBR. hex. 1, 8, 32 (*v. p. 323, 57*). 3, 5, 22 nubium. *al.* *per hyperbolen de nube telorum* (*cf. p. 323, 66*): PS. AVG. serm. 49, 1 ubi funesto imbre densati proeliantes mortifera -e texerint partes consertas sub stridulo telorum cursu. *c. respectu integumenti*: MAX. TAVR. c. Iud. p. 796[D] aves de ovis -e alarum animatos pullos producunt. **2** *translate*: **a** *de eis, quae rebus cognoscendis impedimento sunt*: ARNOB. nat. 5, 41 si ... allegoricae caecitatis -o tolleretur, ... facilis ad discendum res esset (*cf.* TRACT. Pelag. 3 p. 59 allegorica. 6 p. 156 figurae). AVG. adv. Don. 29, 51 p. 152, 19 nullum verbum facere nec saltem qualiscumque responsionis -e conati sunt. haer. praef. p. 21 dogmata ... contraria fidei christianae et christiani nominis -e fallentia. LEO M. serm. 20, 1 quid ibi (*sc. in testamento vetere*) transitura -e velatum, quid permansura actione sit conditum. SACR. Gelas. 1, 84 p. 606 (= SACR. Leon. 253) remotis -bus carnalium victimarum spiritalem ... hostiam ... deferimus. CONC.[S] II 5 p. 33, 22 *fides* quasi vera lux -em nullatenus recipit falsitatis. CASSIOD. hist. 1, 14, 9 fictis eos *deceptos* ratiocinationibus et quibusdam -bus saepiunt (*Theodoret. 1, 4, 8* ἐπισκιάζοντες ἀπατῶσιν). CONSTANTIVS vita Germ. 7 notitiam secreti -e subpressit. 20 laetitiam vultus -e velantem *Germanum*. *al.* **b** *de auxilio divino vel manifestatione virtutis divinae* (*fusius de notione -is umbraeque in sacr. script.*

[*Heine*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

GREG. M. moral. 33, 5): PS. ORIG. tract. 3 p. 30, 9 ad umbram arboris, id est ad -em crucis, infantem suum ... applicavit *Agar*. MAR. VICTORIN. adv. Arium 1, 58 p. 1085^{A} (*tractatur Luc. 1, 35 v. p. 324. 60 item* PS. HIL. tract. 1, 12 -em virtutis altissimi non obscuritatem, sed infinitam claritatem debemus intellegere. *et saepe*). AMBR. in Luc. 7, 19 (*ad 9, 34 v. infra l. 54*) divini spiritus est -o ista, quae non caligat affectibus hominum, sed revelat occulta (AMBR. [?] sacr. 1, 6, 22 *Hebraeos* sequebatur columna nubis quasi -o [umbr- *var. l.*] sp. sancti). patr. 12, 58 (*ad act. 9, 8 v. p. 325, 79*) gratiae (PROSP. in psalm. 139, 7/8). SACR. Gelas. 3, 76 p. 741 sit -o custodis angeli salus omnium et patrocinium. PROSP. in psalm. 139, 9 concupiscentia superna -e sedatur. *al.* *in doctrina de mundo habita*: EVSTATH. Basil. hex. 1, 7, 4 *mundum* tamquam -em quandam virtutis esse divinae (*gr.* ἀποσκίασμα, *cf. Ambr. hex. 1, 5, 18* adumbrationem).

obumbrātrix, -īcis *f.* *ab* obumbrare. *i. quae umbra sua tegit*: TERT. apol. 9, 2 *Tiberius* sacerdotes in eisdem arboribus templi sui -bus scelerum votivis crucibus exposuit.

***obumbro**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* umbra, *cf.* (ad-, in-)umbrare. *perf. formae breviores exstant* -asti (ITALA psalm. 139, 8 [Veron. *al.* = VVLG.]. PS. ORIG. in Iob 1 p. 414^{C}), -asset (SOL. 1, 105). NOT. Tir. 93, 40. 104, 93. *de notione*: PS. HIL. libell. 3 p. 73, 19 quod -atur, absconditur nec omnibus est notum. SERV. *p. 324, 55*. AVG. *p. 324, 19. 62* SYNON. Cic. p. 416, 6 adoperit vallat ... -at. GLOSS. ἐπισκιάζω. συνσκιάζω. -are: obtegere. *legitur inde a* VERG. Aen. *l. 66. p. 324, 55* (*de* georg. 4, 20 *v. vol. VII 2, 244, 63*), OV., SEN. *philos.*, CVRT., COLVM. [*variat in codd. et verss. maxime c.* ad-, inumbrare. *falso trad. pro* obtruncare TAC. hist. 3, 12, 2, *pro* obruere MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 3 p. 375/6 (*v. Wilhelmsson 67*).]

I *transitive i. q. umbra tegere* (*obi. supplendo l. 33. 37. 84. al.; accedit* ab *l. 35. p. 324, 41. 71*): A *proprie et in imagine*: 1 *usu stricto*: a *de arboribus sim.*: OV. met. 14, 837 templum Romani regis -at *lucus*. CVRT. 5, 4, 8 -tus amnis. COLVM. 3, 21, 11 *in septentrionali parte vineti*, ne cum increverint -ent, cacumina ficorum ... depangere (*cf.* PLIN. nat. 17, 202). 4, 17, 8 ut ... terram sitientem -ent *pampini*. 4, 24, 15 plaga terram spectet: sic ... ab sole -atur. CALP. ecl. 4, 16 *rupem* pinus -at (CLAVD. rapt. Pros. 1, 203 silex, densis quam p. -at frondibus). ITALA num. 24, 6 (Lugd. *al.*) nemora -antia (*gr.* σκιάζουσαι, *Vulg.* valles nemorosae). Bar. 5, 8 (Rem., *cf.* VVLG.) -bunt ... silvae ... Israel (*gr.* ἐσκίασαν). IVST. 1, 4, 2 vitem ..., cuius palmite omnis Asia -retur (*cf. Val. Max. 1, 7 ext. 5* inumbraret). PALLAD. 9, 3 locis ... siccis ... -atur uva. *al.* *in imag. et compar.*: Ov. met. 13, 845 coma plurima ... umeros ..., ut lucus, -at (*cf.* APVL. flor. 15 p. 51 coma prolixior ... cervicem ... -at). TERT. nat. 2, 9, 2 silva caedenda *est*, quae ... veritatem-vit (*cf. p. 324, 35. 40. 42. 325, 51*). AMBR. Noe 15, 55. MART. CAP. 3, 263 ne densis -ta ramalibus velut senticosae copiae densitate silvescam. VEN. FORT. vita Marcell. 1, 2 oratorum ingenia ... eloquii vernantibus pampinis -ta (*antea*: flore ... distincta). *v. etiam l. 82. 83. p. 324, 15. 56* b *de variis rebus vel animantibus*: SEN. nat. 7, 25, 3 cur luna deficiat, quare -etur (*cf.* ISID. nat. 21, 1 = SVET. frg. p. 213, 1sq.). PLIN. nat. 37, 95 *carbunculos* -ante tecto purpureos videri. APVL. Socr. 7 p. 135 ut Tarquinius Priscus aquila -etur ab apice. ITALA exod. 40, 29 (Lugd. *al.*) -vit eum *tabernaculum* nubs ([*gr.* ἐπεσκίαζεν ἐπ' αὐτήν, *Vulg. 33* operiente]. Matth. 17, 5 [cod. d *al.*, *cf.* VVLG.; *sim.* Marc. 9, 7 Luc. 9, 34] n. lucida -bat eos. CLAVD. DON. Aen. 5, 515 p. 482, 25 *columbam* -tam nube atra. VVLG. sap. 19, 7 [*gr.* σκιάζουσα]. *al.*). AMBR. hex. 1, 8, 32 erant ... tenebrae de obumbratione caeli, quia omne corpus umbram facit, qua -at vel finitima vel inferiora. 4, 3, 11 cum decedente die e regione ... solis terrae obiectus occurrit, -atur aer (*cf.* EVSTATH. Basil. hex. 6, 3, 11 [*gr.* σκιαζομένου]. ISID. nat. 28, 2). CLAVD. 10, 49 mons latus Ionium ... -at (opacat *S*). *hostiliter*: STAT. Theb. 6, 776 *Lacon Capanea* intrat ... et -at et alte adsilit. 11, 275 urbem ... ceu caelo deiecta lues ... hausisti vacuamque tamen sublimis -as?

2 *usu dilatato de quolibet modo tegendi, obscurandi sim.* (*plus valet* obtegere *p. 324, 48*): a *per hyperbolen*: α *respicitur multitudo*: VERG. Aen. 12, 578 -ant aethera telis (*cf.* PLIN. nat. 16, 159 armis solem. PANEG. 4, 29, 5 -ant euntem telorum irriti iactus. AMM. 19, 2, 8 sagittarum creberrima nube auras spissa multitudine -ante. *?* 24, 2, 17). PLIN. nat. 11, 104 solem -ant *locustae* (*cf.* AMM. 24, 8, 3 *muscarum et culicum* volatu dies et astrorum noctu micantium facies -atur). β *respicitur splendor fortior*: SEN. nat. 1, 1, 11 solis fulgore -antur *stellae* (CASSIAN. c. Nest. 3, 6, 6 f. divini luminis -tus *i. obcaecatus* [*ut Paulus, cf. p. 325, 78*]. PELAG. in II Cor. 3, 10 in comparatione gloriae evangelicae -atur gloria legis, sicut orto sole lumen obtunditur lunae (*cf. supra l. 49*). ENNOD. epist. 9, 30, 7 p. 253, 15 tenax propositi sui *patientia* claritatem non -at alieni. opusc. 4, 7 p. 385, 3 fulgorem stirpis praecipuae morum radiis -vit *Antonius* (*cf.* 6, 25 p. 410, 5 Stephania, ... lumen ecclesiae, cuius natales ita maiore luce fuscantur, si mores intellegas, ac si facem mundi oculus sol -et).

b *exempla varia*: α *proprie* (*cautius additur* quodammodo *p. 324, 25*): OV. am. 2, 16, 10 per ... resurgentes rivis labentibus herbas gramineus madidam caespes -at humum. CALP. ecl. 4, 57 lauro ... -at Apollo *poetam* (*cf.* TERT. apol. 35, 4 die laeto ... laureis postes -amus [*?* praestruebant]). PLIN. nat. 2, 109 nubilo -ante *sc. solem* (2, 111 cum s. -ent *nubes*. AVG. in euang. Ioh. 34, 2 cuius *solis* radii nube -antur). 11, 98 lampyrides ... pinnarum hiatu refulgentes, ... compressu -tae. APVL. met. 2, 17, 1 feminal ... palmula potius -ans de industria quam tegens verecundia (*cf. 10, 31, 1* inumbrabat ... pubem). 11, 30, 5 non -to vel obtecto calvitio, sed quoquoversus obvio (*cf.* AMBR. Tob. 7, 25 caput -at *debitor*). TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 301, 8 *deum Marcionis* regio latebrarum -vit (*cf.* PS. EVSEB. CAES. hom. p. 1115^{A} = EVSEB. EMES. serm. 20, 4 non caelum -at *deum*). orat. 22 p. 195, 20 quod propter deum abscondit, plene -et *virgo*. IVL. VAL. 3, 21 tenebris ... omnia -antibus (*cf.* AMM. 24, 1, 6 nebulosa nocte -ante impetum. PRVD. c. Symm. 1, 413 noctis -tae caligine. AVG. c. acad. 2, 13, 30 p. 45, 6 vespere -ti domum revertimus. VEN. FORT. vita Radeg. 36, 82 -ante iam noctis crepusculo). ARNOB. nat. 2, 41 -are fuligine oculos. 3, 13 oculorum orbiculos ... superciliorum marginibus -tos. PALLAD. 12, 1, 2 *per glaebas* germina -ta defendi. AMBR. epist. 49, 4 quia foliis -tus, latebris tectus appareo, puto me absconditi (*cf. gen. 3, 7*). VVLG. Hebr. 9, 5 (*sec. exod. 25, 20*) cherubin gloriae -antia propitiatorium (*cf.* RVFIN. Orig. in Rom. 3, 8 p. 947^{A} *cherubin* extendentia alas suas et -antia super p. AVG. quaest. hept. 2, 105 p. 162, 12 -ant p., id est honorant velando). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 183, 9 omnis anima ... velamento crassi ... corporis -atur (*cf. I par. 29, 15*). PRVD. cath. 12, 20 stella numquam ... nubis occursu abdita -at obductam facem. PS. AVG. serm. ed. Caillau 1 app. 6, 4 quid osculatus est Iudas ...? hominem an imaginem -tam? HESYCH. in lev. 13, 1sqq. p. 930^{C} leprae ... species ... obscura ... et quodammodo -ta et ... occulta sub pelle. VEN. FORT. carm. 11, 11, 10 *mensam* suavis -at odor (*pro tegmine textili*). carm. app. 1, 65 vos ... Oriens et nos Occasus -at (*quasi domus, cf. 63* tegebat). *al.* c. *colore dissimulandi* (*cf. p. 325, 6*): PS. AMBR. act. Seb. 3, 9 Sebastianus, vir ... christianissimus, quem occultabat militaris habitus et chlamydis -bat aspectus (*1, 2* sub chlamyde terreni imperii Christi militem agebat absconditum). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 233, 9 (*sec. Matth. 17, 5*) velut ovis ... pelle -ans lupum (*gr. I 1, 6 p. 151, 20* κατασκιάζων). β *in imag.*: TERT. apol. 47, 3 *verba divina* subnubila, etiam ipsis Iudaeis -ta. adv. Iud. 1, 1 nubilo quodam veritas -batur (*cf. p. 325, 44*). adv. Marc. 4, 25 p. 503, 25 argumenta per ... aenigmatum nebulas -ta. praescr. 14 l. 4 vel ambiguitate pendere vel obscuritate -ari. resurr. 63 p. 72, 22 parabolae -ant evangelii lucem. PANEG. 3, 5, 4 candorem aequitatis. FIRM. math. 6, 15, 22 clarum oculorum lumen miserae caecitatis tenebris -atur (AMBR. epist. 59, 4 quibus *mundi t.* -atur veritas. SERM. Ps. Hier. epist. 35, 9 p. 252^{D} quasi in peccatorum t. -tum). AMBR. Iac. 1, 5, 19 -vit nos a sole iustitiae *lex veteris testamenti*. paenit. 2, 7, 58 tollitur velamen ..., quod veritatem ... -bat (PS. AMBR. serm. Sess. 2, 2 impietatis tuae flagitium sub velamine pietatis -as [*cf.* GILD. Brit. 96 chron. III p. 79, 13 sub sacerdotali tegmine *nequitiam*]. PELAG. in II Tim. 2, 7. CHROMAT. in Matth. 5, 3, 3 *lumen mundi* infidelitate ... velut quodam velamine obtegere et -are. LEO M. serm. 63, 2 consilium ... iustitiae dei, licet ... quibusdam velaminibus fuerit -tum, non tamen ita obtectum est, ut *eqs. al.*). AVG. c. Iulian. op. imperf. 1, 135 *verba clara* se tua caligine -ari obscurarique non sinant. GREG. TVR. vit. patr. 17 prol. mendacii nube *hominem*. *al.*

B *translate* (*accedit* quasi *p. 325, 60 cf. imagines sub A*): 1 *c. certo respectu*: a *tuendi, defendendi, confirmandi sim.* (ad *aliquid* ZENO *l. 65*): α *usu profano*: VERG. Aen. 11, 223 magnum reginae nomen -at *Turnum* (SERV., SERV. auct.: tuetur, defendit; et est translatio ab arboribus facta, quia nomen nobilium tamquam umbra est pro aliis). β *usu christiano*: (I) *sollemniter de auxilio divino sim.* (*cf. p. 322, 83*): TERT. fug. 5, 3 *deus potest nos* in medio populo conversantes -are. ITALA Luc. 1, 35 (codd. bd *et* Tert. adv. Prax. 26 Cypr. testim. 2, 10. *al.*) virtus altissimi -bit te (*gr.* ἐπισκιάσει σοι, *unde* -bit tibi *cet. codd. et* Hil. trin. 2, 26 [*sed ipse*: virginem -vit]. Aug. in psalm. 67, 21 [*explicat*: umbram faciet tibi]. *al.*, VVLG.; *cf.* IVVENC. 1, 68 virtus celsa dei circumvolitabit -ans). HIL. trin. 10, 55 *anima Christi* voluit congregatos pullos eius pennarum integimento -are (*cf. Matth. 23, 37*). ZENO 2, 22, 2 apostolos ad mirabilia facienda spiritus sanctus -vit et texit (PHILIPP. in Iob 37 p. 740^{B}). PS. PHILO antiq. 23, 12 -bo vos. RVFIN. Adamant. 1, 12 populus insurrexit super Moysen et -vit eum gloria domini. PS. ORIG. in Iob 1 p. 414^{C} (*ad 1, 10*) 'tu munisti' ... tu -asti. p. 414^{D} protegis atque -as. *al.* CASSIAN. conl. 14, 10, 3 *cherubin* propitiatorium ... id est placiditatem pectoris ... protegent et a cunctis ... incursibus -bunt (*v. l. 17 sqq.*). EVSEB. EMES. serm. 3, 26 confitere infirmitatem tuam, ut -et te Christus (VEN. FORT. Mart. 1, 103 umbra fugit quem Christus -at). PS. EVSEB. GALLIC. hom. p. 625^{F} *tres pueros* rorantibus -vit incendiis *natura flammarum angelo auctore* (*v. Dan. 3, 50*). (II) *exempla varia*: AMBR. epist. 48, 6 sermonem dubium mens non dubia -at et defendit a lapsu. hex. 3, 7, 30 scaenam hominis et quam desuper -bat ... et quam intus animabat *gloria*. VEN. FORT. carm. 1, 15, 26 quam *vetustatem* ... laudis -at honor.

b *excusandi*: OV. epist. 16, 48 error, qui facti crimen -et (Pont. 3, 3, 75 erroris sub imagine). AMBR. apol. Dav. I 9, 49 peccatum tegitur bonis factis et tamquam alis operibus -atur (Noe 31, 117 ut tegeret superiora delicta bonisque o. -ret. *cf.* epist. 70, 23 -antibus *nobis lapsus nostros* ... bonae operationis fructu). Hel. 5, 9 abstinentia ...

[*Heine*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-at vitium. Iac. 2, 2, 9 fidei claritas factorum -at errorem, quae meretur veniam delictorum. Noe 14, 49 sobrietas ... et continentia -ant ... improbitatem. LEO M. epist. 89 Conc.S II 4 p. 47, 33 se excusationibus ... -are. CHRYSOST. hom. V 1001C ut ... impietatem ac scelus filii paterna memoria potuerit -are (*Migne gr. 47, 311 ἐπισκιάσαι*).

c *dissimulandi*: PETRON. 101, 8 simulationem et vultus confusione et lacrimis -are. TERT. coron. 8 l. 25 passivitas fallit -ans corruptelam conditionis. adv. Marc. 1, 13 p. 307, 19 dedecus. 4, 28 p. 516, 14 *hypocrisin Pharisaeorum* celantem occulta cordis et incredulitatis secreta superficialibus officiis -antem. ARNOB. nat. 4, 26 *Iovem* petulantis amoris flammam servilibus -visse fallaciis. 5, 41 in allegorica dictione ... -are res turpes. HIL. trin. 6, 4 quibus veritatis interiectis confessionibus haereticae impietatis *Arianae* -retur intentio. ZENO 1, 15, 6 furta turpissimae utilitatis. FILASTR. 121, 10 temporalitatem ... -are atque abscondere. AMM. 29, 1, 11 -tis blanditiarum concinnitatibus. AMBR. apol. Dav. I 7, 36 *occiderat David*, ut -ret pudorem, tegeret verecundiam concupiscentiae. TRACT. Pelag. 4 p. 88 sub religionis nomine ... saevitiam (CONC.S II 5 p. 47, 34 s. figmento reverentiae *commenta. cf. p. 324, 44*). *al.*

d *infirmandi, depravandi* (*minus valet quam* extinguere *l. 23. 38*): **α** *-antur sensus sim.*: PLIN. nat. 23, 41 in proverbium cessit 'sapientiam vino -ari' (*cf.* TERT. anim. 45, 6 sapere ... nostrum licet -etur, non tamen extinguitur). QVINT. inst. 8 prooem. 23 illa ... sensus -ant et ... strangulant (RVFIN. Orig. in gen. 5, 5 p. 64, 9 tegentes et -antes. *cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 3 p. 375/6 intellectum [*gr.* ἐπισκοτοῦντα. *antea*: impedientia, prohibentia]). TERT. adv. Marc. 4, 22 p. 493, 3 (*ad Luc. 9, 34 v. p. 323, 54*) necesse est excidat *Petrus* sensu, -tus scilicet virtute divina. ZENO 1, 7, 4 -at *David* neminem prophetae terrore (*cf. Hil. in psalm. 130, 3* ultionem non ut propheta orat). PS. AMBR. prec. 2, 6 ira oculos -at (SEDVL. op. pasch. 3, 19 o. metu discriminis -tos. *cf. p. 323, 73. 324, 39*). AVG. spir. et litt. 12, 19 p. 172, 19 tumore superbiae sese -antes (*Rom. 1, 21* obscuratum est insipiens cor eorum). COMM. instr. 1, 17, 14 -ant *vates inanes* populum supplicem, perituri ne credant (*'decipiunt' intellegit Katwijk, 'obcaecant' Dombart in schedis coll. 1, 36, 4* adumbrat). **β** *-antur varia*: TAC. hist. 2, 32, 2 senatum ... et populum, numquam obscura nomina, etiam ⟨si⟩ aliquando -entur (*cf. 1, 55, 4* obliterata). TERT. anim. 39, 1 -at *diabolus* atque depravat *bonum animae* (41, 2 non tam extinguitur quam -atur. HIER. adv. Iovin. 1, 13 p. 232B b. *matrimonii* extenuat et -at *apostolus* comparatione melioris *virginitatis*). adv. Marc. 1, 10 p. 303, 8 tantam idolatria dominationem (*i. regionem*) -ante. adv. Prax. 27 p. 279, 18 manifesta -are. SOL. 1, 105 nisi ... Catilina ... adoreas *gentis Sergiae* odio damnati nominis -asset ([*Plin. nat. 7, 104* gratiam nomini deroget]. AMM. 25, 3, 13 maculis). ITIN. Alex. 40 glorias (IVL. VAL. 3, 39. *cf. p. 323, 74*). FIRM. math. 1, 3, 6 praeclarae artis studium falsis ... mendaciis (2, 29, 3 *honestam professionem*. 8, 18, 1. AMM. 15, 2, 10 *iustitiam. cf. p. 324, 50*). AMM. 16, 12, 70 fama res maximas vel -antibus plurimis silere *nescit* (*cf.* CONSTANTIVS vita Germ. epist. p. 248, 2 vitam ... -tam silentio). *al.* FVLG. myth. 3, 6 (*de Psyche et Cupidine*) consanguineae caritatis ... ardor maritale -vit imperium. AMBR. Abr. 2, 6, 35 veritatem (VEN. FORT. vita Hil. 8, 27. *cf. p. 323, 44*). Noe 4, 10 quod hominem iustum non -et aliorum offensio. in psalm. 36, 9, 1 non ... ille *Abel* fratris voluit -are sacrificium. *al.*

2 *de quolibet modo abscondendi, celandi sim.*: TERT. adv. Marc. 3, 18 p. 406, 10 (= PS. TERT. adv. Iud. 10, 5) *sacramentum passionis* quanto ... magnificum, tanto magis -andum. 5, 6 p. 588, 15 *sacramenta* de significantiis -ta, in quibus sapientia dei delitiscebat. *al.* ANIAN. Chrysost. hom. 3, 1 dominus multa ... -vit atque operuit (*gr.* συνεσκίασεν). 4, 2 mysterium *generationis Christi* ([*gr.* συσκιάζει]. 4, 3 quasi -tum [*5, 3* opacandum]. AVG. quaest. hept. 6, 30 p. 448, 9 LEO M. serm. 24, 1. 53, 2). AVG. civ. 16, 26 p. 168, 13 D. in testamento vetere -atur novum (*postea*: occultatio. *cf.* epist. 138, 18. 140, 9. quaest. hept. 4, 33 p. 341, 15 *opp.* revelata). *al.*

II *intransitive i. q. umbram iacere* (*cf. quae monuimus p. 323, 29*): **A** *c. dat.*: PLIN. nat. 17, 165 *vitis simplici iugo constans* sibi ipsa non -at adsiduoque sole coquitur. ITALA psalm. 90, 4 (Veron. *al.*) inter scapulas suas -bit tibi (*gr.* ἐπισκιάσει σοι, VVLG. -bit te). 139, 8 (*v. l. 81*). Luc. 1, 35 (*v. p. 324, 61*). act. 5, 15 (cod. e) ut veniente Petro vel umbra eius -ret alicui eorum et liberarentur ab omni valitudine (*gr.* ἐπισκιάσῃ τινί, *codd. dg* inumbraret quemcumque, VVLG. -ret quemquam. *cf.* SERM. RevBén. 13, 1896 p. 345, 58 quo -ante). AMBR. hex. 3, 12, 52 -at ei (*sc. homini fideli*) gratia spiritalis. **B** *c.* super: ITALA num. 9, 20 (Aug. quaest. hept. 4, 16) -at nubes s. tabernaculum ([*gr.* σκεπάσῃ ... ἐπὶ τῆς σκηνῆς, *Lugd.* cooperit, *Vulg.* fuisset]. 9, 22 [*ibid.; gr.* σκιαζούσης ἐπ' αὐτῆς, *Lugd.* inumbrante, *Vulg.* fuisset]. PASS. Theclae 22 Cb p. 59, 12 [s. *om. Ca al.*]). deut. 33, 12 (Lugd., Ambr. patr. 12, 58) deus -vit s. eum (*gr.* σκιάζει ἐπ' αὐτῷ, *Vulg. aliter. inde* AMBR. *l. c.* deus -vit s. eum *Paulum* [*v. act. 9, 8*] ...; non caecitatis est obumbratio ista, sed gratiae). psalm. 139, 8 (Veron. *al.* = VVLG.) -asti s. caput meum (*gr.* ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλήν, cod. 136 Cas. -asti capiti, PSALT. Rom. -a caput). RVFIN. *p. 324, 18*.

deriv.: obumbraculum, obumbramentum, obumbratio, obumbratrix.

compos.: inobumbrabilis, inobumbro, superobumbro. *Heine.*

obumo *v.* obhumo.

obuncātio, -ōnis *f.* *ab* obuncus, *cf.* obuncatus, uncatio. *i. q. incurvatio*: CASS. FEL. 40 p. 91, 3 -e unguium, quam Graeci gryposin vocant.

obuncātus, -a, -um. *ab* obuncus, *cf.* uncatus. *i. q. obuncus*: CAEL. AVR. chron. 2, 14, 198 -is unguibus, quod Graeci γρύπωσιν vocant.

obunco, -āre. *ab* ob *et* uncare (ὀγκᾶσθαι), *cf.* oblatrare (*an ab* ob *et* uncus? *cf.* uncinare). [*vix add.* GLOSS.L Corp. o 36 -ans (*leg.* obuncam?): ge(c)nyclede (*anglosax. 'curvata'*).] *i. q. uncando increpare* (*an 'quasi criminum hamis inuncare'?*): RVFIN. hist. 10, 18 p. 984, 11 illa, ut mulierum se talium procacitas habet, -ans (obiurgans *var. l.*, *cf.* GLOSS. -ans: obiurgans) Timotheum *eqs.* (*cf. Theodoret. hist. eccl. 1, 30, 4 ἀναιδέστερον ἐβόα*).

obūnctulus, -a, -um. *cf.* unctulus *et* obunctus. *i. q. (bene) unctus (per blandiloquium)*: TITIN. com. 138 tunica et togula (cog- *trad.*) -a (-unt- *trad.*) adimetur, pannos possidebit fetidos.

obūnctus, -a, -um. *ab* ob *et* unguere, *cf.* obunctulus. *i. q. unctus*: APVL. met. 2, 9, 3 guttis Arabicis -us *capillus*. 8, 27, 1 oculis -is graphice.

obuncus, -a, -um. *ab* ob *et* uncus, *cf.* aduncus, incurvus. GLOSS. -us, -a: ἐπικαμπής. -um: ἐπικαμπές. [*confunditur praeverbium in codd. c.* ab- *l. 28. 31. 35,* ad- *l. 28. 31. 35, dub.* CLAVD. 3, 381 vomere ... adunco (*Birt, v. vol. I 387, 70;* ob- *def. Levy, v. adnot.*). *v. etiam l. 41.*]

i. q. aduncus sim.: **1** *de ipsis rebus curvatis*: **a** *de part. corp.*: *avium*: VERG. Aen. 6, 597 rostro ... voltur -o (ad-, ab- *var. ll.*) ... iecur tondens (11, 755 [ad- *R*]. CLAVD. DON. Aen. 6, 600 p. 587, 5 PS. AMBR. serm. 46, 5 p. 695C. EVSTATH. Basil. hex. 8, 3, 3 [*gr.* ἀγκύλον, *Ambr. hex. 5, 14, 47* incurvatum]). OV. met. 6, 516 pedibus ... -is (ab-, ad- *var. ll.*). CYPR. GALL. lev. 33 miluus ore -o (-o m. o. *C*). *hominum*: DARES 13 naso -o (*cf.* PHYSIOGN. 126 p. 140, 15 naribus [129 p. 142, 4]). CASSIOD. var. 6, 9, 4 avarus -is unguibus explanatur. **b** *de variis rebus* (*cf. l. 24*): NVX 115 nec noceo nec -is (ab-, ad- *var. ll.*) vindicor hamis (*i. spinis*). ARNOB. nat. 6, 12 -a falce. ENNOD. carm. 1, 6, 16 ancora ... mordet -a solum (*cf. l. 40. 45*).

2 *per enallagen* (*sc. de morsibus quasi unco effectis vel de animalibus rostro -o instructis*): CLAVD. 15, 470 reluctantem *hydrum* morsu partitur -o *aquila* (CORIPP. Ioh. 1, 231 *ancorae* [*cf. l. 37*]. Iust. 2, 121 *fibulae* [-o *Partsch*, uv-, ub- *trad.*, ad- *Ruiz*]). SIDON. carm. 2, 307 grypas -os. DRAC. Romul. 8, 477 volucres ... -as.

n. pro subst. **obuncum**, -ī (*vix masc.*). *i. q. uncus, unca pars*: VEN. FORT. Mart. 4, 22 quod *monile* ... nec mordax gemino forceps trutinavit -o. GLOSS.L V Aa o 292 (= GLOSS. V 508, 20) -o: ancora (*Theander cft. III Abstr.* VN *9* uncus: ancora).

deriv.: obuncatio, obuncatus.

[**obundātio** *pro* abundatio *exhibent duo codd.* FLOR. epit. 4, 2, 27.] *W.*

obvolito, -āre. *ab* ob *et* volitare, *cf.* obvolare, advolitare. *i. q. (ob oculos) volitare*: DECL. in Catil. 39 quos in foro ... in oculis civium ... passim -are cernimus (-lut-, abv-, adv- *var. ll.*). 103 *Catilinam* per ora vulgi palam -antem (-lut- *var. l.*). ANIAN. Chrysost. hom. 2, 5 p. 993/4 nihil ... ita oculos animae contristat ut ... turba curarum et quasi -antia ... cupiditatis examina (*gr.* ἐπιθυμιῶν ἑσμός *tantum*).

obvolo, -āvī, -āre. *ab* ob *et* volare. NOT. Tir. 75, 97b -at. *i. q. volando occurrere*: SERV. auct. Aen. 1, 394 ipsam *aquilam* ... Iovi ... -asse in augurium.

***obvolvo**, -vī, -ūtum, -ere. *ab* ob *et* volvere. *perf. act. non nisi* SVET. Iul. 82, 2 -vit. ITALA Luc. 2, 7 (cod. e *al.*) -erunt. ARNOB. nat. 5, 9 -isse. NOT. Tir. 75, 89a -it. SYNON. Cic. p. 416, 7 adoperit ... obumbrat. vertit (?). -it. GLOSS.L Aa OB 291 (*cf.* 125) -ere: obnu⟨b⟩ere (*ex* FESTO *l. 82*). *legitur in poesi singulis locis apud* PLAVTVM, ENN. scaen., HOR. sat., AVIEN., *in prosa oratione singulis vel binis locis apud* CATONEM, RHET. Her., CIC., VARRONEM, LIV., FEST., CELS., SEN. apocol., CVRT. *praevalente part. perf.; paulo frequentius formis promiscuis inde a* SVET. [*confunditur c.* involvere *p. 327, 1. 27. 53: de* CIC. Verr. II 5, 72 *v. vol. VII 2, 263, 77* (*item ambigitur de* Phil. 2, 77). *dub. vel falso*: EPIST. Alex. l. 348 H. -tos ... orare (*alii* volutos *vel* provolutos). BACHIAR. repar. laps. 23 p. 1062A (*v. Stangl, BphW. 37, 1917, 973*).]

I *notione sollemni, fere i. q. (velandi, amiciendi, ligandi causa) involvere, implicare sim.*: **A** *obi. est, quod (qui) tegitur* (*sc. aut circumdando aut inserendo; immergendo fortasse p. 327, 20. 29. 34, cf. p. 327, 65, nisi medicamentum pro tegmento poni accipias ut p. 327, 3*): **1** *indicatur tegmentum per abl. vel omittitur* (*ambigua vix per dat. explicanda; ex p. 327, 3*): **a** *-i dicuntur animantia*: **α** *partes corporis* (*ipsum corpus p. 327, 4*): PLAVT. Most. 424 capite -to ut fugiat (*item abl. abs.*: CATO or. frg. 43. VARRO rust. 2, 7, 9 *de equo*. LIV. 3, 49, 5. *al. ceterum*: CIC. orat. 74 -endum c. *maerore*. LIV. 23, 10, 9. FEST. p. 170 quia flammeo c. nubentis -atur, quod antiqui obnubere vocarint. *al. v. etiam p. 327, 58*). RHET. Her. 1, 13, 23 ei damnato ... folliculo ... os -tum est ([*locum mutilum restit. codd.*

[*Hermans*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rec., inv- *l*]. CIC. inv. 2, 149). SVET. Dom. 17, 1 bracchio ... lanis fasciisque -to (VVLG. Ezech. 30, 21). APVL. met. 9, 37, 2 -tis ... lacinia ... manibus. VEG. mulom. 2, 57, 3 ex quo *medicamento* ungulam ... -es. HIER. epist. 1, 12, 1 linteo cadaver -unt (*cf.* in Matth. 27, 59 ['involvit'] corpus ... linteamine ... -endum. *cf. et l. 52*). *al.* *alligando*: SORAN. p. 111, 17 pedem ... supra pedem -ere (*gr. p. 150, 13 Ilb.* περιπλέκειν *i. pedes inter se implexos vincire*).

β ipsa animantia: (i) *proprie*: RHET. Her. 1, 13, 23 is *parricida* -tus et obligatus corio (*de eadem re p. 326, 84*). ITALA Luc. 2, 7 (cod. e *al.*) *Iesum infantem* -erunt ([*gr.* ἐσπαργάνωσεν, *Vulg.* pannis ... involvit]. *de eodem*: 2, 12 [Ps. Vigil. Thaps. trin. 3, 61] pannis -tum [*gr.* ἐσπαργανωμένον, *Vulg.* involutum]. HIL. trin. 2, 25 cunis. HIER. epist. 14, 11, 2. *cf. et l. 36. 54*). LACT. inst. 6, 2, 2 terreno adhuc corpore -ti. 7, 17, 8 iustos ... -et libris prophetarum atque ita cremabit *rex impius*. HIER. vita Pauli 17 p. 28^{C} mortuos ... -itis vestibus (EPIPHAN. Hier. epist. 51, 9, 2 EPIST. Clem. Migne 56, 894^{A}). VVLG. Is. 14, 19 quasi stirps inutilis pollutus et -tus (HIER. *ad. l.* p. 162^{C} -tus cum his, qui interfecti sunt [*explic.* p. 162^{D} velut -tum sanie mortuorum]. *ibid. p. 223A* involutus). *al.* (ii) *translate* (*iuxta pos.* obnoxius *l. 24. 28*): ARNOB. nat. 5, 9 terrenis -isse ... sordibus ... matrem *deorum*. RVFIN. epist. Clement. 19, 4 discipuli ignorantiae tenebris -ti (AVG. civ. 10, 24 p. 438, 31 D. peccatis obnoxii et i. t. -ti). AVG. civ. 21, 27 p. 551, 14 D. quoniam ... eis *delictis* ... se -ret humana segnitia. MAX. TAVR. serm. 25, 1 l. 29 M. rebus mundi et divitiis saeculi -tus. GREG. TVR. Mart. 2, 1 peccatis -tus (inv- *var. l.; cf. et l. 50*). CAES. AREL. serm. 89, 5 malis ... obnoxium et ... -tum.

b *-untur res*: *α proprie*: ENN. scaen. 63 fax -ta sanguine atque incendio (*imitatur Varro Men. 486* involuta). LACT. inst. 1, 22, 11 -tam vini amphoram (*de eadem re Arnob. nat. 5, 18* obtecta; *abditamne an clausam significet, parum constat*). DICT. 5, 8 *Palladium* -tum bene, quo ne intellegi ... posset. VEG. mil. 4, 44 bitumine -tae ... sagittae. HIER. interpr. Iob 38, 9 circumposui illi nubem operimentum vel nebula -vi illud *mare* (*cf. gr.* ἐσπαργάνωσα, VVLG. cum ... caligine illud quasi pannis infantiae -rem). *al.* *per comparationem*: IREN. 5, 10, 1 (= 5, 10, 2 H.) velut sentibus -ti homines *quasi semina*. VINCENT. LER. 25, 8 (*ad Matth. 7, 15* in vestimentis ovium) sese divinae legis sententiis velut quibusdam velleribus -unt. *β translate*: HOR. sat. 2, 7, 42 verbis ... decoris -as vitium? PS. ORIG. tract. 10 p. 105, 14 singula ... allegoriae integumentis -ta sunt (16 p. 196, 6). HIER. epist. 64, 19, 1 causas... esse -tas et ... oculis non patere. tract. in psalm. I p. 120, 21 veritas... quasi quibusdam verborum tenebris -itur (*cf. l. 50*). GREG. M. in Ezech. 1, 6, 11 p. 833^{D} verba ... obscuritatibus -ta. 1, 8, 33 p. 869^{C} -tum mysteriis libri initium.

2 *indicatur tegmentum aliis structuris*: a *per praep.* in: *c. abl.*: APVL. apol. 55 res in sudario -tas. PS. ORIG. tract. 7 p. 80, 22 sacramenta in veteribus ... imaginibus -ta erant. LACT. inst. 1, 1, 7 -ta in obscuro veritas latet. VVLG. Sirach 12, 13 -tus est in peccatis eius (*sc. comitis improbi. gr.* συμφυρόμενον). CONC.^{S} I 5 p. 327, 24 rec. B corpus ... -tum in sindone (*Migne gr. 26, 1059^{B}* εἱλίξας, *rec. Q* inv-). GLOSS.^{L} IV dub. Plac. C 48 panni, in quibus infantes -untur. *c. acc.*: GREG. TVR. glor. conf. 35 eum ... in aliquod indignum facinus -tum. b *per dat.*: GARG. MART. med. 5 *malva* lanae -ta et illigata (*cf. Plin. nat. 20, 225* adalligata in lana). c *tegmentum ponitur pro subi.*: RVFIN. hist. mon. 7 p. 411^{B} linteum, quod collum et caput -ret.

B *obi. est ipsum tegmentum* (*sc. quod circumponitur; vix huc referas l. 80*): CELS. 8, 15, 7 fascia ... sub ala -ta.

C *structurae recentiores*: 1 -tus *aliquid* (*aliter p. 328, 3*): APVL. met. 11, 10, 1 illae limpido tegmine crines madidos -tae. 2 -ere *aliquem aliquid* (*sc. per contaminationem, v. Svennung, Unters. Pallad. 229*): CHIRON 585 lanam (lana *Oder*) eos -es. SORAN. p. 29, 7 vinum (vino *Rose*) ... eos -bant (*gr. p. 59, 14 Ilb.* λούουσιν).

II *notionibus minus solitis*: A *respicitur motus volutandi*: 1 *i. q.* (*volvendo*) *obicere, admovere* (*pass. praeter l. 69*): TERT. adv. Hermog. 25, 1 alia nobis -itur quaestio. SORAN. p. 42, 4 -as, quod eum *infantem sedentem* continere possit (*cf. gr. p. 85, 21 Ilb.* παραθέσει). *de supplicibus* (*dubium p. 326, 71*): DICT. 2, 19 genibus Achillis -tae ... oraverant (2, 42 -bantur. 2, 50 cum ... -ti g. deprecarentur. 3, 24 -ta g. eius *Polyxena*). *?* 2 -i *i. q. circumagi*: AVIEN. Arat. 1652 Nubi (*i. Praesepio sideri*) ..., quae Cancro -itur alto (*vix ad gr. 893* ἠγηλάζει, *sed potius ad gr. 996* τὴν Καρκίνος ἀμφιελίσσει, *quod vertit etiam 1736* excelso quod Cancer cardine volvit).

B *respicitur actio complicandi, conglomeratio* (*inde incurvatio p. 328, 1*; in se *l. 83*; *de supplicibus l. 70*): AVG. c. Cresc. 3, 55, 61 p. 467, 4 si laqueos ..., quos resolvere ... deberent, constrictius implicant et -unt (*vix ad l. 59 trah.*). PS. AVG. serm. ed. Mai 72, 2 (*de serpente*) nunc ... pectus erigere, nunc -tis orbibus complicare (*pendent 1, 3* revolutis o. replicare *et* ed. Caillau II app. 1, 3 -tis artibus c.). SORAN. p. 95, 6 si ... in se -tae sunt *secundae* (*gr. p. 146, 9 Ilb.* εἰς αὐτὸ συνεστραμμένον). ISID. orig. 4, 6, 4 (*explic. vocem q. e.* ilia, *v. vol. VII 1, 325, 15 sqq.*; *item* 11, 1, 100 quod ibi nos -amus). -tus *aliquid* (*aliter p. 327, 61*): VITA Mauril. (BHL 5730) 20 *puer aegrotus*, qui omnem compagem membrorum -tus, ita ut glomus involvi solet, tenebatur astrictus (*postea*: contracti membra ... extendi).

deriv.: obvolutio.

obvolūtio, -ōnis *f.* *ab* obvolvere. 1 *i. q. actio involvendi, involucrum*: GAVDENT. serm. 19, 6 G. -o ... pannorum (*sc. infantis*). MACR. somn. 1, 11, 12 aetheria -e vestitur *anima*. CASSIAN. conl. 17, 17, 5 hispidam ... speciem -e pellium simulare non timuit *Iacob*. CAEL. AVR. acut. 2, 11, 79 calefactionibus ... adhibitis cum -e atque modica strictione ex lanis effecta. 2 *i. q. status complicando effectus*: GLOSS. med. ed. Heiberg p. 95 yleon: dolor validus ... et -o intestinarum (*cf. Recueil M. Niedermann 130*).

obvolūto (obvolūtor), -āre (-ārī). *ab* ob *et* volutare. [*falso, ut vid.*: VEG. mulom. 4, 18 -atus (*cod. A*) *pro* obluctando (*sic cod. L sec. Colum. 6, 16, 1*).] DOSITH. gramm. VII 427, 12 genibus -ans (i. geniculans *add. M*) γονούμενος. *Hermans.*

obūro *v.* 1. obustus.

oburvās (-arb-, -urb-): circumscribis; dictum ab urvo (arbo), qui est incurvatura aratri *eqs.* GLOSS.^{L} IV Ps. Plac. o 4. *ab* ob *et* urvare (*cf. Fest. p. 375* urvat ... circumdat).

1. obustus, -a, -um (*inde* obūro *l. 24*). *ab* ob *et* ustus (urere), *cf.* ambustus. GLOSS. oburo: καταφλέγω. κατακαίω. περιφλέγω. *inde a* VERG., *fere in poesi.*

i. q. adustus: 1 *sc. igne*: VERG. Aen. 7, 506 torre ... -o. 11, 894 stipitibus ... sudibusque ... -is (OV. met. 12, 299 s. ... -a [ad- *var. l.*]). SIL. 4, 282 -o robore diram ... trabem. 10, 159 quercu... -a. SERV. auct. Aen. 3, 635 'acuto': fuste -o. *de cibis assis*: RVFIN. hist. 3, 6, 25 -ae carnis nidore (*cf. Heges. 5, 40, 2* ambusta). SEDVL. carm. pasch. 5, 371 piscis -i (op. pasch. 5, 31 -i p.; *sec. Luc. 24, 42* assi). 2 *sc. gelu*: OV. trist. 5, 2, 66 gleba ... canenti semper -a (ad- *var. l.*) gelu.

deriv.: 2. obustus.

2. obustus, (-ūs) *m.* *ab* oburere. GLOSS. II 341, 8 κατάκαυσις: conbustus, -s.

oc, occ (*i.* hoc) *v. vol. VI 3, 2695, 75. 2697, 10. 2699, 25.* *W.*

1. occa, -ae *f.* [*potius retrograde ab* occare *formatum* (*sicut* *seca > *it.* sega '*serra*' *etc. a* secare) *quam primarium. Sch.*] *de notione v.* GLOSS. *l. 45 sqq. 57.* [*venet.* (*trident.*) ȯca; *cf. M.-L. 6028. Battisti-Alessio IV 2621. G.*]

1 *i. q. instrumentum occandi* (*sc. cratis, rastrum sim.*; *ad rem v. Olck, RE V 1983 sqq.*): CYPR. GALL. exod. 318 cetera *grando* mersit, quae conspersa solo nondum deprompserat -a. GLOSS. -a: rastrum. -as: fealga (*anglosax.*). *cf. etiam* GLOSS. V 654, 42 (*v. s. v.* occo). GLOSS.^{L} Corp. O 111 -a: faelging (*anglosax.*). 2 *per metonymiam de agro*: GLOSS. ALL 2, 1885, 321 (*substituit pro Isid. orig. 17, 2, 4* occare ... arbores) inde dicitur -a ager non procul ab oppidis ligonibus magis utens quam vomere (nomen *trad.*) vel aratris. 3 *per similitudinem de praesaepibus*: VEG. mulom. 1, 56, 5 cratis, quae -a (iacca *ed. pr.* [*v. vol. VII 1, 4, 58 sq.*], cocca *P*, gaza *F*, zaca *A* [rastrellaria *in marg., quod affert Lommatzsch in ind. p. 321*]) vocatur a vulgo, pro equorum statura nec nimis alta sit ... nec nimis humilis (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 558 sq.*).

2. occa, -ae *f.* [*orig. inc. Sch.*] *de frutice vel herba incerti generis* (*i. q.* '*calabrix*' *André*): GLOSS. III 571, 57 -a i. frutex qui in sepibus nascitur et habet prunellas rubeas (*cf.* 593, 19 herba quae per sepes *eqs.*; *sim.*: 615, 1. 627, 8; praesep- *Goetz in indice, quod improbat Delz in plagulis*).

3. occa *v.* auca (*vol. II 1188, 76*). *Löschhorn.*

occabus, -ī *m.*, ὄκκαβος. -cav- *l. 65.* *i. q. bracchiale* (*collare?*): CIL XIII 1751, 15 (*a. 160*) Q. Sammio Secundo ab XV viris -o et corona exornato. EPIST. quindecimvir. (CIL X 3698 *a. 289*) 23 permisimus ei -o (*scrib.* -cav-) et corona ... uti. *W.*

occaecātio, -ōnis *f.* *ab* occaecare. *scribitur* obc- *praeter l. 69* (occ-), *l. 71* (obsc-). *plur. l. 79.* GLOSS. -o: ἀποτύφλωσις.

1 *de occultatione* (*explicatur vox q. e.* occatio *sec. Cic. p. 329, 33*): SEPT. SER. carm. frg. 3 occatio -o (occ-) est (ISID. orig. 17, 2, 4 o. quasi -o, quod operiat semina). 2 *de caecitate mentis* (*sc. per infidelitatem*): VVLG. Rom. capit. 20 cod. Fuld. de -e (obsc-) Iudaeorum ([*ad 11, 25* caecitas]. LEO M. serm. 32, 2. 4 PROSP. vocat. gent. 1, 10 p. 662^{B}. *eorundem*: LEO M. serm. 53, 2 vestra. PROSP. vocat. gent. 1, 13 p. 666^{B} sua. SACR. Greg. 79, 16 illius populi). LEO M. epist. 28, 2 CONC.^{S} II 2, 1 p. 26, 1 splendorem ... veritatis -e sibi propria tenebrarat (*gr. II 1, 1 p. 12, 7* τυφλώσεως). 28, 5 *ibid.* p. 31, 5 ut ... eadem -e desipiat (*gr. l. c. p. 17, 23* τυφλώσει). 59, 2 CONC.^{S} II 4 p. 34, 25 (*var. l.* obsecr-). 129, 1 *ibid.* p. 85, 8 ruinas et -es suas. 147, 2 *ibid.* p. 97, 25 haereticorum. AVELL. p. 358, 20 induratus -e diabolica. PROSP. c. coll. 9, 4 si liberum arbitrium obcaecatum esse dicatur, -o ipsa ad naturae refertur auctorem. GREG. M. moral. 27, 12 quasi horum guttis -is humanae pulverem rigando.

***occaeco**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* caecare. *scribitur* occ- *inde a* PLAVT. Men. 181 CIC. de orat. 2, 329 fam. 15, 1, 4,

[Heck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

semper apud LIV. *et* COLVM., obc- *inde a* RHET. Her. 3, 19, 32 *saepius* (*hic illic var. l.*), obsc- *non nisi* ITALA I Ioh. 2, 11 cod. h *man. pr.; hic illic* -cec- *pro* -caec-. *form. brev.* -asse(n)t LIV. 42, 43, 3 HIER. tract. in Marc. p. 357, 9 (-visse *sim. non invenimus*). NOT. Tir. 46, 45 -at (*item* 111, 24). GLOSS. -o: ἐκτυφλῶ. -at: excaecat. GLOSS.[L] II Philox. OC 3 -tus: ἐξοφθαλμίσας (*pro* -σθείς ?). *legitur in poesi singulis locis apud* PLAVT., PACVV., *in* CVLICE, LAVDE Pis.; *ceterum inde a* RHET. Her., CIC., BELL. Afr., LIV.

I *transitive c. obi. acc. i. q. caecum reddere, excaecare*: **A** *-ari dicuntur, quae obumbrantur vel teguntur*: **1** *obscurando* (*saepe in imag., accedit* velut *l. 18; per comparationem rei clarioris* PLAVT.): PLAVT. Men. 181 solem vides, satin ut -tust prae huius corporis candoribus? (*cf. l. 20*). RHET. Her. 3, 19, 32 (*de memoria*) nec nimis inlustris nec vehementer obscuros locos habere oportet, ne aut -entur tenebris imagines aut splendore praefulgeant. CIC. de orat. 2, 329 narratio obscura totam -at orationem. LIV. 33, 7, 2 densa caligo -verat diem. COLVM. 3, 7, 3 *ratio* velut ignorantiae tenebris -ta luce veritatis caruit (*cf. l. 29 et* CASSIOD. in psalm. 118, 86 eam *veritatem* ... nebulis -are). LAVS Pis. 148 aether aurea ... -at sidera nimbis. ITALA Matth. 24, 29 (Iunil. 2, 24) sol -bitur ([*gr.* σκοτισθήσεται, *pars codd. c. Vulg.* obscurabitur; *paulo aliter l. 12*]. *item de die novissimo*: LACT. inst. 7, 24, 7 quibus *tenebris* -bitur caelum). IREN. 2, 8, 2 (= 2, 7, 1 H.) in caliginem ... convertetur ... et -bitur ... lumen (OPTAT. 2, 21 p. 58, 4 sub nube simplicitatis -to astutiae l. HIER. in Eph. 6, 11 p. 547[D] quod ... animae l. ... corpus ... obumbret, operiat et -et). AMBROSIAST. in I Cor. 15, 41 sicut carbo cinere ... coopertus -atur. HIER. tract. in Marc. p. 357, 9 (*ad Marc. 11, 11* vespera ... hora) cum templum ... ignorantiae tenebrae -assent. SALV. eccl. 2, 34 exstinctae ... et -tae sunt *lampades*. *transfertur ad vultum trucem, ut vid.*: VVLG. Sirach 25, 24 *nequitia mulieris* -bit vultum ... tamquam ursus (*gr. 25, 17* σκοτοῖ). **2** *abscondendo* (*huc fortasse pertinent l. 25. 26. 27*): CIC. Cato 51 id *semen* -tum cohibet *terra*, ex quo occatio ... nominata est ([*inde* FEST. p. 181 ab -ando fruges satas. *cf. p. 328, 69*]. AMBR. exc. Sat. 2, 55 -ta [occata *var. l.*] et mortua *s.*). COLVM. 2, 2, 9 aliquae *fossae* fiunt patentes, quaedam etiam -antur (2, 2, 10 PLIN. nat. 18, 47).

B *-ari dicuntur, qui visu privantur*: **1** *obtunditur acies mentis* (*sublucente saepius imagine, maxime v. l. 47. 55. 67. accedit ablativus passim, praep.* ad *l. 52,* circa *l. 63,* ab *per graecismum l. 61*): **a** *obi. est animus sim.*: CIC. Phil. 4, 9 spes rapiendi ... -at animos (LIV. 5, 37, 1 -at a. fortuna. 28, 24, 15. 38, 21, 7 ira et pavore. 43, 10, 3 spes. SEN. epist. 94, 5 RVFIN. patr. 1, 6 p. 309[A]. *al.*). LIV. 42, 43, 3 ni spes ... pacis -asset consilia *regis* (*cf.* PROSP. c. coll. 9, 4 arbitrium [*v. p. 328, 80*]. BOETH. in top. Cic. 5 p. 375, 15 -to obscuratoque iudicio). ITALA Is. 6, 10 (Ambrosiast. in II Cor. 4, 4; *v. l. 53*) -vit oculos *sc. animi* ..., ne videant ([*gr.* ἐκάμμυσαν, *Vulg.* claude]. Ioh. 12, 40 [cod. a *al.; gr.* τετύφλωκεν, *Vulg.* excaecavit]. I Ioh. 2, 11 *v. p. 330, 8. al.*). Marc. 6, 52 (codd. f l = VVLG.) erat ... cor illorum -tum ([*gr.* πεπωρωμένη, *aliae verss.* obtusum]. Rom. 1, 22 [Gild. Brit. 97 chron. III p. 79, 20; *gr.* ἐσκοτίσθη, *Vulg.* obscuratum]. IREN. 5, 24, 3 ad obliviscendum... deum. *al.*). II Cor. 4, 4 (Ambrosiast. *ad l.*) sensus infidelium (*gr.* ἐτύφλωσεν, *Vulg.* excaecavit). HIL. trin. 2, 5 p. 54[B] sensus contemplationem ... lumen *dei* -at. HIER. tract. in psalm. I p. 280, 11 si mens fuerit -ta. *al.* **b** *obi. sunt homines* (*aeon l. 63, bestia l. 59,* artus *l. 68*): CIC. fam. 15, 1, 4 non stultitia -tus, sed verecundia deterritus. BELL. Afr. 40, 4 legiones ... metu ac terrore -tae. LIV. 3, 66, 4 -tos lupos (*i. Romanos*) ... rabie ... esse (*cf. de bestia*: COLVM. 6, 36, 4 velut incensum et -tum cupidine *asinum*). HERM. vulg. mand. 5, 2, 7 *homo* -atur a cogitatione bona (*gr.* ἀποτυφλοῦται ἀπὸ κτλ., *Pal.* cogitatio ... excaecatur). IREN. 2, 17, 9 (= 2, 22, 3 H.) emissionem *aeonis* ... -tam circa agnitionem ... patris. GAVDENT. serm. 12, 8 G. mundus diaboli praestigiis -tus. PACIAN. (?) sim. carn. p. 145, 25 humanis passionibus *Christi* -antur (*sc. ne adgnoscant eum deum; antea*: obbrutescunt). PS. HIER. epist. 19, 9 cum ..., ne in legem introspiciant, obtentis prae facie -entur aulaeis. *al.* *transfertur ad membra* (*sc. hominis metu turbati, cf. l. 58*): CVLEX 199 nec ... aspiciens (*sc. serpentem*) timor -verat artus (*'si appropinquantem procul pastor vidisset serpentem, facile factum esset, ut timore eius membra torpescerent' Leo; alia temptat Helm, Hermes 81, 1953, 63 sq.*).

2 *obtunditur acies oculorum*: LIV. 22, 43, 11 -tum pulvere offuso hostem (PLIN. nat. 10, 9 *aves* respersu pinnarum h. [*i. aquilam*] -antes [h. *om. c. parte codd. Mayhoff*]). RVT. LVP. 2, 7 oculis ... humore -tis (CELS. 8, 4, 1. 7. VVLG. Sirach 43, 4 *sol* radiis ... -at o. [*gr.* ἀμαυροῖ]. GREG. TVR. Iul. 10 p. 569, 5. *v. etiam l. 47. cf. et* SALV. gub. 7, 81 lumen [*i. oculum*]). SEN. contr. 9 praef. 5 ex ... obscuro prodeuntes loco clarae lucis fulgor -at (*item nimia luce*: VAL. MAX. 2, 10, 6 claritate viri *Marii* -tus *servus*. PS. PHOEBAD. fid. 8 p. 48[A] fulgore luminis ... *Iesu* paene -ti. *v. etiam l. 76, cf. etiam l. 55*). CELS. 6, 6, 37[B] subito -ti sunt. SERV. auct. Aen. 3, 678 eo *Polyphemo* -to (*Serv.* caecato).

II *absol. vel obi. suppl.* (*addendum fortasse* PLIN. *l. 74*): PACVV. trag. 412 noctis ... -at nigror (*sc. diem? an nautas?*). PLIN. nat. 11, 146 magna cogitatio -at abducto intus visu. LACT. inst. 2, 14, 10 *magi* visus hominum praestigiis -antibus fallunt (*item part. praes. abl. abs.*: AMBROSIAST. in II Cor. 4, 3 perfidia -ante. PROSP. vocat. gent. 1, 4 -ante superbia. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 126, 9 -ante illo *corpore*).

? **III** *intransitive i. q. caliginem, caecitatem offundere* (*c. dat., cf.* obscurare *alicui p. 167, 37*): ITALA I Ioh. 2, 11 (Serm. RevBén. 59, 1949 p. 104, 29) tenebrae -verunt oculis eius (*gr.* ἐτύφλωσεν, *aliae verss. et* VVLG. oculos, *aliae verss.* excaecaverunt, obscuraverunt).

deriv.: occaecatio. *Heck.*

occaedo *v.* occīdo, **occaesio** *v.* occisio.

occal- *v.* occall-.

occallātio, -ōnis *f.* *ab* occallatus (-are). *i. q. obduratio* (*sc. castigando effecta, cf. l. 21*): PRISCILL. tract. 4, 77 abstinentiam diliciarum et -em corporis.

occallātus, -a, -um *et inde* **occallo,** -āre (-āns). *ab* ob *et* callum, *cf.* incallare, occallescere. obc- ITALA. **1** -us *i. q. callo obductus, callosus*: SEN. nat. 4, 13, 10 quid sentire possunt emortuae fauces et -ae ...? (decall-, occult- *var. ll.*). CASS. FEL. 7 p. 14, 11 *ionthi* solidantur et -i indecentem faciunt vultum (*cf. de eadem re Oribas. eup. 4, 52 La* callosus factus). **2** -are *i. q.* (*castigando*) *quasi obdurare*: ITALA Esth. 14, 2 p. 79, 25 Motzo (cod. Y) corpus suum -ans humiliavit (*Vulg.* ieiuniis, *gr. 4, 17[k] sine resp.*).

deriv.: occallatio.

occalleo, -ēre. *ab* ob *et* callere, *nisi ab* occallui (*v. s.* occallesco). GLOSS.[L] II Philox. OB 4 -et (obc-): παχυδερμεῖ.

occallēsco, -uī, -ere. *ab* ob *et* callescere. *saepius scribitur* obc- *et* -calesc-. *perf. praeter* OV. *l. 34.* CELS. *l. 37.*

1 *intransitive i. q. callosum fieri, obrigescere*: **a** *respicitur rigor quidam corporis* (*-it ipsa* durities *l. 42*): PLAVT. Asin. 419 latera conteram tua, quae -uere (-cull- *var. l.*) plagis (*cf. de effectu tormentorum*: PRVD. perist. 10, 582 quis hunc rigorem pectori iniecit stupor? ... corpus omne *martyris* -uit). OV. met. 14, 282 os ... meum sensi pando -ere rostro (*sc. in suem mutatus*). CELS. 4, 31, 3 an tumor iam ... -uerit (4, 31, 6). 6, 18, 3[B] sive ... crustae -erunt (*cf.* BOETH. Porph. isag. p. 34, 4 cicatrix cum ... -uerit [*gr.* ἐνσκιρωθεῖσα. in Porph. comm. sec. 4, 1 p. 243, 1]). 6, 18, 5 -it etiam in cole interdum aliquid idque omni paene sensu caret. 7, 18, 6 ubi eae *membranae* gravatae -erunt. VEG. mulom. 2, 135, 6 si vetustate scabies -uerit (*cf. Colum. 6, 32, 2* inveteravit, *Hippiatr. gr. II p. 54, 6* ἀπεσκληρύνθη). HIER. epist. 24, 5, 1 durities de genibus camelorum in illo ... corpusculo per orandi frequentiam -uisse perspecta est (*inde* VITA Mauril. [BHL 5730] 28 genua ... quadam duritie ad instar genuum camelorum ... -uisse). **b** *respicitur torpor mentis* (*de ipsa caecitate l. 52, de moribus l. 48*): CIC. Att. 2, 18, 4 de Statio ... angor equidem, sed iam prorsus -ui. SEN. dial. 5, 41, 3 cum ex ira in odium -uit *hostilis affectus*. COLVM. 8, 16, 6 (*de piscinis agitur*) quoniam sic mores -uere, non ut haec usitata, verum ut maxime laudabilia ... iudicarentur. PLIN. epist. 2, 15, 2 me praedia ... parum commode tractant, delectant tamen ... et alioqui longa patientia -ui. AVG. serm. coll. Morin p. 194, 13 usque adeo caecitas mentis -uit ...?

? **2** *transitive i. q. callosum reddere* (*acc. graec. intellegere vid. Stangl, BphW. 37, 1917, 973*): BACHIAR. repar. laps. 23 p. 1062[A] si livore -ueris (obvolveris *A*) corpus tuum (*ad I Cor. 9, 27* castigo c. meum).

cf. occalleo. *W.*

occallo *v.* occallatus.

occāmen: contisio (concisio *Osb. 401,* contusio *Martinius*) GLOSS. V 606, 1. *ab* occare.

DIOSC. 4, 67 (*cod. e*) quem *strychnum* **occamin** (alicaccabum *cett.; v. vol. VI 3, 2515, 68*) vocant (*gr. 4, 71* ἁλικάκκαβον). ? *corruptum ex* (ali)cacanum (*vel* -auum), *cf. vol. VI l. c. 70.* *Löschhorn.*

occano (-cin-), -uī *vel* -(ce)cinī, -centum, -ere. *ab* ob *et* canere. -can- SALL. (*inde l. 70*), TAC., GLOSS. *l. 73. 75* (*addas fort.* PLAVT. *l. 76*), *ceterum* -cin-. *perf.* -canui SALL., -cecini *et* -cinui *exhibet* LIV.; *cf. praeterea l. 72. 80 et* DIOM. gramm. I 373, 23 -o -cini; est enim cano cecini; in compositione ... amittit unam syllabam; sed Sallustius *eqs.* (*affert l. 80*). PRISC. gramm. II 529, 4 -o -cinui; quidam autem et -cano -canui protulerunt ut ... (*affert l. 80*); sed Probus -cini quoque existimat posse dici. *part. perf. testatur* PRISC. gramm. II 530, 7 -o -tum. 571, 13 -or -tus ... quamvis -cinui... praeteritum. GLOSS. -cano: κατᾴδω. -cino: contra cano. -o(r): contra canto (*vix dep., cf. l. 72*). GLOSS.[L] III Abol. OB 29 obgannire: -canere (*sim.* GLOSS. V 636, 13). [*e coni.*: PLAVT. Amph. 227 tubae contra utrimque -canunt (*Bergk,* t. u. canunt contra *trad.,* t. u. contra canunt *Guyet, v. vol. III 266, 18*).]

i. q. canendo obstrepere (adversum *p. 331, 2, iuxta* occipere *p. 331, 4*): **1** *de signis militaribus* (*addas fort.* PLAVT. *l. 76*): SALL. hist. frg. 1, 135 cornicines -uere (cornua -uerunt *Serv. georg. 2, 384 ad* 'salui' *coll.* 'canui'). TAC. ann. 2, 81, 2 Sentius -ere cornua tubasque ... iussit. AMM. 16, 12, 62 -ente liticine. 31, 15, 13 bucinis ... -entibus. **2** *de cantu avium* (*omine praeter* APVL.): LIV. 6, 41, 8 si -cecinerit (-cinerit *unus cod.*) avis *auspiciis*

[*Heck*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adversa. 10, 40, 14 ante consulem haec dicentem corvus voce clara -uit (PARIS 1, 4, 2 c. in eum *Gracchum* adversum -entes [*Nepotian.* adversis vocibus]). APVL. flor. 13 p. 46 haec animalia (*i. aves*) inter se vario tempore et vario modo -unt et occipiunt carmine.

deriv.: occentus, *cf.* occentare.

occānsio *v.* occasio. **occanto** *v.* occento. *Heck.*

***occāsio,** -ōnis *f. ab* occīdere. *de scriptura*: PROB. app. gramm. IV 198, 21 -o non occansio. *hoc traditur* TAB. devot. Audollent 140, 13 (*s. II/III*) *et in codd. inde a s. IV/V; v. Heraeus, ALL 11, 1900, 319. Waszink ad Tert. anim. 24, 12. ceterum librarii hic illic praebent* hocca-, oca- (*sed* GRAMM. suppl. 297, 15 -o . . . per duas c), -assi-. *c. apice* -á- LAVD. [Turiae] (CIL VI 37053) 10. NOT. Tir. 30, 37. 37ᵃ. *de notione et differentiis*: CIC. inv. 1, 40 -o . . . est pars temporis habens in se alicuius rei idoneam faciendi aut non faciendi opportunitatem; quare cum tempore hoc differt: . . . in tempore spatium quodam modo declaratur . . ., in -e ad spatium temporis faciendi quaedam opportunitas intellegitur adiuncta (*cf.* 2, 40. *inde* MAR. VICTORIN. rhet. 2, 27 p. 224, 32 RHET. min. p. 595, 3). off. 1, 142 tempus . . . actionis opportunum Graece εὐκαιρία, Latine appellatur -o. FEST. p. 178 -o opportunitas temporis casu ⌊quodam provenientis est⌋ (proveniens PAVL.). ISID. diff. 1, 399 -o arrisit, opportunitas se praebuit (*cf. p. 335, 17 et* GLOSS.ᴸ IV Plac. o 20). SYNON. Cic. p. 426, 13 facultas. copia. potestas. condicio. -o. tempus. locus. opportunitas. GLOSS. πρόφασις, αἰτία, εὐκαιρία, ἀφορμή. παρεύρησις. *legitur inde a* PLAVTO *aliisque scaenicis,* ASELL., RHET. Her., CIC.; *in dactylis* -ŏ MART. 8, 9, 3. IVV. 13, 183 (*interpol.?*). 15, 39 PS. CATO dist. 2, 26 AVSON. 12, 3 p. 324 P. *al.* [*1) praepositione servata: tusc. vet.* (*pis.*) occagione; *francog. vet. et med.* (*pic., wall., loth.*) oc(h)oison, okison *etc., comit. vet.* ochoisun, *comit.* otchéson; *francoprov. vet.* ochison; *prov. vet.* ocaizo(n), ochaizó, ocaió; *port. vet.* ocajon. *2) praepositione mutata: a) it. vet.* accagione, *it.* cagione, *abrut.* accasione, akkaǧǧone, *calabr.* accasioni, *sic.* accasijuóni, *langob. vet.* caxon, *aemil. vet.* chaxone; *sard. centr. vet.* casione, *sard. centr.* (ak)kayòne, kaǧǧòne; *francog. vet. et med.* achaison, ach(e)ison, achoison *etc.*, cheson, choison *etc.*, *norm., francog. occ.* achaison, ašwezõ; *prov. vet.* cayson; *hisp. occ.* (*galic.*) acajon; *port. vet.* cajom, *port.* cajão. *b) francog. vet.* encheson, enchoison *etc.*; *prov. vet.* encaizon, *lemov.* enchaisoú. *c) francog. vet.* eschoison, esquoison *etc. cf. M.-L. 6029. Wartburg VII 295 sqq. Battisti-Alessio I 21. 661. Wagner I 264. Machado I 454 sq. G.*]

I *exempla notiones illustrantia*: **A** *vi temporali vigente i. q. opportunitas temporis ad faciendum aliquid,* εὐκαιρία:

1 *vario usu* (*specimina paucissima*): PLAVT. Asin. 278 si -i huic tempus sese supterduxerit (Men. 552 dum datur mi -o t.que. Pseud. 958 nunc -o est et t. Trin. 999 t. . . . atque -o [CAES. civ. 2, 14, 1]. CIC. Flacc. 85 non -o, non t. LENT. Cic. fam. 12, 14, 4 quocumque tempore -em habueris. *al. cf. l. 67. p. 334, 41*). Poen. 891 locus -oque est (TER. Haut. 233 -o, l., aetas. LIV. 6, 23, 6. *cf. l. 67*). ASELL. hist. 5 ⟨non⟩ decertare, nisi summa necessitudo aut summa -o data esset (CIC. inv. 2, 61. *cf.* LIV. 1, 5, 5 aut per -em aut per necessitatem [VAL. MAX. 7, 2, 2 SEN. benef. 2, 13, 2 QVINT. inst. 2, 13, 2. *al.*]). CIC. Mil. 40 non modo -o, sed etiam causa (SEN. contr. 9, 1, 15 SVET. Aug. 47 APVL. apol. 28. *cf. p. 332, 10 sqq.*). fam. 7, 8, 2 -em et facultatem (SEN. benef. 4, 32, 4. 4, 40, 3. *cf. p. 333, 20*). CAES. civ. 3, 85, 4 non facile -em (*sc. dimicandi*) postea reperiemus. HOR. epod. 13, 4 rapiamus . . . -em de die. LIV. 6, 41, 1 -bus potius quam virtute petere honores malunt (7, 12, 4. TAC. Agr. 27, 2 non virtute se victos, sed -e et arte ducis. VEG. mil. 3, 26 -o in bello amplius solet iuvare quam virtus). 25, 38, 18 in -is momento, cuius praetervolat opportunitas (VAL. MAX. 4, 8, 1). TAC. Agr. 14, 3 *insulam* adgressus terga -i patefecit (*cf. p. 336, 11*). *et passim. pressius de strategemate furtivo* (*liberius l. 50. 55. 61. al.*): CAES. Gall. 7, 45, 9 -is esse rem, non proelii. LIV. 4, 32, 10 cum Etrusci pleni animorum ab pristini diei meliore -e quam pugna in aciem processissent. **2** *in arte rhet. inter elementa argumentationis* (*cf. et l. 14 sqq.; aliter p. 332, 52*): RHET. Her. 2, 4, 6 *signum* dividitur in partes sex: locum, tempus, spatium, -em *eqs.* (4, 41, 53 CIC. inv. 2, 38. 40 QVINT. inst. 4, 1, 50. 4, 2, 55. 5, 10, 23 decl. 281 p. 146, 19). 2, 4, 7 -o quaeritur, idoneane fuerit ad rem adoriendam an alia melior, quae aut praeterita sit aut non expectata (*cf.* CIC. inv. 2, 40 in -e commoditas ad faciendum idonea). QVINT. inst. 3, 6, 27 -em factorum . . . ἀφορμὰς ἔργων vocant *Graeci* (*ibid. 26 distingui videtur a* καιρός). 3, 6, 28 quidam detrahunt duas partes, numerum et -em. **3** *in facete dictis et proverbiis* (*cf. Otto, Sprichw. p. 249 et Häussler, Nachtr. 194*): PVBLIL. C 3 cavendi nulla est dimittenda -o. D 18 deliberando saepe perit -o. H 26 hominem etiam frugi flectit saepe -o. O 11 -o receptus difficiles habet. O 14 -o aegre offertur, facile amittitur. Q 25 quicquid vindicandum est, ⟨omnis⟩ optima est -o. S 38 seditio civium hostium est -o. SEN. contr. exc. 4, 7, 2 omnia honesta opera voluntas inchoat, -o perficit. SEN. dial. 1, 4, 6 calamitas virtutis -o est. epist. 22, 3 vigilantis est -em observare properantem. PS. SEN. mon. 76 quae res in rebus agendis potest plurimum? -o. 120 cottidie evenit dies, raro -o. MART. 8, 9, 3 brevis est -o lucri. PS. CATO dist. 4, 45 quam primum rapienda tibi est -o prima (SYMM. epist. 1, 7, 2 -em rapere prudentis est). **4** *-o dea* (*cf.* PHAEDR. 5, 8, 5 [*de virili effigie Temporis*] calvus, comosa fronte, nudo corpore . . . -em rerum significat brevem. *Anth. gr. 16, 275, 2* Καιρός): PS. CATO dist. 2, 26 fronte capillata, post est -o calva. AVSON. 12, 3 p. 324 P. sum dea quae rara et paucis -o nota . . .; volucris sum . . .:: crine tegis faciem; . . . occipiti calvo es? (PAVL. NOL. epist. 16, 4 p. 118, 5).

B *vi temporali debilitata* (*de* COD. Iust. *v. Krüger, ALL 11, 1900, 463 sqq., qui notionem 'modi' vix recte asseverat p. 333, 37*):

1 *i. q. causa fere levis, ratio* (*v. B. Melin, Studia in Corpus Cyprianeum, Uppsala 1946, 176 sq.; per distinctionem p. 331, 52; cf. etiam sub II*): **a** *generatim*: PLAVT. Epid. 645 si vera autumas.:: non habeo ullam -em, ut apud te falsa fabuler. SEN. benef. 5, 12, 6 quemadmodum stomachus morbo vitiatus . . . omne alimentum in causam doloris trahit, ita animus . . ., quidquid illi conmiseris, . . . -em miseriae facit. nat. 3, 16, 1 supervacuum est . . . -em singulis *fluminibus* quaerere, cum possim eandem causam omnibus reddere. IVV. 13, 183 praecordia nullis interdum aut levibus videas flagrantia causis; ⌊quantulacumque adeo est -o, sufficit irae⌋ (*del. Jahn*). VLP. dig. 21, 1, 31, 12 quamcumque -em morti emptor *servi* praestitit (*cf.* COD. Iust. 9, 16, 4 [*a. 290*] calcis ictu mortis -o praebita. ACT. Archel. 9, 5 haec est mortis -o [*9, 1* causa]). PAVL. dig. 9, 2, 30, 3 qui -em praestat, damnum fecisse videtur. AMM. 19, 12, 3 materiam autem in infinitum quaestionibus extend⟨end⟩is dedit -o vilis et parva. HIER. hom. Orig. in Luc. 7 p. 45, 17 hoc, quod stultum apud illos putatur, mihi salutis -o fit (in Ier. 6, 10, 2. CONC.ˢ I 3 vers. Tur. p. 162, 35 [*gr. I 1, 2 p. 75, 1* πρόξενον]. *al.*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 17, 3 unde haec malorum causa, unde vastationis -o? (*Migne gr. 35, 957ᴮ* αἰτία *semel tantum*). CONC.ˢ I 3 vers. Tur. p. 151, 5 est . . . patientia totius nobis bonitatis -o (*Rustic.* bonum procurans, *gr. I 1, 2 p. 100, 18* πρόξενος). CASSIOD. hist. 2, 14, 3 (*Sozom. 1, 23, 3* αἰτία). MVTIAN. Chrysost. hom. 30, 1 p. 427/8 qualis . . . maeror est, qui exsistat -o gaudiorum? sicuti neque voluptas est, quae fit causa tristitiae (*gr.* τίκτουσα *bis*). *al. de hominibus* (*in locutionibus praedicativis*): PELAG. in Gal. 5, 15 alter alteri -o perditionis existit (CONC.ˢ II 5 p. 5, 22 *Theodosius* civitatibus . . . vexationis c. -o, sed etiam vobis factus est nefandarum . . . causarum princeps [*gr. II 1, 3 p. 125, 28* πρόξενος . . . ἀρχηγός]). SECVNDIN. epist. p. 893, 16 vae . . . illi, qui se eidem praebuerit -em. CONC.ˢ II 3, 1 p. 238, 21 Flavianus . . . et Eusebius . . . conturbationis facti -o (*gr. II 1, 1 p. 191, 21* προφάσεις, *II 2, 1 p. 76, 28* auctores). MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 4 p. 371/2 tu illius peccati non esses -o (*gr.* αἴτιος). CASSIOD. Ios. antiq. 2, 162 tamquam . . . mihi vos fueritis -o (*gr.* συναιτίοις).

b *cum respectu ansae, materiae*: **α** *in neutram partem*: SEN. suas. 6, 14 *Cicero* -em scholasticis alterius suasoriae dedit (PLIN. nat. 2, 3 mensuram eius *mundi* animo quosdam agitasse . . ., alios rursus -e hinc sumpta aut his [hinc *var. l.*, hic *Mayhoff*] data innumerabiles tradidisse mundos. HIER. vir. ill. 61). PLIN. nat. 2, 87 -em inpudentiae ratio largitur. QVINT. inst. 6, 1, 5 cum -es (accusationes *trad.*) et ex causis et ex dictis adversariorum et ex quibusdam fortuitis quoque oriantur (*sim. in arte rhet. de -e ducendi argumenta*: 6, 3, 13. 87 decl. 321 p. 264, 25 PS. ASCON. div. in Caec. p. 194, 27. *al.* IVL. VICT. rhet. 26 p. 446, 30. PRISC. rhet. 7, 23 [*rhet. gr. II p. 13, 3* ἀφορμή]). 7, 9, 5 (*de ambiguitate compositorum*) sit litis -o, cultum ⟨locum dixerit an incultum⟩ (COD. Theod. 2, 24, 1, 3). AVG. bapt. c. Don. 74 de nomine Pauli accipiens -em dicturus es *eqs.* (nat. et grat. 63, 74. ORIG. in Matth. 16, 17 p. 532, 16 [*gr.* ἀφορμάς]. *al.*). DIONYS. EXIG. Proter. epist. 9 p. 278, 4 patrum . . . ecclesiasticas formulas subsequens et exinde -es rei huius (*sc. sollemnitatis paschalis*) adsumens. ACT. Archel. 65, 4 coepit in nostris libris -es inquirere dualitatis suae. *al. fere i. q. excusatio* (*cf.* SEN. dial. 4, 34, 5 -em . . . et excusationem. GEST. Melet. 1, 5 ZntW. 35, 1936 p. 160, 10 excusationis -o [COD. Theod. 7, 22, 10]. PS. ORIG. in Iob 1 p. 418ᴬ omnes tibi ademi -es, . . . non habes contradictionem, . . . non habes ullam replicationem, . . . non habes excusationem): QVINT. inst. 3, 8, 47 ut se rei publicae servet, *Ciceronem* hortabimur; hac illi opus est -e, ne eum talium precum pudeat. PS. QVINT. decl. 2, 8 p. 26, 24 neque est, quod se noverca sexus -e tueatur. CLAVD. DON. Aen. 9, 610 p. 268, 2 nulla nobis aetatis -o est nec . . . quemquam 'tarda senectus' excusat. AMBR. fid. prol. 4 audax negotium verecunda -e (excusatione *aliquot codd.*) suscipiam. NOVELL. Valent. 1, 3, 2 quasi iusta contingit -o depraedandi. **β** *in malam partem fere i. q. praetextus, obtentus*: QVINT. inst. 8, 3, 47 ex verbis, quae longissime ab obscenitate absunt, -em turpitudinis rapere. 12, 10, 13 mentiendi. decl. 308 p. 211, 21 habet . . . hoc ius -em brevem calumniae (HIL. trin. 6, 32 NOVELL. Valent. 6, 1, 2. *cf.* COD. Theod. 10, 16, 3 [= Iust. 10, 2, 5, 2] -is . . . calumniam). TAC. ann. 12, 41, 2 *libertus* depellitur tali -e: *eqs.* SVET. Cal. 10, 2 omnibus insidiis temptatus elicientium . . . se ad querelas nullam . . . -em dedit. APVL. apol. 102 ministrate *iudici* vel tantulam verisimilem -em secundum vos pronuntiandi (*cf.* TERT. anim. 24, 12 ad -es . . . haereticis subministrandas [*similia affert Waszink ad l.*]). TERT. adv. Marc. 5, 13 p. 622, 5 non . . . lex seduxit, sed peccatum per prae-

[Teßmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cepti -em. patient. 6 p. 10, 21 impatientia -bus legis fruebatur (Cassiod. hist. 6, 30, 7 l. et antiquitatis [*Sozom. 5, 17, 9 προσχήματι*]). Itala deut. 22, 14 (Lugd. *al., cf.* Vulg.) posuit ei *uxori* -is verba ([*gr.* προφασιστικοὺς λόγους]. Os. 10, 4 [cod. 176] v. -is falsa [*gr.* ῥήματα προφάσεις ψευδεῖς, *Vulg.* v. visionis inutilis]). Marc. 12, 40 (cod. a *al.*) qui comedunt domus viduarum ... -e longa orantes (*gr.* προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, *Vulg.* sub obtentu prolixae orationis. *cf.* Luc. 20, 47 [cod. d *al.*]). Gal. 5, 13 (cod. f *al.* = Vulg.) ne libertatem in -em carnis detis (*gr.* εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί). Phil. 1, 18 (cod. d *al.* = Vulg.) sive per -em sive per veritatem Christus adnuntiatur ([*gr.* προφάσει, *aliae verss.* causatione, sub obtentu *sim.*]. Oros. hist. 7, 39, 13 Vita Melaniae [BHL 5885] 13 p. 11, 3). *al.* Hil. coll. antiar. p. 140, 7 *origo* causae, ex qua in Athanasium -o est quaesita sententiae (Amm. 19, 12, 18 ignoscendi quaerens causas, non puniendi -es. Vulg. Dan. 6, 4 quaerebant -em, ut invenirent Danieli ..., nullamque causam et suspicionem reperire potuerunt [*Itala cod. 176* causam]. *al.*). Cod. Theod. 2, 12, 7 ne ... laboris -o protendatur (*cf.* 14, 16, 1 honestae -is obtentu [Cod. Iust. 12, 7, 2, 4]). *al.*

2 *i. q. facultas, commoditas sim.* (*per distinctionem p. 331, 54*): a *vario usu*: Liv. 6, 41, 3 via ad consulatum facilior *fit* per istius legis -em. Sen. epist. 64, 7 nec ulli nato ... praecludetur -o aliquid adhuc adiciendi. Plin. nat. 18, 30 hoc ex locorum -e aliter alibi decernitur (Tert. adv. Hermog. 14, 1 ex -e materiae ... bona protulisse *deum*. adv. Marc. 4, 9 p. 441, 21 ex -e phantasmatis, non ex ostentatione virtutis. Pavl. dig. 43, 21, 2 magis ex -e quam ex iure. Firm. math. 3, 7, 13 *vespertinus faciet* rationibus aut mensis ... praepositos, ex quibus -bus lucra illis magna conferuntur. *al.*). 18, 274 tanta litterarum -o est (37, 98 t. est in iis *generibus* -o artis. *cf.* Ter. Mavr. 1179 quam multa -o detur). Tert. ieiun. 4 p. 279, 2 maioris abstinentiae operatione in maioris licentiae -e. Rvfin. Basil. hom. 2, 2 p. 1735C singula quaeque animalium a ... deo ad defensionem et tutelam sui -es quasdam proprias acceperunt. Cod. Theod. 3, 11, 1 pr. (= Iust. 5, 7, 1 pr.) si quis ... praeditus potestate ... -e potestatis utatur *eqs.* 7, 8, 5, 1 (= Iust. 12, 40, 2, 1) *stabulum* ex ergasteriis, nisi id dominus qualibet -e providerit, ... deputabitur (*'by some means' Pharr; 'Art und Weise' Krüger l. c. 467 collatis exemplis parum idoneis*). *al.* b *vergit in notionem q. e. copia sim.* (*cf.* Tert. adv. Val. 1 p. 178, 2 ex divinae copiae -e): Sen. epist. 104, 33 quotiens aquae fuerat -o, novissimus bibit *Cato*. Colvm. 8, 17, 1 stagnum ... excīditur in petra, cuius rarissima est -o (9, 1, 3 oleae rara est -o). Plin. nat. 5, 71 ubi prima convallium fuit -o, in lacum se fundit *Iordanes*. 16, 208 ad excudendum ignem non semper lapidis -o est (36, 191). 18, 47 si sit -o, silice vel glarea sterni *fossas* (*cf. Colum. 2, 2, 10* si nec lapis erit nec glarea). 23, 82 si vetusti *olei* non sit -o, decoquitur.

3 *fere i. q. casus, eventus, condicio sim.*: a *vario usu*: Plin. nat. 7, 173 haec est condicio mortalium; ad has et eiusmodi -es fortunae gignimur. Ps. Qvint. decl. 2, 13 p. 31, 3 homo *caecus* expositus ad omnem -em, ad omne ludibrium. Ps. Cypr. epist. 4 p. 281, 14 exsulta ..., quod vel de -e debeas tolerare domini voluntatem ...; et cum sit omnibus communis hic casus *eqs.* Oros. hist. 2, 8, 8 spem -e sumentes *Athenienses*. Patric. conf. 55 spero aut internicionem aut circumveniri aut redigi in servitutem sive -o (*sc. accidit*; -em *voluisse videtur G s. l.*) cuiuslibet. Ennod. dict. 26, 2 p. 503, 2 (*loq. Menelaus Troia exusta*) abductae turpiter mulieris -o nostri extitit mater augmenti (*cf.* opusc. 1, 73 p. 281, 12 eventus optimos de adversitate generari et fieri secundorum matrem -em periculi). Cassiod. hist. 4 tit. 34 quibus -bus tunc res publica turbabatur (*cf. 4, 34, 1* casibus, *Socrat. 2, 25 ταραχῇ tantum*). Ios. antiq. 3, 26 post -em cibi prioris etiam secundum eis deus emisit (*gr.* ἀφορμήν). var. 1, 35, 4 -es incurrere ... adversas. Ven. Fort. Mart. 4, 340 qui ... inventos ... pares capitali crimine damnent, sic tamen, ut cunctos -o saeva feriret. Greg. M. epist. 3, 6 -em vicium nostrarum. Theod. Mops. epit. in psalm. 49, 1b ad p. 325, 9—13 ut graviorem faceret -em Iudaeorum, si coram inimicis ... peccata puniret (*gr.* ἔλεγχον). Lex Visig. 6, 3, 2 si quis mulierem gravidam percusserit quocunque hictu aut per aliquam -em mulierem ... abortare fecerit (6, 3, 3 per aliquam violentiam aut -em). b *in re iudiciali*: Ps. Qvint. decl. 6, 14 p. 124, 3 vestra interpretatione absentia impietatis -o est. 7, 5 p. 138, 10 simultatibus nostris -em orbitatis indulgeo. Tac. ann. 15, 20, 2 (*1* una vox eius *Timarchi* usque ad contumeliam senatus penetraverat) quam -em Paetus Thrasea ad bonum publicum vertens *eqs.* Vlp. dig. 37, 5, 14 pr. nec ... -o emancipati praeteriti *filii* debet institutum lucro adficere. Cod. Theod. 5, 1, 9 pr. si sanctitas inter eos *coniuges* sit digna foedere coniugali, non ita laboriosa vel sumptuosa est testandi -o, ut *eqs.* 6, 29, 10, 1 ad quod nos ablatarum imperialium specierum movit -o. 7, 16, 2, 1 hoc ... et tyrannici furoris et barbaricae feritatis -o persuadet. 11, 31, 7. Interpr. cod. Theod. 3, 7, 3 si -o talis emersit, ut nuptiae sollemnitate debita careant (*cf.* Lex Visig. 6, 5, 6 si ... homicidii extiterit -o). Cod. Iust. 7, 26, 9 si ... -em iuris ad iniquum trahat compendium. *al.*

II *grammatica et stilistica*: A *determinationes*: 1 *indicatur finis*: a *gen.*: *gerund. inde a* Plavto, Ter. (Phorm. 885 *iuxta inf.*), Rhet. Her., Cic.; *subst. non ante* Cic. Lig. 25, Varronem, Caes., *indicata persona* Cypr. epist. 59, 9 nanctus ... -em familiarissimi hominis ... per Felicianum. b *supplementa varia*: α ad: Plavt. Bacch. 673 -o ad eam rem fuit ... parta, ut *eqs.* Cic. Manil. 4 -em sibi ad occupandam Asiam oblatam esse (*gerund. ut*: Planc. Cic. fam. 10, 8, 2 ad opitulandum. Caes. civ. 1, 40, 7 Bell. Hisp. 41, 2 Liv. 4, 53, 9. 37, 26, 7 Sen. dial. 9, 5, 3. *et saepe*). Cod. Iust. 2, 6, 6, 5 (*a. 368*) ut non ad turpe compendium ... haec adripiatur -o. *al.* β *enunt. coniunctionalia*: ut: Plavt. Bacch. 673 Epid. 645. Mil. 977 hercle -em lepidam, ut mulierem excludam foras. Pseud. 285 fuit -o, ... argentum ut daret. Rud. 927 Cic. part. 30 Qvint. inst. 3, 7, 17 Apvl. apol. 28. *al.* *alia*: Plavt. Pseud. 1046 -em repperisti ..., ubi perconteris me ...? (Avg. catech. rud. 14, 10). Cic. Att. 2, 14, 2 ⟨o⟩ -em mirificam, si qui ... emere ... velit. Svlp. Sev. dial. 1, 4, 6 nullam -em ... omittis, quin nos edacitatis fatiges. Conc.S II 3, 2 p. 23, 12 -es emittit, ne ad hanc ... perveniat synodum (*gr. II 1, 2 p. 12, 14* προφάσεις ... τοῦ μὴ καταλαβεῖν). γ *inf.*: Plavt. Capt. 423 adest -o bene facta cumulare, ut ... rem geras fideliter. Curc. 59 Persa 725. Poen. 659 tu si te di amant, agere (age *Acidalius*) tuam rem -ost. 1212. Ter. Phorm. 885 (*antea*: eludendi). Tert. castit. 10 l. 2. Itala Luc. 11, 54 (cod. f) ut -em invenirent accusare eum (cod. a *al.* ut accusarent eum, *gr. et Vulg. aliter*). *acc. c. inf.*: Vlp. dig. 1, 3, 13 bona -o est cetera ... interpretatione suppleri. δ *dat.*: Plavt. Trin. 757 dum -o ei ⟨rei⟩ reperiatur. Sen. contr. 10, 1, 1 -em loquendo capto (loquendi *Uhlheim, H. J. Müller. cf.* Plin. nat. 36, 191 *cum non* esset cortinis attollendis lapidum -o. Hier. epist. 51, 2, 5 [*Epiphan.*] peccando -em invenisse). Hil. c. Const. 22 ne unioni detur -o. Avg. civ. 3, 15 p. 117, 9 D. *tempestas* -em sceleri praebuit (Cod. Iust. 7, 4, 17, 1 vitium ... altercationi). Cod. Theod. 12, 1, 151 fraudi non patebit -o. ε *enunt. relat.*: Sen. dial. 1, 4, 3 illi nullam -em ... casus dedit, in qua ... vim animi sui ostenderet; ... quidam ... virtuti ... -em, per quam enitesceret, quaesierunt (*cf.* Qvint. inst. 7, 2, 43 Cicero ... enumerans plurimas -es, quibus ... Clodius impune occidi potuerit. *sim. saepe*). Clavd. Don. Aen. 1, 120 p. 35, 14 Neptuno datur -o, qui ... iniuriam suam removeret. Evtr. 10, 7, 2 nihil -um praetermittens, quo opulentiores eos ... praestaret. ζ *adi.*: Cod. Iust. 7, 63, 5, 1c multae sunt -es mortales appellationum (*i. facientes, ut appellationes moriantur*).

2 *indicatur condicio* (*specialia v. sub I B et II C*): a *gen. explic., inhaer. sim.*: Caes. civ. 3, 9, 6 nacti -em meridiani temporis (3, 79, 1 Bell. Alex. 37, 2. Sen. benef. 2, 31, 5 temporum rerumque. Svet. Iul. 35, 2 Paneg. 7, 1, 2 Hil. syn. 26. Rvfin. hist. 2, 23, 2 [*gr.* καιρός]. *cf.* Cod. Iust. 3, 12, 2 [*a. 321*] momenti). Tac. ann. 15, 50, 4 -o solitudinis *ad Neronem necandum* (Apvl. met. 10, 3, 4). Plin. epist. 7, 32, 1 oblata -e proconsulis plurimos manumissos (*hominis ut* Synod. Hil. coll. antiar. p. 145, 10 dedit se -o fratris ... venientis [*gr.* ἀφορμὴν εὑρόντες διὰ τοῦ ἀδελφοῦ ... ἐρχομένου]). Apvl. met. 8, 2, 3 praesentiae. Tert. castit. 2 l. 45 voluntatis. cult. fem. 2, 2 l. 37 utilitatis (Cassiod. hist. 9, 31, 1 [*Theodoret. 5, 19, 1* ἀφορμὴν ὠφελείας]). paenit. 4, 3 inopinatae felicitatis. pudic. 16 p. 255, 15 viduitatis. Veg. mil. 4, 26 tenebrarum ac noctis. *al.* b *enunt. coniunctionalia*: Liv. 2, 4, 6 eam -em, ut litterae legatis darentur, quae deprehensae rem coarguere possent, expectabat *servus*. Flor. epit. 4, 1, 1 Catilinam luxuria ... egestas ... -o, quod ... arma Romana peregrinabantur, in nefaria consilia ... conpulere. Cassiod. hist. 6, 26, 1 -em criminis in eum *Athanasium* inveniens *imperator*, quia ... non eius *principis prioris* iussione episcopalem receperat sedem (*Sozom. 5, 15, 2* πρόφασιν ..., ὡς). c *adi.* (*pro gen.*): Firm. math. 3, 7, 15 quibus ex veneriis -bus felicitates ... conferantur. Cod. Iust. 6, 59, 11 pr. *res* ex -e maritali adquisitae. 6, 61, 8, 2 hereditatis, quae ei ex castrensibus -bus perveniat.

3 *epitheta notabiliora*: Plavt. Cas. 964 proba. Mil. 977 lepidam. Most. 439 bonam (Rhet. Her. 2, 4, 7 Cic. fam. 7, 8, 2 Pvblil. Q 25 Liv. 4, 32, 10. Sen. *l. 76.* Vlp. dig. 1, 3, 13. *al.*). Ter. Phorm. 885 summa (Asell. hist. 5). Eun. 604 tantam, tam brevem, tam optatam, tam insperatam (Caes. Gall. 5, 29, 1 Liv. 6, 9, 3 Phaedr. 5, 8, 5 Mart. 8, 9, 3 Qvint. decl. 308 p. 211, 21). Rhet. Her. 2, 4, 7 idonea (Cypr. epist. 8, 3). 4, 41, 53 commoda (Porph. Hor. epist. 2, 2, 132). Cic. Mil. 38 praeclarae. Att. 2, 14, 2 mirificam. Planc. Cic. fam. 10, 8, 2 maiores (Plin. nat. 33, 41 Calp. decl. 13. *al.*). Liv. 2, 46, 1 ancipiti. 27, 17, 10 primam (35, 12, 17 Sen. contr. 1, 6, 11 Val. Max. 9, 3, 1 Sen. benef. 7, 15, 2 Plin. nat. 5, 71. *al.*). Sen. contr. 1, 6, 11 honestam (Cod. Theod. 14, 16, 1. *al.*). 9, 6, 15 facilis (Sen. benef. 3, 1, 4 Ps. Qvint. decl. 1, 3 p. 6, 6 Plin. epist. 8, 20, 1 Svet. Galba 17. *al. cf.* Sen. epist. 70, 24 cui difficilis -o est, is proximam quamque pro optima arripiat, sit licet inaudita, sit nova). suas. 6, 13 speciosam. Vell. 2, 115, 5 opportuna (Val. Max. 5, 4, 3 Petron. 12, 2. 78, 8. Tert. castit. 10 l. 2 etsi non exoptatissimam, attamen o. *al.*). Cels. 2, 10, 11 peior. Sen. benef. 6, 30, 1 tristis. Cvrt. 6, 8, 4 aptiorem. 8, 6, 1 matura. Colvm. 8, 17, 1 rarissima (9, 1, 3 Qvint. inst. 3, 7, 17 Plin. epist. 3, 17, 1. *al.*). Petron. 25, 1 bellissima. Plin. nat. 12, 58 minore (Svet. Cal. 14, 2 minima. Amm. 19, 12, 3 vilis et parva). 15, 75 fortuitam (Amm. 18, 7, 10). Qvint. inst. 6, 3, 87 fre-

[Teßmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quentissimam. 12, 10, 13 propior (*cf. p. 334, 76*). decl. 321 p. 264, 25 plenissimam. IVV. 13, 183 (*interpol.?*) quantulacumque. APVL. met. 2, 6, 5 exoptatam (9, 27, 1 optatissimam. *adde p. 334, 67. 79*). 4, 4, 3 subtilem (COD. Iust. 5, 27, 6 pr. *a. 517*). 8, 2, 3 tempestivam (AMM. 28, 5, 15). *al.*

B *iuncturae verbales*: **1** *nom.*: PLAVT. Asin. 281 -em . . ., quae obvenit (VAL. MAX. 7, 2, 2 CVRT. 8, 6, 1 GAIVS dig. 39, 6, 31. *cf.* PLAVT. Mil. 109 evenit [VEG. mil. 4, 45 PS. SEN. mon. 120]. SEN. benef. 6, 42, 2 interveniret). Aul. 249 periit (Cas. 598 PVBLIL. D 18 SEN. dial. 5, 21, 4. *al.*). Persa 268 admonet (*cf.* SEN. dial 4, 14, 3 suadet). Rud. 927 optigit (*cf.* PLIN. epist. 6, 23, 5 contingat [NOVELL. Valent. 1, 3, 2]). PLANC. Cic. fam. 10, 21, 6 si -o tulerit (SEN. benef. 4, 32, 4. *cf.* CVRT. 10, 10, 8 obtulerat). LIV. 41, 15, 8 intercidere (-ced- *trad.*). SEN. benef. 7, 14, 6 fugeret (7, 15, 2 PLIN. nat. 35, 104). epist. 22, 3 properantem. SVET. Nero 40, 4 -e nata (AVSON. 414, 1 p. 272 P. *al.*). TERT. adv. Prax. 13 p. 249, 16 pateret (CLAVD. DON. Aen. 1, 10 p. 13, 12. *al.*). LACT. ira 8, 5 adriserit. PELAG. in Gal. 5, 15 existit (AVG. civ. 16, 2 p. 122, 20 D. epist. 152, 1. *al.*). *refl.*: QVINT. inst. 12, 2, 12 cuius se -o dederit (*v. vol. V 1, 1699, 47 sqq.*). HIER. epist. 51, 3, 2 (*Epiphan.*) sicut -o . . . se tulerit. **2** *dat.*: BRVT. Cic. ad Brut. 1, 11 (9, 19 Sj.), 1 si -i potuisset occurrere. CAES. civ. 3, 79, 1 ne -i temporis deesset (LIV. 22, 39, 21. 27, 28, 1 PLIN. nat. 11, 87). LIV. 24, 37, 5 nulli -i fraudis Romanum patere (*cf.* TAC. Agr. 14, 3 terga -i patefecit). CVRT. 5, 11, 2 -i imminens (FRONTIN. strat. 2, 5, 22). **3** *acc.*: *dare, praebere sim.*: PLAVT. Bacch. 673 -o . . . fuit . . . parta (LIV. 10, 42, 3). Capt. 117 data est (*v. vol. V 1, 1679, 33 sqq.*). CIC. Manil. 4 oblatam esse (Phil. 3, 34 PVBLIL. O 14 HIRT. Gall. 8, 18, 3 BELL. Afr. 3, 5 LIV. 4, 26, 9. *al. formula* -e oblata: PLIN. epist. 7, 32, 1 SVET. Iul. 73 Aug. 16, 3 TERT. uxor. 2, 1 l. 7 CYPR. Fort. 11). LIV. 4, 53, 9 aperuere (9, 27, 2 TERT. nat. 1, 16, 10 CAPITOL. Opil. 11, 1). 21, 35, 2 utcumque . . . *hostes* aliquam -em fecissent (SEN. benef. 6, 41, 1 -es . . . observare, non manu facere. *de* CIC. Flacc. 79 *non constat*). 29, 18, 11 praebuissent (44, 34, 5 PLIN. nat. 8, 149 QVINT. inst. 1, 2, 4. *al.*). TAC. hist. 1, 84, 1 patefieri -o . . . potest. APVL. apol. 102 ministrate (*cf.* met. 9, 27, 1 subministravit [TERT. anim. 24, 12. *al.*]). VLP. dig. 21, 1, 31, 12 praestitit (PAVL. dig. 9, 2, 30, 3. 39, 6, 33 EVTR. 8, 5, 3 PRISCILL. tract. 10, 128. *al.*). *capere, habere sim.*: PLAVT. Asin. 281 opprimere (*cf.* SEN. contr. 9, 3, 8 premit). Epid. 645 non habeo (PLANC. Cic. fam. 10, 8, 2 LENT. Cic. fam. 12, 14, 4. *al.*). Pseud. 1022 capsit (BELL. Afr. 56, 3 -e capta [BELL. Hisp. 26, 2 FRONTIN. strat. 1, 2, 1 VEG. mil. 3, 9 HYG. fab. 119, 3]. IVST. 31, 5, 5). 1046 repperisti (Trin. 757 CIC. fam. 7, 8, 2 CAES. civ. 3, 85, 4. APVL. apol. 67 reperta -e [EVTR. 2, 8, 3]. *al.*). CIC. har. resp. 55 captatur -o (LIV. 38, 44, 3 RVT. LVP. 1, 2 SEN. contr. 10, 1, 1 CELS. 3, 18, 3 SEN. epist. 47, 20. *al. in formulis*: VEG. mil. 3, 25 captatis -bus. 4, 26 -e captata [COD. Theod. 7, 4, 20]). Phil. 3, 34 tenete (leg. 1, 5). fam. 7, 8, 2 urges. 12, 17, 2 nactum (POLLIO Cic. fam. 10, 31, 1 CAES. civ. 3, 9, 6. 3, 85, 2 HIRT. Gall. 8, 28, 5 BELL. Afr. 28, 1. 62, 5 SEN. contr. 9, 1, 15. *al. restituitur* AFRAN. com. 245). HOR. epod. 13, 4 rapiamus . . . de die (LIV. 27, 17, 10 VAL. MAX. 7, 3 ext. 1 QVINT. inst. 8, 3, 47 IVV. 15, 39. *al. cf.* LIV. 35, 12, 17 arrepturos [SEN. epist. 12, 2. 70, 24. *al.*]. SEN. suas. 6, 13 praeriperet. PRISCILL. tract. 10, 139 -e correpta). SEN. contr. 1, 6, 11 invenerit (9, 1, 6. FRONTIN. strat. 3, 13, 2 inventa . . . -e [EVTR. 3, 9, 3. *al.*]. *al.*). 1, 8, 9 occupari (SEN. benef. 1, 7, 1). PLIN. nat. 2, 3 sumpta (TERT. adv. Hermog. 19, 1 RVFIN. hist. 4, 11, 2. *al.*). PLIN. epist. 2, 13, 1 amplecteris (TERT. uxor. 1, 7 l. 18 CYPR. epist. 58, 3 laps. 8. *al. cf.* TERT. castit. 8 l. 16 amplexetur). ITALA Rom. 7, 8 (cod. d *al.* = VVLG.) -e accepta (*gr.* ἀφορμὴν . . . λαβοῦσα. *in eadem formula*: PELAG. in I Cor. 9, 12 CONC.^S IV 2 p. 71, 23. COD. Iust. 4, 66, 3, 1 [adrepta *Mommsen*]. 7, 7, 2, 1. *cf. p. 332, 57 et* IREN. 1, 27 [24 H.], 1 accipiens. ORIG. in Matth. ser. 6 p. 11, 11 acciperent ex verbis. *al.*). *amittere, tollere sim.*: PLAVT. Most. 439 amisisti (*v. vol. I 1921, 42*). CIC. Verr. II 5, 10 praetermissa (CAES. civ. 3, 25, 1 BELL. Afr. 1, 4 BELL. Hisp. 41, 2 LIV. 25, 28, 9. *al.*). leg. 1, 5 omittam (LIV. 25, 38, 18. 28, 35, 8. *al.*). PVBLIL. C 3 dimittenda (*v. vol. V 1, 1214, 56*). SEN. benef. 1, 1, 5 abstulit (TERT. anim. 38, 3. *al.*). 4, 12, 5 perdat (QVINT. decl. 246 p. 9, 8 *al.*). epist. 64, 7 praecludetur (*cf.* HIL. syn. 91 excludite). APVL. met. 6, 23, 3 tollenda est . . . -o (PELAG. in II Cor. 11, 12. *al.*). *alia*: RHET. Her. 2, 4, 7 -o . . . non exspectata (LIV. 2, 4, 6 SEN. benef. 3, 17, 4. 7, 1, 4. *al.*). CIC. leg. 1, 5 optabam (LIV. 42, 61, 10 CYPR. laps. 8. *cf. p. 334, 67*). CAES. civ. 2, 14, 1 quaerunt (LIV. 6, 23, 1. *al.* SEN. contr. 10, 2, 13 SEN. benef. 1, 7, 1. *et saepius. cf.* SEN. contr. exc. 4, 7, 3 requirens [CAPITOL. Aur. 13, 6 HIL. c. Const. 23]). LIV. 4, 58, 2 peteretur (QVINT. inst. 9, 2, 96). 37, 20, 7 opperiens (FRONTIN. strat. 2, 5, 4). SEN. benef. 2, 31, 5 sequar (7, 15, 2). 5, 23, 1 observavi (6, 41, 4 epist. 22, 3). HIL. trin. 5, 22 fureris (8, 55). **4** *abl.*: CIC. Lig. 25 privaverit. CAES. civ. 1, 40, 7 uterentur (CELS. 7, 29, 2 SEN. clem. 1, 21, 4 CVRT. 4, 16, 4 PETRON. 12, 2. 109, 1 QVINT. inst. 9, 4, 117. *al. cf.* NOVELL. Valent. 6, 1, 1 abusus). MART. 8 praef. fruitur (TERT. patient. 6 p. 10, 21). **5** *c. praepos.*: in: *c. acc.*: LIV. 2, 11, 4 intentus in -em (26, 39, 21 in omnes -es [41, 2, 2]. SEN. dial. 3, 11, 5). 23, 16, 3 imminentibus (25, 20, 5). SEN. contr. 2, 7, 5 ne in -em . . . iniuriae solitudo tua pateret. VELL. 2, 118, 2 segnitia ducis in -em sceleris usus est. SEN. benef. 6, 29, 2 *vota* te in nullam -em differunt (TAC. hist. 2, 7, 2). TAC. Agr. 24, 3 retinebat. ann. 5, 3, 2 publica mala singulis in -em gratiae trahuntur (ENNOD. epist. 3, 13, 2 p. 81, 4). FLOR. epit. 4, 2, 84 hoc . . . arripuit in -em. TERT. spect. 1 p. 1, 9 ut . . . ignorantiam protelet in -em *vis voluptatium. cf. p. 333, 9* (dare). *c. abl.*: MOD. dig. 48, 4, 7, 3 crimen iudicibus non in -e (*Y*, -em *cett.*) ob principalis maiestatis venerationem habendum est. ad: LIV. 4, 31, 2 aperuerunt ad -em locum hosti. SEN. dial. 11 (12), 9, 8 intentus (TAC. ann. 11, 29, 3). PLIN. nat. 10, 23 invitare. TAC. Agr. 18, 1 verterentur. HIL. trin. 11, 17 nostra professio non patet ad impietatis -em. NOVELL. Valent. 1, 1 pr. incitemur. 13, 14 ad -em vexandarum reliquiarum armatos habere. *cf.* TAC. ann. 14, 23, 1 gentem, ut segnem ad pericula, ita infidam ad -es. pro: LIV. 3, 35, 8 impedimentum p. -e arripuit. 10, 45, 3 Etruria . . ., quae . . . occupationem populi Romani p. -e rebellandi habuisset (QVINT. decl. 244 p. 3, 7 calamitatem). FRONTIN. strat. 1, 6, 1 factum p. -e amplexi hostes.

C *locutiones plus minusve adverbiales* (*seq.* ut *l. 48. 54 et c. colore condicionis p. 337, 23, vi finali ceterum probabili imprimis l. 29*): **1** *abl.*: **a** *c. pron., adi., gen.*: **α** *sing.*: CIC. leg. agr. 2, 3 *homines novos* diuturno labore atque aliqua -e esse factos *consules* (Brut. 281 nactus est imperium. LIV. 2, 17, 2 Aurunci magis . . . odio quam spe a. aut -e coorti *in consules*). R. GEST. div. Aug. 10 ⟨civilis tu⟩m⟨ultus o⟩ccasione (*?, gr.* ἐν πολειτικαῖς ταραχαῖς). SEN. suas. 2, 18 suasoria⟨e⟩ -e. PLIN. nat. 18, 68 *panem* marina aqua subigi, quod plerique . . . faciunt -e (*F²d*, -em *cett.*) lucrandi salis (*cf.* COD. Theod. 12, 1, 123, 2 quidquid . . . ad unumquemque diversa largiendi -e pervenerit). STAT. silv. 1 praef. 32 ne videar defuncti testis -e mentiri (COD. Iust. 4, 21, 18 -e testium in aliis locis degentium. *item hominum*: AMM. 22, 8, 1 -e magni principis. ANIAN. Chrysost. hom. 4, 1 p. 1005 -e facta sunt *signa* gentium barbarorum [*gr.* ἕνεκεν]. AVG. epist. 140, 50 CANON. Dionys. Exig. p. 9, 3 COD. Iust. 3, 38, 12, 2. *al.*). PS. QVINT. decl. 6, 13 p. 123, 12 unius -e verbi (*cf.* MAR. MERC. Conc.^S I 5 p. 51, 5 unius syllabae -e, id est 'con' [*gr. I 1, 1 p. 28, 4* διὰ τοῦ λέγειν]). TAC. Germ. 37, 5 -e discordiae nostrae et civilium armorum (hist. 1, 60). hist. 1, 65, 1 irae. ann. 15, 71, 4 coniurationis. SVET. Iul. 35, 2 temporum. Claud. 42, 1 praestantiam . . . linguae -e omni professus (TERT. cult. fem. 2, 8 l. 10. *al.*). Dom. 10, 3 cuius criminis -e philosophos . . . summovit. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 132 commoda (*cf.* CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 196, 16 bona -e [*Rustic.* oportune, *gr. I 1, 4 p. 22, 13* εὐαφόρμως]). CYPR. epist. 8, 3 quacumque -e (COD. Theod. 12, 1, 147 pr. *al.*). CAPITOL. Ver. 3, 1 ea -e, qua patris templum dedicabat, populo liberalis fuit (EVTR. 9, 23. COD. Theod. 4, 22, 2 [= Iust. 8, 4, 6, 1] *seq.* ut. 14, 4, 5 *seq.* quod [Iust. 7, 39, 8, 3]. *al.*). *al.* **β** *plur.*: LAVD. [Turiae] (CIL VI 37053) 10 belli civilis -bus. SVLP. SEV. dial. 3, 11, 11 quibuslibet -bus subsidia imperio paravisse. **b** *nude*: CONC.^S I 2 p. 87, 16 (= I 3 p. 171, 32) in charta . . . -e inseruerunt, quia Apollinaristae . . . sunt (*i. causae vice, gr. I 1, 3 p. 8, 10* πρόφασιν ἐνέθηκαν, ὅτι). ORIG. in Matth. ser. 42 p. 85, 27 si quis inventus fuerit ascendisse . . ., non descendat ⌊inde -e, ut auferat⌋ aliquid de domo sua (⌊⌋*Matth. 24, 17* tollere. *cf. l. 48*).

2 *per praepos.*: **ad:** CIC. leg. agr. 2, 3 non ad alienae petitionis -em interceptus *consulatus*. TAC. ann. 15, 73, 3 ad -em privati odii. SVET. Aug. 97, 3 ad -em aurae evectus. **per:** *nude*: SALL. Catil. 51, 6 numquam ipsi p. -em talia *nefaria* fecere. LIV. 2, 11, 2 ut praedatum milites trans flumen p. -es aliis atque aliis locis traicerent (*plur. ut* 32, 15, 9. 34, 13, 2. 39, 25, 6 SVET. Aug. 41, 1). 3, 49, 1 spe p. -em repetendae libertatis. 5, 26, 9 p. -em impetus . . . fieri. 7, 7, 1 res p. -em gesta. 21, 35, 10 *et saepe.* SVET. Vesp. 6, 2 p. -em ac licentiam. ITALA *p. 333, 10.* *c. additamentis*: LIV. 2, 37, 6 p. eandem -em (CELS. 7, 29, 2 easdem). 6, 41, 3. 21, 8, 7 partis alterius. 23, 2, 3 novandi res (*cf.* IREN. 2, 1, 3 [2 H.] quaerendi). CELS. 7, 29, 5 p. has -es (PLIN. nat. 22, 92 hanc. *al.*). SVET. Aug. 67, 2 valitudinis mortisque eius. Claud. 11, 2 omnem (Tit. 8, 2 omnes). TERT. anim. 44, 1 anima . . . in somno carebat *Hermotimus*, quasi p. -em vacaturi hominis (nominis *codd.*) proficiscente de corpore (*cf.* CONC.^S II 3, 2 p. 31, 32 doctoris [*gr. II 1, 2 p. 18, 13* παρὰ τὴν αἰτίαν τοῦ . . . ὑποφήτου]. PS. MATTH. euang. epist. A Christi). *al.* **in** (*c. abl. vel acc.*): LIV. 21, 14, 3 in tali -e. SEN. benef. 2, 13, 2 ut in -e potius quam in necessitate succurreret. SVET. gramm. 9, 3 omni in (*om. BW²*) -e. TERT. castit. 8 l. 23 qui iure hoc (*sc. uxorem ducendi*) usus non est in -em (in *om. A*, in -e *Kroymann. cf.* IVST. 12, 1, 6 Graecia . . . in -em reciperandae libertatis ad arma concurrerat). scorp. 14 p. 177, 14 non in -e frustrandi martyrii iubet te subici potestatibus, sed in provocatione bene vivendi (*cf. l. 77 et* COD. Theod. 10, 10, 16 in impetrandi -e). EPIPHAN. in euang. 38 p. 89, 5 in -e filiorum avaritiae satisfacere (*antea*: -o filiorum tuorum te facit avarum). **ex:** *nude*: LIV. 24, 3, 17 levia proelia ex -e aut opportunitate huius aut illius partis oriebantur. QVINT. inst. 4, 3, 16 quaedam ex -e vel necessitate ducimus. SVET. Iul. 60, 1 proelia non tantum destinato,

[Teßmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sed ex -e sumebat. FLOR. epit. 2, 3, 4 ex -e latrocinia magis quam bella faciebant. *al., per plur.* SEN. dial. 9, 1, 1 hostis vagos et ex -bus adsilientis. *c. additamentis*: PLIN. nat. 12, 70 pretia ex -e ementium varia (*c. gen. hominum ut* FIRM. math. 3, 11, 1 ex -e mulierum... damnari. HIER. in Ezech. 44, 1 sqq. p. 430^B arbitrantur eam *Mariam* post nativitatem salvatoris habuisse de Ioseph filios, ex -e fratrum eius, qui vocantur in euangelio. *al.*). 18, 30. PLIN. epist. 7, 12, 3 ex aliqua -e. 7, 28, 1 ex omni -e (paneg. 16, 1 AMM. 22, 4, 3. *al.*). TERT. adv. Hermog. 14, 1 adv. Marc. 4, 9 p. 441, 21. TRYPH. dig. 20, 5, 12, 1 ex -e eius *rei* redactum ... pretium. PAVL. dig. 43, 21, 2. NOVATIAN. trin. 26 p. 936^B ex hac -e, quia *eqs.* (HIER. epist. 34, 5, 2. *al.*). FIRM. math. 3, 7, 13 ex quibus -bus lucra illis ... conferuntur (*plur. ut saepe apud eundem et* RVFIN. apol. Orig. 8 p. 603^D [-e *edd.*]. COD. Iust. 6, 61, 8, 2). AMM. 15, 13, 2 ex qualibet -e (AVG. civ. 6, 8 p. 262, 25 D.). CLAVD. DON. Aen. 1, 140 p. 37, 16 ex ea -e (SVLP. SEV. dial. 1, 6, 1 ex ea -e vel causa, quia *eqs.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 363^A [*gr.* αἰτίας]). *al.* **sub** (*c. abl. praeter l. 31; ubique accedunt additamenta*): MARCELL. dig. 35, 2, 56, 5 nihil aliud s. -e legis Falcidiae intervenire potest ([in ratione l. F. *Mommsen*]. COD. Iust. 5, 27, 6 pr. s. qualibet astuta subtilique legum vel constitutionum -e). IREN. 1 praef. (*gr.* προφάσει). 1, 2 (1 H.), 2 (*gr.* πρόφασιν). *al.* PANEG. 8, 5, 4 s. hac -e dignationis tuae (AVG. in euang. Ioh. 97, 2. *al. seq.* ut: LEX Visig. Eur. 308 s. hac -e largitur, ut post eius morte ad illum, cui donaverit, res donata pertineat [*vergit in notionem locutionis q. e.* 's. hac condicione']). SPART. Carac. 4, 9 s. diversis -bus eos *interfecit* (*plur. ut* AVG. civ. 7, 33 p. 315, 30 D.). DON. Ter. Eun. 549, 1 persona ..., s. cuius -e spectatoribus gesta narrabuntur (*c. gen. hominis ut* HIER. in Dan. 11, 13/14 p. 563^A Onias assumptis Iudaeorum plurimis fugit in Aegyptum ...; s. -e ergo Oniae ... examina Iudaeorum Aegyptum confugerunt. ACT. Petr. 17 p. 63, 8 s. -em hominis deifici [*sc. Simonis, qui mecum fuit*] spoliasti me). *al.* **de** (*cf. p. 333, 50*): TERT. coron. 10 l. 60 communionem ... de quorundam exemplorum -e defendunt. resurr. 54 p. 112, 20 de vocabulorum -bus ... quaestiones subornantur. OPTAT. 1, 4 (*interpol.*) quibus ad aliqua de -e respondeam. **pro:** LACT. mort. pers. 29, 1 ut illum p. -e reconciliationis occideret (per -em *Baluzius*). HIER. hom. Orig. in Luc. 31 p. 176, 13 quomodo ... diabolus p. -e temporum de scripturis loquitur, sic ... Paulus pro eorum utilitate, qui audiunt, ... ait (per -em *D, edd. vett.; eadem discrepantia* epist. Theod. p. 105, 21 B.). INTERPR. novell. Valent. 25 p. -e ... ingratitudinis ad servitium nullatenus revocentur *liberti.* **ab:** PS. ASCON. Verr. p. 226, 11 iisdem sententiis ... ab aliqua -e repetitis. **propter:** CONC.^S IV 2 p. 171, 35 p. praedictas -es iuste congregatum est ... concilium. DIONYS. EXIG. vita Pachom. 31 p. hanc -em. PS. ORIG. hom. in Matth. 3, 1 p. 257, 17 p. -es superius memoratas. **ob:** ORIG. in Matth. ser. 102 p. 222, 11 ne ... eximamus gladium ... ob aliquam -em.

in lusu verb. c. casus: TERT. nat. 1, 16, 10 -o casibus aperitur.

deriv.: occasiuncula.

occāsiuncula, -ae *f. ab* occasio *deminutive.* *i. q. occasio brevis, lepida sim.*: PLAVT. Trin. 974 nimis argute obrepsisti in eapse -a. SCHOL. Cic. Bob. p. 166, 20 *Plancius* hinc ... mutuatus est -am quandam amarius lacessendi. HIER. in Is. 21, 1/3 l. 52 ne φιλεγκλημῶσιν aliquam carpendi nos -am relinquamus.

occāsīvus, -a, -um. *ab* 2. occasus. GLOSS. II 282, 39 δυτικός. *i. q. occidentalis, vespertinus*: MART. CAP. 6, 594 solis lunaeque deliquia in occasu facta orientis incolae non viderunt itemque in ortu si accidant, a ... -is regionibus ignorantur (*Plin. nat. 2, 180* defectus ... vespertinos orientis incolae non sentiunt nec matutinos ad occasum habitantes). ? 8, 886 *planetae* tunc ... matutinum ortum facere perhibentur, -um autem, cum *eqs.* (occasum *L*¹*B*², *edd. vet.; cf. 887* exortus ... vespertinos *ex Plin. nat. 2, 59, ubi seq.* vespertini occasus).

1. occāsus, (-a, -um) *v. p. 352, 71.*

2. *occāsus, -ūs *m. ab* occīdere (occasus). *scrib. in codd. hic illic* -ans-, -ass-, hocc(h)-. *ex formis rarius occurrunt* -ui (MIN. FEL. 40, 2 LACT. inst. 2, 9, 9 AMBROSIAST. in Rom. 6, 13, 3 HIER. in Is. 47, 1/3 MACR. Sat. 1, 3, 15 MART. CAP. 6, 700 EPIST. pontif. 884 Avell. p. 321, 9), -uum (CHALC. comm. 71), -bus (MANIL. 1, 598. 827 STAT. Theb. 1, 686 APVL. mund. 23. 29 MART. CAP. 8, 856 RVT. NAM. 1, 123. 633 MAX. TAVR. serm. 83 p. 700^C). NOT Tir. 68, 90 solis -s. 68, 91 -s solis. 68, 95 -s. *de notione*: FEST. p. 178 '-s' interitus, vel solis, cum decidit a superis infra terras; quo vocabulo Ennius pro occasione est usus. SERV. auct. georg. 1, 340 'casum' pro '-um', id est finem. CLAVD. DON. Aen. 1, 235 p. 54, 25 casus ... rei est parvae vel inferioris personae, -s vero divinae rei vel personae superioris; nam solis et lunae -um dicimus, et cum viri praeclari vel spectati meriti obierint, non praeventi morte, sed occidisse dicuntur (*cf. 12, 540 p. 615, 19*). CASSIOD. in psalm. 106, 3 quasi horarum casus. GLOSS. δύσις. ἀπώλεια. interitus vel ruina. finis. -um: σύμπτωσιν. -u: obitu (?, *trad.* sub-). *legitur notione insolita ap.* ENN., *ceterum inde a* PACVV., RHET. Her., CIC.; *in* LEGE XII tab. (*cf. p. 338, 46*) *et ap.* PLAVT. 'solis -s' *minus probabile videtur quam* 'sol occasus', *v. s.* 2. occido. *in significanda regione occidentali provinciam vocis q. e.* occidens (*infra* o.) *occupat apud dactylicos totam, ceterum ita, ut auctores priores usum varient* (-s RHET. Her., CAES., VARRO; o. CATVLL., HOR.; -s *semel,* o. *quater* CIC.; -s *semel,* o. *ter* SALL.; -s *12ies,* o. *extra Iam dec. 7ies* LIV.), *posteriores praeter* PLIN. nat. *et* FLOR. *necnon* SEN. *phil.* o. *aut praeferre aut solum adhibere soleant.*

CAPVT PRIVS: *i. q. occasio* (*v. p. 337, 74; in dact. priscis, cf.* occasio *p. 331, 26*): ENN. ann. 129 hic -s datust: at *eqs.* 166 (*v. S. Maritti, St. in on. Paoli 507*). 294 aut -s ubi tempusve audere repressit.

CAPVT ALTERVM: *i. q. actus occidendi*: **I** *de siderum obitu* (*abundanter pendet ab* obitus *p. 70, 6*): **A** *occidit sol*:

1 *plena vi verbali de ipso actu vel tempore: accedit* solis *passim,* diei *l. 70 et* ZENO 2, 50 AMM. 24, 4, 20 SERV. Aen. 1, 223, lucis *l. 73 et* PRVD. psych. 782, *explicative* noctis *l. 71.* *distinguuntur* -s aequinoctialis, solstitialis, hibernus (brumalis): SEN. nat. 5, 16, 3 GELL. 2, 22, 6 PRISC. LYD. solut. 10 p. 101, 19. *cf. sub 2. plur. de multitudine saepius, pro sing. l. 53. 61.*

a *proprie*: **α** *generalia selecta*: PACVV. trag. 88 solis ... exortu capessit candorem, -u nigret *caelum* (*cf.* STAT. Theb. 1, 686 nigrum -bus ... oceanum). RHET. Her. 3, 22, 36 ⟨solis⟩ exortus, cursus, -us nemo admiratur. VARRO rust. 1, 46 *heliotropia* ad solis ortum mane spectant et eius iter ita secuntur ad -um, ut ad eum semper spectent. VERG. georg. 1, 402 solis ... -um servans ... noctua. LIV. 10, 42, 1 iam ... praeceps in -um sol erat (TAC. hist. 3, 86, 3 praecipit⟨i⟩ in -um die). 28, 14, 2 iam die ad -um inclinante (PORPH. Hor. carm. 3, 28, 5 in -um). 32, 35, 1 cum prope -um sol esset. MANIL. 1, 193 ulterior vadentibus ortus ad ortum -umve obitus (*notione ad 2 vergente ut* SEN. Herc. f. 374 prius extinguet ortus, referet -s diem. Herc. O. 335 ante ab -u dies nascetur). GERM. 288 brevis -us ortusque intercipit hora, cum sol ambierit metas ... capricorni. frg. 4, 139 -u[s] moveat quae ... Phoebi *Mercurius* (*opp.* primo ... cum lumine solis). SEN. Thy. 814 solitae mundi periere vices: nihil -s, nihil ortus erit. apocol. 2, 3 omnes poetae non contenti ortus et -us describere (*cf.* epist. 122, 11 ortus et -us libentissime inserebat *poeta*). nat. 1, 8, 6 matutino tempore aut vergens in -um *sol* minus habet virium (AMM. 23, 5, 12 sole. CONSVLT. Zacch. 2, 19 horis). COLVM. 12, 15, 1 cum sol in -u fuerit (*cf.* FIRM. err. 17, 3 in -u constitutus. CLAVD. DON. Aen. 8, 310 p. 159, 6 die iam in -u constituto). PLIN. nat. 2, 6 viginti quattuor horarum spatio circumagi solis exortus et -us. 8, 203 in -um declini sole. *al.* *in interpr. christiana de obscuratione*: IREN. 4, 33, 12 (4, 55, 3 H.) qui ... dixerunt: '... occidet sol meridie ...' (*Am. 8, 9*), eum -um solis, qui crucifixo eo *Christo* fuit ab hora sexta, manifeste annuntiaverunt (*cf. Luc. 23, 45* obscuratus est sol [*gr.* ἐκλιπόντος]). **β** *locutiones sollemnes vesperam indicantes* (*cf.* VARRO frg. Serv. Aen. 2, 268 mane ortus meridies -s. PLIN. nat. 7, 212 XII tabulis ortus tantum et -s nominantur, post aliquot annos adiectus est et meridies):

Ⓘ *c. praepos.* (*accedit genetivus praeter l. 52. 61. 64. 67*): ad: CAES. Gall. 3, 15, 5 ab hora fere quarta usque ad solis -um (7, 80, 6 BELL. Afr. 19, 4). 5, 8, 2 ⌊ad solis -um⌋ (s. -u *pars. codd.*) naves solvit. civ. 1, 83, 3. 3, 51, 6 BELL. Afr. 70, 1 VARRO rust. 2, 2, 11 VERG. georg. 3, 336. SEN. epist. 12, 6 ab ortu ad -um (*sine gen. ut* 122, 11 PLIN. nat. 7, 22). *al., plur.* ANTH. 427, 3 solis ad -us, solis ... ad ortus. sub *c. acc.*: CAES. Gall. 2, 11, 6 LIV. 5, 39, 7. 28, 26, 8. *al.* PLIN. nat. 17, 39 FRONTIN. strat. 1, 5, 9. ante: CAES. civ. 3, 80, 6 LIV. 3, 27, 3. *al.* LAMPR. Alex. 24, 6. *et saepius.* prope: BELL. Afr. 42, 1. RVFIN. hist. 3, 8, 5 (*gr.* πρό). ab: VARRO rust. 2, 2, 11 LIV. 21, 30, 4 PLIN. nat. 17, 74. cum: SALL. Iug. 68, 2 pariter c. -u solis. 91, 2 simul c. post: LIV. 9, 32, 10. *al.* VITR. 9, 1, 7 VAL. MAX. 6, 9 ext. 1 SEN. nat. 5, 9, 2 CVRT. 5, 3, 6. PLIN. nat. 2, 196 p. -um (*sine gen. ut* 11, 142 p. -us [-um *z, edd. vett.*]. FILASTR. 57,1 [solis *add. B*]). *et saepius.* procul: LIV. 37, 21, 2 haud p. -u solis redeundi tempus erat. circiter: VITR. 8, 1, 4. *cf.* circa: PLIN. nat. 37, 36 (*sine gen.*). ITALA gen. 15, 12 (Aug. civ. 16, 24 p. 161, 4 D.; *gr.* περί, cod. 101 *al.* ad, Ambr. Abr. 2, 9, 61 -u). deut. 24, 13 (Lugd. *al.; gr.* περί, VVLG. ante). in: *c. acc.*: PLIN. nat. 2, 99 ab matutino tempore ... in -um (*sine gen. ut* TERT. ieiun. 10 p. 288, 4 usque in -um). LEX met. Vipasc. frg. Bruns fontes⁷ 113, 25 solis in -um. EPIST. pontif. 212 Hil. coll. antiar. p. 89, 15 in -um diei iracundiam *servare.* SOMN. Neron. (JThSt. 16, 1915, 12 sqq.) 2, 5 in omnem noctis -um (occasionem *EF,* solis *add. P*). SYNON. Cic. p. 432, 10 in serum. in vesperum. in -um solis. adveniente nocte *eqs.* *c. abl.*: AVIEN. Arat. 1620 lucis in -u ... imber erit. ultra: SVET. Dom. 21 TERT. pudic. 19 p. 265, 16.

Ⓘⓘ *abl. temp.* solis -u: CAES. Gall. 1, 50, 3 usque ad vesperum pugnatum est; s. -u suas copias Ariovistus ... in castra reduxit (*cf. et l. 50*). LIV. 22, 4, 4 Flaminius cum pridie s. -u ad lacum pervenisset. 23, 8, 8. 24, 17, 7 PLIN. nat. 2, 100. ITALA *l. 66,*

b *in imagine* (*cf. sub II*): CIC. top. 32 qui adulescentiam florem aetatis, senectutem -um vitae velit definire; tralatione enim utens *eqs.* (CYPR. Demetr. 25 sub ipso ... exitu et v. temporalis -u). CYPR. epist. 63, 16 Christum offerre oportebat circa vesperam diei, ut hora ipsa sacrificii ostenderet -um et vesperam mundi (*cf.* AVG. civ. 16, 24 p. 164, 20 D. [*ad* gen. 15, 17] circa solis -um, id est propinquante

[*Teßmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iam fine saeculi). RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 13, 2 *deus* ad occidentem convertit gloriam suam et -um splendoris sui in ... carne nostra recondit (*gr.* ἐπὶ δυσμῶν). PAVL. NOL. epist. 24, 17 de suae passionis -u ortum nostrae resurrectionis instituens *Christus* (*cf.* PROSP. in psalm. 103, 19 ['sol cognovit -um suum'] Christus agnovit passionem suam; -s Christi passio Christi est. ORIG. in Matth. ser. 47 p. 95, 28 usque ad dispensationem passionis ipsius, in qua est -s ipsius [*gr.* τῶν ... τοῦ πάθους δυσμῶν]). AVG. in euang. Ioh. 34, 6 l. 17 si non ab illo *Christo* facias casum, numquam a te ipse facit -um (*sim.* serm. 142, 4, 4. *cf.* 170, 10, 10 dies ... noster dominus Christus non facit -um). serm. 209, 1 (*ad Eph. 4, 26*) super quas *inimicitias* sol non debuit occidere, ... etiam ipsae suo ... extinguantur -u.

2 *de regione occidentali* (MELA 1, 3 quo demergitur *sol*, occidens vel -s *nuncupatur.* GELL. 2, 22, 3 (*ex Favorino*). *'regiones terrae australes' falso intellexit Petschenig* CORIPP. Ioh. 3, 137 surgere gentes orbis ab -u (*significantur Mauri maris Atlantici accolae, v. ex. gr. Lucan. 3, 294* occiduis ... Mauris). *accedit* solis *saepius,* lucis PANEG. 11, 16, 5 (*ibid.* 4 solis), diei AVIEN. ora 314, orbis CORIPP. *l. c.* *plenius* -us plaga PLIN. nat. 5, 34, terra -us solis VVLG. Zach. 8, 7. *distinguuntur* -s aestivus (LIV. 38, 20, 5. 9 ITIN. Eucher. p. 128, 11. PRISC. LYD. solut. 4 p. 66, 8 *opp.* hiemalem, aequinoctialem. 10 p. 102, 3. *cf.* PLIN. nat. 4, 122 solis aestivi), brumalis (PLIN. nat. 2, 119. 4, 110. 18, 336), aequinoctialis (PLIN. nat. 2, 119. 143. 16, 94. 17, 57. 18, 331. 337), solstitialis (PLIN. nat. 2, 119. 120. 18, 338 ab -u s. et -u lateris septentrionis [*dTE,* -u latere *rell.,* occidentali latere *vulg.,* 'an occasuro latere?' *Mayhoff coll. 2, 92* in occasura parte caeli]), hibernus (PLIN. nat. 5, 34 CET. FAV. 3 p. 289. 16 p. 299 HIPPOCR. aer. 3). *plur. saepius* OV. *et* LVCAN., *praeterea* MANIL., SIL.. STAT. *al., in prosa* SEN. *v. l. 69;* (*sing. 8ies*), PLIN. nat. (*7ies, sing. 66ies*).

a *proprie* (*respicitur pars caeli vel terrae, opponitur caelum terris l. 36; c. vocibus q. s.* ortus, oriens *sim. coniunctum hic illic de toto orbe dicitur, v. l. 36. 39. al. et cf.* RHET. Her. 4, 33, 44 imperii magnitudinem solis ortu atque -u metiemur): *α usu vario*: OV. met. 1, 354 terrarum, quascumque vident -s et ortus (SEN. Herc. f. 871 omne, et quod -s videt et quod ortus). 2, 190 modo ... prospicit -us, interdum respicit ortus *Phaethon.* SEN. Ag. 824 sensit ortus, sensit -s Herculem nasci. Herc. f. 1330 in quas impius terras recedes? ortum an -um petes? (SIL. 14, 235 nec minus -us petit incita, quam petit ortus *Himera fluvius.* PRISC. perieg. 840 -um ... petens Casius [*gr. 901* ἑσπερίου Κασίοιο, *cf. Avien. orb. terr. 1059* ab zephyro]). COLVM. 3, 12, 5 *caeli* regionem quam spectare debeant vineae, vetus est dissensio, Saserna maxime probante solis ortum, mox deinde meridiem, tum -um. *ibid.* Vergilio ... -um ... repudiante (*georg. 2, 298* ad solem ... cadentem. *cf.* PLIN. nat. 17, 19 Vergilius ad -us seri damnavit. 17, 20 cum Vergilius -us improbet). MELA 2, 95 ab ea parte, qua spectat -um *mons* (PLIN. nat. 2, 58 lunam ..., si crescat, ortus spectare, si minuatur, -us. 10, 126). CALP. ecl. 1, 76 (85) exsultet quaecumque notum gens ima iacentem erectumve colit boream, quaecumque vel ortu vel patet -u. PLIN. nat. 4, 114 septemtrio hinc oceanusque Gallicus, -s illinc et oceanus Atlanticus. HOMER. 867 quantum -s (oceanus *aliquot codd.*) roseo distaret ab ortu (*cf.* AVIEN. Arat. 876 si Centaurum ... videris, ut fluctu tantum discedat eoo, quantum adit -um [*gr. 431* ἑσπερίης ... ἁλός]). *al.* *respiciuntur incolae*: LVCAN. 2, 588 -us mea iura timent (timet *pars codd.*). STAT. silv. 3, 3, 47 quibus *dominis* -us pariter famulantur et ortus. MEROB. poet. 157 castris barbaries iunctis -um miscuit ortu (*'dici puto communiter pugnando barbaros a Romanis artem defendendi didicisse' Vollmer*). ISID. Goth. 1 chron. II p. 267 *Spania,* a qua non -s tantum, sed etiam oriens lumina mutuat. *β locutiones praepos.*: ad: CIC. nat. deor. 2, 49 ab ortu ad -um (SALL. Catil. 36, 4 OV. trist. 4, 9, 21 Pont. 1, 4, 30 PAVL. FEST. p. 71 MELA 1, 5 PLIN. nat. 2, 242. *al. cf.* LIV. 1, 18, 7 ab oriente [MELA 1, 4. *al.*]). OV. met. 14, 386 bis ad -us (-um *MN*), bis se convertit ad ortus *Circe* (CVRT. 6, 4, 17. *cf.* PLIN. nat. 4, 15 *oppida* ad -um versa [5, 9. 43. 6, 202 HYG. astr. 4, 8 p. 105, 22]). LIV. 45, 29, 6 *loca* vergentia ad -um (PLIN. nat. 4, 30. 6, 213). MANIL. 1, 242 ad -us nostros. SEN. benef. 3, 33, 3 Romani imperii ... ad ortus -usque venturi (LVCAN. 10, 276 venit ad -us [-um *V, Comment.*] mundique extrema Sesostris). MELA 1, 20. *al.* PLIN. nat. 6, 42 Ninos ... ad solis -um spectans (25, 148 HYG. astr. 3, 23 p. 91, 10. *al.*). inter: CAES. Gall. 1, 1, 7 (*interpol.?*) Aquitania ... spectat i. -um solis et septentriones. PLIN. nat. 2, 120. 4, 58 i. ortum -umque (6, 82. 37, 201). 4, 90 medios fecere eos *Hyperboreos* i. utrumque solem, antipodum -us (-um *exc. Roberti*) exorientemque nostrum. prope: CAES. Gall. 4, 28, 2 propius solis -um. PLIN. nat. 6, 203 sub meridiem ... p. -um. ab: VARRO ling. 7, 7 *templi pars* sinistra ab oriente, dextra ab -u. VERG. Aen. 9, 668. OV. met. 5, 445 ad ortus (PLIN. nat. 2, 100. *cf.* 2, 143 ad septemtrionem). fast. 4, 626 LIV. 26, 42, 8. *al.* SEN. Herc. f. 233. nat. 1, 1, 12 in ortum (7, 21, 4). *al.* MELA 1, 5 PLIN. nat. 2, 36 *et saepius.* SIL. 17, 243 TAC. hist. 5, 6, 1 FLOR. epit. 4, 2, 6. *al.* in: *c. acc.*: VERG. Aen. 11, 317 ager ... longus in -um. SEN. nat. 5, 16, 1. 7, 7, 3. 7, 21, 4 ab ortu (PLIN. nat. 4, 110. 5, 35. *al.*). LVCAN. 6, 361 purus in -us (-u V^1) ... Aeas Ionio fluit inde mari. 9, 421 Libyae, quod fertile terrae est, vergit in -us (PRISC. perieg. 823 vergit in -us [-um *Z, gr. 879* ἐς δύσιν] ... unda. *cf.* PLIN. nat. 3, 9 versus [6, 72]). 10, 39 *Alexander* isset in -us (-um *ZU*) mundi devexa secutus. 10, 290 cursus *Nili* in -us (ad -um *Comment.*) flexu torquetur et ortus. PLIN. nat. 17, 214 plagas ad septentriones aut ad meridiem spectare vetuimus; melius, si neque in -us solis. *al.* *c. abl.*: SEN. nat. 7, 11, 1 LVCAN. 1, 661 PORPH. Hor. carm. 1, 35, 31. *al.* sub: *c. acc.*: OV. met. 4, 626 saepe s. -us, saepe est ablatus in ortus *Perseus.* *c. abl.*: SEN. Herc. O. 1522. 1567 FLOR. epit. 4, 12, 46 PANEG. 11, 16, 5. circa: SEN. nat. 1, 6, 1. adversus: PLIN. nat. 6, 111. *cf.* versus: OROS. hist. 1, 2, 3. PRISC. perieg. 736 (*gr. 762* ἐς δύσιν, *Avien. orb. terr. 943* occiduum ad solem). CE 436, 5 vorsum ortus vorsum -us. supra: PLIN. nat. 6, 203. *cf.* super: VVLG. psalm. 67, 5 ascendit s. -um (*gr.* ἐπὶ δυσμῶν). contra: CET. FAV. 16 p. 299 VVLG. Ios. 1, 4. *γ acc. dir.*: STAT. silv. 4, 6, 61 *Alexander Herculem epitrapezium* comitem -us secum portabat et ortus.

b *in allegoriis, superstitione sim. pro tenebris*: LACT. inst. 6, 3, 17 (*inde* LVCIF. moriend. 14 p. 315, 12) altera illa melior *via* conversa est ad ortum, altera illa deterior ad -um ..., quoniam qui ... praetulerit vitia virtutibus ..., necesse est ad -um et tenebras deferatur ⟨aeternas⟩ (*cf.* 6, 7, 1 *necnon 2, 9, 5 sqq.*). MAX. TAVR. hom. 19 p. 264^{A} (*de stella Bethleemitica*) sola ... miseranda gentilitas usque tunc remanserat in -u (*infra*: in ... caecitate. *cf.* 26 p. 282^{C} venit ... ab oriente illuminata gentilitas, Iudaea vero ... infidelitate caecata remanet in -u; quomodo autem non vere in -u et in tenebris tabescit omnis contumacia Iudaeorum ... ?). VITAE patr. 5, 18, 12 'attende ad -um'; et attendens vidit multitudinem daemonum (*3, 10* occidentem, *gr. Cot. p. 549C* δυσμάς. *deinde describuntur angeli ab oriente venientes*). GREG. M. moral. 1, 43 quisquis temporalia ac defectiva sequitur, -um petit; quisquis vero superna desiderat, quia in oriente habitet, demonstrat.

c *singulariter de inferis* (*cf. p. 338, 80 et sub II A*): CE 640, 8 *mortua* pergit ad -us.

B *occidunt stellae aliaque caelestia* (*sole comprehenso ex. gr.* CIC. nat. deor. 2, 95. LIV. *l. 56.* GERM. 631 SEN. nat. 1, 3, 10. 7, 2, 3):
1 *generatim* (*cf.* PLIN. nat. 18, 218 exortus -sque *siderum* binis modis intelleguntur; aut enim adventu solis occultantur stellae *eqs.* [*infra*: occultationem potius quam -um, *219* matutini vespertinive. *cf. Theophr. frg. 6, 1, 2 et* CHALC. comm. 71]. SERV. georg. 1, 218 ortus et -us duo sunt: unus ἡλιακός, id est solaris, et alter κοσμικός, id est mundanus): CATVLL. 66, 67 (*loq. coma Berenices*) vertor in -um tardum dux ante Booten. CIC. div. 2, 17 qui exortus quoque die signi alicuius aut qui -s futurus sit (QVINT. inst. 1, 4, 4 *poetae* totiens ortu -uque signorum in declarandis temporibus utuntur. *al. cf.* MANIL. 3, 346 *brumalibus signis* vix ... ortis -s erit. GERM. 62 serpentis decline caput, qua proxima signa -us ortusque uno tanguntur ab or⟨b⟩e [*gr. 62* δύσιες, *Cic. Arat. frg. 10, 2* obitus]). 2, 92 ortus -usque siderum (VITR. 9, 5, 4. 9, 6, 3 SEN. dial. 11 [12], 8, 6 nat. 1 praef. 12. *al. cf.* MANIL. 1, 477 certa ... sidera [singula *Bentley*] ... natales ... suos -umque ordine servant [*475* obitus]). VARRO rust. 1, 28, 2 ad vergiliarum -um (1, 34, 2. 1, 35, 1. 3, 16, 34 COLVM. 2, 8, 2. *al.*). 2, 1, 18 ab arcturi -u usque ad aquilae -um (2, 2, 13 PLIN. nat. 8, 187. *al.*). VERG. georg. 1, 225 multi ante -um Maiae *serere* coepere. LIV. 44, 37, 7 certi solis lunaeque et ortus et -us *sunt* (MELA 3, 2 PLIN. nat. 2, 57. *al.*). MANIL. 1, 598 socios ... ortus -bus aequant *quidam circuli* (1, 636). *al.* GERM. 139 tardus in -u ... Bootes (*gr. 136* πολυσκέπτοιο). 521 tribus *orbibus* idem ortus ... nascuntur ... atque eadem -us remanent certissima signa (*gr. 534* νειόθι δύνει). *al.* *determinatur per adi.*: SEN. epist. 88, 14 vespertinum (PLIN. nat. 2, 59. *al.*). COLVM. 11, 2, 57 matutinus (PLIN. nat. 2, 61. *al.*). VEG. mil. 4, 39 hiemalis. 2 *t. t. astrol. de cardine quodam geniturae* (*cf.* FIRM. math. 2, 15, 1 in genituris cardines sunt quattuor, ortus, -s ..., quae loca a Graecis solent appellari ... anatole, dysis *eqs.*): MANIL. 2, 837 *cardo* ultimus, emenso qui condit sidera mundo -umque tenens submersum despicit orbem, pertinet ad rerum summas finemque laborum. 2, 847 quod *intervallum* summo premitur devexum culmine mundi, donec ad -us veniat, puerilibus annis succedit. 2, 849 -us infra. 2, 868 iuncta *regio* sub -u. 2, 871 super -us (3, 614). *al.* FIRM. math. 7, 2, 2, in -u geniturae (*seq.* in horoscopo ... aut in -u horoscopi. *cf.* 7, 3, 4 in horoscopo ... aut in -u ab horoscopo *sc. computato, v. vol. VI 3, 2975, 4*). *al.*

II *de interitu, pernicie sim.* (*cf. imagines p. 338, 79 sqq.; in universum dicitur* SEN. dial. 6, 23, 4 ubi incremento locus non est, vicinus -s est [*cf.* 10, 17, 4 quo ... altius surrexerit, opportunius est in -um. ARNOB. nat. 2, 35]. ENNOD. opusc. 1, 56 p. 276, 22 plus est -um [*'domorum' vol. V 1, 85, 58 vix recte*] debellare quam dedisse principia): **A** *animantium, fere i. q. mors* (CE 1559, 16 [*s. III/IV*] ortus et -s vitaque morsque itidest. SALON. in eccles. p. 998^{D} -s hominum, id est ... tempus pereundi et ... evellendi):
1 *naturalis*: **a** *strictius*: CIC. ac. 1, 8 post L. Aelii nostri -um (NEP. Eum. 13, 3 AMM. 21, 12, 11 ANON. Vales. 13, 75). phil.

[Teßmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frg. V 97 iucundum nobis ... -um neque molestam exstinctionem et quasi quietem vitae fore. VAL. MAX. 3, 2, 7 ut ... in -u suo splendorem ... praeteritae vitae retinerent. PLIN. epist. 3, 7, 13 Xerxen... inlacrimasse, quod tot milibus tam brevis immineret -s. MIN. FEL. 21, 11 divinum ... id est, quod nec ortum habet nec -um. NOVATIAN. trin. 10 p. 903^{A} -us nostri legibus moritur Christus. ANTH. 92, 1 -u ... acerbo decessit. VICTORIN. POETOV. fabr. mund. 9 nativitatis, infantiae, ... perfectae aetatis, -us. *et passim, plur. pro sing.* DRAC. Orest. 352 tradere captos *pueros* patris in -us (*B*, -u *A*). *c. gen. explic.* mortis: TERT. resurr. 27 p. 64, 20 ARNOB. nat. 1, 62 FIRM. math. 8, 6, 11 HIL. in psalm. 51, 18. 22 AMBR. exc. Sat. 1, 67 PS. AVG. serm. ed. Mai 28, 3 SEDVL. carm. pasch. 1, 191 VEREC. in cant. 5, 4. CONSTANTIVS vita Germ. 7 p. 255, 4 supremae m. **b** *de morbo letali*: AMBR. exc. Sat. 1, 36 proxime cum gravi quodam — atque utinam supremo — urgerer -u (*postea*: morientis). **c** *de mortalitate*: SEDVL. carm. pasch. 3, 274 Christum matris ab -u mortalia membra gerentem (*cf.* op. pasch. 3, 24).

2 *spiritualis*: PAVL. NOL. epist. 32, 5 (vers.) homo et -u felici functus et ortu terrenis moritur, perpetuis oritur; culpa perit...; vetus interit Adam (*cf.* AVG. serm. 231, 2, 2 veteris hominis. serm. frg. p. 1724 vitae veteris [spir. et litt. 6, 10]). PS. AVG. hypomn. 1, 3, 4 quid ... eam *mortem* cavendam praemonuit, si eius in eorum *Adam et Evae* -u factor est ipse *deus*? (*item de morte peccato facta* PETR. CHRYS. serm. 57 p. 359^{A} ut sit tibi novus ortus in vita, cui vetustus semper in morte manebat -s). ENNOD. dict. 13, 5 p. 465, 23 -um per dignitates et post sepulcra nesciunt *Paterius et Severus* (*i. oblitterationem memoriae. infra*: vivit Paterius in opinione doctorum *eqs.*).

B *rerum* (*hic illic ita, ut homines vice rerum fungantur; opp.* mors *v. l. 66,* obitus *v. l. 74*): **1** *occidunt res publica, urbs, mundus sim.*: CIC. Catil. 3, 19 legum interitum et bellum civile ... et totius urbis atque imperii -um adpropinquare dixerunt (LIV. 3, 52, 7. 5, 22, 8. *cf.* SALL. [?] rep. 2, 13, 5 si ... urbem ... prope iam ab -u restitueris). Sull. 33 cum ... exitium patriae comparasset, cum ad -um interitumque rei publicae Catilina ... esset constitutus (PLIN. paneg. 26, 6 -um imperii, -um r. p. *cf.* CIC. Pis. 18 populi Romani -um atque interitum r. p.). Pis. 34 post obitum -umque vestrum (*sc. senatus*). VERG. Aen. 1, 238 -um Troiae tristisque ruinas (*cf.* 2, 432 Iliaci cineres ..., in -u vestro. DICT. 3, 3 summa rerum Troianarum prope -um erat). LIV. 4, 9, 10 patriae (26, 12, 9 p. -um cum suo exitio. CLAVD. DON. Aen. 5, 625 p. 494, 21. *cf.* SIL. 6, 595 spectante -um patria). 44, 37, 9 -um regni perniciemque gentis (AVG. civ. 18, 15 p. 274, 24 D.). SEN. suas. 1, 3 terrae quoque suum finem habent et ipsius mundi aliquis -s est (CYPR. laps. 17 saeculi et m. unit. eccl. 16 SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 49, 27. *al. cf. p. 338, 83 et* CYPR. Demetr. 3 *mundus* -um sui rerum labentium probatione testatur. LACT. inst. 7, 14, 16 *prophetae* finem rerum et -um ... adnuntiant describentes quasi fatigati et dilabentis mundi ultimam senectutem). STAT. Theb. 7, 220 (*loq. Iuppiter*) statui ... rebus -um Aoniis. TERT. adv. Marc. 4, 26 p. 510, 27 saeculi (resurr. 22 p. 54, 27 CYPR. epist. 58, 1 AMBR. in Luc. 10, 10. *cf. l. 45. p. 339, 1*). PANEG. 4, 12, 4 una demum Constantini oblivio est humani generis -s. HIL. in Matth. 25, 2 civitatis (*seq.* Ierusalem -s et finis incumbet). AVSON. 290, 13 p. 147 P. in -um vitiis communibus acti corruerunt Poeni luxu, Campania fasto.

2 *occidunt res variae*: **a** *corporaliter*: AETNA 124 flumina ... -us habuere suos: aut illa vorago ... fatali condidit ore aut occulta fluunt *eqs.* (*cf. de ostio* IVL. HON. cosmogr. A 20 fluminum ortus et -s [*B* egressio. *ibidem* occidere, *q. v.*]). 229 (*contextu incerto*) *principia mundi* -us metuunt. PLIN. nat. 14, 65 sua quibusque terris tempora esse, suos rerum proventus -usque (*cf.* APVL. mund. 23 *terram* nec -bus fatigari nec saeculis anilitari [*gr.* πάθῃ]). 22, 95 boletis ... ortus -sque omnis intra dies septem est. PS. QVINT. decl. 13, 12 *floris*. TERT. adv. Marc. 2, 12 p. 352, 5 ortus, -s singulorum elementorum. HIL. trin. 1, 9 cum omnem sensum mors perimeret et -s quidam naturae deficientis aboleret. AMBR. in Luc. 4, 32 etsi frequenter arborum vertices spirantium verberent flabra ventorum, solidatis tamen radicibus nullus -s est. THEOPHIL. ALEX. praef. 1 (*ad deut. 16, 1* mense novorum) in quo viridantibus fructibus novis transactorum probatur -s (*gr.* κατάπαυσιν). **b** *incorporaliter*: PS. QVINT. decl. 9, 18 odiorum honestus -s est. TERT. adv. Marc. 4, 33 p. 532, 15 legis et prophetarum. ARNOB. nat. 7, 40 ab legum interitu et ab iuris -u. AMBR. exc. Sat. 1, 25 maturo tui obitu nostrae futurus erat voluptatis -s. AVG. soliloq. 2, 15, 28 veritatis. PS. AVG. categ. 11 'ad aliquid' dicitur, cum sub uno ortu atque -u et id, quod iungitur, et id, cui iungitur, invenitur. HYD. praef. chron. II p. 14, 21 libertatis interitum et universae ... religionis -um (*cf.* EPIST. pontif. 884 Avell. p. 321, 9 nihil est, quod ita nequeat -ui subiacere quam vera religio [*seq.* defectui]). BOETH. cons. 5, 3, 29 W. humanarum rerum. ENNOD. epist. 4, 7, 3 p. 102, 21 -um nesciat caritas (opusc. 4, 2 p. 383, 18 per quam *eloquentiae diuturnitatem* optimorum conversatio ipsis decidentibus nescit -um). *al.*

in lusu verb. c. casus *p. 339, 9, cf. p. 337, 76. 80.*

deriv.: occasivus. *Teßmer.*

occātio, -ōnis *f. ab* occare. *de origine et notione*: CIC. Cato 51 *terra* sparsum semen ... occaecatum cohibet, ex quo -o, quae hoc efficit, nominata est (*inde* NON. p. 42, 11 -em ab o. seminibus; *cf. Fest. p. 359, 62; v. l. 23. cf. etiam* SEPT. SER. carm. frg. 3 [NON. p. 61, 28] -o occaecatio est [ISID. orig. 17, 2, 4 -o est, cum rustici ... glebas caedunt ac ... frangunt: et dicta -o quasi o., quod operiat semina. *sim.* SCHOL. Pers. 6, 26 cod. b 3. GLOSS. ALL 2, 1885, 321]). COLVM. 11, 2, 60 pulverationem faciunt, quam vocant rustici -em, cum omnis gleba in vineis refringitur et resolvitur in pulverem. NON. p. 61, 24 -is proprietas his indiciis aperitur (*affert Varronem p. 359, 56 et* SEPT. SER. *l. 4*). GLOSS. II 432, 42 σκαφετός: haec fossura, -o, videntatio (*i.* bid-). *v. etiam p. 359, 71* (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 559, 5*).

i. q. actio occandi: COLVM. 2, 4, 2 conpluribus iterationibus sic resolvatur vervactum in pulverem, ut vel nullam vel exiguam desideret -em, cum seminavimus. 2, 4, 5 arva ... nec sunt habilia sementi aut -i aut sationi. PLIN. nat. 17, 165 *vitis* pampinationi quoque et -i omnique operi facilior. 18, 180 aratione per traversum iterata -o sequitur, ubi res poscit, crate vel rastro, et sato semine iteratur. PALLAD. 9,1 tit. de -e vinearum (9, 1). SERV. georg. 1, 21 (*inde* BREV. EXPOS. Verg. georg. 1, 21) nomina numinibus ex officiis constat inposita, verbi causa, ut ab -e deus Occator dicatur *eqs.* AMBR. hex. 3, 8, 34 sparsum *semen* cohibet -o ac velut materno terra gremio fovet et conprimit.

occātor, -ōris *m. ab* occare. *de origine et notione* FEST. *p. 359. 60.* SERV. *l. 22.* *i. qui occat*: *de operario rustico*: PLAVT. Capt. 662 *p. 359, 78.* COLVM. 2, 12, 1 tritici modii quattuor vel quinque bubulcorum operas occupant quattuor, -is unam. *nomen dei cuiusdam agricolarum*: SERV. auct. georg. 1, 21 (*add. ad l. c.*) Fabius Pictor hos deos enumerat, quos invocat flamen sacrum Cereale faciens Telluri et Cereri: ... -em *eqs.* (*inde* GLOSS.^{L} I Ansil. oc 18 -em *eqs.* ... hos homines agricolae pagani deos habeuerunt).

deriv.: occatorius. *cf. Onom.*

occātōrius, -a, -um. *ab* occator. *i. q. pertinens ad occatorem*: COLVM. 2, 12, 2 hordei modii quinque bubulci operas tres exigunt, -am unam (*cf. l. 28*). *Löschhorn.*

occavus *v.* occabus.

occēdo, -cēssī, -ere. *ab* ob *et* cedere. *scribitur* -cid- *in codd.* VARRO *l. 50,* FEST. *l. 40* (*falso trad.?, v. Lindsay-Nohl 229 sq.*). *de notione*: FEST. p. 181 '-amus' (-cid- *trad., tuentur Dacier, Müller, Thewrewk*; -ced- *Lindemann, Lindsay*) Plautus (*l. 47*) ponit pro 'contra cedamus' *eqs.* GLOSS.^{L} IV Ps. Plac. o 10 -ere: occurrere vel obviam cedere. [*dub. loco mutilo* PLAVT. Most. 1125 se metuere in conspe⟨ctum sui patris pr⟩ocedere (*suppl. Ritschl alii*; ocedere *B*, -ere *CD*). *restituitur ex* accedere *l. 47. 49.*]

i. q. occurrere, obviam ire: PLAVT. Asin. 404 quisque obviam huic -erit irato (412 mihi. Pseud. 250 -amus [accedamus *trad., corr. Passerat ex* FEST. *l. 40, unde* -cid- *Dacier*] hac o. Stich. 672 mihi. Trin. 1138 mi [accessit *trad., corr. Gulielmius*]). VARRO rust. 3, 17, 10 cui *aedili* nos -imus (-cid- *trad., tuetur Schneider,* -ced- *Keil, Goetz,* occurrimus *edd. priores*).

occēlo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* celare. *scribitur non nisi* obc-; -cael- CASSIOD. *perf. non nisi* -asse *l. 55.* *i. q. celare, abscondere*: FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 5 p. 183^{A} sub nomine abundantiae ... penuriam defensionis ... -asse (*var. l.* obvelasse). PS. FVLG. RVSP. serm. 11 p. 872^{B} nihil sensibus tuis (*i. Salomonis*) -atur. FASTID. Fulg. Rusp. epist. 9 p. 376^{A} -ta paulisper divinitatis potentia (*de Christo*). CASSIOD. Ios. antiq. 17, 136 in interiori tunica literas -ari (*gr.* κρύπτεσθαι). MVTIAN. Chrysost. hom. 24, 1 p. 383/4 opera nostra turpia neque nos celamus (*gr.* συγκαλύπτοντες) neque alios, ut ea -ent (*gr.* τοῦτο ποιεῖν), postulamus. 30, 2 p. 429/430 sermonem ..., quem a deo percipit, -at et sub terram recondit (*gr.* κατακρύψῃ. *explicat parabolam talentorum Matth. 25, 15 sqq.*).

occendo, -sum, -ere. *cf.* accendere. obc- ENN. [*e coni. dub.*: PLAVT. Epid. 119 furno occensos (*Usener, RhM. 56, 1901 p. 12, 20,* mersos *ZF,* mensos *cett.; v. Duckworth ad l.*).] *i. q. accendere*: ENN. ann. 396 omnes occisi -sique in nocte serena (*explicat Fest. p. 201* id est accensi).

occentātio, -ōnis *f. ab* occentare. *i. q. cantus*: SYMM. or. 2, 5 vereris ..., ne tuas aures forte non penetret -o bucinarum (*cf. p. 330, 83*).

occentiēs *adv. num.* [*ab* octo *et* centies, *cf.* octingenties. *Sch.*] *i. q. octingenties*: GROM. Mortet 14 hoc (*sc.* DCCC) duco per octingentos; -s enim DCCC faciunt $\overline{\text{DCXL}}$.

occento (obcanto), -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* cantare, *cf.* occanere. obcant- APVL. apol. 84 PAVL. sent. 5, 23, 15. FEST. p. 181 '-assint' antiqui dicebant, quod nunc 'convicium feceri⟨n⟩t' (*v. Bickel, RhM. 94, 1951, 290*) dicimus *eqs.* (*ex Lege XII tab. ut* CIC.). FRG. Bob. gramm. VII 544, 29 '-assere' in alios conviciosa carmina dicere. GLOSS. -are: contra cantare. male ominari. infame carmen cum certo nomine dicere. -visset: concinnasset, conposuisset, condidisset, centonizasset. [*e coni. vix probab.*: PLAVT. Cas. 806 quid si ... offendam (*trad.,* suffundam *Leo,* -em *Pius, Pylades*) hymenaeum.]

[Heck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *strictius i. q. cantando infamare* (*obi. suppl. l. 3. 7; de re v. Brecht, RE XVII 1752 sqq. Weinreich, Genethl. W. Schmid 390 sqq. Bickel l. c.*): PLAVT. Curc. 145 quid si adeam ad fores atque -em? (*cf.* Merc. 408 -ent ostium [Persa 569 noctu]). Stich. 572 amica noctu quae in lecto -et senem (*Pistoris*, acentet *vel* accendet *codd.*, accentet *Lindsay, Hendrickson, Hermes 61, 1926, 80, 3, fort. recte*). CIC. rep. 4, 12 (*ex Lege XII tab., cf. supra*) si quis -visset sive carmen condidisset, quod infamiam faceret flagitiumve alteri. APVL. apol. 84 mulier -ta vecors amens amans. PAVL. sent. 5, 23, 15 qui sacra impia nocturnave, ut quem -rent defigerent obligarent, fecerint *eqs.* 2 *laxius i. q. occinere* (*male ominandi causa, cf. p. 342, 77*): AMM. 30, 5, 16 bubo . . . -ans . . . funebria.

deriv.: occentatio.

occentus, -ūs *m.* *ab* occinere. *i. q. cantus male ominandi causa editus*: VAL. MAX. 1, 1, 5 -us soricis auditus (PLIN. nat. 8, 223 [*var. l.* occinctum]. AMM. 16, 8, 2).

occepso *v. s. v.* occipio.

occepto, -āre. *ab* occipere, *cf.* inceptare. -assit *l. 20.* [*falso trad.* -o *pro* occepso PLAVT. Amph. 673.] *i. q. occipere*: PLAVT. Men. 916 -at insanire (931). Rud. 776 si attigerit sive -assit (*sc. attingere*). *Heck.*

occhī, (-ōrum) *f.* (?). [*vox peregrina. Sch.*] *de genere quodam arborum*: PLIN. nat. 12, 34 Onesicritus (*134 F 3 Jac.*) tradit in Hyrcaniae convallibus fico similes esse arbores, quae vocentur -i. *Teßmer.*

occidāneus, -a, -um. *ab* occīdere. *i. q. occidentalis*: GROM. p. 318, 25 in ventum . . ., qui -us imputatur.

occidēns, -entis *v.* 2. occido.

***occidentālis,** -e. *ab* occidens. *inde a* GELL. (*de* PLIN. nat. 18, 338 *v. p. 339, 25*).

i. q. ad regionem solis occidentis pertinens (*cf.* CASSIOD. inst. 2, 7, 2 p. 154, 17 -is locus est, ubi nobis occidunt aliquae stellae): 1 *de rebus*: GELL. 2, 22, 22 est -is *ventus* et videtur exadversum eurum flare (*12* occidui; *opp.* orientales. VVLG. Ezech. 42, 19). PS. CYPR. mont. 4 prima stella orientalis dicitur anatole, secunda -is dysis (ISID. nat. 26, 12 orig. 5, 31, 5. *cf.* AMM. 15, 10, 2 sideri). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 65, 12 -ium *partium* episcopi (AMM. 23, 6, 66 MAXIMIN. c. Ambr. 64 HIER. in Ier. 1, 21, 2. VVLG. Ios. 8, 12 civitatis. *al.*). p. 78, 16 *provinciarum* (HIER. epist. 126, 2, 1). AMM. 15, 11, 7 *cardine* (VEG. mil. 4, 38). 19, 2, 3 portae. 23, 6, 24 ab -i *latere* (23, 6, 70. AVG. quaest. hept. 2, 177, 6 *opp.* orientale. COD. Theod. 15, 1, 53). 26, 5, 15 in -i et in eoo *orbe* (VINCENT. LER. 30, 4 *non* sola Graecia aut oriens tantum, verum etiam -is et Latinus o.). 27, 4, 5 *Thraciae* in summitate -i. 27, 11, 7 per -es *plagas* (SERV. georg. 1, 30 oceani. HIER. in Is. 11, 11 l. 52 maris. quaest. hebr. in gen. p. 16, 9. VVLG. exod. 26, 22 tabernaculi. *al.*). AMBR. hex. 4, 7, 30 *mare* (VVLG. deut. 11, 24 [*Itala Lugd.* occidentis]. *cf.* EPIPHAN. Avell. p. 750, 8 oceanum). VVLG. Ezech. 45, 7 a termino -i usque ad terminum orientalem. AVG. civ. 5, 13 p. 217, 9 D. *regnum* (MARCELL. chron. II p. 76, 424, 3. *cf.* PROSP. chron. I p. 470, 1286 imperium [MARCELL. *l. c.* p. 63, 392, 1]. MARCELL. *l. c.* p. 79, 434, 1 rem publicam [p. 86, 454, 2]). 18, 27 p. 292, 9 Babylonis (*sc. Romae*). CASSIOD. Ios. antiq. 3, 118 parietis . . . -is tabulae (*gr.* κατὰ δύσιν). *n. pl. pro subst.*: CHALC. comm. 97 Stilbon . . . et Lucifer numquam diametro distant a solis orbitis ex utraque regione mundi eois aut -bus satis proximi facti.

2 *de hominibus*: a *adi.*: SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 57, 13 ut orientales episcopi ab -bus *episcopis* iudicarentur (p. 65, 12 SVLP. SEV. chron. 2, 41, 2. 2, 42, 1. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 53, 30 [*gr. I 1, 1 p. 111, 4* κατὰ . . . δύσιν]. *al.*). p. 175, 3 universa . . . -bus esse *ecclesiis* nuntianda (PS. AMBR. spir. sanct. p. 1010[C] *opp.* orientales. AVG. civ. 17, 20 p. 247, 15 D. *al.*). AVG. epist. 36, 4 per omnes orientales et . . . -es populos (*om.* P^3) christianos. SVLP. SEV. dial. 1, 8, 5 monachis. AVELL. p. 110, 8 (= PAVL. MED. adv. Cael. 3) veteres ecclesiarum doctores catholicos . . ., orientales -es. CONC.[S] I 3 p. 175, 22 -e concilium (I 5 p. 367, 22 -is synodus, *gr. I 1, 3 p. 66, 11* δυτική). VICT. TONN. chron. II p. 196, 521, 2 antistibus. b -es *pro subst.*: HIL. coll. antiar. p. 146, 22 cum de Fotino decretum ab -bus est et ad orientales relatum. p. 151, 7 -ium fides (c. Const. 7). c. Const. 25 EPIST. pontif. 232 Migne 13, 349[B] AMBR. hex. 4, 6, 25. MAXIMIN. c. Ambr. 7 ut . . . haberent concilium -es in occidente. *ibid.* concilium . . . -ium (89). HIER. epist. 126, 1, 2 AVG. epist. 36, 4. *et saepius.* *allegorice de hominibus improbis*: GREG. M. moral. 1, 43 (*ad Iob 1, 3*) magnus . . . non inter -es, sed inter orientales efficitur, qui non inter malorum actiones ima et fugitiva quaerentium, sed inter choros proficere supernorum civium conatur.

occidio (-cīd- ?), -ōnis *f.* [*ad* occīdere *revocatur l. 80 sq., cf.* occīdium; *sed forsitan primitus ab* occīdere *derivatum quodammodo cohaereat c.* excidio *et* excidium, discidium. *Sch.*] *plur. deest.* GLOSS.[L] IV Plac. o 10 -o dicitur genere feminino haec -o; id est, quando multi occiduntur, ipsa res -o dicitur; et melius quam 'occisio', quia occidi dicimus, non 'occisi'; verbum est occido. *fere i. q. internecio* (*maxime formula* '-e occidere' *sim., in serm. milit. orta, ut vid.*): CIC. Phil. 14, 36 ita censeo: 'cum . . . A. Hirtius . . . copias -e (*b*, -is- *cett.*) *occiderit eqs.*' (fam. 15, 4, 7 LIV. 2, 51, 9. 3, 10, 11 [*accedit* prope *ut* 28, 43, 10]. 4, 58, 9. 9, 38, 3. 9, 44, 12. 10, 39, 13. 22, 54, 7. 30, 32, 6 [-is *C*]. VERR. FL. frg. Gell. 5, 17, 2). LIV. 3, 28, 9 hinc dictatorem, hinc consulem orare, ne in -e victoriam ponerent. COLVM. 4, 17, 3 ut demortuis seminibus alia substituamus nec ad -em universum genus perduci patiamur complurium annorum neglegentia. 7, 5, 16 *lac* infusum . . . differens magis -em gregis quam prohibens. 9, 15, 3 nec ad -em (-is- *A*) gens interimenda est. TAC. ann. 12, 56, 3 post multum vulnerum -i exempti sunt. 13, 57, 2 -i dantur. IVL. VAL. 2, 2 Thebanos . . . -e interemi (*Hist. Alex. M. I p. 64, 14 Kr.* ἀπώλεσα, ἐκ βάθρων ἄρας τὴν τούτων πόλιν). LACT. inst. 5, 6, 7 qui Titanum . . . gentem bello vicerat, -e (*BP*, -is- *cett. et Brandt*) deleverat. IVST. 2, 14, 8 copias -e (-is- *D*) cecidisse. 22, 7, 2 Poeni . . . -e caesi nuntiabantur (26, 2, 5. 28, 2, 1. 28, 4, 12). VIR. ill. 14, 3 usque ad unum -e (-is- *C et Pichlmayr*, occisi *A*) perierunt.

occidium, -ī *n.* *ab* occīdere, *cf.* occidio. *i. q. occisio*: ITALA Ezech. 21, 28 (cod. 176) gladius strictus in -a in consummationem (*gr.* εἰς σφάγια, *Vulg.* ad occidendum).

1. *occīdo, -cīdī, -cīsum, -ere. *ab* ob *et* caedere, *cf. l. 39 sqq. p. 346, 42.* *de scriptura*: ho-: CIL III 3800 XII 1128. INSCR. RevA. 1911 p. 211 n. 6 (*tabula defix.*) *et saepius in codd.* oci- *sim.* (*sed* GRAMM. suppl. 297, 15 per duas c): CIL I^2 2634 (?). III 3800 V 7550 TAB. devot. Audollent 286 B, 6. 8. 287 A, 2 INSCR.. RevA. 1911 *l. c.* 1933, 2 p. 425 n. 220 okisum. -cae-: FEST. p. 181 (*in veriloquio vocis* occare). *cf. l. 29.* -cei-: CIL I^2 792. 2634. *cf. l. 30.* -cI-: FAST. cos. Capitol. a. u. c. 439 (CIL I^2 p. 21) *et saepius ibidem.* -iss-: CIL VIII 14603 (*a. 33/38*). XIII 5295. 8274 INSCR. RevA. 1934, 4 p. 249 n. 72, 3. *de formis*: -et *pro* -it: DIOSC. 1, 86 p. 47, 3 *et* 13 M. (*gr.* κτείνει . . . φθείρει). VEREC. in cant. 2, 36 p. 35. *perf*: -sit: *pro* -derit (GLOSS.[L] V Aa o 300 occaesit [*vel* occelsit, '*vix* occeisit' *edd.*]: -derit): LEX XII tab. 8, 12 LEX reg. Fest. p. 178. *pro* -dit: ITALA psalm. 104, 29 (cod. 136 Cas.). I Macc. 6, 46 (rec. L). COMM. instr. 1, 36, 6 VISIO Pauli rec. P p. 25, 35 J. *in varia lectione* PLIN. nat. 10, 62 (-sisse). CONC.[S] II 3, 2 p. 122, 8. LEX Sal. Merov. 63, 1 (-serit). -dēre *pro* -derunt: PLIN. nat. 10, 8 ANTH. 457, 1. *per periphrasin* PLAVT. Most. 494 -sus foret (SALL. Iug. 65, 3). SVET. Aug. 31, 5 fuerat -sus. *al.* *notatur* o (CIL I^2 p. 758 n. 330), occ (FAST. cos. Capitol. a. u. c. 667 CIL I^2 p. 27), occ(e)is (CIL I^2 792 III 9054 FAST. cos. Capitol. a. u. c. 475 CIL I^2 p. 22 *et saepius ibidem*). NOT. Tir. 11, 70 -sus. *de notione et differentiis*: FEST. p. 178 '-sum' a necato distingui quidam, quod alterum a caedendo atque ictu (*velut fulmine*) fieri dicunt, alterum sine ictu (*cf.* p. 181). QVINT. inst. 7, 3, 7 scitur . . . non idem esse -ere se quod alium, non idem -ere tyrannum quod compellere ad mortem *eqs.* (*cf.* VLP. dig. 9, 2, 7, 6 Celsus . . . multum interesse dicit, -erit an mortis causam praestiterit [9, 2, 9 pr. 49 pr.]. *negatur differentia l. 46 et* VLP. dig. 48, 8, 15). IVLIAN. dig. 9, 2, 51 pr. -isse dicitur vulgo quidem, qui mortis causam quolibet modo praebuit: sed lege Aquilia is demum teneri visus est, qui adhibita vi et quasi manu causam mortis praebuisset, tracta videlicet interpretatione vocis a caedendo et a caede (*cf.* VLP. dig. 9, 2, 7, 1 sive gladio sive etiam fuste vel alio telo vel manibus *eqs.* 29, 5, 1, 17 per vim aut caedem. *aliter* PAVL. sent. 3, 5, 2 -sus videtur non tantum, qui per vim aut per caedem interfectus est . . ., sed et is, qui veneno necatus dicitur). TERT. resurr. 28 p. 66, 5 -ere carni animam eripere est (*opp.* vivificare). PROB. app. gramm. IV 203, 33 'occidit' correpte mortuum significat, '-it' autem producte 'interficit' demonstrat (ISID. diff. 1, 409. *cf.* DON. Ter. Eun. 292, 3). HIER. quaest. hebr. in gen. p. 58, 2 μαγειρεύειν . . . graece interpretatur -ere. CHAR. gramm. p. 393, 12 B. 'interficere' et 'perimere' prisca sunt, '-ere' ob caedem dictum est, 'iugulare' ob iugulum, 'necare' a nece, 'interficere' a facto. SYNON. Cic. p. 431, 10. 436, 31. GLOSS. σφάζω. ἀποκτείνω (*sim.*). φονεύω. -it: ἀναιρεῖ. iugulat, necat, obtruncat. -ite: θύσατε. -entia: caedentia. *legitur in sermone pedestri inde a temporibus antiquissimis* (LEX reg., XII tab.; *adamant oratores et auctores sermonis cottidiani, v. Löfstedt, Synt. II 342 sqq.*); *in poesi apud* NAEV., PLAVT., ENN., TER. *aliosque vetustiores necnon* HOR. (*praeter* carm.) *et* IVV. *usitatum est, ceterum non adhibetur nisi* LVCR. 5, 1136 PVBLIL. O 9 VERG. Aen. 10, 312. 11, 193. 811 OV. fast. 2, 693 PHAEDR. 2, 8, 26. 5, 2, 1 SEN. Herc. f. 1308 Phaedr. 1117 Phoen. 35. 261 SIL. 7, 62 MART. 1, 80, 2. 2, 84, 4. *al.*, *v. Axelson, Unpoet. Wörter 65 sqq.* [*val.* ucide; *it.* uccidere, *ligur. vet.* ocie; *sard. centr.* okki(δ)ere, okkire, bokkire, *mer.* (b)oččiri. *praeverbio mutato* (*aucidere): *francog. vet.* aucidre, ocire, *francog.* occire, *pic.*, *norm.* occir; *francoprov. vet.* ocirre, *delph. vet.* ocire; *prov. vet.* aucir(e), *lemov.* aucir; *vasc.* aucí, aucíde; *cat. vet.* aucire. *cf. M.-L. 6030. Wartburg VII 298 sq. Battisti-Alessio V 3942. Wagner II 182 sq. G.*] [*confunditur c.* ac- (SEN. epist. 70, 26 PLIN. nat. 33, 10 AMM. 15, 1, 2), con- (LIV. 27, 1, 14), caedere (CIC. Phil. 14, 32 LIV. perioch. 5 p. 10, 21. *al.*).]

fere i. q. interficere, necare (*notio, quam* VARRO rust. 1, 31, 1 FEST. p. 181 *in veriloquio vocis* occare [*q. v.*] *usurpant, exemplis non probatur*): I *proprie et strictius respicitur mors caedendo vel alia ratione corporali effecta* (*syn.* caedere *p. 345, 66. al.*, *cf.* caedendo -ere *p. 345, 20; expresse transf. ad mortem fame vel veneno allatam inde a* PLAVTO *p. 345, 29 et* CIC. *p. 345, 15, cf. et differentias supra illustratas* [*dub.* PS. AVG. serm. ed. Mai 124, 2 quaerit Herodes -ere vel necare];

[Baer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

disting. -i *et* mori. *p. 346,8*, interire SVLP. RVF. Cic. fam. 4, 5, 4; *vix constat de usu impersonali l. 5*): A *c. determinatione* (*specimina notabiliora*): 1 *indicatur instrumentum, causa, modus sim.*: a *forma* 'gladio -o(r)': LEX reg. Fest. p. 178 si hominem fulminibus -sit (*fort. impers., probabilius* fulmen Iovis *Scaliger. infra*: homo si fulmine -sus est). PLAVT. Amph. 535 quem ego mea -di manu (Poen. 473. *cf.* CIC. Catil. 1, 3 sua [fin. 2, 66 Q. CIC. pet. 9 LIV. 30, 28, 6. 42, 5, 4]. SEN. contr. 7, 1, 21 *seq.* laqueo, mari. 9, 2, 8 carnificis. *al.*). Cas. 693 altero *gladio* te -surum (-suram *A*) ait, altero vilicum (*apud eundem l. 28. p. 346, 65; ceterum v. vol. VI 2, 2023, 32 sqq.*). Mil. 53 quingentos simul, ni hebes machaera foret, uno ictu -eras (*v. vol. VII 1, 170, 23 sq.*). NOVIVS Atell. 79 clava scirpea. CIC. S. Rosc. 100 multos ferro (HOR. sat. 2, 3, 133 LIV. 40, 13, 8. SEN. apocol. 10, 4 alteram f., alteram fame. benef. 2, 20, 2 f. ac fulminibus. *al.*), multos veneno (QVINT. inst. 5, 10, 52. 6, 1, 18 utrum ferro an igni an v., uno vulnere an pluribus. SVET. Claud. 44, 2 PAVL. dig. 29, 5, 22. *al.*). Phil. 14, 36 occidione (*v. p. 343, 84. cf.* VIR. ill. 23, 9 internecione). fat. 5 capulo. VARRO rust. 2, 9, 1 *apri* saepe dentibus canes -erunt. *ibid.* 2 *scio* mulos ... ungulis caedendo eum *lupum* -isse. SALL. epist. Mithr. 7 insomniis. LIV. 40, 9, 11 rudibus (sud- *codd.*). SEN. clem. 1, 15, 1 flagellis. CVRT. 4, 16, 32 sagittis (AMPEL. 35, 5. *al.*). 8, 1, 16 uno vulnere (QVINT. *l. 16.* MIN. FEL. 9, 5 VIR. ill. 78, 10. *al.*). SCRIB. LARG. 13 cultro (VIR. ill. 9, 4). PLIN. nat. 8, 78 hasta. 29, 65 -sa morsu earum *aspidum* animalia. SVET. Vit. 10, 3 *pugione.* AMPEL. 2, 6 lapidibus (*al.*). ITALA apoc. 6, 8 (cod. g) gladio et fame et morte et bestiis terrae ([*gr.* ἀποκτεῖναι ἐν, *Vulg.* interficere]. SCHOL. Iuv. 4, 97 inmatura). *al.* b *forma* 'gladius -it': PLAVT. Pseud. 350 (*contextu corrupto*) quid opus gladio? :: qui hunc (hoc *A*) -am atque me. :: quin tu te⟨d⟩ -is potius? nam hunc fames iam -erit. SEN. contr. exc. 8, 4, 3 quem -erunt suae *manus.* VELL. 2, 70, 3 quem mea -dit tarditas. CELS. 2, 5, 1 necesse est *longum morbum fieri*, nisi -it (2, 8, 35. 3, 24, 1. *cf.* 2, 7, 27 *malum.* 5, 28, 2^C *carcinomata.* AVG. civ. 21, 3 p. 489, 13 D. dolor). 3, 27, 1^B sanguinis detractio vel -it vel liberat (*cf.* 7, 26, 5^A). 5, 27, 3^C ictus eius *colubrae* -it. SEN. Phoen. 35 (*loq. Oedipus*) Cithaeron, ... semper cruente ..., cum -is et cum parcis. clem. 1, 21, 1 regem et servus -it et serpens et sagitta. 1, 26, 5 multos ... -ere et indiscretos incendii ac ruinae potentia est. epist. 87, 30 gladius neminem -it; -entis telum est (VVLG. Am. 9, 4. *cf.* deut. 19, 5 *cum* ferrum ... lapsum de manubrio amicum eius percusserit et -erit). PLIN. nat. 22, 46 sucus *herbae cuiusdam* -it et canes (*cf.* 27, 5 *aconitum.* Ps. APVL. herb. 62 l. 13 odor *diptamni*). MART. 1, 80, 2 (*per iocum*) sportula ... tibi suprema nocte petita est; -dit, puto, te ..., quod una fuit. QVINT. decl. 246 p. 7, 7 quia non -erit *venenum* neque sit mortiferum *eqs.* 289 p. 157, 10 sicut telum ... mortiferum est, ita causa mortis est, quae -it omnes. 331 p. 300, 21 quae *lex* ... -sura sit (368 p. 404, 9). PLIN. epist. 8, 14, 13 *sententia.* TERT. adv. Prax. 14 p. 252, 18 facies *dei*, quae si videatur, -it. *al.* c *locut. praepos.*: ex: APVL. apol. 32 ex illis *venenis* potest homo -i. in: *c. abl.* (*cf. et p. 347, 18*): ITALA Ios. 6, 21 (Lugd. *al.*) in ore gladii ([*gr.* ἀνεθεμάτισεν ... ἐν στόματι ῥομφαίας, *Vulg.* percusserunt]. I Macc. 5, 28 [rec. L = VVLG.]. VVLG. Iudith 2, 16). VVLG. apoc. 13, 10 in gladio (19, 21). *c. acc.*: ITALA apoc. 13, 3 (cod. g *al.* = VVLG.) *caput bestiae* quasi -sum in mortem (*gr.* ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, *Primas.* ad mortem). DOCTR. apost. 2, 2 non -es filium in abortum (*gr.* οὐ φονεύσεις ... ἐν φθορᾷ). de (*cf. p. 347, 41*): ITALA apoc. 9, 18 (cod. g *al.* = VVLG.) de igne *eqs.* ITIN. Theod. 9 de vecte. cum: ITIN. Anton. Plac. rec. A *et* B 32 cum (in *R*) maxilla asini. ANON. Vales. 14, 87 c. fuste. ad: VEG. mil. 3, 24 ad ... lanceas. *cf. l. 54.* per: AVG. civ. 1, 15 p. 27, 21 D. per longam mortem ... -sus est *Regulus.* INSCR. RevA. VI 2 (1933) p. 425 n. 220 per gladium.

2 *accedit abl. limit.*: ITALA I Petr. 3, 18 (Hier. in Is. 54, 9/10) *Christus* -sus est carne, vivificatus spiritu (*gr.* θανατωθεὶς ... σαρκί, *Vulg.* mortificatus).

B *in universum*: 1 *generatim*: a *vario usu* (*exempla selecta*): LEX XII tab. 8, 12 si nox furtum faxsit, si im -sit, iure caesus esto. LEX Aquilia (dig. 9, 2, 2 pr.) si quis servum servamve ... quadrupedemve pecudem iniuria -erit *eqs.* NAEV. com. 3 gnatus dicitur geminum alterum falso -isse. PLAVT. Cas. 671 deieravit *Casina*, -surum (se -suram *A*) eum hac nocte quicum cubaret. :: men -et? Mil. 587 scio -sam saepe sapere plus multo suem (Rud. 660 VARRO rust. 2, 4, 11. *al. cf.* ling. 5, 110 succidia ab suibus caedendis; nam id pecus primum -ere coeperunt). ENN. ann. 298 summus ibi capitur meddix, -itur alter (CIC. fam. 2, 10, 3 multi -si, capti. *al.*). CATO orig. 53 hostem -dit. dict. 63 hominem -ere (*saepius pro 'homicidium facere', v. vol. VI 3, 2875, 4 sqq.*). TER. Andr. 863 si quicquam invenies me mentitum, -ito. LAEL. (?) or. frg. Fest. p. 182 equus ... mihi sub feminibus -sus erat. POMPON. Atell. 18 -dit taurum torviter. RHET. Her. 1, 10, 17 Agamemnonem esse a Clytemestra -sum. CIC. S. Rosc. 27 ut hic potius vivus in reos quam -sus in proscriptos referretur. Caecin. 41 nemo ... -sus est neque saucius factus (VARRO frg. Non. p. 398, 14. *cf. opp.* vulnerare: CIC. Sest. 75. *al.*). Lig. 12 ipse *Sulla* iubebat -i nullo postulante. PVBLIL. N 7 -i (-ere *Bothius*) est pulchrum, ignominiose ubi servias. CAES. Gall. 5, 37, 5 fortissime pugnans -itur. VARRO rust. 3, 7, 6 *columbae* a corvo -sae. VERG. Aen. 11, 811 in montes sese ... abdidit ... -so pastore lupus magnove iuvenco (PRVD. ham. 221). LIV. 5, 25, 2 peti feririque atque -i (*in gradatione ut* 29, 17, 15 omnes *milites* rapiunt, spoliant, verberant, volnerant, -unt *eqs.* SEN. epist. 88, 29 ure ..., caede, -e. HIER. epist. 45, 6, 2 [*ad Luc. 10, 30*] incidit in latrones, spoliatur, vulneratur, -itur). 5, 28, 12 Postumium exercitumque -sum. FEST. p. 161 mortuae pecudis corio calceos ... fieri ... nefas habetur, sed aut -sae alioqui aut inmolatae, quoniam sua morte extincta omnia funesta sunt (SEN. contr. 7, 2, 10 *et saepius.* VLP. dig. 9, 2, 25 pr. TREB. Claud. 12, 6. *al.*). *et passim.* b *reflexive*: PLAVT. Pseud. 350 Trin. 129 CIC. de orat. 2, 302 or. frg. A III 4 SEN. contr. 7, 2, 14. *al.* CVRT. 6, 10, 19. *et saepius. cf. p. 345, 30 et* AVG. civ. 1, 24 p. 39, 5 D. *Cato* a se ipso elegit -i. c *partic. pro subst.*: -sus: CIC. Sest. 81 Sestius, qui pro -so relictus est (CAES. civ. 3, 109, 5. *al.*). CAES. Gall. 1, 26, 5 *sepultura* -sorum. SALL. Iug. 94, 6 -sorum corpora ([LIV.] perioch. 23 p. 28, 13 [*cf. Liv. 23, 12, 1*]. VVLG. Tob. 2, 9. *al.*). LIV. perioch. 20 p. 24, 19 propter unum ... -sum. VAL. MAX. 9, 5, 4 superba de senatore, inpotens de -so confessio (IVLIAN. dig. 9, 2, 47 de -so agere [GAIVS dig. 9, 2, 15, 1. *cf.* 9, 2, 32, 1 actio. *al.*]). SEN. dial. 5, 19, 5 patres ... -sorum. 6, 20, 5 divisa percussoribus -sorum bona. *al.* -ens: HOR. ars 467 invitum qui servat, idem facit -enti. SEN. epist. 87, 30. PLIN. epist. 8, 14, 19 lex non aperte docet dirimi debere sententias -entis et relegantis ... ?

2 *speciatim fere i. q. immolare* (*usum negat* HIER. in Is. 66, 3 l. 53 quod verbum non ponitur in sacrificiis, sed in his, quae trucidantur illicite [*opponitur* immolat]; *distinguitur* immolare *l. 9*): VARRO rust. 2, 4, 9 quod initiis Cereris porci immolantur et quod initiis pacis, foedus cum feritur, porcus -itur. SEN. contr. 9, 2, 28 noctu ne victumae quidem -untur. TERT. adv. Iud. 8, 18 die primo azymorum, quo agnum -erunt (*cf. exod. 12, 6* immolabit). ITALA exod. 34, 25 (Lugd. *al.*) non -is in fermento sanguinem immolationis meae (*gr.* σφάξεις, *Vulg.* immolabis). II par. 18, 2 (Complut. *al.*; *gr.* ἔθυσεν, *Vulg.* mactavit). *al.*

II *tropice*: A *usu communi*: 1 *-untur homines* (*hyperbolice*): a *vi corporali servata* (*per amplificationem, cf.* QVINT. inst. 8, 4, 1 prima est ... amplificandi ... species in ipso rei nomine, ut eum, qui sit caesus, '-sum' ... dicimus): TER. Ad. 558 Ctesipho me pugnis miserum et istam psaltriam usque -dit (DON.: necessario 'usque' addidit, ut ostenderet τὸ '-dit' nimiae caedis verbum, non occisionis intellegi oportere; ... prope -dit aut ... vehementer cecidit; nam '-ere' et 'prae[oc]cidere' ad caedem referebantur apud veteres; ... ἰδιωτικῶς: nunc enim -sus loquitur). LVCIL. 54 -unt, Lupe, saperdae te et iura siluri (*cf. p.*, *347, 9 et* VITAE patr. 3, 51 [= 5, 4, 59] vae mihi ..., quoniam -di te *sc. dato oleo fetido pro melle* [*gr. Nau 1913 p. 51 n. 151* ἀπέκτεινά σε]). APVL. met. 2, 17, 3 -e moriturus (*sc. in coitu tamquam gladiator*). ANTH. 396, 1 (*tribuitur Senecae*, n. 6 Prato) -sum (-si *Rossbach*) iugulum ... scrutaris ...; desere confossum! victori vulnus iniquo mortiferum impressit mortua (*sc. moribundi*) saepe manus. CONC.^S II 3, 3 p. 59, 23 ipsum inclauserunt et me -erunt et debilem fecerunt calcibus *eqs.* (*gr. II 1, 3 p. 50, 25* ἐφόνευσαν). b *vi incorporali* (*per imaginem vel metaphoram*): PLAVT. Aul. 393 (*spur. ?*) nimirum -or, nisi ego intro huc propere propero currere. 720 nemo habet horum *aulam*? -isti (*sc. me*); dic igitur, quis habet? Bacch. 161 -sus hic homo est (*cf.* 681 -si sumus [Mil. 172]. Cas. 694 [*iocose*] -sissimus sum omnium qui vivont. APVL. met. 3, 25, 2 -sa sum misera). 313 *aurum* aede Dianai conditumst ... :: -istis me; nimio hic privatim servaretur rectius. 960 post ubi tabellas ad senem detuli, ibi -di Troilum, cum censuit Mnesilochum cum uxore esse dudum militis. Men. 922 -is fabulans (*Acidalius*, fabulam *B*, falam *CD. cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 9, 28 quem ille -at per inportunam garrulitatem). Pseud. 931 -is me, cum istuc rogitas (*cf.* HOR. epod. 14, 5 -is saepe rogando). Trin. 129 dedistin argentum *adulescenti*? ... dedistine hoc facto ei gladium, qui se -ret? TER. Phorm. 672 -isti me tuis fallaciis. Ad. 899 -unt me quidem, dum nimis sanctas nuptias student facere (DON.: ἰδιωτικῶς ... pro: nimis laedunt et cruciant). CIC. de orat. 2, 302 ex oratoris dicto aliquo ... sermo ille sequitur: '-dit'; 'adversariumne'? 'immo vero' aiunt 'se et eum, quem defendit'. HOR. epist. 2, 2, 138 'pol me -istis, amici, non servastis' ait, 'cui sic extorta voluptas *eqs.*' ars 475 quem ... arripuit, tenet -itque legendo *recitator.* SEN. Phoen. 100 (*del. Leo*) -ere est vetare cupientem mori. benef. 2, 14, 5 ille amando me -dit. ITALA Iob 5, 2 (Aug. in Iob p. 515, 19, *cf.* HIER. interpr. Iob, VVLG.) stultum perimit ira, errantem autem -it zelus (*gr.* ἀναιρεῖ ... θανατοῖ, Cassiod. in psalm. 123, 3 -it ... necat). IREN. 4, 39 (64 H.), 1 si ... duplices sensus cognitionis quis defugiat, latenter semetipsum -it hominem. OPTAT. 2, 25 p. 65, 2 a vobis -si sunt in honoribus dei sacerdotes (*cf. p. 347, 17*). HIER. tract. in psalm. I p. 134, 24 (*ad 95, 1* cantate domino omnis terra) hic Iudaeus -itur ... Novatianus -itur *eqs.* VVLG. Iob 20, 16 caput aspidum suget *peccator* et -et eum lingua viperae. prov. 21, 25 desideria -unt pigrum. Sirach 30, 25 multos ... -dit tristitia (*gr. 23* ἀπώλεσεν). CONC.^S II 3, 1 p. 100, 22 tu me iam dudum -isti; ⌊re vera quidem ... Flavianum, mihi autem vitae intulisti discrimen⌋ (*interpolationem esse putat* [*Baer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Schwartz; gr. II 1, 1 p. 120, 22 ἐφόνευσας). VITAE patr. 5, 5, 30 -it me sordida cogitatio (*gr. Nau 1913 p. 271 n. 182 ἀποκτείνει*). VIGIL. THAPS. c. Arian. 1, 14 in utrosque testimonii huius tela vibrabo et inde Photinum -o, unde Sabellium perimo. PALLAD. hist. mon. I 1 p. 253A (= II 1 p. 345A; *loq. senex*) -it me *corpus*, -o illud. *in ludo*: VAL. MAX. 9, 9, 3 cum in tesserarum prospero iactu per iocum conlusori dixisset *rex Veientium* '-e' ..., satellites eius errore vocis inpulsi *legatos interfecerunt*. c *proverbialiter*: PETRON. 98, 3 ne morientes vellet -ere. IVV. 7, 154 -it miseros crambe repetita magistros (*cf. Otto, Sprichw. p. 96*).

2 *-untur res* (*cf.* NON. p. 449, 19 interfici et -i et inanimalia posse veteres vehementi auctoritate posuerunt [*affert* PLAVT. Men. 511]): PLAVT. Capt. 539 -sa est haec res (Men. 511 Pseud. 423). Stich. 307(?) spatium hoc -it. TERT. ieiun. 6 p. 280, 17 omnem disciplinam victus aut -it aut vulnerat. pall. 4, 9 -sae in publico castitatis. OPTAT. 2, 24 p. 61, 7 (*ad psalm. 56, 5* dentes eorum arma et sagittae *eqs.*) vivunt homines et honores a vobis -si sunt (*cf. p. 346, 78*). ITALA psalm. 77, 47 (Veron. *al.* = VVLG.) *deus* -dit in grandine vineas eorum et muros eorum in ruina (*gr.* ἀπέκτεινεν. *cf.* VAL. CEM. hom. 19, 2 p. 750A ne ... tempestas pullulantia germina aut -at aut rapiat). PETR. CHRYS. serm. 151 p. 603B Christus totam causam nostrae salutis -ret, si se parvulum permisisset -i.

B *usu ecclesiastico*: 1 *de peccatis, vitiis sim. delendis*: TERT. castit. 13 l. 38 -entes in se concupiscentiam libidinis et totum illud, quod intra paradisum non potuit admitti. IREN. 3, 18, 7 (3, 19, 6 H.) qui *Christus* inciperet -ere peccatum *eqs.* (*cf.* PRISCILL. tract. 6, 97 formam peccati). PS. ORIG. tract. 4 p. 39, 17 fides sacra, quae est omni ferro robustior ..., vitia cuncta et errores et crimina ab ipsis conscientiae ... adytis ... exsecans et -ens et circumcidens. PRISCILL. tract. 6, 103 -i non pecorum sanguinem voluit, sed -i in nobis ea, quae vitiorum natura ... occupaverat. HIER. hom. Orig. in Luc. 16 p. 98, 6 cupio, ut -at in me deus veterem hominem et vivificet me ex mortuis. 17 p. 107, 19 *malas cogitationes* (*gr.* ἀφανίσῃ). AVG. conf. 5, 3, 4 non ... -unt se tibi *deo* et trucidant exaltationes suas. 10, 31, 43 indigentiam satietate mirifica. PROSP. in psalm. 134, 10/11 hi homines spiritaliter -untur, cum moriuntur diabolo, ut vivant deo. PETR. CHRYS. serm. 133 p. 563C mortem caelestis militiae bellator *Andreas* -dit (GREG. M. moral. 12, 15 in electis suis funditus dominus -it m. PS. ORIG. hom. in Matth. 1, 6 p. 245, 20 ut morte sua m. -ret *deus*). *indicatur, cui renuntietur* (*c. dat., aliter l. 34*): AVG. conf. 12, 14, 17 o si -as eos (*hostes eloquiorum tuorum*) de gladio bis acuto ...! sic enim amo eos -i sibi, ut vivant tibi. ORIG. in Matth. ser. 39 p. 77, 3 *iustus* -itur mundo. 2 *de morte spirituali damnatorum, infidelium sim.*: ITALA sap. 1, 11 (Hier. epist. 14, 6, 4 = VVLG.) os ..., quod mentitur, -it animam ([*gr.* ἀναιρεῖ]. Ezech. 13, 19 [Optat. 1, 2 p. 4, 14; *gr.* ἀποκτεῖναι, *Vulg.* interficerent]. Matth. 10, 28 [cod. a *al.*] *iuxta* corpus). Rom. 7, 11 (cod. d *al.* = VVLG.) peccatum ... per mandatum seduxit me et per illud -dit (*gr.* ἀπέκτεινεν). II Cor. 3, 6 (cod. g *al.* = VVLG.) littera ... -it, spiritus autem vivificat (*gr.* ἀποκτείνει. *huc spectant* TERT. idol. 23 p. 56, 14 lingua, non littera -it. adv. Marc. 5, 11 p. 611, 15 litterā -entis *dei* per legem. HIER. in Ier. 3, 18, 2 simplicem ... et -entem ... historiam. *al.*). TERT. idol. 1 p. 30, 8 quaeris, quem -erit *idololatres*? ... ipsum se *eqs.* ieiun. 3 p. 277, 18 (*de homicida gula*) unde sit -sus Adam. adv. Marc. 5, 16 p. 631, 22 (*ad II Thess. 2, 8*) ut ... satanas ... -atur ab eo *Christo* (*cf.* HIER. epist. 60, 3, 1 adversarium nostrum, dum -eris, -isti. VVLG. Is. 27, 1). scorp. 5 p. 155, 28 displicet -i in salutem; cui non displicuit -i in perditionem? uxor. 1, 6 l. 30 nihil apud eum *diabolum* refert alios luxuria alios continentia -ere (*item de diabolo* [*cf. I Petr. 5, 8 et* VVLG. apoc. 11, 7]: CYPR. epist. 55, 19 diabolus conatur -ere quem vulneravit. hab. virg. 21. HIER. epist. 14, 2, 3 adversarius in pectore tuo Christum conatur -ere. *al.*). 2, 2 l. 68 quod immundum est, cum sancto non habet partem, nisi ut de suo inquinet et -at. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 3 hoc (*sc. nimis indulgere peccatis*) non est curare, sed, si dicere verum volumus, -ere. *al.*

deriv.: occidium, occisio, occisito, occisor, occisorius. *cf.* occidio. [*de compos.* praeoccido *v. p. 346, 42.*]

2. ˣ**occido,** -cidī, -cāsūrus (-cāsus *v. p. 352, 71*), -ere. *ab* ob *et* cadere. *de script. et formis*: GRAMM. suppl. 297, 15 per duas c. *perf.* occídi CE 1882, occederat ITALA gen. 28, 11 (Lugd.). *in secundam coniugationem transgressum videtur* HIPPOCR. aer. 6 p. 11, 5 sol -et (*gr.* ἐγκαταδύνων). GREG. TVR. stell. 21 *stellae* -ent (*cod.*, -unt *Krusch*). CE 266, 3. *gerund.* -undum esse SALL. Iug. 14, 18. NOT. Tir. 11, 49. *de notione*: PROB. *p. 344, 55.* CLAVD. DON. *p. 337, 79.* CHAR. gramm. p. 469, 2 B. -o δύνω. SYNON. Cic. p. 431, 31 interit. obit. -it. perit *eqs.* GLOSS. -di: perii, interii. -it: δύνει ὁ ἥλιος. κατέπεσεν. obiit, mortuus est. -sura: moritura. *legitur inde a* LEGIBVS *vetustissimis* (*part. perf.*), PLAVTO, ENN., CATONE. [*confunditur c.* ac- PLIN. nat. 31, 24, *perf. c.* cecid- CIC. Sull. 88 Mil. 19 SEN. Tro. 6.]

I *t. t. astrol. i. q.* δύεσθαι (*distinguitur* subire *p. 348, 9*): A *usu primario de sideribus*: 1 *variis*: PLAVT. Amph. 275 nec iugulae neque vesperugo neque vergiliae -unt; ita statim stant signa *eqs.* (VITR. 9, 3, 3 COLVM. 2, 8, 1. *al. cf.* LIV. 21, 35, 6 -ente ... sidere vergiliarum). Rud. 71 Arcturus ... sum ...: vehemens sum exoriens, quom -o vehementior (COLVM. 11, 2, 43. *al.*). CIC. Arat. 413 -it Andromedae clarum caput et fera pistrix labitur (*gr. 629* δύνει). nat. deor. 2, 103 *stellae* oriuntur et -unt (COLVM. 11, 2, 5. PLIN. nat. 18, 219 *opp.* exoriuntur. *al.*). 2, 105 TIRO Gell. 13, 9, 4. NIGID. frg. Serv. auct. georg. 1, 218 canicula ... -it cum tauro (COLVM. 11, 2, 89. 94. *cf.* VERG. *l. c.* canis [PLIN. nat. 18, 234. 255. *al.*]). VITR. 9, 1, 4 orientem et -entem *partem signi*. 9, 5, 4 septentriones ... non -unt neque sub terram subeunt. GERM. 342 -it in freta (infra *AP*) sidus (COLVM. 11, 1, 32. PLIN. nat. 2, 177 ut nobis ... sidera numquam -ant. *al. adde l. 1*). *al. transfertur ad homines*: SEN. nat. 7, 2, 3 fuerunt ..., qui dicerent ... nec caeli motu fieri ortus et occasus, ⟨sed nos⟩ ipsos oriri et -ere.

2 *de sole*: a *proprie*: α *generatim*: ENN. ann. 435 fax -it oceanumque rubra tractim obruit aethra (*per circumscriptionem ut* SEN. Ag. 464 *Phoebus* [Thy. 778]. benef. 7, 14, 5 diem. IVV. 13, 158 lux. SIDON. carm. 9, 115 Titan). CIC. nat. deor. 2, 102 *sol* oriens et -ens diem noctemque conficit. LIV. 1, 50, 2 paulo ante, quam sol -ret. VITR. 6, 4, 1. 9, 2, 3. SEN. Tro. 382 quidquid sol oriens, quidquid et -ens novit. nat. 5, 16, 3 non ... eodem semper loco sol oritur aut -it. *al.* MELA 2, 37 Graecia ..., qua sol oritur, Aegaeis, qua -it, Ioniis fluctibus obiacet. *al.* PLIN. nat. 6, 87 solem ... a laeva oriri et in dextram -ere. *et passim.* β *speciatim* sol (iubar *l. 34*) -ens (*cf. part. praes. et perf. p. 351, 4. 352, 71*) *significat*: *vesperam*: PACVV. trag. 411 -ente sole inhorrescit mare (*abl. ut* CIC. Tusc. 1, 94. PLIN. nat. 2, 151 *opp.* oriente. 21, 44 mane ..., meridie ..., s. -ente. *al.*). LIV. 22, 7, 14 ab ortu usque ad -entem solem (27, 50, 4 ab orto sole ad -entem). SEN. epist. 55, 6 *speluncarum* altera solem non recipit, altera usque in -entem tenet. PLIN. nat. 21, 111 ante solem -entem. *regionem occidentalem*: CAES.(?) Gall. 5, 13, 2 alterum *latus* vergit ad Hispaniam atque -entem solem (VARRO rust. 1, 13, 7 spectent ... triclinaria). LIV. 23, 17, 5 Acarnania ... solem -entem ... spectat. PLIN. nat. 18, 323 quotiens ab -ente sole cernetur *luna* (EPIST. Alex. l. 352 H. ab -ente iubare). FLOR. Verg. p. 185, 6 secutus Gallicas Alpes lustro populos aquilone pallentes; inde sol -ens placuit: flecto cursum. PS. APVL. Ascl. 27 a parte solis -entis. b *proverbialiter* (*cf. Otto, Sprichw. p. 326*): CATO dict. 76 nec orientem umquam solem viderunt nec -entem *antipodes i. asoti* (*de eisdem* CIC. fin. 2, 23. *cf.* COLVM. 1 praef. 16 noctes ... libidinibus ..., dies ludo vel somno consumimus ac nosmet ipsos ducimus fortunatos, quod nec orientem solem vidimus nec -entem). LIV. 39, 26, 9 elatus ... ira adiecit nondum omnium dierum solem -isse. c *in imagine* (*transit ad B*): CATVLL. 5, 5 soles -ere et redire possunt: nobis cum semel -dit brevis lux, nox est perpetua una dormienda. VVLG. Ier. 15, 9 defecit anima eius; -it ei sol, cum adhuc esset dies. AVG. in psalm. 25 serm. 2, 3 videtur ... quasi ipse *Christus* a te -ere, cum tu ab ipso -as (*cf. p. 339, 9*). SALON. in eccles. p. 995B (*ad* 1, 5 oritur sol et -it) docet Salomon, quod humana aetas quotidie oritur et -it. *sole non expresse indicato*: LVCR. 3, 414 si tantula pars oculi media illa peresa est, -it extemplo lumen tenebraeque secuntur (*cf.* PHYSIOGN. 29 p. 46, 2 oculi deorsum conversi tanquam -entes [*gr. I 316, 2* δυόμενοι]). TAC. ann. 6, 46, 4 Macroni non abdita ambage -entem (*sc. Tiberium*) ab eo deseri, orientem (*sc. Caligulam*) spectari exprobravit (*Dio Cass. 58, 28, 4* τὸν δυόμενον).

B *usu secundario de caeli vel temporis spatiis* (*de vita quasi lumine v. supra l. 44. 49*): PLIN. nat. 2, 92 cometes numquam in -sura (*i. occidentali*) parte caeli est. PORPH. Hor. carm. 4, 7, 7 anni tempora, quorum ⟨u⟩nu⟨m⟩ quo⟨d⟩que celeriter -ens alii cedit. *immixta notione moriendi*: CARM. de resurr. 128 sidera ... cadunt, iterum renata lucescunt, et dies in densa moritur cum lumine nocte, -it inque diem nox rebus luce retectis.

II *fere i. q. interire, perire sim.* (*plus valet quam* exolescere *p. 350, 8, cf. sub A 2; accedit* ad *vel* in nihilum LVCR. 1, 668 CIC. div. 2, 37, *ceterum finis indicatur p. 350, 56, cf. l. 62*): A *de animantibus*: 1 *quolibet modo morientibus*: a *naturaliter*: α *usu sollemni* (*vocem personis superioribus vindicat* CLAVD. DON. *p. 337, 79*): ENN. ann. 559 hos pestis necuit, pars -dit illa duellis (CIC. Phil. 14, 38 pro patria. Brut. 267 fam. 6, 4, 4. 9, 5, 2 in bello. *al. cf.* rep. 2, 14 in ... proelio [SALL. Catil. 61, 7]. CVRT. 6, 9, 23 in acie). TRAG. inc. 28 hac dextra -es (VERG. Aen. 12, 660 sua [SEN. Herc. O. 1465]. VAL. MAX. 5, 1, 3 SEN. Oed. 257 HOMER. 450. CE 1016, 2 [*s. I in.*] sub d. *cf.* VAL. MAX. 1, 7 ext. 2 manu [5, 6 ext. 1 hostili. SEN. Herc. O. 1460 Tro. 941. TAC. ann. 3, 46, 4 Sacrovir ... sua m., reliqui mutuis ictibus -ere]). 69 ferro (VERG. Aen. 2, 581 PANEG. 3, 4, 1). *ibid.* fato (CE 82, 6 [*a. 42*]. SIL. 4, 235. TAC. hist. 5, 10, 1 f. aut taedio. *cf.* CIC. Cael. 79 nolite ... hunc iam natura ipsa -entem velle maturius extingui volnere vestro quam suo fato). MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 *sub* carnifice. CIC. Balb. 34 cum duo fulmina nostri imperii subito in Hispania Cn. et P. Scipiones extincti -issent. Mil. 19 si unus ille *Pompeius* -isset, ... gentes omnes concidissent. Lig. 19 in qua *victoria* -erit nemo nisi armatus (ad Brut. 1, 3, 4). Phil. 2, 51 *securi*. 14, 31 qui una pugnantes -erint (VAL. MAX. 2, 7, 15. *cf.* CIC. div. 1, 53 proeliantem. VAL. MAX.

[*Baer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 5, 9 bellum gerens. 3, 2 ext. 3 dimicans [5, 1, 2. 5, 2, 10. 5, 5, 2]). 14, 35 *qui* pro patria -erunt. nat. deor. 2, 23 extincto calore -imus . . . et extinguimur. *al.* LVCR. 3, 1028. 1094. VARRO frg. Prisc. gramm. II 524, 7 admota aspis cum pupugerit, si non -at *homo*, sciat ex Psyllorum esse stirpe (*antea*: mori). CAES. Gall. 6, 37, 8 qui *Cotta et Titurius* in eodem castello -erint. BELL. Hisp. 20, 4 equites nostri cum adversariorum equitibus congressi sunt, et saucii aliquot -erunt levi armatura. SALL. Iug. 7, 2 hostium saevitiā. 8, 1. VERG. Aen. 7, 766 postquam arte novercae -erit *Hippolytus*. 10, 470 (*syn.* cecidere). *al.* HOR. carm. 1, 24, 9 multis ille *Quintilius* bonis flebilis -dit. 3, 8, 18 -dit Daci Cotisonis agmen. *al.* PROP. 4, 3, 19 -at, . . . qui *eqs.* (*item in exsecratione* SEN. Thy. 189 VAL. FL. 7, 290). *et passim.* *de animalibus* (*poetice; aliter l. 73. p. 350, 28*): OV. am. 2, 6, 2 psittacus . . . -dit: exsequias ite frequenter aves (2, 6, 37 STAT. silv. 2, 4, 24). PHAEDR. 2, 6, 17 -dit tristi nece *testudo* (AVIAN. 2, 10 decidit *dett.; postea*: moreretur). STAT. silv. 2, 5, 7 -is, altarum vastator docte ferarum (*i. leo*). *β transfertur ad animum sim., linguam*: CIC. Tusc. 1, 18 una animum et corpus -ere animumque in corpore extingui (1, 104 *opp.* vigeat. *cf.* PLIN. epist. 4, 19, 5 aetatem . . . aut corpus, quae paulatim -unt ac senescunt. LACT. opif. 16, 15 -ere sensum eamque mortem vocari. PRVD. perist. 10, 471 *anima* non -it, sed iuge durans *eqs.*). VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 paene . . . -dit gloriosius quam viguit *lingua Anaxarchi* (*sc. dentibus abscisa*).

b *hyperbolice*: *α in exclamatione*: -di: PLAVT. Aul. 150 ei, -di (-is *Weise. cf.* Most. 962 ei [ei *vel* et *P*] ⟨mihi⟩, -di). 713 perii interii -di (*cf.* Cas. 665 -di atque interii. Persa 744 [*741* perii]. Rud. 1415 perii hercle; . . . -di. Trin. 1082 [*1081* perii]. Ps. TER. Andr. alt. exit. 6 [*4* perii]). Bacch. 671. 679. Capt. 534 nunc enim vero ego -di (616 omnino. Epid. 253. Stich. 401 planissume). Cas. 621 nulla sum . . ., tota, tota -di, cor metu mortuomst, membra miserae tremunt (*cf.* Merc. 468 nullus sum, -di). 940 ita disperii; . . . omnibus modis -di miser (*cf.* Most. 739 me miserum, -di. TER. Eun. 827 hem, misera, -di, infelix). 956. 977. Curc. 214 pulcre, Palinure, -di. Men. 996 Merc. 833 Most. 369 Truc. 174 TER. Andr. 592. 605 Hec. 638 Haut. 908 Phorm. 198. 641. Eun. 292 (SCHOL. Bemb.: peri⟨i⟩). 701. 993 Ad. 265. -dimus: PLAVT. Most. 733 oppido -dimus omnes. CIC. Att. 12, 23, 1 -dimus, -dimus, Attice, iam pridem nos quidem, sed nunc fatemur *eqs.* OV. trist. 1, 2, 33 scilicet -dimus, nec spes est ulla salutis. SEN. Med. 116. SIL. 2, 567 cecidere penates, -dimus, Rutuli. STAT. Theb. 12, 437 Ach. 1, 532. DRAC. Orest. 164 (*171* spes nulla salutis). Romul. 8, 545. 10, 228 (*239* victima sum, pereo). *β usu vario* (*huc fortasse* PACVV. trag. 213 -disti, ut multa paucis verba unose obnuntiem. *nonnulla vergunt ad B 2*): PLAVT. Capt. 526 neque de hac re negotium est, quin male -am oppetamque pestem eri vicem meamque; perdidit me Aristophontes. CIC. Marcell. 12 cum . . . omnes victi -issemus, clementiae tuae iudicio conservati sumus. ad Q. fr. 1, 4, 4 sin plane -dimus, me miserum! SALL. Iug. 14, 18 una -undum nobis esse. epist. Mithr. 20 per hunc morem exstinguent omnia *Romani* aut -ent. VERG. Aen. 11, 413 si . . . semel agmine verso funditus -dimus. OV. met. 11, 684 nulla est Alcyone, . . . -dit una cum Ceyce suo. VELL. 2, 91, 4 quippe ita se mores habent, ⟨ut⟩ publica quisque ruina malit -ere quam sua proteri. LVCAN. 9, 124 stat summa . . . orbis (*sc. Pompeius*) an -imus? HIL. c. Aux. 6 ut iam sub antichristi sacerdotibus Christi populus non -at.

c *spiritualiter*: PLIN. epist. 5, 8, 1 *historiam scribam*, quia mihi pulchrum in primis videtur non pati -ere, quibus aeternitas debeatur, aliorumque famam cum sua extendere. LACT. inst. 2, 9, 5 quod homines faciat -ere atque perire peccatis *diabolus*. PRVD. c. Symm. 2, 184 *deus* negat interitura meorum per mortem monumenta operum: 'non -et', inquit, 'interior qui spirat homo *eqs.*' PAVL. NOL. carm. 15, 25 te mala nostra abolente -imus mundo, nascamur ut in bona Christo (*cf. epist. 40, 11 p. 355, 8* morimur peccatis).

2 *exolescentibus* (*cf. p. 350, 8*): CIC. phil. frg. I 9 ne genus humanum temporis longinquitate -ret ([*Xen. oec. 7, 19* τοῦ μὴ ἐκλιπεῖν ζῴων γένη]. g. humanum *etiam* LVCR. 2, 174 LACT. inst. 2, 10, 24]. Ps. APVL. Ascl. 4. CE 1560 B, 2 [*s. IV*] flende iaces in Basso iterum defuncte Catervi: -dit ore genus, nomine posteritas). VERG. *p. 350, 28.* OV. met. 1, 240 -dit una domus (*i. gens Lycaonis*), sed non domus una perire digna fuit. SEN. Oed. 110 -is, Cadmi generosa proles, urbe cum tota. PLIN. nat. 10, 186 adhuc latet, quonam modo illa multitudo (*sc. murium, qui messes populati sunt*) repente -at (ἀφανισμόν *dicit Arist. hist. an. 6, 37 p. 580 b 21*).

B *de rebus*: 1 *variis*: **a** *incorporaliter*: PLAVT. Most. 350 -dit spes nostra, nusquam stabulum est confidentiae (HOR. carm. 4, 4, 70 -dit, -dit s. omnis et fortuna nostri nominis Hasdrubale interempto). Truc. 456 dolus ne -at morte pueri. CIC. carm. frg. 33, 27 B. (Tusc. 2, 21 *sec. Soph. Trach. 1075*) ecfeminata virtus *Herculis* adflicta -dit (LAVS Pis. 27 HOMER. 92. CE 69, 2 pueri v. indigne -dit). Sull. 88 omnia . . . amissa sunt, omnia generis, nominis, honoris insignia atque ornamenta unius iudicii calamitate -erunt. Mil. 100 vos . . . obsecro . . ., ut vestra beneficia . . . aut in huius salute augeatis aut in eiusdem exitio -sura esse videatis. Phil. 14, 35 nomen populi Romani (leg. 1, 34 amicitiae. NOVELL. Theod. 1, 3 latoris). Brut. 94 videtur Laeli mens spirare etiam in scriptis, Galbae autem vis -isse (*cf.* OV. trist. 1, 6, 32 si quid et in nobis vivi fuit ante vigoris, extinctum longis -it [excidit *pars codd.*] omne malis). leg. 2, 11 ut, quod est rectum verumque, ⟨aeternum quoque⟩ sit neque cum litteris, quibus scita scribuntur, aut oriatur aut -at. 2, 48 ne morte patris familias sacrorum memoria -ret (Lael. 104). parad. 27 mos patrius -erat (COLVM. 12 praef. 10 cum . . . non solum exoleverit, sed etiam -erit . . . matrum familiarum mos). Tusc. 1, 109 vita -ens (*cf. p. 348, 44*). Cato 76 studia -unt (QVINT. decl. 316 p. 245, 11 hac amicitiae, hae propinquitates, . . . haec s. laudesque . . . -ent atque labentur). nat. deor. 1, 11 non . . . hominum interitu sententiae quoque -unt (*cf.* COD. Theod. 4, 8 [9], 5, 2 -unt cum personis delicta). ad Q. fr. 3, 5, 4. PVBLIL. B 28 bene cogitata si excidunt, non -unt (*cf.* GREG. TVR. glor. mart. 4 p. 489, 30 aeternitatis bona nullo -sura fine perfruetur). LVCR. 2, 790 causa . . . -dit. STAT. Theb. 12, 819 livor -et. MART. 6, 85, 7 (*de Camonii Rufi morte*) heu qualis pietas, heu quam brevis -dit aetas (*cf.* QVINT. inst. 6 prooem. 10 [*de filio mortuo*] celerius -ere festinatam maturitatem). DECL. in Catil. 28 famam . . . neque temere umquam nascituram esse neque temere -suram. *al.* *per oxymoron*: SACR. Leon. 1137 *in resurrectione Christi* mors -dit redemptorum et orta est vita credentium.

b *corporaliter*: *α de igne, undis*: LVCR. 1, 668 -et ad nihilum . . . funditus ardor *ignis* (*cf.* SEN. Oed. 308 subito refulsit lumine et subito -it *flamma*. PETRON. 22, 6 tricliniarches . . . lucernis -entibus oleum infuderat. *v. etiam p. 348, 80*). STAT. silv. 5, 4, 5 -dit horror aequoris et . . . maria . . . quiescunt. *β de herbis sim.*: VERG. ecl. 4, 24 -et et serpens et fallax herba veneni -et; Assyrium volgo nascetur amomum. PLIN. nat. 17, 95 (*de arboribus*) quae cito -unt, velocia sunt. MIN. FEL. 34, 11 flores -unt et revivescunt. AVG. gen. ad litt. imperf. p. 485, 3 quae *res* (*sc. herbae, arbores sim.*) cum oriantur et -ant, seminis successione propagantur. Ps. APVL. herb. 130 l. 9 id, quod viderit *serpens*, arescit et -it. *per comparationem*: PLAVT. Pseud. 39 quasi solstitialis herba . . . fui: repente exortus sum, repentino -di. PRISCILL. tract. 3, 59 (*ad Matth. 13, 39 sq.*) ut, nisi sub cauto messore, cum zezaniis frux periret et bona faceret *diabolus* -ere cum pessimis. AMM. 22, 12, 3 eum . . ., velut luxuriantes ubertate nimia fruges, bonis suis . . . -surum. *γ de flumine in mare effuso*: IVL. HON. cosmogr. A 20 (*cf.* B) fluvius Tagus nascitur in campis Hispaniae, -it in oceanum occidentalem (in oceano occidentali *B ter et* COSMOGR. 1, 20 p. 81, 33). *dub.*: CE 266, 3 *aqua* hinc oritur pergitque fluens, deinde -et in se (*huc trahere vid. Bücheler, 'sub terram' explicat M. Haupt ad* CIL VI 555).

2 *-it res publica sim.*: CIC. dom. 96 rem . . . publicam concidere unius discessu quam omnium interitu -ere malui (p. red. in sen. 18 fam. 4, 1, 1. 4, 5, 5 cum res p. -ret, vita excessisse *Tulliam*). VERG. Aen. 12, 828 -dit -eritque sinas cum nomine Troia (*item de Troia* SEN. Tro. 6 columen eversum -dit pollentis Asiae. *cf.* VAL. MAX. 5, 6 ext. 1 cuius *Codri* interitu ne Athenae -rent effectum est). LIV. 1, 48, 8 iusta ac legitima regna (SEN. Ag. 912). 5, 42, 4 spectaculum . . . -entis patriae.

C *de quibuslibet mundanis* (*in sententiis vel doctrinis de mortalitate, pernicie sim. omnium rerum prolatis*): PACVV. trag. 92 omnium . . . idem *aether* est pater, indidemque eadem ⟨ae⟩que oriuntur de integro atque eodem -unt. CIC. orat. 10 Plato eas . . . ἰδέας gigni negat . . ., cetera nasci -ere, fluere labi, nec diutius esse uno et eodem statu. rep. 6, 27 quodsi numquam oritur *principium*, ne -it quidem umquam. *al.* LVCR. 3, 942 rursum quod pereat male et ingratum -at omne (*937* ingrata interiere). SALL. Iug. 2, 3 omnia . . . orta -unt et aucta senescunt. PLIN. epist. 2, 10, 4 cetera fragilia et caduca non minus quam ipsi homines -unt desinuntque. *et saepius.* *n. pl.* -entia *pro subst.*: APVL. mund. 23 pars gignentium, alia adolescentium, cetera -entium vices sustinent sorsque nascentium obitorum loco pullulat et -entium numerus nascentibus locum pandit (*gr.* φθοραί). BOETH. cons. 4, 6, 18 W. eadem *series* nascentia -entiaque omnia . . . renovat.

III *fere i. q. procidere, cadere* (*ambigue c. colore desciscendi p. 348, 47*): **A** *-unt animantes*: PLAVT. Amph. 1066 'exsurgite' inquit *vox divina*, 'qui terrore meo -istis prae metu'; ut iacui, exsurgo. OV. Pont. 1, 4, 15 -et, ad circi si quis certamina semper non intermissis cursibus ibit, equus (*cf. trist. 4, 8, 19* ne cadat . . . equus). LIV. 21, 35, 12 *ut* alii . . . super alios et iumenta in homines -rent (succiderent *Madvig*). SIL. 4, 591 Ligus -it arvis; sed proiecta viri lymphis fluvialibus ora sanguineum hauserunt . . . amnem. **B** *-unt res*: 1 *corporaliter*: LIV. 23, 24, 7 Galli arbores ita inciderunt, ut . . . momento levi impulsae -rent (inciderent *C, cf. 9*; conciderent *Gronovius, alii aliter*). SEN. Med. 886 per omnem regiae partem furit . . . ignis: iam domus tota -it (*aliter p. 350, 69*). benef. 5, 8, 4 in orbe ac pila nihil imum est, nihil summum . . ., quia motu ordo mutatur et quae . . . -bant, oriuntur (*nisi potius ad p. 348, 56 trahendum*). PROB. Verg. georg. 2, 478 terrae . . . tremoris tres causae sunt; . . . igni, quem inesse Aetna terrae docet, exusta -unt cumque iis [s]onus ipsorum (*sc. superiorum*) subsidit. 2 *incorpora-*

[Baer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

liter: ITALA Luc. 1, 12 (Petr. Chrys. serm. 86 p. 443C) Zacharias turbatus est et pavor -dit super eum (*gr.* ἐπέπεσεν, *Vulg.* inruit).

-ere facere *i. q. perdere*: LACT. *p. 349, 59.* PRISCILL. *p. 350, 37.*

part. praes. ***occidēns,** -entis *pro subst. vel adi.*:

I -s (*sc. sol*) *m. pro subst.*: *fem. l. 12 in versione ad verbum facta et* CHRON. Gall. chron. I p. 648, 22 *cod. L.* *plur.*: EXPOS. mundi 8 venientibus ad -es (*gr.* δύσεις *subesse coniecit Klotz, Philol. 65, 1906, 123*). ORIG. in Matth. ser. 47 p. 96, 11 si oportet ... quaerere, quod non singulariter dicta est oriens neque singulariter -s, sed ita: 'ab orientibus usque ad -es' (Matth. 24, 27, *ubi gr.* ἕως δυσμῶν, ITALA cod. a *al.* = VVLG. u. in -em), dicemus, quoniam una oriens et una -s (*gr.* μία δύσις) *eqs.* NOT. Tir. 68, 93 (*post* oriens). *de notione*: MELA 1, 3 quo demergitur *sol*, -s vel occasus *nuncupatur.* AVG. in psalm. 95, 15 δύσιν -em *dicunt Graeci.* serm. 120, 2 *sol* quia in -e est, quando occidit ad -em, fecit -em vocari. ISID. orig. 3, 42, 2 (= 13, 1, 4) -s, quod diem faciat occidere atque interire; abscondit enim lumen mundo et tenebras superinducit (*ex* LACT. *p. 352, 38*). GLOSS. δύσις. -em: δυσμήν. *distinguitur* -s hibernus (*v. vol. VI 3, 2687, 68 sqq.*), aequinoctialis (*v. vol. I 1009, 62 sqq.*), solstitialis (SEN. nat. 5, 16, 5), aestivus (COLVM. 1, 6, 2 PLIN. nat. 6, 57 SERV. auct. Aen. 8, 710). *per polyptoton* HIER. in Ezech. 27, 9 in -em -is (*LXX* ἐπὶ δυσμὰς δυσμῶν, *hebr. et Vulg. aliter. cf.* HIER. *ad l.* p. 251B quomodo dicitur 'canticum canticorum' ..., sic appellatur '-s -is', ut magnitudinem occidentalium partium significet).

legitur inde a CIC.; *dactylis non convenit, ceterum in poesi exstat singulis locis ap.* CATVLL., HOR., SEN., AVIEN., CLAVD.; *de ratione, quae est inter* -s *et* occasus, *v. p. 337, 84 sqq.*

A *vi locali i. q. regio occidentalis* (*respicitur pars caeli vel terrae; cum vocibus q. s.* oriens, ortus *coniunctum hic illic de toto orbe dicitur, v. l. 41. 79. p. 352, 2 al. et cf.* AVG. civ. 7, 8 p. 284, 22 D. nomine orientis et -is totus solet mundus intellegi): **1** *proprie*:

a *generatim*: **α** *usu vario*: CATVLL. 29, 12 fuisti in ultima -is insula *i. Britannia* (TAC. Germ. 45, 5 -is insulis terrisque). HOR. epod. 1, 13 te ... -is usque ad ultimum sinum ... sequemur. LIV. 33, 17, 6 -is regione (44, 31, 3. GELL. 2, 22, 13 regiones caeli orientis -isque [*cf. ibid.* 17]. IVST. 18, 3, 10). 38, 4, 2 urbs ... -em, arx ... orientem spectat (CVRT. 6, 6, 23 COLVM. 1, 6, 1 arb. 11). VITR. 1, 1, 10 ex astrologia ... cognoscitur oriens, -s, meridies, septentrio. *al.* VELL. 2, 126, 3 orientis -isque tractus. SEN. benef. 7, 3, 3 cum orientem -emque lustraveris animo. epist. 92, 32 *animum* inponere dominio rerum omnium licet, ... ut sua orientis -isque terminis finiat *eqs.* CVRT. 7, 8, 12. COLVM. 1, 6, 2 balnearia -i aestivo advertantur (*cf.* MELA 2, 85 litora, quae -i sunt adversa [2, 89]). *al.* MELA 3, 77. PLIN. nat. 9, 64 septentrionalis tantum hos *mullos* et proxima -is parte gignit oceanus (PALLAD. 1, 39, 1. *al.*). 14, 149 est et -is populis sua ebrietas (OROS. hist. 3, 20, 3). *al.* TAC. Agr. 30, 4 quos *Romanos* non oriens, non -s satiaverit. hist. 1, 89, 2 oriens -sque et quidquid utrimque virium est (*cf.* 2, 6, 1 arma [*i. bella*] ... viribus -is coepta). ann. 13, 53, 2 -is septentrionisque litora. *al.* *respiciuntur incolae*: VELL. 2, 91, 1 pacatur -s. SEN. Thy. 353 quicquid fodit -s. PLIN. nat. 7, 112 *Pompeio* se oriens -sque submiserat. APVL. met. 6, 4, 3 omnis -s *Iunonem* Lucinam appellat. LACT. inst. 7, 15, 11 oriens dominabitur atque -s serviet. HIER. epist. 17, 2, 2 haereticum me cum -e, haereticum cum Aegypto, hoc est cum Damaso Petroque, condemnent. *al.* **β** *locut. praepos.*: ab: CIC. Catil. 3, 18 visas ... ab -e faces. ad Brut. 1, 10 (9, 18 Sj.), 5 firmos ... duces habemus ab -e (SALL. Iug. 17, 4 *Africa* fines habet ab -e fretum..., ab ortu solis *eqs.* VITR. 5, 10, 1 MELA 1, 15). VITR. 1, 2, 7 lumina capiuntur (1, 4, 2). *al.* SEN. nat. 1, 2, 5. 5, 16, 5. CVRT. 7, 3, 7 Bactrianis ab -e coniuncti sunt *Parapamisadae.* COLVM. 5, 6, 22. MELA 1, 21 mare, quo cingitur *Africa* ... ab -e, Atlanticum dicimus (*cf.* 1, 25). 3, 61 India ... ab -e Indo finita (PLIN. nat. 5, 1). PLIN. nat. 4, 19 ab -e Siculo *mari* pulsatur *Peloponnesus.* 5, 71 lacum ... circumsaeptum oppidis, ... ab -e Tiberiade. 6, 137 ab -e Tigri ... terminatas *terras* (APVL. mund. 26). *al.* TAC. hist. 1, 86, 1 statuam... ab -e in orientem conversam. *al.* ad: CIC. nat. deor. 2, 164 qui *homines* has nobiscum terras ab oriente ad -em colunt. 3, 44 *Saturnum* volgo maxime colunt ad -em. SALL. epist. Mithr. 17 ad -em pergentibus *Romanis* finem Oceanus fecit. LIV. 29, 14, 3 facem... ab ortu solis ad (in *var. l.*) -em porrigi visam. 36, 15, 9 ab ... mari ad -em verso (MELA 3, 11 litora. *cf.* VITR. 9, 1, 5 signa cum ... versentur ... ab oriente ad -em. MELA 3, 16 *ora* ad -em litus advertit). VITR. 1, 4, 1 moenia spectabunt ... ad meridiem aut -em *eqs.* (6, 4, 1. 6, 7, 3. *cf.* MELA 2, 87 Baetica ... prospicit ad -em Atlanticum *mare*). 8, 2, 7 ex Mauretania ... caput Nili profluere ex eo maxime cognoscitur, quod ex altera parte montis Atlantis alia capita item profluentia ad -em oceanum ⟨petunt⟩ (*suppl. Krohn*; ⟨sunt⟩ alia capita *edd. vet.*). *al.* CIL X 2792 (*a. 41*) C. Octavius ... ab oriente ad -e(m) fessus hic requiescit. CVRT. 4, 7, 19 qua vergit *regio* ad -em (PLIN. nat. 5, 27 VVLG. Ezech. 46, 19). 8, 10, 24 ad -em (ab -e *Ald.*) et a meridie. COLVM. 5, 6, 10 MELA 1, 16. *al.* PLIN. nat. 4, 58 *Creta* ad -em Criu Metopon Cyrenas versus expellit. 5, 34 ad -em ... versus (quaquaversus E^2) harenis circumdati *Amantes* (6, 195 ad -em v. Nigrae. *cf. et p. 352, 17*). 6, 197 sita est Aethiopia

ab oriente ... ad -em (APVL. flor. 15 p. 49). *al.* CIL VI 10154 (*s. IV*) Filumenum in omni ... certamine ab oriente ad -e(m) usq(ue) victorem. *al.* in: *c. acc.*: SALL. hist. frg. 2, 2 Sardinia in Africo mari ... in orientem quam in -em latior prominet. LIV. 38, 29, 10 urbs ... in -em vergit (44, 46, 5 MELA 1, 19. 3, 100). 42, 37, 3 maris in -em versi (SEN. nat. 1, 1, 12 TAC. Germ. 1, 2). SEN. dial. 6, 18, 4 nat. 7, 21, 3. COLVM. 6, 27, 7 *mons* procurrit in -em (*cf.* MELA 2, 96 excurrens). 7, 3, 24 grex in -em spectans agatur (MELA 2, 123 PLIN. nat. 18, 330. *cf.* AVIEN. ora 687 nostrum in mare et -em contuens *Rhodanus*). MELA 1, 81 TAC. Agr. 10, 2 Germ. 35, 1 ann. 3, 34, 6. *al.* *c. abl.*: TAC. hist. 1, 2, 1 IVST. 13, 5, 7. 18, 3, 11. *al.* inter: VITR. 7, 13, 2 i. septentrionem et -em (MELA 3, 50 PLIN. nat. 4, 102). 9, 2, 2 PLIN. nat. 2, 120. per: VITR. 8, 2, 6 SEN. nat. 7, 29, 3. contra: MELA 2, 79 c. (c. in *A*) -em ablatus *Rhodanus.* VVLG. exod. 36, 27 c. -em ..., id est ad eam partem tabernaculi, quae mare respicit. IOS. 15, 10. 11. *et passim.* versus (*cf. supra p. 351, 84*): PLIN. nat. 7, 23 ab his -em v. (-e versos *var. l.*) quosdam. apud: GELL. 2, 22, 18 quattuor *venti* intersiti sunt inter primores duos a. orientem -emque. de: ANON. Vales. 14, 84 *dracones* de -e in orientem ferri ... visi sunt. SERV. auct. Aen. 8, 710. intra: MAXIMIN. c. Ambr. 7 (*verba Ambrosii*) ut in oriente orientalium esset concilium, i. -em occidentalium (*antea*: in -e).

b *speciatim significantur*: **α** *ora occidentalis, Atl anticum mare* (*non negaverimus 'oceanum' e contextu subaudiri posse, ut fiat adi.*): PLIN. nat. 2, 167 totus hodie navigatur -s (*Mart. Cap. 6, 617* occidentalis plaga); septentrionalis vero oceanus *eqs.* 2, 168 ab eodem -e magna pars meridiani sinus ... navigatur hodie. **β** *pars imperii Romani recentioris*: CLAVD. 12, 37 oriensque regna fratrum simul -sque plaudat. NOT. dign. occ. tit. p. 103 in partibus -is. ADDIT. Prosp. chron. I p. 497, 1289`Valentinianus regno potitur -is (*cf.* MARCELL. chron. II p. 89, 465, 2 Severus, qui -is arripuit principatum). CHRON. Gall. chron. I p. 651, 533 Theodosius ... filium -i praefecit (*cf. ibid.* 534). ISID. Vand. 74 chron. II p. 297, 5 Valentinianus iunior -is imperator. INSCR. numm. Sabatier, Monnaies Byz. I p. 110 n. 2 (*signum Christi in medio situm*) salus orientis, felicitas -is.

2 *allegorice*: LACT. inst. 1, 11, 31 ut ... Plutoni pars -is optingeret (*cf.* epit. 12, 2). 2, 9, 5 -s ... conturbatae illi pravaeque menti adscribitur, quod lumen abscondat, quod tenebras semper inducat et quod homines faciat occidere atque interire peccatis; (6) ... -is tenebrae sunt, in tenebris autem mors et interitus continetur (*cf.* RVFIN. Orig. in iud. 8, 1 p. 509, 7 diceres ... mihi allegoricis legibus, quia filii -is sunt filii tenebrarum). EVCHER. form. 2 p. 11, 18 -em, id est peccatum. p. 13, 1 -s: vitae melioris defectus. OP. imperf. in Matth. 2 p. 637 quando ... ab -e nascitur aliquid contra orientem, divinatio (dominatio *var. l.*) mali ostenditur contra bonos *eqs.* ORIG. in Matth. ser. 47 p. 96, 7 (*ad* 24, 27) oriens quidem est lex, -s autem 'finis legis' Iohannes *eqs.*

B *vi temporali i. q. vesper*: PLIN. nat. 2, 99 soles plures simul cernuntur ... nec noctu, sed aut oriente aut -e; semel et meridie conspecti ... produntur, qui ab matutino tempore duraverunt in occasum. 4, 90 *Hyperboreos* serere matutinis, meridie metere, -e fetus arborum decerpere, noctibus in specus condi tradiderunt. ITALA Ios. 5, 10 (Comput. cod. Col. frg. 1 p. 241, 17) fecerunt filii Israhel pascha ... ad vespera in -e (*gr.* ἀφ' ἑσπέρας ἐπὶ δυσμῶν, *Lugd.* a vespere in occasu, *Vulg.* ad vesperum *tantum. cf. deut. 16, 6* [*Lugd., sim. Vulg.*] vespera ad occasum solis).

II *pro adi.*: **A** *c. respectu solis occidentis*: **1** *i. q. occidentalis* (*dub. l. 24. p. 351, 77.* PAVL. FEST. p. 220 ea caeli pars, quae sole inlustratur ad meridiem, antica nominatur, quae ad septentrionem, postica; rursumque dividuntur in duas partes, orientem atque -em): VARRO frg. Fest. p. 339 a deorum sede cum in meridiem spectes, ad sinistram sunt parte⟨s⟩ mundi exorientes, ad dexteram -es. **2** *i. q. vespertinus*: PLIN. nat. 16, 64 tanta... est vis *fraxini*, ut ne matutinas quidem -esve umbras ... serpens arboris eius adtingat.

B *c. respectu pereundi fere i. q. caducus, mortalis*: FILASTR. 66, 5 *Christus* de ipso *deo* natus est proprie sempiternus, non factus ex nihilo, ut homo et angelus aut creatura aliqua, quae est ⟨in⟩ omnibus -s (*A, suppl. Marx*; est quae omnis accidens *BT*).

p. p. p. **occāsus,** (-a, -um). *inter participia passiva notionis activae afferunt* CHAR. gramm. p. 346, 17 B. quidam ... dicunt et '-us sol', δύνας ὁ ἥλιος. PRISC. gramm. II 484, 1 '-us' ὁ δύνας. 512, 21. 566, 20. *de usu*: GELL. 17, 2, 10 'sole' inquit (QVADRIG. hist. 3) '-o'; 'sole -o' non insuavi vetustate est, si quis aurem habeat non sordidam nec proculcatam; in duodecim autem tabulis verbum hoc ita scriptum est: '... si ambo praesentes, sol (solis *Q et Varro ling. 6, 5. 7, 51 Fest. p. 305 Cens. 24, 3 Macr. Sat. 1, 3, 14*) -us suprema tempestas esto'.

i. qui occidit: **1** *de sole*: LEX XII tab. 1, 9 (*v. supra et cf. p. 338, 47*). LEX Plaetor. (Cens. 24, 3) praetor urbanus ... duo lictores apud se habeto ⌊usque supremam⌋ ad solem -um ([⌊ ⌋ *Lachmann*, isque supremum *trad., alii aliter*; ad s. -um *interpreti tribuit Mommsen*]. PLAVT. Men. 1022 [solis *ex* soli *B*]). PLAVT. Epid. 144

[*Baer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ante solem -um (Men. 437 [solis *codd. deficiente A, corr. Lambinus*]). LVCIL. 68 sole -o (*item* QVADRIG. *l. c.*). GELL. 3, 2, 3 quibus verbis ita videtur *Varro* dierum observationem divisisse, ut qui p o s t solem -um . . . natus sit *eqs.* ([*Macr. Sat. 1, 3, 3* solis *plerique codd.*]. 14, 7, 8 *Varro* dicit senatusconsultum ante exortum aut p. -um solem [solis *II*] factum ratum non fuisse). 3, 2, 4 *Varro scripsit Athenienses* a sole -o ad solem iterum occidentem omne id medium tempus unum diem esse dicere (*Macr. l. c. 4* a solis occasu). 2 *de homine* (*cf.* obitus *et v.* GLOSS. V 125, 6 -us: occisus): DRAC. Romul. 9, 219 (*Achilles secum*) cunctos hortaris in hostem, si non vilis erit veniens (*i. venditus, mensura neglecta*) -us in armis, qui . . . cives dilexit *sc. Hector*.

deriv.: occasio, 2. occasus (-ūs), occidaneus, occidentalis, occiduus. *cf.* occidio.

compos.: 1. praeoccido, superoccido.

occiduālis, -e. *ab* occiduus, *cf.* occidentalis. *i. q. ad occasum pertinens, occidentalis*: FIRM. math. 2, 8, 1 stellae quinque . . . matutinae sunt aut vespertinae aut -es *eqs.* PRVD. psych. 832 aurorae de parte tribus plaga lucida portis illustrata patet, triplex aperitur ad austrum portarum numerus, tris -bus offert ianua trina fores *eqs.* (*sc. partibus vel plagis, fere pro subst.; cf. apoc. 21, 13* ab occasu portae tres). *c.* Symm. 2, 598 omnibus in terris, quas continet -is oceanus roseoque aurora inluminat ortu. IORD. Rom. 249 *populos* -i axe iacentes (*cf. Flor. epit. 4, 12, 46* sub occasu).

***occiduus,** -a, -um. *ab* occĭdere; *cf.* NON. p. 100, 8 -a, quae occidant. EVTYCH. gramm. V 453, 30 occido -us (GRAMM. suppl. 74, 17). *legitur in poesi inde ab* OV., MANIL., SEN., LVCAN., *in prosa apud* PLIN. nat. (*semel*), GELL., APVL. *et postea saepius.*

I *pertinet ad obitum siderum, fere i. q. occidens, occidentalis* (*vix 'australis' infra l. 80*): **A** *usu primario*: **1** *de sole*: **a** *adi.*: *α strictius: dicitur* -us: sol: OV. met. 1, 63 vesper et -o quae litora sole tepescunt, proxima sunt zephyro (*huc spectat* GLOSS. I p. 96 -o: occidentali). fast. 5, 558 ab -o sole (*opp.* ab eoo . . . orbe. *cf.* SOL. 55, 2 ab -i solis plaga [*Plin. nat. 6, 113* ab occasu]). SEN. Thy. 822. SIL. 1, 145 -i . . . solis opes et vulgus Hiberum Baeticolasque viros. GELL. 19, 7, 2 sole iam fere -o. PANEG. 10, 2, 1. IVL. VAL. 3, 11 (*Hist. Alex. M. 1 p. 105, 4 Kr.* ἑσπέρας . . . δύνων). 3, 25 (*gr. p. 113, 3* ὅταν μέλλῃ δύνειν). AVIEN. orb. terr. 943 ab Colchis . . . -um ad solem (*gr. 762* ἐς δύσιν, *Prisc. perihег. 736* occasum versus. *cf.* SYMM. or. 3, 11 a cubilibus surgentis aurorae ad metas solis -i). *al.* Phoebus, dies *sim.*: OV. met. 14, 416 sparserat -us Tartessia litora P h o e b u s (MANIL. 3, 367 STAT. Theb. 5, 477 AVIEN. Arat. 322). fast. 4, 832 oriens -usque dies (AVIEN. ora 321 in -um d. ORIENT. comm. 2, 362 nascens -usque). CALP. ecl. 5, 35 premetur mane, quod -ae mulsura redegerit horae ([*cf. Verg. georg. 3, 401* sole cadente]. CET. FAV. 29 p. 311, 5 *angulus horologii* -as h. notabit). VAL. FL. 5, 615 -o libat cratera parenti *Aeetes*. STAT. Theb. 4, 283 Titana. SYMM. or. 1, 5 Mario adhuc supererat fulgor -i sideris, in te iam radiabat flamma nascentis (AMM. 23, 6, 12 *sinus* -o obnoxius sideri SEDVL. carm. pasch. 5, 192 *opp.* eous [*cf.* op. pasch. 5, 15 -us . . . limes]). PRVD. cath. 3, 88 luce sub -a (*cf.* CYPR. GALL. gen. 91 sub -o . . . lumine solis. exod. 602 lampade). CLAVD. 7, 180 (*in imagine de Theodosio*) ignem. MACR. Sat. 1, 3, 14 inde (*sc. post meridiem*) . . . vocatur tempus -um. *β latius* (*respicitur regio occidentalis*): OV. fast. 1, 314 praeceps -as ille *cancer* subibit a q u a s (trist. 4, 3, 4 CORIPP. Ioh. 1, 115. *cf.* STAT. silv. 5, 2, 55 fluctibus [AVIEN. Arat. 1026. 1209]. PRISC. perihег. 334 oceanum [*gr. 335* πρὸς ἑσπέρου. MART. CAP. 6, 629]. AVIEN. orb. terr. 748 gurgitis [*al.*]. *sim. saepius*). LVCAN. 3, 294 quidquid ab -is Libye patet arida Mauris usque . . . eoa ad litora (*de hominibus ut* AMM. 31, 10, 18 gentes. EVSTATH. Basil. hex. 4, 4, 3 Hiberos [*gr.* ἑσπερίους]). 4, 63 in -um . . . o r b e m (IVL. VAL. 2, 2 [*Hist. Alex. M. I p. 64, 9 Kr.* τὰς πρὸς τῇ δύσει πόλεις]. CLAVD. rapt. Pros. 2 praef. 38 SIDON. epist. 2, 2, 1. SIGISM. Alc. Avit. epist. 93 *opp.* eoo. *al.*). 4, 672 c a r d i n e ab -o (CLAVD. 5, 274 -o maneas sub c. caeli [solis *var. l.*]. CE 1368, 10 [*a. 521*] -i cardinis oceanus. VEN. FORT. carm. 2, 12, 6 *opp.* orientis). 10, 242 caelo. CALP. ecl. 4, 42 ubi . . . dicitur -as impellere Baetis harenas (*cf.* AVSON. 417, 68 p. 279 P. -i . . . ripa Tagi). VAL. FL. 2, 620 montibus (*cf.* RVT. NAM. 2, 30 iugis [*opp.* eoo vertice]). STAT. Theb. 1, 200 primaeque -aeque domus *solis* (silv. 1, 4, 73). GELL. 2, 22, 12 venti (*opp.* orientales. *inde* APVL. mund. 13). APVL. mund. 6 -arum p a r t i u m mare ([*gr.* πρὸς δύσιν]. 11 *zephyrus* cum de aestivis -is p. surgit [*gr.* ἀπὸ τῆς θερινῆς δύσεως]. PORPH. Hor. carm. 1, 36, 4. 2, 17, 20 oceani. ARNOB. nat. 1, 2 AMM. 22, 3, 7. 23, 6, 29. 26, 10, 8. *al.*). ZENO 1, 1, 5 solis cursus ac lunae ab -i carce ris receptaculo orationis freno refrena. AVIEN. Arat. 703 a x e s (ora 253. orb. terr. 673 [*gr. 500* ζόφον]. 766. VEREC. satisfact. 185 *opp.* eoo). ora 380 p l a g a m (AMM. 18, 3, 9. 23, 6, 13. *al.*). PRISC. perihег. 508 minorem -am Syrtim (*gr. 479* ἑσπερίην). CORIPP. Ioh. 6, 224 finibus -is equitum iam currere turmas et Tripolis vastare casas *eqs.* (*de regione australi dici temere putat Petschenig, cf. p. 339, 16; item* 6, 257 Libyae sufferre calores -os, *v. Diggle-Goodyear ad l.*). *al.* *i. q. Romanus*: ARATOR act. 2, 1066 meruit . . . venustas nominis -i (*sc. Romae*) de lumine crescere verbi (*sc. Christi*).

b *subst.* (*de regione; accedit* solis *l. 5. 15*): *α neutr. sg.*: APVL. mund. 14 *ventus* ex -o venit (*cf. Gell. 2, 22, 22* est occidentalis). IVVENC. 4, 147 orientis ab oris usque sub -um (occasum K^1) caeli vergentis in orbem (*cf.* CHRON. Alex. chron. I p. 110, 191 ab oriente usque ad -um solis). PRVD. perist. 3, 6 proximus -o locus. BACHIAR. fid. l. 89 orientem et -um. MAX. epist. Migne suppl. 1, 1094 insinuata orientalibus in -um positi laudaverunt. CHRON. Alex. chron. I p. 114, 224 -um . . . sine regno erat. ISID. Goth. 1 chron. II p. 267, 2 ab -o usque ad Indos (ISID. nat. 43, 1 a Zephyri parte, id est ab -o. orig. 14, 3, 1. 10. GLOSS. Verg. ed. Hagen A 674 p. 473 ab -o Africae iuxta Gaditanum fretum). ISID. orig. 5, 35, 8 autumnus -o *datur* (*opp.* orienti, meridiano, septemtrioni). *β neutr. pl.*: IVL. VAL. 2, 25 p. 89, 3 ad -a . . . migraturi *dei* (*Hist. Alex. M. I p. 77, 13 Kr.* εἰς δύσιν. *cf.* SVLP. SEV. dial. 1, 2, 1 a summo . . . solis egressu usque in eius -a venisti). CHALC. comm. 94 ab eois ad -a (109. 112. 120) referantur *planetae*, demum ab -is ad eoa. 110 Lucifer a sole factus vicinus -is. 124 in eois vel in -is. HYD. chron. II p. 18, 49 Gallaeciam Vandali occupant et Suevi sita in extremitate oceani maris -a. *γ fem. pl.* (*sec. gr.* δυσμαί): PRISC. LYD. solut. 10 p. 100, 12 ab ortu . . . in -as (partes *add. M*) locatur *sol* (*Arist. meteorol. p. 361 a 9* ἐπὶ δυσμὰς δὲ καὶ ἐπ' ἀνατολὰς ἀεὶ φέρεται). p. 103, 3 *venti* spirant ab -is (*nisi neutr.*).

2 *de stellis* (*cf. de luna p. 353, 76*): MANIL. 3, 281 *Laniger* (*opp.* surgens). 292 Aries. CLAVD. 26, 209 Pleiade (RVT. NAM. 1, 187). PAVL. NOL. carm. 19, 223 astris.

B *usu secundario de nocte*: CALP. ecl. 3, 82 metere -a ferales nocte (sole *Maehly*) lupinos. STAT. Theb. 3, 33 sub -as versae . . . noctis habenas astrorumque obitus. 10, 84 (*de aede Somni*) super -ae nebulosa cubilia noctis.

II *pertinet ad interitum, perniciem sim., fere i. q. in finem vergens, caducus, mortalis sim.* (*c. respectu solis -i l. 47, cf. et l. 11*): **A** *adi.*: OV. met. 15, 227 senectae (*cf.* APVL. apol. 36 senectute. CLAVD. DON. Aen. 10, 515 p. 359, 14 a e t a t e [PETR. CHRYS. serm. 87 p. 444^B CASSIOD. var. 5, 25, 1]. PAVL. NOL. carm. 10, 289 corporis aegri, t e m p o r i s -i *homo* [CYPR. GALL. gen. 124 in -o venientis t. mortis. deut. 287 PROSP. epigr. 101, 9. *aliter p. 353, 54*]). PLIN. nat. 7, 161 rara . . . esse dicunt longiora tempora *vitae* . . ., quoniam . . . ingens turba nascatur scansili annorum lege -ă . . . non fere ita genitis LIIII annum excedentibus. CHALC. comm. 131 divinum quidem et immortale genus animalium caeleste sidereum, temporarium vero et -um passionique obnoxium terrenum. 137 ratione carentes et -as animae portiones (*cf.* PAVL. NOL. epist. 13, 25 p. 105, 8 animas . . . in corpore . . . -as). 162 quae sciuntur partim divina esse et immortalia, partim -a et ad tempus. 306 aeterna est . . . origo rerum eademque immortalis; nam si -a, deerit ei condicio interitus. PAVL. NOL. carm. 27, 18 tibi sol . . . micat . . . neque conditur umquam casibus -is aeterni splendor honoris. carm. app. 1, 105 mundum (PROSP. epigr. 14, 2). epist. 45, 2 in -is mortalibus. MART. CAP. 1, 76 senis. NOVELL. Valent. 36 (35) pr. iam iamque -i c o r p o r i s (*i. collegii*) functionem ita salubri dispositione constituit, ut *eqs.* (RVST. HELP. benef. 53). LEO M. serm. 82, 6 p. 426^A vitae (PROSP. in psalm. 114, 9). PS. LEO M. humil. 4 p. 165^A honores (*cf.* PROSP. carm de ingrat. 417 [406] vanam . . . decoris -i speciem mortali perdit in aevo). PROSP. epigr. 65, 14 factum est aeternum, quod fuit -um. PS. PROSP. carm. de prov. 939 res. MAX. TAVR. serm. 55, 1 M. peccata. SEDVL. carm. pasch. 4, 272 Lazarus -a tumulatus sorte (*cf. op. pasch. 4, 21* humana finem condicione sortitus).

B *subst.*: **1** *neutr. pl.*: CYPR. Demetr. 3 p. 353, 11 quicquid fine proximo in -a et extrema devergit. CHALC. comm 76 illa aeterna et beata generatorum et -orum causa sic esse disposita. AMBR. in Luc. 5, 66 flere -a et ea quae aeterna sunt quaerere, lugere saecularia *eqs.* PROSP. epigr. 83, 10 mentem obstructam v a n i s -isque gravem (103, 12. in psalm. 143, 4 ut, qui *homo* factus fuerat in aeternis, esset in vanis, id est in -is et non permanentibus). PS. PROSP. vocat. gent. 1, 4 p. 650^C in terrenis -isque. MAX. TAVR. serm. 54, 1 M. in -is . . . constituti eramus senio peccatorum. 55, 1 -a vitae nostrae. **2** *neutr. sg.*: AMBR. in Luc. 7, 169 sub ipsum anni vergentis occasum, hoc est saeculi iam senescentis -o. PS. AMBR. paenit. 28 p. 1001^A hoc quod aut primum putatur aut medium, imminentis -i meta limitet sitque debitus finis . . . vocatio *dei*. HIER. in Gal. 1, 17 p. 329^A veteris testamenti iam in -o positi sacramenta. PAVL. NOL. carm. 31, 306 non . . . in vacuum revocamur morte soluti, exsortes animae carnis ab -o. VINC. VICT. Aug. anim. 3, 10, 13 antequam renascantur in Christo, praeveniuntur -o *infantes*. *cf.* PROSP. epigr. 3, 8 aeternus . . . est . . . deus . . ., nil recipit varium, nil habet -um (39, 6). **3** *masc. sg.*: PS. EVSEB. GALLIC. hom. p. 620^D (*ad psalm. 117, 23*) hic est dies, in quo factus est dominus; genuit posterior antiquum, -us sempiternum (*sc. homo Christum*).

deriv.: occidualis. *compos.*: inocciduus. *Baer.*

βωλοκόπος: **occillātor** (-ilia-) GLOSS. II 260, 50 (*v. Goetz-Loewe ad p. 355, 2; postea*: βωλοκοπῶ: occo]. III 261, 11). *ab* occillare.

occillo, -āre. *ab* occare. -ilare *infra*, -ilio GLOSS. II 260, 57 βωλοστροφῶ: occo, -o (-ulo *var. l.*, *v. Goetz-Loewe ad* PLAVT.), pastino, repastino. *i. q. (quasi) occando pertractare, perfringere*: [*Löschhorn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLAVT. Amph. 183 aliquem hominem allegent, qui mihi advenienti os -et probe (*huc spectare vid. glossa Labbaei e Vulcanio hausta* -ilare: συγκόπτειν, *nostro quidem arbitrio non satis fide digna*).
deriv.: occillator. *Löschhorn.*

occino *v.* occano.

***occipio**, -cēpī, -ceptum, -ere. *ab* ob *et* capere, *cf.* incipere.
de origine: DON. Ter. Andr. 504, 2 '-epi' melius quam 'incepi'; dicitur ab occipitio, est enim '-epi' quasi 'caput rei institui'. *v. etiam l. 41. p. 356, 16.* *de scriptura et formis*: obc- PLAVT. Aul. 467 (*codd. Nonii p. 171, 31*). SALL. hist. frg. 3, 25 GLOSS.^{L} III Abstr. OB 2, -cup- PLAVT. Stich. 760 (*codd. Nonii p. 5, 22*). Trin. 1053 (*codd. rec.*, cupias *P*). DICT. 5, 10 (*R*). *perf.* -coep- LIV. 1, 7, 6 (*L*). ITALA II Macc. 12, 37 (cod. P). *al.; inde fortasse* hoccoepi(t) *cod. L Nonii* CAECIL. com. 163 TVRPIL. com. 15. *pass. non legitur nisi perf.* (*v. l. 65. 73*). *formae aoristi q. d.* -cepso PLAVT. Amph. 673 (*codd. Nonii, v. l. 17*, -pto *codd. Plauti*). Cas. 1001, -cepsit PLAVT. Asin. 794. *de notione*: NON. p. 148, 7 -epso coepero (*ad* PLAVT. *l. 15 inde* GLOSS. V 645, 13). GLOSS. -it: ἄρχεται. incipit. -epit: coepit vel accepit. incepit, initiavit. incoepit. *legitur inde a* PLAVTO (*72ies*, incipio *17ies*, coepi *23ies*), CAECIL., CATONE, TER. (*14ies*, incipio *27ies*, coepi *33ies*), TVRPIL., CALP. hist., SISENNA, SALL. hist., LIV., PHAEDR., TAC., APVL.; *in poesi rec. non nisi apud* AVSON. *et* CYPR. GALL. (*v. Hofmann, Mélanges Ernout 191 sq., sed de* LVCR. *v. l. 31*). [*confunditur in codd. c.* accipere LIV. 1, 7, 6. 1, 49, 1. *al.* (*restituitur* SISENNA hist. 25, *e coni. dub.* VENVL. dig. 45, 1, 137 pr. *Donellus, cf. Basil.* πράξας), incipere PLAVT. Rud. 377 (*Non. p. 362, 31, cf.* DON. *ad* TER. Ad. 206), *perf.* -episse *c.* coepisse TER. Andr. 504 LIV. 1, 49, 1. PHAEDR. 3, 16, 7 (coepit *def. Hofmann l. c. 191, 2; sed falso testatur* -epi ARVS. gramm. VII 502, 22 *ad* TER. Hec. 194). -it *pro* ilico TER. Eun. 622 *legit* DON. *ad l.* *e coni. vix probab. pro* officit LVCR. 5, 889 (*v. Martin ad l.*).]

i. q. incipere (*accedit* ab *l. 62. p. 356, 11. 16. 17. 18*, ex *l. 56*, unde *l. 53* [inde LIV. 1, 49, 1]; *opp.* pergere *l. 72. 83. p. 356, 7. 9. 10* [*aliter*: pergere -ere AVG. c. acad. 1, 4, 12], *item* desistere *l. 62; per pleonasmum pendet ab* exordiri *infra l. 53, cf. et* -ere principium *l. 73*, initium -it *p. 356, 18*): I *de suscipientibus, instituentibus sim.* (*fere animantibus; rebus v. l. 56. 66. 83*): A *indicatur, quid incipiatur*: 1 *per inf.* (*verbi incohativi v. l. 58. 69*):
a *act. vel dep.*: α *-unt animantes*: PLAVT. Amph. 107 amare -epit Alcumenam (Bacch. 565. Cist. 68 a. -ere amarum est. *al.* TER. Ad. 327 [DON.: augmenta mali metuenda sunt, ut in principiis *eqs.* SCHOL. Bemb.: occulte coepit]. *al.*). 1091 parturire. Asin. 590 si clamare -erint *asini* (PHAEDR. 3, 16, 7 *cicada* [*var. l.* coepit *v. l. 28*]. DICT. 6, 15. SCHOL. Hor. sat. 2, 5, 55 sq. corvus). Aul. 380 mecum cogitare (TER. Eun. 636. *cf.* DICT. 2, 5 deliberare secum). Capt. 467 facere (Truc. 468. 469). Cas. 908 quaerere (APVL. apol. 1. *cf.* PLAVT. Merc. 199 rogitare. APVL. met. 5, 15, 3 sciscitari). Curc. 43 ita uti -epi dicere (Poen. 470 Rud. 1065. 1098 perge ut -isti d. 1119). Epid. 303 ire (Mil. 119 quo i. -eram. Trin. 457. 885 TER. Phorm. 862. SALL. hist. frg. 3, 25 socordius i. miles -ere [-cep- *trad.*]. *cf.* DON. Ter. Eun. 469, 2 abire). Merc. 337 quam rem agere -epi (Persa 114 Pseud. 602. LIV. 1, 7, 6 a. porro armentum -epit [acc-, coep- *var. ll.*]). Pseud. 399 neque exordiri primum, unde -as, habes. Stich. 380 ut -epi narrare (579. TER. Andr. 504 [DON. *supra l. 7*]. Haut. 319 DICT. 3, 9. 6, 5). CAECIL. com. 163 placere -epit. CATO agr. 149, 1 pabulum frui -ito ex kal. Septembribus. *et saepius.* β *-unt res* (*nota* esse *l. 59*): CATO agr. 156, 2 ubi -et fervere *aqua* (*ibid. iterum; opp.* desistet). SISENNA hist. 104 subito mare persubhorrescere caecosque fluctus in se provolvere leniter -epit. ARNOB. nat. 1, 2 postquam esse nomen in terris christianae religionis -epit (BOETH. in top. Cic. 5 p. 370, 31 quidquid ortum est, quia -epit [acc-, coepit *var. ll.*] e., aliquando etiam esse desistat). AVR. VICT. Caes. 41, 16 a quis *Persis* bellum erumpere -erat. γ *impers.*: PLAVT. Amph. 724 animo si male esse -erit.
b *pass.* (*iuxta act. l. 69; pendet e forma pass.* PLAVT., TER.): PLAVT. Pseud. 919 hoc volo, quod -ptumst agi (TER. Eun. 22 -ptast *a. fabula*). ARNOB. nat. 7, 39 civitatem -isse ... vastari (*antea*: inciperent). ITIN. Alex. 52 ni ... decipi ... -oepisset. AVR. VICT. Caes. 42, 14 tentari ... -erat *res publica*. DICT. 3, 22 *Priamus* paulatim animo deficere ac dissolvi membris, dein obmutescere -it.

2 *per acc.*: PLAVT. Capt. 98 -epit quaestum hunc (TER. Andr. 79). Merc. 118 tres ... res agendae sunt, quando unam -eris. Mil. 749 nunc, quod -epi, opsonatum pergam (*item pron.*: TER. Haut. 649 hoc -ptumst). Stich. 75 principium ego quo pacto cum illis -am (*v. C. F. W. Müller, Nom. u. Akk. 44*). 760 cantionem (*cf.* ITALA II Macc. 12, 37 [cod. P] hymnos [*gr.* καταρξάμενος, *Vulg. et aliae verss.* incipiens]). CALP. hist. 36 Roma ... septimum -it (acc- *trad.*) saeculum. SALL. hist. frg. 2, 87 pugnam. LIV. 3, 19, 2 magistratum (3, 55, 1. 4, 37, 3 [acc- *trad.*]. *al.* TAC. ann. 3, 2, 3. 6, 45, 3). SOL. 9, 10 principatum (acc- *var. l.*). DICT. 2, 18 deditionem (acc- *var. l.*).

3 *per abl.*: APVL. flor. 13 p. 46 *aves* vario tempore et vario modo occinunt et -unt carmine.

B *non indicatur, quid incipiatur*: 1 *forma* 'ut -epi' *sim.* (*cf.* quod -epi *l. 72*): PLAVT. Amph. 277 perge, nox, ut -isti, gere patri morem meo (Pseud. 1007 ut -isti, p. ... experirier. Trin. 162 ut -isti, p. porro proloqui). 873 ut -epi semel, ... adsimulabo. Cas. 898 memora ordine, ut -eras. Epid. 236 tu, ut -isti, loquere (Rud. 1093 sine me, ut -epi, loqui. *cf.* Trin. 897 ita, ut -epi ..., dicam). Mil. 1144 porro, ut -istis, date operam. Most. 527 tu, ut -isti, ... fuge. Persa 518 ut -isti, ... nosce rem. 2 *alia*: PLAVT. Amph. 673 si -epso (-pto *trad., sed v.* NON. *p. 355, 17*). 1102 lavere iussit ...; -epimus. Asin. 115 pergam, quo -epi (*cf. p. 355, 49*). Cas. 1001 si umquam ... aut amasso ... aut -epso modo. Epid. 434 quando -eram (Merc. 169. *cf.* 618 perge, excrucia ..., quandoquidem -isti semel). Most. 64 porro pergite, quoniam -istis; bibite *eqs.* Pseud. 1277 -epi denuo (*sc. saltare*). APVL. met. 7, 18, 3 -ens a capite ... me compilabat. 9, 14, 1 fabulam ... adferre decrevi, et en -o.

II *de rebus (statu, tempore) orientibus* (*vix addas p. 355, 83; de* LVCR. *v. p. 355, 31*): PLAVT. Cist. 529 ubi odium -erit (*vix* odium *obi.*). TER. Ad. 289 modo dolores ... -unt primulum (SCHOL. Bemb.: occulte capiunt). LIV. 29, 27, 6 a meridie nebula -epit (acc- *var. l.*). TAC. ann. 12, 12, 3 hiems. APVL. apol. 51 *quibus* a dextro morbus -at. SOL. 56, 4 aestus ... ab occidente. DICT. 2, 9 initium noni *anni*. 3, 10 -ente vespera. 5, 12 -ente luce (AMM. 19, 2, 12). CASSIOD. Ios. antiq. 18, 340 subito malorum illos occupavere principia, quae huiusmodi causis -unt (*gr.* ἐκ τοιᾶσδε αἰτίας *tantum*).
deriv.: occepto.

occipitium, -ī *n.* *ab* ob *et* caput. -cc- *testatur* GRAMM. suppl. 294, 14; ? -cipium Ps. SORAN. quaest. med. p. 366, 16, *cf. p. 358, 2.* *plur. adhibent* AMM. *l. 52 sqq.*, MACR. *l. 72* NOT. Tir. 78, 38 -um. *de notione*: Ps. SORAN. quaest. med. p. 366, 16 quod ... retrorsum est *in capite*, -um *dicitur*. ORIBAS. syn. 8, 3 Ab add. p. 264 l. 20 in [en]inio (menimo *trad.*) ... hoc est de retrocapite, quod -um dicimus (*cf. Aa p. 204 l. 16* in in[it]io. *cetera v. vol. VII 1, 1636, 63 sqq.*). ISID. orig. 11, 1, 27 -um capitis pars posterior, quasi 'contracapitium' vel quod sit capiti retrorsum (GRAMM. suppl. 294, 14). GLOSS. ἰνίον. ὀπισθοκράνιον. βρέγμα. posterior pars capitis. summitas capitis. summa pars capitis vel posterior, sicut prima dicitur frons. vertex capitis. locus post auriculas, quod Graeci bregma dicunt. snecca (*pro* hnecca *anglosax.*). [*e coni. dub.*: PHAEDR. 5, 8, 2 (corpore *trad., quod def. Krischan, WSt. 67, 1954, 94*).]

1 *i. q. pars capitis posterior* (*locustarum v. l. 75; opponitur* frons *v. l. 44. 69. 79*, facies *l. 81*, *distinguitur* cervix *l. 61. 74. 77. 80. 84*, tergum *l. 55* [*sed v. aliter l. 42*], summum caput *v. l. 68; pro ipso capite poni vid.* DON. Ter. Andr. 504, 2 *in deriv. verbi q. e.* occipio, *v. p. 355, 8*): a *locutiones proverbiales et sermonis cottidiani* (*hic illic laxius de tergo, e. g. l. 46. 48. 53*): PLAVT. Aul. 64 quae in -o quoque habet oculos (*cf. 44* circumspectatrix). CATO agr. 4 frons -o prior est (*i. domini praesentia plus valet quam absentia. cf.* PLIN. nat. 18, 31 frontem ... domini plus prodesse quam -um. *v. Otto, Sprichw. p. 147*). VARRO Men. 459 -um ... deo ostendo (*de abeunte ut*: rust. 1, 8, 6 dominus ... vidit -um vindemiatoris *sc. finita vindemia*). frg. Non. p. 245, 17 ne post -um (*sc. Caesaris*) ... exercitus ... relinquerentur (AMM. 30, 4, 19 VEG. mil. 3, 14. *cf.* CELS. 8, 10, 2^{B} ab -o ipsius *laesi* minister ... porrecto ... bracchio ... baculum tenet). MIN. FEL. 38, 2 auram ... naribus ducere, non -o capillisve solemus haurire. AMM. 16, 12, 16 finitimis ... -a conculcantibus. 24, 6, 12 eius *aciei* ... -is pertinacius haerens *miles* (31, 15, 1. *cf.* 29, 4, 2 -is incumbentes gladios). 31, 7, 13 fugientium -a ... et terga. b *in serm. medicorum*: CELS. 3, 18, 16 -o inciso cucurbitulam admovere (3, 23, 7. *cf.* 7, 7, 15^{E} qui novem lineis cutem capitis inciderent; duabus in -o *eqs.* [*disting.* super aures, inter verticem et frontem]. SORAN. p. 93, 7 pungendum ... in -o. p. 93, 11 -o aperiendum est caput [*cf. gr. p. 142, 17 Ilb.* κατὰ τὸν τοῦ βρέγματος τόπον]). 4, 2, 2 dolor ... circa tempora vel -um (SORAN. p. 54, 16 d. cervicis et -i [*gr. p. 105, 19 Ilb.* βρέγματος]. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 5 *d.* occupat ... oculorum radices et -um). 4, 2, 8 cucurbitulas temporibus et -o admovere (4, 11, 5. *adde l. 56. de eadem curatione*: 6, 6, 9^{B} SCRIB. LARG. 46 CAEL. AVR. acut. 1, 8, 57. 2, 11, 80. 3, 5, 59 CASS. FEL. 1 p. 3, 16. 29 p. 50, 11. ORIBAS. syn. 8, 5 Aa p. 211, 2 de retro in -o [*gr. 8, 4, 2* ἰνίον]). 6, 4, 2 incipit ab -o *ophiasis*. 8, 1, 1 *calvaria* simplex ab -o et temporibus, duplex usque in verticem a fronte. 8, 1, 2 -um a summo capite diducit *sutura*. 8, 13 ⟨qui⟩ nervi sunt sub -o. APVL. apol. 43 fronte et -o conquassatus (*sc. morbo comitiali*). SORAN. p. 45, 14 (*gr. p. 91, 24 Ilb.* βρέγματος). p. 91, 11 (*gr. p. 140, 29* ἰνίον). MACR. Sat. 7, 10, 2 pars anterior capitis humidior -o est (*cf.* 7, 10, 5 siccitas -i. *ibid.* sicca sunt -a). 7, 10, 4 calvum. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 76. ORIBAS. syn. 8, 3 Aa add. p. 204 l. 19 (*sim.* Ab p. 265 l. 2) in -o, ... in cervice. c *vario usu*: PLIN. nat. 11, 107 vox *locustarum* ... proficisci ab -o videtur. QVINT. inst. 11, 3, 160 umeris ... ad -um ductis. SVET. Tib. 68, 2 capillo pone -um summissiore, ut cervicem etiam obtegeret (*cf.* LACT. opif. 7, 10 -um ... contectum *capillis*. HIER. adv. Iovin. 2, 21 comae in -um frontemque tornantur). Cal. 35, 2 -o raso. ARNOB. nat. 6, 11 ergone dii ... habent aures et tempora, cervices, -um ...? 6, 16 solas sine -is facies (*sc. diductis simulacris*). CHALC. comm. 241 -um ... videmus in speculo, quod habetur a tergo; quod non fieret, nisi radius visualis ... angulo facto desineret in -i sedem. AMBR. hex. 6, 8, 44 cervicem meam nescio, non novi -um. HEGES. 3, 12, 2 ut -um ...
[Heck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

excuteretur (*sc. saxo. gr. 3, 245 κρανίον*). HIER. epist. 64, 13 in -o ... constrictus est taenia *pilleolus.*

? 2 i. q. caput supinum (sc. per analogiam vocum tamquam oppositarum q. s. praecipitium, praeceps, *quae situm capitis 'pronum' significant; cf. etiam* occipiti supinato *l. 23*): APVL. met. 1, 4, 4 (*describitur praestigiator, qui lanceam per fauces ingessit*) pone lanceae ferrum, qua bacillum inversi teli ad -um per ingluviem subit, puer ... insurgit (*Helm: 'quod capiti lanceae opponitur, extremam partem ferri'; Robertson intellegit extremam partem totius lanceae; quae interpretationes actioni descriptae parum convenire videntur; 'Kopfbeuge' verterunt Brandt-Ehlers*).

deriv.: occiput.

occiput, -itis *n. ab* occipitium *retrograde formatum, v. Stolz-Leumann 210 (a* caput *derivant* PHOC. gramm. V 421, 29 GRAMM. suppl. 123, 31). *inter neutra in* t *terminata enumerat* PRISC. gramm. III 526, 8. *adhibetur abl. (semper* -i) *praeter l. 23. 24, nom. non nisi apud gramm. et* GLOSS. GLOSS. -t: ὀπισθοκέφαλον. βρέγμα. GLOSS.L Corp. o 113 hrecca (*pro* hnecca *anglosax.*). [*e coni. dub.*: GERM. 148 (*Burmannus; gr. 147 κρατί*).]

i. q. occipitium: PERS. 1, 62 quos vivere fas est -i caeco, posticae occurrite sannae. AVSON. 12, 8 p. 324 P. -i calvo es (*item de Occasione*: PAVL. NOL. epist. 16, 4). CAEL. AVR. acut. 1, 1, 24 dolore capitis vel -is. SIDON. epist. 3, 13, 7 -i supinato. 8, 9, 5 vers. 28 tonso -i. ALC. AVIT. carm. 1, 97 -i submissa suo descendere cervix incipit. *Heck.*

*occīsio, -ōnis *f. ab* occīdere. *?* -caes- GLOSS. V 651, 9 (*v. s.* occo). *plur. l. 38, dub. p. 358, 5.* GLOSS. σφαγή. κατασφαγή. *legitur apud* RHET. Her., CIC. *et inde ab* APVL., VLP., TERT., ITALA; *in poesi nonnisi* COMM. instr. 2, 21 (25), 11 (*mensura neglecta*). [*confunditur c.* occasio (CIC. Flacc. 85 Att. 15, 11, 2. *al.*), occidio (*q. v.*).]

i. q. actio occidendi (distinguitur caedes *p. 346, 41 [iuxta pos. infra l. 37. 39],* occidio *v. p. 343, 80,* mors *v. l. 44 ; de notione q. e. 'internecio' vix constat, v. p. 344, 11. 14*): **I** *vigente vi verbali*: **A** *moriuntur animantia*: **1** *morte corporali*: **a** *usu communi*: RHET. Her. 4, 22, 31 Gaio Gracco ... occis(i)o est oblata (*antea*: indigna nex). 4, 41, 53 est -o facta *eqs.* (CIC. inv. 2, 14 gladio. Caecin. 41 caedes et -o). CIC. inv. 1, 37 parentis -o. APVL. met. 6, 26, 1 vulnera et fortissimorum -es (*plur. ut* ITALA II Macc. 5, 13 [rec. L, *cf.* X] caedes iuvenum ..., virginum et parvulorum -es [*gr. σφαγαί, aliae verss.* trucidatio, perditio, iugulationes, *Vulg.* neces]. OP. imperf. in Matth. 41 p. 861 CIL VIII 1887). VLP. dig. 9, 2, 23, 2 propter -em ... defecit condicio. TERT. resurr. 28 p. 66, 7 *carni* anima per -em erepta referenda est per vivificationem. *al.* ITALA exod. 5, 3 (Lugd.) ne forte occurrat nobis mors aut -o ([*gr. θάνατος ἢ φόνος, Vulg.* pestis aut gladius]. SALV. gub. 7, 4 morte atque -e finimur. AVG. in psalm. 43, 2 l. 9 ut stragem -is et mortis paterentur sancti eius. *al.*). Iudith 9, 3 (Lucif. non parc. 10) dedisti principes eorum in -em ([*gr. εἰς φόνον, Vulg. deest*]. VVLG. Is. 34, 2). *al.* VOPISC. Car. 15, 6 atrocitatem -is. LACT. inst. 6, 20, 16 nihil distat, utrumne ferro an verbo potius occidas, quoniam -o ipsa prohibetur. SERV. Aen. 6, 107 *necromantia et sciomantia* sine hominis -e non fiebant (OROS. hist. 4, 6, 4). *et saepe.* *de immolatione*: PS. PHILO antiq. 32, 3 si ... pro iniquitatibus hominum pecora constituta sunt in -em *eqs.* SCHOL. Verg. Bern. georg. 2, 382 convivia rusticorum in -e hircorum sunt comoediae. AVG. c. Petil. 2, 37, 87 p. 72, 16 pascha, quod a Iudaeis celebratur in -e agni, praenuntiabat domini passionem (in psalm. 90 serm. 2, 8 l. 34 serm. 210, 2, 3. LEO M. epist. 16, 6 multorum agnorum -o illius immolatione finita est. *al. cf.* AVG. serm. coll. Morin p. 691, 20 ovis [*al.*]). HESYCH. in lev. 1, 5/9 p. 796B ('immolabit ... vitulum *eqs.*') bovis. **b** *hebraismi*: -o gladii (*i. gladio facta*): ITALA num. 21, 24 (Lugd. *al.*) percussit eum Istrahel in -e g. (*gr. φόνῳ μαχαίρας, Vulg.* in ore g.; *eadem locutio graeca vertitur* deut. 20, 13 [Lugd.; *Vulg. ut supra*]. VVLG. Hebr. 11, 37 [*Itala cod. e al.* mactatione]). Ios. 11, 11 (*ibid.; gr. ἐν ξίφει, Vulg. aliter*). *gen.* -is *pro adi.* (*cf.* occisorius): ITALA psalm. 43, 22 (Veron. *al., cf.* VVLG.) oves -is (*gr. πρόβατα σφαγῆς,* HIER. psalt. sec. Hebr. grex -is. *cf.* VVLG. Zach. 11, 4 pecora -is). VVLG. Ezech. 21, 14 hic est gladius -is magnae.

2 *morte aeterna*: TERT. resurr. 35 p. 76, 28 aeterna ... -o in poenam *eqs.* (*cf.* SALV. eccl. 1, 34 vitia letali gladio animas et perenni -e iugulantia). scorp. 5 p. 155, 7 *deus voluit* mortem morte dissolvere, -em -e dispargere. COMM. instr. 2, 21 (25), 11 (*fort. ad* Iac. 5, 5 in luxuriis enutristis corda vestra in die -is) o malo nutriri (*Dombart,* nutrivi *trad.*) in -e praedicti.

B *pereunt res*: ZENO 1, 5, 4 pretiosae virginitatis festa utrisque dulcis -o. LEO M. serm. 72, 5 interfectio cupiditatum, -o vitiorum. MAX. TAVR. serm. 35, 1 M. (*ad deut. 32, 39*) hac pia -e domini (*sc. qui in nobis scelera occidit*) cernimus plerosque esse conversos.

II *metonymice*: **A** *de occisoribus*: PETR. CHRYS. serm. 31 p. 287A Iudaei ... viperinum germen, genitricis (*i. synagogae*) mors, genitoris (*i. Christi*) -o. **B** *de occiso*: MAX. TAVR. serm. 78 p. 690B -is dominicae membra ponuntur (*i. domini occisi. antea*: super altare domini corpus offertur).

occīsito, -āre. *ab* occīdere (occisus). GRACCH. or. frg. Fest. p. 201 homines liberi nunc in oppido -antur (FEST. *ad l.*: saepe occiduntur).

PS. SORAN. quaest. med. p. 367, 13 *colli* pars quae ante est, gula vocatur, posterior autem cervix; concava autem pars **occiso** (*in* occipo *corr. m. 2 et add.*: pilulam vel occipitium). *obscurum.*

occīsor, -ōris *m. ab* occīdere (occisus). GLOSS. σφαγεύς. *v. etiam* GLOSS. III 209, 15 isfagis (*'σφαγαί? -es σφαγεῖς?' Goetz*) occisiones.

i. qui occidit: **1** *animantia*: PLAVT. Mil. 1055 mi Achilles, ... urbicape, -r regum. CYPR. epist. 66, 10 -es ac venditores *Ioseph.* SCHOL. Hor. epod. 17, 12 ('homicidam Hectorem') hominum atque hostium -r ... virorum -r. ADNOT. Lucan. 2, 121 *caput Antoni* in mensa poni iussit *Marius* et -em accumbere. PS. AMBR. act. Seb. 21, 80 Saturnum filiorum -em (PETR. CHRYS. serm. 127 p. 550A *Herodes* interemptor plebis, -r f. CHRYSOST. ad neoph. 10 W. sui filii ... -em [*gr. τὸν ἀποκτείναντα*]). PETIL. Aug. c. Petil. 2, 32, 72 p. 61, 13 non Iohannis occisi, sed -is Herodis. 2, 86, 190 -em fratris Cain. AVG. serm. coll. Morin p. 468, 25 medicus *Christus* de suo sanguine faciebat -bus medicamentum (*cf.* FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 17 p. 567D. 568A). LIB. geneal. chron. I p. 182, 442 cum -bus et occisis. PETR. CHRYS. serm. 152 p. 606C arridebat parvulus -i. VICT. VIT. 2, 22 aderant ... ovium -es (*cf.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 249 peremptores et -es *sacrorum animalium* [*gr. θύτας καὶ σφαγεῖς*]). FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 16 p. 567C *Iudas*-i suo tempus conversionis ademit occisus. **2** *res*: PS. CYPR. singul. cler. 39 p. 215, 2 *castitas* triumphator et -r dissolutionis. ENNOD. carm. 2, 7, 1 *Christus* -r mortis, dux vitae. FVLG. RVSP. serm. 10, 4 noli ... esse peccatorum factor et eris -r.

cf. occisorius.

occīsōrius, -a, -um. *ab* occīdere (occisus), *cf.* occisor. *i. q. ad occidendum destinatus*: TERT. anim. 33, 1 quod animae humanae pro vita et meritis genera animalium sortiantur, iugulandae quaeque in -is et subigendae quaeque in famulatoriis *eqs.*

n. pro subst.: GLOSS. III 326, 13 σφαγίς -um. *Baer.*

occistiāns (PACVV. trag. 321) *v.* 1. occido.

occlāmito, -āre. *ab* ob *et* clamitare. *i. q. clamando obstrepere*: PLAVT. Curc. 183 quin tu is dormitum? :: dormio; ne -es.

occlārēsco, -uī, -ere. *ab* ob *et* clarescere. *scribitur* obc-. *i. q. clarum fieri*: SOL. 2, 54 Aquae ... Sextiae illic -erunt (clar- *var. l.*) ...; quarum calor ... evaporavit nec iam par est famae prioris. *Teßmer.*

*occlūdo, -ūsī, -ūsum, -ere. *ab* ob *et* claudere. *scribitur* ocl- LEX par. fac. Put. (CIL I^2 698) 2, 10, obcl- *passim,* obscl- ORIBAS. syn. 5, 28, 1 La, -clau- PORPH. Hor. carm. 1, 25, 1. *al.* *? inf. pass.* -ier SER. SAMM. 667 (*A^2*). *perf.* -usti PLAVT. Trin. 188. GLOSS. -it: obstruit. -sum: clusum. GLOSS. IV 264, 3 obturat: -it, oppilat. *legitur inde a* PLAVTO, CATONE, TER., LEGE par. fac. Put., COMMENT. quaestor., ATTA, CIC. [*var. l. pro simpl.* TAC. hist. 1, 33, 1 (*Koestermann 1961*), *pro* accl- ZENO 2, 40 (2, 24, 1 L.). *e coni. dub.*: ACC. trag. 482 (*Ribbeck*). SEN. clem. 2, 5, 3 (*Lipsius pro* cludit).]

I *transitive i. q. (obserando) claudere (in imag. maxime l. 75. 78. p. 359, 2. 14. 19 sqq.; acced. dat. l. 54. p. 359, 6. al., abl. l. 54. 65. p. 359, 28. al.; iuxta pos.* obsignare *l. 67. p. 359, 7,* obturare *infra l. 83*): **A** *respicitur praeclusio patentium, hiantium sim.*: **1** *aedificiorum, locorum sim.*: **a** *-i dicuntur ianuae, aditus sim.*: PLAVT. Asin. 759 fores -sae ... omnibus (Aul. 103 pessulis. Mil. 1250. APVL. met. 2, 30, 5 cubiculi [3, 15, 1]. AVSON. 466, 2 p. 403 P. [excl- *var. l.*]. *aliter l. 64*). Aul. 89 -e ianuam (Stich. 308 PORPH. Hor. carm. 1, 25, 3). Most. 425 clavem cedo atque abi intro atque -e ostium et ego hinc -am (HIER. vita Pauli 9 o., quod patebat, -ens sera obfirmavit). OV. am. 3, 4, 8 omnibus -sis (excl- *var. l., edd. vet., unde vol. V 2, 1268, 65; sed v. Bühler, Gnomon 36, 1964, 308*) intus adulter erit (*antea*: claudas). PORPH. Hor. carm. 1, 25, 1 'iunctas ... fenestras' -sas intellegendum. *al.* *pressius i. q. claustro instruere*: LEX par. fac. Put. (CIL I^2 698) 2, 10 fores clatratas facito statuito -ito. **b** *-i dicuntur ipsa aedificia, loca, vasa*: PLAVT. Amph. 1018 aedis -erunt (Aul. 274. Cist. 649 pessulis, repagulis. Men. 698 -sit a.; nunc ego sum exclusissimus. Most. 400. 405 TER. Eun. 784). Epid. 308 ex -so atque obsignato armario (*cf. p. 359, 7*). COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 91 ut ... argentarii tabernas -ant (CIC. Catil. 4, 17 ac. 2, 144). ATTA com. 5 -ero (oculsero *trad.*) fontem. PANEG. 8, 7, 3 portum, qui piratae ... -sus fuisset, vobis ... patuisse. MARCELL. med. 26, 113 ut -sa sit cucuma, ne medicamen ebulliat. *al.*

2 *corporis eiusque partium (-i dicitur sensus l. 83, homo ipse l. 84)*: APVL. met. 9, 19, 1 -sis auribus (PORPH. Hor. epist. 2, 2, 105 *explic.* 'obturem'. AMM. 15, 2, 2 ad suscipiendas defensiones [*opp.* patebant]. *al.*). PORPH. Hor. epod. 12, 3 'naris obesae' ... -sae naris (AVG. in psalm. 36 serm. 2, 7. *cf.* AMM. 28, 1, 47 -so narium spiramento [*nisi ad B*]). PS. ORIG. tract. 7 p. 78, 2 corda ... muro incredulitatis. AMM. 18, 3, 9 rostra *anserum* lapillis. CLAVD. DON. Aen. 7, 530 p. 81, 1 ('vocis iter ... inclusit') -so vocis transitu. VVLG. I Macc. 9, 55 os ([*gr. ἀπεφράγη, rec. L* clusum, *rec. B* opturatum]. VEREC. in cant. 4, 6 p. 55 a 6 [*ad Dan. 3, 33* non est nobis aperire os]). RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 107, 12 odoratus -itur et obturatur auditus. *al.* *-i dicitur ipse homo*: RVFIN. symb. 11 (9) vitio sterili-

[Claassen]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tatis -sa *femina* (*sed* vulva *add. edd. vet.*). Chrysost. hom. III 877^{A} haereticos -o (*i. mutos reddo. Migne gr. 52, 806* ἐπιστομίζων).

B *respicitur seclusio, quae fit:* **1** *includendo*: Plavt. Men. 671 quae *meretrix* me non excludet ab se, sed apud se -et domi. Vid. frg. 6, 59 ego vidulum intro condam in arcam atque -am probe (*si mavis, trahas ad p. 358, 67 sqq., ut*: Cic. de orat. 2, 248 cui *furaci servo* domi nihil sit nec obsignatum nec -sum). Rvfin. hist. 1, 6, 10 sacram vestem ... -sam sub signaculo (*gr.* ἀποκλείσας). Boeth. arithm. 2, 50 p. 160, 11 alios aperientes, alios digitis -entes diversos emittant sonos *musici calamo canentes.* **2** *intercludendo, prohibendo sim.*: Plavt. Mil. 605 tibi ... -unt *linguam inimici* (Trin. 188 Amm. 16, 8, 7. *cf.* Clavd. Don. Aen. 1, 100 p. 33, 16 fluctus intervenit, qui vocem loquentis -ret. *v. et p. 358, 80 sqq.*). Ter. Andr. 557 eius lubido -sa est contumeliis. Ser. Samm. 667 (*de pilis internecandis*) quascunque voles avertere saetas atque in perpetuum rediviva -ere tela (-ier ala A^{2}). Clavd. Don. Aen. 5, 805 p. 520, 32 cum flumina omnia onerata caesorum funeribus gemerent, inpedita ... et -sa (*postea*: corporum ... obiectu exitum ... reperire non poterat). Conc.^{S} II 3, 1 p. 171, 27 -isti mihi omnem iustam allegationem (*gr. II 1, 1 p. 181, 20* ἀπέκλεισας). p. 171, 30 scit ... synodus, si tibi aliquid -si (exclusi, hoc clausi *var. ll., gr. ut antea*). Rvstic. c. aceph. p. 1169^{C} dum ... tibi omnino tacendi excusatio sit -sa. **3** *abdendo*: Ps. Tert. haer. 2 p. 216, 22 quem (*sc. Ialdabaoth Aeonem*) -isse superiora dilatatione. Arnob. nat. 5, 34 cum rebus ⟨de⟩ -sis omnis ista quae dicitur allegoria sumatur (*postea*: qui potestis res certas rebus ab dubiis sumere ... ?).

C *respicitur offirmatio* (*iuncturae*): Cato agr. 18, 9 eas *subscudes* ubi confixeris, clavis corneis -ito.

? **II** *intransitive i. q. se claudere*: Oribas. syn. 9, 4, 1 La p. 275 l. 5 *ptisis* fit ... de his qui sanguinem spuunt et quando emorroidas (*pro nom.*) -eri⟨n⟩t (*gr.* ὅταν τῆς αἱμορραγίας ἐπισχεθείσης κτλ., *an* emorroida s⟨e⟩ -erit? *cf. Aa* se clauserint).

p. p. p. **occlūsus,** -a, -um *pro adi. non distinximus praeter comparativum et superlativum.* **1** *de obseratis, arcanis*: Plavt. Curc. 16 huic proxumum illud ostium⟨st⟩ oculissimum (*sic Paul. Fest. p. 179*, -issimum *codd.*); salve, valuistin? :: ostium -issimum. Trin. 222 pauci sint faxim, qui sciant, quod nesciunt, -ioremque habeant stultiloquentiam. **2** *de sensu obstructo*: Isid. orig. 10, 198 'obtunsus' hebetior et -ior, quasi ex omni parte tunsus.

deriv.: occlusio, occluso, ? occlusus (-ūs).

occlūsio, -ōnis *f. ab* occludere. *scribitur* obcl-. *i. q. actio occludendi, obstructio*: Vindic. med. 35 sensualis viae -em. Oribas. syn. 1, 21, 9 Aa p. 74, 4 Mø. -e narium (*gr.* ἐμφράξει). 2 add. p. 144, 29 Mø. squibalorum -o.

occlūso, -āre. *ab* occludere, *cf.* reclusare. *inter verba activa coniugationis primae enumerat* Char. gramm. p. 473, 28 B. ob⟨c⟩luso χελωνιῶ, κλείω. *Claassen.*

1. occlūsus, -a, -um *v. s.* occludo.

? **2. occlūsus,** *abl.* -ū *m. coniecit W. Richter* (*Philol. 107, 1963, 107*) Aetna 378 tenet -u *sc. congeries ventos* (teneros cursu *trad.*; *sic vol. IV 1535, 63*). *W.*

occo, -ātum, -āre. [*ab* occa *derivatum diceres, sed obstat ratio temporum; verbo nomen subesse videtur cognatum c. gr.* ὀξίνη, *germ. vet.* egida (*cf.* ecken 'occare'), *pruss. vet.* aketes, *cymr. vet.* ocet, *quae omnia fere occam significantia originem ducunt ex voce formae parum perspicuae. Sch.*] *de origine et notione*: Varro rust. 1, 31, 1 *oportet* vineas novellas fodere aut arare et postea -are, ⌊id est⌋ (⌊ ⌋ *Non. p. 61, 25*; et postea *codd.*) comminuere, ne sit glaeba; quod ita occidunt, -are dictum (*ita Verrius ap.* Fest., Gloss. *l. 70. cf. p. 360, 1 et p. 344, 79*). Fest. p. 181 -are et occatorem Verrius putat dictum ab occaedendo, quod caedat grandis globos terrae: cum Cicero (*p. 342, 2*) venustissime dicat ab occaecando fruges satas (*cf.* Schol. Pers. 6, 26 -are ... est, cum rustici satione facta bobus dimissis glebas caedunt ac ligonibus frangunt, id est vomeribus, et dictum -are quasi occaecare, quod cooperiat semina. *sim.* Isid. orig. 17, 2, 4 [*add. ad p. 342, 5 notatum*] -are ... est operire terra semina, vites vel arbores). Pallad. 6, 4, 1 arbores et vites, quae ablaqueatae fuerant, -are, hoc est operire, iam convenit (*v. l. 65 sq. et Schneider ad l., cf. p. 360, 6*). Gloss. -o: βωλοστροφῶ. βωλοκοπῶ. -at: βωλοκοπεῖ. -are: quasi accesio (*i.* occaesio *? cf.* Fest. *l. 61*), cooperire semina. operire, unde occatio et occae id est operimenta. Gloss.^{L} Corp. o 123 -bat: egide (*anglosax.*). *legitur in poesi apud* Plavt., Hor., Pers., Mythogr., *ceterum apud scriptores rei rust. inde a* Catone. [*comit.* ocaî, *hisp.* ocar. *cf. Wartburg VII 294. Corominas II 966. G.*]

1 *usu sollemni i. q. crate vel rastro sim. tractare*: **a** *-ari dicuntur vinea, seges, ager, terra sim.* (*vel obi. suppl.*): **α** *ipsa*: Plavt. Capt. 663 sator sartorque scelerum et messor maxume? :: non occatorem dicere audebas prius? nam semper -ant prius quam sariunt rustici. Merc. 71 tibi aras, tibi -as, tibi seris, tibi item metis ...? Varro rust. 1, 29, 2 non nulli postea *aratione tertia facta frumentoque sato operto* ... per sartores -are solent, siquae in porcis relictae grandiores sunt glaebae. 1, 31, 1 *vineas* (*l. 56*. 1, 32, 2 [*cf. p. 360. 10*]. Menol. Colot. Iun. [CIL I^{2} p. 280 = Vall.]. Pallad. 7, 3 tit. [*cf.* 7, 3, 1 vineta]). Hor. epist. 2, 2, 161 vilicus ..., cum segetes -at (Schol.: glebas occulcat [-cult- *var. l.*], comminuit). Colvm. 2, 4, 2 male subactum *agrum*, qui satis frugibus -andus sit (Pallad. 3, 6 a. ... iterandus est et purgatis lapidibus diligenter -andus. *cf. l. 9*). 2, 10, 5 proscissam *terram* ... in liram revocabimus -bimusque, quo altius largiore humo contegatur *faba* (arb. 5, 5 post idus Apriles t. ad vitem aggerato; aestate deinde quam potes saepissime -ato). 2, 10, 26 locum ... proscindito ... deinde ... diligenter iterato et lapides omnes eligito glaebasque obfringito; postea ... tertiato et -ato. 2, 12, 6 *iugerum agri* (11, 2, 82 [*antea*: inoccare]. arb. 5, 5 vineae). 5, 6, 6 bipalio terram pastinabimus ac diligenter -tam et resolutam humum verno tempore in areas componemus. Pers. 6, 26 -a, et seges altera in herba est (*cf. p. 539, 63*). Plin. nat. 1, 18, 50 de -ando, runcando, sariendo; de cratitione. 18, 145 solum ... aratum et -tum integitur crate iterum ac tertium. 18, 179 male aratur arvom, quod satis frugibus -andum est. **β** *pro agro sim. ponuntur quaelibet fruges* (*cf. p. 359, 62*) *vel semina*: Colvm. 2, 10, 6 cum *semen fabae* crudo solo ingesserimus, inarabimus, imporcitumque -bimus (Pallad. 1, 6, 7 si siccitas longa est, s. -ta tutius in agris quam in horreis servabuntur [*cf. Colum. 2, 8, 4* ingestum et inoccatum]. *v. p. 359, 65*). *ibid.* -ari *fabam* (11, 2, 85 *f.* -tam habeas quam pinguissimo et novo loco. Pallad. 12, 1, 1 *f.* -anda est large, ut tegi plurimum possit. *cf. l. 5*). 2, 12, 2 *fabae modii quattuor vel sex* in vetereto ... -antur sesquiopera (2, 12, 3 viciae [*cf. Plin. nat. 18, 137 vicia* deoccatur]. *ibid.* ervi. *ibid.* phaseoli [*cf. l. 34*]. 2, 12, 4 cicerae vel cicerculae. *ibid.* lupini [*11, 2, 60* inoccantur. Pallad. 9, 2 tres vel quattuor lupini m. in iugero *vineae* sparges atque ita -bis. *cf.* Plin. nat. 18, 185 lupinum -atur tantum]. 2, 12, 5 ciceris. *ibid.* lini). 2, 12, 4 lentis sesquimodius ... -atur una. *ibid.* *milii sextarii quattuor*, totidemque panici ... -antur operis tribus ([*cf.* Plin. nat. 18, 185 milium et panicum -atur et saritur, non iteratur, non runcatur]. 2, 12, 5 sesami). Plin. nat. 18, 140 id ... quod secale ac farrago appellatur, -ari tantum desiderat. 18, 184 siliginem, far, triticum, semen, hordeum -ato, sarito, runcato. 18, 185 silicia et phasioli -antur tantum.

b *-ari dicuntur vites vel arbores*: Cato agr. 33 vites teneras quam primum propagato, sic -ato (*cf. Plin. p. 342, 17*). Pallad. 6, 4 tit. de -andis vitibus arboribusque (6, 4, 1 *p. 359, 67. cf.* Isid. *p. 359, 66*).

2 *peculiariter i. q. (ab)rumpere, abscidere, desecare*: Mythogr. 2, 14 (= 1, 110 = Anth. 792, 2; *fort. medii aevi, cf. eundem usum apud Du Cange s. v. 2.* occare) Clotho colum baiulat, Lachesis trahit, Atropos -at (*ibid. in paraphrasi*: abrumpit).

deriv.: 1. occa, occamen, occatio, occator, occillo.
compos.: de-, inocco. *Löschhorn.*

occoepī *v.* occipio.

occrēsco, -ere. *ab* ob *et* crescere, *cf.* ac-, increscere. *scribitur* obc-. *i. q. (ac-, in) crescere*: Avg. civ. 2, 3 tit. p. 55, 31 D. quae mala acciderint Romanis, cum deos colerent, antequam religio christiana -ret.

? **occrucio** (obc-), -āre *v. vol. V 1, 1364, 46.* *Teßmer.*

occubitus, -ūs *m. ab* occumbere. *i. q. actio occumbendi* (*plur. l. 58*): **1** *de occasu solis sim.*: Hier. epist. 108, 34 post *solis* -um (hom. Orig. in cant. 1, 8 p. 39, 26 in s. ... -u. in Is. 16, 14 Orsies. doctr. 54 Vvlg. gen. 28, 11. deut. 11, 30 ad s. -um [Isid. sent. 2, 43, 5]. iud. 14, 18 ante s. -um. *cf.* Hier. psalt. sec. Hebr. 104, 19 sol cognovit -um suum [*Vulg.* occasum]. Greg. Tvr. glor. mart. 69 cum ... iam sol -um peteret). in Soph. 1, 4 p. 1344^{B} ad ortus stellarum et -us. **2** *de morte*: Schol. Iuv. 6, 83 post Magni Alexandri -um (*sic Zacher al.*, occupatum *trad.*). Hier. epist. 108, 27, 1 quasi ... nobis ... differri possit -s. 108, 27, 3 est idem -s iusto et impio, bono et malo.

occubo, (-uī), -āre. *ab* ob *et* cubare. *formas stirpis perf. v. s.* occumbo. Gloss. καταπίπτω. [*in codd. confunditur c.* occupare *passim. e coni. parum certa*: Inscr. christ. Diehl 1075, 2 -at (*Löfstedt*, occupat *Leblant*, occort *lapis*) hoc tumulo ... Felix.]

i. q. cubare, iacere sim. (*interdum fere pro 'occumbere', ut l. 72. 78*): **1** *de eis, qui obtuentes accubant*: Plavt. Mil. 212 quoi *poetae* bini custodes semper ... -ant. **2** *de eis, qui obierunt*: **a** *c. additamentis notionem mortis delineantibus*: Verg. Aen. 1, 547 si vescitur *Aeneas* aura aetheria neque adhuc crudelibus -at umbris (*dat. an abl. accipias, non satis liquet*). 5, 371 ad tumulum, quo maximus -at Hector. Liv. 8, 10, 4 consulis ... morte -antis ([-cumb- *dett.*]. *cf.* Sen. Phaedr. 997 flebili leto -at [voto acc- *A*]. Gild. Brit. 72 chron. III p. 66, 34 diverso funere -anti [-cumb- *D*]).
b *usu libero*: Verg. Aen. 10, 706 Paris urbe paterna -at (Clavd. Don. *ad l.* p. 381, 15 in u. p.). Val. Fl. 3, 111 -at Iron et Cotys *eqs.* Stat. Theb. 2, 574 tunc pedes -at *Halys* arvis. Avg. civ. 12, 13 p. 530, 28 D. si ... mortalitas hominum exoriendo et -ando (-cumb- *recc.*) ... perseveraret. CE 743, 6 (*s. V*) -at in terris sapiens, sed vivit in a⟨uris⟩. Ven. Fort. carm. 7, 12, 18 cecidit ... Astur, -at Hippolytus (*antea*: recubet *sim.*). *Heine.*

occulco, -ātum, -āre. *ab* ob *et* calcare, *cf.* conculcare. *i. q. calcando obtundere, obterere*: Cato agr. 49, 2 *vineam veterem* ponito in scrobe ... operitoque et bene -ato. Varro rust. 1, 13, 4
[*Teßmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cohors ... operta stramentis ac palea -ta pedibus pecudum. LIV. 27, 14, 7 *elephanti* turbarunt signa ordinesque, et partim -tis (-cult- *pars codd.*), partim dissupatis terrore *eqs.* SCHOL. Hor. epist. 2, 2, 161 'occat' glebas -at (-cult- *tres codd.*), comminuit. *Teßmer.*

***occulo,** -uī (-lī), -tum, -ere. [*ab* ob *et* *kĕl-e/o- (*theod. vet.* helan, *hibern. vet.* celim) *iuxta* cēlāre; *cf.* occēlāre. *Sch.*] *ad originationem veterum cf.* PAVL. FEST. p. 66 cella, quod ea celentur, quae esse volumus -ta. *v. etiam* ISID. *ad part. perf. p. 363, 28.* *de scriptura in codd.* (*cf. p. 363, 29. 372, 14*): ocul-: OV. Pont. 2, 8, 62 *R.* STAT. Theb. 5, 36 (*var. l.*). ITALA psalm. 142, 9 (cod. 136 Cas.). IVVENC. 2, 550 (*vers. interpol., cf. Hansson, Textkrit. zu Iuvenc. 70 sq.*). AVIEN. ora 653. HIER. epist. 57, 12, 5 (*var. l.* occult-). GREG. TVR. Franc. 1 praef. 2 p. 5, 2 (*var. l.* occult-). *al.* ARATOR act. 1, 549 NOT. Tir. 70, 3. occol-: OV. Pont. 2, 8, 62 *P.* SVLP. SEV. dial. 2, 4, 2 (*var. l.*). ocull-: GREG. TVR. glor. conf. 2, 2 p. 761, 18 -ere. GLOSS. IV 264, 18 -uit. *inter verba coniug. tertiae affert* CHAR. gramm. p. 477, 24 B. *de formis: in stirpe perf.* -li (*at* PRISC. gramm. II 526, 8 in lo finientia praesens per lui exeunt in praeterito, ut ... '-o, -ui'. *cf.* GLOSS. V 125, 13 -it pro -uit et clausit [*? e* SERV. Aen. 1, 311]): VAL. FL. 2, 280 -erat. ITALA psalm. 142, 9 (cod. 136 Cas.) -i. ARNOB. nat. 5, 33 -erunt. LACT. opif. 10, 1 -it (*B*, -uit V^3). AVIEN. ora 653 -i. SCHOL. Germ. Bas. 92, *5 et* 102, 13 -isset. AVELL. p. 772, 4 -erunt. ARATOR act. 1, 549 -erit (*var. l.*). *ceterum formae stirpis perf. leguntur praeter* -erunt LIV. 25, 8, 5 *primum non nisi ap. poetas* (-uēre: OV. am. 1, 8, 22 met. 3, 315 fast. 6, 584 SIL. 11, 228; -uit *inde ab* OV., SIL., STAT., -ui: STAT. Theb. 5, 36, -uisse: OV., TIB., VAL. FL., SIL., STAT.), *tum passim inde ab* ARNOB. nat. 5, 33 -erunt, LACT. opif. 10, 1 -uit; *de* TAC. ann. 14, 44, 1 *v. Wölfflin, Ausgew. Schr. 58 sq.* *imper.* -ito: CLAVD. MAM. anim. 3, 18 p. 189, 17. NOT. Tir. 70, 3 -it. *de notione* (*cf. etiam l. 19 et p. 363, 41*): GLOSS. -it: abscondit. occultat. -unt: occultant, celant. -uit: occultavit, cooperuit. -endum: tegendum aut recondendum. *legitur inde a* PLAVTO (*semel p. 362, 44*), *?* ENN. (*v. l. 39*), TRAG. inc. (*v. l. 37*), CIC. (*bis*), NEP. (*semel*), VERG.; *de* -tus *v. p. 363, 50.* [*variat vel confunditur in codd. c.* occultare *passim, praeterea* -o *c.* occillo GLOSS. II 260, 57 (*cod. Sangerm.*), -i *c.* occidi NEP. Alc. 9, 1, -it *c.* abstulit SEN. Oed. 825. *locis obscuris*: TRAG. inc. 205 parietum umbris -untur. CE 1204, 6 circu hoc tumu⟨lum quae⟩ cinis occu⟨litur⟩ (occubuit *Mommsen*). *e coni. incerta*: ENN. scaen. 117 terra -it (*Vossius, trad.* quadringentos) caput. PUBLIL. C 41 -it *Meyer pro* occultare contendit.]

i. q. obtegendo vel operiendo celare, abdere, abscondere; reflex. (*e. g. p. 362, 20. 58.84. 363, 5*) *vel mediopass.* (*e. g. p. 362, 26. 62*) *i. q. abditum esse vel fieri; praevalet notio operiendi p. 362, 33* (*syn.* tegere *l. 84; cf.* tegminibus -ere *p. 362, 74*). *act. pro reflex. vel mediopass. p. 362, 31. 363. 19. 23.* *-untur tam res quam animantes. pendet enunt. interrog. p. 363, 12.* *quasi per abundantiam*: -ere latibulis *p. 362, 68,* latebris *p. 362, 60. 63,* in abditis *p. 362, 82* (*cf. p. 362, 81*); *cf. praeterea e. g.* -ere secretum *p. 362, 3,* clausum *p. 362, 77.* VERG. catal. 1, 2 MART. CAP. 8, 812, abditum *p. 362, 64.* SEN. Ag. 980.

I *nude*: **A** *usu communi*: **1** *act. et pass.* (*nisi quaedam mediopassive intellegas, ut e. g. infra l. 66*): **a** *corporaliter*: *α -untur res*: CIC. Att. 5, 15, 2 apparent, nec -i possunt *vulnera.* PRIAP. 9, 5 ensem (*cf.* SVET. Aug. 27, 4 gladium). OV. ars 3, 261 -e mendas, ... vitium corporis abde tui! (*cf. p. 362, 44*). met. 2, 255 *Nilus* -uit ... caput, quod adhuc latet (HIL. in Matth. 10, 11 [*tropice*]. *cf.* CVRT. 8, 3, 12 quia caput Spitamenis veste tectum habebat, ... scrutantibus, quid -ret, ostendit). LIV. 32, 38, 8 -ere aut retrahere aliquid (*sc. auri atque argenti. cf.* TAC. hist. 4, 64, 2 bona ... in medium cedant, ne quis -ere quicquam ... possit. PS. RVFIN. in Os. 2, 14/17 p. 978^A cum omnia, quae -erat, protulisset *Achar*). SIL. 6, 30 -ere ... et terrae mandare *aquilam, legionis signum.* STAT. Theb. 1, 640 non tu ... arma -is aut certae trepidas occurrere morti. HIL. in Matth. 4, 13 *luminis* -endi (*syn.* occultanda. HIL. AREL. vita Honorat. 16 l. 5 inluminatur latibulum, dum l. -itur). *β -untur animantes* (*tropice* SEN. Ag. 931): SEN. Ag. 931 (*Electra ad Strophium*) pium furtum -e (*sc. Oresten, ut* 990 quem nunc -it *Electra*). STAT. Theb. 5, 36 raptum ... parentem (*sc. Hypsipyle Thoantem*). SCHOL. Germ. Bas. p. 102, 13 quem *Phaenona* cum -isset *Prometheus.* PRVD. perist. 10, 210 -endi *Saturni.* PS. RVFIN. in Am. 5, 18—20 si quis fugiens ... domum aliquam -endus irrumpat. COD. Theod. 7, 18, 6, 1 in desertoribus -endis. 9, 29, 1 reos. *γ subi. est res, qua aliquid vel aliquis -itur* (*ad α et β*): OV. am. 1, 8, 22 me duplices -uere fores (*cf.* SIL. 11, 228 non illum fuga, non clausi -uere penates). fast. 2, 216 silva ... -ere apta feras. Pont. 2, 8, 62 homines novere deos, quos arduus aether -it. LIV. 33, 1, 4 hastatos ... anfractus viarum vallesque interiectae -bant. 35, 28, 11 quantam multitudinem locus -ere poterat *eqs.*

b *incorporaliter* (*selecta*): CIC. de orat. 2, 177 interpuncta argumentorum ... -as (-cultes *M*), ne quis ea numerare possit. TIB. 1, 2, 39 si quis et ... aspexerit, -at ille perque deos omnes se meminisse neget (*antea*: celari). LIV. 23, 22, 9 si quid umquam arcani ... ad silendum ... fuerit, id ... tegendum, -endum, obliviscendum, pro non dicto habendum esse. 39, 8, 8 -bat vim, quod ... nulla vox quiritantium ... exaudiri poterat. SEN. Oed. 825 sive ista ratio sive fortuna -it (*postea*: latere, *opp.* patuit). Phaedr. 860 secretum. Thy. 333 coepta. SIL. 13, 369 spectatum ... decus. STAT. silv. 3, 3, 46 culpam. QVINT. inst. 12, 8, 10 *vitia* (*opp.* apparentia ... vitia. *cf. p. 361, 56*). TAC. ann. 1, 11, 2 Tiberio ... in rebus, quas non -ret, ... suspensa semper et obscura verba *eqs.* (*postea*: ut sensus suos penitus abderet). 3, 16, 1. CAPITOL. Maximin. 1, 7 *nomina* ... ipse prodidit, postea vero ... -i praecepit (CLAVD. MAM. anim. 3, 18 p. 189, 17 [*antea*: publicitus lectitantium]). CLAVD. DON. Aen. 2, 60 p. 154, 32 fraudem. SVLP. SEV. dial. 2, 4, 2 multa ... gesta innotuere ... neque potuere celari, sed innumerabilia ... -uit *Martinus.* 3, 11, 1 illud, quod ... -uit, sed nos celare non potuit. CONSVLT. Zacch. 2, 17 p. 87, 29 *peccata* (*cf.* CASSIOD. in psalm. 31 div. l. 30 noxia facinora). SIDON. epist. 1, 7, 6 *machinam i. machinationem.* PS. EVSEB. GALLIC. hom. p. 655^C *virtutes* (*opp.* extollere). BOETH. cons. 1, 4, 25 W. veritatem. GREG. TVR. Mart. 3, 44 *miracula* (*opp.* elucubrabuntur. 3, 60 *opp.* populari). *al.* CAES. AREL. reg. mon. 125, 13 dispensationem (*syn.* celari, *opp.* in aperto producere).

2 *reflex.* se -ere: CVRT. 9, 1, 27 dubitabant ..., deseruissent urbem incolae an fraude se -rent. HIL. in Matth. 21, 9 cum se ipsos ad adventum domini vocantis -rent *Adam et Eva.* SCHOL. Germ. Bas. p. 92, 5 cum se -isset *Aphrodite* (*gr. catast. 31 p. 11 R.* κεκρυμμένης ... ἐκείνης). EPIST. pontif. 311 Migne 20, 555^B propter metum Iudaeorum se -isse *apostolos.*

3 *mediopass.* (*v. etiam p. 363, 53*): GERM. 596 cum Scorpios occidit undis *maris,* -itur *Arctophylax* pedibus, durat tamen arduus ore (*gr. 580* ἔννυχος. *cf.* AVIEN. ora 653 nullos subire gurgites, numquam -i *solem*). PS. HIER. epist. 19, 5 p. 193^B non plane hoc est, nam alius intellectus -itur: *eqs.*

4 *act. pro reflex. vel mediopass.*: VITAE patr. Iurens. 1, 18 p. 142, 21 mox ut sese ostentavit, -uit (*nisi* sese *ἀπὸ κοινοῦ intellegas*).

B *specialia*: **1** *praevalet notio operiendi*: OV. epist. 1, 56 ruinosas -it herba domos. AVIEN. ora 407 tenue tenditur salum, ut vix harenas subiacenti⟨s⟩ -at. PRVD. cath. 3, 120 tegmina suta parant foliis, dedecus ut pudor -ret (*antea*: corpora ... inoperta). **2** *accedit notio obumbrandi, obscurandi*: GERM. 583 si nube cava solis via forte latebit, -et aut signum conscendens vertice caelum altus Athos *eqs.* AVIEN. Arat. 1751 ut iubar -rent flagrantibus obvia *nubila* flammis (*antea*: cum stellis hebes est lux). **3** *accedit notio infodiendi*: SIL. 10, 414 stilus -itur, caecum in vestigia telum.

II *c. additamentis*: **A** *indicatur, qua re vel quo modo vel ubi aliquid -atur*: **1** *abl.* (*v. etiam p. 363, 15*): **a** *usu communi*: *α aliud vel alium*: PLAVT. Most. 275 vitia corporis fuco -unt (*sic Serv. auct. georg. 4, 39,* -ltant *codd. Plauti*) *mulieres* (*cf. p. 361, 56 et* SVET. Aug. 79, 2 staturam brevem, sed quae commoditate et aequitate membrorum -retur). OV. am. 3, 6, 32 Creusam Pthiotum terris. met. 3, 315 antris *infantem.* 7, 360 Idaeum ... nemus, quo ... iuvencum -uit Liber falsi sub imagine cervi (*cf.* VAL. FL. 2, 280 senem tacitis ... silvis). fast. 3, 648 *Annam* stagnis. SEN. Tro. 477 qua ... te sede -am? SIL. 3, 237 rubrae velamine vestis ... cruorem (*cf. p. 363, 15*). 12, 55 -uit saxi ... vertice fetus ales. HIER. epist. 57, 12, 5 cruentos gladios philosophorum voluminibus ac non arborum truncis. AVG. civ. 6, 7 p. 260, 13 D. aedium parietibus (*postea*: operiuntur). ARATOR act. 1, 549 cavernis. *incorporaliter*: SEN. Phaedr. 875 fido pectore arcana. ARNOB. nat. 5, 33 scire ..., quod illi frustra verbis minime verum significantibus -erunt (*antea*: convolvere tenebrosa obscuritate). *β reflex.* se -ere: VERG. Aen. 12, 53 *Venus* vanis sese -at umbris (*cf. p. 361, 38*). LIV. 25, 8, 5 silva. CVRT. 3, 8, 10 silvarum latebris. VAL. FL. 8, 315 antro. SIL. 6, 193 quercus ingenti robore. 10, 424 quis *terris.* HIL. in Matth. 25, 8 loco. *γ mediopass.* (*nisi passive intellegas*): TAC. hist. 3, 11, 3 obscuritas latebrarum, quibus -batur *Saturninus* ... balnearum fornacibus abditus. AVIEN. Arat. 1110 Iovis ales in undas conditur ... non laevam gurgite plantam -itur (*gr. 592* πόδα λαιὸν οὔπω κῦμ' οἰδοῦντος ὑποστρέφει Ὠκεανοῖο). CASSIOD. in psalm. 36, 6 l. 132 de saeculi ... caligine ad ... futuri iudicii perducere claritatem, ubi omnia palam fiunt, nec ulterius tenebrosis latibulis -untur.

b *praevalet notio obtegendi*: VERG. georg. 2, 347 -e terra *virgulta.* OV. met. 1, 600 caligine terras. 14, 817 nubibus aëra caecis. fast. 6, 584 eum *Tullium* positis -ēre togis (*antea*: voltus velamine celat ... oraque sunt multa ... tecta toga). PAVL. FEST. p. 44 praeacuti pali ... herbis vel frondibus -untur. LACT. opif. 10, 1 eos *oculos* ciliorum tegminibus. PALLAD. 4, 8, 2 luto paleato *oleam perforatam.*

2 *praep.*: **a** in *c. abl.*: VERG. Aen. 1, 312 classem in convexo nemorum sub rupe cavata arboribus clausam circum atque horrentibus umbris -it. TIB. 1, 7, 24 Nile ..., quanam possim te dicere causa aut quibus in terris -isse caput? OV. fast. 5, 116 in silvis ... Iovem. SOL. 27, 27 in secessibus partus. PRVD. perist. 2, 81 haec (*sc. opes*) -untur abditis ... in angulis. PS. AVG. serm. 157, 1 suam sanctitatem in abditis -bant (*antea*: veluti quodam velamine tecta *religio mysteriorum*). AVELL. p. 772, 4 in monte ... in loco nimis abdito atque secreto. *reflex.* se -ere: LACT. inst. 2, 16, 10

[*Johann-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in templis se -unt *veritatis inimici.* **b** *alia*: SVET. Cal. 45, 1 trans Rhenum. IVST. 1, 9, 11 apud Persas persona regis sub specie maiestatis -itur (HIL. in Matth. 27, 10 praedicationis gloriam s. obtrectatione corporeae passionis. MART. CAP. 4, 328 s. pallio. *v. etiam p. 362, 49*). se -ere: HIL. in Matth. 7, 10 circa domorum se -ens *vulpes* foveas. NOVELL. Maior. 7, 7 si qua ... persona ... intra ecclesiam se crediderit -endam *eqs.*

3 *adv.*: NEP. Alc. 9, 1 ibi (LIV. 25, 16, 8). LVCAN. 5, 727 procul a saevi strepitu *belli.* TAC. hist. 2, 13, 2 ubi (*postea*: latere).

B *indicatur, cui aliquid -atur*: **1** *dat.*: PACIAN. (?) sim. carn. p. 139, 1 nec deo patri, quis transferri calicem postularet, -uit *Christus* addens '*eqs.*' MART. CAP. 9, 902 puellam sese -entem visibus. COD. Theod. 6, 2, 13 pr. professionem senatui. CASSIOD. in psalm. 34, 13 l. 251 divinitatem suam carnis velamine tenebrosis mentibus -bat. GREG. TVR. Franc. 1 praef. 2 p. 5, 2 diem *finis mundi* ... omnibus hominibus -i. vit. patr. 5, 1 sal ..., ut nulli -itur, ... ardorem sitis concitat. **2** *acc.* (*cf.* celare *aliquem*): CYPR. GALL. gen. 881 nec ... -uit (*pro* se -uit) *Iacob falsus* ... praenuntia corda *patris Isaac.*

III *singularia*: ad *aliquem* -ere *fere i. q. confugere*: ITALA psalm. 142, 9 (cod. 136 Cas.) libera ab inimicis meis, domine, ad te -i (*perf.; gr.* πρὸς σὲ κατέφυγον,, *Vulg.* ad te confugi). ab *aliqua re* -ere *fere i. q. servare*: CASSIOD. in psalm. 30, 22 l. 435 'a conturbatione hominum', malorum scilicet dicit etiam fidelissimos -endos.

p. p. p. ***occultus**, -a, -um. *de originatione* (*cf. etiam p. 361, 6*): ISID. diff. 1, 9 -um (*var. l.* -tatum) ab occulendo, id est claudendo dictum. *de scriptura* (*v. et p. 361, 9. 372, 14*): oquolt- S. C. de Bacch. (CIL I² 581) 15. occult- *saepius.* *compar.* -ior (*adv.* -ius *v. p. 372, 16*) *inde a* CIC. (*11ies*), VARRONE ling. 7, 34, CAES. civ. 3, 30, 5, SALL. Iug. 38, 2, LIV. (*bis*), *non in poesi*; magis -us: CIC. div. in Caec. 33; *cf.* tam -us: CIC. har. resp. 37 SEN. nat. 3 praef. 1 TERT. anim. 50, 4, *nec non* minus -us: PAVL. FEST. p. 149, (non) satis -us: OV. epist. 16, 86 CLAVD. DON. Aen. 6, 235 p. 541, 18, bene -us: TERT. cult. fem. 1, 2 l. 4, penitus -us: LVCR. 1, 145 STAT. Theb. 9, 363 PHOEBAD. c. Arian. 10 l. 32 D. *superl.* -issimus (*de adv.* -issime *v. p. 372, 17*): CIC. Verr. II 5, 187 fin. 5, 10 ac. 2, 62. 2, 127 LVCC. Cic. fam. 5, 14, 24 LIV. 28, 33, 11. 39, 51, 7 DECL. in Catil. 105 SVET. Iul. 31, 2. *al.*; *cf.* quam maxime -us: SALL. Iug. 56, 3. NOT. Tir. 70, 4 -us. *de notione* (*cf. p. 361, 30*): HIL. in psalm. 9, 2 -a ... sunt, quae abscondita et latentia sunt quaeque reconditis et inaccessibilibus et imperspicabilibus occulantur sintque ei tantum, qui condiderit, conperta. CASSIOD. in psalm. 50, 7 -a ... sunt, quae nec oculus conspicit nec mens humana diiudicat. SYNON. Cic. p. 416, 9 abditum. obscurum. -um. latens. reconditum. inumbratum. absconsum. abstrusum. caecum. involutum. opertum. obtectum. GLOSS. ἀπόκρυφος. κρυφιμαῖος. κρυπτός. -a: absconsa. caeca. -um: κεκρυμμένον. secretum. absconditum, velatum, coopertum. *legitur inde a* PLAVTO, ENN., S. C. de Bacch., ? CAECIL. (*v. l. 56*), TER., CATONE, TRAG. inc., CIC., VARRONE, CAES. [*variat in codd. c.* occultatus CAES. Gall. 6, 34, 4 SEN. contr. 7, 1, 11 PLIN. nat. 8, 85 IVST. 39, 4, 5 ISID. diff. 1, 9, *c.* -andus NEMES. Cypr. epist. 77, 1, *praeterea c.* abstrusus PLAVT. Poen. 342. *coni.* -um *pro* multum PLIN. nat. 21, 166, *pro* oculum RVFIN. Orig. in num. 12, 1 p. 96, 18, -a re *pro* occultare CAECIL. com. 143, -a *pro* commota OV. met, 15, 271. *obscura*: FEST. p. 205 -um offerre significat sub terram fer⟨r⟩e ponere. PAVL. FEST. p. 61 conivola: -a. ITALA psalm. 45, 1 (Veron. *al.*) pro -is psalmus (*gr.* κρυφίων, *Vulg.* arcanis).]

i. q. abditus, absconditus, arcanus, secretus sim. *per abundantiam*: -us et (atque) abditus: CIC. nat. deor. 1, 49 -as et penitus a. PLIN. nat. 9, 25 CYPR. domin. orat. 4. laps. 27 a. et secreta atque -a. AMBR. Iob 1, 9, 29 a. et (*var. l.* abdite) -a (*v. p. 370, 71*). RVFIN. hist. 3, 32, 7 AVG. serm. 214, 3. *cf.* SIL. 15, 488 -is ... abditur umbris. -us vel absconditus: RVFIN. Orig. in gen. 4, 1 p. 51, 19. *cf.* SIL. 7, 133 valle ... conditus -a. IVST. 31, 2, 4 -o sinu ... absconditas (in -o a. *p. 369, 42*) -us et (ac) reconditus: CAES. civ. 3, 105, 5 RVFIN. Orig. in lev. 13, 3 p. 472, 14. arcanus et -us: CVRT. 6, 10, 28. -us et (-que) caecus: PLIN. nat. 10, 188 MIN. FEL. 9, 5 CYPR. zel. 1. -us et clandestinus: CYPR. zel. 3. -us ignotusque: CVRT. 5, 3, 12. invisibilis et -us: TERT. adv. Marc. 5, 6 p. 588, 10 CASSIOD. Didym. in Iudam p. 24, 11. *cf.* GREG. M. moral. 2, 9 -a ... invisibilia. -us latensque: COD. Theod. 16, 5, 9, 1. *cf.* STAT. Theb. 5, 251 -a ... nube latentes (*cf.* latere -is *p. 370, 82*, in -o *p. 369, 40. 370, 12*). PRVD. ham. 262 naturae -a latentis. *adde*: CIC. Flacc. 31 latibulis -orum locorum *et* latebrae -ae *p. 364, 29.* obscurus et -us: CIC. Cluent. 157. secretus et -us: AVG. civ. 12, 26 p. 552, 3 D. *v. etiam l. 63.* -us et tectus: CIC. S. Rosc. 104 fin. 2, 54. *cf.* -a tegere *p. 370, 64.* *in lusu verb.*: HEGES. 1, 36 q. 73, 4 nihil -um nihilque inultum.

I *adi.* (*sed vim verbalem non utique evanuisse demostrant e. g. additamenta indicantia, qua re [p. 368, 21], ubi [p. 368, 35] vel cui [p. 368, 37] aliquid occulatur; agens accedit non nisi* HIER. in psalm. 138 p. 96, 3 a te ... -a [*antea*: 'tenebrae non obscurabuntur a te']):

A *sollemnia*: **1** *vi plus minus communi fere i. q. secretus, non manifestus, clandestinus sim., sc. tam de statu recondito, invisibili, non conspicuo, abdito sim. quam ignoto, obscuro, incomprehensibili sim.*: **a** *usu vario*: **α** *generalia*: ① *de locis sim.*: PLAVT. Curc. 507 hi ... in -is locis prostant, vos in foro ipso (CIC. Flacc. 31 latibulis -orum l. Att. 10, 2, 1 -iore in l. CAES. Gall. 5, 32, 1 opportuno atque -o. civ. 3, 38, 1 idoneo et -o. SALL. Iug. 56, 3 in l. quam maxume -a. LIV. 41, 2, 1. VVLG. I Macc. 2, 31 in l. -a in deserto. PS. AVG. serm. ed. Mai 46, 2 in deserto ..., hoc est in -o l. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 3, 305 p. 307, 19 ex -is luci ... spatiis). BELL. Alex. 13, 1 in -is ... navalibus. SALL. hist. frg. 4, 28 navigia sorbens *Charybdis* gurgitibus -is (*cf.* OV. Ib. 326 aquas. TAC. ann. 2, 23, 3 insulas ... per -a vada infestas). VERG. Aen. 9, 383 rara per -os lucebat semita calles (*cf.* CVRT. 8, 13, 9 saxa *aquarum* [AVSON. Mos. 34 -i (-a *V*) ... luctamina s.]. SIL. 4, 375 rupes. AVG. soliloq. 2, 8, 15 in scopulis -issimis). LIV. 10, 14, 6 in -a valle (21, 32, 8 -iores. 26, 5, 4. 28, 2, 2, in cava v. atque ob id -a. CVRT. 7, 11, 18 SIL. 7, 133. *cf.* LIV. 33, 37, 5 saltus [CVRT. 3, 11, 19]). 23, 1, 6 cavae ... viae sinusque -i (IVST. 31, 2, 4 AVG. serm. 214, 3. 310, 1, 1 ex -issimo naturae s.). 23, 34, 2 -a in statione (35, 27, 5. *cf.* 37, 28, 5 portu -o). 29, 32, 11 in spelunca -a (*cf.* MANIL. 2, 54 antris. RVFIN. hist. 3, 32, 7 hiatibus terrae [*gr.* ἐν ἀδήλῳ ... σκότει]). 38, 7, 6 cuniculum (HIL. syn. 39. *cf.* SEN. nat. 3, 19, 1 in subterraneis -is [AMM. 17, 1, 8 latere]. CVRT. 4, 6, 8 [*de cuniculis*] -um opus. QVINT. decl. 255 p. 46, 23 cuniculos fodere et per -os specus ... subito emergere). 39, 51, 5 exitus e domo ... -os (39, 51, 7 -issimi. *cf.* SEN. nat. 6, 7, 5 aditus [CVRT. 6, 8, 20 VVLG. II Macc. 1, 16. *al.*]. CYPR. unit. eccl. 1 p. 209, 13 accessibus). VAL. MAX. 6, 8, 5 DECL. in Catil. 105. AMM. 20, 4, 20 latebras (CLAVD. DON. Aen. 3, 230 p. 297, 25 NOVELL. Maior. 7 pr.). AVG. civ. 1, 13 p. 24, 25 D. in -is piorum sedibus. NOVELL. Theod. 3, 8 -is ... solitudinibus. *al.* *de itineribus sim.*: CIC. Verr. II 3, 219 -is itineribus atque angustis (Att. 8, 16, 1 -um et ⟨tu⟩tum. CAES. Gall. 6, 34, 4 incertis -isque [-tatisque in *β*] i. PROP. 3, 11, 54 OV. fast. 2, 574 LIV. 10, 10, 1. 28, 33, 11 quam -issimo i. [*superl. etiam* SVET. Iul. 31, 2]. *al.* SEN. contr. 2, 7, 17 SEN. nat. 3, 5 CVRT. 5, 3, 5. 5, 3, 12 -o i. ignotoque *al.*). Att. 8, 9, 4 via (VERG. Aen. 3, 695 OV. fast. 3, 240. TAC. ann. 4, 3, 2 -ior. TERT. apol. 1, 1 -a v. tacitarum litterarum. AMM. 14, 5, 6 odorandi v. periculorum -as ... sagax). SALL. Iug. 48, 2 per tramites -os (VAL. MAX. 7, 3 pr. -o magis t. quam aperta via. TAC. hist. 3, 40, 1). LIV. 35, 30, 10 semitis.

② *de variis rebus*: Ⓐ *corporeis* (*ceterum v. p. 366, 81. 367, 16*): CIC. leg. agr. 1, 26 (*in imag.*) -a rei publicae vulnera (*cf. p. 367, 11. 30*). LIV. 9, 37, 6 esse ... telum ... -um; sciturus in tempore (QVINT. inst. 9, 2, 75 [*in imag.*] haeret ... t. ... -um et hoc ipso, quod non apparet, eximi non potest [*opp.* si ... dicas palam]. *cf. p. 366, 82. 367, 24 sq.*). TAC. ann. 15, 47, 2 (*explicatur prodigium*: vitulus, cui caput in crure esset) parari (*sc. per coniurationem*) rerum humanarum aliud caput, sed non fore ... -um. Ⓑ *incorporeis*: CIC. Verr. II 1, 39 -um ... malum ... opprimit, antequam prospicere atque explorare potueris (VAL. MAX. 9, 6 pr. -um ... et insidiosum m. ... latebris suis extrahatur. TAC. hist. 3, 49, 1 -a m. patefecit. IVST. 30, 1, 10 tacita pestis et -a m.). Cluent. 73 res neque tam fuerat -a, quam erat occultanda (*opp.* aperta ... aperienda. SEN. Oed. 362 [*loq. Manto*] latebram r. -is negans. IVST. 2, 10, 15 -ior. *cf. p. 365, 8*). Mur. 26 quae dum erant -a *eqs.* (*opp.* pervulgata). Sull. 4 ut id omnes viderent, quod antea fuisset -um (*antea*: patefecit). dom. 138 Sest. 42 Scaur. 30. Att. 4, 6, 3 ne βαθύτης *animi* ..., quae in agendo apparuit, in scribendo sit -ior. FAST. ann. Iul. Praen. Dec. 21 (CIL I² p. 238) ⟨ut qui no⟩sset n⟨omen⟩ occul⟨tum ... taceret⟩. SALL. (?) rep. 2, 7, 1 pericula. VAL. MAX. 3, 3 ext. 5 quae -a fuerunt, texit. PLIN. nat. 14, 2. QVINT. inst. 4, 2, 58 arte -a consecutus est (12, 9, 3 cuniculis et insidiis et -is a. rem geret). *al.* TAC. ann. 3, 9, 3 celebritate loci nihil -um (PLIN. paneg. 83, 1 *syn.* tectum. ITALA Matth. 10, 26 [Tert. paenit. 6, 10. *al.*] n. -um, quod non revelabitur [*gr.* οὐδὲν ... κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται *et* VVLG. opertum ... -um, *fere eadem* Luc. 12, 2 cod. a, b *al.* n. ... opertum ... neque -um *ubi gr.* συγκεκαλυμμένον ... κρυπτόν *et Vulg.* opertum ... absconditum. VVLG. Luc. 8, 17 -um ... absconditum, *ubi gr.* κρυπτὸν ... ἀπόκρυφον. CLAVD. 8, 274. VAL. CEM. hom. 20, 9 p. 755^A *syn.* clausum). *al.*

β *specialia*: ① *in philos. et phys. sim.*: CIC. fin. 1, 30 interesse ... inter argumentum ... et ... animadversionem ...; altera -a quaedam et quasi involuta aperiri, altera prompta et aperta iudicari. 5, 41 mirabiliter -a natura est nec perspici nec cognosci potest (SVLP. SEV. dial. 1, 16, 1 -iore). VERG. georg. 1, 86 -as vires *agrorum* (SERV.: arcana quadam ratione celatas. IVV. 12, 42 *fontis.* TERT. carn. 11, 33 rationis. PRISC. periheg. 1069 *magnetis* [*postea*: robore miro]). AETNA 145 -am ... fidem manifestis abstrahe rebus (*cf. 177* manifesta fides). 178 -as scrutabere causas (MANIL. 4, 196 naturae. VAL. MAX. 9, 12, 8 *mortis.* PLIN. nat. 22, 1 sine aliqua -iore c. 28, 136 virium. STAT. Theb. 6, 934. AVG. civ. 10, 16 p. 427, 18 D. mundi). PLIN. nat. 2, 97 -am *ominum* ... rationem

[Johann—Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(5, 55. 9, 159. 18, 197 Veg. mil. 3, 16. Avg. gen. ad litt. 6, 10 p. 183, 2 ex -is atque invisibilibus r. Novell. Valent. 23 pr.). 10, 188 origine. 18, 227 nihil. 19, 189 (*de vi medica plantarum*) opus ingens -umque divinitatis. 32, 1 (*de natura*) inmensum potentiae -ae documentum (Schol. Verg. Veron. Aen. 2, 632 -am p. deum vocari. *cf. l. 29. 43*). *al.* Ivv. 7, 200 -i miranda potentia fati (*cf.* Plin. paneg. 1, 5 -a potestate fatorum [*opp.* coram ac palam]. Clavd. 5, 335 -o . . . omine). *al.* -ae res: Cic. fin. 1, 64 r. -arum ignoratione sublata. 4, 18 a contemplatione r. -arum (*cf.* 5,9 ad r. -arum cognitionem [off. 1, 13 r. aut -arum aut admirabilium]. 5, 10 investigatio. ac. 2, 127 indagatio. Amm. 15, 9, 8 quaestionibus -arum r. altarumque [*opp.* humana]). ac. 1, 15 a r. -is et ab ipsa natura involutis. 1, 19 *philosophandi ratio* de natura et r. -is. 2, 62 cum r. -issimas aperueris in lucemque protuleris. nat. deor. 1, 49 qui *Epicurus* r. -as et penitus abditas non modo videat animo, sed etiam *eqs.* Lvcr. 1, 145. 1, 424. *al.*

(II) *in medic. de* causis -is: Scrib. Larg. 101 qui ex -a c. laborant (*opp.* manifesta ex c. vexatis). Cael. Avr. acut. 1, 17, 170. chron. 1, 4, 129 ex -is c., quas Graeci ἀδήλους αἰτίας vocant. 1, 5, 147 nunc ex -is, nunc ex manifestis c.

(III) *in rhet. et gramm.*: Sen. contr. 7 praef. 2 sententiae, quas . . . Pollio Asinius albas vocabat, simplices, apertae, nihil -um, nihil insperatum adferentes, sed vocales et splendidae. Qvint. inst. 1, 10, 7 quae *artes*, etiam cum se non ostendunt in dicendo nec proferunt, vim tamen -am suggerunt et tacitae quoque sentiuntur (Tert. nat. 1, 3, 3). 9, 4, 67 -i gradus *sc. numeri oratorii*. Porph. Hor. carm. 3, 5, 48 -um antitheton.

(IV) *in re magica*: Plin. nat. 21, 166 magi -um (*sic Jan-Mayh., trad.* multum) quiddam iis *radicibus anemonarum* tribuēre. Apvl. apol. 26 (*de magia*) tam -a et divina potentia (*antea*: incredibili quadam vi cantaminum). 47 magia . . . res est legibus delegata . . .; igitur est -a non minus quam taetra et horribilis.

(V) *in serm. christ.*: Tert. adv. Marc. 4, 28 p. 516, 18 dei ignoti retro et -i revelationem et adagnitionem (Prvd. c. Symm. 2, 89. Avg. civ. 18, 46 p. 328, 14 D. [*de Christo*] homo manifestus . . ., d. -us). Cypr. idol. 7 maiestatis *divinae* -ae. Nemes. Cypr. epist. 77, 1 tractatibus . . . sacramenta -a (*var. l.* -anda) nudare (Hier. hom. Orig. in cant. 2, 12 p. 59, 8). Prvd. ham. 84 -um . . . quaerere verum *i. deum.* Avg. civ. 9, 1 p. 368, 25 D. (*de daemonibus*) -i spiritus. 9, 21 p. 396, 15 innotuit *Iesus* . . . per . . . -issimae signa praesentiae. 10, 12 p. 422, 19 modus, quo fecit *deus mundum*, -us est et inconprehensibilis homini (13, 18 p. 579, 23 operationis dei. 16, 4 p. 131, 14 m. -is nobisque inconprehensibilibus. Vita Hil. Arel. 8 l. 12). 12, 26 p. 553, 15 -a potentia dei (Ps. Orig. hom. in Matth. 3, 3 p. 259, 14 deitatis *Christi*). in psalm. 17, 26 profunditas. *al.* Cassiod. Didym. in Iudam p. 24, 11 invisibilis et -us homo dicitur *anima, spiritus, mens.*

b *de actibus, eventibus sim.*: α *ipsis* (*exempla dedimus inde a* Tac. *pauca selecta*) (I) *generatim*: (A) *varia*: Cic. carm. frg. 11 (de consul.), 57 -os . . . cernere conatus (*cf.* Sil. 15, 349 ausis. Cod. Theod. 12, 3, 1 [= Iust. 10, 34, 1, 2] molitionibus). S. Rosc. 76 tantum facinus, tam -um (-e *Kayser*, -o *Halm*) . . . conficere (Sen. Oed. 287. Tert. apol. 6, 11 *opp.* manifestiora. Rvfin. hist. 5, 1, 52 *opp.* aperta luce committitis. *cf. p. 368, 2 et* Cic. div. in Caec. 33 facta [Ivv. 6, 271 -i conscia f. Gell. 2, 19, 2 -ius et inopinatum insperatumque]. Avg. civ. 18, 23 p. 286, 3 D. -os actus retegens *eqs.*). leg. agr. 2, 12 coetus (Liv. 2, 32, 1 coniurationesque. Cod. Theod. 16, 5, 33. *cf.* Amm. 29, 1. 15 coitiones. Cod. Theod. 16, 5, 9, 1 -os . . . latentesque conventus [*pr.* secretas turbas]). Pis. 97 -us adventus, furtivum iter (Caes. civ. 3, 30, 5. *cf.* 1, 21, 4 exitus. Tac. hist. 1, 54, 2 digressus). off. 2, 24 aut iudiciis tacitis aut -is . . . suffragiis. fam. 5, 2, 1 coniuratione (Liv. 7, 38, 8. 9, 26, 5 Tac. ann. 14, 31, 2). 8, 12, 1 -um bellum . . . indixit, ita -um tamen, ut . . . facile animadverterem (Liv. 2, 22, 3. *cf.* 38, 7, 10 -am sub terra ediderunt pugnam). Cael. Cic. fam. 8, 14, 2 obtrectationem (*cf.* Tac. hist. 3, 53, 1 insectatione. Ps. Avr. Vict. epit. 12, 5 criminationibus. Clavd. Don. Aen. 3, 170 p. 289, 11 reprehensione. *al.*). Sall. Iug. 38, 2 delicta (*cf.* Cvrt. 5, 10, 12 sceleri [6, 10, 28 Lvcan. 4, 252]. Ivv. 8, 266 crimina [Cypr. laps. 25. 26 Cod. Theod. 11, 39, 10 = Iust. 1, 3, 8, 1]). hist. frg. 3, 84 fugam (Sil. 7, 331 ad fraudem -amque f.). Sall. (?) rep. 1, 4, 2 -a civium funera. Hor. epist. 1, 1, 80 -o crescit res fenore (*cf.* Cod. Iust. 9, 34, 1 [*a. 244*] compendium). Ov. fast. 3, 167 -os monitus (*cf.* Tac. ann. 15, 3, 1 praecepto. Ivvenc. 1, 521 iussa. Avg. civ. 12, 6 p. 521, 1 D. suggestione. p. 521, 12 temptatio). Liv. 2, 27, 13 non clamoribus modo apertis, sed . . . -is conloquiis (25, 33, 3. *et saepius.* Amm. 16, 9, 3. 18, 5, 3. 27, 6, 1 -iore [30, 1, 22]. *cf.* Liv. 3, 43, 2 sermonibus [7, 39, 6. 28, 24, 7 Tac. ann. 2, 39, 3]. Ivvenc. 2, 305 loquellis). 22, 23, 4 pacti. *al.* Sen. epist. 95, 25 operis. Cvrt. 4, 3, 10 lapsu (*cf.* Lvcan. 3, 262 cursus). Plin. nat. 8, 147 silens et -a, sed quam significans demonstratio. Stat. Theb. 12, 279 furto. Tac. hist. 3, 54, 2 exploratione (*cf.* Amm. 15, 5, 30 indagine). ann. 4, 10, 2 -o indicio . . . arguens (Amm. 28, 1, 19. *cf.* Cod. Theod. 10, 10, 4 delationibus). 12, 43, 1 questus (14, 60, 5). 12, 46, 3 -a corruptione impellit . . ., ut *eqs.* Apvl. apol. 61 fabricatio. Tert. apol. 27, 4 inspiratione (*cf.* Avg. civ. 5, 7 p. 201, 4 D. instinctu). laps. 16 populatione (*cf.* Amm. 14, 2, 1 latrociniis [*al.*]). Ivvenc. 2, 351 -o reprehendere risu (3, 153). Avg. serm. 362, 25, 27 vita. Greg. M. moral. 7, 53 -is . . . obtutibus. *de insidiis, fraude sim.*: Cic. Verr. II 1, 39 nullae sunt -iores insidiae quam eae, quae latent in simulatione officii aut *eqs.* (Cluent. 178. Catil. 2, 1 ex -is i. in apertum latrocinium. Liv. 40, 8, 2 Tac. hist. 3, 68, 1 ann. 4, 67, 3. *saepe*). Tib. 1, 9, 24 dolos (Amm. 27, 8, 9 -iores. Svlp. Sev. chron. 2, 44, 7). Liv. 3, 18, 6 fraus (3, 25, 4. *al.* Lvcan. 10, 345. *et passim*). *al.* *de voce sim.* (*cf. de colloquiis sim. p. 365, 73 sqq.*): Sil. 13, 283 vox -a subit (Stat. Theb. 5, 490 -ae vulgo increbrescere v. Tac. ann. 3, 11, 2 -ae v. aut suspicacis silentii. Tert. castit. 10 l. 34 tam manifestas quam et -as). Tac. ann. 2, 38, 4 per silentium aut -um murmur (6, 24, 1). 2, 55, 6 rumor. *de flatu*: Plin. nat. 2, 192 condito . . . in venas et cava eius *terrae* -o flatu. Plin. epist. 4, 30, 5 spiritusne aliquis -ior os fontis . . . modo laxat modo includit . . .?

(B) *de affectibus sim.*: *animi vel mentis*: Cic. S. Rosc. 104 -ior atque tectior . . . cupiditas (Novell. Valent. 1, 3, 5. *cf.* Stat. Theb. 11, 300 -a cupido his latet *eqs.* Apvl. met. 9, 24, 1 libidine). Tull. 32 sine -o consilio (har. resp. 55 -iora. *ibid. iterum.* Liv. 23, 39, 7. 44, 15, 3 Pavl. Fest. p. 149 Tac. ann. 15, 65. *al. cf.* Pallad. hist. mon. II 8 p. 353[B] propositum mentis [*gr. p. 41, 18 B.* κεκρυμμένον σκοπόν]). Verr. II 5, 182 tacitae . . . et -ae inimicitiae (*cf.* Tac. ann. 13, 19, 2 offensionibus [Avg. catech. rud. 11, 6 tacita et -a o.]). Mur. 47 odia (fam. 1, 9, 5 aut -a . . . aut obscura. Qvint. decl. 338 p. 333, 11 -a aut dissimulata. Tac. ann. 1, 33, 1 Clavd. 3, 257). Flacc. 87 iracundiae -ae, blanditiae apertae (*cf.* Cod. Theod. 16, 6, 2, 1 -o . . . furore). Mil. 12 adsensionibus . . . nec tacitis nec -is. Phil. 7, 21 voluntas iudiciumque (ad Brut. 1, 1, 1 Qvint. decl. 272 p. 116, 8 Amm. 26, 20, 2. Avg. civ. 4, 31 p. 187, 9 D. dei). Lvcr. 6, 382 mentis (*cf.* Min. Fel. 10, 5 cogitationes [Svlp. Sev. dial. 1, 20, 6]. Avg. civ. 1, 28 p. 45, 6 D. iudicium [3, 1 p. 98, 10 -issimo. *al. v. etiam l. 27*]. 12, 26 p. 552, 3 de secreto et -o . . . arbitrio). Verg. Aen. 1, 688 -um inspires ignem (Gloss. IV 131, 21 absconsum amorem *et* 455, 49 latentem amorem. *cf.* Stat. Ach. 1, 888 calore. 2, 29 -us sub corde renascitur ardor. Qvint. decl. 279 p. 138, 24 -os atque inenarrabiles aestus). Lydia 62 amoris (Prop. 2, 33, 7 Ov. fast. 2, 81 Stat. Theb. 1, 574 Ach. 1, 857. Porph. Hor. carm. 3, 19, 28 ['lentus . . . amor'] quasi latens et -us). Prop. 1, 18, 3 dolores (*cf. l. 44*). Sen. contr. 1 praef. 15 *ingenii lassitudo* -ior. Sen. dial. 10, 4, 4 sollicitudinum. Cvrt. 4, 12, 14 metu (*cf.* Tac. ann. 2, 41, 3 formido. 15, 52, 2 timore). Sil. 10, 607 -o perfundit pectora motu (Gell. 14, 3, 1 tacitos et -os). 11, 590 astu (*cf.* Qvint. inst. 2, 5, 4 quam -a calliditas). Stat. Theb. 9, 179 luctu. Tac. hist. 2, 78, 3 spes -as. 3, 65, 1 suspicionibus (Cael. Avr. acut. 3, 4, 45). *al.* *corporis*: Hor. epist. 1, 16, 22 -am febrem . . . dissimules. Ov. met. 2, 806 dolore . . . -o mordetur (Scrib. Larg. 101 Ser. Samm. 970 Prvd. perist. 5, 424. *cf. l. 37*). Plin. nat. 25, 88 rheumatismos. 30, 64 morbi (Ser. Samm. 695). 31, 127 fluctione -a laborantibus. Sil. 6, 170 -o riguerunt frigore membra. Consvlt. Zacch. 1, 13 p. 16, 21 ferro pernicies -a resecatur. Cael. Avr. chron. 3, 2, 19 -a . . . solutio *stomachi*, quam Graeci adelon appellant. Sidon. epist. 7, 6, 7 valetudinem (*opp.* apertam . . . medicinam).

(II) *speciatim de sacrificiis, mysteriis sim.*: Cic. Verr. II 5, 187 -issimis caerimoniis (Apvl. Socr. 14 promptis vel -is . . . hostiis vel c. vel ritibus). Cluent. 194 nocturna sacrificia, quae putat -iora esse, . . . cognovimus (har. resp. 37. *ibid. iterum.* Liv. 1, 31, 8). har. resp. 37 *sacra* (57 abditos ac penetrales focos, -a et . . . non invisa solum, sed etiam inaudita s. Tib. 1, 7, 48. Liv. 10, 41, 3 in oculis erat . . . -i apparatus s. 39, 8, 4 -orum et nocturnorum . . . s. [Min. Fel. 9, 4]). Liv. 39, 13, 5 initia. Hil. in Matth. 33, 6 mysterium (Qverol. p. 31, 23 R. Hier. tract. in psalm. 9 p. 28, 17 [*cf. Vulg. Eph. 3, 5* non est agnitum]. *al.*). Macr. Sat. 1, 12, 21 ex . . . ritu -iore sacrorum (*cf. l. 54*).

β *transfertur ad alia*: (I) *ad agentes* (*tropice l. 77. v. etiam p. 367, 58 nec non p. 369, 10*): *de* nuntiis: Bell. Alex. 23, 1 per -os n. (Liv. 26, 38, 6. 27, 1, 6 Tac. hist. 2, 81, 1. 5, 24, 1 Amm. 14, 10, 7). Liv. 26, 40, 7 -os n. misit (33, 14, 10. *cf.* Greg. Tvr. Franc. 7, 38 p. 318, 2 dirigunt). 43, 10, 2 veniebant. Tac. hist. 2, 98, 1 (*nisi ad p. 367, 5, ut* 4, 15, 1. *al.*). *alia*: Ivv. 11, 58 si laudem siliquas -us ganeo, pultes coram aliis *eqs.* Sil. 5, 1 ceperat . . . -o milite colles. Tac. hist. 4, 56, 2 inter ambiguos milites et -os hostes (Tert. apol. 37, 9 Greg. M. dial. 4, 49 p. 309, 12 M. *cf.* Svet. Aug. 15 ut -i adversarii . . . detegerentur). Tert. apol. 37, 4 hostes exsertos, non tantum vindices -os agere. Avg. civ. 14, 3 p. 8, 14 D. peccatorum suasor et instigator -us. epist. 89, 5 ab -o adultero . . . a manifesto casto. Marcell. chron. II p. 85, 453, 3 -us Arrianae fidei presbyter. Sacr. Greg. 201, 8 supplicum -orum cognitor. Boeth. cons. 4, 3, 19 W. insidiator -us. *tropice de tempore labente*: Hor. carm. 1, 12, 45 crescit -o velut arbor aevo fama Marcelli (Porph.: -e procedens intellegendum. Rvfin. apol. adv. Hier. 1, 42 -o ae. in perfectam adolescit *parvulus* aetatem).

(II) *ad res ad actum -um pertinentes*: Cic. Phil. 5, 17 nullis telis . . . stipatos fuisse, . . . nec multis et -is (Cvrt. 6, 5, 17. *cf.* Ov. met. 12, 596 sagitta [Sil. 11, 423]. Prvd. psych. 672 excipit -um . . . mucronem. Val. Cem. hom. 13, 6 p. 734[A] -is cordis iaculis). Prop.

[Johann-Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 16, 44 -is vota tuli manibus (RVFIN. Orig. in num. 19, 1 p. 179, 5 [*ad exod. 17, 16*] 'm. -a' id est invisibili. HIL. AREL. vita Honorat. 15 l. 2). CVRT. 6, 5, 15 -i ramorum velut laquei ... iter cludunt (*v. app. crit.*). IVV. 13, 195 -um quatiente animo tortore flagellum. *de litteris sim.*: LIV. 42, 24, 3 -is cum mandatis (TAC. ann. 2, 43, 4 IVST. 31, 1, 7. 34, 1, 4 legatis -a [legato -e *C*] m. data sunt). TAC. hist. 2, 23, 5 modo palam turbidis vocibus, modo -is ... litteris (ann. 11, 20, 3 EVTR. 9, 13, 1 AMM. 14, 9, 1). ann. 1, 74, 2 libellis. ITALA iud. 3, 19 (Aug. quaest. hept. 7, 20) verbum -um mihi est ad te (*gr.* λόγος ... κρύφιος, *Vulg.* secretum). *ad a pertinere possunt*: SEN. Herc. O. 1250 (*loq. Hercules*) quid me vulnere -o petis? (MIN. FEL. 9, 5 caecis -isque). *singulariter*: TAC. hist. 1, 85, 1 militibus ... sparsis per domos -o habitu (*i. vestitu suo mutato*). PLIN. paneg. 51, 3 delubra -a celeritate properantur.

2 *praevalente notione alterutra* (*ambigua dedimus sub 1*): **a** *respicitur imprimis status reconditus, abditus*: *α rerum* (*cf. p. 364, 42. 366, 81*): Ⓘ *generatim*: CIC. Phil. 5, 18 quo ... scuta -a esse vellet. PVBLIL. P 7 divitias (*cf.* IVV. 8, 107 spolia. TAC. ann. 16, 1, 2 [*de opibus*] quae ... -a [-tata *Nipperdey*] *sc. fuisse.* ITALA Is. 45, 3 [Tert. adv. Marc. 5, 14 p. 625, 12] dabo ... thesauros -os, invisibiles aperiam [*gr.* σκοτεινοὺς ἀποκρύφους, ἀοράτους, *Vulg.* th. absconditos et arcana secretorum]. TERT. adv. Marc. 5, 6 p. 588, 10. *al.*). HOR. epist. 1, 7, 74 -um ... decurrere piscis ad hamum. LIV. 22, 48, 1 gladios -os sub loricis habentes (TAC. ann. 16, 27, 1. *cf.* STAT. Theb. 7, 49 -is ... ensibus astant). 44, 33, 2 -os latices *montium* (*opp.* apertos ... rivos. LVCAN. 4, 293 l. abstrusaque flumina. *cf.* CVRT. 4, 16, 14 quidquid -i humoris usquam manaret). SEN. nat. 2, 52, 1 per foramina -a transcurrit *ignis* (4, 9 -a et oculos effugientia. 6, 23, 4 AMM. 15, 2, 4). CALP. ecl. 5, 75 tacitum ne pusula virus texerit -o sub vulnere (CYPR. zel. 9 abstrusa et -a). PLIN. nat. 11, 263 elephanto -i *testes* (*cf.* 26, 6 in -issimis corporum partibus. HIPPOCR. aer. 24 p. 47, 26 homines corpulentes et -is articulis [*gr.* ἄναρθροι]). 18, 339. 37, 28 STAT. Ach. 1, 725. VLP. dig. 11, 1, 11, 8 -ae tabulae et remotae postea prolatae sunt (29, 3, 10, 2 subpressae vel -ae [*antea*: apertae, patefactae]). GELL. 9, 7, 1 pars *foliorum olearum* ... inferior atque -ior. TERT. cult. fem. 1, 2 l. 4 CYPR. Demetr. 12 CAPITOL. Pius 6, 4. AVSON. 369, 8 p. 96 P. creditur *sol* -os ... satus ... formare. AMM. 29, 2, 2 ferarum -a vestigia. *al.* *fere i. q. obtectus*: LVCAN. 4, 92 (*de inundatione*) tectarum errore viarum fallitur -is sparsus populator in agris. CYPR. GALL. num. 164 lavantur indumenta, ne quando -um (-tim *Pitra*) maculent contagia corpus. *de sapore sim.*: VERG. georg. 3, 397 salis -um ... in lacte saporem (SERV.: id est vix intellegibilem, non statim apparentem). CYPR. ad Donat. 11 (*in imag.*) virus (AVG. civ. 21, 6 p. 499, 17 D. *cf.* PRISC. periheg. 1063 veneni). *de notis secretis sim.* (*aliter infra l. 77*): OV. epist. 16, 86 eximui, ne vir meus illa *signa tecta* videret, non satis -is erubuique n. (ars 3, 630 feret -as pura tabella n. MIN. FEL. 9, 2 -is se n. et insignibus noscunt *Christiani*). GELL. 17, 9, 5 de -a litterarum significatione in epistularum C. Caesaris scriptura. *translate*: QVINT. inst. 7, 1, 40 quo modo inveniemus ... illas -iores quaestiones? TAC. ann. 13, 51, 1 edixit princeps, ut leges ... -ae (*fere i. q. occultatae*) ad id tempus proscriberentur. Ⓘ *speciatim de signis sim.* (*cf. praeterea e. g. p. 368, 26*): HOR. carm. 3, 29, 17 iam clarus -um ... ostendit *Cepheus* ignem. OV. trist. 4, 10, 108 quot inter -um stellae conspicuumque polum. SEN. dial. 6, 18, 2 modo -am, modo toto ore terris inminentem *lunam* (PLIN. nat. 2, 58). PLIN. nat. 2, 178 prima vigilia -us, secunda se ostendit *septentrio* (*antea*: absconditur).

β animantium (*cf. p. 366, 63*): TIB. 1, 5, 65 ad -os furtim deducet *te* amicos. OV. Pont. 1, 1, 65 -a vitiata teredine navis. LIV. 35, 29, 3 priusquam -um hostem viderent (GRATT. 236 CVRT. 3, 4, 13 LVCAN. 4, 731). PLIN. nat. 9, 25 inclamatus ..., quamvis -us atque abditus, ex imo advolabat *delphinus*. SIL. 10, 77 canis -os agitat ... apros. STAT. Ach. 1, 364 -um Aeaciden (*sc. sub specie mulieris, cf. p. 368, 28*). APVL. met. 6, 8, 2 -am demonstrare ... fugitivam ... filiam. LACT. mort. pers. 14, 2 -is ministris palatio subiecit incendium. VVLG. Ioh. 19, 38 -us ... propter metum (*gr.* κεκρυμμένος).

b *respicitur imprimis status non perspicuus, non cognitus*: *α i. q. obscurus*: CIC. S. Rosc. 3 si quid liberius dixero, ... -um esse ... poterit (*antea*: dictum obscurum). Cluent. 157 'convenerit' ... incertum et infinitum est; 'consenserit' — hoc vero cum infinitum, tum obscurum et -um. fam. 11, 21, 5 si quid erit -ius et ... 'reconditum' (*compar. etiam*: 11, 27, 6 praeter haec, ... quae testata sunt et inlustria, habeo multa -iora, quae vix verbis exsequi possum. VARRO ling. 7, 34 addi oportet *glossemata* in his, quae -iora). VITR. 5 praef. 2 -as nominationes (*antea*: vocabula ... obiciunt sensibus obscuritatem). TAC. ann. 2, 30, 2 libello ... nominibus Caesarum ... additas atrocis vel -as notas (*aliter supra l. 45*). TERT. adv. Val. 3 p. 180, 4 a domestico principatu ad incognitum transmovere, a manifesto ad -um retorquere. PORPH. Hor. carm. 1, 12, 40/52 quasi -us sensus; hoc autem dicit: *eqs.* VVLG. Tob. 12, 11 manifesto ... veritatem et non abscondam a vobis -um sermonem (RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 161, 19 vix ... aliquis prophetarum parum quid -i s. aperuit). AVG. civ. 13, 23 p. 589, 15 D. de morte ... nihil dixisse ..., quia -am esse voluit. *β i. q. ignotus*: CIC. fin. 1, 50 quamvis occulte fecerit, numquam tamen id confidet fore semper -um. 2, 57 -um facinus esse potuerit (*opp.* deprehensus. nat. deor. 3, 74 quod f. -ius? LIV. 42, 40, 9 -a f. indicet. *cf. p. 365, 50*). PLIN. nat. 12, 1 diu fuere -a ... beneficia *naturae*. TAC. ann. 14, 62, 3 -a ... ad praesens ... praemia. TERT. anim. 28, 5 in historiis aliquibus -ioribus. resurr. 22 p. 55, 1 diem ... -um nec ulli ... notum (*cf.* AVG. civ. 18, 53 p. 340, 12 D. de tempore novissimae persecutionis -o [*v. etiam p. 369, 34*]. APRING. in apoc. 21, 19 -um mundi finem. *aliter p. 366, 77*). EVAGR. alterc. p. 48, 3 multa ... -a et inaudita mihi manifestasti. *γ* -um est *i. q. ignotum est* (*cf.* CHAR. gramm. p. 411, 32 B. non est mihi -um, non latet me): Ⓘ *c. enunt. interrog.*: SALL. Iug. 24, 5 utrum ..., nemini -um est. TAC. ann. 4, 31, 2 nec -um est, quando *eqs.* (AVG. catech. rud. 5, 4 -um ... nobis est, q.). 11, 28, 1 nec ... -um, quid ... superesset. HIL. in Matth. 16, 6. AVG. civ. 20, 7 p. 422, 1 D. qui. epist. 140, 78 cum valde obscurum, id est -um erit, an veniat. Ⓘⓘ *c. acc. c. inf.*: TAC. ann. 14, 58, 1 parari necem non perinde -um fuit. HIL. in psalm. 9, 3 (*ter*). Ⓘⓘⓘ de: EPIST. pontif. 1056 Conc.S IV 2 p. 131, 25 dum de ... errore -um adhuc et dubium fuit (*opp.* innotescente ... perfidia).

3 *grammatica et stilistica* (*ad 1 et 2*): **a** *c. additamentis*: *α indicatur, qua re vel ubi aliquid occulatur*: Ⓘ *abl.*: SALL. hist. frg. 3, 98 Eburinis iugis -us. MACER carm. frg. 10 vepre (*v. app. crit.*) -a ruis. PLIN. nat. 10, 108 (*de accipitre*) speculatur -us fronde latro. STAT. Theb. 8, 449 ferrum veste. PRVD. c. Symm. 2, 704 anser, proditor -i tenebrosa nocte pericli. Ⓘⓘ *praep.*: MANIL. 1, 624 axem -um per gyri signa. PAVL. FEST. p. 50 (*de cuniculo*) foramen sub terra -um (APVL. mund. 17 s. terris. *cf.* STAT. Ach. 1, 560 -um falsi s. imagine sexus Aeaciden). PLIN. nat. 11, 233 in alis -as *mammas elephanti* (STAT. silv. 5, 2, 104 tacita ... in umbra. ITALA Eph. 3, 9 [Tert. adv. Marc. 5, 18 p. 638, 8] sacramenti -i [*var. ll.* -tati, absconditi] ... in deo [*gr.* ἀποκεκρυμμένου, *Vulg.* absconditi. Tert. *l. c.* p. 638, 10. 22. p. 639, 9 deo]. CYPR. patient. 23 p. 414, 22 in humilitate ... -us *Christus* [*opp.* in potestate manifestus]). CLAVD. DON. Aen. 6, 235 p. 541, 18 ex undis ... et arborum tenebris satis fuerat -a *spelunca*. Ⓘⓘⓘ ubi: AVG. civ. 4, 33 p. 188, 19 D. sacramentum veteris testamenti, u. -um erat novum.

β indicatur, cui aliquid occulatur: Ⓘ *dat.* (*v. etiam l. 11. 12. 13. 51*): CIC. Phil. 11, 10 -a ... erant vitia non inquirenti. de orat. 1, 244 quid patefecit dicendo, quod fuisset imperitis -ius? fin. 3, 37 scire ... illa, quae -a nobis sunt. Att. 2, 22, 4 cognosci, quae tibi -a esse non poterunt. APVL. apol. 30 (*opp.* magis cognitum). mund. 30 omnibus -a vis nullis oculis obvia. ITALA Eph. 3, 5 (Hil. in psalm. 68, 14. *al.*) sacramentum ... generationibus (*gr.* οὐκ ἐγνωρίσθη, *Vulg.* non est agnitum, *opp.* revelatum). 3, 9 *v. l. 30.* CLAVD. DON. Aen. 5, 735 p. 510, 21 cui *Sibyllae* nihil esse ... -um (10, 175 p. 316, 15 HIER. epist. 1, 3, 3. *al.*). AVG. civ. 4, 33 p. 188, 9 D. pro rerum ordine ac temporum -o nobis, notissimo sibi *deo*. 9, 22 p. 397, 19 signorum nobis -orum. 16, 23 p. 160, 7 et acerrime cernentibus aliquas *stellas* -as esse. 20, 30 p. 485, 1 praenuntiavit futurum, quod gentibus erat -um. *al.* Ⓘⓘ *praep.*: ITALA Luc. 9, 45 (cod. a) ignorabant verbum ... et erat -um ab eis (ab illis cod. e), ne *eqs.* ([eis cod. f, in(ter ips)os b, i. ipsis ff2, *gr.* παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, *aliae vers. et Vulg.* coopertum ab eis *vel* ante illos, velatum ante eos *vel* ipsos, absconsum ab illis]. AVG. in psalm. 138, 5 l. 31 ab oculis. PASS. Paul. frg. 3 ab hoc mundo). Hebr. 4, 13 (Mutian. Chrysost. hom. 7, 1 p. 283/4) non est aliqua creatura -a in conspectu eius *dei* (*gr.* ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, *Vulg.* invisibilis in c. e. [*opp.* aperta sunt oculis eius]).

b *praedicative*: *α pertinet ad obi.* (*nisi hic illic attributive intellegas, ut e. g. l. 67*): PLAVT. Aul. 131 neque -um (-tatum *D*) id haberi (SALL. Catil. 23, 4. VITR. 3 praef. 1 sensus [*opp.* patentes. QVINT. inst. 8, 2, 20]. QVINT. inst. 7, 1, 30 aurum -um habuisse. FRONTIN. strat. 2, 5, 1 ubi -os milites habebat. *al.*). VAL. MAX. 5, 9, 4 gladium, quem -um secum adtulerat. SEN. dial. 5, 13, 1 -am secretamque teneamus *iram* (CYPR. epist. 11, 7 nec ... epistulam teneatis -am, sed legendam ... suggeratis. *cf.* AVG. gen. ad litt. 2, 15 p. 56, 14 continebat -um). PLIN. nat. 18, 56 spicam incipiunt *frumenta* concipere ... -am (SIL. 3, 381 venerem -am ... concipit). TAC. hist. 2, 24, 2 ferocissimos auxiliarium imminentibus viae lucis -os componit. HIER. in psalm. 134 p. 92, 6 -um facit. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 159, 13 ut nihil ... lector amplius putaret -um. COD. Iust. 7, 62, 6, 2 quam *veritatem* existimabat -am. *pro adv.*: LIV. 23, 7, 7 haec, nec enim -a (*var. l.* -e) agebantur, cum relata ... essent *eqs.* *β pertinet ad subi.* (-um esse *v. sub 1 et 2*; -um fieri: ITALA deut. 15, 9 [Aug. quaest. hept. 5, 21] ne fiat verbum -um in corde tuo [*gr.* ῥῆμα κρυπτόν, *Vulg.* ne ... subrepat tibi impia cogitatio]. VVLG. Marc. 4, 22): SALL. Iug. 61, 4 uti ... -us veniat (AVG. civ. 20, 24 p. 469, 22 D. p. 469, 24 *opp.* manifestus veniet). AETNA 126 -a fluunt *flumina* tectis adoperta cavernis. CARM. de bell. Aeg. 55 -a videbat Atropos (*cf.* VAL. FL. 7, 193 -a Venus prospexerat arces. TAC. ann. 13, 25, 4 -us et plerumque coram prospectans). LIV. 2, 11, 7 considere (27, 15, 13. 31, 26, 2 CVRT. 7, 7, 31 FRONTIN. strat. 2, 5, 8. *cf.* LIV. 9, 25, 7 -i ... insiderent [9, 31, 8]). 4, 32, 9 iubet *legatum* -um ... iugum capere. 7, 34, 7 vadit -us per saltum (*cf.* CVRT. 6, 8, 18 evaderet). 9, 23, 6 substitit (22, 12, 7). 25, 28, 6 quae

[Johann-Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . inter se fremere -i soliti erant. 29, 34, 9 -us processit. SEN. Phaedr. 151 latere . . . -um. CVRT. 8, 13, 15 enaverant. PLIN. nat. 9, 145 adnatans. 21, 104 nascitur non evidens, sed intus -us. STAT. Theb. 9, 363 mergitur . . . penitusque -a sub undis . . . miseri . . . funera nati vestigat *Ismenis*. silv. 2, 2, 101 noctis . . . -a sub umbra palmite maturo rorantia lumina tersit Nereis. TAC. hist. 4, 23, 3 ut . . . -i muros subruerent. ann. 3, 29, 2. 4, 12, 1 laetabantur. 4, 40, 5. 14, 32, 2. MIN. FEL. 17, 8 CYPR. idol. 12 PRVD. cath. 2, 24 c. Symm. 2, 860. GREG. M. moral. 16, 33 in sua celsitudine manet -us deus.

B *audacius de eis, qui occulunt*: **1** *de hominibus* (*transit ad p. 366, 63*): **a** *de indole sim. fere i. q. non sincerus, non apertus, falsus sim.*: **α** *nude*: CIC. fin. 2, 54 qui -us et tectus dicitur, tantum abest, ut se indicet *eqs.* Lael. 99 callidus ille et -us ne se insinuet (*opp.* aperte . . . adulantem). fam. 3, 10, 8 astutum et -um. LIV. 25, 16, 4 ab -is cavendum hominibus consultisque (PHYSIOGN. 101 p. 125, 3 εἴρωνας Graeci dicunt -os aliquanto et obscurae mentis h.). TAC. hist. 2, 38, 1 Cn. Pompeius -ior, non melior. ann. 14, 22, 1 quanto . . . metu -ior, tanto plus famae adeptus *Rubellius Plautus*. AVR. VICT. Caes. 2, 1 subdolus et -ior *Tiberius Nero*. AMM. 26, 6, 1 -us erat *Procopius* et taciturnus. *inde*: TAC. ann. 4, 52, 3 raram -i pectoris vocem. IVVENC. 1, 579 -i . . . scrutator . . . cordis. **β** *c. additamentis explic.*: TAC. ann. 4, 7, 1 ultor . . . non -us odii (*c. gen. etiam*: 6, 36, 2 -os consilii). 4, 67, 3 quanto intentus . . . publicas ad curas, tanto -ior . . . in luxus et malum otium resolutus. **b** *loco adv.*: TAC. ann. 16, 5, 2 inerat metus . . . multis palam et pluribus -is.

2 *de rebus*: MORET. 70 -ae committere semina terrae. TIB. 2, 6, 46 furtim . . . tabellas -o portans . . . sinu (TAC. hist. 2, 92, 3 abditis pecuniis per -os . . . s.). LIV. 39, 16, 11 ex -is ea *scelera* tenebris in lucem extraxerunt (CARM. de resurr. 93 AMM. 16, 12, 59). SIL. 15, 488 -is Poenus . . . abditur umbris. STAT. Theb. 5, 251 -a speculamur nube latentes. *singulariter de tempore*: TAC. ann. 6, 51, 3 morum . . . tempora illi *Tiberio* diversa: egregium vita famaque, quoad privatus . . . fuit; -um ac subdolum fingendis virtutibus.

II *neutr. pro subst.* (*masc. v. p. 370, 50*): **A** *sing.*: **1** *absolute*: **a** *cum praep.* (*usus localis ab adverb. vix discerni potest*): **α** in *c. abl.* (GLOSS. III 408, 72 in -o; ἐν τῷ κρυπτῷ. secreto in -o *l. 43*, intus in -o [*vel* in -o i.] *l. 45. p. 370, 3. syn. et opp. dedimus infra suo loco*): ① *usu vario* (*exempla dedimus inde a* LIV. *selecta*): PLAVT. Capt. 80 quasi . . . cocleae in -o latent (83. 165 CIC. Rab. perd. 21. orat. 237 verum. ac. 1, 45 omnia. TERT. apol. 2, 14. *v. etiam p. 370, 12 et cf.* FVLG. RVSP. serm. 6, 2 in -o absconditus). Trin. 664 iacebis. 712 agere (CAES. Gall. 1, 31, 1 secreto in -o [*sunt qui alterutrum deleant*]. AVG. civ. 6, 7 p. 260, 16 D. *cf.* SACR. Leon. 530 gerere). ENN. ann. 182 ⟨i⟩ntus in -o mussabant. CATO orig. 36 vitiaverat. S. C. de Bacch. (CIL I² 581) 15 fecise (Ps. AMBR. paenit. 1 VVLG. psalm. 135, 15. Ioh. 7, 4 [*gr.* ἐν κρυπτῷ]. *al.* in -o fieri: CAES. civ. 1, 41, 5 TERT. apol. 9, 1 *opp.* in aperto virg. vel. 13, 3 VVLG. Eph. 5, 12 [*gr.* κρυφῇ]. AVG. civ. 14, 13 p. 34, 7. D. *opp.* in manifesto). CIC. Cluent. 78 qui . . . propter in -o stetissent. CAES. Gall. 1, 32, 4 queri. 2, 18, 3 intra . . . silvas . . . in -o sese continebant. 6, 35, 10 relinquunt (PANEG. 12, 22, 5). 7, 27, 2 legionibus . . . intra vineas in -o expeditis. 7, 35, 2 restitit. BELL. Afr. 50, 2 equites . . . conlocaverat (FRONTIN. strat. 1, 6, 2. *cf.* LIV. 27, 26, 5 locata). SALL. Iug. 85, 23 mala . . . in -o patitur. AETNA 206 tremit. LIV. 23, 35, 13 in -o . . . habebat castra (TERT. adv. Marc. 3, 8 p. 389, 9 RVFIN. Orig. in num. 12, 1 p. 96, 5. AVG. serm. 160, 6 *opp.* in fronte. PHOEBAD. c. Arian. 9 l. 4 D. [*antea*: pro certo, in incertum. *al. cf. p. 370, 9*). 25, 23, 15 scalis in -o comparatis (*cf.* FRONTIN. [?] strat. 4, 7, 19 in -o paratis navibus). 26, 35, 7 haec non in -o, sed propalam in foro atque oculis . . . consulum . . . fremebant. 34, 61, 7 conloqui (*v. app. crit.; cf.* ITALA Is. 48, 16 [Alterc. Heracl. p. 135, 12] locutus [*gr.* ἐν κρυφῇ, *Vulg.* in abscondito. VVLG. Ioh. 18, 20 *gr.* ἐν κρυπτῷ. AVG. in euang. Ioh. 37, 1 *opp.* in aperto]. AVG. in euang. Ioh. 113, 3 [*ter*] dicebatur [*opp.* palam, *antea*: occulte]). SEN. clem. 1, 3, 5 maneat (*cf.* TERT. apol. 9, 3 perseveratur). nat. 1 praef. 7 servat. PLIN. nat. 10, 102 furtim et in -o incubans. FRONTIN. strat. 3, 10, 9 tenuerat (TAC. ann. 3, 18, 4). TERT. apol. 4, 2 admittere (*opp.* palam *ut* CLAVD. DON. Aen. 1, 350 p. 74, 8. *al.*). castit. 3 l. 4 velit (*opp.* in manifesto). ITALA Luc. 11, 33 (cod. a *al.*) nemo lucernam accensam in -o ponit (*gr.* εἰς κρυπτήν, *Vulg.* in abscondito. AMBROSIAST. in II Cor. 4, 7 *syn.* absconditur). PSALT. Rom. 9, 30 insidiatur (*gr.* ἐν ἀποκρύφῳ, *Vulg.* in abscondito). *al.* in -o esse (*v. et p. 370, 10*): SALL. (?) rep. 2, 11, 3 in -o sibi quisque alterius potentia carior erit. LIV. 21, 22, 9 fata in -o esse. SEN. nat. 3, 14, 3 in -o vis (*Gercke post alios*, via *trad.*) *maris* est. 3, 19, 4 in -o cursus est. 3, 29, 3. TAC. hist. 4, 4, 2 invidia in -o, adulatio in aperto erant. ann. 2, 77, 3 est tibi . . . Caesaris favor, sed in -o. VLP. dig. 14, 4, 7 pr. imminere vel in -o esse. 18, 6, 4 pr. *al.* TERT. adv. Marc. 4, 33 p. 531, 25 colligere, cur . . . deus Marcionis fuerit in -o. *al.* ITALA Rom. 2, 29 (Orig. in Matth. ser. 10 p. 21, 9) qui in -o Iudaeus est (*sine verbo* Tert. adv. Marc. 5, 13 p. 620, 25. *al.*; *opp.* qui in manifesto Iudaeus; *gr.* ἐν τῷ κρυπτῷ, *Vulg.* in abscondito). IVST. 3, 3, 4 (*opp.* publice). MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 14 p. 26, 13 W. in -o est *fetus ante partum*. CLAVD. DON. Aen. 3, 705 p. 351, 10 dum in -o sunt *saxa* et non eminent, non videntur. *al.* AVG. bapt. 5, 27, 28 intrinsecus et in -o intus sunt. *al.* *sine verbo* (*v. et p. 369, 81*): TAC. ann. 1, 49, 1 sanguis palam, causa in -o. TERT. virg. vel. 11, 7 alia in -o mater . . . et alius in latenti pater. CYPR. ad Donat. 9 p. 11, 5 in publico accusatores, in -o rei. MAR. VICTORIN. adv. Arium 1, 12 in -o omnia. 1, 13 una *potentia Christi* in manifesto, . . . alia in -o.

② *in locut.* in -o est (habetur *sim.*) *c. enunt. vel acc. c. inf.*: LAMPR. Alex. 43, 4 cur id non fecerit, in -o habetur. CLAVD. DON. Aen. 4, 290 p. 392, 11 non . . . in -o esse iam poterat, Aenean . . . voluisse *eqs.* (IOH. MAXENT. Conc.^S IV 2 p. 31, 35 n. in -o est, qui *eqs.*). COD. Teod. 11, 16, 18 ne in -o lateat, quae sit *eqs.*

β in *c. acc.*: CAES. Gall. 7, 30, 1 neque ⟨se⟩ in -um abdiderat. AVG. civ. 18, 32 p. 302, 1 D. non in -um, sed in manifestum . . . verba mittentur (*antea*: 'in lucem . . . ibunt').

γ ex: PLAVT. Vid. frg. 20 hinc ex -o sermonem *lenonis* . . . sublegam (*cf.* PACVV. trag. 185 ex -o clepsit). TER. Eun. 787 ut tu illos procul hinc ex -o caederes. CIC. Cluent. 47. div. 1, 99 auditas esse voces (*cf.* 1, 101 veridicae voces ex -o missae). off. 1, 109 nihil ex -o, nihil de insidiis agendum. CAES. Gall. 6, 34, 6 insidiandi (*cf.* PHYSIOGN. 41 p. 59, 2 insidias tendere [*gr. p. 344, 1* κακόν τι λαθραῖον ἀρτύουσιν]). SALL. Iug. 59, 2. hist. frg. 3, 98 abdita a dominis aut ipsos trahebant ex -o. LIV. 1, 37, 1 additur dolus. 24, 34, 9 petebant hostem 25, 16, 2 adlapsi (*angues ut* VAL. MAX. 1, 6, 8 prolapsae). 25, 39, 6 equitibus ex -o procurrentibus (*cf.* AVG. c. Faust. 12, 27 ex aperto sive ex -o occurrit *Christus*). 28, 33, 3 impetum . . . facere (SEN. dial. 5, 1, 1 *opp.* palam aperteque). 29, 33, 2 adgressurus (FRONTIN. strat. 2, 5, 32). 38, 21, 8 vulnerantur. 45, 31, 7 favisse regi. MANIL. 2, 825. PHAEDR. 2, 1, 4 salutat . . . ex -o sonus. SEN. dial. 4, 10, 8 benef. 4, 6, 6. nat. 6, 7, 2 capita fluminum subitos (*v. app. crit.*) et ex -o amnes vomentia. epist. 90, 42 surgentia. PLIN. nat. 9, 144 latrocinatur. TAC. hist. 3, 23, 3 velut ex -o iaculantibus. ann. 12, 32, 1. VEG. mil. 3, 9 adtemptant (*opp.* aperto proelio). RVFIN. hist. mon. 31 p. 457^C per fenestram . . . ex -o respiciens videbat *eqs.* PHYSIOGN. 36 p. 53, 4 insidiosos atque ex -o nocentes *homines*. GREG. M. dial. 3, 17 p. 182, 13 animae *mortuorum* ad carnem ex -o revocantur.

δ per: SEN. benef. 4, 23, 4 obscuro gradu pergunt et p. -um aguntur *stellae* (nat. 2, 6, 5). nat. 7, 13, 1 *stellas* ferri p. -um. SIL. 14, 14. TAC. ann. 4, 42, 2 lacerabatur. 4, 71, 4 cum p. -um subvertisset *Augusta privignos* (*opp.* palam). 5, 4, 3 exercentibus . . . p. -um . . . libidinem ingeniorum (6, 7, 3 delationes exercerent, alii propalam, multi p. -um). CLAVD. 17, 124 p. -um . . . se moenibus infert.

ε *singularia*: TERT. adv. Marc. 4, 19 p. 481, 28 de -o in apertum (AVG. in euang. Ioh. 36, 10 excitavit. serm. coll. Morin p. 11, 14 amamus [*opp.* de aperto]). AVG. serm. 352, 3, 8 ab -o et tenebroso procedere. GREG. TVR. Franc. 5, 49 p. 241, 7 ut ad -um secederem.

b *sine praep.*: LIV. 40, 7, 6 nihil -i esse in intestina discordia potest. TERT. nat. 2, 4, 8 ad diver⟨sita⟩tem -i et manifesti. PRVD. cath. 8, 31 cernit -um (*vix masc.*) deus.

2 *acced. gen.*: AETNA 276 terrae. PRVD. perist. 11, 155 mersa laterosis crypta patet foveis; huius in -um . . . ire. psych. 489 cordis VEREC. in cant. 3, 14 in -o conscientiae.

B *plur.* (*compar.* -iora *l. 62. al. superl.* -issima *l. 61. ambigue: e. g.* CIC. fin. 2, 85 -a omnia [TERT. resurr. 2 p. 26, 7]. AMM. 24, 5, 12 alia . . . -a. GREG. M. moral. 2, 9 -a sua invisibilia. *per abund.*: VITA Caes. Arel. 1, 63 celantur -a): **1** *vi sollemni*: **a** *absolute*: **α** *sine praep.*: ① *pro obi.*: TER. Haut. 575 expromere omnia mea -a . . . audeam. CIC. Verr. II 5, 71 suspicari (*opp.* quae perspicua essent, videre). Cael. 57 credantur. Tusc. 1, 62 investigat. LVCC. Cic. fam. 5, 14, 2 aperta non videbis, qui . . . -issima perspicis (SEN. nat. 3 praef. 1 tam -a [*antea*: secreta]). LIV. 44, 24, 7 -iora quaedam agebantur (*antea*: aperta). CVRT. 4, 6, 6 prodantur (*antea*: arcana). IVV. 9, 101 teges (*96* secretum, *93* celare. AVSON. 416, 12 p. 283 P.). TAC. ann. 2, 20, 1 nihil . . . incognitum: . . . -a noverat. 13, 15, 3 molitur. TERT. nat. 1, 4, 10 -a manifestis adiudicare (*opp.* manifesta de -o praeiudicare. *cf.* apol. 3, 2 -a de manifestis praeiudicare [*opp.* manifesta de -is praedamnare]). anim. 28, 5 explorandis -is (SPART. Hadr. 11, 4). CYPR. epist. 10, 5 arcana perspicit *deus* et intuetur -a. laps. 27 abdita et secreta adque -a considerat *deus*. AMBR. Iob 1, 9, 29 quis . . . potuit vias eius *dei* conprehendere, quis abdite -a (abdita et -a *C*) penetravit? VVLG. II Macc. 12, 41 -a fecerat *deus* manifesta (ORIG. in Matth. ser. 59 p. 134, 32). Ps. AVG. quaest. test. I 125, 12 p. 389, 3 scrutari. serm. ed. Mai 5, 1 perquirere. *ibid.* videt (ORIG. in Matth. ser. 10 p. 21, 16). *al.* *de mysteriis*: TRAG. inc. 71 nocturno aditu -a coluntur silvestribus saepibus densa. ② *usu vario*: SEN. epist. 95, 61 -a probationem exigunt. QVINT. inst. 8, 3, 74 -is aperta demonstret. IVV. 3, 50 aestuat -is animus semperque tacendis. TAC. hist. 1, 24, 2 nota pariter et -a fallebant (SACR. Leon. 951 [= Greg. 4, 5] *syn.* ignota). AVG. catech. rud. 4, 9 -a patuerunt (*opp.* aperta claudantur). PRIMAS. in apoc. p. 827^C certis intus latet *modus reputandi* -is, ut apertis dubitationem auferat (*antea*: certis claret testimoniis foris in promptu positus). *pendet a nominibus*: TERT. anim. 18, 12 Plato . . . : 'facies -orum ea, quae

[Johann-Sz.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

apparent' (*resp. Sext. Empir. adv. math. 7, 374 ὄψις ἐστὶ τῶν ἀδήλων τὰ φαινόμενα*). ieiun. 9 p. 285, 3 -orum compotes *aures*. ITALA Dan. 13, 42 (Nicet. spir. 10) -orum c o g n i t o r *deus* ([*gr. κρυπτῶν, Vulg.* absconditorum, *Cassiod. Didym. in Iudam p. 41, 18* agnitor]. CYPR. epist. 57, 3 scrutator et c. mortal. 17 contemplator et c. *al.*). VVLG. Sirach 42, 19 revelans vestigia -orum. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 209, 23 '-orum et manifestorum' . . . s c i e n t i a m (CASSIOD. Didym. in Iudam p. 41, 18 atque tenebrosorum). AVG. civ. 1, 26 p. 42, 7 D. -orum . . . iudicium. *abl.* -is *quasi pro adv.*: TAC. ann. 2, 88, 1 non fraude neque -is, sed palam . . . ulcisci.

β c u m p r a e p. (*quaedam vergunt in vim adverb., e. g. l. 17. 26*): Ⓘ p e r: SEN. benef. 4, 25, 2 infuso p. -a nutrimento. nat. 6, 18, 3 dividitur. epist. 104, 15 acto p. -a cursu. FRONTIN. strat. 3, 10, 6 disposito p. -a milite. TAC. ann. 2, 13, 1 egressus . . . p. -a et vigilibus ignara. 12, 13, 1 in Gotarzen p. -a et magis fida inclinabat *Izates* (*opp.* societatem . . . palam induerat). CYPR. hab. virg. 20 (= PRISCILL. tract. 7, 115) insidiis p. -a fallentibus. COMM. apol. 316. Ⓘⓘ in *c. a b l.*: SEN. nat. 3 praef. 18 in -is exercitata subtilitas non erit in aperta deterior. epist. 95, 61 pars *rationis* . . . in -is e s t *sc. versatur* (*opp.* impletur manifestis. *aliter* PASS. Macc. 4, 4 esse maxumum . . . in -is pondus argenti [*gr. 4, 4, 3 ἐν τοῖς . . . γαζοφυλακίοις*]). ITALA psalm. 16, 12 (Veron. *al.*) habitans (*gr. ἐν ἀποκρύφοις, Vulg.* in abditis). VVLG. psalm. 9, 29 sedet *peccator* in insidiis . . . in -is. 63, 5 sagittent (*10, 3* in obscuro). I Macc. 2, 41 mortui sunt (*gr. ἐν τοῖς κρύφοις*). SEDVL. epist. 1 p. 6, 10. ORIG. in Matth. ser. 10 p. 21, 6 legem in -is inplent. p. 21, 10. Ⓘⓘⓘ *a l i a*: SEN. nat. 5, 17, 3 lineam *horizonta*, quae inter aperta et -a est. 7, 29, 3 coniectura ire in -a (CYPR. domin. orat. 4 *deum* in abdita quoque et -a penetrare). TERT. praescr. 25 l. 25 d e -is . . . ut de absentibus apud conscientiam non 'haec', sed 'illa' dixisset *apostolus* (VVLG. Iob 28, 18 trahitur . . . de -is. AVG. gen. ad litt. 8, 5 p. 237, 17 dubitare de -is [*opp.* litigare de incertis]).

b *accedit gen.*: *α r e r u m*: Ⓘ *l o c o r u m sim.*: CAES. civ. 3, 105, 5 in -is ac reconditis templi *sc. adytis*. TAC. ann. 1, 61, 1 saltuum. ITALA I Cor. 4, 5 (cod. d *al.*) tenebrarum (*gr. τὰ κρυπτά, Vulg.* abscondita. *inde* TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 592, 11 HIER. in Is. 5, 16). HIL. in Matth. 5, 1 domus (*postea*: clauso mentis . . . secreto). PRISCILL. tract. 11, 14, 5 silvarum (AMM. 29, 6, 16). SERV. auct. Aen. 1, 6 in cavis montium vel -is.

Ⓘⓘ *m e n t i s sim.*: Ⓐ *ap. profanos*: SALL. Iug. 113, 3 -a pectoris patefecisse. Ⓑ *in script. sacra et ap. script. eccles. in loc. q. e.* -a c o r d i s (*cf. l. 81. 83. p. 372, 4*): ITALA psalm. 43, 22 (Gaudent. serm. praef. 35 G. *al. cf.* PS. AVG. spec. 9 p. 354 tit.) novit *deus* -a c. (*gr. τὰ κρύφια τῆς καρδίας, Vulg.* abscondita). VVLG. I Cor. 14, 25 (*gr. τὰ κρυπτά*). *inde* TERT. anim. 15, 4 -a c. t r a d u c e n d o probatur *propheta* (adv. Marc. 5, 8 p. 600, 20). adv. Marc. 5, 15 p. 629, 1 revelet. PELAG. in I Thess. 2, 4 p. 421, 9 rimatur. AVG. serm. coll. Morin p. 591, 21 de -is c. . . . i u d i c a r e (PROSP. in psalm. 118, 39). FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 131, 24. VITAE patr. 5, 15, 73 (*gr. Nau 1912 p. 207 n. 315 τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας, 3, 142* absconsa). VEREC. in cant. 2, 5 manifestavit. *adde*: ITALA psalm. 50, 8 (Veron., Sangerm. *al.* = VVLG.) incerta et -a sapientiae (Sangerm.: cordis) tuae manifestasti mihi (*gr. τὰ ἄδηλα καὶ κρύφια*). HIL. in Matth. 27, 3 cogitationum. AMBR. Nab. 12, 51 mentis (*cf. infra l. 83*). EPIST. pontif. 290 Migne 20, 631^{C} animorum (*gr. τὰ ἐντός*).

Ⓘⓘⓘ *a l i a*: SEN. nat. 2, 59, 2 naturae (PRVD. ham. 262 n. -a latentis). TAC. hist. 1, 10, 3 fati (*cf.* MART. CAP. 2, 190 futuri). ann. 15, 74, 1 coniurationis. VVLG. eccles. 39, 3 proverbiorum. FAVST. REI. spir. 2, 4 p. 141, 1 mysteriorum.

β a n i m a n t i u m (*v. etiam p. 372, 9. 10*): Ⓘ *a p. p r o f a n o s*: STAT. Ach. 1, 498 Parcarum -a recludes. AMM. 21, 13, 4 -a fallacissimae gentis. Ⓘⓘ *i n s c r i p t. s a c r a e t a p. s c r i p t. e c c l e s.*: ITALA psalm. 9, 1 (Sangerm. *al.*, *sim.* PSALT. Rom. = VVLG.) -a f i l i (*gr. τῶν κρυφίων, cod. 109* abditis. AVG. *in l.* l. 12. l. 54 -a f., id est et humilis eius adventus . . . et poena, quae nunc occulte agitur). GAVDENT. serm. 19, 11 G. Samaritanae mulieris -a reserat *Christus* quasi deus humanarum mentium perscrutator. RVFIN. Orig. in num. 14, 2 p. 124, 22 -orum dei agnitionem. VVLG. Iob 20, 26 omnes tenebrae absconditae sunt in -is eius *hypocritae*. AVG. civ. 5, 21 p. 232, 20 D. hominum (epist. 188, 6 in euang. Ioh. 90, 2. FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 132, 4 cognoscere. VITAE patr. Iurens. 1, 11 p. 137, 6. *v. etiam l. 78*).

2 *i n m a l a m p a r t e m*: **a** *ap. p r o f a n o s*: CIC. off. 3, 38 honesta . . . bonis viris, non -a quaeruntur. **b** *i n s c r i p t. s a c r a e t a p. s c r i p t. e c c l e s.* -a *f e r e i. q. d e l i c t a (iuxta pon. p. 372, 12), peccata, dedecora* (-a dedecoris *p. 372, 6*), *crimina* (-a criminum *p. 372, 8*) *sim.* (*ad usus originem cf. e. g. supra l. 42 sqq. et locos ut sunt* ITALA Rom. 2, 16 [cod. d *al.* = VVLG.] iudicabit deus -a hominum [*gr. τὰ κρυπτά. quae explicat* Tert. adv. Marc. 5, 13 p. 619, 21 tam eorum, qui in lege deliquerunt, quam eorum, qui sine lege. *cf.* RVFIN. hist. mon. 1 p. 393^{C} -a cordis . . . iudicabat et si quid forte peccati ab eis in -o fuisset admissum, . . . arguebat]. TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 516, 13 -a cordis et incredulitatis secreta [HIL. in Matth. 24, 7 mentis -a et obscuram voluntatum iniquitatem redarguit]. pudic. 22 p. 272, 11): ITALA psalm. 18, 13 (Gaudent. serm. 19, 11 G. *al.* = PSALT. Rom., HIER. psalt. sec. Hebr., VVLG.) ab -is meis munda me, domine ([*gr. ἐκ τῶν κρυφίων, antea*: delicta, Nicet. vigil. 3 p. 59, 9 *postea*: istis miseriis inquinari]. SACR. Gelas. 3, 1. 3, 58. *al. cf.* 3, 84 -a cordis [*syn.* desideria tenebrosa]. SACR. Leon. 1093 ab -is . . . purificent). II Cor. 4, 2 (Tert. pudic. 15 p. 250, 29 = VVLG.) -a dedecoris (*gr. τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης*, Tert. *postea*: sceleris manifestum [*v. app. crit.*]. *cf.* SIDON. epist. 3, 4, 2 criminum). IREN. 4, 18, 3 (4, 31, 2 H.) -a eius *Cain* arguens (*cf. p. 371, 82. 84 et* GAVDENT. serm. 13, 15 G. -is eius *Iudae* acrius increpare. *de Cain etiam* FILASTR. 131, 4 -a eius). AVSON. 153, 74 p. 10 P. (= PAVL. NOL. carm. 5, 74) purus ab -is. PS. EVSEB. GALLIC. hom. p. 664^{C} delicta et -a.

adv. ᵡ**occultē.** PS. ASPER gramm. 54, 20 ab occulto -e. *scribitur in codd.* oculte SEN. epist. 43, 3 STAT. Theb. 11, 565 CAPITOL. Alb. 8, 1 Aur. 20, 2 SIDON. epist. 4, 9, 3, obculte NON. p. 178, 18. *c o m p a r.* -ius *inde a* CIC. (*octies*), SALL. (*semel*), LIV. (*semel*), SEN. epist. (*bis*), QVINT. (*bis*), TAC. (*bis*). *s u p e r l.* -issime *inde a* CIC. (*bis*), CAES. civ. (*semel*), SALL. (*semel*), LIV. (*ter*); *cf.* maxume -e SALL. Iug. 35, 4, parum -e LIV. 25, 4, 5, tam -e AVG. civ. 2, 27 p. 94, 19 D.; quam -issime CIC. Verr. II 4, 25 off. 1, 127 LIV. 21, 27, 3. *de notione et differentia*: CHAR. gramm. p. 480, 31 B. -e et clam: -e latent, clam celant. GLOSS. *κρυφαίως. κρύφα, λάθρα.* *legitur singulis locis ap.* TER., PACVV., ACC. (*v. l. 25*), SISENNAM, *ter ap.* RHET. Her., *saepius inde a* CIC. [*loco manco*: ACC. trag. 461 FEST. p. 157.]

i. q. modo occulto. *syn. ut* clam, latenter, secreto *passim*, in silentio *p. 373, 14; opp. ut* aperte, manifeste, palam, publice *passim*, in promptu *p. 374, 1*, in propatulo *p. 374, 1*. *per abundantiam*: obscure . . . -eque *l. 80*. clam -eque *p. 373, 26. 52*. -e et latenter *l. 58. p. 373, 46*. PS. TERT. haer. 2 p. 218, 16, -e et tenebrose *l. 70*, secrete et -e *p. 373, 32*, -e silentio EPIST. Alex. 354 H.; *cf.* CIC. leg. agr. 2, 41 -e latet (fin. 2, 59 IVST. 18, 3, 9. *v. etiam l. 22*). VVLG. II Macc. 1, 19 -e absconderunt (RVFIN. hist. 3, 6, 2 -ius et diligentius [*gr. ἐπιμελέστερον κρύψαντας*]).

I *u s u s o l l e m n i*: **A** *c. v e r b i s*: **1** *v a r i i s* (*exempla selecta*): TER. Ad. 328 amare occepit aliam . . .; neque id -e f e r t, a lenone ipsus eripuit palam (*transl., aliter p. 373, 61. cf.* CIC. Verr. II 2, 88 auferre [4, 53. AVG. serm. 8, 10, 11 *opp.* palam. *al.*]. 4, 65 deferrent. Flacc. 44 referenda. FEST. p. 285 ⟨al⟩lato [PASS. Petr. Paul. long. 24]). CIC. Verr. II 1, 10 aut -e subripi aut impune eripi (*cf.* IVVENC. 4, 783 rapiens). 4, 23 clam imponenda, -e e x p o r t a n d a (2, 185 -ius. *cf.* AMM. 20, 11, 22 portabat [*antea*: latenter. VVLG. Tob. 2, 4]). leg. agr. 1, 1 -e cuniculis oppugnatur (*cf.* SALL. Catil. 45, 2 obsidunt). de orat. 3, 225 qui s t a r e t -e post ipsum (GELL. 1, 11, 13 -ius. *cf.* IVVENC. 4, 540 solus -e maestus sedit). fin. 2, 53 -e, sine teste, sine ullo conscio fallat. PVBLIL. O 13 peccant (SEN. epist. 43, 3 -ius [GREG. M. in Ezech. 1, 7, 6]. AVG. divers. quaest. 36, 3). LVCR. 1, 314 decrescit (*var. l.* -o. *cf.* BELL. Alex. 48, 3 paulatim . . . et -e . . . minuebant). CAES. civ. 3, 67, 3 quam potuit -issime . . . cohortes . . . eduxit (*cf.* LIV. 10, 14, 14 circumducere. AMM. 29, 1, 7 inductus. AVG. civ. 18, 18 p. 280, 11 D. perductae). SALL. Catil. 17, 5 erant . . . paulo -ius consili . . . participes. Iug. 109, 4 accersitur (*cf.* LIV. 37, 10, 12 remiges . . . Magnesiam -e cogit). or. Phil. 13 disturbantur palam, defenduntur -e. VERG. Aen. 12, 418 hoc *dictamno* . . . amnem inficit, -e medicans. OV. epist. 16 (17), 155 dissimulare potes; lude, sed -e. ars 2, 708 -e spicula tingit Amor. LIV. 9, 2, 1 castra quam potest -issime locat (*cf.* VEG. mil. 3, 6 p. 79, 2 -ius conlocant). 29, 5, 8 mittebantur (PS. TERT. haer. 2 p. 218, 16 -e et latenter. SPART. Did. 7, 8 [-o *Peter*]. LACT. mort. pers. 43, 3 AMM. 18, 3, 3. *al. cf.* AMM. 19, 9, 4 dimisit [VVLG. Matth. 1, 19 *gr. λάθρα*]). 29, 5, 6 adiuvari. PLIN. nat. 35, 97 daret (PASS. Petr. Paul. long. 24 adferri panem . . . et -e [-um *B*] dari [*gr. λάθρα*]. *cf.* IVST. 13, 4, 8 tradi [AMM. 23, 3, 2]). STAT. Theb. 11, 565 erigit -e ferrum. 11, 628 quaerebat. silv. 3, 1, 146 spectare (*cf.* CASSIOD. in psalm. 101, 7 visitando). TAC. hist. 3, 34, 2 a propinquis . . . -e redemptabantur *Cremonenses capti*. PLIN. epist. 9, 33, 10 interfici (*cf.* AMM. 19, 6, 7 obtruncare). GELL. 11, 18, 19 -e tollit aut clam subripit *fur*. AVR. VICT. Caes. 33, 20 abiecit (*cf.* AMM. 20, 4, 10 proiecit. VVLG. act. 16, 37 eiciunt [*gr. λάθρα*]). AMM. 14, 10, 5 -ius distributo auro. HIER. in Ion. 4, 5 p. 1147 -e et tenebrose biberet (*cf.* VEN. FORT. vita Radeg. 15, 35 manducabat). VVLG. Ier. 9, 8 p o n i t . . . insidias (LEX Burg. Rom. 39, 2 terminos). *al.*

2 *d i c e n d i, c o m m u n i c a n d i, p e t e n d i sim.*: **a** *i. q. modo obscuro, non satis perspicuo*: PACVV. trag. 138 praedixit (*cf.* AVG. in psalm. 104, 10 l. 15 licet -ius, tamen . . . p r a e n u n t i a b a n t *prophetae* [*opp.* aperte . . . dicit. PS. AVG. serm. ed. Mai 14, 2]). CIC. nat. deor. 1, 74 d i c i s -e tamquam Heraclitus (HIER. tract. in psalm. I p. 67, 6. *cf.* HIL. in Matth. 32, 3 loquerentur). div. 2, 55 aperte declarari . . . aut ne -e quidem. QVINT. decl. 329 p. 292, 24 tam obscure hoc -eque scripsisse (*opp.* lucidum atque manifestum). AVG. civ. 10, 32 p. 458, 17 D. apertius indicarunt, quae aliquanto -ius . . . sunt significata. **b** *i. q. modo clandestino, non publice et aperte*: RHET. Her. 1, 6, 9 si . . . -e d i c e m u s interiectione verborum (VVLG. gen. 18, 12 risit -e dicens: *eqs. al.* AVG. civ. 2, 27 p. 94, 19 D. PHOEBAD.

[*Johann-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. Arian. 16 l. 26 D. *opp.* cum libertate. *al. cf.* SALL. Iug. 109, 1 pauca coram Aspare locuturum, cetera -e aut nullo aut quam paucissimis praesentibus). 4, 27, 37 admonuisse (MARCELL. chron. II p. 66, 399, 3). CIC. Tusc. 4, 3 (*de Pythagoreis*) praecepta . . . -ius tradere. SEN. nat. 4 praef. 5 non esse -e nec ex dissimulato blandiendum (*syn.* clam, *opp.* ex aperto, palam. *cf.* TAC. Agr. 42, 1 laudare [CLAVD. DON. Aen. 2, 565 p. 227, 18]). epist. 56, 10 petit (*cf.* LAMPR. Alex. 36, 1 postularet [*syn.* secreto, *opp.* publice]. AMM. 16, 5, 5 supplicabat). TAC. ann. 1, 48, 2 recitat *litteras*. SVET. Iul. 56, 6 si qua -ius perferenda erant, per notas scripsit. frg. 107 p. 136, 11 quidquid -e (*sc. notis*) invicem per scripturas significare. ITALA psalm. 100, 5 (Epiphan. in cant. p. 85) obloquentem -e proximo (*gr.* τὸν καταλαλοῦντα λάθρα, PSALT. Rom. detrahentem . . . -e, *Vulg.* d. secreto, *cod. 400* in occulto. *cf.* VVLG. eccles. 10, 11 detrahit [*antea*: in silentio]). IREN. 3, 16, 4 (3, 17, 4 H.) manifestans. CAPITOL. Alb. 8, 1 suggerere (*antea*: publice, *ut* CASSIOD. in psalm. 128, 3 -e . . . suadere). Aur. 20, 2 ostendit. AMM. 25, 8, 12 sententiis -ius sciscitatis (*cf.* EPIPHAN. in euang. 5 p. 5, 28 requirit). 28, 1, 32 docuit (RVFIN. hist. 4, 11, 1 *opp.* publice). CLAVD. DON. Aen. 1, 10 p. 11, 18 reprehendit. *al.* AVG. epist. 157, 22 mussitant. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 40, 1 praedicabant (*opp.* palam ac publice). *sim. al.*

3 *agendi, perficiendi, temptandi sim.*: RHET. Her. 1, 7, 11 insinuatio eiusmodi debet esse, ut -e per dissimulationem eadem . . . omnia conficiamus. 4, 27, 37 fecisse suspicionem (CIC. Verr. II 2, 45. 5, 174 -ius [Deiot. 18 fieri. orat. 38]. Phil. 10, 15 fin. 1, 50 off. 1, 127. LIV. 25, 4, 5 parum -e. 41, 24, 3. PLIN. nat. 36, 6 clam . . . -eque. TERT. anim. 31, 3 fiat. LACT. inst. 6, 20, 10 fit. LEX Sal. Merov. 80 -e sine iudice. *al.*). CIC. Verr. I 15 video, quid agat; neque enim agit -issime (II 2, 81 [*opp.* palam, *ut* 4, 49]. fam. 6, 12, 3 -ius [Att. 11, 24, 2. SCHOL. Cic. Bob. p. 129, 27 *opp.* manifestius. *al.*]. Att. 10, 11, 4 LIV. 44, 27, 13 AVG. in psalm. 9, 1 l. 55 SALV. gub. 7, 78. ORIG. in Matth. ser. 10 p. 18, 12 secrete et -e. *cf.* AMM. 22, 5, 1 agitabat . . . quantum fieri poterat -issime). II 2, 54 rem -e instituunt (*cf.* CAES. Gall. 7, 83, 5 inter se constituunt. SALL. or. Phil. 13 malum publicum -e, auxilia palam instruebantur). Att. 7, 7, 4 molitus erit (CLAVD. DON. Aen. 2, 310 p. 189, 29). 14, 22, 2 comparari (*cf.* SALL. Catil. 52, 35 neque parari neque consuli . . . potest [Iug. 35,4 maxume -e. 40, 2. LIV. 45, 5, 10 IVST. 5, 11, 3. SVLP. SEV. chron. 1, 35, 4 non -e, sed palam]). SALL. Catil. 26, 5 temptaverat (LIV. 27, 15, 11 AMM. 14, 11, 14. *al.*). hist. frg. 4, 59 fabricatae (TAC. ann. 3, 43, 1 APVL. apol. 62). LIV. 8, 3, 2 -e . . . coquebant bellum. VELL. 2, 68, 2 haud -e . . . tumultum movens. VAL. MAX. 8, 10, 1 formabat. TAC. ann. 6, 29, 3 artes -ius exercebat (SVET. Nero 26, 1 sensim . . . et -e. LACT. inst. 2, 16, 1 vel palam vel -e). *al.*

4 *eundi, sequendi, procedendi sim.*: CIC. Catil. 3, 5 pervenerunt (VITA Caes. Arel. 1, 39 -e latenterque. *cf.* CIC. Att. 11, 15, 3 veniendum [COD. Theod. 10, 3, 5]). de orat. 2, 203 serpere (OPTAT. 1, 15 p. 17, 17). Att. 10, 12, 2 παρακλεπτέον . . . et -e in aliquam onerariam corrependum (*cf.* MIN. FEL. 27, 2 inrepentes. QVEROL. p. 4, 9 R. callide et -e obrepens *parasitus*. AMM. 16, 12, 22 humiliter et -e reptantem *peditem*). CAES. civ. 1, 66, 3 proficiscitur. SALL. Catil. 57, 1 perfugeret (*cf.* HIL. coll. antiar. p. 55, 9 clam . . . -eque profugit. VITAE patr. 5, 6, 15 fugiens [*gr. Cot. p.* 706^{C} λάθρα φυγών]). OV. am. 1, 8, 49 (*fere* = met. 10, 519) labitur -e fallitque volubilis aetas (*cf. l. 60*). LIV. 21, 27, 3 quam -issime traiecto amni. 24, 17, 3 subsequi (SVET. Nero 26, 2 procul et -e. *cf.* HIER. epist. 50, 4, 3 videtur . . . -e . . . esse sectator). CVRT. 3, 8, 28 circumire *hostes* (3, 11, 3. *cf.* FRONTIN. strat. 1, 8, 11 redirent. TAC. hist. 3, 70, 4 abiret). PLIN. nat. 10, 202 exsiliunt. PORPH. Hor. carm. 1, 12, 46 -e procedens *aevum* (*cf. l. 54*). AMM. 16, 11, 4 transgressi (*cf.* PALLAD. hist. mon. II 9 p. 355^{D} egrediens [*gr. p. 46, 12 B.* κρυπτῶς.]). 21, 9, 2. ferebatur. 25, 3, 1. 29, 5, 51. *al.* PALLAD. hist. mon. I 11 p. 287^{B} perrexi (*gr. p. 75, 6 B.* λεληθότως). *al.*

5 *sentiendi, exspectandi, affectuum sim.*: SISENNA hist. 25 -e tacitique . . . praestolari (*cf.* SALL. Iug. 91, 3 quam -issime potest . . . opperitur). CIC. p. red. in sen. 12 gemeretis (*cf.* Att. 2, 21, 2 suspirassent). Sest. 14 dissentiunt (*cf.* LIV. 44, 38, 3 senserunt [AMM. 18, 6, 20]). off. 1, 127 ut quam -issime pareant. Att. 1, 13, 4 -e, sed ita, ut perspicuum sit, invidet. 4, 1, 8 irasci (*opp.* aperte). TIB. 3, 12, 6 est . . ., -e cui placuisse velit. OV. trist. 3, 4, 72 amabat (*antea*: latitantis *cf.* SALON. in prov. p. 985^{D} diligere [*opp.* manifeste]). SEN. Tro. 908 lugendus. PORPH. Hor. carm. 1, 13, 6/8 saevientibus. MIN. FEL. 27, 8 odium . . . serunt -e per timorem. CYPR. idol. 7 -e (-o *V*) . . . terrent.

B *c. adi.* (*cf. etiam p. 372, 52*): PS. AVR. VICT. epit. 1, 21 -e invidus, palam factiosus *Augustus*. AVG. civ. 20, 19 p. 452, 18 D. iudiciis dei -e iustis, iuste occultis.

II *praedicative*: **A** *pertinet ad subi.*: CIC. Att. 12, 46, 1 dolor idem manebit, tantum modo -ius (INTERPR. Paul. sent. 5, 7, 10 clam, id est -e). INTERPR. cod. Theod. 4, 8, 9 non -e, sed publice in libertate duraverint. CASSIOD. Didym. Iac. 1, 1 p. 1, 19 -e et spiritaliter sunt Iudaei (PASS. coron. 1 -e christiani erant). **B** *pertinet ad obi.*: SALL. Catil. 26, 4 circum se praesidia . . . -e habebat FRONTIN. strat. 3, 10, 8 -e habita classe). GELL. 18, 10, 8 altius -iusque remota (*opp.* in promptu, in propatulo). CLAVD. DON. Aen. 1, 595 p. 118, 10 -e illic inventam requiem, ubi evidentissimum periculum sperari potuerat. VVLG. I Macc. 10, 79 reliquit . . . equites . . . -e (VITA Melaniae [BHL 5885] 38 p. 22, 3).

adv. **occultō.** [*variat in codd. c.* -e *l. 13. p. 372, 48. 373, 74.* LVCR. 1, 314. *coni.* SPART. Did. 7, 8 *p. 372, 59.*] *i. q. modo occulto, occulte*: AFRAN. com. 295 age curre cursim ad Numisium -o ('falso Afranius' CHAR. gramm. p. 270, 25 B. [*ex Romano*] *locum afferens*). APVL. apol. 60 haudquaquam -o (*post Casaub. alii,* -a *Butler-Owen c. codd.*) res acta est. TERT. adv. Val. 18 p. 197, 13 movebatur. FRG. Vat. 249, 5 utrumque iure compleatur, neque id -o aut per imperitos aut privatim; his enim rebus saepe clandestina fraus *eqs.* EPIST. Alex. l. 74 H. ne -o (*var. ll.* -e, -i, -a, ex -o) hostes . . . insidiarentur. CLAVD. 22, 37 saevire. COD. Theod. 7, 16, 2 ut nullus vel vi vel clam vel aperto vel etiam -o . . . possit imperii regiones inrepere. SIDON. epist. 4, 23, 2 conficeris -o ('*an* -o angore?' *Mohr, sed fort. potius* c. maerore *iungendum*) quod filius publico (-e *C*) maerore conficitur.

deriv.: occultim, 1. occulto.

compos.: inoccultus, peroccultus.

occultābilis, -e. *ab* occultare. *i. quod occultari solet vel debet* (*de pudendis*): OP. imperf. in Matth. 49 p. 909 inferiora . . . sunt venter aut cetera -ia membra.

occultātim *v.* occulto.

occultātio, -ōnis *f. ab* occultare. *legitur inde a* RHET. Her. (*semel*), CIC. (*quinquies*), CAES. (*semel*), *tum ap.* PLIN. nat., QVINT. *al.* [*in codd. variat* -is *c.* occultatoris *p. 375, 14. add. ed. pr.* ORIG. in Matth. ser. 80 p. 112, 5.]

i. q. actus occultandi, abscondendi, celandi, dissimulandi sim., sc. tam aliud vel alium (c. gen. obi. l. 70) quam se ipsum (-o sui *l. 71. ceterum e. g. l. 35. 37 bis*). *plur.*: PLIN. nat. 2, 62 CHALC. comm. 71 AVG. doctr. christ 2, 39, 59 MART. CAP. 8, 883. 8, 887. *quasi pleonastice* -e celare *l. 39.*

I *usu vario*: **A** *proprie*: **1** *generatim*: CIC. nat. deor. 2, 127 aliae *bestiae* fuga se, aliae -e tutantur. PLIN. nat. 1, 10, 35 plumas amittunt *aves* in -e. 7, 148 in spelunca -o. APVL. met. 6, 7, 4 -is illicitae crimen. AVG. divers. quaest. 65 p. 60 -em *Adam* (*antea*: se absconderat). MART. CAP. 9, 899 longae -is. COD. Theod. 5, 17 (15), 2 (= Iust. 11, 64 [63], 2) -e celaverit (10, 20, 9 = Iust. 11, 8, 6). *sub specie quietis et refugii*: CIC. Att. 9, 13, 5 illa ἀλίμενα video tibi non probari . . ., sed habebam in illis et -em (*v. app. crit.*) et ὑπηρεσίαν fidelem. *ibid.* ibi *Brundisii* -o nulla est. **2** *speciatim de stellarum obitu vel obscuratione* (*fere plur.; v. etiam p. 375, 1 bis*): PLIN. nat. 2, 62 luminum -umque ratio. 18, 218 -em potius quam occasum *stellarum* (*antea*: exortu siderum occasuque, occultantur stellae et conspici desinunt). CHALC. comm. 71 ortuum . . . et occasuum . . . hoc est effulsionum et -um.

B *translate et in imagine*: **1** *generatim i. q. dissimulatio*: CIC. fin. 2, 73 *libidinis*. TERT. adv. Val. 10 p. 188, 12 haerere *Sophiam* de ratione casus, curare de -e. AMM. 27, 7, 2 -is spe. LEO M. serm. 92, 2 p. 454^{C} -e arguitur *iniquitas*. SERM. Corp. Vind. 21 p. 333, 2 ut . . . -o ipsa proditio sit. POMER. 2 ind. cap. 7 p. 442^{C} -o dolosa *peccatorum* (*opp.* confessio). GREG. M. moral. 12, 21 p. 996^{C} in secreto iudiciorum dei sub quadam -e servatur (*cf. Iob 14, 17* quasi in sacculo). *pellucet imago*: AVG. in euang. Ioh. 97, 2 l. 24 ipsa . . . -e condiunt quodammodo nefarii doctores sua venena curiosis (*opp.* palam . . . dici). serm. 160, 6 ibi *in testamento veteri* . . . -o est, hic *in testamento novo* revelatio, illud est sub velamine, hoc in facie (*ibid.* -is signum . . .; novum enim testamentum in veteri velabatur, vetus testamentum in novo revelatur. *v. etiam l. 77*). 299, 4 (*de adventu Christi futuro*) contrarium erit -i et . . . taciturnitati (*ibid. iterum, iuxta* manifestationem eius, manifestus veniet). **2** *speciatim*: **a** *in rhet. i. q. praeteritio,* παράλειψις: RHET. Her. 4, 27, 37 -o (*Spalding,* occupatio *trad.*) est, cum dicimus nos praeterire aut non scire aut nolle dicere id, quod nunc maxime dicimus, hoc modo: *eqs.* (*cf.* QVINT. inst. 9, 3, 98). **b** *in log.* (*v. etiam l. 81*): BOETH. elench. soph. 1, 14 p. 1024^{B} -o latendi gratia est, latere autem deceptionis (*gr.* κρύψις). top. Arist. 8 p. 993 sunt . . . quae ad -em certaminis gratia *sumantur in syllogismo*.

II *accedit gen.*: **A** *obi.*: CIC. orat. frg. B 24 (VLP. dig. 42, 4, 6, 4, *ubi explicatur* 'latitare') -o sui. CAES. Gall. 6, 21, 5 rei. TERT. paenit. 10, 7 delicti (*cf.* POMER. 2, 7, 2 criminis). FAVSTIN. trin. 4, 3 p. 69^{A} divinitatis. CLAVD. DON. Aen. 1, 350 p. 76, 19 ('factum . . . celavit') -o facti (*opp.* publicato . . . interitu). RVFIN. Orig. princ. 4, 2, 3 p. 310, 32 ibi (*sc. in verbis Iohannis*) inesse -em . . . sacramentorum (*gr.* ἐπίκρυψιν). AVG. catech. rud. 4, 9 in veteri testamento est -o novi, in novo testamento est manifestatio veteris; secundum illam -em *eqs.* (civ. 16, 26 p. 168, 15 D.). civ. 11, 22 p. 491, 7 utilitatis. pecc. orig. 25, 29 *iustitiae divinae* (*opp.* revelationem). serm. 36, 4, 4 Christi (*opp.* revelatio). de serm. dom. 1, 6, 17 lucernae. BOETH. top. Arist. 8 p. 993^{D} ad -em conclusionis *syllogismi* (*gr.* κρύψιν). GREG. M. moral. 15, 31 cogitationis. 26, 41 suae arrogantiae. **B** *subi.*: AVG. doctr. christ. 2, 39, 59 multa . . . invenimus; sed . . . propter invidorum -es latent. MART. CAP. 8, 883 tam visus eius *Veneris*

[*Johann-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sideris quam -es. 8, 887 -es . . . eorum *siderum* fiunt eqs. Cassiod. Ios. antiq. 5, 11 si capi in eorum -e potuisset *mulier eqs.* (*gr.* ἀποκρύπτουσαν)

occultātius *v.* 1. occulto.

occultātor, -ōris *m.* (*? quasi pro adi. l. 6*). *ab* occultare. *i. qui occultat, in secreto tenet, celator*: **1** *hominum (fere reorum)*: *c. gen.*: Cic. Mil. 50 ille latronum -r et receptor ⌊locus⌋ (*om. T*). Cod. Theod. 7, 18 (= Iust. 12, 45 [46]) rubr. de desertoribus et -bus eorum *sc. desertorum* (7, 18, 11, 2. 7, 18, 13, 1. 7, 18, 14, 2. Novell. Valent. 6 rubr. de tironibus et de -bus d.). 7, 19 rubr. de Saturianis et Subafrensibus et -bus eorum (7, 19, 1 pr. quorum *sc. Saturianorum* -es *eqs.*). *nude*: Cod. Theod. 7, 1, 10, 1 -es perfidos. 10, 12, 1, 1 de -bus et fugitivariis. 12, 1, 162 -es certa feriri poena. Lex Visig. 9, 1, 11 -bus impositum *damnum* (*antea*: in crimine occultati servi). 9, 1, 12 damnum -is (*var. l.* occultationis).
2 *rerum*: Ps. Ascon. Verr. p. 237, 7 furtorum (*c. gen. ut*: Cod. Theod. 10, 11, 1 [= Iust. 10, 13, 1, 1] gestorum. 12, 1, 76 [= Iust. 10, 32, 31] talium . . . rerum. Lex Visig. 6, 1, 4 conscii et -es sceleris. Mart. Brac. form. vit. 4 p. 8, 16 W. -r virtutum, sicut alii vitiorum). Cod. Theod. 8, 5, 58 pr. sollicitatoribus et -bus *furtorum.* Cassian. conl. 8, 1, 1 quanto abstinentia ipsa occultius exercetur . . ., tanto subtilius -em suum temptare non desinit.

occultātum *et* **occultātus** *v.* 1. occulto.

occultim *adv. ab* occultus, *cf.* celatim, furtim. Gloss. I p. 85 n. 116 -m (*trad.* -em): clam. [*e coni.* Cypr. Gall. num. 164 *v. p. 367, 41.*] *i. q. modo occulto, occulte, secrete, clam*: Itala II Macc. 1, 19 (cod. M) acceperunt -m de igne arae et absconderunt in cavo putei (*aliae recc. et Vulg.* occulte, clam, absconse). Cypr. Gall. Ios. 42 exigit absconsos viros . . ., quos . . . -m lignorum (*'an linorum?' Peiper*) texerat antro (*Vulg. 2, 6* operuit . . . eos stipula lini). Sol. 4, 3 -m (-um *A P*) reptat *solifuga serpens.*

1. ˣocculto, -āvī, -ātum, -āre. *intens. ad* occulere. *scribitur in codd.*: ocult- Stat. Theb. 2, 535 *L.* 10, 482 *f.* Lex Sal. Merov. 89. obcult- Conc.^{S} I 5 p. 150, 24. occolt- Psalt. Rom. 34, 8 (cod. 421 *man. sec.*). *?* opscult- CE 45, 2 (= CIL IV 2360), *v. Stowasser, WSt. 25, 1903, 266*; oscult- *i. e. 'auscult-' intellegere maluit Bücheler; at tituli imago* opsult- *exhibet, unde Zangemeister ad* CIL *'*opsultat *i. e. insultat'.* *de formis*: -assis: Plaut. Trin. 627. *perf.* -ēre (-erunt *passim*): Liv. 41, 18, 12. *formae breviores*: -arunt: Pavl. Fest. p. 75 (*sed v. Lindsay ad l.*). Plin. nat. 28, 232. -arat (-erat *saepius*): Cic. Verr. II 2, 91. -asse(n)t (-isset *vel* -issent *non invenimus*): Caes. Gall. 6, 43, 3 Nep. Lys. 2, 3 Plin. epist. 4, 11, 11 Tert. adv. Marc. 4, 25 p. 504, 5 *et* 6 Vvlg. Tob. 2, 5. -asse (-isse *nusquam*): Rhet. Her. 2, 3, 5 Cic. Sest. 50 Lvcr. 2, 634 Caes. Gall. 7, 38, 5 Plin. nat. 21, 56. *al.* *de notione*: Synon. Cic. p. 425, 3 fugitat (flagitat *N*). -at se. potestatem sui non facit. delitescit. latebris continetur. Gloss. κρύπτω. κατακρύπτω. ἀποκρύπτω. -vit: abdidit, abscondit. *legitur inde a* Plavto, Caecil., Ter., Rhet. Her., Cic., Caes. [*in codd. variat vel confunditur c.* occulere *in variis formis passim*, -tus *c.* occultus *v. p. 363, 52, praeterea* -tus *c.* celatus Frontin. strat. 2, 5, 44, occupatus Caes. Gall. 6, 43, 6 Liv. perioch. 49 p. 60, 23, -antis *c.* latitantis Vlp. dig. 42, 4, 7, 9, -andus *c.* occupandus Decl. in Catil. 61, -ando *c.* osculando Tert. orat. 18 (-tum est *falso ut vid. pro* osculatus est Arnob. in psalm. 130 p. 532^{C}), -antur *c.* obscurantur Mart. Cap. 8, 854, -erint *c.* occiderint Cod. Theod. 9, 29 (= Iust. 9, 39) rubr., -etur *c.* ex- *et* conculcetur Plin. nat. 2, 164. *loco corrupto*: Cic. Att. 8, 14, 3. *ex falsa versione*: Mvtian. Chrysost. hom. 8, 2 p. 293/4 videntur . . . -are se ipsos (*opp.* oboedientiam, *gr.* ἀφηνιάζειν, *quod confudisse vid. c.* ἀφανίζειν; *cf. Wilhelmsson, Stud. zu Mutian. 50 et Lundström, Übersetzungstechn. Unters. 69*).]

i. q. occultum facere, reflex. (v. p. 377, 51 et sub II passim) et mediopass. (v. p. 377, 65 et sub II passim) nec non act. pro reflex. (v. p. 377, 77) i. q. occultum fieri vel esse vel manere. *interdum per fraudem, cf.* -are astu *p. 376, 56*, dolo *p. 378, 48*, fraude (fraudibus) *p. 376, 22.* Novell. Maior. 5 pr., mentiendo *p. 378, 49*, *praeterea* -are callide *p. 377, 21*, nequiter Plin. nat. 21, 179, scelerate *p. 376, 22.* *-ant imprimis animantes; res variae e. g. p. 376, 40. 377, 31*, tenebrae *p. 378, 11, per oxymor.* -at lux *p. 378, 13.* ἀπὸ κοινοῦ *-atur* vox *p. 376, 13.* *iuxtaposita notabiliora (v. etiam p. 376, 65)*: *synon.*: abdere *p. 376, 42.* Tac. hist. 1, 88, 2, abscondere *passim*, celare *p. 376, 57. 74. 377, 44.* Cic. off. 3, 38. Ivvent. com. 1 cela, -a, tege, tace. Porph. Hor. carm. 1, 24, 7, contegere *p. 376, 42.* Rvfin. Greg. Naz. orat. 1, 19, 2, deponere Tert. adv. Val. 25 p. 201, 20, operire (tenebris, velamine) *p. 376, 50. al.*, opprimere Cic. S. Rosc. 121 orat. 49, obtegere *p. 378, 52*, obvelare Chromat. in Matth. 5, 4, 2. premere *p. 377, 16*, recondere *p. 378, 74*, seponere Cic. Att. 11, 24, 2, supprimere *p. 376, 84.* tegere *infra passim et* Ivvent. com. 1 *v. l. 71.* *oppos.*: aperire *infra passim et* Qvint. decl. 307 p. 209, 16, demonstrare Avg. serm. 187, 44, detegere *p. 379, 58*, manifestare *passim*, in manifestum producere Iren. 1, 15, 6 (1, 8, 17 H.), ostendere *passim*, praebere inspiciendum *p. 376, 25*, proferre in medium *l. 376, 20*, propalare *p. 377, 74*, revelare *p. 376, 83*, Rvfin. Greg. Naz. orat. 1, 19, 2 Cod. Iust. 9, 41, 8. *per abundantiam plus minus audacem* -tum latere *p. 378, 76*, -are latebrose *p. 379, 64* (*cf.* latebris *p. 378, 32. 72*, in latebra *p. 379, 7*, viis latebrosis *p. 378, 36*, inter latebrosas convalles *p. 379, 36*, adytis latentibus Mart. Cap. 1, 93), in absconditis Vvlg. Ier. 23, 24, in absconso tabernaculi *p. 379, 3*, arcanis secretis *p. 378, 50* (secretis sub antris *p. 379, 45*); *cf. praeterea e. g.* Sil. 9, 99 sepulcro . . . condit membra -ta. Homer. 708 abdiderant -antes sua corpora (Prvd. c. Symm. 1 praef. 52 -bat . . . se . . . abditum [additum *N*] virus). Stat. Theb. 10, 482 -ta . . . delituit virtus. Paneg. 4, 5, 3 -andis, quae . . . latent (*cf.* Amm. 17, 13, 13 latitantes -bantur).

I *nude*: **A** *usu communi*: **1** *act. et pass.* (*nisi quaedam fort. mediopassive intellegas, ut e. g. l. 14. 48. 51. 52*): **a** *corporaliter* (*v. etiam p. 377, 34*): **α** *c. acc. rerum*: Plavt. Curc. 95 tace, -emus lumen et vocem. Most. 288 (*interpol.?*) purpura aetati -anda est (*cf.* Tert. cult. fem. 2, 6 l. 22 senectus cum plus -ari studuerit, plus detinetur). Cic. Sest. 50 corpus paludibus -asse demersum (Liv. 41, 18, 12 Plin. nat. 8, 85 [*var. l. et Mayh.* occulto]. *cf.* Plin. nat. 8, 62 -to eo *capite* [Hil. trin. 6, 7 *opp.* patebit]. Rvfin. hist. 3, 23, 18 dexteram [*gr.* ἀποκρύπτων]). Rab. Post. 45 pecuniam (Tac. hist. 2, 13, 2. *cf.* Liv. 6, 14, 11 thensauros [Rvfin. hist. mon. praef. p. 389/390 *opp.* proferre in medium]. Tac. hist. 2, 29, 1 spolia . . . et aurum, [et] pretia laborum. Pavl. dig. 47, 2, 1, 2 *depositum.* Cod. Theod. 9, 42, 5 scelerate . . . facultates. 16, 5, 34, 1 fraude. *al. sim.*). fin. 5, 46 ut, si quae in membris prava . . . sint, -ent homines (*sim.* Porph. Hor. sat. 1, 2, 83, quod reprehensibile est magnopere -ant. Ivst. 38, 8, 10 quasi astu inspicienda praeberentur, quae omni studio -anda pudibundo viro erant). Caes. Gall. 7, 45, 7 tectis insignibus . . . -tisque signis militaribus (Sall. Iug. 68, 4). 7, 73, 7 pars scrobis ad -andas insidias viminibus . . . integebatur. Val. Max. 2, 6, 2 ad dissimulandum et -andum vulnerum . . . cruorem. Frontin. strat. 2, 5, 27 strictis . . ., quos -erant, gladiis (*cf.* Avson. Mos. 252 -ti . . . ferri *de hamo.* Rvfin. hist. 2, 20, 5 -tis pugionibus [*gr.* ὑποκρύπτοντας]). Tac. ann. 4, 35, 4 libros . . . cremandos censuere patres; set manserunt, -ti et editi. Apvl. apol. 82 litteras illatenus . . . legendas praebebat, cetera supra et infra scripta -bat (*opp.* ostendebat). Ivvenc. 1, 479 praecelsis inpostam rupibus urbem -are (*Matth. 5, 14* abscondi). Avson. 452, 3 p. 396 P. *lacrimas.* 453, 3 p. 396, 8 ea *nave* . . . sedulo -ta. 458, 3 p. 399 quam potest tutissime -at *dona.* Amm. 16, 8, 4 velamen purpureum. Hier. virg. Mar. 14 p. 198^{B} *idola* (*cf. gen. 31, 34* abscondit idola). Rvfin. hist. 3, 6, 7 (*gr.* συγκαλύπτουσαι). *subi. est res* (*cf. p. 377, 31*): Cic. fin. 5, 58 a natura -tas *res* et latentes indagare (off. 1, 127 quae . . . n. -vit [*antea*: contexit atque abdidit]. Plin. nat. 21, 56 id *semen thymi. cf.* 15, 92 quae . . . -vit cura naturae). Plin. nat. 33, 3 quae -vit atque demersit *terra.* 35, 68 ut . . . ostendat *pictura* . . . etiam quae -at. *subi. est res, qua aliquid -atur* (*cf. p. 378, 11*): Verg. ecl. 2, 9 virides . . . -ant spineta lacertos.

β *c. acc. animantium* (*exempla dedimus inde a* Vvlg. *selecta*): Cic. Verr. II 5, 65 quid accidit, cur tanto opere iste homo -retur, ut eum ne casu quidem quisquam aspicere posset? (Fest. p. 334. Avg. civ. 6, 7 p. 260, 18 D. [*antea*: tenebris operiuntur, *opp.* proferuntur in lucem]). 5, 67 quam ob rem ita pirata iste -tus est quasi eum aspici nefas esset? Verg. Aen. 2, 45 inclusi ligno (*i. equo Troiano*) -antur Achivi (*cf.* Clavd. Don. Aen. 2, 15 p. 149, 21 *viros* equus *Troianus*). Cvrt. 4, 4, 15. Plin. nat. 10, 93 -andis habiles *nidi hirundinum* pullis. Frontin. strat. 3, 10, 1 *milites.* Tac. hist. 2, 98, 1 plures . . . suomet astu -ti. 4, 1, 2 Pavl. dig. 48, 19, 40. Apvl. met. 9, 40, 4 (*syn.* celatus). Itala II par. 22, 11 (Complut.) eum (*gr.* ἔκρυψεν, *Vulg.* abscondit). Hil. myst. 2, 8, 2 *exploratores* suscepit et -at. Vvlg. Hebr. 11, 23 -tus est *Moyses natus* mensibus tribus (*gr.* ἐκρύβη). Prvd. c. Symm. 1, 46. Cod. Theod. 7, 13, 21 refugas. 9, 29 (= Iust. 9, 39) rubr. latrones vel aliis criminibus reos (9, 29, 2 = Iust. 3, 39, 1). *al.* *subi. est urbs*: Avg. conf. 5, 10, 19 plures . . . eos *haereticos* Roma -at.

b *incorporaliter sc. utcumque celando vel dissimulando, maxime tamen reticendo sim.* *iuxtaposita selecta*: *synon.*: dissimulare *passim* (*cf. l. 29*), reticere *l. 82. p. 377, 8*, tacere Cic. Verr. II 2, 91 dom. 30 Hil. c. Aux. 9 Avg. in psalm. 5, 7 l. 25. *oppos.*: confiteri *l. 76, p. 377, 41.* Hesych. in lev. 16, 21 p. 1000^{B}, dicere *l. 81.* Avg. in psalm. 5, 7 l. 25, divulgare *l. 84. p. 377. 13*, indicare Avg. in euang Ioh. 123, 5, nuntiare Avg. civ. 8, 21 p. 352, 6 D., prodere Caes. Gall. 6, 20, 3, profiteri Apvl. apol. 11, promulgare Apvl. *ibid.*, recitare *p. 377, 36.* Tac. ann. 6, 38, 3.

α *c. acc. rerum* (*exempla notabiliora*): Plavt. Aul. 277 probrum atque partitudo prope adest ut fiat palam; quod celatum atque -tum est usque adhuc, nunc non potest. Capt. 299 nobilitatem . . . et genus et divitias (*antea*: est confessus verum). Ter. Hec. 869 quī hoc -ari facilius credas dabo (*i. indicabo*). Caecil. com. 172 famam. Rhet. Her. 2, 3, 5 sua flagitia (Cic. p. red. in sen. 16 Avr. Vict. Caes. 33, 29). 4, 41, 53 -andi . . . maleficii spe (Cic. S. Rosc. 122. Sull. 7 *opp.* aperiri illustrarique. Cael. 53). Cic. S. Rosc. 86 (*syn.* dissimulari). 121. Verr. II 1, 80 causam (*antea*: negas, *opp.* dicis. Flacc. 87 *syn.* reticendam. Hil. in psalm. 67, 21 p. 296, 21 vel c. vel ratio [*opp.* revelari]. Avg. conf. 3, 9, 17). 2, 55 res (Cluent. 73 *p. 364, 53.* ad Brut. 2, 6, 2 non divolgandam potius quam -andam [*antea*: suppri-

[*Johann-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

menda ... erat]). Sull. 42 non -vi, non continui domi *tabulas*, sed statim ... pervulgari ... imperavi (Att. 6, 1, 8. *cf.* LACT. inst. 1, 6, 13 libri *Sibyllini* a Romanis -antur [*var. ll.* absconduntur, occuluntur]). 78 libido (TAC. ann. 16, 32, 3 avaritiam ac l. [*opp.* reclusa]. *v. etiam infra l. 32 et cf.* CIC. off. 1, 105 -at et dissimulat appetitum voluptatis). 86 facinus -ari, ... scelus ... tegi (TAC. ann. 14, 4, 2 VLP. dig. 29, 5, 3, 29. *al. cf.* SALL. Catil. 23, 2 scelera [*syn.* reticere. *al.*]). dom. 21 sceleris rationem (*cf. p. 376, 82*). Cael. 75 nihil (de orat. 1, 172 n. -bo et ... vobis exponam. Att. 10, 4, 8. ad Q. fr. 2, 14, 2 ut ... n. -ans, n. dissimulans ... rescribam. PLIN. nat. 25, 1 *syn.* abscondere et supprimere. TAC. ann. 14, 21, 3. CLAVD. DON. Aen. 4, 175 p. 378, 3). Phil. 2, 25 cuius ... nomen est -tum? -tum dico? cuius non statim divolgatum? (OV. Pont. 1, 1, 18 CLAVD. MAM. anim. 1, 2 p. 25, 14). 12, 21 dolorem. part. 115 indicia facti (fam. 15, 2, 6 TAC. hist. 4, 16, 1). fin. 2, 77 ut in fronte ostentatio sit, intus veritas -etur (MIN. FEL. 5, 13 -atur et premitur). ac. 1, 2 Att. 1, 18, 2. CAES. Gall. 1, 27, 4 fugam (VELL. 2, 75, 3). civ. 3, 102, 3 fugae consilium (FRONTIN. strat. 1 praef. 1, 1 tit. TAC. hist. 4, 14, 1. ann. 14, 44, 1 [*v. app. crit. et Wölfflin, Ausgew. Schr. 58 sq.*]. APVL. met. 8, 2, 5. *cf.* SALL. Iug. 90, 3 incepto suo -to. SIL. 2, 479 coepta). SALL. Iug. 15, 4 vitia ... callide (HIER. epist. 54, 8, 2). LIV. 24, 5, 14 arcana. PLIN. nat. 28, 232 quod veluti mysterium -arunt *magi* (*cf.* HIL. c. Aux. 9 mysterium impietatis diu -tum). 29, 53 -andis fraudibus (HERMOG. dig. 19, 1, 49 pr.). QVINT. inst. 4, 1, 9 eloquentiam (*cf.* 8, 3, 2 artes altiores. 10, 1, 20 *orationis* virtutes). FRONTIN. strat. 1, 5, 13 sollicitudinem suam. TAC. hist. 3, 54, 1 nuntios cladis -ans (4, 75, 1). ann. 1, 24, 1 tristissima quaeque. 4, 29, 2 odium (*cf.* SVET. Nero 33, 2 invidiam). *al.* PLIN. epist. 6, 19, 2 quamquam -retur, pro comperto habebatur. TERT. nat. 2, 14, 12 meritum (VITA Hil. Arel. 16 l. 23). QVEROL. p. 13, 15 R. totum -ant. AMM. 26, 4, 2 -ans quae cogitabat. *al.* *subi. est res* (*cf. p. 376, 40*): CIC. Rab. Post. 11 -at *tabella* libidinem *iudicis*. Att. 3, 15, 6 multa -ant ... litterae. PLIN. nat. 2, 159 ipsa se obducit *terra* et scelera quoque mortalium -at. *-antur res corp.* (*vix corporaliter*): STAT. Theb. 12, 135 per aversos ducit ... calles -atque vias. TAC. hist. 4, 24, 3 litterae, quas ..., quia -ari nequibant, pro contione recitavit (GELL. 17, 9, 6 dissimulare et -are l. publice ... missas).

β c. acc. animantium (*cf. supra l. 26*): CIC. Phil. 2, 26 in tot hominibus ... neminem -antibus meum nomen latere potuisse. TAC. ann. 11, 22, 1 conscios non edidit, incertum an -ans. TERT. adv. Marc. 2, 2 p. 336, 5 confessus est seductionem, non -vit seductricem.

γ enunt. sim. (quod *c. pron. praepar.* COD. Iust. 11, 48, 4, 1): *interrog.*: PLAVT. Pers. 222 quid ais? certum(n)est celare, quo iter facias, pessuma?:: offirmasti⟨n⟩ -are, quo te immittas, pessume? PLIN. nat. 28, 18. TAC. ann. 4, 19, 3 silente reo vel ... non -ante. CYPR. epist. 11, 7 dissimulare ... singula et ... -are. *c. inf.* (*cf. Löfstedt, Syntactica II 157*): PLAVT. Pers. 493 est res quaedam, quam -bam tibi dicere. *acc. c. inf.*: HIL. trin. 7, 22 non -at *Christus* ex patre esse se natum.

2 *reflex.* se -are (*v. etiam sub II passim*): a *corporaliter*: PLAVT. Mil. 582 aufugiam et me -bo. CIC. S. Rosc. 95 cum ... fugerent ac se -rent. CAES. Gall. 6, 43, 3 si qui ... se (*om. h*) -ssent. VLP. dig. 42, 4, 7, 9 *bis.* SCHOL. Cic. Bob. p. 148, 36 -antem se ... extrahere domo. VVLG. II Macc. 10, 37. Luc. 1, 24 -bat se *Elisabeth* mensibus quinque (*gr.* περιέκρυβεν ἑαυτήν). PALLAD. hist. mon. II 14 p. 368B se -are et latere (*gr. p. 59, 10 B.* διαλαθεῖν αὐτόν *tantum*). b *incorporaliter*: QVINT. inst. 11, 2, 7 (*de facultate reminiscendi*) quaedam requisita se -ant et eadem forte succurrunt. TERT. adv. Marc. 4, 41 p. 562, 8 (*ad Luc. 22, 67 sqq.*) eius fuit -asse se, cui ultro debebatur agnitio (*opp.* confessionem, confesso). PRVD. psych. 794 (*antea*: latet). AVG. in euang. Ioh. 63, 2 altius est perscrutandum ... dictum *dei*, qui se aliquantum manifestat, ut inveniamus, et iterum -at, ut inquiramus.

3 *mediopass.* (*v. etiam sub II passim et cf. l. 82. p. 376, 11*): a *corporaliter*: PLIN. nat. 9, 22 abduntur ... -anturque *delphini* (*de bestiis etiam*: 9, 59 capite abscondito totos se -ari credentium *mugilum*. 9, 95 *syn.* latent. 10, 26. 10, 47 victus -atur silens *gallus*. 10, 72 *bis.* 10, 87 *opp.* prodit). 25, 19 nec ... -to eo *dracunculo* apparet *serpens* (*antea*: exserenti se terra ... rursusque ... in terram condenti). AMM. 20, 11, 21. b *incorporaliter*: PAVL. dig. 49, 14, 13, 5 dum rem -ari sperat. AVG. epist. 211, 11 si ... vulnus haberet in corpore, quod -ari vellet, dum timeret secari *eqs.* CLAVD. MAM. anim. 1, 2 p. 26, 2 pagina propalatur eiusdemque auctor -atur (*var. l.* occulitur). p. 26, 3 nemo ... studet -ari (*var. l.* occuli), nisi qui formidat agnosci.

4 *act. pro reflex. vel mediopass.* (*v. et p. 378, 22. dub.*: STAT. Theb. 2, 535 [*Tydeus ad viros armatos*] unde, viri, quidve -atis in armis?): VLP. dig. 11, 4, 3 fugitivos inquirere scrutarique cubilia atque vestigia -antium.

B *specialia*: 1 *c. not. obscurandi, obumbrandi, invisibilem faciendi* (*quaedam mediopassive accipi possunt*): CIC. nat. deor. 2, 51 tum -antur tum rursus aperiuntur *stellae* (PLIN. nat. 2, 59. *ibid.* donec ... -et *sol* illas *s.* 2, 61. 18, 218 -antur s. et conspici desinunt. *cf.* VITR. 9, 1, 4 pars ... signi ... subiens sub terram -atur [*antea*: ab ... umbra obscurantur]. PLIN. nat. 2, 13 sidera -at *sol.*). PLIN. nat. 2, 164. 2, 216 ut lunam mundus ostendat -etve (*cf. infra l. 60*). 18, 246 vergiliae vesperi -antur (*postea*: incipiunt abscondi). 18, 248 canis vesperi -atur (*opp.* oritur, *postea*: absconditur. *ibid. iterum*). TERT. anim. 41, 2 -⟨ta⟩ luce (*sic Rigalt.*, -⟨ta⟩ sua l. *Hartel*, occulta salute *Gelen. al. c. cod. AB. antea*: obumbrari [*v. etiam p. 376, 13*]). AMM. 20, 3, 4 sol -atur. PS. AVG. serm. ed. Mai 37, 2 (*de solis defectione*) orbis tenebris obvolutus -vit vultum suum. SERM. RevBén. 57, 1947 p. 124, 76 -ta nube paulatim altiusque subducta. *-ant* tenebrae: AMM. 27, 2, 8 -antibus t. barbaros. GENNAD. dogm. 10 cum adhuc (*sc. ante mundi originem*) t. ipsam aquam -rent et aqua terram absconderet *eqs.* *per oxymoron -at* lux: AVG. in euang. Ioh. 58, 3. quomodo l. -at, quod videns indicat? 2 *c. not. conservandi*: STAT. Theb. 1, 531 pudorem. 3 *c. not. insidiandi*: *transitive fere i. q. clam parare, erigere*: ITALA psalm. 34, 8 (cod. 136 Cas.) venatio, quam -vit, conprehendat eum (*gr.* ἡ θήρα, ἣν ἔκρυψαν, PSALT. Rom. captio, quam -erunt, *Vulg.* captio, quam abscondit). 140, 9 (Veron.) custodi me a laqueo, quem -erunt mihi (*gr.* ἀπὸ παγίδος ἧς συνεστήσαντό μοι, *Psalt. Rom. et Vulg.* quem statuerunt mihi. PSALT. Rom. 9, 16 *et* 30, 5 *Vulg.* absconderunt *vel* statuerunt). *act. pro reflex. vel mediopass. fere i. q. insidias tendere*: ITALA psalm. 55, 7 (cod. 136 Cas.) adversus me omnes adinventiones eorum in malo; inhabitabunt et -bunt (*gr.* παροικήσουσι καὶ κατακρύψουσιν, *Vulg.* inhabitabunt et abscondent). 4 *c. not. excipiendi, continendi*: PS. SORAN. epit. 50 corion anguion ..., qui -at infantem (*cf. Soran. 48* infantem ... continet, *49* infantem spatio suo teneat). *ibid.* anguia bene dicuntur eo, quod sanguinem -et.

II *c. additamentis*: A *indicatur, qua re vel quo modo vel ubi aliquid -etur*: 1 *abl.* (*loc.*): a *reflex.* se -are: PLAVT. Aul. 718 fures ..., qui vestitu et creta -ant sese. CIC. Manil. 7 latebris (TAC. hist. 3, 84, 4). CAES. Gall. 5, 19, 1 locis ... impeditis ac silvestribus sese (se *β*). 6, 31, 3 insulis (*var. ll.* in i. *vel* in silvis). SALL. Iug. 12, 5 tugurio mulieris ancillae. LIV. 7, 14, 8 silvis. TAC. ann. 2, 17, 6 ramis. AMM. 14, 2, 2 viis latebrosis. b *aliud vel alium*: *α incorporaliter*: RHET. Her. 4, 7, 10 ne possit ars eminere et ab omnibus videri, facultate oratoris -atur. CIC. Pis. frg. 11 ganeonem ... parietum praesidio, ... amicorum sordibus, ... ⟨lustrorum⟩ tenebris -antem libidines suas (ac. 2, 122 [*de rebus naturae*] latent ... crassis -ta et circumfusa t. *eqs. cf.* fin. 5, 51 quae naturae obscuritate -antur). Brut. 235. Lael. 65 fronte ... sententiam (*opp.* aperte). VAL. MAX. 9, 8, 2 maiestate sua servili veste -ta. FRONTIN. strat. 3, 11, 5 specie remanendi ... profectionem (PS. AVR. VICT. epit. 42, 7). TAC. hist. 1, 69 dicendi artem apta trepidatione. ann. 3, 52, 1 dissimulatis ... pretiis -bantur *sumptus* (*opp.* vulgati). 4, 57, 1. CYPR. epist. 57, 3 aliud corde -at et aliud voce pronuntiat. PS. AVR. VICT. epit. 38, 5 dolo ... mors (*opp.* proditum). CLAVD. 26, 479 ore metum. AVG. civ. 1, 10 p. 20, 2 D. mentiendo (*opp.* verum dicendo proderetur). mag. 13, 42 animum verbis. SVLP. SEV. chron. 2, 46, 1 arcanis -ta *Gnosticorum haeresis* secretis. CHROMAT. in Matth. 5, 4, 2 perspicuam lucem praedicationis divinae pravis interpretationibus obtegere et -are. *al.* *β corporaliter*: CAES. Gall. 6, 43, 6 noctu (*v. app. crit.*). 7, 45, 5 silvis ... -at *legionem* (OV. met. 2, 686 SIL. 2, 419). SALL. Iug. 49, 5 neque plane -ti (*frg. Berol.* occulti) humilitate arborum et tamen incerti. VERG. Aen. 8, 211 raptos *tauros* saxo -bat *Cacus* opaco. HOR. carm. 3, 16, 27 horreis. PAVL. FEST. p. 350 ara Ditis ... terra (PLIN. nat. 19, 75). SEN. benef. 3, 37, 4 -tum (occultum *M*) sinu ferrum. CVRT. 8, 3, 9 *gladium* veste. PETRON. 123 vers. 227 penates ... gremio. PLIN. nat. 2, 47 solem interventu lunae -ari lunamque terrae obiectu (*cf.* MART. CAP. 8, 814 nullis sideribus -atur *cursus mundi extimus*). 2, 194 hiatus *terrae* ... alias remanet ostendens quae sorbuit, alias -at ore conpresso *eqs.* 9, 145 umbra. 10, 2 colla frutice (*cf.* 10, 202 ramis. 16, 199 cortice ambiente). 11, 13 parietibus ... -ta *insecta*. 33, 23 digito -antur *gemmae*. 35, 134 habitu (IVST. 1, 2, 3 novo h. aliquid). 36, 28 auro -tus *Ianus* (*i. statua*). 37, 28 *capillamentum crystalli* caelatura. STAT. silv. 2, 6, 31 litore ... Thetis -vit Achillem. Theb. 4, 427 hanc *Latoniam* ... effictam ... -at silva tenebris (AMM. 17, 7, 13 CLAVD. DON. Aen. 2, 765 p. 251, 17) FRONTIN. strat. 3, 13, 2 -tam balteo epistulam. TAC. ann. 3, 7, 2 venenum ... nodo crinium. 14, 35, 2 *milites* castris. EPIST. Alex. p. 194, 2 latebris -ta *genera ferarum* (CLAVD. DON. Aen. 2, 260 p. 183, 3). HIL. c. Const. 20 paleis ... aquas tegis et foveas cespitibus -as. in Matth. 4, 13 lucerna ... non recondenda sub modio est neque operimento -anda. AVIEN. Arat. 1068 -ta iugo praetentaque rupe latebunt *signa*. AMM. 15, 11, 16. *al.*

2 *praep.*: a in *c. abl.* (*v. etiam supra l. 34*): *α aliud vel alium*: CIC. off. 2, 25 in vestimentis telum. LVCR. 2, 634 Iovis ... vagitum (*i. Iovem vagientem*) in Creta. CAES. Gall. 7, 85, 6 in terra (*var. l.* terram). VAL. MAX. 9, 10 ext. 1 in qua *domo* (VVLG. Tob. 2, 9 INTERPR. cod. Theod. 9, 29, 2). STAT. Theb. 10, 333 in alto sanguine (*i. in occisorum acervo*). FRONTIN. strat. 2, 5, 35 in confragoso loco. 3, 10, 2 *milites* in proximo. PLIN. epist. 4, 11, 11 in agris suis ... libertam. DECL. in Catil. 61 in ... antris. APVL. apol. 53 in eo *linteolo*.

[*Johann-Sz.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

met. 4, 18, 6 in ... aedibus. 6, 25, 2 in ... spelunca sarcinas. ITALA psalm. 26, 5 (cod. 136 Cas.) abscondit me in tabernaculo suo ..., -vit me in absconso tabernaculi sui (*gr.* ἐσκέπασέν με ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς, *Vulg.* protexit me in abscondito tabernaculi sui). AVSON. 4, 1 p. 322 P. Danuvius penitis caput -tus in oris. AVELL. p. 111, 12 in quibus *foveis* demersum caput ... nititur *vulpecula* -are. *incorporaliter*: CIC. leg. 3, 34 non latebra danda populo, in qua ... tabella ... -ret suffragium. off. 2, 79 in pecuniis creditis -at suum gaudium. NEP. Lys. 2, 3 *nisi* in eo -asset voluntatem. TERT. adv. Marc. 5, 18 p. 638, 21 non deo erat -tum, sed in deo. PELAG. in Rom. 16, 26 mysterium ... in lege ... -tum (*opp.* evidenter patefactum. *cf.* AVG. bapt. 1, 15, 24 in eo ipso *testamento veteri* -batur novum [*antea*: occultum fuit, *opp.* manifestatum est, revelatum est]). RVFIN. Orig. princ. 4, 3, 11 -are ... haec ... in his, quae ..., et altius tegere. AVG. in euang. Ioh. 106, 4 quod ... non in proverbiis -atur, sed verbis manifestatur, procul dubio palam dicitur. *β reflex.* se -are: CIC. div. 1, 120 tum in hac tum in illa parte se -ent *aves*. Att. 9, 11, 1 in hortis. PLIN. nat. 9, 143 mersa ... in limo se -at *torpedo piscis*. SIL. 7, 670 in umbra. ITALA II par. 22, 9 (Complut.) in Samaria (*gr.* ἰατρευόμενον ἐν Σ., *Vulg.* latitantem in S.). IVST. 25, 2, 3 ut ... in proxima silva taciti se -rent. DARES 41. HYG. astr. 2, 13 p. 47, 8 in eo loco. *γ mediopassive*: PLIN. nat. 8, 85 colorem eius ... terrae habere *serpentes*, in qua -entur. TAC. hist. 2, 72, 1 *Scribonianum Camerinum* in Histria -tum. AVG. civ. 17, 6 p. 218, 17 D. in tenebroso -tus *David* antro. PALLAD. hist. mon. I 22 p. 303[C] in obscurissima cellula. *incorporaliter*: GREG. M. in Ezech. 1, 1, 1 ventura ... res -atur in futuro tempore, praesens autem cogitatio absconditur in latenti corde (*postea*: tegitur, denudatur).

b in *c. acc.* (*v. etiam p. 378, 80*): BELL. Hisp. 39, 2 ad convallem exesumque locum in speluncam Pompeius se -are coepit.

c *alia*: CIC. dom. 83 latitat ..., sed ... invenient hominem apud sororem ... -antem se (CAES. Gall. 6, 17, 5 capta ⌊a. se⌋ [*om. β*] -are. TAC. hist. 3, 74, 1 SVET. Iul. 71 APVL. met. 8, 41, 4. CYPR. epist. 11, 7 a. conscientiam). CAES. Gall. 7, 38, 5 ipsos se inter multitudinem ... -asse (IVST. 38, 1, 9 ferrum ... i. fascias. AMM. 17, 12, 5 i. latebrosas convalles montium. *cf.* ORIG. in Matth. ser. 138 p. 286, 1 intra ... velum). 7, 83, 7 post montem se -vit (FRONTIN. strat. 2, 5, 44 p. quaedam promunturia. AMM. 18, 8, 3 p. tumulos. *cf.* 29, 5, 47 -tis pone terga subsidialibus globis). PLIN. nat. 2, 57 super terras -ari *solem*. TAC. hist. 3, 86, 3 per domos clientium semet -bant senatores (ann. 1, 63, 1 *milites* p. saltus. *cf. l. 47*). VLP. dig. 42, 4, 7, 13 circa columnas (42, 5, 36) aut stationes. IVST. 1, 9, 19 -to sub veste ferro (*cf. l. 45*). COD. Iust. 1, 12, 6 (*a. 466*) *res mobiles* extra terminos. *incorporaliter vel tropice*: STAT. Theb. 9, 617 secretis culpam (*i. prolem*) -are sub antris (LACT. inst. 5, 1, 14 acerbitatem saporis asperi s. praetexto suavitatis. AVG. gen. c. Manich. 2, 21, 32 sub tunicis pelliceis ... mendacia). RVFIN. hist. 5, 8, 13 per interpretationem ... veritatem (*gr.* ἀποκρύψωσι).

3 *adv.*: CIC. Phil. 2, 77 ibi (PAVL. FEST. p. 119 ASCON. Corn. p. 49, 5 AMM. 19, 5, 5). Att. 10, 10, 3 clam agam; cum paucissimis alicubi -bor (*cf.* LIV. 6, 14, 13 ubi [APVL. met. 7, 25, 6]. VEREC. in cant. 8, 1 ubicumque). APVL. met. 9, 41, 3 ilico. COD. Iust. 1, 12, 6, 5 (*a. 466*) quocumque.

B *indicatur, cui aliquid -etur*: **1** *dat.* (*v. et l. 10, aliter p. 378, 20*): PLAVT. Trin. 627 noli avorsari neque te -assis mihi (*reflex. etiam*: AVG. c. Cresc. 3, 69, 79 se iudicibus. fid. et op. 22, 41 cui *potentiae* se subtrahere nequeat aut -are peccator). PLIN. nat. 2, 180 alia aliis detegente et -ante. TERT. adv. Marc. 5, 18 p. 638, 18 sacramentum principatibus et potestatibus *dei* (p. 638, 20 illi [*opp.* illi ... manifest⟨at⟩um]. p. 638, 21 *v. l. 10*. AVG. in euang. Ioh. 96, 3 eis [*opp.* produntur]. in psalm. 103 serm. 1, 14 l. 22). AVG. civ. 2, 4 p. 57, 2 D. praecepta ... populis. serm. 179, 7, 7 MART. CAP. 1, 22 (vers.). ARATOR act. 1, 470. PALLAD. hist. mon. I 31 p. 316[C] nobis. *al.* **2** *praep.*: ab (abs): PLAVT. Trin. 279 neque ... neque latebrose me abs tuo conspectu -bo (*reflex. etiam*: VVLG. II Macc. 14, 30 Machabaeus ... -vit se a Nicanore [*gr.* συνεκρύπτετο τὸν Ν.]. RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 12, 5 abscondere se atque -are a deo). TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 504, 6. ITALA II par. 9, 2 (Complut. *al.*) non est -tus sermo a Salomone (*gr.* οὐ παρῆλθεν λόγος ἀπὸ Σ., *Vulg.* nec quidquam fuit, quod non perspicuum ... fecerit). PSALT. Rom. 138, 15 (*cf.* VVLG.) non est -tum (*Italae codd.* occultum, absconsum, absconditum) os meum abs te, quod fecisti in occulto. VVLG. psalm. 77, 4 quanta ... cognovimus ea et patres ... narraverunt nobis; non sunt -ta a filiis eorum (*Italae codd.* absconsum *vel* abscondita). Ier. 16, 17 non sunt absconditae *viae eorum* a facie mea et non fuit -ta iniquitas eorum ab oculis meis. RVFIN. Clement. 1, 74, 4 hist. mon. 10 p. 429[A] IOH. MED. (?) Ps. Chrysost. hom. I 978[A]. adversus: VLP. dig. 42, 4, 7, 7 quid si a. quosdam -are se consilium non est, a. quosdam est ...? (*postea*: adversus quos non latitat). *? 3 aliquem aliquid sec.* celare: CAEL. AVR. acut. 2, 9, 43 vehementer ... curandum (*subst. masc.*) putat -are noxia quam prohiberi (*cf. Bendz, Caeliana 30, 1*).

? p. p. p. **occultātus**, -a, -um *pro adi. q. e.* occultus (*v. etiam p. 378, 6 et cf. p. 375, 49*): CAES. Gall. 6, 34, 4 silvae incertis -tisque (*β*, occultisque *α*) itineribus confertos adire prohibebant (FRONTIN. strat. 1, 1, 9 cum ... -tis i. collegae se iunxisset *eqs.*). IVST. 39, 4, 5 cui cum -tis (*var. l.* occultis) insidiis exitium machinaretur *eqs.*

? n. sg. **occultātum**, -ī *pro subst.* in -o *i. q. in occulto*: LIV. perioch. 49 p. 60, 23 obtestationes ... adiectas, ut res in -o (*sic Rossbach*, occupato *trad.*, occulto *ed. pr. et cod. Gronov.*) ad id tempus servaretur.

adv. **occultātim.** *i. q. modo occulto*: GLOSS.[L] I Ansil. LA 412 latebratim: -m.

adv. compar. **occultātius.** *i. q. modo occultiore*: AVR. VICT. Caes. 17, 7 Commodum ... primo -s veneno petivere.

deriv.: occultabilis, occultatio, occultator.

2. occultō *v. p. 374, 5.* **occultus** *v.* occulo. *Johann-Sz.*

***occumbo,** -cubuī, -ere. [*ab* ob *et* *cumbere, *quod verbum nonnisi in compositis* (ad-, con-, de- *al.*) *servatum primitus actionem significasse videtur statum potius exprimente verbo* cubare; *cf.* occubare. *Sch.*]

in codd. obc-, hobc-, ocumb- *passim.* *inf.* -cubere *trad* OV. met. 7, 437 *N.* GLOSS. V 123, 9. *potius* occubare *subesse vid.* CE 214, 4.

perf. -biit GLOSS. IV 546, 26. -biturus HIER. in Matth. 8, 16.

SYNON. Cic. p. 419, 32 obire. -ere. p. 431, 32 interit. obit. occidit. perit. exspiravit. extinctus est. decessit. -uit. ... defunctus est. GLOSS. καταπίπτω. -ere: succumbere, cadere. interire. supercadere. mori. -uit: cecidit, declinavit, mortuus est. *legitur inde ab* ENN., AFRAN. (*v. l. 26*), CIC. (*bis*), VERG., OV., LIV.; *adamari vid. a* SIL.

[*in codd. confunditur c.* acc-, conc-, dec-, inc-, proc-, succ- *passim; praeterea c.* occubare *p. 360, 73,* occurrere *l. 39.* *loco obscuro*: AFRAN. com. 18.]

I *usu sollemni i. q. cubantem fieri, occidere, cadere sim.* (obviam -ere *l. 39,* in *aliquid p. 381, 41; aliquem* -ere facere *l. 51.* VVLG. Ioel 3, 11): **A** *c. coloribus specialibus*: **1** *intereundi sim.*: **a** *de animantibus morientibus* (*imprimis de hominibus; de bestiis* DRAC. laud. dei 2, 282. *adhibetur maxime de cadentibus in pugna sim., raro de eis, qui naturali morte obeunt, v. p. 381, 21 sqq.; nota abundantias*: CYPR. GALL. deut. 283 functus ... -uit. ISID. vir. ill. 42 -uit ... veneno ... exstinctus. CE 1447, 3 exuit -ens ... corpore vitam. *v. etiam infra l. 81*): ***α*** *proprie*: Ⓘ *in locutionibus q. s.* morti (-em, -e) *sim.* -ere: *dat.* (*cf. etiam l. 50*): ENN. scaen. 136 ut ... pro vostra vita morti -ant *liberi nostri* obviam (VERG. Aen. 2, 62 certae -ere [occurrere *P*[1]] m. *v. etiam infra l. 75*). OV. met. 15, 499 neci (PHAEDR. 4, 2, 14). *acc.*: ENN. ann. 398 -unt ... letum ferroque lapique (SIL. 13, 380). CIC. Tusc. 1, 102 pro patria mortem (*var. l.* morte) ... -ere (LIV. 2, 7, 8 dimicans. 3, 50, 8 miseram, sed honestam m. 26, 25, 14 pugnantes [31, 18, 6]. CVRT. 4, 15, 24. 8, 2, 8 pro mea gloria. *v. et l. 46. 47. 48*). SVET. Aug. 13, 2 cum ... voluntariam -isset necem (voluntaria ... nece *X*). *abl.* (*v. l. 42 et supra*): LIV. 1, 7, 7 morte (-em *Wesenb.* 29, 18, 6. 38, 58, 6 pro re publica [mortem *edd. vet.*]. LVCAN. 4, 165. LACT. inst. 5, 19, 25 [*var. l.* mortem]. LIV. perioch. 4 p. 9, 6 ob rem p(ublicam)). LVCAN. 2, 198 infesto ... -ere (*var. l.* succ-) leto (*vix dat. ut*: VAL. FL. 1, 633 STAT. Theb. 1, 595. 5, 693. GREG. TVR. Franc. 6, 35 multos -ere [*var. l.* succ-] l. [*var. l.* lecto, *cf. p. 384, 65*] se fecisse testatae sunt *mulieres maleficae*. vit. patr. 8, 7 dignus est l. ... scelestus -ere).

Ⓘⓘ *modo libero*: Ⓐ *accedunt additamenta modum vel causam sim. indicantia*: ENN. ann. 17 cum veter -uit Priamus sub Marte Pelasgo (*cf. l. 74*). VERG. Aen. 1, 97 Iliacis ... campis (7, 294. *cf. l. 80*). OV. ars 3, 18 ante annos ... suos. met. 7, 437 per te ... Vulcani -ere prolem *sc. Peripheten per Theseum* (*cf.* CASSIOD. Ios. antiq. 17, 276 a ... militibus [*gr.* ἐφθάρησαν]). 12, 207 ferro (SIL. 17, 583 STAT. Theb. 9, 509. *v. etiam l. 41 et cf.* LVCAN. 9, 129 armis [*syn.* perit. VAL. FL. 3, 169]). LVCAN. 9, 567 in armis (HOMER. 775 [*var. l.* procumbit]. *cf.* SVLP. SEV. chron. 2, 13, 6 in negotio. 2, 20, 2 in bello. 2, 23, 5 in proelio. Mart. 20, 3 in acie. GREG. M. dial. 3, 26 p. 198, 3 in passione [in euang. 17, 2]. *v. etiam l. 67*). PLIN. nat. 7, 151 pro patria (DARES 37 victi. *v. etiam l. 42 et cf. l. 38. 44. 47.* SVET. Aug. 12 pro libertate [HEGES. 4, 7 p. 253, 23]. TERT. anim. 55, 5 pro deo ... non in ... febribus et in lectulis, sed in martyriis. CLAVD. DON. Aen. 2, 60 p. 155, 12 pro cunctis. HIER. epist. 22, 39, 3 pro redemptore. GREG. M. in euang. 3, 3 p. 1088[B] pro Christo). VAL. FL. 6, 126 dextrā ... -ere prolis (6, 309. SIL. 5, 562 haud alia ... d. [12, 645]. ANTH. 457, 1 d. ... sua [*syn.* occidĕre]. *cf.* APVL. met. 4, 11, 5 manu socia). 6, 286 caris -ite natis (*c. dat. vel abl. auctoris ut*: SIL. 5, 261 Rullo ... -is. CLAVD. 26, 75 -uit *Otus* Phoebo). SIL. 1, 143 certamine (*cf.* SVET. Nero 2, 3 acie. CLAVD. DON. Aen. 2, 675 p. 239, 26 Mar[i]te [*corr. Georgii,* morti *edd. princ.*]). TAC. hist. 4, 60, 2 in vestigio (*opp.* palantes). FLOR. epit. 4, 12, 42 ex volnere (*cf.* AVIEN. Arat. 185 ab ictu). AVR. VICT. Caes. 29, 2 militum arbitrio. AMM. 27, 10, 4 fraude ... ministri. HEGES. 1, 42, 2 *Antipatris* factione. IORD. Get. 178 dolo. *c. adv.*: CIC. Att. 3, 15, 4 honeste (*opp.* viveremus. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 1, 90 p. 32, 15 gloriose in campo [*syn.* interire]. PROSP. chron. I p. 476, 1329 interempti ... mirabiliter). VERG. Aen. 10, 865 pariter (STAT. Theb. 6, 175. *cf.* SIL. 9, 408 simul). *c. partic.*: LIV. 23, 24, 11 dimicans (SVET. Tit. 4, 3 FLOR. epit. 3, 3, 18. *v. etiam supra l. 43 et cf.* LIV. 26, 38, 13 pugnantes [*v. etiam*

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 380, 43]. VELL. 2, 27, 5 concurrentem). 29, 2, 15 obruti telis -erunt (*c. partic. perf. etiam*: SIL. 4, 584 lapsi. 5, 540 transfixi. APVL. met. 4, 4, 4 non fusti tantum ⟨percussus⟩, sed machaera perfossus. VOPISC. Car. 18, 2 victus [IVST. 13, 8, 8]. IVST. 1, 9, 8 vulneratus. *v. etiam p. 380, 81. sim. al.*).

Ⓑ *alia selecta: pertinet ad milites sim.* (*maxime in pugna cadentes*): OV. fast. 6, 364 vidimus ... per atria ... -isse senes *a Gallis caesos* (*cf. infra l. 62*). EPICED. Drusi 286 (*de Druso iuvene*) in patriam meritis -uit ... senex. SIL. 1, 417 tu quoque ... -is, Hiarba (*more epico in descriptione pugnae ut*: 4, 200 -it Sarmens *eqs.* 5, 402 -it Bogus *eqs.* 10, 150. *al.*). 17, 265 egregiae -ēre animae. 17, 493 -it late inter tela iuventus. TAC. ann. 12, 38, 3 ni ..., -issent *copiae*. AMM. 16, 12, 50 -entium gemitu. COMMENT. Lucan. 4, 215 non se dedit, sed liber -it. HEGES. 1, 1, 2 inulti -ēre (SVLP. SEV. chron. 1, 28, 6). RVFIN. hist. 4, 2, 1 magnus ... numerus gentis ... -uit (*gr.* διαφθείρει). *al. pertinet ad caede peremptos*: OV. epist. 9, 141 semivir -uit in letifero Eueno (*Heinsius*, veneno *P*) Nessus. PLIN. nat. 3, 98 in qua *urbe Pandosia* Alexander Epirotes -erit. SVET. Cal. 59 in qua *domo* -erit *Caligula*. DRAC. Orest. 174 (*Clytaemnestra ad Aegisthum*) prior -at *Agamemnon* quam *eqs. pertinet ad quamlibet mortem, naturalem non nisi Latinitate cadente, ut vid.* (*cf.* IORD. Get. 257 non vulnere ..., non fraude ..., sed gente incolume ... sine sensu doloris -uit *Attila*): VAL. FL. 7, 427 (*Iason ad Medeam*) -ere tandem possumus. VVLG. num. 20, 30 (*de Aaron*). AVG. civ. 6, 1 p. 246, 1 D. intra annos ... iuventutis. IORD. Get. 171. GREG. M. moral. 30, 60 ex Aegypto populus eductus in eremo -uit. CE 1212, 16 qui semel -uit, nulla querella iuvat. 1376, 14 terdenis ⟨lus⟩tris proximus -uit. INSCR. christ. Diehl 1310, 10 conspicuus vixit, flebilis -uit. INSCR. christ. Rossi II p. 69 n. 38 -uit felix n(ono) Kalendis.

β *tropice*: GREG. M. moral. 2, 79 tres sorores (*sc. caritas, spes, fides*) -unt. *ibid.* intra conscientiam spem, fidem charitatemque paene -ere (*opp.* vivunt. *de peccantibus ut*: 4, 52 quid ... aliud est peccare quam -ere ...?).

b *de sideribus sim. occidentibus*: ITALA Marc. 1, 32 (gat.) cum -isset sol (*gr.* ἔδυσεν, *Vulg.* occidisset. HIER. epist. 13, 2 VVLG. gen. 15, 12. *al.* RVFIN. hist. mon. 9 p. 424^B [*antea*: mergi]. *per allegoriam*: EPIST. pontif. 360 Migne 20, 790^B s. iustitiae Christus. PETR. CHRYS. serm. 86 p. 443^B *opp.* exsurgeret). IVST. 37, 2, 3 cum oreretur -retque *stella cometes*. CASSIOD. hist. 2, 20, 4 de summitate ... montis ignis fulgens veluti sidus in proximum flumen ... -bat.

c *de aliis rebus evanescentibus*: ANTH. 938, 4 armorum crescit per carmina Fama nec sinit aeternis -ere scripta coronis (*sc. gloriae*; ruinis *vel* lituris *Burman*, tenebris *Bücheler*). PRVD. ham. 304 ingenuas naturae -ere leges captivasque trahi regnante libidine dotes (*i. sensus*).

2 *succumbendi sim.* (*at cf.* AVG. serm. 340, 1 [= CAES. AREL. serm. 232, 1] nobiscum si non portat *Christus onera nostra*, succumbimus; si nos non portat, -imus): EPIST. pontif. 322 Migne 20, 591^A [= AVG. epist. 182, 3] necesse est diaboli laqueis irretitus -at *homo gratia divina privatus*. GREG. TVR. vit. patr. 1, 1 p. 664, 21 saepius ab amicis dei superatus -uit *diabolus*. *fere i. q. errore victum veritate absistere*: CASSIOD. hist. 7, 19, 7 Eunomius *haereticus* sophismata ... faciens non sentiebat -ere (*Socrat. 4, 7 p. 473^C* σοφίσματα ποιῶν οὐκ ᾐσθάνετο *tantum*).

B *notione cadendi, ruendi fere mera*: CASSIOD. in psalm. 61, 4 etsi non impellatur, -it *paries inclinatus* (*postea*: in casum vergit). *de hominibus aegrotis sim. fere i. q. procumbere* (*cf. l. 62*): GREG. TVR. glor. mart. 86 solo proiectus -uit (*postea*: ad terram ruit). vit. patr. 19, 4 p. 740, 17 ad ... tumulum prostratus -uit (*var. l.* accubuit; *antea*: ad ... tumulum ... prosternitur). Mart. 4, 14 dum humoris saevi iaculo sauciatur, debilitatus -uit.

II *vi durativa i. q. occubare, iacere* (*de aegrotis, cf. l. 61; ad originem notionis v. e. g. supra l. 7*): GREG. TVR. glor. conf. 22 cum anhelus -ret puerulus (*antea*: in valitudine corruit). glor. mart. 70 cum ... iam quarti mensis spatio lectulo anhelus -ret (Mart. 3, 44. *cf. l. 64*). Iul. 17 p. 572, 5 cum vidissent *famuli* eum extra solito plus -ere *eqs.*

deriv.: occubitus. *Heine.*

occupātīcius ager dicitur, qui desertus a cultoribus propriis ab aliis occupatur PAVL. FEST. p. 180 (FEST. p. 181 -s *contextu parum sano; frustula servata indicant explicationem longiorem secutam esse; v. ZSavSt. 84, 1967, 356*). *ab* occupare.

occupātio, -ōnis *f.* *ab* occupare. ocup- CIL III 13569, 27. GLOSS. -o: πρόληψις. κατάληψις. ἀσχολία. GLOSS.^L III Abstr. DI 67 distentio: -o (*v.* GLOSS.^L I Ansil. DI 1157 *et vol. V 1, 1516, 63*). *legitur sing. et plur. inde a* RHET. Her. (*bis*), *saepius exhibent* CIC., SEN. *philos.*, PLIN. *epist.*, *quater* CAES., *binis locis* VITR., TAC., SVET., *singulis* BELL. Alex., SALL., NEP., LIV., VAL. MAX., PLIN. *nat.*, MART. (12 praef.), QVINT., TERT.; *deest in poesi; saepius legitur in prooem. et epist.*

i. q. actio occupandi vel status occupati: 1 *de distentione, negotio sim. indicatur detentus per gen. vel pron. poss.; per adi.*: TAC. ann. 2, 87 divinas (*i. Caesaris ut*: SVET. Tib. 27 sacras. ANON. de mach. bell. 5, 2 augusta). *syn.* negotium CIC. S. Rosc. 22 Mur. 39 VITR. 5 praef. 3, studium CIC. part. 1 off. 1, 28; *opp.* otium CIC. acad. 2, 4 SEN. dial. 10, 16, 3. 10, 17, 6 (*cf. oxymora l. 25 sq.*), requies LVCC. Cic. fam. 5, 14, 1, quies SEN. dial. 11(12) 17, 2 epist. 73, 10, vacatio SEN. dial. 12 (11), 7, 2 PAVL. NOL. epist. 24, 12. (in) -e occupare VVLG. eccles. 1, 13 NOVELL. Theod. 19 pr. *gr. resp.* ἀσχολία, (*v. etiam l. 76*).

a *exempla selecta*: RHET. Her. 1, 17, 27 si ... tardius haec ... absolventur, ... nostris ... -bus adsignare debebis (*cf.* CIC. Att. 4, 2, 1 tribuas). 3, 24, 40 a ceteris studiis abducimur nonnumquam -e (SEN. dial. 11 [12], 17, 2). CIC. inv. 1, 36 animi assidua et ... ad aliquam rem adplicata -o (2, 31 PLIN. epist. 7, 2, 1). S. Rosc. 22 cum ... multi -em eius *Sullae* observent tempusque aucupentur. Verr. II 5, 83 si te impediebat ista ... -o (Att. 3, 22, 1 PLIN. epist. 3, 5, 18. *pass.*: CIC. off. 1, 28 fam. 10, 28, 3. *al.*). nat. deor. 1, 51 nullis -bus ... implicatus (FIRM. math. 5, 1, 19. 5, 3, 18). Att. 1, 14, 1 summis (1, 19, 1 s. atque incredibiles). 2, 23, 1 quanta -e distinear (fam. 12, 30, 2. *al. act.*: SALL. [?] rep. 2, 11, 6). 3, 20, 2 te ab omni -e expedisti (*cf.* 16, 16, 2 relaxaris. SEN. epist. 19, 1 subduc te istis -bus. 22, 9 -es evadere). fam. 6, 5, 1 sine ... exceptione aut laboris aut -is aut temporis. 7, 33, 2 maximarum quasi concursum -um (*cf.* PLIN. epist. 2, 8, 3 agmen). LIV. 10, 45, 3 *Etruria* quae ... -em populi Romani pro occasione rebellandi habuisset (*cf.* SEN. epist. 107, 1 servi -es tuas occasionem fugae putaverunt). SEN. benef. 6, 15, 2 mercedem ... -is suae (*cf.* epist. 22, 9 pretia [69, 4]). dial. 10, 12, 2 *occupatorum* non otiosa vita dicenda est, sed desidiosa -o (*cf.* PLIN. epist. 9, 6, 4 otiosissimis -bus. SIDON. epist. 5, 7, 2 in otio -es). 12(11), 18, 8 honesta (epist. 124, 21. *cf.* FIRM. math. 5, 3, 23 bonas). *et saepe.*

b *determinatur res detinens* (*iuxta gen. detenti* CAES. civ. 3, 22, 4, *v. Doberenz-Dinter ad. l.*): α *per gen.*: CIC. Verr. II 5, 83 conviviorum mulierumque. Rab. Post. 41 maximarum rerum (CAES. Gall. 4, 22, 2 TAC. dial. 21, 5). de orat. 1, 1 ambitionis. 1, 21 urbis ac vitae (ARNOB. nat. 2, 16). 1, 252 iuris ... perdiscendi (*cf. gen. gerundii*: SEN. epist. 15, 2). ac. 2, 4 rei militaris. CAES. Gall. 4, 16, 6 rei publicae (COD. Theod. 11, 31, 9 actuum. NOVELL. Theod. 2, 1 rerum). BELL. Alex. 34, 2 belli (COD. Iust. 8, 53, 36, 1). VLP. dig. 4, 8, 15 negotiorum (*cf.* COD. Theod. 10, 1, 7 officii). HERMOG. dig. 42, 1, 53, 2 maioris causae. TERT. uxor. 2, 4 l. 7 familiae. FAV. EVL. 28, 2 W. (= p. 22, 2 H.) iudicationum. PELAG. in Eph. 4, 5 saeculi (RVFIN. Orig. in lev. 6, 1 p. 359, 3 NICET. symb. 13 p. 52, 4 ORIG. in Matth. 17, 17 p. 634, 25. *cf.* CAES. AREL. serm. 211, 5 mundi). APRING. 1, 10 actionis. *dub.* (*nisi ad l. 77 sqq.*): EVSEB. VERC. epist. 2, 2, 1 avidus ad legendum animus -e lacrimarum tenebatur. β *per adi.*: CAES. civ. 3, 108, 6 publicas (VITR. 5 praef. 3 -bus ... p. et privatis negotiis. SEN. epist. 73, 10 *opp.* quies. 88, 41 -o p., ... -o privata, ... -o cotidiana. *al.*). MART. 12 praef. urbicas. COD. Iust. 2, 18, 8 (*a. 218*) militares (9, 9, 15, 1 *a. 242*). PELAG. in I Tim. 5, 13 (ʻotiosaeʼ) nulla ... cura domesticae -is adstrictae. RVFIN. Orig. in gen. 10, 1 p. 93, 16 mundanis (VITA Hil. Arel. 5 l. 24 LEO M. serm. 88, 3). NICET. vigil. 8 p. 65, 13 carnalibus. γ *per praepos.*: PS. ASCON. Verr. p. 213, 23 in petendo honore (SIDON. epist. 5, 7, 2 in otio. INTERPR. Paul. sent. 2, 20, 7 in peregrinis). HESYCH. in lev. 19 praef. p. 1019^B circa verbum dei.

c *locutiones praepositionales notabiliores*: α *sensu temporali*: CIC. Mur. 39 in ipsa -e delectationes alias ... habere (SEN. epist. 9, 7 oblectamentum habet in ipsa -e. 104, 7 in -bus mediis. ARNOB. nat. 2, 16 agimus). MART. 12 praef. inter illas ... urbicas -es (AMM. 28, 6, 9). β *sensu causali*: CIC. de orat. 1, 21 in hac tanta -e (1, 81 praesertim in hac nostra vita nostrisque -bus. Att. 16, 16, 9 fam. 11, 15, 1 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 1. 65). Tusc. 4, 6 propter ... -em ... hominum (fam. 7, 1, 5. 7, 8, 1. 7, 10, 1 CAES. civ. 3, 108, 6. *al.*). COD. Iust. 9, 9, 15, 1 (*a. 242*) per -es militares (9, 9, 21, 1 *a. 290. al.*). γ *sensu adversativo*: CIC. de orat. 3, 82 te illa ... potuisse in tuis tantis -bus perdiscere (Brut. 253 maximis [orat. 34]. fam. 3, 11, 4 summis). QVINT. decl. 311 p. 224, 23 inter tot -es (PLIN. epist. 7, 12, 5 rideres. 10, 56, 1 maximas. *al.*).

2 *vario usu*: a *de obsessione, possessione sim.* (*v. ZSavSt. 84, 1967, 356*): CIC. dom. 5 obsessione templorum, -e fori, oppressione curiae (*item locorum*: off. 1, 21 vetere. LIB. col. I p. 231, 12 ex -e [p. 233, 4. 234, 16]. VEG. mil. 3, 8 itineris. AVG. civ. 4, 3 p. 149, 15 D. terrarum. COD. Theod. 5, 15, 15 privatis. 15, 1, 50 -em basilicae ... vetustae. *cf.* 9, 42, 3 corporum). AVG. util. cred. 7, 15 celebritate ... atque ... -e populorum (*sc. quos fama obtinet*). b *de oppressione, afflictione sim.*: VAL. MAX. 5, 1 pr. *liberalitas* inopia, ... *humanitas* -e, ... *clementia* ancipiti fortuna ⟨pressis⟩ (*v. app. crit.*) praestatur (*cf. Cantel ad l.* ʻerga oppressosʼ). VVLG. (= ITALA) Sirach 40, 1 -o magna ... et iugum grave (*gr.* ἀσχολία). CHROMAT. beat. 3, 2 inter ... saeculi -es et asperitates. *in re med.*: SERV. auct. georg. 3, 498 oblivionem ... factam ... -e morbi. THEOD. PRISC. log. 15 sensus -e demersis *lethargicis* (*de eadem re*: CAEL. AVR. acut. 2, 5, 25 mentis). c *de anticipatione* (*rhet.*): SVLP. VICT. rhet. 55 p. 348, 36 occurritur ... deprecationi ... -e. p. 349, 14. d *de collocatione* (*pecuniae*): CASSIAN. conl. 22, 1, 2 faenoris (*sc. collocati in usum, cf. p. 388, 39*).

cf. anteoccupatio.

[Heck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

occupātīva: καταληπτικά GLOSS.L II Philox. OC 17. *ab* occupare.

occupātor, -ōris *m.* *ab* occupare. [*falsa varia lectione* HYG. grom. p. 87, 5 *v. s. v.* occupatorius.] *i. qui occupat*: 1 *proprie de eo, qui rem vel locum possidendi causa occupat*: LEX met. Vipasc. frg. 2, 2 qui ... convictus erit prius coxisse venam quam pretium solvisse, pars -is commissa esto *eqs.* 2, 13 ⟨occupat⟩ori puteorum (*de re v. Rostowzew, Stud. z. Gesch. d. röm. Kolonates 356 sqq.*). COD. Theod. 9, 42, 19 possessiones, quae ... retentae sunt ab -bus. NOVELL. Valent. 8, 1, 4 si quos -es ... cum quibuscumque personis de eadem domo in praeiudicium domini inire voluerunt (*cf. 1* invasor). 2 *translate de eo, qui potestatem alienam usurpat*: PS. AMBR. act. Seb. 2, 8 qui erunt vestrae -es familiae? (*antea*: pervasores). AVELL. p. 693, 9 exclusis -bus (*sc. alienae ecclesiae*) hi (*i. sacerdotes remoti*) ... ad proprias revertantur ecclesias. *deriv.*: occupatorius.

occupātōrius, -a, -um. *ab* occupator. *explicant* SIC. FLACC. grom. p. 102, 1 -i ... dicuntur agri, quos quidam arcifinales vocant; ... quibus agris victor populus occupando nomen dedit. PS. AGENN. grom. p. 53, 4 -us ager dicitur eo quod ... occupatus est a victore populo (*v. Thulin ad l., qui inde putat interpol.* HYG. grom. p. 115, 4 L.). *i. q. ex occupatione* (*sc. partus, sive de agro sive de iure, cf. ZSavSt. 84, 1967, 356*): HYG. grom. p. 78, 5 ut laciniis (ex line *trad., corr. Schulten*) arcifinalem vel -am licentia⟨m⟩ tribueret *Domitianus*. p. 87, 5 quod de -is ageretur agris ([*var. l.* occupatores]. SIC. FLACC. grom. p. 101, 14 [*del. Thulin*]. 115, 17. PS. AGENN. grom. p. 64, 3. *v. etiam supra. deest vox q. e.* ager: HYG. grom. p. 78, 9 [occupaturi *trad.*]. SIC. FLACC. grom. p. 118, 8 ut ad -orum condicionem reciderint. PS. AGENN. p. 55, 30). SIC. FLACC. grom. p. 117, 3 ut *agri quaestorii* ⟨ad⟩ -a⟨m⟩ condicione⟨m⟩ recidant.

1. occupātus, -a, -um *v. s.* 1. occupo.

2. occupātus, *abl.* -ū *m.* *ab* occupare. [*falso trad. pro* occubitum, *ut vid.*: SCHOL. Iuv. 6, 83.] *i. q. occupatio, detentio*: CLAVD. MAM. epist. 1 p. 199, 5 (= SIDON. epist. 4, 2, 3) ecquo tumet (tum et *L*, tam ex *cett.*) -u umquam uspiamve implicabere ... ?

occupio *v. s.* occipio.

1. *occupo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ob *et* *kap-ā- *iuxta* kap- (capio, captum), *cf.* anti-cipare. *Sch.*] occ- *postulatur* GRAMM. suppl. 294, 18 (= 297, 15), ocup- CIL XIII 2200, 12, *?* oqup- LEX agr. (CIL I^{2} 585) 25, -cop- CIL XIII 2477, 1; *per compendium* occup CIL III 10050, 17 IV 1096, 3. *formae aorist. q. d.* PLAVT. Asin. 818 -assit. Most. 1097 -assis; *perf. brev.* -arat (-arit *sim.*) *inde a* TER. Hec. 5 (-arunt BELL. Hisp. 33, 1. *al.; formae plenae*: -verunt CIC. prov. 3. *al., ceterae inde a* CIC. orat. 50), -asset (*sim.*) *inde a* VARRONE (Men. 513; *inf.* -asse *inde a* LIV. 1, 47, 10; *formae plenae inde a* CIC. Rab. perd. 35, -visse CIC. Lig. 17. *al.*). NOT. Tir. 30, 35 -at.
de notione: NON. p. 354, 29 -tus inpeditus, ut graece dicitur ἀσχολεῖ, id est vacuus non est (*ceterum distinguit notiones*: p. 355, 10 -are est proprie praevenire. p. 355, 26 detinere. p. 356, 1 invenire, tenere vel possidere. p. 356, 7 conlocare). DIFF. ed. Beck p. 73, 4 inter -tum et districtum: -tus in una re potest esse, districtus in pluribus. GLOSS. -o: φθάνω. καταλαμβάνω. προκαταλαμβάνω. προκαταγγέλλω. ἀπασχολοῦμαι. -at: προλαμβάνει. -vit: praevenit. -tus sum: ἀσχολοῦμαι. -tus: πολυάσχολος. -tis: ἀπασχολουμένοις, ἀκαιρουμένοις. *al.* *legitur inde a* LIV. ANDR., NAEVIO, PLAVTO, ENNIO, CATONE *per totam latinitatem; notabile vocem deesse apud* PERS., IVV. [*confunditur in codd. c.* occubare PLAVT. Most. 1094 VERG. Aen. 10, 384. *al.*, occultare LIV. 27, 3, 8 (*falso trad.* CAES. Gall. 6, 43, 5), occurrere CIC. Verr. II 3, 67, praeoccupare CAES. Gall. 6, 41, 3. *al.* *dub.*: DIRAE 74 TAC. hist. 4, 15, 2.]

i. q. **capere**, *capiendo obtinere sim.* *syn. vel iuxta pos.* capere CIC. dom. 102 NEP. Ages. 6, 2 LIV. 3, 18, 1. *al.*, obsidere CIC. leg. agr. 2, 75 SEN. epist. 19, 11. *al.*, opprimere CIC. div. 2, 148 SEN. dial. 3, 8, 3, tenere CIC. dom. 102 HOR. carm. 4, 11, 21 SEN. suas. 3, 1. *al.* *pro obi. ponitur abl. p. 384, 53.*

CAPVT PRIMVM: *de* **variis modis** *capiendi, possidendi, prehendendi sim.* *a cap. tertio distinguenda putavimus quaedam, ubi accedit* prior, *e. g.* CATO orig. 83 CAES. civ. 1, 66, 4 LIV. 25, 36, 16 OCTAVIA 531 (*cf.* ocius SEN. Herc. O. 858).

I *-antur loca sim.*: A *ab animantibus*: 1 *sedendi, considendi causa*: LIV. ANDR. trag. 11 *sedes* tertias natae -ant. PLAVT. Most. 1094 hanc aram -bo (1097 ne -assis ... a.). Truc. 963 lectum (MART. 3, 82, 5). CIC. Phil. 13, 18 subsellia (SPART. Did. 4, 7). Brut. 290 locus in subselliis -atur (fin. 3, 67 *in theatro*. VITR. 5, 10, 4 *in balneo*. SEN. benef. 7, 12, 3. 4. *al.* CIL IV 1096^{a}, 2. *al.*). VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 solium regium. PETRON. 70, 11 totum triclinium. VAL. FL. 1, 354 (*per synecdochen de sede in nave*) laevom Telamon pelagus tenet, ... -at Alcides aliud mare (*cf.* 1, 461 transtra). CIL IV 1096, 3 (*obi. suppl. ut*: 1115 MART. 5, 14, 2). *al.* *cf. conscendendo vehicula*: CAES. civ. 3, 111, 3 navis longas (3, 111, 4). BELL. Hisp. 40, 6 scaphas. HOR. epod. 16, 24 ratem. OV. met. 2, 150 currum.

2 *possidendi causa* (*exempla selecta*): a *vi militari sim.*: CATO orig. 83 colles locosque idoneos (CAES. Gall. 7, 36, 2. *al.*). *ibid.* verrucam. CIC. Verr. II 2, 51 provinciam (Att. 9, 9, 2. *al.*). dom. 102 urbem (Att. 7, 11, 1 LIV. 27, 43, 11. *al.*). Sest. 62 templo ... -to (*al.*). 75 forum (LIV. 28, 3, 13 SVET. Claud. 10, 3). Mil. 63 locum (*saepe. v.* CATONEM *supra*). Att. 15, 21, 1 praesidium (CAES. civ. 3, 45, 1. 2). POMP. Cic. Att. 8, 12^{C}, 3 partem Italiae. CAES. Gall. 4, 8, 2 alienos *fines* (VAL. MAX. 5, 2, 2. *al.*). civ. 3, 8, 4 portum, stationes litoraque ... longe lateque classibus -vit (HOR. epist. 1, 6, 32 *in imagine*. LIV. 37, 32, 1 FRONTIN. strat. 3, 2, 10. *al.*). *et saepe.* *paulo pressius -antur res, quae -ando clauduntur*: CIC. Att. 1, 14, 5 pontes *in comitiis* (BELL. Hisp. 5, 4. 33, 1. *al.*). Phil. 14, 15 portas (CAES. Gall. 7, 12, 6. *al.*). NEP. Hann. 12, 5 exitus (*cf.* TAC. hist. 3, 35, 2 transitus). *al.* *muniendi, firmandi causa*: BELL. Afr. 79, 1 loca ... praesidiis (BELL. Alex. 26, 2 SALL. Iug. 50, 3 NEP. Ages. 3, 4. *al.*). BELL. Alex. 72, 3 hunc locum Pharnaces veteribus ... castrorum refectis operibus copiis suis omnibus -vit. SEN. contr. 1, 8, 6 castris (VELL. 2, 107, 1 ripam. *al.*). *al.* b *in usum singulorum*: LEX agr. (CIL I^{2} 585) 25 neive quis ... agrum -tum habeto (LIV. 6, 37, 2 FEST. p. 241. *al.*). CIC. dom. 147 domo ... per latrocinium -ta (SALL. [?] rep. 1, 8, 5 SEN. contr. 2, 1, 37. *al.*). Att. 7, 3,9 portam. HOR. carm. 2, 18, 6 regiam. LIV. 40, 51, 8 publica ... loca ... -ta a privatis (*cf.* AVG. civ. 3, 17 p. 125, 29 D. quod ... aedes sacras ... -tas privatim tenerent). *et saepe.* *obi. suppl.*: LEX met. Vipasc. frg. 2, 9 -andi potestas. 2, 10 -andi ius (2, 11). GAIVS dig. 41, 1, 7, 3 insula ... -antis fit (*sim.* VLP. dig. 43, 12, 1, 6. 7). PAPIN. dig. 41, 3, 45 pr. -antis ... exceptionem. c *translate in locutione q. e.* -are locum *de obtinendo munere, gradu sim.*: LIV. 6, 37, 6 octona l. tribunis militum creandis -are. VAL. MAX. 4, 1 ext. 5 ne, quem ... bonus civis l. obtineret, malus ... -ret. PLIN. nat. praef. 20 -antibus l. (*sc. in historia scribenda*) faveo. PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 3 interfecti l. -are. CYPR. epist. 55, 8 p. 630, 3 *opp.* vacaret. IVST. 31, 6, 1 ne ... primum apud regem l. gratiae -ret. *al.*

3 *petendo, adveniendo*: RHET. Her. 3, 2, 2 an ... redeat an in Aegyptum profectus -et Alexandriam. CIC. Verr. II 3, 67 aliam civitatem (occurrere *var. l.*). VERG. Aen. 6, 424 -at Aeneas aditum (SERV.: raptim ingreditur. *item* 6, 635). HOR. carm. 1, 14, 2 -a portum (*affert Quint. inst. 8, 6, 44* accipe). OV. ars 2, 588 Mars Threcen -at, illa Paphum. met. 1, 293 collem. *al.* *-at animal*: VAL. FL. 1, 159 citus -at auras raptor *aquila*.

4 *habitandi causa* (CIC. leg. agr. *ludit c. notione militari*): CIC. leg. agr. frg. 2 Capuam colonis ... -bunt (2, 86. 98). 1, 16 Italiam coloniis (1, 17 militibus. 2, 75 praesidiis obsidere atque -are. Tusc. 4, 7). CAES. Gall. 6, 24, 2 loca ... Volcae Tectosages -erunt atque ibi consederunt (SALL. Iug. 18, 4. *al.*). SALL. or. Lep. 12 plebis ... patrias sedes -vere pauci (VELL. 1, 3, 1 TAC. Agr. 11, 2. *al.*). HOR. epod. 16, 10 feris ... rursus -bitur solum. LIV. 1, 33, 2 vacuum (TAC. hist. 4, 12, 2 SVET. Vesp. 8, 5). 39, 55, 2 agrum (PAVL. FEST. p. 106 TAC. Germ. 26, 2. *al.*). *in capiendo deversorio singulorum*: VAL. MAX. 7, 3, 9 hospitia. CVRT. 6, 11, 2 *deversoria*. *? pro obi. indicatur, ubi* (*vix conferas* CIL XIII 2477, 1): IORD. Get. 264 Gothi ... cernentes ... Hunnorum populum suis antiquis sedibus (suas a. sedes *var. l.*) -are (*v. Kalén, Stud. in Iord. 21 sq., sed abl. sec.* potiri *poni putat Norberg, Synt. Forsch. 143*).

B *a rebus*: 1 *obsidentibus, insidentibus sim.* (*maxime in malam partem*): a *naturalibus*: CIC. Verr. II 3, 177 quae *tenebrae* ... rem publicam ... -arant. PAVL. FEST. p. 43 frigoribus -tas terras. p. 131 aquae ... campum (*cf.* SEN. Herc. O. 836 *unda*. IAVOL. dig. 7, 4, 24 pr. [*ex Labeone*] flumen [PAVL. dig. 18, 6, 7 pr. 41, 2, 3, 17 f. aut mare. *sim. al.*]). SEN. Med. 890 *ignis* praesidia -at (nat. 3, 13, 1 mundum. GELL. 15, 1, 2 insulam. *cf.* SEN. nat. 3, 26, 6 *aestus*. SIL. 10, 336 flamma). SEN. epist. 38, 2 *semen* cum -vit idoneum locum (PS. TERT. haer. 2 p. 218, 20 s. malitiae). ITALA Is. 41, 16 (Cypr. testim. 2, 4 p. 66, 13) ventus -bit illos *colles* (*gr.* λήμψεται, *Vulg.* tollet). FIRM. math. 6, 1, 6 ab ... stellis inimicis. b *aliis* (*incorp. praeter* QVODV.): CIC. Catil. 4, 6 malum ... provincias -vit (AVG. civ. 4, 4 p. 150, 24 D. civitates). OV. met. 6, 147 rumor ... sermonibus -at orbem. VAL. MAX. 5, 3, 5 *fortuna Pompei* terras et ... maria fulgore suo -verat. TRAIAN. Plin. epist. 10, 71 religio. MIN. FEL. 6, 2 potestas et auctoritas. AMM. 19, 4, 4 clades ... Atticam -vit. VVLG. Is. 60, 18 -bit salus muros *Ierusalem*. AVG. catech. rud. 25, 9 nomine -tum ... orbem. CASSIOD. hist. 5, 37, 3 fames ... provinciam (*Sozom. 4, 25, 3* καταλαβόντος). *tangendo*: QVODV. prom. 1, 23, 32 p. 751^{C} cuius *scalae* caput caelum ... -ret.

2 *alterius rei vicem gerentibus sim., non nisi in locutione* -are locum: CIC. orat. 88 ne odii l. risus -et. VITR. 4, 2, 4 fenestrarum -visse loca. QVINT. inst. 8, 6, 18 metaphora ... vacantem l. -are debet. 10, 3, 5 verbum. APVL. Socr. 11, 144 luminis. PS. VARRO sent. 57 *falsa* inserendi veri l. -ant.

II *-antur variae res* (*animantia ut res v.* APVL. *sub A 1 b et* SEN. epist. *sub A 2a*): A *ab hominibus*: 1 *cum voluntate possidendi sim.*: a *-antur res incorporeae* (*exempla selecta*): α *in universum*: PLAVT. Rud. 989 non ... tu ... -bis omnis quaestus,

[Heck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quos voles. Stich. 438 mi hanc -tum (*sup.*) noctem. FANN. or. frg. Iul. Vict. rhet. 6, 4 p. 402, 15 omnia (*cf.* VAL. MAX. 4, 8, 4 multum). CIC. de orat. 1, 154 verba (QVINT. inst. 2, 15, 37 prior. *cf.* SEN. contr. 7, 7, 10 *locos sc. oratorios*). 3, 284 genus hoc (*sc. artis. cf.* QVINT. inst. 1 prooem. 17 desertam . . . partem. 1, 10, 11. *al.*). SALL. or. Lep. 7 per scelus -ta . . . dimissurum. HOR. carm. 1, 12, 19 honores (CASSIOD. inst. 1, 16, 3 alienum). 4, 9, 46 nomen. epist. 1, 18, 95 speciem. LIV. 4, 29, 6 titulum. *al.* *β in re publica* (*sc. potestatem, honorem sim.*): HEMINA hist. 22 ne quis regnum -ret (CIC. Sulla 27. *al.*). CIC. inv. 2, 144 tyrannidem (off. 3, 90. NEP. Timol. 1, 3 per milites. *al.*). Tusc. 5, 57 dominatum. SALL. Iug. 31, 12 rem publicam (SALL. [?] rep. 1, 2, 5 VELL. 2, 4, 4. *al.*). R. GEST. div. Aug. 10 *sacerdotium* (*gr.* προκατειληφότος). VELL. 2, 29, 3 quae *potentia* . . . deferretur, non vi ab eo -retur. VAL. MAX. 3, 4, 2 imperium (*al.*). *al.* *γ in iudicio* (*sc. iura sim.*): CIC. Phil. 13, 12 agri possessionem (PAPIN. dig. 41, 2, 46. *al.*). VELL. 2, 120, 3 patrimonia. POMPON. dig. 7, 8, 22, 1 usum (VLP. dig. 43, 3, 1, 8). AFRIC. dig. 37, 5, 18 partem *hereditatis* (VLP. dig. 37, 4, 8, 14. *al.*). VLP. dig. 1, 12, 1, 7 tutelam (MARCELL. dig. 26, 1, 9). *al.* *part. praes. pro subst.*: Ps. QVINT. decl. 13, 8 ius -antis. CELS. dig. 41, 1, 51 *res hostiles* -antium fiunt (POMPON. dig. 41, 1, 30, 4. *al.*). GAIVS dig. 41, 1, 3 pr. -anti conceditur (INST. Iust. 2, 1, 12). *al.*

b *-antur corporea*: SALL. or. Macri 6 aerarium *eqs.* (*cf.* VELL. 2, 60, 4 sestertium septiens milium. CVRT. 5, 5, 2 thesauros). CVRT. 3, 2, 15 cibus, quem -erunt. 4, 7, 19 navigia. 5, 1, 6 gazam. 5, 6, 4 praedam (IVST. 19, 3, 6). QVINT. decl. 258 p. 54, 22 bona (VLP. dig. 4, 4, 3, 4 a fisco *al.*). GAIVS inst. 3, 201 alienas res -are et usucapere (PAPIN. dig. 5, 3, 49 hereditarias. *al.*). APVL. met. 7, 25, 7 *asinum. et saepe, maxime apud iurisconsultos.*

2 *neglecta voluntate possidendi*: **a** *cogitatione vel sensibus*: PLAVT. Men. 847 ni -o aliquid mihi consilium. SEN. contr. 1 praef. 5 obversantia . . . non possum -are. 7 praef. 3 rem animus. SEN. dial. 6, 14, 1 unum quemlibet annum -a (*i. elige, cf.* epist. 22, 14 quemcumque vis, -a. COLVM. 9, 15, 4 dies . . . -andus [eligendus *var. l.*]. QVINT. inst. 10, 1, 7 sine discrimine -et proximum quodque). TERT. apol. 17, 2 quod videri . . ., quod comprehendi . . . poterit, minus est . . . oculis, quibus -atur *eqs.* anim. 32, 4 si et atomos Epicuri tenerem et numeros Pythagorae viderem et ideas Platonis offenderem et entelechias Aristotelis -rem. EPIST. Alex. l. 358 H. aures -ant oracula. *al.* **b** *manibus vel alio modo corporeo*: LVCR. 4, 1025 sitiens *in somnio* . . . totum prope faucibus -at amnem (PETR. CHRYS. serm. 159 p. 619D escam). SEN. contr. 2, 7, 7 tabellas. SEN. Herc. O. 858 -a ferrum ocius (FLOR. epit. 4, 11, 9 prior. *cf.* VAL. FL. 2, 521 arcum. Ps. QVINT. decl. 1, 12 telum [*v. Lehnert, PhW. 56, 1936, 68*]). epist. 108, 2 *onus*. ITALA II Macc. 4, 41 (rec. M) -antes . . . cinerem (*gr.* δραξάμενοι, *Vulg. aliter*). DAMIG. lapid. auct. 57 si eum *lapidem* habueris in manu -tum.

B *a rebus*: **1** *oppositis, supprimentibus*: CIC. Mur. 12 maledicto . . . nihil . . . loci est, quod omnia laus -vit. LIV. 29, 16, 4 omnis . . . alias curas una -vit. SEN. Ag. 527 -at vocem mare. benef. 6, 22, 1 *ignem* nox -at (*cf.* HIL. trin. 10, 53 lumen stupor . . . -bit). VAL. FL. 8, 87 sopor . . . iras (HIER. epist. 22, 37, 4 nox). HIL. in Matth. 14, 8 gloriam . . . voluptas . . . -vit. VVLG. prov. 14, 13 risus dolore miscebitur et extrema gaudii luctus -at. **2** *apprehendentibus, tangentibus* (*temporaliter* PLIN.): SEN. Herc. O. 1749 *trabes* flamma -at (*cf.* epist. 30, 14 *ignis* materiam). PLIN. nat. 13, 53 antecedentem fructum -at novus (*cf.* VVLG. lev. 26, 5 vindemia -bit sementem). **3** *obtinentibus, accipientibus*: SEN. benef. 4, 29, 2 ut beneficii nomen non -ent *opera exigua* (PLIN. nat. 21, 53. *cf.* TERT. resurr. 5 p. 32, 16 vocabulum). VEL. gramm. VII 67, 13 *sonus* 'u' litteram -at. TERT. praescr. 35 l. 12 veritatis . . . -antis principatum. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 9 p. 183, 43 cum ab una accidenti fuerit -ta *substantia*.

III *-antur animantia* (*adduntur herbae, v. sub B 1a*): **A** *ab animantibus*: **1** *in universum*: PLAVT. Men. 1080 *patrem* tibi neque -are neque praeripere. Trin. 1135 familiam. HOR. carm. 4, 11, 21 Telephum . . . -vit . . . puella . . . tenetque . . . vinctum (*cf.* QVINT. decl. 376 p. 417, 16 vacuis . . ., non -tis [*i. non nuptis*]). VELL. 2, 24, 1 exercitu . . . -to (*usurpando ut*: 2, 62, 3. SVET. Aug. 11 [*de eadem re*: TAC. ann. 1, 10, 2 copias]. *al. cf.* SPART. Did. 6, 3 classem). 2, 117, 1 -to duce (*i. captivo ut*: CVRT. 7, 5, 22 -tos esse et vinctos teneri [*v. supra* HOR.]. ITALA Marc. 14, 48 [cod. k] quasi ad latronem venistis . . . -are me [*gr.* συλλαβεῖν, *Vulg.* comprehendere. *inde* Ps. ORIG. tract. 6 p. 64, 19]. *al.*). SPART. Sev. 6, 10 Plautinam ad -andos Nigri liberos misit (*cf.* Pesc. 5, 2 filios). *al.* *de obsessione diaboli sim.*: MIN. FEL. 27, 8 -ant animos et obstruunt pectora *daemones* (FIRM. err. 6, 6 SVLP. SEV. chron. 1, 41, 5. *al.*). EVAGR. vita Anton. 56 p. 925 -tis (*gr.* πάσχοντας, *vers. vet.* infirmos; *sed antea*: obsessis *et 55* vexatis a daemonibus). AVG. civ. 2, 5 p. 58, 30 D. mentes. *al.*

2 *opprimendo*: **a** *telis sim.* (*sunt, quae notione praeveniendi explicari possint*): CAES. civ. 3, 109, 5 accepto vulnere -tus. VERG. Aen. 9, 770 Lyncea tendentem contra . . . gladio . . . -at *Turnus* (*cf.* PROP. 4, 4, 84 ense canes [OCTAVIA 531 prior. SIL. 14, 133 praeveniens. 17, 469]. SEN. Thy. 716 ferro. *sim. al.*). 10, 384 super. 12, 300 os flammis. PROP. 4, 10, 14 *Acrona* Romulus . . . votis -at ante ratis (*cf. Liv. 1, 10, 4* obtruncat *et Plut. Rom. 16, 3* καταβάλλει). OV. met. 12, 343 stipite querno. *al.* *struct. graec.* (*cf.* SERV. *ad l.*): VERG. Aen. 10, 699 Latagum saxo . . . -at os *Mezentius*. *cf. ab animalibus*: OV. met. 4, 716 -at aversum *draconem aquila*. CVRT. 9, 1, 32 canes, qui . . . feram -erunt. **b** *variis modis*: VELL. 2, 57, 1 *Caesar* incautus ab ingratis -tus est (HOMER. 119 hostem [*cf. B 12* ἕλοι]). CVRT. 3, 1, 19 Dareum, ubicumque esset, -are. 7, 2, 4 haesitantem . . ., qui secuti erant, -erunt. VAL. FL. 3, 154 ruentem. SIL. 2, 198 conantem linquere pugnas. FRONTIN. strat. 2, 5, 47 hostes. TAC. hist. 4, 2, 2 redeuntem . . . Vitellium. *al.*

3 *conciliando sim.*: CIC. orat. 50 cum animos prima aggressione -verit (LIV. 37, 20, 5 beneficiis. QVINT. inst. 4, 1, 48 iudicum. 5, 12, 14 *argumenta*. 7, 1, 31. *al.*). LIV. 7, 30, 17 beneficio *Capuam*. SEN. epist. 100, 3 primo aspectu oculos. QVINT. decl. 388 p. 434, 17 indulgentia. TAC. hist. 5, 1, 2 principem adhuc vacuum. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 1 p. 157, 19 -tis iam auditorum sensibus. HIL. in Matth. 10, 13 p. 971B mentes . . . promissis.

4 *arripiendo, prehendendo sim.*: VERG. georg. 4, 440 manicis . . . iacentem *Protea* -at *Aristaeus* (*similiter*: OV. met. 11, 239 *Thetin Peleus*. CVRT. 6, 8, 21 torpentem adhuc). OV. fast. 3, 509 -at amplexu (6, 126 VAL. FL. 7, 254. STAT. Theb. 5, 213 *hostiliter* [*item* CVRT. 9, 7, 22 complexu]). PHAEDR. 5, 8, 3 quem (*i.* Καιρόν) si -aris, teneas; elapsum . . . non . . . possit Iuppiter reprehendere. SEN. Tro. 793 manus matris. epist. 82, 5 (*in imag.*) *fortuna* haerentem sibi. LVCAN. 8, 670 ora (STAT. Ach. 1, 575 *osculando*). STAT. Ach. 1, 251 manu . . . paventem. 1, 930 artus *mariti*.

B *a rebus*: **1** *morbis, affectibus*: **a** *corporis* (*exempla selecta*): PLAVT. Merc. 124 seditionem facit lien, -at praecordia. CIC. de orat. 2, 235 *risus* simul latera os venas oculos vultum -at. CAEL. Cic. fam. 8, 6, 4 (*in imag.*) veternus civitatem. SALL. or. Macri 26 torpedo (*cf.* OV. met. 1, 548 torpor [LIV. 26, 36, 1]). VERG. georg. 4, 190 sopor . . . -at artus (TIB. 1, 2, 2 lumina. VVLG. Iob 4, 13). Aen. 4, 499 pallor . . . -at ora (VITR. 8, 6, 11 palloribus -tos . . . colores). 7, 446 subitus tremor -at artus (11, 424 OV. met. 3, 40). HOR. carm. 3, 27, 54 macies (TIB. 3, 10, 5). ars 417 scabies. OV. met. 7, 635 corpora somnus -at (VLP. dig. 26, 7, 1, 1 somno aut morbo comitiali -tus. PALLAD. hist. mon. I 1 p. 254D [*gr. p. 20, 16 B.* κατενεχθῆναι εἰς ὕπνον]). VAL. MAX. 2, 6, 8 rigor (IVST. 11, 8, 4). CELS. 2, 3, 1 febris (3, 15, 5). 5, 26, 31A cancer (7, 9, 2. *al.*). *al.* *-antur herbae sim.*: VARRO ling. 6, 16 ne robigo -et segetes (PLIN. nat. 18, 79. 285). PLIN. nat. 13, 129 *spina regia* celerrime arborem -at (*an ad I B 1 ?*). **b** *animi*: PLAVT. Rud. 686 metus membra -at (CVRT. 7, 11, 25 -ti metu. 9, 4, 10). CIC. Verr. II 4, 113 superstitio (div. 2, 148 *syn.* oppressit). rep. 1, 25 timor (CAES. Gall. 1, 39, 1. 6, 41, 3 [praeocc- *var. l.*]). Att. 11, 6, 5 desperatio . . . animos. fam. 11, 8, 2 ardor. ad Q. fr. 1, 1, 38 -atur animus ab iracundia. SALL. Catil. 46, 2 cura atque laetitia (LIV. 23, 13, 6). OV. met. 10, 690 cupido (*cf.* SEN. benef. 3, 3, 1 cupiditatibus. epist. 24, 25 libido moriendi). 12, 135 pavor (LIV. 5, 38, 5. 6, 12, 10. *al.*). 14, 198 horror. LIV. 22, 8, 2 -tis . . . aegritudine animis. 24, 40, 12 terror (PRVD. perist. 10, 286 corda). *al.*

2 *variis* (*maxime subito incidentibus*): TER. Andr. 297 mors continuo . . . Chrysidem -at (SEN. nat. 5, 18, 9 CVRT. 9, 6, 19. *al. cf.* COLVM. 1 praef. 21 supremus . . . dies. CARM. de resurr. 382 terminus aevi . . . incautos). CIC. Lig. 17 calamitas incidisse videtur et improvidas hominum mentis -asse. LIV. 6, 3, 8 quos forte armatos tumultus -verat. 9, 12, 5 colonia necopinato adventu Samnitium . . . -ta est (SEN. dial. 11 [12], 5, 3 necopinantes. IVST. 2, 12, 21). VAL. MAX. 5, 9, 4 magno impetu . . . cogitatio pectus iuvenis -vit (*cf.* SEN. epist. 94, 13 *opinionibus*). SEN. benef. 6, 28, 2 tempestas (*cf.* PALLAD. hist. mon. I 42 p. 328C aestus [*gr. p. 148, 19 B.* καταλαβόντος]). *al.*

CAPVT SECVNDVM: *praevalente notione* **detinendi,** *inaccessum reddendi.*

I *mera vi detinendi* (*ut opp. saepius adhibentur* vacare *sim.*, otiosum esse *sim.*): **A** *-antur animantes*: **1** *ipsi* (*adduntur part. corp., animus, mens sim., cetera v. sub 2*): **a** *structura passiva* (*maxime* -tus sum *et sim.*): *α varia selecta*: NAEV. com. 77 alii adnutat . . ., alibi manus est -ta (SEN. dial. 5, 14, 6 poculis. *al. cf.* LIV. 24, 15, 4 dextra tenendo). PLAVT. Amph. frg. 2 erus Amphitruo -tus. Asin. 537 animus (*al.*). Cas. 544 si -ta est.: otium est. Most. 1009 nisi quid magis es -tus. Pseud. 278 ut -tus nunc sum. CIC. de orat. 3, 122 abundantes otio nobis -tis (*item abl. abs.*: CAES. Gall. 4, 34, 3 POMP. TROG. Iust. 38, 5, 1). fin. 4, 34 (*de animalibus ut*: VARRO rust. 3, 9, 9. 15 *opp.* expeditae. IVL. VAL. 1, 23 *cerva* pastui). Tusc. 1, 5 *opp.* otiosi. Cato 32 cui fuerim -tus (*i. non promptus*). nat. deor. 2, 58 mens *divina* . . . in his maxime est -ta, . . . ut *eqs. et passim.* *nota per oxymoron* (*v. etiam* SEN. *sub 2a*): PHAEDR. 2, 5, 2 natio . . . -ta in otio . . . multa agendo nil agens (*cf.* SEN. dial. 10, 16, 1 dum nil agunt, -tos fuisse). CAPITOL. Maximin. 5, 2 otio . . . -tus est.

[Heck]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

β notabiliora quaedam: (I) *part.* -tus: (A) *in gradibus comparationis*: *per adv. sim.*: PLAVT. Cist. 598 ampliter. Most. 1009 magis (CIC. Att. 1, 16, 17. *cf.* FRONTIN. strat. 3, 11, 4 maxime). CIC. Mur. 28 vehementer. top. 25 tam (nat. deor. 3, 93 Att. 12, 19, 2 SEN. epist. 122, 14. *al.*). NEP. Hann. 7, 1 acerrime. *al.* *per compar.* (*falso pro posit.* TERT. nat. 1, 20, 10): CAEL. Cic. fam. 8, 4, 2 CIC. Att. 10, 6, 1 PLIN. epist. 2, 2, 2 AMM. 15, 8, 20 CONSVLT. Zacch. 1, 37 p. 45, 34. *per superl.*: CIC. de orat. 3, 131 Att. 12, 38, 1 PLIN. epist. 4, 26, 2. 9, 35, 1 SVET. vita Hor. p. 45, 10 AVG. civ. 19, 1 p. 349, 9 D. in euang. Ioh. 15, 18 l. 13 serm. 179, 3, 3. *adde exempla ad 2 pertinentia*: SEN. dial. 4, 13, 2. EVSTATH. Basil. hex. 1, 3, 6 (*gr.* πολυάσχολος). SIDON. epist. 1, 5, 11. (B) *m. pro subst.*: PLAVT. Rud. 109 (*v. sub b*). SEN. contr. 1 praef. 5 seriam rem agenti et -to (*sing. ut*: PHAEDR. 3, 19, 12 COLVM. 1, 1, 19. AVSON. 335 p. 199, 53 P. comparat ... -tum cum otioso). SEN. dial. 10, 9, 5 -tis. 10, 10, 1 -torum vitam (*item gen. pl.*: 10, 10, 5 animi. 10, 19, 3 condicio. SERV. georg. 3, 71 officio). *al.* QVINT. inst. 10, 3, 27 FRONTIN. strat. 1 praef. 2 TAC. hist. 4, 17, 5. *al.* (C) *rarius attributive*: PLAVT. Men. 452 homines (CIC. Mur. 28. SEN. dial. 10, 7, 3 *bis.* epist. 19, 11 *syn.* obsessus. PLIN. epist. 3, 5, 7. *cf.* SEN. dial. 10, 9, 4 mortalibus miseris, id est -tis). CIC. Mur. 70 amicorum. de orat. 1, 239 animo (FIRM. math. 2, 30, 14). LIV. 45, 19, 9 -tas iam aures (PHAEDR. 3 prol. 7). SEN. contr. 2, 5, 4 virum. 7, 7, 6 accusatore. (D) -tum habere *sim.*: CIC. inv. 1, 31 animum ... h. -tum (BELL. Alex. 15, 8 VITR. 1, 1, 7). Cael. 44 amores ... numquam hunc -tum impeditumque tenuerunt (SEN. dial. 7, 24, 1. 12, 18, 9. *pass.*: LACT. opif. 18, 4). CAEL. Cic. fam. 8, 4, 2 dilationes -tiorem me habebant. PANEG. 4, 2, 3 quinquennalia. FIRM. math. 4, 15, 1 in ... peregrinationibus detinet -tos (*pass.*: COD. Theod. 7, 8, 14). (II) *vi ingressiva* (*certiora*): LIV. 22, 15, 6 extemplo -tus certamine est animus. 26, 25, 6 priusquam maioribus -retur rebus. GELL. 12, 1, 23 APVL. Plat. 1, 15. *inde saepius.*

b *structura activa*: *α* -ant *homines*: PLAVT. Men. 452 qui (*adv.*) homines -tos -at (*eadem fig.* [*v. Beare, ClRev. 44, 1930, 62*]: Rud. 109 oratione. *cf.* AVG. ord. 1, 3, 9 p. 127, 3 praeoccupatum). CIC. Font. 20 magnitudine rei sic -are animos ..., ut difficilis aditus veritati relinquatur (LIV. 27, 1, 8 oculos a. que). Att. 13, 2^A, 2 omnino. LIV. 27, 39, 2 bello. CVRT. 4, 11, 11 manus. TAC. ann. 4, 55, 2 caerimonia -visse civitates. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 4 'morer ...' -em teneamque. RVFIN. epist. Clement. 5, 4 ab his studiis. AVG. civ. 3, 9 p. 105, 29 D. GREG. M. moral. 2, 27 ad faciendum. *β* -ant *res* (*dub.* LVCIL. 257): LIV. 4, 57, 1 contentio ... -verat cogitationes. 5, 8, 13 studium ... aut gratia. 22, 9, 11 cura (HIL. in psalm. 118 heth 2). 22, 48, 4 certamen (26, 2, 7). 26, 50, 5 res publica. 27, 3, 8 res. 28, 5, 7 bellum (28, 12, 8. 34, 32, 2). SEN. benef. 4, 24, 1 maiestas. dial. 5, 2, 2 ambitio. GELL. 10, 25, 1 quid ... ineptiarum. VLP. dig. 3, 3, 10 hereditas. VOPISC. quatt. tyr. 5, 6 voluptates. HIL. in psalm. 124, 6 -at animum ... aurum. HIER. epist. 43, 2, 2 cibus ... -at et dimittit.

c *reflexive* (*adiunximus obi. pro refl. substituta*): PLAVT. Pseud. 548 ne quo te ad aliud -es negotium (HESYCH. in lev. 20, 25 p. 1051^C. *al.*). SEN. epist. 62, 1 ipsi se -ant (*opp.* vaco). GELL. 6, 3, 20 in eiusmodi principiis (SCHOL. Hor. epist. 1, 6, 31. *al.*). MAR. VICTORIN. rhet. 1, 25 p. 218, 5 aliquid agamus, quo nos -emus (*item c. abl. vel dat.*: HIER. epist. 32, 1, 1 actibus [*al.*]. SVLP. SEV. epist. 2, 18 epistula. CAES. AREL. serm. 1, 9 p. 8, 33 culturae. *al.*). HESYCH. in lev. 17, 4 sqq. p. 1002^C circa ... supervacua. *pro refl. accedit obi. q. e.* animum *sim.*: TER. Hec. 5 populus studio stupidus in funambulo a. -arat (PACVV. trag. 72 in amore. SEN. dial. 11 [12], 17, 1 ludis. *al.*). TERT. cult. fem. 2, 13 l. 42 manus lanis. HIL. in psalm. 118 ain 8 oculos suos in desideria. *al.*

d *conspectus structurarum* (*ad a—c*): *α indicatur causa sim.*: (I) *per adv.* (*cf.* quid PLAVT. Most. 1009): NAEV. com. 77 alibi (AMM. 31, 5, 3). PLAVT. Asin. 537 hic. QVADRIG. hist. 43 ibi (LIV. 26, 25, 9). (II) *per abl. vel dat.*: *certa exempla ablativi leguntur saepe inde a* PLAVT. Rud. 109 oratione. TER. Phorm. 502 alia ... sollicitudine (*cf.* LIV. 3, 40, 11 cura [*al.*]). CIC. Att. 7, 3, 7 amicorum multitudine. LIV. 1, 22, 1 agendo (*item gerund.*: LIV. 6, 5, 1. *al.*). *dativi certa exempla* (*vix add.* SEN. dial. 10, 7, 1): TERT. monog. 10, 10 suo *viro* (*iuxta* vacabit. *item acced. dat. pers.*: resurr. 6 p. 33, 10 illi *homini* -tum ac deditum [*deum ut*: ARNOB. nat. 4, 26]. PACIAN. [?] sim. carn. p. 198, 25 [*deo ut*: POMER. 3, 15, 1]. *cave iungas dat. incomm.* CIC. Cato 32). IVL. VAL. 1, 23 pastui. CAES. AREL. serm. 1, 9 p. 8, 33 culturae. *ex ambiguis licet eximere ea, quibus vertitur gr.* σχολάζειν *c. dat.*: CASSIOD. hist. 10, 8, 3. 11, 11, 2 ORIG. in Matth. 17, 15 p. 629, 16 DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 362^D. (III) *per praepos.*: PLAVT. Pseud. 548 ad ... negotium (SEN. epist. 88, 21 APVL. Plat. 1, 15 IREN. 3, 17, 2 = 3, 18, 1 H. *al.*). CATO agr. praef. 4 in eo studio (*item c. abl.*: orig. 83 [Gell. 3, 7, 7]. TER. Andr. 829 Hec. 5 PACVV. trag. 72. *et saepe. c. gerundivo inde a* CIC. Font. 46 Manil. 4; *c. gerundio*: CAES. Gall. 4, 32, 5 VARRO rust. 3, 9, 9 NEP. Hann. 7, 1 PAVL. FEST. p. 97). VAL. MAX. 6, 8, 7 circa rapinam et praedam (9, 3 ext. 4 SEN. benef. 7, 28, 2 epist. 33, 1. 75, 7. *inde saepius*). SEN. dial. 10, 12, 3 inter pectinem speculumque (epist. 15, 3 i. oleum et vinum. GAVDENT. serm. 21, 11 G. HEGES. 4, 16, 1). GELL. 12, 1, 23 in ea sola, unde alitur *infans* (*item c. acc.*: IVL. VAL. 2, 29 in haec. HIL. in psalm. 1, 12 in res suas. *al.*). CHALC. transl. 18^B -tis erga custodiam ... salutis ([*cf. gr.* ἐπιμέλειαν ἔχοντας ἀρετῆς]. GAVDENT. serm. 17, 25 G. HESYCH. in lev. 1, 5 p. 798^D). PHYSIOGN. 55 p. 77, 2 a cogitationibus -tum. VITA Hil. Arel. 9 l. 24 de ... officii onere. (IV) *per part. coniunctum*: PASS. Thom. 152, 16 -tus erat manus imponens.

β indicatur, a qua re quis occupatione prohibeatur: PLAVT. Merc. 288 non sum -tus umquam amico operam dare. RVFIN. Clement. 5, 4 ab his studiis (AVG. op. monach. 18, 21 p. 565, 21 a necessariis operibus).

γ indicatur respectus, relatio: *abl.*: VAL. MAX. 2, 10, 2 et animo et apparatu -tus (TREB. Claud. 11, 6 a. atque corporibus. POMER. 3, 15, 1). *gen.*: CLAVD. MAM. anim. praef. p. 19, 3 fraudatus temporis et -tus animi. *acc. graec.*: CLAVD. MAM. anim. 3, 6 p. 164, 5 angelus ... solum corpus in contemplatione ... corporaliter -tus.

2 *res humanae pro hominibus*: **a** *struct. passiva*: CIC. Manil. 4 *publicanorum* res ... in vestris vectigalibus exercendis -tae (Mur. 25). Planc. 66 de -tis meis temporibus (*opp.* otium otiosum. AVG. serm. 205, 2 reddendo coniugali debito. *aliter v. II A 2*). leg. 1, 8 neque ... -ta opera neque impedito animo. fin. 4, 36 omne officium munusque sapientiae in hominis cultu esse -tum (HIL. in psalm. 118 aleph 11 in agendo). Tusc. 2, 2 in vita -ta atque ... militari. VAL. MAX. 3, 4, 1 *Tulli Hostili* adulescentia in pecore pascendo fuit -ta. SEN. dial. 4, 13, 2 vacat pudicitia, libido -tissima est. 10, 12, 2 quorundam otium -tum est (*cf.* SIDON. epist. 1, 5, 11 -tissimam vacationem [*var. l.* occupationem]). epist. 9, 7 illa in opere suo -ta sollicitudo. 52, 6 ingenia ... in fundamentis suis -ta. *al.* QVINT. inst. 1, 8, 18 enarratio historiarum ... non ... usque ad supervacuum laborem -ta. *al.* **b** *struct. activa*: SEN. epist. 117, 32 aliud necessaria, negotia, aliud publica -erunt. CLAVD. 26, 280 Raetia vires -at. VITAE patr. 6, 1, 15 p. 995^D ibidem (*sc. in terra colenda*) semper -bat vitam suam. *dub.*: AMBR. in Luc. 7, 34 ne -rent studium disputandi *sc. aliis negotiis* (*ad act. 6, 2* derelinquere verbum dei et ministrare mensis, *gr.* καταλείψαντας. *legitne Ambr.* καταλήψαντας?).

B -*antur res* (*res pro hom. v. in antecedentibus*): **1** *pecunia sim.* (*sc. collocando in usum*): PLAVT. Epid. 298 id non decem -tum tibi erit argentum dies. POMPON. Atell. 116 milia decem victoriata in Graeca mercede ilico curavi ut -rem. CIC. Verr. II 1, 91 pecunias -arat apud populos (Flacc. 51 adulescentulo grandi fenore [59. DON. Ter. Phorm. 780, 3 maiore]. COLVM. 1, 8, 12 aut animalibus aut rebus aliis. 11, 1, 24 in pecore). PLIN. epist. 8, 2, 3 amplissimas summas emptionibus. AVSON. 335 p. 196, 5 P. *libellum* ut avidus faenerator ... nummum malui -are quam condere. COD. Theod. 13, 6, 7 pr. (= Iust. 11, 3, 2, 1) totum patrimonium ad functionem navicularii muneris. *cf.* fundum (*sc. certa ratione colendi*): AVR. Fronto p. 29, 15 v. d. H. (p. 29 N.) in sola segete frumenti et vitibus. **2** *aliae res*: CIC. rep. 1, 14 mihi ... omne tempus est ad meos libros vacuum, numquam enim sunt illi -ti. VELL. 1, 17, 7 studium ... quod adsequi non potest, sequi desinit et velut -tam relinquens materiam quaerit novam. SEN. epist. 33, 11 patet omnibus veritas, nondum est -ta. TERT. apol. 47, 13 si paradisum nominemus ..., Elysii campi fidem -erunt (*i. praesumptione obstruxerunt, ut vid.*).

II *accedunt notiones secundariae*: **A** *respicitur magis spatium expletum*: **1** *proprie* (*exempla notabiliora*): **a** *in universum*: CIC. Att. 3, 19, 3 ex agro ... tantum ..., quantum meo corpore -ari potest (CAES. Gall. 2, 8, 3 q. loci [SIL. 16, 347]. *cf.* VARRO ling. 5, 182 minus loci [*item* rust. 1, 7, 2]). LVCR. 1, 390 primum ... necessest -et ille *aer* locum (*antea*: compleri, *postea*: possideantur. *cf.* VITR. 2, 7, 2 ignis ... interveniorum vacuitates -ans). CAES. civ. 1, 82, 4 duas partes *intervalli* acies -bant duae, tertia vacabat ... relicta. HIRT. Gall. 8, 51, 3 tricliniis ... fora templaque -bantur. HOR. carm. 3, 24, 3 caementis ... terrenum ... et mare (*item aedificando*: S. C. Frontin. aq. 127 LIV. 1, 38, 7. *al.*). VITR. 6, 6, 2 uti ... iuga ne minus -ent pedes septenos (6, 6, 3 COLVM. 8, 3, 3 HYG. mun. castr. 1. *al. cf.* MELA 1, 55 quattuor ... soli iugera. VVLG. exod. 27, 18 cubitus centum). COLVM. 2, 9, 6 quinta parte seminis amplius -ari agrum (*item seminando*: 2, 10, 4 iugerum decem modiis. 2, 10, 8 iugerum ... sex -ant modii. *al.* PALLAD. 2, 6. 12, 1, 2. *struct. inversam v. sub C*). *al.* -*ari dicuntur cava, receptacula sim.*: BELL. Afr. 54, 1 navem familia ... atque iumentis. VERG. Aen. 3, 294 fama -at auris (HOR. sat. 2, 2, 95. CVRT. 10, 1, 36 falsis criminibus. *al.*). OV. met. 15, 166 quoslibet -at artus spiritus. VITR. 1, 4, 6 umor ... venas (SEN. epist. 70, 12). PLIN. nat. 33, 77 ne -ent puteos *terrae*. *al.* **b** *speciatim in descriptione terrarum et caeli*: LIV. 44, 6, 15 dimidium loci -at ostium ... Baphyri amnis. GERM. 251 tantum ... caeli (*cf.* IVST. 37, 2, 3 quartam partem caeli). MELA 1, 11 oram (2, 96. *cf.* 2, 62 litora [PLIN. nat. 5, 66]). 1, 18 Hadriatici latus Illyris -at. *al.* PLIN. nat. 4, 76 terras. *al.*

2 *translate et in imagine*: **a** *transfertur ad tempus* (*cf. supra l. 21 sqq.*): CAEL. Cic. fam. 8, 10, 3 haec causa primos menses

[*Heck*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-bit. MANIL. 3, 281 sidus ... horam surgens ... -at (CELS. 3, 3, 2 *febris* sex et triginta *h.* ... -at). VAL. MAX. 8, 7 ext. 11 labore ... saeculi spatium. CELS. 2, 1, 14 austri pluviaeque hiemem. SEN. dial. 6, 21, 1 temporis ... partem. 9, 1, 13 -andi temporis (GAIVS dig. 48, 19, 29 longum t. *al.*). epist. 110, 16 totum diem (QVINT. inst. 1, 12, 13 PLIN. epist. 4, 9, 15. *al.*). *al.* TAC. Germ. 22, 1 plurimum hiems -at. *al.* **b** *-antur variae res (maxime notionis temp. vel loc.)*: CIC. Tusc. 2, 66 haec ratio ... maiorem locum ... -bit (*cf.* SEN. epist. 31, 1 fundamenta *studiorum* ... multum loci -erunt). SEN. contr. 10, 1, 8 quantum quisque ad maledicendum -vit. SEN. epist. 34, 3 principia totius operis dimidium -are dicuntur. 78, 26 vitam (110, 16). COLVM. 2, 12, 1 operas (*sc. singulorum dierum*). *al.* *-antur libri, sermones sim.*: LIV. 31, 1, 4 multa volumina (TREB. Gall. 21, 2. *cf.* SEN. clem. 1, 9, 11 partem voluminis. SCHOL. Cic. Bob. p. 125, 30 multum voluminis). SEN. dial. 3, 21, 3 uno nomine -are fastus vult. TER. MAVR. 278 sat duco meas ... -asse nugas. 2094 sermo ... partes *hexametri*. *al.*

B *accedit notio obducendi, obtegendi*: LVCR. 4, 1051 hostem ruber -at umor (*i. sanguis*). HOR. carm. 3, 29, 44 nube polum (*cf.* SEN. suas. 3, 1 luna ... -ta nubilo [*item* 3, 4]. *ibid.* flatus). TIB. 1, 10, 50 -at arma situs (SEN. epist. 58, 5 *verba. cf.* PRVD. psych. 106 rubigo ... nitorem *gladii*). PROP. 2, 6, 36 desertos -at herba deos (*i. simulacra*). OV. met. 1, 721 *mortui* oculos nox -at. 5, 362 -at obsessos sudor mihi ... artus. SEN. epist. 87, 10 partem *caballi* ... sarcinae ... -bant. PETRON. 49, 1 repositorium ... mensam -vit. PLIN. nat. 20, 95 crustae -ent intus vasa. 29, 40 ambusta ... si ... ovo -entur, *eqs.* 35, 52 *libertus* publicas porticus -vit pictura. TERT. coron. 14 l. 6 *caput velamento*. *al.*

C *accedit notio includendi, cingendi sim.*: OV. met. 4, 589 *Cadmum* -at anguis (*sc. spiris. item circumdando*: ARNOB. nat. 2, 27 animae ... corporalibus vinculis -tae. IVL. HON. cosmogr. A 8 *fluvii* duo effecti in coronam -ant montem). MANIL. 3, 131 locus -at omnem ... sortem (*item in astron.*: GERM. 256 *Pleiades* [*gr. 256* ἔχει]). COLVM. 2, 9, 15 iugerum quinque modios -bit (*struct. invers. v. sub A 1*). AVG. civ. 11, 5 p. 467, 28 D. substantiam dei ... exiguo loco ... -tam (*cf.* CHRYSOST. hom. I 975[B] *deus* non ... tamquam conclusus est ... loco nec ... limitibus -tus). PETRON. BONON. serm. Migne suppl. 3, 141 nescit ... magnitudo virtutum ... finibus -ari (HIL. AREL. vita Honorat. 15 l. 13 illum -are f. fidei ambitione certabant *accolae*).

CAPVT TERTIVM: *praevalente notione* **praeveniendi**, *praesumendi sim. per pleonasmum accedit* ante PLAVT. Asin. 818 CIC. orat. 138, prior PLAVT. Pseud. 922 CATO orig. 95[C] SEN. dial. 2, 17, 2 *al.*, priusquam LIV. 1, 14, 4. 2, 48, 2. 39, 31, 1; *distinguenda videntur, quae p. 383, 69 attulimus.*

I *in universum*: **A** *accedit obi.*: **1** *-antur homines (maxime pugnando sim.; Fortuna* CIC.): PLAVT. Asin. 818 nisi ... ille ante -assit te, effliges. PACVV. trag. 148 qui te, nisi illum tu -as, leto dabit. CIC. Tusc. 5, 27 -vi te ..., Fortuna (*sec. Metrodorum, cf. Plut. tranquill. anim. p. 476*[C] προκατείλημμαι). Cato 56 Maelium regnum appetentem. OV. met. 3, 48 Phoenicas, sive illi tela parabant sive fugam ..., -at *anguis*. 8, 399 -at audentem *aper*. LIV. 39, 31, 1 ut, priusquam se ... instruere possent, -rent eos. SEN. benef. 3, 27, 1 ut Caesarem -et atque ipse se deferat (*an ad II A?*). CVRT. 9, 5, 24 ne secantes *medicos* profluvium sanguinis -ret. *al.*

2 *-antur res*: **a** *quae praesumuntur, anticipantur, maturantur sim.*: **α** *pro obi. est inf.*: PLAVT. Most. 566 -bo adire (Pseud. 922 prior). Poen. 320 sacrificatum ire. Rud. 248 -as praeloqui, quae mea oratiost. Stich. 89 ferre ... osculum. ENN. scaen. 159 castris ... castra ultro ... conferre (*v. Vahlen ad l.*). CATO orig. 95C quod illos dicimus voluisse facere, id nos priores facere -bimus? (*responsum finxit* TIRO Gell. 6, 3, 27). TITIN. com. 145 exire. ACC. trag. 380 impetum -emus facere ultro. 649 auferre. VARRO Men. 145 indicare. HOR. carm. 2, 12, 28 rapere *oscula*. LIV. 1, 14, 4 bellum facere. 1, 30, 8. 2, 48, 2. 21, 39, 10. 35, 35, 2. 44, 12, 2 SIL. 5, 520 GELL. 10, 16, 11. **β** *pro obi. est enunt.*: CIC. de orat. 1, 190 si ... alius ... aut me impedito -arit aut mortuo effecerit, ut ... digerat. **γ** *obi. acc.*: SEN. contr. 1, 8, 9 occasionem (SEN. benef. 1, 7, 1 HIL. in Matth. 1, 3 p. 921[B]). 7, 5, 5 non possum gloriari ultione ...; frater illam ... -vit. suas. 6, 20 facinus (SEN. Thy. 270 IVST. 1, 9, 9). VELL. 2, 85, 3 prima -at fugam Cleopatra. SEN. Ag. 193 scelus (Herc. O. 435 Thy. 274). Herc. O. 774 mortem (*suam ut*: epist. 70, 11 FLOR. epit. 4, 2, 83. *alterius*: SEN. Herc. O. 884 epist. 30, 16). *al.* CVRT. 8, 9, 31 fati diem. *al.* LVCAN. 5, 555 caput spargens undis, velut -et imbrem, ... cornix. PETRON. 123 vers. 184 prior -at ausus. *al.*

b *quae praeveniuntur, celeritate superantur sim.*: **α** *praecavendo, impediendo sim.* (*dub.*: ACC. trag. 436 *de cavendo telo?*): CELS. 8, 4, 9 si sanguis fertur, spongia ... cohibendus est -andusque est obiectis linamentis (*item medendo*: SEN. dial. 5, 10, 3 remediis incipientem causam). SEN. Herc. O. 1447 hanc vocem (SIL. 9, 569 voces venturas). CVRT. 9, 4, 10 ministeria *nautarum* ... aestu ... -antur. TAC. hist. 1, 40, 1 pericula. FLOR. epit. 3, 11, 9 fugam. *al.* *? enunt. pro obi.*: PHAEDR. 2 epil. 5 -arat alter, ne primus forem. PS. QVINT. decl. 12, 28 ne ... effugiam, -ant ... supplicia. **β** *quolibet modo*: SEN. epist. 16, 4 consilium meum -vit deus. CVRT. 5, 6, 7 multi ... hostium manus voluntaria morte -erunt (*cf.* LVCAN. 2, 159 desilit in flammas et, dum licet, occupat ignes). 6, 4, 22 solis ortum. 9, 9, 27 aestum. STAT. silv. 1, 4, 112 auxilium. 1, 6, 42 nec tardum seges -bat annum (*v. Vollmer ad l.*). TAC. hist. 1, 56, 2 nutantem fortunam. *al.*

B *obi. suppl. vel absolute (exempla selecta)*: VARRO Men. 513 quod si Actaeon -asset et ipse prius suos canes comedisset. CIC. Att. 4, 17, 4 qui -arant *dando*. BELL. Hisp. 31, 4 ne ab latere nostri -rent. OV. fast. 1, 575 -at Alcides *in pugna*. LIV. 24, 38, 5 nec praeoccupati spem ... nec -antes periculum ... habebitis. SEN. benef. 2, 1, 3 -are, antequam rogemur. epist. 70, 8 exspecta; quid -as? *et saepe* (*huc pertinere vid. etiam* PEREGR. Aeth. 8, 5 priusquam post illos -ret *Pharao*; '*sc. ire*' *Szantyr, intrans. explanavit E. Löfstedt ad l.*). *part. praes. pro subst.*: SEN. Thy. 204 in medio est scelus positum -anti. TAC. hist. 2, 17, 1 *milites* faciles -antibus et melioribus incuriosos. PLIN. epist. 4, 15, 11 in qua *civitate* omnia quasi ab -antibus aguntur.

II *specialia*: **A** *in argumentatione (t. t. rhet.; de re* QVINT. inst. 9, 2, 16 praesumptio, quae πρόληψις dicitur, cum id, quod dici potest, -amus. CARM. de fig. 124 anticipatio fit, ... cum -o verba. *cf. etiam* PLAVT. *p. 389, 60*): CIC. orat. 138 ut ante -et, quod videat opponi (*cf.* QVINT. inst. 4, 1, 49 quae videantur obstare). SEN. contr. 1, 5, 7 non quaero, quid optetis; quod ... optare potestis, -o. SEN. dial. 2, 17, 2 si ultro illam *materiam* et prior -es. epist. 29, 5 quae dicturus sum, -bit (QVINT. inst. 6, 1, 20 quae dicturum ... adversarium putes). QVINT. inst. 8, 4, 5 id, quod maximum est (*cf.* 10, 5, 5 optimis -tis).

B *in allocutione (dub.* TVRPIL.): TVRPIL. com. 212 cesso -are et me in colloquium conferre horum? HOR. sat. 1, 9, 6 'numquid vis?' -o. epist. 1, 7, 66 Volteium ... Philippus ... -at et salvere iubet prior (*item c. obi.*: VAL. FL. 1, 39. 2, 137. 8, 413 prior. STAT. Theb. 12, 381 dicentem ... ultro. Ach. 1, 538. 2, 42 *respondens*). SIL. 15, 32 prior (STAT. Theb. 12, 148 Ach. 1, 711. *v. et* VAL. FL. *supra*). STAT. Theb. 7, 78. 538 Ach. 1, 318. GELL. 3, 1, 4 nisi tu -asses, ultro te hoc rogarem (*an ad A?*).

C *in cursu*: OV. trist. 1, 10, 6 nec comites ... contenta est vincere cursu *navis*, -at egressas ... ante rates. PLIN. nat. 8, 160 excusso ... auriga ... -vere *equi*, primatum optinuere *eqs.* (*cf. de aurigis*: CIL III 10048, 10 *ca. a. 130.* 10050, 17. XIII 2200, 12 prior. *de re v. Friedlaender, Sittengesch. II[9] 31. IV 191*). STAT. Theb. 6, 617 correpto crine reductum -at et ... primus ferit ostia. ITALA I Cor. 9, 24 (Cypr. epist. 10, 4 p. 493, 8. *al.*) currite, ut -etis (*gr.* καταλάβητε, *Vulg.* comprehendatis *sc. coronam. inde* CYPR. epist. 78, 1 p. 837, 2 qui prior -asti). MART. CAP. 1, 25 *Mercurius* ita ... antevenit, ut ... recursitans gaudeat -ari *a Sole*.

D *in actione iudiciali (t. t. iur.; de re* GAIVS *infra)*: *part. praes. pro subst.*: POMPON. dig. 45, 1, 9 -antis fore actionem. VAL. dig. 32, 94 -antis an omnium ... petitio ... esset. GAIVS dig. 15, 1, 10 -antis melior est condicio (*item*: 15, 3, 4 inst. 2, 215 VLP. dig. 9, 4, 14 pr. *al.*). PAVL. dig. 14, 4, 6 -antis meliorem causam (42, 1, 19 pr.). *alia*: GAIVS dig. 15, 1, 10 -are ... videtur non qui prior litem contestatus est, sed qui prior ad sententiam iudicis pervenit. VLP. dig. 32, 11, 21 qui -at, agendo totum consequitur. 47, 12, 3, 9.

deriv.: occupaticius, occupatio, occupativa, occupator, occupatus (-ūs), occupo (-onis).

compos.: exoccupare, praeoccupare. *cf.* anteoccupatio (*v. etiam p. 389, 43*).

2. occupo, -ōnis *m. ab* occupare (aucup- *subesse autumat Zimmermann, ALL 13, 1904, 425*), *cf.* 2. incubo. *in exclamatione, ut vid., iocosa quasi de deo quodam occupandi*: PETRON. 58, 11 -em propitium, eamus in forum et pecunias mutuemur. *Heck.*

occūro (obc-), -ātum, -āre. *si recte trad., ab* ob *et* curare, *cf.* accurare. [*falso* APON. 11 p. 215; *v. p. 167, 50.*] *i. q. offerendo sim. curare*: CATO or. frg. 1, 14 (Char. gramm. p. 270, 19 B.) ita dicunt palam necessum esse -tum (obscuratum *C*, obcursatum *Meyer*, occurratur *Mommsen*; *desideratur notio subveniendi [cf. de eadem re Liv. 34, 18, 2], cui melius convenit* succurratur [*cf. de simili re Caes. civ. 3, 80, 3*]). *W.*

occurro, -currī (-cucurrī, -cecurrī, -currīvī), -cursum, -ere (-īre). *ab* ob *et* currere; *ad praeverbium cf.* FEST. p. 201 'ob' praepositione antiquos usos esse pro 'ad' testis est Ennius, quom ait ... 'obibo' ... 'obiacent' (*trad. ubique* ad-); eiusdem ... generis esse ait ... '-it' ...; mihi non ... persuadet. *scribitur fere* occ- (*cf.* GRAMM. suppl. 296, 21 'ob' praepositio in compositis mutat b in c sequente c, ut '-o'. 297, 15 '-it' ... per duas c). obc-: FEST. p. 201 GLOSS.[L] II Abav. OB 4 *et* 12, *praeterea in var. l. e. g.* OV. hal. 12. oc-: CE 727, 9 INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 587 *et in var. l. e. g.* CVRT. 7, 4, 4. orc-: ITALA Luc. 8, 27 (cod. e). hocc-: VISIO Pauli 8 rec. P p. 13, 36 J., *praeterea in var. l. e. g.* SEN. contr. 2, 3, 21 (hoc

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

curemus *T*, hoc occup- *Gertz al.*). VVLG. I reg. 25, 20 Marc. 5, 2 Luc. 8, 27. 14, 31 AVG. loc. hept. 5, 52 p. 609, 7. *per unam* r *in var. l. e. g.* TIB. 2, 3, 18 CVRT. 8, 10, 4. 9, 1, 36. 10, 8, 23. *in lapide extat* occort CIL XIII 2477, 1 (*Leblant* occupat, *Löfstedt* occubat). *de formis: inf. praes.* -ire: INSCR. christ. Leblant 199. *in stirpe perf.*: -currivit VVLG. I reg. 25, 20 (*var. l.*). occucurri: PLAVT. Merc. 201 SEN. epist. 120, 4 NOT. Tir. 27, 32; *in var. l.* CAES. civ. 3, 92, 3; *conicitur* PHAEDR. 3, 7, 3 app. 30, 3 SEN. Phoen. 367. occec-: TVBERO *teste* Gell. 6, 9, 11 (*ex Probo*) *c. var. ll.* -it *vel* -erit. *praes.* -ent *pro* -unt *valde incertum* PEREGR. Aeth. 43, 7. NOT. Tir. 27, 22 -it. 27, 32 -cucurrit. *de notione* (*v. etiam p. 399, 68*): NON. p. 360, 22 -ere dicitur obvium fieri (*affert* VERG. Aen. 6, 479). p. 360, 24 -ere: subvenire. commonere (*affert* CIC. Verr. II 5, 104). CHAR. gramm. p. 422, 21 B. evidentia. obviam -entia. clara. in promptu posita. p. 436, 4 obvius fit. -it. ad tempus ⟨est⟩; ad diem; ad constitutum. GLOSS. ἀπαντῶ. ὑπαντῶ. ἐναντιοῦμαι. προστρέχω. -it: συναντᾷ, προτρέχει, ἀπαντᾷ, φθάνει. obviam venit. circumivit (*trad.* -bit). *legitur in poesi inde a* PLAVTO, ENN. (*semel*), AFRAN. (*bis*), POMPON. (*semel*), LVCR. (*quater*), *saepius ap.* VERG., OV. *al.*; *in prosa orat. inde a* ? CATONE (or. frg. 8, 5 ⟨cum occur⟩rant), CIC., CAES. [*variat vel confunditur in codd. saepius c.* currere *vel c. aliis compositis, praeterea e. g. c.* apparere, occupare, -it *c.* incumbit. *dub. e. g.* CATO *l. c.* SEN. contr. 9, 4, 13 PLIN. nat. 19, 160. *interpr. parum certae*: ENN. sat. 5 restitant, -unt, obstant, obstringillant, obagitant.]

i. q.: obviam currere. in occursum -ere BASIL. ad fil. p. 62, 4 VITA Roman. rec. (BHL 7306) 10 p. 185, 13. *in var. l.* VVLG. gen. 18, 2. *accedunt adv.*: celeriter: CIC. de orat. 2, 313 celerrime. 2, 358 (*v. app. crit.*). BELL. Afr. 49, 2 celerius. *cf. etiam* LIV. 37, 7, 14 celeritate. festinanter: ITALA I Macc. 11, 22 (recc. LB, *cf.* VVLG.) sibi ad colloquium (*gr.* ἀπαντῆσαι . . . τὴν ταχίστην). CONC.[S] I 2 p. 32, 27. EVSTATH. Basil. hex. 3, 1, 4 in hodiernum . . . diem. cito: VVLG. gen. 27, 20 mihi. properanter: EVGIPP. Sev. 46, 3. *c. aliis verbis eundi sim.*: LIV. 37, 23, 10 festinans . . . praepropere . . . -it (EVGIPP. Sev. 31, 2. *cf.* AMM. 31, 12, 3 -ere festinabat). ITALA III reg. 2, 29 (Aug. quaest. hept. 7, 56 p. 506, 11) vade -e illi (*gr.* ἄνελε αὐτόν, *Vulg.* interfice eum. VITA Caes. Arel. 2, 29 vadens -it ei). AMM. 27, 1, 2 -surus . . . egreditur. VVLG. II reg. 20, 8 veniens -it eis (SVLP. SEV. dial. 3, 1, 4, *ubi var. l.* cucurrit. SACR. Leon. 111. *cf.* VVLG. II reg. 19, 15 venit . . ., ut -ret). -sum ire: PS. RVFIN. in Am. 8, 13/14.

CAPVT PRIMVM: *intransitive* (-ere facere: AVG. perf. iust. 15, 35 EPIST. pontif. Arel. 49 CASSIOD. var. 5, 11. 5, 27, 1. VITAE patr. Iurens. 1, 5 p. 134, 28).

I *eundo, utcumque se movendo* (*accedit abl.* pedibus OV. Ib. 101, vultu STAT. Theb. 8, 751, osculo PLIN. paneg. 71, 1, iugulo TAC. ann. 16, 15, 2. *acc. resp.* pedes ITIN. Alex. 20 eodem):

A *adversus aliquem vel aliquid, i. q. obvenire, obvium fieri vel esse sim. (subauditur saepe notio resistendi). c. additamentis adversativis* (*praep.* adversus *v. p. 401, 77*, contra *p. 401, 79*): PLAVT. Epid. 214 obviam . . . -bant suis amatoribus (*v. p. 315, 48 et adde* CHAR. gramm. p. 422, 21 B.). VERG. Aen. 10, 733 obvius . . . -it (*v. p. 320, 42*). LIV. 32, 25, 5 ex adverso (ITALA I Macc. 11, 68 [recc. LBX = VVLG.] *gr.* ἀπήντησαν). SEN. dial. 5, 1, 3 -entia ob iter (APVL. met. 5, 1, 3 ob os). VAL. FL. 4, 112 contra (4, 194 HOMER. 817. 896 huic c. DARES 19. 20). ITALA gen. 18, 2 (Ambr. Cain 1, 30. *al.*) in obviam illis (*gr.* προσέδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, *Vulg.* cucurrit in occursum. VVLG. Tob. 11, 10. *in var. l.* II reg. 19, 15).

1 *corporaliter*: **a** *-unt animantes* (equites *e. g.* LIV. 21, 29, 2. *al.* CVRT. 4, 16, 30; *aves* SEN. nat. 2, 32, 3 CVRT. 4, 7, 15 AMM. 22, 15, 26, delphini SEN. nat. 4, 2, 13 PLIN. epist. 9, 33, 4, serpens LVCAN. 9, 397): **α** *in neutram partem* (*cf. e. g.* VAL. MAX. 9, 9, 2 hostesne an commilitones -rent dinoscere. CVRT. 8, 12, 8 sive hostis sive amicus -ret): ① *nude* (*notabiliora*): CIC. Att. 12, 47, 1 (= 46, 2) tu *venies* . . .: -am etiam, si necesse erit. CAES. Gall. 5, 47, 3 in itinere (LIV. 45, 28, 6 turba. 42, 43, 6. *cf. l. 75 et* VITA Caes. Arel. 1, 47 in media strata). VERG. Aen. 6, 696 imago saepius -ens. HOR. epist. 1, 1, 95 si . . ., -i, rides. sat. 1, 9, 61 ecce Fuscus Aristius -it. TIB. 1, 6, 41 quisquis . . . -et (CVRT. 9, 5, 20. *cf.* LIV. 3, 50, 13 ut quisque -erat [*sim.* TAC. ann. 1, 27, 1 ut quis . . . -erat]. MART. 9, 27, 10 aliquis). OV. fast. 3, 541 pompa (*cf.* SEN. Thy. 411 -et Argos, populus -et frequens [HIL. in Matth. 14, 19]. GREG. M. dial. 3, 2 p. 141, 16 M. populorum turbis ibi [*var. l.* sibi] -entibus. *v. etiam l. 67*). LIV. 34, 16, 6 legati (36, 14, 6 in itinere). SEN. contr. 2, 3, 20 qui -erant . . . aiebant: *eqs.* (*cf.* FRONTIN. strat. 2, 7, 11 -it clamitans. 2, 8, 6 cum -isset, adfirmavit. HIER. epist. 22, 41, 2 -et et dicet: *eqs.* [RVFIN. Orig. in num. 16, 4 p. 140, 20. *cf. p. 392, 10*]). CVRT. 9, 10, 21 -entem . . . adlocutus. ASCON. Mil. p. 37, 10 forte. MART. 11, 98, 2 instant . . ., persecuntur, -unt *basiatores. al.* *c. praedicat.*: SEN. amic. p. 26 tristior . . . -it. PLIN. nat. praef. 4 ingens. AMM. 17, 10, 3 inprovisus. CLAVD. rapt. Pros. 2, 317 properi. *indicatur, ubi -atur, per* ad: LIV. 35, 46, 3 ad Chaeroneam. 36, 42, 6 ad Scyllaeum Eumenes . . . cum . . . navibus -it.

(ii) *c. dat.*: Ⓐ *solo*: *animantium* (*dedimus inde a* SEN. *phil. exempla selecta*): CAES. Gall. 2, 24, 1 cum se in castra reciperent, adversis hostibus -bant. BELL. Afr. 31, 10 donec sibi . . . pars aliqua in . . . commeatu -isset (77, 3). VERG. Aen. 6, 479. 10, 220 illi . . . chorus ecce . . . -it comitum. OV. fast. 5, 434 umbra (trist. 3, 4, 20. *cf.* SVET. Aug. 96, 1 species). epist. 15, 185 denso . . . agmine matres (SEN. apocol. 13, 5). *al.* LIV. 3, 54, 7 huic multitudini . . . alia turba . . . -it. PHAEDR. 3, 7, 3 cani . . . lupus forte -it. PLIN. epist. 10, 10, 2 obviam iturus . . . permittas mihi quam longissime -ere tibi. TERT. adv. Val. 16 p. 196, 12 -it illi . . . dicens *eqs.* (IREN. 3, 3, 4 [*gr.* εἰς ὄψιν αὐτῷ ἐλθόντι]. *al. cf. p. 391, 77 et* ITALA gen. 30, 16 [Lugd.] -it ei . . . *et* ait [*gr.* ἐξῆλθεν . . . εἰς συνάντησιν αὐτῷ, *Vulg.* egressa est in occursum. VVLG. gen. 24, 17 II par. 19, 2]. *sim. saepius*). *al.* *rerum*: CAES. Gall. 4, 26, 1 signis. civ. 3, 8, 3 parti . . . navium. *ibid.* inanibus *navibus*. 3, 92, 3 telis (VERG. Aen. 11, 808 STAT. Theb. 3, 297. *cf.* SIL. 2, 112 certae *sagittae*). OV. hal. 12 *piscis* radiis. VAL. MAX. 5, 8, 4 interfecti ossibus. PLIN. nat. 26, 15 funeri. STAT. Theb. 8, 362 ponto. *al.* Ⓑ *accedit part.*: *praes.* (*selecta*): CAES. civ. 3, 79, 7 venienti (LIV. 44, 23, 7. SEN. apocol. 13, 2 CAPITOL. Maximin. 31, 1. *al. cf.* BELL. Alex. 32, 3 advenienti). BELL. Alex. 18, 4 redeunti (AVG. civ. 1, 21 p. 36, 3 D. *cf.* LIV. 27, 17, 9 eunti [*al.*]. CVRT. 8, 6, 16 abeunti [*postea*: semet obiecit. *al.*]). LIV. 8, 19, 10 ingredienti (38, 14, 4. *al.*). 30, 12, 11 intranti (CVRT. 7, 7, 22). 37, 14, 1 succedenti. *al.* *perf.*: LIV. 45, 12, 3 transgresso flumen. VAL. MAX. 7, 3 ext. 1 egresso (CVRT. 10, 8, 23 IVVENC. 2, 45). CVRT. 6, 6, 35 digresso. 8, 10, 1 ingresso (IVVENC. 3, 642). Ⓒ *indicatur simul, quo (consilio) vel ubi alicui -atur* (*notabiliora*): BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6, 1 mihi Heracleam (*c. acc. etiam*: LIV. 32, 39, 3 Sicyonem sibi). LIV. 5, 37, 7 ad undecimum lapidem (24, 30, 3 ad Mylam flumen. 27, 31, 10. *al.* ITALA gen. 46, 28 [codd. 100. 101] ei ad Heroum civitatem [*gr.* συναντῆσαι, *Aug. loc. hept. 1, 192 p. 536, 19* ut veniret sibi obviam, VVLG. in]. VVLG. act. 28, 15 -erunt [*var. l.* conc-] nobis usque ad . . . forum [*gr.* ἦλθον εἰς ἀπάντησιν]). ITALA I Macc. 11, 6 (recc. LB = VVLG.) regi in Ioppen (*gr.* συνήντησεν). Ⓓ *c. additamentis praedicat.*: VERG. Aen. 12, 854 in . . . omen Iuturnae -ere. OV. trist. 3, 12, 33 sedulus -am nautae (*per nom. etiam*: SEN. dial. 4, 10, 5 sibi laeti felicesque. 6, 3, 3 triste matribus omen. IVV. 9, 2 mihi . . . tristis).

β *animo adverso* (*accedit e. g.* LIV. 28, 37, 6 hostiliter [*cf.* CVRT. 6, 6, 20 hostili animo]. 42, 13, 10 armatum [IVST. 6, 7, 3. *al. cf.* CVRT. 9, 1, 15 dimicaturi. VVLG. num. 21, 33 pugnaturus]. DARES 34 ex insidiis. AMM. 14, 2, 10 impetu . . . veloci): ① *nude*: VERG. Aen. 3, 407 hostilis facies -at (PRVD. ham. 959). HOR. epod. 5, 92 nocturnus -am furor. LIV. 21, 41, 5 (*antea*: hosti obvius fui). 22, 19, 3 hostis (33, 6, 5 AMM. 21, 8, 4). 28, 16, 4 -endo fatigabat *eques. al.* CVRT. 8, 10, 4 STAT. Theb. 8, 675 TAC. hist. 3, 82, 2. *al.* *indicatur, quo consilio -atur*: CIC. Mil. 51 ne. TIB. 1, 2, 27 -at quisquam, qui . . . vulneret *eqs.* CVRT. 4, 9, 12 ad inhibendum transitum. PLIN. nat. 11, 106 graculos . . . adverso volatu -entes . . . exitio (*dat. fin.*) *locustarum.*

(ii) *c. dat.*: Ⓐ *solo* (*selecta*): PLANC. Cic. fam. 10, 15, 3 ei *Antonio*. 10, 15, 4 ei *latroni*. 10, 18, 3 Antonio. CAES. Gall. 2, 27, 1 inermes armatis (TAC. hist. 1, 43, 1. 3, 69, 2). *al.* VERG. Aen. 11, 503 turmae (*postea*: ire obvia contra). LIV. 2, 62, 4 praedatoribus. 21, 43, 5 hosti (35, 27, 14 FLOR. epit. 3, 3, 15. PANEG. 10, 5, 3 undique. *al.*). 40, 27, 11 militibus (CAPITOL. Max. Balb. 16, 4). *al.* VELL. 2, 61, 2 exercitui. HOMER. 667. STAT. Theb. 2, 603 trepidis -it et instat. *al.* *significantius -it occupans*: ITALA II Macc. 13, 13 (rec. B) ut antequam induceret rex . . . exercitum suum et -ret civitati, exeuntes disponerent omnia . . . utensilia (*gr.* γενέσθαι τῆς πόλεως ἐγκρατεῖς, *aliae recc.* obtinerent, occuparet). Ⓑ *accedit part. praes.* (*notabiliora*): GALBA Cic. fam. 10, 30, 4 redeunti. VERG. Aen. 12, 536 ruenti . . . animisque inmane frementi. LIV. 21, 32, 2 descendenti (27, 30, 1. *al.*). 23, 41, 9 classi . . . repetenti (*cf.* IVST. 9, 3, 1 revertenti). 25, 34, 3 advenienti (*cf.* 38, 33, 6 venientibus [TAC. ann. 2, 15, 2 FLOR. epit. 1, 13, 7]. FRONTIN. strat. 3, 9, 4 adventanti). SEN. Thy. 290 minanti. STAT. Theb. 7, 669 iactanti talia. *al.* Ⓒ *indicatur simul, quo (consilio) vel ubi alicui -atur*: LIV. 10, 12, 4 Scipioni . . . ad Volaterras (8, 11, 11. *al.* VVLG. deut. 29, 7 nobis ad pugnam [*Itala Lugd.* in ovviam nobis in bello]). ITALA I Macc. 12, 25 (recc. LXB = VVLG.) eis in Amathim regionem (*gr.* ἀπήντησεν, VVLG. in Amathite regione).

(iii) *c. praep.*: LIV. 36, 24, 4 adversus *hostes* . . . ad opem ferendam. QVINT. decl. 314 p. 236, 23 in obvios (ITALA iud. 15, 12 [Aug. quaest. hept. 7, 56 p. 506, 7] ne . . . -atis in me [*gr.* ἀπαντήσητε . . . ἐν ἐμοί, *Vulg. aliter*, Aug. *ad l.* occidere, *Lugd.* ovvietis . . . in me]. *cf. l. 32*). DARES 28 contra eum (*var. l.* succ-).

γ *animo benevolo sim.* *cf. e. g.* SEN. dial. 6, 3, 4 hilaris . . . et cum gaudio -et (ANON. Vales. 12, 65). CVRT. 5, 1, 17 supplex. ITALA I Macc. 11, 60 (recc. LXB) gloriose (*gr.* ἀπήντησαν, VVLG. honorifice. 14, 40 recc. LB, *ubi gr. ut supra, rec. X* excepti sunt, *Vulg.* susceperunt). AMM. 27, 2, 10 laetus -it (VVLG. iud. 19, 3. *al.*). *al.*

① *nude*: CIC. Phil. 12, 23 -et, hospitio invitabit. Att. 2, 22, 3 -itur, renovatur memoria *eqs.* 8, 16, 1 -unt, . . . se venditant. HOR.

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sat. 1, 9, 59 -am . . ., deducam. EPICED. Drusi 35 -et, . . . oscula iunget. LIV. 35, 34, 11 -entibus gratulantibusque. ITALA Luc. 15, 20 (cod. aur.) -ens cecidit super collum eius *eqs.* (*gr.* δραμών, *alii codd.* currens, acc-, proc-). IVVENC. 4, 208 laeto . . . -ere (*var. l.* conc-) voto (*Matth.* 25, 6 exite obviam ei). *al.* *iuvandi causa*: LIV. 34, 38, 6 ut quisque maxime laboraret locus, aut ipse -bat aut aliquos mittebat. 37, 43, 2 cum praesidio.

(II) *c. dat.*: Ⓐ *solo*: CVRT. 8, 12, 6 exceperat Hephaestionem . . ., non tamen ei -erat. TAC. hist. 2, 59, 3 exercitum -ere . . . filio iubet. SVET. Cal. 49, 2 vetuit . . . sibi -ere. Galba 19, 2 iis ut -ret, prodiit *eqs.* VLP. dig. 1, 16, 4, 3 publice vel privatim. ITALA I Macc. 5, 25 (rec. L) -erunt . . . et obviaverunt eis pacate (*gr.* συνήντησαν, VVLG. -erunt eis . . . et susceperunt eos pacifice). *al.* Ⓑ *accedit part. praes.*: SEN. suas. 1, 6 -erunt venienti ei . . . et . . . salutaverunt (TAC. hist. 1, 63, 2 ann. 13, 5, 2 SPART. Hadr. 8, 11. *al. cf.* VELL. 2, 59, 6 adventanti [AMM. 20, 4, 12]. IVST. 38, 10, 5 advenienti). VAL. MAX. 9, 3, 4 CAPITOL. Aur. 9, 6. *al.* Ⓒ *indicatur simul, quo vel ubi alicui -atur*: LIV. 37, 9, 9 cum sollemni habitu ante portam. VAL. MAX. 5, 1 ext. 3 extra portam.

δ *part. praes. pro subst.* (*ad α—γ*): ① *masc. plur.*: LIV. 45, 2, 3 -entium . . . prosequentiumque . . . turbam (45, 7, 4 SVET. Cal. 4. *cf.* TAC. Agr. 40, 3 celebritate et frequentia -entium). VAL. MAX. 6, 9, 12 ab -entibus salutabatur. 7, 3, 8 -entis dinoscere. SEN. dial. 5, 35, 5 partem -entium. epist. 123, 7 PETRON. 79, 1. TAC. ann. 1, 66, 1 quosdam -entium. AMM. 20, 7, 14 nulli -entium. *al.* (II) *neutr. plur.*: PLIN. nat. 8, 23 ut in grege pecudum -entia manu dimoveat *elephantus*.

b *-unt res* (*c. dat. passim*, in *c. acc. l.* 35. 37): BELL. Alex. 15, 6 venientibus adversae *naves* (LIV. 30, 26, 7. *cf.* 28, 4, 6 CVRT. 4, 4, 7). 64, 3 adversis fluctibus -entibus ostio (RVFIN. Orig. in exod. 5, 5 p. 190, 23 [*in imag.*] contradicentium [*antea*: obviet]. *cf.* OV. met. 8, 164 *Maeandrus* -ens . . . sibi. VVLG. exod. 14, 27 DRAC. laud. dei 2, 413). SEN. nat. 3, 30, 3 eruentibus terram humor -it (PLIN. epist. 2, 17, 25). 6, 23, 4 sibi ipse -ens *spiritus* (PLIN. epist. 4, 30, 5 [*var. l.* inc-]. ITALA Iob 4, 15 [PS. Vigil. Thaps. c. Marivad. 3, 44] in faciem [*gr.* ἐπὶ πρόσωπον . . . ἐπῆλθεν, *Vulg.* transiret]. *cf.* SEN. epist. 94, 20 frigoris in os -entis. LVCAN. 5, 601 -it gelidus Boreas). *al.* LVCAN. 10, 200 polo *sidera* (*cf.* FIRM. math. 4, 25, 3 -entis . . . signi obstaculis. 6, 31, 67 CHALC. comm. 167).

2 *incorporaliter*: a *-unt animantes*: BRVT. Cic. ad Brut. 11, 11 (9, 19 Sj.), 1 occasioni. CAES. Gall. 3, 6, 4 aliis . . . rebus. 4, 6, 1 graviori bello. SEN. Thy. 367 -it . . . suo libens fato (LVCAN. 4, 480). epist. 76, 20 morti (STAT. Theb. 1, 640, *ubi var. l.* dec-). *al.* *aspiciendo*: STAT. Theb. 12, 324 (*Argia ad Polynicem exanimum*) hunc ego te . . . aspicio talisque tuis -o triumphis? b *-it visus*: SEN. Oed. 964 insecuntur *oculi*, vulneri -unt (DRAC. Orest. 112). RVFIN. hist. mon. 20 p. 442D visus mulierum et blandimenta carnis -unt. c *-it sonus*: PLIN. paneg. 5, 3 ascendenti . . . Capitolium . . . civium clamor, ut iam principi, -it. BOETH. mus. 1, 30 p. 221, 19 venienti gravi sono similis -it *sonus*. d *-it iniuria*: SEN. dial. 5, 25, 1 nullam esse tantam potentiam, in quam non -at iniuria.

B *sibi invicem* (*cf. etiam p.* 401, 42): CVRT. 5, 1, 25 quadrigae inter se -entes. ITALA II par. 25, 17 (Complut. *al.*) veni, -amus nobis (*gr.* δεῦρο ὀφθῶμεν προσώποις, *Vulg.* v., videamus nos mutuo). II Macc. 10, 28 (recc. BM) -erunt invicem . . . et commissa . . . pugna *eqs.* (*gr.* προσέβαλον ἑκάτερα, *Vulg.* utrique commiserunt *pugnam.* RVFIN. hist. mon. 10 p. 428A sibi i. [ACT. Archel. 7, 5 *gr.* συναντήσωσιν ἀλλήλοις]. AVG. civ. 22, 28 p. 622, 2 D.). PHYSIOGN. 30 p. 46, 12 inter se conveniunt *oculi* et iuxta nares utrique sibimet -unt.

C *praeverbii vi adversativa debilitata aut deflexa*: 1 *i. q. aliquo currere vel accurrere, sc. advenire, adesse* (*additamentis designatur aut locus, quo pergitur, aut finis; ambigua dedimus sub A*): a *corporaliter*: α *-unt animantes*: ① *usu sollemni*: Ⓐ *nude* (*exempla selecta*): PLAVT. Merc. 201 ilico -i atque interpello *eqs.* Most. 539 prius (*cf.* Pseud. 1198 prior). Poen. 43 nunc dum occasio est . . . -ite. AFRAN. com. 246 (acc- *Müller*). VERG. Aen. 5, 36 -it Acestes (CLAVD. DON.: legitur et 'accurrit', quod est amplius quam '-it' *eqs.*). LIV. 27, 33, 1 nuntii (31, 18, 9. *al.*). CVRT. 8, 10, 2 cum amplius nemo -ret. IVVENC. 4, 769 (*Matth.* 28, 9 accesserunt). PS. AMBR. serm. 25, 5 ut qui . . . -ere potest . . . audiat missam. HEGES. 1, 16, 1 p. 24, 23 (*var. l.* acc-, *gr.* 1, 139 ἀπαντᾷ). AVG. coll. c. Don. 2, 2 p. 49, 2 (*antea*: adesse). COD. Theod. 10, 10, 27, 4 (*antea*: adveniat). CONC.S I 3 vers. Tur. p. 59, 15 ammonitus . . . non -it (*gr.* I 1, 2 *p.* 11, 7 ἀπήντησε. *cf.* II 3, 1 p. 109, 14 [II 2, 1 *p.* 6, 27 adsit, *gr.* II 1, 1 *p.* 128, 14 *ut supra*]). p. 100, 3 vocatum et nolentem -ere (*gr.* I 1, 3 *p.* 16, 13 *ut supra.* CONC. Rom. a. 501 p. 422, 12. *cf.* CONC.S I 3 vers. Tur. p. 175, 9 Nestorium evocantes, cum is . . . -ere [*var. l.* dec-] noluisset [I 5 *p.* 367, 11 comparere, *gr.* I 1, 3 *p.* 65, 29 *ut supra*]. CASSIOD. hist. 4, 24, 9 evocati . . . et non -entes [*Theodoret.* 2, 8, 7 μὴ ἀπαντῆσαι]). CANON. Turner I 1, 2 p. 104, 10 EVSEB. EMES. serm. 26, 27. DRAC. Orest. 593 per mille vias. CASSIOD. var. 4, 40, 3 (*postea*: venire). VEN. FORT. vita Germ. 58, 156 (*var. l.* acc-). *indicatur tempus*: CIC. Phil. 1, 9 ad tempus (LIV. 37, 50, 7. SEN. benef. 6, 16, 4 ad suspecta t. LEO M. epist. Conc.S II 4 p. 50, 5 ad praefinitum t. *cf.* SEN. Herc. O. 567 in tempore). SEN. dial. 10, 12, 6 ad gestationum horas (SVET. Claud. 8 ad praedictam . . . h.). CVRT. 7, 5, 31 postero die (PS. QVINT. decl. 16 [thema] ad d. [PLIN. epist. 6, 34, 3 ad praefinitum d. PANEG. 2, 17, 1 AVG. epist. 268, 1. *al.*]). PAVL. dig. 49, 16, 14 pr. intra commeatum. PEREGR. Aeth. 24, 8 ad pullorum cantum. *al.* -entes *pro subst.*: INTERPR. cod. Theod. 1, 16, 7 de introitu -entium (*var. l.* -tum).

Ⓑ *c.* ad (*v. etiam infra l.* 38. 48. 58): ① ad *res*: CAEL. Cic. fam. 8, 8, 1 invocatus ad subsellia rei -o. VERG. Aen. 10, 282 ad undam. LIV. 31, 29, 1 ad . . . concilium (SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 54, 3. *al. cf.* LEO M. epist. 5, 4 ad synodum [6, 5. CONC.S II 2, 1 p. 4, 27, *ubi gr.* II 1, 1 *p.* 126, 5 καταλαβεῖν τὴν . . . σύνοδον. *al.*]). 45, 7, 2 ad . . . spectaculum. SEN. dial. 5, 29, 1 ad . . . ministeria. benef. 6, 9, 2. SVET. Cal. 39, 1 ad vadimonium. VLP. dig. 2, 11, 2, 2 ad iudicium (COD. Iust. 9, 27, 5 pr., *ubi Cod. Theod.* 9, 27, 7 adc-. *cf.* CASSIOD. var. 8, 24, 4 ad . . . fora). CAPITOL. Maximin. 24, 4 ad gaudium publicum. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 58, 3 ad Serdicam (*postea*: venissemus. *cf.* CONC.S I 3 vers. Tur. p. 87, 34 ad . . . urbem [*gr.* I 1, 2 *p.* 67, 1 κατηντήσαμεν]. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 51, 20 ad . . . civitatem [*gr.* I 1, 5 *p.* 134, 23 παραγενέσθαι]. VITA Melan. [BHL 5885] 63 ad . . . Bethleem [*gr.* ἀπέλθωμεν εἰς]). AVSON. 419, 80 p. 375, 555 P. ad sollemnitatem. *al.* *c. gerund.* (*v. etiam infra l.* 30. 38): VAL. MAX. 4, 4, 7 ad causam dicendam (CANON. Migne 56, 423A). FRONTIN. strat. 1, 4, 4 ad prohibendum (VLP. dig. 43, 24, 5, 1). PEREGR. Aeth. 5, 10 ad oblationem faciendam. EVGIPP. Sev. 19, 1 ad eum videndum. ② ad *animantes*: SERM. de conf. diab. 112v ad illum (*antea*: 'venite'). EPIST. pontif. Arel. 49 ut Anastasium . . . ad nos faciatis -ere. GREG. TVR. Mart. 4, 36 p. 659, 2. PS. MATTH. euang. 40b ad eum multae turbae. PASS. mart. Gaec. (BHL 3970) 93C ad audiendam doctrinam. *ibid. iterum.*

Ⓒ *c. aliis praep.*: CIC. Verr. II 3, 67 in . . . civitatem ([*v. app. crit.*]. FLAVIAN. Leo M. epist. Conc.S II 3, 1 p. 10, 14 [*gr.* II 1, 1 *p.* 39, 14 ἀπαντήσαντα εἰς]. EVSTATH. Basil. hex. 3, 1, 4 in hodiernum diem [*gr.* ἀπηντήσαμεν]. CASSIOD. hist. 2, 21, 2 in ecclesias [*Sozom.* 2, 6, 3 ἐκκλησίαζον]. *al.*). CONC.S II 3, 3 p. 80, 17 apud amicum (*gr.* II 1, 3 *p.* 72, 23 ἀπηντῆσαι).

Ⓓ *c. adv. loci*: CAES. Gall. 3, 4, 2 eo (BELL. Afr. 49, 2 LIV. 35, 15, 1. 37, 32, 3 ad defendendum. *cf.* ITIN. Alex. 20 eodem). 7, 24, 4 quo ([*var. l.* curr-]. LIV. 7, 27, 6. *cf.* OV. ars 2, 225 aliquo). BELL. Afr. 58, 5 ultro. SEN. dial. 1, 6, 4 qua. CVRT. 5, 7, 12 ubi (COMM. apol. 694 VITA Caes. Arel. 2, 10). 7, 3, 4 ibi (8, 1, 7 LIB. pontif. p. 147, 19).

Ⓔ *c. locat.*: HOR. sat. 1, 5, 41 Sinuessae. LIV. 31, 48, 9 Arimini.

Ⓕ *c. dat.*: ① *rerum*: VERG. Aen. 11, 528 pugnae (*cf.* LIV. 10, 43, 9 proelio [TAC. hist. 3, 16, 2. *al.*]. VAL. FL. 7, 627 bello [TAC. hist. 2, 100, 2. *al.*]). LIV. 31, 29, 1 huic *concilio*. 39, 6, 1 quibus *comitiis*. 42, 48, 6 ad Cephallaniam classi -ere. ITALA I Macc. 10, 56 (recc. XG) Ptolomaidae (*gr.* ἀπάντησον εἰς, recc. BL *et* VVLG. Ptolomaidem). CONC.S II 2, 2 p. 99, 15 domibus (*gr.* II 2, 1 *p.* 159, 1 ὑποτρέχοντες, *cf. p.* 87, 29 *et* 106, 29 ad domos). ALC. AVIT. epist. 67 festivitati (72). ENNOD. opusc. 1, 32 p. 270, 17 congressui. CASSIOD. var. 4, 46 comitatui (*var. l.* conc-). CONC. Rom. a. 501 p. 422, 26 audientiae. VEN. FORT. Mart. 2, 369 caelo. AVRELIAN. reg. mon. 48 monasterio. EVGIPP. Sev. 46, 2 exsequiis. *c. gerund.*: AVG. c. Don. 2, 42 p. 143, 13 conscribendis gestis. ② *personarum*: SEN. Herc. f. 429 (*loq. Megara*) coniugi -am meo. ITALA I Macc. 11, 22 (recc. LB, *cf.* VVLG.) sibi ad conloquium (*gr.* ἀπαντῆσαι. CAPITOL. Aur. 26, 1 SPART. Sept. Sev. 6, 11 VITA Caes. Arel. 1, 62). PANEG. 3, 28, 3 SPART. Sept. Sev. 6, 2. 8, 10. *al.*

Ⓖ *alia*: LVCR. 3, 896 neque uxor optima nec dulces -ent oscula nati praeripere (*c. infin. etiam*: ITALA Matth. 28, 8 [cod. h] exierunt . . . -entes nuntiare discipulis *eqs.* [*gr.* ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι, *Vulg.* currentes n. EPIPHAN. in euang. 45 p. 107, 9 *var. l.* curr-]. CONC.S II 2, 2 p. 108, 12 baptizari [*p.* 90, 17 praevenerunt . . . b., *sim. p.* 101, 9; *gr.* II 1, 2 *p.* 161, 3 ἔφθασαν βαπτίσαι]). CONC. Rom. a. 501 p. 429, 1 ut (*postea*: veniens).

(II) *pressius* non -ere *i. q. ad certum tempus* (*cf. p.* 393, 83) *-ere non posse*: CIC. Att. 8, 11, 4 cur . . . remansimus? vel tibi paruimus vel n. -imus. BELL. Alex. 34, 3 bello . . . n. -it *tribus missa.* *c. infin.*: CASSIOD. hist. 7, 4, 1 evocavit . . . a Constantio exilio missos episcopos, qui n. -erant Iuliani redire temporibus (*Socrat.* 3, 24 ἀνακληθῆναι μὴ φθάσαντας).

β *-unt res*: ① *variae*: OV. Pont. 4, 9, 3 missa *epistula* . . . auroram -at ad illam, . . . quae *eqs.* AVG. coll. c. Don. 2, 3 p. 50, 8 concessa est sex dierum dilatio . . ., quando editio gestorum posset -ere. CASSIOD. var. 3, 46, 3 -it . . . praesulis missa relatio. *c. dat.*: PHAEDR. 2 epil. 15 *si* rabulis doctus -it labor *i. carmina* (*antea*: si . . . ad aures pervenit). (II) *aqua*: MELA 3, 42 ad occasum ab oriente -ens *Oxos*. STAT. silv. 2, 2, 18 -it dulcis amaro nympha (*i. aqua*) mari (*c. dat. etiam*: IVL. HON. cosmogr. B 8 -it ei *fluvio* Ganges [*antea*: adiungitur]. A 20 *bis*. A 22).

b *incorporaliter*: α *de tempore*: LVCAN. 10, 41 -it suprema dies (SORAN. p. 51, 1). VEREC. in cant. 6, 28 p. 89a tempus.

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PRIMAS. in apoc. p. 896B vindemiam -isse (*ad apoc. 14, 15* venit hora, ut metatur). *β de animantibus*: ITALA Eph. 4, 13 (cod. d *al.* = VVLG.) donec -amus (*aliae verss.* conc- *vel* curr-, per- *vel* veniamus) omnes in unitatem fidei ..., in virum perfectum, in mensuram *eqs.* (*gr.* καταντήσωμεν ... εἰς). Phil. 3, 11 (Iren. 3, 13, 4 [5, 13, 4 H.] = VVLG.) ad resurrectionem ([*gr.* καταντήσω εἰς]. 3, 16 [Theod. Mops. *in l.* p. 240, 6] ad quod [*gr.* ἐφθάσαμεν, *Vulg.* pervenimus. TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 524, 16]. AMM. 16, 12, 31 ad perniciem. AVG. civ. 15, 20 p. 101, 27 D. ENNOD. dict. 1, 17 p. 427, 28 ad ... statum *c. gen.* [DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 23 p. 383C *gr.* ἐπαναδράμοι]. *al.*). CAES. AREL. serm. 72, 5 p. 292, 31 eis *captivitatibus animae* (*var. l.* inc-).

2 *singularia*: **a** *i. q. assurgere*: STAT. Theb. 1, 115 Cithaeron -it caelo. **b** *i. q. incurrere*: IREN. 4, 20, 2 (4, 34, 2 H.) ut in carnem domini ... -at paterna lux et a carne eius rutila veniat in nos *eqs.* **c** *i. q. percurrere, transire*: COMPVT. Carth. 2, 15 p. 295, 10 a solis ... et lunae fabrica ... conputamus dies trecentos quadraginta -isse ad futurum quintum nonarum Martiarum diem. ? **d** *i. q. concurrere*: BENED. reg. 42, 7 omnibus in unum -entibus (*var. l.* conc-).

II *apparendo, se ostendendo vel offerendo* (*distinguitur* VVLG. iud. 14, 5 apparuit catulus leonis ... et -it ei): **A** *usu communi*: **1** *latius*: **a** *-unt corporalia vel quae sensibus percipiuntur*: *α nude*: VERG. Aen. 5, 9 nec iam amplius ulla -it tellus (*Claud. Don.* apparet). LIV. 28, 20, 4 sicubi ... saxum -bat (PLIN. epist. 5, 6, 8. *cf.* CVRT. 6, 6, 26 inviae cotes praeruptaeque rupes). 36, 25, 4 in asperis locis silex saepe ... -bat. 38, 20, 8 si qua periculosa et praerupta -ant. CELS. 8, 4, 3 si nihil ... -it. SEN. nat. 3, 26, 3 cum primum aliquid solidi, quod obstaret, -it. 7, 25, 5 alio atque alio -entes *stellae* loco. CVRT. 4, 7, 12 nulla arbor, nullum culti soli -bat vestigium. 8, 4, 5 cum undique tempestatis violentia ... -ret (*cf.* IVV. 14, 292 -unt nubes et fulgura). *al.* VAL. FL. 4, 678 coeperat ... dies -ere. SIL. 15, 168 moenia ... Massiliae. PALLAD. 1, 8, 2 donec munda ... -at argilla. AMM. 21, 1, 11 crepitus vocum et -entia signa. VEG. mil. 3, 20. *et saepius.* *β c. dat.*: CIC. nat. deor. 1, 46 quae ... forma alia -it umquam vigilanti cuiquam aut dormienti? div. 1, 61 ei visa quietis -ent tranquilla. SEN. epist. 41, 3 tibi ... lucus. LVCAN. 8, 250 puppi ... tellus. PANEG. 5, 8, 4 saepius. PRISCILL. tract. 4, 75 periclitantibus statio et optabilis portus (HIER. epist. 3, 3, 1 naufrago. ENNOD. dict. 22, 9 p. 496, 5). HIER. epist. 78, 7, 3 egressis de mari rubro -it heremus (VVLG. Iudith 5, 14 Sina montis). PRVD. c. Symm. 2, 851 nobis ... iter. PETR. CHRYS. serm. 46 p. 328B aestuanti ... fons frigidus. *-it persona*: VAL. FL. 6, 586 miserae *Medeae* ... Iason. *γ* -entia *pro subst.*: SEN. nat. 5, 18, 9 iratum ... -entia devastantem (*cf.* AMM. 17, 12, 6 vastabat. 18, 2, 7 vastitantis). PLIN. nat. 31, 49.

b *-unt incorporalia*: *α generatim*: Ⓘ *nude*: CIC. Verr. II 5, 104 -bat illa ratio: '*eqs.*' (AVG. in psalm. 108, 1). Tusc. 4, 47 quid est ..., quod -at in hac quaestione ...? LIV. 6, 20, 15 nullis -entibus ... causis. PLIN. nat. 32, 1 sua sponte -it ... documentum. TAC. hist. 3, 26, 1 novum ... opus *i. labor.* ann. 14, 53, 5 una defensio -it. IVLIAN. dig. 45, 1, 53 quae in praesentia -ere non possint. VLP. dig. 5, 6, 1 ex ordine -it actio. TERT. apol. 25, 2 menti‹o› . anim. 25, 1 quaestio. adv. Marc. 2, 18 p. 359, 19 iniuriae ... -surae. spect. 25 p. 25, 4 scandalum. *al.* Ⓘⓘ *c. dat.* (*cf. etiam l. 60*): SEN. epist. 89, 1 utinam ..., quemadmodum ..., ita philosophia tota nobis posset -ere (*iuxta* in conspectum venit). CVRT. 6, 3, 1 magnitudinem rerum ... intuentibus vobis ... et desiderium quietis et satietatem gloriae -ere. FIRM. math. 6, 31, 68 -enti sibi ... morti. *al.* Ⓘⓘⓘ *accedit praedicat.* (*c. dat. passim*): HOR. sat. 1, 4, 136 dulcis amicis -am. SEN. nat. 1, 17, 2 nisi ... nobis ... aspici facilior -ret *sol.* CVRT. 4, 10, 3 deserta omnia. TERT. adv. Marc. 2, 14 ad omnia tibi -it deus idem: *eqs.* LEO M. epist. 121, 1 Conc.S II 4 p. 75, 16 ambigua ... electio. SIDON. epist. 7, 5, 1 omnia ... levia, varia, fucata. Ⓘⓥ *singulariter c. infin.*: BOETH. divin. 11 non plures, sed una -it esse substantia *dei.*

β speciatim de morbis sim.: VVLG. Sirach 31, 27 infirmitas non -et tibi (*gr.* μή σοι ἀπαντήσῃ). SORAN. p. 5, 4 de omnibus obstetrici -entibus causis (p. 5, 5. *gr. p. 3, 12 et 16* ὑποπιπτούντων). p. 14, 17 horror ... mulieri (*gr. p. 31, 10* γεγονέναι). p. 16, 3 quoto mense -it praegnantibus cissa? (*ibid. iterum et tertium. gr. p. 35, 2. 7. 10* συμβαίνον, ἐπιγίνεται, ἔρχεται). p. 23, 19 dolores (p. 54, 9. *cf. infra*). p. 26, 7 nullis -entibus querellis. p. 54, 13 frigor eis. p. 54, 16 singultus eis et dolor cervicis. *al.* VINDIC. gyn. p. 437C risus. CAEL. AVR. acut. 3, 20, 197 si ... stomachi -erit revelatio.

2 *strictius*: **a** *fere i. q. obtingere, contingere, accidere sim.* (*de rebus tam secundis quam adversis*): *α nude*: CIC. orat. 115 haec ... saepe ... -unt (PVBLIL. Q 67. ORIBAS. syn. 5, 1 add. p. 47 saepius). SEN. contr. 1, 2, 1 ne quid ... -at (TAC. Agr. 2, 2. *cf.* SEN. dial. 9, 1, 11 ubi aliquid -it. nat. 6, 18, 7 cum aliquid -it, quod *eqs.* AMM. 23, 5, 23 quidquid -erit). 9, 6, 2 quod -it (QVINT. decl. 270 p. 108, 10 facies, q. -erit. AMM. 16, 12, 22. *al.*). SEN. benef. 2, 1, 3 beneficia ... facilia, -entia. nat. 6, 2, 6 mors ... undique -at. epist. 70, 5. PLIN. nat. 11, 47 ni ... difficultas -ret (PAVL. dig. 6, 1, 6). 19, 3. QVINT. inst. 1, 1, 34 forte (HIER. in Tit. 3, 9 p. 596A). 12, 9, 16 si alia ... -erint. decl. 344 p. 358, 28 quotiens -it. TAC. hist. 3, 20, 2. IVLIAN. dig. 47, 2, 57 (56) pr. casus (NOVELL. Maior. 5, 1). PORPH. Hor. sat. 1, 2, 119 quamlibet -entem necessitatem. *al.*

β c. dat. (*selecta*): CIC. ad Brut. 2, 6, 1 (= 9, 4, 4 Sj.) non ... mihi -unt facultates. PROP. 1, 20, 3 saepe inprudenti (*i. inopinanti*) fortuna -it amanti. SEN. contr. 1, praef. 4 quae mihi -ent (SEN. epist. 7, 10. ITALA gen. 49, 1 [Lugd. *al.*] q. -sura sunt vobis in novissimis diebus [*gr.* τί ἀπαντήσει ὑμῖν, *Vulg.* ventura sunt]). 10, 4, 8 dira omina (*cf.* SPART. Sept. Sev. 22, 4 quid ominis ei -ret). SEN. benef. 1, 11, 6 frequenter -surum (*var. l.* occasurum). epist. 69, 2. 110, 11. *al.* TERT. patient. 2 p. 2, 22 tributa dignis simul et indignis ... -ere. *al.* ITALA Sirach 53, 1 mala (*gr.* ἀπαντήσει. VVLG. deut. 31, 29). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 87, 13 quibus -it tanta felicitas. *al.*

γ -entia *pro subst.*: CIC. fin. 4, 43 ea non -entia fingunt *Stoici*. *ibid. iterum.*

b *fere i. q. exsistere, praesto esse, exstare sim.*: *α usu vario*: CIC. ac. 2, 104 ubicumque haec *probabilitas* aut -at aut deficiat. VARRO ling. 10, 61 non multa[e] in consuetudine -ent. PLIN. nat. 5, 46 nec de Africa plura, quae memorentur, -unt. 10, 132 nihil ... memorandum. 18, 319. AVDAX gramm. VII 344, 2 secundae personae sex casus -unt: *eqs.* MARCIAN. dig. 37, 5, 20, 1 comparatio nulla legatorum -it. VLP. dig. 38, 16, 2, 4 solus -it. AVG. civ. 18, 23 p. 286, 16 D. ibi non potuit ille sensus -ere. SACR. Leon. 694. ISID. Goth. 41 chron. II p. 284, 11 cui *turbae* transitus ... non -it. CASSIOD. hist. 10, 15, 2 illic ... lusus publicus -bat (*Socrat. 6, 18* ἤγοντο). *β pressius*: *de gentibus fere i. q. habitare, vivere*: TAC. Germ. 33, 1 iuxta Tencteros Bructeri olim -bant. *fere i. q. oriri, nasci*: VLP. dig. 19, 5, 14, 3 non sibi -ere legitimam actionem. AVG. civ. 15, 12 p. 80, 8 D. ut -ret numerus annorum. DRAC. satisf. 198 ex quibus *bellis* -it saepe reatus atrox. *de fructibus maturis fere i. q. maturescere*: PALLAD. 4, 10, 27 ut ante imbres genus hoc *ficorum* possit -ere. ITIN. Theod. 18 aratur mense Augusto medius ... ager et -it ad pascham. *ibid.* alia medietas ... aratur et cum alia messe -it. *i. q. fieri*: SORAN. p. 13, 5 utiliter mulieribus purgatio -it? (*gr. p. 17, 17* γέγονεν. p. 26, 11).

3 *impersonaliter i. q. accidit, evenit, contingit, occasio est sim.* (*ad 1 et 2*): -it: PLIN. nat. 24, 156 in promisso herbarum mirabilium -it aliqua dicere et de magicis (*c. infin. etiam*: PS. ORIG. in Iob 1 p. 428D non -bat beato Iob ingemiscere. AVG. civ. 21, 10 p. 510, 17 D. hic -it quaerere: *eqs.* [in psalm. 104, 9]. ORIBAS. syn. 4, 26 La cito transire [*gr.* φθάσῃ ταχέως ὑπελθεῖν. *antea*: contingit]). PAPIN. dig. 48, 5, 39 (38), 1 -it, quod *eqs.* (IVST. 40, 1, 2). AVG. in euang. Ioh. 11, 1 opportune ... -it, ut *eqs.* (PVBLIC. Aug. epist. 46, 11 si ... ita -erit, ut *eqs.*). in psalm. 67, 15 l. 32 non facile est, ut -at ipsum esse regem virtutum, qui *eqs.* -itur: CASSIOD. var. 3, 42, 1 non -itur ... remedia postulare subiectos.

B *de eis, quae imprimis oculis -unt*: **1** *cum determinatione speciali*: **a** *per dat.*: oculis *sim.*: AETNA 179 non ... occultas scrutabere causas: -ent o. ipsae. OV. epist. 2, 136 EPICED. Drusi 127 LIV. 1, 57, 7. 2, 49, 7 quid ... o., quidquid animo -it. 7, 24, 8 SEN. nat. 1, 14, 4 CVRT. 10, 5, 10 COLVM. 2, 2, 15 TAC. ann. 16, 13, 1 APVL. met. 2, 9, 3 mund. 31 IVST. 18, 4, 10. AVIEN. Arat. 453 o. quaerentibus. VAL. CEM. hom. 20, 3 p. 752D. *alia*: APVL. met. 2, 8, 3 nostris luminibus. AVG. civ. 12, 6 p. 520, 31 D. aspectibus. **b** *per locut. praep.*: HOMER. 948 huic *Hectori* ... ante oculos (IREN. 2, 27, 1 [2, 40, 1 H.] *gr.* τὰ ... ὑπ' ὄψιν πίπτοντα). AMBR. paenit. 1, 14, 69 in ... oculos (*var. l.* -is). VITAE patr. Iurens. 1, 6 p. 135, 11 mihi ... in oculis cordis. **2** *sine determinatione* (*ambigua dedimus sub A; c. dat. passim*): SEN. dial. 6, 12, 4 circumfer ... oculos, -ent tibi *eqs.* (epist. 33 4 quocumque miseris oculum, id tibi -et, quod *eqs.* 110, 17 VAL. FL. 2, 46. PLIN. epist. 9, 11, 1 [*antea*: obveniet]). epist. 13, 17 circumspice ..., -ent tibi *eqs.* PLIN. nat. 37, 68 non pertransit aspectūs, sed ... -it *nubecula smaragdi*. PRVD. perist. 11, 161 (*var. l.* dec-). AVG. serm. coll. Morin p. 501, 9 attenditis ..., ... vobis -it. PHYSIOGN. 45 p. 63, 7 aspectus, qui ... -it (*var. l. ut vid.* acc-).

C *de eis, quae animo vel menti -unt*: **1** *personaliter*: **a** *cum determinatione speciali*: *α per dat.* (*v. praeterea sub 2 passim*): CIC. Sest. 17 mentibus (LVCAN. 1, 480). rep. 3, 47 animis (OV. epist. 10, 81 LIV. 25, 24, 14 QVINT. decl. 321 p. 261, 22 EDICT. imp. Diocl. II 1 AVG. civ. 11, 10 p. 477, 9 D. *al. v. etiam l. 52. 78*). LIV. 23, 3, 13 memoriae (IVST. 14, 6, 10). PLIN. nat. 29, 1 cogitationi (APVL. met. 3, 23, 3). HIL. trin. 12, 32 scrutantis sensui (AVG. acad. 3, 16, 35 p. 73, 24 vel animo vel s. civ. 14, 26 p. 54, 25 D.). AVG. c. Faust. 22, 11 prudentiae. MACR. Sat. 5, 16, 7 intentioni legentis. ENNOD. epist. 9, 28, 3 p. 250, 2 opinioni. *β per locut. praep.* (in animo *v. p. 397, 75*): ENNOD. epist. 4, 9, 3 p. 105, 10 qui ad notitiam ... -it (*v. etiam p. 397, 70*).

b *sine determinatione*: *α c. dat. pers.*: Ⓘ *solo*: Ⓐ *-unt res* (*exempla inde a* QVINT. *selecta*): CIC. Caecin. 52 non -it unicuique vestrum aliud alii ... exemplum (SEN. dial. 10, 20, 3 epist. 83, 13 AVG. c. Cresc. 3, 74, 86 p. 490, 21). de orat. 2, 315 si

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quando id *exordium* ... invenire volui, nullum mihi -it nisi *eqs.* Brut. 26 parad. 18. fin. 3, 53 id mihi ita -it. 4, 24 *multa* (SEN. dial. 9, 14, 5. 10, 10, 1. *cf.* CIC. Att. 15, 23 permulta). ac. 2, 57 res similes (QVINT. inst. 8 praef. 29). 2, 85 siquod cuique -it. nat. deor. 1, 76 cum ... cogitet, ... -at. div. 1, 63 imagines mortuorum (LVCR. 4, 782 QVINT. decl. 270 p. 108, 16). Att. 13, 19, 5 mihi quaedam -unt (*fere eadem* 13, 22, 1). 13, 25, 1 mihi saepe -it voltus eius. fam. 7, 19. LIV. 6, 19, 5 nihil cuiquam. 26, 51, 13 -suram ei ... memoriam (SEN. contr. 9, 1, 4 SEN. dial. 12 [11], 18, 7). SEN. contr. 2, 1, 36 *verba* (*cf.* SEN. epist. 22, 13 vox). suas. 2, 12 sensus (*cf.* ORIG. in Matth. ser. 33 p. 60, 8 intellectus). SEN. dial. 4, 11, 3 -at ... tibi Laberianus versus (PLIN. epist. 4, 27, 3). ORAT. imp. Claud. (CIL XIII 1668) 1, 3 -suram mihi *cogitationem.* benef. 3, 7, 1 rationes (PLIN. epist. 10, 67, 2 TERT. adv. Hermog. 36, 1. *al.*). nat. 5, 13, 4 dicam, quod mihi -it. *al.* LVCAN. 8, 436. MART. 3, 14, 3 -it illi ... fabula. QVINT. inst. 11, 3, 134 quae -ere ... omnibus possunt. *al.* *praeparantur enunt. vel or. recta*: CIC. Tusc. 1, 49 nec ... mihi sane quicquam -it, cur non *eqs.* fam. 3, 12, 3 in hoc ... mihi illud -it: '*eqs.*' (*seq. or. recta etiam*: SEN. benef. 6, 21, 4). CAEL. Cic. fam. 8, 6, 7 illud mihi -it, quod *eqs.* SEN. benef. 3, 13, 1 sed illud quoque tibi e contrario -at multo tardiores futuros *eqs.* (*c. acc. c. inf. etiam*: epist. 63, 14. 114, 6).

Ⓑ *-unt personae*: CIC. Cato 2 mihi, cum ... vellem aliquid scribere, tu -bas *eqs.* SEN. contr. 2 praef. 1 cum repeterem, quos ..., -it mihi ... Fabianus philosophus. 2, 1, 27 cum ... cogitarem, -erunt mihi ... abdicati. suas. 6, 4 -at tibi Cato tuus. SEN. Phoen. 553 epist. 67, 14. 78, 18. PANEG. 2, 45, 1 (*postea*: appareat). SPART. Sept. Sev. 21, 4. AVG. civ. 17, 18 p. 243, 23 D. cui ... hic non -at ... Iudas? *al.*

(ii) *accedunt part. (notabiliora)*: *praes. act.*: CIC. de orat. 1, 151 anquirentibus nobis omnique acie ingenii contemplantibus ostendunt se et -unt *loci.* Tusc. 1, 51 intuenti ... cogitatio. 4, 2 consideranti (SCHOL. Cic. Bob. p. 81, 31. NICET. vigil. 5 p. 60, 15 [*postea*: suggeritur]). nat. deor. 1, 81 cogitantibus (div. 2, 1 quaerenti ... et diu c. AVG. civ. 4, 12 p. 163, 9 D.). LIV. 24, 5, 13 fingenti. SEN. nat. 2, 53, 1 quaerenti (*cf. supra*). QVINT. inst. 10, 3, 33 scribentibus. *al.* *perf. pass.* (*dep.*): VAL. MAX. 2, 6, 10 moenia egresso vetus ille mos Gallorum -it. AVG. civ. 22, 8 p. 568, 19 D. aliud -it fatigato lacrimis.

β c. dat. rei: CIC. de orat. 3, 191 ipsi -ent orationi, ipsi ... se offerent et respondebunt non vocati *numeri.* top. 41 aliis disputationibus abundantius -unt *loci*, aliis angustius. TERT. bapt. 18 p. 216, 9 scriptura (*i. locus scripturae*) ... fidei -it in tempore.

γ nude (*selecta*): CIC. Phil. 13, 28 de eis ..., qui -bant, tacere non potui (*de personis etiam*: VAL. MAX. 3, 2 ext. 3. SEN. epist. 74, 4 *ter.* PANEG. 2, 5, 2 [*antea*: se mihi ... obiciet, offeretur]. IVST. 12, 6, 14. *al.*). 14, 31 non praeteribo, quae maxime -unt (de orat. 2, 221 EVSEB. EMES. serm. 21, 23). de orat. 2, 147 omne ... -et atque incidet. 2, 308 argumenta (QVINT. inst. 5, 10, 125 offerant se et -ant [*v. app. crit.*]). 2, 358 *imagines.* rep. 1, 54 nomen (OV. rem. 215. *al.*). ac. 2, 127 si ... aliquid -it. 3, 15 *verbum* (QVINT. inst. 2, 12, 11). 4, 43 quodcumque in mentem incideret et quodcumque tamquam -ret (4, 47 off. 3, 20). OV. epist. 7, 67 protinus -ent falsae periuria linguae *eqs.* LIV. 5, 54, 3 haec omnia. 25, 24, 12. 25, 38, 8 memoria (CVRT. 7, 1, 23). SEN. contr. 2, 1, 26 hoc unum. suas. 2, 10 nihil (PLIN. epist. 9, 39, 5). SEN. dial. 9, 15, 1 cum cogitaveris ..., -it *eqs.* benef. 7, 2, 1 (*postea*: praesto sint). epist. 99, 19 sermones. PLIN. nat. 2, 3 eadem quaestione ... -sura. QVINT. inst. 4, 5, 2 (*opp.* excidere). 7, 1, 51 aliud (AVG. civ. 16, 11 p. 143, 27 D.). decl. 319 p. 254, 7 cogitationes. *praeparantur enunt. vel or. recta*: CIC. de orat. 3, 34 forsitan -at illud ... non posse ea ... formari (*c. acc. c. inf. etiam*: Att. 13, 27, 1). SEN. dial. 4, 34, 2 illud ... -at, quantum *eqs.* SERV. georg. 1, 338 hoc ... subiunxit, quia -bat: '*eqs.*' (*seq. or. recta ut*: Aen. 3, 276 -bat: '*eqs.*' [3, 639. *al.*]. 3, 341 illud: '*eqs.*' [HIER. epist. 39, 2, 2 sed rursum i. -it: '*eqs.*']. 6, 105 dicit ...; sed -it: '*eqs.*'). HIER. epist. 64, 15, 2 nec statim illud -at, quod (*coni.*) *eqs.*

2 *impersonaliter*: a *c. acc. c. inf.*: CIC. Mil. 25 -bat ei mancam ... praeturam futuram suam. orat. 140. CAES. Gall. 7, 85, 2 utrisque ad animum -it *eqs.* SEN. dial. 3, 20, 4 -it illi futurum, ut *eqs.* CVRT. 3, 8, 21 PLIN. nat. 32, 19 VEL. gramm. VII 54, 1. SERV. georg. 3, 258 ne forte -ret *eqs.* Aen. 2, 189 quia -bat *eqs.* (5, 179. 12, 659). AVG. civ. 2, 2 p. 54, 16 D. 11, 13 p. 479, 27 cuivis iam non difficulter -it *eqs.* in psalm. 32, 2 serm. 1, 5 nusquam mihi lectum -it. 77, 29 non mihi -it. PHYSIOGN. 46 p. 64, 4 in animo. VEREC. in cant. 3, 3 id mihi ... cogitanti aliter intellegendum -it. b *c. interrog.*: CIC. de orat. 2, 104 statim -it animo, quae sit causa *eqs.* 2, 132 statim -it ..., quid *eqs.* (ac. 2, 25 animo. 2, 124 fam. 10, 20, 1. 12, 9, 1 non satis -it. CLAVD. 8, 268). LIV. 23, 48, 6 -bat animis, quantos *eqs.* RVFIN. Orig. princ. 1, 6, 4 intellectui meo -ere *non* potest, quomodo *eqs.* (AVG. in psalm. 78, 2 l. 11. NOVELL. Marc. 1 pr. cogitanti ... statim -it, quonam modo *eqs.*). AVG. in psalm. 67, 29 cogitationi, cur *eqs.* (PS. AVG. praed. et grat. [= PS. FVLG. RVSP. praedest.] 2, 2). AVG. (?) un. eccl. 9, 23 p. 257, 30 iam cui non -at, quam multa ... ?

c *alia*: CIC. Tusc. 1, 14 sic ... mihi in praesentia -it, ut appellarem *eqs.* QVINT. inst. 10, 3, 11 omnia aliter dicere quam -it (*cf. locut. ut*: HIER. epist. 59, 2, 2 quantum ... -it [AVG. civ. 20, 7 p. 420, 27 D.]. NOVELL. Valent. 15 pr. sicut omnium sensibus non dubitamus -ere). TERT. test. anim. 4 p. 140, 13 -it dicere: '*eqs.*' (*c. inf. etiam*: AMBR. bon. mort. 8, 37 epist. 23, 20). AMBR. epist. 22, 4 -it quod *eqs.* MVTIAN. Chrysost. hom. 8, 1 p. 291/2 -bat ... ei, quoniam *eqs.* (*gr.* ἀντέπιπτεν αὐτῷ, ὅτι).

III *obiacendo vel adiacendo*: A *in descript. terrae*: 1 *c. dat.*: SEN. nat. 1 praef. 11 illis *regnis* utrimque oceanus -it (*var. l.* incurrit. *cf.* PLIN. nat. 5, 97 opprimenti terras *Tauro monti* -rent maria). PLIN. nat. 5, 84 -it ei *Euphrati* Taurus mons. 6, 44 his *gentibus* a latere ... -unt deserta Parthiae et Citheni iuga. 6, 114 Media ab occasu transversa oblique Parthiae -ens. IVV. 12, 77 bracchia ..., quae pelago -unt (currunt *P*) medio. AMM. 23, 6, 50 interius ... pergenti -unt Hyrcani. OROS. hist. 1, 2, 81 civitatem ab Africo sibi *insulae* ... -entem. 2 *nude*: PLIN. nat. 3, 95 quem locum -ens ... sinus peninsulam efficit. 6, 86 medio in cursu Solis insula -ente (*var. l.* incurrente). 6, 128 -ente Tauro monte. CLAVD. DON. Aen. 1, 335 p. 71, 9 'fines Libyci': illic enim -ente pelago Africae termini ex uno latere clauduntur. RVT. NAM. 1, 351. B *alia*: PLIN. epist. 2, 17, 12 sphaeristerium, quod calidissimo soli inclinato iam die -it. 5, 6, 23 in cornu porticus amplissimum cubiculum triclinio -it.

IV *succedunt notiones aliae*: A *se opponendi, resistendi, utcumque adversus agendi sim.* (*cf. etiam p. 391, 49.* -ere seseque opponere PLIN. nat. 9, 13): 1 *quolibet modo, sc. aut renitendo aut praecavendo*: a *usu vario*: *α vi communi*: (i) *-unt animantes* (mens *l. 44*): Ⓐ *c. dat. rei* (*selecta*): CIC. Verr. I 55 ut malitiae illorum consilio nostro -amus (*cf.* BRVT. Cic. fam. 11, 11, 2 malevolentiae). II 4, 105 satietati aurium animorumque (Mur. 48 orat. 219. *v. etiam infra l. 67*). 5, 24 avaritiae scelerique (COD. Theod. 6, 29, 5. *cf.* CAEL. Cic. fam. 8, 10, 3 AMM. 27, 9, 10). Catil. 3, 17 consiliis -i atque obstiti (Mur. 80 c. -o, ... sceleri resisto). Att. 5, 21, 3 rebus (SVLP. RVF. Cic. fam. 4, 5, 6 CAES. Gall. 1, 33, 4. LIV. 28, 8, 1. NEP. Pelop. 1, 1 [*postea*: medebor]. SEN. dial. 11 [12], 9, 8 [*syn.* se opponet].). BELL. Alex. 9, 2 machinationibus ... et conatibus (VAL. MAX. 3, 8, 4 AMM. 31, 12, 2). COLVM. 9, 11, 3 incommodo. FRONTIN. aq. 89 vitiis (PLIN. epist. 6, 19, 3. *cf. praeterea e. g. p. 399,35*). TAC. hist. 1, 33, 2 discrimini (VEG. mil. 4, 18). PLIN. epist. 4, 9, 5 crimini. VLP. dig. 21, 1, 1, 2 fallaciis (*cf.* 29, 4, 1 pr. calliditati [43, 24, 1, 1]. MOD. dig. 27, 1, 15, 17 fraudi. TERT. resurr. 33 p. 72, 2 astutiae. CLAVD. 28, 237 dolis). TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 519, 1 paci studens, iniuriae -ens. *al.* CYPR. mort. 4 vix -it *mens* singulis, vix resistit. HEGES. 1, 44, 5 p. 113, 26 criminationi. AVG. civ. 17, 13 p. 234, 23 D. suspicioni. Ⓑ *c. dat. animantium*: CIC. Caecin. 64 vi et armis ingredienti. Att. 11, 8, 1 oppugnamur ... et a praesentibus ... et per litteras; iis ... est -endum. VAL. MAX. 2, 8, 1 quibus *imperatoribus.* 6, 3, 12 feminis. FRONTIN. strat. 3 praef. (= 3, 16 tit.) proditoribus et transfugis. TAC. hist. 1, 52, 3 venienti Fortunae. MARCELL. dig. 39, 5, 20, 1 PAPIN. dig. 8, 1, 4 pr. VAL. CEM. hom. 20, 10 p. 756B (*tropice*) multis simul hostibus. *al.* Ⓒ *c.* ad: LIV. 28, 2, 16 ad ... hostium motus. SEN. benef. 6, 31, 9 ad ... rerum inpetus. ENNOD. epist. 9, 28 p. 250, 5 ad ista. Ⓓ *c. enunt.*: CIC. Caecin. 39 vi et ... armis ..., ne *eqs.* (PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 10 LIV. 27, 38, 6 VAL. MAX. 8, 5, 1). CAES. Gall. 7, 16, 3 ab nostris -batur, ut ... iretur (HIL. syn. 42). FEST. p. 194 quominus. Ⓔ *nude* (*selecta*): CAES. Gall. 7, 84, 3 Romanorum manus ... *non* facile pluribus locis -it. civ. 1, 69, 3 castris exeundum atque -endum. 3, 7, 2 satis mature. HIRT. Gall. 8, 3, 4. VERG. Aen. 1, 682 ne ... scire dolos mediusve -ere possit. SEN. dial. 4, 10, 8. CVRT. 4, 3, 8 priusquam posset -i. AVSON. 416, 12 p. 283 P. si ... instat ..., -e ingenio. HEGES. 5, 21, 3 p. 346, 4 -ere nequitum (*gr. 5, 518* διήκρουν). COD. Theod. 9, 14, 1 (= Iust. 3, 27, 1) melius est ... -ere in tempore, quam post exitum vindicari. VAL. CEM. hom. 15, 1 p. 738D (*syn.* se obiciat).

(ii) *-unt res*: Ⓐ *c. dat.*: CIC. orat. 174 varietas ... satietati. LVCR. 3, 524 falsae rationi vera ... res. CAES. Gall. 7, 22, 1 nostrorum virtuti consilia ... Gallorum. OV. am. 3, 12, 3 sidus nostris ... fatis. QVINT. inst. 5, 11, 35 rei ... argumentatio. IAVOL. dig. 46, 1, 46 lex venditionibus. VLP. dig. 21, 1, 37 edictum fallaciis. APVL. met. 4, 19, 1 dispositis ... eventus. AMM. 14, 11, 2 sententiae ... id. 15, 8, 7. COD. Theod. 9, 7, 7 (= Iust. 9, 9, 32 [33]) examini *praescriptiones.* NOVELL. Valent. 14 pr. consilium inprobis rebus. *animantibus*: VLP. dig. 24, 1, 45 detrahentibus ... -it *senatus consultum.* TERT. coron. 10 l. 59 distinctionem ... eis -entem, qui *eqs.* adv. Marc. 1, 15 p. 310, 13 ratione -ente illi (*postea*: opponitur). 5, 11 p. 613, 23 -entem sibi *Marcioni* clausulam sensus. IREN. 2, 2, 2 si ... dicant *eqs.* ... inconvenientia -ent eis. 2, 5, 2 (2, 4, 2 H.) omnia ... contraria -ent eis *haereticis.* 3, 18, 6 (3, 19, 5 H.). 4, 28, 3 (4, 44, 3 H.) his ..., qui dicunt ..., -et illud: '*eqs.*' AVG. civ. 12, 6 p. 521, 15 D. scire volentibus ... nihil -it (CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 22, 23 intelligenti ... n. -it adversum). *al.* Ⓑ *c. praep.*: QVINT. decl. 350 p. 377, 25 ut ad omne genus nequitiae -at

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prudentia (HIL. trin. 12, 24 ad intelligentiam dei. GREG. M. moral. 13, 34 ad haec ratio celeriter -it). IREN. 2, 5, 1 (2, 4, 1 H.) adversus eos . . ., qui dicunt . . ., omnia, quae nunc dicta sunt . . ., -ent (2, 33, 3 [2, 52 H.]). Ⓒ *c. enunt.*: CELS. dig. 37, 6, 6 an . . ., quaeritur; -it . . ., ut *eqs.* (SCHOL. Cic. Bob. p. 92, 21 -endum est . . ., ut haec refutentur). PAPIN. dig. 18, 7, 1 pr. nulla ratio -it, cur *eqs.* ENNOD. dict. 22, 4 p. 494, 17 ne. Ⓓ *nude*: CIC. fin. 2, 108 quid -at, non videtis. LIV. 36, 35, 1 adsentiebatur his consul; sed pudor . . . -bat. PLIN. nat. 19, 52 nisi . . . indignatio -ret. TERT. adv. Marc. 1, 7 p. 299, 23 regula -it (*postea*: non admittens). 2, 19 p. 360, 22 disciplinis -entibus. AVG. civ. 20, 20 p. 452, 14 D. sed aliud rursus -it, quod . . . dixit apostolus *eqs.* EPIST. pontif. Thiel Anast. 2 contra -entes pestiferorum conatus. CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 16, 20 cum nihil -it incongruum.

ⓘⓘⓘ *impersonaliter*: TRYPH. dig. 49, 15, 12, 8 -it, quod *eqs.* (VLP. dig. 45, 1, 75, 6 EVGRAPH. Ter. Phorm. 295). 49, 17, 19, 3 -bat . . . non posse *eqs.* (*c. acc. c. inf. etiam*: SCHOL. Cic. Bob. p. 83, 15 propositioni . . . -it). BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 7 p. 222, 14 quod . . . -bat, quoniam . . ., ita . . . reppulit.

β mera vi corporali (*ambigua v. sub α*): SEN. nat. 1, 8, 7 rectiore aspicit *sol* linea, quam ut ullis nubibus possit -i (*cf.* ORIG. in Matth. ser. 134 p. 272, 13 solis inpedit *luna* radios -ens ei et occursu suo lumen eius obtundit). 4, 2, 5 frangitur *Nilus* . . . -entibus saxis. epist. 55, 7 -it *villa* . . . Favonio et illum . . . excipit. LVCAN. 3, 363 densae -unt silvae. STAT. Theb. 6, 943 -isse Notos *telis* (*postea*: adverso . . . ictu tela repulsa). TAC. hist. 4, 20, 1 arma (*syn.* obsisteret). ann. 15, 40, 1 ut continuae violentiae *incendii* campus . . . -ret. AMM. 24, 4, 4 -it ictibus . . . scutum. VEG. mil. 3, 6 ne . . . euntibus . . . inviae -ant paludes. IVLIAN. AECL. in Iob 15, 33 p. 367, 19 vitis vel olea amittunt fructus, cum in primo flore huic frigus, illi aestus -erit. CET. FAV. 6 quodsi concavae vallium demissiones inpedient, structura . . . -atur.

b *in medicina* (*interdum subauditur notio succurrendi, iuvandi, ut e. g. l. 51*): *α -unt animantes*: ⓘ *c. dat.*: CELS. praef. 18 vitio (SEN. epist. 68, 7. PLIN. epist. 4, 13, 7 remedio. 9, 37, 3 -endum . . . et medendum *v. etiam l. 48 et p. 398, 39*). 19 -ere vel mederi morbis . . . nascentibus (3, 2, 7 mature. PERS. 3, 64 venienti -ite m. VOPISC. Aurelian. 19, 3). 56 vehementiori malo. 6, 15, 1 ei *malo corporis habitui*. 8, 10, 4 dolori (SEN. dial. 11 [12], 1, 2. *al.*). COLVM. 7, 5, 6 cui *passioni* primo . . tempore -endum est. PLIN. nat. 8, 101 veneno. 32, 117 gravitati saporis. QVINT. decl. 268 p. 97, 9 debilitati. ⓘⓘ *c.* ad: THEOD. PRISC. log. 27 ad haec flebotomo prius -endum est. ⓘⓘⓘ *nude*: CELS. 3, 1, 3 si -itur, facile sanatur. 3, 22, 1 nisi -itur. 3, 22, 8 inter initia protinus -ere. 5, 27, 2[C] ubi parum -sum est. PLIN. nat. 29, 100 (*postea*: prodest). VINDIC. epist. ad Pentad. p. 491, 2 si . . ., -endum est sic *eqs.*

β -unt res: ⓘ *c. dat.*: CELS. 1, 9, 3 ut concoctio . . . omnibus vitiis -it, sic rursus aliis frigus, aliis calor (PLIN. nat. 20, 225 radix *malvae* mammarum v. 26, 35. 74. 28, 168. 34, 129). 5, 25, 3[A] -it dolori per quietem . . . catapotium (PS. APVL. herb. 31 l. 14 d. et tumoribus [*var. l.* succ-]). PLIN. nat. 20, 70 pernionibus (*antea*: medetur, contra . . . valet). 30, 107. 31, 118 inflammationi (32, 99 tormentis et i.). DIOSC. 1, 13 p. 12, 14 ictibus scorpionum (*gr. 1, 15, 2* ὠφελεῖ). 2, 8 p. 189, 6 cancris (*antea*: affert sanitatem, curat). p. 189, 9 tisicis (*gr. 2, 10* παρηγορεῖ, ὠφελοῦσι). 2, 13 p. 191, 24 morsibus venenatis ([*gr. 2, 46* ὠφελεῖ]. 2, 26 p. 192, 6 m. et puntionibus [*gr. 2, 49* βοηθοῦσι]. 2, 136 p. 229, 13 [*gr. 2, 150* ἁρμόζει]. 2, 145 p. 233, 19 [*gr. 2, 159, 3* θηριοδήκτοις ἀρήγει]. 4, 113 p. 56, 16 [*gr. 4, 117* πραΰνει τὰ θηριώδη ἕλκη]. *al.*). 2, 51 p. 198, 12 capillis fluentibus (*gr. 2, 74, 4* ποιεῖ . . . πρός). ⓘⓘ *c.* contra: DIOSC. 5, 122 p. 218, 19 (*gr. 5, 97* ἁρμόζει . . . πρός). ⓘⓘⓘ *nude*: TERT. scorp. 1 p. 144, 15 medicina cum ferro et poculo -it. CAEL. AVR. chron. 5, 1, 9 si neque hoc -erit, ex sinistro bracchio adiutorium adhibendum.

2 *dicendo, sc. sive refutando sive utcumque respondendo* (*iuxta* respondere *passim, verba resistendi e. g. p. 400, 13. 29*): **a** *cum determinatione*: VERG. Aen. 12, 625 talibus -it dictis: '*eqs.*' (SERV.: orationi . . . verbis obviam venit). LIV. 42, 22, 3 denuntiatione. SEN. epist. 116, 7 -es . . . mihi illa . . . voce (SVET. Aug. 15 una v. [AVG. beat. vit. 2, 10 p. 96, 20]. ARNOB. nat. 1, 43). TAC. hist. 4, 42, 2 oratione (*postea*: obiectaret).

b *sine determinatione* (*saepius per locutiones ut* -it et dicit, -ens dicit, -it dicens *sim.*): *α -unt animantes*: ⓘ *c. dat.: rei*: CIC. ac. 2, 46 interrogationibus (VITA Fulg. p. 101). nat. deor. 3, 70 huic loco (FIRMIL. Cypr. epist. 75, 1 -i . . . et dici). fat. 41 orationi (TAC. ann. 14, 55, 1 PLIN. epist. 6, 5, 3). QVINT. inst. 2, 4, 28 propositis ex parte adversa respondere; altercationibus velociter -ere. 3, 5, 12 quaestionibus (SERV. Aen. 1, 68. 1, 524 tacitis [4, 368. 6, 123. 9, 131 dicens: '*eqs.*']. HIER. Didym. spir. 62 [*postea*: respondere]. *al. cf.* AQVILA rhet. 12 p. 25, 28 quaesito). 4, 2, 27 conviciis. 5, 13, 3 inopinatis (*cf.* 10, 7, 30 subitis ex tempore). 5, 13, 50 contradictionibus. 5, 13, 52 quibus maxime rebus vel -endum sit vel instandum. 5, 14, 20 huic generi probationis. IREN. 1, 31, 4 (1, 29 H.) sententiis (*antea*: contradicentes). CYPR. hab. virg. 8 p. 193, 18 divitiis. FORTVN. rhet. 1, 22 p. 98, 33 praescriptioni. CLAVD. DON. Aen. 1, 70 p. 28, 11 (*antea*: respondit). RVFIN. Orig. in Rom. 3, 10 p. 956[C] (*postea*: obiciat). IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 2, 222 opinioni. *al.* *pers.*: CIC. off. 2, 7 -itur . . . nobis . . . quaerentibus. QVINT. inst. 1, 5, 6 mihi. 1, 5, 36 dicenti. 2, 17, 16 breviter. TERT. apol. 21, 29 ut Iudaeis respondeam . . ., ut Graecis -am. adv. Marc. 4, 9 p. 440, 26 ei -ere et . . . ostendere *eqs.* 4, 34 p. 533, 20 sic tibi -am. LVCIF. Athan. 1, 29 p. 116, 17 potuisti -ere Constanti dicens: '*eqs.*' HIER. hom. Orig. in Ezech. 12, 3 p. 436, 15 -ere et dicere *eqs.* RVFIN. Orig. in Rom. p. 939[B] si quis nobis -at (*seq. acc. c. inf.*). AVG. civ. 21, 25 p. 538, 12 D. -it . . . proferens *eqs.* CAEL. AVR. acut. 2, 22, 13 -ens ait. 3, 4, 39. PRAEDEST. 1, 41 p. 599[C] -it . . . docens. PS. VIGIL. THAPS. trin. 3, 32 -it . . . contradicens.

ⓘⓘ *c. praep.*: QVINT. inst. 7, 6, 5 contra scriptum. 9, 2, 12 cum aliud interroganti ad aliud . . . -itur (TERT. adv. Marc. 1, 19 p. 314, 6. RVFIN. Orig. in gen. 3, 1 p. 39, 19 ad haec . . . breviter. in lev. 3, 1 p. 300, 15 ad hoc . . . hoc modo. CASSIOD. Didym. in I Ioh. p. 83, 1 ad haec -ens . . . dicit. hist. 4, 29, 2 ad hanc propositionem . . . -it et ait [*Socrat. 2, 23* πρὸς . . . ὑπαπήντησε]. *cf. l. 37*). BACHIAR. fid. l. 289 haec sunt, de quibus interim nobis ad praesens -ere potuit.

ⓘⓘⓘ *c. enunt. vel acc. c. inf.*: SCHOL. Cic. Bob. p. 150, 3 -it e diverso Tullius non oportuisse . . . dissentire (*cf. l. 10*). Gron. D p. 288, 26 -it, ne . . ., ne *eqs.* (p. 296, 5).

ⓘⓥ *nude*: CIC. ac. 2, 44 -etur . . ., sicut -sum est. SEN. contr. 1, 5, 2 -it et ait: '*eqs.*' (*cf.* PS. CYPR. aleat. 8, 4 -it et dicit: '*eqs.*' [NICET. vigil. 4 p. 60, 10]. PRAEDEST. 3, 3 p. 634[B] -unt . . . dicentes). VAL. FL. 7, 223 -it . . . Venus: '*eqs.*' (*seq. or. recta, ut*: STAT. Ach. 1, 812). QVINT. inst. 6, 3, 84 in -endo. 8 praef. 18 (*syn.* resistam iis, qui *eqs.*). 12, 3, 3. decl. 247 p. 12, 12 at . . . ille -et. TERT. adv. Marc. 4, 1 p. 423, 9 HIL. trin. 3, 10. CLAVD. DON. Aen. 1, 195 p. 46, 18 respondendi ratione -it. *al.* PRVD. apoth. 782 -it dubitans . . . et illud obicit.

β -unt res: CIC. Mil. 48 persequar cetera; nam -it illud: '*eqs.*' top. 47 quibus propositis -unt tamquam e regione quaedam contraria, ut celeritati tarditas (*c. dat. etiam*: PS. TERT. adv. Iud. 12, 1 [*sim.* 14, 12]). TERT. apol. 4, 3 ad omnia -it veritas. CYPR. epist. 59, 3 quando -at *scriptura* dicens: '*eqs.*' (laps. 15 p. 248, 9 -at . . . et clamet et dicat: '*eqs.*').

B *studium suum ad aliquid convertendi, alicui rei impendendi*: **1** *satisfaciendo, exsequendo, sufficiendo sim.* (*v. etiam p. 401, 43*): **a** *-unt animantes*: *α c. dat.*: ⓘ *rei*: CIC. Cluent. 63 -am exspectationi vestrae (de orat. 2, 313 *syn.* satisfactum . . . sit. AVG. serm. 182, 2, 2). SEN. dial. 7, 20, 5 precibus (PLIN. paneg. 79, 6 desideriis . . . p.). PLIN. epist. 5, 13, 10 rapinis . . . avaritiae. POMP. gramm. V 299, 24 uno verbo -isti duobus sermonibus dissimiliter positis. TERT. adv. Marc. 1, 22 p. 319, 1 regulae. praescr. 30 l. 11 condicioni datae sibi. resurr. 45 p. 93, 4 praeceptis. AVSON. 419, 77 p. 374, 531 P. desideriis (*cf. supra*). COD. Theod. 8, 5, 26 functioni. CE 1988, 10 (*saec. III/IV*) factis . . . cunctis. CASSIAN. inst. 7, 10 usibus. ALC. AVIT. epist. 27 p. 57, 27 cultibus. ⓘⓘ *personae*: BRVT. Cic. fam. 11, 20, 3 quibus rebus potest -i veteranis, -as (*postea*: quod desiderant . . ., facias).

β c. ad: SERV. auct. Aen. 8, 625 ('non enarrabile textum') oportune . . . fecit . . ., quia non videtur . . . potuisse . . . opus tam velociter expediri, ut ad verbum posset -ere.

γ c. inf. non -ere *sim. fere i. q. non posse, deficere sim.* (*ad* GREG. M. epist. 11, 15 p. 276, 17 *v. Norberg, In reg. Greg. M. stud. crit. I p. 151 sqq.*): HIER. in Matth. 26, 53 pro brevitate temporis numerum n. -imus explicare, typos autem dixisse sufficiat (RVFIN. Orig. in num. 27, 7 p. 265, 16 [*postea*: deficiamus in medio]. in iud. 6, 4 p. 502, 8). VVLG. exod. 12, 39 praeparare (*cf.* CASSIAN. inst. 7, 17, 6 parare [10, 18]). II par. 30, 3 n. . . . -erant (*var. l.* potuerant) facere in tempore suo (COD. Theod. 15, 2, 1 [= Iust. 11, 43, 1]). 30, 17 sanctificari domino (*Complut.* non potuerat). RVFIN. Basil. reg. 107 (*bis*) adesse. AVG. coll. c. Don. 2, 3 p. 49, 21 gesta conscribere. CASSIAN. conl. 1, 23, 2 explere (*cf.* GREG. M. epist. 6, 42 implere [9, 137]). HIL. AREL. vita Honorat. 21 l. 11. PRAEDEST. 3, 1 p. 632[C] iudicare. CASSIOD. hist. 4, 12, 1 n. -it agnoscere, quia . . . vita privatus est (*Socrat. 2, 12* οὐκ ἔφθασε μαθεῖν). IOS. antiq. 14, 221 (*gr. ut supra*). GREG. TVR. Franc. 9, 6 p. 417, 20 GREG. M. epist. 9, 44. FACVND. defens. praef. omnia nova dicere. ISID. orig. 6, 7, 3. *per ellipsin infin.*: PALLAD. 9, 7 nunc . . ., quae Iulio n. -imus (*var. l.* exc-, *lectio Polit.* -imus facere), exsequamur. PELAG. in II Cor. 11, 9 'quod mihi deerat, adimpleverunt fratres . . .'; quod n. -bam manibus laborando. RVFIN. Orig. in exod. 8, 1 p. 218, 26 si n. -imus omnia, initia saltim . . . explicemus.

b *-unt res*: TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 324, 2 cui *animae* caro ministri nomine -it. PANEG. 6, 15, 1 cui . . . -ere obsequia nostra mandaveras.

2 *operam dando sim.*: **a** *c. dat.*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 4 ultro -as negotiis. SEN. dial. 2, 19, 2 multa . . . omittemus *et* . . . officiis . . . non -emus. epist. 102, 5 singulis (*antea*: omnia persequar). TERT .apol. 45, 7 innocentiae. adv. Marc. 1, 25 p. 326, 11 aemulationi

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*postea*: adsistunt). 2, 6 p. 342, 18 bono ... servando et malo ... vitando (*c. dat. gerund. etiam*: QVODV. [?] Aug. serm. cod. Guelf. app. 9, 5 p. 204, 137 [*inde* CAES. AREL. serm. 70, 2 p. 284, 13] sepeliendis cadaveribus). **b** *c.* ad (*cf. l. 13*): VAL. CEM. hom. 1, 1 p. 692^C ad officium ... suum matutinus -it. ENNOD. dict. 1, 5 p. 424, 17 ad portandam sarcinam (*gerund. etiam*: IORD. Rom. 134). 9, 3 p. 451, 8 ad propositum suum. 22, 11 ad ... ministerium. **c** *c.* ut: OPTAT. 2, 17 p. 51, 15 intervenit et -it iudicium dei, ut ille ... moreretur. **d** *c. inf.*: COMM. instr. 2, 9, 15 -it tradere sese. VITAE patr. 5, 14, 1 aquam tibi implere -as (*gr. Cot. p. 359^B* τοῦ ὕδατός σου μεταλάβῃς). VISIO Pauli 8 rec. P p. 13, 36 J. procedunt ..., ut -ant adorare (*postea*: venerunt adorare). VITA Roman. rec. (BHL 7306) 9 p. 184, 26 qui ad destruendum simulacrum adesse festinus -ret (*cf. 5 p. 180, 13* qui auxiliabitur tibi).

3 *succurrendo, adiuvando, opitulando sim.* (*cf. p. 399, 33.* in adiutorium -ere ITALA I Macc. 10, 74 [recc. LB], *ubi gr.* συνήντησεν ... ἐπὶ βοήθειαν, *Vulg.* conc- [*edd.* -it] ei ... in adiutorium. -ere subsidio *alicui l. 22*, praesidio *l. 35*, suppetias *l. 23*. *c.* succ- *luditur* PS. SEN. mon. 51 *l. 32, variat infra bis et* GREG. TVR. Franc. 5, 14 p. 209, 8): **a** *-unt animantes*: **α** *c. dat. animantium*: CIC. Deiot. 40 -ere solet *misericordia* ... supplicibus et calamitosis. nat. deor. 1, 36 nobis *deus*. BELL. Afr. 18, 1 subsidio suis (85, 1). 66, 2 fugientibus suis suppetias -it (68, 3). LIV. 27, 43, 8 CVRT. 7, 5, 10. TERT. adv. Marc. 4, 26 p. 511, 16 ut ... in ... specie curationis Esaiae -isset. CYPR. epist. 18, 1 p. 523, 19 (*postea*: adiuvari). VVLG. gen. 24, 12 -e ... hodie mihi et fac misericordiam. III reg. 2, 7. Ier. 15, 11 non -i tibi in tempore afflictionis. OP. imperf. in Matth. 16 p. 723 *bis*. GREG. TVR. Franc. 2, 3 p. 43, 10 ne despiciatis miserum, sed velociter -ite (*var. l.* succ-) pereunti. *al.* ORIG. in Matth. ser. 61 p. 142, 16 sufficienter (*antea*: succurrere). *accedit* ne: AVSON. 419, 71 p. 371, 471 P. edictis -isti omnibus, ne timerent. **β** *c. dat. rei*: PS. SEN. mon. 51 succurre ... paupertati, immo potius -e. PLIN. nat. 18, 189 fertilitati. 18, 333 ingeniis ... inperitorum. SIDON. epist. 7, 14, 3 gignendis artibus animalium ... multifario natura praesidio ... quasi ... mater -at. ENNOD. epist. 6, 32, 3 p. 167, 26 aestibus meis superni dispositione (*trad.* -tio, *Hartel* dispensatio) favoris -at. **b** *-unt res* (*v. etiam supra*): LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) 2, 58 -ente fama tua ... resistam fortunae. TERT. adv. Prax. 5 p. 234, 4 -ente ea *ratione* tibi. *accedit* ne: OPTAT. 1, 16 p. 19, 2 irascenti et dolenti, ne disciplinae succumberet, -it (*var. l.* succ-) subito persecutionis ... tempestas.

C *conveniendi, congruendi, pertinendi sim.* (*cf. p. 395, 19, subauditur etiam notio satisfaciendi*): TERT. adv. Marc. 4, 31 p. 526, 24 parabola cui magis parti -at, expende (*c. dat. etiam*: DON. Ter. Hec. 578, 3 'ea' pro 'eam rem'; sed ... -it ... sententiae. AVG. civ. 15, 10 p. 77, 8 D. [*opp.* diversitatem]. mus. 3, 8, 17 [*postea*: conveniret]. PETR. CHRYS. serm. 66 p. 386^C sermoni ... intellectus. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 p. 368^B non ... modulatio competenter -it [*gr. p. 169^C* οὐ κατὰ ῥυθμὸν προάγει τὸ μέλος]). AVG. divers. quaest. 57, 3 potest *numerus piscium* ... -ere ad ecclesiae sanctitatem (in euang. Ioh. 30, 4 l. 8 dies ... ad diem [c. Faust. 32, 11]. serm. coll. Morin p. 501, 14 simile ad simile). in psalm. 58, 1, 10 l. 73 si inaequale invenerimus, ita solemus loqui: non -it; si autem aequale sit: -it. PALLAD. hist. mon. I 36 p. 323^C si non -at eloquentiae veritas cum virtutibus vitae (*gr.* συντρέχῃ). *impersonaliter*: AVG. conf. euang. 3, 24, 66 conputantur ... tempora, sive ex quo ... sive ex quo ..., et non -it ad liquidum, nisi ... accipiamus.

CAPVT SECVNDVM: ***transitive*** (*dub.*: DIOSC. 1, 78 p. 42, 18 M. morsus spalangionis -it *terebinthus* [*gr. 1, 71, 1* πρὸς φαλαγγίων δήγματα ἁρμόζει]. *c. acc. obi. interioris* PLAVT. Most. 539 manufesta res est, nisi quid [*Angelius*, quod *trad.*] -o prius, ne hoc senex resciscat. CIC. Catil. 3, 16 nihil erat, quod non ipse obiret, -ret, vigilaret, laboraret. *cf.* suppetias -ere *supra l. 23. ellipsin infinitivi accepimus p. 400, 73*): AFRAN. com. 183 interim merendam (ad m. *Müller*, in m. *Bücheler*) -o: ad cenam cum veni, iuvat. PS. HIER. epist. 5, 10 p. 74^B ictus ... debellavit malorumque ... silvam ... obicibus iustitiae robustus -it *Iob*.

syntactica *notabiliora*: **1** *c. casibus: dat., abl. limit. vel modi sim. passim; alicui* -ere exitio PLIN. nat. 11, 106, praesidio SIDON. epist. 7, 14, 3, subsidio BELL. Afr. 18, 1. 85, 1. *acc. direct.*: BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6, 1 LIV. 32, 39, 3. ITALA I Macc. 10, 56 (recc. BL = VVLG.). *respect.* pedes: ITIN. Alex. 20. -ere suppetias: BELL. Afr. 66, 2. 68, 3. *locat. e. g.* HOR. sat. 1, 5, 41 LIV. 31, 48, 9 SPART. Sept. Sev. 6, 2. **2** *c. praep.*: ad: *p. 394, 8 et passim* (*c. gerund.* LIV. 36, 24, 4 37, 32, 3 CVRT. 4, 9, 12). adversus: LIV. 36, 24, 4 IREN. 2, 5, 1 (2, 4, 1 H.). *al.* ante: LIV. 37, 9, 9 HOMER. 948. *al.* apud: *p. 394, 35.* contra: QVINT. inst. 7, 6, 5 DARES 28. *al.* cum: *supra l. 55.* de: *p. 400, 20.* extra: VAL. MAX. 5, 1 ext. 3. *al.* in: *c. acc.* CIC. Verr. II 3, 67 SEN. dial. 5, 25, 1 epist. 94, 20. *al.* (*praedicative* -ere in omen VERG. Aen. 12, 854), *c. abl. passim* (in animo PHYSIOGN. 46 p. 64, 4, in oculis VITAE patr. Iurens. 1, 6 p. 135, 11), in obviam *p. 391, 58.* inter se: CVRT. 5, 1, 25. ob: SEN. dial. 5, 1, 3 APVL. met. 5, 1, 3. **3** *c. enunt.*: ne (*c. acc. q. v. intern.* PLAVT. Most. 539): *p. 398, 55. al.* quod (*c. pron. praepar.* CAEL. Cic. fam. 8, 6, 7 HIER. epist. 64, 15, 2): *p. 399, 15.* PAPIN. dig. 48, 5, 39 (38), 1 IVST. 40, 1, 2 AMBR. epist. 22, 4. quoniam: *p. 398, 7.* ut: CIC. Tusc. 1, 14 CAES. Gall. 7, 16, 3 LIV. 37, 53, 17. *al. interrog.* (*c. pron. praepar.* CIC. Tusc. 1, 49 SEN. dial. 4, 34, 2): *p. 397, 76.* **4** *c. acc. c. inf.* (*c. pron. praepar. e. g.* SEN. benef. 3, 13, 1 epist. 63, 14): *p. 397, 68. 399, 17. al.* **5** *c. inf.*: *p. 394, 62. 396, 40. 398, 5. 400, 57. 401, 9.* BOETH. divin. 11 CASSIOD. hist. 7, 4, 1. **6** *impersonaliter*: *p. 396, 38. 397, 68. 399, 15. 401, 55.*

deriv.: occursio, occurso, occursor, occursorius, occursus.

occursāculum, -ī *n.* *ab* occursare. *i. quod occursat, ostentum, visum, species*: APVL. apol. 64 obvias species mortuorum, quidquid umbrarum est usquam, quidquid lemurum, quidquid manium, quidquid larvarum, oculis ... oggerat *deus* omnium noctium -a, omnia bustorum formidamina, omnium sepulcrorum terricula-menta.

occursātio, -ōnis *f.* *ab* occursare. *i. q. actio occursantium*: **a** *faventium, salutantium*: CIC. Planc. 29 illa -o et blanditia popularis. Mil. 95 senatus ... benevolentiam ..., vestras ... et vestrorum ordinum -es, studia, sermones. **b** *se opponentium, resistentium*: AMM. 19, 2, 6 rapido turmarum processu ... et contra acri intentaque -e nostrorum.

occursātor, -ōris *m.* *ab* occursare. *i. qui occursat, sc. salutandi, sciscitandi, ambiendi causa*: AVSON. 319, 25 p. 22 P. non -r, non garrulus, obvia cernens, valvis et velo condita non adii.

f. **occursātrīx,** -īcis. *i. quae occursat, obviam venit*: CARM. Fest. p. 333 -x artificum, perdita spinturnix.

occursio, -ōnis *f.* *ab* occurrere. [*variat in codd. c.* occursus: SVLP. SEV. dial. 1, 21, 3 VITA Genov. 11. 25.]

i. q. actio occurrendi, occursus (*plur.*: AVG. mus. 6, 11, 32 CASSIOD. hist. 4, 28, 11):

1 *notione currendi sc. eundi, veniendi vel sim. fere servata*: **a** *obviam procedendo*: **α** *occurrunt salutantes, gaudentes sim.*: ITALA Esth. 16, 9 p. 60, 10 Motzo (*in imag.*) cum clementissima -e (*var. l.* executione. *gr. 8, 12^i* μετ' ἐπιεικεστέρας ἀπαντήσεως, *Vulg. deest*). CASSIOD. hist. 4, 28, 11 uniuscuiusque ... gaudium et plebis votivas -es et concurrentium ... festivitatem (*Socrat. 2, 23* τὰς θεοσεβεστάτας ἀπαντήσεις). Ios. antiq. 11, 329 processit ... praeparans -em (*gr.* ὑπάντησιν). NOVELL. Iust. 95, 1, 2 officium destinari ad -em eius *iudicis provinciae* (*gen. obi.*; *gr.* πρὸς ὑπάντησιν αὐτοῦ). *in locut.* in -em egredi *sim.*: VITA Genov. 11 populus in -em (*var. l.* occursum) ... egressus ... est. 25 pars populi in -em (*var. l.* occursum) convenit. VISIO Pauli 10 rec. P p. 14, 20 J. venerunt adorare in conspectu honoris in -em (*postea*: processit in occursum eis). **β** *occurrunt se opponentes, resistentes*: CASSIOD. Ios. antiq. 13, 391 -e Antiochi fortiter debellatus *rex Arabum* (*gr.* ὑπαντήσας τούτοις Ἀντίοχος).

b *ad aliquem vel aliquid pergendo, adveniendo, apparendo sim.* (*c. gen. inhaer.* PS. CYPR.): **α** *occurrunt animantes*: PS. CYPR. Iud. incred. 9 p. 131, 4 adventus tui improvisa -e (*postea*: repentini ac pernicis occursus). SIDON. epist. 7, 10, 7 rarae -is (*absolute etiam*: 7, 11, 2 -is debitum [*postea*: commeandi, praesentiae]. EVGIPP. Sev. 31, 2 repentinae -is [*antea*: adventum]. VISIO Pauli 8 rec. P p. 14, 1 J. facta est ... -o et angeli venerunt *eqs.*). ENNOD. epist. 5, 26, 2 p. 146, 14 de mea -e (*ed. pr.* occasione) *eqs.* (*c. pron. poss. etiam*: CASSIOD. var. 5, 26, 2 vestra. VISIO Pauli 17 rec. Sang. p. 134, 31 S. hora -is [*rec. P p. 19, 33 J.* necessitatis] tuae). VITAE patr. 3, 47 in -e fratrum (*postea*: eorum praesentia, *gr. Cot. p. 494^A* παρουσίᾳ, *5, 13, 1* in susceptione fratrum. *c. gen. subi. etiam*: CASSIOD. var. 6, 23, 1 ut ... conventus nobilium -e celebri colligatur [*nisi aliter iungas*]. 8, 31, 8 nobilium. 12, 19, 4 sub tanta senatorum -e. GREG. M. moral. 35, 26 p. 763^C magorum -e perterritus). *explicatur nom. hebr.*: HIER. nom. hebr. p. 46, 16 Fehigel 'occurre mihi deus' vel '-o dei'. **β** *occurrunt res*: AVG. mus. 6, 11, 32 ex -bus passionum corporis. SACR. Gelas. 1, 40 p. 72 omnis ... malitia diaboli, omnis violentiae (*var. l.* violenta) -o.

2 *notione obtingendi, accidendi, fere i. q. occasio*: LIB. gener. chron. I p. 90, 23 hinc ... -em arripientes ... de Genesi sermonem faciemus (*GC* hinc ... incipiemus, *Lib. gener. a. 334* initium sumimus).

occursito, -āre. *ab* occursare. *i. q. occursare, occurrere, obvium fieri*: SOL. 25, 6 si confertis pecoribus -ent, itinera sibi blanda et placida manu faciunt *elephanti* (*Plin. nat. 8, 23* ut ... occurrentia manu dimoveat).

occurso, -āre *et* occursor, -ārī (*v. p. 403, 52*). *ab* occurrere, *cf.* con-, dis-, ex-, percurso *sim.* [obc- *v. l. 82. 83.*] *desunt formae stirpis perf.* GLOSS. -at: saepius occurrit. occurrit. -are: occurrere, obviare. *legitur inde a* PLAVTO (*bis*), CATONE (*semel*), LVCR. (*semel*), SALL., VERG., LIV. [*in codd. variat c.* occurrere *passim*, concursare CLAVD. 21, 207. *falsa var. l.* CAES. Gall. 5, 44, 11 obcursat *pro* obscurantur (α) *ut vid.* (arbitrantur β) *textu ceterum quoque valde discrepante. e coni. dubia* obc- *pro* obscur- CATO or. frg. 1, 14 (Char. gramm. p. 270, 19 B.) *v.* occuro.]

[*Oomes*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. occurrere, occursum facere, obviare sim. (-are facere AMBR. bon. mort. 6, 23):

I *intransitive*: **A** *notione currendi sc. veniendi, apparendi sim. vigente*: **1** *usu communi*: **a** *obviam eundo* (obvius atque -ans APVL. Plat. 2, 15, -are *alicui* velut obvium AVIEN. Arat. 1426): *α -ant animantes*: (I) *in neutram partem*: PLAVT. Truc. 282 quid tu huc -as ... ? SALL. Iug. 12, 5 dormientis alios, alios -antis. VERG. ecl. 9, 25 -are capro (cornu ferit ille) caveto (*c. dat. etiam*: CVRT. 10, 5, 16 alius alii. PLIN. paneg. 81, 1 numinibus. Ps. AVR. VICT. orig. 22, 1). LIV. 9, 14, 3 legati -are responsum exspectantes. 28, 42, 11 euntis in proelium pavida prosequatur coniunx et parvi liberi -bunt. TAC. hist. 2, 12, 2. ann. 1, 70, 3 hauriuntur gurgitibus; iumenta ... interfluunt, -ant. 2, 34, 3 -ante populo. AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 24, 2 decore mulieris -antis. -antes *pro subst.*: PLIN. paneg. 23, 2 -antium populus. ITALA II Macc. 5, 12 (recc. LX) *non* parcere -antes (*gr.* τοὺς ἐμπίπτοντας, VVLG. parcere -antibus). AVELL. p. 55, 17. CASSIOD. Ios. antiq. 18, 107 -antibus vel opis egentibus auxiliabatur (*gr.* ὁπότε τις ὑπαντιάσας ἐν χρείᾳ γένοιτο). (II) *animo infesto* (*sc. aggrediendi sive se opponendi causa*): CATO orig. 83 ad -andum pugnandumque. LIV. 2, 45, 10 -ant portis, ... aegre abstinent, quin castra oppugnent (*c. dat. ut*: PLIN. nat. 6, 88 advenis *ferae*. TAC. ann. 1, 41, 3. 3, 20, 2 inter tela -at fugientibus. IVL. VAL. 2, 3 paratioribus -bis [*Hist. Alex. M. I p. 65, 7 Kr.* παραγενοῦ· ἕτοιμοί ἐσμεν]. 2, 7 violentiae [*gr. l. c. p. 67, 3* μαχησαμένων]. 3, 18 [*antea*: incursavere]). 21, 28, 1. 21, 34, 9. 22, 15, 7 -antes refugientesque. 38, 40, 12 barbaris per calles notas -antibus. PLIN. nat. 11, 154 munimentum contra -antia animalia (*de bestiis etiam*: SOL. 27, 16 obtestata -antes [*var. l.* incursantibus] feras. 32, 33 *de avibus*). TAC. ann. 1, 64, 1 lacessunt, circumgrediuntur, -ant *barbari*. -antes *pro subst.*: SALL. Iug. 85, 3 inter invidos, -antis, factiosos. TAC. hist. 2, 26, 2 AMM. 31, 13, 3. (III) *animo benevolo*: PANEG. 2, 37, 1 festinavit -are venturo. IVL. VAL. 1, 4 p. 8, 19 cum ... sibi -are coniugem intueretur (*Hist. Alex. M. I p. 9, 21 Kr.* ἠσπάσατο αὐτόν). AVSON. 417, 130 p. 282 P. -antis populi ... agmen.

β -ant res: (I) *nude*: PLIN. nat. 5, 54 inter -antes scopulos non fluere ..., sed ruere *Nilum* (*cf.* 33, 71 silices). 11, 266 receptum ... cavis spiritum, mobili -ante membrana intus, attritu eius sonare. 17, 185 ne vagi palmites inter se pugnent -antes. 24, 1 miraculis *naturae* -antibus (*var. l.* occurrentibus). SIL. 9, 506 flatu -ante. APVL. met. 2, 10, 4 -antis linguae inlisu. SOL. 2, 53 -antium aquarum agmina (*cf.* AMM. 16, 12, 57 praeruptas undarum -antium molis [25, 8, 2. 30, 1, 9]). AMM. 24, 6, 8 splendore praestringunt -antes obtutus (*cf.* AMBR. bon. mort. 6, 23 -are facit oculos meretricios). (II) *c. additamentis*: inter se: PLIN. nat. 16, 6 -antium i. se radicum. *dat.*: APVL. Plat. 2, 15 sibi ... quasi obviae atque -antes cupidines (AVIEN. Arat. 1426 si molis magna utriusque *caloris et umoris* -et sibimet velut obvia. AVG. mus. 6, 11, 32 cum s. ... motus *animi* -ant et tanquam diversis et repugnantibus intentionis flatibus aestuant. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 127, 12 -ante s. *animo* ... corporis obstaculo). AVG. conf. 10, 30, 41 rerum imagines ... -antur (-ant *P et ed. pr.*) mihi vigilanti.

b *fere i. q. exsistere, apparere, praesto esse sim.*: SEN. dial. 1, 4, 14 Germanos ... et quidquid circa Histrum vagarum gentium -at. DIOM. gramm. I 499, 6 nullus ... coniunctionis nexus -at *in versu*. CLAVD. 21, 207 -ant (*i. adveniunt*), ubicumque velit.

2 *significantius* (*minus certa dedimus sub 1*): **a** *de eis, quae in conspectum procedunt*: PLIN. nat. 37, 83 puncta oculis -antia (PLIN. epist. 6, 20, 18, *ubi var. l.* occurrebant). **b** *de eis, quae in mentem veniunt*: PLIN. epist. 2, 3, 2 statim omnia ac paene pariter ad manum, sensus reconditi -ant, verba. 5, 5, 7 -ant animo mea mortalitas, mea scripta. PAVL. NOL. epist. 8, 3 vers. 8 (*var. l.* occurrat).

B *succedunt notiones speciales*: **1** *officiendi, impediendi, resistendi*: LVCR. 5, 718 labitur *luna* omnimodis -ans officiensque. MANIL. 2, 139 liber agam currus non -antibus ullis. PLIN. paneg. 25, 4 intercedere casibus, -are fortunae atque ... adniti, ne *eqs.* **2** *se offerendi, ad aliquid convertendi*: *operam dando*: LIV. 38, 8, 2 ad tria simul diversa bella -antes. *succurrendo*: TAC. hist. 3, 17, 1 -are paventibus, retinere cedentes. IVL. VAL. 1, 25 ad sustentationem ... -are amicum (*Hist. Alex. M. I p. 30, 7 sq. Kr.* εὐσυμβούλευτοί εἰσι πρὸς ⟨τὸ⟩ τὰ συμφέροντα ποιεῖν). FVLG. serm. ant. 16 problematis ... gradum tradamus astanti, cui nostra subsequens -et (*var. l.* occurret) oratio.

II *transitive*: PLAVT. Mil. 1047 (*loq. Pyrgopolinices*) qua ab illarum *mulierum*? nam ita me -ant multae.

deriv.: occursaculum, occursatio, occursator (-trix), occursito.

1. occursor, -ōris *m. ab* occurrere, occursus; *cf.* ante-, ex-, prae-, succursor *sim.* [*variat in codd. c.* cursor CONSTANTIVS vita Germ. 38.] *i. qui occurrit, obvius fit* (*quasi pro adi. l. 82 sqq.*): **a** *technice in musica de numerorum genere* (*ad notionem cf. et infra passim*): AVG. mus. 6, 6, 16 vocantur *numeri* ... primi iudiciales, secundi progressores, tertii -es, quarti recordabiles, quinti sonantes (6, 8, 21 -es n., qui certe non pro suo nutu, sed pro passionibus corporis aguntur, in quantum eorum intervalla potest memoria custodire, in tantum ... iudicialibus iudicandi offeruntur atque iudicantur. 6, 11, 31 sonantibus *numeris* obvii ... -es n. fabricantur). 6, 9, 22 quod -es, ut iudicentur, quasi recentia eorum fugientium vestigia offert memoria; recordabiles autem *eqs. ibid.* -bus transeuntibus. 6, 9, 24 in progressoribus eamdem animam corpus movere vel ad corpus moveri; et in -bus hanc eamdem passionibus eius ire obviam. **b** *usu sollemni*: CONSTANTIVS vita Germ. 38 euntibus ... -r (*var. ll.* cursor, occursus, in occursum) obvius ... nuntiavit *eqs.*

2. occursor, -ārī *v.* occurso.

occursōrius, -a, -um. *ab* occurrere, occursus. *i. qui ad occursum pertinet, salutatorius*: APVL. met. 9, 23, 1 ut primum -am potionem et inchoatum gustum extremis labiis contingebat adulescens, ... maritus adventat.

***occursus,** -ūs *m. ab* occurrere, *cf.* ac-, con-, in-, recursus. *scribitur*: ocurs- *in var. l.* VVLG. gen. 30, 16. 32, 6. *al.* BASIL. ad fil. p. 62, 3 PAVL. NOL. carm. 24, 416 GREG. TVR. Franc. 4, 13 p. 145, 10. *al.* hocc- *in var. l.* VVLG. iud. 7, 24 prov. 7, 15 CONC. Paris. a. 556—573 p. 145, 15, *praeterea* VISIO Pauli 20 rec. P p. 21, 23 J. *de formis*: *inter nomina ut* cultus *declinanda* Ps. ASPER gramm. suppl. 44, 15. *dat. sg.* -u: IVL. VAL. 1, 34 *A.* ALC. AVIT. epist. 23 p. 55, 12 *S.* *abl. sg.* -o *in var. l.* GREG. TVR. Franc. 2, 1 p. 37, 11. *gen. pl. deest.* NOT. Tir. 27, 42. GLOSS. ἀπάντησις. ὑπάντησις. *legitur inde ab* OV., LIV., VELL., SEN. philos. [*in codd. confunditur c.* cursus MACR. somn. 1, 12, 1 EVGIPP. Sev. cap. 46, concursus Ps. APVL. herb. 72 l. 2, incursus FRONTIN. (?) strat. 4, 1, 8 Ps. AVG. serm. ed. Mai 30, 2, occursio SVLP. SEV. dial. 1, 21, 3, *praeterea c.* occasus SEN. nat. 2, 11, 2 VIRG. gramm. epit. 4 p. 19, 3. 5.]

i. q. actus occurrendi, occursio sim. (*plur. inde a* SEN. philos.; *ad meton. v. l. 63. p. 405, 30.* in -um occurrere *v. p. 391, 25*):

I *usu libero*: **A** *notione currendi, sc. veniendi, procedendi, apparendi sim. plus minus vigente*: **1** *corporaliter*: **a** *obviam eundo* (-s contrarius SEN. nat. 2, 11, 2 PLIN. nat. 2, 116. 181. 8, 107. 11, 160. obvius CHALC. comm. 167): *α occurrunt animantes* (*eorum* natura, facies *sim.*): (I) *in neutram partem*: (A) *c. gen.*: OV. rem. 622 -um dominae non tulit ... suae (STAT. Theb. 1, 94). LIV. 5, 41, 5 vacuis -u hominum viis (IVV. 10, 48). SEN. epist. 94, 40 -s ... ipse sapientium iuvat. 115, 4 numinis -u obstupefactus (*cf.* LVCAN. 8, 16 -u stupuere ducis). PLIN. nat. 28, 35 clauditatis (*i. hominis claudicantis*) -um. STAT. Theb. 7, 409 flentum -s avorum. Ps. QVINT. decl. 15, 1 puellae vitaret -um (19, 3 IVV. 6, 572 TAC. ann. 4, 60, 2 AMBR. Tob. 7, 27 SVLP. SEV. dial. 1, 15, 3. *cf.* VLP. dig. 42, 4, 7, 13 -um creditoris evitet). IVV. 8, 152 amici. TAC. hist. 3, 84, 4 -um eius declinantibus. HIL. in Matth. 4, 7 et visui et -ui dei. AMM. 16, 8, 2 super occentu soricis vel -u mustelae. AMBR. Abr. 1, 5, 42 procaci -u hospitum. 2, 4, 17 formae decentioris. 2, 8, 51 femineae pulchritudinis. VVLG. Sirach 19, 26 ex visu cognoscitur vir et ab -u faciei cognoscitur sensatus. AVG. civ. 22, 8 p. 574, 24 D. magnae multitudinis concursu et -u. CONC.[S] I 5 p. 334, 28 gavisi sumus ... -u et notitia ... viri (*gr. I 1, 4 p. 16, 13* ἐπὶ τῇ συντυχίᾳ). PETR. CHRYS. serm. 3 p. 191[A] CONSTANTIVS vita Germ. 21. (B) *c. pron. vel adi. possess.*: SEN. nat. 2, 32, 5 -u suo (*om. ABV*) praedicat *animal* aliquid (HIL. in psalm. 58, 6 *bis. cf.* ALC. AVIT. epist. 81 p. 94, 13 meus). SVLP. SEV. dial. 1, 17, 4 humanum (*var. l.* congressus ... humanos). (C) *nude* (*exempla inde ab* ITALA *selecta*): Ps. QVINT. decl. 19, 9 timebat -us, non audebat adire conloquia (*cf.* PLIN. epist. 1, 10, 7 reverearis -um, non reformides). IVV. 6, 418 gravis -u (*cf.* PLIN. paneg. 48, 4 -u ... visuque terribilis). TAC. ann. 15, 58, 3 fortuitus sermo et subiti -us. ITALA II Macc. 15, 12 (recc. LX) virum bonum et benignum, verecundum quidem -um, modestum vero moribus (BM reverentem -u, *P* verecundum ex obvio, *gr.* αἰδήμονα ... τὴν ἀπάντησιν, *Vulg.* verecundum visu). SIDON. carm. 23, 441 convivia ..., risus ..., -us. *metonymice de ipsis hominibus* (*ambigua sunt* Ps. QVINT. decl. 18, 3 laudandus -bus, ... omni frequentia coetuque conspicuus. RVFIN. hist. mon. prol. p. 390 ut ... nec vox aliqua, nec -s ullus aut sermo aliquis otiosus obturbet): Ps. QVINT. decl. 8, 12 hanc ... indifferentiam, quam mirantur -us, stupent civitatis oculi.

(II) *animo infesto* (*subauditur notio resistendi*): (A) *c. gen.*: OV. fast. 2, 372 -u praeda recepta Remi. LIV. 9, 13, 10 hostium (*al.*). 39, 51, 7 militum. CVRT. 6, 7, 29 -u ... satellitum inhibitus (*cf.* 8, 3, 4 prohibitus [FRONTIN. strat. 1, 4, 10]). SIL. 1, 422 venantum. STAT. Theb. 4, 487 nec ... Cerberus -u capitum retorqueat umbras. TAC. hist. 2, 88, 3 lubrico viae vel -u alicuius. TERT. ieiun. 16 p. 295, 11 leonis (*bestiae etiam*: HIL. in psalm. 127, 1 ferae. AMBR. virg. 1, 7, 38 spiritalium bestiarum. SVLP. SEV. dial. 1, 11, 1 *serpentis* [HIL. AREL. vita Honorat. 15 l. 26]. *cf. l. 73*). PELAG. ad Demetr. 25 latronis. VVLG. prov. 30, 30 leo ... ad nullius pavebit -um. (B) *c. pron. poss.*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 160, 29 -um nostrum reverita multitudo. (C) *nude*: OV. met. 14, 256 mille lupi ... -u fecere metum. SIL. 5, 39 nullis properantem -bus arcet. Ps. QVINT. decl. 7, 7 nec ullo verbera frangit -u. IVL. VAL. 1, 34 agminibus ... inviabiles *aditus* atque exim -ui perfaciles. AMM. 27, 10, 9 ni se celeri defendisset -u (OROS. hist. 6, 3, 3). *al.*

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(iii) *animo benevolo* (*transit interdum in notionem q. e.* ʽ*salutatio*ʼ. *c. gen. inhaerentiae* GREG. TVR. glor. conf. 11 p. 754, 29 salutationis -um): (A) *c. gen.*: VELL. 2, 89, 1 ⟨quo⟩ -u, quo favore hominum ... exceptus sit, ... *non* exprimi potest. OROS. hist. 3, 9, 4 -um ... nobilium iuvenum ... non meruit *victor*. PANEG. 2, 37, 4 pro moenibus ... festum ... nobilitatis -um. 9, 9, 2 laetae iuventutis. AVSON. 419, 3 p. 354, 27 P. gaudentium plurimorum. p. 356, 85 salutantium. MART. CAP. 2, 148. (B) *nude*: SEN. dial. 6, 5, 4 -us ... iucundos. 11, 15, 1 ubi illi -us? ubi ... hilaritas? SIL. 6, 398 -u celebrabat amico. HIL. in psalm. 58, 6 dignum fuit reditum *Christi* ... ambitione -us caelestis ornari. QVEROL. p. 18, 10 R. -us antelucanos. AMM. 21, 16, 21 crebrescebant -us. SVLP. SEV. dial. 1, 21, 3 gaudet salutationibus, inflatur -bus (GREG. TVR. vit. patr. 6 praef. p. 679, 27 g. honoribus, i. -bus). 2, 12, 10 crebris -bus ubique se praebent *virgines* obvias sacerdoti. CASSIOD. in psalm. 143, 14. GREG. TVR. glor. conf. 8 p. 753, 28 -um debitum. glor. mart. 102 p. 556, 24 cui *imperatori* cum mulier -um humiliter reddidisset *eqs.* (Franc. 2, 1 p. 37, 11 VEN. FORT. vita Sev. 3). vit. patr. 5, 2 p. 678, 29 nec regi dignum -um praebuisset.

β *occurrunt res*: (i) *variae*: *c. gen.*: OV. met. 15, 523 rota ... stipitis -u fracta ac disiecta. PLIN. nat. 2, 121 iugi ... -u ... ventus coercetur. STAT. Theb. 6, 612 -u zephyri retro fugit *crinis*. TAC. ann. 14, 5, 3 lenunculorum. AVIEN. orb. terr. 1337 gurgitis. ANON. de mach. bell. 16, 1 ne ... itineri exercitus fluviorum ... -s impediat (*cf.* 19, 1 fluminum). *nude vel c. pron. poss.*: PLIN. nat. 8, 107 ne contrario -u hebetetur *dens* (11, 160 ne c. -u atterantur *dentes*). APVL. Plat. 1, 16 ne mutuis inpediantur *anhelandi vices* -bus. TERT. pall. 6, 1 (*loq. pallium*) de -u meo vitia suffundo. LACT. opif. 15, 2 -u suo *spiritus*. CAEL. AVR. gyn. 2, 46 -bus *sanguinis* (2, 117). *de ambagibus labyrinthi*: PLIN. nat. 36, 85 itinerum ambages -usque ac recursus inexplicabiles. *ibid.* crebris foribus inditis ad fallendos -us redeundumque in errores eosdem. (ii) *sidera, nubes sim.*: SEN. dial. 6, 18, 2 nocturnam lunae successionem a fraternis -bus ... lumen mutuantem. nat. 2, 11, 2 -u ... contrario modo frigora, modo imbres (*eqs.*) ... movent *stellae*. STAT. Theb. 9, 648 -u ... sacro ... iubar arsit (*sc. Apollinis et Dianae tamquam siderum; antea*: inrubuit caeli plaga sidere mixto). ORIG. in Matth. ser. 134 p. 272, 14 -u suo lumen eius *solis* obtundit (*antea*: inpedit radios occurrens ei). *c. gen.*: SEN. nat. 1, 5, 8 solis (7, 25, 7). 1, 17, 3 siderum (PLIN. nat. 2, 116 contrario s. -u. 7, 160). PRVD. cath. 12, 19 nec nubis -u abdita obumbrat *stella* obductam facem. MACR. somn. 1, 12, 1 zodiacum ... lacteus circulus obliquae circumflexionis -u (*var. l.* cursu) ambiendo complectitur.

b *praeverbii vi adversativa debilitata vel deflexa* (*ambigua dedimus sub a*): **α** *fere i. q. accursus, adventus sim.* (ad *aliquid vel aliquem l. 54. 59*): STAT. Theb. 11, 751 (*Creon ad Oedipum*) -u ... non pia templa domosque commacules. TAC. ann. 16, 24, 1 -u prohibitus. PETR. CHRYS. serm. 13 p. 226^B angelico insistente -u (*antea*: astantibus angelis). 22 p. 262^B sollicitudinem -us dominici perdiderunt *homines* (*antea*: adventum ... domini). ALC. AVIT. epist. 23 p. 55, 12 -u (*var. l.* -ui) meo. GREG. TVR. Mart. 1, 39 p. 606, 11 crebris -bus. *c. gen.*: ITALA psalm. 18, 7 (cod. 304, *sim.* Hier. epist. 65, 9, 2. *al. et* VVLG.) a summo caeli egressio *domini velut solis* ... et -s eius usque ad summum caeli (*gr.* κατάντημα, *cod. 136 Cas.* conspectus, *Hier. psalt. sec. Hebr.* cursus). VITA Hil. Arel. 22 l. 1 martyrum ... -u peracto (*gen. obi. item* VEN. FORT. vita Germ. 25, 76 cum de regis -u domum reverteretur *sacerdos*). SACR. Gelas. 2, 47 ut veniente ... filio ... eius digni praestolemur -um. PETR. CHRYS. serm. 3 tit. p. 190^C de -u patris ad filium. SIGISM. Alc. Avit. epist. 94 p. 101, 9 appetunt -um. **β** *fere i. q. concursus, congressio sim.* (*sed distinguitur a* conc- AVG. civ. 22, 8 p. 574, 24 D.): ITALA Luc. 21, 25 (cod. f) erunt signa magna in sole ...; et in terra -us gentium prae ansietate ut sonitus maris (*gr.* συνοχή, *alii codd.* conpressio, conflictio, conclusio, *Vulg.* pressura. EVGIPP. Sev. cap. 46 de ... -u (*var. l.* cursu) ... populi (*cf. 46, 2* populo exequiis ... occurrente). **γ** *i. q. decursus, occasus*: LIB. col. I p. 221, 4 quae *ripae* per multa milia pedum recturas ... agrorum ab initio suo usque ad -um custodiunt (*antea*: riparum cursus). VIRG. gramm. epit. 4 p. 19, 3 *et* 5 in -u (*var. l.* occasu) *solis*.

2 *incorporaliter*: **a** *usu sollemni*: SEN. epist. 124, 17 nec umquam renovatur *memoria* nisi praesentium -u. TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 369, 23 rerum variantium sese -u. RVFIN. Orig. in num. 27, 4 p. 262, 4 belli. PAVL. NOL. carm. 24, 416 mali. PS. AVG. serm. 27, 5 ultionis. 205, 1 festivitatis. 205, 4 non ... eodem temporis cursu, sed eodem anni revertentis -u. CONC. Reg. a. 439 Mansi 5, 1091^A misericordiae et caritatis. ALC. AVIT. epist. 40 p. 68, 25 devotionis. GREG. TVR. glor. conf. 45 p. 776, 3 virtutis. THEOD. MOPS. in Gal. 3, 24 p. 54, 23 tristitiae. **b** *c. notione obtingendi, accidendi sim., fere i. q. sors, eventus sim.*: ITALA III reg. 8, 37 (Ps. Aug. spec. 23 p. 396, 14) aderis tuis in omnem -um et mitigabis omnem dolorem (*gr.* συνάντημα, *Vulg.* plaga). eccl. 9, 3 (Hier. adv. Pelag. 2, 5 p. 541^B) omnium ... unus -s est (*gr.* συνάντημα ἐν τοῖς πᾶσιν, *Vulg.* eadem cunctis eveniunt). VVLG. III reg. 5, 4 -s malus (DAMIG. lapid. praef. [= ANON. de taxone l. 29 rec. β] neque sidus ... nocebit, neque pestilentia, neque -s m. [incursus mali *rec.* α] nocere poterit. PS. APVL. herb. 72 l. 2 [*v. app. crit.*]. l. 4. 110 l. 5).

B *succedunt notiones speciales*: **1** *se opponendi, resistendi* (*v. etiam p. 404, 69*): LACT. opif. 11, 8 velut -u quodam refrenatur *spiritus*, ne *eqs.* IVLIAN. in Iob 4, 13/14 sensibus ab -u corporis liberis (*c. gen. etiam*: COD. Theod. 2, 18, 1 iudicis [*Interpr.*: obviare]. 12, 1, 161 [= Iust. 10, 32, 51 pr.] congruae emendationis -u [*postea*: obviamus]). VITA Hil. Arel. 5 l. 22 emendemus -u. LEO M. serm. 87, 1 p. 438^C tentationes, quae nobis ... insidiosis adversarentur -bus. **2** *se praebendi, se gerendi*: ITALA II Macc. 12, 30 (recc. LX) contestati sunt, quantam ... ad Iudaeos haberent benignitatem et ... modestum -um (*gr.* ἥμερον ἀπάντησιν, *BM* blande occurrentes, *P* tranquillam proventuram, *Vulg.* quod modeste secum egerint). 14, 30 (recc. LX = VVLG.) consuetum -um ferocius exhibentem *Nicanorem* (*gr.* τὴν εἰθισμένην ἀπάντησιν, *BM* non sicut consuerat placitum, *P* solitum congressum). **3** *succurrendi, satisfaciendi sim.*: LEO M. serm. 35, 1 p. 250^A nec putarent, quod in sola natura hominis esset editus *Christus*, cui supernae militiae famularetur -s. CONC. Paris. a. 556—573 p. 145, 15 -um impendant (VEN. FORT. carm. app. 1, 187 p. 376).

II *locutiones praepositionales*: **A** ad -um (-us PAVL. NOL. carm. 31, 472): **1** *accedit gen.*: SEN. dial. 7, 19, 2 sicut ad -um ignotorum hominum minuti canes, latratis. FRONTIN. (?) strat. 4, 1, 8 hostium (*dett.* incursum). TERT. paenit. 11, 5 maioris ... personae. HIL. in Matth. 4, 7 divinae claritatis. 9, 6 ad domini praetereuntis -um tactu vestis domini sanam *mulierem*. PAVL. NOL. carm. 10, 309 regis ad -um. VITA Hil. Arel. 12 l. 5 ad eius -um celeri se festinatione proripuit. CONC.^{S} I 3 p. 115, 24 misit quosdam ... ad -um eius (*gr. I 1, 3 p. 46, 19* εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ). SALON. in prov. p. 988^A ad nullius pavet *leo* -um. GREG. TVR. Franc. 3, 22 p. 122, 6 Deoteria ... ad (*var. l.* in) -um eius venit (4, 13 p. 145, 10 VITA Caes. Arel. 2, 13). 6, 2 p. 266, 13 tunc ego ... ad -um regis abieram (*cf.* VEN. FORT. vita Germ. 32, 93 eunte sancto viro ad beati martyris ... -um). 8, 2 p. 371, 12 surrexi ... ad -um eius. glor. mart. 102 p. 555, 26 ad -um illius properare. **2** *alicui* ad -um venire: VITA Caes. Arel. 2, 16 (*var. l.* ad -um eius). **3** *nude*: SEN. epist. 85, 41 saevissima animalia et ad -um expavescenda (*v. app. crit.*). PAVL. NOL. carm. 31, 472 ut ... morte solutos mitis ad -us (*var. l.* -um) angelus excipiat.

B ex -u: VELL. 2, 47, 4 contracta ex -u rixa. SVET. Tib. 7, 3 ex -u visam *Agrippinam*. Nero 1, 1 ex -u imperasse. 23, 2 adversarios ... ex -u maledictis incessere. TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 500, 18 ex -u mutua salutatio. VITAE patr. 5, 5, 24 ex -u inimici (*gr. Nau 1908 p. 269 n. 176* συνάντημα ... τοῦ ἐχθροῦ).

C in -u (*in var. l. pro* in -um *passim sub D*): QVINT. inst. 11, 2, 18 primus ... labor est non haerere in -u (*imaginum sim.*): *eqs.* APVL. apol. 98 ut saepe ne in -u quidem filium fratris tui de facie agnosceres. HIL. in Matth. 5, 2 in -u *dei*. PS. AVG. serm. ed. Caillau 2, 50, 2 in -u ... redemptionis et gratiae (*c. gen. etiam*: BACHIAR. epist. Migne suppl. 1, 1039 ut sit in -u eius angelus. OROS. hist. 7, 2, 10 ipsa *Roma* in -u [*var. l.* -um] numeri *septenarii* ... offendit; nam *eqs.*).

D in -um (*var. l.* ad -um GREG. TVR. Franc. 3, 22 p. 122, 6, in -u *passim*): **1** *c. gen.* (in -um adventus VVLG. Is. 14, 9): LVCAN. 2, 395 hostis. TERT. fug. 9, 2 l. 19 in fugam an in -um euangelii. ITALA gen. 49, 6 (Ambr. Iac. 2, 9, 38) in consilium eorum non veniat anima mea et in -um eorum non contendant viscera mea (*gr.* ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν μὴ ἐρεῖσαι, *Vulg.* in coetu illorum non sit). VVLG. gen. 14, 17 egressus est ... rex ... in -um eius (exod. 18, 7. num. 22, 36 [*Lugd.* obviam]. iud. 4, 18 [*Lugd.* in ovviam, *ut* 4, 22]. *al.* EVGIPP. Sev. 31, 2 VITA Caes. Arel. 1, 26). exod. 7, 15 stabis in -um eius super ripam fluminis. 19, 17 cum ... eduxisset eos Moses in -um dei (*cf.* I reg. 18, 6 choros ... ducentes *mulieres* in -um ... regis). I reg. 23, 28 perrexit (IV reg. 16, 10. GREG. TVR. Franc. 2, 37 p. 87, 5 hostium). 25, 20 descendebant ([*var. l.* in -u, *ut* II reg. 19, 16]. II reg. 19, 20. *al.*). II reg. 10, 5 misit (*al.*). 16, 1 apparuit (*var. l.* in -u eis). III reg. 2, 19 surrexit ... in -um eius adoravitque eam. 18, 16 venit (IV reg. 2, 15. *al. cf.* SACR. Leon. 1363 adveniat). IV reg. 4, 26 vade (8, 8). 4, 31 reversus est (5, 26). 5, 21 desilivit de curru in -um (*var. l.* -u) eius. 8, 9 ivit (*cf.* 23, 29 abiit. GREG. TVR. dorm. 11 exiit in -um imperatoris [*var. l.* imperatori]). 9, 18 ascenderat currum. II par. 35, 20 processit (*Complut.* illi obviam). *al.* **2** *alicui* in -um ire, egredi, mittere *sim.*: ITALA gen. 18, 2 (Rufin. Orig. in gen. 4, 1 p. 50, 22) exiit in -um iis ([*gr.* εἰς συνάντησιν, VVLG. cucurrit *vel* occ- in -um eorum; *cf. Rufin. l. c. p. 51, 12* occurrit eis in obviam]. num. 31, 13 [Lugd.] illis extra castra [*gr. ut supra*, VVLG. egressi sunt ... in -um eorum]. *al. cf.* ITALA num. 24, 1 [Rufin. Orig. in num. 17, 2 p. 155, 13] abiit ... in -um auspiciis [*gr. ut supra, Vulg.* ut augurium quaereret]. QVODV. [?] prom. 4, 16, 25 ibunt in -um Christo). psalm. 58, 6 (Hil. *in l.* = PSALT. Rom.) exsurge in -um mihi (*gr. 5* ἐξεγέρθητι εἰς συνάντησίν μου, VVLG. in -um meum, *cod. 136 Cas.* in obviam). HIL. in psalm. 58, 6 cum ... martyri Stephano ... in -um a deo ... descensum sit (VVLG. III reg. 2, 8. *al.*). HIER. in Is. 9, 8 p. 129^B missus (*ambiguum.* AVELL. p. 672, 18). VVLG. gen. 24, 65 venit per

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

agrum in -um nobis (I reg. 25, 34 mihi [*var. l.* meum]). 30, 16 redeunti ... Iacob egressa est in -um (*var. l.* -u) Lia (*Lugd.* in oviam eius. deut. 3, 1 [*Lugd.* in ovviam nobis]. *al.*). 32, 6 properat in -um tibi (*Lugd.* venit in oviam). exod. 4, 27 vade in -um (*var. l.* in -u) Mosi (*Lugd.* in oviam). *al.* RVFIN. hist. 4, 15, 13 progressus. VISIO Pauli 8 rec. P p. 14, 3 J. processit (ACT. Archel. 28, 13 hosti). *adde*: VVLG. IV reg. 10, 15 invenit Ionadab ... in -um sibi et benedixit ei. **3** *alia notabiliora*: HIER. epist. 60, 13, 2 in -um se erigens salutare venientes. VVLG. exod. 4, 14 egreditur in -um tuum (*Lugd.* in oviam tibi. *c. pron. poss. etiam*: I reg. 25, 32 misit te ... in -um meum. prov. 7, 15 [*var. l.* in -u tuo]. BASIL. ad fil. p. 62, 3). RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 17, 3 venientes. hist. mon. 7 p. 418A procedit. PAVL. PETRIC. 1, 64 in -um properat. *Oomes.*

[**occus** PLIN. VAL. 5, 25 *pro* sonc(h)us (= *Alex. Trall. 2, 73* succus, *gr. II p. 401 P.* σόγχος). *cf. etiam Marcell. med. 12, 9* scocon.]

ocdoas *v.* ogdoas.

? **ōcē** (ōtē, *ὤτη). *corruptum* PLIN. nat. 11, 257 † et oten (*v. Ernout-Pépin ad l.*). *W.*

ōceanēnsis, -e. *ab* oceanus. *i. q. ad oceanum situs*: INSCR. numm. Cohen² VIII 313 n. 331 Bononia -nen(sis).

ōceaneus, -a, -um. *ab* oceanus, *cf.* ὠκεάνειος, oceanius. *i. q. ad oceanum pertinens*: ISID. orig. 12, 7, 25 halcyon ... dicta quasi ales -a, eo quod hieme in stagnis oceani nidos facit (cianes, ceania, algina *var. ll.*).

? **ōceanicus,** -a, -um. *ab* oceanus. *i. q. ad oceanum pertinens*: MELA 3, 25 Germania ..., qua septentrionem spectat, -o litore obducta est (oceano *vel* oceani *var. ll. et edd. vet.*).

ōceanius, -a, -um. *ab* oceanus, *cf.* oceaneus. *ut* 'possessivum' *affert* PRISC. gramm. III 508, 2.

***ōceanus,** -ī *m.* (*f. et n. v. infra, adi.* -us, -a, -um *v. sub II*), ὠκεανός. *scribitur* hoc- PLIN. nat. 37, 42 PRISC. gramm. II 170, 5, occ- VARRO rust. 1, 2, 4. *et saepe*, -cia- PLIN. nat. 4, 94 AVIEN. Arat. 504. *al. nom. graec.* -os MART. CAP. 6, 600. 617. *plur. deest. in hexametris poni solet in priore parte versuum, sed* VERGILIVM (Aen. 2, 250 -o nox *in fine versus*) *sequuntur* GERM. 182 -o Bos. 631 -um ortu. AVIEN. Arat. 93 -o pars. orb. terr. 9 -umque. *de genere: neutr.*: PRISC. gramm. II 170, 5 (*ex Capro? Probo?*) *vetustissimi dicebant* -um (*post nomina fluviorum*); hoc tamen, quotiens 'flumen' sequebatur, solebant facere. *v.* NOT. Tir. *et* mare -um *sub IA 4a. fem.*: IORD. Get. 5 *-us* nulli cognita (-tus *A*) nisi ei, ⌊qui eam constituit⌋ (qui fecit eum *A*). NOT. Tir. 110, 99 -um (*item* 130, 54. *v. etiam p. 409, 42*). *de notione et origine*: SOL. 23, 13 -us, quem Graii sic nominant de celeritate. PRISC. gramm. III 507, 31 ἀπὸ τοῦ ὠκέος ..., hoc est a celeri motu. 508, 5 quamvis sit proprium -us, etiam pro appellativo accipitur. ISID. orig. 13, 15, 1 -um Graeci et Latini ideo nominant eo quod in circuli modum ambiat orbem sive a celeritate, eo quod ocius currat; item quia ut caelum purpureo colore nitet: -us quasi κυάνεος. GLOSS. mare. quod circuit omnem terram. *legitur inde ab* ENN., ACC., COEL. hist., CIC. (*non in Arat.; utrum casu an consilio, dub., cum et* GERM. *et* AVIEN. *exhibeant*), VARRONE *utroque*, CATVLLO, CAES., SALL., VERG., HOR.

I *subst. fere i. q.* ὠκεανός (*quod resp. in graecis, nisi aliud quid adnotatur*): **A** *de aequore* (*rem fusius tractant* SEN. suas. 1 *passim.* SEN. nat. 3, 8. 22. MELA *passim.* PLIN. nat. 2, 164 sqq. APVL. mund. 6 sq. AVIEN. ora 390 sqq. orb. terr. 11 sqq. [*cf.* PRISC. periheg. 8 sqq.]. MACR. somn. 2, 9 MART. CAP. 6, 617 sqq.; *imagines v. sub 5; afferuntur fere notabiliora selecta*): **1** *refertur ad ortum occasumve siderum sim.* (*cf.* PROB. Verg. georg. 1, 244—246 autumant quidam ex -o oriri sidera et in -um occidere, quia ibi visus noster deficiat): **a** *solis* (*cf.* PS. AVG. *sub 5*): ENN. ann. 435 fax occidit -umque rubra ... obruit aethra. CATVLL. 61, 89 clarum ab -o diem ... venientem (SEN. Herc. O. 1839 dies utrumque ... spectat -um. STAT. Ach. 2, 2 -o prolata d. *al.*). VERG. georg. 2, 481 -o ... se tinguere. 3, 359 -i rubro lavit aequore currum. Aen. 2, 250 ruit -o nox (*cf.* OV. met. 15, 30 -o ... caput abdiderat sol et caput extulerat ... sidereum nox). 7, 101 sol utrumque recurrens aspicit -um (*cf.* SEN. *supra*). HOR. carm. 4, 5, 40 cum sol -o subest. *al., maxime apud poetas.* **b** *aliorum*: Q. CIC. carm. frg. 20 serus in alta conditur -i ripa ... Bootes (*cf.* CATVLL. 66, 68 qui vix sero alto mergitur -o). VERG. georg. 1, 246 Arctos -i metuentes aequore tingui (OV. trist. 1, 4, 1. *al. cf.* GERM. 696 -us caudam *Chironis* tinguit). 4, 233 Plias ... -i ... reppulit amnes. Aen. 8, 589 -i perfusus Lucifer unda. PROP. 4, 4, 64 in -um sidera lapsa cadunt. OV. am. 1, 13, 1 super -um venit *Aurora.* GERM. 182 ruit -o Bos (*dat., aliter* VERG. *supra*). *et saepius, maxime apud poetas.*

2 *notabiliora -i situm, naturam sim. illustrantia*: **a** *varia selecta*: RHET. Her. 4, 22, 31 trans -um ... transvolassent *Macedones* (*item de conatibus Alexandri*: SEN. suas. 1, 10 SEN. epist. 91, 17). CIC. Verr. II 3, 207 locus intra -um ... nullus ..., quo *eqs.* ([*de locutione agit* GELL. 12, 13, 17 sqq.]. SALL. Iug. 18, 5 TERT. resurr. 59 p. 120, 12). nat. deor. 2, 40 cum sol ... -i ... alatur umoribus (*cf.* LVCAN. 10, 258 -o pasci Phoebum). fam. 7, 10, 2 in -o natare. CAES. Gall. 3, 9, 7 aliam esse navigationem in concluso mari atque in apertissimo -o (*cf.* SEN. suas. 1, 1 -us navigari non potest [*sim.* 1, 8. 9]. TAC. Germ. 2, 1 immensus ... atque ... adversus -us raris ab orbe nostro navibus aditur. ann. 2, 24, 1 violentior cetero mari -us). VERG. Aen. 1, 287 imperium -o, famam qui terminet astris *Caesar* (LIV. 36, 17, 15 -o fines. *cf.* SEN. suas. 1, 3 imperium ... cludit -us). HOR. carm. 1, 3, 22 deus abscidit ... -o dissociabili terras. SEN. suas. 1, 1 ultra ... -um (1, 3 ORAT. imp. Claud. [CIL XIII 1668] 2, 40. *al.*). *ibid.* post -um nihil (SVET. frg. p. 240, 3 = ISID. nat. 40, 3 p. -um terra nulla). *et saepe. ut imago expressa in clipeo Achillis*: OV. met. 13, 292 HOMER. 864. *cf. descriptionem allegoricam Neptuni*: CARM. Aug. doctr. christ. 3, 7, 11 (= Isid. orig. 1, 37, 4) Neptune ..., cui tempora ... cincta salo resonant, magnus cui perpete mento profluit -us et flumina crinibus errant. *ut nomen signi caelestis*: HYG. astr. 2, 32 *Eridanum* alii Nilum, complures etiam -um esse dixerunt. **b** *de -o quasi termino terrarum*: CIC. rep. 6, 21 terra ... insula est circumfusa illo mari ... quem -um appellatis (*cf.* SEN. suas. 1, 4 terris natura circumfudit -um). VARRO AT. carm. frg. 15, 3 extima fluctu -i, interior Neptuno cingitur ora (SEN. nat. 3, 29, 7 qui terras cingit. ANTH. 424, 5. *al.*). HOR. epod. 16, 41 nos manet -us circumvagus. PANEG. in Mess. 147 -us ponto ... continet orbem. OV. met. 15, 380 ab utroque ... -o (AGENN. grom. p. 22, 27 *oecumene* terminatur u. -o. *cf. p. 407, 67 et* SEN. nat. 1 praef. 11 utrimque -us occurrit). MANIL. 4, 640 intrantis in orbem -i (*cf.* SEN. nat. 3, 22 -us et quodcumque ex illo mare terras interluit. SVET. frg. 157 p. 242, 7 internum *mare*, quod ex -o fluit). SEN. suas. 1, 1 nihil infinitum est nisi -us (OROS. hist. 1, 2, 78. *cf.* AVG. civ. 16, 9 p. 138, 21 D. -i immensitate). MELA 1, 5 *zona habitabilis* ambitur omnis -o (SEN. Oed. 505 PLIN. nat. 2, 242. *al.*). *comparatur forma rei cingentis*: PROB. Verg. georg. 1, 233 in lineamentis *litterae Θ*, quae per circuitum ambiunt litteram, formam referunt -i *eqs.* HIER. epist. 64, 18, 4 *zonam* qua ... tunica, id est terra, constringitur, interpretantur -um. **c** *agitur de -i aestibus*: CAES. Gall. 4, 29, 1 *luna plena* maritimos aestus maximos in -o efficere consuevit. SEN. Tro. 383 -us fretis quidquid bis veniens et fugiens lavat. dial. 1, 1, 4 ad cuius *lunae* arbitrium -us exundat. MELA 3, 1. LVCAN. 1, 416 ut ... erigat -um *sol.* 10, 216 *Nilus* exit ut -us lunaribus incrementis. PLIN. nat. 2, 217 aestus in -o. 2, 219 *fons* cum -o augetur minuiturque. 16, 2 vasto ... meatu ... agitur -us. SIL. 3, 392 -o atque alternis aestibus. STAT. Theb. 7, 472 tumet igne *solis* ... -us. TAC. ann. 1, 70, 2 *sidere aequinoctii* tumescit -us. GELL. 14, 1, 3 -us quasi lunae comes ... simul senescit adolescitque (AMM. 27, 8, 4). *al.*

3 *designantur partes -i* (*v.* MELA 1, 9 SOL. 23, 17): **a** *nomine speciali omisso*: **α** *respiciuntur partes occidentales vel septentrionales*: ⓘ *in universum*: COEL. hist. 55 Maurusii qui iuxta -um colunt. CIC. Tusc. 1, 28 perlapsus ... usque ad -um *Hercules.* CAES. Gall. 3, 9, 1 *Liger* influit in -um. 4, 10, 2 (*circa ostium Rheni ut*: 4, 10, 4. 5 TAC. ann. 2, 6, 4). VARRO rust. 1, 2, 4 in -o in ea parte ne navigari quidem posse ... propter mare congelatum (*cf.* IVV. 2, 2 glacialem -um [AMM. 31, 2, 1 SVLP. SEV. dial. 1, 26, 2. PRISC. periheg. 287; *Dionys. 297* ἀμφιτρίτης]). R. GEST. div. Aug. 26 per -um ab ostio Rheni ad solis orientis regionem. HOR. carm. 4, 14, 48 obstrepit -us Britannis. *et saepe.* ⓘⓘ *memorantur certi quidam sinus, freta sim.*: CIC. Manil. 33 -i ostium (*i. columnae Herculis ut*: MELA 3, 90 PLIN. nat. 3, 75 FLOR. epit. 4, 2, 75. *cf.* PLIN. nat. 3, 3 fauces). Tusc. 1, 45 -i freta (*i. fretum Gaditanum ut*: SALL. Iug. 17, 4 LIV. 23, 5, 11 AMPEL. 6, 7 IVST. 44, 1, 3). MELA 3, 44 (*agit de mari Caspio ut*: PLIN. nat. 2, 168. 6, 28). PLIN. nat. 4, 100 (*indistincte de mari Suebico ut*: TAC. Germ. 44, 1. 2. *sed de eodem* PLIN. nat. 37, 35 aestuarium -i). *nota de mari nostro*: LVCAN. 4, 22 Cinga ... vetitus fluctus et litora cursu -i pepulisse suo. 4, 675 (*in fabulosa descriptione finium Numidiae*) plaga ... regni distinet -um zonaeque exusta calentis (*v. Housman ad l.*).

β *respiciuntur partes orientales et meridionales*: VERG. georg. 2, 122 -o propior gerit India lucos. PROP. 2, 16, 17 in -um mittit me quaerere gemmas. SEN. benef. 7, 2, 5 cum in -o Onesicritus ... explorator erraret. nat. 6, 23, 3. epist. 113, 29 quicquid gentium usque in -um extendit oriens (*cf.* PLIN. nat. 13, 135 orientis -us. 16, 2 in oriente ... iuxta -um. APVL. flor. 6 p. 20 eois ... aquis ... -i ... fretis ... iungitur *Ganges*). *al.*

b *adiecto nomine speciali*: **α** *respiciuntur partes orientales vel meridionales*: HOR. carm. 1, 35, 32 eois ... partibus -oque rubro (PRISC. periheg. 873. *adi. anteponitur*: AVIEN. orb. terr. 1110. *al.*). MELA 1, 9 eous ab oriente *Asiam tangit* (PLIN. nat. 1, 6, 20 AGENN. grom. p. 22, 16 AVIEN. Arat. 1141. *al. adi. anteponitur*: PACON. carm. frg. [gramm. I 500] 1 PLIN. nat. 2, 243 AVIEN. Arat. 1221 OROS. hist. 1, 2, 15). *ibid.* (*bis*) a meridie Indicus (PLIN. nat. 9, 106 I. mittit -us *gemmas.* AMPEL. 47, 5 ad I. -um et rubrum mare. SOL. 52, 33 -um I. *al. cf.* AVIEN. orb. terr. 1307 Indi fluctibus -i). PLIN. nat. 2, 245 Aethiopici (*v. vol. I 1157, 54*). 6, 37 Serico (DIVISIO orb. 18 OROS. hist. 1, 2, 14. 47). 6, 108 Azanium (SOL. 54, 12). 6, 194 meridianum (AGENN. grom. p. 22, 13. 16. 18 MART. CAP. 6, 620 OROS. hist. 1, 2, 9. 88). 37, 39 exortivum. AGENN. grom. p. 22, 16 australem (p. 22, 18 AVIEN. orb. terr. 390). SERV. georg.

[Claassen]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 32 orientalis et occidentalis (OROS. hist. 1, 2, 46). *β respiciuntur partes occidentales vel septentrionales*: TIB. 1, 7, 10 -i litora Santonici. VITR. 8, 2, 7 ad occidentem -um (*cf.* SERV. georg. 3, 32 occidentalis [OROS. hist. 1, 2, 7 EPIPHAN. Avell. p. 750, 8]. PRVD. c. Symm. 2, 599 occidualis. MART. CAP. 6, 629 occiduus). MELA 1, 9 Scythicus (PLIN. nat. 1, 6, 14. 6, 36. 37. 53 SOL. 17, 3. 23, 17. 50, 1). 1, 15 ab occidente Atlanticum (*v. vol. II 1045, 19. cf.* LVCAN. 5, 598 Atlanteo [FVLG. aet. mund. p. 166, 20]. PLIN. nat. 5, 6 cui cognomen imposuit *Atlas*. CLAVD. 10, 280 Atlanteos ... recessus -i). *ibid.* Britannicum (*v. vol. II 2198, 4*). PLIN. nat. 1, 4, 30 Gallico (2, 220. 3, 6. 4, 109. 114. 9, 8). 2, 167 septentrionalis ... -us ... navigatus est ... ad Cimbrorum promontorium (4, 94. 109. 9, 64. 18, 121. 37, 42 AGENN. grom. p. 22, 13. 17 TAC. Germ. 1, 2 SVET. Claud. 1, 2. *al.*). 2, 227 Gaditano (9, 8. 10. 12 SCHOL. Iuv. 14, 280). 37, 177 Hispaniensis. VAL. FL. 1, 9 Caledonius. MART. 10, 37, 4 (= 20) Callaicum. *al.*

4 *notionem illustrant nomina affinia*: **a** mare: *α distinguitur*: VARRO AT. carm. frg. 19 Libyco m. SALL. Iug. 17, 4 nostri m. et -i (hist. frg. 1, 11 MELA 1, 24 LVCAN. 8, 294 PLIN. nat. 12, 107 APVL. mund. 7. *al.*). SEN. nat. 3, 22 quodcumque ex illo (*sc.* -*o*) mare terras interluit. CVRT. 10, 10, 4 aut -i aut rubri m. (FLOR. epit. 3, 5, 31 AMPEL. 18, 19. 47, 5). PLIN. nat. 2, 173 *opp.* interna maria (*cf.* 3, 3 interiora. PRISC. LYD. solut. 6 p. 69, 21 exteriorem -um ... interius m.). 2, 217 *opp.* in reliquo m. (*cf.* TAC. ann. 2, 24, 1 cetero). 3, 5 *opp.* Atlanticum m. (*cf.* APVL. mund. 6 maria maiora sunt -us et Atlanticum). *al.* *β idem significat*: CIC. rep. 6, 21 illo m., quod Atlanticum, quod magnum, quem -um appellatis (FIRM. math. 1 prooem. 5 -us, quod ... A. aiunt m. AVIEN. ora 402. *cf.* SEN. nat. 6, 6, 1 sive ... -um vocas sive magnum m.). SEN. epist. 119, 7 scrutatur m. ignota, in -um classes ... mittit (*cf.* LVCAN. 10, 36 -o classes inferre ... exteriore m. TAC. Germ. 17, 1 exterior -us atque ignotum m. SVET. frg. 157 p. 242, 7 externum m. -us est). CVRT. 9, 4, 21 *seq.* auram maris. 9, 10, 3 *seq.* naturam maris. MART. 10, 37, 20. TAC. ann. 15, 37, 2 animalia maris -o abusque petiverat. *al.* *γ* mare -us *vel* mare -um (*quod inter adi. et subst. neutr. ambiguum est; cf. sub II; vix addas var. ll.* OV. met. 7, 267 OPTAT. 5, 7 p. 134, 14): CATVLL. 115, 6 ad Hyperboreos et m. ad -um (*item acc.*: CAES. Gall. 3, 7, 2. MELA 2, 86 in nostrum et -um m. ADNOT. Lucan. 1, 401 ad -um m. VINDIC. gyn. p. 446^{g} in m. -um). TAC. hist. 4, 12, 2 quam *insulam* m. -us a fronte, Rhenus amnis tergum ac latera circumluit (*item nom., sed neutr.*: AMPEL. 1, 2 m. -um. ITIN. Burdig. p. 549, 8 NOT. Tir. 110, 100. 130, 55. *cf.* AMPEL. 7, 1 m., quo cingimur ..., vocatur -um). TAC. ann. 1, 9, 5 (*abl. ut*: SCHOL. Iuv. 2, 159 AVG. epist. 199, 47. *cf. dat.*: AMM. 23, 6, 12). AVR. VICT. Caes. 3, 11 in ora m. -i (*item gen.*: PAVL. NOL. carm. 21, 406. OROS. hist. 6, 14, 1 -i m. PAVL. PELL. 45 -i refluas m. ... undas).

b *alia*: MANIL. 1, 347 de ponto surgit Delphinus ..., -i caelique decus (AVIEN. ora 390 -us ... iste p. maximus. *distingui vid.*: LVCAN. 5, 598 ab -o ... Atlanteo [*600* p., *601* pelagus, *602* aequor]). SEN. nat. 3, 27, 1 utrum -i viribus fiat *diluvium* et extremum ... pelagus exsurgat (SIL. 14, 349. *disting.*: MELA 2, 74 Tuscum p. LVCAN. *v. supra*). STAT. Theb. 7, 472 tumet ... -us lateque ... reclusum aequor *eqs.* (*disting.*: LVCAN. *v. supra*).

c *gen.* -i *pendet ex nominibus aquam sim. significantibus* (*addas* ACC. trag. 335 -i stagna alta, *v. s. B*): VARRO AT. carm. frg. 15, 3 fluctu (GERM. 63 MART. 6, 34, 2 IVV. 11, 94 PRISC. periheg. 873 AVIEN. orb. terr. 1307). CIC. nat. deor. 2, 40 umoribus. VERG. georg. 1, 246 aequore (3, 359. GELL. 12, 13, 18 aequora. AVIEN. orb. terr. 416. 1110). 4, 233 amnis (SERV. *affert Hom. Γ 5* 'Ω. ῥοάων). Aen. 8, 589 unda (GERM. 23. 569 COLVM. 10, 41 LVCAN. 1, 370. *al.*). OV. met. 7, 267 mare ([maris *N*]. FLOR. epit. 4, 12, 49 maria). VELL. 2, 106, 3 sinus. LVCAN. 4, 103 aestus (AVG. civ. 5, 6 p. 198, 31 D.). STAT. Theb. 3, 409 fonte. TAC. Agr. 40, 2 freto (IVST. 44, 1, 3 AVIEN. orb. terr. 1286). APVL. met. 5, 28, 2 -i profundum gremium (*cf.* ZENO 2, 46 profundo [2, 47 MAXIM. epist. p. 2 ISID. nat. 40, 1]). AVIEN. Arat. 504 salo (ora 204 orb. terr. 11. 477). orb. terr. 390 vada.

5 *in locutionibus metaphoricis et hyperbolicis* (*cf.* CATVLL. 88, 6 *sub B*): OV. met. 9, 594 (*loq. Byblis libidinibus quasi iactata*) subversa ... toto obruor -o. SEN. Herc. O. 1366 non ipse terris maior -us meos franget vapores (Phaedr. 717 n. i. toto magnus -o pater *Neptunus* tantum expiarit scelus). LVCAN. 4, 81 arcus ... -um ... bibit (*i. aquam ex -o*). ZENO 2, 46 (= 2, 47) sacri -i lacteo profundo demersi (*de baptismate*). HIER. in Ezech. lib. 14 praef. istarum scripturarum ingressus -um et mysteriorum dei, ut sic loquar, labyrinthum. PS. AVG. serm. ed. Mai 37, 1 Christus ex -o mortis tamquam ... iubar ascendit. CASSIOD. in psalm. 118 concl. *psalmus* prolixitate magnus, admiratione profunditatis -us, ... amoenitate paradisus. ARATOR ad Parth. 67 -us rerum ..., de quo vix laticem traximus ore brevem. *addas licet acclamationem per voc.* -e (*ad rem cf. Peterson, RhM. 78, 1929, 221*): INSCR. Boll. ist. corr. arch. 1878, 192.

B *de deo* (*certiora et notabiliora*): ACC. trag. 335 super -i stagna ... patris (VERG. georg. 4, 381 sq. '-o libemus' ait; simul ipsa precatur -um ... p. rerum. CIRIS 392 EPICED. Drusi 438. *al. cf.* CATVLL. 88, 6 quantum *sceleris* non ... genitor nympharum abluit -us [ANTH. 718, 2 undarum rector, g. maris, arbiter orbis]). CIC. nat. deor. 3, 48 Perseide -i filia (3, 59 AMPEL. 9, 9. *al. cf.* OV. fast. 5, 171 stirps -i. PLIN. nat. 7, 197 -i filius [HYG. fab. 143, 1]). *ibid.* avis Sole et -o ... procreata *Medea*. Tim. 39 -um Salaciamque Caeli satu Terraeque conceptu generatos (*sim.* CHALC. transl. p. 40^{E} HYG. fab. geneal. 3). BIBAC. carm. frg. 7 -i linquens Aurora cubile (*addas fortasse*: VERG. Aen. 4, 129 = 11, 1 -um ... surgens A. reliquit. ANTH. 579, 1 A. -um ... liquerat). CATVLL. 64, 30 Tethys ... -usque, mari ... qui amplectitur orbem. OV. met. 2, 510 senem (fast. 5, 168 HOMER. 872). 9, 499 -us Tethyn *duxit* (fast. 5, 81. *cf.* SERV. georg. 1, 31 Tethys est uxor -i [HYG. astr. 2, 1 fab. 177, 1]). *al.* SEN. Phaedr. 1162. VAL. FL. 4, 91 -i genitale caput (SIL. 17, 244). STAT. Ach. 1, 52 -o ... hospite *Neptuni*. IREN. 2, 14 (18 H.), 2 -um deorum genesin (*cf. Hom. Ξ 201. 246*). *al.* *simulacrum -i dei memorant* PLIN. nat. 36, 33 FLOR. epit. 4, 2, 88; *cf. etiam* LAMPR. Alex. 25, 5 -i solium (*quod ad imaginem musivam refert E. Maass, Tagesgötter in Rom 157 sqq.*).

II *pro adi. i. q.* ὠκεάνειος (*cf. etiam* mare -um *supra sub IA 4; vix addendum* MELA 3, 25 *v.* oceanicus. IVV. 11, 113): PAVL. PELL. 30 per ... Alpes -umque fretum Tyrrheni et gurgitis undas. VEN. FORT. carm. 3, 9, 4 -as exit et intrat aquas *sol* (3, 18, 6 ructavit pagina fluctus et velut -as ... refudit a. 7, 12, 56 ab -is ... a.). Mart. 3, 14 in -os ... fluctus. CORIPP. Ioh. 6, 121 undas aequoris -i (*nisi ad p. 409, 59 trahendum*).

cf. Onom.

deriv.: oceanensis, oceaneus, *?* oceanicus, oceanius; *alia v. in Onom.* Claassen.

ocellātī, -ōrum *m.* (*vel* -a, -ōrum *n.*). *ab* ocellus. *i. q. calculi quasi ocellis distincti* (*vel lapilli ocellis similes; cf. Schneider, RE XVII 1765, 22. Daremberg-S. IV 144*): VARRO Men. 283 altera exorat patrem libram -orum, altera virum semodium margaritarum. SVET. Aug. 83 talis aut -is nucibusque ludebat cum pueris.

oculus ocellus **ocellulus** DIOM. gramm. I 326, 7 (*inter deminutiva aevi antiqui*). *ab* ocellus.

ocellus, -ī *m. ab* oculus *deminutive.* *afferunt inter deminutiva*: DIOM. gramm. I 326, 7 PRISC. gramm. II 109, 17 GRAMM. suppl. 70, 18. *scrib.*: occ- PLAVT. Trin. 245 *BCD*. -ill- CIL IV 1780; -il- *fortasse* TAB. devot. Audollent 134^{A}, 8 (*v. app. crit.*). *litteris graecis* PS. DIOSC. *sub C*. *balbutiendo* o-o-ocellus PLAVT. Most. 325. *vocativum* -e *v. sub B* (*ibid. nom. pro vocat.*). NOT. Tir. 46, 39. *in poesi inde a* PLAVTO, CATVLLO *saepius, in oratione prosa, ut vid., non nisi* CIC. Att. 16, 6, 2 PLIN. nat. 21, 20 CIL IV 1780 TERT. pall. 3, 3 PS. DIOSC. Vind. 3, 69 p. 80, 13. [*confund. in codd. c.* oculus: PLAVT. Poen. 366. *falsa var. l.* -ill- PLAVT. Persa 11 CAES. AREL. serm. 6, 6 p. 36, 14.]

i. q. oculus (*deminutivum aut per blanditiam sim. aut metri gratia pro voce q. e.* oculus *ponitur*): **A** *de ipso oculo* (*plur. praeter* PERS. 1, 18 IVV. 6, 109. 578 PAVL. NOL. carm. 23, 181 VEREC. satisfact. 10): **1** *usu communi*: PLAVT. Cas. 136 sine tuos -os deosculer (*cf.* CATVLL. 45, 11 saviata). CATVLL. 43, 2 nec nigris -is (*cf.* MART. CAP. 9, 902 roseis. 9, 918 purpuratis). LYGD. 6, 47 per ... suos fallax iuravit -os (*item de iurando*: PROP. 1, 15, 33 -i, per quos saepe mihi credita perfidia est; hos tu iurabas, si quid mentita fuisses, ut tibi ... exciderent. OV. am. 3, 3, 9 radiant ut sidus -i, per quos mentitast perfida ... mihi). PROP. 1, 1, 1 me cepit -is (*cf.* 2, 26, 13 si ... tuos vidisset Glaucus -os, esses Ionii facta puella maris). 1, 3, 19 intentis haerebam ... -is (*aliter*: 1, 19, 5 nostris puer *Amor* haesit -is). 1, 5, 11 non illa *puella* relinquet -os (*cf.* 2, 26, 41 illa meis ... non ... desit -is). 1, 9, 27 seducere -os (*cf.* 2, 6, 29 ingenuos corrupit -os. 2, 22, 7 quaerunt sibi vulnus -i. OV. am. 2, 19, 19 nostros rapuisti ... -os). OV. am. 1, 8, 37 deiectis gremium spectabis -is (epist. 11, 35 gremio ... pudor deiecit -os). 1, 14, 37 non bene consuetis a te spectaris -is *speculo*. IVV. 6, 109 semper stillantis -i *lippitudine* (*item de -i valetudine*: 6, 578 prurit frictus -i angulus. PAVL. NOL. carm. 23, 181 si ... dissiliat membrana fluentis -i). TERT. pall. 3, 3 emissici -i *chamaeleontis*. CARM. de alphab. 36 ne atra figura ... tenebris offuscet -os.

2 *spectat ad*: **a** *affectum*: *α de oculo animae speculo*: PLAVT. Rud. 422 in -is hilaritudo est (*cf.* LYDIA 5 adridet -is). CATVLL. 64, 60 maestis ... -is ... prospicit. CIRIS 132 cupidis. 238 cepit -os *furor*. PRIAP. 73, 1 obliquis. OV. am. 2, 8, 15 iratos. 3, 1, 33 limis. 3, 2, 83 argutis. ars 2, 453 torvis. 2, 691 amentis. PERS. 1, 18 patranti *rem Veneream* fractus -o. CIL IV 7698^{b}, 1 blandos. *huc, ut vid., per prosopopoeiam*: CIL IV 1780 quid faciam vobis, -i lusci? *β de oculis flentibus, siccis*: CATVLL. 3, 18 flendo turgiduli rubent -i (*cf.* OV. am. 3, 6, 79 tumidis). PROP. 1, 16, 31 compescere -os. 1, 17, 11 siccis (MART. 1, 92, 1 non s.). CE 965, 5 (*a. p. Chr. 10*) umor labetur -is. OV. am. 3, 6, 57 madidos lacrimis corrumpis -os (ars 1, 129 teneros. *cf.* IVV. 6, 8 turbavit). epist. 5, 45 flentis. VEREC. satisfact. 10 stillaret -us.

b *somnum*: CATVLL. 50, 10 nec somnus tegeret quiete -os. PROP. 1, 3, 33 compositos ... patefecit -os (2, 15, 7 somno lapsos.

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. MART. CAP. 8, 805 reclusis). 1, 10, 7 quamvis labentes premeret ... somnus -os (VEREC. satisfact. 212 ante fugit pressos requies quam tangat -os). 2, 1, 11 poscentes somnum declinat -os (*cf.* OV. am. 3, 5, 1 somnus lassos submisit -os). 2, 25, 47 cum ... una *femina* tuis insomnia portet -is. OV. fast. 3, 19 quies ... victis obrepsit -is. CE 943, 1 non somnus claudit -os (1811 *manco initio; eodem loco repertum*).

c *mortem* (*per metonymiam* CE): CIRIS 348 super morientis *amore* alumnae ... frigidulos ... -os (*cf.* CE 452, 2 morientes texit -os). PROP. 2, 13, 17 quandoquidem ... mors claudet -os. OV. am. 3, 9, 49 madidos fugientis pressit -os.

B *per synecdochen blandiendo*: **1** *de hominibus* (*non nisi sing.*): PLAVT. Asin. 664 da, meus -us, mea rosa, mi anime, mea voluptas ... argentum mihi (*nom. pro vocat. ut*: 691 Most. 325 Poen. 366. *cf.* 385, *quem versum seclusit Leo*). Most. 167 volo ... placere ... meo -o. Trin. 245 ocelle mi (*item vocat.*: CATVLL. 50, 19. *cf. sub 2*). Truc. 579 erus meus, -us tuus. CIL IV 8347, 2 quid agit tibi dexter -us? **2** *de locis* (*accedit gen. rei, super quam laudando tollitur*): CATVLL. 31, 2 paene insularum, Sirmio, insularumque -e. CIC. Att. 16, 6, 2 -os Italiae, villulas meas.

C *per similitudinem*: PLIN. nat. 21, 20 -is radicis, ut harundo, unum genus *rosarum* inseritur. DRAC. laud. dei 1, 248 aliis *avibus* pennae solidantur -is (-i *var. l.*). *in nomine herbae*: PS. DIOSC. Vind. 3, 69 p. 80, 13 κέρβι ὠκέλλουμ (*i.* ἐλαφόβοσκον).

deriv.: ocellati, ocellulus. *cf. Onom.* *Kuhlmann.*

? **oceloe** *iuxta alias lectiones de genere quodam concharum* ISID. orig. 12, 6, 49 (*v. etiam s. v.* celoe. *cf. Sofer, Etym. d. Isid. 167 sq.*).

ochīa, -ae *f.*, ὀχεία. *de coitu bestiarum*: CHIRON 750 de equarum abortus et mixtiones naturaliter quemadmodum debeant facere, et quando, quod appellatur graece ochiai, necesse erit scire te et hoc: *eqs.* (*cf. Hippiatr. gr. I p. 78, 7* ὀχεῖον).

ochīma, ὄχημα. GLOSS. V 524, 22 -a: vehiculum (573, 52).

ōchra, -ae *f.*, ὤχρα. *scrib.* ocr- CELS. 5, 18, 19. *al.; litt. graec.* VITR. *i. q. sil* (*de re cf. Schramm, RE XVII 2, 1772 sqq.*): **1** -a Attica (Attice): VITR. 7, 7, 1 sil quod graece -a dicitur (*EGH, ceteri litt. graec.*); haec vero multis locis ... invenitur, sed quae fuerat optima A. ideo nunc non habetur *eqs.* CELS. 5, 14 A. vel Syrice (*Marx, qui affert Plin. nat. 33, 159. 160; trad.* Astyrice *v. vol. II 989, 66*). 5, 18, 19 -a, quae A. nominatur. PLIN. nat. 37, 179. DIOSC. 5, 118 p. 216, 20 de -a: -a eligenda est melinu colore habens et sine lapide; est vero talis A. (*gr. 5, 93* ὤχραν). **2** *nude ponitur*: CELS. 5, 7 exedunt corpus ... -a, calx *eqs.* 5, 8 adurunt ... chrysocolla, -a *eqs.* PLIN. nat. 1, 35, 16. 35, 30 *colores* ceteri finguntur ... e vilioribus -a (-e, -ea *var. ll.*), cerussa usta *eqs.* 35, 35 rubrica ... nascitur et in ferrariis metallis, ea et fit -a exusta in ollis novis luto circumlitis (*sic Mayhoff* [*cf.* ISID. orig. 19, 17, 13 fit quoque et -a exusta rubrica in ollis *eqs.*], ex ea fit -a *plerique codd.; cf. Theophr. frg. 2, 53* γίγνεται [*sc.* μίλτος] δὲ καὶ ἐκ τῆς ὤχρας κατακαιομένης). 35, 39 -am (ccham *duo codd.*) Iuba tradidit in insula Rubri maris Topazo nasci (*sim.* ISID. orig. 19, 17, 13). ORIBAS. syn. 2, 45 La p. 114, 2 Mø. quae purgant vulnera: elaterion, ... -a *eqs.* (*ibid.* As: ogra. *gr.* ὤχρα). 6, 4, 4 Ab -a ... terra dicitur, quam tinctores utuntur et siligineo colore ex ea tingunt. ISID. orig. 16, 4, 28 chrysites colore similis -ae. 16, 11, 7 tres sucos reddit *trichrus*, ab radice nigrum, e medio sanguineum, e summo -ae (ocreae, ocrem *var. ll.; cf.* PLIN. *s. v.* 1. ochrus).

1. ōchrus, -a, -um, ὠχρός (*resp. gr.*). *scrib. etiam* ocr-, agr-. *i. q. ochrae colorem habens*: PLIN. nat. 37, 183 tres sucos reddit *trichrus*, ab radice nigrum, medio sanguineum, summo -um (-am *dh*, candidum *L*, hocrae *F*, *cf. l. 56*). ORIBAS. eup. 4, 113 ocron ... id est subrobeam si sit (*de fluxu sanguinis ut* syn. 9, 46, 1 La quod si -a colore sit). syn. 1, 2, 5 Aa p. 34, 1 Mø. media *urina*, quam Greci ocra vocant, digestionem esse significat (6, 4, 4 La agra).

2. ōchrus, -ī *m.*, ὦχρος. *i. q. cicer*: ORIBAS. syn. 4, 17, 9 La ocri id est cicer (*inter cibos ut* 4, 22, 1 La acri. *gr.* ὦχροι).

ochth- *v.* octh-.

ocies *v.* octoges(s)is.

ocillus *v.* ocellus.

ōcimastrum, -ī *n.* *ab* ocimum (*cf.* mentastrum). *species herbae*: PS. DIOSC. Vind. 3, 43 p. 55, 13 ἄκινος· Ῥωμαῖοι ὠκιμάστρουμ. 4, 28 p. 191, 20 ὠκιμοειδές· οἱ δὲ καὶ ταύτην ἔχιον καλοῦσιν, ... Ῥωμαῖοι ὠκιμάστρουμ.

ōciminus, (-a), -um, ὠκίμινος. *i. q. ex ocimo confectus*: DIOSC. 1, 54 p. 30, 18 M. de -u: oleum -um conficitur sic (*gr. 1, 49* ὠκιμίνου σκευασία).

ōcimoīdes, -is *n.*, ὠκιμοειδές (*respondet in Diosc. gr.*). *i. q. ocimi simile*: **1** *de clinopodio*: PLIN. nat. 1, 24, 87 *medicinae ex* clinopodio ... sive -e III. 24, 137 clinopodium alii cleopiceton, ... alii -es (cim- *E*, -ydos *X*) appellant. DIOSC. 3, 105 p. 422, 20 clinopodion, quem multi clionicon aut ocimides ... dicunt. **2** *de cardo silvatico*: PS. APVL. herb. interpol. 110 l. 12 Graeci ... -es, Latini cardus varianus *eqs.* (*sec. Ps. Diosc. Vind. 3, 9 p. 16, 17, cf. Diosc. 3, 9 p. 381, 4* ocimo). **3** *de echio*: DIOSC. 4, 27 p. 20, 22 de -es: -es multi et stecion (*i.* ἔχιον) dixerunt aut fileterion; folia habet similia ocimo *eqs.*

***ōcimum,** -ī *n.*, ὤκιμον (*quod resp. in graecis*). *de origine*: VARRO ling. 5, 103 quae in ⟨h⟩ortis nascuntur alia peregrinis vocabulis ut graecis -um, menta, ruta. FEST. p. 180 -um graecum et a celeritate nascendi est dictum (*cf. infra l. 77*). ISID. orig. 17, 10, 16 pepo, melipepo, -um graeca nomina sunt, et origo eorum Latinis incerta. *scrib. hic illic* ocy-, ozi-, oqu-; *litt. graec.* PS. DIOSC. Vind. 4, 141 p. 285, 14 ὤκιμουμ ἀκονάτικουμ. *de genere*: CHAR. gramm. p. 91, 19 B. -um consuetudo (*inde fluxisse vid.* GLOSS. V 574, 1 ocinum: consuetudo) neutraliter dicit; sed Aemilius MACER ait: '*eqs.*' (*v. infra*). *item gen. masc.* PS. APVL. herb. interpol. 110 l. 20 -os. APIC. 5, 193 (*v. infra l. 70*). ORIBAS. *passim.* GLOSS. NOT. Tir. 104, 42 -um. GLOSS. -um: ὤκιμον τὸ λάχανον. μισόδουλον. basilico. -us: genus herbae. *cf. vol. III 588, 79.* [*confunditur c.* ocinum: VARRO rust. 1, 23, 1 PLIN. nat. 1, 18, 42. *falso transl. ex graeco*: PLIN. VAL. 5, 26 l. 5 (*Alex. Trall. II 407, 19* τρωξίμου).]

nomen herbae hortensis (*de re cf. Steier, RE XVII 2, 2380 sqq.*; silvestre PLIN. nat. 20, 124, aquaticum *l. 9*, viride *infra l. 70; plur. metri causa* PERS. 4, 22 COLVM. 10, 319 SER. SAMM. 437, *ceterum* COLVM. 11, 3, 29): **1** *vario usu*: MACER carm. frg. 11 inter praeteritas numerabitur -us herbas. PRIAP. 51, 18 nec ... ad cucurbitas quemquam ad -umve cucumeresque ... venire credo. PERS. 4, 22 pannucia Baucis cum bene distincto cantaverit -a vernae. **2** *de natura, cultura sim.*: VARRO rust. 3, 16, 13 serere, quae maxime secuntur apes; ea sunt rosa ..., -um *eqs.* COLVM. 5, 12, 3 *in areolis* velut -i semen cytisi autumno serito (PLIN. nat. 19, 119 s. ... cortice obductum ... -i. *cf.* 19, 181 *semina* infirmiora ... sunt atriplici, -o *eqs.*). 10, 319 proscisso riguoque insparsa novali -a comprimite et gravibus densate cylindris. 11, 3, 29 coriandrum ... et -um, ita uti sata sunt, sua sede immota permanent. 11, 3, 34 his diebus -a seruntur, quorum cum semen obrutum est, ... inculcatur ... cylindro (arb. 28, 3 PLIN. nat. 19, 154 PALLAD. 5, 3, 4). PLIN. nat. 19, 98 quibusdam surculosae *radices*, ut -o. 19, 100 -um ... particulatim et ab imo incipit *florere*, qua de causa diutissime floret (*sim. de flore* 21, 100 PALLAD. 5, 3, 4). 19, 117 in horto satorum celerrime nascuntur -um *eqs.* (*cf.* 19, 121 *nascuntur* quaedam semine et surculo ut ruta ... -um). 19, 123 singula genera sunt -o *eqs.* 19, 176 -um senectute degenerat in serpyllum (*sim.* PALLAD. 5, 3, 4). *ibid.* -um sub canis ortu pallescit. 19, 177 ferro ... non expedire tangi ... -um. 19, 183 horae rigandi matutino atque vespera, ... -o tantum et meridie. *comparatur c. aliis herbis*: SCRIB. LARG. 192 ixia ... odorem habet ... -i. PLIN. nat. 19, 157 eadem (*sc. rutae*) et -o natura. 20, 144 mentastrum ... specie foliorum, quae sunt figura -i (*item comparantur folia herbarum*: 21, 178 *trychni*. 22, 43 *herbae urceolaris*. 24, 81 *cisthi*. 25, 38 *linozostis*. PS. APVL. herb. interpol. 49 l. 22 *herbae heliotropiae [Diosc. 4, 190, 1]. al. ap. eundem*). 21, 174 *Acinos* eadem ... erat quae -um. 23, 131 *erinon* cauliculis ... -i similitudine. 26, 57 flore -i *pycnocomon*. 26, 162 utramque (*sc. arsenogonon et thelygonon*) -o similem. **3** *de usu* (*fere in arte medicinali vel coquinaria; fusius* PLIN. nat. 20, 119 sqq. PS. APVL. herb. 118 DIOSC. 2, 127 p. 227, 5 sqq.): CELS. 2, 22, 2 acria sunt ... nimis austera ..., item allium, ... -um *eqs.* (*sim. inter cibos* 2, 29, 1. 2, 31 quaecumque in horto nascentia boni odoris. 3, 22, 11. ORIBAS. syn. 4, 1, 2 [*gr. plur.*]. 4, 15, 15. 4, 17, 10 [La eucymus]. 4, 19, 3 [La cocymon]). 2, 33 *inter medicamenta, quae reprimunt et refrigerant.* PLIN. nat. 19, 122 in usum ... -um (ARNOB. nat. 7, 16). 20, 119 -um ... Chrysippus graviter increpuit inutile stomacho, urinae *eqs.* 20, 120 quo *die* ederit -um. *ibid.* manipulo -i cum cancris x marinis ... trito (32, 55. *inde* ISID. orig. 12, 6, 17. 51. *cf.* PLIN. nat. 32, 53 triti *cancri* cum -o [DIOSC. 2, 8 p. 189, 9]). 28, 169 sebum vituli cum ... -i suco genarum vitiis aptissimum (28, 175 [*inde* PLIN. med. 1, 6, 11 MARCELL. med. 9, 12]. 28, 185. 30, 139. *al.*). GARG. MART. med. 22 de virtute -i penes medicos opinio incerta est. SER. SAMM. 437 -a ... linuntur. PLIN. med. 1, 1, 1 ⟨-um⟩ cum rosaceo aut myrtino aut aceto fronti imponitur (*suppl. Rose sec. Plin. nat. 20, 121; inde* MARCELL. med. 1, 74 PS. APVL. herb. 118 l. 3). 1, 8, 2 -o ex vino optimo trito ([*inde* PS. APVL. herb. 118 l. 6]. 2, 4, 3 [*inde* MARCELL. med. 21, 12]. 2, 6, 1. *al.*). MARCELL. med. 1, 28 -um viride vel semen eius ex aqua tritum (APIC. 5, 193 teres piper ... -um viridem [viride *Vollmer*]). *al.*

deriv.: ocimastrum.

[flores et **ocinos** et minores DIOSC. 4, 121 p. 58, 17 (*gr. 4, 125* ἄνθη λευκοΐοις ὅμοια, μικρότερα δέ). *corruptum; fortasse legendum*: f. ut leucoiu, sed m.]

ōcinum, -ī *n.*, ὤκινον (*vox gr. non nisi in lat. servata*). *de origine*: VARRO rust. 1, 31, 4 -um dictum a graeco verbo ὠκέως, quod valet cito, similiter quo⟨d⟩ ocimum in horto; hoc amplius dictum -um, quod citat alvom bubus (*inde* NON. p. 550, 25 -um quod ocimum dicimus). PLIN. nat. 17, 198 -um ... antiqui appellabant pabulum umbrae patiens, quod celerrime proveniat. [*confunditur c.* ocim-, *v. infra* VARRONEM *et* PLIN.; *cf. supra l. 11*] *genus pabuli* (*fusius* PLIN. nat. 18, 143): CATO agr. 27 sementim facito, -um, viciam, faenum graecum, fabam *eqs.* 33, 3 in vinea vetere serito

[Teßmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-um (occ- *A*), si macra erit. 53 *optimum faenum bubus dandum* per ver cum arabunt, antequam -um des (54, 3 ubi -um tempestivum erit, dato primum, manibus carpito *eqs.* 54, 4). 60 *inter boum cibaria.* VARRO rust. 1, 23, 1 ad pabulum quae pertinent, in quo est -um (*Keil coll.* 1, 31, 4; ocimum *trad.*). 1, 31, 4 omne pabulum, primum -um (*sic* NON. *l. c.*; ocimum *trad.*) . . . secari (*quae sequuntur v. supra*). PLIN. nat. 1, 18, 42 *inter pabularia* (ocimo *vel* ocymo *trad.*, *emend. Mayhoff sec.* 18, 143). *Teßmer.*

ōcior, -ius (*v. l. 25*) *adi. defectivum* (*prius legitur adv.*, *cf.* SERV. auct. Aen. 4, 294 ocius velocius; et nota, quod habeat adverbium, et nomen illius non facile reperiatur. *de superl. v. l. 29*). [*cf. gr.* ὠκίων ὤκιστος, *ind.* áśīyas- áśiṣṭha-, *avest.* āsyah- āsišta-; *apud Latinos positivi* (ὠκύς, āśú-, āsu-) *vestigia certiora non apparent nisi in* acupedius *et fort.* accipiter; *ad* ociter *v. p. 416, 15. Sch.*] *de origine*: PRISC. gramm. II 562, 9 -ior quasi ab oco, quod in usu non est, licet a Graeco est ὠκέως. III 80, 11 non . . . adverbia a nominibus, sed ab adverbiis huiuscemodi nomina nascuntur: . . . '-ior' quoque '-issimus' et 'ocius ocissime'; a Graeco est ὠκύς, ideo habuit comparationem. III 88, 13 a Graecis quoque nominibus derivantur adverbia, ut ὠκύς 'ocius ocissime'; habent tamen nomina '-ior -issimus'. *de gradatione*: DIOM. gramm. I 324, 36 *positivo deficiente gradu* -ior -issimus. EXPLAN. in Don. gramm. IV 539, 25 aliquando conparativus *tantum invenitur*, ut -ior (*affert* VERG. Aen. 8, 223). *de formis compar.*: *praeter nom. sing.* -ior *leguntur abl.* -iore PLIN. nat. 2, 39. 81 (*neutr.*). 25, 123, *acc.* -iorem PLIN. nat. 2, 142. GLOSS. -ior: ὠκύτερος. velocior. -issimus: ὀξύτατος. *legitur compar. inde a* VERG. Aen., HOR. carm., OV. met., *in prosa oratione non nisi apud* LIV. *semel*, PLIN. nat. *octies*, *gramm. v. supra; superl.* -issimus, -a, -um *praeter grammaticos* PLIN. nat. *decies; adv. v. infra.* [*in versu interpolato* PETRON. 123 vers. 221.]

i. q. citior, celerior (*c. abl. compar. passim, c.* quam PLIN. nat. 25, 123; *accedit inf.* OV. met. 3, 616, in *c. abl.* PLIN. nat. 2, 75. 11, 263. 17, 206): **1** *respicitur velocitas* (*de ipso motu v.* LIV. *sub aβ*, PLIN. *sub b; transfertur ad* spatium [*opp.* longior] PLIN. *sub b*):

a *praedicative*: **α** *pro adv. iuxta verba movendi* (*fere de animantibus, maxime de fugientibus in comparationibus poeticis*): VERG. Aen. 5, 319 Nisus emicat et ventis et fulminis -ior alis (SIL. 13, 242 v. fugit -ior *navis. cf.* VERG. Aen. 8, 223 fugit *Cacus* ilicet -ior Euro [12, 733. HOR. *v. infra.* SIL. 2, 173 incita . . . trahit ungula *equi* nubem. STAT. Theb. 6, 521]). 10, 248 fugit *Cymodocea* . . . -ior et iaculo et ventos aequante sagitta (LVCAN. 1, 230 verbere fundae -ior et . . . s. STAT. Theb. 6, 386 -ior et patrio venit *Apollo* igne suisque s. *cf.* OV. met. 7, 776 non -ior illo hasta nec . . . glandes nec . . . calamus levis exit ab arcu). HOR. carm. 2, 16, 23 sq. scandit . . . naves cura . . . -ior cervis et . . . -ior Euro. OV. met. 1, 502 fugit -ior aura illa *Daphne* levi (STAT. Theb. 6, 602 effugit . . . oculos . . . puer -ior a. Maenalius). GRATT. 204 -ior adfectu mentis pinnaque cucurrit *canis*. SEN. Phaedr. 737 sq. fugit *Hippolytus* . . . -ior . . . Coro, -ior cursum rapiente flamma (LVCAN. 5, 405 -ior et caeli flammis et tigride feta transcurrit *Caesar. cf.* STAT. Theb. 11, 483 ni . . . Tisiphone . . . caelesti . . . -ior igne adforet. *item de fulmine* VERG. *et* STAT. Theb. 6, 386 *supra*). PLIN. nat. 8, 66 etiam -ior acta *tigris*. SIL. 5, 196 quo non alius . . . dextram -ior attulerit. PRISC. periheg. 915 -ior atque vadis *Thosiges lacus* emergens cedit *Tigris* (*Dionys. periheg. 990* ὀξύτερον προΐησι . . . ῥόον, *Avien. orb. terr. 1177* vim proni gurgitis urget). CLAVD. 22, 272 -ior excusso . . . sidere tendit *Roma*. **β** *iuxta* esse (*quod hic illic omittitur*): OV. met. 1, 541 hic spe celer, illa timore; qui . . . insequitur, . . . -ior est. 3, 616 Dictys . . ., quo non alius conscendere . . . -ior antemnas. LIV. 7, 26, 6 Romanorum cursus ad victorem etiam -ior fuit. PLIN. nat. 2, 75 -issima *stella Veneris* in occasu matutino. 2, 142 spiritum -iorem fulmine *esse certum est* (*antea*: lux sonitu velocior). 9, 20 velocissimum *animal* . . . est delphinus, -ior volucre, acrior telo. 11, 263 qualia *ova parientia animalia* -issima in venere. VAL. FL. 2, 60 tacitis ratis -ior horis.

b *attributive*: PLIN. nat. 2, 39 Mercurii sidus . . . fertur VIIII diebus -iore ambitu *quam Veneris*. 2, 81 quae recta . . . consurgunt signa, longiore tractu tenent lucem, quae . . . obliqua, -iore transeunt spatio. CLAVD. rapt. Pros. 1, 285 Aethon *equus Plutonis* . . . sagitta -ior.

2 *respicitur maturus eventus, effectus sim.* (*praematurus eventus* HOR., *cf.* ocius *IA 1b*): **a** *de variis rebus* (*? n. sing. pro subst. l. 76; pro adv.* HOR.): HOR. carm. 1, 2, 48 serus . . . redeas . . . neve te . . . -ior aura tollat (PORPH.: pro 'ocius tollat'; σχῆμα ὑπαλλαγή). PLIN. nat. 15, 53 *pira* -issima (*cf.* 17, 95 lentissima est pirus, -issima omnium cypirus *eqs.*). 17, 206 hunc *palmitem* praecisum . . . deprimere sulco . . .: -issimum in vite (*an de ipso palmite? sed cf. Müller, Stil des älteren Plin. 36*). 27, 4 constat omnium venenorum -issimum esse aconitum. 28, 63 vulnera . . . praeligare mirum quantum -ior medicina est. **b** *de ipsis eventibus sim.*: PLIN. nat. 2, 89 acontiae *cometarum species* iaculi modo vibrantur, -issimo significatu (*i. ocissime evenientia significantes*). 8, 168 partus *asinae* a tricensimo mense -issimus. 13, 130 -ior satias *cytisi quam ervi*. 14, 134 contagione vini . . . -issima. 16, 130 senectus *ficorum* -issima (*antea*: celerius senescere). 25, 123 venena *ranarum* . . . -iore quam aspidum pernicie.

adv. *__ōcius,__ *superl.* -issimē (*inde posit.* ōciter). *de origine* (*v. etiam s. v.* ocior): SERV. auct. Aen. 8, 555 tractum ex Graeco ὠκέως (*pendere videtur ex* FEST.* *infra*). *de gradatione*: FEST. p. 181 -ius secundae collationis, et deinde tertiae -issime frequentata sunt; . . . tracta ex Graeco, id est ὠκέως, cuius prima significatio, ex qua procedere in comparationem debet, apud nos non est, tertiae vero conlationis, cuius maiora (rariora *Ursinus*) exempla sunt, auctor est PLAVTVS in Nervolaria (frg. 3 *v. sub II*). SERV. Aen. 8, 555 *v. IB 2c*. *scribitur compar.* otius *saepe in codd.*, ocyus CE 1560^B, 6 *et raro in codd.; superl.* occ- *rarius in codd.* *de formis superlativi*: PAVL. FEST. p. 195 oxime -issime (*non trad. alibi*). NOT. Tir. 75, 63 -ius. 75, 65 -ius et secius (*75, 64* secius, *lege* serius, *cf. l. 58 sq.*). *de notione* (*v. etiam* SERV. *sub IB 2c*): SYNON. Cic. p. 441, 1 sq. propere. praepropere. mature. cito. -ius. celerius. -issime. velocius. velociter. CHAR. gramm. p. 409, 6 B. quam -issime agendum est, quam celerrime. GLOSS. -ius: θᾶττον. ὀξύτερον. ταχύτερον. citius. velocius. quam -issime: ὀξύτατα. -r: ταχέως. velociter, celeriter (*ad* GLOSS. IV 545, 23 o[bi]citer: velociter *v. Landgraf, ALL 9, 1896, 400; item* V 544, 53. 548, 39 celeriter). *legitur compar. in poesi inde a* LIV. ANDR. trag., PLAVTO, TER., PACVV., ACC., CIC. Arat., LVCR., VERG., HOR.; *in prosa oratione apud historicos* LIV. *sexies*, CVRT. *semel*, SVET. *bis* (*haec pertinent ad IB 1 praeter* LIV. 8, 24, 3) *posterioresque* (*saepe* AMM.), *praeterea apud* COLVM. *semel*, PETRON. *quater* (*haec quoque pertinent ad IB 1*), PLIN. nat. *passim*, GELL. *semel*, APVL., *al.; de superl. et posit. v. suis locis* (*II et III*). [*dub. trad.*: POMPON. Atell. 92 socius *Ribbeck, alii aliter.* VAL. MAX. 7, 8, 9 Oppius *Halm. e coni. vix probab.*: VELL. 2, 122, 2 *ed. pr. pro* totius. SEN. dial. 11(12), 8, 6 (velocius *def. Axelson, Neue Senecastud. 4 sq.*). APVL. met. 2, 24, 1. 9, 9, 5. QVEROL. p. 50, 3 R. (*v. Ranstrand, Querolusstud. 138*). *de* AMM. *v. Landgraf, De Cic. elocutione . . . 31. dub. interpr.*: OPT. PORF. carm. 22, 12. *cf. sub III. v. etiam p. 67, 38. 45.*]

I *compar. fere i. q. citius, celerius.* *c. abl. compar.* HOR. epist. 1, 14, 23 LVCAN. 9, 781 STAT. Theb. 7, 28; quam *inde a* CIC. Att. 16, 3, 1 LVCR. 3, 184 PERS. 2, 24; quam ut PLAVT. *v. sub A 2*. *abundanter c.* properare, festinare *sim.* PLAVT. Curc. 312 Persa 85 TER. Eun. 609 AMM. 20, 1, 3. 29, 5, 9. 31, 16, 4 AMBR. obit. Valent. 25; *c. adv.* propere PLAVT. Cist. 638.

A *plena vi comparativi*: **1** *notione festinationis sim. vigente*: **a** *respicitur velocitas*: LIV. ANDR. trag. 16 gelu . . . multo -ius . . . tabescit (*corruptum, v. edd. et Sc. Mariotti, Liv. Andr. e la traduz. art. 53*). PLAVT. Curc. 154 nec . . . commovent se -ius *pessuli*. TER. Eun. 609 perlongest, sed tanto -ius properemus. LVCR. 3, 184 -ius . . . animus quam res se perciet ulla. 3, 438 crede animam . . . diffundi multoque perire -ius et citius dissolvi . . ., cum semel *eqs.* HOR. sat. 1, 9, 9 ire modo -ius, interdum consistere. LIV. 8, 24, 3 eo . . . -ius transmisit in Italiam. LVCAN. 9, 781 calido non -ius austro nix resoluta cadit (STAT. Theb. 3, 317 non -ius alti in terras c. ira Iovis). PLIN. nat. 9, 22 nec statim tellure tacta moriuntur *delphini*, multoque -ius fistula clausa. 11, 277 -ius putrescunt adflata *halitu ursi animalia*. 16, 119 (*de arboribus*) subarata -ius senescunt, silvestria autem tardissime. VAL. FL. 4, 643 dum . . . -ius instant *Argonautae rupibus Cyaneis*, . . . vident *eqs.* SIL. 16, 481 exiluere per auras -ius effusis . . . sagittis. *al.* **b** *respicitur maturus eventus sim.* (*praematurus eventus* CE, *v. etiam p. 413, 70*): PLAVT. Asin. 275 mea . . . opera liber numquam fies -ius (Persa 181 libera . . . -ius ut sit *era mea*). TER. Haut. 867 tanto -ius te ut poscat. CIC. inv. 1, 39 considerari, quid -ius et quid serius futurum sit (HOR. carm. 2, 3, 26 omnium versatur urna s. -ius sors exitura. GELL. 3, 16, 20 tempus . . . partionis . . . alias -ius fieri, alias s.). Quinct. 43 hoc quo pertinet? ut -ius ad tuum pervenias? (PLIN. nat. 34, 138 mors . . . ad hominem. PANEG. 3, 2, 6 ut quanto -ius ad ea, quae propria sunt, perveniat oratio. CASSIAN. inst. 6, 3 ad salutem). rep. 6, 29 id . . . -ius faciet. CARM. de bell. Aeg. 49 hunc . . . volnere . . . tenui pars inlita parva ve⟨n⟩eni -i⟨us⟩ interem⟨i⟩t *quam adflatus anguis*. COLVM. 3, 2, 8 duas *vites* . . ., quarum minor -ius et melius deflorescit. SIL. 2, 598 abrumpere vitam -ius. 15, 250 captam . . . aspexit *Titan urbem* -ius, . . . quam . . . tingueret axem. STAT. Theb. 7, 28 dicto . . . iubentis -ius impingit . . . agmina muris. *al.* *c. notione q. e.* '*praemature, immature*': CE 1560^B, 6 -ius eripitur quod placet esse dei.

2 *notione festinationis obscurata vergit ad not. q. e.* '*potius, facilius*': PLAVT. Stich. 746 nimio . . . sibi mulier meretrix repperit odium -ius . . ., quam . . . ut placeat. CIC. Tusc. 4, 32 ingeniosi . . . in morbum et incidunt tardius et recreantur -ius. Att. 16, 3, 1 deseremur -ius a re publica quam a re familiari. HOR. epist. 1, 14, 23 angulus iste feret piper et tus -ius uva. PERS. 2, 24 -ius ilex sulpure *i. fulmine* discutitur sacro quam tuque domusque. IVV. 6, 53 -ius illud extorquebis, ut *eqs.* AVSON. 417, 48 p. 278 P. -ius . . . solvere lora . . . potuisse *Alexandrum* (*sc. quam solvi posse amicitiam nostram*).

B *vi comparativi plus minus evanescente* (*cf.* SERV. *sub 2 c et gr.* θᾶσσον, *v. Landgraf, De Ciceronis elocutione . . . 30 sq.*): **1** *e commotione incitantis, stimulantis ad festinandum* (*sc. adhortationibus, iussis sim.; maxime in sermone cottidiano com., trag.* [PACVV. *et* ACC. *sub a*, SEN. *passim*], *sat.; saepius in fine senarii iussis*

[*Keudel*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

postponitur): **a** *accedit ad imperat. sim.*: PLAVT. Curc. 276 exi, exi, exi, inquam, -ius (PETRON. 94, 6. IVV. 6, 148 et propera. *cf.* PLAVT. Poen. 709 egredere. CVRT. 10, 2, 27 facessite hinc [SIL. 11, 107 urbe]). Merc. 930 abi hinc intro -ius (Pseud. 758). Most. 679 evocadum aliquem -ius (*A*, foras *cett.; repetitur iussum 675 datum*: evoca aliquem). Persa 85 adproperate -ius (oculus, -os *trad.*). Rud. 852 opta. Stich. 353 age tu -ius pinge *eqs.* Truc. 803 responde (*cf.* SEN. Thy. 640 effare. STAT. Ach. 1, 504 dic). TER. Andr. 724 accipe a me hunc *puerum* -ius. 731 move -ius *te* (Eun. 912). Haut. 832 sequere hac me -ius. Phorm. 562 eamus ergo ad eum -ius (SIL. 1, 651 ite. 6, 714. 10, 598). PACVV. trag. 352 scindite vestem -ius. ACC. trag. 382 vos istum, iussi, -ius abstrahite. VERG. ecl. 7, 8 -ius, inquit, huc ades (PERS. 3, 7 -ius adsit h. aliquis). OV. met. 1, 242 dent -ius omnes . . . poenas. SEN. Herc. O. 101 vos pecus rapite -ius. 858 occupa ferrum -ius. Tro. 679 iussa -ius peragite. *al.* LVCAN. 3, 150 -ius avertat (*sc. Caesar*) . . . semina belli. *al.*

b *in enuntiatis ex ʻiubere, cogere, orareʼ sim. pendentibus*: PLAVT. Cist. 638 orare, ut aliquis intus prodeat propere -ius. TER. Eun. 470 iubete istos foras exire, quos iussi, -ius (VERG. Aen. 5, 828 -ius omnes attolli malos. LIV. 10, 40, 6 signa -ius proferri [*de signis movendis ut*: 22, 3, 11. 35, 29, 12 SIL. 5, 53. *v. etiam* AMM. *infra*]. 23, 10, 9 -ius . . . rapi extra portam iussus. SIL. 2, 15 armatas . . . turmas ostentare. *al.*). LIV. 10, 5, 3 hortantur . . . signiferos, ut -ius eant. PLIN. nat. 2, 73 -ius redire coguntur *stellae* (AMM. 20, 4, 3 cogendis *auxiliariis* -ius proficisci). VAL. FL. 4, 143 remeare monentem -ius (LACT. mort. pers 46, 3 monens, ut -ius surgeret. AMM. 19, 12, 5 ad orientem ire -ius monuit. *cf.* 26, 1, 5 qui eum venire -ius admonerent). SIL. 10, 280 -ius urbis claudantur portae . . . dic. 10, 333 strictos ferre -ius enses . . . destinat. 13, 428 cavare . . . -ius urget humum. ITALA Luc. 12, 49 (Filastr. 156, 4) quam volo, ut accendatur -ius *ignis* (*gr.* τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη, *Vulg.* quid v. nisi a., *cod. d et Ambr. addunt* iam). AMM. 17, 13, 1 -ius (socius *trad.*) signa transferri utilitas publica flagitabat. 26, 6, 2. 31, 5, 2. AMBR. obit. Valent. 25 additur *rescripto*, ut properarem -ius.

c *incitatione subaudienda*: *α in quaestione adhortativa*: PLAVT. Curc. 312 properatin -ius? Merc. 671 quin is -ius? HOR. sat. 2, 7, 34 nemon oleum fert -ius? carm. 2, 11, 18 quis puer -ius restinguet . . . pocula? SEN. Phoen. 449 ponitis ferrum -ius? PETRON. 96, 6 et non discedunt -ius nequissimi servi *eqs.*? APVL. met. 8, 5, 4 quin -ius indipiscimur (*sc. aprum*)? *β in comminatione* (*in protasi condicionali praeter* PLAVT.): PLAVT. Truc. 624 emoriere -ius, ni (si *trad.*) manu viceris. HOR. sat. 2, 7, 117 -ius hinc te ni rapis, accedes *eqs.* SVET. Galba 4, 3 nisi -ius reciperetur, cuicumque obvio praedae futuram *Fortunam.* AMM. 31, 6, 2 ni abirent -ius . . ., pericula minabatur. HEGES. 4, 23, 3 p. 278, 10 nisi sibi -ius uxor propria restitueretur, *eqs.* (*Ios. bell. Iud. 4, 543* εἰ μὴ θᾶττον, *Ps. Rufin.* cito). *γ verbo omisso*: PERS. 5, 141 -ius ad navem.

2 *e commotione festinantis* (*maxime in narratione epica*): **a** *in iussis perficiendis* (*affectus a iubente ad iussa perficientem transferri videtur; v. etiam* SIL. 5, 367 *sub b*): CIC. Arat. 66 non sese vestris Aurora querellis -ius ostendet (*sc. brumali tempore; gr. non resp.*). VERG. Aen. 4, 294 -ius omnes imperio laeti parent ac iussa facessunt (*cf.* SEN. Herc. O. 538 -ius iussa exsequar). 8, 278 -ius omnes . . . laeti libant (*cf. iussum Euandri 275*). 8, 444 -ius incubuere *Cyclopes* (*cf. iussum Vulcani 443* praecipitate moras). VAL. FL. 3, 508 obsequitur *Pallas* . . . et iussas petit -ius oras (*cf. iussum Iunonis 501* corripe prima vias). STAT. Theb. 10, 493 -ius omnis porta coit (*cf. 492* claude). **b** *in actione alteram subsequente* (*et paratactice et in apodosi*): VERG. Aen. 8, 101 tecta vident . . .: -ius advertunt proras *eqs.* 12, 681 dixit et e curru saltum dedit -ius arvis (*cf. Hom. Γ 29 et alibi*: αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων . . . ἆλτο χαμᾶζε). OV. met. 12, 226 clamore sonat domus: -ius omnes surgimus *eqs.* SIL. 1, 304 verba -ius acer . . . sancit iaculo. 1, 458 postquam . . . allatum fervere partem . . ., ruit -ius amens (15, 782 ait; r. -ius amens in medios). 2, 529 simul . . . conspexit, . . . ciet -ius . . . Tisiphonen. 5, 351 constituit castris *fratrem vulneratum*; medicas hinc -ius artes . . . vocat (*recipitur* 5, 367 tum . . . -ius . . . mulcebat . . . vulnus *medicus; ad a referendum?*). 10, 428 quae postquam accepit . . ., rapit -ius ensem *eqs.* AVR. VICT. Caes. 3, 18 quod ubi patres accepere, mittunt -ius (hoc ius *trad.*) *eqs.* AVIEN. Arat. 1473 vix (vis *vulgo e coni. non necess.*) prolixa salum ciet *Cynthia*, -ius omnia chauri marmora convolvent *eqs.* (*gr. non resp.*). ARATOR act. 2, 1019 comperit haec Lysias . . .; monet -ius ergo *eqs.* **c** *vario usu*: VERG. Aen. 8, 555 Fama volat . . . per urbem, -ius ire equites Tyrrheni ad litora regis (SERV.: -ius positivus antiquus est, id est ʻceleriterʼ; nec enim potest esse comparativus, ubi nulla est comparatio). 9, 402 -ius adducto torquens hastile lacerto (SERV. auct.: -ius pro ociter). 10, 786 -ius ensem Aeneas . . . eripit *eqs.* (*cf.* STAT. Theb. 2, 586 trahit -ius ensem . . . Tydeus). 12, 556 iret ut ad muros urbique adverteret agmen -ius. SEN. Phaedr. 1002 sonipedes -ius subigit iugo (*sc. Hippolytus profugus*). SIL. 5, 662 cernere Poenum victorem plus morte rati, super -ius omnes membra ducis . . . corpora . . . iniecere. *al.* APVL. met. 5, 20, 6 cunctis . . . istis -ius tecum relatis. TREB. Valer. 4, 4 Sapor . . . in regnum suum -ius se recepit. AVIEN. Arat. 1368 vetus Harpalus ipsam *i. lunam* -ius in sedes momentaque prisca reducit (*gr. non resp.*). AMM. 20, 1, 3 exinde . . . festinaret -ius ad procinctum. 29, 5, 9 ad procinctus ire -ius festinabat (31, 16, 4 Constantinopolim). *al.*

C *pro superl.* (*cf. Hofmann-Szantyr 164*): ITIN. Alex. 27 quam queant -ius refectioni consulere iubet.

II *superl. i. q. celerrime* (*fere vi elativa*): PLAVT. Nerv. frg. 3 -issime nos liberi possimus fieri. TER. Haut. 868 id quod cupis, quam -issime ut des (SALL. Iug. 25, 5 ad provinciam adcedat. PLIN. nat. 7, 4 aboleri. AMM. 24, 1, 7 amnem supermeat). COEL. (?) hist. 64 ⟨conci⟩tantur. COLVM. 2, 7, 2 locis frigidis -issime, tepidis celerius, calidis novissime metamus. PLIN. nat. 2, 74 moventur *stellae* (*opp.* tardissime). 10, 134 corpus . . . marcescit. 10, 175 pariunt *animalia* (*opp.* diutius). 14, 22 putrescit *uva lanata. al.* AMM. 24, 4, 12 officia . . . capessit. 30, 1, 14 ire iubetur.

III *posit.* -r *i. q. cito, celeriter* (*ex compar.* -ius *derivatus videtur, cf. p. 414, 5.* GLOSS. *p. 414, 17. coniecit olim Vahlen in ed. prima* ENN. trag. 1 R.): APVL. met. 1, 23, 8 ex promptuario oleum . . . profers (profer *Helm*) -r. 6, 25, 4 *e spelunca nos* rursum ne breviculo quidem tempore refectos -r reducunt (obiter *trad., vix recte, cf. Helm in app. crit.*). OPT. PORF. carm. 22, 25 illic nitor -r eius conditur (*cf. 12* ocius). SERV. auct. Aen. 9, 400 *v. sub IB 2 c.*

compos.: quantocius (*sed v. p. 414, 62*), tantocius (*v. autem p. 414, 43. 57*); Properoc⟨ius?⟩ *v. Onom.* *Keudel.*

ocistrio *v.* cocistrio (*ubi addas*: GLOSS.[L] I Ansil. OC 76 *et* CO 31).

[ōcitās *coni. Birt* QVINT. inst. 1, 6, 38; *v. Philol. 83, 1928, 166.*]

ōciter *v. l. 15.*

?**ōcitocus,** -ī *m.*, ὠκυτόκος. *nomen herbae*: PS. APVL. herb. 62 l. 19 *herba dictamnum* a Graecis dicitur Artemideion, alii Cretice, . . . alii -us (eleecotocus, aeleacotocos, adeacotocos *var. ll.*), . . . Romani labrum Veneris (*Ps. Diosc. Vind. 3, 32 p. 42, 9* ὠκυτόκος *Wellmann*, βελιτόκος, βελοτόκος *codd.*). *Teßmer.*

ōcius *v.* ocior.

oclāmen, -inis *n.* *ab* oc(u)lus. *fere i. q. foramen*: CHIRON 628 a corona *pedis* . . . -n (-em *cod.*) fenestellum (ʻ-n *id est* f.ʼ *interpretandum videtur*) facies . . .; cum limpidum -n fuerit, sincrisma curabis.

oclāta *v.* oculatus *et Onom.*

ab oculo Cocles ut **ocles** dictus, qui unum haberet oculum VARRO ling. 7, 71. *cf. Walde-Hofmann I 242.*

ocliferia, -ōrum *n.* *ab* oc(u)lus *et* ferire. *i. q. quae oculos alliciunt*: SEN. epist. 33, 3 non habemus . . . ista -ia (oclifera *δ*) nec emptorem decipimus nihil inventurum, cum intraverit, praeter illa, quae in fronte suspensa sunt (*cf. vol. VI 1, 513, 7*).

κλατων (?, *λαθών Boucherie, λαγγών Heraeus in exemplari suo*): **oclifuga** GLOSS. III 335, 4 (*sub titulo 330, 54* de moribus humanis). 528, 3. *ab* oc(u)lus *et* fugere (*cf. Heraeus, Kl. Schr. 98, 2*).

oclopeta, -ae *m.* ? [*in re non satis perspicua de origine vocis frustra ambigitur. Sch.*] *nomen cibi lautioris, fort. animalis*: PETRON. 35, 4 super sagittarium -am (*H*, odopetam *vel* odepotam *codd. rec.*) *imposuerat.*

cf. Onom. Oclopecta. *Kuhlmann.*

ocquīnīsco, -ere. *cf.* conquiniscere. obqu-, oqu-, -nesc- GLOSS. NON. p. 146, 22 -ere est proprie inclinari (*affert* POMPON.). GLOSS.[L] III Abol. OB 28 obquinescebant: inclinabant se (*item* GLOSS. IV 129, 34. V 636, 12). GLOSS. V 645, 1 oquinescere seu inclinari.

i. q. se inclinare: POMPON. Atell. 126 nisi nunc aliquis subito obviam occurrit mihi, qui -at, quo conpingam terminum in tutum locum. 149 ut nullum civem pedicavi per dolum, nisi ipsus orans ultro qui -ret.

ōcra v. ochra.

ocrea, -ae *f.* [*vocabulum si non Carium, saltem peregrinum videtur ut Plinio teste res ipsa. Sch.*] *de orig. et notione*: VARRO ling. 5, 116 -a quod opponebatur ob crus. FEST. p. 181 ʻ*ocris*ʼ, unde fortasse etiam -ae sint dictae inaequaliter tuberatae. SERV. Aen. 8, 624 ʻleves -asʼ id est nitida tibialia (*cf.* ISID. orig. 19, 34, 5 -ae tibialia calceamenta sunt dicta quod crura tegant. GLOSS.[L] III Abstr. OC 7 tibialia[s]. V Abba OC 4). GLOSS. -a: κνημίς. munimentum tibiarum (tria- *cod.*). -ae: κνημῖδες. περικνημῖδες. surae. tibiariae, osae, zancae. GLOSS. V 125, 12 -is: quibus milites tibiis utebantur. NOT. Tir. 98, 24 -a.

i. q. munimentum tibiale: **1** *militum, gladiatorum*: VERG. Aen. 7, 634 alii . . . levīs -as lento ducunt argento (8, 624 [SERV. *v. supra*]). LIV. 1, 43, 2 arma his imperata galea, clipeum, -ae, lorica, omnia ex aere (*cf.* VVLG. I reg. 17, 6 -as aereas). 1, 43, 5. 9, 40, 3 sinistrum crus -a tectum (*cf.* HOMER. 232 alta nitentes crura tegunt -ae). PETRON. 61, 9 (*proverbialiter, v. Otto, Sprichw. p. 315*) per scutum per -am egi aginavi, quemadmodum ad illam pervenirem. PLIN. nat. 7, 200 invenerunt . . . -as et cristas Cares. 16, 199. 34, 43. STAT. Theb. 9, 42 -ae clipeum excepere cadentem. 10, 547 semianimos artus -is retinentibus. IVV. 6, 258 -as vendente puella (SCHOL.: quas retiarii aut secutores habent). APVL. met. 11, 8, 3 alium -is scuto galea ferroque insignem e ludo putares gladiatorio procedere. mund. 30 crura -is involvit. GALLICAN. Avid. 6, 2 LAMPR. Alex. 40, 5. SERV. Aen. 8, 619 *inter minora arma.* VEG. mil. 1, 20 usque eo, ut . . . pe-

[Teßmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dites ... etiam ferreas -as in dextris cruribus cogerentur accipere (*cf.* ANON. de mach. bell. 15 ferratis -is inductis). 2, 15 haec erat gravis armatura, quia habebant cassides catafractas -as scuta gladios maiores. 3, 44 SIDON. carm. 7, 264 epist. 3, 3, 5 CORIPP. Ioh. 4, 498. 2 *agrestium vel venatorum*: MORET. 120 ambit crura -is paribus. PALLAD. 1, 42, 4 (*de instrumentis agrestium*) tunicas ... pellicias cum cucullis et -as manicasque de pellibus, quae vel in silvis vel in vepribus rustico operi et venatorio possint esse communes. VITAE patr. Iurens. 3, 6 p. 156, 12 habebat ... Eugendus ... calciamenta fortia rusticaque in modum priscorum patrum constrictus -is crura (constrictis -is cruris *cod. 1*).

deriv.: ocreatus.

ocreātus, -a, -um. *ab* ocrea. *i. q. ocreis munitus*: HOR. sat. 2, 3, 234 in nive Lucana dormis -us, ut aprum cenem ego. PLIN. nat. 19, 27 *spartum* laboriose evellitur -is cruribus. VEG. mil. 2, 1 -i ... equites. 2, 16 triarii cum scutis catafractis et galeis -i cum gladiis ... locabantur. LYD. mag. 1, 46 ὀκρεᾶτοι, πεζοὶ σιδήρῳ τὰς κνήμας περιπεφραγμένοι.

ōcriāsis, -is *f.*, ὠχρίασις. CAEL. AVR. acut. exc. p. 485 -is: pallor (agriasis: palmor *trad.*; *ex* GLOSS. III 603, 39 -is: pallor *emendavit Niedermann, Essais 89*).

ocris, -is *m.* [*vocem Italicam notionis 'cacumen, vertex montis' necnon 'arx' probant marrucin.* ocres *gen. sg., umbr.* ukar ocar *et Sabinorum oppida* Ocriculum, Interocrea (-ocrium); *similiter formata sunt ind.* áśrih *f., gr.* ὄκρις *f. (hapaxlegomenon de margine ossis fracti), hibern.* ochair *f., quae omnia marginem imprimis acutum significant sensu altitudinis vix apparente nisi in compos. gr.* ὀκρίβας. *subst.* *ok̑ri- *ad stirpem* ok̑-, ak̑- *pertinet, cf.* aciēs ācer ἀκρός ὀξύς *et inter multa alia* ἄκρις *f. (inde ab Homero), quae vox et formatione et notione proxime accedit ad lat.* ocris. *Sch.*] *acc.* -im *vel* -em. FEST. p. 181 -em antiqui, ut Ateius Philologus in libro Glossematorum refert, montem confragosum vocabant. *i. q. cacumen montis*: LIV. ANDR. carm. frg. 40 celsos -is arvaque putria et mare magnum (trag. 34 namque Taenari c. -is). trag. 31 sed qui sunt hi, qui ascendunt altum -im? 35 haut ut quem Chiro in Pelio docuit -i.

cf. Onom. Ocra, Ocriculum.

compos.: mediocris. *cf. Onom.* Interocrea (-ocrium).

[ad flegmones **ocrissus** ORIBAS. syn. 9, 48 add. p. 368. *obscurum; agitur de inflammatione matricis; latetne* κρισσός*?*] *Teßmer.*

octābus *v.* octavus.

octachordos (octŏch-), -on (-um), ὀκτάχορδος. octoch- VITR. *et in var. l. bis ap.* BOETH. *i. q. octo chordas habens*: VITR. 10, 8, 2 si tetrachordos est *hydraulus*, fiunt *canales* quattuor, si hexachordos, sex, si -os, octo. *n. pro subst.*: BOETH. mus. 1, 20 p. 207, 14 qui *nervus* digne trites nomen exciperet, ut sit -um (*var. l.* octoch-, octachor *h*). *ibid.* l. 25 sq. in ... dispositionibus eptachordi et -i ... dicitur ... -um ... diezeugmenon, quod est disiunctum. 5, 14 p. 363, 21 per ... -i (*var. l.* octoch-) divisionem.

octachorus (*pro* -chōr-), -um, *ὀκτάχωρος *cf. hom.* εὐρύχορος. *i. q. octo χώρους i. aediculas, sacella habens*: CE 908, 1 -um sanctos templum surrexit in usus, octagonus fons est munere dignus eo (*cf. Dölger, Antike und Christentum 4, 1934, 155 sqq.*).

octachronus, (-um) *et* octachronos, (-on), ὀκτάχρονος. *t. t. metr. i. q. octo moras habens, octasemus*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 47, 11 in *tetrasyllabis pedibus* ... spatia temporum a tetrachrono ad -um, id est a quattuor temporibus ad octo, producuntur. 47, 15 *dispondeus* solus in tetrasyllabis -os (octrachr- *Keil*) sive octasemus invenitur.

octaëdros v. octahedrum.

octaëtēris, -idis *f.*, ὀκταετηρίς. *acc. sg.* -ida (*var. l.* -idam), *pl.* -idas. *i. q. octennium* (*ad rem v. Nilsson, RE XVII 2387 sqq.*): CENS. 18, 4 tempus *Olympiadis* ... duplicatum est et -s (octęteris *D*, octo teris *V*) facta, quae tunc enneaeteris vocitata. 18, 5 hanc -a (octoaeterιδam *DV*) vulgo creditum est ab Eudoxo Cnidio institutam. *ibid. iterum* mensibus varie intercalandis suas -as (octoeterιδas *DV*) protulerunt. *ibid. tertium* cuius *Dosithei* maxime -s (*D²*, octoaeteris *D¹*, ocaeteris *V*) Eudoxi inscribitur.

octagēnsimus, -a, -um *v.* octogesimus.

octages(s)is *v.* octoges(s)is. **octagintā** *v.* octoginta.

(**octagōnos**), -on *et* octōgōnus, -um, ὀκτάγωνος. -gōn- CE 908, 2. *de formis: nom.* -os *non legitur. acc. sg. f.* -on VITR. 1, 6, 4 (*v. infra*). -us GROM. Cantor 20 *ter* (octog-). CE 908, 2. -um GROM. p. 326, 24. Cantor 20 *ter* (octog-). [*dub.: post* BOETH. arithm. 2, 17 p. 101, 23 *add. cod. r* (ogdog-).]

i. q. octo angulos habens, octangulus: **1** *adi.*: VITR. 1, 6, 4 turrem marmoream -on (*var. l.* octog-). CE 908, 2 -us fons. **2** *subst.* octagōnus, -ī *m. et* octagōnon (-um *?*), -ī *n. i. q. figura octo angulis constans*: VITR. 1, 6, 4 in singulis lateribus -i (GROM. Cantor 20 -us, cuius ... latera *eqs. ibidem iterum* -i l.). 1, 6, 13 in singulis angulis -i (*ibid.* inter a. -i). GROM. p. 326, 24 in -um iacet (Cantor 20 *bis*). Cantor 20 omnis -us aequis habetur lateribus. *ibid.* -um dico. *ibid.* -i area (*ibid. iterum* -us, cuius a. *eqs.*). *ibid.* -i ... mensurae ... rationem. OPT. PORF. schol. carm. 6 duo trigona et duo -a (*var. ll.* ortog-, ortig-, orthog-). *ibid.* trigona trigonis, -a -is (*var. ll.* orthog-, ortig-). BOETH. arithm. 2, 15 p. 99, 2 eptagonorum vel -orum vel novem laterum figura.

octa(h)edrum, -ī *n.*, ὀκτάεδρον. *in var. l. etiam* octō(h)edr-. *litt. graecis* MART. CAP. *t. t. geom. i. q. corpus solidum octo lateribus constans*: CHALC. comm. 53 quae vocantur hexaedra et -a (*var. ll.* -ohedr- *et* -oedr-) *in aliquo numero inveniantur necesse est.* 326 *opificem* innumeras ... formantem figuras: modo pyramidis et ex ea mox -i (*var. ll. ut supra*) dictoque citius icosahedri et item cubi species *eqs. ibid.* nec ignem ... ignem esse ..., sed ..., nec -um, sed spirabilem silvam *eqs.* MART. CAP. 6, 722 his *schematibus generalibus* (*enumerantur*) adduntur nobilia schemata ex his composita ὀκτάεδρος (*idem litt. lat. ABM*, ΩΚΔΟΚΕΔΡΟΣ *in ras. A*, octedr. *L¹*), item δωδεκάεδρος *eqs.*

octameter, -trum, ὀκτάμετρος. *in var. l. etiam* octōm-. *t. t. metr. i. q. octo metris constans* (*v. Volkmann-Hammer-Gleditsch, Rhetorik u. Metrik der Griechen u. Römer³ 144*): MAR. VICTORIN. gramm. VI 82, 27 Boiscum ... iambicum metrum in -um versum extendisse (GRAMM. VI 631, 11 crescunt *versus* a trimetris usque in -os (*postea*: faciunt versus de sedecim pedibus).

n. pro subst. **octametrum,** -ī. *i. q. versus octameter*: **1** *in iambis*: SACERD. gramm. VI 526, 23 et pentametra et hexametra et heptametra et -a (octom- *A*) iambica facere. 528, 8 de -o (octom- *A*) catalectico iambico (*ibid.* -um c. fit septem pedibus iambicis tetrasyllabis, octavo trisyllabo. RVFIN. gramm. VI 564, 1 [*ex Iuba*] 'appellatur boiscion *eqs.*' *cf.* GRAMM. VI 630, 2 iambicum metrum a monometro hypercatalecto usque in -um catalectum [*trad.* acatal-] ... procedit). RVFIN. gramm. VI 564, 1 de -o boiscio. **2** *in dactylis*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 74, 31 hexametrum dactylicum usque ad -um disyllabo terminatum processisse. FRG. Bob. gramm. VI 623, 9 -um catalecticum, quo usus est Stesichorus *eqs.*

octangulus, -a, -um. *ex* octo *et* angulus. *i. q. octo angulos habens, octagonos*: sphaera -a (*non apte de octahedro*): APVL. Plat. 1, 7 prioris ... formae tres species existere: pyramidem, -am et vigintiangulam s.; et pyramidem figuram ignis in se habere, -am (-um *BM*) vero aëris, angulatam vicies sphaeram aquae dicatam esse. *ibid.* secundae velocitatis -a s. est.

octāns, -antis *m.* *ab* octo; *cf.* triens, quadrans, sextans. [*port.* oitante; *cf. Machado II 1616. G.*] *i. q. octava pars circuli*: VITR. 10, 6, 1 dividentur circumitiones *tignorum ad circina rotundatorum* ... tetrantibus et -bus in partes octo.

octānus, -ī *m.* *ab* octo; *cf.* primanus, secundanus, tertianus *et sim. quae sequuntur. i. q. miles octavae legionis*: PRISC. fig. num. gramm. III 414, 28 primanus primae legionis, secundanus secundae legionis; similiter tertianus ...; quartanus *eqs.* ...; -us, nonanus, decimanus.

octaphoros (octōph-), -on *et* octaphorus (octōph-), -um, *ὀκτάφορος (ὀκτώφ-). -toph- ANTH. (-tŏph-, *fort.* -taph- *?*) *et in var. l.* (*v. infra*). *de lectica, quae ab octo servis portatur*: **1** *adi.* -os *f.*: CIC. Verr. II 5, 27 lectica -o (*var. l.* -toph-) ferebatur *Verres* (*Schol. Iuv. 6, 351, 2 PQS* lecticam ad forum ferebant). **2** *neutr.* -on *vel* -um, -ī *pro subst.*: CIC. ad Q. fr. 2, 9, 2 cum hominem portarem ad Baias Neapoli -o (*var. ll.* -taf-, -ottaf-, *ed. pr.* a foro, *ed. Ascens. a. 1522* -toph-) Asiciano (MART. 6, 84, 1). SVET. Cal. 43 -o veheretur (*cf.* APVL. apol. 76 vectabatur). ANTH. 86, 5 Porcius -o fertur resupinus ad aedem (*'ficticium putat Buecheler' Baehrens*).

octaplus v. octoplus.

octas, -adis *f.*, ὀκτάς. ogt- *hic illic cod. L m. sec.*; ogdoas, -adis *semper Dick sive primus sive post alios. i. q. octonarius numerus*: MART. CAP. 7, 738 hexas, -s generantur tantummodo, tetras autem et creat et creatur. 7, 740 dyas per dyadem facit tetradem, at bis facit -em (*ibid.* primus imparium trias, secundus pentas; ambo -em faciunt). 7, 741 ad enneadem ... ab -e collatione percussionis sonus efficitur (*v. ipsum locum*). 7, 745 -s a paribus par; enneas ab imparibus impar (*ad rem v. 7, 748 sq.*).

octasēmus, (-um), ὀκτάσημος. octōs-, ocdōs-, oddōs- MART. CAP. *in var. ll.* *t. t. metr. i. q. ex octo spatiis temporum compositus, octachronus*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 47, 15 *dispondeus* solus in tetrasyllabis octachronos sive -us invenitur. 64, 4 in coniugationem copulati *pedes tetrasemi* -i fiunt (*antea*: tetrasemos ... propter quatuor tempora *pedum* ... appellatur *epiploca*). *pro subst. ?* octasēmus, -ī *sc. pes*: MART. CAP. 9, 985 ex tetrasemi elatione ... et -i (*v. app. crit.*) positione constabit *orthius*.

octastylos, -on, *ὀκτάστυλος. octōst- VITR. 3, 3, 7 *H*. *t. t. archit., i. q. octo columnas habens* (*de aede*): VITR. 3, 2, 7 dipteros ... -os et pronao et postico. 3, 2, 8 *hypaethri* exemplar Romae non est, sed Athenis -os ⌊in⌋ templo Olympio (*v. app. crit.*). 3, 3, 7 frons loci ... si -os constituetur, dividatur *eqs.* (*ibid.* sive tetrastyli sive hexastyli sive -i *f.*). 3, 3, 8 *Hermogenes* primus invenit -on (*Iocundus*, exost- *vel* exast- *trad.*) pseudodipterive rationem.

octasyllabus *v.* octosyllabus.

octateuchus, -ī *m.* (*? adi.* CASSIOD. inst. 1, 1, 9), ὀκτάτευχος (*sc.* βίβλος). [*confund. in codd. c.* heptat- *vel* pentat- *saepius.*] *i. q. tomus octo priores libros V. T.* (*i. Pentateuchum librosque Iosue, Iudicum, Ruth*) *continens* (*cf.* CASSIOD. inst. 1, 1, 1 primus scripturarum

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

divinarum codex est -us): HIER. epist. 71, 5, 3 canonem Hebraicae veritatis excepto -o. CASSIOD. inst. 1, 1 tit. de -o. 1, 1, 8 in -o (2, 7, 4 [in *deest in parte codd.*]. in psalm. 144, 7 l. 141 in codicibus sacris ... id est in -o, in regum, in prophetis *eqs.*). 1, 1, 9 explanatio totius codicis -i. 1, 1, 10 textus ... -i. in psalm. 3, 1 l. 16 -us legitur ante Iob.

octāva *v.* octavus.

octāvānī, -ōrum *m. pl. ab* octavus. [*confund. in codd. c.* -avian- *ap.* MELAM *et* PLIN. nat.]

i. q. milites octavae legionis: **1** coloniae -orum: MELA 2, 77 Forum Iuli, -orum c. (PLIN. nat. 3, 35). INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 414, 7 (= AA 29, 1914, 311) ordo ... col(oniae) VIII (*i. Octavanorum sec. de Villefosse*) Thub(urbitanae). **2** *de ipsis militibus*: NOT. dign. occ. 5, 10 -i (*nom. ut* 5, 153. 7, 28).

octāvārius, -ī *m.* (*vix* -um, -ī *n., v. infra*). *ab* octavus, *cf. e. g.* argentarius. octovar- COD. Iust. *R*; *litt. gr.* ὀκταβάριος *Grégoire, Recueil 10* (*saec. IV–V*). *i. q. receptor 'octavae' vectigalis*: COD. Theod. 4, 14(13), 8 (= Iust. 4, 61, 8) a legatis gentium devotarum ... -i vectigal accipiant (*erant, qui vix recte neutr.* -i *sc. vectigalis i. 'octavae' intellegere mallent*).

[*pro* **octāvīdūs** FRONTO p. 52, 10 v. d. H. (p. 57 N.) *legit* VIII idus *recte, ut vid., Hauler per litteras coll.* VII idus *p. 52, 3 v. d. H.* (*p. 57 N.*).]

octāvō v. octavus.

octāvodecimus, -a, -um *num. ord. ex* octavus *et* decimus, *cf.* octavus decimus *et* octavusdecimus (*v.* octavus *sub II A*). *i. q. duodevicesimus*: HIER. epist. 30, 1 centesimum et -um (*G, disiunctim* oct. dec. *codd. plerique*) psalmum (30, 3, 1 in centesimo -o [decimo octavo *edd. vet.*] *p.*).

1. octāvum *adv. et ?* **2. octāvum,** -ī *n. v.* octavus.

octāvus, -a, -um *num. ord. ab* octo. *scribitur*: hoct-: CIL XII 2087, 6. *in codd. passim* VVLG. (*v. indicem ed. pont. IV p. 451*) *et* LEX Visig. ott-: INSCR. christ. Diehl 4036. -taus: CIL VI 25128, 5 -um (XII 2143, 11 XIII 1986, 6. 3690, 4 CE 1223, 2). VIII 20304 -tau (28041). XII 2193, 6 -tao. *per betacismum* -tab-: CIL VIII 21540, 7 IX 411, 7. *et saepe; in codd. e. g.* SEN. epist. 76, 9 (*P, cf. V*). AVSON. 366, 8 p. 106 P. (*V*). VVLG. (*v. indicem l. cit.*). BENED. reg. 7, 55. *al.* *notatur*: ocua *pro* -a: CIL XII 2150, 9. *per signa ut* VIII, XVIII, XXVIII *etc. passim.* IIX: FRONTIN. aq. 79. VIII° *pro* -o: HIER. epist. 33, 4, 3 (*pars codd.*). ·VIII·: INSCR. RevA. 1904, 2 p. 309 SEN. contr. exc. 8 tit. (*M*). .VIII.: RHET. Her. 2, 30, 49 (*H*). ·UIII·: LIV. 43, 16, 12. VIII.: *e. g.* CYPR. epist. 80, 1 p. 840, 10 (*T*). AVSON. 360, 3 p. 219, 20 P. (*G*). VIII·: AVG. civ. 18, 54 p. 344, 4 (*BH*). VIII: LEX Corn. de XX quaest. (CIL I² 587) tit. VIIIX: INSCR. christ. Diehl 2159. VIII X: *ibid.* 3016A. VIII.X: *ibid.* 3444. VIII, X: *ibid.* 4234. LXXX. VIII: HIL. in psalm. 1, 1 p. 19, 12 (*R, sed* VIII *in ras.*) NOT. Tir. 60, 78¹ -a pars. 60, 78ᵏ -a parte. 61, 21 -us. GLOSS. III 426, 23 -a: ὀγδόη. *legitur inde a* PLAVTO, CAECIL., CATONE, VOLCAC., RHET. Her., CIC. [*it.* ottavo; *raet. occ.* ochével, ottável; *prov. vet.* ochau, *prov.* u(t)chau; *vasc.* uchau; *hisp.* ochavo, *astur.* ochau; *port.* oitavo. *cf. M.-L. 6034. Battisti-Alessio IV 2705. Wartburg VII 304. Corominas III 544. Machado II 1616 G.*] [*in codd. falso* -o *pro* octo COD. Iust. 1, 17, 2, 4.]

I *ponitur solum* (*plur.* CAES. civ. 3, 53, 5 ab -is ordinibus. PLIN. nat. 2, 81 -is in partibus [18, 221 in -is p.]. AVG. civ. 18, 3 p. 260, 5 D. -is regibus): **A** *respicitur ipse numerus* (numerus -us MANIL. 4, 480 IREN. 1, 18, 3 [1, 11, 2 H.] FAV. EVL. 11, 1 W. [p. 7, 18 H.]): **1** *per iuncturam laxiorem aut subst. e contextu intellegendo*: **a** *in serie numerorum sim.* (*huc pertinere vid.* LEX Corn. de XX quaest. [CIL I² 587] tit. VIII [*sc. pars vel tabula*] de XX q.): CAECIL. com. 165 decimo mense ...; nono quoque, etiam septimo atque -o (CATO agr. 57 m. quinto, sexto, septimo, -o. PLIN. nat. 7, 38. 7, 40. 18, 60. *al.*). CATO agr. 1, 7 vinea ... prima ..., secundo loco ..., tertio ... (*eqs.*), -o *eqs.* (CIC. inv. 1, 107 INST. Iust. 3, 9 [10], 3. *al.*). VOLCAC. carm. frg. 1, 11 Plautus secundus ...; dein Naevius ... pretio in tertiost; ... Trabea -um optinet. VARRO ling. 9, 30 in octonas partes ...; quinque ..., sexta ..., septuma ..., -a, qua *eqs.* (MANIL. 4, 460 nec ... prima immunis, nec tertia p. est, nec sexta; -a est similis *eqs.* 4, 470. 4, 482 quartam ne selige p. ...; fuge et -am. VITR. 3, 1, 2. *al.*). rust. 1, 7, 9 primus *ager* ..., secundus, ubi ... (*eqs.*), -us, ubi *eqs.* HOR. sat. 2, 6, 40 septimus -o propior iam fugerit annus (MART. 8, 71, 9 TAC. ann. 14, 53, 2). MANIL. 3, 129 quintus ... gradus ...; in sexta ... sede ...; septime ...; nobilitas tenet -am *eqs.* VITR. 5, 4, 8 in quartam terminationem ..., in quintam ... (*eqs.*), in -am et dimidiam *eqs.* PAVL. FEST. p. 120 Lustrici dies infantium appellantur, puellarum -us, puerorum nonus (CELS. 3, 4, 13 PLIN. nat. 8, 186). MART. 4, 8, 5 sufficit in nonam nitidis -a *sc. hora* palaestris. SVET. Aug. 26, 3 quartum consulatum in Asia, quintum in ..., -um et nonum Tarracone init. *al.* **b** *c. gen. part.*: HOR. sat. 2, 3, 296 Stertinius, sapientum -us. PLIN. nat. 28, 108 costarum primam et -am. IREN. 1, 18, 2 (1, 11, 2 H.) in -o dierum. **c** *per synesin*: HIER. epist. 53, 9, 3 Paulus ... ad septem scribit ecclesias, -a enim (*sc. epistula*) ad Hebraeos *eqs.* **d** *varia*: Ov. met. 3, 327 septem ... autumnos; -o rursus *eqs.* (VITR. 9 praef. 18 prioribus s. voluminibus de aedificiis, -o de aquis ... explicabo. SEN. epist. 90, 6 s. ...; sacro illi numero accessisset -us. PLIN. nat. 7, 204 s. chordis ... cecinit ... Terpander, -am Simonides addidit, nonam *eqs. al.*). LIV. 8, 38, 10 ab hora diei tertia ad -am (35, 1, 5. PLIN. nat. 17, 85 in h. ... quintam vel -am). PLIN. nat. 6, 87 ne lunam quidem ... nisi ab -a (*sc. luna*) ... aspici. 32, 84 septenis diebus ..., ita, ut -o *eqs.* MART. 8 praef. 4 omnes ... libelli ...; hic tamen ipsi operis ... -us inscribitur *eqs.* FRONTIN. aq. 5 inter miliarium septimum et -um.

2 *per iuncturam artiorem*: **a** *c. vocibus variis*: **α** pars *sim.*: Ⓘ *postponitur*: CATO agr. 136 p. -a *corbis.* MANIL. 5, 293 p. -a surgentem cerne Sagittam. VITR. 3, 3, 10. 3, 5, 3 spirae (*c. gen. etiam*: 9, 3, 2 librae [9, 8, 14. PLIN. nat. 2, 81 -is in p. arietis ac l.]. 10, 6, 1 circinationis). 9, 3, 1 in p. -am. 9, 3, 3 ad p. -am. 9, 8, 14. SVET. Cal. 40 ex ... diurnis quaestibus p. -a. Ⓘⓘ *anteponitur*: CIC. Att. 15, 26, 4 -am p. ... luminar(i)um [m]aedium (*c. gen. etiam*: MANIL. 3, 257 in -a Capricorni p. [PLIN. nat. 2, 81 -a in p. C.]. VITR. 1, 6, 9. 3, 5, 12 altitudinis [4, 1, 7 PLIN. nat. 36, 179]. 10, 6, 3. COLVM. 9, 14, 1 in -a p. Arietis. 9, 14, 5 circa -am p. Cancri [PLIN. nat. 18, 264 in -a p.]. *al.* PLIN. nat. 18, 221 in -is p. signorum. 36, 46. *al.*). MANIL. 3, 680 -a in p. VITR. 1, 6, 7. 3, 3, 11. *al.* FAV. EVL. 17, 2 W. (p. 12, 14 H.). 26, 8 W. (p. 21, 7) -a eius *tibiae* portione (NOVELL. Valent. 13, 5 pro -a p.). HYG. astr. 4, 2 p. 101, 13 ad -am p. **β** liber *sim.*: Ⓘ *postponitur*: VARRO ling. 8 tit. incipit liber VIII (*in tit. etiam*: VAL. MAX. 8, 1 SEN. dial. 8. *al. praeterea*: FEST. p. 193 in l. VIII [*al.*]. PLIN. nat. 1, 8 tit. l. VIII continentur *eqs.* [*saepe*]. SIDON. epist. 9, 1, 4). GAIVS epit. 1, 8 tit. titulus VIII (2, 8 tit.). COD. Theod. 11, 1, 33 initio indictionis -ae (CIL VI 9231 IX 411). APPEND. Visig. 1, 3 constitutio VIII. Ⓘⓘ *anteponitur*: CLAVD. DON. Aen. 1, 295 p. 64, 19 in -o libro (5, 100 p. 438, 15 AVG. civ. 11, 25 p. 496, 6 D. INTERPR. novell. Theod. 14). HIER. epist. 20, 4, 2 -i psalmi. COD. Theod. 12, 1, 173 pr. -a indictione. APPEND. Visig. 1, 12 VIII tit. **γ** *varia*: Ⓘ *anteponitur*: RHET. Her. 2, 30, 49 -us locus (CIC. inv. 1, 103 TERT. adv. Val. 35 p. 210, 8 IREN. 1, 11, 5 [1, 5, 3 H.]. 1, 30, 4 [1, 28, 2] -um ... l. [AVSON. 290, 18 p. 148 P.]). BELL. Hisp. 32, 7 ad -um miliarium (*cf.* LIV. 5, 49, 6 ad -um lapidem [PLIN. nat. 10, 77 -um citra l. 31, 42 ab -i l. diverticulo. AMM. 19, 9, 7]. MART. 9, 64, 4 -um ... marmor ab urbe). MANIL. 4, 480 -o ... numero (FAV. EVL. 11, 1 W. [p. 7, 18 H.] de septimo aut -o n. 15, 1 W. [p. 10, 11] de -o ... n. *al*). VITR. 10, 6, 2 in -um punctum (*ibid.* ad -um p.). VAL. MAX. 8, 1 absol. 11 septies ampliata causa et ad ultimum -o iudicio absoluta est. PLIN. nat. 17, 201 ab -o pede altitudinis. SERV. gramm. IV 433, 23 adiungunt -um casum (*al.*). CLEDON. gramm. V 17, 18 -us modus (PS. APVL. herm. p. 275). IREN. 1, 17, 1 (1, 10 H.) -um caelum. 3, 4, 3 (3, 4, 2) fuit *Hyginus* -us episcopus. HIER. epist. 53, 8, 8 in septimo -oque gradu. NOVELL. Theod. 16, 3 (= COD. Iust. 6, 23, 21, 1) -o subscriptore ... adhibito. *al.* Ⓘⓘ *postponitur*: LIV. 7, 39, 16 ad lapidem -um (*cf.* FEST. p. 250 a miliario -o [FRONTIN. aq. 10]). IREN. 1, 18, 3 (1, 11, 2 H.) ad numerum -um. DON. Ter. Ad. 847, 3 ἀπόδοσις -a.

b *c. vocibus temporis*: **α** dies (*de die dominico v. Bruppacher, Namen der Wochentage 52*): Ⓘ *usu libero*: Ⓐ *anteponitur*: CIC. Att. 16, 6, 1 veni ... -o d. (*abl. ut*: PLIN. nat. 14, 84. TERT. idol. 14 p. 47, 8 -o ... d. [HYG. astr. 4, 2 p. 101, 22. *al.*]. *et saepe*). TERT. adv. Iud. 2, 10 (*T*) -a d. (*abl. ut*: 3, 2. ITALA gen. 17, 14 [Aug. civ. 16, 26 p. 167, 9 D. *var. l., ubi gr.* ὀγδόῃ, Lugd. -o]. *iterum* [*ibid.* 16, 27 p. 169, 6]. PEREGR. Aeth. 25, 11. *al.*). CYPR. epist. 64, 2 intra -um d. 64, 4 in ... circumcisione ... -us d. observatur. Ⓑ *postponitur*: SALL. Iug. 112, 2 post d. -um. LIV. 4, 47, 6 d. -o (*abl. ut*: 10, 1, 9. 38, 37, 8 VVLG. lev. 12, 3. 15, 14 d. ... -o [22, 27. 23, 26]. II par. 29, 17 in d. -o [II Esdr. 8, 18 Luc. 1, 59]. *al.*). SACR. Gelas. 1, 9 p. 500 nati salvatoris d. celebrare ... -um (1, 53 p. 578). Ⓘⓘ *in formulis diem mensis indicantibus* (*postponitur praeter* CYPR. epist. 80, 1): CIC. Sest. 75 venit ... d. VIII (*nom.*) kal. Febr. Phil. 3, 19 a. d. VIII Kalendas Decembres (*in eadem form.*: 5, 12, 1 a. d. VIII id. *saepissime.* CAES. civ. 1, 5, 4 [*v. app. crit.*]. LIV. 43, 16, 12 in ante d. -um et septimum kal. Oct. *al.*). TREBON. Cic. fam. 12, 16, 4 d. VIII kal. Iun. (*abl. ut*: TERT. adv. Iud. 8, 18 d. -a [*v. app. crit.*] kalendarum Aprilium. CIL VIII 21540, 7 XII 2193, 6 XIII 7558. *al.*). CONSVLT. 6, 12 sub d. VIII kal. Ian. CYPR. epist. 80, 1 VIII id. Aug. die (*v. app. crit.*). AMM. 15, 8, 17 d. -um (*v. app. crit.*) iduum Novembrium. INSCR. RevA. 1909, 2 p. 309 cum d. VIII kal. Iulias.

β hora: Ⓘ *postponitur*: CIC. Verr. I 31 h. VIII (*abl. ut*: Tusc. 1, 94 ad Q. fr. 3, 1, 24). Scaur. 23 h. sibi -am ... postulavit. Att. 7, 8, 4 ab h. -a ad vesperum (LEX met. Vipasc. [CIL II 5181] 20). ad Q. fr. 2, 3, 2 ad h. VIII (CAES. Gall. 5, 35, 5. EPIST. Alex. l. 110 H. ad h. diei -am [*in var. l.*]. 135 ad h. circiter -am). LIV. 45, 36, 2 quoniam h. iam -a diei esset. SEN. epist. 122, 15 circa h. -am noctis. *al.* Ⓘⓘ *anteponitur*: CATVLL. 80, 3 cum te -a quiete e molli longo suscitat h. die (*per abl.*: PEREGR. Aeth. 35, 1 -a autem h. AMM. 31, 12, 11 -a tandem ⟨h.⟩ [*v. app. crit.*]. BENED. reg. 8, 1. 48, 6. INSCR. NSc. 1919 p. 41 -a fui natus noctis ego h.). HOR. epist. 1, 7, 47 -am circiter h. LIV. 10, 34, 2 ab hora quarta usque ad -am

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fere h. COLVM. 9, 9, 3 in -am fere diei h. SPART. Hadr. 22, 7 ante -am h.

γ varia: (I) *postponitur*: CIC. Att. 8, 5, 1 VIII Kal. *sc. die* (*cf.* CORIPP. Iust. 4, 90 lux -a). LIV. 25, 36, 14 anno -o (PLIN. nat. 21, 33. *al.*). IVST. 13, 2, 5 mense -o (VVLG. III reg. 6, 38. 12, 32. 12, 33. *al.*). (II) *anteponitur*: VARRO rust. 1 capp. -o intervallo (36, 1). LVCR. 6, 1197 -o . . . fere . . . lumine solis (*cf.* IVVENC. 1, 181 -am lucem [*Luc. 2, 21* dies octo. AVSON. 380, 5 p. 100 P. -a luce]). HIRT. Gall. 8, 8, 2 -o iam stipendio. HOR. carm. 2, 4, 23 -um trepidavit aetas claudere lustrum. LIV. 21, 15, 3 -o mense quam *eqs.* (PLIN. nat. 8, 205. 10, 177. SVET. Vit. 15, 1 -o imperii m. *al.*). 24, 42, 9 -um iam annum (27, 9, 4 -um iam ibi a. 27, 34, 5 -o ferme post damnationem a. [*abl. etiam*: COLVM. 5, 9, 15 -o a. CAPITOL. Aur. 4, 2. *al.*]. PLIN. nat. 7, 30 -um vitae a. 8, 205 ad -um a. 14, 50 intra -um a. QVINT. decl. 248 p. 15, 13 post -um a. *al.*). PLIN. nat. 2, 219 septima, -a nonaque luna. SIL. 13, 671 -a . . . aestas. PEREGR. Aeth. 46, 4 -a enim septimana *eqs. al.*

3 *praedicative*: **a** *de subi.* (*in pass. v. sub b*): PLAVT. Pers. 557 -a indiligentia *exulat ex urbe.* IREN. 5, 26, 1 ipse -us in eis *regibus sc. est* (CAPITOL. Opil. 3, 4 Verus tertius . . . [*eqs.*], -us Heliogabalus Antonini fuere. HIER. epist. 64, 17 [*de vestimentis sacerdotum*] -a est lamina aurea. VVLG. I par. 26, 5 filii . . . Obededom: . . . Phollathi -us). VVLG. I par. 12, 12 transfugerunt ad David . . . Iohanan -us, Elzebad nonus. 24, 10 exivit . . . sors prima . . ., secunda . . . (*eqs.*), -a Abia. 25, 15. INTERPR. novell. Theod. 16 -us . . . subscribit. **b** *de obi.*: CIC. nat. deor. 1, 34 septimum solem adiungit *Xenocrates* -amque lunam. IREN. 1, 18, 3 (1, 11, 2 H.) cum -us esset genitus *David.* SPART. Carac. 6, 3 Ptolom⟨a⟩ci Euergetis, qui -us hoc nomine appellatus est.

B *significantius*: **1** *usurpatur in nomenclatura*: **a** *militari*: CIC. Phil. 11, 37 legio (POLLIO Cic. fam. 10, 33, 4 cum l. . . . VIII. CAES. Gall. 2, 23, 3. 7, 47, 7 civ. 1, 18, 5. *al.* HIRT. Gall. 8, 8, 2. 3 LIV. 39, 30, 12 TAC. hist. 2, 85, 1. *saepius*). ad Brut. 1, 8 (9, 16 Sj.), 2 -um principem (*i. -um ordinem principum*) duxit (CAES. civ. 3, 53, 5 ab -is o. ad primipilum . . . traducere). VEG. mil. 2, 15 cohors (INSCR. AJPh. 48, 1927, 19 n. 2 NSc. 1917 p. 24, 3). INSCR. NSc. 1927 p. 382, 96 dec(uria) VIII. **b** *alia*: PLIN. nat. 3, 115 -a regio determinatur Arimino *eqs.* (7, 164 in r. Italiae -a. FRONTIN. aq. 79 per r. secundam . . . VIII *eqs.* [80. 81. 83]). MAX. TAVR. serm. app. 28 p. 905C dies, quae appellatur -a. **2** -us *intellegitur simul cum aliis septem*: ITALA II Petr. 2, 5 (cod. h = VVLG.) -um Noe iustitiae preconem custodivit *deus* (*gr.* ὄγδοον . . . ἐφύλαξεν). **3** *in allegoriis christianis*: AVG. civ. 22, 30 p. 635, 20 D. septima *aetas* erit sabbatum . . ., cuius finis . . . erit . . . dominicus dies velut -us aeternus (serm. coll. Morin p. 335, 18 sanctis septenario tempore transito -a est et ae. felicitas. *cf.* p. 335, 29 in -um sempiternumque diem [in psalm. 6, 2 l. 4]). in psalm. 6, 2 l. 9 -um . . . iudicium (serm. coll. Morin p. 335, 19 impiis . . . septenaria volubilitate transacta -um et poenale *i.*). *al.*

II *usurpatur cum aliis numeris*: **A** *pro* 'duodevicesimus': **1** *c.* decimus (*declinatur semper utrumque, cf.* PRISC. gramm. III 413, 9. *saepius* XVIII, *quod non respeximus*): **a** -us *anteponitur* (*de collocatione substantivi nihil statui potest. in codd. scribitur iunctim* PRISC. gramm. II 4, 9. VVLG. I par. 25, 25 [*var. l.*]. II par. 13, 1. 34, 8. 35, 19. *al.* EXC. barb. p. 290, 18): *v. vol. V 1, 2252, 10, ubi addi possint e. g.* MAECIAN. distrib. 41 IVL. VAL. 3, 60. HIL. psalm. instr. 14 p. 12, 21 centesimo atque -o d. HIER. in psalm. 145 p. 98, 12 centesimus -us d. -us . . . d.: SVLP. SEV. chron. 1, 42, 4 -o et d. (COD. Iust. 2, 44, 2, 1 *a. 321.* CE 1169, 5). VVLG. II par. 34, 8 (*var. l.*) -o anno d. **b** -us *postponitur* (*in var. l. e. g.* HIL. in psalm. instr. 14 p. 12, 21 HIER. prol. gal. p. 4, 7 VVLG. III reg. 15, 1 IV reg. 22, 3. 23, 23): *v. vol. V 1, 2252, 15, ubi addas e. g.* IREN. 2, 23, 2 (2, 34, 2 H.) CIL VI 25128, 5 (= CE 1223, 2). d. et -us: COD. Theod. 12, 1, 19 *bis.* **2** *c.* decem (*cf.* decem et octo): CIL XIII 3690, 4 -um decem (*sed v. Hallbauer, De num. lat. epigr. 107. 113*).

B *in aliis num. compositis*: **1** -us *postponitur*: LIV. 34, 54, 6 ad quingentesimum ⟨quinquagesimum⟩ -um annum. COLVM. 5, 1, 9 pars ducentesima octogesima -a. *ibid.* pars quadragesima -a. *al.* *c. coniunctione*: CVRT. 9, 6, 21 vicesimum atque -um (EVTR. 10, 11, 2 vicesimo enim a. -o die.). SVET. Otho 11, 2 tricesimo et -o (ITALA II Macc. 1, 10 [rec. B. *cf.* IREN. 2, 23, 2 = 2, 34, 2 H.]. 11, 21 *et* 33 [rec. B]. SOL. 1, 90. HIL. in psalm. 1, 1 p. 19, 12 [*var. l. sine* et]. EVTR. 7, 17, 3 COD. Theod. 2, 16, 2 pr. CIL XIII 1986, 6). **2** -us *anteponitur*: VITR. 9, 1, 5 die -o et vicesimo (9, 2, 4 VELL. 2, 4, 7. QVINT. inst. 3, 1, 14 -um enim et nonagesimum. TAC. ann. 6, 50, 5 SVET. Tib. 73, 1. ITALA II Macc. 11, 33 *et* 38 [rec. M]. SOL. 1, 112. *al.*). AVR. VICT. Caes. 42, 16 -um circa ac vicesimum diem. PS. AVR. VICT. epit. 42, 3 -o die vicesimoque. *sine coniunctione*: ITALA II Macc. 11, 21 (rec. M) -o quadragesimo et centesimo.

III *per ellipsin vocis, quae determinatur, plus minus pro subst.*:
A *masc.* octāvus, -ī: **1** *sc. dies*: **a** *sing.*: **α** *in formulis diem mensis indicantibus* (*formulam* 'VIII kal.' *sim. inde a* CIC. *frequentissimam non respeximus*): (I) *c. praep.* (*tam abl. quam acc. accipere possumus, cf. Svennung, Unters. Pallad. 250*): CIC. Att. 3, 10, 1 usque ad VIII (a. d. VIII *Baiter coll.* fam. 16, 9, 1) kal. Iun. ad Q. fr. 2, 3, 1 in VIII id. Febr. COLVM. 9, 14, 1 *et* 12 circa VIII kalendas *eqs.* PLIN. nat. 16, 104 intra VIII id. Iul. (II) *sine praep.*: (A) *abl.*: VARRO rust. 1, 37, 3 -o Ianam lunam (*ibid.* post -o [-um *Keil*]). COLVM. arb. 5, 5 -o (*k*, VIII *S*, -a *AR*) kal. Apriles. TAC. hist. 1, 27, 1 -o decimo kalendas Februarias. SPART. Carac. 6, 6 FILASTR. 140, 1 *bis.* PS. AVG. quaest. test. I 53 p. 99, 2 (*c. var. l.* VIII *ut etiam* I 55 p. 100, 11 *et* 18). CIL XII 2087, 6. 4083, 6 XIII 1512 INSCR. christ. Diehl 1430. (B) *acc.*: COLVM. 2, 4, 4 nonum vel -um kalendas Iulias. AMM. 16, 2, 2 -um kalendas Iulias. AVG. civ. 18, 54 p. 344, 4 D. mortuus est . . . -um (*vulgo* -o) kalendas Aprilis. CIL XII 2143 obiit -um idus Iunias. XIII 3690 -um decem kalendas *eqs.*
in formis vulgar. (*sunt qui abl. accipere malint*): COMPVT. Carth. 1, 2 passus . . . -abu kalendas apriles (CIL X 1366 INSCR. christ. Diehl 1321. 2796A. 3515C. 4036). 2, 8 -avu. CIL VIII 20304 decessit -tau kal. Martias (28041). **β** *usu libero* (*vix* HYG. astr. 4, 2 p. 101, 24 cum videamus -o quoque die eiusdem sideris horam primam . . . esse et cuius hodie fuerit hora prima, eiusdem -o [*B*, -a *R*, -am *Bunte*] quoque futuram): HIL. in psalm. 118 praef. 5 p. 358, 9 ut . . . in -o signum circumcisionis acciperet. ? **b** *plur.* octāvī, -ōrum (*vix neutr.* octava, -orum) *pro* octavae, -arum (*cf. B 3*): SACR. Gelas. 1, 84 tit. p. 606 in dominica -orum pentecosten.

2 *sc. annus*: EXC. barb. p. 290, 18 octavodecimo Agamemnonis (*at* CHRON. Alex. chron. I p. 125, 287 -o d. anno). CE 984, 4 -om ingrediens *puer.*

3 *sc. lapis miliarius* (*vix* AMM. 31, 12, 11): TAC. hist. 3, 15, 2 ad -um Bedriaco progressus.

4 *sc. liber*: PORPH. Hor. sat. 1, 2, 68 sq. in VIII (*trad.* VII) sic ait *eqs.* 1, 2, 125 Lucilius ait in VIII. AVSON. 360, 3 p. 219, 20 P. in -o Aeneidos.

B *fem.* octāva, -ae: **1** *sc. pars.* [*prov. vet.* huchava part; *legion.* ochava *mensura frumenti; port. vet.* oitava. *G.*] **a** *de vectigali sim.* (*cf. e. g.* decuma *et* COD. Iust. 4, 65, 7 [*a. 227*] vectigal -arum): BELL. Afr. 98, 2 pro decumis -as pendere (*cf.* COD. Theod. 4, 14, 6 [= Iust. 4, 61, 7] -as . . . constitutas . . . dependat). COD. Iust. 4, 42, 2 pr. (*a. 457—465*) qui -am vel aliquod vectigalis causa . . . susceperit. **b** *usu vario: cum gen.*: VITR. 3, 5, 3 adiecta crassitudinis (*Rose*, crassitudine *Fensterbusch sec. codd.*, e crass. *Krohn*) *columnae* quarta et -a. 6, 3, 6 latitudinis. 10, 10, 5 foraminis. FRONTIN. aq. 26 quinariae. PLIN. epist. 8, 2, 5 quindecim milium -am. INTERPR. novell. Theod. 22, 1 hereditatis. *sine gen.*: PLIN. epist. 8, 2, 4 ad illam . . . publicam -am addidi decumam eius summae, qua *eqs.* VLP. reg. 6, 12 (*de dote*) retinetur . . . -a (*antea*: sexta). INST. Iust. 2, 22, 3 -a *legati* debet detrahi.

2 *sc. hora.* [*prov. vet.* huytabe hora; *aquitan.* outjabo; *pedem.* üčava '*dies postmeridianus*'; *francoprov.* etšyiva, etáva *etc.* '*mulctus vespertinus*'. *G.*] SEN. epist. 76, 1 ab -a disputantem *philosophum* (IVV. 1, 49 bibit). MART. 10, 48, 1 nuntiat -am. 11, 52, 3.

3 *sc. dies* (*plur. praeter* PS. AMBR. serm. 25, 6 *et* MISC. Tir. p. 54, 5). [*it.* ottava; *francog. vet.* huitaves, huitieves *etc.*; *prov. vet.* ochava, *delph. vet.* oytava, *delph.* utava, owtavo; *francoprov.* aoutava, itava *etc.*; *cat.* huytava. *cf. M.-L. 6034. Battisti-Alessio IV 2705. Wartburg VII 303. Machado II 1616. G.*] **a** *usu ecclesiastico*: **α** *de ipsa die -a post certas festivitates*: (I) *plur.*: PEREGR. Aeth. 39, 1 fiunt missae per octo dies paschales . . . usque ad -as (47, 1 a pascha usque ad -as. SACR. Leon. 786 tit.). 39, 2 dominica . . . die, id est -is. AVG. serm. 259, 2 (*antea*: cum peracti fuerint . . . septem dies, -us ipse est, qui *eqs.*). serm. coll. Morin p. 334, 20 sollemnitas -arum. *determinatur per gen. festivitatis sim.*: PEREGR. Aeth. 40, 1 -is paschae, id est die dominica (40, 2. AVG. serm. coll. Morin p. 35, 1 ⌊in -is⌋ p. [*C*, sabbato p. *N*, in -a paschali *Denis*, die dominico -arum *interpr. cod. Guelf. 4096*]. CANON. Mansi 4, 490A SACR. Gelas. 1, 53 tit. p. 578. *al.*). AVG. serm. 353 tit. in die -arum infantium (serm. dub. 276, 2, 2 hodie -ae dicuntur i. [*cf. ibid.* ipsi *infantes* habent -as hodie]). serm. coll. Morin p. 338, 7 in -is sacramentorum. LEO M. serm. 84 tit. in -is apostolorum Petri et Pauli (SACR. Gelas. 2, 70 tit. p. 676 Andreae a. SACR. Greg. 131 tit.). SACR. Gelas. 1, 9 tit. p. 500 domini *sc. post nativitatem Christi* ([*postea*: diem . . . -um]. SACR. Greg. 14 tit.). 1, 9 p. 500 nati *Christi.* (II) *sing.*: PS. AMBR. serm. 25, 6 ante -am paschae. **β** *de octo diebus post certas festivitates sc. ipsa festivitate inclusa* (*non nisi plur.*): AVG. div. daem. 1, 1 p. 599, 3 quodam die in diebus . . . -arum (*om. W*), cum *eqs.* (epist. 55, 33 p. 208, 6 vel d. tertium -arum . . . vel . . . -um). *determinatur modo vario*: AVG. epist. 34, 3 p. 25, 5 intra -as suas (*i. baptizati, ut*: 55, 35 p. 209, 21 per -as suas. serm. 260 sacramenta -arum vestrarum). serm. coll. Morin p. 338, 7 in -is sacramentorum post septem dies -us est. p. 495, 2 de sabbato -arum . . . paschae (p. 501, 24 de dominico die -arum . . . p. 503, 20 PS. AVG. serm. 172 tit.). SACR. Gelas. 1, 81 tit. p. 602 infra -as pentecosten. **b** *usu profano*: MISC. Tir. p. 54, 5 ⟨ad splenis dolorem eius *hederae* grana *bibantur*: prima tres,⟩ . . . ⟨-a XVII⟩.

4 *pro voce q. e.* 'ogdoas, ὀγδοάς' (*iuxtaponitur passim, opp.* hebdomas) *i.* '*numerus octonarius*' *sensu mystico*: **a** *de novo*

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

testamento (*cf.* AMBR. epist. 44, 4 p. 1137C ogdoadem . . ., quam -am Latine dicimus): AMBR. *l. c.* hebdomas veteris testamenti est -a novi. p. 1137D vetus testamentum dedit partem -ae in circumcisionis sollemnitate. 44, 5 p. 1138A (*ad Os. 3, 2*) hebdomadem . . . et -am significant *quindecim argentei*; duorum igitur testamentorum . . . pretiis *eqs.* 44, 15 p. 1141A abiit . . . hebdomas, venit -a (*postea*: abiit . . . dies testamenti veteris, venit dies novus, quo testamentum consummatum est novum). **b** *de octo beatitudinibus*: AMBR. in Luc. 5, 50 p. 201, 13 in illis octo mysticum numerum reseravit *Matthaeus* (*5, 3—10*), pro -a enim multi scribuntur psalmi, et mandatum accipis octo illis partem dare fortasse benedictionibus; sicut enim spei nostrae -a perfectio est, ita -a summa virtutum est.

5 *in formula* pro (super) -a *vertitur hebr.* šᵉmînît *vox notionis parum certae, fort. ad rem musicam pertinens*: **a** *in tit. psalm.*: PSALT. Rom. 6, 1 (*sim.* VVLG.) in finem in hymnis p. -a (p. die -a *vel* p. -a die *vel* de -o *verss. aliquot, gr.* ὑπὲρ τῆς ὀγδοῆς, HIER. psalt. sec. Hebr. victori in psalmis super -a canticum. *ad interpr. varias* [*v. etiam* AMBR. in Luc. 5, 50 *sub 4*] *cf.* AVG. in psalm. 6, 2 serm. coll. Morin p. 335, 14 sqq. GREG. M. in Ezech. 2, 8, 5 p. 1030B). VVLG. psalm. 11, 1 in finem p. -a (p. -o *Veron. al.*, HIER. psalt. sec. Hebr. *ut supra omisso* in psalmis, *Psalt. Rom. al.* p. -a die. *ad interpr. v.* AVG. *ad l.*: -um diem iudicii posse intellegi . . .; potest et 'p. -o' intelligi 'pro aeterno saeculo'). **b** *usu libero*: VVLG. I par. 15, 21 in citharis p. -a canebant epinicion.

C *neutr.* octāvum, -ī *sc. granum sim.*: CIC. Verr. II 3, 112 ager efficit cum -o (*postea*: cum decimo).

adv. **octāvum.** [*ap.* AVG. c. Emer. 1 p. 181, 2 *edebatur olim pro* octavo, *ubi vide.*] *i. q. octava vice* (*cf. e. g.* primum, iterum, tertium): LIV. 6, 36, 7 Sextium Liciniumque . . . -m tribunos plebis refectos. AVG. epist. 53, 4 p. 155, 1 (*m*) Diocletiano -um et Maximiano septimum consulibus. CIL XII 3148, 4 *et* 3149, 4 imp(eratori) -m.

adv. **octāvō.** **a** *indicatur, quotiens*: CAPITOL. Opil. 3, 1 nomen Augusti -o edidit (*antea*: numerari . . ., quotiens). **b** *indicatur, quota vice*: AVG. c. Emer. 1 p. 181, 2 Honorio duodecimo et Theodosio -o (-um *edd. vet.*) consulibus (epist. 53, 4 p. 155, 1 [VIIIº *A*, VIIIto *R*, -um *ed. Maurin.*]. EXC. barb. chron. I p. 276, 41 Augusto -o et Silvano *sc. c.*). **c** *in enumeratione i. q. octavo loco*: CASSIAN. inst. 4, 39, 2 his indiciis . . .: primo si . . ., secundo si . . . (*eqs.*), -o si *eqs.*

deriv.: octavani, octavarius.

compos.: octavodecimus.

cf. Onom.

octāvusdecimus *v.* octavus. **octēnī,** -ae, -a *v.* octoni.

octennis (-toenn-), -e. *ab* octo *et* annus. *i. q. octo annos habens*, ὀκταέτης: AMM. 18, 6, 10 puerum . . . -em. ISID. orig. 11, 2, 11 puer . . . dicitur . . . pro aetate, ut -oennis (-uennis *Otto e cod. Guelph. 1*, -is *edd. vet.*), decennis.

octennium (-toenn-), -ī *n.* *ab* octo *et* annus. *i. q. spatium octo annorum*, ὀκταετηρίς: SCHOL. Hor. gloss. *Γ* sat. 2, 6, 47 'per totum hoc tempus': per septennium vel -um (MACR. Sat. 1, 13, 11). MACR. Sat. 1, 13, 13 tertio . . . -o (-toenn- *N al.*). *Lumpe.*

octhōdēs, -is, ὀχθώδης (*resp. gr.*). *scribitur* octo-. *i. q. verrucosus, nodosus, inaequalis sim.*: CASS. FEL. 73 p. 175 12 extantiae riposae, quas Graeci oncus -es vocant. ORIBAS. syn. 9, 51, 1 Aa *matricis* tumor durus . . . est inaequalis et -es (-is Ab). eup. 4, 52 Aa (= La) hoc et ad -es (octo dies *Ab*) passiones . . . factum iubat. *Teßmer.*

octiē(n)s *adv. num. ab* octo. *inter adv. num. affertur* GRAMM. suppl. 167, 18. -ēs *testatur* PRISC. gramm. III 415, 19. *scribitur*: hocsies: CIL XII 2087, 7 (*a. 559*). ocxii⟨s⟩: CIL XII 2382 (*a. 546?*). occies: LACT. mort. pers. 35, 1 (*C*). PRVD. cath. 7, 187 (*V*). *praevalere vid., si editoribus confidere licet*, -ies; *formam longiorem* -iens *exhibent* CE 699, 13 (*saec. VI*). INSCR. Année épigr. 1961 p. 84 n. 326, *praeterea* CIC. rep. 6, 12 LIV. 3, 58, 8. 31, 9, 10 PLIN. nat. 7, 101 MART. 8, 64, 2. FILASTR. 141, 5 (*var. l.* -ies). AMM. 16, 1, 1 AVG. civ. 15, 20 p. 100, 32 D. *notatur per signum* VIII INSCR. NSc. 1919 p. 105 (*a. 304*). COD. Theod. gest. in sen. 5. *ceterum* NOT. Tir. 61, 11. [*confunditur c.* totiens LIV. 31, 9, 10.]

I *usu multiplicativo i. q. octo vicibus*: **A** *multiplicantur alia numeralia*: **1** *distributiva*: CIC. rep. 6, 12 cum aetas tua septenos -s solis anfractus . . . converterit. FAV. EVL. 25, 7 W. (p. 19, 25 H.) -s quaterni triginta duo efficiunt. PRVD. cath. 7, 187 quinis diebus -s labentibus. AVG. civ. 15, 20 p. 100, 32 D. -s triceni . . . ducenti et quadraginta sunt anni (CE 274, 3 -s denis [699, 13]).

2 *multiplicativa*: SOL. 56, 7 decies -s centena et septuaginta quinque milia (PALLAD. 2, 12 d. et -s. -s d.: PRVD. perist. 4, 106 -s partas d.que palmas. PRISC. gramm. III 415, 21 [duodevicies *non afferens*]. CIL XII 2087, 7 [*a. 559*] -s d.). MART. CAP. 6, 611 nonagies -s . . . et decem et octo milia. 8, 856 -s vigies (*var. ll.* vicies *vel* vices). **3** *cardinalia*: INSCR. RevA. 1930, 2 p. 339 n. 1 tribuniciae potestatis decem e⟨t⟩ oct⟨ies⟩. **B** *ponitur solum*: **1** *pertinet ad verba*: LIV. 3, 58, 8 -s extra ordinem donatus *testis.* 31, 9, 10 -s (*B*, totiens *rell.*) . . . ludi magni . . . voti erant. VAL. MAX. 8, 4, 3 -s tortus nullum omnino verbum . . . emisit (*ibid. iterum*). COLVM. 8, 8, 9 -s anno pullos educat *columba.* MART. 8, 64, 2 uno nasceris -s in anno. SOL. 1, 42 -s multiplicatos *dies* (MACR. Sat. 1, 13, 10). LAMPR. Comm. 11, 5 lavabat per diem septies atque -s. FILASTR. 141, 5 -s . . . offerentes dona annua. COD. Theod. gest. in sen. 5 dictum VIII (CASSIOD. in psalm. 39, 5 l. 90 dicti sunt . . . in euangelio -s beati). CIL XI 6357, 7 (*e codd.*) quod . . . -s spectaculum . . . ediderit. INSCR. Année épigr. 1961 p. 84 n. 326 is . . . -s duomvir . . . factus est. *per ellipsin verbi*: COLVM. 5, 1, 6 passus CXXV, id est pedes DCXXV, quae mensura -s (multiplicata *add. pars codd.*) efficit mille passus. **2** *pertinet ad nomen actionis*: PLIN. nat. 7, 101 -s ex provocatione victor *Dentatus.* CIL VI 29776, 3 porticus triumphi itu et reditu -s semis efficit passus *tot.*

II *i. q. octavum, octava vice* (*ambiguum* INSCR. NSc. 1919 p. 105 [*a. 304*] Maximiano Aug. VIII [*an* 'octavum' *?*] cos.): LACT. mort. pers. 35, 1 ipso *Galerio* -s et Maximino iterum consulibus. AMM. 16, 1, 1 a consule -s Augusto. AVG. coll. c. Don. 3, 17, 32 p. 81, 28 consulibus . . . Diocletiano novies et Maximiano -s. CIL XII 2382 -⟨s⟩ p̄.c̄. (*i. post consulatum*) Iohannis (*a. 546 ?*).

octiēsdeciēs *v.* octie(n)s.

octiformis, -e. *ab* octo *et* forma. *i. qui octo formas habet*: IREN. 2, 15, 3 (2, 19, 2 H.) pleroma . . . -e et deciforme et duodeciforme est.

octigēsimus, -a, -um *v.* octingentesimus.

octigōnos *v.* octagonos.

octingēnārius, -a, -um. *ab* octingeni (*at v. etiam infra* PRISC.). *inter formas in* -rius *desinentes* PRISC. gramm. III 415, 14 ternarius . . ., octingentenarius et -us . . .; sed melius per syncopam proferuntur. *i. q. ex octingentis constans*: VARRO rust. 2, 10, 11 septingenarii . . . mei *greges ovium*: tu . . . -os habuisti.

octingēnī, -ae, -a *num. distrib.* *ex* octingenteni *per syncopam ab* octo *et* centum. *inter numeralia* dispertitiva PRISC. gramm. III 414, 3 octingenteni et *per syncopam* -i. *i. q. distributive octingenti*: COLVM. 3, 3, 3 ut . . . apud me -ae (ottingene *a*, octogenae *edd. vet.*) stirpes insitae intra biennium septenos culleos peraequarent. SVET. Nero 30, 2 -a nummum milia diurna erogavit.

deriv.: octingenarius.

octingentēnārius *v.* octingenarius. **octingentēnī** *v.* octingeni.

ᵚ**octingentēsimus,** -a, -um *num. ord.* *ab* octingenti. *inter num. ord.* PRISC. gramm. III 413, 22 sescentesimus vel sescesimus, septingentesimus vel septigesimus, -us vel octigesimus. *notatur per signum* DCCC *e. g.* ASCON. Pis. p. 17, 20. 19, 14 Corn. p. 52, 20 INSCR. NSc. 1926 p. 306 n. 3 (*a. 138*). *dedimus exempla omnia praeter ea, quae notam* DCCC *exhibent.* **1** *ponitur solum*: CIC. Cato 4 -um annum (LIV. 9, 18, 9. AVR. VICT. Caes. 4, 14 -us urbis a. *per ellipsin subst.*: TAC. ann. 11, 11, 1 -o [a. *add. Ritter*] post Romam conditam). ASCON. Pis. p. 17, 20 cir. ver. (*i. circa versum*) a primo DCCC. **2** *in aliis numeris*: FRONTIN. aq. 13 anno . . . -o ⟨tertio⟩ (SOL. 1, 29 -o primo. EVTR. 8, 1, 1 -o et quinquagesimo). PRIMAS. in apoc. p. 932D -us et unus numerus.

ᵚ**octingentī,** -ae, -a (*? n. sg.* -um *v. infra*) *num. card.* *ab* octo *et* centum. *ad* -gent- *cf.* PRISC. gramm. II 48, 19 n . . . post se . . . c saepe positam in g convertit, ut . . . 'quadringenti' . . . '-ti'. *scribitur*: otog-: TAB. cer. Pomp. (CIL IV suppl.) 26, 22 (*a. 56*). octong- *et* octung-: VVLG. (*v. ind. ed. pont. IV p. 451*). oc(t)og-: PAP. Britann. 731 (*a. 293*). octoc-: VIRG. gramm. epit. 3 p. 12, 16. octingint-: VOPISC. Aurelian. 33, 4 (*P*). VVLG. gen. 5, 13 (*O. al.*). APRING. in apoc. 1, 8. *de formis*: *? n. sg.* -um: VARRO frg. Non. p. 149, 15 auri pondo mille -um septuaginta quinque (NON. p. 149, 14. *cf.* GLOSS. V 645, 3 [*ad l. ?*] -um -a). *gen. pl.* -um (-orum *et* -arum *passim*): PAP. Britann. 731 (*a. 293*). *notatur sive solum sive in numeris maioribus fere per* DCCC; *praeterea* DCCCti: NOT. Tir. 61, 59, IↃCCC: CIC. rep. 2, 36 MIↃCCC (*v. app. crit.*). NOT. Tir. 61, 59 *v. supra.* 61, 86 D̄C̄C̄C̄. GLOSS. II 381, 39 -a: ὀκτακόσια. V 645, 3 *v. supra.* *legitur inde a* PLAVTO, CATONE, CIC., VARRONE, CAES. [*confunditur c.* octingeni PLIN. nat. 33, 51, octoginta CIC. ac. 2, 81 LIV. 33, 36, 13 CVRT. 4, 7, 4 *et c. aliis numeris, maxime per notarum confusionem.*]

i. q. octies centum, ὀκτακόσιοι. *accedit* numerus: LIV. 10, 36, 14 captivorum n. fuit septem milium -orum (*c. gen. etiam* 10, 36, 15 amissorum militum n. relatus septem milium -orum. IREN. 1, 15, 2 [1, 8, 12 H.] octuagies decies -orum n. fecit [*gr.* τὸν τῶν ὀκτακοσίων ἀριθμόν]). COLVM. 5, 3, 7 n. DCCCLXI (*acc. ut* Ps. TERT. haer. 5 p. 222, 11. IREN. 1, 15, 2 [1, 18, 12 H.] DCCCLXXX. VIII n. [*eodem ordine etiam* 1, 15, 2 = 1, 8, 13. 2, 24, 1 = 2, 34, 3 H.]). *de ipso numero nude*: APRING. in apoc. 1, 8 quae *peristera* per graecum computum -os reddit, quod est ω.

I *ponitur solum*: **A** *per iuncturam artiorem*: **1** *postponitur*: PLAVT. Mil. 1078 annos -os. Rud. 1313 nummi -i (-i n. *Benoist*) aurei. CATO agr. 11, 1 dolia . . . culleum -orum (*inde* VARRO rust. 1, 22, 4 dolia cum operculis c. -orum). CIC. Verr. II 3, 89 medimnis DCCC. CAES. Gall. 5, 2, 4 cum . . . equitibus DCCC (7, 64, 4 civ. 3, 106, 1 BELL. Afr. 34, 4. 48, 1 LIV. 32, 9, 6. *al.* VOPISC. Aurelian. 11, 4). FRONTIN. aq. 12 passus -os. TAC. ann. 15, 10, 4. ITALA I Macc.

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 24 (rec. L) ceciderunt ex eis in viros -os (*gr.* εἰς ἄνδρας ὀκτακοσίους, rec. B *et* VVLG. -i viri). VOPISC. Aurelian. 33, 4 gladiatorum paria -a. 2 *anteponitur*: CAES. Gall. 4, 12, 1 non amplius -os equites (LIV. 26, 17, 1. 29, 4, 6. 35, 11, 4 -os ferme e. *et saepius.* CVRT. 7, 6, 24. 8, 1, 3 cum DCCC Massagetarum e.). LIV 28, 36, 13 homines. 30, 21, 4 -a pondera argenti (*cf.* CVRT. 4, 7, 4 supra -a talenta [ITALA II Macc. 5, 21 rec. L -is super -os ablatis t., *ubi gr.* ὀκτακόσια, VVLG. mille et -is . . . t.]. SVET. Claud. 4, 7 legato . . . non amplius quam -orum sestertiorum). 33, 18, 2 cum -is Achaeis peditibus. 39, 37, 5 per -os prope annos (VAL. MAX. 8, 13 ext. 7 -is vitae a. TAC. hist. 4, 74, 3 -orum a. fortuna. *al.*). 43, 22, 11 cum -orum militum praesidio (FRONTIN. strat. 3, 10, 7 -os . . . m. [AMM. 17, 1, 4]). 44, 11, 7. 44, 40, 9. CVRT. 7, 10, 1 -a fere stadia. AT. PHILOL. frg. Suet. gramm. 10, 5 -os in libros. ITALA I Macc. 9, 6 (recc. LB = VVLG.) -i viri.

B *per iuncturam laxiorem*: LENT. Cic. fam. 12, 15, 7 Asiaticos milites . . .; ex his ad -os Antiocheam redisse (CAES. civ. 3, 4, 4 habebat . . . equites VII milia, ex quibus . . . DCCC ex servis suis . . . coegerat. LIV. 37, 39, 9 equitum minus tria milia . . ., ex quibus . . . -i *eqs.*). CAES. Gall. 5, 8, 6 navium . . ., quae . . . amplius -ae . . . erant visae. LIV. 22, 16, 3 -i hostium cecidere (*c. gen. etiam*: 44, 28, 14 -i ferme Gallorum occisi). 23, 40, 4 ad tria milia Sardorum . . . caesa, -i ferme vivi capti. 42, 65, 12 periculo . . . civium, nam -i ferme . . . erant, *eqs.* PORPH. Hor. sat. 1, 3, 21 optaret, ut quadringenta milia nummorum aeris alieni haberet . . .; 'noli mirari' inquit '-a debeo'. AVG. civ. 15, 10 p. 76, 17 D. triginta vixisse annos . . .; . . . septingentos vixisse . . ., -os *eqs.* (15, 12 p. 80, 31).

C *subst. ad sensum intellegendo*: 1 *sc. homines*: CIC. Planc. 60 quem magistratum (*sc. consulatum*) -i fere consecuti sunt. CAES. Gall. 7, 28, 5 ex omni . . . numero . . . vix DCCC . . . ad Vercingetorigem pervenerunt. LIV. 33, 14, 3 praeter quingentos Macedonas mixtosque ex omni genere auxiliorum -os. perioch. 113 p. 108, 26 -i e plebe caesi sunt. VVLG. II reg. 23, 8 -os interfecit. SVLP. SEV. chron. 2, 21, 2 -is fere amissis. 2 *sc. milia sestertium*: PETRON. 38, 7 sua -a possidet.

II *usurpatur in numeris compositis* (*quae per signa notantur, fere non respeximus*): A *per additionem*: 1 *solum additur aliis*: a *numero maiori q. e.* mille (milia): α *cum coniunctione*: et: CIC. ac. 2, 81 m. et -a (*var. l.* octoginta) stadia. LIV. 1, 36, 7 m. et -i equites. 23, 16, 15 duo m. et -os hostium. 33, 18, 2 m. et -is fere armatis. R. GEST. div. Aug. 23 m. et -os pedes. CVRT. 7, 9, 16. LAMPR. Alex. 55, 2 falcatis . . . m. et -is curribus. atque: LIV. 10, 39, 3 m. hominum duo ferme a. -i. β *sine coniunctione*: LIV. 10, 36, 14 caesos . . . ad quattuor m. -os (21, 22, 3 Numidae Maurique accolae oceani ad m. -i. *cf.* 42, 66, 9 vivos captos circiter duo m. -os). 10, 37, 2 duo m. -i Etruscorum caesi. 21, 17, 3 m. -i equites (21, 17, 5 e. m. -i). 29, 2, 17 decem tria milia Hispanorum caesa . . ., m. -i ferme capti. 34, 10, 7 argenti pondo triginta quattuor m. -a (VOPISC. Aurelian. 31, 8 a. m. -a p.). EPIST. Alex. l. 38 H. sedecim m. -ae quadrigae (*sed. v. app. crit.*). EVTR. 2, 11, 3 Romanos m. -os cepit. VVLG. I par. 12, 30 de filiis Ephraim viginti m. -i. b *numero minori* (*in doctr. mystica*): IREN. 1, 15, 2 (1, 8, 12 H.) octo et octuaginta et DCCC, quod est Iesus (*i.* DCCCLXXXVIII).

2 *adduntur alia*: a *sine coniunctione*: VARRO frg. Non. p. 149, 15 auri pondo mille -um septuaginta quinque (LIV. 10, 46, 5 p. mille -a triginta). CAES. Gall. 4, 22, 3 navibus circiter ⌊-is octoginta⌋ (*v. app. crit.*) . . . coactis (*cf.* LIV. 10, 43, 8 caesa ad quattuor milia -i octoginta [25, 39, 13 captos ad mille -os triginta]). LIV. 21, 21, 12 tredecim milia -os quinquaginta pedites. *ibid.* funditores . . . -os septuaginta. 21, 22, 2 peditum . . . undecim milibus -is quinquaginta (*c. gen. item* 40, 32, 7 socium . . . -i triginta, externorum auxiliarium duo milia ferme et quadringenti). 33, 36, 13. FRONTIN. aq. 10 passuum decem duum milium -orum sexaginta quinque. 65 quinariarum -arum ⟨quadraginta⟩ unius. *saepius.* TAC. hist. 4, 58, 6 per -os viginti annos (VVLG. gen. 5, 7 -is septem a. *al.* AVG. civ. 15, 11 p. 78, 7 D. a. -os duo). PAP. Britann. 731 (*a. 293*) num(mum) HS oc⟨t⟩ogentum vig⟨inti⟩. VVLG. I Esdr. 2, 6 *et* II Esdr. 7, 11 duo millia -i decem et octo. *al.* b *cum coniunctione* et: LIV. 10, 14, 21 capti -i ferme et triginta. 10, 42, 5 capta tria milia -i ⌞et⌟ (*del. Wesenberg*) septuaginta. VELL. 1, 7, 2 ante annos fere -os et triginta (TAC. hist. 1, 1, 1 post conditam urbem -os et viginti . . . a. ann. 13, 58 -os et triginta ante a.).

B *per multiplicationem c.* milia: 1 -a m.: CIC. Verr. II 1, 100 HS deciens et -a m. 3, 178 DCCC m. modium (*c. gen. etiam* PLIN. nat. 8, 196 sestertium -is m. AVG. civ. 3, 31 p. 145, 10 D. -a hominum m.). VELL. 2, 110, 3 numerus amplius DCCC milibus explebat. PLIN. nat. 33, 51 populum Romanum . . . imperasse . . . Carthagini . . . -a m. SVET. Aug. 41, 1 pro -orum m. summa. *al.* 2 m. -a: CAES. Gall. 5, 13, 6 m. passuum -a.

deriv.: octingentesimus (octigesimus), octingenties.

octingentiēs *adv. num. ab* octingenti. *inter adv. num. in* es *productam desinentia* PRISC. gramm. III 415, 23. [*edebatur olim pro* septigenties *sim.* PS. ASCON. Verr. p. 223, 15.] *i. q. octingentis vicibus, non nisi in iunctura* milies -s: FRONTIN. aq. 7 sestertium m. -s (*v. app. crit.*) *eqs.* (VOPISC. Tac. 10, 1 s. bis m. -s). MART. CAP. 6, 610 stadia quingenta trecenties sexagies complicata faciunt semel m. -sque (*v. app. crit.*) centena.

cf. occenties.

octingentum v. octingenti.

octipēs, -pedis *adi. ab* octo *et* pes, *cf.* bipes, tripes *sim. nec non* ὀκτάπους. *de zodiaci signo* cancer -s *i. qui octo pedes habet*: PROP. 4, 1, 150 -is c. terga sinistra time. OV. fast. 1, 313 -is . . . brachia c. AVSON. 371, 3 p. 101 P. -em in c. . . . ab ariete pergens.

cf. octopus.

octiplicātus (octupl-), -a, -um. *ab* octuplex, octuplus; *cf. e. g.* multiplex: multiplico. *i. q. octies multiplicatus*: LIV. 4, 24, 7 tribu moverunt -oque (octupl- *Madvig-Ussing*) censu aerarium fecerunt *censores Mamercum.*

[ORIBAS. eup. 2, 1 A, 14 La **octis** *per ineptam translationem pro gr.* (*24*) *οἱ ἐκ τῆς.*]

[CIC. Att. 12, 46, 1 dolor idem manebit, tantum modo **octius** (*pars codd.* ot- *vel* ott- *vel* ocius; *post F. W. Schmidtium vulgo editur* occultius, *ceterum v. app. crit.*).]

***octō** *num. card. indecl.* [*ind.* aṣṭā́ aṣṭaú, *gr.* ὀκτώ, *goth.* ahtau *etc. Sch.*] *de quantitate: in poesi* -ō *non ante* ARATOREM act. 1,246 (*non* 1,773); *sec. usum lat.* -ŏ *e. g. ap.* MANIL. 4, 483. 5, 339 MART. 2, 57, 8. 7, 53, 10. 9, 2, 11. 9, 31, 7. 14, 87, 2 IVV. 6, 229. 7, 142 AVSON. 371, 11 p. 101 P. *al.* *de scriptura*: octu: VVLG. num. 4, 48 (*S**). otto: INSCR. christ. Diehl 4002^A deceot.|to. *praeterea*: LIV. 27, 12, 5 (*δ*). ITALA Luc. 13, 16 (Hil. in psalm. 67, 8 p. 283, 1 *R*). oto: CIL VIII 23566, 3. hocto: CIL XII 2078, 4 (*a. 536*). XIII 2356, 4 (*a. 448*). 3512, 4 (*saec. VII*). INSCR. christ. Diehl 2629 (*a. 366*). *praeterea*: POMPON. dig. 1, 2, 2, 32 (*Fa. corr.*). *litt. gr.*: INSCR. christ. Diehl 4500. *de genere communi*: MART. CAP. 3, 237 o . . . finit . . . numerum omnium generum, ut '-o'. GRAMM. supp. 110, 4 (*inter* neutra ex communione venientia) dicimus . . . '-o viri' et '-o animalia'. *notatur tam simplex quam in num. compositis fere per* VIII (*singulariter* VIIIto: VIRG. gramm. epist. praef. p. 106, 31 H. [*N*]); *composita notantur interdum partim tantum, ut*: CIC. Verr. II 3, 99 VIII milibus (CAES. Gall. 7, 76, 3 *β*. civ. 3, 76, 4 HIRT. Gall. 8, 20, 1 BELL. Hisp. 30, 1 *R.* CVRT. 4, 12, 6. *al.*). FEST. p. 258 -o et XL. AVG. cons. euang. 4, 10, 14 p. 409, 1 (*CP*) XXX -o. INSCR. christ. Diehl 2936^A (*a. 418*) VIII dece. NSc. 1921 p. 221 n. 8 (*a. 23 a. Chr.*) XIIXI -o. *per* IIX: INSCR. NSc. 1921 p. 219 n. 1. 1923 p. 373 (*a. 13*). 17. Ber. d. Röm. Germ. Komm. 1929 p. 40 n. 119. *praeterea*: CATO agr. 135, 5 VARRO rust. 1, 27, 1. NOT. Tir. 61, 32. 61, 68 VIII. 60, 78^v -o partes. GLOSS. ὀκτώ. *legitur inde a* PLAVTO, ENN., CATONE, RHET. Her., CIC. [*val.* opt; *dalm.* guapto; *it.* otto (*et var. dial.*); *sard. centr.* òtto, *mer.* òttu; *raet. occ.* otš, *or.* vot; *francog.* huit (*et var. dial.*); *francoprov.* we(t) *etc.*; *prov. vet.* och, ueit, *prov.* ötš, węyt *etc.*; *vasc.* węyt; *cat.* vuyt; *hisp.* ocho; *port.* oito. *cf. M.-L. 6035. Wartburg VII 305 sqq. Battisti-Alessio IV 2706. Wagner II 199. Corominas III 543 sqq. Machado II 1616. G.*] [*confunditur* -o *c.* octavo PLIN. nat. 33, 145 COD. Iust. 1, 17, 2, 4. *praeterea per notationis errorem vel falsam dissolutionem e. g. c.* III, VII, VIIII *nec non c.* XII *et* XXII.]

i. q. bis quattuor, ὀκτώ. *accedunt*: numerus: LIV. 10, 9, 2 -o pontificum, novem augurum n. factus. COLVM. 7, 9, 13 -o . . . n. excedere. SCAEV. dig. 34, 1, 15, 1 mancipia . . . n. -o (*abl. etiam*: EDICT. imp. Diocl. III/IV 7, 16 in lateribus n° -o. SVLP. SEV. chron. 1, 5, 5 armatis servis . . . n. trecentis decem et -o. COD. Theod. 3, 30, 7, 8 [= Iust. 12, 23, 7, 18] argentarii . . . n. -o. *al.* INSCR. NSc. 1919 p. 336 n. 73 oll(as) n̄. VIII). MACR. somn. 1, 6, 3 n. -o . . . et septem . . . solos. summa: COLVM. 2, 12, 2 = 2, 12, 4 s. fit operarum -o.

I *ponitur solum*: A *generatim*: 1 *per iuncturam artiorem*: a *postponitur substantivo*: α *iunctim* (*exempla paucissima*): PLAVT. Amph. 160 homines -o validi (AVG. civ. 15, 8 p. 73, 2 D. COD. Iust. 1, 27, 1, 25 reliqui h. -o). Mil. 831 heminas -o exprompsi. CATO agr. 10, 3 ferreas VIII, sarcula VIII, . . . falces faenarias VIII. 17, 2 usque adeo sunt menses VIII (CIC. Verr. II 4, 54 m. -o continuos. MANIL. 3, 580 cum m. -o. QVINT. inst. 6 praef. 11 mensum -o valetudinem. DRAC. laud. dei 3, 446). 19, 2 vectes . . . p(edum) VIII (135, 5 VARRO ling. 7, 15. VITR. 10, 2, 13 *basis* lata p. VIII). 21, 5 HS VIII (CIC. Verr. II 3, 184. 3, 201. 4, 22. *al.*). 135, 3 coria bona VIII nostratia. 161, 3 post annos VIII (CIC. Cluent. 7 per a. -o [LIV. 34, 35, 11]. 164. LIV. 4, 30, 1 indutias annorum -o. 40, 52, 1 ante annis -o. COLVM. 7, 3, 6 in annos -o [SCAEV. dig. 40, 5, 41, 15]. VVLG. act. 9, 33 ab a. -o). CIC. Sest. 70 tribunis . . . plebis -o referentibus *eqs.* Att. 12, 2, 2 dies VIII (PLANC. Cic. fam. 10, 18, 4 [*per abl. ut*: PLIN. nat. 2, 123 d. VIII ferme. VVLG. II par. 29, 17]. LIV. 5, 13, 6 per d. -o [TERT. adv. Marc. 2, 21 p. 364, 3. *al.*]). GALBA Cic. fam. 10, 30, 3 eram cum Martiae legionis cohortibus -o (CAES. civ. 3, 36, 3). VARRO rust. 1, 1, 10 instar librorum VIII. 1, 18, 2 ad iugera VIII. 1, 28, 2 in partes VIII (MANIL. 5, 340 VITR. 3, 3, 10. 10, 6, 1). 3, 5, 17 ventorum -o. BELL. Alex. 13, 5 naves IX habebat . . ., Ponticas VIII *eqs.* (LIV. 26, 47, 3). 47, 2 penterem unam, triremes duas, dicrotas VIII. BELL. Hisp. 20, 4 centuriones loricati VIII. VITR. 10, 11, 3 digitorum VIII.

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Fest. p. 190 coronis donatus XIIII, in his aureis VIII *eqs.* (Val. Max. 3, 2, 24 aureae c. -o. Plin. nat. 7, 102). Colvm. 2, 12, 5 lini decem modii vel -o (11, 2, 75 *ter*). Cels. 5, 18, 2 squamae aeris, cerae, singulorum p. ⚹ VIII (*i. pondera denarii, ut persaepe ap. medicos*). Plin. nat. 22, 40 semine poto drachmis -o. Capitol. Max. Balb. 12, 4 praetorii -o, ⟨-o⟩ quaestorii. *β disiunctim* (*ad* Caes. Gall. 7, 69, 7 *v. app. crit.*): Cic. Cluent. 82 anni sunt -o, cum *eqs.* (*cf.* Iren. 1, 15, 2 [1, 8, 13 H.] 'Christus' ... litterarum est VIII). Varro rust. 1 capit. in partes anni quattuor et -o (*intercedit gen. etiam*: Colvm. 2, 5, 1 pedes intervalli quoquo versus -o. Plin. nat. 33, 145 comites eius -o. Tab. cer. Pomp. [CIL IV suppl.] 34, 7 sestertia nummum -o. Pavl. sent. 1, 21, 13 cognati proximioris gradus -o). Verg. georg. 1, 171 pedes temo protentus in -o. Manil. 3, 578 menses vitam producet in -o. Plin. nat. 5, 133 portus benigne praebet -o. Svet. Cal. 59 decem mensibus diebusque -o. Ser. Samm. 618 menses minus (*v. app. crit.*) -o (Inscr. NSc. 1924 p. 347 n. 3 iugeribus plus m. -o. *cf.* Vita Caes. Arel. 2, 20 annorum circiter -o). Capitol. Maximin. 28, 8 pedum, ut diximus, -o et prope semis. Avien. Arat. 970 partis si discernatur in -o. CE 2099, 22 lustra per -o.

b *anteponitur substantivo*: *α iunctim* (*passim intercedentibus attributis. dedimus specimina selecta*): Plavt. Asin. 564 adversus -o artutos, audacis viros (Vvlg. Ier. 41, 15 cum -o v.). 574 -o validos lictores. Cas. 122 fons unus, unum ahenum et -o dolia. Men. 223 -o hominum munus (Catvll. 10, 20 non possem -o h. parare rectos. Avg. civ. 15, 11 p. 77, 25 D. solos -o h. 15, 20 p. 104, 1 exceptis -o h. [15, 22 p. 106, 9]. 18, 22 p. 284, 17 -o soli h.). Col. frg. 1 batiolam auream -o pondo. Rhet. Her. 3, 13, 24 in -o partes (*ibid.* harum -o p. Vitr. 5, 9, 4 in -o et dimidiam p. Cels. 5, 20, 1[A] illius -o p. Plin. nat. 2, 186 -o p. unius horae. *al.*). Cic. p. red. in sen. 4 -o tribunos (Sest. 69. Mil. 31 -o t. plebei. Att. 3, 23, 1. 3, 23, 3 -o nostri t. pl. 3, 23, 4). Brut. 230 -o annis (Liv. 25, 38, 6 per -o a. [Tac. ann. 3, 56, 4 Svet. Galba 9, 1. *al.*]. Colvm. 7, 6, 8 nec ultra -o a. Apvl. met. 1, 9, 6 -o a. onere [*gen. ut*: Pavl. dig. 28, 6, 43, 1 Vvlg. IV reg. 22, 1. *al.*]). rep. 6, 18 illi autem -o cursus, in quibus *eqs.* leg. frg. 4 -o genera poenarum. S. C. Cic. fam. 8, 8, 8 in VIII reliquas provincias. Bell. Afr. 33, 3 cum VIII cohortibus (Sall. Catil. 59, 2. Liv. 7, 7, 4 quadrigenariae -o c.). Varro rust. 2, 4, 8 verris -o mensum (Liv. 21, 30, 9 per -o m. Colvm. 2, 12, 9. 5, 12, 1 arb. 28, 1. Plin. nat. 35, 167 intra -o m. Svet. Dom. 15, 2 continuis -o m.). Liv. 22, 36, 2 -o legionibus (*saepe*). *al.* Vell. 2, 89, 3 -o praetoribus adlecti duo. Val. Max. 7, 7, 5 ex -o filiis. Cvrt. 5, 1, 33 VIII cubitorum spatium (Plin. nat. 16, 129. Vvlg. III reg. 7, 10 decem sive -o c. Ezech. 40, 9). 7, 5, 21 adsumptis ... VIII fortissimis iuvenibus. Colvm. 2, 9, 1 tritici quinque et adorei -o modiis (2, 10, 17). 2, 11, 10 -o diebus (Peregr. Aeth. 25, 11 per -o d. [25, 12 p. totos -o d. 39, 1 *bis.* 47, 1 p. illos -o d. Amm. 28, 6, 15 p. -o continuos d.]. 39, 1 ipsis autem -o d. paschalibus. Hier. hom. Orig. in Is. 5, 2 p. 265, 13 post -o d. Vvlg. gen. 17, 12 infans -o d. Cod. Theod. 15, 11, 2 pro septem vel -o d.). 5, 6, 15 loco ... -o pedes (5, 7, 2 ad -o p. arb. 4, 4 inter septem vel -o p. Plin. nat. 11, 33 Apvl. met. 4, 8, 6. *al.*). Mart. 2, 57, 8 vix -o nummis. Tac. hist. 3, 5, 2 cum ... -o cohortibus. ann. 2, 17, 2 -o aquilae. 12, 38, 2 -o centuriones. Cledon. gramm. V 71, 2 omnibus -o qualitatibus verborum. Apvl. apol. 17 solos -o servos. Ps. Tert. haer. 2 p. 218, 17 cum illis -o animabus. Peregr. Aeth. 45, 1 ante illas -o septimanas. Avson. 393, 64 p. 247 P. aut tris aut -o sorores. *β disiunctim* (*de intercedentibus attributis v. sub α*): Plavt. Persa 504 neque istoc redire his -o possum mensibus. Cic. Arat. 268 -o in partis (Germ. 473. *per anastrophen etiam*: Tac. ann. 4, 8, 1 -o post annos [4, 29, 3]). Caes. civ. 1, 5, 2 ⟨post⟩ -o denique menses (*cf.* Liv. 5, 2, 9 ne in -o quidem tribunis militum [Cod. Iust. 6, 37, 23, 1[b], *ubi* q. -o *C*]. 6, 29, 6 -o praeterea oppida. 21, 2, 3 -o ferme annos. 34, 43, 9 -o omnino Romanae legiones. Sen. dial. 10, 18, 5 -o certe dierum. Tac. hist. 3, 13, 3 -o nimirum legiones. Porph. Hor. carm. 2, 4, 22 sqq. -o enim lustra. Fav. Evl. 22, 9 W. [p. 15, 25 H.] -o tantum cordis. Prvd. perist. 4, 173 -o tunc sanctos. *sim. al.*). Liv. 26, 21, 9 -o ducti elephanti. Vitr. 1, 6, 9 tantum -o esse venti (*cf.* Avg. civ. 7, 2 p. 274, 13 D. -o sunt feminae). Vitr. 10, 6, 2 per -o crassitudinis divisiones (*intercedit gen. etiam*: Tac. hist. 1, 59, 1 -o Batavorum cohortes. 5, 1, 2 -o equitum alae [ann. 1, 49, 4]. ann. 14, 38, 1 -o auxiliarium cohortibus. Hier. epist. 64, 21, 3 -o vestium genera). Colvm. 4, 21, 2 ut una vitis -o serviat palmitibus. Mart. 7, 53, 10 munera, quae grandes -o tulere Syri. 9, 31, 7 -o vides patulo pendere nomismata rostro. Tac. ann. 1, 3, 5 -o apud Rhenum legionibus. Avg. civ. 15, 20 tit. p. 99, 2 D. in -o ab Adam generationes.

2 *per iuncturam laxiorem*: **a** *substantivo e contextu intellegendo* (*selecta*): Cic. carm. frg. 22, 14 corripuit pullos; quos cum consumeret -o *eqs.* Planc. Cic. fam. 10, 24, 3 altera *legio* bima, -o tironum. Varro rust. 1, 5, 4 de primis quattuor partibus ... de -o secundis. Liv. 5, 1, 2 auxere tribunorum ... numerum; -o ... creati: *eqs.* 6, 20, 7 duas murales coronas, civicas -o. 7, 25, 12 duabus legionibus urbi praepositis, -o ... divisis. 30, 6, 9 elephanti sex capti, -o ferro ... absumpti. *al.* Colvm. 5, 2, 9 sexdecim pedum ..., pars dimidia VIII. Ascon. Mil. p. 46, 3 condemnaverunt equites Romani VIIII, absolverunt VIII. Plin. nat. 2, 119 tractabo ventos ...; veteres quattuor ... servavere ...; secuta aetas -o addidit. Qvint. inst. 3, 6, 55 alii sex status putant ..., alii pervenerunt usque ad -o. *al.* Plin. epist. 3, 5, 5 Svet. Claud. 42, 2. Avg. serm. coll. Morin p. 595, 6 sicut alii multi martyres sancti, sicut -o, sicut Viginti *eqs.* CE 1282, 5 parens triginta per annos vixit ..., -o puer Titius ... Philippus et ... soror ... abiit uno insuper anno. *sc. viri, homines*: Liv. 27, 11, 12 lectus senatus -o praeteritis, inter quos M. Caecilius Metellus erat. Val. Max. 8, 4, 3 unus octies tortus ... -o semel torti. Mart. 14, 87, 2. Plin. epist. 6, 13, 5 Acilius ... Rufus et cum eo septem an -o. Vvlg. gen. 22, 23 -o istos. *al.* **b** *per structuras partitivas*: Cic. rep. 2, 39 e centum quattuor centuriis ... -o (Liv. 6, 36, 8 -o ex conlegio tribunorum. 43, 16, 14 ex duodecim centuriis equitum -o. Vitr. 3, 5, 5 ex novem partibus ... -o. 5, 4, 5 Cvrt. 7, 1, 34 Plin. nat. 2, 143). Val. Max. 3, 2, 24 quorum in numero -o fuisse (eorum), cum quibus *eqs.* **c** *usu praedicativo*: Cic. nat. deor. 1, 34 deos enim -o esse (Vitr. 1, 6, 4 eos *ventos* esse -o. 5, 1, 7 columnae sunt ... -o. Char. gramm. p. 193, 7 B. Iren. 1, 14, 5 [1, 8, 6 H.]. *al.*). Vitr. 3, 1, 6 facta sunt -o (10, 8, 6 canales, si ..., fiunt quattuor, si ..., sex, si ..., -o. Ps. Apvl. herm. p. 278 Avg. civ. 16, 3 p. 126, 28 D.). Avg. civ. 16, 3 p. 128, 28 cum filii Iapheth -o enumerentur.

B *speciatim in variis doctrinis de ipso numero* (*notabiliora*): Iren. 1, 16, 2 (1, 9, 2 H.) *H*, quod est VIII. Fav. Evl. 10, 5 W. (p. 6, 27 H.) ex paribus quartus est *-o*. 15, 2 (p. 10, 12) -o primus cybus ..., id est forma, quae tria corporum intervalla continet (16, 6 [p. 11, 26] -o binarii generis c. est. *cf.* Macr. somn. 1, 6, 3 bis bina bis, quae sunt -o, corpus solidum fingunt. 2, 2, 10 quaternarius ... geminatus -o efficit, qui numerus solidum corpus imitatur). 15, 6 (p. 10, 24) erit ... in -o altitudo. 23, 6 (p. 17, 2) novem ad -o (*de numero epogdoo, ut* 24, 6 [p. 17, 25]). 25, 2 (p. 18, 8) *in explicatione harmoniae mundanae* (*cf.* Mart. Cap. 7, 737 musica ratione confertur *numerus -o*). Evcher. form. 10 p. 60, 11 ad diem ... resurrectionis, id est octavum, *refertur mystice -o*.

C *pro ordinali q. e.* octavus: CIL XIII 1443 -o idus Novembris.

II *usurpatur in numeris compositis* (*quae per signa notantur, fere non respeximus*): **A** *per additionem*: **1** *postponitur aliis numeris*: **a** *iunctim*: *α cum coniunctione* et: Cic. Verr. II 1, 30 centum et -o (rep. 2, 18. Avien. ora 339 c. et -o milia. *de* Liv. 27, 36 7 *v. infra sub β*). Liv. 9, 33, 4 decem et -o mensibus (*v. vol. V 1, 2252, 34 sqq.*). Val. Max. 2, 4, 3 per quingentos ... et quinquaginta et (*eras. A*) -o annos (Vvlg. II reg. 10, 19 q. et -o millia. CIL IX 5284). Iren. 2, 24, 3 (2, 35 H.) viginti et -o cubitorum (Vvlg. IV reg. 10, 36). Vopisc. Aurelian. 6, 4 quadraginta et -o (Hier. epist. 64, 2, 59 q. et [*om. HR*] -o civitates). Hil. in psalm. 91, 5 p. 349, 6 triginta et -o (t. -o *r*) annorum (Gavdent. serm. 11, 4 l. 33 G. Vvlg. deut. 2, 14 Ioh. 5, 5 CIL XI 1711, 8 XII 2078, 4. *de* Avg. cons. euang. 2, 45, 94 *v. sub β*). Vvlg. I reg. 4, 15 nonaginta et -o annorum. Avg. civ. 19, 1 p. 346, 6 D. = p. 347, 5 ducentas octoginta et -o sectas. *β sine coniunctione*: Liv. 7, 19, 2 trecenti quinquaginta -o (24, 42, 8 [-o et q. *Zingerle*]. 38, 36, 10 Frontin. aq. 11. 15 Chron. Alex. chron. I p. 93, 15. p. 112, 204). 27, 36, 7 centum -o ([C et VIII *V*]. Vvlg. num. 2, 24). 34, 10, 7 septuaginta -o milia (Chron. Alex. chron. I p. 93, 18). 37, 57, 6 decem -o milia (Colvm. 11, 2, 86 Spart. Pesc. 5, 1. CIL V 3897 [*a. 532*] ann. X -o. *in formis vulg.*: Inscr. christ. Diehl 2797[A] adn. annorum decedocto. 4002[A] annos decectto). 40, 32, 6 octoginta -o (Frontin. aq. 66. 80 Vvlg. I par. 25, 7 II Esdr. 7, 26 Avg. civ. 15, 11 p. 77, 30 D. *al.*). Colvm. 5, 1, 6 viginti -o millia et octingentos (5, 1, 8. 5, 1, 12. 5, 2, 3 Frontin. aq. 7 *saepe. et passim, imprimis ap. iuris consultos et in* Vvlg.). Frontin. aq. 33 nonaginta -o (66. 86 Vvlg. I Esdr. 2, 16. *al.*). 66 quadraginta -o (83. *al., imprimis ap. iuris consultos. de* Hier. epist. 64, 2, 5 *v. sub α*). 69 mille trecentae sexaginta -o (Ps. Avr. Vict. epit. 39, 7 Vvlg. I par. 16, 38 II Esdr. 11, 6. *al.*). 73 quattuor milia septingentas triginta -o (85 Vvlg. II Esdr. 7, 46. Avg. cons. euang. 2, 45, 94 p. 201, 2 [*var. l.* t. et -o]. *al.*). 80 mille quingentae -o semis. **b** *disiunctim*: Cels. 3, 3, 2 ex quadraginta autem (*om. J*) et -o horis. Prvd. perist. 4, 53 tu decem sanctos revehes et -o. CE 1221, 3 annoru⟨mque decem tantum eg⟩o et -o fui.

2 *antecedit aliis numeris*: **a** *cum coniunctione*: *α* et (*de* Liv. 24, 42, 8 *v. sub 1 a β*): Liv. 31, 49, 7 -o et septuaginta. Fest. p. 258 -o et XL (Colvm. 12, 24, 1). Val. Max. 1, 6, 2 VIII et XXX milibus (CIL VI 26538, 8 -o et triginta). Colvm. 1, 1, 13 -o et viginti (Gell. 3, 10, 6 Ps. Apvl. herm. p. 280). Itala Luc. 13, 16 (Hil. in psalm. 67, 8 p. 283, 1) -o et decem annis ([*cod. aur. al.* = Vvlg. d. et -o, *gr.* δέκα καὶ ὀκτώ]. CIL IX 1880). Avson. 384, 5 p. 102 P. -o et octoginta. *β alia*: Prvd. perist. 4, 171 -o tunc sanctos recolet decemque angelus (Sedvl. carm. pasch. 3, 202 iuges post -o d. messes [op. pasch. 3, 17 post -o iuges annos ac decem]). **b** *sine coniunctione*: Inscr. christ. Diehl 2936[A] (*saec. V*) vixit annos [VI] VIII dece ('*num voluit* octodecim ?' *Diehl*).

B *ad multiplicationem*: **1** *c.* milia (*notatur* Cic. Verr. II 3, 77 medimnum $\overline{\text{VIII}}$ C [*ibid. iterum*]. 3, 100 $\overline{\text{VIII}}$ CC): **a** *post-*

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ponitur: Enn. ann. 332 m. militum -o (*inseritur gen. etiam*: Caes. Gall. 1, 21, 1 m. passuum ... -o [2, 7, 4 m. p. -o. 4, 22, 4. 5, 53, 7 Bell. Hisp. 41, 4 Vitr. 10, 2, 12]). Caes. Gall. 7, 76, 2 equitum m. -o (*gen. praemittitur etiam*: Hor. epist. 2, 2, 5 nummorum m. -o). Liv. 5, 32, 3 m. -o armatorum. **b** *anteponitur*: *α iunctim*: Cic. Verr. II 3, 99 medimnum viii m. (*gen. praemittitur etiam*: Nep. Dat. 8, 2 Cappadocum -o m. Liv. 42, 27, 3 Cvrt. 7, 10, 12). Caes. civ. 3, 76, 4 viii milia passuum (Liv. 26, 9, 12. *sequitur gen. persaepe, ut e. g.*: Bell. Hisp. 30, 1 -o m. equitum [Cvrt. 4, 12, 6 Vvlg. I Macc. 15, 13]. Liv. 7, 17, 9 -o m. hostium [*al.*]. 22, 22, 1 militum [25, 19, 13. Frontin. strat. 2, 5, 21 -o m ... m.]. 26, 6, 8 hominum [*al.* Tac. hist. 2, 61]. *al.*). Caes. Gall. 4, 14, 1 -o milium itinere. Hirt. Gall. 8, 20, 1 abesse plus minus viii m. Liv. 30, 7, 3 -o milium ferme inde spatio. Fest. p. 370 usque ad -o m. cum essent servi. Cvrt. 3, 2, 8 -o milium ... exercitus venerat. Colvm. 3, 3, 8 emptus sex vel potius sestertiis -o milibus. Tac. Agr. 35, 2 hist. 2, 57, 1. Scaev. dig. 19, 2, 61, 1 frumenti modiis -o milibus. *al.* *β disiunctim*: Cic. off. 3, 114 -o hominum m. (*inseritur gen. etiam*: Amm. 16, 2, 4 Avg. civ. 12, 11 p. 527, 21 D.). Liv. 24, 36, 2 -o ferme inde m. (27, 49, 7 -o f. m. 31, 36, 6 -o f. inde m. 31, 55, 2 -o f. m. hominum). 28, 24, 5 -o ibi m. militum erant.

2 *c. adv. num.*: Manil. 4, 483 -o bis aut denis (Avson. 396, 33 p. 251 P. septem geminis b. -o iunge. CE 104, 2 b. -o in annis [558, 3]). Pavl. dig. 38, 10, 10, 18 -o sedecies.

deriv.: octans, octanus, octavus, octie(n)s, october, octoginta, octoni, octuplex, octuplus. *cf.* octas, ogdoas.

compos.: octangulus, octennis, octennium, octiformis, octingeni (-ingenteni), octingenti, octipes, octodecim, octodecimus, octoiugis, octominutalis, octovir, octouncium, octussis. *cf. compos. gr.*: diocto, octachordos, octachorus, octachronus, octaeteris, octagonos, octa(h)edrum, octameter, octaphoros (-toph-), octasemus, octastylos, octateuchus, octogamus, octopus, octosyllabos, *?* octotropos.

octoāg- *v.* octog-. **octoas** *v.* ogdoas.

*__octōber__, -bris, (-bre) *adi. et* octōber, -bris *subst. m.* *ab* octo, *cf.* september, november, december. *de origine*: Serv. georg. 1, 43 a numero nominabantur quintilis, ... -r, november, december (Pol. Silv. fast. Oct. tit. [*quam explicationem multo antiquiorem esse testantur Varro ling. 6, 34 et Cens. 22, 9 ex Fulvio Nob. et Iunio Gracch.*]. Isid. nat. 4, 4 [= Svet. frg. p. 164, 15] ex n. imbrium [orig. 5, 33, 11 ex n. et imbribus. *sim. iam Cassiod. var. 1, 35, 2*]. *cf.* Gloss.^{L} IV Plac. i 7 -r, quia octavus est). Prisc. gramm. II 150, 20 ‘imber’ ... ex eo composita: ‘september’, ‘-r’ *eqs.* (230, 16). *scribitur* (*cf. Hallbauer, De num. lat. epigr. 135*): uct- (*cf. Prinz, De o et u vocal. 81*): CIL IX 1069^b Inscr. christ. Diehl 2825. ogt-: CIL XI 2558 add. p. 1281 og. XIII 7749, 1. oht-: CIL XIII 8481, 8. opc⟨t-⟩: Inscr. christ. Diehl 4407 opc. oqt-: CIL VIII 23020, 40. ott-: CIL XI 2537, 3 (*ca. a. 300*). Inscr. christ. Diehl 2999^C. 3041 adn. (*saec. VII/VIII*) ott. *ambiguum* CIL IX 5284 ōt. *per unam* t: CE 1619 (*a. 380*). CIL VIII 23020, 2 otob. occ-: CIL V 6257, 11 (*a. 409*). octrob- (*cf. Schopf, Konson. Fernwirk. 169. Svennung, Kl. Beitr. z. lat. Lautlehre 48*): CIL X 4531, 7 XI 2872 (*a. 406*) oct. robris. Inscr. christ. Diehl 2875^B. otrob-: Inscr. christ. Diehl 3744^A. hoct-: Inscr. christ. Rossi I 680 (*a. 433*). noct-: CIL VIII 21752 (*a. 398*). -tub- (*cf. Prinz l. c. 69 sq.*): CIL II 2959, 13 (*a. 119*). III 14893. V 3897 (*a. 532*), 5685, 7 (*a. 466*). 5692, 4 (*a. 535—546*). VI 7969 VIII 23020, 40. XI 270 (*a. 435?*). 1408, 3 (*a. 544*). 7019, 8. XIII 2377 (*a. 520*). CE 1361 subscr. (*a. 498*). *al.; in codd. e. g.* Cens. 20, 3 (*D*). Prisc. gramm. II 230, 16 *et in afferendo* Catone (or. frg. 18, 4 = 76 M.) *ibid.* 19 (*B*). -touer: Inscr. christ. Diehl 3570. -temb-: Prisc. gramm. II 150, 20 (*L*). -timbr-: Inscr. christ. Diehl 1308 (*saec. VI*); *in codd.* Anth. 490^a (*RH*). Epist. pontif. 392 Conc.^{S} I 2 p. 110, 8 (*w*, -tymbr- *r*). Bened. reg. 48, 10 (*W*). -tobles: Inscr. christ. Rossi I 10. *c. apice* octób- Epist. Secundi (cil xii 4393) 2, 24. *litt. gr.*: Inscr. christ. Diehl 2939 (*a. 345*) ’Ωκτβ. *de compendiis* (*in nom. et in cas. obliquis*): o: CIL I^2 1094. 1101. 1173 XI 4060 Inscr. christ. Diehl 2895^A. *al.* oc: CIL I^2 892 (*a. 85 a. Chr.*). 929 (*a. 54 a. Chr.*). 1033. 1153 Inscr. christ. Diehl 1128^C. 2808 adn. 2953^B. 4390. oct: S. C. de aedif. (cil x 1401) 25 de nund. salt. Beg. (cil viii 11451) b 25 Lex colleg. Aesc. et Hyg. (cil vi 10234) 9 *et* 13. CIL I^2 936 (*a. 50 a. Chr.*). 938 (*a. 48 a. Chr.*). *al.; in codd. saepissime.* octo: CIL I^2 1064. 1080. 1168 IV 1239, 4. 1552. *al.; in codd.* Colvm. 11, 2, 41 (*var. l.*). octob (octub): S. C. de Bacch. (cil i^2 581) 1 CIL I^2 1015. 1017. *al.; in codd. passim.* october *plur. vel cas. obl.*: CIL V 5692, 4 id. -ber. XI 4968, 8 (*a. 384*) idus -ber. Inscr. christ. Diehl 2829^A (*a. 486*) sub diae xiii k. -ber. octobr: S. C. de aedif. (cil x 1401) 2 de nund. salt. Beg. (cil viii 11451) a 24 Sent. procos. Sard. (cil x 7852) 11 CIL I^2 943; *in codd. passim.* octobre: Inscr. christ. Diehl 4159 die xv kal. -e. Pap. Corp. 202 A int. 7 viiii kal. -e. octobri: CIL VI 31936 (*a. 470*) prid. non. -i. Inscr. christ. Diehl 2816 adn. iii idos -i. 3188^A (*a. 519*) xvi kal. -i. octobs: Inscr. christ. Diehl 1185. octobrs: CIL VIII 21806. octb: CIL IX 1009, 6 (*a. 358*). XII 5336a, 6* (tb *in ligat.*). 5336b, 4. Inscr. christ. Diehl 2980 o. c. t. b. *al.*; *litt. gr.* 2939 (*a. 345*) ’Ωκτβ. *praeterea* Svet. Dom. 17, 3 Cod. Greg. Visig. 6, 2 (V^b). octbes: CIL VIII 23053h, 7. octbs: CIL VIII 23020, 23. ocb: Inscr. christ. Diehl 1437. 2807^A adn. (*a. 367*). 2952. ocbs: Inscr. christ. Diehl 3181 (*a. 442*). ocbr: Gloss. V 249, 13 (*v. app. crit.*). ocbrs: Bened. reg. 48, 10 (H^2). Not. Tir. 62, 62. 62, 96 nonae octob. *de formis*: *abl. sg. fere* -i, *raro* -e *ut* Inscr. Gall. Wuilleumier 297. Epist. Alex. l. 270 H. (*var. l.* -i). Caes. Arel. reg. mon. p. 153, 4 (*var. l.* -i, *P* -ae). -es, -eis, -is, -ium *et* -bus *v. sub II A.* -beres *exhibet* CIL XIII 8481, 8 sq. id(us) -es. *fort. etiam* CIL V 5692, 4 (*a. 535—546*) id. -ber *et* XI 4968, 8 (*a. 384*) die iii idus -ber. *at parisyllabis adnumerat* Prisc. gramm. II 230, 16. *obscurum* Inscr. christ. Diehl 3744^A (*seorsum iuxta titulum*) mese -brum. *legitur inde a* S. C. de Bacch., CIL I^2 892 (*a. 85 a. Chr.*) *et aliis titulis liberae rei publ.*, Catone, Cic., Varrone. [*it.* ottobre (?), *pedem.* otauvr, *ligur. vet.* oitover *langob. vet.* otovre, langob. *alp.* utšu, ditšo, intšo (*osc.* ohtufri > *neap. vet.* ottrufo, *neap.*, *lucan.* attufre, attrufə); *raet. occ.* uchúer, otšóvar, *raet. or. vet.* otó; *francog. vet.* uitovre, oitovre *etc.*, *burg. vet.* oitovre, *comit. vet.* otouvre, *delph. vet.* oytoyro, *delph.* owtobre, *prov. vet.* ochoire, oitoyre, autrobre, optobre *etc.*; *vasc. vet.* oitor, utor, uidor, *vasc.* ütú. *cf. M.-L. 6036/1 et 3. Battisti-Alessio IV 2706. Wartburg VII 308 sq. G.*] [*in codd. variat passim* c. -brius, *ubi videas.*]

nomen mensis. *resp. Perinth.* Artemesios Gloss. V 168, 37. *Athen.* Boëdromi[ni]on Pol. Silv. fast. Oct. tit. *Byzant.* Ereo *i.* Ἡραῖος Gloss. V 194, 17. *Aegypt.* Faofi Pol. Silv. *l. c.* *Bithyn.* Hereos Gloss. V 207, 19. Hyperbereteos *v. vol. VI 3, 3148, 82.* Lysios *i.* Δαίσιος *vel* Δέσιος Gloss. III 72, 22. *Hebr.* Maresuan (Marisan) Pol. Silv. *l. c. et* Gloss. III 72, 9. *Cappad.* Mitre Gloss. V 224, 15. Perferiton 320, 57. Pomeos 234, 25 (Ellenorum lingua). *Syr.* Thysri 249, 13. *Tusc.* Xosfer 255, 18.

I *de ipso mense*: **A** *ponitur iuxta* mensis: **1** *per iuncturam artiorem*: **a** *postponitur*: Cato or. frg. 18, 4 (76M.) m. -i (*abl. temp. ut*: Fest. p. 178 Vell. 2, 56, 3 Colvm. 12, 48, 1. 12, 49, 1 m. Septembri vel -i. Scaev. dig. 7, 1, 58 pr. Serv. Aen. 9, 665 Inscr. Gall. Wuilleumier 297). Cic. Att. 2, 21, 5 in m. -em (Colvm. 11, 2, 57). Svet. Domit. 13, 3 Septembrem m. et -em. Capitol. Pius 10, 1 m. Septembrem atque -em. Caes. Arel. reg. mon. p. 153, 4 a m. -e. Inscr. christ. Diehl 3570 m. -r. 3744^A m. -um. **b** *anteponitur*: Varro ling. 6, 21 -i m. (*abl. temp. ut*: Plin. nat. 9, 75 -i fere m. Svet. Aug. 35, 3 -ive m. Epist. Alex. l. 270 H. [*var. l.*]). Plin. nat. 21, 111 usque in finem -is m. (*gen. etiam* Filastr. 141, 2). Avr. Vict. Caes. 11, 4 septembrem -emque menses. Gloss. V 194, 17 Ereo (*i.* Ἡραῖος) ... -r m. dicitur (*nom. ut* 207, 19. *al.*). **2** *per iuncturam laxiorem*: Sen. apocol. 2, 2 m. erat -r. Plin. nat. 19, 90 mensibus: Februario, Martio *eqs.* ..., -i (*enumerantur etiam*: Cens. 20, 3 Anth. 490^a, 10). Svet. Tib. 26, 2 ne m. September Tiberius, -r Livius vocarentur. Cens. 22, 6 menses ... numero dierum ... discrepant ...; ... Tusculanorum Quintilis dies habet xxxvi, -r xxxii, idem -r apud Aricinos xxxviiii. Lampr. Comm. 11, 8 menses ... pro Augusto Commodum ..., pro -i Invictum ... vocabant. Filastr. 141, 3 in octavum m., id est -em. Hier. in Ezech. 1, 3 p. 18^C -r erat primus m. Macr. Sat. 1, 12, 36 m. September ..., -em vero *eqs.* Prosp. chron. I p. 417, 514 duo m. ...: September ... et -r. Max. Tavr. serm. app. 30 p. 911^A m. septimi, qui a nobis -r appellatur.

B *usurpatur solum*: Colvm. 11, 2, 72 ultima parte -is. 11, 2, 101 Augusto ... Septembri ... -i (*abl. temp. ut*: Plin. nat. 19, 38 Carm. de mens. 3, 19). Avson. 380, 2 p. 100 P. -is ... recursu. 381, 10 p. 100 -r ... die revocatur tardius uno. *pro subi.* (*notabiliora*): Pallad. 11, 23 -r martium similibus umbris sibi fecit aequari (CIL XIII 7748, 10 facit -r dies undecem). Avson. 376, 10 p. 98 P. triticeo -r faenore ditat agros. 377, 20 p. 99 -r cupidi spem fovet agricolae. 378, 6 p. 99 quas *luces* Maius agit ... et quas -r *eqs.* 382, 10 p. 102 aequat ... -r sementis tempore Libram. Carm. de mens. 1, 10 fundit ... -r vina Falerna. 2, 38 dat prensum leporem ... -r.

II *i. q. ad mensem -em pertinens*: **A** *de mensis diebus fixis*: **1** -es: **a** kalendae: Cato agr. 148, 2 ad k. -es. Cic. Phil. 5, 19 a. d. xiii k. -es (Att. 4, 18, 5. *al.* Varro rust. 1 capit. p. 4, 29. 33 G. Liv. 43, 16, 12 in ante diem octavum ... k. -es [45, 1, 6. 45, 2, 3]). Att. 4, 2, 2 pr. k. -es (Plin. nat. 37, 13). 6, 8, 1 ii kal. -es (Varro rust. 1 capit. p. 5, 5 G. v k. -es. Vell. 2, 65, 2 x k. -es. *et saepe*). Colvm. 4, 5 ex k. Martiis usque in -es. 11, 3, 22 circa k. -es (11, 3, 42). Mart. 10, 87, 1 -es age sentiat k. Plin. epist. 10, 17b, 1 quinto decimo k. -es. Veg. mil. 4, 39 p. 157, 4 in diem viii decimum k. -es. Cod. Theod. 9, 42, 19 intra k. -es. Bened. reg. 48, 3 usque k. -es. 48, 10 a k. ... -es. **b** nonae: Cic. fam. 5, 20, 3 a. d. iii n. -es. Veg. mil. 4, 39 p. 157, 10 circa n. vero -es (*var. l.* -is). Tab. cer. Dat. (cil iii p. 959) int. 18 iiii n. -es (CIL VIII 23020, 4 v n. -es). **c** idus: Liv. 45, 2, 12 ex ante diem quintum i. -es. Colvm. 2, 10, 18 in i. -es (Plin. nat. 18, 205 usque in i. -es. Mart. 10, 62, 11 i. ... in -es). arb. 20, 3 circa i. -es (28, 2 Plin. epist. 1, 7 [*var. l.* -is, *Ald.* -eis]). Mart. 12, 67, 3 -es ... i. Lex arae Iovis Salon. (cil iii 1933) 2 vii i. -es (Inscr. christ. Hisp. 123 vi i. -es). CIL XIII

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8481, 8 nono i. -es. **2** -eis (*ad* PLIN. epist. 1, 7 *v. supra*): CIL I^2 735 (*a. 78 a. Chr.*) a. d. v nonas -eis. **3** -is (*in var. l.* PAVL. FEST. *v. s. 4*): **a** kalendae: LEX agr. (CIL I^2 585) 21 a. d. XI k. -is (CIL I^2 1031 [= VI 8227] a. d. IX k. -is). S. C. Cic. fam. 8, 8, 5 pr. k. -is. EPIST. imp. Aug. Gell. 15, 7, 3 IX k. -is ([*var. l.* -es]. COLVM. 2, 8, 2 VIII k. -is. INSCR. NSc. 1924 p. 350 n. 2. *al.*). TEST. Galli (CIL XIII 5708) 2, 17 k. (*abl.*) ... -is. COLVM. 2, 8, 3 citra k. -is. 2, 10, 26 circa k. -is (9, 14, 11). 8, 5, 8 usque in k. -is. 9, 14, 10 ante k. -is. CIL XI 5996, 10 sub di[a]e XIII k. -is (INSCR. christ. Diehl 2825. *al.*). **b** idus: SEN. apocol. 1, 1 ante diem III idus -is. 2, 2 erat ... dies III idus -is. COLVM. 4, 8, 1 post i. -is. CIL III 14239^8 die II idus -is. **c** nonae: PAP. Britann. 730, 12 (*a. 167*) actum ... n. (*abl.*) -is (CIL II 2959, 13 dat n. -is. INSCR. christ. Diehl 1351 [*a. 404*]). OPTAT. 1, 23 p. 26, 14 sexto nonas -is (*var. l.* -es) die. CIL XI 7587^a III non. -is. **4** -bus: CIC. Att. 4, 17, 4 kal. -bus (LIV. 5, 9, 1. 8. 5, 11, 11 COLVM. 2, 10, 2. *al.*). PAVL. FEST. p. 220 idibus -bus ([-is *E*]. COLVM. 11, 2, 41 arb. 5, 3). **5** -ium: PAP. Britann. 730, 9 (*a. 167*) scripsi nonarum -ium (AMM. 21, 15, 3 tertium n. -ium). DON. vita Verg. l. 6 Br. iduum -ium die. EPIST. pontif. 392 $Conc.^S$ I 2 p. 110, 8 dat. XV kal. -ium.

B -r equus (*ad rem v. Latte, Röm. Rel. 119 sq.*): FEST. p. 178 -r e. appellatur, qui in campo Martio mense -i immolatur quotannis Marti *eqs.*

deriv.: octobrinus, octobrius.

octōbrīnus, -a, -um. *ab* october. *i. q. ad mensem octobrem pertinens*: ALEX. TRALL. 1, 40 (*de oleo cremiali*) omotribem id est -um oleum sive amarum, quod primo tempore fit (*gr. p. 491, 1 P.* τὸ ὠμοτριβὲς ἔλαιον). *ad rem cf. Plin. nat. 15, 5 et Oribas. syn. 8, 18 Aa p. 227* (*v. sub* octobrius).

octōbrius, -a, -um. *ab* october, *cf.* Ianuarius *sim.* *scribitur* -tub-: MARCELL. chron. II p. 61 a. 382, 2 (*VR*). GREG. M. epist. 1, 4 tit. p. 4, 16 (*R 1*). 1, 70 p. 90, 8 (*var. l.* -tob-). *restituitur* GREG. M. epist. 2, 7 p. 106, 16. 3, 67 p. 230, 19. *ambiguum* 11, 15 p. 275, 8 *cod.* ϱ *1*. -brus: DIES Aegypt. Schmitz, Beitr. z. lat. Sprach- u. Lit.-Kunde p. 308 mensis -us. *de* CONC. Turon. a. 567 p. 126, 25 *v. infra sub 1 b.* *in graecis leguntur*: ὀκτώβριος: INSCR. Wiener Denkschr. 53, 2 (1910), 43 p. 30 (*a. 40*) καλανδῶν -ων (*gen. item*: INSCR. graec. Rom. Cagnat I 452, 4 GEOPON. 1, 1, 7. 2, 14, 3. 3, 12, 4. 3, 12, 5. 3, 13, 10 SOCRAT. hist. eccl. 2, 40 p. 337^A. κ. -ας: INSCR. graec. Rom. Cagnat I 539, 1 *et* 3). PAP. Grenfell II 75 (*a. 305*) -ων. INSCR. Bruns $fontes^7$ 162, 2 (*a. 359*) εἰδῶν -ων (INSCR. graec. Rom. Cagnat I 1509 II 11 ε. -αις [PLVT. Rom. 25, 6]). Arch. epigr. Mitteil. aus Österr. X 179 μ(η)ν(ὸς) -ου (*gen. item* SOCRAT. hist. eccl. 4, 11 p. 481^B. *praeterea*: INSCR. graec. Argol. IV 628, 5 μ. -ῳ [GEOPON. 12, 1, 10]. GEOPON. 3, 1, 9 -ῳ ... μ. [3, 13, 1. 11, 11, 1]. 15, 5, 1. *v. et sub 1a*). graec. Rom. Cagnat I 176 ⟨-ος⟩ (*usurpatur solum ut*: LYD. mens. 4, 121 ἀπὸ τῶν Αὐξιφωτίων -ος. 4, 135. GEOPON. 1, 9, 10 τῇ τετάρτῃ τοῦ -ου. 11, 3, 3 -ῳ. GLOSS. III 210, 14). PLVT. Luc. 27, 9 νωνῶν -ων. ὠκτώβρειος: INSCR. Rossi Roma sotterranea II tab. 48, 26 καλα(νδῶν) -ων. ὀτώβριος: INSCR. NSc. 1907 p. 757 μηνὶ -ῳ. ὀκτόβριος: INSCR. graec. Rom. Cagnat III 154, 49 εἰδ(ῶν) -ων. SOCRAT. hist. eccl. 7, 7 p. 749^B τοῦ -ου μηνός. ὀκτώμβριος (*cf. Meinersmann, Lat. W. i. gr. Pap. 40*): PAP. Oxyrh. VII 1047 (*saec. IV*) ἰδῶν -ων (INSCR. graec. VII Orop. 413, 7. Boeot. 2225, 4 *et* 14). INSCR. graec. Rom. Cagnat I 674, 144 καλ(ένδας) -ας. ὀκτόμβριος: PAP. Oxyrh. *l. c.* καλανδ(ῶν) -ων. ὀκτώνβριος: INSCR. graec. Rom. Cagnat III 739, 18 εἰδῶν -ων. VIII 29 (*praeced. lac.*) -ων(βρίων). ὀκτώβρειος: INSCR. NSc. 1907 p. 772 εἰδῶν -ων. [*it. sept. vet.* otùbrio; *raet. or.* otúbar; *cat. vet.* vuytubri; *hisp. vet.* ochubrio, ochubre (*?*), *hisp.* octubre (*?*); *port. vet.* oitubro, *port.* outubro. *cf. M.-L. 6036/2. Battisti-Alessio IV 2706. Corominas III 544. Machado II 1616. G.*] [*iuxta var. l.* october: SCAEV. dig. 7, 1, 58 EPIST. Alex. l. 270 H. FILASTR. 141, 2 SERV. Aen. 9, 665 PS. THEOD. PRISC. add. p. 295, 11 MARCELL. chron. II p. 61 a. 382, 2 GREG. TVR. Franc. 5, 39 p. 245, 16.]

i. q. october. *resp.* Μουνυχιών GLOSS. III 210, 27, Ὑπερβερεταῖος III 210, 40. *tamquam subst. sub 1 b.*

1 *de ipso mense*: **a** *ponitur iuxta* mensis: *postponitur*: PS. THEOD. PRISC. add. p. 295, 11 m. -o (*c.* -bri *abl. temp. etiam*: SACR. Leon. 1111 tit. MARCELL. chron. II p. 61 a. 382, 2 [-bre *S*]. GREG. TVR. Franc. 5, 39 p. 245, 16 [*var. ll.* -ber, -bre, -bri]. GREG. M. epist. 1, 4 tit. p. 4, 16. 1, 70 p. 90, 8 m. septembrio vel -o). $CONC.^S$ II 3, 2 p. 85, 26 m. -i (*gr. II 1, 2 p. 42, 13* μηνὸς Ὀκτωβρίου, *at alia vers.* p. 86, 19 -i m.). *anteponitur*: $CONC.^S$ II 3, 2 p. 86, 7 -o m. (*gr. l. c. p. 42, 1* Ὀκτωβρίου μηνός. *abl. temp. etiam*: ORIBAS. syn. 7, 32 Aa p. 174 septembrio aut -o [*Ab* -ber a. -ber] m. [8, 18 Aa p. 227, *ubi Ab* -bris a. -bris m.]). p. 86, 19 *v. supra.* **b** *usurpatur solum tamquam subst.* (*fort. etiam* CONC. Turon. a. 567 p. 126, 25 Septembro toto et -bro [*om. a*] et Novembro [*sic Maassen, sed cod B* Septembrio *et* Novembrio; *coll. vet.* in Septembri, Octobri, Novembri]): MISC. Tir. p. 64, 17 in -o. GREG. M. epist. 11, 15 p. 275, 8 sub die tertio nonarum -i (*v. app. crit.*). *?* **2** kalendae -ae: GREG. M. epist. 2, 7 p. 106, 16 k. -arum. 3, 67 p. 230, 19 k. -as (*ad utrumque loc. v. app. crit.*).

octōbrus *v.* octobrius. **octōcentī** *v.* octingenti.

octōchordos *v.* octachordos.

octōdecim *num. card. indecl.* *ab* octo *et* decem, *cf.* un-, duo-, tredecim *eqs.* et octo decem *sub* octo *II A 2 b.* [*dubia*: AMM. 22, 15, 16 ad cubitorum ... longitudinem -m (*Clark post al., ceterum in app. crit.* sedecim *proponens; Accurs.* XVIII, *V* decem *ex* ecbecem). INSCR. christ. Rossi I 6 (*a. 234*) vix⟨it⟩ ann⟨is⟩ X dieb⟨us⟩ VIII dec⟨im⟩ X kal. Aug. *pro* XVIII *vix recte scribit Migne* DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 1 p 63, 4 Kr. p. 65, 15. 2 p. 82, 6.] *i. q. octo et decem, duodeviginti* (*gr. resp.* δεκαοκτώ): **1** *ponitur solum*: SCAEV. dig. 33, 2, 37 (*test.*) annos ... -m (IREN. 3, 14, 3 per -m a.). IREN. 1, 3, 2 (1, 1, 5 H.) -m aeonas (*ibid. iterum*). *ibid.* -m mensibus. PS. AVG. dial. quaest. 26 ter ... seni -m sunt (*sed antea*: decem et octo).

2 *additur alii numero*: LIV. 39, 5, 15 (14) centum -m milia. *cf.* octodeni.

octōdecimus, -a, -um *num. ord.* *ab* octo *et* decimus, *cf.* octodecim *et* octodecem. *i. q. octavus decimus, duodevicesimus*: NOT. Tir. 61, 24g.

? **octōdēni,** -ae, -a *num. distr.* *cf.* octodecim *et* deni, *si probandum.* *i. q. octoni deni*: DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 2 p. 84, 11 Kr. epactas, id est adiectiones lunares, X et VIII (-as *Migne*).

octōdēs *v.* octhodes. **octōennis** *v.* octennis.

octōennium *v.* octennium. **octōes** *v.* octogessis.

octōëtēris *v.* octaëteris.

octōgamus, -ī *m.*, *ὀκτώγαμος, *cf.* digamus, trigamus. *i. q. qui octies (sc. prioribus uxoribus mortuis octavum) uxorem duxit*: HIER. adv. Iovin. 1, 15 p. 234^D non damno digamos, immo nec trigamos et, si dici potest, -os (*inde* epist. 49, 8, 5. 49, 9, 1. 49, 18, 5 in Ier. prol. 4). epist. 49, 9, 1 alia loca virginitati et nuptiis, alia trigamis et -is et paenitentibus ⟨scortatoribus⟩ ... praeparata.

octōgēnārius, -a, -um. *ab* octogeni. *scribitur*: -tugen- VEN. FORT. vita Germ. 76, 208 (*cod. 2a*). -tuagen- *ibid. cod. 3a.* -tuagin- HIER. tract. in psalm. I p. 109, 24 (*G*). [*confunditur c.* octonarius HIER. tract. in psalm. I p. 110, 23 *et* 25.]

i. q. ad octogenos pertinens (*masc. subst. v. 2c et 4*):

1 *i. q. octoginta digitorum*: VITR. 8, 6, 4 si centenariae erunt *fistulae*, ...; si -ae, *eqs.* ([*postea*: cum fistula perficietur ex ... lamna *quinquaginta digitorum*, vocabitur quinquagenaria similiterque reliqua]. FRONTIN. aq. 58 PALLAD. 9, 12).

2 *i. q. octoginta annorum*: **a** *attributive*: PLIN. epist. 6, 33, 2 ab -o patre. GREG. TVR. Franc. 5, 10 p. 205, 2 -a aetate abscedens a saeculo. vit. patr. 13, 3 p. 717, 22 summam -i aevi. **b** *praedicative: de subi.*: TERT. anim. 56, 6 ut -a resurgat *anima*. CAPITOL. Gord. 9, 1 erat ... iam -us (PS. AMBR. philos. epist. p. 1152^B sum ... -us. HIER. tract. in psalm. I p. 109, 24. p. 228, 19 VVLG. II reg. 19, 32. 35). VIR. ill. 47, 7 Galbam -us accusavit *Cato*. VEN. FORT. vita Germ. 76, 208 fere -us ... evolavit ad caelos. *de obi.*: VITA Iuv. p. 277, 16 -us urbe summotus est *Iuvenalis*. **c** *masc. subst. i. q. vir -us*: MARCELL. chron. II p. 99, 516, 3 ibi ... maior -o requiescit *Laurentius* (p. 100, 518, 2).

3 -us numerus: AVG. in psalm. 89, 10 l. 26 CASSIOD. in psalm. 89 concl. l. 327.

4 *speciatim masc. subst. de eo, qui octoginta militibus praeest* (*cf.* nonagenarius): INSCR. Orelli 3629 C. Arruntius ⟨V⟩a⟨l⟩ens oct(ogenarius) Lib(urna) Nereide.

octōgēni, -ae, -a *num. distr.* *ab* octoginta, *cf.* quadrageni *eqs.* *inter* dispertitiva, quae Graeci vocant ἐπιμεριζόμενα, *affert* PRISC. gramm. III 413, 34 -i. *gen. pl.* -um (*formas longiores non invenimus*) FRONTIN. aq. 59. [*confunditur in codd.* -is *c.* octingentis AMM. 24, 6, 4, *c.* octoginta COD. Theod. 8, 4, 17 (*v. infra*). *falso trad.* VITR. 9, 7, 2 -ae *pro* octo linea.]

i. q. distributive octoginta (*interdum fere pro num. cardinali, ut* PLIN. nat. 2, 217. 9, 165 *et* FRONTIN. aq. 59 [*v. infra*]. *per notam* LXXX *scripta* [*ut* CAES. Gall. 7, 72, 4] *non respeximus*): **1** *ponitur solum* (*in iunct. artiore semper antecedit*): VARRO rust. 1, 19, 1 ut, si ..., ad C iugera opus sit, si ..., ad -a (*subst. e contextu intellegendo vel supplendo etiam*: LIV. 33, 37, 12 in pedites singulos dati -i [*sc. nummi*] aeris). 2, 10, 10 in -as hirtas oves singulos pastores constitui. PLIN. nat. 2, 217 -is cubitis ... intumescere aestus. 9, 165 torpedo -os fetus habens invenitur. 15, 19 -is sestertiis ... vendidisse. AMM. 24, 6, 4 naves ... -is (octingentis *N*) implevit armatis. RVFIN. hist. mon. 18 p. 440^C ut ... -os unusquisque modios frumenti ... conquireret. COD. Theod. 8, 4, 17 ut aurum ... pro -is (octoginta *R*) libris ... carnis, pro -is etiam lib(ris) olei ... singuli solidi perferantur. **2** *coniungitur c. aliis numeris*: *ad multiplicationem*: LVCIL. 107 bis quina -a *milia passuum*. *per additionem*: LIV. 10, 30, 10 aeris -i bini. QVINT. inst. 1, 10, 43 centeni et -i *pedes*. FRONTIN. aq. 59 *fistula* -um quinum *digitorum* (*cf. Pallad. 9, 12 lamna* digitorum quinquaginta).

deriv.: octogenarius.

octōgēnsimus *v.* octogesimus. **octōges** *v.* octogessis.

"**octōgēsimus,** -a, -um *num. ord.* *ab* octoginta. *inter* ordinalia nomina PRISC. gramm. III 413, 18. *scribitur*: -tuag- *e. g.* CYPR. testim. 1, 3 p. 42, 1 (*L*). AMBR. in psalm. 40, 37 3 (*var. l.*). HIER. epist. 52, 3, 5 (*HB*). GREG. TVR. Franc. 1, 10 p. 13, 12 (*B 5*). 10, 12 p. 495, 12 (*pars codd.*). -tug-: GREG. TVR. Franc. 1, 8 p. 10, 2

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*var. l.*). -toag-: VLP. dig. 38, 5, 1, 27. -gess-: IVV. 4, 92 (*WT*). CYPR. *l. c.* -gens-: *e. g.* VITR. 9, 1, 9 (*var. l.* -ges-). VAL. MAX. 8, 7 ext. 3. SEN. epist. 58, 31 (*var. l.*). PLIN. nat. 36, 15 (*var. l.*). IVV. 4, 92 (*rest. Knoche*). 6, 192 (*var. l.*). -gis-: COMPVT. Carth. 2, 11 p. 292, 24. GREG. TVR. Franc. 1, 8 p. 10, 2 (*var. l.*). -gins-: IVV. 4, 92 (*PR*). GREG. TVR. Franc. 1, 10 p. 13, 12 *et* 10, 12 p. 495, 12 (*pars codd.*). *notatur tam solum quam in num. compositis fere per* LXXX, *e. g.* VAL. MAX. 8, 7 ext. 10. CENS. 14, 10 (*DV*). CYPR. testim. 1, 3 p. 42, 1. *al. per* LXXXmus: VAL. MAX. 8, 7 ext. 10 (*A*). *abl. per* LXXXº: HIER. epist. 33, 4, 7 (*saepius in compositis ut* LXXXIº *sim.*). GREG. TVR. Franc. 10, 12 p. 495, 12 (*A 1*). XXC: ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 582 (CIL I² p. 48). *restituitur.* INSCR. NSc. 1926 p. 63 D(XXCI). *in compositis etiam* LXXX unum CENS. 14, 12, LXXX et unum 14, 14 (*DV*). *legitur inde a* CIC., VARRONE, NEP., LIV. [*confunditur in codd. c.* octoginta HIER. epist. 52, 3, 5 *nec non c. aliis num. per falsam notarum solutionem.*]

I *ponitur solum* (*fere pro num. cardin.* IVV. 4, 92 *v. sub A 2*): **A** *usu sollemni*: **1** *c.* annus: CIC. Cato 4 si octingentesimum a. agerent ..., si -um (*subst. e contextu supplendo etiam*: PLIN. nat. 7, 61 -o exacto. 9, 166). VARRO rust. 1, 1, 1 a. ... -us admonet me *eqs.* (*item postponitur*: NEP. Phoc. 2, 1 ad a. -um. VELL. 1, 2, 1 fere a. -o). LIV. 4, 14, 2 post -um a. (*anteponitur etiam*: VAL. MAX. 8, 7 ext. 10 *et* 13 -o a. TAC. ann. 6, 10, 3 ad -um a. PLIN. epist. 7, 24, 1 -o aetatis a. CASSIOD. hist. 2, 18, 14 ultra -um a. 7, 10, 16 -um ... a. GREG. TVR. Franc. 10, 12 p. 495, 12 -o ... a. vitae). **2** *alia*: IVV. 4, 92 multas hiemes et -a vidit solstitia. CYPR. testim. 1, 3 (*L*) in psalmo -o (PS. ARNOB. confl. 1, 15 p. 265ᴬ). EVTR. 8, 16 -o die imperii.

B *per ellipsin subst.*: **1** -ae *sc. partes*: VITR. 2, 8, 2 cum ex tabulis inveniunt *parietum* ... locatores, pretia praeteritorum annorum singulorum deducunt -as. **2** *fem.* -a, -ae *de die festo sec.* quadragesima, quinquagesima *ficto*: PS. AMBR. serm. 15, 2 p. 633ᴮ si quis ... adderet decimam septimanam, non eam vocaremus decagesimam, sed -am (*antea*: quadragesima, quinquagesima).

II *usurpatur cum aliis numeris*: **A** *minoribus*: **1** *postponitur* (*non nisi cum coniunctione*): CIC. Cato 13 uno et -o anno (32 quartum ago annum et -um. LIV. 3, 71, 6 tertium et -um [PLIN. epist. 2, 1, 4]. 39, 40, 12 sextum et -um [VAL. MAX. 8, 7, 1. 8, 13 ext. 1 IVV. 6, 192. *al.*]. VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 altero ... et -o anno. SVLP. SEV. chron. 1, 40, 1 octavo et -o et quingentesimo). SEN. epist. 58, 31 annum unum atque -um. **2** *anteponitur* (*passim antecedentibus num. maioribus*): **a** *cum* et: VITR. 9, 1, 9 quadringentesimo et -o et quinto die. CENS. 14, 10 -um et quartum. 14, 14 -um et unum (15, 1. HIER. epist. 52, 3, 5 -o et uno anno). EVTR. 6, 8, 1 (*codd. LO*) sescentesimo -o et primo. AVG. civ. 17, 9 p. 226, 20 D. (*pars codd.*) -o et octavo. **b** *sine coniunctione*: VITR. 9, 1, 10 sexcentesimo -o tertio (PLIN. nat. 36, 15. CENS. 21, 7 ducentesimus -us t. *al.*). COLVM. 5, 1, 9 pars ducentesima -a octava (COLL. Mos. 9, 2, 1. 2 [*v. app. crit.*]. PS. CYPR. exhort. paen. p. 11 in psalmo -o o. *al.*). PLIN. nat. 29, 15 -o quinto (*al.*). FRONTIN. aq. 6 quadringentesimo -o uno (CENS. 14, 12). TAC. hist. 3, 34, 1 ducentesimo -o sexto (*al.*). VLP. dig. 38, 16, 3, 12 centesimo -o secundo die. COLL. Mos. 9, 2, 3 -o septimo (*al.*). *sim. passim.*

B *maioribus* (*semper postponitur*): **1** *cum coniunctione*: PS. AVR. VICT. epit. 1, 1 quadringentesimo -cque. VVLG. III reg. 6, 1 quadringentesimo et -o anno. **2** *sine coniunctione* (*plura v. sub A 2*): PROSP. chron. I p. 387, 41 centesimo -o.

octōges(s)is, *abl.* -ī *m. ab* octoginta *et* as, *cf.* quadragessis, quinquagessis *etc. nec non* octussis. *inter numeralia cardin. c.* as *composita* PRISC. gramm. III 416, 18 (*cf. Varro ling. 5, 169 sq.*). *scribitur* -tag- PRISC. gramm. III 416, 18 (*RV*). -gesis: VARRO Men. 345 tit. *abl. sg.* -i: NON. p. 20, 16 Varro -i (p. 78, 9. 510, 26. *cf.* p. 171, 20 idem -i). *i. q. numerus octogenarius* (*assium*): VARRO Men. 342 tit. -is, περὶ νομισμάτων (*cf.* NON. *supra*). *formas abbrev.* **octo(g)es** *et inde* **oces** (*cf. e. g.* octussis: octus, decussis: decus *sim.*) *exhibet* COMPVT. Carth. 2, 1 p. 286, 7 viginti quinque milia nungenti -toes (2, 17 p. 297, 19 [*trad.* octo ē]). 2, 3 p. 287, 27 vicies quinquies ... -tcges quattus fiunt ... duo milia centum. 2, 10 p. 292, 10 trecenti oces (*trad.* docies) quattus.

octōgiē(n)s *adv. num. ab* octoginta. *inter adv. num. in* ēs PRISC. gramm. III 415, 22. *scribitur*: -tuag-: IREN. 1, 15, 2 (1, 8, 12 H.). *in var. l.*: MART. CAP. 6, 611. 612. 613. -toag- *in var. l.* MART. CAP. 6, 612. 613. -ogges: COMPVT. Carth. 1, 3 p. 280, 18. *formam longiorem* -iens *habet e. g.* CIC. Pis. 86 (-ies *E*). fam. 13, 61, *breviorem* -ies *e. g.* SVET. Claud. 9, 2 TREB. Claud. 4, 3. *notatur in codd. per* |LXXX|: CAES. civ. 2, 18, 4 HS CLXXX *i. centies* -s. PLIN. nat. 2, 242. 243. 244. [*confunditur c.* octies: MART. CAP. 6, 611. 613.]

i. q. octoginta vicibus: **1** *ponitur solum*: CIC. fam. 13, 61 sestertium -s (SVET. Claud. 9, 2). TREB. Claud. 4, 3 dictum -s. **2** *usurpatur cum aliis adv. num.*: **a** *per additionem*: *postponitur maioribus*: CIC. Pis. 86 sestertium centiens et -s. *anteponitur minoribus*: MART. CAP. 6, 611 -s (*var. l.* octies) quinquies centena septuaginta septem milia (6, 612 -s [*var. l.* octies] q. septuaginta octo milia). 6, 613 milia -s sexies octoginta quinque. COMPVT. Carth. 1, 3 p. 280, 18 -s quater unciae (1, 4 p. 280, 31). **b** *ad multiplicationem*: IREN. 1, 15, 2 (1, 8, 12 H.) -s decies octingentorum numerum fecit *decas*.

ˣoctōgintā *num. card. indecl. ab* octo, *cf.* triginta *etc. nec non* ὀγδοήκοντα, ὀγδώκοντα. *inter num. card. indeclinabilia in* -a *desinentia* GRAMM. suppl. 93, 15. *de quantitate*: -ă: AVSON. 384, 5 p. 102 P. DAMAS. (?) epigr. 33 (= CE 761), 13 ANTH. 28, 10 INSCR. Muratori p. 1953 n. 5, 4 (*fort. medii aevi*). *certam* -ā *non invenimus.* *scribitur praeter* -a *etiam*: *1)* hoct-: POMPON. dig. 1, 2, 2, 43 (*R*) -taginta. VVLG. exod. 7, 7 (*C*) -tuginta. Is. 37, 36 (*pars codd.*). *2)* huct-: ITALA Luc. 2, 37 (cod. q) -tuinta. *3)* uct-: ITALA Luc. 16, 7 (cod. q) -tuinta. *4)* act-: *v. sub 5.* *5)* -tag-: EDICT. imp. Diocl. CIL III p. 810, 39 *et* 51. p. 811, 15. *praeterea e. g.* PAVL. dig. 38, 10, 10, 15 (*F¹*) actaginta. ITALA Esth. 1, 4 p. 68, 8 Motzo (cod. Y). SVLP. SEV. chron. 1, 10, 3 (*P*). *v. etiam sub 1.* *6)* -tig-: SVET. Cal. 16, 4 (*L²*). *7)* -toag-: *e. g.* POMPON. dig. 1, 2, 2, 43 (*P*). VVLG. Ios. 14, 10 (*M**). GREG. TVR. Franc. 10, 1 p. 481, 11 (*pars codd.*). *8)* -tuāg- (*cf. Wackernagel, Kl. Schr. I 225*): INSCR. Muratori p. 1953 n. 5, 4 (*fort. medii aevi*). *praeterea e. g.* LIV. 27, 29, 8 (*F*). ITALA I Macc. 7, 41 (rec. B). *al.* IREN. 1, 15, 2 (1, 8, 12 H.). OROS. hist. 6, 11, 4 (*D*) -genta (*ut* GREG. TVR. Franc. 5, 15 p. 214, 6 [*B 1*]. VIRG. gramm. epit. 2 p. 10, 22). *9)* -tug- (*cf. Prinz, De o et u vocal. 71. B. Löfstedt, Stud. üb. d. Spr. der Langob. Gesetze 85*): INSCR. christ. Diehl 1646, 7 (*a. 560*). CE 715 (*a. 570*). CIL XIII 2430, 4 -genta. PAP. Tjäder 8, 2, 13 (*a. 564*). *praeterea e. g.* ITALA II Macc. 5, 14 (rec. X). AVSON. 177, 9 p. 41 P. (*V*). VVLG. gen. 5, 25 (*B*). num. 4, 48 (*S**) -genta. *v. etiam sub 1.* *10)* -tuog-: COD. Iust. 6, 50, 18 pr. (*R*). *11)* -tuint-: *v. sub 2 et 3.* *12)* -gent-: CIL XII 2131, 5 INSCR. Tun. Merlin 243, 5. *praeterea* SVET. Cal. 16, 4 (*Q*). COMPVT. Carth. 2, 11 p. 293, 6 (*cf. 2, 15 p. 295, 10* quadragenta). *v. etiam sub 8 et 9* (*ter*). *13)* -gynt-: VVLG. exod. 7, 7 (*ᶜ*). *14)* -to: VVLG. Ios. 14, 10 (*L**). *notatur fere per* LXXX *vel* L̅X̅X̅X̅. *ceterum per* LXXXᵗᵃ: GREG. TVR. Franc. 10, 1 p. 481, 11 (*D 3*); ᵗᵃ *suprascr.*: AVG. civ. 19, 1 p. 347, 4 D. (*a*). LXXX·: VITR. 6, 3, 4 (*GS*). VAL. MAX. 8, 13 ext. 4 (*LA*). XXC: FAST. cos. Capitol. a. u. c. 481 NSc. 1925 p. 376 (*restit.*). R. GEST. div. Aug. 24 INSCR. Afr. Gsell I 2654 NSc. 1921 p. 219 n. 1. *praeterea e. g.* CATO agr. 22, 3 (*bis*). CIC. Brut. 229 (*L*). VARRO rust. 1, 28, 1 FRONTIN. aq. 83. 86. *in num. compositis etiam*: unus et LXXX: ASCON. Mil. p. 36, 7. ducentas et LXXX (ᵗᵃ *suprascr.*): AVG. civ. 19, 1 p. 347, 4 D. quadringenti LXXX: COLVM. 3, 3, 9. GREG. TVR. Franc. 5, 15 p. 214, 6 (*B 4. 5*). milia LXXX: CAES. Gall. 7, 77, 8 (*φβ*). LIV. perioch. 67 p. 77, 25. L̅X̅X̅X̅ milia: CIC. Verr. II 1, 144 (*β*). ITALA II Macc. 5, 14 *et* 11, 2 (rec. L). LXXX et unus: CENS. 14, 12 (*DV*). LXXX et centum: CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 299 (*B*). C et LXXX: VITR. 10, 11, 3 (*H*). SEN. dial. 5, 21, 3. LXXX quinque: FRONTIN. aq. 83. HIER. epist. 29, 5, 3 (*ΠD*). NOT. Tir. 61, 50 LXXX. 61, 77 L̅X̅X̅X̅. *legitur inde a* PLAVTO, CATONE, TAB. triumph. Gracch., CIC. [*it.* ottanta; *sard. centr. et mer.* ottanta; *raet. occ.* ochaunta, *or.* otante; *francog.* huitante; *francoprov.* witãnta *etc.*; *prov.* utanta, -o (*et var. dial.*); *vasc.* wẹitãnto; *cat.* vuytanta; *hisp.* ochenta; *port.* oitenta. *cf. M.-L. 6037. Wartburg VII 309. Battisti-Alessio IV 2704. Wagner II 199. Corominas III 544. Machado II 1616. G.*] [*confunditur c.* octingenta: LIV. 27, 22, 4 TAC. ann. 14, 37, 2 SVET. Cal. 16, 4. *cf. etiam* LIV. 33, 36, 13. *saepius c. aliis num. per falsam notarum solutionem.*]

i. q. octies decem, ὀγδοήκοντα: *c.* numerus: R. GEST. div. Aug. app. 3 aed(es numero -a) duas (*abl. ut*: DARES 14 p. 18, 2 cum navibus n. LXXX. p. 18, 7 *et* 19, 2 EPIPHAN. Hier. epist. 51, 4, 7). COD. Iust. 2, 7, 26 pr. (*a. 524*) in -a virorum numerum.

I *ponitur solum*: **A** *per iuncturam artiorem*: **1** *anteponitur*: **a** *iunctim*: PLAVT. Persa 231 tu ... haud etiam es -a pondo (LIV. 38, 55, 7. 43, 6, 7 VITR. 10, 11, 3 FEST. p. 246. *cf.* PLIN. nat. 9, 68 LXXX librarum). VARRO rust. 3, 14, 4 LXXX quadrantes. BELL. Hisp. 30, 1 LXXX cohortibus. LIV. 27, 22, 7 ex -a navibus (37, 30, 1). VELL. 1, 17, 2 -a annis (SEN. epist. 93, 3 *bis.* 93, 4 *bis.* PLIN. nat. 7, 156 LXXX a. TERT. anim. 56, 5. *al.*). CVRT. 4, 8, 2 -a stadiorum (5, 1, 27 per LXXX s.). 8, 11, 4 LXXX talenta (8, 12, 15). 10, 5, 23 LXXX fratres suos. VVLG. IV reg. 10, 24 -a viros (I Esdr. 8, 8. *al.*). GREG. TVR. Franc. 10, 1 p. 481, 11 -a homines. *al.* **b** *disiunctim*: PLAVT. Most. 919 -a debentur huic minae. CIC. Cato 69 -a regnavit annos (VAL. MAX. 8, 13 ext. 4 LXXX enim a. DAMAS. (?) epigr. 33 [= CE 761], 13 -a Leo transcendit episcopus a.). LIV. 1, 43, 1 -a confecit centurias (1, 43, 11 -a inde primae classis c.). 22, 49, 17 -a praeterea aut senatores aut *eqs.* 25, 9, 2 -a fere Numidis equitibus (CVRT. 4, 9, 10 -a f. stadia. *cf.* LIV. 34, 27, 8 nomina -a ferme principum iuventutis). 31, 37, 12 -a admodum ornati equi spoliis. 41, 25, 4 -a inlustres homines. CVRT. 7, 9, 13 per LXXX tamen stadia. FACVND. defens. 10, 6 p. 788ᴮ -a nostri patres.

2 *postponitur*: **a** *iunctim*: CIC. Verr. II 2, 54 HS LXXX (2, 55. 2, 56 *bis.* 2, 69). CAES. Gall. 7, 24, 1 pedes LXXX (civ. 2, 1, 4 VITR. 6, 3, 4). NEP. Ages. 8, 2 annorum -a (Cato 2, 4 LIV. 35, 26, 5 VITR. 2, 8, 8 PLIN. nat. 17, 45 INSCR. Afr. Gsell I 2654 NSc. 1919 p. 326 n. 66. 1923 p. 368). LIV. 25, 31, 12 cum quinqueremibus -a. 38, 38, 13

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ne minus pondo -a (COLVM. 12, 53, 1 cum olei p. -a). COLVM. 11, 2, 17 operis -a (arb. 1, 6. 4, 2). 11, 2, 40 arbores -a. 11, 2, 86 modios -a. SCRIB. LARG. 24 p. ⚹ LXXX (269 *saepius*). PLIN. nat. 3, 58 posuit stadia LXXX. FRONTIN. strat. 2, 3, 16 LABEO dig. 19, 1, 54, 1. AMM. 24, 4, 26 cum satellitibus -a. VVLG. II Macc. 4, 8 talenta -a. *al.* **b** *disiunctim*: PLAVT. Most. 1021 minas tibi -a argenti debeo. CAES. Gall. 4, 22, 3 navibus circiter (civ. 1, 39, 1). civ. 3, 89, 2 cohortes in acie LXXX. BELL. Hisp. 9, 3 scuta sunt relata LXXX. R. GEST. div. Aug. 24 statuae meae ... steterunt in urbe XXC. LIV. 28, 46, 14 naves onerariae Poenorum ad -a. PAVL. dig. 38, 10, 10, 15 quarto gradu personae continentur -a. VVLG. II par. 15, 9 fratres eius -a. II par. 26, 17 sacerdotes domini -a. CIL XII 2131, 5 vixit ann(os) plus minus -a.

B *per iuncturam laxiorem*: PLAVT. Persa 663 habe centum minis.:: nimiumst.:: -a. CIC. Verr. II 3, 120 CCL aratores habuit primo anno ...; quid? tertio anno? LXXX. Brut. 229 ille -a, ipse triginta annos (ITALA psalm. 89, 10 [Vita Anton. 16 p. 32, 8. *cf.* VVLG.] dies vitae nostrae in septuaginta a.; si ..., -a). VITR. 6, 3, 4 a pedibus LX ad LXXX (CVRT. 5, 1, 31 XXX p. in terram ..., ad LXXX summum ... fastigium pervenit). PLIN. nat. 7, 26 unam tabulam centum talentis ... Attalus licitus est, -a emit duas Caesar. *in struct. partitiva*: CAES. civ. 3, 37, 7 ex his circiter LXXX interfectis (OROS. hist. 6, 11, 4 quadraginta milia ibi hominum fuisse ...; ex quibus vix -a per fugam lapsi *eqs.*). CVRT. 8, 2, 17 LXXX Macedonum interfecerunt. *praedicative*: LIV. 25, 23, 6 alii atque alii; postremo ad -a facti (COLVM. 5, 2, 9 fit ... pedes XX; hoc duco quater; fiunt LXXX). 30, 33, 4 elephantos, -a autem erant, *eqs.* (44, 30, 14 -a erant lembi. LABEO dig. 19, 1, 54, 4. SVLP. SEV. Mart. 10, 5 discipuli fere -a erant).

C *per ellipsin subst.*: SVET. Cal. 16, 4 -a donavit (*sc. milia sestertium ut*: AFRIC. dig. 38, 2, 26 liberto -a habenti. SCAEV. dig. 35, 2, 17. PAVL. dig. 17, 1, 59, 5 ut Blaesio ... -a credas). AMM. 24, 5, 4 extractum cum -a e latebris (*sc. viris sim. ut*: FACVND. defens. 10, 6 p. 789A illi -a. *cf. e. g.* CAES. civ. 3, 37, 7 *et* OROS. hist. 6, 11, 4 *sub B*).

II *usurpatur cum aliis numeris*: **A** *per additionem*: **1** *c. num. minoribus*: **a** *anteponitur* (*maioribus num. saepe antecedentibus*): **α** *sine coniunctione* (*selecta*): LIV. 8, 8, 8 centum -a sex (FRONTIN. aq. 33 -a s. TAB. cer. Pomp. [CIL IV suppl.] 20, 7 mille trecen⟨tos -a⟩ s.). 26, 47, 5 ducentae -a una (FRONTIN. aq. 33. 62). 27, 16, 7 -a tria milia (39, 5, 14 milia -a t. 39, 42, 3 -a tres. *al.*). 31, 1, 4 quadringenti -a septem (33, 36, 13. *al.*). 34, 52, 6 -a quattuor milia (36, 38, 6 mille quadringentos -a q. FRONTIN. aq. 65 TERT. ieiun. 7 p. 282, 9 HIER. epist. 54, 16, 1. *al.*). 39, 5, 15 septingenta -a quinque (41, 13, 7. FRONTIN. aq. 83 LXXX q. ITALA I Macc. 7, 41 [rec. BL = VVLG.] centum -a q. milia [*al.*]. PS. AVR. VICT. epit. 18, 1 -a q. AVG. civ. 12, 11 p. 527, 23 D. quadringenti -a q.). 40, 32, 6 -a octo (FRONTIN. aq. 66 duo milia septingenta -a o. 80. AVG. civ. 15, 11 p. 77, 30 D. centum -a o. *al.*). 42, 7, 9 -a duo (R. GEST. div. Aug. app. 3. AVG. civ. 15, 13 p. 84, 19 D. centum -a d.). **β** *cum coniunctione*: et: PLAVT. Merc. 673 annos -a et quattuor (ITALA Luc. 2, 37 [Ps. Aug. spec. 82 p. 583, 15]. *al.*). VARRO rust. 2, 1, 12 -a et una (2, 1, 28 CENS. 14, 12 AVG. civ. 8, 11 p. 337, 4 D.). LIV. 27, 29, 8 -a erant et tres (CE 715 subscr. [*a. 570*] -a et t.). 40, 16, 11 auri -a pondo et duo. SPART. Sept. Sev. 22, 1 -a et novem (APRING. in apoc. 21, 17). atque: PLIN. nat. 12, 9 -a a. unius. **b** *postponitur* (*non nisi c.* et): CIC. Brut. 80 annos quinque et -a (AVR. VICT. Caes. 7, 2). LIV. 10, 15, 4 sex et -a. 22, 36, 4 septem et -a milia. 36, 42, 8 una et -a (ASCON. in Mil. p. 36, 7 unius et LXXX). R. GEST. div. Aug. 20 duo et -a. PLIN. nat. 7, 102 tribus et -a (GELL. 2, 11, 2). IREN. 1, 15, 2 (1, 8, 12 H.) octo et -a et DCCC (AVSON. 384, 5 p. 102 P.).

2 *c. num. maioribus*: **a** *postponitur*: **α** *sine coniunctione* (*selecta*): LIV. 10, 43, 8 quattuor milia octingenti -a. 10, 46, 14 trecenta -a milia (CVRT. 5, 1, 41 FRONTIN. aq. 5 COD. Iust. 6, 50, 18 pr.). 23, 37, 11 ducentos -a (CENS. 11, 8. VVLG. II par. 14, 8 d. -a milia [17, 8. 15]). 38, 55, 6 quadringenta -a (COLVM. 3, 3, 9 *ter. al.*). FRONTIN. aq. 5 septingentorum -a. ITALA Esth. 1, 4 p. 68, 8 Motzo centum -a ([*gr.* ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, VVLG. c. ... et -a]. AMM. 20, 3, 7. HIER. epist. 58, 3, 5 [*var. l.* et -a]. VVLG. gen. 35, 28. III reg. 12, 21 c. -a milia. *al.*). VVLG. num. 4, 48 octo milia quingenti -a. **β** *cum coniunctione*: LIV. 10, 43, 14 ducenti ferme et -a. 39, 29, 7 decem milia pondo argenti et -a. VITR. 10, 11, 3 C et LXXX (SEN. dial. 5, 21, 3 PLIN. epist. 6, 33, 3 POMPON. dig. 1, 2, 2, 43 VVLG. Esth. 1, 4 c. ... et -a. SVLP. SEV. chron. 1, 10, 3). FILASTR. 107, 7 quadringentos et -a. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 301 trecenta et -a milia. **b** *anteponitur*: GALLICAN. Avid. 4, 3 -a et centum (CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 299).

B *ad multiplicationem c.* milia: -a m.: TAB. triumph. Gracch. 4 LIV. 21, 38, 4. 28, 9, 16 (*v. app. crit.*). 39, 5, 10. CVRT. 9, 8, 15 (*v. app. crit.*). TAC. hist. 4, 82, 2 ann. 14, 37, 2. SVET. Iul. 42, 1 -a autem civium m. FLOR. epit. 3, 10, 24. ITALA II Macc. 5, 14 (rec. P) -a itaque m. SPART. Hadr. 11, 2. *al.* m. -a: CAES. Gall. 4, 10, 2 m. passuum LXXX (*disiunctim* etiam: 5, 11, 8. 7, 71, 3 m. hominum deleta LXXX. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 295 cum ille m. dixisset -a [m. LXXX d. *B*]). 7, 77, 8 hominum m. LXXX ... interfectis (*iunctim etiam*: LIV. 1, 44, 2. perioch. 67 p. 77, 25 [-a m. *ed. pr.*]. *suppl.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 234).

deriv.: octogeni, octogesimus octogie(n)s.
compos.: octoges(s)is (-ges); *cf.* duodeoctoginta, undeoctoginta.

octōgōnos *v.* octagōnos. **octō(h)edrum** *v.* octa(h)edrum.

octōiugis, -e. *ab* octo *et* iugum, *cf.* biiugis *sim.* *i. q. ad octo iumenta iugo iuncta pertinens*: **1** *ironice de octo tribunis militum* (*praedicat.*): LIV. 5, 2, 10 -es ad imperia obtinenda ire. **2** *pro subst. i. q. currus -is*: *ap. Valentinianos per imaginem de aeonum ogdoade*: TERT. adv. Val. 36 p. 210, 15 -em istam (*cf. 35 p. 210, 2* ogdoadem). *de ipso curru*: CIL VI 10049a, 8 *vicit* -g(e) n(umero) VIII.

octōmeter *v.* octameter.

octōminūtālis, -e. *ab* octo *et* minutus, *cf.* minutalis. *i. q. non plus octo minutis nummis valens*: LAMPR. Alex. 22, 8 ut, cum fuisset -is (octo minutulis *Mommsen*) libra, ad duos unum[quem]que utri⟨us⟩que carnis libra redigeretur.

***octōnārius,** -a, -um. *ab* octoni, *cf.* septenarius, novenarius *sim.* *formam* octus *improbat* CHAR. gramm. p. 96, 9 B. (*v. sub 2a*). [*confunditur c.* octogenarius: HIER. tract. in psalm. I p. 110, 23 *et* 25. *substituitur pro* octo CHALC. comm. 33 *et* 41, *pro* quaternarius CHAR. gramm. p. 96, 9 B.]

i. q. ex octonis constans vel utcumque ad octona pertinens:
1 *de ipso numero*: **a** *usu libero*: VARRO ling. 9, 86 ab -a *natura numeri* ... deorsum versus ad singularia perveniunt (*antea*: natura novenaria). FAV. EVL. 24, 3 W. (p. 17, 16 H.) ex intervallo senariae atque -ae summae (26, 3 W. [p. 20, 17]). MART. CAP. 7, 740 -us cybus (*cf. ibidem* -us numerus primus cybus est et perfectus). **b** *additur vel intellegitur* numerus: **α** *per iuncturam laxiorem*: TERT. adv. Val. 8 p. 186, 15 istorum ... n.: quaternarii et -i *eqs.* CHALC. comm. 41 novenarius ... n. totum -um in se continet. HIER. in psalm. 6 p. 15, 6 -us in sexto n. contineatur. AVG. gen. ad litt. 4, 2 p. 94, 22 et septenarii et -i et novenarii et quidquid ultra est numerorum. mus. 5, 9, 18 -us superiori -o congruit. MART. CAP. 7, 759 quaternario n. ad -um. *al.* **β** *per iuncturam artiorem*: *anteponitur*: IREN. 2, 21, 1 (2, 32, 4 H.) -o n. CHALC. comm. 36. 41. 46. HIL. in psalm. 118, 1 p. 355, 20 per ... singularum litterarum -um n. (*c. gen. ut*: in psalm. instr. 16 p. 13, 24 -um [-um n. *r*] ... viginti et duarum ogdoadum n. AVG. serm. coll. Morin p. 334, 10 hominum. *ibid.* dierum). HIER. c. Lucif. 22 p. 176D (*sensu mystico ut e. g.* GREG. M. in Ezech. 2, 4, 2 p. 973C). *al.* AVG. mus. 5, 9, 18 serm. coll. Morin p. 334, 30 *et* 335, 2. *al.* MACR. somn. 1, 5, 11 MART. CAP. 7, 740. 793. *al.* *postponitur*: CHALC. comm. 33 in n. -o.

2 *de variis rebus*: **a** *generatim*: PLIN. nat. 31, 58 si quinariae erunt *fistulae* ..., si -ae (*sic de f. octonum pedum, digitorum sim. etiam*: FRONTIN. aq. 28 [*iuxta* septenaria, vicenaria]. 42. PALLAD. 9, 12 [*iuxta* centenaria, octogenaria, quinquagenaria *etc.*]). CHAR. gramm. p. 96, 9 B. octus (*v. app. crit.*) ne dixeris, sed -us (*Mommsen*, quaternarius *N*); subauditur enim nummus, ut ... denarius nummus. HIER. in Dan. 9, 24 p. 544A in quadringentis septuaginta quinque annis -i reperientur anni quinquaginta novem. AVG. in psalm. 101 serm. 2, 11 l. 6 in tota ... domo (*i. familia*) ista -a. **b** *technice*: **α** *in doctr. metr. de versibus*: ① *additur vel intellegitur* versus: VARRO frg. Diom. gramm. I 515, 9 -us est *v.*, cum duo iambi pedes iambico metro praeponuntur *eqs.* QVINT. inst. 9, 4, 72 senari atque -i *sc. versus iambici vel trochaici* (9, 4, 73 'esse videatur' ... -um *v. tr.* inchoat). TER. MAVR. 2273 trimetrus *v.* quando duplicem pedem a capite sumet, tunc quadratus dicitur, idemque dictus est et -us. MAR. VICTORIN. gramm. VI 55, 17 taxatione simplicium pedum appellaverunt *versus*, cum senarios trimetros, -os vero tetrametros vocaverunt (133, 35 quem *v. t.* et -um appellant). ⑪ *alia*: PS. CENS. frg. 14, 6 -us iambus: '*eqs.*' 14, 9 anapaestus -us: '*eqs.*' **β** -us ager *i. qui quolibet -o tributo oneratus est* (*ad rem cf. Wölfflin, ALL 11, 1900, 273. Rostowzew, Gesch. d. röm. Kolon. 341*): LEX Manc. (CIL VIII 25902) 2, 8 in -um a.

***octōnātio,** -ōnis *f.* *ab* octoni, *cf.* quaternatio *sim.* *legitur non nisi ap.* IREN. (*dedimus exempla fere omnia, ceterum v. Reynders, Lexique comp. s. v.*).

i. q. multiplicatio ad octona et inde per meton. i. q. numerus octonarius, ὀγδοάς, *quod respondet passim* (*pertinet imprimis ad octoades aeonum*): **1** *sing.*: 1, 1, 1 hanc ... -em (*antea*: quaternionem. *enumerantur aeones ut e. g.* 1, 11, 1 [1, 5, 1 H.]. 1, 29, 4 [1, 27, 2]). 1, 9, 1 (1, 1, 19) ordo ... -is. 1, 9, 3 (1, 1, 20) -is ... compago. 1, 18, 1 (1, 11, 1) -em ... significari per hominem sic: aures quidem duas habentem et totidem visus, adhuc etiam odorationes duas et duplicem gustationem. 1, 18, 2 (1, 11, 2) -em ... ostendi sic: in octavo dierum formatum dicunt hominem. *iuxta alios num. sim.*: 1, 1, 3 (1, 1, 1) in -em et decada et duodecada (1, 15, 2 [1, 8, 12] facta est -o, ex qua progressa est d. [*antea*: quaternatio]. *ibid.* d. ... adiuncta -i. *ibid.* ab -e in d. progrediens. 2, 15, 2 [2, 19, 1] in -em et d. et duodecadem. 2, 24, 3 [2, 36, 1] -em et d. et duodecada). 1, 14, 6 (1, 8, 7) *antea*: in hebdomade. 1, 15, 5 (1, 8, 16) in

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quaternationem et -em et duodecadem (2, 24, 3 [2, 35] q. sive -is aut reliqui pleromatis. *v. etiam supra ad* 1, 1, 1 *et* 1, 15, 2). 2, 15, 1 (2, 19, 1) -o . . . et non quinio vel trinitas. *attributa notabiliora*: 1, 1, 1 primogenitam -em (1, 9, 3 [1, 1, 20] prima et p.). 1, 11, 1 (1, 5, 1) primam -em (1, 12, 3 [1, 6, 2] 1, 15, 2 [1, 8, 13]. 2, 16, 4 [2, 21, 1] usque ad p. et secundam -em. *al. v. etiam supra et infra*). 1, 11, 5 (1, 5, 3) primam et archegonon -em (2, 15, 1 [2, 19, 1]). 1, 14, 6 (1, 8, 7) insignis -o. **2** *plur.*: 1, 14, 5 (1, 8, 6) facta sunt tria loca similia numeris, cum sint -es: quae ter in se venientia viginti quatuor ostenderunt numerum. 2, 16, 4 (2, 21, 1) multitudinem -um (*antea*: ogdoadas). 3, 17, 4 (3, 18, 3) -es et quaternationes putativas.

octong- v. octing-.

***octōnī**, -ae, -a *num. distr. ab* octo. *inter* dispertitiva PRISC. gramm. III 413, 30. *scribitur in codd.*: ott-: STAT. silv. 3, 3, 146. 4, 1, 1. 5, 2, 12. -ten-: AVSON. 250, 1 p. 335 P. (*T*). CYPR. GALL. num. 748 (*B*). VEN. FORT. carm. 4, 8, 29 (*A*). VIRG. gramm. epist. praef. p. 108, 6 H. *c. apicibus*: EPIST. Secundi (CIL XII 4393) 2, 10 octónó. CE 1550 (*aet. Hadr.*) A 3 octónos. B 1 octónós. *de formis: sing.*: EPIST. Secundi *l. c.* HIL. psalm. instr. 14 p. 12, 22 AVSON. 250, 1 p. 335 P. CYPR. GALL. iud. 486 VEN. FORT. carm. 4, 8, 29 CORIPP. Ioh. 4, 599 CE 1365, 25 (*a. 506*). *gen. pl. non nisi* -num: LIV. 38, 38, 15 VITR. 8, 6, 4 PLIN. nat. 6, 190. 36, 65. 67. *notatur per* VIII PLIN. nat. 19, 60 (*Mayhoff ex* octo). [*confunditur* -o *c.* octo VEN. FORT. *l. c.*, -is *c.* octogenis PLIN. nat. 14, 54, -um *c.* octogenum 36, 67.]

i. q. distributive octo:

I *usu sollemni*: **A** *ponitur solum*: **1** *per iuncturam artiorem*: **a** *anteponitur*: PLAVT. Capt. 724 quom alii -os lapides ecfodiunt *eqs.* CIC. Verr. II 3, 197 pro singulis modiis . . . tu mihi -os HS dato. VARRO ling. 9, 30 cum omnes animae . . . sint divisae in -as partes. rust. 2, 2, 18 nutricare -os porcos . . . possunt *sues.* CAES. Gall. 7, 73, 8 -i ordines ducti ternos inter se pedes distabant. LIV. 6, 37, 6 -a loca . . . occupare soliti sint. 39, 55, 7 -a iugera Parmae, quina Mutinae acceperunt. 40, 29, 3 duae . . . areae -os ferme pedes longae (EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. [CIL X 4842] dextra sinistraque . . . -os p. agrum . . . esse. COLVM. 5, 3, 8 inter -os p. PLIN. nat. 31, 23 -is p. distantes *tres fontes. al.*). MANIL. 3, 282 signa -is crescunt stadiis. PLIN. nat. 2, 215 per -os quoque annos *eqs.* (8, 200. 9, 74 anguillae -is vivunt a. 10, 107 turtures -is a. vivunt). 6, 190 -um cubitorum (7, 31 Aethiopas -a c. longitudine excedere). 7, 22 -os digitos in singulis *plantis.* 8, 112 -is mensibus ferunt *cervae* partus. 9, 73 -is pinnis natat *piscis.* 18, 90 -is assibus (35, 32). 18, 170 cum . . . -i boves ad singulos vomeres anhelent. 31, 67 aquae mensuram -is cyathis salis temperari. 34, 96 -as plumbi libras addunt. PALLAD. 1, 35, 7 -is diebus peractis. HIL. in psalm. 118, 1 p. 355, 11 in singulis -is versibus singulae litterae praeferuntur (psalm. instr. 14 p. 12, 22. HIER. epist. 30, 3, 1 in singulas litteras -i v. secuntur). AVIEN. Arat. 1347 quattuor exsurgunt . . . umbrae adque his -as includunt . . . luces. *al.* **b** *postponitur*: CATO agr. 3, 6 orbiculis superioribus -is, inferioribus senis. VITR. 3, 2, 6 ut in fronte et postico sint columnae -ae. COLVM. 3, 3, 3 iugera singula culleos -os reddere. 9, 1, 4 vacerras inter pedes -os figere (PLIN. nat. 9, 97 cancris . . . p. -i. *cf.* 9, 83 pediculi -i omnibus). PLIN. nat. 9, 207 costae homini -ae, subus denae. EPIST. Secundi (CIL XII 4393) 2, 10 ⟨ass⟩e -o (CIL VIII 1548, 10).

2 *subst. e contextu intellegitur*: VITR. 8, 6, 4 (*antea*: fistulae . . . longae pedum denum) si . . . quinum denum, pondo CLXXX, . . . -um pondo C (PLIN. nat. 17, 171 interesse . . . inter binas vites oportet p. quinos, minimum . . . p. quaternos, . . . plurimum -os. *aliter* 11, 258 his *insectis* seni p.; . . . -os et marinis esse . . . polypis). PLIN. nat. 2, 66 ut . . . e duodenis partibus . . . non amplius -as pererret *Mercurius.* 8, 199 anni X . . .; capris XI, . . . plurimum -i (18, 217 quadrinis a. . . ., -is vero *eqs.*). 10, 178 -os Laconicae *canes* pariunt (*antea*: partus). 14, 54 sextarios singulis -is aquae misceri. 18, 56 genicula . . . sunt tritico quaterna, farri sena, hordeo -a. 33, 45 denarium XVI assibus permutari, quinarium -is, sestertium quaternis. *al.* PS. APVL. herm. p. 281 ut remaneant primae formulae sex coniugationes . . ., reliquis duabus formulis adhuc -ae.

3 *singularia*: **a** *per ellipsin* -i aeris *sc. nummi*: HOR. sat. 1, 6, 75 ibant -os referentes Idibus ae. PLIN. nat. 14, 95 ne . . . -is ae. singula quadrantalia *vini* venderet. CIL XI 4815, 6 acciperent ae. -os. **b** *praedicative*: ORAT. imp. Claud. (CIL XIII 1668) 1, 35 qui *tribuni militum* seni et saepe -i crearentur.

B *usurpatur cum aliis num.*: **1** *ad multiplicationem*: **a** *varia*: CAES. Gall. 7, 75, 3 imperant . . . Senonibus duodena milia; Bellovacis decem . . .; -a Pictonibus *eqs.* (LIV. 32, 28, 11 -a m. peditum). OV. met. 13, 753 -is iterum natalibus actis. MANIL. 3, 592 -os decies . . . in annos (AVSON. 371, 11 p. 101 P. d. -is). AVSON. 396, 30 p. 251 -as quater (FAV. EVL. 25, 7 W. [p. 19, 25 H.] q. -i). **b** *c.* bis: MORET. 18 b. in -as . . . libras (*aliis interpositis etiam*: OV. met. 5, 50 b. adhuc -is integer annis. CE 1071 [*saec. I*] iam b. ut -os . . . compleverat annos. CELS. dig. 8, 6, 6, 1 d b. que -os *pedes* . . et senos denos). MANIL. 3, 570 b. -as (*sic nullis intercedentibus ponitur in dactylis semper eodem versus loco*: SIL. 4, 122. 14, 88. 17, 354 STAT. silv. 3, 3, 146. 4, 1, 1 CYPR. GALL. num. 748. CE 1550 A 3 *et* B 1 [*aet. Hadr.*]. CE Engström 177. 223, 11 CIL VIII 18792, 7). b. *postponitur*: STAT. silv. 5, 2, 12 -os bis iam tibi circuit orbes vita. **2** *per additionem*: LIV. 38, 38, 15 -um denum annorum (COD. Theod. 11, 1, 29 -os et d. solidos). COLVM. 12, 20, 6 quadragenos -os (PLIN. nat. 36, 65 *et* 67 q. -um cubitorum). CIL XVI 152, 7 (*a. 247*) -is et vicenis (154, 5 [*a. 249*]).

II *exspectantur alia genera num.*: **A** *card. q. e.* '*octo*' (*iuxta cardinalia poni vid.* PLIN. nat. 8, 199 *et* AVIEN. Arat. 1347 [*v. sub I A*]. *aliter* PS. APVL. herm. p. 281 *et in forma* bis -i *ut* OV. met. 5, 50 *et* 13, 753 [*v. sub I B*]): PLIN. nat. 33, 136 -a milia equitum . . ., mille convivas. ANTH. 761, 31 -as hinc, inde quaternas *partes hemicyclii.* VIRG. gramm. epist. praef. p. 108, 6 H. ogduadas orationum partes -is *epistolis* . . . expositurum (*cf. p. 107, 3 sq.* orationis partes octo, octo . . . epistolas). **B** *ord. q. e.* '*octavus*' (*cf. B. Löfstedt, Eranos 56, 1958, 199 sqq.*): AVSON. 250, 1 p. 335 P. bis -o . . . sub consule (CE 1365, 25 [*a. 506*] b. -a . . . luce *i. sexto decimo die*). **C** *multipl. q. e.* '*octuplex*': CYPR. GALL. iud. 486 -o . . . lustro ([*iud. 13, 1* quadraginta annis]. VEN. FORT. carm. 4, 8, 29 bis -o [octo *R*] . . . l.). CORIPP. Ioh. 4, 599 -o circumdans ordine *camelorum* campum. **D** *pro* '*octonarius*': HIL. psalm. instr. 14 p. 12, 22 in -um numerum.

deriv.: octonarius, octonatio.

compos.: octonopes.

octōnōpēs, -pedis *adi. ab* octonus *et* pes. *in doctr. metr. i. qui octo pedibus constat*, ὀκτάπους (*cf.* octameter): RVFIN. gramm. VI 564, 6 (*ex Iuba*) primus *Boiscus* -em versum (octano pede v. *AR*, v. octono p. *B et recc.*, v. octonum pedum *Putschius* [o. p. v. *ten Brink*]) deo dicavit (*antea*: ὀκτάπουν . . . στίχον).

octōnus *v.* octoni. **octōphor-** *v.* octaph-.

octoplus *v.* octuplus. **octōpoda**, -ae *v.* octopus.

octōpūs, -podis *c.*, ὀκτώπους, ὀκτάπους. *cf.* octipes. *pro nom. sg.* octopoda ALEX. TRALL. [-a *pro* oclopetam PETRON. 35, 4 *tentabatur olim, cf. Blümner, Philol. 76, 1920, 335 sq.*] *i. q. octo pedes habens* (*de lolligine*): PLIN. VAL. 5, 16 acerma . . ., cocida et -es (astopodes *ed. Pighinucci*) ac sepias (*Alex. Trall. II p. 251, 9 P.* ὀκτάποδα. ALEX. TRALL. 2, 22 acerma . . . coctia et -a [octocopa *ed. Lugd.*] et cypia).

octōsēmus *v.* octasemus. **octōstȳlos** *v.* octastylos.

octōsyllabos, -on (-us, -um), *ὀκτωσύλλαβος. *scribitur* -tas-*ap.* MAR. VICTORIN. *nom.* -on: PS. BASS., *acc. et nom.* FORTVN. *et* MAR. VICTORIN. *in doctr. metr. i. qui octo syllabis constat*: PS. BASS. gramm. VI 306, 4 glyconion -on (MAR. VICTORIN. gramm. VI 118, 12 g. -o [*p. 151, 14* glyconium octo syllabarum]). FORTVN. gramm. VI 297, 26 habet *ode dicolos* primum -um anacreontium, quem et glyconium vocant. MAR. VICTORIN. gramm. VI 152, 2 erit . . . comma -um. GRAMM. VI 640, 12 de epodo -o.

[DIOSC. 1, 30 p. 70a, 25 **octōtiēns** (*legendum* hoc totiens) facis, quamdiu *eqs.*]

? **octōtopos** *v.* octotropos.

? **octotropos**, -ī *f.* (*an m. ?*), *cf.* ὀκτάτροπος. *mensuratur* -tŏt- (*an* -tat- *?*). *t. t. astrol. i. q. dispositio octo locorum caeli* (*ad rem v. Housman ad l. et Gundel, Philol. 81, 1926, 320 sqq.*): MANIL. 2, 969 cui parti nomen posuit, qui condidit artem, -os (*codd., def. Gundel l. c.*, octotopos *Scaliger, totum locum secl. Housman*), per quod stellae diversa volantes quos reddant motus, proprio venit ordine rerum.

octōvārius *v.* octavarius.

octōvir, -ī *m.* *plur. ab* octo *et* viri, *cf.* duovir, quattuorvir *sim. scripturam continuam non invenimus, de compendiaria v. infra.*

i. qui in collegio octo virorum est (*ad rem cf. Liebenam, Städteverwaltung 256. 344. Rudolph, RE s. v.*): CIL I² 1855 oct. vir (*nom. sg. ut*: IX 4622, 3 VIII vir [5371, 3]. 4890 ⟨octo v⟩ir. 5447, 2 VIII vir [XIV 3906, 2]). II 724, 4 (*dat. vel abl. per idem compend.*: IX 4520 VIII viro. 5373, 2 VIII v⟨i⟩r(o) [5451, 3. 5621]. *sed* II 724, 4 *etiam* pro o⟨cto⟩ viro. IX 4519, 5 octo vir(o)). IX 5067 octo viri (*nom. pl.*). 5367 VIII vir(i) (*gen. sg., per idem compend. etiam* 5372, 4. 5374). *c. gen.* (*abl.*) *qualit. sim.*: CIL IX 4543, 4 VIII vir aed(iliciae) pot(estatis) (4891. 4896 VIII viro ae. p. *cf. etiam* 4519). 4545 VIII vir II vir. pot. (*i. duumvirali potestate ut*: 4547. *?* 4883 XI 5006, 6). 4881 VIII vir II (*i. iterum*) fanor(um) (4896). *ibid.* VIII vir III (*i. tertium*) aer(ari) (4896 VIII vir III). -r Augustalis: CIL IX 5422, 4 VIII vir Aug. (*nom. etiam*: 5448, 2 ⟨v⟩ III vir August. INSCR. NSc. 1921 p. 189 n. 30). 5446, 2 VIII vir(o) Aug(ustali).

octōūncium, -ī *n. ab* octo *et* uncia, *cf.* sexuncium. *i. q. octo unciae, bes*: NOVELL. Iust. 18, 1 licebit *testatori* . . . reliquum -um forte aut sexuncium habere et largiri sicut voluerit (*gr.* ὀκταούγκιον).

? **octrachronos** *v.* octachronos. **octuāg-** *v.* octog-.

octūber *v.* october. **octuennis** *v.* octennis. **octug-** *v.* octog-.

? INSCR. Graufesenque 25, 2 (10, 2 H.) tuos **octumeto(s)** (*tab.* oχt-, *Hermet* oxtuanito *vel* oxtunnito). *vox celt. ut vid. pro* '*octavus*' (*cf. Oxé, Töpferrechn. v. Gr. 73; de nom. propr. [cf.* Quintus,

[*Lumpe*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Sextus *sim.] cogitat Hermet, Les graffites de la Gr. 1923, 77, 53). de quantitate vocalis* -e- *non constat.*

octung- *v.* octing-.

NOT. Tir. 65, 47a (*antea*: triplex, quatruplex *eqs.; postea*: multiplex) **octuplex** (*trad.* obdupl-). *ab* octo, *cf. e. g.* duplex *sim. nec non* octuplus. *i. q. ex octo partibus constans.*

cf. octiplicatus (octupl-), octuplicatio.

octuplicātio, -ōnis *f.* *cf.* octuplex, octuplus *nec non* octiplicatus (octupl-). *i. q. actus octies multiplicandi*: MART. CAP. 7, 796 -e (*var. ll.* VIIIplicatione, VIII octuplicatione, octo quadruplicatione, duplicatione VIII, VIII duplicatione) metiuntur II eos, qui XVI sunt *eqs.*

octuplicātus *v.* octiplicatus. **octuplō** *et* **octuplum** *v.* octuplus.

octuplus, -a, -um. *ab* octo, *cf.* duplus *sim. nec non* octuplex *sim. scribitur* -topl- (*quam formam primariam fuisse putat Sommer, SBMünch. 1950, 7 p. 42, 2*): *in var. l.* CIC. Tim. 22 GLOSS. II 381, 38. -tapl-: GLOSS. *l. c.* (*var. l.*). *i. q. octies multiplicatus*: CIC. Tim. 22 (*sim.* MACR. somn. 2, 2, 15) quintam *partem* ..., quae tertiae tripla, tum sextam -am primae (*gr. 35ᶜ* ὀκταπλασίαν). CHALC. comm. 96 -am *portionem* ... Martis. BOETH. mus. 2, 31 p. 266, 12 -os numeros. *e contextu intellegitur* ʻ*numerus*ʼ: MART. CAP. 7, 771 (par ex paribus est *numerus*) quadruplo vel -o similibusque auctis. BOETH. mus. 2, 31 p. 266, 1 -i (*v. app. crit.*). p. 266, 13 a sexto ... -o sesquioctavae proportiones ducuntur.

pro subst. **octuplum,** -ī *n.* NOT. Tir. 65, 42 (*post* triplum, quatriplum) -um (*trad.* obdupl-, *cf. 65, 47 a sub* octuplex). GLOSS. II 381, 38 ὀκταπλοῦν. *i. quod octies multiplicatum est* (*de poena*): CIC. Verr. II 3, 26 si plus abstulerat quam debitum sit, in -um iudicium daturum (*ibid.* ʻedictum de i. in -umʼ [*v. app. crit.*]. 3, 28. 3, 29. *cf.* 3, 32 daturum in -um. 3, 34 -i iudicium se daturum). 3, 28 poenam -i (3, 30). *ibid.* -i damnari (3, 29).

fere adv. **octuplō.** *i. q. numero octies multiplicato*: EDICT. imp. Diocl. II 2 audaciam *cauponum* ... pretia venalium rerum non quadruplo aut oc⟨tuplo⟩, *sed ita* ⟨ela⟩ta (*cf. vol. V 2, 2042, 32*) extorquere, ut *eqs.* EVSEB. EMES. serm. 20, 11 p. 86, 21 (*ad Matth. 12, 45*) ʻassumit ... septem spiritus sibi nequioresʼ; et -o quantum ad numerum, quia peiores assumit.

deriv.: octiplicatus.

octus *v.* octus(s)is.

octus(s)is, -is *m.* *ab* octo *et* as, *cf. e. g.* decussis, centussis. *forma brevior* -tusis *subesse vid. scripturae q. e.* occusis (*v. infra*). *de casibus sim. tractat* CHAR. gramm. p. 96, 6 sqq. B. ʻassisʼ genetivus est, sicut ʻ-is (*var. ll.* occussis *vel* occusis)ʼ; huius ablativus est ab hoc ʻ-e (occuse *N*)ʼ: ideoque ʻ-e (*var. ll.* occusse *vel* occuse) emiʼ bene dicimus; sed ʻda illi -em (occuse *N*)ʼ soloecismus est; nam ʻoctusʼ (*v. app. crit.*) ne dixeris, sed ʻoctonariusʼ, subauditur enim ʻnummusʼ, ut *eqs.* *i. q. numerus octonarius assium*: HOR. sat. 2, 3, 156 quanti emptae? :: ... -bus (*var. ll.* oct. *vel* octo assibus. SCHOL. gloss. *Γ*: octo quadrantibus, octo assibus, hic -is). *formam abbrev.* **octus** *a* CHAR. *l. supra cit. improbatam exhibet* MAECIAN. distrib. 55 -s hac nota scribas ac nomines: semis ⚹S, quibus eodem modo multiplicatis -s reperies. *Lumpe.*

oculāriārius, (-a, -um). *ab* oculus (*de forma v. Svennung, Beitr. z. lat. Lautl. 55*). *i. qui (statuis) oculos facit*: CIL VI 9402, 4 faber -us (*cf. 9403, 3* oculos reposuit statuis. *et fortasse* ocularius *sub 1 b*).

***oculāris,** -e. *ab* oculus. NOT. Tir. 46, 40 (*v. s. v.* ocularius). **1** *i. q. ad oculos pertinens*: **a** *usu vario* (*pro subst.* CHIRON 532): AMM. 19, 4, 2 accolentes loca palustria ... -es casus perferunt (*de morbis ut* CHIRON 811 res -es). 21, 1, 12 -is pupula (*cf.* VEG. mulom. 2, 17, 2 tunicas -es). CHIRON 532 spongiam ... super alligato et ... -em (*i. fasciam, qua oculus obtegitur, ut vid.*) ... imponito, ne alligatura cadet. **b** *de medicamento*: *pro subst.* (*gr.* ὀφθαλμικόν): PELAGON. 410 -e ad percussum *oculum* (418. 422. *al.*). 413 ad cicatrices discutiendas (421). 414 ad album (419. 420. *cf.* 428 ad albores sive ad glaucomata). 416 -e epiphorae (*gen. obi. vel dat. comm.*) iumentis (CHIRON 806 ⟨ad⟩ epifora). 427 -e viatorium. *al.* *attributive*: CHIRON 811 collyrium -e (PLAC. med. 1, 1 rec. *α* = rec. *β* [in colliriis coulorum *Va*]).

2 cos -is (*de mortariolo, ut vid., cf.* ocularius): ORIBAS. eup. 4, 26 Aa lythu acmatitu resolvis ... in cote -e (*gr.* ἐπ' ἀκόνης). 4, 37 Aa in cute -e resolutum *oxyrodinum* (*gr. 4, 36, 14* ἐπ' ἀκόνης ἰατρικῆς).

adv. **oculāriter.** *i. q. oculis suis* (*cf.* oculatim): SIDON. epist. 7, 14, 4 qui amicos ... non tam iudicialiter quam -r intuentur.

***oculārius,** -a, -um. *ab* oculus. *scrib.* ocol- ORIBAS., ? uclar- CIL VI 9824, 4. *notatur* ocular: CIL V 3156, 2. 3940, 2 INSCR. NSc. 1923 p. 379. *al.* NOT. Tir. 46, 40 -a (*an ad vocem q. e.* ocularis ?). GLOSS. -us: ὀφθαλμικός.

1 *i. q. ad oculos pertinens*: **a** *usu medicinali*: *α pro adi.*: *de* medicis: CELS. 6, 6, 8ᴬ Euclipides ... qui ... maximus fuit -us m. CIL II 1737, 4 m. -us (*saepe in* INSCR., *cf. Baader, Med.-hist. Journal 2, 1967, 232, 31*). *varia*: SOL. 4, 6 qui *fontes calidi* ... -as dissipant aegritudines. 24, 9 cuius *herbae* sucus ad -am proficit claritatem (*sec. Plin. nat. 5, 16* claritate visus). *β subst.*: *masc.*: SCRIB. LARG. 37 aspritudines ... desperatas a quibusdam -orum (MARCELL. med. 8, 120 a ... medicis -is). 38 (= MARCELL. med. 8, 17) prudentes -os. *ibid.* quosdam -os (MARCELL. med. 8, 17 -orum quosdam). *dub., an subst.*: CIL XI 5400, 4 medicus clinicus chirurgus -us. *neutr.*: CHIRON 796 -um Vibianum ordinarium ad omne genus vitii oculorum (*de medicamento ut* 810).

? **b** scalptor -us: CIL VI 9824, 4 scalptoris uclari (*supplent alii alio modo, sed cf.* ocularíarius).

2 cos -a (*de mortariolo, ut vid., cf.* ocularis): ORIBAS. eup. 2, 1 L 5 Aa lapidem ... in cute -a fricatum (La in cote ocolario resolutum, *gr. 2, 1 A 13* ἐπ' ἀκόνης). syn. 3 add. p. 909 in cute -a fricas *trochiscum.*

oculātim *adv.* *ab* oculus *pro* oculate, *cf. ex. gr.* figuratim. *i. q. oculis suis*: CASSIAN. inst. 12, 29, 1 nudatae atque in superficiem productae passionis ... radices et -m (occ- *L¹*) deprehensae atque perspectae. *cf.* oculariter.

oculātus, -a, -um *et inde* **oculo,** -āvī, -āre. *ab* oculus. *scrib. etiam* occ-; ocl- *v.* GLOSS. *p. 441, 19.* *compar.* -ior TERT. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 12 (melius -us 4, 36 p. 546, 25), *superl.* -issimus PLIN. nat. 34, 24. GLOSS. -us: εὐόφθαλμος. *inde a* PLAVTO, PAVL. FEST., CELSO, PLIN. nat. [*de pisce, cf. -a pro subst. (p. 441, 17)*: *it. vet.* occhiata ʻ*oblada melanura*ʼ, *ligur.* ogià (> *prov. vet.* hiblada, *prov.* oblado [> *francog.* oblade], aublado, ooublado, iblado, -a, blada, *cat.* oblada), *venet.* ociada, *neap.* ukkyattə, *sic.* ucchiata, ugghiata, *apul.* jacchiata; *sard. centr.* ocrata, *sept.* ottšada; *prov.* (*saec. XVI*) olhada, oyata. *mixtum c.* nebula: *prov.* neblado, *langued.* neblada. *cf. M.-L. 6037ᵃ. Battisti-Alessio IV 1622. Wartburg VII 309 sq, G.*] [*variat in codd. c.* occult- *saepius*, oscul- CYPR. idol. 14 p. 31, 8 MIRAC. Steph. 2, 1. *dub. trad.* CLAVD. MAM. anim. 1, 20 p. 69. 21.]

1 -us *i. q. oculis praeditus, instructus*: **a** *spectat ad ipsos oculos*: *α corporis* (*per prosopopoeiam de manu* PLAVT. Asin. 202; *acced.* male SVET. rhet. 29, 1): PLAVT. Asin. 202 -ae (occ-, obcultae, occultatae *var. ll.*) manus sunt ..., credunt quod vident. Truc. 489 pluris est -us testis unus quam auriti decem ([*cf. 490* qui vident plane sciunt. *inde* PAVL. FEST. p. 179 id est qui se vidisse dicat. APVL. flor. 2 p. 6]. FVLG. aet. mund. p. 159, 16. Virg. cont. p. 98, 14 [occ- *D corr. m. sec.*]. *cf.* myth. 2, 6 arbiter). FEST. p. 178 -um Ar⟨gum⟩ ([*de Plaut. Aul. 555 v.* oculeus]. SERV. Aen. 7, 790 omnibus membris. MYTHOGR. 2, 5. 89. *cf.* HIER. epist. 53, 9, 2 cherubin ... per totum corpus -i [*de isdem*: in Ezech. 1, 22 p. 30ᴮ. prol. gal. animalibus -is ante et retro. PRIMAS. in apoc. capit. p. 796ᴰ]). SVET. rhet. 29, 1 Sex. Clodius ... male -us (*cf.* APVL. apol. 57 ultra Vlixi vota ... -us). TERT. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 12 deum ... de sublimioribus -iorem (*cf. l. 7/8* nimirum huius oculos aliqua paradisi portio evaserat). AVG. epist. 148, 17 forinsecus -i (*opp.* caeci intrinsecus. *cf.* IVLIAN. in Iob 17, 10 *opp.* oculis mentis). c. Iulian. 6, 6, 16 nascuntur -i de parentibus caecis (*item opp.* AVG. epist. *supra et* CLAVD. MAM. anim. 3, 11 p. 173, 22 CAES. AREL. serm. 172, 3). SEDVL. op. pasch. 4, 17 -ae ... copiam claritatis (*cf. carm. pasch. 4, 212* lumen *oculorum*). *per comparationem*: CASSIOD. var. 1, 4, 15 genus in utroque orbe praeclarum, quod ... tamquam duobus luminibus -um ... claritate radiavit. *β mentis* (*accedit adv.* bene PAVL. NOL. epist. 30, 5): TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 546, 25 fidem hominis *caeci*, etsi melius -am, ... exteriore quoque visione donavit (*de Luc. 18, 42. aliter sub 2b*). PS. RVFIN. in Os. 12, 3/6 p. 1022ᶜ Iacob ... prudentia -us. PAVL. NOL. carm. 33, 237 caecus iustis, -us (oculatur *Q*) iniquis (*cf.* MAX. TAVR. serm. 18, 2 M. diversis fraudum -a [occultatur *trad.*] ingeniis *avaritia*. ISID. sent. 3, 32, 8 -i ad tenebrarum aspiciendum errorem). epist. 30, 5 bene -us *sum*, si cerno iustitiam. AVG. vera relig. 32, 59 visum intrinsecus -um.

b *per similitudinem* (*cf.* oculata): SOL. 17, 8 ut -is ex fulvo circulis ... distinguatur *tergum pantherae*. PALLAD. 1, 28, 2 capita -a (occ-, occulta *var. ll.*) pennarum *pavonis* (*cf.* MART. CAP. 1, 66 ex pavonum pennis intertextae -aeque [occultaeque *var. l.*] pallae). 4, 1, 1 surculi ... sint ... gemmis ... -i. VEN. FORT. carm. 2, 10, 13 -a fenestris *aula* (3, 7, 47 [occ-, occulta *var. ll.*]. 10, 6, 89 [occulta *var. l.*]).

2 -us *i. q. oculis firmatus, certus, indubitatus*: **a** *de rebus cognitis*: PLAVT. Pseud. 301 eme die caeca ... olivom, id vendito -a die (PAVL. FEST. p. 179 *ad l.*: pro praesenti posuit). PLIN. nat. 34, 24 statuam poni ... quam -issimo loco. ZENO 1, 16, 3 vivere animas ... -is rebus sufficimus approbare (PRAEDEST. 2 p. 621ᴰ et sibi in manifesto positas). PHILO vita contempl. 13 -as (occultas *var. l.*) divitias diligentes caecum relinquere censum (*gr.* τὸν βλέποντα πλοῦτον). **b** *de cognitione sim.*: -a fide (GLOSS. -a f.: τῇ ἐν ὄψει πίστει. *aliter* TERT. *sub 1a β*): GARG. MART. med. 1 valetudinum causas -a (occulta *var. l.*) f. recognoscere (*cf.* SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 54, 11 cognoscentes [CASSIOD. hist. 1, 10, 6]). CYPR. Fort. 13 vidisse (ITIN. Anton. Plac. rec. A 31 evidenter ... per visionem. PASS. Ignat. 14, 2. POLYCARP. ad Philipp. 9, 1 [*gr.* κατ' ὀφθαλμούς]. *cf.* IOH. BICL. praef. chron. II p. 211, 9 pervidimus). MIRAC. Steph. 2, 1 ut ... visibus vestris -a (osculata *var. l.*) f. praesentarentur *virtutes dei*. APON. 4 p. 82 probatur. INST. Iust. 3, 6, 9 magis veritas -a f. quam per aures animis ... infigitur (*postea*: inspectione).

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

varia: ARNOB. nat. 2, 9 -a vidistis inspectione. CASSIAN. inst. 12, 19 -is indiciis. GILD. Brit. 36 chron. III p. 48, 12 -a cognitio.

3 -are *i. q. oculis (visu sim.) instruere* (*v. etiam* PAVL. NOL. carm. 33, 237 *sub 1aβ*): **a** *spectat ad oculos* (*mentis* TERT. apol. 21, 30 sqq.): TERT. apol. 21, 30 urbanitate deceptos in agnitionem veritatis -ret (CYPR. idol. 14 p. 31, 8 caecos et ignaros ad a. v. -are [oscularet *var. l.*]. *cf.* VITA Cypr. 2, 5 splendore ... divinae ... lucis). paenit. 12, 6 hirundo si excaecaverit pullos, novit illos -are rursus de sua chelidonia (PACIAN. paraen. 11 p. 123 [emendare *var. l.*]. HIER. in eccles. 7 p. 1068A). POTAM. subst. 23 Migne suppl. 1, 210 *vultum* (*cf.* DRAC. laud. dei 1, 646 vultūs *caeci* ... -atur imago). PS. AVG. alterc. p. 1133 caecos -vit *Christus* (serm. ed. Mai 6, 3 ad lucem. *cf.* CYPR. *supra*). **b** *per similitudinem spectat ad alias res*: TERT. pudic. 8 p. 234, 2 in vestibus purpura -andis. MART. CAP. 8, 814 nullis sideribus -atur (occ-, occultatur *var. ll.*) *caeli extremus cursus*.

subst. **oculāta,** -ae *f. nomen piscis* (*sic appellati propter oculos magnos vel pellem maculatam vel formam oculi similem.* GLOSS. -a: *μελάνουρος.* oclata: *κέφαλος. cf. p. 440, 20*): CELS. 2, 18, 7 duri sunt *pisces*, ut aurata, corvus, sparus, -a (*item inter alia piscium nomina* PLIN. nat. 32, 149).

adv. **oculātē.** GLOSS. V 645, 9 oculitus: -e, nimie. *cf.* oculatim *et* oculitus.

compos.: inoculatus; *cf.* ex-, inoculo.

v. etiam Onom. Oculata, Oculatina.

1. oculeus, -a, -um. *ab* oculus. *i. q. plenus oculis* (*per similitudinem de stellis* MART. CAP.): PLAVT. Aul. 555 qui *Argus* -us (occ- *B*, occull- *D*, *cf. Fest. p. 178* oculatum) totus fuit (PAVL. FEST. p. 28 qui fuisse fingitur oculis plenus. *cf.* APVL. met. 2, 23, 4 perspicaciorem ipso ... Argo et -um totum). MART. CAP. 8, 811 quaedam gemmata nec minus totis artubus decenter -a (occ- *β*) *Astronomia.*

2. oculus **oculeus** (-cel-, -cil- *var. ll.*) PRISC. gramm. II 114, 22 *inter deminutiva* (*l. 20* equus equuleus. *22* acus aculeus).

oculicrepida, -ae *m. ab* oculus *et* crepare *iocose fictum. i. cui oculi crepant* (*sc. tormento, cf. Anon. Vales. 14, 87* accepta chorda in fronte ... tortus, ita ut oculi eius creparent): PLAVT. Trin. 1021 -ae (colli- *Becker*), cruricrepidae, ferriteri, mastigiae.

oculissimus *v. post* oculus.

oculitus *adv. ab* oculus, *cf.* medullitus *sim.* FEST. p. 178 (*suppl. ex* PAVL.) ⟨-s dicitur ut fu⟩nditus, penitus signifi⟨catque tam carum esse quam ocu⟩lum vel instar ⟨oculi esse⟩ (*antea explicantur* oculissimum, oculatum). NON. p. 147, 22 -s ut animitus, medullitus; PLAVTVS Cornicula (frg. 5): amant ancillam ... -s (*inde* GLOSS. -s: oculate, nimie).

oculo *v.* oculatus (*sub 3*).

oculōsus, -a, -um. *ab* oculus. *i. q. refertus oculis* (*i. cavernulis*): GLOSS. II 595, 41 tofus: lapis -us.

***oculus,** -ī *m.* [*vox hereditaria suffixo incertae rationis praedita, derivanda aut a verbo *oqu- 'videre' (cf. gr. ὄψομαι ὄπωπα, ind. vet.* īkṣate *'inspectat') coll.* figulus *aut a subst.* *oqu- *'oculus, visus (-ūs)' (cf. gr. εἰς ὦπα, ἐνῶπα), hoc quidem vix deminutive, quoniam exempla velut* auricula *pro* auris (*maxime in linguis Romanicis, cf. gr. rec. τὸ μάτι < τὸ ὀμμάτιον*) *aevo prisco deesse videntur. Sch.*] *de orig.: ab* occulere VARRO frg. Lact. opif. 10, 1. *al.*, *a* velocitas AVG. serm. 56, 8, 12, *ab* ocior lux CASSIOD. in psalm. 6, 8. *scribitur* (*cf.* PRISC. gramm. II 36, 14 apud antiquos frequentissime loco 'cu' syllabae 'quu' ponebatur ... ut ... oquulus pro ... oculus): ocl- (*cf.* PROB. app. gramm. IV 198, 18 oculus non oclus; *tamen praecipue ex hac scriptura derivantur voces ling. Romanicarum*): PLAVT. Mil. 1108 *B.* CIL VI 34635ᵃ, 8 X 7756, 6 TAB. devot. Audollent 135A, 6 (*iuxta* 135A, 1 oculos). 135B, 2. occ-: PLAVT. Men. 156 *B.* 849 *CD.* Merc. 924 *D.* Persa 765 *C.* Trin. 1071 *D. al.* (*v. Vulg. ed. comm. pont. 4 p. 451, ubi et de* hoc-). -cull-: PLAVT. Persa 765 *corr. in* -cul- *B.* -col-: ITALA Matth. 13, 15 (cod. 18) *bis.* ? opulo: INSCR. christ. Diehl 4737, 6. *litteris graecis* PS. DIOSC. Vind. 3, 138 p. 147, 16. 4, 88 p. 248, 20. *per litterarum ligaturam*: PAP. Corp. 249, 7 *et* 31 antoculos. *vocat.* -e: PLAVT. Curc. 203 (Mil. 1330 -i *codd.*), *in ceteris allocutionibus* -us, *ex. gr.* PLAVT. Cist. 53 Most. 311 Persa 765 Poen. 394. *nom.* -os: ITALA Matth. 5, 29 (cod. k). *notatur in titulis* (*non nisi gen. plur.*): o: CIL XIII 10021, 47, 5 INSCR. Espérandieu, Cachets d'oculistes 192, 5. oc: INSCR. Espérandieu *l. c.* 150, 2. ocu: *ibid.* 141, 2. ocul: CIL XIII 10021, 82ᵈ, 2. NOT. Tir. 46, 38. *de notione*: SYNON. Cic. p. 416, 21 ante -os. in prospectu. p. 428, 35 in conspectu. sub -is. GLOSS. -us: ὀφθαλμός. -us vitis: ὀφθαλμὸς ἀμπέλου. *legitur inde a* LIV. ANDR., NAEV., PLAVTO, ENN. *per totam latinitatem.* [*val.* ochi; *dalm.* vaklo; *it.* occhio (*et var. dial.*); *sard. centr.* ókru, órku, óylu, óyru, óyu, óğğu, oyu, *mer.* óyu; *raet. occ.* ögl, egl, *centr.* uedl, *or.* voli; *francog., francoprov.* oeil (*et var. dial.*), *prov.* uelh *etc.*, *vasc.* wǫl *etc.*; *cat.* ull; *hisp.* ojo; *port.* olho. *cf. M.-L. 6038. Battisti-Alessio IV 2622. Wagner II 183. Wartburg VII 310 sqq. Corominas III 551 sqq. Machado II 1619 sq. G.*] [*ed. vel trad. iuxta* osculum PLAVT. Truc. 102 SEN. contr. 1, 2, 5. 10, 1, 1 CYPR. epist. 56, 4; *v. etiam* ocellus. *dub. trad.*: ACC. trag. 162 -e noxitudo oblitteretur Pelopidarum (*alii alia temptant*).]

i. q. ὀφθαλμός (*quod ubi resp. in graecis, non adnotavimus*). *de numerorum usu pauca praemonenda putavimus: 1) plur. passim et multitudinem significat et binarium numerum, quem expresse indicant voces q. s.* duo PLAVT. Mil. 290. CIC. nat. deor. 3, 8 (*iuxta* altero, uno). PLIN. nat. 9, 8. *al.*, ambo CATVLL. 104, 2. CELS. 6, 6, 14 (*iuxta* singuli). IVV. 10, 228, duplicis LVCR. 6, 1146, utrique (uterque) HOR. sat. 2, 3, 285 VAL. MAX. 6, 5 ext. 3. *al.*, bini PLIN. nat. 11, 272; *cf. etiam* par oculorum SVET. rhet. 29, 1. *2) sing. aut pro sing. q. d. generali ponitur, maxime in definitionibus et locutionibus tritis vel proverbialibus, aut alterutrum significat, cf.* alter NAEV. com. 18. CIC. *v. supra.* PLIN. nat. 7, 16. *al.*, laevus (dexter, sinister) PLAVT. Mil. 1307 LVCR. 4, 324 NEP. Hann. 4, 3. *et saepius*, utervis PLAVT. Pseud. 423, unus LVCIL. 1342. CIC. *v. supra.* LVCR. 4, 447 VARRO ling. 7, 71. *al.* *3) sing. de binis -is adhiberi vix agnosces; sunt tamen audaciora quaedam, quibus singulorum aut vultus aut visus adumbretur*: CIC. Verr. II 2, 37 p. red. in sen. 16 Sest. 19. orat. 150 (*legentis ut* HOR. sat. 2, 5, 55 OV. trist. 3, 3, 71 SEN. clem. 1, 16, 3. PETRON. 75, 4 *proverbialiter. al.*). VERG. ecl. 3, 103 (*de -o maligno ut* GRATT. 406. *cf.* HOR. epist. 1, 14, 37). HOR. sat. 1, 2, 103. carm. 2, 2, 23 -o inretorto (*Kießling-Heinze conferunt Aeschyl. Cho. 99* ἀστρόφοισιν ὄμμασιν). epist. 1, 1, 28. OV. epist. 16, 89 -o renuente (*per plur. vertit Planudes. cf.* PAVL. FEST. p. 29 -o adnuit). *dub.* LVCAN. 9, 674 (*v. Housman ad l. et Fraenkel, Gnomon 2, 1926, 528, 1*). *4) sing. in poesi exhibent singulis locis* NAEV., TER., PVBLIL., VERG., GRATT., GERM., PERS., CALP., SIL., STAT., *binis* OV., IVV., *pluribus* PLAVT., LVCR., HOR., LVCAN. (*ter praeter l. supra allatum*), MART.; *sing. deest apud* CATVLL., TIB., PROP., MANIL., PHAEDR., SEN. *trag.*, VAL. FL.

I *de membro animantium* (*metonymica v. p. 448, 66. 451, 37*): **A** *agitur de habitu sim.*: **1** *sc. de aspectu*: **a** *respicitur color* (*et lux naturalis*): **α** *c. adi.* (*abl. qualit. pro adi.* PLIN. nat. 10, 126): PLAVT. Capt. 647 nigris (*saepe. cf.* Merc. 640 subnigris [*al.*]. Poen. 1113 pernigris). Curc. 231 herbeis. CIC. nat. deor. 1, 83 caesios (VITR. 6, 1, 3 FEST. p. 274. *al.*). *ibid.* caeruleos (PLIN. nat. 6, 88. *al.*). VARRO rust. 2, 2, 4 ravis (2, 9, 3. 3, 9, 5 FEST. p. 274. *al.*). MANIL. 4, 907 sidereos. COLVM. 7, 12, 4 glaucis (PLIN. nat. 7, 24. *al.*). SEN. Herc. f. 219 igneos ... serpentium (*cf.* CYPR. hab. virg. 17 rutilos adque depictos -os serpentis imitata es). PETRON. 126, 11 clariores stellis (SVET. Aug. 79, 2 ac nitidos. DARES 12). PLIN. nat. 8, 121 corpori concolores *chamaeleontis* (*cf.* 11, 145 unicolor). 10, 126 igneo colore -*os avium* (*abl. qualit. ut* 11, 141 homini ... diverso colore, ceteris *animantibus* in suo cuique genere similes -*i sunt*). *al. cf. adi. c. acc. graec.* -os: AVSON. 328, 10 p. 116 P. -os caerula *Bissula.*
β *c. verbis*: PLAVT. Men. 828 -os virere. VARRO rust. 2, 9, 3 nigrantibus (*al.*). CATVLL. 63, 39 radiantibus -is *Solis* (*animalium*: COLVM. 7, 12, 4. PLIN. nat. 11, 151 in tenebris fulgent radiantque. 37, 69). VERG. Aen. 1, 228 nitentis. HOR. carm. 2, 12, 15 fulgentis (FIRM. math. 4, 19, 17). OV. met. 1, 499 micantes sideribus similes (3, 33. *al.*). PLIN. nat. 8, 106 -is *hyaenarum* mille esse varietates colorumque mutationes (*cf.* 8, 122 mutat ... eum *colorem* ... et -is ... et toto corpore *chamaeleon*). 11, 151 -*i* caprae ... splendent lucemque iaculantur. **γ** *c. subst.*: *pendet gen.* -orum: CIC. Arat. 479 -orum ardentia lumina (LVCR. 4, 824. 836. 1143. *et saepe. cf.* AMM. 27, 6, 15 -orum flagrantior lux). Tim. 49 ignis. CELS. 2, 6, 3 ex albo -orum (2, 8, 25. 7, 7, 6B. 7, 7, 12). 7, 7, 14A nigra pars -i (*cf.* 7, 7, 14D nigrum). PORPH. Hor. epod. 16, 7 ad colorem -orum. CAPITOL. Maximin. 3, 6 cum ... -orum magnitudine et candore ... excelleret. PS. AVR. VICT. epit. 1, 20 fulmen -orum *Augusti.* *per appositionem*: PROP. 2, 3, 14 -i, geminae, sidera nostra, faces.

b *respicitur pulchritudo* (*vel opp.*): **α** *usu vario*: *c. verbis*: PLAVT. Amph. 530 ne corrumpe -os (*lacrimans ut* Merc. 501. *cf.* TIB. 2, 6, 43 lacrimis -os ... foedare). CIC. Cael. 36 vultus -ique *adulescentuli* pepulerunt *te* (*cf.* PROP. 2, 3, 14 non -i *ceperunt me.* OV. am. 3, 11, 48 qui -*i* rapuere meos. epist. 12, 36 abstulerunt -i lumina nostra tui). VERG. Aen. 1, 591 -is adflarat honores *Venus* (*cf.* FIRM. math. 4, 19, 28 -os ... ornat pulchritudinis honestate [8, 26, 13 gratiā]). APVL. met. 8, 12, 6 placuerunt -i. *c. adi.*: CIC. Tusc. 5, 46 venusti (DARES 12. 13). SALL. Catil. 15, 5 foedi (*cf. transl.* QVINT. decl. 299 p. 181, 10 tetri -i *parricidae*). HOR. carm. 1, 32, 11 Lycum nigris -is ... decorum (*pendet ex adi. ut* PS. AVR. VICT. epit. 1, 20 corpore toto pulcher, sed -is magis *Augustus.* SVLP. SEV. chron. 1, 9, 1 Lia -is deformior). PROP. 2, 28, 12 bonos (*i. pulchros*). PORPH. Hor. carm. 4, 13, 6–8 pulchris (FIRM. math. 4, 19, 10. *al.*). PHYSIOGN. 130 p. 142, 13 speciosis. MART. CAP. 9, 903 decoros. *c. subst.* (*de -i cavea* QVINT.): QVINT. inst. 2, 13, 12 amissi -i deformitas. APVL. met. 5, 31, 1 venustatem (AMM. 25, 4, 22. *cf.* 15, 8, 16 -os cum venustate terribiles). **β** *de ornatu artificioso* (*ferme non ipsi -i, sed partes circumiectae afficiuntur; cf. sub 3b*): OV. ars 3, 203 -os ... signare favilla. SEN. contr. exc. 5, 6, 1 -os puellari lenocinio circumdedit *vir.* PLIN. nat. 11, 154 ut tinguantur -i. 30, 136 saliva inlita ... -is palpebras corrigit (*cf.* PLIN. epist. 6, 2, 2 -um ... circumlinebat [VVLG. Ezech. 23, 40 stibio]. COMM. instr. 2, 15 [19], 10 nigrore linitis). IVV. 2, 95 pingit (VVLG. Ier. 4, 30 stibio. *cf.* CYPR. laps. 30 -orum lineamenta depingis [HIER. epist. 38, 3, 2 -os ...

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

depingunt. *al.*]). 6, 365, 21 -os fuligine pascit (*spurium? cf. Knoche, Philol. 93, 1938, 216*). Apvl. met. 8, 27, 1 -is obunctis graphice. Cypr. hab. virg. 14 -os circumducto nigrore fucare. laps. 6 adulterati. *translate*: Tert. cult. fem. 2, 13 l. 39 depictae -os verecundia *feminae*. γ *per comparationem de luminibus orationis*: Qvint. inst. 8, 5, 34 haec lumina orationis velut -os quosdam esse eloquentiae (*postea*: nitor).

c *respicitur forma* (*c. adi., part.*): Varro rust. 2, 5, 7 magnis (Petron. 44, 11 maiorem. Vlp. dig. 21, 1, 12, 1. Dares 12 [*deorum ut*: Rvfin. Greg. Naz. orat. 8, 16, 2. hist. 6, 9, 7 divinae providentiae. CIL VI 34635^{a}, 8; *nisi suppl.* magnu(s) *sc. deus*]). Pomp. Trog. Plin. nat. 11, 276 longi (*cf.* Physiogn. 22 p. 35, 12 perbreves). Germ. 56 ingentes (Lact. Phoen. 137. *al.*). Cels. 7, 7, 14^{B} neque exiguus neque concavus (Svet. Cal. 50, 1). Plin. nat. 8, 121 praegrandes (Svet. Tib. 68, 2). 11, 141 grandiores, modici, parvi (Svet. Dom. 18, 1. Nemes. auc. 25 nimium g.). Ivv. 6, 145 minores (*cf.* Physiogn. 102 p. 125, 13 parvis. *al. v. etiam* Plin. *supra*). Vlp. dig. 21, 1, 12, 2 eminentes. Dares 13 rotundis (Physiogn. 125 p. 140, 7. *al.*).

2 *sc. de motu, tutela* (*selecta; aliter p. 445, 64*): a *c. verbis*: *aperiendi*: Plavt. Merc. 183 hiantibus *-is* (Stat. Theb. 7, 646. *cf.* silv. 2, 5, 23 hians -os). Cic. Mil. 85 -os aperuisti (Tusc. 1, 46 nat. deor. 2, 143. *al.*). Lvcr. 5, 724 patentis (Stat. Theb. 3, 150 Ach. 1, 247. *al. cf.* Itala Is. 35, 5 [Tert. adv. Marc. 4, 24 p. 503, 10] patefient [Vvlg. aperientur]). Sen. epist. 122, 2 diducant. *claudendi* ('-is opertis' *sim. proverbialiter pro 'temere' sim.; aliter p. 450, 20*): Pompon. Atell. 100 opertis -is (Cels. 7, 7, 8^{G}. 9^{B}. Sen. benef. 4, 37, 2 [*proverbialiter; item al.*]. *et saepius*). Cic. har. resp. 38 coniventes ... -os (Colvm. 10, 259 c. -os violaria solvunt [*in imagine de floribus*]. Vlp. dig. 40, 1, 4, 1 c. -is credendum est. *al. c. abl.*: Cic. nat. deor. 3, 8 coniveam [*e coni.*]). nat. deor. 2, 142 membranis ... saepsit (2, 143). Pavl. Fest. p. 43 quo *cilio* -us tegitur (Cels. 7, 7, 9^{A}. *al. cf.* Pavl. Fest. p. 304 his *superciliis* protegantur. Cels. 7, 7, 10 -um non contegit *palpebra* [*al.*]. *sim. saepius*). Lvcan. 7, 157 clausit (Tert. apol. 3, 1 *proverbialiter ut ex. gr.* resurr. 51 p. 105, 2 [*acced.* quod aiunt. *sim.*: Hier. epist. 82, 5, 1 ut dicitur. adv. Iovin. 1, 36 p. 260^{A} quod dicitur. *al.*]. *al. cf.* Itala Is. 6, 10 [Tert. adv. Marc. 3, 6 p. 384, 6] concluserunt [Vvlg. claude]. *al.*). Plin. nat. 10, 148 compressi (28, 60. *al. cf.* Qvint. inst. 1, 11, 10 premeretur *supercilio* [*al.*]. Lact. inst. 5, 1, 4 opprimunt [*in imagine*]). *variis*: Cic. leg. 2, 39 cervices -osque ... torqueant *histriones* (ac. 2, 80. *al.*). CE 55, 1 (*tempore fere Catulli*) -o errante ... aspicis (*al.*). Lvcr. 4, 1139 nimium iactare -os. Ov. fast. 2, 845 movit (Plin. nat. 11, 153 insectorum ... -i m. sicut quadrupedum aures. *al.*). Cels. 2, 2, 3 si -i cum dolore vertuntur (4, 27, 1). Plin. nat. 11, 152 chamaeleonis -os ipsos circumagi totos (*al.*). Potam. tract. 1 JThSt. 19, 1918 p. 304 l. 119 -i suis in orbibus currunt *Lazari revivescentis*. b *c. adi.*: Verg. Aen. 8, 310 faciles (Manil. 1, 649. *cf.* Hor. sat. 2, 5, 55 veloci. Plin. nat. 11, 147 mobiles [*iuxta*: lubricos]). Ov. met. 2, 502 inmotos (Sen. Ag. 715. *cf.* Epiced. Drusi 279 lentis. Plin. nat. 7, 22 inmobilibus). Colvm. 6, 21, 1 patentissimis (*cf.* Apvl. met. 2, 22, 2 inconivis [Amm. 29, 2, 20]). Plin. nat. 11, 151 ⟨non⟩ obliquis -is, sed circumacto capite. c -us *pendet e subst.*: Plin. nat. 8, 121 totius -i versatione. Itala I Cor. 15, 52 (Tert. adv. Marc. 5, 10 p. 609, 16. *al.*) in -i momentaneo motu (*gr.* ἐν ῥιπῇ [ῥοπῇ *var. l.*] ὀ., Vvlg. in ictu -i [*al. cf. vol. VII 1, 168, 44*]. *al.*). Physiogn. 23 p. 37, 1 mobilitate. Val. Cem. hom. 16, 4 p. 743^{C} veloces iactus.

3 *sc. de salute*: a *de statu salutis*: α *proprie*: (i) *c. verbis*: Ⓐ *nom.*: Naev. com. 18 cepe edundo -us alter profluit (*cf.* Plavt. Pseud. 818 ut exstillent. Cels. 1, 3, 20 madent [*al.*]. 6, 6, 29 neque tument neque fluunt. Phaedr. app. 8, 11 -i exstillescant mei, si [*eqs. in iure iurando ut* 8, 32]). Plavt. Men. 882 spectando dolent (Cic. Tusc. 2, 44. *al.*). Mil. 1318 si valerent. frg. inc. 10 caecultant (*cf.* Varro Men. 193 caecuttiunt). Ov. met. 12, 252 exsiluere *ictu*. Cels. 6, 6, 26 tument ac distenduntur cum dolore (*al. cf.* Colvm. 6, 17, 7 intumuerunt. Plin. nat. 20, 211 si procidant [24, 118. 36, 145]. Ser. Samm. 217 turgentes). Cels. 2, 4, 4 post vomitum ... rubere (6, 6, 29). *al.* Ⓑ *acc.* (*pass. nom.*): Plavt. Aul. 53 -os ... ecfodiam tibi (189 Capt. 464 Men. 156. *al. cf.* Sen. Oed. 957 fodiantur [Mart. 1, 92, 12]. Tac. ann. 3, 20, 2 transfosso). Men. 841 exuram (842 Prop. 3, 8, 7. *cf.* Lvcr. 4, 305 adurit [Cvrt. 7, 3, 13]). 1011 eripe (Rud. 759 Ter. Ad. 318. *al. cf.* Ov. met. 6, 616 rapiam. Sen. contr. 1, 4, 10 erue [7, 4, 2. 9, 6, 18. *al.*]). Persa 794 -um excutiam (Sen. epist. 9, 4. *al. cf.* Cels. 6, 6, 36 concussus [7, 12, 1^{B}]. 6, 6, 39^{B} percussum [Sen. Herc. f. 814. *al.*]. *sim.*: Plavt. Rud. 659 elidere [*al.*]). Poen. 316 teras (Ter. Eun. 68). 382 exturbo (*cf.* Cic. Tusc. 3, 15 conturbatus [Sen. dial. 12 (11), 5, 3 -os ... sine ullo flendi fine et conturbat ... et exhaurit]. Sen. epist. 85, 5 -os ... suffusio excaecat, ... turbat). Pseud. 510 excludito mihi ... -um, si *eqs. al.* Lvcil. 983 inluvies, scabies -os ... conscendere. Cic. Verr. II 5, 112 verberantur (*cf.* Cvrt. 6, 11, 31 everberarent [Qvint. inst. 2, 4, 18]). 5, 142 tundere (*cf.* Plin. nat. 29, 125 contusis). Mur. 25 qui cornicum -os confixerit (*proverb. ut*: Flacc. 46 'cornici -um' ut dicitur). har. resp. 37 non perdidisti (Sen. contr. 1, 4, 10. 7, 4, 9 Sen. dial. 1, 5, 2. *al. cf.* Cic. div. 1, 48 amitteret [Caes. civ. 3, 53, 3. *al.*]. Sen. contr. 10, 4, 5 deme. *sim. saepius*). Varro Men. 30 aurum ... praestringit -os (Sen. nat. 5, 16, 4. *al. cf.* Cels. 8, 4, 1 occaecati [*al.*]. Sen. epist. 85, 5 excaecat [*al.*]). Lvcr. 3, 147 laeditur (Hor. epist. 1, 2, 38. *al.*). 3, 408 lacerato. 4, 303 feriunt *simulacra solis* (Prop. 4, 8, 66). 6, 1116 temptantur. Verg. Aen. 8, 261 angit. Tib. 1, 6, 70 quin -os appetat (Liv. 7, 26, 5 rostro et unguibus *corvus*. *al. cf.* Ov. met. 10, 350 petentes [Octavia 119 Plin. nat. 8, 33. *al.*]). Ov. met. 12, 269 eruitur ... -os (*acc. relat. item*: Iren. 2, 27 [40 H.], 2 caecutiunt -os. Vopisc. Car. 12, 1 -os dolere). *al.* Ⓒ *variis casibus* (*vel c. praepos.*): Plavt. Asin. 908 in -os invadi (Lvcr. 6, 659 *dolor*. *al. cf.* Plavt. Most. 203 involem ... in -os [Ter. Eun. 648 unguibus]. Sen. epist. 71, 22 in -os ... manus intentat [*item* Petron. 9, 6. 108, 5. *cf.* 95, 8 veru]. Plin. nat. 25, 29 in -os impetum faciat *picus Martius* [*sim.* 27, 85]). Cist. 60 doleo ab -is (*cf.* Gell. 13, 31, 10 valebo ab -is). Mil. 405 ob -os caliginem opstitisse. Cic. fin. 5, 54 -is capto (Tusc. 5, 117 -is et auribus. div. 2, 9. *al.*). 5, 87 -is ... privasse (ac. 2, 33. *al. cf.* Iren. 1, 23 [16 H.], 2 orbatum -is). Prop. 4, 9, 53 parce -is (Ov. am. 1, 7, 65. 3, 3, 48 [*sc. non iurando, cf. sub C 1a*]. Plin. nat. 36, 32). Liv. 7, 26, 5 -is ... simul ac mente turbatum (*item abl. resp.*: Scrib. Larg. 170 -is laborantibus [Vlp. dig. 50, 13, 3. *al.*]. *al.*). Cels. 1, 4, 3 ne quid -is ... noceat (Firm. math. 4, 4, 2. *al. cf.* Plin. nat. 24, 57 obstent. Hyg. astr. 4, 13 officit [*al.*]). 7, 7, 4^{B} si in ... -o vitium est (*cf.* Colvm. 6, 17, 7 album in -o est). *al.* *in locutione* 'ab -is (esse)' *i. absque -is, caecum* (*esse*): Act. Petr. 20 viduam ab -is. 21 viduae ... ab -is. *ibid.* quae ab -is erant.

(ii) *c. adi.*: *iuxtapos.*: Plavt. Bacch. 913 lippi (Persa 11 Vitr. 8, 4, 1. *al.*). Mil. 1108 turgidis. Caecil. com. 268 grammonsis. Cato agr. 157, 10 parum clari. Cic. Tusc. 1, 46 integris (Varro Men. 176. *cf.* Qvint. decl. 297 p. 175, 4 salvos ... et incolumes [Apvl. met. 2, 24, 3]. Calp. decl. 2 sanos. Tert. apol. 46, 11 salvis [*al.*]. Iren. 4, 21 [35 H.], 3 bonos). nat. deor. 1, 79 perversissimis (Firm. math. 8, 26, 13 strabi, quorum p. -os *eqs.*). Pvblil. C 30 caeci (Fest. p. 175. *al. cf.* Tert. pall. 2, 2 Homericis). Cels. 6, 6, 31^{A} scabri. Sen. clem. 2, 6, 4 inbecillos (*cf.* Cypr. testim. 1, 20 infirmioribus [*al.*]. Vopisc. Car. 12, 2 invalidos). benef. 3, 1, 5 vitiosi (*al.*). dial. 4, 25, 1 adfecti. Scrib. Larg. 182 sanguilenti. Plin. nat. 8, 87 hebetes (8, 94. 9, 50. *al.*). 28, 54 lacrimosis (29, 118. *al.*). *al.* *pendet ex adi.*: *abl.*: Hor. sat. 2, 3, 285 sanus auribus atque -is. Liv. 22, 2, 10 aeger (Sen. epist. 94, 19. *al.*). Plin. nat. 11, 94 hebetes (Apvl. apol. 43). Nemes. auc. 25 obtusior. Ivvenc. 3, 643 debile vulgus. *dat.*: Colvm. 10, 178 -is inimica corambe (Plin. nat. 11, 282). Plin. nat. 20, 134 noxiam *rutam*. 22, 91 contrariam *condrillam*. Mart. 10, 56, 4 infestos ... pilos. Tert. anim. 34, 4 Helenam ... exitiosissimam ... Stesichori ... -is. Ser. Samm. 180 gravis ... -is *cepae sucus*.

(iii) *pendet gen.* -orum *ex subst.* (*rarius* -i: Pavl. Fest. p. 118 Cels. 7, 14, 5 Apvl. Socr. 7 p. 135. *al.*): Cic. Verr. II 5, 111 morbum (div. 1, 13. *al.*). fin. 4, 20 integritatem. 5, 94 dolorem (Cels. 4, 2, 1. *et saepe*). fam. 14, 4, 6 valetudine (Liv. 26, 22, 5. *al.* Val. Max. 6, 4, 1 adversae v. *et saepius*). Fest. p. 171 vitium (Cels. 2, 1, 22. *al. cf.* Plin. nat. 24, 118 mala). Sen. contr. 1, 4, 7 caliginem (Cels. 2, 7, 30. 2, 8, 18. *al. cf.* Plin. nat. 20, 3 obscuritates [36, 51]. *opp.*: 18, 114 claritati [*al.*]). Cels. 6, 6, 8^{D} perturbationem (Scrib. Larg. 32 aspritudinem ... siccamque p. *cf.* 19 conturbationes et epiphoras). 6, 6, 27^{A} inflammationem (Plin. nat. 21, 131. *al. cf.* Scrib. Larg. 23 calore). 6, 6, 36 resolutio. 7, 14, 5 uva. Sen. epist. 64, 8 asperitas (*cf.* Plin. nat. 28, 71 scabritias [*al.*]). Colvm. 6, 33, 1 cicatrices (Plin. nat. 20, 40 et albugines et argema. *al.*). Scrib. Larg. 21 epiphoras et conturbationes ... tumoresque et dolores (90. 93. *et saepe*). *al.*

β *metaphorice vel in imagine*: Plavt. Asin. 831 pietas ... -is dolorem prohibet. Mil. 148 dolis glaucumam ob -os obiciemus. Most. 891 -i dolent ... quia fumus (*sc. nugarum*) molestust (Ter. Phorm. 1053 Cael. Cic. fam. 8, 14, 1). Cic. Verr. II 2, 150 -os animosque ... offendunt *statuae* (5, 143 leg. agr. 2, 56. *al.*). 4, 101 ne -is quidem captus in ... fraudem ... decidisti. Vatin. 25 dignitas et splendor praestringebat ... -os (Cato 42 Sen. benef. 7, 9, 1. *al. cf.* Petron. 141, 5 excaecabat [Tert. adv. Marc. 4, 22 p. 496, 15 sq. *al.*]). 32 nisi violasses ... -os civium (Ov. epist. 16, 1). Phil. 12, 19 parcite -is (Sen. Thy. 525 rem. fort. 5, 4 Qvint. decl. 297 p. 175, 20. *al.*). 12, 20 non ferent ... -i Saxam *eqs.* (fam. 9, 2, 3. Pvblil. I 35 iniuriam aures facilius quam -i f. *al. cf.* Cic. Att. 10, 8, 3 pati [Ov. trist. 2, 504]. Liv. 10, 7, 11 non sustinebunt. Sen. Phaedr. 837 vix ... sufferunt. Apvl. met. 8, 29, 5 nec ... tolerantibus). Ov. rem. 615 laeduntur (Sen. epist. 119, 15). Sen. contr. 10, 5, 3 torquet. Val. Max. 4, 5 ext. 1 sollicitaret (Sen. epist. 88, 7). 7, 6, 2 verberavit (Sen. epist. 92, 31). *al.*

b *de curatione* (*cf. sub 1bβ; exempla selecta*): Plavt. Poen. 694 curari (Cels. 6, 6, 1^{E} medicamento *eqs. al. cf.* Cic. de orat. 3, 132 mederentur [*al.; c. dat. item*: Sen. dial. 5, 9, 2 prosunt. *al.* Plin. nat. 23, 73 convenit (*al.*). 28, 54 conducunt. 29, 118 confert]. Sen.

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 3, 1, 2 iuvant. *sim. saepius*). CATO agr. 157, 6 de -is omnia *mala* deducet *brassica* (*cf.* PLIN. nat. 25, 155 plumbum ... ex -o extollitur). VARRO ling. 6, 82 inunguimus (HOR. sat. 1, 3, 25. *al. cf.* CELS. 6, 6, 1[I] superinungui [7, 7, 1[B]]). HOR. sat. 1, 5, 30 -is ... inlinere (PLIN. nat. 20, 112. *al. cf.* COLVM. 6, 17, 9 circumliniendus erit -us. IREN. 5, 15, 3 linivit lutum super -os [*de Ioh. 9, 7*]). CELS. 6, 6, 1[K] lana ... super ... -os inponi (COLVM. 6, 17, 7 *-is* [*al.*]. *cf.* PLIN. nat. 21, 171 adalligata -o). 6, 6, 8[C] calida aqua fovere (6, 6, 8[E]. 9[A] ex. 26. 27[B]. *al. cf.* PLIN. nat. 8, 99 refovet). SEN. epist. 99, 19 relaxantur. PLIN. nat. 8, 201 -os suffusos ... sanguine exonerat. 11, 38 -is ... aptissimum *mel* (*item pendet dat. -is ex adi.*: 22, 109 inutile *mel* [24, 45]. 23, 54 saluberrimum *vinum* [31, 7]. 24, 133 salutarem. 28, 76 salivam ... potentem ... cruentatis -is. 29, 36 utilissimum [29, 128. *al.*]). *gen.* -orum *pendet ex subst.*: VITR. 5, 9, 5 ambulationes habent ... salubritatem, et primum -orum. PLIN. nat. 1, 25, 91—103 remedia -orum (24, 44. 29, 129. *al. cf.* 22, 27 medicinas [37, 169. *al.*]. 22, 98 medicamenta [23, 65. 77. *al.*]). 24, 106 utilitatibus. 32, 136 curatione (34, 120. *cf.* PELAGON. ind. capit. 30 curae). 34, 113 collyriis (34, 131). 37, 63 refectio.

B *agitur de munere sim.* (*saepe transit in notionem q. e. conspectus, obtutus sim.*): **1** *sc. de visu*: **a** *ut actu magis corporeo*: **α** *iungitur c. verbis*: (I) *-is agitur*: PLAVT. Amph. 1059 caput dolet ... nec -is prospicio satis (VAL. FL. 1, 795. *cf.* PLAVT. Cas. 940 [938] ut uxorem aspiciam contra -is [Men. 1001 CIC. dom. 110 har. resp. 8. *saepius*]. Men. 597 inspexi [*al. v. etiam* VITA Hil. Arel. 16 l. 8 vulnera ... ante -os inspicienda]. TER. Hec. 363 perspexi [*al.*]. VERG. Aen. 2, 68 circumspexit [*al.*]. TAC. hist. 2, 20, 1 introspicere). 1110 -is ... circumvisere (*cf.* CATVLL. 63, 48 visens [*al.*]. LVCR. 2, 357 convisens). Epid. 576 vidi (Merc. 183. 299 Mil. 290. *et saepe* [QVINT. inst. 8, 3, 53 *ut pleonasmi exemplum*]. *cf.* LVCR. 3, 185 ante -os ... natura videtur [VERG. Aen. 2, 773. 12, 638 *et ad l.* QVINT. inst. 9, 3, 46 πλεονασμός. *al.*]. OV. Ib. 267 per quos *-os* ... viderat. ITALA II Macc. 12, 42 [rec. L = VVLG.] sub -is v. [*al.*]. VVLG. Zach. 9, 8 vidi in -is meis). Poen. 277 concipio (*cf.* CIC. Verr. II 3, 46 accepi -is animoque. Tusc. 3, 41 percipiuntur [*al.*]. VERG. georg. 2, 230 capies [*al.*]. LIV. 37, 24, 6 capessite). 1299 cerno (CIC. S. Rosc. 98. 107. *et saepe. cf.* LVCR. 2, 732 ante -os ... c.). Pseud. 857 ut huius -os in -is habeas tuis (*al. cf.* OV. rem. 564 pater ante -os ... habendus [*al.*]. SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 112, 10 prae -is h. [*al.*]. RVSTIC. Conc.[S] 1, 4 p. 200, 7 habemus ... pro -is ... vocem ... Christi. VITAE patr. 5, 3, 5 horam ob -os habuisti). Rud. 441 intueor (CIC. leg. agr. 2, 77 Sest. 144 Pis. 11. *et saepe. cf.* ACC. trag. 285 optui. CIC. nat. deor. 3, 8 contuear [*al.*]. AETNA 224 tueri [*al.*]). CIC. Verr. II 3, 3 observari (*al. cf.* SIL. 16, 316 servat). Cluent. 20 -is et manibus teneretur (Phil. 3, 18 -is, auribus, conplexu [*antea*: amamus]). Flacc. 26 contemplemini (Deiot. 40 nat. deor. 2, 98. *al.*). rep. 3, 14 collustrare (*al. cf.* nat. deor. 2, 161 lustrare [*al.*]. LIV. 1, 7, 6 perlustrasset [*al.*]). VERG. Aen. 5, 654 spectare (*al. cf.* VAL. MAX. 6, 8, 7 speculatus). 6, 34 pelligerent (*al. cf.* HOR. epist. 1, 19, 34 legi [OV. epist. 17, 4 verba. *al. v. etiam* PETRON. 75, 4 ab -o legit *et ad l. Heraeus, Kl. Schr. 116*]). *sim. saepe.*

(II) -i *agunt*: TER. Phorm. 735 nisi ... parum prospiciunt -i (*al. cf.* CIC. Catil. 1, 6 -i et aures ... speculabuntur. nat. deor. 2, 140 conspicientes [*al.*]. LVCR. 3, 564 dispicere. HOR. epist. 1, 6, 19 spectant [*al.*]. OV. epist. 9, 124 invitis -is adspicienda). TVRPIL. com. 158 -i ... adpetunt ... intui (*al. cf.* LVCR. 4, 113 tueri [*al.*]). CIC. Verr. I 48 in ... consiliis ... interesse. Scaur. 46 quocumque non modo mens, verum etiam -i inciderint (PLIN. epist. 5, 6, 13). Phil. 12, 2 in vultu habitant -i (*cf.* OV. met. 13, 125 tellure moratos). nat. deor. 2, 140 fungantur suo munere (div. 1, 71 non). 2, 145 cernunt (div. 1, 71 vera. *al.*). LVCR. 1, 310 videre (6, 463 VARRO ling. 7, 1. OV. am. 3, 14, 44 -is probra videnda. *al.*). 3, 551 sentire (3, 631 STAT. Ach. 1, 247). *al.*

(III) -i *convertuntur sim.* (*ad aliquid, ab aliquo*): TER. Ad. 170 cave ... -os a meis -is quoquam demoveas tuos (*cf.* CIC. Balb. 11 removeret [*al.*]. CVRT. 3, 6, 9 a vultu ... movit -os. PLIN. paneg. 67, 5 dimoverent). CIC. Arat. 216 torquens ad *Cancrum* (*al. cf.* Catil. 2, 2 retorquet ... ad ... urbem [*al.*]. VAL. FL. 1, 120 detorquet [*al.*]). Quinct. 47 ad te ... -os animumque rettuli (*al. cf.* Verr. II 2, 187 ad ... nomina -os animumque transtulimus [*al.*]. fam. 16, 10, 2 sustulerunt [LVCR. 1, 67 contra. *al.*]. VERG. Aen. 2, 570 per cuncta ferenti [*al.*]. 2, 687 ad sidera ... extulit. OV. met. 6, 109 circumtulit [al.]. STAT. Theb. 6, 669 abstulit [al.]). Verr. II 2, 37 adiectum esse -um hereditati (*al. cf.* 4, 33 de isto ... deicere [SEN. dial. 6, 18, 4 in terram. *al.*]. 5, 35 in me ... coniectos [*al.*]. LVCR. 4, 424 quocumque ... traiecimus. VERG. Aen. 10, 473 reicit arvis). II 4, 101 a quibus ... cohibere (Manil. 66 manus -os animum). Font. 43 inserite ... in (*al.*). Catil 4, 1 in me ... conversos (*al. cf.* OV. met. 2, 770 avertit [*al.*]. LIV. 7, 34, 8 in se vertisset [*al.*]. MANIL. 3, 37 advertere ... aurem -osque [*al.*]. SEN. Ag. 737 versat). Sest. 68 erigere (*al. cf.* BELL. Afr. 26, 4 -os mentemque ad mare depositos directosque [*al.*]. CYPR. ad Donat. 6 in diversa porrectis [*al.*]). Phil. 11, 10 in ... possessiones ... defigere (*al. cf.* VERG. Aen. 1, 482 solo fixos [*al.*]. ARNOB. nat. 5, 25 adfigit). TVBERO hist. 9 intendere in (*al. cf.* SEN. dial. 6, 20, 2 in patriam ... tendentibus [*al.*]. PETRON. 70, 6 intentavimus ... in). VERG. Aen. 4, 363 huc illuc volvens (8, 618 per. *al.*). *al.*

(IV) -is *aliquid offertur vel aufertur*: (A) *obicitur, occurrit sim. aliquid* (*aliquis*): (1) *per dat. solum*: PLAVT. Cist. 699 turba -is ... se obiecit (Pseud. 592 *acced.* obviam. *al. cf.* CIC. orat. 139 rem dicendo subiciet -is [*al.*]). CIC. Sest. 17 si ora ... -is proposueritis (*cf.* CELS. 4, 1, 2 exposita [*al.*]). VARRO ling. 5, 69 lux datur -is (AETNA 136 pignora. OV. epist. 15, 248 [250] pectora ... -is aditum ... dedere. *al. cf.* VERG. Aen. 2, 740 reddita. OV. Pont. 4, 9, 128 subdita). VERG. ecl. 6, 57 si ... ferant -is sese obvia (*al. cf.* OV. Pont. 1, 2, 37 veniat ... obvia). Aen. 9, 109 (110) lux -is offulsit (eff- *P. cf.* 9, 728 [731] effulsit [off- *R*]. OCTAVIA 683 fulget). AETNA 179 occurrent *causae* (*al. cf.* SEN. benef. 1, 5, 2 incurrit. PLIN. nat. 37, 83 occursantia [*al.*]. QVINT. inst. 10, 3, 28 incursant). OV. epist. 2, 91 species ... inhaeret (*al. cf.* SIL. 12, 519 auribus haeret, ... -is [*al.*]). 2, 122 patent (*al.*). rem. 574 substituisse. fast. 1, 96 obtulit (LIV. 6, 20, 16 *acced.* prope. *al.*). 1, 305 admovere. *al.* (2) *per praepos.* (*v. etiam sub* (1)): ante: PLAVT. Men. 730 a. -os attines *pallam* (*cf.* PAVL. FEST. p. 117 lancem ... tenebat). Poen. 966 servire. Rud. 1047 paelices adduxe ([*v. app. crit.*]. TER. Haut. 1041 Eun. 623. 794. *al.*). Truc. 925 amplexarier. TRAG. inc. 146 pestem a. -os positam (RHET. Her. 2, 14, 22 tempus locum rem deliberationem. *et saepe. cf.* 4, 36, 48 studia ... a. -os proponite [CIC. Verr. II 3, 58 a. -os animosque. *al.*]. CIC. S. Rosc. 34 causam ... expositam [*al.*]). RHET. Her. 4, 36, 48 trucidatos (*al. cf.* CIC. Verr. II 5, 140 civem ... concidisse [*al.*]. Phil. 8, 20 a. os -osque ... verberavit. *sim. saepius*). 4, 55, 68 esse (CIC. Verr. II 5, 65 *acced.* palam. *et saepe. cf.* VERG. Aen. 2, 270 adesse [*al.*]). CIC. S. Rosc. 24 multa ... a. -os versabantur, mors *eqs.* (98 Verr. II 4, 110. *et saepe. cf.* dom. 141 obversabatur [Sest. 7 dignitas. *al.*]). Font. 5 gestae *res* (*al.*). leg. agr. 2, 59 volitat (*al. cf.* OV. Ib. 157 a. os -osque volabo). *et saepe.* *alia*: PLAVT. Merc. 924 quia scortum sibi ob -os adduxerit (CIC. Sest. 47 versabatur [Rab. Post. 39 fin. 5, 3]. Tim. 37 posito ... simulacro. LIV. 25, 26, 9 esset [28, 19, 14]). CIC. div. in Caec. 27 in -is conspectuque ... exponere (*item c. abl.*: Verr. II 1, 129 positum [*al.*]. 5, 144 versata. leg. agr. 2, 90 exsistere. Planc. 67 fuit. *al. c. acc.*: Att. 12, 21, 5 incurrentibus [*al.*]. SEN. dial. 6, 9, 2. *al.*). Verr. II 3, 62 praeter -os ... ferebantur (*item* LIV. 38, 59, 3 PLIN. nat. 2, 214. *cf.* OV. met. 14, 359 transcurrere. SEN. contr. 1, 4, 12 transicrunt [contr. exc. 6, 7, 1 SEN. dial. 12 (11), 11, 1]. SEN. dial. 4, 9, 1 eunt). 4, 2 quod ad -os animumque acciderit (*item* PETRON. 105, 2. *cf.* CIC. Verr. II 4, 64 perveniret [PLIN. nat. 37, 199]. Att. 8, 8, 2 fulsisse. *al.*). orat. 9 quae sub -os ... cadunt (*item c. acc.*: SEN. benef. 1, 5, 6 venit [*al.*]. PS. QVINT. decl. 16, 9 ponite [*al.*]. *c. abl.*: CIC. ac. 2, 81 s. -is sunt [LIV. 4, 28, 1. 22, 14, 3. *al.*]. SEN. dial. 6, 25, 3 tamquam s. -is ... posita [*al.*]. *al.*). LIV. 9, 6, 3 per hostium -os. COMM. apol. 305 prae -is (VITAE patr. 7, 35, 1 [3, 196 ante]. MART. BRAC. sent. patr. 24).

(B) *abit, abest aliquid* (*aliquis*): PLAVT. Aul. 660 fugin hinc ab -is? (*cf.* Capt. 541 fugitare -os [545]. OV. fast. 3, 590 ex -is ... refugit [IVVENC. 4, 688 fugit]. MANIL. 3, 345 effugiunt -os [*v. app. crit.* 3, 378. *al.*]). Cas. 302 abin hinc ab -is ? (Trin. 989 Truc. 477. *al. cf.* LVCR. 1, 856 ex -is ... perire. APVL. met. 9, 19, 1 -os ... exire). Epid. 681 -is concessi (CIC. Catil. 1, 17 ab ... -is aliquo). Men. 849 a meis -is abscedat in *eqs.* (*cf.* SEN. Herc. O. 1977 cessit ex -is, abit. PLIN. epist. 2, 1, 11 ab -is recessit. TERT. praescr. 30 l. 20 ab -is ... secessit). CIC. Rab. perd. 16 carnifex ... absit ... a cogitatione, -is, auribus (*al.* OV. Pont. 2, 8, 17 -is ... desunt. COLVM. 9, 1, 1 non procul esse ab -is). har. resp. 37 curiosos -os excludit. fam. 9, 2, 2 ut vitemus -os (*al. cf.* IVVENC. 1, 574 devitate). VERG. Aen. 4, 278 ex -is evanuit (9, 655 [658]. *al. cf.* FLOR. epit. 4, 7, 8 sub -is ... evanuit). OV. Ib. 110 destituant -os (*cf.* SIL. 2, 568 -is absistit). Pont. 4, 4, 7 carens -is ... meorum. *al.*

(C) *removetur aliquid* (*aliquis*): TRAG. inc. 48 (ENN.?) -is ... lumen ... rape (LIV. 28, 7, 8 ex -is [*al.*]. *al. cf.* CATVLL. 65, 8 ereptum ... ex -is [LVCR. 1, 218 VERG. Aen. 1, 89. *al.*]. OV. epist. 11, 66 crimina ... -is subripienda). TER. Phorm. 548 ab -is ... in ignotum abducet locum? (Ad. 669. *cf.* LVCR. 2, 70 ex -is ... subducere [*al.*]). CIC. Verr. II 5, 136 ab -is ... removisti (off. 1, 127. *al. cf.* LIV. 5, 51, 9 amovimus ab ... -is. SEN. clem. 1, 15, 7 a parentis -is submoveri). dom. 114 ex -is ... ac mentibus tolleretur (HOR. carm. 3, 24, 32. *al. cf.* VERG. Aen. 4, 389 ex -is avertit et aufert [11, 814. *al.*]). nat. deor. 2, 141 avertunt ab -is. *al.*

β *c. subst.*: *pendet gen.* -orum: ENN. scaen. 34 cum -orum aspectu (CIC. Tusc. 5, 114. *al. cf.* VARRO ling. 7, 9 conspectum. CVRT. 4, 9, 10 prospectus [*al.*]). CIC. Sest. 115 animorum -orumque coniectus (Planc. 21. *al.*). Phil. 3, 24 vitatio -orum. de orat. 3, 17 obtutum (off. 1, 146. *al.*). 3, 160 sensus (*al.*). VITR. 3, 5, 9 species. SEN. epist. 52, 12 flexus. 115, 6 visus (*al.*). CVRT. 9, 9, 14 usum (*al.*). *al.* *interced. praepos.*: QVINT. inst. 9, 2, 40 illa ... sub -os subiectio (*ad Cic. de orat. 3, 202* sub aspectum ... subiectio). *per eundem casum*: CALP. decl. 10 spectatores -i ... redeunt.

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *ut actu potius mentis*: **α** *-is facultates mentis sim. attribuuntur*: (I) *locutiones verbales*: (A) *afficiuntur -i variis modis* (*exempla selecta*): Liv. Andr. trag. 7 -os specie laetavisti optabili? (*cf.* Plavt. Poen. 191 delectare [Cic. off. 1, 98 *iuxta* movet. *al.*]. Colvm. 9 praef. oblectaret). Plavt. Poen. 1175 -is epulas dare. Ter. Phorm. 85 pascere (Cic. Verr. II 5, 65 supplicio. *al.* [*nota* Sen. epist. 58, 25 ut dici solet]. *cf.* Cic. Mil. 58 mentem -osque satiavit [Prop. 2, 15, 23 amore. *al.*]. Calp. decl. 22 nutrivi). Cic. Verr. II 2, 83 animum . . . aut -os . . . commovere (*cf.* Tusc. 3, 46 iucunde moveantur [*al.*]). Mil. 1 forma *iudicii* terret -os (Cvrt. 8, 4, 3. *cf.* Sen. epist. 14, 4 nec -is . . . quicquam terroris incutiunt. Stat. Theb. 6, 780 minatur . . . in . . . -os. Qvint. inst. 8, 3, 5 adfert -is terroris aliquid). Phil. 8, 29 non animis solum . . ., sed etiam -is servire (fam. 16, 22, 1. *cf.* Vvlg. Eph. 6, 6 non ad -um servientes quasi hominibus placentes [*gr.* κατ' ὀφθαλμοδουλίαν. *sim.* Col. 3, 22]). ac. 2, 20 ut -i pictura teneantur (Ov. am. 2, 17, 12. *al. cf.* trist. 2, 520 detinuere [*al.*]). Lvcr. 4, 379 nec . . . -os falli (Ov. am. 3, 4, 19 ars 3, 627. *al. cf.* rem. 346 decipit [met. 3, 431 -os idem qui decipit incitat error. *al.*]). *al.* (B) *-is intellegitur sim.*: Plavt. Cist. 694 ad terram aspice . . ., -is investiges (*cf.* Rud. 224 pervestigarem. Verg. Aen. 6, 145 vestiga [*al.*]. Colvm. 3, 10, 9 naribus auribusque et -is indagantur). Pseud. 596 rationem capio. Trin. 846 usurpavi (Lvcr. 1, 301. *al. cf.* Cic. Cael. 14 deprendi [*al.*]. Sen. nat. 6, 3, 2 comprehendimus [*al.*]). Cic. Tim. 52 noctes . . . -is cognitae (*al. cf.* div. in Caec. 6 ante -os . . . nossemus [Liv. 10, 33, 2 clamore magis quam -is. *al.*]. ac. 2, 33 agnoscuntur [Plin. nat. 29, 19. *al.*]. Qvint. inst. 11, 3, 18 dinoscitur). div. in Caec. 15 iudicare (Caes. frg. Gell. 1, 21, 1 Sen. benef. 2, 32, 2. *al. cf.* Liv. 30, 32, 5 pensarent vires. Sen. contr. 1, 2, 4 aliis -is . . . leno aestimat, aliis pontifex [*al.*]. Sil. 14, 398 libravit). *al.* (C) *-i intellegunt sim.*: Plavt. Aul. 599 ut, quod frons velit, -i sciant (Ps. Qvint. decl. 2, 16. *cf.* Ov. epist. 16, 100 qui sapiant, -os [*cf. app. crit.*]). Merc. 371 mirantur (Sil. 11, 282. *al. cf.* Ps. Qvint. decl. 8, 12 stupent). Mil. 1234 ne -i . . . sententiam mutent. Acc. trag. 189 facinus -i vescuntur (*cf.* Val. Max. 2, 10, 2 gestientis. Sil. 13, 792 laetantibus. Calp. decl. 4 fruantur [*al.*]). Lvcil. 706 illo -i deducunt (CE 934, 1). Cic. Catil. 1, 6 te . . . -i et aures . . . custodient (*al. cf.* Verg. Aen. 5, 438 vigilantibus [*al.*]). har. resp. 39 cum in . . . fraudem raperis -is (*cf.* ac. 2, 82 mentiantur. div. 2, 108 peccent [*al.*]. Liv. 2, 40, 4 frustrantur. Vitr. 3, 3, 11 fallit. Petron. 128, 6 errantes. Avg. in psalm. 145, 19 l. 15 deceperunt). Planc. 13 desiderarunt (*al. cf.* Sen. dial. 5, 35, 5 nolunt. Tert. virg. vel. 2, 5 volent). nat. deor. 2, 145 iudicant. *ibid.* vitia cognoscunt (Ov. met. 11, 467. *al. cf.* Lvcr. 4, 385 noscere. Sen. nat. 1, 17, 2 ignoraturi. epist. 94, 19 intellegat). Lvcr. 4, 488 revincent *tactum*. *al.* *in imag. audaciore*: Plavt. Mil. 1271 linguam -i praeciderunt (*sc. ut obmutesceret*). (D) *per dat. iudicantis* (*vel sec. hebr. per praep.* in, ante, sub) *sc.* -is (in -is) *i. q.* *secundum iudicium -orum* (*alicuius*): Plavt. Truc. 378 lauta's? :: iam pol mihi quidem atque -is meis (Sen. epist. 94, 70. *cf.* Tib. 3, 19, 4 formosa [Prop. 4, 4, 32. *al.*]. Val. Max. 6, 3, 10 speciosa. Vvlg. gen. 3, 6 pulchrum). Verg. Aen. 8, 81 -is mirabile monstrum. Ov. Pont. 4, 15, 14 rus -is domini . . . gratum (Epist. Sapph. 18 Liv. 41, 20, 12. *al.*). *al.* in -is (*non nisi in sacr. script.*): Itala gen. 21, 11 (Lib. iubil. 17, 5) pessimus visus est sermo in -is Abraham (*gr.* ἐναντίον, *Vulg.* dure accepit). IV reg. 21, 6 (Lucif. reg. apost. 8) quod malignum est in -is animae suae ([*Vulg.* coram domino]. II par. 22, 4 [Complut.; *gr.* ἐναντίον, *Vulg.* in conspectu]). II par. 20, 32 (Complut.) rectum ([*gr.* ἐνώπιον, *Vulg.* coram]. Vvlg. II par. 26, 4 prov. 12, 15. *al.*). Vvlg. I reg. 15, 19 fecisti malum in -is domini (II par. 36, 12 Is. 65, 12. *al.*). ante -os (sub -is): Itala Bar. 1, 22 (Legion., *cf.* Rem.) facere malum sub -is dei (Vvlg. ante -os). Vvlg. Iudith 12, 14 quod erit ante -os eius bonum. (E) in -is ferre *sim. i. q. carum habere sim.* (*cf.* Avg. in Gal. 36,5 ut -os dei accipiamus . . . dilectionem eius . . ., sic . . . de his qui diliguntur, dicere solemus, quod ante oculos habeantur. *? abl. solo* Cic. fam.): Ter. Eun. 401 rex te *Thrasonem* . . . in -is . . . gestare? (*cf. app. crit. et vol. VI 2, 1961, 38*). Cic. har. resp. 48 ferebant in -is hominem *Clodium* (Phil. 6, 11 [*antea*: valde . . . diligit]. fam. 16, 27, 2 te *Tironem* . . . fero -is [in *add. Ernesti, fortasse recte*]. ad Q. fr. 3, 1, 9 Petron. 75, 5. Favst. Aug. c. Faust. 30, 3 [*iuxta*: summa cum veneratione suscipiens]). Tusc. 2, 63 si in -is sis multitudinis (Paneg. 2, 29, 4 in -is eius atque . . . in osculis). *dub.*: Itala Sirach 10, 24 (Aug. spec. 23 = Vvlg.) in medio fratrum . . . rector in honore, et, qui timent dominum, erunt in -is illius (*gr. et hebr. pertinent ad l. 53, interpres lat. fortasse huc rettulit*).

(II) *iungitur c. adi.* (*non semper certe distinguas exempla p. 448, 80 allata*): Plavt. Asin. 401 truculentis. Bacch. 1015 animo cupido atque -is indomitis (*cf.* Mil. 564 domitos. Cic. off. 1, 144 abstinentes. Val. Max. 4, 3, ext. 1 a libidinoso aspectu continentes). Cic. Sest. 22 curiosis (har. resp. 37 Val. Max. 6, 8, 7. *al.*). Phil. 11, 10 impudentissimos (Tert. adv. Marc. 4, 26 p. 508, 27 i. et temerariis. *cf.* Ov. epist. 16, 77 protervis. Sen. dial. 9, 2, 13 luxuriosi. Petron. 138, 6 petulantibus. Calp. decl. 22 incestos. Hier. epist. 22, 23, 3 inpudici [*al.*]). parad. 38 eruditos. Varro Men. 144 ieiunis (*cf.* Sen. dial. 11 [12], 8, 5 insatiabiles [Tac. hist. 1, 44, 1. *al.*]). Verg. Aen. 4, 182 vigiles (*cf.* Ps. Qvint. decl. 10, 13 pervigiles). 4, 372 aequis (9, 209 Sen. dial. 5, 37, 5. *al.* [*v. et* Gloss. L III Abstr. AE 33 a. -is: aequo animo]. *cf.* Ov. met. 9, 476 iniquis. 13, 70 iustis). 12, 930 humilis (*v. app. crit. et cf.* Ov. am. 2, 4, 11 modestos [3, 6, 67]). Hor. epist. 1, 19, 34 ingenuis. ars 181 fidelibus (*al. cf.* Phaedr. app. 26, 14 perfidis). Ov. epist. 9, 124 invitis (18, 4. *al.*). *al.*

(III) *iungitur c. subst.*: *per gen.* (*plur. praeter* Ivvenc. 1, 523 -i dextri . . . error): Cic. Verr. II 3, 5 oris -orumque . . . contumacia ac superbia. dom. 101 impudentiam (*cf.* Petron. 126, 2 petulantia). 105 poena . . . -orum (*item per gen. obi.*: Pis. 66 delectationi [*al.*]. de orat. 2, 275 excusationem. Petron. 91, 2 experimentum. *al.*). de orat. 2, 357 commendatione. 3, 221 dominatus. fam. 2, 16, 2 fastidium. leg. 2, 36 imprudentiam. ac. 2, 80 mendacium (2, 147. *cf.* Sen. benef. 7, 10, 3 errorem [*al.*]). Tusc. 5, 117 voluptatem (Sen. epist. 88, 22 Plin. epist. 1, 8, 10). nat. deor. 2, 40 testimonio. 2, 47 iudicium (Plin. epist. 1, 21, 1. *al.*). *al.* Sen. nat. 1, 16, 4 verecundia. Petron. 12, 6 fidem (*al.*). Plin. nat. 2, 49 argumentis (10, 209). *al.* *per appositionem*: Apvl. met. 5, 14, 4 amatores tuos -os *meos*. Don. Ter. Ad. 318, 1 '-os' amoris inlices. Amm. 29, 2, 20 Iustitiae -us, arbiter . . . rerum. Rvt. Nam. 1, 191 duces -i.

β *de -is corporeis mentis instrumentis*: Cic. Tim. 52 rerum . . . cognitionem nobis -i adtulerunt (*gr.* ὄψις. *cf.* Sen. nat. 7, 32 1 huic *sapientiae* -i . . . serviunt). ac. 2, 89 cor . . . cum -is consentire (2, 90). Tusc. 5, 111 sapientis . . . cogitatio non ferme ad investigandum adhibet -os advocatos (*cf.* Tac. Agr. 34, 1 -os interrogate. Tert. anim. 38, 2 concupiscentia -is arbitris utitur [Avg. civ. 22, 24 p. 614, 30 D. mentis, quae -is utitur, . . . arbitrio. *al.*]). Lvcr. 3, 359 per eos *-os* animum ut foribus spectare reclusis (*cf.* Lact. opif. 8, 11 quae *mens* per -os . . . transpiciat quasi per fenestras. Avg. in psalm. 41, 7 l. 29 serm. 267, 4, 4. *aliter l. 42*). Liv. 39, 49, 8 nisi . . . -is . . . credidisset (Sen. dial. 7, 2, 2 non credo. epist. 6, 5. Sil. 13, 175 vix [Stat. Theb. 9, 538]. *al.*). Manil. 2, 122 ni sanctos animis -os natura dedisset. *al.*

γ *de -is interioribus*: (I) *accedit gen.*: Cic. leg. agr. 2, 25 cum ad omnia vestra . . . cupiditatis (*codd., sed cf. app. crit.*) -os adiecissent (Val. Cem. hom. 20, 10 p. 756B. *cf.* Avg. in psalm. 118, 8 l. 12 -us avaritiae). de orat. 3, 163 mentis -i (orat. 101. Cato 42 ut ita dicam. Manil. 4, 195. 875. *et saepe. cf.* Ov. Pont. 1, 8, 34 mens -is pervidet illa suis. Prvd. ham. 945 -is . . . suis mens . . . fruetur). nat. deor. 1, 19 -is animi intueri (Apvl. Plat. 2, 22. Ambr. virginit. 13, 79 quae est fenestra nostra, . . . -us scilicet a. *al.*). Ov. met. 15, 64 quae natura negabat visibus humanis, -is ea pectoris hausit. Apvl. mund. 30 animae -is nostrae cogitationes vident (Plat. 2, 11 Rvfin. Orig. in exod. 10, 3 p. 247, 26 non de -o corporis . . ., sed de -o a. 10, 4 p. 251, 3 -um . . . a., id est intellectum eius. Avg. in euang. Ioh. 35, 3 mens nostra, qui est -us a. Op. imperf. in Matth. 12 p. 695 -um . . . a., id est mentem. *al.*). Itala Eph. 1, 18 (codd. d e *al.* = Vvlg.) inluminatos -os cordis vestri ([*explicat* Hier. *ad l.*]. Cypr. laps. 35 zel. 5 Lact. inst. 4, 26, 4. 6, 9, 15. *al. cf.* Epiphan. in cant. p. 55 duos habemus -os in carne, in corde vero unum . . ., hoc est mentem). Novatian. trin. 28, 155 dum haereticus quasi -o quodam gaudet, propriae veritatis et luminis amisso (*Weyer interpretatur ut gen. obi. alioqui non inventum*). Hil. in Matth. 30, 1 deum mentis ac fidei -is contuentes (trin. 4, 25 f. -is et visu mentis. Avg. civ. 14, 9 p. 21, 30 D. *et saepe. cf.* in psalm. 145, 19 l. 13 habet -os fides). trin. 7, 37 intelligentiae (Boeth. cons. 5, 4, 30 W. *cf.* Avg. ord. 2, 2, 7 p. 149, 29 ante illos interiores intellectus -os). *al.* (II) *accedit adi.*: Rvfin. apol. adv. Hier. 1, 4 intellectuali . . . deitatis -o (Epiphan. in cant. p. 50. 54). Avg. civ. 22, 29 p. 626, 23 D. spiritales (Orig. in Matth. 16, 26 p. 562, 9). divers. quaest. 1, 46, 2 -o . . . interiore atque intelligibili *animae* (epist. 147, 41 cum . . . i. -i iudices sint exteriorum -orum [*idem opp.*: in euang. Ioh. 35, 1]. *al. cf.* Orient. comm. 1, 409 internis. Vita Caes. Arel. 1, 10 intimis cordis -is).

δ *metonymice de homine, deo* (*aliter de Sole p. 452, 35*): Val. Max. 4, 3, 3 duobus rei publicae divinis -is *Augusto et Tiberio* (Paneg. 2, 16, 4 geminae . . . spes -ique r. p. *filii Theodosii*). Itala Iob 29, 15 (Cypr. testim. 3, 1) cum essem -us caecorum (Vvlg. -us fui caeco). Hier. epist. 52, 9, 3 alius in ecclesia -us est, alius lingua *eqs.* (*item de ecclesiae membris, sec. Rom. 12, 4 vel I Cor. 12, 12 sqq.*: tract. p. 374, 15 ecclesia habet veros -os. p. 374, 17 isti . . . qui vident, recte appellantur -i ecclesiae [p. 374, 28]. Pelag. in I Cor. 12, 16 -us est qui intellegit. Rvfin. Orig. in Ios. 7, 6 p. 333, 22 *Christi* corporis tu, qui ecclesiae praesides, -us es [Orig. in Rom. 9, 2 p. 1211C]). Avg. epist. 148, 14 deus totus -us est . . . quia omnia videt (*cf.* Orient. carm. app. 3, 148 est -us *Christus*). Rvstic. Conc. S I 4 p. 148, 22 Paulum -um mundi.

2 *sc. de prosequendis affectibus, affectionibus sim.*: **a** *animi*: **α** *vario usu*: (I) *c. adi.* (*cf. p. 447, 76*): Plavt. Truc. 593 tristis, -is malis. Cic. Catil. 1, 17 infestis (*cf.* Sen. contr. 2, 5, 4 minaces [Lvcan. 2, 26. 7, 291. *al.*]). Pis. 11 hilarioribus -is quam solitus eras (Nemes. ecl. 2, 81. *al. cf.* Val. Max. 6, 9 ext. 5 laetis [Sen. dial. 12 (11), 7, 4. *al.*]. Sil. 7, 462 serenis [11, 261 s.

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

laetus circumfert -os. *al. cf.* AVSON. 319, 43 p. 23 P. -is ... serenus]. ITALA gen. 49, 12 [Iren. 4, 10, 2 = 4, 20, 2 H.] laetifici ... a vino [*gr.* χαροποί, VVLG. pulchriores]). Rab. Post. 48 r e c t i s -is ... urbem ... intueri (SEN. dial. 2, 5, 5 adversus adparatus terribilium. epist. 76, 33. 104, 24. *cf.* HOR. carm. 2, 2, 23 inretorto. epist. 1, 14, 37 obliquo [PORPH.: id est invido. *al.*]. PLIN. nat. 8, 52 limis [APVL. met. 2, 10, 2. *al. de ellipsi v. sub* limus]). Att. 15, 11, 1 fortibus (*cf.* VERG. georg. 3, 523 inertis. SVET. Iul. 45, 1 vegetis. APVL. met. 3, 14, 5 libidine marcidos). VERG. Aen. 5, 654 malignis (*aliter p. 451, 7*). 8, 266 tuendo terribiles (*cf.* Ov. met. 3, 577 quos *-os* ira tremendos fecerat). TIB. 2, 6, 43 loquaces. ELEG. in Maecen. 2, 13 mollibus (Ov. rem. 340 [*i. facile lacrimantibus*]). Ov. ars 3, 510 comibus (*cf.* met. 6, 621 immitibus. VAL. MAX. 1, 8, 2 mitibus). met. 5, 92 torvis (VAL. MAX. 5, 1 ext. 6. *al.*). 6, 169 superbos. *al.* c. *pron.* (*per emphasin illustrante vultum*): CIC. p. red. in sen. 16 isto -o. Mil. 33 illis ... -is, quibus ... solebat, cum ... minabatur. Phil. 7, 21 quibus ... -is intueri? Brut. 87 eis -is, ut *eqs.* (ii) c. *verbis*: CIC. Vatin. 4 -is eminentibus *ira* (*cf.* SEN. Oed. 959 vix se sedibus retinent suis *ira*. dial. 5, 4, 1 exsilientibus. 5, 39, 2 tumentes). de orat. 2, 235 quomodo ... -os vultumque occupet *risus* (*cf.* Ov. met. 8, 466 suum ... -is dabat ira ruborem. SEN. Herc. f. 640 flebilem ex -is fuga ... vultum. CALP. ecl. 6, 15 ridens -is. PHYSIOGN. 37 p. 54, 12 -i ... arridere videbuntur. p. 55, 3 subrident). 3, 214 sic ab illo *oratore* ... acta ... -is, voce *eqs.* ad Q. fr. 1, 1, 15 frons -i vultus persaepe mentiuntur (*cf.* Ov. am. 2, 5, 17 non -i tacuere. epist. 16, 89 -o renuente). LVCR. 3, 156 caligare (*commotionis animi causa ut* SEN. contr. 1, 1, 16 caligine obtorpuere). VERG. Aen. 7, 251 volvens -os ([SERV.: cogitantis est gestus]. 12, 939 *ira*). 7, 447 deriguere *metu* (*cf.* SEN. Ag. 715 rigent. *sim.*: Ov. fast. 6, 133 stantes [SEN. Oed. 963]. VAL. MAX. 5, 4 ext. 1 haerent [SEN. dial. 5, 4, 1] ac stupent). SEN. contr. 7, 1, 6 stupentibus (*v. antecedentia. cf.* 2, 3, 1 quid, -i, obstupuistis?). QVINT. inst. 11, 3, 75 hilaritate -i enitescant. *al.* (iii) *gen.* -orum *pendet ex subst.*: SEN. dial. 2, 18, 1 torvitas (AMM. 31, 2, 21). MIN. FEL. 4, 2 hilaritatem. PHYSIOGN. 11 p. 18, 4 asperitas.

β *in fletu*: PLAVT. Asin. 620 -i ... lacrumantes (CIC. Sest. 144 CATVLL. 63, 48. *al.*). Merc. 591 ex -is lacrumae. PVBLIL. A 40 amor ut lacrima o r i t u r -is (SIL. 9, 65. *cf.* Ov. epist. 8, 109 lacrimis -i funguntur obortis [EPIST. Sapph. 97]. SEN. dial. 12 [11], 12, 3 suboriuntur). VERG. Aen. 1, 228 lacrimis -os suffusa. 12, 154 lacrimas -is ... profundit (*cf.* SEN. Oed. 955 fundent ... -i liquorem [Thy. 967 f. -i fletus]). HOR. ars 430 stillabit ... ex -is rorem (*cf.* ELEG. in Maecen. 2, 13 ex -is ... procidet humor. Ov. trist. 1, 3, 4 labitur ex -is ... gutta). PROP. 3, 6, 10 ex -is ... c a d e b a t aqua (4, 1, 144 gutta. Ov. epist. 14, 68 lacrimae). Ov. rem. 690 ut flerent *-i* (TERT. resurr. 58 p. 118, 14. *impers.*: CALP. decl. 16 fletur *-is. cf.* APVL. met. 1, 6, 3 diffletis paene ... -is [5, 7, 1]. Ps. QVINT. decl. 6, 4 efflevit). met. 6, 628 -i lacrimis m a d u e r e coactis (STAT. Theb. 6, 622. *cf.* silv. 5, 3, 58 madens -is). 11, 464 umentes (14, 734 LVCAN. 4, 522. *al. cf.* PLIN. nat. 11, 145 umectant). EPICED. Drusi 225 uberibus ... -is lacrimarum flumina misit. SEN. Med. 388 -os uberi fletu rigat. dial. 6, 1, 5 fluentis (epist. 63, 1). 12 (11), 2, 1 e x h a u s t o s iam fletibus ... -os (12 [11], 5, 3). *al.* *accedit adi.*: Ov. epist. 12, 55 udis (APVL. met. 3, 14, 5). APVL. met. 3, 25, 1 umidis. CE 1550[A], 5 plenos lacrimis. *pendet ex subst.*: Ov. met. 5, 233 -orum ... umor. STAT. silv. 3, 2, 53 fletus (CYPR. laps. 16). *de -is siccis*: PLAVT. Pseud. 75 pumiceos -os. HOR. carm. 1, 3, 18 siccis (SEN. dial. 9, 15, 6. 12 [11], 7, 4 epist. 63, 1. *al.*). EPIST. Sapph. 111 lacrimae deerant -is (*cf.* LVCAN. 9, 746 -os lacrimarum vena refugit). SEN. Oed. 58 clades ... -os s i c c a v i t (dial. 12 [11], 12, 3. *cf.* 6, 4, 1 ut ... -os ... exsiccem). CVRT. 6, 9, 33 abstersis ... -is (*cf.* STAT. silv. 5, 5, 44 tersi). 9, 3, 2 temperare -is. Ps. QVINT. decl. 5, 9 arentium ... -orum. 11, 1 -i, differte lacrimas.

γ *-i ardent* (*sc. igne mentis; aliter p. 442, 30 sqq.*): PLAVT. Capt. 594 a r d e n t -i *dementia* (ENN. scaen. 54 RHET. Her. 4, 55, 68 CIC. Verr. II 5, 161. *al. cf.* II 4, 148 cum spumas ageret in ore, -is arderet [*item abl.*: VERG. Aen. 5, 277. 9, 703. Ov. trist. 4, 2, 31 -is hostilibus]. TAC. ann. 16, 29, 1 -is ardesceret). Men. 829 scintillant ([*cf.* *832* insanire]. PERS. 3, 117 ira. EPIST. Alex. p. 200, 8). CIC. Arat. frg. 9, 3 e trucibus ... -is ... fervida lumina f l a g r a n t (har. resp. 38 os ... flagrantis *libidine* [SEN. dial. 3, 1, 4 f. ac micant -i *ira. al.*]. TAC. hist. 3, 3 flagrans -is). Cael. 49 flagrantia -orum (*cf.* Balb. 49 imperatorius a r d o r -orum [nat. deor. 2, 107 QVINT. inst. 12, 5, 5 LAMPR. Alex. 14, 6]). LVCR. 3, 289 in ira cum fervescit *animus* et ex -is m i c a t ... ardor (VERG. Aen. 12, 102 -is m. acribus ignis. *cf.* Ov. met. 8, 356 ira ... emicat ex -is. *structura mutata*: Ov. ars 2, 721 -os tremulo fulgore *libidinis* micantes [SEN. Phaedr. 380. *al.*]. met. 8, 356 ira ... emicat ex -is). PROP. 4, 8, 55 f u l m i n a t illa -is et ... saevit (Ov. am. 1, 8, 15). Ov. ars 1, 573 -is ... fatentibus ignem (*cf.* SEN. Phaedr. 364 erumpit -is ignis. 1041 flammam vomunt -i. SIL. 12, 724 -is qui fulgurat ignis. *sim. al.*). met. 1, 239 -i lucent *violentia* (*cf.* AMM. 16, 12, 36 elucebat ... ex -is furor. 31, 13, 10 furore ex -is elucente. *sim. al.*). VELL. 2, 118, 2 ardorem animi vultu -isque praeferens (*cf.* SIL. 2, 431 ardor inest -is). SEN. dial. 5, 13, 2 incendere -os *ira* (*cf.* 9, 1, 7 nec accendat invidiā). *al.*

δ *-i denuntiant*: CIC. leg. agr. 2, 13 ut -is et aspectu d e n u n t i a r e ... vim tribuniciam et minitari ... videretur (PHYSIOGN. 22 p. 35, 6 libidinosum. *cf.* Ps. QVINT. decl. 2, 21 renuntiant. PHYSIOGN. 24 p. 39, 4 pronuntiant). Catil. 3, 13 i n d i c i a sceleris *sunt* ... -i (PLIN. nat. 11, 145 neque ulla ex parte maiora *-is* animi i. PHYSIOGN. 20 p. 31, 10 indiciis -orum. *cf.* CIC. de orat. 3, 221 indices *animi* -i). Mur. 49 -i sceleris *pleni erant* (VAL. MAX. 8, 7 ext. 2 venerationis. VVLG. II Petr. 2, 14 adulterio *eqs.*). Sest. 19 tanta e r a t gravitas in -o (PLIN. paneg. 48, 4 ira [*suppl.: erat*]. PHYSIOGN. 29 p. 46, 1 insania. *cf.* PLIN. nat. 11, 145 in -is animus habitat. SVET. Aug. 79, 2 inesse *-is* quiddam divini vigoris. PHYSIOGN. 27 p. 42, 14 inhabitat ... animus qui *eqs.*). de orat. 2, 188 dolor -is ... s i g n i f i c a r i solet (VARRO Men. 375 hilaritatem s. animi). 3, 222 -os ... natura nobis ... ad motus animorum declarandos dedit. leg. 1, 27 -i ..., quemadmodum animo affecti simus, loquuntur (*cf.* HIER. epist. 54, 13, 2 taciti -i cordis fatentur arcana). fat. 10 mores ... ex corpore, -is ... pernoscere (*cf.* Att. 14, 13[B], 1 non ... solum ex oratione, sed etiam ex vultu et -is et fronte, ut aiunt, ... amorem perspicere). *al.*

b *corporis*: α *in somno*: PLAVT. Mil. 827 qui lubitum est illi condormiscere? ...: -is (*cf.* CYPR. domin. orat. 31 p. 290, 6 dormit -is [*al.*]). Pseud. 123 in -um utrumvis conquiescito (*sec. proverbium q. e.* εἰς ἀμφότερα καθεύδειν. *cf.* CIC. nat. deor. 2, 143 ut qui *-i* ... quiescerent [VAL. FL. 2, 45 -is *q.*]). CIC. nat. deor. 2, 143 somno coniventibus (*cf.* NINN. carm. frg. 2 non conivi -os ... sopore). CATVLL. 63, 37 -os sopor o p e r i t (PETRON. 62, 12). LVCR. 3, 466 -is nutuque cadenti. VERG. Aen. 4, 530 -is ... noctem accipit (*cf.* Ov. met. 1, 686 sopor est -orum *Argi* parte receptus. VVLG. eccles. 8, 16 somnum -is non capit). 12, 908 -os ... pressit nocte quies (*cf.* Ov. met. 1, 721 -os nox occupat. 7, 155 somnus in ... -os ... venit. DECL. in Catil. 42 si sopor -os ... detenuisset). Ov. met. 1, 714 succubuisse -os *Argi*. 11, 619 gravitate *somni* iacentes ... -os (*cf.* VAL. FL. 4, 18 graves [STAT. Theb. 5, 502]. VVLG. Matth. 26, 43 gravati). SEN. suas. 6, 7 vino et somno ... deficientes. SEN. dial. 4, 12, 5 somno non submittere -os (*cf.* APVL. met. 4, 24, 6 marcentes -os demisit ad soporem). *al.* *in v i g i l i a, insomnia*: PLAVT. Pseud. 144 nisi somnum socordiamque ex pectore -isque exmovetis (*cf.* STAT. silv. 4, 6, 14 -is expellere somnum). STAT. Theb. 3, 328 insomnis -os rubor excitat. 5, 212 -is vigilantibus (APVL. met. 2, 22, 2 vigilandum est ... -is [*abl.*]. *al. cf.* 2, 25, 1 perfrictis -is et obarmatis ad vigilias). 9, 600 abrupere -i noctem. VVLG. gen. 31, 40 fugiebat somnus ab -is (*cf.* I Macc. 6, 10 recessit). β *in ebrietate* (*v. etiam l. 34. p. 449, 2*): PLAVT. frg. inc. 51 f a c i l i s -os habet (MAECEN. frg. Serv. Aen. 8, 310 [SERV. *ad l.*: id est mobiles vino]. *cf.* SEN. epist. 83, 21 incertos *ebrii cuiusdam*). LVCR. 3, 480 nant -i *ebrio cuidam* (*cf.* Ov. fast. 6, 673 vinis -ique animique natabant). HOR. carm. 1, 36, 17 putris (PORPH.: ex vino -os quasi languidos. *cf.* RVT. LVP. 2, 7 mero madidis). SEN. epist. 122, 2 -os hesterna graves crapula. PHYSIOGN. 29 p. 45, 10 -i ... si subrubeant ..., vinolentos ... ostendunt. γ *in morte*: ENN. ann. 149 lumina *diei* ... -is ... reliquit (*cf.* Ov. epist. 9, 167 lux -is ... novissima [*sim.* met. 1, 772]). 473 (= VARRO AT. carm. frg. 11) semianimes ... micant -i *in capite revulso*. LVCR. 6, 1194 cavati -i *moribundi cuiusdam* (*cf.* CELS. 2, 6, 1 ad ultima ... ventum esse testantur ... -i concavi). VERG. Aen. 4, 691 errantibus *moribundae Didonis* (*cf.* Ov. met. 5, 71 natantibus [SIL. 2, 122 STAT. Theb. 2, 638]. trist. 3, 3, 44 cum ... labentes -os condet ... manus [*al.*]). PROP. 4, 7, 23 euntis. Ov. met. 4, 145 morte gravatos (*cf.* STAT. Theb. 1, 546 gravis [11, 558]). 14, 754 deriguere (*cf.* SVET. Nero 49, 4 rigentibus). EPICED. Drusi 394 seminecces (*cf.* AMM. 16, 12, 53 morientibus). SEN. contr. 2, 4, 3 cadentes (STAT. silv. 3, 5, 39). VAL. MAX. 7, 8, 9 morte p r e s s i s (SEN. Herc. O. 841 nox -os premit). CELS. 2, 6, 3 inlacrimant. 4, 7, 1 vertuntur (LVCAN. 7, 616 *loco dubio. cf.* HOMER. 412 versantem ... -os). PETRON. 19, 6 mors ... -os coepit obducere. STAT. Theb. 1, 617 liventis in morte. 8, 753 trahi ... -os. 12, 777 -is extremo errore solutis (*cf.* silv. 5, 1, 170 -is ... novissimus error *est*). *al.* *mortuorum -i c l a u d u n t u r*: VERG. Aen. 9, 485 (487) nec ... pressi ... -os (*cf.* Ov. epist. 1, 102 comprimat [EPICED. Drusi 160]. VAL. MAX. 2, 6, 8 opprimendorum). SEN. contr. 9, 4, 5 -os meos fili manus operiant. SEN. Tro. 373 -is imposuit manum. 779 c o n d a m manu (SIL. 9, 151. *al.*). LVCAN. 5, 280 -os ... c l a u s u r a m ... dextram (*v. vol. III 1305, 29 sqq*). CIL XIII 1862, 13 manibus ... -os tegere. δ *in morbo* (*statu gravido* PLIN. nat. 7, 41; *exempla selecta*): TRAG. inc. 189 refugere -i (*sc. macie ut* CHIRON 339 [= VEG. mulom. 2, 102] interius. *de eadem causa*: SEN. contr. 1, 1, 8 introrsus conditos [Ps. QVINT. decl. 12, 13 c. penitus]. 1, 6, 2 retractos introrsus. 10, 5, 4 reductis introrsus). LVCR. 6, 1146 suffusa luce rubentes (*sc. peste ut* CYPR. mortal. 14 quod -i vi sanguinis inardescant. *alia de causa*: SCRIB. LARG. 182 sanguilenti. CHIRON 292 sanguineos [VEG. mulom. 2, 12, 1 ardentes et s.]). LIV. 26, 45, 3 cum altitudo caliginem -is o f f u d i s s e t *vertigine* (CELS. 2, 7, 25 offusae -is tenebrae. CVRT. 7, 6, 22 caligine offusa [9, 5, 28]. *al.*). CELS. 1, 3, 3 -i c a l i g a n t (2, 7, 2. *cf.* SCRIB. LARG. 99 tenebris obscurantur -i. PLIN. nat. 7, 41 -orum vertigines tenebraeque). 2, 7, 25 -orum ... frequens motus *sc.*

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

insanientis (*cf.* 5, 26, 14 quasi resoluti huc atque illuc moventur *cerebro vulnerato*). 2, 7, 35 cavi. *al.*

3 *sc. de obtutu noxio, fascinante* (*cf. p. 449, 6*): VERG. ecl. 3, 103 -us . . . fascinat agnos (*cf.* PLIN. nat. 7, 16 qui visu . . . effascinent interemantque quos . . . intueantur iratis praecipue -is. ITALA deut 28, 54 [Lugd.] fascinabit -o [*v. vol. VI 1, 300, 27 sqq.*]). OV. met. 7, 366 -os ipso vitiantes omnia visu. GRATT. 406 -i . . . venena maligni vicit . . . pax impetrata deorum (*cf.* PERS. 2, 34 urentis -os inhibere perita *avia* [SCHOL.: fascina urunt]. PS. APVL. herb. 10 l. 5 avertit -os malorum hominum *herba*). MELA 3, 98 -os eius vidisse mortiferum *est* (*de bestia q. d. catoblepas ut*: PLIN. nat. 8, 77 omnibus qui -os eius videre . . . expirantibus. SOL. 30, 22). LVCAN. 9, 680 quantum . . . -os *Gorgonis* effundere mortis. PLIN. nat. 7, 18 gignere in . . . -is . . . venena. APVL. met. 4, 14, 1 nec . . . invidiae noxios effugit -os.

C *agitur de aestimatione*: **1** *in locutionibus quibusdam*: **a** *in formulis iurandi, rogandi sim.*: PLAVT. Men. 1060 per -os iurare (OV. am. 2, 16, 44. 3, 3, 14 p.que suos . . . p.que meos -os. AVG. serm. coll. Morin p. 103, 22 plerumque homines p. -os suos iurant quam per quodlibet alterum membrum). Poen. 418 obsecro te . . . per . . . -os tuos (*cf.* TIB. 3, 11 [4, 5], 8 per . . . -os . . . rogo [SEN. contr. 10, 4, 10]). OV. am. 3, 11, 48 parce *mihi* . . . per . . . deos . . . perque tuos -os. PETRON. 133, 2 tetigit . . . -os suos . . . *et* iuravit (AVG. in euang. Ioh. 35, 3 unusquisque ita iurat: tangens -os suos *eqs.*). **b** *in affirmatione amoris*: PLAVT. Mil. 984 quae te tamquam -os *suos* amet (PAVL. FEST. p. 179 significatur tam carum esse quam -um [*sc. voce q. e.* oculitus]. AVG. serm. coll. Morin p. 103, 25 cotidie dicunt homines: sic te diligo t. -os meos). TER. Ad. 701 ni magis te quam -os . . . amo meos (*v.* DON. *ad l. et cf.* CATVLL. 3, 5 quem plus illa -is suis amabat). CATVLL. 82, 2 si quid carius est -is (82, 4. 104, 2). APVL. apol. 9 hoc mihi vos (*sc. Critias et Charinus*) eritis, quod duo sunt -i. *nota* pupilla -i (*cf.* AVG. civ. 20, 30 p. 482, 5 D. [*ad* Zach. 2, 8] comparavit pupillae -i . . . propter excellentissimum dilectionis affectum): ITALA psalm. 16, 8 (Sangerm. *al.*) custodi me ut p. -i. VVLG. prov. 7, 2 serva legem . . . quasi *eqs.* AVELL. p. 325, 21 (= COD. Iust. 1, 1, 8, 27) haec ut p. -orum convenit observare. **c** *metonymice: de hominibus amatis*: PLAVT. Cist. 53 meus -us, mea Selenium. Curc. 203 -e mi (*item vocat.* -e: Mil. 1329 [-i *codd.*]). Most. 311 Persa 765. Poen. 394 -us huius. Pseud. 179 quibus vos -i estis. Stich. 764. Truc. 881 (*cf. 882* id . . . nomen). *inde, ut vid., de urbibus praeclaris*: CIC. nat. deor. 3, 91 illos -os orae maritumae *Corinthum et Carthaginem* effoderunt *Critolaus et Hasdrubal.* IVST. 5, 8, 4 negarunt se Spartani ex duobus Graeciae -is *Sparta et Athenis* alterum eruturos (*inde* OROS. hist. 2, 17, 2).

2 *per comparationem c. aliis sensibus vel mente factam*: **a** *-us praefertur* (*exempla selecta*): CIC. Cael. 14 facinora -is prius quam opinione . . . deprendi. Tusc. 1, 37 nihil . . . animo videre poterant, ad -os omnia referebant (SEN. nat. 6, 7, 5 epist. 94, 19. *cf.* AETNA 548 nec locus ingenio est, . . . -i vincent). HOR. ars 181 segnius inritant animos demissa per aurem quam quae sunt -is subiecta fidelibus (LIV. 6, 26, 5 crediderunt [SEN. epist. 6, 5]. *al. cf.* TAC. dial. 8, 2 nec auditu cognoscenda, sed -is spectanda [SOL. 1, 91]. PLIN. paneg. 59, 3 iudicio . . ., -is . . ., non famae . . . credere). LIV. 30, 32, 5 cum -is magis quam ratione pensarent vires *milites* (SEN. nat. 6, 3, 2). HIL. in psalm. 118 nun 4 p. 476, 17 -i, totius corporis pars lucidissima et ob id membris ceteris praestans (*cf.* CHROMAT. in Matth. 17, 2, 1 membris omnibus pulchrius ac pretiosior [*v. app. crit.*]). 138, 34 in corpore . . . -os principalis esse officii ac virtutis (*cf.* RVFIN. Orig. in lev. 7, 2 p. 378, 13 dux . . . corporis). AVG. serm. coll. Morin p. 103, 18 meliori loco positus est -us, in eminenti et tamquam ad consilium in arce constitutus *eqs.* ISID. orig. 11, 1, 36 hi inter omnes sensus viciniores animae exsistunt; in -is enim omne mentis iudicium est *eqs.*). **b** *posthabetur*: PVBLIL. A 36 animo virum pudicae, non -o eligunt (VAL. MAX. 7, 2 ext. 3. SEN. dial. 7, 2, 2 -is de homine non credo, habeo melius . . . lumen *eqs.* 9, 1, 9 PLIN. paneg. 87, 5. *al.*). OV. epist. 10, 135 non -is, sed, qua potes, aspice mente (MANIL. 4, 308. APVL. flor. 2 p. 6 homines non -orum, sed mentis acie . . . considerandos. PANEG. 8, 4, 3. *al.*). PLIN. epist. 1, 21, 2 de venalibus melius auribus quam -is iudicatur. AVG. in epist. Ioh. 7, 20 non -o, sed corde quaerendus est *deus* (*cf.* serm. coll. Morin p. 77, 34 meliora sunt quae cordis -us intuetur quam quae -us carnis videt).

II *per similitudinem transfertur ad alia*: **A** *de herbis, arboribus*: **1** *-us appellatur pars harundinis, vitis, olivae sim., unde germen exit* (*defin.* PLIN. nat. 17, 154 -i . . . in arborum surculis proprie vocantur, unde germinantur. ISID. orig. 17, 6, 13 -i nodi sunt, ex quibus frondes exeunt; *distinguitur a* gemma COLVM. 11, 2, 16, *a* gemma *et* germine PLIN. nat. 17, 153; *syn.* germen VERG. georg. 2, 73 COLVM. 4, 9, 2 [germinum -i PLIN. nat. 17, 218. 222], gemma COLVM. 3, 18, 4 *al., v. sub b*): **a** *in propaganda harundine vel inula* (*imprimis de bulbo radicis*): CATO agr. 6, 3 -os harundinis pedes ternos alium ab alio serito (COLVM. arb. 29, 1 harundo . . . seritur, quos [radicibus, quas *Gessner*] alii bulbos, alii -os vocant [*sim.* PLIN. nat. 17, 144 bulbo radicis, quod alii -um vocant]. PLIN. nat. 19, 92 -is ex radice excisis ut harundo seritur *inula*). 47 ternos pedes -os disponito *harundinis.* COLVM. 11, 3, 35 radicibus ut -us harundinis serpit *inula.* PLIN. nat. 17, 145 erumpunt . . . e singulis -is *harundinis in terram demersae* totidem plantae. PALLAD. 3, 23, 1 -is cannarum . . . obrutis. 3, 23, 2 si qua gignendi -os non habebunt *canneta.* **b** *usu vario*: CATO agr. 45, 3 -os *olivae* serito (*cf.* COLVM. 5, 9, 5 -is excolere *olivas*). VERG. georg. 2, 73 inserere atque -os imponere (*76* germen. *cf.* PLIN. nat. 17, 100 aperiendi in arbore -um . . . semenque includendi). COLVM. 3, 18, 4 fructuarii -i (*syn.* gemma *ut* 3, 19, 2. 4, 9, 1. 2 PLIN. nat. 17, 113. *al.*). 4, 6, 5 qui *-us* . . . cum fructu germinet (PALLAD. 4, 10, 36. *cf.* COLVM. 4, 27, 4 egerminent [4, 32, 5. *inde* PLIN. nat. 17, 145 intumescant]). 4, 9, 2 depluens humor caecat -um nec patitur frondescere (*antea*: germen. *item in imag. caecandi*: 4, 24, 16 ne . . . gemmantem caecet -um. 11, 3, 45 quasi excaecant. *cf.* PLIN. nat. 17, 191 exuri [17, 218 germinum -os]. 17, 222 adurit . . . germinum -os. 17, 226 laesis uredine . . . -is). 4, 16, 4 palmes . . . paucorum -orum (*cf.* 4, 24, 20 frequentes . . . -i). 4, 17, 4 si -i singuli . . . binos pampinos emiserint. 4, 29, 6 quibus *-is* egerminet *sarmentum* (*cf.* PLIN. nat. 17, 160 -orum . . . materia emicat). 11, 2, 38 dum prorepentes -i digito decuti possint (PLIN. nat. 17, 188). PLIN. nat. 16, 125 quae dividuis *arboribus* in ramo natura est, haec viti in -o, harundini in geniculo. 17, 193 inutiles . . . in latere nati *pampini*, non ab -o. *al.*

2 *in nominibus herbarum*: PLIN. nat. 25, 145 *anagallis* a nostris felis -us vocatur (*inde* 1, 25, 92). 25, 160 *bupthalmon* Italia sedum magnum aut -um aut digitillum *vocat* (*cf.* 25, 159 foliis . . . circa radicem velut -um cingentibus. 25, 161 [*inde* 1, 25, 102]. *de eadem planta*: PS. DIOSC. Vind. 4, 88 p. 248, 20 Ἰόβις ὄκουλους [*fortasse* βόβις ὄ., *cf.* GLOSS. III 536, 64 -o bobis]). PS. DIOSC. Vind. 3, 138 p. 147, 16 ἀμάρακον . . . Ῥωμαῖοι σῶλις ὄκουλουμ, οἱ δὲ μιλλεφόλιουμ.

B *de stellis* (*sc. quae fulgent ut -i necnon vident; c. gen. identitatis* PLIN., VEREC.): OV. met. 4, 228 ego sum, . . . per quem videt omnia Tellus, mundi -us (*i. sol ut* AMBR. hex. 4, 1, 2 [*cf.* MART. CAP. 2, 185 mundanus . . . -us. MAX. TAVR. hom. 45 p. 329A nox . . . aufert -os mundo]. *de quolibet sidere*: MANIL. 1, 133 quae *flammae* m. fecere -os. *de sole et luna*: AMBR. Noe 7, 18 ipsi . . . sunt quidam m. -i. in psalm. 1, 5. HIER. epist. 98, 2, 2 ut ita dicam). PLIN. nat. 2, 10 tot stellarum illos . . . -os. AMBR. hex. 4, 1, 3 quidam caelestis -i firmamenti (*cf.* DRAC. laud. dei 1, 674 sol -us caeli). MACR. Sat. 1, 21, 12 solem Iovis -um. MART. CAP. 6, 585 (*del. Stange*) -os . . . splendescere noctis (*i. stellas*). VEREC. in cant. 2, 11 in ipso solis -o.

C *de rebus variis*: VITR. 3, 5, 6 centrum -i ⟨conlocetur⟩ signeturque *eqs.* (*de capituli Ionici media voluta ut ibid. iterum et* 3, 5, 7 *bis*). PLIN. nat. 8, 62 pantheris in candido *pellis* breves macularum -i *sunt.* 10, 43 pinnarum . . . -os (*sc. pavonis ut* 13, 96. AVSON. 410, 10 p. 269 P. centum -os). 37, 149 Beli -us albicans pupillam cingit nigram (*de quadam gemma. inde* 1, 37, 55). RVFIN. Orig. in num. 12, 1 p. 96, 16 terra . . . obturat -um fluenti (*de fonte ut fortasse etiam* TAB. Peut. II 2 ad -um Marinum [*de loco Mauretaniae interioris*]).

superl. adi. **oculissimus**, -a, -um. *i. q. carissimus* (*sc. ita ut oculus, cf.* PAVL. FEST. *et p. 451, 37; de forma v. Wackernagel, Synt. II 65*): PLAVT. Curc. 15 illud ostium⟨st⟩ -um (*affert* PAVL. FEST. p. 179 -um: carissimum. Plautus: -um ostium amicae). 120/122 salve, -e homo (*affert* CHAR. gramm. p. 246, 13 B. *dubitans, utrum adv. an vocat. sit*).

deriv.: ocellus, oclamen, oclata, (ocles), ocularįarius, ocularis. ocularius, oculatim, oculatus, 1. 2. oculeus, oculitus, oculo, oculosus.

compos.: lanoculus, ocliferia, oclifuga, oculicrepida, unoculus.

Kuhlmann.

ōcus *v. s.* ocior. **ōcymum** *v.* ocimum.

[**ōcypetam** *pro* oclopetam PETRON. 35, 4 *temptabat Lehmann, Philol. 79, 1924, 222.*]

ōcytocus *v.* ocitocus. **ōda** *v.* ode.

ōdariārius, -a, -um *et* ōdariārius, -ī *m. ab* odarium (*c.* odorarius *confudit Souter, Glossary s. v.*). *i. q. odaria exercens*: CIL VI 10133 Cn. Vergilius Epaphroditus magister -us a Minerva Medica. 10134 C. Iulio Cosco -o.

ōdarium, -ī *n.*, ᾠδάριον. *i. q. ode pusilla, cantilena*: PETRON. 53, 11 petauristarii . . . venerunt; baro . . . cum scalis constitit puerumque iussit per gradus et in summa parte -a saltare.

odaxismus, -ī *m.*, ὀδαξησμός. (-ξισμ-). *in codd.* daox- ORIBAS. syn. 1, 19, 5 La p. 65, 26 Mø. (*var. ll.* adax-, autax-). *acc. sg.* -on: *ibid.* 5, 8 tit. de [e]odaxismon[on]. 5, 8 *v. infra.* *i. q. pruritus, formicatio sim.* (*cf.* ORIBAS. syn. 1, 19, 5 La p. 65, 26 -us dicitur mordicatio sive proritus [5, 8 -on[on] Graeci, Latine p. s. m. d.]): ORIBAS. syn. 1, 19, 5 La p. 65, 26 diuturnis -is resistit *clyster.*

***ōdē**, -ēs *f.*, ᾠδή. *scribitur litteris graecis saepius ap.* PORPH. Hor., *e. g.* carm. 2, 6 pr. *et* 2, 11 pr. ὠ⟨ι⟩δῆ⟨ι⟩ (*utrobique var. l.* -e). 4, 6 pr. ὠ⟨ι⟩δή (epod. 2 pr. *al.*). hod-: SEDVL. carm. pasch. 1, 23 (*var. l.*). *de formis: nom. sing. non nisi* -e (*saepius*), *vix* -a GRAMM. suppl. 173, 34 (*v. infra*). *gen.* -es: PORPH. Hor. carm. 1, 35, 29/30

[Claassen]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MAR. VICTORIN. gramm. VI 58, 14 CHAR. gramm. p. 376, 2 B. *per iotacismum* -is: PORPH. Hor. carm. 4, 2, 11/12 *P. dat. non nisi in forma gr. acc.* -en: PORPH. Hor. carm. 1, 7, 15/16. 1, 29 pr. 1, 36 pr. SCHOL. Hor. carm. 1, 16, 1 epod. 1 pr. vita p. 2, 13 SIDON. epist. 9, 15, 1. -em: SIDON. *l. c. add. CF.* -am (?): SIDON. *l. c.* P^1 (odē *s. s.* -a). *abl.* -e (*substituitur passim* ᾠδῇ): PORPH. Hor. carm. 1, 1 pr. 1, 7 pr. 1, 16 pr. LACT. inst. 4, 12, 3 MAR. VICTORIN. gramm. VI 116, 13. 156, 20. 171, 20 SERV. gramm. IV 469, 13. 27 SCHOL. Hor. carm. 1, 12, 1. 3, 25, 1. *al.* -a (?): GRAMM. suppl. 173, 34 ab '-a'. *nom. plur.* -ae: MAR. VICTORIN. gramm. VI 168, 15. -as *pro nom.*: GLOSS. IV 264, 19. 39. *gen. et dat. desunt. acc.* -as: MAR. VICTORIN. gramm. VI 137, 32 SERV. gramm. IV 468, 13 SEDVL. carm. pasch. 1, 23 VEN. FORT. vita Leob. 15, 53 ARATOR ad Parth. 73. *abl.* -is: ANTH. 762, 13 CARM. de alphab. 52. *de notione et differentiis*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 183, 22 -e est dulcedine soni verbum lexisve pronuntiata; nam si sine verbo sonus pronuntietur, crusma dicetur. SCHOL. Hor. epod. 1 pr. post -en, hoc est post vocem, post cantilenam; ... ante -en, ante vocem, ante cantilenam. vita p. 2, 13 in Horatio ... -en, non eglogam dici, quia egloga Vergilii bucolicorum est. GLOSS. IV 262, 22 -e dicitur cantatio (264, 19. 39). V 125, 19 -e cantio graece. *legitur inde a* PORPH.

I *i. q. carmen poeticum* (-e lyrica: STAT. silv. 4, 5 tit. MAR. VICTORIN. gramm. VI 58, 14): **A** *spectantur certa carmina*: **1** *Horatii*: **a** *'carmina'*: PORPH. Hor. carm. 1, 16 pr. hac -e παλινω⟨ι⟩δίαν repromittit *eqs.* 1, 16, 1 hanc -en ... fecit *eqs.* 1, 24 pr. haec -e θρῆνον continet in Quintilium (4, 6 pr. haec ὠ⟨ι⟩δῆ hymnum Apollinis c.). 1, 28 pr. haec -e prosopopoeia forma est. 1, 29 pr. hanc -en ad Iccium scribit (1, 36 pr.). 2, 6 pr. hac ὠ⟨ι⟩δῆ⟨ι⟩ Septimium ... adloquitur (2, 11 pr. 2, 16 pr.). MAR. VICTORIN. gramm. VI 116, 13 in secunda -e. 156, 20 in ultima -e. 178, 28 libri primi -e VIIII. DIOM. gramm. I 518, 32. *et passim in metris Horatianis describendis.* **b** *'epodi'*: PORPH. Hor. epod. 2 pr. ha⟨e⟩c ὠ⟨ι⟩δὴ laudes rusticae vitae continet. MAR. VICTORIN. gramm. VI 169, 24 libro V, qui epodon inscribitur, -e prima est: '*eqs.*' 170, 7 in eodem *libro epodon* -e XII (170, 14. 171, 8). 171, 20 in ultima -e. 181, 20 libri epodon -e XIII. 182, 9 -e I: '*eqs.*'; haec epodos *eqs.* DIOM. gramm. I 527, 35 prima -e iambicum metrum habet. *et persaepe.* SCHOL. Hor. epod. 9 pr. in hac -e canit victoriam Augusti. **c** *'carmina' et 'epodi'*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 168, 15 omnes fere -ae in ... libris *carminum* II—IV *et epodon* isdem metris subsistunt. SERV. gramm. IV 468, 13 decem novem tantum -as variis Flaccus metrorum compositionibus texuit (*enumerantur*). **d** *c. attributis* (*ad a—c*): PORPH. Hor. carm. 1, 27 pr. protreptice -e est haec ad hilaritatem. MAR. VICTORIN. gramm. VI 160, 23 prima ... -e *Horatii* monocolos inducitur (SERV. gramm. IV 468, 16. *al.* SCHOL. Hor. vita p. 2, 6. *cf.* SERV. gramm. IV 469, 25 tricolos [470, 13]. 471, 4 dicolos [471, 15. *al.*]. DIOM. gramm. I 516, 8 tetracolos [519, 34. *al.*]). SERV. gramm. IV 468, 21 tetrastrofos (469, 25. *al. cf.* 469, 11 distrofos [469, 20. *al.*]).

2 *aliorum*: STAT. silv. 4, 5 tit. -e lyrica ad Septimium Severum. CHAR. gramm. p. 376, 2 B. in pterygio Phoenicis Lae⟨vi⟩i novissimae -es Erotopaegnion. SIDON. epist. 9, 15, 1 (*carmen senariis iamb. compositum mittens*) sive -en hanc ipsam mavis vocare sive eclogam. *de psalmis* (*v. etiam locos sub II A allatos*): LACT. inst. 4, 12, 3 Solomon in -e (*var. ll.* psalmo, libro) undevicesima. VEN. FORT. vita Leob. 15, 53 plaudentibus populis ac deo ... referentibus -as.

B *generatim*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 58, 14 epodos est tertia pars aut periodos lyricae -es (*cf.* SCHOL. Hor. epod. 1 pr. epodon quasi post -en ...; proodon quasi ante -en). GRAMM. suppl. 173, 34 'melodia' *etc.* ..., quae composita esse patet ab '-a'. CARM. de alphab. 52 (*loquitur littera S*) nota fui patrum, propriae et virtutis in -is.

II *liberiora*: **A** *de carmine musico*: SEDVL. carm. pasch. 1, 23 Davidicis adsuetus cantibus -as cordarum resonare decem (*op. pasch. 1, 1 p. 176, 13* decacordo psalterio ... Davidicae modulationis cantus exercens. *inde* ARATOR ad Parth. 73 quaerebam ... nunc Davidicis assuetus floribus -as mandere, nunc Genesim mens cupiebat edax). **B** *de cantu avis*: ANTH. 762, 13 merulus modulans tam pulchris zinzitat -is. *Claassen.*

odecus *v.* odocos.

PAVL. FEST. p. 179 **odēfacit** dicebant pro 'olfacit', quae vox a Graeco ὀσμῇ tracta est (FEST. *in lac.* ab odore). *ab* *odere *et* facere; *ad* -d- *cf. gr.* ὀδμή.

odeo *v.* oleo. **oderātus** *v.* odoratus.

[**odere** *falso pro* obdere GLOSS.[L] I Ansil. O 5.]

? GLOSS. III 548, 33 **odernon** ('odicus ?' *Goetz*) ebolo.

[**ōdēscit** *falso pro* ditescit CYPR. GALL. gen. 408 *cod. G.*]

ōdēum (-īum *vel* -īon), -ī *n.*, ᾠδεῖον. CAPER gramm. VII 94, 13 -ea, musea, serapea ... dicendum. NOT. Tir. 106, 67 -ium. *i. q.* ᾠδεῖον (GLOSS., *ubi scrib.* -eum, -ium, -ivum): **a** *de aedificio* (*sing. praeter* SALV.): VITR. 5, 9, 1 *Athenis* exeuntibus e theatro sinistra parte -eum, quod Themistocles columnis lapideis dispositis navium malis et antemnis e spoliis Persicis pertexit. INSCR. RevA. 1933, 2 p. 376 n. 7 (*a. 100*) -eum ruina conlapsum restituit. SVET. Dom. 5 novam ... excitavit aedem in Capitolio Custodi Iovi ..., item Flaviae templum gentis et stadium et -ium. ACT. lud. saec. Sept. Sev. (RhM. 81, 1932 p. 388 sqq.) 37 -io (*item* 44. 45. 46. 91, *sed* -eo CIL VI 32332, 2). TERT. resurr. 42 p. 87, 24 cum -ei (hodie *vel* eo die *codd.*) fundamenta tot veterum sepulturarum sacrilega conlocarentur. AMM. 16, 10, 14 et Pompei theatrum et -eum et stadium aliaque inter haec decora urbis aeternae. PROSP. chron. I p. 417, 516 multa opera Romae facta, in quis ... -ium (*sim.* CASSIOD. chron. II p. 140, 727 -ion). REG. urb. p. 87, 9 N. (= CVRIOS. urb.) -ium capit loca XDC (-eu *Reg. urb. cod. S*). SALV. gub. 6, 15 longum est nunc de omnibus dicere amphitheatris scilicet -iis (ordinis *B*), lusoriis, pompis *eqs.* VICT. VIT. 1, 8 sicut ibi Carthagine -iu⟨m⟩, theatrum ... funditus deleverunt. **b** *c. resp. eorum, quae ibi geruntur*: FRONTO p. 30, 12 v. d. H. (p. 30 N.) διὰ τῶν αὐτῶν fere dies tramisimus: idem theatrum, idem -eum (*ex* -ium *correxit m. sec. adnotans* otium *in marg.*), idem desiderium tuum.

***ōdī**, ōsus sum, -isse *et* **ōdio**, **-īvī** (-iī), -īre. [*originem ingenuam probat forma* ōdī *in* ŏd-ium *mutata; proxime accedit armen.* ateam *'odi'. Sch.*] NOT. Tir. 46, 87 -it. *de prosodia*: SERV. *p. 462, 18.* MAX. VICTORIN. gramm. VI 226, 21 ŏdio ... ōdi, ōderam, ōdero. -erunt PVBLIL. C 6. GLOSS. μισῶ. *legitur inde a* NAEV. (trag., *e coni. dub.* carm. frg. 15), PLAVTO *aliisque scaenicis*, LVCIL., RHET. Her., CIC. [*confund. c.* aud- (PROP. 2, 26, 25 MART. 7, 24, 3), ed- (SEN. epist. 88, 29 LVCAN. 7, 43), -ere *c.* odore (LVCAN. 4, 249 PLIN. nat. 8, 134 CLAVD. 15, 268. *cf.* TERT. spect. 10 p. 13, 1), (s)udore (PLIN. nat. 16, 76). *falso*: INSCR. christ. Diehl 2175 (odiet *pro* obiit, *quod etiam* 2248 *sub* oduit *latere suspicatus est Heraeus, Kl. Schr. 128, 1*).]

fere i. q. μισεῖν (*in Lat. proxime accedunt* aversari, dedignari *sim., v. ex. gr. Fraenkel, Horace 263 ad* HOR. carm. 3, 1, 1 -i profanum vulgus; *opp.* amare, diligere *sim.*):

I *de formis*: SACERD. gramm. VI 431, 1 fit defectiva species et tempore, ut '-i, novi, memini, pepigi'; haec verba nullam habent declinationem praeter has: '-i ..., -eram ..., -isse' (*sim.* 434, 3 MAR. VICTORIN. gramm. VI 200, 18 MACR. exc. gramm. V 654, 20 EXPLAN. in Don. gramm. IV 555, 26. 557, 5 POMP. gramm. V 261, 37). DIOM. gramm. I 387, 10 est et '-i' corruptum; accipitur enim pro instanti et perfecto ...; nonnulli distinguendi temporis gratia perfecto declinant 'exosus sum' et 'perosus sum illum' ...; id verbum in significatione passiva ... aliter formari non potest quam si dicas 'odio sum illi' (*cf.* CHAR. gramm. p. 337, 15 B. [*inter* verba confusa temporibus; *pro praeterito* 'osus sum' *etc.*]. SERV. Aen. 2, 12. 4, 66 SCHOL. Hor. carm. 3, 1, 1 PHOC. gramm. V 437, 28). SERV. gramm. IV 437, 2 (*formas perfecti notionem praesentis habere iudicat ut* EXPLAN. in Don. gramm. IV 551, 22 POMP. gramm. V 229, 31). DON. Ter. Eun. 40, 2 '-isse', quia '-ere' non est Latinum (in) infinitivo modo (*sim.* COMMENT. Lucan. 7, 869). *formarum non sollemnium testimonia v. infra.*

A *usu sollemni*: **1** *formae notabiliores*: -ēre *pro* -ērunt (*testatur* EXPLAN. in Don. gramm. IV 555, 28): *inde a* LVCR. 3, 73 *saepe in poesi, in prosa non ante* SALL. Catil. 37, 3 (-erunt *deest*). SEN. benef. 1, 9, 2 (*sed* -erunt *sexies ap. eundem*). PLIN. nat. 8, 29 *et saepe* (-erunt *deest*). osus (-um esse, ire), osurus: *v. p. 458, 43. 65.*

2 -i *c. not. praeteriti* (*huc* BELL. Hisp. 42, 5 semper -istis *fortasse recte trahit Löfstedt, Sprache Tertullians 101*): ITALA psalm. 44, 8 (Veron. *al.* = VVLG.) dilexisti iustitiam et -isti iniquitatem (*gr.* ἠγάπησας ... ἐμίσησας). 49, 17 (*ibid.*) -isti ... et proiecisti (*gr.* ἐμίσησας ... ἐξέβαλες). prov. 1, 29 (Cypr. testim. 1, 3) -erunt sapientiam (*gr.* ἐμίσησαν, *Vulg.* exosam habuerint). VVLG. iud. 11, 7 -istis me et eiecistis (*Itala Aug. quaest. hept. 7, 49* odio habuistis, *gr.* ἐμισήσατε). ARNOB. *l. 78.*

B *sec. quartam coniug.* (*inde ab* ANTON. or. frg. *p. 455, 82* [-vit], CIL I² 2541 [-iat], *saepius* TERT., *passim* ITALA [*resp.* μισῶ, *ubi nihil aliud adnotatur*]; *ex auctoribus melioris Latinitatis vitant e. g.* CYPR., LACT., AMBR., *admittunt* HIER., AVG.; *partic.* -iens, -iturus *v. p. 458, 73. 459, 12*): **1** *stirpis praes.*: **a** *act.*: *α ind.*: ① *praes.* (*saepius iuxta formas sollemnes; distinguitur* -is *ab* -isti *l. 78*): odio (*testantur* SERV. gramm. IV 451, 1 PRISC. gramm. III 528, 12 MAX. VICTORIN. gramm. VI 226, 21 VIRG. gramm. epit. 7 p. 59, 23 ISID. orig. 10, 91 GLOSS.): ITALA II par. 18, 7 (Complut., -i *Weber sec.* VVLG., *gr.* ἐμίσησα). Rom. 7, 15 (cod. d *al.*; VVLG. -i). PS. AVG. serm. 207, 1. CAES. AREL. serm. 221, 4 p. 830, 30 (*ex* AVG. serm. 49, 7, 7; -i *pars codicum et Aug.*). odis (*testantur* VIRG. gramm. epit. 7 p. 59, 23 GLOSS.): TERT. carn. 4 l. 14 (*T*, -isti *cett.*). HIL. c. Const. 7 LVCIF. Athan. 1, 30 p. 118, 2. *al.* VVLG. Tob. 4, 16 (-eris *pars codd.*). AVG. in epist. Ioh. 8, 10 (*sed* 8, 11 -isti). 9, 11 (*bis*, *iuxta* -isti). serm. 211, 2, 2 (= CAES. AREL. serm. 185, 2, *ubi* -isti). ARNOB. in psalm. 136 p. 541[D] quos -isti et -is ..., quos dilexisti et diligis. VITAE patr. 5, 1, 21 (= 7, 16, 2; *syn.* odio habes). THEOD. MOPS. in Tit. 3, 4 p. 252, 16. CAES. AREL. serm. 35, 1 (*bis*, *iuxta* -isti). 221, 5 p. 831, 25 (*verba Caesarii, iuxta* -isti, *quod affert ex* AVG. serm. 49, 7, 7). ? oditis: TERT. nat. 1, 20, 16 (*A*, *quem tuetur Löfstedt l. c. adn. 1*; -istis *ut* 1, 1, 4 *et saepius Oehler sec. ed. pr. Gothofredi*). AVG. in epist. Ioh. 1, 11 (-istis *vel* -eritis *var. ll.*). EVGIPP.

[*v. Kamptz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exc. Aug. p. 384, 26 (-istis *var. l.*). odiunt: ITALA Tob. 13, 16 (Reg. *al.*). Matth. 5, 44 (cod. a *al.*; VVLG. -erunt). Luc. 6, 27 (cod. b; VVLG. -erunt). PS. CYPR. adv. Iud. 3 p. 135, 20 GAVDENT. serm. praef. 43 G. TYCON. in apoc. 374 B. SCHOL. Hor. gloss. *Γ* carm. 3, 24, 17 PS. AMBR. ad virg. dev. 1 p. 581^{C} DIDASC. apost. 13, 7. AVG. in psalm. 124, 10 l. 42 (*iuxta* -erunt, *quod affertur ex script. sacr.*). ARNOB. in psalm. 128 p. 530^{D} OP. imperf. in Matth. 48 p. 905 BOETH. top. Arist. 8 p. 1006^{D} ISID. orig. 12, 2, 9. (II) *imperf.*: odibat: EVSEB. EMES. serm. 18, 29. odiebant: ITALA Luc. 19, 14 (cod. a, -ibant *Bianchini*; VVLG. -erant). ARNOB. in psalm. 73 p. 429^{D} OP. imperf. in Matth. 3 p. 649. 48 p. 905. (III) *fut.*: odiam RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 19, 24. odies: ITALA lev. 19, 17 (Tert. adv. Marc. 4, 35 p. 539, 7. *al.*) non -es (VVLG. ne -eris). Matth. 5, 43 (cod. a *al.*; cod. k *al.* odibis, *Vulg.* odio habebis). HERM. Pal. (= vulg.) mand. 12, 1, 1. odibis: ITALA *l. 14.* BARNAB. epist. 10, 8. odie(n)t (*falso p. 454, 26*): ITALA Matth. 6, 24 (cod. a *al.; Vulg.* odio habebit). 24, 10 (cod. d *al.; Vulg.* odio habebunt). Luc. 6, 22 (cod. c; VVLG. cum ... -erint). 16, 13 (cod. a *al.* = VVLG.). VVLG. Sirach 19, 9. 27, 27 apoc. 17, 16. PS. PHILO antiq. 49, 3 (-ietur *A*). odibunt: VVLG. prov. 1, 22 (*gr.* ἐμίσησαν). *β coni.*: odias: ARNOB. in psalm. 26 p. 359^{C}. odia(n)t: CIL I^{2} 2541 SACR. Gelas. 1, 99 p. 626 ARNOB. in psalm. 37 p. 378^{A} ORIG. in Matth. 16, 29 p. 573, 3 in Matth. ser. 39 p. 77, 15. odiamus: HIER. mon. Pachom. p. 152, 12 *et* 13 B. tract. in Marc. p. 327, 11. odirem: *testatur* CHAR. gramm. p. 338, 10 B. odires: AVG. in psalm. 44, 19 l. 3. odire(n)t: PS. ORIG. tract. 1 p. 11, 2. VVLG. psalm. 104, 25 (*Hier. psalt. sec. Hebr.* odio haberent). ARNOB. in psalm. 54 p. 401^{C} OP. imperf. in Matth. 12 p. 696. *γ imperat.*: odi: PS. AMBR. epist. 4, 9 -i et damna. GLOSS. III 413, 14 -i: *μίσησον.* odite: ITALA psalm. 96, 10 (Veron. *al.* = VVLG. *et* HIER. psalt. sec. Hebr.; *gr.* *μισεῖτε. inde* ARNOB. in psalm. 96 p. 465^{C}). LVCIF. Athan. 1, 21 p. 103, 27. 2, 15 p. 173, 18. EVAGR. vita Anton. 55 (*gr.* *φεύγειν*). VVLG. Am. 5, 15. odito (*testatur* EXPLAN. in Don. gramm. IV 555, 30 *iuxta* oditote): ITALA Sirach 17, 23 (Ps. Cypr. exhort. paen. p. 25 = VVLG.; -ite *pars codd., gr. 26* *μίσησον*). *δ inf.* odire (*testatur* CHAR. gramm. p. 338, 14 B., *negat* SERV. auct. Aen. 4, 66): PS. QVINT. decl. exc. Monac. 15 p. 383, 29. ITALA Ioh. 7, 7 (cod. a *al.*; VVLG. -isse). IREN. 2, 23, 1 (2, 48, 4 H.). VICTORIN. POETOV. in apoc. 2, 1 p. 34, 8 (= HIER.). LVCIF. Athan. 1, 30 p. 119, 3. *al.* GAVDENT. serm. 10, 23 G. VITA Anton. 11 p. 27, 12 HIER. epist. 94, 1, 2 AVG. serm. coll. Morin p. 534, 20 PS. AVG. vit. christ. 6 p. 1037. 10 p. 1041. *saepius.* *ε gerundium*: odiendi: ITALA eccles. 3, 8 (Ps. Cypr. singul. cler. 13; *gr.* *τοῦ μισῆσαι*, *Vulg.* odii). TRACT. Pelag. 4, 4, 2 PS. APVL. herm. p. 265. ad odiendum: HIER. psalt. sec. Hebr. 36, 3. (in) odiendo: TRACT. de indur. cord. Phar. 40 l. 6 AVG. in psalm. 96, 17 l. 33 SACR. Leon. 277.

b *pass.*: *α ind.*: (I) *praes.*: odior: ITALA gen. 29, 33 (Lugd.; *Vulg.* haberi me contemptui). oditur: TERT. apol. 3, 5. 6. ITALA gen. 29, 31 (Lugd.; *Vulg.* despiceret). FVLG. aet. mund. p. 144, 20 PS. AVG. quaest. test. I 119, 31 *bis.* EVSEB. EMES. serm. 26, 30 OP. imperf. in Matth. 42 p. 874 ISID. diff. 1, 182 PS. IGNAT. Rom. 3, 3 GLOSS. IV 371, 32. odimur: LVCIF. non conv. 5 p. 13, 5. odiuntur: PS. CYPR. adv. Iud. 3 RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 21, 31. (II) *imperf.* odiebatur: ORIG. in Matth. 14, 12 p. 307, 9. (III) *fut.* odietur: ITALA prov. 9, 8 (Cypr. testim. 3, 102; VVLG. ne -erit). VVLG. Sirach 20, 8 (-itur *var. l.*). 21, 31 (*seq.* odiosus erit). ORIG. in Matth. ser. 39 p. 77, 5. *cf. l. 19.* *β coni.*: odiantur: PS. CYPR. pudic. 13 p. 24, 19. odiretur: HIER. in Gal. 1, 15 p. 325^{B} CONC.^{S} II 3, 3 p. 30, 1. odiremur: HIER. epist. 43, 2, 4 (-eremur *H*). *γ inf.* odiri: IREN. 4, 24, 1 (4, 38, 1 H.). LVCIF. Athan. 2, 15 p. 175, 21. *al.* SCHOL. Iuv. 6, 271 PS. AVG. serm. 62, 1 vit. christ. 9 p. 1039. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 11, 26 (*Migne gr. 78, 905^{B}* *μισεῖσθαι*). p. 24, 2 (*gr. ibid. 1608^{A}* *μισηθῆναι*). CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 11 p. 61, 27 (-isse *edd. vet.*). 5, 19 p. 80, 14 hist. 6, 1, 30 THEOD. MOPS. in I Thess. 2, 15 p. 14, 25 in Tit. 3, 4 p. 252, 18. 19 ORIG. in Matth. ser. 39 p. 77, 9. *δ gerundivum* odiendus, -a, -um: FILASTR. 148, 6 PS. AVG. serm. 62, 6 PROSP. epigr. 67 tit. OP. imperf. in Matth. 21 p. 749 *bis.* ISID. sent. 3, 21, 6.

? c *deponens v. l. 19.*

2 *stirpis perf.* (*fere non adhibetur nisi indicativus ipsius perfecti*): **a** *formae pleniores* (*in script. sacr. fere sec. gr.* *ἐμίσησα* *promiscue cum* odio habui *sim.; servari solet notio perfecti, distinguitur* oderam, oderat *l. 76. 84,* odit *p. 456, 3; vi praeteriti evanida l. 77. 79. 80. 83*): odivi (*testatur* VIRG. gramm. epit. 7 p. 59, 23): ITALA psalm. 25, 5 (Tert. pudic. 18 p. 259, 18. *al.* = VVLG. *et* HIER. psalt. sec. Hebr.; *Veron.* odio habui). 138, 21 (Hil. in psalm. 138, 46. *al.* = HIER. *l. c.*) -vi ... oderam (*gr.* *ἐμίσησα ... ἐμίσουν*, VVLG. oderam *bis*). Is. 61, 8 (Ps. Aug. spec. 10 p. 363, 4) diligo ... -vi (*S*, odio *cett.; gr.* *εἰμὶ ... μισῶν*, *Vulg.* odio habens). Am. 6, 8 (*ibid.* 34 p. 459, 13) abominabor ... et ... -vi (*gr.* *μεμίσηκα*, VVLG. detestor ... et ... odi). apoc. 2, 6 (Primas.) quoniam odisti ... sicut et ego -vi (*A*, -ii *vel* -i *codd. dett.,* -ii *etiam* Apring.; *gr.* *μισεῖς ... μισῶ*, VVLG. odisti ... odi). *al.* VVLG. Sirach 27, 27 Ier. 44, 4. odivit: ANTON. or. frg. Cic. Phil. 13, 42. ITALA deut. 12, 31 (Lugd.; *Vulg.* aversatur). II reg. 13, 15 (Rufin. Orig. in cant. prol. p. 68, 20) -vit ... oderat (*Vulg.* exosam ... habuit ... oderat). psalm. 35, 5 (Filastr. 115, 7 = VVLG.; *gr.* *προσώχθισεν*, *Hier. psalt. sec. Hebr.* abiciet). Ioh. 15, 18 (cod. d) odit ... -vit (*gr.* *μισεῖ ... μεμίσηκεν*, cod. a odit ... odiit, VVLG. odit ... odio habuit). *al.* IREN. 3, 23, 5 (3, 35, 1 H.). PS. CYPR. adv. Iud. 5 p. 138, 1. PS. PHILO antiq. 62, 11 (odit *A*). VVLG. Sirach 25, 3 (odit *pars codd.*). Is. 1, 14 PS. AVG. serm. ed. Mai 161, 3 FVLG. RVSP. psalm. abeced. (RevBén. 48, 1936 p. 226) 29 rem. pecc. 2, 15 p. 566^{C} PS. FVLG. RVSP. serm. 75 p. 946^{C}. CASSIOD. Ios. antiq. 3, 274 (*gr.* *μεμίσηκεν*). LIB. iubil. 21, 3 ISID. in exod. 29, 7. odivimus: NOVELL. Iust. 78 praef. odiverunt: ITALA Ioh. 15, 24/25 (cod. *δ*; *gr.* *μεμισήκασιν ... ἐμίσησαν*, cod. d odierunt, VVLG. oderunt ... odio habuerunt).

b *formae breviores* (*notione tam perfecti quam praesentis; confunditur saepius in codd. c. formis stirp.* odi *et* odivi): *α ind. perf.*: odii: ITALA *p. 455, 80* CASSIOD. hist. 7, 4, 5 (odi *recc.*). odiit: TERT. anim. 10, 4 (-it *Iunius et de codice A frustratus Löfstedt l. c.*). ITALA deut. 1, 27 (Lucif. Athan. 1, 5 p. 72, 17; VVLG. -it). 16, 22 (Lugd.; VVLG. -it). Luc. 14, 26 (cod. e; *gr.* *μισεῖ*, VVLG. -it). Ioh. 15, 18 (*v. supra l. 3*). OPTAT. serm. 13 Migne suppl. 1, 289 OPTAT. (?) Aug. serm. cod. Guelf. app. 2, 1 p. 171, 32. RVFIN. Orig. princ. 4, 4, 4 p. 354, 11 (*sec. psalm. 44, 8*). EVSEB. EMES. serm. 6, 18. odierunt: ITALA Ioh. 15, 24/25 (*v. l. 11*). Luc. 19, 14 (cod. *δ, scrib.* -iierunt; *gr.* *ἐμίσουν*, VVLG. oderant). *β fut. exact.* odieri(n)t: ITALA deut. 34, 3 (Lugd. *et pars codd.* VVLG. *pro* oderit). Luc. 6, 22 (cod. a *al.*; VVLG. oderint). *γ coni. perf.*: odierit: ITALA iud. 15, 2 (Lugd.; VVLG. -isses). odieritis: AVG. adv. Don. 35, 58 p. 161, 2 amate ... relinquite nec -ieritis.

c *sec. secundam coniug.*: EPIPHAN. in euang. 37 p. 84, 4 usque hodie ... zelantur et odent (odiunt *A*, odio ... abent *B*) nos et nolent credere Christo. *huc pertinere videntur* (*nisi tertiae coniug. sunt*) SACERD. gramm. VI 431, 4 *participium futuri temporis* hic odendus. COMMENT. Lucan. 7, 869 ('liceat ... -isse') non ... licet -ere ('*fort.* -ire, *sed cf.* odendus' *Usener*). INSCR. Espérandieu 3, 1 ad recent(es) lippitudine(s) odent(es) die(m) (*i. lucem*).

II *de notione et usu*: **A** *c. structuris pendentibus*: **1** *acc. obi.*: **a** *-erunt animantes*: *α aliquem*: NAEV. trag. 37 -erunt di homines iniuros (-riose *codd.*). 60 -i summussos. PLAVT. Capt. 546 minime miror, si te fugitat ... aut si te -it. Men. 189 (*ad meretricem*) ut ego uxorem ..., ubi te aspicio, -i male (Merc. 761. 765). Mil. 128 sese illum amare ... neque peius quemquam -isse quam istum militem. 1392 qui omnes *mulieres* se amare credit ..., eum -erunt qua viri qua mulieres. Most. 181 verum amo ..., mendacem -i. *al.* ENN. scaen. 402 quem metuunt, -erunt; quem quisque -it, periisse expetit. TER. Hec. 201 uno animo omnes socrus -erunt nurus. Ad. 701 di me, pater, omnes -erint, ni ... te ... amo. *al.* PACVV. trag. 348 -i homines ignava opera et philosopha sententia. TVRPIL. com. 100 quem olim -erat, sectatur ultro ac detinet. LVCIL. 156 -i hominem, iratus pugno ([*cf. p. 457, 45*]. CIC. Cluent. 85 Att. 4, 8a, 3. 9, 12, 2). 1182 non contemnere se et reges -isse superbos. AFRAN. com. 174 COM. pall. inc. 95. RHET. Her. 4, 35, 47 qui vestrum, iudices, nomen senatus diligit, hunc -erit necesse est. CIC. S. Rosc. 41. 147 oppugnas eum, quem neque metuere potes neque -isse debes. Verr. II 1, 39. 2, 145. *al.* *refl.* (*cf.* SEN. benef. 5, 7, 2 solemus dicere: 'gratias mihi ago' ... et 'ego mihi irascor' ... et '-i me', multa praeterea eiusmodi, per quae unusquisque de se tamquam de altero loquitur): PLAVT. Bacch. 417 paulisper ... est libido homini suo animo obsequi; iam aderit tempus, cum sese etiam ipse -erit (CIC. fin. 5, 30 OV. met. 2, 383 SEN. contr. 7, 3, 2. *cf.* CIC. Pis. 98 se ipsum [AVG. discipl. 6, 5]). TER. Hec. 543 se quoque. CIC. fin. 5, 28 qui potest ... cogitari esse aliquod animal, quod se -erit? ... nam cum appetitus ille animi aliquid ad se trahere coeperit consulto, quod sibi obsit, ... et -erit se et simul diliget. OV. met. 2, 613 se ..., quod audierit, quod sic exarserit, -it. LVCIF. Athan. 2, 16 p. 176, 13 te in ipso *proximo* -is.
β aliquid: PLAVT. Capt. 328 -i ego aurum. Men. 928 verbera ego -i. Poen. 518 quid tu ames aut -eris. Trin. 600 etsi -i hanc domum (TER. Hec. 221 totam ... d.). TER. Ad. 523 rus. LVCIL. 11 turpem ... popinam. CIC. inv. 1, 24 ut ab eo, quod -it, ad id, quod diligit, auditoribus animus traducatur. S. Rosc. 57 litteram illam, cui vos usque eo inimici estis, ut etiam kalendas omnis -eritis. Verr. II 3, 7 industriam. Cluent. 200 si scelus -istis (LIV. 24, 26, 11 SEN. Tro. 1129. CVRT. 7, 5, 20 fortunam, non s. QVINT. decl. 329 p. 293, 23. *al.*). Mur. 76 -it populus Romanus privatam luxuriam, publicam magnificentiam diligit (SEN. contr. 2, 4, 9). Flacc. 61 in hac ... urbe ..., quam -erunt (Phil. 2, 87 non modo urbem -isse, sed etiam lucem). Sest. 46 rem ipsam publicam atque hunc bonorum statum otiumque. Balb. 19 ne -eritis ingenium, ne inimici sitis industriae. Rab. Post. 28 vestitum. Phil. 13, 32 civitatem. orat. 195 ut ab altero *genere sermonis* non delectere, alterum -eris. leg. 2, 43 patriam. fin. 1, 4 quis ... tam inimicus paene nomini Romano est, qui Ennii Medeam ... spernat aut reiciat, quod se isdem Euripidis fabulis delectari dicat, Latinas litteras -erit? 1, 32 nemo ... voluptatem, quia voluptas sit, aspernatur aut fugit aut -it. 2, 46 omnia vera diligimus ..., vana falsa fallentia -imus. 5, 35 ut si ... manibus ingrediatur quis, hominem ex homine exuens naturam -isse videatur (SEN. benef. 2, 29, 2). *al.*

[v. Kamptz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b -*erunt res*: **α** *incorporeae* (*cf. de animo p. 456, 68*): Cic. Lael. 47 *virtus* necesse est . . . res sibi contrarias aspernetur atque -erit (Val. Max. 2, 7, 15 sic enerves animos -isse v. solet). Sen. Herc. f. 588 -it verus amor nec patitur moras. Oed. 850 veritas -it moras. Tro. 905 magnus dolor socios . . . nonnumquam sui maeroris ipsos -erit. Sil. 13, 392 -it solacia luctus. **β** *corporeae*: ① *variae*: Hor. epist. 1, 20, 3 (*poeta ad librum*) -isti clavis et grata sigilla pudico (Porph.: -isti includi et sub sigillo esse). Ov. Pont. 4, 14, 13 gramina cultus ager, frigus minus -it hirundo proxima . . . quam loca Naso Getis. Plin. nat. 24, 3 oleum solum calci miscetur, quando utrumque aquas -it. Stat. Theb. 5, 470 ratis ipsa moram portusque quietos -it. Mart. 7, 12, 3 mea nec, iuste quos -it, pagina laesit. 8, 50 (51), 3 nec -it exploratores . . . massa *phialae* focos. ② *plantae*: Plin. nat. 14, 32 *vites helvennacae* maritimo adflatu gaudent, roscida -ere (17, 22 quae poma v.que rorem -erint, . . . quae ament). 16, 76 aquas -ere cupressi (aqua sudore *codd.*; *cf.* 17, 44) . . .; -it et quae appellatur Iovis barba. 16, 226 cornum maxime -it (audit *pars codd.*) sorbus. 19, 65 *cucumeres* oleum -ere mire nec minus aquas diligunt. *al.*

2 *alia*: **a** *inf.* (*v. etiam p. 458, 57*): Plavt. Capt. 66 faciam, ut pugnam inspectet non bonam, adeo ut spectare postea omnes -erit. Brvt. (?) Cic. ad Brut. 1, 16 (9, 24 Sj.), 6 servire et pati contumelias. Hor. carm. 2, 16, 26 laetus in praesens animus quod ultra est -erit curare. epist. 1, 16, 52 -erunt peccare boni. Ov. am. 1, 10, 63 nec dare, sed pretium posci dedignor et -i. Porph. *l. 8.* Rvt. Lvp. 2, 5 qui *avarus* -isset uti *copiis a Fortuna receptis*. Hil. trin. 11, 24 -erint permansisse non veris. Ps. Hier. in Rom. 7, 18 p. 13, 9 quod -i pati. Prvd. c. Symm. 2, 928 num . . . nostras -it praestringere ripas amnis? Avg. conf. 4, 14, 22 ergone amo in homine, quod -i esse, cum sim homo? Orient. comm. 1, 447 *femina* -erit ignotos . . . attendere vultus *eqs.* **b** *enunt. secund.*: Ov. am. 1, 11, 20 -i, cum late splendida cera vacat. Sidon. carm. 5, 200 quod viceris, -it et quos vincis amat. **c** *acc. c. inf.*: Plin. nat. 12, 115 *balsamum* ferro laedi vitalia -it . . . amputari supervacua patiens. Hil. in psalm. 118 samech 4 p. 489, 11 qui praeteritores legis -it, non potest non id amare, quod -it esse neglectum. 122, 10 iustitiam . . . a nobis praedicari inicus -it. Vvlg. Tob. 4, 16 quod ab alio -is fieri tibi. Avg. conf. 1, 12, 19 non amabam litteras et me in eas urgeri -eram. Cassiod. Ios. antiq. 3, 274 uxori paternae . . . coire quemquam . . . tamquam pravam iniustitiam nimis -vit. Coripp. Ioh. 7, 224 -it amare moras angusto in tempore cives.

B *absolute*: Ter. Eun. 40 *poeta facit personas* amare, -isse, suspicari. Acc. trag. 203 -erint, dum metuant. Cic. Manil. 43 ut aut metuant aut contemnant aut -erint aut ament *homines*. Phil. 13, 15 -imus, irati pugnamus (*cf. p. 456, 48*). de orat. 2, 185 *oratio* mentes iudicum permovet . . ., ut aut -erint aut diligant *eqs.* 2, 189 ut doleat is, qui audit, ut -erit, ut invideat *eqs.* Brut. 188 audiens multitudo . . . gaudet dolet, ridet plorat, favet -it, contemnit invidet *eqs.* orat. 131 ut irascatur iudex mitigetur, invideat faveat, . . . -erit diligat. Tusc. 1, 22 amare -isse, cupere timere, angi laetari . . . in horum quattuor generum (*sc. principiorum*) inesse nullo putat *Aristoteles.* Lael. 65 aperte . . . vel -isse magis ingenui est quam fronte occultare sententiam. Catvll. 85, 1 -i et amo. Pvblil. A 6 aut amat aut -it mulier, nihil est tertium. Lvcr. 3, 1069 ingratius haeret et -it propterea, morbi quia causam non tenet, aeger. Sall. Catil. 51, 13 neque studere neque -isse, sed minume irasci decet. Ov. am. 2, 4, 5 -i nec possum cupiens non esse, quod -i. 3, 11, 35 -ero, si potero; si non, invitus amabo. *al.*

C *determinationes ad A et B fere modum vel causam indicantes*: **1** *usu sollemni*: **a** *adv.*: Plavt. Men. 189 male (Rud. 920 Ter. Ad. 523 Cic. Att. 14, 1, 2. *cf.* Plavt. Mil. 128 peius [Cic. Phil. 11, 12 fam. 7, 2, 3 Sen. clem. 1, 18, 2. *adde p. 458, 19*]. Petron. 56, 3 pessime). Trin. 683 merito (*cf.* Sen. contr. exc. 10, 6, 4 nec inmerito [Ps. Cypr. adv. Iud. 5 p. 138, 1]). Ter. Eun. 933 perpetuo. Cic. Cluent. 171 acerbe et penitus (Phil. 10, 4 acerbissime). Tusc. 3, 26 iure (Att. 15, 15, 2 Ov. trist. 2, 13). Lael. 65 aperte (fam. 5, 6, 2). Att. 10, 4, 9 magis (Ov. trist. 1, 2, 89 Manil. 4, 116 Sen. contr. 7, 2, 2. *al.* Sen. Ag. 3 epist. 19, 11. *et saepius. cf.* Sall. [?] in Tull. 7 maxime [Plin. nat. 8, 29. 16, 226]). 13, 49, 2 libenter. fam. 3, 10, 6 palam (Clavd. 22, 34) . . . clam. Pollio Cic. fam. 10, 31, 2 nequaquam proinde ac dignus est. Bell. Alex. 50, 2 nihilo minus (Ov. Pont. 4, 14, 13 Manil. 4, 110). Nep. Att. 9, 7 parum. Ov. am. 3, 14, 39 frustra (Hier. psalt. sec. Hebr. 35, 19). fast. 3, 637 furialiter. Sen. contr. 7, 3, 4 recte. suas. 7, 1 plus (Calp. decl. 9). Val. Max. 7, 2 ext. 18 vehementer (Capitol. Alb. 12, 1 Maximin. 4, 4 Avg. civ. 20, 24 p. 468, 29 D. *cf.* Treb. trig. tyr. 3, 3 vehementissime). Sen. epist. 24, 24 nimis (Calp. decl. 7 Sidon. carm. 2, 357 Cassiod. hist. 6, 9, 3 Ios. antiq. 3, 274). Plin. nat. 19, 65 mire. Mart. 7, 12, 3 iuste (*cf.* Tert. apol. 1, 5 iniuste [1, 9 Clem. ad Cor. 60 Lvcif. Athan. 2, 15 p. 173, 18. *al.*]). Tac. hist. 1, 9, 2 potius. Plin. paneg. 53, 2 satis. 68, 7 liberius (-ralius *codd. dett.*). Flor. epit. 4, 12, 31 haud secus. Itala psalm. 34, 19 *et* 68, 5 (Veron. *al.* = Vvlg.) gratis (Ioh. 15, 25 [cod. d *al.*]. Tract. de indur. cord. Phar. 40 l. 6 Avg. civ. 15, 7 p. 69, 23 D. 20, 7 p. 421, 27). 37, 20 (Sangerm. *al.* = Vvlg.) inique ([Hier. psalt. sec. Hebr. mendaciter]. Arnob. in psalm. 37 p. 378A). *al.* **b** *abl. modi vel causae*: Ter. Hec. 179 miris modis. 201 uno animo (Ps. Ambr. epist. 4, 9 toto a. [Avell. p. 704, 21]). Caes. Gall. 1, 18, 8 suo nomine. Hor. epist. 1, 16, 52 virtutis amore. *al.* *audacius*: Rvt. Nam. 2, 53 -imus Althaeam consumpti funere torris (*i. propter funus*). **c** *per additamenta praedicativa*: **α** *ad obi.*: Cic. Pis. 64 senatus -it te . . . afflictorem et perditorem . . . dignitatis et auctoritatis. fam. 5, 6, 2 me . . . vindicem coniurationis -erunt. ad Brut. 2 (9 Sj.), 2, 1 qui secundum fratrem affines habet, quos -erit proximos. Prop. 2, 18, 19 tu etiam iuvenem -isti me . . ., cum sis ipsa anus. **β** *ad subi.*: Hor. sat. 1, 3, 86 acerbus -isti. epist. 2, 1, 89 nos nostraque lividus -it.

2 *per comparationem*: **a** *respicitur obi.*: Plavt. Merc. 761 *uxorem* te -isse aeque atque angues (atque *om. AB. cf.* Gild. Brit. 30 chron. III p. 43, 6 pacem patriae mortiferum ceu serpentem -ens). Cic. Brut. 284 insulsitatem . . . et insolentiam tanquam insaniam quandam orationis -it (Liv. 21, 20, 11 hunc iuvenem t. furiam facemque huius belli -i ac detestor. Cassiod. *p. 457, 39*). Brvt. (?) Cic. ad Brut. 1, 16 (9, 24 Sj.), 6 peius malis omnibus (Sen. epist. 30, 18 p. quam mortem). Gild. Brit. 66 chron. III p. 62, 11 veritatem pro inimico -entes. **b** *respicitur subi.* (*v. etiam p. 457, 9*): Qvint. decl. 338 p. 333, 14 hunc iuvenem sic -erat tamquam noverca.

3 *per paronomasiam*: **a** *accedit* odio (odium *infra l. 30*): Cic. Mil. 35 praeter hoc civile odium, quo omnis improbos -imus. Catvll. 14, 3 -issem te o. Vatiniano. Liv. 2, 58, 5 -isse plebem plus quam paterno o. Itala II reg. 13, 15 (Rufin. Orig. in cant. prol. p. 68, 20; *cf.* Vvlg.) -vit eam Ammon o. magno valde, quoniam maius erat odium, quo -erat eam quam dilectio, qua dilexerat eam (*gr. bis* ἐμίσησεν . . . μῖσος, *item* psalm. 24, 19 *et* 138, 22 [Veron. *al.* = Vvlg.; odium *altero loco* Sangerm. *al.*]). Ps. Philo antiq. 62, 11 nec memor sis odii, quo te -vit pater meus in vano. Amm. 21, 16, 11 (*suppl. Mommsen*). Prosp. epigr. 67 tit. *al.* **b** *accedit* odiens: Itala iud. 15, 2 (Lugd.) ne . . . o. -ierit eam (*gr.* μισῶν ἐμίσησας, Vvlg. -isses *tantum*). IV Esdr. 5, 30.

4 -isse *aliquid* in *aliquo*: Plin. nat. 22, 17 quod in iis *herbis* -imus. Apvl. met. 4, 32, 4 *Psyche* -it in se suam formonsitatem. 5, 21, 4 in eodem corpore -it bestiam, diligit maritum. Lvcif. *p. 456, 63* Schol. Cic. Bob. p. 86, 20 si -isse videatur *Clodius* in Cicerone rem publicam. Avg. civ. 3, 3 p. 100, 16 D. quo modo in illo *Paride* illud flagitium -erant *dei*, qui in sua socia Venere non -erant . . ., quod cum Anchise commiserat . . .? Svlp. Sev. Mart. 27, 3 qui in illo *Martino* -erant, quod in se non videbant.

partic. **ōsus,** -a, -um. Fest. p. 201 '-i sunt' ab 'odio' declinasse antiquos testis est C. Gracchus (*affertur frg. l. 58*) . . .; quod nunc quoque cum praepositione elatum frequens est, quando dicimus . . . 'perosi' (*cf.* Serv. Aen. 5, 687 antiqui et 'odi' dicebant et '-us sum'; hinc est 'exosus', quo utimur, licet iam '-us sum' non dicamus [*sim.* gramm. IV 440, 34. *inde* Isid. orig. 10, 91]. Cledon. gramm. V 71, 23 'odi' . . . lectum est et '-us' et 'osurus', sed hic Tullii pugnat auctoritas). Sacerd. gramm. VI 431, 4 *participium temporis* praeteriti hic '-us' (*cf.* Char. gramm. p. 338, 2 B. *perfecti* temporis passivo modo '-us sum' et 'fui' *eqs.* Explan. in Don. gramm. IV 552, 2 Pomp. gramm. V 262, 1). Non. p. 148, 9 -a sum: pro odi (*affertur* Plavt.; *cf.* Gloss. V 645, 14 -a sum: odi). Explan. in Don. gramm. IV 555, 35 infinitivo modo 'odisse, -um esse, -um ire'. Gloss. IV 266, 11 -us: odiosus. **1** *active*: -us sum, fui *pro praeterito*: Plavt. Amph. 900 inimicos semper -a sum optuerier. Gracch. or. frg. Fest. p. 201 semper eos -i sunt. Sen. suas. 1, 5 et inter reges ipsos esse discrimen: quosdam minus aut magis -os *esse* veritatem (usus uer -*vel* usuer- *codd.*). Gell. 4, 8, 3 *Rufinum avarum* Fabricius non probabat . . . -usque eum morum causa fuit. *i. q.* μισῶν: [Verg.] catal. 13, 32 obesam ad uxorem redis . . . -usque lambis saviis. **2** *passive i. q.* μισούμενος: Porph. Hor. carm. 3, 24, 30/31 per invidiam fit, ut boni viri, dum vivant, -i sint.

partic. fut. act. **ōsūrus,** -a, -um (*testantur* Sacerd. gramm. VI 431, 4 Char. gramm. p. 338, 15/16 B. Cledon. *supra l. 48.* Explan. in Don. gramm. IV 555, 35. Gloss. -us: oditurus. -um: odiosum): Cic. Lael. 59 ita amare oportere, ut si aliquando esset -us. Gell. 1, 3, 30 hac . . . fini ames, tamquam forte fortuna et -us, hac itidem tenus oderis, tamquam fortasse post amaturus. Don. Ter. Hec. 221 ('audivi cepisse odium tui Philumenam . . ., sed non credidi adeo, ut *eqs.*') deest '-am fuisse' (us- *codd.*).

partic. praes. act. ***ōdiēns,** -entis. *i. q.* μισῶν (*respondet, ubi nihil adnotatur*): **1** *usu vario* (*fere plur.*; *cf. supra l. 32*): Pavl. Fest. p. 337 simultas . . . dicta ex contrario, quia minime sint -es se simul. Ps. Qvint. decl. exc. Paris. 9 p. 405, 9 rogas, ut -em me nec diligentem te amem (*antea*: ut inimicum meum pascam). Tert. adv. Marc. 4, 16 p. 468, 20 benedici -es . . . iussit, qui *eqs.* Itala lev. 26, 17 (Lugd.) -es vos (*Vulg.* qui oderunt; *sim.* deut. 30, 7 [*ibid.*]. psalm. 105, 10 [Sangerm. *al.* = Vvlg.] de manu -ium [Hier. psalt. sec. Hebr. -is, *Veron.* qui eos oderunt, *cf. Aug. ad l.* hunc versum per circuitum quidam interpretati sunt verba minus Latina vitantes: 'de manu eorum, qui oderant eos']. *al.*). deut. 22, 16 (*ibid.*) -s eam (*gr.* μισήσας, *Aug. quaest. hept. 5, 33* odio habens, *Vulg.* quia odit).

[*v. Kamptz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

al. CLEM. ad Cor. 60, 3 HIL. in psalm. 68, 7. ZENO 1, 5, 6 *anus* -es ... filios ... et ... maritos. 1, 7, 4 LVCIF. Athan. 2, 16 p. 176, 29. HIER. psalt. sec. Hebr. 41, 8 -es me (*gr.* οἱ ἐχθροί, *Vulg.* inimici). *al.* VVLG. exod. 23, 5. *et saepius.* 2 -em esse *fere i. q. odisse* (*c. dat. incommodi l. 8*): ITALA deut. 19, 4 (Lugd.) quicumque percusserit proximum nollens et hic non erat -s eum (*sed gr.* ὃς ἂν πατάξῃ ... καὶ οὗτος οὐ μισῶν αὐτόν, *Vulg.* nullum contra eum habuisse odium). 19, 11 (*ibid.*) si ... fuerit homo -s proximo (Lucif. Athan. 1, 7 -s proximum, *Vulg.* odio habens). Iudith 5, 21 (Reg. *al.*) quoniam deus -s iniquitatem est (*Vulg.* odit). Tit. 3, 3 (codd. dg, *cf.* VVLG.) fuimus ... odibiles, -es invicem.

partic. fut. act. **ōdĭtūrus,** -a, -um: TERT. nat. 1, 1, 4 mavultis nescire, quia iam odistis, quasi certi (-e *trad.*) non -os vos, ⟨si⟩ sciatis (*cf. apol. 1, 9* quod, si sciant, odisse non poterant). CLAVD. DON. Aen. 10, 505 p. 357, 2 imminebat iam tempus ..., quo spolia ipsa ipsumque momentum, quo rapta sunt, fuisset -us. VVLG. Luc. capit. cod. A 60 p. 294 W.-Wh. (*ad 14, 26* si quis ... non odit patrem suum *eqs.*) -is necessitudines, insuper et animam suam, et assumta cruce secuturis. GLOSS. *p. 458, 67.*

compos.: ex-, perosus; perodi.

deriv.: odibilis, odietas, odium, osor.

Ps. APVL. herb. 76 l. 23 a Graecis dicitur gerontea ..., Tusci **odia** (dia *pars codd.*), Itali senecion. *fort. originis peregrinae, nisi latet* avia.

***ōdibilis,** -e. *ab* odisse, *cf.* amabilis; *apud recentiores forsitan* ōdīb- *ab* odire *intellegendum sit.* *abl.* -e Ps. CYPR. cena 194; *compar.* CASSIAN. conl. 4, 19, 3 OP. imperf. in Matth. 45 p. 890; *superl. deest.* ISID. orig. 10, 197 -is odio habitus (*sic vel* ab- *plerique et* GLOSS. V 574, 4; odilis o. habtus *K*, o. aptus *Lindsay*). GLOSS. II 583, 2 invisus: -is. III 335, 19 μισητός: odiosus, -is (530, 72). IV 456, 1 -is: perosus (*inter glossas Vergilianas;* 'p. *saepius apud Vergilium est, non* -is' *Goetz*). *praeter locum* ACCII *non legitur ante* ITALAM (coodibilis *Tert.*).

1 *passive i. q. odio dignus, invisus* (*cui, indicatur per dat. saepe, gen. l. 61, praepos.* ab *l. 53,* apud *l. 59. 69. al.,* coram *l. 71; respondet gr.* μισητός *vel* μισούμενος, *nisi alia adnotantur*): **a** *usu vario*: **α** *de animantibus*: ACC. carm. frg. 9, 2 falsidica, audax (falsifica *pars codd.; ordinem verborum mutavit Bücheler, ut fierent senarii*), gnati mater pessimi, -is, natura impos *eqs.* (*sc. Venus?*). ITALA gen. 34, 30 (cod. 91 *al.*) -em me fecistis ([Vulg. odiosum]. HIER. tract. in psalm. I p. 237, 1. Ps. HIER. epist. 5, 3 p. 63[D] -bus factis se -em facit. MART. BRAC. form. vit. 4, 7). deut. 21, 15 (Lugd. *al.*) duae uxores, una earum dilecta et una ... -is (*Vulg.* odiosam). prov. 24, 24 (Ps. AVG. spec. 10 p. 361, 3. *al.*) maledictus erit populis et -is gentibus. Sirach 31, 19 (Ambr. Cain et Ab. 1, 5, 18) ut non ... -is fias ([*gr.* μισηθῇς, *Vulg.* odio habearis]. Ps. AMBR. paenit. 14. VVLG. Sirach 42, 9 [*gr.* μισηθῇ]). Matth. 10, 22 (cod. k) eritis -es omnibus (*Vulg.* e. odio). Tit. 3, 3 (cod. d *al.* = VVLG.) fuimus ... -es, odientes invicem (*gr.* στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. *cf.* THEOD. MOPS. *ad l.* p. 252, 18 digni eramus odiri. *inde e. g.* FVLG. RVSP. praedest. 1, 21, 43 -bus et odientibus i. [*pro subst. ut* ORIG. in Matth. 13, 28 p. 256, 8]. OP. imperf. in Matth. 13 p. 702 homines -es et i. o.). *al.* CLEM. ad Cor. 35, 6 -es sunt a deo (*gr.* στυγητοὶ τῷ θεῷ). IREN. 2, 18, 5 (2, 25 H.) eius ..., qui est apud comicum Menandrum valde amans et -is. Ps. CYPR. cena 194 in -e Lia. LAMPR. Heliog. 18, 1. SCHOL. Verg. Bern. ecl. 8, 66 *Cleopatra* Caesarem -em habuit (CASSIOD. Ios. antiq. 17, 9 quo minus -is haberetur [*gr.* πρὸς τὸ οὐ μεμισῆσθαι]. PRIMAS. in apoc. p. 896[C]). CONC.[S] IV 2 p. 65, 9 *ut* isti abominabiles aput deum et apud homines -es approbentur (*cf.* GREG. TVR. glor. mart. 88 p. 547, 15 Antonium ... iniquum in deo et omnium hominum -em, eo quod multa perpetraret scelera). *al.*

β *de rebus*: Ps. VARRO sent. 66 pulcherrimus locus semper assidenti -is est. ITALA sap. 12, 4 (Aug. c. Iulian. op. imperf. 4, 128 = VVLG.) -a opera tibi faciebant (*gr.* ἔχθιστα). II Macc. 6, 19 (rec. L, *cf.* VVLG.) gloriosam mortem (magis *add. Vulg.*) quam -em vitam suscipiens (*gr.* μετὰ μύσους, *sed pars codd.* μ. μίσους). VICTORIN. POETOV. in apoc. 3, 3 nausia (*cf.* CASSIAN. conl. 4, 19, 3 quanto id, quod nausea compellente proicimus, -ius detestamur). AMBROSIAST. in Eph. 3, 9 quod -e est apud deum. MAXIMIN. c. Ambr. 45 omousianorum -em et execrabilem ... professionem. Ps. HIER. *supra l. 41.* VVLG. Sirach 10, 7 -is coram deo ... superbia. CASSIAN. conl. 21, 14, 7 *ieiunium.* OP. imperf. in Matth. 1 p. 632 iste -is et corruptibilis ... mundus. NOVELL. Iust. 12, 3, 1 incestas et -es ... nuptias. FACVND. defens. 4, 2 p. 621[B] linguam. -e est, quando: Ps. AVG. serm. 154, 10 -e est apud deum, q. homo sub fiducia paenitentiae ... liberius peccat.

b deo -is (*redditur fere gr.* θεοστυγής): ITALA Rom. 1, 30 (cod. d *al.* = VVLG.) d. -es, contumeliosos (*pro subst. ut* LVCIF. reg. apost. 2 p. 41, 13 HESYCH. in lev. 13, 1–17 p. 932[B]). LVCIF. Athan. 2, 13 p. 170, 10 haereticis. non conv. 5 p. 11, 24 vobis. 14 p. 30, 22 quam sis d. -is. non parc. 20 p. 253, 7 rem. PRISCILL. tract. 1, 6 sacrilegia. PELAG. in Rom. 1, 30 nihil ... tam -e d. quam idolatria. RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 7 p. 171, 15 vel amabilis d. vel etiam -is. BASIL. ad fil. p. 47, 16 superbus ..., cum sit d. -is, diabolo similis est. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 125, 28 pacem. GREG. TVR. glor. mart. 12 p. 496, 26 contra iniquam et d. -em Arrianam heresim. CASSIOD. hist. 6, 17 d. -is imperator (*Theodoret. 3, 8, 1* θεομισής). *al.*

2 *active i. q. inimicus, infensus, nocens* (*cui, indicatur per dat. vel gen. obi.*): ORIBAS. syn. 1, 16, 5 Aa p. 54, 15 Mø. purgativa ... medicamina ⌊malitiosa et -es sunt stomacho⌋ ([*gr.* κακούντων τὸ στόμα τῆς γαστρός]. 1, 17, 27 Aa p. 59, 15 *scamonia* s. -is vel orridus et dolores ... generat [*cf.* La; *gr. aliter*]). NOVELL. Iust. 2, 3 pr. *mater iterum nupta filios* non quasi quosdam -es respiciet (*gr.* ὥς τινας τῶν δυσμενῶν). VITA Abr. 11 RevBén. 50, 1938 p. 238, 80 Satanas, qui ab initio -is fuit hominum et -is bonorum.

adv. **ōdibiliter** (ōdīb- ?). *fere i. q. inimice*: ORIG. in Matth. 15, 14 p. 390, 24 (*ad 19, 21*) strictim et non satis -r volens arguere divitem ... dominus (*gr.* ἀμισῶς).

compos.: coodibilis.

odicus *v.* odocos. **odiēna** *v.* ozaena.

odietās NOT. Tir. 46, 88[a] (*post* odiosus). *cf.* odiositas.

RVF. podagr. 10 pisces ... sicciores, qualia sunt triglae, scorpena et **odilcon.** *obscurum; ex* sfondilion *corruptum esse coniecit Heraeus per litteras.*

[**ōdilis** *v. p. 459, 29.*]

ōdīnolytēs, *acc.* -ēn *m.*, *ὠδινολύτης. PLIN. nat. 32, 6 *pisciculum q. d. echenais* e Graecis ... alii sale adservatum adalligatumque gravidis partus solvere, ob id alio nomine -en (-em *T et fort. d*) appellari *prodiderunt.*

ōdio *v.* odi. **ōdīon** *v.* odeum.

odiōsicus, -a, -um. *iocose ab* odiosus (*cf. Stolz-Leumann*[5] *229 sq. Wackernagel, Synt. I 50*). *fere i. q. odiosus*: PLAVT. Capt. 87 parasiti *canes* venatici sumus, ... molossici -ique et multum incommodestici.

odiōsitās, -ātis *f. ab* odiosus. *fere i. q. status odiosus*: IOH. MED. (?) Ps. Chrysost. hom. II 1176[B] quantus ibi fuit plausus cordis, delectatio laudis humanae, superbiae -s.

cf. odietas.

***odiōsus,** -a, -um. *ab* 1. odium, *cf.* SERV. Aen. 1, 359. -oss- PLAVT. Trin. 37 *cod. A. cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 8, 6 *antiqui* voces, quae pressiore sono eduntur, 'ausus ... -us', per duo s scribebant. *compar. inde a* CIC., *superl.* PHAEDR. 2, 5, 4 CAPITOL. Alb. 11, 6 Ps. ASCON. Verr. p. 258, 26 (*adv. ap.* AVG.). NOT. Tir. 46, 88. *de notione*: SYNON. Cic. p. 414, 6 amarus ... molestus. -us. invisus. putidus. p. 432, 15 loquax ... -us ... molestus ... onerosus. ISID. diff. 1, 182 'exosus' dicitur, qui aliquem odit; '-us', qui oditur. GLOSS. μισητός. μεμισημένος. ἀηδής. στυγερός. qui oditur. qui odit. *legitur inde a* PLAVTO *aliisque scaenicis*, LVCIL., RHET. Her., CIC. [*vasc.* auejous; *francoprov. vet.* oyau '*inimicus*'. *cf. Wartburg VII 324. G.*] [*falso* PLAVT. Truc. 121 (*P pro* odio, *cf. infra l. 64. p. 461, 6. 66; e coni. dub.* PLAVT. Pseud. 1263). TER. Haut. 1006 (*A*). CAPITOL. Alb. 3, 1 (*Σ*). *loco non sano* NEP. Alc. 2, 3.]

I *passive i. q. odio habitus, invisus* (*disertius distinguitur* molestus *p. 461, 4; c. dat. passim,* apud *infra l. 75 et* IREN. 1, 6, 3 [1, 1, 12 H.]. CONC.[S] I 5 p. 255, 10): **A** *usu communi*: **1** *de animantibus* (*fere praedicative*): PLAVT. Aul. 123 *mulieres* -as haberi (CASSIOD. hist. 5, 30, 1 [*Theodoret. 2, 23, 1* μισήσει. *item* 10, 7, 12 *sec. Socrat. 6, 7*]. 6, 12, 7 [*Sozom. 5, 10, 8* ἐν ὀργῇ εἶχον]. *cf. l. 75*). Bacch. 136 -us mihi es, tace atque sequere (*item* Curc. 7. 45 Mil. 427 Persa 236. 349 Pseud. 30 Truc. 619. 912. *cf.* Men. 502 mihi -us ne sies). Men. 316 en hercle hominem multum et -um mihi. 884 -us *medicus.* Mil. 655 si quis ibi *in convivio* est -us, abeo domum. 742 (*v. p. 467, 36*). Truc. 83 frg. inc. 3. CAECIL. com. 29 *senem* esse -um alteri (*loco allato* CIC. Cato 26 *opponit* iucundum. *cf.* rep. 1, 67 ut ... senes ... ad ludum adulescentium descendant, ne sint iis -i et graves). 183 tu nurum non vis -am tibi esse, quam rarenter videas? TER. Eun. 754 (*dominus ad servam*) -a cessas. Phorm. 937 si ... esse -i pergitis (SCHOL.: molesti). TITIN. com. 58 sin forma -⟨sa⟩ sum. CIC. Lael. 71 -um sane genus hominum officia exprobrantium. LVCR. 4, 1165 *mulier* flagrans, -a, loquacula Lampadium fit. 4, 1190 si bello animo est et non -a. *al.*

2 *de rebus*: **a** *refertur ad nomina sim.*: PLAVT. Cas. 328 tua mihi -a est amatio (Rud. 1204 nimis paene inepta atque -a). Merc. 608 -ast oratio, cum rem agas longinquom loqui. Mil. 1056 eu hercle -as res (CIC. de orat. 2, 236 -as ... r. saepe ... ioco risuque dissolvit *orator.* top. 75. Att. 6, 4, 1 o r. totam -am [*cf.* 15, 4[a] o r. -am et inexplicabilem]. 14, 13, 2 LIV. 41, 6, 10. *al.*). Trin. 37 *gratiae* in rebus multis opstant -aeque sunt. Truc. 705 mea dona deamata ... habita esse apud Phronesium; ... militis -a ingrataque habita. TER. Hec. 619 -a est haec aetas adulescentulis (*de senectute ut* CIC. Cato 4). LVCIL. 1185 haec -a mihi vitiligo est. RHET. Her. 3, 3, 6 quam prudentiam appellarit *adversarius*, ineptam et garrulam et -am scientiam esse dicemus. CIC. Q. Rosc. 16 alterum est gravius et -ius, alterum levius et facilius (*cf.* Tusc. 4, 42 quod cum ipsum per se -um est, tum eo molestius, quia *eqs.*). div. in Caec. 36 cum omnis adrogantia -a est, tum illa ingenii ... multo molestissima. Rab. Post. 28 negotium. Phil. 6, 7 tarditas et procrastinatio. Tusc. 1, 87 caecitas. 2, 67 asperis et -is doloribus. 3, 5 *morbi corporis* -i sunt,

[*v. Kamptz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quod *eqs.* off. 1, 88 morositatem inutilem et -am. 1, 92 neque turpi quaestu neque -o. Att. 6, 3, 2 odit ... provinciam, et hercule nihil -ius, nihil molestius (MART. 8, 6, 1 archetypis ... n. est -ius Eucti). 13, 52, 2 hospitium sive ἐπισταθμείαν -am mihi ..., non molestam. *al.* **b** *locutio* -um (est): PLAVT. Bacch. 1152 quam -um est (quamquam odiost *Bergk, Leo*) mortem amplexari (*c. inf. ut* CIC. S. Rosc. 47 Phil. 1, 27. fin. 4, 52 asperum esse dolere, molestum, -um. Tusc. 1, 90 id ipsum -um est: sine sensu esse. 2, 17 asperum, difficile, -um. Cato 47 -um ... et molestum. *cf. l. 10. p. 35 sqq.*). TER. Hec. 424 adversa tempestate usi sumus. :: -um (DON.: esse scilicet ita in mari ...; et nomen posuit pro adverbio: '-um' pro '-e'). CIC. off. 1, 64 illud -um est, quod in hac elatione ... animi facillime pertinacia ... innascitur. 1, 139 -um est ..., cum a praetereuntibus dicitur *eqs.* **c** *n. pl. pro subst.*: CIC. Att. 6, 3, 4 -a adferebantur de Curione. IREN. 1, 6, 4 (1, 1, 12 H.) alia multa -a et irreligiosa facientes (*gr.* μυσαρά). BOETH. cons. 4, 6, 21 W. ut ... malis etiam tum -a contingant.

B *distinctius*: **1** *in arte rhet. sim. fere i. q. fastidiosus, insulsus, ineptus*: **a** *de ipso oratore, auctore*: RHET. Her. 2, 11, 16 alieni sermonis molesti interpellatores et scripti cum -i tum obscuri interpretes sunt *dialectici*. CIC. Mur. 30 orator ... -us in dicendo ac loquax. de orat. 3, 81 (*de Coracis rhetoris discipulis*) clamatores -i ac molesti. VOPISC. Aurelian. 3, 1 ne multa et frivola prooemiis -us (-is *codd. recc.*) intexam. 12, 4 ne -ior verbosiorve in ea re videar. **b** *de oratione sim.* (*cf. p. 460, 70*): CIC. de orat. 3, 51 quoniam haec *praecepta Latine loquendi* satis spero vobis ... molesta et putida videri, ad reliqua aliquanto -iora pergamus. orat. 25 nullum verbum insolens, nullum -um ponere audebat *orator*. 26 *in Demosthene* reprehendit Aeschines quaedam ... illudensque dura, -a, intolerabilia esse dicit. parad. 10 haec videri possunt -iora (obscuriora *recc.*), cum lentius disputantur (*opp.* subtilius). MART. 2, 1, 8 (*poeta ad librum brevem*) sis licet usque malus, non -us eris. QVINT. inst. 1, 6, 19 '*calidum*' *pro* '*caldum*' quia sit -um et, ut ipse *Augustus* graeco verbo significavit, περίεργον. 1, 6, 40 nihil est -ius adfectatione (*de usu verborum insolentium ut* 8, 3, 30 -a cura). 6, 1, 2 nihil est -ius ... repetitione. 11, 3, 33 omnes imputare ... litteras molestum et -um (*pendet inf. ut*: VOPISC. quatt. tyr. 11, 4 longum est frivola quaeque conectere, -um dicere *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 1 praef. p. 7, 2 ne ... -um foret haec eadem ... repetere). GELL. 9, 10, 5 (*cf.* tit.) insulsa nimis et -a scrutatione. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 261 aestimatio nimia -a est. CLAVD. DON. Aen. 1, 260 p. 60, 20 futurorum longam ... insinuationem, quae ... -a esse non potuit. 2, 340 p. 194, 10 ne ... continuatione -am faceret narrationem (*seq.* fastidium). **c** *de quolibet habitu*: CIC. off. 1, 130 et palaestrici motus sunt saepe -iores et histrionum nonnulli gestus ineptiis non vacant. *ibid.* munditia ... non -a neque exquisita nimis. SEN. epist. 5, 4 ne ista, per quae admirationem parare volumus, ridicula et -a sint. QVINT. inst. 11, 3, 122 est -a omnis supinitas.

2 *in sermone iuris*: NOVELL. Theod. 7, 2 pr. omnes -ae (ot- *O*) sunt fraudes et hae maxime, quae legibus fiunt. COD. Iust. 1, 17, 2, 6ᵃ captiosas ... et ipsis veteribus -as Pegasiani senatus consulti ambages. 2, 3, 30, 2 pactiones. 3, 10, 3 calliditates. 5, 4, 3 coniunctiones. 7, 40, 3, 3 exceptiones. 9, 13, 1, 3ᵇ nisi -is artibus circumvenerit *raptor virginem* (10, 15, 1, 1 arte legibus -a. INST. Iust. 4, 18, 5 veneficii ..., qui a. -is ... homines occiderunt).

II *active i. q. inimicus, infensus sim.* (*c. dat. saepe, gen. obi. l. 70; quaedam forsitan ad I trahi possint*): CIC. Verr. I 36 (*verborum ordine fortasse turbato*) profiteor huic generi hominum me inimicum accusatorem, -um, assiduum, acerbum adversarium (*cf.* II 4, 45 HS ... dedisti trecenta accusatori, ne tibi -us esset. Flacc. 13 vehementem accusatorem nacti sumus ... et inimicum in omni genere -um ac molestum). PS. QVINT. decl. 9, 18 p. 184, 8 ne ... calamitatis auctori ... vulgus (s)e gereret -um (odiorum *codd.*). ITALA psalm. 54, 13 (cod. 136 Cas.) non inimicus inproperavit me ... neque -us super me magna locutus est (*gr.* ὁ μισῶν με, *aliae verss. et Vulg.* is qui oderat). ? 119, 7 (Ambr. in psalm. 118 serm. 9, 17, 2) cum ⌊-is non⌋ habentibus pacem (⌊ ⌋ -is *tantum GM¹*, odio *O et edd. vet. fort. recte; gr.* μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην, *aliae verss. et Vulg.* c. his qui oderant *vel* -runt, *Hier. psalt. sec. Hebr.* c. odientibus). CAPITOL. Alb. 11, 6 uxori -issimus fuit, servis iniustus, atrox circa militem. RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 12, 19 tyrannidis (*sc. daemonum*) -us *Christus* (*Migne gr. 78, 988ᶜ* μισήσας τὴν τυραννίδα). CASSIOD. Ios. antiq. 11, 76 gentes offendebantur vicinae, quae eis -ae erant (*gr.* οὐκ ἦσαν ἐν ἡδονῇ τοῖς προσχωρίοις ἔθνεσιν πάντων αὐτοῖς ἀπεχθανομένων). 13, 107 ei factus est -us (*gr.* χαλεπῶς διετέθη πρὸς αὐτόν). Ios. c. Ap. 2, 148 cum ... nos sine deo et hominibus -os appellet (*gr.* ἀθέους καὶ μισανθρώπους. *vim activam perperam negat Lundström, Übersetzungstechn. Unters. 84*).

adv. **odiōsē.** GLOSS. moleste. **1** *c. respectu odii commoti fere i. q. modo inviso, fastidioso sim.*: PLAVT. Bacch. 1062 (*dominus ad servum cessantem*) -e facis (1065). TER. Ad. 588 Aeschines -e cessat. RHET. Her. 4, 20, 28 vivis invidiose, delinquis studiose, loqueris -e. CIC. de orat. 2, 262 *adversarius* cum interpellaret -e. Brut. 284 si quis eos, qui nec inepte dicunt nec -e nec putide, Attice putat dicere (*cf. p. l. 17 sqq. et* GELL. 3, 19, 3 superstitiose ... et nimis moleste atque -e confabricatus commolitusque magis est originem vocabuli. 4, 1, 4 cum ... nimis -e blatiret). PANEG. 4, 16, 3 ut nec inhumane de praeteritis muta sit *oratio* nec -e instantibus obloquatur. DON. *p. 461, 11.* PS. HIER. epist. 4, 4 p. 60ᶜ Beniamin, quem ... consumptum -e putavit Iacob. AVG. catech. rud. 8, 2 cum his ... breviter agendum est, non -e inculcando quae norunt, sed modeste perstringendo. c. Cresc. 3, 43, 47 p. 455, 3 quia circumcellionum vestrorum ... furor ... -issime innotuit, ingens in vos conflagravit invidia. **2** *c. respectu odii habiti fere i. q. hostiliter*: SCHOL. Cic. Bob. p. 176, 24 proscripti sunt -e. AVG. c. Iulian. op. imperf. 3, 216 cui ... quanto crebrius, tanto conviciareris -ius. persev. 22, 61 res ... abominabilis dicitur et durissime atque -issime quasi in audientium frontem compellando colliditur. CONC.ˢ II 5 p. 10, 13 multi ... Proterium, qui tunc gubernabat ecclesias, iracunde et -e ferebant.

compos.: ex-, in- (?), per-, subodiosus.

deriv.: odiosicus, odiositas.

1. ˣodium, -ī *n.* *cf.* odisse. *de prosodia*: SERV. Aen. 1, 668 o in nomine breve est, in verbo longum. *sed* ŏd- DRAC. laud. dei 3, 422 Orest. 546. *de genere*: DVB. NOM. gramm. V 585, 28 -um generis neutri. *pro masc. habetur* PS. CYPR. mont. 6 p. 110, 20 hunc -um. *plur.* PLAVT. *p. 467, 37.* CIC. *vicies et postea saepius. de notione*: CIC. Tusc. 4, 21 -um ira inveterata (*inde* GLOSS. V 555, 14). GLOSS. μῖσος. -is: inimicitiis. *ad singulos locos v. infra. legitur inde a* PLAVTO, TER., LVCIL., RHET. Her., CIC. [*cat. vet.* oy, hoy, fer ois '*taedium movere*'; *fortasse etiam venet. vet.* in oio. *cf. M.-L. 6038a. Wartburg VII 324. G.*] [*confunditur maxime c.* odiosus, *q. v.*]

I *vi primaria fere i. q. taedium, fastidium, indignatio, invidia* (*usum tritissimum rebus grammaticis quibusdam illustrare satis habemus*): **A** *locutiones verbum q. e.* odisse *aut circumscribentes aut supplentes*: **1** *sensu activo*: **a** habere: **α** -o (*adamatur in script. sacr. ad reddendum gr.* μισεῖν; *ad locutionem passivam* -o haberi *accedit ab l. 39. al.*, apud SCHOL. Iuv. 2, 57, *dat.* MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 p. 241/42 *pro gr.* παρά): PLAVT. Men. 111 (*ad uxorem*) quod viro esse -o videas, tute tibi -o habeas. Persa 206 *di te* -o ... habeant. OV. rem. 124 inpatiens animus ... -o verba monentis habet. TERT. pudic. 8 p. 234, 21 (*sec. Am. 5, 10*) Iudaeus ... -o habens traducentem in portis. scorp. 11 p. 171, 7 -o habemur ab omnibus hominibus. ITALA gen. 27, 46 (cod. 92 *al.*) -o habui vitam meam ([*Vulg.* taedet me, *gr.* προσώχθικα]. eccles. 2, 17 [Ambr. bon. mort. 7, 28; *Vulg.* taeduit]). 29, 33 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 44, 24) quod -o me haberet vir meus (*Vulg.* haberi me contemptui). lev. 19, 17 (Aug. quaest. hept. 3, 70 p. 297, 12; *cf.* CYPR. zel. 11 p. 426, 10) non -o habebis fratrem tuum (*Vulg.* ne oderis). deut. 22, 16 (Aug. quaest. hept. 5, 33) -o habens eam *uxorem* (*Vulg.* quam quia odit). iud. 11, 7 (Aug. quaest. hept. 7, 49 p. 496, 7) -o habuistis me (*Vulg.* odistis). psalm. 17, 41 (Veron.) -o habentes me (*aliae verss. et Vulg.* odientes). *et saepe.* CAPITOL. Maximin. 11, 5 Pert. 14, 6 SPART. Hadr. 14, 1. 22, 9 Pesc. 3, 2 Sept. Sev. 14, 5. VICTORIN. POETOV. in apoc. 2, 1 p. 34, 9 -o habebat (*Hier.* oderat). LACT. inst. 5, 10, 14. 7, 22, 12 ira 5, 14. 18, 11 OPTAT. 4, 5 p. 106, 18 LVCIF. Athan. 1, 30 p. 118, 28 *et saepius. al. pendet inf.*: NOVELL. Iust. 22, 12 *servi derelicti* non in posterum inquietabuntur ab his, qui possidere eos olim -o habuerunt (*gr.* παρὰ τῶν τὸ κεκτῆσθαι τούτους ... μισησάντων). **β** cum -o: TAC. ann. 15, 28, 1 non infensum nec cum hostili -o Corbulonis nomen etiam barbaris habebatur. **γ** in -o: ATHAN. Lucif. epist. 6 p. 327, 9 dum in -o habentur. SEVERIN. doctr. p. 127 *bis.* CASSIOD. hist. 9, 25, 4 (in -um *C; Theodoret. 5, 16, 4* μισεῖν).

b -o (*abl.*) esse in (adversus) *aliquem*: CIC. Cluent. 12 in hunc hostili -o et crudelitate est. Phil. 12, 8 se graviore -o debere esse in Antonium quam senatum. TREBON. Cic. fam. 12, 16, 3 etiamsi -o pari fuerit in eos, quos laesit.

c -um est: *c. dat.*: CIC. prov. 24 quod mihi -um cum P. Clodio fuit (Phil. 2, 99 hanc tibi esse c. Dolabella causam -i. BRVT. [?] Cic. ad Brut. 1, 16 [9, 24 Sj.] 4 quod ... tibi c. Antonio ... -um? LIV. 28, 18, 3. PLIN. nat. 19, 87 *raphanis* c. vite [24, 1 brassicae]. PS. QVINT. decl. 1, 6 p. 8, 6). Phil. 12, 19 mihi -um in illum commune vobiscum est (TAC. hist. 4, 31, 1 auxilia e Gallia, quis nec amor neque -um in partes). VERG. Aen. 1, 361 quibus ... -um crudele tyranni ... erat (*c. gen. obi. ut*: SEN. epist. 65, 18 vitae. 78, 11 quibus [cuius *Madvig*] fuit aviditas cibi, -um est. VAL. FL. 4, 742 -um ... atque ... ira ... Bebryciae. DRAC. Orest. 546 noster amor Danais [Danaum *A*], sunt -a saeva duorum [*i. me amant, illos duos oderunt*]). MANIL. 2, 652 adversis *signis* -um est (*sc. inter se, ut*: SEN. contr. 1, 1, 3 parentibus meis cum in cetera -um sit, tantum in meam notam convenit. TAC. hist. 1, 65, 1 ann. 6, 47, 1). SEN. contr. 2, 3, 10 tibi ... adversus me. STAT. Theb. 9, 20 illis nuda -a (*absolute ut*: TAC. hist. 1, 41, 2 ut cuique -um aut admiratio fuit. ann. 2, 2, 4 perinde -um pravis et honestis. 12, 3, 2. PS. TIT. epist. l. 493 et [*an* ut?], cum aspexissem feminam, -um mihi esset [*act. Ioh. 113 p. 213, 2 B.* ἐπαχθές]). *alia*: SEN. dial. 3, 3, 6 si amor in illis *animalibus* esset et -um (*cf.* TAC. hist. 1, 72, 1 quibus -um Neronis inerat). PS. QVINT. decl. 9, 3 p. 170, 7 nulla erant inter parentes -a.

[*v. Kamptz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

d -um facere (*aliter p. 464, 48*): CHIRON 121 *iumentum aegrum* feni -um faciet (*cf. Veg. mulom. 1, 30* faenum ... fastidit).

2 *sensu passivo*: **a** *dat.* -o: *α* esse (*accedit dat. passim, per contaminationem gen. infra l. 52,* ab ITALA Matth. 10, 22 *et* Marc. 13, 13 [cod. d] eritis -o ab omnibus [*cf. p. 462, 39; gr.* ἔσεσθε μισούμενοι ὑπό, *Vulg.* -o o.]): PLAVT. Capt. 1035 si placuimus neque -o fuimus (Merc. 81 me ... invisum meo patri esse ... atque -o me esse, quoi placere aequom fuit. HOR. epist. 1, 14, 11. 2, 1, 101). Curc. 501 (*de lenonibus*) -o et malo et molestiae, bono usui estis nulli. Epid. 2 -o es nimium familiariter. Men. 111 *v. p. 462, 35.* Mil. 748 id quod -ost faciundumst, Poen. 51 nisi molestumst, nomen dare vobis volo comoediai; sin -ost (odiosi *codd.*), dicam tamen. Truc. 121 -o es (*A*, odiosus es *P*). *al.* TER. Hec. 343 qui amat, cui -o ipsus est (CIC. Verr. II 4, 15 omnibus iste ... -o est, ab his solis amatur. VAL. MAX. 5, 1 ext. 2 qui nos amant, ... quibus -o sumus. PLIN. paneg. 85, 4 PANEG. 3, 18, 4). TVRPIL. com. 41 -o ac senio mi hae sunt nuptiae. CIC. S. Rosc. 40 -o fuisse parenti filium. Verr. II 1, 35. 2, 7 sic ... nostros homines diligunt, ut iis ... neque publicanus ... -o sit. 2, 15 tanto -o, quanto (fam. 12, 10, 3. 12, 33, 2. *cf.* Mil. 56. fam. 15, 19, 2 *opp.* amori). 2, 166 quem omnes mortales oderint, eum vobis quoque -o esse oportere (LIV. 35, 19, 6 odi -oque sum Romanis. SEN. dial. 3, 14, 2 non est ... prudentis errantes odisse; alioqui ipse sibi -o erit. PLIN. paneg. 85, 4 potest ... -o esse non nullis, etiamsi ipse non oderit). Flacc. 71 (*opp.* delectat). 89 (*opp.* laudari *ut* SEN. epist. 94, 74). Vatin. 9 (*opp.* carum esse). *et saepe.* PVBLIL. M 3 mora omnis -o est (odiosa *C*). HIRT. Gall. 8, 7, 4 summo. BELL. Alex. 53, 4 VARRO ling. 8, 26 CIL I² 1012 VERG. ecl. 8, 33 OV. met. 2, 438 fast. 6, 558 Pont. 2, 1, 4. 4, 9, 89 LIV. 3, 42, 2. *al., passim in script. sacris pro gr.* μισεῖσθαι. *pendet inf.* (*dub. p. 461, 6*): PLAVT. Most. 705 ibi (*sc. apud uxorem veterem*) omnibus ire dormitum -o est. *β alia*: SEN. contr. 2, 6, 8 -o sibi vitium suum factum. PLIN. nat. 28, 106 peruncto omnibus -o venire.

b -o (*abl.*) esse: CIC. Verr. I 42 quo maiore ... apud vos -o esse debet quam est apud populum Romanum (Att. 2, 25, 2 re publica nihil desperatius, iis, quorum opera, nihil m. -o. TAC. ann. 12, 30, 2 Vangio ac Sido ... subiectis ..., dum adipiscerentur dominationes, multa caritate, et m. -o, postquam adepti sunt). TAC. ann. 14, 62, 2 Anicetus ... levi post admissum scelus gratia, dein graviore -o.

c in -o esse (*accedit* apud *vel dat., apud recentiores gen.*): CIC. Verr. II 5 181 quanta sit in invidia quantoque in -o apud quosdam nobiles homines novorum hominum virtus (Cluent. 110 illis ipsis. Manil. 65 apud exteras nationes. Att. 2, 13, 2). Phil. 1, 33 laudari, coli, diligi gloriosum est; metui vero et in -o esse invidiosum. Att. 2, 21, 1 tanto in -o est omnibus. 2, 22, 1. 10, 12ᵃ, 1 tyranno. 11, 9, 2 summo illum in -o fuisse Caesari (14, 1, 2). BELL. Alex. 59, 1 tam ... omnibus Caesarianis quam Pompeianis. PLIN. nat. 6, 133 ibi mortalium soli(s) aurum in -o (*aliter Mayhoff*). CAPITOL. Opil. 2, 1 omnium. SPART. Did. 3, 7 populi. PRISC. rhet. 6, 17 p. 555, 16 omnes ... maleficos homines oportet in -o esse vobis (*Hermog. prog. 30 p. 12, 15 R.* πάντας ... προσήκει μισεῖν). EPIST. pontif. 1056 Conc.ᔆ IV 2 p. 126, 23 (*ex epist. Ibae*) *Nestorius* ⌊in suae erat -o⌋ (-o erat suae *Avell. p. 305, 3*) civitatis et virorum ... maximorum.

d *rariora*: SEN. contr. 1, 2, 9 quod ... -um, quae inimicitiae cuiquam (cum ea *add. Madvig*) esse possunt, quam nemo ... norat ...? CONSVLT. Zacch. 3, 1 p. 96, 2 ne ... -i sint, quae fuerant prius voti.

B *locutiones variae*: **1** *iuncturae verbales*: **a** *nom.*: -um *occipit, crescit, valet sim.*: PLAVT. Cist. 529 ubi -um occeperit (*cf.* LVCR. 5, 1416 coepit [TAC. ann. 15, 68, 3]). CIC. Mur. 47 ut -a occulta civium, quae tacitis nunc discordiis continentur, ... erumperent (*cf.* TAC. ann. 6, 3, 4 prorupere). har. resp. 46 crescebat (LIV. 40, 5, 5 SEN. contr. 10, 1, 7 VELL. 2, 60, 5 SEN. clem. 1, 12, 4. *al.*). Mil. 35 valuit (off. 2, 23 SEN. Herc. O. 298 TAC. ann. 3, 10, 2. *al.*). 39 in illum -a civium ardebant (IVV. 15, 34. *cf.* SEN. Med. 952 fervet). fin. 1, 44 nascuntur (Tusc. 4, 25 Lael. 89. *cf.* PVBLIL. O 10 fit [SEN. Oed. 703]. VELL. 1, 12, 7 ortum [QVINT. inst. 2, 2, 5 TAC. ann. 3, 75, 2]). OV. rem. 793 -o remanente (*cf.* TAC. Germ. 33, 2 maneat ... duretque gentibus ... -um sui). VELL. 1, 12, 7 durat (2, 79, 6 SEN. Ag. 522 QVINT. decl. 257 p. 51, 6 PS. QVINT. decl. 9, 3 p. 169, 23 TAC. ann. 14, 1, 3). PETRON. 109, 5 detumescunt. VAL. FL. 4, 254 surgunt (CHROMAT. beat. 8, 1). QVINT. decl. 305 p. 195, 15 altissime sedent. *al.* *capit, tenet, movet sim.*: PLAVT. Truc. 467 bene si facere incepit *meretrix*, eius rei nimis cito -um percipit *eam* (TER. Eun. 972 neque agri neque urbis -um me umquam p.; ubi satias coeperit fieri, commuto locum [DON.: fastidium ex abundantia]. LVCR. 3, 80. *cf.* TER. Eun. 404 ceperat [Hec. 219. 580 CIC. Phil. 2, 91]). CIC. Verr. II 1, 23 quos tantum -um nostri ordinis teneat (dom. 92 rep. 2, 52 Att. 1, 11, 3 SEN. epist. 74, 11. *al.*). OV. met. 5, 218 non nos -um ... compulit ad bellum. LIV. 2, 35, 7 cum alterum vetus -um, alterum ira recens stimularet (42, 29, 2). 5, 5, 1 si nos tam iustum -um nihil movet. SEN. dial. 9, 15, 1 occupat. epist. 24, 26 quosdam subit ... vitae non -um, sed fastidium. TAC. hist. 2, 77, 3 hos ira, -um, ultionis cupiditas ad virtutem accendit. *al.* *premit sim.*: CAEL. CIC. fam. 8, 3, 1 eorum -a, quae Hirrum premunt. SEN. Phaedr. 696 quos hausit et peremit et leto dedit -um dolusque. epist. 55, 3 aliquos ... Seiani -um ... merserat. QVINT. inst. 4, 1, 14 et potentes sequitur invidia ... et turpes ac nocentes -um. TAC. ann. 6, 29, 3 hunc ... labefecit ... Macronis -um. *al.* facit *aliquid* (*cf. p. 466, 9 sq.*): NVX 39 non -um f. hoc, sed spes ... rapinae.

b *acc.*: -um *reperire, ferre sim.*: PLAVT. Stich. 746 nimio ... sibi mulier meretrix repperit -um ocius sua inmunditia, quam in perpetuom ut placeat munditia sua. TER. Ad. 871 hoc fructi pro labore ab eis *liberis* fero: -um (QVINT. inst. 5, 14, 30). CIC. inv. 1, 4 tantum -i atque invidiae suscepit eloquentia, ut *eqs.* (2, 108 Scaur. frg. 1 Att. 1, 15, 1. 6, 1, 25 SEN. dial. 5, 42, 3 ARNOB. nat. 1, 54. *aliter l. 77*). off. 2, 54 non tanta studia assequuntur eorum, quibus dederunt, quanta -a eorum, quibus ademerunt (*cf.* RVT. LVP. 2, 18 consequatur). Att. 11, 17ᵃ, 2 ut eorum -um subeam (PS. QVINT. decl. 9, 14 p. 179, 17). ad Q. fr. 3, 9, 3 -i nihil habet (SEN. epist. 105, 4 PETRON. 84, 1 QVINT. decl. 298 p. 178, 8 IVST. 36, 1, 1. PS. AVG. serm. ed. Mai 6, 2 a mundo. *aliter l. 72*). CAES. Gall. 6, 5, 2 ex eo, quod meruerat, -o (OV. am. 2, 2, 9. 3, 11, 43 VAL. MAX. 9, 4 ext. 1 QVINT. inst. 4, 1, 44. *al.*). SALL. Iug. 3, 3 quaerere (OV. ars 2, 333 ab aegra. trist. 2, 87). TAC. ann. 1, 74, 2 -um apud omnes adeptus. FLOR. epit. 4, 2, 56 quod talis passa videbatur iniuriam, -um ... regis. COMM. instr. 2, 6, 1 tollant (2, 29, 5). *al.* *parere, concitare sim.*: TER. Andr. 68 veritas -um parit (RHET. Her. 4, 31, 42 PROP. 2, 18, 1. *cf.* CIC. Lael. 35 gigni). RHET. Her. 4, 38, 50 eiusmodi res et invidiam contrahunt in vita et -um in oratione (VELL. 2, 79, 6 CAPITOL. Pert. 13, 9. *al.*). CIC. inv. 1, 100 ut in aliquem hominem magnum -um ... concitetur (1, 105 NEP. Ham. 4, 3 QVINT. inst. 6, 1, 14. 6, 2, 16. *al. cf.* CIC. Verr. II 3, 157 excitatum esse [de orat. 2, 189. 2, 208]. part. 56 incitantur [Att. 1, 19, 18. VAL. MAX. 1, 8, 6 -o incitatissimo. SVET. Nero 45, 2 omnium in se -o incitato]). 1, 103 indignatio summum in eum ... -um commovere poterit (CAPITOL. Pert. 6, 11 sibi. *cf.* part. 128 *movere* [VERG. Aen. 2, 96 OV. ars 2, 146. LIV. 36, 8, 5 ad Philippum. APVL. apol. 9]). 2, 22 in eum ... summum -um transferetur (OV. met. 3, 259. *cf.* CIC. Sull. 3 adferre [SEN. dial. 5, 5, 4 CVRT. 10, 7, 5 PLIN. nat. 25, 17 QVINT. inst. 3, 7, 19. 11, 1, 15 non fastidium modo, sed ... etiam -um. *al.*]. part. 28 *conferre.* HOR. epist. 1, 13, 4 ne ... -um ... libellis ... importes). Deiot. 18 omnium in se gentium ... -a ... convertisset (COMM. instr. 2, 29, 3). Phil. 13, 6 fortitudo ... -um incendit (Att. 9, 1, 3 -a ... in nos, quae iam exstincta erant). de orat. 2, 206 haec ... maxume sunt in iudicum animis ... molienda: amor, -um, iracundia, invidia. 2, 208 et in alios -um struere discemus et a nobis ac nostris demovere (AMM. 30, 4, 9). *al.* CAES. civ. 2, 31, 3 quasi non et felicitas rerum gestarum exercitus benevolentiam imperatoribus et res adversae -a concilient (PLIN. nat. 28, 117 QVINT. inst. 5, 13, 38). LIV. 2, 43, 11 inritato (*cf. l. 62*) exacerbatoque in se militum -o. SEN. benef. 2, 11, 6 admonitio taedium facit, exprobatio -um (dial. 3, 6, 3 PLIN. nat. 20, 199 QVINT. inst. 1, 3, 11. 6, 1, 14 iudici [decl. 335 p. 331, 12]. *al. aliter p. 463, 1*). *al.* *augere, mitigare, servare sim.*: CIC. inv. 1, 21 ab iratis si perspicue pax et benivolentia petitur, ... augetur atque inflammatur -um (BELL. Alex. 50, 3). 1, 30 ut ... -um statim defensio mitiget (p. red. ad Quir. 23 mitigari ... leniri [teneri *codd.*] ... sedari. Att. 1, 19, 18). Cluent. 159 illud est hominis magni ..., -um, invidiam, metum cupiditatesque omnes amovere. Flacc. 95 saturaveritis (*cf.* part. 96 satiandum [SEN. benef. 5, 16, 1. FLOR. epit. 4, 2, 7 prius ... quam ... eorum qui victi erant -a victoris caede sese satiarent]). dom. 63 vim improborum, quae ... compresso -o atque tacito iam erumpebat (SIL. 10, 489. *cf.* CIC. Sest. 117 vix ... -um suum a corpore eius ... represserunt. SEN. Phoen. 657 premere [PLIN. paneg. 62, 5]. clem. 1, 8, 6 frequens vindicta paucorum -um opprimit, omnium inritat). p. red. in sen. 25 omnia privata -a deposuit (p. red. ad Quir. 23 Pis. 81 VAL. MAX. 5, 1, 11 SEN. Herc. f. 410 dial. 8, 7, 1. *al. cf.* LIV. 3, 42, 6 posito [SEN. Herc. O. 1324 Phaedr. 238. *al.*]). Rab. Post. 13 cum -um nostri restingueritis. Mil. 63 cum sanguine inimici explesset -um suum (LIV. 4, 32, 12 TAC. ann. 15, 52, 3. *al.*). Marcell. 31 qui non fortuna inflammaret -um suum, sed bonitate leniret (OV. Ib. 134 PLIN. paneg. 28, 3). Phil. 13, 7 vincamus. CAEL. CIC. fam. 8, 3, 1 sublevat. NEP. Hann. 1, 3 -um paternum erga Romanos ... conservavit (*cf.* SEN. Phaedr. 1121 servas). *al.* *concipere sim.*: CIC. Tull. 21 tantum ... -i crudelitatisque habuerunt, ut *eqs.* (Cluent. 151 in equestrem ordinem [Vatin. 6 in bonos. *cf.* QVINT. decl. 314 p. 233, 8 adversus hunc adulescentem. COD. Iust. 5, 9, 10, 5 ad priores liberos]. Phil. 5, 38 servitutis. *al. aliter supra l. 16*). p. red. ad Quir. 1 in rem publicam ... conceptum (TAC. ann. 6, 3, 4. *cf.* CIC. Balb. 62 quibus infinitum sit -um, in quos semel susceptum sit [BELL. Alex. 48, 1 in illam provinciam. NEP. Dat. 9, 1 in Datamen. 10, 3 erga regem. CLAVD. DON. Aen. 1, 1 p. 9, 17 adversus ipsum. *al. aliter supra l. 11*]). Pis. 16 omne -um ... in me profudistis (93 -um, quod in ipsum attulerant, id in eius imaginem ... profuderunt. *cf.* fam. 1, 9, 20 effudisse [LIV. 31, 44, 2 HEGES. 3, 8, 2 p. 200, 9. 5, 14, 5 p. 318, 23]). OV. epist. 7, 47 exerces pretiosa -a (met. 5, 245. 9, 274 VELL. 1, 1, 2 SEN. clem. 1, 19, 4 dial. 10, 7, 1. *al.*). LIV. 22, 1, 2

[*v. Kamptz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Galli ... verterunt retro in Hannibalem ab Romanis -a (Sen. epist. 90, 41). 28, 22, 2 praecipuum in Romanos gerebant -um (Manil. 2, 469 Sen. Herc. f. 362 Thy. 329 Cvrt. 7, 5, 30. *al.*). Sen. benef. 2, 17, 2 indixisti pecuniae -um (epist. 5, 2. 51, 2. 108, 12. Gell. 19, 5, 10 bellum et -um). *al.*

c *abl. instr.* (*cf.* -o odisse *p. 458, 23*): -o *moveri, ardere, inflammare sim.*: Cic. Verr. II 1, 81 ut vehementius -o libidinis tuae quam legationis metu moverentur (*cf.* Cluent. 24 commoventur [Cvrt. 8, 14, 41]. Catil. 1, 16 permotus [Caes. civ. 2, 13, 3]). 5, 163 ut animi multitudinis in istum dolore et -o ... concitarentur (Qvint. decl. 328 p. 288, 15 adversus alium. *cf.* Cic. Sest. 46 incitarentur [Lig. 11 leg. 2, 56]). Font. 3 induci (fam. 5, 6, 2. *cf.* dom. 61 adducti [Att. 1, 18, 2]. Att. 1, 16, 2 ductus [Manil. 2, 518]). Cluent. 181 incensa (Mil. 63 Sall. Catil. 49, 2. Liv. 2, 6, 1 -o iraque. *cf.* 4, 32, 12 accensus [27, 31, 10. 30, 33, 9. 44, 25, 1 Plin. nat. 17, 3. Tac. ann. 1, 53, 3 -is in maritum]). Manil. 21 studio atque -o inflammata classis (Mil. 78. Stat. Theb. 3, 338 urbes ... inflammare -is). Phil. 4, 4 se recipiebat ardens -o vestri (5, 42. Liv. 9, 10, 6 ira -oque. Val. Max. 4, 2, 2 Octavia 49 Heges. 1, 37, 5 p. 76, 10. 1, 38, 4 p. 79, 13). de orat. 2, 190 flagrantem (Ov. trist. 4, 9, 7 Liv. 2, 23, 1 Octavia 132 Plin. nat. 9, 185. 15, 74 Gell. 7, 10, 3. *aliter l. 34*). *al.* Nep. Att. 10, 4 etsi tanto -o ferebatur in Ciceronem (Qvint. decl. 268 p. 94, 21). Val. Max. 9, 2 ext. 5 quanto sui -o patria teneretur. Min. Fel. 14, 6 ne -o ... sermonum omnium laboremus ita, ut in exsecrationem et -um hominum plerique simpliciores efferantur (*aliter l. 32*). *al.* *premi sim.*: Cic. Sest. 127 dominos contionum omni -o populi notari. har. resp. 7 inretitus -o bonorum. de orat. 1, 228 cum et invidia et -o populi Galba ... premeretur (ad Q. fr. 3, 3, 3. *cf.* Liv. 4, 10, 5 oppressi). ad Q. fr. 3, 1, 24 -o universi populi paene adflictus est. Liv. 6, 2, 4 non -o solum apud hostes, sed contemptu etiam inter socios nomen Romanum laborare (Sen. dial. 4, 35, 5 Plin. nat. 7, 100 Qvint. inst. 12, 8, 14. *aliter l. 25*). Gell. 6, 3, 52 cum superbia illa Rodiensium famosissima multorum -o atque invidia flagraret (*aliter l. 20*). *al.* *insequi sim.*: Verg. Aen. 4, 623 genus omne ... exercete -is. Val. Max. 7, 8, 7 auctorem ... benivolentia, propulsatores -o insecutus (Ps. Sen. mon. 96 Tert. adv. Marc. 4, 12 p. 453, 21. *cf.* Tac. hist. 4, 1, 1 consectabantur. Apvl. met. 9, 15, 1 prosequebatur [Arnob. nat. 1, 35 Ps. Hil. libell. 21]). Val. Fl. 7, 93 hoc ... -isque urgete ... imperiisque caput (Clavd. 20, 213). *al.*

d *dat.*: Cic. Cluent. 158 religioni potius vestrae quam -o pareatis. de orat. 1, 202 scelus fraudemque nocentis ... dicendo subicere -o civium. off. 2, 23 multorum ... -is nullas opes posse obsistere. Caes. Gall. 6, 9, 7 ne communi -o Germanorum ... poenas pendant (*cf.* Verg. Aen. 10, 853 debueram patriae poenas -isque meorum. Vell. 2, 7, 6 visa ultio privato -o magis quam publicae vindictae data). Hor. epist. 1, 2, 61 dum poenas -o per vim festinat inulto. Ov. met. 4, 448 tantum -is iraeque dabat (Qvint. decl. 313 p. 230, 5 legum lator ... noluit accusatorem dare aliquid -o). Svet. Tib. 66 ut voluntaria morte maximo iustissimoque civium -o ... satis faceret.

e *c. praepos.*: α in (ad) -um *ferendum*: Rhet. Her. 1, 5, 8 ab adversariorum persona benivolentia captabitur, si eos in -um, in invidiam, in contemptionem adducemus (4, 49, 62 Cic. inv. 1, 22 Sen. contr. 2, 1, 26 Sen. benef. 2, 4, 1 clem. 2, 2, 3 epist. 56, 1. *al.* *cf.* Cic. inv. 1, 22 ducentur. Sen. benef. 2, 13, 3 perducat [7, 25, 2]). *ibid.* in -um rapiemus *adversarios*, si *eqs.* Cic. Verr. I 35 in -um offensionemque populi Romani inruere. leg. agr. 1, 2 nomen imperii *Romani* in commune -um orbis terrae vocabatur (Cael. 29 off. 1, 86). part. 137 genus eius modi calliditatis ... trahatur in -um iudicis. rep. 1, 62 nomen ... in -um venisse regium (fin. 2, 79 Att. 10, 8, 6 Sen. contr. 7, 3, 2 Sen. epist. 63, 13 Petron. 105, 11 Gaivs inst. 4, 30. *al.* *cf.* Nep. Lys. 1, 3 pervenerint [Phoc. 2, 1]). off. 1, 150 quaestus, qui in -a hominum incurrunt, ut portitorum, ut feneratorum. Manil. 2, 571 *siderum ratio* in ... -um generat partus. Itala Ier. 24, 9 (Ps. Cypr. pasch. 11 p. 259 13) dabo eos ... in -um (*gr.* ἔσονται εἰς μῖσος, *Vulg. aliter*). Vvlg. sap. 14, 11 creaturae dei in -um factae sunt (*gr.* εἰς βδέλυγμα). *al.* β in (ad) -um *exercendum*: Cic. inv. 2, 164 animi temere in -um ... concitati (Arnob. nat. 1, 64. *cf.* Cic. de orat. 1, 53 in hominum mentibus ... ad iram aut ad -um ... incitandis). de orat. 2, 72 saepe benivolentia ad -um, -um autem ad benivolentiam deducendum est (*cf.* Sen. epist. 78, 26 in -um ... sui adducere [Liv. perioch. 1 p. 4, 1]). 2, 199 animos equitum ... ad Q. Caepionis -um ... renovabam. Liv. 33, 29, 1 efferavit ea caedes Thebanos ... ad exsecrabile -um Romanorum (Min. Fel. *supra l. 26*). Sen. contr. 2, 6, 2 *pecunia* humanum genus ... in fraudes et scelera et mutuum -um instigat (Rvfin. hist. 5, 1, 58 ad nefanda -a). Sen. benef. 6, 35, 5 qui *ingratus* ... non usque in -um, sed tantum ad infitiationem beneficii perveniret (*cf.* Pallad. hist. mon. I 49 p. 333^{A} venit ad tantum ... -um nuptiarum). dial. 5, 5, 6 illa *natura* in amorem hortatur, haec *ira* in -um. 5, 41, 3 cum ex ira in -um obcalluit *affectus*. Petron. 108, 2 in -um se ira convertit (Qvint. inst. 11, 1, 81 qui in -um eorum, in quibus erraverat, ipse conversus est. Heges. 1, 2 p. 9, 3 ferus animus ... de amore in -a convertitur. *cf.* Tac. ann. 4, 38, 2 si iudicium posterorum in -um vertit. Plin. epist. 8, 24, 6 *timor* in -um vertitur [Mart. Cap. 9, 897]). Plin. nat. 7, 80 Timonem ... in totius -um generis humani evectum. Qvint. inst. 3, 8, 12 ad metum, cupiditatem, -um ... impellendi animi (Apvl. met. 10, 5, 6 ad extremum subolis ... -um. *cf.* Qvint. decl. 245 p. 4, 7 ad -um compellitur). Tac. hist. 1, 11, 2 in favorem aut -um contactu valentiorum agebantur *provinciae*. *al.*

2 *locutiones causales vel modales*: a *abl.*: Ter. Phorm. 1016 neque neclegentia tua neque -o id fecit tuo (Cic. inv. 2, 106 S. Rosc. 44 har. resp. 5 Bell. Alex. 58, 2 Nep. Dion 4, 2. *al.*). Lvcil. 158 usque adeo studio atque -o illius ecferor ira. Cic. Verr. II 4, 116 quae tum ... commissa non sunt ... -o hostili? Mur. 56 (*v. infra l. 84*). Sull. 74 hunc magis -o quam pudore hominum aspectum ... vitare. Balb. 30 gentem ... dissidentem a populo Romano -o quodam atque discidio (Lael. 2 Val. Max. 4, 2, 3. 9, 3 ext. 3 inter se. Plin. nat. 24, 1 quercus et olea). *al.* Catvll. 63, 17 corpus evirastis veneris nimio -o. Sall. Catil. 37, 3 -o suarum rerum mutari omnia student. Nep. Timol. 2, 3 non -o tyrannidis dissensisse, sed cupiditate. Hor. epist. 1, 11, 6 Lebedum laudas -o maris atque viarum. *al.*
b *praep.*: ab: Varro rust. 1, 2, 19 cum ab eodem -o alter videre nollet, alter ... vellet. Liv. 3, 41, 5 malebant. 6, 4, 8 *exercitum* ab -o ad pervastandos fines ... duxere. 33, 20, 3 se obviam ituros non ab -o ullo. 33, 29, 4 non tantum ab -o ... ea facinora fiebant. 36, 24, 7 oppidum ... diripiunt non tam ab ira nec ab -o, quam ut *eqs.* *al.* ex: Sall. or. Macri 12 cetera ex licentia aut -o ... arsere. in: Ov. met. 14, 71 Scylla ... in Circes -um sociis spoliavit Vlixen (*c. gen. obi. ut*: Tac. hist. 1, 12, 3 hunc vel illum ... destinabant *imperatorem* ... in Titi Vini -um. Marcian. dig. 12, 6, 40 pr. in -um eius, cui debetur, exceptio datur. Tert. apol. 40, 1 in -um bonorum ... conspirant). Min. Fel. 31, 8 in mutua -a saevitis. ad: Val. Max. 3, 7, 7 a quo ... ad multum -um dissidebat.

3 *pendet ex adi.*: a *abl.*: Cic. Verr. II 4, 73 maiore -o dignam ... audaciam (Cluent. 12 Catil. 3, 22 Sull. 88 de orat. 2, 205. 238. *al.*). Verg. Aen. 11, 122 -is et crimine Drances infensus iuveni (Liv. 7, 27, 6 Tac. hist. 5, 1, 2 ann. 12, 18, 1). Liv. 2, 58, 8 invictus ille -o plebeio animus. 26, 39, 15 non publico modo, sed privato etiam -o invisus atque infestus Romanis (Tac. ann. 14, 3, 3 mutuis -is). 45, 26, 5 principes ... insignes ... -o adversus Romanos. Tac. hist. 2, 92, 1 Caecina ac Valens ... olim anxii -is (ann. 1, 33, 1). b *gen.*: Tac. Agr. 43, 3 *Domitianus* securus iam -i. ann. 4, 7, 1 ultor ... non occultus -i[s]. 12, 22, 1 atrox -i Agrippina ac Lolliae infensa. Tert. patient. 5 p. 9, 5 -i aut avaritiae ... impatiens. c *dat.*: Tac. ann. 3, 58, 3 non aemulationi, non -o aut adfectionibus obnoxium. 12, 44, 5 novercae -is impar.

C *determinationes*: 1 *indicatur, in quem vel quid*: a *gen. obi.* (*inde a* Plavto *p. 463, 74; exempla notabiliora selecta*): Cic. dom. 62 bonorum (Sest. 46. Tert. apol. 40, 1 b. et proborum). har. resp. 5 rei publicae (Sen. contr. 7, 7, 11 Qvint. decl. 272 p. 115, 4). Phil. 5, 38 servitutis (fam. 11, 8, 2 Sen. benef. 3, 19, 4). Tusc. 4, 25 mulierum (4, 27). 4, 27 generis humani (Sen. dial. 9, 15, 1 Plin. nat. 7, 80 Tac. ann. 15, 44, 4. *cf.* Cic. off. 1, 29 hominum [fam. 5, 15, 4 Min. Fel. 14, 6]). 4, 50 tyranni (Nep. Dion 5, 3 Verg. Aen. 1, 361. *cf.* Nep. Timol. 2, 3 tyrannidis [Ov. met. 15, 61]). fam. 1, 9, 20 multarum eius in me iniuriarum (Sen. contr. 1, 1, 21). Catvll. 63, 17 veneris. Lvcr. 3, 80 vitae ... lucisque (Sen. epist. 24, 26. 30, 15. 65, 18. 74, 11 Plin. nat. 20, 199). Sen. contr. 5, 2, 2 divitiarum (*cf.* Qvint. decl. 268 p. 94, 21 pecuniae). b *praepos.* (*bona aetate fere iuxta gen. subi.; ceterum passim cum adminiculis verbalibus, v. sub B*): in: Cic. S. Rosc. 52 -um ... patris in filium. Verr. II 2, 165 -um in te aratorum. Flacc. 95 illius ... in nos omnes -um. Mil. 52 -um fuisse illius in hunc acerbissimum, nullum huius in illum. Liv. 3, 54, 3 -um in se aliorum suo in eos metiens -o. erga: Nep. Ham. 4, 3 huius perpetuum -um e. Romanos (Hann. 1, 3 paternum). Tac. hist. 2, 99, 2 Tert. apol. 1, 4. 4, 1. cum: Ov. met. 7, 297 -um c. coniuge falsum Phasias (*i. Medea*) adsimulat. inter: Liv. 2, 23, 1 intestino i. patres plebemque ... -o. Tac. hist. 5, 1, 2 solito i. accolas -o. adversus: Liv. 36, 29, 10 a. se -a. 42, 6, 2 a. Persea -um Romanorum. 45, 26, 5 Val. Max. 6, 3, 1^{c}. *al.* contra: Capitol. Gord. 7, 3 -o c. Maximinum (Max. Balb. 16, 5). Vvlg. III reg. 11, 25.

2 *epitheta notabiliora*: Cic. inv. 2, 108 acre (S. Rosc. 52. Verr. II 3, 157 infestum (Liv. 38, 47, 9 Amm. 30, 4, 9). 4, 116 hostili (Cluent. 12 Lig. 19. *al.*). p. red. in sen. 25 privatum (Liv. 36, 29, 15 Vell. 2, 7, 6. *al.*). Cael. 2 acerbo (Mil. 52 Phil. 13, 6. *al.*). Phil. 12, 8 graviore. Lael. 2 capitali (Amm. 21, 16, 11). ad Brut. 1, 15 (9, 23 Sj.), 9 publici (Liv. 26, 39, 15 Sen. benef. 3, 17, 1. *al.*). Nep. Dat. 9, 1 implacabile (Tac. hist. 4, 1, 1). Verg. Aen. 1, 361 crudele (Ciris 532). 2, 96 aspera (Val. Fl. 4, 254 Sil. 17, 463). Ov. met. 5, 245 inexorabile (Sen. contr. 1, 1, 21 i. et ardentia). Liv. 2, 17, 2 inexpiabili (26, 13, 9. 39, 51, 4). Sen. contr. 1, 1, 6 pertinacia (2, 3, 10 Val. Max. 7, 2, 6. *al.*). 2, 6, 2 mutuum (Val. Max. 4, 2, 4 Tac. ann. 14, 3, 3 Min. Fel. 31, 8). Tac. ann. 1, 6, 2 novercalibus (12, 2, 1). *al.*

3 *c. gen. inhaerentiae*: a *accedunt synonyma per gen.* (*cf. p. 467, 25 sqq.*): Cic. Mur. 56 accusatores, non qui -o inimici-

[*v. Kamptz*]

tiarum ad accusandum, sed qui studio accusandi ad inimicitias descenderint (Mil. 78 -o mearum i. inflammatus. FIRM. math. 5, 3, 4. 6, 22, 11 AVG. civ. 5, 24 p. 237, 14 D.). AVG. c. Parm. 2, 21, 41 p. 96, 25 cum -o persequendi. **b** *gen.* -i, -orum *accedit ad synonyma*: FIRM. math. 6, 9, 16 -orum dissensione. 6, 16, 6 -orum . . . simultate. PHILO vita contempl. 20 fastidio humani -i (*gr.* διά τινα . . . μισανθρωπίαν).

II *metonymice de eo, quod (qui) taedium, invidiam sim. commovet*: **A** *de rebus*: **1** *sing.*: **a** *de modo se gerendi, dicendi sim. fere i. q. molestia, importunitas, pertinacia*: PLAVT. Asin. 446 perii . . ., iam hic me abegerit suo -o. 921 me quidem miseram -o enicavit (Persa 48ᵃ Rud. 944). Bacch. 213 non res, sed actor mihi cor -o sauciat. TER. Hec. 123 tundendo atque -o denique effecit senex: despondit ei gnatam . . . vicini (DON.: hoc est instantia). 134 te di deaeque perduint cum isto -o (DON.: cum instantia et molestia. SCHOL.: cum ista importunitate sive molestia). Phorm. 849 numquam tu -o tuo me vinces ([EVGRAPH.: tua pertinacia]. HOR. sat. 1, 7, 6 durus homo atque -o qui posset vincere Regem). CIC. Cluent. 109 quod erat -um . . ., quae superbia, . . . quam gravis atque intolerabilis arrogantia (Q. CIC. pet. 54 multorum a. . . ., s., . . . -um ac molestia perferenda est). SALL. (?) in Tull. 6 etiam aures nostras -o tuo onerabis? GELL. 1, 15 tit. quam importunum vitium plenumque -i sit . . . loquacitas.

b *de qualibet re odiosa fere i. q. vitium, macula sim.*: **α** *c. gen. inhaerentiae*: QVINT. decl. 300 p. 184, 15 non semper erroris -um penes cognoscentes est. GELL. 5, 11, 11 media forma quaedam est *feminarum*, quae et a nimiae pulchritudinis periculo et a summae deformitatis -o vacat. 5, 12, 13 Vergilium . . . multae antiquitatis hominem sine ostentationis -o peritum. TERT. apol. 6, 3 primi Lacedaemonii -um penulae ludis excogitaverunt (*cod. Fuld.*, paenulam *cett.; cf. Löfstedt, Tert. apol. 78 sq.*). PS. TIT. epist. l. 641 -um operis iniusticiae. **β** *absolute*: CONC.ˢ I 5 p. 278, 30 illius . . . -i optimus imitator magnus iste Theodoritus (*p. 162, 15* dementiae, *gr. I 1, 6 p. 140, 15* βδελυρίας).

2 *plur.*: PLAVT. Mil. 743 hospes nullus tam in amici hospitium devorti potest, quin ubi triduom continuom fuerit, iam odiosus siet; verum ubi dies decem continuos sit, east -orum Ilias.

B *de hominibus*: **1** *sing.*: PLAVT. Asin. 927 cum dicta in me ingerebas, -um, non uxor eram. Bacch. 820 terrai -um ambulat . . . :: tun terrae me -um esse autumas? Curc. 190 iam huic voluptati hoc adiunctum est -um. :: quid ais . . . ? tun . . . -um me vocas? Mil. 923 nempe tu novisti militem, meum erum? :: . . . populi -um quidni noverim? (CIC. Vatin. 39 si es -um publicum p. IVST. 11, 3, 10 -um eos omnium populorum esse). Poen. 352 ecce -um meum (392 opsecro . . . te, voluptas huius atque -um m. Truc. 210. 320). Rud. 319 deorum -um atque hominum (CIC. Phil. 14, 8 L. Antonius, insigne -um omnium h. vel, si etiam di oderunt quos oportet, d. SEN. Oed. 876). TER. Andr. 941 dignus es (*sc. malis*) cum tua religione, -um (-o *codd. recc.*). INSCR. Afr. Cagnat-M.-Ch. 108 o te misera . . . nemini -um ne(c) mol(e)sta. **2** *plur.*: VAL. MAX. 3, 7, 5 *fiducia Furii* duobus acerrimis -is latera sua cingere ausa est (*i. duos inimicos consul legatos secum ire coegit*). TAC. hist. 2, 95, 2 libertus Vitellii Asiaticus Polyclitos, Patrobios et vetera -orum nomina aequabat. *pro sing.* (*cf. Löfstedt, Synt. I² 35, 1*): PS. QVINT. decl. 1, 10 p. 11, 20 *qui patrem occidit,, novercae pepercit*, violare non ausus est pectus -orum?

deriv.: odiosus. *cf.* ex-, perodiatus; inodio.

2. odium, -ī *n.* *pro* odor. *i. q. odor malus*: CYPR. GALL. exod. 281 *ranae mortuae* congestae . . . simul -o solvuntur acerbo (*cf. Vulg. exod. 8, 14* conputruit terra).

3. ōdīum *v.* odeum. *v. Kamptz.*

ōdō, -ōnis *v. sub* udo, -onis.

odocos (-decus, -dicus), (-ī) *f.* *herbae nomen gallicum* (*v. infra* MARCELL.; *cf. etiam germ.* attich). *in* GLOSS. *leguntur formae*: -dec-: III 590, 30. 593, 42. 611, 54. 615, 27. -dic-: *ibid.* 548, 31. 562, 67. 571, 46. 585, 11. 623, 29. 627, 29. 632, 40. *cf. etiam* 548, 33 *sub* odernon. *cohaerere vid. etiam c.* ducone *et* ebucone, *ubi videas, nec non c.* educu GLOSS. III 536, 1. [*immixto verbo q. e.* olere: *francoprov.* ǫrgo, ẅiargo, huguo *etc.; prov. vet.* olegue, ooulgue, *prov. alp.* oulége, ougue, ǫgə, *prov.* alegue, oughes, *langued.* augué, êgou. (> *germ. vet.* atah, attuh, *germ.* attich). *cf. M.-L. 6039. Wartburg VII 324 sq. G.*] *i. q. sambucus; explicatur per* ebulum (*semper in* GLOSS.), acte, chamaeacte: MARCELL. med. 7, 13 herba, quae graece a., latine e., gallice -os dicitur. GLOSS. III 548, 31 e. vel camoacris (*i. ch. ut* 585, 11 e. vel camoactus).

ōdoe (ᾠδοί): cantores graece GLOSS. V 125, 22.

odontagōgum, -ī *n.*, ὀδονταγωγόν. *i. q. dentiducum*: CAEL. AVR. chron. 2, 4, 84 plumbeum . . . -um, quod nos dentiducum dicere poterimus.

odontatyrannus *v.* odontotyrannus.

odontītis, -idis *f.*, ὀδοντῖτις. *nomen herbae parum notae* (*conferunt c. euphrasia odontites L., odontites rubra Gilib.*): PLIN. nat. 1, 27, 84. 27, 108 -is inter feni genera est (*seq. descriptio*) . . .: dentium dolori medetur, ita ut contineatur ore.

odontolycīus, (-a, -um), *ὀδοντολύκειος. *de lapide quodam*: DAMIG. lapid. 18 lapis -us: -i (*sic utrobique Abel*, odonte- *trad.*) id est lupi dentes, prosperi sunt et utiles militibus et venatoribus *eqs.*

odontotyrannus, -ī *m.*, ὀδοντοτύραννος (*ad originem cf. Goossens, Byzantion 4, 1929, 29 sqq.*). *nomen bestiae* (*genus rhinocerotis ut vid., cf. Kroll, RE XVII 2, 1899 sq.*): IVL. VAL. 3, 20 regnum . . . tenere in . . . bestias dicitur; nomine autem -um vocant; haec bestia facie elephantus quidem est, sed magnitudine etiam huius animantis longe provecta. *ibid.* saucius -us (*gr. non nisi versione Armeniaca*). EPIST. Alex. l. 177 H. novi generis bestia maior elephanto . . . tribus in fronte armata cornibus, quam Indi appellare -um (*var. ll.* odontyr-, odontat- *vel* hodontat- *vel* edontat-, odantemt-, dentem tyrannum *vel* tyranni, *praeterea* odonta *vel* dentem; dentit- *coni. Boer*) soliti sunt equo simile caput gerentem atri coloris.

[odopetam (odepotam, otopetam) *pro* oclopetam *in var. l.* PETRON. 35, 4.] *Teßmer.*

***odor** (-ōs), -ōris *m.* [*od-es- od-os- *subest vocibus graecis* εὐ-ώδης, δυσ-ώδης *sim. a radice formatis, quae exstat in gr.* ὄζω ὄδωδα, *lituan.* úodžiu; *cf.* olēre. *Sch.*] *de orig.*: PRISC. gramm. II 36, 20 (d *pro* ζ) -r . . . ἀπὸ τοῦ ὄζειν. *cf. l. 38.* *de script. et formis*: hod-: INSCR. christ. Diehl 2393 *et saepius in codicibus.* ol-: VARRO ling. 6, 83 littera commutata dicitur -r olor, hinc olet et odorari *eqs. forma fortasse ficta, vix probanda* PLAVT. Pseud. 841 (*Postgate, IF 26, 1909, 115 sq.*). FIRM. err. 22, 4 (quod olore *vel* odore *Bursian pro* quo dolore). GLOSS.ᴸ II Philox. OL 9 olor: κύκνος. πνοή, ὀσμή (*excidit lemma alterum*). *cf. l. 41.* *nom. sg.* -os: PRISC. gramm. II 31, 19 '-s' pro '-r'. GLOSS. V 89, 8 -s: -r ut colos et arbos et labos (125, 25). *exstat* PLAVT. Capt. 815 (*testatur* PRISC. *l. c.*). Curc. 105 Pseud. 841. 842 (*A*, -r *P*). *item* PRVD. cath. 12, 70 *cod. A s. VI* (-r *cett. ut saepe ap. eundem*). *abl. sg.* odere (*cf.* 1. odoratus, odoror): INSCR. RevA. VI 12 (1938) p. 314 n. 8 *et varia lectione* PLIN. nat. 15, 85 MART. 9, 62, 4. *al.* *de genere*: EXC. Bob. gramm. I 552, 15 85 (*inter nomina apud Romanos masculina, apud Graecos feminina*) -r ὀδμή. DVB. NOM. gramm. V 585, 4. *exstat fem.* GREG. TVR. Franc. 7, 1 p. 326, 3 -r suavitatis, quam . . . hauseram (*attractione quadam ad* suav. *facta*). VEN. FORT. vita Radeg. 36, 83 coniunctam religioni . . . -em saeculi. *de notione*: PLIN. nat. 9, 18 -em . . . non aliud quam infectum aëra intellegi possit (*cf.* ISID. orig. 4, 12, 1 -r vocatus ab aere. 17, 8, 1 quid est -r nisi aer contactus?). GLOSS. βρόμος, ὀδμή (*vel* ὀσ-). ὀσμὴ καλή. ὄσφρησις. εὐωδία. -es: ἀρώματα. *legitur inde a* PLAVTO, CATONE. [*confund. c.* olor '*cycnus*': SER. SAMM. 757 (*em. recc.*). *dub.*: RVRIC. epist. 1, 17 p. 370, 7 ('caldor*?' anon. in schedis*).]

I *i. q.* ὀσμή (*in utramque partem, v.* SERV. Aen. 11, 458 '-r' et bonus et malus vocatur): **A** *exempla notionem illustrantia*: **1** *vi originaria respicitur qualitas olendi*: **a** *proprie*: **α** *usu vario*: PLAVT. Capt. 808 *pistores* alunt furfuribus sues, quarum -e praeterire nemo pistrinum potest. 815 pisces foetidos . . ., quorum -s subbasilicanos omnes abigit in forum. Curc. 81 de -e adesse me scit (*cf.* Men. 163 de -e possis, si quid forte olfeceris, facere coniecturam. Mil. 1256 -e nasum sentiat, si intus sit [SEN. Thy. 500 suem. *al. cf.* VEG. mil. 4, 26 praesentiant]). Pseud. 841 omnes *patinas* aperio: is -s dimissis manibus in caelum volat . . . dimissis pedibus volui dicere; eum -em cenat Iuppiter (pedibus . . . manibus *P in ioco vix perspicuo, cf. l. 23*). *al.* CATO agr. 110. 113. TITIN. com. 183 Tarentinorum hortorum -es qui geris. LVCIL. 798. CIC. Verr. II 4, 53 eius modi hominum furta -e aut . . . vestigio persequebantur (*inde in imagine* SYMM. epist. 7, 18, 3 -e atque vestigiis scripta nostra venaris. *cf.* PLIN. nat. 8, 66 -e vestigans). Cael. 42 qui aspernetur oculis pulchritudinem rerum, non -e ullo, non tactu, non sapore capiatur, excludat auribus omnem suavitatem (*cf.* ac. 2, 19 in vocibus, in -e, in sapore. Tusc. 1, 46 colorem, saporem, calorem, -em, sonum. LVCR. 2, 681 et color et sapor una . . . cum -e. *sim. saepe*). Cato 59 suavitatem -um, qui adflarentur ex floribus (*cf. p. 469, 10. 20. 48. 55 et* PROP. 2, 29, 17 adflabunt tibi . . . -es. STAT. Theb. 2, 86 si . . . adflavit . . . -r). *al.* CATVLL. 64, 87 suaves expirans . . . -es lectulus (*v. vol. V 2, 1903, 66 sqq. cf.* VERG. Aen. 1, 403 spiravere [COLVM. 1, 6, 11. *al. intrans. p. 470, 53. 57 et* AVSON. 346, 5 p. 165 P. florum spirat -r]. CARM. de resurr. 230 adspirat). 64, 284 permulsa domus . . . -e. 68, 144 fragrantem . . . -e domum (ZENO 1, 5, 2 [2, 7, 3 L.]. QVEROL. p. 48, 15. *al. cf. p. 470, 54 et* VAL. FL. 4, 493 fragrat . . . -r [HIL. trin. 2, 35. PRVD. cath. 3, 22 aromate. *al.*]. AMBR. virginit. 11, 62 -em fragrat [*al.*]). 71, 6 illam affligit -e *alarum*. LVCR. 1, 298 sentimus -es (CELS. 2, 12, 2ᴮ. *al. cf.* LVCR. 4, 682 praesentit). 2, 417 ara . . . exhalat . . . -es. *al.* VARRO AT. carm. frg. 22, 6 bos . . . naribus aerium . . . decerpsit -em. VARIVS carm. frg. 4, 4 *canis* aethera per nitidum tenues sectatur -es (SIL. 10, 81). VARRO rust. 1, 4, 4 -e, quem . . . eructat *fundus*. *al.* CAES. civ. 3, 49, 2 BELL. Afr. 72, 4 SALL. Catil. 55, 4 Iug. 44, 4. VERG. georg. 3, 251 si . . . notas -r *equarum* attulit auras (SERV.: hypallage est pro 'si aurae -em adportaverint notum'. *cf.* CLAVD. 10, 296 sonipes, quem primus amoris sollicitavit -r). *et passim.* **β** *facete dicta*: HOR. epist. 1, 2, 69 quo semel est inbuta recens servabit -em testa diu. IVV. 14, 204 lucri bonus est -r ex re qualibet (*spectat ad urinam vectigalem, v.* SVET. Vesp. 23, 3). ITALA

[Paschoud-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exod. 5, 21 (Lugd. *al.*, *cf.* VVLG.) inodiastis -em nostrum in conspectu Pharaonis.

b *tropice* (*cf. 468, 53. 83*): *α usu profano*: CIC. Verr. II 5, 160 quasi luce libertatis et -e aliquo legum recreatus (*inde* MART. CAP. 5, 512. *cf. infra l. 40*). Cluent. 73 qui quodam -e suspicionis Staienum corruptum esse sensisset. de orat. 3, 161 '-r' urbanitatis. Att. 4, 18, 3 est non nullus -r dictaturae. QVEROL. p. 24, 1 R. aula quaedam hic iacet, cuius -em mihi ... ventus detulit. SIDON. epist. 4, 22, 5 se ... dictioni (*sc. historiae*) color -rque satiricus admiscet. PHOC. gramm. V 411, 4 *adulescentes* -e voluptatum ... adflatos.

β in script. sacr. et ap. eccl.: ① *spiritualiter*: ITALA II Cor. 2, 14 (cod. d *al.* = VVLG.) *deus* -em notitiae suae manifestat per nos ..., (15) quia Christi bonus -r sumus deo in his, qui salvi fiunt, et in his, qui pereunt, (16) aliis quidem -r mortis in mortem, aliis autem -r vitae in vitam (*gr.* ὀσμήν ... εὐωδία ... ὀσμή *bis*). *in sermone fere inde pendente necnon ad locutionem* '-r suavitatis' (*p. 470, 74*) *vel alios locos script. sacr. alludente* (*exempla selecta*): TERT. mart. 2, 4 vos -r estis suavitatis. adv. Val. 14 p. 193, 6 -r incorruptibilitatis (*Iren. 1, 4, 1* [*1, 1, 7 H.*] odorationem). LACT. inst. 2, 3, 17 -r quidam sapientiae (7, 11 unde eos -r ille s. ... adflaverit. *cf.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 166, 17 [*ad Ioh. 12, 3*] -r doctrinae, qui procedit de Christo. 3 p. 177, 22 -is scientiae Christi plenos. Orig. in lev. 9, 9 p. 437, 14 suavem -em intelligentiae). 6, 12, 26 quasi -e quodam veritatis retenti. 6, 22, 1 virtutis (VEN. FORT. vita Albin. 7, 20. GREG. M. in Ezech. 1, 11, 7 *opp.* fetores vitiorum. *subest psalm. 37, 6, quo respiciunt* HIER. hom. Orig. in cant. 1, 2 p. 30, 17 [*ad* 4, 10 -r unguentorum tuorum] peccatum -is est putridi, virtus spirat 'unguenta'. RVFIN. Orig. in gen. 11, 2 p. 102, 15 -r peccati ... -r iustitiae). GAVDENT. serm. 9, 31 G. -em notitiae eius *dei* ... trahimus ([*affertur* cant. 4, 10]. PAVL. NOL. epist. 26, 1 appropinquare tibi ... per -em bonum n. tuae. PS. AVG. serm. ed. Mai 54, 1 FERRAND. epist. 12). AMBR. obit. Valent. 56 non ... floribus tumulum eius aspergam, sed spiritum eius Christi -e perfundam (*cf.* HIER. epist. 54, 17, 1 spiritus sancti -e perfusa *Debbora*. PAVL. NOL. epist. 33, 1 *deus* -em gratiae in te suae ... manifestavit mihi). in psalm. 118 serm. 5, 35, 2 in sacrificiis -r suavis ecclesiae est, in quibus est boni -is hostia remissio peccatorum. spir. 2, 5, 38 bonum -em fidei. PELAG. epist. ad Demetr. 14 famae tuae -e suspensi (*cf.* SERM. corp. Vind. 21 p. 333, 27 -e amoenissimae suavitatis ... fulgebat *fama*). RVFIN. hist. 1, 2, 23 lex cum ... -is sui fraglantia mare ac terras ... conplesset (*gr.* πνοῆς δίκην εὐώδους). PRVD. psych. 787 *Christus* puro oblectatur -e *pacis tamquam hostiae*. AVG. c. Pelag. 4, 8, 24 p. 549, 3 antequam terras nostras vel tenuissimus -r Manicheae pestilentiae tetigisset. CHROMAT. in Matth. 4, 2, 2 -em malae conversationis (HIL. AREL. vita Honorat. 10 l. 17 bonae). CASSIAN. inst. 4, 25 oboedientiae ... suavis -r. ENNOD. epist. 9, 25, 1 p. 247, 7 bonus opinionis vestrae ad nos -r emanavit (opusc. 3, 33 p. 339, 4 ipsum ... ne -r quidem huius o. afflaverat. GREG. M. in Ezech. 1, 6, 4 bonae). GREG. TVR. Iul. 1 p. 564, 1 martyrii -e flagrabat. *al.*
② *hyperbolice* -r ignis (*pro levi tactu*): VVLG. iud. 15, 14 solent ad -em i. lina (*var. l.* ligna) consumi (*Itala Aug. loc. hept. 7, 54* stuppa cum olefecerit ignem, *gr. rec. A* ὀσφρανθῇ πυρός). 16, 9 *filum* cum -em i. acceperit (*Itala Lugd.* odoraverit, *gr. ut supra*). Dan. 3, 94 quoniam ... -r i. transisset per eos (*huc spectat* CASSIAN. conl. 12, 11, 5 ut nec capillos eorum ... -r i. adflaret).

2 *metonymice restricte materia odorata* (*cf.* odoramentum): **a** *de herbis* (*plur. vel sing. collect. praeter l. 64. p. 470, 10; tus potius distingui quam adnumerari solet*): *α fumi causa incensis*: PLAVT. Men. 353 incendite -es (CIC. Verr. II 4, 77 coronis et floribus, ture, -bus incensis. Tusc. 3, 43. 5, 62. VERG. georg. 4, 264 galbaneos. *al. cf.* TIB. 2, 2, 3 urantur [PLIN. nat. 13, 100 *seq.* odoramenta]. OV. met. 8, 740 adoleret [*var. l.* honores]. TAC. ann. 3, 2, 2 cremabant. SER. SAMM. 856 accensis [PANEG. 10, 6, 4]. ARNOB. nat. 7, 12 thus pauper exiguum et -is alicuius unam concremet glebulam). Mil. 412 ut Arabico fumificem -e (*cf.* HOR. carm. 3, 18, 8 ara multo fumat -e). Poen. 1179 Arabus (aras tus *Leo*), murrinus, omnis -r complebat. CIC. Verr. II 5, 146 proferebant ... tus alii atque -es. nat. deor. 1, 112 quos -es adhibebis ad deos ...? LVCR. 4, 1175 miseram taetris se suffit -bus *puella*. TIB. 1, 3, 7 soror, Assyrios cineri quae dedat -es. VAL. MAX. 5, 1, 10 caput ... -bus cremandum. SEN. Herc. f. 910 Arabes ... -is quicquid arboribus legunt, conferte in aras (*cf.* IVVENC. 1, 10 *cum* aris ... inferret -es Zacharias [*Luc. 1, 10* incensi, *gr.* θυμιάματος]). CVRT. 5, 1, 20 *altaria* non ture modo, sed omnibus -bus cumulaverat (TAC. Germ. 27, 1 struem rogi). MELA 3, 83 *Phoenix* super exaggeratam variis -bus struem ... incubat. *al.* *β in univ.*: LVCR. 2, 852 mixtos ... -es concoctosque (*cf.* SEN. epist. 90, 19 *officinae* -es coquentium. POMPON. dig. 41, 1, 27, 1 coctis -bus unguenta facimus). SALL. hist. frg. 4, 72 amomum et alii leves -es gignuntur (PLIN. nat. 21, 2 flores ... -esque ... gignit *natura rerum*. *cf.* MELA 3, 80 silva, quae hebenum -esque generat). VERG. georg. 1, 56 croceos ... Tmolus -es ... mittit (*cf.* COLVM. 3, 8, 4 Tmolon ... flore croceo, Iudaeam ... pretiosis -bus illustrem haberi). HOR. epist. 2, 1, 269 vicum vendentem tus et -es (*cf.* SEN. epist. 73, 5 -es ... portabat *mercator*). PROP. 3, 13, 8 multi pastor -is Arabs (*cf.* MANIL. 4, 655 *Arabiam* ferentem delicias variaeque radicis -es. CVRT. 5, 1, 11 Arabia, -um fertilitate nobilis regio. *sim. al.*). CELS. 4, 27, 1E potiones ... ex -bus ..., id est spica nardi, croco *eqs.* (5, 17, 2A [floribus *J*]. 6, 6, 22. SCRIB. LARG. 93 pastillus). COLVM. 12, 19, 4 -es adiciat *musto* (*cf.* 12, 20, 2 -es ... vino ... apti sunt ...: iris *eqs.* 12, 20, 5. PLIN. nat. 31, 87 *sal* conditur ... -bus additis). PLIN. nat. 1, 21, 18 (*cf. 21, 35* odoramentorum). 13, 19 siccis -bus constant, quae diapasmata vocantur. 21, 116 florum -umque generi est magnus usus in medicina. *al.* *de herbis singulis*: ITALA cant. 7, 12 (Epiphan. in cant. p. 84) floruit -r suavis (*gr. 13* κυπρισμός, *Vulg.* flores). SYMPH. 156 dulcis -r nemoris *tus*.

b *de medicaminibus, quae ex herbis odoratis conficiuntur*: PLAVT. Pseud. 1265 *inter amantes* unguenta atque -es, lemniscos, corollas dari dapsiles. VERG. georg. 4, 415 liquidum ambrosiae defundit -em (HOR. carm. 1, 5, 2 puer ... perfusus l. ... -bus. PRVD. cath. 10, 172 saxa l. spargemus -e). HOR. epod. 17, 23 tuis capillus albus est -bus. OV. met. 2, 626 ingratos in pectora *Coronidis mortuae* fudit -es *Phoebus*. 4, 253 corpus *Leucothoes* ... terram ... suo madefecit -e (*250* nectare odorato). 14, 605 lustratum genetrix divino corpus *Aeneae* -e unxit et ambrosia cum dulci nectare mixta contigit os. SEN. Phaedr. 393 -e crinis sparsus Assyrio vacet. CVRT. 8, 9, 27 -bus inlinuntur pedes. 10, 10, 13 repletum ... est -bus ... solium. TAC. ann. 16, 6, 2 corpus *Poppaeae* ... -bus conditur. *al.*

B *iuncturae*: **1** *epitheta*: CATO agr. 110 -r deterior ... -em malum (*v. vol. VIII 215, 68 sqq.*). CIC. Verr. II 3, 23 -r Aproni taeterrimus oris et corporis (LVCR. 3, 581. *al.* CAES. civ. 3, 49, 2 VERG. Aen. 3, 228 VAL. MAX. 1, 6, 5. *et passim*). *ibid.* suavis (CATVLL. 64, 87 VERG. ecl. 2, 55 PLIN. nat. 21, 35. *al. cf.* insuavis *vol. VII 1, 2026, 4*). *ibid.* iucundus (*v. vol. VII 2, 593, 57 sqq.*). LVCR. 4, 123 acrem (*v. vol. I 360, 35 sqq.*). SALL. hist. frg. 4, 72 leves. VARIVS carm. frg. 4, 4 tenues. VERG. georg. 4, 49 gravis (*v. vol. VI 2, 2297, 3 sqq.*). Aen. 12, 591 volvitur ater -r tectis (SERV.: -r atrae rei, fumi scilicet). PROP. 2, 33, 30 amarus. LIV. 25, 26, 11 pestifero (PORPH. Hor. carm. 3, 18 praef. OROS. hist. 5, 11, 3. *cf.* COLVM. 8, 5, 18 pestilens). 38, 7, 13 foedo (*v. vol. VI 1, 999, 4 sqq. cf.* foetidus NON. p. 460, 26 VEG. mulom. 1, 17, 3). GRATT. 80 dirus (*v. vol. V 1, 1272, 61 sqq.*). VITR. 8, 3, 2 non bono (*seq.* corrupto. *v. vol. II 2089, 46 sqq., ubi addas etiam* CELS. 2, 31 SCRIB. LARG. 270 PLIN. nat. 14, 84. *al.*). CELS. 5, 28, 3B intolerabilis. SEN. Thy. 500 lento. SCRIB. LARG. 163 virosi. PLIN. nat. 12, 34 praecipui (21, 69. *al. cf.* 12, 105 praestanti [15, 37. *al.*]). 12, 50 parvi. 12, 78 peregrinos (SOL. 46, 1 SIDON. epist. 2, 13, 7). 12, 97 longissimi (*M*, moll- *cett.*). 15, 18 argutior ... brevis. 19, 101 lacrimosus *cepae*. 20, 182 excitatissimi. 21, 14 angusti. 25, 97 medicatus (*v. vol. VIII 546, 49. cf.* SER. SAMM. 920 medicos). *ibid.* gratior (31, 68 CLAVD. 10, 240. *cf.* PLIN. nat. 31, 90 ingrato). 27, 64 asperi (32, 86 *opp.* lenius -e). *al.* VAL. FL. 4, 493 acerbus. STAT. Theb. 2, 86 Iacchi saevus -r. MART. 12, 32, 16 impudicus. AMBR. Tob. 5, 17 sagaci (DRAC. laud. dei 1, 723 dux -r atque s.). *al.*
olens *sim.*: PLIN. nat. 12, 76 ferus et quodammodo solitudinem redolens (*cf.* ITALA Ezech. 16, 19 [Aug. bapt. 3, 19, 27] bene olentem [*gr.* ὀσμὴν εὐωδίας, cod. 176 suavem fraglantem, VVLG. suavitatis]. CLAVD. DON. Aen. 6, 200 p. 536, 21 ['grave olentis Averni'] grave olentem). SIL. 7, 469 spirantem (PRVD. ham. 857). ITALA Ezech. 20, 28 (Weing. *al.*, *v. sub 4 et cf. supra*) fragrantem (PRVD. apoth. 395 cath. 12, 70). *nom. propr.*: PLAVT. gil. 412 Arabico (*v. vol. II 391, 18 sq.*). CATVLL. 68, 144 Assyrio (TIB. 1, 3, 7 SEN. Phaedr. 393). LVCR. 2, 417 Panchaeos (APVL. mund. 35 civitatem ... spirantem P. -bus, *ubi gr.* θυμιαμάτων *tantum*). COLVM. 10, 262 Sabaeum. LVCAN. 8, 731 Eoos. SIL. 15, 23 Achaemenium. SPART. Ael. 5, 7 Persicis.
2 *forma* '-e suavis': LVCIL. 798 aspectu ... spurca et -e. VARRO ling. 5, 25 *locus Puteolorum* putidus -bus. SALL. Catil. 55, 4 -e foeda atque terribilis ... facies *carceris* (SEN. rem. fort. 5, 4 corpora et visu f. et -e). PLIN. nat. 9, 92 diri. 12, 108 praestantes (*al.*). 13, 54 iucundus (27, 29. PS. APVL. herb. 81 l. 16 [*Diosc. 3, 52, 1* εὐώδης]). 14, 123 gravior (21, 58. *al.* PS. APVL. herb. 95 l. 16 [*Diosc. 3, 78, 2* βαρύοσμος]). 16, 60 gratiorem (24, 59. *cf.* 25, 157 non ingratas). *al.* **3** *forma* '-is suavitas': CIC. Cato 59 suavitatem -um (PLIN. nat. 12, 43. *al. cf.* GLOSS. II 247, 6 ἄρωμα: odoramentum, s. -is [*desideratur* -r suavitatis]). nat. deor. 2, 127 foeditate (*v. vol. VI 1, 996, 72 sqq.*). SCRIB. LARG. 40 gravitatem (*v. vol. VI 2, 2309, 35 sq.*). PLIN. nat. 2, 197 taedio (*al.*). 12, 119 ignavia. 13, 59 vehementia. 28, 31 virus (28, 79 -is *del. Gelen.*). 31, 60 vastitate. RVFIN. hist. 1, 2, 23 fraglantia (SERM. RevBén. 72, 1962 p. 261, 59). **4** *forma* '-r suavitatis' *i. suavis* (*per hebraismum pro gr.* ὀσμὴ εὐωδίας *in significando sacrificio; aliter* -r mirae s. *sim.* PLIN. nat. 6, 198. 37, 185): ITALA gen. 8, 21 (Lucius Cypr. epist. 78, 3. *al.* = VVLG.) suavitatis ([Hier. in Ezech. 6, 13. *al.* bonae fragrantiae]. 29, 25 [Lugd.; VVLG. suavissimum]. *saepius in script. sacr. et inde ap. ecclesiasticos. iuxta gen. rei olentis*: FIRM. math. 5, 5, 6 aromatum -r s. [suavis *Skutsch*]. ITIN. Anton. Plac. rec. A 36 quorum *radicum* -r s. [suavissimus rec. B]). lev. 1, 9 (Lugd.) suaviolentiae (VVLG. suavem). Ezech. 20, 28 (Hier. *in l.*, *cf. supra*) fragrantiae (Weing. *al.* fragrantem, VVLG. suavitatis). **5** -r nocendi *i. nocens*: GREG. TVR. Franc. 10, 16 p. 506, 5.

[Paschoud-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II *i. q.* ὄσφρησις, *olfactus* (*cf.* odoratio, 2. odoratus): A *de actione*: CELS. 8, 1, 6 per quae *foramina narium* sensus -is nobis datur (*seq.* facultas audiendi). PLIN. nat. 8, 9 *elephans traditur* vestigio hominis animadverso ... subsistere ab olfactu, ... erutum proximo tradere, illum sequenti, simili nuntio ad extremum ...; adeo omnium -i durare virus illud ... pedum. VINDIC. med. 18 cum ... in viis ... odorantibus *virtus sensificans constituitur*, -r *perficitur*. DIOSC. 1, 59 p. 33, 14 M. *crocinum* facit ... utile fumento adhibitum vel naribus -e aplicito (*i.* -i applicitum, *gr. 1, 54, 2* ἀποσφρανθέν. 2, 17 p. 191, 5 si -i applica(n)tur *cimices* [*gr. 2, 34* ὀσφραινόμενοι]. *al. cf.* 3, 93 p. 418, 21 -i adibitus *galbanus* [*gr. 3, 83, 2* ὀσφραινομένη]). B *de facultate*: QVINT. inst. 6, 5, 1 nec magis arte traditur *iudicium* quam gustus aut -r. LACT. inst. 6, 22, 1 saporis et -is, qui duo sensus *eqs.* AMBR. Abr. 2, 8, 57 sensibile eius *animae* in auditum et visum *dividitur* ...; nam -r et gustus *eqs.* (*seq.* quintus ... sensus, hoc est tactus). 2, 11, 82 in Luc. 7, 140 PROSP. epigr. 102, 11. EVSTATH. Basil. hex. 9, 4, 8 *ovium* -r idem, quanto nos videlicet nostro possumus -e colligere (*gr.* ὀσμῇ ... ὀσφρήσει. *minus certe ibid.* 12 donec omnibus -e repetitis ... viis cubile reperiat *canis*). ORIBAS. eup. 4, 122, 1 La p. 625 *si* sine voce fiat ... et -em perdat (*gr. 117, 1* δυσώδεις δοκήσεις).

deriv.: odorarius, 1. odoratus, odoro(r), odorus; *cf.* 2. odium.
compos.: odorifer(us), odorifico, odorisequus. *cf.* odefacio (*v.* ol-).

odōrābilis, -e. *ab* odorari. ISID. diff. 1, 411 -e ..., quod aliunde accipit odorem (*v.* 1. odoratus *p. 472, 15*). 1 *i. q. odorandus*: AMBR. Noe 15, 52 p. 449, 28 odoratus -e odoratur (*ibid.* visibile, audibile, gustabile). 2 *i. q. bene odoratus*: PS. THEOD. PRISC. simpl. med. 56 radix ... -is est ([*Galen. XII 152 K.* ἀρωματώδης]. DIOSC. 1, 28 p. 19, 11 M. [*gr. 1, 28, 1* εὐώδη]). DIOSC. 1, 44 p. 26, 12 admiscunt et bacalauri *folia*, quo possit -is exire *oleum laurinum* (*gr. 1, 40, 1* ἱκανὸν ... τῇ ὀσμῇ). ISID. orig. 4, 12, 2 thymiama lingua Graeca vocatur, quod sit -e; (3) nam thymum dicitur flos, qui odorem refert.

odōrāmen, -inis *n.* *ab* odorari. *i. q. materia odorando apta*: ITALA lev. 4, 7 (Lugd.) inponit sacerdus de sanguine vituli super cornua altaris -is compositionis (*gr.* θυμιάματος, *Vulg.* thymiamatis). IV reg. 20, 13 (cod. 93) ostendit ... -a et oleum bonum (*gr.* ἀρώματα, *Vulg.* pigmenta). Esth. 14, 2 (p. 50 Motzo) pro ambitiosis -bus implevit caput suum cinere (*cod. M* odoramentis, *gr. 4,* 17^k ἡδυσμάτων, *Vulg.* unguentis). CHALC. transl. p. 50^E ut nullius sint odoris proprii quae condientur, susceptura ... humidos sucos -um (*gr.* ὀσμάς. *cf.* MACR. Sat. 1 praef. 8). comm. 220 p. 233, 8 *sentit sensus* hic colores ..., hic vapores -um. PS. AVG. serm. ed. Mai 119, 5 *diabolus* in illicitis -bus captat olfactum.

***odōrāmentum,** -ī *n.* *ab* odorari. GLOSS. ἄρωμα. -a: quasi θυμιάμα⟨τα⟩. [*var. l.*: PLIN. nat. 21, 40 (*v. p. 472, 66*). ITALA *l. 39.* PS. PHILO antiq. 40, 6 (*pro* odoris). *al.*] *i. q. materia odorando apta*: COLVM. 11, 2, 71 -a, quibus condire vina consueverit. 12, 28, 1 -a trita. PLIN. nat. 13, 100 *Homerus* (ε *60*) *thyon* inter odores uri tradidit ... magno errore eorum, qui -a in eo vocabulo accipiunt. 15, 29 non sampsuchum tantum admiscent, sed etiam pretiosiora -a (*seq.* odoribus). 21, 35 -orum atque adeo herbarum differentia est in colore et odore et suco. ITALA gen. 43, 11 (Lugd.) deferte homini ... odo⟨ramentum⟩ (*gr.* θυμίαμα, *Vulg.* styracis). apoc. 5, 8 (Cypr. testim. 2, 15. *al., cf.* VVLG.) pateras aureas plenas -is supplicationum (*gr.* θυμιαμάτων. *inde* HYMN. Ambros. II 18, 23). IV Esdr. 6, 44 (p. 116 Violet) odores -is investigabiles. OPTAT. serm. 13 Migne suppl. 1, 293 -a, quae magi ... Christo portabant (*antea*: odoribus). FVLG. myth. 1, 1 p. 16, 20 -a simulacro succendere. VVLG. Is. 39, 2. apoc. 18, 13 (*gr.* θυμιαμάτων). HESYCH. in lev. 5, 14/16 p. 841^B *occupamus* odoratum ad perceptionem -orum meretriciorum. HIL. AREL. vita Honorat. 35 l. 21 maiora de vestris mentibus deus in ... adfectu vestro -a suscepit. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 28 -a, quae percutere minus valeant caput (*cf.* gyn. 2, 79 -orum non percutientium). *al.*

odōrārius, -a, -um. *ab* odor. *fere i. q. bene odoratus*: PLIN. nat. 12, 70 quam -am vocant *murram*.

odōrātio, -ōnis *f.* *ab* odorari. GLOSS. ὄσφρησις.
1 *de odore percipiendo*: a *significatur actio*: CIC. Tusc. 4, 20 qualis est haec *voluptas* aurium, tales sunt oculorum et tactionum et -um et saporum. CHALC. comm. 7 de sensibus -is et gustatus (*cf.* RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 106, 4 -is sensus [*antea*: odoratum]). HIL. myst. 1, 24, 3 quid unaquaeque res sit, ex -e sentitur. ORIBAS. eup. 4, 111 -es (*an* -e *?*) ... vel suffu[mi]cationem excitant asfaltus, castoreus *eqs.* (*gr. 109, 2* ὀσφραινόμενον). b *significatur facultas* (*plenius l. 71*): IREN. 1, 18 (11 H.), 1 *hominem* aures ... duas habentem et totidem visus, adhuc etiam -es duas et duplicem gustationem, amari et dulcis (*gr.* ὀσφρήσεις). LACT. opif. 10, 10 -o (-tus *P*) in duas nares ... divisa est. CHALC. comm. 207 in tactu, -e, gustatu. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 30 p. 237, 28 visus, auditus, -o, sapor, tactus. RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 p. 48, 4 si qui ..., huius circumcisa est -o (circumcisus e. -tus *B*); qui ..., iste incircumcisus odoratu dicendus est. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 38 *odoramenta* vehementius -is movent officium. ORIG. in Matth. ser. 63 p. 146, 15 visio, auditio, -o, gustatio, palpatio. 64 p. 150, 32 de ornamento gustus ... et de -is et palpationis (*gr.* ὀσφρήσεως).
2 *fere i. q. odor, odoramentum*: IREN. 1, 4, 1 (1, 1, 7 H.) *Enthymesis* habens aliquam -em immortalitatis (*gr.* ὀδμήν, *Tert. adv. Val. 14 p. 193, 6* odor). APON. 10 p. 201 Christus ... -um odore totius plebis perfrui pro thuris incenso delectatur (*infra*: sancte viventes deo laetitiae odores conferre).

odōrātīvus, -a, -um. *ab* odorari. *fere i. q. bene odoratus*: PS. APVL. herb. 80 l. 51 semen ... -um (*Diosc. 3, 74, 2* εὐῶδες).

1. *odōrātus, -a, -um. *ab* odor. *scribitur* -der- CATO agr. 105, 2. 107, 2. *al. cf.* odor, odoror. *gr.* ὀδορ- PS. DIOSC. Vind. 2, 147 p. 213, 19. 3, 109 p. 120, 17 (ὠδαρ- *H*). *compar. inde a* COLVM. 12, 25, 4 PLIN. nat., *superl. inde a* PLIN. nat. (admodum -us *ibid.* 21, 174). *de notione*: SERV. Aen. 4, 132 'odorum' quod per se olet, '-um' quod aliunde accipit odorem, 'odorisecum' quod odorem sequitur (GLOSS. V 555, 13. 622, 9. *eodem modo distinguit Isid. diff. 1, 411* odorum, odorabile, odoriferum *pro* -secum). GLOSS. εὔοσμος.
legitur in prosa inde a CATONE, VARRONE rust. (*cf. p. 473, 28*), SEN. contr., CELS., COLVM., SCRIB. LARG., PLIN. nat. (*saepe,* odorarius *pro nomine semel,* odorifer *5ies*), *in poesi inde a* VERG. (odorifer, odorus *'sagax' singulis locis*), HOR., TIB. [*confunditur c.* ador-, adorn-, honor- *sim.* OV. am. 3, 1, 7 trist. 5, 3, 3. *al. falso trad.* ORIBAS. syn. 5, 45, 2 La p. 80 bene -ta *pro* b. moderata (*gr.* εὔρυθμος).]
i. q. olens (*c. abl. instr. infra l. 60. 62. 73 [iuxta acc. gr.]. al.*):
1 *in bonam partem* (bene -us CATO *5ies et* COLVM. 10, 120): a *usu originario*: α *de eis, quae fere odore naturali praedita sunt*: CATO agr. 105, 2 schoenum ... contundito ...: sextarium unum ... infundito, ut -um siet *vinum* (109 bene -um [113, 1]. VARRO rust. 3, 9, 21 GRATT. 415 CELS. 4, 18, 4 PLIN. nat. 14, 54. *et saepe. cf.* VERG. georg. 4, 279 Baccho [OV. fast. 3, 301]. COLVM. 12, 25, 4 ut sit -ior vini curatio). 107, 1 sertam campanicam ... bene -am (*cf.* OV. trist. 5, 3, 3 sertis). VERG. georg. 2, 118 -o ... sudantia ligno balsama (PLIN. nat. 12, 119. APVL. mund. 36 odora laurus, cupressorum -ius l. [*Hom.* ε *64* εὐώδης κυπάρισσος]. *cf.* PLIN. nat. 12, 81 ligni genera ... -a. 16, 65 materies *tiliae*). 3, 414 -am stabulis accendere cedrum galbaneoque agitare graves nidore chelydros ([SERV.: pro 'odoriferam']. Aen. 7, 13 *Circe* urit -am nocturna in lumina c. [CLAVD. DON.: decipiens transeuntes ... -o lumine]. COLVM. 9, 4, 3). Aen. 6, 658 -um lauri nemus ([SERV. Aen. 4, 132 pro 'odorum']. PLIN. nat. 13, 90. FLOR. epit. 3, 5, 29 per n. illa -a, per turis et balsami silvas. *cf.* MANIL. 4, 673 -ae ... silvae. CE 469, 1 -os nemorum ... recessus). TIB. 1, 3, 62 rosis (ELEG. in Maecen. 1, 94 PLIN. nat. 18, 111. *al. cf.* PROP. 4, 5, 61 -i ... rosaria Paesti). 3, 8, 18 cultor -ae dives Arabs segetis. PROP. 3, 17, 31 olivo (*cf.* PLIN. nat. 23, 79). OV. met. 4, 250 nectare (10, 732). 8, 226 ceras. fast. 2, 703 herbis (PLIN. nat. 26, 40. *al.*). GRATT. 133 turis (PLIN. nat. 12, 60. *al.*). SEN. contr. 10 praef. 9 quis ... ferat hominem ... dicentem ... de sparsionibus '-os imbres'? COLVM. 8, 17, 13 pabula. 10, 120 bene -i flores ... anethi (*cf. Verg. ecl. 2, 48* florem ... b. olentis a.). 10, 169 plantae. 10, 255 floribus (PLIN. nat. 21, 36. *al.* STAT. silv. 3, 3, 211 -is spirabunt f. arae. *et saepius*). 10, 296 -as praetexit amaracus umbras. SCRIB. LARG. 269 calami (PLIN. nat. 12, 104. *al.*). PETRON. 135, 8 vers. 13 coronas. PLIN. nat. 11, 39 *mel* (13, 15. *supplendum videtur* CIL IV 5742). 12, 46 radicis neque amarae neque -ae (21, 29. *al.*). 12, 101 liquore (ARNOB. nat. 5, 1 PAVL. NOL. carm. 21, 304). 17, 221 *arbores* (AVG. serm. coll. Morin p. 530, 12 per arborem -issimam significans flagrantissimam gratiam). *al.* SIL. 7, 191 uvis. STAT. silv. 4, 2, 9 lauros. 5, 3, 43 -as ... Arabs decerpsit aristas. PLIN. epist. 2, 17, 17 xystus violis -us. LAMPR. Heliog. 19, 5 rosatum ... pinearum ... adtritione -ius reddidit. AMBR. hex. 1, 8, 28 *terra* nec -a (odora *var. l.*) floribus nec grata vinetis. PAVL. NOL. carm. 27, 165 vapores (CYPR. GALL. gen. 1366). *al.* *n. pro subst.*: PLIN. nat. 21, 35 odoramentorum atque adeo herbarum differentia est in ... odore ...; -o sapor raro ulli non amarus, e contrario dulcia raro -a *eqs.* 21, 40 -orum (odoramentorum *var. l.*) multa nihil adtinere ad coronamenta. PORPH. Hor. carm. 3, 1, 44 'Achemenium ... costum': -um est quoddam gratissimum. ISID. carm. 20, 1 hic -a iacent, hic spirant cinnama, tura *eqs.* β *de eis, quae aliunde odore afficiuntur* (*v.* SERV. *supra l. 15, qui doctrinam suam ipse deserit l. 37. 40; quodammodo huc transeunt l. 29 sqq. 33*): CATO agr. 107, 1 quo labra doliorum circumlinas, ut bene -a sint. 107, 2 vas picatum bene -um. HOR. sat. 2, 7, 55 caput (*cf.* carm. 2, 11, 15 rosa canos -i capillos. 3, 20, 14 capillis [OV. am. 3, 1, 7 medic. 19 fast. 2, 309 NEMES ecl. 3, 20]. PROP. 3, 14, 28 comae [OV. ars 2, 734]. VAL. FL. 6, 129 crine [AVIEN. Arat. 470]. SIDON. carm. 15, 184 barbam). PROP. 4, 9, 28 -o luxerat igne casa (OV. met. 15, 574 fast. 1, 75 Pont. 3, 3, 90, STAT. silv. 2, 4, 37 [*Phoenicis ut* CLAVD. 22, 420 busti. carm. min. 27, 59 agger]. *cf. supra l. 39*). SIL. 13, 475 Aegyptia tellus claudit -o ... saxo (*i. sarcophago, cf. p. 474, 14*) corpora. CLAVD. 20, 335 vestis. 21, 58 turis -ae cumulis et messe Sabaea ... arae (*cf. supra l. 52*). AVG. c. Iulian. 4, 14, 66 locum thymiamate ... -um. MARCELL. med. 12, 42 *dentifricio dentes* candidiores et -iores erunt. SEDVL. carm. pasch. 3, 246 *canes* -ae (*i. cibis -is plenae*) recubant ad limina mensae. γ *de*

[Paschoud-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ipso sapore sim.: PLIN. nat. 26, 83 *crethmus* -i saporis et iucundi. 27, 122 *poterion* gustu acuto et -o.

b *usu secundario*: α *de gente vel flumine regionis odoriferae*: TIB. 1, 5, 36 -os ... Armenios (*cf.* PROP. 4, 3, 64 duci. SIL. 17, 647 Indis. STAT. silv. 4, 5, 31 Sabaeis [*cf. 2, 6, 86* odoriferos]). CLAVD. rapt. Pros. 2, 82 quidquid turiferis spirat Panchaia silvis, quidquid -us longe blanditur Hydaspes (*'aromatum auctor' Birt*). β *de actione hominis uncti*: SIDON. carm. 11, 107 Erythras, ... crinem pinguis amomo, fluxus -is vexat venatibus Indus.

c *in imagine* (*cf. p. 472, 57*): PAVL. NOL. carm. 27, 281 arbore David prompsit -um ... florem *Maria*. ENNOD. opusc. 3, 145 p. 368, 16 ne in offerendo tam -o sacrificio tarditatis obice refreneris (*infra*: holocausta *sc. misericordiae, cf. 3, 129*).

2 *in neutram vel malam partem*: Ov. ars 1, 521 nec male -i sit tristis anhelitus oris (CHIRON 169 muccitudo humoris effluit m. -us [*Veg. mulom. 1, 3* m. olens]. 343 pus [*Hippiatr. gr. I 102, 5 ὀσμὴν ἔχοντα σαπράν*]. 344 plenitudines profluunt olentes naribus grassae et m. -ae [*gr. I 14, 1 ὀσμὰς ἔχοντες*]). LVCAN. 4, 438 cervos ... -ae metuentes aera pinnae (*cf. p. 472, 36 sq.*). PLIN. nat. 21, 39 animalium nullum -um, nisi si de pantheris quod dictum est (*8, 62*) credimus. HIPPOCR. aer. 7 *aquae stagnosae* necesse est (a)estate ... sint ... -(a)e (*gr. p. 60, 14 H. ὀδμὴν ἔχοντα*).

adv. compar. **odōrātius.** *i. q. modo magis odorato*: PLIN. nat. 15, 38 (*37* chrysomela ... odoris praestantissimi) minora ex eodem genere struthea -s vibrant.

compos.: ex-, inodoratus.

2. ˣodōrātus, -ūs *m.* *ab* odorari, *cf. supinum p. 475, 2.* *de orig.*: VARRO ling. 6, 83 (*vix ad* 1. odoratus) odor ..., hinc ... -s (odoratur *cod.*) et odora res. *exstat plur. acc. l. 49, 56, abl. l. 75. 76.* *de notione*: Ps. SORAN. quaest. med. 75 (*cf.* 72) qiud est osphresis? -s effectus per nares. ISID. orig. 11, 1, 22 -s quasi aëris odoris adtactus; tacto enim aëre sentitur (*cf. l. 52*). GLOSS. ὄσφρησις. ὄσμησις. *legitur in prosa tantum inde a* RHET. Her. (?), CIC. (*apud hos iuxta* gustatus). [*falso* CHIRON 306 in vino leni -u *pro* odorato (*emendatur* 373).]

1 *vi verbali*: a *de odore percipiendo*: α *significatur facultas*: RHET. Her. 2, 5, 8 num quid aliquo sensu perspectum sit, aspectu, auditu, tactu, -u, gustatu (-u *b¹d*, odore *Mb²l, deinde* gustu *recc.*). CIC. ac. 2, 20 de gustatu et -u ..., in quibus intellegentia etsi vitiosa est quaedam tamen. PLIN. nat. 1, 10, 88 quibus *animalibus* visus praecipuus, quibus -s (*10, 191* vultures sagacius odorantur). 9, 18 esse ... -um piscibus. 11, 2 *natura bestiolis* -um inseruit. 11, 10 *insecta* habent ... -um. GELL. 6, 6, 1. 19, 2, 1. TERT. anim. 6, 5 odorem -ui *subici*. coron. 5 l. 8 deus ... -um in naribus ventilavit ...; qui erunt sensus coloris et odoris? visus, opinor, et -s ...; utere ... floribus visu et -u ..., utere per oculos et nares *eqs. al.* ITALA I Cor. 12, 17 (cod. d *al.* = VVLG.) si totum *corpus* auditus, ubi -s? (*gr.* ὄσφρησις). *et saepius; plur.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 5, 1 neque -us nostros effeminatis nidoribus delectemus (*Migne gr. 36, 316ᴮ ὄσφρησιν*). β *significatur actio*: CIC. nat. deor. 2, 158 ubertas ... pomorum eorumque iucundus non gustatus solum, sed -s etiam et aspectus. APVL. Plat. 1, 14 conversiones ... mutationesque *aëris* -us (-is, -as *var. ll.*) causas dare. CASS. FEL. 64 p. 157, 19 *glebula* naribus -ui (-u, -um *var. ll.*) applicata sudores abstinet. OP. imperf. in Matth. 25 p. 767 si odoratus fueris *incensum*, -u tuo Christum offensus es.

b *i. q. odor*: ARNOB. nat. 7, 28 quod -us habeat suaves et narium commulceat sensum *thus*. HIER. hom. Orig. in cant. 2, 6 p. 50, 14 est ... aliquid, quod optimi et saporis sit et odoris, id est et fauces dulcore delectet et spiritum mulceat -u. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 7 p. 139ᴮ non discernere naribus gustum, ... palato non percipere -um (*infra*: odores ... discerno). ISID. orig. 4, 12, 10 (*9* propriae materiae odorem referunt *unguenta*) simplicia unguenta ... sui nominis referunt -um ...; conposita ... nominis sui odorem non habent *eqs.* *ambigue*: RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 103, 19 *sponsa* ab uno solo sensu, id est -u, tantummodo capta 'currere' se 'in odorem unguentorum' sponsi commemorat ...; et hoc fit, ut diximus, solo adhuc -u eius accepto.

2 *per metonymiam fere i. q. nares* (*distinguit* CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 43, 10 nares aliud, aliud -s): AVG. in psalm. 137, 4 l. 19 quod neque oculis cerni potest nec sentiri auribus nec -u duci nec palato gustari nec manu contrectari. CHRYSOST. hom. II 1183ᴰ *deus* plasmavit oculos ... -um ... linguam ... manus *eqs.* (*Migne gr. 52, 451 ῥῖνα. cf.* LAVRENT. Chan. p. 118ᶜ *fecit* caput ..., in quo oculi et aures, os et -s *eqs.*). *ambigue*: RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 216, 19 qui ad investigandam venationem -bus sagacis canis procedit; ubi interdum moris est, ut ... fixius impressis -bus ... redeat vias. BACHIAR. repar. laps. 18 p. 1057ᴬ 'porta stercorea' (*II Esdr. 3, 14*), quam nos suspicamur esse narium sive -us introitum (*ibid.* manuum ... sive tactus officium *sim.*).

odōrifer *et* **-ferus** (*utrumque* GLOSS. *tantum*), -a, -um. *ab* odor *et* ferre. GLOSS. -us: εὔοσμος. εὐώδης. GLOSS.ᴸ IV Plac. o 2 -r masculino genere, non '-us', quomodo 'letifer' *eqs.* *vox primitus poetica in prosa non legitur ante* PLIN. nat., Ps. CYPR. [*var. lect. p. 476, 34.* *corruptum* ISID. diff. 1, 411 (*v. p. 472, 17*).]

i. q. qui odorem fert (*c. abl. instr. l. 25. 30*): 1 *proprie*: VERG. Aen. 12, 419 *Venus spargit* -am panaceam. PROP. 2, 13, 23 desit -is ordo mihi *mortuo* lancibus. Ov. met. 4, 209 gentis (*cf.* Sabaei STAT. silv. 2, 6, 86 [*4, 5, 31* odoratis]. CE 1365, 17 *a. 506*). PLIN. nat. 5, 65 (*inde* MART. CAP. 6, 678) -am illam ac divitem ⟨terram⟩ et Beatae cognomine inclutam (EVSTATH. Basil. hex. 6, 8, 7 *pro gr.* ἀρωματοφόρον). 6, 155 insulis. 6, 161 Sabaeos ditissimos silvarum fertilitate -a (*cf.* 12, 81 -is silvis). 14, 8 bona. SIL. 16, 309 -is aspergit floribus aras (Ps. AVG. serm. Migne suppl. 1, 296 OP. imperf. in Matth. 39 p. 845 CORIPP. Iust. 4, 151). STAT. silv. 1, 4, 104 -is Arabum ... in arvis. Ps. CYPR. singul. cler. 7 p. 180, 1 vini -i ... fragrantia (*cf.* AVSON. Mos. 25 Baccho). CARM. de resurr. 216 -is nascuntur cinnama virgis. SERV. georg. 3, 414 'odoratam ... cedrum' pro -am. PAVL. NOL. carm. 14, 97 sepulchro. GREG. ILIB. in cant. 1, 2 p. 137, 35 unguentis. Ps. DIOSC. herb. fem. 6 radicem. SIDON. carm. 2, 52 amomo. ALC. AVIT. hom. 17 p. 125, 27 chrismatis. DRAC. laud. dei 1, 182 herbis (CASSIOD. in psalm. praef. 15 l. 123). Romul. 10, 119 Cypris -os sensit fraglare volatus *Cupidinis*. CASSIOD. in psalm. 140, 2 pigmenti. VEN. FORT. carm. 4, 26, 126 quidquid -o germine mittit Arabs. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 405ᴰ hoc (*sc. umor agri*) ... in lauro ... -um est (*gr.* εὔπνουν). *fere pro subst.*: PASS. Theclae epit. 2 -a quaeque (rec. a p. 146, 3) *vel* -a quaedam (rec. b *ibid.* 18). 2 *in imagine*: TRACT. in Luc. 5, 1 Migne suppl. 1, 336 lilium -um patris (*de Christo*). AMBR. spir. 2, 5, 40 -os sacrae fructus religionis. Ps. AMBR. serm. 55, 10 sinceritate cordis -um *holocaustum*. GREG. M. moral. 24, 17 -a ... iustorum vita. ORIG. in Matth. ser. 77 p. 184, 8 -is ... operibus inplere domini caput (*cf.* p. 186, 3 opus *paenitentiae*, quod dicitur unguentum -um). CAES. AREL. serm. 228, 3 p. 857, 31 incensum -ae conpunctionis. 236, 3 p. 896, 18 Christi templa ... virtutum aromatibus -a. 3 *in veriloquio*: AMBR. Cain et Ab. 1, 6, 23 Chettura (*v. Onom. II 360, 25 sqq.*).

odōrifico, -ātum, -āre. *ab* odor *et* facere. *i. q. odore afficere*: ITALA cant. 3, 6 (codd. 169. 170, *cf.* Optat. serm. 13 Migne suppl. 1, 293 Ambr. epist. 64, 4 Ps. Aug. spec. 112) quae ascendit de deserto sicut vitis propago, fumo incensa, ⌊-ta murra et thus⌋ ab omnibus pigmentis unguentarii (⌊ ⌋ -ta sicut t. et m. *Optat.*, -ta m. et thure *Ambr.*, -atur *Ps. Aug.*; *gr.* στελέχη καπνοῦ τεθυμιαμένη σμύρναν καὶ λίβανον ἀπὸ κτλ., *Vulg. aliter*).

[**odorinium** SERV. auct. georg. 3, 122 *corruptum.*]

odōrisequus *et* **-cus,** (-a, -um). *ab* odor *et* sequi, *v. p. 472, 15 sq.* (-cus) *et cf.* pedisequus *sim.* *fere i. q. sagax*: LIV. ANDR. (?) Ter. Maur. 1938 (Ribb. trag.³ p. 5) derige -quos ad certa cubilia canes.

[**odōristicō** DIOSC. 1, 10 p. 9, 24 M. *corruptum, v. Bulhart, WSt. 55, 1937, 158 sq.*]

ˣodōror, -ātus sum, -ārī *et* **odōro,** -āvī, -āre. *ab* odor, *cf.* VARRO ling. 6, 83 EVTYCH. gramm. V 461, 8. *scribitur* oder- COLVM. 7, 12, 7 (*SA¹*). TAC. dial. 19, 3. *al. cf.* odor, 1. odoratus *et Heraeus, Kl. Schr. 61, 1.* ?ador- *ap. recentiores, v. infra.* *vi passiva* -andus *inde a* CIC., -tus *et* -atur *sim. ap. medicos recentiores; formas activas praeter* GLOSS. *adhibent notione novata* Ov. *et* AVIEN. (*v. sub IIA*), *primaria* TERT. pall. 5, 4 (*iuxta* adoro; *var. lect. p. 475, 5. ceterum deponens*). ITALA gen. 27, 27 (Lugd., *ibid.* lev. 26, 31 iud. 16, 9). Iob 39, 25 (Op. imperf. in Matth. 37 p. 837). psalm. 113, 14 = 134, 17 (Cypr. Fort. 1 testim. 3, 59. *al.* = VVLG.). HIER. adv. Rufin. 3, 22 AVG. serm. 112, 6, 7 Ps. APVL. herb. 93 l. 18 VITAE patr. 6, 3, 18 VEN. FORT. vita Radeg. 29, 70. *hic illic in varia lectione.* *supinum v. p. 475, 2 sq.* GLOSS. -o: ὀσφραίνομαι. πνέω ἐπὶ ὀσμῆς καλῆς. *legitur inde a* PLAVTO, CIC., LVCR. [*haud inerudite: abrut.* adddurá, *neap.* addorarə, *calabr.* addurare. *cf. M.-L. 6040. Battisti-Alessio IV 2629. G.*] [*confunditur c.* adorare (CIC. leg. agr. 2, 65. *al.*; *cf. p. 475, 5. 7. 12*), inodorare (*p. 475, 75*), orare (CIC. Att. 14, 22, 1). *corruptum* -et DRAC. laud. dei 3, 45.]

I *notione primaria i. q. olfacere* (*in fig. etym.* odorem *p. 475, 9. 49. al.*, odoratu *sim. p. 475, 11. 46. al.*; *respondet gr.* ὀσφραίνεσθαι, *nisi alia adnotantur*): A *indicatur vel subauditur obiectum* (PRISC. gramm. III 334, 20 '-or' ... accusativo coniungitur; *sec. gr. succedit in c. abl. p. 475, 12*): 1 *proprie*: a *strictius*: α *pertinet ad explorandum* (vestigia FEST.): PLAVT. Men. 166 -are hanc ... pallam; quid olet? Mil. 268 ibo -ans quasi canis venaticus, usque donec persecutus volpem ero vestigiis. FEST. p. 177 'nictit' canis in -andis ferarum vestigiis leviter ganniens. PLIN. nat. 10, 194 non omnes *pisces* eadem esca capiuntur et prius quam adpetant -antur. β *pertinet ad sentiendum* (vestigiis VAL. MAX.): LVCR. 4, 229 omnia semper cernere -ari licet et sentire sonare (6, 933). HOR. epod. 6, 10 proiectum -aris cibum (SCHOL. gloss. Γ: *canis* si -atur cadaver, desistit persequi feram). 12, 4 sagacius unus -or, polypus an ... cubet hircus in alis quam canis acer, ubi lateat sus. VAL. MAX. 6, 8, 5 istis ... vestigiis *sc. odore unguenti* (*cf. p. 475, 34*) .... sagax inducta cura *persecutorum* abditum fugae eius *Planci* cubile -ta est. COLVM. 6, 2, 5 nares *boum* perfricato, ut hominem discant -ari. 7, 12, 7 *canes* advenientem sagaciter -antur. LVCAN. 7, 827 tabem ... caedis -ti Pholoen liquere leones.

b *latius de quolibet haustu odoris* (*saepe in praeceptis medicorum*): LVCR. 6, 796 castoreo ... mulier sopita recumbit ...

[Paschoud-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tempore eo si -ta est quo menstrua solvit. PLIN. nat. 20, 121 *ocimum* deficientibus ex aceto -tu salutare esse (*supinum ut* 25, 151 folia gravi(a) -tu). 20, 164 tradunt facilius concipere eas, quae -entur id *cuminum* per coitum. TERT. coron. 15 l. 11 illas *imagines coronatorum* aspice, illas -a (*A*, -are *cett.*, 'adora *fort.*' *Kroymann*). adv. Marc. 2, 22 p. 365, 17 *deus* holocausta Noe -tus est libenter. pall. 5, 4 cancellos non adoro, canales non -o (*sc. operam navans in foro*). ITALA gen. 8, 21 (Ambr. spir. 2, 7, 68. *al.* = VVLG.) -tus est deus odorem suavitatis (27, 27 [Lugd. *al.*; *Vulg.* sensit]. lev. 26, 31 [Lugd.; *Vulg.* recipiam]. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 106, 2 odoratum ..., quo -tae sunt *adulescentulae* 'o. unguentorum' sponsi). Am. 5, 21 (Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 581, 1) non -bor (ador- *trad.*) in frequentiis vestris (*Vulg.* capiam odorem). CHIRON 399 *iumentum aegrotum* omne stercus -atur. HIER. adv. Rufin. 3, 22 Bethleem ..., ubi -vi praesepe et incunabula salvatoris. VVLG. I reg. 26, 19 sacrificium (HESYCH. in lev. 1, 14/17 p. 803^{D}). AVG. serm. 112, 6, 7 -a et vide quam suave est. MARCELL. med. 10, 77 git ... saepe -tum ... pituitam depellit (*cf.* ORIBAS. eup. 4, 78, 9 Ab p. 599 *gitter* naribus -andum adplicitus [ad orandum *Aa*, -atur La]). PS. APVL. herb. 90 l. 3 herba ruta ... frequentius -ta sanguinem de naribus ... restringit (*cf.* MISC. Tir. p. 52, 25). 93 l. 18 herbae pulei ramulos ... -et *aegrotus*. DIOSC. 2, 152 p. 237, 12 flores *draconteae* ... si a[d] mulieri pregnanti fuerit -tu(m), abortum facit (*gr. 2, 166, 2* τὴν ὀσμὴν ... φθόριον εἶναι). CAEL. AVR. acut. 2, 9, 37 chron. 1, 4, 119. *al.*
'*non* -are' *fere i. q. -andum non sustinere*: VEN. FORT. vita Radeg. 29, 70 quae vinum nec -bat *aegrota*, accepit, bibit *eqs.*

2 *in imagine et translate*: **a** *usu vario*: CIC. Verr. II 2, 135 quid ... opus esset, indagare et -ari solebat (*c. interrog. obl. ut* de orat. 2, 186 ut -er, quam sagacissime possim, quid sentiant *eqs.* Att. 14, 22, 1. *cf.* 15, 3, 1 erit ... nobis coram -andum [*C*, cura moderandum *cett.*] et constituendum, tutone Romae esse possimus). 4, 31 canes venaticos diceres: ita -bantur omnia et pervestigabant, ut, ubi quicque esset, ... invenirent (*cf.* p. red. in sen. 15 voluptates omnes vestigant atque -antur). Cluent. 82 Albiana pecunia vestigiis ne nobis -anda est ... ? (Pis. 83 non v. -antes ingressus tuos, sed totis volutationibus corporis et cubilibus. *cf. p. 474, 78*). Att. 4, 8^{a}, 4 tu velim ex Fabio ... -ere (*cf.* 12, 22, 3). 4, 14, 2 soles ... haec festive -ari. 6, 4, 3 illud ... μυστικώτερον ad te scribam, tu sagacius -bere. 14, 3, 2. ITALA iud. 16, 9 (Lugd.) disrumpitur spartum, cum -verit ignem (*Vulg.* odorem ignis acceperit). Iob 39, 25 (Aug. in Iob p. 622, 17 = HIER. interpr. Iob) *equus* procul -atur pugnam (VVLG. bellum). HIL. myst. 1, 24, 3 -ari se, id est praescire spiritu, benedictionem populi iunioris Ysahac significat (*cf.* gen. 27, 27 *v. supra l. 9*). AMM. 14, 5, 6 *Paulus notarius* -andi vias periculorum occultas ... sagax. AMBR. in psalm. 118 serm. 5, 35, 1 -ans fidem (AMBROSIAST. in Rom. 8, 2, 3^{a}. *cf.* 3^{c} verba fidei). HIER. tract. p. 383, 1 odoratus *meus* illum *Christum* -atur. VITAE patr. 6, 3, 18 (*loq. angeli cadaver -antes*) immunditiam mundi huius non -amus ..., sed animas, quae fetorem peccatorum habent, ipsarum odorem nos -amus. **b** *de appetentibus*: CIC. leg. agr. 2, 65 (*63* qui se decemviros sperant futuros) quos ⌊-ari hunc decemviratum suspicamini⌋ (exspectare h. d. -amini *Pluygers*). AMM. 22, 4, 3 lucra ex omni -antes occasione. **c** *de summatim experientibus, quasi degustantibus*: TAC. dial. 19, 3 si quis -tus philosophiam videretur. LACT. inst. 7, 1, 11 non vidisse neque conprehendisse philosophos veritatem, sed ita leviter -tos, ut *eqs.*

B *in universum (fere i. q. odoratu praeditum esse)*: PLIN. nat. 1, 10, 90 qui ex piscibus maxime -entur (*cf. p. 474, 72*). 8, 29 *elephanti* spirant et bibunt -anturque ... manu. 10, 191 vultures sagacius -antur (*cf.* APVL. apol. 57 vincit ... sagacitate -andi canes et vulturios. AVG. civ. 8, 15 p. 343, 16 D. quis *aequabitur* -ando canibus? SIDON. epist. 7, 14, 6 praeferunt -andi subtilitatem: tamquam non praecedat vultur olfactu). TERT. apol. 42, 6 nos coronam naribus novimus; viderint, qui per capillum -antur (*coron. 5 l. 30* neque odor ducitur *capite. cf.* LACT. opif. 6, 12 oculis). anim. 24, 6 naribus (LACT. opif. 14, 7 BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 55, 12). ITALA psalm. 113, 14 (Tert. coron. 10 l. 20. *al.*, *cf.* VVLG. *et* 134, 17) nares *habent* nec -antur (tam suavem odorem Christi *addit* AVG. in psalm. 134, 24). LACT. ira 10, 27 usum ... -andi. VVLG. deut. 4, 28 *idola* non -antur (*Itala Lugd.* odorem capiunt. *cf.* Sirach 30, 19). PELAG. Aug. nat. et grat. 47, 55 quod ... -ari potestatis nostrae sit, posse vero ... -ari ... potestatis nostrae non sit *eqs.* CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 43, 22 perpetuo -remur, si fraglaret olfactus. *al.*

II *usu sec.* 1. odoratus *poetice novato*: **A** *i. q. odoratum reddere, inodorare* (inod- COLVM. 9, 4, 4 $A^{1}S$ *recte*): OV. met. 15, 734 tura ... sonant et -ant aëra fumis. AVIEN. Arat. 1432 *illisio fulgoris* caelum sulpore -at. **B** *i. q. odoratum esse, olere* (*cf. p. 474, 57*): CE 1327, 6 Alba, in qua frondicoma | -atur ad mare pinus.

in lusu verborum c. adoro TERT. pall. 5, 4.

partic. **odōrāns,** -antis *pro adi.* **1** *i. q. ad odoratum pertinens*: VINDIC. med. 18 cum ... in viis ... -bus *virtus sensificans constituta fuerit*, odor *perficitur* (*ibid.* visalibus, audibilibus). *? 2 superl. i. q. odoratissimus*: APON. 7 p. 137 arbusculae -issimae, ex quibus aromatum conficitur pulvis (*fortasse falso pro -at- sicut in cod. E* PLIN. nat. 24, 34).

deriv.: odorabilis, odoramen, odoramentum, odoratio, odorativus, 2. odoratus.

compos.: inodoro.

odōrus, -a, -um. *ab* odor, *cf.* VARRO ling. 6, 83 PRISC. gramm. II 138, 12. *comparativus fide caret* PLIN. nat. 20, 177 (*substituitur* odoratior *l. 26*), *superl. exstat* ISID. orig. 17, 9, 3. 8 (*sed* odoratissimus *ap. eundem in exod. 58, 1*). *vocem primus attulit* VARRO *l. c., ex poeta quodam, nisi fallimur; nam in prosa non occurrit ante* APVL. (*falso* PLIN. *l. c. et pro* odoratus 12, 120. 134 *eadem discrepantia lectionis atque l. 48. p. 472, 61*). [*loco corrupto*: ITIN. Alex. 49.]

1 *i. q. ad odorem percipiendum idoneus, sagax*: VERG. Aen. 4, 132 -a canum vis (SERV., SERV. auct.: non 'olens', sed 'odorem inveniens'; ... 'odorisecum' ... de canibus debuit dicere. GLOSS. IV 456, 2 *textu non sano*). *vix huc pertinet l. 44.*

2 *i. q. olens* (*c. abl. l. 33. al., praepos.* de *l. 50*): **a** *in bonam partem*: **α** *proprie*: (i) *de eis, quae odore naturali praedita sunt* ('quod per se olet' SERV. *p. 472, 14; fere pro subst. l. 35*): OV. ars 1, 287 *Myrrha lacrimas* arbore fundit -a (IVL. VAL. 3, 36 PAVL. NOL. carm. 21, 307). met. 9, 87 pomis et -o flore (APVL. met. 4, 2, 7. *cf.* MART. 6, 80, 5 veris honos et -ae gratia Florae). SEN. Oed. 496 thymo. CALP. ecl. 4, 19 cerae. STAT. Theb. 6, 104 -o vulnere pinus scinditur. APVL. flor. 19 p. 94 os ... unguine -o (-e φ) delibutum. met. 10, 34, 2 crocus ... capellas -o perpluit imbre. mund. 36 -a laurus, cupressorum odoratius lignum (AVIEN. orb. terr. 1078. *cf.* NEMES. ecl. 1, 64 frondis -ae munera ... lauros. SERV. *p. 472, 40*). ARNOB. nat. 5, 14 violae. CHALC. transl. p. 50^{E} pigmenta (*gr.* εὐώδη. *item* comm. 334 MACR. Sat. 1 praef. 8). AVIEN. Arat. 492 *equum* gramine -o (-e *trad.*) explevisse famem (PAVL. NOL. carm. 18, 137). orb. terr. 1111 tellus ... fragrat -o caespite (SIDON. epist. 5, 17, 4 c. in viridi, sed floribus -o. DRAC. mens. 10). AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 26 vinea ... -a ... floribus. CORIPP. Iust. 3, 23 -o balsama suco. 4, 46 cupressus. GREG. M. dial. 3, 1 p. 137, 7 M. -as (odoriferas *C*) virentesque herbas (*cf.* p. 137, 21 -a quaeque et virentia). ISID. orig. 17, 9, 3 nardum. 17, 9, 8 radicibus. (ii) *de eis, quae aliunde odore afficiuntur*: SIL. 2, 219 ad dulces ceras et -i (*sc. melle*) corticis antra ... apes ... properant. STAT. silv. 2, 7, 16 altaria. PRVD. perist. 3, 151 crinis. PAVL. NOL. carm. 14, 100 lumina ceratis adolentur -a papyris (19, 411. *cf. l. 55 et* CARM. de mens. 2, 15 flammas ... -as [*si recte restituitur ex* -es]). (iii) *de ipsa qualitate olendi*: AMBR. hex. 3, 8, 36 nescias, utrum species amplius florum an vis -a delectant (*respicitur* VERG. *supra l. 14, item fortasse* POTAM. subst. 29 Migne suppl. 1, 214 nares ad nectareos flores -a virtute tolluntur). in psalm. 118 serm. 5, 9, 1 huiusmodi pomum -am gratiam habet, ut ceterorum pomorum fragrantiam vincat.

β *in imagine*: SYMM. epist. 1, 23, 1 *pagina* Atticis salibus aspersa et thymo -a (odorata *F*). AMBR. in psalm. 118 serm. 5, 35, 2 quod suave in ea *facie Damasci* et -um est aspirationis et gratiae. PAVL. NOL. epist. 23, 33 de variis caelestium gratiarum floribus et sucis -a *ecclesia*. 49, 3 adflatibus divinis -um ... pulvinar. GREG. M. epist. 5, 42 p. 337, 4 -a sunt et sapora, quae agitis *eqs.*

b *in neutram partem*: STAT. Theb. 4, 417 -i sulpuris aurā *purgatio fit* (CLAVD. 1, 256 Nar vitiatus -o s. *cf.* 28, 324 facem, cui lumen -um sulphure caeruleo nigroque bitumine fumat). SYMM. epist. 3, 23, 1 aprorum -a vestigia canum sagacitate disquirunt *agricolae*.

compos.: inodorus.

1. odōs *v.* odor.

2. odos via graece GLOSS. V 125, 23. *cf.* odovia *ibid.* 375, 18 *et* hodoe-. *Paschoud-Ehlers.*

1. ˣoe *dipthongus.* [*seclud.* PRISC. gramm. II 40, 3.] SCAVR. gramm. VII 17, 8 secundum antiquos ... syllabae loi et moi per oi scribebantur, non per oe (*cf.* TER. MAVR. 425 oe *pro gr.* οι). TER. MAVR. 449 (*test.* oe *dipthongum*). PROB. inst. gramm. IV 119, 12 sunt nomina, quae u litteram ... in oe litteras convertant, ut puta 'murorum' et 'moerorum'. MAR. VICTORIN. gramm. VI 26, 27 (*inter longas syllabas, quas Graeci dipthongos vocant, ut* DON. gramm. IV 368, 24 CHAR. gramm. p. 9, 17 B. PRISC. gramm. II 38, 16 *corripitur* apud Graecos (*affert Aesch. frg. 155 N.^{2}. cf.* APPEND. Prisc. gramm. II 192). 39, 18 oe est quando per diaeresin profertur in Graecis nominibus et Graecam servat scripturam.

2. oe *interiectio.* [*dub.* PLAVT. Men. 282 (*cod. A, ut vid.*) oe certe. TER. Phorm. 663 *v.* oiei.] GLOSS.^{L} V Abba OC 10 oe (o⟨h⟩e *Lindsay*): compellatio personae. 11 oe: mologias (*?*). *Teßmer.*

oecodespotēs, *acc.* -ēn *m.*, οἰκοδεσπότης. *in astrol. i. q. planetes dominans*: FIRM. math. 3, 2, 23 (= 4 praef. 4. 4, 19, 1) dominum geniturae, quem Graeci -en vocant.

oeconomātus, -ūs *m.* *ab* oeconomus, *cf. e. g.* consulatus. *i. q. officium oeconomi*: COD. Iust. 1, 2, 14, 5 commissa sibi -us administratione privetur *oeconomus*.

oeconomia, -ae *f.*, οἰκονομία. *scribitur: litteris et formis graecis saepe.* oikon- *litt. lat.* TERT. *plerumque in codd.* *praeterea fere in var. ll.* econ- (DON. Ter. Eun. 446, 1. *al.*), icon- (TERT. adv.

[Classen]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Prax. 3 p. 230, 12. *al.*), incon- (SCHOL. Hor. ars 446 GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie p. 266, 97), ycon- (DON. Ter. Andr. 399, 3 SERV. Aen. 5, 45), oeocon- (SERV. Aen. 2, 733), eocon- (SCHOL. Hor. ars 446), eoecon- (FAVST. Aug. c. Faust. 26, 1) *et* -conn- (SERV. auct. Aen. 9, 267), -coen- (CASSIAN. conl. 17, 19, 4), -chon- (FILASTR. 31, 6. *al.*). *de formis: acc.* -am *saepius, etiam litt. gr.* -μίαμ SCHOL. Hor. ars 99 (*var. l.*). -an: TERT. adv. Prax. 9 p. 239, 20 oikonomian. SERV. Aen. 5, 45 yconomian. *de notione* (*v. etiam infra sub I A 1*): GLOSS. -a est ipsa dispositio rei alicuius, quae prius ordinatur, ut disponitur domus et sic fabricatur; sic et a poetis et ab a⟨u⟩ctoribus -a prius ordinatur et sic describitur, ut puta: ne laederet Iuno per Didonem Troianorum regem, Venus rogat Cupidinem, ut Didonem faciat amare: haec dispositio -a dicitur. dispositio vel praemeditatio vel praeparatio. dispensatio. *legitur in form. graec. bis ap.* CIC. Att., *semel ap.* VITR., *ceterum in formis variis inde a* QVINT. inst., TERT., *saepe ap. scholiastas.*

i. q. dispositio, ordinatio, dispensatio sim. (*plur. non nisi* CASSIAN. conl. 17, 16, 2. 17, 19, 4): **I** *de ordine*: **A** *in arte rhet. et poet.*: **1** *iuxtaposita ad notionem illustrandam apta*: QVINT. inst. 1, 8, 17 in -a, ... in decore rerum. 3, 3, 9 Hermagoras iudicium, partitionem, ordinem quaeque sunt elocutionis subicit -ae, quae Graece appellata ex cura rerum domesticarum et hic per abusionem posita nomine Latino caret. SVLP. VICT. rhet. 14 p. 320, 12 in dispositione haec sunt: ordo cum ea, quae Graece appellatur -*a*, ... elocutio, ... pronuntiatio. p. 320, 16 ordini -*a* proxime adiuncta est, quae hoc distat a superiore, quod ille quidem ordo naturalis, hic ordo artificiosus est. p. 320, 27 (*de 'ordine artificioso'*) haec -*a* plurimum poterit *eqs.* SCHOL. Hor. ars 242 'series' id est ordo rerum, divisio operis, ordo verborum, -*a*, compositio verborum. VOLVS. Aug. epist. 135, 1 -ae ... ornatus, ... metaphorarum venustas, ... in comparatione sublimitas.

2 *de usu*: **a** *varia*: CIC. Att. 6, 1, 1 nec -*αν* meam instituam, sed ordinem conservabo tuum (*cf. iuncturas verbales ut* SERV. Aen. 1, 223 -am ... ordinasse. SCHOL. Hor. ars 99 ⟨habent *poemata*⟩ -*αν*. SCHOL. Stat. Theb. 5, 1 excessit ... -am suam [*antea*: extra ordinem carminis fecit]. 7, 247 -am transtulit iuxta Homerum). DON. Ter. 459, 1 -*a* comicorum poetarum ita se habet, ut *eqs.* (*c. gen. personae etiam* SERV. Aen. 12, 266 ab Homeri -a recessit. *rei*: 12, 15 in tota secundi -a [*sc. libri, ut* SERV. auct. Aen. 1, 170 libri]. 12, 357 fracti gladii -a). SERV. Aen. 9, 1 partem maximam et -ae et negotiorum exinde (*sc. ex Homero*) habet. 11, 593 'miserandae corpus' haec in -a praeiudicia nominantur, quotiens *eqs.* SCHOL. Hor. ars 24 de -a ... loqui. **b** *attributa*: CIC. Att. 6, 1, 11 perturbatior. QVINT. inst. 1, 8, 9 -a ... in *veteribus* ... diligentior quam in plerisque novorum erit. AVSON. 420, 3 p. 377, 14 P. poeticae -ae expertibus. *in scholiis*: DON. Ter. Andr. 399, 3 bona -*a*, ut *eqs.* (SERV. Aen. 2, 620 b. -a; nam *eqs.* [SCHOL. Stat. Theb. 4, 712]. 2, 681. 6, 183. 8, 102 b. ... usus est -a [12, 554]. SERV. auct. Aen. 1, 30 b. -ā ostendit *eqs.* 9, 267 [269] melior -a: *eqs.*). Hec. 175, 3 mira -*a*: fac enim praesentem *eqs.* Eun. 440, 2 hic magna -*a* est, qua ... praeparat *eqs.* (Ad. 441, 2 m. -*a* senex laudatur). SCHOL. Stat. Theb. 3, 345 -a opportuna; quippe *eqs.* **c** *locutiones praepos.*: DON. Ter. Andr. 481, 1 haec sunt praeter -*αν*. Eun. 446, 1 pro -a inducitur *versiculus*. Ad. 78 *κατ'* -*αν* supervenit, de quo sermo est *eqs.* SERV. Aen. 2, 733 non dicit ... propter ... -am. 5, 45 per tacitam -am ostendit. 9, 742 causa -ae (HIER. hom. Orig. in Ier. 18, 6 p. 478ᴮ -ae c. ... voces usurpantur). SCHOL. Hor. ars 1 comparat poema, quod sine -a sit, picturae *eqs.* (446 'incomptis *versibus*': non bene currentibus, s. -*a* scriptis). **d** *ad formulas in scholiis obvias adde etiam*: DON. Ter. Andr. 228, 1 -*a* est, ut *eqs.* (Phorm. 750, 2 haec -*a* est, ne *eqs.* SERV. Aen. 11, 486 '...' -a omnis haec est: nam *eqs.* SERV. auct. Aen. Aen. 9, 757 [760] '...' -a est, quae excusat *eqs. cf. ibid.* 9, 761 [764] -a, ut quod dicit possit esse veri simile). 623 'non habeo spatium, ut *eqs.*' -*a* (*per similem brevitatem*: SERV. auct. Aen. 8, 424 'ferrum exercebant' -a [*fusius T in marg.*]. SCHOL. Hor. ars 86). Eun. 230, 1 'facie honesta' -*a*, qua ostenditur *eqs.* (*cf.* Ad. 356 '...' -*a*, in qua ostenditur *eqs.*). 359, 2 '...' -*a* contra illud, quod *eqs.* 434 *et* 501 '...' -*a* ad litem futuram *eqs.* (609, 2 '...': haec -*a* ⟨est⟩ ad id, quod *eqs.* Phorm. 534). Ad. 211, 2 '...' -*α*: *eqs.* (SERV. auct. Aen. 11, 511).

B *in architect.*: VITR. 1, 2, 1 constat *architectura* ex ... eurythmia et symmetria et decore et distributione, quae graece -*a* (-a *in archet. sec. Krohn*) dicitur.

C *in rebus christianis*: **1** *pertinet ad naturam*: **a** *trinitatis divinae*: TERT. adv. Prax. 2 p. 229, 3 unicum ... deum credimus sub hac ... dispensatione, quam -am dicimus, ut unici dei sit et filius *eqs.* p. 229, 28 -ae sacramentum, quae unitatem in trinitatem disponit *eqs.* 3 p. 230, 12 unicum quidem *deum*, sed cum sua -a esse credendum. *ibid.* -am, numerum et dispositionem trinitatis divisionem praesumunt *haeretici* unitatis, quando *eqs.* p. 230, 22 (*opp.* monarchiam *ut* 8 p. 239, 12. 9 p. 239, 20. 30 p. 288, 10). 9 p. 240, 9 secundum *gradum ostendimus* in filio propter -ae observationem. 13 p. 248, 15 secundum rationem -ae, quae facit numerum *eqs.* p. 249, 3 tota -a eius *dei*. 23 p. 271, 23 in ipsa -a pater voluit filium in terris haberi, se ... in caelis. **b** *Christi*: FILASTR. 31, 6 -am mysterii salvatoris. 86, 1 -am Christi domini dispositione[m] esse statutam hominibus. AMBR. in Luc. 6, 13 apparet -a *Christi*, quod leprosum non refugit. 6, 39 -a *Christi* servatur in apostolis, ut advertas sine temptatione neminem posse ex hoc vitae curriculo demigrare. HIER. epist. 84, 2, 2 dimidiatam Christi ... -*αν*. hom. Orig. in Ier. 15, 4 p. 434ᴮ (*loq. Christus*) -a mea haec et ista egit et pro salute tua passus sum. tract. in psalm. II p. 86, 15 quicquid ... -*a* est in Christo, non illi additur, sed nobis proficit. FAVST. Aug. c. Faust. 26, 1 si ... consignandae -ae gratia fuisset *Christus* visus ... mori.

2 *pertinet ad ordinem vel dispensationem agendi*: **a** *dei* (*Christi*): AMBR. Abr. 1, 7, 61 ad -am pertinet, ut Sarrae partus dei donatus promissione ... fulciretur testimonio. 2, 6, 36 non mediocris ... est -a, ut advertas mitem deum gravi peccatorum moveri acerbitate ad ulciscendum. in Luc. 5, 88 videte ... -am: *eqs.* (6, 23 vide -am: *eqs. cf.* 5, 88 spectate ... alteram -am dominicae humilitatis: *eqs.*). ANIAN. Chrysost. hom. 8, 4 l. 17 ubi ... paruit *Christus*, ... effecit ..., ut hostes ... huic -ae inservirent. **b** *hominum*: CASSIAN. conl. 17, 16, 2 -*ας*, id est dispensationes prophetarum atque sanctorum. 17, 19, 4 tam in novo quam in veteri testamento in ... -is sibi per omnia concordasse *viros sanctos* (*antea*: dispensationes).

3 *de conceptione Mariae virginis*: PS. THEODOT. hom. 5, 7 p. 1416ᴮ admirandam -am (*5, 6 p. 1416ᴬ* incarnationis miraculum).

II *de actione fere i. q. administratio*: BRAVLIO Isid. epist. 12, 5 quum tibi deus -am thesauri sui et divitiarum, salutis, sapientiae et scientiae tenere concesserit, cur ... ?

oeconomicus, -a, -um, *οἰκονομικός*. *scribitur in var. ll.* econ- (*passim*), aequon- *vel* oicon- (PRISC. gramm. II 385, 5), eocon- (*ibid.* SERV. georg. 2, 288 MACR. Sat. 3, 20, 4), caecon- (CIC. Cato 59), eccon- (HIER. chron. a. Abr. 2395 praef. 10). *litt. graecis*: PRISC. gramm. III 294, 8. *suppl.*: DON. Ter. Hec. 810. *declinatur: acc. sg.* -on HIER. epist. 57, 5, 2 *W. gen. pl.* -ōn MACR. Sat. 3, 20, 4. [*interpr. parum certae* GLOSS. Werth. Gallée 338 -a disputatoria ('dispensatoria ?' *Goetz*, '*an* dispositoria?' *I. Mariotti in plagulis*).]

i. q. ad oeconomiam pertinens: **1** *sc. administrationem rei familiaris* (*non nisi pro subst.*): **a** '-us' *appellatur opus Xenophontis q. e. Οἰκονομικός*: CIC. Cato 59 in ... libro, qui est de tuenda re familiari, qui -us inscribitur (off. 2, 87 COLVM. 12 praef. 1). COLVM. 11, 1, 5 in -o Xenophontis, quem M. Cicero latino sermoni tradidit (12 praef. 7. 12, 2, 6 HIER. chron. a. Abr. 2395 praef. 10). PRISC. gramm. III 303, 3 Xenophon -o. HIER. epist. 57, 5, 2 -um Xenophontis ... transtulit *Cicero*. **b** *de versione Ciceronis*: *per sing.* -us: CHAR. gramm. p. 136, 21 B. Cicero in -o (PRISC. gramm. II 385, 5 GELL. 15, 5, 8 DON. Ter. Phorm. 351, 4). NON. p. 449, 32 M. Tullius -o: '*eqs.*' *per plur.* -i *sc. libri vel* -a, -orum: NON. p. 161, 2 in -is (*v. app. crit.*): '*eqs.*' (SERV. Aen. 1, 703 georg. 2, 288. 2, 412). SERV. georg. 1, 43 de georgicis Magonis Afri, ... Varronis, Ciceronis (*var. l.* C., V.) ... libro tertio -orum, qui agriculturam continet. MACR. Sat. 3, 20, 4 -on libro tertio: '*eqs.*' **2** *sc. rhetoricam*: QVINT. inst. 7, 10, 11 -a ... causae dispositio.

adv. **oeconomicē.** *i. q. secundum oeconomiam, sc. dispositionem*: **a** *divinam*: CASSIAN. conl. 13, 11, 4 quod ... David -e ... factum per dei dispensationem ... declaravit, dicens: '*eqs.*' **b** *rhetoricam*: SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 88 -e ... dixit ...; nam *eqs.*

***oeconomus**, -ī *m.*, *οἰκονόμος*. *scribitur*: incon- GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie 97. *praeterea in var. ll.* econ- (*passim*), aequon- (COD. Theod. 5, 3, 1), icon- *vel* ycon- (AVELL. p. 448, 9 *et passim*), hecon- (COD. Theod. 5, 3, 1), hycon- (COD. Iust. 1, 3, 25, 1 *a. 456*), echon- (TERT. adv. Marc. 4, 23 p. 496, 21. *al.*), achon- (CONC.ˢ II 2, 2 p. 33, 9), ychon- (COD. Theod. 5, 3, 1), exnom- (CONC.ˢ II 3, 3 p. 75, 11) *et* -conim- (CONC.ˢ II 2, 2 p. 40, 3), -cunum- (CONC.ˢ II 3, 3 p. 75, 11), -cunem- (HIER. epist. 22, 35, 6). *de notione* (*v. etiam sub 2 a passim*): GLOSS. dispensator vel vicedominus. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie 97 -us est dispensator. *legitur inde a* TERT. (*v. sub 1*), HIER.

i. q. administrator, dispensator, inspector sim. (gr. resp. οἰκονόμος, quod non adnotavimus): **?1** *de Christo Marcionis*: TERT. adv. Marc. 4, 23 p. 496, 21 (= p. 497, 6) o -e. 4, 25 p. 505, 12 si -us ille *Christus*, quae sunt 'omnia', quae illi a patre sunt tradita? (*sic ubique Kroymann; trad.* echonom- *vel* oechomen- *vel* eperchomen- [*etiam litt. gr.*], *quod tuentur Corssen et d'Alès, Rech. Sc. Relig. 1937, 228 sqq., fort. recte*).

2 *de procuratore rationum sim. ecclesiae*: **a** *ad notionem delineandam spectantia*: COD. Theod. 9, 45, 3 -os ..., hoc est qui ecclesiasticas consuerunt tractare rationes. CONC.ˢ II 2, 2 p. 40, 6 in quibusdam ecclesiis sine -is res ecclesiasticas tractant episcopi. p. 40, 7 (*cf.* II 3, 3 p. 98, 16) -um ..., qui res ecclesiasticas dispenset cum consensu episcopi sui (*cf.* II 3, 3 p. 74, 4 -os ... aut certe ecclesiasticarum rerum dispensatores [COD. Iust. 1, 3, 32, 4 *a. 472* d. ..., id est -um. DIONYS. EXIG. vita Pachom. 33 -us, id est d.]). COD. Iust. 1, 2, 14 pr. (*a. 470*) -o, cui res ecclesiastica gubernanda mandatur. GREG. M. epist. 6, 53 p. 428, 29 -um eundem esse, qui etiam vicedominus vocatur. ISID. epist. 1, 15 ad -um pertinet reparatio basilicarum atque constructio, actiones ... in iudiciis ...,

[Claassen]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tributi ... acceptio et rationes ..., cura agrorum *et fusius.* *iuxta ponuntur synonyma vel nomina aliorum officiorum*: HIER. epist. 22, 35, 6 opus ..., quod decano redditum fertur ad -um, qui et ipse ... patri ... reddit ... rationem. COD. Theod. 5, 3 (5), 1 -is aut monachis aut procuratoribus (*cf.* CONC.S II 3, 3 p. 75, 11 -os et curatores). CASSIAN. inst. 5, 40, 1 abbati Iohanni -o ..., qui dispensationem ... ecclesiae ... gubernabat (REGVLA anon. Migne 66, 989A inobediens a. sive -o). AVELL. p. 448, 9 presbyterum et -um suum (CONC.S I 3 vers. Tur. p. 84, 13 reverentissimis p. et -is [II 3, 1 p. 220, 20]. IV 2 p. 170, 5 venerabiles p. et -i. *al.*). p. 448, 15 -us ... episcopus ordinatur (VICT. TONN. chron. II p. 190, 480. COD. Iust. 1, 2, 14, 1 [*a. 470*] cum religioso e. et -o clerici ... consentiant. 1, 2, 21 pr. [*a. 529*] tam per religiosissimos e. quam -os. 1, 3, 48, 2 e. et -us. 1, 3, 48, 2 vel -o vel e. 1, 12, 6 pr. [*a. 466*] venerabiles e. aut religiosos -os). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 54, 34 -um atque defensorem nec non diaconum primum ... ecclesiae (CONC.S II 2, 2 p. 33, 9 -um vel d. vel ostiarium [*p. 54, 13* dispensatorem]. COD. Iust. 1, 3, 25 pr. [*a. 456*] fideiussorem ... -um vel d. praebeant. 1, 3, 32, 2 [*a. 472*] d. seu quos -os appellant. 1, 12, 6, 2 [*a. 466*] religiosus -us seu d. 1, 12, 6, 6 [*a. 466*] religiosi -i sive d. *ibid.* reverentissimi -i sive d. *al.* IVLIAN. epit. novell. 21, 5 tam -i quam d.). CASSIOD. hist. 10, 6, 9 clericos ... -os instituit (COD. Iust. 1, 2, 14, 4 ab ipsis c. et temporalibus -is. 1, 3, 25, 1 b diversorum excepto reverentissimo -o clericorum. 1, 3, 25, 2 -us vel alii diversi c. IVLIAN. epit. novell. 111, 2 consensu ... clericorum ... nec non -i). COD. Iust. 1, 2, 14, 10 (*a. 470*) ab ecclesiasticis sive -is. 7, 72, 10, 2 viros reverentissimos -os vel cimeliarcham ... ecclesiae. IVLIAN. epit. novell. 7, 5 (= 7, 10) -os vel alios administratores venerabilium locorum (111, 1 -orum et chartulariorum et a. *ibid.* -is ... et orphanotrophis et ceterorum locorum a. 111, 2 -is et a. *ibid.* episcopus vel -us vel a. cuiuscumque religiosi loci. 111, 3 -is ... vel a.). 111, 1 tam religiosis -is quam chartulariis (*cf. supra*). NOVELL. Iust. 7, 5 pr. -o vel xenodocho aut nosocomo.

b *alia selecta*: CASSIAN. inst. 4, 6 quae deposuit vestimenta -o consignata ... reservantur (*4, 6 tit.* a dispensatore serventur). 4, 18 -i dispensatione. 10, 20 ut statutum operis pensum ... -o traderet *frater.* LEO M. epist. 137, 2 (Conc.S II 4 p. 90, 15) -os ... ecclesiae (CONC.S I 3 vers. Tur. p. 84, 9 II 2, 2 p. 40, 3. 3, 3 p. 98, 12. *et saepe*). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 139, 6 ad ... -os episcopi Alexandri. COD. Iust. 1, 2, 14, 8 (*a. 470*) religiosis -is (1, 12, 6 pr. [*a. 466*]. *et al., v. e. g. sub a passim*). 1, 3, 25, 1 a (*a. 456 ?*) reverentissimus -us (1, 4, 13 pr. [*a. 456*]. *al., v. sub a*). GREG. M. epist. 3, 22 expensa ..., quae necessaria fuerit, per -um ... erogetur. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 260C dicit -o suo: suscipe *argentum* ... et divide per ... fratres.

deriv.: oeconomatus.

oecūmenē, *acc.* -ην *f.*, οἰκουμένη *sc.* γῆ. *scribitur in codd.* ec-, -enn- (HIER. in Is. 13, 11. 12), cac- (AGENN. grom. p. 22, 14). *litt. graecis*: HIER. epist. 140, 6, 6. in Is. 13, 11 (*bis*). 13, 12. 26, 18 tract. in psalm. I p. 138, 23. [*praeter necessitatem suppl. Lachmann* AGENN. grom. p. 22, 15, *non Thulin.*]

i. q. terra habitabilis et cognita: AGENN. grom. p. 22, 14 *pars terrae* habitabilis atque cognita: appellatur a Graecis -e (*cf.* p. 22, 23 -e ..., hoc est habitabilis et cognita terreni portio. HIER. in Is. 13, 11 -η ... lingua nostra habitatam sonat [tract. in psalm. I p. 139, 1 nisi ... h. fuerit nostra -e. *v. etiam infra*]. tract. in psalm. I p. 138, 23 -ην, in qua ipse habitat [p. 138, 25]). HIER. epist. 140, 6, 6 Hebraice dicitur *orbis terrarum* thebel, Graece significantius ... -η, quam nos 'habitatam' transferre possumus (in Is. 13, 11. 26, 18 inter orbem, qui ... th. et graece dicitur -η, ac terram multa diversitas). tract. in psalm. I p. 138, 24 -e ... melius graece dicitur quam latine. *per allegoriam*: HIER. in Is. 13, 12 -ην, id est Babylonis mala.

cf. oecumenicus, *?* oecumenius.

oecūmenicus, -a, -um, οἰκουμενικός. *scribitur in var. ll. vel solum traditur* eocum- (CONC.S II 2, 2 p. 18, 8), yc-(-com-) *vel* hicom- (GREG. M. epist. 5, 45 p. 344, 16. 9, 156 p. 157, 15). *acc. sg. masc.* -on GREG. M. epist. *utrobique.* *notatur in nummis ll. cit.* oec, oecu, oecum, oecume. *ad notionem cf. infra* GREG. M. epist. 9, 156.

i. q. ad oecumenen pertinens (*gr. resp.* οἰκουμενικός): **a** certamen -um (*ad rem v. Meier, RE I 845, 30 sqq.*): INSCR. numm. Eckhel III 336 (*bis*) c. sac(rum) ... -um. 372. **b** *usu eccles.*: EPIST. pontif. 294 Migne 20, 505B -a synodus (CONCS I 5 p. 354, 34 in Epheso. II 2, 2 p. 18, 8). GREG. M. epist. 5, 45 p. 344, 16 ut ... gesta ... transmitteret, in qua se ... -on (*var. l.* -menium) patriarcham nominaret (*sc. Iohannes, episcopus Constantinopolitanus, ut* 9, 156 p. 157, 15 inlicite in synodo superbum ac pestiferum -on, hoc est universalis, sibi vocabulum usurpasse).

? **oecumenius** (ycum-, hicum-) GREG. M. epist. 5, 45 p. 344, 16 *in var. l. pro* oecumenicus, *ubi v.* *Claassen.*

oecus (*?* -os), -ī *m.*, οἶκος. *? nom. sg.* -os PLIN. nat. 1, 36, 60. *acc. sg.* -on PLIN. nat. 36, 184. [*temptabatur* -um PETRON. 38, 10 (*trad.* cum, *Bücheler* cenaculum *vel* casam). *praeter necessitatem Mommsen* -is CAPITOL. Aur. 26, 3 *pro* locis.] *i. q. domus pars, camera, imprimis ad cenas habendas destinata* (*cf. Blümner, Privataltertümer 53 sq. Wistrand, Eranos 37, 1939, 3 sqq. 57*): VITR. 6, 3, 8 *si* exhedrae aut -i quadrati fuerint *eqs.* (6, 7, 3). *ibid.* -i Corinthii tetrastylique quique Aegyptii vocantur (*describuntur*). 6, 3, 10 fiunt ... etiam non Italicae consuetudinis -i, quos Graeci Cyzicenos appellant. 6, 7, 2 constituuntur -i magni, in quibus matres familiarum cum lanificis habent sessionem (CIL VI 14959). 6, 7, 4 in his -is fiunt virilia convivia; non enim fuerat institutum matres familiarum eorum moribus accumbere (6, 7, 5 Graeci ... andronas appellant -os, ubi c. v. solent esse). PLIN. nat. 1, 36, 60 asarotos -os (*describitur* 36, 184 a. -on).

oedēma (īd-), (-atis) *n.*, οἴδημα. *legitur* id- *praeter* CAEL. AVR., *hic illic* hid- *vel* hyd- (CASS. FEL. *in var. ll.*), -dim- (GLOSS.), yd⟨m⟩- (GLOSS. med. ed. Heiberg p. 92, 5. *cf.* GLOSS.L I Ansil. YD 1 *et Niedermann, Receuil 77*). *i. q. inflatio aquosa*: CAEL. AVR. chron. 4, 5, 83 inflationem ..., quam Graeci -a vocant (CASS. FEL. 75 p. 179, 11 -a, quod nos aquosam i. dicimus, subalbidam et laxam extantiam [GLOSS. III 602, 14 i. in facie a.]. GLOSS. med. *l. c.* i. ventris). CASS. FEL. 75 tit. p. 179, 11 ad -a.

***oenant(h)ē**, -ēs (*acc.* -ēn) *f.*, οἰνάνθη. *scribitur etiam* en- (THEOD. PRISC. log. 73. *al.*), aen- (CELS. 3, 21, 7 *V*), oin- (PHILVM. med. 1 p. 108, 3 *et* 109, 3 *in var. l.*), (h)yn- (*var. l.* CELS. 3, 21, 7 *et saepe*), (h)in- (PHILAGR. med. 3 p. 165, 1. *al.*). *de formis: nom. sg.* -es: ORIBAS. syn. 2, 37 Aa p. 112, 2 Mø. 2, 51 Aa p. 117, 19. 2, 52 La p. 117, 22. 9, 15 add. Aa p. 302; *gen. sg. accipere maluimus in iuncturis ut* herba (herbae) -es PS. APVL. herb. 54 tit. (*cod. β*). 54 l. 3. *al.*; *ambigua* (*an nom. pl. ?*): GLOSS. III 539, 59. 546, 19. 77. 563, 45. 583, 50. *gen. sing.* -is: PHILVM. med. 1 p. 108, 3. 109, 3 PHILAGR. med. 3 p. 165, 1 PS. APVL. herb. 54 tit. (*cod. γ*). THEOD. PRISC. log. 93 (*var. l.*). *abl. sg.* -e: PLIN. nat. 13, 18. 15, 29. 23, 2. PALLAD. 7, 11 tit. (-iae *V*). CAEL. AVR. chron. 1, 6, 184. *al.*

I *pertinet ad herbas*: **A** *de -es generibus* (*cf. André, Lex. des term. de botan. 225*): **1** *appellatur uva vel flos vitis labruscae* (*ad rem v. Diosc. gr. 5, 4. Geopon. 5, 51*): PLIN. nat. 12, 132 (*cf.* 1, 12, 61) est ... vitis labruscae uva; ... (*133*) praecipua ex Parapotamia, secunda ab Antiochia atque Laudicea Syriae, tertia ex montibus Medicis (*cf.* 23, 19 labrusca ... -en fert [*describitur; postea*: a Graecis ampelos agria appellata; vulgus uvam taminiam vocat]). 23, 8 -e, quam vites silvestres ferunt ...; laudatissima in Syria *eqs.* (*cf. supra*) ... et ex alba vite (*antea*: omphacio cohaeret). PALLAD. 7, 11 de -e. GLOSS. III 539, 59 flores de acina (546, 19 de vite [546, 77]. 563, 45. *cf.* 583, 50 summa pars floris vitis albae [*v. Stadler, ALL 13, 1904, 572. André, ALMA 26, 1956, 202*]). **2** *appellatur ipsa herba*: **a** *q. e.* '*pedicularia tuberosa L.*' *vel* '*-e pimpinelloides L.*' (*ad rem v. Diosc. gr. 3, 120*): PLIN. nat. 21, 167 -e herba nascitur in petris, folio pastinacae, radice magna, numerosa (1, 21, 38 PS. APVL. herb. 54 l. 3. 6). *?* **b** *q. e.* '*clematis flammula L.*' (*ad rem v. Theophr. hist. plant. 6, 8, 1*): PLIN. nat. 21, 65 (*inter flores primum ver nuntiantes*) -e ac melanium et ... heliochrysos. *ibid.* maxime durat et viola alba et -e, sed haec ita, si devolsa crebro prohibeatur in semen ire; nascitur locis tepidis; odor idem ei, qui germinantibus uvis, atque idem nomen.

B *de usu* (*maxime in comparandis medicamentis*): **1** *ad uvam vitis labruscae pertinentia*: PLIN. nat. 12, 132 (*inter herbas ad unguenta conficienda aptas; cf.* 15, 29) colligitur, cum floret, id est cum optime olet, siccatur in umbra ... atque ita in cados conditur *eqs.* (*sim.* PALLAD. 7, 11 silvestres uvas, cum florent, sine rore colligimus et expandimus in sole *et fusius*). 13, 18 regale unguentum ... constat myrobalano, ... -e *etc.* 23, 2 artes *medicas* in primis dedit *Pomona* vitibus, non contenta delicias etiam et odores atque unguenta omphacio et -e ac massari ... instruxisse. 23, 8 refrigerat, astringit, vulneribus inspergitur, stomacho inlinitur *eqs.* (*cf.* 1, 23, 5). 23, 19 cutem in facie mulierum purgant et varos, coxendicum et lumborum vitiis ... prosunt; ... umorem alvi ciet et ideo hydropicis datur ...; utuntur ... pro amuleto et ad expuitionem sanguinis *eqs.* **2** *ad herbas sub A 2 descriptas pertinentia*: PLIN. nat. 21, 167 caulis *-es* ... et folia cum melle ... pota facilitatem pariendi praestant secundasque purgant, tussim ... tollunt, urinam cient; radix et vesicae vitiis medetur. 34, 133 *adhibetur ad cinerem q. v. antispodon.* PS. APVL. herb. 54 l. 3 herbae -es radicem ... dato (l. 6). **3** *-es genere ambiguo*: CELS. 3, 21, 7 facultatem *urinam movendi* habere ... -e *videtur* (*cf.* ORIBAS. syn. 2, 37 Aa p. 112, 2 Mø.). 5, 5, 1 (*enumeratur inter purgantia*). 5, 8 (*inter adurentia*). 5, 28, 3 super ulcus ... inspergenda arida -e (*Daremberg*, aloenanthe *trad.*) est. PHILVM. med. 1 p. 108, 3 optima *emplastra* ... sunt ... dia -is (1 p. 109, 3 epitima. ORIBAS. syn. 3, 69). PHILAGR. med. 3 p. 165, 1 sucos ... admiscebis *medicamento* ... -is (THEOD. PRISC. log. 73 *bis.* CAEL. AVR. chron. 1, 6, 184. *cf.* THEOD. PRISC. log. 103 mastice, murra, -e ... commiscenda sunt). THEOD. PRISC. log. 36 caducum ... -es habentia *cataplasmata.* 93 decoctiones -es (CAEL. AVR. chron. 3, 4, 59 d. ... cum -e). *al.* CAEL. AVR. chron. 2, 13, 165 ORIBAS. syn. 2, 51 Aa p. 117, 19 Mø. 2, 52 La p. 117, 22. 9, 15 add. Aa p. 302.

II *nomen avis* (*cf. Aristot. hist. anim. 9, 49 p. 633a*): PLIN. nat. 10, 87 (*cf.* 1, 10, 45) -e ... statos latebrae dies habet; exoriente

[*Teßmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sirio occultata ab occasu eiusdem prodit, quod miremur, ipsis diebus utrumque. POL. SILV. nom. anim. chron. I 543, 20 (*inter nomina volucrum*) oena[na]nte.

deriv. (*graec.*): oenanthium.

*oenant(h)inus,** -a, -um, οἰνάνθινος *et* oenant(h)inum, -ī *n.* *scribitur ap.* PHILVM., THEOD. PRISC., DIOSC., ORIBAS. *etiam* en-, in-, yn-. 1 -um *i. q. ex oenanthe confectum unguentum, vinum, oleum* (*subst. e contextu saepius intellegendo*): **a** *de oleo vel unguento* (oleus -us ORIBAS. eup. 1, 52 La p. 423): PLIN. nat. 1, 23, 40 -o oleo (PHILVM. med. 3 p. 142, 14 de vino et o. roseo ... aut -o. THEOD. PRISC. log. 78. 85 o. absinthiato ... aut -o. 103 unguenta ... ex o. ... -o. DIOSC. 1, 51 p. 75b, 2 -o o. conficitur sic: *eqs.* [*gr. 1, 46* οἰνανθίνου σκευασία]. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 39 ex o. murtino ... vel ex omphacino aut -o. *al.*). 13, 5 (*inter unguenta*) irinum ... rhodium ... crocinum ... -um. 15, 29 (*inter olei genera*) -um fit *eqs.* 23, 80 -o idem effectus qui rosaceo (*postea*: omni ... oleo). 23, 91 adstringit gleucinum *oleum* et refrigerat eadem ratione qua -um. CAEL. AVR. chron. 2, 4, 85 unguendae ... gingivae ... -o. **b** *de vino*: PLIN. nat. 14, 98 (*inter genera vini ficticii*) fit e labrusca, hoc est vite silvestri, quod vocatur -um (*describitur modus conficiendi*). PHILVM. med. 3 p. 142, 14 (*v. sub a*). THEOD. PRISC. log. 101 *si* confici vina placuerit, fit myrtites, fit -um (-thium *V*). DIOSC. 5, 47 p. 186, 10 de bino -o (*ibid.* vinu -u sic conficitur: *eqs.* [*gr. 5, 25* οἰνάνθινος ... σκευάζεται οὕτως· κτλ.]). 2 -u(m) *pro* '*oenanthe*': DIOSC. 5, 47 p. 186, 10 (*de vino -o conficiendo*) accipis -u vitis agrestis *eqs.* (*gr. 5, 25* οἰνάνθινος ... ἄνθος).

oenant(h)ium, -ī *n.* *ab* oenanthe. *scribitur maxime in var. l.* en- (LAMPR. *cod. P*, DIOSC. *ubique*, ORIBAS. *saepe*), oin- (PHILVM. *et* ORIBAS. syn. 9, 20, 3 Ab), oyn- (ORIBAS. syn. 2, 37 La), in- (MARCELL., PHILVM., PHILAGR. *et* ORIBAS. syn. 9, 20, 3 Aa), yn- (MARCELL., PHILVM. *et* ORIBAS. syn. 9, 20, 3 La), vin- (*v. infra*), -cium (ORIBAS. syn. 5, 1 [4], 2. 9, 10, 16 Ab). [*in var. l.* THEOD. PRISC. log. 101 *V pro* -thinum. *ex falsa versione* vinantius ORIBAS. eup. 4, 56 La (*legit* οἰνανθ- *pro* σχοίνου ἄνθος, Aa -um).]

1 *i. q. liquamen vel unguentum ex oenanthe confectum*: LAMPR. Heliog. 23, 1 pallia de -o fudisse. DIOSC. 5, 2 p. 167, 6 de quibus *acinis vitis agrestis*, cum florire ceperint, -um conficitur (*gr. aliter*). 2 *i. q. oenanthe herba vel uva* (*fere inter medicamenta; gr. resp.* οἰνάνθη): MARCELL. med. 20, 149 ad stomachum ... componendum: cassiae I, ... -i I *eqs.* PHILVM. med. 1 p. 109, 6 -o sicco (*antea*: dia oinantis, *item* ORIBAS. syn. 3, 69). PHILAGR. med. 1 p. 152, 2 libano et -o et gallis asianis. DIOSC. 1, 51 p. 75b, 11 odore ... -i. 3, 130 p. 430, 18 de -u: -u folia habet fastinace similia (*et fusius de natura et usu ut* 5, 7 p. 168, 18 -o flos est vitis agrestis *eqs.*). 5, 97 p. 203, 16 buxi folia et senticis ... et -i. ORIBAS. eup. 4, 56 Aa -um contritum. syn. 2, 37 La p. 112, 2 Mø. 3, 70 p. 865. 3 add. p. 907 epithima dia -u. *ibid.* -u. 5, 1 (4), 2 p. 48 imponis -um. 9, 10, 16 Ab p. 288 addis ... -o ... sucum (*gr.* οἰνάνθης ... χυλόν. 9, 20, 3 addendo ... et crocum et -um et oleum nardinum).

binu -(*i.* vinum): **(o)enari** (οἰνάριον *Bücheler recte ut vid.*) GLOSS. II 563, 11 (= PAP. Corp. 277, 2).

oenelaeum (oineleum), -ī *n.*, οἰνέλαιον. [*vix recte Helmreich* MARCELL. med. 6, 27 -i (lonchitae *Heraeus et Niedermann*, longitae *trad.*).] *i. q. medicamentum ex oleo et vino mixtum*: ORIBAS. syn. 8, 11 add. Aa p. 218 embrocavis ... caput ydreleo aut oineleo (oyen- Ab).

PAVL. FEST. p. 195 **oenigenōs** unigenitos.

oenobrec(h)e(s) *v.* onobrec(h)es.

oenochous, -ī *m.*, οἰνοχόος. *i. q. minister vini*: SCHOL. Germ. Bas. p. 85 quidam volunt Ganymedem eum *Aquarium* esse, quem figuratum in ministerium (*Breysig*, ministrum *trad.*) -i *eqs.* ORIG. in Matth. 15, 5 p. 359, 21 ut sint -i (*Klostermann*, eunuchi *trad.*) illius *Pharaonis* (*gr.* ἵν' οἰνοχοῶσιν αὐτῷ).

oenōcoctus, -a, -um *et* oenōcoctum, -ī *n.* [*vox hybr.* οἴνῳ coctus. *Sch.*] *legitur ap.* APIC. (*vix etiam ap.* PETRON., *v. infra*), *et quidem non omni dubitatione remota* (aenococt- *vel* aeno coct- *Giarratano - Vollmer ubique*, *Schuch praeter* 5, 187 [*ter*] oenogari). [*pro* aeno (eno *H*) coct- PETRON. 47, 10 *et* 74, 4 *post Oriolium legit André, Apicius 140 sq. (v. etiam Browning, ClRev. 16, 1966, 351), vix recte, cf. Heraeus, Kl. Schr. 118, 1.*] *i. q. cum (in) vino coctus*: porcellus -us: APIC. 8, 381 p. -um (*var. ll.* onoc-, cenoc-). 8, 386 exossas p. et aptabis sicuti -um (*trad.* enoc-). exc. 23 p. -u(m), *ubi trad.* inoc cuctu, *André* inocuctu). 118 (*trad.* unoc-, *André* inoc-). *subst.* -um, -ī *in iunct.* iure -i: 5, 187 pultes cum i. -i (*var. ll.* oenogari [*vel* oengari *vel* poeno oenogari] cocti, *quod hic et locis sequentibus c. edd. vet. accipit Schuch*). *ibid* pultes -i (*var. ll.* beno *vel* bene cocti) i. condies. *ibid.* cum copadiis porcinis ... -i i. conditis.

oenocrāton, -ī *n.*, *οἰνόκρατον. [*vix recte Sichardus* carui et -on CAEL. AVR. chron. 5, 10, 126 *pro trad.* Ariu et Menecratus.] *nomen medicamenti*: CAEL. AVR. chron. 2, 13, 166 -on et alia similia, quorum compositionem ... medicaminum libris tradidimus.

oenofer(us) *v.* oenophorum.

oenogarātus, -a, -um. *ab* oenogarum, *cf.* laseratus, piperatus *sim.* *i. q. oenogaro conditus*: APIC. 7, 329 ova frixa: -a (*var. l.* enog-). 8, 379 porcellum exossas, quasi -um ornas.

oenogarum, -ī *n.*, οἰνόγαρον. *scribitur etiam* enog- (APIC. 3, 76 *var. l.* 4, 125 *sec. André*), oneg- (APIC. 3, 76 E^1), inog- (APIC. exc. 47 *bis*), ynog- (MARCELL. med. 20, 35 *PL*), oenag- (APIC. 3, 113 *EV*), omog- *vel* homog- (PS. GARG. MART. *utrobique in var. l.*), mog- (PLIN. VAL.). [-o *pro* de grano APIC. 3, 80 (*servat Schuch*, de garo *ed. Tor.*, eleogaro *André*) *et pro* in garo 7, 313 (*servant Milham, André*) *legunt post Humelbergium Giarratano-Vollmer; parum probabiliter Rose pro* egrogario ANTHIM. 34 (*v. app. crit. et vol. V 2, 296, 33*).]

i. q. garum cum vino mixtum: PS. GARG. MART. p. 209 confectio liquaminis, quod -um vocant (*describitur fusius ut* p. 210 in hunc modum ... liquamen vel -um conficitur: *eqs.* APIC. 4, 181. 183). MARCELL. med. 20, 35 stomacho laboranti cocleae prosunt, si ... ex -o sumantur (APIC. 3, 76 cucumeres ...: sive ex liquamine, sive ex -o [*sc. coques sim.*, *item* 3, 107 sphondyli fricti ex -o simplici]. 5, 211 *faseolos* frictos ex -o et pipere gustabis. 7, 297 coques *iecinora* ex [*Brandt*, et *trad.*] -o, pipero asperso, et inferes). PLIN. VAL. 5, 42 (*diaeta paralyticorum*) sorba, mela, -um (*pro* mogaru *Svennung per litteras*). APIC. 1, 32 -um in tubera: *eqs.* (7, 321 aliter t.: -um *eqs.*). 2, 42 -o profundes *isicia ex sphondylis* (2, 60 -o fasiani [*edd.* perf- *praeter André*]. 4, 181 [*Giarratano-Vollmer* perf-]. *cf.* 3, 112 -o continges. 4, 140 *et* 146 -um simplex perfundes [4, 183 *et* 7, 299 -o]. 7, 326 mittes -um. 8, 401 -o [*trad.* -a] tanges). 3, 71 cucurbitas frictas: -o simplici et pipere (*cf.* exc. 47 friges -u). 3, 80 malvas ... in -o (*trad.* -a), pipere *eqs.* (7, 269 ofellas: in sartagine abundanti -o). 3, 113 carotae ... -o inferuntur (7, 312 bulbos ... -o inferes. exc. 47 cum ipsu -u inferes *ofellas*). 4, 125 ova ... cum -o misces. 4, 151 -um facies fervere. 7, 263 in ficato -um: *eqs.* (*cf.* 10, 475 *et* 476 in pisce -um).

? oenomagrium, -ī, *?* οἶνον ἄγριον. *nomen floris q. e. lilium*: PS. DIOSC. Vind. 3, 102 p. 113, 15 κρίνον βασιλικόν· ... 'Ρωμαῖοι λίλιουμ, οἱ δὲ ῥόσα Ἰουννώνις, οἱ δὲ οἰνομάγριουμ (λίλιουμ ἄλβουμ *Wellmann post A. Maium*).

oenomeli, (-itos, -itis) *n.*, οἰνόμελι *et* (*per confusionem c. lat.* mel) **oenomelle,** (-llis) *n. et* (*fort. per confusionem c.* mēlum, *cf.* hydromeli *et* hydromēlum) **oenomelum** (*?* -mēl-), (-ī) *n.* *scribitur hic illic* en- (*in var. l.* THEOD. PRISC. log. 34. 108), yn- (PALLAD. 11, 17 tit. DIOSC. 5, 28 p. 177, 10. *al.*), ymn- (THEOD. PRISC. log. 108 *var. l.*), in- (DIOSC. 4, 53 p. 29, 15. *al.*), inn- (DIOSC. 3, 149 p. 438, 4), inm- (ISID. orig. 20, 3, 1 *var. l.*). -ll- *etiam in formis graecis*: DIOSC. 3, 149 p. 438, 4. 5, 28 p. 177, 10 GLOSS. *de formis* (*cf. Svennung, Unters. Pallad. 153*): -eli *nom. passim* (-tos CASS. FEL. 49 p. 130, 1), *inde abl.* -eli *passim*, -ti DIOSC. 3, 149 p. 438, 4. *nom.* -elle (-el *non exstat*) DIOSC. 3, 149 p. 438, 4 (*var. l.*). GLOSS. III 602, 24, *inde dat.* -lli DIOSC. 5, 30 p. 178, 7 IGNAT. Trall. 6, 2, *abl.* -lli PALLAD. 11, 17 tit. *et in var. l.* THEOD. PRISC. log. 31. 108 DIOSC. 5, 28 p. 177, 10. -in *pro abl.*: DIOSC. 4, 53 p. 29, 15 (*v. infra*). 5, 29 p. 177, 16 de -in. -um: ISID. orig. 20, 3, 11. *de notione*: VLP. dig. 33, 6, 9 pr. -i ... id est dulcissimum vinum. CASS. FEL. 49 p. 130, 1 mulsam ex vino melle temperato, quam appellant Graeci -tos. ISID. orig. 20, 3, 11 -um: mustum melle admixtum vehementerque agitatum atque commotum. GLOSS. III 602, 24 -elle: vinum cum melle. GLOSS. med. ed. Heiberg p. 95, 15 vinum et melle.

i. q. vinum cum melle mixtum, mulsum (*de re v. Schuster, RE XV 1299, 44. 1305, 65*): PALLAD. 11, 17 tit. de -lli (*describitur confectio ut* DIOSC. 5, 28 p. 177, 10 *v. infra*. 5, 29 p. 177, 16 sqq. [*gr. 5, 8*]. *cf.* CASS. FEL. 61 p. 153, 11 -i ... conficitur sic: *eqs.*). MARCELL. med. 8, 216 aluminis ..., aloes ... *etc.*; quae trita ... -i confundes. 28, 29 aleum in -i decoctum (THEOD. PRISC. log. 79 struthii pulvis in -i. 86 dactylos in -i coctos. 108 rutae semen ... in -i [*var. l.* oximelle] ... datur). THEOD. PRISC. log. 31 cum embammate ex -i temperato (APIC. 7, 280 ius album ... -i et aceto). 34 (*inter ea, quae membra frigentia erigunt*) vinum boni odoris vel -i, alica *eqs.* DIOSC. 3, 149 p. 438, 4 addito -ti (*gr. 3, 137, 3* ἐν οἰνομέλιτι κεκραμένῳ). 4, 53 p. 29, 15 vino aut -llin bibita *chrysogoni coma*. 5, 28 p. 177, 10 melius hoc *vinum melitites* a vinomelli (v *in rasura b*), quia -lli ex vino austero et vetere et parvo vino conficitur (*gr. 5, 7, 2*). 5, 30 p. 178, 7 melicraton virtute simile -lli habet ([*gr. 5, 9, 1*]. 5, 43 p. 185, 19 virtus est illi *melomeliti* s. -elli). IGNAT. Trall. 6, 2 (*in compar.*) -lli virus admiscentes (*gr.* οἰνομέλιτι).

oenophorium, -ī *n.*, οἰνοφόριον. [*legebatur olim* SCHOL. Hor. gloss. *Γ* sat. 2, 8, 39. -o *pro* -ris *proponit Robertson* APVL. met. 2, 24, 5.] *i. q. oenophorum*: PAVL. sent. 3, 6, 90 omnia, quae ad poculorum speciem comparata sunt ... veluti paterae, calices, scyphi, urceoli, -a (enoferia *L*, enoferaria *MP*) et conchae.

oenophorum, -ī *n.*, οἰνοφόρον. -fer- PROB. *et in var. l.* DIOSC. *scribitur etiam* -nof- (*passim*), en- (CONSENT. gramm. V 345, 21 *in var. l.* [*affert* LVCIL.]. *al.*), in- (IVV. 6, 426 *var. l.*), on- (DIOSC. *var. l.*), yn- (QVEROL.). *de masc. tractat* PROB. nom. gramm. IV 211, 13 -i, non -a, quoniam masculino genere singulari numero hic -us non -r facit ('*fortasse* non hoc -um f.' *Keil*). *de notione*: SCHOL. Hor. gloss. *Γ* sat. 2, 8, 39 vinaria -a. SCHOL.

[*Teßmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pers. 5, 140 -um vas vinum ferens (ISID. orig. 20, 6, 1). GLOSS. οἰνοφόρον.

i. q. vas vinum ferens: LVCIL. 139 vertitur -i fundus, sententia nobis (PELAGON. 468 -i vitrei). HOR. sat. 1, 6, 109 pueri lasanum portantes -umque. PERS. 5, 140 pueris pellem ... et -um aptas. MART. 6, 89, 6 -i pondera plena (*syn.* lagona). IVV. 6, 426 totum -um sitiens, plena quod tenditur urna *eqs.* (SCHOL.: -um prendit, quod urnam capit). 7, 11 vendas ... -um, tripedes, armaria, cistas. APVL. met. 2, 24, 5 calida cum -is (*F*, -o *Leo*, '*an* -io ?' *Robertson*) et calice (8, 11, 3. *cf.* CIL VI 25861 cum -u cum c.). TERT. ieiun. 9 p. 284, 19 aquae potum ferculis et -is regiis praeferentes. QVEROL. p. 40, 4 R. -um exauriculatum et sordidum. AVG. civ. 7, 5 p. 280, 17 D. Liberi aede -um sisteretur, quod significaret vinum, per id quod continet id quod continetur. DIOSC. 3, 11 p. 381, 23 de dipsacos unde -a cluduntur.

oenopōla, -ae *m.*, οἰνοπώλης. *i. qui vinum vendit*: CIL VIII 24520 deo Libero amplissimae Karthaginis -ae cum meraris omnibus.

oenopōlium, -ī *n.*, οἰνοπώλιον. *i. q. locus, ubi vinum venit*: PLAVT. Asin. 200 quom a pistore panem petimus, vinum ex -o (cen- *EJ*), si aes habent, dant mercem.

oenos *v.* oenum.

oenotēcē, -ēs *f.*, οἰνοθήκη. *i. q. cella vinaria*: FVLG. aet. mund. p. 168, 20 parvo contactam mero coniugem trucidat et resignatae -e (yn- *vel* eyn- *trad.*, ob resignatam oenothecam *Reifferscheid*) parricidanti cruore sacrificat.

pisces **oenotēganon** APIC. exc. 72 *et* 78 tit. *et bis in ind.* (*sic ubique Ihm*; inotogono [-tocano] *vel* inotogonon *trad.*). *gr.* οἰνοτήγανον, *interpr. parum certae.*

oenothēra *v.* onothera.

oenotropus, -a, -um, οἰνοτρόπος. -ae *de Anii filiis, quae aquam in vinum mutare vel sim. potuisse dicuntur*: DICT. 1, 23 -ae (in utropea *γ*, eutropea *R*, meutropea *E in marg.*) ac divinae religionis antistites memorabantur.

oenum, -ī *n. et* **oenos,** -ī *m.*, οἶνος. *scribitur hic illic* in- (Ps. APVL., DIOSC.), yn- (GLOSS.). *? gen.* -os DIOSC. GLOSS.[L] IV Plac. o 12 -um: vinum. GLOSS. V 656, 45 -o: vino. *i. q. vinum*: Ps. APVL. herb. app. 124 l. 5 sucum herbae sempervivum cum -o siriatico et castoreum teres. DIOSC. 5, 152 p. 237, 20 comburitur *lapis haematites* ... additu -os (*gr. 5, 126, 2* τοῦ οἴνου περιῃρημένου). GILD. paenit. 10 chron. III p. 89 si quis ... ebrietatis causa psallere non potest ... -a privatur.

oenus *v.* unus. **Oeōnisticē** *dea v. Onom.*

oephi (oepha EVCHER.), οἰφί, οἰφεί *sec. hebr.* 'êpah. *i. q.* ephi (epha), *mensura quaedam* (*v. vol. V 2, 658, 29*): ITALA lev. 5, 11 (Aug. quaest. hept. 3, 14 p. 245, 23. *cf.* 3, 7 p. 239, 26) decimam partem -i (ophy *N*, ephi *T*) similaginis (*gr.* τοῦ οἰφί, *Vulg.* ephae [-i *var. l.*]). EPIPHAN. de mensur. 9 choenix et -i una quidem mensura est, sed duplici nomine nuncupatur; sunt autem sextaria duo et aliquantula insuper pars (*gr. p. 262, 17* ὑφή). EVCHER. instr. 2 p. 159, 3 sqq. -i sive -a modii tres; -i idem mensurae habet in aridis, quod in liquidis batus (GLOSS. V 375, 52 -i et b. aequalia) ... -i, id est modii tres ... decima pars -i gomor. GLOSS. V 375, 50 -i pulentae.

oestrus, -ī *m.*, οἶστρος. *forma* -er: POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 37. *neutr.* (?) -um *in gloss. lemmate* PAVL. FEST. p. 195 *et* GLOSS. III 258, 27. V 606, 24 -⟨trum⟩. *scribitur etiam* estr- (CIRIS 184 *Z*. PROB. Verg. georg. 3, 146 *P*. HIER. epist. 79, 11, 1), ostr- (CIRIS 184 *L*. SEN. Oed. 443 *recc.* NEMES. cyn. 3 *B*). *acc.* -on SEN. epist. 58, 2.

nomen insectorum: **A** *proprie*: **1** *appellatur musca aculeata boves agitans*: **a** *de notione, nomine, natura*: NIGID. frg. Serv. georg. 3, 146 asilus est musca varia, tabanus bubus maxime nocens; hic apud Graecos prius myops vocabatur, postea (a) magnitudine incommodi -um adpellarunt. VERG. georg. 3, 148 quoi nomen asilo Romanum est, -um Grai vertere vocantes, asper, acerba sonans, quo tota exterrita silvis diffugiunt armenta (SERV.: non ... possumus accipere ex latina lingua mutavere, cum constet graecam primam fuisse; οἶστρος autem graecum est. auct.: Graeci cum myopem primo dixerint, displicuit nomen, quia proprium non erat: -um dixerunt, hoc est quia *eqs. cf.* SERV. auct. georg. 3, 146 non de latino in graecum, sed de graeco in suam linguam, quod prior fuit). SEN. epist. 58, 5 quem Graeci -on vocant pecora peragentem et totis saltibus dissipantem, asilum nostri vocabant ([*affert* VERG. georg. 3, 148]. SERV. georg. 3, 148 latine a., vulgo tabanus vocatur [SCHOL. Bern. *ad eundem locum.* ISID. orig. 12, 8, 15]. GLOSS. III 258, 27 ὁ οἶστρος: a., tabanus, -um). SERV. auct. georg. 3, 148 latine ... hoc animal tabanus dicitur (HIER. in Os. 4, 15 p. 854[C] *v. sub b. cf.* GLOSS. IV 264, 24 genus tabani, quod boves habent [GLOSS. nom. 167 g. t., quod boves exagitat et insaniat]). POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 37 (*inter nomina insectorum*). ISID. orig. 12, 8, 15 -us animal armentorum, aculeis permolestum. GLOSS. IV 545, 50 musca violenta. **b** *alia*: VERG. georg. 3, 148 (*152 sq.*) *de -o Ionis* (*cf.* SERV. Aen. 7, 790 Iuno ... Ioni ... inmisit -um. PROB. Verg. georg. 3, 146–9 MYTHOGR. 2, 89 p. 106, 8). SERV. georg. 3, 115 bubus -o exagitatis *in Thessalia* (*inde* MYTHOGR. 1, 163 p. 32, l. 2, 107 p. 111, 22). HIER. in Os. 4, 15 p. 854[C] pro 'lasciviente' vacca (*sc. Israel, sec.* VERG. georg. 3, 148) Septuaginta transtulerunt παροιστρῶσαν, quae -o asyloque percussa sit, quem vulgo tabanum vocant (p. 855[A] metaphoram a vacca lasciviente sive -o ceperat).

2 *appellatur species quaedam apis eximiae magnitudinis* (*de re cf. Whitfield, ClRev. 5, 1955, 12 sq.*): COLVM. 9, 14, 4 progenerantur in extremis partibus favorum amplioris magnitudinis quam sunt ceterae apes, eosque nonnulli putant esse reges; verum quidam Graecorum auctores οἴστρους appellant, ab eo quod exagitent nec patiantur examina conquiescere (*inde* PALLAD. 6, 10 [*vix recte sub* costrus *allatum*]). PLIN. nat. 11, 47 nascuntur aliquando in extremis favis apes grandiores, quae ceteras fugant; -us vocatur hoc malum.

B *tropice i. q. instinctus, stimulus, furor* (PAVL. FEST. p. 195 -um furor graeco vocabulo. SERV. auct. georg. 3, 148 furiam -um vocant. GLOSS. V 606, 24 -⟨trum⟩ insania. *cf. metaphoram ap.* HIER. in Os. 4, 15 p. 854[C] *et* 855[A] [*v. sub A 1 b*]): CIRIS 184 (*fort. ex Calvo, v. Sudhaus, Herm. 42, 1907, 482*) horribili praeceps impellitur -o *Scylla* (*sec.* VERG. *l. c.*). SEN. Oed. 443 post laceros Pentheos artus thyades, -o membra remissae, *eqs.* IVV. 4, 123 ut fanaticus -o *Bellonae* percussus ... divinat (SCHOL.: tamquam stimulatus furore). VERS. metr. Mar. Victorin. gramm. VI 88, 31 amor sidereus cor pepulit flammigero -o. AVIEN. Arat. 1175 caecus mos mentis acerbae immodicusque furor sceleris penetraverat -o impia corda *Orionis Dianam amantis.* AMM. 28, 2, 12 -o (*v. app. crit.*) ... concepti furoris exagitati *Saxones* strages edidere luctificas. HIER. epist. 79, 11, 1 quasi -o libidinis furibunda *Hierusalem.* IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 3, 53 p. 1273 -o Marcionis concitatus. *de instinctu poetico*: STAT. Theb. 1, 32 Pierio ... fortior -o ... canam (SCHOL.: '-o' instinctu, stimulo, quem Romani asilum dicunt, Graeci -um; ⌊alii dicunt, quod fons isto nomine sit apud Siculos, ubi Musae coluntur⌋ [*ad alia traxit Kohlmann*]). silv. 2, 7, 3 docto pectora concitatus -o. NEMES. cyn. 3 Aonio ... pectus ab -o aestuat.

oesus *v.* usus.

oesya, -ae *f.*, οἰσύα. *nomen herbae*: Ps. APVL. herb. interp. 82 l. 10 *herba Perdicalis* vocatur etiam Heraclia, -a agria (ixinos agrion *HaV*, *gr. Ps. Diosc. Vind. 4, 85 p. 245, 15* οἰσύαν ἀγρίαν [*Wellmann*, οἴστιν *vel* ἴστιν *trad., unde fort. Diosc. 4, 82 p. 46, 15* quistin agreste, *vix ex* ὑγιεινὴ ἀγρία *corruptum, ut putat André, Lex. des term. de botan. 267*]).

oesypocērōtum, -ī *n.* *ex* oesypum *et* cerotum, *fort. sec.* *οἰσυποκήρωτον. **-ērōtis** *nom.* GLOSS. *praeter locos infra indicatos, acc.* -em PHILAGR. med. 3 p. 173, 18 (*var. l.*). **-ērōtes** *acc. pl.* PHILAGR. med. 3 p. 173, 4 (*var. l.* -is). *nom. sg., ut vid.*, ORIBAS. *semper et* GLOSS. III 538, 57. **-ērōtos** GLOSS. III 560, 75 *v. infra.* *in codd. saepe in bina verba separantur; iunctim leguntur in var. l. ap.* THEOD. PRISC. *et in forma* -is *in* GLOSS. *scribitur hic illic* esop- *vel* esup- *vel* isop- (GLOSS.), ysop- *vel* hysop- *per confusionem c.* (h)ysop- (PHILAGR. *utrobique*, SORAN., ORIBAS. *semper*), -cerut- (THEOD. PRISC. gyn. 25 *var. l.*). *declinatur utraque pars: in nom. vel acc.* -pum (-pom, pon-, -u) -um (-om, -u) SORAN. *et in var. l.* PHILAGR. med. 3 p. 173, 18 (*etiam* -phum -em). THEOD. PRISC. -pi -o *in var. l.* THEOD. PRISC. eup. faen. 45 log. 108 gyn. 25. 26 (-pi -i, -pi -um *var. ll.*). -pu -es *casu parum perspicuo* ORIBAS. *semper* (*gr.* -πον). GLOSS. *de notione*: GLOSS. III 538, 57 -pu -es id est sudore de ove[s id est] cōfo ('confecto ?' *Goetz. cf.* 560, 75 -pos -os id est de sudore, qui de ovo fit, confectus). 547, 12 sudor vervicum. 566, 48 sucus ovium subter coxas (591, 34. 612, 61. 625, 5).

i. q. cerotum ex oesypo factum (*cf. Galen. X 965* ἡ δι' οἰσύπου κηρωτή): PHILAGR. med. 3 p. 173, 4 recipit *epitima* -um et alias species. p. 173, 18 admiscenda sunt *embrocis* et modicum cerae et -um (THEOD. PRISC. log. 108 ficus pingues ... -o admisces, ut emplastrum temperetur. *cf.* gyn. 25 fel taurinum cum nitri combusti pulvere -o miscuerunt). SORAN. app. 3 -um, butyrum *etc.* (*inter species ad emplastra vel unguenta comparanda aptas ut* THEOD. PRISC. eup. faen. 81 butyrum cum medulla cervina, -um et tus masculum. gyn. 26 ORIBAS. syn. 3, 43. 51. 55. 61. 91. 92). THEOD. PRISC. eup. faen. 45 ut emplastro uteris ... -o cum melle.

oesypum, -ī *n.*, οἴσυπος. *de scriptura*: aesyp- PLIN. nat. 29, 112, (h)esip- OV. rem. 354 PLIN. nat. 30, 76. 107. 113. -sop- (*maxime, ut vid., per confusionem c. voce q. e.* hysopum *factam*): (h)ysop- PLIN. nat. 29, 125. 30, 106 PLIN. med. 2, 19 MARCELL. med. 8, 180. 26, 52. 35, 13. 23 PHILAGR. med. 1 p. 150, 17. *praeterea hic illic in var. l., etiam per* oes- (OV. rem. 354. *al.*), (h)es- (OV. ars 3, 213. *al.*), eis- (PLIN. nat. 30, 28), aes- (CELS. 6, 18, 7[A]). *de formis: acc.* -on CAEL. AVR. chron. 2, 1, 57. *plur.* -a OV. *bis.* *de notione*: PLIN. nat. 29, 35 sordes pecudum sudorque feminum et alarum adhaerentes lanis. MARCELL. med. 8, 180 (*v. infra sub 1 a α*). CAEL. AVR. chron. 2, 1, 57 (*v. sub 1 b*).

appellatur pinguis sudor lanae sim. (*gr. resp.* οἴσυπος. *de confectione et usu fusius* PLIN. nat. 29, 35 sqq.; *cf. Diosc. 2, 74*): **1** *ovium*: **a** *strictius de ipso sudore, qui modo vario pro medicamentis usurpatur*: **α** *in cultu corporis*: OV. ars 3, 213 -a quid redolent ...? (*postea*: demptus ab inmundo vellere sucus ovis). rem.

[*Teßmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

354 fluere in tepidos -a lapsa sinus *feminae* (*351* conpositis . . . conlinit ora venenis). PLIN. nat. 30, 28 maculas in facie -um cum melle Corsico . . . extenuat. *β in re medica* (*inter* remedia ex lanis PLIN. nat. 1, 29, 10, *inter medicinas* ex animalibus *ibid.* 1, 30, 8—53): CELS. 5, 19, 10 constat *emplastrum* ex . . . -o. 6, 18, 7A miscendum cum cerato liquido ex rosa facto. 6, 18, 8A -o ac rosa excepta *chalcitis.* SCRIB. LARG. 270 (*cf.* MARCELL. med. 35, 8) -i pondo uncia (*inter species ad medicamenta comparanda ut* PELAGON. 336 MARCELL. med. 35, 13. 35, 23 -i ollaris). PLIN. nat. 28, 74 podagris . . . inlini . . . *lac* cum -o *eqs.* (29, 115 -um . . . inlitum. *ibid.* ut omnia -o inlinantur. *cf.* 29, 125 ut . . . -o . . . inunguantur *oculi.* PLIN. med. 2, 19 ulceribus imponitur [MARCELL. med. 26, 52 ad ceroti modum]. MARCELL. med. 8, 180 si -o, quod sub armis ovium nascitur, . . . loca . . . perduxeris). 28, 137 -o ad podagras uti. 28, 246 addit -um et nitrum *eqs.* 29, 112 capitis doloribus remedio *est* (*cf.* 30, 27 rimas -um cum galla *sanat.* 30, 106 igni sacro medetur [30, 113 ulceribus]). 30, 69 (*inter sedis vitiis efficacissima*). 30, 70 (*ad ani vitia*) adeps . . . cum . . . -o (*cf.* MARCELL. med. 31, 40). 30, 76 podagras lenit (*cf.* MARCELL. med. 36, 1). 30, 87 potum (*cf.* 30, 105 hydropicis -um ex vino . . . potui datur). 30, 107 ulceribus occurrit ex melle *eqs.* 30, 140 somnos adlicit. PHILAGR. med. 1 p. 150, 17 extrinsecus adhibenda sunt adiutoria, quae cum . . . -o conficiuntur. **b** *latius*: CAEL. AVR. chron. 2, 1, 57 lanam succidam, quam -on appellant. 2 *hircorum*: PLIN. nat. 12, 74 (*de ladano*) esse -um hircorum barbis genibusque villosis inhaerens.

compos.: oesypocerotum.

? **oetisca.** PS. DIOSC. Vind. 3, 11 δίψακόν . . . οἱ δὲ οἰτίσκα.

oetor *v.* utor.

oetum, -ī *n.,* οἰτόν (*v. Hesych. s. v.* οὔϊτόν). *nomen herbae* (*Arachis hypogaea L.*): PLIN. nat. 21, 88 mandunt et -um (cetum *GR*), cui pauca folia minimaque, verum radix magna (1, 21, 52). *Teßmer.*

ofella, -ae *f. ab* offa *deminutive. de orig.*: SERV. Aen. 6, 420 'offam', hinc est diminutio '-a' (*cf.* ISID. orig. 20, 2, 26 GLOSS. V 228, 38). *de scriptura: per unam* f *saepe* (*cf.* SERV. *l. c.* f non geminat), off- *fere non nisi in var. l.* CATO, SERV., PRVD., AVG., ISID., NOT. Tir. ofill- APIC. 7, 265 (*interpol.*), ovell- APIC. 7, 266 *EV*, ofelia GLOSS. III 165, 46. NOT. Tir. 103, 62. GLOSS. ὀφέλλιον. ψιλόπλευρον. ὀφλάριν. particula. [*dalm. vet.* fjelica; *it.* offella, *pedem.* ofela, *neap., abrut.* fellə, *apul., calabr., sic.* fedda; *sard. centr.* offéddu; *raet. or.* ufiel. (> *alban.* fel'ε, *gr.* φελλί [> *val.* felie], *basc.* opil). *cf. M.-L. 6042. Battisti-Alessio IV 2630. Wagner II 184. Wartburg VII 330. G.*]

t.t. culinae i.q. parva offa, buccella, frustum sim., sc. cibi (*maxime, ut vid., ex carne confecti; cf. Dunbabin, ClRev. 49, 1935, 10.* exigua -a IVV.): **1** *usu vario*: CATO agr. capit. 170 (*cf.* 162 tit.) de salsura -ae Puteolanae. MART. 10, 48, 15 non egeant ferro structoris -ae. 12, 48, 17 ad subitas invitet amicus -as. 14, 22, 1 rara tibi curva craticula sudet -a. IVV. 11, 144 exiguae furtis (*var. l.* frustis) inbutus -ae. PRVD. perist. 10, 383 aras -is obsecrare bubulis. **2** *discernuntur -arum genera varia* (*ap.* APIC. *describitur modus comparandi*): CATO *l. c.* AVG. mor. Manich. 2, 16, 41 assa -a (APIC. exc. 17, 46). APIC. 7, 262 Ostienses. 266 Apicianas. 267 -ae aprugineo more. 264 aliter -ae (269 *bis.* exc. 17, 49). exc. 16 -as garatas (44. *cf.* 17 *et* 51 -as garaton). GLOSS. III 233, 55 διὰ ζωμὸν iuscellatas (653, 22).

v. Onom.

***offa,** -ae *f.* [*orig. inc. Sch.*] NOT. Tir. 103, 60. *de notione*: FEST. p. 230 *et* 242 (*v. sub IA 2*). ISID. orig. 20, 2, 26 -a est proprie frustum dentium. GLOSS. μᾶζα. pars frusti rotunda. pars frusti. pars fructus vel frusti. *?* neta ('= νητή ?' *Bücheler*). [*it. vet.* offa; *sard. centr.* offu; *francog. vet.* osfe, offe. (> *basc.* ope). *cf. M.-L. 6041a. Battisti-Alessio IV 2630. Wagner II 184. Wartburg VII 329 sq. G.*] ·[*prorsus incert.* -is CAEL. AVR. chron. 1, 1, 34 *ed. Rovill. a. 1567 in marg. et Amman,* ossibus *Sichard et Drabkin*).]

i. q. frustum sive quodlibet sive in globi formam redactum:

I *in usu profano*: **A** *in univ. de edulibus vel medicamentis*: **1** *exempla varia*: PLAVT. Mil. 49 -ae monent. :: . . . assidue edes, communicabo semper te mensa mea. Poen. 1235 me meae latrant canes? :: . . . dato mihi pro -a savium, pro osse linguam obicito (*de -a canibus proiecta ut* VERG. Aen. 6, 420 cui *Cerbero* [*v. etiam infra*] . . . -am obicit [SERV.: '-am', hinc est . . . 'ofella'. CLAVD. DON. p. 562, 20 proiecit]. ISID. orig. 20, 2, 26 -a latrantium [GLOSS. V 36, 16 = 89, 12 = 125, 36 latrantium est]). CATO or. frg. 65, 1 = 217 M. (Gell. 13, 18, 1) inter os atque -am (GELL. *l. c.* 3 vetus . . . proverbium: i. os et -am. *inde l. c.* 1 inter -am atque herbam). VARRO rust. 3, 5, 4 cibatui *avium* -as positas (*postea*: maxime glomerantur ex ficis et farre mixto. *cf.* COLVM. 6, 2, 7 librales . . . -as . . . in gulam demittito. CHIRON 440 -am . . . dabis). *al.* PLIN. nat. 18, 84 -am eripuisse plorantibus liberis patres commemorat *Ennius* (ann. 526). CLAVD. DON. Aen. 6, 420 p. 562, 27 -ae transvoratae (*sc. a Cerbero ut* p. 563, 1 -ae transvoratione). PRVD. cath. 7, 119 ne . . . -am molares dissecarent uvidi. psych. 426 hauserat -as. MACR. Sat. 7, 4, 4 -ae compositae et quibusdam condimentis variae. ROMVL. fab. 18, 8. **2** *c. determinatione*: **a** *per adi.*: NAEV. com. 122 penita -a (FEST. p. 230 nunc -a porcina cum cauda in cenis puris -a p. vocatur. p. 242 p. -am Naevius appellat absegmen carnis cum coda: antiqui autem -am vocabant abscisum globi forma, ut manu glomeratam pultem. *cf. sub II*). PLAVT. Mil. 760 remove pernam . . .; aufer illam -am porcinam (*cf. supra* FEST. p. 230). AVG. serm. 208, 1 p. 1045 non propter -am suillam, sed propter lenticulam defricatam. MACR. Sat. 7, 8, 4 cum . . . coquant -as bubulas. **b** *per gen.*: COLVM. 6, 13, 3 -a adipis faucibus . . . inseratur. 8, 9, 2 -ae panis vino madefactae (8, 17, 15 SCHOL. Iuv. 16, 11). IVV. 6, 472 fovetur . . . medicaminibus coctaeque siliginis -as accipit (SCHOL.: candidi panis). APVL. met. 6, 18, 3 -as polentae mulso concretas. VEG. mulom. 2, 6, 2 -as caulium cum liquamine . . . temperatas (2, 6, 3. *cf.* CHIRON 250 coliclorum). HIER. praef. Vulg. Dan. p. XXXVI draconem interfectum -a picis (*Dan. 14, 26* fecit . . . massas et dedit in os draconis *eqs.*). PRVD. perist. 10, 808 ad devorandas carnis -as mortuae (GLOSS. V 600, 67. 635, 5). **c** *per praep.* ex: PLIN. nat. 18, 103 ex aqua hordeoque bilibres -ae. CHIRON 367 -as dare ex farinae triticiae sextarios duos *eqs.* (VEG. mulom. 2, 109, 3 -as . . . ex duobus sextariis farinae triticeae et ex uno ervi pollinis facies).

B *respicitur imprimis forma sim.*: **1** *corporalium*: **a** *rotunditas vel parvitas*: VARRO rust. 3, 16, 28 coctas *ficus* in -as . . . adponunt (in *c. acc. etiam*: COLVM. 6, 25, 1 formata in -am. PLIN. nat. 12, 35 in -as convolutum *bdellium.* 15, 26 ex . . . nucibus arefactis et in -am contusis. PALLAD. 1, 30, 4 in -as volutabis exiguas). COLVM. 6, 25, 1 lupini . . . conteruntur et -ae . . . faucibus ingeruntur. 8, 7, 3 formantur -ae, quibus aves saginantur. 12, 15, 4 modicas -as foliis ficulneis involvunt. *al.* PLIN. nat. 12, 75 herbam . . . convolvi atque ita -as fieri. 13, 64 tundunt *prunum Aegyptiam* servantque eius -as. 14, 107 nardo Celtico, calamo, bitumine -is in . . . vinum deiectis (*ad abl. cf.* 27, 101 -a demittitur *herba lineum.* 30, 148 si hirundinum pulli terni ternis -is dentur. 33, 103 uritur *alabastrum* . . . -is). *ibid.* in -a *deicere aliquid* (in *c. abl. etiam*: 30, 144 detur [32, 140]. 30, 147 acceperint in -a pulverem). PELAGON. 3, 1 -as impares . . . faucibus mittas (*Hippiatr. gr. II p. 187, 11* σφαίρια, *item locis infra allatis*). 98 -as facies et dabis (189). **b** *informitas sim.*: *animantium*: PLIN. nat. 9, 155 (*de lepore marino*) -a informis (IORD. Get. 127 i. -a, non facies). IVV. 2, 33 (*de partu abortivo*) cum . . . effunderet -as (SCHOL.: pro partu). FVLG. aet. mund. p. 168, 21 *Curtium* -am voraginis et terrenae abruptionis. *rei*: IVV. 16, 11 nigram in facie . . . -am (*i. tuberem*). **2** *carminis*: PERS. 5, 5 quantas robusti c. -as ingeris, ut par sit centeno gutture niti?

II *in usu sacro*: CIC. div. 1, 27 -a obiecta *pullis* (*in auspicando ut* 2, 72 cum . . . -a cecidit ex ore pulli *eqs.* 2, 73 si in -am pultis invadit *avis*). ACT. ARV. a. 218a, 25 in mensa sacrum fecerunt -is (a. 240 II 18 ante deam in mensa -is coniunctis lactis iocinoris facinoris [?] ter ternis fecer(unt), item numis . . . super caespite *eqs. cf. ibid.* II 21 -is tribus fertis tribus praecati sunt). ARNOB. nat. 7, 17 deos . . . latratorum et canum ritu -is saevitiam ponere. 7, 24 quid neniae, quid -ae non vulgi, sed quibus est nomen . . . penitae? (7, 25 *non* prius iras . . . ponunt *dei,* nisi sibi adoleri paratas conspexerint nenias -asque reddi p. *cf.* NAEV. com. 122 *et* FEST. p. 230 *sub IA 2*).

deriv.: ofella, offarius, offatim. *Hermans.*

offarcinātus, -a, -um. *ab* ob *et* farcinare, *cf.* suffarcinare. *i. q. valde farcinatus, sc. oneratus*: TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 500, 1 profectionem Israhelis creator etiam illis spoliis aureorum . . . vasculorum et vestium praeter oneribus consparsionum -am educit ex Aegypto.

offārius, -ī *m.* (*? adi.* -us, -a, -um). *ab* offa. ISID. orig. 20, 2, 26 unde (*sc. ab* offa) et -i coqui, quia particulatim, id est offatim, excoquunt. *Teßmer.*

offātim *adv. ab* offa, *cf. ex. gr.* frustatim, frustillatim, minutatim. *inter adv.* GLOSS. Plaut. gramm. III 58, 8. ISID. orig. 20, 2, 26 particulatim, id est -m excoquunt *coci offarii.* [*ap.* PLAVT. *confundunt codd. CD ubique c.* affatim; *interpol.* Truc. 621 quem ego [-m iam] iam iam concipulabo.] *i. q. in offas, in frustula, minutatim*: PLAVT. Truc. 613 verbum unum adde istoc: iam hercle ego te hic hac -m conficiam (officiam *trad.,* offigam *Schoell*). 626 iam ego te hic -m conficiam; ⟨-m⟩ occidi (*add. Lindsay*; occidit *BCD,* occidi te *Bücheler*). *Hermans.*

[offavēbam *pro* et favebam (*W et Hartel*) *vel* effav- (*MB*) *tentabatur* CYPR. ad Donat. 4 p. 6, 2/3 (*vulgo* adfav-).] *Sz.*

offectio, -ōnis *f. ab* officere. [*e coni. vix probab.* ARNOB. nat. 5, 12 *pro* suff-.] *i. q. obductio* (*v.* officio *sub II*): LVCR. 5 cap. *post* 773 de solis et lunae -e (*sec. 776* offecto lumine). *spectat ad artem tinguendi*: GLOSS. II 256, 41 βαφή: tinctura, infectus, infectio, -o. *transfertur ad vestem* (*tinctam*): ITALA psalm. 44, 10 (cod. 136 Cas.) adstitit regina . . . in -e aurea (*gr. Aquila* βάμματι, *quod vertit Hier. epist. 65, 15, 2* in tinctura; *LXX* ἱματισμῷ, *Veron. al. c. Vulg.* vestitu).

offector, -ōris *m. ab* officere. *i. qui officit*: **1** *sc. tinguendo* (*cf.* officio *sub II et* GLOSS. III 130, 15 βαφεύς: -r): PAVL. FEST. p. 112 infectores, qui alienum colorem in lanam coi-

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ciunt; -es, qui proprio colori novum officiunt (efficiunt *trad.*). p. 192 -es: colorum infectores. CIL IV 864, 3 Postumium Proclum aed(ilem) -es rog(ant). XIII 7553, 18 Publius -r. INSCR. Ephem. Epigr. IX 248, 2 Faustus -r. **2** *sc. nocendo*: CHAR. gramm. p. 401, 2 B. -em et infectorem; infector colorem mutat, -r officio obest.

offectūra, -ae *f.* *ab* officere. *i. q. infectio, tinctura*: INSCR. BerRGK 17, 1929 p. 13 n. 41, 5 (*s. III*) artis -(a)e. CYPR. sent. episc. 10 ut ... erroris -a[m] per ... lavacrum *baptismatis* sanctificetur.

offectus, -ūs *m.* *ab* officere. *actus vel effectus officiendi* (*sc. nocendo fit*): GRATT. 406 -us oculique venena maligni. *Oomes.*

FEST. p. 205 **offendicēs** (-dīc-?) ait esse Titius nodos, quibus apex retineatur et remittatur; at Veranius coriola existimat, quae sint in loris apicis, quibus apex retineatur et remittatur, quae ab offendendo dicantur; nam cum ad mentum perventum sit, offendit mentum (*cf.* PAVL. FEST. p. 204 -es dicebant ligaturae nodos, quibus apex retinebatur; id cum pervenisset ad mentum, dicebatur offendimentum. GLOSS.[L] III Abol. OF 6 -ix: nodus proprie, quo apex flaminum rest⟨r⟩ingitur et remittitur [*sim.* GLOSS. V 508, 28. 574, 6 -ax]. GLOSS. V 606, 32 -es nodi, quibus libri signantur [*suspecta*]). [*formatum ut* appendix. *subest radix, quae exstat in goth.* bindan (*theod.* binden), *ind. vet.* badhnāti (*recentius* bandhati) *c. perf.* babándha, *avest.* bandayeiti *'ligat'; apud Graecos non servatur nisi in derivatis velut* πεῖσμα *'funis'. Sch.*]

offendiculum, -ī *n.* *ab* offendere, *cf.* offensaculum. GLOSS. πρόσκομμα. *legitur ap.* PLIN. epist. *semel, saepius inde ab* ITALA; *in poesi* PAVL. NOL. carm. 20, 99.

1 *usu profano* (*cf. l. 59 sqq.*): **a** *i. q. causa cunctandi, dubitandi*: PLIN. epist. 9, 11, 1 sunt ... in hac *materia scribendi* -a nonnulla: circumfer oculos, et occurrent. **b** *fere i. q. mora*: SOL. 1, 83 vocis impedimenta et tardatae sonum linguae naturalibus -is (*Plin. nat. 7, 55* intractionem ... linguae et sermonis tumultum. *cf.* offensio *p. 498, 26*).

2 *usu christiano i. q. scandalum* (*graece respondent* πρόσκομμα *vel* σκάνδαλον, *nisi alia adnotantur; cf. Stählin, Skandalon et Kittel, Theol. Wörterb. VI 745 sqq. VII 338 sqq.*): **a** *corporaliter et per imaginem de obstaculo in via posito, praecipue sub specie insidiarum* (*iuxta* fovea, laqueus *l. 41. 51; accedit gen. rei effectae l. 44. 56*): ITALA lev. 19, 14 (Ps. Aug. spec. 14 p. 372, 4; *cf.* VVLG.) ante caecum non pones -um. Ios. 23, 13 (Lugd.) *gentes* erunt vobis sicut -a in lateribus vestris (VVLG. in foveam ac laqueum et -um). prov. 15, 19 (Aug. spec. 7 p. 60, 5 = VVLG.) iter pigrorum quasi saepes spinarum, via iustorum absque -o (*gr.* ὁδοὶ ... τετριμμέναι. *cf.* VVLG. Ezech. 28, 24 -um amaritudinis et spina dolorem inferens). Is. 8, 14 (Tert. adv. Marc. 4, 13 p. 458, 11. *al.*) in lapidem -i et in petram scandali (*cf. p. 498, 18*). I Cor. 9, 12 (cod. d *al.* = VVLG.) ne quod -um demus euangelio Christi (*gr.* ἐγκοπήν). *al.* HERM. Pal. (*cf.* vulg.) mand. 6, 1, 3 via ... mala multa -a habet. PRISCILL. tract. 1 p. 3, 3 fides nostra nullis vitae -is impedita securum ... iter tendens. VVLG. prov. 4, 12 *in semitis aequitatis* currens non habebis -um. Ps. HIER. in Rom. 7, 7 'lumen in tenebris' vel -um vel foveam ostendit (*cf.* CHROMAT. in Matth. 17, 1 *seq.* -a diaboli). PAVL. NOL. carm. 20, 99 tamquam -i causam cognosceret *iumentum*. Ps. AVG. quaest. test. I 2, 6 *diabolus* ad dei auxilium confugere volentibus -a et impedimenta opponit, servis dei insidias tendit *eqs.* CASSIAN. inst. 11, 6 *gloria* in his -a tendens interitus, in quibus vitae stipendia conquiruntur. *al.* **c** *respectu asperitatis*: PASS. mart. Graec. (BHL 3970) 5 ubi pavimentum aureum est sine -o. *Christianos forsitan sequantur* Ps. VARRO sent. 139 ultra veritatem est, qui in planis quaerit -um. Ps. QVINT. *p. 495, 73.* **b** *incorporaliter de impedimento, quo animus vel mores affligantur*: **α** *generatim*: ITALA exod. 23, 33 (Aug. quaest. hept. 2, 94. *al.*) si servieris dis eorum, erunt tibi -um (*Vulg.* erit in scandalum. *cf.* deut. 7, 16 [Lugd.; *gr.* σκῶλον, *Vulg.* ne sint in ruinam tui]). act. 24, 16 (cod. s = VVLG.) studeo sine -o conscientiam habere ad deum *eqs.* (*gr.* ἀπρόσκοπον συνείδησιν). Rom. 14, 13 (Ps. Cypr. singul. cler. 11. *al.* = VVLG.) ne ponatis -um fratri aut scandalum (*cod. d al.* offensionem. *cf.* 14, 20 [cod. d *al.* = VVLG.] qui per -um manducat [*21* in quo frater tuus offendit]). I Cor. 1, 23 (Ambr. in psalm. 45, 7, 2. *al.*) crux domini Iudaeis -um (*Vulg.* scandalum). 8, 9 (cod. d *al.* = VVLG.) ne forte licentia vestra haec -um fiat infirmibus. *al.* CYPR. mortal. 12 p. 304, 14 (*de incommodis*) non sint tibi -a (*S*, scandala *cett.*) ista, sed proelia. Ps. CYPR. singul. cler. 28 p. 205, 9 quod offensionem oculis ingerit, quorum aviditas ... inter -a continua nullo modo potest ... compesci (*antea*: scandalum). GAVDENT. serm. 13, 11 G. ne cuiquam ... aliquod -um reservaret (*antea*: quicquam scrupuli daret). FILASTR. 130, 3 *haeretici de David* non parvo -o perturbantur (*1* non modicum scandali patiuntur). HIER. adv. Rufin. 1, 3 p. 400[B] cum aliquanta -a (fidei *addit* RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 46 [50]) inveniantur in graeco *textu*, ... elimavit. *et saepius.* *indicatur res infestata*: ITALA Rom. 16, 17 (cod. d *al.* = VVLG.) dissensiones et -a praeter doctrinam. AMBR. in Luc. 6, 38 nec putet aliqui -um esse pietatis, ubi mandatum legis impletur. RVFIN. *l. 79.* *c. gen. explic.*: HIL. in Matth. 18, 2 'qui ... scandalizaverit ...' (*18, 6*), id est, qui -um tentationis intulerit. trin. 5, 9 ut veritas ... non demutetur -o falsitatis (HILARIAN. pasch. 14). 7, 9 simplex ... nuncupatio est et caret -o adiectionis alienae. HIER. reg. Pachom. 51 p. 28, 4 detrahendi. *officii.* VVLG. Ezech. 44, 12 iniquitatis. OROS. hist. 7, 6, 11 blasphemiarum. SACR. Leon. 530 perversitatis. CONC.[S] II 3, 3 p. 118; 28 epistolam velut innovationis -um (*gr. II 1, 3 p. 113, 21* ἔγκλημα). APON. 5 p. 103 incredulitatis. **β** *metonymice de idolis* (*cf.* offensio): ITALA Ier. 4, 1 (Aug. spec. 20 p. 96, 2 = VVLG.) si abstuleris -a tua a facie mea (*gr.* βδελύγματα. *cf.* HIER. in Ier. 1, 68 *ad l.*: ponimus -a et idola nostra contra dominum). VVLG. Ier. 7, 30 Ezech. 11, 21. 20, 30.

offendimentum, offendix *v.* offendices.

1. **offendo**, -fendī, -fēnsum, -fendere. [*opp.* defendere; *v. etymologiam s. v.* infensus. *Sch.*] *de script. et formis*: GRAMM. suppl. 294, 17 per duas f scribendum (*ibid. saepius*). *at* obf- GLOSS.[L] II Philox. OB 13, ofe- GLOSS. V 376, 16. -dere *pro* -derunt STAT. Theb. 5, 170 HEGES. 2, 15, 8 p. 178, 1. OROS. hist. 5, 16, 15 (*seq.* senserunt). *perf. redupl.* ITALA Luc. 20, 18 (cod. a) -diderit (*cf.* descendidi *sim.; ceteri testes* ceciderit). GLOSS. V 125, 32 -didit. *fut.* -dies VIRG. gramm. epit. 1 p. 5, 9. NOT. Tir. 33, 58 -it. 33, 60 -sus. *de notione* (*cf. p. 492, 9*): GELL. 9, 1, 9 significat ἐμποδὼν ἔχειν, id est incurrere in aliquid et incidere (*opp.* defendere, *q. v.*). NON. p. 358, 26 percutere ... laedere ... invenire. GLOSS. προσκόπτω. προσκρούω. ἀντικρούω. λυπῶ. ἀνιῶ. ἀπεχθάνομαι. -it: invenit. obhorruit. inpegit vel laesit. -sus est: ἠχθέσθη. *legitur inde a* PLAVTO, ENN., TER. [*dub.*: GRATT. 233 (effunderet *Johnson, v. vol. V 2, 226, 54. similiter* se effundit *Lachmann pro* -it AVIAN. fab. 16, 17). *e falsa versione*: ITALA deut. 19, 5 (Lugd.) *si* -erit manus (*gr.* ἐκκρουσθῇ).]

I *strictius de collisione adversa*: **A** *respicitur damnum alienum* (*in locutione reflexiva p. 489, 46*): **1** *transitive i. q. obveniendo pulsare* (*obi. e contextu suppletur l. 37. 41. p. 489, 53; minus valet quam* laedere *l. 49. 66*): **a** *proprie et in imagine* (*ambigue* AVG.): **α** *generatim*: PLAVT. Curc. 282 fugite ..., ne quem in cursu capite aut cubito aut pectore -am aut genu. Poen. 483 quemquem visco -erant, ... ad terram accidebant. LVCIL. 844 si te -erit (*sc. lapide*). AFRAN. com. 307 -it, ⟨f⟩regit, ru[m]pit, icit poculo. VARRO Men. 282 -it buccam Volumnio. rust. 3, 16, 37 imbris guttis ... -sae *apes*. PLIN. nat. 11, 82 lineae *aranearum* -sae praecipitant. APVL. met. 2, 26, 7 pugnis ille malas -ere. 3, 6, 2 occurrentem pectore -so peremo. TERT. scorp. 1 p. 145, 10 -ere, figere, occidere. HEGES. 4, 3, 3 p. 243, 17 quos -erant saxa *eqs.* AVG. civ. 1, 24 p. 39, 16 D. *hostes* gravius in senatu verbis quam ⟨in⟩ bello armis -erat. RVT. NAM. 1, 538 praetexitur alga profundo molliter -sae non nocitura rati. VEN. FORT. Mart. 4, 357 qui *percussores* semel -sos iaculo figente trucident. *proverbialiter*: NEP. Cim. 4, 2 cum aliquem -sum fortuna (*coniecerunt alii alia, sed cf. p. 491, 20*) videret minus bene vestitum. Ps. QVINT. decl. 12, 11 perstricta tantummodo patria et leviter, quod aiunt, manu -sa (*antea*: rei publicae laesae). **β** *speciatim c. vi repercutiendi, impediendi*: VARRO Men. 75 rivus... -sus aliquo a scopulo lapidoso albicatur (*pro* '-ens *scopulum*', *v. p. 490, 77. cf.* BOETH. mus. 1, 14 p. 200, 15 si quid sit, quod crescentes undas possit -ere). SEN. nat. 6, 17, 1 *aer* quamdiu non impeditur, it placide; cum -itur et retinetur, insanit. CALP. ecl. 4, 120 ne sonet -so contraria vomere massa. TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 547, 5 David in recuperatione Sionis -erant caeci resistentes, quominus admitteretur (*cf. II reg. 5, 6*). PHILO vita contempl. 33 medius ... utrarumque cellularum paries tertio ... cubito exaltatus ... reliquam altitudinem usque ad tectum apertam habet ..., ut ... auscultatio sit facillima nullo -ente tractatoris responsa (*gr.* μηδενὸς τὴν τοῦ διαλεγομένου φωνὴν ἐμποδίζοντος). AMM. 23, 4, 6 (*de onagro*) absolutus ictu volucri stilus et mollitudine -sus cilicii saxum contorquet.

b *translate i. q. affligere*: **α** *mera vi incorporali*: ① *aliquem vel animum, sensum, sc. indignatione, aegritudine sim.* (*saepe mediopassive; minus valet quam* laedere CIC. fin. 3, 38 SEN. dial. 2, 5, 1. 5, 28, 4 epist. 47, 19. *al.; similiter distinguitur* violare CIC. off. 1, 99, torquere SEN. benef. 5, 20, 2): Ⓐ *generalia quaedam selecta*: RHET. Her. 4, 14, 20 uti, cum idem verbum crebrius ponatur, ... non -at animum (CIC. inv. 1, 23 ex hac ... re ... in oratore nonnumquam a. auditoris -itur. *al.* CAES. Gall. 1, 19, 2 LIV. 5, 1, 3. 33, 46, 7 *opp.* inierat gratiam. SEN. epist. 36, 8 *subi. mors. et passim*). CIC. Verr. II 2, 150 statuae equestres inauratae ..., quae populi Romani oculos animosque maxime -unt (5, 143. *al.* SEN. dial. 5, 35, 4 macula -untur *oculi. et saepius*). Mur. 47 voluntas -sa multorum (p. red. in sen. 21 a me. *al.* CALP. decl. 47. *et saepius*). Cael. 46 labor -it homines a studioque deterret. Lig. 24 patientissimas aures (orat. 150 *subi.* sententiae. *al.*). fam. 1, 7, 7 ut eos non tam constantia ... nostra delectet quam splendor -at. *et passim.* Ⓑ *circumscribitur causa*: CIC. inv. 2, 4 si quo in vitio eius -remur (Verr. II 5, 31 cum ..., non -bantur homines in eo. fam. 3, 8, 4 aliquid, in quo te -rem. *al.* HOR. ars 451 cur ego amicum -am in nugis? *et saepius. v. etiam l. 71*). Verr. II 2, 187 suspicione -si ad ea ipsa nomina oculos animumque transtulimus (*abl. ut* Balb.

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

58 neminem . . . non re, non verbo, non vultu denique -it. fin. 1, 37 omne, quo -imur [*opp.* gaudemus]. *al.* HOR. sat. 1, 3, 73 ne tuberibus propriis -at amicum. *al.* LIV. 4, 11, 6 agro adsignando . . . plebem. *et passim*). LIV. 41, 24, 7 nec Romanos -i posse, si *eqs.* (SEN. dial. 2, 17, 2 epist. 22, 5 TAC. dial. 27, 2. *al. cf.* cum *l. 17*). SEN. contr. 1, 6, 6 nolo propter me patrem tuum -as (APVL. met. 5, 30, 3 [*loq. Venus*] *Sobrietatem* p. huius *Psyches* . . . luxuriam -i saepius). PHAEDR. 4, 11, 6 ut non -ar subripi *munera* (*cf.* SVET. Aug. 89, 3 componi . . . aliquid de se . . . -batur. AVG. gen. ad litt. 7, 19 p. 216, 6 actionem suam . . . impediri -itur *anima*). QVINT. decl. 253 p. 36, 7 qui pro salute communi me -ere auderet (OROS. hist. 4, 21, 9 qui p. mactanda pecude fortasse -rentur, p. interficienda . . . virtute laetantur). AVG. civ. 22, 6 p. 562, 14 D. ne civitatem *Romanam* . . . de conditore eius -rent (c. Cresc. 2, 10, 12 epist. 151, 1. CASSIOD. hist. 9, 16, 9 si . . . de priscis non -rentur doctoribus [*Socr. 5, 10* *παρακρούονται c. acc.*]). -it *c. inf.* (*parum constat de loco lacunoso* CIC. rep. 5, 5): IOH. MAXENT. Conc.^{S} IV 2 p. 18, 24 -eris . . ., cum Christum deum audis et hominem.:: non me -it Christum d. audire et h., sed te -it. *?* -it *c. gen.*: OROS. hist. 4, 5, 8 ne quemquam quasi temptatae cavillationis -at, quod . . . 'iram caelestem' dixisse videamur (*structuram sec.* piget, pudet *sim. novatam defendit Svennung, Oros. 13; sollemniter* SER. SAMM. 44 quos pudet aetatis longae, quos . . . senectus -it). © *accedit acc. int.* (*neutr.*): CIC. de orat. 1, 129 in quo aliquid -eris (SEN. clem. 1, 18, 2 qui se *Vedium Pollionem* a. -erant. *al.*). rep. 5, 5 nihil (Att. 4, 17, 1. 15, 20, 4 LIV. 44, 36, 12 QVINT. decl. 377 p. 420, 24. *al.*). Att. 6, 3, 9 ne quid eum -am (LIV. 36, 5, 3. *al.*). SEN. epist. 22, 5 numquid -eris . . .? (PETRON. 128, 1 TERT. nat. 1, 20, 5).

(II) *res varias*: CIC. Planc. 6 amicissimi hominis existimatio -enda est (fam. 3, 8, 7. *cf. p. 493, 32*). Att. 10, 4, 10 minime -isses eius causam, si *eqs.* MART. 2, 23, 4 -ere basiationes, quae se tam bene vindicare possunt. TERT. adv. Val. 3 p. 180, 4 fidem (*om. P, add. Rhenan.*) -ere (ost- *F*). EPIST. Alex. l. 401 H. (*-untur sacrae arbores*). AVG. conf. 12, 25, 35 contentionibus . . . caritatem. c. Iulian. 4, 12, 58 -unt delectationem *deformia*. serm. 161, 9, 9 ne -at gaudium paternum, ne displiceat oculis amantis *peccator*. SACR. Leon. 1054 *iustitiam dei* delictis. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 225, 22 gloriam . . . Christi (*gr. I 1, 4 p. 31, 15 προσκρούουσαν*). CAES. AREL. epist. ad virg. 1, 2 votum obsequendi. *legem sim.* (*cf. p. 490, 43*): PAPIN. dig. 5, 1, 40, 1 iudex si quid adversus legis praeceptum . . . praetermiserit, legem -it. VLP. dig. 14, 6, 3, 3 senatus consultum. 29, 4, 6, 2 edictum. COD. Theod. 16, 2, 25 (= Iust. 9, 29, 1) qui divinae legis sanctitatem . . . neglegendo violant et -unt. NOVELL. Theod. 23, 1 propositum. COD. Iust. 5, 62, 17 (*a. 244*) manifestam sententiam. 12, 37, 16, 3 (*a. 423*) saluberrimam constitutionem.

(III) *reflexive* (*accedit acc. int. ut l. 23; cum acumine dictum vid. de eis, qui errando vel peccando ipsi se affligere videntur; aliter p. 491, 10*): OPTAT. 6, 1 p. 143, 19 quid vos -erat Christus . . .? quid vos -istis etiam vos ipsi, ut illa altaria frangeretis . . .? (AVG. serm. 343, 7 [= CAES. AREL. serm. 90, 3] si . . . amātorem castitatis convici te, quid te -isti, ut eam non ames in te?). AVG. epist. 29, 7 p. 118, 14 ut, si se ipsi aliquid -issent, vel nostri misererentur.

β vi naturali: LVCIL. 727 neque alia in mare ulla -ere (*sc. te*). LVCR. 3, 170 -it vitam vis . . . teli. 4, 1180 quem *amatorem* si . . . venientem -erit aura una modo, causas abeundi quaerat. 6, 792 extinctum lumen ubi acri nidore -it nares (*cf.* COLVM. 9, 14, 15 nec quamvis amantissimas munditiarum *apes* -unt odore suo *aves occisae* [SVET. Cal. 27, 4 Vesp. 23, 3. TERT. coron. 10 l. 29 si me odor . . . -erit]. AVG. civ. 21, 4 p. 492, 12 D. nihil . . . olfactum -it *caro*). VARRO rust. 3, 8, 3 a stercore ne -antur *columbae*. CELS. 1, 9, 2 cruditas . . . laedit et quotiens -sum corpus est, vitiosa pars maxime sentit (*in re medicinali ut*: 2, 7, 6 membrum . . . frigido calidoque -itur. 3, 6, 10 stomachum [PLIN. nat. 26, 58]. GELL. 17, 1, 7 -so . . . vulneratoque corpore. *al. tropice* PANEG. 2, 3, 4 placatum ulcus -ere). SEN. dial. 4, 25, 4 aures . . . stridor -it (*cf.* STAT. silv. 1, 3, 41 quies -saque turbine nullo nox. MART. 1, 53, 10 Cecropias -it pica querellas. 12, 57, 25 quies nullis -sa linguis). epist. 102, 26 emissum adflavit aura liberior, deinde -it durae manus tactus. COLVM. 3, 1, 10 *vinea* calido . . . laetatur, imbribus . . . -itur (3, 20, 2). 7, 6, 1 *caprinum genus* nec rubos aversatur nec vepribus -itur et arbusculis . . . gaudet. 8, 5, 23 *uvae* sapore -sae aves. 8, 15, 5 PLIN. nat. 17, 234. 35, 97 aciem *oculorum*. AMM. 19, 6, 2 mulieres . . . cum . . . deficerent . . . itineris longinquitate -sae. *al.*

2 *absolute vel intransitive* (*accedit acc. int. p. 490, 1. 7. al., relat.* quae *p. 490, 31; cf. supra l. 23 sqq.*): **a** *in univ. i. q. indignationem, aegritudinem sim. efficere*: **α** *generatim*: (I) *usu vario* (*exempla selecta; de structura* '-ere apud *aliquem*' *v. p. 491, 62*): RHET. Her. 4, 31, 42 ne novi verbi adsiduitas odium pariat; sed si commode quis eo utatur . . ., . . . non -et novitate (*c. abl. instr. vel causae ut*: HOR. sat. 2, 2, 65 *sapiens* mundus erit, qua non -at sordibus. LIV. 4, 42, 2 cum odio Semproni consulare nomen -ret. VITR. 9, 7, 7 ne multa scribendo -am. SEN. clem. 2, 2, 2 maluerim veris -ere quam placere adulando. *al.*). CIC. inv. 2, 5 minus in (*del. Kayser*) arrogantia[m] -rent (orat. 173 nec illud, quod -it, aut cur aut in quo -at, intellegit *multitudo*. Att. 7, 14, 3 si quid -imus in genero nostro. VARRO ling. 9, 114. NEP. Phoc. 2, 2 in eo . . ., quod [LIV. 44, 40, 1]. *al. cf. infra*). Verr. II 5, 29 labor operis maxime -it. orat. 73 magis -it nimium quam parum. fam. 11, 16, 1 quemadmodum, coram qui ad nos intempestive adeunt, molesti saepe sunt, sic epistulae -unt non loco redditae. *al.* VARRO rust. 3, 4, 3 non tantum . . . oculos delectant . . . aves volitantes quantum -it, quod alienus odor opplet nares (LIV. 34, 36, 2 ea res -bat, q. NOVELL. Valent. 27, 1 vehementer -it, q.). HOR. ars 376 gratas inter mensas symphonia discors et crassum unguentum . . . -unt. LIV. 2, 2, 3 consulis . . ., cum nihil aliud -ret, nomen invisum civitati fuit. 3, 12, 7 quod -at (*opp.* quod desideretur). PHAEDR. 4 epil. 4 temperatae suaves sunt argutiae, inmodicae -unt. *et saepius.* *pass. impers.* (*accedit* in *c. abl.*): RHET. Her. 4, 23, 32 -itur . . . in eiusmodi oratione. CIC. inv. 1, 24 si causae turpitudo contrahit offensionem, aut pro eo homine, in quo -itur, alium hominem, qui diligitur, interponi oportet aut pro re, in qua -itur, aliam rem, quae probatur. 1, 82. Verr. II 1, 64 nequid in ipso se -retur (*cf.* Caecin. 104 si quid in contraria parte in homine -endum est). de orat. 1, 116. 259. 3, 44 in qua *voce* nihil -i, nihil displicere . . . possit. 3, 100. 3, 196 in iis *numeris ac modis* si paulum modo -sumst. (II) *de medicamentis iniucundis*: CELS. 3, 10, 1 si acetum -it (*postea*: laedit). 5, 27, 2^{D} si amaritudine -it *antidotum*. 6, 2, 2 si . . . ea res nimium -it. 7, 26, 5^{C} donec infirmando -at *fomentum*. 8, 10, 1^{H} ut . . . nihil -erit *vinctura*.

β speciatim vergit in notionem q. e. peccare (*immiscetur notio sub B illustrata, cf. syn.* labi *l. 29; usum adamant Christiani respicientes tam deum laesum quam sectatores dei lapsos* [*v. p. 491, 6 et* offendiculum]; *cf. etiam l. 44*): VARRO ling. 8, 7 qui si non numquam -unt, non est mirum; et enim illi . . . fortasse an . . . sint lapsi. APVL. met. 1, 1, 5 praefamur veniam, si quid . . . -ero (*cf.* ORIG. in Matth. 14, 6 p. 286, 18 veniam eorum, quae -erunt [*gr. τὰ προημαρτημένα*]). TERT. fug. 9, 2 (*sec. I Thess. 5, 14*) patientia . . . sustinendos, si cum per infirmitatem fidei suae -erint (ieiun. 3 p. 277, 31 p. quam *materiam*). patient. 5 p. 8, 1 hinc prima iudicii, unde delicti, origo; hinc deus irasci exorsus, unde -ere homo inductus. ITALA II Petr. 1, 10 (cod. h) haec . . . facientes non -itis (*gr. πταίσητε, Vulg.* peccabitis). CYPR. mortal. 11 cum Iudaeorum populus hinc semper -erit, quod adversus deum frequentius murmuraret. IREN. 3, 23, 3 (3, 33, 2 H.) seduxit et -ere fecit hominem *diabolus*. AVG. serm. 59, 4, 7 quando aliquis -it et peccat in vos. *al.*

b *c. dat.*, in, ad *obiectum laesum circumscribentibus fere i. q. obsistere, adversari* (*pass. impers. l. 46. 52*): **α** *rebus* (*t. t. iur.*): (I) *violantur leges sim.* (*cf. p. 490, 39 et ad colorem peccandi l. 25*): PAPIN. dig. 22, 1, 1 pr. arbitrio iudicis usurarum modus . . . constituitur, ita tamen, ut legi non -at (resp. frg. 5,14 *legi* ⟨cad⟩ucariae . . . non -itur, cum *eqs. cf.* AVG. in psalm. 26 serm. 2, 20 l. 16 si -eris aliquid in lege). VVLG. Iac. 2, 10 quicumque . . . totam legem servaverit, -at autem in uno (*gr. πταίσῃ, Itala cod. ff al.* peccaverit. *cf.* 3, 2). AVG. serm. 338, 3, 3 ne -ant in illud praeceptum. COD. Iust. 6, 58, 14, 5 naturae -imus et legitimo iuri derogamus. (II) *impeditur visus*: VLP. dig. 8, 2, 15 ne luminibus officiatur et ne prospectui -atur. **β** *hominibus*: CLEM. ad Cor. 21, 5 magis hominibus dementibus . . . -amus quam ⌊deum aut⌋ dominum Iesum Christum (⌊ ⌋ *aberrant a gr. μᾶλλον ἀνθρώποις . . . προσκόψωμεν ἢ τῷ θεῷ· τὸν κύριον Ἰησοῦν . . . ἐντραπῶμεν*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 17, 4 -ere coepit puer ad seniorem *eqs.* (*respicitur Is. 3, 5* tumultuabitur p. contra senem *eqs.*). AVG. in psalm. 53, 7 l. 11 ubi venerit aliqua tentatio, ut arguatur aliquis . . ., non tibi (*an* tantum *?*) dico -et episcopo (episcopum *aliquot codd. Erasmi*), sed nec ad ipsam ecclesiam accedere vult.

B *respicitur damnum agentis* (*de exemplis huc transeuntibus v. l. 27*): **1** *transitive*: **a** *forma* '-o pedem (ad lapidem)': TVRPIL. com. 174 caput -i ad ⟨l⟩im⟨en⟩ (LIV. 8, 6, 2 capite graviter -so. QVINT. inst. 6, 3, 67 ad fornicem). CIC. Cluent. 175 latus -isse vehementer. BELL. Hisp. 23, 4 pedem (TIB. 1, 3, 20 -sum . . . p. [*p. p. p. ut*: OV. met. 10, 452 fast. 2, 720. SEN. nat. 6, 32, 3 leviter. PLIN. nat. 7, 181]. ITALA psalm. 90, 12 [Veron. *al.* = VVLG.] ne quando -as ad lapidem p. tuum [*gr. προσκόψῃς*, HIER. psalt. sec. Hebr. -at ad l. pes tuus. *cf.* Matth. 4, 6 Luc. 4, 11]. PELAGON. 50 aut stipiti aut . . . lapidibus. *al.*). HOR. sat. 2, 1, 78 invidia . . . fragili quaerens inlidere dentem -et solido. COLVM. 2, 2, 26 *ne* cornu (*vix abl.*) bos ad stipitem vehementius -at. 5, 9, 11 *ne* coxam bos aliamque partem corporis -at. PETRON. 132, 14 qui -erunt saepe digitos. MART. 8, 75, 3 -so vitiatum pollice talum.

b *forma* '-o lapidem (pede)' (*cf.* DIOM. gramm. I 319, 22 -o glebam et gleba): **α** *proprie et in imagine*: CIC. S. Rosc. 79 scopulum -is eiusmodi, ut non modo ab hoc crimen resilire videas, verum omnem suspicionem in vosmet ipsos recidere intellegas (HEGES. 4, 27 p. 285, 10 ne praestringat . . . carina cautes et . . . -at . . . scopulos. AVG. epist. 93, 39 quem . . . scopulum vester error -at). OV. epist. 13, 88 pes . . . -so limine signa dedit (PS. QVINT. decl. 1, 3 per tot -sa limina). SEN. nat. 6, 14, 3 si -it *spiritus* aliquid et incidit, quod viam clauderet. QVINT. inst. 11, 3, 21 quod -erat *aquarum cursus*. APVL. met. 2, 1, 4 lapides, quos -rem (9, 37, 1 -so

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lapide atque obtunsis digitis terrae prosternitur). TERT. patient. 8 p. 14, 4 iniuria ... incussa, cum patientiam -erit, eodem exitu dispungetur, quo telum *eqs.* AVG. serm. 273, 7, 7 -is petram, et vide ne pedem frangas -endo in petram. serm. coll. Morin p. 374, 5 filius *Tobias* patri *caeco*, ne -ret locum, manum tenebat; pater filio, ne -ret deum, viam vitae demonstrabat. *β translate fere i. q. reprehendere*: LAEV. carm. frg. 25 scabra in legendo reduviosave -ens. SEN. epist. 28, 10 te ipse coargue, inquire in te; accusatoris primum partibus fungere, deinde iudicis, novissime deprecatoris; aliquando te -e. QVINT. inst. 1, 2, 19 *orator* caligat in sole et omnia nova -it. GELL. 18, 10, 5 loquendi imperitiam ... cum in eo docti homines ... -issent.

2 *absolute vel intransitive* (*more p. 489, 23 sqq. illustrato saepe accedit acc. int.* nihil, quid *sim.*): **a** *proprie et in imagine fere i. q. impingi, haerere*: *α c. praepos.* (*succedit dat. sec. gr. l. 28; ablativum statuit* DIOM. *p. 490, 75*): ad: TRAG. inc. 140 iterum ad unum scopulum ... -ere (*cf.* AVSON. 400 p. 231, 24 P. ad eundem lapidem bis. *tropice infra l. 63, per ellipsin Cic. fam. 10, 20, 2* bis ad eundem). PHAEDR. 4, 15 (16), 4 vulgi fictilis, qui, simul -it ad fortunam (*cf. p. 488, 47*), frangitur. HIER. *p. 490, 69.* VVLG. Ier. 13, 16 antequam -ant pedes vestri ad montes (in montibus ITALA Ps. Aug. spec. 121 p. 663, 3; in montes HIER. in Ier. 3, 17, 2 *in explicatione, cf.* AVG. in epist. Ioh. 1, 13 p. 1987. *al.*). in *c. acc.*: QVINT. inst. 11, 3, 118 ut ... temere sparsa manu in proximos -at *orator* (in *forsitan ponatur* ἀπὸ κοινοῦ). TERT. idol. 11 p. 41, 17 in crimen -ere idolatriae eam *iustitiam quaestus.* ITALA Rom. 9, 32 (cod. d *al.* = VVLG.) -erunt in lapidem offensionis ([*gr.* προσέκοψαν *c. dat.*, cod. g lapidi]. VVLG. Sirach 32, 25 in lapides. AVG. in euang. Ioh. 4, 4 [*affertur Luc. 20, 18 v. l. 36*]. *al.*). SOL. 40, 10 ut si quis in ea (*cornua bonasi*) -it, non vulneretur. AVG. conf. 5, 2, 2 non ... excaecati in te -rent, ... -entes in rectitudinem tuam et cadentes in asperitatem tuam (GREG. M. moral. 7, 31 in superni iudicii r. -unt *infirmi*). *cf. l. 4. p. 492, 82.* *c. abl.*: ITALA *supra l. 21.* VVLG. Sirach 27, 29 qui statuit lapidem proximo, -et in eo. HESYCH. in lev. 19, 13/14 p. 1026A qui ponat coram caecis offendiculum, in quo pedibus -ant. super: ITALA Luc. 20, 18 (cod. a) qui -diderit s. illum lapidem (*gr.* πεσὼν ἐπ', *al. et Vulg.* ceciderit). *β nude*: CIC. fam. 9, 2, 2 quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil -at, nusquam incurrat? (*eundo ut*: ITALA Ioh. 11, 9 sq. [cod. a *al.* = VVLG.] si quis ambulaverit interdie, non -et *eqs.* [*gr.* προσκόπτει]. VVLG. Tob. 11, 10 coepit -ens pedibus currere. Is. 8, 15 -ent ... et cadent [*14* lapidem ... offensionis. *inde* Rom. 11, 11]). TERT. patient. 10 p. 16, 18 nihil impetu actum non aut -it aut corruit aut praeceps abit. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 32/33 iuncturas marmorum tum demum perfectas ..., si unguis superductus non -at.

b *translate fere i. q. affligi*: *α indignatione sim.* (*cf. pass. impers. p. 490, 14 sqq.*): in *c. abl.*: CIC. inv. 1, 43 homines id ... comprobare an -ere (-i *var. l.*) in iis consueverint (*cf.* CAES. civ. 2, 32, 11 si Caesarem probatis, in [*sic recc. pro* iam] me -itis). Mil. 99 si in me aliquid -istis. LVCC. Cic. fam. 5, 14, 3 aut in altera *re* mihi velim ... obtemperes aut in altera non -as. ITALA Rom. 14, 21 (cod. d *al.* = VVLG.) in quo frater tuus -it aut scandalizatur aut infirmatur (*gr.* προσκόπτει, cod. r *al.* -itur). *c. acc.*: TERT. adv. Marc. 2, 6 p. 343, 3 -entes ... in hominis ruinam. VVLG. Sirach 30, 13 ne in turpitudinem illius -as (*var. ll.* -aris, confundaris, *gr.* προσκόψῃς). RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 7, 3 in syllabas -itis (in syllabis *C*², *gr.* ταῖς συλλαβαῖς δυσχεραίνετε). MAR. MERC. Conc.S I 5 p. 60, 31 noli in carnem *Christi* ... -ere. circa: RVSTIC. Conc.S I 4 p. 26, 33 neque ... c. vocis similitudinem debemus -ere. *β infortunio, clade* (*maxime in re iudiciali et militari*): CIC. Verr. II 1, 112 in ea *defensione* ... -isti. 5, 131 cum multi viri fortes in ... periculo belli et terra et mari saepe -erint. Cluent. 63 potius illum, qui bis apud eos⟨dem⟩ (*v. supra l. 17*) iudices -isset, quam eum, qui bis causam probavisset (*quodammodo ad usum p. 489, 75 sqq. illustratum vergere videntur* Sest. 105 -bant illi quidem a. graves ... homines, sed populi iudiciis ... florebant. or. frg. A VIII 10 Att. 10, 4, 8). de orat. 2, 301 ne quid -as, ne quo inruas. fam. 2, 18, 3 si se dignum ... praebuerit ..., tua laus ... fuerit; sin quid -erit, sibi totum, nihil tibi -erit. CAES. civ. 3, 8, 2 naves ... -erunt; Bibulus enim ... omnes ... incendit *eqs.* OV. Pont. 4, 14, 22 scopulos ... et illas, in quibus -it naufraga puppis, aquas. LIV. 28, 43, 17 tamquam M. Atilius primo accessu ad Africam -erit. 35, 26, 10 in re navali. ITALA I reg. 7, 10 (Aug. civ. 17, 7 p. 222, 34 D.) confusi sunt et -erunt coram Israel atque superati sunt (*gr.* ἔπταισαν, *Vulg.* caesi sunt). psalm. 9, 4 (cod. 136 Cas.) in avertendo inimicum meum ... -ent (*gr.* ἀσθενήσουσιν, *Vulg.* infirmabuntur). OROS. hist. 7, 2, 10 Roma ... paululum ... -it; nam ... vicos eius ... flamma consumpsit *eqs.* *pass. impers.* -itur *fere i. q. male evenit*: CIC. div. in Caec. 72 si tantulum -sum titubatumque sit (*opp.* si ... nostrum officium ... probaverimus). Verr. I 49 si quid erit -sum. fam. 1, 7, 5 si aliquid esset -sum (*seq.* offensionem). ad Brut. 2, 1 (9, 1 Sj.), 3 si quid -sum sit (*opp.* si ... bene res gesta sit). PLANC. Cic. fam. 10, 24, 3 si quid in his exercitibus sit -sum (*cf.* CAES. civ. 3, 72, 4 quotiens vel ducis vitio vel culpa tribuni in exercitu esset -sum). CAES. Gall. 6, 36, 2 quo *casu* ... -i posset. *γ mala valetudine*: VARRO rust. 3, 7, 5 siquae columba quid -erit, ut medeatur. CELS. 7, 8, 3 ubi aures ... perforatae sunt et -unt. GELL. 4, 2, 10 si valetudo eius -isset. *δ acie retusa*: SOL. 52, 35 si ictu aliquo alterius *cornus eales* acumen -erit.

II *latius fere i. q. convenire*: **A** *transitive* (*obi. e contextu suppletur infra l. 12. 77*): **1** *praevalente vi deprehendendi, inveniendi* (*morosius* SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 673 invenimus, quos quaerimus; -imus, quos ex inproviso invenimus): **a** *in univ.*: PLAVT. Amph. 613 Sosiam ... alterum ... adveniens faciam ut -as domi (Merc. 814 adveniens mater rure eam -it d. TER. Eun. 673 paulum si cessassem ..., d. non -issem *sc. eum.* APVL. met. 2, 7, 1. COD. Theod. 9, 34, 9 famosum libellum sive d. sive in publico. *cf.* APVL. met. 1, 22, 3 intra aedes erum). Capt. 798 dentilegos omnes mortales faciam, quemque -ero. Curc. 294 eos ego si -ero, *eqs.* Merc. 587 metuo ego uxorem, cras si rure redierit, ne illam hic -at (ENN. scaen. 264 si te ... h. -ero). Rud. 789 si te umquam in urbe -ero. TER. Eun. 1064 si te in platea -ero hac (DON.: casu invenero. SCHOL.: obviavero). LVCIL. 650 si quod verbum inusitatum aut zetematium -eram (*legendo ut*: GELL. 1, 7, 18 apud veteres scriptores locutionum talium copiam. 5, 21, 3 vox, quam in libris saepe -erat. *al.*). VARRO Men. 369 si non plus testiculorum -eris quam in castrato pecore. 491 Romam regressus ibi nihil -i, quod *eqs.* (CIC. or. frg. A XIV 13 ne scribam quidem quemquam. fam. 7, 3, 2 vitia ..., quae i. -i, quo veneram. APVL. apol. 58. *al.*). CIC. Verr. II 2, 130 Herodotus cum Roma revertitur ..., -it eum mensem, qui *eqs.* (*cf.* PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 427 eo lustro, quod ... -it [*gr.* ἐπέτυχεν]). Cluent. 171 plures illic -isse inimicos quam hic reliquisse (AVG. adv. Don. 29, 50 p. 151, 19 naufragium). Att. 2, 13, 2 neminem adhuc -i, qui *eqs. al.* CAEL. Cic. fam. 8, 1, 3 si Pompeium, ut volebas, -isti. SEN. contr. 9, 4, 20 -it illos tota comitum cohors: oppressi sunt. ? STAT. Theb. 7, 19 -si ... sepulchri (SCHOL.: '-si' occupati novo sermone dixit). APVL. met. 3, 29, 7 ne ... exitium inter manus latronum -rem. TERT. anim. 2, 1 in procella ... aliqui portus -itur prospero errore, ... in tenebris aditus quidam et exitus deprehenduntur (PS. AMBR. paenit. 26 p. 999C in -sos p. nonnumquam veretur intrare, qui vel semel incurrerit ... naufragium). *al.*

b *locutiones praedicativae*: *α acc. dupl.*: PLAVT. Amph. 713 eo more expertem te factam adveniens -i domi. Mil. 484 cubantem eam modo -i domi. Most. 26 hocine modo hic rem curatam -et suam? 378. Pseud. 163 haec ... facite ut -am parata (CIC. Att. 16, 4, 4 paratiorem -i Brutum quam audiebam. *cf.* fam. 2, 3, 1 imparatum [NEP. Ages. 2, 2 imparatos imprudentesque]). TER. Haut. 285. 365. Hec. 325 quonam modo ... te -am adfectam? (CIC. fam. 9, 11, 1). PACVV. trag. 204 quos ego ita, ut volui, -o incolumes. AFRAN. com. 228 ca ... confecta ut -am. CIC. Verr. I 5. II 2, 12 Siciliam, quam inanem -erant (3, 124 desertas arationes, inanes agros *eqs.* 5, 96). 4, 64 nondum perfectum templum (*cf.* ad Q. fr. 3, 1, 14 absolutum ... tectum). rep. 6, 11 rem publicam ... perturbatam (*cf.* APVL. flor. 23 p. 103 si quid illic turbatum atque inconditum -it). *al.* VARRO rust. 1, 2, 1. TAC. ann. 15, 4, 1 nescium aut incautum Tigranen (OROS. hist. 3, 2, 5 i. vel indefensam *Lacedaemonam*). SVET. Iul. 3 Otho 8, 3 DECL. in Catil. 98. GELL. 16, 3, 6 id ipsum in eo libro ... scriptum -imus (18, 5, 12). APVL. met. 3, 27, 6 fascem lignorum positum -it. *al.* *β aliquid aliter -ere*: CIC. rep. 1, 59 cum ad villam venisset et omnia a. -isset ac iusserat.

c *accedit acc. c. inf.* (*vix huc pertinent* TER. Phorm. 758 QVADRIG. hist. 36): CAEL. or. frg. (17 M.) Quint. inst. 4, 2, 123 ipsum -unt temulento sopore profligatum ... ructuosos spiritus geminare *eqs.* GELL. 2, 13, 2 id ... ita esse positum -imus. ITIN. Alex. 29 -it Ariobarzanen in se armatum ... obviasse. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3, 29 ubi ... regem ... -erat praestolari (*gr.* ἐκδεχόμενον ... κατειλήφει).

2 *praevalente vi tangendi, feriendi*: SALL. Iug. 94, 1 scuta ... -sa quo levius streperent (LIV. 7, 36, 2). VERG. georg. 4, 50 ubi ... vocis ... -sa resultat imago (*cf.* VITR. 5, 8, 1 vox ... -sa ... solidis corporibus repulsaque. MART. CAP. 9, 943 BOETH. mus. 1, 30). VITR. 1, 6, 2 fervor -it umorem. 8, 3, 1 fontes ... aquae ... -si eo vapore effervescunt. 8, 6, 12 *aëris spiritus* homines -unt. MART. 8, 33, 18 crassior -sae bulla tumescit aquae. APVL. apol. 15 num, ut ait Epicurus (*frg. 320 Us.*), profectae a nobis imagines ..., cum leve aliquid et solidum -erunt, illisae reflectantur *eqs.* TERT. anim. 32, 4 si et atomos Epicuri tenerem ... et ideas Platonis -rem. adv. Prax. 7 p. 236, 22 quid est ... sermo nisi ..., sicut grammatici tradunt, aer -sus ...? (PS. PHOEBAD. fid. prol. p. 32A spiritu oris aerem -sum).

3 *praevalente vi adeundi*: PACIAN. (?) sim. carn. p. 129, 17 pastores ab angelo moniti salvatorem ... natum currunt, introeunt, -unt (*sc. eum*); non eum ... reperiunt.

B *intransitive*: LVCR. 4, 294 planitiem ad speculi veniens cum -it imago. VITR. 1, 1, 9 vox scaenici sonitus conveniens in dispositionibus tactu cum -erit. 7, 2, 2 si ad eam *asciam* -erint calculi. STAT. Theb. 5, 170 *primis* -ēre carinae litoribus. 9, 368 *mater Crenaei* praeceps in tela -it et enses (*subauditur notio sub IB illustrata*). SOL. 30, 22 qui ⌊in oculos⌋ eius *bestiae* -erint (⌊ ⌋ oculos, in oculis *var. ll.; Plin. nat. 8, 77* qui o. e. videre). SCHOL. Cic. Bob. p. 104, 10

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad cadaver -it *cornix*. AMBR. Tob. 7, 27 ubi in aliquem -erit (*cf.* CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 24, 3 in quosdam).

in lusu verborum c. defendere: CIC. Sull. 5 Rab. Post. 33 ad Q. fr. 2, 3, 2 TERT. adv. Marc. 4, 33 p. 529, 23.

p. p. p. ⁎**offēnsus,** -a, -um *pro adi.* *compar.* -ior CIC. Cluent. 172 Att. 1, 5, 2. 5 PLIN. epist. 5, 5, 2 SVET. Tib. 13, 2 Nero 2, 1 GELL. 17, 8, 8 AVG. doctr. christ. 1, 89 G. *pro superl. hic illic* maxime, graviter, vehementer (*sim.*) -us. GLOSS. ἀπεχθής. -um: προσκεκρουκότα.

1 *velut active i. q. offendendo pulsans, sc. odiosus, invisus, iniucundus sim.* (*alicui; notio enarratur l. 14 et loco male tradito l. 56*): a *de rebus*: CIC. inv. 1, 89 in ipso genere *argumentationis* vitium erit, si omnino . . . falsum erit, . . . si turpe, si -um, si contrarium *eqs.* (1, 92 -um est *argumentum*, quod eorum, qui audiunt, voluntatem laedit. *cf.* IVL. VICT. rhet. 12 p. 416, 6). Att. 2, 19, 2 nihil . . . tam infame, tam turpe, tam peraeque omnibus . . . aetatibus -um quam hunc statum. DON. Ter. Eun. 455 nomen -um ut miles, lanarius (*opp.* honestum). FACVND. defens. 12, 1 p. 833^{A} nimis indecorum est et -um, ut *eqs.* b *de hominibus*: CIC. Verr. II 3, 145 o miserum, o invidiosum -umque paucorum culpa . . . ordinem senatorium! (Cluent. 158 i. aut multis -us. *cf.* Sest. 125 cui *populo* nos -i invisique fuerimus). Catil. 1, 17 si me meis civibus iniuria suspectum tam graviter atque -um viderem (*postea*: infestis . . . oculis conspici). Scaur. 33 successori decessor invidit, voluit eum quam maxime -um, quo magis ipsius memoria excelleret. SVET. Galba 16, 1 universis ordinibus -us (inf- *recc.*) vel praecipua flagrabat invidia apud milites. VLP. dig. 28, 4, 2 unum heredem -um habuit. SCHOL. Cic. Bob. p. 138, 10 Appium Claudium . . . populo graviter -um. AMBR. in psalm. 1, 31, 3 *deus* etiam recipit -um. NOVELL. Theod. 3, 9 Manichaeos deo semper -os.

2 *passive i. q. offendendo laesus*: a *de re infamata*: CIC. Verr. II 2, 117 existimatio . . . -a nostri ordinis ac iudiciorum (*vix ad 1, cf. p. 489, 29*). b *de animantibus, animo sim. iratis, infensis*: α *indicatur, cui: dat.*: CIC. Cluent. 172 quem sibi -iorem, Oppianico familiarissimum sciebat esse. Phil. 1, 30. Att. 15, 8, 1 *Hirtius* se scribit vehementer -um esse veteranis. PLANC. Cic. fam. 10, 18, 2. 10, 23, 1 nimium pertinaciter Lepido -us. SALL. Iug. 73, 2. PROP. 3, 8, 40 -a[m] illa mihi, non tibi amica, dedit *copiam noctis*. OV. Pont. 1, 10, 42. 2, 3, 62. TAC. ann. 2, 55, 2 *Piso* -us urbi propria quoque ira. PLIN. epist. 5, 5, 2 omisit quos . . . diligebat, prosecutus est quibus -ior erat. SVET. Iul. 19, 2. Tib. 13, 2 M. Lollio -ior, facilis . . . in vitricum. Nero 2, 1. APVL. apol. 102 (*antea*: irata). TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 464, 27 IVST. 35, 1, 3. *al.* *praepos.*: CIC. Att. 1, 5, 5 cuius animus in te esset -ior (NEP. Dion 7, 3 -a in eum militum voluntate). GELL. 14, 3 tit. an aemuli -ique inter sese fuerint Xenophon et Plato. PAPIN. dig. 39, 5, 31, 1 mater iure contra filiam -a. ?EPIT. Alex. 9 *Alexander* indignissime tulit noctemque circa ⟨perfidiam illam⟩ -us (*suppl. Fuchs*; c. offensas *Reitzenstein, Thomas*) pervigilavit in cogitando. β *in univ.*: CIC. Tusc. 5, 106 alienam et -am populi voluntatem (*cf.* Att. 1, 17, 7 alienati illius animi et -i). Att. 1, 5, 2 *Q. fratrem* cum esse -iorem arbitrarer, eas litteras ad eum misi, quibus et placarem . . . et monerem . . . et obiurgarem. BELL. Alex. 32, 3 precari -os iratosque animos regum (HOR. epist. 1, 7, 88 TERT. adv. Marc. 1, 27 p. 329, 18. *al.*). HOR. epod. 15, 15 nec semel -i (*Bentley cum parte scholiorum*; -ae *codd. et* PORPH., *qui explicat* 'qua semel -a est') cedet constantia formae. 17, 42. OV. epist. 21, 50 -os videar ne meruisse deos. 21, 204 me quod -am . . . habet (AMM. 21, 16, 11 GREG. TVR. Franc. 5, 44 p. 253, 10). met. 2, 518 *cur quis* Iunonem laedere nolit -amque tremat (*cf.* AMM. 21, 7, 3 quod adversam partem metueret -am). 6, 24 tantā . . . -a magistrā *Arachne*. *al.* LIV. 25, 3, 12 patres ordinem publicanorum . . . -um nolebant (TERT. paenit. 5, 13 deum). *et saepius.* *pendet acc. c. inf.*: TAC. Agr. 42, 2 -us non petitum *esse salarium*. SVET. Tib. 34, 2 interpellari se. SERV. auct. Aen. 4, 484 munus spoliari suum.

deriv.: offendiculum, 2. offendo (?), offensa, offensibilis, offensio, offenso, offensor, offensum, offensus (-ūs).

compos.: inoffensus, suboffendo.

? **2. offendo:** offensio (-so *duo codd.*) NON. p. 146, 33 *afferens versum nondum emendatum* AFRAN. com. 400. *si substantivum probatur, ab* offendere.

⁎**offēnsa,** -ae *f.* *ab* offendere, *cf.* offensio. GLOSS. πρόσκρουσις. *de ratione inter -a et* offensio (*infra* o.) *intercedente*: DIFF. Suet. p. 309, 9 Roth -a nomen est rei, o. culpae, tamquam nota et notatio. *leguntur -a et* o. *in prosa inde a* CIC., *ubi illud nonnisi p. 494, 10 in sententia Attici reddenda, hoc amplius 80 locis*; -a *solum exstat ex. gr. ap.* SALL., SEN. *rhet.*, VAL. MAX., CELS., COLVM., PETRON. *al.*, o. *solum ex. gr. ap.* VARRONEM, CAES., NEP., LIV. (-a perioch. 58 p. 70, 10 *vix ex ipso Livio*), SCRIB. LARG. *al.*; *promiscue* VITR. (-a *ter*, o. *7ies*), VELL. (*singulis locis*), SEN. *philos.* (-a *18ies*, o. *6ies*), PLIN. nat. (-a *bis*, o. *ter*), QVINT. (-a *9ies*, o. *ter*), TAC. (-a dial. *et* hist., o. ann.), *al.* *in poesi* -a (*coniecit Postgate* LVCR. 3, 941; *vix huc pertinet* HOR. *supra l. 55*) PROP. 4, 11, 90 OV. met. 7, 745. 12, 544. 15, 503 trist. 2, 134. 3, 8, 40 Pont. 4, 1, 16 IVV. 4, 105. AVSON. 307, 10 p. 180 P. (*in iambis*). CLAVD. 20, 595. 22, 43 ORIENT. comm. 1, 616 VEN. FORT. carm. 4, 6, 12; o. *nonnisi* IVVENC. 1, 393 (*nom. sg.*). *cf.* offendiculum, offensaculum.

I *incorporaliter*: A *spectat ad afflictionem animi vel sensuum* (-a animi: VLP. dig. 24, 1, 32, 10 cum ira sui a. et -a [*opp.* bona gratia]. CIL VI 37317. *cf. p. 495, 50*): 1 *generatim*: a *praevalente vi passiva de statu laesi fere i. q. indignatio, simultas sim.* (*plus valet quam* contentio *l. 15*, *minus quam* simultas *l. 14*, odium *l. 40. 62. al.*, ira *l. 35*): α *in universum*: CIC. Att. 9, 2^{a}, 2 negas te dubitare, quin magna in -a sim apud Pompeium (ANON. Vales. 15, 93 *Iohannem papam* Theodericus cum dolo suscepit et in -a sua eum esse iubet). CAEL. Cic. Att. 10, 9^{a}, 2 (= fam. 8, 16, 2) quod -ae *Pompei* fuerit in ista cunctatione, te subisse (PLIN. epist. 2, 18, 5 non modo -as, verum etiam simultates [*antea*: suscipiendas -as]. 3, 9, 26 quantas contentiones, quantas etiam -as. 4, 17, 11. COD. Theod. 15, 5, 5 nostrae serenitatis. COD. Iust. 1, 51, 14, 3 regalis culminis). LAVD. [Turiae] (CIL VI 1527) 1, 28 ut ad annum XXXXI sine -a perduceretur *matrimonium* (*item in laudibus defunctorum*: PLIN. epist. 8, 5, 1 vixit cum hac . . . sine iurgio, s. -a. CIL V 938 nullo odio, s. -a. *al. cf.* SEN. epist. 14, 14 s. ulla potentioris -a. 79, 17 qui s. -a, sine gratia iudicent. *et saepius*). OV. Pont. 4, 1, 16 pudet -am non meruisse prius (QVINT. inst. 4, 2, 39 *opp.* gratiae. VOPISC. Aurelian. 36, 6. *al.*). VELL. 2, 29, 3 *Pompeius* amicitiarum tenax, in -is exorabilis, in reconcilianda gratia fidelissimus *eqs.* VAL. MAX. 4, 2 praef. -arum . . . acerbitas deposita (*antea*: ab odio ad gratiam deflexum. *cf. infra l. 56 et* PETRON. 87, 6 [1 ob hanc -am] deposita omni -a cum puero in gratiam redii). 7, 3 ext. 7 Hannibal . . . proelio victus timensque . . . poenas dare -am (offensionem *Paris*) astutia . . . avertit. SEN. apocol. 1, 1 nihil nec -ae nec gratiae dabitur. benef. 4, 20, 2 si quis sibi -as concitaturus est. 4, 24, 2 vereor -am (QVINT. inst. 6, 5, 8. AFRIC. dig. 28, 5, 47 patris. *al. cf. infra l. 56 sq. et* VLP. dig. 36, 1, 4 timentium . . . -as vel invidiam [CYPR. epist. 63, 1 domini]). dial. 4, 21, 6 nihil . . . magis facit iracundos quam educatio mollis . . .; non resistet -is, cui nihil umquam negatum est. 4, 34, 2 (*antea*: irascimur). 5, 6, 3 ut non . . . -a nascatur, quae animum in iras paret. 5, 24, 4 neminem tam timidum -arum, qui non in illas, dum vitat, incidat (QVINT. decl. 259 p. 58, 25). epist. 13, 12 maiorem sibi -am proponit alicuius quam est, et cogitat non quam iratus ille sit, sed quantum liceat irato. 81, 25 non -ae potius quam officii meminit (*cf.* FRONTIN. aq. 130 officii fidem etiam per -as tueri). 105, 4 (3) odium . . . ex -a: hoc vitabis neminem lacessendo (*inde* PS. SEN. mon. 96). QVINT. inst. 2, 20, 8 cum periculosa potentium -a (*cf. supra l. 5*). 9, 2, 67 periculum tantum, non etiam -a vitatur. *al.* FRONTIN. aq. 76 utinam non per -as probaremus *vitia*. TAC. hist. 2, 1, 3 si pergeret . . ., nullam . . . gratiam . . . fore; sin rediret, -am haud dubiam victoris. 2, 92, 2 Vitellium subitis -is aut intempestivis blanditiis mutabilem. 3, 38, 2 qui principum -as acriter speculantur. *et saepius.* β *c. structuris personam vel rem invisam indicantibus*: OV. met. 7, 745 -ā . . . mei genus omne perosa virorum *Procris* (*cf.* PS. QVINT. decl. 9, 2 quod patrem non alimenta uni seni . . . danda in -am meam compulerint). 12, 544 (*loq. Nestor ad Tlepolemum*) in . . . tuum genitorem odium -asque fateri. 15, 503 (*Phaedra Hippolytum accusavit*) indiciine metu magis -ane repulsae? PANEG. 6, 10, 3 cur . . . ullam reputet iustae severitatis -am imperator . . .? ARNOB. nat. 2, 1 quas eius *Christi* continetis -as? (*antea*: quibus nomen invisum est Christi). IVST. 17, 2, 9 deponere se -am erepti paterni regni (*cf.* 22, 8, 8 cum . . . -am non dependi stipendii metueret). 28, 1, 3 et novi matrimonii gratia adquiritur et veteris -a contrahitur; nam prior uxor . . . *fratrem* in mariti bellum impellit. SYMM. epist. 1, 10, 1 facite . . . vestrae salutis . . . prospera noverimus, ut hoc pauxillum tempus . . . sine -a vestri silentii transigamus. NOVELL. Maior. 11 ut inprovidas mentes violentiae intercedentis -a ad odium piae religionis instituat. γ *c. gen. explic.*: CYPR. epist. 17, 1 ne . . . divinae indignationis -a gravius provocetur (laps. 36 si eius iram, si i. [indignantis *var. l., cf.* 16. 19] -am . . . placaverit). IVST. 2, 6, 16 simultatium veteres -ae. IVLIAN. in Iob 18, 15 qui -am regiae proscriptionis incurrit.

b *praevalente vi activa de facto vel qualitate laedentis fere i. q. iniuria, malitia, peccatum sim.* (*ex recentioribus selecta tantum afferuntur; ceterum hic illic vis passiva subaudiri potest*): α *in univ.*: SALL. Iug. 102, 7 procul absumus, in quo -ae minumum, gratia par ac si prope adessemus. SEN. contr. 1, 1, 16 -am mihi putas tantum excidisse? mens excidit *eqs.* 1, 7, 15 transeundas . . . eas -as, quibus ille gloriaretur. SEN. dial. 6, 17, 5 alios ob levem -am detruncari iubebit *Dionysius* (QVINT. decl. 260 p. 65, 5 partem civium l. -is miseram [*opp.* ingentes noxiorum familias]. SVET. Claud. 26, 2 divortium fecit . . . cum Paetina ex l. -is [offensionibus *G*]. MARCELL. dig. 20, 1, 27. *al.*). epist. 14, 7 abstineamus -is (*seq.* sapiens numquam potentium iras provocabit). QVINT. inst. 9, 2, 72 nec -ae minus habent *figurae*, sed auctoritatis (*de dictis vel scriptis ut*: TAC. dial. 3, 2 -as Catonis tui). IVV. 4, 105 Rubrius, -ae veteris reus. TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 585, 26 et populi et humani generis -am . . . multasse (GAVDENT. serm. 10, 7 G. dilecti *sc. Iudaeorum. cf.* CASSIOD. in psalm. 131, 10 Hebraeorum). monog. 10, 1 mortem . . . non ex hominis -a

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

evenire (*cf.* Rvfin. hist. mon. 1 p. 393^{C} hominum). spect. 2 p. 3, 17 summa -a penes illum *deum* idololatria (*seq.* quod deum offendit). Firm. math. 3, 7, 21 promotiones ... vario -arum genere pelluntur; et erunt ... ob hoc exules *eqs.* Clavd. Don. Aen. 8, 110 p. 130, 28 ne perturbatio illa piaculum sacris aut -am inferret. Clavd. 20, 595 nec nova tot meritis -a prioribus obstet. 22, 43 benefacta tenere, respuere -as. Leo M. serm. 56, 3 p. 328^{B} nostrae diluebantur maculae, nostrae expiabantur -ae (Sacr. Leon. 158 *et saepius.* Ps. Evseb. Gallic. hom. p. 682^{A} culpas -asque). Petr. Chrys. serm. 97 p. 472^{C} (*ad Matth. 13, 24 sqq.*) ne zizaniorum germina ad illorum *servorum* redirent -am (*antea*: ut adulteratae messis noxa redundaret ad servos). Favst. Rei. epist. 5 p. 184, 5 utrum ... paenitentia capitales consumere possit -as. *et passim.* β *c. structuris personam vel rem laesam, infestatam sim. indicantibus* (*genitivi pers. exempla vetustiora potius ad a pertinent, v. p. 494, 20. 37. al.*): Prop. 4, 11, 90 *uxor* collata priori *uxori* vertet in -as libera verba suas (*cf.* Ov. trist. 2, 134 ultus es -as ... tuas. 3, 8, 40 quod non -as vindicet ense suas *Caesar*). Vlp. dig. 3, 1, 6 sine -a edicti (*t. t. iur. ut*: Cod. Theod. 10, 22, 5 qui contraxerit legis -am. Inst. Iust. 4, 13, 11 sine -a disciplinae). Tert. paenit. 12, 9 -ae in dominum princeps Adam (Clavd. Don. Aen. 3, 405 p. 321, 18 -a in deos). *ap. ecclesiasticos passim* dei *sim.*, *cf.* Ps. Phoebad. fid. 7 p. 44^{A} (*de trinitate*) inaequalium societas melioris -a est et in iniuriam eius, qui verus deus est, non verus alius comparatur. Salv. gub. 3, 51 quasi ... nulla sit ... sacrae maiestatis -a (*infra*: divinitatis iniuria). Favst. Rei. symb. 2 (Caspari, Anecd. p. 337) unius *personae divinae* -a communis est iniuria. γ *c. gen. explic.*: Tert. nat. 1, 3, 5 quod nominis crimen, quae -a, quae culpa? paenit. 1, 1 sententiae prioris. Cypr. idol. 10 quae contracta sit violatae religionis -a (*cf.* Ambr. hex. 4, 4, 13 Ionam in mare ... dissimulatae divinae praedicationis praecipitavit -a). Ambr. Tob. 8, 29 impii -a peccati. Hier. in Ier. 2, 40, 2 idololatriae. Macr. somn. 1, 5, 4 obscuritatis. Cod. Theod. 12, 1, 85 (= Iust. 10, 32, 33 pr.) culpae aut erroris. 14, 1, 1 vitii. Avell. p. 291, 12 praevaricationis (Conc. Araus. a. 529 Mansi 8, 712). Salv. gub. 3, 12 iniquitatis.

2 *speciatim accedit color q. e. adversitas, iniucunditas*: Cels. 5, 26, 35^{C} pessima ex surculis (*corpori infixis*) harundo est, quia aspera est; eademque -a etiam in filice est. Colvm. 12, 21, 6 quantum plurimum salsae *aquae* vinum ... sine -a gustus pati possit. Tert. paenit. 10, 10 quae per insuavitatem medentur, et emolumento curationis -am sui excusant et praesentem iniuriam superventurae utilitatis gratia commendant.

B *i. q. mala valetudo, passio sim.*: Cels. 1 prooem. 71 quanto magis obnoxia -is infirmitas est. 1, 6, 2 si quid -ae in cena sensit, vomere debet. Sen. dial. 9, 2, 1 qui ex ... gravi valetudine expliciti motiunculis levibus que ... -is perstringuntur (Amm. 14, 5, 2 aegrum corpus quassari etiam l. solet -is). epist. 7, 1 *aegros* longa imbecillitas usque eo adfecit, ut nusquam sine -a proferantur. Colvm. 1, 4, 9 aer corruptus plurimas adfert corporibus nostris causas -arum. Petron. 131, 1 cum sine -a corporis animique consurrexissem (*cf.* Plin. nat. 34, 104 dentium. Plin. med. 3, 1, 1 nervorum [*Plin. nat. 30, 110* nodis]. Rvfin. apol. adv. Hier. 2, 11 [14] ungulae). Firm. math. 8, 20, 2 ex gravibus -is morietur. Plin. med. 1, 6, 1 simul ut passae sunt *aures* vel minimam -am. *de peccatis tamquam morbis animae*: Tert. ieiun. 3 p. 277, 18 *deus* ostendens ..., unde sit occisus Adam, mihi reliquerat intellegenda[e] remedia -ae, qui -am demonstrarat. Oros. comm. 1 p. 152, 19 confitemur -am: tu pervides plagam; ... largire medicinam.

II *corporaliter vel in imagine*: A *de collisione adversa, obstaculo, impedimento sim.*: Vitr. 8, 2, 2 ab eorum *montium* -a et procellis ... liquescendo disparguntur *umores in nubibus conglobati.* 8, 3, 2 cum in ardentem locum alte penitus inciderunt *fontes*, umore et igni inter se congruentibus -a (-i *S*) vehementi fragore validos recipiunt in se spiritus. Sen. epist. 107, 2 per eiusmodi -as emetiendum est confragosum hoc *vitae* iter (*cf.* Hier. hom. Orig. in Luc. 21 p. 131, 14 egregiis operibus tere semitam, ut absque -a ulla deambulet in te verbum dei. psalt. sec. Hebr. 116, 8 *deus* eruit ... pedes meos ab -a [*Vulg.* lapsu]. Verec. in cant. 2, 4 [*ad psalm. 24, 8* delinquentibus in via]). Plin. nat. 35, 184 liquidi *aluminis* probatio ut sit limpidum ..., sine -is fricandi (*cf. Diosc. 5, 106, 3 ὁμαλὴν κτλ.*). Ps. Qvint. decl. 2, 18 parvulis noctium turbamur -is. 2, 21 iter, quod iam multis -is, multis edidicit erroribus *caecus* (*cf. exc. Monac. p. 359, 25* nisi timeret offendiculum). Macr. somn. 1, 15, 19 admittit aspectum aut in terris aequa planities aut pelagi tranquilla libertas, qua nullam oculis obicit -am. 1, 16, 7 circumspectu libero sine -a terreni obicis. 1, 22, 5 (*de aëre*) quod adhuc quidem liquidum, sed iam usque ad tactus -am corpulentum erat. *latius respicitur mora*: Vitr. 5 prooem. 1 verborum elegans dispositio ... sensus legentium perducit sine -a ad summam scriptorum terminationem (Macr. somn. 1, 7, 9 reliquos vitae actus s. -a dubitandi per ordinem rettulit). B *fere i. q. tactus*: Macr. Sat. 7, 14, 2 aqua ... densior est aëris tenuitate et ideo eam cunctatior visus penetrat, cuius -ā ('offensu *olim volui*' *Willis, cf. p. 499, 6*) repercussa videndi acies scinditur et in se recurrit.

in lusu verborum c. officium *p. 494, 39.*
cf. offensum.

offēnsāculum, -ī *n.* *ab* offensare, *cf.* offendiculum. *fere i. q. offensa, impedimentum*: Apvl. met. 9, 9, 2 crebris ... -is et assiduis lapsibus iam contusis cruribus meis vix ... evadere potui. Lact. opif. 1, 8 -a pedibus latenter opponit *diabolus.* Prvd. apoth. praef. 2, 33 lapis ... nostro fixus -o est, impingat in quem vanitas (*cf. p. 487, 45*). psych. 484 hunc *virum* ... caecum errare sinit *Avaritia* perque -a multa ire. 781 *pax* numquam laesa dolet, cuncta -a donat.

offēnsātio, -ōnis *f.* *ab* offensare. *fere i. q. offensa*: Rhet. Her. 2, 8, 12 ut ne parvula quidem titubatione aut -e impediremur. Sen. benef. 5, 25, 6 debemus ... ut magistri patienter ferre -es puerorum discentium memoriae labentis. Colvm. 2, 4, 3 si aequaliter ac sine -e penetravit *pertica in solum.* Plin. nat. 28, 221 si subtriti sint contusive -e *perniones.* Qvint. inst. 11, 3, 130 *umerorum iactationem* Demosthenes ita dicitur emendasse, ut ... hasta ... immineret, ut ... -e illa commoneretur.

offēnsātor, -ōris *m.* *ab* offensare. *i. qui offensat*: Qvint. inst. 10, 3, 20 ille, qui excipit, si tardior in scribendo aut inertior intellegendo velut -r fuit, inhibetur cursus *dictandi.*

offēnsibilis, -e. *ab* offendere. *i. quo quis offendit, titubans*: Lact. inst. 4, 26, 10 *insipiens* -bus (-silibus *R*) et caducis gressibus per viam mortis incedit.
compos.: inoffensibilis.

***offēnsio,** -ōnis *f.* *ab* offendere. Synon. Cic. p. 444, 19 simultas. inimicitia. -o *eqs.* p. 448, 24 valetudo ... imbecillitas. -o *eqs.* Gloss. πρόσκρουσις. δυσχέρεια. βλάβη. ἀπέχθεια. ἀντικότησις. *inde a* Cic.; *de frequentia et ratione cum* offensa *intercedente v. p. 493, 73 sqq.*

I *incorporaliter*: A *spectat ad afflictionem animi vel sensuum* (-a animi [Gloss.^{L} II Philox. OF 3 ἀνία ψυχῆς]: Cic. Deiot. 8 Lael. 77 Caes. Gall. 1, 19, 5 Vitr. 1 praef. 1 Avg. civ. 22, 6 p. 563, 20 D. CIL X 5534 XIII 1897; animos -e Fronto p. 47, 24 v. d. H. [p. 52 N.] *vix recte defenditur Mnemos. III 12, 1945, 230.* aurium: Liv. 45, 24, 1 Avg. civ. 9, 19 p. 394, 29. 10, 23 p. 437, 9): 1 *generatim*: a *praevalente vi passiva de statu laesi fere i. q. indignatio, simultas sim.* (*minus valet quam* odium Cic. de orat. 2, 208): α *in univ.*: Cic. inv. 1, 20 ut et benivolentiam pariat et -em. 1, 24 (*v. p. 490, 15*). 1, 30 expositio magnam excipit -em, quam ... leniri oportebit (Att. 11, 7, 3). 2, 42 hominum aut adprobatio aut -o (div. in Caec. 42 pro -e h., qui illi inimici infensique sunt. de orat. 2, 339 h. -e vel invidia). div. in Caec. 23 sine ulla invidia ac sine ulla -e (Scaur. frg. 1 ut nullo suscepto cuiusquam odio s. -e ac molestia retineret ... dignitatem. Phil. 7, 8 accipiatis s. -e, quod dixero. *al.* Caes. Gall. 1, 19, 5 Varro ling. 9, 5. *al.* Nep. Att. 5, 1 *opp.* benivolentiam. *et saepius, in tit. sepulcrali* CIL X 5534 ⟨cum q⟩ua vixit s. ⟨offensi⟩one animi [*cf. p. 497, 31*]). Verr. I 35 in odium -emque populi Romani inruere (Nep. Dion 8, 2 propter -em p. et odium militum. *al. cf.* Cic. Verr. II 2, 137 istam apud populos provinciae totius invidiam atque -em [prov. 29 *seq.* apud senatum]. Tusc. 5, 103 popularis [Att. 10, 7, 3]). Cluent. 69 invidiam atque -em timere (Liv. 41, 24, 20 apud Romanos). Mur. 41 -em vitat aequabilitate decernendi, benivolentiam adiungit lenitate audiendi (Q. Cic. pet. 54 -em ... fabulam ... insidias. Tac. ann. 2, 36, 2. *adde infra l. 72*). p. red. in sen. 21 privatam -em oblitteraverunt ([*antea*: voluntas ... offensa]. Planc. Cic. fam. 10, 11, 3 *seq.* inimicissimo. Lep. Cic. fam. 10, 35, 2. Liv. 3, 68, 5 odia, -es, simultates publicas p.que). or. frg. B 11 quanta hoc cum -e dicturus sim (fam. 12, 25, 1 c. summo ⟨meo⟩ gaudio et -e Minotauri. Nep. Milt. 7, 4 *ut* magna c. -e civium suorum rediret. Att. 7, 2 summa c. eius *Pompei* -e domi remanserunt. *al.*). Att. 1, 17, 1 quod adferret Q. fratri meo aut -em tam gravem aut commutationem tantam voluntatis (Caes. civ. 3, 60, 2 magnam ... haec res illis -em et contemptionem ad omnes adtulit). *al.* Bell. Alex. 48, 1 compensare -em provinciae exercitus amore (*antea*: odia). Varro rust. 1, 17, 5 domesticas. Liv. 44, 45, 13 in dividendo plus -um quam gratiae erat. Vell. 2, 93, 2 tacitas cum Marcello -es. *et passim.* *animalium*: Avg. civ. 22, 22 p. 605, 30 D. *calamitates* ab -bus et pavore vel etiam malitia iumentorum. β *c. structuris personam vel rem invisam indicantibus*: Cic. inv. 1, 100 indignatio est oratio, per quam conficitur, ut in aliquem hominem magnum odium aut in rem gravis -o concitetur (Tac. ann. 4, 20, 3 principum inclinatio in hos, -o in illos. *cf.* 3, 24, 4 sibi ... adversus eum integras parentis sui -es *esse*). Verr. II 1, 103 -em neglegentiae vitare (de orat. 2, 101 vel n. ... vel perfidiae). orat. 124 *principia orationis sint* acuta sententiis vel ad -em adversarii vel ad commendationem sui. rep. 2, 53 nominis *Tarquinii.* fin. 5, 62 et -e turpitudinis et comprobatione honestatis. ad Q. fr. 2, 4, 6 (2, 5, 4 Sj.) Pompei -o nobis obstitit. Liv. 6, 14, 13 nec veri indicii gratiam mediam nec falsi -em fore. Avg. mus. 6, 9, 24 in delectatione convenientiae et -e absurditatis. Avell. p. 457, 19 Lupercaliorum ... -o (p. 458, 17). γ *c. gen. explic.*: Cic. fam. 13, 24, 2 ut ... -em suspicionis ... deponeres (Avg. civ. 1, 19 p. 33, 32 D.).

b *praevalente vi activa de facto vel qualitate laedentis fere i. q. iniuria, malitia, peccatum sim.* (*exempla certiora selecta; v. quae monuimus p. 494, 70*): α *in univ.*: Cic. div. in Caec. 9 (*inter*

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

incommoda) iudiciorum infamia, totius ordinis *senatorii* -e (Ps. Ascon. div. in Caec. p. 204, 6 'contaminata' *iudicia* in his, qui -e o. infamantur. *cf.* Cic. Verr. II 5, 178 -em iudiciorum [Cluent. 139]). orat. 161 non erat ea -o in versibus, quam nunc fugiunt poetae novi (Qvint. inst. 9, 4, 34 minima est in duabus brevibus -o. *cf.* Oros. hist. 4, 21, 5 quidquid extra oblectamentum libidinis occurrit, -o est). Sen. clem. 1, 5, 5 iniurias atque -es ... despicere. dial. 2, 9, 3 ad -es rerum hominumque non contrahitur *sapiens* (*seq.* iniuria). Qvint. inst. 6, 1, 14 invidiam gratia, odium turpitudo, iram -o iudici facit, si contumax ... sit *reus.* decl. 271 p. 111, 2 incidere in poenam huius -is. Arnob. nat. 1, 3 iniuriis vestris atque -bus exasperati *dei.* Optat. 7, 1 p. 164, 21 ut ... poenis lueretur -o *Iudaeorum* (Vvlg. Iudith 5, 25 si ... non est -o populi huius coram deo [*24* iniquitas]. Leo M. serm. 70, 2 ob cuius *populi* -em gratiam reconciliationis accepimus. Cassiod. in psalm. 134, 12). Avg. civ. 15, 6 p. 66, 11 D. in quibus *peccatis* multorum cavetur -o. Ps. Avg. praed. dei 3, 4 homo ... alligatur morti ... per suam -em. Sacr. Leon. 135 -es nostrae (163 Sacr. Gelas. 3, 17 p. 700. Cassiod. in psalm. 150 orat. l. 270 de -e n. ... exsultat *diabolus*). 522 -o delinquentum (Sacr. Greg. 201, 29). *et saepius.* **β** *c. structuris personam vel rem laesam, infestatam sim. indicantibus*: Cic. Planc. 8 afuturam esse orationem meam a minima suspicione -is tuae (*seq.* contumelia. *cf.* Avg. epist. 73, 1, 1 multa in me ... tuae benivolentissimae caritatis et rursus quaedam nonnullius a me tuae -is indicia). Phil. 10, 5 hoc ... cupio sine -e nostrae amicitiae ... queri (Avg. catech. rud. 4, 4). Tac. ann. 14, 61, 4 quod ... suum delictum? quam cuiusquam -em? Hil. trin. 9, 38 *humana divinaque natura Christi* -em unitatis intulerat. Avg. civ. 14, 26 p. 53, 22 D. bonae voluntatis. gest. Pelag. 17, 41 vel certe vel minima -e intelligentiae dici possit. CIL XIII 1897 quae mihi nullam contumeliam nec animi lesionem fecit, quae mecum vixit ... sine ulla laesura nec animi mei -e. **γ** *c. gen. explic.*: Ambr. apol. Dav. I 2, 6 unius prolapsionis -e. Avg. civ. 12, 5 p. 518, 19 D. vitiorum. Cod. Theod. 6, 10, 1, 1 (= Iust. 12, 7, 1, 1) levis culpae -e detecta. Leo M. serm. 39, 1 peccatorum.

2 *speciatim accedit color q. e. fastidium, taedium sim.*: Cic. Tusc. 4, 23 (*doctrina Stoicorum, praecipue Chrysippi*) morbi *animi* ... eaque, quae sunt eis morbis contraria, quae habent ad res certas vitiosam -em atque fastidium, deinde aegrotationes ... isque item oppositae contrariae -es (*cf.* 4, 24. 4, 26. 4, 27 *-um exempla afferuntur* inhospitalitas, mulierum odium, *item* generis humani). Arnob. nat. 2, 59 qualitates, quibus aut suavitas nascitur aut sensibus -o comparatur. Lact. inst. 5, 1, 14 *poculum melle circumlinatur*, ut possint ... amara remedia sine -e potari.

3 *metonymice de idolis* (*cf.* offendiculum): Vvlg. IV reg. 23, 13 excelsa ..., quae erant in Hierusalem ad dexteram partem montis -is, quae aedificaverat Salomon ... Astharoth idolo Sidoniorum et Chamos -i Moab et Melchom abominationi filiorum Ammon. Ezech. 5, 11. 11, 18. 20, 7.

B *i. q. infortunium, clades sim.*: Cic. div. in Caec. 71 *Caecilius* habet ... nihil, quod in -e deperdat; ut turpissime flagitiosissimeque discedat *eqs.* Manil. 26 in illo ipso malo gravissimaque belli -e (28 non -bus b., sed victoriis). rep. 1, 6 vel exilium Camilli vel -o ... Ahalae. leg. 2, 43 morte aut dolore capitis aut luctu animi aut -e iudicii hominum miserias ponderamus. off. 1, 71 -um et repulsarum. fam. 1, 7, 5 -em esse periculosam (*antea*: si aliquid esset offensum). Caes. civ. 3, 47, 2 hostes aut proelio superatos aut aliqua -e permotos. Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 4, 42 secundis rebus insolescere, ... in -bus trepidare (*gr.* πταίσμασιν).

C *i. q. mala valetudo, infirmitas, passio sim.* (*cf. p. 496, 26*): Cic. Tusc. 4, 31 animi valentes morbo temptari non possunt, corpora possunt; sed corporum -es sine culpa accidere possunt, animorum non item, quorum omnes morbi et perturbationes ex aspernatione rationis eveniunt (Sen. epist. 92, 24. Cens. 14, 16 stomachi infirmitatem crebrasque morbidi corporis -es). fam. 16, 10, 1 graves solent -es esse ex gravibus morbis. Sen. dial. 6, 11, 4 tenuissimis causis atque -bus morbidum *hominem.* Ambr. apol. Dav. I 9, 46 non acerbatur -o *equorum, qui ceciderunt.* Iob 4, 1, 4 serpentem ... diabolum sine ulla sui (*om. duo codd.*) -e protrivit Christus (*seq.* eius venena non sensit). Avg. civ. 14, 15 p. 37, 13 D. dolor carnis ... -o est animae ex carne et quaedam ab eius passione dissensio. conf. 1, 6, 7 adquiescere delectationibus, flere ... -es carnis meae (*cf.* 2, 2, 4 *deus* amarissimis aspargens -bus ... iucunditates meas *eqs.* epist. 140, 2, 3 vita hominis ... carnalem fugitans -em voluptatemque consectans *eqs.*). Marcell. med. 36, 36 nervorum.

D *i. q. damnum, detrimentum sim.*: Vitr. 1, 1, 7 (*de aquarum ductionibus*) spiritus naturales ... fiunt, quorum -bus mederi nemo poterit nisi *eqs.* Arnob. nat. 1, 3 si novella sunt haec mala et ab recentibus ducunt -bus causas. Ps. Mar. Victorin. phys. 9 *deus in paradiso* aut ... debuit non dedisse ... hoc (*sc. abstinentiae*) mandatum, quod dedit sciens non observaturos, aut hanc arborem non interposuisset tamquam -em mandati (*cf.* 10 non ... -o fuit arbor). Heges. 1, 32, 6 p. 62, 28 habent suam noxiam passiones elementorum nec aliud timeatis quam quod in ipsis -is est (*gr. 1, 377* βλάβην, *Ps. Rufin.* damnum). Cael. Avr. gyn. 1, 63 ne ... conceptionis ... occurrat -o. *pressius de vexatione* (*transit ad II*): Amm. 19, 2, 15 foratis undique membris mederi periti vetabant, ne -bus (*sc. durae manus*) cassis animae vexarentur adflictae.

II *corporaliter vel in imagine*: **A** *de collisione adversa necnon de ipso obstaculo, impedimento sim.*: Cic. p. red. ad Quir. 2 secundo vitae sine ulla -e cursu (*cf.* Lael. 85 in medio cursu amicitias exorta aliqua -e disrumpimus. Lact. inst. 6, 16, 11 in viam rectam, ubi ... cursus -e ac periculo careat. *sim. saepius*). nat. deor. 2, 47 nihil asperitatis habere, nihil -is potest *figura mundi* (*sim.* Tim. 17). div. 2, 84 pedis -o (*inde* Plin. nat. 2, 24). Vitr. 5, 3, 6 undarum circuli ... vagantes, nisi angustia loci interpellaverit aut aliqua -o, quae non patitur designationes earum undarum ad exitus pervenire; itaque cum interpellentur -bus *eqs.* (*cf. ibid.* 7 in voce cum -o nulla primam undam interpellaverit). Scrib. Larg. 213 -em in stirpe. Gell. 7, 1, 11 caput ... ictibus -busque parvis fragile. Itala Sirach 31, 7 (Aug. spec. 23 = Vvlg.) lignum -is (*gr.* προσκόμματος, *item locis sequentibus*). 34, 20 (*ibid.*) et precatio (*an* praecautio *?*) -is et adiutorium casus. Is. 8, 14 (Tert. adv. Marc. 5, 5 p. 587, 1 = Vvlg.) lapidem -is et petram scandali (*cf. p. 487, 45*). Ivvenc. 1, 393 (*Matth. 4, 6* ne ... offendas ad lapidem pedem tuum) ne lapidis laedat summas -o plantas (Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 6, 64, *ubi gr.* πταίσας). Evseb. Emes. serm. 24, 13 regionibus et spatiis et -bus semper minuitur *lumen.* Cassiod. in psalm. 118, 105 l. 1846 saeculi noctem diversis -bus irretitam, ut alibi laqueos, alibi scopulos, alibi contineat profundissimas vastitates. *al.* *latius respicitur mora*: Don. vita Verg. l. 95 Br. quotiens interpellaretur ipse vocis -e (*cf. l. 13 et* Vict. Vit. 3, 30 Reparatum sermones politos sine ulla -e loquentem. Cassiod. inst. 1, 23, 2 *Dionysius* tanta latinitatis et graecitatis peritia fungebatur, ut, quoscumque libros graecos in manibus acciperet, latine sine -e transcurreret [*infra*: inoffensa velocitate]). Cael. Avr. chron. 2, 12, 138 (*doctrina Asclepiadis non plane perspicua*) spiritum ... in sputis perficiendis -e carnium retardari. **B** *fere i. q. tactus* (*contextu incerto* Vitr. 9, 8, 3 *iuxta* tactu, *cf. p. 492, 80. 495, 77*): Tert. resurr. 61 p. 122, 15 cur non potius ad pulsus linguae temperandos, ad vocis articulos -e signandos *accepisti dentes*? (*cf.* Lact. opif. 10, 13 *lingua* adiuta vel -e dentium vel compressione labrorum).

per abundantiam iuxta scandalum: Hil. in Matth. 16, 10 (*ad 16, 23*) Petro Satanae nomen et -em scandali deputari. Verec. in cant. 4, 26 pede mentis -is scandalo ... illiso.

deriv.: offensiuncula. *cf.* offensa.

Gloss. Loewe, Prodr. 380 decurtator: in sermone crebro **offēnsitāns** (*i. saepe offensans*). *ab* offensare.

offēnsiuncula, -ae *f.* *ab* offensio *deminutive.* *testantur* Prisc. gramm. II 108, 18 Gramm. suppl. 70, 25. *i. q. levis offensio*: Cic. Planc. 51 vidit M. Pisonem ista in aedilitate -a accepta summos ... esse honores *adeptum.* fam. 13, 1, 4 si qua -a facta est animi tui perversitate aliquorum. Gell. 8, 6 cum post -as in gratiam redeatur.

offēnso, -āre. *ab* offendere. *fere i. q. (identidem) offendere*: Varro Men. 12 pueri in aedibus saepius pedibus -ant. Lvcr. 2, 1059 ipsa sponte sua forte -ando semina rerum multimodis temere in cassum frustraque coacta tandem col⟨u⟩erunt. 6, 1053 *magnetis aestus* cogitur -are ... pulsareque fluctu ferrea texta suo. Liv. 25, 37, 9 flere omnes repente et -are capita. Sen. dial. 7, 3, 1 velut in tenebris vicina transimus -antes ea ipsa, quae desideramus. Plin. nat. 17, 180 (*de palmite*) quod citra est, materiem ⟨e⟩mittit, -ante ... spiritu et ... medulla (*153* repercussa). 20, 35 (*de sisere erratico*) contra ... venerem (-ri *codd., corr. Mayhoff*) subinde -antem (-anti *Gelenius servato* veneri) aegrisque se recolligentibus. Qvint. inst. 10, 7, 10 ut ... non minus prospectu procedamus quam gradu, si non intersistentes -antesque brevia illa ... singultantium modo eiecturi sumus. Min. Fel. 2, 1 *infantium* loquellam ipso -antis linguae fragmine dulciorem (Ps. Orig. tract. 20 p. 207, 7 *Moyses* excusans ... -antis l. tarditatem [*Vulg. exod. 4, 10* impeditioris et tardioris]).

deriv.: offensaculum, offensatio, offensator, offensitans.

offēnsor, -ōris *m.* *ab* offendere. *i. qui offendit*: Arnob. nat. 7, 8 *di gentium* iras atque animos ponant et in gratiam suis cum -bus redeant.

offēnsum, -ī *n.* *ab* offendere *sec.* offensa *novatum; cf.* 2. offensus. *fere i. q. offensa*: Sacr. Greg. 201, 27 qui -a nostra (-am nostram *var. l.*) per flagella cognoscimus. Gloss. II 504, 43 -um: πρόσκρουσις.

1. offēnsus *v.* 1. offendo.

2. offēnsus, -ūs *m.* *ab* offendere. Gloss. προσκοπή. [*e coni. dub.* Lvcr. 3, 941 (*Lambinus*). Macr. *p. 495, 83.*] *i. q. offensio*: **1** *proprie et in imagine*: Lvcr. 2, 223 *corpora* caderent per inane ... nec foret -s natus nec plaga creata principiis. 2, 438 ex -u cum turbant corpore in ipso semina. 4, 359 cogit hebescere eum (*angulum turris*) crebris -bus aer. 6, 333 non ... multis -bus in remorando haesitat *fulmen.* Stat. Theb. 12, 283 per -us armorum et lubrica tabo gramina ... gradu caeco ferrum calcataque tela dissimulat *Argia.* Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 553, 29 (*de apostolis*) lapides sancti oppositi omnium -ui (*cf. Eph. 2, 20*). Itala Sirach 21, 11 (Ps. Aug.

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

spec. 97 p. 617, 13) via peccantium plana ab -u (*gr.* ὡμαλισμένη ἐκ λίθων, *Vulg.* complanata lapidibus). DON. Ter. Andr. 741, 2 eum non oculis prius quam corporis -u (-a *B*) sensisse puerum iacentem. CHIRON 40 dum in quod maxime frequenter facit -us, dolorem accipiet *iumentum* (*Hippiatr. gr. I p. 327, 5* ἐκ προσκρούσματος πονῇ. *sim.* 466 facit -um). MACR. Sat. 3, 13, 5 quod sibi in angustiis obvius -u (-o *B*) fortuito structuram togae destruxerat *collega*. **2** *translate*: SEN. contr. 2, 1, 33 ut non essent *colores* aliquo nomine -ui (-us *trad.*). PORPH. Hor. sat. 2, 4, 75 quanto in his *mappis* exiguus est sumptus, tanto culpandi facilis -s. PS. SEN. epist. Paul. 8 ne ... -um (-am *pars codd.*) dominae facias, cuius quidem offensa (-sio *U*) neque oberit *eqs.* (*seq.* offendetur).

offerentia, -ae *f.* *ab* offerre, *cf.* sufferentia. *i. q. actus se offerendi, praestandi*: TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 500, 4 considera causarum -am (diff- *prop. Kroymann*).

? **offeritīvus,** -a, -um. *ab* offerre. *i. q. ad offerendum pertinens, oblativus*: ITALA lev. 7, 30 (Wirc.) ⟨off⟩eritivum ... ad⟨ip⟩em (*suppl. Ranke; gr. aliter, Vulg.* adipem hostiae).

***offero,** obtulī, oblātum, offerre. *ab* ob *et* ferre. *ad praeverb. cf.* FEST. p. 201 'ob' ... antiquos usos esse pro 'ad'. *de scriptura: c. apice*: CIL XII 3637, 7 (*post a. 73*) oblátá. *scribitur fer* eoff- (*cf.* GRAMM. suppl. 297, 24 *et* 300, 6 per duo f); obf- *e. g.* CIL X 4643, 16 NOT. Tir. 22, 62h. *in stirpe perf. passim* opt- (*e. g.* CIL IX 1619, 16 X 476, 8 XII 1783, 8 XIV 316, 17), *p. p. p.* obbl- CIL XIII 1183, 3. *in codd.* VVLG. *etiam* hoff-, ofe- outul-. *in singulis formis* (*ceterum v. infra*): -feri: DECRET. fabr. Sent. (CIL XI 5748) 24,- tullit: CIL VIII 10418, *?* offrens: VEN. FORT. carm. 2, 3, 13 (*v. app. crit.*). *litteris graecis*: GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357A ὀλβάτον φοῦρτον. *de formis: indic. praes.*: -is: ITALA Matth. 5, 23 (cod. g1). ORIBAS. syn. 9, 28 (52) add. Aa p. 322. -it: GRAMM. suppl. 297, 24 CANON. Hippol. 76, 16. EPIPHAN. in euang. 59 p. 162, 13 (*var. ll.* -rrit, -rret, -rt). BENED. reg. 49, 8 (*var. ll.* -ret, -rat). 59, 1 (*var. ll.* -ret, -rt). -et: PEREGR. Aeth. 29, 3. 35, 2. 38, 2. AMBROSIAST. in Eph. 5, 2 (*var. l.*). DIDASC. apost. 32, 27 CANON. Hippol. 71, 10 PS. AVG. quaest. test. I 92, 1. EPIPHAN. in euang. 49 p. 119, 14 (*var. l.*). -ent: VVLG. exod. capit. ser. *Γ* b, 75 p. 23. -itur: PEREGR. Aeth. 35, 2. -rritur: GREG. TVR. Franc. 5, 44 (*var. lect.* -reretur). *? coni. imperf.* -ererentur (*v. etiam supra*): GREG. TVR. dorm. 1 p. 761, 16 (*Krusch, codd.* -rrerentur, -rentur, -rrentur, -runtur). *imper.* -rs *pro* -r: APVL. met. 10, 16, 8 (*v. app. crit.*). ITALA gen. 27, 25 (Lugd.). Sirach 14, 11 (Ps. Aug. spec. 24 p. 406, 19). Mal. 1, 8 (Ps. Aug. quaest. test. I 5, 2. *al.*). Matth. 5, 24 (codd. a b *al.*). 8, 4 (*ibid.*). Marc. 1, 44 (*ibid.*). Luc. 5, 14 (codd. a aur. *al.*). IVVENC. 1, 740 (*v. app. crit.*). -ris: ITALA Matth. 8, 4 (cod. g1, *nisi indic.*). -rite: DIDASC. apost. 26, 9. 61, 15. 24 CAES. AREL. serm. 19, 4 p. 86, 16. -rito: CHIRON 328. 545. *fut.* -rebis: CHIRON 160 (*v. app. crit.*). *gen. pl. part. praes.* -entum: VITA Hil. Arel. 11 l. 31. 33. *formae retrograde fictae: stirp. praes.* obtul-: ITALA act. 16, 20 (cod. e *al.*) -entes. GLOSS. II 420, 21 -o. -rtetur: PAP. Tjäder P 10/11, I 9 (*a. 489*). *p. p. p.* -fertus: LVCVLENT. 2 p. 807B -us. GLOSS. IV 128, 5 -o (543, 10 V 123, 36. 469, 41). 263, 16 -a. NOT. Tir. 22, 62h -r. 22, 71a -rt. 22, 91 -lit. 23, 3 -latum. *de notione et differentiis*: SYNON. Cic. p. 429, 12 inserit se. interponit. infulcit. inmergit. inmittit. ... adiungit. -rt. insinuat. ... applicat. DON. Ter. Hec. 370, 1 -latum dicitur in utramque partem, quicquid exspectationem praevenit. 2 -ri dicuntur tam bona quam mala, si insperata obiciantur aspectibus. Ad. 296, 2 -latum dicitur, quod -rtur invito. SCHOL. Cic. Gron. B p. 328, 19 datur, quod petitur, -rtur, quod ultro praestatur. ISID. diff. 1, 416 -re est ultro praebere, inferre, importare. GLOSS. προσφέρω. προσκομίζω. -rt: παρίστησι. -lit. ἐπήγαγεν. -lerat: promiserat. -lata: ostensa, in palam producta. *legitur inde a* LEGE XII tab., PLAVT., TER., PACVV., TVRPIL., LVCIL., ACC., RHET. Her., CIC. *per totam Latinitatem.* [*it. vet.* offerire, offerre, *it.* offrire, *tusc. vet.* ufferire, offerare, *pedem.* ofri; *sard. vet.* offerre, afferre, *sard. centr.* offèrrere, *mer.* offèriri; *raet. occ.* of(e)rir, *centr.* ofrí; *francog. vet. et francog. dial.* offerre (*raro*), *francog.* offrir (*dial. wall., loth., burg. et francoprov.*), *prov. vet.* ofrir, ufrir, *prov.* oufri *etc.*; *cat. vet.* ofrir, *cat.* oferir; *hisp. vet.* ofrir, *hisp.* ofrecer. *G.*] [*confunditur in codd. c. simpl.* ferre *et c. compos. ut* aff-, eff-, inf-, *praeterea e. g.* -rt *c.* efflat. *contextu parum perspicuo*: ACC. trag. 144. *obscurum*: DIOSC. 4, 139 semen *myrti* rotundu(m) et -latu(m) et obrutu(m) ('*in medio folio haerens, folio circumdatum?*' *Arnaldi-Turriani, ALMA 20, 1950, 164 .gr. 144* καρπὸν ... μέσῳ τῷ πεταλῷ προσφυῆ).]

i. q. obviam ferre. *ad vim adversativam augendam accedunt varia, e. g.*: TER. Ad. 322 te -listi mihi obviam (SVLP. SEV. chron. 1, 45, 1). LVCR. 3, 1041 caput obvius -lit (*de subi. etiam* VERG. Aen. 10, 552 PRVD. psych. 407). LIV. 42, 63, 10 obvios -lit (*de obiecto etiam* SEN. Med. 139 QVINT. inst. 9, 2, 20 PRVD. perist. 10, 1036). PLIN. nat. 37, 8 adversus. VAL. FL. 7, 328 contra (TERT. cult. fem. 2, 11 l. 8 ITALA num. 27, 5 [Lugd.]. INTERPR. cod. Theod. 1, 2, 10). *ad actionem voluntariam designandam adduntur passim* sponte, ultro; *cf. praeterea e. g.* SEN. benef. 7, 20, 3 libens -am (*cf.* CASSIOD. var. 12, 8, 3 libenti animo). TERT. cult. fem. 2, 10 l. 34 de industria. HIER. epist. 22, 20, 3 non cogitur et -rtur. COD. Theod. 12, 13, 4 voluntate. CASSIOD. var. 1, 19, 2 debuit ... non compulsus -re. COD. Iust. 2, 6, 6, 3 (*a. 368*) libero arbitrio. *luditur c. simplici vel aliis compositis*: CIC. S. Rosc. 107 -lerint ... tulerunt (ALC. AVIT. hom. 20 p. 134, 20 -re ... ferre). Phil. 1, 4 -lata ... pertuleramus ... sublato. Lael. 65 inferendis ... aut ... -latis (ITALA gen. 27, 25 [Lugd.] -lit ... intulit [*gr.* προσήνεγκεν ... εἰσήνεγκεν, VVLG. -latos ... -lit]). TERT. patient. 7 p. 12, 16 auferenti ... -re. AVG. bapt. 2, 1, 1 -re ... differre. civ. 21, 4 p. 492, 11 D. prolatum atque -latum. -re ob *v. p. 508, 5.* (in) oblationem -re *v. p. 503, 46. 504, 17. 507, 75.* *usum reflex. et mediopass. infra suis locis separavimus.* *pron. reflex. desideratur* ITALA Hebr. 12, 7 (codd. def) tamquam filiis vobis -ret deus (*gr.* ὑμῖν προσφέρεται, VVLG. -rt se). *quod vix accipias in fragm. ut* ACC. praetext. 31 CIC. or. frg. A XII 7 rep. 6, 2. *ex antecedentibus perseverat* CVRT. 6, 6, 32 PANEG. 8, 19, 1.

CAPVT PRIMVM: ***ferendo*** *sc. utcumque promovendo.*

I *vi communi, sc. tam ferendi, portandi quam praestandi, suppeditandi, impertiendi, dandi (de nonnullis statui vix potest, utrum re vera praestentur an proponantur tantum; quae potius hic dare maluimus quam ad cap. tertium referre).* *ad notionem adumbrandam cf. iuxtaposita, ut*: CIC. Verr. I 1 datum atque -latum (Manil. 49 -latum et datum. SEN. benef. 4, 4, 2 nunc -lata ultro, nunc orantibus data. CASSIOD. var. 12, 2 nullum coegimus dare, quod non debuisset -re. ORIBAS. syn. 9, 28 [52] add. Aa p. 332). MANIL. 4, 917 se ... ipsum inculcat et -rt (SEN. dial. 7, 24, 1 quibusdam -am, quibusdam etiam inculcabo). SEN. benef. 6, 41, 2 -re, non ingerere (epist. 76, 6). LACT. inst. 6, 25, 7 exhibere atque -re. COMM. apol. 76 -imus ... praebentes (*cf.* RVT. NAM. 1, 561 praebet ..., -rt). PS. ORIG. hom. in Matth. 2, 4 p. 250, 12 portare et -re. VITA Caes. Arel. 1, 55 *ut* -ret ei ... et impertiret. *opposita*: PHAEDR. 2 prol. 15 negare ... -re (SEN. dial. 4, 21, 8 AVSON. 39, 3 p. 333 P.). TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 352, 16 -atur ... denegetur (NOVELL. Theod. 5, 1, 4).

A *usu sollemni*: **1** *-unt animantes (de dis v. etiam sub 2)*: **a** *de rebus*: **α** *corporeis* (*selecta*): Ⓘ *-untur varia*: PLAVT. Capt. 355 di tibi ... omnia optata -ant (TER. Ad. 978). frg. inc. 68 cistellam (*v. app. crit.*). SEN. epist. 85, 40 *Phidiae* materiam. VAL. FL. 7, 31 -latis ... villis. STAT. Theb. 11, 328 hastam (*cf.* 11, 200 arma. PRVD. psych. 278 gladium). PAVL. dig. 39, 2, 22 pr. aliquid (CAES. AREL. reg. mon. p. 150, 9). *sim. saepe.* Ⓘⓘ *-untur alimenta, medicamenta sim.*: CELS. 3, 4, 16 corporibus alimenta. 3, 5, 10 aliquid (*al.*). CVRT. 7, 5, 12 *poculum* (IVST. 39, 2, 7 veneni [*al.*]. PRVD. perist. 6, 59. *cf.* TERT. bapt. 9 p. 208, 24 calicem [*al.*]). 9, 1, 12 remedium (LEO M. epist. 55, 31. *cf.* VLP. dig. 9, 2, 9 pr. *medicamentum*). COLVM. 9, 13, 7 *cibos* (APVL. met. 4, 17, 5 et potum. *al.*). TAC. hist. 1, 76, 3 epulum plebi. ann. 4, 10, 2 epulanti *potionem*. *al.* Ⓘⓘⓘ *-untur scripta, maxime petitiones, instrumenta, rationes sim.*: QVINT. inst. 11, 1, 11 defensionem ... scriptam. SVET. Cal. 15, 4 libellum (*saepe. cf.* APVL. apol. 55 *librum* [*al.*]. RVSTIC. Conc.S I 4 p. 228, 30 *tomos*). Galba 12, 3 breviarium rationum (*cf.* SCAEV. dig. 26, 7, 58 rationes [*al.*]). PAVL. sent. 3, 5, 17 *testamentum* (*al. cf.* PAP. Tjäder 4/5 B IV 12 testamenti *cartam*). TERT. apol. 20, 1 maiestatem scripturarum (*cf.* COD. Theod. 4, 4, 2 pr. [= Iust. 9, 22, 24] scripturam). AMM. 15, 5, 8 *scripta* (31, 12, 8). 15, 5, 9 *litteras* (*al.*). *et passim.* Ⓘⓥ *-untur opes, pecunia sim.*: Ⓐ *generatim*: PLAVT. Bacch. 647 regias copias aureasque (*cf.* PLIN. epist. 6, 28, 1 tantum ... copiarum). Capt. 769 maximas opimitates opiparasque. HOR. carm. 3, 16, 43 cui deus -lit parca quod satis est manu. QVINT. decl. 311 p. 223, 29 pecuniam (*al.*). TAC. Agr. 42, 2 salarium. Germ. 18, 2 dotem (*al.*). ann. 16, 3, 1 *opes*. SVET. Aug. 45, 2 corollaria et praemia (Vesp. 18 APVL. met. 2, 26, 4). Claud. 21, 5 victoribus aureos. *al.* Ⓑ *res inventae*: COD. Theod. 10, 18, 1 qui sponte -lerint, quod invenerint. *ibid.* si quis ... inventas opes -re noluerit. Ⓒ *technice de furto*: *in formula* (furtum) -latum: LEX XII tab. 8, 15 concepti et -lati f. poena (GELL. 11, 18, 12). GAIVS inst. 3, 18, 3 furtorum ... genera ...: manifestum et nec manifestum conceptum et -latum (*ibid. iterum.* PAVL. coll. Mos. 7, 5, 3). 3, 187 -latum f. dicitur, cum res furtiva tibi ab aliquo -lata sit eaque apud te concepta sit. *ibid.* actio ... -lati (4, 173 PAVL. coll. Mos. 7, 5, 4. *cf.* 7, 5, 6 -lati agere). *al.* *usu libero*: GAIVS inst. 3, 187 adversus eum, qui -lit, ... actio. PAVL. coll. Mos. 7, 5, 4 qui rem furtivam alii -lit (INTERPR. Paul. sent. 2, 32, 17).

β *incorporeis* (*notabiliora; ambigua dedimus sub* α): Ⓘ *adversis*: PLAVT. Asin. 593 quoi tu abiens -rs morbum *sc. amanti*. Cas. 690 moram ... mihi (Poen. 852 Pseud. 246. LIV. 24, 8, 1 [*antea*: adfertis]. *al.*). *ibid.* mihi ... maerorem. Rud. 514. TER. Hec. 281 acerba. 383 vitium ... virgini (Ad. 296. 308 per vim. GELL. 2, 23, 18. *cf.* CIC. Phil. 2, 99 stuprum [fin. 5, 64 per vim]). 740 iniuriam ... inmerenti (DON. Ter. *ad l. iuxta* reddimus. SCHOL. Ter. p. 147, 23 '-re' pro 'inferre'). PACVV. trag. 270 pestem navibus (*v. app. crit.*). 286 inimicis mortem (CIC. S. Rosc. 37. 40 Sest. 48.

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

al. cf. RHET. Her. 4, 22, 31 *occisionem.* TAC. ann. 4, 11, 1 exitium). LVCIL. 678 molestiam ... atque aerumnam. CIC. Verr. II 2, 135 metum (fam. 15, 1, 5. *cf.* ac. 2, 48 *tremorem et pallorem.* CAES. civ. 1, 76, 5 terror -latus ... spem ... sustulit). Cluent. 171. Sest. 88 vi vim (Phil. 14, 9). CATVLL. 64, 248 luctum. VAL. FL. 5, 539 *bellum.* ⓘⓘ *quibuslibet*: PLAVT. Merc. 843 spem ... mihi (CIC. Catil. 3, 22. CELS. 3, 18, 18 [*var. l.* adferenda]. *al.*). TER. Hec. 816 laetitiam (*iuxta* attuli). PACVV. trag. 286 vitam (HIL. AREL. vita Honorat. 32 l. 11). LVCIL. 912 opem atque auxilium (EPICED. Drusi 420. *al. cf.* CIC. Verr. II 4, 107 auxilium [LIV. 35, 45, 7. *al.*]. Phil. 13, 18 praesidium [ad Brut. 1, 10, 4 = 9, 18 Sj. *al.*]). CIC. Sull. 42 *salutem* omnibus. ac. 1, 40 impulsionem extrinsecus. CAES. Gall. 6, 42, 3 beneficium (civ. 2, 29, 3. *al.*). LIV. 25, 23, 14 *occasionem* (PANEG. 12, 22, 5). QVINT. decl. 292 p. 162, 16 hospitium. FRONTIN. strat. 3, 11, 1 *humanitatem.* SVET. Dom. 17, 1 consilium operamque. TERT. nat. 1, 4, 12 uxori patientiam (patient. 10 p. 16, 2). *al*: ITALA I Petr. 1, 13 (cod. g = VVLG.) *gratiam* ([*gr.* φερομένην]. FIRM. err. 18, 3. *cf.* AVSON. 419, 71 p. 371 P. veniam. CLAVD. 28, 607 *favorem*). CYPR. Demetr. 1 lumen caeco, sermonem surdo, sapientiam bruto. *al.* *honoribus, privilegiis sim.*: CAES. Gall. 7, 4, 7 -lata potestate (LIV. 21, 21, 7). VAL. MAX. 6, 2, 1 regressum *i. ius regrediendi.* SEN. epist. 76, 6 *honorem* (APVL. met. 3, 11, 5. *et saepe*). STAT. silv. 3, 3, 69 victis *libertatem* (HIL. AREL. vita Honorat. 17 l. 23. *cf.* CIL XII 3637, 7 [*post a. 73*] *immunitatem*). PLIN. paneg. 70, 8 *dignitatem.* 91, 1 consulatum. SVET. Tib. 63, 2 -latis provinciis (*al.*). PANEG. 5, 3, 2 -lato concessu. COD. Theod. 8, 4, 11 (= Iust. 12, 57, 3) praerogativam. *al.* *tropice*: TAC. dial. 7, 1 *latum clavum* (CIL XII 1783).

b *de animantibus* (*usum reflexivum ad II referre maluimus*): *α generatim*: CIC. Phil. 5, 43 *nobis* -lit hunc ... adulescentem deus. CVRT. 5, 5, 18 deos -re patriam, coniuges, liberos *eqs.* VAL. FL. 8, 394 -lata (*i. reddita*) ... virgine. *al.* *β de iis, qui iudicio vel magistratui sim. -untur* (*nisi hic illic notionem q. e. 'denuntiare' accipias et ad caput tertium referendum putes; dedimus exempla selecta*): ⓘ *nude*: QVINT. inst. 5, 4, 2 intererit, quis et quem postulet aut -at. PAVL. sent. 5, 16, 10 *latronem.* TERT. apol. 2, 7 -latos ... puniri oportere. 2, 9 *Christianum. al.* ITALA II Macc. 6, 10 (recc. BM) mulieres (*gr.* ἀνήχθησαν, *Vulg. et aliae vers.* delatae). AMM. 17, 12, 13 reorum ritu -lati (*cf.* COD. Theod. 9, 18, 1 [= Iust. 9, 20, 16, 1] *reum*). *al.* ⓘⓘ *c. dat.*: APVL. met. 9, 42, 4 productum ... et -latum magistratibus (*al.*). TERT. apol. 21, 18 *Christum* Pilato. fug. 5, 5 praesidi (*al.*). MOD. dig. 48, 8, 11, 2 iudici (*al. cf.* AVG. conf. 6, 9, 14 iudiciis [*al.*]. COD. Theod. 7, 18, 4, 3 [= Iust. 12, 45, 1, 3] severitati iudicis [*al.*]). ITALA Luc. 23, 14 (codd. b c *al.* = VVLG.) -listis mihi *Pilato* ... hominem quasi avertentem populum (*gr.* προσηνέγκατε, *cod.* a detulistis). *al.* *γ de iis, qui cuilibet officio vel militiae -untur*: COD. Theod. 6, 31, 1 (= Iust. 12, 24, 1 pr.) *equos* (7, 23, 1). 7, 13, 6 pr. iuniorem (7, 13, 6, 1. *al.*). 7, 13, 6, 1 tironem (7, 13, 7, 2). 7, 13, 6, 2 -latus numerus (*sc. tironum, ut ibid.* modus). COD. Iust. 2, 7, 25, 3 (*a. 519*) *bis* homines. *c. dat.* (militiae, officio *sim. v. sub III A 1*): NOVELL. Iust. 89, 2, 1 *filios* curiae (*gr.* ἐπιδιδόναι τῷ βουλευτηρίῳ).

2 *-rt sors, occasio, casus, deus sim.* (*accedit passim* forte, fortuito, occasione *sim.*): **a** *aliquid vel aliquem* (*de passivo v. sub c*): PLAVT. Aul. 722 tantum gemiti et mali maestitiaeque hic dies mi -lit (PANEG. 2, 15, 2 *viros*). TER. Hec. 370 tam incommode illis fors -lerat adventum meum (386 nobis ... te hodie -lit *f. fortuna.* CIC. Verr. II 4, 95 *telum.* Att. 2, 22, 1 quod f. -lerit. CAES. Gall. 2, 21, 1. 7, 87, 3 BELL. Alex. 22, 2 NEP. Pel. 2, 1 HOR. sat. 1, 6, 54 LIV. 25, 29, 9 VAL. MAX. 2, 4, 5 TAC. hist. 4, 1, 1. *al.*). LVCR. 5, 960 quod cuique -lerat praedae fortuna (BELL. Alex. 10, 3 facultatem. IVST. 34, 1, 3 tempestive. AMM. 31, 4, 4 nec opinanti. *v. etiam supra* TER. Hec. 386). SALL. Catil. 53, 6 quoniam res -lerat. LIV. 2, 23, 12 quos casus -lerat (27, 42, 2 ut quemque ... c. -lit. PLIN. epist. 10, 63 *opportunitatem*). VAL. MAX. 9, 14 pr. prout fortuita sors ... -lit (LVCAN. 9, 550 s. -lit ... et fortuna ... consiliumque dei). CVRT. 6, 11, 5 quod dii -rent (SIL. 7, 533 non sperata ... certamina ... -rt ecce deus. QVINT. decl. 246 p. 9, 9 tempus). 10, 10, 8 quod -lerat occasio.

b *reflexive*: TVRPIL. com. 89 se -lit mi ... facultas. LIV. 5, 25, 2 principes ... turbae -entes se peti feririque ... iubebant.

c *mediopassive* (*nisi hic illic passivum accipias, sc. agente sorte vel casu sim. vel persona e contextu intellegenda*): *α in formis stirpis perf.*: ⓘ *de rebus*: Ⓐ *-rtur ipsa occasio sim.*: CIC. Cluent. 77 -latam sibi facultatem (*saepe*). Manil. 4 occasionem (Phil. 3, 34 PVBLIL. O 14 HIRT. Gall. 8, 18, 3. BELL. Afr. 3, 5 fortuito. *al.*). Sull. 1 tempus (Phil. 3, 32 Q. CIC. pet. 27 LVCAN. 7, 238). Sest. 146 in omni fortuna, quaecumque erit -lata (Phil. 13, 7 LIV. 4, 55, 2 *al.*). LIV. 8, 16, 8 forte -lata opportunitas. Ⓑ *-untur quaelibet* (*selecta*): CIC. Manil. 3 quod ... causa talis -lata est (Att. 16, 15, 1 LIV. 7, 30, 13. *al.* TAC. ann. 2, 42, 1 forte. *al.*). Sull. 92 quae prima ... mihi defensio est -lata, suscepi. dom. 47 praeda ... et spe largitionis -lata (Phil. 12, 8. 18 Att. 10, 15, 3. CAES. Gall. 6, 35, 10 [*var. l.* obiecta]. SALL. Catil. 39, 3 LIV. 25, 28, 5. *al.*). rep. 3, 34 -lata mortis celeritate (*i. facultate celeriter moriendi*). div. 1, 65 res (VERG. Aen. 1, 450 nova. LIV. 31, 43, 4 forte. SEN. epist. 123, 3 r. -latis ... uti). BELL. Afr. 90, 2 desperantibus subito -lata salute. PROP. 2, 16, 7 -latas ne desere messes. VAL. FL. 3, 605 -latis ... ventis. 3, 614 -lato ... cursu. 4, 403 -lato ... profundo. QVINT. inst. 9, 3, 73 vox ... non captata, sed velut -lata (APVL. Socr. 20 p. 165. p. 166 non ... v., sed signum divinum sibi -latum). *al.* ⓘⓘ *de animantibus* (*notabiliora*): CAES. Gall. 4, 13, 6 quos *Germanos* sibi Caesar -latos gavisus *eqs.* SALL. Iug. 12, 3 casu ministrum -latum. LIV. 5, 13, 12 veluti forte -lati populatores (9, 31, 7 *opp.* consilio. 40, 55, 4 TAC. hist. 3, 14. 3, 25, 2). 8, 8, 18 in acie (9, 17, 12). 22, 7, 13 repente -tam. PLIN. nat. praef. 8 apud invitatum hospitem et -latum. VAL. FL. 3, 176 -latum *militem* ... ferit. TAC. Agr. 37, 2 -latis aliis. hist. 1, 26, 1 ut quisque ... -latus esset. *β in formis stirpis praes.*: CVRT. 3, 10, 6 spolia totius Orientis -ri. 5, 12, 4 parricidio excusationem videbat -ri. TAC. ann. 13, 36, 2 bene gerendae rei casum -ri (*cf.* IVST. 27, 2, 7 -batur *occasio* [CLAVD. DON. Aen. 1, 360 p. 78, 26]. HIL. AREL. vita Honorat. 3 l. 6 laudato locus vanae exultationis -rtur). AVSON. 419, 15 p. 357 P. sunt qui -untur occasione. AMBR. Tob. 16, 55 si quis vobis dives ... -atur. COD. Theod. 3, 17, 3, 1 (= Iust. 5, 33, 1, 3) ubi forte huiuscemodi homines -untur.

3 *-unt res variae* (fors, casus *sim. v. sub 2*): CIC. rep. 4, 6 censoris iudicium nihil fere damnato -rt nisi ruborem. CAES. Gall. 6, 34, 2 ubi cuique aut valles ... aut locus silvestris aut palus ... spem praesidii ... -bat. VELL. 2, 7, 1 quidquid ... adipisci gestierunt, quietis -lisset respublica. VAL. MAX. 3, 2, 7 magnum ... fortitudinis exemplum antiquitas -rt. CVRT. 6, 10, 14 mihi securitatem primum innocentia mea, deinde tua dextera -lerat. LVCAN. 3, 43 -lit hospita tellus puppibus accessus faciles. PRISC. periheg. 603 mala tam pelagus quam terra ... -rt. ARNOB. nat. 7, 46 si quod aliud nobis usus vocamen -lerit. CLAVD. 28, 11. ARATOR act. 1, 952 quid non credentibus -rt indubitata fides. *corporaliter*: CLAVD. DON. Aen. 1, 170 p. 39, 3 hanc *aquam* -bat nympharum domus. CLAVD. 21, 76 viros, quos -lit orbis. RVT. NAM. 1, 458 -rt limes ... sudes. VITA Hil. Arel. 30 l. 140 quid ... -at *arbor paradisi* (*postea*: procreare. *cf.* ORIG. in Matth. ser. 32 p. 57, 28 -ant *rami* fructum [53 p. 120, 27]).

B *accedit notio monstrandi, ostendendi sim., quem colorem indicant determinationes, ut: dat.* (-re aspectibus, obtutibus *v. sub III A 1*): CIC. Scaur. 49 te -as mentibus. OV. fast. 1, 96 oculis ... ora (LIV. 6, 20, 16. 25, 38, 9 animisque. SEN. contr. 10, 1, 1 OCTAVIA 116 SEN. dial. 8, 5, 4. CVRT. 8, 3, 5 se. PLIN. epist. 5, 6, 32. SCHEM. dian. 19 velut o. VITA Caes. Arel. 1 prol. 2 ut ... nihil ... o. ... -atur aut auribus placiturum. *cf.* SVLP. SEV. Mart. 22, 1 vultibus). VAL. MAX. 3, 8, 1 circumspicienti ... se -rt (*cf.* AVIEN. orb. terr. 562 visentibus. CLAVD. DON. Aen. 1, 490 p. 98, 13 videntibus). COD. Theod. gest. in sen. 3 notioni. *abl.* spectaculo -re: VAL. MAX. 1, 5, 5. per imagines: SEN. nat. 1, 16, 4. *iuxta* ostendere: CIC. S. Rosc. 87 os tuum non modo ostenderes, sed etiam -res. STAT. Theb. 8, 647 ostenditque -rtque. CYPR. epist. 55, 13 ostendens et -ens domino ... animas.

1 *aliquid vel aliquem*: **a** *res*: *α imaginem, speciem sim.*: PLAVT. Poen. 209 mi ... spectaculum. CIC. div. 1, 81 speciem (*antea*: obiciuntur ... formae. 2, 143 SEN. nat. 1, 17, 6 epist. 120, 8 CVRT. 9, 2, 15 APVL. Socr. 11 p. 144). VAL. MAX. 1, 6, 13 conspectum tui. APVL. met. 1, 18, 5 imagines. 10, 24, 4 *signum.* *β varia*: CIC. Att. 3, 9, 1 ut aut illum ... aspicerem, aut meas miserias ... et ... fortunam illi -rem, aut ab illo aspici paterer. TIB. 1, 6, 1 blandos -rs mihi vultus (*cf.* OV. met. 14, 842 -r coniugis ora mihi). CELS. 1 prooem. 43 id ... curantibus (*antea*: conspectui subiciatur). SEN. frg. 36 libellos. APVL. apol. 14 naturā -latum (*opp.* artificio elaboratum). PRISC. periheg. 607 Icaron -rt *sinus Persicus.* AMM. 21, 16, 21 ei ... annonae ... -bantur iudicia. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 160, 30 membra virginis ad obprobrium divinitatis (*Rustic.* efferre, *gr. I 1, 2 p. 89, 8* φέρε). **b** *animantes*: SEN. Herc. f. 586 cum clara deos -lerit dies. LVCAN. 3, 608 amissum fratrem lugentibus. VAL. FL. 1, 310. AVSON. 182, 4 p. 44 P. -ret cum tua forma patrem. COD. Theod. 15, 7, 12 pr. (= Iust. 11, 41, 4 pr.) pictura pantomimum ... aut ... histrionem. ARATOR act. 1, 833 erectam *Tabitham* turbis ... -rt *Petrus.* *al.* *translate*: SEN. dial. 12, 12, 3 non desinam ... tibi -re Caesarem. AMM. 22, 3, 2 veritas reos ... -bat.

2 *se ipsum, fere i. q. in conspectum prodire, apparere* (*sunt, quae ad II B 2 transeant*): **a** *reflexive*: *α de animantibus*: TER. Andr. 686 optume mihi te -rs (*cf.* Hec. 808 opportune). CIC. div. 1, 79 di ... ipsi se nobis non -unt. CATVLL. 66, 54. VERG. ecl. 3, 66 mihi sese -rt ultro ... Amyntas (*65* se cupit ... videri). Aen. 4, 557 huic se forma dei ... -lit in somnis (*cf.* FLOR. epit. 4, 7, 8 imago. APVL. met. 9, 31, 1 facies. VOPISC. Tac. 17, 4 matris umbra). 8, 611 SEN. contr. 7, 5 QVINT. decl. 377 p. 421, 18 LACT. mort. pers. 50, 3. IVST. 15, 4, 19 molienti ... bellum ... elephantus ... ultro se -lit. VITAE patr. Iurens. 3, 15 p. 160, 29 quiescenti subito tres sese per soporem adventantes -unt viri. *β de rebus*: VVLG. I reg. 24, 4 venit ad caulas ovium, quae se -bant vianti. **b** *mediopassive* (*nisi in formis stirpis perf. hic illic passivum accipias*): LIV. 1, 31, 8

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nullam ei -tam caelestium speciem (6, 8, 5 forte -lata s. SEN. dial. 4, 1, 3. 4, 3, 1. CVRT. 3, 3, 7 per somnum [4, 3, 21]. 4, 2, 17 in somno. 9, 8, 26 per quietem vidisse se . . . s. . . . -latam. *al.*). VAL. MAX. 1, 7 ext. 10. VAL. FL. 7, 328 patuere fores -lataque contra omnia. TAC. hist. 4, 83, 1. 4, 84, 2 ann. 13, 41, 3 PLIN. epist. 7, 27, 2. ITIN. Alex. 21 loci facies -rtur. AMBR. exc. Sat. 1, 72 l. 3 ades . . . et semper -rris (*var. l.* ostenderis). RVT. NAM. 1, 575 hic -lata mihi . . . imago *Vergilii.*

C *accedit notio munerandi, devovendi sim.* (*determinationes ut* muneri, dono *sim.*, in munus *sim. v. sub III*): 1 *i. q. donare, dono dare sim.*: a *ipsa* dona, munera *sim.*: OV. am. 3, 7, 46 muneris -lati (VLP. dig. 50, 12, 8 PAVL. frg. Vat. 96. *al. cf.* TERT. adv. Marc. 2, 22 p. 365, 23 aliquid . . . munusculi). MART. 3, 58, 39 dona (VVLG. gen. 24, 53. *cf.* SVET. Dom. 2, 3 donativum). PLIN. paneg. 28, 3 congiarium (41, 1). APVL. met. 7, 8, 3 sportulam, immo vero dotem. b *varia*: α vitam: ACC. trag. 360 haut dubitarit v. (*trad.* viam) -re nec capiti pepercerit. FLOR. epit. 4, 11, 10. β *res corporales*: SEN. benef. 1, 8, 1 Socrati . . . multa. 1, 11, 6 quid (*postea*: occursurum habenti). TAC. hist. 2, 82, 2 plus. ann. 2, 57, 4 *coronas aureas* (ITALA II Macc. 14, 4 [recc. BM = VVLG.] et palmam [*gr.* προσάγων]. *al.*). FLOR. epit. 4, 2, 91 insignia. DECRET. decur. Gab. (CIL XIV 2795) 7 ordini decurionum . . . *sestertium decem* m(ilia) n(ummum). PORPH. Hor. epod. 3, 17 a Deianira . . . -latam *vestem Herculi.* PANEG. 7, 6, 2 tibi . . . galeam. 10, 10, 7 varia miracula. LAMPR. Alex. 51, 1 gemmas (*cf.* 51, 2 uniones . . . uxori. AMM. 14, 1, 3 *monile.* 30, 10, 21 torquem). Heliog. 35, 1 vitam *scriptam* (*cf.* VEG. mil. praef. 1 artium studia . . . in libros redacta -re principibus. 2 libellum). *sim. al.* γ *animantes*: GELL. 15, 22, 5 sibi -latam divinitus *cervam* (*antea*: dono data est). VOPISC. Aurelian. 5, 6 imperatori *elefantum.*

2 *i. q. sacrificare, immolare sim.* *passim accedit* altari *vel* altaribus, *e. g.* PS. AVG. quaest. test. I 5, 2 CASSIOD. hist. 1, 2, 2. *de aliis additamentis notionem adumbrantibus v. sub III.* *de* '-re', 'initiare' *et hebr.* 'ebir' *tractat* HIER. in Ier. 6, 47, 1 (*ad Ier. 32, 35*). *graece resp. imprimis* προσάγειν, προσφέρειν, ἀναφέρειν, *quae fere non adnotavimus; cetera suo loco dedimus.*

a *generatim, -untur quaelibet*: α *ipsa* sacrificia, dona, munera *sim.* (*v. etiam sub β et b sqq. passim*): PAVL. FEST. p. 37 *sacrificium* (TERT. adv. Iud. 2, 7 deo [*al.*]. ITALA gen. 4, 3 [Lucif. Athan. 1, 2 p. 67, 29, *cf.* VVLG.] de *aliqua re* [*gr.* ἤνεγκεν HIER. in Ier. 2, 23, 3]. *al.* LACT. inst. 6, 25, 5 donum et s. [ira 16, 2]. *al.*). p. 71 decima (ITALA exod. 22, 29 [Aug. spec. 1 p. 10, 6 = VVLG.] d. et primitias non tardabis -re [*gr.* καθυστερήσεις *tantum*, *Vulg. var. l.* reddere]. FILASTR. 148, 9 de. *al.*). MIN. FEL. 32, 2 hostias et victimas deo (*al.*). TERT. ieiun. 7 p. 281, 28 holocaustum (*al.*). virg. vel. 13, 4 oblationem . . . corporis et . . . spiritus (ITALA Ezech. 44, 13 [Ps. Aug. spec. 24 p. 406, 19; *Vulg. deest*]. *et saepe. cf.* DIDASC. apost. 25, 19 *prosforas* [26, 9]). ITALA gen. 4, 3 (Tert. adv. Iud. 5, 2, *cf.* VVLG.) de fructu terrae . . . munera deo ([*gr.* ἤνεγκεν]. *al.* VVLG. exod. 28, 38 *m. et donaria. saepe*). lev. 1, 2 (Lugd., *cf.* VVLG.) de pecoribus et de bubus *eqs.* . . . -etis dona (1, 14 [*ibid.*] ex volatilibus [*Vulg. aliter*]. *al. cf.* HIER. epist. 18^{A}, 1, 3 donaria [58, 7, 1. *v. etiam supra*]). CANON. Turner I 1, 2 p. 271, 11 (rec. X) sacra (PALLAD. hist. mon. I 2 p. 258^{B}). DRAC. Orest. 769 *inferias.*

β *varia*: (I) *corporalia* (*selecta*): TERT. apol. 22, 6 pabula . . . nidoris et sanguinis . . . simulacris. adv. Marc. 4, 27 p. 514, 6 rutam et mentam. ITALA lev. 1, 5 (Lugd. = VVLG.) sanguinem. Mal. 1, 11 (Cypr. testim. 1, 16) odores incensi (COMM. instr. 2, 19, 23). VOPISC. Aurelian. 4, 5 *palliolum* Soli. LACT. inst. 6, 1, 6 epulas. OPTAT. 6, 1 p. 144, 9 deo aliquid. HIER. epist. 54, 17, 4 universas divitias. 60, 10, 7 lacrimas. VVLG. exod. 25, 29 (= 37, 16) libamina. PRVD. cath. 5, 150 *lucem* (*cf.* 5, 155 *lumen*). perist. 10, 298 *obsonia* dis. *al.* (II) *incorporalia*: TERT. ieiun. 11 p. 289, 27 officia . . . deo (VITA Hil. Arel. 27 l. 6. *cf.* NICET. vigil. 9 p. 67, 7 B. ministerium nostrum). 15 p. 293, 19 hebdomadas xerophagiarum (*cf.* SACR. Leon. 1231 *ieiunium*). adv. Marc. 4, 9 p. 443, 1 orationem . . . et actionem gratiarum (SACR. Leon. 651). patient. 16 p. 24, 8 patientiam carnis. pudic. 2 p. 223, 4 adflictationem suam. ITALA Hebr. 13, 15 (cod. f = VVLG.) hostiam laudis. CYPR. Demetr. 25 animi et consilii nostri . . . munus. LACT. inst. 5, 19, 27 nihil intimum, nihil proprium diis suis -unt *gentiles*, non integritatem mentis, non reverentiam, non timorem. 6, 1, 4 innocentiam. FILASTR. 110, 7 mysteria. HIER. epist. 65, 18, 3 dona virtutum et confessionis. in Ier. 4, 48, 2 victimam conscientiae et humilitatis suae. VVLG. lev. 27, 29 *consecrationem.* VITA Hil. Arel. 27 l. 2 sacrificium . . . laudationis (SACR. Leon. 755 laudis [SACR. Greg. 1, 20]. 840 servitutis. SACR. Greg. 37, 2 observantiae. ORIG. in Matth. ser. 19 p. 35, 1 misericordiarum). SACR. Leon. 53 oblationis obsequium. 844 *festivitatem.* 1098 laudes. 1104 devotionem. 1302 affectum (1312). SACR. Greg. 2, 9 oblationem servitutis. *al.*

γ *animantes* (*selecta*): TERT. apol. 9, 4 parentes . . . -bant *filios* (HIER. in Ier. 4, 14, 3 idolis. VVLG. deut. 12, 31. *al.*). adv. Marc. 3, 7 p. 387, 26 *hircos* (*al. cf.* PS. TERT. adv. Iud. 13, 21 *arietem.* ITALA deut. 17, 1 [Aug. loc. hept. 5, 46 p. 608, 16] vitulum [*gr.* θύσεις, *var. l.* προσοίσεις, *Vulg.* immolabis]. PS. PHILO antiq. 13, 2 de pecoribus vitulum *eqs.* . . ., de avibus turturem *eqs. sim. al.*). AVG. civ. 10, 6 p. 411, 20 D. hanc *formam servi* -lit, in hac -latus est *Christus.* *al.*

δ de *vel* ex *aliqua re* (-re sacrificium [munus *sim.*] de *aliqua re v. p. 503, 40 sqq. passim; cf. etiam l. 2*): ITALA gen. 4, 4 (Lucif. Athan. 1, 2 p. 67, 30, *cf.* VVLG.) Abel -lit . . . de primitiis ovium ([*gr.* ἤνεγκεν ἀπὸ τῶν κτλ.]. 27, 25 [Lugd.] -rs mihi de venatione tua [*gr.* προσάγαγέ μοι καὶ φάγομαι ἀπὸ κτλ., *Vulg.* affer . . . de]. AVG. nupt. et concup. 2, 13, 26 p. 278, 21. 2, 14, 18 p. 282, 6). IREN. 4, 18, 4 (4, 31, 3 H.) -ens ei *deo* ex creatura eius (PS. PHILO antiq. 13, 2).

b *speciatim, -untur missae sim. vel res ad eas pertinentes* (*notabiliora*): TERT. cult. fem. 2, 11 l. 8 sacrificium -rtur (CYPR. epist. 68, 2 sacrilega . . . s. *haereticorum* [72, 2. *al.*]. AVG. civ. 22, 8 p. 572, 15 D. s. corporis Christi). IREN. 4, 18, 1 (4, 31, 1 H.) ecclesiae oblatio (PEREGR. Aeth. 35, 2. CANON. Turner I 1, 2 p. 128, 11 [rec. I]. *al.*). CYPR. epist. 63, 2 in calice -endo (63, 4 panem et c. [*al.*]. 63, 16. *al.*). 63, 9 sanguinem Christi. *ibid.* vinum (63, 12. PAVLA Hier. epist. 46, 2, 4 panem et v.). 63, 10 aqua -atur in dominico calice (63, 13. *al.*). FILASTR. 74 panem et caseum -unt *haeretici.* AVG. civ. 17, 20 p. 249, 32 D. corpus *Christi* (22, 10 p. 584, 3. epist. 29, 4 c. et sanguis domini -batur [54, 9]). epist. 158, 2 redemptionis sacramenta.

c *absolute* (*ad a et b*): α *iuxta verba affinia*: TERT. castit. 7 l. 20 -rs et tinguis (7 l. 28. virg. vel. 9, 2 nec docere nec t. nec -re. PS. AVG. quaest. test. I 127, 36 aut orare . . . aut -re aut t.). CYPR. epist. 16, 3 communicent . . . et -ant et eucharistiam tradant. 69, 8 baptizandi adque -endi licentiam. CANON. Hippol. 72, 35 ministrare . . . et -re (CANON. Turner II 1 p. 20, 10 [rec. II] -re . . . aut tractare aut agere aut sacro ministerio m.). PEREGR. Aeth. 29, 3 -et . . . et facit oblationem. CANON. Dionys. Exig. p. 31, 14 -re . . . aut omnino sacerdotalibus fungi officiis (CANON. Turner II 1 p. 54^{a}, 8 [rec. III] -re . . . et sermonem . . . facere aut aliquibus s. o. f.). CANON. Turner II 1 p. 136, 4 (rec. IV) -re non poterunt nec panem dare. PS. IGNAT. Smyrn. 8, 2 neque -re neque sacrificium immolare neque missas celebrare. β *c. dat.*: LVCIVS Cypr. epist. 78, 3 deo (*al.*). COMM. apol. 348 nomini *dei* (350). CASSIOD. hist. 6, 1, 28 idolis. γ *alia selecta*: TERT. monog. 10, 5 -rt *uxor* annuis diebus dormitionis *mariti.* ITALA gen. 4, 7 (Tert. adv. Iud. 5, 2. *al.*) recte (*Vulg.* si bene egeris). IREN. 4, 18, 3 (4, 31, 2 H.) cum simplicitate et iustitia (4, 18, 4 [4, 31, 3]). CYPR. epist. 16, 4 prohibeantur -re. AVG. epist. 54, 2 nullus dies intermittitur, quo non -atur. CANON. Turner I 1, 2 p. 138/9 (rec. II, III, IV) potestatem -endi (p. 230 [rec. V]). SACR. Gelas. 1, 39 p. 553 -rt plebs et conficiuntur sacramenta. *al.*

3 *i. q. consecrare, dedicare sim.*: a *templa, monumenta sim.*: DECRET. centon. Ostr. (CIL XI 5750) 17 tabul(am) aeream continentem verba decreti nostri (Sentin. [CIL XI 5749] 14. *al.*). ALC. AVIT. epist. 7 p. 37, 12 *fabricam i. ecclesiam.* CE 904, 9 haec domino . . . atria. CIL V 3137, 6 uxori statuam. VIII 9255, 6 basilicam voto promissam adq(ue) -latam . . . dedicavit. IX 1619, 16 opus quadrigae. *in titulis etiam absolute vel c. solo pron. demonstr., ut* CIL VIII 4771 -ente ordine. X 4504 episcopus -lit. *al.* b *libros* (*aliter p. 503, 27 sq.*): BOETH. arithm. 1 praef. p. 5, 11 reverentiae. COD. Iust. 1, 17, 2, 12 deo . . . hanc operam . . . piis -limus animis. c *animantes*: α *alium*: ITALA Luc. 2, 22 (cod. a *al.*) tulerunt *Iesum* . . . in Hierusalem, ut -rent eum domino (*gr.* παραστῆσαι, *Vulg.* ut sisterent). HIER. epist. 65, 1, 4 -rt *Anna* eum *filium* in tabernaculo dei (BENED. reg. 59 tit. [*sc. vitae monasticae, ut*: 59, 1 in monasterio. 59, 8. *al.*]. CIL X 2437, 3 [*de mortuis*] domino). AVG. nupt. et concup. 2, 3, 9 p. 261, 25 infantes . . . salvatori. VITA Hil. Arel. 20 l. 3 ut . . . -laturus . . . consecraret. SACR. Leon. 283 ante . . . altarem . . . -lata nomina recitantur. β *se ipsum*: HIL. in Matth. 17, 10 ut . . . nos . . . Christi nomine consignatos -remus in Christo. HIER. epist. 53, 11, 3 totum deo dedit, qui se -lit. AVG. civ. 20, 25 p. 473, 2 D. se ipsos (20, 26 p. 475, 25).

II *praevalet notio ferendi, sc. promovendi, ducendi, porrigendi* (*cf.* ITALA Marc. 13, 11 [cod. k] -lerunt vos tradentes [*gr.* ἄγωσιν . . . παραδιδόντες, *Vulg.* duxerint . . . tradentes]. *vice versa*: AVG. conf. 6, 9, 14 -endus . . . ducebatur): A *praeverbii vi adversativa servata*: 1 *fere i. q. exponere, committere, subicere sim.* (*iuxta obicere*: CIC. or. frg. A XII 7. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 59 ['nulli . . . malo latus obdit apertum'] obdit . . . 'obicit atque -rt' significat): a *adversis*: α *aliquid vel aliquem*: (I) *res*: PLAVT. Capt. 230 caput vilitati (CIC. Sull. 84 periculis. LVCR. 3, 1041 leto [SEN. Med. 436]. CVLEX 85 hostibus). Sest. 76 telis . . . corpus (VAL. MAX. 3, 2, 7. CVRT. 9, 6, 8 periculis. 10, 4, 3 irae. PRVD. perist. 14, 20 cruciatibus). LIV. 3, 11, 5 maiestatem suam contumeliae (TAC. hist. 3, 85). TAC. hist. 1, 41, 2 percussoribus iugulum (SVET. Galba 20, 1. *al. cf.* TAC. ann. 1, 53, 5 cervicem . . . percussoribus). HIL. in Matth. 4, 25 et maxillas palmis et flagris scapulas. VVLG. iud. 5, 18 animas . . . morti. PRVD. perist. 1, 57. *al.* *sine dat.*: CIC. Phil. 2, 118 corpus libenter. LVCAN. 4, 764 spatium iaculis -lato vulnere

[*Heine*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

donat. SIL. 4, 142 -latae (sc. hastae) ... frontis. (II) animantes: ACC. trag. 117 nos ... leto. CVRT. 7, 1, 40 irae eius nos (TAC. hist. 2, 44, 1 legatum i. militum. cf. SIL. 13, 217 miseram ... furori vincentum ... pubem). QVINT. decl. 269 p. 101, 6 tormentis servos. Ps. AVG. serm. 59, 2 ignibus iustos.

β se ipsum: Ⓘ reflexive: ACC. trag. 427 ut hosti me animato -am (CAES. Gall. 4, 12, 6. LIV. 6, 3, 9 inermes. 28, 22, 13 TAC. hist. 2, 14, 3. cf. CVRT. 6, 6, 32 hostium manibus). CIC. Catil. 3, 28 invidiae periculisque (LIV. 3, 50, 16). Sest. 61 temeritatibus. Pis. 21 inpendentibus tempestatibus (QVINT. decl. 388 p. 436, 27 adversis t. et saevientibus ... undis). Mil. 92 se acriter ipsos morti (94 CAES. Gall. 7, 77, 5. SEN. suas. 6, 18 se m. non praebuerit tantum, sed -lerit. TAC. Agr. 37, 3. CYPR. epist. 12, 1 tormentis et m. PANEG. 12, 23, 4 letalibus vulneribus et m. IVST. 2, 6, 21. HIL. in Matth. 21, 2 et lapidationibus. cf. VAL. MAX. 5, 7, 3 ei se neci -lit occidendumque ... tradidit). or. frg. A XII 7 dediderim ⟨me⟩ periculis ..., -lerim insidiis, obiecerim invidiae. off. 1, 83 periculis (Catil. 3, 28 v. supra. NEP. Pel. 2, 3 VERG. Aen. 7, 425 LIV. 7, 39, 10. VAL. MAX. 2, 3, 1 laboribus et p. al.). CAES. civ. 3, 73, 6 proelio (cf. LIV. 2, 6, 8 avide ... certamini [7, 28, 4. 21, 40, 4 FRONTIN. strat. 2, 5, 46]. IVST. 6, 7, 4 pugnae [SVLP. SEV. chron. 1, 34, 5]). HIRT. Gall. 8, 42, 4 telis hostium flammaeque (VAL. MAX. 2, 7, 15 p. 91, 9). BELL. Afr. 84, 1 bestiae. LIV. 5, 25, 12 iratis. 9, 10, 4 cruciatibus et hostium irae. 9, 18, 18 multis casibus. 33, 16, 7 multitudini (33, 28, 8). 45, 26, 9 volneribus (PANEG. 12, 23, 4 v. supra. HEGES. 5, 53, 1 p. 416, 16). SEN. Phaedr. 441 malis (dial. 1, 4, 3). SIL. 2, 325 bello obsistis nec te victoribus -rs. TAC. hist. 2, 59, 1 percussoribus (IVST. 24, 3, 8). al. sine dat.: CVRT. 7, 9, 7 in confertos ac temere se -entes ... excussa tela. AMPEL. 20 tit. qui pro populi ... salute se -lerunt sc. morti. INSCR. christ. Diehl 959, 6 seque suumque caput ... -lit. (II) mediopassive: TAC. hist. 3, 23, 3 velut ex occulto iaculantibus incauti -bantur Vitelliani.

b quibuslibet: α reflexive: CIC. Phil. 1, 30 cuius ordinis ... studia ... laudi et gratulationi ... se non -lerunt? (Att. 9, 5, 1). fam. 6, 20, 1 adventibus te -re gestias. TAC. hist. 2, 54, 1 adulantibus. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 44, 12 membris propriis (gr. I 1, 1 p. 93, 14 προσφερόμενοι). β aliquid: QVINT. decl. 306 p. 200, 3 iuveni curioso ... corporis partem. APVL. met. 11, 20, 1 gremium suum ... mihi. IVST. 44, 4, 8 ubera parvulo. ANTH. 494c, 3 -lit Maria iussis uterum.

2 fere i. q. obtendere, oggerere, opponere sim.: a hostiliter: α aliquid vel aliquem: VERG. Aen. 6, 291 strictam ... aciem venientibus. OV. met. 14, 800 arma. LIV. 9, 3, 3 ferrum ... ad bene moriendum -laturus est hostis. SEN. Tro. 671 resistam, inermes -am armatis manus. VAL. FL. 3, 612 Iapyga i. ventum adversum. SIL. 8, 521 in pugna -rtur sparus. TAC. ann. 1, 35, 5 strictum -lit miles gladium (1, 43, 1). β se ipsum: Ⓘ reflexive: CIC. ad Brut. 1, 15 (9, 23 Sj.), 6 me -li Antoni sceleri atque dementiae. PLANC. Cic. fam. 10, 18, 2 communi periculo. BELL. Afr. 69, 1 agmini. PANEG. in Mess. 148 nulla tibi adversis regio sese -et armis. LIV. 2, 16, 8 se ingredientibus fines consulibus ferociter -lerat exercitus. 2, 55, 9 tempestati. 2, 60, 2 tantae concordiae ... non ausi -re se Aequi. 9, 35, 7 fugientibus. SEN. Phoen. 316 serpenti. CVRT. 8, 2, 27 cui exercitui. STAT. Theb. 9, 481 illi ... deus. TAC. hist. 3, 84, 3 globus ... victoribus. sine dat.: CIC. ac. 2, 99 si nihil se -et, quod sit probabilitati ... contrarium. LIV. 6, 24, 7 inter prima signa ... se -bat dux. 7, 33, 2. 21, 29, 6. 28, 12, 1. EVTR. 2, 6, 2 (postea: processisset armatus). CYPR. GALL. exod. 87 sedulus. (II) mediopassive (ambigue in formis stirpis perfecti, ut CIC. Phil. 7, 7 magnitudini animi ... sapientiae tempestas est -lata. LIV. 42, 66, 2 phalanx ... agmini -lata ... haesit): LIV. 2, 45, 15 iubent ... armati sibi quisque lingua promptum hostem -ri. 6, 28, 9 ipsi sibi Galli si -antur ..., se ... pugnaturos. SIL. 15, 649 (Hasdrubal ad milites) Livius ... -rtur vobis.

b in neutram partem: α aliquid vel aliquem: Ⓘ res: SEN. benef. 2, 34, 1 bono animo bonum animum (translate etiam OROS. hist. 7, 43, 13 Romanae securitati periculum suum). CVRT. 3, 6, 13 dextram Philippo (6, 5, 2 venienti. al.). SVET. Cal. 56, 2 agenti gratias osculandam manum (PACIAN. paraen. 8 p. 115, 1. SVLP. SEV. dial. 1, 13, 8). PALLAD. 1, 12 (in fabrica condenda) partes temporibus divisas ... congruis partibus ..., id est, aestivas septentrioni eqs. AMM. 15, 5, 18 ingresso consistorium principi -rtur purpura adoranda. subi. res: PRVD. psych. 832 tris occidualibus -rt ianua trina fores. (II) animantes: VAL. FL. 3, 546 celerem ... cervum suscitat ac iuveni ... -rt. TAC. ann. 11, 34, 3 urbem ingredienti -bantur ... liberi. AMM. 21, 14, 1 umbram viderat patris -lisse pulchrum infantem.

β se ipsum: Ⓘ reflexive: Ⓐ cum dat.: CIC. Att. 4, 3, 5 si se in turba ei ... -lerit. 5, 13, 1 praetori se alacres -lerunt Graeci. VERG. Aen. 2, 371 primus se ... Androgeos -rt nobis. VAL. MAX. 2, 10, 2 delapsa caelo sidera hominibus si se -ant. 3, 2 ext. 1. SIL. 10, 635 reduci Varroni ... populusque patresque. PANEG. 8, 19, 1 exsultantes ... gaudio (antea: obvius sese ... triumphus effudit). SPART. Sept. Sev. 17, 7 suppliciter (cf. IVVENC. 1, 741 supplex). LACT. inst. 2, 7, 10 nuntiantes. IVST. 1, 10, 15 inopinanti. al. de voce: APVL. met. 5, 2, 3 haec ei ... visenti -rt sese vox quaedam eqs. IVVENC. 2, 408 revertenti clamor se protinus -rt. Ⓑ sine dat.: CIC. Sest. 14 siqui se -unt. ibid. qui se ita -lerit, ut in eum non invasisse, sed incucurrisse videamur. (II) mediopassive: AMM. 30, 5, 1 Valentiniano regiones adventanti ... legatio ... -rtur.

B praeverbii vi adversativa debilitata vel deflexa: 1 aliquid vel aliquem: a res, i. q. admovere, apponere sim.: CIC. dom. 62 ardebat domus ... -lato incendio (sim.: COD. Iust. 9, 14, 1, 1 [a. 319] -latis ignibus [Theod. 9, 12, 1 admotis]). CELS. 3, 18, 8 naribus rutam. TERT. coron. 8 l. 21 pelvem ... pedibus. ITALA Ioh. 19, 29 (cod. aur. al. = VVLG.) spongiam ... ori (gr. προσήνεγκεν). i. q. intendere, dirigere sim.: OV. ars 1, 489 neve aliquis verbis odiosas -at auris (DIDASC. apost. 6, 7 meae sapientiae intende et meo intellectu [dat.] -rs [imper.] a. [gr. παράβαλλε]). i. q. afferre, conferre sim. (selecta): LIV. 6, 25, 11 nec amotae rei ... nec -latae. QVINT. inst. 6, 1, 40 imaginem (iuxta proferre, prolata). SVET. Tib. 60 LAMPR. Alex. 13, 1. VIR. ill. 78, 6 capite Pompei ... -lato flevit Caesar. AMM. 29, 5, 55. SVLP. SEV. dial. 2, 4, 6 protensis manibus. al. peculiariter c. not. asellandi: MARCELL. med. 31, 49 libidines -endi (add. fortasse 31, 48 vas, ubi -rtur).

b animantes, fere i. q. adducere, deducere, producere sim.: α generatim (notabiliora): VERG. Aen. 2, 340 addunt se socios ..., -lati per lunam ... et lateri adglomerant nostro. VAL. FL. 7, 597 alium taurum ... -rt Medea. STAT. Theb. 5, 160 natum ... -lit sc. ut immolaretur. APVL. met. 6, 9, 1 inductam -latamque Psychen. ITIN. Alex. 34 vinctum Besum (antea: ad se ... perducere). IVVENC. 2, 417 (cf. VVLG. Matth. 9,32 -lerunt). HIL. in Matth. 14, 4 -ri sibi eos iussit (Matth. 14, 18 afferte). 17, 5 domino ... puer -rtur daemoniacus (Matth. 17, 17 afferte). al. β de iis, qui iudicandi causa sim. -untur (gr. resp. προσάγειν, nisi alia adnotavimus): ITALA num. 5, 16 (Lugd. = VVLG.) -et ea⟨m⟩ mulierem sacerdus et statuet contra dominum. Ios. 7, 14 (ibid.) plebem ... -rte per virum (Vulg. accedet). 7, 16 (ibid.) populum per tribus (Vulg. applicuit). ZENO 2, 18, 2 -latum sibi iudici. VVLG. gen. 41, 14 ei Pharaoni Ioseph. Ios. 7, 17 cum ... esset -lata tribus. PASS. Tarach. 1 -lati sunt nobilitati tuae Christiani (gr. προσενεχθέντες). 8 iniustissimum (gr. κάλει).

2 se ipsum, fere i. q. venire, apparere sim. vel se conferre, convertere, dirigere sim.: a reflexive: α de rebus (translate vel in imagine): Ⓘ de materia dicendi sim.: CIC. de orat. 3, 191 ipsi occurrent versus orationi, ipsi ... se -ent. VAL. MAX. 1, 8, 8 divus Iulius ... se nobis -rt. 2, 2, 5. QVINT. inst. 2, 7, 4 figuris ... non quaesitis, sed sponte ... se -entibus. 2, 11, 4. 5, 10, 125 varietas argumentorum (coniunct. occurrat. cf. 7, 1, 50 argumenta). 7, 1, 25 -entibus se contentum esse. 7, 1, 27 quod primum se -lerit (9, 1, 4). 10, 1, 6 protinus (10, 3, 5). 10, 5, 10 se undique rebus ... -entibus (11, 2, 5 reddere se et -re). al. PANEG. 4, 5; 8. (II) alia: CIC. fin. 3, 40 peregrinari ... videbatur philosophia nec -re sese nostris sermonibus. QVINT. inst. 12, 10, 79 fructus studiorum inlaborati -unt sese et sponte proveniunt. β de animantibus (selecta): VERG. Aen. 7, 536 sternitur Galaesus, dum paci medium se -rt. HOR. epist. 1, 2, 68 nunc te melioribus viris -r. OV. met. 1, 644 admirantibus. LIV. 25, 34, 11 -enti se imperatori, ubi plurimus labor erat. TRAIAN. Plin. epist. 10, 30, 1 voluntarii se -lerint an lecti sint. COLL. Mos. 1, 8, 1 si se praesidi provinciae -lerit (al. cf. ZENO 2, 18, 2 se ultro -ens iudici). PORPH. Hor. carm. 3, 27, 71/72 nec laceres taurum ... cum se tibi rursus -lerit (Hor.: cum tibi ... laceranda reddet cornua). SCHOL. Cic. Bob. p. 83, 21 se ... non quaerenti ... -re. COD. Theod. 7, 1, 17, 1 (= Iust. 12, 35, 13, 1) se ... -re festinet. COD. Iust. 1, 3, 36 pr. (a. 484) monasteriis. al. b mediopassive: BELL. Hisp. 31, 6 cum clamor esset ... gladiorumque crepitus auribus -latus (nisi pass.). TAC. ann. 15, 72, 2 quia nunc primum -latus est Nymphidius, pauca repetam (sc. narranti. cf. 16, 20, 1 Neroni ... -rtur Silia. PANEG. 2, 5, 2 [antea: se mihi ... obiciet]).

III additamenta finalia, modalia, praedicativa sim. (ad I et II): A casus: 1 dat. finalis sim. (notabiliora): CELS. 4, 20, 3 -re potui mulsum (APVL. met. 9, 3, 3. cf. flor. 2 p. 9 esui ... vel laniatui [GREG. M. moral. 7, 10]). QVINT. inst. 4, 2, 17 muneri (SVET. Nero 46, 2). TAC. ann. 15, 44, 5 spectaculo (cf. TERT. adv. Marc. 4, 43 p. 567, 26 inspectui. CLAVD. DON. Aen. 1, 495 p. 99, 14 aspectibus [SACR. Greg. 3, 2]. COD. Theod. 1, 9, 1 [= Iust. 1, 31, 1, 1] obtutibus. 12, 17, 1 conspectibus). 16, 13, 3 pecuniam ... casibus (cf. COD. Theod. 7, 13, 17 necessitatibus). PLIN. epist. 5, 19, 8 sumptibus. SVET. Iul. 28, 1 dono (SCAEV. dig. 24, 1, 66, 1 GELL. 1, 14, 1). TERT. pall. 4, 8 denotatui (cf. COD. Theod. 1, 1, 5 scientiae et ... auctoritati). uxor. 2, 4 l. 16 aquam ... pedibus lavandis. IVST. 5, 11, 8 pugnae. SCHOL. Cic. Bob. p. 156, 2 se ... gratiae referendae ad eum ... designandum, cui eqs. TRACT. Pelag. 3, 10, 1 p. 40 suo discipulatui se -entibus. COD. Theod. 7, 1, 8 filium ... militiae (7, 18, 8 pr. 7, 22, 7 = 7, 22, 9). 7, 13, 10 dispositionibus. NOVELL. Iust. 13, 4 pr. proprio officio -ri (mediopass.). PASS. Claud. Ast. 1, 1 decretioni.

2 acc. vel nom. praedicat. (cf. p. 510, 6; v. etiam infra sub C passim): a pers.: α reflexive: CIC. Att. 3, 10, 2 me ... perditum illi adflictumque. VERG. Aen. 2, 61 se ignotum venientibus.

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HOR. sat. 1, 3, 64 qualem me. TAC. ann. 14, 2, 1 (*de Agrippina*) se ... *Neroni* comptam et incesto paratam. APVL. met. 7, 8, 3 ducem. TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 547, 13 supplicem (AMM. 20, 7, 3). ITALA Hebr. 9, 14 (cod. d *al.* = VVLG.) se ipsum ... immaculatum (*gr.* προσήνεγκε). IVST. 13, 1, 3 sospitem ... victorem. AVG. civ. 20, 26 p. 474, 8 D. se ipsos ... hostias. SVLP. SEV. Mart. 22, 1 transfiguratum. PASS. Petr. Paul. brev. 8 p. 229, 5 potentiorem. β *alia*: LIV. 5, 15, 4 interpres ... -latus ... quidam Veiens. 40, 23, 2 adiutor ... praetor. PANEG. 2, 43, 3 talis ... tuis -rtur oculis, qualem -ri decebat victori captum, domino servum, imperatori tyrannum. b *rerum*: CVRT. 4, 5, 1 dotem -re ... regionem. 8, 10, 7 remedium. PETRON. 136, 12 pensionem. TAC. hist. 3, 78, 1 pretium (APVL. met. 10, 9, 1). APVL. met. 6, 6, 1 *currum* munus (9, 10, 3. ITALA lev. 2, 1 [Lugd.] m. sacrificium [*gr.* προσφέρῃ δῶρον θυσίαν, VVLG. oblationem sacrificii]. CYPR. Fort. 13 PS. HIL. libell. 6 p. 78, 22. COD. Iust. 11, 12, 1, 1 velut ... m. *al.*). TERT. apol. 30, 5 hostiam ... orationem (BARNAB. 7, 3. NICET. appell. 1 p. 2, 25 B. oblationem et h.). idol. 9 p. 38, 27 myrram ... quasi clausulam sacrificationis et gloriae. *al.*

? 3 *acc. finalis* (*cf. Löfstedt, Verm. Stud. 194*): VEN. FORT. vita Leob. 4, 11 Aviti praesentiam se -lit expetendam.

4 *abl.*: STAT. Theb. 10, 256 munere (VVLG. III reg. 10, 13). SVET. Vit. 7, 3 dono deum (*cf.* APVL. met. 4, 13, 8 donationibus). AMM. 14, 4, 4 dotis nomine (COD. Iust. 12, 19, 12, 3 CIL X 3678). COD. Theod. 8, 18, 1, 2 muneris causa (8, 18, 2. *al.*). *vi instrumentali*: ACT. Petr. 2 -lerunt ... sacrificium ... pane et aqua (*nisi* m *suppleas*).

B *praep.*: 1 ad (*cf.* PRISC. gramm. III 354, 15 '-lati sunt vobis' et 'ad vos'): CIC. Verr. II 1, 8 se ad damnationem. Tusc. 1, 32 se ... ad mortem (HEGES. 5, 2, 1 p. 296, 8 [*sed postea*: morti]). HIRT. Gall. 8, 7, 6 sese ... ad dimicandum (*c. gerund. etiam*: ITALA Hebr. 9, 28 [cod. e = VVLG.] ad ... exhaurienda peccata. VVLG. III reg. 9, 15 AVG. epist. 98, 5 p. 526, 14. *al.*). OV. met. 13, 42 ad ... pericula (VVLG. iud. 5, 2). TAC. ann. 1, 42, 1 ad exitium. PAVL. dig. 48, 18, 18, 7 ad tormenta. MACER dig. 49, 16, 13, 6 ad supplicium (*cf.* SYMM. or. 1, 22 ad poenam). ITALA lev. 7, 35 (Lugd.) ad sacerdotem *i. sacerdotium* (*gr.* προσηγάγετο ... τοῦ ἱερατεύειν, VVLG. ut sacerdotio fungerentur). AMBR. Cain et Ab. 1, 8, 29 p. 364, 6 ad holocaustum (*cf.* BARNAB. 8, 2 ad victimam [*gr.* προσενέγκαντες ... ἐπί]. CASSIOD. Ios. antiq. 3, 232 ad sacrificia [*gr.* προσάγειν θύματα]). DIDASC. apost. 51, 19 ad secundationem legis. AVG. epist. 98, 7 ad baptismum. SACR. Leon. 505 (= 827) ad honorem (1152. CIL XI 273 ad h. et ornatum). COD. Iust. 1, 17, 2, 12 ad ... sustentationem. *vi locali*: ITALA lev. 9, 9 (Lugd.) sanguinem ad eum ([*gr.* προσήνεγκαν, VVLG. ei]. Marc. 2, 3 [cod. l] venerunt -entes [*var. ll.* ferentes, adf-, portantes *ut Vulg.*] paralyticum [*gr.* φέροντες]. *al.*). 14, 23 (*ibid.*) ad emundationem ... ad sacerdotem ([*gr.* προσοίσει, VVLG. sacerdoti]. 17, 5 [*ibid.*] ad ianuam tabernaculi et ad s. [*gr. et* VVLG. *ut supra*]). 16, 25 (*ibid.*) ad altare ([*gr.* ἀνοίσει ἐπί, VVLG. super altare]. *et saepe. cf.* PRVD. ham. praef. 11 ad aram [BARNAB. 7, 3 *gr.* προσενεχθέντος ἐπί]). *al.* OPTAT. 5, 3 p. 124, 14 corpus ... ad lavacrum. 7, 1 p. 163, 3 legem ... ad regem. SERM. de conf. diab. 115v *Iesum* ad Annam et Caiphan (*postea*: adduxerunt ... ad). PRVD. apoth. 610 fercula ... ad gremium. CAES. AREL. serm. 14, 3 oblationes ad ecclesiam (*sed ibid. etiam* ecclesiis).

2 ante: VERG. Aen. 7, 420 iuveni a. oculos ... se. TERT. Scap. 5, 1 a. tribunalia ... se (PRVD. perist. 11, 78 PASS. Tarach. 6. 7). ITALA lev. 10, 1 (Lugd.) a. dominum ignem (*gr.* προσήνεγκαν, VVLG. coram domino).

3 coram: COLL. Mos. 16, 1, 4 petitionem ... c. deo (*cf. Itala num. 27, 5 [Lugd.]* contra dominum, *gr.* προσήγαγε). VVLG. lev. 9, 2 illos c. domino.

4 in: a *c. acc.*: CIC. Sest. 1 in discrimen (61). Marcell. 7 in istius se societatem. CVRT. 4, 11, 5 in dotem (COD. Theod. 3, 5, 13). QVINT. inst. 1, 1, 26 in lusum. decl. 312 p. 227, 19 in tormenta (*cf.* HIL. in Matth. 10, 11 in ... cruciatus. PRISCILL. tract. 6, 96 p. 72, 86 in patibulum). PLIN. epist. 7, 18, 1 in epulum. TERT. adv. Marc. 4, 37 p. 548, 6 in ... misericordiae opera (*cf.* BENED. reg. 59, 4 in elemosinam monasterio). ITALA gen. 22, 2 (Aug. trin. 3, 11, 25 = VVLG.) in holocaustum ([*gr.* ἀνένεγκε ... εἰς]. 22, 13 [cod. 111] arietem [*gr. ut supra*, VVLG. -lit h.]. *al. cf.* VVLG. lev. 6, 17 in ... incensum [7, 25]. 6, 21 in odorem. BREV. de Hier. p. 154, 6 in sacrificium). num. 7, 10 *et* 11 (Lugd. = VVLG.) in dedicationem (*gr.* προσήνεγκαν ... εἰς, προσοίσουσι ... εἰς). PRISCILL. tract. 6, 104 p. 77, 15 in redemptionem. HIER. epist. 18A, 15, 8 *et* 9 in ministerium dei. VVLG. lev. 3, 3 in oblationem domino. PRVD. perist. 10, 773 in sacramentum necis. tituli 64 in signum. MART. CAP. 6, 724 in ... documentum. COD. Theod. 7, 13, 1 in tirocinium militiae. NOVELL. Iust. 89, 2, 1 in commune (*gr.* ἐν κοινῷ ἐπιδοίη. *antea*: -re curiae). *vi locali*: CAES. Gall. 2, 21, 1 quam in partem (*nisi iung.* decucurrit). PRISCILL. tract. 6, 97 p. 73, 12 in tabernaculum. VVLG. exod. 34, 26 -es (*v. app. crit.*) in domum domini. b *c. abl.*: FEST. p. 245 (*suppl. ex* PAVLO) ⟨in sacrifi⟩cio (CYPR. epist. 63, 12 HIER. epist. 31, 1. *al.*). FILASTR. 77 in sacramentis. HIER. epist. 59, 3, 3 in templo. 64, 1, 2 in tabernaculo dei (*al.*). 64, 1, 5 in altari (*al.*). VVLG. num. 7, 3 in conspectu tabernaculi (*Lugd.* adduxerunt. Dan. 7, 13. PASS. mart. Graec. [BHL 3970] 10 currens -lit se in c. Valeriani). 7, 84 *et* 88 in dedicatione altaris (*var. l.* in dedicationem). 31, 50 in donariis domini. *vi finali*: DIDASC. apost. 25, 18 in remissione peccatorum.

5 ob: ACC. trag. 385 tela ob moenia. *vi finali*: PLIN. epist. 10, 39, 5 *pecuniam* ob introitum. DICT. 2, 19 ob honorem (INSCR. Nsc. 1926 p. 313). INSCR. Dessau 9510 ob reparationem civitatis *tabulam*.

6 pro (*selecta*): TERT. castit. 11 l. 10 -es pro duabus *uxoribus*. coron. 14 l. 32 suum *caput* pro tuo -lit *Christus*. adv. Marc. 3, 7 p. 388, 7 pro delictis (PS. TERT. adv. Iud. 14, 9. *al. cf.* VVLG. exod. 29, 36 pro peccato [*al.*]). ITALA lev. 4, 3 (Monac.) pro se ⟨vitu⟩lum ([*gr.* προσάξει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, Lugd. pro delicto, VVLG. 4, 14 pro peccato]. GREG. M. moral. praef. 18). AVG. civ. 10, 6 p. 411, 19 D. se ipsum ... pro nobis. *aliter*: LACT. inst. 6, 2, 5 datori luminis ... lumen ... pro munere.

7 super: ITALA gen. 8, 20 (Fulg. Rusp. c. Fab. frg. 34 p. 808C, *cf.* VVLG.) hostiam s. altare deo ([*gr.* ἀνήνεγκεν ... ἐπί]. HIER. epist. 64, 1, 2. VVLG. exod. 29, 13 incensum [*Lugd.* inpones]). VVLG. IV reg. 3, 27 s. murum.

8 supra: ITALA lev. 7, 12 (Lugd.) -ens s. sacrificium laudis panis similaginis factos (*gr.* προσοίσει ἐπὶ τῆς θυσίας, VVLG. -ent panes *tantum*).

C *gerund.* (*exempla inde a* TAC. *selecta*): VERG. Aen. 2, 590 mihi se non ante oculis tam clara videndam -lit *parens* (CLAVD. 28, 531. *cf.* VAL. MAX. 3, 8, 7 spectandam se [PANEG. 2, 21, 5]. SVET. Tit. 9, 2 inspicienda [TERT. carn. 5 l. 60]. TERT. pudic. 14 p. 246, 22 dispiciendum. AVG. civ. 2, 1 p. 53, 21 D. non ... intuendas *res*, sed ... tangendas). LVCAN. 9, 209 quaerendos ... enses. CALP. ecl. 1, 92 carmina ... nobis canenda. TAC. hist. 4, 61, 1 figendos *captivos*. SVET. Cal. 56, 2 osculandam manum. CALL. dig. 35, 1, 82, 2 legendas -re rationes primum, deinde computandas (*cf.* SEDVL. epist. 2 p. 171, 4 perlegendum). TERT. spect. 23 p. 23, 21 verberandam maxillam. CYPR. patient. 10 immolandus -rtur (ALC. AVIT. hom. 14. *cf.* IVVENC. 1, 187 sacrandos. PRVD. perist. 6, 53 libandum. SEDVL. carm. pasch. 1, 114 mactandum. *sim. al.*). PANEG. 2, 17, 5 se probandam (AVG. pecc. orig. 23, 26 p. 185, 15). IVST. 43, 2, 5 pueros lupae alendos. AMM. 28, 4, 10 adulatoribus ... genua savianda. AVG. epist. 193, 3 p. 169, 13 baptizandi (*al.*). SVLP. SEV. chron. 1, 8, 3 se benedicendum (1, 12, 7). *al.*

D ut (*cf. p. 507, 36*): CAES. AREL. grat. p. 163, 4 ut sacramentum ... acciperent, -re noluerunt *parentes infantes*.

CAPVT SECVNDVM: *agendo,* *operam dando* (*imagine ferendi hic illic non prorsus detersa*).

I *faciendo, exercendo sim.* (*ambigua ut e. g.* -re sacrificium, mortem *sim. ad cap. primum referre maluimus*): PLAVT. Persa 271 nil iam mihi novi (*sc. nullos novos cruciatus*) -re potest, quin sim peritus. LVCR. 2, 953 ictum (2, 954 acriter). SALL. hist. frg. 3, 96 ire et ultro ⟨of⟩ferre pugnam. LVCAN. 9, 64 officium ... manibus. SVET. Dom. 12, 3 osculum -enti *i. facere volenti* ... manum praebuit (APVL. met. 2, 2, 6. *al. cf.* CANON. Hippol. 69, 26 os ... pacis). COD. Iust. 9, 8, 4 (*a. 369*) tormenta. 11, 12, 1, 1 cultum.

II se -re *alicui rei, sc. incumbendo, inserviendo sim.* (*notabiliora*): SEN. dial. 9, 12, 2 alienis ... negotiis (CONSVLT. 3, 6 IVLIAN. dig. 44, 2, 25, 2. GAIVS dig. 44, 7, 5 n. gerundis [PAVL. dig. 47, 2, 54, 3 INST. Iust. 3, 27, 1]. *al.*). PLIN. epist. 4, 23, 2 totum ... se rei publicae. CELS. dig. 5, 3, 45 liti (VLP. dig. 6, 1, 25. *al.*). *ibid.* hereditatis petitioni (VLP. dig. 5, 3, 13, 13). IVLIAN. dig. 9, 4, 39, 1 defensioni alieni servi (VLP. dig. 6, 1, 25. *al.*). CALL. dig. 50, 6, 6, 10 municipalibus muneribus. PAVL. dig. 6, 1, 7 fundi vindicationi. EPIST. Alex. l. 164 H. omnes se -bant (*var. ll.* aff-, eff-, officiebant, *Heraeus* '? sufficiebant') operi. HIER. in Ier. 5, 15, 2 me huic ministerio laetus -leram. COD. Theod. 7, 13, 16 bellicis sudoribus. POMER. 3, 28, 1 se removentes ab occupationibus cunctis ac studiis spiritualibus -entes.

CAPVT TERTIVM: *dicendo,* *utcumque significando.*

I *accedunt colores speciales*: A *proponendi* (*sed cf. quae p. 500, 21 monuimus. ad notionem adumbrandam cf. iuxtaposita ut* LIV. 34, 4, 10 data et -lata ultro non accipiebant. SEN. dial. 1, 5, 6 maluissem -re *vitam* quam tradere. COD. Theod. 13, 5, 36, 1 donare vel -re. INTERPR. cod. Theod. 8, 12, 1 per donationem ... -latum sive conlatum. *accedit* adversus TAC. ann. 13, 10, 1): 1 *usu sollemni*: a *aliquid vel aliquem*: α *res incorporeas* (*exempla selecta*): ① *varias*: VERG. Aen. 12, 109 -to ... componi foedere bellum (*cf.* CYPR. epist. 43, 5 pacem [IVST. 24, 5, 1. 25, 1, 3 EVTR. 4, 4, 3. OPTAT. 2, 5 p. 42, 3 -latam *p.* libenter accipere. *al.*]). LIV. 10, 19, 1 ne ... auxilium ... -latum sperneretur (31, 25, 8. 34, 23, 3 TAC. hist. 4, 17, 1. *al. cf.* LIV. 22, 32, 7 *opem*. IVST. 31, 5, 8 ministerium consilii). 26, 30, 6 id nequiquam. 40, 23, 1 suam ... operam (CVRT. 6, 2, 20 TAC. Agr. 42, 1. *al.*). POMP. TROG. Iust.

[*Heine*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

38, 5, 9 pro libertate -lata (Tert. uxor. 1, 7 l.⁰ 11. *al. cf.* Svet. Aug. 40, 3 immunitatem). Val. Max. 5, 2, 2 nomina sua militari sacramento (Cvrt. 8, 8, 15. Lampr. Alex. 5, 5 recusavit . . . -latum. 11, 1. *al. cf.* Plin. paneg. 84, 6 cognomen). Sen. epist. 95, 2 quod recusaremus, si quis -ret. Cvrt. 4, 5, 2 si . . . dubitaret, quod -retur, accipere. Qvint. inst. 5, 6, 1 non recipiunt -latum *ius iurandum* (*al. cf.* Interpr. Paul. sent. 2, 1, 3 sacramentum). decl. 292 p. 163, 12 *hospitium.* Tac. ann. 11, 35, 3. *al.* Plin. epist. 1, 8, 2 uti . . . eo, quod -latum est. paneg. 33, 2. Svet. Nero 25, 3 amicitiam suam. Cypr. Fort. 11 *facultatem* (Capitol. Alb. 6, 4. *al.*). Ivst. 11, 12, 3 matrimonium. *sim. al.* (II) *dignitates, honores sim.*: Hor. epist. 1, 1, 63 regnum (Qvint. inst. 7, 1, 24 Ampel. 32, 6). Vell. 2, 97, 4 *triumphum* (Ampel. 19, 11 -latum . . . t. repudiavit. Vir. ill. 44, 5 t. -latum recusavit. *al.*). Tac. hist. 1, 15, 1 principatum. ann. 2, 26, 4 consulatum (*al.*). Plin. paneg. 44, 7 honores . . . sacerdotia . . . provincias (54, 3. 69, 4 Svet. Dom. 14, 3). Svet. vita Hor. p. 45, 8 epistolarum . . . officium (*postea*: recusanti). Paneg. 2, 11, 1 imperium (*al.*). *et saepius.*

β res corporeas: (I) *pecuniam, opes sim.*: Liv. 9, 31, 16 praedam (Sil. 7, 402. *al. cf.* Tac. hist. 4, 17, 1 spolia). Val. Max. 6, 5 ext. 1 agri *dimidiam partem* (*cf.* Tac. hist. 4, 46, 4 spernunt -latos agros [*al.*]). Tac. hist. 1, 57, 2 auxilia equos, arma pecuniam (1, 74, 1 p. et gratiam *eqs.* 2, 52, 2. *al.*). ann. 1, 71, 2 arma, equos, aurum (*al.*). *al.* Plin. epist. 5, 1, 10 tantundem. *al.* Apvl. met. 8, 28, 5. *al.* Don. vita Verg. l. 40 Br. bona. Avson. 350, 2 p. 206 P. *ne* ciccum quidem. *et saepius.* (II) *alimenta sim.*: Svet. Nero 48, 4 panem . . . -latum aspernatus est (Tert. ieiun. 9 p. 285, 7 p: solum et aquam. *al.*). Dom. 16, 1 tuberes. Apvl. met. 7, 11, 3 partes . . . et . . . potiones -bat . . .; at illa sumebat adpetenter. 10, 16, 5 carnes . . ., altilia . . ., pisces. *et passim.* (III) *varia selecta*: Liv. 27, 34, 12 candidam togam invito (Tert. pall. 1, 2. *de insignibus etiam*: Stat. Theb. 6, 818. Plin. epist. 8, 6, 4 praetoria ornamenta. Tert. coron. 15 l. 20 coronam . . . -latam . . . pellere). Mart. 5, 6, 17 *scripta sim.* (*antea*: porrexeris). Tac. ann. 13, 13, 2 suum . . . cubiculum ac sinum. Svet. Nero 34, 2 *navigium.* Apvl. met. 6, 20, 3 sedile (*cf.* Lampr. Alex. 18, 2 consessum [20, 2]. Avg. catech. rud. 13, 6 sessionem). Hil. Arel. vita Honorat. 9 l. 11 hospiti stratum . . . et cervical.

γ animantes: Cvrt. 8, 2, 36 equum (Frontin. [?] strat. 4, 5, 5. Porph. Hor. epist. 1, 7, 4 -enti sibi . . . e. excusat accipere). Tac. hist. 1, 56, 2 principem. 3, 5, 1 plebem . . . et vim equitum (*cf.* 4, 51, 1 milia . . . equitum. Svet. Iul. 68, 1 singulos equites . . ., gratuitam . . . operam). 4, 79, 1 uxorem ac sororem . . . et filiam (*sc. pignora societatis*). ann. 2, 86, 1 filias *officio Vestalium.* 13, 9, 3 obsides (Svet. Aug. 21, 3 Paneg. 6, 13, 5 Amm. 17, 12, 15. *cf.* 17, 12, 16 filios *sc. obsides*). 13, 38, 2 maiorem *numerum militum. al.*

b se (ipsum): Acc. trag. 253 nobis . . . ⟨. . . sese⟩ ultro . . . -lit (*sc. captivum ?*). Cic. S. Rosc. 112 cur mihi te -rs ac meis commodis . . . officiis et obstas? (*c. pervicacia ut*: div. in Caec. 21 iis invitissimis. Att. 2, 1, 3 ego . . . tibi me non -bam. fam. 13, 17, 3 propter verecundiam suam minus se tibi -lit). leg. agr. 2, 12. Cael 21 hominibus . . ., cum aliquid eos velle arbitrentur, ultro se -re. Planc. 24. 26 fam. 11, 8, 2. ad Q. fr. 1, 2, 15 profitentur, -unt se, pollicentur. Brvt. Cic. ad Brut. 1, 11 (9, 19 Sj.), 1. Caes. civ. 3, 1, 4 se *Pompeio* . . . -lerant, si sua opera . . . uti vellet (*cf.* Liv. 26, 9, 9 -unt se, si quo usus operae sit). Bell. Alex. 63, 2 se credit atque -rt. Liv. 27, 46, 3 Stat. Theb. 1, 608. Tert. adv. Marc. 2, 26 p. 372, 19 postulando et semetipsum -endo. Amm. 31, 12, 15 se *obsidem.* Hier. epist. 18A, 15, 2. *al.* Clavd. 18, 365 sese vel non poscentibus -lit. Romvl. fab. 60, 10 (rec. W) *meretrix se amatori. al. significantius, sc. morti*: Svet. Aug. 13, 2 patre, quia se -lerat, occiso. Calp. decl. 19 -rt se abdicatus. 41. 44 Avr. Vict. Caes. 34, 4.

c de *aliqua re*: Tert. anim. 24, 5 si de piscibus . . . regina ei *leoni* -lerit, carnem desiderabit.

2 *specialia*: **a** *in serm. iudiciali et usu inde derivato* (*exempla selecta*): *α -untur res*: Qvint. inst. 7, 6, 2 quod petat *actor*, . . . quod -ant *rei.* decl. 245 p. 4, 17 si negasset *pecuniam* . . . et postea -lisset (*al.*). 297 p. 172, 17 talionem. *al.* Ivlian. dig. 13, 1, 14, 2 pretium (*al.*). 45, 1, 54, 1 aestimationem (*al.*). Gaivs dig. 20, 6, 2 debitum (*al.*). Papin. dig. 18, 2, 20, 2 meliorem condicionem (*al.*). 48, 3, 2, 1 satisdationem (*al. cf.* Pavl. dig. 13, 5, 21, 2 satisfactionem). Vlp. dig. 18, 2, 4, 6 solutio tamen -atur facilior pretii. 36, 4, 3 pr. cognitionem (Hil. c. Const. 2). 40, 5, 4, 19 solidum creditoribus (*al.*). Novell. Maior. 7, 12 si . . . aliquid . . . ab -ente contra interdicta susceperit. Lex Sal. Merov. 37, 3 pro tertia manu. *β -untur animantes*: Tac. ann. 3, 14, 2 -bat . . . familiam reus. Cels. dig. 12, 1, 42, 1 reum (*al.*). Papin. dig. 13, 1, 17 *servum* (*al.*). 18, 6, 19, 1 *fideiussores idoneos* (*al.*). Cod. Theod. 5, 11, 11 se sponte. 11, 17, 1 *equos.* *γ* satis -re *i. q. satisdationem -re, satis dare* (*cf.* Vlp. dig. 26, 10, 5 qui satis dederit vel nunc -at. Inst. Iust. 1, 24, 1 non potest petere satis . . ., sed -re debet): Vlp. dig. 39, 1, 21, 1 -re . . . s. nuntiatori. Inst. Iust. 1, 24, 1 potest unus *tutor* -re s. de indemnitate pupilli. *ibid.* contutor s. -ens. *ibid.* quodsi nemo . . . s. -at (*antea*: satis accipere, satis dare). 1, 26, 12. *inde* Tert. adv. Marc. 4, 35 p. 541, 24 Drac. Romul. 5, 216.

b *sc. in matrimonium sim.*: Val. Fl. 5, 235 -lata . . . prole. Qvint. decl. 257 p. 48, 27 -ente divite filiam suam (Svlp. Sev. chron. 1, 6, 4 *sc. ad stuprum*). Apvl. apol. 73.

3 *structurae* (*ad 1 et 2*): **a** *accedit acc.* *vel nom. praedicat.* (*cf. p. 506, 82*): *α pers.*: Val. Max. 3, 2, 17 me . . . ducem (Frontin. strat. 1, 5, 14 [= 4, 5, 9]. Tac. hist. 2, 86. 3, 57, 1 Ivst. 2, 9, 7). Sen. benef. 5, 19, 6 me . . . debitorem voluntarium. Svet. Tib. 33 se . . . consiliarium. Otho 8, 1 consortem imperii generumque se Vitellio -lit. Calp. decl. 26 (*bis*) se . . . vicarium. Tert. adv. Marc. 4, 23 p. 499, 1 se (*v. app. crit.*) . . . comitem. Paneg. 2, 17, 1 se vadem (Vvlg. prov. 22, 26). Ivst. 21, 6, 5 militem . . . se expeditionis -rt (Vir. ill. 24, 1 voluntarium m.). Schol. Cic. Bob. p. 98, 20 se testes non ultro . . . -lerint, sed *eqs.* Avian. 22, 6 his sese medium . . . -lit (*cf. p. 506, 51*). Cod. Theod. 1, 32, 4 sponsorem decurionem offe⟨rens⟩. *β rei*: Cvrt. 3, 13, 5 ut *pecuniam* praedam hosti -ret. Apvl. met. 2, 22, 5 merces . . . -untur aurei.

b *indicatur finis*: *α* ad: Cic. Sull. 55 se ad ferramenta prospicienda (*c. gerund. etiam*: Liv. 2, 47, 4 ad restituendam aciem se ipse coram -rt. Amm. 22, 7, 10 Vvlg. exod. 36, 2 Orig. in Matth. 16, 1 p. 463, 17). Caes. Gall. 7, 89, 2 ad utramque rem. Liv. 43, 4, 3 ad poenam. Pavl. Fest. p. 370 se ad militiam (Cod. Iust. 12, 33, 3 ultro). Gell. 1, 12, 12 ad sacerdotium filiam. Oros. hist. 1, 16, 3 semet ipsos ad tuitionem . . . regni. *β* in *c. acc.*: Liv. 40, 23, 1 in omnia ultro suam -ens operam. Plin. epist. 10, 8, 2 in honorem. Svet. Dom. 22 filiam . . . -latam in matrimonium. Ivst. 24, 4, 9 in auxilium. 27, 2, 6 in praemium. *γ dat.*: Cvrt. 4, 10, 33 quaestioni corpus. Vlp. dig. 16, 3, 1, 35 se . . . deposito. *δ* ut (*ambigue* Liv. 27, 45, 10 invitare . . . et -re et fatigare precibus *eqs.*): Evtr. 2, 25, 2 -entibus . . . Romanis, ut . . ., negavit *eqs.* 3, 11, 1. Vvlg. II Esdr. 11, 2 se sponte -lerant, ut *eqs.* Tract. Pelag. 3, 10, 1 p. 40. Avg. conf. 8, 2, 5. 9, 3, 5 benigne . . . -lit, ut *eqs.* epist. 268, 1 p. 652, 18 cum . . . -lissem, ut . . ., ne facerem deprecatus est. Greg. Tvr. glor. mart. 43 p. 517, 26 Pass. Fructuos. (BHL 3196) 3, 2.

c *pendent alia enunt. vel inf.*: Tac. ann. 11, 33 se . . . -rt susceptorum *eqs.* (*acc. c. inf. etiam* 16, 26, 4 -bat se intercessurum). Tert. ieiun. 11 p. 289, 25 illis -ens, in quo velint, gradum figere (*c. inf. etiam* Cassiod. hist. 6, 46, 5 -ens dare suae patriae partem). praescr. 3 l. 31 cum illis, si vellent . . . discedere, placide -lisset (adv. Prax. 21 p. 267, 10. *cf.* Mod. dig. 46, 6, 7 -re ei . . ., utrum . . . an).

B *commendandi sim.* (-re et commendare Iren. 3, 19, 3 [3, 20, 3 H.]): Itala I Petr. 3, 18 (Cypr. testim. 2, 27 = Vvlg.) mortuus est *Christus* . . ., ut nos -ret deo (*gr.* ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ. *cf.* Cypr. eleem. 26 nos patri *deo*). Cypr. epist. 15, 4 nobis *propinquos.* Clavd. 28, 75 puerum . . . favori. Avg. epist. 149, 16 p. 363, 13 susceptos . . . misericordissimae -unt potestati. Sacr. Leon. 953 famulos . . . tuae pietatis aspectibus. Conc.S I 3 vers. Tur. p. 174, 34 per . . . litteras . . . eos vestrae tranquillitati (*cf. I 5 p. 367, 1* serenitati commendamus, *gr. I 1, 3 p. 65, 19* προσάγομεν). *al.*

C *promittendi sim.*: Tac. ann. 1, 76, 3 gladiatoribus (*i. ludis gladiatoriis*), quos . . . -lerat, . . . praesedit. 2, 42, 3 clementiam -bat . . ., si *eqs.* Tert. fug. 7, 4 non fugam timidis -rt, sed . . . particulam 'in stagnum sulphuris et ignis' (*apoc. 21, 8*). Donatio Tiburt. a. 471 p. CXLVIb 28 eadem largitate -o fundos. *seq. acc. c. inf.*: CIL X 4643, 16 cum . . . ultro et libenter -a⟨t da⟩turum se *eqs.*

II *ipsa notione eloquendi, communicandi, proferendi sim.* (*cf.* Sol. 8, 4 in tantum notitiae -lit, ut *eqs.*; *accedit* in medio *l. 84*): **A** *-untur criminationes, preces, laudes sim.*: Cic. Lael. 65 criminibus aut inferendis . . . aut . . . -latis (*postea*: allatas criminationes. Liv. 1, 51, 2 -lato falso *c. cf.* 6, 16, 1 -latae . . . vani furti invidiae). Tac. ann. 14, 23, 2 preces (Itala Hebr. 5, 7 [cod. d, *cf.* Vvlg.] p. et supplicationis [*i.* -bus] . . . cum voce magna . . . -latis [*gr.* προσενέγκας]. Cassiod. hist. 9, 32, 6 monita . . . et p. [*Theodoret. 5, 20, 4* προσήνεγκαν]. *al. cf.* Orig. in Matth. ser. 18 p. 33, 19 votum [*al.*]). Svet. rhet. 30, 3 ius iurandum (*al. cf.* Cod. Iust. 4, 1, 12 pr. iuramenta. Interpr. Paul. sent. 5, 34, 1 sacramentum [*al.*]). Tert. anim. 19, 9 testimonium. Cod. Iust. 9, 2, 2, 1 (*a. 222*) competentes allegationes. Hil. in Matth. 18, 5 orationes . . . deo (Rvfin. hist. mon. 1 p. 394C. *al.*). Avg. gest. Pelag. 6, 16 p. 68, 23 tibi deprecationem. pecc. mer. 1, 27, 51 laudes (Greg. M. moral. 1, 52. Orig. in Matth. 16, 13 p. 518, 18 [*gr.* δοῦναι]). Cassiod. hist. 3, 2, 14 hymnos (7, 8, 8). 10, 30, 5 interrogationibus dignas solutiones (*Theodoret. 5, 39, 5* τὴν λύσιν τοῖς . . . πεύσεσι προσηνέγκαμεν). Ps. Orig. hom. in Matth. 2, 1 p. 247, 12 supplicem ... postulationem domino.

B *-untur varia*: **1** *c. acc. vel nom. simpl.*: Cic. fam. 10, 12, 3 recitatis litteris -lata religio Cornuto est. Sen. contr. 9 praef. 1 nomina mihi. Vell. 2, 57, 1 praesagia atque indicia. Plin. nat. 37, 8 his exemplis . . . -latis adversus eos, qui *eqs.* Tert. nat. 1, 3, 6 quod praesidi -atur . . ., id reum agnosco. Cypr. epist. 71, 3 quando -untur nobis meliora, . . . instruimur. Ps. Cypr. Iud. incred. 1 p. 121, 2 benivolentiam dei . . . -ens et insinuans. Ps. Vigil. Thaps. trin. 4, 13 sunt in medio -lata commenta. Pass. Crispini 1, 6 prae-

[Heine]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ceptum -o, quod observes. 2 *c. structuris: acc. dupl.*: Liv. 8, 34, 11 criminum vos reos ... -rte (9, 26, 18 me obviam ire crimini et -re me inimicis r. Tac. hist. 3, 75, 3 interrogantibus, quis ..., se r. ... -lerat). *interrog.*: Cypr. epist. 58, 5 quid loqui ... possimus, dari nobis ... et -ri.

part. praes. **offerēns,** -entis *fere pro subst.* (*notabiliora, ceterum v. sub verbo*). -es *i. q. sacrificantes*: Tert. adv. Marc. 2, 22 p. 365, 19 -ium. Hier. in Ezech. 18, 5, 6 p. 175C -ium nomina (in Ier. 2, 108, 5). Alc. Avit. epist. 7 p. 39, 9 -bus prodesse.

gerund. pl. neutr. **offerenda,** -ōrum *pro subst.* [*haud indocte it. vet.* offerenda; *francog.* offrende, -ande (*et dial.*), *prov. vet.* oferenda, *prov.* oùfrèndo, ooufrande, uffrando, *vasc. vet.* offerente, *vasc.* auherente; *cat.* offrena; *hisp.* ofrenda. *cf. M.-L. 6043. Battisti-Alessio IV 2631. Wagner II 184. Wartburg VII 331 sqq. Corominas III 869. G.*] *i. quae offeruntur, oblationes*: Mart. Cap. 2, 218 ut ... -a (*i. munera dotalia*) probarentur. Sacr. Leon. 494 -a tuo *dei* nomini.

compar. p. p. p. **oblātior,** -ōris *pro adi.* (*de posit.* oblatus *v. p. 499, 71*). *i. q. ad oblationem magis idoneus, acceptior*, Itala sap. 3, 14 (Ps. Aug. spec. 80 p. 577, 11) sors ... -r (*sic cod. S*, placidior *alii*, optatior *Rönsch; gr.* θυμηρέστερος, *Vulg.* acceptissima).

fem. sg. p. p. p. **oblāta,** -ae *pro subst.* [*dalm.* bluta; *pedem.* (l)übya, *langob.* obyá; *raet. occ.* iblada; *francog. vet.* oublee, oullee, *pic. vet.* ouvlee, (+ *hostie* >) *francog.* oublie (*et var. dial.*); *prov. vet.* oblada, *lemov.* ublada; *hisp. sept.* olada. *cf. M.-L. 6012. Wartburg VII 266 sqq. G.*] [*var. l. pro* oblatio Vvlg. lev. 2, 5.] *i. q. res oblata, oblatio*: Anon. Vales. 14, 81 -am ('-um *malim*' *Mommsen*) in aquam ... iactaverunt. Sacr. Gelas. 1, 75 p. 596 si fuerit -a, agendae sunt missae. Sacr. Greg. 1, 1—17 oratio super -am (*var. l.* -a). Conc. Vas. a. 529 p. 57, 36 cum ... papa ... suam -am dederit. Conc. Arel. a. 554 p. 118, 24 -ae, quae in sancto offeruntur altario. Conc. Autiss. c. a. 573—603 p. 181, 7 istorum -a non recipiatur. Caes. Arel. reg. virg. 5 p. 6 add. cod. B in monasterio -am suam conferre.

neutr. pl. p. p. p. **oblāta,** -ōrum *pro subst.* [*var. l. pro* oblata, -ae Sacr. Greg. 1, 1—17.] *i. q. res oblatae, oblationes*: **a** *usu profano*: Liv. 28, 44, 8 -a (*i. occasiones oblatas*) casu flectere ad consilium. Sen. epist. 110, 9 non contentus -is (*cf.* Tac. ann. 13, 19, 4 laetus -is). Sil. 8, 228 felix -a secundes. Tac. ann. 12, 20, 1 arriperet -a. Vvlg. lev. 25, 12 -a (*i. fructus terrae*) comedetis. **b** *usu sacro*: Hil. in Matth. 14, 4 -a benedixit. Ambr. Nab. 16, 67 dona conciliat *fides*, ... -a commendat *humilitas*. Prvd. ham. praef. 12 si ... -a ... dividas. Avg. in euang. Ioh. 62, 5 -a conservans. Sacr. Greg. 2, 8 (= 5, 2. *al.*) *oratio* super -a. Canon. Turner II p. 131, 4 (rec. V) -a non consecret. Alc. Avit. epist. 7 p. 39, 12 (*ludit c.* ablata).

deriv.: oblaticius, oblatio, oblativus, oblator, oblatorius, offerentia, *?* offeritivus, offertor, offertorium, offerumenta, *?* offerumentae.

offerto *v.* offero *p. 499, 49.*

offertor, -ōris *m.* *ab* offerre, *cf.* oblator, immolator, sacrificator. *i. qui offert sacrificia*: Comm. instr. 1, 39, 9 priscus immaculatus -r *Abel*.

offertōrium, -ī *n.* *ab* offerre. -rtur- Sacr. Greg. (*var. l.*). 1 *i. q. oratio ad offerendum pertinens* (*cf.* Sacr. Greg. 1, 1—17 dicitur oratio super oblatam. Isid. orig. 6, 19, 24 fertum ... dicitur oblatio, quae ... offertur ..., a quo -um nominatum, quasi propter fertum): Isid. eccl. off. 1, 14, 1 in sacrificiorum honore canuntur -a. epist. 1, 13 psalmum, laudes, -um et responsoria. *?* 2 *i. q. vas quoddam in offerendo usitatum*: Gloss. Vatic. Reg. ed. Merchie (Musée Belge 26, 263) 203 ama et amula -um est (*cf. vol. VI 3, 2520, 54*).

offertus *v.* offero *p. 499, 50.*

offerumenta (obf-), -ōrum *n.* *ab* offerre. *i. quae offeruntur, oblationes*: Pavl. Fest. p. 188 -a dicebant, quae offerebant.

offerumentae (-rūm- *?*), -ārum *f.* *ab* offerre, *nisi ab* ob *et* ferūmen. *iocose de cicatricibus verberando effectis*: Plavt. Rud. 753 -as habebis pluris in tergo tuo. *Heine.*

1. **offex,** (-icis) *m.* [*ab* officere; *cf.* obiex. *Sch.*] *i. qui officit*: Gloss. V 606, 5 -x: impeditor.

2. **offex,** -icis *m.* [*pro* opifex *sec.* officina *novatum potius quam per syncopen genuinam ortum. Sch.*] *i. q. opifex*: Gloss. V 578, 53 sellularii, tavernarii: -es.

offībulo, -āre. *ab* ob *et* fibulare. *scribitur etiam* obf-, -fub-, -fab-. *i. q. (fibulis) obserare*: Gloss.L I Ansil. ob 99 -are: concludere (of 5 Gloss. IV 131, 49 V 376, 38). II Abav. of 3 -are: concludere, circumdare (III Abstr. of 5 V Aa ob 28 Gloss. V 315, 15. 606, 8).

officātio *v.* offocatio.

***officiālis,** -e. *ab* officium. *scribitur* ofi- CIL III 7343, 2 V 4488, 15. *al.* (*cf.* ὀφι- Pap. Thead. 20, 8 *s. IV. al.*). *litt. graec.* ὀφφικιάλιος Evseb. hist. 9, 10, 8 Basil. epist. 198, 1. *saepe in* Pap. (*v. Wessely, WSt. 24, 1902, 141*). *notatur* of CIL III 7547, 5 (*item* ὀφ Pap. Oxyrh. VI 896, 28 *a. 316. al.*), off CIL XIII 2949, 8 *a. 250* (ὀφφ Pap. Thead. 8, 2 *a. 306. al.*), official Act. Arv. a. 240 (Inscr. Dessau 9522) II 34. Not. Tir. 33, 67a. 91, 53. Gloss. -is: ταξιώτης. agaso, minister, lector (lictor?). sacrorum minister. *legitur inde ab* Apvl., Tert., Vlp., *saepius in tit. et pap. saec. II—IV.* [*var. l. pro* officium Romvl. fab. 78, 12 rec. gall. *cod. M. dub.* CIL II 2391, 5. Gloss. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A διυοφφικίοσο· ὀφφικιάλιος.]

i. q. officio obnoxius, officio fungens, ad officium pertinens sim. (*c. dat.* Gennad.): **I** *extra rem publicam*: **A** *adi.*: 1 *de quibuslibet ministeriis vel ministrantibus*: Vlp. dig. 12, 6, 26, 12 operas ... non -es, sed fabriles (*eodem opposito ibid. bis.* 38, 1, 6. 38, 1, 9, 1. *de re v. Mitteis, ZSavSt. 23, 1902, 143 sqq.*). Gennad. dogm. 4 *in trinitate* nihil extraneum aut -e alteri (*spectat ad spiritum quasi ministerialem, cf. vol. VIII 1006, 41*). Aster. ad Renat. Migne suppl. 2, 334 sub hoc -i argumento (*i. quasi impleatur officium venerandi*). Virg. gramm. epist. p. 156,5 artes non solum principales, verum etiam mediocres atque -es. *de angelis* (*cf. Tert. anim. 37, 1* officia divina angelos *et Hebr. 1, 14 vol. VIII 1006, 36*): Ps. Avg. serm. ed. Mai 168, 2 cohortes astantium et legiones -ium ... angelorum. 2 *de libris, qui agunt de officiis* (*quasi pro tit.*): Lact. inst. 6, 11, 9 Marcus Tullius in suis -bus libris (*cf. per ellipsin vocis q. e.* libri: 6, 18, 15 Cicero in isdem illis -bus). 3 *de sacramentis officii divini*: Mart. Brac. trin. mers. 5 quod ... -ium sacramentorum documentis scribitur.

B *pro subst.*: *f. plur.* (*in imag.; pendet fortasse ex II B*): Tert. adv. Marc. 1, 25 p. 326, 12 aemulationi occurrant necesse est -es suae ...: ira, discordia *eqs.* *m. sing. de clerico*: Ven. Fort. Mart. 2, 424 neque reppulit -em (*sec. Sulp. Sev. Mart. 26, 5* infimis clericis).

II *pertinet ad munera publica* (*v. Boak, RE XVII 2045 sqq.*): **A** *adi.*: Tert. coron. 11 l. 54 ad ceteras -ium coronarum causas (*sc. praeter coronam militarem*). Pass. Marcell. 2, 2 (rec. M) prosequente Caecilio arva -a ('acta' *suspicantur edd.*).

B *m. subst. de eis, qui in officiis publicis militant* (*hinc fortasse IB*): 1 *accedunt determinationes*: **a** *adi. vel pron. poss.*: Apvl. met. 1, 25, 4 iubet *aedilis* -em suum *eqs.* (Vlp. dig. 48, 19, 6, 1 *sc. proconsulum.* Svlp. Sev. dial. 3, 4, 7 *sc. comitis. cf.* Greg. M. epist. 1, 46 vestro). Pap. Oxyrh. IX 1204, 26 (*a. 299*) κομενταρήσιος. Edict. imp. Iulian. de salut. et sport. Num. CIL VIII 17896) 10 promoti. Optat. 1, 27 p. 29, 19 publici (app. 2 p. 199, 19 Cod. Iust. 10, 32, 2. Isid. diff. 1, 108 curiales: -es p.). Cod. Theod. 11, 14, 1 urbaniciani. Cod. Iust. 12, 47 rubr. militarium (*resp. in Cod. Theod. 7, 22 rubr.* apparitorum). Pass. Max. Secund. Donat. (BHL 5809) 1 privatos (*i. comitis rei privatae*). CIL III 13569, 35 Caesa⟨ria⟩norum. **b** *gen.*: Vlp. dig. 36, 4, 5, 27 per viatorem aut per -em praefecti (Cod. Theod. 6, 4, 21 pr. 8, 7, 6 pr. Cod. Iust. 1, 40, 4 *a. 335. al. cf.* Cod. Theod. 14, 4, 3 praefecturae). Pavl. dig. 12, 1, 34 pr. praesidis provinciae (Cod. Theod. 8, 4, 1). Hil. coll. antiar. p. 101, 10 magistri (Svlp. Sev. chron. 2, 41, 2 dial. 3, 11, 7 Cod. Theod. 8, 7, 4. *al.*). Avg. epist. 115 comitis (Cod. Theod. 6, 27, 1. 8, 7, 14 pr. [= Iust. 12, 23, 2] thensaurensis vel -is c.). Cod. Theod. 1, 16, 5, 1 vestrae celsitudinis et vicariae potestatis (14, 4, 3). 7, 22, 3 (= Iust. 12, 47, 1) quorumcumque officiorum (8, 7, 3). 8, 4, 7 pr. (= Iust. 1, 3, 4 pr.) rationalis (8, 7, 6 pr.). 8, 4, 25 pr. moderatorum. 8, 4, 25, 1 iudicum (8, 7, 13 pr. 16, 5, 54, 7. *al.*). 14, 4, 3 per -es consularis. *al.* **c** *praepos.* ab: CIL VI 33942 ab ara circi. X 1727 -i veteri a memoria et a diplomatibus.

2 *notabiliora selecta*: Tert. idol. 17 p. 50, 10 -es ... praesidibus suis adhaerentes. adv. Prax. 3 p. 231, 6 personas ..., quas ipsa *dominatio* prospexerit -es sibi (*an adi.?*). Hyg. mun. castr. 7 *in castris.* Vlp. dig. 48, 20, 6 chartiaticum quibusdam -bus ... subscribere. Pavl. sent. 5, 12, 6 quotiens sine auctoritate iudicati -es alicuius bona occupant. Spart. Carac. 6, 7 ignorantibus ... plerisque -ium. Ps. Hil. libell. 14 p. 88, 6 miles ... vel -is vel iudex (*item disting.*: Amm. 27, 7, 5 -es iussu iudicis ausos monere *eqs.* Avg. in euang. Ioh. 5, 13 de -i non disputo, iudicem adtendo). Optat. 2, 18 p. 53, 6 -ium et favore et furore (*cf.* Salv. eccl. 3, 63 -ium gratiam). Avg. epist. 153, 6, 24 personae inferioris loci ... sicut -is. Ps. Avg. quaest. test. I 47, 4 senatores vel -es ex vestibus intelleguntur. 101, 2 si praefectis -es, dominis servi aequentur. *al.* *per appos. iuxta nomen proprium*: Synod. Hil. coll. antiar. p. 164, 2 per Cyriacum -em. Symm. rel. 28, 2 Rufino -i. CIL III 536, 18 Lysander Aug. lib. -is. Pap. Lips. 33 II 3 (*a. 135*). *et saepius in pap.*

deriv.: officialitas.

officiālitās, -ātis *f.* *ab* officialis. *i. q. officiositas*: Ps. Avg. quaest. test. I 101, 8 tollunt hoc (*sc. quid deceat ministros ecclesiae*) de memoria ... stationes domesticae et -s, quae per suggestiones malas seu bonas nunc plurimum potest.

officiārius, -ī *m.* *ab* officium. *i. q. officialis*: Ps. Ambr. epist. 2, 10 Paulinus consularis dixit ad -um: *eqs.* (*rec. altera Pass. Gervas. Protas.* [*BHL 3514*] ad officium suum).

[**officidata** *corruptum ex* αὐτοφυῆ ὕδατα Gloss. III 603, 36 (*v. Goetz, Gloss. I p. 48*).]

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

***officīna,** -ae *f.* (opif- *v. sub I*). [*ab* opifex; *de syncope v. s.* officium. *Sch.*] *de deriv. et prosod.*: PRISC. gramm. II 120, 18 'na' . . . desinentia denominativa . . . longam habent paenultimam . . .: 'officium -a' (*cf.* -cin- *per i longam* CIL XIII 5989). *scribitur* ho- CIL XV 7611, ofi- CIL II 6256, 13. XIV 1878 (*s. IV*). *al.*, *cf.* ofina CIL VIII 10478, 1 b. 22642, 3, *?* opic CIL XV 1555, -fec- CIL IX 6078, 3. XIII 5943 (*?*), -kin- CIL XIII 10025, 144 (*s. IV ?*). *notatur* o CIL II 4970, 6 d *et* 559 l III 6331 a. b VIII 10479, 37. *al.*, of CIL IV 5900. VIII 14571 sqq. (*a. 141 sqq.*). *al.*, off CIL I² 2489. III 7024 sqq. (*a. 145 sqq.*). *al.*, offi CIL III 7026 (*a. 146*). VIII 22632, 34. *al.*, ofi CIL II 4969, 54. 4970, 19 b. *al.*, ofic CIL XV 295 a (*aet. Hadr.*). XII 5678, 7 (*a. 157*). *al.*, ofici CIL VIII 22644, 59 a. 123. *al.*, offci CIL VIII 22632, 37, oficin CIL VIII 22644, 255. 27959 XIV 4089, 7. *de notione*: CHAR. gramm. p. 460, 5 B. -a ἐργαστήριον, ἐργαζόμενον (*item* GLOSS. II 545, 75). SYNON. Cic. p. 442, 26 statio. ergasterium. -a. pila. taberna. fornax *eqs.* GLOSS. -a: συνέργιον, ἐργαστήριον, στατίων, περιποίησις, ἐργασία. -ae: μέταλλα. *legitur in poesi apud* PLAVT. (*nonnisi* opif-), HOR., PHAEDR., PRVD.; *in prosa oratione inde a* CIC., CAES., NEP., LIV., VITR. [*it.* fucina, *aemil.* fuddžina, *ligur. vet.* foxina, *pedem.* füzina, fusigna; *raet. occ.* fužiñə; *pic. vet.* oechine, ouchine, uisine, *loth. vet.* uxine, *camp. vet.* usine, *wall.* ouhène, *loth.* ûhine *etc.*, *francog. med.* ozine, *francog.* usine. *cf. M.-L. 6045. Battisti-Alessio III 1728. Wartburg VII 334 sq. G.*] [*dub.*: PS. AVG. alterc. p. 1134 -a et mulieres (*fortasse* ob facinora, *v. ed. Seguí-Hillgarth, app. crit. ad l. 242*; -as *coni. Oepke, ZntW. 42, 1949, 163, 14*).]

i. q. ἐργαστήριον *sim.* (*metonymias v. sub II C*): **I** *forma prisca* opificina (*in var. l.* CIC. off. 1, 150): **A** *de opere faciendo* (*sic Ussing ad l.; ludit c.* opus, opera): PLAVT. Mil. 880 stultitia . . . sit, me ire in opus alienum aut ibi meam operam pollicitari, si ea in -a nesciam aut mala esse aut fraudulenta (*cf. 875* hanc fabricam fallaciasque). **B** *de ergasterio*: IVL. VAL. 1, 28 Alexander iubet coronarias . . . -as adiacere *iuxta sepulcrum draconis* (*Hist. Alex. M. I p. 32, 12 Kr.* στεφάνους στέφεσθαι *tantum; v. Ausfeld, RhM. 55, 1900, 354. 377 sq.*). **C** *de opere confecto, fabrefacto*: IVL. VAL. 3, 51 (*de artis opere quodam*) mira . . . -ae maiestas nec ulli . . . operi facile contendenda.

II *forma sollemnis* officina (*iuxta* opifex CIC. off. 1, 150 CVRT. 4, 2, 12 PLIN. nat. 12, 59): **A** *de opificum ergasteriis*: **1** *vario usu*: CIC. Verr. II 4, 54 (*bis*) instituit -am . . . maximam. 4, 55 de hac -a. off. 1, 150 opifices . . . in sordida arte versantur; nec enim quicquam ingenuum habere potest -a (opif- *pars codd.*). HOR. carm. 1, 4, 8 Cyclopum Volcanus . . . visit -as. LIV. 26, 51, 7 fabris . . . in publica -a inclusis (frg. 22). 26, 51, 8 quae . . . in -is . . . fabrorum multitudo . . . faciebat. VITR. 2, 7, 4 ut ex his -is (*sc. lapidicinis*) omnia opera perficerentur. 3 praef. 1 vetustate -arum. *al.* SEN. contr. 10, 5, 19 pictor . . . intra -am suam clausus. PHAEDR. app. 4, 5 *Prometheus figulus* commendat -am . . . Dolo *discipulo*. CVRT. 4, 2, 12 opifices . . . in -as distribuunt. PLIN. nat. 9, 129 (*sc. purpurae*). 10, 121 (*sc. sutrinae*). 12, 59 (*sc. turariorum*). 13, 75 (*sc. chartaria*). *al.* PLIN. epist. 4, 7, 1 hoc omnibus -is agit (*sc. ut statuas filii plurimas faciat*). *al.* *exempla titulorum* (*maxime in instrumentis, vasis sim.*): CIL I² 2489 (*in forma paterae*) L. Canolei off(icina) sum (*item adiecto nomine domini*: IV 2574 a. b 2577. 9403/4. 9405. CE 2067, 1 [*in opere musivo*]. II 4966, 9 [*in instrumento plumbeo*]. 4967, 9 [*in tegula ut*: 38. 39 a. *al.*]. 4969, 31 b [*in lucerna ut*: 54. *al.*]. *et saepissime*). LEX met. Vipasc. frg. 2, 25 venas *metallorum* . . . in -as vehere. CIL III 14606, 6 (*s. II*) centurio -arum (*in metallis*). VIII 14578 (*a. 149*) regia (14579 *a. 150.* 14583 *a. 151.* 14585 *a. 161*). 14587 (*a. 167*) nova Augustea (*cf.* 14589 [*a. 199*] Aureliana. *sim. al.*). 14600 inventa a Diotimo agen(te) in r(ebus). XIV 1878 (*s. IV*) prepositus mediastinorum de moneta -a prima. 3437, 3 pavimentum et sedes et -am. INSCR. Dessau 9255 aedificium duarum -arum. *et saepius.*

2 *indicatur genus opificii*: **a** *per gen.*: **α** *rei confectae*: CIC. Pis. 87 armorum (Phil. 7, 13 CAES. civ. 1, 34, 5 BELL. Alex. 2, 2 NEP. Ages. 3, 2. *al.*). PLIN. nat. 14, 68 eius rei (*i. vini condiendi*). SVET. gramm. 23, 5 cum . . . -as promercalium vestium exerceret (TERT. cult. fem. 2, 10 l. 4). **β** *opificis*: VITR. 6, 4, 2 plumariorum textrina pictorumque -ae (SEN. contr. 10, 5, 23 PLIN. nat. 35, 143). PHAEDR. 4, 8, 3 fabri (SEN. epist. 90, 19 hinc textorum, hinc f. -ae sunt. *al.*). COLVM. 8, 17, 12 cetariorum. PLIN. nat. 9, 133 tinguentium (37, 122). 16, 23 aerariorum. 17, 51 coriariorum (24, 175). 35, 143 fullonis (35, 175). ARNOB. in psalm. 146 p. 563^B medici. PALLAD. hist. mon. I 22 p. 303^A figulorum (*gr. p. 104, 11 B.* κεράμια). CIL III 6331^a Nicani vasc(ularii). XV 7647^a.b Martini plumbari (*eiusdem* 7763). **γ** *variarum rerum*: LIV. 6, 20, 13 aedes atque -a Monetae. VITR. 2, 7, 3 quarum *lapidicinarum*. SEN. nat. 4, 13, 9 reponendae nivis. PLIN. nat. 35, 160 rotae (*sc. figulinae*). 36, 165 tonstrinarum. TERT. cult. fem. 1, 5 l. 4 in . . . metallorum feralibus -is.

b *per adi.*: BELL. Afr. 20, 3 audiebat . . . Scipionem . . . -as ferrarias instruere (PLIN. nat. 8, 222. 13, 128. 35, 182). PLIN. nat. 18, 89 aerariae -ae chartariaeque (34, 134 CIL VI 8455, 4). 34, 175 plumbariae (CIL VI 8461, 4 egit -as p.). 35, 46 in purpurariis -is. TREB. trig. tyr. 8, 6 in fabrili -a (ARNOB. nat. 4, 16 EVSTATH. Basil. hex. 3, 3, 9 [*gr.* χαλκείοις]. *cf.* VEN. FORT. vita Marcell. 5, 17 fabricalem. PALLAD. hist. mon. I 19 p. 298^B fabricae [*gr. ut supra*]). CIL VI 298, 5 nummulari -arum argentariarum familiae monetariae.

B *per comparationem*: **1** *de sede vel origine artium, operum sim.*: **a** *generatim*: **α** *in malam partem*: CIC. S. Rosc. 134 in eiusmodi domo, si domus haec habenda est potius quam -a nequitiae ac deversorium flagitiorum. Phil. 2, 35 *in domo Antonii* quaestuosissima est falsorum commentariorum et chirographorum -a. LIV. 39, 8, 7 falsi testes, falsa signa testamentaque . . . ex eadem -a exibant (*item de Bacchanalibus*: 39, 10, 5 corruptelarum). SEN. contr. 10, 4, 2 specum tuum, illam humanarum calamitatium -am, illud infantium spoliarium. VAL. MAX. 3, 1, 2 -a crudelitatis (*de domo Sullae*). APVL. met. 5, 31, 6 vitiorum muliebrium publicam . . . -am (*cf. de lupanari*: VITAE patr. 3, 217 [= 7, 24, 2] peccati. PALLAD. hist. mon. I 53 perditionis [*gr. p. 161, 15 B.* ἐργαστηρίῳ]). DICT. 2, 16 ministras et veluti -am belli . . . civitates. AMM. 29, 1, 34 sceleris. RVFIN. Basil. hom. 1, 6 p. 1732^D in illis turpissimis luxuriosorum . . . -is. Clement. 4, 26, 3 velut ex fornace quadam et -a malitiae. *al.* **β** *in bonam vel neutram partem*: CIC. fin. 5, 7 (*de philosophia*) ex hac tamquam omnium artificum -a (OROS. hist. 5, 3, 5 *Corinthus* velut -a omnium a. atque artificiorum). VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 domus eius quasi quaedam munificentiae -a. AVG. in psalm. 80, 14 l. 67 quid . . . impedit -am . . . cordis fabricare phantasma . . .? (*item de fonte cogitationum*: FAVST. REI. epist. 9 p. 212, 11 conscientiae. CLAVD. MAM. anim. 1, 16 p. 62, 15 pectoris [officium *var. l.*]). PS. AVG. serm. 126, 4 humilitatis (*de incarnatione*). SIDON. epist. 4, 8, 5 litteratorum (*de poesi ut*: 7, 17, 1 incudibus -ae veteris). IORD. Get. 24 Scandza . . . quasi -a gentium aut certe velut vagina nationum (*cf. l. 59*). *al.*

b *speciatim*: **α** *de disciplinis rhet., philos. sim.*: CIC. de orat. 2, 57 ex clarissima quasi rhetorum -a (orat. 12 *et inde* TAC. dial. 32, 6. *cf.* CIC. Brut. 32 quasi ludus quidam . . . atque -a dicendi. orat. 40 eloquentiae). leg. 1, 36 qui *philosophi* quasi -as instruxerunt sapientiae. parad. 5 ut ex eadem -a exisse appareat *opus* (*statuae comparatum; de textu v. Plasberg ad l.*). SEN. epist. 14, 17 Epicuri . . . aut Metrodori aut alicuius ex illa -a. 92, 25 in ipsa -a voluptatis (*sc. disciplina Epicuri*). APVL. Plat. 1, 3 quamvis de diversis -is haec ei essent philosophiae membra suscepta. SALV. gub. 7, 68 illic (*sc. Carthagine*) artium liberalium scolae, illic philosophorum -ae. *hinc pendere vid.*: COLVM. 1 praef. 5 scholas rhetorum . . . vel . . . contemptissimorum vitiorum -as, gulosius condiendi cibos . . . vidi; agricolationis neque doctores . . . neque discipulos cognovi. **β** *de sectis haereticorum*: TERT. adv. Hermog. 22, 3 Hermogenis. idol. 7 p. 36, 13 de adversaria -a in domum dei venire. POTAM. epist. ad Athan. (RevBén. 30, 1913, 280) l. 7 damnabilis. HIER. hom. Orig. in Ezech. 8, 2 p. 403, 11 magister de -a Valentini. adv. Pelag. 3, 3 tua. RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 2, 3 contentionum. hist. 4, 7, 3 -as impiae . . . disciplinae (*gr.* διδασκαλεῖα). COD. Theod. 16, 5, 9. CASSIOD. hist. 1, 14, 5 instituerunt . . . -am (*Theodoret. 1, 4, 4* ἐργαστήριον). 2, 6, 3 Eusebii (*gr. ibid. 1, 8, 3 item*). FERRAND. epist. 7, 11 ex -a mendacii.

2 *de receptaculo gallinarum*: COLVM. 8, 3, 1 -ae, id est ornithonis. 8, 3, 8 cohortalis -ae dispositio. 8, 4, 3 ut . . . ante crepusculum . . . ad -am redeant *gallinae*. 8, 5, 19 intra -am clausos habere *pullos*.

3 *de visceribus*: PLIN. nat. 11, 188 pulmo . . . spirandique -a (*cf. Arist. 669 a 13* τοῦ . . . ἀναπνεῖν . . . ὄργανον). TERT. adv. Marc. 3, 11 p. 394, 15 uterum, . . . hominis producendi -am (*cf.* PS. AVG. serm. ed. Mai 82, 1 cum in -am innubam figulus caelestis intraret [*de incarnatione; an ad C ?*]). PS. ORIG. tract. 8 p. 86, 19 circa -am ventris (AVG. c. Faust. 15, 7. *cf.* 6, 4 aqualiculi [c. Secundin. 22]).

C *per metonymiam*: **1** *de hominibus*: HOR. epod. 17, 35 tu . . . cales venenis -a Colchicis (PORPH.: ipsam mulierem -am venenorum . . . dixit. SCHOL.: Canidia, quae es -a maleficiorum). DECL. in Catil. 64 M. Laecam, praeclaram sedem atque -am taeterrimae coniurationis. HIL. AREL. vita Honorat. 17 l. 29 tanta in expoliendis mentibus -a virtutum (*sc. Honoratus*). **2** *de opere faciendo, actione sim.* (*cf.* PLAVT. *sub I*): PLIN. nat. 11, 2 facilis -a sequaci materia fuit (*antea*: naturae rerum artificio). TERT. pall. 3, 5 structuram . . . telarum Minervae maluistis, cum penes Arachnen diligentior -a. AMBR. hex. 6, 9, 68 *osculo* uteris ad -am crudelitatis? (HEGES. 5, 22, 3 turbato Simone ad opem defensionis, bacchante ad -am c.). 5, 41, 2 talis -a (officium *var. l.*), tale ministerium. **3** *de opere confecto* (*cf. sub I*): AMM. 31, 16, 7 disiectis bellorum -is, quas parabant *Gothi ad Constantinopolim* (*de quibusdam operibus oppugnatoriis, ut vid.*). PETR. CHRYS. serm. Migne suppl. 3, 162 tota daemonum pompa . . ., idolorum tota . . . -a (*postea*: figurant Saturnum, faciunt Iovem, formant Herculem). **4** *de instrumento*: RVFIN. Clement. 3, 64, 3 quomodo . . . sceleris sui -am proiecerit *Simo magus*.

deriv.: officinator (-trix). *cf.* *?* officinalis.

? **officīnālis** *v.* officionalis.

officīnātor, -ōris *m.* *ab* officina, *cf.* salinator. *scribitur* ofi- CIL VI 2270, 2 (*a. 199*). 33893, 2 XIV 5308, 27 b XV 1697 INSCR.

[*Oomes*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ClPh. 4, 1909, 193 INSCR. RevA. VI 34, 1949 p. 206 n. 130. *notatur* of CIL XIII 10036, 14, off CIL VI 8463a. XV 7326, 2 (*a. 196*), offic CIL VI 8463b XV 7321. GLOSS. -r: ἐργαστηριάρχης. -es: ἐργαστηριάρχαι.

i. qui officinae praeest: APVL. met. 9, 6, 1 licet forensi negotio -r noster attentus fèrias nobis fecerit. CIL V 2885, 4 C. Sepulli -i⟨s⟩. VI 43, 3 (*a. 115*) -es monetae aurariae argentariae (8463 *bis*). 298, 3 -es et nummularii. 1145, 11 proc⟨uratore⟩ ... m⟨onetae⟩ ... cum p⟨rae⟩p⟨ositis⟩ et -bus. 2270, 2 (*a. 199*) -r a statuis. 33893, 2 -r insule Vitaliane. XIII 10036, 14 (*s. IV; signum in argento pusulato*). XIV 5308, 27 XV 1697. 7321, 2 (*sub Marc. Aur.?*). 7326, 2 (*a. 196*). INSCR. ClPh. 4, 1909, 193. INSCR. RevA. VI 34, 1949, 206 n. 130 -es com suis colegis.

f. **officīnātrīx**, -īcis. *scribitur addito apice* -nát-. *i. quae officinae praeest*: CIL VI 9715, 2 Iunia ... -x.

¤**officio**, -ēcī, -ectum, -ere. *ab* ob *et* facere (*cf.* CHAR. gramm. p. 480, 26 B. PRISC. gramm. II 377, 13). *hic illic scribitur* obf-. *pass. praes.* -i (obfieri *var. l. vix probab.* PELAG. in I Cor. 8, 11); *part. perf.* -ctus *non nisi* LVCR. 4, 763. 5, 776. GLOSS. *v. sub II A 1*. NOT. Tir. 22, 40^{k} -it. 22, 52^{a} -ecit. *de notione et differentiis* (*v. etiam sub II A 1*): NON. p. 147, 26 -ere obesse (*affert* CIC. off. 3, 66). CHAR. gramm. p. 480, 26 B. -o βλάπτω. SYNON. Cic. p. 435, 22 nocet. laedit. obest ... obstat. -it. p. 436, 7 obstans. obpositum. -ens. obsistens (*sim.* p. 437, 19). ISID. diff. 1, 311 inter inficere et -ere: inficere est colorem mutare, -ere est alicui nocere (1, 405 alicui velle nocere. DIFF. ed. Beck p. 64, 20). 1, 404 inter obesse et -ere: qui obest, nocet; qui -it, vult nocere (DIFF. ed. Beck p. 73, 3). GLOSS. -o: βλάπτω. ἀντικοτῶ. ἀντιπράττω. noceo. -it: ἐναντιοῦται. ἀντισκοτεῖ. καθήκει (*cf.* officium: καθῆκον), περιποιεῖται (*cf.* officina: περιποίησις). impedit. -ere: ἀντικεῖσθαι. -ens: repugnans, obstinatum. *al.* GLOSS.^{L} I Ansil. OF 10 (= 72) -ecit (-it): infecit, obest. 53 -ens: contrarius (*cf.* 54 repugnans aut inimicum, infestum. III Abstr. OF 2 -it: inficit aut obest. 3 -ere: tinguere aut nocere. *legitur in poesi apud* CIC. Arat., LVCR., VERG. georg., HOR. sat., GERM., SIL., TER. MAVR., PRVD., *in prosa oratione inde a* CIC., VARRONE, BELL. Afr., SALL., LIV. [*confunditur in codd. c.* efficere *e. g.* CIC. Arat. 344 BELL. Afr. 52, 4 (-ere *e coni. dub.* LVCR. 1, 977; *e corr. scribae* MANIL. 3, 345, *ubi* effugiunt *Bentley*), sufficere PELAG. in I Cor. 8, 11. *al.*, offerre VLP. dig. 8, 5, 15.]

I *intransitive i. q. obesse, obstare sim.* (*accedit dat. passim, ab* VARRO rust. 1, 7, 2, *ad* SEN. nat. 4, 11, 3 VLP. dig. 8, 2, 15 AVR. VICT. Caes. 20, 3, *enunt. c.* quominus LVCR. 2, 784 PLIN. epist. 6, 29, 6 ARNOB. nat. 2, 11, *c.* ne HYG. astr. 4, 13): **A** *proprie*: **1** *obscurando, obumbrando sim.* (*sc. obstando luci vel visui*): CIC. Arat. 344 sin ... -ens signis mons obstruet (*cf. gr. 564* κεκρυμμέναι). progn. frg. 1, 1 cum luna ... Hyperionis -it orbi (*gr. 864* σκιάησι. *cf.* nat. deor. 2, 49 umbra terrae -ens soli [VARRO rust. 1, 24, 3 *de arboribus. similiter*: 1, 7, 2 minus -it aliud *vinum et frumentum* alii ab sole ac luna et vento]). Tusc. 5, 92 -erat ... apricanti *Diogeni Alexander*. div. 1, 93 contemplationi caeli (*cf.* TAC. ann. 1, 28, 2 visui). off. 3, 66 ea, quorum altitudo -ret auspiciis (FEST. p. 344. *cf.* VAL. MAX. 8, 2, 1 augurium capientibus). LVCR. 4, 372 terra ... lumine privatur solis, quacumque meantes -imus. 5, 718 *corpus aliquod* occursans -ensque. 6, 449 montes (*sc. visui*). HOR. sat. 1, 2, 97 multae tibi ... -ent res ..., plurima, quae invideant pure adparere tibi rem. VITR. 6, 6, 7 trabes. PAVL. FEST. p. 37 rami ... -entes lumini. GERM. 230 -at si luna (*sc. sideribus nimio splendore*). CELS. 7, 7, 4^{A} ei *pupillae* ... -it *membranula* (*cf.* 7, 7, 14^{E} *suffusiones oculi*. PLIN. nat. 20, 68 claritati oculorum. HYG. astr. 4, 13 *Sol* magnitudine luminis -it oculis ..., ne ... perspiciamus [4, 14]). TAC. Agr. 12, 4 nubes. APVL. met. 5, 13, 5 nil -unt mihi ... tenebrae; teneo te, meum lumen. *in iure praediorum agitur de luminibus obstruendis*: CIC. de orat. 1, 179 particulae caeli. NERAT. dig. 8, 3, 2 pr. praetorio vicini. POMPON. dig. 8, 2, 23 pr. luminibus (GAIVS dig. 8, 2, 2. MARCELL. dig. 8, 2, 10 -ere l. et obscurare ... aedes. VLP. dig. 8, 2, 11 pr. *al.*). VLP. dig. 8, 2, 3 prospectui (*cf.* 8, 2, 15 ne quid ei -atur ad gratiorem prospectum). *al.* **2** *quolibet modo*: LVCR. 1, 337 officium quod corporis exstat, -ere atque obstare (*cf. l. 81*). BELL. Afr. 61, 6 adversariorum ... excursionibus (*cf.* SALL. Iug. 52, 6 hostium itineri [SCAEV. dig. 8, 2, 41, 1 neque luminibus ... neque i.]). SALL Iug. 58, 6 cum ... in angustiis ipsi sibi properantes -rent (*cf.* AVSON. 436 p. 387, 8 P. invicem). or. Macri 8 num -ere quid vobis ... pergentibus possit. MELA 1, 45 *in pascendo armentis* pronis ... cornua -unt. SIL. 12, 109 nunc pelagus, nunc muri ... moles -it audenti defensantumque labores. VLP. dig. 43, 27, 1, 2 arbor (*an ad 1 ?*). VEG. mil. 1, 22 mons.

B *translate* (*sublucente saepius imagine*): **1** *usu mere personali*: **a** *generatim*: CIC. inv. 1, 75 quae videbuntur -ere huic partitioni, propulsabimus. 1, 94 causae (CLAVD. DON. Aen. 9, 480 p. 252, 19). S. Rosc. 6 quoniam ... ei pecuniae vita Sex. Rosci obstare atque -ere videatur. 112 meis commodis officio simulato -is et obstas (145 CLAVD. DON. Aen. 1, 520 p. 105, 27). LVCR. 2, 784 nil -unt obstantque figurae ..., quo ... minus *eqs.* (*item in arte geom.*: SEN. nat. 4, 11, 13 nihil illa intervalla -unt ad speciem rotundi). 5, 30 nobis. SALL. Catil. 27, 4 consiliis (LIV. 2, 30, 2). Iug. 85, 43 luxuria et ignavia. VERG. georg. 1, 69 frugibus herbae (SERV. auct.: noceant, obstent. *item in re rust.*: 1, 121 PALLAD. 10, 1, 2). HOR. sat. 1, 2, 61 quidquid ... -it. LIV. 2, 2, 2 honos aliquid libertati (31, 29, 13). SEN. epist. 94, 18 -entem sibi moram. TAC. ann. 4, 34, 3 amicitiae. APVL. Plat. 1, 8 adversantia et contraria naturae disciplinaeque eius. TER. MAVR. 1159 *duplex consonans* nil tempore duplo -et (*cf.* 1741 *spondeus in pentametris* non oberit primis, -et reliquis). *al.* *imagine obscurandi magis perspicua* (*sc. de animo, nomine sim.*): CIC. Rab. Post. 43 mentis quasi luminibus. Brut. 66 ut horum ... sententiis ... -it ..., ita Catonis luminibus obstruxit (*cf.* QVINT. inst. 12, 10, 46 invicem *lumina orationis*). SALL. Catil. 51, 2 haud facile animus verum providet, ubi illa -unt. 58, 2 animi auribus. LIV. praef. 3 nomini (*antea*: si ... fama in obscuro sit). 26, 40, 5 famae (PS. CYPR. singul. cler. 34 p. 210, 19). 38, 58, 9 laudibus. SEN. dial. 9, 1, 15 familiariter ... domestica aspicimus et semper iudicio favor -it. 58, 36 animo. TAC. hist. 3, 53, 3 gloriae. ann. 6, 38, 3 *veritati* (*antea*: occultata). *al.*

b *speciatim*: **α** *in sermone iuris*: LIV. 34, 3, 5 quod cuique ... -et ius (*item c. dat. pers.*: FRG. de iure fisci 2 nihil ei -it inconsiderata diligentia. PAVL. dig. 2, 2, 2 magistratui. 10, 4, 12, 2. COD. Theod. 4, 22, 1 [= Iust. 8, 5, 1] absenti. *al.*). VLP. dig. 20, 2, 6 libertati ... pignus non -it (*item c. dat. rei*: *ibid.* manumissioni. 49, 15, 21 pr. statui. COD. Theod. 4, 4 pr. [*cf.* Iust. 6, 23, 17] testatoris ... voluntati. *al.*). MOD. dig. 35, 1, 51 pr. ut quaedam ... -ant (*syn.* offutura, nocent. *item sine dat.*: COD. Iust. 7, 38, 2 *a. 387*. 8, 50, 4, 1 *a. 290*). **β** *in re med.*: SVET. Nero 20, 1 cibis ... -entibus. THEOD. PRISC. log. 3 incongrua bono tempore posse minus -ere (suf- *var. l.*) quam *eqs.* CAEL. AVR. chron. 4, 3, 69 ne lignosa fiant et digestioni -ant *cocta*.

2 *quasi impersonaliter* -it *c. enunt. vel inf.*: PLIN. epist. 6, 29, 6 nec ... Isocrati, quominus haberetur summus orator, -ecit, quod *eqs.* (COD. Iust. 5, 51, 1 *a. 212*. HEGES. 2, 15, 6). COD. Iust. 7, 56, 3 (*a. 289*) si quid ... praeiudicii videatur oblatum. AMBR. epist. 51, 12 quod usurpasse multis -it (*item c. inf.*: INST. Iust. 1, 4, 1).

II *transitive i. q. obducere, obstruere sim.* (*testatur* PRISC. gramm. II 401, 8): **A** *c. obi. eius, qui (quod) tegitur, impeditur sim.* (*obi. suppl.* GLOSS.): **1** *proprie*: LVCR. 2, 156 *corpuscula* inter se retrahuntur et extra -untur, uti cogantur tardius ire. 5, 776 quo ... modo possent -cto lumine obire *sol et luna* et neque opinantes tenebris obducere terras. BELL. Afr. 52, 4 nisi ... pulvis ... prospectum (prospectui *var. l.*) -isset (eff- *var. l.*). *pertinet ad artem tinguendi* (*cf.* inficere *et* offector; *v. Blümner, Technol. I^{2} 228*): GLOSS. III 130, 14 βάπτω: officio. V 123, 20 -ctus: infectus vel infusus. GLOSS.^{L} I Ansil. OF 48 -it: inficit. *v. etiam p. 515, 32 sq.* **2** *translate*: LVCR. 4, 763 -cti sensus ... quiescunt. PS. CYPR singul. cler. 29 p. 206, 9 *caritas prava* noxia germanitate -it proximos (proximo *Hartel*). AVG. epist. 2 quod dum (quocum *trad.*) -o, commoneo te *eqs.*

B *c. obi. rei obiectae, iniectae* (*cave addas pron. neutr. pro adv.* quid, nil *sim.*, *cf.* VLP. *sub IA1*, SALL. *sub IA2*, LVCR. *sub IB1a*): LVCR. 5, 889 puerili aevo florenta ... iuventas -it (occipit *Marullus*) et molli vestit lanugine malas. PAVL. FEST. p. 112 offectores, qui proprio colori novum -unt (eff- *trad.*). FVLG. myth. 2 praef. p. 35, 13 *scripta* aut nomen extollunt aut crimen -unt (eff- *var. l.*).

deriv.: offectio, offector, offectura, offectus (-ūs), 1. offex.

officiōnālis NOT. Tir. 33, 67^{b} (*post* officiosus, officialis). *si recte trad., ab* officium *sec.* officialis, *ut* obsidionalis *iuxta* obsidialis (*sed* officinalis *dubitanter Heraeus, ALL 12, 1902, 71*).

officior, -ārī (*et -ficī ?*). [*ab* officium *sicut* auxiliari: auxilium *sim. Sch.*] *i. q. officio fungi, famulari sim.*: ITALA III reg. 1, 4 (cod. 93) puella ... dormiebat ... cum rege et -ebatur ei (*forma suspicionem movet; gr.* ἐλειτούργει, *Vulg.* ministrabat). IV reg. 23, 7 (Lucif. non parc. 7 p. 223, 33) mulieres -abantur ... ad stolas (*gr.* ὕφαινον, *Vulg.* texebant). ROMVL. fab. 59, 17 rec. gall. (*contextu parum sano*) miles potuit -ari mulieri, mulier non erubuit de officio suo (*rec. vet.* miles opportune fecit de officio suo).

officiōsitās, -ātis *f. ab* officiosus. GLOSS.^{L} III Abstr. SE 12 sedulitas: blanda -s. *i. q. habitus vel actus officiosi*: **1** *vario usu*: TRACT. in Luc. 5, 3 Migne suppl. 1, 338 doctrina paterna (*sc. dei*) ... et -s fili. RVFIN. hist. 6, 11, 2 quem *episcopum* loci incolae ... cum omni amore et -e suscipiunt (*gr.* φιλοφρονέστατα ... ὑπολαβόντες). PS. AVG. serm. ed. Mai 176 nulla parienti matri *Christi* ex humanitatis -e solatia. SALV. eccl. 3, 72 non solum diviti largitati, sed etiam pauperculae -i. gub. 8, 12 secundi loci -s honori illius proficit, cui principalia deferuntur. SIDON. carm. 23, 479 seu nos ... tenebat ... -s Marini, cuius sedulitas sodalitasque ... mihi ... sunt colendae. CASSIOD. compl. in Ephes. 5, 22 filios ... admonet et parentes, ut mutua sibi -e socientur. var. 8, 17, 1 illi paruit, illi multa -e servivit. MART. BRAC. form. vit. 4, 15 in reddenda -e neque negligens neque exactor appareas. **2** *in epistulis de salutatione*: EPIST. pontif. 591 Schwartz p. 63, 17 decebat ... clementiae tuae litterarum munus offerri, quod ... -is meae primitias exhiberet. 601 Schwartz p. 81, 9 -e praemissa. CONC. Carth. a. 525 Mansi 8, 652^{A} -is meae paginam. CASSIOD. var. 11, 2, 2 salutans -e, qua

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dignum est. CONC. Paris. a. 573 p. 150, 17 -is et reverentiae cultu. MART. BRAC. trin. mers. 1 apostolatui vestro litterariae -is obsequium reddens.

ˣofficiōsus, -a, -um. *ab* officium. *de orig.*: PAVL. FEST. p. 192 ab efficiendo (*v. s. v.* officium). GELL. 4, 9, 12 (*sec. Nigidium*) cur 'ingeniosus' et ... '-us' ..., quae pariter ab ingenio et ... officio inclinata sunt ..., numquam in culpam, sed in laudem dicuntur? *scribitur* ofi- CE 1186, 17. INSCR. ÖJh. 6, 1903 Beibl. p. 47 (*s. IV*). *compar. et superl. inde a* CIC., *cf.* summe -us CIC. Verr. II 1, 63. NOT. Tir. 33, 67. *de notione* (*cf.* GELL. *supra et* SCHOL. *ad* CIC. S. Rosc.): PAVL. FEST. p. 143 munem significare ... -um. GLOSS. -us: ὑπηρετικός. καθήκων. *legitur in prosa oratione inde a* CIC., Q. CIC., BELL. Alex., FEST., SEN. *utroque*, PETRON., PLIN. *utroque; in poesi apud* PVBLIL., HOR. (sat., epist.), OV., MART., AVSON. *et in* CE, ANTH. [*falso trad.* CIC. inv. 1, 35.]

i. q. officia praestans, officiis conveniens sim.: **I** *sine determinatione*: **A** *de eis, qui (quae) secundum officium agunt*: **1** *de animantibus*: **a** *ipsis* (*opp.* molestus MART. 12 praef. 1 HIER. epist. 49, 1; *pro subst.* CIC. Att. 13, 45, 3 PVBLIL. B 25. *al.*): *α variis*: CIC. S. Rosc. 2 audacissimus ego ... ? ... an tanto -ior quam ceteri? (*cf.* SCHOL. Cic. Gron. D p. 302, 18 -iores proprie dicuntur, qui volunt ad suum officium pertinere, ut rapiant causas defendendas). Q. Rosc. 18 purior, pudentior, humanior, -ior liberaliorque. Mur. 9 quam *causam* nec industrius ⟨quis⟩quam nec misericors nec -us deserere possit. 69 illa -issima ... natio candidatorum (Pis. 55). Att. 13, 45, 3 nec diligentiorem nec -iorem. fam. 11, 22, 2 hominem ... summo ingenio, summa virtute, -issimum ... et gratissimum (13, 21, 2 pudentem et -um. 14, 1, 3. 14, 2, 2 MART. 10, 88, 2. *al. cf.* Q. CIC. pet. 22 genus hominum ... diligentius atque -ius). 13, 1, 2 vir bonus et suavis et -us (13, 29, 8 gratissimum, -issimum, optimum). 13, 56, 1 ab amico -issimo. PVBLIL. B 25 bonorum crimen est -us miser. HOR. sat. 2, 5, 48 adrepe -us, ut ... scribare ... heres. OV. Pont. 1, 1, 20 Musa ... ad invitos -a venit (*cf.* AVSON. 159, 5 p. 29 P. Nenia). 3, 6, 56 non ultra, quam vis, -us ero. SEN. contr. 2, 7, 3 salutatorem. *al.* *pressius de impudicis*: SEN. contr. 4 praef. 10 impudici et obsceni aliquamdiu -i vocitati sunt. *de ave gratulante*: MACR. Sat. 2, 4, 29 miratus Caesar -am avem. *β de servis, ministris*: SEN. epist. 120, 21 ne quis sit -ior servus. PETRON. 74, 12 puer ... -us urceolum ... admovit. 92, 11 ab -o ⟨capsario⟩ (*add. Müller, subst. def. Bendz, Eranos 39, 1941, 30*). PORPH. Hor. carm. 1, 38, 5 'sedulus' ... id est -us (*adloquitur puerum*). LACT. ira 24, 5 *familia*. CE 1186, 17 -us ... ministerio lactatur suo.

b *de part. corp.*: PETRON. 105, 9 ad inguina mea luminibus deflexis movit -am manum et 'salve' inquit (*per lusum iungit, ut vid., sensum obscenum [v.* SEN. contr. *l. 36] c. gestu salutandi [cf.* HIST. Apoll. 13 rec. B; officiose *rec. A]. in sacrificio*: CLAVD. DON. Aen. 11, 480 p. 487, 21). APVL. met. 5, 10, 2 uxoris -am faciem. CLAVD. DON. Aen. 6, 700 p. 599, 18 bracchiis (*in amplexu patris*).

2 *de rebus* (*per prosopopoeiam, fere poet.*): OV. ars 3, 324 saxa ... fecerunt muros -a *cantu Amphionis*. Pont. 4, 2, 6 cessavit epistula numquam, ire per alternas -a vices. NVX 122 cum praestem sedula cunctis officium, saxis -a petor. MART. 1, 70, 2 (*de libro salutatum misso*). AVSON. 163, 1 p. 31 P. pagina. SALV. gub. 1, 41 -a undarum patientia (*sc. maris rubri*).

B *de actione, habitu, affectu sim.* (*sc. eius qui officium suum novit*): CIC. Planc. 46 amicitiam. Mil. 12 propter hos -os labores meos (AVG. doctr. christ. praef. 19. vera relig. 47, 92 ISID. in gen. 25, 26). Tusc. 3, 70 opinio -i doloris (*cf. 68* ad officium pertinere). HOR. epist. 1, 7, 8 sedulitas (ARNOB. nat. 5, 14). OV. Pont. 2, 5, 31 voluntas (3, 2, 17 non ... pietas, non -a v. defuit). SEN. dial. 10, 3, 2 discursatio. epist. 99, 19 pietas (AVG. civ. 1, 3 p. 23, 26 D.). PLIN. nat. 25, 19 munere. APVL. met. 1, 9, 3 ronchis (*in salutatione*). ANTH. 415, 4 spes. PANEG. 5, 8, 5 -am et honestam inopum vanitatem. ARNOB. nat. 2, 2 an ulla est religio verior, -ior, potentior, iustior quam ... ? (5, 44). 7, 15 -ior *honor deis oblatus*. SCHOL. Cic. Bob. p. 103, 6 -a quadam veneratione. RVFIN. hist. 11, 1 honorificis et -issimis litteris. AVG. epist. 263, 2 morigero, pio, -o ... affectu. *al.* *in malam partem* (*sc. repugnante officio contra bonum; contrarium* GELLIO *l. 7; cf. etiam* SEN. *l. 36*): CIC. Sull. 52 illam ... -am provinciam (*i. negotium sedulitate insigne*). HIER. epist. 112, 11, 2 mendacium ([*opp.* honestam dispensationem]. AVG. epist. 28, 3, 4. 82, 21 -o utilique. *al.*).

II *indicatur, in quem (quid) officia praestentur*: **A** *per dat.*: CE 364 (= CIL I² 1270) iucunda sueis, gratissima amiceis, omnibus -a fuit. TERT. apol. 23, 19 vos tam fructuosos, tam -os sibi (*i. deis*). idol. 16 p. 50, 4 nos homini, non idolo, -os. MAXIMIN. c. Ambr. 123 eis. AVG. in psalm. 60, 1 l. 4 volentibus. SALV. eccl. 4, 3 Christo. gub. 7, 9 deo.

B *per praepos.*: **1** in *c. acc.*: CIC. Verr. II 1, 63 homines ... Lampsaceni ... summe in omnis civis Romanos -i (fam. 13, 6, 2 in omnes suos). fam. 13, 60, 1 in illum. 14, 1, 6 civitas ... in me -a (ad Q. fr. 1, 4, 3). 14, 16 in te. BELL. Alex. 70, 3 in se. ARNOB. nat. 2, 8 -i foederis in maritos. *in rem* (*vi fin. p. 518, 3*): OV. epist. 10, 114 flamina ... in lacrimas -a. 17, 60 luna ... praebebat lumen ... ut comes in nostras -a vias. fast. 5, 112 stella est in cunas -a. trist. 4, 7, 4 cur non tua dextera versus ... in paucos -a fuit? **2** *cetera*: FEST. p. 278 religiosus est ... etiam -us adversus homines. RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 18, 2 neque pro his, quibus consecutus est, gratias rettulit neque pro quibus sperabat -us inventus est (*cf. Migne gr. 35, 957ᴰ* διὰ τῆς εὐγνωμοσύνης).

adv. **ˣofficiōsē.** *inter adv. afferunt* CHAR. gramm. p. 272, 1 B. Ps. ASPER gramm. suppl. p. 55, 16. *compar.* -ius CIC. Att. 6, 1, 22 Ps. AVR. VICT. epit. 42, 16, *superl.* -issime *inde a* PLIN. epist. 10, 21, 1. *legitur inde ab* AFRAN., SCAVR., CIC., PLIN. epist.

i. q. modo officioso (*agunt homines praeter* CLAVD. DON.): AFRAN. com. 286 te istuc facere -e scio (CIC. Lael. 71 -e et amice et cum labore. Att. 6, 1, 22 gratum ... fecit, ... sed illa -ius [*nisi n. pro subst.*]. AVG. doctr. christ. 3, 73 *opp.* libidinose. *cf. l. 26*). SCAVR. or. frg. Char. gramm. p. 272, 4 B. -e atque observanter ... milites triumphavere (*ut vid., de continentia, cf. Ps. Frontin. strat. 4, 3, 13*). CIC. Att. 1, 20, 1 cum ... suaviter, diligenter, -e, humaniter scripseris. PLIN. epist. 10, 21, 1 et reverentissime et -issime ... venit ad me. APVL. apol. 97 in quo *testamento* mei -issime et honestissime meminit. PAVL. dig. 34, 9, 21 heredes ... -e agere circa defuncti vindictam convenit. Ps. AVR. VICT. epit. 42, 16 Iulianus mandatis ... refert se ... multo -ius pariturum. CLAVD. DON. Aen. 7, 25 p. 8, 23 -e discesserant venti. Ps. AMBR. act. Seb. 15, 49 resalutavit eos -issime (*cf.* AVG. epist. 137, 20 saluto). AVG. civ. 10, 1 p. 403, 17 D. *pietas* erga parentes -e haberi dicitur. doctr. christ. 4, 95 si hoc -e fiat (*sc. adhibitio medicamentorum. cf. per ironiam*: SIDON. epist. 2, 12, 3 *medici* parum docti et satis seduli languidos multos -issime occidunt). epist. 28, 5 -e ... mentiri. *al.*

deriv.: officiositas. *compos.*: inofficiosus.

officiperdus, -ī *m.* *ab* officium *et* perdere, *cf. locutionem q. e.* operam perdere. GLOSS. V 606, 28 -i qui sui laboris non habeat remunerationem; Catoni quoque dicuntur -i. 622, 1 -us est ingratus. *i. in quo officium praestitum perditur*: Ps. CATO dist. 4, 42 gratior officiis ... esto, ne nomen subeas, quod dicunt, -i.

ˣofficium, -ī *n.* [*per syncopen pro* opificium (*q. v.*), *quamvis alia exempla* i *vocalis inter mutam et sonum* f *evanescentis desint; ad notionem operis faciendi cf.* opificina *iocose dictum Plaut. Mil. 880. Sch.*]

de orig. (*cf. s. v.* officiosus *et* SEN. benef. 3, 18, 1 *l. 68*): DON. Ter. Andr. 236, 7 -um dicitur ab efficiendo (off- *A*) ab eo, quod quaeritur in eo, quid efficere unum quemque conveniat pro condicione personae (*sim.* Ad. 69, 2 quasi efficium ab e.; *inde* AMBR. off. 1, 8, 26 *add.* ut ea agas, quae nulli officiant. *item* ISID. orig. 6, 19, 1. *cf. lusum verb. c.* officere CIC. S. Rosc. 112 LVCR. 1, 336). *scribitur* ofi- (*cf. graeca infra et* GRAMM. suppl. 294, 17. 297, 24 per duas f) CIL I² 1296, 6 VIII 1875, 3 X 7589, 2 XII 2169, 3 CE 2086, 2, -fec- CE 1735 (?). *litt. gr.*: ὀφφίκιον PAP. Lips. 57, 22 CONC.ˢ II 1, 2 p. 69, 12 LYD. mag. 2, 23 tit. *al.*, ὀφι- INSCR. graec. Rom. Cagnat III 130 IV 731, ὀφη- CIL III 7549, ? ὀπτι- PAP. Wessely, Stud. X 251 verso 3. *notatur* o CIL XV 7192, 2, off CIL III 1099, 5. 4311, 8 PAP. Tjäder 4—5, B 4, 3. *al.*, offic ACT. Arv. Alex. A 8 CIL XIII 5661, 2. *de formis*: -ci *gen. sing.* (-cii CAPER gramm. VII 106, 15) *saepius in codd.*; *in titulis*: ACT. lud. saec. Aug. (CIL VI 32323) 114 CIL III 894, 5. 3543, 2. *al.*; -cis *abl. plur.* LEX met. Vipasc. frg. 1, 23 (*per* i *longam ut* CIL IX 2565, 10). CIL V 668, 3; -ciis CE 861, 3. 973, 6; -ceis CIL I² 1296, 6.

adi. masc. apponitur MAXIMIN. c. Ambr. 77 sacerdotalem -um. VICT. VIT. 2, 32 naturalem (*pars codd.*); *corruptum vid.* ORIBAS. syn. 8, 40, 8 La ventris -um ... solutus est (*correctius* Aa). NOT. Tir. 33, 66. *de notione et differentiis*: CIC. inv. 1, 6 quod in -o, quid fieri, in fine, quid confici conveniat, consideratur. *ibid.* id, quod facere debet (*sc. orator*), -um esse dicimus (AVG. c. adv. leg. 2, 7, 26. *cf.* c. Iulian. 4, 3, 21 quod faciendum est). fin. 3, 58 est ... -um, quod ita factum est, ut eius facti probabilis ratio reddi possit (*sequitur divisio -orum ut*: off. 1, 8). off. 1, 125 -a reperientur, cum quaeretur, quid deceat et quid aptum sit personis, temporibus, aetatibus (*cf.* DON. Ter. Andr. 236, 7 *v. l. 40* Ad. 69, 2 quod unicuique personae congruit. *sim.* MAR. VICTORIN. rhet. p. 173, 2 SCHOL. Cic. Gron. C p. 351, 4). SEN. benef. 3, 18, 1 (*disting.* -um, beneficium, ministerium) -um esse ... personarum, quas necessitudo ... ferre opem iubet. MAR. VICTORIN. rhet. p. 197, 14 -um, quod ex legibus vel ex natura necesse est nos implere. SERV. auct. Aen. 1, 548 -um ... est, quod Graeci τὸ καθῆκον appellant. SYNON. Cic. p. 426, 25 gradu. ordine. -o. p. 433, 24 munia. curae. -a. servitia. p. 436, 28 -a. obsequia. merita. p. 437, 23 -um. actus. procuratio. administratio. GLOSS. -um: τάξις. ὑπηρεσία. καθῆκον. φρόντισμα. obsequium, ministerium. -o: munere. beneficio. -a: munia. servitia. vacantia (?). *al.* *legitur in poesi apud* PLAVT., TER. *aliosque scaen. et inde a* LVCIL., CATVLL., PVBLIL., LVCR., VERG. (*semel*), HOR. (sat., epist.), PROP., OV. (*saepius*), MANIL. *non ita frequenter; in prosa oratione inde a* CATONE, RHET. Her., CIC. [*variat in codd. c.* opus PLAVT. Pseud. 140, beneficium CIC. off. 1, 48, obsequium HIL. trin. 2, 31 CLAVD. 28, 100 ARATOR act. 1, 816. *dub. vel falso trad.*: CIC. inv. 1, 6 (effici *Pluygers; cf.* SEN. nat. 2, 32, 8 -is *restitutum pro* efficis, *v. Axelson, Senecastud. 35 sq.*). VAL. MAX. 1, 8 ext. 7 (*pro* exitio *vel sim.*).]

[*Oomes*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. actio eius, qui opus suum facit (sive perfecta sive perficienda; per metonymiam de agentibus p. 520, 3. 522, 26. 70, de instrumentis p. 524, 76, de loco p. 522, 39. 84). saepissime notatur relatio, quae intercedit inter opus et agentem, adiectis gen. vel pron. (adi.); quod fit in prisca latinitate semper exceptis Plavt. Trin. 639 Afran. com. 85. 110. *eiusdem aevi usu longe praefertur sing.; plur. adhibent* Plavt. Rud. 921 (*disting. sing.* 922, *si recte trad.*). Ter. Andr. 114 (*post enumerationem operum ut*: Ad. 966). Haut. 66 illorum *sc. complurium.* Cato (*non nisi plur., de operibus rusticis*). Afran. com. 85. *iuxta ponuntur vel respondent in contextu*: beneficium: Cic. Verr. II 1, 34. 2, 172 Sest. 10. *al.; disting.* Sen. benef. 3, 18, 1; *opp.* maleficium Rhet. Her. 2, 17, 25 *p. 520, 48.* 2, 20, 32; *cf. lusum verb. c.* malefactum Pacvv. trag. 129. facinus: Plavt. Aul. 593. factum: Ter. Andr. 236 Cic. inv. 1, 10. munus: *v. vol. VIII 1663, 35; in explicanda voce q. e.* m. Varro ling. 5, 179 Pavl. Fest. p. 140; *cf.* munia *vol. VIII 1643, 66.* negotium: Plavt. Bacch. 760 (*755* ita n. est). Cas. 105 Curc. 280. opera: Plavt. Asin. 173 Merc. 522 Rud. 921 Cic. Sull. 26. *al.; cf.* Pavl. dig. 38, 1, 1 operae sunt diurnum -um. opus: Plavt. Pseud. 140 Colvm. 1, 9, 9 Rvt. Lvp. 2, 6. *al.; cf.* Plavt. Stich. 58 (*61* quod opus sit facto).

Capvt prius: *de munere animantium* (*animalium l. 40. 4, 66. 83 p. 520, 76. dei vel angelorum p. 521, 78. 522, 28*).

I *usu communi* (*sc. respicitur varia ratio agendi*): **A** *in rebus privatis*: 1 *-um oritur ex condicionibus familiaritatis, necessitudinis sim.*: **a** *de quibuslibet operibus, muneribus*: **α** *cognatorum, amicorum sim.*: ① *sine determinatione speciali* (*pauca selecta*): Plavt. Amph. 675 me meum -um facere, si huic *marito* eam advorsum. Merc. 522 facere -um tuom (*de lanificio; ad rem v.* Pavl. Fest. p. 114. *cf.* CE 63, 4 -o et lanificio). Persa 618 si parentes facient -um suom. Ter. Phorm. 722 nos nostro -o non digressos esse. Rhet. Her. 3, 7, 14 qua fide, benivolentia, -o gesserit amicitias (*cf.* Cic. inv. 2, 168 amicitiarum ... ratio ... ex -is ... habebitur. S. Rosc. 111 amicitiae comparantur, ut commune commodum mutuis -is gubernetur. Lael. 58 definit amicitiam paribus -is ac voluntatibus. *sim. al.*). Cic. inv. 2, 66 pietatem, quae erga patriam aut parentes aut alios sanguine coniunctos -um conservare moneat. *ibid.* (*de gratia*) remuneratione -orum. *et passim.* *cf. -a parentum animalium*: Qvint. decl. 388 p. 435, 25 morsus huic uni -o mitigant (*sc. transferendis ore catulis*). ② *c. additamentis, quae condicionem indicant*: Plavt. Cas. 585 non matronarum -umst, sed meretricium (Colvm. 12 praef. 10). Truc. 436 non amantis mulieris, sed sociae unanimantis. Cato agr. capit. 2 patris familias (Cic. Quinct. 11. *al. cf.* Ter. Andr. 236 patris [Sen. contr. 2, 3, 12. *al.*]). Cic. div. in Caec. 14 necessitudinis (Mur. 73 Planc. 25 fam. 3, 4, 2. *al. cf.* Mur. 73 -a necessariorum. Fest. p. 162 necessaria -a). Verr. I 3 amicorum (Mur. 86 Lael. 24. *et saepe. cf.* fam. 5, 17, 3 amicitiae [6, 9, 1. Qvint. inst. 4, 1, 7 vel cognationis vel a. Plin. epist. 8, 9, 2. *al.*]). II 1, 94 tutelae, sodalitatis familiaritatisque (Plin. paneg. 85, 5). 5, 109 hospitiorum iura atque -a (fam. 14, 4, 2. *cf.* Catvll. 68, 12 hospitis. Liv. 9, 6, 7 hospitalibus [*v. vol. VI 3034, 4*]. Hier. epist. 22, 24, 5 hospitalitatis [*v. vol. VI 3036, 3*]). Lvcr. 2, 605 parentum (Sen. clem. 1, 14, 1 Avien. ora 26. *al.*). Varro Men. 83 tit. mariti (*v. vol. VIII 405, 60. cf.* maritalia *ibid. 399, 13*). *et saepius.*

β *patronorum, clientium sim.*: Ter. Ad. 980 (Don.: hoc est patroni, ut libertum non deseras). Rhet. Her. 1, 17, 27 pro tuo in nos -o (*item in libro dedicando*: Ov. fast. 1, 5 Sedvl. epist. 2 p. 171, 3. *fortasse huc spectat etiam* CE 1294, 2 poeta olim Caesareis floridus -is). Cic. Quinct. 72 patronum ..., hominem antiqui -i. Sest. 10 -o aliquo ... vicinitatis aut clientelae. Hor. epist. 1, 17, 21 ut me ... alat rex, -um facio. Ov. am. 1, 10, 57 -um pauper numerat studiumque fidemque *dominae*. *al.* *cf. curam, qua animalia coluntur*: Sen. benef. 1, 2, 5 -a ... ferae sentiunt. Petron. 64, 7 *de puero catellam saginante.* Firm. math. 4, 11, 5 qui ... animalia assiduis -is prosequantur. *transfertur ad ministeria animalium* (*v. etiam l. 40. 83. p. 520, 76*): Ov. epist. 18, 145 nec ... -um pecoris navisque requiro. Gratt. 188 malignum -um (*vix ad p. 520, 76; item canum*: 231. 277. Phaedr. 3, 7, 8 praestare domino ... par -um. Colvm. 7, 12, 7). Plin. nat. 8, 1 -orum, quae didicere *elephanti.* 11, 22 sunt ... -a divisa *apium* (*antea*: opera). Porph. Hor. serm. 1, 1, 88 sq. ut equi fungatur -o *asinus.*

b *de operibus specialibus*: **α** *de salutatione sim.*: ① *de ipso actu*: Q. Cic. pet. 35 ut hoc ipsum ... -um eorum *salutatorum* tibi gratissimum esse videatur (36 deductorum -um quo maius est quam s.). Hor. epist. 1, 18, 35 honestum. Liv. 42, 49, 3 -i ... cura. Manil. 3, 149 seu ferat -um nutus blanditus in omnes (*'ut togati salutatores' Scaliger*). Val. Max. 1, 7 ext. 6 ad -um et spectaculum. 5, 5, 3 illius -o (*seq.* ut imperator salutaretur. *sim.*: Tac. ann. 1, 24, 3 quasi per -um). 6, 3 ext. 2 salutationis (Svet. Aug. 27, 4 Porph. Hor. epod. 2, 8. *al.*). 8, 11, 2 cum ... mane ... ad-um convenissent (Plin. epist. 1, 5, 11 Amm. 26, 1, 1). Sen. dial. 10, 14, 3 qui per -a discursat. *al.* *salutant animalia*: Phaedr. 1, 29, 6 *aper* repudiat -um *salutantis aselli.* Plin. nat. 10, 121 *corvus* adsiduo -o mirus (*sc. matutina in rostris salutatione*). Svlp. Sev. dial. 1, 14, 1 (*de lupa*) quasi impleto -o et praestita consalutatione (*sim.* 1, 14, 6. 7). ② *metonymice de salutantibus, prosequentibus*: Ov. met. 15, 692 agmen ... turbaeque sequentis -um (*cf.* Tert. scorp. 8 p. 161, 9 turbam ... -i). Pont. 4, 4, 42 toto comitante senatu, -um populi vix capiente domo. Ivv. 10, 45 praecedentia longi agminis -a. Plin. paneg. 76, 9. Svet. Iul. 71 inter -a prosequentium. Claud. 2, 2 sine sollemni -o. Nero 28, 1 celeberrimo -o deductum. Apvl. met. 4, 26, 5 -o frequenti cognatorum ... stipatus. Tert. adv. Val. 16 p. 195, 20 cum -o atque comitatu ... angelorum. *al.*

β *de epistulis*: Cic. fam. 6, 6, 1 ne litterarum a me -um requiras (Hier. epist. 48, 1 Hil. Arel. vita Honorat. 22 l. 2. *al. cf.* Hier. epist. 8, 2 litterario. Sigism. Alc. Avit. epist. 29 p. 59, 14 litterarii sermonis). Cic. fil. Cic. fam. 16, 25 ut excusatione potius expleas -um scribendi quam assiduitate epistularum. Svet. vita Hor. p. 45, 8 Augustus epistularum ... ei -um optulit (*cf.* Hier. epist. 29, 1, 1 epistulare -um [*al.*]). Symm. epist. 1, 83 diu -o scriptionis abstinui (Ennod. epist. 1, 26, 2 p. 37, 4. 2, 2, 3 p. 41, 19). *al.*

γ *de exsequiis*: Cvlex 414 funeris -um vitae pro munere reddit (Epiced. Drusi 70 Ivvenc. 4, 421 Vvlg. gen. 23, 3). Ov. Pont. 1, 9, 50 praestitit -um ... omne tibi, ... exsequias et magni funus honoris fecit. Val. Max. 2, 6, 8 supremum opprimendorum oculorum -um (5, 1 ext. 6 Sen. Tro. 760. *al. cf.* CE 1029, 3 extremum). Sen. Herc. O. 1486 triste (Svlp. Sev. Mart. 7, 2. *cf.* Avson. 184, 12 p. 45 P. maestum). dial. 6, 3, 1 lugubre. Lvcan. 8, 763. Sil. 10, 536 infelix. 15, 398 supremi muneris (Heges. 5, 21, 3). Mart. 8, 57, 6. Tac. ann. 16, 7, 1 exsequiarum (Capitol. Aur. 7, 10 Ivst. 23, 2, 8). Apvl. met. 1, 6, 3 feralibus. 8, 6, 2 lugentium (*cf.* Dict. 4, 1 lugendi). *al.*

δ *de munere concumbendi, generandi sim.* (*sunt qui huc iocose spectare censeant* Plavt. Cist. 657 Merc. 522): Prop. 2, 22, 24 saepe est experta puella -um (hospitium *var. l.*) tota nocte valere meum (*item c. pron. poss.*: Ov. am. 1, 10, 46. 3, 3, 38. 3, 7, 24). 2, 25, 39 -a in multos revocatis amores. Ov. ars 2, 687 quae datur -o, non est mihi grata voluptas; -um faciat nulla puella mihi (*cf.* Avg. serm. 51, 25 non libidine ..., sed -o). fast. 5, 232 Iovem Iuno ... -o doluit non eguisse suo (*sc. in ortu Minervae*). Sen. contr. exc. 4 praef. 10 'inpudicitia ... in liberto -um'; res in iocos abiit: 'non facis mihi -um' et 'multum ille huic in -is versatur'. Petron. 25, 7 -um nuptiale. 140, 1 aetatis. Gell. 16, 10, 13 munere -oque prolis edendae (Avg. civ. 14, 16 p. 38, 25 D. serendae. 14, 19 p. 42, 23 propagandae. 16, 38 p. 187, 30 gignendae). Tert. anim. 27, 5 sexuum (uxor. 2, 3 l. 27). Lact. inst. 2, 11, 6 parentum. *al.*

2 *-um oritur ex variis condicionibus* (*paucissima selecta*): **a** *usu sollemni*: Plavt. Amph. 721 si hic suom -um facit. Cas. 259 (*cf. 261* curatio). Trin. 818 eo ego ... ad -um meum; tu istuc age. Caecil. com. 265 homo homini deus est, si suum -um sciat. Ter. Ad. 514 facturus ... -um suom. Rhet. Her. 2, 17, 25 plura aut maiora -a quam maleficia (*Cic. inv. 2, 106 resp.* beneficia, *cf. Quint. inst. 7, 4, 18* bene meritus). 3, 3, 5 nullo dolore cogi, ut ab -o recedatur. Cic. inv. 1, 1 si quis omissis ... studiis rationis et -i consumit omnem operam in exercitatione dicendi. 1, 10 de nostris factis et -is. *et saepissime.* *accedunt determinationes condicionis, muneris sim.*: Plavt. Cist. 657 faciundum est puerile -um: conquiniscam ad cistulam (*cf.* Colvm. 4, 27, 6 pueri). Stich. 297 neque id viri -um arbitror (*item sine addit.*: Ter. Phorm. 139 Pacvv. trag. 269. *al.; accedit epith.*: Ter. Ad. 464 neque boni neque liberalis. Cic. parad. 12 fortis et magni. *al.*). Ter. Andr. 330 liberi ... hominis (Haut. 580 frugi et temperantis. *al.; sine addit.*: Sen. dial. 9, 4, 4 epist. 103, 3. *al.*). Lvcil. 686 cupidi -um. Pacvv. trag. 129 vulgi. Cic. Q. Rosc. 15 domestica (*v. vol. V 1, 1868, 48*). Sull. 10 privati (prov. 47 Pis. 18. *al. cf.* off. 1, 124 *v. p. 521, 15*). fin. 3, 59 commune -um sapientis et insipientis (3, 60. 61 Tusc. 5, 82. *al. cf.* fin. 3, 61 stultorum). 4, 68 ordo gerendorum negotiorum, -a vitae (Tusc. 1, 109 Tac. ann. 16, 18, 1. *al.*). off. 1, 30 cuiusque temporis (Caes. civ. 3, 90, 1 Ov. Pont. 4, 11, 17). 1, 40 bellicis (*v. vol. II 1811, 47*). Sall. Catil. 4, 1 servilibus (Prop. 4, 9, 48 Sen. contr. 10, 5, 16. *al.*). *et saepe.* **b** *de operibus vel artibus improborum* (*cf. p. 524, 45; fort. per ironiam huc spectant* Ter. Ad. 966 Tert. apol. 35, 2): Plavt. Cas. 585 meretricium (*v. p. 519, 43*). Pseud. 140 rape, clepe ...: hoc est eorum *flagritribarum* -um (*A*, opus *P*). Stich. 14 improbi viri (*cf.* Titin. com. 48 hominis ignavi [*si recte trad.*]). Rhet. Her. 2, 10, 14 calumniatoris esse -um verba ... sequi, neglegere voluntatem. Lact. inst. 6, 18, 4 dummodo semper boni fungatur -o, mali numquam *iustus.* Firm. math. 3, 11, 18 scelerata ac facinorosa (4, 14, 19). 6, 11, 9 circumscriptionum. Bachiar. repar. laps. 22 peccatoris. luporum (*sc. in fig. rhet. q. e. 'similitudo'*): Rhet. Her. 4, 34, 46 cum canes fungentur -is l.

B *in rebus publicis*: 1 *inter civitates, populos*: Rhet. Her. 4, 9, 13 maximam partem sociorum in -o manere (*cf.* Liv. 45, 23, 6 bonorum sociorum). Cic. Verr. II 2, 163 *civitas* tantis -is cum populo Romano coniuncta (3, 170 nullam c. ... -is fideliorem). 5, 125 illa ... multis -is illorum *Segestanorum* usurpata et comprobata cognatio. Flacc. 57 iura ... -i humanitatisque. Sest. 10 decretum -o aliquo expressum vicinitatis aut clientelae aut hospitii publici.

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLANC. Cic. fam. 10, 8, 6 provinciam ... ad -a certantem. CAES. Gall. 1, 40, 2 ab -o discessurum *Ariovistum*. 1, 43, 4 magnis. BELL. Alex. 42, 3 *Iadertinorum* in rem publicam singulare ... -um. SALL. Iug. 75, 8 Numidae ... -a intenderant. *et saepius.* 2 *singulorum erga civitatem* (*afferimus quaedam additamentis notabiliora*): RHET. Her. 4, 35, 47 accusatoris (CIC. S. Rosc. 53). *ibid.* defensoris (CIC. Mur. 86. *cf.* Cluent. 10 defensionis [Mur. 6]). *ibid.* testis (*cf.* PAPIN. dig. 22, 5, 14 testimonii [COD. Iust. 6, 23, 9 *a. 290*]). CIC. Quinct. 61 procuratoris diligentis (68 PAPIN. dig. 17, 1, 56, 2). Verr. II 1, 94 tutelae (PAPIN. dig. 26, 7, 39, 6. *al. cf.* PAPIN. dig. 26, 7, 36 tutoris [CALL. dig. 26, 7, 33, 1. *al.*]. *adde* SAB. Gell. 5, 13, 5 in -is ... observatum est: primum tutelae, deinde hospiti *eqs.*). Marcell. 14 privato -o, non publico (div. 2, 7 LIV. 9, 6, 7 PAVL. FEST. p. 184. *al.*). fin. 3, 64 legibus parens et civilis -i non ignarus (*v. vol. III 1215, 2 sqq.*). CIC. off. 1, 124 de magistratuum, de privatorum, de civium, de peregrinorum -is (Att. 7, 12, 2 fam. 1, 9, 4. *al. cf.* off. 1, 125 peregrini ... atque incolae). fam. 16, 4, 3 domestica, forensia (SYMM. epist. 5, 74 SCHOL. Cic. Clun. p. 271, 10. *cf.* Ov. fast. 1, 302 fori). *et saepe.*

C *in rebus sacris, divinis* (*sc. erga deos; non semper plane distingui possunt munera quasi publica sacerdotum sim., v. p. 522, 56. 523, 47*): CIC. ac. 1, 9 divinarum humanarumque rerum nomina, genera, -a, causas (*cf.* ALC. AVIT. epist. 34 p. 64, 3 divinis humanisque ... -is [ORIG. in I reg. 1, 9 p. 15, 17 BENED. reg. 8 tit. 43, 1. *al.*]). Ov. met. 8, 849 *in inferiis.* fast. 4, 724 prosequor -o ... festa *deae* meo. Pont. 4, 9, 114 *in numina familiae Augustae.* SEN. benef. 5, 25, 4 dis ... adlegat -a et aras religiose cultas. APVL. apol. 55 erga deos. TERT. nat. 2, 17, 2 religionum (apol. 39, 17. *al. cf.* ARNOB. nat. 4, 16 religiosa [*al.*]). castit. 13 l. 8 in quibusdam sollemnibus et -is (auspiciis *var. l.*). *al.* ITALA I Macc. 2, 22 (Lucif. non parc. 12 p. 235, 22, *cf.* rec. L) -um deservitionis nostrae (*gr.* λατρείαν, *rec. B et Vulg.* mandata). Ioh. 16, 2 (Cypr. Fort. 11 p. 334, 23; *gr. item, Vulg.* obsequium, *aliae vers.* sacrificium, hostiam). ARNOB. nat. 4, 27 ex ritu et -o cultionis. HIL. trin. 12, 55 fidei. *al.* *accedunt additamenta, quae ritum sim. determinant*: TAC. ann. 11, 11, 1 caerimoniarum (ARNOB. nat. 7, 31. *cf. ibid.* caerimonialibus). TERT. ieiun. 2 p. 276, 23 sublati ... cibi -a (*cf.* 11 p. 289, 5 recusati ... pabuli). adv. Marc. 4, 1 p. 425, 2 sacrificiorum (VVLG. Hebr. 9, 6). orat. 29 p. 200, 10 orationis (CASSIOD. inst. 3, 3, 2). ARNOB. nat. 7, 21 rituum procurationumque. FIRM. math. 5, 1, 29 sacrorum aut religionum (8, 21, 11). PS. AMBR. serm. 25, 5 matutinum (ISID. orig. 6, 19, 2. *cf.* 6, 19, 1 vespertinum). *al.*

D *contextu philos., sc. in reddenda voce gr. q. e.* καθῆκον (*latius l. 59; rem tractat Pohlenz, Stoa I 129 sqq., cf. Bernert, De vi atque usu voc. officii 74 sqq.; de ratione vertendi cf.* CIC. fin. 3, 20 -um, id ... appello καθῆκον. Att. 16, 11, 4. 16, 14, 3 mihi non est dubium, quin, quod Graeci κ., nos -um; ... nonne dicimus 'consulis -um ...'? praeclare convenit, aut da melius. GELL. 1, 13, 1 quae κ. philosophi appellant): CIC. Mur. 65 videntur ... virtutis magistri (*i. Stoici*) fines -orum ... longius ... protulisse. p. red. in sen. 14 qui *magistri* ... de -o ac de virtute disserunt. Pis. 71 siquidem philosophia ... virtutis continet et -i et bene vivendi disciplinam. de orat. 3, 76 (*inter argumenta philosophiae; sim.* 3, 107. 122 orat. 118 fin. 2, 76). orat. 72 philosophi solent in -is tractare *decorum*. CIC. fin. 3, 22 cum ... illa, quae -a esse dixi, proficiscantur ab initiis naturae. 3, 58 cum id -um nec in bonis ponamus nec in malis (*cf. ibid.* -um medium quiddam esse. 4, 15 -a media [off. 1, 8. 3, 14. 15. 16 AMBR. off. 1, 11, 36]. ac. 1, 37 inter recte factum atque peccatum). 3, 59 perfectum (4, 15 [*gr.* κατόρθωμα *ut*: off. 1, 8]. off. 1, 7. 3, 14 p. atque absolutum. SEN. benef. 2, 33, 1 AMBR. off. 1, 11, 36. 37). *et saepe.* *afferuntur tituli librorum* (*cf.* CIC. off. 1, 4 quae de -is tradita ab illis ... sunt. GELL. 2, 7, 2 qui de -is scripserunt): CIC. off. 3, 63 quos *libros* de -o (-is *var. l.*) scripsit *Hecaton* (*eiusdem*: 3, 89). PLIN. nat. praef. 22 Panaetium de -is *secutus est Cicero* (*sim.* GELL. 13, 28, 1. *solius Ciceronis*: SVET. Iul. 30, 5 LAMPR. Alex. 30, 2. *al.*). DIOM. gramm. I 366, 14 Seneca de -is. AVG. epist. 82, 21 Ambrosius ..., qui suos ... libros ... de -is voluit appellare (*eiusdem*: GREG. M. epist. 1, 41[a]). PRISC. gramm. II 199, 8 Marcus Brutus de -is (*tit. graec.: Sen. epist. 95, 45*).

II *respicitur certa professio, administratio sim.*: A *vario usu*: 1 *de ipso opere*: a *exempla potiora selecta*: PLAVT. Asin. 173 si facio -um meum (*sc. lena; cf. lenonis*: Pseud. 377). Aul. 404 coqui ... faciunt -um suom. Poen. 12 *praeconis*. TER. Haut. 66 illorum *servorum*. CIC. fin. 2, 69 (*comparantur virtutes ancillulis*). fam. 14, 4, 6 (*liberti ut*: CAEL. Cic. fam. 8, 3, 2). CAES. Gall. 1, 40, 14 (*militum ut*: COLVM. 1, 1, 18 cuncta cessant -a. *al.*). NEP. Eum. 1, 5 *scribae*. HOR. ars 306 munus et -um (*poetae ut*: Ov. trist. 5, 12, 19). *et saepe.* *cf. de munere dei, angelorum sim.*: PROP. 2, 18, 4 invitum ... terris praestitit -um *Aurora*. Ov. met. 2, 286 *Telluris* (*cf.* fast. 1, 673 *Cereris et Terrae*). 2, 385 *Solis*. SEN. benef. 4, 8, 2 utrumque (*i. deus et natura*) distat -o. TERT. praescr. 28 l. 5 (*spiritus sancti ut*: HIL. syn. 55. trin. 2, 34 virtutem atque -um. PS. AVG. quaest. test. I 93, 1. *al.*). adv. Val. 11 p. 189, 22 (*item Christi*: HIL. in Matth. 23, 6 MAXIMIN. c. Ambr. 108. *al.*). HIL. trin. 5, 11 nuntii et ministri -um (*sc. angelorum ut*: ZENO 2, 13, 4 [1, 37, 13 L.]. HIER. epist. 124, 9, 7 RVFIN. Orig. princ. 1, 5, 3. *al.*).

b *accedunt determinationes professionum*: α *variarum*: CATO agr. 5, 1 vilici (142 COLVM. 11, 1, 1. 11, 3, 65. *cf.* vilicae: CATO agr. 143, 1 COLVM. 11, 2, 62. 64. 12 praef. 1. 12, 2, 1. 12, 4, 1). 66, 1 custodis et capulatoris (67, 1). CAES. Gall. 5, 33, 2 militis (SALL. Catil. 60, 3 Ov. am. 1, 9, 9. *al. cf.* VELL. 2, 105, 2 militarium -orum [VLP. frg. Vat. 145 = 222. TERT. fug. 14, 1. *al.*]). Ov. met. 13, 367 remigis. VAL. MAX. 3, 2, 15 tonsoris. SEN. benef. 3, 29, 7 nutricis (VVLG. Ruth 4, 16 n. ac gerulae). COLVM. 5, 1, 3 agricolae (PORPH. Hor. epist. 2, 2, 186). 8, 7, 1 fartoris, non rustici (*cf.* SCAEV. dig. 23, 7, 27, 1 rusticis). 11 argum. p. 68, 20 pastorum (SCHOL. Hor. epist. 1, 18, 42 RVFIN. hom. Orig. in cant. 2 p. 138, 21 VITA Hil. Arel. 9 l. 20. 21. *cf.* AVG. in psalm. 77, 44 l. 4 -o pastorali pecorum). *al.* β *quae pertinent ad artes liberales, scientias sim.*: RHET. Her. 1, 2, 2 oratoris (1, 2, 3. 1, 3, 4 CIC. inv. 1, 6 orat. 69 QVINT. inst. 1, 10, 47. *et saepius. cf.* CIC. inv. 1, 7 rhetoris [QVINT. inst. 1 praef. 21. 1, 7, 32. 1, 12, 19. 2, 1, 6]. PRISC. rhet. 7, 21 p. 556, 29 rhetoricum. RHET. min. p. 585, 7 oratorii). CIC. inv. 1, 6 medici (CELS. 3, 4, 1). Ov. Pont. 4, 8, 43 vatum (IVV. 11, 114. IVVENC. 1, 132 *i. prophetae*. CLAVD. carm. min. 25 praef. 8. *cf.* LACT. inst. 1, 11, 2 poetae [ISID. orig. 8, 7, 10]). VITR. 1, 1, 16 architectorum (1, 1, 18). FEST. p. 171 iurisconsulti (*tit. libr. Cincii*). QVINT. inst. 1, 11, 4 doctoris (RVFIN. hist. 5, 10, 1. *cf.* QVINT. 1, 11, 4 docentium). PAPIN. dig. 39, 5, 27 magistri (HIER. hom. Orig. in Luc. 27 p. 159, 7). *al.*

2 *per metonymiam*: a *de ministris sim.* (*vel eorum coetu, cf. vol. VIII 1012, 53 sqq.*): PS. QVINT. decl. 6, 16 cuius ministeriis -a non desunt. TERT. anim. 37, 1 -a divina angelos credimus (*de isdem*: RVFIN. Orig. princ. 1, 5, 1. LEO M. epist. 28, 4 Conc.[S] II 2, 1 p. 29, 1 angelica [*gr. II 1, 1 p. 15, 18* τάξις]. PS. ORIG. in Iob p. 453[D] VEREC. in cant. 7, 24 p. 100b 22). PORPH. Hor. epist. 1, 14, 14 in -o balneatoris (*sing. collect. ut*: CLAVD. DON. Aen. 1, 280 p. 545, 20). FIRM. math. 8, 17, 5 habebunt ... -a, quae ... mercabuntur. VAL. CEM. hom. 18, 3 p. 747[D] circumstantibus ... impietatis -is (*sc. tortoribus*). CASSIOD. var. 5, 17, 1 -a ... nautarum (*gen. explic. ut*: GREG. TVR. glor. conf. 74 -a famulantum). CORIPP. Iust. 3, 265 -a ... erexere viros. 4, 104 dona ..., quorum est ea cura, parabant -a. DESCENS. Christi rec. A 4, 3 omnia -a mea (*sc. inferi ut*: 5, 1. 6, 1). b *de loco operis, officina*: CASSIOD. in psalm. 68, 10 l. 236 aliud esse templum, aliud negotiationis -um. COD. Iust. 11, 12, 1, 2 ornamenta ... regia intra aulam ... fieri ... debent, non ... in privatis domibus vel -is.

B *speciatim in publica vel ecclesiastica administratione* (*rem tractat Boak, RE XVII 2045 sqq.*): 1 *exempla varia usum illustrantia*: a *de munere, actu*: α *pertinet ad res profanas*: CIC. inv. 2, 92 non ... meum fuit -um nec mea potestas, cum ... privatus essem (*item iuxtapos.*: 2, 93. 94 Quinct. 33. *al.*). div. in Caec. 61 provinciae, ... -i, ... publici muneris societatem (*iuxtapos. v. vol. VIII 1663, 35; disting.*: Pis. 23 munere consulatus omni -o tuendo). Verr. II 2, 31 Balbus iudex, homo et iuris et -i peritissimus. 5, 35 *magistratuum*. Font. 22 hoc iudici praescriptum lege aut -o. off. 1, 144 de communi -o *praeturae* (*de eadem re*: VAL. MAX. 4, 3 ext. 1). CAES. civ. 1, 38, 1 legati -a inter se partiuntur. SALL. (?) rep. 2, 21, 1 varia -a *senatorum*. Ov. fast. 4, 382 sub quo *Caesare* meruisse tribunus glorior; -o praefuit ille meo. LIV. 39, 15, 1 ad haec -a dimissis magistratibus. *et saepe.* β *in rebus sacris*: CIC. Lael. 8 ab isto -o (*sc. auguris*). Att. 1, 3, 1 ne Latinae (*sc. feriae, v. comm. ad l.*) in -o non manerent. ACT. lud. saec. Aug. (CIL VI 32323) 114 -i nostri esse *eqs.* (*pertinet ad XVviros sacris faciundis*). LIV. 21, 63, 11 *consulem* omnibus ... in deos hominesque fungi -is. MANIL. 1, 48 sacerdotes ... -o vinxere deum. VAL. MAX. 1, 1, 9 huius -i (*i. ferentis arma ancilia*). SEN. dial. 8, 2, 2 annis inter -a divisis (*sc. Vestalium*). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (CIL XIV 2112) 2, 30 quinquennalis ... -is albatus fungatur. TERT. bapt. 17 p. 215, 14 dicatum episcopi⟨s⟩ -um. 18 p. 215, 33 quorum -um est *baptismus*. CYPR. epist. 3, 1 p. 469, 10 *diaconus* -i ac ministerii sui oblitus. HIL. trin. 6, 2 -i necessitatem, qua hoc ecclesiae episcopus ... debeo ministerium. VIGIL. TRID. ad Simplic. 2 p. 551[A] inter lectores -o sociatus. *al.*

b *metonymice* (*sub 2 non distinximus*): α *de officialibus vel eorum collegio*: (I) *sing.*: SVET. Vesp. 14 quidam ex -o admissionis (*cf.* ITALA II Macc. 13, 21 [rec. P] Rhodocus ex -o Iudaico [*gr.* τάξεως, *Vulg.* exercitu, *aliae rec.* ordine]). VLP. dig. 2, 8, 7, 2 apud -um deponi (10, 4, 11, 1 PAVL. dig. 2, 4, 17). LAMPR. Comm. 11, 3 praesente -o suo (VOPISC. Aur. 13, 1). EPIST. imp. Licin. Lact. mort. pers. 48, 4 scriptis ad -um tuum datis (*sim.* 48, 7). SYMM. rel. 21, 3 -i mei ... responsa. 21, 6 -o ... suggerente. RVFIN. hist. 5, 1, 17 vulgus, iudex, -um, milites. *al.* (II) *plur.*: VLP. dig. 1, 18, 6, 5 adventus -orum vel militum. TERT. anim. 40, 4 praesidem, ... -a (LACT. mort. pers. 7, 4 multi p. et plura -a). spect. 7 p. 8, 28 collegia, ... sacerdotia, ... -a. HIL. coll. antiar. p. 101, 11 officiales magistri volitant, ... -orum omnium festinatione turbatur. SCHOL. Cic. Bob. p. 103, 21 per has personas et -a. AMBR. in psalm. 118 serm. 3, 42, 1 iudices ... stipati -is. *al.* β *de loco* (*sc. sede*

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

officialium; non nisi per praep. in): MOD. dig. 47, 2, 73 inventi in -o *libelli*. PS. ASCON. Verr. p. 210, 2 haberi in -o praetoris ... nomina iudicum (COD. Theod. gest. in sen. 5). COD. Theod. gest. in sen. 7 in -o praetoriani apicis. 9, 34, 2 serventur in -o tuo *libelli*. COD. Iust. 9, 9, 16 pr. (*a. 256*) in cuius *praesidis* -o accusatio fuerit.

2 *accedunt determinationes munerum*: a *profanorum*: α *magistratuum sim.*: RHET. Her. 4, 35, 47 senatus est -um *eqs.* (CIC. Att. 16, 14, 3. *cf.* prov. 36 senatoris [PANEG. 3, 3, 3. 3, 29, 4]. HOR. ars 314 quod sit conscripti, quod iudicis -um. SVET. Galba 15, 1 senatoria [GELL. 4, 10, 7 *tit. libri Capitonis*] et equestria). *ibid.* magistratus (CIC. off. 1, 124 fam. 3, 10, 11. PROC. dig. 1, 18, 12 vice et o. *al. v. vol. VIII 94, 29*). *ibid.* quaesitoris (SVET. Nero 15, 2. VLP. dig. 1, 13, 1 *tit. libri. al. cf.* CIC. Planc. 24 quaesturae. Lig. 35 quaestorio [*al.*]). CIC. inv. 2, 125 iudicis (HOR. ars 314 *v. supra*. OV. trist. 1, 1, 37 IAVOL. dig. 5, 3, 44. *et saepius. cf.* VLP. dig. 3, 1, 1, 10 iurisdictionis [TERT. Scap. 4, 1]. SYMM. epist. 5, 74 iudiciarii. COD. Theod. 12, 1, 49 iudiciali). Rab. perd. 2 consulare (*al. v. vol. IV 570, 73. cf.* Att. 16, 14, 3 consulum [LIV. 4, 40, 6 PLIN. paneg. 79, 5. *al.*]. PLIN. epist. 3, 18, 1 consulatus). prov. 21 censurae (*cf.* COD. Theod. 13, 10, 8 censorum). Planc. 24 tribunatus (*cf.* MACER dig. 49, 16, 12, 2 tribunorum [COD. Theod. 1, 19 rubr.]). Phil. 12, 26 legationis (CAES. civ. 3, 103, 4 VAL. MAX. 3, 3, 2. *et saepius. cf.* CAES. civ. 2, 17, 2 legati [DIG. 1, 16 rubr. COD. Theod. 1, 12 rubr.]). de orat. 2, 75 imperatoris (fam. 3, 10, 1 CAES. Gall. 1, 40, 10 SALL. Catil. 60, 3. *al. cf.* CVRT. 5, 9, 17 imperatorio [NOVELL. Theod. 14 pr.]. AVSON. 419, 4 p. 354, 33 P. imperialis). AFRIC. dig. 4, 6, 43 praetoris (30, 109, 1 IVLIAN. dig. 40, 5, 47, 2. *al.*). *sim. saepius.* β *variorum negotiorum publicorum*: FRONTIN. aq. 1 aquarum. SVET. Vesp. 14 admissionis (NOT. dign. or. 11, 17. COD. Theod. 6, 35, 3 pr. = Iust. 12, 28, 2 pr. *cf.* FIRM. math. 8, 14, 1 admittendi vel salutandi). SCAEV. dig. 13, 7, 43, 1 annonae (CIL VI 8473, 7. *cf.* annonarium: COD. Theod. 1, 6, 5 [= Iust. 1, 28, 1]. 1, 6, 7, 2 [= Iust. 12, 58, 1]. 13, 5, 38). PAVL. sent. 5, 1, 3 fisci (EDICT. imp. Constanti de debit. [CIL III 12134] 15; *gr.* τάξεσιν. *cf.* PAVL. sent. 5, 12, 5 fiscale). CENS. 15, 4 municipalibus (COD. Theod. 12, 1, 31 = Iust. 10, 71, 1). PANEG. 6, 23, 1 palatii (6, 23, 2 COD. Iust. 12, 28, 2 pr. GREG. M. epist. 9, 106. *cf.* VOPISC. Aur. 13, 1 palatino [LAMPR. Heliog. 6, 2. *al.*)]. SPART. Sept. Sev. 18, 11 litterarum et militiae (AVR. VICT. Caes. 4, 2 COD. Theod. 6, 35, 12. 16, 2, 39. *al. cf.* VITAE patr. 5, 15, 66 militantium). CAPITOL. Gord. 12, 3 censualium scribarumque (*v. vol. III 803, 33 sqq. 45 sq.*). FIRM. math. 6, 23, 6 regiarum litterarum (8, 26, 2. 8, 30, 3. *v.* SPART. *supra*). OPTAT. app. 1 p. 186, 28 -um publicum, id est ... exceptores (AVG. epist. 34, 4. 5). EDICT. imp. inc. de rebus priv. (CIL III 13569) 26 rationalis (AMM. 28, 2, 13. *al. cf.* COD. Theod. 6, 35, 4 rationum [*al.*]). *et saepius.*

b *sacrorum*: FEST. p. 290 -o augu⟨rum⟩ (*contextu manco*). SEN. contr. exc. 4, 2, 2 pontificum (SPART. Hadr. 22, 10 p. maximi. *cf.* SACR. Leon. 976 pontificali). QVINT. decl. 323 p. 270, 9 sacerdotis (APVL. Socr. 14 p. 149 HIER. epist. 53, 3, 4 RVFIN. Orig. in gen. 8, 6 p. 81, 7. *al. cf.* TERT. praescr. 40 l. 12 sacerdotalia [virg. vel. 9, 2 VVLG. num. 18, 8. *al.*]. CYPR. epist. 63, 19 p. 716, 26 sacerdotii). APVL. met. 2, 16, 5 fetiali. TERT. praescr. 23 l. 20 ex -o et iure ... fidei et praedicationis (pudic. 10 p. 239, 13 CONST. Sirmond. 11. *al. cf.* PACAT. c. Porph. frg. 3 [ed. Harnack, SBBerl. 1921] p. 270 praedicatoris [ALC. AVIT. epist. 53 p. 82, 29]). ITALA II Macc. 4, 14 (rec. L, VVLG., *cf.* rec. X) altaris ([*gr.* λειτουργίας]. BENED. reg. 62, 6). CYPR. epist. 38, 2 p. 580, 22 lectionis (VITA Fulg. p. 83 L. VITA Nicet. Lugd. 17. *cf.* SVLP. SEV. Mart. 9, 5 legendi). 55, 8 p. 629, 9 ecclesiastica (*v. vol. V 2, 41, 20 sqq.*). MOYS. Cypr. epist. 31, 6 p. 561, 19 episcopatus tui (RVFIN. hist. mon. 23 p. 446A. *cf.* SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 93, 24 episcoporum [OPTAT. 7, 6 p. 180, 1 AVG. epist. 21, 1]. OPTAT. 2, 19 p. 54, 23 episcopali [*v. vol. V 2, 675, 45*]). *et saepius.*

3 *nominantur gradus vel membra -orum*: LAMPR. Alex. 32, 1 magistris ... aut principibus -orum (*v. vol. VIII 81, 69 sqq.*). Heliog. 10, 2 principibus (CAPITOL. Aur. 8, 10 QVEROL. p. 42, 14R. SYMM. rel. 23, 10. 11. *al. cf.* COD. Theod. 6, 30, 2 [= Iust. 12, 23, 3] principatum [8, 1, 15. 8, 15, 5]). SYMM. rel. 23, 7 adiutor (COD. Theod. 6, 30, 17. 8, 1, 16 CIL III 894, 5. *al.*). 34, 6 primiscrinios (COD. Theod. 8, 8, 4 pr. [= Iust. 12, 59, 3]. CIL III 14209, 4). AMM. 28, 1, 5 tabulario (COD. Theod. 12, 6, 7 t. et numerariis similibusve -is eorum -orum). NOT. dign. or. 13, 22 primicerium (COD. Theod. 1, 10, 8, 1. 6, 30, 14. *al.*). COD. Theod. 1, 7, 4 (= Iust. 1, 29, 2) apparitores (NOVELL. Theod. 7, 2, 2). 7, 22, 3 (= Iust. 12, 47, 1) officialibus (8, 7, 3). *al.*

CAPVT ALTERVM: **de munere rerum** (*metonymias v. sub II*).

I *de actione, facultate, statu*: A *rerum ad homines pertinentium* (*hic illic explicari videntur ipsorum hominum -a, maxime sub 3 et 4*): 1 *mentis sim.*: PLAVT. Trin. 639 sentio ipse, quid agam, neque mens -o migrat. TER. Andr. 114 omnia humani ingeni mansuetique animi -a (PRISCILL. tract. 10, 129). Eun. 729 neque pes neque mens satis suom -um facit (*sim.* OV. ars 1, 590). CIC. ac. 2, 25 si, quid -i sui sit, non occurrit animo. CATVLL. 75, 2 *mens* se -o perdidit ipsa suo. MANIL. 5, 62 agilem -o mentem. SEN. benef. 4, 21, 3 si in -o est *animus*. 5, 25, 6 (*de voluntate bona*). QVINT. inst. 1 praef. 13 *vis ingenii et copia dicendi* -o ... copulata. 10, 7, 9 *rationis*. 11, 2, 44 *memoriae*. TERT. adv. Hermog. 1, 2 conscientiae (paenit. 12, 9 HIL. ad Const. 2, 1). SOL. 32, 36 obsessis ... -is mentis et corporis (AVG. civ. 9, 4 p. 373, 10 D. m. et rationis. 10, 19 p. 432, 14 purae m. et bonae voluntatis). *al.* 2 *corporis, membrorum sim.*: TER. Eun. 729 (*v. sub 1*). LVCR. 4, 857 utilitatis ob -um ... creari *membra*. CIC. Tusc. 3, 15 deest -o suo et muneri *corpus*. div. 1, 71 (= 2, 107; *refert Cratippi sententiam*) -um et munus oculorum (PS. QVINT. decl. 1, 4 PELAG. in Eph. 4, 16 p. 366, 18. *cf.* CAEL. AVR. chron. 4, 3, 22 visus). OV. epist. 21, 246 manus -um ... aegra negat. met. 1, 744 pedum (2, 480 PS. AVG. serm. ed. Mai 28, 4. *al.*). benef. 4, 6, 6 quod ... sua corpori -a respondeant. epist. 47, 2 distentum ventrem ac desuetum iam ventris -o (HIPPOCR. num. sept. 40, 9. 44, 2. *al. eodem spectant*: PS. AVR. VICT. epit. 21, 6 naturalia [CAEL. AVR. acut. 2, 5, 24 VICT. VIT. 2, 32]). COLVM. 3, 10, 9 membri (PAVL. dig. 1, 5, 14 TERT. resurr. 60 p. 120, 20. 23 LACT. opif. 1, 16. *al.*). APVL. met. 1, 16, 5 spiritus. *et saepius.* 3 *artis, scientiae sim.*: RHET. Her. 2, 1, 1 artis (CIC. inv. 1, 5. 9. 2, 11 VITR. 2, 1, 8 COLVM. 1, 9, 1 *al.*). CIC. inv. 1, 6 facultatis *oratoriae*. Tusc. 3, 34 philosophiae (QVINT. inst. 2, 21, 12). div. 1, 71 -um et munus divinationis (2, 107 [*in eadem Cratippi sententia*]. APVL. Socr. 17 p. 158). off. 1, 155 studiis -isque scientiae praeponenda esse -a iustitiae (*cf.* 1, 158 illi -o, quod cognitione et scientia continetur). VARRO frg. Diom. gramm. I 426, 21 grammaticae (*in partitione gramm. ut*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 4, 5 DOSITH. gramm. VII 376, 6. *al. ceterum* CASSIOD. inst. 2, 1, 1). VITR. 2 praef. 5 architecturae. SEN. benef. 7, 14, 3 eloquentiae. QVINT. inst. 2, 1, 8 operis *rhetoris*. TERT. pudic. 21 p. 269, 19 disciplinae (FIRM. math. 6, 3, 12 AVG. soliloq. 1, 13, 2. EVSTATH. Basil. hex. 9, 5, 17; *gr.* τάξιν, *Ambr. hex. 6, 6, 38* necessitatem). *al.* 4 *virtutum vel vitiorum*: CIC. Mil. 100 nullum ... amoris, nullum studi, nullum pietatis -um (PLIN. epist. 7, 31, 7 SYMM. epist. 1, 26). de orat. 2, 345 singularum virtutum sunt certa quaedam -a ac munera (rep. 1, 33 FIRM. math. 1, 2, 5. *al.*). fin. 4, 36 omne -um munusque sapientiae (SEN. epist. 20, 2 APVL. Socr. 17 p. 157. 158. 18 p. 162). fam. 6, 1, 3 pium (OV. epist. 13, 27 Pont. 4, 1, 8 LIV. 34, 50, 4. *al. cf.* SCRIB. LARG. praef. p. 5, 22 pietatis [QVINT. decl. 388 p. 436, 2 SVET. Claud. 11, 2 APVL. met. 8, 7, 3. *al. v. etiam* CIC. Mil. *supra*]). SEN. epist. 120, 11 suum cuique (*sc. variarum virtutum*) dedimus -um (*cf.* QVINT. inst. 2, 21, 3 propriis). QVINT. inst. 12, 11, 5 humanitatis (CENS. 15, 5 FIRM. math. 5, 4, 22. *al.*). *vitiorum sim.* (*cf. p. 520, 67*): TERT. paenit. 2, 14 malitiae. HIL. in psalm. 13, 3 fraudulentiae. trin. 1, 2 ventris ... et inertiae. AVG. civ. 2, 26 p. 92, 27 D. obscenitatis. 5 *orationis eiusque partium*: CIC. de orat. 3, 224 nostri sermonis. OV. epist. 17, 144 fungitur -o littera nostra novo (*sc. epistula pro nuntio amoris*). SEN. epist. 102, 15 laudationem, cuius -um oratione constat. QVINT. inst. 1, 4, 10 si non aliquae *vocales* -o consonantium fungantur (*cf.* OPT. PORF. schol. carm. 16 litterarum [23]. MAR. VICTORIN. gramm. VI 33, 30 harum *sc. k et g*). 3, 4, 6 orationis. 4 praef. 6 prooemii. 6, 1, 9 *perorationis*. 8 praef. 30 erunt in -o *verba* (*sim.* 10, 3, 9). *al.*

B *rerum, quae quasi suo iure agunt* (*maxime corporearum; nota lusum verborum c.* officere *apud* LVCR.): LVCR. 1, 336 -um, quod corporis exstat, officere atque obstare (*cf.* 1, 362 corporis -umst ... premere omnia deorsum). OV. epist 18, 145 pecoris navisve. Ib. 624 luminis (ORIENT. comm. 2, 204). NVX 122 (*loq. arbor*) cum praestem ... cunctis -um, saxis officiosa petor (*cf.* PLIN. nat. 16, 78 fructu ... umbraerumque -o *iuvant arbores*). SEN. benef. 4, 8, 2 idem est utrumque (*sc. deus et natura*), distat -o. 4, 12, 5 mundi -um est circumagere rerum ordinem (epist. 74, 20 PANEG. 11, 13, 2). dial. 6, 18, 1 caelestium (*item siderum sim.*: nat. 2, 32, 8. APVL. mund. praef. naturas ... et -a. FIRM. math. 1, 4, 12. *al.*). nat. 6, 18, 7 *spiritus fluentis*. LVCAN. 10, 230 -is caret unda *Nili* suis *hieme*. QVINT. inst. 2, 4, 29 (*per comparationem de locis tritis*) infelix supellex, quae ... diversis -is conteratur. APVL. met. 2, 4, 9 racemos *pictos* ... nec agitationis -o carere. TERT. anim. 25, 5 ἐμβρυοσφάκτην appellant *spiculum* de infanticidii -o. *al.* *transfertur ad proprietates communes*: MART. CAP. 7, 736 naturalia -a, sine quibus esse nihil potest, sunt sex: magnitudo, color, figura, intervallum, status, motus (*cum hac serie cf.* ἑπτὰ ... τὰ ὁρώμενα *Philonis, v. W. Jaeger, Nemesios v. Emesa 48*).

II *metonymice de ipsis rebus instrumenti vice fungentibus* (*sc. quasi ministris*): TERT. resurr. 16 p. 46, 13 a capitis ... -o (*i. pulvino*). HEGES. 5, 18, 2 p. 335, 28 ipsa mandendi -a (*de dentibus? cf.* 5, 24, 2 p. 356, 5 edendi). SACR. Gelas. 88 p. 612 quemadmodum sanctificasti -a tabernaculi testimonii olim ..., ita nunc ... omnia instrumenta huius ecclesiae ... benedicas. SEDVL. carm. pasch. 1, 253 ignem -um, non esse deum (*de sole; sim.* op. pasch. 1, 22 p. 189, 12). GREG. M. in Ezech. 2, 5, 5 his ... -is suis ... animus ... praesidet (*de sensibus; item ibid.* eisdem -is renuntiantibus. *ibid.*

[*Oomes*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adiecta particula comparationis: ut quinque ... sensus nobis velut subiecta -a ... deserviant).

APPENDIX GRAMMATICA: I *iuncturae verbales notabiliores*: **A** *-um fit, suscipitur sim.*: **1** *per casus solos (sc. acc., nisi aliud notatur)*: PLAVT. Amph. 675 meum -um facere (721 Asin. 173. 380. *et passim. cf.* Bacch. 760 efficiam [*v. vol. V 2, 167, 22*]. Rud. 921 conficere [CAES. civ. 3, 103, 4]. VINDIC. med. 17 perficit). Bacch. 760 curate (*v. vol. IV 1497, 22*). Stich. 14 -o uti (CIC. fam. 11, 27, 5 QVINT. inst. 1, 10, 47 LACT. opif. 10, 16. *al.*). 34 colunt (*v. vol. III 1677, 58*). TER. Haut. 66 illorum -a fungere (*v. vol. VI 1587, 54. cf.* VLP. dig. 4, 8, 3, 3 perfungi [COD. Theod. 7, 6, 1. 12, 1, 127. *al.*]). CIC. inv. 2, 66 conservare (ac. 1, 37 [*v. Plasberg ad l.*]. off. 1, 60. 141. *cf.* off. 1, 34 servanda [fam. 5, 17, 3 SEN. benef. 6, 37, 3. *al.*]). S. Rosc. 1 sequuntur (leg. 1, 48 fin. 2, 58 div. 1, 27. *al. cf.* Tusc. 2, 55 persequendis [off. 2, 9 SYMM. epist. 1, 5, 1]. Cato 34 exsequi [*v. vol. V 2, 1851, 41*]. QVINT. decl. 280 p. 144, 12 consecutum). div. in Caec. 47 -o tuo satisfacere (Verr. II 5, 130. 139 Deiot. 13. *al. cf.* Tusc. 2, 18 satis est). Verr. II 5, 183 persolutum (p. red. ad Quir. 23 APVL. met. 2, 6, 3. *al.*). Font. 18 praestare (Mur. 7. 45. *et saepius*). Cluent. 133 in ... -is retinendis (off. 3, 105 PAVL. sent. 5, 23, 5. *cf.* PAPIR. dig. 49, 1, 21, 2 sustinere [LAMPR. Alex. 61, 3 AMM. 25, 5, 1. *al.*]. APVL. Plat. 1, 14 tenere [NEMES. cyn. 249]). Lael. 71 contulit (*v. vol. IV 184, 60. cf.* fam. 6, 6, 13 detuli [AVSON. 184, 12 p. 54 P. ALC. AVIT. epist. 84 p. 95, 2]. MANIL. 3, 149 ferat. LVCAN. 9, 64 obtulit [TERT. ieiun. 11 p. 289, 10. 27. *al.*]). Att. 13, 22, 4 cum .. -o pareat (IVVENC. 1, 750 CLAVD. 22, 271). fam. 3, 9, 1 in ... -is tuendis (13, 1, 4 OV. fast. 1, 673 COLVM. 12 praef. 10. *al.*). 3, 10, 1 suscepturum (CAES. civ. 3, 18, 1 BELL. Alex. 4, 2 COLVM. 11, 1, 13. *al. cf.* SEN. epist. 22, 7 recepisti [VLP. dig. 4, 8, 3, 1 SYMM. or. 4, 2]. GELL. 1, 13, 1 capiendis. APVL. mund. 30 capessit). CIC. fil. Cic. fam. 16, 25 expleas (*v. vol. V 2, 1720, 11. cf.* PLIN. epist. 10, 43, 2 impleretur [*v. vol. VII 1, 636, 80*]. PANEG. 12, 9, 3 compleveras [*v. vol. III 2096, 45*]. ARNOB. nat. 2, 21 supplerit). LIV. 1, 34, 12 obeundo (*v. p. 47, 36. cf.* QVINT. decl. 297 p. 175, 13 subire [VLP. dig. 50, 5, 13 pr. PORPH. Hor. epist. 1, 17, 39. *al.*]. PAPIN. dig. 26, 7, 39, 9 iniverint [MAR. VICTOR aleth. 3, 2]. ARNOB. nat. 4, 16 adeuntibus [COD. Theod. 7, 12, 2 = Iust. 12, 42, 2]). *al.* **2** *per praepos.* in (*c. abl., cf.* in -o deesse *l. 58*): RHET. Her. 4, 9, 13 in -o manere (*v. vol. VIII 289, 45. cf.* CAES. Gall. 6, 8, 9 permansisse [APVL. met. 5, 19, 1 VLP. dig. 21, 1, 17, 16. *al.*]). CIC. Att. 5, 20, 9 est (13, 4, 2 fam. 14, 1, 5 CAES. Gall. 5, 3, 3. *al.; plur.* in -is *inde a* PLIN. epist. 3, 5, 18). CAES. Gall. 3, 11, 2 Remos ... in -o contineat (5, 3, 6. 5, 7, 3 civ. 1, 67, 4. *cf.* SVET. Galba 10, 5 retenta in -o *ala*). PAPIN. dig. 26, 7, 37, 2 perseveravit (PAVL. dig. 4, 4, 32 FIRM. math. 3, 10, 14 HIER. epist. 124, 9, 7. *al.*). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 160, 25 militantis (*v. vol. VIII 968, 79*). COD. Theod. 8, 7, 12 eius -i, in quo parent (8, 7, 13). 11, 11, 1 (= Iust. 11, 55, 2) agunt (12, 1, 10). COD. Iust. 12, 52, 3, 2 (*a. 444 ?*) merent (12, 54, 5). GREG. M. epist. 1, 10 amministrare.

B *-um deest, deseritur sim.*: TER. Phorm. 722 -o non digressos esse. RHET. Her. 3, 3, 5 ut ab -o recedatur (CIC. inv. 2, 35 off. 3, 19 HIER. epist. 57, 5, 7. *al. cf.* CIC. Verr. I 28 decedis [*v. vol. V 1, 122, 74. 123, 6*]. off. 1, 32 discedat [CAES. Gall. 1, 40, 2 LEX Burg. Rom. 30, 5]. CE 959, 12 cessit). CIC. or. frg. D II 2 praetermissum (ac. 1, 37 Att. 11, 7, 3. *al. cf.* IVST. 25, 1, 9 intermisisse). Brut. 245 -o ... defuit (Tusc. 3, 15 Att. 7, 17, 4 fam. 7, 3, 1. *al. cf.* in -o: MOYS. Cypr. epist. 31, 6 p. 561, 19). fin. 1, 33 deserunt (*v. vol. V 1, 676, 81*). ac. 2, 23 prodere. Tusc. 2, 31 homine ... -a relinquente (fam. 9, 5, 2 SEN. Ag. 508 epist. 77, 19. *al.*). div. 2, 7 quantum vacabit a publico -o et munere (off. 1, 4 TERT. pudic. 3 p. 225, 11. *al.*). PLANC. Cic. fam. 10, 4, 1 praeterire. MAT. Cic. fam. 11, 28, 4 ab -o ... desciscam. OV. met. 2, 385 negat (SVET. gramm. 16, 2 CAEL. AVR. gyn. 2, 19. *al. cf.* FRG. Vat. 249, 3 denegabitur [AVG. doctr. christ. 1, 30, 31 PS. AVG. serm. 312, 1]). LIV. 42, 6, 8 nullo (a n. *vel* in n. *edd. rec.*) ... cessaturum -o (*v. vol. III 962, 69. 963, 7. 33. 48*). SEN. dial. 7, 14, 3 -is renuntiat (10, 7, 4). LVCAN. 10, 230 -is caret (STAT. silv. 3, 2, 34 APVL. met. 2, 4, 9). TAC. hist. 3, 17, 1 omisit (COD. Iust. 3, 44, 5 *a. 224.* 5, 55, 1 *a. 223. al.*). PLIN. paneg. 86, 6 depositi -i (*v. vol. V 1, 579, 33*). *al.*

C *-um imponitur sim.*: RHET. Her. 4, 35, 47 suum cuique tribuens -um (SCHOL. Hor. ars 305. *cf.* COLVM. 3, 10, 13 adtributum [QVINT. inst. 12, 10, 40]. RVT. LVP. 2, 6 distribueret [*v. vol. V 1, 1545, 65*]). VAL. MAX. 4, 7, 6 cui ... -um mandatum fuerat (PLIN. epist. 5, 14, 2 PAPIN. dig. 26, 7, 39, 6. *al.*). COLVM. 11, 1, 7 quale -um et qualis labor sit cuique iniungendus (*v. vol. VII 1, 1666, 69*). QVINT. inst. 6 praef. 1 -i delegati mihi (*v. vol. V 1, 431, 25*). 12 praef. 4 adsignabit. decl. 333 p. 312, 30 dedit (SVET. Claud. 29, 1 Galba 15, 1. *al.*). TERT. bapt. 17 p. 215, 4 dicatum (*cf.* VVLG. I par. 25, 1 dedicato sibi -o). paenit. 2, 14 imponit (*v. vol. VII 1, 658, 29*). *al.*

II *indicatur, quid -o contineatur*: **A** *ponuntur inf. vel enunt. pro subi.*: **1** *in locutione q. e.* -um est: PLAVT. Cas. 585 non matronarum -umst ... subblandirier (*c. inf. ut*: Truc. 436 TER.

Andr. 330 RHET. Her. 4, 35, 47. *et saepius; acc. c. inf.*: PLAVT. Trin. 174). Pseud. 913 fuit meum -um, ut facerem (TER. Andr. 168 CIC. p. red. in sen. 24 COLVM. 4, 13, 1. 7, 9, 12. 12, 13, 1 QVINT. inst. 5, 7, 7. 6, 1, 40. 11, 1, 65. *al.*). PLIN. epist. 5, 6, 42 (*seq. coni. nudus*; ut *suppl. F*). MARCELL. dig. 26, 7, 30 ne (VLP. dig. 11, 7, 38). IVST. 43, 1, 1 si (AVIEN. ora 26). *accedit pron. praepar.*: PLAVT. Aul. 593 hoc servi esse -um reor, retinere *eqs.* Most. 27 hoc ... ut *eqs.* CIC. S. Rosc. 53 id ... explicare. CELS. 3, 4, 8 id ... ut *eqs.* SEN. epist. 20, 2 hoc ... ut *eqs.* *al.* **2** *in aliis locutionibus*: CIC. inv. 2, 93 demonstrare eam rem nihil ... ad -um suum pertinuisse (*item c. inf.*: Tull. 4 Tusc. 3, 61. 68 Att. 14, 16, 4 fam. 13, 28[a], 2 IVLIAN. dig. 12, 1, 21. *al.; c.* ut: IVLIAN. dig. 5, 4, 7 GAIVS dig. 10, 2, 3). off. 1, 47 illud est in -o, ut *eqs.* (*cf.* VLP. dig. 13, 6, 5 pr. -o ... inest, ut *eqs.*). 1, 49 hoc ... -i est ... opitulari (*item c. inf.*: CAEL. Cic. fam. 8, 10, 5 ACT. lud. saec. Aug. [CIL VI 32323] 114. QVINT. inst. 4, 4, 3 id. *al.; c.* ut: VLP. dig. 9, 4, 14, 1 hoc. LVCIF. non parc. 13 p. 236, 30. *al. per ellipsin*: QVINT. inst. 2, 1, 2 -i ... ducunt. SVET. Tib. 11, 4). AFRIC. dig. 30, 109, 1 -o convenire ..., ut *eqs.* (*item c.* ut: VLP. dig. 24, 3, 24, 2. 26, 7, 9, 1. *al.; c.* si: PAPIN. dig. 27, 7, 6; *c. inf.*: VLP. dig. 19, 2, 19, 3. 44, 4, 4, 3. *al.*). SCAEV. dig. 26, 7, 47, 2 respicere ... ad -um eorum, ne *eqs.* (*cf.* PAVL. dig. 39, 2, 46 pr. ad ... -um spectat, ut *eqs.*). VLP. dig. 27, 2, 2 pr. -o ... congruit ... admittere (50, 15, 4, 1 *c. acc. c. inf.* CYPR. epist. 63, 19 p. 716, 26 *c. inf.* COD. Iust. 3, 29, 2 [*a. 256*] ut).

B *pendent structurae variae*: **1** *enunt.*: PLAVT. Persa 616 scio ... -um meum, ut ... eloquar (VLP. dig. 1, 12, 1, 8 hoc [AVG. civ. 1, 36 p. 52, 27 D. lib. arb. 3, 193]. LACT. opif. 10, 7 tria sunt -a constituta, unum ducendi ..., alterum capiendi ..., tertium, ut *eqs.* 14, 9 unum et idem). LACT. opif. 10, 16 aliud -um ..., quod *eqs.* **2** *inf.*: LVCR. 1, 336 -um, quod corporis exstat, officere atque obstare. SEN. dial. 7, 11, 2 habet virtus ... -um, voluptates praegustare. **3** *gen. gerund.*: CIC. fin. 5, 18 -um aut fugiendi aut sequendi. VAL. MAX. 2, 7, 6 adloquendi. 8, 7 ext. 5 succurrendi. SEN. benef. 1, 3, 8 reddendi beneficii (*gerundiv. ut*: APVL. Plat. 1, 14 noscendi luminis. VLP. dig. 24, 1, 5, 15 fidei praestandae. *al.*). QVINT. inst. 12, 10, 59 TAC. ann. 3, 22, 4 PLIN. paneg. 54, 5. *al.* **4** *gen. subst.* (*pauca selecta*): CAES. civ. 1, 80, 4 itineris. VAL. MAX. 4, 7, 6 ultionis. PS. QVINT. decl. 8, 19 mortis. TERT. nat. 2, 4, 4 cursus aut motus. anim. 11, 5 loculorum (*de Iuda*). adv. Val. 1 p. 177, 14 silentii. ARNOB. nat. 7, 13 honorationis. *et saepe.* -um *c. gen. pro solo nomine*: MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 2 incarnationis -um (*gr. σαρκώσεως tantum*). **5** *praepos.*: SVET. Tib. 42, 2 novum ... -um instituit a voluptatibus (*nisi ad verbum referendum*). FIRM. math. 4, 21, 10 ex interpretationibus ... -a. SCHOL. Hor. ars 305 ad secandum (*postea*: secandi). NOT. dign. occ. 9, 40 -um ... magistri -orum de scola agentum in rebus (*an partitive ?*).

III *indicatur, in quem (quid)-um conferatur*: **A** *per praepos.*: RHET. Her. 1, 17, 27 pro tuo in nos -o (CIC. inv. 2, 35. *et saepe.* CAES. civ. 3, 90, 1 sua ... in eum ... -a. BELL. Alex. 42, 3 LIV. 21, 63, 11. 31, 11, 14. *al.*; in *c. abl.*: BRVT. Cic. fam. 11, 19, 2 habent ... -um in re p. summum. GREG. M. epist. 1, 32). CIC. inv. 2, 66 erga patriam aut parentes (*v. vol. V 2, 752, 32*). off. 1, 34 adversus eos (QVINT. decl. 332 p. 307, 15 AFRIC. dig. 30, 109, 1). fam. 13, 77, 1 multorum ... inter nos -orum (SEN. epist. 74, 28 GELL. 2, 2 tit. BOETH. arithm. praef. p. 3, 2). MART. 1, 90, 3 omne ... -um circa te (*v. vol. III 1091, 57. adde*: PANEG. 10, 11, 4). VVLG. I reg. 2, 13 nescientes ... -um sacerdotum ad populum. AVG. civ. 5, 14 p. 220, 8 D. omnium pro illa *civitate* -orum. **B** *per gen.* (*probabiliora; vix huc trahas* CIC. fam. 13, 22, 2): SEN. contr. 7, 4, 4 utrum matris prius esset an patris -um (*agitur de parentibus alendis; de textu v. app. crit.*). 9, 5, 9 non ad -um nepotum, sed ad invidiam ... generi. VAL. MAX. 5, 5, 3 *Drusus* fato ... suo quam illius *Tiberii* -o propior. SEN. benef. 2, 23, 3 in eorum -is ..., quibus vitam ... debent. PAPIN. dig. 27, 3, 18 in -o pupilli. HERMOG. dig. 38, 1, 48 pr. in -o mariti. APVL. met. 10, 23, 6 matris obsequium et sororis -um. TERT. apol. 29, 4 de -o salutis ipsorum. resurr. 16 p. 45, 18 carnem ... in -o animae collocare. *al.*

IV *locutiones quasi adverbiales notabiliores*: **A** *c. praepos.*: AFRAN. com. 110 ex -o datur mihi custodiendus (GELL. 14, 2, 17 an ex usu exque -o sit ... rem ... ita exprimere. APVL. met. 11, 19, 1 adfatis ... ex -o singulis. VENVL. dig. 48, 11, 4 faceret. TRYPH. dig. 5, 2, 22, 1 agitur. *al.*). RHET. Her. 3, 2, 3 quod cum virtute et -o fit (CIC. de orat. 2, 345 fin. 3, 20 COLVM. 2, 14, 6 ARNOB. nat. 2, 31. *al.*). CIC. inv. 1, 80 -i causa (2, 35 Att. 16, 16, 18 VARRO ling. 5, 179 LIV. 29, 26, 7 VAL. MAX. 2, 2, 4. *al.*). off. 1, 19 contra -um est (*item c. inf.*: 1, 32 *bis.* 4, 43. *ceterum* Q. CIC. pet. 47 GREG. M. epist. 14, 2). VAL. MAX. 8, 15, 10 -i gratia (APVL. apol. 28 VLP. dig. 47, 10, 15, 23 SYMM. epist. 1, 13, 1. *al.*). QVINT. inst. 1, 7, 1 infra grammatici -um (2, 5, 4 rhetoris). TAC. ann 1, 24, 3 quasi per -um (PLIN. epist. 7, 24, 7 SCAEV. dig. 5, 3, 58 PAPIN. dig. 6, 1, 48. *al.*). TERT. apol. 39, 17 quod sit de religionis -o (pudic. 5 p. 227, 23 Scap. 4, 4 COD. Theod. 11, 7, 3 [= Iust. 10, 19, 2]. SACR. Leon. 781). COD. Iust. 5, 31, 3 (*a. 215*) secundum -um suum (VVLG. num. 7, 8). VVLG. gen. 40, 13 iuxta -um tuum (num. 4, 49). **B** *per abl.* (*sc.*

[*Oomes*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fere modalem): RHET. Her. 2, 20, 32 -o paupertatem tueri. 3, 6, 11 aut -o facere ... aut studio (CIC. S. Rosc. 91 non s. ..., sed -o. Balb. 43 amore ... -o ... s. APVL. apol. 55 s. veri et -o erga deos didici). 3, 7, 14 fide, benivolentia, -o. CIC. Pis. 18 non publico consilio ..., sed privato -o (Marcell. 14). 23 omni (Balb. 58). OV. ars 2, 687 quae datur -o ... voluptas. SCAEV. dig. 14, 3, 20 scripsisset. *al.* *cf.* salvo (integro) -o: CIC. S. Rosc. 4 s. -o ... posse (AFRIC. dig. 42, 2, 7). Sull. 49 integro -o ... faciebant (APVL. met. 2, 3, 5 quod -is i. potest effici).

deriv.: officialis, officiarius, officionalis, officior, officiosus.

compos.: officiperdus.

? **officula** in rotunditate collecta GLOSS. V 471, 31 *et* 508, 29. *ab* offa *deminutive* (*cf.* carnicula, ollicula), *nisi suppl.* off⟨ula part⟩icula (*cf.* GLOSS.ᴸ V Aa o 343, *ubi editor emendandum putat sec. Gloss.*ᴸ *II Abav.* OF 7). *Oomes.*

offidēs (obf-, *vox ficta ad explic. vocem q. e.* obses) PAVL. FEST. p. 179 (*v. p. 218, 8*).

offidūcio, -ātum, -āre. *ab* ob *et* fiduciare, *cf.* infiduciare *et* oppignerare. *i. q. fiduciae dare*: PAP. Marini 115, 1, 7 dixit ... nulli ... antea portiones iuris sui sive competentes in integro a se donatas cessas neque distractas nec alicui -tas.

offīgo, -xī, -xum, -ere. *ab* ob *et* figere. obf- *hic illic in codd.*; -fiv-: GLOSS.ᴸ III Abol. OF 4 -fibebant (*v. adnot.*): claudebant seris. *i. q. figendo offirmare, infigere, configere*: **1** *res corporeas*: PLAVT. Most. 360 ut -antur bis pedes, bis bracchia (*sc. ad crucem. cf.* APVL. met. 4, 10, 3 grandi ... clavo manum ducis ... nisu fortissimo ad ostii tabulum -it). CATO agr. 48, 2 terram tabula ... conplanato, furcas circum -ito. LEX par. fac. Put. (CIL I² 698) VARRO 1, 18 (*a. 105*) insuper simas pictas ferro -ito (figito *Mommsen*). rust. 2, 2, 16 palos -unt (aff- *var. l.*). LIV. 33, 5, 10 ita densos *vallos* -unt ..., ut *eqs.* **2** *cursum*: PAVL. NOL. carm. 26, 253 stet sol tibi lunaque concors haereat -xo (affixo *T*) suspendens sidera cursu.

deriv.: offimentum.

offīmentum, -ī *n.* *ab* offigere (*cf. Bücheler, RhM. 60, 1905, 319 et Lindsay, ClRev. 31, 1917, 192*). GLOSS.ᴸ II Philox. OF 13 -um: [π]ῆλος (*sic emendd. Bücheler et Lindsay locis cit. ex* GLOSS. II 527, 1 ofimentum: elos). *Teßmer.*

offirmātio, -ōnis *f.* *ab* **offirmare.** *scribitur* obf-. *i. q. status offirmati* (*non nisi in explicanda locutione sacr. script. q. e.* 'offirmare faciem', *v. l. 78 sqq.*): HIER. epist. 121, 5, 2 -e ... et fortitudine opus est. in Ezech. 4, 3 p. 44ᴬ -o ... vultus contra urbem severitatis indicium est (20, 45 sqq. p. 200ᴮ -e ... v. opus est et frontis duritia. 25 p. 233ᴮ de -e v. in hoc eodem propheta plenius disputavimus. 38 p. 356ᴬ -e ... et multa consideratione v. opus est. hom. Orig. in Ezech. 3, 1 p. 349, 16 sine -e v., vagus, fluctuabundus. *cf. ibid.* l. 26 ab -e faciei super his).

offirmo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* firmare. obf- *saepe in codd.* *perf. brev.* -asti PLAVT. Persa 222. FEST. p. 193 obstinato: -to, perseveranti. GLOSS. -o: βεβαιῶ. ἰσχυροποιῶ. -are: perdurare. -tum: firme decretum, obstinatum. *legitur inde a* PLAVTO, TER., *singulis locis apud* PACVV., ACC., CIC. Att., CATVLL., SEN. epist., PLIN. epist., SVET. (*adv.*), *bis apud* APVL., *inde frequentius.*

1 *transitive i. q. firmum reddere*: **a** *spectat ad animi constantiam, pertinaciam, obstinationem*: α *usu sollemni*: PLAVT. Amph. 646 perferam abitum eius animo forti atque -to (Merc. 82 a. -o meum. PACVV. trag. 293 PLIN. epist. 7, 27, 8 HIER. epist. 60, 13, 3 OROS. hist. 5, 5, 15. *cf.* SEN. epist. 98, 7 ad tolerandum omne -ta mens. VVLG. deut. 2, 30 induraverat dominus ... spiritum ... et -verat cor illius. Dan. 5, 20 spiritus illius -tus est ad superbiam). TER. Haut. 1052 ne tam -a te (*antea*: ignosce. ACC. trag. 372 tute ipse tete -a [te eff- *trad., v. vol. V 2, 187, 13*]). APVL. met. 10, 10, 4 -tus mira praesumptione nullis verberibus ... succumbit. ITALA Ezech. 3, 8 (Hier. epist. 121, 5, 2) -vi ... faciem tuam et dedi ... aeneam (*gr.* δέδωκα ... δυνατόν, *Vulg.* dedi ... valentiorem. *cf.* VVLG. prov. 21, 29 vir impius procaciter -at vultum suum). 24, 2 (Hier. *ad l.*) -tus est rex Babylonis super Ierusalem (*gr.* ἀπηρείσατο, *Weing.* -vit faciem ... adversus, *Vulg.* confirmatus est; *explic. Hier.*: obsidere coeperit Ierusalem et vallare eam exercitu). PANEG. 12, 6, 4 -to illo capite *aciei* (*cf.* VIGIL. THAPS. c. Arian. 1, 5 conflictionis aciem [*in imag.*]). *transfertur ad sententias sim., quae animo obstinato obtinentur*: PLAVT. Bacch. 1199 ut terebrat; satin -tum quod mihi erat, id me exorat? 1202 satin ego istuc (*sc. promissum*) habeo -tum?:: quod semel dixi, haud mutabo. ITALA psalm. 63, 6 (Veron.) -verunt sibi sermonem pravum (*gr.* ἐκραταίωσαν, *cod. 136 Cas.* statuerunt, *Hier. psalt. sec. Hebr.* confortaverunt). IVL. VAL. 2, 5 quasi intentos arcus, sic ... -tas sententias. β *in locutione sacrae script. q. e.* faciem (oculos ITALA psalm.) -are *i. q. derigendo infigere* (*de duritia faciei v. supra*; *gr. resp.* [ἐπι]στηρίζειν, *Vulg. praebet* ponere, *nisi aliud adnotatur; accedunt praepos.* ad, adversus, contra, in, super; *en. fin. p. 528, 8*): ITALA psalm. 31, 8 (Veron.) -bo super te oculos meos (*cod. 136 Cas.* stabilibo, *Vulg.* firmabo, *Hier. psalt. sec. Hebr.* cogitabo; *explic. Aug. ad l.*: faciam firmam dilectionem, *ibid.* non ... auferam oculos). Ezech. 13, 17 (cod. 176, Hier. *ad l. et* hom. Orig. in Ezech. 3, 1 p. 349, 12, *ubi fusius explicatur*) in filias populi tui (*Hier.* super). 14, 8 (cod. 176, Hier. *ad l.*) -bo f. meam in hominem illum (*Hier.* super). 15, 7 (*ibid.*) -bo f. meam super eos (*Hier.* cum -vero f. m. in eos). 20, 46 (*ibid. et* Weing.) super Theman. 24, 2 (Weing.) adversus Hierusalem (*gr.* ἀπηρείσατο). 25, 2 (cod. 176, Hier. *ad l.*, Weing.) in filios Ammon (*Hier.* contra). Luc. 9, 51 (Hier. epist. 121, 5, 1) -vit f., ut iret Ierusalem (*Vulg.* firmavit). HIER. in Ezech. 38 p. 356ᴬ ponitur sive -atur f. prophetae contra Gog terram (*hinc Sabatier versionem antiquam restituisse videtur*). VVLG. lev. 17, 10 contra animam illius (*Itala Lugd.* statuam). Ezech. 4, 3 ad eam *civitatem* (*de severitate explicant Hier. ad l. et* GREG. M. in Ezech. 1, 12, 31).

b *spectat ad rerum immobilitatem vel stabilitatem*: α *per claustra sim.*: APVL. met. 7, 28, 2 pertica, qua stabuli fores -ari solebant. HIER. vita Pauli 9 Paulus ostium, quod patebat, occludens sera -vit (VVLG. iud. 3, 23 clausis ... o. cenaculi et -tis sera). RVFIN. hist. 11, 22 p. 1026, 9 -to aditu. PASS. Montan. 17, 1 ut videretur -ta spiritu quodam *carceris ianua.* β *vario usu*: TERT. adv. Marc. 3, 24 p. 421, 5 scalas -tas in terra ad caelum (*sec. gen. 28, 12, ubi Itala Lugd.* confirmata, *Rufin. Basil. hom. 1, 4* stabilita, *gr.* ἐστηριγμένη). ITALA lev. 26, 16 (Hesych. *ad l.* p. 1145ᴰ) scabiem et morbum ... -bo super vos (*gr.* ἐπισυστήσω ἐφ' ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν τήν τε ψώραν, *Vulg.* visitabo vos ... in egestate et ardore). GILD. Brit. 22 chron. III p. 37, 24—38, 1 strictis, ut dicitur, morsibus rationis frenum -antes (*i. mordicus tenentes, cf. Otto, Sprichwörter p. 146* 'frenum mordere' *et* RVFIN. hist. 3, 23, 10 sicut equus infrenis et validus diris morsibus -tis recti itineris lineam derelinquens [*gr.* τὸν χαλινὸν ἐνδακών]). ? *accedit dat.*: ITALA II Macc. 12, 25 (rec. P) -ante illo fidei (*an gen.?*) placitum (*gr.* πιστώσαντος, *Vulg.* fidem dedisset, *aliae vers.* persuasisset *vel* promisisset; *si iungas* f. pl., *referas ad p. 527, 72*).

2 *intransitive i. q. firmum, obstinatum, pertinacem esse, fieri, manere*: **a** *vario usu* (*accedit* advorsum PLAVT., *dat.* TERT.): PLAVT. Stich. 68 quid agimus, soror, si -bit pater advorsum nos? (*i. inexorabilis manebit*). CATVLL. 76, 11 quin tu animo -as ... et dis invitis desinis esse miser? TERT. anim. 24, 5 si nullum illi *leoni* venabulum -bit, gallum tamen formidabit (*i. etsi nullum v. tam firmum tamque formidolosum erit, quod illum deterreat vel illius impetum sustineat, tamen ...; cf. Waszink ad l.*). **b** *additur inf. vel enunt.*: PLAVT. Persa 222 certumnest celare ...?:: -astin occultare ...? TER. Eun. 217 censen posse me -are et perpeti, ne redeam ...? (DON.: '-are et perpeti' verba sunt desperantis: non firmare, sed -are; non pati, sed perpeti). Hec. 454 certum -are est viam me, quam decrevi, persequi (*huc trahit Fabia, cf.* DON. *ad l.* adversus omnia obstinate agere vel contra omnes; *alii iungunt* -are viam). IVL. VAL. 1, 35 Tyrii ... arcere Alexandrum -verunt (*cf. Hist. Alex. M. I p. 39, 8 Kr.* ἀντιτάσσονται ... μὴ ἐῶντες αὐτὸν ... εἰσελθεῖν). 1, 48 obseratis ... claustris Abderitae, eum ne reciperent, -verant (*cf. gr. ibid. p. 50, 18* ἀπέκλεισαν τὰς πύλας τῆς πόλεως αὐτῶν. *vix ad l. 15 sqq.*).

p. p. p. **offirmātus**, -a, -um *pro adi. v. supra praeter comp.* -ior: CIC. Att. 1, 11, 1 voluntas obstinatior et in hac iracundia -r (*plerique codd.* affirmatior). IVL. VAL. 1, 6 voce nunc fortiore opus est et -e conatu.

adv. **offirmātē**. *comp.* -ius. *i. q. animo offirmato, obstinate*: SVET. Tib. 25, 2 Germaniciani ... Germanicum ... ad capessendam rem p. urgebant quanquam -e resistentem. IVL. VAL. 1, 6 cum obdurasset mulier -ius.

deriv.: offirmatio. *Plepelits.*

offīvo *v.* offigo. **offla** *v.* offula.

offlecto, -ere. *ab* ob *et* flectere. *i. q. in adversam partem vel obviam flectere*: PLAVT. Rud. 1013 abeo ego hinc.:: at ego hinc -am navem, ne quo abeas.

offo, -āre. *ab* offa, *cf.* (de)frustare. *i. q. offam (offas) facere, in offas digerere*: **1** *c. acc.*: CHIRON 250 coliculos madefactos -bis cum liquamine et oleo optimo; dabis ei offas non minus XX (*ap. Veg. mulom. 2, 6, 2 una sententia dicitur*: offas caulium cum liquamine et oleo optimo temperatas non minus XX digeras. *cf. et Grevander, Unters. Chiron. 76*). **2** *absol.*: CHIRON 440 offam per triduo dabis, axungia et pice liquida -as (*cf.* 985 postea melle et butirum et axungia sine sale -bis [*Veg. mulom. 1, 11, 7* offis ... confectis. *2, 134, 5* offas facies. *Pelagon. 207 et Hippiatr. gr. I 142, 19 sqq. aliter*]). 584 -bis ne iaiuno facias (*sc. incisionem quandam*).

*****offōcātio**, -ōnis *f.* *ab* offocare. GLOSS. III 599, 28 -o: sterice pnix (officatio *trad.* [*cf. p. 529, 16*], *emend. Niedermann, Essais 90 sq.; de glossae prima parte cf. André, ALMA 26, 1956, 211*). *i. q. suffocatio*: DIOSC. 1, 53 p. 76 a 27 *samsucinum* -es stericas solvet (*gr. 1, 48, 2* πνίγας ὑστερικάς *ut* 2, 110 p. 222, 23 [*gr. 2, 126, 3*]. 3, 47 p. 398, 12 [*gr. 3, 45, 2*]. 3, 152 p. 439, 17 [*gr. 3, 140, 3*]. 5, 39 p. 183, 17 [*gr. 5, 17, 3*]. *cf.* 1, 84² p. 86 a 25 [*gr. 1, 75* ὑστερικῶς πνιγομέναις]. 3, 91 p. 417, 11 [*gr. 3, 81, 2 item*]). 2, 17 p. 191, 4 -bus uteris ... ferent auxilium (*gr. 2, 34* ὑστερικῶς ... πνιγομένας). 2, 140 p. 231, 1 fumus eius *sinapis* ... -bus medetur (*gr. 2, 154, 2* [*Teßmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

item). 3, 152 p. 439, 17 *glycysides* ... semen ... pressura somniorum et -es longius arcet (*gr. 3, 140, 3 τοὺς ὑπὸ τῶν ἐφιαλτῶν πνιγομένους*). 4, 92 p. 51, 7 -em facit (*gr. 4, 96, 2 πνιγμόν*). *al. ap. eundem.*

offōco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* faux, *cf.* suffocare. obf- Flor. epit. 2, 11, 6 Ps. Hier. epist. 4, 2 p. 57^A^. Plac. med. 1, 7 rec. *a*. Oribas. -fuc- Pavl. Fest. p. 192. Plac. med. 1, 7 Iord. Rom. 224. 306 Gloss. *cf. l. 77.* *de notione*: Pavl. Fest. p. 192 -are aquam in fauces obsorbendam dare. Gloss. V 345, 51 angit: fucat (fuscat *Goetz*) vel -at (*inde emend. André, RevPhil. 33, 1959, 240* Gloss.^L^ V Aa a 955 ango: ⟨of⟩foco [anco fugio *trad.*, praefoco *temptat Theander*]). *legitur inde a* Pavl. Fest., Sen., Flor., Tert. [*dissimilatione* o *vocalium formantur binae species: 1)* *affocare: *it.* affogare (> *sard.*), *it. mer.* affucari; *francog. dial. centr.* affouer, *borbon.* affouguer, aifouger; *prov. vet.* afogar, *prov.* afogá, *lemov.* s'afoujar, s'offoudzá; *cat.* afogar; *hisp.* ahogar; *port.* afogar. *2)* *officare: *prov. vet.* ofegar, *langued.* aouffegá, aufegá, oufegá; *cat.* ofegar, aufegar; *port. vet.* afegar, *dial.* anfegar. *cf. M.-L. 6046. Battisti-Alessio I 77. Wagner I 58. Wartburg VII 337. Corominas I 64 sq. Machado² I 133. G.*] [*confunditur saepe c.* eff- (*v. Hauler, ALL 5, 1888, 143*) *vel* suff-.]

i. q. suffocare, effocare: 1 *incorporaliter*: Sen. dial. 6, 24, 5 *animus* obruitur his (*sc. ossibus, nervis sim.*), -atur (*Georges*, effugatur *trad.*, suff- *Madvig*, eff- *Haase*), inficitur, arcetur a veris ... in falsa coniectus. 10, 2, 4 aspice illos, ad quorum felicitatem concurritur: bonis suis -antur (*ex codd. det. Georges*, eff- *A*, suff- *Gruter*). Tert. idol. 24 p. 57, 19 fluctus eius *idolatriae* -ant, ... vertex eius ... desorbet. Rvfin. Orig. princ. 3, 2, 1 p. 245, 5 spiritus pessimus Saulem dicitur -are (suff-, eff- *var. ll.*; *ad I reg. 16, 14* suff-). Avg. conf. 5, 11, 21 me captum et -tum quodam modo deprimebant ... moles illae, sub quibus ... respirare non poteram. c. Faust. 14, 5 apostolus totiens hoc inculcat, ut et dormientes excitet et calumniantes -et. in psalm. 136, 21 l. 12 confusio saeculi ... -vit nos ... vanis opinionibus adhuc infantes. *-atur res*: Avg. in psalm. 36 serm. 1, 9 l. 24 -a malam conceptionem.

2 *corporaliter*: a *respicitur magis praeclusio spirandi*: Flor. epit. 2, 11, 6 alligati miraculo ... fuere, ... cum -andas (*TiˇR et Iord.*, eff- *BV a*) invicem fauces praebuissent (*inde* Iord. Rom. 224). Itala Matth. 18, 28 (Orig. in Matth. 14, 13 p. 311, 17) invenit unum de conservis ... et -bat eum dicens: *eqs.* (*gr. ἔπνιγεν, Vulg.* suffocabat. *ad quem l. eadem voce gr. resp.*: Orig. in Matth. 14, 6 p. 287, 28 [eff- *L, sic ed. vet. etiam alibi, v. vol. V 2, 195, 20 sqq.*]. 14, 11 p. 302, 14 sq. videntes hunc ... -antem, illum ... -ari. 14, 12 p. 304, 2. 14, 13 p. 311, 19. 21). Cypr. epist. 55, 13 -ari (soff- *CR*) a nobis non possunt *periclitantes* aut opprimi. Schol. Iuv. 14, 221 '... premetur ...' quae *uxor* per somnum -bitur propter dotem. Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 1, 551 filios ... -ari praecipit (*gr. ἀποπνῖξαι, Heges. 1, 42, 1* strangulantur). Vitae patr. 6, 4, 37 adhaesit ei spiritus malignus et -vit eum. *obturando sim.*: Marcell. med. 15, 108 ad os sive quid aliud haeserit faucibus hi versus vel dicendi in aurem eius, qui -bitur. Op. imperf. in Matth. 33 p. 843 infanti si dederis fragmentum panis, quoniam angustas habet fauces, -atur magis quam nutritur. Caes. Arel. serm. 21, 7 adiutorium sitis quaerebas potum: multum bibendo -aris (eff- *var. l.*). b *respicitur magis defectus vitae vel sensuum*: α *-antur semina, flores, fructus*: Itala Marc. 4, 7 (cod. l) ascenderunt spinae et -verunt illud *semen* (*gr. συνέπνιξαν, Vulg.* suffocaverunt, *cf. explic. parabolae*: 4, 19 verbum [cod. c, *gr. et Vulg. item*]. Avg. in psalm. 64, 7 l. 32 germen. 128, 1 l. 18. 22. serm. 5, 1 [*var. l.* eff- *def. vol. V 2, 195, 29*]. 32, 2, 2. 73, 3, 3). Ps. Hier. epist. 4, 2 p. 57^A^ (*frigus flores refrenat*) quod reprimit, non -at, sed includit. Orig. in Matth. ser. 36 p. 68, 32 necesse est ... vitalis virtus terrae ... deficiens -et (suff- *var. l.*) fructus. β *-antur animantes*: Avg. c. epist. fund. 32 p. 235, 24 bipedes fumus -at et necat (mor. Manich. 2, 9, 17 nos. *cf.* Diosc. 5, 119 p. 217, 6 odor ipsius *cinnabaris* in metallo -at hominem [*gr. 5, 94, 1 πνιγώδη*]. Iord. Rom. 306 odore prunarum -tus defunctus est). in psalm. 136, 21 l. 30 parvuli eius *Babyloniae* vicissim -entur. Plac. med. 1, 7 rec. *a* mulier si a vulva -atur, quod nequissimum vitium graece isterice pnix dicitur (*cf. rec. β* ad vulvae subfocationem). Diosc. 4, 143 p. 65, 11 (*de elleboro albo*) plus accepta hominem -at (suff- *var. l., gr. 4, 148, 1 πνιγώδης*). 5, 142 p. 232, 15 bibito -at hominem (*gr. 5, 116 τῷ κατὰ πνιγμὸν τρόπῳ*). c *respicitur mera obturatio* (*cf. l. 49*): Diosc. 5, 53 p. 188, 12 dactulos maturos ... mittes in dolio ... et lino -as (*gr. 5, 31, 1 λίνῳ βεβύσθω*).

p. p. p. pro adi. **offōcātus,** -a, -um. *i. qui offocat* (*cf. Cael. Aur. acut. 1, 9, 59* suffocabilis *locus*; *vi pass. v. supra l. 30 et 66*): Oribas. eup. 3, 7, 20 qui in aëre congusto et -o (obsucato *Ab*) loco aut in balneo angustiantur, ... aqua frigida in facie roras (*gr. πνιγώδει*).

offodio, -ōdī, -ere. *ab* ob *et* fodere. *i. q. confodere*: Itala iud. 16, 21 (Lugd.) adpraehenderunt illum alieniginae et -erunt oculos eius (*gr. ἐξέκοψαν, Vulg.* eruerunt).

Gloss.^L^ II Abav. of 6 **offractor:** apercularius (apert- *Mountford; item* ap 1). *ab* ob *et* frangere, *cf.* offringere *et* effractor.

offrēnātus, -a, -um. *ab* ob *et* frenare. obf- Apvl. apol. *i. q. quasi frenis coercitus, domitus sim.*: Plavt. Capt. 755 usque -um suis me ductarent dolis. Apvl. apol. 77 iuvenem ... novae nuptae inlecebris -um ... de via deflectit. met. 6, 19, 4 hunc *canem* -um unius offulae praeda facile praeteribis.

[**offrīgo** (obf-), -xī, -ere. *vix recte trad.* Verec. satisfact. 119 (*M*, frix- *D*), *v. Kullendorff, Textkr. Beitr. zu Verec. 50.*]

offringo, -ere. *ab* ob *et* frangere, *cf. fortasse* obarare. obf- Colvm. 2, 10, 26 *cod. d.* Serv. auct. Pavl. Fest. p. 199 -i terra dicitur, cum iterum transverso sulco aratur. *i. q.* (*obarando*) *confringere, perfringere* (*sc. glaebas; t. t. rei rusticae*): Varro rust. 1, 29, 2 terram cum primum arant, proscidere appellant, cum iterum, -ere dicunt, quod prima aratione glaebae grandes solent excitari; cum iteratur, -ere vocant. 1, 32, 1 si prosciderís, -i oportet, id est iterare, ut frangantur glaebae. 1, 33 oportet ... arata -i. Colvm. 2, 10, 26 Kalendis Februariis diligenter iterato ... glaebasque -ito. Serv. auct. georg. 1, 97 cum iterantur *agri*, -i *dicuntur*.

hariolus: qui volatus avium †**offuat** Gloss.^L^ III Abol. ha 21 (observat *Nettleship*).

offūcia, -ae *f.* (*?* offūcium, -ī *n. v. l. 27*). [*ratione haud plane perspicua ab* ob *et* fucus, *nisi ab* 1. offuco (Gloss.) *derivatum. Sch.*] *sing.* Plavt., Don., Gloss. Pavl. Fest. p. 192 -as (offucas, offudas *var. ll.*): fallacias; ⟨a fuco⟩ (*add. Lindsay ex* Gloss.^L^ III Abol. of 5. *sim.* Gloss. V 508, 30. 574, 7). Don. Ter. Eun. 589, 3 'fucum' -am (*Wessner*, officinam *trad.*), fraudem. Gloss.^L^ IV Ps. Plac. o 3 ab offucando (*v.* 1. offuco). [*e coni. fort. probab.* Tert. adv. Val. 1 p. 177, 7 custodiae officium conscientiae -um est (*Scaliger*, officium *codd.*). Val. Cem. hom. 1, 4 qui spretis disciplinae monitis diabolicis occupatur -iis (*Barth*, officiis *trad.*).]

i. q. fucus: 1 *proprie de colore*: Plavt. Most. 264 non istanc aetatem oportet pigmentum ullum attingere, neque cerussam neque Melinum neque aliam ullam -am (*D³ FZ*, offugiam *BCD¹*, effigiem *B²*). 2 *metaphorice de fallacia, fraude sim.*: Plavt. Capt. 656 ita mihi stolido sursum versum os sublevere -iis (*de proverbio cf. Otto, Sprichw. 259*). Gell. 14, 1, 2 (*de disciplina Chaldaeorum*) id praestigiarum atque -arum genus commentos esse homines aeruscatores. Flor. anth. 250, 1 sperne mores transmarinos, mille habent -as (*Salmasius*, officia *A*, offugia *B*).

1. offūco, -āre. *ab* ob *et* fucare, *cf.* offucia. Gloss.^L^ IV Ps. Plac. o 3 offuciarum: fallaci⟨ar⟩um aut rerum ad decipiendum speciose comparatarum; dictum ab -ando (officiando *R*), quod est furtim collocare (colorare? *Lindsay*). o 19 -as (offuscas *G*): offers (*?* fucum off. *Goetz*, off. fraudem *Lindsay in adnot., aliter Journ. of Philol. 34, 1918, 263*) vel in fraudem das.

2. offūco *v.* offoco. *Teßmer.*

offula, -ae *f.* *ab* offa *deminutive*, *cf.* ofella (Varro ling. 5, 110, *v. Heraeus, ALL 14, 1906, 124*). offla Petron. (*ter*), ofla Gloss. II 497, 31 (olf- 588, 25). 523, 42. Not. Tir. 103, 61. Gloss. -a: particula, a (in) rotunditate collecta. acerata -a: furfuraceo pane. Gloss. II 497, 31 -a: ψιλόπλευρον (*inde prave sec.* φιλ- 588, 25 amator lateris). 523, 42 -a: ὀφλάριον. *inde a* Varrone, Colvm., Petron., Svet. [*apul.* uéffolo, ueffələ, *neap.* guoffələ. *cf. M.-L. 6047. Battisti-Alessio IV 2630. G.*] [*delendum*: Gloss. II 437, 4 στέμμα: infula, -a, haec vitta. *obscurum*: Gloss. V 125, 35 -a: poena vel persecutio.]

i. q. (*parva*) *offa, frustum sim.*: 1 *de cibis*: a *hominum* (*de frustis carnis, ut vid., praeter* Apvl.; *add. gen.* Colvm., Apvl., *adi.* Petron.; *usitatum modum transgredi vid.* Varro): Varro rust. 2, 4, 11 missam esse -am cum duabus costis, quae penderet tres et viginti pondo (Capitol. Pert. 12, 6 misit -as binas aut omasi partem. *cf. de apophoretis*: Petron. 56, 8 -a collaris. 56, 9). Colvm. 12, 55, 4 (*in facienda salsura*) -ae carnis spisse componuntur (*antea*: libraria frusta). Svet. Claud. 40, 1 quis potest sine -a vivere? (*agitur de laniis*). Apvl. met. 1, 4, 1 polentae caseatae ... -am grandiorem ... contruncare gestio. Macr. Sat. 3, 17, 11 quos illic (*sc. in lege Cornelia*) pisces quasque -as nominat (*loquitur de cibis luxuriosis*). b *bestiarum* (*addit vel mensuram vel gen. materiae* Veg.): Apvl. met. 6, 19, 1 ut vel unam ... omittas -am (*cf. 6, 18, 3* offas. *obicitur Cerbero item*: 6, 19, 4. 6. 6, 20, 1. 2. 4. Fvlg. Virg. cont. p. 98, 23 [*ad Verg. Aen. 6, 420* offam]. *obicitur canibus*: Min. Fel. 9, 6 [*de eadem re*: Tert. nat. 1, 7, 24 apol. 8, 7]). Socr. prol. p. 108 corvus et vulpes unam -am simul viderant (*in eadem fabula*: p. 110 oblitus -ae). Pelagon. 296 farinam ... diluito et -as facito et dato ieiuno *equo*. Veg. mulom. 2, 134, 7 -is ad nucis magnitudinem factis. 4, 12, 2 -ae panis (*Colum. 6, 13, 3* offae adipis).

2 *in comparatione*: a *per convicium*: Petron. 58, 2 crucis -a, corvorum cibaria (*de Gitone*). b *ad augendam atrocitatem in descriptione interfectionis*: Potam. tract. 2 p. **1415^B^** *Isaiam* sectum a capite duabus ... quasi -is bifidavit (p. **1415^C^** *iterum, ubi syn.* duas ... quasi formulas).

cf. gr. ὀφλάριον (*v. supra* Gloss.). *Hermans.*

offulcio, -tum, -īre. *ab* ob *et* fulcire. obf- Plac. med. *i. q. infulcire: obturando*: Apvl. met. 1, 13, 7 quod vulnus ... spongia (spongiam *F*, *quod def. Wiman, Stud. Apul. 17 sq.*) -ens Panthia (4, 11, 2 multis laciniis -to vulnere). *applicando*: Ps. *[Teßmer]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

APVL. herb. 3 l. 22 herbam verbenacam . . . quisquis -tam cinctamque secum portaverit, ab . . . serpentibus erit tutus. *inserendo*: PLAC. med. 4, 4 rec. *a* iecur . . . contritum et ex aceto in naribus -tum.

offulgeo, -sī, -ēre (*vix* -ēsco, -ēscere). *ab* ob *et* fulgere, *cf.* af-, ef-, infulgere. *de scriptura*: VEL. gramm. VII 64, 7 *ob praepositio* interdum ad eam litteram transit, a qua sequens vox incipit, ut est '-sit' (*cf.* GRAMM. suppl. 294, 17 '-sit' per duas f). *in codd. saepius* obf-. *leguntur non nisi formae stirpis perf.* [*falso trad. pro* effulg- VERG. Aen. 9, 728 (731) nova lux oculis -sit (*R et Claud. Don. ad l.*, eff- *cett.*), *cf.* 9, 110 *infra.*]

i. q. fulgentem oboriri (*vis ingressiva illustratur adv.* primum *v. l. 15 et 31,* subito *v. l. 20 et 33, cf.* desubito *l. 32, adi.* extemporalis *v. l. 23, subst.* initium *v. l. 29*): **A** *proprie*: VERG. Aen. 9, 110 hic primum nova lux oculis -sit (eff- *P*) et ingens visus ab aurora caelum transcurrere nimbus (OROS. hist. 4, 13, 12 nocte multa lucem claram -sisse [eff- *var. l.*] ac tres lunas . . . exortas apparuisse). CLAVD. DON. Aen. 9, 370 p. 238, 21 ('refulsit') galeae splendor spargens ex se radios oculis exercitus venientis -sit. **B** *in imagine et translate*: 1 *vario usu*: SIL. 13, 114 subito dextrum -sit (*sic lectio cod. Col. ab Heinsio prol.*, eff- *cet. codd.*) conatibus omen. QVINT. inst. 10, 6, 5 si forte aliqui inter dicendum -serit (efful-, efflux- *var. ll.*) extemporalis color. PS. QVINT. decl. 12, 4 p. 220, 25 undecunque -sit (eff- *var. l.*) lucrum. COD. Theod. 2, 8, 25 etsi fortuito ⟨i⟩n ea *die* . . . imperii nostri ortus redeuntibus in semet anni metis -⟨s⟩erit. 2 *usu christiano*: TERT. resurr. 59 p. 120, 13 Christus intra oceanum et de isto caelo . . . verum lumen nationibus -sit (RVFIN. Clement. 6, 3, 5 ubi vobis veritatis l. -sit. *cf.* hist. 1, 2, 23 lex cum velut initium quoddam luminis mundo huic -sisset *eqs.*). PS. ORIG. tract. 6 p. 74, 13 (*explicatur gen. 45, 12* a vino fulgentes oculos) quia . . . omnis gratia spiritalis -sit (obfulgit *F*) in nobis. COMM. apol. 249 desubito qualis -sit gloria genti. AMBR. apol. Dav. I 1258 p. 339, 7 subito ei splendor veritatis et candor gratiae spiritalis -sit ([eff- *var. l.*]. RVFIN. Orig. in exod. 11, 3 hic primum vocabuli huius s. -sit [eff- *Caes. Arel. serm. 103, 4 p. 410, 15*]). RVFIN. Clement. 3, 29, 4 cum . . . status regni coelestis -serit (eff- *var. l.*). 9, 31, 4 cum ei -serit (eff- *var. l.*) veritatis agnitio. hist. 2, 14, 3 veritatis lux et verbi divini claritas, quae ob salutem hominum nuper -serat *eqs.* (*gr.* ἐπιλάμψας). SIDON. epist. 9, 8, 2 cum iudicii dies sanctus (sanctis *Wilamowitz*) -serit (eff- *maluit Krusch*). *Teßmer.*

ˣoffundo, -ūdī, -ūsum, -ere. *ab* ob *et* fundere. *hic illic scribitur in codd.* obf-, *e. g.* CIC. Tusc. 3, 82 SEN. benef. 5, 4, 4 TAC. hist. 2, 3, 2. 2, 80, 2. *legitur in poesi non nisi apud* PLAVT., PHAEDR., VAL. FL., STAT., *in prosa oratione inde a* CIC., LIV., SEN. *rhet.*, VAL. MAX. [*confunditur in codd. c.* effundo *saepe, e. g.* LIV. 10, 5, 7 CVRT. 9, 5, 28 PLIN. epist. 3, 9, 16 (*restituitur e. g.* CIC. S. Rosc. 91 LIV. 22, 19, 6 VAL. FL. 4, 482, *falso traditur* CIC. Tim. 49 STAT. Theb. 3, 484; *cf. p. 532, 31*), *c.* offendo *e. g.* AMBR. in psalm. 118 serm. 17, 30, 2 AVG. c. Acad. 3, 7, 14 p. 55, 24 (*restituitur* TAC. ann. 1, 68, 4 AMM. 20, 3, 5, *falso traditur* ISID. sent. 3, 57, 7).]

I *structura originaria aliquid (aliquem) alicui, i. q. fundendo obicere* (*passim mediopass.; reflex. p. 532, 12. 25. 30*): **A** *proprie et in imagine*: 1 *servata vi fundendi*: PLAVT. Asin. 216 auceps . . . -it cibum *avibus* (*item -untur solida*: LIV. 22, 43, 11 occaecatum pulvere -so [eff- *trad.*] hostem. AMM. 25, 3, 10 -batur oculis altitudo pulveris). Trin. 1092 *aquam* tum esse -sam oportuit (*cf.* TAC. hist. 2, 3, 2 sanguinem arae -ere. *v. etiam l. 81*). *audacius c. obi. effecto* (*cf. p. 532, 3*): AVG. civ. 21, 7 p. 502, 21 D. nigrae maculae -untur ex oleo splendido.

2 *dilatata vi fundendi*: **a** *-untur res*: *α variae* (*quolibet modo*): CIC. Tusc. 3, 82 si quid tenebrarum -udit exilium. APVL. apol. 50 si usque adeo aucta est, ut etiam vigilantium capiti -atur *dulcedo* (*i. morbus; antea*: dirum fluxum cerebro immiscuit). TERT. apol. 22, 5 aer pestilentes haustus suos -it (*var. l.* eff-). AMBR. in psalm. 118 serm. 17, 30, 2 ignis vapore calefactis species vultus rutilantis -itur (*var. l.* offenditur *vel* ostenditur).

β quae visum impediunt: ① *obscurando vel occultando* (*fere in imag.*): CIC. S. Rosc. 91 tamquam si -sa (eff- *codd.*; -sa, quippe circumdata *interpr.* ARVS. gramm. VII 485, 21) re⟨i⟩ publica⟨e⟩ sempiterna nox esset (nat. deor. 1, 6 rebus). dom. 137 in naufragio rei publicae, tenebris -sis, demerso populo Romano (ac. 2, 61 tantis -sis t. ne scintillam quidem . . . ad dispiciendum reliquerunt *philosophi*. PS. CIC. in Sall. 5 *maioribus* magnas -isti [*var. l.* eff-] t., ut . . . venerint in oblivionem. AVG. serm. 294, 14, 15 lumini). CVRT. 4, 3, 16 quidquid lucis internitebat, -sa (eff- *codd.*) caligine exstinctum est (AMM. 30, 1, 17 huius modi artibus -sa sibi c. AVG. pecc. orig. 18, 20 p. 180, 22 veritati. *al.*). AVG. c. Cresc. 3, 7, 7 p. 416, 8 nebulas manifestis rebus moliris -ere (c. Petil. 3, 35, 40 p. 195, 8. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 5 veritati). pecc. mer. 1, 7, 7 p. 9, 6 luci fumus contentionis -itur. ⓘ *occaecando* (*cf. et l. 55*): CIC. ac. 2, 81 ut illis *piscibus* aqua, sic nobis aer crassus -itur (PANEG. 4, 11, 5 cum prospectum hominis non a. -sus [eff- *trad.*] . . . impediret). LIV. 26, 45, 3 stantibus scalis cum altitudo caliginem oculis -isset (CVRT. 7, 6, 22 ut oculis c. -sa conlaberetur. 9, 5, 28). SEN. contr. 7, 1, 6 tenebrae stupentibus -untur oculis (CELS. 2, 7, 25. VAL. FL. 4, 482 [eff- *trad.*]). SVLP. SEV. chron. 1, 6, 5 angeli . . . luminibus impudicorum caecitatem -erunt. *in imagine*: CIC. Pis. frg. 3 perturbatio istum mentis et quaedam scelerum -sa caligo . . . excitaverunt (Tusc. 5, 6 indoctorum animis. SEN. benef. 5, 4, 4. TAC. hist. 2, 80, 2 oculis. PAVL. NOL. epist. 12, 5 p. 77, 26 sibi. AVG. c. Petil. 3, 57, 69 p. 224, 9. *al.* MART. CAP. 8, 850 mortalibus caligines intentionis -it [*var. l.* eff-]. *al. cf.* PLIN. epist. 3, 9, 16 tantum caliginis). VAL. MAX. 7, 3, 9 densissimas hostilibus oculis tenebras -udit ([eff- *codd.*]. QVINT. inst. 2, 17, 21 iudicibus [HIER. epist. 50, 2, 2]. LACT. inst. 2, 1, 13 -ere t. et . . . caecare mentes. *al.* AVG. civ. 22, 23 p. 608, 18 D. ne se t. alicuius erroris -ant. *al.*). PS. RVFIN. in Am. 5, 25—27 p. 1082ᴰ sententias miscuit . . ., ut non parum obscuritatis -erit (*cf.* BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 159, 16 nec lectori quicquam o. -ret). AVG. bapt. 2, 11, 16 p. 192, 9 nebulas imperitis -unt (c. Iul. 1, 5, 18 ignorantibus. *al.* IOH. MAXENT. Conc.ˢ IV 2 p. 23, 16 simplicioribus n. dubietatis).

γ quae sensui percipiendae offeruntur: LIV. 2, 40, 3 *Coriolanus* nec in sacerdotibus tanta -sa oculis animoque religione motus esset. 28, 29, 9 omnium rerum terror oculis auribusque est -sus. SEN. epist. 87, 33 speciem . . . boni -unt *divitiae* (FRONTIN. strat. 2, 4, 3 resonantibus montium iugis species ingentis multitudinis -sa est hostibus). VAL. FL. 5, 466 nova lux -sa (effusa *vel* effulsit *codd.*) Cythaeis. TAC. ann. 1, 68, 4 hosti . . . sonus tubarum, fulgor armorum . . . -untur (offenduntur *M*). AMBR. exc. Sat. 1, 74 nisi se -ret imago praesentis *fratris*. hex. 2, 4, 17 *draconum* species, cum videtur, non minimum . . . decoris -it. 3, 5, 21 *mare* purpurescentem praefert colorem, qui eminus spectantibus frequenter -itur (*var. l.* eff-).

b *-untur animantes*: *α reflex.* se -ere *i. q. se prosternere*: APVL. met. 4, 5, 1 asinus . . . se mentita lassitudine cum rebus totis -udit (offuditur *F, sed fortasse legendum esse* effudit *monet Helm coll. 8, 6, 6*). *β mediopass.* -i *i. q. prorumpendo occurrere* (*sc. de multitudine*): ITIN. Alex. 35 praemissos Macedonum . . . improviso -si paucis indigenae opprimunt. AMBR. hex. 5, 24, 87 *vespertilio* volitat . . . in aere avium more, sed crepusculo vespertino consuevit -i (*de turba vespertilionum loqui videtur*).

B *translate*: 1 *animi affectus*: LIV. 10, 5, 7 *hostibus* incompositis . . . adversus equestrem procellam subitum pavorem -it (*var. l.* eff-) *equitatus*. 22, 19, 6 ut improvidos . . . universo simul -so (*Walch, Walters-Conway*; eff- *trad., quod receptum est vol. V 2, 225, 64*) terrore opprimeret (PHAEDR. 2, 4, 11. *cf.* LIV. 39, 15, 4 nimium terroris). TAC. ann. 11, 20, 1 *Corbuloni* quamquam multa simul -rentur, metus ex imperatore, contemptio ex barbaris, ludibrium apud socios *eqs.* CHRYSOST. hom. V 1004ᴰ neve tantum ignominiae omnibus nobis -as dolorem (*Migne gr. 47, 313 μὴ τοσαύτην ἡμῶν καταχέῃς ὀδύνην*). 2 *cogitationes sim.*: LIV. 34, 6, 3 ne quis error vobis -atur (SEN. epist. 94, 5 menti. LACT. inst. 2, 16, 5. *al.*). SEN. epist. 82, 17 his adversantibus, quae nobis -it longa persuasio. AMBR. fug. saec. 1, 1 cogitationes, quae improviso -sae (*var. l.* eff-) mentem animumque confundunt (in psalm. 118 serm. 22, 20, 3 orantibus . . . saeculares -it c. *cf.* bon. mort. 6, 22 illi principatus -unt [*var. l.* offendunt, ostendunt, offerunt] saecularia, quibus tuam mentem incurvent. 6, 23 in oratione nobis . . . -untur [*var. l.* offenduntur, offerunt] ea, quae plena sunt obprobrii).

II *structura inversa aliquem aliqua re i. q. fundendo obruere, implere* (*fere struct. passiva*): **A** *proprie vel in imagine* (*sc. obscurando vel occaecando*: CIC. fin. 3, 45 ut . . . obscuratur et -itur luce solis lumen lucernae. VAL. MAX. 2, 7, 6 oculos tuos . . . tenebris -sos . . . intueri nequivisse (*item in imag.*: 3, 8, 3 tantis t. -sam esse rem publicam [*sim.* AMM. 31, 5, 11]. LACT. ira 1, 5. *al.; proprie*: AMM. 20, 3, 5 -itur [offenditur *V*] densioribus t. caelum. RVFIN. Orig. in exod. 4, 4 p. 176, 10. VICTOR CAP. frg. Spicil. Solesm. I p. 296 sol). SEN. dial. 4, 35, 5 iram (*pro persona*) . . . -sam multa caligine (EVSTATH. Basil. hex. 5, 7, 7 c. malignitatis -sus [*gr.* ἐν κακίᾳ διάγων]). CONC.ˢ I 5 p. 148, 16 cum ipse caliginosam -samque habeat mentem (*gr. I 1, 6 p. 118, 5* ἀφεγγῆ . . . καὶ σκοτεινήν).
B *translate*: CIC. Marcell. 10 omnium Marcellorum meum pectus memoria -it. TAC. ann. 11, 31, 1 constat eo pavore -sum Claudium. AMM. 21, 13, 7 maerore -sus Constantius. AMBR. off. 1, 19, 83 verecundia . . . vultus ipsos solet pudore -ere.

III *structura singulari* '-sus *aliquid aliqua re*': STAT. Theb. 5, 95 *Polyxo* aciem . . . -sa (eff- *trad.*) . . . sanguine.

deriv.: offusio.

offuscaster (obf-), -stra, -strum. *ab* ob *et* fuscus (offuscus *?*), *cf.* nigraster. *i. q. (quodam modo) offuscatus*: GALEN. alfab. ('de pyrethro') radix colore -a (*v. Wölfflin, ALL 12, 1902, 421,* fuscior *edd. Iunt. et Chart.*).

offuscātio, -ōnis *f.* *ab* offuscare. obf- ANIAN. *i. q. actus vel effectus offuscandi* (*non nisi translate*): TERT. nat. 1, 10, 33 quod . . . ad -em pertinet deorum vestrorum. resurr. 43 p. 88, 24 hoc . . . non pertinere ad -em carnis. VVLG. Sirach 41, 24 *erubescite* ab -e dati et accepti (*gr.* ἀπὸ σκορακισμοῦ). RVFIN. hist. 1, 7, 13 Herodes . . . videns, quod . . . generis indicia . . . -is sibi plurimum quaererent (*gr. non resp.*). RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 190, 7 *[Beikircher]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scripta . . . absque suae opinionis apud aliquos -e legenda. *c. gen. criminis*: ANIAN. Chrysost. laud. Paul. praef. 471/2 Paulum vitiorum -e commaculat.

offusco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ob *et* fuscare, *cf.* infuscare. *scribitur et* off- *et* obf- *editoribus discordantibus.* *legitur inde a* Ps. QVINT., TERT., ITALA *neque fere nisi apud ecclesiasticos.*

i. q. fuscum reddere: **I** *transitive* (*c. abl. passim,* ex ISID. epist. 7, 8): **A** *proprie et in imagine*: **1** *denigrando vel maculando*: ITALA cant. 1, 5 (cod. 169, Ambr. Isaac 4, 13. *al.*) -ta sum (*gr.* μεμελανωμένη, *Vulg.* fusca, *aliae vers. vol. VII 1, 1512, 72 sqq.*). ARNOB. nat. 7, 15 effigies numinum nigrore -are ferali (*item -antur res corporeae*: AVG. civ. 21, 4 p. 492, 30 D. haec *ligna* -ans *ignis* [21, 7 p. 502, 20 plurima]. OROS. hist. 6, 2, 17 saxa . . . fuligine -ta). ZENO 2, 42, 1 (2, 29, 1 L.) non ullae sordes -ant *neophytas* (*in imag. ut*: CASSIAN. conl. 3, 8, 1 -tam mentem quodam modo coloribus taetris infectamque. LEO M. serm. 41, 1 p. 272[B] ne ulla . . . *animam* macula iniquitatis -et [ISID. in gen. 31, 66 maculis . . . nativitatis -atur]).

2 *obscurando, occaecando* (*-at lux, candor l. 22. 27. 40*): **a** *proprie*: Ps. QVINT. decl. exc. Paris. 4 p. 394, 29 stellas rutilantes . . . nescio qua invidia -tas (*item -antur astra*: SCHOL. Stat. Theb. 7, 45 laeditur . . . Phoebi iubar: -atur [*sc. fulgore ferri*]. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 81, 2 lunae lumine . . . nubibus -to [*Migne gr. 35, 488*[A] σελήνης ἀμυδροῖς φέγγεσιν]. EVSTATH. Basil. hex. 6, 4, 4 nebulis . . . subeuntibus -ti radii *solis* [*gr.* ἀμαυροῦνται]). RVFIN. Basil. hom. 7 p. 1786[D] rubor, quem . . . vigiliarum macies . . . -ret (*scil. candore; cf. Migne gr. 32, 372*[C] ὠχρότης . . . ἐπιλάμπουσα). FVLG. RVSP. epist. 3, 19 *si* candorem carnis lavandi contemptus -et (ISID. epist. 7, 8 *lineo panno* ex ablutione frequenti c. augetur, cum in sericis magis ex eadem -ari videatur). CARM. de alphab. 36 ne atra figura tuos tenebris -et ocellos. **b** *in imagine*: Ps. ALEX. c. Dind. coll. p. 179, 11 splendorem generis vestri rebus vilissimis -atis (LEO M. epist. 156, 3 [Conc.[S] II 4 p. 103, 13] quodam contagio s. vestrae serenitatis -ant). AVG. conf. 2, 2, 2 nebulae . . . obnubilabant atque -bant cor meum (ISID. nat. 26, 12 ut caecae noctis successu carnalium c. -et *Antichristus*). gen. ad litt. 12, 26 p. 419, 15 *veritas* nullis opinionum falsarum nebulis -atur. c. Iulian. op. imperf. 1, 1 catholica lumina . . . hoc opprobrio . . . -are (SALV. gub. 7, 81 ecclesiastici splendoris l. -ant. MAX. TAVR. serm. 62, 3 M. intellegens *Ioannes* l. suum solis radiis -andum). Ps. AVG. serm. ed. Mai 118, 1 splendescente . . . super obscurum delictis -antibus mundum trinitatis die. SACR. Leon. 289 (= 300) praedicationis apostolicae claritatem . . . nulla praevaricatio veritatis -et. GILD. Brit. 10 chron. III p. 31, 17 ne penitus crassa atrae noctis caligine Britannia -retur. APON. 9 p. 182 -tis tristitiae nubibus nuptiis.

B *translate*: **1** *infamando vel detrectando* (apud *aliquem l. 56. 67*): **a** *homines* (*ecclesiam* RVFIN.): TERT. spect. 22 p. 23, 7 quale iudicium est, ut ob ea quis -etur, per quae promeretur? AMBROSIAST. in I Thess. 2, 9 -ans pseudapostolos. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 114, 5 spernunt . . . *ecclesiam* et pro ignobilitate generis -ant. Ps. AVG. quaest. test. I 82 Migne 35, 2276[B] ut -et Iudaeos. BACHIAR. fid. l. 83 nec me -et Samaritana condicio. LEO M. epist. 128 (Conc.[S] II 4 p. 86, 24) si . . . eos qui ipsum -bant in suo consortio non haberet. IOH. MAXENT. Conc.[S] IV 2 p. 50, 14 monachos . . . falsis . . . criminationibus . . . -are. VITAE patr. Iurens. 2, 11 p. 149, 29 Agripinus . . . per Egidio tum magistrum militum . . . apud imperatorem . . . fuerat -tus. **b** *res*: TERT. adv. Marc. 2, 12 p. 352, 8 ne putes . . . *deum* exinde iudicem definiendum, quo malum coepit, atque ita iustitiam de causa mali -es. ZENO 1, 5, 1 (2, 7, 1 L.) virtus voluptates semper -at (virtutem . . . -ant *Vallarsi, Löfstedt*). FAVSTIN. trin. 4, 1 ad -andam divinitatem eius *Christi*. HEGES. 1, 1, 10 *Hyrcanus* nihil umquam . . . fortuitis eventibus dereliquerit, in quo actus eius -retur (*cf. gr. 1, 68* μεμφθῆναι, *ceteris male respondentibus verbis*). BOETH. divis. p. 877[A] nec ullus livor id, quod . . . est . . . nobis . . . legentium utilitate congestum, obliquis morsibus obtrectationis -et. GREG. M. epist. 5, 18 p. 300, 32 ut nec opinionem vestram haec res apud quosdam -et. ISID. Goth. 49 chron. II p. 287, 17 sed -vit in eo error impietatis gloriam tantae virtutis.

2 *occaecando* (a *cum abl. separ.* HERM.): HERM. vulg. sim. 9, 30, 4 divitiae suae eos pusillum obscuraverunt a veritate atque -erunt. OROS. hist. 6, 1, 25 quod . . . creatura . . . per varias ratiocinationes mentis . . . aliis -ta quaesierit.

3 *vario usu* (*praevalente notione imminuendi vel abolendi; -antur non nisi res*): IREN. 3, 20 (21 H.), 1 dilectionem, quam habebat Deus in hominem, -bat (*cf.* SEDAT. ad Ruric. epist. 4 p. 447, 10 ut . . . caritatem inminuat aut -et oblivio). FIRMIL. Cypr. epist. 75, 17 nec intellegit -ari a se et . . . aboleri christianae petrae veritatem (AVELL. p. 6, 6 veritas . . . impiorum . . . circumventionibus -atur et premitur). ANON. de mach. bell. 3, 2 ne commixtionis licentia . . . integritatem publicae utilitatis -et. AMBR. epist. 40, 32 pietas, . . . fides hoc facto -bitur (*cf.* AMBROSIAST. in Rom. 14, 16 qui bona opera habet, si in alia reprehendatur re minima, bonum illud suum -at. GILD. Brit. 96 chron. III p. 79, 4 doctrina . . . , quae pravis operibus -atur). Ps. HIER. epist. 7, 1 p. 106[B] pretiositatem *calicis aurei* . . . letalis poculi virus -at et . . . nitorem violat. RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 10, 5 tanto . . . ignobilior erit, quanto -verit in se . . . imaginem dei (*Migne gr. 35, 1241*[B] διαφθείρωμεν. *cf.* 8, 8, 1 purae imaginis dignitatem oblitteratam . . . et -tam [*gr. p. 945*[A] συνθολωθείσης καὶ συγχυθείσης]). Orig. in Rom. 7, 6 p. 1119[B] sinceritatem orationis -at *infirmitas nostra* (*cf.* Ps. AVG. serm. 172, 1 ut relaxatione corporum puritas mentis non -etur). Ps. AVG. serm. 238, 2 *Apollinaris* metuit, ne suscipientis (*sc. dei*) dignitatem suscepti hominis -et infirmitas. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 9, 7 mentis vertiginibus . . . circumferri . . . , quae olim sunt elaborata, -at (*Migne gr. 78, 197*[C] ἀμαυροῖ). p. 21, 5 rerum correctio, quae . . . a Christo facta est, -ari periclitatur (*gr. p. 1496*[B] ἀμαυροῦσθαι). EVSTATH. Basil. hex. 1, 1, 2 *animus* aerumnis minime saecularibus -tus (*gr.* ἀνεπισκότητον).

II *mediopassive* -tus *aliquid*: SEDVL. carm. pasch. 2, 153 *lux* proprium non -ta serenum (*cf. op. pasch. 2, 12 p. 212, 12* splendoris . . . gratiam . . . amittit).

deriv.: offuscatio, *?* offuscus.

? **offuscus**, -a, -um. *si recte trad., ab* offuscare *retrograde.* *comp.* -ior *i. q. magis offuscatus* (*fortasse probab., sed v. vol. V 2, 219, 24*): CALP. decl. 2 ex altera parte qua convexus et deficiens mundus vicinum mittit orientem, illic -iora (effusiora *AB*[1]) corpora, illic coloratiora (collectiora *A*, cololertiora *B*[1]) nascuntur.

cf. offuscaster.

offūsio, -ōnis *f. ab* offundere. *i. q. actus vel effectus offundendi* (*de rubore pudoris* TERT.): TERT. castit. 11 l. 1 si haec -o (obtusio *trad.*) . . . spiritum sanctum avertit *eqs.* (*cf. postea*: iste rubor). AMBR. fug. saec. 1, 1 vanitatum -o mentem occupat (*transl. ut*: in psalm. 45, 23 ne -o saecularium perturbationum . . . oculum mentis obducat). hex. 1, 8, 32 quod atro inhorrescat situ atque -e tenebrarum *antrum* (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 84 p. 436[C] ut . . . maerore sensibus occupatis caeca noctis augeretur -o).

Beikircher.

ofi- *v.* ophi-. **ofla** *v.* offula. **oft(h)-** *v.* opth-.

? **ogastrum** (ōg-?): aeggimong (*anglosax.*) GLOSS.[L] Corp. O 139 (*v. adnot. p. 206; sim.* A 397 ag- *et* O 149 olg-. *v. etiam* GLOSS.).

W.

*****ogdoas**, -adis *f.*, ὀγδοάς *et* **ogdoada**, -ae *f.* *scribitur* (*fere in var. l.*): ocd-: *e. g.* HIL. psalm. instr. 16 p. 14, 3 FILASTR. 38, 4 HIER. epist. 36, 9, 1 CASSIAN. inst. 3, 9, 2. oct-: HIER. in Abd. 4 sq. p. 1105[C] epist. 36, 9, 1 CASSIAN. *l. c.* ANON. in Matth. 13 p. 37, 12. *al.* hocd-: VITAE patr. Iurens. 2, 5 p. 146, 18. hogd-: PASCASIN. Leo M. epist. 3, 1 p. 248, 11 Kr. ogdu- *vel* octu-: HIER. epist. 36, 9, 1. 53, 2, 1 COMPVT. Carth. 2, 8 p. 290, 9 VIRG. gramm. epist. praef. p. 108, 6 GLOSS. (*v. Goetz s. v.* de -e). *formam primae decl.* ogdoada *exhibent: nom. sg.* TERT. adv. Val. 20 p. 198, 20. *acc. sg.* -am VITAE patr. Iurens. 2, 5 p. 146, 18 (*var. l.* -em). *abl. sg.* -a TERT. praescr. 33 l. 20 (*in var. l. ut* FILASTR. 38, 4). COMPVT. Carth. 1, 2 p. 280, 4. *nom. pl.* -(a)e *nisi* -e(s) *ibid.* 2, 10 p. 291, 28. 29. *gen. pl.* -arum (-adum: IREN. 2, 24, 1 [2, 34, 3 H.]. HIL. psalm. instr. 16 p. 13, 25. 14, 1) *ibid.* 1, 1 p. 279, 15. *declinatur* (*ad formas primae decl. v. supra*): *gen. sg.* -ados: IREN. 3, 10, 3 (3, 11, 2 H.). 3, 10, 4 (3, 11, 3); -adis *saepius*, -ades ANON. in Matth. 13 p. 37, 12. *acc. sg.* -ada: IREN. 1, 5, 9 (1, 1, 9 H.). 2, 14, 1 (2, 18, 1); -adem *saepius*. *acc. pl.* -adas: Ps. TERT. haer. 5 p. 222, 13. IREN. 2, 16, 4 (2, 21, 1 H.) *var. l.* -es. HIER. in Abd. 4 sq. p. 1105[C] in Gal. 1, 4 p. 314[D] COMPVT. Carth. 2, 10 p. 291, 26. *legitur inde a* TERT.

i. q. numerus octonarius (ὀγδοάς *respondet passim*): **I** *in numerando*: **A** *collective* (*cf.* TERT. adv. Val. 7 p. 185, 15 -em, tetradem duplicem. 35 p. 210, 2 -em . . . ex tetrade . . . derivatam. 38 p. 211, 11 -em in duas tetrades dividens. Ps. TERT. haer. 4 p. 220, 7 *triacontas* ex -e et decade ac duodecade. *sed usurpatur de singulis sub 1b*): **1** *in doctrina gnostica*: **a** *spectat ad ordines aeonum*: **α** *distinctiones et epitheta* (*v. etiam* TERT. adv. Val. *sub b*): TERT. praescr. 33 l. 20 de . . . prima -e aeonum (adv. Val. 36 p. 210, 22 [*enumerantur aeones*]. IREN. 1, 8, 5 [1, 1, 18 H.]. *ibid.* de p. et matre omnium aeonum -e. 1, 11, 5 [1, 5, 3] pleroma . . . p. -is [*antea*: primam et archegonon octonationem]. 2, 12, 5 [5, 14, 1] p. et archegonos -s. 2, 12, 6 [2, 14, 1] p. et principalem [*al.*]). IREN. 1, 5, 2 (1, 1, 9) numerum primogenitae et primariae pleromatis -is. 1, 17, 2 (1, 10) superioris -is (1, 18, 3 [1, 11, 2]). **β** *varia selecta*: Ps. TERT. haer. 5 p. 222, 13 computant *haeretici* -as et decadas. IREN. 1, 9, 3 (1, 1, 20 H.) non . . . de -e . . . , sed de . . . Christo. 1, 16, 3 (1, 9, 3) -em . . . spirituum (*cf. ibid.* ab -is . . . spiritibus). 2, 12, 8 (2, 14, 3) de -e . . . fabula. 2, 24, 1 (2, 34, 3) plenitudinem (*i. pleroma*) -um. 3, 10, 3 (3, 11, 2) mater -os. 3, 10, 4 (3, 11, 3) -os angeli. *al.* FILASTR. 38, 4 de -a . . . et decada et duodecada consistere triginta aeonas. HIER. in Abd. 4 sq. p. 1105[C] quadradas et -as et duodecadas. *al.* RVFIN. hist. 5, 20, 1 de -e librum *Irenaei*. **b** *spectat ad singula*: TERT. adv. Val. 20 p. 198, 20 -a mater Achamoth *dicta* ab argumento -is primigenitalis (IREN. 1, 5, 2 [1, 1, 9 H.] hebdomada vocant eum *Demiurgum*, matrem autem . . . -a *eqs. cf.* 1, 5, 3 [1, 1, 9] matrem *Demiurgi* et -em vocant et Sophiam et Terram et *eqs.* 1, 16, 2 [1, 9, 2] -em matrem triginta aeonum). IREN. 1, 3, 4 (1, 1, 5) quam

[Lumpe]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

excogitationem i. enthymesin etiam secundam -em vocant (2, 14, 1 [2, 18, 1] s. -a vocantes eam *dispositionem matris*).

2 *spectat ad temporis spatia*: **a** *i. q. octo dies*: HIER. epist. 53, 2, 1 ebdomadis et -is *sc. dierum quindecim.* in Ezech. 40, 14 sqq. p. 381^{D} post septem hebdomadas ... -is prima incipit dies. VITAE patr. Iurens. 2, 5 p. 146, 18 intra unam circiter -am. **b** *octo anni* (*non nisi in computatione paschae*): PASCASIN. Leo M. epist. 3, 1 p. 248, 11 Kr. coepit ... -s. p. 248, 16 octavum annum -is (COMPVT. Carth. 1, 1 -arum et endecadarum. 1, 2 in a. primo ... -is. DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 2 p. 514^{B} -is communes a. quinque et tres embolismi. *cf.* COMPVT. Carth. 1, 2 tertius annus ... in -a). COMPVT. Carth. 1, 2 in capite ... -is. 1, 3 in -bus et endecadibus. 2, 8 -is initia. *al.* DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 2 p. 513^{C} decemnovenalis cyclus per -em et hendecadem ... in se revolvitur. *al.*

3 *spectat imprimis ad ipsum numerum* (*ad interpr. mysticam v. sub II C*): IREN. 1, 16, 1 (1, 9, 1 H.) in quo *numero q. e.* XXX est -s et decas et duodecas. 1, 16, 2 litteram ... *H* ... -em esse ..., quum ... octavo sit posita loco. *ibid.* trias ... VIIII generavit; ... -s XCIX generavit numerum. HIL. psalm. instr. 13 p. 12, 18 simplicem -em et -is decadem *i. duodenonaginta.* HIER. epist. 36, 9, 1 septem conficitur septimanis et in principium -is erumpit *numerus q. e. quinquaginta.*

4 *singulariter pl.* -es *pro* '*octo*': VIRG. gramm. epist. praef. p. 108, 6 H. -es orationum partes octenis *epistulis* ... expositurum (*cf. p. 107, 3* orationis partes octo).

B -s *de die quasi pro* '*octava*' (*cf.* RVFIN. Orig. in Rom. 4, 2 p. 967^{C} -is ..., id est octavi diei. GLOSS. Werth. Gallée 337 de -e: de octava die. *v. etiam* AMBR. epist. 44, 4 *sub II B*): HIL. psalm. instr. 12 p. 11, 17 *-s sabbato adiecta est* dies eadem prima quae octava. HIER. in psalm. 6 p. 15, 7 ('pro octava [*sunt psalteria, quae vocem q. e.* die *vel addant vel praemittant*] psalmus') in sexto psalmo inscriptio ponitur -is. CASSIAN. inst. 3, 9, 2 ebdomadi pariter et -i (*i. sabbato et diei dominicae*).

II *ad usum mysticum exempla notabiliora*: **A** *de saeculo futuro, tempore resurrectionis sim.* (*opp.* hebdomas *i. tempus praesens. v. etiam* HIER. in Os. 3, 3 *sub B*): TERT. anim. 37, 4 -s nos non creat; tunc enim *eqs.* (*antea*: auspicia resurrectionis). HIER. in Is. 38, 4 sqq. l. 49 nobis ... in hebdomade et -e viventibus (*antea*: praesentis temporis et futuri). ANON. in Matth. 13 p. 37, 3 post septimum millesimum annum ... in -em omnia meliorabuntur reversa ad deum (*cf.* p. 37, 12 hic *dies octavus* ... typum habet -es [*gen. sg.*], quia omnia redeunt reformata ad deum [*opp.* septimus *dies* ... id est sabbatum]). CASSIOD. in psalm. 125 concl. l. 155 -s ..., quam ad resurrectionem domini pertinere praediximus (*antea*: septimus ... gradalium in figuram veteris testamenti ... adventum ... domini prophetavit).

B *de novo testamento* (*opp.* hebdomas *i. vetus testamentum. cf.* AMBR. epist. 44, 4 p. 1137^{C} novit -em ..., quam octavam Latine dicimus, vetus testamentum [*postea*: hebdomas veteris testamenti est, octava novi]. HIER. in Mich. 5, 6 p. 1201^{B} per hebdomadem et -em ... scandimus [*antea*: hebdomadi, id est veteri ... instrumento; octo *gradus* ... novi testamenti]. GLOSS. V 421, 59 de -e: de novo testamento): HIL. psalm. instr. 13 p. 12, 9 -em ... euangelicam (*cf.* 16 p. 14, 10 [*bis*] euangeliorum [*opp.* hebdomas legis, *ut* HIER. in Os. 3, 3 p. 843^{C} -em ... e., id est sabbatum et diem resurrectionis]). 16 p. 14, 6 (*opp.* legis, quae in hebdomade est constituta). HIER. in eccles. 11 p. 1101^{C} per -em ad euangelium scandimus (*opp.* septenario numero *legis*). in Ezech. 40, 28 sqq. p. 388^{B} ut ... per patriarchas et prophetas veniamus ad apostolos, ut in altero *atrio templi* hebdomas, in altero -s sit. PETR. CHRYS. serm. 105 p. 494^{B} -is ... ad gratiam (*opp.* decalogus legis, *ut* 126 p. 549^{A} -em gratiae).

C *varia*: IREN. 1, 18, 1 (1, 11, 1 H.) -em ... in visceribus absconditam (*explicatur triacontas per hominis imaginem*). 1, 18, 3 (1, 11, 2) arcae ... dispositionem ... -em ostendere. *ibid.* mysterium -is. HIL. in psalm. instr. 13 p. 12, 3 -is ... virtutem (p. 12, 10). 14 p. 12, 20 -is perfectionem (*cf.* 16 p. 14, 3 ex ... perfectis numeris..., hebdomade scilicet et -e. p. 14, 14 perfectum ... verumque ... hebdomadis et -is numerum). p. 12, 24 sacramentum -is (p. 12, 29). p. 12, 25 -es (*in numeris psalmorum explicandis, ut*: 16 p. 13, 25. p. 14, 1 -um doctrinam). AMBR. epist. 44, 3 p. 11, 37 -em consecrat *gratia.* HIER. in Ezech. 42, 1 sqq. p. 408^{D} (*de latitudine quinquaginta cubitorum*) ut ... ex septem hebdomadibus, qui remissionis est numerus et in principium ... -is erumpit, sacerdotalia in templo ... spatia monstrarentur. BACHIAR. epist. Migne suppl. 1, 1041 -s circumcisionis (*antea*: spiritus septiformis). CASSIOD. in psalm. 8 concl. l. 268 numerus -is ... magnarum rerum sacramenta contiñere dinoscitur.

ogdogōnos *v.* octagōnos. *Lumpe.*

ogganio, -iī, -ītum, -īre. *ab* ob *et* gannire. *scrib.* ogg- PLAVT., TER. *codd. AD et Schol.* (obg- *PC*), AVIEN., HIER. epist. *cod. B*, GLOSS. V 574, 8; *ceterum* obg-. *de notione* (*v. et p. 536, 7*): GLOSS.^{L} I Ansil. OB 110 -it: obturbat, obloquitur, obstrepit, obmurmurat. III Abol. OB 29 -ire: obcanere (-cin- GLOSS. V 636, 13). V Abba OB 71 -it: subtiliter murmurat. GLOSS. καταφλυαρῶ. καταλαλῶ. καταγογγύζω. inserit se.

i. q. ganniendo obstrepere, murmurare, frequenter dicere sim. (*per epistulam* SYMM., *idem absol.*): **1** *vario usu*: PLAVT. Asin. 422 cui numquam unam rem me licet semel praecipere furi, quin centiens eadem imperem atque -am. TER. Phorm. 1030 habet haec, quod, dum vivat, usque ad aurem -at ([EVGRAPH.: id est in aurem frequenter dicat. SCHOL. Bemb.: cum querella m⟨ur⟩muret, gannire enim canes proprie dicuntur]. APVL. met. 2, 2, 6 incertum quidnam in a. mulieris -iit). AVIEN. ora 23 in non sequacem quis profunda -at? SYMM. epist. 1, 23, 4 sed cur ego diutius sermonis pauper -o? HIER. epist. 54, 5, 1 *nutrices et gerulae* non suadent, quod tibi, sed, quod sibi prosit, et saepe illud -unt: '*eqs.*' **2** *de sermone amantium*: APVL. met. 2, 11, 1 his et talibus -tis sermonibus inter nos discessum est.

oggero, -ere. *ab* ob *et* gerere. obg- *non legi vid.* [*dub. trad.*: PLAVT. Truc. 245 demum occerunt *vel* ogg- *A*, demus danunt *BCD.*] *i. q. offerre* (*accedit* se *l. 24*): PLAVT. Cist. 70 gustui dat dulce, amarum ad satietatem usque -it *amor.* Pseud. 812 qui ... condita prata in patinis proferunt ... herbasque -unt (hogg- *B*). Truc. 102 oenus eorum aliqui osculum (*Camerarius*, oculum *trad.*) amicae usque -it. APVL. apol. 64 obvias species mortuorum, quidquid umbrarum est usquam, quidquid lemurum ..., oculis tuis -at *Mercurius* (*eqs.*). flor. 77 viderint, quibus mos est -ere se (*φ*, hoc gerere *F*) et otiosis praesidibus. ARNOB. nat. 5, 25 *Cereris* sitientis ardori -it potionem *Baubo.* 7, 6 indignatione flagrantibus *deis* satisfactio ista sacrificiorum -itur. Ps. AVR. VICT. epit. 45, 3 Valentiniano imperium resistenti -itur.

oggrafio *v.* obgrafio. **ogmentum** *v.* omentum.

ōh *v.* 2. o. *Teßmer.*

ohe (ō- ? -ē ?) *interiectio exclamativa* (*acclamativa*). *cf. fort. gr.* ὠή (ὠῆ), *etsi vi et usu discrepat. inter varias interiectiones afferunt* CHAR. gramm. p. 311, 12 B. (*sec. Palaem.*). PRISC. gramm. III 91, 27; *cf. etiam* CHAR. gramm. p. 248, 5 B. (*ex Romano; de adv.*) vocandi respondendive 'heus' vel 'ohe'. oe *scribit pars codd.* QVEROL. (*cf.* 2. oe). *mensura variat; apud scaen. ambigitur* (*exceptis* PLAVT. Aul. 55 TER. Phorm. 418, *ubi* o- *corripitur*); *in hexam.* ŏhĕ HOR. sat. 1, 5, 12 (*in fine versus ut*: PERS. 1, 23), *sed* ŏhē HOR. sat. 2, 5, 96; *in hendecasyll. variat in eodem versu inter* ŏhē *et* ŏhĕ MART. 4, 89, 1 *et* 9. [*falso trad. pro* oh TER. Andr. 615 Ad. 768; *falsa var. l.* TER. Phorm. 377 ohe iam (*E²*, *Don.*, hodie *cett.*); *cf. etiam vol. VI 2855, 73. contextu manco*: INSCR. Väänänen, Graffiti del Palatino n. 268 OHE (*sic* h *cursiva*, E *quadrata*).]

interiectio sermonis cottidiani prodit affectum eius, qui indignanter (*vel impatienter*) *inhibet vel actionem, motum vel orationem molestam, adversam* (*cf.* DON. Ter. Phorm. 377 ohe interiectio est satietatem usque ad fastidium designans [*inde* SCHOL. Ter. p. 72, 23]. *v. etiam Richter in: Studemund, Stud. I 608 sqq.*): PLAVT. Asin. 384 quis ... sic frangit fores? ohe, inquam. Aul. 55 abscede etiam nunc ... — etiam — ohe, istic astato. Bacch. 1065 ohe, odiose facis. Cas. 249 ohe, iam satis, uxor, *eqs.* (Stich. 734. HOR. sat. 1, 5, 12 ohe i. s. est. MART. 4, 89, 1 *et* 9 [*designat finem libri*] ohe i. s. est, ohe, libelle). TER. Haut. 879 ohe, iam desine ..., uxor, *eqs.* (*cf.* QVEROL. p. 23, 5 R. ohe cessa). Phorm. 418 ohe, 'actum' aiunt 'ne agas'.:: ... haud desinam. 1001 ohe (eho *PC*) tu, factumst abs te sedulo. Ad. 723 fero alia flagitia ...:: ecce autem.:: nova, capitalia.:: ohe (eho *A*) iam (*item accedit solum* iam: 769 [eho *pars codd.*]. HOR. sat. 2, 5, 96). PERS. 1, 23 quibus (*sc. escis?*) ... dicas ... 'ohe'. QVEROL. p. 8, 10 R. talos transfodiam tibi. :: ... :: mane ... :: ohe, talos incolumes ferre hinc volo. p. 11, 13 hoc requiro ... :: ohe, illa tu nunc requiris cottidiana. p. 15, 2 alter aliud pertulit. :: ohe, consortes ... nihil ... pertulerunt. p. 24, 19 ohe, homo prodigiose (*sc. qui narrat somnium*), ego te iam nunc explodo. p. 61, 14 potesne discere leges ...? :: hahahe, illas ... condidi. :: senatus consultum dico ... :: ohe, visne ... capita iam nunc eloquar? *? appellando ante vocat.* (*aliter l. 55. 62*), *relatione sententiae contra graec. deflexa*: VITAE patr. 5, 18, 9 dixit ei senex: 'ohe, maior, ubi vadis?' (*gr. Cot. p. 528^{B}* λέγει αὐτῷ ὁ γέρων ὁ μέγας· ποῦ πορεύῃ; *cf. 3, 61* dixit illi senex: 'quo vadis, maligne?' *an* ma[li]gne *?*).

ōhō *interiectio exclamantis. cf.* o, ohe *et ad geminationem* aha. [*falso pro* oh: PLAVT. Pseud. 988 (*codd. det.*, oh *A*, eho *F*). *e coni. dub.*: TER. Ad. 409 (*Marouzeau*, oh *plerique*, ohoh *E*, hoho *F*).] *exprimit affectum mirantis, indignantis* (*cf.* o *geminatum p. 12, 10 sqq.*): TER. Ad. 726 oho, scis et patere? :: quidni patiar? (oho *A et edd. recc.*, eho *cett.*, oh *dubitanter Richter in: Studemund, Stud. I 604*). *W.*

oi *dipthongum* (*cf. p. 2, 22*) *tractat etiam* MAR. VICTORIN. gramm. VI 11, 13 sqq. (*exemplum affert* 'populoi Romanoi' *ut*: 17, 18 sqq.). 24, 4 sqq. (*affert*: cameloi, caproi).

oica, (-ae *f.?*). [*peregrinum. Sch.*] *scribitur* olca *praeter* PLIN. *cod. B* (*bis*). *nomen gemmae*: PLIN. nat. 1, 37, 65 -a. 37, 176 -a barbari nominis e nigro et fulvo viridique et candido placet (*inde* ISID. orig. 16, 12, 1 -a barbari nominis ex fulvo et nigro viridique et candido est. GLOSS.^{L} I Ansil. OL 22 -a: gemma).

[Teßmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

oicetis, -idos *f.,* οἰκέτις (*receptum e textu graeco*). *i. q. famula*: HIPPOCR. aer. 21 p. 41, 13 magnum ... exemplum -ides (oi k etia hec *cod.*) faciunt.

oico- *v.* oeco-.

oiei *interiectio dolentis. vocem ut disyllabam adhibet* PLAVT., *ut trisyllabam* TER. PLAVT. Mil. 1406 oiei (*A*, olei *BCD*), satis sum verberatus, obsecro. TER. Phorm. 663 aediculae item sunt ob decem alias *minas.* :: oiei (*A*, oe *DG*, hui *FE* ui *PC*), nimiumst. Eun. 716 i intro nunciam. :: oiei (oiei. oiei *G*, e ... hoho hehi *P.* DON.: 'oiei' [oy hey *V*] apte σχετλιασμόν rusticum posuit utpote servi ac novicii. SCHOL. Ter. p. 107, 20 'oiei' vox plorantis).

oifies, *nomen dub. herbae q. e. adiantum*: PS. APVL. herb. 47 l. 6 adn. (*inter syn. codd. interpol.*) alii oifies ('= οἰοφυές' *edd.*).

oinanthē, oineleūm *v.* oen-.

oinos *v.* unus. **oinvorsei** *v.* universus.

? **oistos,** (-ī) *m.,* ὀϊστός. *nomen herbae q. e. sagitta* (*cf. André, Lexique des term. de botan. 225*): PLIN. nat. 21, 111 idem *Mago* -on (*Weise,* pistana *vel* tustana *trad., cf. loc. corrupt.* 1, 21, 68. *quem tractat Mayhoff in appendice p. 532*) adicit a Graecis vocari, quam inter ulvas sagittam appellamus.

oistros *v.* oestrus. **oisus** *v.* usus. **oisya** *v.* oesya.

oitilis *v.* utilis. **oitisca** *v.* oetisca. *Teßmer.*

1. ōla, -ae *f.* [*dummodo genuinum, ad stirpem vocum lat.* ulna, *gr.* ὠλένη *etc. referendum. Sch.*] ISID. orig. 11, 1, 62 -a: summi humeri pars posterior (*inde* GLOSS. IV praef. 18 GLOSS.[L] I Ansil. OL 6 V Abba OL 10). GLOSS.[L] I Ansil. VL 66[a] has (*sc. ulnas*) Latini primo -as, post ulnas, Graeci olenas dixerunt. *v. etiam s. v.* olaus.

2. ōla *v.* 1. aula.

olācitās: faetulentia, olor GLOSS. V 606, 6. *ab* olax.

? **olaus** *obscurum* TAB. devot. Audollent 134 A 7 (olas *dubitanter ed.*).

olāx, -ācis *adi.* [*ab* olere *formatione insolita pro* olidus *novatum videtur. Sch.*] GLOSS. V 606, 7 -x: olidus. *i. q. olens*: MART. CAP. 1, 82 -is temeti madoribus. 2, 215 acerram ... -em aromatis.

deriv.: olacitas.

[**olba** *olim falso pro* dolva.]

1. olca, -ae *f.* [*vox gallica. Sch.*] [*francog.* ouche (*dial. pic., norm., occ., pict., biturig., borbon., burg., camp., loth.*); *francoprov.* ūdzə, ūϑə, eütsa *etc.*; *prov.* owtso, *alvern.* oulca, ouche, *lemov.* oucho *etc.*; *port.* olga. *cf. M.-L. 6050. Wartburg VII 339 sq. Machado II 1619. G.*] *i. q. campus culturae aptus*: GREG. TVR. glor. conf. 78 p. 795, 4 campus tellure fecundus — tales enim incolae -as vocant.

2. olca *v.* oica.

3. olca *et* **olcē** *v.* holce, *ubi addas* EXC. metrol. chron. I p. 550

olchon (*pondus drachmae instar*).

olcus, (-eris) *n. vox veriloquii causa ficta*: ISID. orig. 4, 8, 19 ulcus, quod olet, quasi -us. *W.*

ˣolea, -ae *f.* [*v. s.* oleum. *Sch.*] *de scriptura* hol- *v. Vulg. ed. comm. pontif. vol. XIII p. 264. forma dat. vel abl. plur.* -abus GELL. hist. 29. *de usu et differentia inter voces q. s.* -a *et* oliva *intercedente: testimonia*: DIFF. Suet. p. 282, 10 -a fructus est, oliva arbor (*postea tollit differentiam, ut*: CHAR. gramm. p. 125, 23 B. ISID. diff. 1, 410. *sim., sed sine exceptione*: DIFF. gramm. suppl. 282, 9). CAPER gramm. VII 99, 8 -a arbor est, oliva fetus (oliva arbor est, -a fetus *M. cf.* SERV. georg. 2, 63 -a est arbor ipsa, ... oliva ... fructus. *sim.*: ISID. orig. 17, 7, 62. DIFF. ed. Beck p. 73, 6 olivas ... bacas. GLOSS. II 293, 64 ἐλαία τὸ δένδρον. IV 371, 40 -a arbor oliva). GLOSS. ἐλαία. -a *legitur singulis (vel paucis) locis apud* PLAVTVM, LVCIL., GELL. hist. (*v. supra*), NOVIVM Atell. 18, LVCR., *in* AETNA, *apud* HOR. (*quater*), TIB., OV. (*5ies*), *in* NVCE (*bis*), *apud* VITR., VAL. MAX., SEN. *trag. phil.*, SCRIB. LARG., VAL. FL., SIL., STAT. (*ter*), QVINT. (*quater*), TAC. (*bis*), PLIN. epist., SVET. *posterioresque, saepius vel passim apud* CATONEM (*fere 90ies*), CIC. (*13ies*), VARRONEM (*plus 30ies*), VERG. (*8ies*), LIV. (*6ies*), CELS. (*15ies*), COLVM. (*plus 40ies*), PLIN. nat. (*plus 100ies*) *posterioresque. deest apud* MART. *praevalet notio q. e. fructus apud* CATONEM *et* VARRONEM (*non nimis*), *a ceteris (praeter* CELSVM, *ubi numeri paene exaequantur) notio q. e. arbor fere multo praeponitur* (*imprimis a* COLVM. *et* PLIN. nat.). oliva *multitudine locorum apud scriptores melioris aetatis* (*praeter* VERG., COLVM.) *rarior* (*ap. recentiores frequentior, cf. ex. gr.* VVLG. -a *bis,* oliva *40ies et* VITR. 7, 3, 1 -a = *Cet. Fav. 21* oliva), *non invenitur ex. gr. apud* CATONEM (*praeter* capit. 128), VARRONEM, LIV.; *praevalet notio q. e. fructus apud* COLVM., PLIN. nat., MART., *a ceteris (praecipue a* VERG., OV., STAT.) *notio q. e. arbor praeponitur. in hexametris adhibetur* -a *saepius ante caesuras q. d. penthemimeres et hephthemimeres, post caesuram q. d. hephthemimeres* VERG. georg. 1, 18, *in versus fine* LVCR. 5, 1373 (olearum), oliva *semper in versus fine* (*praeter* OV. fast. 4, 683, *ubi ante diaeresin bucolicam q. d.*). [*variat in codd. saepius c.* oliva *et* oleum. *dub.*: OV. fast. 4, 741 ure maris rores (-as *var. l.*).]

i. q. ἐλαία (*ubi respondet, non adnotatur; saepe in sing. collectivo; de generibus v. André, Lex. des term. de botan. 225 sq.*; -a terrestris *in explic. nom. chamelaeae* PS. DIOSC. herb. fem. 39 [38]): **I** *de fructu*: **A** *in universum*: PLAVT. Stich. 691 hoc conviviumst pro opibus nostris satis commodule nucibus, fabulis, ficulis, -a, entriptillo (*Hiltbrunner, Lat. Graeca 167 sq.*), lupillo *eqs.* CATO agr. 3, 2 -a ubi lecta siet, oleum fiat continuo (144, 1. 2. 3. 4. 5. *al. cf.* capit. 73 colligenda). *ibid.* tempestates ... -am deicere solere. 3, 4 si in terra ... -a nimium diu erit, putescet (64, 1. *cf.* VARRO rust. 1, 55, 6 -a ... caldore fracescit et oleum foetidum fit). 7, 4 -as orchites, posias: eae optime conduntur ... in muria (58 -ae ... quam plurimum condito. 117 -ae ... q(uem) a(d) m(odum) condiantur. 118 VARRO rust. 1, 66. *al.*). 23, 1 salliantur (*cf.* 65, 2 -am ... salem spargito). 31, 1 ad -am cogendam (64, 1. 65, 2. 144, 2 FEST. p. 202. *al.*). 58 ubi -ae comesae erunt (*cf.* HOR. sat. 2, 2, 57 est *i. edit* [CELS. 4, 16, 2]. LIV. 40, 59, 8 praegustasse). 65, 1 -am ... ex terra tollito. *ibid.* -a ubi nigra erit, stringito (144, 1 ne s. neve verberato. VERG. georg. 1, 306. *al. cf.* NVX 135 destringite [COLVM. 11, 2, 83. 12, 52, 17 destringenda et statim exprimenda]). 67, 1 uti -a bene perficiatur beneque siccetur. *ibid.* salis selibram in modium -arum. 119 ex -is ... nuculeos eicito; ... concidito ipsas. 144, 4 -a legunda et facienda (144, 5. 145, 1. 146, 2. *cf.* COLVM. 11, 2, 95 ut -a legatur et conficiatur). *al.* **B** *accedunt adi.* (*exempla notabiliora*): CATO agr. 7, 4 virides. *ibid.* nigrae (65, 1. 117. 119 VARRO rust. 1, 66 HOR. sat. 2, 2, 46. *al.*). *ibid.* siccae (aridas *Varro rust. 1, 60*). 23, 1 caducae (58. 64, 1. 146, 1). 58 tempestivas. 64, 1 matura (IAVOL. dig. 33, 2, 42. *cf.* CELS. 2, 30, 3 permaturae. IAVOL. dig. 33, 2, 42 immatura [*ibid. iterum.* PAVL. dig. 7, 1, 48, 1]). *ibid.* fracida. 117 albae (118. 119 VARRO rust. 1, 66. *al.*). 144, 5 salsae (*ibid. iterum*). 146, 1 strictivae. VARRO rust. 1, 66 novas.

II *de arbore vel eius partibus* (*cf. p. 537, 55*; -a arbor VARRO rust. 1, 2, 20. 3, 16, 24 PORPH. Hor. epod. 16, 45): **A** *proprie*: **1** *generatim*: **a** *de integra arbore*: CATO agr. 5, 8 circum -as autumnitate ablaqueato et stercus addito (*similiter*: 29. 37, 2. *al.*). 27 scrobis ... -is *facito. ibid.* -as per sementim serito (28, 1. 40, 1. 43, 1. 2. *al.* CIC. rep. 3, 16 VARRO rust. 1, 16, 6. *al. cf.* COLVM. 2, 2, 24 -is consitus ager. PLIN. nat. 17, 133 conserunt ... -am). 28, 1 -as ... cum radicibus eximito ... circumligatoque, uti ferre possis (*fert terra sim.*: CIC. rep. 3, 15 -am ... ferret *terra.* PLIN. nat. 12, 40. *e contrario*: PLIN. epist. 5, 6, 4 -as ... aspernatur ac respuit *caelum. cf.* CIC. leg. 1, 2 sempiternam in arce -am tenere). 40, 1 inseri (*ibid. iterum.* COLVM. 5, 9, 17. 5, 11, 11. 11, 2, 37. *al.*). 41, 1 -ae ... insitio est per ver (*gen. obi. item*: capit. 60 propagatio -ae. VERG. georg. 1, 18 -ae ... Minerva inventrix [*inde, ut vid.*: PS. QVINT. decl. 13, 19 ARNOB. nat. 3, 31 RVT. NAM. 1, 73]. PLIN. nat. 15, 3 satorem. 17, 125 cura). 43, 2 vinea cito crescat et -a (*cf.* VARRO rust. 1, 7, 8 ubi nec vitis nec -a nec poma nascerentur [PLIN. nat. 15, 1. *al.*]. COLVM. 3, 1, 2 [= arb. 1, 2] arbor procedit ut -a *eqs.* PLIN. nat. 15, 3 provenire. 16, 104 germinant, concipiunt). 51 a capite propagari eximique (133, 2 a capitibus. *v. etiam l. 34*). 61, 1 in radices vires -ae abibunt (*gen. poss. vel subi. item*: CIC. Caecin. 22 -arum ordinem. div. 1, 112 ubertatem [*cf., Arist. p. 1259 a 10* ἐλαιῶν φοράν, *v. etiam l. 57*]. 2, 16 florem [PLIN. nat. 21, 51. *al.*]. LVCR. 5, 1373 -arum ... plaga. CELS. 5, 7 folia [5, 22, 2[A]. 5, 28, 3[E]. *al.*]. COLVM. 2, 2, 24 radices [5, 9, 14. *al.*]. 5, 11, 13 [= arb. 27, 2] rami [*inde* PLIN. nat. 17, 137. *al. v. etiam infra l. 74*]. *sim. saepe*). 93 -a si fructum non feret (EVSTATH. Basil. hex. 5, 6, 8 [*refertur ad misericordiam, v. p. 539, 31*]. *cf.* COLVM. 5, 9, 15 fructum ... inducet. 5, 9, 16 fructum negare. PLIN. nat. 17, 257 fruticescunt). *ibid.* ad -am circumfundito *mixturam aquae et amurcae.* CIC. Caecin. 22 fundi extremam partem -ae ... definiunt. div. 1, 111 omnem -am, ante quam florere coepisset, ... coemisse ([*etiam de proventu, fructu, cf. l. 48 et p. 564, 33*]. OV. fast. 5, 265. 321 PLIN. nat. 16, 104. *al. cf.* 17, 228 deflorescentem). *al.* **b** *de ligno arboris* (*cf.* MACR. Sat. 7, 16, 24 de lignis -ae): CATO agr. 20, 2 modiolos ... oleagineos ex orcite -a facito (CIC. div. 2, 86 ex ... -a arcam esse factam). VITR. 7, 3, 1 catenae ex ea materia comparentur, cui nec caries ... possit nocere, id est e buxo, iunipero, -a (*cf.* PLIN. nat. 16, 212 cariem ... non sentiunt cupressus, ... oleaster, -a ...; rimam fissuramque non capit sponte ... -a. 16, 219 laricem in ... navibus obnoxiam teredini ... omniaque praeterquam ... -am). COLVM. 9, 1, 3 -ae rara est occasio *adhibendae.* PLIN. nat. 16, 206 -a *utilis ad rotas et ad cuneandum.* 16, 222 robur, -a incurvantur ceduntque ponderi. 16, 230 ex -a, durissimo ligno, cardines. 17, 174 pedamenta optuma ... ⟨ex⟩ robore -aque.

2 *speciatim de* -a *ut signo, indicio sim.* (*in rebus plus minusve sacris, cf.* PLIN. nat. 15, 135 in profanis usibus pollui ... -am fas non est; *saepe per synecdochen* -a *i. q. ramus* -ae): **a** *vel pacis vel pietatis*: *pendet e voce q. e.* ramus *sim.*: VERG. Aen. 11, 101 oratores ... velati ramis -ae veniamque rogantes (LIV. 30, 36, 4 v. infulis r.que -ae ... navis). LIV. 24, 30, 14 ramos -ae ac velamenta alia supplicum porrigentes (29, 16, 6 ut Graecis mos est. *cf.* PETRON. 108, 13 praetendit ramum -ae). 44, 19, 7 cum ramis -ae ingressi ... procubuerunt (*cf.* 45, 25, 1 prociderunt ramosque -ae supplices iactantes ... excesserunt). SEN. Herc. f. 913 te ramus -ae fronde gentili tegat (*i. Theseum fronde Attica*). STAT. Theb. 5, 417 Palladios -ae ... ramos extulit (*cf.* 7, 476 ferens). 12, 468 tradit. AVG. doct. christ. 2, 61 pacem perpetuam significari -ae ramusculo. *sola voce q. e.* -a: TIB. 2, 1, 16 vincta ... -ā candida turba

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

comas (*cf.* PRVD. perist. 4, 55 Caesaraugusta . . . verticem flavis -is revincta, pacis honore [*subest fort. imago arborum oppidum cingentium*]). Ov. met. 6, 101 -is pacalibus. PLIN. nat. 15, 134 praeferenda ei *lauro* . . . -a (*sc. quatenus pacifera est*). TERT. bapt. 8 p. 207, 27 columba . . . cum -a reversa, quod signum etiam apud nationes pacis praetenditur (*de gen. 8, 11* ramum olivae). PROB. Verg. georg. 2, 425 (*v. infra l. 34*). PRVD. psych. 687 redimitos -a frondente capillos. **b** *honoris, victoriae*: VAL. MAX. 2, 6, 5 bonos cives corona decorandi . . . consuetudinem introduxit duobus -ae conexis ramulis *urbs Athenarum* (*cf.* PRVD. c. Symm. 2, 663 galeam sub fronde -ae . . . concutio *sc. Roma*). PLIN. nat. 15, 19 -ae honorem Romana maiestas magnum perhibuit turmas equitum . . . ex ea coronando (*ibid.* Athenae quoque victores -a coronant. TERT. coron. 12 l. 12. 14 l. 23 laurea et myrto et -a). **c** *in ritu christiano*: PALLAD. hist. mon. 1 20 p. 298^C cum -arum ramulis palmusculisque . . . transfretantes *virginem mortuam* viri et psalmos canentes (*Dionys. Exig. vita Pachom. 28 p. 249^B* cum ramis palmarum et olivarum frondibus).

B *allegorice vel per comparationem de hominibus vel per virtutem vel per gratiam divinam praestantibus*: **1** *de prophetis*: TERT. adv. Marc. 4, 22 p. 495, 14 sq. de quibus *Moyse et Helia* . . . Zacharias vidit in figura duarum -arum et duorum ramulorum -ae (*cf. Zach. 4, 3* duae olivae. *v. s. v.* oliva). **2** *de populo dei*: ITALA Rom. 11, 17 (Aug. c. Faust. 9, 2 p. 308, 17) insertus es (*sc. paganus factus Christianus*) in illis *Iudaeis* et socius radicis factus es et pinguedinis -ae (*Vulg.* olivae. *inde*: HIL. in psalm. 51, 22 huic -ae . . . fideles gentes ex ignobili oleastro esse insitas [*explicat psalm. 51, 10* oliva]. AVG. civ. 21, 8 p. 507, 24. 25 D. spir. et litt. 26, 46 ad eandem -am hoc est ad eundem dei populum. *al.*). *transfertur ad ipsos Christianos paganis insertos*: GAVDENT. serm. 21, 8 G. -as . . . pacis agrestibus indidit oleastris. **3** *de quolibet homine misericordi* (*per vanam etymologiam e voce q. e.* ἔλεος *derivatam; cf.* PROB. Verg. georg. 2, 425 ἔλεος dicitur misericordia, quae quia contigit iis, quibus pax datur, -a pacis signum est. *v. etiam p. 538, 53. 566, 14*): EVCHER. form. 3 p. 19, 4 -a: sanctus misericordiae abundans fructibus.

deriv.: oleagineus, olearis (*utrumque ambiguum*), oleaster, oletas, 1. oletum, 1. oleus.

[oleaceus *in edd. vet.* Plin. nat. 21, 18. 35, 179. *v. etiam p. 542, 52.*]

ἀγριελάϊνον: **oleāginārium** GLOSS. II 217, 17. *cf.* oleaginus.

oleāgineus, -a, -um. [*ab* olea *vel* oleum, *cf.* far: farrāgineus. *Sch.*] GLOSS. -um: ἐλάϊνον. *inde a* CATONE *usque ad* VEG.; *nonnisi in oratione prosa.* [*variat in codd. c.* oleaginus *ap.* CATONEM (*praeter* 55), VARRONEM, LABEONEM, VEG.]

1 *fere i. q. pertinens ad oleam*: **a** *de ipsa olea arbore*: **α** *de materia, ligno*: CATO agr. 20, 2 modiolos . . . -os ex orcite olea facito. 55 codicillos (130). VITR. 1, 5, 3 taleae -ae ustilatae . . . instruantur. 3, 4, 2 palis alneis aut -is . . . ustilatis (*sim.* 5, 12, 6). LABEO dig. 32, 30 pr. (*bis*) pocula. COLVM. 11, 2, 12 ridicas. OBSEQ. 43 signa *sculpta*. LIB. col. I p. 211, 16 cyppi. **β** *de partibus arboris viridis* (*de seminario l. 52*): *refertur ad propagandam arborem*: CATO agr. 43, 2 circum . . . capita -a . . . fodere. 45, 1 taleas -as, quas . . . saturus eris *eqs.* 48, 1 seminarium . . . -um facito (*cf.* VARRO rust. 1, 40, 4 in -is seminibus). FEST. p. 250 planta -a est virga foliata ex olea deplantata. corona: PAVL. FEST. p. 192 -is coronis ministri triumphantium utebantur, quod Minerva dea belli esse putabatur (*de eisdem ministris* GELL. 5, 6, 4). APVL. met. 10, 30, 7 -a corona tegebatur . . . galea *puellae, quae Minervam repraesentabat.* rami (*supplicantis*): APVL. met. 3, 8, 1 ramos -os utraeque *mulieres* quatientes (*postea*: per publicam misericordiam *eqs.*).

b *de rebus, quae oleae (arbori vel fructui) comparantur*: PLIN. nat. 12, 127 foliis . . . in cacumine -is *panax est.* 14, 38 quamvis -am *uvam* nuper invenerint a similitudine olivae.

2 *i. q. similis oleo*: CHIRON 72 (= VEG. mulom. 2, 17, 1) *ypochima* colore -o mucco similis.

cf. oleaginus, 1. oleago.

oleāginus, -a, -um. [*forma recentior videtur pro* oleagineus (*q. v.*). *Sch.*] *de formatione*: PRISC. gramm. II 70, 20 pauca *adiectiva ad materiam pertinentia ante 'us' inveniuntur* sine 'e' ut . . . -us). *brevi littera* i *sec.* PRISC. gramm. II 75, 24 GRAMM. suppl. 182, 22. 229, 1. NOT. Tir. 98, 73. GLOSS. V 126, 4 (= 229, 1) -a radix: olivae (*ad* VERG.). [oleagineus *v. l. 42.*]

1 *spectat ad oleam arborem*: **a** *pro adi. fere i. q. pertinens ad oleam*: NEP. Thras. 4, 1 facta duabus virgulis -is *corona* (*cf. Aeschin. 3, 187* θαλλοῦ στεφάνῳ *et* PAVL. FEST. p. 10 cui *flaminis pilleo* affigebatur apex virga -a). VERG. georg. 2, 31 truditur e sicco radix -a ligno (SERV.: 'r. -a' derivatum ab olea. PRVD. apoth. 339 VEN. FORT. Mart. 4, 62). MARCELL. med. 8, 137 folia. *de ligno arboris caesae*: PALLAD. 12, 20, 4 incensos -os carbones. **b** *pro subst. i. q. olea*: VEN. FORT. carm. 7, 12, 119 quem *liquorem* fert -a (oleagena *var. l.*) suco.

2 *spectat ad oleum*: **a** *i. q. colore olei* (*v. André, Étude sur les termes de couleur 159, et cf. supra l. 64*): PLIN. nat. 37, 77 -i *berulli*, hoc est colore olei. **b** *i. q. ad oleum pertinens*: SCHOL. Hor. gloss. Γ ars 277 '(peruncti) faecibus (ora)': -is. GREG. TVR. Mart. 1, 2 p. 588, 10 oleum redundavit, ut vestimenta . . . -a unda perfunderet.

cf. oleaginarium.

1. oleāgo, -inis *f.* [*post vocem* oleagin(e)us *formatum videtur. Sch.*] *i. herba oleae vel oleastro similis*: PS. DIOSC. Vind. 4, 171 p. 320, 14 χαμελαία· οἱ δὲ χαμελαία μέλαινα . . . οἱ δὲ ὀλεάγω (ἀλεάγω, ἀλαιαγώ *trad.*), οἱ δὲ ὀλεαστέλλουμ.

2. oleāgo, -inis *f.* *ab* oleum. *i. oleum cum sudore mixtum, quod athletae corpus operit*: GLOSS.^L II Philox. OL 2 -o: γλοιός. GLOSS. II 588, 29 nitor in corpore ex oleo vel sudore.

oleāmen, -inis *n.* [*v.* oleamentum. *Sch.*] *i. q. medicamen ex oleo*: SCRIB. LARG. 269 *e mixtura macerata* oleum purum (quasi o. p. *Marcell. med. 35, 7*) excipitur . . .; cuius -is vires . . . tantae sunt, ut sit vix credibile. DIOSC. 1, 29 p. 20, 5 M. (tit.) de confectiones -um (*gr. 1, 30 tit.* περὶ ἐλαίου [ὠμοτριβοῦς *add. var. l.*]).

oleāmentum, -ī *n.* [*ab* oleum, *cf.* atramentum salsamentum *sim. Sch.*] *i. q. medicamentum ex oleo*: SCRIB. LARG. 222 cum -is ex vino adipem liquefactum (*antea in enumeratione rerum miscendarum* olei acerbi selibra, *cf. Marcell. med. 31, 1* oleum et vinum et a. l.). *cf.* oleamen.

oleāris, -e. [*ab* olea *vel* oleum, *cf.* olearius. *Sch.*] [*var. l. pro* olearius *v. infra l. 44.*] **1** *i. q. pertinens ad oleam*: COLVM. 11, 2, 42 eodem mense in . . . seminario novissima positio est -is taleae. **2** *i. q. pertinens (sim.) ad oleum*: COLVM. 12, 53, 1 vas -e. CET. FAV. 13 (*Vitr. 6, 6, 3* olearia *cella*) cella (PALLAD. 1, 20). DIOSC. 5, 175 p. 240, 3 coticula (*sc. oleo adspergenda*). VEN. FORT. carm. 5, 5, 103 unguine. PRISC. LYD. solut. 1 p. 51, 7 -is spongea repellit puram . . . aquam.

***oleārius,** -a, -um. [*ab* oleum. *Sch.*] *scribitur*: hol-NOT. urb. Const. 6, 13 *S.* ul-: EDICT. imp. Diocl. III/IV 10, 14 *M.* -li- (*an partim, imprimis in titulis, pro* -livar- [*v.* olivarius]?, *cf.* musiar-, musivar-): CATO agr. 2, 5. 10, 2 (*var. l.; item: ibid. iterum.* 10, 4. 135, 2 LIB. pontif. p. 56, 20). ENNOD. carm. 2, 38 tit. p. 570 CIL IX 5307, 6 (*item in titulo*: INSCR. christ. Diehl 687 INSCR. RevA. 1933 p. 428 n. 232). -re-: CATO agr. 10, 2 (*var. l. ut*: 13, 2). CIL I^2 705. *notatur*: olear: CIL VI 9719, 10. VIII 9666. oleáriór: CIL XIV 409, 15. GLOSS. -us: ἐλαιοπώλης. -um: ἐλαιοπώλιον. ἐλαιοφόρον. III 263, 18 mola -a: μύλος ἔλαιον ('ἐλαίου ?' *Goetz. an* ἐλαιῶν ?), ἐλαιοτριβεῖον. *legitur ap.* PLAVTVM *et inde a* CATONE, CIC., VARRONE *nonnisi in oratione prosa; attulimus omnia exempla praeter l. 60 sqq. et l. 62 sqq.* [olearium: *neap.* alarə. *cetera, quae ad* -arius, -arium *redire videntur, omisimus, quod ex ipsis ling. rom. emanare potuerunt. cf. M.-L. 6051. Battisti-Alessio IV 2638. Wagner II 200. Wartburg VII 342. G.*] [*variat in codd. c.* olearis COLVM. 12, 53, 1 PLIN. nat. 34, 145; *falso pro* holer- *v. vol. VI 3, 2856, 20.*]

fere i. q. pertinens ad oleum (*oleam ?*): **1** *de hominibus, sc. eis qui oleum vendunt vel parant* (*de distinctione v. Blümner, Technol. I^2 359, 1*): **a** *pro subst.*: PLAVT. Capt. 489 rem agunt quasi . . . -i. CIL I^2 705 (*ca. a. 90 a. Chr.*) C. Iulio . . . Caesari . . . -i. COLVM. 12, 52, 13 quidam quamvis diligentes -i baccam integram prelo non subiciunt. *ibid.* peritissimi . . . -i. CIL VI 9716. 9717. 9718 -i de Carinis. 9719, 10 de portic(u) Pallantian(a). 30851^a, 3 X 1934 XII 4499, 4. XIV 409, 15 patrono . . . oleáriór(um). INSCR. christ. Diehl 687 Felicissima -a. INSCR. RevA. 1933 p. 428 n. 232 -u arcariu (*v. etiam comm.*). **b** *pro adi.*: SCAEV. dig. 50, 4, 5 mercatores -i (CIL VI 1620, 13). CIL II 1481, 2 diffusori -o (VI 29722, 3). III 2936, 5 neg(otiatori) -o (VI 1625^b, 11 IX 5307, 6. XIII 1996, 8 [qhari *quadratarius, corr. Mommsen*]).

2 *de rebus*: **a** *pro adi.* (*quaedam olei vice ad oleam referri possunt, ex. gr. l. 68. 70*): CATO agr. 3, 2 cellam -am (13, 2 *bis.* VARRO rust. 1, 13, 6. 7 CIC. top. 17 Cato 56. VITR. 6, 6, 3 [*inde Cet. Fav. 13* olearis]. *al.*). 10, 2 vasa (capit. 77 VARRO rust. 1, 13, 1. 1, 22, 3. 1, 24, 3. 1, 55, 5. 1, 58, 1 COLVM. 2, 10, 16. *al. cf.* ISID. orig. 20, 7, 4 vasculum). *ibid.* amphoras (13, 2). 10, 4 dolia (13, 2. 69, 1 VARRO rust. 1, 13, 7 PLIN. nat. 15, 33). 13, 2 labra. 13, 3 sextarium (*item de mensura*: 144, 4 modio [146, 1]. CIL V 4468, 4 mensur(am) [VIII 9666]). 18, 9 orbem (*i. partem molae ut vid.*). 135, 2 urnae. 153 fiscinas. VARRO ling. 5, 138 trapetes molae -ae *vocantur* (rust. 1, 15, 5. EPIPHAN. de mensur. 3 [*gr. 6^b p. 260, 27* τῷ ἐλαιοτριβείῳ]. *cf. p. 566, 41*). rust. 1, 55, 7 torculis. 3, 2, 8 serias. VITR. 6, 6, 2 fructus (*cf.* VLP. dig. 14, 3, 13 pr. merci). FEST. p. 242 de fundo -o (*cf.* LIB. pontif. p. 56, 20 massa). PLIN. nat. 18, 307 cadis. 34, 145 cotes (*sc. quae oleo adsperguntur ut*: PLIN. VAL. 1, 20 PAP. Tjäder 8 II 12). APVL. flor. p. 34 ampullam. EDICT. imp. Diocl. III/IV 10, 14 ⟨u⟩trem (*gr.* ἐλάιον [?]). NOT. urb. Const. 6, 13 horrea (*cf.* TAB. Peut. 2, 4 stabulum). COD. Theod. 14, 24 tit. mensis (14, 24, 1 *ter.* REG. urb. [= CVRIOS. urb.] p. 106, 9. *v. vol. VIII 744, 43 sqq.*). PAP. Tjäder 8 II 9 orcas. *de rebus incorporeis*: CATO agr. 2, 5 rationem vinariam, -am *putare*, quid venierit, quid exactum siet *eqs.* PLIN. nat. 32, 147 in -o usu cocleae (*sc. ad hauriendum oleum adhibitae*). COD. Theod. 12, 11, 2 arcae. INSCR. Année épigr. 1958 p. 8 n. 9 rescriptum . . . de re -a. **b** *n. sing. pro subst.*: SCRIB. LARG. 161 in -o fictili. AMBR. vid. 5, 28 cum viduae pauxillulum -um redundarit (*antea*: plena olei testa. *spectat ad III reg. 17, 15, cf. Ambr. vid.*

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 17 = *Itala III reg. 17, 14* vas olei). QVODV. (?) prom. 2, 29, 63 p. 803A (*III reg. 17, 12* paululum olei in lecytho) parum olei in -o. ENNOD. carm. 2, 38 tit. p. 570 ante -um (*de cella -a ut vid.*).

oleastellus (-um), -ī *m. (vel n.). deminutive ab* oleaster (*cf.* olivastellus). *per litteras graecas* Ps. DIOSC. *-us vocatur per similitudinem*: **1** olea Calabrica: COLVM. 12, 51, 3 habetur praecipua in hos usus (*sc. ad condendum*) olea Calabrica, quam quidam propter similitudinem -um vocant. **2** chamelaea: Ps. DIOSC. Vind. 4, 171 p. 320, 14 χαμελαία· . . . ὀλεαστέλλουμ (*ὀλο- Mpv, ὀλοαστέλουμ H; cf. [Diosc.] gr. 4, 171* χαμελαία· . . . φύλλα ἐλαίᾳ παραπλήσια *eqs.*).

***oleaster,** -trī *m.* (*? adi. l. 61 p. 542, 37. n. et f. v. l. 19. 22*). [*ab* olea. *Sch.*] *de formatione*: PRISC. gramm. II 127, 10 in 'er' derivata a nominibus pleraque 's' et 't' habent ante 'er': . . . olea -er. *de scriptura*: hol-: COLVM. 6, 7, 3 *S.* VVLG. Rom. 11, 17 *C.* 11, 24 *C.* oli-: GRAMM. suppl. 165, 23 *bis.* Ps. DIOSC. herb. fem. 54(53) l. 10 *L*1.2. *de genere: masc.* -ter, -tri *testantur* SERV. Aen. 12, 766 POMP. gramm. V 163, 33 GRAMM. suppl. 105, 23. *al. neutr.* -trum, -tri *testatur* DVB. NOM. gramm. V 585, 22. *neutr. invenitur*: CALP. ecl. 2, 44. PLIN. nat. 16, 70 (*adi.?*). LEX Manc. (CIL VIII 25902) 3, 11 (*cf. l. 28*). DIOSC. 1, 114 p. 57, 17 M. (*nisi abl. v. l. 34*). MARCELL. med. 11, 3 NOT. Tir. *cf. l. 24. fem.* -tra, -trae, ITALA psalm. 127, 3 (cod. 136 Cas.; *adi.?*). GLOSS. III 549, 36 -tra: ag⟨r⟩ielea (*nisi neutr. plur., sed cf. infra l. 35*). *fem.* -ter, -tri: IREN. 5, 10, 1 *bis* (*ibid. et masc. in afferendo loco* Rom. 11, 17). 5, 10, 2. *de numero: sing. passim (saepe collect.). plur. (v. etiam l. 24): abl.* -is COLVM. 7, 9, 6 AVG. c. Faust. 22, 70. *acc.* -a CALP. ecl. 2, 44 LEX Manc. (CIL VIII 25902) 3, 11. -os PLIN. nat. 5, 3. *nom.* -i PLIN. nat. 16, 74. *gen.* -orum PACIAN. (?) sim. carn. p. 134, 21 AVG. nupt. et concup. 1, 19, 20. *dat.* -is LEX Hadr. (CIL VIII 26416) 3, 8. NOT. Tir. 98, 77 -um. *de notione*: PELAG. in Rom. 11, 17 -er olea quidem, sed inculta atque silvestris (*cf.* MACR. Sat. 3, 20 *inter olearum genera.* GLOSS. II 588, 30 oliva silvatica. *v. etiam l. 42*). DIOSC. 1, 114 p. 57, 17 M. de agrielea id est -u (*cf. supra l. 23*). GLOSS. ἀγριέλαιος. ἀγριελαία. ἀγριέλαιον. κότινος. ligni genus. *legitur singulis locis inde a* CIC., LVCR., SALL., VERG., *saepius ap.* PLIN. nat. *et ecclesiasticos* (*imprimis p. 542, 23 sqq.*). [*sic.* agghiastru; *sard. centr.* odzástru, *mer.* ollástu, oiastru; *cat.* ullastre. *cf. M.-L. 6052. Battisti-Alessio IV 2637. Wagner II 200. G.*] [*falso pro* (h)olusatrum *v. vol. VI 3, 2865, 4.*]

I *i. q. olea silvestris,* ἀγριέλαιος (*non notatur, ubi respondet; describit* ISID. orig. 17, 7, 61 foliis olivae similibus . . ., arbor inculta atque silvestris, amara atque infructuosa *eqs.*): **A** *varia*: CIC. Verr. II 3, 57 hominem . . . suspendi in -o. VERG. georg. 2, 182 tractu surgens -er eodem plurimus. 2, 314 infelix superat foliis -er amaris *olivā incensā vel caesā* (Aen. 12, 766 sacer Fauno f. -er a. hic steterat [*cf.* SERV. *et* CLAVD. DON. *ad l.; item de -o sacro* PLIN. nat. 16, 199]. CORIPP. Ioh. 6, 573. *cf.* OV. met. 14, 525 bacis [foliis *coni. Polle*] -er amaris). 4, 20 vestibulum . . . ingens -er inumbret (*inde* COLVM. 9, 5, 4 obumbret). SALL. Iug. 48, 3 vestitus -o *collis* (COLVM. 7, 9, 6. *cf.* PLIN. nat. 16, 74 non temere in montibus visae sunt . . . punicae, -er. AVG. c. Faust. 22, 70 montem -is silvescere). PLIN. nat. 5, 3. 12, 26 oliva Indiae sterilis praeterquam -i fructus. 13, 114. 15, 19 Graecia -o Olympiae victores *coronat* (*item de Olympionicis*: 16, 240 ex quo -*o* primus Hercules coronatus est [*inde* TERT. coron. 7 l. 34 Hercules . . . capite praefert . . . -um]. SCHOL. Stat. Theb. 6, 6. *cf.* 6, 7 'fera oliva' pro -o posuit *poeta*, quia victores ipsius certaminis hac fronde coronantur). 17, 242 gravi ostento *est*, cum in deteriora mutantur, ex olea in -um. *al. comparantur homines cum -o* (*fem., fortasse adi.*): ITALA psalm. 127, 3 (cod. 136 Cas.) filii tui ut novellae -ae circumeuntes mensam tuam (*gr.* ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν, *Vulg.* sicut novellae olivarum; *sed explic. Prosp. ad l.* novellis oleis, *Cassiod. ad l. l. 120* olivis novellis). *quasi nomen proprium in nomine stationis* (*v. et Onom.*): TAB. Peut. 6, 4 ad -um.

B *notabiliora usum, insitionem, proventum sim. illustrantia*: **1** *adhibetur, usui est*: **a** *pro cibo, medicamento, veneno*: **α** *ipse -er* (*i. per sing. collect. vel per synecdochen pro eius parte*): LVCR. 6, 970 -er . . . iuvat . . . capellas *eqs.* PLIN. nat. 8, 101 elephans . . . occurrit -o huic veneno suo (*inde* SOL. 25, 10 -o sumpto pesti medetur). 15, 24 ex -o *ficticium oleum fit.* 23, 72 venenum . . . in -o quaerendum. 24, 50 tilia . . . ad eadem fere utilis est, ad quae -er. SER. SAMM. 226 mansus . . . prodest . . . -er. MARCELL. med. 11, 3 -um (*nom.*) *coctum.* **β** *-i pars* (*gen.* -i *praeter l. 81*): COLVM. 1, 6, 14 admixta sunt . . . -i . . . folia (PLIN. nat. 15, 24 f. -i bacisque [oleastribus acuque *M*]. 23, 76. *al.*). 6, 6, 2 cacuminum (6, 7, 2. 3. *inde* VEG. mulom. 4, 4, 2. 7. 9). 8, 10, 4 bacae (*v. l. 75*). SCRIB. LARG. 62 aqua (= MARCELL. med. 11, 28. *cf.* PLIN. nat. 23, 77 sucus. ISID. orig. 17, 7, 61 lacrima -i arboris). 114 ramulis (= MARCELL. med. 27, 4). PLIN. nat. 23, 78 cauliculi (= PLIN. med. 3, 4, 12 MARCELL. med. 4, 49. *cf.* PLIN. nat. 23, 78 ex -o maturi *cauliculi eqs.*). *ibid.* flore. 34, 133 cinerem. PALLAD. 1, 26 semina (Ps. DIOSC. herb. fem. 54 [53] l. 10). SORAN. p. 102, 1 turiones. ANON. med. ed. Piechotta 192 corium -i masculi.

b *pro materia, ligno*: PLIN. nat. 16, 206 lignum *corni* non alio paene quam ad radios rotarum utile . . .; item et -er. 16, 212 cariem vetustatemque non sentiunt . . . -er, olea. 16, 219 omnia . . . praeterquam -um et oleam *teredini obnoxia.* 16, 230 terebris vaginas ex -o . . . utilissimas fieri.

c *pro trunco, in quem olea inseritur*: PLIN. nat. 17, 129 in -o eas (est *codd.*) *oleas* inserit (PALLAD. 5, 2, 2, *ubi postea*: de -i connexione). *ibid.* inseritur . . . -er calamo et inoculatione (*obi. etiam*: LEX Manc. [CIL VIII 25902] 3, 11 -a). LEX Hadr. (CIL VIII 26416) 3, 8 de oleis, quas quis⟨que . . .⟩ . . . -is ⟨inse⟩ruerit (*c. dat. etiam*: PALLAD. 5, 2, 1). IREN. 5, 10, 2 (5, 10, 3 H.) quemadmodum . . . -er, si non percipiat insertionem, perseverat inutilis suo domino *eqs.*

2 *seritur, colitur, crescit sim.*: **a** *proprie*: COLVM. 5, 9, 16 in foramen *olivae* viridem taleam -i . . . immitti. CALP. ecl. 2, 44 -a putare (*cf.* PLIN. nat. 16, 244 -o . . . deputato). TERT. praescr. 36 l. 27 de olivae nucleo . . . asper -er exoritur. PALLAD. 5, 2, 1 incenso *oliveto* renascitur -er infelix (*cf. p. 541, 45*). *ibid.* positis . . . -i bracchiis in scrobe, in qua disponemus inserere. 5, 2, 2 cum comprehenderit -er *eqs.* AVG. epist. 184A, 1, 3 non solum de -i, sed etiam de olivae semine non nascitur nisi -er *eqs.* (nupt. et concup. 1, 19, 20 serm. 294, 16, 16. *eandem rem profert* nupt. et concup. 1, 19, 20 pecc. orig. 40, 45). **b** *in imagine ap. christianos de gentili in dei populum inserendo*: ITALA Rom. 11, 17 (cod. d *al., cf.* VVLG.) si aliqui ex ramis *olivae* fracti sunt, tu autem cum -er esses, insertus es in illo⟨s⟩ (illis VVLG.) *eqs.* 11, 24 (*ibid.*) si tu ex naturali excisus es -o *eqs. ad interpretationes sim. vol. VII 1, 1877, 80 sqq. allatas adde ex. gr.*: HIL. in psalm. 51, 22 fideles gentes ex ignobili -o esse insitas. PACIAN. epist. 3, 13 p. 71 ut in bonam olivam ex -o gentium convenirent (AVG. c. Faust. 9, 2 p. 309, 12). AVG. in euang. Ioh. 42, 5 ramos naturales superbos amputavit, humilem -um inseruit (in psalm. 51, 16 l. 10. *cf.* serm. 203, 3, 3 inseri meruit *humilitate.* virg. 1, 1 ne superbiat insertus -er). in psalm. 72, 2 l. 11 -um . . . id est ecclesiam ex gentibus venientem. EVCHER. form. 3 p. 19, 6 -er homo sine fructu vel gentilis.

II *i. q. buxus* (*neutr., fortasse adi.*): PLIN. nat. 16, 70 tria eius *buxi* genera: Gallicum . . .; -um, in omni usu damnatum, gravem praefert odorem; *eqs.*

deriv.: oleastrinus, oleastrion. *cf.* oleastellus.

v. etiam Onom.

oleastrīnus, -a, -um. *ab* oleaster. *i. q. confectus ex oleastro*: DIOSC. 1, 29 p. 21, 1 M. cum non fuerit oleum roseum, uteris -o (*cf. vocem sequentem*).

? **oleastrion** (*nisi legendum* oleastrino, *cf. supra*). *ab* oleaster. *i. q. confectus ex oleastro*: DIOSC. 1, 29 p. 20, 23 M. oleu -on, id est de agria elea (*gr. 1, 30, 3* τὸ . . . ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας ἔλαιον).

oleāticus, -a, -um. [*ab* oleum. *Sch.*] *i. q. confectus cum oleo*: CHIRON 57 quodcumque iumentum . . . ossum . . . fregerit . . ., sollicite curabis cataplasmati[ci]s -is.

oleātus, -a, -um. *ab* oleum. *i. q. confectus, mixtus sim. cum oleo*: VVLG. num. 11, 8 faciens ex eo (*sc. man*) tortulas saporis quasi panis -i (-is, -ii, oleacei *codd. sing.; Itala Lugd.* ex oleo). CAEL. AVR. acut. 2, 37, 208 pultes non -ae.

olēfacio *v.* olfacio. **oleitas** *v.* oletas.

olentia, -ae *f.* [*ab* olens, olere; *cf.* fragrantia. *Sch.*] [*referas ad vol. VI 2, 2268, 41* gravem olentiam PLIN. VAL. 1, 25; *praeterea* PLIN. VAL. 1, 30 = PLIN. med. 1, 28, 8. 3, 12 = PLIN. med. 3, 22, 2.] *i. q. odor*: TERT. adv. Marc. 2, 22 p. 365, 20 animus . . . offerentium ea, quae a deo habebant et pabuli et suavis -ae, gratiae apud deum deputabatur (*l. 16/17* holocausta . . . odoratus est libenter *deus. cf.* suaveolentia).

olenticētum, -ī *n.* [*fort. sec.* senticetum *sim. ad illustrandam notionem vocis* olentica (*n. pl.*) *formatum. Sch.*] *i. q. locus male olens* (*nonnisi plur.; pro convicio de ore*): APVL. apol. 8 lingua mendaciorum . . . praeministra in fetutinis et -is suis iacet. CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 137, 1 situ fetidinarum turpium ex -is (ex olenti cenis *et* exolentem cetis *var. ll.*) suis . . . cloacam ventris et oris inhalare sentinam.

olenticus, -a, -um. [*ab* olere (olens). *Sch.*] *nonnisi n. plur.* PAVL. FEST. p. 192 -a mali odoris loca.

olentus: bene redolens GLOSS. II 588, 28. [*fort. ortum ex* rosulentus, florulentus *sim. suffixo per veriloquium ad* olere *revocato. Sch.*]

1. ***oleo,** -uī (-ēvī), -ēre. [*iuxta* odor (*q. v.*) *sicut ex. gr.* caleo niteo *iuxta* calor nitor; *ad sonum* d *in* l *abeuntem cf.* lacruma, lingua *al. Sch.*] *de orig.*: VARRO ling. 6, 83 littera commutata dicitur odor, olor, hinc -et et odorari (*sim.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 26, 3). *littera* l *in* d *mutata* GLOSS. II 379, 37 ὄζει: odet. *formae perf.* (*testantur* -ui DIOM. gramm. I 319, 20, -ui *et* -evi PRISC. gramm. II 488, 19 sqq.): -ui *sim. inde ab* HOR., PROP., SEN., MART., -evit *non nisi* AVG. in psalm. 90 serm. 2, 13 (*sequitur* implevit). *formas tertiae coniug. testantur* NON. p. 147, 1 DIOM. gramm. I 383, 15 PRISC. gramm. II 447, 14. 479, 4 EVTYCH. gramm. V 486, 24, *adhibent* PLAVT. Most. 42 -ĕre, Most. 268 -ant (-eant *falso codd., cf.* 278

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-eas *codd.; ceterum* Poen. 268 Cornic. frg. 7 POMPON. Atell. 6), AFRAN. com. 177 -at (-it *var. l.; ceterum* GLOSS. V 645, 4), ? PETRON. 50, 7 non -unt (*Bücheler*, nolunt *trad.*, non -ent *Jahn*), ORIBAS. syn. 2, 56, 19 Aa p. 122, 19 Mø. -it (La -et; *ceterum* 4, 1, 2 Aa. 9, 15, 3 Aa). NOT. Tir. 90, 61 -o. 103, 18 -et (130, 58). GLOSS. -o: ὄζω καλόν. πνέω ἐπὶ ὀσμῆς καλῆς. -et: ὄζει. renidet. bene -ens: εὔπνους. εὐώδης. εὔοσμον. *v. etiam s. v.* olesco. *legitur inde a* PLAVTO, TER., CATONE, LVCIL., AFRAN., POMPON., CIC.; *deest ex. gr. apud* RHET. Her., CAES., SALL., LIV.; *apud* CATVLLVM (61, 7) *et* VERG. *nonnisi part. praes., quod postea in poesi praevalet* (*praeter* MART.). [*it. vet.* olére, *langob. vet.* olér, -ir, *abrut.* holé, olire; *raet. or.* huéli, nulí, nuéli; *francog. vet.* oleir, -oir; *prov. vet.* oler, *prov.* ole, *langued.* norre, nolre *etc., vasc.* oulá; *cat. vet.* oldre; *hisp.* oler, *astur.* (a)goler. *cf. M.-L. 6053. Battisti-Alessio IV 2638. Wartburg VII 341. Corominas III 557 sq. G.*] [*variat in codd. c.* solere *ex. gr.* PLAVT. Truc. 131 QVINT. inst. 8, 1, 3.]

i. q. ὄζειν. SERV. Aen. 7, 705 *verbis mediis adnumerat* (*cf.* SERV. auct. Aen. 1, 436 quidam -ere res vel malas vel bonas, redolere tantum bonas tradunt. *sim.* ISID. diff. 1, 406). *de usu participii praes.* (*cf. l. 9*) *pro adi. v. imprimis iuncturas q. s.* bene (*v. vol. II 2106, 13 sqq.*), grave (*v. vol. VI 2, 2268, 19 sqq.*), suave (*v.* suaveolens) -ens *sim.*

I *accedunt additamenta odorem determinantia*: A *adv.*: 1 bene *sim.*: PLAVT. Most. 273 mulier recte -et, ubi nil -et (*de eodem proverbio*: CIC. Att. 2, 1, 1 bene -ere, quia nihil -bant. MART. 6, 55, 5 malo quam bene -ere, nil -ere. *cf.* PETRON. frg. 24 [= MART. 2, 12, 4] non bene -et, qui bene semper -et. AVSON. 125,2 p. 343 P. nec male -ere mihi nec bene -ere placet). CATO or. inc. frg. 16 (249 M.) culignam in feno graeco ponit, ut bene -at (*v. supra et vol. II 2106, 13 sqq. nota* odorem b. -entem: ITALA Ezech. 16, 19 [Aug. bapt. 3, 19, 27; *gr.* ὀσμὴν εὐωδίας, *Vulg.* odorem suavitatis]). PLIN. nat. 20, 177 iucunde -et *Heraclium* (31, 37 aquae. AVG. c. acad. 3, 11, 26). PS. APVL. herb. 93 l. 21 -ent suaviter *codae herbae pulei.* 2 male *sim.*: PLAVT. Most. 278 male -ere *mulieres* (*v. l. 28. infra p. 544. 32. 35 et vol. VIII 237, 40 sqq.*). HOR. epist. 1, 10, 19 deterius Libycis -et ... herba lapillis? SCRIB. LARG. 42 nares ... graviter -entes (MART. 3, 28, 1. *v. etiam p. 544, 37*). 3 *varia* (*accedit enuntiatum* PLAVT. Most.): PLAVT. Epid. 579 aliter catuli longe -ent, aliter sues. Most. 277 itidem -ent *mulieres*, quasi cum una multa iura confudit cocus. Cornic. frg. 7 face -ant aedes Arabice (PAVL. FEST. p. 28 *ad l.*: id est ex odoribus Arabicis).

B *acc.* (*testatur* CHAR. gramm. p. 386, 23 B. -et unguentum et unguento [DIOM. gramm. I 319, 14 *refellit abl.*]. *accedit dat. l. 57. 83*): 1 *perceptio fit adhibito olfactu* (*partim in imagine; v. etiam* nihil *vel* nil -ere *l. 25 sqq. p. 544, 51*): PLAVT. Asin. 929 anima foetetne ...? :: murram -et (MART. 2, 12, 1 basia. *cf.* VARRO Men. 63 cum alium ac cepe ... verba -rent). Men. 166 odorare hanc ... pallam. quid -et? (170 q. -et? responde! :: furtum, scortum, prandium. Most. 278. SEN. epist. 86, 12 q. ... illos -isse? militiam, laborem, vinum). Most. 42 unguenta exotica (TER. Ad. 117 -et u. de meo. VARRO rust. 3, 16, 6 AMBR. in Luc. 6, 27, 33. *v. etiam l. 43. cf.* EPIST. Sapph. 76 Arabum ... dona. PETRON. 105, 3 patrimonii mei reliquias, *i. vinum et unguenta inde empta*). 268 ne -ant argentum manus (*cf.* PLIN. nat. 32, 14 ferrum. MART. 9, 59, 11 consuluit nares, an -rent aera Corinthon). Poen. 268 servolicolas sordidas, quae tibi -ant stabulum *eqs.* CIC. de orat. 3, 99 magis laudari quod terram quam quod crocum -ere videatur ([*reddit Plin. nat. 13, 21* sapiant, *cf. 17, 38*]. PROP. 4, 1, 16). VERG. georg. 4, 270 grave -entia (*v. vol. VI 2, 2268, 19 sqq. adde*: APVL. mund. 35 pariter ... Panchaeis odoribus et g. -entibus caenis. HEGES. 1, 35, 3. PS. APVL. herb. 110 l. 19 radicem [*gr. 3, 8, 1* βαρύοσμον]. *cf.* CYPR. GALL. gen. 1364 leve [bene *Acidalius*] -entia tura). VERG. (?) catal. 13, 23 -entis nauticum. HOR. sat. 1, 2, 27 (= 1, 4, 92) pastillos Rufillus -et, Gargonius hircum (DOM. MARS. carm. frg. 5[4] h. et alumen. *cf.* MART. 3, 93, 11 cum ... illud -as quod viri capellarum). epist. 1, 19, 5 vina (PLIN. nat. 26, 111. *cf.* 14, 90 [*sec. Catonem*] temetum. IVV. 6, 431 Falernum). PLIN. nat. 16, 153 flore ... -ente lilium (*cf.* SIDON. epist. 4, 16, 1 -et flores *epistula. v. etiam l. 71*). 26, 57 radice ... terram -ente (*v. l. 58 et cf.* AMBR. Iob 4, 1, 3 in odore agri, quem -bat ... Iacob [*sec. gen. 27, 27*]). 29, 36 virus. 32, 9 piscem (AMBR. hex. 5, 2, 6 aut p. ... aut florem). *al.* *acc. personae*: MART. 6, 93, 12 Thaida Thais -et. 2 *perceptio fit sola mente*: PLAVT. Cist. 314 Venerem ... aedes -ent. Truc. 131 -es (soles *P*), unde es, disciplinam. CIC. Q. Rosc. 20 supercilia ... abrasa -ere malitiam. de orat. 3, 44 nihil sonare aut -ere peregrinum (*cf.* QVINT. inst. 8, 1, 3 verba ... alumnum urbis -ant [-at, solet, esse debent *var. ll.*]). nat. deor. 1, 72 nihil ... -et (floret *var. l.*) ex Academia (*sc. Epicurus, nisi* nihil *pro subi., sed v. supra l. 46*). VARRO ling. 5, 74 arae Sabinum linguam -ent. IREN. 2, 14, 2 (2, 18, 2 H.) dogmatibus ignorantiam et irreligiositatem -entibus. AMBR. Ioseph 13, 75 qui ... terrenum nihil -ret in terris. PS. PHOEBAD. fid. prol. p. 33D obstinatio culpam -et. SIDON. epist. 5, 17, 1 tibi ... Musas -emus. *pro obi. est enuntiatum*: CIC. orat. 154 illud non -et, unde sit, quod dicitur ...?

C *abl.* (*? accedit ex p. 543, 41. 77*): PROP. 4, 7, 32 cur nardo flammae non -uere meae? (*cf.* MART. 3, 65, 6 ture quod ignis -et). OV. met. 5, 405 -entia sulphure ... stagna ([DIOM. gramm. I 319, 14 *ad l.*: vitiose 'hac re -o']. VAL. FL. 8, 348). MART. 9, 61, 15 -uere lares comissatore Lyaeo (*i. vino*). TERT. apol. 40, 7 -et adhuc incendio terra *Sodomorum*. CHAR. gramm. *v. p. 543, 43 sq.*

II *sine additamentis*: A *praedicatur mera emissio odoris*: 1 *boni*: PLAVT. Cas. 236 unde hic ... unguenta -ent? (*cf.* MART. 13, 101, 2 istud *unguentum*). Truc. 354 ut -et *puella*. CATO agr. 156, 3 indito *in sucum brassicae* ... cumini ... tantum, quod -at. AFRAN. com. 177 quin illa stacta longeque et multis -at. VERG. ecl. 2, 11 herbas ... -entes (CIRIS 370). georg. 1, 188 ramos ... -entes. 4, 31 -entia late serpulla. Aen. 11, 138 (137) cedrum. PRIAP. 51, 21 mentam ... -entem (OV. met. 10, 729). ELEG. in Maecen. 133 casias ... -entes. OV. ars 1, 95 pascua. 3, 690 ros maris et lauri nigraque myrtus -ent. PLIN. nat. 13, 13 donec desinat -ere (colere, calere, colore *var. ll.*) *megalium*. 21, 28 folia eius *calthae* -ent, non flores (*cf.* STAT. silv. 1, 2, 21 -enti ... nimbo *florum*. DRAC. Romul. 2, 138 quidquid floris -et). 21, 36 rosa. STAT. Theb. 12, 622 -entis ... Hymetti (*cf.* silv. 4, 9, 40 cereos -entes). MART. 2, 16, 3 Sidone (*i. purpura Sidonia*). 2, 29, 5 pinguis coma (*cf.* TERT. resurr. 42 p. 87, 26 capillos). 14, 146, 1 cervical. *al.* *in imagine de odore virtutis sim.*: AVG. in psalm. 90 serm. 2, 13 l. 40 (*ad Itala cant. 1, 3* odorem unguentorum) -vit *Christus* (*cf.* 140, 5 l. 18 nihil est delectabilius odore domini; sic -ant omnes, qui credunt). GREG. M. in cant. p. 175, 30 -ent ... in humanis naribus *virtutes falsae*. moral. 33, 59 -ent ... per simulationem iustitiae *heretici* (*sub taedae imagine, cf. antea*: taeda ... odorem ... suavem habet). 2 *mali*: PLAVT. Men. 864 leonem vetulum, -entem, edentulum. Poen. 244 nisi multa aqua ... macerantur, -ent *muriatica*. CATO agr. 157, 3 *cancer*. VERG. georg. 2, 134 ora ([SERV.: putentia, id est δυσωδίαν oris. SERV. auct.: subaudiendum male -entia]. CELS. 2, 7, 21 MART. 12, 85, 1. *al. cf.* CHIRON 384 -bit ei spiritus [*inde* VEG. mulom. 2, 117 os ei graviter -bit]). 3, 564 membra. HOR. epod. 10, 2 -entem Mevium (PORPH.: pro putido). sat. 1, 2, 30 -enti in fornice. carm. 1, 17, 7 -entis ... mariti (PORPH.: male -ent, id est faetent; -entis ergo non simpliciter accipiendum, sed pro graviter -entis. *item de hirco*: MART. 14, 140 [141], 1. *cf.* CALP. ecl. 5, 68 hircorum ... -entes ... barbas. AVIAN. fab. 13, 12 hircus -ens). OV. Pont. 2, 10, 25 -entis (-entia *var. l.*) stagna Palici. COLVM. 10, 112 -entia late ulpica (*cf. l. 13*). LVCAN. 6, 537 favillas (*cf.* PLIN. nat. 20, 203 ut extinctum ... -at *opium*. TAC. Germ. 45, 5 flammam). 7, 821 -entes (dolentes *Z m. sec.*) ... agros. PETRON. 50, 7 non -unt (*Bücheler*, nolunt *cod.*, non olent *Jahn*) vitrea. *in imagine*: TAC. dial. 22, 5 quaedam *in oratione* ... arceantur ut iam oblitterata et -entia, nullum sit verbum velut rubigine infectum *eqs.* PRVD. perist. 2, 288 cicatrix criminum -et ... ut antrum tartari. 3 *incertae qualitatis*: LVCR. 4, 701 quod -et non tam facile esse ... investigare, in qua sit regione locatum. AVG. conf. 10, 10, 17 si -erunt (soluerunt, voluerunt *var. ll.*) *res*, per nos (*sc. nares nostras*) transierunt. CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 43, 17 olfactum ... olfactu non capimus, quia nihil -et olfactus).

B *praedicatur praesentia odore prodita, cognoscenda*: PLAVT. Amph. 321 -et homo quidam malo suo (*i. cum suo damno*). Aul. 216 aurum huic -et (QVEROL. p. 24, 4 R. 25, 27. 48, 11). Mil. 1258 nescio ubi hic prope adest ...; -et profecto. :: naso ... plus videt quam oculis.

deriv.: olax, olentia, olenticus, 2. oletum, olidus, ? olitio. *cf.* olentus.

compos.: adoleo (*vol. I 794, 31*), beneolens, exoleo, graveolens, ? inoleo, oboleo, olfacio, peroleo, praeoleo, redoleo, suaveolens, suboleo.

2. oleo, (olēre). [*simplex fictum ab* abolere *videtur. Sch.*] -eri: deleri GLOSS. IV 544, 23. V 316, 5. 377, 2 (oliri).

? **oleomeli** *et* **oleomela** (ISID.). [*gr.* ἐλαιόμελι *in parte priore sermoni Latino adaptatum. Sch.*] [PLIN. nat. 15, 32 *var. l. vol. V 2, 321, 73.*] *i. q. elaeomeli*: DIOSC. 1, 33 p. 22, 13 M. de oleo meli. oleu (*M*, oleum *B*) meli de Palmiria ... nascitur ex arvore, que oleum facit in saporem similem melli. p. 22, 17 quod oleo meli conficitur et de pinguedine oleorum. ISID. orig. 17, 7, 11 oleomela (*DK*, olomella *T*, elaeomeli *ed. Areval.*) nascitur in Palmyra ...; ex eo ita appellata quod ex trunco oleum defluat in crassitudinem mellis.

oleoselīnon *v.* heleoselinum. *adde*: ISID. orig. 17, 11, 1 (eoleosilenon *T*). 17, 11, 3 (oleumsilenon *T*).

? **oleospānum,** -ī *n. coaluit ex* oleum (Hi)spanum (*cf. p. 551, 22*). PS. DIOSC. herb. fem. 59 (58) l. 11 -i optimi dragm. XI.

oleōsus, -a, -um. *ab* oleum. 1 *i. q. continens oleum*: PLIN. nat. 27, 106 semen -um *herbae q. d. myagros* (*cf. Diosc. 4, 116* λιπαρόν). CAEL. AVR. chron. 2, 13, 174 pultes ... non -ae, ac potius siccae vel ex oleo viridi confectae. 2 *i. q. olei qualitatem, aspectum sim. habens*: PLIN. nat. 28, 134 -um naturā *butyrum* (*cf. 11, 239* in eo olei vim esse. *Diosc. 2, 72, 1* δυνάμεως ... ἐλαιώδους). CAEL. AVR. chron. 5, 3, 56 -am (*Drabkin*, -um *Sichard*, -a *Rovilly*) veluti adipis qualitatem simulans *urina*. CASSIOD. var. 12, 14, 5 exormiston *piscis* ... -o ac suavi liquore coagulatum.

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

oler- *v.* holer-.

olesātrum *i. holus atrum, v. vol. VI 3, 2864, 59 sqq. adde* ORIBAS. syn. 9 add. p. 400, 18.

olēsco, -ēvī, -ere. [*simplex fictum ab* adolescere, exolescere *sim. videtur. Sch.*] PAVL. FEST. p. 5 exoletus qui excessit -endi id est crescendi modum. FEST. p. 309 suboles ab -endo id est crescendo. GLOSS. -o: αὐξάνομαι. αὔξομαι. cresco. GLOSS. V 508, 31 -vit: crevit, grandevit vel turbat (*cf. Gloss.*[L] *V Aa o 363* oblivit: obturat), putet (*cf.* 1. oleo). GLOSS.[L] V Aa o 44 ⟨-vit⟩: crevit (*suppl. André, RevPhil. 33, 1959, 242*). NOT. Tir. 103, 21 (= 130, 61) -it (*inter* olidum *et* olefacit). [*coni. dub.*: ALC. AVIT. epist. 50 p. 79, 6 *v. vol. VI 2, 2047, 14.*]

olētās, -ātis *f.* [*pro* *ole-etās *ab* olea *sicut* olīvitas *ab* olīva; *suffixo* -tāt- *subest sensus priscus, sc. potius collectivus ut in* cīvitās '*summa civium*'. *Sch.*] *vulgo corrigebant* oleit-. *i. q. actio oleae cogendae vel olea coacta* (*cf.* olivitas): CATO agr. 68 ubi vindemia et -as (oleta *a m*) facta erit, prela extollito. 144, 2 omnes iuranto ... sese oleam non subripuisse ... ea -e (oleatate *codd.*). 144, 5 accessiones ... accedent oleae ..., olei ... in tota -e.

olethrios, -on, ὀλέθριος. PS. SORAN. quaest. med. 95 quid est -on nosema? aegritudo, qua omnia pessima inferuntur modico aut multo tempore.

olēto, -āvī, -āre. [*ab* 2. oletum, *cf.* color: colorare, stercus: stercorare. *Sch.*] olit- *var. l.* CONC., -ārit FRONTIN. *i. q. oleto inquinare* (*translate* CONC.): FRONTIN. aq. 97 (*e lege incerta*) ne quis aquam -to ... si quis -arit, ... multa esto; ⌞-to videtur esse olidam facito⌟ (*secl. Bücheler*). CONC. Aquil. a 381 Ambr. epist. 8, 59 p. 934[B] se -vit (collut- *Migne 62, 447*[C], olit- *cod. Paris., v. Kauffmann, Aus d. Schule d. Wulfila 60*) perfidia *Palladius haereticus*.

1. olētum, -ī *n.* [*ab* olea, *cf.* olīvētum. *Sch.*] ISID. diff. app. 65 pometa quasi maleta, ficeta et -a. *invenitur non nisi apud* CATONEM (*et* PLIN. nat. 17, 127, *ubi Catonis locus affertur; alibi Catonis* -um *in vocem q. e.* olivetum *mutatur*). [*var. l.* TAC. ann. 14, 47, 2 *infra p. 546, 27.*] *i. q. olivetum*: CATO agr. 1, 7 quarto *praedii loco est* -um (*inde: Varro rust. 1, 7, 9* quartus *ager*, ubi oliveta *sunt. Plin. nat. 16, 176* Cato adtribuit priorem ... *locum* quam olivetis *salici*). 3, 5 iugera -i CXX. *ibid.* -um bonum beneque frequens cultumque. 6, 2 ager -o conserundo ... bonus (*inde: Varro rust. 1, 24, 1* agrum oliveto conserundo *eqs. Plin. nat. 15, 21* spectare oliveta in favonium [*sim.: 17, 128. 18, 337*]). 10, 1 -um ... instruere (*cf. Varro rust. 1, 18, 1* olivetum. *inde etiam: ibid.* de olivetis. *1, 18, 3* CCXL iugera oliveti. *1, 18, 5* dimidium oliveti. *1, 19, 1* in oliveti CCXL iugeris. *1, 22, 3* oliveti iugera CCXL). 44 -um (*Jordan*, olivetum *trad.*) ... putare (*Plin. nat. 17, 127* olivetum). 61, 1 qui -um ... altissi⟨me miscebit⟩ *eqs.* (*suppl. Iucundus sec.* PLIN. nat. 17, 127, *ubi item* -um [olivetum *d E*]).

2. olētum, -ī *n.* [*ab* olere. *Sch.*] *i. q. res male olens* (*de stercore humano*): VERANIVS Paul. Fest. p. 203 (= GLOSS. V 574, 11) sacerdotula in sacrario ... fecit -um (PAVL. FEST. [= GLOSS.] *ad. l.* -um stercus humanum). PERS. 1, 112 veto quisquam faxit -um.

deriv.: oleto.

[a]**oleum,** -ī *n.* [*vocem* oleum *e gr.* ἔλαιϝον, *vocem* olīva *e gr.* ἐλαίϝα *Romani prisci ita mutuati sunt, ut soni eisdem legibus mutarentur atque in* deus *iuxta* dīva; *postea ad analogiam haud aliter quam* dea *et* dīvus *etiam* olea *et* olīvum *fingebantur. Sch.*] *de orig.*: SERV. georg. 2, 63 olea est arbor ipsa, unde derivatio est -um (= ISID. orig. 17, 62. *sim.* SERV. Aen. 6, 225). *scribitur* hilus ORIBAS. syn. 7, 43 La p. 184, hol- *v. Vulg. ed. comm. pontif. IV 451. XIII 264*, -lei- ORIBAS. syn. 9, 40 (71) add. Aa p. 343, -li- PS. ASPER gramm. suppl. 43, 27 *B.* ORIBAS. syn. 1, 19, 15 Aa p. 68, 16 Mφ. 6, 6, 7 Aa p. 101. 6, 26, 5 Aa p. 112. *al.*, oli *gen.* CIL IV 4610. *generis neutr. semper in scriptis bonae aetatis* (*cf.* PROB. app. gramm. IV 194, 31 *inter* nomina generis neutri, quae in numero plurali aptota esse reperiuntur); *masc.* -us ITALA Agg. 2, 13 (Ps. Tit. epist. l. 554; *gr.* ἔλαίον, VVLG. -um) *et* ORIBAS. (*v. Mørland, Oribasiusübers. 68, 2; iuxta* dulcis ... stipticus *eqs.*: eup. 2, 1 E 3 Aa La; roseus: syn. 2, 19 Aa p. 103, 9 Mφ. *sim. saepe*); *? accedit pron. vel adi. masc.*: ITIN. Anton. Plac. recc. A (*G*). B 42 qui (ORIBAS. eup. 2, 1 E 3 Aa La. syn. 5, 26, 2 Ab. *al. cf.* GREG. TVR. Mart. 1, 2 p. 588, 5 eum [p. 588, 8 ORIBAS. syn. 6, 26, 6 Aa. *al.*]). APIC. 1, 27 viridem ([*EVCP*, viride *T*]. 5, 190. 191. 192. *al. cf.* RVF. podagr. 25 veterem. *sim. al. v. etiam l. 65 sq.*); *fem.* DIOSC. 4, 64, 4 cum -o amydalina. *de formis: in nom. et acc.* -o *vel* -u *saepius apud scriptores aetatis cadentis* (*imprimis* DIOSC.). *numerus sing. tantum (testibus compluribus inde a* VARRONE ling. 9, 66; 9, 67 *explicat*: si ... discrimina magna essent -i ..., dicerentur sic -a ut vina. *sed v. l. 62) praeter* -orum: DIOSC. epist. p. 13. 15. *notatur (ut vid.)*: ol CIL IV 1455[a.d]. 6925. 6926. 8156[a]. NOT. Tir. 98, 74. *de notione*: PLIN. nat. 15, 9 olivae sucus -um est (*cf.* PROB. Verg. georg. 2, 425 ex qua *oliva* premitur -um, quod ἔλαιον vocatur). CAPER gramm. VII 99, 8 (*sim.* ISID. orig. 17, 62) olea arbor est, oliva fetus, -um liquor. ORIBAS. eup. 2, 1 E 3 Aa eleon id est -um ex olivis. GLOSS. -um: ἔλαιον. *legitur inde a* PLAVTO (*vix* ENNIO, *v.* SERV. auct. Aen. 3, 384 in annalibus legitur 'confricati -o lentati *eqs.*'), LVCIL., CATONE, CIC., CATVLLO, BELL. Afr., VARRONE, SALL. hist. frg. 4, 61, VERG., HOR.; *de poetarum usu* (*vocum q. s.* -um *et* olivum) *v. etiam sub* 1. olivum. [*tusc. vet.* (*Sena Iulia*) oglio, *tusc. mer.* ǫlo, *apul.* uddźə, *venet.* òio, ògio; *sard. centr.* ódzu, *mer.* óllu. *ceterae ling. rom. nonnisi formas doctas vel inde ortas exhibent: it.* olio, *pedem.* ǫ̈li, *langob.* ǫ̈li; *raet. occ.* ǫ̈li, *or.* wẹ́li; *francog. vet. et med.* oile, *francog.* huile; *francoprov. vet.* oylo, huelo; *delph. vet.* olio, uelio; *prov. vet.* oli (*item in cunctis dial. francog., francoprov., prov.*); *cat.* oli; *hisp.* olio; *port.* oleo. *cf. M.-L. 6054. Battisti-Alessio IV 2639 sq. Wagner II 200. Wartburg VII 341 sq. Corominas I 21. III 558. Machado II 1618 sq. G.*] [*variat in codd. c.* olea *saepius*, olet SEN. nat. 2, 53, 2 PLIN. nat. 31, 91.]

i. q. ἔλαιον, (*resp. gr., quod fere non adnotavimus; cf. Blümner Technol. I*[2] *332 sqq. Pease, RE XVII 2454, 3 sqq.*).

CAPVT PRIVS: ***proprie.***

1 *de* -i *usu*: **A** *pro merce*: **1** *variis modis inter homines transfertur*: PLAVT. Pseud. 213 si mihi non ... -um deportatum erit. CATO agr. 5, 3 -um mutuum dederit nemini (VLP. dig. 14, 6, 7, 3). 58 dato ... uni cuique *eqs.* (67, 1 -i sextarios. 145, 2. 146, 1. LIV. 25, 2, 8 congii -i in vicos d. *et saepe*). 67, 2 nequid -i subripiatur (145, 2 -um ... *non* s. *factores. cf. ibid.* -um ne tangito *factor*). CIC. Verr. II 4, 62 mittit homini munera ...: -i, vini, quod visum est (*cf.* LIV. 21, 55, 1 -o ... misso [PLIN. nat. 15, 3. *al.*]). BELL. Afr. 97, 3 centenis milibus pondo -i ... multat. PERS. 6, 50 popello largior. TAC. ann. 14, 47, 2 praebitum ... -um equiti *eqs.* (SVET. Nero 12, 3. VOPISC. Aurelian. 48, 1 -um et panis et porcina gratuita. *al.*). SVET. Iul. 38, 1 populo praeter ... -i libras ... nummos ... viritim divisit (CIL XI 6520, 12). IVLIAN. dig. 13, 1, 39, 1 stipulatus est (45, 1, 59 VLP. dig. 45, 1, 75, 5). GAIVS dig. 7, 5, 7 si ... -i ... usus fructus legatus erit (VLP. reg. 24, 27. *cf.* PAVL. dig. 33, 6, 4 pondus -i ... legatur. DIG. 33, 6 rubr. de ... -o legato). 13, 3, 4 si merx aliqua ... petita sit veluti ... -um (*cf.* IVLIAN. dig. 18, 1, 39, 1 petere ... quinque pondo -i. VLP. dig. 12, 6, 26, 5 [*ex Marcello*] modium -i esse repetendum. GELL. 17, 8, 8 -um petis? VOPISC. Aurelian. 7, 5 nemo exigat. SPART. Pesc. 3, 6 extorsit). 28, 8, 6 si ... in hereditate sit ... -um. *al.* **2** *aestimatur, emitur, venit sim.*: PLAVT. Pseud. 221 -um hau magni pendis, vino te deungis (*cf.* COLVM. 12, 52, 20 pretio viridis -i. GAIVS dig. 13, 4, 3 quam varia sint pretia ... -i *eqs.* PAVL. dig. 35, 2, 63, 2 nec ... tantidem Romae et in Hispania -um aestimabitur. SERV. auct. georg. 2, 519 -um Sicyonium magno in pretio est). CATO agr. 2, 7 vendat -um, si pretium habeat (CIC. Verr. II 3, 18 -i decumas. PLIN. nat. 15, 19 strigmenta -i. VLP. dig. 14, 3, 5, 15 VVLG. IV reg. 4, 6. *v. etiam l. 49. cf.* VARRO frg. Non. p. 547, 20 venditant. PLIN. nat. 15, 2 -i librae ... veniere [GAIVS dig. 18, 1, 35, 5]. ORIG. in Matth. ser. 64 p. 149, 9 -i venundati). 22, 3 trapetus emptus est ... et -i p(ondo) l(ibra) *eqs.* (VLP. dig. 14, 3, 5, 14 ad vendendum emendumve -um. 19, 1, 32 CHAR. dig. 50, 4, 18, 5. *cf.* PLIN. nat. 18, 273 coemisse [*Cic. div. 1, 111* omnem oleam]). VAL. MAX. 7, 6, 6 uti vi milibus denariis singula vasa -i ... permutarentur. PLIN. nat. 15, 2 -i denas libras singulis assibus praestitit. 18, 17 assibus singulis ... fuisse ... -i pondo X. PLIN. epist. 10, 23, 2 quam *pecuniam* ... erogare in -um. PAVL. dig. 33, 6, 4 -um legatario solvere. *gen. obi.*: ORIG. in Matth. ser. 64 p. 149, 19 -i venditores. CIL VI 1935, 8 mercatori -i Hispani.

B *pro materia* (*adhibenda vel mutanda*): **1** *generatim* (*iuncturis verbalibus adiunximus affines nominales*): **a** *per abl.*: **α** *pendet ex verbis unguendi, implendi sim.* (*adi. l. 68. 73. 76. p. 547, 2, subst. l. 80*): ⓘ *abl. nudo*: CATO agr. 76, 2 panno -o uncto (84 catinum. 90 manum. HOR. sat. 2, 3, 125 caules -o meliore caputque. 2, 5, 86 cadaver u. -o largo. *et saepe. cf.* CATO agr. 162, 3 perunguito *pernam* [*ibid. iterum.* CIC. Tusc. 1, 113 corpora. VARRO rust. 2, 1, 23. *et saepe*]. CELS. 6, 6, 34[A] inungui ... -o vetere. *sim. al.*). 116 lentim -o perfricato (CELS. 3, 27, 3[B] manibus puerilibus potius quam virilibus. 4, 13, 3. *cf.* FRG. inc. Serv. auct. Aen. 3, 384 confricati. SCRIB. LARG. 133 fricantem totum corpus). VARRO Men. 393 iuvenis ... nitidus -o (*cf.* CVRT. 9, 7, 20 nitens). frg. Non. p. 21, 7 pellis bubulas -o perfusas (VERG. Aen. 5, 135 umeros -o perfusa *iuventus*. OV. trist. 3, 12, 21 p. est -o labente *iuventus*. CELS. 1, 3, 10 corpus et caput. *al. cf.* COLVM. 12, 59, 3 superfundito). CELS. 2, 17, 9 replentur *fomenta* (4, 6, 4 utriculos. 7, 26, 5[C] hapsus lanae. *al. cf.* 4, 2, 7 implere caput [SEN. nat. 1, 12, 1 *pelves. al.*]). 8, 3, 10 lana sucida (*cf.* COLVM. 7, 4, 5 insucanda *lana* [7, 5, 18]). 8, 7, 3 linteolum ... madens (8, 10, 1[F] pannus [COLVM. 6, 12, 2]. CVRT. 9, 7, 16 *athletam*. PETRON. 98, 7. *al. cf.* SER. SAMM. 465 madidus. 630 madefit). COLVM. 6, 11 linamentis ... -o imbutis (6, 14, 7 *colla*. 6, 16, 2 linteola. 12, 19, 6 *vasa*). *al.* ⓘⓘ *accedunt praepos.*: ex: CELS. 1, 3, 5 corpus ... perfricare ex -o (6, 6, 8[C]. 8, 10, 7[O]. *al. cf.* 3, 9, 1 frictio ... ex -o [3, 11, 2 contenti ... una frictione, etiam ex quolibet -o, sunt]. PLIN. nat. 31, 103 ex -o ... infricatus *sal*). 3, 11, 2 manibus unctis ex vetere -o (PLAC. med. 2, 15 rec. *a* unguat pedes. *cf.* PLIN. nat. 20, 109 asparago trito ex -o perunctum pungi ab apibus negant [*nisi ad p. 547, 49*. 20, 171 peruncto homine. 25, 118 perunctos. 27, 52.

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

al.]). 3, 23, 6 corpus ... ex -o vetere ... permulceatur. 5, 26, 23^{H} lanam sucidam (7, 1, 2 PLIN. nat. 29, 126. *al.*). 6, 4, 3 inlinunt adurentia ex -o *areis* (PLIN. nat. 20, 50. 51. 55. 252. *et saepe* [*v. etiam infra l. 74*]. *cf.* PLIN. nat. 22, 103 circumlinitur). SCRIB. LARG. 56 auriscalpium cum lana ex -o ... imponere (PLIN. nat. 20, 214. 21, 140. *al.*). PLIN. nat. 21, 157 inspersum ex -o ambustis *thymum*. 29, 32 vellera ... ex -o madefacta. *al.* cum: CELS. 3, 21, 10 uti frictione ... cum -o et quibusdam calefacientibus (*cf.* PLIN. nat. 20, 15 cum -o si infricetur *colocynthis* [20, 197 *sacopenium* infricatur]). 4, 12, 1 imponendus ... pulvis cum -o (PLIN. nat. 22, 34. 23, 148). 6, 7, 7^{C} infundendum ... in aurem castoreum cum ... laureo -o (COLVM. 6, 6, 3 cum -i hemina faucibus i. 6, 8, 2 per nares. PLIN. nat. 20, 137. 180. *et saepe. cf.* COLVM. 12, 53, 1 musti ... sextarios ... cum -i pondo octoginta in id confundi. 12, 58, 3 oxymeli cum exiguo -o superfunde *siseris radicem*). COLVM. 6, 15, 2 pice ... cum -o ... cornua ... linuntur (*cf.* 6, 17, 6 linire [6, 26, 4]. 6, 17, 9 circumliniendus erit oculus. PLIN. nat. 20, 8 inlitum [21, 116. 23, 69. 78. *et saepe*]). 6, 17, 8 radix ... cum -o lentisci inuncta (PLIN. nat. 26, 61. *cf.* 20, 74 perunctos [23, 124. 24, 23. 155. *al.*]. VEG. mulom. 1, 11, 8 ungendi ... cum ... -o). *al.* in: CELS. 8, 8, 1^{C} linteolum ... in vino et -o tinctum (8, 10, 1^{E} pannis. PLAC. med. 6, 1 rec. *α* lanam ... tinctam ... in -o. *cf.* rec. *β* lana ... intincta in -o). PLIN. nat. 20, 240 semine madefacto. ITALA deut. 33, 24 (Lugd.) intinguet in -o misericordia pedum (*gr.* ἐν ἐλαίῳ, VVLG. tinguat in -o pedem). psalm. 22, 5 cod) 136 Cas.) pinguasti in -o caput (*gr.* ἐν ἐλαίῳ, VVLG. impinguasti in -o. de: ANTHIM. 21 unguat ... de -o *ficatum porcinum*.

β c. verbis coquendi, miscendi sim.: ① *abl. nudo*: CATO agr. 90 -o tangito depsitoque *far*. VITR. 7, 9, 3 ceram ... -o temperatam (PLIN. nat. 29, 50 -i ... mensura pari. MARCELL. med. 22, 4 APIC. 3, 69 [3, 4, 3 M.]. *al.*). SCRIB. LARG. 38 hoc *medicamentum* -o diluitur (82. 112. 206. 207. *al.*). 39 infervefactae *bestiolae*. 82 ad ignem liquefacere (206. 255). 263 solvuntur igne et -o (PELAGON. 269. *cf.* PLIN. nat. 14, 123 resina ... dissolvitur [22, 48]. 24, 34 resolvitur resina). PLIN. nat. 14, 81 adustis *uvis*. 16, 248 viscum ... subactum (32, 34 [*inde* PLIN. med. 2, 25, 6 ex ... -o temperatus]. 32, 126. *al.*). 19, 143 maceratis *caulibus* (21, 15. 121). 20, 167 decoctum *ami* (29, 90. 32, 113. *cf.* 26, 157 cocta [APIC. 8, 395 = 8, 8, 1 M.]. 28, 220 incoctum [35, 175]). *al.* ⓘⓘ *accedunt praepos.*: in: VARRO ling. 5, 107 in -o cocti *globi farinae* (CELS. 6, 7, 1^{D} PLIN. nat. 12, 109. 23, 16. *al. cf.* CELS. 5, 27, 13^{A} decoctis [PLIN. nat. 15, 27. 20, 139 farina. 192 *anesum. et saepe*]. SCRIB. LARG. 118 incoquere rutam. PLIN. nat. 29, 108 discocunt). PLIN. nat. 15, 30 sucis in -o maceratis expressisque (25, 135). 19, 112 tritum *alium* (21, 129. 23, 148. 27, 138. *al. cf.* 20, 257 contrita [24, 73. 25, 134. 136. *al.*]). 20, 52 *miscuit alium. al.* ex (*v. etiam l. 35*): VITR. 7, 1, 7 calx ex -o subacta (8, 6, 8 PLIN. nat. 32, 111. *al.*). PAVL. FEST. p. 98 crustulum ... ex -o coctum (CELS. 5, 17, 2^{B} SCRIB. LARG. 156. 160. *al. cf.* PLIN. nat. 22, 71 decocta [24, 43. 25, 39. 26, 64. *al.*]). CELS. 5, 27, 6 contritum *alium* (*cf.* PLIN. nat. 21, 182 trita *radice* [26, 23 proserpinaca cum muria ex ... -o trita. *al. v. etiam p. 546, 83*]). *al.* cum: CELS. 3, 6, 16 cum -o miscentur *nitrum vel sal* (6, 1. COLVM. 6, 38, 1 cum ... -i turis semuncia marrubii sucus. SCRIB. LARG. 40. *al. cf.* ITIN. Anton. Plac. rec. A 42 commiscitur [Ps. APVL. herb. 131 l. 47]). COLVM. 6, 4, 2 marrubium deterunt cum -o (PELAGON. 350. *cf.* COLVM. 6, 17, 4 conteras [PLIN. nat. 23, 156]. PLIN. nat. 17, 266 trito [20, 206. 223. 23, 125. *et saepe*]). 6, 13, 1 cunila ... et sulphur ... incoquuntur (*cf.* arb. 14 coquito [SCRIB. LARG. 81. 157. 217. 219. *et saepe*]. PLIN. nat. 20, 190 decocti [21, 126. 22, 123. 127. *al.*]). SCRIB. LARG. 203 resinae pondo dua cum -i ... pondo dextante liquefacta (204. 216. 267. *al.*). 245 adiciatur. 269 macerantur. PLIN. nat. 20, 91 subfervefactus *cinis*. 20, 170 temperata *cunila*. 23, 156 calfacere (30, 24. 26). 26, 104 limus ... subactus (28, 185 MARCELL. med. 36, 11. *al.*). *al.*

γ varia exempla: ① *abl. nudo*: CELS. 3, 7, 2^{A} in ... accessionibus *febris* -o et aqua refrigerandus est *aegrotus*. COLVM. 6, 7, 4 -o curantur *vulnera*. 6, 17, 5 animal ... -o mersum necatur (PLIN. nat. 11, 90 mersis *scorpionibus*. *cf.* SCRIB. LARG. 80 -o ... necati [PLIN. nat. 11, 279 -i adspersu necantur]. PLIN. nat. 11, 66 -o ... omnia insecta exanimantur). PLIN. nat. 8, 28 -i potu tela ... decidere. 9, 56 gustu -i ... gaudent aluntur que *pisces* (STAT. Theb. 6, 847 -o gavisa cutis). *al.* ⓘⓘ *accedunt praepos.*: ex: CELS. 2, 25, 1 olus ex -o ... estur (PLIN. nat. 20, 82. 24, 52. *al. cf.* CELS. 4, 26, 8 rubi ... cacumina ... ex -o ... adsumpta. PLIN. nat. 19, 108 ex -o ... vescendo *porro*. 23, 30 potum [25, 99 potum inlitumve]). PLIN. nat. 20, 141 ignem sacrum ex ... -o *ruta emendat* (32, 105. 111. *al. cf.* 20, 260 proficit. 26, 164 sanat [28, 222. 30, 80. *al.*]. 28, 41 medetur. 29, 30 sucidae *lanae* plurima praestant remedia ex -o. *sim. al.*). 22, 138 ex ... -o ... mollit collectiones *panis*. 26, 110 e ... -o a somno matutino refrigerat *plantaginis sucus. al.* cum: CELS. 4, 20, 2 ducitur *alvus* ... tisaniae cremore cum -o. COLVM. 6, 10, 2 porri ... sucus cum -o ... remedium est (*cf.* PLIN. nat. 23, 6 cinis vitium ... fistulas ... persanat, ... contusas ... partes ... cum -o, ... canum plagas cum -o. 24, 115 aerugo ... emendat ... ulcera cum -o. 30, 109 medetur. *sim. al.*). SCRIB. LARG. 189 passo cum -o poto (PLIN. nat. 20, 218. 23, 166. *al. cf.* 20, 145 bibuntur [27, 53]. 24, 139 estur ut olus cum -o *clematis*. ANTHIM. 21 manducent cum -o *porcina ficata*. PALLAD. hist. mon. I 44 p. 330^{A} olera cum -o ... sumere). PLIN. nat. 20, 180 aperit ... strumas cum -o *Heraclium*. 22, 35 cum -o sudorem ... ciere *urticam. al.* in: COLVM. 12, 49, 8 olivae ... leguntur et in -o quam optimo servantur (PLIN. nat. 30, 121 fimi candidum. *cf.* 29, 124 fimum ... candidum ... adservant). PLIN. nat. 20, 18 antidoti vim habere in ... -o *semen rapi*. 20, 175 *origani* usus ... in ... -o. 20, 226 in -o et vino sumptis *malvarum foliis* (*cf.* 23, 124 cineris cyathus ⟨in⟩ singulis *cyathis* ... -i *bibitur*. VLP. dig. 33, 9, 3, 1 ea, in quibus esse [*i. edere*] solemus: -um *eqs.* ANTHIM. 54 in ... -o comedantur *asparagi*). 20, 251 emendat ... thoracis ... vitia clystere in -o *farina seminis lini* (*cf.* 30, 110 nervorum nodis ... cinis in -o cyprino *medetur*). 22, 50 radix in -o non fundit ... sucum. 30, 58 membrana gallinarum ... data in -o. *al.*

b *per acc.* (*passive nom.*): *α* -um *adhibetur: bibitur, editur in ore fertur*: CATO agr. 100 metreta -um non bibet ([*inde*: PLIN. nat. 15, 33 ne bibant -um *dolia*]. PLIN. nat. 23, 83 PLIN. med. 2, 8, 3. *cf.* CELS. 5, 27, 11 epoto. COLVM. 12, 52, 17 testa combibit. SCRIB. LARG. 194 *poto* [198. PLIN. nat. 29, 59 cyatho -i p.]). COLVM. 12, 49, 11 ne possint -um sorbere *vasa*. SCRIB. LARG. 200 adsumere. PLIN. nat. 29, 109 in ore habendum (= PLIN. med. 1, 5, 2. *cf.* 32, 68 ore contineant. PLIN. med. 1, 5, 3 in ore ... tenendum [PLAC. med. 27 rec. *β*]). ITALA deut. 12, 17 (Lugd.) non poteris manducare ... decimas ... -i tui ([VVLG. comedere, *cf.* 14, 23 comedes]. Ezech. 16, 13 [cod. 176] similam et -um ... manducasti [VVLG. comedisti, *inde ut vid.* HIER. epist. 54, 11, 2 comede]). EPIST. Alex. l. 102 H. gustando (PEREGR. Aeth. 28, 4). *al.* *miscetur, additur sim.*: CATO agr. 117 addet (119. 156, 5. 7. 157, 9. 158, 2. *et saepe*). CELS. 1, 3, 5 cui *aquae* paulum -i sit adiectum (2, 12, 2^{E} adiecto ... -o. 2, 33, 2. 3, 9, 1. 4, 16, 4. 6, 6, 15^{B}. *et saepe*). 1, 3, 27 si aquā miscetur (3, 6, 14 PLIN. nat. 24, 22. 28, 140. *et saepe*). 5, 24, 2 -i tantundem, resinae ... simul incoquuntur. COLVM. 6, 30, 4 *immixtum* vino (SCRIB. LARG. 243). 6, 32, 1 urticae semine et -o detritis (*non deteritur ipsum -um, sed semen in -o, cf.* SCRIB. LARG. 189 ex ruta tritum [MARCELL. med. 29, 57. *al. v. etiam p. 549, 1*]. 206 cera et -o super ignem liquefactis [270. *cf.* 265]). SCRIB. LARG. 265 *cera* et -i cyprini sextarius ... liquefiunt ceterisque commiscentur (PRISC. perieg. 317 -o commixto gignitur herba [*ex* SOL. 21, 4 inficiatur -um *herba*]. *al.*). *al.* *ingeritur, infunditur*: CELS. 4, 20, 3 in alvum ex parte inferiore tres ... cyathos ... -i dare (4, 24, 4 -um d. SCRIB. LARG. 180). 4, 22, 3 ex inferioribus partibus ... infundere (6, 7, 7^{A} COLVM. 6, 18, 1. 6, 30, 3 in fauces. 6, 30, 4 supra ilia *eqs.* 6, 33, 1. *al.*). 8, 10, 7^{E} ingerendum *in fascias* (CVRT. 7, 5, 7 oribus). COLVM. 6, 14, 7 -o ... instillato (MARCELL. med. 9, 118 auriculae). PELAGON. 82 per nares deicis (= VEG. mulom. 2, 129, 12 defunde). APIC. 4, 125 (4, 2, 5 M.) mittes in caccabum -i uncias III (4, 128 [4, 2, 8 M.] in patinam. 4, 151 [4, 2, 31 M.]. *al.*). 8, 369 (4, 6, 11 M.) in caccabum ... adicies. *al.*

β -um *conficitur, tractatur, mutatur* (deterere, terere, liquefacere *miscendo v. supra l. 34 sqq.*): CATO agr. 65, 1 -um viride sic facito (*ibid.* quam acerbissima olea -um facies. 65, 2. 145, 2. 3 COLVM. 12, 52, 1. 12, 54, 1 ad unguenta. PLIN. nat. 1, 15, 6. *et saepe*). HOR. sat. 2, 8, 45 -o, quod prima Venafri pressit cella (COLVM. 12, 52, 22 PLIN. nat. 12, 192 PROB. Verg. georg. 2, 425). VITR. 6, 6, 3 non ... debet -um congelari, sed tepore caloris extenuari (COLVM. 12, 52, 12). CELS. 3, 12, 5 calefacto (COLVM. 6, 30, 3 PLIN. nat. 21, 163 23, 86. 30, 26. *al.*). COLVM. 11, 2, 83 viride -um efficere. 12, 50, 1 conficiendi (12, 52, 1. 2. 6. 7. 13. *al.*). 12, 52, 11 eliquare (12, 53, 2. *al.*). *ibid.* ventilatur et quasi exercetur, ... amurca liberatur. 12, 52, 12 resolvit -um et separat ab omni vitio (*sc. sal coctus*). 12, 54, 2 expressum (PLIN. nat. 6, 161. 12, 129. 161. 13, 8. *al.*). SCRIB. LARG. 215 *coquitur* (PLIN. nat. 28, 167. APIC. 3, 64 in se. 8, 398). 15, 18 sale vindicatur a pinguedinis vitio. 15, 128 gigni. 37, 143 suffervefactum. *al.*

c *per nom.* (*v. etiam supra l. 37*): CELS. 1, 3, 27 *refrigerat* (2, 33, 3 *iuxta* reprimunt). 2, 21 mali ... suci sunt ... omnia acria ..., -um. 2, 33, 5 valentior ... farina est ..., -um, magisque si vetus est (*c. adi.* [*et* esse] *item*: 3, 27, 1^{D} aptissimum. 4, 11, 8 inimica. PLIN. nat. 23, 77 efficacius. 13, 19 utilius [15, 31. 23, 86. 157. 32, 110]. *al.*). 3, 15, 5 medicamenta sunt -um, frictio (6, 7, 1^{D}. *cf.* CVRT. 9, 10, 2 remedio fuit. 28, 50 -o medicinam *faciente*. HIER. tract. in psalm. I p. 238, 25 sunt remedia vitae ... vinum et -um). 3, 19, 2 id praestat (*i. sudorem prohibet*) acerbum -um (MARCELL. med. 12, 39. CASSIOD. in psalm. 140, 6 nitorem pariter et salutem). 5, 3 concoquunt et movent pus ... adeps, -um. 5, 4 aperiunt tamquam ora in corporibus ... propolis, -um vetus *eqs.* 5, 5, 2 *purgat ulcera* (PLIN. nat. 23, 85. *cf.* COLVM. 6, 32, 3 expurgant *pix et -um* [PLIN. med. 1, 3, 3]). 5, 15 *mollit*. COLVM. 12, 53, 2 quotidianam unctionem praebere. SCRIB. LARG. 180 prodest ... -i cyathus. *al.*

d *per dat.*: CELS. 1, 3, 5 cui -o vinum ... sit adiectum (3, 16, 2 a. calfacientia [3, 22, 5]. 4, 19, 3 nitrum). 3, 27, 1^{D} nitrum ... -o mixtum (5, 28, 15^{D}. COLVM. 6, 14, 1 pari -i mensurae. SCRIB. LARG. 175. *al. cf.* PLIN. nat. 30, 35 fimum ... vino et -o permixtum [*aliter*

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLIN. med. 1, 16, 7 fimus . . ., vinum, -um in unum trita]). 12, 52, 22 aptari -o *fisci*. 12, 56, 16 -o novo praeparantur *vasa*.

2 *speciatim*: **a** *proverbialiter* (*cf. Otto, Sprichw. 253*): *α de opera perdita* (*in mera imagine praeter l. 7. 10. 12 sqq.; locutiones affines*: SEN. nat. 4, 13, 9 unguentarios Lacedaemonii urbe expulerunt . . ., quia -um disperderent. MART. 3, 58, 25 nec perdit -um . . . palaestrita): PLAVT. Poen. 332 -um et operam perdidi (*sc. ancilla frustra unguentis usa*). CIC. Att. 2, 17, 1 haec . . . non deflebimus, ne et opera et -um philologiae nostrae perierit. fam. 7, 1, 3 in quibus *athletis* ipse Pompeius confitetur se et operam et -um perdidisse. HIER. epist. 57, 12, 3 completur in me tritum vulgi sermone proverbium: -um perdit et impensas, qui bovem mittit ad ceroma. *ludunt cum proverbio de lucubratione loquentes* (*cf. infra l. 36*): CIC. Att. 13, 38, 1 ante lucem cum scriberem . . ., de eodem -o et opera exaravi nescio quid ad te. IVV. 7, 99 perit . . . plus temporis atque -i plus. AVSON. 34, 6 p. 310 P. nolo otia perdere Musae, iacturam somni quae parit atque -i (34, 8 perdere s. a. -um). *β de augendo effectu* (*per comparationem infra l. 32. 34. 50*): HOR. sat. 2, 3, 321 adde poemata . . . hoc est -um adde camino (PORPH.: ⟨est⟩ usus vulgari proverbio: -um in incendium). LACT. inst. 6, 18, 19 tamquam perfusa -o tantum excitabit incendium *inprobitas*, ut *eqs.* QVEROL. p. 21, 19 R. si aliquis meis aedibus facem subiciet, iuberesne me -um infundere? HIER. in Eph. 5, 18 p. 528A non mittendum super flammam -um nec naturalem carnis ardorem fomentis voluptatis augendum. epist. 22, 8, 2 quid -um flammae adicimus? (125, 1 igni). RVRIC. epist. 2, 25 ut . . . -um incendio superfundam. OROS. hist. 4, 12, 8 stilicidium istud -i . . . extinxit fomitem tanti ignis an aluit?

b *ad usum luminis, ignis sim.* (*v. etiam sub a et c*): CIC. Cato 36 nisi tamquam lumini -um instilles (*cf.* PETRON. 22, 6 infuderat [CLAVD. DON. Aen. 6, 225 p. 539, 15]. PLIN. nat. 37, 48 -o addito [LAMPR. Alex. 24, 6]. HIER. epist. 77, 7, 1 quasi -um flammae adiciens [AVG. in epist. Ioh. 8, 11 tanquam]). phil. frg. V 74 gliscit illa *libido* ut ignis -o (*cf.* PLIN. nat. 2, 29 luminibus accensis liquore -i. 37, 81 ignis -o accensi. CLAVD. DON. Aen. 11, 785 p. 530, 21 naturali suco tamquam -o . . . inceditur *ignis*). VARRO Men. 573 -um in lucubrationem servabimus (*cf.* SEN. epist. 95, 21 non minus pervigilant *viris feminae*, non minus potant, et -o et mero viros provocant). VERG. georg. 1, 392 scintillare -um (*inde* DRAC. laud. dei 1, 530. *item de -i in lucerna motu sim.*: SEN. nat. 4, 2, 29 -um illo fluit, ubi exuritur [*sim.*: VINDIC. med. 25 *ut* flamma -um ducit ad se]. APVL. met. 5, 23, 4 evomit . . . stillam ferventis -i *lucerna* [*cf.* 5, 26, 5 lucerna fervens -um rebullivit]). VITR. 8, 1, 5 lucerna . . . -i . . . plena (*cf.* APVL. met. 2, 11, 3 ut . . . -o lucerna . . . abundet. 5, 20, 2 lucernam . . . completam -o. CLAVD. DON. Aen. 7, 10 p. 7, 6 ['odoratam'] fomento tamquam -o madida *cedri materia*. PRVD. cath. 5, 13 -i rore madentibus lychnis). PLIN. nat. 31, 46 lucerna sine defectu -i restincta (*cf.* HEGES. 3, 12, 3 restinguere incendium -i). APVL. met. 2, 24, 5 -um . . . luci sufficiens (*cf.* CASSIOD. inst. 1, 30, 4 *in lucernis mechanicis* -i pinguedo non deficit). 9, 36, 3 quod -um flammae . . ., hoc . . . iste sermo truculentiae . . . nutrimento fuit (*cf.* HIL. in psalm. 140, 9 -um . . . luminis pabulum est. AVG. civ. 21, 4 p. 493, 24 D. -um quod . . . fomes est ignis). EVSTATH. Basil. hex. 8, 7, 4 exemplo luminis . . ., quod . . . -um . . . peredit (*gr.* τροφήν).

c *in usu sacro*: *α in sacrificiis*: VERG. Aen. 6, 254 super -um fundens ardentibus extis ([CLAVD. DON.: infusum ut aris inposita facilius exurerentur]. DECRET. decur. Pis. de L. Caesare [CIL XI 1420] 22 super *hostias* . . . urnae . . . -i fundantur. VVLG. lev. 2, 1 super *similam* [2, 6]. 2, 15 supra *primitias*. num. 5, 15 supra *farinam*). FEST. p. 253 pollucere merces ⟨quas cuivis deo⟩ liceat, sunt far, polenta . . . et -um *eqs.* p. 309 (*ex Stilone et Cloatio*) subuculam . . . vocari, quod dis detur ex alica et -o et melle. VLP. dig. 24, 1, 5, 12 si -um . . . in aede sacra posuerit. VVLG. exod. 29, 2 crustula . . . conspersa . . . -o (29, 23. 40. lev. 2, 4 panes. 2, 5 similae. *al.*). 29, 2 lagana . . . -o lita (lev. 2, 4). 35, 8 -um ad luminaria concinnanda *offerat* (35, 28. lev. 14, 12 o. eum *agnum* pro delicto -ique sextarium. *cf.* num. 18, 12 medullam -i . . . tibi *deo* dedi. *sim. al.*). lev. 5, 11 non mittet in eam *similam* -um . . . quia pro peccato est. 7, 12 lagana . . . uncta -o (num. 6, 15). *β in unctione, aspersione sim. sacra* (*ap. Iudaeos et Christianos praeter p. 550, 21; cf.* -um divinae unctionis TERT. resurr. 26 p. 63, 13, sanctae unctionis VVLG. lev. 10, 7 [21, 12], unctionis *et sim. saepe; fere* [*praecipue ap. Christianos*] -um *antea benedicitur*): ① *in universum*: TERT. bapt. 7 p. 206, 29 egressi de lavacro *baptismi* perungimur benedicta unctione de pristina disciplina, qua ungi -o . . . solebant *sacerdotes* (ITALA psalm. 44, 8 [Iren. 4, 33, 11 = 4, 45, 1 H. *al.* = VVLG.] -o laetitiae [*v. p. 552, 52*]. Sirach 48, 18 -o sancto [HIER. psalt. sec. Hebr. 89, 21 VVLG. num. 35, 25 PSALT. Rom. 88, 21. *al.*]. VVLG. exod. 40, 9 tabernaculum. RVFIN. Orig. in lev. 12, 4 p. 462, 20 -o dei [p. 462, 25]. *cf.* ITALA psalm. 44, 8 [Firm. err. 23, 2] -um. 88, 21 [Aug. civ. 17, 9 p. 226, 27 D.] in -o sancto [VVLG. -o]. RVFIN. hist. 1, 3, 2 compositione quadam mystica consecrati -i . . . perungebatur. *sim. al.*). ITALA gen. 28, 18 (Aug. civ. 16, 38 p. 187, 2 D.) superfudit

-um in cacumen eius *lapidis* (VVLG. fundens -um desuper). lev. 21, 10 (Rufin. Orig. in lev. 12, 3 p. 458, 12) cui infusum est -um chrismatis super caput (VVLG. -um unctionis. *cf.* Ps. AVG. neoph. 4 p. 1211 [= MAX. TAVR. bapt. 3 p. 777D] impleto . . . baptismate caput vestrum chrismate, id est -o sanctificationis, infundimus). psalm. 140, 5 (Optat. 4, 7 p. 112, 11) -um peccatoris non ungat (transferat *cod. 136 Cas.*) caput meum (PSALT. Rom. non impinguet. *inde*: OPTAT. 1, 7 p. 9, 15 cuius *peccatoris* -um fugiendum sit. 4, 1 p. 102, 11. 4, 3 p. 104, 15 -um timeri [4, 5 p. 107, 9. 4, 7 p. 112, 8. 17]. 4, 7 p. 112, 7. 15). *al.* ② *de sanando aegroto sim.* (*de mortuo resuscitando l. 17[?].20*): TERT. Scap. 4, 6 per -um . . . curaverat *Proculus Severum*. ITIN. Anton. Plac. rec. A 42 pro grande benedictione tollitur *-um petrinum*. HIER. vita Hilar. 32 benedicto . . . -o . . . tangentes vulnera (VITA Melaniae [BHL 5885] 60 p. 34, 18 t. de -o labia *mutae*. *cf.* RVFIN. hist. mon. 1 p. 394A benedicens -um . . ., ex quo . . . contingens oculos . . . visum recepit). 44 filiam de morte liberaverat unctione -i (*cf.* CASSIOD. compl. in Iac. 5, 12 -i sancti perunctione concessa salvet eum). RVFIN. hist. mon. 1 p. 393D benedicens -um dabat, ex quo peruncti sani fierent (AVG. civ. 22, 8 p. 573, 31 D. p. 577, 2 revixit *mortuus*. CAES. AREL. serm. 50, 1 VITA Caes. Arel. 1, 43. 49. 2, 21). *al.* ③ *de arcendo incantamento* (*ut vid.; cf. Wünsch, RhM. 55, 1900, 265*): TAB. devot. Audollent 250A, 21 pertranseas omne remedium . . . omnem tutamentum et omnem -um libutorium.

II *de -i natura*: **A** *spectat ad qualitates* (*exempla selecta*): **1** *communes* (*saepe in comparationibus*): PLAVT. Poen. 1236 canem faciam tibi -o tranquilliorem (*proverbialiter. cf.* PLIN. nat. 2, 234 omne *mare* -o tranquillari). CELS. 5, 28, 12F pingue et -o non dissimile *pus* (*cf.* PLIN. nat. 31, 82 bitumen liquidum . . . -o simile [32, 83 pinguedo *adipis delphini* similis -o]. 37, 77 oleagini *berulli*, hoc est colore -i. *sim. al.*). PLIN. nat. 4, 31 amnem . . . sed -i modo supernatantem . . . abdicat (*cf.* SOL. 5, 22 -um supernatat. *de eadem re*: 12, 123 innatat [15, 25. 33, 95]. AVG. gen. ad litt. 2, 1 p. 33, 5 si vellet deus sub aqua -um . . . manere. serm. 93, 4, 5 -um supereminet. CAES. AREL. serm. 29, 2 -um omnibus humoribus superius). 15, 19 -o natura *est* tepefacere corpus et contra algores munire, eidem fervores capitis refrigerare (*sim.* 23, 80. *cf.* GELL. 17, 8, 12 calorificum est neque minorem *vino* vim in corporibus calefaciendis habet [*inde* MACR. Sat. 7, 12, 29 ignitum]. HEGES. 3, 12, 3 quamvis huiusmodi -i natura sit, ut cito calescat et serius conceptum deponat calorem *eqs.*). 17, 234 pix, -um, adeps inimica . . . novellis *arboribus* (*cf.* 18, 152 contraria seminibus [*sc. eadem ut supra*]. 19, 65 -um odere *cucumeres*. 19, 66 -um refugiunt *idem*). 24, 3 -um solum calci miscetur (*cf.* 31, 91 cum . . . non nisi -o resolvatur *flos salis. sim. al.*). GELL. 17, 8, 8 congelascere (*ibid. iterum. cf.* MACR. Sat. 7, 12, 29 gelu stringitur. *ibid.* concrescere).

2 *peculiares* (*quaedam infra l. 73 allata etiam huc spectant et in vicem*): CATO agr. 3, 2 olea ubi lecta siet, -um fiat continuo, ne corrumpatur (BELL. Afr. 43. COLVM. 5, 8, 4 -um saporis egregii . . . vetustate corrumpitur. GAIVS dig. 13, 6, 18, 3. *cf.* COLVM. 1, 6, 18 fumo et fuligine sapor -i corrumpitur [12, 52, 4]). 3, 3 si cito sustuleris *oleas* . . ., -um viridius et melius fiet (HOR. sat. 2, 3, 125. *al.* bonum: CATO agr. 3, 4. *al.* optimum: CATO agr. 65, 1. *al.*). 3, 4 foetidum fiet (VARRO rust. 1, 55, 6). 64, 2 olea quae diu fuerit in terra . . ., inde . . . fiet . . . deterius *-um* (PLIN. nat. 15, 21). 66, 1 si utetur *vaso aeneo*, -um male sapiet (*cf.* COLVM. 12, 49, 10 boni saporis -um. MACR. Sat. 7, 12, 11 si . . ., -o . . . sapor suavior conciliatur? *v. etiam l. 51 et 62*). HOR. sat. 2, 2, 59 cuius odorem -i nequeas perferre (*cf.* SEN. nat. 2, 53, 2 teter post fulmen odor est). CELS. 2, 33, 5 si vetus est (3, 11, 2. 3, 23, 6. 3, 27, 1D. *et saepe. nota* MARCELL. med. 36, 53 veteris rancidi). COLVM. 1, 6, 18 si congelatur, fracescit. 12, 52, 6 saporem -i vitiat *nucleus* (*cf.* PLIN. nat. 15, 9 si . . . copiosi imbres accessere, vitiatur -um in amurcam. 15, 20 pingui *solo* . . . vitiari eius *oleae* -um). 12, 52, 21 quo commodior gustus -i fiat. SCRIB. LARG. 269 purum (CHIRON 865. 983 VVLG. exod. 27, 20. lev. 24, 2 p. ac lucidum. III reg. 5, 11. *al.*). PLIN. nat. 15, 16 Italicis *olivis* transmarinae praeferuntur in cibis, cum -o vincantur *eqs.* (*cf.* 37, 202 nusquam est praestantius *quam in Italia* -um). 23, 77 acrius efficaciusque. 23, 79 utilissimum esse . . . quam maxime recens, nisi vetustissimum quaeritur. *al.*

B *spectat ad genera*: **1** *indicatur species, usus, origo sim.*: **a** *de -o ex olea facto*: *α nonnisi ex olea sumpto* (*praeter l. 81*): ① *c. variis adi.* (*v. etiam supra l. 47*): CATO agr. 65, 1 -um viride sic facito (146, 1 COLVM. 11, 2, 83. 12, 49, 5. *et saepe* [*v. infra passim et* GLOSS. II 209, 24 v. -um: ὀμφάκινον]). LVCIL. 961 ὠμοτριβὲς -um Casinas (*cf.* ORIBAS. eup. 2, 1 E 3 Aa de semicrudis olivis fit -um, quem Greci omotribis vocant. *v. infra* gremiale). CELS. 2, 33, 3 acerbum (*v. vol. I 367, 62 sqq.*). 5, 26, 20C -o albo. COLVM. 12, 52, 18 cibarium (*v. vol. III 1034, 82 sqq.*). 12, 52, 22 novi *fisci* . . . ordinario aptari -o. SCRIB. LARG. 39 domestico (118). 40 communi (210. 250). PLIN. nat. 12, 130 -um et omphacium est; fit . . . ex olea et vite (23, 79 *bis. al. cf.* 24, 122 omphacino [MARCELL. med. 12, 39 id est bonum viride. 36, 71 DIOSC. 1, 62 p. 55, 4 M. *al.*]). 37, 70 colorem . . . acris -i habent *smaragdi* (*vix ad l. 69*). TREB.

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Claud. 14, 3 -i secundi (Diosc. 1, 54 p. 30, 23 M. *al. cf.* Antidot. Brux. 29 secundarium. Edict. imp. Diocl. III/IV 3, 2 -i sequentis). Optat. 7, 4 p. 174, 4 suave (p. 174, 26). Serv. georg. 2, 86 de Pausia viride -um fit, unde contra dulce dicitur non viride (Schol. Hor. sat. 2, 4, 67 ['olivo']. *al. defin.*: Oribas. eup. 2, 1 E 3 Aa quod ex maturis fit olivis ... dicitur dulcis -us). Veg. mulom. 1, 44, 3 -i viridis amari (Marcell. med. 20, 145. 26, 32). Chiron 845 primi (860. 865. *de -o, quod apud alios vocatur* flos -i, *ex. gr.* Edict. imp. Diocl. III/IV 3, 1^{a}). Theod. Prisc. log. 40 gremialis (*i. cremialis, gr. Galen. op. 14, 314 respondet ὀμφάκινον bis; item*: Diosc. 1, 49 p. 28, 8 M. 1, 51 p. 29, 3. 1, 60 p. 33, 23. *al. explic.*: Oribas. syn. 8, 18 Aa p. 227 -o gremiali, quem omotribem Greci appellant, id est Septembrio aut Octobrio mense factus). (II) *c. adi. indicantibus locum, quo -um conficitur (v. etiam 550, 76)*: Varro rust. 1, 2, 6 quod -um Venafro *conferam?* (Scrib. Larg. 268 [*Helmreich ut* 269, Venafrani *Marcell. med. 35, 6. 7*]. Mart. 13, 101 [Venafranum *var. l.*]. Porph. Hor. carm. 2, 6, 15/16 in Tarentino agro tale -um nasci, quale sit V.). Serv. auct. georg. 2, 519 Sicyonium (Chiron 891 Siconei. Oribas. eup. 2, 1 A 40 Sicionio. syn. 6, 26, 5 Siccionius. 8, 17, 2 Aa Sycionio). Pallad. 4, 9, 8 Sabino (Chiron 874. 875. 899. 903. *al.* [*v. etiam l. 26*]. *cf.* Veg. mulom. 3, 22, 2 Sabinensis [Oribas. syn. 6, 26, 5]). Pelagon. 316 Hispanum (Veg. mulom. 1, 44, 5 Marcell. med. 22, 4. *al. cf.* Chiron 839 Spanum [853. 903. *al.*]). Chiron 862 Siriaticum (865. *cf.* Veg. mulom. 3, 28, 12 Syriaci [*an ad β vel b ? sim.*: Marcell. med. 1, 36. 36, 11. 47]). Chiron 850 Licium. 853 Afri (968 CIL II 1180, 10). 862 Atticum. Oribas. syn. 7, 22, 4 Aa -um suptilem, quale est Savinum aut ei similem, id est secundus ut Spanus, tertius Histricus.

β admixtis aliis plantis (vel earum partibus), ex quibus -um fere appellatur (in distinguendis generibus sub b allatis secuti sumus maxime RE l. c. et André, Lex. des termes de botan., ex quibus quaedam ambigua influxisse non negamus. plantae enumerantur: Plin. nat. 15, 30 *-um ficticium* fit ... ex aspalatho, calamo, balsamo, iri, cardamomo, meliloto, nardo Gallico, panace, sampsucho, helenio, cinnamomi radice, omnium sucis in -o maceratis expressisque *eqs. ceterum de -is ficticiis q. d. cf. 15, 24 sqq. 23, 79 sqq.*): Cels. 2, 33, 3 murteum ... -um (*v. vol. VIII 1748, 59 sq. cf.* Plin. nat. 12, 121 -o ... myrti. 13, 10 e myrto [*al.*]. Pelagon. 336 -i myrtini [*v. vol. VIII 1749, 23 sqq.*]). 3, 6, 13 melino (*v. vol. VIII 617, 22*). 6, 7, 7^{B} irino (*v. vol. VII 2, 377, 46 sqq. cf.* Plin. nat. 14, 128 iris ... -um). Colvm. 12, 53, 1 -i gleucini compositio (*v. vol. VI 2, 2036, 50 sqq.*). Scrib. Larg. 156 cyprini (*v. Onom. vol III 800, 23 sqq. cf.* Scrib. Larg. 206 cyprio [*l. c. 799, 7 sqq.*]. Plin. nat. 12, 121 -o ... cypri [23, 90 quemadmodum ex ea *cypro* fieret -um]). *ibid.* lili⟨n⟩i (Plin. nat. 21, 22. *cf.* Soran. p. 53, 14 liliacio [Gloss. III 569, 56 -us l.: *μύρσινον. huc referas vol. VIII 1746, 84*]. Gloss. III 541, 25 -o sucino id est liliacum. III 577, 6 -um liliatum suscinum. *de eodem genere*: Marcell. med. 7, 20 susinato. 8, 66 susino [*al.*]). 227 rosaceo (234 Plin. nat. 24, 75. 77. 28, 173. *al. cf.* Scrib. Larg. 256 rosae [Plin. nat. 12, 121]. Gell. 14, 6, 3 -um ex rosa. Ser. Samm. 141 quod *-um* flore rosarum conditum est. 630 rosato [Chiron 428]. Chiron 203 rosaceo [242. *utroque loco* rosei Veg. mulom. 1, 17, 19. 1, 53, 5 *ut al. ap. eundem*]). Plin. nat. 1, 22, 3 de -o chortino. 20, 240 fit et -um ex eo (*sc. sinapis*) semine madefacto in -o expressoque. 21, 129 ex hoc (*sc. narcissi*) flore fit narcissinum -um (Diosc. 1, 58 p. 32, 22 M. [*huc spectat* Ps. Apvl. herb. app. 55 l. 4]). 21, 163 fit ex eo *sampsucho* ... -um quod sampsuchinum vocatur aut amaracinum (Soran. p. 53, 14 Diosc. 1, 53 p. 29, 28 M. *cf.* 1, 63 p. 35, 13 M. amaracino [1, 69 p. 38, 9 M. maracino. Cael. Avr. chron. 2, 113]). *et multa alia genera.*

b *de -o non ex olea facto (de distinctione v. l. 30)*: ***α*** *e terra profluit* (*cf.* Plin. nat. 35, 179 *bitumen* gignitur et pingue -ique liquoris *eqs.*): Sall. hist. frg. 4, 61 napthas, genus -i cedro simile (*textu parum certo, v. Pecere, StIt. 41, 1969, 77 sqq.*). Gratt. 434 stagna ... -o ... madentia vivo. Vitr. 8, 3, 8 uncti -o fontes. *ibid.* fons in quo natat insuper -um. Ampel. 8, 5 de terra -um scaturit. Sol. 21, 4 Medicum (*item, sed ex herbis confectum describitur*: Amm. 23, 6, 37. 38). Itin. Alex. 43 qui *fons* -i erat (Oros. hist. 6, 20, 6. 7. *v. etiam l. 71*). Itin. Anton. Plac. rec. A 42 petrinum. Hier. chron. a. Abr. 1976 (= Svet. frg. p. 360, 1) -um terra erupit (*inde*: Oros. hist. 6, 18, 34 fons -i ... exundavit). ***β*** *e plantis exprimitur sim.*: Vitr. 2, 9, 13 ex cedro -um, quod cedreum dicitur, nascitur (*cf.* Scrib. Larg. 267 -i cedrini [Plin. nat. 28, 173. 33, 76. *al.*]. Plin. nat. 16, 197 cedri -o). Cels. 5, 6, 2 -um ex amaris nucibus (*ibid. in repetitione vix probab.* nuces amarae -umque earum. *cf.* Plin. nat. 23, 88 e nuce ... iuglande *-um*, quod caryinum appellavimus [*v. vol. III 508, 11 sqq.*]). 5, 18, 35 laurei (6, 7, $7^{B.C.}$ 8^{B}. *al. cf.* Scrib. Larg. 156 laurini [Chiron 216, *inde* Veg. mulom. 1, 42, 3. *al.*]. Plin. nat. 23, 157 -um ex Delphica *sc. lauro*). 5, 19, 26 cicini (*v. vol. III 1050, 58 sqq.*). Colvm. 6, 17, 8 cum -o lentisci (6, 32, 1 Plin. nat. 12, 121. *cf.* 23, 67 lentiscino [Pelagon. 384. 386. *al.*]. 24, 43 -o e semine eius *lentisci* facto. 32, 57 -um ⟨e⟩ lentisco. *de eodem genere*: Marcell. med. 19, 7 -i schinini id est masticini [Diosc. 1, 45 p. 26, 20 M. *al.*]). Plin. nat. 6, 161 -um sesamae (*cf.* 13, 12 sesaminum [23, 95. 28, 168 Diosc. 1, 37 p. 24, 15 M.]. 18, 96 ex ea *sesama* et -um faciunt [22, 136 fit]). 12, 101 bonitate -i, quod exprimitur (*item balani*: 12, 121. 13, 8 balanino [*v. vol. II 1690, 7 sqq.*]). 12, 121 -o ... terebinthi (*cf.* Diosc. 1, 46 p. 26, 25 M. terebintinu). 12, 129 ex quo *malobathro* premitur -um (*v. etiam vol. VIII 205, 68 sq.*). 13, 8 -um hoc *metopium* est amygdalis amaris expressum ..., cui addidere omphacium *eqs.* (Gloss. III 569, 55 -um amygdalinum: *μετώπιον. v. vol. I 2029, 84 sqq.*). 19, 79 e semine eius *raphani* faciunt (*cf.* 23, 94 raphaninum [Itin. Anton. Plac. rec. A 40 Diosc. 1, 40 p. 25, 5 M. 1, 41 p. 25, 13. *al.*]. Vitae patr. 3, 51 -um de lini semine expressum [*5, 4, 59 de eodem -o*: raphanelaeum]). 21, 90 hoc *-um* faciunt e semine eius *cneci*. 22, 31 -um, quod ... ex ea *urtica* fieri diximus. 23, 94 hyoscyaminum (Diosc. 1, 38 p. 24, 18 M. *cf.* Plin. nat. 25, 37 -um fit ex semine *hyoscyami*). 23, 96 pissino (*cf.* 24, 19 -um quod pisselaeon vocant [*item* 24, 40]). *al.* *γ a (e) bestiis efficitur*: Ps. Orig. tract. 2 p. 20, 4 serum de lacte separatur et -um de butyro efficitur. Avg. epist. 102, 4 -um ex adipibus. Anon. de taxone l. 57 rec. *β* ex -o eius *taxonis*. Pass. Matth. 18 in delfinacio -o.

2 *indicatur effectus (c. adi. graecis latine scriptis praeter* Veg.): Veg. mil. 4, 8 -um quod incendiarium vocant (4, 18. 44). Oribas. eup. 2, 1 E 3 Aa -um ... hic ... quantum stipticus est, in tantum et frigidus est (syn. 6, 26, 5 Aa; *v. infra*). *ibid.* -um ... inbeteratum ... calidior est et diaforeticoterus (2, 1 Q 31 l. 2 La. syn. 6, 26, 5 Aa). syn. 6, 26, 5 Aa -o calastico uteres, qualis est Savinensis, remoto styptico -o (*ibid. iterum*).

CAPVT ALTERVM: ***translationes potiores.***

I *per metonymiam*: **A** *fere i. q. palaestra vel ars palaestritarum (transfert ad artem rhetoricam* Cic.; *cf. p. 549, 6. 10*): Catvll. 63, 64 ego gymnasi fui flos, ego eram decus -i. Cic. de orat. 1, 81 nitidum ... genus ... verborum ... et palaestrae magis et -i quam ... fori. Sen. epist. 15, 3 homines inter -um et vinum occupati (*cf.* Qvint. inst. 1, 11, 15 pars vitae in -o, pars in vino consumitur [*antea*: palaestricis]). 88, 18 luctatores et totam -o ac luto constantem scientiam expello *eqs.* Qvint. inst. 11, 3, 26 adsueta gymnasiis et -o corpora. *?* **B** *i. q. lucerna*: Hor. sat. 2, 7, 34 iusserit ad se Maecenas serum sub lumina prima venire convivam; 'nemon -um feret ocius? ...' ... blateras. **C** *fere i. q. consecratio vel sacerdotium (explicatur Itala psalm. 104, 15 [Optat. 2, 23 p. 60, 2]* ne tetigeritis unctos meos [*Vulg.* nolite tangere christos meos]): Optat. 2, 23 p. 60, 12 propter -um non tangendum (2, 25 p. 62, 10 -um sacerdoti ... conlatum non debuisse vos t.). p. 60, 17 non debere contingi -um. 2, 25 p. 63, 8 timuit -um *Saulis David.* p. 65, 9 -um suum defendit deus. p. 65, 12 ne, dum peccatum hominis *sacerdotis* percutitur, et -um, quod dei est, feriatur.

II *in allegoria christiana pro quibusdam virtutibus sim. (saepe c. gen. explic.; pro vitiis p. 553, 8* [*cf.* Cassiod. in psalm. 140, 6 et in bono et in malo plerumque ponitur]; *exempla selecta*): **A** *in sacr. script. (loci praecipui)*: Itala psalm. 44, 8 (Cypr. testim. 2, 6. *al.* = Vvlg.) unxit te deus ... -o laetitiae (*Veron. al.* -o exultationis. *cf.* Vvlg. Is. 61, 3 -um gaudii). 54, 22 (Veron. *al.* = Vvlg.) molliti sunt sermones eius super -um. 103, 15 (Sangerm. *al.* = Vvlg.) ut exhilaret faciem in -o. 108, 24 (cod. 400. *al.* = Vvlg.) caro mea immutata est propter -um (*Veron. al.* propter misericordiam). 140, 5 (Veron. *al.* = Vvlg.) -um (misericordia *Sangerm.*) ... peccatoris (amaritudinis *Hier. psalt. sec. Hebr.*) non impinguet caput meum. Matth. 25, 3 (cod. aur. *al.* = Vvlg.) fatuae *puellae* ... non sumpserunt -um secum (*adde ibid.* 4 prudentes vero acceperunt -um. 8 date nobis de -o vestro). Luc. 10, 34 (*ibid.*) misericordia motus est *Samaritanus* et ... alligavit vulnera ... infundens -um et vinum.

B *apud ecclesiasticos*: Tert. pudic. 22 p. 272, 8 *si* peccator es, quomodo -um faculae tuae sufficere et tibi et mihi poterit? Hil. in Matth. 5, 2 -um ... fructum misericordiae esse (*cf.* Hier. tract. in psalm. I p. 238, 25 in -o misericordia *est.* p. 239, 4 misericordiae -um [Rvfin. Orig. in lev. 2, 2 p. 291, 21 anima eget -o divinae misericordiae. *al. cf.* p. 291, 23 miserationis]. *sim. al. fortasse latet lusus verb. graec. c. ἔλεος*). 27, 4 -um boni operis est fructus (*cf.* in psalm. 140, 9 -o operationis doctrinaeque. Gavdent. serm. 18, 26 G. -um ... bona sunt opera. *ibid.* boni operis -um [Rvfin. Orig. in lev. 13, 2 p. 470, 26]. *sim. al.*). Optat. 4, 7 p. 113, 16 spirituale -um ... perfudit eum *Christum baptizandum* (Avg. in psalm. 44, 19 l. 19. 20. *cf.* Rvfin. Orig. in lev. 8, 11 p. 417, 14 donum ... gratiae spiritus per -i imaginem designatur *eqs.* Orig. in cant. 1 p. 150, 5 sancti spiritus *-um*). Ambr. epist. 2, 7 circa eos, qui gravi ulcere vexantur, utere -o sermonis *eqs.* (*cf.* Hier. hom. Orig. in Ezech. 7, 4 p. 394, 25 -um ... id est scripturam. in Nah. 3 p. 1256^{A} rhetoricae artis. Orig. in Matth. ser. 63 p. 147, 15 -um nutrimentum luminis ..., id est verbum doctrinae. p. 147, 27 moralis sermo, quod -um luminis appellatur). Hier. epist. 44, 2 -um vitae suavioris (*cf.* Rvfin. Clement. 1, 45, 4 -o ..., quod ex ligno vitae fuerat sumptum. Avg. nupt. et concup. 1, 32, 37 -o ..., ei scilicet vitae, qua ... iustus ...

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vivit). RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 2 -um ... veritatis. Orig. in lev. 1, 5 p. 288, 10 -um ... caritatis et pacis et reliquarum virtutum (SERM. Corp. Vind. 21 p. 316, 12. *cf.* AVG. serm. 93, 4, 5 -o significatur *caritas*. CAES. AREL. serm. 128, 1 per augmentum -i id est donum gratiae et misericordiae vel caritatis pinguedine). 8, 11 p. 416, 3 quo -o lux vera et scientiae ignis accenditur (*similiter* ORIG. in Matth. ser. 59 p. 136, 7. 77 p. 185, 2). 10, 2 p. 444, 10 unge ... caput tuum, sed observa ne -o peccati (*cf.* AVG. anim. 2, 17, 23 -um... peccatoris ... id est assentio indecens adulantis *eqs.* [*sim.* serm. 266, 8 peccatoris *eqs.*]. c. Parm. 3, 2, 4 p. 104, 11 -o ... adulationis [in psalm. 140, 17 l. 16]. serm. 266, 8 blandientis. CASSIOD. in psalm. 54, 22 l. 373 -um perfidorum. *sim. al.*). p. 444, 11 unge caput -o exsultationis, -o laetitiae, -o misericordiae (12, 3 p. 458, 13. 17 Orig. in cant. 1 p. 100, 5. *al. cf.* PAVL. NOL. epist. 23, 6 -um suavitatis). AVG. in psalm. 103 serm. 3, 13 l. 14 quid est exhilariatio faciei in -o? gratia dei (*cf. ibid.* l. 16 gratia ..., ad conciliandum sanctum amorem, -um dicitur. 108, 26 l. 6 propter -um: propter gratiam spiritalem [*inde* CASSIOD. in psalm. 108, 24 l. 389]. *v. etiam p. 552, 76. l. 4*). *sim. al.*

deriv.: oleagineus, 2. oleago, oleamen, oleamentum, olearis, olearius, oleaticus, oleatus, oleosus. *cf.* olea.

compos.: oleospanum (*?*).

1. oleus, -a, -um. [*ab* olea. *Sch.*] *i. q. ad oleam (arborem) pertinens*: CLAVD. DON. Aen. 7, 150 p. 24, 9 coronarentur ... -is ramis et ... pacem nuntiarent (11, 100 p. 421, 29 nuntiabatur -is r. *desiderium pacis*). 11, 100 p. 421, 26 praeferentes signa pacis ... in frondibus -is. 11, 330 p. 462, 26 pacis rami sunt decerpti ex arboribus -is.

2. oleus, -ī *f. (m.?). pro* olea (*cf.* oliva: olivus). *i. q. olea* (*arbor*): DIOSC. 1, 33 p. 22, 17 M. oleomeli conficitur et de pinguedine -oru⟨m⟩ (*male versum vid. gr. 1, 31* ἐκ τοῦ λίπους τῶν θαλλῶν, *sed cf. Plin. nat. 23, 96* ex ipsis oleis manare *elaeomeli*). ORIBAS. eup. 2, 1 E As (*v. Thomas, Mél. Havet 519*) eleas, id est -us arbor (olibus *Aa*, oliva *La*).

3. oleus, -ī *m. i. q. oleum*: *v.* oleum.

olfacio, -fēcī, -factum, -facere. [*cf. c.* olere *et* facere. *Sch.*] *scribitur* (*v. etiam s. v.* odefacit): olef- PLIN. nat. 20, 183 ITALA iud. 15, 14 (Aug. loc. hept. 7, 54 p. 628, 3). NOT. Tir.; *in parte codd.* PLIN. nat. 20, 186 AVG. conf. 7, 17, 23. 10, 8, 13. *al.* *de formis: imperat.* -fac (*cf.* MACR. exc. gramm. V 641, 1 -fac olface [*v. adnot.*]): AVG. conf. 10, 35, 54 in euang. Ioh. 121, 5. *pass. praeter p. p.* -ctum *non nisi* olfio: CHAR. gramm. p. 324, 14 B. 470, 2 DOSITH. gramm. VII 434, 31. NOT. Tir. 103, 22 -it (130, 62). 103, 23 -fecit (130, 63). 103, 24 -ctum (130, 64). *de notione*: DOSITH. gramm. VII 434, 31 -fio: ὀσφραίνομαι (*cf.* GLOSS. II 388, 33 ὀσφραίνομαι: odoro, -o, -fio. *al. sim.*). AVG. serm. 277, 5, 5 quid est -ere? ... odores sentire. ISID. orig. 10, 142 (= 11, 1, 47 GLOSS. V 574, 17) -isse ... veteres dicebant scisse. *v. etiam p. 554, 9.* *legitur inde a* PLAVTO, TER., CIC., VARRONE, CATVLLO. [*variat c. subst.* olfactus PLIN. nat. 34, 120. *coni. dub.*: PLAVT. Mil. 1255 scio pol ego, -o (*Leo*, scio edepol scio *B*, scio edepol facio *CD*, *alii aliter emendaverunt*).]

1 *i. q. odorari* (-unt *animantia praeter p. 554, 14*): **a** *proprie*: **α** *aliquid* (PRISC. gramm. III 334, 17 'illam rem' [*ad* TER. Ad. 397]; *pendet enunt. interrog. l. 66; accedit dat. l. 61*): PLAVT. Men. 163 ecquid tu de odore possis, si quid forte -eris, facere coniecturam ...? (*cf. 166* odorare, *167* olfactare). CIC. Tusc. 5, 111 quae gustemus, -amus, tractemus, audiamus (*sim.*: div. 2, 9 eas *res*. AVG. soliloq. 2, 6, 12 talia). VARRO Men. 113 quis ... heluo ... -it temetum? (*cf.* MART. 3, 49, 2 -ere ... malo pocula quam bibere). CATVLL. 13, 13 quod *unguentum* ... cum -es (MART. 7, 94, 2). 97, 2 os an culum ... Aemilio (PHAEDR. 4, 18 [19], 36. *cf.* MART. 6, 36, 2 *mentulam*. AVSON. 124, 1 p. 343 P. diversa ... lambit et -it *ligurritor*). IVV. 7, 225 lucernas. ALF. dig. 9, 1, 5 mulam equus. AVG. conf. 7, 17, 23 memoriam ... quasi -cta desiderantem, quae comedere nondum possem. 10, 8, 13 auram liliorum discerno a violis nihil -ens *reminiscendo*. 10, 35, 54 neque ... dicimus: ... -fac, quam niteat (in euang. Ioh. 121, 5 q. bene oleat). GREG. M. in euang. 26, 12 p. 1204E *semen* -ctum nil redolet. *in medicina* (*p. p. p. vel gerund. praeter* CELS. *et l. 71*): CELS. 3, 10, 2 -ere ... vel serpullum vel anethum. PLIN. nat. 20, 138 *rutae sucum* (*inde* PLIN. med. 3, 18, 2 ruta ex aceto). 20, 183 *git*. 20, 186 *anesum* -ant (20, 189. *cf. ibid.* sucus *anesi*). 23, 157 laurus Delphicae folia. 24, 143 *semen dracunculi*. 27, 52 *absinthium*. 32, 132 castoreum. 34, 120 sori. PLIN. med. 3, 16, 2 pulei ramus olfaciendus datur (*ad Plin. nat. 20, 155 [p. 554, 44], ubi var. l.* olfaciendum). PLAC. med. 1, 7 rec. β cornu cervinum.

β *absolute* (*fere de facultate odorandi*): PLIN. nat. 11, 137 nec olfactus vestigia habent *delphini*, cum -ant sagacissime (*ab Arist. 534b 10* ὀσφραίνεται. *c. adv. etiam*: AVG. serm. 277, 5, 5 acute -is, canem sagacem non vincis). PAVL. NOL. carm. 20, 350 *sus*. AVG. civ. 9, 16 p. 390, 19 D. non ... -endo contaminari ... dii possent (*item de deo*: quaest. hept. 2, 127 p. 172, 25 [*l. 24* non ... odorem corporeis naribus ducit]). 11, 26 p. 498, 1 odores -endo ... sentimus. epist. 147, 7 sensus ... -endi (gen. ad litt. 3, 4 p. 66, 13. 7, 17 p. 214, 23 lib. arb. 2, 25). gen. ad litt. 7, 13 p. 212, 18 serm. 43, 3. 243, 3, 3 nares ad -endum *nos habere* (243, 7, 6. *cf.* 267, 4, 4 per nares -it *anima*). BOETH. top. Arist. 1, 12 p. 918C audimus suscipientes aliquid, non emittentes, et -imus eodem modo. GREG. M. moral. 11, 8 ut ... neque os -at neque nares gustent. *part. praes. pro subst.*: AVG. c. Iulian. 4, 14, 66 odor ab -ente discernitur, sapor a gustante *eqs.*

b *metaphorice, sc. de qualibet ratione sentiendi* (*accedit* quasi APON.): TER. Ad. 397 non ... prius -issem, quam ille quicquam coeperet? :: vigilantiam tuam *eqs.* (SCHOL. p. 155 *ad l.*: 'prius -issem': praescirem. SCHOL. Bemb.: ⟨na⟩ribus essem scrutatus. ⟨et⟩ est canina sagacitas). CIC. leg. agr. 1, 11 num quisnam tam abstrusus ... nummus videtur quem non architecti huiusce legis -erint? PETRON. 93, 3 si aliquis ... nomen poetae -erit. APON. 10 p. 201 quasi per -endi officium (*antea*: praescientiae munus). *de re per prosopopoeiam*: ITALA iud. 15, 14 (Aug. loc. hept. 7, 54 p. 628, 3) sicut stuppa cum -erit ignem (*gr.* ὀσφρανθῇ πυρός, *Vulg.* ad odorem ignis lina consumi. *fusius explicat Aug.*: cum ignem senserit *eqs.*).

2 *i. q. per odorem afficere*: VARRO rust. 2, 2, 16 si ad matris mammam non accedet *agnus*, ... oportet ... labra agni unguere buturo ... et -ere labra lacte (*cf. Colum. 7, 3, 17* os ... umectare).

deriv.: olfactarius (-orius), olfactio, olfacto, olfactus.

compos.: subolfacio.

olfactārius *et* **olfactōrius,** -a, -um. *ab* olfacere (olfactum). -ar- SCRIB. LARG. (-or- *edd.*), FRONTO, -or- PLIN. (*var. l.* -ar- 30, 97). *i. q. olfactum afficiens, odoratus sim.*: **1** *n. pro subst. de odoramentis vel eorum vasculo*: SCRIB. LARG. 104 (= MARCELL. med. 20, 9) -is reficere *stomachicos*. PLIN. nat. 20, 92 farinae *brassicae* in -o (-ae *F*, -a *André male coll. Frontone*) collectae. 30, 97 lethargum -is excitari. *?* **2** *pro adi.* (*nisi* -a *pro subst. et* sucina *pro adi. intellegendum*): FRONTO p. 150, 20 v. d. H. (= p. 157 N.) refricant *quidam rhetores* eandem unam sententiam saepius quam puellae -a (*Usener*, -ae *cod.*, *def. v. d. H.*, *v. Mnemos. 12, 1945, 238*) sucina.

deriv.: olfactoriolum.

olfactātrīx, -īcis *f.* *ab* olfactare. *i. quae olfactat*: PLIN. nat. 17, 239 quorundam natura ... laedit odorum ... mixturā, ut raphanus et laurus vitem; -x enim intellegitur.

olfactio: ὄσφρησις GLOSS.[L] II Philox. OL 5 (*cf.* GLOSS. II 138, 23. 388, 34. III 310, 64. 348, 68). *ab* olfacere.

olfacto, -ātum, -āre. *ab* olfacere. *scribitur* olef- PLIN. nat. 23, 54 (*var. l.*). 28, 225 MARCELL. *fere i. q. olfacere* (*c. obi. praeter l. 43*): PLAVT. Men. 167 summum -are (olef- *coni. Skutsch, Kl. Schr. 150*) oportet vestimentum (*cf. 163* olfeceris, *166* odorare ... pallam). 169 -a ... hinc. PLIN. nat. 18, 364 boves caelum -antes (*cf. Arat. 955* ὀσφρήσαντο). 20, 155 pulei ramum ... -andum (olfaciendum *var. l. et Plin. med. 3, 16, 2 [p. 553, 73]*, odoret *Ps. Apul. herb. 93 l. 18*) dari (20, 197 *sacopenium*). 20, 192 parere ... facilius -antes *anesum mulieres*. 23, 54 sternutamenta *cohibet acetum* -tum (*Sillig*, -at *codd.*). 28, 225 membrana partus *asinarum* ... -ta. MARCELL. med. 10, 38 ruta saepius -ta.

deriv.: olfactatrix.

olfactōriolum, -ī *n.* *ab* olfactorium *deminutive.* ISID. orig. 19, 31, 19 -a vascula sunt muliebria, quibus odoramenta gestantur. GLOSS. V 574, 16 -a turibula modica de auro vel argento (GLOSS. I p. 161 adn. 1 *add.* que mulieres habent pro odoribus). *i. q. odoramentum vel vasculum odoramenti*: VVLG. Is. 3, 20 auferet dominus ... murenulas et -a et inaures *eqs.* (HIER. *ad l.*: -a *dicit*, ut Christi bonus odor simus).

olfactōrius (-um) *v.* olfactarius.

***olfactus,** -ūs *m.* *ab* olfacere. *scribitur*: hol- GLOSS. V 109, 3. 208, 18, -fect- GLOSS.[L] V Aa o 364. *genus neutr. fortasse* AVG. serm. 159, 4, 4 (*sub 2b*). *inter casus sing. praevalet abl.* (-o: PLIN. nat. 21, 156 *V¹* 25, 149 *V¹Rd* AVG. epist. 137, 6 *W* gen. ad litt. 3, 5 p. 67, 22 *PR¹*). *gen.*: PLIN. nat. 11, 137 AVG. loc. hept. 7, 54 p. 628, 4. *dat.* -ui: SIDON. epist. 3, 13, 6 RVRIC. epist. 1, 5 p. 358, 20 (*vix* -u PLIN. nat. 20, 154 *sub 1b*). *plur. deest praeter acc.* PLIN. nat. 11, 158. *de notione*: ISID. orig. 11, 1, 22 -us, quod odoribus afficiatur. GLOSS. -us: ἡ ὄσφρησις. -um: odoratum. osmum vel saporem. *legitur apud* PLIN. nat. (SOL., PLIN. med.), AVG. *et quosdam recentiores, in dactylis* AVSON. 124, 2 p. 343 P. ALC. AVIT. carm. 1, 84.

1 *fere i. q. actio olfaciendi* (*saepe transit ad notionem q. e. odor*): **a** *vario casu* (*v. etiam l. 80. 83*): PLIN. nat. 7, 25 secum portant *Sciratae mala* ... ne desit -us (*item nom.*: 10, 173 in quadripedum genere mares -us accendit). 11, 158 piscibus foramina tantum ad -us sine naribus (32, 116 coagulo ballaenae ... ad -um utuntur. PLIN. med. 3, 18 iecur exuritur ad -um faciendum).

b *abl.* (*accedit* ab *l. 78*): PLIN. nat. 8, 9 vestigio hominis animadverso ... subsistere ab -u *elephans traditur*. 8, 93 -u ... eius generis hominum, ut Psyllorum serpentes, fugantur *crocodili* (*c. gen. etiam*: SOL. 1, 11 cuius *clavae* -u [-um *var. l.*] refugerunt canes). 8, 165 -u in rabiem ... agitur. 20, 39 sativae *cepae* -u ipso et delacrimatione caligini medentur. 20, 152 -u capita tueri contra frigorum aestus *corona pulei dicitur*. 20, 154 semen *pulei* obmutescentibus -u (-um *var. l.*) admovetur (*an dat.? cf. 20, 155 s. v.* olfacto). 20, 196 singultus

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cohibet semen *aneti* fervens -u. 21, 130 gravedines capitis . . . -u discutiunt *violae* (35, 182 volvarum strangulationes -u discutit *bitumen* [*cf. Diosc. 1, 73, 2* ὀσφραινομένη]). 21, 156 -u excitat thymum (*sc. patientes morbum comitialem ut*: 32, 112 correptis -u subvenit *castoreum*). 25, 149 noxiae vires gravedinem adferunt etiam -u. 29, 66 -u necantem *basiliscum* (= ISID. orig. 12, 4, 6 -u suo). 32, 28 sternumenta -u movent *testes fibrorum*. 34, 120 cui *sori* maximum virus -u *est* (*Diosc. 5, 102, 1* ὀσφρήσιν, *lat. 5, 127* odori). SOL. 19, 12 cervi non aspectu litora petunt, sed -u (*cf. Plin. med. 8, 114* in odorem . . . natant).

2 *fere i. q. sensus olfaciendi*: a *proprie* (*spectat etiam ad saporem* AVSON.): PLIN. nat. 10, 194 -um iis *piscibus* esse manifeste patet, quippe . . ., priusquam adpetant, odorantur (*cf.* 11, 137 nec -us vestigia habent *delphini*, cum olfaciant sagacissime [*Arist. 534 b 9* ὀσφρήσεως]). AVSON. 124, 2 p. 343 P. dissimilem -um naris et oris habet *Eunus ligurritor*. AVG. civ. 21, 4 p. 492, 12 D. nihil nostrum offendit -um *quaedam caro vetus*. conf. 10, 9, 16 odor . . . -um afficit (*cf.* in Iob p. 622, 25 odores . . . -u sentiuntur). div. daem. 3, 7 p. 604, 18 latentem feram -u acerrimo . . . invenit *canis*. gen. ad litt. 3, 4 p. 66, 14 olfaciendi . . . sensum naturae humidae adtribuunt; et -um . . . istis exhalationibus humidis, quibus *eqs.* (*cf.* 3, 5 p. 67, 22 in -u . . . pervenit ad humidam exhalationem *anima*). loc. hept. 7, 54 p. 628, 4 sensum . . . -us. in psalm. 37, 9 l. 15 avertimus a putoribus . . . -um. serm. 159, 2, 2 delectant -um flores . . . delectant -um etiam thura. *al.* *affertur inter alios sensus corporis* (*exempla selecta*): PLIN. nat. 11, 7 esse . . . iis *insectis* auditum, -um, gustatum. AVG. epist. 118, 19 quod neque tactu corporis neque -u vel gustatu . . . percipi possit. in euang. Ioh. 99, 3 sensus locis propriis distributos, sicut . . . alibi est visus . . . alibi -us. gen. c. Manich. 1, 24, 42 sensus corporis quinque sunt: visus, auditus, -us, gustus et tactus (*omnes enumerantur etiam*: GREG. M. in Ezech. 2, 5, 5 p. 987[B]). LVCVLENT. 12 p. 842[A] sunt exteriora membra, manus scilicet, oculi, auditus, -us et tactus. b *metaphorice de mentis, cordis sensu*: AVG. in psalm. 37, 9 l. 5 habet aliquis sanum -um animae, sentit quomodo puteant peccata (serm. 180, 7, 8 s. cordis -u avertit se). serm. 159, 4, 4 si habes -um interius *eqs.* (*antea*: oculos interiores . . . aures interiores; *postea*: si habes gustatum interius . . . tactum interius).

olfīo *v.* olfacio. **ōlī** *v.* olli. **olibanus** *v.* libanus.

funambuli† **olibatae**, neurobatae FIRM. math. 8, 17, 4; ori- *ed. Ald.*, *quod explicat Weise, Griech. Wörter im Latein 474* 'ὀρειβάτης = *montes ascendens*'; calo- *Skutsch, coll. Thes. Gloss. s. v.* funambulus.

[**oliditas** (*pro* valid- *coni. olim Gesner*) ARNOB. nat. 7, 28 (*v. Löfstedt, Arnobiana 95 sq.*).]

ὄζω: **olido** GLOSS. II 379, 43. [*ab* olidus*? Sch.*]

olidus, -a, -um. *ab* olere. *compar. deest, superl.* -issimus PETRON. NOT. Tir. -um 103, 20. 130, 60 (oled-). *de notione* (*v. etiam infra l. 79*): GLOSS. -us: δυσώδης. foetidus. um: putridum. *inde ab* HOR., SEN. epist., COLVM., PETRON. [*coni. dub.*: AFRAN. com. 383 clivamtum animum (*codd.*, -am tuam animam *Bergk*, *alii aliter*) in naribus . . . vix pertuli. *confunditur in codd. c.* solidus IVV. 8, 157 PRVD. apoth. 198 (*restituitur* PLIN. nat. 25, 40), aridus VEG. mulom. 1, 35, 1, albidus *ibid.* 1, 38, 4. *deletur ut glossa*: FRONTIN. aq. 97 'oletato' videtur esse '-am facito'.]

fere i. q. olens: 1 *in malam partem*: a *pro adi.*: HOR. epist. 1, 5, 29 nimis arta premunt -ae convivia caprae (*cf.* SER. SAMM. 175 capellae [SIDON. carm. 9, 238]. MART. 10, 37, 13 vulpem). SEN. epist. 102, 27 foedi atque -i ventris (*spectat ad corpus item*: PETRON. 21, 2 basiis -issimis inquinavit *nos*. PLIN. nat. 25, 40 auribus -is [*Gelenius*, sol- *Ea*]. CHIRON 143 halitus [*inde* VEG. mulom. 1, 35, 1 anhelitus]. 156 umor [= VEG. mulom. 1, 38, 4]. MARCELL. med. 20, 116 oris. AVIAN. 9, 15 cadaver). IVV. 8, 157 praesepia (*cf.* 11, 172 fornice. RVT. NAM. 1, 624 cubile. SIDON. epist. 1, 6, 4 antra). SVET. Tib. 45 hirsuto atque -o seni *Tiberio*. APVL. met. 5, 10, 2 fomentis -is . . . et foetidis cataplasmatibus. ITALA Is. 59, 5 (Aug. c. Parm. 2, 3, 6 p. 49, 17) de ovis manducaturus . . . invenit -um *ovum* (*gr.* οὔριον, *Vulg.* quod confotum est. *Hier. ad l.*: putidum). POTAM. subst. 25 Migne suppl. 1, 212 mox aliquid -um nares invenerint, contracta facies de fetore et oculos claudit. AVSON. Mos. 124 fervet fumosis -o nidore popinis *piscis* (*cf.* PAVL. NOL. epist. 23, 7 p. 164, 7 cellulae nostrae spatium -a caligine vaporavit). CYPR. GALL. gen. 662 sulphureae . . . ruunt -o cum turbine flammae *in Sodomam et Gomorrham*. b *pro subst.*: MARCELL. med. 27, 4 cum -a et sanguinulenta deiciunt *torminosi* (*resp. Scrib. Larg. 114* sordida).

2 *in neutram vel bonam partem* (*c. abl.* MART.): COLVM. 12, 17, 1 quicquid est aceti . . . in vasa . . . bene -a diffunditur (12, 38, 4 vinum . . . in amphoras). MART. 1, 49, 32 -ae . . . vestes murice. PRVD. apoth. 198 nemo Cloacinae aut Eponae . . . deabus dat solium, quamvis -am (solidam *var. l.*) persolvat acerram (*sc. turis; male* SCHOL. -am putridam; vel solidam id est plenam).

acc. int. pro adv. **olidum.** *fere i. q. foetide*: AVSON. 393, 21 p. 245 P. fumantes . . . -um . . . taedae.

adv. **olidē.** GLOSS. V 502, 53 grace (*?*) foede, -e, putide (*cf. vol. VI 2, 2129, 27*).

cf. olido. *Kuhlmann.*

oliforus *v.* oligophorus.

oligaemus, -a, -um, ὀλίγαιμος. CAEL. AVR. acut. 1, 12, 103 parum sanguinis habentes, quos Graeci -us appellant.

oligarchia, -ae *f.*, ὀλιγαρχία. *i. q. dominatio paucorum*: ANIAN. Chrysost. hom. 4, 1 sive aristocratiae sive regno sive -ae pareret, in eadem tamen morum pravitate permanserit *populus* (*cf. Migne gr. 57, 39* ὀλιγαρχούμενοι).

? **oligia:** nettae (*anglosax.*) GLOSS. V 376, 3 (o⟨b⟩l- GLOSS.[L] Corp. o 147).

***oligochronius,** -a, -um, ὀλιγοχρόνιος. *trad.* -chronus FIRM. math. 4, 11, 7. 4, 13, 5, olichronus 3, 4, 17, oligracunus ORIBAS. *i. qui brevis temporis (vitae) est*: 1 *de hominibus* (*hic illic pro subst.*): FIRM. math. 3, 4, 17 *Mars* facit -um (3, 11, 1 cardiacos . . . et -os. 4, 2, 2. 4, 4, 2. *et saepius, v. indicem edit.*). *ibid.* -os (olichr- *trad.*) reddit. 4, 13, 5 erunt . . . -i (-chroni *trad.*) aut biothanati (7, 2, 23 erit -us et infelix. 8, 19, 12. *al.*, *v. indicem edit.*). 6, 31, 67 -os cum malo discrimine mortis efficient. 7, 4, 18 nascentur servi miseri aprocopi -i. 2 *de affectione corporis*: ORIBAS. syn. 4, 22, 5 La ficus -us (oligracunus *cod.*) inflationes faciunt (*gr.* σύκων ὀλιγοχρόνιος ἡ φῦσα γίγνεται).

oligracunus *v.* oligochronius.

oligophorus, -a, -um, ὀλιγοφόρος (*resp. gr.*). *trad.* oliforus *vel* elleborus. *i. q. pauca tenens* (*de vino aquoso*): ORIBAS. syn. 4, 20, 2 La *vinus* -us (olif- *trad.*) . . ., id est minus nutriens (*intellexitne interpres 'oligotrophus'?*). 5, 53, 12 La vinus . . . [in]mundus -us (elleborus *trad.*).

oligōria (-log- *trad.*): iniuria GLOSS. V 622, 13. *gr.* ὀλιγωρία.

oligotrophus, -a, -um, ὀλιγότροφος (*resp. gr.*). *scrib.* -trof-. *i. qui modice nutrit*: ORIBAS. syn. 4, 13, 5 La -a sunt *ostracoderma* (*Aa* modice nutriunt). *ibid.* panes (*contextu parum sano*). 4, 13, 8 La mala granata. 4, 13, 9 La cocurbitas. 4, 13, 10 La. 4, 13, 11 La fica. 5, 29, 3 Ab dieta . . . que modicum prestat alymentum, quas Grecy -as vocant. *cf. l. 24.* *W.*

***ōlim** *adv.* [*formatum ut* exim interim, *forsitan ab eadem stirpe, quae subest vocibus* uls ultra ulterior *necnon* olle, *absonante tamen mensura* ōl-. *Sch.*] *inter adv. temp. enumeratur* GRAMM. suppl. 167, 16. *de orig.*: VIRG. gramm. suppl. 199, 1 adverbia ex pronominibus nasci certissimum est, ut . . . ollim ex ollo. *de scriptura*: ho-: INSCR. christ. Diehl 1131 (*a. 405*). VVLG. *cod. C* gen. 26, 18 deut. 2, 20. oll- (*vitiosum ducit* VIRG. gramm. epist. 3 p. 152, 8): CE 436, 7 = CIL VI 20674, 13 (*quasi archaismum intellegit Bücheler*) *et hic illic in codd.*, *v. supra in veriloquio*. *de* oli *v. s.* olli. *c. apice* ólim CE 995 A 12 (= CIL VI 12652 *aetate Tiberii*). o- *corripitur* CE 1417, 5 fortunatŭs ŏlim. NOT. Tir. 90, 60. *de significatione temporum*: NON. p. 357, 31 -m trinam habet significationem temporum (*cf.* SERV. Aen. 1, 20 -m . . . tria tempora significat: praeteritum . . ., praesens . . ., futurum [3, 414 CLAVD. DON. 1, 200 p. 47, 12 AGROEC. gramm. VII 116, 23]). p. 357, 34 temporis futuri ([*affert* VERG. Aen. 1, 289 LVCIL. 561 TVRPIL. com. 193 AFRAN. com. 323]. CLAVD. DON. Aen. 4, 625 p. 410, 16). SERV. georg. 2, 94 adverbium est cuiuslibet temporis. PRISC. gramm. III 81, 21 communia diversorum temporum ut -m. *de notione*: PRISC. gramm. III 89, 12 in diversis vocibus unam significationem *invenis* ut quando -m dudum aliquando *eqs.* SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 443 -m a⟨ut⟩ iampri⟨dem⟩ a⟨ut⟩ quandoc⟨um⟩q⟨ue⟩ vel aliquando. SYNON. Cic. p. 421, 26 dudum. iam dudum. pridem. -m. nuper. aliquando. quondam. GLOSS. πάλαι, ἐκ πολλοῦ καὶ ποτέ. ποτὲ τὸ χρονικόν. πρώην. aliquando, antiquitus. antiquitus, aliquando, quandoque vel antea. DIFF. ed. Beck p. 73, 7 (*loc. lacun.*) *de differentia q. e.* inter -m et quondam et aliquando. *legitur inde a* PLAVTO, ENNIO, TER., TVRPIL., LVCIL., AFRAN., GRACCH., NOVIO, CIC., VARRONE *per totam latinitatem*. *deest ap.* CATONEM, RHET. Her., CAES. *al.; parcius adhibetur a* SALL. (*quater*), LIV. (*10ies, 8ies in I[a] dec.*), VITR. (*bis*), VELL. (*semel*), VAL. MAX. (*quater*). *al.; frequentius habent poetae* PLAVT. (*36ies*), TER. (*31ies*), VERG. (*30ies*), HOR. (*33ies*), PROP. (*13ies*), OV. (*37ies*), SEN. trag. (*11ies*), LVCAN. (*12ies*), VAL. FL. (*14ies*), SIL. (*27ies*), STAT. (*31ies*), IVV. (*18ies*). *al.; in prosa oratione abundat ap.* CIC. (*55ies*), VARRONEM (*24ies*), SEN. *philos.* (*28ies*), CVRT. (*20ies*), MELAM (*20ies*), PLIN. *min.* (*21ies*), SVET. (*49ies*), GAIVM (*34ies*), APVL. (*21ies*), TERT. (*43ies*), AMM. (*32ies*); *adamatur a* TAC. (*87ies*). [*dub. vel falso*: PLAVT. Asin. 717 quid est [-m] homini salute melius ('*ex* homini *compendio scripto ortum*' *Lindsay*). CIC. fam. 15, 20, 2 ad amorem meum aliquantum -m (olei *Koch*) discedens addidisti. CLAVD. 24, 41 quod Iuppiter altum (-m *magna pars codd.*) possideat caelum? AVIAN. fab. 6, 1 -mque *pro* limoque. *contextu dubio*: CIL VI 4603 (= CE Engström 10) Romanus -m palim (= πάλιν; palam *vel* πάλαι *Heraeus in exemplaribus nostris*) aurum pro ferrum dedica⟨t⟩.]

adv. temporis, quo indicatur aliquid quasi ulteriore (i. non praesente) tempore factum (futurum):

I *quaeritur quando; sc. respicitur magis punctum temporis quolibet modo remoti i. q. illo vel quodam tempore.* -m *excipitur per*: tum, tunc: PLAVT. Capt. 871 TER. Haut. 443 Phorm. 912 Ad. 809 VERG. ecl. 10, 34 georg. 2, 403 PROP. 2, 6, 33 OV. trist. 3, 8,

[Teßmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

19 VAL. FL. 1, 586 SIL. 6, 628. 16, 645. *cf. p. 562, 22.* eodem die: TER. Andr. 883. illo tempore: PROP. 1, 12, 7. *per anaphoram*: TER. Andr. 883. *accedit* iam: PLAVT. Merc. 357 TER. Eun. 587 CIC. fam. 1, 7, 8 VERG. georg. 2, 403. 3, 303. *al. cf. p. 562, 28.* *opponitur*: nunc: PLAVT. Asin. 205 sq. Most. 221 TER. Phorm. 912 VERG. Aen. 8, 348. 12, 210 HOR. sat. 1, 6, 47 carm. 3, 11, 5 OV. met. 8, 624. *al. v. et p. 560, 62 sqq. cf. p. 562, 21.* modo: SEN. Tro. 413. iam: *v. p. 560, 84. cf. p. 562, 23.* nuper: *v. p. 561, 12.* *copulatur c.*: maiores: CIC. off. 2, 41 LIV. 38, 17, 6 TAC. hist. 4, 64, 3 DECL. in Catil. 69. antiquus: CATVLL. 68, 153 SIL. 5, 357. vetus (*cf. sub II*): VERG. georg. 2, 532 TAC. dial. 16, 5 AVIEN. ora 402 AVSON. 412, 30 p. 361, 197 P. priscus: AVIEN. ora 514 AVSON. 211, 16 p. 67 P.

A *in correlatione (vi demonstrativa fere vigente; hic illic verbo suppl.)*: 1 *in comparationibus vel exemplis afferendis (cf. p. 558, 68. 560, 8)*: a *respondet* cum (quom): α *c. temp. praes.*: (I) -m *c. iunctim ponuntur*: PLAVT. Mil. 2 splendor ... clarior quam solis radii esse -m q. sudumst solent. LVCR. 4, 57 mittunt ... corpora res multae, ... ut -m c. ... ponunt tunicas ... cicadae, et vituli c. membranas ... nascentes mittunt, et item c. ... serpens exuit ... vestem. OV. met. 11, 508 nec levius pulsata *puppis* sonat, quam ... -m c. ... aries ... concutit arces. (II) *separantur*: PLAVT. Poen. 356 illam ... tam tranquillam ... quam mare -mst q. ibi alcedo pullos educit. Truc. 65 nunc ... scortorum plus est fere quam -m muscarum est c. caletur maxime. VERG. Aen. 8, 391 calor ... per ossa cucurrit non secus atque -m tonitru c. rupta ... ignea rima ... percurrit ... nimbos (*sed. cf.* SERV.: fere, ut solet; nam non est adverbium temporis). CIRIS 22 qualis *peplus* ... -m portatur Athenis, ... c. ... solvuntur vota Minervae. *? per inversionem*: LVCIL. 168 longior hic quam grus, grue tota c. volat -m (*per abundantiam dictum esse putat Marx ad l., sed cf.* VERG. *l. 57*).

β *c. temp. praet.*: (I) -m *c. iunctim ponuntur*: CIC. Att. 12, 39, 2 si essent ullae necessariae litterae, ut erant -m c. ... cotidie respondebant tempori tabellarii. HOR. sat. 2, 3, 60 non magis ... quam Fufius ebrius -m c. *eqs.* OV. met. 15, 560 utve ... -m c. subito vidit *eqs.* LVCAN. 7, 14 qualis erat populi facies ... -m c. iuvenis ... sedit adhuc Romanus eques *Pompeius*. PLIN. paneg. 61, 7. (II) *separantur*: CIC. de orat. 2, 261 ut -m Rusca q. legem ferret *eqs.* 2, 265 ut ille Gallus -m testis in Pisonem, c. *eqs.* rep. 6, 24 ut -m deficere sol ... visus est, c. ... penetravit quandoque *eqs.* SIL. 12, 398 vates ut ... -m, ... bello quateret c. Cyzicus Argo *eqs.* TAC. ann. 4, 33, 2 ut -m, plebe valida vel c. patres pollerent *eqs.* APVL. apol. 55, 6 ut -m Ulixi socii ... arbitrati sunt, c. *eqs.*

b *respondent aliae coniunctiones*: LVCR. 6, 148 ut calidis candens ferrum e fornacibus -m stridit, ubi in gelidum ... demersimus imbrem (VERG. georg. 4, 433 velut stabuli custos ... -m, vesper u. ... vitulos ... reducit). HOR. epist. 1, 10, 42 ut calceus -m, si pede maior erit *eqs.* TER. MAVR. 172 ceu ... -m, quotiens (CLAVD. 20, 403 qualis ... -m ... q.). *respond. pron. relat. pro coniunct. tempor.*: OV. fast. 6, 149 color oris erat, qui (*i. qualis*) frondibus -m esse solet seris, quas nova laesit hiems.

2 *vario usu*: a *respondet* cum (quom): α *de temp. praes.*: PLAVT. Trin. 523 -m terra c. proscinditur, in quinto quoque sulco moriuntur boves. VERG. georg. 2, 403 ac iam -m, seras posuit c. vinea frondes ... et silvis aquilo decussit honorem, iam tum acer curas venientem extendit in annum rusticus. *per inversionem (ita viri docti ad l.; sed cf. et* c. ... -m *sub B 2 b)*: VERG. georg. 3, 303 stabula ... hiberno opponere soli ..., c. frigidus -m iam cadit extremoque inrorat aquarius anno. β *de temp. praet. (c. praes. q. d. histor. v. l. 80)*: (I) -m *c. iunctim ponuntur*: PLAVT. Asin. 205 sq. longe aliam ... praebes nunc atque -m q. dabam, aliam atque -m q. inliciebas me ad te (*sim.* TER. Andr. 545 [*vix recte* DON.: pro nuper]). Pseud. 622 -m q. abiit, argento haec dies praestitutast. TER. Andr. 883 -m istuc, -m q. ita animum induxti tuom, quod cuperes ..., eodem die istuc verbum ... in te accidit (*antea*: modo ... demum). Hec. 537 nunc mihi in mentem venit de hac re quod locuta's -m q. illum generum cepimus (DON.: pro 'ante'). Phorm. 912 -m q. honeste potuit, tum non est data, nunc *eqs.* CIC. fam. 7, 24, 1 -m c. regnare existimabamur, non tam ... quam hoc tempore observor. CATVLL. 67, 4 ianua, quam Balbo dicunt servisse ... -m c. sedes ipse senex tenuit. OV. met. 4, 65 rima, quam duxerat -m c. fieret paries. SEN. Tro. 413 Ilium vobis modo, mihi cecidit -m c. *eqs.* epist. 39, 1. *al.* (II) *separantur (de* ENN. *ann. 214 v. O. Skutsch, Stud. Enn. 119 sqq.)*: PLAVT. Cist. 186 quam *meretricem* -m tollere, c. ipse exponebat, ... viderat. Most. 221 eundem animum oportet nunc mihi esse gratum, ut impetravi, atque -m, priusquam id extudi, q. illi subblandiebar. CIC. Sest. 103 haec via ... -m erat magis pertimescenda, c. *eqs.* Att. 2, 24, 3 qui -m, praetor c. esset *eqs.* 5, 21, 13 quid -m mali C. Iulius fecerit, c. *eqs.* VARRO ling. 5, 45 loca -m discreta, c. *eqs.* CATVLL. 64, 212 -m, ... c. ... gnatum ventis concrederet Aegeus. VERG. Aen. 9, 360 -m quae mittit dona, hospitio c. iungeret. TIB. 2, 3, 29. PROP. 3, 18, 29 -m ... populavit ..., c. stetit *eqs.* *al.*

γ *de temp. fut.*: (I) -m *c. iunctim ponuntur*: PRIAP. 3, 3 da mihi, quod cupies frustra dare forsitan -m c. tenet ... barba genas (OV. trist. 2, 575. 3, 8, 19 f. hoc -m c. iam ..., tum). PHAEDR. 4, 11, 8 culpam lues -m c. adscriptus venerit poenae dies. (II) *separantur*: LYGD. 5, 23 Elysios -m liceat cognoscere campos ..., c. mea ... pallebunt ora. OV. trist. 4, 4, 47 forsitan hanc ... finiet -m, tempore c. fuerit lenior ira, fugam. 5, 5, 61 Caesar dis accessure, sed -m, aequarint Pylios c. tua fata dies. PERS. 6, 71 ut ... nepos -m ..., c. morosa ... singultiet ... vena, patriciae inmeiat vulvae. CALP. ecl. 5, 102 conveniet ... -m promere, c. *eqs.*

b *respondent alia*: α *c. temp. praet.*: CIC. har. resp. 36 -m erepti essent nummi, nisi ... praesidium postulassent (*cf.* PHAEDR. 3, 12, 5 hoc si quis ... vidisset ..., -m redisses [GAIVS inst. 4, 32]). SVET. Nero 28, 2 -m etiam quotiens *eqs.* GAIVS inst. 1, 131 -m ..., quo tempore (4, 82). NEMES. ecl. 1, 11 cantavimus -m, dum *eqs.* (PRISC. periheg. 516 has *partes* -m Colchi tenuere ... d. ... sequuntur [*gr. 489* τάς ποτε ... εὖτ'. *cf. Avien. orb. terr. 656* quondam ... sectantes]). PAVLA Hier. epist. 46, 4, 1 dicas haec -m fuisse, quando ...; postquam vero ...; postquam ..., tunc *eqs.* β *c. temp. praes.*: VERG. Aen. 5, 125 quod *saxum* ... tunditur -m fluctibus, hiberni condunt ubi sidera cori. γ *pertinet ad temp. fut.*: VERG. Aen. 3, 502 si quando ... Thybridis arva intraro ..., cognatas urbes -m ... unam faciemus (faciamus *G*) utramque Troiam (HOR. sat. 1, 6, 85 nec timuit, sibi ne vitio quis verteret -m, si praeco parvas ... mercedes sequerer [*nisi* '-m' *ad* 'sequerer' *trahendum est, ut malunt permulti viri docti*]). 4, 627 exoriare aliquis ... ultor, ... nunc, -m, quocumque dabunt se tempore vires.

B *per se ponitur (vi demonstrativa fere evanida)*: 1 *generalia*: a -m *non artius definitur*: α *pertinet ad temp. praet.*: (I) *usu sollemni*: (A) *exempla varia*: *c. imperf.*: PLAVT. Persa 824 sqq. nequeo ... quin ... saltem staticulum -m quem Hegea faciebat; ... :: me quoque volo reddere, Diodorus quem -m faciebat in Ionia. TER. Ad. 809 tu illos ... -m ... tolerabas ... et me tum ... credidisti *eqs.* CIC. leg. 2, 39 graviter -m ista *vitia* vindicabat vetus illa Graecia. *al.* VERG. Aen. 5, 264 -m Demoleos ... Troas agebat. HOR. sat. 1, 6, 4 -m qui *avi* magnis legionibus imperitarent (-rint *pars codd.*). 2, 1, 30 ille *Lucilius* ... arcana ... -m credebat libris. PROP. 1, 12, 7 -m gratus eram, ... illo tempore *eqs.* *al.* *c. plusquamperf.*: PLAVT. Most. 821 eo pretio empti fuerant -m *postes*. CIC. Sest. 18 compulsus -m ... perfugerat. Phil. 5, 27 ad quem *Hannibalem* miserat -m senatus P. Valerium Flaccum. VERG. Aen. 1, 653 sceptrum, Ilione quod gesserat -m (LVCAN. 9, 176). 5, 536 *cratera* -m Anchisae ... Cisseus ... dederat (SIL. 5, 357). PROP. 2, 2, 13 divae, quas pastor viderat -m (OV. fast. 6, 721). *al.* *c. perf. (addas* LVCIL. *27, si recte suppl. Marx)*: PLAVT. Men. 531 quod -m ... te surrupuisse aiebas. Merc. 357 iam hinc -m ⟨me⟩ ... domo extrusit ab se. Pseud. 1001 inter nos duo convenit -m. ENN. ann. 146 -m ... dedit ... signum (VERG. ecl. 2, 37 IVV. 6, 157). TER. Andr. 269 -m in hunc *diem* sunt constitutae nuptiae (CIC. off. 2, 41. *cf.* TER. Phorm. 523 tibi quidem est -m dies, quam ad dares huic, praestituta [*vix recte* DON.: '-m' futuri temporis est]). Hec. 410 -m soli credidi *eqs.* Phorm. 745. 873. CIC. leg. 2, 62 minimam -m ... fuisse cupiditatem multa extant exempla maiorum. fam. 7, 24, 1 (*verbo sc. 'dixit' omisso*) Cipius, opinor, -m: '*eqs.*' *al.* *c. part. p. p. (cf. p. 557, 78)*: CATVLL. 96, 4 -m missas flemus amicitias. PROP. 3, 24, 2 *forma* -m oculis ... facta superba meis. MELA 1, 27 iunctos -m ... colles. 1, 32 vestigia effusi -m usque ad ea loca pelagi. 1, 80. PETRON. 122 vers. 157 Saturnia tellus, armis laeta meis -mque onerata triumphis. *al.* *c. praes.*: TERT. adv. Marc. 1, 20 p. 316, 12 creatoris -m de hoc ipso praedicantis per prophetas suos (*item in prophetia*: 4, 1 p. 423, 18 -m contionatur Esaias *eqs.* 4, 15 p. 467, 1 -m per Amos ... destinatur: '*eqs.*' 4, 29 p. 524, 4 *deus* -m hoc mandat. IVVENC. 2, 533 *Iohannes* transcendere viros iudicio veteris scripti promittitur -m). AVIEN. orb. terr. 491 inde Pelasga manus, Cyllenae ⟨e⟩ finibus -m quae petit Hesperii freta gurgitis, arva retentat Itala (*gr. 348* οἵ ποτε ... βάντες ... ναιήσαντο, *Prisc. periheg. 345* quondam ... qui ... petierunt). RVST. HELP. benef. 110 morbis manantibus -m subvenis (*item iuxta part. praes.*: CE 1846, 1 Pontia sidereis aspirans vultibus -m hic iacet. *v.* TERT. *supra. cf. p. 560, 60*).

(B) *in comparationibus vel exemplis afferendis (cf. p. 557, 15)*: ① *forma plena*: PLAVT. Pseud. 199 quasi Dircam -m ... devinxere ..., item ego te *eqs.* ENN. ann. 321 Cyclopis venter velut -m turserat. Q. CIC. Cic. fam. 16, 26, 2 sicut -m matrem nostram facere memini (PLIN. nat. 37, 193 GAIVS inst. 4, 48. HIER. hom. Orig. in Luc. 1 p. 3, 4 s. -m in populo Iudaeorum [*gr.* ὥσπερ ἐν τῷ πάλαι λαῷ]. SVLP. SEV. chron. 1, 48, 2). VARRO Men. 541 sic ille puellus ... cecidit cruentus -m (NEP. Milt. 6, 2. PROP. 1, 15, 10 non s. OV. Pont. 3, 9, 9 SER. SAMM. 257 PRVD. cath. 4, 37). rust. 3, 16, 29 ut -m ... Sabini factitaverunt (*item iunctim*: OV. Ib. 339 PETRON. 97, 4 PLIN. paneg. 6, 4. 88, 6. *al. separatim*: VARRO frg. Plin. nat. 36, 92 ut Dodonae -m factum. HOR. sat. 1, 3, 46 MART. 10, 79, 9. *al.*). PLIN. paneg. 55, 6 quales -m (AVSON. 325, 40 p. 111 P. -m qualis). AVSON. 418, 70 p. 288 P. ceu dicitur -m ... perlustrasse ... loca Bellerophontes. MEROB. poet. 115 haud secus -m *eqs.* ② *forma concisa*: ut (sicut) -m (*dub.* TRAG. inc. 140 *v. Ribbeck ad l.*): CIC. de orat. 2, 170 ex repugnantibus, ut -m (*om. M*) Crassus adulescens.

[Teßmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 240 si quando quid ... fabella narratur, ut -m tu, Crasse, in Memmium. Att. 6, 2, 5 inambulabam domi, ut -m candidatus. VARRO ling. 5, 172 ut -m 'des'. rust. 3, 12, 1 neque ... lepores ... includuntur silva, ut -m in iugero agelli. HOR. epist. 1, 6, 57 venemur, ut -m Gargilius, qui *eqs.* 2, 2, 197 puer ut festis Quinquatribus -m (*separatim ut*: ars 136 ut scriptor cyclicus -m). LIV. 7, 40, 12 vobis ..., ut -m Coriolano. 22, 3, 10 sicut -m Camillum ab Veis. TAC. hist. 1, 51, 3 nec socios, ut -m, sed hostes ... vocabant *Gallos* (*item solum positum*: 4, 14, 2 neque ... societatem, ut -m, sed *eqs. et saepius apud eundem.* GAIVS inst. 2, 143 aeque ut -m. IVST. 6, 9, 2. VVLG. Is. 2, 6 [*Hier. ad l.*: ut fuerunt in principio]. INST. Iust. 1, 21, 3). 4, 64, 3 liceat nobis ..., ut -m maioribus nostris. *al.* *alia*: CIC. Att. 4, 13, 2 Crassum ... minore dignitate ... profectum paludatum quam -m ... L. Paulum. HOR. sat. 2, 3, 253 faciasne quod -m mutatus Polemon?

(II) *de tempore fabulae* (*adhibetur fere initio narrationis*): PLAVT. Stich. 539 fuit -m, ... senex (TER. Andr. 221). TER. Andr. 923 Atticus quidam -m ... ad Andrum eiectus est. HOR. sat. 1, 8, 1 -m truncus eram ficulnus (*seq.* cum *q. d. inversum*). 2, 6, 79 -m rusticus urbanum murem mus ... fertur accepisse. epist. 1, 1, 73 -m quod volpes ... respondit, referam: *eqs.* PHAEDR. 3, 2, 2 panthera ... -m ... decidit. 3, 17, 1 -m ... divi legerunt arbores. 4, 18, 1 canes legatos -m misere ad Iovem. append. 4, 1 -m Prometheus ... fecerat. AVSON. 50, 1 p. 334 P. Rufus ... -m ... haec vota dixit (75, 1 p. 312). PRVD. cath. 7, 87 gens ... pollebat -m. AVIAN. fab. 1, 1.

(III) *vi quasi anaphorica* (*pertinet ad certum quoddam tempus, de quo agitur, fere pro* tum; *attulimus exempla significantiora*): PLAVT. Bacch. 939 (*937* Mnesilochus Sino est) ille *Sino* -m habuit ignem qui signum daret, hunc ipsum exurit. 963 Ulixem ... cognitum ab Helena esse ...; sed ut -m ille se blanditiis exemit ... item ego dolis me illo extuli e periclo. Cist. 635 hic crepundia insunt, quibuscum te illa -m ... detulit. Curc. 654 cum hoc *anulo* -m perii. TER. Hec. 544 ut -m te ostendisti, eadem esse nihil cessavisti usque adhuc (DON.: 'ut -m' hic ostendit, cur superiora dicta sint, *sc. v.* 537 *sq.*). 812 anulum illum ... quem ipsus -m mihi dederat (*cf.* 846). Haut. 661 (*ad 650 sqq.*) quid renuntiavit -m fecisse? Phorm. 387 id *nomen* quod -m (*sc. ad iudices*) dictumst. Eun. 587 consimilem luserat iam -m ille (*sc. Iuppiter, cum ad Danaen venit*) ludum. CIC. Att. 3, 12, 2 percussisti ... me ... de oratione prolata (*sc. in Clodium et Curionem*) ...; scripsi equidem -m iratus. 11, 3, 1 consuluissem melius, si tecum -m coram potius quam per litteras ... deliberavissem (*cf.* 11, 4 utinam coram tecum -m potius quam per epistulas). fam. 4, 13, 2 (*antea*: per me quondam te socio defensa res publica) quibus *amicis* nos -m adiutoribus illud incendium exstinximus. CAEL. Cic. fam. 8, 4, 3 M. Coelium Vinicianum mentio illa fatua, quam deriseramus -m, ... deiecit. NEP. Epam. 2, 3 haec ad nostram consuetudinem sunt ... contemnenda, at in Graecia, utique -m (*sc. Epaminondae temporibus*), magnae laudi erant. *sim. al.* *adhibetur ad redd. gr.* τότε (*sec. hebr.* 'az): ITALA psalm. 39, 8 (cod. 136 Cas.) sacrificium et oblationem minime voluisti ...; -m dixi: ecce venio (*aliae vers. et Vulg.* tunc). 50, 21 (cod. 136 Cas.) benefac in bonitate tua ipsam Sion et edificentur moenia Ierusalem; -m voluisti ... et ... tunc offerent *eqs.* (*gr.* τότε εὐδοκήσεις, *Vulg.* tunc acceptabis, *Hier. psalt. sec. Hebr.* t. suscipies).

(IV) *de temporibus antiquis*: CIC. Cael. 11 nobis quidem -m annus erat unus ... constitutus. de orat. 2, 183 sic ... -m loquebantur. VARRO Men. 17 terra ... attributa -m particulatim hominibus. 415 amnis quam -m Albulam dicunt vocitatam (frg. Non. p. 67, 10. *cf.* COLVM. 6 praef. 7 vocabant [PLIN. nat. 7, 34]). ling. 5, 43 -m paludibus mons erat ... disclusus. 5, 66 *Iuppiter* -m Diovis et Di⟨e⟩spiter dictus (5, 177. *al.*). rust. 2, 1, 20 -m appellati sacres (LIV. 10, 25, 11 PLIN. nat. 4, 27). *al.* PROP. 2, 6, 33 non istis -m variabant tecta figuris, tum *eqs.* *al.*

β pertinet ad temp. fut.: (I) *c. indic.*: VERG. georg. 2, 190 hic tibi praevalidas -m ... sufficiet ... vitis. Aen. 1, 203 haec -m meminisse iuvabit. 1, 289 hunc *Caesarem* tu -m caelo ... accipies. HOR. sat. 1, 4, 137 numquid ego illi ... -m faciam simile? OV. am. 3, 11, 7 dolor hic tibi proderit -m (LVCAN. 8, 865). met. 15, 434 -m ... caput orbis erit *Roma* (*cf. per breviloquentiam* fast. 1, 517 montibus his -m totus promittitur orbis). fast. 1, 535 -m sacrabor in aris. PHAEDR. 3 epil. 16 -m ... frustra ... bonitas nitetur tua. SEN. Herc. O. 1497. LVCAN. 9, 604 si steteris umquam cervice soluta, nunc, -m (*cf. p. 558, 23*). *al.* (II) *c. coni.*: *in enunt. secund.*: VERG. Aen. 1, 20 progeniem ..., Tyrias -m quae verteret arces (*item in enunt. relat.*: LIV. 1, 7, 10 aram ... quam ... -m ... gens maximam vocet). OV. fast. 2, 241 ut posses -m *eqs.* (4, 123 OCTAVIA 180 AVSON. 190, 5 p. 48 P. CLAVD. 18, 119). VAL. FL. 4, 321 velut si decidat -m pars Erycis. *in enunt. primar.*: OV. trist. 2, 165 -m imperium regat. STAT. Theb. 2, 358 te ... nondum cura decet, sciat haec Saturnius -m fata parens. (III) *c. partic.*: VERG. georg. 2, 94 *vitis* lageos temptatura pedes -m victuraque linguam. OV. fast. 5, 385 manus -m missuras Hectora leto. LIV. 1, 38, 7 futuram -m amplitudinem (GELL. 14, 1, 20 AVSON. 174, 12 p. 39 P. CLAVD. 10, 245 CAEL. AVR. chron. 4, 7, 104 BOETH. cons. 5, 6, 21 W. CE 1216, 12). GRATT. 291 -m non defecturus *catulus* honores. VAL. FL. 5, 434 venturos ... -m. CLAVD. 8, 380 -m ... ducturum ... regem. 8, 534. (IV) *c. gerundivo*: OV. trist. 2, 182 -m placandi spem ... tui. PRVD. cath. 12, 46 aequanda ... stellis ... -m germina. perist. 10, 1133 liber ... relegendus -m. AVIAN. fab. 17, 16. (V) *c. inf.* 'meminisse' *pro 'memorem futurum esse'*: VAL. FL. 1, 773 quem *prolem* velit ... -m leti meminisse paterni.

γ neglecta ratione temporum fere i. q. nonnumquam, interdum, aliquando: (I) *in comparationibus*: LVCIL. 100 viamque degrumabis, uti castris mensor facit -m (1319 velut -m [olli *trad.*] auceps ille f. clam inproviso insidiisque). HOR. sat. 1, 1, 25 ut pueris -m dant crustula blandi doctores. OV. met. 14, 429 verba ... maerens fundebat, ut -m carmina iam moriens canit exequialia cycnus. fast. 3, 555 diffugiunt Tyrii ..., ut -m amisso dubiae rege vagantur apes. ARNOB. nat. 5, 43 ut -m accidere male sanis adsolet. PRVD. ham. 804 haud secus ac si -m per sudum lactea forte lapsa columbarum nubis descendat in arvum. *addenda lacunosa, ut vid.*: LVCIL. 144 crebrae ut scintillae, in stricturis quod genus -m ferventi ferro. 146 Romanis ludis forus -m ornatus lucernis. 284 si movet ac simat nares, delphinus ut -m. (II) *alia*: VERG. georg. 4, 421 est specus ingens ... deprensis -m statio tutissima nautis (SERV. auct.: '-m' pro 'aliquando'. PRISC. gramm. III 81, 24 infinite dixit). Aen. 3, 541 bello armantur equi ..., sed tamen idem -m curru succedere sueti quadrupedes et frena iugo concordia ferre (SERV. auct.: infiniti temporis). AVSON. 325, 99 p. 113 P. talia nocturnis -m simulacra figuris exercent trepidam ... quietem.

b -m *definitur partibus orationis* (*de* ENN. ann. 306 *v. O. Skutsch, Stud. Enn. 97 sqq. 194*): *α sequentibus*: PLAVT. Amph. 1031 prodigum te fuisse oportet -m in adulescentia (Epid. 387 Merc. 264. RVT. LVP. 2, 16 -m in a. ..., at nunc in senectute). Cist. 123 illanc ... -m ... parvolam puellam ... sustuli (Curc. 528. Merc. 90 -m puero p. TER. Eun. 524. *cf.* PLAVT. Rud. 1081 quae -m parva gestavit crepundia). 178 duxit uxorem ... quam -m virginem hic compresserat. TER. Phorm. 224 -m ... in re incipiunda. CIC. Att. 9, 2a, 1 -m in XX viratu. 10, 1, 1 dixit -m Nonis illis Decembribus. *al.* AETNA 102 -m diviso corpore mundi ... sors data caelo prima (*sim. c. abl. abs.*: LVCAN. 9, 204 -m ... Sulla Marioque receptis ... Pompeio rebus adempto nunc. IVV. 8, 98). OV. met. 7, 292 -m ante quater denos ... annos (GAIVS inst. 3, 49 AVSON. 212, 5 p. 68 P.). SVET. Tib. 3, 2 -m in obsidione Capitolii. Galba 1 -m post Augusti statim nuptias. *al.* *pertinet ad temp. fut.*: TVRPIL. com. 193 deinde cum ad te redierit res -m post mortem patris (*cf.* HIL. hymn. 2, 45 -m ... in morte). VERG. Aen. 1, 234 -m volventibus annis. OV. trist. 3, 1, 75 forsitan ... -m minus asper ... evictus longo tempore Caesar erit. *β praecedentibus*: PLAVT. Asin. 703 ut consuetus es puer -m (CIC. fam. 2, 1, 2). TER. Hec. 383 vitiumst oblatum virgini -m. CIC. Phil. 14, 27 relicto Antonio ... -m (*item abl. abs.*: VVLG. gen. 26, 18 illo mortuo -m). SVET. Cal. 48, 1 post excessum Augusti ... -m. CYPR. unit. eccl. 25 sub apostolis -m. *pertinet ad temp. fut.*: LVCIL. 561 sic tu illos fructus quaeras, adversa hieme -m quis uti possis. COLVM. 7, 7, 2 mox interposito spatio conveniet -m *eqs.*

2 *specialia quaedam*: **a** *opponuntur alia tempora*: *α tacita ratione* (*fere pro* ante): PLAVT. Stich. 134 idem animust in paupertate qui -m in divitiis fuit (*cf.* CALP. ecl. 4, 29 haec ... dixi ... sed -m: non eadem nobis sunt tempora, non deus idem). TVRPIL. com. 100 quem -m oderat, sectatur ultro ac detinet. DIRAE 46 qua nostri fines -m *erant*, cinis omnia fiat. 73 metat ... iuncos, spicas ubi legimus -m. HOR. sat. 2, 3, 20 aliena negotia curo excussus propriis; -m nam quaerere amabam, quo *eqs.* PRIAP. 55, 5 -m ille tuus civis, Lampsace, Gallus ero. SEN. nat. 3, 27, 10 quod -m fuerat nubilum, nox est. CALP. 4, 113 coepit ... uberior sulcis fallentibus -m luxuriare seges. *al.*

β oppositis adv. sim.: (I) *temp. praes.*: (A) nunc (*cf. p. 557, 7 et sub c*): (1) -m *pertinet ad temp. praet.*: PLAVT. Bacch. 438 alii ... n. sunt mores. :: ... nam -m ... honorem capiebat ...; at n. *eqs.* Capt. 871 sero post tempus venis. :: igitur -m si advenissem, magis tu tum istuc diceres; n. hanc laetitiam accipe. Epid. 135 illam amabam -m, n. iam *eqs.* Stich. 130 aut -m ... aut n. (GRACCH. or. frg. [32 M.] Gell. 11, 13, 3. *cf.* COD. Theod. 15, 2, 5 vel -m vel n. [COD. Iust. 11, 43, 3 pr.]). 406. Truc. 168 (*syn.* antehac). TER. Hec. 426 -m quidem ... n. (TAC. ann. 15, 21, 1 -m q. ... at n. VLP. coll. Mos. 6, 2, 2 GALLICAN. Avid. 14, 4 AMM. 17, 9, 4). Haut. 216 n. quae est, non quae -m fuit. 443. 524 ita non ut -m, sed uti n. (665 n. ... ita ..., ut -m. CIC. fam. 9, 16, 3 ut ... -m ..., sic ... n. 9, 16, 7 non ut -m ..., sed ut n. SALL. or. Macri 6 DECRET. decur. Tergest. [CIL V 532] 2, 12. *cf.* PLIN. epist. 3, 18, 9 sicut -m ... ita n. [COD. Theod. 13, 5, 13]). 667. CIC. de orat. 3, 109 n. quidem ..., -m autem. *al.* VARRO ling. 6, 95 n. aliter ... atque -m (9, 56. *cf. p. 557, 60*). *et saepe.* (2) -m *pertinet ad temp. fut.* (*dub. trad.* CALP. ecl. 4, 152): AFRAN. com. 323 n. amatore, -m defensore uti ... volet (*cf. Non. p. 357, 34* temporis futuri). HOR. carm. 2, 10, 17 non, si male n., et -m sic erit. VAL. FL. 1, 393 n. cuspide patris inclitus, Herculeas -m moture sagittas. QVINT. inst. 10, 1, 104.

(B) *alia*: TER. Eun. 246 -m isti fuit generi quondam quaestus apud saeclum prius: hoc novomst aucupium. CIC. orat. 161 quod iam

[*Teßmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

subrusticum videtur, -m autem politius (TIB. 2, 5, 79 LIV. 10, 6, 11. *al.*). fam. 1, 7, 8 non solum temporibus his, . . . sed iam -m nascenti prope nostrae laudi . . . favisti (GAIVS inst. 4, 133. *cf. p. 557, 68*). STAT. Theb. 7, 158 -m invitum iaculatus . . .: en iterum . . . refers *eqs.* VLP. frg. Vat. 125 -m . . ., sed hodie (PAVL. dig. 19, 1, 21, 3 iam -m. FRG. iur. 3 ZSavSt. 42, 1921, 55. *v. et infra* QVINT.). *c. temp. fut.*: SIL. 7, 192 nondum tibi nota, sed -m . . . nomen pervulgatura Falerni munera. QVINT. inst. 10, 1, 94 sunt clari hodieque et qui -m nominabuntur.

(ii) *tempora varia*: (A) *ponuntur bina membra*: CIC. prov. 23 subvenire -m . . . et rursum . . . subire. div. 2, 55 quid . . . ostenta . . . vel Lacedaemonios -m vel nuper nostros adiuverunt? (HOR. epist. 2, 2, 166 n. an -m. IVST. 2, 12, 3 HIER. epist. 22, 28, 1. *al. cf.* SVET. Dom. 4, 3 proxime). HOR. sat. 1, 6, 54 -m Vergilius, post hunc Varius dixere *eqs.* (MELA 1, 102 SVET. Nero 3, 1 PRVD. apoth. 282. *cf.* SEN. contr. 2, 1, 25 postea [POMPON. dig. 46, 3, 16 p. . . . iam -m. GAIVS inst. 1, 3. 1, 157 -m quidem . . . sed p. *sim. al. apud iurisconsultos.* TERT. spect. 12 p. 14, 13 PS. ORIG. tract. 8 p. 89, 6]. TAC. hist. 3, 47, 1 postquam. IVST. 41, 2, 4 posteaquam). QVINT. inst. 9, 3, 87 -m . . . et adhuc. TAC. hist. 1, 67, 1 gens -m armis . . . mox memoria nominis clara (3, 47, 2. 4, 65, 2 ann. 1, 53, 1. 12, 60, 2 SVET. rhet. 25, 9 Claud. 1, 1 Nero 35, 5). 2, 6, 1 tunc (3, 11, 2 ann. 6, 4, 1 SVET. Claud. 21, 2 Galba 8, 1 Dom. 13, 1 COMM. apol. 144. CASSIOD. hist. 2, 22, 3 [*Theodoret. 1, 19, 3* ἤδη πρότερον]. *cf.* TAC. ann. 13, 18, 3 tum [14, 64, 3]). 4, 70, 2 excita -m a Vitellio, deinde in partes Vespasiani transgressa *ala* (ann. 1, 16, 3. 12, 18, 1 SVET. Dom. 8, 4). *al.* *opponitur tempus perpetuum*: TERT. virg. vel. 1, 11 hunc *paracletum* . . . usque, non -m prophetantem (usque nunc *Rigaltius*, usque nunc, non -m *Vrsinus*, usque non -m *i. usque proxime intellegi maluit Bulhart, qui affert 3, 1* ad usque proxime. *cf. p. 563, 24 sqq.*).

(B) *in serie*: SALL. or. Phil. 7 Saturnini -m, post Sulpici, dein Mari . . ., nunc Lepidi satellites (MELA 1, 71. 2, 48. *cf.* SVET. rhet. 28, 2 -m . . . paulo post. GAIVS inst. 2, 224 sqq. -m quidem . . . postea . . . nunc). HOR. carm. 4, 4, 5 -m . . . iam . . . mox . . . nunc (COLVM. 5, 1, 7 nunc . . . -m . . . m. APVL. apol. 74, 7 iam inde ab ineunte aevo . . ., -m in pueritia . . ., m. in iuventute . . ., in hac etiam aetate qua nunc est *eqs.*). VAL. MAX. 7, 2 ext. 2 et -m . . . hodieque . . . ⟨et⟩ insequentibus saeculis. TAC. hist. 4, 57, 2 -m . . . nuper . . . rursus.

b *iuxta coniunct. enunt. secund.*: α cum (*cf. p. 557, 29. 560, 41*): TER. Phorm. 9 c. stetit -m nova (*item c. temp. praet.*: SIL. 8, 289 c. perdomita est . . . -m . . . ora. 13, 812 TAC. ann. 12, 49, 1. 12, 60, 3 GAIVS inst. 1, 22 CYPR. Demetr. 4 ARATOR act. 1, 684). VERG. Aen. 10, 12 adveniet . . . tempus, c. . . . -m exitium . . . immittet *Karthago* (*item c. temp. fut.*: MART. 12, 52, 11 accipient -m c. te loca . . . piorum). β si: *pertinet ad temp. praet.*: LVCIL. 334 (*verbo omisso*) si nihil ad faciem et si -m lupa prostibulumque (*nisi* -m *ad subst. trahendum est*). CIC. de orat. 3, 165 ut si -m M. Catone mortuo . . . diceret. HOR. carm. 4, 9, 9 siquid -m lusit Anacreon. OV. fast. 2, 663 si tu, *Termine*, signasses -m Thyreatida terram. SIL. 4, 801 HIER. epist. 62, 1. *pertinet ad temp. fut.*: VERG. ecl. 10, 34 mihi tum quam molliter ossa quiescant, vestra meos -m si fistula dicat amores. HOR. epod. 3, 1 parentis -m siquis . . . senile guttur fregerit (ars 386 siquid. APVL. mund. 32). sat. 2, 5, 27 si res certabitur -m. epist. 1, 3, 18 si forte . . . venerit -m *eqs.* APVL. Plat. 1, 10. γ ubi (*c. temp. fut.*): VERG. Aen. 9, 99 u. . . portus . . . tenebunt Ausonios -m *carinae.* δ dum (*c. temp. praes.*): VAL. MAX. 6, 3, 12 d. sic -m feminis occurritur, mens earum a delictis aberat. PRVD. apoth. 901 sincera fuit *anima*, d. conditur -m.

c -m *pertinet ad singulas voces*: α *iuxta appos. vel attrib. positum* (*huc spectat* PLIN. nat. 5, 121 *si recte coni.* Matium *Cook, ClQu. 53, 1959, 119 sq.*): SALL. epist. Mithr. 17 Romanos . . . convenas -m. hist. frg. 1, 18 inconditae -m vitae mos. VERG. Aen. 8, 348 Capitolia . . . aurea nunc, -m . . . horrida dumis. 11, 768 sacer Cybelo Chloreus -mque sacerdos. 12, 210 sceptrum hoc . . ., -m arbos. 12, 767 oleaster . . ., nautis -m venerabile lignum. HOR. carm. 3, 11, 5 testudo . . . nec loquax -m neque grata, nunc et divitum mensis . . . amica. OV. met. 8, 624 stagnum est, tellus habitabilis -m, nunc . . . undae. LIV. 3, 41, 9 hunc . . . virum, egregium -m. CELS. 1 prooem. 5 multiplex ista medicina, neque -m neque apud alias gentes necessaria. SEN. Herc. O. 1266 invictus -m voltus. MELA 1, 29 Mulucha . . . amnis est, nunc gentium, -m regnorum . . . terminus. 1, 34 nunc populi Romani colonia, -m . . . aemula *Carthago*. 1, 63 Antiochia, -m ac diu potens (LVCAN. 6, 355 Larisa. HIER. epist. 1, 3, 1 civitas). *al.* PLIN. nat. 5, 76 Tyros, quondam insula, nunc . . . continens, -m . . . clara, . . . nunc *eqs.* SIL. 5, 248 aequoris -m victores. 10, 41 -m celebratum nomen. 17, 637. STAT. Theb. 12, 205 -m . . . custos. silv. 2, 1, 76 penatibus -m carus. IVV. 6, 42 moechorum notissimus -m. TAC. ann. 3, 55, 2 dites -m familiae. 14, 63, 2 melioris -m fortunae recordatione. *al.* *pertinet ad temp. fut.*: LAVS Pis. 247 memorabilis -m tu mihi Maecenas . . . cantabere. VAL. FL. 1, 573 lumen . . . miseris -m inplorabile nautis. SIL. 4, 186 -m celeberrima nomina bello. CE 693, 5 (*a. 483*) reddidi nunc d(omi)no rerum debitum communem omnibus -m. β *ipsum pro attrib. positum* (*dubitamus de* TERT. pall. 5, 4 errat [erat *Salmasius*] -m ['*i. q. iam pridem*' *Bulhart vix recte*] ista sententia): TAC. hist. 5, 4, 3 longam -m famem crebris adhuc ieiuniis fatentur *Iudaei*. IVST. 2, 12, 3 bellum inferre -m conditoribus vestris, nuper etiam vindicibus cogitatis? AVSON. 415, 47 p. 275 P. Triptolemon -m, sive Epimeniden vocant, aut . . . Buzygem tuo locabo postferendos numini. COD. Theod. 8, 15, 8 omnes, quos -m legum forma complectitur.

d *accedunt adv. temp.* (*fere abundanter*): primum: TER. Haut. 443. quondam: TER. Eun. 246. retro (GREG. ILIB. de arca 131 *coni. Wilmart*): PS. ORIG. tract. 9 p. 96, 16. 19 p. 204, 16. 20 p. 208, 8. in psalm. 91 (RevBén. 29, 1912 p. 286) l. 48. longe: PS. ORIG. tract. 8 p. 89, 6.

e *accedit praep.* ab: PEREGR. Aeth. 23, 7 martyrium sanctae Eufimiae ab -m michi notum iam. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 27, 31 fides, quae . . . ab -m nobis est praedicata (*cf.* p. 111, 8 quae *fides* ab -m tradita est). p. 128, 20 cuius *episcopi* virtutem . . . ab -m novimus (*gr. I 1, 7 p. 158, 9* ἄνωθεν). IORD. Get. 1, 1 volumina de origine actusque Getarum ab -m et usque nunc.

II *quaeritur quam pridem; sc. respicitur magis diuturnitas temporis interim elapsi i. q. ex aliquanto (multo, tanto) tempore* (*opp.* nunc SEN. contr. exc. 8, 1 SEN. epist. 4, 9 CVRT. 9, 6, 26. 10, 3, 10, tunc CVRT. 8, 5, 5 TAC. ann. 2, 62, 2, tum CVRT. 3, 13, 12 TAC. ann. 12, 54, 2. 12, 66, 1, iam SEN. epist. 14, 13 LVCAN. 2, 242. *cf. p. 557, 5 sqq.*): A *fere i. q. diu, dudum; accedunt adv.*: 1 ita (*cf. p. 563, 27*): TER. Hec. 302 uxori obnoxius sum: i. -m suo me ingenio pertulit (DON.: ad diuturnitatem rettulit, non ad spatium temporis praeteriti).

2 iam (*cf. p. 557, 3; iunctim ponuntur exceptis locis l. 38 sq. allatis*): a *praecedit*: α *c. temp. praes.*: SEN. contr. 1 praef. 5 quae *memoria* mihi i. -m precario paret. PETRON. 99, 6 Eumolpus . . . mercennarium suum i. -m dormientem exire . . . iubet. ITALA II Petr. 2, 3 (Aug. spec. 45 p. 269, 3 = VVLG.) quibus iudicium i. -m non cessat (*gr.* ἔκπαλαι, *om.* iam *aliae vers.*). VVLG. Ier. 20, 8. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 125, 16 id quod i. -m concupiscimus (*Plat. Phaed. 66[B]* οὐ ἐπιθυμοῦμεν *tantum*). β *c. temp. praet.*: QVINT. decl. 254 p. 40, 18 iure vetere et i. -m constituto. APVL. apol. 70, 3 TERT. adv. Marc. 5, 17 p. 633, 3. PS. TERT. adv. Iud. 9, 14 cum i. essent (i. -m essent *pars codd.*) istae civitates -m extinctae (*item separatim*: COMM. instr. 1, 10, 8 qui fuit i. mortuus -m. ARATOR act. 2, 1061). LACT. epit. 42, 2. INSCR. NSc. 1933 p. 97 (*a. 325*) i. -m disperierant antiquitus *thermae*. PELAG. in Rom. 11, 24 CASSIAN. inst. 10, 20 PATRIC. conf. 34 ante . . . i. -m. b *sequitur* (*fere iunctim*): SEN. contr. 1, 7, 16 -m i. mihi excussa mens est (*item c. temp. praes.*: SEN. Phoen. 35 -m i. tuum est hoc cadaver. epist. 77, 3 FRONTO p. 14, 4 v. d. H. [p. 18 N.]. RVFIN. hist. mon. 2 p. 406[A] quasi -m i. sciens. PROSP. chron. I p. 407, 351). 2, 4, 5 -m i. . . . paterna divisi. 7, 2, 10 QVINT. inst. 5, 12, 17 TREB. trig. tyr. 14, 1 COD. Iust. 1, 11, 7 pr. (*a. 451*).

3 quam (*cf.* quam dudum): APVL. met. 2, 13, 6 q. -m equidem exoptatus nobis advenis? (*cf.* CASSIAN. inst. 11, 16 eum, q. -m venerit, . . . perquirit). TERT. adv. Marc. 4, 23 p. 496, 27 q. -m apud nos agere coepisti (p. 497, 12 [*ut interpol. secl. Kroymann*]. DON. Ter. Eun. 216, 3 ostendit, q. -m id incipiat Phaedria).

B *fere i. q. iamdudum, iampridem* (*artius definitur l. 78*): 1 *generalia*: a *c. temp. praet.*: α *perf.*: CIC. Arch. 19 praesertim cum omne -m studium atque omne ingenium contulerit Archias ad *eqs.* Att. 4, 18, 2 -m concalluit *stomachus*. SEN. contr. 2, 5, 19 -m de tyrannicidio cogitavi. contr. exc. 8, 1 supplicium de ea vel nunc exigamus homines, de qua dii -m exigere coeperunt. SEN. Phaedr. 595 magna pars sceleris mei -m peracta est; serus est nobis pudor. epist. 14, 13 iam non agitur de libertate: -m pessumdata est. *al.* CVRT. 8, 7, 10 cum morti -m destinatus sit. *al.* β *plusquamperf.*: OV. met. 2, 466 senserat hoc -m . . . matrona. SEN. epist. 34, 1 turbam -m reliqueras. CVRT. 5, 5, 12 -m alius alii potuissemus esse fastidio. 8, 5, 5 quod -m prava mente conceperat, tunc esse maturum ⟨ratus⟩. 8, 5, 22. 9, 2, 15 STAT. Theb. 11, 634. TAC. ann. 13, 15, 3 -m provisum erat. *al.* γ *imperf.*: SEN. nat. 4 praef. 17 sciebam -m . . . in eum statum res humanas decidisse. epist. 4, 9 quid . . . hoc nunc primum, quod -m patiebaris, intellegis? TAC. hist. 1, 67, 1 PLIN. epist. 3, 9, 7 paneg. 6, 3 TERT. monog. 3, 11. *al.* δ *partic.* (*pro subst. l. 72, loco lacun.* NOVIVS Atell. 104; *vix huc pertinet* HOR. epod. 14, 7): SEN. benef. 4, 32, 3 -m debitum solvere. nat. 5, 15, 1 metallum antiquum -m destitutum. CVRT. 3, 13, 12 Ochi . . . filiae, -m quidem ex fastigio paterno rerum mutatione detractae, sed tum sortem earum crudelius adgravante fortuna. 4, 5, 17 -m consilio proditionis agitato (5, 10, 1 -m agitatum scelus. 9, 6, 26). 5, 5, 13 vos, -m vita defuncti. *al.* LVCAN. 2, 242 expulsae . . . -mque fugatae virtutis iam sola fides. SIL. 6, 575 atque -m post fata mariti non egressa domum . . . Marcia. *al.*

b *c. temp. praes.*: SEN. Phoen. 146 tandem libet quod -m oportet. Tro. 910 patior hoc -m iugum. dial. 3, 16, 3 -m miser mori quaeris. *al.* CVRT. 10, 3, 10 hoc . . . nunc primum profiteor, sed -m scio. LVCAN. 2, 230 hos alio, Fortuna, vocas, -mque potentes concurrunt (*item c. partic.*: PETRON. 22, 5 tamquam -m dormientes.

[*Teßmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VAL. FL. 1, 72 -m miserantes Aesona. SIL. 2, 276 -m ductorem infestans. PLIN. paneg. 24, 1. *al.*). VAL. FL. 1, 53 -m annis ille ardor hebet. SIL. 1, 483 mens -m proelia poscit. *al.*

c *c. adi.* (*partic. v. supra*): CVRT. 4, 7, 1 Aegyptii, -m Persarum opibus infensi (TAC. ann. 16, 21, 1. *cf.* CVRT. 8, 6, 8 -m ... regi infestus). STAT. Theb. 1, 312 patriis -m vagus exul ab oris. 3, 462 mons ..., gentibus Argolicis -m sacer. *al.* TAC. hist. 1, 60 legatus ... -m discors *Trebellio* (ann. 12, 54, 2 discordes -m et tum ... minus coercitis odiis). 2, 92, 1 -m anxii odiis. ann. 2, 62, 2 Catualda, profugus -m vi Marobodui et tunc ... ultionem ausus (*cf. hist. 2, 43, 2* iam pridem profugis). 12, 66, 1 tum Agrippina sceleris -m certa ..., de genere veneni consultavit. SVET. Galba 17 nobilem ... iuvenem ac sibi -m probatissimum. *al.*

2 *specialia*: a *usu singulari* -m oliorum (*sc. per gen. part. iocose fictum; graecismum non excludit Salonius, Die Griech. u. das Griech. in Petrons C. Tr. 1927, 26, nomen propr. vix probab. Miodoński, ALL 13, 1904, 280; sed fortasse* oliorum *est forma comparativi, cf. Hofmann, Umgangsspr. 90 sqq.*): PETRON. 43, 8 noveram hominem -m oliorum, et adhuc salax erat. b *in serie alternat c.* iam: VAL. FL. 1, 35 i. tempora clusus ... Alcides, -m Lernae defensus ab angue Arcas, ... i. cornua fracta iuvencis. TERT. adv. Marc. 2, 14 p. 354, 28 qui *Pharao* i. negaverat ... i. ... excusserat ... i. ... adiecerat; postremo ... -m deo reus fuerat. c *in fig. litot.* non -m *i. q. non multo ante*: APVL. met. 10, 9, 1 non -m convenerat. 11, 15, 5 non -m sacramento etiam rogabaris. TERT. mart. 4, 5. praescr. 30 l. 3 constat illos neque adeo -m fuisse, Antonini fere principatu, et *eqs.* (*sim. acced. adv.*: PAVL. NOL. epist. 3, 5 non ita -m. *ibid.* nec ita -m). scorp. 9 p. 165, 18 IREN. 3, 11, 9 (3, 11, 12 H.). CYPR. epist. 11, 5. sent. episc. 78 non -m sum episcopus constitutus. IVST. 38, 3, 1 nec -m. HIL. syn. 37 quae *fides* non -m cum Photinus ... deiectus est, conscripta est. trin. 1, 23. PRVD. perist. 10, 584 Christus haud -m fuit. 10, 663 parvum nec -m lacte depulsum. PAVL. NOL. carm. 19, 324 non -m ... factum. d *quasi pro adi.*: IREN. 1, 14, 4 (1, 8, 5 H.) non hoc *verbum* quod scis et putas habere, -m est nomen (*gr.* παλαιόν ἐστιν ὄνομα, *Hippol.* πάλαι). DRAC. Orest. 774 aetatis mora iusta fuit, quod tardius hoc fit, -m velle fuit. *seq. enuntiatum*: CLAVD. DON. Aen. 2, 645 -m est ... quod cupio mori. AVG. in psalm. 41 l. 1 -m est ut desiderat anima nostra.

C *fere i. q. ex initio, iam semper* (TERT. apol. 14, 7 -m, id est semper. *syn.* ab initio, a principio *v. infra* IREN. *et* RVSTIC.): LVCAN. 5, 769 (*loq. Magni uxor*) non -m casu pendemus ab uno? VAL. FL. 6, 61 cui candidus -m crinis inest, natale decus. STAT. Theb. 3, 482 (*verbo omisso,* est *add. Garrod*) mirum unde, sed -m hic honor alitibus. APVL. apol. 18, 2 paupertas -m philosophiae vernacula est. TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 472, 27 creator meus -m et ubique praecepit *eqs.* praescr. 37 l. 16 mea est possessio, -m possideo, prior possideo, habeo origines firmas. uxor. 1, 5 l. 31 quae -m detestabilia sunt penes deum. IREN. 2, 30, 9 (2, 47, 2 H.) semper ... coexistens filius patri, -m et ab initio semper revelat patrem. TIBERIAN. carm. 4, 23 tibi nascitur -m hic deus, hic mundus (hic cunctus mundus *Baehrens*). ARNOB. nat. 4, 37 miserias ... quibus -m genus accumulatur humanum. 7, 10 quicquid in mundo ... gestum est ... -m definitum et fixum est. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 96, 28 zelo motus -m traditae fidei (*gr. I 1, 3 p. 11, 20* ἄνωθεν *ut*: p. 116, 30 [*gr. I 1, 3 p. 48, 2*]. p. 184, 38 [*gr. I 1, 4 p. 6, 16*]. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 68, 10 [*gr. I 1, 7 p. 79, 8*]. p. 128, 2 -m et a principio [*gr. I 1, 7 p. 157, 32*]).

deriv.: olitan(e)us. *Teßmer.*

olīmo *v.* oblimo. **olīmōnium** *v.* limonium.

[olinius (*leg.* clima) GLOSS. V 560, 43.**]**

? **ōlior** *compar. adverbii q. e.* olim *v. l. 14 sq.* (*cf. v. d. Vliet, ALL 11, 1900, 249*).

olira *v.* olyra. **olisātrum** *v.* holusatrum.

ōlitānus (-āneus), -a, -um. [*ab* olim, *ut vid. sec.* subitanus, *usitatius* subitaneus (*cf. Wackernagel, Kl. Schr. 1345*). *Sch.*] -aneus MARCELL. med. 20, 93. SYNON. Cic. p. 437, 33 prima. prisca. vetera. antiqua. -a. vetusta. GLOSS. -us: ἀρχαῖος. -a: vetusta. *v. etiam* GLOSS. I p. 86 n. 156. GLOSS.[L] V Aa o 84 adn. GLOSS.[L] Corp. o 143 adn. *Landgraf, ALL 9, 1896, 404. addas fortasse p. 95, 77.* 1 *i. q. pristinus*: PS. QVINT. decl. 3[b], 3 p. 60, 22 ab -is ... temporibus ad hos dies. 2 *i. q. iam diu perseverans* (*spectat ad chronicam passionem*): MARCELL. med. 20, 47 ad -os ... dolores. *transfertur ad aegros*: MARCELL. med. 20, 93 spleniticos et tussicos -neos (sol- *trad.*) curat. 27, 133 ad dysintericos -os (sol- *trad.*). *W.*

? **olitio**, -ōnis *f. si recte legitur, ab* olere. *i. q. odor* (*sc. famae*): SEN. epist. 91, 21 haec *mors* malam -em (*R*, mala mol- *BQWX*, malam mol- *DE*, m. opinionem *Gronovius*) habet (*cf. postea*: illam accusant).

olitor, -ōris *m. v.* holitor. *adde*: PS. APVL. herb. 103 l. 11.

*__olīva__, -ae *f.* [*v. s.* oleum. *Sch.*] *de orig.*: ISID. orig. 17, 7, 62 -a Graece ἔλαιον dicitur, ex quo in Latinum tractum est, ut -a dicatur. *de scriptura in codd.* -b-, hol-, olev- *v. ex. gr. Vulg. ed. comm. pontif. IV 451. XIII 264,* ul- CORIPP. Ioh. 2, 203 (*var. l. ut* 3, 32. 72. 256), *in lapide vel ligno* -b-: EDICT. imp. Diocl. III/IV 6, 89. 90. 91 TAB. Albertini IX 18[a]. ? oliufas (*pro* olivas) CIL XV 4803[b], 2. *gen. sing.* olives DIOSC. 5, 97 p. 203, 12. NOT. Tir. 98, 75. *de notione*: PROB. Verg. georg. 2, 425 elaeam graece dicunt -am (*sim.* ORIBAS. eup. 2, 1 E 2 La). GLOSS. ἐλάα ὁ καρπός. ἐλαία. *distinguitur ab* olea *p. 537, 51 sqq.* *legitur inde a* PLAVTO (*semel*), CATONE (*non nisi* agr. capit. 128), AFRANIO, CIC., CATVLLO. *multitudo locorum et ratio notionum vocum q. s.* -a olea *et comparantur p. 537, 70 sqq.* (*in hexametro p. 537, 78*). [*1) de arbore: it. mer. vet.* olibe, *abrut.* uliva, liva, *lucan.* alüyə, *neap.* auliva, *sic.* a(u)liva, *ligur.* uiva, oia, *langob.* olia, *hisp., port.* oliva. *2) de fructu: dalm.* olea; *it.* uliva; *sard. centr. et mer.* olía, ulía; *raet. or.* ulive; *francog.* olive (*dial. wall., loth.*); *francoprov.* ouliva *etc.*; *prov.* oulivo, *langued.* uliba, -o, *alvern.* üyivo, *lemov.* ooulivo, *vasc.* oulibe; *cat., arag., hisp., port.* oliva. *cf. M.-L. 6056. Battisti-Alessio IV 2640. V 3945 sq. Wagner II 186. Wartburg VII 346 sq. Corominas III 558. Machado II 1621. G.*] [*variat in codd. c.* olea *saepius.*]

i. q. ἐλαία (*ubi respondet, non adnotatur; saepe sing. collect.; de generibus v. André, Lex. des term. de botan. 225 sq.*): I *de fructu*: A *usu communi*: PLAVT. Curc. 90 voltisne -as *eqs.*? CATO agr. capit. 128 epityrum ... q(uem) a(d) m(odum) ex -is facis (COLVM. 11, 2, 83 *oleum viride* fit optimum ex ... -a, cum incipit nigrescere. 12, 51, 3 GAIVS dig. 41, 1, 7, 7 PAVL. dig. 10, 4, 12, 3). AFRAN. com. 401 nutricatur (*ed. pr.*, nutricator *codd.*) -a (NON. p. 478, 25 *ad l.*: pro ... nutricat. *cf.* HOR. carm. 1, 31, 15 me pascunt -ae). HOR. epod. 2, 56 lecta de pinguissimis -a ramis arborum (COLVM. 2, 21, 4 conditu. 12, 49, 6. 8. 12, 50, 3. *al. cf.* 12, 49, 4 manu stringito et eligito. PLIN. nat. 15, 21 e terra colligendam). OV. met. 7, 281 gravidis oneratur -is *stipes*. PRIAP. 85 (Verg. 2), 9 -a duro cocta frigore (APIC. 6, 233 [6, 5, 7 M.] *calore*). CELS. 4, 27, 1[E] id faciunt *sanando* ... -ae. COLVM. 12, 10, 3 quibus *cornis* pro -is utamur (*cf.* 12, 49, 1 sic curata -a tertio die possis uti). 12, 11, 2 in condituras -arum (12, 49 tit. 12, 50 tit. *gen. obi. item*: 12, 50, 1 tit. compositio. SCRIB. LARG. 104 commanducatione. PLIN. nat. 18, 273 magna ... vilitate propter spem -ae coemisse ... omne oleum [*cf.* olea *p. 538, 48. 57*]. GAIVS inst. 3, 184 furtum). 12, 49, 1 ut -ae premantur (12, 49, 4. *cf.* COLVM. 12, 49, 2 exprimito [12, 51, 1. *al.*]. 12, 50, 2 -am deprimat *spissamentum* [12, 50, 5]). 12, 49, 2 hac conditura compositis -is (*cf.* PLIN. nat. 23, 73 inposita *ambustis*. PALLAD. hist. mon. I 19 p. 298[B] superponebant *in mensa*). 12, 49, 3 -am non contundunt, sed ... insecant (*ibid. iterum*. 12, 49, 5 SCRIB. LARG. 104. *al. cf.* CLAVD. 22, 464 tundat). *al.* 12, 49, 8 eo ... iure -as poseas ... faciunt (12, 50, 5. *al.*). *ibid.* -ae ... cum iam decolorantur (12, 49, 9. 12, 54, 1 antequam -a nigrescat, cum primum decolorari coeperit. *cf. supra l. 20 et* PLIN. nat. 15, 9 -am ... nigrescere). *ibid.* saporem -arum (*gen. subi. vel part. item*: 12, 49, 10 modios -ae [12, 50, 2. 4 *bis*. 12, 51, 2]. 12, 50, 3 tabulata -arum [*ibid. iterum*]. 12, 52, 3 modus. 12, 52, 4 pondus. PLIN. nat. 15, 9 sucus. 15, 10 carne. *sim. al.*). 12, 51, 1 -a ... fisco includitur et prelo subicitur (12, 52, 20 commolere p.que s.). *al.* B *accedunt adi.*: PRIAP. 85 (Verg. 2), 9 glauca (CORIPP. Ioh. 3, 256). CELS. 4, 27, 1[E] albae (COLVM. 12, 49, 1. 4 tit. 7. 8 tit. PETRON. 31, 9. *al. cf.* COLVM. 12, 49, 3 candidior [4]). COLVM. 12, 49, 5 per se parum iucunda (12, 49, 8 satis i. *cf.* CARM. de resurr. 5 placidas). 12, 49, 7 dura. 12, 49, 8 tit. fuscis (*cf.* 12, 50, 3 nigram [PETRON. 31, 9 PLIN. nat. 23, 73. 74. *al.*]). 12, 49, 9 luteola. 12, 50, 5 maturam (CORIPP. Iust. 1, 327. *cf.* PLIN. nat. 15, 9 inmaturis [VLP. dig. 9, 2, 27, 25]). 12, 51, 2 intrita. 12, 52, 22 caducam. PLIN. nat. 15, 21 virides (APIC. 1, 27 [28 M.] tit. 3, 85 [3, 9, 5 M.]). *ibid.* acerbissima. 23, 73 recentes (*cf.* APIC. 6, 233 [6, 5, 7 M.] novas). MART. 4, 46, 13 parcae (*cf.* 9, 26, 6 vilis. *ironice*: 5, 78, 19 nobiles). *al.*

II *de arbore vel eius partibus*: A *proprie*: 1 *generatim* (*per synecdochen de baculo l. 67*): CIC. nat. deor. 2, 22 (*Zeno dicit*) si ex -a ... tibiae nascerentur, num dubitares quin inesset in -a tibicini quaedam scientia? 3, 45 Aristaeus qui -ae dicitur inventor (*gen. obi. item*: PAVL. sent. 5, 20, 5 incensores. AVSON. 392, 1 p. 254 P. populator). CATVLL. 34, 8 prope Deliam deposivit -am *Latona Dianam* (*cf. Hyg. fab. 140, 4* oleam). VERG. ecl. 5, 16 salix quantum pallenti cedit -ae *eqs.* (CIRIS 148. *cf.* OV. epist. 11, 67 albentis. met. 6, 81 canentis [SIL. 13, 69. *al.*]). 8, 16 incumbens tereti ... -ae. georg. 2, 3 canam ... prolem tarde crescentis -ae (*gen. subi. vel poss. item*: 2, 181 silva. 3, 21 foliis [CIRIS 148]. HOR. epod. 16, 45 termes. sat. 2, 4, 69 baca [epist. 1, 16, 2. *al.*]. OV. met. 6, 81 fetum. 7, 277 ramo [8, 295 COLVM. 5, 11, 14 arb. 27, 3. *al. v. etiam p. 565, 25*]. COLVM. 5, 11, 15 [= arb. 27, 4] cacumina. *ibid.* ramulos [SCRIB. LARG. 114. 142]. *sim. al.*). AETNA 14 pingui ... -ae (-a *var. l.; contextu vix sano; alii fructum intellegunt*). OV. met. 7, 470 nitidae ... ferax Peparethos -ae (*vel ad I, cf. vol. VI 1, 488, 72 sqq.*). 8, 295 semper frondentis (STAT. Theb. 4, 217 SERV. georg. 2, 119. *al. cf.* PRVD. tituli 10 viridantis. SIDON. carm. 14, 5 aeternum ... virens [DRAC. laud. dei 2, 447 semper -a virens]. DRAC. Romul. 3, 10 nunquam positura comas. CORIPP. Iust. 1, 323 comis ... virescit). fast. 4, 683 nec -is apta ferendis terra. PHAEDR. 3, 17, 9 -a nobis propter fructum est gratior. COLVM. 5, 11, 2 -am ... circa aequinoctium vernum *inserito* (arb. 26, 2. *cf.* arb. 17, 1 seri [PLIN. nat. 16, 234; olea D[2]]). arb. 27, 4 coalescet ficus -ae (cum olea *5, 11, 15*). SCRIB. LARG. 133 *chamelea* **herba** est simillima -ae (*cf. Plin. nat. 24, 133* oleae). PLIN. nat. 8, 204

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-am lambendo . . . sterilem faciunt caprae (*de eadem re Varro rust. 1, 2, 19* oleam). 13, 139 silvas virere lauru . . . et -a ferentibus bacas. *al.* a r b o r (lignum) -ae: COLVM. 5, 11, 13 scrobem . . . ab a r b o r e -ae tam longe fodito, ut extremi rami oleae possint eam contingere (*sim.* arb. 27, 2. VVLG. exod. 27, 20 oleum de arboribus -arum. AVG. civ. 18, 9 p. 266, 13 D. [*l. 16* olea]. SVLP. SEV. chron. 1, 27, 3 *sec. iud. 15, 5* oliveta. *v. etiam infra l. 31. 45*). VVLG. Is. 41, 19 dabo in solitudine cedrum et spinam et myrtum et l i g n u m -ae (HIER. *ad l.*: nutrimentum lucis . . . et laborantium requies]. Agg. 2, 20 numquid . . . vinea et ficus et malogranatum et lignum -ae non floruit [HIER. *ad l.*: l. -ae dabunt refectionem et illuminationem cordis]). *accedunt a d i.*: VERG. georg. 2, 181 vivacis. 2, 425 pinguem (AETNA 14 STAT. Theb. 12, 621. *al.*). Aen. 5, 309 flava (*cf.* 5, 494 viridi. STAT. Theb. 2, 99 glaucae [CLAVD. 20, 271. *al.*]. IVVENC. 3, 623 glaucicomantis). Ov. met. 7, 277 mitis. PLIN. nat. 8, 204 sterilem (12, 26). IVV. 14, 144 densa (*cf.* CLAVD. 26, 319 umbrosa).

2 *s p e c i a t i m de -a ut signo, indicio* (*fere ap. poetas; saepe per synecdochen* -a *i. q. ramus -ae*): **a** *p a c i s*: *α s o l a v o c e q. e.* -a: VERG. georg. 2, 425 placitam Paci nutritor (*i. nutrito*) -am. STAT. Ach. 1, 727 ostensā pacem praefatus -ā. SERV. georg. 1, 12 (*Verg. 1, 18* oleae) pacis insigne. SIDON. carm. 14, 5 quem *diem conubii* pacis simul arbor et iuventae . . . -a signet. CORIPP. Ioh. 3, 72 Pax . . . sua . . . ornabat -a *Africam*. ARATOR act. 1, 27 -ae . . . lustrare nemus, quia germine sacro . . . pacis locus est. *β p e n d e t e v o c e q. e.* r a m u s (frons VAL. FL., arbor AVSON.): VERG. Aen. 8, 116 paciferae . . . manu r. p r a e t e n d i t -ae (SIL. 13, 69. *cf.* Ov. met. 7, 498 tenens [STAT. Theb. 8, 89]. DRAC. Romul. 8, 254 r. . . . -ae portantes . . . sub imagine pacis non pacem, sed bella gerunt). Ov. Pont. 1, 1, 31 adiuvat in bello pacatae r. -ae (*item acced. a t t r i b u t u m s i g n i f i c a n s*: VAL. FL. 5, 361 frondem . . . inbellis -ae. STAT. Theb. 2, 478 precantis. 12, 682 insontis. AVSON. 294, 3 p. 149 P. paciferae . . . arbor -ae. CORIPP. Iust. 4, 79 amicae pacis -ae). STAT. Theb. 2, 389 r. manifestat -ae legatum. SERV. Aen. 8, 128 ut in pacis petitione r. -ae cum vittis offeratur *eqs.* SACR. Greg. 77, 7 columba demonstrans per -ae r. pacem terris redditam (*ad* gen. 8, 11).

b *p i e t a t i s e r g a d e o s*: *α p e n d e t e s u b s t.* (*praecipue e voce q. e.* ramus, folium, frons, arbor): VERG. georg. 3, 21 caput tonsae foliis ornatus -ae dona feram (*in s a c r i f i c a n d o ut*: Aen. 5, 774 foliis. 6, 808 ramis insignis -ae sacra ferens [SERV.: propter sacerdotium. CLAVD. DON.: frondibus]. CIRIS 148 foliis. Ov. epist. 11, 67 frondibus . . . ramisque. CARM. c. pag. 102 ramum). Aen. 6, 230 spargens rore . . . et ramo felicis -ae *lustrando* (CLAVD. DON.: frondibus). 7, 418 ramum innectit -ae *capillis* (*de sacerdotis insigni ut*: STAT. Theb. 3, 466 fronde [*cf. ibid.* vates]. *cf. l. 39*). STAT. Theb. 12, 492 cultu . . . insigne verendo vittatae laurus et supplicis arbor -ae. SERV. auct. ecl. 8, 65 alii verbenas virgulta religioni apta, alii proprie -arum ramos *dicunt*. *β s o l a v o c e q. e.* -a: VERG. Aen. 7, 751 sacerdos fronde . . . et felici comptus -a (SERV.: frondibus festae -ae). VAL. FL. 3, 424 tempora . . . vittis et supplice . . . -a inplicat. STAT. Theb. 2, 99 innexus -ae vittarum . . . honos. 4, 217 crinitur cassis -a (*cf. 216* vatem). SERV. Aen. 2, 249 'festa fronde' . . . ut l a u r u s, -a et similia (*cf.* 12, 120 abusive . . . verbenas vocamus omnes frondes sacratas, ut est l., -a vel myrtus. CLAVD. DON. Aen. 6, 775 p. 607, 10 *quercum* civilem dixit festam, pacificam, ut est l. et -a).

c *h o n o r i s, v i c t o r i a e s i m.* (-a *i. q. ramus -ae praeter l. 63, de oleastro l. 60*): VERG. Aen. 5, 309 flava . . . caput nectentur -a (*acced. vox q. e.* victor *ut*: 5, 494 evinctus. Ov. trist. 4, 10, 95 Pisaea vinctus -a). HOR. carm. 1, 7, 7 Palladis urbem carmine . . . celebrare et undique decerptam fronti praeponere -am. *cf.* DRAC. Romul. 6, 13 Pallados . . . crinem praecingat -a). STAT. Theb. 6, 7 fera . . . -a (*sc. Olympica*). silv. 5, 3, 231 quod me mixta quercus non pressit -a. MART. 9, 35, 9 Iuleae capiti nascantur -ae (*sc. ludis Capitolinis*). IVV. 13, 99 Pisaeae ramus -ae. AVSON. 386, 4 p. 103 P. serta . . . pinus malus -a apium.

d *in r i t u c h r i s t i a n o*: PEREGR. Aeth. 31, 3 ramos tenentes alii palmarum, alii -arum (*subest Matth. 21, 8 ut*: Ps. AMBR. serm. 31, 1 p. 667[C] 'ramos caedebant de arboribus', maxime -arum . . . hinc descendit consuetudo hodiernae festivitatis, ut psallentes ramos palmarum sive -arum portemus in manibus et eandem festivitatem palmarum sive -arum vocitemus). DIONYS. EXIG. vita Pachom. 28 p. 249[B] cum ramis palmarum et -arum frondibus (*v.* oela *p. 539, 17*).

B *a l l e g o r i c e* (*saepius per comparationem*): 1 *d e h o m i n i b u s vel virtute vel gratia divina praestantibus: de populo dei*: ITALA Rom. 11, 17 (cod. d *al.*, *cf.* VVLG.) socius factus es pinguedinis -ae (*Ambrosiast. ad l.*: oleae. *item in parabola oleastri et -ae*: Rom. 11, 24 [*ibid.*]. IREN. 4, 20 [24 H.], 12 oleaster [*i. paganus Christianus factus*] inseritur in -am. 4, 27, 2 [4, 42, 4 H.]. 5, 10, 1. *ibid. oleaster* -a fit fructifera. *al. cf.* oleaster *p. 542, 23*). VVLG. Ier. 11, 16 -am uberem pulchram fructiferam speciosam vocavit dominus nomen tuum (HIER. *ad l.*: comparat . . . Hierusalem sive omnem populum Iudaeorum -ae). Os. 14, 7 erit quasi -a gloria eius *populi Israel* (*intellegit* HIER. *ad l.* sanctum virum). ORIG. in Matth. 15, 26 p. 427, 21 illis . . . a bona -a propter infidelitatem praecisis (*gr.* ἀπὸ τῆς καλλιελαίου. *de Rom. 11, 20* propter incredulitatem fracti sunt). *de singulis hominibus* (*v. etiam p. 566, 17*): ITALA psalm. 51, 10 (cod. 136 Cas., *sim. al. et* VVLG.) sicut -a fructifera in domum dei speravi *eqs.* (*explicant*: HIL. in. psalm. 51, 22 propheta manere se in domo dei sicut -am fructiferam dicit *eqs.* [*postea* olea]. EVSTATH. Basil. hex. 5, 6, 16 ORIG. in Matth. ser. 86 p. 200, 1). VVLG. Zach. 4, 3 duae -ae super illud *candelabrum sunt* (HIER. *ad l.*: legem et prophetas interpretantur. *alias interpretationes ad* 4, 11. 12 *adfert*). 4, 11 quid sunt duae -ae *eqs.*? 4, 12 quid sunt duae spicae -arum *eqs.*? (*respondet 4, 14* isti sunt duo filii olei, qui assistunt dominatori universae terrae). ORIG. in Matth. ser. 32 p. 57, 20 puto . . . mysterium esse 'montem oliveti' (*Matth. 24, 3*) ecclesiae . . . in qua sunt plantatae -ae, quarum singulae possunt dicere (*sequitur* psalm. 51, 10; *v. supra*).

2 *d e i p s i s v i r t u t i b u s*: ITALA (= VVLG.) Sirach 24, 19 quasi -a speciosa in campis . . . sum (*sc. sapientia*). HIL. myst. 1, 14 fructum misericordiae dei, qui significatus in -a est (*pendet e* gen. 8, 11, *cf. p. 565, 34. explicatur*: Ps. AMBR. serm. 31, 2 p. 667[C] -a . . . opera designantur misericordiae, siquidem et ipsa misericordia Graece dicitur ἔλεος. GREG. M. in euang. 21, 13 p. 1167[A] quos . . . per -am nisi misericordes accipimus? quia et Graece ἔλεος misericordia vocatur et quasi -ae liquor . . . misericordiae fructus lucet. *cf.* olea *p. 539, 31*). AVG. in euang. Ioh. 6, 20 (*pendet e* gen. 8, 11 *ut l. 11*) -ae fructus caritatem significat. unde hoc probamus? quomodo . . . oleum a nullo humore premitur . . . sic et caritas non potest premi in ima *eqs.*

deriv.: olivans, olivaris, olivarius, olivastellum, olivatio, oliveta, olivetum, olivitas, olivitor. *cf.* olivum.

compos.: olivifer. *v. Onom.*

olīvāns, -antis *part. praes.* (*pro subst.*). [*cf.* olivatio. *Sch.*] *i. qui olivas cogit*: PLIN. nat. 15, 11 -bus lex antiquissima fuit: oleam ne stringito neve verberato.

olīvāris, -e. *ab* oliva (*cf.* olea, oleum: olearis). *fere i. q. pertinens ad olivam*: SERV. georg. 2, 519 'trapetis' . . . molis -bus (*A P*, mola olivarum *V*). *v. etiam l. 42.*

olīvārius, -a, -um. *ab* oliva (*cf.* olea, oleum: olearius). *? scribitur* -iar-, *v.* olearius *p. 540, 31.* GLOSS. II 294, 39 (*pro subst.*) -a: ἐλαιών. [*de arbore: sard. centr.* olíariu, *mer.* olivàriu; *francog. vet.* olivier, *francog.* olivier; *francoprov.* ulǝvâi, ulbi, ölivî *etc.*; *prov. vet.* olivier, *prov.* oulivyé *etc.*, *langued.* ulibyé *etc.*, *vasc.* oulibè; *cat. (dial.)* oliver, *cat.* olivera; *port. vet.* olveira. *cf. Wagner II 186. Wartburg VII 347. Corominas III 558. Machado II 1621. G.*]

fere i. q. p e r t i n e n s a d o l i v a m (*? ad oleum* COLVM.): COLVM. 12, 49, 11 -ae metretae. GROM. p. 303, 4 in agro -o. POMPON. dig. 33, 7, 21 molae (PAVL. sent. 3, 6, 36. SCHOL. Verg. Bern. georg. 2, 519 'trapetis' m. -is [olivaribus *var. l.*, *cf.* olivaris]. ISID. orig. 20, 14, 12 'trapetum' m. -a [olivarum *var. l.*]). CVRIOS. urb. (= REG. urb.) p. 91, 13 N. Herculem -um (olivarum, clavarium *var. ll. cf.* CIL VI 33936 -us; *fortasse suppl.* Hercules, *v. Huelsen ad l.*).

olīvastellus *vel* **olīvastellum** (*praeter nom. l. 50 non nisi acc.* -um) *m. vel. n.* [*cf.* oleaster, oleastellus. *Sch.*] *i. q. (parva) a r b o r o l e a s t r i* (*syn.* oleaster *l. 49; non nisi apud* GROM. *pro termino*): GROM. p. 305, 4 usque in -um . . .; si tres oleastri fuerint *eqs.* p. 308, 8 -um . . . in finem c o n s t i t u i m u s (p. 352, 21). p. 308, 20 si -um fuerit in medium, unum terminum demonstrat. p. 333, 11 pro terminis . . . -um i n v e n i e s (p. 360, 25 si -um i. unum, terminum demonstrat *eqs.* [*an interpungendum ut* 308, 20?]. p. 361, 15 in fine pro termino). p. 352, 2 in limitibus pro terminibus plantavimus . . . maxime -um.

olīvātio, -ōnis *f.* [*cf.* olivans. *Sch.*] GLOSS. II 294, 5 -o: ἐλαιοποιΐα. *fere i. q. o l i v i t a s, ut vid.*: LEX Manc. (CIL VIII 25902) 3, 6 ex ea satione eius fructus oliveti . . . per -es proximas decem . . . permittere. 3, 8 post -es ole⟨i⟩ coacti partem tertiam dare.

1. olīvēta, -ae *f.* [*eiusdem notionis atque oletas olivitas; ad* -tā- *iuxta* -tāt- *forsitan conferendum sit* iuventā-: iuventāt-; *de* -īvi- -ē-: -ivē- *nihil constat. Sch.*] *i. q. o l i v i t a s*: FEST. p. 202 -am (-vit- *W*, *ed. pr.*) antiqui dicebant, cum olea cogebatur; . . . quod vocabulum potius frequentari debebat, quam nullum eius significationis causa haberemus; quamvis quidam olivitatem eam dicant. PAVL. FEST. p. 192 -am dicebant ab oleis ut a vino vindemiam.

2. olīvēta, -ae *f. v.* olivetum.

***olīvētum,** -ī *n.* [*ab* oliva, *forma recentior et magis perspicua quam* 1. oletum. *Sch.*] *s c r i b i t u r*: -lev- PRISC. gramm. II 123, 25 *G*, -vit- GREG. TVR. Franc. 2, 32 p. 80, 6 *B C 1.* *i n t e r d e n o m i n a t i v a*, *derivativa* in um, tum *desinentia*: PRISC. gramm. II 118, 8 GRAMM. suppl. 68, 10. *paenultima longa*: PRISC. gramm. II 123, 25 GRAMM. suppl. 69, 22. *g e n u s n e u t r. testatur* EXC. Bob. gramm. I 554, 2; *mutant sing. codd.* VVLG. deut. 8, 8 -i (*nom. plur.*). Ios. 24, 13 -as (*iuxta* vineas *ut* I reg. 8, 14). NOT. Tir. 98, 76. *d e n o t i o n e*: DIFF. Suet. p. 282, 11 (= ISID. diff. 1, 410) multitudo *olivarum* . . . dicitur -um (*inde* DIFF. gramm. suppl. 282, 11 olivas dicimus arbores, unde fiunt 'oliveta' [= ISID. diff. app. 71 *praeter* oleas]). SCHOL. Hor. epist. 2, 2, 184 palmetum, ubi palmae crescunt, sicut -um, ubi olivae. GLOSS. -um: ἐλαιών. *legitur inde a* CIC., VARRONE, BELL. Afr. Hisp., HOR. carm. 2, 15, 7, PAVL. FEST., SEN. *philos.*, COLVM.; *in hexametris non nisi* IVVENC. 4, 91. 458. [*1)* olivetum: *it.* oliveto, u-; *vasc. vet.* olibet. *mutatur in fem. (cf. 2)*: *prov.* óuliveto *etc.*, *delph.* owlivéto. *2)* oliveta (*n. plur. transpos. in fem. sing.*, *cf. l. 74*): *it.* oliveta; *prov. vet.* oliveda, *langued.* oulibedo *etc.*; *cat.* oliveda. *cf.*

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

M.-L. 6057. Battisti-Alessio IV 2641. V 3946. Wartburg VII 349. G.] [*falso trad. ut vid.*: CATO agr. 44 oletum *corr. Jordan.*]

i. q. ager olivis consitus: **1** *usu sollemni* (*exempla notabiliora; omnia ad Catonis* oletum *spectantia suo loco p. 545, 32 sqq. afferuntur*): CIC. leg. agr. 2, 67 iugera ..., in quibus -um fieri potest. rep. 3, 16 Transalpinas gentes oleam ... serere non sinimus, quo pluris sint nostra -a. Cato 57 de ... -orum ... specie. nat. deor. 2, 156 de vitibus -isque ..., quarum fructus *eqs.* (COLVM. 2, 21, 3 LEX Manc. [CIL VIII 25902] 3, 5 CYPR. epist. 55, 28. *cf.* VARRO rust. 1, 55, 3 -a ... alternis annis non ferre fructus. COLVM. 5, 9, 12 -um omnibus annis aequalem reditum adfert). 3, 86 externas commoditates, vineta segetes -a. VARRO rust. 1, 1, 6 procuratio -i. 1, 4, 2 consita (*cf.* LEX Manc. [CIL VIII 25902] 2, 18 [3, 2 serere colere]). BELL. Afr. 50, 1 -um vetus crebris arboribus condensum (*cf.* COLVM. 3, 11, 3 rarissimum ... -um). BELL. Hisp. 27, 1 equites in -o dum lignantur (*cf.* ALF. dig. 23, 5, 8 -um succiderat [GREG. TVR. Franc. 2, 32 p. 80, 6]. *ibid.* ligna quae ex -o excisa essent). COLVM. 1, 2, 4 colles -is ... vestiantur (*cf.* COD. Iust. 11, 63, 1 [*a. 319*] quod ... -is est obsitum. CIL VIII 25943, I 6 instituendos -is *agros*). 3, 11, 3 vetus -um, quod non fuerit maritum, vineis destinatur. 5, 8, 7 radices *quercus* noxias -o. 5, 9, 1 seminarium -o praeparetur caelo libero. 5, 9, 6 plantae ... in -o disponuntur *eqs.* 5, 9, 11 constitutum ... et maturum -um ... dividere (arb. 17, 1 melius ... truncis quam plantis ... c.). 5, 9, 13 stercorabitur (*v. etiam l. 25*). 5, 9, 15 putandum est. *ibid.* veteris proverbii meminisse convenit eum, qui aret -um, rogare fructum, qui stercoret, exorare, qui caedat, cogere. 11 argum. [*ad librum 3*] de cultu -orum. PLIN. nat. 17, 130 vetus -um ... interradi alternis annis melius inventum.

2 mons -i *pro nom. proprio* (arx IVVENC.): **a** *in sacr. script.* (*resp. gr.* ὄρος τῶν ἐλαιῶν *vel* ἐλαιών): ITALA Matth. 21, 1 (codd. a aur b *al.*, *cf.* VVLG.) cum ... venissent ... in m. -i. 24, 3 (codd. a b c *al.* = VVLG.) sedente ... ipso super m. -i. 26, 30 (codd. a aur b *al.* = VVLG.) exierunt in m. -i. Luc. 19, 29 (codd. aur c f *al.* = VVLG.) ad montem qui vocatur -i ([codd. ff^2 q *al.* -um]. 21, 37 [codd. aur b c *al.* = VVLG.] -i [cod. a -um, *cod. e* olivarum]. VVLG. act. 1, 12 [*ibid.* ITALA cod. h dicitur. *cf. Itala Aug. (?) un. eccl. 11, 29 p. 265, 8* q. v. eleon)). Ioh. 8, 1 (codd. aur c *al.* = VVLG. perrexit) ascendit in m. -i (*cod. d* olivarum). **b** *in locis inde pendentibus* (*exempla paucissima*): IVVENC. 4, 91 ad -i ... pervenerat arcem. 4, 458 m. -i conscendunt culmina. PEREGR. Aeth. 30, 2 in Eleona, id est in m. -i (*sim.*: 43, 4. 5. HIER. nom. hebr. p. 68, 20 elaeonis id est m. -i, quod interpretatur divinitas vel adlaborantes). ORIG. in Matth. ser. 32 p. 57, 19 mysterium esse m. -i ecclesiae, quae ex gentibus est, in qua sunt plantatae olivae *eqs.* TAB. Peut. 10, 1 m. -i.

v. Onom.

olīvifer, -a, -um. *ab* oliva *et* ferre. GLOSS. II 294, 10 ἐλαιοφόρος. *inde a* VERG., OV., STAT. (*in hexam.*). [*falsa var. l.*: STAT. Theb. 4, 227 *pro* olorif-.] *i. q. olivas ferens*: VERG. Aen. 7, 711 -ae ... Mutuscae (*i. Trebulae M.*). OV. fast. 3, 151 -is ... ab arvis (*sc. Sabinis*). Ib. 317 -a ... Sicyone (STAT. Theb. 4, 50). MART. 12, 98, 1 Baetis, -a crinem redimite corona. VIB. SEQ. geogr. 311 G. Taburnus *mons* Samnitium -er. FVLG. myth. praef. 9 -o vertici. PRVD. tituli 173 montis -i Christus de vertice ... ad patrem rediit (*de monte oliveti q. d. ut*: ARATOR act. 1, 53). PAVL. NOL. carm. 14, 77 huc ... -a (*B*, oliviferat *Q*, -o *ed. pr.*) concurrit turba Venafro.

olīvita *v.* oliveta.

olīvitās, -ātis *f.* [*ab* oliva; *de suffixo v. s.* oletas. *Sch.*] *de notione*: FEST. p. 202 *v. s.* oliveta. NON. p. 109, 18 ficitatem dictum ut -em, id est fructus fici (p. 148, 1 -em: f. oleae). GLOSS. V 645, 12 -em (oll- *cod.*): oleae nimietatem. *i. q. actio olivae cogendae vel oliva coacta* (*cf.* oletas *p. 545, 15*): VARRO Men. 219 -s ... consumpta est. rust. 1, 60, 1 de -e oleas esui optime condi ... orcites *eqs.* COLVM. 1, 1, 5 quod quae regiones ... largissimis -bus ... exuberent. 12, 50, 1 -s ... curam villicae repetit. 12, 52, 1 media est -s ... initium mensis decembris. 12, 52, 8 multa omissa sunt, quae ... ante -em praeparanda sunt. 12, 52, 15 fere sexta quaque -e cerari oportere *dolia.* MIN. FEL. 17, 7 nonne auctorem suum (*i. deum*) ... testatur ... hiberna -s necessaria? PANEG. 3, 22, 1 una ... unius hiemis est -s (*cf. antea*: num cui uno autumno ... vindemia triplex fluxit?). PS. RVFIN. in Os. 2, 9 p. 975^C autumnus vindemiam *negabit*, -em (*sic probabiliter Morin, RevBén. 30, 1913, 14 adn. 2,* mobilitatem *ed., unde vol. VIII 1202, 84*) bruma subducet.

olīvitor, -ōris *m.* [*ab* oliva, *cf.* vinitor ficitor *sim. Sch.*] *i. qui olivas colit, cogit sim.*: SIDON. epist. 2, 9, 1 colles ... exercentur vinitori et -i (-vil- *MP*, -i *M^1 marg.*).

1. olīvum, -ī *n.* [*v. s.* oleum. *Sch.*] *de orig.*: SERV. georg. 2, 63 oliva ... fructus *est* ..., unde -um dicitur (*sim.* Aen. 6, 225). SERV. auct. ecl. 5, 68 -i et olei, nam et olea et oliva dicitur. *scribitur* -b-: VERG. ecl. 5, 68 *P^2* SYMPH. 141^A. *de notione*: DIFF. Suet. p. 282, 12 olea fructus est, oliva arbor ..., -um liquorem appellant. GLOSS.^{L} III Abol. OL 1 -o: oleo (oleum *va*). *legitur imprimis in poesi inde a* PLAVTO, CATVLLO, LVCR., VERG. (*in hexametris semper in fine, cum* oleum *in aliis pedibus adhibeatur*), *in oratione prosa praeter* VARRONEM (*p. 568, 27*) *et gramm. apud* APVL., ITIN. Alex., ARNOB., SYMM., MART. CAP. (*vix vers.* INSCR. christ. Diehl 2440, 14). [*variat in codd. c.* odi VARRO frg. Char. gramm. p. 176, 20 B. (*ex Romano*), oliva OV. met. 10, 126 SYMPH. 141 AVSON. Mos. 136 PRVD. perist. 4, 102. 10, 758, oleum SERV. georg. 2, 63, ovili VEN. FORT. Mart. 1, 426, oblivio MART. CAP. 3, 224.]

i. q. oleum (*nonnisi sing.*): **A** *generatim*: **1** -um *pendet*: **a** *e subst.* (*gen.*): PLAVT. Asin. 432 pro vectura -i (*gen. obi. item*: VERG. georg. 2, 466 usus [SYMM. epist. 3, 23, 1 COMMENT. Lucan. 9, 661]). Pseud. 210 -i δύναμιν ... habent maximam (*cf.* APVL. apol. 93 vim). LVCR. 2, 850 naturam. VERG. ecl. 5, 68 crateras (*cf.* CARM. de pond. 95 librae). MORET. 111 guttas (*cf.* OV. met. 10, 176 suco [SER. SAMM. 952 CYPR. GALL. exod. 1119 *ad Vulg. exod. 30, 25. 31* oleum]. CYPR. GALL. num. 135 rivo [*ad Vulg. num. 7, 13* oleo]. VEN. FORT. Mart. 1, 426 liquor). APVL. met. 9, 33, 2 aliquid. ITIN. Alex. 43 unguentum (IVVENC. 4, 412 [*ad Vulg. Matth. 26, 7* unguenti]. *cf.* ARNOB. nat. 1, 39 unguine). PAVL. NOL. carm. 23, 143 spatio.

b *e verbo*: **α** *acc.* (*desunt hic loci l. 34. 47. 55. 57. 74 allati* [*huc etiam l. 28?*]): PLAVT. Pseud. 301 eme die caeca ... -om, id vendito oculata die (*cf.* IVVENC. 4, 217 ut ... mercentur -um). LVCR. 6, 1073 *misceri* (*cf.* SER. SAMM. 760 iungis). VERG. Aen. 6, 225 fuso. HOR. carm. 1, 8, 8 vitat. IVVENC. 4, 203 portare (*ad Vulg. Matth. 25, 3* oleum. *cf.* CYPR. GALL. lev. 204 praestabit [*ad Vulg. lev. 21, 10* unctionis oleum]. SIDON. carm. 5, 44 fert [VEN. FORT. Mart. 4, 35]). PAVL. NOL. carm. 19, 471 stuppa ... perarida ... conderet in noctem consumpto lumen -o (*cf. infra l. 30*). **β** *abl. vel dat.* (*partim in imagine infra l. 32*): VARRO frg. Char. gramm. p. 176, 20 B. (*ex Romano*) -o et oxo ... fieri. CATVLL. 6, 8 Syrio fragrans -o. CIRIS 144 inverso bibulum restinguens (restringens *var. l.*) lumen -o (*i. non iam verso novo, postquam consumptum est vetus? cf. Paul. Nol., qui imitatur hunc locum, carm. 23, 150* consumpto bibulum defecerat unguine lumen. *v. etiam l. 25*). HOR. sat. 1, 6, 123 unguor (SYMPH. 141. PRVD. perist. 4, 102 in palaestra arte virtutis fideique -o [oliva *var. l.*] unctus [*sc. palaestrae et baptismatis*]). 2, 4, 50 quali perfundat pisces ... -o (SIL. 3, 324 invento ... Libyen p. -o *Minerva.* CYPR. GALL. gen. 1089 [*ad Vulg. gen. 35, 14* effundens oleum]. lev. 204. *cf.* AVSON. Mos. 136 perductum tergora -o *silurum*). PROP. 3, 17, 31 cervix manabat. GRATT. 395 permulce vulnus. PERS. 2, 64 casiam dissolvit. 3, 44 oculos ... tangebam. VAL. FL. 6, 358 bovis exuvias ... frangit -o. SIL. 14, 137 splendescere. STAT. Theb. 6, 576 pingui ... cutem fuscatur -o. SER. SAMM. 48 lumbrici ... miscentur -o (*cf.* 888 sociatur. NEMES. cyn. 199 Bacchi latices Tritonide -o [*codd., conicitur vario modo*] admiscere). 334 caules ... spargis. 782 decoctum viscus (*cf.* PRVD. perist. 10, 758 frixum *filium*). 1059 demersa ... ficus. IVVENC. 1, 607 crinem nitefactus (*cf. Vulg. Matth. 6, 17* unge caput). 4, 211 flammas ... componere. PRVD. perist. 10, 859 alunt ... faces. PAVL. NOL. carm. 23, 129 flavet -o *lucerna vitrea.* MARCELL. med. carm. 25. INSCR. christ. Diehl 2440, 14 (*a. 518*) accenso -o sponsum praestolata (*ad Matth. 25, 1 sqq.*). **γ** *acced. praepos.*: HOR. sat. 2, 4, 64 simplex *ius* e dulci constat -o. SER. SAMM. 25 in lento madefacta ... -o *papavera.*

c *ex adi.*: AVIEN. ora 495 insula ferax -i (*nisi ad* olivus, *cf. p. 564, 74 et vol. VI 1, 488, 72 sqq.*).

2 -um *subi. est* (*hic non inveniuntur loci l. 68. 71. 72. 76 allati*): LVCR. 2, 392 tardum cunctatur -om. PRVD. ham. 358 numquid equus, ferrum ... -um in se vim sceleris, cum formarentur, habebant? tituli 80 omnia conveniunt Christo, elamys atque corona ... -um (*sc. benedictionis*). CYPR. GALL. lev. 224 ut praestet flammatum lumen -um (*cf. Vulg. lev. 24, 2* oleum de olivis).

B *speciatim de lucubratione* (*non nisi* MART. CAP.; *acced. imago medicaminis* 3, 224): MART. CAP. 3, 224 demonstrabat *Grammatica* ... quendam gratissimum gustum vespere multo -oque laboratum, quo ... canoras *voces* etiam fieri posse memorabat. 6, 570 (vers.) artes cura vigil per te *Pallada* quod discat -o. 6, 576 plurimum affatimque -i, quantumque palaestras perluere ... sponsi (*i. Mercurii*) ipsius posset, ... perdidi.

epitheta notabiliora (*vel adi. vel partic.*): CATVLL. 6, 8 Syrio. LVCR. 2, 392 tardum (*cf.* SER. SAMM. 25 lento). 2, 850 inolentis (*cf.* PROP. 3, 17, 31 odorato. IVVENC. 4, 412 late fraglantis). 6, 1073 leve. VERG. ecl. 5, 68 pinguis (OV. met. 10, 176 STAT. Theb. 6, 576 SER. SAMM. 952 IVVENC. 4, 211). georg. 2, 466 liquidi (IVVENC. 4, 217 CYPR. GALL. gen. 1089 exod. 1119. *cf.* PAVL. NOL. carm. 23, 143 stagnantis. CARM. de pond. 95 labentis). MORET. 111 Palladii (*cf.* NEMES. cyn. 199 Tritonide. AVSON. Mos. 136 Actaeo). HOR. sat. 2, 4, 64 dulci. GRATT. 395 tenui. PERS. 2, 64 corrupto. SER. SAMM. 782 nitido (CYPR. GALL. lev. 204). 888 leni. SYMM. epist. 3, 23, 1 viridis (*cf.* CYPR. GALL. num. 135 viridantis).

? **2. olīvum,** -ī *n.* *pro* oliva. *i. q. oliva* (*fructus*): DIOSC. 1, 114 p. 58, 14 M. olivas ... adhibita ... purgat; aqua, in qua -a ipsa condiuntur, gingibis prodest (*cf. gr. 1, 105, 4* ὁ ... ἐκ τῆς ἅλμης χυλὸς αὐτῶν [*sc.* τῶν ἐλαιῶν] διακλυζόμενος).

olīvus, -ī *f.* (*m. ?*). *pro* oliva, *cf.* 2. oleus. [*de arbore: it.* ulivo, o-; *francog. vet.* olif; *langued.* ouliéou, ulíu; *cat.* (*Roussillon*) oliu; *hisp.* olivo. *cf. M.-L. 6058. Battisti-Alessio IV 2642. V 3946. Wartburg VII 346 sq. Corominas III 558. G.*]

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. oliva (*arbor, cf.* AVIEN. *p. 568, 51*): PRVD. apoth. 342 silvestris -i surculus (*cf. 340* oleastro [*de Rom. 11, 17 sqq.*]; *in fine versus ut semper* oliva). ORIBAS. syn. 7, 20 La p. 155 -i folia (*Aa p. 154* olivae, *gr. 7, 20, 17* ἐλαίας). eup. 2, 1 E 4 Aa p. 467 eleas id est olibus. eleas id est olibus arbor (*La* oliva, *gr.* ἐλαίας, *v. etiam s. v.* 2. oleus). *ibid.* thalli ... sunt ... olivi (*Ab As* [*v. Thomas, Mél. Havet 519*], olivae *Aa La*) cimas. *Kuhlmann.*

ōlla, -ae *f. v. s.* 1. aula.

ollaber *et* **ollaner** *pron. demonstr. f.* [*voces obscurae. Sch.*] COMMENT. augur. Varro ling. 7, 8 -ber (ullaber *trad.*) arbos quirquir est ... templum tescumque m(ea) f(inis) esto in sinistrum; -ner arbos quirquir est ... templum tescumque m(ea) f(inis) esto dextrum. *v. praecipue Norden, Aus altröm. Priesterb. 59 sqq., quem in textu constituendo secuti sumus; Latte, Philol. 97, 1948, 152, 1; Pisani, Hommages Niedermann 1956, 271 sq. cf.* olle.

ōllāris, -e. *ab* olla. *i. q. ad ollam pertinens*: COLVM. 12, 45 tit. de -bus uvis (12 capp. 34 u. -es [coll- *pars codd.*] quemadmodum componantur. STAT. silv. 4, 9, 42 MART. 7, 20, 9). MARCELL. med. 35, 23 oesypi -is (*addas, nisi recentiora*: PLIN. VAL. 3, 14. 3, 15).

neutr. subst. **ōllāre,** (-is). *i. q. ollarium* (*plur.* -a *v. sub* ollarium): CIL VI 23613, 5 emer⟨unt⟩ -e pat⟨rono⟩.

ōllārius, -a, -um. *ab* olla. [*val.* olar; *francog. vet.* olier, *med.* oulier, *pict.* oulier; *delph. vet.* oler, *delph.* ollié, uiyē, *prov. vet.* olier, oliyer, *prov.* ourier; *cat.* oller; *hisp.* ollero; *port.* oleiro. *cf. M.-L. 6060. Wartburg VII 351. Corominas III 559. Machado II 1618. G.*] *i. q. ad ollam pertinens*: PLIN. nat. 34, 98 *de temperatura aeris*: novissima est, quae vocatur -a, vase hoc nomen dante *eqs.*

masc. subst. **ōllārius,** (-ī). *i. qui ollas facit, figulus*: ORIBAS. syn. 7, 20, 15 La lotum ab -is (*gr.* πηλῷ κεραμικῷ, *cf. Aa* loto ceramico).

neutr. subst. **ōllārium,** (-ī). *scrib.* oli- CIL VI 21852, 11. *? abbrev.* ollar CIL VI 2258 X 756 INSCR. NSc. 1914 p. 386, 13. *abl. plur.* -ris CIL VI 14936 (= 34090), 6.

i. q. caverna in pariete aedis, in qua ollae cinerum reponuntur, columbarium (*iuxta ponitur vel respondet* columbarium *l. 38. 41*): *acc. sing.*: CIL XIV 1106, 7 Herennuleia ... accepit ... columbarium unum ... -um secundum A. Herennuleius. *abl. sing.*: CIL XIV 1214, 2. *nom. et acc. plur.*: CIL VI 8136, 4. 10250, 20 in qua *macerie* -⟨a⟩ sunt (*cf.* 23400, 3 in hoc pariete quae sunt columbaria totius parietis sive -a). EPIST. donat. Artemid. (CIL VI 10241) 7 -a n(umero) IIII ... mancipio accepit M. Herennius. CIL VI 10275, 6. 17565, 10. 17703, 3. 21852, 11. 27571, 5 X 756 XIV 3932, 3 Canusius ... -a libertis ... suis fecit. *abl. plur.*: CIL VI 10259, 3. 14936 (= 34090), 6.

ᵃolle (-us), -a, (*?* -ud) *pron. demonstr.* [olle *forma primaria recentioris* ille (*sc. novatae per analogiam sec.* iste is idem ipse), *ut docent osc.* ulum úlam '*illum illam*', úlleis *m. et* ulas *f.* '*illius*', *umbr.* ulu ulo '*illuc*' *nec non lat.* ultra uls ulter ultimus, *cf.* olim. *Sch.*] *de orig.*: SACERD. gramm. VI 452, 11 antithesis est litterae pro littera commutatio ut -i pro illi (*sim.*: CHAR. gramm. p. 350, 17 B. CONSENT. gramm. p. 8, 15 N. PRISC. gramm. II 25, 22). *de scriptura*: PAVL. FEST. p. 19 ab oloes dicebant pro ab illis; antiqui enim litteram non geminabant. *item per unam* l: INSCR. column. rostr., LVCR. 5, 382 (*var. l.*). *al. dat. vel abl. plur.* -eis *in* LEGE Corn. *et* LEGE vic. Furf., -oes PAVL. FEST. (*v. supra*). *formae leguntur sing. nonnisi masc. nom.* -e *in* LEGE reg., -us *in formula praeconis p. 570, 7* (*bis*). DON. Ter. Andr. 855, *masc. acc.* -um DON. Ter. Andr. 855 veteres, quod nos illum dicimus, ... -um dicebant (*sim.* Ad. 260), *masc. abl.* -o VARRO ling. 7, 42 VIRG. gramm. suppl. 199, 1; *fem. abl.* -ā VARRO ling. 7, 42; *dat. communis* -i *inde ab* ENNIO. *plur. masc. nom.* -i *inde ab* ENNIO, *masc. gen.* -⟨or⟩um INSCR. column. rostr., *acc.* -os *et* -a CIC. leg.; *dat. vel abl. communis* -is *inde ab* ENNIO. *de notione*: VARRO ling. 7, 42 -i valet dictum illi. PAVL. FEST. *v. l. 53.* DON. *v. l. 59.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 562, 25 (*adn.*) -i aliquando ponitur pro tunc illi. GLOSS. -i: illi aut cui aut tunc. *al.* (*v. etiam s. v.* olli). [*confunditur in codd. c.* ille *passim. e coni. dub. vel falsa*: LIV. ANDR. trag. 29 LVCR. 4, 791. 6, 475. *al.*]

i. q. ille: **I** *in legibus, formulis* (*usurpatur tam pro subst. quam pro adi.; afferuntur omnia*): **A** *usu anaphorico*: **1** *e duobus indicatur prius*: LEX reg. Fest. p. 230 si parentem puer verberit, ast -e plorassit ⌊paren⟨s⟩⌋ (⌊⌋*del. Mueller, fort. recte*), puer ... sacer esto. CIC. leg. 2, 21 *augures iis* qui ... agent rem duelli ... auspicium praemonento -ique obtemperanto. 2, 22 ⟨bo⟩nos leto datos divos habento; sumptum in -os ... minuunto. S. C. de sumpt. lud. glad. (CIL II 6278) 25 *cum principes possent retinere* quae ali instituissent ..., tamen -i *male instituta non servaverunt.* **2** *opponuntur* is ... -e: LEX Corn. de XX quaest. (CIL I² 587) 1, 5 *quaestor* eam pequniam ei scribae scribeisque ... solvito, idque ei ... facere liceto ... -eisque hominibus eam pequniam capere liceto. **3** *vario usu*: INSCR. column. rostr. (CIL I² 25) *Duilius vicit* copias Cartaciniensis praesente⟨d ...⟩ dictatored -⟨or⟩um. CIC. leg. 3, 7 suntoque aediles curatores ... annonae ludorumque ... -isque *is* *primus gradus honoris esto.* 3, 8 *consules* nemini parento; -is (*Stephanus,* oius *vel* ius *trad.*) salus populi suprema lex esto. 3, 9 auspicia patrum sunto -ique ec se produnto *interregem.* *huc potissimum pertinet formula praeconis* (*in qua Sonny, Glotta 6, 1915, 63 sqq.* -e *indefinite accipiendum esse contendit; sed adversantur verba Varronis, qui diserte affirmat ipsa haec verba recitari vel dici*): VARRO ling. 7, 42 -a centuria; ... -us leto datus est. FEST. p. 254 -us (*Ant. Augustinus,* illius *trad.*) quiris leto datus.

B *usu determinativo*: **1** *sequitur enunt. relat.*: CARM. devot. Macr. Sat. 3, 9, 10 (*ad manes sim.*:) *uti vos eas urbes* consecratas ... habeatis -is legibus, quibus ... sunt ... hostes devoti (LEX arae Iovis Salon. [CIL III 1933] 6 *hanc aram* -is l. -isque regionibus dabo dedicaboque, quas ... dixero. *cf. l. 19*). CIC. leg. 2, 19 divos ... colunto et -os, quos endo caelo merita locaverint (*resp.* eos, qui). *ibid.* -a, propter quae datur homini ascensus in caelum. 2, 21 nocturna ... sacrificia ne sunto praeter -a, quae pro populo ... fient. 3, 11 -os ..., quos censores in partibus populi locassint. **2** *sequitur* uti: LEX vic. Furf. (CIL I² 756) 3 *Aienus, Baebatius* aedem dedicarunt ... -eis legibus illeis regionibus, utei extrema ⟨f⟩unda⟨menta sunt⟩ lapide facta *eqs.*

II *in poesi* (*cf.* QVINT. inst. 8, 3, 25 *de Vergilii verbis priscis*: -i ... et quianam ... adspergunt illam ... vetustatis inimitabilem arti auctoritatem. *usurpatur pro subst. praeter* ENN. ann. 306; *extra hexametros non nisi* AVIEN. ora 358. 377; *nil omisimus nisi quaedam* LVCRETII, VERGILII, AVIENI): **A** -i (*nonnisi anaphorice*): **1** *dat. sing.*: **a** *refertur ad animantes* (*de astris sim. v. sub b; ponitur fere aut in principio et enuntiati et hexametri aut rarius in fine hexametri; alibi non nisi* VERG. Aen. 12, 300 IVVENC. 1, 399 AVIEN. Arat. 1043 PRVD. ham. 139): **α** *introducitur responsio*: ENN. ann. 33 -i respondit rex Albai Longai (119). VERG. Aen. 5, 358 Nisus '...' inquit '...'; et simul ... ostentabat ...; risit pater ... -i. IVVENC. 2, 14 scriba ... pariter poscebat abire; -i Christus ait (2, 252. 4, 525). -i *subsequitur eius, ad quem refertur, orationem rectam* (*sic fort. iam* ENN., *v. supra*): VERG. Aen. 1, 254 *post Veneris ad Iovem verba*: -i subridens hominum sator *eqs.* (9, 737. 12, 829). 4, 105 *post Iunonis ad Venerem verba*: -i ... sic contra est ingressa Venus. 6, 321 *post Aeneae ad Sibyllam verba*: -i sic ... fata est ... sacerdos. 12, 18 *post Turni ad Latinum verba*: -i ... respondit ... Latinus (IVVENC. 1, 27. 2, 134. 2, 265. 3, 110).

β *varia*: VERG. Aen. 5, 10 ut pelagus tenuere rates ..., -i *Aeneae* caeruleus supra caput adstitit imber. 5, 284 Sergestum Aeneas ... munere donat ...; -i serva datur. 10, 744 eduxit *Mezentius Orodis* corpore telum; -i dura quies oculos ... urget (*item* 12, 309). *al.* SIL. 1, 104 non ille *Hannibal* ... Massylae palluit iras ...; -i permulcens genitor caput *eqs.* IVVENC. 1, 399 *consistere in* iugis sensit fallacia Christum, ostendens -i (illi *var. l.*) ... regna. AVIEN. Arat. 920 si quis *a prora in puppim it* ..., via carpitur -i cursibus inceptis contraria. 1043 signi *visum circumferat* ..., ⟨s⟩ex -i partis *eqs.* AVSON. 325, 90 p. 113 P. *Venus pulsat Cupidinem*; -i purpureum ... rorem sutilis expressit ... rosa. SYMM. pater Symm. epist. 1, 2, 4 vers. 21 cum primis ... ponemus Proculum ...; -i semper amor veri. PRVD. apoth. 305 fecit ... hominem deus et dedit -i (illi *var. l.*) ora dei. ham. 139 ars -i (illi *V*) *patri scelerum* captare feras. 544 deus indidit -i *animae* ingenium purum. CYPR. GALL. exod. 197 *Moses manum* deprompsit; et -i in speciem revoluta suam. CE 1398 (= INSCR. christ. Diehl 4754), 3 -i *mortuo* ... aetas *est acta.*

b *refertur ad rem* (*ponitur saepius aut in fine hexametri aut ante dihaeresin bucolicam, in principio hexametri non nisi* IVVENC. *et* AVIEN. Arat. 1046): IVVENC. 3, 659 -i *arbori* Christus ait. AVIEN. Arat. 264 lux -i *Arctophylaci* ... vibrat. 853 brevis -i *arae* semita caeli (*gr. 404* τοῦ). 1046 -i *signifero* cancer inest (*gr. 545* τῷ). orb. terr. 136 *de ariete cote*: sic -i nomen prior indidit aetas (*Dionys. periheg. 90* μιν). *al.* CARM. de mens. 2, 10 promptum est cognoscere mensem; Mars -i nomen *dedit.*

2 *nom. plur.* (*pertinet ad homines; ponitur in principio enuntiati; in principio hexametri praeter* VERG. Aen. 5, 197): **a** *generatim*: ENN. ann. 555 -i cernebant magnis de rebus agentes. 624 -i *ex* crateris ... hauserunt. VERG. Aen. 8, 94 -i remigio noctem ... fatigant. 8, 594. 12, 788. ANTH. 941 (= CARM. poet. min. V 118), 66 -i *Auspicius et Aella* florebant studiis (*cf. 61* illos). **b** *refertur ad eos, quos quis alloquitur sim.*: VERG. Aen. 5, 197 *post Mnesthei ad socios verba*: -i ... procumbunt (*item subsequitur orationem rectam*: IVVENC. 1, 428 [illi *var. l.*]. 2, 412 [illi *C*]. 3, 703). 5, 580 signum clamore paratis *pueris* Aepytides longe dedit ...; -i discurrere. 7, 505 Silvia ... conclamat agrestis; -i ... adsunt. 11, 236 *Latinus primos* suorum ... cogit; -i convenere (SERV.: -i illi secundum Ennium).

B -is: **1** *dat.*: **a** *refertur ad homines, bestias* (*de astris sim. v. sub b; ponitur variis locis, in fine hexametri non nisi* LVCR. 5, 1291 AVIEN. carm. ad Nort. 7, *item* AVSON. *et* PRVD., *in principio* ORIENT. *et* IVVENC.): **α** *usu determinativo*: ENN. ann. 306 is *Cethegus* dictust -is popularibus olim, qui tum vivebant homines ..., flos ... populi. ORIENT. comm. 2, 84 negabis -is, quis nihil est, *cibum.* **β** *usu anaphorico*: LVCR. 5, 1291 *aere* agros adimebant; [*Lebek*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nam facile -is omnia cedebant. 5, 1390 *de priscorum cantu tibiarum sim.*: haec animos -is mulcebant. VERG. Aen. 6, 730 *de varii generis animantibus*: igneus est -is vigor. 8, 659 aurea caesaries -is *Gallis*. VAL. FL. 3, 386 patet -is *interfectis* ianua leti. 5, 126 est -is *Amazonibus* genitor deus. NEMES. cyn. 264 deformis ... alvus est -is *equis*. AVIEN. Arat. 870 certior ast -is *nautis* veniet spes. orb. terr. 1145 non -is *Erembis* pabula in usum terra parit (1237). *al.* AVSON. Mos. 167 adstrepit -is *viatori et nautae* ... rupes. PRVD. ham. 730 angelus hanc hospes *Loth* (*gen.*) legem praescripserat -is. CE 436, 13 quem *diem leti* propagare ... visum -is *Parcis*. *introducitur responsio*: IVVENC. 2, 410 clamor se ... offert caecorum ... duorum; -is (illi *C*) Christus ait (3, 677 [illis *A*]. 4, 29 [illis *var. l.*]).

b *refertur ad res* (*non nisi anaphorice; maxime in fine hexametri, aliter* LVCR. 4, 177 *et pauca recentiora, in principio non nisi* ARNOB.): LVCR. 1, 672 aliquid superare necesse est incolume -is *quaecumque creantur*. 2, 64 quae ... sit -is *corporibus genitalibus* reddita mobilitas. 4, 177 quae mobilitas -is *simulacris* ... reddita sit. *al.* SIL. 6, 135 est argenteus -is *frenis* fulgor. ARNOB. nat. 5, 26 vers. 4 quas *formatas inguinibus res* ... — nam puerilis -is vultus erat — plaudit *Baubo*. AVIEN. Arat. 116 haut tamen -is *ursis* ora ... sunt obvia. 924 longa volutandis ... -is *stellis* tempora currunt (*gr. 458 σφεων*). *al.* AVSON. 369, 4 p. 95 P. praesidet -is *planetis* ... sol.

2 *abl.* (*anaphorice*): LVCR. 6, 687 ab -is *saxis terraque* excussit ... ignem *ventus*.

deriv.: olli, ollic, *cf.* ollaber, ollaner. *Lebek.*

ollī *adv.* *ex falsa interpretatione, ut vid., formarum pronominis* olle *in explic. Verg.* oli *l. 32* (*vix ad* olim *pertinet; dub.*: PROB. app. gramm. IV 199, 16 olim, non oli). [*falso trad. pro* olim: LVCIL. 1319.] SERV. Aen. 1, 254 -i modo 'tunc' propter sequentia (*assensus est olim Harder, ALL 2, 1885, 317*). 4, 105 -i aut illi aut tunc (*sim.* 5, 10). GLOSS.ᴸ I Ansil. OL 29 -i: ibi, interdum illi vel illinc. 30 (= III Abstr. OL 5) -i: illi aut cui aut tunc. GLOSS. IV 418, 1 oli: tunc. V 574, 12 -i: illi, tunc.

ollīc *adv.* [*ab* olle (*q. v.*). *Sch.*] PAVL. FEST. p. 196 -c illic (GLOSS. V 548, 38). GLOSS. II 290, 3 ἐκεῖσε ibi, ... illic, -c *eqs.*

ollicoquus *v.* ollicox. *W.*

(ōllicox, -cocis). [*ab* olla (aula) *et* coquere, *cf.* praecox; *forma secundaria videtur* aulicoctus (*Act. Arv.*). *Sch.*] aul- LEX sacr. *et* PAVL. FEST. *i. q. in olla coctus* (*t. t. rei sacr., ut vid.*): LEX sacr. JRSt. 42, 1952, 34 (*s. III a. Chr., Lavinii*) -quoquibus. VARRO ling. 5, 104 exta -coqua (ollico quo *trad.*). PAVL. FEST. p. 23 -cocia (-cotia *trad.*, -cocta *vol. II 1462, 12*) exta.

ōllicula, -ae *f.* *ab* olla *deminutive.* *i. q. parva olla*: ANTIDOT. Brux. 31 in cacabo ... deponitur alia -a aerea, ita ne aqua illic intret -ae. *ibid.* supra fervorem ... ut -a habeatur.

ollim *v.* olim.

ōllula, -ae *f.* *v.* aulula. *Lebek.*

olma (-ae *f.?*). [*vox peregrina. Sch.*] PS. APVL. herb. 92 l. 23 Daci -a, Itali ebulum (*Ps. Diosc. Vind. 4, 173 ὄλμα*).

olo *v.* oleo. **olo-** *v. etiam* holo-. **oloes** *v.* olle.

ololitum (*i.* hol-, *ὁλόλιθον*) NOT. Tir. 101, 3.

ololȳgō(n), -onis *m.* (*f.*), *ὀλολυγών.* *i. qui coaxat*: PLIN. nat. 11, 173 qua *gutture* vocem emittunt mares (*sc. ranae*), cum vocantur -es; stato id tempore evenit, cientibus ad coitum feminas (*cf. Arist. hist. an. 4, 9 p. 936a 11 τὴν ὀλολυγόνα, quod nomen actionis deflexum vid. in nomen agentis sec. voces lat. in -o terminantes*).

olomella *v.* oleomeli. *W.*

1. olor, -ōris *m.* [*pro* *elor, *cogn. c. hibern.* ela, *corn. vet.* elerhc, *cambr.* alarch '*cycnus*'. *Sch.*] *de orig.*: FVLG. myth. 2, 13 quasi ab oligoria tractum. ISID. orig. 12, 7, 18 quod sit totus ... albus ..., ὅλον enim Graece totum dicitur. hol- CYPR. ad Donat. 8 p. 10, 20 (*pars codd.*). *al.*, -ler- GLOSS. V 315, 63; *litt. graec.* GLOSS. III 241, 43. *nom. sing.* -s OV. fast. 2, 110 (*pars codd.*). AVIEN. orb. terr. 998, -r *inde a* PROP., OV. (oloser *falso* GLOSS., *v.* GLOSS.ᴸ III Abol. OL 4 -es). NOT. Tir. 103, 19. 130, 59. *de notione*: PORPH. Hor. carm. 3, 28, 15 -bus id est cycnis (SERV. Aen. 11, 580 -em latine ita dicimus: nam cycni graece dicuntur. CASSIOD. gramm. VII 201, 7 POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 20 ISID. orig. 12, 7, 19 GLOSS.). GLOSS. -es: volucres. *legitur in poesi inde a* LVCIL., VERG., HOR., PROP., *rarius in prosa inde a* PLIN. nat., SVET., APVL., CYPR. [*it. vet.* aulore, olore; *sard. centr.* olore; *raet. or.* nulor; *francog. vet.* ulur, olor,ouleur, *med.* oleur, *loth.* olou; *prov. vet.* olor, *prov.* oulour, *langued.* nolou, *vasc.* aulou; *cat.* auló; *hisp. vet.* olor. *cf. M.-L. 6062. Battisti-Alessio IV 2643. Wartburg VII 351. Corominas III 557. G.*] [*confunditur c.* color MANIL. 5, 388. *e coni. dub.*: SER. SAMM. 757. *v. etiam Quellet, Les dérivés lat. en -or 60.*]

i. q. cycnus (*syn. saepius, v. infra, necnon* SEN. Ag. 678, *ubi falso putant distinctum -em a cycno, ut vol. IV 1584, 70, cum cycnus Hyperboreus ceteris praeferatur*): **1** *spectat ad habitum, victum sim.*: **a** *varia*: LVCIL. 268 -um atque anseris collus (*v. Marx et Krenkel ad l.*). VERG. Aen. 11, 580 album ... -em (OV. epist. 7, 2 *v. sub b.* SIL. 14, 190. STAT. Theb. 9, 859 *v. infra*). SEN. Ag. 678 clarus niveos inter -es Histrum cycnus ... colens (VAL. FL. 6, 102. STAT. Theb. 8, 675 *v. infra. cf.* MANIL. 1, 339 *et* SIL. 7, 441 *sub* 2). PLIN. nat. 1, 10, 33 de -bus. 10, 63 anseres ... et -es ... commeant (*sc. ut ciconiae*). 10, 131 -um similitudinem onocrotali habent. 10, 203 dissident -es et aquilae (*de eadem re*: STAT. Theb. 8, 675 niveo ... flammiger ales -i imminet. 9, 859 vectorem fulminis albus cum ... respexit -r). SIL. 13, 116 cerva ..., quae ... candore anteiret -es (*cf.* MART. 8, 28, 13 tibi *togae* cedet -r *candore*. AVSON. 164, 5 p. 33 P. clarior ... -e). MART. 1, 53, 8 inter Ledaeos ridetur corvus -es (*item opp. nigredo corvi*: APVL. Socr. prol. p. 110 CLAVD. 18, 349). AVIEN. orb. terr. 998 sedet ... ripas *Pactoli* creber -os (*997 cycnis, Dionys. perieg. 835 semel tantum κύκνων*). CLAVD. carm. min. 25, 110 stagna Padusae diffugiens nudavit -r. SIDON. epist. 9, 15, 1 vers. 33 Atacem ... cum suis -bus. *in augurio*: DRAC. Romul. 8, 464 (*loq.* augur) de gente Tonantis -es promittunt genitam (*cf. 474 sq.* omina ..., quae cycnus ... agit). **b** *memoratur cantus*: VERG. ecl. 9, 36 videor ... argutos inter strepere anser -es (*inde sim.*: SYMM. epist. 1, 1, 4 inter -es canoros. ENNOD. epist. 6, 23, 3 p. 162, 19 quasi post -es. *cf.* PROP. 2, 34, 84 canorus anseris indocto carmine cessit -r). OV. epist. 7, 2 sic ubi fata vocant, ... concinit albus -r (*item moriens*: fast. 2, 110 PLIN. nat. 10, 63 SIL. 11, 438 STAT. silv. 3, 3, 175. 5, 3, 81 APVL. flor. 17 p. 81. 82 LACT. Phoen. 49 PRVD. c. Symm. 1, 63). SVET. frg. 161 p. 251, 2 (= GLOSS. I p. 92) *est* -um drensare. APVL. Socr. prol. p. 110 corvus ... vult clarissime clangere, ut ne istuc saltem -i concederet. ISID. orig. 12, 7, 19 in Hyperboreis partibus ... -es plurimos ... concinere.

2 *de -bus fabulae sim.*: HOR. carm. 3, 28, 15 Paphum iunctis visit -bus *Venus* (*eiusdem*: 4, 1, 10 purpureis. SIL. 7, 441 niveos. STAT. silv. 1, 2, 142). OV. am. 2, 6, 53 illic (*in Elysio*) innocui ... pascuntur -es. met. 7, 372 (*de Cycno ut*: 7, 379 factus -r). MANIL. 1, 339 deus in niveum ... versus -em *sc. Iuppiter* (*de eodem*: STAT. Theb. 10, 504 falso [CLAVD. 1, 238]. CYPR. ad Donat. 8 p. 10, 20 SCHOL. Stat. Theb. 4, 236. HYG. astr. 2, 8 *bis.* MART. CAP. 9, 918 candidus. DRAC. Romul. 10, 74). *inter superstitiosa ficticia*: QVEROL. p. 32, 12 R. hosne tu -es esse narras? ego ... anseres inspexi multos; neminem vidi cygnum.

3 *de astro* (*resp. gr. ὄρνις* AVIEN., *cf.* HYG. astr. 2, 8 -r: hunc cygnum Graeci appellant; quem complures ... ornin appellaverunt): MANIL. 1, 687 *orbis lacteus* tangit -em (*sim. de eadem re*: HYG. astr. 4, 7). 5, 366 plumeus ... nitidis -r evolat alis. 5, 388 -r aureus. ANTH. 761, 59 alam volitantis -is (*v. 9* cycnum). AVIEN. Arat. 692 advolat ales, ales -r (*gr. 312 ὄρνις, Cic. Arat. 85* ales). 1118 canum condit -em (*gr. 599 ὄρνιθος, Cic. Arat. 383* avis, *Germ. 615* cygnus). HYG. astr. 2 praef. 3, 7. 4, 2. 4, 12 *ter.*

deriv.: olorinus. *cf.* olotizo. *compos.*: olorifer.

2. olor *v. s.* odor.

olōrifer, -a, -um. *ab* olor *et* ferre. *i. q. olores ferens*: STAT. Theb. 4, 227 -i (olivi- *var. l.*) Eurotae. CLAVD. carm. min. 31, 12 electra ... cycnus -i (hol- *var. l.*) vexit ab amne Padi.

olōrīnus, -a, -um. *ab* olor. *scribitur* hol- OV. (*var. l.*). *i. q. cycneus*: **1** *de part. corp.*: VERG. Aen. 10, 187 -ae surgunt de vertice pinnae (CLAVD. DON.: -as p. ... in eius galea, hoc est cycni. *cf.* SCHOL. Stat. Theb. 4, 236 *apex galeae* Ledaeus: -us). OV. met. 6, 109 alis (10, 718). FVLG. myth. 1 praef. p. 11, 4 plumis. GLOSS. III 316, 65 (*inter carnes*) -a: κύκνεια (*seq.* cycnina). **2** *de cantu*: LAVS Pis. 77 -os ... sonos. SIDON. epist. 8, 9, 4 cantuum (9, 9, 2). **3** *de biga* (*sc. ab oloribus vecta*): STAT. silv. 3, 4, 46 -a ... considere biga (*cf. 22* agitat Venus ... cygnos). *Lebek.*

oloscordum (*i.* holus cordum, *cf. vol. IV 950, 10*) GLOSS. III 430, 45. 542, 15. 572, 44; *v. André, RevPhil. 28, 1954, 58.*

[oloser *v.* 1. olor.**]**

hinc (*sc. ab* olor) **olotizo** morem oloris ago GLOSS. V 622, 12 (*ὀλολύζω Goetz, Heraeus coll.* caprizo *ALL 3, 1886, 240;* an -rizo?).

? **oloxon** id est ⟨h⟩erba andraginis GLOSS. III 615, 17 (*ibid.* 24 -n porcacla. *cf.* 571, 45 olison. 593, 31 olixon).

oltimus *v.* uls (ultimus).

olvatium (-tum *W*) ... Labeo ait esse mensurae genus FEST. p. 205. *? gr. ὀλβάχιον* (*v. André, RevPhil. 36, 1962, 30*).

oluccus *v.* uluc(c)us. **olucr-** *v.* volucr-.

olus, olusatrum *v.* holus.

olynthus, -ī (*? m., f.*), *ὄλυνθος* (*resp. gr.*). *scribitur* -lint(r)-. *i. q. species fici* (*? grossus, cf. vol. VI 2, 2336, 45 sq.*): DIOSC. 1, 142 de -o (*trad.* de lintru): -i (-intri), qui a multis emi (*i.* erinei) dicuntur, ab Alexandrinis scopi nomina⟨n⟩tur. *ibid.* -i (-inti) ... admixtis foliis miconi ... ossa carni fixa evocant. *cf.* bolunda.

olyra, -ae *f.*, *ὄλυρα* (*ubi resp., non adnotatur*). [*falso pro* oryza PLIN. nat. 18, 81 *edd. vet.*] *i. q. genus frumenti*: PLIN. nat. 1, 18, 19 (29) arinca sive -a (18, 92 *a.* est, quam -am vocat *Homerus, sc. E 195.* 22, 121 -am a. diximus vocari). 18, 62 far in Aegypto ex -a conficitur. 18, 75 -an et oryzan eandem esse existimat *Turranius.* ITALA III reg. 19, 6 (HIER. epist. 22, 9, 1) panis -ae (olere, olysae, collirae *sim. trad.; gr. ἐγκρυφίας ὀλυρίτης, Vulg.* panis subcinericius). HIER. in Ezech. 4, 9 sqq. p. 48ᴰ avena sive vicia et -a bruta pascuntur animalia (*postea*: panem *ὀλυρίτην, cf. supra*). *[W.]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

DIOSC. 2, 73 (*bis, scribitur* -lir-). CAEL. AVR. chron. 4, 3, 48 ex alica vel farre aut oryza aut milio aut -a. ORIBAS. syn. 4, 15, 8 La (*scribitur* holera).

? **olyscion.** [*obscurum. Sch.*] MARCELL. med. de mens. p. 7, 4 N. -n facit heminae partem septimam.

[oma corpus GLOSS. V 417, 17; *πτῶμα legit Goetz in indice, cf. Hier. in Matth. 24, 28* corpus id est *πτῶμα*.**]**

omaius NOT. Tir. 51, 78 (*v. Heraeus, ALL 12, 1902, 51*).

omalos (-odis *trad.*) *i.* hom-, *ὁμαλός* PS. SORAN. quaest. med. 168.

omānus *v.* humanus.

omāsum, -ī *n.* [*vox gallica. Sch.*] -mass- GLOSS. V 377, 8. *? plur.* GLOSS. V 316, 18. GLOSS.ᴸ II Philox. OM 1 -um: *βόειον κόπαιον λιπαρὸν τῇ τῶν Γάλλων γλώττῃ.* GLOSS. V 316, 18 -a g(raece): carnis genus pinguitum (*sim.*: 377, 8 -um: g. c. pinguidum). *i. q. species carnis bubulae* (*vilioris, ut vid.*): NAEV. com. 65 praecisum, -um, pernam *eqs.* (NON. p. 150, 41 p. et -um: partes carnis et viscerum. *inde* GLOSS. V 645, 31). HOR. sat. 2, 5, 40 pingui tentus -o Furius *poeta turgidus* (SCHOL.: intestinum bubulum; *add.* gloss. *Γ* omento, panza [*i.* pantex]). epist. 1, 15, 34 patinas cenabat -i vilis et agninae (PORPH.: visceris bubuli. SCHOL.: bubulae pinguioris, alii intestina volunt). VAL. MAX. 8, 1 damn. 8 ut -um (-mans- *trad.*) in cenam fieri iuberet (*eadem refert* PLIN. nat. 8, 180 -um edisse). 28, 161 -i ... iure poto ([*cf. Nicand. Alexiph. 62 γέντα*]. 28, 189 i. -i gargarizatum). CAPITOL. Pert. 12, 6 offulas ... aut -i (pom- *trad.*) partem.

omax *v.* onyx (GLOSS.).

ombria, (-ae) *f.*, *ὀμβρία.* *de gemma quadam*: PLIN. nat. 1, 37, 65 -a sive notia. 37, 176 -a, quam alii notiam vocant, sicut ceraunica et brontea, cadere cum imbribus et fulminibus dicitur eundemque effectum habere; praeterea hac in aras addita libamenta non amburi (*e Xenocrate lapidem q. d. ὄμβριος affert Meliteniotes, v. Wellmann, Stein- u. Gemmenlit. d. Alt. 112*).

ōmega *v. p. 3, 20.* **omēlia** *v.* homilia.

ōmēlysis (-milis-, -miles-), *ὠμήλυσις.* CAEL. AVR. chron. 3, 2, 22 (*item* 3, 4, 63 *pro* omphacomeli, *v. Drabkin, TAPhA 76, 1945, 314*). ORIBAS. syn. 7, 32, 11 La. 9, 22, 5 La (*v. Bulhart, WSt. 67, 1954, 156*). 9, 40 add. p. 346, 19. 9, 48, 3 Aa. *W.*

1. ᶻōmen, -inis *n.* [*suffixo* -men- (-s-men-, *si Varroni veriloquium ab* ōs *excogitanti fides ulla praestari potest*) *formatum e radice, quae etiam heth.* ḫā- *'verum puto' subesse videtur. Sch.*] *de orig.*: VARRO ling. 6, 76 *ab 'ore'* -n, ... quod ex ore primum elatum est, osmen dictum (*sim.* 7, 97). PAVL. FEST. p. 195 -n velut oremen, quod fit ore augurium. DON. Ter. Andr. 200, 1 -n ... est, quicquid ore dicitur. DIFF. ed. Beck p. 40, 108 quod ... ex ore humano fit. *scripturam q. e.* ho- *pro barbarismo affert* CONSENT. gramm. p. 11, 12 N. (*cf.* CIC. div. 2, 83 *cod. B; v. etiam confusionem c. voce q. e.* homo *infra allatam*); obm- NOT. Tir. 47, 40 *pars codd.* *de notione* (*cf. etiam IA*): NON. p. 357, 26 -n dicitur auspicium prosperum (*affert* VERG. georg. 4, 386). p. 357, 28 -n adversa significatio (*affert* VERG. Aen. 12, 72). CHAR. gramm. p. 43, 22 B. *οἰωνός.* SYNON. Cic. p. 413, 34 auspicium. -n. augurium. DIFF. ed. Beck p. 40, 108 augurium in sono vocis constat; auspicia (*sequitur lacuna*) ..., consequuntur auspicia in volatu avium; -n rei qualitas est, quod etiam ex ore humano fit. GLOSS. -n: *κληδών, οἰωνός, οἰωνόν.* augurium. prodigium, portentum. quod homo somniatur, auspicium, auguria maiora. -a: signa. GLOSS.ᴸ III Abstr. OM 5 (= I Ansil. OM 3 V Abba OM 6, *cf.* GLOSS.ᴸ Corp. O 165) omen(s)trum (*? i.* -n: monstrum) auguria maiora (a. modica *Corp.*). *v. etiam infra ad singulos locos.* *legitur in poesi inde a* PLAVTO, TER., PACVV., ACC., AFRAN. (*tit.*), CATVLLO, CIC., MAT., VERG., HOR., *in prosa oratione inde a* CIC., VARRONE, SALL., LIV.; *ad usum christianorum perrarum cf.* AVG. retract. 1, 1, 2 (*ad* c. acad. 1, 4, 11 ut tibi -n sit ad reliqua; *cf.* 2, 8, 21) hoc licet non serio, sed ioco dictum sit, nollem tamen eo verbo uti; -n quippe me legisse non recolo sive in sacris litteris nostris (*sed v.* VVLG. III reg. 20, 33) sive in sermone cuiusquam ecclesiastici disputatoris (*v. etiam p. 576, 19. 74*). [*confunditur in codd. vel edd.* c. homo PLAVT. Cas. 510 Epid. 397 Most. 464. *et saepius* (LVCIL. 976 *Lachmann pro* hom-, numinis *Marx*, nominis *Krenkel*), nomen PLAVT. Epid. 397 OV. fast. 1, 221 CVRT. 3, 1, 17. *al.* (*cf.* LVCIL. *supra*), numen OV. met. 7, 621 STAT. silv. 3, 1, 49 (*cf.* LVCIL. *supra*), omnis PLAVT. Persa 736 CIC. har. resp. 42. *et saepius* (*e coni. dub.* CARM. Sal. 3 Varro ling. 7, 26 *Bergk*, RHET. Her. 4, 20, 27 *Marx*), ordo OV. fast. 4, 817 (-e *Bentley*, ordine *trad.*). *contextu parum sano*: FAST. ann. Iul. Praen. Ian. 11/12 (CIL I² p. 231). *de* CATVLL. 66, 77 *v.* 2. omen, *de* CIL IV 7353 *v.* omentum.]

i. q. signum divinationis causa datum vel acceptum (*rem tractat Riess, RE XVIII 1, 350 sqq., v. etiam Pease ad* CIC. div. *loc. infra allatos; observantiam religiosam non nisi in* AETNA 174 *negandam duximus, quamvis hic illic, maxime apud* CIC. [*e. g.* Verr. II 1, 91], *ad notionem cuiuslibet coniecturae transire videatur; de usu christianorum v. supra; de principio pro -e accepto v. imprimis* VERG. Aen. 10, 311 OV. fast. 1, 178. LIV. 21, 29, 4 principium simul -nque [CVRT. 10, 9, 19]. CVRT. 5, 9, 4 novis initiis et -bus, *cf.* prima -a *p. 575, 3; attulimus exempla usque ad* LIV. *omnia [excepta iunctura p. 575, 49], cetera selecta*): **I** *generalia quaedam notionem et usum illustrantia*: **A** *explicationes, definitiones* (*cf. supra 'de notione'*): CIC. div. 1, 29 dirae, sicut cetera auspicia ut -a (omnia *var. l.*), ut signa, non causas adferunt, cur quid eveniat, sed nuntiant eventura. 1, 102 neque solum deorum voces Pythagorēi observitaverunt, sed etiam hominum, quae vocant -a; quae maiores nostri quia valere cēnsebant *eqs.* 2, 26 artificiosa divinationis ... genera ...: extispicum eorumque qui ex fulgoribus ostentisque praedicerent, tum augurum eorumque qui signis aut -bus uterentur omneque genus coniecturale. 2, 83 superstitionibus non dubitasti etiam -a adiungere (*cf.* 2, 149 *superstitio* instat ..., sive tu vatem sive tu -n audieris sive immolaris sive avem aspexeris *eqs.*). FEST. p. 201 cum apud antiquos ... obscena dicta sint, quae mali -is habebantur. VAL. MAX. 1, 5, 1 -um ... observatio aliquo contactu religioni innexa est, quoniam non fortuito motu, sed divina providentia constare creduntur. PORPH. Hor. epod. 16, 38 'inominata' ... quasi 'nullo -e ac nulla religione condita' *eqs.* NON. p. 430, 1 -n votum est mentis et vocis; unde sacrificantibus dicitur: bona -a habete, id est, ut circumstantes et mente recta velint et bona oribus proferant. DON. Ter. Andr. 200, 1 'lege' ad homines, '-e' ad rem divinam refertur, id est firmamentum per humana et divina. Ad. 547, 2 'obnuntio': malum imminens nuntio quasi -n nuntio. CLAVD. 22, 216 -bus ventura notant aut alite monstrant *superi.* **B** *synon. et iuxta pos.* (*v. etiam supra 'de notione'*): PLAVT. Merc. 274 nec -n ... nec auspicium (CIC. leg. agr. 2, 92 SVET. Aug. 92, 1. Nero 46, 1 portentis somniorum et a. et -um. Galba 9, 2. *disiunctius*: VERG. Aen. 5, 530 [*534*]. OV. met. 10, 5 [*8*]. fast. 1, 221 [*219*]. VAL. MAX. 7, 2, 5 TAC. ann. 2, 14, 1. 6, 37, 2). ACC. trag. 584 augurio et ... -e (LIV. 1, 55, 4 [*postea*: auspicio ... prodigium]. PHAEDR. 3, 18, 12. AMM. 22, 12, 7 oscinum et a. et -um. *disiuncte*: VERG. Aen. 5, 524 [*523* futurum augurio monstrum]. TAC. hist. 1, 62, 3 ARNOB. nat. 1, 16). CIC. Sest. 71 malis -bus atque exsecrationibus (*cf.* VELL. 2, 46, 3 diris cum -bus *tribunorum* ...; quorum exsecrationes *eqs.*). Planc. 26 votis, -bus (omn- *trad.*) lacrimisque (HOR. carm. 4, 5, 13 v. -busque et precibus [AVSON. 417, 120 p. 281 P. *cf.* LIV. praef. 13 -bus v. que et precationibus]. PLIN. paneg. 92, 5 MACR. Sat. 1, 6, 10. *disting.*: PLIN. epist. 4, 15, 4 voto primum, deinde ... -e. *cf. p. 575, 22*). VERG. Aen. 3, 36 visus -nque (*cf.* OV. met. 9, 767 -a ... visaque). 7, 583 contra -a (omnia *M¹*) ..., contra fata deum (LIV. 29, 10, 8f., -bus oraculisque. *cf.* QVINT. inst. 5, 7, 35 responsis, oraculis, -bus. IVL. VICT. rhet. 6, 6 p. 406, 32 divina testimonia, id est responsa et -a et cetera similia). TIB. 1, 3, 17 (*resp. 20* signa; *item*: OV. met. 10, 452. LVCAN. 2, 6 [*2*]. SIL. 16, 271 CLAVD. 26, 239). OV. epist. 9, 40 simulacra ... somni -aque. fast. 2, 549 (*resp. 556* prodigiis; *sim.*: LIV. 1, 55, 4 *v. supra.* TAC. hist. 1, 86, 3 p. et -n. ann. 15, 7, 1). LVCAN. 7, 184 (*resp. 183* monstris; *item*: STAT. Theb. 11, 139 [*143*]). PLIN. nat. 1, 11, 18 (*resp. 11, 55* ostenta). STAT. Theb. 9, 630 (*resp. 631* praesagia; *item*: 9, 887 [*886*]. TERT. test. anim. 5 p. 140, 25 CLAVD. 5, 335). QVINT. inst. 3, 6, 30 somniorum atque -um interpretes (*cf. l. 25*). TAC. hist. 4, 83, 2 -e et miraculo.

II *exempla sec. varia genera divinationis digesta*: **A** *in universum* (*sc. genere ambiguo, mixto, incerto*): PLAVT. Cas. 510 nostro -e (hom- *var. l.*) it dies; ... vicimus (*cf.* auspicium *vol. I 1547, 74 et fortasse* OPT. PORF. carm. 10, 25 paras ... -e Crispi Oceani ... oras). ACC. trag. 510 ut omnes ... cives -bus (omn- *trad.*) faustis augustam adhibeant Faventiam, ore obscena dicta segregent (*cf.* PROP. 4, 1, 68 date candida, cives, -a et inceptis dextera cantet avis). CIC. Pis. 31 -bus (omn- *var. l.*) bonis ut consules, non tristissimis ut hostes ... prosequebantur (Planc. 26. fam. 3, 12, 2 rem [omn- *trad.*]. *cf. signa publici favoris*: Phil. 12, 19 proficiscantur ... optimis -bus. OV. Pont. 2, 1, 35 qua ... ierit *Germanicus*, felix adiectum plausibus -n. OCTAVIA 704 inter civium laeta -a incessit. *al.*). VERG. Aen. 2, 178 -a ni repetant *Graeci* (SERV.: captanda rursus auguria. *cf.* CVRT. 5, 9, 4 novis initiis et -bus opus est). 7, 146 -e magno ... laeti *Troiani* (*i. aut verbis Iuli aut tonitru aut etiam ipsorum rumore*). 11, 589 infausto committitur -e pugna. HOR. carm. 3, 11, 51 i secundo -e. TIB. 1, 3, 17 sum causatus aves aut -a dira (*excusatur mora; cf. p. 575, 5*). PROP. 4, 1, 41 bene spondebant tunc -a, quod nihil illam *navem* (*sc. Aenean portaturam*) laeserat. OV. fast. 1, 178 -a principiis ... inesse solent (*affert* primam vocem, primam ... avem). Ib. 101 -bus ... malis pedibusque occurrite laevis. LIV. 29, 10, 8 fatis, -bus (omn- *trad.*) oraculisque portendentis se victoriae. 30, 12, 13 deos, qui te melioribus -bus accipiant. VAL. MAX. 4, 7, 7 amicum et certa mente et secundis -bus sortiti. LVCAN. 2, 6 noscant *mortales* venturas ut dira per -a clades (*2, 2 sq.* signa dedit mundus legesque ... praescia monstrifero vertit natura tumultu. *cf.* VAL. FL. 1, 232 praenoscere divum -a [*sim.* SIL. 16, 124]). 7, 184 *turba* gaudet monstris ... atque -n scelerum ... putat esse furores (*de variis monstris*). PETRON. 123 vers. 183 fortior -bus *Caesar*. *al.* *adde titulum comoediae Afranii*: NON. p. 64, 24 Afranius -e (*item* 78, 15. *al. cf.* 421, 19 in -e [*item* 518, 10. PRISC. gramm. II 227, 7 hom- *trad. ut*: 517, 3]). *de -bus nuptiarum* (*certa genera -um ut* CATVLL. 61, 166 PROP. 4, 3, 13 *suis locis tribuimus; dub. an huc pertineat*: VELL. 2, 79, 2 cum ... auspicatis rei publicae -bus duxisset

[*Oomes*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

uxorem *Augustus*): CIC. Cluent. 14 nubit ... nullis auspicibus, nullis auctoribus, funestis -bus (omn- *pars codd.*) omnium. VERG. Aen. 1, 346 cui pater intactam dederat primisque iugarat -bus ([SERV. auct.: vel prosperis ... auguriis vel primariis]. PROP. 3, 20, 24 CLAVD. 5, 96 MART. CAP. 1, 30 CE 378, 1). CIRIS 364 (*de causis differendi nuptias ut*: OV. met. 9, 767). OV. met. 10, 5 nec felix attulit -n *Hymenaeus*. FEST. p. 245 prima aut secunda hora dicantur sponsalibus -is causa. STAT. silv. 1, 2, 230 socialia (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 364 genitalia). *al.*

B *de certis generibus divinandi*: **1** *de eis, quae auditu percipiuntur*: **a** *de vocibus hominum loquentium*: **α** *de precibus, votis sim.* (*maxime in salutando, vale dicendo*): PLAVT. Cas. 410 -n mihi vituperat (*sc. interrumpendo precantem*). Epid. 396/7 di ... te adiuvant. :: -n placet. :: quin -i (nom- *vel* hom- *var. l.*) omnes suppetunt res prospere. Persa 736 ut bene sit tibi. :: pol istuc ... -n (omne *var. l.*) *eqs.* PACVV. trag. 146 macte esto ... -nque approba. HOR. carm. 4, 5, 13 mater iuvenem *absentem* ... votis -busque et precibus vocat (LIV. praef. 13 *et* AVSON. 417, 120 p. 281 P. *v. supra sub IB*). OV. epist. 16, 159 dixi 'fac rediturus eas'; -e laetatus dedit oscula *eqs.* met. 6, 448 fausto committitur -e sermo. 12, 218 felicem diximus ... Pirithoum, quod paene fefellimus -n. 14, 272 reddidit -a voce (votis *var. l.*). LIV. 32, 25, 2 velut -is causa praetores pronuntiavere Iovem Apollinemque *in comitiis*. *in malam partem* (*add. fort.* CIC. Pis. 31): TER. Andr. 200 te in pistrinum ... dedam ... ea lege atque -e (hom- C^1), ut, si te inde exemerim, ego pro te molam (*vix sensu attenuato, sed ipse se quasi exsecratur*; DON.: 'lege' ad homines, '-e' ad rem divinam refertur). CIC. Catil. 1, 33 hisce -bus (omn- *codd. plerique*), Catilina, ... proficiscere ...: 'tu, Iuppiter, ... hunc ... arcebis *eqs.*' (*vix ad antecedentia referendum*). Sest. 71 exierunt malis -bus atque exsecrationibus (*cf.* VELL. 2, 46, 3 *v. supra sub IB*).

β *de quibuslibet verbis* (*maxime fortuito perceptis*): ① *malae significationis*: PLAVT. Amph. 722 non est puero gravida. :: quid igitur? :: insania. :: ... ob istuc -n, ominator, capies quod te condecet. Merc. 274 nec -n illud mihi nec auspicium placet (*de verbis vicini*). Most. 464 occidisti hercle ... omnis tuos. :: di te ... faxint cum istoc -e. CIC. S. Rosc. 139 nolo ... gravius ... ne -is (hom- *trad.*) quidem causa dicere (fam. 4, 4, 3). dom. 140 praeposteris verbis, -bus obscenis. Phil. 9, 9 ita locutus est, ut eius oratio -n fati videretur. div. 2, 84 quidam ... vendens 'Cauneas' clamitabat; dicamus ... monitum ... Crassum, caveret ne iret; non fuisse periturum, si -i paruisset (*de eadem re*: PLIN. nat. 15, 83). VERG. Aen. 12, 72 ne me lacrimis neve -e tanto prosequere ... euntem (*de verbis Amatae*). OV. epist. 17, 201 interitus offenderis -e nostri (*de verbis ipsius epistulae*). met. 2, 597 vanum spernimus -n. LIV. 41, 18, 14 tristis -is eventum (*cf. 10* ominatum ... se ... Letum capturum. *eadem refert* VAL. MAX. 1, 5, 9). VAL. MAX. 1, 5, 7 Bruti ... eventus -e designatus est (*sc. versu Homeri relato*). *al.* *in formulis prohibentium*: CIC. Mur. 88 si — quod Iuppiter -n avertat — hunc vestris sententiis adflixeritis (*v. vol. II 1323, 3 sqq. cf.* EPICED. Drusi 211 dis aversantibus -n). har. resp. 42 quod di -n obruant. VERG. Aen. 2, 190 quod di prius -n in ipsum convertant (SER. SAMM. 948 infandum dictu ... procul absit amicis, sed fortuna ... -n convertat in hostes). OV. am. 1, 14, 41 procul -n abesto (epist. 13, 135. *cf.* SEN. Oed. 855 procul sit). 2, 14, 42 sint -bus pondera nulla meis (*cf.* epist. 7, 65 nullum sit in -e pondus). epist. 13, 49 di, precor, a nobis -n removete sinistrum. 19, 99 -a re careant. *al.*

② *bonae vel mediae significationis*: CIC. Verr. II 1, 99 -n magis patribus ... quam causa placuit (*sc. Verrem condemnatum iri ex ipsius verbis coniecerunt*). div. 1, 103 accipio ... -n ([*idem -n Pauli refertur*: 2, 83. *cf.* VAL. MAX. 1, 5, 3 arripuit]. LIV. 5, 55, 2 [*de eadem re*: VAL. MAX. 1, 5, 1. *cf.* LIV. perioch. 5 p. 11, 4 vocis ... -n]. 9, 14, 8. *al.*). 1, 104 -is capiendi causa ...; '... concedo meas sedes'; quod -n res consecuta est (*eadem narrat* VAL. MAX. 1, 5, 4). OV. epist. 8, 116 errorem vocis ut -n amo. Pont. 2, 5, 3 quae *salus* rata sit cupio rebusque ut comprobet -n. 4, 11, 22 adde quod — atque utinam verum mihi venerit -n — *eqs.* LIV. 45, 1, 4 murmur repente populi *sc. quasi victoria nuntiata* ...; -n ... laetum insidebat animis. PAVL. FEST. p. 123 *in Meditrinalibus* dicere -is gratia: 'vetus novum vinum bibo ...' (*cf.* p. 261 his verbis ... -is causa). *al.*

γ *de nominibus, appellatione* (*nom. propr. praeter p. 576, 4; cf. etiam supra l. 39. 45*): PLAVT. Persa 625 nomen atque -n (*sc.* '*Lucris*', *cf. de lacu Lucrino*: PAVL. FEST. p. 121 in vectigalibus ... primus locatur ... -is boni gratia ut in dilectu ... primi nominantur Valerius, Salvius, Statorius). CIC. Verr. II 2, 18 -n ... famae ..., cum ex nomine *Verris* augurabantur (*item* 2, 19 paratur *Verres* ex illo -e urbano ad everrendam provinciam). Scaur. 30 -n nominis *Valerii* (Phil. 7, 11 Brutum -e [hom- *var. l.*] quodam illius generis et n. natum). VARRO ling. 5, 159 a bono -e ... appellarunt (*sc. Vicum Ciprium*); nam ciprum Sabine bonum. PROP. 4, 1, 25 Alba ... albae suis -e nata. 4, 10, 46 Feretri, -e (crimine *recc.*) quod certo dux ferit ense ducem. OV. fast. 1, 616 auspicibus ... deis tanti cognominis heres -e suscipiat, quo pater, orbis onus *sc. Augustus* (*ab augendo vel augurio*). LIV. 5, 34, 9 *Insubres* -n sequentes loci (*sc. agri Insubrii*). 7, 25, 11 ob -n faustum ... cognominis. 29, 27, 12 cum Pulchri promunturium id vocari audisset, 'placet -n' inquit *eqs.* PAVL. FEST. p. 34 Beneventum ... appellari ... melioris -is causa. MELA 2, 56 nomen *Epidamni* mutavere, quia velut in damnum ituris -n id visum est. *al.* *similiter explicatur appellativum*: VARRO ling. 5, 116 ab -e (hom- *trad.*) pilum, qui hostem feriret, ut perilum.

δ *de verbis vatum sim.*: ACC. trag. 172 me ab domuitione arcere ... obsceno -e (*sc. Calchantis ut*: MAT. carm. frg. 2 obsceni interpres funestique -is auctor. VERG. Aen. 2, 182 [omnia *var. l.*; SERV. auct.: futuri ordinem ... id est oraculorum]). TIB. 1, 3, 12 rettulit ... -a (omnia *var. l.*) certa *sortilegus*. PROP. 3, 4, 9 -a (omnia *trad.*) fausta cano (*item de vaticinio poetae*: OV. Pont. 2, 1, 68 -a ... dices vera fuisse mea. 3, 4, 98 iam pondus dices -n habere meum. STAT. silv. 5, 2, 165 vatum non irrita currunt -a). OV. met. 15, 587 procul -a ... talia di pellant (*de verbis haruspicis*). LIV. 1, 7, 11 accipere se -n (*antea*: veridica interpres ... deum cecinit. *item*: 38, 18, 10 [*antea*: vaticinantes fanatico carmine]). VAL. MAX. 2, 4, 5 (*de voce divina*). LVCAN. 1, 637 sic -a Tuscus involvens ... ambage canebat. SIL. 4, 131 laeta Bogus ... canit -a regi. *al.* *cf. ingenium animae praesagum* (*sec. Plat. Phaedr.* 242^C *μαντικόν γέ τι ... ἡ ψυχή*): TERT. anim. 24, 10 praesagam animam ... aut -is (*B marg.*, hom- *cett.*) aut periculi ... augurem (*cf.* test. anim. 5 p. 140, 25 in praesagiis vatem, in -bus augurem, in eventibus prospicem).

b *de variis sonis*: HOR. carm. 3, 27, 1 parrae recinentis -n (PORPH.: auspicio, SCHOL.: augurio. *item avium*: PROP. 2, 28, 38 funestum concinit -n avis [OV. am. 3, 12, 2]. OV. met. 10, 452 [*item bubonis*: 15, 791]. PHAEDR. 3, 18, 12 *data sunt* augurium corvo, laeva cornici -a. SEN. Herc. f. 688 strigis). TIB. 2, 5, 82 crepitet bene laurea flammis, -e quo felix ... annus erit. OV. met. 7, 621 *Iuppiter* notam fulgore dedit tonitruque secundo; 'accipio ...; quod das mihi, pigneror, -n' (*cf.* fast. 4, 833 tonitru dedit -a *Iuppiter*. CLAVD. 1, 208 prospera ... tonuerunt -a nimbi. *infaustum putat* SERV. auct. Aen. 4, 161). SIL. 7, 48 dirum egressis -n: ... minaci ... sonitu tremuerunt limina ... maximaque ... mugivit ... ara. *al.* *singulariter de sternumento*: PROP. 2, 3, 24 argutum sternuit -n Amor (*cf. Catull. 45, 19* auspicio).

2 *de eis, quae maxime visu percipiuntur*: **a** *in malam partem*: ACC. trag. 584 tam adverso augurio et inimico -e ... lumen ostentum *Solis* (*cf. Eur. Phoen. 4 δυστυχῆ ... ἀκτῖν'*). VERG. Aen. 2, 182 ita digerit -a Calchas (*excipitur v. 171* signa dedit Tritonia monstris. *cf.* SERV.: numinis commotionem. *aliter* SERV. auct.: futuri ordinem ..., id est oraculorum). 3, 36 secundarent visus -nque levarent *dei* (*cf. 26* horrendum et ... mirabile monstrum). 4, 662 (*Dido moriens*:) hauriat hunc oculis ignem *Aeneas* ... et nostrae secum ferat -a mortis (*cf. 5, 7* triste per augurium, *ubi* SERV. auct.: malum navigantibus -n). 12, 854 Iuppiter in ... -n Iuturnae occurrere iussit *Diram* (SERV.: -n fraternae mortis). LYGD. 4, 9 natum in curas hominum genus, -a noctis (*item de somniis*: OV. epist. 9, 40 LVCAN. 7, 22. *sunt qui huc trahant* PROP. 4, 4, 23 -a lunae). PROP. 4, 3, 13 quae mihi *nubenti* ... fax -n praetulit. OV. met. 5, 550 volucris, venturi nuntia luctus, ... bubo, dirum mortalibus -n. LIV. 31, 45, 15 -n ... ea maritima tempestas ... fuit. SEN. contr. 2, 1, 27 -bus (omn- *trad.*) offendor: ... occurrerunt tres abdicati (*item de miseris obviis*: SEN. dial. 6, 3, 3 SIL. 10, 614. STAT. Theb. 11, 669 *de Oedipode. al. cf.* APVL. apol. 92 scaevi -is mulier). SEN. nat. 7, 17, 3 *cometae* cruenti ..., minaces, qui -n post se futuri sanguinis ferunt. *al.* **b** *in neutram vel bonam partem*: CIC. carm. frg. 7, 13 aquilae clarum firmavit Iuppiter -n *tonitru* (*item avium*: VERG. Aen. 3, 361 praepetis -a pinnae. LIV. 1, 55, 4 VAL. MAX. 7, 2, 5 CVRT. 4, 8, 6 PETRON. 122 vers. 178. *al.*). VERG. georg. 4, 386 ter ... flamma reluxit; -e quo firmans animum *eqs.* (*cf.* Aen. 2, 691 *de apice in crinibus Iuli viso* [SERV.: visa]. OV. met. 10, 278 et — amici numinis -n — flamma ter accensa est. Pont. 4, 9, 54 det ... bonum voto lucidus -n apex). Aen. 3, 407 neque inter sanctos ignes ... hostilis facies occurrat et -a turbet. 3, 537 quattuor hic — primum -n — equos ... vidi. 5, 524 oculis ... obicitur magno ... futurum augurio monstrum; ... sera ... cecinerunt -a vates (*nisi ad l. 11 trahendum; de eadem re*: 5, 530 nec ... -n abnuit Aeneas [*534* auspiciis]). 9, 21 sequor -a tanta (*de Iri*; SERV.: caelestia. SERV. auct.: pro signis vel auspiciis posuit). 10, 250 animos ... -e tollit *Aeneas* (*sc. velocitate navis*; SERV.: augurio promissae victoriae). PROP. 4, 6, 23 plenis Iovis -e velis (*cf.* STAT. Ach. 1, 683 pleno dedit -a velo *Apollo*). OV. met. 9, 785 (*cf. 782* visa dea est movisse ... aras). CVRT. 4, 4, 5 laeti ... -e (*sc. belua marina se ostendente; ibid.* victoriae ... -n. *cf.* IVV. 4, 125 -n habes ... triumphi *sc. e pisce, ex quo conviva quasi divinat*). *al.* *singulariter in sacr. script. de signis divinis*: ITALA psalm. 73, 9 (cod. 136 Cas.) -a nostra non vidimus, non est adhuc propheta nobiscum (*gr. σημεῖα, Vulg. et aliae vers.* signa).

3 *de variis eventibus, actibus sim.*: **a** *in vita publica*: **α** *in bonam partem*: CIC. Mur. 38 si tanta illis comitiis religio est, ut adhuc semper -n valuerit praerogativum (*i. centuriae q. d. praerogativae, v. Meier, RE Suppl. VIII 593, 34 sqq.; de eadem re*: div. 1, 103. 2, 83 LIV. 5, 18, 3). VARRO frg. Serv. auct. Aen. 9, 52 duces ... -is causa prius hastam in ... agrum *hostilem* mittebant, ut castris locum caperent (*Serv. Aen. 3, 46* captato augurio. *cf.* ITIN. Alex. 8

[Oomes]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hasta humi fixa -n sibi facit Asiae ... quaerendae). SALL. hist. frg. 1, 109 sperat pugnam ... pro -e (omni *plerique codd.*) bello futuram. VERG. Aen. 7, 174 hic sceptra accipere ... regibus -n erat. 10, 311 primus turmas invasit ... Aeneas, -n pugnae (*cf.* VAL. MAX. 3, 2, 3 -n victoriae corripuit *Romulus*). LIV. 5, 34, 8 advenas ... oppugnari ...; id Galli fortunae suae -n rati. 6, 39, 8 qui ... -n plebeio consuli magistro equitum ex plebe dicendo dederit. 10, 11, 2 (*de consule mortuo*) quo velut -e belli accepto *ab Etruscis* (21, 29, 4 principium simul -nque b. CVRT. 10, 9, 19 -n et principium. *al.*). 22, 37, 5 -is causa Victoriam auream ... adferre (*cf.* 22, 37, 12 Victoriam -nque accipere). *al.* *β in malam partem*: CIC. leg. agr. 2, 92 neque te ... -a (omnia *pars codd.*) illa M. Bruti atque auspicia ... deterrent. OV. ars 1, 212 (*211* fugis, ut vincas) Parthe, malum iam nunc Mars tuus -n habet. fast. 1, 59 -n ab eventu est (*de die atro. cf.* PAVL. FEST. p. 7 Aliesis dies dicebatur ... obscenissimi -is). 2, 202/4 -n habet *via* ...; porta vacat culpa, sed tamen -n habet. 2, 549 -e ab isto (*sc. quod Parentales dies deseruerunt Romani*). LIV. 5, 21, 16 (*item de lapsu Camilli*: VAL. MAX. 1, 5, 2). 9, 38, 15 triste -n ..., quod Faucia curia fuit principium, duabus insignis cladibus. 21, 63, 14 *de fuga hostiae.* 22, 3, 12 velut foedo -e incipiendae rei (*sc. equo Flaminii corruente, cf. Val. Max. 1, 6, 6* prodigio. *huc spectat* 22, 39, 5 -is ... tibi causa absit C. Flamini memoria). VELL. 2, 19, 1 velut -n imminentis proscriptionis. CVRT. 3, 1, 17 ne in -n verteretur irritum inceptum. LVCAN. 4, 551 cohors cecidit ..., dirum ... fratribus -n. *al.*

b *in vita privata*: CATVLL. 61, 166 transfer -e cum bono limen ... pedes (*cf.* OV. am. 1, 12, 3 -a sunt aliquid: ... cum discedere vellet, ad limen digitos restitit icta Nape). OV. met. 9, 572 elapsae manibus cecidere tabellae; -e turbata est *Byblis* (*huc spectat* 9, 595 -bus certis prohibebar). 11, 719 -e mota est (*sc. naufrago appulso*). fast. 1, 187 -n ... causa est: ut res sapor ille sequatur (*sc. mellis dati. item de strena*: 1, 221. *cf.* FEST. p. 313 strenam vocamus, quae datur die religioso -is boni gratia). 3, 396 condita cum fuerint *arma*, aptius -n erit *nubenti*. 4, 356 quod bene mutarit sedem Berecynthia ..., captant mutatis femina sedibus -n idem. trist. 2, 6 ut me cognoscere vellet -e non fausto femina virque meo (*i. favor ipse malum -n fuit*). SEN. contr. 7, 1, 4 relictum ... navigium ..., infelix ... navigaturis -n (*sim.* 7, 1, 8). VAL. MAX. 1, 5, 5 Mario observatio -is ... saluti fuit. PETRON. 103, 5 notavit ... tonsorem intempestivo inhaerentem ministerio exsecratusque -n, quod imitaretur naufragorum ultimum votum *eqs.* (*huc spectat* 107, 14 nec -n nec legem navigantium noverant). *al.*

c *in natura rerum de signo quasi prognostico* (*sc. extra observantiam religiosam, cf. p. 573,77*): AETNA 174 neque est aliud, si fas est credere, mundo venturam antiqui faciem, veracius -n (*sc. praeter terrae hiatum, tremorem sim.*).

appendix (*sc. stil. et gramm.*): **1** *adi. notabiliora*: **a** *significationis malae*: ACC. trag. 173 obsceno (MAT. carm. frg. 2 obsceni ... funestique. CIC. dom. 140 VARRO ling. 7, 97 PAVL. FEST. p. 7. *al.*). 584 inimico. CIC. Cluent. 14 funestis (*v. supra et vol. VI 1585, 27*). Sest. 71 malis (*v. vol. VIII 217, 76*). Pis. 31 tristissimis (OV. am. 3, 12, 2 met. 15, 791 LIV. 9, 38, 15. *al.*). Phil. 11, 11 detestabile. VERG. Aen. 11, 589 infausto (*v. vol. VII 1, 1355, 67*). TIB. 1, 3, 17 dira (*v. vol. V 1, 1268, 82*). OV. epist. 13, 49 sinistrum. LIV. 22, 3, 12 foedo. SEN. contr. 7, 1, 4 infelix (*v. vol. VII 1, 1363, 9*). PHAEDR. 3, 18, 12 laeva (*v. vol. VII 2, 892, 3*). SEN. Oed. 359 grave (SIL. 16, 271). STAT. Theb. 11, 669 invisum. FRONTIN. strat. 1, 12 tit. adversis (*v. vol. I 870, 25*). APVL. apol. 92 scaevi. *al.* **b** *significationis bonae*: ACC. trag. 510 faustis (*v. vol. VI 388, 57*). CIC. Pis. 31 bonis (*v. vol. II 2093, 15*). HOR. carm. 3, 11, 51 secundo (VAL. MAX. 4, 7, 7 QVINT. decl. 272 p. 161, 18. *al.*). PROP. 4, 1, 68 candida. OV. met. 10, 5 felix (*v. vol. VI 438, 37*). fast. 3, 396 aptius. LIV. 45, 1, 4 laetum (*v. vol. VII 2, 888, 74*). VELL. 2, 79, 2 auspicatis. LVCAN. 3, 101 festa (*v. vol. VI 631, 37*). VAL. FL. 1, 245 dextro (*v. vol. V 1, 924, 79*). SIL. 9, 4 fausta ... et prospera (16, 260 LIV. perioch. 117 p. 111, 16 CLAVD. 1, 208 MART. CAP. 1, 31). *al.*

2 *structurae*: **a** *indicatur auctor, fons, forma -is* (*sc. per gen.*): CIC. carm. frg. 7, 13 aquilae (*item avium*: VERG. Aen. 3, 361 pinnae. HOR. carm. 3, 27, 1 parrae. SEN. Herc. f. 688 strigis. SIL. 4, 127. *al. cf. -a aliorum animalium*: PROP. 4, 1, 35 suis. VAL. FL. 6, 70 cervae). CIC. Verr. II 2, 18 famae atque sermonis (*cf.* Scaur. 30 nominis [Phil. 7, 11 PANEG. 12, 21, 5]. OV. epist. 13, 135 revocaminis. LIV. 7, 25, 11 cognominis. LIV. perioch. 5 p. 11, 4 vocis). Cluent. 14 omnium (*item hominum*: leg. agr. 2, 92 Bruti [*de exemplo ut*: TERT. pall. 1, 2 Gracchi]. STAT. silv. 5, 2, 165 vatum. *al.*). VERG. Aen. 4, 662 nostrae mortis. LYGD. 4, 9 noctis (*cf.* PROP. 4, 4, 23 lunae). PROP. 4, 6, 23 Iovis (SEN. Ag. 939 AVIEN. Arat. 3. *cf.* OV. met. 10, 278 numinis. VAL. FL. 1, 232 divum [1, 309 AVIEN. Arat. 599]. SIL. 16, 124 deum). LIV. 5, 34, 9 loci (SEN. Tro. 488). *al.*

b *indicatur, quid -e portendatur*: *gen.*: CIC. Phil. 9, 9 fati (SIL. 16, 271). div. 1, 103 iustorum comitiorum (2, 83). VERG. Aen. 10, 311 pugnae (SIL. 9, 4. 178. *cf.* LIV. 10, 11, 2 belli [21, 29, 4. *al.*]). OV. epist. 18, 201 interitus ... nostri (*cf.* TAC. ann. 15, 74, 3 exitus. LAMPR. Heliog. 7, 3 exitii. Alex. 60, 3 mortis [*al.*]). LIV. 5, 34, 8 fortunae. 21, 63, 14 terroris. 22, 3, 12 incipiendae rei (*item c. gerundivo*: ITIN. Alex. 8). SEN. contr. 7, 1, 8 navigationis. CARM. pop. Suet. Cal. 8, 1 designati principis. *et saepius.* *dat.*: SALL. hist. frg. 1, 109 pugnam ... pro -e bello (belli *Stephanus*) futurum (LVCAN. 6, 397 bellis. SIL. 13, 510). LIV. 5, 18, 3 -n concordiae ..., rei maxime ... utili. 6, 39, 8 consuli (*sc. creando*). SIL. 3, 12 coeptis. PANEG. 11, 10, 3 cladibus. CLAVD. 5, 96 thalamis. *praepos.*: LIV. 31, 45, 15 ad rem ... gerendam (SPART. Hadr. 3, 5 AVG. c. acad. 1, 4, 11). CAPITOL. Pert. 14, 4 de ... successore (AVIAN. fab. 23, 7 de mercibus). *? acc. c. inf.*: AETNA 174 *v. p. 577,43* (*an pendet ex* credere *?*). *'enunt.* (*cf.* TER. Andr. 200 ea lege atque -e, ut *eqs.*): AMM. 30, 5, 17 ut -n colligeret, quod ... remeabit. MAX. TAVR. serm. 98, 3 M. pro -e, ut vel onusti ... redeant.

deriv.: ominalis, ominor, ominosus. *Oomes.*

[2. ōmen *i. 'omentum' proponebatur* CATVLL. 66, 77 (*v. B. Rehm, RhM. 90, 1941, 350 sq.* -is *pro* omnibus, *quod Herescu, Eranos 55, 1957, 163 adn. 3 de nuptiis intellexit*). ARNOB. nat. 7, 25 *v. s. v.* omentum.**]**

†omenstrum *v. p. 573,56.*

ōmentātus, -a, -um. *ab* omentum. *i. q. omento circumdatus, circumvolutus sim.* (*n. pro subst. intellegit André, RevPhil. 35, 1961, 165*): APIC. 2, 40 (2, 1, 4 M.) -a ita fiunt: ... teres piper ... et sic superimmittis iecur et teres et misces, sicut pulpa -a. 2, 43 (2, 1, 7 M.) isicia -a: pulpam concisam teres ...; involuta omento subassabis.

omento *v.* obmento.

***ōmentum,** -ī *n.* [-mentum *verbum indicat incertum. Sch.*] *scribitur* obm- VINDIC. gyn. 12 p. 440 rec. G; aug- *ibid.* p. 441 rec. P. APIC. 3, 112 = 3, 20, 7 M. (*vix probab. s. v.* augmentum *vol. II 1360, 52 sqq. ut* 7, 264 = 7, 3, 2 M.); *?* ogm- MISC. Tir. *v. l. 42.* NOT. Tir. 51, 40. *de notione* (*cf. l. 68 sqq.*): PS. SORAN. quaest. med. 243 peritonium id est -um, quo intestina circumdata sunt (*distingui videtur a peritonaeo* CELS. 4, 1, 13). ISID. orig. 11, 1, 130 -um membranum, quod continet intestinorum maiorem partem, quod ἐπίπλουν Graeci vocant. SCHOL. Hor. gloss. Γ sat. 2, 5, 40 'omaso' -o, panza (*i. q. pantex, cf. Heraeus, Kl. Schr. 150, qui affert* GLOSS. V 624, 30 topantula vel -um est pance). GLOSS. ἐπίπλους. ἐπίπλοον. mappa ventris. mappa (*vel formae vulg.* maffa, naffa). pinguido super intranea. tomacula (tomatula *cod.*; *cf. etiam l. 62. 64*). *legitur praeter loc. dub.* LVCIL. 311 *inde a* CATVLLO, CELSO, SEN. *trag.*, SCRIB. LARG., LVCAN., PERS., PLIN. nat., IVV. [*dub.*: CIL IV 7353 omentor(um) 〈fumida massa datur〉 *suppl. O. Skutsch, Stud. Enniana 111; cf. Krenkel ad Lucil. 1375.* MISC. Tir. p. 67, 11 *et* 67, 14 *notam per* ogmentum *ed. Schmitz*, origanum *solvit Moore, ALL 10, 1898, 258. e coni. fortasse probab.* CARM. de aegr. Perd. 161 *Ellis pro* momenta (*cf.* APIC. 2, 42 = 2, 1, 6 M.).]

i. q. membrana quaedam corporis animantium: **I** *sensu strictiore de membrana pingui in ventre posita, quae retis similis intestina, viscera tegit, fere i. q. gr.* ἐπίπλοον (*hic illic fortasse de ipsis visceribus; cf. de adipe viscerum p. 579,22*). *per pleonasmum* ARNOB. nat. 3, 13 -orum membranulae. *accedunt adi.*: CATVLL. 90, 6 pingue (PLIN. nat. 11, 204 p. ac tenui). SCRIB. LARG. 158 caprinum. IVV. 13, 118 alba (*cf.* ARNOB. nat. 7, 20). APIC. 7, 320 (7, 14, 2 M.) porcino (8, 397 = 8, 8, 3 M.). ISID. orig. 6, 12, 1 (= SVET. frg. p. 133, 10) elephantinis. *plur. pro sing.*: SEN. Oed. 374 LVCAN. 1, 625 IVV. 13, 118.

A *in variis artibus*: **1** *in sacrificiis vel haruspiciis*: CATVLL. 90, 6 -um (omne- *G*, quintum *O*) in flamma pingue liquefaciens (*cf.* PERS. 2, 47 tot tibi cum in flamma iunicum -a liquescant [SCHOL. Bern.: membranae, quae exta continent]). SEN. Oed. 370 non molli ambitu -a pingues visceri obtendunt sinus. LVCAN. 1, 625 saniem per hiantis viscera rimas emittunt, produntque suas -a latebras (COMMENT.: tomacula, quae intestina abscondunt). IVV. 13, 118 in carbone ... ponimus ... vituli iecur albaque porci -a (*cf. 10, 355* candiduli ... tomacula porci). ARNOB. nat. 7, 20 albas esse hostiarum carnes ossa dentes pinguitas -a cum cerebris. 7, 24 (*in catalogo prosiciarum*). 7, 25 caro strebula ... -umque (nomenquae *cod.*, omenque *Meursius, Reifferscheid*).

2 *in medicina*: **a** *de situ, forma sim.* (*cf. et l. 30 sqq.*): CELS. 4, 1, 10 contegit ... universa haec *intestina* -um, ex inferiore parte leve et strictum, ex superiore mollius; cui adeps quoque innascitur. 7, 21, 1C -um ... venis quibusdam etiam maioribus inligatum est. ARNOB. nat. 7, 24 pars quaedam, quo receptacula ventrium circumretita finiuntur. VINDIC. gyn. ed. Sudhoff, ArchGeschMed. 8 p. 421 rec. Li l. 175 membrana tenuia habentia pinguissimas venas, que intestina tegunt et calefaciunt; hoc greci epiplon vocant, nos -um (aug- *rec. P*, obmento vel mappa *rec. G*) dicimus, extensum usque ad ylia[e]. **b** *de vitiis*: CELS. 7, 14, 1 modo intestinum eo (*sc. in umbilicum*) inrumpere, modo -um. 7, 14, 5 ut in uterum, sive intestinum, sive -um est, delabatur. 7, 16, 3 his *intestinis* conditis -um ... considerandum est, ex quo, si quid iam nigri ... est, ... excidi debet. 7, 18, 3 si descendit -um *in scrotum* (7, 21, 1A). *al.* CHIRON 150 ictu plagarum tensio -i ... facile eveniet (*cf.* 445 si quod iumentum -um tendiderit [*v. infra*]). 211 volut〈a〉ndo -um rumpunt (222 [*sim.* VEG. mulom. 1, 43, 2]. PS. DIOSC. herb. fem.

[*Baer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12 l. 14. 45 [44] l. 12 -a vel tetenderunt vel ruperunt. *cf.* 7 l. 7 -orum ruptiones). *al.* c *adhibetur ad conficienda medicamenta*: SCRIB. LARG. 158 prodest et -um caprinum *ad podagram* (*cf. Marcell. med. 36, 40* lomentum). PLIN. nat. 28, 102 -um *hyaenae* ulcerum inflammationibus *auxiliari* cum oleo sumptum. 30, 72 (= PLIN. med. 2, 20, 1) *vitiis verendorum medetur* sebum ex -o pecudis, praecipue a renibus, admixto ... cinere (30, 112).

3 *in re coquinaria* (*sunt qui addant* LVCIL. 311 [fomento *trad.*]): **a** *adhibetur ad tegenda, involvenda sim. farcimina, isicia sim.*: APIC. 2, 42 (2, 1, 6 M.) in -o (momento *codd.*) assabis *isicium* (*cf.* 3, 112 [3, 20, 7 M.; augmento *codd.*]). 2, 43 (2, 1, 7 M.) involuta *isicia* -o (7, 264 [7, 3, 2 M.; aucmento *codd.*]. 7, 292 [7, 8 M.]. 7, 320 [7, 14, 2 M.]. 8, 397 [8, 8, 3 M.] *leporem* de -o porcino ⟨involutum⟩ [*add. André*]). 5, 194 (5, 3, 2 M.) -is tegis *fundum angularis* (5, 207 [5, 4, 6 M.) impensam ... -o t. 8, 402 [8, 8, 8 M.] pulpam ... -o t. vel charta. 8, 403 [8, 8, 9 M.] -o t. et charta). 8, 369 (8, 6, 11 M.) hac impensa intestina reples ... et -o (-um *pars codd.*) ⟨vel⟩ charta cooperies. **b** *de ipso farcimine, quod ex ventriculo factum est*: AVSON. 462, 3 p. 401, 8 P. proposito ... praemio caprini ventris -o *Ulixi et Iro rixantibus* (*cf. Hom. σ 44 γαστέρες ... αἰγῶν*).

B *in universum*: PERS. 6, 74 mihi trama figurae sit reliqua, ast illi tremat -o popa venter (SCHOL.: pinguedine, *cf.* GLOSS.). PLIN. nat. 11, 204 (*cf.* 1, 11, 80) ventriculus atque intestina pingui ac tenui -o (iom-, -ium-, indu- *pars codd.*) integuntur praeterquam ova gignentibus. ARNOB. nat. 3, 13 consentaneum est et illa portari *a deis* quae ... contegunt ... -orum membranulae.

II *sensu latiore de qualibet membrana vel de particula quadam extrema*: **A** *iecoris, auris* (*vertitur gr. λοβός, non nisi in cod. Lugd.*): ITALA lev. 3, 4 (Lugd.) -um, quod est supra iecor, cum renibus circumcidant ([*Vulg.* reticulum iecoris *ut*: 3, 10. 7, 4. 8, 16. *item ad* 8, 25 -um iecoris]. 4, 9 [*Vulg.* adipem iecoris, *cf. Aug. quaest. hept. 3, 22* pinna]. 7, 30 [*om. Vulg.; Hesych. ad l. p. 868*D pinnam]). 14, 14 (Lugd.) inponet sacerdos *sanguinem* super -um auris eius, qui mundatur (*Vulg.* super extremum auriculae; *item* 14, 17. 14, 25. 14, 28). **B** *ossis, testae sim.*: PS. SORAN. quaest. med. 229 cum solutum atque infirmum fuerit -um, melotis deposita luxatur circa os. 231 -um quod circa testam est. MACR. Sat. 7, 9, 13 -um quod impositum est ossi. 7, 9, 14 cerebrum ... non sensu suo, sed vestitus sui, id est -i, hunc importat dolorem. **C** *de corio quodam elephantorum ad scribendum adhibito* (*de re incerta cf. B. Rehm, RhM. 90, 1941, 350*): ISID. orig. 6, 12, 1 (= SVET. frg. p. 133, 10) historiae maiori modulo scribebantur: et non solum in carta vel membranis, sed etiam et in -is elephantinis textilibusque, malvarum foliis atque palmarum.

deriv.: omentatus.

? omeus *nomen herbae, quae et batrachion, scelerata al. dicitur*: GLOSS. III 633, 3 nomine erbe botracion omeus choras *eqs.*

omf- *v.* omph-, **omfacium** *v. et* homfagium.

omīlia *v.* homilia. **ōmīlisis** (-les-) *v.* omelysis. *Baer.*

ōminālis, -e. *ab* omen. [*olim e coni. pro* inominalis *v. vol. VII 1, 1740, 55.*] *i. q. omen significans*: DOSITH. gramm. VII 395, 3 *sunt* quaedam *nomina* -a, ut: vitalis, saecularis, superstes (*gr. οἰωνιστικά*).

ōminātio, -ōnis *f.* *ab* ominari. *i. q. actus ominandi*: PAVL. FEST. p. 88 faventia bonam -em significat; nam praecones clamantes populum sacrificiis favere iubebant; favere enim est bona fari. SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 699 ('deos conprecare') om⟨ina⟩tione et s⟨acrati⟩one adg⟨rede⟩re (*suppl. Studemund, Mountford*).

ōminātor, -ōris *m.* *ab* ominari. *i. q. qui omen (infaustum) dicit*: PLAVT. Amph. 722 (*loq. Alcmene, quam Sosia insanam dixerat*) ob istuc omen, -r (nominator *pars codd.*), capies quod te condecet.

ōminor, -ātus sum, -ārī *et* ōmino, -āre. *ab* omen. *formae activae*: POMPON. Atell. 35 -as. FIRM. math. 5, 2, 16 -are. GLOSS. -o. *? gerund.* -andus HYG. grom. *v. infra.* GLOSS. -or: *οἰωνίζομαι. κληδονίζομαι.* -o: *οἰωνίζω.* -ans: augerans. *legitur in poesi singulis locis apud* PLAVT., POMPON., HOR., *in prosa oratione inde a* CIC., LIV. [*confunditur in codd. c.* dominari, somniare, nominare, *pro quo restituitur parum probab.* HYG. grom. p. 75, 19 cippus [n]ominandus (*'an* opinandus*?' Thulin*).]

I *i. q. pro omine eloqui vel intellegere, praesagire, augurari sim.* (*in salutatione* PLAVT. *et* POMPON.; *accedit notio optandi maxime* PLIN. epist. 4, 15, 5 SVET. Nero 48, 2 APVL. met. 9, 23, 2): **A** *subi. sunt homines*: **1** *accedit obi.*: **a** *acc.*: **α** *simpl.*: PLAVT. Rud. 337 quid agis tu? :: aetatem haud malam male. :: melius -are ([*nisi adv.*]. CIC. Brut. 328. PS. APVL. Ascl. 41 [domin-, somni- *var. ll.*]. *cf.* APVL. met. 1, 22, 3 meliora [nom- *cod. ante corr.*]). LIV. 9, 34, 19 quod -ari (dom- *pars codd.*) etiam reformidat animus (TAC. Agr. 44, 5 augurio votisque). 26, 18, 8 clamore ac favore -ti extemplo sunt felix faustumque imperium. 44, 22, 4 haec partim -ari (opin- *trad.*), partim sperare possum. FEST. p. 269 (*suppl. e* PAVL.) ⟨ut amplio⟩re vocabuli (*sc. Romae*) signifi⟨catu prosperiora patriae⟩ suae -retur (SVET. Nero 48, 2 sibi adversa et Galbae prospera). VELL. 2, 71, 3 vera de exitu eius. CVRT. 9, 8, 24 fortunam. 9, 9, 22 famem et ultima sibimet -bantur. PLIN. epist. 4, 15, 5 ad quod petendum voto primum, deinde bono quodam omine adducimur; optamus enim tibi -amurque ... consulatum; ita nos virtutes tuae ... augurari volunt. APVL. met. 9, 23, 2 uxor ... diras devotiones in eum deprecata et crurum ei fragium amborum -ta (*Robertson*, abom- *trad.* [*sic vol. I 124, 63*], ad- *vel* ob- *alii*). LACT. opif. 3, 2 fragilitatis ... condicionem ploratu ac fletibus -ari (somni- *var. l.*). FIRM. math. 5, 2, 16 omnia, quae futura sunt, -are. **β** *dupl.* (*cf.* c): PLIN. epist. 4, 19, 7 me ... talem, qualis nunc ... videor, -ari solebas. IVST. 31, 2, 7 omnes trepidavere exitiosamque sibi fugam eius -ti sunt.

b *enunt. interrog.*: LIV. 7, 30, 23 alterum *responsum* -ari horreo quae ferat. 23, 43, 14 nolle -ari, quae captae urbi casura forent.

c (*acc. c.*) *inf.*: LIV. 30, 32, 9 -atur *Scipio*, quibus quondam auspiciis patres ... pugnaverint ..., ea illis exeuntibus in aciem portendisse deos. 41, 18, 10 immemorem ambiguitatis verbi -tum (somni- *trad.*) ferunt se eo die Letum capturum esse (*cf.* 14 tam evidentem tristis ominis eventum). 42, 30, 8 preces suas acceptas ab dis immortalibus -ti (*suppl.* 'esse', *cf. αβ*).

2 *sine obi.* (*add. dat.* CIC. *et* SCHOL.): POMPON. Atell. 35 bene eveniat. :: ita sit: et tibi bene sit, qui recte -as (*item c. adv.*: SERV. auct. Aen. 11, 399 male -antem ... ut vatem). CIC. Phil. 11, 12 suo capiti (dom- *pars codd.*). off. 2, 74 nostrae *sc. rei publicae.* ITALA deut. 18, 10 (Cypr. testim. 3, 82) non -emini neque auguremini (*gr. κληδονιζόμενος, Vulg.* qui ... observet somnia, *Lugd.* auspicans, *Coll. Mos. 15, 1, 2* augurator). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 8, 37 ex persona dei -atur Romanis (*sc. poeta?*).

II *singulariter* diem faustum -ari *i. diem ominibus datis acceptisque fausta significatione augere*: PLIN. nat. 28, 22 cur ... primum anni incipientis diem laetis precationibus invicem faustum -amur?

deriv.: ominatio, ominator. *compos.*: abominor, inominatus.

ōminōsus, -a, -um. *ab* omen. *compar.* -ius AQVILA. SYNON. Cic. p. 430, 9 pestiferum. perniciosum. -um. [*e coni. dub.* SEN. nat. 2, 51 idem hominum (*om. pars codd., fort.* -um *Gercke in schedis*, ominans *Garrod*) futurum fulmen.]

i. quod (qui) infausti ominis est: **1** *de rebus*: MESSALA ausp. frg. Gell. 13, 14, 6 *Aventinum* quasi avibus obscenis -um ([omnino sum *pars codd.*]. *item de locis* GELL. 4, 9, 7 delubra [ignominiosa *var. l.*). AMM. 18, 7, 7 -o ... incepto et loco, cum haec ... tristia, futuros praenuntiantia motus, vitare ... quemque debere ... discamus). PLIN. epist. 3, 14, 6 notabilis atque etiam, ut exitus docuit, -a res accidit. PAPIN. dig. 35, 1, 72 pr. tam -a ... interpretatio, *sc. liberis mortuis legatum valere* (*cf.* AVG. doctr. christ. 2, 29, 46 coniecturas [abominosas *var. l.*]). SOL. 1, 41 Februarius quasi -us diis inferis deputatur. LAMPR. Diad. 5, 3 huic ... aquila pilleum ... tulit ..., quod multi -um putarunt et morti adcommodum, clarum autem eventus ostendit. AQVILA rhet. 5 p. 24, 12 nolo quicquam initio dicendi -ius proloqui (*Demosth. coron. 3 δυσχερές*). AMM. 24, 6, 17 *taurus* mactatus -a signa monstravit. SERV. Aen. 12, 74 noli me, mater, ad bellum euntem -is (omnino sic *var. l.*) lacrimis prosequi (*antea*: tanto mortis omine). COMMENT. Lucan. 4, 754 ('fessa iacet cervix') haec -a sunt, illa felicia. 7, 437 ('laevo ... volatu') -o, quod hos exitus habuit. SIDON. epist. 2, 8, 2 vispillonum sandapilariorumque ministeria -a. CLAVD. MAM. epist. 2 p. 204, 29 video ... musicen ... et geometriam atque arithmeticam tres quasi furias despui, posthinc philosophiam uti quoddam -um bestiale numerari. **2** *de hominibus*: PS. QVINT. decl. 1, 13 *ut pater iuvenem caecum* -um (omnino *trad.*) summa calamitate corporis occurrere delicatis uxoris oculis vetaret. 6, 1 senex, -us (odiosus *var. l.*) morte filii.

adv. **ōminōsē.** *i. q. modo ominoso*: PS. QVINT. decl. 6, 5 miser ... inauspicatum metiens iter, prorsus -e (omnino se *vel* est *pars codd.*) retentus *eqs.* SERV. auct. Aen. 2, 190 *Sino* quasi Troianus detestatur, quae in illos -e dicta sunt. COMMENT. Lucan. 5, 473 -e Iulia in puerperio obiit. *Oomes.*

omīomerin *v. vol. VI 3, 2889, 81.*

omissio, -ōnis *f.* *ab* omittere. *i. q. actio omittendi*: **1** *de actione praetermittendi*: **a** *vario usu*: SYMM. epist. 3, 48 istam veluti -em laudis suae (*antea*: superforanei laboris est commendare conspicuos). BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 12 p. 168, 2 praetermissis his quaestionibus, quas altiores esse praedixit, exoptat mediocrem ... tractatum, sed ne haec ipsa sibi harum quaestionum -o (amissio *F*) vitio daretur *eqs.* **b** *usu technico in arte rhet. i. q. praeteritio simulata, ἀντίφρασις sim.* (*cf. Volkmann, Rhetorik 501*): PS. IVL. RVF. schem. dian. 12 p. 62, 22 *ἀντίφρασις* est figura sententiae, cum quaedam negamus nos dicere et tamen dicimus, ..., latine dicitur -o. CLAVD. DON. Aen. 6, 600 p. 587, 13 'quid memorem Lapithas ...' genus est transitus per -em, quod idcirco ponitur, ne continuatio narrationis horrescat (10, 35 p. 296, 5 enumerat).

2 *de actione dimittendi, desinendi*: SYMM. rel. 49, 3 eo ... res rediit, ut a partibus Africani accusationis -o desperatione peteretur. CLAVD. DON. Aen. 8, 170 p. 140, 24 novare est replicatione annua novam ex veteri facere eam rem, quae per -em (*em. Georgii propter 8, 185 p. 143, 16* per desuetudinem, promissionem *trad.; cf. Serv. Aen. 8, 173* intermissione) frequentioris cultus posset abscondi. AVG. [*Baer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

catech. rud. 14, 1 alterius actionis, cui tamquam magis necessariae iam suspensus eras, -o. *i. q. remissio* (*cf. p. 582, 32*): PS. HIER. epist. 7, 5 p. 110^B sufficit nobis, ut non criminalia peccata et maiora faciamus, facilis est enim -o minorum delictorum.

? **3** *de actione amittendi* (*usu recentiore, cf. p. 588, 33 sqq.*): AVR. VICT. Caes. 11, 11 neque minus per se moliebantur bellum, quod his conversum imperium maestitiae erat ob -em (amissionem *o, ed.*) praedarum per dona munifica. FVLG. act. mund. p. 142, 18 exstitit ... letus in filiorum morte *Iob*, securus in -e (amissione *S*) substantiae (*cf. l. 20* nobilitatis amissione).

[om(m)it(t)a: obvoluta GLOSS.^L III Abstr. OM 1 (omn-), *unde pendent* GLOSS.^L I Ansil. OM 11 II Abav. OM 2 GLOSS. IV 545, 1 V 316, 16. 377, 7; *legendum vid.* omnuta *i.* obnupta, *v. Heraeus, ALL 10, 1898, 515.*]

^a**omitto,** -mīsī, -missum, -ere. [*ab* ob *et* mittere *pro* ommittere *ut* mamilla *pro* mammilla *sim. Sch.*] *de deriv.*: DOSITH. gramm. VII 434, 25 obmitto παραπέμπομαι (*inter compos. verbi q. e.* mittere *ut*: CHAR. gramm. p. 469, 30 B., *sed scrib.* om-, *item* PRISC. *v. infra*). CLEDON. gramm. V 76, 4 (*a particula* 'o' *et* 'mittere' *ut*: POMP. gramm. V 280, 29). *de scriptura*: om-: PRISC. gramm. II 46, 18 *b transit in m* ut summitto, praeterea '-o' dicimus pro 'ommitto'. GRAMM. suppl. 296, 24 '-o' per solum o scribendum est, unde et corripitur (*affert* HOR. sat. 2, 5, 26). obm-: GLOSS. V 544, 58 DOSITH. *v. supra.* NOT. Tir. *v. infra; in codd. var. l. e. g.* CIC. leg. 1, 5 CVRT. 5, 5, 19 ASCON. Scaur. p. 26, 26. omm-: GLOSS. II 398, 37 IV 418, 3. 4. PRISC. *v. supra; in codd. var. l. e. g.* CELS 2, 12, 2^A. 3, 18, 7 SEN. epist. 7, 3. *notatur* ōm- *in cod.* LIV. 21, 8, 12 *N*. AVSON. 420, 3 p. 378, 20 P. ōmisse *cod. P.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 35 *BC*. *de mensura*: ŏ- (*sec. legem* '*mamillam*' *q. d., cf. Stolz-Leumann 143*; GRAMM. suppl. *v. supra*): *metro probatur passim inde a* PLAVT. Cas. 737. ō- (*ad* HOR. carm. 3, 29, 11 *v. Axelson, Unpoet. Wörter 22, 22*): COMM. instr. 2. 1, 4 CYPR. GALL. exod. 285. 375 num. 304 DRAC. Orest. 90. *perf.* -sēre LIV. 27, 27, 6 CVRT. 6, 1, 6. 9, 7, 9 PLIN. nat. 17, 42. *al.* ?-mīsse AVSON. *v. supra.* COD. Iust. 6, 35, 1 pr. *cod. M^a*. *p. p. p. comparat.* -ssiores TER. Ad. 831. NOT. Tir. 23, 24^a obmittit. 23, 38^a obmisit. *de notione et differentia* (*v. et l. 17*): SYNON. Cic. p. 436, 15 -o. praetereo. reticeo. sileo ... dissimulo. DIFF. ed. Beck p. 73, 9 inter '-ere' et 'praetermittere': -it, qui ordinem interrumpit; praetermittit, qui ex toto relinquit; itaque -itur quod inter multa aliquando petendum est, praetermittitur quod non curatur ex toto. GLOSS. -o: ἐῶ. παραλιμπάνω. παραλείπω. ἀφίημι. παρίημι. παρορῶ. προίημι. παραπέμπω. παραπέμπομαι. παραχωρῶ. praetereo, taceo. dimitto. demitto. -it: ignoscit aut praetermittit aut redarguit. intermittit. -sso: postposito. *v. et p. 582, 39 sq.* *legitur inde a* PLAVTO, TER., TVRPIL., RHET. Her., CIC.; *evitatur a poetis* ENN., LVCIL., LVCR., CATVLL., VERG., TIB., PROP. (*al.; v. Marx, Molossische ... Wortformen, Abh. Leipz. 37, 1922, 32; Axelson loc. cit.*); *habent praeter comicos priscos* VARRO Men. (*semel*), HOR. (*in dactylis 8ies*, carm. *semel*), OV. (*semel*), PHAEDR. (*bis*), SEN. trag. (*quater*), LAVS Pis. (*semel*), SIL. (*ter*), AVSON. (*bis*), PRVD. (*semel*), CYPR. GALL. (*ter*), COMM. (*bis*), DRAC. (*semel*); *cf.* CE 613, 2. 629, 3. INSCR. christ. Diehl 3824 adn. (*vers. sen.*). [*confunditur cum*: mittere (*cf. vol. VIII 1162, 43 sqq.*): *var. l. e. g.* CIC. Pis. 80 Phil. 12, 19. *al.; legendum vid.* mittere PLAVT. Poen. 1268 TER. Eun. 926 OV. am. 2, 1, 17. amittere: TER. Haut. 962 CIC. har. resp. 23 *et saepe; restituitur* am- CAES. civ. 1, 33, 4. om- *per coni. dub.* VELL. 2, 39, 1 *v. Norden, Alt-Germanien 28, 7.* TAC. ann. 13, 46, 2. 14, 26, 1. committere: CVRT. 6, 3, 11 TAC. ann. 15, 24, 1. *al.; restituitur* com- PLIN. nat. 22, 4. demittere *restituitur* FRONTIN. strat. 1, 1, 6. emittere (*cf. vol. V 2, 500, 37 sq.*): *restituitur* om- PLIN. epist. 10, 37, 1; em- PLIN. nat. 18, 199 (*cf.* 17, 208 *André*). praetermittere: CAES. Gall. 6, 34, 7. *loco manco*: GRAN. LIC. p. 35, 7.]

CAPVT PRIVS: *i. q.* **missum facere,** *abire vel abessesinere*: **I** *praevalente notione dimittendi sim.*: **A** *c. respectu solvendi, liberandi sim.*: **1** *strictius: e manibus* (*accedit* de manibus APVL. met. 6, 19, 1): **a** *-untur animantes*: **α** *homines* (genua PLAVT. Poen. 1397; *hic illic obi. suppl.*): PLAVT. Bacch. 147 -e, Lyde, ac cave malo. Cas. 737 manc atque asta. :: -e (TER. Eun. 765. *cf.* PLAVT. Pseud. 255 manta. :: -e. Truc. 751 resiste. :: -e). Mil. 445 sqq. abeo. :: abire non sinam te. :: mitte. :: manifestaria es, non -o. :: at iam crepabunt mihi manus, malae tibi, nisi me -is (TER. Phorm. 486). 454 sqq. te nusquam mittam, nisi das firmatam fidem, te huc, si -sero, intro ituram. :: vi me cogis, quisquis es; do fidem, si -is; ... :: ecce -o. :: at ego abeo missa (*cf. 457* ⟨e⟩ manibus amisisti praedam). 1337 labra ab labellis aufer ... :: si magis vis, cam *mulierem* -am. :: nolo, retineas (TER. Ad. 172). Poen. 1267. 1397 -e genua. :: mitto (Rud. 628). TER. Ad. 942 non -itis? :: non nisi te exorem. :: vis est haecquidem. DICT. 4, 11 Deiphobus amplexus *Achillem* ..., neque ab eo divelli aut -ere (di- *V*), quoad Alexander ... geminato ictu transfigit. *in imagine pro subi. sunt res*: PLAVT. Stich. 335 iube me -ere igitur hos, qui retinent. :: qui retinent? :: rogas? omnia membra lassitudo mihi tenet.
β *bestiae*: MELA 3, 43 ubi ille *eques* interceptos earum *tigridum* catulos citus coepit avehere et rabiem adpropinquantium astu frustraturus unum de pluribus -sit (-ssis *A*), hae proiectum excipiunt (*cf. Plin. nat. 8, 66* abicit unum ex catulis).

b *-untur res corporeae*: PLAVT. Poen. 784 age -e actutum, furcifer, marsuppium; manifesto fur es. Rud. 1015 mitte rudentem, sceleste. :: mittam: -e vidulum. CIC. har. resp. 23 puer ... si tensam non tenuit, si lorum -sit (am- *E*), *eqs.* (*cf.* CVRT. 8, 14, 3 -ssis habenis [TAC. hist. 1, 86, 1]). LIV. 5, 47, 5 armis ... -ssis saxa ... manibus amplexos *Gallos* trucidat *M. Manlius* (21, 8, 12 arma -i [di- *D*] cogebat *falarica* nudumque militem ad ... ictus praebebat. 21, 58, 3. 33, 9, 11 CVRT. 4, 3, 4. 4, 15, 17. 8, 14, 33. TAC. hist. 4, 37, 1 raptis temere a. ac statim -ssis. 4, 70, 4. *cf.* 5, 17, 1 -ssis telis praeda manus impediunt). 8, 39, 2 inter sarcinas -ssas repente, obiacentes pedibus fugientium (*cf.* LIV. 31, 21, 5 -ssa praeda, quae in manibus erat [TAC. hist. 3, 16, 2]. CVRT. 3, 13, 9 -ssis ⟨his⟩ *sc. oneribus*). CVRT. 5, 7, 7 -ssa ..., quam portaverant, aqua. SIL. 14, 424 trepidatur -sso ... remigio *nave incensa*. APVL. met. 6, 19, 1 ut ... unam de manibus -as offulam.

2 *laxius*: **a** *vario usu*: **α** *-itur anima, spiritus* (*sc. morte*): PLAVT. Amph. 240 animam -unt prius quam loco demigrent (CASS. FEL. 64 p. 157, 5 cum per sudorem mortiferum a. -serint). ITALA Luc. 23, 46 (cod. l) hoc dicens -sit spiritum (*gr.* ἐξέπνευσεν, *aliae vers.* emisit, *Vulg.* exspiravit). **β** *-untur homines*: (i) *e quadam societate* (*cf. p. 588, 50*): TVRPIL. com. 160 quaeso -e ac desere hanc meretricem, quae te ... semper studuit perdere. TAC. ann. 13, 44, 1 *Octavius Sagitta* donis adulterium et mox, ut -ret maritum *Pontia*, emercatur, suum matrimonium promittens. (ii) *e conspectu*: LIV. 22, 12, 8 Fabius ... agmen ducebat modico ab hoste intervallo, ut neque -ret eum neque congrederetur. (iii) *e custodia*: TAC. ann. 13, 28, 1 quod immodestos fautores histrionum et a praetore in vincla ductos tribunus -i iussisset. 15, 69, 3 circumdati ... custodia qui simul discubuerant, nec nisi provecta nocte -ssi sunt. **γ** *-untur delicta* (*cf. p. 581, 2*): HIL. in Matth. 22, 6 dono enim gratiae vitae anterioris crimina -untur (amittuntur, remittuntur *var. ll.*). CYPR. GALL. num. 304 peccatum ... meum ... -e.

b *p. p. p. pro adi. i. q. remissus, minus tentus* (*vulgo vim medialem vel activam intellegunt, cf. Hofmann-Szantyr 290*): TER. Haut. 962 ubi te vidi animo esse -sso (amisso *G*; SCHOL.: dissoluto, lascivo). Ad. 831 ne ab re sint ... -ssiores paulo (*opp. 834* adtentiores; DON.: ἀνιέμενοι, ἀνετώτεροι [*sim.* GLOSS.^L II Philox. OM 5], neglegentiores [*cf.* GLOSS. V 530, 52]).

B *c. respectu relinquendi* (*accedit praedicativum* SALL.): **1** *-untur animantes*: SALL. hist. frg. 3, 98 C 8 fugitivi *seditiosi* ... interdum lacerum corpus semianimum -entes. LIV. 9, 39, 8 ut equites Romani -ssis equis ad primos ordines peditum ... evaserint ([*cf.* 7, 7, 8 relictis e.]. 22, 49, 3). TAC. hist. 3, 11, 3 mox -ssis lictoribus Patavium concessit *Saturninus*. COMM. instr. 2, 1, 4 -ssae duae tribum haec sunt et dimidia nobis (*cf. 8* obrelictae). **2** *-untur res* (*fere loca*): CVRT. 9, 9, 18 in quos *tumulos* ... -ssis navigiis enare properant. TAC. hist. 2, 65, 1 digressum a Luguduno Vitellium ... adsequitur -ssa Hispania. 3, 4, 2 Flavianum -ssa (am- *Agricola*) Pannonia ingressum Italiam. ann. 1, 28, 6 -unt portas (*sc. quas obsederant*). 1, 36, 2 si -retur ripa, invasurus hostis. 1, 47, 1 fixum ... Tiberio fuit non -ere caput rerum *Romam* (*1, 46, 2* ire ipsum ... debuisse. *cf.* 3, 47, 2 -ssa urbe). 1, 56, 3 -ssis pagis vicisque in silvas disperguntur. 2, 68, 1 -ssis maritimis locis. 4, 48, 1 statione⟨s⟩. 4, 74, 3 non ... in urbem ... degressi sunt: satis visum -ere insulam *Capreas*. 12, 63, 2 vis piscium ... -sso ... litoris flexu hos ad portus defertur. 14, 61, 3 -ret modo Campaniam et in urbem ... pergeret. *in imagine* (*cf. p. 583, 7*): APVL. met. 5, 19, 5 facinorosae mulieres, -ssis tectae machinae latibulis, destrictis gladiis fraudium ... puellae ... cogitationes invadunt.

C *c. respectu desinendi, deponendi sim.*: **1** *in oratione, sc. faciendo finem commemorandi* (-ere orationem, mentionem *sim. et* -ere dicere *sim. v. sub 2*): PLAVT. Asin. 578 iam -e ista atque hoc, quod rogo, responde (CIC. leg. 3, 29 -e ista, ...; non enim de hoc senatu ..., sed de futuris ... haec habetur oratio. ac. 1, 2). CIC. Mur. 22 sed ut hoc -sso ad studiorum atque artium contentionem revertamur (Cael. 26 haec -o, ad illa quae me magis moverunt, respondeo. Lig. 24 hoc totum -o, non ultra offendam tuas ... auris. Att. 8, 9, 3. *al.* SALL. Catil. 52, 24 QVINT. inst. 4, 2, 39. *al.*). Flacc. 14 ut hanc vim -am ([*13* hanc partem ... relinquam]. Lig. 20 ut -am communem causam, veniamus ad nostram. ac. 2, 130 Cato 23. *al.* SPART. Sept. Sev. 21, 4 sed ut -amus adoptivos, ..., veniamus ad genitos. AVG. civ. 18, 41 p. 317, 4 D. *cf. formulam sub II A allatam*). dom. 125 Gabinium. Pis. 80 praeterita ([mitto *var. l.*]. Phil. 2, 111. 5, 31. 6, 9 Att. 14, 14, 3). Phil. 2, 39 sed -atur bellum illud, in quo tu nimium felix fuisti. div. 2, 89 ut ratione utamur -ssis testibus. *al.* LIV. 33, 12, 8 -ere se Carthaginienses. 40, 15, 1 quin tu -ssa ista nocturna fabula ad id, quod doles ... reverteris? VAL. MAX. 5, 3 ext. 4 sed -amus ingratos et potius de piis loquamur. 6, 9 ext. 1 Xenocrates ... -ssa ... re, quam disserebat, de modestia ... loqui coepit. SEN. apocol. 10, 3 illa -am, haec referam. *al.* *seq. enunt. interrog.*: CIC. Pis. 3 sed -o, ut sit factus uterque nostrum *consul*. *c. praep.* **de**: CIC. Rab. Post. 34 de me -amus, ad Alexandrinos istos revertamur.

[Baer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *quolibet modo*: **a** *non iam faciendo, agendo sim.* (*plus valet quam* intermittere *v. vol. VII 1, 2227, 37 sq.*; imminuere Svet. Nero 42, 2): *α -untur res incorporeae* (*fere actiones, affectus sim.; frons pro affectu* Varro; *attulimus exempla selecta*): Plavt. Merc. 942 quin tu istas -is nugas ac mecum huc intro ambulas? (Sen. epist. 7, 3 nunc -ssis nugis mera homicidia sunt. *cf.* Plin. epist. 1, 21, 2 iocis. Svet. Nero 27, 1 iocularia et latebras -sit). Ter. Ad. 232 nunc si hoc (*sc. negotium*) -o (am- *G*) ac tum agam, ubi illinc rediero, nihil est. 267 sq. -e . . . tristitiem tuam. :: ego illam . . . -o. 754 -e . . . istanc iracundiam (*explic.* Gloss. V 537, 72 desine irasci. *cf.* Liv. 5, 36, 8 -ssa inde in Clusinos ira [7, 40, 19 i. et spe. Frontin. strat. 1, 10, 4]). 860 vitam duram, quam vixi usque adhuc, . . . -o (mitto *var. l.*). Cic. Flacc. 87 querellas. dom. 31 istam orationem, qua es usus, as licet (Liv. 34, 32, 20). rep. 6, 10 timorem (Tusc. 2, 67 Priscill. tract. 2, 54). fin. 2, 82 -ssa spe voluptatis (Liv. 5, 43, 4. 24, 17, 8 -ssa s. Nolae potiundae . . . Tarentum ad certiorem spem proditionis proficiscitur. 32, 31, 3. 37, 16, 3. 42, 45, 4 Cvrt. 3, 2, 1. 4, 1, 30 Sil. 15, 317 Tac. hist. 4, 30, 2 ann. 13, 37, 5. *al. v. et l. 11*). Att. 13, 47 extemplo instituta -si, ea, quae in manibus habebam, abieci (*Ennio tribuit F. Skutsch, Kl. Schr. 307 sqq.*). ad Q. fr. 3, 1, 5 id opus se -sisse (Hor. epist. 1, 6, 48 hoc primus repetas o., hoc postremus -as. Val. Max. 8, 13 ext. 1 nihil . . . ex his operibus, quae adulescens sustinere adsueverat, . . ., -sit. *cf. sub β*). Varro Men. 134 quin mihi caperratam tuam frontem . . . -is? (*an i. q. 'solvis' ?*). Caes. civ. 1, 30, 1 in praesentia Pompei sequendi rationem -it (*al.*). 3, 24, 4 obsessionem (*cf.* Liv. 23, 28, 12 coepta obsidio -ssa [38, 7, 1 Val. Max. 5, 6, 8. 7, 4, 3 Sil. 14, 186 Tac. ann. 15, 5, 1]). Sall. Iug. 70, 5 -sso vetere consilio (Liv. 33, 20, 10. 33, 41, 5. 41, 23, 13 Val. Max. 1, 5, 1. *al.*). Liv. 2, 14, 5 -sso Romano bello (6. 15, 8. 8, 12, 9. 23, 25, 4 et -i . . . et differri. 26, 25, 15 quod in manibus erat [Vell. 2, 24, 4]. 31, 31, 19 depositum a vobis bellum et ipsi -simus. 34, 33, 7 motum [*cf.* 21, 11, 13 mota arma]. 35, 15, 6. *al.*). 2, 30, 6 -sso certamine (9, 27, 14. 29, 6, 14 Tac. hist. 4, 6, 2 Amm. 19, 2, 9). 2, 50, 9 -ssa pugna (7, 15, 5. 8, 38, 14. *al.* Cvrt. 6, 1, 6. *cf.* Tac. hist. 2, 42, 1 pugnae ardore). 3, 63, 1 proelium (6, 13, 1 temere p. iniit, temere -sit. Cvrt. 5, 2, 5 Tac. ann. 3, 20, 2). 6, 42, 3 consulum mentione -ssa (37, 36, 9 pacis). 9, 35, 7 -sso . . . itinere (27, 48, 2. 35, 50, 11. Val. Max. 1, 1, 10 coepto. *al.*). 26, 6, 6 -ssa oppugnatione (*al.*). *al.*

β -untur res corporeae: opera manu facta, aedificia sim. (*sc. quorum perfectio intercipitur*): Liv. 5, 19, 11 ne intermitteretur opus (*i. cuniculus*) . . . nocte ac die numquam . . . -ssum (30, 10, 2 *de vallo.* Svet. Cal. 21 inchoavit . . . aquae ductum . . . et amphitheatrum . . ., quorum operum a . . . Claudio alterum peractum, -ssum alterum est. Consvlt. Zacch. 1, 18 p. 21, 5 opere turris -sso). Plin. epist. 10, 37, 1 qui *aquae ductus* imperfectus adhuc, -ssus (em- *trad.*, relictus *ed. Aldina*), destructus etiam est (*postea*: relicto). Svet. Claud. 11, 3 marmoreum arcum . . . decretum quidem olim a senatu, verum -ssum peregit. 20, 1 alterum *ductum aquarum* ab Augusto . . . negatum, alterum *portum Ostiensem* . . . propter difficultatem -ssum. CIL V 7250, 2 (*a. 375/8*) thermas Gratianas dudum coeptas et -ssas . . . extruxit.

γ accedunt structurae: (I) *inf.*: Plavt. Merc. 624 (*interpol. ?*) heu me miserum. :: flere (fiere *trad.*) -e, istuc quod nunc agis. Persa 431 iam -e (*A*, -o *BCD*) iratus esse. 642 iam de istoc rogare -e; non vides nolle⟨e⟩loqui? Ter. Eun. 989 -e de te dicere (Cic. Mur. 18 Lact. inst. 1, 11, 4. *cf.* Liv. 21, 18, 12 -ite Sagunti . . . mentionem facere). Cic. Sest. 1 recordari. Brut. 266 lugere. div. 1, 12 urguere. Sall. Iug. 35, 8 contra verum niti. Hor. carm. 3, 29, 11 mirari. epist. 1, 18, 79 tueri. Phaedr. app. 28, 9 persequi (Ivst. 41, 4, 4 Vvlg. II reg. 2, 19. 26. *cf.* Schol. Iuv. 7, 32 sectari). Tac. ann. 4, 68, 1 percolere. Hil. trin. 9, 7 *Christus* non . . . -ens naturae suae esse. Priscill. tract. 2, 51 non -entes . . . sanctorum iudicium malle quam saeculi. Vvlg. Iob 32, 1 respondere (*Hier. interpr. Iob* cessaverunt). Sacr. Leon. 416 (*in marg. cod.*) corripere. 1070 bene facere. 1100 instruere. (II) *enunt.*: Firm. math. 4, 15, 6 *luna* ad varios actus adfectantes, [in] quod adgressi fuerint, vario facit genere desperationis -ere (ad- *trad., corr. Aldina. cf.* Mart. Cap. 9, 889 ut -ere vellet, quae . . . disposuit). Fvlg. aet. mund. p. 168, 24 dum tamen vanus *Curtius* non -ret (am- *S*), quod vivebat. Vvlg. II reg. 2, 21 noluit autem Asael -ere, quin urgeret eum.

b *non iam curando, respiciendo, habendo, petendo sim.*: *α -untur res* (*pro obi. est hic illic enunt. relat.*): (I) *e possessione, potestate quadam sim.* (*cf. obi.* possessionem *infra apud iurisconsultos*): Ⓐ *variae*: Cic. leg. 1, 5 teneo, quam optabam occasionem, neque -am (Sen. contr. exc. 9, 1 nactus o. non -sisti [*cf. contr. 9, 1, 15* intermisse *Schulting ex* intermisse, intermisisse]. *cf.* Liv. 44, 8, 3 *eum* -sisse dé manibus ea, quae mox repeti non possent). off. 1, 111 si aliorum naturam imitans, -as tuam. Liv. 7, 24, 4 -ssa cunctando victoria erat (*cf.* Val. Max. 9, 3, 5 partem *victoriae*). Sen. Ag. 141 -si regimen e manibus meis. Qvint. inst. 2, 1, 1 rhetores . . . suas partes -serunt et grammatici alienas occupaverunt (2, 21, 13 philosophos -ssam hanc ab oratoribus partem occupasse). Tac. hist. 4, 86, 2 usurpata antea munia imperii -bat (*cf.* Cod. Theod. 8, 1, 11 -sso cingulo). ann. 1, 59, 4 redderet filio sacerdotium -ssum (*fort. recte Heubner, WSt. 77, 1964, 139,* hominum *trad.*). 3, 60, 2 quod falso usurpaverant (*sc. iura, mores sim.*) sponte -sere *civitates.* Ivlian. dig. 41, 2, 39 -endae possessionis causa (Scaev. dig. 41, 6, 5 Papin. dig. 43, 16, 18 pr. *al. cf.* Pavl. dig. 41, 7, 2, 1 *rem* desinere -entis esse). Papin. dig. 42, 8, 18 pignus. Priscill. tract. 2, 54 coronam aeterni sacerdotii. Cod. Theod. 8, 4, 21 -ssis . . . natalibus. *pro subi. sunt res* (*nisi ad cap. alterum trahendum*): Prob. inst. gramm. IV 152, 2 quaecumque . . . nomina . . . adverbia ex se facere possunt, haec ex dativo casu numeri scilicet singularis 'ori' litteras ultimas -unt et 'us' litteras accipiunt (152, 5 supra scriptas l. -unt et supra scriptas litteras accipiunt. *cf. p. 151, 36* ultimam syllabam amittunt et . . . accipiunt).

Ⓑ *loca* (*sc. possessa*; Narbonenses *pro provincia* Cic.): Cic. fam. 10, 26, 1 aut -endos Narbonensis aut cum periculo dimicandum. Liv. 9, 22, 11 -ssa Saticula, quam nequiquam defendi rebantur. 9, 28, 3 -sso Boviano. 23, 25, 6 Galliam. 26, 7, 5 Capuam (26, 13, 11 Flor. epit. 2, 6, 43). 30, 7, 4 -ssa Utica. Cvrt. 5, 11, 6 Graeciam *patriam.* 6, 3, 11 aut, quae cepimus, -enda (com- *B m. pr.*) sunt aut, quae non habemus, occupanda. Tac. ann. 4, 51, 2 ut quaedam munimenta Romani quasi perrupta -serint. 6, 36, 2 -ssa Armenia. 11, 8, 4 Seleuciam. 12, 46, 3 Pollio . . . impellit milites, ut pacem flagitarent seque praesidium -ssuros (*Freinsheim,* am- *Müller,* tradituros *Agricola,* amnis *M in fine versus*) minitarentur. 15, 5, 4 Tigranocertam. Fronto p. 195, 12 v. d. H. (p. 206 N.) provincias . . . -ere maluit quam exercitu retinere. Cassiod. Ios. c. Ap. 2, 35 Iudaei . . . bellis optinuerunt, ita ut haec *loca* postea non -rent (am- *Boysen, gr.* ἐκπεσεῖν).

(II) *e consilio, cogitatione, appetitione sim.*: Ⓐ *res variae incorporeae*: Cic. Marcell. 25 (*ad Caesaris sententiam* 'satis diu . . . vixi') -e, quaeso, istam . . . in contemnenda morte prudentiam. de orat. 1, 118 fingendus est nobis . . . detractis . . . vitiis orator . . .; neque enim, si . . . barbaria forensis dat locum vel vitiosissimis oratoribus, idcirco nos hoc (hic *var. l.*), quod quaerimus, -emus. Hor. epist. 1, 1, 98 mea cum pugnat sententia secum, quod petiit spernit, repetit quod nuper -sit. Liv. 1, 45, 3 caput rerum Romam esse . . .; id quamquam -ssum iam ex omnium cura Latinorum . . . videbatur *eqs.* 25, 4, 8 tribuni plebis -ssa multae certatione rei capitalis diem Postumio dixerunt (*25, 3, 13* multam . . . dixerunt). 33, 13, 3 iis, sine quibus pax impetrari non poterat, . . . -ssis. Sen. epist. 108, 27 -ssis (em- *B*), ad quae devertimur, in rem unam laboremus. Qvint. inst. 1, 12, 6 -amus . . ., quod didicimus? *al.* Ⓑ *loca* (*sc. appetita*): Liv. 6, 9, 5 senatui cum Camillo agi placuit, ut -sso Antio bellum Etruscum susciperet. 23, 15, 2 Neapoli quoque sicut Nola -ssa petit Nuceriam. 23, 32, 7 qui Magonem . . . -ssa Italia in Hispaniam averterent. 37, 15, 6 -ssa in praesentia Epheso mittendam navium partem in Lyciam censuit. Tac. hist. 2, 83, 2 *Mucianus* ambiguus consilii, num -ssa Moesia Dyrrachium *occuparet.* ann. 15, 36, 1 -ssa in praesens Achaia . . . urbem revisit *Nero.* Ivst. 12, 13, 4 -ssa Babylonia in Borsipam urbem . . . concessit *Alexander.*

(III) *ex usu, more, consuetudine sim.* (*obi.* morem Sall., consuetudinem Svet. rhet. 25, 5 *et* Vesp. 12): Cic. nat. deor. 2, 9 neglegentia nobilitatis augurii disciplina -ssa veritas auspiciorum spreta est (*cf.* div. 2, 77 *auspicium* totum -sit. Tac. ann. 12, 23, 1 salutis augurium quinque et viginti annis -ssum [*M,* interm- *Agricola*] repeti ac deinde continuari placitum. Min. Fel. 26, 1 auspicia et auguria Romana [*opp.* observata]). div. 1, 28 nihil . . . maioris rei nisi auspicato . . . gerebatur, quod . . . nuptiarum auspices declarant, qui re -ssa nomen tantum tenent. Sall. or. Macri 14 -undum (amittendum *Arus. gramm. VII 453, 10*) morem hunc, quem agitis (*cf.* Liv. 2, 14, 2 cuius originem moris [*i. e. bona Porsennae vendendi*] necesse est . . . inter bellum natam esse neque -ssam in pace. Cvrt. 5, 5, 19 quae [*sc. mores, sacra sim.*] ingenita ipsi -ssuri sint sua sponte). Liv. 39, 18, 8 (*de Bacchanalibus*) si quis tale sacrum sollemne et necessarium duceret, nec sine religione et piacula se id -ere (di- *var. l.*) posse, *eqs.* Cels. 3, 24, 4 oportet . . . vinum bibere Graecum salsum . . .; deinde . . . -sso Graeco vino bibere integrum austerum. 4, 32, 2 paulatim . . . debebit, -ssis his legibus, eo transire, ut arbitrio suo vivat (Tac. ann. 6, 16, 1 adversum legem . . . Caesaris, . . ., -ssa⟨m⟩ olim, quia *eqs.*). Lavs Pis. 162 mira subest gravitas inter fora, mirus -ssa paulisper gravitate lepos. *al.*

β -untur homines (*fere hostes e persecutione sim.*): Liv. 7, 29, 6 (*4* Samnites Sidicinis iniusta arma . . . cum intulissent) Samnites -ssis Sidicinis . . . Campanos adorti. 22, 47, 9 Romani . . . -ssis Gallis Hispanisque, quorum terga ceciderant, adversus Afros . . . pugnam ineunt. 26, 13, 7 -ssis omnibus, -sso ipso Hannibale . . . exercitus ad Capuam oppugnandam miserunt. Cvrt. 7, 7, 11 si -serimus (-iss- *F*) Scythas ultro arma inferentes, contempti ad illos *Bactrianos*, qui defecerunt, revertemur. Tac. hist. 4, 34, 5 Vocula -ssis fugientium tergis vallum . . . augebat. Vvlg. II reg. 2, 30 Ioab reversus, -sso Abner, congregavit populum.

II *praevalente notione praetermittendi, praetereundi sim.* (*plus valet quam* differre Tac. hist. 1, 47, 1. 2, 71, 2 Svet. Cal. 49, 2 Avson. 204, 4 p. 62 P. Cod. Theod. 9, 10, 4, 1 [= Iust. 9, 12, 8, 3].

[Baer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sed cf. iuxta pcs. HOR. ars 44): **A** *in oratione sim., sc. non commemorando* (-ere mentionem *et* -ere dicere *sim. v. sub B; accedit* dicendo QVINT. inst. 11, 1, 4): **1** *c. acc.*: **a** *vario usu*: **α** *-untur res*: (I) *formae* I^{ae} *pers. sg. vel pl.*: (A) *pro obi. sunt neutr. pron. vel adi.*: PLAVT. Trin. 1074 sed -o (-e *A*) alia, hoc mihi responde: *eqs.* (CIC. Phil. 13, 42. *al.*). TER. Haut. 637 at id -o: misericordia, animus maternus: sino (CIC. ac. 2, 52. 2, 78. LIV. 27, 13, 5 ea, quibus gloriari potestis. *al.*). Ad. 87 illa quae antehac facta sunt -o (CIC. Verr. II 4, 116 Catil. 1, 15. Pis. 17 illud, consulem edicere *eqs.* Tusc. 2, 58 *al.*). CIC. Verr. II 3, 200 quamquam haec -o: de cella loquor (Cluent. 100 -o et h. et alia permulta, quae *eqs.* Flacc. 80. *al.*). 5, 166 -o ac neglego cetera (TERT. adv. Marc. 4, 13 p. 458, 11 PANEG. 10, 3, 1). fam. 4, 13, 6 redeo ... ad id ..., quod primo -seram (COLVM. 9, 4, 6 ex cunctis, ..., quae ... -si. 12, 52, 2. PLIN. nat. 10, 79 multa ..., quae ... -o. *al.*). or. frg. B 7/9 num quid -si? (PLIN. nat. 20, 235 ne q. -amus. *al. cf. pron. interrog.*: PHAEDR. 4 prol. 5 divinabit, quidnam -serim. VITA Hil. Arel. 11 l. 24 quid). LIV. 26, 41, 10 vetera -o (MIN. FEL. 7, 5. *cf.* CIC. Att. 8, 3, 3 illa v.). *al.*

(B) *pro obi. sunt subst.*: RHET. Her. 4, 27, 37 furta, rapinas ... tuas -o. CIC. Sest. 54 -o gratulationes, epulas *eqs.* prov. 6 -o iuris dictionem ..., caedes relinquo, libidines praetereo (*cf.* nat. deor. 1, 119 Eleusinem ..., praetereo Samothraciam). de orat. 1, 181 -o ... plura exempla. *al.* LIV. 9, 9, 6 -o deditionem, quoniam de sponsione agitur. COLVM. 6, 38, 1 quaedam vitia non -am. *al.*

(II) *aliae formae*: (A) *variae*: CIC. inv. 2, 37 ante factis -ssis, illud, quod instet, agi oportere. de orat. 2, 127 quin tu ... -is ista, quae proposuisti. 3, 31 -ssis ceteris argumentis (VELL. 2, 14, 3 SEN. epist. 94, 52). nat. deor. 1, 28 quae reprehensa in alio iam in hoc *loco* -antur. HOR. ars 44 pleraque differat et praesens in tempus -at. VAL. MAX. 1, 7 ext. 10 proximum somnium ... ne -atur, impetrat. COLVM. 2, 13, 4 diligentius de eo dicendum existimo, cum priscis auctoribus quamvis non -ssa res (non omnes sares *SA*), levi tamen ... cura sit prodita (12, 4, 1). 10 praef. 3 Georgici carminis -ssas partis (TAC. dial. 16, 3 p., quas ... te non tam -sisse quam nobis reliquisse). 12, 52, 8 multa -ssa sunt (*al.*). *al.* PLIN. nat. 6, 170 -sit in hoc tractu ... Berenicen alteram. 23, 52 in reliquis *vinis* -atur et palmeum. *al.* QVINT. inst. 1, 11, 17 chironomia ... a Chrysippo in praeceptis ... non -ssa. 2, 11, 1 priora -serunt (TAC. ann. 15, 24, 1 p. et totiens iactata ... -ere [com- *M*]). *al.* TAC. ann. 6, 7, 5 a plerisque scriptoribus -ssa ... pericula et poenas. *al.* *p. p. p. neutr. pro subst.*: VELL. 2, 68, 4 aliquid ex -ssis peto. QVINT. inst. 10, 5, 4 licet ... et -ssa supplere et effusa substringere. APVL. apol. 36 adnitar ... aut -ssa adquirere aut defecta supplere. SVLP. SEV. dial. 2, 9, 5 ab illo -ssa referemus. (B) *gerundivum*: CIC. Sest. 13 non est -enda singularis ista integritas (*postea*: verum haec ... praetereamus). off. 3, 9 adhibendumne fuerit hoc genus ..., an plane -endum. COLVM. 12, 25, 1 eam ... partem curae non -endam putavi. PLIN. nat. 4, 93 non est -enda multorum opinio. 7, 6 quaedam (*sc. ritus, mores sim.*) ... haud -enda duco. 12, 18. 14, 47. *et saepius apud eundem* (*v. etiam sub 4 et 5*). QVINT. inst. 2, 5, 1 non -endum videtur id quoque, ut moneam, *eqs.* 2, 17, 42. 12, 10, 49. *al.* PLIN. epist. 3, 10, 5 si qua existimabitis addenda commutanda -enda. paneg. 56, 1. *al.*

β *-untur homines*: (I) *formae* I^{ae} *pers. sg. vel pl.*: CIC. Mur. 69 -o clientes, vicinos, tribules, exercitum totum Luculli. Sull. 71 ceteros (Phil. 2, 56 Brut. 296). dom. 23 Catonem. Balb. 17 -am ... Pompeium iam oratione mea reliqua (relinquam *trad.*). Phil. 6, 13 me. 12, 19 -o (mitto *var. l.*) hostem patriae. rep. 1, 1 innumerabilis viros (*postea*: commemorare ... desino). parad. 11 reliquos *reges. al.* LIV. 6, 41, 3 Licinium Sextiumque. *al.* (II) *aliae formae* (*loco lacunoso* GRAN. LIC. p. 1, 8): QVINT. inst. 10, 1, 45 ne quisquam queratur -ssos forte aliquos *scriptores*, ⟨quos⟩ ipse valde probet. TAC. ann. 3, 76, 1 cum ferme cunctos proceres ... nominavisset, Caesarem -sit (*sc. in testamento ut*: TERT. dig. 29, 1, 33, 2 si ... -serit postumum per errorem. PAVL. dig. 5, 2, 19 pr. -ssa *filia* [*antea*: f. praeterita]. INST. Iust. 2, 13, 7. *addas*: PLIN. epist. 5, 5, 2 -sit quos maxime diligebat.). MARCIAN. dig. 48, 9, 3 (*in lege Pompeia*) et novercae et sponsae personae -ssae sunt, sententia tamen legis continentur (IVST. 31, 1, 3). CYPR. epist. 73, 17 Christi mentionem facit Petrus, non quasi pater -retur. PS. AVR. VICT. orig. 3, 3 -sso ... Iano ... se Saturno maluit *Vergilius* annectere. AVSON. 204, 4 p. 62 P. dilatus nobis, non et -ssus eras (*sc. in eloquio*). *al.*

b *in formula*: 'ut -am, -amus', (*v. etiam sub 5 et 6, cf. p. 582, 71 sqq.*; ut -antur *non nisi apud* PLIN. nat. 3, 46. 16, 6. 33, 135. 35, 159): **α** *res*: TER. Haut. 457 ut alia -am (CIC. Quinct. 70. Cluent. 151 leges alias omnes. Phil. 2, 38 de orat. 1, 166 ac. 2, 113. Tusc. 3, 5 alios *morbos*. Lael. 9 Att. 7, 13, 1. SALL. Iug. 10, 2 a. magna et egregia tua. LIV. 34, 32, 11 a. omnia vetustiora. ASCON. tog. cand. p. 67, 12. *al.*). CIC. Verr. II 1, 137 ut -am (mittam *var. l.*) cetera (Cluent. 181 Rab. perd. 20 Catil. 3, 18. de orat. 3, 36 ceteras artes. *al.*). 3, 206 tuos peculatus. Flacc. 16 hanc Graeciam (de orat. 1, 13 G. ... atque illas ... Athenas). Catil. 3, 18 ut illa -am, visas ... ab occidente faces (Planc. 25 illud, quod ... laborabam. fam. 15, 21, 2. COLVM. 3, 3, 2 veterem illam felicitatem. PANEG. 12, 4, 3). Deiot. 15 haec (Phil. 5, 25 h., quae magna sunt. Att. 8, 3, 3. *al.* PANEG. 12, 4, 4. VOPISC. Aurelian. 6, 1 h. et talia). Phil. 5, 35 superiora (10, 4). 12, 10 reliquas partis Galliae (PLIN. nat. 23, 52 r. *vina*). *al.* CVRT. 6, 3, 2 (*v. sub β*). PLIN. nat. 33, 66 Indicum *aurum*. QVINT. inst. 3, 6, 8 ea, quibus minus confidimus. TERT. pudic. 5 p. 227, 12 tragoedias. *al.* **β** *homines*: CIC. Verr. II 4, 136 ut ceteros -amus, de ipsis Syracusanis cognoscite (div. 1, 3 c. populos. PS. AVR. VICT. epit. 42, 21 c. *uxores*). leg. agr. 1, 14 alios (rep. 3, 24 fin. 2, 102 off. 1, 77. LIV. 9, 17, 6 a. reges claros ducesque. 27, 27, 13. 37, 45, 12). Mur. 56 Servium Sulpicium. Sest. 32 Gabinium. Phil. 5, 39 patrem. 7, 24 multitudinem. or. frg. A IX 14 ⟨ut⟩ istum *Antonium* -am. div. 2, 22 superiores *viros*. NEP. Hann. 2, 1 Philippum. CVRT. 6, 3, 2 Illyrios, Triballos, Boeotiam, Thraciam *eqs.* VOPISC. Aurelian. 42, 6 Vitellios, Caligulas et Nerones. *al.*

2 *obi. suppl. vel absolute*: CIC. de orat. 3, 42 me ... tuus sonus et subtilitas ista delectat, -o verborum (*sc. subtilitatem*). ac. 2, 132 cupio sequi Stoicos; licetne, -o per Aristotelem ... (*i.* -o *quaerere, liceatne per A.*), per ipsum Antiochum ...? VARRO ling. 8, 19 alia sunt, quae circum ire non difficile; sed quod ... alia urgent, -o. PLIN. nat. 17, 83 non -sisset idem *Cato*, si attineret meridianam caeli partem signare in cortice (*nisi inf. pro obi. intelleg.*). HIER. epist. 22, 22, 2 eadem replicare perlongum est ...; verum ne penitus videar -sisse, *eqs.*

3 *c. praep.* de: CIC. Verr. II 2, 183 -o (mitto *var. l.*) de melle. Pis. 51 de reditu Gabini. GRAN. LIC. p. 2, 3 de equitibus non -am (*antea*: ⟨de⟩ ordinibus ... dixi). p. 9, 7 ⟨de P. Lentulo, qui⟩ fuerat consul cum Cn. Domitio, non fuit -endum (-endus *Pertz*). RVFIN. Orig. in Rom. 7, 7 p. 1122^{C} non -amus nec de eo quod dixit: *eqs.* OROS. hist. 5, 1, 9 de regibus (*cf. 8* non requiro de *eqs.*).

4 *pendet acc. c. inf.* (*antecedente pron. praepar.* CIC. Catil. 3, 18 Pis. 17 PLIN. nat. 12, 18. 20, 90 AVG. civ. 3, 31 p. 144, 20 D. MACR. Sat. 1, 8, 4): CIC. Pis. 75 -o nihil istum versum pertinuisse ad illum *Pompeium*. PLIN. nat. 10, 128 non -endum est ... hirundines indociles esse (11, 239. 13, 94. 14, 63. 16, 56. 17, 163. 24, 46. 28, 184. 36, 15. *cf.* 19, 40 quo minus -endum videtur).

5 *pendet enunt. relat. vel interrog. indir.* (*condic. l. 38*): CIC. Sest. 27 -o, quid ille tribunus ... fecerit (COLVM. 9, 6, 4 GREG. TVR. Franc. 5, 19 p. 216, 23. *cf.* QVINT. inst. 2, 10, 15 si quid erit, quod ad scholas ... pertineat, in transitu non -emus). Balb. 43 -o, quantis ornamentis populum ... adfecerit. Deiot. 15 ut ... -am, cuius ... sceleris fuerit ... necare hospitem. Phil. 2, 53 -o, quam haec falsa, quam levia (QVINT. inst. 2, 16, 19 ut -am, ..., q. sit utile *eqs.*). Brut. 297 -o igitur quae ... dixeris (Tusc. 5, 79. COLVM. 7, 5, 7 q. ... quantulaeque sunt *differentiae*. PLIN. nat. 2, 141 q. sunt ... memorabilia non -emus. RVT. LVP. 2, 11 AVG. civ. 18, 52 p. 339, 18 D.). leg. 3, 18 -o, quem ad modum isti se gerant. VELL. 2, 41, 3 cur ..., quod vel maximum est, ... -atur? (PLIN. nat. 13, 123 non -endum est ..., q. *eqs.* [34, 24]. QVINT. inst. 11, 2, 42. *al.*). *al.*

6 *pendet enunt. c.* quod (*antecedente pron. praepar.* CIC. Planc. 25 Att. 8, 3, 3 TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 487, 20): PLIN. nat. 29, 74 ut -am, quod perire ... dicuntur *salamandrae* (MARCELL. dig. 34, 2, 6, 1 LACT. inst. 4, 24, 6 AVG. anim. 1, 9, 11 p. 312, 5). AVG. civ. 2, 23 p. 86, 23 D. -o, quod Marius ... Maricae deae ... commendatus est. 8, 26 p. 363, 30. 14, 24 p. 50, 19 CAEL. AVR. chron. 3, 8, 129.

B *quolibet modo, -untur res vel homines*: **1** *non faciendo*: **a** *c. inf.*: **α** -o *non negatur*: TER. Phorm. 861 proloqui. CIC. Cael. 54 curare. Brut. 266 lugere. rep. 1, 47 dicere (LACT. ira 18, 13 AVG. civ. 7, 28 p. 311, 16 D. 22, 11 p. 585, 18 cons. euang. 1, 20, 28). fin. 4, 1 velle. FRONTIN. strat. 1, 8, 5 occurrere. TAC. ann. 4, 40, 7 referre. TERT. nat. 1, 10, 36 convenire (*cf. 35* non dico). MARCIAN. dig. 38, 16, 9 adire hereditatem. MACER. dig. 49, 4, 2, 2 appellare. AVG. civ. 4, 5 p. 151, 7 D. quaerere. $CONC.^{S}$ I 5 p. 210, 3 examinare. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 12 p. 168, 17 interpretari. **β** -o *negatur*: FRONTIN. strat. 1, 5, 19 dimittere. TAC. Agr. 1, 1 posteris tradere. hist. 3, 63, 2 salutem et pecuniam ... offerre. ann. 2, 15, 1 testari. 15, 58, 1 conscios edere. 16, 9, 2 obniti et intendere ictus. APVL. apol. 40 prodere. AVELL. p. 353, 18 suggere⟨re⟩. 682, 6 instruere. CASSIOD. hist. 1, 13, 22 epistolam ... operi inserere ([*gr. Theodoret. 1, 3, 4* ἐνθήσω *tantum*]. 1, 14, 58. *cf.* 4, 24, 1 interponere). GREG. TVR. glor. mart. 79 p. 541, 28 tendere insidias. FACVND. defens. 7, 4 p. 689^{D} refellere. *per contaminationem, sc.* tacere non -o *i. non -o dicere vel nolo tacere* (*cf. Löfstedt, Glotta 4, 1913, 255*): AVELL. p. 671, 18 quod in Scampina civitate factum est ..., tacere non -simus.

b *c. acc.* (*-untur res incorporeae, maxime actiones sim.; attulimus exempla selecta*): CIC. inv. 1, 1 si quis -ssis rectissimis ... studiis rationis et officii consumit omnem operam in exercitatione dicendi (1, 4 qui -sso st. sapientiae nihil sibi praeter eloquentiam comparasset. Brut. 249 -ssis ceteris st. SEN. dial. 5, 9, 1 COLVM. 8, 2, 5 TAC. hist. 4, 84, 1). Phil. 7, 19 si pace frui volumus, bellum gerendum est: si bellum -imus, pace numquam fruemur (IVST. 7, 3, 9 -sso b. nuptias facit). 11, 14 scelus. SALL. Iug. 66, 1 -ssa deditione bellum incipit. LIV. 7, 35, 2 -sso militari adsensu. 9, 8, 4 -ssa

[Baer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

defensione (QVINT. decl. 330 p. 298, 18 TAC. hist. 3, 9, 5 ann. 6, 40, 3 PLIN. epist. 2, 11, 2). SEN. contr. 2, 5, 5 nullum tormenti genus -sit (TAC. Agr. 16, 1 nec ullum ... saevitiae g. PLIN. epist. 7, 17, 7 emendandi. SVET. Iul. 26, 2 Otho 4, 2). CELS. 3, 18, 7 multa in praecipiti periculo recte fiunt, alias -enda (SEN. dial. 2, 19, 2 necessaria). 7, 14, 2 Gorgias ... omenti mentionem -sit (TAC. ann. 3, 18, 3 *postea*: praeterisset). SEN. clem. 1, 7, 3 -ssa ea *ultione* (dial. 2, 18, 5 TAC. ann. 2, 85, 3). 2, 7, 2 qui ignoscit, fatetur aliquid se, quod fieri debuit, -sisse. CVRT. 10, 3, 4 ut nihil -serint (PLIN. nat. 19, 185 TAC. ann. 6, 44, 1 BOETH. trin. praef. 28). 10, 5, 8 nullis questibus -ssis. ASCON. Corn. p. 58, 3 ea ... res saepe erat agitata, saepe -ssa. PLIN. nat. 18, 193 si haec -ssa sit stercoratio (*cf. Colum. 2, 15, 2* si ... stercorationem facere prohibuerit). *al.* *accedit praedicativum per pleonasmum* (*cf. p. 588, 4*): CVRT. 3, 6, 14 nec Philippus quicquam inexpertum -sit (*v. vol. VII 1, 1324, 78 sqq.*). *gerundivi neutr. pl. pro subst.*: SEN. epist. 16, 3 agenda et -enda demonstrat *philosophia*. PLIN. epist. 8, 10, 1 quaedam custodienda praegnantibus -it, facit -enda.

c *pendet enunt.* (*non nisi post negationem*): TAC. hist. 2, 40 militem ... sarcinis gravem obicere hosti non -ssuro (ām- *M*), quominus expeditus ... incompositos in agmine ... adgrederetur (TERT. paen. 3, 10 non ignorat *deus delicta*, nec -it, q. in iudicium decernat). TAC. ann. 3, 27, 2 ne bello quidem ... -ssum, quin multa ac diversa sciscerentur.

2 *non curando, respiciendo, petendo sim.* (*nonnulla exempla sub A allata huc trahi posse vix negaverimus; syn. vel iuxta pos.*: contemnere CIC. div. 2, 80 TAC. dial. 26, 4 PRVD. perist. 10, 543 PALLAD. hist. mon. I 2 p. 255[D]; neglegere PAPIN. dig. 41, 2, 47 FRG. Vat. 35, 5 *bis*; *-ere minus valet quam* oblivisci RVFIN. Clement. 1, 22, 6): **a** *vario usu*: **α** *-untur res*: (I) *incorporeae* (*exempla selecta*): CIC. inv. 1, 69 scripto ... legis -sso scriptoris sententiam considerare. dom. 3 -am ordinem dicendi meum (SVET. Iul. 84, 1). Brut. 256 -ssis ... divinis consiliis (CAES. Gall. 2, 17, 5). off. 3, 4, 1 -sit ... et pietatem et humanitatem. Att. 9, 5, 1 -o causam rei publicae, quam ego amissam puto (CELS. dig. 29, 4, 25 testamenti [*al.*]. TERT. mart. 5, 1). LEP. Cic. fam. 10, 35, 2 ut privatis offensionibus -ssis summae rei p. consulatis (*cf.* TAC. hist. 1, 47, 1 -sisset offensas an distulisset, ... in incerto fuit). SALL. Iug. 102, 14 vetera. LIV. 6, 14, 13 ceteris -ssis, eo versae erant omnium curae, *eqs.* 28, 35, 8 occasionem (VAL. MAX. 9, 3, 1 CELS. 2, 10, 11 PLIN. epist. 3, 20, 10 SVET. Cal. 14, 2. *al.*). SEN. nat. 6, 32, 12 omnibus -ssis hoc unum ... meditare (epist. 5, 1. *al.*). COLVM. 1, 4, 5 nusquam experimentorum varietas -enda est. PLIN. nat. 25, 151 cicuta ... venenum est, ..., ad multa ... usus non -endi. QVINT. inst. 8 prooem. 18 qui -ssa rerum ... diligentia quodam inani circa voces studio senescunt. 12, 10, 38 neque ... -enda pars haec orationis, sed exigenda. TAC. dial. 26, 1 si -sso ... perfectissimo genere eloquentiae eligenda sit forma dicendi. PLIN. epist. 6, 5, 3 -sso contra dicendi tempore. IVLIAN. dig. 38, 2, 20, 4 -ssa condicione (*v. vol. IV 136, 35 sq. cf.* GREG. TVR. Franc. 10, 28 p. 439, 30 promissionem. p. 440, 8 pactionem). SCAEV. dig. 35, 2, 27 legis Falcidiae beneficio -sso (VLP. dig. 38, 17, 2, 20. *al.*). TERT. idol. 1 p. 30, 6 -e titulos, opera recognosce. ITALA psalm. 137, 8 (Sangerm.) opera manuum tuarum non -as (*gr.* μὴ παρίδῃς, *Vulg.* ne despicias). *al.* (II) *corporeae* (*pro incorp.* HIER.): CAES. Gall. 7, 88, 3 nostri -ssis (em- *pars codd.*) pilis gladiis rem gerunt (SALL. 60, 2. *cf.* TAC. hist. 2, 42, 2 -sso pilorum iactu. ann. 6, 35, 1 arcu. IVST. 2, 5, 4 ferro). CELS. 3, 7, 1[C] -ssis ceteris *cibis*. 5, 28, 12[L] quod unam partem curet, reliquas -at. 7 prooem. 1 medicamenta atque victus rationem. 7, 14, 4 caro ... carcinomati similis ... -enda est; sana excidi debet. COLVM. 3, 13, 4 paribus alternis -ssis spatiis senum pedum latitudinis sulcos derigunt (3, 15, 2. *cf.* 3, 15, 1 quinis pedibus). 3, 13, 10 necubi scamna -antur. 4, 10, 2 quos *nepotes* pampinator ... -serat. 9, 16, 1 cerae fructus ... non ... -endus est. 11, 2, 16 reliquae partes vinearum propter ... frigora -ssae (frigore -sso *A*), nunc palandae ... sunt. FRONTIN. aq. 9 hanc *aquam Crabram* Agrippa -sit. TAC. hist. 5, 15, 1 -ssa ... fronte latera ac terga circumvenientes. ann. 14, 33, 2 -ssis castellis praesidiisque. TERT. ieiun. 16 p. 296, 4 -ssis templis. HIER. epist. 20, 2, 1 restat ..., ut -ssis opinionum rivulis ad ipsum fontem ... recurramus.

β *-untur homines*: CIC. Manil. 51 -ssis auctoritatibus ipsa re ac ratione exquirere possumus veritatem. Tusc. 5, 85 hi (*Epicurus, Peripatetici*) quid possint optinere, videamus -ssis Stoicis, quorum satis videor defendisse sententiam. Att. 16, 16, 10. LIV. 34, 26, 7 cum pro Argivis ... bellum susceptum sit, quid minus conveniens esse, quam -sso hoste Argos oppugnari? (TAC. hist. 4, 78, 2 ann. 4, 23, 1 IVST. 1, 8, 6. 27, 3, 6. *cf.* 3, 6, 8 -ssis Messeniis. 29, 2, 7 Aetolis). TAC. hist. 2, 71, 2 Valerium ... destinatum a Galba consulem distulit *Vitellius* ...; Pedanius Costa -itur. ann. 6, 2, 4 quos *senatores* -i posse, quos deligi? 15, 52, 1 Caesar ... epulas inibat -ssis excubiis et fortunae suae mole. SVET. Cal. 40 nullo rerum aut hominum genere -sso, cui non tributi aliquid imponeret. IVLIAN. dig. 46, 8, 22, 7 ut heredis ceterorumque personae ... -rentur *in stipulatione* (46, 8, 22, 8 MARCELL. dig. 35, 2, 57). AFRIC. dig. 28, 2, 16 si filius heres institutus sit -sso postumo. *et saepius apud iurisconsultos.* TERT. adv. Marc. 4, 5 p. 431, 10 -ssis eis *magistris.* CYPR. epist. 69, 6 gentiles adhuc praeteriri iubet *Christus*, addendo ... et civitatem Samaritanorum debere -i. *al.*

b *accedit praedicativum* (*cf. p. 587, 14*): SALL. Iug. 31, 25 ne tantum scelus inpunitum -atis (am- *V*). CVRT. 3, 11, 23 id *tabernaculum* solum intactum -serant milites *diripientes*. TAC. ann. 15, 8, 1 quas *regiones* Corbulo integras -sisset. 16, 23, 1 vim ... civitatis Pergamenae ... inultam -serat (COD. Iust. 6, 35, 1 pr. [*a. 204*] necem testatoris i. -sisse [omisse *M*[a]]).

c *pendet acc. c. inf. vel enunt. c.* quod (*post pron. praepar.*): QVINT. inst. 7, 2, 38 neque illud est -endum, non omnes causas in omnibus personis valere. PAPIN. dig. 36, 1, 57, 3 nec illud translaticie -endum est ... petitionem denegandam esse. MARCIAN. dig. 48, 15, 3, 1 illud non est -endum, quod exemplo legis Aquiliae ... accusatio ... superest.

3 *non accipiendo, assumendo sim.*: CIC. Att. 1, 17, 7 nota fuit ... tua voluntas -endae provinciae. ASCON. Scaur. p. 26, 26 id agebat Caesar, ut -ssa praetura consul fieret (*cf. Cic. Phil. 11, 11* qui ex aedilitate consulatum petit). TAC. hist. 1, 2, 3 nobilitas, opes, -ssi gestique honores pro crimine erant (ann. 6, 45, 2 quos *h.* -serit receperitve. PAPIN. dig. 29, 4, 26 pr. qui h. proprio -sso propter compendium alienam institutionem maluit). IAVOL. dig. 29, 2, 60 qui, ut hereditatem -ret, ex alia parte edicti possessionem bonorum petat (42, 5, 28 [adm- *F*[1]]. CELS. dig. 28, 5, 60, 7 [*ter*]. IVLIAN. dig. 36, 1, 28, 3. 37, 5, 4. *al. et saepe apud iurisconsultos; hic illic absolute ut*: VLP. dig. 37, 5, 12. *cf.* IAVOL. dig. 29, 2, 76 pr. partem suam *hereditatis* [*al.*]. VLP. dig. 37, 8, 1, 12 portionem suam). CELS. dig. 31, 20 quod servo communi legatum sit, si alter dominorum -ret, alteri non adcrescere (GAIVS dig. 39, 6, 31, 2. *al.*). MARCELL. dig. 31, 28 si -serit institutionem *institutus heres* (*al.*). SPART. Sept. Sev. 2, 3 qu⟨a⟩esturam diligenter om[n]isso ⟨tr⟩ibu[s]natu militari (*corr. Hirschfeld*). *al.*

CAPVT ALTERVM: *usu recentiore i. q.* **amittere** (*per mutationem praepositionum* 'ab' *et* 'ob', *cf. Hofmann-Szantyr 257; nonnulla exempla sub capite priore allata [p. 584, 8 sqq. 27] huc trahi posse vix negaverimus, cf. etiam p. 581, 55; fort. iam huc spectat* AVR. VICT. Caes. 35, 9 -sso [am- *O, ed.*] principe. *cf. p. 581, 5*): **I** *amissio fit morte*: FVLG. aet. mund. p. 142, 7 non -sit (am -*S*) filium *Abraham*, quia festinavit -ere (am- *S*), salvificat non sollicitus cruciare; meliora etiam repperit non pavitans sua -ere. Virg. cont. p. 95, 17 Palinuro -sso (am- *aliquot codd.; sequitur* l. 21 -ssis his rebus). CE 613, 2 quod iam unam natam -serant ante, ecce nunc et aliam. 629, 3 at pres⟨s⟩us graviter -si cum flore i⟨u⟩vent⟨a⟩m. INSCR. christ. Diehl 3824 adn. intra ⟨a⟩nnos VII, m(enses) V (n *lapis*) -simus tuam caritatem, filia dulcis(si)ma (*corr. Heraeus, Kl. Schr. 188*). **II** *aliter*: DIOSC. epist. p. 16 in his *herbis* ... colligendis nisi tempus adverteris, potestatum suarum et virtutum possibilitates -unt (am- *Aldina*).

p. p. p. pro adi. **omissus,** -a, -um *v. p. 582, 35 sqq.*

iunctura **omissum** (-am, -um) **facio:** ARGVM. Plaut. Mil. 1, 11 impellit militem Palaestrio, -am faciat concubinam (*cf. Argum. 2, 15* dimittit c.). CLAVD. MAM. anim. 1, 27 p. 99, 4 quamlibet multa brevitatis studio -a fecerim.

deriv.: omissio.

omm- *v.* obm- (**ommatium,** ὀμμάτιον *v.* aumatium).

omnegenus *v.* omnigenus.

? **omniaca** CIL IV 4571 (*graphio scriptum*).

omnicanus, -a, -um. *ab* omnis *et* canere, *cf.* faticanus, plectricanus. *i. q. omnia (vel omnibus modis) canens*: APVL. flor. 13 p. 46 *variae aves* inter se vario tempore et vario modo occinunt et occipiunt carmine ...; sed ... philosophi ratio et oratio tempore iugis est et auditu venerabilis ... et modo -a.

omnicarpus, -a, -um. *ab* omnis *et* carpere. *i. q. omnia carpens*: VARRO ling. 5, 97 capra carpa, a quo scriptum '-ae caprae' (*cf. Collart ad l.*).

omnicognōscēns, -entis *adi.* *ab* omnis *et* cognoscens; *formasse vid. ipse* MAR. VICTORIN. *ut cetera comp. infra allata.* *i. q. omnia cognoscens*: MAR. VICTORIN. adv. Arium 4, 24 l. 26 illud primum, illud unum, illud solum, illud deus vel spiritus ... vel exsistens vel omniexsistens vel exsistentia vel omniexsistentia vel vivens vel omnivivens vel vita vel viventia vel omniviventia vel intellegens atque cognoscens vel omniintellegens, -ens, vel omniintellegentia, omnicognoscentia ...; haec deus.

deriv.: omnicognoscentia.

omnicognōscentia, -ae *f.* *ab* omnicognoscens. *i. q. status omnicognoscentis*: MAR. VICTORIN. adv. Arium 4, 24 l. 27 (*v. s. v.* omnicognoscens).

omnicolor, -ōris *adi. et* **omnicolōrus,** -a, -um (VEN. FORT.). *ab* omnis *et* color, *cf.* multicolorus. *i. q. omnibus coloribus praeditus*, παντόχροος: LVCIL. 311 (*in versu nondum sanato*) omento (*Baehrens, Krenkel*, fomento *trad.*) -e. PRVD. perist. 12, 39 -r vitreas pictura superne tinguit undas. VEN. FORT. Mart. 3, 516 -a decens (-r adamas *Mommsen*) et in omnibus una topazos.

omnicreāns, -antis *adi.* *ab* omnis *et* creans *sec.* omnipotens *sim.* *i. q. omnia creans*: AVG. catech. rud. 12, 3 exsurgere in

[*Baer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

admirationem laudemque -is dei. conf. 11, 13, 15 deum omnipotentem et -em et omnitenentem.

omnicreātor, -ōris *m.* *ab* omnis *et* creator, *cf.* omnicreans. *i. q.* *omnium creator*: PROSP. epigr. 3, 1 aeternus ... est solus deus -r. 62, 7 *Christus* patris in deitate manens deus -r.

omniex(s)istēns, -entis *adi.* *ab* omnis *et* exsistens, *cf.* omnicognoscens. *i. q.* *certo modo (sc. qua principium, causa omnium) in omnibus exsistens, praesens sim. (cf. Mar. Victorin. adv. Arium 4, 22 l. 18* quia et omnium causa est atque principium et in omnibus omnia ..., erit deus omnia exsistens, omnivivens *eqs.*): MAR. VICTORIN. adv. Arium 4, 24 l. 23 (*v. s. v.* omnicognoscens). *suppletur* 4, 23 l. 9 (*v. s. v.* omniexsistentia).

deriv.: omniexsistentia.

omniex(s)istentia, -ae *f.* *ab* omniexsistens. *i. q.* *status omniexsistentis*: MAR. VICTORIN. adv. Arium 4, 23 l. 9 forma quam universalem potentiam nominamus, per singula illa formata, ⌊ex ⟨omniexsistenti⟩ -a⌋ (*add. Henry,* quam ex -a *codd.*), ex omniviventi omniviventia, ex omnividenti omnividentia. 4, 24 l. 24 (*v.* omnicognoscens).

omnifāriam *adv.* [*sec.* multifariam *sim., augendi gratia. Sch.*] *de formatione et de notione*: PRISC. gramm. III 74, 29 bifariam ... et -m composita sunt a ferendo et praepositis dictionibus. 79, 22 ab omni ... -m 'in omnem partem' vel 'ex omni parte'. 343, 2 -m ... pro 'per omnes partes' ponimus. GLOSS.^{L} II Philox. OM 11 ἐκ παντὸς μέρους. GLOSS. II 413, 12 πολυτρόπως. *legitur inde a* GELL., APVL., TERT. *non nisi in prosa oratione.* [*loco lacunoso* COD. Theod. 5, 13, 4 pr.]

i. q. *ab omni parte vel in omnes partes*: **1** *spectat ad locum* (*accedit* undique APVL. met.): GELL. 12, 13, 20 cum ... omnis terras -m et undiqueversum circumfluat *oceanus.* APVL. met. 2, 20, 4 ore undique -m deformato (*nisi ad 2 trahendum*). Socr. prol. 3 p. 107 lapidem ... probe -m conplanatum. TERT. scorp. 2 p. 148, 8 de quibus *deis* -m extirpandis 'perditione perdetis' inquit (*deut. 12, 2*) 'omnia loca *eqs.*' CHALC. comm. 237 (*de spiritu ex oculis progresso*) fundi -m (omnem fariam *pars codd.*) dilatarique (*sc. in conum*). 352 silva (*i.* ὕλη) ... -m movetur. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 49 ex iisdem *herbis* ... iubet odorem capere aegrotantem, -m caput implens. PS. BOETH. grom. p. 383, 7 omnium triangulorum duo anguli duobus rectis angulis sunt minores -m sumpti. *de locis librorum* (*cf.* FAVST. *sub 2a*): HIL. in psalm. 65, 15 'in iram provocant' -m prophetae locuntur. MARTYR. gramm. VII 173, 12 'vel' ... per v digammon -m scribetur (180, 12. 187, 4).

2 *spectat ad rationem, modum* (*sc. actio fit* 'omni modo' [*syn.* COD. Iust. 2, 55, 4, 1. 8, 37, 14, 1] *vel ex toto* [*cf.* ex toto corde TERT.]): **a** *c. verbis*: APVL. flor. 7 p. 26 uti ... -m sapientiae studium contemplarent neu ... pallio tenus philosophos imitarentur. Socr. prol. 1 p. 104 ut me -m noveritis (TERT. adv. Marc. 2, 2 p. 334, 26 si homo -m nosse potuisset *magnitudinem dei*). PS. APVL. Ascl. 16 -m mundum a malitia liberare (FIRM. math. 3, 5, 32). TERT. adv. Marc. 2, 19 p. 360, 21 et in ipsis commerciis vitae ... domi ac foris ad usque curam vasculorum -m distinxit *deus.* 4, 25 p. 508, 4 (*ad Luc. 10, 27* diliges dominum ... ex toto corde *eqs.*) praeceptum ... -m diligendi dominum. pudic. 19 p. 263, 13 semper ... et -m delinquemus, si semper et ab omni delicto emundat nos ille. CAPITOL. Aur. 11, 4 gladiatoria spectacula -m temperavit. IVL. VAL. 3, 24 quamvis ... usus ferri ... -m ignoraretur (*Hist. Alex. M. I p. 112, 10 Kr.* οὐχ ὑπῆρχεν). 3, 27 id ... cum -m negitassem (*cf.* FIRM. math. 5, 1, 13 denegat. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 164 negant [*gr.* παντάπασιν]. FAVST. Aug. c. Faust. 24, 1 p. 717, 10 pernegamus). FIRM. math. 1, 10, 1 -m ista quaestione purgata. 3, 1, 16 -m ad imitationem mundi hominem artifex natura composuit. 4, 14, 9 dolores ... -m sopiuntur. err. 29, 1 severitas vestra idololatriae facinus -m persequatur. *al.* AMBR. epist. 72, 26 -m ... secundum litteram legis claret: '*eqs.*' AVG. civ. 18, 2 p. 257, 4 D. bellica -m vastatione deleri. epist. 147, 43 si non potes -m (omnifaria *F*, ob nefariam *pars codd.*) ... imaginarias formas ... abigere. quant. anim. 33, 74 in hoc gradu -m concipit *anima,* quanta sit. FAVST. Aug. c. Faust. 33, 2 p. 787, 11 nec tamen -m et Lucas hoc verbum reticuit ..., sed ... adplicat ... alteri cuidam causae. IVLIAN. Aug. c. Iulian. op. imperf. 6, 5 *Manichaeum* -m secutus. MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 34, 2 -m adversarium supero. COD. Theod. 5, 5(3), 1 (= COD. Iust. 1, 3, 20, 1) bona ... ecclesiae ... -m socientur. 9, 42, 21 -m reddant *bona.* *al.* *luditur c.* multifariam: SIDON. epist. 4, 1, 2 si quid ... commentator lucidum, iurisconsultus obscurum multifariam condiderunt, id te -m singulis ... tradidisse. **b** *c. adi.* (*superl.* LEO M.): ITALA II Macc. 7, 40 (rec. P) -m fretus domino (*gr.* παντελῶς, *Vulg.* per omnia, *aliae rec.* usque ad finem). MACR. Sat. 7, 13, 10 *senarius numerus* -m plenus perfectus atque divinus est. COD. Theod. 9, 30, 3 -m ... regiones ab omni crimine ... quietas esse. LEO M. epist. 132, 1 (Conc.^{S} II 4 p. 168, 14) vestris -m perfectissimis sensibus. CAEL. AVR. chron. 3, 4, 56 -m variis extimationibus tentati *veteres medici.* **c** *c. subst.*: CHALC. comm. 76 *lunae* incrementa ... et imminutiones et -m (omnifaria *pars codd. et edd. vet.*) commutatio (*cf. Theon. Smyrn. p. 149, 8* ἀλλοίωσίς τε παντοία). VOPISC. Aurelian. 27, 5 (*Zenobia ad Aurelianum*) nunc mihi deditionem, quasi -m victor, imperas. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 22 convenit eum *aegrotum* iacere ... adiuncta abstinentia usque ad tertium diem, et accessionis tempore -m requie. *?* **d** *c. adv.*: EPIST. pontif. 611 Schwartz p. 39, 38 a nostra communione -m merito iusteque repellitur (*nisi c. verbo iungendum*).

3 *spectat ad tempora, occasiones* (*syn.* utique AMBR.; *resp.* cum, si FIRM., *cf. gr.* ὅταν MVTIAN.): TERT. resurr. 42 p. 88, 9 id *mortale* exhiberi -m necesse est, ut devoretur. FIRM. math. 5, 3, 47 -m ... cum ad geminos et ad cancrum venerit *Saturnus,* omnium contrarietatum decernit incommoda (6, 29, 12. 6, 39, 1 si sit sic posita *luna,* -am mortem d. *al.*). 5, 5, 6 ut -m ex istis actibus ... patrimonium illis conferatur. *al.* AMBR. bon. mort. 4, 15 mors utique est bonum ...; -m ... mors bonum est, et quia ... et quia ... et quia *eqs.* (*c. adi. ut*: MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 4 p. 249/50 aemulatio vel cupiditas non sunt -m noxiae [*cf. gr.* καλὸν ... ὅταν κτλ.]). MARCELL. med. 23, 77 -m (omnifarium *P*) ... post quintam decimam lunam debet hoc medicamen parari. COD. Theod. 3, 5, 8 ut ... in his donationibus ... ⟨ac⟩torum confectio -m flagitetur. *al.*

deriv.: omnifarius.

omnifārius, -a, -um. *ab* omnifariam *formatione retrograda q. d., cf.* multifarius. GLOSS. -a: omnimoda. [*ad adv. q. e.* omnifariam *relegavimus* CHALC. comm. 76 FIRM. math. 6, 39, 1 MARCELL. med. 23, 77.] *i. q.* *omnimodus*: FAVST. Aug. c. Faust. 16, 2 p. 442, 2 haec eorum -a taciturnitas. PRIMAS. in apoc. p. 900^{D} hanc -am persecutionem in potentatu ... futuram. *pro adv.* omnifaria (-ā *?*): GLOSS.^{L} II Philox. OM 12 -a: πλείστῳ λόγῳ, παντὶ τρόπῳ, παντὶ σθένει.

adv. **omnifāriē.** [*dub.*: APON. 1 p. 27 -e *ed.,* omni parte *adnot.*] *i. q.* *omnifariam*: PS. HIL. libell. 14 p. 88, 3 aptandus omnis sermo ad destructionem idolatriae ..., ut -e ... miles Christi munitus incedat. ZENO 1, 4, 1 (1, 1, L.) -e niti debemus. PRIMAS. in apoc. p. 816^{A} (*ad apoc. 4, 6* quattuor animalia plena oculis) istis -e quodammodo animalia probantur fulgure, luminibus. THEOD. MOPS. in Gal. 4, 11 p. 66, 2 frequentibus valde probationibus ... -e apostolus abusus. FACVND. defens. 11, 6 p. 814^{A} -e ergo colligitur, quod nemo ... damnetur.

[**omnifer,** -a, -um. *dub. trad.* OV. met. 2, 275 -os; omps *vel* oppressos *cett.; v. s.* opprimo. *e coni. Hartel* CARM. de resurr. 200.]

? **omnifluentia,** -ae *f.* *ab* omnis *et* fluere (*cf.* fluentia), *nisi ex Serv. corrigendum.* *i. q.* *fluentia sempiterna*: MYTHOGR. 2, 90 p. 106, 17 -am lacrimarum (*ceterum exscribit Serv. Aen. 8, 696, qui praebet* fluentiam omnium lacunarum).

omniformis, -e. *ab* omnis *et* forma, *cf.* multiformis. **1** *i. q.* *formis omnis generis praeditus* (*gr.* παντόμορφος, παντοδαπός): PS. APVL. Ascl. 3 mundus ... praeparatus est a deo receptaculum -ium specierum ([*cf. 34* r. est omnium ... sp.]. 34 variae et multiformes qualitates ... et omnes mensuras excedentes magnitudines et -es sp.). 36 solis ... et lunae ... -es imagines sunt. CHALC. transl. p. 52^{E} generationis nutriculam ... -em visu videri (*gr.* παντοδαπὴν ... ἰδεῖν φαίνεσθαι). PRVD. perist. 10, 339 verbo creavit *deus* -em machinam (*i. mundum*). PAVL. NOL. epist. 8, 3 ut te ad dominum harmoniae -is artificem modulamine carminis evocarem (*cf.* SIDON. epist. 9, 15, 1 vers. 24 cecinisse dictus *Consentius* -e canticum [*carm. 23, 20* multiplex poema]). AVG. civ. 10, 11 p. 419, 13 D. (*ex epist. Porphyrii*) esse quoddam genus *daemonum* ... -e, multimodum, simulans deos et daemones et animas defunctorum (*Iamblich. myst. p. XXXVII* παντόμορφόν τε καὶ πολύτροπον). *?* **2** *i. q.* *formas omnis generis procreans* (*nisi tamen ipsi illi deo multas formas tribuere mavis*): PS. APVL. Ascl. 19 horum *Horoscoporum* ... princeps ..., quem παντόμορφον vel -em vocant, qui diversis speciebus diversas formas facit (*de eodem*: 35 ille -is ... deus).

omnigena, -ae *c.* *ab* omnis *et* genus, *cf.* multigena. *testatur* PRISC. gramm. III 472, 29 fac ab eo (*sc. omnis*) compositum: omnipotens ..., -a (*affert Verg. Aen. 8, 698* omnigenum). *certa leguntur apud* PAVL. NOL., *ambigua attulimus s. v.* 2. omnigenus. *i. q.* *omnis generis*: PAVL. NOL. carm. 20, 56 composuit *deus* citharam variis ex gentibus unam, -as populos conpingens corpus in unum (31, 430 lux -as [-os *T*] funditur in p.).

? παντοῖος: **omnigeneris** GLOSS. II 393, 46 (*cf.* multigener; *sed fortasse falso pro* omnis generis).

1. omnigenus *adv.* *ab iunctura quasi adverbiali q. e.* omne genus, *v. vol. VI 2, 1904, 31 sqq. et Stolz-Leumann 251.* GLOSS. III 313, 71 παντοδαπά: -s. [*ambigua v. vol. VI l. c., ubi addas* PASS. Perp. 11, 5 (*gr.* πᾶν γένος). *v. etiam s. v.* 2. omnigenus *var. l.* -s IVL. VAL. 3, 6 AVSON. 288, 7 p. 146 P.] *i. q.* *omnis generis* (*appositur ad subst.*): VARRO rust. 3, 5, 11 hae *porticus* sunt avibus -s oppletae. 3, 5, 14 intra retem aves sunt -s, maxime cantrices ut lusciniolae ac merulae. GELL. 14, 6, 1 dat mihi librum ... doctrinae -s (doctrinis omnigenis *pars codd.,* doctrinis -us F^{2}) ... praescatentem. 19, 4, 1 Aristotelis libri sunt ... lepidissimi et elegantiarum -s referti. APVL. flor. 9 p. 37 praeoptare me fateor uno chartario calamo me reficere poemata -s apta virgae, lyrae, socco, cothurno. MAR. VICTORIN. adv. Arium 1, 51 l. 13 in -s motus (*cf. Lucr. 1, 1026* omne genus m.). gen. div. verb. 32 p. 38, 17 W. -s (omnigenam *vel* omnigenis *edd. vet.*)

[*Baer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

autem ignorantiam de te (*sc. deo*) habentes cognoscentiam de te habemus.

2. omnigenus, -a, -um. *ab* omnis *et* genus, gignere, *cf.* multigenus. *ambigua inter* omnigena *et* -us *huc traximus; formas IIae decl. proprias exhibent* PROB., PAVL. NOL., CORIPP., CLAVD. MAM. (*sub 1a*); PRVD., CARM. de Christo (*sub 2*); VIRG. gramm. (*sub 1b*). *gen. plur. non nisi* -um *inde a* VERG. *legitur post* VERG. *inde a saec. II; parum liquet de* LVCR. (5, 428 -os *codd.*, omne genus *Lachmann.* 5, 440 *v. vol. VI 2, 1904, 40*). [*corrupta*: CE 571, 2 CIL XIV 2566, 4.]

1 *i. q. ex omnibus generibus constans sim.* (*syn.* varius PAVL. NOL. epist.) *sim.*: **a** *vario usu*: *α de animantibus*: VERG. Aen. 8, 698 -um ... deum monstra et latrator Anubis contra Neptunum ... tela tenent (HIL. in Matth. 1, 6 p. 923[B] RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 6, 1 PRVD. c. Symm. 2, 514. MART. CAP. 9, 911 [vers.]). CE 422, 16 (*a. 120*) nec non -a passim vicinia venit, *eqs.* IVL. VAL. 1, 46 -um figmenta viventium. 3, 6 cum hominibus ... et -is (-us *P*) bestiis *proelium* (CASSIAN. conl. 5, 14, 2. 8, 21, 5 -um [omne genus *var. l.*] b. atque serpentum furores). IVVENC. 4, 154 (*ad Matth. 24, 30*) plangent omnes tribus) -as ... tribus defletio iugis urgebit. HIL. hymn. 1, 12 quas *voces* tibi concinit aetas -a sancti gregis tui. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 246 *Medorum* fines ... -um ... pecorum plenos ([*gr.* παντοίων]. PAVL. NOL. carm. 18, 380 -um pecus. CORIPP. Ioh. 3, 87 -um ... pecus mactat ... sacerdos. *cf.* CYPR. GALL. gen. 246 -as ... pecudes). PRVD. tituli 186 discum confertum -is animalibus (*ad act. 10, 12 sqq.* omnia *ut*: CASSIAN. inst. 3, 3, 4 purificatio -um animantium). CLAVD. carm. min. 53, 51 -is coeuntia numina turmis (formis *pars codd.*) ad patris venere domos. PROSP. carm. de ingrat. 654 nec ab uno germine credunt -am prolem cum poena ... nasci. CLAVD. MAM. anim. 1, 8 p. 47, 4 habes -um corpus ex omnibus elementis ... permixtum. *pro subst.*: ENNOD. carm. 1, 9, 4 praef. p. 532, 16 si laetantibus circumfusis -um mentibus solus, cum dare possem, verba subtraherem. *β de rebus*: IVL. VAL. 1, 7 Graecum Favorini librum, qui -ae (*Kuebler*, omni genere *P*) historiae superscribitur (*cf. tit. graec.* παντοδαπὴ ἱστορία). AVSON. 288, 7 p. 146 P. Mosella, longinqua -ae (-us *PT*) vectans commercia terrae (*aliter v. sub 2*). PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 336, 24 *Menippus* -o carmine satiras suas expoliverat. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 302 plenas domos ... -um conditionum (*gr.* παντοίων). 2, 22 p. 695 -um ... rerum plenam *civitatem* (*gr. 504* παντοίων). PRVD. c. Symm. 2, 610 -is in partibus *terrarum*. PAVL. NOL. carm. 27, 65 (*ad act. 2, 4* coeperunt loqui variis linguis) deus ... -as ... uno sonuit ... ore loquellas. epist. 49, 10 ut illa *arca* -um seminum, sic et ista *ecclesia* variarum plena frugum (*cf.* CORIPP. Anast. 10 arbor ... fructibus -is ... plena). MARCELL. med. carm. 22 *natura* creatrix fetibus -is, quos parturit. MART. CAP. 2, 136 -um copias ... litterarum. CASSIAN. conl. 4, 12, 5 -um ... fomites vitiorum (inst. 12, 32, 1 [omne genus *L*]. *cf.* inst. 7, 23 -is [omne genus *L*] ... ramunculis vitiorum). CLAVD. MAM. anim. 3, 15 p. 184, 7 -um natura vitarum incorporea. CARM. cod. Petav. 8, 2 rem spemque (res suas *trad.*) deo ... -am ... offert. CONC. Carth. a. 525 Mansi 8, 638[E] persolvens -ae resalutationis officia. CORIPP. Iust. 3, 283 -is ... *frigore* durior unda metallis. 4, 35 -i caeduntur robora ligni. *adde p. 628, 49.*

b *pro t. t. gramm. de generibus nominum*: VIRG. gramm. epit. 5 p. 32, 12 nomina ..., quae omnibus generibus aptantur, non communia, sed -a dici debent ut 'felix, velox *eqs.*' (*cf. Isid. orig. 1, 7, 29* omne genus dictum *nomen*, quia cunctis generibus servit. *v. et exempla vol. VI 2, 1901, 65 sqq. allata*).

2 *i. q. omnia gignens*: PRVD. c. Symm. 1, 13 ne pristinus error ... elementorum naturam, quae patris ars est -i, summa pro maiestate sacraret. CARM. de Christo 133 Migne suppl. 3, 1138 pluviae ... iubentur -um rorare solum. CE 2151 A, 1 omnisata -a e terra ⟨quae gramina surgunt⟩ quaeque effeta tulit tellus, *eqs.* (*suppl. Chatelain, Diehl*).

? **3** *singulariter i. q. ad omnem generationem pertinens*: AVSON. 336, 49 p. 202 P. (*in grypho ternarii numeri*) tergenus (trigenus *vel* trisgenus *var. l.*) -um: genitor, genetrix, generatum (*nisi* -um *pro gen. intellegendum: 'ter, i. triplex, est genus omnimodorum'; pro subst. v. etiam* ENNOD. *sub 1a*).

omniintellegēns (-lig-), -entis *adi.* *ab* omnis *et* intellegens, *cf.* omnicognoscens. *i. q. omnia, universa intellegens*: MAR. VICTORIN. adv. Arium 4, 22 l. 20 erit deus ... omnivivens, omnividens et -ens. 4, 24 l. 26 (*v. s.* omnicognoscens).

deriv.: omniintellegentia.

omniintellegentia (-lig-), -ae *f.* *ab* omniintellegens. *i. q. status omniintellegentis*: MAR. VICTORIN. adv. Arium 4, 24 l. 27 (*v.* omnicognoscens).

omnimedēns, -entis *adi.* *ab* omnis *et* medens, *cf.* omniparens. *i. qui omnibus medetur*: PAVL. NOL. carm. 19, 46 cupiens avertere morbos -s dominus.

omnimodātim *adv.* *ab* omnimodus, *cf.* paulatim. *i. q. omnimodis, omnimode*: VIRG. gramm. epit. 1 p. 4, 12 hoc nobis -m actitandum est, ut *eqs.*

omnimodē *v.* omnimodus.

×omnimodīs *adv.* *ab* omnibus modis, *cf.* multimodis. *scribitur hic illic in codd.* omnismodis. GLOSS. omni(s)modis omnino. *legitur apud* LVCR. (*dub.*: PLAVT. Stich. 684 omnibus modis *codd.*, omnimodis *metri causa Scaliger, Lindsay, alii, sed cf. Leo, Plautin. Forsch.*[2] *326*) *et inde ab* APVL. *saepius in sermone pedestri, in poesi non nisi* CYPR. GALL. gen. 438. [*variat in codd. passim c.* omnibus modis, omnimodo.]

i. q. omnibus modis: **I** *c. verbis*: **A** *magis spectatur aliquid fieri in totum, fere i. q. penitus funditus sim.* (*syn.* penitus AMBR., CASSIAN.): **1** *in sententiis sensum quendam negativum indicantibus*: **a** *in sententiis per* non (nec, nihil) *negatis*: *α* non (nec) -s (*opp.* magna parte LVCR.): LVCR. 3, 406 *vir vulneratus*, si non -s, at magna parte animai privatus, tamen in vita ... haeret (*sim. opp.*: 5, 1024 nec tamen -s poterat concordia gigni, sed bona magnaque pars servabat foedera). AMBR. Noe 27, 102 non penitus ... desperet gratiam, nec -s victurum se esse diffidat. RVFIN. hist. mon. 1 p. 397[B] neque fugiendum -s dicimus clericatum ... neque rursus -s expetendum, sed *eqs.* AVG. epist. 209, 8 quosdam ... nec episcopali spoliatos honore nec relictos -s inpunitos. CASSIAN. conl. 1, 17, 1 ortus earum *cogitationum* non -s pendet a nobis. inst. 5, 8 non ... curam eius *carnis* -s interdixit, sed *eqs.* EVSTATH. Basil. hex. 3, 4, 3 non -s ... hoc ... extrinsecus in sphaerae similitudinem creditur esse formatum (*gr.* μάλιστα μὲν οὐκ). *cf.* nihil -s: BOETH. herm. sec. 2, 8 p. 183, 28 ex duobus ... individuis n. -s iungitur (omnino disiungitur *vel* coniungitur *var. ll.*). *β* -s non *fere i. q. nequaquam* (*syn.* FVLG.; *aliter infra l. 66*): FVLG. aet. mund. p. 139, 13 petit lingua, quod auditus nequaquam intellegit, dat auditus, quod lingua -s non petiit. OROS. apol. 16, 9 inimico -s non credendum. COD. Theod. 6, 22, 7 pr. intellegat sibi -s non usurpandum, ut *eqs.* CASSIAN. conl. 2, 23, 1 hac necessitate ... -s carere non possumus (inst. 1, 9, 1 *syn.* penitus). inst. 3, 5, 1 quod -s fieri non oportet. VITA Hil. Arel. 26 l. 56 terras dono superno irrigare -s non cessetis. FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 22 in Christo humanam animam ... -s non fuisse. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 199 -s vinum non bibentes (*gr.* τὸ παράπαν). in psalm. 48, 6(5) l. 99 qui *Christus* peccata -s non habebat (var. 5, 34, 4). CAES. AREL. serm. 12, 3 p. 58, 34 mortem animae -s non timemus.

b *c. vocibus negandi, vitandi, ignorandi sim.*: RVFIN. hist. mon. 1 p. 394[C] cavendum ... est -s mendacium (PS. PRIMAS. Pelag. in I Tim. argum. p. 474, 8 *v. app. crit.*). symb. 39 l. 5 resurrectionem ... -s negat (FVLG. RVSP. epist. 8, 6. *al. cf.* PRAEDEST. 1, 11 denegantes [*al.*]. FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 34 abnegantes). AVG. serm. 215, 9 ab eo *haeretico* ... auditum vestrum -s (omnimode *var. l.*) avertatis. CASSIAN. conl. 2, 15, 2 praesumptionem ... -s detestandum. inst. 1, 2, 3 ciliciam vestem ... -s refugerunt *patres* (*cf.* 11, 18 fugere). 4, 21 ligna ... -s nequeunt inveniri. FAVST. REI. epist. 3 p. 176, 19 -s ... ignoro (CASSIOD. compl. in act. 19, 1. *al.*). FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 5 p. 183[D] haereticus ... sit -s evitandus (ISID. eccl. off. 2, 16, 2). rem. pecc. 1, 9 p. 533[D] remissionem *peccatorum* -s desperantes. ad Tras. 3, 19 p. 283[C] peccato nos ... tunc -s carituros. 3, 36 p. 302[D] haec ... malui ... scribere quam -s reticere. CASSIOD. in psalm. 34, 11 (13) l. 218 -s nesciebam (78, 6 [7] l. 145). *al.*

2 *alia selecta* (*hic illic affirmandi tantum gratia ponitur*): PS. HIER. epist. 19, 8 p. 196[A] (*Eutr.*) his *hominibus* -s positus *dominus* contemptui. RVFIN. hist. 6, 2, 4 *Origines mortem* adipisci -s potuisset, nisi *eqs.* hist. mon. 12 p. 432[B] incommoditate constrictos -s resolvebat. AVG. c. Adim. 12 p. 142, 18 spiritale corpus -s spiritui subditum. civ. 14, 15 p. 35, 25 D. ut in sua esset -s potestate *homo*. CASSIAN. conl. 3, 3, 2 causam ... -s nosse nos convenit. inst. 2, 11, 2 illud -s providens, ne *eqs.* VITA Hil. Arel. 25 l. 21 sibi desuper vestimenta -s flagitabat. AVELL. p. 126, 7 (= EPIST. pontif. 573 Thiel p. 181) consciorum divulgata proditio ... de illa iniquitatis sede ... -s casurorum. DIONYS. EXIG. Conc.[S] I 5 p. 174, 23 homo factus e terra et -s hoc futurus. p. 301, 14 hoc sequitur -s, ut *eqs.* (*gr. I 1, 6 p. 160, 8* πάντῃ τε καὶ πάντως). EPIST. pontif. 937 Conc.[S] IV 2 p. 148, 17 neque ... dicta neque ... facta esse -s fateamur. CLAVD. MAM. anim. 1, 15 p. 61, 2 sq. (*bis*) quod una -s volet anima. FVLG. RVSP. incarn. 40 filii Israel ... rebelles adversus deum -s existentes. *al.*

B *magis spectatur aliquid fieri omnibus casibus, semper sim.*: LVCR. 1, 683 ignis ... foret -s, quodcumque crearent *ignea corpora*. FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 10, 10 Adam, sive peccasset sive non peccasset, -s fuisse moriturum (2, 2 p. 63, 3). 1, 3 p. 15, 29 homini ... in una harum duarum conditione -s (omnimodus *P*[1]) constituto. CASSIOD. inst. 1, 15, 7 regulas ... elocutionum Latinorum ... -s non sequaris. Ios. c. Ap. 2, 216 si quis ... dolum fuerit operatus ... vel si detraxerit alienam rem ..., -s (omnimodi *trad.*) sunt vindicta non qualia apud alios, sed valde maiora (*gr.* πάντων [πάντως *Boysen*] ... κολάσεις. *cf. 215* in plurimis casibus). var. 1, 14, 1 libentes -s praebemus assensum, quotiens vox est iusta poscentium. *al.*

C *magis spectatur aliquid fieri omni ratione, modo sim.* (*cf. gr.* πᾶσιν τρόποις CONC.): LVCR. 2, 489 ubi eas partis ... omnis, summa atque ima locans, transmutans dextera laevis, -s (omnimodi *OQ*, omnimodo *aliquot codd.*) expertus eris *eqs.* 2, 700 -s conecti posse ... omnia. 5, 190 (= 5, 425) multa modis multis primordia

[*Baer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rerum ... percita plagis ... consuerunt ... -s ... coire atque omnia pertemptare. 5, 718 corpus ... aliud ... una (*sc. cum luna*) labitur -s occursans officiensque. RVFIN. hist. 10, 16 p. 982, 18 -s (omnimodi *F*) insimulare eum ... et velut omnium scelerum ... exponere. Orig. in num. 11, 2 p. 78, 15 confirmet -s ... doctrinam. CASSIAN. inst. 4, 4 quod -s observari debere multis sunt experimentis frequenter edocti *fratres* (8, 10. *al. cf.* CONC.[S] II 3, 3 p. 548, 14 servantes [*gr. II 1, 3 p. 95, 10* πᾶσιν τρόποις]. *al.*). 11, 19 multiformem variamque bestiam (*i. nequitiam*) -s superare (*sim.* 12, 32, 1). VINCENT. LER. 12, 5 hoc -s dogmatizat *Photinus*. VITA Hil. Arel. 26 l. 31 oppugnandum (*cf.* EPIST. pontif. 937 Conc.[S] IV 2 p. 150, 23 inpugnari). LEO M. epist. 6, 6 custodiri (*al.*). AVELL. p. 77, 10 Eulalius -s urgueatur, ut *eqs. al.*

II *c. aliis vocibus* (*saepe affirmandi tantum gratia ponitur, cf. syn.* valde *l. 54*, ad plenum *l. 25*): **A** *c. adi.* (*fere in usu praedicativo, hic illic p. p. p. pro adi.; c. compar.* MAX. TAVR. *et* CASSIOD. var. 4, 2, 2; vere -s CASSIOD. var. 6, 7, 1): **1** -s *anteponitur*: APVL. flor. 4 p. 17 tibicen ... omnis voculae melleus modulator et idem -s peritus modificator, seu tu velles Aeolion simplex sive Iastium varium *eqs.* MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 2 p. 16, 16 W. genuit τὸ ὄν -s perfectum (2 p. 16, 19. *al. cf. sub 2*). RVFIN. apol. Orig. praef. 2 p. 544[B] nisi -s pigri essemus ac desides. CYPR. GALL. gen. 438 tura Canopi -s Sarram cupido de lumine lustrat (*nisi ad* lustrat *trahendum*). OROS. hist. 3, 21, 7 -s ingentes animi *Romanorum*. COD. Theod. 5, 13 (14), 30, 1 qui ... nec ad plenum idoneas *terras* nec -s vacuas detinent (*cf. Cod. Iust. 11, 59, 7* omnibus modis v.). CONC.[S] II 3, 1 p. 125, 22 filius -s consubstantialis est nobis (*gr. II 1, 1 p. 142, 24* πάντως). II 3, 3 p. 525, 4 Athanasium ... ab episcopatu -s alienum ([*gr. II 1, 3 p. 78, 16* παντάπασιν]. FVLG. RVSP. incarn. 45. praedest. 3, 31 CASSIOD. var. 11, 7, 5). MAX. TAVR. hom. 26 p. 284[A] munera ... -s videntur indigna. 67 p. 390[B] *Christus* -s maior erat *Ioanne*. FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 87, 24 animantia a peccato -s libera sunt. FVLG. RVSP. incarn. 5 illa mortifera et -s diabolica blasphemia. ad Monim. 2, 2 p. 180[B] ab hac fide ... -s habeantur extranei. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 276 -s Aegyptus aperta vastationibus est (*gr.* παντάπασιν). in psalm. 34, 10 (12) l. 203 quam mirabile, quam est -s singulare (var. 10, 19, 3). var. 4, 2, 2 quae *iudicia* sunt -s fortiora. 6, 7, 1 quod vere decorum, vere fuit -s exquisitum. *al.* *c. numero* (*cf.* omnino *I B 2*): RVSTIC. c. aceph. p. 1224[A] nemo unum dicet hunc atque illum (*sc. canem pictum et verum*), sed -s duo. **2** -s *postponitur*: CANDID. gen. div. 10 p. 12, 1 W. deus fecit Iesum perfectum -s. DIONYS. EXIG. Conc.[S] I 5 p. 305, 23 incredibile est autem -s (*I 3 p. 202, 6* omnino, *gr. I 1, 4 p. 29, 2* ἀπίθανον ... παντελῶς). VICT. VIT. 3, 61 Sallustius elinguis -s remaneret. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 11 p. 258[B] spiritus ... sanctus, cum immensus -s praedicetur. *ad affirmandam vocem q. e.* omnis: FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 6 p. 251[B] cum clareat omnem -s creaturam ... initio non carere.

B *c. adv.*: **1** *ad affirmandam vocem q. e.* omnino: MAR. VICTORIN. adv. Arium 1, 28 l. 38 filius ... omnino -s dissimilis patri. gen. div. verb. 4 p. 17, 14 W. *definitur* id, quod non est ...: iuxta negationem omnino -s, ut privatio sit exsistentis. **2** *alia*: DIONYS. EXIG. Conc.[S] I 5 p. 305, 15 difficulter ... haec -s asseruntur (*I 3 p. 201, 33* valde ... difficile sunt, *gr. I 1, 4 p. 28, 24* δυσεκφώνητα ... λίαν). CASSIOD. var. 7, 2, 1 prudenter -s inspexit antiquitas provinciarum dignitates ... reparari.

C *c. subst.* (*cf.* 1. omnigenus): CASSIOD. var. 10, 30, 1 comperimus in via sacra ... elephantos aeneos vicina -s ruina titubare.

deriv.: omnimodus.

omnimodō *v. s.* omnis.

***omnimodus,** -a, -um. *ab* omnimodis *formatione retrograda q. d., cf.* multimodus. GLOSS. V 316, 22 -a[m]: communis. 376, 11 -a: oeg huuelci dinga (*sim.* GLOSS.[L] Corp. o 162). *v. et sub 1b.* *legitur inde ab* APVL., TERT., *in poesi* PAVL. NOL. carm. 21, 102 CYPR. GALL. exod. 304 PROSP. carm. de ingrat. 591. [*e coni. vix probab.* VARRO ling. 7, 61.]

i. q. omnibus modis existens: **1** *magis respicitur varietas omnium, fere i. q. omnigenus, omniformis sim.* (*syn.* varius *l. 80*; -um genus *p. 594, 3; disting.* infinitus GREG. M. moral. 4, 10 p. 643[A]; *resp. gr.* πᾶς ORIG. in Matth. 15, 17 p. 398, 14): **a** *de rebus*: APVL. apol. 50, 2 cutim ... -is maculationibus convariat *tabes*. 75, 9 omnia ... hic degulator ... -is conlurcinationibus dilapidavit. flor. 18 p. 91 vos -is laudibus celebro. met. 5, 25, 3 eam *deam* ... voculas -as (omninedas *trad.*) edocens reccinere. TERT. nat. 2, 2, 5 per curiositatem -mo⟨dae litte⟩raturae (*suppl. Gothofredus*) inspiciendae. apol. 50, 10 in contemptu mortis et atrocitatis -ae (omni modo *cod. Fuld.*). LAMPR. Alex. 26, 8 Isium et Serapium ... ornavit ... -is (*Helm*, omnibus *trad.*) mysticis. HIER. chron. a. Abr. 2149 (= PROSP. chron. I p. 424, 619) Christianos ... -is cruciatibus necat (*cf. Hier. vir. ill. 21* variis suppliciis). VVLG. Is. 66, 11 ut ... deliciis affluatis ab -a gloria eius (*sc. Ierusalem; v.* HIER. *ad l. de hebr.* ziz, *quod alibi* Aquila transtulit παντοδαπὸν χώρας, hoc est -um regionis). Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 35 -am iniquitatem excessit (*gr.* παρανομίας οὐδεμίαν κατέλιπεν ὑπερβολήν). PAVL. NOL. carm. 21, 102 qui *deus* conditor oris et artis -ae est. AVG. conf. 9, 4, 12 deum salutis -ae. 10, 6, 8 melodias cantilenarum -arum. ord. 1, 2, 4 p. 123, 25 pulchritudinis -ae amator animus. *al.* Ps. AVG. serm. 221, 5 -o poenarum genere (CLAVD. MAM. anim. 3, 14 p. 183, 13. *cf.* BOETH. elench. soph. 2, 9 p. 1040[C] plurima genera -orum calceorum [*gr. 184 a 7* παντοδαπῶν]). COD. Theod. 6, 4, 9 large abundare substantiam virtutis -ae. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 61, 21 -um studium (*gr. I 1, 5 p. 136, 25* παντοδαπήν). p. 126, 19 sanctitas tua -is spiritalibus armis amicta. *al.* *de historia omnium gentium sec. tit. graec.* παντοδαπὴ ἱστορία (*cf. Schwartz, RE VI 1376, 40 sqq.*): HIER. vir. ill. 81 Eusebius ... edidit ... volumina, de quibus haec sunt: ... chronicorum canonum -a historia et eorum ἐπιτομή. 132 Dexter ... fertur ad me -am historiam texuisse. 135 haec scripsi: ... chronicon -ae historiae.

b *de animantibus*: RVFIN. hist. 5, 1, 38 certantibus -is adversariis. CYPR. GALL. exod. 304 -is gregibus generant *papulae* tormenta. *de musca quadam* (*ad rem v.* cynomyia; *cf.* GLOSS.[L] I Ansil. CI 201 cinom⟨y⟩ia: musca minuta, idem -a): HIER. psalt. sec. Hebr. 105, 31 (*una ex plagis Iudaeorum*) venit musca -a (*Vulg.* cynomia, *Itala cod. 400* m. canina. *cf.* HIER. epist. 106, 86, 2 κυνόμυια non ... musca canina ..., sed iuxta Hebraicam intellegentiam ... κοινόμυια, id est 'omne muscarum genus', quod Aquila πάνμικτον, id est '-am muscam' interpretatus est. EVCHER. instr. 2 p. 157, 16 coenomyia non musca canina ..., sed musca -a).

2 *magis respicitur status perfectus, plenus, integer sim.* (*syn. vel iuxta pos.* perfectus, plenissimus, integer; *saepe apponitur ad voces delendi, privandi sim.*): TERT. anim. 35, 1 propter -am divinae et humanae disciplinae eversionem. AVG. c. Adim. 8 p. 131, 10 -am iniuriae remissionem ... esse praeceptam. conf. 9, 12, 29 quaedam miseria morientium aut quasi -a (omnimodo *pars codd.*) extinctio (GREG. M. moral. 30, 63 vitiorum). 12, 4, 4 informitati. 12, 12, 15 -am speciei privationem (nat. bon. 18). doctr. christ. 1, 38 -um (omnimodo *pars codd.*) interitum. in euang. Ioh. 70, 2 l. 25 propter -am similitudinem, quae illi *Christo* cum patre est (*l. 52* omnino simillimus). c. Faust. 12, 21 p. 350, 5 -a et perfecta pace. serm. 65, 3, 4 (*bis*) incommutabilitas. HESYCH. in lev. 1, 3 p. 794[D] -a ... renuntiatio saeculi et voluptatum plenissima abnegatio. 15, 13 p. 973[B] ad -am emundationem (*postea*: perfectam). 16, 5 p. 988[D] perfectio et -a nostra salus. 17, 4 p. 1002[C] -a loci ... perditio (PELAG. defens. 2 p. 12, 6 in -a p. [*Migne gr. 48, 949* εἰς παντελῆ ὄλεθρον, *cf. Chrysost. hom. V 1189[A]* in extremam perniciem]). 25, 50 p. 1136[B] integram et -am ... poenitentiam. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 16, 18 exterminatione ([*Migne gr. 78, 1165[A]* πανολεθρίᾳ]. I 4 p. 168, 28). *al.*

adv. **omnimodē.** [*olim perperam legebatur* COM. pall. inc. 27 = FRONTO p. 20, 7 v. d. H. (= 24 N.).] *i. q. omnimodis* (*syn.* multimodis CHALC.; *plus valet quam* multimode RVSTIC.): CHALC. transl. 50[B] movetur et conformatur -e ab introeuntibus *materia* (*gr. aliter; cf. comm. 329* multimodis). Ps. HIER. epist. 19, 15 p. 203[B] (*Eutropii*) sub his ... magorum et nominibus et oblationibus -e ille *diabolus* ... exuitur (*i. vincitur*). 35, 2 p. 249[A] quoniam ergo -e demonstratum est *eqs.* (*Chrysost. hom. II 1313[B]* omnimodis. *cf.* Ps. ORIG. in Iob 1 p. 404[C] -e ostensum est). RVFIN. Orig. in Rom. 2, 14 p. 921[A] omnia, quae a ... historia -e discrepant. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 15, 23 quod multimode, immo et -e peccetur ab eis (*Migne gr. 78, 1337[B]* πολλὰ καὶ παντοδαπά). p. 72, 24 quae *capitula* sunt -e a rectis dogmatibus aliena (*gr. I 1, 7 p. 72, 39* παντελῶς). p. 172, 22 -e fugiantur atque refutentur *haeretica*. p. 197, 29 quomodo non nos -e roborasset talis aspectus ...? p. 239, 19 (*gr. I 1, 6 p. 162, 3* ὁλοτρόπως). MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 2 p. 245/6 character similitudinis -e praebet indicium ... et suspicionem ... dissimilitudinis omnino non recipit (*gr.* κατὰ πάντα).

deriv.: omnimodatim.

omnimorbia, -ae *f.* *ab* omnis *et* morbus. GLOSS. III 541, 43 polion idest -a (*item* 572, 16, *ubi* omnia orina *trad., corr. André, ALMA 26, 1956, 197 sec. Goetz*). *i. q. nomen herbae, quae graece dicitur* πόλιον: ISID. orig. 17, 9, 63 polios a Graecis; a Latinis -a, quod multis morbis subveniat.

omnimorbus (-ī, *nisi adi.*). *ab* omnis morbus. *i. q. genus morbi iumentorum* (*v. vol. VIII 1479, 77 et Chiron 965* de omni morbo): CHIRON 981 bestia veterina ... tenetur ... morbo, qui appellatur -us (*v. Heraeus, ALL 14, 1906, 123*; omnino m. *Buecheler*); est enim valitudo de his interaneorum dolor, tensio, coactio; ex his omnibus vitiis in commutando frequenter animalia periclitantur. *cf.* GLOSS. II 1393, 11 παμπαθής: -us. *Baer.*

***omnīnō** *adv.* *ab* omnis, *cf.* repente: repentino. *derivatur ab* omnis: PRISC. gramm. III 77, 4. 79, 22 ab omni -o παντελῶς et omnifariam, in omnem partem vel ex omni parte. 472, 31 GRAMM. suppl. 117, 29. 124, 30. NOT. Tir. 2, 86. *de prosodia*: -o *correptum in versu* LICENT. carm. ad Aug. 15 PAVL. PELL. 302. 370 (*de oratione prosa v. Melin, Stud. in Corpus Cypr. 200. Elg, Stud. Faust. Rei. 66*); -o *productum in versu inde a* PLAVTO. *de notione* (*cf.* PRISC. *supra*): HIER. in Mal. 4, 5/6 p. 1576[C] sive -o vel subito ..., hoc enim significat ἄρδην (*antea transl.*: penitus). SYNON. Cic. p. 438, [*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

26 prorsum. -o. ex tota. GLOSS. *καθόλου, παντελῶς. ὅλως. παντάπασιν. καθάπαξ.* omnibus modis. *legitur inde a* PLAVTO, ENN., CATONE, TER., LVCIL. [*confunditur in codd. imprimis c.* omnis (*in casibus*), *ceterum c.* omnimodis (omnimodo), homo (*in casibus*), *al.*]

i. q. πάντως, πάνυ, καθ' ὅλον: **I** *ad exprimendam rationem quandam totam, universalem sim.*: **A** *c. respectu plenitudinis fere i. q. plene, prorsus sim.* (*attenuatur hic illic in notionem q. e. valde, maxime iuxta verba affectuum et adi. vel adv. quantitatis*): **1** *affirmatur plenitudo*: **a** *loci selecti, quibus opponitur aliquid minus plenum sim.*: ENN. scaen. 376 (= 95 J.) philosophandum est paucis; nam -o (*sc. philosophari*) haut placet (*v. Jocelyn ad l.*). CIC. inv. 1, 80 infirmabitur, si ... aut ... credibile aliquid habebit ... aut erit -o incredibile (Sest. 140 a. ... recreati ..., a. -o involnerati. Tusc. 1, 1 a. -o a. magna ex parte. 4, 53. Q. CIC. pet. 58 mutandum ... a. -o tollendum. *al.*). Verr. II 3, 206 sunt quaedam -o in te singularia ..., quaedam tibi cum multis communia (fin. 4, 9 PLIN. nat. 16, 78). 5, 103 extenuari ..., -o tolli. Caecin. 36 non dico inusitatum, verum -o inauditum (*opp. per* sed: Vatin. 33 n. modo factum ... numquam est, sed in omni memoriast -o inauditum. Tusc. 5, 41 n. qui parva metuit, sed qui -o metu vacat. *al.* PHAEDR. 1, 2, 8 QVINT. decl. 277 p. 130, 25 PLIN. epist. 10, 58, 2. AVG. cons. euang. 3, 17, 54 n. paene, sed -o consentit. *al.*). Sull. 47 noli id putare -o a me esse amissum, si quid est tibi remissum (*aliter* si -o: CAES. civ. 2, 12, 4 si -o turris concidisset [*2, 11, 4* pars ... turris concidit]. *al. cf.* sin: CIC. Tusc. 1, 117 si ... commutationem adfert ..., sin autem perimit ac delet -o. fam. 6, 2, 2. sive: Att. 9, 1, 3 remotis sive -o missis lictoribus). Flacc. 43 servos novem se professi sunt habere, cum -o sine comite venissent. Sest. 85 magistratus templis pellebantur, alii -o aditu ac foro prohibebantur (fin. 4, 71 a. eligenda ..., a. reicienda, a. -o neglegenda. QVINT. inst. 1, 4, 3. 8, 5, 25. *al.*). Rab. Post. 10 novum (et) ante hoc tempus -o inauditum (fam. 6, 3, 4 BELL. Alex. 20, 5 TERT. apol. 2, 2. *al. cf.* atque: CIC. orat. 49 CAES. Gall. 4, 24, 4). de orat. 2, 1 L. Crassum non plus attigisse doctrinae, quam ..., M. autem Antonium -o omnis eruditionis expertem ... fuisse. 3, 110 praeteriri -o ... satius quam attactum deseri (fin. 1, 2 fam. 15, 15, 1). Tusc. 4, 59 illudne non videatur aegre ferendum, ex quo suscepta sit aegritudo, an omnium rerum tollenda -o aegritudo (*cf.* HIER. epist. 57, 7, 7 num -o repudiandi sunt ..., an). 4, 74 vel aliunde vel alio modo perfici vel -o neglegi (PLIN. nat. 16, 195 APVL. apol. 34. 63. 84. *al.*). off. 2, 62 restricti -o esse nullo modo debemus, sed in deligendis idoneis iudicium ... adhibere. fam. 16, 9, 2 valde levarunt; utinam -o liberassent. PLIN. nat. 20, 113 neutrum *genus apii* ad cibos admittendum, immo -o nefas. QVINT. inst. 1, 2, 16 ut fugiendae sint magnae scholae ..., non tamen ..., ut fugiendae sint -o scholae.

b *usu vario*: **α** *c. verbis* (-o *plerumque praecedit*): Ⓘ *delendi, minuendi, mutandi*: PLAVT. Capt. 616 -o occidi. TER. Hec. 714 -o abhorrere animum ... a nuptiis. CIC. inv. 1, 30 -o narratione supersedendum est. Verr. II 3, 103 -o abiectos ... ac perditos (CATVLL. 98, 5 omnes). 4, 80 nomen ... -o P. Scipionis delendum tollendumque (Sest. 42 ac. 2, 111 nat. deor. 1, 29. *al. cf.* CASSIOD. Ios. antiq. 1, 96 -o delere). Phil. 3, 26 -o provinciam neglexit (fin. 4, 40). 13, 47 -o nomen extinctum est (Cato 66). or. frg. A VII 48 ut -o ⟨a nomi⟩ne ... abalienentur. de orat. 1, 117 deterream. Brut. 215 plane atque -o defuisse (rep. 2, 43. *al.*). orat. 142 pellatur -o ... eloquentia. fin. 2, 39 omnes ... sententias ... -o ... semovendas (ac. 1, 34). 4, 1 omittamus. 4, 49 segregaverunt. ac. 2, 1 caruit (*al.*). Tusc. 1, 73 amitterent (*al.*). div. 1, 63 excesserit. Att. 3, 19, 1 fugerem (*al.*). 8, 11 d, 4 interclusum. LVCR. 2, 749 (*nisi ad p. 598, 60*) omnis ... color -o mutatur in omnis (*al.*). CAES. civ. 1, 2, 5 negavit (CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 114, 32; *gr. I 1, 3 p. 45, 28 παντελῶς*). *et saepius.* Ⓘⓘ *variis* (*dub. contextu manco* AFRAN. com. 345): TER. Andr. 524 (*nisi ad B*) non impulit me, haec nunc -o ut crederem, atque haud scio an, quae dixit, sint vera omnia (COMM. apol. 290). TERT. anim. 18, 12 necesse est -o (*cf. Plat. Tim. 29ᵇ πᾶσα ἀνάγκη*). HIER. in Am. 6, 12 p. 1066^{C} si haereamus -o Hebraeo. AVG. civ. 4, 8 p. 156, 18 D. -o sufficit. 5, 9 p. 207, 32 quod facturae sunt, ... -o facturae sunt (*l. 31* valent, certissime valent. *cf.* 21, 9 p. 508, 4 fiet, -o fiet). 14, 19 p. 43, 7 -o dominatur. 20, 21 p. 462, 3 -o firmatur. 22, 8 p. 578, 19 conf. 1, 14, 23 cons. euang. 2, 23, 54 epist. 111, 9 in psalm. 73, 25 l. 58 CONC.^{S} I 2 p. 25, 23 (= p. 43, 3; *gr. I 1, 1 p. 31, 24 πάντως*). *al.* *vergit ad notionem q. e. valde*: ITALA Ier. 2, 10 (Rustic. Conc.^{S} I 4 p. 78, 29) -o perquirite (*gr. σφόδρα, Vulg.* vehementer. *cf. Conc.^{S} I 5 p. 380, 26* bene). ITIN. Anton. Plac. rec. A 38 -o mirati sumus (*rec. B* valde). RVSTIC. c. aceph. p. 1238^{C} -o desidero. Conc.^{S} I 4 p. 64, 30 -o doluit anima (*gr. I 1, 7 p. 77, 1 σφόδρα, cf. I 5 p. 374, 24* valde). p. 179, 35 -o delectati sumus. CASSIOD. in psalm. 118, 81 -o concupiscimus (*antea*: nimium desiderium, pro desiderii nimietate). var. 8, 31, 6 -o diligere. IORD. Rom. 333 cum Parthis ... -o infestantibus pacem instituit.

β *c. subst.* (*dub.* TER., CIC.): TER. Hec. 214 mulier quae me -o lapidem, non hominem putas (DON.: *σύ με παντάπασιν ἥγησαι λίθον*). CIC. S. Rosc. 118 num aut ille lanista -o iam a gladio recessisse videtur aut hic discipulus magistro tantulum de arte concedere? (*sic fortasse intellexit* SCHOL. Cic. Gron. D p. 313, 25 lanista -o: Capitonem dicit). CONC.^{S} I 2 p. 78, 37 (= I 3 vers. Tur. p. 103, 25) vestra -o sanctitas (*gr. I 1, 3 p. 20, 4 ἡ ὑμετέρα που πάντως ὁσιότης*). *fortasse addendum*: ITALA Eph. 2, 3 (*v.* Hier. *ad l.* p. 468^{B} quidam pro eo quod nunc exposuimus 'et eramus natura filii irae' pro 'natura' 'prorsus' sive '-o', quia verbum *φύσει* ambiguum est, transtulerunt).

γ *c. adi. vel pron.*: Ⓘ *gradu positivo*: *adi. notionis negativae, peiorativae, privativae* (*exempla notabiliora*; -o *fere iungitur*): LVCIL. 695 quod animum induxit semel et utile (*v. app. crit.*) -o putat. CIC. nat. deor. 1, 81 si ... falsum illud -o est ..., tamenne ista ... defendes? LVCR. 2, 21 pauca videmus esse opus -o (PORPH. Hor. carm. 2, 11, 4—5. CASSIOD. hist. 9, 4, 9 [*Theodoret. 5, 6, 2 ἄγαν*]). 2, 844 secreta teporis sunt ac frigoris -o *corpora*. 3, 242 -o ... expers (SVET. Claud. 33, 2). PLIN. nat. 15, 15 -o invictus error. QVINT. decl. 257 p. 49, 16 supervacua (inst. 2, 8, 8). inst. 5, 14, 29 imperitos. GELL. 2, 7, 17 iniqua. APVL. apol. 33 alius (TERT. adv. Marc. 5, 2 p. 571, 28 spect. 25 p. 25, 19). TERT. adv. Marc. 1, 3 p. 294, 11 unicum. resurr. 16 p. 46, 24 extranea. IREN. 2, 22, 6 (2, 33, 4 H.) irrationabile. ITIN. Anton. Plac. rec. A 7 parvus. A 29 angustum. VVLG. II Macc. 3, 12 impossibile (*gr. παντελῶς, recc. L X* perquam, *rec. P* prorsus). AVG. civ. 12, 18 p. 540, 16 D. inmutabilem. *varia*: CAPITOL. Maximin. 12, 7 hanc -o ipsius orationem fuisse (AVG. in psalm. 87, 3 l. 25. 118 serm. 15, 1 l. 7. CONC.^{S} I 5 p. 152, 12 [= p. 264, 36; *gr. I 1, 6 p. 124, 19 πάντως*]). AVG. civ. 5, 5 p. 197, 21 D. eodem tempore ..., -o eodem tempore (cons. euang. 2, 65, 126). IOH. MAXENT. Conc.^{S} IV 2 p. 12, 26 compositum (*cf. 27, 37* compositum prorsus). p. 33, 40 magnum ... -o ... refugium (CASSIOD. in psalm. 60, 4). CASSIOD. inst. 1, 23, 2 moribus -o Romanus (*cf.* EVGIPP. epist. 10 hominem -o Latinum). in psalm. 29 concl. extensas -o latitudines. *al.* *respondendo*: OROS. apol. 20, 1 bonae voluntatis an malae est? ...:: -o malae. IOH. MAXENT. Conc.^{S} IV 2 p. 27, 24 passibile an inpassibile *eqs.*?:: -o passibile. p. 28, 29 an diversae naturae? :: diversae -o. p. 33, 10 quis est qui dicit *eqs.*? :: ille -o, de quo scriptum est *eqs.* p. 38, 39 creatum an increatum *eqs.*? :: -o creatum. Ⓘⓘ *gradu superlativo* (-o *praecedit praeter* CASSIOD. var.): AVG. civ. 14, 5 p. 12, 25 D. quod est -o vanissimum. ANON. Vales. 9, 40 in re publica -o providentissimus *Zeno*. CASSIOD. Didym. in II Ioh. 5, 20—21 de brevibus rebus et -o vilissimis (hist. 7, 22, 6). in psalm. 36, 10 parvissimum *tempus*. 58, 8 quasi paene nullus, quasi -o rarissimus. var. 3, 53, 3 minutissimarum ... -o muscarum. IORD. Get. 7 gratissimam. 75 amplissimus. ? Ⓘⓘⓘ *gradu comparativo* (*nisi ad B*): CONC.^{S} II 3, 1 p. 210, 24 si ... turpe est deo habitare in virgine, turpius est -o creare (*sim.* I 2 p. 58, 27 turpius utique -o est et facere. *gr. I 1, 7 p. 95, 12 αἰσχρότερόν που πάντως*). CASSIOD. in psalm. 104, 31 quae ceteris muscis -o mordacior est *Cynomyia*.

δ *c. adv.*: *gradu positivo* (*praecedit fere; resp.* valde CONC.^{S}): ATT. Cic. Att. 9, 10, 4 faciet -o male et ... *ἀλογίστως*. LVCR. 6, 448 fit raro -o. AVG. civ. 2, 11 p. 65, 19 D. diis suis -o congruenter. 6, 10 p. 268, 17 intrepide -o. 18, 53 p. 340, 17 inportune -o. CONC.^{S} II 3, 1 p. 83, 2 recte (*gr. II 1, 1 p. 105, 3 μάλα. cf. I 2 p. 37, 33 = I 3 vers. Tur. p. 20, 24* valde). IORD. Get. 110 fideliter. 143 libenter. GREG. M. epist. 8, 11 studiose. BENED. reg. 50, 1 longe. 58, 6 curiose. RVSTIC. c. aceph. p. 1246^{D} ferventer. *gradu superlativo*: AVG. civ. 13, 5 p. 562, 8 D. 'aculeus ... mortis est peccatum *eqs.*' verissime -o. VITA Caes. Arel. 2, 7 inpatientissime -o. ? *gradu comparativo* (*nisi ad B*): CASSIOD. in psalm. 16, 9 versus hic est -o diligentius intuendus.

ε -o sine: CIC. fin. 5, 42 parvi ... sic iacent, tamquam -o s. animo sint. cum autem paulum firmitatis accessit, ... animo utuntur. ORIG. in Matth. 13, 23 p. 242, 19 inpossibile est ... inveniri hominem -o s. peccato (*gr. πάντῃ*).

2 *negatur plenitudo* (*aliter* ENN. *sub 1*): **a** *pertinet ad verba vel ad totam sententiam* (*notionis negandi, delendi, minuendi, mutandi praeter l. 79; saepe opponitur aliquid minus plenum sim.*; -o *inseritur inter negationem et verbum praeter l. 73*): non (neuter CIC. off.): PLAVT. Asin. 233 n. -o iam perii, est relicuom quo peream magis. CIC. div. in Caec. 5 n. -o a defendendis hominibus ... discedere. Verr. II 3, 80 quod praeterii, n. -o relinquendum videtur. Brut. 110 n. -o ingenium, sed oratorium ingenium defuit (*opp. item*: fam. 9, 15, 3 n. -o quidem, sed magnam partem relinquere. QVINT. inst. 6, 3, 48 non quia excludenda sint -o. 10, 1, 126 excutere. *al.*; *in eadem sententiae parte*: CIC. fam. 12, 25 a 1 [6] re p. Antoniano quidem latrocinio liberata, sed nondum -o explicata. *al.*). fin. 2, 5 displicet. Cato 48 caret. off. 1, 70 neutrorum -o contemnenda sententia (*vix ad II*). fam. 5, 13, 2 excidisset. VERG. Aen. 9, 248 n. tamen -o Teucros delere paratis (*inde, si recte suppletur*: CE 420, 18 ⟨terti⟩us insurgens mihi sol ..., ⟨n. t⟩amen -o). *al.* nec, neque (necdum SVET.): CIC. Cluent. 45 neque ... legare quicquam ... neque testamento nomen -o praetermittere (orat. 209 repudiandum. QVINT. inst. 1, 5, 37 n. -o accedo n. plane dissentio. AVG. conf. 7, 11, 17 n. -o esse n. -o non esse. *al.*). off. 2, 54 repudiandum. SVET. gramm. 24 antiquorum memoria necdum -o abolita. AVG. civ. 20, 8 p. 425, 4 D.

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

abstulit. ne: CIC. Cato 46 ne -o bellum indixisse videar voluptati. Att. 2, 5, 1 repudiaris. CAES. Gall. 6, 29, 2 tolleret (7, 28, 2). civ. 1, 61, 2 intercluderentur. APVL. apol. 2 ⟨ne⟩ -o desistere videretur.

b *pertinet ad adi.* (*subst. praedicat. l. 15; imprimis notionis negativae, peiorativae, privativae*; *-o inter negationem et adi. praeter l. 9. 14*): ne: RHET. Her. 4, 22, 30 demus operam . . ., ne -o patres conscripti circumscripti putentur (*nisi ad II*). CIC. S. Rosc. 5 desertus. Verr. II 4, 95 inanes. Att. 4, 3, 6 exhaustus. COLVM. arb. 6, 2 supervacua. SVET. gramm. 4, 7 ne . . . sicci -o atque aridi *eqs.* VITA Fulg. p. 41 L. intolerabilis. non (haud): CIC. inv. 1, 21 si n. -o infesti . . .; sin . . . vehementer abalienati. 2, 37 animus n. -o integer, sed ab tali culpa remotus (Sest. 84 sola. orat. 115 rudem. *al.*). Phil. 6, 7 dissolutum. VERG. Aen. 4, 330 capta ac deserta. LIV. 2, 27, 11 desertam -o. 10, 32, 5 haud -o vanum. MART. 10, 68, 12 n. . . . -o . . . Lais eris. PLIN. epist. 2, 19, 7 dissimile. 8, 16, 1 inmaturos. *al.* nec, neque: CIC. de orat. 1, 111 homo mediocris n. -o rudis. rep. 1, 36 neque ut -o expertem Graecarum rerum neque ut eas . . . nostris . . . anteponentem (RVT. LVP. 1, 17 alienum. ORIG. in Matth. ser. 49 p. 106, 2 n. . . . n. -o extincti . . ., sed ex parte). AVG. civ. 8, 22 p. 354, 12 D. indignos.

c *pertinet ad adv.*: CIC. Phil. 6, 1 minus quidem . . . severe quam decuit, non tamen -o dissolute.

d non *sim.* -o sine: CIC. Verr. II 4, 148 ne . . . istum -o Syracusis s. amicis . . ., plane nudum esse . . . putetis. fat. 24 s. antecedente . . . causa . . ., non -o s. causa. ad Q. fr. 3, 4, 4 non . . . -o s. cura . . ., etsi . . . sine timore. QVINT. inst. 4, 5, 16 nec -o s. ratione est. PLIN. epist. 7, 1, 5 tuto . . ., non tamen -o s. aliqua suspicione.

B *c. respectu universalitatis fere i. q. in universum*:

1 *spectat ad opposita singula*: **a** *desunt coniunctiones oppositionem illustrantes*: CATO agr. 37, 4 nisi intermestri . . . ne tangas materiem . . .; -o caveto, nequam materiem doles . . ., nisi siccam *eqs.* (*nisi ad II*). CIC. inv. 1, 28 cum dent operam, ut res multas brevi dicant, non, ut -o paucas res dicant (*vix ad A*). 1, 89 genus argumentationis . . . si -o totum falsum erit, si commune, si vulgare *eqs.* (div. in Caec. 13. nat. deor. 2, 3 -o dividunt nostri totam . . . quaestionem in partes quattuor; primum docent *eqs.* . . . deinde . . ., tum . . ., postremo *eqs. cf.* Lael. 78 -o omnium). 1, 95 ut . . . pacem laudet -o, non illud bellum inutile esse demonstret. Quinct. 93 officium, fidem, diligentiam, vitam -o semper horridam . . . cordi fuisse. prov. 45 mihi ipsi -o (homini *codd.*) perhonorificum discessum meum funus dici rei publicae; reliqua non reprendo, sed *eqs.* (*de usu cf. p. 598, 20*). Phil. 2, 78 factus es ei . . . familiaris; habebat hoc -o Caesar: quem . . ., hunc in familiaritatem . . . recipiebat. 11, 7. 11, 34 quid faciendum Deiotaro, quid -o rectius fuerit (BOETH. cons. 3, 11, 17 W.). de orat. 2, 230 Brut. 85. 197. 205. 212 rep. 1, 65. leg. 2, 16 quem . . . ea, quae . . ., non gratum esse cogunt, hunc hominem -o numerari qui decet? *al.*

b *accedunt coniunctiones oppositionem illustrantes*: **α** *in eodem enuntiato vel eadem enuntiati parte* (*vi dilatandi, augendi*):

Ⓘ *coni. copulativae*: RHET. Her. 1, 9, 14 rem breviter narrare poterimus, si . . ., et si . . .; et -o . . . id, quod neque obest neque adiuvat, satius est praeterire (*sim.* CIC. inv. 1, 29). CIC. inv. 1, 12 quantum et cuiusmodi et -o quale sit. 1, 25 exordium sententiarum et gravitatis plurimum debet habere et -o omnia, quae pertinent ad dignitatem, in se continere (1, 86. 2, 17. 52. 161 de orat. 2, 83 fin. 4, 73 Tusc. 2, 62. *al. cf.* Cluent. 87 tota ista res). 1, 35. 2, 20. 75 maleficium et -o id, quod arguitur. S. Rosc. 49 de orat. 2, 210. 340 part. 54. 55. *et passim.*

Ⓘⓘ *coni. disiunctivae*: aut: CIC. inv. 1, 16 cum a. quem a. quicum a. quomodo . . . agere oporteat, quaeritur a. -o aliquid de commutatione . . . actionis agitur. 1, 79 a. . . ., a. . . ., a. iudicatum aliam in partem traducitur, a. -o iudicium improbatur *eqs.* 1, 81. 2, 53 facti atrocitas a. indignitas a. -o culpa. Verr. II 2, 69 nihil erat in causa, quod metuendum a. -o quod dubitandum videretur. dom. 14 har. resp. 18. Phil. 2, 111 respondebisne ad haec a. -o hiscere audebis? *et passim.* variae: CIC. Cluent. 60 utrum . . . magis est mirandum, quod is condemnatus est, an quod -o respondere ausus est? (LIV. 35, 42, 4 COLVM. 3, 3, 1 QVINT. decl. 248 p. 18, 16 inst. 7, 3, 6. *al.*). Tusc. 5, 89 cur pecuniam magnopere desideret vel potius cur curet -o? (PLIN. epist. 8, 23, 4 v. . . . quod audierat v. quod -o quaesierat. APVL. flor. 6 p. 20 met. 2, 2, 1. 4, 24, 5. 6, 15, 3. 8, 19, 2 de cibo v. poculo v. -o ulla refectione. *al.*). fam. 9, 15, 4 ante . . . s. c. in Armeniam . . . esse perlatum . . ., quam -o mentionem ullam de ea re esse factam (CAES. civ. 3, 7, 2 prius . . . q.). POMPON. dig. 43, 16, 11 sive inserendo sive fodiendo sive arando sive quid aedificando sive quid -o faciendo (VLP. dig. 26, 1, 7).

Ⓘⓘⓘ *coni. adversativae*: Ⓐ *opponitur negatio*: non (neque) modo, solum, tantum: CIC. Quinct. 77 non modo tantam causam perorare, sed -o verbum facere (Tull. 35 Flacc. 52 dom. 58 Pis. 29. 64 afflictorem . . . non modo dignitatis . . ., s. -o ordinis ac nominis. leg. 1, 44 -o omnia [*cf.* SALL. Catil. 37, 1 cuncta. FLOR. epit. 3, 4, 4 totus]. Tusc. 1, 13 quicquam. *al.*). Verr. II 2, 161 non modo impulsu, verum -o adventu meo (or. frg. A XV 2 non modo sine rubore, v. -o sine ore. orat. 227. PLIN. nat. 31, 37 quicquam. VLP. dig. 27, 2, 1 pr.). *solum ponitur* non, neque: CIC. div. in Caec. 26 non unus homo improbus . . ., sed -o omnis improbitas ([*accedit* omnis *item* Caecin. 81, totum TERT. pall. 4, 7]. Verr. I 49. Caecin. 39 non introitu, s. -o aditu. p. red. in sen. 8. *al.*). *al.* Ⓑ *non opponitur negatio*: CIC. Phil. 11, 22 decernunt ut liberato Bruto *consules provincias sortiantur* . . .; ego vero mentionem -o provinciarum factam dico alienissimo tempore. Brut. 244 memoria quidem dignos perpaucos, verum qui -o nomen habuerint, non ita multos fuisse. HYG. astr. 2, 26 *Scorpius* in duo signa dividitur . . ., sed -o totum signum *eqs.* *al.*

Ⓘⓥ si: CIC. Verr. II 3, 182 si . . . umquam hoc a me postulassent, si umquam -o cogitassent. Caec. 37 deicior ego . . ., si quis meorum deicitur -o (PLIN. epist. 4, 15, 1 si quid -o, hoc certe. SVET. Tit. 10, 2 si qua. *al.*). SEN. epist. 87, 24 si -o ex aliqua parte bonum est, etiam honestum erit (GAIVS dig. 31, 58). QVINT. inst. 2, 19, 2 si parti utrilibet -o alteram detrahas. 11, 3, 59 quod si -o recipiendum est, nihil causae est cur non *eqs.* APVL. met. 6, 9, 6. TERT. apol. 23, 9 si aliqui -o dei essent. adv. Hermog. 9 p. 135, 23 ieiun. 1 p. 274, 6 AVG. civ. 6, 9 p. 264, 24 D. VITAE patr. 5, 4, 33.

β *in opposito enuntiato* (*vel enuntiati parte; vi aliquid latius praemonendi; invenitur imprimis apud* CIC.; *oppositio -o — sed sim. saepe in notionem q. e. quidem — sed, etsi — tamen sim. attenuatur*): autem: CIC. inv. 2, 110 -o . . . genere . . . eas *causas* intelleget dissidere, ceteris a. partibus aptas inter se . . . videbit. Caecin. 64 -o ad probandum . . . rem infirmam . . . esse, ad dicendum a. in altera . . . aliquid reperire posse. orat. 230 -o rudis *est*, nobis a. *eqs.* Lael. 98 -o est amans sui virtus . . ., ego a. non de virtute nunc loquor. Att. 7, 9, 3. 10, 10, 3 fam. 12, 5, 2. sed (sed tamen): CIC. inv. 2, 158 iuncta esse -o . . . intellegantur (*sc. amicitia sim.*), s. in meliorem partem vocabuli conferantur et honesta nominentur. Flacc. 72 longe -o a Tiberi ad Caicum *est* . . .; s. concedo *eqs.* (*item c. adv.*: Phil. 5, 30 serius -o quam . . ., s. tamen [6, 19 fam. 3, 9, 4]. de orat. 1, 253 melius [orat. 222]. div. 1, 86 recte. Att. 13, 48, 1 ἀλόγως. ad Brut. 1, 3, 1 difficilius). dom. 83 latitat -o, s. si requiri iusseris, invenient hominem apud sororem tuam. Sest. 74 consecuti dies pauci -o . . ., s. tamen *eqs.* (*item c. adi.*: har. resp. 41 Planc. 37 Phil. 2, 42. 12, 11. 13, 5 orat. 33 Tusc. 2, 35. 4, 53 nat. deor. 1, 95. *et saepe*). Pis. 82 trementibus -o labris, s. tamen . . . requirebas. Phil. 7, 3 suam vocat *Macedoniam* -o . . .; s. quae provincia est, ex qua *eqs.*? 14, 11 augebo -o numerum dierum . . .; s. hoc primum faciam ut *eqs.* de orat. 2, 89 -o . . . eum . . . natura ipsa ducebat, s. eā non satis proficere potuisset, nisi eodem studio . . . intendisset. orat. 43. top. 56 hoc disserendi genus attingit -o vestras . . . disputationes, s. philosophorum magis. fin. 3, 11 ceterae philosophiae disciplinae, -o alia magis alia, s. tamen omnes, quae *eqs.* *et passim.* verum (verum tamen, vero): CIC. Verr. II 2, 149 -o praeclare te habes, cum . . . id hominum genus . . . tibi est inimicissimum; v. esto; alio loco . . . videro (Flacc. 71). off. 1, 133 utrumque -o a natura petendum est, v. alterum exercitatio augebit, alterum imitatio. Att. 13, 2, 2 v. tamen (fam. 3, 12, 2). LVCR. 6, 335 -o . . . pondera deorsum omnia nituntur, cum plagast addita vero, mobilitas duplicatur. tamen (*dub.*: CIC. Att. 16, 16 C, 12, *si licet* tamen *ex 13 huc referre*): CIC. Sest. 115 gladiatorii . . . consessus dicuntur -o solere . . . plausus exilis . . . excitare; ac t. facile est . . ., quemadmodum . . . fiat . . ., videre. Phil. 3, 1 serius -o . . . quam tempus . . . postulavit, aliquando t. convocati sumus. off. 1, 79. Att. 5, 16, 2 taedet -o eos vitae; levantur t. (*nisi ad A*). 16, 16 C, 12. *al.*

2 *non spectat ad opposita singula* (*hic illic non nisi per anacoluthon latere videntur, cf. Shackleton Bailey ad* CIC. Att. 2, 9, 4 *et* 8, 11 B, 2): **a** *notabiliora quaedam*: **α** *-o confirmat numerum, summam*: Ⓘ *de numero infinito*: omnis (*passim accedit ad -o, afferimus non nisi quaedam exempla illustrantia usum supra dictum*): PLAVT. Capt. 325 non ego -o lucrum omne esse utile homini existimo *eqs.* (TER. Ad. 990 non iusta iniusta prorsus omnia -o obsequor. LVCR. 2, 892 non ex omnibus -o, quaecumque. VLP. dig. 47, 10, 15, 38 non omnis -o, qui . . ., sed qui *eqs. al.*; *vix ad II*). SVET. frg. p. 353 praepositiones omnes -o sunt Graece duodeviginti (*item accedit numerus*: CHAR. gramm. p. 211, 25 B.). PAPIN. dig. 50, 16, 218 verbum 'facere' omnem -o faciendi causam complectitur: dandi, solvendi, numerandi *eqs.* VLP. dig. 12, 2, 5 pr. omne . . . -o licitum iusiurandum, per quod *eqs.* (27, 1, 18 utrum hi, qui . . ., an vero omnes -o, qui. 29, 1, 44. 40, 5, 26, 10. *et passim. cf.* IREN. 1, 18, 4 [1, 11, 3 H.] omnia -o quaecunque [*gr.* πάντα ἁπλῶς. *al.*]). 16, 1, 2, 4 omnis -o obligatio . . . comprehenditur, sive verbis sive re sive *eqs.* (43, 5, 1, 5 ad omnem -o scripturam . . . s. perfectam s. imperfectam. 50, 16, 178, 3). *et passim* (*v.* omnis). alia (*v. etiam p. 596, 48 sqq.*): CIC. Verr. II 3, 86 quantum -o frumenti. fin. 5, 16 non modo quot fuissent adhuc . . ., sed quot -o esse possent (LEX Vrson. [CIL I² 594] 102, 34). div. 2, 25 totum -o fatum (HYG. astr. 3, 8 totus -o stellarum est XVIIII [*nisi ad numerum trahendum*]. SALV. eccl. 2, 73. 3, 66). QVINT. inst. 12, 8, 10 quidquid -o excogitari . . . potest (GAIVS dig. 41, 2, 9 generaliter q. -o. inst. 3, 151 VLP. dig. 50, 17, 152 pr. APVL. apol. 54. TERT. adv. Marc. 3, 9 p. 392, 3 quoquo modo. *al.*). COD. Theod. 12, 1, 36 (= Iust. 10, 65, 4 pr.) universi -o ex comitibus . . ., qui *eqs.*

[*Kuhlmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(II) *de numero finito*: Ⓐ *ad illustrandam summam*: -o *praecedit*: CATO agr. 162, 3 post dies -o XII (CAES. Gall. 4, 19, 4). CIC. orat. 185 -o duo sunt, quae condiant orationem: verborum numerorumque iucunditas (off. 2, 55 -o duo sunt genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales. ad Q. fr. 2, 1, 1 -o ad cc. BELL. Alex. 18, 4 PAVL. FEST. p. 55. HYG. astr. 3, 1 totius sideris stellae sunt -o XXI [*gr. p. 183, 3 M.* τοὺς πάντας]. 3, 2 ut -o [omnes *var. l.*] sint stellae *XV. saepe apud eundem*). LEX Vrson. (CIL I² 594) 94, 13 ne -o amplius h⟨omines⟩ XX *eqs.* (*cf.* NEP. Pel. 2, 3 -o non ... amplius centum). HYG. astr. 3, 1 habet ... stellas ... -o (omnes *var. l.*) VII ([*gr. p. 186, 1 M.* τοὺς πάντας]. 3, 7 [omnes *var. l.*]. *al.*). 3, 9 est -o stellarum XIII (*eodem gen.*: 3, 10. 11. 13 [*gr. p. 195, 7 M.* τοὺς πάντας]. *al. v. etiam p. 598, 79*). *al.* -o *sequitur*: CIC. inv. 1, 19 partes sex esse -o nobis videntur, exordium, narratio *eqs.* (or. frg. A VII 23 genera [de orat. 2, 113 orat. 20. off. 1, 104 duplex -o ... g.]. fin. 5, 21. VARRO ling. 8, 5 principia. *al.*). p. red. ad Quir. 21 me quattuor -o hominum genera violarunt, unum ..., alterum *eqs.* orat. 57 e tribus -o sonis, inflexo, acuto, gravi. CAES. civ. 1, 23, 5 VII -o dies ... commoratus. LIV. 30, 2, 7 viginti -o legionibus. *al.* Ⓑ *ad illustrandum paucitatem* (*vergit ad notionem q. e. nonnisi*): -o *sequitur*: CIC. Cluent. 76 homines sapientes ... non liquere dixerunt ...; nonnulli ... damnaverunt; quinque -o fuerunt, qui illum ... absolverunt (CAES. civ. 3, 46, 6 V -o suorum amissis. ASCON. Mil. p. 46, 15). Flacc. 82 sex horas -o lex dedit. p. red. in sen. 24 ter -o post Romam conditam (SVET. Nero 51 per quattuordecim annos. *cf.* CVRT. 4, 3, 12 tris [PLIN. nat. 5, 128. *al.*]. PLIN. nat. 24, 150 ternis [*Mayhoff*, tribus *codd.*]). Sest. 116 semel (Att. 15, 15, 2 PLIN. nat. 18, 161. *al.*). ac. 2, 5 unum (fam. 16, 22, 1 CAES. Gall. 5, 18, 1. 6, 36, 2. *et saepe*). CAES. Gall. 4, 38, 4 duae -o civitates ... obsides miserunt, reliquae neglexerunt (PAVL. FEST. p. 22 PLIN. nat. 2, 14. *al.*). *al.* -o *praecedit*: CAES. Gall. 1, 6, 1 erant -o itinera duo ..., unum ... alterum. 1, 7, 2 erat -o ... legio una. 1, 23, 1 -o biduum supererat. civ. 3, 7, 2 cum Caesar -o XII naves ... praesidio duxisset. BELL. Afr. 12, 3 quorum -o numerus fuit XXX cohortium (*cf. 13, 2* propter paucitatem). CVRT. 7, 1, 34 -o duos *equos*. COLVM. 3, 19, 2 non ab eo trigemmis dictus est, quod -o trium oculorum est, cum ... plenus sit gemmarum *eqs.*

β -o *affirmat aliquid esse, ita ut negetur non esse* (*similia hic illic etiam sub 1b, imprimis iuxta pron. indef.*): (I) *in quibuslibet enuntiatis*: CIC. Att. 15, 1, 4 istam ..., quam tibi molestam scribis esse, auditam a te esse -o demiror. QVINT. decl. 334 p. 316, 19 nonne damnatio sequeretur, quod -o patronus fuisset? TERT. nat. 1, 10, 9 nemo contemnit quod sciat -o non esse; quod -o est, id contemni potest. resurr. 4 p. 30, 15 se receptura *caro* ... in integrum de corrupto, in solidum de casso, in plenum de inanito, in aliquid -o de nihilo. AVG. civ. 12, 26 p. 552, 23 D. creationem ... omnium naturarum, qua fit, ut -o naturae sint, ... illi deo tribuo *eqs.* (II) *in enuntiatis interrogativis* (-o *sequitur pron. vel adv. interrogat.*): -o *separatur*: CIC. Marcell. 27 quid enim est -o hoc ipsum diu *eqs.*? (COLVM. 3, 10, 6 quis e. -o *eqs.*? immo quis non *eqs.*? TERT. nat. 1, 10, 26. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 189, 22 [*gr. I 1, 4 p. 18, 7* ὅλως]. *al.*). nat. deor. 1, 30 quid sit -o deus, anquiri. CAES. civ. 2, 15, 1 unde agger -o comportari posset, nihil erat reliquum. QVINT. inst. 9, 2, 3 quid vero agit -o eloquentia *eqs.*? GAIVS inst. 2, 55 quare autem -o ... usucapio concessa sit (CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 144, 24 [*gr. I 1, 2 p. 95, 17* ὅλως]). BOETH. cons. 5, 1, 3 W. an esse aliquid -o ... arbitrere. -o *iungitur*: CIC. orat. 180 quaestio, sitne -o ulla numerosa oratio. PLIN. nat. 36, 5 quo ... modo in privatos usus venere ebora ...? aut quid -o diis reliquimus? (APVL. apol. 62 q. -o superest, in quo ...? immo q. -o est, quod *eqs.*? TERT. apol. 13, 7 q. -o ..., quod non *eqs.*? *al.*). MARCELL. dig. 35, 2, 54 quaerendum est, an -o *eqs.* (TERT. nat. 1, 8, 5). VLP. dig. 37, 9, 1, 14 ubi -o iuste dubitari poterit. TERT. adv. Marc. 3, 4 p. 381, 7 manet ..., qualis -o est. paenit. 3, 10 unde -o.

γ -o *indicat aliquid minimum* (*sc. quod sufficit ad effectum quendam; non nisi apud* PLIN. nat.): *in enuntiato condicionali*: PLIN. nat. 9, 185 polypum in tantum locusta pavet, ut, si iuxta videat -o, moriatur. 11, 280 si -o biberit. 15, 108 *odor* si sentitur -o, vitium est. 17, 11 si, cum defloruere *arbores*, protinus sequantur imbres, in totum poma depereunt, adeo ut amygdalae ..., etiam si -o nubilum fuit ..., amittant fetus. 20, 154 si -o tractetur (28, 150). 24, 12 si -o secum habeant (28, 106). 26, 98 si -o manu teneatur radix. 28, 80 abortūs facit inlitu aut si -o praegnans supergradiatur. 32, 8 si -o adspexerint. *c. partic.* (*abl. absol.*): PLIN. nat. 10, 204 adeo pavet *aegithus*, ut voce -o rudentis *asini* audita ova eiciat *eqs.* 21, 171 ut -o visa ea *lychnide* torpescant *serpentes* (*cf.* 24, 95 conspecto -o frutice eo). 24, 149 -o habentem *hominem dracunculum* serpentes fugiunt ([*cf. Geopon. 13, 8, 7* κἂν βαστάζωσι ... ταῦτα μόνον]. 28, 150 dentem cervi h.). 25, 101. 28, 85. 32, 9 hominem illi *lepori marino* pro veneno esse ac vel digito -o ... tactum mori. *c. subst.*: PLIN. nat. 24, 167 cuius *herbae* -o tactu redirent amores. 28, 79 equas ... tactas abortum pati, quin et aspectu -o.

b *usu vario*: CIC. Quinct. 70 cuius -o rei memoriam omnem tolli funditus ac deleri arbitror oportere (*item* -o omnis *aliter ac supra*: Cato 76 -o, ut mihi ... videtur, studiorum omnium satietas vitae facit satietatem. Att. 8, 12, 6 -o culpam omnem Pompeius in Domitium confert. ad Brut. 1, 5, 4 GELL. 19, 12, 5. *cf.* CIC. fam. 6, 19, 2 -o de tota re ... sapientius faceres, si non curares). fin. 5, 18 ex his tribus cum unum ... sit, quo ..., necesse est -o officium ... ad eorum aliquid referri. Cato 9 aptissima -o sunt ... arma senectutis artes *eqs.* (*item c. praedicativo*: off. 1, 87 miserrima -o est ambitio). Lael. 74 -o amicitiae corroboratis iam ... ingeniis ... iudicandae sunt. off. 1, 38 Att. 8, 14, 3. 11, 6, 1 -o pro tua prudentia sentis, qua *eqs.* fam. 7, 23, 3 -o liberti mei video esse culpam. 9, 10, 1 non sum ausus ... nihil ad te litterarum dare ...; -o mihi magis litterae sunt exspectandae a te. 16, 11, 2. 3. *al.* CAEL. Cic. fam. 8, 14, 3 LVCR. 1, 863 habere in se ... ossa ... et -o venas *eqs.* 5, 1433. 6, 325 VARRO ling. 5, 19. SVET. Cal. 50, 1 transeunte eo prospicere ex superiore parte aut -o quacumque de causa capram nominare. *al.*

II *ad confirmandam negationem, sive ut plena vis negationis illustretur sive ut negatio ad universos vel universa referatur* (*quare notiones sub I distinctae non possunt disiungi*): **A** *c. ipsis negationibus*: **1** non: **a** -o *sequitur*: *separatur*: PLAVT. Bacch. 350 exorsa haec tela n. male -o mihi est. CIC. Pis. 43 n. ferrem -o moleste, si ...; sed id ... esset humanum (fin. 1, 10. Tusc. 5, 24 usquam). Phil. 12, 27 n. tenuit -o conloquium illud fidem, a vi tamen ... afuit. nat. deor. 3, 69 melius est n. adhibere -o *vinum* quam spe dubiae salutis in ... perniciem incurrere (*ibid. iterum*). Lael. 14 sensu ... amisso fit idem, quasi natus n. esset -o, quem *eqs.* LVCR. 3, 821 aut quia n. veniunt -o aliena salutis aut quia quae veniunt *eqs.* (QVINT. decl. 308 p. 211, 7 a. ... qui n. scripsit -o testamentum a. qui id scripsit, quod *eqs.* inst. 12, 8, 12 AVG. civ. 21, 7 p. 544, 32 D.). 3, 841 haud nobis quicquam ... accidere -o poterit. CELS. 1 praef. 40 cum ... alia n. possint -o cognosci, alia possint etiam sine scelere. MART. 2, 56, 4 QVINT. decl. 245 p. 5, 8. 331 p. 302, 16. *et saepius*. *iungitur*: SCRIB. LARG. praef. p. 3, 22 n. -o in hanc partem animum intendit. QVINT. inst. 10, 7, 24 soli ... potius quam n. -o dicamus. TERT. apol. 47, 2 quis poetarum *est* ..., qui n. -o (-o *om.* Φ) de prophetarum fonte potaverit? bapt. 12 p. 211, 13 dixisset. adv. Marc. 4, 27 p. 515, 13 *si doctores legis* Christo displicebant, ut sui displicebant; alienae enim legis doctores n. -o pulsasset. SCHOL. Hor. gloss. Γ ars 192 aut n. -o loqui aut non multa loqui. *al.*

b -o *praecedit*: *separatur* (*vix huc pertinet* LVCIL. 1318, *v. Krenkel ad l.*): CORNELIA epist. frg. 2 ecquando perpudescet ... perturbanda re publica? sed, si -o id fieri n. potest, ubi ... mortua ero, petito tribunatum (CIC. Verr. II 1, 117. prov. 45 qui s. plebeius -o esse n. potuit, qui tribunus plebis potuit esse? VARRO rust. 1, 11, 2. *al.*). RHET. Her. 4, 6, 9. CIC. inv. 2, 40 propter quas aliquid facilius fit aut quibus sine -o confici n. potest (Brut. 192 top. 93. *al.*). 2, 84 non modo viro bono, verum -o homini libero ... n. ... toleranda (*cf.* fin. 1, 70 non modo ..., sed ... -o ... n. [ac. 2, 62]). Quinct. 60. 89 S. Rosc. 127. Q. Rosc. 40 utrum -o Fannium ⟨a⟩ Flavio ... n. abstulisse *pecuniam* an alio nomine ... abstulisse. 41 div. in Caec. 33 Verr. II 5, 17 Cluent. 91 Mur. 13. 51. 72 etsi hoc factum a Murena -o ... n. est, ab eius amicis autem more et modo factum est. *et saepius*. *iungitur*: RHET. Her. 4, 5, 8 qui -o n. probent artem (*antea*: artem demonstrare nihil prodesse). CIC. S. Rosc. 92 utrum ... ab eo ..., qui adsiduus eo tempore Romae fuerit, an ab eo, qui ... Romam -o n. accesserit (Flacc. 21. *al.*). 94 si Romae adsiduus fui? ... at ego -o n. fui. 95 -o n. ...; aliqua ex parte. Verr. II 2, 59 Caecin. 53. Sull. 10 moderate utar ... et -o n. uterer, si *eqs.* prov. 28 alii -o n. dabant *legatos*, alii exempla quaerebant, alii ..., alii *eqs.* (*cf.* VLP. dig. 48, 19, 6 pr. alii ..., nonnulli. TERT. adv. Marc. 2, 1 p. 333, 8 alterum ..., alterum). dom. 91 si tum consules aut fuissent in re publica aut -o n. fuissent (top. 94. Att. 3, 23, 2 vix a. -o n. [PS. APVL. Ascl. 33]. *et saepius*). Balb. 14 levius est ... facere aliquid, quod scias non licere, quam -o n. scire, quod liceat (Att. 16, 4, 4 ad Q. fr. 1, 1, 38. *et saepius*). Mil. 47 Lig. 16. Phil. 13, 14 si turpia, si perniciosa erunt, si facere -o n. licebit? (ad Q. fr. 1, 2, 10. *al. cf.* POMPON. dig. 18, 2, 15 pr. si ..., sive ..., sive). de orat. 1, 246 leg. 1, 27. parad. 33 dum ... iis *vitiis* oboediet, non modo imperator, sed liber habendus -o n. erit (LIV. 38, 47, 5 SEN. epist. 90, 30. PLIN. epist. 1, 20, 23 non solum. *al.*). *et passim*.

2 nullus, nemo (*cf.* sine ullo -o *sim.* AVG. civ. 20, 26 p. 475, 21 D. VITA Caes. Arel. 2, 10): **a** -o *praecedit*: *α* nullus *pro adi.*: *separatur*: PLAVT. Most. 839 -o, ut te absolvam, nullam pictam conspicio hic avem. CIC. inv. 2, 81 si ... facere ipse ... voluisset ...; si vero ceteri quoque idem faciant, -o iudicium nullum futurum. Quinct. 56. 86 Tull. 35. Verr. II 2, 87 aut suburbanum aut locum -o ... nullum (AVG. civ. 6, 4 p. 251, 7 D.). 3, 182 non modo istas duas quinquagesimas, sed -o nummum nullum. Cluent. 167 Sest. 135 Phil. 13, 23. *al.* *iungitur*: CIC. inv. 1, 14 nec definitiva causa ...; et -o nulla constitutio *eqs.* Verr. II 3, 112 si hae tabulae nihil tibi erant obfuturae? si -o nullas confecerat litteras *eqs.*? 4, 36. Caecin. 37 utrum hanc actionem habebis ..., an aliam quampiam an -o nullam? (orat. 205). Phil. 2, 53. 13, 43. orat. 19 quem nunquam vidit Antonius aut qui -o nullus unquam fuit (PLIN. nat. 16, 169 HYG. astr. 4, 14 AVG. civ. 16, 8 p. 137, 28 D.). *al.* LVCR. 1, 344 non tam ... motu privata carerent quam genita -o nulla ratione fuissent.

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VAL. MAX. 1, 8 ext. 8. COLVM. 2, 1, 3 non cum desinit mulier trigeminos ... parere, sed cum -o nullum conceptum edere valet (AVG. civ. 2, 21 p. 81, 18. 26 D.). *al.* β nemo, nullus *pro subst.*: CIC. Verr. II 3, 218 -o ego neminem video praeter istum, sed do hoc vobis ... esse multos (*separatur item*: 5, 17 Brut. 207 Tusc. 1, 84 Att. 11, 20, 2 CAES. Gall. 5, 51, 4. *al.*). prov. 25 Caesari supplicationes decrevistis numero, ut nemini uno ex bello, honore, ut -o nemini (*iungitur item*: Phil. 2, 97 -o nemo ullius rei fuit emptor. orat. 18 disertos ... multos, eloquentem -o neminem. Tusc. 2, 16 off. 3, 75. *al.*).

b -o *sequitur*: α nullus *pro adi.*: *separatur*: CIC. Verr. II 3, 104 si aratorem nullum in Sicilia -o esset relicturus. 5, 140 nullum fuit -o civitatis ... discrimen; itaque *eqs.* Sest. 32 nullum erat ... municipium, ... nullum collegium aut concilium aut -o aliquod commune consilium, quod ... non *eqs.* (Cato 35). Vatin. 3 nullum tibi -o ... sermonem non modo de Sestio ..., sed nulla umquam de re fuisse. Phil. 10, 20 non ... in spiritu vita est, sed ea nulla est -o servienti. leg. 1, 42 Tusc. 3, 22. 4, 69 nat. deor. 1, 2. 94 div. 1, 65 off. 2, 3 LVCR. 2, 737. *et saepius*. *iungitur*: CIC. leg. agr. 2, 87 rem publicam vestram ..., nullam -o rem publicam. Rab. Post. 28 erat nulla -o recusatio. fin. 1, 65. ac. 2, 92 nec ... in acervo tritici solum ..., sed nulla -o in re. 2, 116 Tusc. 1, 51 Cato 67. nat. deor. 3, 69 satius ... nullam -o ... datam esse rationem quam tanta cum pernicie datam. off. 2, 6 aut haec ars est aut nulla -o (2, 55 a. brevem a. nullam -o. AFRIC. dig. 3, 5, 45 pr. TERT. carn. 1 l. 6 a. nullam -o a. quoquo modo aliam). fam. 6, 6, 5. 13, 30, 1 CAES. civ. 2, 32, 12. BELL. Alex. 1, 5 alterius rei copiam exiguam, alterius nullam -o facultatem. *et saepe*. β nemo, nullus *pro subst.*: CIC. off. 1, 46 neminem -o esse neglegendum, in quo ..., colendum autem esse ita quemque ..., ut *eqs.* (*iungitur item*: TERT. paenit. 11, 6). CAES. civ. 3, 53, 3 nemo fuit -o militum quin *eqs.* (*separatur item*: QVINT. decl. 263 p. 76, 29 ut n. sit umquam -o *eqs.*). PAVL. dig. 32, 92, 1 nullo -o excepto cum omni instrumento *eqs.* (*iungitur item*: TERT. cult. fem. 1, 1 l. 5 PS. TERT. adv. Iud. 13, 5. 7. 22 paenit. 1, 3. *et saepius*). COD. Theod. 9, 2, 3 (= Iust. 9, 3, 2 pr.) nullus in carcerem, priusquam convincatur, -o vinciatur (*separatur item*: 9, 23, 1, 2. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 100, 23 [*gr. I 1, 3 p. 16, 32 τὸ σύμπαν*]).

3 ne: a *ducit enunt. fin.* (-o *sequitur praeter* VVLG. *et* CIC. Att.): *iungitur*: PLAVT. Trin. 653 agrum tibi relinqui ... expeto ..., n. -o inopiam cives obiectare possint tibi. CIC. Planc. 66 n. -o umquam essem otiosus. PLIN. nat. 28, 94 lippitudini fel *prodesse* ..., aut, n. -o lippiatur, *eqs.* QVINT. inst. 8, 2, 24 non, ut intellegere possit, sed, n. -o possit non intellegere, curandum. decl. 250 p. 25, 15. GAIVS dig. 44, 1, 3 (= inst. 4, 121). PAVL. dig. 10, 3, 14, 2 si conveniat, n. -o divisio fiat ...; si autem intra certum tempus *eqs.* 23, 4, 12, 1. 23, 4, 16. VVLG. lev. 22, 24 hoc -o (omnia *var. l.*) n. faciatis. *al.* *separatur*: CIC. Sest. 89 n. reus adsit, n. citetur, n. quaeratur, n. mentionem -o cuiquam iudicum ... facere liceat. Phil. 1, 22 n. quis -o umquam ... reus fiat (off. 3, 51. fam. 4, 13, 1 n. q. tale scribere possem aut -o cogitare. ANTON. Cic. Att. 10, 10, 2 CAES. Gall. 1, 46, 2. 7, 24, 2 SEN. contr. 7, 8, 6. *et saepius*). Att. 10, 16, 4 ut me -o illi n. viderent. HOR. sat. 2, 1, 6 n. faciam, inquis, -o versus? (*cf. 1* in satura). APVL. met. 6, 19, 7 VLP. dig. 24, 1, 3, 1. 48, 19, 9, 5 VITAE patr. 3, 82. b ne ... quidem (quidem *deest l. 60. 65. 67*): -o *praecedit*: CIC. fin. 4, 10 illi *artem inveniendi* egregie tradiderunt, hi -o n. attigerunt q. nat. deor. 1, 69 ut ... adferatis aliquid, quod -o n. fieri q. possit. 2, 51 tum celerius moventur, tum tardius, tum -o n. moventur q., sed ... insistunt. Att. 4, 17, 2. 10, 16, 4 centuriones ... me velle ... convenire; ... at ego ... a villa ante lucem, ut me -o illi n. viderent. VITR. 6 praef. 6 non modo architecturae, sed -o n. fabricae q. 10, 16, 5 PLIN. nat. 28, 4 CAPITOL. Opil. 1, 1. -o *sequitur*: CIC. Tusc. 4, 39 qui si error (*v. app. crit.*) stultis extenuetur die ..., sapientis n. attingat q. -o? nat. deor. 1, 101 non modo beneficium nullum ..., sed n. factum q. -o (APVL. apol. 85 non dico amatrix, s. n. -o femina). SEN. benef. 3, 35, 3 QVINT. decl. 310 p. 219, 23 inst. 7, 3, 14 SVET. Iul. 78, 1 MARCIAN. dig. 48, 10, 7 GAIVS inst. 1, 44. APVL. met. 3, 6, 5 n. -o mihi notos illos latrones. 5, 5, 5.

4 nihil: a -o *praecedit*: *iungitur*: RHET. Her. 2, 20, 33 -o n. differt. CIC. dom. 34 -o n. gessisse iure. de orat. 2, 294 ut ... -o n. respondeam. Brut. 214 nemo in aliqua parte ... -o n. poterat, in quacumque enim una plane clauderet (*i. claudicaret*) ..., sed tamen alius in alia excellebat magis. rep. 2, 40 aut non plus mille quingentos aeris aut -o n. (fin. 2, 38). leg. 3, 45 -o n. actum (*antecedit p. 602, 21*). ac. 2, 58. 68. nat. deor. 1, 115 cum dei non modo homines non colant, sed -o n. curent. 1, 123. ad Q. fr. 3, 4, 1 -o n. ...; sed tamen *eqs.* PLIN. nat. 2, 117 MART. 4, 78, 10. *al.* *separatur*: CIC. Q. Rosc. 39 repromisisse ..., si quid ... exegisset, eius partem dimidiam, sed -o exegisse n. off. 1, 111 -o, si quicquam est decorum, n. est ... magis quam *eqs.* (*nisi ad IB*). Att. 3, 10, 1 -o adhuc n. mihi significatis nisi *eqs.* (MARCIAN. dig. 20, 4, 12, 9). 6, 3, 9 -o puto n. esse quod dixit (*nisi ad IB*). CAEL. Cic. fam. 8, 8, 4 -o multis diebus expectatione Galliarum actum n. est, aliquando tamen *eqs.* BELL. Afr. 69, 5 CAPITOL. Aur. 6, 9. BOETH. c. Eut. 4, 32 -o ... ex duabus personis n. umquam fieri potest. b -o *sequitur*: α nihil *additamentis augetur* (*fere iungitur*): CIC. Verr. II 3, 86 n. -o peculi (*item c. gen.*: Phil. 12, 3 novi. Brut. 91 scripti. ac. 2, 22 loci. *et saepius*). de orat. 2, 175 n. erit, quod oratorem effugere possit, non modo in forensibus disceptationibus, sed -o in ullo genere dicendi (*item c. enunt. secund.*: fin. 2, 101. 4, 43 ac. 2, 14. *al.*). leg. 1, 37 n. -o in bonis numerandum nisi quod (Att. 11, 18, 2 TERT. orat. 23 p. 197, 6). ac. 1, 27 n. -o in rerum natura minimum (*item c. adi.*: Tusc. 4, 37 novum. fat. 6 fortuitum. PLIN. nat. 37, 62 viridius. *al. cf. c. part.*: VLP. dig. 28, 3, 11 n. scriptum ... -o. VVLG. exod. 10, 15 virens. *al.*). VAL. MAX. 4, 3, 5 n. -o ex praeda ... adtigit (8, 13 ext. 1 VVLG. exod. 9, 4). VVLG. II reg. 12, 3 n. habebat -o praeter ovem (NOVELL. Valent. 35, 7). β nihil *per se ponitur*: *iungitur*: CIC. Verr. II 3, 42 n. -o dederunt. 3, 103 n. -o relictum. *ibid.* omnis ... agros ... populo Romano ... fuisse et ... aratoribus n. -o superfuisse. 3, 104. leg. agr. 2, 90 non dico factum, sed n. -o est cogitatum (LVCR. 2, 249 MART. 3, 45, 4. *al.*). Balb. 33 n. -o umquam. Phil. 14, 17 alios male sentire, alios n. -o curare. de orat. 1, 42. 56. 2, 55. 207. orat. 186 de numero n. -o, de oratione praecepta multa. top. 72. rep. 1, 15 aut maiora, quam ..., aut n. -o (Tusc. 1, 5 HIER. epist. 22, 22, 3. *al.*). leg. 3, 45 n. -o actum (*succedit p. 601, 74*). *saepius*. *separatur*: CIC. Verr. II 3, 165 ⌊n. solvit -o⌋ ...; si cui civitati solvit *eqs.* (⌊⌋=169). Mur. 14 n. ... dici potest, n., inquam, -o. fin. 2, 100. ac. 2, 25 n. umquam -o (Lael. 51. *cf.* fam. 6, 6, 4 nos n. in his tam obscuris rebus ... u. -o fefellit). 2, 36 aut falsum sit aut n. sit -o (Tusc. 1, 14). 2, 38. 47. 48 ut non modo non internoscat ..., sed ut in is n. intersit -o. Tusc. 1, 21. 4, 74 quam contemnendum, quam nihili sit -o. *al.*

5 numquam: -o *praecedit*: CIC. S. Rosc. 105 hominis ignoti, quem -o n. viderat (*iungitur item*: dom. 86 gloriae plus adfert desideratum esse ..., quam -o n. esse violatum. de orat. 2, 57 Tusc. 1, 13. Cael. 17 versuram n. -o fecit ullam. VEG. mil. 3, 10 ante longum tempus aut -o n.). Caecin. 49 depelli de loco necesse est ...; id autem accidere ei qui potest, qui -o in eo loco, unde se deiectum esse dicit, n. fuit? (*separatur item*: Cluent. 88 de orat. 2, 4. 285 fam. 4, 2, 4. 12, 29, 2). -o *sequitur*: CIC. Flacc. 48 negavit sese -o versuram ullam fecisse ..., Fufiorum se adfirmavit n. -o nomen audisse. Balb. 44 de eo *iure* n. -o esse dubitatum. de orat. 3, 89 nisi quod quisque cito potuerit, n. -o possit perdiscere. 3, 123 nisi qui celeriter cognorit, n. cognoscet -o (*separatur item*: CYPR. epist. 59, 7 n. ab eo -o discedere. AVG. civ. 9, 22 p. 397, 21 D. saepe isti, n. illi -o falluntur). parad. 47 nat. deor. 1, 108 off. 1, 83. fam. 16, 22, 2 n. -o Phalereus fuit, sed nunc plane Billienus est. TERT. adv. Marc. 5, 1 p. 569, 4 si n. ..., si n. -o. patient. 5 p. 7, 15. praescr. 10, 15 semper quaeremus et n. -o credemus. *al.*

6 nec *vel* neque: a *per se positum*: α -o *sequitur*: ① *separatur*: *non additur alterum* nec, neque: CIC. dom. 134 qui ... nihil dixit n. fecit -o. de orat. 2, 347 n. vulgares *res* admiratione aut -o laude dignae videri solent (PLIN. nat. 16, 34 n. in Italia tota nascitur a. in Gallia -o. SVET. Galba 21 n. libellos evolvere a. tenere -o. *cf.* APVL. met. 5, 19, 2 vel [9, 40, 3]). Att. 12, 2, 1 Pompeium non comparere n. in Balearibus -o fuisse. LVCR. 6, 319 n. temere -o plane vis ... venti esse potest (*cf.* 6, 1219 n. tamen -o temere). COLVM. 8, 14, 9. PLIN. nat. 10, 131 n. ... -o, nisi (35, 105). *et saepius*. *additur alterum* nec, neque: LVCR. 1, 989 n. res ulla geri sub caeli tegmine posset n. foret -o caelum n. *eqs.* CIC. fin. 2, 87 n. ... in aliqua parte ... vita beata dici solet n. appellatur -o vita, nisi confecta ..., nec *eqs.* (3, 70). nat. deor. 1, 26 n. motum sensu iunctum ... n. sensum -o. CAES. GALL. 2, 3, 2 n. se cum reliquis Belgis consensisse n. contra populum Romanum -o coniurasse. GELL. 11, 16, 8. APVL. met. 5, 5, 3 n. respondeas, immo n. prospicias -o. TERT. anim. 43, 12 adv. Hermog. 1, 4. 7, 1. CYPR. Demetr. 12 deum n. colis n. coli -o permittis. *al.* (ii) *iungitur*: *additur alterum* nec, neque: CIC. de orat. 1, 91 qui ista n. didicissent n. -o scire curassent. Cato 41 n. ... lubidine dominante temperantiae locum esse n. -o in voluptatis regno virtutem posse consistere. nat. deor. 1, 3 sin ... dei n. possunt nos iuvare n. volunt n. -o curant n. *eqs.* fam. 10, 1, 1 LIV. 42, 24, 2 VITR. 8, 6, 7. *al.* *non additur alterum* nec, neque: CIC. Brut. 202 cum contentione orationis flectere animos ... vix posset n. -o eo genere diceret. ac. 2, 73 nego ... scire nos sciamusne aliquid an nihil sciamus ... nec -o *scire* sitne aliquid an nihil sit. off. 3, 9 negant eum locum ... praetermissum ... n. -o scribendum fuisse. LVCR. 2, 427 n. -o ..., sed (PS. TERT. haer. 6 p. 222, 23. *aliter*: BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 14 p. 111, 20 non modo univoce non praedicantur ..., s. n. -o praedicantur). COLVM. 2, 18, 2 PLIN. nat. 11, 30. 25, 19. *al.*

β -o *praecedit* (*iungitur praeter* RVFIN.): CIC. Att. 15, 11, 1 ut -o n. nunc n. ex praetura in provinciam ires. PLIN. nat. 16, 116 silvestria ... tardiora *sunt*. quaedam ex his -o n. maturescunt. POMPON. dig. 15, 1, 49, 2 cum -o n. mutuum acceperit n. ulla causa praecesserat debendi. PS. TERT. haer. 6 p. 222, 24 n. ex virgine natum, sed -o n. natum. CYPR. Demetr. 5 RVFIN. hist. mon. 7 p. 412^{C} CAES. AREL. testam. p. 287, 3.

b *accedit pron. indef.*: -o *sequitur*: CIC. Phil. 1, 35 sine quo (*i. aequitate sim.*) n. beatus n. carus n. iucundus quisquam

[Kuhlmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

esse -o potest (top. 62 nihil horum ..., n. q. -o. fin. 4, 21. 5, 18 praeter. 5, 23 CAES. civ. 2, 16, 1. 3, 69, 4. *al.*). 2, 20 te n. illos *versus* n. ullas -o litteras nosse (12, 28. ac. 2, 33 n. ... ullum habere iudicium aut u. -o veritatis notam. LVCR. 2, 913 CAES. Gall. 1, 32, 3. 5, 23, 3. *al.*). COD. Theod. 6, 4, 15 pr. decuit tanti nominis gloriam concupisci n. aliquem -o fas erat ... reluctari. -o *intercedit*: CIC. de orat. 2, 69 in pictura ...; n. est -o ars ulla *eqs.* (div. 2, 139 nullae ... imagines obrepunt in animos ... extrinsecus n. -o fluunt ullae. PLIN. nat. 11, 254. 19, 32. APVL. met. 1, 25, 3 n. amicis ... vel -o u. hospitibus. *al.*). off. 3, 13 hanc comparationem non recte introductam n. -o ... quicquam praecipiendum fuisse (LVCR. 1, 428 quoquam. 1, 1071. SALL. Iug. 99, 2 n. fugere n. arma capere n. -o facere ... q. poterant. COLVM. 12, 19, 2. APVL. met. 5, 10, 7 non parentibus ... ac nec ulli monstremus alii, immo nec -o q. ... norimus. *al.*). IREN. 1, 11, 5 (1, 5, 3 H.) n. masculum n. foeminam n. -o aliquid esse (*gr.* ὅλως).

7 *nusquam*: TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 476, 14 definio n. -o alium deum a Christo revelatum (*iungitur item*: uxor. 1, 3 l. 9 CYPR. epist. 74, 3 RVFIN. hist. 3, 6, 2). AVG. civ. 22, 21 p. 602, 18 D. etsi ... totum *corpus* penitus conteratur ... atque ... n. esse sinatur -o. CONC.^S II 3, 1 p. 227, 27 et -o ..., si ... scripturam effodieris, n. invenies *eqs.* (*gr. I 1, 7 p. 111, 14* ὅλως).

B *c. verbis negandi* (*cf. verba delendi sim. p. 595, 48*): 1 *nolle*: TER. Andr. alt. exit. 7 non idcirco, quod ... -o ... nollem ..., sed *eqs.* CIC. Flacc. 61 auctoritatem isti habeant ..., quos esse -o noluerunt? (fin. 5, 57 e. -o ... in vita). CAEL. Cic. fam. 8, 10, 2 quia verentur, ne illud senatus consultum fiat ..., -o senatum haberi nolunt. AVG. civ. 2, 14 p. 70, 16 D. 2 *negare*: -o *praecedit*: RHET. Her. 2, 20, 33 (= CIC. inv. 1, 80) quod raro fit, fieri -o negatur. CIC. Vatin. 42 quaero, num ... qua lege accusandum -o fuisse negas, ea lege condemnari putes oportere. de orat. 1, 220 Tusc. 2, 29. 5, 64. nat. deor. 1, 29 esse quicquam sempiternum. 1, 117. 3, 91 non iratus aliqui, quem -o irasci posse negatis, deus. div. 1, 86 off. 3, 63 fam. 1, 1, 3. VARRO Men. 45 non modo ignorasse me clamat, sed -o omnis heroas negat nescisse (APVL. apol. 84 n. m. me magum, s. -o esse magiam negavit). *al.* -o *sequitur*: CIC. Cluent. 168 nego ... adulescentem, quem ... epoto poculo mortuum esse dixistis, -o ... esse mortuum. Flacc. 48 negavit sese -o versuram ullam fecisse. Vatin. 42 dixerisne in eum testimonium de vi, quem negaris reum -o de vi fieri debuisse. Mil. 8 aut negari ... -o esse factum aut recte ... factum esse defendi. de orat. 3, 146 umquam. ac. 1, 7. 2, 12. Tusc. 3, 60 quicquam. *al.* 3 *nescire*: CIC. S. Rosc. 81 non modo Romae non fuit, sed -o, quid Romae ageretur, nescivit (-o *praecedit item*: de orat. 1, 249. 3, 65 nec eos iratos vereor, quoniam -o irasci nesciunt. orat. 172 nat. deor. 3, 15 fam. 9, 15, 4. *al.*). Att. 2, 15, 4 nescit -o (-o *sequitur item*: 16, 14, 4. CAEL. Cic. fam. 8, 1, 1 nescio quoius otii esset non modo perscribere haec, sed -o animadvertere. *al.*). 4 *varia*: CIC. de orat. 1, 161 nec ... dicere, me -o ignorare ... neque plane nosse (1, 173. fin. 2, 48. CAES. Gall. 1, 27, 4 aut occultari aut -o i. *al.*). leg. 2, 65 -o accedere quemquam vetat *eqs.* (PLIN. nat. 17, 207 PLIN. epist. 9, 19, 1). nat. deor. 1, 37 qui neque ... neque in dis sensum esse dicat dubitetque -o, deus animans necne sit (PLIN. epist. 3, 9, 17. *cf.* SEN. epist. 58, 28 dubium sit). LIV. 34, 6, 1 et legem ullam -o abrogari est indignatus et eam praecipue legem, quae *eqs.* QVINT. decl. 264 p. 80, 5 supervacuum fuit. *sim. al.* *Kuhlmann.*

omninōminis, -e. *ab* omnis *et* nomen, *cf.* multinominis, innominis *sim.* *i. q. omnibus nominibus nuncupandus*: PS. APVL. Ascl. 20 *deum* innominem vel potius -em (*Hildebrand*; omninomine *pars codd., alii alia, v. app. crit.; cf. Corp. Herm. V 10* ὀνόματα ἔχει ἅπαντα ... ὄνομα οὐκ ἔχει) ...; siquidem is sit unus et omnia, ut sit necesse aut omnia eius nomine aut ipsum omnium nominibus nuncupari.

[*?* **omnipar** *v.* omniparus *et* omnipater.]

omniparēns, -entis *adi.* *ab* omnis *et* parens (pario). GLOSS. II 393, 50 παντοτρόφος: -s. *i. q. omnia pariens vel omnium parens*: 1 *de rebus, fere de terra, mundo sim.*: LVCR. 2, 706 portenta videres ..., Chimaeras pascere naturam per terras -is ([omnia parentis *OQV*, cuncta p. *Q²*]. 5, 259. VERG. Aen. 6, 595 t. -is [omnipotentis *FMR*] alumnum. APVL. met. 6, 10, 6 t. -is ... alumnae). APVL. mund. 21 -is (omnia parentis *trad.*) mundi amoenitatem (*gr.* πάντων γενετῆρος). NEMES. ecl. 1, 35 -s (omne parens *var. l.*) aether. AVSON. 340 B 1 p. 159 P. aemula dis, naturae imitatrix, -s ars. THEOD. PRISC. phys. 2 p. 250, 10 natura (4 p. 252, 6). 2 *de dea vel deo*: APVL. met. 8, 25, 3 omnipotens et -s dea Syria. 11, 11, 2 bos -is (o͞i͞a parentis *F*) deae (*sc. Isidis*) fecundum simulacrum. AVIEN. Arat. 795 nutu Iovis -is. PRVD. cath. 3, 2 o crucifer bone, ... -s (omnipotens *var. l.*) pie, *eqs.* (*sim. de Christo deo*: PAVL. NOL. carm. 22, 85 -s sapientia Christus ... novat omnia rerum. 23, 297 -s rerum fons. ORIENT. carm. app. 3, 4 -s verbum). c. Symm. 2, 477 -em nosse deum (PRISC. Anast. 181. *sim. de deo Christiano*: DRAC. laud. dei 3, 24 editor -s).

omniparus, -a, -um. *ab* omnia *et* parere (pario), *cf.* floriparus *sim. et* omniparens. *i. q. omniparens*: RVST. HELP. benef. 86 illinc -i (*Brandes, ALL 2, 1885, 354,* omniparis *Fabricius*) succrevit gloria verbi (*sc. Christi*). *v. et s. v.* omnipater.

omnipater, -tris *adi.* *ab* omnis *et* pater, *cf.* omniparens. *i. q. omniparens*: PRVD. perist. 3, 70 -em (*t in ras. N,* omniparem *Arevalus, ?* omniparum *Brandes loc. cit. s. v.* omniparus) ... negare deum.

omnipavus, -a, um. *ab* omnis *et* pavere *ad reddendum graec.* παντοφόβος, *cf. André, RevPhil. 37, 1963, 58.* *i. qui omnia timet*: CAEL. AVR. acut. 3, 12, 108 memorant *phreniticos* esse pantophobos, quos nos -os dicere poterimus, si quidem omnia timere dicantur.

omniperītus, -a, -um. *ab* omnis *et* peritus, *cf.* semiperitus. *i. q. omnium peritus*: ELEG. in Maecen. 1, 110 viscera ... mutaverat ... sucis -a (*Salmasius,* omne perita *aliquot codd.*) suis *Medea.*

omnipollēns, -entis *adi.* *ab* omnis *et* pollens *sec.* omnipotens *metri causa, ut vid.* *i. q. omnipotens*: PRVD. apoth. praef. 1, 19 statum lacessunt -is dei. *Baer.*

***omnipotēns,** -entis *adi.* *ab* omnis *et* potens (*cf. gr.* παγκρατής, παντοκράτωρ *sim.; v. Montevecchi, Pantokrator, Studi in on. di A. Calderini e R. Paribeni II 401 sqq.*). *inter adi. compos. adfert* PRISC. gramm. III 506, 7 ex ... 'omnium' et 'potis' et 'ens', id est: qui omnium potis est. *scribitur* -tes CIL IV 6864, 2 (*bipertito*). INSCR. NSc. 1935 p. 100 n. 59. INSCR. christ. Diehl 2371 -tes. PAP. Corp. 269, 16 (*contextu parum certo*). *notatur* o CIL III 14356 *et fortasse* 14080 (*v. add. ibid. p. 2328, 33*), ompm CIL V 7793; *de codd. abbreviationibus cf. Lindsay, Notae Latinae 433, 86 et Traube, Nomina sacra 260.* *de formis*: *abl.* -e *inde ab* ITALA II Macc. 3, 30. 8, 11. 18. 24. 15, 8 (*recc. var.*). AMBR. Abr. 2, 8, 58. *al.*; -i ITALA II Macc. 8, 18 (rec. X, VVLG.). AMBR. Abr. 1, 7, 60 (*pars codd.*). HIER. hom. Orig. in Ezech. 7, 10 p. 399, 9. AVG. civ. 22, 19 p. 598, 14 D. (*omnes fere codd.*). LEO M. serm. 22, 6. 67, 5. *plur. non nisi* PLAVT. Poen. 275 (*cetera v. p. 605, 14 sqq.*). MAXIMIN. c. Ambr. 129 AVG. civ. 11, 24 p. 494, 25 D. CIL V 502, 5. 503, 1. *compar.* -ior AMBR. fid. 4, 8, 85, -ius AVG. contin. 6, 15 p. 159, 4, *cf.* tam -s *ibid.* p. 158, 23 nat. bon. 1 p. 855, 9, usque adeo -s AVG. enchir. 3, 11; *superl. inde ab* AVG. beat. vit. 36. *al.* MACR. somn. 1, 17, 12. NOT. Tir. 41, 18.

de notione (*notabiliora*): RVFIN. symb. 5 l. 15 -s ... ab eo dicitur, quod omnium teneat potentatum. AVG. civ. 5, 10 p. 208, 29 D. dicitur ... -s faciendo, quod vult, non patiendo, quod non vult (*inde* ISID. *infra*). 21, 7 p. 501, 33 non ob aliud vocatur -s, nisi quoniam, quidquid vult, potest (*haud aliter* enchir. 24, 96). in euang. Ioh. 106, 5 si -s *filius*, utique omnitenens; id enim potius verbum e verbo interpretamur, si proprie volumus dicere, quod a Graecis dicitur παντοκράτωρ, quod nostri non sic interpretarentur, ut -s dicerent, cum sit παντοκράτωρ omnitenens, nisi tantundem valere sentirent. SEDVL. op. pasch. 2, 14 p. 216, 6 quid ... illi potest esse difficile, qui pro immensa rerum omnium possibilitate vocatur -s. VEN. FORT. expos. symb. 11 -s vero dicitur eo quod omnia possit et omnium obtinet potentatum. ISID. orig. 7, 1, 17 Saddai id est -s; vocatus autem -s eo, quod omnia potest, sed a faciendo quod vult, non a patiendo quod non vult. 18 item -s, quia ipsius sunt omnia quae ubique sunt; solus enim totius mundi habet imperium. GLOSS. παντοκράτωρ. παντοδυνάστης. παντοδύναμος. *ad singulos locos v. infra.* *de ratione metrica: exceptis paucis* (ENN. scaen. 177 PLAVT. Poen. 275 PRVD. cath. 3, 83 perist. 13, 55. *al.*) *usurpatur in dactylis* (*hexam.; pentam. non nisi* PS. DAMAS. epigr. 86 a, 4 PRVD. perist. 11, 240); *raro in fine versus* (ENN. ann. 458 LVCIL. 444 *et in poesi christ.*); *maxime nom. sg. ante caes. penthem., praecedentibus saepe talibus*: Iuppiter, at pater (*sim.*), sic deus (*sim.*); *frequentius etiam in initio* (VERG. Aen. 10, 615. *al.* VAL. FL. 1, 81. 529 STAT. Theb. 4, 383 *et in poesi christ.*); *aliter rarius apud* VERG. (Aen. 3, 251. 7, 428. 10, 1. 12, 791), VAL. FL. (8, 70), SIL. (17, 385) *et inde a* PAVL. NOL. *legitur in poesi inde a* PLAVTO, ENN., LVCIL., *in sermone pedestri apud* VAL. MAX. (*semel*), *inscr. Pomp.* (CIL IV 6864), APVL. (*bis*) *et inde a* TERT. [*falso trad.*: TVRPIL. com. 118 *pro* amnipotens. HOMER. 106 *pro* ignipotente. *in titulis fortasse supplendum*: CE 752 CIL II 2407 a 6 III 14916.]

adhibetur ad significandam virtutem divinam, fere i. q. omnium tenens potentatum (*sec. gr.* παντοκράτωρ) *vel summa quaelibet faciendi facultate praeditus* (*quas notiones non nisi p. 607, 28 sqq. et 54 sqq. separatim attulimus*): I *usu pagano* (*de usu priscae Latinitatis disserit Ed. Fraenkel, Plautin. i. Plaut. 207 sqq.*): A *adi.*: 1 *de deis* (*inter antonomasiva deorum communia adfert* SERV. Aen. 3, 251; *deis gentilium denegatur -is appellatio*: IREN. 2, 1, 5 [4 H.]. LACT. epit. 2, 6): a *de Iove*: Iuppiter -s (*per exclam.* HIER.; *fortasse suppl.* I.: INSCR. NSc. 1935 p. 100 n. 59): ENN. ann. 458 riserunt omnes risu I. -is (*item gen.*: LVCIL. 444). VAL. SORAN. carm. frg. 4 I. -s, regum rerumque deumque progenitor. CATVLL. 64, 171 VERG. Aen. 2, 689. 4, 206 (SERV. auct.: epitheta, quae commemorationem potentiae habent, interdum exprobrationis vim obtinent). 5, 687 (CLAVD. DON.: qui ... praestandi habet substantiam). 9, 625 (SERV.: ostendit eum ... praestare posse. CLAVD. DON.: qui ... poterat omnia *eqs.*). CARM. inc. 29, 1 (Diom. gramm. I 451, 11; *aet. Aug.?*). VAL. MAX. 1, 6, 12 Pompeium I. -s ... monuerat *prodigiis*. PETRON. 122 vers. 156 STAT. Theb. 3, 471 CIL IV 6864, 2. INSCR. RevA. 12, 1908, 464 n. 242 (*a. 182*) I. -i

[Beikircher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sacrum. HIER. epist. 21, 13, 8 absit, ut de ore Christiano sonet 'I. -s' et 'mehercule' *eqs.* DRAC. Romul. 4, 1 I. -s, celsi moderator Olympi. CIL III 14356[4] I(ovi) o(ptimo) m(aximo) o(mnipotenti). VIII 6353, 2 I. -i Aug. sac. pater -s: LVCR. 5, 399 at p. -s *eqs.* VERG. Aen. 1, 60. 3, 251. 4, 25. 6, 592. 7, 141. 770. 8, 398. 10, 100 tum p. -s, rerum cui prima (summa *var. l.*) potestas *eqs.* 11, 790 da, p., hoc ... aboleri ..., -s. 12, 178 OV. met. 1, 154. 2, 304. 401. 3, 336. 9, 271 VAL. FL. 2, 117. 3, 249 (*cf. 253* armipotens *sc. Mars*). SIL. 3, 163 HOMER. 113 STAT. Theb. 1, 248. 10, 634. 11, 134 NEMES. cyn. 19 ecl. 3, 23. AVIEN. Arat. 105 (*cf. gr. 31 Διὸς μεγάλου ἰότητι*). *alia*: VERG. Aen. 10, 668 -s genitor (CORIPP. Ioh. 1, 339). HOMER. 345 -s ... regnator Olympi. STAT. Ach. 1, 546 sic deus -s firmet.

b *de aliis deis vel daemonibus*: PLAVT. Poen. 275 di immortales -es (*item de gentilium deis in universum*: CIL VIII 8457a, 1 [*a. 288*] d. -ium. 20246 [*s. III*] d. -bus. CAPITOL. Gord. 25, 1 nisi d. -es Romanum tuerentur imperium. PASS. Fel. 3 iussit, ut d. -bus immoletis; respondit Philippus: isti nec d. sunt nec -es. PASS. Pontian. [BHL 6891] 1 ut d. -bus sacrificet. PASS. Restitut. (BHL 7197) 1 PASS. Secundi [BHL 7558] 3). VERG. georg. 2, 325 pater -s ... Aether. Aen. 4, 693 tum Iuno -s (*de eadem*: 7, 428 Saturnia. VAL. FL. 1, 81 regina). 8, 334 Fortuna. 11, 790 pater ... -s *Apollo*. VAL. FL. 8, 70 Somne -s. STAT. Theb. 4, 383 -s Nysaee pater *Bacchus*. APVL. met. 8, 25, 3 -s et omniparens Dea Syria. 11, 16, 3 -is ... deae *Isidis* numen augustum. CIL III 10441, 2 (*a. 162*) Nemesi -i Aug. TAB. devot. Audollent 250 A 6 (*s. III*) *Παρπαξιν* deus -s (*item de daemone*: 230, 3 *Τραβαξιαν* -s daemon). CIL VI 502, 5 (*a. 383*) diis -bus M(atri) d(eum) et Atti (*de iisdem deis*: 503, 1 *a. 390*). X 1479 -i deo Mithrae (*de eodem fortasse*: III 14080 [*v. Bormann ibid. p. 2328, 33*] *et* VI 31102 -ique [*cf. adnot.*]). *de singulis non nominatis*: TAB. devot. Audollent 247, 19 (*s. II/III*) per nomen dei vivi -is (*an de deo Iudaeorum?*). MACR. somn. 1, 17, 12 ut ipse prima causa et deus ille -issimus aestimetur.

2 *transfertur ad Olympum, sedem deorum*: VERG. Aen. 10, 1 domus -is Olympi (12, 791 rex -is O.).

B *subst. m. sing.* -s (*de Iove*): ENN. scaen. 177 at ego, -s, te exposco, ut *eqs.* (*v. Jocelyn ad l.*). VERG. Aen. 4, 220 audiit -s. 10, 615 non hoc mihi ... negares, -s (CLAVD. DON.: qui ... -s esse diceretur, facile debuit ... praestare). OV. met. 2, 505 arcuit -s. 14, 816 adnuit -s. VAL. FL. 1, 592 SIL. 7, 372. 11, 122. 17, 385. AVIEN. Arat. 217 non tulit -s. COMM. instr. 1, 6, 17 -s vobis factus Semeles amator.

II *usu christiano* (*rarissime accedunt determinationes: per gen.* IREN. 1, 11 [5 H.], 1; ad *c. gerund.* AVG. in psalm. 134, 14 l. 24 serm. coll. Morin p. 443, 19): **A** *in sacris scripturis*: *de varietate versionum liceat praemonere: 1) versioni vet.* 'dominus -s' *resp. κύριος παντοκράτωρ* (*hebr.* jahwæ ṣeba'ôt, *Vulg.* d. exercituum; *cf.* HIER. epist. 18 A, 7, 6). *2)* '-s' *subst. in* VVLG. (*ubi hebr.* šăddăj) *resp. variis vers. gr. et vet. lat.; cf.* HIER. epist. 25, 1 saddai, quod Aquila interpretatur *ἱκανόν*, quod nos 'robustum' et 'sufficientem ad omnia perpetranda' accipere possumus. ISID. orig. 7, 1, 17. *3)* 'deus -s' *in* VVLG. (*ubi hebr.* 'el šăddăj) *resp. versioni vet.* 'deus meus' (*sim., sec. gr.*).

1 *adi.*: **a** deus (*notabiliora*): ITALA III reg. 19, 10 (Cypr. testim. 1, 2 p. 40, 8) aemulando aemulatus sum domino d. -i ([*gr. deest θεῷ, Vulg.* domino d. exercituum]. apoc. 4, 8 [Primas. *al.* = VVLG.; *gr. ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ*]. *al.*). sap. 7, 25 (Fulg. Rusp. c. Arian. 6 p. 216[B]. *al.*) manatio quaedam claritatis -is d. (*gr. deest θεοῦ*). II Macc. 15, 29 (rec. B, *cf.* VVLG., rec. M) benedicebant -em d. (*gr. τὸν δυνάστην, aliae vers.* potentem). VVLG. gen. 17, 1 ego d. -s (*gr. ὁ θεός σου, Itala Lugd. al.* d. tuus; *similiter resp.* 28, 3. 35, 11. 48, 3. 49, 25). 43, 14 d. autem meus -s (meus *om. pars codd. c. hebr.*, -s *om. Lugd. sec. gr.*). exod. 6, 3 apparui Abraham Isaac et Iacob in d. -e et nomen meum Adonai non indicavi eis (*gr. θεὸς ὢν αὐτῶν, Lugd.* dominus eorum). Ezech. 10, 5 quasi vox d. -is loquentis (*gr. θεοῦ Σαδδαι, Itala cod. 176 al.* sicut vox d. Saddai; *cf.* HIER. in Ezech. 10, 5 p. 93[B] Septuaginta transtulerunt: sicut vox d. Saddai; quod Aquila, Symmachus et Theodotio *ἱκανόν*, quod fortem potentemque significat, transtulerunt). **b** *alia*: ITALA II reg. 7, 8 (Aug. civ. 17, 8 p. 223, 26 D.) haec dicit dominus -s (Zach. 7, 13 [Lucif. Athan. 1, 37 p. 132, 18]. Mal. 3, 1 [Aug. civ. 18, 35 p. 309, 12 D.]. *et saepe*; *in* VVLG. *non nisi* II Cor. 6, 18). sap. 11, 18 (= VVLG.) -s manus tua (*gr. παντοδύναμος*). 18, 15 (Faustin. trin. 3, 1 p. 63[C]. *al.*) -s sermo tuus (gr. *παντοδύναμος*).

2 *subst. m. sing.* (*selecta*): ITALA Sirach 43, 30 (= VVLG.) ipse ... -s super omnia opera sua (*nisi adi., sed cf. gr. αὐτὸς ... ὁ μέγας*). II Macc. 3, 24 (= VVLG.) spiritus -is (dei *add. ed. Sixt.*) magnam fecit suae ostensionis evidentiam (*gr. δυνάστης, rec. L* spirituum et omnis potestatis potens, *sim. aliae verss.*). 5, 20 (rec. L) in ira -is (*gr. παντοκράτορος*, recc. B, VVLG., M *add.* dei *ut aliae alibi, cf.* 6, 26. 8, 24. 15, 8. 32). HIER. interpr. Iob 23, 16 (= VVLG.) dominus mollivit cor meum et -s conturbavit me (*gr. παντοκράτωρ. simili saepius congruentia*). 40, 2 qui disputat cum -e (*gr. ἱκανοῦ, Vulg.* deo). VVLG. num. 24, 4 visionem -is intuitus est (*Lugd.* dei). Ruth 1, 21 quam ... afflixit -s (*Complut.* potens). Iob 8, 3 -s subvertit, quod iustum est (*Hier. interpr. Iob* qui fecit omnia). 13, 3 ad -em loquar (*Hier. interpr. Iob* ad dominum; *similiter resp. alia*).

B *apud alios*: **1** *adi.*: **a** *attributive*: **α** *de ipso deo trinitario* (*maxime de patre, sed etiam de filio; de spiritu* AMBR. spir. 3, 22, 169 MAXIMIN. c. Ambr. 138 SIDON. epist. 7, 9, 15; *de trinitate v. infra l. 72*): (I) deus -s (*notabiliora*): TERT. apol. 34, 1 d. -s aeternus. adv. Prax. 17 p. 258, 24 (*disputat de filii potestate ut*: 17 p. 259, 4 sermo d. -is ... omnium accepit potestatem. p. 259, 16). virg. vel. 1, 4 regula fidei una est credendi scilicet in unicum d. -em. IREN. 1, 16 (9 H.), 3 factorem caeli et terrae, unum d. -em ([*gr. παντοκράτορα*]. 1, 22, 1 [1, 15 H.] *regula veritatis*, quia sit u. d. -s. 3, 3, 3 [2 H.] *Clemens* ab apostolis acceperat traditionem adnuntiantem u. d. -em, factorem *eqs.* 3, 11, 1 [7 H.]. AMBR. fid. 2, 4, 36 et patris et filii omnipotentia, sed tamen d. u. -s, quia unitas potestatis est. AVG. civ. 11, 24 p. 494, 25 D. *al.*). EPIST. pontif. 111 Cypr. epist. 49, 1 p. 609, 1 d. -i et Christo domino nostro gratias agimus (49, 2 p. 611, 9. 49, 3 p. 612, 9 RVFIN. Orig. in Ios. 15, 7 p. 393, 19. *sim.*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 14, 3 p. 454, 6 hom. Orig. in Luc. 3 p. 22, 15). CE 730 B, 10 (*s. III/IV*). FIRM. err. 24, 4 -s d. Christus. MAR. VICTORIN. ad Iust. 14 p. 1007[D] d. ... -s atque omnitenens (*v. s.* omnitenens). AMBR. Iac. 2, 11, 52 p. 65, 7 -is d. munera. MAXIMIN. c. Ambr. 129 tres -es d. credendos. HEGES. 1, 43, 2 d. -s (*cf. Ios. bell. Iud. 1, 584 θεὸς ὁ γῆν καὶ οὐρανὸν διέπων*). HIER. in Ier. 4, 48, 2 -is d., hoc est patris. CE 905, 3 (*post a. 399*). AVG. beat. vit. 36 p. 115, 11 -issimus d. civ. 3, 11 p. 109, 9 D. verum atque -em summum d. 18, 18 p. 278, 17 credendum est -em d. posse omnia facere quae voluerit. 22, 8 p. 570, 10 gratiarum actio misericordi et -i d. (GREG. M. dial. 4, 11 p. 241, 16 M. hunc -s et m. d. ... protexit). *formulae invocationum*: HIL. trin. 1, 37 pater, -s d. (12, 52 sancte p., -s d. [PRISCILL. tract. 11, 142. 11, 145 SACR. Gelas. 1, 86 p. 607]. SACR. Leon. 963 domine, sancte p., -s d. *cf. l. 40*). 6, 19 -s d. (6, 21 HIER. hom. Orig. in Ezech. 6, 10 p. 388, 19. CE 2117, 3 [*a. 423*]. SACR. Leon. 180. 183. *et saepe.* SACR. Gelas. 1, 1 p. 493. 1, 6 p. 498. *et saepe.* SACR. Greg. 5, 2. 8, 5 *et saepissime.* CIL V 6218, 3). SACR. Leon. 18 -s sempiterne d. (76. *et passim ut in aliis* SACRR., *e. g.* Gelas. 1, 4 p. 495. Greg. 9, 5. *at locutio* -s aeterne d. *nullo alio accedente vocativo non nisi* SACR. Gelas. 1, 6 p. 497. 3, 91 p. 751 SEDVL. carm. pasch. 1, 60 DRAC. laud. dei 2, 1. *cf. l. 7*). 84 -s et misericors d. (121. *et saepe.* SACR. Gelas. 1, 75 p. 596. *al.* SACR. Greg. 54, 1. *al.*). 403 domine, sancte pater, -s aeterne d. (*eadem invocatio*: 600. *al.* SACR. Gelas. 1, 20 p. 513. 1, 40 p. 556. *et saepe.* SACR. Greg. 1, 18. 3, 3. *ne de interpungendo dubites, cf. l. 29 sq. 35 sq. nec non* SACR. Leon. 537 gratias tibi referimus, sancte pater, -s aeterne d.). (II) pater -s (*pauca selecta*): *de confitenda fide* (deus p. -s *praeter l. 48; cf. supra l. 9 sq.*): IREN. 1, 3, 6 (1, 1, 6 H.) parum firmam in deum p. -em ... fidem (*gr. πατέρα παντοκράτορα*). 1, 10, 1 (1, 2 H.) fidem, quae est in unum deum p. -em (*gr. παντοκράτορα*). VICTORIN. POETOV. in apoc. 11, 1 p. 96, 5 p. confiteri -em, ut didicimus *eqs.* SYMB. Romanum (Kelly, Early Christian Creeds 102) credo in deum p. -em (*cf.* SYMB. Nicaen. [Canon. Turner I p. 106 rec. 1 *al.*] credimus in unum deum p. -em [*gr. Turner I p. 320 παντοκράτορα*]. SYMB. apost. [Rufin. symb. 4 l. 1] credo ... in deo p. -e). AVG. serm. 212, 1 *fides* isto symbolo continetur: ut credatis in deum p. -em, invisibilem *eqs.* LEO M. epist. 28, 2 Conc.[S] II 2, 1 p. 25, 11 fidelium universitas profitetur credere se in deum p. -em et in Iesum *eqs.* *vario usu*: Ps. TERT. haer. 8 p. 226, 3 *Praxeas* deum p. -em Iesum Christum esse dicit (CYPR. epist. 51, 1 p. 614, 7 d. p. -i et Christo eius domino [*cf.* INSCR. christ. Diehl 2008, 1 d. p. -i et *Χρο* eius]. VICTORIN. POETOV. in apoc. 4, 4 p. 52, 12 FILASTR. 109, 1 RVFIN. Orig. in lev. 3, 8 p. 316, 4). VICTORIN. POETOV. in apoc. 10, 1 p. 88, 14 nuntium p. -is (-is *deest Hier.*). ARNOB. nat. 2, 44. LACT. inst. 1, 19, 3 quantum valeat p. -s. CE 730 A 1 (*s. III/IV*) dixit et hoc p. -s. 731, 6. FILASTR. 53 *Noetus* dicebat patrem -em ipsum esse Christum. HIER. hom. Orig. in Ezech. 4, 5 p. 367, 1 cum ... fueris Christi *sc. filius*, eris et -is p. PRVD. apoth. 155 sermo p. -is.

(III) *iuncturae aliae*: TERT. adv. Prax. 1 p. 227, 4 -em mundi conditorem (RVST. HELP. benef. 1 c. -s rerum. INSCR. christ. Diehl 612, 5 c. -s paradysi). 2 p. 228, 27 ipse deus dominus -s Iesus Christus praedicatur *a Praxea* (21 p. 266, 24 AVG. civ. 20, 30 p. 481, 31 D. epist. 113 p. 660, 14 secundum d. -issimi [*var. l.* -is] voluntatem. CARM. de Iona 11. SACR. Leon. 1357 d. -s Christe. CE 1560 A, 2). FILASTR. 51, 3 immobilis trinitas, immensa et -s (POSSID. vita Aug. praef. CASSIOD. inst. div. 1, 12, 2). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 159, 14 verbi. Orig. in iud. 2, 2 p. 473, 16 -s dominator deus. Ps. RVFIN. in Ioel 3, 13/16 p. 1056[A] propugnator. PRVD. cath. 10, 64 Christo (perist. 11, 240 c. Symm. 1, 564 COMM. instr. 2, 1 [= 1, 42 M.] 22 CE 302, 13). perist. 13, 55 -s genitor Christi (HIL. gen. 8 mundi. PRISC. periheg. 1087 [*substituit formam christ. pro pagana: Dionys. periheg. 1186 μακάρων, Phoebum invocat Avien. orb. terr. 1392*]. CORIPP. Ioh. 1, 289 verbi. *al.*). AVG. bon. coniug. 2, 2 p. 188, 14 ex munere -issimi creatoris (civ. 21, 9 p. 509, 26 D. per miraculum -issimi c. [pecc. mer. 1, 39, 70 p. 70, 15]. serm. 50, 5, 7. CLAVD. MAM. anim. 1, 5 p. 38, 22 c. -issimus idemque benignissimus). civ. 22, 11 p. 585, 23 D. artifici (22, 19 p. 598, 14 D. vera relig. 31, 57). enchir.

[Beikircher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

24, 96 *mala* nullo modo sinerentur ab -e bono. in psalm. 18, 2, 15 l. 28 medicum (102, 5 l. 32 serm. 87, 11, 13 Leo M. serm. 67, 5). quaest. Simpl. 2, 1, 4 p. 132 iudex -issimus (Leo M. serm. 9, 2). Ps. Avg. c. Iud. pag. Ar. 5 filium (Leo M. serm. 24, 3 Nicet. fid. 4 Ps. Orig. hom. in Matth. 2, 6 p. 254, 17). Leo M. serm. 3, 2 -is et perpetui sacerdotis. 22, 4 misericors -sque salvator. Conc.[S] I 5 p. 150, 13 arbitrum sapientissimum et -em ([*gr. I 1, 6 p. 121, 11* παντοδύναμον]. Inscr. christ. Rossi II p. 257, 2, 5). Ennod. epist. 1, 20, 2 p. 32, 3 dispensator. Cassiod. Didym. in I Petr. 3, 22 p. 33, 1 regi (*cf.* CE 1438, 1). in psalm. 3 div. l. 25 virtus -issimae deitatis. Coripp. Iust. 2, 11 -s princeps.

β de dei proprietatibus sim. (*digito* Cassiod.): Iren. 2, 6, 1 (2, 4, 5 H.) potentissimae et -is eminentiae. Mar. Victorin. adv. Arium 3, 7 l. 17 H. potentia. Gavdent. serm. 19, 5 G. naturam (Prosp. epigr. 55, 1 quae cuncta creavit). Maximin. c. Ambr. 138 -i ac principali auctoritati. Avg. civ. 13, 18 p. 579, 23 D. -issima voluntate (enchir. 27, 103 c. Iulian. 4, 8, 42). corrept. 10, 27 -issimam bonitatem (Prosp. epist. 2, 14 Fvlg. Rvsp. epist. 8, 19 p. 369[A]). contin. 6, 15 p. 158, 5 -issima ... potestate. epist. 217, 24 -issima facilitate. Serm. RevBén. 72, 1962 p. 274, 72 -issimam misericordiam (Fvlg. Rvsp. epist. 7, 6 -s m. *cf.* serm. 2, 3 -issima miseratione). Leo M. serm. 22, 6 in quas voluit formas ... substantiam -i ratione produxit. Prosp. carm. de ingrat. 567 gratia (Pomer. 3, 16, 3). Ps. Prosp. vocat. gent. 2, 22 providentia. Cassiod. inst. 1, 30, 1 -is digiti operatione (*cf. p. 605, 71*). *vi debilitata fere i. q. divinus* (*cf. l. 74 sqq.*): Cassiod. inst. 2, 4, 8 ut res summae atque -issimae intellegantur, numerus nobis necessarius invenitur.

b *praedicative*: *α significatur deus dominator omnium*: Tert. adv. Marc. 2, 5 p. 340, 3 sic deus potens, dum omnia ipsius, unde et -s. Iren. 1, 11 (5 H.), 1 -em ... eorum, quae ei subiacent (*gr.* παντοκράτορα ... τῶν ὑποκειμένων). Mar. Victorin. ad Iust. 7 p. 1003[B] ubi est, quod habetur -s (-es *ed.*), ... si in eo aliquid non erat, quod ... aliis regnis habebatur? Ambr. fid. 4, 8, 85 si ideo -s pater, quia filium habet, -ior ergo esse potuit, si plures haberet (*de eadem re plenius*: Rvfin. Orig. princ. 1, 2, 10 p. 42, 1. 18. 43, 3. 15. 44, 1 eo quod potentatum omnium tenet). Ps. Vigil. Thaps. trin. 5, 27 (*opp.* imperfectus).

β significatur deus, qui omnia potest: ① *iuxta voces eiusdem stirpis* (*sc.* posse *sim.*): Tert. adv. Hermog. 8, 2 non -s, si non et hoc potens *eqs.* (Avg. conf. 7, 5, 7 fid. et symb. 2, 2 p. 5, 3). adv. Marc. 2, 13 p. 353, 11 -s, quia et iuvandi et laedendi potens. Lact. inst. 1, 8, 7 cum deus, qui est -s, ... possit *eqs.* Hil. trin. 6, 21 (*seq.* impossibile ... tibi nihil est). Ambr. fid. 2, 5, 41 si -s est, quomodo de possibilitate ambigit? Maximin. c. Ambr. 130 ita -s, ut ... omnia possit (Avg. serm. 212, 1 trin. 4, 20, 27 p. 907). Avg. conf. 7, 5, 7 *opp.* impotens. *al.* ② *aliis locutionibus illustratur*: Hil. trin. 5, 18 -em esse, quod deus est (*item de Christo deo et homine*: Priscill. tract. 6, 100). Ambr. spir. 3, 22, 169 spiritus ... -s, quia Graece παντοδύναμον ... Salomon dixit (*sec. sap. 7, 23* omnem habens virtutem). Avg. contin. 6, 15 p. 159, 4 quid -ius eo, qui ... bene ... de malis faciat (*item de faciendo*: enchir. 3, 11 c. Faust. 26, 5 p. 732, 22 serm. coll. Morin p. 443, 19 symb. 2, 5). *al.*

2 *subst. m. sing.* -s: **a** *vi originaria servata*: *α spectat ad dominum rerum omnium*: Tert. adv. Prax. 17 p. 259, 18 filius -is. Iren. 2, 6, 2 (2, 4, 6 H.) altissimi et -is appellationi omnia subiecta sunt (*ibid. confert imperium Romanorum*). Arnob. nat. 7, 2 dominus rerum ... atque -s. Mar. Victorin. ad Iust. 6 p. 1003[A] quod -em fateamur, alicui non aliquando asseram dominatum? 7 p. 1003[B] -is dominatio. Avg. agon. 7, 7 nemo ... leges -is evadit. civ. 2, 23 p. 86, 34 D. -is arbitrio. 10, 14 p. 424, 15 -is potestate (11, 13 p. 481, 8 gen. c. Manich. 2, 22, 33). Ps. Prosp. vocat. gent. 1, 1 voluntas -is (2, 34). Coripp. Iust. 2, 428 ille *sc. deus* est -s, hic *sc. imperator* -is imago. *β spectat ad deum, cui nihil impossibile est*: Cypr. Fort. 10 p. 334, 8 nec sit, quod -s praestare non possit (Avg. anim. 1, 4, 4 ut negemus -em ... potuisse. catech. rud. 17, 7 poterat ... -s *eqs.* civ. 22, 25 p. 618, 7 D. volunt invenire, quod -s non potest. serm. 214, 3 quod ... non vult -s, hoc solum non potest. Leo M. serm. 40, 3). Pavl. Nol. carm. 15, 289 subitam -s de sentibus uvam edidit. Avg. civ. 21, 2 p. 488, 8 D. -is ... potentiam. 22, 20 p. 601, 17 unde vellet, eam *carnem* repararet -s. conf. 1, 4, 4 summe, optime, potentissime, -issime *eqs.* gen. ad litt. 4, 12 p. 108, 16 (*v.* omnitenens). Prosp. in psalm. 134, 5 quia super omnem potentiam excellit -s *eqs.*

b *vi ambigua vel debilitata* (*sc. pro deo positum nec non pro deo patre; significantiora pauca attulimus*): Tert. idol. 5 p. 35, 8 inconstantiam adscribimus -i. adv. Prax. 1 p. 227, 17 ipsum deum ..., ipsum -em. Lact. inst. 7, 26, 5 versabuntur semper in conspectu -is (*cf.* CE 667, 6 [*a. 374?*] sideream raptum -is in aulam. Prvd. psych. 302 servatur ... mihi domus -is). Ps. Lact. inst. interpol. 1, 1, 15 malis ... idem -s mercedem sceleris exsolvet (*sed praecedit* deus [13. 14]). Fvlg. aet. mund. 142, 4 largitur -s filium. Prvd. apoth. 174 filius ... et nostri mediator et -is. Pavl. Nol. carm. 5, 1 -s, solo mentis mihi cognite cultu. Avg. civ. 11, 24 p. 494, 22 D. unus -s propter inseparabilem omnipotentiam. 14, 11 p. 28, 4 *syn.* deus. Cypr. Gall. gen. 107 -s condemnat gesta draconis (*cf. gen. 3, 14* dominus deus). Anon. de taxone l. 15 rec. α in nomine -is decollo te (*rec. β aliter*). Leo M. serm. 72, 5 nec ab -e diversus *sc. filius*.

adv. **omnipotenter.** *i. q. ratione omnipotentis*: Avg. civ. 14, 27 p. 55, 16 D. qui providenter atque -r sua cuique distribuit *sc. deus*. Fvlg. Rvsp. serm. 2, 3 et opus ... omnipotentiae gratis fecit et opus gratiae ... -r implevit. serm. RevBén. 56, 1945/6 p. 100, 66 idem ... omnipotens accepta fideliter servat et idem fidelis promissa -r servat.

deriv.: omnipotentia. *compos.*: coomnipotens. *cf. Onom.*

***omnipotentia,** -ae *f.* *ab* omnipotens. *plur. non nisi* Isaac fid. l. 148 *et* 153. *de notione*: Isaac fid. l. 150 -a ideo dicitur, quod potentia sua et virtute deus fecerit mundum et omnia, quae in eo sunt. *legitur inde ab* Itala (*p. 609, 1*), Ps. Mar. Victorin. (*l. 47*), Hil. [*confunditur cum* omnis potentia Gavdent. serm. 11, 25 G. *al.* (-a *falso* Rvfin. symb. 13 l. 26), potentia Evgipp. Sev. 8, 5 (-a *falso* Ambrosiast. in Col. 1, 23).]

I *significatur potentia tota vel universalis* (*sed unius tantum facultatis p. 609, 11*): **A** *de deo trinitario Christianorum* (*saepius de -a filii; de -a sancti spiritus v.* Gavdent. serm. 5, 19 G. 14, 19 Pelag. frg. Migne suppl. 1, 1553): **1** *de ipsa potentia*: **a** *accedit gen.* (*fere poss.; exempla selecta*): Hil. in psalm. 134, 10 quod -a dei secundum voluntatem suam fecerit (134, 13 trin. 10, 68 Filastr. 133, 3 Hier. epist. 58, 3, 1 adv. Pelag. 3, 5 p. 574[B] Pavl. Nol. epist. 50, 3 p. 407, 1. *et saepe*). Zeno 2, 7, 2 (2, 8, 4 L.) duorum unam divinitatis potestatisque esse -am (Ps. Avg. serm. ed. Mai 102, 6 Fvlg. Rvsp. ad Tras. 3, 25). Gavdent. serm. 11, 25 G. cuius (*sc. Christi*). Favstin. trin. 3, 2 p. 63[C] eius (*i. Christi*). 3, 2 p. 64[A] patris et filii eadem -a est (Isaac fid. l. 155 -a p. dicentis est -a f. facientis. Rvfin. Orig. princ. 1, 2, 10 p. 43, 10 Leo M. serm. 77, 1. *cf. solius filii*: Leo M. epist. 31, 2 Conc.[S] II 4 p. 13, 14 potuerat ... -a f. dei *eqs.* serm. 63, 1 -a ... f. dei ... potuisset ... solo imperio suae voluntatis *eqs.*). Filastr. 80, 4 domini Christi (Salv. gub. 2, 25). Ps. Ambr. trin. 11 p. 522[B] aeternitas et -a ... trinitatis. Hier. in Is. 51, 17—19 l. 68 quod -a illius *i. dei* in utraque parte praevaleat. Avg. civ. 21, 7 p. 500, 25 D. creatoris (22, 20 p. 600, 11 absit ... ut ... non possit -a c. *eqs.* 22, 21 p. 602, 19 gen. ad litt. 3, 17 p. 83, 3. pecc. mer. 1, 37, 68 poterat -a c. ... facere). epist. 149, 18 p. 365, 2 mirificans -am bonitatis suae (*cf.* Fvlg. Rvsp. epist. 7, 6 benignitas -ae et -a benignitatis). c. Iulian. op. imperf. 1, 130 in eius *dei* -ae potestate. Prosp. in psalm. 146, 5 -a sapientiae eius *dei*. Fvlg. Rvsp. ad Tras. 3, 15 miracula ... -a virtutis divinae perfecit (3, 35 p. 302[C] qui cuncta potest v. -a gubernare. Greg. M. moral. 33, 21 divinae v. -a). *gen. obi.*: Tract. Pelag. 6, 12, 4 p. 151, 22 ut dei ... facta miremur, -am operum.

b *omisso gen.* (*accedit hic illic pron. poss.*): *α vario usu*: Ps. Mar. Victorin. phys. 14 si ... est aliquid, quod non potuit, possibilitas eius diminuta excludit -am; -a autem omnia praevalet (*cf.* Clavd. Mam. anim. 1, 5 p. 39, 4 si voluit et non potuit, -a caruit *deus*). Hil. trin. 1, 4 neque in -a validius infirmiusque ... congrueret. 1, 29 nequaquam sit -ae comparandum, quod alienae operationis subiectum est necessitati. Optat. 7, 7 p. 181, 5 quod deus nec per -am fecit (Avg. catech. rud. 18, 2 per -am suam praeest ... creaturae). Gavdent. serm. 5, 19 G. cui *sc. Christo* ... eadem ... -a cum patre et cum spiritu sancto. 14, 14 illa -a ..., qua ... dei filius ... ascendit ad caelos. 14, 19 aequalem suae -ae eum *sc. spiritum sanctum* credi voluit (*nisi gen.*). Maximin. c. Ambr. 130 pro sua singulari -a. Isaac fid. l. 148 nec tres -ae dici possunt (*plur. ut* l. 153). Avg. civ. 7, 12 p. 290, 8 D. deum ... divitem non ... pecunia, sed -a. 11, 24 p. 494, 22 unus omnipotens propter inseparabilem -am (*cf.* Vict. Vit. 2, 100 unam). nat. bon. 27 deus ... non opus habebat aliqua materia ... adiuvari -am suam (*cf. de eadem re*: serm. 214, 2 quae est -a, ubi tanta est indigentia *eqs.*). *al.* *β gen.* -ae: *gen. poss. sim.*: Hil. trin. 6, 21 virtute (Cassiod. inst. 1, 33, 1). 10, 47 naturam. 12, 20 scientiam sapientis -ae. 12, 52 -ae tuae sacramentorumque arbiter. 12, 53 fidem. Zeno 2, 6, 4 (2, 5, 10 L.) -ae ... una substantia (Ps. Vigil. Thaps. trin. 5, 30). 2, 8, 2 (1, 54, 5 L.) excelsus -ae maiestate. Priscill. tract. 11, 145 testimonium (*cf.* Ps. Avg. serm. 118, 2 signo). Rvfin. Orig. princ. 1, 2, 10 p. 43, 6 in -ae gloria (p. 43, 28. p. 44, 9 haec est -ae ... g., cum ratione ... non vi ... cuncta subiecta sunt). Avg. conf. 2, 6, 14 tenebrosa -ae similitudine. vera relig. 45, 84 appetitum. Leo M. serm. 27, 1 nullum detrimentum -ae subiit *deitas Christi*. Sacr. Leon. 906 -ae tuae copia suppleatur. Ps. Vigil. Thaps. trin. 5, 28 censura -ae. 5, 30 in ... divinitate sempiternae -ae. *gen. qual.*: Pelag. frg. Migne suppl. 1, 1553 patrem et filium et sanctum spiritum unius esse ... -ae (Prosp. in psalm. 109, 2 quod est verbum patris, u. deitatis et -ae. Fvlg. Rvsp. epist. 8, 3 Expos. fid. Caspari anecd. p. 285, 9 Dionys. Exig. Conc.[S] IV 2 p. 197, 19). Avg. serm. coll. Morin p. 443, 18 *filium* eiusdem -ae, cuius est pater (Avell. p. 9, 2).

c -a (-ae) est *c. (acc. c.) inf.*: Hil. in psalm. 134, 12 an haec tantum perfectae in deo voluntatis -a est, terras exhalare nubes ...? Prvd. c. Symm. 2 praef. 26 cuius *Christi* -ae est plantis aequora subdere.

[*Beikircher*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *metonymice pro deo omnipotente* (*certiora exempla*): ITALA Iob 33, 4 (Ps. Vigil. Thaps. trin. 12, 149 rec. II) spiratio . . . -ae est quae me docet (*rec. I* omnipotentis *ut Hier. interpr. Iob nec non Vulg.; gr.* παντοκράτορος). ZENO 2, 3 (1, 17, 1 L.) -a -am propagat (*cf.* 2, 5, 1 [1, 56, 1 L.] se propagat). PELAG. in II Thess. 2, 4 p. 444, 2 supra -am et aeternitatem se iactabit *diabolus*. RVFIN. Orig. princ. 3, 5, 3 p. 272, 25 impium est . . . putare, quod . . . -a aliquando non egerit potentatum. OROS. hist. 7, 1, 10 apud -am de operibus, dumtaxat suis, hoc est praescire, quod velle. AVELL. p. 139, 9 pro populis Christianis apud -am caelestem . . . interpretes.

B *de numinibus gentilium*: AVG. mus. 1, 1, 1 -am quamdam canendi Musis solere concedi. MACR. Sat. 5, 16, 8 -am quoque eidem *i. Fortunae* tribuit Vergilius (*cf. Verg. Aen. 8, 334* fortuna omnipotens). somn. 1, 6, 18 haec *dyas sc.* ab illa -a solitaria *i. a monade* . . . defluxit. 1, 14, 2 summi -am dei. 1, 17, 13 primae -am summitatis.

II *significatur potentia omnimoda* (*sc. miracula efficiens*): GREG. TVR. Mart. 2, 2 p. 610, 5 deprecetur -am antestitis *Martini* (*cf. ibid. l. 3* in virtute antestitis . . . confisus). *Beikircher.*

omnis, -e. [*veriloquium sicut in multis huius notionis vocibus ignotum. Sch.*] *definitur*: PRISC. gramm. III 472, 11 '-es' quae pars orationis est? nomen . . . appellativum . . . *speciei* numeralis *eqs.* *legitur inde a* CARM. Sal. frg. 3 (Varro ling. 7, 26; omina *Bergk, Kl. phil. Schr. I 481*). LIV. ANDR. carm. frg. 5. NAEV. (com., trag., carm.). PLAVTO *per totam latinitatem.* [*it. vet.* ogne, -o, -i, *tusc. vet.* onne, *it.* ogni; *sard. vet.* omni, *sard.* dòñi, dóndzi. -ia: *it. vet.* ogna; *sard. vet.* onnia, *sard.* dòña, dòndza. *cf. M.-L. 6064. Battisti-Alessio IV 2634. Wagner II 188. G.*] [*confunditur in codd. praecipue c. formis vocis* homo (*falso e. g.* PLAVTI *A exhibet* -es Poen. 979 [hominis *P*], homines Trin. 29 [-is *P*]; *per haplologiam trad.* -es ⟨homines⟩ PLAVT. Pseud. 294, ⟨-es⟩ homines RHET. Her. 3, 6, 11; *voce* homines *expuncta scripsit* -es *V* CIC. Phil. 6, 3); *propter notionum affinitatem* (*invicem respondent e. g.* ENN. scaen. 345 -es *et Eur. frg. 877 N.*^{2} ἀνθρώποις. *Cic. nat. deor. 1, 40* [*Chrysipp. frg. 1077 A.*] homines) *passim haeremus ne de titulis quidem l. 58 sqq. allatis certi. praeterea c.* amnis (LVCAN. 4, 86. *al.; restituitur ex* -ium SEN. nat. 3, 12, 1), communis (CIC. Marcell. 34; *restit.* -ia PLAVT. Most. 732), nomen (*e. g.* ITALA psalm. 15, 4 [Veron.] -ium, *gr.* ὀνομάτων, *cett.* nominum; *falso* -ia STAT. silv. 2, 6, 8), omen (*q. v.*), somnium (*falso* -ia *antecedente* s PLAVT. Rud. 594 *teste etiam Don. Ter. Andr. 430,* somnia *loco gemino Merc. 226.* LVCIL. 487 [*irrepsit ex* 489]); *ex ceteris mendis notaverimus* -es *pro* aeones (Ps. TERT. haer. 1 p. 215, 20), -ium *pro* animi (NEP. Epam. 1, 4), opes *pro* -es (PLIN. paneg. 32, 2), -bus *pro* ordinibus (LIV. perioch. 59 p. 71, 18).]

CAPVT PRIMVM: *de scriptura, formis sim.*

I *de scriptura*: A *exempla certa*: ho-: *saepe apud librarios; in titulis* CIL IV 8873 homnes nego deos. XIV 3323, 10 (ho- *in ligatura legit anon.,* o- *cett.*). TAB. Albertini 4, 32 homem (*pro* -e) pretium. omnni: TAB. devot. Audollent 253, 13 (*antea*: omni) *et* 20 (*s. II?*). obnibus: CIL VIII 7384 (*antea*: omnium). on(n)-: DECRET. decur. Paest. Nest. (CIL X 477) 16 onibus (*sed* 20 omnibus). CIL VIII 24513 onnia. INSCR. christ. Diehl 3865 (*non ante s. VII*) oñis. *inserto spatio* CIL III 10955. oimn-: INSCR. RevA. 16, 1910 p. 441, 128 (*Pannonia*) dis -bus. 18, 1911 p. 496, 131 (*Britannia*) -bus dibus. umnium: EDICT. imp. Diocl. I 12 *P. omittitur* n: DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (CIL XI 1420) 37 omia. TAB. *l. 49.* B *exempla inter* -is *et* homo (*cf.* ho- *sub A et* -min- *l. 66*) *ambigua*: CIL I^2 1259 amabili(s) ominibus (IX 385 meis ominibus). V 1712 ominum. VI 34046 homibus (*cf.* INSCR. christ. Diehl 2466 omibus). XII 2366 omines (*cf.* INSCR. christ. Diehl 2364 homnes).

II *de formis*: A *decl. tertiae*: 1 *sing. m., f.*: a *nom.*: -is *passim, in titulis primum* LEX agr. (CIL I^2 585) 7. -eis: LEX Gabin. Calp. (CIL I^2 2500) 16 -eis rel⟨iqua⟩ . . . sedes. -ës: CIL IV 3149 militat -es (*dubitat editor, quamvis conferat* OV. am. 1, 9, 1 m. -is amans). CAVTIO Phaonis (CIL X 444) 34 omines locus (*ibid.* omne, omnibus). CIL II 4512 (*s. III*). V 3419 CE 943, 2. 1846, 3. *exstat etiam in codicibus* ITALAE (*e. g.* Matth. 2, 3 cod. b *al.*; Luc. 19, 48 cod. 32 *s. V/VI more suo*), CASSIOD. hist. *al.* *de* -e PLAVT. Pseud. 228 *v. Leo, Plautin. Forsch.*^{2} *306 sq.* b *acc. m., f.*: -em *passim.* -en: INSCR. christ. Diehl 2376^a -en dulcitudinem. -im *olim falso legebatur* ITALA Matth. 19, 3 (cod. d). c *abl.*: CHAR. gramm. p. 176, 18 B. (*ex Romano*) '-i, ab -i', non etiam 'ab -e' dicemus, quia nec hoc in nomen hominis cadit. -ei: LEX Rubr. (CIL I^2 592) 2, 28 de qua re -ei. -e: INSCR. Afr. Gsell I 2107 (*a. 399/400*) in -e orbe (*cf.* CIL XIV 2634 -e opere. 3344 -e ⟨*?n*⟩omine). CIL III 13283 cum -e impensa. *in codicibus vetustis* PLAVT. Trin. 338 sine -e (*A*) malitia. *?*PRISCILL. tract. 6, 92 in -e, quod dicitur ('*facile conicias* -i' *Schepss; potius acc. pro abl.*), *in recentioribus e. g.* CELS. 6, 18, 5 id . . . -e (-i *J ut* 7, 18, 1) paene sensu caret. CLEM. ad Cor. 17, 5. 44, 3 FVLG. aet. mund. p. 161, 22 DIOSC. 2, 47 p. 195, 20. IORD. Get. 105 (-i *var. l.*). VITA Caes. Arel. 1, 32.

2 *plur.*: a *de ratione inter* -es *et* -(e)is *intercedente*: CHAR. gramm. p. 174, 20 B. (*ex Romano*) licet Pomponius Secundus poeta, ut refert Plinius (*dub. serm. frg. p. 27, 7 B.*), propter synonymum nominativi accusativo casu '-es' non putet dici, sed '-eis', tamen *eqs.* p. 177, 3 (*de acc.*) '-es' Sallustius in Catilina (51, 1) . . ., cum idem in eodem (1, 1) '-eis *eqs.*' . . .; sed Asper, si genetivus, inquit, '-ium' i litteram natura retinet, et in accusativo esse servandam (*cf.* p. 190, 4 accusativus . . . manente i littera debet enuntiari . . ., ut est '-is homines' [SALL. Catil. 1, 1]; sed eum ad nominativi et vocativi formam consuetudo transduxit. DIOM. gramm. I 305, 29. PRISC. gramm. II 358, 15 *inter ea, quorum* 'accusativus raro in es, frequenter in is solet terminari' [*affert* -is SALL. *l. c. et* TER. Andr. 946. *similiter* III 473, 2]). *nom.* -es *inde a titulis rei publicae et codicibus vetustis velut A* PLAVTI *passim*: -is CE 111, 30 (*Romae, s. IV ex.*) *et hic illic in codicibus velut P* PLAVTI Cas. 664. *al. et SA* COLVM. 6, 4, 3 (*def. Lundström, Eranos 26, 1928, 153, 1*). *acc.* -is LEX repetund. (CIL I^2 583) 15. 59 *bis* (*nom.* -es 32. 36). INSCR. Betilieni (CIL I^2 1529). CIL I^2 596 *bis.* 1221 -Is. FAST. ann. Iul. Praen. Ian. 2 *et* 14 (CIL I^2 p. 231) -Is . . . -is. R. GEST. div. Aug. 27 -ís (*at* -és 20 *testatur Mommsen*). CIL I 208. II 2367 (*?*). CE 1562, 7 (*sed* oms *Rossi*). *item in codicibus A* PLAVTI (*ibid.* -eis *necnon* -es, *quod exstat etiam iuxta nom.* -es Pseud. 840), *MPR* VERG. (*ibid.* -es). *al.* -eis: SENT. Minuc. (CIL I^2 584) 43 LEX Corn. de XX quaest. (CIL I^2 587) 1, 32 CIL I^2 638. 2511. *cf. l. 4. 19.* -es *passim, in titulis primum* LEX par. fac. Put. (CIL I^2 698) 2, 7. 17. b *formae fere vulgares*: α *dat., abl.*: -nebus: CIL XII 2085a (*a. 557*). 2169 (*?*). XIII 2391 (*a. 601*) -neb(u)s. 2476 (*a. 626 ? ibid.* umanetas, sates). 2482 (*ibid.* sates). INSCR. Gall. Wuilleumier 290. -nevos: CIL XIII 2481 (*ibid.* umanetas, nemis). 2484. -nbus: CIL XIII 645. β *n.* -na (*cf. l. 51*): CIL VI 3008.

B *decl. secundae*: -iorum (*pro* -ium): CHIRON 502 tremor -iorum musculorum (*sed* VEG. mulom. 2, 140, 1 -ium). CIL VI 5601 -iorum refrigeriu⟨m⟩. INSCR. Dessau 9432 = christ. Diehl 4856 (*iud.*) -iorum amicus. *?* -ium (*pro* -e, *nisi gen. pl.*): INSCR. christ. Diehl 651 per -ium climiterium (*i.* coemet-).

III *de notis et compendiis*: NOT. Tir. 2, 87 sqq. 49, 70 sq. o (*cf.* PROB. litt. sing. gramm. IV 272. 276): LEX Rubr. (CIL I^2 592) 2, 10 o(mnibus) o(mnium) r(erum) (2, 40). CIL IV 4036. INSCR. Dessau 9060 (*a. 122*) o(mnia) s(upra) s(cripta). *al.* om: FAST. ann. Iul. Caeret. Apr. 21 (CIL I^2 p. 213). CIL V 4016 VI 19295. omn: CIL III 8163. IV 3889 (*antea*: omnes). 8491a (*sed* 8491b omnes). XI 4391, 15 (*sed* 7 omnem). INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 68. 105. 112. *saepe* -b(us) *vel* -b(u)s; -e(m) ELOG. Scip. CIL I^2 7 (= CE 7). CIL XIV 20. 4570, 20 (*a. 205*); *gen.* -i(s) CIL VI 32041.

IV *de prosodia*: A *formae* -ia, -ium *bisyllabae* (*in fine hexametrorum; de scaenicis v. Marx ad* PLAVT. Rud. 1100): LVCIL. 438 sodalicia -ia. VERG. georg. 4, 221 ire per -ia, | terrasque (*ex Ambr. off. 1, 13, 49 restituit Peerlkamp pro* -is *vel* -es). Aen. 6, 33 protinus -ia | perlegerent (-e *R et dett.,* -em *Serv. al. cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 212, 24 quem *versum* quidam per synalipham excludunt, ut fiat scandendo 'omna' [*cf. l. 27*] . . .; quippe absolutus pes est '-ia' . . .; posset etiam versus esse ex dactylicis sex, si modo metrici admitterent *eqs.* [*item* AVDAX gramm. VII 339, 25]. MACR. Sat. 5, 14, 4 ὑπερκαταληκτικοί syllaba longiores sunt: '. . .' [*sequuntur exempla velut georg. 1, 295* umorem | et]). AVSON. 319, 49 p. 23 P. progeneri simul -ium | multiplici. -ia *olim coniciebatur* ENN. ann. 70. LVCR. 1, 1106 (*v. Lachmann ad l.*). 2, 719. *?* B omn- *correptum apud scaenicos extra* '*correptionem iambicam*' *negantes dubitaverimus etiam de* CARM. de resurr. 309 atque -bus (-is *OQ*^{2} *et W. Meyer,* -i *W*^{2}) facibus torrens armabitur orbis (-bus *def. Waszink coll. Carm. de Sod. 101* toto [*cod. Leid. et Hartel,* totos *cett. et Peiper*] radios armaverat igni *sol*).

CAPVT SECVNDVM: *de notione.*

i. q. (ὁ) πᾶς (GLOSS.), *quae vox in graecis respondere solet.*

I *praemonenda de ratione inter* -is *et synonyma intercedente* (*ipsorum auctorum usum differentiasque synonymis invicem comparatis delineavit Hofmann, Mélanges Marouzeau 283 sqq.*): A *doctrinae*: 1 *distinguuntur* cuncti, universi: DIFF. Suet. p. 283, 7 '-es' quorum mentio est; 'c.' qui ubique sunt; 'u.' tamquam in unum versi (ISID. diff. app. 53. *eadem vocis* -es *definitione, ceteris confusis* DIFF. gramm. suppl. 275, 5). CHAR. gramm. p. 401, 19 B. '-es' nullum excipit. DIFF. ed. Beck p. 49, 57 '-es' qui diversis sunt locis (*sim.* ISID. diff. 1, 402). *v. etiam* PAVL. FEST. p. 50 'c.' significat quidem -es, sed coniuncti *eqs.* (*sim.* Ps. ASCON. div. in Caec. p. 187, 17 SERV. auct. Aen. 1, 518 ISID. diff. 1, 106). 2 *distinguitur* totus: DIFF. Suet. p. 283, 13 '-e' universitatem significat, 't.' soliditatem (*cf.* SERV. Aen. 1, 185 't.' dicimus unius corporis plenitudinem, '-e' de universis dicimus . . .; usurpant tamen poetae et ista confundunt [*afferuntur exempla*]. 4, 122 SCHOL. Stat. Theb. 1, 81 AVG. loc. hept.

[Oomes-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 70 MART. CAP. 4, 350 CLEDON. gramm. V 53, 10 ISID. diff. 1, 402 diff. app. 206 DIFF. gramm. suppl. 285, 18 DIFF. ed. Beck p. 73, 8). NON. p. 445, 31 volunt quidam esse seiunctum, ut ab '-i' plus esse 't.' putent, cum indiscretum [inter] frequenter positum legerimus utrumque *eqs.*

B *exempla synonymorum inter se iunctorum*: 1 *usu vario*: PLAVT. Most. 417 (*414* tranquille cuncta ... ut proveniant) ut liqueant -ia et tranquilla sint. CATO agr. 92 granarium totum oblinito crasso luto; postea conspargito amurca -e, quod lutaveris. TER. Ad. 280 (*241* servesne an perdas totum) ut -e reddat *eqs.* SISENNA hist. 74 impedimentum -e de cunctis itineribus amoliuntur. CIC. inv. 2, 38 si totius administratio negotii ex -bus partibus pertemptabitur. *et passim.* *disertius disting.* cuncti *p. 615, 52. 621, 52 sq.* 2 *pendet alterum ab altero*: L. CRASS. or. frg. (41 M.) Cic. de orat. 3, 4 -em auctoritatem universi ordinis (CIC. Tim. 42 -em [*om. gr.*] animum u. naturae. COD. Iust. 1, 1, 8, 9 = AVELL. p. 322, 15. *al. vice versa*: CIC. inv. 1, 34 silvam ... universam ... -ium argumentationum. VARRO *p. 620, 50.* BELL. Afr. 58, 1. *al.*). RHET. Her. 1, 16, 25 ratio -is totius orationis ([*eadem* 1, 16, 26. 2, 1, 3. 3, 2, 3]. CIC. inv. 2, 46 -es t. negotii partes [*plur. iuxta sing. syn. ut*: div. in Caec. 14 Cluent. 50 leg. agr. 2, 75 SEN. epist. 76, 18. *al. cf.* CIC. dom. 127 ius totum -ium religionum]. Pis. 87. *al.* LVCR. 1, 984. 2, 274. 6, 679 summam summai t. -em. EDICT. imp. Diocl. II 3). RVSTIC. Conc.S I 4 p. 188, 10 cunctorum *hominum* -ia (ENNOD. opusc. 3, 41 p. 341, 11 cum -i celebritate c.). 3 *iuxta ponuntur per responsionem membrorum*: CIC. Arat. 449 -is ... panditur Hydra; ... totum sese Centaurus ... eripit (Verr. I 20 t. Sicilia, ... -es Siculi *eqs.* [*plur. iuxta sing. syn. ut*: LVCR. 4, 666 NEP. Alc. 7, 1 VERG. Aen. 3, 90 OV. fast. 5, 599. *al.*]. II 1, 93. 2, 31. *et passim*). Tull. 34 neque in universa re solum ..., sed singillatim in -bus (Cael. 59 bonis -bus atque u. civitati. *al. numeris congruis*: Rab. perd. 22 -is praefectura, regio, vicinitas ..., ager Picenus u. VARRO ling. 10, 55 TERT. test. anim. 2 p. 136, 4. *al.*). Manil. 12 civitates ... -es, cuncta Asia *eqs.* (Rab. perd. 21 -es praetores, c. nobilitas. *al. numeris congruis*: Catil. 1, 27 c. Italia, ... -is res publica. Pis. 11. 37 LVCR. 4, 392. 6, 345 BELL. Afr. 91, 2 SALL. Iug. 2, 1. *al.*). *per seriem*: CIC. dom. 132 ordines -es, ... Italia tota, ... cunctae gentes (Vatin. 8 Mil. 61 Deiot. 11 TIB. 1, 5, 29. *cf.* CIC. Pis. 3 cuncta Italia, ... -es ordines, ... universa civitas [FIRMIL. Cypr. epist. 75, 25 p. 827, 9 cum u. ... episcopis et c. clericis et -i fraternitate]). APVL. Plat. 1, 8 ex -i aqua totoque igni et aëris universitate cunctaque terra (*Plat. Tim. 32c* παντός *semel*). 4 *iunguntur copula*: VITR. 8, 6, 7 totum -eque opus ([*inde emendandum videtur* 3, 1, 1]. TERT. coron. 10 l. 40 *idololatriam* -em ... et t. [*v. app. crit.*]. *cf.* PLIN. nat. 6, 98 neque -bus ... noctibus nec t. Ps. TERT. haer. 6 p. 223, 1 neque -es neque t. epistolas). DECRET. fabr. Sentin. (CIL XI 5748) 14 -es universi que ([universisquae *aes*]. AVG. civ. 7, 23 p. 301, 23 D. [*ex Varrone*] in -i u.que natura. CONC.S II 2, 2 -es et u. adclamaverunt: sic *eqs.* [*aliter gr. et ceterae versiones*]). 5 -es universi (toti, cuncti), universaliter *sim.* (ex toto *sim.*): *v. caput tertium sub IV.*

II *vi generali*: A *exempla usum numerorum illustrantia* (*de incongruentia v. caput tertium sub II*): 1 *plur. i. q. singuli quique instar unitatis* (*numeris computantur cardinalibus, dirimi solent distributivis*): a *initia, colorum specimina*: LIV. ANDR. carm. frg. 5 mihi narrato -ia disertim (*Hom. α 169 et saepe* τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον). NAEV. com. 58 meis bonis -bus ego te herem faciam. trag. 2 -es formidant homines (-nis *trad.*) eius *Iovis* valentiam. 19 quaque incedunt, -es arvas opterunt. PLAVT. Amph. 3 me ... adiuvare in rebus -bus et ... res ... vostrorum -ium bene ⟨me⟩ expedire voltis. *et creberrime.* *de hyperbole in rebus generalibus ubique adamata v.* DON. Ter. Andr. 695, 1 '-es homines' maluit dicere ... quam aperte dicere 'patrem' *eqs.* (*cf. p. 616, 54*). HIER. epist. 21, 37, 2 (*ad* Luc. 15, 31 -ia mea tua sunt) secundum illum canonem, quem saepe exposuimus, scripturarum '-ia' non ad totum referenda esse, sed ad partem maximam (*cf.* PELAG. in Rom. 3, 4 AVG. epist. 193, 6 c. Iulian. 6, 24, 80). *vi elativa 'quicumque excogitari possunt' passim. praecipue abl. velut* -bus modis (*p. 622, 33*), exemplis (*p. 620, 20*), opibus (PLAVT. Stich. 45 [*cf. Merc. 111* summis o. viribusque]. *al.*) *sim. et forma* -ia (*v. Leo in editione Culicis 59 sq. et cf. sub B*): PLAVT. Amph. 971 quantum potest parata fac[ta] sint -ia (RHET. Her. 2, 23, 38. CIC. Catil. 4, 14 -ia et provisa et p. constituta sunt ... mea summa cura atque diligentia. *al.*). CATO agr. 15 uti dominus -ia ad opus praebeat. TER. Andr. 311 -ia experiri certumst prius quam pereo (*v. vol. V 2, 1668, 5 sqq.*). Haut. 864 me facturum esse -ia (1055. LVCIL. 64 [*plenius* 713 summa -ia *ut* CIC. de orat. 2, 85 *L.* Att. 15, 13, 5. *al.*]. CATVLL. 75, 4. OV. rem. 265 -ia fecisti, ne *eqs.* SEN. epist. 12, 1 *opp.* neglegentiae. 12, 2 *seq.* in nulla re cessare curam suam. *al. cf. graecum illud* πάντα ποιεῖν). CIC. div. in Caec. 39 dicenda, demonstranda, explicanda sunt -ia (Cluent. 104 dicta et exposita et demonstrata sunt -ia. *al.*). *sim. saepe.* *cum fastidio dictum* -es *de plebe, imperitis sim.* (*cf. gr.* οἱ πολλοί): TAC. dial. 40, 3 *apud Athenienses* -ia populus,° -ia imperiti, -ia, ut sic dixerim, -es poterant (*41, 1* imperiti et multi). APVL. Plat. 2, 28 tertium *genus civitatum* -ium (*Plat. rep. 544c* δημοκρατία). FILASTR. 88, 5 apocrypha, etsi legi debent ... a perfectis, non ab -bus debent, quia non intellegentes multa addiderunt *eqs.* *v. etiam p. 616, 35 sqq.*

b *praedicative vel per appositionem -ia adhibetur de singulis* (*loco corrupto* LYDIA 45): VARRO Men. 475 hic ... -ia erat, idem sacerdos praetor parochos *eqs.* (*cf.* MACR. Sat. 3, 11, 3 hic vester, flamen et pontifex et -ia). LIV. 40, 11, 3 Demetrius iis unus -ia est. SEN. nat. 1 praef. 13 si solus *deus* est -ia (ITALA I Cor. 15, 28 [cod. d *al.* = VVLG.] in -bus. TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 353, 11 adv. Prax. 2 p. 229, 27. *cf.* adv. Val. 12 p. 191, 22 *Iesum* cognominant ... -ia [*sim.* IREN. 1, 2, 6 = 1, 1, 4 H.; *apud eundem saepius de salvatore*]. Ps. APVL. Ascl. 1 -ia unius esse aut unum esse -ia. *al.* CIL X 3800 una, quae es -ia, dea Isis). LVCAN. 3, 108 -ia Caesar erat. MART. 5, 24, 15 Hermes -ia solus. PLIN. paneg. 8, 6 -ia ... factus es, quae *eqs.* (ITALA I Cor. 9, 22 [cod. d *al.* = VVLG.; *cf.* Ps. SEN. epist. Paul. 10] -bus factus sum -ia). AVR. Fronto p. 74, 6 v. d. H. (p. 78 N.) vale mi, -ia mea, magister. TERT. test. anim. 6 p. 142, 13 cuius *animae* es totus, quae tibi -ia est. SPART. Sept. Sev. 18, 11 '-ia' inquit 'fui *eqs.*' (cuncta *Aur. Vict. Caes. 20, 29*). VOPISC. Prob. 11, 9 tu Francicus (*eqs.*) ..., tu -ia.

c *per synecdochen -ia significat homines*: STAT. Theb. 8, 170 -ia laudes, Amphiarae, tuas ... commemorant lacrimis (*cf.* 11, 350 te cuncta rogant, hic plangimus -es). TAC. ann. 11, 35, 1 -ia liberto oboediebant. PRVD. perist. 5, 23 *princeps* servire sanxit -ia priscis deorum cultibus.

2 *sing.* (-e, -is *pro subst. v. in capite tertio sub I*): a *mera vi collectiva*: α *respicitur unitas multitudinis* (*fere i. q.* ὅλος, *totus*): (I) *usu vario*: (A) *c. nominibus copiam significantibus* (*afferuntur initia tantum*): PLAVT. Amph. 217 Amphitruo ... producit -em exercitum (*cf.* Most. 1047 legionem. CATO or. frg. 1, 8 [29 M.] classem. CAES. Gall. 1, 51, 2 aciem). 471 familiam (*cf.* Bacch. 373 domus). Asin. 4 poplum (*cf.* Epid. 213 urbe. CATO orig. 25 civitate). 245 copia (*cf.* 277 thensaurum. Pseud. 228 penus). Bacch. 301 aurum (*cf.* Curc. 669 argentum. CATO agr. 146, 1 pecuniae). 1075 praedam. 1135 fructus. Epid. 132 operam (*cf.* Mil. 1143 negotium. Pseud. 1269 opus). Most. 30 iuventute (*cf.* CIC. Mil. 61 pubem). ENN. ann. 190 arbustum. CATO agr. 98, 2 supellectilem. SISENNA hist. 80 multitudine (*cf.* CIC. Verr. II 2, 109 numero. rep. 2, 39 summa). *et passim.* (B) *c. quibuslibet nominibus*: PLAVT. Asin. 113 mihi tua oratione -em animum ostendisti tuom. Cas. 799 cantu concelebra -em hanc plateam (*cf.* Men. 236 mare superum. CIC. Verr. II 4, 23 orbe terrarum). Most. 1122 somno sepelivi -em ... crapulam. Pseud. 754 em tibi -em fabulam. Truc. 22 non -is aetas ad perdiscendum sat est amanti (*cf.* CATO or. frg. 11, 1 [128 M.] -em adulescentiam meam abstinui. TER. Andr. 272 vitam. CIC. Cluent. 133 antiquitate. Tusc. 4, 37 aeternitas). *al.* ENN. scaen. 271 iram -em recludam. CATO agr. 156, 7 aquam defundito non -em. *al.* TER. Phorm. 139 in me -is spes mihi est. Eun. 1038 Phaedriae ... gaudeo esse amorem -em in tranquillo. *et passim.* *comprehensione partium manifesta* (*per abundantiam quandam in describendis terris vel mundo; minus certa videntur* CIC. Cluent. 1 -em accusatoris orationem in duas divisam esse partes. de orat. 1, 190 ut ... -e ius civile in genera digerat. *al.* LVCR. 1, 419 -is [*vix gen.*] ... natura duabus constitit in rebus. *sim. al.*): CAES. Gall. 1, 1, 1 Gallia est -is divisa in partes tres (*cf.* MELA 3, 20 regio ... -is Comata Gallia; populorum tria summa nomina sunt *eqs.* PLIN. nat. 4, 105 Gallia -is Comata uno nomine appellata ... dividitur). 1, 12, 4 -is civitas Helvetia in quattuor partes ... est divisa (*pluraliter* 6, 11, 5). TAC. Germ. 1, 1 Germania -is a Gallis Raetisque et Pannoniis Rheno et Danuvio fluminibus, a Sarmatis Dacisque ... montibus separatur. APVL. mund. 1 mundus -is societate caeli et terrae constat *eqs.* (*gr.* κόσμος *tantum*). DIVISIO orb. 11 Germania -is et Dacia: finiuntur *eqs.* EXPOS. mundi 23 regio Syriae -is partitur in tres Syrias. ITIN. Alex. 49 India -is orsa a septentrione amplexaque -e, quicquid est Persicum, Aegyptum usque Aethiopasque continuat. MART. CAP. 1, 45 in sedecim discerni dicitur caelum -e (*om. Plin. nat. 2, 143*) regiones. *vi imminuta* (*cf. theod.* '*im ganzen*', '*im großen und g.*'): APVL. mund. 23 *inundationes et incendia* illi (*sc. terrae*) cum regionaliter videantur esse pestifera, ad -em salutaria sunt (*gr. aliter*). (II) *forma praedicativa* '-is pendeo' (*de hominibus, poetice*): HOR. sat. 1, 4, 6 hinc -is pendet Lucilius. carm. 3, 30, 6 non -is moriar multaque pars mei vitabit Libitinam (SCHOL.: non totus. *cf.* OV. trist. 5, 14, 6 nec potes in maestos -is abire rogos. LVCAN. 8, 266 non -is ... cecidi). epist. 1, 1, 11 -is in hoc sum. OV. met. 5, 427 *Cyane* lacrimis absumitur -is. STAT. Theb. 6, 767 *Capaneus* nocendi prodigus incautusque sui ruit -is ('-*bus suis viribus, tota anima, toto corpore*' *Amar-Lemaire*). CE 1837, 5 pauperum amator, aelemosinae deditus -is ('*totus*' *Bücheler*). (III) -is castus *sim. ad redd. gr.* πάνσεμνος (*παν- adverbialiter vertitur p. 623, 46, cf. p. 623, 84*): CHRYSOST. ed. Froben V 746C talis est -is casta ecclesia (*Migne gr. 55, 599* ἡ. π. ἐκκλησία. *item* 746D. 747A. 748B. *cf.* 748D -is sancta e.).

β *respiciuntur singuli quique* (*fere i. q.* ἕκαστος, *unusquisque, quilibet; cf.* TERT. virg. vel. 8, 4 quid est '-is *mulier*' [I Cor. 11, 5] nisi -is generis, -is ordinis, -is condicionis, -is dignitatis, -is aetatis?

[Oomes-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

siquidem '-e' totum est *eqs.* AVG. loc. hept. 4, 70 '-is homo', quod de -bus dicitur, longe utique aliud quam 'totus homo', quod de uno dicitur [PRISC. gramm. III 472, 25 '-is ... homo' si dicam et '-es homines', idem significo]): ① *usu vario*: PLAVT. Bacch. 129 (*loq. adulescens ad paedagogum*) non -is aetas ludo convenit ([*aliter p. 612, 43*]. Capt. 325 n. ego omnino lucrum -e esse utile homini existimo. CIC. S. Rosc. 75 ut n. -em frugem neque arborem in -i agro reperire possis, sic n. -e facinus in -i vita nascitur. *al.*). Poen. 1179 Arabus (aras tus *Leo*), murrinus, -is odor complebat (*in serie ut*: CATO agr. 36 caprinum, ovillum, bubulum, item ceterum stercus -e. *al.*). CATO or. frg. 74 (227 M.) quod conpluriens usu venit, -i tempore anteventum esse (*cf.* CIC. Arat. 336 sex *sidera* -i [-es *trad.*] semper cedunt labentia nocte [*gr. 554 πάσῃ δ' ἐπὶ νυκτί*, AVIEN. 1056 -bus ... noctibus]. carm. frg. 28, 1 -i luce cadentes [*Hom. I 226 ἤματα πάντα*]. *sim. al.*). RHET. Her. 3, 12, 21 ut nullo genere vocis effuso in -i voce integri simus. CIC. Mur. 61 (*Zeno frg. 224 sq. A.*) -ia peccata esse paria; -e delictum scelus esse nefarium. Pis. 17 est ... quaedam *luxuries*, quamquam -is est vitiosa ..., tamen ingenuo ... dignior. fin. 2, 81 in -i ... arte vel studio vel quavis scientia ... optimum quidque rarissimum est. div. 2, 73 decretum collegii *augurum* vetus habemus -em avem tripudium facere posse (*cf. Serv. auct. Aen. 1, 398* quamlibet a.). *et passim.* ⑪ *de personis (vis collectiva apparet imprimis apud* MAECEN., LIV.; *per attractionem* CIC. orat. 71 non ... -is fortuna [*eqs.*] ... nec vero locus aut tempus aut auditor -is [*cautius* de orat. 3, 210 non -i causae nec auditori *eqs.*]. VERG. *p. 620, 25* [*iuxta* -es *ut infra l. 32, cf. p. 618, 70 sqq.*]): LVCR. 6, 1252 pastor et armentarius -is et ... moderator aratri languebat (*cf.* VERG. Aen. 10, 804 -is ... arator et agricola). CIC. part. 110 accusatorem pro -i actore et petitore appello. VERG. georg. 1, 372 -is navita ... vela legit ([*Arat. 935 τις ... ναυτίλος ἀνήρ*]. LVCAN. 3, 3). HOR. sat. 2, 2, 8 -is corruptus iudex. epist. 1, 7, 7 pueris -is pater et matercula pallet (VAL. FL. 6, 282 -es ... senes, ... -is ... p. *cf.* 2, 202 -is mater). MAECEN. carm. frg. 7 nympha cingit -is Acheloum senem. OV. am. 1, 9, 1 *et* 2 -is amans (ars 1, 729). 2, 12, 11 ab -i milite dissors gloria (LVCAN. 3, 670. *al.*). met. 2, 458 procul est ... arbiter -is (*cf.* 4, 63 conscius -is abest). 9, 426 deus (fast. 4, 270). fast. 1, 621 matrona ... destinat -is ... nulla prole novare viros. 4, 293 -is eques mixtaque ... cum plebe senatus (EPICED. Drusi 202. LIV. 21, 54, 2 delige centenos viros ex -i pedite et e. LVCAN. 7, 530. *al.*). trist. 5, 7, 20 barbarus. Pont. 2, 7, 37 miser. *et saepius, maxime in poesi; crebrescit inde ab* ITALA *sec. gr., imprimis iunctura* -is homo (ITALA psalm. 38, 12 [Veron. *al.* = VVLG.]. *al.* CHALC. comm. 166 FILASTR. 136, 2. *et passim, vocativus* AVG. serm. 60, 4 tu ..., o h., o -is h.).

b *vi plus minusve elativa i. q. quicumque excogitari potest*: **α** *in locutionibus vacationem, solutionem, remotionem sim. indicantibus*: NAEV. trag. 4 excidit orationis -is confidentia. PLAVT. Asin. 254 abs te socordiam -em reice (CIC. Planc. 42 aequitatem. *al. cf.* TER. Haut. 955 eiecerit. CIC. Mil. 94 abiecerant [Phil. 2, 77. *al.*]). Aul. 215 sine mala -i malitia (606 Bacch. 1131 *et saepius.* TER. Andr. 391 OV. trist. 4, 8, 33. *al. litotes*: CIC. de orat. 2, 5 non modo s. dicendi doctrina, sed ne s. -i quidem sapientia i. '*sed cum -i sapientia*'). Epid. 282 amota ei erit -is consultatio nuptiarum. Mil. 1361 amisi -em lubidinem (CIC. S. Rosc. 114 honestatem. *al.*). frg. inc. 57 mi excocta est -is misericordia (LVCIL. 74 VERG. georg. 1, 87). ENN. scaen. 23 pavor sapientiam -em mi ... expectorat. TER. Haut. 341 ademptum tibi ... -em metum (*cf.* Ad. 736 dempsi). Eun. 723 te -i turba evolves. *al.* LVCIL. 1048 sublatus pudor -is (CIC. fin. 1, 22. *al.*). RHET. Her. 4, 12, 17 *sermonem* ab -i vitio remotum (CIC. Verr. II 2, 91 remotissimus. *al. cf.* carm. frg. 27, 2 -i me orbatum laude [*Hom. I 648 ἀτίμητον*]. S. Rosc. 65 liberati [Verr. II 5, 18. *al.*]. Verr. II 4, 23 vacui, expertes, soluti ac liberi ... ab -i sumptu *eqs.* Cluent. 119 privantur. *sim. al.*). CIC. Arat. 170 expertes nominis -is ... stellas ([*gr. 391 ἀνώνυμοι*]. de orat. 2, 1 omnino -is eruditionis expertem atque ignarum. *al.*). Quinct. 70 cuius omnino rei memoriam -em tolli funditus ac deleri arbitror oportere (S. Rosc. 6 ut ... deleatis ... suspicionem -em metumque tollatis. leg. agr. 1, 18 -is -ium [-is omnino *Pluygers*] tolletur error. *al.*). rep. 1, 67 ut ... absit -is pudor (fin. 2, 64. *al. cf.* HOR. carm. 3, 8, 15 procul -is esto clamor et ira). Tusc. 5, 41 procul ab -i metu (*antea*: qui omnino metu vacat). Tim. 46 extra -em culpam (*gr. κακίας ἑκάστων ἀναίτιος*). *et passim.* **β** *cum respectu praestantiae, ubertatis, perfectionis sim.*: ① *per se ponitur*: LVCIL. 627 studium -e hic consumere. CIC. carm. frg. 40, 5 B. (Tusc. 1, 115) hunc -i (-es *trad.*) amicos laude et laetitia exsequi (*Eur. frg. 449, 4 N.*[2] *εὐφημοῦντας*). Verr. II 3, 198 -i lacerabantur iniuria (*cf.* Cluent. 29 -i supplicio dignum. har. resp. 27 quominus ... ludos -i flagitio pollueres. *sim. al.*). 3, 204 homo disertissimus et -i doctrina atque virtute ornatissimus (*cf.* 5, 142 adfluens -i lepore ac venustate. Cluent. 130 -i dedecore infames. *sim. al.*). Cluent. 54 -i studio gratiaque pugnabat (*cf.* 116 -i contentione pugnatum est). 180 -is suspicio in eos servos, qui non comparebant, commovebatur. Flacc. 14 -em ... ei suam auctoritatem, gratiam, copias, opes ... detulisse. Sest. 99 enitendum ... -i scientia ac diligentia. off. 3, 4 ad hanc ... operam -e studium curamque convertimus. Att. 11, 4, 2 -i cura considera. fam. 12, 25, 3 -i festinatione properavi (*hinc defenditur* ARNOB. nat. 7, 46 properata -i f.). *et passim apud* CIC. *aliosque etiam recentiores velut* TERT. (*v. Thörnell, Stud. II 55. Waszink ad* anim. 26, 1), BENED. reg. (*v. Linderbauer 186*). ⑪ *variatur vel acuitur iuxta positis*: CIC. Tusc. 3, 2 in -i ... pravitate et in summa opinionum perversitate (QVINT. inst. 2, 4, 17 -i cura et s. ... labore. TERT. pudic. 13 p. 245, 6 ex s. sanctitate et ex -i innocentia). nat. deor. 2, 58 eximia pulchritudo ... atque -is ornatus. TERT. adv. Marc. 4, 6 p. 433, 3 magnam et -em differentiam (AVG. in psalm. 108, 6 l. 4 -is et m. reatus). CE 652, 1 (*a. 368*) pudor integer, -is honestas. MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 2 p. 379/380 non -i quiete nec plena remissione fruuntur *eqs.* ([*gr. πάσης tantum*]. COD. Iust. 1, 3, 53, 4 -em proprietatem et p. possessionem). CIL VI 32041 mire bonitatis ... totiusque integrit⟨atis⟩ ... -i(s) pudicitiae ac ca⟨stitatis⟩, rari exempli con⟨iugi⟩. **γ** *t. t. gramm.* -e genus: *v. vol. VI 2, 1901, 65 sqq.*

c *in serm. christ. praedicatur deus*: **α** *numerosus (per plur. ex doctrina graeca*: VAL. SORAN. carm. frg. 4, 2 Iuppiter ... deum deus, unus et -es. *cf.* TIBERIAN. carm. 4, 21 tu genus -e deum ..., tu natura -is, deus innumerabilis unus): DRAC. laud. dei 1, 563 virtus trina deus, triplex deus -is et unus. **β** *solus*: GREG. TVR. in psalm. p. 877, 12 quod ipse sit -is et altissimus habitator (*spectat ad psalm. 82, 19* tu solus a. in -i terra. *cf.* ASSVMPT. Moys. 4, 2 domine -is, rex in alta sede, qui dominaris saeculo [*'κύριε τοῦ παντός' Charles vix recte*]).

B *in enumeratione vel amplificatione*: **1** *ducit sequentia sive plura sive bina collective posita vel potiora*: **a** -ia *pro subst.*: PLAVT. Amph. 1055 -ia, mare terra caelum (ENN. ann. 543 -ia ..., terram mare caelum. *item per asyndeton*: TVRPIL. com. 113 terrent me -ia: maris scopuli, sonitus *eqs.* CIC. Verr. II 4, 110. *al.* LVCR. 6, 529 SALL. Iug. 76, 1. *et saepius*). Most. 79 -ia periere, et aedis et ager. TER. Haut. 189 timet -ia, patris iram et animum amicae se erga ut sit suae. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 5 *topiarius* -ia convestivit hedera, qua basim villae, qua intercolumnia ambulationis. VERG. georg. 3, 343 -ia ..., tectumque laremque armaque *eqs.* (*cf.* 4, 221 per -ia [*v. p. 610, 46*], terrasque tractusque maris caelumque profundum). *al. similiter c. pron. poss.*: ELOG. Scip. CIL I[2] 10 (= CE 8), 2 tua ... -ia ..., honos fama virtusque *eqs.* **b** *formae variae*: PLAVT. Aul. 415 -es ..., me atque hos. 451 -es, et coqui et tibicinae (Most. 1047 -em legionem, et mares et feminas. RHET. Her. 4, 11, 16 -e genus orationis, et grave et mediocre et adtenuatum. *al.*). Cist. 522 di ... -es, magni minuti et etiam patellarii. TER. Phorm. 687 -es di deaeque, superi inferi (*item sequuntur bina paria*: RHET. Her. 4, 39, 51 in -es amicos atque inimicos, notos atque ignotos. 4, 48, 61 CIC. Verr. II 4, 120 Phil. 13, 45 fam. 5, 8, 5. *al.*). VERG. Aen. 9, 192 -es, populus que patres que (12, 28 -es, divique hominesque. 12, 704 MART. 5, 56, 3. *al.*). HOR. sat. 2, 3, 94 -is ... res, virtus fama decus, divina humanaque. LIV. 2, 38, 3 -bus, civibus, peregrinis, tot finitimis populis. 3, 34, 3 -bus, summis infimisque (*cf.* 24, 22, 1 populus -is, armatus inermisque. 26, 5, 6 -es, equites peditesque [*sine copula* 27, 13, 9]. *al.*). *et saepius.*

2 *claudit antecedentia (fere ita, ut potius quam ceteri [cf. infra l. 58 cum p. 615, 9 sqq. et e. g.* CATO agr. 2, 1 vini, frumenti aliarumque rerum -ium] *ipsa summa generalis intellegatur, v.* CATO agr. 157, 7 bilis ... lienes ...: uno verbo, -ia. CIC. inv. 1, 25 *illa* et omnino -a, quae *eqs.* [1, 86 hoc genus et cetera necessaria et o. -is argumentatio. *al.*]. Quinct. 82 *illa*, denique -ia [*v. vol. V 1, 531, 32 sqq.*]): **a** *singula*: PLAVT. Amph. 1022 Iuppiter dique -es (Men. 616 [= 655]. Most. 39 [*sed* Persa 755 I. ... d. alii -es]. *cf.* Amph. 1051 neque ... I. neque di -es. VITR. 4, 9, 1 Iovi -busque caelestibus). Persa 783 illum Persam atque -es Persas atque etiam -es personas. Rud. 199 navem atque -ia perdidit in mari. CIC. inv. 2, 68 et in hac *causa* et in -bus (fam. 12, 23, 4 et haec et -ia, quae homini accidere possunt, ... fero). Verr. II 2, 158 in Siculis ... et in -bus Graecis. Sull. 24 de honore ac de -i dignitate. LVCR. 4, 98 speculis in aqua splendoreque in -i. LIV. 4, 42, 7 et de Sempronio et de -bus (*cf.* SPART. Pesc. 10, 4 milites et -es). PLIN. nat. 29, 134 anserum -iumque avium. *al.* **b** *plura (v. Leo, Ausgew. Kl. Schr. I 179 sq.; saepe per comprehensionem, e. g.* CATO agr. 37, 1 hordeum, fenum graecum, ervum, haec -ia. LEX agr. [CIL I[2] 585] 93 ei agri ... possessionesque, ea -ia): **α** *cum copula*: PLAVT. Bacch. 895 Iuppiter Iuno Ceres (*eqs.*) ... dique -es. CIC. Verr. II 2, 168 aratorum, negotiatorum Siculorumque (que *om. V*) -ium testimonia. 3, 1 innocentiae, continentiae virtutumque -ium. Manil. 11 vinculis ac verberibus atque -i supplicio. 35 in oram Illyrici maris et in Achaiam -emque Graeciam. Rab. perd. 21 L. Metellus, Ser. Galba (*eqs.*) ... -esque, qui tum erant consulares. *al.* VERG. Aen. 2, 652 nos ... coniunxque Creusa Ascaniusque -isque domus. HOR. carm. 2, 15, 6 violaria et myrtus et -is copia narium. *al.* **β** *per asyndeton*: PLAVT. Men. 1158 venibunt servi, supellex, fundi, aedes, -ia (*n. pl. pro subst. ut*: Rud. 215 algor, error, pavor, me -ia tenent. CATO agr. 68 orbes, fibulas, vectes [*eqs.*] ..., -ia, quis usus erit [*item c. enunt. relat.*: CIC. nat. deor. 1, 73. *al.*]. LVCIL. 1113 armamenta ..., malum, vela, -ia servo. LVCR. 4, 785 IVV. 10, 79 TAC. ann. 13, 42, 4 FLOR. epit. 4, 2, 29). Poen. 1179 *v. p. 613, 9.* CIC. Verr. II 5, 34 contra fas,

[Oomes-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

contra auspicia, contra -es ... religiones (*cf.* Catil. 2, 25 aequitas, temperantia [*eqs.*] ..., virtutes -es certant cum iniquitate, luxuria [*eqs.*] ... cum vitiis -bus. *sim. al.*). fam. 7, 26, 2 fungos, helvellas, herbas -es. Catvll. 14, 19 Caesios, Aquinos, Suffenum, -ia colligam venena. Liv. 6, 6, 15 religionum, comitiorum, legum, rerum -ium urbanarum. *al.*

3 *inseritur*: Verg. Aen. 10, 516 Pallas, Euander, in ipsis -ia sunt oculis, mensae ... dextraeque datae.

III *specialia*: A *per breviloquentiam de summa ceterorum* (*v. praeter alios Löfstedt, Beitr. 113 sqq.; expresse additur* alius *vel* ceterus *passim inde a* Plavto [*exempla selecta v. vol. I 1648, 16 sqq. III 967, 17 sqq.; per copulationem* Fronto p. 46, 24 v. d. H. = p. 50 N. in ceteris aliis rebus -bus. Arnob. nat. 7, 33 ceteri ... -es alii; *abundanter* Gell. 1, 3, 12 locum ... -ium rerum aliarum difficillimum], reliquus *rarius inde a* Cic.): 1 *in locutionibus gradum superiorem vel inferiorem tamquam summum vel infimum -ium respicientibus* (*praecedit -ia generaliter dictum l. 73. p. 616, 18*): a *iuncturae verbales*: Plavt. Amph. 649 virtus -bus rebus anteit (Bacch. 1089. Cist. 205 supero [atque] antideo. Persa 778 Cic. Phil. 9, 1. *al. cf.* Plavt. Cas. 217 antevenire. Cato agr. 156, 1 antistat [Cic. inv. 2, 2. *al. plenius* ceteris -bus Apvl. met. 8, 2, 1 Lact. inst. 7, 15, 13]. Rhet. Her. 4, 1, 2 anteponant [Cic. leg. agr. 2, 9. *al. additur* reliquis Rab. Post. 44, ceteris de orat. 1, 197]. *sim. al.*). Cas. 17 haec ... vicit -es fabulas (Cic. Rab. perd. 15. *al. sed* Marcell. 12 ceteros ... -es). 220 eo condimento uno ..., -bus quod praestat (Enn. frg. var. 34 Cic. Planc. 33. *al. cf.* Caes. Gall. 5, 54, 5 praeferebantur [Sen. epist. 36, 1. *al. sed* Apvl. Plat. 2, 22 ceteris -bus]. Liv. 8, 13, 1 praeverti [*sed* Plavt. Cist. 781 aliis -bus]. *sim. al.*). Mil. 953 -es res posteriores pono atque operam do tibi (*cf.* Cic. Tusc. 5, 2 -bus rebus posthabitis [Caes. civ. 3, 33, 1 Liv. 7, 36, 10. *al.*]. Cic. fil. Cic. fam. 16, 21, 6 postposui [Caes. Gall. 5, 7, 6. 6, 3, 4 Hor. sat. 1, 1, 86. *al.*]). Cic. Quinct. 46 non -ia iudicia fieri mallet quam unum illud (Sall. Iug. 24, 2 sanguinem meum quam -ia. 79, 7 Liv. 3, 39, 8. *al. sed* Apvl. apol. 73 me aliis -bus). Catil. 3, 11 impudentia, qua superabat -es (Sall. Iug. 31, 1 Nep. Alc. 11, 2. *al. cf. supra l. 19 et* Verg. Aen. 1, 501 supereminet [6, 856 Ov. trist. 1, 2, 49]). Ov. ars 2, 225 -ia differ, curre *eqs.* met. 14, 332 spretis ... -bus unam ille colit nymphen. *et passim.* b *c. praepos.*: ante (*plenius* Lvcil. 829 a. alia -ia [Verg. Aen. 1, 347 a. alios immanior -es. 4, 141 = 7, 55 a. alios pulcherrimus -es. Lygd. 4, 93 Liv. 5, 1, 6. *al.*]. Plin. nat. 24, 54 a. cetera -ia): Plavt. Asin. 858 illum a. -es minimi mortalem preti (*cf.* Epid. 501 me -ium hominum esse ... m. p.). Pacvv. trag. 120 quem fama ... a. -es nobilitat viros. Catvll. 68, 159 longe a. -es ... carior. Verg. ecl. 2, 62 nobis placeant a. -ia silvae (*n. pl. pro subst. ut*: georg. 2, 475 me ... primum dulces a. -ia Musae ... accipiant. Liv. 2, 7, 4 eo a. -ia insignis. 4, 16, 4. *et saepe apud eundem* [*syn.* maxime 30, 30, 9], Val. Max., Cels., Sen. *philos. al.*, *in titulo* CIL IV 1751). georg. 3, 266 Aen. 4, 59. 5, 540 primum a. -es (12, 448. *cf.* Manil. 2, 456 aries ... a. -ia *sidera* princeps. Sen. Herc. O. 1271 prima et a. -es). 5, 570 Ov. met. 8, 617. 10, 167 Pont. 2, 3, 81. Epiced. Drusi 439 Panope (*eqs.*) ... et Thetis a. -es; sed nec Thetis ipsa neque -es *eqs.* Liv. 1, 13, 6. 2, 8, 2. 2, 25, 3 cuncti ... et nexi a. -es (*cf.* 4, 48, 10). *al.* Germ. 689 Vell. 2, 9, 1 Val. Max. 2, 2, 3. *al.* Sen. Ag. 400 Herc. f. 1057. *et saepe.* post: Sen. epist. 119, 8 qui concupisceret aliquod p. -ia (*n. pl. pro subst. ut*: Stat. Theb. 11, 330 Ivv. 8, 97. Rvstic. Conc.S I 4 p. 60, 26 [*gr. I 1, 5 p. 135, 29* τέλος]. *al.*). Plin. paneg. 13, 3 nec requiem corpori nisi p. -es dare. Svet. Claud. 9, 2 p. -es interrogatus. *al.* prae: Rvstic. Conc.S I 4 p. 11, 30 p. -bus ... homines, qui *eqs.* (*Migne gr. 78, 905C* μάλιστα). p. 41, 20 (*gr. I 1, 5 p. 127, 8* ἐξαιρέτως). Cassiod. Didym. in I Petr. 2, 13 p. 25, 6 Bened. reg. 39, 7 Regvla mag. 4 *bis*. 34, 1. praeter: Plavt. Amph. 640 quem ego amo p. -es. Catvll. 37, 17 Hor. epod. 3, 9. 11, 3 carm. 2, 6, 13. *al.* super (*paulo aliter cum verbis adiciendi sim. e. g.* Verg. Aen. 8, 303 Ov. met. 8, 677 Plin. nat. 14, 130; *plenius* Rvfin. Orig. in Rom. 7, 7 p. 1124A primo loco et s. -es ceteros): Sall. (?) rep. 2, 13, 6 s. -es mortales gloriam agitabis. Verg. Aen. 9, 283 te s. -ia dona unum oro. Liv. 31, 18, 3 aetas ... et forma et s. -ia Romanum nomen (*Polyb. 16, 34, 6* μάλιστα. *n. pl. pro subst. ut*: Val. Max. 4, 3, 3 est [5, 5, 1 Plin. nat. 9, 18. *al.* Qvint. inst. 2, 15, 12 Apollodorus dicens ... primum et s. -ia esse '...' Plin. paneg. 27, 1]. Plin. nat. 31, 81 imbre maxime iuvante et s. -ia sole. 33, 62 *seq.* s. cetera. *et saepe*). Plin. nat. 37, 40 s. -es est Sophocles. *al.* supra: Stat. Theb. 6, 580 -ia *sidera* clara nitent, sed clarior -ia s. Hesperos exercet radios. Moys. Cypr. epist. 31, 6. ultra: Qvint. decl. 310 p. 220, 7 u. -ia videbatur (*opp.* tolerabile). Svlp. Sev. dial. 3, 4, 1 barbaram nimis et u. -ia cruentam feritatem. c *c. compar. vel* quam: α *forma* '-ia *magis*': Ter. Eun. 789 -ia prius experiri quam armis *agere* sapientem decet (Cic. Att. 8, 11 D, 5 -ia p. arbitratus sum fore quam ut *eqs. al.*). Cic. Verr. II 1, 139 ut ... -ia potius responderet quam Chelidonem nominaret (Sen. contr. 7, 8, 6 -es p. quam vitiatam rogat. *al. cf.* Sall. Iug. 26, 2 -ia potiora fide Iugurthae rebatur). 2, 95 qui ... -ia ... habuissent aequiora ... quam animum praetoris. de orat. 2, 217 -i de re facetius puto posse ... quam de ipsis facetiis disputari. *al.* Sall. Catil. 25, 3 ei cariora semper -ia quam decus ... fuit. Scrib. Larg. praef. p. 4, 15 qui pluris -ia (alia *Marcell. med. p. 20, 5*) quam se ipsos aestimant. *et saepius.* β *forma 'magis* -bus' (*plenius e. g.* Liv. 4, 13, 13 plus in illo senili animo ... quam in -bus aliis. Avg. civ. 11, 34 p. 511, 9 D. in superiore -bus ceteris ... parte): Cic. Att. 5, 20, 6 quod pluris est quam -ia (*eadem* 16, 5, 2). Ov. met. 2, 724 quanto splendidior quam cetera sidera fulget Lucifer ..., tanto virginibus praestantior -bus Herse ibat. 5, 495 gratior -i haec mihi terra solo est. Val. Max. 4, 3, 6 Fabricius Luscinus honoribus ... -i civitate ... maior (Plin. paneg. 19, 2 m. ... -bus eras *sc. civibus*). Scrib. Larg. 156 antidotos hiera ... melius -i medicamento facit (Peregr. Aeth. 7, 1 terra Iesse, quae tamen terra Egypti pars est, sed melior satis quam -is Egyptus est [*v. Löfstedt ad l.*]). Stat. Theb. 6, 553 prior -bus Idas ... prosilit (Apvl. flor. 9 p. 32 Tert. anim. 46, 10 *bis*. praescr. 35 l. 11). Mart. 10, 24, 2 Martiae kalendae, lux formonsior -bus kalendis. 11, 15, 4 libellus ... nequior -bus libellis. Ivv. 11, 25 sublimior Atlas -bus in Libya ... montibus. Plin. epist. 6, 16, 17 nox -bus noctibus nigrior. Flor. epit. 4, 2, 25 -ia ablata praeter quam potiorem -bus habebant libertatem. Ps. Apvl. Ascl. 21 -i vero verius. *al.*

2 *usu vario* (*afferuntur specimina significantiora, quibus addatur p. 615, 51; exempla huc transeuntia v. p. 614, 51 sqq.*): Plavt. Capt. 582 quia tute ipse eges ..., -es inveniri similes tui vis (*cf.* Cas. 397 quia tute es fugitivos, -es te imitari cupis?). Cato agr. 96, 2 eodem (*atque in oves*) in -es quadripedes utito. Rhet. Her. 4, 6, 9 se ipsos fontes esse ... et -ium rigare ... ingenia. Cic. inv. 2, 100 per se hoc ipsum ab rebus -bus separatim considerare. Sull. 39 celatum esse Cassium de Sulla uno; nam de ceteris certe sciebat; ... cum is, qui de -bus scierit, de Sulla se scire negarit (*per variationem ut*: Phil. 10, 4 quos -es carissimos habent, tu oderis, quos ... c. oderunt, tu ... diligas? fin. 4, 57 loquebatur aliter atque -es, sentiebat idem, quod c. [*cf.* 5, 90 -ia *cum 5, 91* reliquas *res*]. Plin. paneg. 21, 4). Lvcr. 1, 701 quare quisquam ... -ia tollat et velit ardoris naturam linquere solam ...? Caes. Gall. 6, 13, 7 his -es decedunt. Hor. sat. 1, 9, 48 dispeream, ni summosses -es. Sen. dial. 2, 14, 3 nihil ... ita videri sapienti ut -bus; (4) non respicit, quid homines turpe iudicent ..., non it, qua populus, sed ... adversus opinionem -ium vadit (*de inferioribus ut*: Cvrt. 5, 1, 24 non regis modo, sed etiam -ium. Tac. Germ. 11, 1 *opp.* principes, *syn.* plebem. *cf.* Plin. *l. 9 et p. 611, 82 sqq.*). *et saepe.* *redditur gr.* λοιπός: Chiron 774 scabia eum non prendit et -es effugit languores (*Hippiatr. gr. I 372, 11* τὰ λοιπὰ δὲ ἀρρωστήματα).

B *figurate tamquam de binis*: *notio plena q. e. 'ambo, uterque' non probatur; cf.* Chalc. comm. 38 tria ... dicta sunt '-ia', quod de duobus dici non potest; 'utrumque' enim dicitur de duobus. Serv. Aen. 12, 198 '-is' de duobus non dicimus. *arcenda sunt* Cic. Tim. 13 -ia ... duo (*gr.* δύο ... μόνῳ *i. 'quaecumque duo tantum sunt'*). Val. Fl. 8, 426 (*socios includi viderunt Lemaire et Langen, iniuria negavit Löfstedt*). Tac. ann. 1, 13, 3 (*inepte Nipperdey-Andresen ad l.*). Svet. Cal. 24, 3 (*potius de summa coniuratorum*). Min. Fel. 4, 1 (*v. Sörbom, Eranos 27, 1929, 146 sq.*). *alia incerta congesserunt Löfstedt, Beitr. 107 sqq. Plasberg ad* Cic. ac. 1, 14. *Mulder ad* Stat. Theb. 2, 312 latus -e.

1 *per hyperbolen a binis ad genera transitur* (*exempla significantiora; ceterum v.* Don. Ter. Phorm. 264, 2 'similia -ia, -es congruunt': more stomachantis '-ia' et '-es' de his dicit, quae ad duos pertinent. 265, 1 'unum cognoris, -es noris': iterum non 'duos', sed '-es' [*cf. p. 611, 60 sqq.*]): Cic. fin. 2, 105 (*ad Torquatum et Triarium*) graecum ... hunc versum nostis -es. Ps. Qvint. decl. 6, 13 p. 123, 4 ('qui parentes in calamitate deseruerit *eqs.*') *filius* non potuit -bus succurrere. Clavd. rapt. Pros. 3, 291 *Ceres* increpat -es (*loquitur* 313 hei mihi, discedunt -es. '*de duobus tantum*' *Birt in indice, cf. 283* utraque *sc. Diana et Minerva, sed etiam 262* caelicolas. *269* toto ... Olympo). Pass. Perp. 20, 10 fratrem suum et illum catechumenum adlocuta est dicens: '... invicem -es diligite ...' (*gr.* ἀλλήλους). CE 733, 4 Agaton amabilis, ... Yppolite dulcis nec non et tu -bus istis carior Petronalis. *multitudine incautius aucta*: Bell. Afr. 58, 1 universas -ium copias de castris -bus (*del. Froehlich,* duobus *Schneider, cf. 24, 1. 48, 2*) educunt. 2 *per anaphoram* -is sexus: *iuxta* aetas (*rarius* uterque s. *in serie verborum*: Plin. epist. 10, 96, 9 -is aetatis, -is ordinis, utriusque s. Gell. 14, 1, 27 utriusque s., -ium aetatum [*sed* 13, 29, 4 -e fere genus, quod ... est ordinum et aetatum et s.]. S. C. Lampr. Comm. 19, 4 Avg. civ. 2, 19 p. 77, 13 D. Petr. Chrys. serm. 65 p. 386A): Sen. Oed. 53 -is aetas pariter et s. ruit. Tac. ann. 6, 19, 2. Svet. Cal. 4 s., aetatem, ordinem -em. Apvl. met. 7, 13, 2 (*extra seriem* uterque *11, 9, 4. al.*). Min. Fel. 9, 6. Tert. nat. 1, 1, 2 (*cf.* apol. 1, 7) -em s., -em aetatem, -em denique dignitatem (anim. 31, 5 ex -i gente et ex -i aetate ac d., ex -i denique s. Scap. 5, 2. Capitol. 18, 5 -is aetas, -is s., -is conditio ac d. [*extra seriem* uterque *12, 10*]). patient. 15 p. 22, 27 (*extra seriem* uterque *resurr. 60 p. 121, 5*). Cypr. domin. orat. 28 epist. 6, 3. 76, 6 hab. virg. 2. Lact. inst. 6, 3, 16 -is s. et generis et aetatis. 6, 5, 16 mort. pers. 15, 3 Amm. 22, 2, 4. 31, 2, 20 Veg. mil. 4, 25 Hier. epist. 1, 10, 1 Evgipp. Sev. 12, 3. *exempla recentiora collegit Baxter, ALMA 9, 1934, 103.*

alia: Min. Fel. 28, 10 s. -is membris -bus prostat (*forsitan includatur*

[Oomes-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tertius ille sexus, de quo v. Tert. nat. 1, 20, 4). HIER. adv. Iovin. 1, 35 in -i gradu et s. (*similia cum* aetas *copulantur, v. supra*).

C *usu recentiore fere i. q. ullus, quisquam (de locutione* 'sine -i illa re' *v. p. 613, 49*): 1 *cum negatione* (*cf.* AVG. civ. 6, 4 p. 251, 22 D. ubi ... dicitur 'non -is', usitate quidem intellegitur 'aliqua'; sed potest intellegi et 'nulla'): a *in script. sacris (per hebraismum)*: ITALA exod. 12, 16 (Tert. adv. Marc. 4, 12 p. 455, 11) non facies -e opus (*Vulg.* nihil operis facietis. *similiter* 20, 10 [Tert. adv. Iud. 4, 1. *al.*, *cf.* VVLG.]. deut. 5, 14 [Aug. civ. 22, 30 p. 634, 22 D.] -e opus servile non facietis [*Lugd.* ullum o., *Vulg.* quicquam operis]. *al. inde* IREN. 5, 33, 2). lev. 21, 11 (*ibid.* 4, 23 p. 499, 11. *al.*, *cf.* VVLG.) super -em animam defunctam sacerdos non introibit. psalm. 142, 2 (Veron. *al.* = VVLG.; *cf.* Rom. 3, 20) non iustificabitur coram te -is vivens. 147, 20 (Psalt. Rom. *al.* = VVLG.) non fecit taliter -i nationi (PROSP. *ad l.*: nulli genti ... neque cuiquam nationi). eccles. 1, 10 (Aug. civ. 12, 14 p. 532, 1 D. *al.*) non est -e recens sub sole (*Vulg.* nihil ... novum). Sirach 14, 8 (*ibid.* 14, 8 p. 18, 5) noli velle mentiri -e mendacium (*Vulg.* noli amare mendacium). Marc. 13, 20 (cod. c *al.*; *cf.* Matth. 24, 22) non esset salva -is (ulla *codd. abd*) caro. Eph. 4, 29 (Tert. pudic. 17 p. 258, 9. *al.*, *cf.* VVLG.) -is sermo turpis non procedat (*Serm. Arian. frg. I 4 p. 607*A nullum verbum malum ... p.). *et passim tam in* ITALA *quam in* VVLG., *quibus addas* LIB. iubil. (*exempla congessit Rönsch, Semas. Beitr. II 35 sq.*) nec non CLEM. ad Cor. 60, 2 noli imputare -e peccatum. b *apud auctores varios fere ecclesiasticos (sollemnius in oppositione vel anaphora e. g.* TERT. virg. vel. 9, 3 unde illi *virgini* unum hoc licebit, quod -i feminae non licet? HIER. in Matth. 18, 8/9 p. 129D non frater ..., non -is affectus ... praeponatur. c. *respectu universitatis rerum* RVT. NAM. 1, 81 -ia ... sidera ... nullum viderunt pulchrius imperium [*similiter* DRAC. laud. dei 3, 4]. *ceterum cf. S. Lundström, Übersetzungstechn. Unters. 137 sq.*): TERT. spect. 15 p. 17, 1 -e ... spectaculum sine concussione spiritus non est (*litotes ut*: HIER. in eccles. 3 p. 1037B -es artes absque doctore non discimus. PRVD. apoth. 1078 ne mortuus -is non redeat [*i. resurgat*], si *eqs.* DRAC. laud. dei 3, 574 -e, quod horrescis, non me fecisse negabo [*573* fatebor]). LVCIF. Athan. 2, 3 p. 150, 11 -is ... sagina ... non est nisi credere (non conv. 5 p. 12, 2 AVG. civ. 21, 3 p. 489, 11 D.). PS. AMBR. apol. Dav. II 11, 57 p. 398, 14 nolite recusare -em pauperem (AVG. serm. ed. Mai 17, 1 -ia ... mala ... nolunt sibi tribuere). RVFIN. Orig. princ. 4, 3, 14 p. 345, 23 nec -is mens, quae creata est, possibile habet ullo genere comprehendere. AVG. conf. 10, 6, 10 non est deus tuus terra et caelum neque -e corpus. in psalm. 83, 1 l. 11 nihil postea in -i versu psalmi dixit de his 'torcularibus' (THEOD. MOPS. in psalm. 7, 8 p. 38, 29 n. de te humile sinas ab -bus aestimari). PS. AVG. quaest. test. I 111, 14 -e mendacium non pertinet (permanet *var. l.*). CHROMAT. in Matth. 11, 1, 5 qui ... ab -i se ... iniuria non avertit. ARNOB. in psalm. 48 p. 392D nec -em omnino ... apicem dignitatis excludens. 103 p. 475D non circumducuntur -i vento doctrinae. *al.* *parum constat de* RVT. NAM. 1, 394 cetera ... deliramenta ... nec pueros -es credere posse reor (*coniecerunt alii alia*).

2 *positive in enunt. relat.*: ITALA lev. 17, 10 (Lugd., *cf.* Rufin. Orig. in Rom. 2, 13 p. 905A) quicumque manducaverit -em sanguinem, et statuam faciem meam supra animam manducantem sanguinem (*Vulg.* si comederit s.). deut. 27, 21 (Aug. loc. hept. 5, 59. *al.*, *cf.* VVLG.) maledictus, qui dormierit cum -i pecore (AVG.: pro eo, quod est 'cum quolibet p.'). IVVENC. 2, 623 quicumque hominum fuerit super -bus error, dimitti poterit (*falso de Wit ad l., v.* Matth. 12, 31 -e peccatum et blasphemia remittetur hominibus).

CAPVT TERTIVM: *stilistica.*

I *de subst. monenda quaedam*: A *absolute*: 1 *plur.*: a *neutr.*: -ia: LIV. ANDR. *p. 611, 55 et passim.* *cas. obl.* (*cf.* in -bus *p. 623, 26; sollemnius c. enunt. relat. velut* CIC. leg. 1, 28 -ium, quae ..., nihil [Tusc. 5, 1. *cf.* n. -ium rerum *e. g.* nat. deor. 2, 18]): PLAVT. Amph. 609 -ium primum iste qui sit Sosia, hoc dici volo (1088. 1135 Asin. 650. TER. Haut. 274 [*at* 364 rerum -ium]. RHET. Her. 4, 3, 5. 4, 6, 9 CIC. inv. 1, 76. Verr. II 2, 28 [-ium *om. C; seq.* deinde]. *et saepe. cf.* LIV. 23, 22, 9 maxime [30, 37, 11. *al.*]. 26, 40, 1 potissimum. CELS. 2, 33, 1 praecipue. SEN. nat. 2, 40, 1 primo [TERT. praescr. 13 l. 4]). PACVV. trag. 92 *aether* -ia animat ... recipitque in sese -ia -iumque idemst pater (*sim.* CIC. *philos. saepius, e. g.* Tim. 50 -ium causas [*antea*: rerum. *gr.* τῶν πάντων, *Chalc.* principalem]. SEN. dial. 1, 5, 8 -ium conditor et rector. *al.*). LVCR. 1, 172 nequeunt ex -bus -ia gigni (1, 661 -ia denseri fierique ex -bus unum). 1, 338 officium quod corporis exstat ..., id ... adesset -bus (*dat. ut*: CIC. Tim. 31 ut ... caelum -bus conluceret [*gr.* εἰς ἅπαντα, *cf. nat. deor. 2, 40* inmenso mundo]. SEN. epist. 36, 1 quod ... praetulerit quietem -bus. *al.*). CIC. fin. 3, 75 recte eius -ia dicentur, qui scit uti solus -bus (*cf.* SEN. contr. 2, 1, 4 cum multa quaesieris, poterisne -bus frui?). *?* HIRT. Gall. 8, 20, 2 (*loco suspecto*). SALL. Iug. 85, 10 ignarus -ium (*v. vol. VII 1, 273, 21 sqq. cf.* VERG. Aen. 1, 599 egenos [LIV. 9, 6, 4. *al.*]. LIV. 9, 35, 3 immemores [CVRT. 8, 11, 16]. 25, 37, 13 incerti [35, 17, 2]. 37, 15, 3 inopes [CVRT. 9, 3, 11. *al.*]. SEN. benef. 7, 8, 1 potentem [dial. 11 (12), 8, 3]. *sim. al.*). 90, 1 -bus exploratis ([LIV. 22, 43, 7. *al.*]. *abl. absol. ut*: SALL. Iug. 94, 1 paratis [LIV. 1, 28, 2. *al.*] compositisque [LIV. 5, 41, 1. *al.*]. OV. am. 3, 4, 7 licet -ia claudas, -bus occlusis intus adulter erit. LIV. 3, 23, 3 omissis [21, 58, 8. *al.* SEN. nat. 6, 32, 12. *al.*]. 5, 46, 3 peractis [VAL. MAX. 1, 1, 11]. *sim. saepe*). LIV. 1, 49, 7 morem de -bus senatum consulendi. *al.* CELS. 4, 14, 3 ab -bus abstinendum est (7, 7, 14B). *et saepius.* b *masc., fem. passim inde a* PLAVTO.

2 *sing.*: a *sequuntur vel antecedunt enuntiata relativa sim. tamquam adminicula*: PLAVT. Curc. 257 quod scio, -e ex hoc scio (Most. 437. *al.* CATO agr. 92 CIC. inv. 2, 161. *et passim. masc.: saepe inde a digestis et script. sacr., e. g.* MEN. dig. 49, 16, 4, 8. ITALA deut. 21, 23 [Lugd.] -is, qui pependerit [*gr.* πᾶς κρεμάμενος, -is *om. Vulg.; cf.* Gal. 3, 13]. *fem.*: ALC. AVIT. carm. 6, 438 -is, ... quae]). Epid. 674 quaqua tangit, -e amburit (*cf.* LVCR. 6, 1121 -e, qua *eqs.* [OV. epist. 12, 30 SEN. Phoen. 227. *al.*]). Rud. 1308 quidquid erat, ... -e (L. CRASS. or. frg. [45 M.] Cic. de orat. 2, 226. CIC. Verr. II 4, 51 q. ... esset argenti ... aut siquid etiam Corinthiorum, ... -e. fin. 3, 59 q. ..., -e [-i *trad.*] officio continetur. PVBLIL. A 1 OV. trist. 5, 3, 18. *al.*). CATO agr. 145, 3 quae eius pars erit, -e deducetur. OV. epist. 4, 134 Iuppiter esse pium statuit, quodcumque iuvaret, et fas -e facit ... soror (SEN. dial. 5, 3, 5 -e, q. calore aliquo gerendum est. *masc.*: ITALA Rom. 10, 13 [cod. d *al.* = VVLG.] -is ..., quicumque *eqs.* [*gr.* πᾶς ..., ὃς ἂν κτλ.]. *al.* FVLG. myth. 3, 9 p. 76, 16 EVSEB. EMES. serm. 27, 20 *bis.* SEDVL. carm. pasch. 4, 52 [*aliter* op. pasch. 4, 5 p. 258, 18]). OV. trist. 1, 6, 6 si quid adhuc ego sum, muneris -e tui ([quis *M*, quis ... m. ecce t. *Owen*]. 1, 6, 32 Pont. 4, 8, 66. *cf. l. 19 et* OV. fast. 5, 524 si quid fert impetus, opta: -e feres).

b *per se ponitur*: α *neutr.*: ① *usu vario (potius suppl.* '*aurum*' *vel* '*argentum*': PLAVT. Bacch 680 -e reddidi [TER. Ad. 280]. CIC. fam. 16, 24, 1 si non potes -e *extorquere*): PLAVT. Amph. 599 ordine -e, uti quicque actum est ..., edissertavit (ordinem -em *D. cf.* Mil. 1165 Poen. 590 TER. Eun. 970). Capt. 345 hic transactum reddet -e. Men. 364 -e paratumst, ut iussisti. PROP. 3, 21, 6 -ia sunt temptata mihi ...; at ex -i me premit ... deus (['*from everything*' *Shackleton Bailey, Propertiana 207 conferens etiam* PRISC. Anast. 305, *ubi potius* ex -i ... cupidine *iungendum est*; exsomnis *Barber Heinsio duce*]. SEN. epist. 95, 33 voluptas ex -i quaeritur). 4, 8, 30 cum bibit *Phyllis*, -e decet. VITR. 2, 9, 16 *materie larigna ad urbem adportata* maximae haberentur in aedificiis utilitates, et si non in -e (-i *G*), certe *eqs.* SEN. dial. 1, 5, 7 fortiter -e patiendum est, quia non ... incidunt cuncta, sed veniunt (*cf.* 9, 2, 15 ad -e tolerandum [epist. 98, 7]). 6, 25, 2 -bus -e cognatum est. PLIN. nat. 2, 142 quati prius -e ... quam percuti. ITALA Phil. 4, 12 (cod. d *al.*) in -i et in -bus inbutus sum (*gr.* ἐν παντί, *Vulg.* ubique. *cf. p. 623, 39*). IREN. 4, 33, 5 (4, 52, 2 H.) putativum est ... -e apud eos. *cf. p. 617, 16; dubitaverimus de* ALF. dig. 32, 60, 2 (*sc. vinum? antea*: -is *lana*). PAP. Corp. 247 I 16 (*s. I a. Chr.; seq. lacuna*). AMM. 29, 2, 11 (*em. Gelenius*). ⑪ *de universitate mundi* (*cf.* PROB. Verg. georg. 1, 16 Pan graece significat '-e', idest universam naturam. *ceterum* -ia [*inde a* LVCR. *et* CIC. *philos. passim, cf. etiam p. 614, 27. 34 sq.*], -e quod est [LVCR. 1, 958 CIC. div. 2, 33. *al. cf.* SERV. Aen. 6, 724 τὸ πᾶν ..., id est -e q. e.], -e immensum *sim.*; *vix recte huc trahitur* LVCR. 1, 419 -is, *v. p. 612, 53*): LVCR. 1, 521 si nil esset quod inane vocaret (*i.* vac-), -e foret solidum. 1, 975 -e ... exempta ... fine patere (*cf.* 1, 1001 -e ... nihil est quod finiat extra. CIC. div. 2, 103 quem ad modum quod in natura rerum -e esse dicimus, id infinitum esse concluserit *Epicurus* [*frg. 296 Us.* τὸ πᾶν ἄπειρον εἶναι]. *ibid.* quod -e est. LACT. ira 10, 10 *sec. Lucr. 2, 1048 sqq.*). 1, 1024 per -e ex infinito vexantur percita plagis *primordia* (2, 547. 1049. 5, 527. 530 SEN. dial. 6, 23, 2 PLIN. nat. 2, 208). 2, 305 effugere ex -i. *ibid.* in -e ... inrumpere. 5, 1344 id possis factum contendere in -i. MANIL. 4, 406 quantum est, quo veneat -e? ('*mundi universi notitia*' *Housman. vix recte traditur apud eundem* 3, 374 ab -i [ab axe *Bentley, Housman*]). SEN. nat. 3 praef. 10 animo -e (-ia *EM*) vidisse. TERT. adv. Hermog. 34, 1 -e ex nihilo constitisse (*seq.* -ia). β *masc.* (*cf.* -is homo *p. 613, 41; contextu dubio* CIL IV 3149): HOR. sat. 2, 2, 76 vides, ut pallidus -is cena desurgat dubia? SEN. suas. 7, 10 brevem vitam esse -i (homini *var. l., Müller fort. recte*), multo magis seni. VAL. FL. 7, 639 -is ibi Aesoniden sterni putat, -bus ira talis erat (*iuxta plur. ut*: MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 4 p. 339/340 ubique vagatur diabolus, -es illigavit, -i dominatur [*gr.* πάντας ..., πάντων]. *similiter iuxta verbum plurale* COMM. instr. 3, 21 [35], 10 perit -is, quando sibi maxime fidunt). PLIN. epist. 9, 26, 6 -is ... advertit, quod eminet. TERT. pall. 4, 1 si ce⟨s⟩t Romanitas -i (-is *Kroymann fort. recte*) salus. VLP. dig. 36, 1, 15, 5 non -is ..., sed is demum, ad quem *eqs.* CYPR. epist. 64, 5 p. 720, 10 neminem ... inpediendum esse ..., sed -em omnino (hominem *add.* Q^2, *edd. vet.*) admittendum esse. VVLG. *p. 621, 7* (*de* Marc. 9, 49 *v. Wordsworth-White ad l.*). CONC.S I 3 vers. Tur. p. 14, 15 rem -i esse claram (*gr. I 1, 1 p. 21, 19* παντί τῳ, *sed* τῳ *om. D. cf.* PS. VARRO sent. 75 erit quod -i planum, oratione nulli aperiendum). SALV. eccl. 4, 50 cuncti ... causam odii in se ipsis habent; -i (*A, Pauly coll. exemplo sollemniore* 2, 19 -is, qui *eqs.*; -e *B, Halm*) fastidium ... in

[Oomes-Ehlers]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

moribus suis. *vix huc pertinet* AVR. VICT. Caes. 39, 31 (*'quisque' Pichlmayr in indice, potius* '-is *Italia*').

B *c. gen. partit.* (*similiter c. praepos.* ex *vol. V 2, 1116, 32 sq.*, in *vol. VII 1, 777, 59 sqq.*, *audacius* CHIRON 387 -bus de his uteris [*Hippiatr. gr. I 240, 11* πᾶσι . . . τούτοις. de *del. Oder, sed v. Ahlquist, Stud. 77 sq.*]): **1** *forma* -ia (-bus *l. 40*): **a** *hominum, dei* (*colore fere possessivo*): CIC. Verr. II 2, 63 -ia . . . Metelli (*sing. ut*: 2, 82 fam. 6, 10, 3. 13, 30, 1 eius [SEN. epist. 102, 9 APVL. flor. p. 34. *al.*]. TERT. apol. 23, 12 rec. Φ dei [adv. Marc. 2, 2 p. 335, 23]. *al.*). ac. 2, 117 -ia . . . physicorum licet explicare. OV. Pont. 4, 3, 35 -ia sunt hominum tenui pendentia filo. LIV. 22, 41, 5 -ia ei hostium haud secus quam sua nota erant (*cf.* 30, 5, 1). LVCAN. 8, 509 reges . . ., quorum -ia mersit. TAC. ann. 2, 38, 4 -ia principum, honesta atque inhonesta, laudare. *et saepius*. **b** *rerum* (bestiarum DIOSC.; *apud recentiores hic illic periphrastice pro* '-ia *illa*'): **α** *voces variae*: CIC. Att. 15, 26, 1 ut . . . -ia reliquorum ludorum . . . persequare. SALL. or. Lep. 8 ut . . . -ia retinendae dominationis honesta aestumet. hist. frg. 4, 16 oppidi. VERG. georg. 2, 284 viarum. CVLEX 60 luxuriae ('τὰ πάντα τῆς τρυφῆς' *Leo*, somnia *Haupt*). PROP. 3, 9, 7 -ia non pariter rerum sunt -bus apta (AVIEN. Arat. 301. 1860 [omina *Grotius*]. PAVL. NOL. carm. 20, 48. 22, 86. 31, 401 MART. CAP. 2, 127. CARM. de resurr. 49 [*de eadem re* 103 -ia *tantum*]. *cf.* GELL. 14, 1, 3 -ia r. humanarum et parva et maxima). LIV. 36, 10, 2 regionis. PLIN. nat. 16, 8 sacrosancti (-cta *T, edd. vet.*) -ia profana facere (*cf.* RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 88, 10 -ia nostri propositi). VAL. FL. 3, 212 Tartareae . . . -ia noctis . . . sequi *narrando*. VLP. dig. 3, 3, 27 pr. iudicii (F^1 *et schol. Bas.*, -cia *cett.*). IVVENC. 1, 235 -ia quaerere legis (COMM. instr. 1, 42 [2, 1], 28. *cf. apol. 956* universa . . . l.). 2, 198 mundi. 4, 218 pompae. AVR. VICT. Caes. 39, 21 praedae. AVIEN. Arat. 698 sq. -ia caeli, -ia terrarum (939 c. PAVL. NOL. carm. 14, 45 t. et c. DRAC. laud. dei 3, 13 quod nosse iubes, caelestia norunt; quod tu scire vetas, ignorant -ia c.). 1110 signi. HIER. in Ier. 2, 97, 3 aedium. COMM. apol. 760 saecli. DIOSC. 2, 58 p. 203, 6 vestiarum (*gr. 2, 77, 1* θηρία *tantum*). LIB. pontif. p. 62, 12 agrorum. SEDVL. carm. pasch. 4, 158 inimicae -ia virtutis (op. pasch. 4, 14 = VVLG. Luc. 10, 19 -em virtutem inimici). *vix recte huc trahitur* TERT. pall. 2, 6 (*Bulhart lectione incerta*). **β** *voces eiusdem generis numerique atque* -ia: IVVENC. 3, 535 -ia nostrorum . . . reliquimus (*cf.* Matth. 19, 27 nos r. -ia). PAVL. NOL. epist. 16, 5 p. 118, 20 sq. -ia operum dei . . . -iaque munerum eius (carm. 21, 650 -bus [21, 704]. 31, 486). MAX. TAVR. serm. 18, 2 M. totam vitam suam negotium putat; compendiorum etiam -ia subprimens *eqs.*

2 *forma* -es (*periphrastice, cf. supra l. 15*): PLIN. nat. 12, 54 ne horum quidem -es. ITALA Phil. 2, 10 (Cypr. testim. 2, 13. *al. ex falsa interpretatione*). IVL. VAL. 3, 30 p. 138, 11 -es . . . militum, qui una secum fuerant, interfectos (*Hist. Alex. M. I p. 117, 11 Kr.* τοὺς πλείονάς μου στρατιώτας). AVR. VICT. Caes. 39, 14 hostium fere -es. HIER. epist. 73, 7, 1 nostrorum (nostri *edd. vet.*) -es. AVG. pat. 5, 4 p. 666, 15 quorum *latronum* -es. ARNOB. in psalm. 118 p. 521^C sanctorum ab Abel usque ad Mariam et Ioseph -es.

3 *dubia varia*: ITALA gen. 3, 1 (Lucif. Athan. 2, 32) serpens . . . erat sapientior -bus bestiarum (*gr.* πάντων τῶν θηρίων, *Vulg.* cunctis animantibus. *confundi videntur casus gradusque comparationis ut*: MARCELL. med. 11, 37 efficacissimum -bus supra dictis medicamentorum). HERM. Pal. mand. 3, 5 ab -i mendaciorum (*vix sanum; gr.* τοῦ πονηροτάτου ψεύσματος, *vulg.* a mendacio *tantum*).

II *incongruentia numerorum* (*idiomata prisca sunt* NOVIVS Atell. 57 praesente -bus [*cf.* VARRO frg. Don. Ter. Eun. 649, 1 p. legatis -bus]. VAL. ANT. hist. 59 -ia . . . processurum esse): **A** *refertur plur. ad sing. collect. enuntiati relativi*: PLAVT. Aul. 785 -es . . ., quantum est (Poen. 433 Pseud. 535 TER. Haut. 810 Phorm. 853 POMPON. Atell. 129. *cf.* CIC. Cluent. 51 -ia . . ., q. ego adsequi potui, remedia *eqs.* Tusc. 5, 37 ut . . . -ia . . . in -bus, q. in ipsis sit, . . . perfecta sint). Capt. 798 -es mortales . . ., quemque offendero (Mil. 1391 -es . . ., quaeque aspexerit mulier [*sed* 1264 -es . . . mulieres . . ., ut q. aspexit]). *?* Cas. 870 -ia, . . . quid (*'i. e.* quidquid' *temptavit Leo loco lacunoso*). Poen. 505 qui, quidquid agit, properat -ia (Pseud. 574. Rud. 1139 -ia, q. insit [*aliter* 1359 -ia, ut q. infuit, ita salva sistentur tibi]. PORPH. Hor. carm. 1, 2, 15 PRVD. perist. 10, 310 VEN. FORT. carm. 3, 23a, 30. *intercedunt nomina*: OV. fast. 1, 118 q. ubique vides, caelum mare nubila terras, -ia *eqs.*). CATO agr. 157, 6 si quid antea mali intus erit, -ia sana faciet. LEX repetund. (CIL I^2 583) 73 ea -ia, quod . . . factum non erit (*seq.* -ium rerum, q. *item* 80). *hinc explicare conatur Norberg, Beitr. z. spätlat. Synt. 55 locum parum certum* PEREGR. Aeth. 3, 6 lecto . . . ipso loco -ia de libro Moysi (*aut* lecta *aut* -i *pars edd.; forsitan potius conferri possit adv.* -ia *p. 623, 57 sqq.*). **B** *iungitur subi. plur. cum sing. verbi*: **1** -ia (*more graeco, graecismo manifesto* ITALA Ioh. 1, 3 [CIL VIII 24513] fact(um) est -ia [*gr.* πάντα . . . ἐγένετο, VVLG. -ia . . . facta sunt]. NOVELL. Iust. 7 epil. p. 63, 21 alia . . . -ia . . ., nisi . . . aliquid de his habeat, quae *eqs.* [*'fort. leg.* habeant' *Kroll, gr.* πάντα . . . ἔχοι]): *exempla ex* FVLG., MARCELL., SORAN. *al. afferens probabiliora cum incertissimis miscuit Baehrens, Beitr. z. lat. Synt. 485 sqq.* *?* **2** -es: CASSIOD. var. 2, 20, 1 -es decet . . . impendere, quod . . . videt (videtur *vel* vident *interpolatores*). *potius pro* -is (*v. p. 609, 64*) *positum videtur e. g.* CONC. Matisc. a. 585 p. 166, 27.

III *repetitur*: **A** *per polyptoton*: PLAVT. Asin. 641 non -ia eadem aeque (atque *trad.*) -bus . . . suavia esse. Capt. 355 di tibi -es -ia optata ⟨of⟩ferant (TER. Ad. 978). TER. Andr. 96 uno ore -es -ia bona dicere. Hec. 598 -es causas praecidam -bus. 867 -ia -es ubi resciscunt. Ad. 299 si -ia -es sua consilia conferant. LVCIL. 218 non -ia possumus -es (VERG. ecl. 8, 63. *cf. Otto, Sprichw. p. 254 sq.*). 1234 si hostes sint -bus -es (*cf. Plat. leg. 626d* πολεμίους εἶναι πάντας πᾶσι). RHET. Her. 4, 5, 7 sq. CIC. inv. 2, 11. 16. Verr. II 2, 30 -es -ium pecuniae. *et passim*. *cum copula*: LEX Quinctia (Frontin. aq. 129) 30 causa . . . -ium rerum -busque esto. VELL. 2, 83, 2 in -ia et [in] -bus venalis. 2, 110, 6 -ia et in -bus locis. QVINT. inst. 10, 1, 51 -es . . . et in -i genere. *?* SVET. Cal. 29, 1 (*verba imperatoris*) -ia mihi et ⌊in -es⌋ (*recc.*, hominis *codd. plerique, coniecerunt alii alia*) licere. *formae trimembres*: PLIN. nat. 2, 22 toto . . . mundo et -bus locis -busque horis -ium vocibus Fortuna sola invocatur. AVG. civ. 11, 1 p. 461, 9 D. super -es -ium gentium litteras -ia sibi genera . . . subiecit *scriptura sancta*. **B** *per anaphoram*: PLAVT. Bacch. 1092 -bus exemplis excrucior, -ia me mala consectantur, -bus exitiis interii. Cas. 939 ⟨om⟩nia palam sunt probra, -bus modis occidi miser. CIC. Q. Rosc. 15 -ia iudicia . . ., -ia arbitria . . ., -ia officia. *al., maxime in orationibus*. CATVLL. 64, 186 -ia muta, -ia sunt deserta, ostentant -ia letum. CAES. Gall. 1, 31, 6. VERG. Aen. 8, 705 -is . . . Aegyptos et Indi, -is Arabs, -es . . . Sabaei. *et saepe*. *iuxta synonyma*: CIC. Verr. I 20 tota Sicilia, . . . -es Siculi, -es negotiatores, -es . . . litterae. Catil. 4, 19 -es ordines, -es homines, universum populum Romanum. PLIN. *l. 16*. IREN. 1, 2, 6 (1, 1, 4 H.) universos factos Noas et Logos et -es Anthropos et -es Christos (*gr.* πάντας *quater*, TERT. adv. Val. 12 p. 191, 1 -es *semel*). **C** *per geminationem* (*de* LVCIL. 797 *parum constat; sollemnius post parenthesin sim. velut* CIC. Cluent. 195 -es scitote, iudices — . . . —, -es Larinates, qui valuerunt, venisse Romam): **1** *enarrativam*: LVCR. 6, 528 sq. -ia, prorsum -ia. CIC. Phil. 3, 15 -es, qui . . ., id est -es plane. fin. 2, 77 -es urbani, rustici, -es, inquam, qui *eqs.* CVLEX 359 sq. mediis . . . siti sunt sedibus -es, -es, . . . quos *eqs. al.* **2** *confirmativam*: STAT. Theb. 3, 62 -es procubuere, -es. VOPISC. Prob. 12, 8 adclamatum est: '-es, -es' (*item* Tac. 7, 1).

IV *locutiones auctivae*: **A** *augetur ipsa vox* -is: **1** (*pro*)*nominibus*: **a** *synonymis* (*cf. synonyma copulis iuncta p. 611, 42 sqq.*): **α** universus: (I) -is *antecedit* (*oppositione expressa*: CIC. Manil. 31 maria . . . -ia cum universa tum in singulis oris -es sinus *eqs.* DECRET. decur. Pis. de C. Caesare [CIL XI 1421] 17 -ium singulorum universorumque): PLAVT. Trin. 1046 id genus hominum -bus universis est advorsum atque -i populo male facit. VARRO ling. 10, 10 de -bus universis discriminibus. FRONTO p. 121, 14 v. d. H. (p. 127 N.) -es universos, quicumque *eqs.* EPIT. Alex. 10 *rates* -es universas solvere iussit. CONC.^{S} II 2, 2 p. 19, 7 (*gr. II 1, 3 p. 6, 32* πάντες *tantum*). *disiunctim*: VARRO rust. 3, 2, 5 *villae* -es -ium universae Reatinae. GELL. 19, 12, 1 *Herodes Atticus* fere -es memoriae nostrae universos gravitate . . . praestitit. LVCIAN. Cypr. epist. 22, 2 p. 534, 6 (*epistula vulgariter scripta*) -es, quos dominus . . . arcessire dignatus est, universi litteras ex conpacto universis pacem dimisimus (*huc respicit* CYPR. epist. 27, 2 p. 542, 5 *Lucianus* scripsit . . . -ium nomine universos [*T*, -is *cett. fortasse melius*] eos pacem dedisse. *cf.* IVL. VAL. 1, 25 -es, quique . . ., universos). (II) -is *sequitur*: APVL. met. 7, 5, 1 universi -es adsensi. *?* VVLG. Col. capit. 8 cod. Fuld. p. 492 W.-Wh. de domino . . . universa -ia pec(c)amina demittente (universis -ia *vel* universa *tantum cett.*, -ia *tantum* Col. 2, 13. *idem codex exhibet* -ia . . . universa I Cor. capit. 49 p. 166 *in contextu lacunoso*). CONC.^{S} I 5 p. 175, 5. **β** totus: PLAVT. frg. inc. 3 gannit odiosus -i totae familiae. CIC. Tim. 17 ut unum opus totum atque perfectum ⌊ex -bus totis atque perfectis⌋ absolveret (*gr.* ὅλων ἐξ ἁπάντων, *Chalc.* ex p. -bus. *item per anaphoram*: MAR. VICTORIN. adv. Arium 1, 49 -i genere, -i specie magis totum . . ., -i toto maius . . ., -i parte magis pars. 1, 51 -ium totorum. OPTAT. 2, 1 p. 35, 12 vultis vos solos esse totum, qui in -i toto non estis). 43 toto . . . -i constituto (*gr.* τὸ πᾶν, *Chalc.* universae rei). COSMOGR. 2, 1 hoc -e totum. *nexu laxiore*: PEREGR. Aeth. 36, 3 -es usque ad unum, maiores atque minores, divites pauperes, toti ibi parati. 36, 4 -ia, quaecumque . . ., totum. 37, 3 -is populus . . . unus et unus toti (*cf.* 43, 6 -is p. usque ad unum toti). PELAG. in Rom. 2, 22 -e, quod totum deo debet anima. **γ** cunctus: PS. APVL. Ascl. 13 cunctarum -ium rerum ordinem. PASS. Bonos. (BHL 1425) 9 creator . . . cunctorum -ium (*cf.* VICTOR CAP. frg. Spicil. Solesm. I p. 276 cum cuncta -ia . . . creaverit *deus*). **b** *aliis*: **α** tot: MIN. FEL. 5, 4 t. -bus saeculis sectarum plurimarum . . . philosophia. TERT. apol. 35, 9 -bus tot Sigeriis atque Partheniis audaciores. *de* CARM. c. pag. 115 *parum constat*. **β** *pron. indefin.*: quilibet: IREN. 2, 22, 3 (2, 33, 1 H.) quoniam . . . tria . . . tempora non sunt unus annus, -is q. confitebitur. CANON. Dionys. Exig. p. 29, 4 generaliter . . . -i cuilibet (*gr. Mansi 2, 673^D* καθόλου . . . περὶ παντὸς οὑτινοσοῦν). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 14, 32 -is q. bene sapientium (*gr. I 1, 1 p. 22, 2* ἅπας τις οὖν). IV 2 p. 103, 28

[*Oomes-Ehlers*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-e quodlibet malum (*Gelas. p. 198, 14 L.-H.* πᾶν ὁτιοῦν). quicumque: IREN. 3, 22 (31 H.), 1 quoniam ..., -is q. confitebitur (*eadem* 2, 7, 3 [2, 6, 1 H.]). HIL. in psalm. 118 zain 5 p. 421, 6 -i in (in -i *var. l.*) q. sede, in qua habitat. ? DRAC. laud. dei 1, 500. quisque: ITALA gen. 6, 5 (Aug. civ. 15, 24 p. 113, 20 D.) -is q. cogitat ... super maligna (*gr.* πᾶς τις, Ps. Cypr. ad Novat. 4 -es, *aliter Vulg.*). psalm. 28, 9 (Veron. *al.*: *gr.* πᾶς τις, PSALT. Rom. *al.* -es, VVLG. -is *tantum*). RVFIN. apol. Orig. 5 p. 581^{A} -bus q. modis. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 214 ad -ia q. CASS. FEL. 33 p. 69, 4 -ia q. humida. qualiscumque: AVG. civ. 12, 2 p. 514, 31 D. *deo* auctori -ium q. essentiarum. γ unus et unus: PEREGR. Aeth. 37, 2 u. et u. -is populus veniens. 37, 3 (*p. 620, 71*).

2 *adverbiis vel locutionibus adverbialibus*: **a** *homoeoprophora*: α omnino: -is *sequitur* (*falso* TER. Hec. 274 *A*): PLAVT. Capt. 325 o. lucrum -e (*disiunctim ut*: CIC. Caecin. 81 o. possessionum -ium. LVCR. 6, 336 o. ... pondera ... -ia. IREN. 2, 34, 3 [2, 56, 1 H.] o. de -bus his). CIC. inv. 1, 25. 86. 2, 17. 161 de orat. 2, 1 leg. 1, 44 LEX Vrson. (CIL I^2 594) 102, 34 VITR. 3, 5, 11 GELL. 19, 12, 5. 20, 1, 31. -is *antecedit* (*post* LVCR. *non iam disiungi videtur*): TER. Ad. 990 prorsus -ia o. LVCR. 2, 749 -is ... color o. 2, 892 SVET. frg. 205 GELL. 9, 9, 1. 11, 5, 7 (*seq.* -ia prorsum). 17, 20, 9 (*Plat. symp. 180e* πᾶσα *tantum*). EPIST. procur. de salt. Bur. (CIL VIII 10570) 3, 15 ab -b(us) o. undiq(ue) versum vicinis (*cf.* CYPR. epist. 68, 5 p. 748, 19 -es o. ubique. TREB. trig. tyr. 15, 7 -es o. totius orbis partes. AMM. 22, 4, 1 -es o., qui sunt quique esse possunt). TERT. nat. 1, 12, 12 orat. 12. IREN. 1, 18, 4 (1, 11, 3 H.: *gr.* πάντα ἁπλῶς). *et saepius.* β -i modo (omnimodo): VLP. dig. 2, 15, 4 -i m. -es (*eodem ordine*: COD. Iust. 1, 4, 27, 3 [= 5, 70, 7, 6b] -i m. ... in -i causa. BENED. reg. 39, 11 -i m. [omnino *var. l.*] ab -bus). 40, 9, 12, 1 -es -i m. *cf.* FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 6 p. 251^{B} -em omnimodis. γ per -ia: PELAG. in Rom. 1, 19 maior *deo* ... -bus (*sc. magnitudine, claritate eqs.*) p. -ia nulla est creatura.

b *formulae ad vocem* unus *pertinentes*: unā: PLAVT. Pseud. 204 quin u. -es peste hac populum hunc liberant? CATO agr. 73 haec -ia u. conterito (*cf.* 85). TER. Hec. 322 non poteram u. -ia *dicere*. Phorm. 809 POMPON. Atell. 167 CIC. Att. 1, 16, 5. *al.* (*dub.* Sest. 109). CAES. Gall. 7, 67, 2 CE 58 (CIL I^2 1216), 3 SALL. Iug. 112, 3 VERG. Aen. 2, 477. *al.* ad unum (unam): LVCIL. 398 -es ... ad u. CIC. nat. deor. 1, 44 ad u. -ium. Lael. 86 -es ad u. LENT. Cic. fam. 12, 14, 2. CAES. *septies*. LIV. 1, 18, 5. *al.* CVRT. 4, 1, 33 GELL. 16, 11, 8 APVL. met. 4, 18, 4. *et saepius* (usque ad u. PEREGR. Aeth. *quinquies*). cum uno: GELL. 3, 7, 16 (*ex Catone, orig. 83*). in unum (*cum copula iam* MELA 3, 36 -es et in u.; *ceterum consonant exempla velut* VERG. Aen. 9, 801 manus ... coit -is in u.): TERT. ieiun. 13 p. 291, 31 si ... in u. -es ταπεινοφρόνησιν agitatis, quomodo in nobis quoque unitatem ... denotatis?

c *additamenta varia selecta* (*cum copula e. g.* SEN. epist. 59, 14 appetis voluptates et undique et -es. QVINT. inst. 11, 1, 14 -es et semper et ubique): PLAVT. Mil. 1264 profecto (Most. 417 CIC. orat. 119 SALL. Iug. 27, 2. *al.*). Persa 477 prosum (TER. Ad. 990 prorsus -ia omnino. LVCR. 2, 340 debent ... non -bus -ia prorsum esse pari filo. 6, 529 -ia, prorsum -ia [*cf.* APVL. met. 7, 12, 4 cuncti ..., sed prorsus -es]. QVINT. inst. 3, 11, 24. *al.*). Poen. 228 semper (TER. Eun. 384 Ad. 963. 978. *et passim*). 553 simul (TER. Hec. 367 Eun. 599. *et passim*). Truc. 944 volgo (CIC. Verr. II 3, 157. 172 Att. 8, 4, 1. LVCR. 2, 337 non v. paria -bus -ia constant. *al.*). PACVV. trag. 415 undique (CIC. carm. frg. 33, 17 B. [Tusc. 2, 20]. S. Rosc. 31 Verr. II 2, 50. 4, 23. *al.*). CIC. inv. 2, 12 communiter (2, 50. *et passim. cf.* in commune: LIV. 34, 49, 9 *opp.* inter se [*vix recte Weißenborn-M. ad l.*]. QVINT. inst. 5 prooem. 5. 7, 1, 49 TAC. hist. 1, 25, 2 PLIN. epist. 4, 22, 6 paneg. 35, 5 TERT. ieiun. 2 p. 275, 25. FIRMIL. Cypr. epist. 75, 10 p. 816, 20 *opp.* privatim. *al.*). Phil. 3, 15 -es ..., id est -es plane (Tusc. 3, 43 SVET. Claud. 40, 3. *al.*). off. 2, 30 pariter (LVCR. 2, 1097. 5, 494. 820 SALL. Iug. 80, 7 hist. frg. 1, 12 CE 59 [CIL I^2 1215], 20. *et passim*). CATVLL. 64, 66 passim (LVCR. 3, 860. 5, 824 Ov. met. 15, 729 LIV. 1, 29, 6. *et saepissime*). VERG. Aen. 6, 33 protinus (9, 149 STAT. Theb. 3, 44. 11, 66 silv. 2, 5, 18 QVINT. inst. 2, 4, 6 IVVENC. 4, 745). LIV. 6, 40, 9 coniunctim. 26, 43, 1 ubique (33, 34, 3 VAL. MAX. 1, 8 ext. 18 ORAT. imp. Claud. [CIL XIII 1668] 2, 3. *al.*). VITR. 1, 2, 3 ad summam (*dub.*: MART. 12 praef.). SEN. contr. 4 praef. 1 semel (*opp.* singulos. suas. 2, 13 [*C*, simul *cett.*]. SEN. epist. 95, 27 LVCAN. 2, 147. 3, 296 PLIN. nat. 2, 23 VAL. FL. 3, 212 [?]. QVINT. inst. 2, 15, 34 TERT. anim. 6, 8. 53, 4 resurr. 56 p. 115, 20. VVLG. Iudas 5 [*gr.* ἅπαξ πάντα]. *al.*). SEN. epist. 70, 17 sine fine (*cf.* VLP. dig. 2, 4, 4, 2 in infinitum). LVCAN. 3, 394 late (SIL. 15, 400. 627 AVIEN. ora 540 orb. terr. 63 PRVD. perist. 10, 34 psych. 732). DECL. in Catil. 85 penitus (TREB. VAL. 6, 7 VOPISC. Prob. 15, 3 ARNOB. nat. 1, 20 SVLP. SEV. dial. 1, 16, 2. 2, 12, 1. SALV. gub. 4, 61 de -i p. ... universitate. *al. vi potius locali iam apud vetustiores velut* CIC. Font. 43 introspicite p. in -es ... partes). TERT. anim. 10, 6 utique (coron. 10 l. 40. *al.* AVG. civ. 11, 25 p. 497, 4 D. *et saepius*). FORTVN. gramm. VI 284, 12 indifferenter (*v. vol. VII 1, 1168, 34 sqq.*). PRVD. perist. 2, 437 hinc inde. 10, 975 usque quaque. SALV. gub. 2, 25 admodum (6, 3 -es ... a. ... aut certe ... paene -es. 8, 1 *opp.* nulli. *al.*). CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 11/12 p. 62, 7 absolute (5, 14/15 p. 77, 19 [*gr.* πάντας ἀπαξαπλῶς]). *al.* *locutiones synonymae*: SEN dial. 12 (11), 5, 5 -em ex toto dolorem (*cf.* in totum PLIN. nat. 2, 126. 16, 119 TERT. ieiun. 14 p. 292, 30). LEX met. Vipasc. (CIL II 5181) 4 universaliter (*cf.* ORIBAS. syn. 4, 1, 1 La p. 2 universe ... -es sicciores [Aa universa ... -es siccae, *gr.* καθόλου ... πᾶν τὸ ξηρότερον]).

B plerique -es (*ubique hoc ordine*) *i. q.* 'p. *vel* (*fere*) -es', *nisi fallimur* (*de notione hodieque ambigitur*): **1** *doctrinae, locutiones affines*: GELL. 8, 12 tit. quid significet in veterum libris scriptum 'p. -es'; et quod ea verba accepta a Graecis videntur (*commentum periit*). DON. Ter. Andr. 55, 3 ἀρχαϊσμὸς est ...; hoc enim pro una parte orationis dixerunt veteres eodem modo, quo Graeci 'πάμπολλα' et Latini 'plus satis' (*v. totum contextum et cf.* SERV. Aen. 1, 181 [*ad eundem Terentii locum*] '-es' ... generale est, 'p.' speciale; ordo ergo est 'quod -es faciunt adulescentuli ..., p. equos alere, p. canes' [*inde* SCHOL. Ter. p. 53, 6]. EVGRAPH. Ter. Andr. 55 Haut. 830). *usus illustrandus videtur exemplis velut* CIC. inv. 2, 47 aut in -es ... aut in plerasque (2, 117. orat. 136 certe p. fin. 4, 15. *al. ordine inverso*: fat. 6 aut p. ... aut -ia). LVCR. 4, 1049 -es plerumque (CAES. Gall. 2, 30, 4. 7, 84, 5 SEN. contr. 10, 1, 6. *al.*). MIN. FEL. 10, 1 quae aut -ia aut pleraque -ium vera declarat ... obscuritas.

2 *exempla* (*dub.* VARRO ling. 10, 70): *plur.*: NAEV. carm. frg. 54 (Don. *l. c.*) p. -es subiguntur sub ... iudicium. PLAVT. Trin. 29 morbus mores invasit bonos; ita p. ('*libri vet.*' *Lambini*, prerique *A*, plerumque *P*) -es (homines *A ut Epid. 166*) iam sunt intermortui. TER. Andr. 55 quod p. -es faciunt adulescentuli, ut animum ad aliquod studium adiungant, aut equos alere aut canes ad venandum aut ad philosophos, horum *eqs.* Haut. 830 (*neutr. ut*: GELL. 1, 3, 2. 1, 7, 4. 14, 3, 1 MACR. Sat. 5, 19, 6). Phorm. 172 FRONTO p. 173, 6 v. d. H. (p. 183 N.). GELL. 1, 21, 1. 4, 17, 14. 15, 7, 1. 17, 5, 4 MACR. Sat. 1, 5, 11. 1, 24, 12. *sing.*: GELL. 10, 24, 4 pleraque -is vetustas.

V *locutiones adverbiales*: **A** *accedunt nomina*: **1** modus: **a** -bus modis: α *per se*: -bus *antecedit*: PLAVT. Aul. 462 Megadorus temptat me -bus miserum m. Cas. 940 occidi miser. Merc. 920 hic ludificatur me. Pseud. 1074 Rud. 290. 895. Stich. 684 (omnimodis *Scaliger*). TER. Eun. 384 quae nos semper -bus cruciant m. Hec. 701. CIC. leg. agr. 1, 14 -bus rebus et m. ac. 1, 27 Tusc. 3, 61 div. 2, 140 CAES. Gall. 7, 14, 2 civ. 2, 30, 2. SALL. *septies*. LIV. 2, 8, 7. RVT. LVP. 2, 10 (*ex Lysia*). CELS. 8, 11, 3 *opp.* certis. PLIN. nat. 5, 149 feliciore -bus m. sede (*c. adi. ut*: COD. Theod. 10, 20, 16 = Iust. 11, 8, 13 -bus idoneos m. *al.*). *al., sed apud recentiores rarius quam* m. -bus, omnimodis. -bus *sequitur* (*e coni. vix recta* PLIN. nat. 19, 43; *var. l. pro* -bus m. SVET. Aug. 89, 3): APVL. met. 10, 7, 6. 11, 20, 3 (*cf.* omnimodis *flor. 4*). Ps. HIL. libell. 11 p. 84, 17. FILASTR. *septies*. AMM. 21, 1, 1. 27, 6, 3. 31, 13, 6 VEG. mil. 2, 17 p. 50, 18. AVG. civ. *quinquies* (-bus m., omnimodis *singulis locis*). *deinde passim*. β *cum negatione* (*cf.* omnimodis): PAVL. frg. Vat. 51 non -bus m., sed *eqs.* BOETH. trin. 5, 52 repetitio unitatum non facit m. -bus pluralitatem.

b -i modo *vel* omnimodo (PRISC. gramm. III 306, 7 *Attici* ἐκ παντὸς τρόπου *eqs.*, nos vero '-i m.' GLOSS. ἐκ παντὸς τρόπου. παντὶ τρόπῳ. *passim fere pro particula affirmativa i. q.* utique, prorsus, omnino [*expresse*: GRILL. rhet. p. 64, 9 M. *opp.* non omnino. AVG. quaest. anim. 22, 38 p. 1057 omnino valentior ab -i m. invalidiore]): α *disiunctim*: CATVLL. 99, 12 me tradere Amori ... -ique excruciare m. CIC. Att. 6, 2, 7 -i igitur m. egi. SEN. dial. 12 (11), 14, 1 te -i confirmavit m., ... -ia exempla ... rettulit *eqs.* PAVL. sent. 5, 13, 1 -i enim m. (dig. 12, 2, 26 pr.). MARCELL. dig. 15, 1, 16 -i quidem m. DICT. 3, 11 -i consolationis m. β *iunctim* (*de scriptura continua* [*cf.* omnimode, *prius* omnimodis] *parum constat; prosodiam more suo neglegit* COMM. apol. 487 ómni modó): (i) *per se* (*vix recte priscae latinitati vindicatur* FRONTO p. 20, 7 v. d. H. [p. 24 N.] = COM. pall. inc. 27): CIC. orat. 97 -i m. permovere *animos* (*cf.* part. 128 movendos). SALL. Iug. 30, 3 animum incendebat. ALF. dig. 35, 1, 27 debere (POMPON. dig. 19, 1, 6, 4 *ex Labeone. al.*). LIV. 33, 38, 13. 37, 26, 5 temptandam (44, 25, 3). 37, 56, 9. 42, 14, 7 VAL. MAX. 3, 3 ext. 7. CELS. 1, 7 vitet (2, 17, 6. 6, 6, 14. AVG. civ. 19, 4 p. 361, 12 D. -i m., -bus viribus conatibusque. *cf.* SEN. benef. 2, 1, 2 evitemus. TERT. idol. 14 p. 45, 14 -i m. [omnino *B*] devitanda). 3, 6, 13 eliciendus -i m. sudor (*cf.* PLIN. nat. 26, 16). 3, 27, 4^{C} cavendus (VLP. dig. 46, 8, 9. *al.*). SEN. dial. 9, 11, 4 cupiunt (nat. 6, 13, 4 epist. 85, 21). benef. 4, 40, 1 *syn.* utique. *et saepe*. (ii) *cum negatione*: nec (neque): CIC. orat. 89 adversarios figet nec eos tamen semper nec -es nec -i m. ALF. dig. 19, 2, 31. FRONTO p. 17, 17 v. d. H. (p. 21 N.) plane non ubique nec -i m., at tamen non numquam et aliquando (aliquo m. *Klussmann*, aliquantum *Schopen*). POMPON. dig. 33, 1, 7. 36, 2, 13 VLP. dig. 38, 5, 1, 12. 42, 7, 2, 4. FRG. Vat. 272 (*a. 249*; ullo m. *Cod. Iust. 8, 55, 1, 3*). *al.* non -i m.: CELS. 7, 4, 3^{B} non (*J, om. cett.*) -i m. res ea desperationem habet. IAVOL. dig. 42, 5, 28 *et saepe apud iurisconsultos.* IREN. 3, 2, 3 (2 H.). PORPH. Hor. carm. 3, 14, 2 EDICT. imp. Constant. de accus. (CIL III 12043) 8. AVG. in psalm. 108, 1 non -i m. aut vix. *al.* -i m. non: IAVOL. dig. 38, 5, 12 quin -i m. cum eo agi non possit. *et saepe apud iurisconsultos.* TYCON. reg. 3 p. 20, 7 CASSIOD. in psalm. 2, 2 (3). GREG. M. dial. 1, 5

[*Oomes-Ehlers*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 40, 3 M. in Ezech. 1, 1, 18. nihil: GREG. M. dial. 3, 1 p. 135, 16 n. -i m. 3, 5 p. 145, 3 -i m. nil (4, 23 p. 261, 15).

c -em modum (*v. Löfstedt, Synt. I² 270*): CIL IV 4456 (*cf. addenda p. 705*) = CE 929, 2 supstenet -e(m) modu(m) ('omnimodum *pulo adverbiale' Bücheler*, '*sed punctum inter* -e *et* modu *certum nobis visum est' Mau-Zangemeister*).

d *cum praepos.*: per: SEN. Ag. 989 p. -es torta poenarum modos (LAVS Pis. 5 miranda p. -es vita m. STAT. silv. 5, 2, 74 pietas... p. -es dispensata m.). ITALA Rom. 3, 2 (cod. d *al.* = VVLG.) multum p. -em modum ([*gr.* κατὰ πάντα τρόπον]. IREN. 4, 30, 2 [4, 46, 2 H.; *ad* ITALAM exod. 1, 14 p. -ia opera] p. -em m. servitutis). ex: IREN. 1, 6, 4 (1, 1, 12 H.) ex -i m. oportere *eqs.* (*gr.* ἐκ παντὸς τρόπου).

2 *alia*: -i genere: *v. vol. VI 2, 1905, 46 sqq.* (*cf.* -e genus *ibid. 1904, 31 sqq.*). -i opere (GLOSS. -i o. [*vel* omnopere, *v. Svennung, Kl. Beitr. z. lat. Lautlehre 14*]: -i virtute. *potius abl. limit.*: CIC. Verr. II 1, 132): TERT. nat. 1, 2, 7 quos -i o. perditos vultis. CIL XIV 2634 -e o. (*superscriptum verbis* totamque pecunia sua consummavit). -i ratione: *v. s.* ratio.

B *n. pro subst.* (*plur. praeter l. 39; aliter* ex -i *p. 618, 36*): 1 *cum praepos.* (*exempla significantiora*): circa -ia: CYPR. epist. 5, 2 p. 479, 17 mites et humiles (14, 2 p. 511, 18). 13, 6 correctos. 20, 3 p. 529, 2 consentire. 27, 3 p. 543, 6 elaborare. 28, 2 p. 546, 17 inviolatam ... firmitatem. unit. eccl. 9 p. 217, 24 legem c. -ia unanimitatis inplere. *et saepius apud eundem.* in -ia: *v. vol. VII 1, 759, 40 sqq., ubi ex vetustioribus addas* SEN. contr. 2, 1, 20 an in -ia patri parendum sit *eqs.* (in -bus *exc.*). in -bus: CIC. leg. 1, 54 quoi ... adsentiar in -bus. Tusc. 5, 37 -ia ... in -bus ... perfecta (TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 322, 30 PS. APVL. Ascl. 39). fat. 14 Att. 8, 3, 3 VARRO rust. 2, 1, 15. PLIN. epist. 7, 14, 2 in -bus obsequi (*opp.* in hoc uno ... repugnare. *cf. l. 26 et* ITALA II Cor. 2, 9 [cod. d *al.* = VVLG.] obaudientes [*gr.* εἰς πάντα]. DECRET. fabr. Pisaur. [CIL XI 6335] 16 parentes [*ibid.* 8 dignatio ... in -bus prona]). NERAT. dig. 38, 1, 50, 1. IVLIAN. dig. 29, 7, 2, 3 per -ia et in -bus (IREN. 4, 37, 7 [4, 61, 2 H.] p. -ia eruditi, in -bus ... cauti. 5, 2, 3 [*gr.* παντοίως ..., ἐν πᾶσιν]). *saepius in digestis.* APVL. Plat. 2, 6. *al.* TERT. apol. 2, 18. adv. Marc. 1, 28 p. 329, 26 deum usquequaque perversum, ubique inrationalem, in -bus vanum. *al.* ITALA II Cor. 4, 8 (Tert. scorp. 13 p. 175, 23. *al., cf.* VVLG.) qui in -bus tribulemur (cod. g *var. l.* in -i [*cf. p. 618, 41. 45*], *gr.* ἐν παντί. *similiter* 7, 5 [Tert. resurr. 40 p. 84, 22. *al.*]). *et passim.* per -ia (GLOSS. Mélanges Ernout 73 κατὰ πάντα. *colores notionis tractavit B. Löfstedt, Langob. Gesetze 323 sqq.*): LIV. 1, 34, 12 expertus. 10, 39, 8 paratus. MANIL. 1, 213 par (CELS. 3, 5, 7. TERT. adv. Val. 7 p. 184, 21 [*Iren. 1, 1, 1* aequalem *tantum sec. gr.*]. CONC.[S] I 5 p. 155, 8 [*gr. I 1, 6 p. 129, 5* κατὰ πᾶν ὁτιοῦν]). *al.* (*v. Housman ad 2, 503*). VELL. 2, 33, 1 laudabilis (CONC.[S] I 5 p. 337, 7 [*gr. I 1, 4 p. 19, 16* πανευφήμον]). 2, 130, 5 similior (SEN. epist. 18, 3 *iuxta* dissimiles. COLVM. 6, 37, 5 QVINT. inst. 5, 2, 3 VLP. dig. 7, 2, 8. *al.*). *al.* (*v. Housman l. c.*). CELS. 3, 4, 3 iucundam. SEN. epist. 31, 8 consonans. COLVM. 4, 2, 3 praetulerim. LAVS Pis. 130 posito ... fastu ('ὅλως' *Schenkl in schedis*). QVINT. decl. 365 p. 397, 16 consentientis. 374 p. 413, 16 lex ..., quae abdicatis paterna bona negat, p. -ia illos amovet. *et passim. cum negatione*: VLP. dig. 1, 1, 6 pr. nec p. -ia (*antea*: in totum). 3, 2, 13, 5 non p. -ia (4, 4, 7, 10. 32, 52, 7 a. *cf.* IREN. 2, 24, 2 [2, 34, 4 H.] p. -ia ... non). IVST. 42, 5, 9 p. -ia nihil. *augetur*: HIL. coll. antiar. p. 88, 19 semper et ubique p. -ia.

2 *per solum casum*: a *acc.* -ia (*cf. imprimis Wölfflin, ALL 2, 1885, 95 sqq. 616. potius obi. int., quamvis recentiora in vim adverbii vergant*: TER. Ad. 990 -ia ... obsequor [*v. p. 187, 69 sqq.*]. CIC. Att. 14, 21, 3 stomachor -ia. STAT. Ach. 1, 660 parebimus -ia [GELL. 2, 7, 3. 11. DON. Ter. Hec. 358, 5; omnino *Steph., Wessner*]. *al.*): VERG. Aen. 4, 558 *forma dei* -ia Mercurio similis, vocemque coloremque *eqs.* (*cf. Hom.* Ψ *66* πάντ' αὐτῷ ... εἰκυῖα. 9, 650). OV. Pont. 1, 1, 77 superi, quorum sumus -ia. STAT. Theb. 10, 654 consanguinei ... et -ia fratres (SCHOL.: in -bus. APVL. met. 10, 14, 5 possumus -ia ... cetera [*v. vol. III 973, 38 sqq.*] f. manere). Ach. 2, 9 -ia visu mutatus. TERT. pall. 4, 10 cultum -ia candidatum. pudic. 22 p. 272, 5 -ia sanctus (omnino *ed. Gelenii.* AVR. VICT. Caes. 9, 1). ITALA Eph. 4, 15 (cod. d *al.*) crescamus ... -ia (*gr.* τὰ πάντα, VVLG. per -ia). HERM. Pal. vis. 1, 2, 3 -ia ridens (*gr.* πάντοτε, *vulg.* semper hilaris). IREN. 3, 16, 4 occulte quidem, sed potenter -ia (*om. A; cf.* -ia potens, omnipotens). NEMES. cyn. 114 -ia magnum (CIL VI 1144 -ia magno, virtute praecipuo ... Constantino). SOL. 54, 11 hirsuti -ia (*Plin. nat. 6, 109* toto corpore hirti). 56, 11 *insula* nuda -ia (AMM. 31, 16, 6). TREB. trig. tyr. 33, 5 (*inscr. sepulchri*) felix -ia (ad -ia *P corr.*, per -ia *A*), infelicissimus imperator. AMBR. epist. 6, 6 -ia ... tolerabiliores. PAVL. NOL. carm. 15, 13 honoribus -ia vanis. 16, 242 minor -ia (*sic recte coniunxisse videtur Hartel p. 414 plura ex carminibus afferens*). epist. 3, 3 -ia (per -ia *var. l.*) tibi inpar. COMM. instr. 2, 19 (23), 6 -ia (omnino *Ludwig*) suspensus. MACR. Sat. 6, 8, 14 -ia (per -ia *P*) pium. MART. CAP. 1, 14 *amnis* mitis -ia (per -ia *var. l.*). CIL VI 1745 sq. (*s. IV*) patrono -ia praestantissimo. 2145 -ia singulari. *huc fortasse, dummodo contextu deficiente apte distinguatur*, CALV. carm. frg. 10 -ia vaccors (*gr.* παναπόπληκτος *confert Deichgräber, Herm. 99, 1971, 52*), *at vix* OV. met. 1, 753. *admodum dubia addunt Baehrens, Glotta 5, 1914, 85 sq. C. F. W. Müller, Nom. u. Akk. 88. ceterum v. p. 619, 75 et* PS. APVL. herb. 103 l. 8 mox ut -ia (-is *Howald-Sigerist*) partus fuerit peractus. ? b *abl.* -bus (*v. Löfstedt, Komm. 49; vix huc pertinent* APVL. met. 7, 17, 2 DICT. 2, 16): PAVL. NOL. epist. 12, 6 p. 78, 23 quia -bus (in -bus *var. l.*) deus veritas et ideo vere et corporaliter 'verbum caro factus' (*def. Hartel, Patrist. Stud. V 7 sq., qui tum* -bus *maluit etiam* 5, 9 p. 31, 11 quod ... nobis gratissimum signum concordiae -bus [in -bus *Rosweyd et Hartel in editione*, hominibus *codd.*] nostrae fuit).

[*adv.* **omniter** *deest, cf.* GRAMM. suppl. 117, 29 'omnis' ... adverbium ... in 'o', non in 'er' facit, hoc est 'omnino', non '-r' (124, 30).]

deriv.: omnino.

compos.: omnipotens (PLAVT.), -color (LVCIL.), -volus (CATVLL.), -modis, -parens, -tuens (LVCR.) *sim., v. supra et infra.*

Oomes-Ehlers.

omnisatus, -a, -um. *ab* omnis *et* satus (*i. creatus*). *i. q. omnigena, omnis generis, dicitur de graminibus vel de seminibus* (*si recte suppleverunt Chatelain et Diehl; cf.* omnigenum seminum *Paul. Nol. epist. 49, 10*): CE 2151 A, 1 -a omnigena (*i. omnia gignente*) e terra ⟨quae gramina surgunt⟩, quaeque effeta tulit tellus, *eqs.*

omnisonus, -a, -um. *ab* omnis *et* sonare *sive* sonus, *cf.* multisonus. *i. q. omnia sonans*: PAVL. NOL. carm. 27, 81 deus -ae (omnis orae *R*) modulator et arbiter unus harmoniae. MART. CAP. 9, 912 (vers.) salve, nostra cui (*sc. Iovi*) perficitur chelys, bis plenum (*i. disdiapason*) -a cui recinunt mela. 9, 921 (*de sphaerarum concentu*) cum melodiam -is (omnissonis *r*) convenientem pulsibus modulorum machinae (*i. mundi*) obeuntis ipsa rapiditas ... concinat (*cf. 905* omnium organicarum vocum consociata permixtio).

omnita *v.* omita.

omnitenēns, -entis *adi. ab* omnis *et* tenere *ad redd. gr.* παντοκράτωρ (*cf. l. 40*); *ad formationem cf. et* munditenens, omnipotens *et* omnia tenens (*Epist. Paul. et Cor. II rec. A 9; rec. B* omnipotens, *gr.* παντοκράτωρ. *ad Patric. conf. 4 v. Bieler in ed. p. 98*). *de ratione quae est inter* -s *et* omnipotens (*rem fusius tractavit Hommel, Schöpfer u. Erhalter, Berlin 1956, 113 sqq.*): AVG. in euang. Ioh. 106, 5 l. 19 si omnipotens, utique -s *filius dei*; id enim potius verbum e verbo interpretamur, si proprie volumus dicere, quod a Graecis dicitur παντοκράτωρ, quod nostri non sic interpretarentur, ut omnipotens dicerent, cum sit παντοκράτωρ -s, nisi tantumdem valere sentirent. GLOSS.[L] III Abstr. OM 4 -s (omnitens *trad.*): omnipotens.

is qui omnia tenet (*accedit abl. infra l. 57*), *omnipotens,* παντοκράτωρ (*fere de deo, de Christo l. 37 et 49, de potestate dei l. 52; pro subst., ut vid., l. 47 et 59*): 1 *iuxta ponitur* omnipotens (*cf. supra*): MAR. VICTORIN. ad Iust. 14 si unus et solus deus est ... ac totum atque o. atque -s (AVG. gen. ad litt. 4, 12 p. 108, 16 creatoris ... potentia et o. a. -is virtus. in psalm. 114, 3 l. 16). RVFIN. Orig. in Rom. 9, 39 p. 1239[C] ut creator omnium ... habet cuncta subiecta *Christus* ..., idcirco enim et -s vel o. dicitur. AVG. conf. 11, 13, 15 te deum o. et omnicreantem et -em ([omnia t. *pars codd.*]. gen. ad litt. 8, 26 p. 265, 3). PS. AVG. quaest. test. I 1, 2 igitur est deus ... o., -s. PROSP. epigr. 39, 5 deus o. simul -sque potestas nil perdit proprium.

2 *exempla alia*: SERM. Arian. frg. I 4 p. 604[A] sine initio deus et -s et solus auctor omnium. p. 604[B] ingenitus -s deus. MAXIMIN. c. Ambr. 66 ausi fuerunt in summum -em deum inferre blasfemiam, ... proruperunt in monarchiam -is patris. AVG. conf. 7, 15, 21 in te cuncta finita, ... quia tu es -s (omnia t. *var. l.*) manu veritate. MAXIMIN. Aug. c. Maximin. 1, 19 de invisibilitate -is dei. CARM. adv. Marc. 5, 202 -is ... solus quia verba ministrat *Christus*. PROSP. sent. 278 creatoris -is omnipotentia (*sec.* AVG. gen. ad litt., *v. supra*). PS. IGNAT. Trall. 5, 2 super haec omnia *caelestia* -is (omnipotentis *var. l.*) dei incomparabilitatem (*gr.* παντοκράτορος).

omniter *v.* omnis.

omnituēns, -entis *adi. ab* omnis *et* tueri (*qua cum voce ludit* LVCR.; tutela -s VAL. FL.), *cf.* aedituens, *gr.* πανόπτης. *i. q. omnia tuens*: LVCR. 2, 942 quibus *materiae motibus* -es (-netu- *codd.*) accensi sensus animantem quamque tuentur. VAL. FL. 5, 247 haec tibi fatorum, genitor, tutela meorum -s: tua nunc terris, tua lumina ... sparge (*item de sole*: APVL. mund. 29 sol ... -s ortu suo diem pandit [*Ps. Arist. p. 399 a 21* παμφαής]).

? **omnituus,** -ī *m. vel* -a, -um. *si recte coniecit Vollmer, a* DRAC. *formatum pro* omnituens *sec.* aedituus; *cf. et* merceditũus. *i. q. omnituens* (*de deo*): DRAC. laud. dei 1, 500 cum credunt *Adam et Eva* posse latere -um (omne tuum *trad.*) quodcumque deum, cui cuncta patescunt. 3, 23 lucidus -us (-tuis *vel* -tus *trad.*) vel lumine clarior omni *deus*.

omnivagus, -a, -um. *ab* omnis *et* vagus, vagari, *cf.* multivagus. *i. qui per omnia loca vagatur* (*epitheton Dianae*): CIC. nat. deor. 2, 68 quae eadem Diana -a dicitur, non a venando, sed quod in septem numeratur tamquam vagantibus (*cf. Plin. nat. 2, 48* lunae ... multivagos ... flexus).

omnividēns, -entis *adi. ab* omnis *et* videns, *cf.* omnicognoscens. *i. q. omnia, universa videns*: MAR. VICTORIN. adv. Arium 4, 22 l. 20 (*v.* omniintellegens). 4, 23 l. 10 (*v.* omniexsistentia).

[Baer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CORRIGENDA ET ADDENDA

ad vol. IX 2

ob. *p. 25, 2 adde* LVCR. 1, 156 q. ob r. . . . perspiciemus. *p. 34 ante l. 48 insere: deriv.*: obiter; *cf.* opter.

obambulo. *p. 35,35 adde* FRONTO p. 84, 24 v. d. H.

obba. *p. 36, 35 post* -br- *insere*: (*v. etiam sub* obra).

obdormio. *p. 38, 10 adde: compos.*: inobdormibilis.

obdormīsco. *p. 39 post l. 14 insere: deriv.*: obdormio.

obdūco (obductus). *p. 41, 38 adde* LACT. opif. 8, 4 aulam *capitis.*

obiurgo. *p. 72, 67 adde* FRONTO p. 111, 16 v. d. H.

oblecto. *p. 84, 70 lege*: c *intransitive: forma finita* (*si recte trad.*): FRONTO p. 213, 6 v. d. H. visu audituque -res (te *addit Haines; an legendum* -reris*?*). *part. praes.* -ans *eqs.*

oblīquus. *p. 102, 47 pro* 20, 7, 5 *lege* 22, 7, 5. *p. 102, 49 lege* litterae . . . per ambagis -as . . . scriptae.

oblīquē. *p. 103, 57 ante* SEN. *insere*: *al.*

oblīvio. *p. 107, 21 ante* 16, 218 *insere:* 6, 274. *p. 107, 41 pro* epist. *lege* fam.

obnoxius. *p. 127, 7 pro 'sub 3' lege 'sub 1bβ'.*

oborior. *p. 144, 24 adde* FRONTO p. 65, 3 v. d. H.

obrēpo. *p. 146, 70 pro* CIC. fam. *lege* CIC. fil. Cic. fam. *p. 147, 2 pro* 6, 5, 6 *lege* 6, 5, 3. *p. 147, 44 lege* 17, 21, 24.

obrigēsco. *p. 149, 11 lege* torreri.

obsaepiae (obsaeptiae), -ārum *pro trad.* obscriptiae *suspicatur Szantyr, v. p. 161, 79.*

obsaepio. *p. 156, 15 post* -sep- *adde*: -sip- (*v. p. 228, 78*). *p. 157, 8 adde: compos.*: inobsaeptus.

obsecro. *p. 177, 66 adde* ITALA I Thess. 4, 1 (cod. 89) -amur (VVLG. *et aliae vers.* -amus).

obsecundo. *p. 178, 44 adde* FRONTO p. 42, 22 v. d. H. an id . . . -et mihi.

obsequium. *p. 181, 10–12 ad praepos. adde:* ad CONCORD. Paul. epist. Vulg. (cod. Fuld.) 43.

1. obsero. *p. 191, 20 adde: compos.*: inobseratus.

obses. *p. 218, 2 lege* SEN. contr., *p. 218, 32* CAES. Gall. *p. 218, 36 adde* SALL. hist. frg. 2, 87 C 12 datis . . . -bus. *p. 218, 63 lege* C 12.

obsolēsco. *p. 234, 20 adde: compos.*: inobsoletus.

obtempero. *p. 273, 56 adde: compos.*: inobtemperanter.

obtexo. *p. 282, 73 utrumque signum dubitationis tollendum est coll. Theod. Mops. epit. in psalm. 31, 8a* subtexivit.

occāsio. *p. 332, 56 lege* cultum ⟨locum dixerit an incultum⟩. *p. 332, 74 lege* 8, 3, 47. *p. 333, 8 lege* 5, 13 (cod. f *al.*

1. occīdo. *p. 345, 13 lege* 40, 13, 8.

2. occido. *p. 347, 68 lege* **2. *occido.** *p. 349, 3 lege* 3, 1028.

occlūdo. *p. 358, 46 post.* CIC. *adde*: Ov. (*l. 59*), APVL.; *v. Timpanaro, Studi . . . in onore di A. Traglia, 1979, 625 sqq.*

occulo (occultus). *p. 364, 16 lege* 10, 14, 6. *p. 364, 34 lege* in *β*]. *p. 368, 75 lege* ne . . . subrepat. *p. 368, 81 lege* 31, 26, 2.

1. occupo. *p. 384, 8 dele* 'portum,' *et l. 9 ante* HOR. *insere: 'cf.* portum:'.

occurro. *p. 395, 32 pro* -bat *lege* -ret.

ōceanus. *p. 410, 19 adde: de piscina, quae ab -i dei imagine* -us *appellari videtur* (*cf.* LAMPR. *l. 17 et Maass l. l.*): INSCR. Année Epigr. 1975 n. 873 (*Afr., a. 368–370*) -um a fundamentis coeptum et soliarem ruina conlapsum, ad perfectionem . . . perductos ingressus novos, signis adpositis, decoravit.

ochium (ὄχιον) *v. sub* oscium.

oculātus. *p. 441, 24 lege: compos.*: inoculatus; *cf.* ex-, inoculo.

oculus. *p. 452, 60 adde* monoculus.

ōdī. *p. 454, 30 lege* 3, 1, 1.

ōdicon (ᾠδικόν) *non nisi graece scriptum* MART. CAP. 9, 936 (*v. p. 967, 40*).

[odopetam]. *p. 468, 15* otopetam *coniectura Puteani est, non var. l.*

odor. *p. 471, 22 adde: cf.* 2. odium. *p. 471, 23 lege* odorifico.

oecarium (οἰκάριον) *apud* PETRON. 30, 9 *olim temptavit Heraeus (v. ed. Bücheler⁶ suppl.), nunc recepit Müller, in editione cenae 1979; trad.* precario, *alii alia coniecerunt.*

1. offendo (offensus). *p. 493, 6 adde* FRONTO p. 223, 16 v. d. H.

offēnsio. *p. 496, 30 pro* -a *lege* -o.

offero. *p. 511, 46 adde* 1. oblatus.

officio. *p. 515, 68 lege* corporis exstat. *p. 515, 71 lege* SALL.

officior. *p. 516, 59 lege: et* -ficī.

officium. *p. 519, 23 dele* '4,'.

oleātor (GLOSS.) *v.* holerator.

1. oleo. *p. 544, 59 adde* inolens.

olotizo. *p. 572, 63 pro* an *lege: an.*

ōmen. *p. 576, 9 sq. dele* VERG. *eqs. usque ad* oraculorum] *et scribe: vix de verbis l. 39. p. 578, 13 adde: compos.*: inominalis, inominatus.

ōminālis. *p. 579, 53 adde: cf.* inominalis.

ōminor. *p. 580, 31 lege: cf.* inominatus.

[omnifer]. *p. 590, 38 post* opprimo *adde: p. 784, 73.*

omnipotēns. *p. 605 post l. 34 insere*: **3** *transfertur ad principem*: INSCR. Année Epigr. 1967 n. 494 (*Antiochiae Pisidiae; a. 305–311*) omnip⟨ote⟩nti principi . . . Galerio Valerio Maximian⟨o⟩.

onerōsus. *p. 638, 43 adde: compos.*: inonerosus.

onīromantia GLOSS. I p. 385 (orn-) *v.* ornithomantia.

1. onus. *p. 649, 50 vix recte pro adi. affertur* portorio (onere), *v. vol. X 2, 56, 62 sq.*

onyx. *p. 655, 25 adde: Diosc. (lat.) 2, 6 p. 188, 21* unguicule.

opigena. *v. etiam sub ?*ossipagina *et* ossilago.

opisthodomus. *p. 729, 75 lege* FRONTO, *non* AVR. Fronto.

opos. *v. etiam* 2. opus.

optimās. *p. 821 post l. 21 adde*: E *transfertur ad philosophum* (*cum gen. rei, qua quis excellit*): SYMM. rel. 5, 1 -em sapientiae (*bene* -em sapientiae *appellat, quem ut imperator -em civitatis faciat, commendat Symm.*).

opto. *p. 829, 70 pro* (*cf.* CE 1138, 4 *et al. sub 2e*) *scribe* (*al. v. vol. VII 2, 1202, 79 sqq. et cf. infra p. 831, 11 sq.*). *p. 833, 61 sq.* voluntas, vota, preces *inclinatis litteris scribenda erant.*

1. opus (magno opere). *p. 854, 34 lege* 13, 47a, 1.

ōrātor. *p. 898, 38* A[te]ius: *de T. Aio Sancto v. Pflaum, Carrières procuratoriennes III, 1961, 1002 sq.*

ōrdo. *p. 961, 4 ante uncum claudentem insere: per synesin sing. cum plur. adi. vel verbi* CIL II 2071, 6 devotus -o Iliber(itanus) dedicatissimi. 2131, 5 -o pontificiensis Obulconensis . . . decrevere.

orior. *p. 991, 79 insere* HIL. in psalm. 67, 34 (*v. p. 1004, 60*). *p. 992, 68 insere: praes. result. v. p. 999, 82.*

1. oros. *titulus p. 1054, 57 allatus nunc legitur* CIL XIV 5303, 5.

1. ōs. *p. 1073, 23 sqq.: acc.* -em *etiam* CIL XIV 5291, 3 c (*impertivit nobis Solin per litteras*).

ōstium. *p. 1155, 8 adde*: INSCR. Ostiens. Thylander A 16 (*s. II*) adiecto . . . pariete . . . et -o libero facto.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae